

PATROLOGIÆ

CURSUS COMPLETUS,

SEU BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRÆ, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA,
OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,

SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD TEMPORA CONCILII TRIDENTINI (ANNO 1545) PRO LATINIS,
ET CONCILII FLORENTINI (ANN. 1439) PRO GRÆCIS FLORUERUNT :

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER QUINDECIM PRIMA
ECCLESIAE SÆCULA ET AMPLIUS,

JUNTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS, PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA; DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA; OMNIUM OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS DETECTIS, AUCTA; INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUJUS MOMENTI SUBSEQUENTIBUS, DONATA; CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA; OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA;

DOCENTIS ET AMPLIUS LOCUPLETATA INDICIBUS AUCTORUM SICUT ET OPERUM, ALPHABETICIS, CHRONOLOGICIS, STATISTICIS, SYNTHETICIS, ANALYTICIS, ANALOGICIS, IN QUODQUE RELIGIONIS PUNCTUM, DOGMATICUM, MORALE, LITURGICUM, CANONICUM, DISCIPLINARE, HISTORICUM, ET CUNCTA ALIA SINE ulla EXCEPTIONE; SED PRÆSENTIM DOBIS INDICIBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO SCILICET RERUM, QUO CONSUITO, QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE PATRUM, NE UNO QUIDEM OMISSEO, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR; ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBIUM QUINAM PATRES ET IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM S. SCRIPTURÆ VERSUS, A PRIMO GENESIOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT :

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS, CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS, TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSENTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA, SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM, PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ETATES, LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS, COADUNATORUM.

SERIES LATINA PRIOR,

IN QUÆ PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIAE LATINÆ
A TERTULLIANO AD INNOCENTIUM III :

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

Bibliothecæ Cleri universæ,

SIVE CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORÆ.

PATROLOGIA, AD INSTAR IPSIUS ECCLESIAE, IN DUAS PARTES DIVIDITUR, ALIA NEMPE LATINA, ALIA GRÆCO-LATINA. LATINA, JAM PENITUS EXARATA, QUOAD PRIMAM SERIEM, VICINTI-QUINQUE ET DUCENTIS VOLUMINIBUS MOLE SUA STAT, MOXVE POST PERACTOS INDICES STABIT, AC QUINQUE-VICINTI-CENTUM ET MILLE FRANCIS VENIT. GRÆCA DUPLICI EDITIONE TYPIS MANDATA EST. PRIOR GRÆCUM TEXTUM UNA CUM VERSIONE LATINA LATERALIS AMPLECTITUR, ET AD NOVE ET CENTUM VOLUMINA PERVENIT, SED SINE INDICIBUS; POSTERIOR AUTEM HANC VERSIONEM TANTUM EXHIBET. IDEOQUE INTRA QUINQUE ET QUINQUAGINTA VOLUMINA RETINETUR; UTRAQUE VICESIMA QUARTA DIE DECEMBRIS 1860 OMNINO APPARUERAT. UNUMQUODQUE VOLUMEN GRÆCO-LATINUM OCTO, UNUMQUODQUE NERE LATINUM QUINQUE FRANCIS SOLUMMODO EMITUR: UTROBIQUE VERO, UT PRETII HUIUS BENEFICIO FRUATUR EMPTOR, COLLECTIONEM INTEGRAM SIVE GRÆCAM SIVE LATINAM, 326 VOLUMINIBUS PRO AMPLIORI EDITIONE ET 272 PRO MINORI ABSQUE INDICIBUS CONSTANTEM, COMPARET NECESSE ERIT, SECUS ENIM CUJUSQUE VOLUMINIS AMPLI-TUDINEM NECNON ET DIFFICULTATES VARIA PRETIA ÆQUABUNT. ATTAMEN, SI QUIS EMAT INTEGRÆ ET SEORSIM COLLECTIONEM GRÆCO-LATINAM, VEL EANDEM EX GRÆCO LATINE VERSAM, TUM QUODQUE VOLUMEN PRO NOVE VEL PRO SEX FRANCIS OPTINEBIT. ISTÆ CONDICTIONES SERIEBUS PATROLOGIÆ NONDUM EXCUSIS APPLICANTUR.

PATROLOGIÆ LATINÆ TOMUS CCXIX.

INDICES.

EXCUDERATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER
NOMINATAM, SEU PETIT-MONTROUGE, NUNC VERO INTRA MÆNIA PARISIENSIA.

INDICES,

GENERALES SIMUL ET SPECIALES,

PATROLOGIÆ LATINÆ,

ALPHABETICE, CHRONOLOGICE, STATISTICÆ,
SYNTHETICÆ, ANALYTICÆ, ANALOGICÆ, THEOLOGICÆ, LOGICÆ, HIERARCHICÆ,
BIBLIOGRAPHICÆ, BIOGRAPHICÆ, ETC., ETC., ETC.,
SECUNDUM PERSONARUM CONDITIONEM, REGIONEM, ETC.,
ET RERUM SPECIALITATEM,

CONCINNATI;

LECTORIS AD QUÆSITUM QUODLIBET PER IMMENSAM MATERIARUM SYLVAM QUASI MANU DUCTORES;

ET CATHOLICAM TRADITIONEM REDIVIVAM COMPLENTES.

ACCURANTE J.-P. MIGNE,
BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ.

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

TOMUS SECUNDUS.

EXCUEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA *D'AMBOISE*, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER*
NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MOENIA PARISIENSIA.

1862

ELENCHUS

INDICUM QUI IN HOC TOMO COXIX CONTINENTUR.

SERIES INDICUM QUARTA, complectens Indices : — De Deo. — De Deo trino. — De Providentia divina. — De Creatione in genere. — De Angelis. — De Angelis custodibus. — De Dæmonibus. — De Duratione mundi et ejus fine. — De Creatione hominis. — De Anima humana. — De Ratione humana. — De Paradiso terrestri. — De Peccato originali, col. 9-71.

SERIES INDICUM QUINTA, complectens Indices : — De Scripturis. — De Allegoriis Veteris Testamenti. — De Allegoriis Novi Testamenti. — Figurarum Veteris Testamenti. — Figurarum Novi Testamenti. — Parabolarum Novi Testamenti. — Virorum et mulierum Veteris Testamenti clarissimorum. — Virorum et mulierum Novi Testamenti clarissimorum, 74-279.

SERIES INDICUM SEXTA, complectens Indices : — De Religione generatim spectata. — De Revelatione divina. — De Prophetiis. — De Miraculis. — Mythologicum. — De Placitis veterum philosophorum. — Nominativum veterum philosophorum. — Objectionum tum vulgarium tum scientificarum. — Apologeticorum auctorum. — Apologeticorum operum. — Polemicorum auctorum. — Polemicorum operum, 318-443.

SERIES INDICUM SEPTIMA, complectens Indices : — De Incarnatione Christi. — De Christo. — De Redemptionis mysterio. — De Nominibus Christi. — De Nomine Jesu. — De Spiritu sancto. — De B. Maria Virgine, 446-494.

SERIES INDICUM OCTAVA, complectens Indices : — Historicum prædicationis Evangelii. — Geographicum prædicationis Evangelii. — Bibliographicum prædicationis Evangelii. — De Persecutionibus. — De Beneficiis Christianismi erga hominem privatum. — De Beneficiis Christianismi erga societatem. — Praxeologicum vel vitæ practicæ synopsis, 527-606.

SERIES INDICUM NONA, complectens Indices : — De Ecclesia. — De Hierarchia ecclesiastica. — De Summo Pontifice. — De Metropolit. — De Episcopatu. — De Sacerdotio. — De Clericis. — De Schismatibus. — De Relationibus membrorum Ecclesiæ militantis ad invicem. — Auctorum de dogmatibus. — Operum de dogmatibus. — Operum de dogmatibus analyticum. — Operum de dogmatibus aliohabeticum, 666-790.

SERIES INDICUM DECIMA, complectens Indices : — De Gratia. — De Sacramentis in genere. — De Baptismo. — De Confirmatione. — De Eucharistia. — De Sacrificio in genere. — De Sacrificio missæ. — De Pœnitentia latiori sensu sumpta. — De Pœnitentiæ sacramento. — De Pœnitentia publica. — De Extrema Unctione. — De Ordinis sacramento. — De Matrimonio, 799-911.

SERIES INDICUM UNDECIMA, complectens Indicem de Symbolis in genere, 919.

SERIES INDICUM DUODECIMA, complectens Indices : — De Cultu in genere. — De Cultu sanctorum. — De Beneficiis per merita sanctorum obtentis. — Liturgicum. — De Computo ecclesiastico, 927-1042.

SERIES INDICUM DECIMA TERTIA, complectens Indices : — De Jure canonico. — De Legislatione ecclesiastica et monastica. — De Conciliis. — Canonum. — Bullarum. — Decretorum et decisionum. — De Disciplina ecclesiastica et monastica. — De Censuris ecclesiasticis, 1050-1111.

24 JAN 1957

INDICES

PATROLOGIÆ LATINÆ SPECIALES.

SERIES INDICUM QUARTA.

Huc usque generales tantum exhibuimus Indices, quibus nostrum constat primum volumen: qui scilicet Indices, quamvis octo et viginti numero, nihil aliud tamen sunt quam introductio vel proœmium ad nostrum laborem inauditum, et, ut ita dicam, giganteum, quem traditionis patristicæ offerimus amicis. Nunc nobis novum opus aggrediendum; nunc Indices tradendi speciales. Hoc in opere ordinem logicum et rationi consentaneum, quantum saltem fieri poterit, assequi nitentur. Sic in hac quarta serie, tredecim Indices complectente, sub oculis vicissim ponemus quidquid SS. Patres et scriptores ecclesiastici dixerunt de Deo et divinis illius attributis; de Trinitate et Providentia; de Creatione; de Angelis bonis et malis; de Mundo physico; de Homine; de Anima humana et illius spiritualitate et immortalitate; de Ratione hominis et ejus excellentia et infirmitate; de Paradiso terrestri et primorum Parentum lapsu; et ita omnes veritates primordiales, et quidquid de illis tradiderit Patrologia Latina, statim lector, nullo labore impenso, reperiet:

XXIX.

INDEX DE DEO

ET DE VARIIS ILLIUS ATTRIBUTIS

LOGICO DIGESTUS ORDINE ET EXHIBENS QUÆCUNQUE DE ILLIS SCRIPSERUNT PATRES.

MONITUM.

Hoc in indice summam de Deo tractamus; sed, majori lectoris providentes utilitati, plurima statuimus capita, quibus sigillatim referimus, vel numeris tum voluminum tum paginarum indicamus quidquid dixerunt Patres de Dei existentia, essentia, unitate, præscientia et de variis illius attributis, adeo ut indicis hujus adjumento lector statim et per facile desiderata reperiat. Ad calcem apposimus libros de Deo ex professo tractantes quos Patrologia complectitur. Præterea in uniuscujusque capituli adumbratione ordinem Patrologiæ chronologicum observavimus.

1. — De existentia Dei.

Deum esse ex mundi et rerum creatione probatur; Tertullianus, I, 575. Deum esse comprobatur ex testimonio animæ nostræ; *ibid.*, 576. Deum Judæorum coluerunt Romani, *ibid.*, 432. Deum esse ex motu probatur; *ibid.*, 590. Magna popularitas generis humani Deum Mosis novit; *ibid.*, II, 257. Opera atque beneficia Deum probant; *ibid.*, 265. Tempore Pauli nemo de Deo disceptavit; *ibid.*, 270. Deus primo natura cognoscendus, dein doctrina recognoscendus; *ibid.*, 266. Dei notitiam Mosis styles a primordio mundi, a paradiso et Adam, et non ab Ægyptio et Mose recenset; *ibid.*, 257. Deus semper notus nunquam latuit, quia semper illuxit; *ibid.*, 285. Deum mos a prophetis et a Christo non a philosophis erudimur; *ibid.*, 505. Deus omnibus notus per naturam et conscientiam; *ibid.*, 798. — Ex totius mundi ornatu, ex ordine temporum dignoscitur Deus; Minucius Felix, III, 284. — Deum omnes naturaliter sciunt; Arnobius, V, 1209. — Deum esse qui negat, publico assensu stultus

judicatur; S. Hilarius, IX, 325. Deum esse testantur præclara ejus opera; *ibid.*, 761. Deum esse vel cælum contuens quisque sentiet; *ibid.*, 668. — Ipsa natura proprio judicio creatorem suum agnoscit; S. Ambrosius, XVII, 68. — Notitia Dei natura in est omnibus; S. Hieronymus, XXVI, 570. — Quomodo ex creaturis Deus cognoscitur. S. Augustinus, XXXII, 782. Creatura clamat creatorem Deum; *ibid.*, 811. Deus auctoritate Scripturarum vestigandus; *ibid.*, 1515. Opinio gentium de Deo nostr; *id.*, XXXIV, 1035. Rarum hominum genus est qui dicant in corde suo: Non est Deus; *id.*, XXXVI, 613. Non esse Deum nemo audent dicere, etiam si ausus fuerit cogitare; *ibid.*, 151. Deus philosophis notus ex creaturis; *id.*, XXXVIII, 776. Ut anima ex motibus et administratione corporis, ita Deus ex administratione mundi et animarum regimine intelligitur; *ibid.*, 1022. Deus verus oraculorum responsis agnitus; *id.*, XI, 651. Quid universa natura nos de Deo doceat; *id.*, XI, 1061. Cognitio Dei per creaturas; *id.*, XLIV, 211. — Deus co-

gnoscitur mundi ordine; Boetius, LXIII, 630. — Deus testimonium suae agnitionis in hominibus collocavit. S. Fulgentius, LXV, 171. Deus ex rebus conditis quomodo cognoscatur, LXXIII, 506. Quomodo cognoscatur ex eorumdem rerum conservatione; *ibid.* — Per creaturas ad Dei cognitionem pervenitur; S. Gregorius Magnus, LXXV, 706. Per res visibiles Deum cognoscimus; 1107. Deum esse ex ratione colligere debemus; *id.*, LXXVI, 405. Anima a sui cognitione ad Dei notitiam elevatur; *ibid.* Deus cognoscitur ex operibus suis; *ibid.* — Quibus rationibus probetur quod sit Deus; V. Beda, XC, 1131. — Deus varie cognoscitur; S. Bruno Herbig, CXLII, 220. — Deus sola experientia cognosci potest; Guibertus, CLVI, 353. — In promptu est rationali mente Deum maxime omnium esse; S. Anselmus Cant., CLVIII, 225. Quoad sit quaedam natura per quam est quicquid est, et quæ per se est, et est summum omnium quæ sunt, *ibid.*, 147. Ostenditur id quo majus cogitari non potest, esse reipsa, *ibid.*, 249. Secundum vocem, Deus potest cogitari non esse, secundum rem non potest; *ibid.*, 228. Quod vere sit Deus; *ibid.*, 227. Quod sit quiddam optimum et maximum et summum omnium quæ sunt, CLVIII, 144. — Dei cognitio per creaturas; S. Bernardus, CLXXXIV, 28. Ad Dei cognitionem perveniri non potest, nisi per sui cognitionem; *ibid.*, 826. — Dei existentia ostenditur; Robert. Pullus, CLXXXVI, 675. — Deus ex administratione totius mundi intelligitur, sicut anima ex administratione corporis; Petrus Lombardus, CXCI, 1528. — Deum nulla scientia, sed sola fide deprehendimus; Alanus de Insulis, CIX, 601. — Dei existentia et unitas probantur, Petrus Pict., CCXI, 791.

II. — De Essentia Dei.

De natura Dei quam variæ fuerint philosophorum opiniones; Tertullianus, I, 588. Philosophi inventu et enarratu difficilem Deum dixerunt; *ibid.*, 509. Unde Θεός dictus; *id.*, I, 590, seq. Deus solus erat ante omnia, ipse sibi et mundus, et locus, et omnia; *id.*, II, 160. Non solus tamen absolute habens in semetipso rationem, et in ratione sermonem quem secundum a se faceret, cogitando intra se; *ibid.* Odium natura sua non novit Deus; si cessaret, non esset; *ibid.*, 271. In Deo omnia rationalia esse debent, sicut naturalia; *ibid.*, 272. Deum judicare de nostrosensu, plane stultum; *ibid.*, 759. — Poetæ et philosophi veteres Deum mentem et spiritum dicunt; Minucius Felix, III, 292. — Deus nomen est illi; S. Cyrilianus, IV, 577. Dei epitheta; Arnobius, V, 928. — Deus Domini nomine jure appellatur; Lactantius, VII, 57. — Deus ita est, ut qualis est talis et semper sit; S. Hilarius, IX, 269. Deus ipse est, in sese est, secum est, ad se est, suus sibi est, et ipse sibi omnia; *ibid.* — Genus Dei est non habere genus; S. Optatus, XI, 992. — Deus cum definitur ipsa sua definitione crescit; S. Ambrosius, XVII, 560. — Dei essentia quid sit; S. Hieronymus, XXVI, 488. Præter Deum, nihil potest esse a se, *ibid.*, 448. — Apud Deum, summa vita et summa ratio; S. August., XXXII, 591. Quid sit Deus; *id.*, XXXIII, 459. Qualis sit Deus non potest cogitatione comprehendere; *id.*, XXXIV, 790. Non parvæ notitiæ pars est scire quid non sit Deus, antequam scripi possit quid sit; *id.*, XXXV, 1588. Dei natura qua sit; *ibid.*, 1876. Quid sit Deus; *ibid.*, 2215. Deus est quædam substantia; *id.*, XXXVI, 844. In Deo est et causa subsistendi, et ratio intelligendi, et ordo vivendi; *id.*, XLI, 228. Deus non ejusdem cum anima naturæ; *ibid.*, 230. Deus est summa substantia; *id.*, LI, IV, 255. Genuina Dei notio; *id.*, XLVI, 825. — Deus quid sit; S. Salvianus, LIII, 29. — Descriptio Dei; S. Leo papa, LIV, 194. Deus summa est ratio; *id.*, LV, 127. — Natura Dei; A. Prudentius, LX, 667. — Deus origo rerum; Dracontius, LX, 827. Deus origolucis; *ibid.*, 698. Dei substantia; Eusebius, LXII, 619. — Una est essentia, seu natura deitatis; S. Fulgentius Rusp., LXV, 674. Verus Deus est qui natura Deus est; natura Deus est, qui deitatem ex æternitate natiuitatis habuit, non ex gratia donationis; *ibid.*, 214. — Quot significationibus Scriptura de Deo loquitur; Junilius, LXXIII, 21. De significationibus divinæ essentia; *ibid.*, 21. — Deus lingua græca dicitur timor; Cassiodorus, LXX, 741, 742. Deus quomodo a quibusdam deiciatur; *ibid.*, 59. — Deus potius quid non sit, quam quid sit, a nobis in hac vita percipitur; S. Gregorius Magnus, LXXV, 715. Esse Dei quid sit; *ibid.*, 1145. Divina substantia nil detrimentum recipit nec augmentum; *id.*, LXXVI, 1048. — Decem nominibus Deus apud Hebræos vocatur; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 259. — Deus in Scriptura variâ habet nomina; Rabanus Maurus, CX, 13. — Dei natura, quam nec angeli apprehendunt, a fortiori hominibus impervia est; S. Paschasius Radbert., CXX, 1425. Deus non ex accidente, sed essentia veritas

est, *ibid.*, 1599. — Explicari potest non quid sit Deus, sed quid non sit; Ratherius Veron., CXXXVI, 709. — Deus est omnia omnibus; Lanfrancus, CL, 307. — De Deo et quid sit Deus; Manegaldus, CLV, 159. — Deus est una individua et simplex natura; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 271. De summa essentia quaerenti unde est recte responderi potest; de nihilo, id est, nequaquam facta est; *ibid.*, 154. Essentia Dei quam diversa a creata essentia; *ibid.*, 319. Dei natura nulla præstantior; *ibid.*, 268. — Deus est substantia; Ivo Carnot., CLXI, 60. — Qualem de Deo habere debeamus ideam; V. Hildebertus, CLXXI, 1075. — Deus quid sit; S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 801. Dei præclara notio; *ibid.*, 1087. Deus est id quo nihil melius cogitari potest; *ibid.*, 796. — Deus an sit universale aut individuum; Petrus Pictav., CXI, 921.

III. — De Unitate Dei.

Deus unus est qui totam molem istam de nihilo expressit; Tertullianus, I, 575. Deus unicus est qui universa condidit, et hominem de humo struxit; *ibid.*, 578. Deum summum magnum et unicum credi oportet; *id.*, II, 201. Si Deus est, unicum sit necesse est, ut unus sit; *ibid.* Deus est unicus ex infinitis ejus perfectionibus; *ibid.*, 249. Deus unus est aut nullus; *ibid.*, 250. — Deus unus est; Arnobius, V, 864. Deus non nisi unus adorandus; *ibid.*, 939. — Deus perfectus esse non potest, nisi unus, ut in eo sint omnia; Lactantius, VI, 125. Deus unus est, si nihil aliud esse potest quod tantumdem capiat potestatis; *ibid.*, 125. Unus arbitrio mundum regi necesse est; *ibid.*, 125. Unitas Dei astruitur a prophetis; *ibid.*, 127. Unitas Dei astruitur a poetis et philosophis; *ibid.*, 129. Unitas Dei astruitur a divini testimonii et sibyllis; *ibid.*, 138. Unitas Dei astruitur ex testimoniis Apollinis et deorum; *ibid.*, 148. Quod Deus sit unus, nec possunt esse plures; *ibid.*, 1019, sq. Quod Deus non est nisi unus; *ibid.*, 1056. De Dei unitate sententias philosophorum; *id.*, VII, 112, 115. — Deus, Deus unus est; S. Optatus, XI, 905. — Unus Deus, unum nomen, una divinitas, una majestas; S. Ambrosius, XVI, 323. Unum Deum communis natura testatur; unum Deum fides significat; unum Deum magi crediderunt; *ibid.*, 535. Unitas divinitatis per unitatem operum designata; *ibid.*, 534. Numerum non recipit divina natura; *ibid.*, 799. Deus unum et simplex et incompositum est, quicquid est; *ibid.*, 1274. Deus unus omnipotens, quia unitas potestatis est; *ibid.*, 566. Quicquid ab unus Dei professione recedit, mortuum habetur; *id.*, XVII, 576. Sine dubio omnium Deus unus est; *ibid.*, 80. — Deus unus, aut nullus; S. Phœbadius, XX, 15. — Natura Deus unus est, positione plures; S. Gaudentius, XX, 835. Una est Dei et sola natura, quæ vere est; S. Hieronymus, XXII, 357. Lex naturalis et scripta unum Deum testatur; *id.*, XXIV, 408. — Deus unus est; S. August., XXXVIII, 1076; S. Petrus Chrysolog., LII, 565; S. Leo papa, LIV, 198; Gennadius Massil., LVIII, 999, 1000. Dei unitas; Vigilius Taps., LXII, 107. — Testimonia de uno Deo; S. Fulgentius Rusp., LXV, 710, 711. Unum Deum esse Veteris et Novi Testamenti demonstrat auctoritas; *ibid.*, 362. — Credi oportet in primum et in novissimum Deum unum ac trinum, unum substantia; unum potentia; unum nomine; S. Columbanus, LXXX, 229. — Tres deos credere profanum est; S. Isidorus Hispal., LXXXI, 141. Dei unitas; *ibid.*, 1294. — Deitas una est; Hincmarus Rhem., CXXIV, 472. — Deus unus est; Lanfrancus Cant., CL, 18; S. Anselmus Cant., CLVIII, 258; Hildebert. Cenom., CLXXI, 1072. — Deus unus in natura, non in persona; Hugo de S. Victore, CLXXV, 527. — Deus unus sibi et in se; S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 797. Deus est summe simplex, unus et immutabilis; CLXXXIII, 1169. — Summa substantia non potest habere parem sicut nec superiorem; Richardus de S. Victore, CXCVI, 897. Quod summa substantia idem sit quod divinitas ipsa, et quod Deus non sit nisi substantialiter unus; *ibid.*, 898. Quod non sit Deus, nisi unus; *ibid.*, 898, 902. — Deus unicus est, onnis infirmitatis aut mutabilitatis expertus; Alanus de Insulis, CCX, 451.

IV. — De attributis Dei.

1° Deus increatus et æternus. — Deum invocamus æternum, Deum verum, Deum vivum; Tertullianus, I, 441. Deus æternus est, ante omne tempus; *ibid.*, 452. Motus Dei liber et æternus; *id.*, II, 235. Omnia in Deo naturalia et ingenta; *ibid.*, 271. Deus quod ab æterno proposuit et revelavit, medio spatio sæculorum in figuris et ænigmatibus et allegoriis præministravit; *ibid.*, 485. Deus solus sine origine; *ibid.*, 468. — Deus utpote omnium parens, nec principium habet nec terminum; Minucius Fe-

Hz, III, 309. — Divinum est quod nec ortum nec occasum habet, *ibid.*, 309. — Nonne solus ingenuus, immortalis et perpetuus solus est? Arnobius, IV, 928. — Bonum illud quod omnia appellat, cum suapte natura semper Deus sit, ortum non habet, ac proinde nec principium; Constantinus Magnus, VIII, 405. — Nihil ante Deum est, nihil aliunde, nihil extra; S. Hilarius, X, 431. E scripturis discit quod Deus sit aeternus, *ibid.*, 28. — Solus Deus perfectus, omnipotens, sempiternus; S. Zeno, XI, 591. — Illius Dei est esse qui semper est; S. Ambrosius, XV, 1825. Deus nec initium dierum, nec finem habet; id., XIV, 126. Hoc est verum nomen Dei esse semper, id., XVI, 914. (ut est et est semper. Deus est, *ibid.*, 614. Solus sine processu Deus, quia in omni perfectione semper aeternus est, *ibid.*, 619. Proprium Dei est non coeplisse, sed semper idem esse, quod semper est, id., XVII, 516. — Deus sine initio et fine; Rufinus, XXI, 541. — Deus solus, qui aeternus est, essentiae nomen vere tenet; S. Hieronymus, XXII, 457. Deus solus semper est id quod fuit, id., XXIII, 544. Deus non habet principium, id., XXIV, 437. — Dei aeternitas; S. Augustinus, XXXII, 661. Deus est et vere est, et eo ipso quod est vere, sine initio et termino est, id., XXXVII, 1745. Deus manet apud se, et in seipso plena et perfecta aeternitas; id., XXXVIII, 1075. Deus solus aeternus est, *ibid.*, 208. Deus sapiens, aeternus, non participatione sapientiae et aeternitatis, sed sapientia et aeternitate cujus ipse est auctor, id., XL, 16. — Solus Deus vere aeternus; S. Prosper Aquitanus, LI, 453, 620. — Deus ante tempus existit; S. Patricius Hibern., LIII, 835. Dei aeternitas, *ibid.*, 835; Eusebius, LXII, 616. Deus proprie est, quia nec habet praeteritum nec futurum; Cassiodorus, LXX, 615. — Deus ab aeterno omnia disposuit; S. Gregorius Magnus, LXXV, 986. Dei aeternitas explicatur; id., LXXXIX, 628. — Si summa natura finem haberet vel principium, ipsa non esset vera aeternitas; S. Anselmus Cant., CLVIII, 167. Summa natura est sine principio et fine, *ibid.*, 161. Deus est aeternitas, *ibid.*, 522. — Dei attributa; S. Ivo Carnot., CLXI, 67, 68, 104. De aeternitate Dei, *ibid.*, 71, 75. — Deus solus proprie aeternus; P. Lombardus, CCXI, 1550. — Una est substantia summa, quod sit a semetipso, et eo ipso ab aeterno, et sine omni initio; Richardus de S. Victore, CCXVI, 895. Quod Deus sit increatus; *ibid.*, 901. — Deus aeternus est, invisibilis, incomprehensibilis ex quo, per quem, in quo sunt omnia; Adamus Scotus, CCXCVI, 795. — Dei solium aeternitas est; Alanus de Insulis, CCX, 269. Deus post omnia est, non tempore, sed aeternitate; *ibid.*, 270.

2° Infinitus et immensus. — Deus immensus est; Tertullianus, I, 376. In Deo omnis locus, non ipse in loco, quia universalitatis ultima linea est; id., II, 175. Deus intra abyssos est, et ubique consistit, sed vi et potestate; *ibid.*, 184. Deus perfectus est in omnibus; *ibid.*, 271, 504. — Deus est infinitus, immensus et soli sibi tantus quantus est notus; Minutius Felix, III, 341. — Deus super omnia, continens omnia, immensus; Novatianus, III, 889. — In Deum non cadit neque timor, neque libido, neque invidia aut cupiditas; Lactantius, VII, 124. — Deus est ubique; S. Hilarius, IX, 682. Deus totus et semper est ubique est; *ibid.*, 663. Deus ubique est idem et totus; *ibid.*, 629. Quomodo Deus sit in omnia circumfusus et transfusus; *ibid.*, 774. Deus infinitus et immensus brevis humani sermonis eloquii intelligi non potest vel ostendi; id., X, 532. Dei immensitas; *ibid.*, 253. Deus infinitus in omnia circumfusus est et infusus; *ibid.*, 28. Intra Deum omnia, et extra eum nihil illius capax; *ibid.*, 71. — Eisi immensus Deus, mensuram omnium tenet; S. Ambrosius, XIV. Divinitatis splendor incomprehensibilis premit nostri corporis sensus; id., XV, 1705. Deus non de loco ad locum transit, qui ubique semper est; id., XVI, 572. In Deo omnia aequalia sunt immensitate infinitatis; id., XVII, 384. — Deus nullo concluditur loco, quia omnia pugillo concludit et palmo; S. Hieronymus, XXIV, 553. Ubi est Deus et totus ubique; id., XXVI, 472. — Deus ubique praesens, non locorum spatia, sed maiestatis potentia; S. Augustinus, XXXIV, 1277. Deus ubique praesens est; id., XXXVI, 952; XXXVII, 1125. Deus est ubique totus, nusquam divisus; id., XXXVIII, 567, 560. Deus est ubique praesens et omnia videns; *ibid.*, 441. — Dei substantia non circumscripta quantitate; *ibid.*, 157. — Nullus est sine Deo locus; S. Prosper Aquit., LI, 396. Deus solus est infinitus et aeternus; *ibid.*, 620. — Deus est ubique praesens, semper totus; S. Petrus Chrysol., LII, 296. Deus teneri locis non potest, qui totus ubique est; idem, 512. — Deus est immensus et ubique praesens; A. Prudentius, LIX, 661; LX, 147. — Deus nullo loco concludi potest; S. Fulgentius Rusp., I, XV, 244. Dei immensitas per omnem locum diffusa sine quantitate; *ibid.*, 684. Deus immensus virtute non mole; *ibid.*, 512, 513, 696. — Dei

praesentia ubique; S. Benedictus, LXXVI, 580. Deus quomodo ubique praesens est; *ibid.*, 478. — Deus ubique totus est praesens; Cassiodorus, LXX, 1148, 528, 889. Deus nulla loci determinatione concluditur; *ibid.*, 592. — Dei describitur immensitas; S. Gregorius Magnus, LXXV, 1126, 1159. Deus sine spatio immensus, sine initio et fine aeternus; id., LXXVI, 805. Non est locus ubi non sit Deus; *ibid.*, 1211. — De immensitate et omnipotentia Dei; Taio Caesarang.; LXXX, 735; S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 541. — Deus ubique totus est; Alcuinus, CI, 642; S. Paschasius Radbertus, CXX, 281, 1415. — Deus incircumscribitur, ubique totus, nusquam minor, nusquam maior; Ratherius Veron., CXXXVI, 707. — Deus est ubique diversis modis; S. Bruno Carthus., CLIII, 581. — Deus implet omnia, incomprehensibilis et ubique totus est; Guibertus, CLVI, 484. — Deus nec volens, nec nolens finem habebit; S. Anselmus Cantuar., (LVIII), 164. De Dei immensitate; *ibid.*, 780; Hildebertus Cenom., CLXXI, 1074. — Deus essentialiter est, et vere est in omni creatura, loco, tempore, et quomodo; Hugo de S. Victore, CLXXV, 225. — Deus est immensus; S. Bernardus Clarav., CLXXXII, 796. Deus est ubique, sed vario modo; id., CLXXXIV, 25. — Deum esse ubique praedicant creaturae; *ibid.*, 25. — Deus est ubique; P. Lombardus, CCII, 272; Richardus de S. Victore, CCXVI, 652; Galterus, CCIX, 572; CCX, 601.

3° Deus spiritus. — Deus spiritus est, omnis omnino corporeae concretionis expers; Tertullianus, I, 599. Deum incorporeum Platonici, corporeum stoici dixerunt; *ibid.*, 517. Deus ipse invisibilis, simulque invisibilis; id., II, 170. Dei manus, pedes, oculi, quid; *ibid.*, 303. — Deus nec videri potest, visu carior, nec comprehendendi, tactu purior, nec aestimari sensibus maior; Minucius-Felix, III, 290; S. Cyprianus, IV, 578. — Deus lineamentis corporis caret; Arnobius, V, 953. Deus mas non est, sed e us nomen masculinum; *ibid.*, 945. Deus est incorporeus; *ibid.*, 757, 928. Deus est expers quantitatibus et qualitatibus; *ibid.*, 753. Deus est sine situ, motu et habitu; *ibid.*, 755. Deus sine corpore est; Lactantius, VI, 155. Deus lumen est humanae mentis; id., VII, 74. Utrum figuram aliquam habeat Deus; *ibid.*, 82. — Deus non est secundum nos corporalis; S. Hilarius, IX, 683, 719, 430. Deus invisibilis est, nec videri potest in hac vita; *ibid.*, 554. Dei cor, manus, oculi, quid; id., X, 459. — Deus est spiritus; S. Ambrosius, XIV, 257. Incorporei Dei corporea admiratio esse non potest; *ibid.*, 151. Nihil Deus habet in sua substantia corporeale; XV, 1749; S. Hieronymus, XXV, 77. — Si quis utrum Deus possit videri, respondeo, potest; si quis unde sciam, respondeo, quia in veracissima Scriptura legitur: Beati mundo corde; S. Augustinus, XXXIII, 612. Quomodo videatur Deus; *ibid.*, 625. Deus non est quid corporeum, nec aliquid quale formari nostra cogitatione possit; XXXVIII, 569. Dei facies et manus et pedes, quid; *ibid.*, 566. Deus nulla corporis forma definitur; id., XL, 188. Deum probatur non esse corpus; id., XLI, 250. Quidquid corporeum occurrit, et in spiritalibus quidquid mutabile, non est Deus; id., XLII, 958. Divinitatem aspicere non possunt oculi carnis; id., XLIV, 92. In divinitate nullus est sexus; *ibid.*, 405. — Deus solus est incorporeus; Cass. Massil., I, 683. — In natura Deitatis nulla forma corporea sentitur; S. Prosper Aquit., LI, 347. — Deus incorporeus est et invisibilis; S. Maximus Taurin., LVII, 576. — Deus est incorporeus; Gerad. Mass., LVIII, 1018. — Deus oculis corporeis cerni nequit; Prudentius, LIX, 924. — Deus est substantia incorporea; Boetius, LXIV, 1410; LXV, 162. — Dei aures et oculi; S. Benedictus, LXXVI, 229. — Deus invisibilis et incomprehensibilis; S. Gregorius Magnus, LXXV, 1110. Deum esse corporeum quinquam crediderint; id., LXXVI, 656. — Deus spiritus est et non anima; S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 84. — Deo quatenus oculi, aures, manus, ira convenient; S. Rabanus Maurus, CLX, 727. — Refellitur eorum error, qui Deo corpus tribuebant; Ratherius Veron., CXXXVI, 704. — Deus membra non habet; Guibertus, CLVI, 481. — Deus est summus spiritus; S. Anselmus Cant., CLVIII, 229. Summa essentia est spiritus, non corpus, nec aliquid sensibile; *ibid.*, 161. Summa sapientia nihil est aliud quam summus spiritus; *ibid.*, 187. — Deus est incorporeus; Rupertus Tuit., CLXVII, 199. Deus vere spiritus est; id., CLXIX, 563.

4° Deus simplex. — Deo denegant quidam proprie, tales suas, simplicitatem et potestatem; Tertullianus, I, 1201. — Deus est simplex, et non humano more cogitans; S. Hilarius, X, 538. Deus compositionis expers est; id., IX, 720. Deus est summa simplicitas; id., X, 166, 255, 268. Dei summe simplices, quales sunt propriitates; *ibid.*, 505. — Deus neque defectionem aut diminutionem patitur, neque adjectionem capit; S. Ambrosius, XIV, 319.

Deus unum et simplex et incompositum est quicquid est; S. Ambrosius, XVI, 1274. Deus naturæ simplicis est; *ibid.*, 553. In Divinitate nec membra, nec partes sunt, sed propter unitatem Divinitatis sunt expressa; *ibid.*, 757. Deus habet nec potest amittere, quod habet naturaliter ex divina maiestate; *ibid.*, 662. Deus compositus intelligi non potest; id. XVII, 510. — Dei simplicitas; S. Augustinus, XII, 251. Deus animam habere tropice dicitur, sicut et corporis membra; *ibid.*, 554. Deus nec sexum habet, nec ætatem, nec definita corporis membra; *ibid.*, 131. Deus est natura simplicissima; id. XLII, 1076. Deus simplex est et multiplex; *ibid.*, 928, 929. — Deus solus est vere, simplex; S. Prosper Aquit., LI, 488. — Dei nulla successio temporum ascribitur; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 518. — Natura Dei est simplex et nullo modo composita; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 167. — Deus est summe simplex, unus et immutabilis; S. Bernardus, CLXXXII, 797. CLXXXIII, 1169. — Deus unus incorporeus; Galterus, CCIX, 572.

5. *Deus Immutabilis.* — Deum immutabilem et informabilem credi necesse est ut æternum; Tertullianus, II, 190. Deussolus de incorruptibilitatis proprietate felix; *ibid.*, 304. — Deum credi oportet immutabilem; Novatianus, III, 892. — Immutabile est omne divinum, scilicet Deus; Candidus, VIII, 1015. — Dei æterna immutabilitas; S. Hilarius, IX, 1066. Deus non est mutationi obnoxius; *ibid.*, 268. — Solus Deus est perfectus, omnipotens, inde mutabilis; S. Zeno, XI, 391. — Deus cum immutabilis sit, cur dicitur irasci; S. Ambrosius, XIV, 366. Deus non cogitat sicut homines, ut aliqua ei nova succedat sententia; *ibid.*, 366. Dei immobilis voluntas, homines vero mobiles et cur; id. 1173. Non mutabilis est sententia Dei; *ibid.*, XVI, 1159. Deus immutabilis perseverat; id. XVII, 75. — Deus non mutatur; S. Hieronymus, XXV, 1473. Deus solus natura sua immutabilis; id. XXVI, 320. — Deus summe bonus et immutabilis creator est omnium creaturabilium naturarum; S. Augustinus, XXXII, 599. Credere de naturam incommutabilem Deum esse ac summum bonum; *ibid.*, 631. Non bene de Deo sentit, qui non cum omnipotentem, atque ex nulla particula commutabilem credit; *ibid.*, 1224. Deus est excellentissima quædam incommutabilisque natura; id. XXXIV, 357, 362. Deus est immutabile bonum; *ibid.*, 381. Consilium Dei non mutabile est; *ibid.*, 300. Vita Dei immutabilis; id. XXXV, 4548. In Deum non cadit perturbatio; id. XXXVI, 92. Ipsa Dei substantia est, quæ nihil habet mutabile, ubi nihil est præteritum, quasi jam non sit nihil futurum quasi nondum sit, et non est ibi nisi est; id. XXXVII, 1511. Deus est immutabilis, id. XXXVIII, 986; XL, 560; XLI, 240, 562; XLII, 518. Deus nec mole distenditur, nec partitione minuitur; id. XLI, 280. Deus incommutabili consilio et voluntate operatur; *ibid.*, 566, 367. In substantia summi boni nulla mutabilitas temporis potest inveniri; id. XLII, 594. Deus solus immortalis, quia solus immutabilis; *ibid.*, 768. — Deus solus immutabilis et bonus; Cassianus, I, 667. — Omnium rationes in Deo æternæ et immutabiles; S. Prosper Aquit., LI, 717. Deus est immutabilis; *ibid.*, 281. — Apud Deum incommutabilis rerum ordo; S. Leo papa, LIV, 568. — Dei decreta sunt immutabilia; S. Maximus Taurin., LVII, 567. — Deus est immutabilis; Gennadius Massil., LVIII, 935. — Deus est incommutabilis; Eusebius, LXII, 576, 724. Deus tempore non variatur; *ibid.*, 734. Deus immutabilis, *ib.*, 851; S. Fulgentius, I, XV, 513; S. Fulgentius Rusp., LXV, 549; S. Gregorius Magnus, LXXV, 601; LXXXIX, 665. Solus Deus expertus est mutabilitatis; *ibid.*, 1005; LXXXVI, 324, 1113. Deus immutabilis natura et ex voluntate; id. LXXXVI, 640. Deus non subiacet mutabilitati; id. LXXXIX, 438. — In Deo nihil est commutationis; Alcuinus, C, 716. — Dei iudicium immutabile est; Rabanus Maurus, CIX, 522. — Deus tempora mutat, non consilia; S. Bruno Herbig., CXLII, 219. — Summa essentia nullo modo est mutabilis; S. Anselmus Cantuar., CLVII, 178. Deus immutabilis; *ibid.*, 419; S. Bruno Ast., CLXIV, 151; Rupertus Tuit., CLXVII, 592; CLXX, 251; Hilbertus Cenom., CLXXI, 799, 800; Godofridus, CLXXIV, 427; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 220; S. Bernardus, CLXXXIII, 1169; Philippus de Harveng, CCIII, 549; Galterus, CCIX, 572; Alanus de Insulis, CCX, 451.

6. *Deus liber.* — Motus Dei, liber est et æternus; Tertullianus, II, 235. Libertas, non necessitas Deo competit; *ibid.*, 212. — Dei voluntate in mundo fiunt quæ fiunt; Arnobius, V, 893. — Deo lex voluntas est, et consuevit; S. Ambrosius, XIV, 1035. Voluntas divina fundamentum est universorum; *ibid.*, 134. Voluntas Dei, potestas est; id. XV, 1636. Voluntas Dei virtus naturæ est; id. XIV, 149. Sermo Dei voluntas est, opus Dei natura est; *ibid.*, 141. — Nil fit præter Dei voluntatem, etiam dum fit contra ejus voluntatem; S. Augustinus, XL, 279. — Deus habet duplicem voluntatem; S. Bruno Carth., CLII,

428. — Dei voluntas nulla cogitur necessitate et nulla subditur necessitate; S. Anselmus Cant., CLVIII, 419. Voluntas Dei multiplex; *ibid.*, 585. Deus sola voluntate ex nihilo omnia fecit; *ibid.*, 272. Ipsa est Dei voluntas ex qua, et per quam et in qua omnia; *ibid.*, 413. — Deus id quod voluit, non per alium, sed per semetipsum effecit; Rupertus Tuit., CLXX, 450.

7. *Deus omnipotens.* — Dei posse, velle est, et non posse, nolle; quod autem voluit, et potuit, et ostendit. Tertullianus, II, 166. Deo non competit infirmitas, nec mendacium, *ibid.*, 774. Deo nihil impossibile est, nisi quod non vult, *ibid.*, 756. Non alia lege credendus est Deus, quam omnia posse credatur, *ibid.*, 809. Divinæ potestatis exempla, *ibid.*, 810. — Veritatis regula exigit ut primo omnium credamus in Deum Patrem et Dominum omnipotentem. Novatianus, III, 898. — Deo soli congruit omnia facere quæ vult. S. Hilarius, IX, 757. Dei agnitionem testantur opera, *ibid.*, 790. Dei opera potenter sunt effecta, *ibid.*, 857. Dei potentia se certo manifestat gestis, quorum ratio nobis occulta est, id. X, 78. — Deus est solus perfectus, omnipotens, inde mutabilis, S. Zeno, XI, 391. — Quid non potest, qui omnia potest, nisi quod posse nolit; S. Ambrosius, XV, 1494. Deus non vult cum aliis consortium habere dominatus, *ibid.*, 1570. Deus unus omnipotens, quia unitas potestatis est, id. XVI, 566. Deo impossibile nihil est, *ibid.*, 552. — Potentia Dei prædicatur, id. XXIII, 536. Deo cuncta possibilia sunt, *ibid.*, 517. Potentia Dei commendatur, S. Hieronymus, XXIII, 583. Dei majestas et potentia, *ibid.*, XXIV, 406. Omnipotentia Dei in quo prævaleat; *ibid.*, 492. Potentia Dei demonstratur in parvis animantibus, id. XXV, 961. Deus fundavit terram fortitudine, *ibid.*, 625. Dei imperium, potentia et benignitas quomodo intelligitur in creatione rerum, S. Augustinus, XXXIV, 228. Deus nulla creatura indiget ut melior sit, aut potentior, aut beator; id. XXXVI, 896. Deus est omnipotens, id. XXXVIII, 1060, 1067. Deum omnipotentem nemo negat, etiam paganus, *ibid.*, 1151. Deo servit omnis creatura, velit, nolit, id. XI, 279. Deus non sinneret bonus aliquid fieri mali, nisi: omnipotens, *ibid.*, 279. Dei voluntatem nulla vis vincit; id. XLI, 359. Deus omnia quæcumque vult facit, quomodo; *ibid.*, 752. — Dei omnipotentia est infinita; Cassianus Mass., I, 155. — Dei omnipotentia omnia conservatur et subsistunt; S. Prosper Aquit., LI, 467. — Deus est omnipotens; S. Petrus Chrysol., LII, 371. — Deus omnia voluntate fecit; Eusebius, LXII, 622. Dei voluntas est potentissima; *ibid.*, 798. — Dei potestas minor non est quam ejus voluntas; S. Fulgentius Rusp., LXV, 660. Sola Divinitas plenam habet potestatem; *ibid.*, 287. Deus quantum vult, tantum potest; *ibid.*, 162. In Deo nulla est infirmitas; *ibid.*, 294. Dei voluntas semper impletur, quia potestas ejus nullatenus vincitur; *ibid.*, 441. — Deo nihil impossibile est; Cassiodorus, LXIX, 478. — Deus omnipotens; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 541. — Ideo Deus est omnipotens, quia omnia fecit; S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 121. — Dei potentia nemo resistere potest; Rabanus Maurus, CVIII, 1139. Mortis et vitæ in Deo potestas, *ibid.*, CIX, 17. — Deus est omnipotens; Hincmarus Rhem., CXXV, 130. — Deus omnia potest, sive faciat, sive non faciat S. Petrus Damianus, CLIV, 609. — Dei omnipotentia; S. Anselmus Cant., CLVII, 780. Summa natura omnipotens est, *ibid.*, 164. — De Dei omnipotentia; Rupertus Tuit., CLXX, 486. — Quod Deus sit summe potens; Richardus de S. Victore, CXCVI, 900.

8. *Deus summe Sapiens; de ejus scientia.* — A Deo nihil subitum, quia nihil a Deo non dispositum; Tertullianus, II, 325. — Dei scientia, unde mirabilis; S. Hilarius, IX, 800. Quomodo Dei scientia omnia complectatur, *ibid.*, 463. Deum sapientem prodiit mundi creatio, id. X, 173. Dei scientia perfecta, *ibid.*, 56. — Est in Deo quidam uterque paterne arcanum sapientiæ, quod non Angeli, non aliqua creaturarum potuit penetrare natura; S. Ambrosius, XVI, 634. Deus sapiens super omnia, *ibid.*, 118. — Deus semper immortalis, sapiens; S. Hieronymus, XXIII, 542. Deus solus est sapiens, *ibid.*, 542. Deus fundavit terram sapientia, id. XXV, 627. — Deus est sapientia, in quo, et a quo, et per quem sapient quæ sapient omnia. S. Augustinus, XXXII, 869. Deus sapiens, æternus, non participatione sapientiæ et æternitatis, sed sapientia et æternitate cujus ipse est auctor, id. XL, 16. — Æternæ Dei sapientiæ nihil novum; S. Prosper Aquit., LI, 455. — Deus omnia ratione et iudicio semper agit; S. Salvianus, LIII, 43. — Dei iudicia incomprehensibilia; S. Agobardus Lugd., CIV, 254. — Dei decretum et sapientia infallibilis; Rabanus Maurus, CVIII, 758. — Dei sapientia quomodo multiformis; Lafrancus Cant., CL, 294. — Dei sapientia et scientia, quæ sint; S. Bruno Carthus., CLIII, 99. — Dei fortitudo et sapientia; Rupertus Tuit., CLXVIII, 1021, 1070. — Deus solus proprie sapiens; Petrus Lom

hardus, CXCI, 1330. — Quod Dei sapientia sic sit summa, ut ait unquamque perfectia; Richardus de S. Victore, CXCVI, 900.

9. *Deus summe bonus.* — Dei bonitas semper cum ratione conspirat. Tertullianus, II, 273. Deus solus bonus est; *ibid.*, 300. — Deus de suo optimus, de nostro justus, *ibid.*, 812. Deus, etsi de natura bonus, tamen et justus, *ibid.*, 984. — Qualis in Deo et quanta patientia; S. Cyprianus, IV, 634. — Dei bonitate servatur quod recte virtutum est; Arnobius, V, 863. Deus indifferenter benignus est omnibus, *ibid.*, 939. Deus nulli benignitatem suam negat, *ibid.*, 781. — Quo sensu ira Deo tribuitur; Lactantius, VII, 89, 151. — In Deo nihil nisi bonum et aeternum; S. Hilarius, IX, 657. Dei bonitas erga eos qui ex infirmitate labuntur, *ibid.*, 329. Deum bonum ex civitate nostra discimus, *id.*, X, 173. — Dei proprium est ut bonus sit: S. Ambrosius, XV, 1516. Deus universitate bonus, homo ex parte, *ibid.*, 1785. Quomodo Deus sit bonus omnibus, *id.*, XIV, 839. Bonitas Dei in omnes est, severitas in paucos, *id.*, XV, 1523. Dei in nos quanta charitas, *id.*, XIV, 608. Bonitas Dei nullum perire vult, *id.*, XVII, 91. Tria in Deo ordinem temporum, præteritum, præsens et futurum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia, *ibid.*, 1005. — Quare Deus bonus justos castiget; S. Gaudensius, XX, 838. — Deus bonus per se est: Rufinus, XVI, 820. — Clementia Dei quæ sit: S. Hieronymus, XXIII, 544. Grandia Dei clementia laudatur, *id.*, XXIV, 545. Magna est Dei clementia, *id.*, XXV, 810. Deus benignus est et severus; *ibid.*, 689. — Deus natura sua bonus, *id.*, XXVI, 443. — Creaturæ ex Dei bonitate subsistunt et perficiuntur; S. Augustinus, XXXII, 843. Ex Dei gratia, omnia subsistunt, *ibid.*, 846. Dei bonitas non sinit rem ullam corruptione eo perducere ut non sit, *ibid.*, 1349. De Dei bonitate et justitia in hominum discretionem, *id.*, XXXIII, 832. — Dei imperium, potentia et benignitas quomodo intelligitur in creatione rerum, *id.*, XXXIV, 228. Deus omnia fecit bonitate, non necessitate, *id.*, XXXVII, 1745. Deus est bonum omnium bonorum, bonum a quo sunt omnia bona, *ibid.*, 1742. Dei bonitatis et magnitudinis testimonium dicunt omnes creaturæ, *ibid.*, 1865. Deus sic proprietate naturæ bonus est, ut non possit vitari, *id.*, XLV, 1536. — Dei bonitas, quam sit. S. Petrus Chrysost., LII, 263. — Deus est summum bonum sine qualitate: Claud. Mamert., LIII, 77. — In Deo est omnis plenitudo bonitatis, omnisque tranquillitas bonitatis: S. Maximus Taurinus, LVII, 800. — Deus totus bonus est et ipsa bonitas: Gennadius Mass., LVIII, 1018. Deus non est auctor mali quod permittit, *ibid.*, LIX, 700. — Dei bonitas et justitia; Dracontius, LX, 831. Dei bonitas erga homines, *ibid.*, 733. Dei benignitas et clementia; *ibid.*, 826. — Deus est benignus; Eusebius, LXII, 615. Dei bonitas et justitia et potentia, *ibid.*, 640. — Dei patientia ad poenitentiam nos adducit: S. Benedictus, LXVI, 236. — Deus summe bonus, benevolentia piens, invidia carens, malitiæ nescius: S. Gallus, LXXXVII, 89. — Deus bonus et malis benefacit: S. Paulinus Aquil., XCIX, 248. — Deus solus est vere natura bonus: S. Agobardus Lugd., CIV, 137. — Deo nihil melius, nec sine illo boni quicquam invenitur: S. Paschasius Radbertus, CXX, 1473. — Dei essentia non est aliud quam bonitas: S. Anselmus Cant., CLVIII, 805. — Dei erga peccatorem benignitas et severitas; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 682. — Deus est omne bonum: S. Bernardus, CLXXXIV, 1063. — Dei bonitas erga peccatores; Guibertus, CLXXXIV, 527. — Deus bonorum et malorum auctor, quo sensu: Robertus Pullus, LI, XXXVI, 857. — Deus solus proprie æternus, bonus; Petrus Lombardus, CXCI, 1530. — Deus proprie dicitur charitas: Petrus Cantor, CCV, 271.

10. *Deus summe justus.* — Deus iudex justus et severus: Tertullianus, II, 303. Justitia Dei plenitudo divinitatis ipsius, *ibid.*, 300. Deus etsi de natura bonus, tamen et justus est, *ibid.*, 981. Arnobius, V, 861. — Deus aut iniquitatis aut malignæ voluntatis argui non potest: S. Hilarius, IX, 545. Dei justitia per misericordiam non excedit, *ibid.*, 860. Dei bonitatem justitia moderatur utendi modo, non præbendi, *ibid.*, 859. — Deus justus per omnia, sapiens super omnia, perfectus in omnibus: S. Ambrosius, XVI, 148. Nec Deus injustus est, nec quibilibet esse sententia, *ibid.*, 566. Tria in Deo ordinem temporum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia; *id.*, XVII, 1003. Justitia Dei de sacramento Dei est; *ibid.*, 79. Deus est justus, quia quod promissit, dedit; *ibid.*, 56. — Si justus Deus, quare infantes, majorum meritis, diversis malis afficiuntur: Zachæus Christ., XX, 1101. — Deus justus in bonos et malos, quomodo dicatur: Rufinus, XXI, 675. — Dei justitia quænam sit: S. Hieronymus, XXIII, 563. — De Dei bonitate et justitia, in

hominum discretionem: S. Augustinus, XXXII, 832. Deus et cum damnat et cum miseretur justus est, *id.*, XXXVII, 1922. Grandis amor justitiæ in Deo est, *id.*, XLIV, 712. — Deus misericors et justus: S. Prosper Aquil., LI, 415. — Deus est fons justitiæ: Eusebius, LXII, 843. — Metuenda est Dei justitia; S. Fulgentius Rusp., LXV, 158. — Deus est sanctus et justus; Rabanus Maurus, CIX, 16. — Judicium Dei, licet occultum, est tamen justum; Servatus Lupus, CXIX, 551. — Deus judicat in æquitate, *id.* est, siue acceptione personarum; S. Bruno Herbig., CXL, 248. — Dei opera et justa sunt et benigna; Lanfrancus Cant., CL, 357. — I et justitia non est aliud quam ipse Deus; S. Anselmus Cant., CLVIII, 578. — Deus juste judicat; Rupertus Tuit., CLXXVIII, 1007. — Deus solus est justus; Adamus Scotus, CXXXIX, 332. — Apud Deum non est personarum acceptio; Petrus Cantor, CCV, 200. — Deus justus; Galterus, CCIX, 572.

11. *Deus summe sanctus.* — Deo non compellit perversitas neque fallacia; Tertullianus, II, 166. Deus non est causa peccati; *ibid.*, 296. Solus Deus est sine peccato; *ibid.*, 720. — Deus non est auctor mali; Arnobius, V, 895, 897. — Dei sanctitas humanis auxiliis non se subtrahit; S. Hilarius, IX, 861. — Sine peccato est; S. Ambrosius, XVI, 808. Apud Dominum omnium virtutum abundantia est; *ibid.*, 1391. Nihil prelosum invenimus, quo Deum predicare possimus, nisi ut sanctum appellemus; *ibid.*, 803. Quomodo in Deo ira sit et indignatio; *id.*, XVII, 63. — Solus Deus verax est, omnis homo mendax; S. Hieronymus, XXIII, 581. Solus Deus est sine peccato; *ibid.*, 561. — Deus est auctor nullius peccati vel levissimi; S. Augustinus, XXXVII, 1397. — Deus peccare non potest; Eusebius, LXII, 818. Deus lux est; *ibid.*, 687. — Solus Deus est sanctus, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 61. Quomodo Deus cor obduret, quin sit causa peccati; Alcuinus, C, 919. — Quomodo Deus sit causa peccati; Rabanus Maurus, CVIII, 1117. — Deus est intentator malorum; B. Servatus, CXIX, 636. — Deus est Deus veritatis; S. Bruno Herbig., CXII, 135. Deus non est auctor mali; S. Bruno Carh., CLII, 610, 613. Deus non potest creaturis inquinari; V. Guibertus, CLVI, 484. — Deus est summa veritas; S. Anselmus Cant., CLVIII, 167. — Deus est solus sanctus, bonus, justus; Guillelmus, CLXXXIV, 1202. — Deus auctor malorum non est; Petrus Lombardus, CXCI, 949.

12. *Deus summe misericors.* — Dei misericordia et patientia, quænam sint; Lactantius, VII, 157. — Deus præcipue ob misericordiam est laudandus; S. Hilarius, IX, 861. Dei misericordia et patientia, quænam sint; *ibid.*, 560. Dei justitia per misericordiam non excedit; *ibid.*, 860. — Quomodo misericordia Dei plena sit terra; S. Ambrosius, XIV, 911. Tria in Deo ordinem temporum præteritum, præsens et futurum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia; *id.*, XVII, 1005. — Absconditur Dei misericordia et ira demonstratur, ut homines peccare desistant; S. Hieronymus, XXIV, 310. Deus natura sua est misericors; *ibid.*, 1117. — Concordia justitiæ et misericordiæ Dei; S. Augustinus, XXXIV, 134. Dei misericordia præveniens est et subsequens; *id.*, XXXIX, 1630. — Deus misericors est et justus; S. Prosper Aquil., LI, 413; S. Fulgentius Rusp., LXV, 618. — Dei misericordia et pietas ubique in Scripturis prædicatur; S. Fulgentius Rusp., LXV, 163. Solus Deus per essentiam misericors et misericordiae et patientis; Cassiodorus, LXX, 721. — Dei misericordia, quæ sit; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 104. — Deus est justus et misericors; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 88. — Quod nemo possit salvari nisi ex præcedenti et subsequenti misericordia Dei; S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 187. — Deus nunquam misericordiam suam obliviscitur; Rabanus Maurus, CXII, 1115. — Dei misericordia, quænam sit; Servatus Lupus, CXIX, 628. — Deus, quare misericors est; Guibertus, CLVI, 857. — Misericordia Dei et justitia; Godfridus, CLVII, 181; S. Anselmus Cant., CLVIII, 738.

V. — De Deo Creatore.

Vide Indicem de creatione.

VI. — De Providentia Dei.

Vide specialem Indicem de Providentia.

VII. — De Præscientia Dei.

Deus neque damnat judicia sua præterita, nec ignorat futura: Tertullianus, II, 311. — Deo futura pro factis sunt; S. Hilarius, IX, 661. Deus quomodo cognoscit aut ignoret futura; *ibid.*, 260. Præscientia Dei; *ibid.*, 449. Proprium Deo est futura cognoscere; *id.*, X, 380. — Dei proprium est scire transacta et esse futura; S. Zeno, XI, 463. — Deo omnia præscientia quæ futura sunt, et manifesta quæ latent; S. Ambrosius, XIV, 958. Apud Deum

nihil est quod futurum dicatur, id., XVII, 260. Præscientia Dei quænam sit; *ibid.*, 134. Justum est iudicium præscientia Dei; *ibid.*, 136. Deus de iustitia iudicat, non de præscientia; *ibid.*, 134. Quomodo Deus eos prædestinaverit qui salvantur; *ibid.*, 427. Deus Paulum persequentem elegit, præscius quod futurus esset bonus; *ibid.*, 136. — Dei præscientia non fallitur; S. Gaudentius, XX, 864. — Præscientia Dei, quænam sit; S. Hieronymus, XVIII, 415. Futurorum scientia solius Dei est; id., XV, 499. — Dei præscientia quomodo liberam voluntatem peccantibus non auferat; S. Augustinus, XXXII, 1272. Dei præscientia non efficit ut non libera voluntate peccemus; *ibid.*, 1273. Deus prænoscent non cogit ad peccandum, et ideo peccata iuste punit; *ibid.*, 1275. Deus novit omnia incommutabiliter; id., XXXIV, 334. Deus nihil facit quod non ab æterno se facturum esse præcivit; id., XXXVII, 1416. Apud Deum omne præsens est; id., XL, 15. Qualis in Deo scientia sit et præscientia; *ibid.*, 136. Dei quæ fuerit voluntas erga salutem Adami quem peccatum præcierat; *ibid.*, 281. Deus præscientia, præterita, futura incommutabiliter videt; id., XLI, 534. Præscientia Dei sicut et sententia certa est et fixa; *ibid.*, 472. Præscientia Dei futura prænoscit; id., XLIV, 845. — Dei præscientia omnia tempora complectitur; S. Prosper Aquitanus, LI, 718. Dei præscientia non necessitat voluntatem; *ibid.*, 719. — Apud Deum solum est notitia futurorum; S. Maximus Taurin., LVII, 258. — Præscientia Dei nec ad iusta nec ad contraria humanas violentur urget voluntates; Faustus Rberg., LVIII, 815. In Deo, aliud est præscire, aliud prædestinare; *ibid.*, 816. — Deus cur creavit hominem quem præciebat prævaricaturum; Egeyptius, LXII, 637. Dei præscientia vera est et incommutabilis; S. Fulgentius Rusp., LXV, 610. In Deo solo est earum rerum præscientia quæ veræ futuræ sunt, non earum quæ futuræ non sunt; *ibid.*, 610. Peccata hominum cuncta præcivit Deus; id., 175. Ad præ-

destinationem Dei quænam pertineant; *ibid.*, 654. — Nihil novum contra præscientiam Dei evenit; Cassiodorus, LXX, 764. Facta nostra et cogitationes, etiam antequam existamus, agnoscit; *ibid.*, 984. Per præscientiam Deus nos discernit et quomodo; *ibid.*, 592. — Deus ab æterno futura vidit et decrevit; S. Gregorius Magnus, LXV, 986. In præscientia Dei tempora cujusque vitæ immobiliter sunt præfixa; *ibid.*, 1015. Res non ideo videntur a Deo, quia sunt; sed ideo sunt, quia videntur; id., LXXVI, 163. Præscientiæ divini certitudo; id., LXXIX, 393. Prædestinationis divini certitudo; *ibid.*, 395. — Deus futura prævidens, quasi jam perfecta laudat; Rabanus Maurus, CVII, 1249. Deus ideo non loquitur, ut quid fiat, sed quia futurum est, ideo prædicit; id., CXI, 865. — Præscientia et prædestinatio Dei sempiterna est et incommutabilis; S. Remigius Lugd., CXII, 989. Prædestinatio Dei nulli necessitatem ad malum imponit; *ibid.*, 995. — Deus omnia novit antequam fiant; Ratherius Veron., CXXXVI, 323. Dei præscientia, quænam sit; *ibid.*, 702. — De prævidentia et providentia Dei; Ivo Carnot., CLXI, 71, 75, 76. — Deo nihil futurum, nihilque præteritum; Richardus de S. Victore, CXCVI, 101.

VIII. — Libri de Deo tractantes.

Liber de ira Dei; Lactantius, VII, 80. — Liber de Unitate Dei; S. Augustinus, XLII, 1195. De Essentia divinitatis liber unus; *ibid.*, 1200. — Conflictus de Deo trino et uno; Arnobius junior, LIII, 259. — Carmen de Deo; Draconius, LX, 679. — Sententia catholica de Unitate Dei; Boetius, LXIV, 1249. — De divinitatis essentia Monologium; S. Anselmus Cant., CLVIII, 142. Alloquium de Dei existentia; *ibid.*, 224. — Tractatus de concordia præscientiæ et prædestinationis necnon gratiæ Dei cum libero arbitrio; *ibid.*, 507. Liber de voluntate Dei; *ibid.*, 581.

XXX.

INDEX DE DEO TRINO,

VEL DE TRINITATE,

ORDINE LOGICO DISPOSITUS, ET QUÆCUNQUE DE HOC MYSTERIO SCRIPSERE PATRES OB OCULOS PONENS.

MONITUM.

In hoc indice varias referimus Patrum sententias de notione et existentia SS. Trinitatis, et de tribus personis divinis, scilicet de Patre, de Filio et de Spiritu sancto. Varios præterea enumeramus circa illud mysterium errores, et libros quibus Patres illos refellere conati sunt. Sicut in indice præcedenti, in quocunque capite ordinem sequimur Patrologiæ chronologicæ.

I. — Notio et existentia SS. Trinitatis.

Trinitatis distinctionem et demonstrationem Scripturæ omnes ostendunt; Tertullianus, II, 166. Trinitas rationaliter expressa, veritatem constituit; *ibid.*, 158. In Trinitate unitas disponitur, tres non statu, sed gradu, non substantia, sed forma, nec potestate sed specie, unus solum substantiæ et unus potestatis; *ibid.*, 157. — Trinitatis sacramentum in novissimis temporibus manifestatum; S. Cyprianus, IV, 915. Tres unum sunt; *ibid.*, 366. — Tres divine personæ propter naturæ Unitatem sunt inseparabiles; S. Dionysius, V, 108. — Trinitatis mysterium occultum erat Judæis; S. Hilarius, X, 147. Ineffabile et incomprehensibile; *ibid.*, 53. Trinitatis notitia sufficienter in baptismo tradita; *ibid.*, 49. Trinitatis mysterium explicare ac tueri semper solliciti fuerunt apostolici viri; *ibid.*, 652. Trinitatis apud Orientales quosdam falsa nomenclatio; *ibid.*, 656. — Trinitatis nomina, quid; S. Optatus Milev., XI, 911, 963. Tres personæ initio Genesis designantur; *ibid.*, 1047. — Trinitas distinctionem significat personarum, unitas potestatem; S. Ambrosius, XIV, 963. Evidens testimonium ad probandam Trinitatem coeternam atque perfectam; id., XV, 1623. Qui unus voluntatis Trinitatem asserunt,

unus utique asserunt potestatis; *ibid.*, 1056. Licet indivisa divinitas, distincta persona est; *ibid.*, 1722. In constitutione mundi operatio Trinitatis elucet; id., XIV, 158. Nos Patrem et Filium et Spiritum sanctum confitemur, ita ut in Trinitate perfecta et plenitudo sit divinitatis, et unitas potestatis; id., XVI, 531. Unus et Pater et Filius et Spiritus sanctus et naturæ sunt et scientiæ; *ibid.*, 769. — Trinitatis mysterium; id., XVII, 754. Vocabulum SS. Trinitatis grande mysterium et arcanum est; *ibid.*, 522. Trinitatis mysterium ex Apostolo probatur; *ibid.*, 1004. In Trinitate tria nomina et tres personæ unus esse essentiæ, unus maiestatis atque potentie credimus; *ibid.*, 531. Et Unitas in Trinitate et Trinitas in Unitate est; *ibid.*, 514. Trinitatis mysterium in unus Dei natura et potestate clauditur, cum sit immensum; *ibid.*, 243. Pater, Filius et Spiritus sanctus unus sunt dominationis unus deitatis, unus omnipotentie; *ibid.*, 804. — In mysterio baptismi Christi apparent tres personæ SS. Trinitatis; S. Chromatius, XX, 330, 331. — Trinitatis natura indivisa; S. Gaudentius Brixianus episcopus, XX, 946. — Patris et Filii et Spiritus sancti una divinitas; S. Hieronymus, XXIII, 170. Trinitatis mysterium ignotum antiquis; *ibid.*, 431. Trinitatis unitas quibus doceatur; *ibid.*, 120 seq. Trinitatis confessio

apud Christianos, *ibid.*, 1090. Confessio Trinitatis, mons sanctus et dogma veritatis; *id.*, XXIV, 541. In mysterio S. Trinitatis nihil est tenebrosus; *id.*, XXV, 1059, 1401. Præclara S. Trinitatis expositio; *id.*, XXVI, 497. — Trinitatis fides exponitur; S. August., XXXVIII, 455. De Trinitate quid fides doceat; *id.*, XLII, 694, 716, 825. 915. De ea quid tenendum, XXXIII, 744, 458; XL, 193; XLIII, 497. Trinitatis explicatio; *id.*, XXXIV, 21. Trinitatis mysterium nec verbis Angelicis explicari potest; *id.*, XL, 659. Trinitas unus Deus; *id.*, XXXV, 1682, 1683; XXXVI, 85; XXXVIII, 64, 435, 614, 630. Alius Pater, alius Filius, alius Spiritus sanctus, sed simul omnes unus est Dominus Deus; *id.*, XLII, 741. Trinitas tota unus Deus, non tres dii, aut tres omnipotentes; *id.*, XXXIV, 535, 1059, 1065, 1071. Trinitatis mirabilis simplicitas; *id.*, XXXIII, 745. Totius Trinitatis una est substantia; *id.*, XXXV, 1863. Trinitas unus Dominus, non tres Domini, unus Deus, una substantia, tres personæ; *id.*, XXXVIII, 64, 65.

Trinitatis personæ; *id.*, XXXIII, 1028. Trinitatis personæ nec confuse unum sunt, nec disjunctæ tria, *ibid.*, 750. Trinitatis personæ inseparabiles; *id.*, XXXV, 1870, 1871. Personæ Trinitatis proprietatibus et nominibus variis notatæ; *id.*, XXXII, 976, 1077, 1356; XXXIV, 128. Personarum Trinitatis distinctio ex relatione ad alterum; *id.*, XL, 535. In Trinitate quid relative dicatur; *id.*, XLII, 919. Trinitas non relative dicitur, *ibid.*, 919. Quæ relative dicuntur ad invicem in Trinitate, proprie ad singulas personas pertinent, quod ad se dicuntur singuli, non pluraliter dicuntur tres, *ibid.*, 947. Ut Trinitas, etiam inseparabilis, tamen Trinitas intelligatur, multa de singulis personis separatim dicuntur; *id.*, XXXIII, 714. Trinitas non minor in singulis personis, quam in omnibus, nec major in omnibus quam in singulis, *ibid.*, 750.

Trinitatis coeternitas; *id.*, XLII, 909. Patris et Filii et Spiritus sancti una est virtus, una substantia, una deitas, una majestas, una gloria, *ibid.*, 814. Trinitatis natura immutabilis; *id.*, XXXIV, 589. Trinitas tota invisibilis; *id.*, XLII, 758, 854, 866, 881.

Trinitatis eadem sunt opera; *id.*, XXXVIII, 704. Opera sunt inseparabilia; *id.*, XXXIII, 75, 1745, 878; XXXV, 1:57, 1359 sq., 1781, 1902; XXXVIII, 556, 459, 1065; XL, 251, 463, 684; XLII, 308, 686, 691, 694. Trinitatis actus non differentia potestatum, sed operum ineffabilitate, Scriptura sacra metitur, *ibid.*, 697. Trinitatis potestas et operatio individua; *id.*, XXXVIII, 556, 459, 705. Trinitas mundum creavit; *id.*, XXXIV, 232. Omnis creatura a Trinitate habet esse, speciem et ordinem, *ibid.*, 128. Solus Creator Pater, Filius et Spiritus sanctus, trina Unitas, una Trinitas; *id.*, XXXVIII, 986. In hominis creatione ostenditur pluralitas personarum et singularitas divinitatis; *ibid.*, 705. In Trinitate quedam opera ad unam personam pertinere, non tamen sine aliarum cooperatione, *ibid.*, 537, 459, 465.

Trinitas in rebus factis representatur; *id.*, XLII, 952. Trinitatis vestigia in creaturis; *id.*, XL, 300. Trinitas in omnibus operibus Dei insinuat, *ibid.*, 358. Trinitatis mysterium in Genesi insinuat; *id.*, XXXII, 847; XXXVIII, 26; XL, 167; XL, 345.

Trinitatis similitudo in nomine; *id.*, XXXVIII, 362; XL, 339, 342; XXXII, 849. Trinitas in mente quomodo monstrata; *id.*, XLII, 1040, 1044, 1048. Trinitatis imago in memoria, intelligentia et voluntate cujusque, *ibid.*, 1084, 1090. Trinitatis vestigium etiam in exteriori homine, *ibid.*, 985. Trinitatis vestigium in visione, *ibid.*, 985, 991. An et quomodo ex Trinitatibus in homine monstratis ostendatur Trinitas Deus, *ibid.*, 1061, 1065. Trinitas illustratur similitudinibus; *id.*, XL, 189, 658, 692.

Tres sunt Pater et Filius et Spiritus sanctus sed ipsa Trinitas unus est Deus; S. Prosper Aquit., LI, 490. Nulla disparitas in summa Trinitate, *ibid.*, 488.

Trinitatis mysterium explicatur; S. Leo Magnus, LIV, 338, 401 sq. In Trinitate distinctio personarum, sed unitas essentia, *ibid.*, 308. Cur aliqua singulis personis tribuantur, *ibid.*, 401. Trinitatis opera indivisa, *ibid.*, 412.

Trinitatis mysterium quomodo in Basilica a Paulino erecta depictum; S. Paulinus Nolan., LXI, 336. Quomodo expressum in templis, *ibid.*, 880 sq. Quomodo illud genibus prædicaverit Victorius, *ibid.*, 555.

Trinitas ex pluribus locis Scripturæ docetur; Eugypsius, LXII, 651.

Trinitas quid, *ibid.*, 954. Trinitatis similitudines, *ibid.*, 927. — De unita Trinitate deitatis; Vigilius Taps., LXII, 254. De propriis personis, *ibid.*, 346. De unita ac sempiterna substantia Trinitatis, *ibid.*, 268. — Unus Deus Trinitas, tres tamen personæ; S. Fulgentius Rusp., LXV, 574. Una natura in Deo et tres personæ, *ibid.*, 498. Trinitas personarum in Deo Isaia revocata, *ibid.*, 201. Testimonia

de Trinitate, *ibid.*, 714, 715, 500, 352. Probatur S. Trinitas exemplo humanæ animæ in qua sunt memoria, intelligentia et voluntas, *ibid.*, 520, 521. In creaturis Trinitas est in Unitate, ergo multo magis in Deo, *ibid.*, 504. Cum dicitur unus Deus, Pater et Filius et Spiritus sanctus, una natura intelligenda, cum dicitur Trinitas, tres personæ, *ibid.*, 561. Una virtus ac divinitas Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 406. Inseparabiliter operantur Pater et Filius et Spiritus sanctus, *ibid.*, 401. In anima hominis imago Trinitatis, *ibid.*, 726, 727. In igne indicium Trinitatis, *ibid.*, 777. Homo factus est ad imaginem Trinitatis, *ibid.*, 368. Opera Dei toti Trinitati communia; *ibid.*, 500. Fides catholica de Trinitate, *ibid.*, 719, 7:0. In Trinitate sunt quedam personarum propria, *ibid.*, 574. Firmissime tene et nullatenus dubites Patrem et Filium et Spiritum sanctum unum esse naturaliter Deum, *ibid.*, 694. Quæ sint propria singularum Trinitatis personarum, *ibid.*, 759.

De essentia Trinitatis; *id.*, LXVII, 908. — De significationibus Trinitatis; Junilius Afric., LXVIII, 21. — Mysterium S. Trinitatis explicatur; Cassiodorus, LXX, 367, 517, 590. Ecclesiæ catholicæ doctrina circa Trinitatem, *ibid.*, 23, 397. Sanctæ Trinitatis cognitionem tradunt Scripturæ, *ibid.*, 1151. Pater et Filius et Spiritus sanctus, unum principium, *ibid.*, 794. — Trinitatis Unitas in Scriptura demonstrata; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 515 sq. Patres Veteris Testamenti Trinitatis mysterium aperte non prædicarunt, *ibid.*, 979. — Deus Trinitas est; S. Columbanus abbas, LXXX, 250. — De Fide Trinitatis; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 915, 1227. Professio fidei concilii Nicæni circa Trinitatem; *id.*, LXXXIV, 98. Ut Trinitas credatur et prædicetur, *ibid.*, 184. — Ut credamus et colamus, et constitemur Trinitatem in personis, unitatem in substantia; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 587. — De Unitate Trinitatis et Trinitate Unitatis; Alcinus, CI, 11. — Fides est, qua credimus unum Deum omnipotentem, Patrem et Filium et Spiritum sanctum; S. Agobarius Lugd., CIV, 269. — Trinitas unde dicta, et quid sit; Rabanus Maurus, CXI, 26. Omnis Scriptura Veteris ac Novi Testamenti divinitus inspirata... hoc insinuat quod Pater et Filius et Spiritus sanctus unus sit Deus, *ibid.*, 26. — Firmissime credimus Patrem et Filium et Spiritum sanctum, unum esse naturaliter Deum, *ibid.*. De fide sanctæ Trinitatis, qualiter tenenda sita presbyteris et prædicanda; Rodolphus Bituric., CXIX, 704. — Magnus est et incomprehensibile mysterium sanctæ Trinitatis; Isidorus Mercator, CXX, 1036. — De Trinitatis essentia, hoc est, de distinctione personarum, et unitate substantiarum; S. Petrus Damianus, CXLV, 19. In Trinitate quomodo distinguantur personæ, *ibid.*, 27. — Quomodo in solis imagine sacramentum Trinitatis mysterium reluceat; Othlonus S. Emmerammi, CXI, VI, 247. Guilmundi confessio de S. Trinitate; *id.*, CXLIX, 1498. — De sacrosanctæ Divinitatis unitate et Trinitate; Guilmundus Avers., CXLIX, 14:5. — Quæ communis est Latini et Græci fides de Trinitate; S. Anselmus Cant., CLVIII, 285. Quomodo indivisibilis unitas, et insociabilis pluralitas in Deo conveniant, *ibid.*, 288. Omni homini expedit ut credat in trinam unitatem et unam Trinitatem, *ibid.*, 221. Pater est Deus, et Filius est Deus, et Spiritus sanctus est Deus, et tamen non tres dii, sed unus est Deus, *ibid.*, 378. — Quæ esse propriæ divini Trinitatis senserunt catholici tractatores; Ivo Carnot., CLXI, 6. Tres personæ in Deo, *ibid.*, 68. — Idem sunt Pater et Filius et Spiritus sanctus; S. Bruno Sign., CLXV, 172. De sancta Trinitate, *ibid.*, 975. Si nihil amplius scripisset Moyses, solum hoc, quod in capite hujus libri scriptum est, sufficere poterat ad fidei nostræ assertionem ut unum Deum in tribus personis colere debeamus, *ibid.*, 975. Alla est persona Patris, et alla Fili, alla Spiritus sancti, *ibid.*, 976. Istæ tres personæ non tres dii, sed unus Deus sunt Pater, Filius et Spiritus sanctus, *ibid.*, 976. Deus enim et Verbum Dei et Spiritus Dei tres personæ sunt et unus Deus, *ibid.*, 985. — Plane principium Pater, principium Filius, principium Spiritus sanctus. Veruntamen non tria principia, sed unum principium, sicut non tres dii, sed unus est Deus; Rupertus, CLXIX, 18. — De Trinitate; Hildebertus Cenom., CLXXI, 1076. De variis nominibus personarum Trinitatis per proprietates distinguendis, *ibid.*, 1078. De æqualitate Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 1080. De distinctione personarum sanctissimæ Trinitatis per singulares determinationes, *ibid.*, 1082. Utrum proprietates personarum sint ipsæ personæ, *ibid.*, 1085. — Quomodo unus Deus ac trinus, solis comparatione ostenditur; Honorius Augustod., CLXXII, 1109. Quomodo intelligitur Trinitas unus Deus, *ibid.*, 1010. De nominibus Patris, Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 1111. — De distinctione Trinitatis; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1:0. De nominibus personarum Trinitatis distinguendis, *ibid.*, 32.

De æqualitate Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 51. Quod de sancta Trinitate nihil dicatur secundum accidens, *ibid.*, 55. — Eadem substantia simplex omnino atque indivisa quæ Pater est tam Filius quam Spiritus sanctus; Petrus Abalardus, CLXXVIII, 1057. Moyses cum de universa mundi ageret creatione in ipso statim Genesis exordio Deum Patrem et Filium et Spiritum sanctum commemorat, *ibid.*, 990. Quædam opera specialiter alicui personæ attribuantur, quamvis indivisa totius Trinitatis opera prædicentur, *ibid.*, 993. Quod fidei summa sit in unitate ac Trinitate divina, *ibid.*, 1698. Quid ipse sentiat de unitate ac Trinitate, ostendit et idratione et auctoritate defendit, *ibid.*, 1699. Quædam uni personæ, et non alii convenire, quædam de una dici, et de omnibus intelligi solere, *ibid.*, 1702. Probat philosophos nec salute, nec cognitione Trinitatis caruisse, *ibid.*, 1712. — Deum et simplicem et trium esse; S. Bernardus, CLXXXII, 797. In Trinitate non esse admittendam ullam disparitatem, se l omnimodam æqualitatem, *ibid.*, 1057. Impia Abalardi de sancta Trinitate dogmata recenset et explodit; *ibid.*, 1055. — De mysterio Trinitatis et Unitatis; P. Lombardus, CXCII, 525. Quomodo in creaturis appareat vestigium Trinitatis, *ibid.*, 530. Quomodo in anima sit imago Trinitatis, *ibid.* De distinctione trium personarum, *ibid.*, 546. De æqualitate trium personarum, *ibid.*, 575. — De sacrosancta Trinitate; Magister Baudinus, CXCII, 972 seqq. De æqualitate trium personarum, *ibid.*, 997. An proprietates personarum sint ipsæ personæ vel Deus, *ibid.*, 1011. — Quomodo ex inspecta solum proprietate condilectionis deprehendi possit vestigium Trinitatis; Richardus S. Victoris, CXCVI, 927. Quod summa æqualitas sit in illa Trinitate, *ibid.*, 928. De tribus appropriatis personis in Trinitate, *ibid.*, 991.

Quod homo nunquam obliviscatur unum Deum in tribus personis ardentius invocare; S. Hildegardis, CXCVII, 419. Fides vera est ut unus Deus in Trinitate personarum, eandem Trinitatem in uno Deo, gloriose honoranda sit, *ibid.*, 1069, 1070. — In unitate divinæ substantiæ tres sunt personæ, seu hypostases, Pater, Filius et Spiritus sanctus; Galtherus theologus, CLIX, 577. Mysterium Trinitatis humanæ animæ similitudine declaratur, *ibid.*, 584. — Pater et Filius et Spiritus sanctus æquales sunt potentia et natura; Alanus de Insulis, CCX, 604. Personarum Trinitas est unitas Deitatis, *ibid.* Opera Trinitatis indivisa sunt, *ibid.*, 630. — Multiplex personarum distinctio in Trinitate; Petrus Pictavi, CLXI, 875. De hoc nomine, Trinitas; *ibid.*, 919.

II. — De Deo Patre.

Pater habeat Filium necesse est, ut sit Pater; Tertullianus, II, 165. Pater tota substantia est, Filius vero derivatio ipsius et portio, *ibid.*, 164. — Quod Deus Pater est Verbi; Constantinus Magnus, VIII, 405. — Patri proprium est esse innascibilem; S. Hilarius Pict., X, 102. — Pater in ipsum alium se genuit ex se, ex innascibili scilicet sua illa substantia; S. Zeno, XI, 398. Pater in Filio exultat cum Spiritus sancti plenitudine una originali cœternitate relictus, *ibid.*, 392. — Pater proprium generantis est nomen; S. Ambrosius, XVI, 563. Pater et Filius unum sunt, non confusione personæ, sed unitate naturæ, *ibid.*, 551. — (Credendus est ergo Deus esse Pater unius Filii sui Domini nostri, non discutendus; Rufinus Aquil., XXI, 544. — Quod ergo neque natum, neque factum est, Pater est; S. Ambrosius, XVII, 512. — Semper gignit Pater, et semper nascitur Filius; S. Augustinus, XXXIII, 1047. Pater ipse sapientia est; *id.*, XLII, 956. Lumen Pater, lumen Filius, lumen Spiritus Sanctus, *ibid.*, 939. Deus Pater unde maior sit Filio, *ibid.*, 746.

Pater principium et Filius principium non duo principia; S. Prosper Aquitan., LI, 518. — Pater æternus filium habet æternum; Genadius Massil., LVIII, 979, 1000. — Pater veritatis, Filii scilicet origo; Eusebius, LXII, 715. Patris persona prior, *ibid.*, 709, 710. — Pater Deus est; Boetius, XIV, 1249. Pater generationis principium, *ibid.*, 89. — Deus Pater non Trinitatis auctor est, sed Filii et Spiritus sancti; S. Fulgentius, LXV, 821, 822. — Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 459. — Interrogatus de Patre, responde, Deus. Interrogatus de Filio, responde, Deus; Alcuinus, CI, 15. Pater non est Deus sine Filio, *ibid.*, 17. Non Pater Deus de Deo, nec lumen de lumine, *ibid.* Credi necessarium est quod Pater plenus et perfectus est Deus, *ibid.*, 18. Alius est Pater, et alius Filius, non est tamen diversa substantia Patris et Filii, *ibid.*, 19. Deus non fecit Filium, sed genuit de substantia sua æqualem sibi, *ibid.*, 52. Scut Pater est vita, ita et Filius est vita, *ibid.*, 33. Non dicimus Patrem esse de Filio, sicut Filium de Patre,

Pater quidem a nullo, *ibid.*, 1055. Pater ingentius, Filius genitus, Spiritus sanctus procedens, *ibid.*, 1060. Pater Deus ex se ipso ineffabiliter sine initio genuit Filium, *ibid.*, 1061. — Non esse Pater æternaliter potisset, si Filium, æternaliter non haberet; S. Petrus Damianus, CXIV, 21. Absque ulla dubietate credendum est, quod Pater plenus, et perfectus est Deus, *ibid.*, 22. — Persona Patris Deus est; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 266. Pater est pater et genitor et ingentius, *ibid.*, 269. — Queritur an Pater genuit essentiam; Petrus Lombardus, CXCII, 535. Utrum Pater voluntate genuit Filium, an necessitate, et an volens vel volens sit Deus, *ibid.*, 539.

III. — De Deo Filio.

Filius Dei verus est Deus cui omnia veri Dei nomina tribuuntur: Tertullianus, I, 399, 404, 415; II, 161, 176, 183, 422, 802. Par est et æqualis Patri suo æterno, altissimus et omnipotens, *ibid.* Exivit a Patre ut radius ex sole, et rivus ex fonte, *id.*, II, 163. — Alium esse Filium, alium Patrem; Novatianus, III, 956. — Verbum est Patri consubstantialia; Dionysius papa, V, 109. Verbum non est formatum vel factum, sed genitum ab omni æternitate, *ibid.* — Quod Filius non sit Deus a Patre distinctus; Lactantius, VI, 558. — Filius tempore et natura non inferior Patre, S. Hilarius, X, 52. Filii deitas astruitur ab Osee, *ibid.*, 122; ab Isaia, *ibid.*, 125. Filius Dei neque emanatio est, neque pars Patris, *ibid.*, 496. Ex utero genitus dicitur, ut ex Patris substantia natus ostendatur; *ibid.*, 168. Ex Patris substantia est, atque intra Patris substantiam, *id.*, IX, 936. Virtute, substantia, divinitate, generatione Filius est, *ibid.*, 809. Filius unus est cum Patre, non tantum unitate voluntatis, sed et virtutis, *ibid.*, IX, 801. — Filius Dei Deus, æqualis Patri prædicatur; S. Zeno, XI, 585, 594, 405. — Quod Dei Filius sit omnipotens, et quod una sit omnipotentia Patris et Filii sicut et una deitas; Faustinus et Marcell., XIII, 62. — Si quis non dixerit Verbum Domini Filium Dei Deum sit Patrem eius; S. Damasus papa, *ibid.*, 561. Filium credimus qui non sit Pater, sed habeat Patrem de quo sit genitus, non factus, *ibid.*, 1049. — Verbi æternitas et divinitas ex primis Joannis Evangelii verbis asseritur, S. Ambrosius, XVI, 821. Variis argumentis probatur Filium Dei esse verum Deum; *ibid.*, XV, 555. In Patre et Filio nulla distantia divinitatis est, sed una majestas; *id.*, XVI, 575. Filius Dei immortalitatem habet in natura, habet in substantia, et habet non per gratiam temporalem, sed per sempiternam divinitatem; *ibid.*, 656. Filii ea omnia sunt quæ pater habet, æternitatem, majestatem, divinitatem, etc.; *ibid.*, 567. Principium fidei nostræ est genitus est Dei Filius, *ibid.*, 561. Filius exiit a Patre ut Deus ex Deo, *ibid.*, 778. Filius Filius est absque initio, *id.* XVII, 512. Nullum existit tempus quando Filius sine Patre, *ibid.* 516. Deum Filium Dei Patris altissimi, unici unicum, et cum Patre ac Spiritu sancto unum Deum esse confitemur, *ibid.*, 522. — Pater non est sine Filio, Phæbadius, XX, 24. — Filii Dei sempiterna generatio accipienda in his verbis: Ego hodie genui te; S. Augustinus, XXXVI, 71. Filius Dei Deus, *id.*, XL, 628, 640. — Verbum Dei Deus, non creatura; S. Prosper Aquit., LI, 189. — Filio est æqualis cum Patre divinitas; S. Leo Magnus, LIV, 769. — Filium esse Deo Patri consubstantialitatem, multis probatur; Vigilus Taps., LXII, 534. — Filius Deus est; Boetius, LXIV, 1249. — Quod Filius sit Deus æqualis Patri; S. Fulgentius Rasp., LXV, 749. Filius ita verus Deus dicitur, ut Pater Deus verior non dicatur, *ibid.*, 566. — Filius splendor lucis et speculum sine macula. Rathanus Maurus, CXI, 702. — Filius Patri consubstantialis S. Bruno Carthus., CLIII, 579.

IV. — De Spiritu sancto.

Spiritus sanctus tertia est persona S. Trinitatis: Tertullianus, II, 165. Tertium nomen divinitatis et tertius gradus majestatis, *ibid.*, 196. Ejusdem est cum Patre et Filio naturæ, *ibid.* — Credere in Spiritum sanctum Novatianus, III, 945. — Spiritus sanctus non est pars Patris aut Filii; S. Hilarius, X, 519. Ex Patre et Filio accipit, *ibid.*, 656. — Spiritus sanctus habet unam substantiam, virtutem, deitatem, maiestatem voluntatemque Patris et Filii; S. Zeno, XI, 428. — De Spiritu sancto; Faustinus, XIII, 76. — Spiritus sanctus Dominus dictus est; S. Ambrosius, XVI, 747. Spiritus sanctus omnia probatur habere quæ Deus habet, *ibid.*, 810. Spiritum sanctum nec creaturam esse nec mutabilem variis argumentis probatur, *ibid.*, 719. Spiritus sanctus novit omnia et unius est scientiæ cum Patre et Filio, *ibid.*, 767. Eandem esse Patris et Spiritus sancti operationem, *ibid.*, 772. Spiritus sanctus, sicut Pater et Filius, creator est

omnium, id., 749, 755. Spiritus sanctus Deus esse probatur, XVII, 200, 1004. A Patre et Filio inseparabiliter ab æterno procedit, id., 674, 947, 1015. — Spiritum sanctum non esse creaturam, S. Hieronym., XXII, 106. Spiritus sanctus tertia persona a Patre et Filio, *ibid.*, XXVI, 274, S. Augustinus, XII, 337, 338. — Spiritus sanctus de Patre procedens Deus, S. Augustinus, XXXII, 1321, XXXVIII, 1071, XL, 258, 654, XLII, 697, 732, 742, 752. Spiritus sancti divinitas astringitur, XXXIII, 1046. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et coæternus, XXXV, 1836, XLII, 928. — Spiritui sancto Pater dedit vitam procedere de Filio sicut procedit de se ipso. S. Prosper Aquil., LI, 489. — Spiritus sancti divinitas et natura explicatur. S. Leo Magnus, LIV, 401, 404, 412. De Patre Spiritus sanctus est et vere, et proprie, et de divina substantia ac Deus verus, LVI, 680. — Spiritum sanctum Deum esse non ambigendum, cui cum Patre et Filio inseparabilia est gloria, S. Maximus Taurin., LVII, 677. Spiritus sanctus verus est Deus, quem Christus et a Patre procedere et a se mittendum pari professione testatur, LVII, 639, 640. — Spiritus sanctus a Patre Filioque procedit, Genadius, LVIII, 979, 1001. — Spiritus sanctus Deus declaratur, Paschasius, LXII, 36, 37, 38, Vigilius Taps., LXII, 176, 220, 307, 399, 916. Boetius, LXIV, 1249. — Spiritus sanctus in Deo est unitate nature, ex Deo proprietate personæ, S. Fulgentius, LXV, 345. Spiritus sanctus Deus est non minor Patre et Filio, *ibid.*, 356. Spiritus sanctus quæ Dei sunt cognoscit, quia ejusdem est nature, *ibid.*, 400. — Spiritus sanctus a Patre et Filio procedit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 533, 624, 1198. Spiritus sanctus Deus est, *ibid.*, 824. Spiritus sanctus cum Patre et Filio nihil substantiæ, LXXVIII, 361. — Quod Spiritus sanctus est ex Patre Filioque procedens, Hildef. Tolet., CXVI, 104. — De unitate Spiritus sancti cum Patre et Filio. Alcuinus, CI, 35. — De Spiritu sancto. Theodulfus Aurelian., CV, 240. — Probatur Spiritum sanctum ex Patre Filioque procedere. Ratramnus Corbeiens., CXXI, 229, seq.; Petrus Damianus, CXIV, 56; S. Bruno Carthus., CLIII, 71; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 236, 310; Ivo Carnot., CLXI, 69; Rupertus, CLXIX, 13; Hugo de S. Victore, CLXXV, 302. — Quare Spiritus sanctus solus dicatur Spiritus sanctus et tertia in Trinitate persona, et hoc non gradus dignitate, sed numerandi ordine; Anastasius IV., LXXXVIII, 1172. — Quare Spiritus sanctus, cum sit de substantia Patris, non dicitur genitus, vel Filius, sed tantum procedens; Petrus Lombardus, CXCII, 535.

V. — Errores circa mysterium Trinitatis.

Refutantur a S. Dionysio Trithemæ et Marcionitæ; Tertulianus, V, 108. — Confutatur error dicentium Patrem esse Filio majorem; Marcellinus, VII, 1085. — Hæresis de Patre et Filii substantia; S. Philastrius, XII, 1167. Hæresis triformem Deum faciens; *ibid.*, 1265. — Quid Ariani senserint de Trinitate; Lucifer Calarit., XLII, 781. — Trinitatem utique noverunt Platonicæ; S. Augustinus, XII, 307. De Trinitate sententia Porphyrii *ibid.*, id., Error Sabellii, id., XXXVI, 84. Circa Trinitatem in quo conveniant Manichæi et Catholici, in quo dissentiant; id., XLV, 1465. De Trinitate Ariano dogmata, XLII, 679, 59 Ariani immiserunt in Ecclesia tres deos, id., XXXVI, 857, XXXVII, 1712. Patri per omnia dissimilem Filium et Filio Spiritum sanctum accerebant Ariani seu Eunomiani, XLII, 40. Priscilliani error de Trinitate, *ibid.*, 39, 606. Refellitur opinio quæ divinitas Trinitatis putatur alia esse quam est ipsa Trinitas, id., XXXIII, 460. Male ab Ariani dici Patris et Filii ideo diversam esse naturam, quia iste Pater est, ille Filius, *ibid.*, 750. — Contra Priscillianistas qui sanctam Trinitatem, non personam, sed tantum nominibus distinguunt; S. Leo Magnus, LIV, 677. — Contra Arianos de fide S. Trinitatis; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 82. Contra hæreticos quosdam negantes in Deo Trinitatem personarum in unitate substantiæ, CXV, 969, 962. — Trithemæ seu trinæ deitatis latratores; Hincmarus Rhem., CCXV, 567; Trithemiam male exponit Gotthelfus trinam deitatem; *ibid.*, 536, 537. — Impia Abalardi dogmata de Trinitate recenset et explodit; S. Bernardus, CLXXXII, 1055.

De Deo Patre. — Confutatur error dicentium Patrem esse Filio majorem; Marcellinus papa, VII, 1085. — Patrem invisibilem dicebant Ariani; S. Augustinus, XXXV, 1779. Pater cur solus beatus et solus potens proprie dicendus secundum Arianos *ibid.*, XLII, 729. Cur solus sapiens, XLII, 730. Patrem ullo modo, vel per se vel per subiectam creaturam apparuisse volebant Ariani, *ibid.*, 812, 813.

De Deo Filio. — De Filio varii hæreses damnantur; S. Hilarius, X, 698. Dei Filium quidam dixerunt insubstantivæ vocis, incorporalem solum, X, 514. Manichæos partem unius substantiæ, id., 105, 130. Sabellius ipsum quem et Patrem, id., 105. Illum Ariani de natura et in natura Dei negant, id., 161. Nolunt eum semper fuisse, id., 98. Refelluntur qui solam virtutis similitudinem Filio tribuunt, *ibid.*, 491, 495. Eunomiani asserunt Filium non Patri esse similem, XII, 1185. — De eo quod hæretici dicunt: ex nihilo Deus sibi Filium fecit. Faustinus, XIII, 49. — Quid Ariani senserint de Filio Dei. Lucifer Calar., XIII, 875, 987. — Filium Dei qui eundem dicunt esse ac qui Pater est catholice fide excluduntur. S. Augustinus, LXXXVIII, 184. — Pater juxta Arium solus Deus, Filius autem creatura. Boetius, LXIV, 1256.

De Spiritu sancto. — Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur; S. Zeno, XI, 268, 301. Hæresis de Spiritu sancto dicens Spiritum creatum et factum esse non Deum, XII, 1185. — Quid Ariani senserint de Spiritu sancto. — Lucifer Calarit., XIII, 708. Ob eorum hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti. S. Ambrosius, XVI, 155. — Contra Sabellianos, qui Spiritum sanctum negant Deum. Zacharias Christ., XI, 1153. — Ariani, Eunomiani, Macedoniani, Photiniani, Judæi peccabant in Spiritum sanctum. S. Augustinus, LXXXIII, 814. Spiritum sanctum quidam hæretici prorsus negant, alii creaturam esse volunt, qui illi sunt; id., LXXXVIII, 448, XLII, 44; Errores circa Spiritum sanctum id., LXXXV, 2099; XLII, 50; LXXXVIII, 447; XLII, 797, 680, 681, 736, 716; LXXXVIII, 448; XL, 491. — Macedonianorum error de Spiritu sancto. S. Leo Magnus, LIV, 206, 402. Spiritum S. Eunomius asseruit esse creaturam, LV, 977. Pneumatomachi qui contra Spiritum sanctum pugnant, anathematizati, id., LVI, 415. — Spiritum sanctum cum Ariani et Macedoniani Patre et Filio esse minorem blasphemant. Genadius Marcell., LVIII, 1015. — Macedonius dualitatem asserens, Spiritum sanctum negat propriam habere personam. Paschasius, LXII, 28. — Græci schismatici locum dialogorum ubi de processione Spiritus sancti a Filio agitur, depravarunt. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 145. — Contra Græcorum opposita, Ratramnus Corbeiens., CXXI, 225, seq.

VI. — Libri de Trinitate tractantes.

De Trinitate libri; Novatianus, III, 885. — Doctrina S. Dionysii Romani Pontificis, de S. Trinitate, V, 404. — De trinitate libri duodecim; S. Hilarius Pictav., X, 25. Liber de Synodis, seu de fide Orientalium; *ibid.*, 502, 507, 509, 536. — De S. Trinitate confessio; S. Eusebius Vercell., XII, 959. — Faustini presbyteri ad Galliam Placidiam de Trinitate liber, XIII, 37. — Confessio fidei catholice; Damasus papa, XIII, 358. De professione fidei S. Luciferi ep. Calarit.; *ibid.*, 1043. — Tractatus de Trinitate; S. Ambrosius, XVII, 509. — Trinæ unitatis et Unius Trinitatis confessio; S. Martinus Turon., XVIII, 12. — Epistola in qua solvitur quæstiones de Trinitate sibi propositas; S. Augustinus, LXXXIII, 432. De Trinitate libri XV; id., XLII, 820, seq. De unitate Trinitatis, *ibid.*, 1137. De Trinitate et Unitate Dei. *ibid.*, 1195. De Unitate S. Trinitatis dialogus; *ibid.*, 1207. — Conflictus de Deo trino et uno; Arnobius junior, LIII, 259. — De Trinitate libri duodecim; Vigilius Taps., LXII, 258. De Unitate Trinitatis ad Optatum liber; *ibid.*, 334. Contra Varimadum Ariano diaconum; *ibid.*, 351. — De Trinitate liber unus; S. Fulgentius Rusp., LXV, 498. — Græcorum concilia in quibus fides S. Trinitatis exprimitur; S. Isid. Hisp., LXXXIV, 139, 152, 161. Concilia Hispania in quibus fides S. Trinitatis exprimitur; *ibid.*, 470, 512. — De fide S. Trinitatis libri III; Alcuinus, CI, 15. De Trinitate ad Prededgism quæstiones; id., CXVIII, 56. Confessio fidei; Alcuini, CI, 1027, seq. — De una et non trina deitate; Hincmarus Rhem., CCXV, 475. — Opusculum de fide catholica; S. Petrus Damianus, CXLV, 19. — Confessio de S. Trinitate; Gultmundus Avers., CXLIX, 1495. — De Trinitate dialogus; Petrus Alphonsus, CLVII, 606. — De fide Trinitatis; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 259. — De Trinitate; Hildebert Cenom., CLXXI, 1076, seq. — Hugo de S. Victor; CLXXVI, 50. — Introductio ad theologiam; P. Abalardus, CLXXVIII, 979, seq. — De mysterio Trinitatis et unitatis; P. Lombardus, CXCII, 325. — De sacrosancta Trinitate liber; Magister Band, CXCH, 970. — De Trinitate libri sex; Richardi S. Vict., CXCVI, 888. Tractatus magistri Galtheri de Trinitate; II, CCLIX, 575.

XXXI.

INDEX DE PROVIDENTIA DIVINA
ET DE ILLIUS ERGA HOMINES BENEFICIIS,

ORDINE REFERENS LOGICO VARIAS DE ILLA SS. PATRUM SENTENTIAS.

IX. De existentia Providentiæ.

Providentia Dei a Platone et Platonice recognita, et ab Epicuro ejusque asseculis negata; Tertullianus, I, 517. Deus totius mundi gubernator; id., II, 599. — Mundum a Deo conditum fuisse atque ab eo regi et administrari; Minucius Felix, III, 284. — Deus, mundi Dominus et rector, et cuncta arbitrio ejus et nutu geruntur; S. Cyprianus, IV, 548. Nihil fieri potest, nisi quod aut fecerit Deus, aut fieri permiserit; *ibid.* — De Providentia; Lactantius, VI, 293, 740. Ex dispositione rerum naturalium providentia Dei elucet; *ibid.*, 745, 746. De hominis creatione atque de dispositione mundi; *ibid.*, 749. De mundi ortu et rerum natura, et Dei providentia; id., VII, 100. — Ex ordine et dispositione rerum naturæ providentia Dei stabilitur; Constantinus Magn., VIII, 416. — In quibus providentia Dei significatur et bonitas; S. Hilarius, IX, 873. In eos qui Dei providentiam negant; *ibid.*, 836. — Deus humana curat et respicit; S. Ambrosius, XIV, 487. Providentia Dei testimonia, *ibid.*, XIV, 1473. Dei in homines providentia; id., XIV, 216, 217. Male quidam philosophorum illam negarunt; *ibid.*, 407. — Obiectio contra divinam providentiam, desumpta ex eo quod mali bonique promiscue tribulationes experiantur, solvitur; S. Gaudentius, XX, 840 *seq.* — Providentia Dei impugnatur quoad inordinationem mundi, prosperitatem impiorum et justorum adversitatem; Zachæus, XX, 1104. Propugnatur; *ibid.* Eruiunt altera obiectio de infantibus malorum nescitis, tamen diversis malis affectis; *ibid.*, 1105. — Non omnia fortuito geri, et variam in rebus humanis fortunam ludere, sed cuncta iudicio Dei fieri; S. Hieronymus, XXIII, 1083. A Deo cuncta in utilitatem hominum fieri, et non absque ejus voluntate disponi; *ibid.*, 1075. Deus jussit humanis usibus elementa servire, ut homines hæc videntes intelligant esse providentiam; *ibid.*, 1039. Ignorantes veritatem non ignorant providentiam; id., XXV, 1123. Providentia Dei stabilitur; id., XXV, 1286. Negantes providentiam arguuntur; *ibid.*, 1531. — Providentiam quidam negant; S. August., XXXII, 1273. Alii providentiam Dei vel infirmam, vel injustam, vel malam nefario errore credunt; *ibid.* Omnia divina providentia regi; id., XXXIV, 977. Argumenta divinæ providentiæ; *ibid.*, 337. Gemina operatio providentiæ; *ibid.*, 579. Providentiæ ordine ac legibus fit quidquid fit; id., XXXVII, 1946. Nullum mare tam profundum est quam ista cogitatio Dei, ut mali fœreant, et boni laborent; id., XXXVII, 1176. Gubernatio rationis ad Deum pertinet; id., XXXVIII, 318. Res humanas ad Deorum curam pertinere negabant Epicurei, asserebant Stoici; id., XLI, 601. — Quod nihil in hoc mundo sine Deo geratur; Cassianus, XLIX, 383. — Providentia Dei impugnatur ob hujus mundi inordinationem apparentem; Fastidiosus, I, 385. Exempla Dei providentiæ astruunt; *ibid.*, 388, 390, *seq.* — Deus omnia ut voluit, sed sapienter disposuit; S. Prosper Aquit., LI, 619. Deus mundum quem condidit regis sine fatione; *ibid.*, 622. — De gubernatione Dei; S. Salvianus, LIII, 50, *seq.* — Humano generi semper a Deo fuit consultum; S. Leo Magnus, LIV, 305. — Providentia Dei astruitur; Eusebius, LXII, 763. — Quid sit providentia; Boetius, LXIII, 814. — De his quæ ad gubernationem mundi pertinent; Julilius, LXVIII, 28; Primasius Adrument; *ibid.*, 688. — Nulla sunt hominibus sine Dei consilio etsi occulto; S. Gregorius Magnus, LXXV, 986. Providentia eximie describitur; *ibid.*, 1126. — Divina providentia cuncta certissimo ordine administrat; Beda Ven., XCI, 84. — Providentia Dei ex ordine mundi demonstrata; Walafridus Strabus, CXIII, 1121. — Cuncta in Deo subsistunt et ab eo gubernantur; S. Prudentius Trec., CXV, 998. Dei providentia sempiterna et omnipotentissima præscientia omnia ordinari, disponi, dispensari, destinari, regi ac gubernari modis cuique congruis nullo modo dubitamus; *ibid.*, 1021. — Omnia eterne ordinationi immobiliter subsunt; S. Remigius Lugd., CXXI, 993. De æterna Dei providentia; *ibid.*, 1093. — De Dei provi-

dentia; S. Petrus Dam., CXLV, 603. — Non ab alio quam a Deo cuncta reguntur; S. Anselmus, CLVIII, 322. Deo est cura de omnibus; *ibid.*, 857. Omnia subjacent Dei dispositioni, *ibid.*, 523. — De Dei providentia; Ivo Carnot., CLXI, 979. Quod Deus cuncta disponat et consideret universorum finem; *ibid.*, 981. — Providentia definitur; Honorius, CLXXII, 1159. Astruitur; *ibid.*, 1156. — Providentia Dei duplex in suis et in alienis; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 218. — De divina providentia; S. Bernardus, CLXXXIII, 990. Omnia divina Providentia reguntur; id., CLXXXIV, 28, 29. — De divina Providentia; Zacharias, CLXXXVI, 146. Robertus Pullus; *ibid.*, 714. Joannes Barest; id., CXCIX, 444, 446.

II. — De Providentiæ divinæ objecto, seu de Providentia in ordine temporali et spiritali.

Dei imperio omnia commoventur, fontes scaturiunt, amnes labuntur, fluctus assurgunt, sætus suos cuncta parturiunt, venti spirare coguntur, etc.; Novatianus, III, 898, *seq.* Dei providentia non solum sigillatim per homines concurrat, sed etiam per urbes ipsas et civitates, imo etiam per totum orbem; *ibid.* — Providentia Dei mundus regitur; Minucius, III, 284. — Mundum omneque partes ejus, ut videmus, mirabilis ratio gubernat; Lactantius, VI, 745. — Deus humana curat et respicit; S. Ambrosius, XIV, 817. Providentiæ divinæ ascribitur, quod in animantibus rationalibus, vel etiam irrationalibus animadvertitur; id., XV, 1172, *seq.* Volantia cuncta omnia non serunt, neque meliunt, et Deus pascit illa; *ibid.* Qui alit aves, non aleret homines, quod ad imaginem et similitudinem sui fecit; *ibid.* — Providentia Dei hunc mundum gubernat; S. Gaudentius, XX, 840. — Deus omnia gubernat; S. Hieronymus, XXIII, 499. Curam habet Deus universarum gentium; id., 1005. Ordo Providentiæ Dei omne genus ineffabili iudicio dispensantis; id., XXIV, 189. In hominibus etiam per singulos Dei currit providentia; id., XXV, 1286. — Divina providentia quosque pertendat; S. August., XL, 57. Providentia Dei ad hominem et ad inferiora et ad minima quoque se extendit; id., XXXII, 978, XXXVII, 1446, 1893, 1943. Justitia nulla esset in hominibus, si res humanas non curaret Deus; id., XL, 38. Curam habet omnium Deus, maxime justorum; id., XXXVII, 451, 456. Occulta Dei administratio, qua etiam liguis et herbis dat incrementum; id., XXXIV, 379. Dei providentia in rerum gubernatione et ordinatione malorum; id., XXXVIII, 314, 692. — Divina Providentia cuncta certissimo ordine administrat; Beda, XCI, 84. Cura Dei de omnibus; id., XCII, 35. — Deus omnia creans, omnia vivificans, et gubernans; Alcuinus, C, 583; — Sollicitudo Dei erga homines et erga cunctas creaturas; Haymo Halberst., CXVIII, 687, 686. Dei providentia quid statuerit circa hominem; id., 756. — Mundum totum Dei providentia regi probatur; Ratramnus, CXXI, *ibid.* — Omnia a Deo reguntur et gubernantur; Atto, CXXXIV, 218. — Deus celestia et terrestria gubernat; S. Bruno Sign., CLIII, 255. — Dei providentia erga cuncta creata; S. Anselmus Laud., CLXII, 1312. — Magna Dei cura erga omnes creaturas; Rupertus, CLXVIII, 1499. — Omnia divina providentia regit; S. Bernardus, CLXXXIII, 28, 29. Mores hominum divinæ providentiæ subjiciuntur; S. August., XXXIV, 337. Alios coronat Deus, alios damnat, nunquam errat; alios probat, de aliis probat: omnes ordinat; id., XXXVIII, 118. Omnes naturas bonus creat, omnes voluntates, iustus ordinat; id., XXXIV, 580. — Dei providentia, regens atque administrans universam creaturam et naturas et voluntates, etc.; Eusebius, LXII, 649.

III. — De erroribus circa divinam Providentiam.

Quinam negaverint divinam providentiam; Lactantius, VI, 740. — Plures homines rerum omnium distinctiones atque ornatus causam naturæ tribuunt, alii fato vel fortuito casui assignant; Constantinus magnus, VIII, 418. —

Deo humanorum operum curam esse multi negant: S. Hilarius, IX, 856. — Dei providentia a quibusdam philosophis negatur: S. Ambrosius, XIV, 268. Providentiam quidam negant: S. Augustinus, XXXII, 1272. Quidam eam pessime confitentur, *ibid.* — Deum humanam curare negant Epicurei, XLII, 576. — Fuit enim error quorundam, Deum celestia gubernare tantum, terrena solo caso fortunæ volvere: S. Bruno Carth., CLIII, 235.

IV. — Libri de Providentia tractantes.

Unus Dei notu omnia gubernari: Minutius Felix, III, 281, 297; Novatianus, III, 898. — De divina Providentia: Lactantius, VI, 120, 1019, 1936; VII, 100. — Oratio metrica de providentia Dei: Decius Ausonius, XIX, 839. — De providentia Dei: S. Hieronymus, XXII, 802. — Omnia divina Providentia regi: S. Augustinus, XXXII, 977; XXXIV, 356, 379. De Providentia Dei, *id.*, XL, 18, 295. Quod nihil in hoc mundo sine Deo geratur: Cassianus,

XLIX, 582. De principali proposito Dei, et providentia quotidianis, *ibid.*, 909. — Carmen de Providentia divina: S. Prosper Aquit., LI, 618. — De gubernatione Dei libri octo: S. Salvianus Mass., LIII, 50. — De Providentia Dei: Eusebius, I, XII, 765, 1077. — De divina Providentia: Boetius, LXIII, 815. — De divina dispositione: Batramnus Corb., CXI, 15. — De aeterna providentia Dei: S. Remigius Lugd., CXXI, 1097. — De Dei providentia et simul providentia: Burchardus Worm., CXL, 1024. — De Dei providentia: S. Petrus Damianus, CXLV, 608 seq. — De Dei providentia et simul providentia: Ivo Carnot., CLXI, 979. — Quid sit providentia Dei: Honorius August., CLXXII, 1159. — De providentia Dei, et quod duplex est providentia, in suis et alienis: Hugo de S. Victore, CLXXVI, 215. — Quod providentia Dei causa sit eventuum rerum et non: P. Abelardus, CLXXXIII, 1589. — De Dei providentia: Robertus Pullus, CLXXXVI, 714. — De providentia Dei: Joannes Saresb., CXCIX, 445.

XXXII.

INDEX CREATIONIS IN GENERE.

EXPONENS ORDINE LOGICO QUIDQUID DIXERE SS. PATRES DE ENTIBUS IN PRINCIPIO CREATIS.

MONITUM.

Hoc in Indice, ordinem creationis consecutantes, vicissim exhibebimus: I quid sit creare, et quæ creaturarum natura; II cuius opus sit creatio; III quæ fuerint de creatione philosophorum sententiæ; IV de creatione angelorum; V de creatione agentium inter Græcos et Latinos; S. Hieronymus, XXVI, 509. Creatio et possessio in quo differunt, *id.*, 471. — Creare et condere idem est: S. Augustinus, XL, 184. Creare, condere, constituere, facere pro uno indifferenter et eodem ponuntur in Scripturis: S. Augustinus, XLII, 632, 633. Creare non potest ulla creatura: S. Augustinus, XXXIV, 602. Ideo non possunt homines de nihilo aliquid fabricare, quia per corpus operantur: S. Augustinus, XL, 90. Creare dicimus, novum aliquid instituere, ut illud quod non fuit videatur existere: Cassiodorus, I, XX, 365. Quæ sit differentia inter facere et creare: Cassiodorus, LXX, 1044. Creare, quid: Rupertus abb., CLXVII, 202; Petrus Abelardus, CLXXVIII, 734; Magister Baudianus, CXCII, 1029.

Quid sit creare et de natura creaturæ.

Creatio et nativitas in quo differunt: S. Hilarius Pictav., X, 493 seq. — Creata e nihilo id in se habent necessitatis ut non sint, *id.*, IX, 1057. — Creatio quid sonat inter Græcos et Latinos: S. Hieronymus, XXVI, 509. Creatio et possessio in quo differunt, *id.*, 471. — Creare et condere idem est: S. Augustinus, XL, 184. Creare, condere, constituere, facere pro uno indifferenter et eodem ponuntur in Scripturis: S. Augustinus, XLII, 632, 633. Creare non potest ulla creatura: S. Augustinus, XXXIV, 602. Ideo non possunt homines de nihilo aliquid fabricare, quia per corpus operantur: S. Augustinus, XL, 90. Creare dicimus, novum aliquid instituere, ut illud quod non fuit videatur existere: Cassiodorus, I, XX, 365. Quæ sit differentia inter facere et creare: Cassiodorus, LXX, 1044. Creare, quid: Rupertus abb., CLXVII, 202; Petrus Abelardus, CLXXVIII, 734; Magister Baudianus, CXCII, 1029.

Creatura omnis naturæ suæ est circumscripta limitibus: S. Ambrosius, XVI, 725. Omnis creatura mutabilis, *ibid.*, 720; S. Leo Magnus, I, IV, 687. — Creatura quid sit? Augustinus, XLII, 1162. Creata res omnis ex nihilo, et quasi non ex nihilo, *id.*, XL, 1018. Ex se semper in nihilum vertitur, *id.*, XLII, 1162. Creaturæ quæcumque in Deo vita sunt, *id.*, XXIV, 1387; XXIV, 532. Omnia priusquam fierent, erant in notitia facientis, *id.*, XXXIV, 532. Creaturæ quomodo in Dei sapientia ante creationem, *id.*, XLII, 674. Creaturæ omnes in Dei verbo, *id.*, XXXV, 1674. — Creaturæ quomodo in Deo fuere antequam facerentur: Alcuinus, C, 745, 746. Creatura non de Dei natura, sed de nihilo facta est, *id.*, XXXIV, 247. De nihilo factum esse idem ac naturam Dei non esse, *id.*, XLV, 1479. Creaturæ in se habent naturæ suæ terminum, quo non sint quod Deus est, *id.*, XXXIV, 509. Creatura non est Deo consubstantialis aut coæterna, *ibid.*, 247. — Creaturam nec a Deo alienam esse, nec tamen ejusdem cum illo substantiæ; apud Paulum ostenditur: S. Augustinus, XLII, 585. Creaturam rerum et Creatoris non una naturam, *id.*, XL, 761, 775. — Nulla creatura aliquid habet a se: S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 525. Creaturæ non habent simplicem absolutamque essentialiam, *ibid.*, 184. Creaturæ non simpliciter et absolute, sed vix esse dicuntur, *ibid.*, 181. — Omnium creaturarum causam ab æterno in Deo fuerunt: Hildebertus, CLXXXI, 1120. — Creatura omnis Dei bona est: S. Hieronymus, XXII, 729. A Deo bonæ conditæ

sunt creaturæ: S. Hieronymus, XXII, 803. — Creaturæ omnes bonas esse, quomodo: S. Augustinus, XLII, 580, 595, 538, 743; XLIV, 32; XLV, 1557. — Nulla creaturarum natura mala: S. Leo Magnus, LIV, 683; Gennadius, LVIII, 995, 1035. — Creata omnia bona sunt: S. Gregorius Magnus, LXXV, 895. — Creaturæ bonas esse creatas a bono Deo: Petrus Lombardus, CXCII, 348. — Omnis creatura per naturam sui obnoxia potest esse peccato: S. Ambrosius, XVI, 731. — Creaturarum vilitas demonstratur, ut appareat incomparabilis sublimitas Dei: S. Hieronymus, XXII, 806. Creatura omnis, excepto Deo, sub vitio est: S. Hieronymus, XXIII, 553. — Creatura ex se semper in nihilum vertitur: S. Augustinus, XLII, 1162. — Quod ex nihilo factum est, pendet in nihilo: S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1035. Creaturæ Deo comparatæ, sic sunt tanquam non sint, *id.*, LXXV, 1144. Quidquid in rebus creatis comparatur Deo, imane fit et nihil, *id.*, LXXVI, 751. — Creatura respectu Dei nihil est, nec immortalitatem habet: Adamus Præm., CXCVIII, 807.

II. — Cuius opus sit creatio et de motivo creationis.

Verbum per quod omnia creata sunt: S. Victorinus martyr., V, 311; Faustinus, XIII, 41. — Creatio quid Patris simul et Filii sit: S. Hilarius episcopus, X, 112. Creata omnia sunt Patri dicente, Filio faciente, *id.*, IX, 880. Creavit Deus in Filio omnia, et postea de thesauris in se conditis pro arbitrio singula protulit, *ibid.*, 496. Creata magnitudinem Creatoris testantur, *ibid.*, 565. Dei magnificentiam omnes mundi creationes inde mutabili officiorum suorum constitutione testantur, *ibid.*, 580. — Omnis creatura et ex voluntate, et per operationem et in virtute est Trinitatis: S. Ambrosius, XVI, 764. — Omnes creaturæ habent a Deo ut sint: S. Hieronymus, XXVI, 488. — Universam creaturam Deus non per aliquam creaturam, sed solus fecit: S. Augustinus, XXXVII, 1758. Creatura undique clamat, *Deus me fecit*, *id.*, XXXVI, 205. Creaturæ clamant, *Ipse fecit nos*: clamor earum est species earum, *id.*, XXXII, 785. Creaturæ omnes a Deo per Filium suum factæ, *id.*, XLII, 579. Patris jussio ut fierent omnia, non est nisi Verbum Patris per quod facta sunt omnia, *ibid.*, 685. Quid est quod in creatione commemoratio fiat Filii, modo ut est Principium, modo ut est Verbum, *id.*, XXXIV, 218. Opinio quorundam, Deum Verbo fecisse omnia,

et tanquam præstantiorem cæteris hominem suis manibus fecisse refutatur : XXXVI, 158. Deus per Filium in unitate. S. Spiritus universam creaturam constituit. XXXIII, 221, 241. Creatio mundi opus totius Trinitatis : XLII, 129. Omnis creatura a Trinitate creatrice habet esse speciem et ordinem : S. Augustinus, XXXIV, 129. In creatura vestigia Trinitatis, XI, 342. S. Trinitas insinuatione in inchoatione et perfectione creaturæ : XXXIV, 231. Creaturæ spiritualis principium et æterna sapientia, XXIV, 250. Creaturæ sunt vestigia et nutus Dei : XXXII, 1261. Omnia opera Dei testimonium dicunt bonitatis et magnitudinis Dei : XXXVII, 1580. — Deus solus Creator, non angeli, etsi operationem suam rebus quæ gignantur in mundo adhibeant : S. Prosper Aquitanus, LI, 447 ; Deum cunctorum auctorem esse omnibus semper innouit ; quodque omnia ut voluit sapienter disponit : S. Prosper Aquitanus, LI, 619. — creatio et nostra recreatio a Trinitate tota : S. Petrus Chrysologus, LII, 616. — Deus omnipotenti Verbi sui virtute ex nihilo omnia efformavit ; S. Maximus Taurin., LVII, 258. — Mundi totius creatio et gubernatio Deo ascribenda : S. Paulinus Nolanus, LXI, 229. — Creatio et sanctificatio est a Spiritu sancto ; Vigilinus Tapsensis, LXII, 314. Potest intelligi Deum fecisse cælum et terram in unigenito Filio suo ; Beda Ven. XCI, 13. Quomodo ex Deo sunt omnia ; Lanfrancus, CL, 141. Deus ex nihilo fecit omnia quæ sunt ; S. Anselmus Cantuar., CLV II, 805. Deus sola voluntate ex nihilo omnia fecit ; id. 224, 445, 780. Creaturæ sunt clarissima signa Dei ; Rupertus abb. ; CLXVII, 204. Creatura omnis et facta est per Filium et reformata : Rupertus abb. CLXVII, 1573. Trinitas creando cælum et terram et ornatum florum, nullum præter seipsum exemplar habuit ; id. CLXVII, 199. In creaturis sunt signa Trinitatis et ejus attributorum : Hildebertus Cenoman. CLXXI, 1084. Omnium quæ sunt, moventur et vivunt, unum principium Deus ; Ernaldus abb. CLXXXIX, 1518. Creatura omnia eademque esse a Patre, sed per Filium ; Petrus Lombardus, CXCI, 1605. Creatura omnia per Christum ; CXCI, 261. Magnitudo creaturæ Dei immensitatem deus rat. Adamus Præmonst., CXCVIII, 800.

Faciendorum sola causa fuit Dei misericordia : S. Hilarius, IX, 772. Creatura condidit Deus, non ad suam, sed ad creatorum utilitatem : id., 269. Creaturas omnes ex sola bonitate sua condidit Deus, non ex indigentia ; S. Augustinus, XXXII, 845. Mundum quare Deus facere voluerit, XL, 18. Nulla alia est causa mundi creandi, nisi ut bona fierent a bono Deo, XLI, 351. Plato id agnovit, *ibid.* 356. Mundus ad quid factus, Lanfrancus, CL, 167. Materiam creatam ad laudem Dei et utilitatem hominis ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 53. Creationis beneficium expenditur ; S. Bernardus Clarav. CLXXXIII, 219. Quare et qualiter Deus mundum creaverit ; Robertus Pullus, CLXXXVI, 771.

III. — Sententiæ philosophorum de creatione.

Philosophi mundum hunc inatum infectumque defendunt ; Tertullianus, II, 809. Ex contrariis universa constare concidunt ; Tertullianus, II, 657. Mundum increatum dixit Pythagoras ; Tertullianus, I, 333. Ab angelis institutus fuit, juxta Simonem Magum ; Tertull., II, 62, 708. Plato docuit mundum a Deo factum ; Tertull., I, 333 ; II, 1053, 667. Stoici volunt per Deum materiam decurrere, quomodo mel per favos ; Tertullianus, II, 236. — De mundo diversæ philosophorum sententiæ ; Arnobius, V, 824, 865, 898. — Aristoteles mundum æternum existimavit ; Lactantius, VI, 315, 735. Error veterum de æternitate chaos ; Lactantius, VI, 297. Opinio Ciceronis de creatione mundi, *ibid.*, 121. Democritus asseruit omnia fortuito facta ; Lactantius, VI, 120, 760. Epicuri sententia de mundi creatione ; Lactantius, VI, 129. Heraclitus ex igne dicit nata esse omnia ; Lactantius, VI, 309. Plato mundum agnovit genitum ; Lactantius, VI, 735. Thales aquam dixit rerum omnium principium ; Lactantius, VI, 133. — Mundus fortuitis motibus constitisse a nonnullis asseritur ; S. Hilarius, IX, 251. Mundum aut ex fortuito concursu aut Deum opinantes refelluntur ; S. Hilarius, IX, 880. — Mundum ex materia præexistenti a Deo constitutum et ornatum qui asseruerunt ; S. Zeno, XI, 390, not. 1. — Aristoteles duo principia rerum ponit, materiam et speciem, et tertium cum his quod operatorum dicitur ; S. Ambrosius, XIV, 125. Mundum incorruptum, nec creatum, aut factum existimat Plato ; S. Ambros., XIV, 125. Quid de eo alii philosophi senserint, *ibid.* Thales dixit quod omnia ex aqua constarent ; id., 125. Gentiles plerique qui cœternum Deo mundum volunt esse, quasi adumbrationem virtutis divinæ ; S. Ambro-

sus, XIV, 131. Occurritur iis qui materiam æternitatem a Scripturæ verbis conantur adstruere ; S. Ambrosius, XIV, 135. Mundum plerique ingentem esse dixerunt ; S. Ambrosius, XIV, 841. — Mundum et factum esse et tamen ab æterno esse sentiebant Platonici ; S. Augustinus, XI, 311, 319, 320, 359. Somniavit Epicurus innumera- biles mundos fortuitis atomorum motibus gigni et resolvi ; S. Augustinus, XI, 320. Variæ et contrariæ philosophorum sententiæ circa mundi unitatem, initium, etc. ; id., 601. Mundum non a Deo factum assererebant Apocryphes, Cerynthius, Simon Magnus, Menander, Saturninus ; S. Augustinus, XI, 26. — Mundum a maligno principe factum volunt Priscillianistæ, XLII, 44. Mundus quomodo et unde fabricatus secundum Manichæos, XLII, 113. Elementorum materiam de qua factus est mundus, non a Deo factam, sed Deo cœternam volunt ; Seleuciani, XLII, 41. — Mundum novissime ideo factum, ut animæ quæ ante peccaverant purgarentur, sentiebant Priscillianistæ, XLII, 668, 674, 675. — Mundum a Deo factum esse, sed administrari a diis quos Deus fecerat, credebant Gentiles ; XLI, 318. — De mundi origine variae opiniones ; XXXV, 2516. — Adversus eos qui audent asserere cœternam Deo esse materiam ; Dionysius Exiguus ; LXVII, 580. — Errores philosophorum mundum, nunquam aut creatum aut finitum rite eversi ; Cassiodorus, LXX, 717. — Sententiæ philosophorum de creatione mundi ; Rabanus Maurus, CVII, 445 ; Remigius Antissiodor., CXXXI, 51. — Philosophi tria ponunt principia ; Deum, materiam, et archetypas ideas ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 53. Plato dixit tria esse principia materiam, formam, opificem, CLXXVI, 79. — Primum Genesios capitulum abolet et confudit quidquid de mundo senserunt philosophi ; Ernaldus abb., CLXXXIX, 1515. — Platonici tria sunt principia, Aristoteli tria de creatione mundi ; Magister Bandinus, CXCI, 1027. — Plato cognovit Deum creasse omnia ; Alanus de Insulis, CCX, 514.

IV. — De Creatione cæli et terræ.. Dies creationis, quales fuerunt... Creatio angelorum.

An ex materia æterna mundus fuerit factus ; Lactantius, VI, 124, 297, 926. Mundi divina fabrica, id., 507. — Mundum Deus ab æterno simul ac semel præparavit : S. Hilarius, X, 458. — Moysi opinio de initio rerum, auctore mundi et creatione materie ; S. Ambrosius, XIV, 124. Principium suum a Deo mundum habere : id., 126. Occurritur iis qui materiam æternitatem a Scripturæ verbis conantur adstruere : id., 155. — Versiculus I, cap. I Genesios vindicatur contra obsecrantes, quid faceret Deus ante mundi creationem et unde subito ei placeret mundum creare : S. Augustinus, XXXIV, 174 ; XXXII, 815. — De creatione cæli et terræ ; Talo Casarug., LXXX, 748. Rabanus Maurus, CVII, 445. — De materia prima, quando, et ubi, et qualis creata sit : Hugo de S. Victore, CLXXV, 54. — In quo principio Deus fecisse cælum ac terram intelligendus ; S. Ambrosius, XIV, 127, 130 ; S. Hieronymus, XXIII, 957 ; S. Augustinus, XXXIV, 174, 247 ; Beda, V, XCI, 13 ; Rabanus Maurus, CVII, 445 ; Walafridus Strab., CXIII, 68 ; Remigius Antissiodor., CXXXI, 51 ; Honorius Augustod., CLXXII, 253, 255 ; Magister Bandinus, CXCI, 1029.

Viginti quatuor horarum mensura unius diei tempus est ; S. Ambrosius, XIV, 144. — Qui sunt dies et noctes creationis ; S. Augustinus, XXXIV, 251. Dies primus creationis mundi impossibile est cogitare, quanto magis dicere ; S. Augustinus, XI, 322. Quomodo dies unus peractus fuit sive in creatione sive post creationem lucis XXXIV, 253. Dies et nox quomodo potuerint esse ante solis creationem, XXXIV, 251, 275. Diem et noctem ante creationem solis factum fuisse emissionem et contractionem lucis non probatur, XXXIV, 258. Dies, vespere et mane quomodo intelligi debeat in creationis historia, XXXIV, 314, 317. Omnia simul facta, et nihilominus per sex dies facta, XXXIV, 319. Dies sex creationis, quomodo accipiendi, XXXIV, 295, 309, 314, 323, 558 ; XLI, 532. — Qui dicitur Deus cuncta simul creavisse ; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 614. — Quomodo in pluribus diebus facta creatio, *ibid.* Et huc usque dies expletus est unus, viginti scilicet et quatuor horarum ; Beda Ven. XCI, 18. — Rabanus Maurus, CVII, 449. — Walafridus Strabus, CXIII, 71. Quid significant illæ sex dies creationis ; Remigius Antissiodor., CXXXI, 57, 58 ; S. Bruno Signiens., CLXIV, 160. — Inquirenda est ratio si ista omnia in uno die facta fuerant, aut per sex dies ; Wibodus, XCVI, 1157. — Vespere est finis diei ; mane autem finis noctis ; quæ duo juncta, viginti quatuor horæ sunt, et unum diem faciunt ; Honorius Augustodun., CLXXII, 253. — Qui-

dum dicant, Deum omnia simul fecisse quaecunque; alii distinguant per sex diernum operationem et dicant illam distinctionem figurativam esse; Hugo de S. Victore, CLXXV, 33. Deus qui in momento poterat omnia facere sex diebus distinxit opera sua non propter suam impotentiam, sed propter rationabilium creaturarum instructionem et exemplum; Hugo de S. Victore, CLXXV, 33. Quibusdam tamen videtur quod non per intervalla temporum facta sunt illae distinctiones rerum, sed simul; Hugo de S. Victore; CLXXVI, 89. Per sex dies ex illa materia genera rerum sunt distincta; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 90. — Liqueat itaque Deum, non ut sibi bene esset, sed ut bono suo alii participarent, operatum fuisse, secundum Moysen, sex diebus quicquid coeli ambitu continetur; Robertus Pullus, CLXXVI, 717. — Tantumque sicut fuisse spatium inter opus et opus, quantum sex diernum continent intervalla; Ernaldus abbas, CLXXIX, 1517. — Quicquidem non simul factum est, ut aliqui Patrum iradere videntur, sed per volumina sex diernum, ut fides catholica tenet; Magister Bandinus, CXII, 1040. — An simul aut successive opera sex diernum Deus patravertit; Philippus de Harveag, CCIII, 1.

Prius tamen angelos atque archangelos Deus creavit, quam hominem finxit, spiritalia terrenis anteponens; S. Victorinus martyr., V, 305. Idecirco autem prius opera sua Deus consummavit, quam angelos creavit, et hominem fabricavit, ne forte adjuutores se fuisse falsa dictione asseverant; S. Victorinus martyr., V, 306. — Ante tempora et aeterna conditi sunt angeli; S. Hilarius, I, 612. — Angelorum creatio; S. Augustinus, XXXIV, 222. Per lucem primo die facta intelligitur; id., 228. Angeli non sunt coeterni Deo, nec tamen passi vicissitudinem temporum, XXXII, 831. An angeli potuerint semper esse, XLI, 563. Angeli quondam creati sunt, XLI, 524, 547. Angelorum creatio an anterior quam mundi, XLI, 543. Angelorum creationem non evidenter expressit Scriptura; XLI, 524. Angelica creatura prima omnium creata est, XXXIV, 526. Angelica natura dies est primitus conditus, XXXIV, 534. Angeli quomodo creati, aut Deo non coeterni, si semper fuisse intelliguntur, XLI, 561. De angelorum creatione quibus conditionibus licet disputare, XLI, 543. — Angeli inter omnes creaturas primo creati; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 664. Quo sensu angelus et homo simul creati; id., 614. — Angeli qui in principio cum coelo et terra conditi sunt; Beda Ven., XI, 14; Rabanus Maurus; CVII, 445. — De creatione angelorum; Wichodus, XCVI, 1107, 1115, 1118. — Duae res fecit Deus ante omne tempus, angelicam creaturam et materiam informem; Walafridus Strabus, XCIII, 69. — Coelum igneum quod statim repletum est angelicis spiritibus; Remigius Antissiodor., CXXXI, 53. — Coeli appellatione incorporea, ut sunt angeli, intelliguntur, et cuncta spiritalia quae a nobis non conspiciuntur; Honorius Augustodun., CLXXII, 254. Ipsi enim astra matutina exstiterunt, quae in creatione mundi Deum laudaverunt; id., CLXXII, 255. — Quis novit quot annis aut lustris ante mundum angeli laudaverunt Creatorem suum; Hugo de S. Victore, CLXXV, 54. De creatione rerum et praecipue angelorum; id., CLXXVI, 79. — Deus angelum mox cum coelo, et in coelo condidit; Robertus Pullus, CXXXVI, 719. — Ante coeli et terrae creationem, angelicæ claritatis obsequium Creatori non defuit, et praecessit illa spiritalis natura corporalem origine; Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1517. — Tempus angelicæ creationis; Magister Bandinus, CXII, 1030. — Quando fuit angelica natura facta; Petrus Pictav., CCXI, 911. Ubi fuit facta natura angelica; id., 912. Qualis fuit facta angelica natura; id., 943. Qualis postea facta fuit angelica natura; id., 944.

V. De creatione lucis seu de prima die creationis.

In principio fecit Deus lucem, esmoque duodenario mero horarum, die noctueque, divisit; S. Victorinus martyr., V, 305. — Creatur lux: eadem a tenebris discernitur atque approbatur, et quia causa lux dies, ac tepere nox, appellatur; S. Ambrosius, XIV, 141. — Lux creata duplex, spiritalis et corporalis; S. Augustinus, XLVII, 405, 611. De luce creata primo die variae difficultates, id., XXXIV, 254. Lux an sit creatura prima, *ibid.*, 248. Lux quae initio facta est, quoniam, *ibid.*, 227, 228, et qualis, 322. An corporale quid, an spirituale, *ibid.*, 252, 247. An temporaliter, an in Verbi aeternitate dixit Deus, *Fuit lux, ibid.*, 253, 269. Nec dicitur et sic factum est, *ibid.*, 292, 317. Divisio facta inter lucem et tenebras, quomodo accipienda, *ibid.*, 228. Utrum in tempore dictum sit, *fuit lux*, an sine tempore, *ibid.*, 251. — Congruit

operibus Dei, ut mundi ornatum a luce incipiat; Beda Ven., XCI, 16. Quibus in locis facta sit lux, *ibid.*, 17. De creatione lucis, id., XCIII, 209. — In die dixit Deus: *Fuit lux*, an ante omnem diem; Wichodus, XCVI, 1117. Lux autem haec est visibilis an invisibilis, *ibid.*, 1118. Facta est lux, id est creatio angelica, quia tunc coeperunt agnosceret vel intelligere creatorem suum, *ibid.*. Quare Deus lucem tantum laudavit, et non noctem, *ibid.*, 1120. Quid est lucem a tenebris dividere, *ibid.*. — Quid est quod dicitur: *Dixit Deus: Fuit lux*; Alcuinus, C, 520. Quare prima die lux creata legitur? *ibid.* — Ubi lux primum fieri iubetur; Rabanus Maurus, CVII, 447. — De creatione lucis, qualis fuerit; Walafridus Strabus, CXIII, 71; Remigius Antissiodor., CXXXI, 53. — Per lucem quid intelligitur; Guibertus abbas, CLVI, 57. — Quae est ista lux quae prior sole, luna et stellis esse perhibetur; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 149. Sensus mysticus lucis, *ibid.*, 151. — Quod lux quae facta est angelica sit creatura; Rupertus abbas, CLXVII, 206. Quod non pro similitudine, sed pro re vera lux dicta sit angelica creatura, *ibid.*, 207. — Creati dicitur lux in eo loco ubi sol oritur; Hugo de S. Victore, CLXXIV, 34. — De creatione lucis; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 758. — Qualis fuerit lux prima die creata; Magister Bandinus, CXII, 1041. Ubi lux sic facta, *ibid.*

VI. — De creatione firmamenti, seu secunda die creationis.

Firmamentum creator, ut aquas ab aquis determinet; S. Ambrosius, XIV, 146. Firmamentum non idem esse ac celum, veras aquas super ipso residere perperam negari, *ibid.*, 148. Celum, nomen commune, speciale vero, firmamentum, *ibid.*, 152. — Aquae ut firmamento divise; S. Augustinus, XXXIV, 181. Firmamentum idem quod celum, *ibid.*, 232. Non omne firmamentum celum est, *ibid.*, 233. Firmamentum coeli, quid, *ibid.*, 238. Firmamentum in medio aquarum quid. Aquas supra sidereum celum esse quidam negant, *ibid.*, 263. — De creatione firmamenti; Beda Ven., CXI, 18. Qualis fuerit causa divisionis istae aquarum, *ibid.*, 20. De secunda die creationis, id., XCIII, 210, 249; Wichodus, XCVI, 1122. — Firmamentum die secundo factum, et divisio aquarum supra et infra firmamentum; Rabanus Maurus, CVII, 449; Walafrid Strabus, CXIII, 72. Die secunda posuit Deus firmamentum sanctas scilicet Scripturas in Ecclesia, *ibid.*, 73. — Creatur firmamentum; Remigius Antissiodor., CXXXI, 56. — Quid firmamentum, nisi robor est Scripturarum; S. Petrus Damian., CXIV, 992. — Quodnam est firmamentum a Deo creatum; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 151. An superiores aquae, firmamento interposito, naturam mutaverint, *ibid.*. Quid significet spiritualiter firmamentum in medio aquarum, *ibid.*. — Quid vel unde sit firmamentum; Rupertus abbas, CLXVII, 219. Quae sint illae aquae super firmamentum, *ibid.*. Quare Deus vocavit firmamentum celum, *ibid.*, 224. Quid sit dies secundus, *ibid.*, 225. — Quid sit firmamentum secunda die creatum; Hugo de S. Victore, CLXXV, 55; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 741, 742. — De distinctione secunda diei quae factum fuit firmamentum; de qua materia sit factum firmamentum; Magister Bandinus, CXII, 1042. Quare tacuit Deus bonitatem creatorum secunda diei, *ibid.*

VII. — De opere tertiae diei.

In aquarum congregatione Ecclesiam figuram exprimi; S. Ambrosius, XIV, 153. Terram superfusis aquis prius invisibilem, iisdem unum in locum confluentibus apparuisse... quam mirum aquas omnes uno in loco contineri, illisque suos limites a Deo praefigi potuisse, *ibid.*, 158. Quomodo locum aquis, toto orbe diffusis, Deus paraverit, *ibid.*, 161. Cur pabulum pecori prius creatum, quam cibum homini, *ibid.*, 167. Noxi cum utilibus non sine ratione generari, *ibid.*, 171. Semina nunquam proprie degenerare, cum eorum non mutetur genus, sed perfectio, *ibid.*, 175. De ortu arborum, *ibid.*, 175 et seq. — Arborea quomodo et quando creata; S. Augustinus, XXXIV, 275. Tertia die creata secundum rationales causas, *ibid.*, 259. Aquam non a Deo creatam, sed ipsi coeternam, quaedam harvest dixit, id., XLII, 45. Aquas a Deo factas esse, imple negatur, id., XI, 348. Aqua quando creata, id., XXXIV, 250. Aquarum congregatio est ipsarum formatio, *ibid.*, 181, 232. Aquarum congregatio quomodo facta, *ibid.*, 235; XLII, 612. De eo quod quidam putant aquas non creatas, id., XI, 347. — De die tertia creationis; Beda Ven., XCIII, 211, 251; Wichodus, XCVI, 1123. — Aquae a terra separatio fieri iubetur, et terra germinare die tertia; Rabanus Maurus, CVII, 451. — Die tertia congregantur aquae, sensus mysti-

ens hujus congregationis : Walafridus Strabus, CXIII, 75; S. Petrus Damiani, CXLV, 993; Guibertus abb., Cl. XI, 44 seq.; S. Bruno Signiensis, Cl. XIV, 152. Terra germinans herbam virentem et faciens semen est Ecclesia et exempla et doctrina apostolorum et martyrum, *ibid.*, 153. — De congregatione aquarum : Rupertus abb., CLXVII, 236, 227. De eo quod dictum est : « Germinet terra herbam virentem », *ibid.*, 229. De die tertio, *ibid.*, 252. — Tertia die congregatae sunt aquae in locum unum : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 35; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 748. — De distinctione tertiae diei : Magister Bandinus, CXCL, 1042. Ubi aquae fuerint congregatae, *ibid.*

VIII. — De creatione solis, lunæ et stellarum seu de opere quartæ diei.

Sol a Filio Dei creatus : S. Ambrosius, XIV, 189. Fecunditatem a Deo terris inditam, non a sole, *ibid.* Luminaria facta sunt in signa, sed non nativitate, *ibid.*, 192. Solis ac lunæ magnitudo hinc probatur, quod omnibus eadem appareat, *ibid.*, 200. Plurima quae de sole dicuntur, lunæ etiam convenire, *ibid.*, 202. — Origenis error de sole, luna et stellis. S. Hieronymus, XXII, 890. — Luminariae sidera unde facta : S. Augustinus, XXXIV, 265. Quare quarta die facta, *ibid.*, 255, 275. Quomodo dividant inter diem et noctem, cum jam inter lucem et tenebras divisisset Deus, *ibid.*, 256. Luminaria dividuntia inter noctem et diem allegorice, *id.*, XXXII, 854. Luminaria et sidera quomodo sint in tempora et signa, in dies et annos, *id.*, XXXIV, 183, 274, 275. Luna qualis creata fuerit, *ibid.*, 275. Solem ex igne bono factum docebat Manichæi, *id.*, XLII, 35. Solem et Deum et partem Dei esse dicunt, *ibid.*, 597. Solem philosophi dicunt sempiternum esse, *id.*, XXXIII, 579. Ut quid sol creatus est, si lux prima sufficiebat diei faciendo, *id.*, XXXIV, 254. Illum cæteris sideribus maiorem esse non est mirandum, *id.*, XXXIII, 80. Quomodo tres dies superiores sine sole esse potuerunt, cum videamus nunc solis ortu et occasu diem transigi, noctem vero nobis fieri solis absentia, cum ab alia parte mundi ad orientem redit, *id.*, XXXIV, 183. — Quomodo si lux antecesserat, nunc ad illuminationem sol dicitur constitutus : Eustathius, LIII, 922. Quomodo sol habet diei potestatem, *ibid.*, 931. — Creatio solis et lunæ et stellarum : Beda Ven., XCI, 21 seqq. De die quarta creationis, *id.*, XCIII, 212; Wicbodus, XCVI, 1127. — Luminaria fieri jubentur, et facta sunt die quarto : Rabanus Maurus, CVII, 452; Remigius Antissiodor., CXXXI, 56. — Luminaria in cælo creata, quid significant : S. Petrus Damianus, CXLV, 993; Guibertus abb., CLVI, 46; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 154. — De die quarto, de luminariis et virtute maiora luminaria : Rupertus abb., CLXVII, 252, 254. Cur dicendo et *stellas*, Deus non addidit, et *sunt in signa et tempora*; et de eodem die quarto, et quid sit dies quartus, *ibid.*, 258. — In quarta die de luce sive igne praedicto, meliorando cum forma et splendore, Deus fecit solem : Hugo de S. Victore, CLXXV, 55. — Crescunt sol luna et stellæ : Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 751. — De ornatu quartæ diei, quando facta sunt luminaria : Magister Bandinus, CXCL, 1043.

IX. — De creatione avium et piscium seu de opere quintæ diei.

Mari propria prerogativa conceditur : S. Ambrosius, XIV, 203. Virtute hujus vocis, *producant aqua reptilia*, multo plura in mari quam in terra esse producta, *ibid.*, 207. Multiplicem piscibus rationem esse generandi, *ibid.*, 208. Pisces cur tam bene dentati, *ibid.*, 210. Cuique piscium generi præscripta esse sua domicilia, *ibid.*, 217. De piscibus Atlantici maris : item de sale, corallio et aliis quibusdam. Ob ea, sed maxime ob navigationem, mare terris prætare, *ibid.*, 220. De creatione avium, *ibid.*, 221. — Aves ex aquis a Deo creatæ, ut intelliguntur : S. Augustinus, XXXIV, 183. — De creatione avium et piscium : Beda Ven., XCI, 25 seqq. De quinta die creationis, *id.*, XCIII, 213, 254; Wicbodus, XCVI, 1128. — Ex aquis animalia julentur educi die quinto et ipsa animalia benedicuntur : Rabanus Maurus, CVII, 456. — Quid significant pisces et volucres in die quinto creati : S. Petrus Damianus, CXLV, 993; Guibertus abb., CLVI, 43 seq.; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 153. — De die quinto, et quid sit dies quintus : Rupertus abb., CLXVII, 239. De eo quod dictum est : *Producant aquæ reptilia animæ surrentis*, *ibid.*, 239. Cur cum omnia volati-

lia aquæ produxerunt, non etiam sub aquis vivere possunt, *ibid.*, 240. Cur non dictum sit, *Vidit Deus volatilia seu reptilia quod essent bonæ*, sed *vidit quod esset bonum*, *ibid.*, 244. — Quinta die pisces et aves de aquis facti sunt : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 35; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 756. — De ornatu quintæ diei : Magister Bandinus, CXCL, 1043.

X. — De sexta die. Creatio animalium. (Hominis Creatio alibi tractatur.)

Ad tractandum de bestiarum natura : Ambrosius accedit, XIV, 213. Animantibus inditam Dei verbo generationis legem in speculerum successibus perseverare, *ibid.*, 245. De mira ladole nonnullorum animalium in vitandis sibi noxiis, atque utilibus prosequendis, *ibid.*, 247. Quare ratione Dominus aliis bestis colla breviora, aliis longiora creaverit, *ibid.*, 255. Bellas robustissimas ac ferocissimas homini a creatore subditas ; easdem minutissima animalia terrori atque exitio esse, *ibid.*, 255. — Omnia animalia subjecta homini propter intellectum : S. Augustinus, XXXIV, 186. Bestias agri sexto die finxit Deus operatione distincta ab illa qua creavit omnia simul, *ibid.*, 342. Bestiæ invicem nocentes cur creatæ, *ibid.*, 289. De creatione animalium venenatorum, *ibid.* De insectorum creatione, *ibid.*, 288. Benedictio cur solis aequalibus sicut homini impertita, *ibid.* Bestiæ quod nunc homini nocent, poena est primi peccati, XLIV, 657, 663. Bestiæ in paradiso nec morituras fuissent, nec savituras, XLV, 1507. Revolutionis bestiarum in homines et hominum in bestias opinio, XXXIV, 445. — De creatione bestiarum : Beda Ven., XCI, 27; XCIII, 215. An animalia venenosa in principio quando creata sunt venenum habuerunt sicut nunc, *ibid.*, 256; Wicbodus, XCVI, 1132. — De terra animalia produci jubentur die sexto : Rabanus Maurus, CVII, 458. — Quid per terram, jumenta et reptilia et bestias terræ intelligitur : Guibertus abb., CLVI, 51. — Quare tam multa venenosa et mortifera et homini inimica a Deo creata sunt : S. Bruno Signiensis, LXIV, 156. — Cur jumenta sive terræ animalia operis diei sextæ cum homine deputentur : Rupertus abb., CLXVII, 244. De triplici specie jumentorum reptilium atque bestiarum, *ibid.*, 245. — Sexta die terra produxit animalia diversi generis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 35; CLXXVI, 89; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 759. — De ornatu sextæ diei : Magister Bandinus, CXCL, 1043.

XI. — De septima die creationis.

Die septimo Deus requievit ab omnibus operibus suis, et benedixit eum et sanctificavit : S. Victorinus martyr, V, 506. — Quomodo Deus requievisse dicitur : S. Ambrosius, XIV, 272. — Requies diei septimi per allegoriam : S. Augustinus, XXXIV, 189. Quo sensu Deus requiescere dicitur, *ibid.*, 302. Quæstio an ipse Deus proprie requiescere potuerit, *ibid.*, 305. Quomodo utrumque constat, Deum in die septimo requievisse, et nunc usque operari, *ibid.* Alia ratio conciliandi Scripturam de requie et de continua operatione Dei, *ibid.*, 304. Cur Deus sanctificaverit diem quietis suæ, *ibid.*, 305. Dei requies ab operibus suis in septimo die, *ibid.*, 306. Septimus dies cur mane habuerit, non vespere, *ibid.*, 308. Dies septimus an creatus, *ibid.*, 310. Dies septimus cur a Deo sanctificatus, *id.*, XXXVIII, 80. Septimus dies non habens vespere, *ibid.* Quo sensu potest accipi Deum complevisse opus suum die septimo : Beda Ven., XCI, 54. Quomodo dicitur requievisse, *ibid.* Quomodo Deus benedixit diei septimo et illum sanctificavit, *ibid.*, 55. Quare Deus benedixit die septimo, in quo nihil creavit, *id.*, XCIII, 218; Wicbodus, XCVI, 1136. — Quomodo convenit quod in Genesi legitur : *Requievit Deus die septimo*, etc. et in Evangelio, *Pater meus usque modo operatur* : S. Julianus, XCVI, 599; Alcuinus, C, 517. — Orbis consummatio die septimo : Rabanus Maurus, CVII, 464. — Requievit Deus die septimo, quo sensu : Walafridus Strabus, CXIII, 83. — Septima die requievit Deus, cur : Remigius Antissiodor., CXXXI, 59. — Sicut septima die Deus ab opere suo requievisse legitur, ita iustorum, corpora in sepulchris, animæ vero illorum in gaudio post laborem requiescere creduntur : Honorius Augustod., CLXXVI, 259. — Quomodo dicitur Deus septima die requievisse et usque modo operari : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 90. — Quomodo intelligatur Deum requievisse : Magister Bandinus, CXCL, 1043. Quomodo intelligatur Deum complevisse opus suum die septima, *ibid.*

XXXIII.

INDEX DE ANGELIS,

In quo indicatur quidquid Patres scripsere I) de eorum creatione, II) fidelitate, confirmatione in gratia et remuneratione in gloria, III) hierarchia et cuiusque ordinis nomine, natura et proprietatibus, IV) spiritualitate, immortalitate et aliis dotibus supernaturalibus, V) eorum legatione a Deo ad homines, VI) functionibus in caelo et in terra, at praesertim de eorum cura et sollicitudine erga genus humanum, tum ad spiritualia, tum ad temporalia.

I. — De creatione angelorum.

Non evidenter eorum creationem expressit Scriptura sacra. Cur Moyses eam reliquerit. Referuntur opiniones de illius epocha, an ante, vel in, vel post verba Genesios. « In principio creavit Deus caelum et terram, » eum dixit ut vel tantum die quo fecit hominem. At omnes in hoc concordant angelicam creaturam primam omnium creatam. Ostenditur angelos bonos, et malos creatos seu translatos fuisse in caelo, fuisse conditos ad similitudinem Dei, vere astra matutina, in gratia, ad beatitudinem, et non in beatitudine. Eorum numerus nobis ignotus est. Variæ eorum cognominationes, velut caelum, firmamentum, lux, montes, aquae, aurum, reges, principes, consules, praesides, etc., et earum explicatio. Eorum existentiam non negaverunt scriptores antiqui, poëtae et philosophi, etc., etc.

Tertullianus, I, 404, 415, 1705; II, 88, 407, 899. — S. Cyprianus, IV, 575, 574. — S. Victorinus, V, 505, 506, 515. — Commodianus, V, 203. — Lactantius, VI, 1354. — S. Hilarius, IX, 775; X, 455, 456. — S. Philastrius, XII, 1116, monumenta vetera, XIII, 656. — S. Ambrosius, XIV, 151, 921; XVI, 203, 616, 823. — Sulpicius Severus, XX, 217, 219. — Rufinus, XXI, 677. — S. Hieronymus, XXII, 565; XXXII, 602, 604; XXIV, 216, 250, 553, 661, 870; XXVI, 560; XXVIII, 631. — S. Augustinus, XXXII, 872, 1288; XXXIV, 222, 828, 479; XXXV, 2152, 2153; XXXVIII, 61, 691; XLI, 274, 275, 279, 280, 503, 525, 527, 558, 545, 517, 557, 561, 402, 468, 470, 575, 717, 751, 870. — Cassianus, XLIX, 750, 746. — S. Petrus Chrysologus, LII, 191, 411, 445, 536, 547. — S. Salvianus, LIII, 40, 41. — S. Leo Magnus, LV, 103, 104. — Gennadius, LVIII, 981, 985, 1019, 1035. — Prudentius, LIX, 215, 992, 1025; LX, 197. S. Paulinus Nolanus, LXI, 461. — Eusebius, LXII, 584, 620, 621, 710, 815, 1024. — S. Fulgentius, LXV, 166, 240, 284. — S. Benedictus monach., LXVI, 582. — Cassiodorus, LXX, 166, 1042, 1168, 1197. — Vita Patrum, LXXIII, 206, 218, 402. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517, 535, 617; LXXVI, 29, 1254, 1261, 1286; LXXVIII, 271, 638; LXXIX, 24. — Taio, LXXX, 750, 751. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 1250, 1240. — S. Hildephonsus, XCVI, 89. — Vicobodus, XCVI, 1107, 1118. — S. Julianus, XCVI, 596. — Alcuinus, C, 287, 535, 517, 518, 824, 1070, 1155, 1145; CI, 57, 1011, 1040, 1081. — S. Agobardus, CIV, 205, 224, 225, 265. — Rabanus Maurus, CVII, 161, 556, 558, 591; CX, 60; CXI, 28, 29, 50, 51, 56, 734; CXII, 851, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 68, 69, 71. — Haymo, CXVI, 507. — Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 125, 285, 1035-1064. — Isidorus Mercator, CXXX, 567. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 55. — S. Bruno Heribolensis., CXLII, 148. — S. Odilo Cluniacensis., CXLII, 1002. — Humbertus Cardinal., CXLIII, 1125. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 567, 569, 764, 796, 798, 922. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119, 1547. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — S. Anselmus, CLVIII, 265, 637. — Ivo Carnotensis., CLXI, 985, 991. — S. Bruno Signiacensis., CLXIV, 148, 166, 535. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 208, 215, 320, 974; CLXVIII, 657, 778, 967; CLXIX, 71, 976, 1259, 1241. — Hildebertus, CLXXI, 587, 1110. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1115, 1114, 1188. — Godofridus, (LXXIV, 582. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 53; CLXXVI, 80, 81, 83, 87, 245, 247, 250, 253, 262. — Petrus Abaelardus, CLXXXIII, 1412. — S. Bernardus, CLXXXIV, 515, 426, 429, 496, 617, 1195. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 72, 86, 719, 722, 1025, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 249, 634, 739; CXII, 82, 251, 558, 409, 416, 417, 509. — Garnerius, CXCIII, 25, 50, 54, 456, 229, 286, 277,

554, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 417, 418, 735, 770, 771, 775, 788, 749, 839, 869, 879. — Adamus Præmonstratensis., CXCVIII, 520, 521, 525, 5.6. — Philippus de Harveng, CCIII, 552. — Petrus Cantor, (CV, 52, 141, 224. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 147, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 316, 318, 519, 382.

II. — De angelorum fidelitate, confirmatione in gratia et remuneratione in gloria.

Angeli creati sunt libero arbitrio et recta voluntate dotati. Sciebant quod possent mutare hanc voluntatem, vel in ea perseverare; quod juste punirentur, si peccarent. Cum ergo omnes scirent quid deberent velle vel non velle, et non debere velle quod prævaricaverunt voluerunt, boni angeli magis zelantes justitiam quam habebant, quam illud quod non habebant, et in ea fortiter permanentes, meruerunt firmitatem æternæ perseverantiae, et beatitudinis quam antea minus acceperant. Tunc gratia et suo merito, non natura, nec casu malorum, adepti sunt quidquid potuerunt, et incommutabiles et confirmati in omni bono facti sunt. Unde per illud dictum pariter ad illos: « Quid habes quod non accepisti? » agnoscentes se non habere primam rectitudinis voluntatem; meruerunt nec aliud posse velle, vel illam non velle. Inde patet Deum dedisse angelis posse deserere justitiam, ut possent eam quodam modo sibi dare, et eis indulgisae gloriam ultra proprii laboris mercedem.

Tertullianus, I, 1506. — Lactantius, VI, 370. — S. Hilarius, IX, 948, 949; X, 574. — S. Zeno, XI, 452. — S. Philastrius, XII, 1267, 1269. — S. Ambrosius, XVI, 564, 618; XVII, 417. — S. Hieronymus, XXII, 686, 687, 910; XXIV, 414, 534, 780; XXV, 1142; XXVI, 519, 489. — S. Augustinus, XXXIV, 154; XXXVI, 507; XXXVIII, 1095, 1895, 1901, 1911; XL, 246, 539, 707; XLI, 320, 516, 549, 550, 557, 407, 554, 751; XLII, 418, 677, 678, 865; XLIV, 601, 956. — Marius Mercator, XLVIII, 198. — S. Petrus Chrysologus, LII, 528, 546, 547. — S. Maximus Taurinensis., LVII, 657, 759. — Gennadius, LVIII, 984, 996, 1018, 1019. — Prudentius, LIX, 1024. — Eusebius, LXII, 711, 1025. — S. Fulgentius, LXV, 245, 526, 700. — Junilius, LXVIII, 50. — Cassiodorus, LXX, 726. — Vita Patrum, LXXIII, 979. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517, 647; LXXVI, 1245; LXXIX, 66, 81, 83, 81, 215, 486, 652. — Taio, LXXX, 751. — S. Isidorus Hispalensis., LXXXI, 274; LXXXIII, 1240. — Wicobodus, XCVI, 1119. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 504, 505. — Alcuinus, CI, 1070. — S. Agobardus, CIV, 205. — Rabanus Maurus, CVII, 556, 591; CX, 60; CXII, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 72. — Haymo, CXVIII, 950. — Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 1035, 1040, 1048, 1076. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 560, 796, 922. — Lanfrancus, CL, 268, 291. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119; CLIII, 208. — Guibertus, CLVI, 146. — S. Anselmus, CLVIII, 552, 553, 550, 552, 553, 556, 582, 638. — Ivo Carnotensis., CLXI, 985, 989. — S. Bruno Signiacensis., CLXIV, 166, 167, 556. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 211, 270, 271, 320, 521, 407; CLXVIII, 777, 968, 1005, 1537, 1510, 1627, 1628; CLXIX, 971, 996, 1160, 1161, 1236, 1567; CLXX, 75, 252. — Hildebertus, CLXXI, 1111. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1118. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 53; CLXXVI, 82, 245, 251, 254, 525. — S. Bernardus, CLXXXIII, 555, 915; CLXXXIV, 515, 496, 617. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 884, 886, 1076. — Petrus Lombardus, CXCI, 1415, 1575, 1602, 1612. — Garnerius, CXCIII, 156, 251, 534, 575. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 418, 770, 775, 839, 879. — Adamus Præmons-

tratus., CXCIII, 520, 521, 525, 526. — Petrus Cantor., CCV, 142, 225 — Alanus de Insulis, CCX, 517, 518, 574. — Petrus Pictaviens., CCXI, 941, 945, 955.

III. — De hierarchia angelica, et ejusdem cujusque ordinis nomine, natura et proprietatibus.

Angelii non sunt inter se æquales, sed in potestate et in ordine differt alter ab altero, ut sol, luna et stellæ. Novem enim sunt celestium essentiarum ordines. Illarum prima dispositio constat Cherubim, Seraphim et Thronis; media, Dominationibus, Principatibus et Potestatibus; ultima, Virtutibus, archangelis et angelis; hoc est, omnes istos spiritus distinctos esse in personas, dispositos in dignitates, ab initio stantes in ordine suo. Sunt ergo inter ipsos nomina, officia, merita, gradus quæ a nobis conjici et discerni queunt. Unde nobis putandum angelos excellere in notitia divinorum judiciorum, et angelos dici qui singuli singulis hominibus dati creduntur; angelis præesse archangelos, qui, primi in cognitione interiorum Dei consiliorum, et perfecte concilii mysteriorum divinorum, non nisi ob præcipuas et maximas causas mittuntur; super istos esse Virtutes, quibus nutu potenti vel opere signa et prodigia, in elementis sive ex elementis facta, apparent ad commotionem mortalium; Potestates istis superiores esse, quarum virtute malitia tyrannica demonum deurbatur, comprimuntur et evacuantur, et malignitas aeris hujus coercetur, ne quantum vult noceat, et ne malignari possit, nisi ut prosit; Principatus his quoque præfatos, quorum moderamine et sapientia potestas, principatus in terris, jura regnorum et altitudo dignitatum ad natum Omnipotentis construuntur, distribuuntur, reguntur, limitantur, transferuntur, mutantur et mutantur; Dominationes adeo cunctis supereminere præfatis ordinibus ut, respectu horum, cæteri videantur omnes administratores spiritus et ad istos tanquam ad dominos, istorum referri actus; Thronos alto etiam a Dominationibus evolasse recessu, qui, ex eo quod sedent, Throni dicuntur, et ex eo sedent quod sedent in eis Deus, et in eis se ipsum infundit et eis sua arcania patefacit, ut per ipsos ea transmittantur ad inferiores. Ista sessio est summa tranquillitas, placidissima serenitas, pax quæ exsuperat omnem intellectum. Sic isti sunt simillimi Omni; cuncti qui sedet in Thronis Dominus Sabaoth, judicans omnia cum tranquillitate, placidissimus, serenissimus, pacatissimus. Nobis putandum adhuc Cherubim fluere scientiam ex ipso sapientie fonte, ere Altissimi, fluere et effundere; Seraphim tandem spiritus totos divino igne succensos, succendere universa, ut singuli cives singulas sint lucernæ ardentes et lucentes, ardentes charitate, lucentes cognitione. Hinc patet eorum dissimilitudo, etc.

Tertullianus, II, 407. — Lactantius, VI, 149, 925, 926. — S. Hilarius, IX, 449, 521, 775. — S. Ambrosius, XIV, 150, 151; XV, 1756; XVI, 719; XVII, 529. — S. Hieronymus, XXIII, 416, 565; XXIV, 452, 524, 553, 670, 670; XXV, 27, 28; XXVI, 179, 180, 561. — S. Augustinus, XXXV, 1596; XXXVI, 104; XXXVII, 1580, 1757, 1901; XXXVIII, 691; XLI, 274, 530, 545, 557, 602, 717, 870. — Cassianus, XLIX, 757, 746. — S. Prosper, LI, 289. — S. Petrus Chrysologus, LII, 191, 596, 409, 445, 526, 598, 600, 601. — S. Salvianus, LIII, 41. — S. Leo Magnus, LV, 102, 105. — Gennadius, LVIII, 984, 1041. — Prudentius, LIX, 956, 957; LX, 196, 197. — Dracontius, LX, 787, 854. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 461, 462. — Eugypcius, LXII, 818, 819, 1021. — S. Fulgentius, LXV, 599. — S. Benedictus Monach., LXVI, 582. — Junilius, LXVIII, 50, 51. — Cassiodorus, LXX, 166, 1167, 1168. — Vita Patrum, LXXIII, 1086. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 665, 666; LXXVI, 29, 885, 1261, 1275, 1286; LXXVII, 786; LXXVIII, 271, 659. — Taio, LXXX, 744, 750. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 1250. — S. Hiltefonsus, XCVI, 89, 90. — Vicobodus, XCVI, 1118, 1119. — Alcuinus, C, 287, 288, 517, 824, 1153, 1144; CI, 54, 1011, 1080. — S. Agobardus, CIV, 205, 226, 265. — S. Agnellus, CVI, 534. — Rabanus Maurus, CVII, 161, 558; CVIII, 150, 465, 1127, 1222; CX, 60; CXI, 50, 51, 56, 736; CXII, 1157, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 70, 71. — Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 125, 281, 1056, 1058, 1042, 1054, 1060, 1064. — Isidorus Mercator, CXXX, 568. — S. Remigius Antistiodorens., CXXXI, 58. — S. Bruno Herbolensis., CXLI, 150. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 506, 561, 565, 795, 796, 925. — Lanfrancus Cantuariensis., CL, 578, 579. — Guibertus, CLVI, 49, 66, 67, 146. — S. Anselmus Cantuariensis., CLVIII, 258, 756, 758, 816. — Ivo Carnotensis.,

CLXI, 256, 991. — S. Bruno Signiacensis., CLIV, 170, 192, 857, 858, 879, 880. — Rupertus, CLXVII, 207, 208, 521, 975; CLXVIII, 967; CLXIX, 976, 1259, 1242. — Hildebertus, CLXXI, 1112, 1115. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1180, 1182, 1187, 1189. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 576, 1005, 1017, 1085, 1105, 1017, 1107; CLXXVI, 85, 86, 87, 240, 551, 260, 262. — Petrus Abelardus, CLXXVIII, 412, 1405, 1420. — S. Bernardus, CLXXXIV, 512, 426, 494. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 87, 720, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 249, 758; CXCH, 81, 251, 559, 4, 6, 509. — Garnerius, CXCHII, 24, 54, 227, 256, 277, 554, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 418, 756, 775, 859, 880. — Adamus Præmonstratensis., CXCVIII, 520, 525, 596. — Petrus Cantor, CCV, 141, 225. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 146, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 519, 582. — Petrus Pictaviens., CCXI, 951

IV. — De angelorum spiritualitate, immortalitate et aliis dotibus supernaturalibus.

Cum in angelicis ordinibus, eo natura sit subtilior, quo Dei imago in eis expressior sit, hic ostenditur angelos omnes esse similitudinem Dei, lucem, incorporeos, spiritus, in semetipsis potentes, gloriosos, visionem Dei beatos, perfectos, in genere suo, corpore æthereos, immortalitate perpetuos, impassibiles non creatos, sed factos gratia, non natura, mente puros, affectu benignos, in seipsos amantes, religione pios, castimonia integros, unanimitate individuos, pace securos, omni scientia ornatos, omni pulchritudine decoratos, uni Deo sapientes, momento ubique adesse, scire omnia, cum in Deo omnia conspiciant, et sane sine difficultate omnia posse quæ facere volunt; eorum subtilitati omnia pervia esse; illos esse in immensum rationales, participes æternitatis, veritatis et voluntatis Dei, etc., etc. In hoc articulo de omnium inter se similitudine agitur, etc. — Non omittitur Christum eos instaurasse, ita ut post ipsius adventum multa didicerint quod antea ignorabant etc., etc.

Tertullianus, I, 405, 407; II, 294, 297, 658, 761, 765. — Cyprianus, III, 1155. — Arnobius, V, 864. — Lactantius, VI, 750, 959, 962, 965. — S. Hilarius, IX, 948, 949; X, 115, 116. — Philastrius, XII, 1218, 1219, 1253. — S. Ambrosius, XIV, 440; XV, 1751, 1755; XVI, 595, 719, 724. — S. Hieronymus, XXV, 1424; XXVI, 519, 489. — S. Augustinus, XXII, 551, 855, 1278; XXXIV, 270, 516, 517, 554, 555, 556, 590, 459; XXXVI, 895, 507, 995, 1001, 1005; XXXVII, 1035, 1094, 1049, 1096, 1121, 1152, 1518, 1553, 1709, 1757, 1776, 1906; XXXVIII, 104, 158, 1262; XXXIX, 708; XL, 1608, 1651; XLI, 265, 525, 545, 557, 467, 468, 751; XLIV, 601. — Cassianus, XLIX, 750, 746, 751. — S. Prosper, LI, 289. — S. Petrus Chrysologus, LII, 409, 415, 526, 545, 575. — S. Leo Magnus, LV, 105, 104, 107, 112, 225, 456. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 522, 657. — Gennadius, LVIII, 981, 996, 1018, 1019, 1020, 1035. — Prudentius, LIX, 1025, 1024; LX, 197. — Paulinus Nolanus, LXI, 400. — Eugypcius, LXII, 650, 655, 765, 815, 854. — S. Fulgentius, LXV, 285, 521, 557, 686, 687, 700. — Cassiodorus, LXX, 242, 684, 726. — S. Gregorius Turonensis., LXXI, 165. — Vita Patrum, LXXIII, 167, 206, 218, 228, 802, 825, 979. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 553, 612; LXXVI, 1110, 1114, 1250; LXXIX, 21, 496. — S. Paulinus, XCIX, 390. — S. Isidorus Hispalensis., LXXXI, 273, 275, 274; LXXXII, 275; LXXXIII, 1251, 1241; LXXXV, 606, 700. — Alcuinus, C, 559, 1055, 1071, 1155; CI, 34. — S. Agobardus, CIV, 205, 226, 265. — Rabanus Maurus, CVII, 445, 465, 552, 556, 558; CVIII, 26, 150, 1127, 1158, 1117, 1190, 1191. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 70. — S. Lupus, CXIX, 582, 583. — Paschasius Radbertus, CXX, 615, 615, 659. — Joannes Scotus, CXXII, 125, 284, 1056, 1040, 1045, 1048, 1065. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 560, 64, 796, 932. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119, 1547; CLIII, 192. — Guibertus, CLVI, 586, 670. — Ivo Carnotensis., CLXI, 989, 990. — Rupertus, CLXVII, 207, 208, 212; CLXIX, 551. — Hildebertus, CLXXI, 587, 1109. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1108, 1116. — Godfredus, CLXXIV, 761. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 55, 54, 528, 1005, 1017; CLXXVI, 81, 85, 249, 254. — S. Bernardus, CLXXXII, 71, 229, 250, 561, 449, 495, 561, 800, 952, 955; CLXXXIV, 496, 817. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 72, 719, 1023, 1026. — Garnerius, CXCHII, 24, 37, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 755, 775, 789, 859, 870. — Adamus Præmonstratensis., CXCVIII, 525, 526. — Philippus de Haryeng, CCIII, 504, 412, 714. — Alanus de Insulis, CCX, 583, 585.

V. — De angelorum legatione a Deo ad homines.

Angelorum nomen, ut omnibus notum, est officii et operationis nomen, non vero proprietatis et naturæ. Etsi omnes ordines celestium spirituum generaliter angeli vocentur, cum omnes indiscriminatim mitti possint, hoc nomine soli proprie donantur qui mittuntur etiam Seraphim, quando mittuntur, qui ardentes vel incendentes interpretantur. Etenim multoties Deus operatus est per bonos angelos. Illi per verum corpus assumptum frequenter in forma humana et vera carne in suo genere, apparuerunt hominibus ad insignes Dei voluntates denuntiandas; primum certe Adæ cum Cherubim, igneo armatur gladio, ante paradisum collocatus fuit, ut ingressum ei prohiberet. Tres Abraham, Sara et Lot apparent, hospitio suscipiuntur; per ipsos Sodoma evertitur, Ad Jacob, Manue, etc., ad B. Mariam Virginem et ejus sponsum S. Joseph mittuntur. A Seraphim purgatus fuit Isaias propheta. Raphael, Gabriel, Michael nominantur. Notus pascine Probaticæ angelus. Lazari anima portatur ab angelis in sinum Abraham. Joannis et Christi nativitatem annuntiatur; Christo in deserto ministrant, eum resurgentem et ascendentem in celum videntur, etc., etc. In Actibus apostolorum variæ leguntur missiones et visiones angelorum; in templo Hierosolymitano angelorum voces audire fuerunt qui eversionem totamque ejus ruinam præmonuerunt, etc., etc.

Tertullianus, I, 407, 1205, 1206; II, 737, 763, 883. — S. Hilarius, X, 136, 145. — S. Zeno, XI, 432. — S. Philastrius, XII, 1247, 1258. — S. Ambrosius, XV, 1545; XVI, 270, 724, 1010. — Tichonius, XVIII, 17. — Sulpicius Severus, XX, 217, 219. — S. Hieronymus, XXIII, 416, 992, 1034, 1039; XXIV, 453; XXV, 1399, 1424; XXVI, 216, 367, 489. — S. Augustinus, XXXIII, 602-604; XXXIV, 557, 558; XXXV, 2191-2194; XXXVI, 507, 666, 835, 1001; XXXVII, 1166, 1585, 1595; XXXVIII, 57, 60, 61, 100, 101, 250; XXXIX, 1514; XL, 596; XLII, 614. — Cassianus, XLIX, 746, 751. — S. Prosper, LI, 287. — S. Petrus Chrysologus, LII, 415, 510, 537, 603, 657, 739. — S. Leo Magnus, LV, 104, 112, 225. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 323. — Gennadius, LVIII, 984, 985, 1018, 1120, 1135. — Prudentius, LX, 101, 375. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 400, 445, 611. — Eusebius, LXII, 676, 763, 851. — S. Fulgentius, LXV, 522, 599. — S. Benedictus Monach., LXVI, 582. — Junilius, LXVIII, 30. — Ammonius, LXVIII, 235, 236, 239. — Cassiodorus, LXX, 684, 726. — Vitæ Patrum, LXXIII, 271, 501, 825, 904, 1100, 1151; LXXIV, 125, 209, 322, 745. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 405, 507, 535; LXXVI, 1110, 1253, 1254, 1264, 1285. — Taio, LXXX, 744, 745. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1231, 1240. — S. Hildefonsus, XCVI, 89, 90. — Vicobodus, XCVI, 1118. — Alcuinus, C, 1135, 1145; CI, 34, 37, 1080. — S. Agobardus, CIV, 203, 223, 265. — S. Agnellus, CVI, 558. — Rabanus Maurus, CVII, 556, 1191, 1611; CXI, 51, 36, 736; CXII, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 71. — Paschasius Radbertus, CXX, 109, 1010. — Joannes Scotus, CXXII, 282, 1036, 1059, 1044, 1053, 1058, 1065. — S. Remigius Antissiodorens., CXXVI, 56. — S. Bruno Heribopolensis, CXLII, 148. — Humbertus card. n., CXLIII, 1123, 1124. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 560, 764, 922. — Lanfrancus Cantuariensis, CL, 378. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1347; CLIII, 192. — Guibertus, CLVI, 585. — Goffridus abb., CLVII, 202. — S. Anselmus, CLVIII, 756, 757, 758. — Ivo Carnotens., CLXI, 256, 991. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 170, 192, 195, 857, 879, 880. — Rupertus, CLXVII, 212; CLXIX, 351. — Hildebertus, CLXXI, 1116, 863. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1180, 1183, 1186, 1189. — Godefridus, CLXXIV, 21, 56, 70, 129, 291, 306, 1113. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 51, 528, 1003; CLXXVI, 85, 254. — Abalardus, CLXXVIII, 1403. — S. Bernardus, CLXXXIII, 72, 228, 350, 449, 890, 952, 983; CLXXXIV, 496, 617. — Robertus Pullus, CLXXVI, 72, 1025. — Garnerius, CXIII, 24, 36, 373. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 735, 789, 869, 870. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 520, 523, 526. — Philippus de Harveng, CCH, 301, 412, 714. — Petrus Cantor., CCV, 52, 141, 224. — Thomas Cisterciens., CCVI, 147, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 516, 519, 582.

VI. — De angelorum munere in celo et in terra, at præsertim de eorum cura et sollicitudine erga homines, tum ad spiritualia, tum ad corporalia.

Nihil anquam Deus, tum sibi, tum nobis, melius insti-

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

tuit quam angelos. Flenim hi spiritus in oculis, æterno Dei imperio suavitur et liberaliter serviunt, sine fine ei concinunt et ab ipsis contemplatione nunquam resiliunt. In Deo incommutabilem veritatem videntes, secundum eam suas dirigunt voluntates. Explicatur quomodo Deum semper videntes, indesinenter desiderant in eum prospicere, etc. At erga nos dici possunt Dei membra; ejus sunt oculi quibus nos misericorditer prospicit. Eorum meritum est quod cupiunt bonum nostrum; ad hoc per totum mundum discurrunt in nostrum auxilium. Sacram in primis altaris Eucharistiam cum tremore circumstant. Post nos admonent ut poenitentiam agamus. Gratulantur spiritualibus athletis fortiter pugnantibus; stant penitus volantes et pugnant pro nobis. Omnia nobis servant; consolationes nobis subministrant; de nostra redemptione gaudent; eorum præsidium tentatis, et infirmis præsens est; at præcipue adest morituris. Tunc, in hora mortis, viam præparant ante nos; omnes, cum angelus custos, et ei se ipsos sociantes, animas ad celum ducunt eisque sedes assignant, etc., etc.

Tertullianus, I, 1174; II, 253, 625, 715. — S. Cyprianus, IV, 630. — S. Hilarius, X, 117, 119, 516, 603. — S. Ambrosius, XVI, 610, 724, 1076; XVII, 417. — S. Gauden- tius, XX, 817. — S. Hieronymus, XXII, 1043; XXIII, 1053, 1107; XXIV, 295, 661, 780, 870; XXV, 27; XXVIII, 621. — S. Augustinus, XXXII, 602, 852; XXXIII, 553; XXXIV, 401, 435; XXXVI, 751, 1001, 1009; XXXVII, 1121, 1379, 1585, 1553, 1941; XXXIX, 1617; XL, 261, 253; XLI, 361, 304, 312, 357, 374, 407, 437, 627, 654, 692, 717, 797; XLII, 418, 614; XLIV, 936. — S. Prosper, LI, 495. — S. Petrus Chrysologus, LII, 352, 415, 526, 530, 513, 598, 601, 640. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 322, 337, 739. — Genuadius, LVIII, 995, 1019. — Prudentius, LX, 102, 375. — S. Paulinus Nolan., LXI, 401, 471, 641. — Eusebius, LXII, 630, 676, 887, 1029. — S. Fulgentius, LXV, 166, 284, 684. — S. Benedictus monach., LXVI, 582. — Junilius, LXVIII, 30, 31. — Ammonius, LXVIII, 235, 236, 239. — Cassiodorus, LXX, 166, 242, 726. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 829. — Vitæ Patrum, LXXIII, 152, 216, 218, 258, 271, 501, 745, 802, 825, 892, 900, 904, 982, 985, 1010, 1047, 1100, 1155, 1151, 1167. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 98, 175, 325, 555, 612; LXXVI, 1104, 1254, 1264, 1288; LXXVII, 639. — Taio, LXXX, 756, 757. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXI, 275, 274; LXXXIII, 1211; LXXXIV, 606, 700. — Liturgia Mozarabica, LXXXV, 606, 608. — S. Hildefonsus, XCVI, 89. — Vicobodus, XCVI, 1107, 1118. — S. Julianus, XCII, 596, 597. — Alcuinus, C, 287, 535, 517, 824, 1070, 1135, 1158, 1145; CI, 1011, 1081. — S. Benedictus Anianensis, CIII, 839. — S. Agobardus, CIV, 203, 221, 265. — S. Agnellus, CVI, 558. — Rabanus Maurus, CVII, 556, 591; CX, 60; CXI, 28, 51; CXII, 157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 71, 72. — Haymo, CXVI, 507, 508; CXVIII, 950. — Paschasius Radbertus, CXX, 613. — Joannes Scotus, CXXII, 1031, 1042, 1048, 1060. — Isidorus Mercator, CXXX, 567. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 55. — S. Bruno Heribopolensis, CXLII, 148. — S. Odilo Cluniacensis, CXLIII, 1002. — Humbertus Cardinal., CXLIII, 1123. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 764, 798, 921; CXLV, 477, 478, 734. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119, 1318. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — Goffridus abb., CLVII, 202. — S. Anselmus, CLVIII, 265, 656. — Ivo Carnotens., CLXI, 991, 992, 993. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 556. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 213, 270, 271, 519, 520, 492, 493, 1598, 1599, 1819, 1820; CLXVIII, 778, 968, 972, 1003, 1006, 1537, 1558, 1510, 1637, 1628; CLXIX, 590, 391, 403, 404, 815, 850, 851, 866, 935, 936, 959, 960, 891, 1097, 1098, 1099, 1100, 1112, 1113, 1160, 1161, 1235, 1236, 1240, 1241, 1568. — Hildebertus, CLXXI, 587, 1110. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1113, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 582. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 376; CLXXVI, 80, 85, 87, 217, 250, 252, 262. — S. Bernardus, CLXXXIV, 426, 429, 617, 1195. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 719, 713, 878, 880, 882, 883, 892, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 654, 739; CXII, 82, 338, 416, 417, 509. — Garnerius, CXCH, 25, 54, 229, 256, 277, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 417, 755, 771, 788, 839, 869, 878, 880. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 520, 521, 526. — Philippus de Harveng, CCH, 331, 553. — Petrus Cantor, CCVI, 52, 141. — Thomas Cisterciens., CCVI, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 516, 519, 581. — Petrus Pictaviensis, CCXI, 911, 945, 953.

XXXIV.

INDEX DE ANGELIS CUSTODIBUS.

Angeli Dei sunt etiam nostri angeli. Gentes, ex sacra Scriptura, dividuntur secundum eorum numerum. Undo sunt angeli custodes publici et privati. Illiquamdam cum genere humano spiritualis consanguinitatis parentelam habent. Angelorum custodum tutela munit imperia, regna, provincias, urbes, pagos, conventus et Ecclesias, etc. Ubique fidelibus cunctis assistunt, unusquisque suum habet angelum custodem, qui nos juvat contra nequitias spirituales. Non enim infirmitas nostra, nisi datis ad custodiam angelis, tot tantisque spiritualium celestium nequitias obisteret. Angelorum custodum protectio erga nos est necessaria. Nostri salutis studiosi, cupidi et solliciti, nos consolantur, visitant et adjuvant; nostris præsentationibus; ambitioso famulatu desideria et orationes nostras ad Deum pervehunt; nos fratres suos dicunt. Hic etiam exponitur eorum opere opus esse moribundis; eorum manibus animas nostras in cælum deferri, etc., etc.; fiduciam erga eos maximam a nobis habendam, et reverentiam et devotionem; ab eis querendum auxilium; eorum offensam quam maxime cavendam, etc., etc.

Tertullianus, II, 885, 899. — S. Cyprianus, III, 1125; IV, 574. — S. Victorinus, V, 306, 513. — Lactantius, VI, 330, 1354. — S. Hilarius IX, 280, 396; X, 453. — S. Zeno, XI, 452. — S. Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XV, 1235, 1201, 1293, 1756; XVI, 721, 1010, 1076. — Sulpicius Severus, XX, 217. — Rufinus, XXI, 428, 429, 460. — S. Hieronymus, XXII, 687, 1200; XXIII, 1053; XXIV, 216, 229, 250, 293, 370, 455, 553, 621, 661, 670, 870; XXV, 836, 1412, 1483; XXVI, 31, 150, 560; XXVIII, 618, 621. — S. Augustinus, XXXIV, 390; XXXV, 2006; XXXVI, 784; XXXVII, 1548, 1557, 1859; XLI, 210, 268, 291; XLII, 272, 304, 613, 727, 741, 805. — Cassianus, XLIX, 730. — S. Petrus Chrysologus, LII, 396, 413, 530, 537, 573, 589, 609, 601, 602. — Gennadius, LVIII, 984, 1020. — Prudentius, LIX, 936; LX, 102, 573. — S. Paulinus, LXI, 245, 291, 400, 787. — Eugyppius, LXII, 813, 588, 621, 710, 930, 1024. — Fulgentius, LXV, 166, 240, 284. —

S. Benedictus monach., LXVI, 562. — Cassiodorus, LXIX, 1168, 1197; LXX, 166, 756, 1042, 1197. — Vitae Patrum, LXXXII, 212, 206, 219, 238, 271, 351, 904, 1160, 1166. — Gregorius Magnus, LXXV, 68, 95, 176; LXXVI, 324, 559; LXXVII, 365; LXXIX, 500. — Taio, LXXX, 746, 747. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXI, 274; LXXXV, 605. — Alcuinus, C, 1031, 1100, 1135, 1143; CI, 37, 1080, 1081. — S. Agobardus, CIV, 223, 265. — Rabanus Maurus, CVI, 161, 558, 591; CXI, 51, 56; CXII, 851, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIV, 1074. — Haymo, CXVI, 507, 508. — Paschasius Radbertus, CXX, 613, 639. — Joannes Scotus, CXXII, 1056-1061. — S. Remigius Antissiodorens., CXXII, 53. — S. Bruno Herbipolens., CXLI, 148. — S. Odilo Cluniacens., CXLII, 1002. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 807, 560, 764, 796, 922; CXLV, 478, 734. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 1347. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — S. Anselmus, CLVIII, 623, 625, 648, 656, 735, 776, 777. — Ivo Carnotens., CLXI, 886, 987. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 371, 335. — Rupertus, CLXVII, 207, 208, 320, 974; CLXVIII, 778, 967; CLXIX, 71, 976, 1239, 1241. — Hildebertus, CLXXI, 198, 734, 864, 1115. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1114, 1188. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 88, 253, 255, 526, 915, 1035, 1111. — Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1412. — S. Bernardus, CLXXXIII, 71, 92, 232, 235, 256, 297, 548, 553, 426, 448, 526, 580, 807, 808, 809, 915, 1035, 1110, 1113, 1156; CLXXXIV, 210, 513, 426, 429. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 86, 719, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXCII, 219, 739; CXCI, 251, 339, 409, 509. — Garnerius, CXCIII, 25, 21, 50, 149, 187, 156, 229, 321, 306, 354, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 418, 755, 771, 788, 869, 879. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 321, 326. — Philippus de Harveng, CCIII, 287, 303, 325, 331, 332, 412, 451, 453, 714, 715, 868, 867, 1141. — Petrus Cantor., CCV, 53, 141, 224. — Thomas Cisterciens., CCVI, 147. — Alanus de Insulis, CCX, 571, 582. — Petrus Pictaviensis, CXXI, 935.

XXXV.

INDEX DE DÆMONIBUS,

In quo exhibetur, ordine logico, quidquid nobis tradidere Patres I) de eorum lapsu et eorum nominibus ex tunc illis inditis, II) de prærogativis seu donis amissis III) de servatis, utpote naturaliter et radicatus eorum naturæ inherentes, IV) de poenis ipsis inflictis sive in aere, vel in inferis, vel cum hominibus habitent, V) de illorum ob permissum divinum, impugnationibus in homines.

I. — De daemonum lapsu et nominibus.

Dæmones, per suum liberum arbitrium, corruerunt a novem ordinibus angelorum. Noluerunt ut Deus solus dominaretur; voluerunt esse similes Deo. Sic peccaverunt, volendo inordinate plusquam acceperant, volendo commodum quod non debebant velle et non volendo quod debuisse velle. Hujus tamen pravæ voluntatis lapsus tota ratio est Deum non eis dedisse perseverantiam, et ideo non dedisse quia illi non eam acceperunt..., etc. Aperte ostenditur ab initio fuisse bonos, et semetipsos effecisse sua culpa injustos, etc. Nomina quibus designantur, ut Diabolus, Leviathan, Serpens, Leo, Aquilo, Nox, etc.

Tertullianus, I, 405, 415, 434, 459, 700, 705, 1256, 1257, 1261; II, 51, 102, 104, 105, 106, 297, 319, 671, 899. — S. Cyprianus, IV, 430, 631, 634, 639, 642. — Lactantius, VI, 335, 350, 341, 443, 648, 653, 1034, 1035. — S. Hilarius, IX, 419, 928; X, 456, 612, 723. — S. Zeno, XI, 437. — S. Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XIV, 921, 1245; XV, 163, 1541, 1545; XVI, 203; XVII, 160, 417, 598, 654, 788, 880. — Tichonius, XVIII, 53, 56, 57, 59. — S. Chromatius, XX, 367, 368. — Sedulius, XX, 650, 729, 1126. — S. Gau-

dentius, XX, 930. — Rufinus, XXI, 679, 729, 767. — S. Hieronymus, XXII, 111, 412, 422, 504, 571; XXIII, 21, 44, 151, 152, 348, 613, 1141; XXIV, 254, 288, 345, 409, 1037, 1064; XXV, 412, 577; XXVI, 96, 467, 497; XXVII, 199, 674. — S. Augustinus, XXXIII, 602; XXXIV, 203, 206, 435, 457, 441, 442, 445, 449; XXXV, 2057, 2055, 2297, 2298, 2299; XXXVI, 709; XXXVII, 1168, 1220, 1243, 1245, 1375, 1608, 1623, 1737; XXXVIII, 100, 101, 105, 785, 1080; XL, 353, 361, 583, 587; XLI, 221, 224, 238, 241, 263, 282, 330, 353, 374, 402, 419, 502, 641, 670, 671, 714, 717, 727, 786; XLII, 409, 591, 615, 897; XLIII, 266, 720; XLIV, 429, 543, 589, 670, 692, 717, 733, 731, 837, 922, 932; XLV, 1162, 1163, 1269, 1456, 1577, 1553, 1576. — Marius Mercator, XLVIII, 198, 310. — Cassianus, XLIX, 426, 637, 694, 733, 752, 967. — S. Prosper, LI, 333, 621, 623. — S. Petrus Chrysologus, LII, 187, 189, 194, 222, 226, 271, 598, 522, 630, 646, 729, 743. — S. Leo Magnus, LIV, 217, 218, 288, 296, 354, 348, 383, 445, 683; LV, 139; LVI, 839. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 314, 715, 797. — Gennadius, LVIII, 984, 996, 1034, 1035. — Prudentius, LIX, 812, 1021, 1034, 1027. — Dacotius, LX, 418. — S. Paulinus Nolan., LXI, 285, 471, 472, 678. — Eugyppius, LXII, 387, 610, 623,

627, 634, 635, 815, 851, 950, 1005. — S. Fulgentius, LXX, 165, 334, 504, 593. — S. Benedictus monac., LXXI, 232. — Cassiodorus, LXX, 82, 212, 336, 627, 691, 705, 735, 779. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 1012. — Vita Patrum, LXXIII, 129, 137, 144, 267, 290, 517, 817, 938, 1051; LXXIV, 86, 87, 143. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 586, 589, 631, 640, 645, 645, 647, 665, 699, 700, 702, 739, 824, 831, 1028, 1034, 1050, 1062; LXXVI, 26, 51, 55, 96, 127, 489, 490, 600, 615, 661, 663, 670, 675, 691, 715, 799; LXXVII, 48, 63, 78, 80, 338, 365, 401, 667; LXXVIII, 48, 211, 320, 358, 480, 614, 645, 647, 1243; LXXIX, 26, 81, 82, 159, 187, 204, 205, 212, 213, 346, 609, 632. — Talo, LXXX, 151, 918, 919, 988. — Vicobodus, XCVI, 1119, 1120. — S. Isidorus Hispalens., LXXXI, 274; LXXXIV, 748. — Alcuinus, C, 478, 525, 872, 939, 1020, 1025, 1100, 1121, 1125, 1141, 1235; CI, 1071, 1255, 1265. — S. Agobardus, CIV, 153, 181, 265, 275, 260. — Rabanus Maurus, CVII, 172; CVIII, 581, 1143, 1147; CIX, 42, 357, 485, 487, 687; CXI, 427. — Walafridus Strabus, CXIV, 988, 992, 1068. — CXVI, 541; CXVIII, 930. — Paschasius Radbertus, CXX, 507. — Hincmarus Remens., CXXV, 280, 281. — Isidorus Mercator, CXXX, 737. — S. Bruno Heribipolens., CXLII, 110, 358, 570; CXLIII, 1123, 1129, 1131. — Humbertus cardin., CXLIII, 1124, 1126, 1152. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 397, 485, 566, 761, 754, 962, 1001, CXLV, 220, 278, 770. — Lanfrancus, CL, 162, 160, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 391, CLIII, 149, 208. — Guibertus, CLVI, 44, 300, 511. — Vernerus, CLVII, 871, 1143. — S. Anselmus, CLVIII, 328, 334, 491, 501, 750, 775. — Ivo Carnotens., CLXI, 976, 984, 1006, 1010. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 371, 946, CLXV, 671. — Rupertus, CLXVII, 208, 215, 270, 327, 366, 338, 631, 940, 1022, 1068, CLXIX, 537, 1239, CLXX, 75, 411, 712, 1057, 1118, 1250. — Hildebertus, CLXXI, 384, 666, 1108, 1110, 1111. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 48, 1115, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 199, 775, 787, 852, 860, 1135. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 53, 74, 642, CLXXVI, 88, 288. — Abaelardus, CLXXVII, 1104, 1150, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 203, 809, 1010, 1064, CLXXXIII, 231, 526, 515, 597, 601, 933, 956, 1020, 1040, 1298, CLXXXIV, 378, 429, 446, 576, 577, 673, 707, 732, 837, 1298, 1299, CLXXXV, 203, 535, 674, 723, 841. — Ogerius, CLXXXIV, 1131, 1298. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 723, 745, 1027, 1028, 1656. — Joannes Cirita, CLXXXVIII, 1662, 1663. — Petrus Lombardus, CXCI, 129, 738, 1071, 1381, 1546, 1600, 1623, CXCLII, 87, 264, 471, 739, 1601. — Garnerius, CXCLIII, 50, 59, 93, 94, 114, 180, 190, 240, 424. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 267. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 410, 760, 761. — Philippus de Harveng, CCIII, 248, 409, 722. — Petrus Cantor, CCV, 45, 59, 191, 370. — Thomas Cisterciens., Civi, 215, 714. — Alanus de Insulis, CCX, 79, 178, 197, 199, 203, 210, 516, 517, 502, 503, 839. — Petrus Pictaviens., CCXI, 209, 502, 503.

II. — De dæmonum prerogativis lapsu amissis.

Si non penitus suo casu amiserunt angeli apostatæ proprietates spirituales quibus conditi fuerunt et quas angeli fideles suo merito adauxerunt, quam in immensum eas mutillarunt! Et dotes morales, ut intelligentia, potestas, scientia, etc., ad nutum Dei, ex tunc subiectæ et limitatæ sunt. Quas habebant ad maxima et summa, redacta sunt ad infima. Quanto sublimior erat horum spirituum natura, tanto vilior facta fuit. Ergo e caelo illos delapsos esse post ruinam, veritatem et iustitiam amisisse, in malitia obstinatos esse, ad nihil nisi ad malitiam et improbitatem intentos esse, etc., ostenditur; non habere arbitrium ad benefaciendum, sed ad maximam malevolentiam poena suorum scelerum obduratum. Unde latiori sensu ceciderunt tam ab eo quod accepturi erant quam ab eo quod jam acceperant, et altero sensu strictiore et arctiore tantum ceciderunt ab eo quod accepturi erant.

Tertullianus, I, 413, 415, 454, 1236, 1306; II, 104, 105, 297, 671, 899. — S. Cyprianus, IV, 634, 640. — Arnobius, 777. — Lactantius, VI, 210, 314, 351, 354. — S. Hilarius, IX, 406, 928. — S. Ambrosius, XIV, 278, 921, 989; XV, 1630; XVII, 111, 160, 658, 878. — Tichonius, XVIII, 56. — Sulpicius Severus, XX, 215, 216. — S. Hieronymus, XXII, 886; XXIII, 151, 152, 943, 1022, 1037, 1141; XXIV, 710, 1037, 1061; XXVI, 109, 514, 1071, 1175. — S. Augustinus, XXXII, 1295, 1296; XXXIII, 1022, 1037; XXXIV, 210, 435, 442, 443; XXXV, 2038, 2297; XXXVI, 761; XXXVII, 1168, 1215, 1216, 1375, 1608, 1657, 1757; XXXVIII, 105, 786, 1040; XL, 143, 164, 361, 581, 587, 589, XLI, 138, 221, 230, 351, 274, 419, 502, 671, 714, 727, 781; XLII, 409, 561, 616, 737, 897, 1026, 1028, XLIII, 720, XLIV, 429, 589, 719, 733, 837, 862, 863, 922, XLV, 1163, 1385, 1436, 1537, 1576. — Cassianus, XLIX, 698, 700, 708, 735, 744, 752. — S. Pro-

per, LI, 621. — S. Petrus Chrysologus, LII, 188, 193, 222, 227, 274, 312, 343, 548, 395, 598, 515, 514, 522, 729, 745. — S. Leo Magnus, LIV, 205, 217, 296, 348, 377, 383, 379, 433, 443, 685, LV, 159, LVI, 839. — S. Maximus Taurinens., LVII, 514, 686, 714. — Gennadius, LVIII, 996, 1035. — Dracontius, LX, 810. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 294, 374. — Eugypsius, LXII, 587, 623, 650, 656, 774, 815, 971, 1003. — S. Fulgentius, LXV, 165, 334, 478, 531, 599. — S. Benedictus monac., LXVI, 232.

Cassiodorus, LXX, 83, 335, 427, 755, 778. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 1011. — Vita Patrum, LXXIII, 137, 267, 517, 1034; LXXIV, 88, 142. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 645, 699, 701, 705, 739, 825; LXXVI, 51, 97, 600, 664, 668, 715; LXXVII, 47, 61, 78, 410; LXXVIII, 210, 357, 646, 655; LXXIX, 80, 82, 188, 204, 213, 610. — Talo, LXXX, 750, 918, 988. — Vicobodus, XCVI, 1118. — Alcuinus, C, 478, 872, 938, 1123, 1141, 1251; CI, 1253, 1265. — S. Agobardus, CIV, 156, 265, 276, 281. — Rabanus Maurus, CVII, 175; CVIII, 1143; CIX, 358, 486, 688; CXI, 428. — Walafridus Strabus, CXIV, 987, 1067. — Paschasius Radbertus, CXX, 508. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 276, 277, 280. — Isidorus Mercator, CXXX, 567, 736, 785. — Arnoldus, CXLII, 1007, 1008. — Godehardus, CXLII, 1203. — S. Bruno Heribipolens., CXLII, 74, 110, 180, 339, 340, 370, 581; CXLIII, 1123, 1121, 1129, 1135. — Humbertus Cardinal., CXLIII, 1123, 1125, 1126, 1135. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 397, 486, 566, 761, 754, 841, 962, 969, 1001, 1002; CXLV, 220, 277, 504, 553, 713, 770. — Othlonus, CXLVI, 66, 70. — Lanfrancus, CL, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 391, 991; CLIII, 56, 149, 208. — Radulphus Ardens, CLV, 1546, 1551. — Guibertus, CLVI, 41, 300, 511, 611. — Vernerus, CLVII, 866, 874, 1144, 1145. — S. Anselmus, CLVIII, 323, 328, 332, 351, 558, 581, 582, 491, 492, 501, 730, 762, 763, 761, 776. — Ivo Carnotens., CLXI, 976, 985, 987, 990, 991, 1006, 1009, 1010. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 148, 166, 371, 333, 1046; CLXV, 670, 671. — Rupertus, CLXVII, 167, 208, 211, 215, 219, 270, 290, 327, 338, 363, 566, 521, 559, 570, 431, 614, 877, 940, 1021, 1022, 1028, 1031, 1068, 1645, 1733; CLXIX, 60, 61, 537, 1239, 1250; CLXX, 72, 73, 384, 411, 511, 712, 872, 1057, 1117, 1118, 1219, 1230, 1471. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 48, 1115, 1114, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 64, 199, 670, 812, 860, 1156. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 642; CLXXVI, 288. — Abaelardus, CLXXVII, 1150, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 809, 1049, 1065; CLXXXIII, 526, 573, 597, 953, 1020, 1040, 1298; CLXXXIV, 429, 416, 577, 707, 1238; CLXXXV, 728. — Robertus Pullus, CLXXXVII, 745, 1028, 1656. — Petrus Lombardus, CXCI, 130, 738, 1071, 1072, 1382, 1385, 1547, 1599, 1600, 1620; CXCLII, 87, 265, 264, 593, 471, 472, 739, 1245, 1601. — Galtherius, CXCLIII, 10, 39, 67, 81, 94, 95, 114, 171, 180, 181, 190, 211, 582, 425. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 267. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 411, 412, 760, 761. — Philippus de Harveng, CCIII, 244, 245, 506, 409, 410, 722. — Petrus Cantor, CCV, 45, 54, 59, 191, 270. — Thomas Cisterciens., CCVI, 215, 216, 714. — Alanus de Insulis, CCX, 80, 178, 179, 196, 199, 209, 210, 516, 517, 102, 503, 505, 510, 839. — Petrus Pictaviens., CCXI, 209, 210, 502, 503, 504 ...

III. — De prerogativis et donis dæmonum servatis.

Prævaricatores angeli, sanctitate, veritate, iustitia et aliis donis supernaturalibus amissis, non tamen amiserunt spiritualitatem, immortalitatem, agilitatem, etc., nec vivacem angelicæ naturæ sensum, et alia huius naturæ radicitus in hærentia. In illis adhuc plurima inest scientia, intelligentia, perspicacitas, subtilitas et tenuitas ad utrumque hominis substantiam invadendam. Nam quanto eorum natura est subtilior hominum natura, tanto in omnibus artibus peritiores sunt quam ullus hominum... Non tamen sciunt omnia, nec sciunt futura nisi quantum ex transactis colligunt aut subtilitate naturæ, aut experientia temporum, vel quantum Deus sinit eos scire. Non possunt etiam quæ volunt, nec omnino poterunt. Ad malum prorsus efficaces sunt, non tamen quantum volunt, sed quantum a Deo vel a bonis angelis permittuntur, verbi gratia, eorum artibus et præstigiis oracula et miracula edebantur quæ ethnicis deorum suorum industria ascribebant, etc. Eorum etiam fortitudo non timeunda; ipsis nostra voluntate subijcitur, etc. A Christo per crucem victi sunt; a Christianis, per adjurationes, orationes, jejunia, etc., pariter debellantur, etc. Ibi tandem ostenditur esse nos in potestate dæmonum omnes postolos, propter Adæ peccatum, nec tamen alienos esse a lege

potestatis Dei, quæcunque, Deo judicante, illis tradi posse ita quod a Dei potestate sub qua ipsi sunt constituti, aliena esse non possint... etc. Unde de facto strictiore sensu servaverunt quæcunque acceperant, cum de plus aut minus tantum agitur.

Tertullianus, I, 406, 407, 459, 618, 689, 703, 977, 1175, 1205, 1241, 1306; II, 693, 732, 748, 889, 899, 912, 1211. — Minutius Felix, III, 528, 536. — S. Cyprianus, IV, 772, 851, 1151. — Arnobius, V, 773. — Lactantius, VI, 552, 553, 556, 559, 623, (57, 105). — S. Hilarius, IX, 419. — S. Ambrosius, XV, 506, 602, 1064, 1681, 1728; XVI, 407; XVII, 53, 797. — S. Gaudentius, XX, 8, 830. — S. Hieronymus, XXII, 111, 344, 396, 401, 424, 835, 961; XXIV, 577; XXVI, 411, 412, 516. — S. Augustinus, XXXV, 1775, 1838, 1872; XXVI, 105, 119, 209, 404, 1012; XXXVII, 1129, 1396, 1687, 1769, 1841, 1854, 1857; XXXVIII, 783, 787, 1080; XXXIX, 1567; XL, 49, 159, 210, 221, 240, 241, 296, 575, 628, 631, 717, 786; XLII, 33, 409, 859, 608, 757, 897, 1026, 1029; XLIII, 720; XLIV, 429, 589, 692, 719, 754, 922, 932; XLV, 1162, 1269, 1337, 1376. — Cassianus, XLIX, 701, 733, 961. — S. Petrus Chrysologus, LI, 188, 193, 225, 274, 398, 521, 629, 645, 729, 746. — S. Leo Magnus, LIV, 217, 289, 334, 682; LV, 158. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 515, 714. — Gennadius, LVIII, 993, 1035. — Prudentius, LIX, 811, 1020. — S. Paulinus Nolan., LXI, 285, 472. — Euphrypius, LXII, 625, 631, 1005. — S. Fulgentius, LXV, 165, 554. — Cassiodorus, LXX, 82, 556, 627, 703, 779. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1011. — Vitæ Patrum, LXXIII, 157, 267, 290, 847, 958; LXXIV, 87, 143. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 589, 631, 615, 665, 669, 702, 759, 1050; LXXVI, 51, 96, 127, 490, 600, 665, 670, 675, 799; LXXVII, 65, 78, 80, 363, 691; LXXVIII, 48, 520, 558, 480, 645, 1245; LXXIX, 26, 81, 159, 205, 346, 632. — Tajo, LXXX, 752, 918. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXI, 271; LXXXIV, 747. — Alcuinus, C, 525, 871, 939, 1020, 1025, 1100, 1125; CI, 1235, 1265. — S. Agobardus, CIV, 155, 265, 280. — Rabanus Maurus, CVII, 171; CVIII, 585, 1145, 1147; CIX, 357, 485, 488; CXI, 428. — Walafridus Strabus, CXII, 1083, 1088. — Haymo, CXVI, 311. — Paschasius Radbertus, CXX, 508, 417. — S. Bruno Heribolensis, CXIII, 110, 558, 570. — CXLI, 1129, 1134. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 597, 486, 566, 754, 1001; CXLV, 220, 278, 779. — Lanfrancus, CL, 195. — S. Bruno Carthusianus, CLII, 932; CLIII, 209. — Guibertus, CLVI, 501, 510. — Vernerus, CLVII, 874. — S. Anselmus, CLVIII, 554, 491, 730. — Ivo Carnotens., CLXI, 981, 1010. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 571, 945. — Rupertus, CLXVI, 215, 527, 539, 940, 1022, 1608; CLXIX, 1259; CLXX, 411, 712, 1250. — Hilbertus, CLXXI, 666, 1110. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1115, 1415. — Godefridus, CLXXIV, 773, 852. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 31, 73. — S. Bernardus, CLXXXI, 203, 808, 1061; CLXXXIII, 526, 597, 602; CLXXXIV, 378, 446, 576, 675, 735, 837, 1298, 1299; CLXXXV, 555, 674, 727. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 715, 1636. — Petrus Lombardus, CXCI, 758, 1541, 1545, 1600; CXCH, 87, 471, 739. — Garnerius, CXCH, 51, 58, 190, 425. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 409, 760. — Philippus de Harvenz, CCH, 405, 721. — Alanus de Insulis, CCX, 78, 177, 190, 210, 517, 502, 859, 840. — Petrus Pictaviensis, CCXI, 209, 503, 504.

IV. — De penis demonibus illatis.

Cum angelis apostata reparari non potuerint, quia sponte ceciderunt, et irreversibiliter peccaverint, quia eorum culpa tanto damna bilior iudicata fuit, quanto sublimior erat eorum natura, detrusi sunt, confirmati in æternum in suo caso, e celo, Lucifer, et principes ejus, in infernum, et alii socii in hunc tenebrosam aerem qui ipsis est velut carcer, in quo sunt spiritalis nequitie et in quo in inferno ardentibus luunt supplicium. Insuper omnem illis viam misericordie obstaculo interclusit.... hic ostenditur eos, igne æterno involutos sive in aere, sive in terris, sive in inferis, penis æternis esse præparatos, et nihil esse in tali damnatione nisi justum Dei iudicium... In fine mundi nihil præter tormenta eos manet, nihilque potestatis nec privilegiorum, usque ad hoc tempus in homines vel aerem relictorum, ipsis superesse, etc.

Tertullianus, I, 1306; II, 777. — Lactantius, VI, 191, 471, 625, 801, 924. — S. Hilarius, IX, 418, 797; X, 723. — S. Ambrosius, XIV, 989, 995; XV, 1205, 1707, 1727, 1739. — S. Gaudentius, XX, 837, 977. — Rufinus, XXI, 679. — S. Hieronymus, XXII, 830; XXIII, 518, 558; XXIV, 157, 676; XXV, 1143, 1216, 1230; XXVI, 58, 55, 109, 497, 516, 1175. — S. Augustinus, XXXIII, 578; XXXVI, 119, 709, 867; XXXVII, 1220, 1253, 1585, 1606, 1650; XXXVIII, 331, 368, 726, 1050, 1209; XXXIX, 1367; XL,

261, 573, 781, 783; XLI, 263, 270, 271; XLII, 50, 391, 597, 616, 1026; XLV, 1535, 1585, 1436, 1557. — Cassianus, XLIX, 733, 742, 747. — S. Prosper, LI, 180, 181. — S. Petrus Chrysologus, LI, 273, 323, 545, 595, 559, 628, 752, 780, 781, 804, 821, 845. — S. Leo Magnus, LIV, 221, 554, 548, 415. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 511, 320, 646, 716. — Gennadius, LVIII, 985, 1017, 1018. — Dracontius, LX, 362. — S. Paulinus Nolan., LXI, 283, 375, 465, 678. — Euphrypius, LXII, 630, 654, 774, 861. — S. Fulgentius, LXV, 551, 478, 687. — S. Benedictus, LXVI, 241. — Cassiodorus, LXX, 70, 82, 242, 703, 758, 825, 1095, 1148. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1035. — Vitæ Patrum, LXXIII, 129, 137, 139, 290, 668, 797, 962, 912. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 611, 642, 645, 618, 667, 676, 692, 697, 700, 778, 825; LXXVI, 26, 55, 96, 127, 486, 489, 641, 729, 759, 899, 748, 681, 700, 715; LXXVII, 277, 278, 565, 588; LXXVIII, 48, 667; LXXIX, 26, 82, 89, 159, 187, 218, 241, 353, 584, 596. — Tajo, LXXX, 731, 918, 988. — Beda Vener., XCIII, 229. — S. Paulinus, XCIX, 273, 268, 263, 275. — Alcuinus, C, 518, 526, 685, 709, 871, 1020, 1110, 1128, 1141; CI, 1070, 1272, 1265. — S. Agobardus, CIV, 158, 182, 275, 280. — Rabanus Maurus, CVIII, 1147; CIX, 42, 485, 487. — Walafridus Strabus, CXIX, 988, 992. — Haymo, Paschasius Radbertus, CXX, 507, 508. — Hincmarus Remensis, CXXV, 280, 281. — Isidorus Mercator, CXXX, 757. — S. Bruno Heribolensis, CXLI, 111, 557; CXLI, 1229, 1134. — Humbertus cardin., XLIII, 1126, 1135. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 486, 762, 754, 962, 963, 1001; CXLV, 221, 771. — Lanfrancus, CL, 163, 194, 195. — S. Bruno Carthusianus, CLII, 991; CLIII, 208. — Guibertus, CLVI, 45, 301, 512. — S. Anselmus, CLVIII, 527, 554, 750. — Ivo Carnotens., CLXI, 976, 977, 1008, 1009. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 571, 945. — Rupertus, CLXVI, 208, 270, 527, 566, 631, 940, 1022, 1608. — CLXIX, 55; CLXX, 73, 411, 1056, 1057, 1117, 1251. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 166, 947. — Hilbertus, CLXXI, 581, 1109, 1111. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 48, 1112, 1187. — Godefridus, CLXXIV, 199, 787, 833, 860, 1156. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 55, 74, 612; CLVI, 87, 289. — Abalarus, CLXXVII, 1130, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 205, 810, 1009, 1010, 1044; CLXXXIV, 578, 429, 446, 576, 675, 728, 841. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 722, 1027, 1028. — Joannes Grita, CLXXXVIII, 1663. — Petrus Lombardus, CXCI, 129, 757, 1071, 1316, 1601, 1626; CXCH, 88, 265, 471, 740. — Garnerius, CXCH, 50, 59, 94, 180, 240, 425. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 268. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 411, 761. — Philippus de Harvenz, CCH, 245, 408, 731. — Petrus Cantor, CCV, 44, 58, 191, 270. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 214, 215. — Alanus de Insulis, CCX, 78, 178, 199, 209, 514, 518, 501, 505, 859. — Petrus Pictaviensis, CCXI, 284, 503.

V. — De demonum in homines impugnationibus.

Dæmones nos exterius et interiori, ad nostram exercitationem, oppugnare permittuntur. Deus, probationis causa sive vindictæ illis permittit nos tentare per carnis ministerium et unumquemque pro suis moribus. Cum anima se conseresolent ex sociate substantiæ et diversitate naturæ. Vias suas malis nobis insinuat; cogitationi, locutioni et operi nostro semper assistunt, si forte quid inveniant unde apud examen justis Judicis accusatores existant. Dæmone pene nullus hominum caret. Ipsis ludus est nos trahere de vitio in vitium... Insuper quoties Deus quocumque flagello huic munda irascitur, illos ad ministerium vindictæ mittit, qui tamen divina voluntate coercentur, ne tantum noceant quantum capiunt... Cum ergo nos innumeris suggestionibus nos tentent, eo quod dulce est ipsis nos peccare, ut peccatorum nostrorum glorierentur, nobis est ipsis resistendum, et a nobis Dei auxilium implorandum, etc. Memores esse debemus quod nolenti non nocent, et resistentibus sibi non vulnunt, sed coronant, etc., et nos renuntiassent diabolo, pompis et angelis ejus, etc.

Tertullianus, I, 405, 434, 631, 1296, 1306; II, 11, 18, 51, 106, 291, 297, 748, 899, 912, 916. — S. Cyprianus, III, 453; IV, 573, 776, 779. — Lactantius, VI, 350, 552, 445, 625, 638, 938, 1634, 1058. — S. Hilarius, IX, 607, 678; X, 724. — S. Zeno, XI, 457. — S. Philastrius, XII, 125, 1262. — S. Ambrosius, XIV, 129, 506, 848, 981; 1114; XVI, 998; XVII, 55, 160, 417, 658, 878. — S. Chromatius, XX, 567. — S. Gaudentius, XX, 858, 930, 977, 978. — Rufinus, XXI, 552, 679. — S. Hieronymus, XXII, 272, 592, 414; XXV, 201, 227, 527, 797; XXV, 887, 846,

941, 1270, 1272; XXVI, 12, 94, 96, 109, 152, 311, 514, 516, 517; 497. — S. Augustinus, XXXVII, 1037; XXXIV, 203, 206, 437, 442, 449; XXXV, 2053, 2298, 2299; XXVI, 220, 660, 709, 758, 793, 630; XXXVII, 1660, 1815, 1841, 1850; XXXVIII, 568, 575, 905; XL, 260, 561, 587; XLI, 264, 272, 275, 287, 353, 402, 419, 641, 670, 671, 717, 727, 786; XLII, 409, 559, 586, 597, 672, 737, 875, 897, 901, 1026, 1029; XLIII, 720; XLIV, 154, 444, 889, 705, 719, 837; XLV, 1162, 1269, 1516, 1536, 1518, 1537, 1576. — Cassianus, XLIX, 678, 687, 695, 740, 741, 750, 751, 767. — S. Prosper, LI, 294, 636. — S. Petrus Chrysologus, LII, 188, 1220, 223, 226, 393, 398, 471, 490, 515, 514, 522, 630, 646, 745. — Salvianus, LIII, 181, 183. — S. Leo Magnus, LIV, 218, 268, 296, 299, 550, 585, 437, 449; LV, 139, 110; LVI, 859, 860. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 520, 686, 716. — Gennadius, LVIII, 981, 1017, 1020. — S. Paulinus Nolan., LIX, 575, 463. — Eusebius, LXII, 577, 587, 623, 656, 659, 669, 813, 851, 950, 972. — S. Fulgentius, LXV, 165, 505, 599, 687. — Cassiodorus, LXX, 67, 82, 358, 506, 679, 813, 1070, 1095, 1148. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1011. — Vitae Patrum, LXXIII, 157, 267, 517; LXXIV, 112. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 615, 699, 703, 823; LXXVI, 54, 600, 684, 663, 713; LXXVII, 47, 78, 410; LXXVIII, 210, 357, 646; LXXIX, 80, 184, 201, 610. — Tat., LXXX, 750, 988. — Vicobodus, XCVI, 1118. — Alcuinus, C, 477, 938, 1141, 1254; CI, 1265. — S. Agobardus, CIV, 156, 943, 281. — Rabanus Maurus, CVII, 172;

CVIII, 1115; CIX, 557, 687. — Walafridus Strabus, CMV, 1067. — Paschasius Radbertus, CXX, 507, 508. — Hincmarus Remensis, 277, 280. — Isidorus Mercator, CXXX, 567, 736, 785. — Arnoldus, CXLI, 277. — S. Bruno Heribopolensis, CXLII, 71, 110, 340, 581. — Humbertus, cardinal., 1123, 1125, 1135. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 597, 566, 761, 841, 969, 1001, 1002; CXLV, 220, 277, 639, 713, 770. — Othlon., CXLVI, 76. — Lanfrancus, (L, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991; CLIII, 208. — Radulphus Ardens, CLV, 1517. — Guibertus, (LVI, 44, 301. — Vernerus, CLVII, 966, 1144. — S. Anselmus, CLVIII, 525, 528, 551, 491, 501, 762, 764. — Ivo Carnotensis, (LXI, 976, 990, 1005. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 166, 556. — Rupertus, CLXVII, 208, 211, 270, 290, 527, 366, 539, 644, 1021, 1608, 1733; CLXIX, 60, 61, 557, 1250, 1472. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 48, 1114. — Godefridus, CLXXIV, 63, 671, 860, 1136. — Abelardus, CLXXVII, 1150. — S. Bernardus, CLXXXII, 909; CLXXXIII, 526, 513, 933, 1040, 1298; CLXXXIV, 577, 707. — Robertus Pollus, CLXXXVI, 1038, 1636. — Petrus Lombardus, CXCI, 758, 1071, 1545, 1547, 1600; CXCII, 263, 471, 472, 1285. — Garnerius, CXCIH, 50, 59, 81, 91, 114, 171, 180, 241, 425. — Adamus Praemonstratensis., CXCIII, 412, 761. — Philippus de Harveng., CXCIII, 244, 506, 410, 722. — Petrus Cantor, CCV, 48, 59, 270. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 215, 216. — Alanus de Insulis, CCX, 80, 178, 198, 209, 210, 317, 512, 503, 839. — Petrus Pictaviensis., CCXI, 209, 302, 504.

XXXVI.

INDEX DE DURATIONE MUNDI ET EJUS FINE.

DE QUIBUS VARIE SS. PATRUM REFERUNTUR SENTENTIAE.

I. — De duratione.

Scire debetis occasum saeculi atque Antichristi tempus appropinquare. S. Cyprianus, IV, 550.

Secundus Christi adventus nobis appropinquat. S. Cyprianus, IV, 589.

Mundus ipse jam loquitur et occasum sui rerum labentium probatione testatur. S. Cyprianus, IV, 546.

Jam mundi finis in proximo est. S. Cyprianus, IV, 561.

Sententiae philosophorum de ejus antiquitate et duratione. Lactantius, VI, 781.

Sexto millesimo anno expleto, consummationem fieri necesse est. VI, 781, 783, 1006.

Uti in fine sexti millesimi anni malitia omnis aboleatur o terra. VI, 783.

Mundi finem putabant antiqui venturum simul cum fine imperii Romani. S. Optatus, XI, 1153.

Septimo et millesimo anno incipiente, fide vera credentes liberabuntur e mundo. S. Hilarius, XIII, 1105.

Interfecto Antichristo, summa completa sanctorum sex millium fiet resurrectio omnium sanctorum adhuc superstitum mundo. Hilarius, XIII, 1105.

Post septimum et millesimum annum solvetur Salomon de carcere suo. Hilarius, XIII, 1106.

Tempus ab ascensione Christi usque ad finem mundi per mille annos designatur. S. Ambrosius, XVII, 930.

In sex millibus enim annis, si quingenti anni per horas diei singulas dividantur, novissima hora consequenter dicitur tempus fidei gentium. S. Hieronymus, XXV, 1186.

Finis mundi in proximo est. S. Augustinus, XI, 667.

Vocatione scilicet sancta per labores annorum sex millium, ex quo creatus homo... sex annorum millibus tantum sex diebus impletis, sequatur velut Sabbati septimus in annis mille postremis, ad hoc scilicet Sabbatum celebrandum resurgentibus sanctis. S. Augustinus, XLI, 667.

Extremum mundi tempus, diem, horam nemo novit. S. Augustinus, XXXIII, 692, 901, 902, 903.

Judei diem Christum non revelavit apostolis. S. Augustinus, XXXVI, 906.

Romani putant futurum post certa annorum millia. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

De Salvatore adventu qui expectatur in fine, tempora digressum non audeat. S. Augustinus, XXXIII, 893.

Mundi finem post sex annorum millia futurum quidam dixerunt. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

Impleto sexto millennio annorum, in septimo millennio requiescet, cessante jam mundo ab omni opere seculari. S. Augustinus, XXXV, 520.

Mundi sex aetates. S. Augustinus, XXXIX, 1920; XL, 742, 749.

Jam finis saeculi instat. S. Augustinus, CXL, 1187.

Quod nonnulli sic accipiunt, ut sex annorum millia constituent velut unum diem, eumque in partes velut horas duodecim partiantur, ut sic quingentos annos postremos hora videatur habere postremo. S. Augustinus, XXXIII, 910.

Mundum septem millia annorum duraturum, aliquorum fuit opinio. S. Maximus Taurin., LVII, 729 adn.

Id est sexto annorum millennio, quantumcumque usque ad finem saeculi protelatur, cujus nunc spatia posteriora voluntur, etc. Primasius Adramet., LXVIII, 914.

Cassiodori sententia de mundi fine. Cassiodorus, LXIX, 545.

Mundum hunc quem vicinis finis urget aspiciat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 694.

Cur non consideras quia mundus in fine est. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 884.

In opere sex dierum sex millium annorum opera demonstrantur. Mille enim anni apud Deum uni diei comparantur... Horum dierum Sabbatum septimi millesimi anni tempus, ac requies futuri regni ac saeculi est, ubi jam nulla erit operatio rerum, sed requies sola sanctorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 525.

An Christus sciebat mundi hujus finem. Beda Vener., XCII, 263.

Hoc in sex millibus annorum quingenti esse anni deberent, et quod supervenientes vespera post XII horas die hoc, expletis annis duodecies quingentis, id est, sex millibus, eterna justis iudicis retributio generet. Beda V., XCIV, 674.

Nec defuere qui septem annorum millibus saeculi hujus statum, qui et septem diebus volvitur, terminandum esse putarent, quos Augustinus redarguit. Beda V., XCIV, 674.

II. — De signis finis mundi et igne ultimae conflagrationis.

In ultimo fient prodigia miranda per omnia elementa mundi. Lactantius, VI, 785.

De mundi vastatione ejusque prodigiis. Lactantius, VI, 790.

De postremis temporibus. Lactantius, VI, 1188.
Descendet ignis de caelo, et consummabuntur omnes homines. Hilarius, XIII, 1106.

Duae fauces designant illum ignem quo universus mundus delendus est. S. Ambrosius, XVII, 896.

Civitates gentium cadent, cum eo igne qui faciem Domini ad iudicium venientes præcedet, omnes gentes de-ebuntur. S. Ambrosius, XVII, 909.

Multos, sine mundi instante, ignis purgatorius purgando cremabit, sed ante iudicium absoluti in sanctorum collegio recipiuntur. S. Ambrosius XVII, 931.

Ignis de caelo exiet, quia veniente Domino ad iudicium, ignis ante ipsum præcedet, qui non solum omnia cateram impiorum sed et ipsum mundum consumet, XVII, 932.

Ece terra, ecce aer, ecce mare, cæteraque elementa igne consumuntur. S. Ambrosius, XVII, 935.

Terra et cælum, id est, species terræ et cæli, per ignem a sua specie commutabuntur ut possint in alium reormari multo meliorem et pulchriorem. S. Ambrosius, XVII, 934.

Signa quænam præmittenda sunt. Zachæus Christianus, XX, 1161, 1162.

Medio noctis, securis omnibus, consummationem mundi esse venturam. S. Hieronymus, XIII, 971.

Signum Domini adveniens est, Evangelium in toto orbe prædicari... quod aut jam completum, aut in brevi terminum esse complendum. S. Hieronymus. XXVI, 177.
Postsumus extremum mundi tempus conjicere ex signis. S. Augustinus, XXXVI, 903, 909.

Signa adventus iudicii proxime futuri jam ab apostolorum tempore nec desinunt tamen convenire diebus novissimis et esse signa. S. Augustinus, XXXVI, 913, 914.

Judicii signa quæ propheta dixerunt, omnia pene completa. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

Finis sæculi non adveniet antequam prædicetur Evangelium in universo orbe. S. Augustinus, XXXIII, 900.

Mundus igni novissimo reservatur in diem iudicii et perditionis hominum impiorum. S. Augustinus, XI, 684.

Antichristus, cuius tempus dies Domini subsequitur. S. Augustinus, XII, 685.

Figura huius mundi mundanorum ignem conflagratione præteribit. Primasius Adrumet., LXVIII, 921.

Appropinquante autem eodem mundi termino, multa imminet quæ ante non fuerunt, videlicet immutationes aeris, terroresque de caelo, etc. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1235.

De conflagratione ignis, qua mundus hodieitur interire. S. Julianus Tolet., XCVI, 518.

Sic quidam dicunt in consummatione sæculi cum descenderit ignis, incipiet quidem de sublimioribus locis, ut paulatim ad inferiora descendat, S. Paschasius Radbertus, CXX, 829.

Lucas de igne Sodomorum dat nobis occasionem intelligendi quod per ignem cremandus sit iste mundus CXX, 829.

Facta namque resurrectione, et ad iudicium Christo veniente, statim ignis sequetur qui et mundum exuret et peccatores devorabit. S. Bruno Signiens., CLXV, 715.

Ignis flagrat super omnes montes quindecim cubitos. Honorius Augustodun., CLXXII, 778.

LIBRI DE FINE MUNDI TRACTANTES.

Libellus de mundi duratione. S. Hilarius, XIII, 1097.
Tractatus de meditando plaxis quæ circa finem mundi eveniunt. Richardus S. Victoris, CXCVI, 201.

XXXVII.

INDEX

DE CREATIONE HOMINIS,

ORDINE REFERENS LOGICO QUIDQUID DE ILLA DIXERE SS. PATRES.

Homo factus est Creatoris : Tertull. I, 514. Ex nihilo a Deo creatus : *ibid.*, 521. — Sancta Littera docent hominem fuisse ultimum Dei opus, et sic inductum fuisse in hunc mundum, quasi in domum jam paratam et instructam : Lactantius, VI, 305. — Hominis origo hanc habet dignitatem quod non manu, sed manibus Dei conditus sit : S. Hilarius, IX, 565. — Homo cur post omnes creaturas sit creatus : S. Ambrosius, XVI, 1129. Cur statim ac a Deo creatus est, non sit laudatus, *ibid.*, 310. Hominis quanta dignitas in sua creatione, et quid illum doceat? *ibid.*, XVII, 1015. — Adam in ætate perfecta conditus fuit juxta Judæos : S. Hieronymus, XII, 902. — Adam quæ ætate aut statura conditus fuerit : S. Augustinus, XXXIV, 348. Adam et Eva non formati in illo die spiritali primitus condito, *ibid.*, 341. Homo præcipuum opus Dei dicitur, quare, *ibid.*, 347, 348. Deus hominem sicut cætera per Verbum suum fecit, *ibid.*, 371. Adam non aliter formatus fuit quam haberent causæ primordiales, *ibid.*, 349, 351. Homo factus est in die primo creationis invisibiliter, causaliter, potentialiter, in die autem sexto factus est visibiliter, *ibid.*, 345, 344, 346, 347, 349, 410. Adæ et Evæ origo juxta Manichæos, *id.*, XXXII, 1375. Adam a principe tenebrarum creatum dicunt Manichæi, *id.*, XLII, 569. Hominis creatio, *id.*, XXXIV, 146, 241. Hominis creatio a egorice exponitur, XXXII, 858. Cur in solius hominis creatione dictum, faciamus, *id.*, XXXIV, 291. Cur de hominis creatione non dicitur, et sic est factum, *ibid.*, 292. Homo sexta die creatus, *id.*, XLII, 257. — Utrum virili ætate formatus est homo, an per spatia temporum crevisset : S. Eucherius, I, 905. — Hominis creatio : S. Prosper Aquitan., LI, 622. — De creatione primi hominis : Eusebius abb., LXII, 656. — Cur novissimus post creaturam factus sit homo : Dionysius Exiguus, LXVII, 350. — Creatio hominis : Gregorius Turon., LXXI, 165. — Hominis prærogativæ in rerum conditione : S. Gregorius Magnus, LXXV, 900. Homo sexto die factus est, *id.*, LXXV,

1250. Homo primus sic conditus est, ut posset non peccando sine morte ad patriam transire angelorum, *id.*, LXXV, 664; Taio Cæsaraug., LXXX, 755. Panis primi hominis in paradiso quis fuerit : S. Gregorius Magnus, LXXIX, 607. — Quod rationalis creatura angelorum atque hominum simul creata sit : Taio Cæsaraug., LXXX, 750.

De conditione primi hominis, *ibid.*, 755. — De homine : S. Isidorus Hispal., LXXVIII, 559. — Cur in creatione hominis dicitur *faciamus* : Beda Ven., XCI, 28 *seq.* De creatione hominis, *id.*, XCIII, 216, 257; Wicbodus, XCVI, 1151. — Hominis in creatione prærogativæ : S. Paulinus Aquil., XCIX, 193. — Cur homo sexto die creatus est : Aulinius, 518. Num non ante, die sexto, homo legitur esse creatus, *id.*, C, 521. Die sexto, Dominus hominem fieri jubet : Rabanus Maurus, CVII, 458. — Cavenda est hic paupertas intellectus humani ut cogitemus Deum manibus operatum fuisse hominem et labris carnis locutum : Remigius Antissiod., CXXXI, 60. — Nunquid ad angelos loquitur Deus dum dicit : Faciamus hominem : S. Bruno Signiens., CLXIV, 137. Creatio hominis totius Trinitatis opus fuit, *ibid.*, 157. — De creatione hominis : Rupertus abb., CLXVII, 248 *seq.* Homo est proprium opus et factura Dei, *id.*, CLXVIII, 627. — Extra paradisum voluit hominem facere Deus, ut intelligeret se ex gratia, non ex natura, in paradiso locutum : Hugo de S. Victore, CXXXV, 59. Adam continuo factus est sine ullo progressu membrorum in ætate virili, *id.*, CLXXVI, 92. Hominis primi formatio, quid allegorice, *id.*, CLXXV, 639. Quare novissime factus est homo, *id.*, CLXXVI, 20. — Hominis dignitas in creatione : S. Bernardus Clarav., CLXXXIII, 757. — De creatione hominis : Magister Randonus, CXCII, 1046; Adamus Præmonst., CXCVIII, 99. — Homo creatus fuisset, etiamsi angeli non cecidissent : Alanus de Insulis, CCX, 518. — Hominis creatio quo die facta : Philippus de Harveng, CCIII, 11.

Homo ex duplici substantia est confectus : Tertull., II,

832, 850. — Homo duabus naturis continetur spiritali et terrena : S. Hilarius, IX, 720. Secundum corpus de terra formatus, *ibid.*, 566. Secundum animam ex nulla aliena substantia factus, *ibid.* — Difficultates variae si anima Adæ non prius creata quam corpori inspirata : S. Augustinus, XXXIII, 570. — Caro Adæ ante peccatum ita est immortalis creata, ut, adminiculis adjuncta temporalis alimonie, mortis expertus ac doloris existeret : Beda Ven., XCI, 52; Rabanus Maurus, CVII, 463. — Sic immortalis et incorruptibilis est condita caro primorum hominum, ut eandem suam immortalitatem atque incorruptionem per observantiam mandatorum Dei custodirent : Beda Ven., XCI, 52. — In corporis et animæ substantiam homo factus est : Alcuinus, C, 531. — Abusive pronuntiatur ex utraque substantia totus homo : Rabanus Maurus, CXI, 159. — Non enim credendum est, animam quasi spiritus et levis, et munda, ex luto factam esse : Honorius Augustodun., CLXXII, 55. — Angelorum ministerio forsitan formatum est corpus hominis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37. Qualis creatus sit primus homo secundum corpus, id., CLXXVI, 275. Corpus hominis Deus formavit de limo terræ, *ibid.*, 92. — Homo cur ex luto conditus : Garnerius, CXIII, 277.

Homo ad imaginem Dei Filius creatus : Tertull., II, 168. Ad similitudinem Filii et Spiritus confectus : *ibid.* Ad imaginem Dei factus, id est Christi : Tertull., II, 803. — Non in lineis corporalibus, sed in arbitrii libertate et potestate, ad imaginem Dei factus homo : Tertull., II, 290. — Adam quem ad imaginem et similitudinem suam consummavit : S. Victorinus martyr, V, 306. — Anima hominis ad imaginem Dei facta : S. Hilarius, IX, 566. Fit ad communem Patris et Filii imaginem : X, 151. Homo in substantia animæ ad imaginem Dei figuratus : IX, 651. Secundum animam ad imaginem Dei factus : IX, 721. Non Dei imago, sed imaginis et similitudinis Dei exemplum : IX, 566. — Homo cur factus a Deo ad imaginem et similitudinem suam : S. Zeno, XI, 276. Quæ sit in homine Dei imago : XI, 456, 457. — Ut pressius intelligatur ubi divina similitudo residet : S. Ambrosius, XIV, 259. In quo sit ad similitudinem Dei, XVII, 1017. — Imago Dei in homine facta in creatione, similitudo in baptismo : S. Hieronymus, XXV, 269. — Ad imaginem Dei quomodo Adam creatus : S. Augustinus, XI, 551; XXXIV, 26, 186, 211, 292, 317, 366, 409; XXXII, 626, 858; XLII, 475, 693, 1001, 1035. — Homo cur ad imaginem Dei conditus : S. Leo Magnus, LIV, 169, 189. — Homo an conditus ad imaginem Verbi : Prudentius, LIX, 949. — In qua homo factus ad imaginem et similitudinem Dei : Beda Ven., XCI, 29. In hoc maxime factus est homo ad imaginem Dei, in quo irrationalibus antecellit, id. 30. Quod enim dictum est ad imaginem Dei, non nisi in anima : Beda Ven., XCI, 43. — Imago Dei quomodo in homine : S. Paulinus Aquil., XCIX, 799. — Ad imaginem et similitudinem suam ipse Creator omnium hominem creavit : Alcuinus, C, 566; Rabanus Maurus, CVII, 459. — Non ergo secundum corpus, sed secundum intellectum mentis, ad imaginem Dei conditus est homo : Rabanus Maurus, CVII, 460. — Nec audiendi sunt qui dicunt hominem in corpore Dei imaginem habere : Remigius Antissiod., CLXXI, 57. — Sexto die creatus est homo ad similitudinem et similitudinem Creatoris : S. Petrus Damianus, CLV, 813. — Imaginem Dei Adam habuit in anima : Guibertus abb., CLVI, 33. — Quod ad imaginem et similitudinem Dei facti sumus : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 709. — Ad ineffabilis Trinitatis imaginem et similitudinem conditus homo dicitur : Hildebertus, CLXXI, 435. Ad imaginem Dei factus est homo secundum animam, id., CLXXI, 1118. — Ad imaginem Dei homo factus dicitur : Godefridus abb., CLXXIV, 143. Ad imaginem Dei factus est homo secundum animam : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37; CLXXVI, 91, 261, 590. Homo cur ad imaginem Dei factus, CLXXVII, 1119, 1120. — Homo secundum animæ dignitatem ad similitudinem singularem personarum factus est : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 761. Ad imaginem Dei creatus, id., *ibid.*, 763. Petrus Lombardus, CXII, 31. Satis ergo ostenditur ubi homo sit creatus ad imaginem Dei, scilicet non in corporis lineamentis, sed forma quadam intelligibili mentis illuminatæ : Petrus Lombardus, CXII, 205, 282; S. Trinitatis imago in homine impressa elucidatur : Adamus Præmonst., CXCVIII, 835.

Homo in hoc ab ipso Deo extructus est, ut Dominus esse posset, dum sit a Domino : Tertull., II, 801. Omnis substantia ejus salutis destinata, 865. — Ad cognoscendum venerandumque Deum homo omnibus uti debet, IX, 564. Natus est ad volandum in cælum, IX, 975. — Ad hoc natus est homo, ut (creatorem suum intelligens, veneretur

cum metu, et honore, et opere mandatorum : S. Hieronymus, XXIII, 1116. — Homo ad quid factus : S. Augustinus, XL, 628. Hominis finis est vita æterna, XXXIV, 144. A quo, quare, ad quid homo creatus, XL, 849. Ad cælum, non ad gehennam a Deo conditus, XL, 1119. — Homo nascitur ad laborem : S. Gregorius Magnus, LXXV, 737. Homo conditus ad contemplandum suum Conditorum, LXXV, 813, 821. — Quod ad hoc facti sumus, ut Deum sine fine laudemus : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 711. Homo a Deo creatus ut secundum Creatoris sui voluntatem viveret : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 803. Constat hominem esse factum ad beatitudinem, quæ in hac vita haberi non potest, id., 576. Ad regnum Dei factus est homo, id., 457, 535. Et ad videndum Deum, id., 225, 813, 814. — In paradiso omnium deliciarum loco Deus eum collocavit ut operaretur, et custodiret illum : S. Bruno Signiensis, CLXIV, 160. — Hominem fecit Deus ad immortalitatem : Hugo de S. Victore, CLXXV, 57.

Ut creatus aut uteretur, aut dominaretur, homo est electus : S. Hilarius, IX, 426. — Bellus robustissimas et ferocissimas homini a Creatore subditus : S. Ambrosius, XIV, 253. — Potestas hominis in bestias, S. Augustinus, XXXIV, 187. — Bestiis dominari, per allégoriam, *ibid.* In quo honore positus, si non intellexerit ut bene agat, eisdem ipsis animalibus insensatis, quibus prelatus est, comparabitur : Beda Ven., XCI, 50. Queritur in quam utilitatem homo dominatur in pisces, et volucres, et animalia terræ cuncta perceperit, id., XCI, 51. Questio dignum est quare non etiam nunc cunctis homo dominetur animalibus, *ibid.* Quomodo Deus adduxit ad Adam cuncta animalia, et universa volatilia cæli, id., XCIII, 271, 279. — Cur voluit Deus ut homo cunctis animalibus nomen imponeret : Alcuinus, C, 542. — Non est cogitandum carnaliter, quod ita adduxerit Deus animalia terræ vel aves ad Adam : Rabanus Maurus, CVII, 483. Constat Adam in ea lingua qua totum genus humanum usque ad constructionem turris, in qua linguæ divisæ sunt, loquebatur, animalibus terræ et volatilibus nomina imposuisse, id., CVII, 483. — Dominari debuit homo omnibus, sed per peccatum amisit dominium et in maximis et in minimis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 57. Quod autem ad eum adducta sunt, hæc est ratio, scilicet quia futurus erat Dominus super omnia illa, et ideo decebat ut pro arbitrio suo daret eis nomina, id., CLXXV, 40. — Non hominem homini præponit Deus, sed insensibilibus tantum, vel irrationalibus creaturis, ut eas scilicet in potestate accipiat : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 763. — Dominatio omnium quæ in terra et quæ in aquis sunt, homini data est : Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1531.

De creatione mulieris.

Femina non est facta ad imaginem Dei : S. Ambrosius, XVII, 210, 259. — Femina de viro facta : S. Augustinus, XXXVII, 1781. Facta est ad imaginem Dei : id., XXXIV, 295. Extra sex dies creationis facta est, *ibid.*, 543. Mulieris formatio, non per alium, quam Deum, id., XXXIV, 403, 404. Mulier cur ex homine formata, id., XLI, 372, 376. Mulier in adiutorium propter sobolem facta, id., XXXIV, 395, *seq.* Mulier facta ut vir ei dominaretur, *ibid.*, 450. Mulieris formatio, mystice dicta est edificatio, *ibid.*, 402, 405. Formatio mulieris, eo modo quo narratur, facta est, ut quidpiam prænunderetur, *ibid.*, 402. Mulieris formatio, Ecclesiæ formationem mystice significabat, *ibid.*, 407, 408. — Queritur utrum femina de latere viri formata ex ejus anima acceperit animam : S. Eucherius, L, 903. — In primis Deus feminam unam creavit : Beda Ven., XCI, 50. Femina ad imaginem Dei creata est, secundum id quod et ipsa habebat mentem rationalem : *ibid.*, 50. Nunquid quia opus erat Adæ, ut ei conjux fieret, aliter non poterat fieri, nisi ut dormienti costam detraheret, ex qua conjux edificaretur : id., XCIII, 275. — Cur mulier de latere viri dormientis edificata legitur, et non de terra plasmata : Alcuinus, C, 522. — De factura mulieris ex costa Adæ : Rabanus Maurus, CVII, 482. Quod mulier de viri latere facta est, propter ipsius conjunctionis vim commendendam, ita fieri oportuisse credendum est : *ibid.*, 484. — De formatione mulieris : Hildebertus, CLXXI, 1119. — Attendendum est quod nec de capite, nec de pedibus viri sumptum est id unde fieret mulier, ne aut domina, si de capite, aut ancilla, si de pedibus putaretur : Hugo de S. Victore, CLXXV, 40. Ideo de medio, id est costa sumi decessit, ut socia intelligeretur : *ibid.* De formatione mulieris : id., CLXXVI, 92. — Ut enim ex patre cæteræ personæ habent esse, ita in humana creatione femina ex viro creata esse inde habuit, non vir ex femina : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 761.

XXXVIII.

INDEX DE ANIMA HUMANA

IN QUO EXHIBETUR, ORDINE LOGICO, QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE ANIMÆ ORIGINÆ, NATURÆ, IMMATERIALITATÆ, DOTIBUS, IMMORTALITATÆ, EXCELLENTIÆ, ETC., ETC.

MONITUM.

Hoc in Indice, utilitati simul et facilitati lectoris providentes, divisiones statuimus plurimas; sic vicissim agemus: I de existentia et origine mentis humanæ; II de illius natura; III de immaterialitate; IV de variis dotibus; V de immortalitate; VI de unionē animæ cum corpore et de sede illius; VII de excellentia; VIII de statu animæ præsentii; IX de statu ejus in morte et post mortem; X libros de anima ex professo tractantes adducemus; XI denique velut in appendice de anima brutorum aggrediemur questionem. Sed ne longius hic Index protraheretur, non omnes de verbo ad verbum Patrum sententias retulimus, at tantum numeris et voluminum et paginarum indicavimus locos ubi facillime lector reperiet desideratas.

I. — De existentia et origine mentis humanæ.

Anima humana non ex Deo sed a Deo creata et descendens, imago Dei est, nam eodem motus et sensus habet quos et Deus, licet non tales quales Deus. Asseritur animas non fuisse priusquam in corpore mitterentur; non esse ex traduce, sed formato corpore creari et infundi. Variæ hic etiam de illius origine opiniones necnon circa illam errores recensentur.

Tertullianus, I, 377; II, 257, 295, 304, 632, 686, 695, 696, 712, 801, 805. — Arnobius, V, 833, 831, 835, 863, 861, 885, 835. — Lactantius VI, 309, 319, 322, 345, 403, 730, 927. — S. Hilarius, IX, 402, 451, 458, 650, 718; X, 538. — Philastrius, XII, 1183, 1233, 1249. — S. Ambrosius, XV, 1352. — S. Chromatius, XX, 420. — S. Hieronymus, XXII, 1083; XXIII, 371, 372, 450, 478, 1112. — S. Augustinus, XXXII, 847, 1257, 1212, 1296; XXXIII, 541, 548, 590, 717-719, 723, 727, 728, 731-753, 747, 778, 857, 858, 862, 864, 882; XXXIV, 515, 518, 533, 556, 560, 561, 566, 572, 412, 415, 418, 419, 422, 425, 426; XXXV, 2229; XXXVII, 1822; XXXIX, 2175, 2183; XL, 11, 31, 35, 93, 95, 99, 784, 809, 847; XLI, 311, 358, 373, 402; XLII, 116, 117, 580, 581, 549, 668-670, 1207, 1208, 1216; XLIV, 150, 196, 477, 479, 482, 484, 489, 490, 492, 495, 496-499, 501, 506, 512, 513, 520, 523, 525, 530, 532, 516, 547, 608; XLV, 1218, 1718, 1724. — Cassianus, LIX, 499, 756. — S. Leo Magnus, LIV, 683. — Gennadius, LVIII, 1020, 1021. — Prudentius, LIX, 878, 984, 997, 991. — S. Fulgentius, LXV, 139, 411, 404, 593, 663, 666, 668. — Cassiodorus, LXX, 1281, 1285. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 989. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 83, 85, 86, 251. — Alcuinus, CI, 1073. — S. Agobardus, CIV, 168. — Rabanus Maurus, CVII, 475; CX, 1112. — Wernerus, CLVII, 1161, 1162, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 625. — Odo, abb., CLX, 1100. — S. Bruno Astens, CLXIV, 160 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 266, 536. — Hilbertus, CLXXI, 1121. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 750. — Alanus de Insulis, CCX, 315, 316 et seqq.

II. — De natura animæ humanæ.

Anima substantia est simplex; sic recte quasi *ὁψιζα*, id est, a sanguine longe discreta vocatur, cum post mortem corporis perfectam ejus constet esse substantiam. Quidam dicunt animam sic appellatam, eo quod animet atque vivificet sui corporis substantiam. Animus appellatur, quia velocissima ejus cogitatio ad similitudinem venti motu celeri pervagatur; mens dicitur a *μεν*, id est, luna, quia licet mutetur vicissitudine varia, se tamen restituit in id quod fuit quadam novitate perfecta; spiritus etiam dicitur, sive quia inspirat quod vult, universa complet, totus in orbe, immobilis loco, sive quatenus est substantia tenuis nobisque invisibilis; sive quatenus per totum corpus emissum atque receptum per eum vita mortifilium continetur. Una est anima quæ, dum contemplantur, spiritus est; dum sentit, sensus; dum sapit, animus; dum intelligit, mens; dum discernit, ratio; dum consentit, voluntas; dum recordatur, memoria; dum membra

vegetat, anima est. Variæ de natura animæ opiniones referuntur et errores refelluntur varii.

Tertullianus, I, 610; II, 183, 654-656, 667, 668, 672, 682, 686, 775, 803, 814, 817, 956. — Arnobius, V, 851, 832, 856, 858, 859, 833, 854, 858, 865, 866, 859, 830. — Lactantius, VI, 779; VII, 63. — S. Zeno, XI, 340. — Philastrius, XII, 1210, 1232, 1235. — S. Ambrosius, XIV, 403, 466, 501, 560; XVI, 1074; XVII, 491, 529. — S. Hieronymus, XXII, 796, 824. — S. Augustinus, XXXIV, 353, 562, 565, 565, 566, 572, 425, 426, 480; XXXVII, 1887; XL, 194, 671, 727, 784, 803, 814; XLI, 287, 326, 773; XLII, 11, 46, 47, 93, 94, 253, 961, 982; XLIV, 363, 364, 426, 480, 534, 538-541, 543, 544; XLV, 1518, 1510. — Cassianus, LXIX, 507, 663, 774. — S. Prosper, LI, 211, 414, 495. — S. Leo Magnus, LIV, 682. — Gennadius, LVIII, 1021, 1022. — Prudentius, LIX, 695; LX, 475. — S. Fulgentius, LXV, 284, 285. — Cassiodorus, LXX, 1283, 1287, 1289. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 83, 85; LXXXIV, 716. — B. Alcuinus, CI, 664, 1103. — Rabanus Maurus, CX, 1110. — Isidorus Mercator, CXXX, 561, 894. — Wernerus, CLXVII, 1175, 1176. — S. Bruno Astens, CLXIV, 161, 470, 959. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 418, 419; CLXXVII, 179, 180. — S. Bernardus, CLXXXIV, 540. — Isaac de Stella, CXCIV, 1878. — Adamus Scotus, CXCVIII, 806.

III. — De animæ immaterialitate.

Anima spiritus est, sicut ipsa dies lux; incorporea, immaterialis et ideo dissolvi non potest. Non crescit in pueris, nec in juvenibus viget, nec in senibus diminuitur. Nihil in se corporeum retinet; nec longitudinem, nec latitudinem, nec profunditatem habet; spiritaliter multa longius et prope posita perpendit, de celestibus cogitat; de ipso summo Deo quadam ardus nosse desiderat, etc.

Tertullianus, II, 661. — Lactantius, VI, 771, 772, 775, 776. — S. Hilarius, IX, 566, 719, 721. — S. Ambrosius, XIV, 537; XV, 1534; XVI, 1074. — S. Hieronymus, XXVI, 66. — S. Augustinus, in eodem locos articulo præcedenti de natura mentis allatos. — Prudentius, LIX, 697. — Boetius, LXIV, 1400. — S. Fulgentius, LXV, 668, 691. — Cassiodorus, LXX, 1283. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 325. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 83. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 189, 161. — P. Alcuinus, CI, 643, 1644. — Rabanus Maurus, CX, 1114, 1115. — Guibertus abb., CLVI, 677, 678. — Wernerus, CLXVII, 1173, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 806. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690.

IV. — De proprietatibus vel dotibus animæ.

Anima rationalis est et libera; capax scientiæ et intellectus; semper mobilis et exercita. Anima in corpore tres habet affectiones; rationabilem, concupiscibilem, irascibilem; triplici constat potentia, vitali, sensuali, rationali; ratione viget, consilio valet, intelligentia antecedit. Anima de divinis tractat, humana sapit, natura iter tendit ad superiora; facultates et quasi instrumenta cognoscendi ac diligendi habet ex natura; septem sicut illi vires: animus, mens, imaginatio, opinio, ratio, intellectus et memoria, etc.

Tertullianus, I, 295, 680, 686; II, 654, 656, 650, 726,

750, 751, 772, 775. — S. Ambrosius, XV, 1735, 1756. — Cassianus, XLIX, 597, 1505. — Dionysius Exiguus, LXVII, 570, 571. — B. Alcuinus, CI, 610, 642. — Rabanus Maurus, CX, 1111. — S. Anselmus, CLVIII, 216, 451, 553, 605. — Odo, CLX, 1081. — Hugo a S. Victore, CLXXVII, 559, 572. — Isaac de Stella, CXCLIV, 1887. — Joannes Saresburiensis, CXCLIX, 951.

V. — De immortalitate animæ.

In hoc articulo afferuntur omnia argumenta quibus conati sunt Patres astruere animæ immortalitatem; recensentur etiam variae de illa opiniones, et errores refelluntur.

Tertullianus, I, 610, 1261; II, 648; 720, 795, 796, 798. — S. Cyprianus, III, 781, 782; IV, 247, 509, 450, 476, 477, 493, 585, 586, 596, 598, 605, 750-752, 791, 792. — Arnobius, V, 475-477, 481-486, 852-854, 855-859. — Lactantius, VI, 26, 579, 580, 581, 609, 665, 765, 770, 776, 777, 853, 856. — S. Hilarius, IX, 411, 589, 590, 632, 653, 861, 863, 951, 952; X, 23, 27, 30, 51, 596, 597, 411, 412, 640, 641, 861, 862, 1015, 1046. — S. Zeno, XI, 540. — S. Philastrius, XII, 1121, 1210. — S. Ambrosius, XIV, 558, 559, 579-541, 553-555, 557, 558, 1174, 1175; XV, 1498, 1499, 1508, 1509; XVI, 592, 922, 925, 1509, 1510, 1520, 1521, 1528, 1532, 1553, 1571, 1575. — Rufinus, XXI, 666, 667, 682, 1001, 1086, 1087. — S. Hieronymus, XXII, 487, 589, 590; XXIII, 1060-1062; XXVI, 190, 191. — S. Augustinus, XXXII, 715, 719, 720, 896, 1021, 1025, 1025, 1028, 1029; XXXIII, 269; XXXIV, 457; XXXV, 522, 552, 553, 555, 670, 750; XXXVII, 1678, 1679, 1682, 1702, 1703, 1783, 1906; XXXVIII, 206, 220, 232, 235, 428, 588, 721, 799, 1288, 1585, 1414, 1445, 1450, 1475, 1476; XXXIX, 1578; XL, 281, 607, 1025, 1096, 1580-1582; XLI, 255, 299, 607, 758, 763, 768, 771, 772; XLII, 581, 1023; XLIV, 110, 747. — Cassianus, XLIX, 514, 516, 570, 499-501, 529, 550, 615, 644, 705, 706. — S. Prosper, LI, 132, 133, 187, 189, 174, 175, 251, 252, 456, 410, 441, 456, 457, 599, 606, 621, 622. — S. Petrus Chrysologus, LII, 214-217, 226, 228, 375, 376, 501-503, 536, 537, 549, 550, 555, 556, 516-630. — S. Valerianus, LII, 736, 738, 742, 745. — S. Salvianus, LIII, 171. — S. Leo Magnus, LIV, 25, 28, 87, 88, 126, 128, 168, 169, 213, 214, 253, 501, 502, 506, 528, 579, 580. — S. Maximus Taurinus, LVII, 577, 425, 683, 732, 811, 812. — Gennadius, LVIII, 985, 1004, 1005, 1021. — S. Faustus, LVIII, 856. — Pomerius, LVIII, 856. — Prudentius, LIX, 664; LX, 712, 778. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 200, 201, 208, 215, 217, 221, 549-551, 463, 465. — Eusebius, LXII, 684, 685, 750-753, 785, 784, 810, 812, 835, 860, 861, 899, 900, 945, 946, 1021, 1022. — Boetius, LXIII, 715; LXIX, 1403. — S. Fulgentius, LXV, 153, 154. — Cassiodorus, LXIX, 862, 1035, 1036; LXX, 1283-1285. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 540, 1158, 1159. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 640, 641, 713, 714; LXXVII, 140-142, 530-532, 528-530, 404, 405. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 85, 94-949, 1185, 1241. — S. Paulinus Aquilanus, XCIX, 214, 215. — B. Alcuinus, C, 519, 520, 563, 566; CI, 1099-1102. — S. Agobardus, CIV, 201, 202. — Rabanus Maurus, CVIII, 1148, 1167; CIX, 709; CX, 1109-1111. — S. Lupus, CXIX, 492, 493, 621, 625. — Liethbertus, CXLVI, 1175. — Joannes Rothomagensis, CXLVII, 228, 229. — Lanfrancus, CL, 123, 124, 151, 152. — Manegaudus, CLV, 111. — S. Anselmus, CLVIII, 213, 214, 216, 218, 794, 795. — S. Ivo Carnotensis, CLXI, 975, 1001, 1002, 1004. — S. Bruno Astensis, CLXV, 162. — Rupertus abbas, CLXVII, 556-558. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 486-488; CLXXVII, 747. — Herveus, CLXXXI, 875. — S. Bernardus, CLXXIII, 258, 259; CLXXIII, 210, 211, 1172, 1173. — Petrus Lombardus, CXCL, 36-38, 43, 957, 1110. — Garperus, CXCLIII, 89, 198, 199. Gerhohus, CXIV, 497. — Wolbero, CXCLX, 1021. — S. Hildegardis, CXCVII, 747. Philippus de Harveng, CCIII, 206, 207, 603, 605, 1286, 1287. — Ermengaudus, CCIV, 1242, 1252, 1253. — Petrus Blesensis, CCVII, 752, 753. — Alanus de Insulis, CCX, 252, 253, 525-531. — Petrus monachus, CCXIII, 558-560. — Innocentius III, CCXVII, 578.

VI. — De sede animæ et ejus unione cum corpore.

Anima quo modo corpori adhaereat, non potest comprehendere: non continetur in corpore, ut id quod in vase, sed quod in loco est, sed per omnes corporis particulas tota simul adest, nec minor in minoribus, nec in majoribus major, at in omnibus tota, et in singulis tota est, quæ omnia triplici operatione vivificat, sensificat et regit, e. c. Tertullianus, II, 671, 672. — Lactantius, VI, 775, 1003; VII, 93. — S. Zeno, XI, 572. — S. Ambrosius, XVI, 508,

326. — S. Hieronymus, XXIII, 418, 580; XXVI, 408, 415. — S. Augustinus, XXXII, 1054; XXXIII, 725; XXXIV, 563; XXXV, 1584, 1586, 1757, 2325; XL, 501, 710, 711, 791, 793, 812; XLI, 725; XLII, 185, 877, 989. — Eusebius, XLII, 618. — Dionysius Exiguus, LXVII, 561, 570. — Cassiodorus, LXX, 1295, 1294. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 85. — S. Paulinus Aquilanus, XCIX, 164, 164. — B. Alcuinus, CI, 222, 615, 1099, 1100. — Rabanus Maurus, CX, 1114. — Hincmarus, CCXV, 296. — Wernerus, CLVII, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 111. — S. Bernardus, CLXXXIII, 120, 188, 450, 697, 701. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690 et seqq. — Isaac de Stella, CXCLIV, 1882. — Adamus Scotus, CXCIII, 805.

VII. — De animæ excellentia.

Anima humana, Dei insignita imagine, decorata similitudine, desponsata fide, dotata spiritu, redempta sanguine, capax beatitudinis, hæres bonitatis, rationis particeps, quoddam habet Trinitatis vestigium; imaginis seu Verbi magnitudinem et rectitudinem refert; nihil illa potentius, nihil sublimius, etc.

Tertullianus, II, 668, 805. — S. Hilarius, IX, 566, 709. — S. Ambrosius, XIV, 256, 258, 259; XVI, 1074. — S. Hieronymus, XXIII, 299; XXIV, 489; XXV, 150. — S. Augustinus, XXXII, 1276, 1279, 1287; XXXIV, 561; XXXV, 1451, 1585; XXXVII, 1885; XXXVIII, 429; XXXIX, 532; XL, 787, 803, 806, 809; XLI, 229, 264; XLII, 1221. — S. Prosper, LI, 493. — B. Alcuinus, CI, 659, 640, 612, 1101. — S. Anselmus, CLVIII, 215, 216. — S. Bernardus, CLXXXIII, 979; CLXXXIII, 448, 667, 916, 917, 1181; CLXXXIV, 489, 490, 517. — Thomas abb., CCVI, 109.

VIII. — De statu præsentis animæ in ordine spirituali; necessitas et media eam sanctificandi.

Anima est corrus Dei, qui equos habet bonos et malos; virtutum ornata floribus, hortus est, vel in se paradisum habens germinantem; civitas est, munita per Christum, obsessa per diabolum; templum est et altare Dei; tabernaculum quando peccatum minuitur, incrematur cum peccatis cumulantur; cum semel adhaerit cupiditatibus, difficile in altum potest, unde descendit, sine Dei favore, revolare. Anima cum solo Deo, in Deo solo est beata; temporalibus voluptatibus dedita, semper exardescit cupiditate, nec satiari potest. Alimento animæ, voluntas Dei. Anima tribus modis moritur: cogitatione, opere, perseverantia in malo, etc. etc. In hoc articulo, ut jam diximus, ne longius protraheretur Index, numeris tantum et voluminis et columnarum indicamus Patrum locos quibus agunt de statu animæ præsentis et de necessitate et modis illam sanctificandi, quos scilicet locos fructuose adhibet lector.

Tertullianus, II, 296, 719, 730. — S. Ambrosius, XIV, 260, 317, 351, 766, 588, 586, 507, 514, 519, 521, 527, 531, 549, 558, 559; XV, 1055, 1222, 1212, 1349, 1381, 1387, 1632, 1642, 1737, 1781; XVI, 91, 282, 290, 295, 296, 570, 488, 1051, 1056, 1057, 1068, 1255, 1241, 1212; XVII, 207, 782. — S. Hieronymus, XXII, 536, 551, 585, 793, 809, 816, 1075; XXIII, 41, 200; XXIV, 50, 51, 471, 530; XXV, 220, 1108, 1280. — S. Augustinus, XXXII, 785, 791, 857, 1037, 1251, 1263, 1314; XXXIII, 212, 215, 491, 496, 506, 559; XXXIV, 559, 710; XXXV, 1344, 1550, 1581-1586, 1605, 1605, 1681, 1737; XXXVI, 82, 94, 432, 752, 751, 765; XXXVII, 1117, 1178, 1261, 1316, 1550, 1552, 1654, 1724, 1815, 1851; XXXVIII, 138, 415, 428, 715, 882, 1214, 1591, 1598, 1452; XXXIX, 163, 1531, 2024, 2168, 2526; XL, 16, 38, 58, 62, 90, 787, 806, 807, 820, 826, 953, 959, 1057, 1334, 1351; XLI, 257, 271, 369 et seqq., 577, 387, 590, 610, 612, 663, 776, 779, 1361; XLII, 162, 113, 115, 127, 138, 165, 261, 424, 614, 616, 656, 890, 898, 977, 988, 998, 999, 1005-1007, 1051, 1052; XLI, 1865. — Cassianus, XLIX, 561, 926, 1507. — S. Prosper, LI, 280, 458, 494, 610, 637. — S. Petrus Chrysologus, LII, 214, 261, 520, 555. — S. Leo Magnus, LIV, 186, 272, 510. — S. Maximus Taurinus, LVII, 245, 605. — Prudentius, LX, 356. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 145, 202, 269, 505, 565, 577, 412, 576, 730, 731. — Eusebius, LXII, 658, 757. — S. Fulgentius, LXV, 233, 254, 557, 561, 596. — Cassiodorus, LXX, 172, 454, 702, 819, 814, 932, 1296. — Vita Patrum, LXXXIII, 804, 1017, 1055; LXXXIV, 1256. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 59, 332, 806, 892; LXXXIX, 77, 79, 133, 146, 259, 492, 493, 500, 510, 526, 550, 581. — S. Paulinus Aquilanus, XCIX, 262. — B. Alcuinus, C, 211; CI, 640, 643, 645, 1074. — S. Agobardus, CIV, 36, 206, 262. — Rabanus Maurus, CVIII, 766; CIX, 535, 910; CX, 765, 710; CXI, 1114, 1173, 1185. — Paschasius Radbertus, CX, 589, 433, 831, 1066,

1068, 1081, 1083. — S. Petrus Damian., CXLIV, 268, 341, 350, 707; CXLV, 405, 622, 993. — S. Bruno Carthus., CLII, 785, 1266. — Guibertus abb., CLVI, 68. — S. Anselmus, CLVIII, 805. — S. Bruno Astens., CLXIV, 920; CLXV, 923; CLXV, 254, 626. — Rupertus abb., CLXVII, 479, 502, 509, 1121, 1191, 1732; CLXVIII, 327, 953, 1509, 1462; CLXX, 267, 304. — Hildebertus, CLXXI, 141, 156, 475, 836, 862, 891, 906. — Godofridus abb., CLXXIV, 50, 90, 192, 198, 379, 451, 602, 658, 640, 715, 789, 809, 925, 1037, 1018, 1123. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 276, 317, 417, 420, 421; CLXXVII, 936. — S. Bernardus, CLXXXII, 246, 821, 987; CLXXXIII, 51, 90, 97, 222, 391, 593, 594, 780, 785, 885, 897, 912, 919, 966, 1000, 1075, 1167, 1192, 1193; CLXXXIV, 149, 324, 345 *et seqq.*, 490, 510, 516, 599; CLXXXV, 85. — Garnerus, CXCIII, 144, 180, 275, 348. — Wolbero, CXCIV, 1039, 1126, 1135. — Ricardus a S. Victore, CXCVI, 152, 211, 509, 430, 450, 474, 1200, 1278. — Adamus Scotus, CXCVIII, 234, 275, 357, 570, 373, 422, 769, 785, 1360. — Philippus de Harveng, CCIII, 1204. — Thomas Cisterciens., CCVI, 725. — Alanus de Insulis, CCX, 262. — Anonymus, CCXIII, 913.

IX. — *De statu animæ in morte et post mortem.*

Anima iusti a corpore discedens, videt omnia opera bona sua, et ideo gaudet; mox eam accipit angelus qui eam custodivit, et eam ante thronum Dei locat; anima vero peccatoris cum incipit a vinculis carnis absolvi, amaro terrore concutitur, mordacis conscientiae stimulis laceratur: recollit vitia quæ commisit, dolet; manere salagit, ire compellitur; erubescit, etc. Anima iusti post obitum, si nihil purgandum habeat, statim evolat ad cælum; anima vero peccatrix detruditur in inferos, etc. Illic etiam recensentur et refelluntur variae opiniones de metempsychysi. Quoad penas animæ peccatricis et iustorum præmia indices de cælo et de inferno adeat lector.

Tertullianus, II, 444 *et seqq.*, 697, 711, 742, 745-747, 749, 751, 819. — S. Augustinus, XXXIV, 48, 360, 361, 376, 481; XXXV, 1751, 2252; XXXVI, 361; XXXVII, 1457, 1911; XXXVIII, 1152, 1155, 1154; XL, 795, 800, 801, 812, 1024, 1026, 1062, 1063, 1065, 1184; XLI, 265, 310, 575, 592, 711, 794; XLII, 43, 47, 226, 231, 383, 381, 1069, 1220; XLIV, 499, 978. — Prudentius, LIX, 846, 887; LX, 557. — Vitæ Patrum, LXXIII, 154, 1043, 1125. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 331, 358, 357, 365, 580, 581, 405. — Idalius, XCVI, 478-481, 492. — B. Alcuinus, C, 342. — S. Petrus Damian., CXLIV, 758; CXLV, 759. — S. Anselmus, CLVIII, 734. — S. Bernardus, CLXXXIII, 659, 663.

X. — *Libri de anima tractantes.*

Liber de anima, Tertullianus, II, 641.

De immortalitate animæ, Lactantius, VI, 761.
De æternitate animæ, Lactantius, VI, 764.
De anima et corpore, de conjunctione eorum, et de discessu et reditu, id., VI, 771.
De anima, ac testimonia de ejus æternitate, id., VI, 777.
Animæ immortalitas confirmatur, id., VI, 1036.
De mente et ejus sede, id., VII, 64-75.
Liber de Isaac et anima, S. Ambrosius, XIV, 501.
Liber de immortalitate animæ, S. Augustinus, XXXII, 590, 1021.
Liber de quantitate animæ, id., XXXII, 594, 1033.
Liber de spiritu et anima, id., XL, 779.
De anima et ejus origine libri IV, id., XLIV, 475, XXXII, 653, XXXIII, 720.
De statu animæ libri III, Claudianus Mamertus, LIII, 699.
Liber de anima, Cassiodorus, LXX, 1280.
Tractatus de anima, Rabanus Maurus, CX, 1110.
De diversa et multiplici animæ ratione, Hucmarus, CXXV, 932.
De origine animæ, Guillelmus de Campellis, CLXII, 1043.
De anima, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 166.
De unionis corporis et animæ, id., CLXXVII, 285.
Visio status animarum post mortem, Joannes monac., CLXXX, 177.
De natura corporis et animæ, Guillelmus abb., CLXXX, 695.
Liber de anima corpore exuta, Hugo Eterianus, CCII, 163.

XI. — *De anima brutorum.*

Animale nihil sine sensu, nihil sensuale sine anima, Tertullianus, II, 775. — Utrum animalibus mens insit, et quinam hanc ipsis tribuerint, Lactantius, VII, 93. Forum intelligentia et providentia futuri, id., VI, 765. Illorum animæ morte solvantur, *ibid.*, 521, quinam ipsis rationem tribuerint, *ibid.*, 917. — Anima inest et pecori, S. Augustinus, XLII, 1057, 1061. — bestiarum animæ vivunt, sed non intelligunt, *ibid.*, 975, 979. Bestiæ intellectu carent, id., XXXVI, 480, XXXVII, 1939. Bestiæ sentiunt, reminiscuntur, appetunt, id., XLII, 999; imagines in parte animæ brutorum, *ibid.*, 979. — Animalium animæ cum ipsa carnis nativitate nascuntur, et in carnis morte finiuntur, sed non reguntur ratione, Gennadius, LVIII, 984. — Animal rationis amicum, Dracontius, LX, 725. — Animæ brutorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1231. — Animalium animæ quæ, B. Alcuinus, CI, 1076. — Anima bruti non vivit, nisi quoad vivificat, S. Bernardus, CLXXXII, 239. — Animæ brutorum cum ipsis intereunt, Robertus Pullus, CLXXXVI, 739. — Spiritus bruti unde vocetur spiritus, naturalis, vitalis, et an sit animatus vel inanimatus, Alanus de Insulis, CC, 350, 331.

XXXIX.

INDEX DE RATIONE HUMANA

ET DE EJUS EXCELLENTIA, POTENTIA, INFIRMITATE,

LOGICO REFERENS ORDINE QUIDQUID DE HIS DIXERE SS. PATRES.

MONITUM.

Hoc in Indice, rerum ordinem logicum tenemus; sic, ratione definita, illius existentiam, fines, excellentiam exponimus; sed cum inter illas rationis humane dotes plurimi exsurgunt defectus, illius infirmitates et istarum causas aggredimur, varias de his omnibus Patrum sententias vel referentes, vel numeris saltem et voluminum et columnarum indicantes.

I. — *Rationis definitio.*

Ratio est mentis motio ea quæ discernitur distinguendi et connecendi potens, S. August., XXXII, 1009. — Ratio est aspectus mentis quæ verum contempletur, id., XXXII, 66; XXXVIII, 235; XL, 786. — Rationis est animæ supra corporalia et infra spiritualia collocata, id., XL, 808. — Ratio est vis animæ, quæ omnia discernit et judicat, id., XL, 809. — Ratio animi motus quo ducitur ad arcanum ve-

ritatis, Cassiod., LXX, 1284. — Ratio est motus quidam animi visum acuens mentis, veraque a falsis distinguens, S. Isid. Hisp., LXXXIII, 82. — Ratio nihil aliud est quam intellectus, ex quo Dei et angelorum similes effluimur, Guibertus, CLVI, 33. — Triplex S. Bernardi rationis egregia definitio. S. Bernardus, CLXXXIV, 311 et 331. — Est ratio vis quadam bonum a non bono discernens, Philippus de Harveng., CIII, 946.

II. — *Rationis existentia.*

Anima humana est rationalis.

Tertullianus, II, 295, 679; S. Hier., XXIII, 1025; XXX, 681; S. Aug., XXXII, 1048; XXXV, 1518; XXXVII, 1887; XL, 781, 814; S. Prosperus Aquit., I, 505; Gennadius LVIII, 984, 985; S. Isid., Hisp., LXXXIII, 85; Florus, CXIX, 129; Joannes Scotus, CXXII, 755; S. Remigius, CXXI, 60; S. Bruno, CLII, 64, 1082; S. Anselmus, CLVIII, 215, 440, 551; Honorius Aug., CLXXII, 97, 98; Hugo de S. Vict., CLXXV, 419; CLXXVII, 539; Guillelmus abb., CLXXX, 765; Adamus Præm., CXCVIII, 100. — Homo est animal rationale, Tert., II, 160; S. Hil., IX, 564; S. Hier., XXIV, 49; Dionysius Exiguus, LXVII, 357; S. Isid., Hisp., LXXXIII, 76; Joannes Scotus, CXXII, 756; S. Anselmus, CLVIII, 567; Hermannus, CLXXX, 14; S. Bern., CLXXXII, 621, 748. — Homo particeps rationis, Arnobius, V, 835, 746; S. Aug., XLIV, 530; S. Leo, LV, 127; Boetius, LXIII, 635; LXIV, 12; S. Remigius Lugd., CXXI, 1112; Joannes Scotus, CXXII, 753, 757; S. Anselmus, CLVIII, 504; Rupertus, CLXVII, 257. — Cui ratio in animo est, Lact., VI, 636. — Dedit homini artifex noster sensum et rationem, id VII, 14. — Per textum Genesis. *Faciemus hominem ad imaginem et similitudinem nostram*, plerique Patres rationis existentiam arguunt, S. Hil., IX, 566, 721; X, 151; S. Zeno, XI, 540; S. Ambr., XIV, 258; XV, 1214; S. Aug., XLII, 103, 1040; XXXIV, 215; XXXVI, 218; XLII, 1003; S. Leo, LIV, 168; S. Faustus, LVIII, 825; Eusebius, LXII, 917; Virgilius, LXIX, 192; S. Greg. Mag., LXXV, 715; Ven. Beda, XCI, 29; XCII, 639; XCHI, 689, 757, 836; Alcuinus, C, 565 et seqq.; S. Fulg., LXV, 668; S. Remigius Ant., CXXI, 57, 477; Guibertus, CLVI, 58; Petrus Alf., CLVII, 618; S. Anselmus Cant., CLVIII, 805, 806; S. Bruno Seign., CLXIV, 158; Rupertus, CLXVII, 249; CLXXI, 183 et 184; Ven. Hildebertus, CLXXI, 1118, 1215; Hugo de S. Vict., CLXXV, 57; Guillelmus abbas, CLXXX, 721 et 722; S. Bernard., CLXXXIII, 667; CLXXXIV, 774; Gerhohus, CXCIII, 629, 683; Wolbero, CXCIV, 1261; Petrus Cati., CXXI, 966. — Scias te mortalem, rationalem, S. Amb., XV, 1214. — Ratio naturale homini lumen, Rufinus, XXI, 786. — Ratio inter bona homini a Deo concessa, S. Hier., XXIII, 1073. — Homo per rationem naturæ angelicæ consors, S. Aug., XXVII, 1287; Eugypsius, LXII, 890; Jumilius, LXVIII, 26; LXIX, 468; Ven. Beda, XC, 111; Alcuinus, C, 517; Guibertus, CLVI, 590; S. Anselmus, CLVIII, 436, 444; Rupertus, CLXIX, 212; S. Bern., CLXXXIII, 449. — Ratio menti naturaliter inest, S. Aug., XLII, 999 et 1009. — Ratio non in infansibus nulla sed sopita, id., XXXIII, 561. — Homo per corpus communis cum bestiis, per rationem cum Deo, S. Petrus Chrysol., LII, 598. — Deus hominem concessit sapere, id., LII, 625. — Primus homo rationali spiritu animatus est, S. Leo, LIV, 203. — In homine neganda ratio, antequam negetur libertas, S. Faustus, LVIII, 851. — Homo animalibus per rationem præstat, *ibid.*, 850; Boetius, LXIV, 465; S. Greg. Mag., LXXV, 938; LXXXIX, 614; S. Anselmus, CLVIII, 444; Rupertus, CLXVII, 266; Hervæus, CLXXXI, 54. — Anima perfectionem in ratione obtinet, Dionysius Exiguus, LXVII, 371. — Homo ex corpore et anima rationali constat, Vigilius, LXIX, 196. — Rationem homini inesse quis dubitet? Cassiod., LXX, 1284. — Ratio in mente, sicut domina familiæ, S. Greg. Mag., LXXV, 546. — Rationalitas in mente, sensualitas in carne, id., LXXXIII, 418; S. Isid., Hisp., LXXXIII, 599. — Anima dum discernit, ratio est, *ibid.*, 81. — Ratio est quasi vertex in anima, Beda Vener., XCIII, 522, 532. — Homo solus inter mortales ratione valet, Alcuinus, CI, 640. — Anima nostra invisibilia videt, Joannes Scotus, CXXII, 1153. — Inest animæ ratio, S. Petrus Dam., CXLIV, 563. — Semper habemus instrumentum ratiocinandi, S. Anselmus Cant., CLVIII, 535. — Mens speculum Divinitatis per intelligentiam, id., CLVIII, 213, 710. — Lux rationis in omnibus luceat, Rupertus, CLXIX, 215. — Motus animæ cogitatio rationalis, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1035. — Sapientia mundi est ratio humana, Hugo de S. Vict., CLXXVII, 536. — Corvus sine nigredine, nix sine candore, et homo sine ratione non sunt, S. Bern., CLXXXIII, 1169. — Anima ratione munita, Robertus Pullus, CLXXXVI, 731. — Dominus tribuit nobis intellectum, Gerhohus, CXCIII, 838. — Homo rationalis, Wolbero, CXCIV, 1223. — In corpore humano inhabitat ratio, Adamus Præmonst., CXCIII, 100.

III. — *Rationis finis.*

Homo ratione præditus ut creationem percipiat et miretur, Lact., VI, 749; VII, 122; Vener. Beda, XCI, 50. — Rationis finis Dei cognitio, Lact., VII, 14; S. Hil., IX, 527; S. Zeno, XI, 126; S. Amb., XVI, 1132; S. Hier., XXVI, 504; XXIII, 116; XXX, 720; Hincmarus, CXXV, 151;

S. Anselmus, CLVIII, 401; B. Ado, CLX, 1681. — Rationis finis cultus Deo præstandus, Lact., VI, 749; VII, 93, 14; S. Hil., IX, 828; S. Aug., XL, 812; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 586; Philippus de Harveug, CCIII, 946; Alanus de Insulis, CCX, 254. — Ratio hominidata ut Dei imitator sit, S. Leo, LIV, 168; LV, 125; S. Anselmus, CLVIII, 803; S. Bernard., CLXXXIV, 773. — Ratio creata ut sibi ipsi bonum esse non possit homo, Eugypsius, LXII, 935. — Data homini ratio ut bonum a malo discernat, S. Greg. Mag., LXXVI, 427; S. Anselmus Cant., CLVIII, 557, 805; Philippus de Harveug, CCIII, 946. — Ratio data est omnem homini vitam regere et gubernare, Alcuinus, CI, 614. — Humanam naturam rationalem fecit Deus, ut irrationalem secundum Dei voluntatem disponeret, S. Anselmus, CLVIII, 805. — Creata ratio ut homo ad summam felicitatem perveniat, S. Anselmus, CLVIII, 804; Rupertus, CLXVII, 259; Ven. Hildebertus, CLXXI, 1107; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 721; CLXXVII, 93; Hermannus, CLXXX, 15. — Deus corpori hominis rationem sociavit, ut ostenderet exemplum unionis quæ est inter spiritum et Deum, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1107. — Deus hominem ratione decoravit, ut omnibus animabus præstaret, S. Bernard., CLXXXIV, 541, 773.

IV. — *Rationis excellentia.*1^a Circa veritates naturales.

Naturam rerum celestium, terrenarumque conquiescent philosophi, Lact., VII, 13. — Mens hominis scrutator utriusque nature, S. Amb., XVI, 151. — Ratio hominis astra cœli considerat, id., XVI, 1151, 1212. — Geometria ars philosophorum propria, S. Hier., XXV, 419. — Anima de rerum varietate et de ipsa cogitatione iudicat, S. Aug., XLII, 186. — Rationalis vis in his quæ ad musicam pertinent percipiendis, id., XXXII, 1177; Boetius, LXIII, 1176, 1195, 1195, 1196. — Quædam in physicis certo sciuntur, S. Aug., XXXII, 946. — Homo est, et se esse novit, et id esse ac nosse diligit, in his tribus non fallitur homo, id., XL, 309. — Ratio ipsa ratione cognoscitur, id., XXXII, 1246, 1247, 1268. — Ratio excogitat tria omnium disciplinarum, id., XXXII, 1012. — Ratio in scientiis physicis valet, id., XL, 808. — Infelix homo qui se illa naturalia, se autem nescit, id., XXXII, 708. — In duobus natura i-bus vis apparet rationis, id., XXXII, 1010. — Si ad terrenam ordinanda impotens esset ratio, prorsus non vitata sed extincta fuisset, S. Prosper Aquit., I, 241. — Philosophia siderum vias radio describit, Boetius, LXIII, 615. — Ratio species rerum detegit, id., LXIII, 849. — Ratio imaginabilia comprehendit, id., LXIII, 850. — Arithmetica viribus rationis innititur, id., LXIII, 1082, 1083, 1196. — Philosophia de humanarum divinarumque rerum scientia disserit, id., LXIII, 615; LXIV, 11. — In naturalibus rationabiliter versari oportet, id., LXIV, 1250. — Animarum origines, species et magnitudines perspicit, S. Isid., Hisp., LXXXIII, 561. — Ratio causam fulgurum detexit, id., LXXXIII, 1002. — Lunam a sole illuminari contendunt philosophi, id., LXXXIII, 993. — Philosophia naturas rerum percipit, Alcuinus, CI, 947; Manegaldus, CLV, 152; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 581. — Ante Christum in mundo scientiæ naturales, Ernaldus CLXXXIX, 1593. — Circumierunt sapientes huius sæculi rerum naturas, S. Bern., CLXXXIV, 29.

2^a Circa veritates supernaturales.

Gentiles philosophi sola duce ratione multas supernaturales veritates detexerunt, Tert., I, 513, 517, 548; II, 687, 795; S. Cyp., III, 1068; Lact., VI, 121, 130, 151, 153, 1019; VII, 115; S. Zeno, XI, 371, 572; S. Hier., XXV, 135; XXX, 650; S. Aug., XXXIII, 389; XXXIV, 561, 604, 1056; XXXVIII, 439, 776; XL, 1161; XLI, 136, 250, 251; Salvianus, LIII, 29, 30; Primasius, 419; S. Petrus Dam., CXLV, 604; Lanfrancus, CL, 109; S. Bruno, CLII, 1205; CLIII, 28; Hugo de S. Vict., CLXXV, 833; Abaelardus, CLXXVIII, 1712, 1715; Alanus de Insulis, CCX, 514. — Deus rationi innotescit per speculum creationis, Tert., II, 798; S. Amb., XVI, 1151; S. Hier., XXIII, 1039; XXV, 395, 511; XXX, 650, 720; S. Aug., XXXII, 745; XXXIII, 519; XXXVI, 944, 1851; XXXVIII, 1022; XL, 761; S. Petrus Chrysol., LII, 157; Boetius, LXIII, 788; S. Greg. Mag., LXXV, 956; LXXVI, 358; S. Isid., Hisp., LXXXIII, 543; Joannes Scotus, CXXII, 1155; Atto, CXXXIV, 159; S. Anselmus, CLVIII, 258; Honorius Aug., CLXXII, 44; CLXXVI, 219; S. Bern., CLXXXII, 787; CLXXXIII, 473; CLXXXIV, 29; Richardus de S. Vict., CXCVI, 51, 52; S. Martinus Leg., CCVIII, 1214. — Deus rationi innotescit per conscientiam, Tert., II, 798; S. Aug., XL, 818; XLIV, 247; Honorius Aug., CLXXIV, 217; CLXXVI, 219; S. Bern., CLXXXIV, 325. — Deum omnes naturaliter sciunt, Arnobius, V, 815. — Deest ratio falsas esse rei-

giones deorum, *Id.*, VI, 286.—Deus non ignorabilis, sed inenarrabilis, *S. Hil.* X, 57.—Qui dicunt Dominum maiorem esse factorem nescierunt potentiam rationis, *S. Philastrius*, XII, 1189.—Deum unum et simplicem omnes sentiunt et intelligunt, *Zachæus*, XX, 1107.—Homines tales facti sunt, ut Deum possent agnoscere, si velint, *S. Hier.*, XXV, 651.—Hæc est vis vera Divinitatis, ut creaturæ rationali iam ratione utenti, non omnino penitus possit abscondi, *S. Aug.*, XXXV, 1910.—Naturaliter sentit anima humana se esse factam a Deo, *Id.*, XI, IV, 217.—Mens rationalis ad summam sapientiæ investigationem sola assurgere valet, *Id.*, XI, 812.—Mens contemplatur quod æternum est, *Eugypius*, LXII, 1083.—Omnia homo ex ratione colligit a Deo creatum se esse, *S. Greg. Mag.*, I, XXVI, 403.—Per rationis acumen Deus nobis revelatur, *Haymon*, CXVII, 374.—Ad intelligendum Deum omnem meam rationis intotum verti, *S. Bruno*, CLII, 1281.—A Deo tribuendo corpore et forma abhorret ratio, *Petrus Alphonsus*, CLVII, 511.—De Deo ratione disserit, *S. Anselmus*, CLVI I, 144 *et seqq.*—Mens humana se et summam essentiam intelligere potest, *Id.*, CLVIII, 186, 212.—Deus partim humana mente agnoscitur, *Ven. Hildebertus*, CLXXI, 1071.—Immutabilitas Dei docte et theologicè descripta, *Id.*, CLXXI, 860.

3° Circa veritates morales.

In conscientia hominis existit lex naturalis, *Tert.*, II, 598, 600; *S. Hil.*, IX, 604; *S. Amb.*, XVI, 1251; XIV, 292, 598; XVII, 753, 771; *Rufinus*, XXI, 775; *S. Hier.*, XXVI, 549; *S. Aug.*, XXXIII, 683, 1574; XXXIV, 673; XXXVI, 673; XLIV, 227, 228; XLV, 1492; *S. Petrus Chrysologus*, LII, 198; *S. Greg. Mag.*, LXXVI, 427; LXXV, 518; *V. Beda*, XCIII, 505; *S. Remigius Lugd.*, CXXI, 1112; *S. Bruno*, CLIII, 29; *S. Petrus Dam.*, CXI, IV, 536; *V. Hildebertus*, CLXXI, 692; *V. Godefridus*, CLXXIV, 1131; *Ger.*, CLXXXI, 102; *S. Bern.*, CLXXXIII, 977; *Garnerus*, CXCH, 287; *Wolbero*, CXCV, 1832; *Petrus Celleus*, CCII, 924; *Philippus de Harveng*, CCIII, 851, 916.—Homo naturaliter inter bonum et malum distinguere potest, *S. Amb.*, XVI, 443; *S. Anselmus*, CLVIII, 214; *Franco Am.*, CLXVI, 725; *Hugo de S. Vict.*, CLXXVI, 278; *Robertus Pullus*, CLXXVI, 734; *Garnerus*, CXCH, 187; *Gerohus*, CXCH, 1320; *Wolbero*, CXCV, 1051.—Ratio ad refrenandas libidines posita, *S. Amb.*, XVI, 91, 290; *Rufinus*, XXI, 709; *S. Hier.*, XXIII, 1023; *S. Aug.*, XXXIV, 746; XXXVIII, 70; XLI, 427; *Eugypius*, LXII, 726, 839, 897; *S. Greg. Mag.*, LXXV, 1048; *Alcuinus*, CI, 610; *S. Remigius Aut.*, CXXXI, 161; *Garnerus*, CXCH, 224; *Alanus de Insulis*, CCX, 141.—Ratio nos docet recta, que ægero debemus; *Rufinus*, XXI, 749; *S. Hier.* XXIV, 718; *S. Aug.*, XXXII, 1312; XXXIV, 746; *S. Prosperus Aq.*, 41, 493; *S. Faustus*, LVIII, 825, 826; *S. Greg. Mag.*, LXXV, 1151; *Guibertus*, CLVI, 41.—Philosophia omnium magistra virtutum, *Boetius*, LXIII, 603.—Est pars philosophiæ ethica quæ modum bene vivendi docet, *Alcuinus*, CI, 947.—Profani moralium librorum auctores in multis sacris libris concordant, *Lanfrancus*, CL, 158 comment.—Tullius ad quasdam ordinis morales veritates pervenit, *V. Hildebertus*, CLXXI, 1009 *et seqq.*—Ratio data ut voluntatem instruat, *S. Bernard*, CLXXXII, 1003.—Peccatorum primus iudex, ratio, *Garnerus*, CXCH, 287.

4° Rationis excellentia generatim expressa.

Ratione nihil præstantius in homine, *Lact.*, VII, 19, 835; *S. Amb.*, XV, 1361; *Rufinus*, XXI, 635; *S. Aug.*, XXXIII, 546, 978, 1253, 1248.—De rationis usu in religione, *Lact.*, VI, 287, 268; *S. Aug.*, XXXIII, 454; *Cassianus*, I, 173; *Eugypius*, LXII, 897, 893; *S. Fulg.* LXV, 480; *S. Anselmus*, CLVIII, 1193; *Guillelmus abb.*, CLXXX, 710.—Ratione animus tanquam certissimo duce nititur, *S. Hil.*, IX, 416.—Intelligentia rationis officium, *Id.*, IX, 527.—Perceptionis rationis sensuum perceptionibus præstat, *S. Hier.*, XXVI, 222; *S. Aug.*, XXXIII, 615; XXXIV, 145; *S. Prosperus Aq.*, LI, 493.—Ratio fons sapientiæ, *S. Hier.*, XXIII, 1023.—Ratio est cibus mentis, *Id.*, XLIV, 680.—Ratio animæ caput et oculus, *Id.*, XXXII, 1177, 1248.—Ratio capax scientiæ et veritatis, *Id.*, XLI, 789.—Ratio exemplis antependenda, *Id.*, XLI, 136.—Ratio vera non errat, *Id.*, XXXIII, 453.—Verum et falsum ratio percipit, *Id.*, XL, 788.—Ratio fons scientiæ, *Id.*, XXXII, 1066, 1067, 1268; XL, 787; *Wolbero*, CXCV, 1224; *S. Bern.*, CLXXXII, 790.—Duplex veritatis principium, auctoritas et ratio, *S. Aug.*, XXXII, 957, 1001, 1007; *S. Prosperus Aq.*, LI, 496; *S. Bruno*, CLXX, 618.—Philosophia splendore veræ lucis, *Boetius*, LXIII, 635.—In ratione semen

veritatis, *Id.*, LXIII, 776, 777, 845.—Fides rerum a ratione collecta, *Cassiod.*, LXXI, 513.—Quot bona ex ratione defluunt, *Id.*, LXX, 1285; *S. Isid. Hisp.*, LXXXIII, 834.—Per cetum originale rationem non exstinxit, *Huonmarus*, CXXV, 269; *Hugo de S. Vict.*, CLXXVII, 1120.—Philosophorum lectio ad intelligentiam Scripturæ conducent, *S. Petrus Dam.*, CXI, V, 560.—Divus Paulus rationem approbat, *Lanfrancus*, CL, 323, 324; *S. Bruno*, CLIII, 558.—Quid valet ratio sine gratia, *Hugo de S. Victore*, CLXXV, 441.—Carmina de ratione, *Alanus de Insulis*, CCX, 496 *et seqq.*

V. — Rationis infirmitas.

1° Circa veritates naturales.

Rationi impervia sunt rerum naturalium causæ, *Arnobius*, V, 892; *Lact.* VI, 414; VII, 51, 60, 61, 62, 64; *Constantinus Mag.*, VIII, 419; *S. Hil.*, IX, 718; *S. Zeno*, XI, 318, 402, 445; *S. Hier.*, XXIII, 1075; *S. Greg. Mag.*, LXXV, 835; LXXVIII, 900; *S. Isid. Hisp.*, LXXXIII, 1011, 1015.—Anima pro ratione mysterium plena, *Lact.*, VII, 62, 68; *Dionysius Exiguus*, I, XVI, 361; *S. Greg. Mag.*, LXXV, 833; *Guibertus*, CLVI, 36.—Opera creationis plerique rationi inscrutabilia, *S. Zeno*, XI, 453, 456; *S. Amb.*, XIV, 249; XVI, 1339; *Zachæus*, XX, 1092; *S. Hier.*, XXVI, 504; *S. Aug.*, XLI, 332; *S. Petrus Chrysol.*, LII, 620; *Cassiod.*, LXX, 637; *S. Bern.*, CLXXXIII, 331; *Alanus de Insulis*, CCX, 869.—Scientia incerta et vana, *S. Aug.*, XL, 29; *Manegaldus*, CLV, 155; *S. Anselmus*, CLVIII, 761; *Rupertus*, CLXVIII, 1277; *V. Hildebertus*, CLXXI, 478; *S. Bern.*, CLXXXIII, 667.—Quocumque et unde venimus ratio docere nequit, *S. Greg. Mag.*, LXXXIX, 1422.—Circa naturales veritates fallax ratio, *Manegaldus*, CLV, 154.—Intelligentia rerum a Deo, *Philippus de Harverg*, CCIII, 17.

2° Circa veritates supernaturales.

Infinita Dei magnitudo menti inaccessibilis, *Tert.*, I, 509, 806, 809, 810; II, 759.—Bona electis promissa intellectus apprehendere nequit, *Lact.* VI, 658.—In Dei rebus mens deficit, *S. Hilarius*, X, 35, 230, 388; IX, 718, 855, 88, 149, 94, 143.—Scientiam celestium homo possidere non potest, *S. Hil.*, X, 107.—In Deo mysteria rationi incomprehensibilia, *S. Amb.*, XVII, 511; *S. Hier.*, XXX, 561, 700; *S. Aug.*, XXXIV, 790; XXXII, 661; XLI, 1120.—Miracula Evangelii explicare ratio nequit, *Cassianus*, L, 136.—Judicia Dei impenetrabilia, *S. Prosper Aq.*, LI, 647; *S. Petrus Chrysol.*, LII, 157; *Salvianus*, LIII, 38; *S. Maximus Taur.*, LVII, 619, 457.—Veritates, quas percipit ratio æternam vitam non possunt conferre, *S. Prosperus Aq.*, LI, 246.—Paura de Divinitate ratio valet, *Boetius*, LXIII, 818; *Eugypius*, LXII, 955, 880; *Primasius*, LXVIII, 419; *Cassiod.*, LXX, 1067.—Actus Dei, sed nullo modo substantialiter apprehendit ratio, *Cassiod.*, LXX, 1034; *S. Greg. Mag.*, LXXVI, 99.—Hominem de Deo loqui est cæcum de lumine disserere, *S. Greg. Mag.*, LXXVI, 403, 459; LXXV, 708, 686, 679.—Deus incomprehensibilis, *Rab. Maur.*, CVIII, 613; CXII, 418; *Haymon*, CXVIII, 538; *Lupus abbas*, CXIX, 493; *Joannes Scotus*, CXVIII, 562, 413, 844, 1158.—Excedunt humanam mentem Dei perfectiones, *Gezo*, CXXXVII, 376; *Manegaldus*, CLV, 157; *S. Anselmus*, CLVIII, 320, 210, 608, 609, 581; *Rupertus*, CLXVII, 1248; *Honorius Aug.*, CLXXII, 1246.—Verum summum apprehendere nequiverunt philosophi, *Hugo de S. Victore*, CLXXXI, 581.—Supra rationis vires incarnatio et redemptio, *Hervæus*, CLXXXI, 610.—Scientia Dei superat omnem intellectum, *Id.*, CLXXXI, 1188.—Divinitas rationi abyssus, *S. Bern.*, CLXXXIII, 525; *Adamus Præmonstratensis*, CXCVIII, 836; *Gualterius*, CCIX, 586; *Alanus de Insulis*, CCX, 536, 444, 539.

3° Circa veritates morales.

Rationi derelicta notiones boni et mali mox confundit, *Tert.*, I, 653; *S. Bruno Sign.*, CLXIV, 246; *Ven. Godefridus*, CLXXIV, 421; *S. Bern.*, CLXXXIII, 667; *Innoc.*, III, CXVII, 1058.—Philosophi per se iustitie notionem habere non poterant, *S. Zeno*, XI, 281.—De insufficientia legis naturalis, *S. Amb.*, XVII, 153; *Rufinus*, XVI, 692; *S. Hier.*, XXX, 673, 720; *S. Aug.*, XXXVI, 673; XXXVII, 1574; *S. Prosperus Aug.*, I, 239; *Genadius*, LVIII, 991; *S. Bruno Herip.*, CXLI, 141; *Lanfrancus*, CL, 110; *S. Bruno*, CLIII, 40; *Rupertus*, CLXVIII, 131; *V. Hildebertus*, CLXXI, 548, 692; *Hugo de S. Vict.*, CLXXV, 539, 560; CLXXVI, 501; *Hervæus*, CLXXXI, 636; *Gerohus*, CXCH, 1177; *Wolbero*, CXCV, 1052; *Petrus Cellensis*, CCII, 924.—In rationali natura ignorantia rerum agendarum, *S. Aug.*, XL, 244.—Delicta sua qui se que non intelligit, *Rufinus*, XXI, 714.—Sancti consilia

ex libero arbitrio sine gratia Dei non oriuntur, S. Prosper Aq., LI, 243. — Hunc per peccatum est in ratione ignorantia boni, V. Hildebertus, CLXXI, 518. — Homo per mentis tenebras ad peccatum rapitur, Garnerus, CXCH, 570. — Lumen Dei necessarium ut possimus discernere inter bonum et malum, Gerhobas, CXCH, 1178. — In ratione ignorantia boni et mali, Adamus Præm., CXCVIII, 769, 770.

4. Infirmetas rationis generaliter expressa.

Humanum ingenium inveniendæ veritati impar, Iact., VI, 546; S. Hier., XXIII, 508. — Ratio humana in multis deficit, S. Hil., IX, 76, 78; S. Hier., XXIII, 541; XI, 786; Cassianus, XLIX, 1026. — Prudentia sæculi stultitia, S. Hil., IX, 92, 93, 390, 518; X, 80. — Cæcitas hominis demonstratur, S. Zeno, XI, 544. — In terra homo imperfecte cognoscit cuncta, S. Amb., XV, 1228. — Multa Deo recedunt, propter ignorantiam quæ illis est, Id., XV, 1263. — Nec capere nec enarrare possumus plenitudinem veritatis, Id., XVII, 253, Rufinus XXI, 689. — Nosmetipsos ignoramus, Rufinus, XXI, 796. — Anima per foramen aspicit veritatem, S. Hier., XXIII, 1108. — Magis opinamur quam sciamus, Id., XXIII, 1050. — De statu nostro ignoramus, Id., XXIII, 1060. — Nos decipientes et decepti, Id., XV, 734. — Ventis doctrinarum mens agitata, Id., XV, 511. — Sumus parvuli in videnda veritate, Id., XXX, 758. — Anima ab ignorantia non potest esse libera, S. Aug., XL, 60. — Homines velut cæci, Id., XXXVI, 1715; XXXVII, 1532; XLV, 1859. — Errare humanum est, Id., XXXVIII, 901, 987. — De egestate humanæ intelligentiæ, S. Prosperus Aq., LI, 453. — Verum multi querunt, pauci inveniunt, S. Isid., Hisp. LXXXIII, 600. — Menti dura cæcitas, S. Greg. Mag., LXXV, 887. — Fragilitati humanæ parva congruit scientia, V. Beda, XCI, 1015. — Causa hominis error usque de Deo, Joannes Scotus, CXIII, 818. — Cavenda intellectus inopia, S. Remigius Ant., CXXXI, 60. — Ratio humana conturbata, Id., CXXXI, 293. — Animalis homo spiritualia non percipit, S. Odo, CXXXII, 554. — Mentis humanæ instabilitas, S. Anselmus, CLVIII, 809. — Hominis imperfecta scientia, S. Bruno Segn., CLXIV, 631, Id., CLXIV, 1140; Rupertus, CLXVII, 460; V. Hildebertus, CLXXI, 835; Hugo de S. Victore, CLXXV, 925 et seqq. — Homo in ignorantia positus, Honorius Aug., CLXXII, 245. — Non solum ignari, sed veritati obstantes, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 502. — Ratio nunc cæca, S. Bern., CLXXXII, 841. — Anima illusionibus plena, Id., CLXXXIII, 531. — Homo a lumine veritatis quasi extinctus, Id., CLXXXVIII, 95. — Miseria animæ ignorantia, Id., CLXXXIII, 567. — De corrupta hominis anima, Id., CLXXXIII, 667. — In ratione obscuritas ignorantie, Adamus Præm., CXCVIII, 769. — Anima illusionibus completa Innoc. III, CCXVII, 138.

VI. — Rationis infirmitatis causa.

1. Causa, peccatum originale et actuale.

Peccato anima exoritur, S. Fulg., LXV, 539; S. Hil., IX, 944; S. Amb., XIV, 463; S. Aug., XXXVIII, 664; S. Prosper Aq., LI, 126, 653; S. Greg. Mag., LXXV, 767, 787, 870, LXXVI, 517, 916; LXXIX, 536; V. Beda, XCII, 510, 767; XCIII, 494, 514, 636, 890; Herveus, CLXXXI, 613; S. Bern., CLXXXIII, 567; CLXXXIV, 1066; Adamus Præm., CXVIII, 246. — Peccatum originale nobis vinculum erroris, S. Amb., XVI, 312. — Scientia mala nobis ex peccato, Id., XVII, 964. — Sapientiæ lumen recessit a peccante, Rufinus, XXI, 748. — Animæ propter peccatum miserabilis ignorantia, S. Aug., XLIV, 180. — Rerum sciendarum impedimentum, peccatum originale, Id., XLV, 1268. — Peccati originalis poena, error, Id., XLI, 784. — Peccata veritatis perspicuitatem velant, Id., XXII, 1311. — In culpa Adam hominem intellectu spoliatus fuit, S. Prosper Aq., LI, 257. — Ex peccato originali ignorantia rationi contraria, Cassiod., LXX, 1294. — Peccata sapientiæ lumen auferunt, Id., LXX, 547. — Homo peccator in nocte erroris se abscondit, S. Greg. Mag., LXXVI, 774, 775. — Propter peccatum anima bonum quod querit, amplius non agnoscit, Id., LXXVI, 158. — Homo in paradiso cecidit, et ab illo mentis lumen recessit, Id., LXXVII, 517. — Homo lumen rationis cum peccato perdidit, Id., LXXIX, 614. — Recedentibus a se, straxit Deus cognitionem veritatis, V. Beda, XCII, 510. — Imperfectio et disjunctio rationis facta est per primum hominem, Id., XCIII, 528, 737; Amulo episc., CXVI, 118. — Peccatum ordinem cognitionis subvertit, Joannes Scotus, CXIII, 815. — Anima innocentia, profundiores errores, Hincmarus, CCXV, 191. — Peccatum originale hominem a vero lumine elongavit, Id., CCXV, 131. — Lumen vultus tui in nobis obscurata est, in Adam, S. Remigius Ant., CXXXI, 165. — Prima peccati poena, profunda ignoran-

tia, S. Odo, CXXXIII, 524. — Ratio per Adam peccatum debilitata, S. Bruno, CLII, 803; S. Anselmus, CLXIII, 530, 451. — Ratio peccati ludibrio prostituta, Guibertus, CLVI, 160. — Ante peccatum erat intelligentia sine errore, V. Hildebertus, CLXXI, 518. — Ante peccatum perfectior cognitio, Hugo de S. Vict., CLXXXV, 441. — Ex multiplicatione peccati excrescit error, Herveus, CLXXXI, 615. — Homo lapsus caliginosus, Aelredus, CXCVIII, 246.

2. Causa, superbia mentis.

Ratio quando errat prudentiam vult existimari, S. Hil., X, 158. — Per superbiam erraverunt philosophi, S. Zeno, XI, 518 et 319; S. Aug., XXXVIII, 777, XXXII, 707; XXXIV, 440; Atto Vere., CXXXIV, 139; S. Petrus Dam., CXLI, 536; S. Bruno, CLIII, 25; Alanus de Insulis, CCX, 153. — Superbia Adam in tenebris cecidit, S. Amb., XV, 1283; S. Prosper Aq., LI, 257, 258; S. Greg. Mag., LXXIX, 564; S. Anselmus, CLVIII, 1422. — Veritas superbiæ adversa, S. Amb., XV, 1745. — Superbia hereticorum mater, S. Hier., XXV, 858; S. Aug., XXXII, 142; XXXVIII, 280; S. Anselmus, CLXVIII, 534; CLIX, 125; Hugo de S. Vict., CLXXV, 925, 924; Herveus, CLXXXI, 126; Garnerus, CXCH, 153. — Superbia Judæos exaceravit, S. Aug., XXXV, 1778; S. Bruno, CLXIV, 181, 186; CLXVIII, 150. — Superbia pellitur homo in tenebras, S. Aug., XLIV, 206. — Superbia aures cordis obstruit, Id., XLIV, 618. — Deus superbi veritatem denegat, S. Aug., XXXVII, 457; S. Maximus Taur., LVII, 619; S. Greg. Mag., LXXVI, 112; Manegaldus, CLX, 156; Rupertus, CLXVII, 1628; Herveus, CLXXXI, 277. — Sapiens non gloriatur, S. Aug., XXX, 721. — Superbia exacerbat, S. Greg. Mag., LXXV, 1154, LXXVI, 269, 593; Amulov., CXVI, 118; S. Petrus Dam., CXLI, 235; CLX, 576, 577, 700; Guibertus, CLVI, 165; Rupertus, CLXIX, 670; V. Hildebertus, CLXXI, 688; Adamus Præm., CXCVIII, 770. — Superbia dicit, bonum non facio quia nescio, Amulov., CXVI, 121. — Expositio errorum in quos incidit superbus, S. Odo, CXXXIII, 212 et seqq.; Manegaldus, CLV, 157, 158. — Ratio in fatuitate submergetur, Manegaldus, CLV, 153. — Superbia negantur mysteria, quia incomprehensibilia, S. Anselmus, CLVIII, 263. — Telo superbia mens perditur, Id., CLVIII, 869. — Præ superbia, videre dignaris vel scire, Rupertus, CLXVIII, 575. — Superbia rationi dominatur et relictur, V. Hildebertus, CLXXI, 190. — Ignorantia poena elationis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 501. — De superbia nascitur rationis expertus animus, Id., CLXXVI, 909 et 1000. — Mens humana per superbiam decepta, Garnerus, CXCH, 112. — Superbi discere nolunt, Innoc. III, CCXVII, 1022.

3. Causa, carnis concupiscentia.

Concupiscentia refrenanda ut menti luceat veritas, S. Cyprianus, IV, 79; S. Amb., XIV, 54; XXXII, 589, 1534; S. Greg. Mag., LXXV, 716. — Concupiscentiæ effectus, excreatio animi, S. Cyp., VI, 256, 257; S. Aug., XXXVI, 94, 241; XXXIII, 615; S. Greg. Mag., LXXVI, 190; LXXV, 715; Halitgarus, CV, 638; S. Petrus Dam., CXLV, 57; Guibertus, CLVI, 50, 55; V. Godefridus, CLXXIV, 421; Garnerus, CXCH, 153, 1176. — Anima subtilitas peccato in naturam corporum ingravescit, S. Hil., IX, 974. — Concupiscentia rationi adversa, S. Hil., IX, 781, X, 345; S. Zeno, XI, 545; S. Amb., XIV, 599; S. Aug., XLI, 212; XXXII, 1009; S. Prosperus Aq., LI, 452, 491; Cassiod., LXX, 1284; S. Greg. Mag., LXXIX, 418; V. Beda, XCI, 214; XCIII, 515, 522, 635; Joannes Scotus, CXVII, 844; S. Petrus Dam., CXIV, 403; S. Bruno, CLII, 793, 1082; CLII, 184; Guibertus, CLVI, 88; Rupertus, CLXVII, 287; CLXVIII, 1244; V. Hildebertus, CLXXI, 518; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 1001; S. Bern., CLXXXIV, 821; Anonymus, CCXIII, 919; Innocentius III, CCXVII, 999, 1012. — Vitia et libidines veritatem obtruncant, S. Hil., IX, 827, 859; Cassianus, XLIV, 1023; Doctus, LXIII, 770; Eugypsius, LXII, 596; S. Greg. Mag., LXXVI, 712, 714; S. Pechasius, CXX, 82; Joannes Scotus, CXII, 849, 874; S. Anselmus, CLVIII, 870; Rupertus, CLXIII, 572. — De bello inter carnem et spiritum, S. Zeno, XI, 542; S. Greg. Mag., LXXV, 852; Herveus, CLXXXI, 1188; Wolbero, CCXV, 1225; Adamus Præm., CXCVIII, 700; Alanus de Insulis, CCX, 141, 142. — Luxuria a fide vera deviat, S. Amb., XVI, 626. — Libido venerea mentem absorbet, S. Aug., XLIV, 575 et 574. — Veritatis capax meus a vitis libera, Id., XL, 299. — Mens mole corporis pressa supernæ luci diu inhærere non valet, S. Greg. Mag., LXXV, 852. — Multi scire nolunt, ne bonum facere cogantur, Amulov., CXVI, 159. — Libido lucem comprehendere non vult, Hincmarus, CXVII, 349. — Concupiscentia mentem aggravat, S. Bruno, CLII, 794. — Reprohi sensus scientia nullis indicibus coargui potest, Guibertus, CLVI, 165. — Carnalem sensum sapientia fugit, Rupertus, CLXVII, 1629. — Caliginis duæ causæ, ira et mollior affectus, S.

Bern., CLXXXIII, 753. — Vagationem mentis illicita generat tristitia, Garnerus, CXIII, 153. — Ex ventris ingluvie he-

betudo satelligentiæ, Garnerus, CXIII, 153. — Luxuria decipit mentem, id., CXIII, 154.

XL.

INDEX DE PARADISO TERRESTRI

IN QUO, SEMOTA PECCATI ORIGINALIS QUÆSTIONE, NOTATUR QUIDQUID PATRES SCRIPSERE DE HISTORIA EDEN A TRANSLATIONE IN ILLUM USQUE AD EJECTIONEM ADAMI, SEU. 1.) QUÆ ANTE, 2.) QUÆ PER, ET 3.) QUÆ POST LAPSUM PRIMORUM PARENTUM IN EO PERACTA SUNT.

I. — Ante lapsum.

In hac parte explicatur Genes. cap. II a vers. 8 ad ultimum; scilicet, de plantatione, lignis et fluviis paradisi terrestres, de Adami introductione, præcepto non comedendi de ligno scientiæ boni et mali (non quod ipsum lignum in sua natura rationale esset, vel scientiam boni et mali habuisset, sed quod Adam in eo experiri et scire poterat quid esset inter obedientiam bonum et inobedientiæ malum), de adductione et nominatione animalium, de sopore, vaticinio, Adami et mulieris formatione, de non erubescencia (seu quod Adam et Eva custodientes angelicæ dignitatis honestatem erant quidem nudi mundanis vestibus sed immortalitatis splendore erant vestiti), et de statu morali et physico Adami et Evæ dum commorati sunt innocentes in hoc amoenissimo loco (id est quod ad hoc in paradiso terrestri positi fuerant, boni, felices, sine ulla carnis impugnatione, liberi ad bonum et ad malum, ut, si ad sui Conditoris obedientiam charitatis vinculis se astringerent, ad coelestem patriam quandoque sine carnis morte transirent, sic namque mortales fuerant conditi ut, si peccarent, mori possent, et immortales ut, si non peccarent, etiam non mori possent, atque ex merito liberi arbitrii beatitudinem illius regionis attingerent in quæ vel peccare vel mori non possent).

Tertullianus, I, 1277, 1302; II, 288, 293, 399, 663, 723, 725, 833, 900, 904. — Novatianus, III, 887, 896, 916. — S. Cyprianus, IV, 630, 822, 896, 912, 929. — S. Victorinus mari., V, 504, 512, 525, 544. — Magnus presb., V, 546. — Lactantius, VI, 322, 323, 666, 753, 756, 931, 932, 933. — Victorinus poet., VIII, 1289. — S. Hilarius, IX, 534, 950. — S. Zeno, XI, 514. — Firmicus Mater., XII, 1037. — S. Philastrius, XII, 1239. — Jol. Hilarianus, XIII, 1099. — S. Ambrosius, XIV, 273, 500, 700, 921, 954, 1061; XV, 1205, 1206, 1211, 1212, 1468, 1484, 1581, 1585, 1632, 1911; XVI, 310, 516, 1142. — Juvenius poet., XIX, 347. — Cœl. Sedilius, XIX, 612. — Faltonia Proba, XIX, 803, 816. — Sulpicius Sever., XX, 95, 252. — S. Gaudensius, XX, 899. — S. Hieronymus, XXII, 659, 732, 1035; XXIII, 940, 941; XXV, 1089. — S. Augustinus, XXVII, 140, 607, 649, 654; XXXIV, 202, 203, 208, 371, 380, 383, 384, 385, 386, 396, 400, 401, 402, 403, 408, 487, 533, 574, 575; XXXVI, 668; XXXVIII, 172; XL, 332; XLII, 595, 597; XLIII, 613, 614, 615; XLIV, 109, 110, 172, 173, 271, 935; XLV, 1090, 1536, 1556, 1598. — Mar. Mercator, XLVIII, 198, 632, 638, 639, 642, 615. — S. Eucherius, L, 906, 907, 908, 909. — S. Prosper, LI, 734. — S. Petrus Chrysologus, LII, 503, 539, 506, 507, 509, 520, 538. — S. Salvianus, LIII, 37. — S. Leo Mag., LIV, 871. — S. Maximus Taurinensis, LVIII, 448, 567, 570, 571, 572, 575. — Gennadius, LVIII, 985. — S. Avitus, LIX, 527, 528, 529, 530. — Prudentius poet., LIX, 803, 804, 826, 827, 836. — S. Paulinus Nolan., LXI, 441, 905. — Mar. Claud. Victor, poet., LXI, 958. — Amœnus poet., LXI, 1075. — Eucyppius, LXII, 612, 643. — Gilbertus, LXIV, 1392, 1394, 1410, 1411, 1412. — Boetius, LXIV, 1353. — S. Fulgentius, LXV, 447, 466, 505, 661, 700, 701. — Dionysius Exiguus, LXVII, 580, 581, 550. — Castorius, LXX, 29, 806, 1017. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 163. — Vitæ Patr., LXXIII, 421, 582. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 649, 661, 664, 663, 973; LXXVI, 251, 295; LXXIX, 21, 222, 311, 533, 534, 535, 536, 557, 606, 619, 620, 644. — S. Paeterius, LXXIX, 686, 687, 688, 689. — Taio, LXXX, 753, 754. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1236. — Pirminius, LXXXIX, 1051. — Beda, XCI, 13, 43, 43, 47, 48, 49, 50, 206, 207, 208; XCIII, 225, 226, 227, 228, 269, 270, 271, 272, S. Hildebousus, XCVI,

114. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 268, 269. — Alcinus, C, 517, 518, 519, 520, 521, 522. — Sedul. Scotus, CIII, 56, 139. — Theodulfus, CV, 231. — Halitgarius, CV, 676. — Freculphus, CVI, 921, 922. — Rabanus Maurus, CVII, 462, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 568, 595; CVIII, 368; CXI, 31, 99, 334; CXII, 46, 461. — Walafridus Strabus, CXIII, 86, 87, 88. — Angelomos, CXV, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134. — Haymo, CXVII, 563, 629, 730; CXVIII, 93. — S. Lupus, CXIX, 602, 625, 628. — Paschasius Radbertus, CXX, 196, 218, 647, 736. — Batramnus, CXXI, 71, 83. — S. Remigius Laudunens., CXXI, 1087. — Joannes Scotus, CXXII, 831, 833, 836, 837, 858, 839, 840. — Hircmarus Remens., CXXIV, 151, 251, 251, 375. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 60, 61, 62, 63, 68, 805. — S. Odo, CXXXIII, 543, 544, 568. — Ratherius, CXXXVI, 191, 195. — Petrus Damianus, CXLV, 512, 590, 745, 779, 790, 883. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 578, 812. — Othlopus, CXLVI, 67. — Lanfrancus Cantuariens., CL, 160. — S. Bruno Carthus., CLII, 750, 1331. — Radulphus Ardens., CLV, 1742. — Guibertus, CLVI, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 78, 99, 100, 589, 590. — Goffridus, CLVII, 238. — S. Anselmus Cantuariens., CLVIII, 325, 395, 400, 401, 441, 412, 443, 444, 445, 538, 540, 634, 815. Ivo Carolens., CXLII, 506. — Anselmus Laudunens., CLXII, 1256. — Callistus II, pap., CLXIII, 1378. — S. Odilo, CLXII, 1007. — S. Bruno Sigiacens., CLXIV, 162, 163, 164, 165; CLXV, 876. Drogo, CLXVI, 1535. — Rupertus, CLXVII, 253, 269, 270, 271, 276, 277. Hildebertus, CLXVI, 1119, 1120, 1121. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1117, 1118. — Godefridus, CLXXIV, 51, 276, 368, 1015, 1091, 1131. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 39, 40, 638, 679. — Petrus Abelardus, CLXXVIII, 780, 781, 782. — Hermannus, CLXXX, 16, 17, 18. — S. Bernardus, CLXXXII, 938; CLXXXIII, 166, 167, 479; CLXXXIV, 184. — Zacharias, CLXXXVI, 267. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 746, 752. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 692. — Ernaldus, CLXXXIX, 1533, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540. — Petrus Lombardus, CXCI, 293, 381, 1239; CXCI, 215, 686, 687, 698. — Magis er Bandinus, CXCI, 1043, 1046, 1047. — Garnerus, CXCI, 333. — Gerhohus, CXCI, 869, 1157, 1196, 1259; CXCVI, 231, 285, 601, 604. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1067, 1068, 1069, 1070. — Adamus Scotus, CXCVIII, 586, 593, 594, 614-624. — Petrus Cellensis CII, 892, 1302. — Philipp. de Harveng, CCII, 19, 593, 594. — Thomas Cisterciens., CCVI, 691. — Petrus Pictaviens., CCXI, 960, 961, 1011.

II. — Per lapsum.

Sub hoc titulo agitur de Genes., cap. III, vers. 1 ad 9, seu de permissione et modo tentationis et seductionis ex parte diaboli erga Adamum et Evam (Deus enim dixerat, « morte moriemini, » Eva dixit, « ne forte moriamur, » novissime serpens dixit, « nequaquam moriemini, »), quod mox Eva comedit de ligno vetito, jamque quod Adam per mulierem decipitur, pariterque comedit: tandemque de apertione oculorum, erubescencia, et sculneis succinetoriis. Unde quod dum uterque divinitatis similitudinem appetunt, ceciderunt et munera immortalitatis perdidit; quodque perdita charitate, mali inventi sunt, hoc est quod principes vitiorum, dum eos vicit, ad Dei imaginem facies, pudicitia armatos, temperantia compositos, liliis donis ac tantis bonis expoliavit, pariterque peremit...

Tertullianus, I, 405, 406, 1256, 1257; II, 314, 904. — Novatianus, III, 888. — S. Cyprianus, IV, 496, 629, 630, 634, 635. — S. Victorinus, V, 515. — Magnus, V, 516. — Lactantius, VI, 523, 736, 932, 933, 983. — Victorinus, VIII, 1289. — S. Hilarius, IX, 302, 807, 808, 929, 930, 931, 960,

967. — S. Zeno, XI, 227, 314, 340 348, 352. — Firm. Maternus, XII, 1037, 1038, 1039. — S. Ambrosius, XIV, 300, 301, 312, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 701, 792, 823, 812, 922, 914, 1010. — XV, 1358, 1371, 1491, 1422, 1468, 1630, 1631, 1646, 1718. — XVI, 310, 398, 522, 1152, 1153, 1154. — Juvenius, XI, 348. — Pallonia Proba, XIX, 806, 807. — Sulpicius Severus, XV, 93, 232. — S. Gaudentius, XX, 981, 952, 976. — Rufinus, XXI, 1140. — S. Hieronymus, XXIII, 940, 942; XXVI, 533, 751, 1061. — S. Augustinus, XXII, 607, 641; XXXIII, 141; XXXIV, 206, 207, 208, 209, 213, 380, 382, 383, 429, 443, 415, 446, 487; XXXVII, 1008, 1343; XXVIII, 161; XL, 333; XLII, 613, 614, 616, 617; XLIV, 171, 183, 258, 260, 271, 433, 471; XLV, 1144, 1179, 1271, 1274, 1496, 1533, 1554, 1555. — Marius Mercator, XI, VIII, 115, 116, 117. — Cassianus, XLIX, 632, 633, 756, 757. — S. Eucherius, L, 910, 911, 912. — S. Prosper, LI, 237, 238, 239, 735. — S. Petrus Chrysologus, LII, 193, 225, 247, 410, 424. — S. Leo Magnus, LIV, 211. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 254. — Gennadius, LVIII, 945. — S. Avitus, LIX, 330, 332, 333, 338. — Prudentius, LX, 805, 857, 858. — Ammonius, LXI, 1073. — S. Paulinus Nolan., LXI, 441. — M. Claud. Victor, LXI, 938. — Eusebius, LXII, 607, 612, 613. — S. Fulgentius, LXV, 668, 669. — Dionysius Exiguus, LXVII, 381. — Primasius, LXVIII, 440, 441. — Cassiodorus, LXX, 21, 1017. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1163. — S. Gregorius Magn., LXXV, 661, 670, 861, 907, 979; LXVI, 96, 250, 251, 487, 1136; LXXVII, 317, 741, 806, 893, 9694; LXXIX, 21, 151, 152, 346, 347, 607, 608, 614, 616. — S. Paterius, LXXIX, 690, 691. — Taio, LXXX, 754, 755, 917. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 131, 1256. — Pirminius, LXXXIX, 1031. — Ven. Beda, XCI, 51, 52, 53, 54, 55, 209, 210, 211, 269, 271, 273, 277, 278; XCIII, 229, 230, 231, 232, 273, 274, 275. — S. Hildebertus, CXVI, 114. — S. Paulinus Aquileiens., CXIX, 291. — Alcuinus, C, 522, 523. — Smaragdus, CII, 123. — Sedulius Scotus, CIII, 67. — Claudius Taurinensis, CIV, 880. — Halitgarus, CV, 639. — Rabanus Maur., CVII, 486, 491; CVIII, 921, 1148; CXI, 233. — Walafridus Strab., CXIII, 89, 90, 91. — Angelomus, CXV, 134, 135, 136, 137, 138, 139. — Haymo, CXVII, 93. — Lupus Servatus, CXIX, 625. — Paschasius Rodbertus, CXX, 196, 218, 299, 404, 419, 421. — Hincmarus Remensis, CXXV, 196, 209, 429, 444. — S. Remigius Antiochenensis, CXXXI, 61, 65, 805. — S. Odo, CXXXIII, 123, 515. — Atto Vercellensis, CXXXIV, 143. — S. Bruno Herbipolensis, CXII, 375. — S. Odilo, 1007. — Othobon, CXLVI, 65. — Lanfrancus Cantuar., CL, 305. — S. Bruno Carthusian., CLII, 152, 641. — Lanfrancus, CL, 350. — S. Bruno Carthusian., CLII, 750. — Radulphus Ardens, CLV, 1828. — Guibertus, CLVI, 73, 74, 75, 99, 100. — Godfridus, CLVII, 256, 257. — S. Bruno Signacensis, CLXIV, 166, 167, 981. — Rupertus, CLXVIII, 286, 287, 1520. — Hildebertus, CLXXI, 345, 997, 998. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1117. — Godfridus, CLXXIV, 278, 361. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 59, 40, 41, 164, 397; CLXXVI, 287, 288, 289, 293; CLXXVII, 320. — Petrus Abelardus, CLXXVIII, 782, 783, 1421. — S. Bernardus, CLXXXII, 676; CLXXXIV, 800. — Zacharias, CLXXXVI, 319. — Robertus Pulvis, CLXXXVI, 753. — Ernaldus, CLXXXIX, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548. — Petrus Lombardus, CXCI, 295, 1588. — Magister Bandinus, CXCI, 1048. — Hugo Rothomagens., CXCI, 1306, 1507. — Gerhohus, CXCI, 506, 869, 870, 936, 972, 1196, 1239. — Sancta Hildegardis, CXCVII, 748. — Adamus Scotus, CXCVIII, 246. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1670, 1671. — Petrus Cellensis, CCII, 769, 996. — Philippus de Harveng, CCIII, 584, 595, 614, 1167. — Petrus Cantor., CCV, 52. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 691. — Petrus Pictaviensis, CCXI, 962, 1011.

III. — Post lapsus.

Datur explicatio vers. 8-21 cap. in Genes, seu de Dei ambulatione in paradiso et interrogationibus ad Adamum et Evam, et istorum confessione et excusatione, de maledictione serpentis et Salvaloris promissione; de penis Adamo et Evae inflictis; de tunicis pelliceis, et ejectione de paradiso; de cherubim flammeoque gladio.

Tertullianus, I, 528, 1188, 1257; II, 286, 314, 515, 745, 833. — Novatianus, III, 848, 849, 893, 898, 935. — S. Cyprianus, IV, 461, 629, 630, 733, 762. — Magnus, V, 346. — Lactantius, VI, 323, 324, 323, 756, 757, 933, 934. — S. Hilarius, IX, 302, 318, 319, 440, 479, 484, 609, 618, 648, 719, 839, 841, 930, 931. — S. Zeno, XI, 314, 318. — Firm. Maternus, XII, 1037, 1038. — S. Philastrius, XII, 1114, 1115, 1238, 1239. — S. Ambrosius, XIV, 275, 301, 306, 308, 314, 521, 701, 823, 812, 939, 917, 963, 977, 1121, 1158, 1159; XV, 1201, 1202, 1206, 1228, 1241, 1304, 1323, 1353, 1457, 1458, 1476, 1481, 1487, 1614, 1718, 1719; XVI, 311, 521, 522, 1143, 1151, 1252. — Juvenius, XIX, 319. — Coel. Sedulius, XIX, 600. — Faltonia Proba,

XIX, 807, 808. — Sulpicius Sever., XX, 93, 232. — S. Gaudentius, XX, 832. — Rufinus, XXI, 1140, 1141. — S. Hieronymus, XXII, 400, 406, 639, 732; XXIII, 714, 943; XXV, 697; XXVI, 633, 751, 1064; XXX, 85. — S. Augustinus, XXXII, 601, 603; XXXIV, 261, 203, 203, 208, 212, 214, 218, 353, 354, 379, 781, 383, 392, 420, 433, 447, 449, 450, 451, 453, 487; XXXV, 1613, 2039, 3040; XXXVI, 896; XXXVII, 1341, 1586, XI, 201, 211, 281, 332, 333, 379, 387, 398, 422, 423, 450; XII, 567, 586, 420, 422, 423; XIII, 124, 125; XLIV, 183, 417; XLV, 1070, 1581, 1442. — Mar. Mercator, XLVIII, 199, 311, 312, 313, 314. — S. Eucherius, I, 912, 913, 914, 915, 916. — S. Petrus Chrysologus, LII, 223, 277, 409, 478, 479, 576. — S. Salvianus, LIII, 37. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 349, 570, 447, 575. — Prudentius, LX, 806, 858, 879, 860. — M. C. Victor, LXI, 334, 339. — S. Paulinus Nolan., LXI, 643, 647. — Ammonius, LXI, 1073. — Eusebius, LXII, 630, 631. — Boetius, LXIV, 1533. — S. Fulgentius, LXV, 447, 453, 456, 478, 479, 503, 605, 728, 729. — Primasius, LXVIII, 440. — Cassiodorus, LXX, 479, 860, 1013, 1017, 1324. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 164. — Vitae Patr., LXXI, 581. — S. Gregorius Magn., LXXV, 661, 664, 979; LXXVI, 231, 314, 361, 361, 401, 493, 553, 557, 707, 709, 719, 763, 766, 767, 775; LXXVII, 317, 741, 806, 893, 894; LXXIX, 519, 568, 569, 606. — S. Paterius, LXXIX, 691, 692, 693, 694, 695. — Taio, LXXX, 754, 755. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 99, 131, 1236. — Pirminius, LXXXIX, 1031. — Ven. Beda, XCI, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 213, 214, 215, 280, 285; XCIII, 232, 233, 234, 290, 281, 283, 285. — S. Hildebertus, CXVI, 114. — Alcuinus, C, 523, 524, 523, 777, 851. — Freculphus, CVI, 921. — Rabanus Maur., CVII, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501; CVIII, 367, 427, 530; CIX, 716; CXI, 31, 99, 161, 234, 235, 334; CXII, 296, 461. — Walafridus Strab., CXIII, 92, 93, 94, 95, 96, 97. — Angelomus, CXV, 110, 141, 142, 143, 144, 145, 146. — Haymo, CXVIII, 443, 629. — Florus, CXIX, 127. — Lupus Servatus, CXIX, 602, 625. — Paschasius Radbert., CXX, 120, 239, 404, 419. — Ratramnus, CXXI, 85. — Alvarus Cordubensis, CXXI, 460. — Joannes Scotus, CXXII, 849, 850, 851, 852, 853, 854. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 209. — S. Remigius Antiochenensis, CXXXI, 63, 66, 67, 68. — S. Odo, CXXXIII, 123, 400. — Atto Vercellensis, CXXXIV, 400. — Ratherius, CXXXVI, 193. — S. Bruno Herbipolensis, CXLI, 268, 287, 512. — Lanfrancus Cantuariensis, CL, 205. — S. Bruno Carthusian., CLII, 623, 1331. — Guibertus, CLVI, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79. — Godfridus Vindocinensis, CLVII, 256. — Vernerus, CLVII, 958. — S. Anselmus Cantuariensis, CLVIII, 393. — Callistus II pap., CLXIII, 1578. — S. Bruno Signacensis, CLXIV, 168, 169, 170, 171; CLXV, 879. — Franco, CLXVI, 729. — Rupertus, CLXVII, 300, 301, 302, 503; CLXVIII, 1530. — Hildebertus, CLXXI, 344. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1119, 1120. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 42, 43, 597, 723. — Petrus Abelardus, CLXXVIII, 783, 784, 1421. — S. Bernardus, CLXXXII, 460; CLXXXIII, 166, 167, 266, 268, 386, 429, 441, 434, 460, 508; CLXXXIV, 183, 184, 696, 799. — Zacharias, CLXXXVI, 169. — Robertus Pulvis, CLXXXVI, 753. — Petrus Venerah., CLXXXIX, 121, 371, 692, 973. — Ernaldus, CLXXXIX, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549. — Petrus Lombardus, CXCI, 293, 391, 1513. — Hugo Rothomagens., CXCI, 719. — M. Bandinus, CXCI, 1019, 1050. — Gerhohus, CXCI, 265, 601, 604, 969, 1157, 1259. — S. Hildegard, CXCVII, 914. — Adamus Scotus, CXCVIII, 246, 586. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1073, 1074, 1075. — Petrus Cellensis, CCII, 985. — Philippus de Harveng, CCIII, 19, 593, 594, 595, 622, 1167. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 691. — Petrus Pictaviensis, 962, 966, 1011.

Cum ex citatis Patribus, quidam hinc questiones specialiter tractant et velut ex professo: conveniens nobis videtur eorum opera hic consignare ad abundantiam utilitatis et notationis.

Lactantius. — De priorum parentum culpa et poena, VI, 319-325.

Jo. Isaacus. — Notae in Adamum et Evam ex doctrina Lactantii, VI, 931-933.

Anonymi. — Dissertatio de priorum parentum ex doctrina S. Zenonis, XI, 121-124.

S. Ambrosius. — Lib. de paradiso, XIV, 275-314. Epistola, XVI, 1142-1145.

Rufinus. — Lib. de fide, XXI, 1159-1143.

S. Augustinus. — De Genesi contra Manichaeos, XXXIV, 371-408. De Genesi ad litteram, XXXIV, 444-454.

Gennadius. — De ecclesiasticis dogmatibus, LVIII, 993-996.

S. Avitus. — Poema de initio mundi, LIX, 327-350.
 Prudentius. — Cathemerinon, LIX, 8-6, vers. 113, et Hamartigenia, 1074, vers. 856-860.
 S. Gregorius Turonens. — Historia ecclesiastica, LXXI, 163-164.
 S. Paterius. — Expositio in Vet. Testam., LXXIX, 687-696.
 Pirminius. — Scarapsus de singulis libris canonicis, LXXXIX, 1031-1032.
 Taio. — Sententiæ, LXXX, 753-755.
 Ven. Beda. — Commentarium in Pentateuchum, XCI, 206-215. Questiones in Genes., XCIII, 269-283.
 Alcuinus. — Interrogationes et responsiones in Genes., C, 521-525.
 Rabanus Maurus. — Commentarium in Genes., CVII, 476-502. Questiones in Genes., CVII, 471-501. De Adamo, XI, 31. Lib. de universo, CXI, 233-235.
 Walafridus Strabus. — Glossa ordinaria, CXIII, 86-98.

Joannes Scotus. — De divisione naturæ, CXXII, 854-856.
 Remigius Autissiodorens. — Commentarium in Genes., CXXXI, 60-68.
 Guibertus. — Morales in Genes., CLVI, 63-78.
 Rupertus. — De Genes., CLVII, 276-318.
 Honorius Augustodunens. — Elucidarium, CLXXII, 1117-1123.
 Hugo de S. Victore. — Elucidationes in Pentateuchum, CLXXV, 39-44.
 Robertus Pullus. — Sententiæ, CLXXXVI, 746-753.
 Ernardus. — Hexameron, CLXXXIX, 1335-1347.
 S. Hildegardis. — Scivias, CXCVII, 391-395.
 Adamus Scotus. — De tripartito tabernaculo, CXCVIII, 614-624.
 Petrus Comestor. — Historia ecclesiastica, CXCVIII, 1037-1074.
 Petrus Pictaviens. — De operibus sex dierum, CCXI, 960.

XLI.

INDEX DE PECCATO ORIGINALI

VEL DE PRIMORUM PARENTUM LAPSU,

IN QUO OMNIA QUÆ SCRIPSERE PATRES ORDINE REFERUNTUR ANALOGICO.

Index ille, ne bis in unum redundaret, hic tantum memoratur, et ad Indicem de peccatis infra subji-
 citur; quem adeat lector benevolens.

SERIES INDICUM QUINTA.

In hac quinta serie, undecim Indices complectente, omnia quæ spectant ad Scripturam sacram, quatenus verbum Dei et totius religionis fundamentum, exhibebimus. Primo quidem referemus quidquid dixere Patres de Scripturarum inspiratione, authenticitate, veracitate, etc., deinceps apponemus omnes Commentarios generales in Scripturas; omnes Explanations in varia uniuscujusque libri capita et in locos notabiliores; posthæc apparebit Index exegeticus omnium versiculorum, a primo Genesis ad ultimum Apocalypsis, juxta librorum ordinem canonicum, ita ut lector uno intuitu conspiciet omnes scriptores, ordine chronologico a Tertulliano ad Innocentium III, sæpe ducentos aut trecentos numero, qui talem talemve Scripturæ versiculum elucidarunt vel commentati sunt. Præterea, subji-
 cientur Indices de Allegoriis, de Figuris, de Parabolis tum Veteris tum Novi Testamenti; denique evolvuntur ordine alphabetico tum viri, tum mulieres utriusque Testamenti no-
 biliores, de quibus Patres in scriptis mentionem fecerunt. His factis, ne unum quidem verbum, vel iota Scripturarum in *Patrologiæ Cursu* relatum, nos præteribit, et si alibi labores plus quam Herculeos promissimus, hæc sola series promissionis veritatem probabit.

XLII.

INDEX SCRIPTURARIUS

REFERENS SCILICET QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE SANCTARUM SCRIPTURARUM INSPIRATIONE, AUCTORITATE, EXCELLENTIA, ETC. ETC.,

RERUM ORDINE LOGICO DIGESTUS.

MONITUM.

Indicem hunc apponere statuimus veluti necessarium ad tres subnexos Indices proœmium, cujus adjuvamento facilius et certior ad illos patebit aditus. Verum enim vero hoc in Indice vicissim agemus de sanctarum Scripturarum inspiratione, auctoritate, excellentia et integritate; de illarum canone, auctoribus, versionibus, interpretatione et sensibus variis; præterea sermonem habebimus de Scripturarum divisione, nimirum de Veteri et Novo Testamento et de cunctis uniuscujusque libri; denique referemus generales de sacra Scriptura tractatus, et sic lectori omnia Patrum dicta de sacris libris uno intuitu, et non sine magno commodo, conspiciere licebit.

I. — De inspiratione sacre Scripturæ.

Divinitas S. Scripturæ ostenditur, Tertull. I., 368 et seqq. Scripturæ deificæ, id. III. 1039. Libri Veteris Testamenti a viris divino Spiritu inundatis editi, id. 378. — Scripturæ divina cur deinceps dicatur, S. Ambrosius. XVI. 803. — Omnia verba Scripturæ divinitus inspirata. S. Hieronym. XXII. 431. Scripturæ omnes Spiritu sancto inspiratæ, id. XXIV. 332. Scripturæ a Spiritu sancto editæ, id. XXV. 1223. — Scriptores sacri uno Spiritu locuti sunt. S. August. XXXIV. 1175, 1176. In ea (Scripturæ) Deus ipse loquitur, id. XXXII. 864, et hoc ostendit Apostolus, id. XLII. 646. Scripturæ sacra est Chirographum Dei, id. XXXVII. 1880. Scripturæ sacra est venerabilis stylus Spiritus Dei, id. XXXII. 747. S. r. pturæ divinitus inspiratæ, id. XLII. 1175, 1185. Quasi litteræ sunt nobis a Deo directæ, id. XL. 1050. — Quæ sanctis Scripturis Spiritus divinus inseruit, Cassianus, XLIX. 728. — Sacrarum Scripturarum auctor Deus. S. Leo Magnus. LVI. 880. — Omnis Scripturæ divinitus inspirata est, S. Maximus Taurin. LVII. 749. S. I.aur. Novar. LXVI. 105. — Unde probamus libros reliquos nostræ divinæ esse inspiratione conscriptos, Juallius. LXVIII. 42. — Unde probetur Scripturam esse divinam et traditam a Deo, Cassiodorus, LXX. 19. Scripturæ divinæ libri omnes superna luce et virtute Spiritus sancti resplescent, *ibid.*, 1109. Scripturæ sacra lingua Dei vocatur, *ibid.*, 540. — Spiritus sanctus loquitur per scriptorem sacrum quæ sunt illius, et scriptor ipse, eaque Dei sunt, in se, tanquam de altero scribit, S. Gregor. Magu. LXXV. 518. Scripturæ sacre est calamus quo libri sacri a Spiritu sancto sunt scripti, *ibid.*, 517. Inspiratio Scripturæ sacre, *ibid.*, LXXXIX. 19. In Scripturæ non prophetarum et patriarcharum, sed Dei vox auditur, id. LXXXIX. 148. — Auctor autem earundem Scripturarum Spiritus sanctus esse creditur, S. Isidorus Hispal. LXXXIII. 750. — Quod in Ecclesiâ sanctam Spiritus sanctus Novum et Vetus Testamentum plenissime inspiravit, S. Hildef. Tolet. ICVI. 139. — Omnes hos libros idem Eadra divino afflatus Spiritu reparavit, cunctaque prophetarum volumina correxit. Raban. Maur. CVII. 566. Hi sunt scriptores sacrorum librorum, divina inspiratione loquentes *ibid.* 367; CXI. 110. Auctor autem earundem Scripturarum Spiritus sanctus esse creditur; id., CVII., 567. Eudras scriba post incensam legem a Chaldeis, dum Judæi regressi fuissent in Jerusalem, divino afflatus Spiritu, bibliothecam Veteris Testamenti reparavit, id. CXI. 121. Singuli in singulis cellulis (ut quidam asserunt), separati, ita omnia per Spiritum sanctum interpretati sunt, *ibid.*, 122. Scripturæ a Dei inspiratæ, id. CVIII. 1134. — Omnis Scripturæ divinitus inspirata Veteris ac Novi Testamenti, Walafrid. Strab. CXIII., 752. ignea vocatur, quia inspirata revelatione Spiritus sancti, *ibid.*, 53. Omnis Scripturæ sacra, Scripturæ canonice, unus liber est, qui ad unum tendit, et ab uno Deo profecta, uno eodemque Spiritu conscripta est. Rupertus. CLXIX. 18. Neque enim voluntate humana allata est aliquando Scripturæ sacra, sed Spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines, *ibid.*, 1091. Vox de

cælo Scripturæ sacra, *ibid.*. Quæ Scripturæ divinitatis nomine singulariter appellari debeant. Hugo de S. Victore. CLXXV., 9.

II. — De auctoritate Scripturæ sacre, et de ejus veracitate.

Scripturæ sacre majestas et auctoritas. Tertull., I., 586 et seqq., 416, 469; II., 167. Divinarum Scripturarum sequenda auctoritas, id. — III. 1058, 1065, 1111. — Scripturæ auctoritas, S. Hilarius, IX, 1045. — Græcorum Scripturæ sacre codicum potior est auctoritas, S. Ambros. XVI, 839. — Auctoritas Scripturarum sectanda, S. Hieronym. XXIV, 122. Nec parentum, nec majorum error sequendus est, sed auctoritas Scripturarum et Dei docentis imperium, *ibid.*, 743. Si ad Scripturæ sanctas admissa fuerint velut officiosa mendacia, quid in eis remanebit auctoritatis, id., XLII, 648. Utrum scriptorem SS. Scripturarum mentiri oportuerit, *ibid.*, 566. Fluctuat auctoritas Scripturarum si scriptores potuerint officiose mentiri, *ibid.*, 567. — De auctoritate canonice Scripturæ divino Spiritu conditæ. S. August. XLI, 518. Agnoscit necessitatem fidel et Scripturarum auctoritatem, id., XXXII, 723. Scripturarum auctoritatem de medio auferunt Manichæi, dum quædam accipiunt, quædam respuunt, id., XLII, 506, 597. XLV, 1008. Scripturæ sacre divina auctoritas, id., XXXII, 723, 842, 852, XLII, 219. Scripturæ auctoritas mirabilis, id., XLI, 587, 559, et eminentissima, *ibid.*, 518. Scripturæ sancta in summo et celesti auctoritatis culmine collocata, id., XXXIII, 277, 278. Solos auctores librorum canonicorum non errasse aliquid scribendo credendum est, *ibid.*, 276, 284, 285. Scripturæ canonice auctoritas nulli cedit, id., XLI, 517, 678. Scripturarum auctoritas unde probanda, *ibid.*, 245, 248, 285, 284, 452, 485, 486, 517, 626. Scripturæ auctoritas in narratione rerum gestarum quanta, id., XLI, 599, 600. Scripturarum Veteris Testamenti auctoritas commendata a Christo et apostolis ejus, id., XLII, 657, 638, 647. Scripturæ auctoritas non culpam in propter peccata quæ refert, imo laudanda et diligenda, *ibid.*, 438, 439, 440. Scripturis, quæ in Ecclesia canonice nominantur, sine ulla dubitatione credendum, id., XXXIII, 598. Nihil credi voluit Christus adversus confirmatam Scripturarum auctoritatem, id., XLII, 284. Quod Scripturæ divine præscribit auctoritas, aut universa frequentat Ecclesia, observandum est, id., XXXIII, 302. Titubet fides, si divinarum Scripturarum vacillet auctoritas, id., XXXIV, 35. Scripturæ sanctæ auctoritatem frangere conantur, qui aliquid ei mendacium tribuunt, id., XL, 404. Scripturæ canonice auctoritati nullus quamlibet sanctus et doctus vir comparandus, id., XLIV, 581. Si ratio contra divinarum Scripturarum auctoritatem redditur, quamlibet acuta sit, fallit verisimilitudine, nam vera esse non potest, id., XXXIII, 588. Scripturæ summæ est veritas, id., XXXIII, 879, 860. Dum Scripturæ testimonium aliquod ex auctore sumit, non propterea cætera illius auctoris scripta confirmat, id., XXXIV, 758. — Scripturæ eorum, cujus auctoritas quasi firmamentum in Ecclesia posita, et per totum

orbem extensa.—S. Prosper Aquit. LI, 288.—Scripturæ sacræ auctoritas indubitabilis.—S. Leo Magnus. LIV, 314. Scripturæ divinæ ab Hebræis servatæ testimonium præbent contra ipsos evangelicæ veritatis hostes, S. Maxim. Taurin. LVIII, 335.—De auctoritate Scripturarum, Junil. LXVIII, 20. Qui libri sunt perfectæ auctoritatis, *ibid.* Qui mediæ, *ibid.* Qui nullius auctoritatis sunt, *ibid.* Quæ auctoritas Scripturarum in Ecclesiis primum sit sequenda, — S. Hildeb. Tolet. XCVI, 139. Ad quos recurrendum, cum sacræ Scripturæ auctoritas non occurrat, Ivo Carnot., CI, XI, 285. De re obscurissima non esse disputandum sine auctoritate divinarum Scripturarum, *ibid.*, 314. — De divinarum Scripturarum et traditionis auctoritate, S. Bruno Signiensis, CLXIV, 84. — De auctoritate et librorum sacræ Scripturæ, Hugo de S. Victore, CI, XXV, 15. — Nihil auctoritatis canonicis remanebit Scripturis, si ad eas mendacia fuerint admissa. Gratianus, CLXXXVII, 50. Non debetur per auctoritas Scripturis et expositionibus earum; *ibid.*, 51.

III. — De excellentia sanctarum Scripturarum.

Earum (Scripturarum) prædicatione Christiani spem fiduciamque suam recreabant, Tertull. I, 489. Scripturarum omnium consonantia, *id.*, II, 632.—Plus roboris dabitur et magis ac magis intellectus cordis operabitur scrutanti Scripturas veteres ac novas, S. Cyprian. IV, 677.—Scripturæ nihil non habent auctore suo dignum, S. Hilarius IX, 788. Quidquid in his est, excelsum, divinum, rationabile et perfectum est, *ibid.* Scripturis non modo nihil sapientius, sed et eloquentius nihil, *ibid.*, 513. Scripturæ quam multa scientia nos imbuant, *ibid.*, 596, 597. Scriptura omnis ad celestium bonorum spem nos vocat; *ibid.* 518. Scripturis Deus ad cognitionem sui nos erudit, *id.*, I, 171. Eloquis Dei anima relecta tanquam pabulum aliquod vitæ æternæ in se continet, *id.* IX, 549. Iter libri sit divina Scriptura. S. Ambrosius XV, 1394. Omnes edificat. S. Ambros. XIV, 1157. Habet verbum Dei opulas, alias fortiores ut lex et Evangelium, alius suavior, ut sunt, Psalmi et Cantica canticorum, *id.* XV, 1317. Bona pasqua sunt libri Scripturarum celestium, *ibid.* 1390. Deus præceptis salutariibus eas replevit, quibus infirmitas animæ sanaretur. S. Ambros. XIV, 1012. Remedium tædiorum omnium, atque in tentationibus unum perfrugium sunt, *ibid.* 819. Scriptura divina convivium Sapientiæ est, *id.* XVI, 71. Deambulat in paradiso Deus, quando divinas Scripturas lego, *ibid.* 1154. Pretium Scripturæ fides nostra est, *ibid.* 1045. Quanto amplius in corde rominatur, tanto salubriorem dulcedinem menti exhibet, *id.* XVII, 866. Ad rescandam vitia acutissima est, *ibid.* 926. Panis est animarum, *ibid.* 831. Pabulum et vita est, *ibid.* 663.

Mos Scripturarum ut ad poenitentiam provocent. S. Hieronymus. XXIV, 235. Doctrina Scripturarum, muros firmisissimos, *id.* XXV, 1267. Eruditio Scripturarum germinat virgines, *ibid.* 1489. Per Scripturas nota fecit Deus universa mysteria, *id.* XXVI, 452. Quando utilis est Scriptura audientibus, *ibid.* 523. Fructus meditationis Scripturarum, *ibid.* 459. Arma scientiam Scripturarum, et carnis vitia non amabis, *id.* XXII, 1078, 1124. Majestas divinas Scripturæ admiranda, *id.* XXIV, 596.

Scripturæ sacræ laus et dignitas. S. August. XXXII, 864, XXXIII, 508, &c. Scripturarum Veteris Testamenti dignitas et excellentia; *id.* XLII, 74. Scriptura sacra cæteris antecellit; *id.* XLIII, 128. Sacræ Scripturæ cum profana comparatio; *id.* XXXIV, 64. Fides ex Scripturis concepta est; *id.* XLI, 646. Magna excellentia Scripturæ præ litteris promissa; *id.* XXXII, 748. Scripturæ sacræ omnibus sæculi deliciis suavior; *ibid.* 810. In Scripturis satietas sine fastidio; *id.* XXXVIII, 50. Scriptura sic loquitur, ut altitudine superbos irrideat, profunditate attentos terreat, veritate magnos pascat, affabilitate parvulos nutriet; *id.* XXXVIII, 523. Scripturæ sacræ simplicitas, *id.* XXXII, 686, 725, 847. Scripturæ sacræ mira profunditas, *ibid.* 725, 810, 853, 1315, XXXIII, 516. Scripturarum concordia, *id.* XI, X, 600. Scripturarum etiam diversi sunt scriptores, omnia tamen ita sibi concordant, ut tanquam uno ore dicta inventantur, *id.* XLII, 249. Scripturarum latebræ maxime valent ad amorem veritatis accendendum, etc., *id.* XL, 390. In Scripturis quædam ad fidem et doctrinam tantum pertinent, quædam ad mores componendos, *id.* XXXIV, 887, 888, 889. Scriptura non asserit nisi catholicam fidem rebus præteritis, presentibus et futuris, *ibid.* 71. Scripturarum prope omnis pagina nihil aliud sonat, quam Christum et Ecclesiam toto orbe diffusam, *id.* XXXVIII, 269, XLII, 465. Scriptura vetus non nisi ad

commendandum Christi adventum et præsignandum Ecclesiam, *id.* XL, 515, 515. Scriptura nova Christum narrat, et dilectionem monet, *id.* XL, 575. Quomodo Scriptura informat mores hominum, *id.* XXXIV, 71. Omnis morbus animi habet in Scripturis medicamentum suum, *id.* XXXVI, 557. Scriptura Dei munit nos adversus scandala, *id.* XXXIII, 266, 267, 270. Scriptura omnis ad id unum tendit ut fides, spes, charitas in animo edificetur, *id.* XLII, 951. Ad commemorationem fidei nostræ, ad consolationem apeli nostræ, ad exhortationem charitatis nostræ propheticos et apostolicos libros legimus, *ibid.* 294. Scripturæ plenitudo finisque, amor Dei et proximi, *id.* XXXIV 51, 59. Scripturæ omnes nihil aliud te docent, nisi continentiam ab isto sæculo, ut amor tuus currat in Deum, *id.* XXXVIII, 264, 695. Scripturarum utilitas, *id.* XXXVI, 564. Scriptura tecta figuris et sacramentis est cælum nubibus operum, *id.* XXXVII, 1908, 1909. Quare gladius his acutus Scriptura vocatur, *id.* XLI, 692. Scripturæ tanquam lucerna in huius sæculi nocte accensæ, *id.* XXXV, 1662; XXXVIII, 1567. Scriptura sacra nubes est, *id.* XXXVI, 457; XLII, 266. Scriptura sacra speculum, *id.* XXXVII, 1588; XLII, 438, 440; XLIII, 89; XL, 702. Divinus thesaurus, *id.* XXXVIII, 1181; XL, 670. Veteris Testamenti libri quatenus jam utiles sunt, *id.* XLII, 237, 238; XLIV, 158.

Scriptura divina agro opimo ac fertili comparatur. Cassianus. XLIX, 725. Scripturæ sacræ auctoritate demones repellendi; *ibid.*, 1255.

Lectio divinarum Scripturarum cibum perennis eloqui acquirimus. S. Maximus Taurin. LVII, 564. Ab illecebris mundi Scripturæ nos revocant; *ibid.*, 340.

Scripturæ sanctæ omnes scientiæ inferiores. Eusebius, LXII, 628. De virtute Scripturæ divinæ. Cassiodorus, LXX, 1151. Scripturæ sanctæ nihil supervacuum habent; *ibid.*, 17. Nihil vanum in Scripturis sacris continetur; *ibid.*, 1159.—Scripturæ sacræ potentia. Cassiodorus. LXX, 22, 1151. Scripturæ sacræ pascua populi fidelis; *ibid.*, 698. Divina Scriptura cur favis distillans vocetur; *ibid.*, 1077.

Scriptura sacra dicitur fluvius, in quo agnus amulet et elephas natet. S. Gregor. Magn. LXXV, 615. Vocatur modo cibus, modo potus; *ibid.*, 540. Messis et divitiæ; *ibid.*, 1068. Scriptura sacra dicitur ager et vinea; *ibid.*, 1150. Lucerna; *id.*, LXXVI, 107, 848. Arcus Ecclesiæ; *ibid.*, 135. Scriptura dicitur turris ex qua mille elypei pendunt; *ibid.*, 971. Scriptura sacra cæteris libris longe anteposenda; *ibid.*, 135. Ejus excellentia; *ibid.* Qui in Scriptura sacra charitatem Dei et proximi legendo non quaerunt ex herba et cortice pascuntur; *ibid.*, 140. In Scriptura sacra docet Deus quidquid scire nos docet; *ibid.*, 271. Sacra Scriptura rotæ similis, ascendit et descendit; *ibid.*, 839. Scriptura omni ex parte edificat; *ibid.*, 851. Scriptura sacra cælo comparatur; *ibid.*, 885. Scriptura sacra similis silici, ex quo, licet frigido, ignis excutitur; *ibid.*, 1058. Scriptura sacra mons quidem est; *id.*, LXXIX, 474. Ignis; *ibid.*, 475. Fons et puteus; *ibid.*, 515, 515. Ecclesiæ fundamentum est Scriptura sacra. *Ibid.* 146. Scriptura sacra plaustrum nomine figurata; *ibid.*, 302.

Omnem scientiam atque doctrinam Scriptura sacra sine aliqua comparatione transcendit. Tâo Casaranges, LXXX, 790. Per præcepta Scripturæ sacræ reviviscimus, qui mortui in culpa jacebamus; *ibid.*, 791.—Scriptura sacra est mensa Christi. Alcuin, C, 630.—De eminentia sacrarum Scripturarum et ad quid omnis scientia referenda sit, Rabanus Maurus, CVII, 579. Aliud cum istis (litteris sacris) nihil est comparandum; *id.*, CXI, 106. Sanctarum lectio Scripturarum divina est præcognitio non parva beatitudinis; *id.*, CXII, 1253. In his enim quasi in quodam speculo homo seipsum considerare potest, qualis sit, vel quo tendat; *ibid.* Lectio assidua purificat animam, timorem incutit gehennæ, ad superna gaudia cor instigat legentis; *ibid.* Gemitum confert donum lectio sanctarum Scripturarum; *ibid.*, 1334. Intellectum mentis erudit; *ibid.* A mundi vanitatibus abstractum hominem ad amorem Dei perducit *ibid.*—Omnes plane Scripturæ sacræ ad animarum salutem scriptæ sunt, ut proficiamus in eis in veritatis agnitione; *ibid.*, 1234.—De commendatione S. Scripturæ. Walafrid Strab., CXIII, 25.—Scripturæ pluvie dicuntur per similitudinem. S. Bruno Carthus., CI, II, 678. Statera dicuntur; *ibid.*, 926. Mensa; *ibid.*, 978. Cæli; *ibid.*, 1059.

Scripturæ sacræ portus. Guibertus, CLVI, 178.

Sacra Scriptura omnis veritatis, quam ratio colligit, auctoritatem continet. S. Ansel., Cant. CLVIII, 528. Qui pœ vivere querit, sanctam Scripturam meditatur; *ibid.*, 536.

Evangelia et apostolorum Epistolæ. Moysi et prophetarum Libri, quasi quædam fercula deliciis omnibus repleta apponunt nobis. S. Bruno Signiensis, CLXV, 466.

Scripturam sacram legere et celebrare festivitatem

Rupertus, CLXVIII, 815. Scriptura sacra est via ad eum; *id.*, CLXVII, 866. Significatur per columbam; *ibid.*, 441. Scriptura sacra adpeditio significatur per pinguedinem terræ, vel abundantiam frumenti et vini; *ibid.*, 461, 462. Scriptura sacra est paradisus voluptatis; *ibid.*, 697. Scripturas sacras legendo exploramus terram optimam; *ibid.*, 875. Scriptura sacra est terra viventium; *ibid.*, 958. Generat amorem in anima; *ibid.*, 1575, 1576. Scripturas prophetica significatur per imbrem temporaneum, apostolica vero per serotinum; *id.*, CLXVIII, 92. Scriptura sacra dicitur aurum et argentum; *ibid.*, 248. Scripturae sermo castus nitet ut argentum, rutilat velut aurum; *ibid.*, 1557. Quod sancta veteris instrumenti Scriptura ille ager sit, et quam ob causam convenienter agri nomine significata sit. *Id.* CLXIX, 15. Quod non in una parte agri, sed per totum agrum sacra Scripturae thesaurus i-te; *ibid.*, 16. Scripturae sacrae aquarum nomine solent aliquando significari; *ibid.*, 1091. Totius quoque solent assimilari; *ibid.* — Scripturarum lectio custos pudicitiae. Hildebert, CLXXI, 197. Scriptura est specula, custodia, mensa; *ibid.*, 315. Mensa coronata; *ibid.*, 350. Speculum nostrum; *ibid.*, 374. Panis animæ; *ibid.*, 588, 678. Scriptura sacra est apotheca gratiae; *ibid.*, 594. Sacra Scriptura est aqua salutaris, quæ lavat, reficit et refrigerat; *ibid.*, 665. Est via salutis; *ibid.*, 712. Scriptura sacra pascua sunt sacra; *ibid.*, 780. Scriptura sacra thesaurus pastorum et Christianorum; *ibid.*, 818. Scripturae sacrae præstantia; *ibid.*, 862. — Scriptura sacra remedia præbet contra tentationes. Godfrid, CLXXIV, 60, 167. Scriptura sacra regno Dei comparatur; *ibid.*, 154. Scripturae sanctæ meditatio dulcedinem spiritus nutrit; *ibid.*, 721. Seges sacra est Scriptura; *ibid.*, 1039. — Quod divina Scriptura ab aliis distinguitur. Hugo de S. Victore, CLXXV, 11. De fructu divinæ lectionis; *ibid.*, 20. Quem fructum sacra Scriptura ex aliis capiat, et quid aliis præstet; *ibid.*, 20. De materia divinæ Scripturae; *ibid.*, 24, et CLXXVII, 376. — Scripturae sacrae sunt vasa sacra. S. Bernardus, CLXXIV, 762. Quatuor Scripturae sacrae officia; *ibid.*, 178. Eo omnis Scripturarum intentio spectare videtur, ut credamus, speremus, diligamus. Guerricus abbas, CLXXXV, 154. — Scriptura sancta lucerna est. Petrus Lombardus, CXCI, 1096. Scriptura divina mensa refertur est; *ibid.*, 657. Scriptura bonis reflectio est; *ibid.*, 1485. Scriptura sacra cur dicatur ignea lex. Richard. et S. Vict., CXCVI, 755. — S. Scripturae lectionis assidue fructus et commodi aliaque elogia. Adam. Præmonst., CXCVII, 629. — Quod etiam in sacra Scriptura sunt optimæ civilitatis regulæ. Joannes Saresb., CXCLX, 740.

IV. De integritate Scripturae sacrae et de ejus alteratione.

De Veteris Testamenti auctoritate et integritate et antiquitate dubitari non potest. Tertull., I, 584. Scripturarum interpolatio, quantum nefas; *id.*, II, 51 et seqq. Earum adulteratio semper comitatur doctrinae variationem; *ibid.* Illic deputanda est Scripturarum et expositionum adulteratio ubi diversitas invenitur doctrinae; *id.*, II, 51, 146. Scripturas alias manu, alias sensu expositiones invertit; *ibid.*, 52. Integritas Scripturarum; *ibid.*, 51. Alteratio Scripturarum ab hæreticis; *ibid.*, 52, 515. Marcion Scripturas sacras rejicit et corripit; *ibid.*, 758. Novum Testamentum a Vetere separavit; *ibid.*, 266. Plura ex Scripturis hausta corrumperunt philosophi; *id.*, I, 515, 520. — Anathema illi, qui divinis Scripturis addit aliquid, aut minuit. S. Ambrosius, XVI, 927. Scripturae codices aliquos latinos perdidit falsaverunt; *ibid.*, 752. Scripturis divinas quaedam falsa apponebant hæretici, et quaedam detrahebant; *id.*, XVII, 968. — Respondet illis qui sibi obtrebant, quod quædam ex Novo Testamento jam recepta mutasset. S. Hieronym., XXII, 451. — Scripturae si non integre recipiantur, aperitur janua omni errori vel sceleris. S. August., XLII, 1145. Scripturis canonicis quas accipiebant Manichæi quasdam falsas sententias permixtas esse contendebant; *id.*, XLV, 1537. Scripturas esse corruptas impudenter docebant; *id.*, XLII, 69. A quibus corruptas eas esse putabant Manichæi; *ibid.*, 70. Scripturas se ab igne servasse jactant Donatistæ; *id.*, XXXVII, 510. Augustinus Hieronym. exhortans ut Septuaginta versionem mire depravatam ac varientem reddat suæ veritati; *id.*, XXXIII, 311, 807. Scripturarum libri quos Catholica disciplina custodit, non falsati; *id.*, XI, 70. Scripturarum Latina versio in diversis codicibus ita varia est ut tolerari vix possit; *id.*, XXXIII, 291. — Idiomata sacra Scripturae nullo modo temeranda. Cassiodorus, LXX, 1126. Locutio sacrae Scripturae incorrupta permanere debet; *ibid.*, 1127. Non mutanda Scripturae verba,

ut regulæ elocutionum latinarum serventur; *ibid.*, 1128.

V. — De Canone SS. Scripturarum.

Annotationes in fragmentum incerti scriptoris de canone SS. Scripturarum. Tertull., III, 169. Fragmentum accephalum incerti scriptoris de canone SS. Scripturarum; *ibid.*, 173. — Quas Scripturas habuerit Hilarius canonicas. S. Hilarius, IX, 240, 241. Not — Decretum de libris recipiendis et non recipiendis ex monumentis ineditis illustratum. Anonym., XIX, 787. Incipit ordo Veteris Testamenti, 791. Incipit ordo prophetarum 791. Incipit ordo historiarum; *ibid.*, 792. Item ordo Scripturarum Novi Testamenti, quos sancta et catholica suscipit Ecclesia; *ibid.* Qui libri in canone recipiantur. S. Innocentius I papa, XX, 501, 626. — Omnem Scripturam quæ ecclesiastico canoni non congruit neque consensit, non solum non suscipimus, verum etiam velut a ienam a fidei veritate damnamus. Bacharius, XX, 1054. — (a) Canon Scripturarum. S. Hieronym., XXIII, 246. — Canon librorum Veteris et Novi Testamenti. S. August., XXXIV, 41. Scriptura canonica et apocrypha quænam sit; *id.*, XLII, 470. Scripturae canonicae quæ sint, in concilio instituta; *id.*, XXXIII, 255. Nullæ recipiendæ præter eas quas recipit Ecclesia; *id.*, XXXIX, 2176. Scripturarum libri eo numero recipiuntur quam Ecclesia tradit auctoritas; *id.*, XLV, 1718, 1755. Libri canonici; *id.*, XXXIV, 40 — Novum et Vetus Testamentum recipimus in illo librorum numero quem Catholica Ecclesia tradit auctoritas. Marius Mercator, XLVIII, 515, 514. Canon SS. Scripturarum. — S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Num canon Scripturarum conditus fuerit a Nicæno synodo; *ibid.*, 429, 450. Decretale in urbe Roma ab Hormisdas papa editum — Not. de ordine librorum canonicorum Veteris et Novi Testamenti. Vigilius Taps., LXII, 557. — Qui libri inter canonicas Scripturas non currunt. Junilius, LXVIII, 17. — Plenitudo Novi et Veteris Testamenti, quam in canone Catholica recipit Ecclesia, juxta vetustatim priorum traditionem qualis est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153. Qui libri in canone recipiantur; *id.*, LXXXIV, 652. — Qui libri continentur in canone utriusque Testamenti. S. Hildeb., XCVI, 110. Quod omnes sanctae auctoritatis libri vel memoria tenendi sunt, vel omnino incogniti non habendi; *ibid.* De libris duorum Testamentorum. Rabanus Maurus, CVII, 585. — De canonicis et non canonicis libris. Walafrid Strab., CXIII, 20 et seqq. — Scripturae canonice, quæ sunt. Isidorus Mercator, CXX, 538. Ordo Veteris Testamenti quem sancta et Catholica Romana suscipit et veneratur Ecclesia, digestus a Gelasio papa, cum LXX, episcopis; *ibid.*, 985. Decretum cum LXX episcopis habitum de apocryphis scripturis; *ibid.*, 984. Decreta de recipiendis vel non recipiendis libris, scripta a Gelasio papa. Burchard, CXL, 715. — De ordine librorum Testamenti (quem Gelasio papa in concilio Romæ habuit cum LXX episcopis. Ivo Carnot., CLXI, 276. De ordine librorum Novi Testamenti quos sancta Romana Ecclesia tenet et universalis Ecclesia observat; *ibid.* Sanctam Scripturam canonicam tam Veteris quam Novi Testamenti certis suis terminis contineri; *ibid.*, 313. Qui libri ab Ecclesia sunt recepti; *ibid.*, 1101. — De numero librorum Veteris et Novi Testamenti. — S. Bruno Sign., CLXIV, 520. De ordine et numero librorum. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 778. De numero librorum sacri eloqui; *id.*, 185; CLXXV, 15.

VI. — De Auctoribus divinorum librorum.

De scriptoribus divinis. Junilius, LXVIII, 20. Scriptores divinorum librorum ex titulis et proemiiis cognoscimus; *ibid.* vel ex titulis tantum; *ibid.* aut ex traditione veterum; *ibid.* — De scriptoribus sacrorum librorum. S. Isidorus, LXXXIII, 747. Rabanus Maurus, CVII, 565; CX, 106. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16; CLXXVI, 779. De auctoribus Novi Testamenti. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 781. Quæ Scripturae sunt authenticæ; *ibid.*, 786. Quæ sint apocryphæ Scripturae; *ibid.*, 787.

VII. — De versionibus SS. Scripturarum.

Scripturae libri ex hebraico in græcum sermonem conversi, Tertull., I, 378 et seqq. — Poscente rege Ptolemao, septuaginta seniores libros Veteris Testamenti ex hebraeis litteris in græcæ transtulerunt. S. Hilarius, IX, 262. Religiosa et antiqua eorumdem auctoritas; *ibid.*, 539. Translationem eorum transgredi non est tutum; *ibid.*, 539, 751. In translationum varietate præferuntur LXX; *ibid.*, 742. Scripturae duas translationes Hilarius simul composuit; *ibid.*, 878. — Septuaginta virorum sententias magis sequitur Ecclesia. S. Ambros., XV, 1325. De nova post LXX Veteris Testamenti versione. S. Hieronym., XXII, 665. Editiones quinta, sexta et septima; *id.*, XXIII, 665. Auctoritas præmittens septuaginta interpretum; *id.*, XLII,

326. Hilarius qui homilias in Job, et in psalmos tractatus plurimos in latinum vertit e Græco, *ibid.*, 573, 605. Origines Scripturas in multis bene interpretatus est, *ibid.*, 605. Composuit Origines Hexapla quatuor editionum, et in editione LXX Theodotionis editionem miscuit; *id.*, XXIII, 459. Editio LXX in Daniele multum distat a veritate, et merito reprobatur ab Ecclesiis, *ibid.*, 455; LXX interpretes emendati ab Hieronymo, et translati, *ibid.*, 447. Versiones Aquilæ, Symmachi et Theodotionis quomodo exprimitur textum Scripturæ, *ibid.*, 452. Recipiuntur a Græcis, *ibid.* Habentur in Hexaplis, *ibid.* Libros XVI prophetarum, quos in latinum de Hebræo sermone vertit, *id.*, XXII, 512. Translati nuper Job in linguam nostram, *ibid.* Vercellensis Eusebius qui omnium psalmorum commentarios hæretici hominis (Eusebius Casariensis) vertit in nostrum eloquium; *ibid.*, 693. Aquilæ prima editio, *id.*, XXIV, 719. Aquilæ editio secunda; *ibid.*, 740. Vulgata translatio LXX distat a veritate hebraica, et cæteris editionibus, *ibid.*, 126, 259 — Augustinus Hieronymo, dehortans a libris Veteris Testamenti ex hebræo vertendis, et exhortans ut septuaginta versionem mire depravatam ac variatam reddat suæ veritati, S. August., XXXIII, 241. Aquila Scripturam ex hebræa lingua in Græcam transtulit, *id.*, XLI, 605. Quo tempore, *ibid.* not. Aquilam cæteris interpretibus Judæi anteposunt; *ibid.*, 470. Exemplaribus græcis Evangeliorum major fides habenda; *ibid.*, XXXIV, 1259. Interpretum LXX editio ab Augustino appellatur Vulgata; *id.*, XLI, 489. Scripturæ sacræ variae versiones; *ibid.*, 605. Scripturarum divinarum pertractatores in latina lingua perpauca sunt, in Græca innumeri, *id.*, XLII, 214. Quare quædam in versione LXX inveniuntur, quæ in codicibus hebræis non sunt, et e contra, *id.*, XLI, 604. Hebræis codicibus et LXX versione utendum, *ibid.*, 605. Septuaginta Interpretes quare ab hebræo variant, *id.*, XXXIII, 243; XXXIV, 1139; XLI, 604. Septuaginta editio astericis veribusque distincta, *id.*, XXXIII, 735. Versio hæc a Ptolemæo Ægypti rege procurata est, *id.*, XLI, 255. Septuaginta Interpretum auctoritas quanta, *id.*, XXXIV, 595; XLI, 450, 470, 635; XXXIII, 243, 290. Augustinus Hieronymi interpretationem LXX ex Hebræo non vult legi in Ecclesia, quare, *id.*, XXXIII, 290. Septuaginta versio in usu apud latinas Ecclesias, *id.*, XLI, 604. Commendatur itala versio latina, et græca septuaginta interpretum, *id.*, XXXIV, 46. — Ex hebræa lingua in græcam sacra eloquia transtulerunt, Aquila, Symmachus, Theodotion, *id.*, XLI, 605. S. Hieronymus omnes Testamenti Veteris libros ex Hebræorum scilicet codicibus, vertit in Latinum. Gennadius, LVIII, 1059. Daniel et Job in Romanam linguam perfecta interpretatione mutavit, *ibid.* Matthæi Evangelium ex hebræo fecit esse Romanum Hieronymus, *ibid.*, 1060. Solus omnium Romanorum omnes XVI prophetarum commentatus est libros, *ibid.* Quia dispositione providentiæ Dei Scripturæ Veteris Testamenti ex hebræo in Græcum eloquium translate sint, ut universis gentibus innotescerent. Eriyppius, LXII, 1018. — Translationes sanctorum librorum a S. Hieronymo, Cassiodorus, LXX, 1116, 1117, 1118, 1119, 1124. — Translatio Vulgata ex hebræo arabicoque sermone derivata, S. Gregor. Magn., LXXVI, 645. Nova veteri præferebat Scripturæ translatio, *ibid.*, 174 — Primam post Eadram editionem de Hebræo in græcum LXX interpretes ediderunt sub Ptolemæo Ægyptio rege, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 747. Post hæc secundam editionem Aquila, tertiam et quartam Theodotion et Symmachus ediderunt, *ibid.*, 748. Quintam vero et sextam editionem Origenes reperit, et cum cæteris supradictis editionibus comparavit, *ibid.* De Hebræo in latinum eloquium tantummodo Hieronymus presbyter sacras Scripturas convertit, *ibid.*, De Versione LXX. — Rabanus Maurus, CVII, 366; CXI, 121. Post hæc secundam editionem Aquila, tertiam et quartam Theodotion et Symmachus ediderunt, *ibid.* Quintam vero et sextam reperit, *ibid.* — Translatores bibliorum. Walfred Strab., CXIII, 25. — De translatione sacrarum Scripturarum quia usus est S. Bruno, S. Bruno Sigiliensis, CLXIV, 19. — De diversis Scripturæ sacræ translationibus, Hugo a S. Victore, CLXXV, 17; CLXXVI, 780, 781.

VIII. — De usu, interpretatione, variis sensibus Scripturæ sacræ.

Scripturæ sensus certæ interpretationis expetit gubernaculum, Tertull. II, 22. Communes sensus simplicitas ipsa commendat, *ibid.*, 799. Scripturas Judæi palam recitabant, vestigiali libertate, *id.*, I, 381. In synaxibus Christianorum legebantur, *ibid.*, 477. Eas non occultabant, nec poterant; *ibid.*, 446. Hæreticos ad ullam de Scripturis disputationem esse admittebat, *id.*, II, 28, 30, 31, 30. Aristæ testimonium de Veteris Testamenti græca

interpretatione, *id.*, I, 380. — Recitatio sacrarum Scripturarum in palatio. Euseb. Pamph., VIII, 75. — Scripturas legere, audire, et cantare qualiter deceat. S. Hieron., IX, 350. Judæi sacros libros legentes manu contractare non audent, sed linteis subternunt, *ibid.*, 728. Scripturæ sensus spirituales non commentibus case, *ibid.*, 685. Qui secundum litteram intelligenda omnia existimant, refelluntur, *ibid.*, 779, 783. Scriptura sensibus dives, *ibid.*, 987. Sensus allegoricus litteræ veritatem nihil detrahit, *ibid.*, 758-954. Scripturarum intelligentia uade expetenda, *id.*, X, 107. Scriptura mysteriis feta peritum lectorem ac plium postulat, *id.*, IX, 735. Ad testimonia Dei investiganda præparatio est morum probitas, *ibid.*, 504. Ad intelligentiam veteris legis mysteria cælesti opus est magistro, et plurimis fidei meritis, *ibid.*, 610. Scripturarum studium sit pernix, sed earum intelligentia a Deo expectanda, *id.*, X, 49. Ad illas intelligendas necessaria est gratia, *id.*, IX, 501. Scripturarum intelligentia ex præpositis aut ex consequentibus expetenda; *id.*, 262. Verborum virtutes non minus oportet introspicere quam rerum, *id.*, IX, 966. Singula personis, temporibus, etc. discernenda; *ibid.*, 754. Scriptura res easdem geminis elocutionibus iterare non solet, *ibid.*, 716. Scripturam clavis, Christi notitia, *ibid.*, 256. — Meditatio Scripturæ maxime sacerdotibus necessaria, S. Ambrosius, IV, 1344, 1345. Prius propheta legitur, et apostolus, et sic Evangelium, in quo verba lucida et validiora præcepta, *ibid.*, 1443. Exerceamur indefesso illius usu et cur, *ibid.*, 1370. Omnis Scriptura divina vel naturalis vel mystica, vel moralis est, S. Ambrosius, XV, 63. Mystica sensus aculeos est, moralis dulciior, *ibid.*, 1351. Salomon in libro de Proverbiis morale locum uberius expressit, naturalem in Ecclesiaste, mysticum in Cantica canticorum, *id.*, XIV, 511. Præterita pro venturis vel præsentibus solent ponere; *ibid.*, 445. Sit nobis tota die ac nocte exercitii usus in quadam cælestium Scripturarum palestra, *id.*, XV, 1370. Fide quotidie earum cibos, ut non esurias sed replearis, *ibid.*, 1317. Mare est Scriptura sacra, habens in se sensus profundos, *id.*, XVI, 880. — Sacre litteræ laqueus dicuntur iis, qui perperam eas interpretantur, Rufin., XXI, 688. — Orandum in interpretatione Scripturarum, S. Hieronym., XXII, 564. Multorum malorum occasio est intelligentia carnalis Scripturæ, *id.*, XXVI, 407. Litteralis non juvat, *ibid.*, Quidam noluit spiritualiter illas intelligere, *ibid.*, 422. Di-nas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *id.*, XXII, 533. Quanta difficultas sit divinam Scripturam et maxime prophetas intelligere, *ibid.*, 512. Non est ejusdem hominis, et aureos nummos, et Scripturas probare, et degustare vinum, et prophetas, vel apostolos intelligere, *ibid.*, 604. De studio Scripturarum; *ibid.*, 540. Ad divinas. Scripturæ lectionem primum hortatur, *ibid.*, 1204. Scripturam non potest haberi cum mundi divitiis, *id.*, XXIII, 936. Omnes artes absque doctore non discimus, sola Scripturarum doctrina tam vilis aut facilis multis videtur, ut non indigeat præceptore, *ibid.*, 1037. Quomodo legendum Vetus et Novum Testamentum, *ibid.*, 1104. Quid observat in interpretatione Scripturarum; *id.*, XXV, 1164. Apostoli in recitandis Scripturis, non verba, sed sensum sequuntur, *ibid.*, 1036. Abusus testimoniorum Scripturæ damnatur; *ibid.*, 1028. Grande periculum est in Ecclesia Scripturas interpretari, *id.*, XXVI, 522. Malunt nonnulli Judæos sequi quam apostolos in expositione Scripturarum, *ibid.*, 585. Mos est ut hebraicum verbum sæpe ponant cum sua interpretatione, *ibid.*, 374. Asterici et obelli in interpretatione scripturæ, quid significant; *id.*, XXII, 928.

Duo dissensionum genera in Scripturis interpretandis, S. August., XXXII, 838. Adversus eos qui aliorum interpretandi rationem temere rejiciunt, *ibid.*, 839. Ut varie intelligitur ab eruditissimis Scripturæ, *ibid.*, 841. Interpretibus Scripturæ plurimum auctoritatis tribuendum censet, *id.*, XXXIII, 112. Veri Scripturæ sensus a Spiritu sancto revelantur, *id.*, XXXII, 844. Ad Scripturarum intelligentiam quatenus conducit animalium, herbarum, etc. præsertimque siderum cognitio, *id.*, XXXIV, 56. Scripturæ ambiguitas in una lingua, tollitur per aliam, *id.*, XXXVII, 1536. Obelisci aut asterisci in codicibus græcis quid significant; *id.*, XXXIV, 590; XLI, 601. Quare virgula seu obelli et asterisci a iquando positi sint in editione, LXX Interpretum, *id.*, XXXIII, 261. Scripturæ quomodo legendæ, *id.*, XXXVIII, 334, 74; XXXIV, 262. Scripturæ sacræ studium requirit humilem et mitem animum, *id.*, XXXIV, 64, 66. Explicatio Scripturæ quæ non intelligitur petenda a Deo, *id.*, XXXV, 1359, 1510; XXXIV, 89. Scripturæ intelligentia modo inusitato non est expectanda, *id.*, XXXIV, 17. Scripturam qui non potest intelligere, Scripturæ Dei dei honorem, sibi timore, *ibid.*

261. Scriptura sacra quando non intelligitur, quomodo legenda, *id.*, XXXV, 1536. Scripturas sine ullo errore comprehendit, et sine ullo labore custodit, cujus cor plenum escharitate, *id.*, XXXIX, 1533. Scripturarum lectio nem suadet August. Inchoari ab apostolis, *id.*, XXXIII, 508. Scripturæ sacræ expositio a quibus petenda, *id.*, XXXII, 1311. De Scriptura sacra nemo judicare debet, *ibid.*, 859. Scripturæ explicabatur in ecclesia, *id.*, XLI, 77. Scripturarum tractatio magnum opus et arduum, *id.*, XXXIV, 19. Scripturarum tractationi duo vitia inimica, *id.*, XLII, 845. Scripturæ intelligendæ regulæ, *id.*, XLIII, 673, XXXVIII, 26, 50, 46, 149, 180, 198, 450, 456, 470, 556, 609. Scripturæ Veteris Testamenti quadruplex tractandi ratio, *id.*, XLII, 68. Scriptura quomodo intelligenda et explicanda, *id.*, XLI, 473. Scripturarum verum sensum assequendi regulæ, *id.*, XL, 344, 345. Scripturæ sacræ variorum interpretationes simul possunt esse veræ, *id.*, XXII, 838, 844. Quis sensus habendus sit excellentior, *ibid.*, 844. In omnibus Scripturis summa vigilantia custodiri oportet, ut secundum eandem sit sacramenti divini expositio, *id.*, XL, 55. Scripturarum studium, oratio, lectio, sacerdoti necessaria, *id.*, XXXIII, 88, 89. Scripturis quanta debeatur reverentia, *id.*, XXXIX, 1739. Qualem lectorem Scriptura postulet, *id.*, XXXIV, 56. Qua ratione vacandum modo Scripturæ, *ibid.*, 42. Diversitas interpretationum utilis, *ibid.*, 43. Interpretationis vitium unde emendari possit, *ibid.*, 44. Ignoti verbi et ignotæ locutionis unde eruenda cognitio, *ibid.*, 45. Studium Scripturæ sacræ qualem animam requirit, *ibid.*, 64. Scripturæ obscuritas utilis est, *id.*, XLI, 332. In Scripturis cur quædam clausa, quædam aperta, *id.*, XXXVIII, 849, 196 XXXVI, 159, 160, XXXVII, 1189, 1907. Scripturarum latere maxime valent ad amorem veritatis accendunt, *etc.*, *id.*, XL, 520. In omni copia Scripturarum SS. pascimur aperitis, exerceamur obscuris, *id.*, XXXVIII, 450. Scripturæ sive ob opacitates et umbracula mysteriorum, *id.*, XXVI, 214. Pia fides et humilis inquisitio ad earum intelligentiam necessaria, *id.*, XXXVIII, 356. Scripturæ superfluitate non debemus esse contenti, *id.*, XXXIII, 920. In Scripturarum obscuritatibus, tractatores earum non sunt temere sequendi, *ibid.*, 922. Scriptura sacra nonnisi temere reprehenditur, cum non intelligitur, *id.*, XLII, 77, 91. Scriptura sacra, cum non intelligitur, quid agendum, *id.*, XXXV, 1722, 1726, 1727 1741. Obscuri Scripturæ loci ex aperiore explicandi, *id.*, XXXIV, 79. Mansueti et humilibus revelantur Scripturarum obscura, *id.*, XXXVII, 1907. Scriptura obscura a pio et impio diversimodè accipitur, *id.*, XXXV, 1721, 1722. Scriptura quæ duplicem sensum parere potest, non præcipiti interpretanda affirmantur, *id.*, XXXIV, 260. Eundem Scripturæ locum varie intelligi nihil prohibet, *ibid.*, 80. Locus incertus potius per alios Scripturæ locos, quam per rationem expositor, *ibid.*, Scripturæ obscura loca aliis manifestis minime dubiis explicanda, *id.*, XXXVIII, 264, XXXIX, 1634, XLI, 352, 353. In Scripturæ difficultatibus honor verbum Dei, differ pietate intelligentiam, *id.*, XXXVII, 1907. Honora in ea quod non intelligis, et tanto magis honora, quanto plura vera cernis, *id.*, XXXVIII, 356. Ad divinas Scripturas potius requiruntur pietas et humilitas, quam acumen ingenii, *ibid.*. Antequam scias quare quid dictum sit, crede ita dici debuisse ut dictum est, *id.*, XXXVII, 1915. Scripturæ tene et devote accipe aperta, ut merito tibi pandantur obscura, *id.*, XXXVIII, 290. Ipsum desiderium intelligendi, oratio est apud Deum, *ibid.*, 820. Fateatur Augustinus se in ipsis sanctis Scripturis multo plura nescire quam scire, *id.*, XXXIII, 222. Scripturam contingit non intelligi ob signa ambigua vel ignota, *id.*, XXXIV, 42. Ambiguitas Scripturæ aut in verbis propriis est, aut in translatione, *ibid.*, 68. Nomina Hebrææ, Syra, Ægyptia, etc., quæ in Scriptura sacra sunt, tempore Augustini erant interpretata, *ibid.*, 62. In Scripturis omne quod dicitur sive sit, intelligendum est proprie, aut figurate, aut utraque ratione, *id.*, XXXVIII, 556. In Scriptura locutiones triplicis generis, *id.*, XLII, 846. Ignoti verbi aut ignotæ locutionis unde eruenda cognitio, *id.*, XXXIV, 45. In Scripturis propositiones indefinitæ quomodo intelligendæ, *id.*, XXXVIII, 450. Utitur plurali pro singulari, *id.*, XLI, 319. Pro omnibus a iungendo ponit multos, *ibid.*, 696. Multa dicuntur tanquam facta, cum in spe adhuc sint, *id.*, XXXIII, 842. Scriptura ut præterita narrat futura, *id.*, XXXVII, 1476. Ponit futurum pro præterito, et præteritum pro futuro, *id.*, XL, 505, 705. Scripturæ nullus est liber, qui excerptis et avulsis quibusdam sententiis, non videatur sibi contrarius, *id.*, XXXVIII, 352. Scripturæ conciliantur loca in speciem contraria, *ibid.*, 764, 180, 213, 285, 372, 791, 804. Cur in figuris Scriptura loquitur, *id.*, XL, 665. In his quæ in figura narrat, quædam secundum intellectum figurarum, quæ-

dam secundum fidem rerum gestarum accipi possunt, *id.*, XXXIV, 247. Figuratum est et mysticum quod in Scriptura non potest exponi secundum litteram, *ibid.*, 401, 430. Scripturæ sacræ loquendi modi metaphorici quomodo intelligendi, *ibid.*, 166. Quænam regula in explicandis allegoriis tenenda, *id.*, XXXVI, 116. Spectaculum divinitus exhibitum in Scripturarum sensibus, *id.*, XXXVI, 298; XXXVIII, 322. Ut ignorantia signorum tollatur necessaria est linguarum cognitio, ac præsertim græcæ et hebrææ, *id.*, XXXIV, 42. Regula de Scripturæ locis, ubi laudantur facta quædam bonorum hodie moribus contraria, *ibid.*, 78. Ante omnia considerandum genus elocutionis, *ibid.*. Idem verbum non idem significat ubique, *ibid.*. Eundem locum varie intelligi nihil prohibet, *ibid.*, 80. Locus incertus tutius per alios Scripturæ locos quam per rationem manifestatur, *ibid.*. Troporum cognitio necessaria, *ibid.*. Regula Tichonii donatistæ expenduntur, *ibid.*, 81 et seqq. In obscuris Scripturæ locis nihil temere asserendum, *ibid.*, 260. Regula ad intelligendas Scripturæ allegorias, *id.*, XXXVIII, 198.

Quædam in Scripturis ita sunt clara ut nullo patrocinio interpretationis indigeant. Cassianus, XLIX, 722. Quædam vero ita mysticis obscurata sunt, ut in eorum discussione et intellectu immensum nobis exercitii campum ac sollicitudinis reservarent, *ibid.*. Quo studio monachus possit assequi scientiam Scripturarum, *ibid.*, 250. Scripturæ sensum nonnulli in somnis assecuti, 972. Quibus gradibus ad eam perveniatur, *ibid.*, 965 et seq. Si ad veram Scripturarum scientiam vis pervenire, humilitatem cordis immobilem primitus consequaris, 970. Scripturæ assidua lectio commendatur, *ibid.*. Eam multi detorqueant ad alienos sensus, *ibid.*, 515. Scripturarum sensus literalis, et figuratus, *ibid.*, 723. Sensus mysticus multiplex, *ibid.*, 961, not. Scripturarum scientia quomodo acquiratur, *ibid.*, 219, not. — Scripturarum intelligentia promerenda est bonis operibus. S. Prosper Aquit. LI, 418. Scripturarum obscuritas ad quid utilis, *ibid.*, 457, 519. — Scripturæ interpretes qui, S. Leo Magnus, LIV, 918. Scripturæ canonicæ in Ecclesia legendæ, *id.*, LVI, 428. Scripturarum divinarum lectio necessaria. S. Maximus Taurin., LVII, 277. Quid scire debeamus in observationibus intelligendarum Scripturarum, alia communiter præcepti, alia etc. Eugypsius, XLII, 964. De modis locutionum, quorum cognitionem necessarium dicit Scripturarum obscuritatibus dissolvendis, *ibid.*, 966. De septem Tichonii regulis, quibus ad intelligendas Scripturas studiose dicit plurimum adjuvari, *ibid.*, 967.

Quæ servanda sint in Scripturarum intelligentia. Junilius, LXVIII, 42. Quo studio Scriptura sancta cum expostoribus legenda sit. Cassiodorus, LXX, 1158. Loca Scripturæ obscura per alia dilucidantur, *ibid.*, 1107. Absurda verba in Scripturis inventa, ad Hebræos aut Græcos codices corrigenda, *ibid.*, 1129. Scripturæ consuetudo est allegorice loqui, *ibid.*, 468. Scriptura sacra sæpe pro singulari numero pluralem ponit, et vice versa, *ibid.*, 191. Scriptura sacra futura sæpe pro præteritis ponit, *ibid.*, 69. — Quanta discretionem Scriptura sacra legendas S. Gregorius Magn., LXXVI, 807. Modo litterarum, modo spirituum requirere in ea debemus, *ibid.*. Sic legenda Scriptura sacra, ut nobis et aliis prosit, *ibid.*, 887. Scripturam sacram figurate interpretari Christus ipse nos docuit, *ibid.*, 1151. Qui Scripturæ sacræ sensus multiplex, *ibid.*, LXXV, 45. Obscurus et difficilis, *id.*, LXXVI, 882. Scripturæ littera aliquando sibi contradicit, *id.*, LXXV, 633. Scripturæ sacræ intelligentia per humilitatem legendi assiduitate comparatur, *ibid.*, 653. Quæ perveniatur via ad sensum Scripturæ intelligendum, *ibid.*, 756. Delicis affluunt qui multiplices in sacris Scripturis sensus discernere sciunt, *ibid.*, 1153. Scripturæ sacræ obscuritas ad altiorum ejus sensum investigandum nos movet, *ibid.*, 57. Hæretici non modicum Scripturæ sacræ comedunt, sed corticem rodunt, *id.*, LXXVI, 749. — Obscuritas sacræ Scripturæ utilis, *ibid.*, 829. Scripturæ sacræ liber Dei manu aperitur, et evolvitur, *ibid.*, 882. In Scriptura sacra prius statnenda historia veritas, postea quærendus allegorice sensus, *ibid.*, 1302. In eadem Scriptura sensus multiplex latet, *ibid.*, 845. Scriptura sacra intellectu difficilis, *ibid.*, 966. Veneratione digna est Scriptura sacra, etiam cum non intelligitur, *id.*, LXXIX, 20. Littera Scripturæ sine spiritu non solum mortua, sed etiam est infertilis, *ibid.*, 268.

De tractatoribus divinarum Scripturarum, Talo Casar-August., LXXX, 808. Ne sacra nimium scrutentur eloquia, *ibid.*, 810. Scriptura non solum historialiter, sed etiam mystice intelligenda est. S. Isidorus, LXXXIII, 536. — Ejus (Scripturæ sacræ) singulæ sententiæ multiplices sensus habent Alcuin., 652. Sensus allegoricus et historicus, *ibid.*, 659. Et moralis, *id.*, CI, 1060.

Quibus obscuritatibus Scriptura sacra sit involuta, et quod eam temere alicui legere non liceat; Rabanus Maurus, CVII, 380. De modo legendi sacras Scripturas; *ibid.*, 385. De ignotis signis; *ibid.*, 385. Modus inveniendi utrum locutio propria sit, an translata; *ibid.*, 389. De varia significatione verborum, quæ constat in contrarietate et diversitate; *ibid.*, 390. De lectione divinarum Litterarum; *id.*, CXII, 1193. Quadruplex sensus Scripturæ; Walafrid Strab., CXIII, 33. Utrum sensus litteralis cæteris sensibus sacra Scripturæ sit dignior; *ibid.*, 37, 38. A quo incipiendum est; *ibid.*. Quis dicendus sit sensus sacra Scripturæ litteralis, et quis spiritualis; Walafrid Strab., CXIII, 39. An quilibet textus sacra Scripturæ exponatur quadruplici sensu supra tacto; *ibid.*. An textus sacra Scripturæ sit tantum unus sensus litteralis, vel quandoque plures; *ibid.*, 41. Posito quod aliquando unus textus habeat plures, quis eorum sit alteri præferendus; *ibid.*, 43. An ex quolibet sensu litterali possit sumi efficax argumentum; *ibid.*, 44. Sensus litteralis potest comparari ad alios sensus dupliciter; *ibid.*. Respondet ad hoc littera occidit, spiritus vivificat; *ibid.*, 47. Per sensum litteralem non solum habetur historia tantum, sed etiam quæ sunt agenda; *ibid.*. Sensus litteralis est fundamentum; *ibid.*, 48. In sacra Scriptura multa traduntur parabolice; *ibid.*. Studium sacra Scripturæ a quibus incipit; *ibid.*, 49. Sensus tropologicus, allegoricus, anagogicus, litteralis; *ibid.*, 57, 63. Regula: septem interpretandi S. Scripturam Walafrid Strab., XCIII, 31, 32. Canonice tantum S. scripturæ legi debent in Ecclesiis. Isidorus Mercator, CXXX, 358.

Scriptura ex traditione interpretanda. RATHERIUS VERON., CXXXVI, 359. Contra pravam divinæ Scripturæ interpretationem. Othlonus, CXI, VI, 77. Scripturam sacram plebem docere debent episcopi et pastores. JOHANNES ROTBOMAG., CXLVII, 142, 235. Scriptoris sacris exponendis quatuor adhibendæ regulæ. Guibertus, CLVI, 25. Historia, allegoria, tropologia, anagoge; *ibid.*. Sacra Scripturæ studium impitibus inungitur. S. Anselm. Cant. CLVIII, 1064. Omnes ad sacra paginæ quæstiones cautissime accedere debent; *ibid.*, 265. Quomodo et quo tempore libri veteris novique Testamenti legendi sint. Ivo Carnot., CLXI, 277, 1103. Quomodo divina Scripturæ legendæ sint et interpretandæ. S. Bruno Signienensis, CLXV, 173. Scripturæ profunditas non aliter quam per fidem Christi intelligitur; Rupertus, CLXVII, 985. Scripturæ sanctæ, in materia fidei, non proprio sensu, sed ratione et auctoritate sunt interpretandæ. Hildebertus, CLXXI, 1067. In sacra Scriptura quatuor sunt observanda; *ibid.*, 651. Quod in sacra Scriptura per Scripturam ipsam non est expositum, id prælati Ecclesiæ reservatur exponendum; *ibid.*, 767. Quod in sacra Scriptura non intelligitur, Spiritui sancto relinquendum est; *ibid.*, 767. Scripturæ intelligentiam voluptates impediunt; *ibid.*, 768. Scripturæ sensus est litteralis, spiritualis et intellectualis. Godfrid., CLXXIV, 999. De triplici intelligentia. (Fugio de S. Victore, CLXXVI, 789. Non omnia in divino eloquio comperit, sed quædam duntaxat ad dictam triplicem interpretationem esse adigenda; *id.*, CLXXV, 12. Quod sit necessaria interpretatio litteralis et historica; *ibid.*, 13. Quomodo legenda sit Scriptura divina ad correctionem morum; *id.*, CLXXVI, 794. Quomodo legenda sit sacra Scriptura a querentibus scientiam in ea; *ibid.*, 799. De Scripturam divinam triplici modo tractandi; *id.*, CLXXVII, 205. De interpretibus sacra Scripturæ; CLXXVI, 780. De divinarum Scripturarum studio; *ibid.*, 777. De septem regulis; *ibid.*, 791. De locis, temporibus ac gestis mysticis sacra Scripturæ; *id.*, CLXXV, 25. De difficultatibus sacra Scripturæ; *ibid.*, 25. Triplex sensus Scripturarum, historicus, moralis, mysticus. S. Bernardus, CLXXXIII, 714. Scripturæ ejusdem plures sensus an et quomodo admittendi; *ibid.*, 1027. Scriptura abuti diabolicum; *ibid.*, 186. Ecclesiæ iudicium infallibile infuso et applicatione Scripturæ; *ibid.*, 94. Scripturæ serio et sedulo scrutandæ; *id.*, CLXXV, 211. Pia ad Christum aspiratio ad obtinendam sacra Scripturæ intelligentiam; *id.*, CLXXIV, 762. Scripturarum sensus sæpe orantibus aperitur; *ibid.*, 976. De lectione Scripturæ; *ibid.*, 1194. Sensus a fidei regula non discrepantes, aut a contextu lectionis non nimis dissonantes non reiciendis Guerrius, CLXXV, 177. Ad intelligentiam sacrarum Scripturarum secularium peritia necessaria ostenditur. Gratianus, CLXXXVII, 206. Ignorantia Scripturarum est ignorantia Christi; *ibid.*, 210. Scripturæ intellectus cui aperitur. Petrus Lombardus, CXCI, 1276. Scripturæ obscuritas utilis non reprehendenda; *ibid.*. Scriptura sacra multiplicem expositionem admittit. Richardus de S. Victore, CXVI, 269. S. Scriptura continet in se quatuor sensus et quibus litteralis quædamque difficilior spirituali. Adamus RAMMOUS., CXCIII, 630. Scriptura qua simplicitate

explicanda. P. Cantor, CCV, 53. Ejus interpretatio non debet pendere a voluntate nostra, sed e contra; *ibid.*, 240. Scripturæ sacra triplex est sensus, historicus, tropologicus, allegoricus. Alanus de Insulis, CCX, 203.

IX. De allegoriis in sacram Scripturam.

Allegoriæ quædam Scripturæ sacra. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100 et seq. Allegoriæ in universam sacram Scripturam Rabanus Maurus, CXII, 850 et seq. Allegoriæ in Vetus Testamentum. Hugo de S. Victore, CLXXV, 635 et seq. Allegoriæ in librum Geneseos ab initio mundi usque ad Abraham; *ibid.*. De reliquis mysteriis Geneseos ab Abraham usque ad Moysen; *ibid.*, 645. Reliquos Pentateuchi libros et primo in Exodum; *ibid.*, 635. Allegoriæ in libros Josue, Judicum et Ruth; *ibid.*, 670 et seq. In librum I Regum, ab Helias usque ad David; *ibid.*, 681. In I et II Regum a David usque ad Salomonem; *ibid.*, 691. In III et IV Regum, a Salomone usque ad transmigrationem Babylonis; *ibid.*, 703. In duos Esther, Tobie, Judith et Machabeorum; *ibid.*, 754. Allegoriæ in novum Testamentum; *ibid.*, 750. In mysteriis Evangelii S. Joannis; *ibid.*, 752. In Matthæum; *ibid.*, 764. In Marcum; *ibid.*, 802. In Lucam; *ibid.*, 810. In Joannem; *ibid.*, 827. Allegoriæ in Epistolas Pauli; *ibid.*, 879 et seq. Gregorianum, vel sensus verbis plurimis in Scriptura sacra attributus. Garnerus, CXCIII, 25 et seq.

X. De divisione sacra Scripturæ.

Scripturæ sacra divisio. S. Aug. st., XXXV, 1745. Omnis Scriptura in duo Testamenta, Vetus et Novum bipartita est; *id.*, XXXIV, 216, 217. Scriptura sacra in quatuor partes divisa. S. Gregor. Magn. LXXVI, 834. Vetus Testamentum in quot libris dinumeratur. Alcuin., CI, 1120. Primus ordo leges quomodo accipiendus est; *ibid.*, 1124. Ordo secundus qualis est; *ibid.*. Qualis est ordo tertius; *ibid.*. Hebræi Vetus Testamentum Esdra auctore, juxta numerum litterarum suarum in 22 libros scripserunt, dividentes eos in tres ordines, legis scilicet et Prophetarum atque hagiographorum, in quo sunt libri novem; *ibid.*. Quidam autem Ruth et Cinoth qui latine dicitur lamentatio Jeremiæ hagiographis addicunt, et viginti quatuor volumina Testamenti Veteris faciunt; *ibid.*. Quartus est apud nos ordo Veteris Testamenti eorum librorum, qui in canone hebraico non sunt. Rabanus Maurus, CXI, 46. In novo autem Testamento duo sunt ordines; *ibid.*. Alii autem Vetus et Novum Testamentum in septuaginta duos libros distinguunt; *ibid.*. Primi legis Moysi libri quinque sunt; *ibid.*, hos sequuntur historici libri sedecim; *ibid.*. Libri prophetici sedecim sunt; *ibid.*, 105, 106. Post hæc versuum octo libri habentur, qui diversæ apud Hebræos metro scribuntur; *ibid.*. Libri veteris Testamenti quadraginta quinque; *ibid.*. Novi autem Testamenti primum quatuor Evangelia sunt; *ibid.*, hæc 11 epistolæ Pauli apostoli sequuntur, quibus subjunctæ sunt septem canonicæ epistolæ Jacobi, Petri, Joannis et Jude; *ibid.*. Actus duodecim apostolorum quorum omnium singulaculum est Apocalypsis Joannis; *ibid.*.

II. De Veteri et Novo Testamento.

Vetus Testamentum non minus ad Christianos quam ad Judæos pertinet. Tertull., I, 386. Cur et quomodo. Tertull., I, 394. Testamentum Vetus in Christo sepultum est; *id.*, II, 973. Veteris decessio, et successio novi; *ibid.*, 415. Testamentum novum oportebat in eo suggesta consignari, in quo conscriptum Vetus fuerat; *ibid.*, 414. Apud Israelitas Vetus Testamentum resignabant apostoli, et novum consignabant; *ibid.*, 849. Novum Testamentum a Vetere separavit Marcion; *ibid.*, 43. Veteris Testamenti libri hebraici, Alexandria repositi; *id.*, I, 379.

Testamentum, lex data Judæis cu nomine cur a prophetis appellata. Lactantius, VI, 514. Quod Vetus et Novum diversi sint; *ibid.*. Vetus non fuisse perfectum, novum vero consummatum; *ibid.*, 515. Vetus Testamentum in literis condidit Moyses. S. Hilarius, IX, 262. Testamenti Veteris in XII libros partitum; *ibid.*, 241. Testamenti Veteris ac novi eadem doctrina; *ibid.*, 451.

Legis sacra nomen non tam Moysi Pentateucho, quam cæteris libris Veteris Testamenti et Novi etiam tributum. S. Zeno, XI, 358, adn., I, 387, adn., 5. Testamenta veteris et novi legis significata per scalam Jacob; *ibid.*, 428. Per gladium ex utraque parte acutum; *ibid.*. Comparantur cum calamo scribæ; *ibid.*, 429. Explicantur per duos denarios in ore piscis a Petro capti; *ibid.*, 430. Comparantur ex duobus denariis stabulario datis a Samaritano; *ibid.*, 431. Designantur ex Moysæ et Aaron; *ibid.*, 510. Unum siue altero utile esse non potest; *ibid.*, 430.

Novum Testamentum in Veteri Testamento erat. S. Ambrosius, XV, 1250. Testamentum vetus in typo, novum in veritate; *id.*, XIV, 351. Umbra in lege, imago in Evan-

gelio, veritas in coelestibus; *id.*, XVI, 94. Abiit dies Testamenti Veteris, venit dies novus, quo Testamentum consummatum est novum; *ibid.*, 1141. Vetus Testamentum non est contrarium novo; *id.*, XVII, 243. Umbra fuit novi Testamenti; *ibid.*, 832. Testamento novo divinae gratiae pignus tenemus; *id.*, XIV, 331. Qui de Novo Testamento biberit, non solum flumen est, sed etiam flumina de ventre ejus fluent aquae vivae; *id.*, XVI, 1310. Testamenti novi gratia, pax veteris; *ibid.*, 1138. Testamentum novum unde dicitur; *id.*, XVII, 889.

Nihil dissonum in Veteri et Novo Testamento. S. Hieronymus, XII, 366. Pentateuchi instaurator Esdras; *id.*, XIII, 190. Testamenti utriusque Christus Dominus conditor est; *ibid.*, 451. Multa sunt in novo Testamento de veteribus libris, quae non habentur in LXX; *ibid.*, 456. Haeretici qui laudant Vetus Testamentum; *ibid.*, 575. Haeretici negantes vetus Testamentum; *id.*, XXV, 168. Testamentum utrumque unus Dei est; *ibid.*, 1297. Praecipitur nobis ut in utrumque instrumentum tam vetus scilicet quam novum pari veneratione credamus; *id.*, XIII, 1101. Aeternae poenae preparantur his qui nequaquam utrumque sociant Testamentum; *ibid.*, 1104. Duo Testamentum unione sociantur; *id.*, XXIV, 97. Novum Testamentum testimoniis veteris roboratur; *ibid.*, 21.

Testamenta duo. S. Augustinus, XXXVIII, 36. Testamentum cur aliud vetus, aliud novum appelletur; *id.*, XLIV, 221, 222, 597. Testamentum utrumque ante Moysen occultum; *id.*, XLIII, 122. Testamentum vetus per Moysen revelatum est; *id.*, XLIV, 596. Testamenti veteris varias appellationes; *id.*, 595. Testamenti veteris nomen quid apostolus vocat; *id.*, XXXII, 639. Testamenti veteris nomen duobus modis dicitur; *id.*, XLIV, 527. Veteris Testamenti libri quatenus jam utiles sunt; *id.*, XLII, 237, 238, XLIV, 138. Testamentum vetus utile ad convincendum vel ipsos gentiles; *id.*, XLII, 328. Testamenti Veteris libri ad Christianos pertinent; *ibid.*, 52. Cur in lectione Veteris Testamenti, velamen positum esse dicitur; *id.*, XLIV, 219. de Scripturis Veteris Testamenti, earumque auctoribus quid senserit Augustinus; *id.*, XLII, 73. Testamenti Veteris auctoritas, non ad Judaicae servitutis imitationem, sed ad Christianae libertatis justificationem jam tenetur; *ibid.*, 240, 243. Testamentum Vetus spernit Cerdon; *ibid.*, 29, spernunt Severiani; *id.*, 30. Testamentum Vetus a Deo; *id.*, XLIV, 594. In Testamento Vetere multa sunt quae subfendant animos ignaros et negligentes sui; *id.*, XLII, 67. Quid Manichaei obijciunt in libris Veteris Testamenti; *id.*, 75. Testamentum Vetus duplici ex causa abijciendum sentiebat Faustus; *id.*, 217. Pelagianorum calumnia de Veteri Testamento; *id.*, XLIV, 591.

Testamenti Veteris et Novi praecpta cur diversa; *id.*, XLII, 449. In Veteri Testamento inter praecpta vitae agende et praecpta vitae significandae distinguendum; *ibid.*, 228, 236, 243, 501, 594. Testamentum Vetus Italia continet praecpta iustitiae, qualia nunc quoque observare praecipimur; *id.*, XLIV, 222, 591. Testamentum Vetus ultie et eo maioris auctoritatis ad Christum praedicandum, quoad nos per Judaeos pervenit; *id.*, XLII, 329. Quare in Veteri Testamento severior legis vindicta favebat; *id.*, XXXIII, 660. Manichaei Vetus Instrumentum non accipiunt, Novum corruptum esse asserunt; *id.*, XLV, 1009, et falsum; *id.*, XLII, 38, 501, 506, 514. De Novo Testamento Manichaei potius quam Catholici de Vetere, obiectis respondere non possunt; *ibid.*, 214. Testamentum Novum esse Apostolorum, unde probetur; *ibid.*, 509. Testamenti utriusque Deus unus et idem; *ibid.*, 622, 623, 660, 661, 662, 663, XXXVI, 931. Testamenta duo non sibi consonare calumniabantur Manichaei; *id.*, XXXVII, 1895. Sed sibi invicem adversari; *id.*, XXXVIII, 25, 26. Testamenta Vetus et Novum non sibi contraria; *id.*, XLII, 622. Testamenti utriusque concentus; *id.*, XXXIII, 218. Utriusque ordo mirabilis; *id.*, XXXII, 1334, XXXIV, 154. Testamentum Novum in Vetere latet, et Vetus in Novo patet; *ibid.*, 623, 633. Novum occultatum erat in Veteri, tanquam fractus in radice; *id.*, XXXVI, 914. Testamentum Vetus quid figurabat; *id.*, XLII, 446. Testamentum Vetus recte intelligentibus prophetia est Novi; *ibid.*, 502, 528. Testamentum Novum in Veteri praenuntiatur; *id.*, XXXII, 619. In Veteri figuratum; *id.*, XXXVII, 1070, 1505, XLII, 448, 449, 623. In Testamento Novo obscura Veteris revelantur, et praedicta complentur; *ibid.*, 518. In Testamento Vetere gratia velata et occulta latitabat, quae in Christi Evangelio revelata est; *id.*, XLIV, 216, 217. Testamenti Novi revelatio quandonam facta est; *ibid.*, 597.

Testamenti Veteris et Novi discrimen; *id.*, XXXIII, 510, XXXVI, 930, XLIV, 220, 226, 227, 228. Et consonantia; *id.*, XXXVIII, 57. Testamentorum duorum brevissima et apertissima differentia, timor et amor; *ibid.*, 207, XLII,

158. Testamenti Veteris lex, ministratio mortis et damnationis, Novi vero lex ministratio Spiritus et iustitiae; *id.*, XLIV, 219. Testamentum Novum pertinet ad charitatem; *id.*, XXXV, 2074. Vetus ad timorem; *ibid.*. Et ad Veterem hominem; *ibid.*, 1636. Carnalia promittebat, *ibid.*. Concensus utriusque Testamenti in praecipio charitatis; *id.*, XXXII, 1316, 1322, 1323. Veteris et Novi Testamenti promissa ac Sacramenta sunt diversa; *id.*, XXXIV, 732. Promissiones aliae Veteris et aliae Novi Testamenti; *id.*, XXXVI, 327, 931, XXXVII, 1145, 1466, 919. Non nisi terrena felicitas promittitur aperte in Testamento, quod proprie Vetus appellatur; *id.*, XLIV, 328. Testamentum Vetus promissiones habet temporales, sed significationes spirituales; *id.*, XXXVIII, 57. Testamentum Novum in Veteri promittitur; *id.*, XLIV, 328. Testamenti Novi promissio per Ezechielum facta; *id.*, XLV, 1261, 1263, 1266, 1267, 1271. Cur Vetus Testamentum promittebat bona terrestria, Novum vero promittebat coelestia; *id.*, XLII, 162, 163. In Veteri Testamento cognoscitur praesigillatio possessionis nostrae, in Novo tenetur ipsa possessio; *ibid.*, 157. Testamentum Vetus servos, Novum liberos parit; *ibid.*, 622. Testamenta duo, duas vitas et spes duas significant; *ibid.*, 504. Quinam ad Novum Testamentum pertinent, quinam ad Vetus; *id.*, XLIII, 122, XLIV, 593. Sancti Veteris Testamenti ad Novum pertinent; *id.*, XLII, 456, 656, XLIV, 591. Christiani spe carnalis mercedis Deo servientes, ad Vetus Testamentum pertinent; *id.*, XXXVIII, 51, 40. Testamentum utrumque ad Israelitas pertinet, quomodo; *id.*, XLIII, 255.

Testamenti Novi gratia; *id.*, XXXIII, 512. De gratia Novi Testamenti liber; *ibid.*, 559. Testamenti Novi nulla facta commemoratio in Veteribus libris, nisi in Jeremia; *id.*, XLIV, 221, 222. Testamenti mediator, signator, fideiussor, testis, hereditas et coheredes Christus; *id.*, XXXVII, 1130. Testamento Novo fit injuria, si Veteri aequetur; *id.*, XLIV, 529. Testamentum Novum Veteri antependendum dignitate; *id.*, XLI, 662. Testamentum Vetus hordio comparatum; *id.*, XXXV, 1594. Testamentis duobus, Vetere et Novo, disciplinae regula nobis traditur; *id.*, XXXII, 1334. Gravissimum multarum observationum Veteris Testamenti jugum Christus aboluit; *id.*, XXXVIII, 594. In Novo Testamento disciplinam Christus voluit esse leniorem; *ibid.*, 1413. Testamenta duo misericordiam Dei commendant; *id.*, XXXIV, 634. Vetus Testamentum in prioribus tabulis significatum est; *ibid.*, 635, 753, 756. Testamenti Veteris signum, circumcisio in latenti carne, novi, crux in libera fronte; *id.*, XXXVIII, 876.

Duo Testamenta in Sara et Agar, Isaac et Ismael figurata; *id.*, XXXIV, 568, XXXVI, 502. In duobus exploratoribus Jericho; *id.*, XLIII, 658. In sancto et in Sancto sanctorum; *id.*, XXXIV, 635. Et in duobus Cherubim arae; *ibid.*, 631. Novi Testamenti signum, vacca rufa; *ibid.*, 732. Testamenta duo duobus viris uvam gestantibus significata; *id.*, XXXIX, 1799. Qui Christus, in medio utrorumque; *ibid.*. Testamenta duo, duae mamillae, unde sancti nutriuntur; *id.*, XXXV, 2417. Testamentum Veteri Novum, velut aquae vinum successit; *id.*, XXXIX, 1919, 1920, 1921.

Veteris ac Novi Testamenti Spiritus unus est, unusque consensus, S. Maximus Taurinus, LVII, 693. Utriusque Testamenti testimonia de Christo inter se mire concordant; *ibid.*, 245.

Testamenta duo vocat Paulinus labia Dei, S. Paulinus Nolanus, LXI, 218. Testamentum Vetus et Novum in basilica S. Felicii picturis expressum; *ibid.*, 666, 667.

Una fides Novi et Veteris Testamenti, S. Fulgentius, LXV, 445. Non ideo quisque debet Vetus Testamentum abijcere quia videt eus sacramenta cessasse; *ibid.*, 434. Utrumque Testamentum in Scriptura sub nomine amici antiqui et novi; *ibid.*. Vinum novum Novum Testamentum; *ibid.*.

Testamenti utriusque consensus, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 835. Quod unum Testamentum signat, hoc alterum exhibet; *ibid.*, 836. Testamentum Vetus spiritaliter intellectum, Novumque immutabiliter persistunt; *ibid.*, 857. Quantum Novum Testamentum Veteri praecellat; *ibid.*, 979. Utriusque Testamenti finis Christus; *ibid.*, 981. Discrimen Veteris et Novi Testamenti; *ibid.*, 1042. Testamentum Vetus dicitur mons umbrosus; *ibid.*, 669. Testamentum Vetus signatur per rotam, quae super terram apparuit Ezechiel; *ibid.*, 855. Testamenta duo duae sunt rotae; *id.*, LXXIX, 198. Consensus utriusque Testamenti signatur per duo Cherubim super propitiatorium alicuius expensis, sese respicientia; *id.*, LXXVI, 856.

De Veteri et Novo Testamento, S. Isidorus, LXXII, 220. Summa utriusque Testamenti trifaria distinguitur, in historia, in moribus, in allegoria; *ibid.*, 230.

De Veteri Testamento, Alcaïn, CI, 1120. De Novo Testamento; *ibid.*, 1128. Testamentum Vetus luxuriam carnis, Novum vero etiam mentis frenat; *id.*, C, 1096. Vetus per viginti quatuor seniores et thronum indicatur; *ibid.*, 1117.

Vetus et Novum per arcum figuratur; *ibid.*, 1123.

Novi et Veteris Testamenti omnes inter se libri concordant, S. Bruno Segn., CLXIV, 520.

Testamenta duo per duos (herubim) significantur. Rupertus abbas, CLXVII, 702, 1153. Per duos montes; *id.*, CLXVIII, 741.

Unde dicitur Testamentum, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 210. De duobus Testamentis; *ibid.*, 208. Utrumque Testamentum tribus ordinibus distinguitur; *id.*, CLXXVI, 778. Quæ discrimina sint inter duo Testamenta; *id.*, CLXXIV, 626, 627.

Unde illud Vetus Testamentum, hoc Novum dicitur, Petrus Lombardus, CXCLII, 461, 462. Testamenti Veteris auctoritatem cur teneamus, cujus ritum non observamus; *ibid.*, 161.

Testamenti Veteris in Novum translatio; *id.*, CXCI, 398. Testamentum Novum Veteri melius; *id.*, CXCLII, 460. Testamenti utriusque non eadem promissa sacramenta et præcepta; *ibid.*. Inter duo Testamenta differentia; *ibid.*, 461. Per denarium Vetus Testamentum significatur; *id.*, CXCI, 1298. Testamentum Vetus et Novum gratius bis acutus; *ibid.*, 1258. Vetus Testamentum in tres ordines distinctum, Petrus Comestor, CXCIII, 1259.

XII. — De libris Veteris Testamenti.

Testamenti Veteris libri XXII, aut XXIV, S. Hilarius IX, 241. Ordo Veteris Testamenti. Sedulius, XIX, 791. Ordo prophetarum; *ibid.*. Ordo historiarum; *ibid.*, 792. In libros Veteris Testamenti præmia, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 156 et seq., 747. Vetus Testamentum in quot libros dinumeratur, Alcuin., CI, 1120. Hi libri, in quot ordines secundum Hebræos dividuntur; *ibid.*, 1123, 1124. Habentur plures libri Veteris Testamenti, an non; *ibid.*. Inveniuntur amplius ex libris Veteris Testamenti; *ibid.*. Hebræi Vetus Testamentum, Esdra auctore, juxta numerum litterarum suarum, in 22 libros accipiunt, Rabanus Maurus, CXI, 105. Quando et quo tempore libri Veteris Testamenti legendi sint, Ivo Carnot., CLXI, 276. De libris Veteris Testamenti, Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, CLXXVI, 782. S. Scriptura Veteris Testamenti quot habet libros, Adamus Præmonst., CXCVIII, 697. Sunt enim quadraginta duo libri Veteris Testamenti, S. Bruno Sign., CLXIV, 520.

De Genesi. — Moysi quinque libri, S. Hilarius, IX, 241. Libri quos a Moysæ et prophetis scriptos esse Hebræorum religio tradebat; *id.*, X, 28. Paradisus est Genesis liber, in quo virtutes pullulant patriarcharum, S. Ambros., XVI, 1154. De Genesi, Sedulius, XIX, 791. Inter libros canonicos recipitur Genesis, S. Innocent., I, XX, 501. Liber Hebræarum questionum in Genesim, præfatio, S. Hieronym., XXIII, 953 et seq. De quibus tractatur in Genesi; *id.*, XXIV, 545. Genesis multa suggerit de natura rerum; *id.*, XXIII, 179. Genesis caput omnium librorum; *ibid.*, 938. Quomodo vocatur apud Hebræos; *ibid.*, 939, XXVI, 587. Inter canonicos libros accipitur Genesis, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, XVI, 428, 504, 721, 871. Vigili. Taps., LXII, 557. Moyses scripsit Pentateuchum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 747. De Genesi; *ibid.*, 159, 155. Moyses scriptor quinque librorum qui juxta Græcos Pentateuchum nominantur, Beda Venerab., XCIII, 235. De Genesi, S. Hildef. Tolet., CXVI, 140. Primus Moyses divinæ historiam cosmographicam in quinque voluminibus edidit, quod Pentateuchum nominatur, Alcuin., CI, 1125. Quid continetur in Genesi; *ibid.*, 1121. Primum Moyses scripsit Pentateuchum, Raban. Maur., CVII, 365. Scripsit Moyses librum Genesim; *id.*, CVIII, 1001, CXI, 105, 106. De Genesi; *id.*, CVII, 365. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. S. Petrus Damianus, CXLIV, 778. D. Ivo Carnot., CLXI, 276. Rupertus abbas, CLXVII, 201. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16, *id.*, CLXXVI, 186, 778. Quamnam fuerit Moysi causa divinæ legis historiam scribendi, Angelom. Luxov., CXV, 111. Interrogatur ubi Moyses libros suos ediderit; *ibid.*, 112. Auctor Genesis Spiritus sanctus fideliter creditur; *ibid.*, CXV, 111.

De Exodo. — S. Hilarius, IX, 241. Sedulius, XIX, 791. S. Innocent., I, XX, 501. De quibus tractatur in Exodo, S. Hieronym., XXII, 545. Inter canonicos libros numeratur Exodus, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, XVI, 428, 504, 721, 871. Vigili. Taps., LXII, 557. De Exodi, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 159. S. Hildefons. Tolet., CXVI, 140. Quid in Exodo continetur, Alcuin., CI, 1121. Exodus unde nomen accepit; *ibid.*, 1123. Raban. Maur., CVII, 365. De Exodo, Raban. Maur., CXI, 105, 107, 111. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Exodus in quo pene omnia quibus Ecclesia instruitur, figuratiter exprimentur, Walafrid. Strab., CXIII, 185. Inter canonicas Scripturas Exodus, Isidorus Mercator, CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16; *id.*, CLXXVI, 186, 778.

De Levitico. — Sedulius, XIX, 791. S. Innocent., I, XX,

501. De quibus tractatur in Levitico, S. Hieronym., XXII, 545. De Levitico, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, XVI, 428, 504, 721, 871. Vigili. Taps., LXII, 557. S. Isid. Hispal., LXXXIII, 159. Quinque libri Moysi, Genesis, Exodus, Leviticus, etc.; *ibid.*, 153. Continetur in canone SS. Scripturarum, S. Hildef. Toletan., CXVI, 140. Quid continetur in Levitico, Alcuin., CI, 1121. Leviticus unde dicitur; *ibid.*, 1125. De Levitico, Raban. Maur., CVII, 365, CXI, 105, 107, 111. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Inter canonicos libros numeratur, Isidorus Mercator, CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, CLXXVI, 186, 778.

De Numeris. — Numerorum liber unus ex quinque Moysi cur sic appellatur, S. Ambros., XVII, 9. Numeri liber unus. Sedulius, XIX, 791. Numeri quid continent. S. Hieronym., XXII, 545. Liber Numeri inter canonicos libros ponitur, S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, XVI, 428, 504, 721, 871; Vigili. Taps., LXII, 557. De Numeris, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 160, 155. Quid in numero? Alcuin., CI, 1121. Numerus (lege numerorum) liber quare dicitur; *id.*, 1125. Inter legendos et recipiendos liber Numerorum, Rabanus Maurus, CVII, 365. Unde vocatur; *id.*, CXI, 107. Ejus materia; *id.*, III. Inter canonicos libros ponitur; Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidorus Mercator, CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De Deuteronomio. — Paradisus Deuteronomium, in quo germinant legis præcepta, S. Ambros., XVI, 1154. Deuteronomium liber unus. Sedulius, XIX, 791. Deuteronomium quid continet; S. Hieronym., XXII, 545. De Deuteronomio; *id.*, XXIII, 890, 893, 897, 899, 903, 907. Inter canonicos libros ponitur Deuteronomium; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, XVI, 428, 504, 721, 871; Vigili. Taps., LXII, 557. De Deuteronomio; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 155, 160. Quid in Deuteronomio. Alcuin., CI, 1121. Deuteronomium cur sic appellatus est; *id.*, 1125. In canone, utriusque Testamenti continetur Deuteronomium; S. Hildef. Tolet., CXVI, 140. Inter libros legendos et recipiendos Deuteronomium, Raban. Maur., CVII, 365. Unde vocatur; *id.*, CXI, 107. Ejus materia *id.*, III. Inter libros canonicos ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De Josue. — Jesu Nave Sextus, S. Hilarius, IX, 241. Jesu Nave liber unus. Sedulius, XIX, 791. Recipitur in canone; S. Innocent., I, XX, 501. De libro Josue; S. Hieronym., XXII, 545; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, XVI, 428, 504, 721, 871; Virgil. Taps., LXII, 557. Inter historicos libros Junilius, LXVIII, 16. De libro Josue S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 156, 161, 747. Jesu Nave edidit librum suum; *id.*, 747. Quid continetur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., CXVI, 140. Quid in Jesu Nave, Alcuin., CI, 1121. Josue a quo nomen accepit; *id.*, 1125. Scriptorem libri Josue eundem Josue Hebræi asserunt; *ibid.*, inter quos sub amore doctrinæ et pietatis legendos recipiendosque, Ecclesiarum principes tradiderunt, Jesu Nave, Raban. Maur., CVII, 365. Josue liber unde nomen accepit; *id.*, CXI, 107. Ejus materia; *id.*, III. Inter libros canonicos ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De libro Judicum. — S. Hilarius, IX, 241. Judicium liber unus. Sedulius, XIX, 791. In canone recipitur liber unus Judicum, S. Innocent., I, XX, 501; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, XVI, 428, 504, 721, 871. Vigili. Taps., LXII, 557. Inter historicos libros, Junilius, LXVIII, 16. De libro Judicum S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 154, 156, 746. Judicum autem et Ruth et Samuelis primam partem conscripsit Samuel; *id.*, 747. Continetur in canone utriusque Testamenti liber Judicum, S. Hildef. Tolet., CXVI, 140. Judicum unde nominatur? Alcuin., CI, 1123. Quid in libro Judicum; *id.*, 1121. Librum Judicum edidisse creditur Samuel; *ibid.*, 1125. Raban. Maur., CVII, 365. Inter recipiendos et legendos; *ibid.*. Materia libri Judicum; *id.*, CXI, 111. Judicum liber nominatur, unde; *ibid.*, 107. Inter libros prophetiales et canonicos; Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De libro Ruth. — S. Hilarius, IX, 241. Ruth liber unus, Sedulius, XIX, 791. Recipitur in canone; S. Innocent., I, XX, 501; S. August., XXXIV, 41. Magis videtur ad Regnum principium pertinere; *ibid.*. Inter canonicos ponitur Scripturas; S. Leo Magnus, XVI, 428, 504, 721, 871; Vigili. Taps., LXII, 557. Inter historicos libros Ruth; Junilius,

LXVIII, 16. De libro Ruth, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 156, 161, 746. In canone utriusque Testamenti continetur unus libellus qui appellatur Ruth, qui magis ad Regnum principium videtur pertinere, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Ruth? Alcuin., Cl, 1121. De libro Ruth., Raban. Maur., CVII, 363. Quis auctor Ruth? *ibid.*, Liber Ruth ejusdem Moabitidis texit historiam, de cujus stirps familia descendit David; *ibid.*, CXI, 111. Hunc Hebraei libellum ad Judicum librum subjungunt; *ibid.*, Latini ad corpus libri Regum veracius eum pertinere contendunt; *ibid.*, Inter prophetales et canonicos libros ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidorus Mercat., CXXX, 338, Ivo Carnot., CLXI, 276.

De libro Regum. — Regnum libri IV. S. Hilarius, IX, 241; Sedulius, XIX, 791. S. Innocent., XX, 381; S. August., XXXIV, 47; S. Leo Magn., LVI, 428, 504, 721, 871, Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros, libri Regum quatuor; Junilius, LXVIII, 16. Regum historia ceteris Scripturis nec sacramentis minor, nec auctoritate inferior; S. Gregor. Magn., LXXIX, 20. Regum libri I et II adscripti Samueli; *ibid.*, 20, 268, 17 not. Quatuor libri Regum; S. Isid. Hispal., LXXXIII, 157. De libro regum; *ibid.*, 161. Libri Regum IV continentur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Regum libro? Alcuin., Cl, 1121. Malachim cur ita nominatur; *ibid.*, 1125. Quis primus hunc librum in unum volumen coegit; *ibid.*, Sequentia Samuelis usque ad calcem, scripsit David; Malachim totum edidit Jeremias; Rabanus Maurus, CVII, 363. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 747. Regum libri quatuor; Raban. Maur., CVII, 363. Samuel qui est Regum primus; *ibid.*, CXI, 105. Malachim qui est Regum secundus; *ibid.*, Liber Samuel, quid describit; *ibid.*, 107. Unde nomen accepit; *ibid.*, Quis eum conscripsit; *ibid.*, Malachim liber, unde appellatur; *ibid.*, Liber Regum quomodo divisus apud Latinos et apud Hebraeos; *ibid.*, 111. Libri Malachim materia; *ibid.*, Samuel, id est, primus et secundus Regum, Walafrid. Strab., CXIII, 21; Malachim, id est, tertius et quartus Regum; *ibid.*, Regum libri 4, Isidorus Mercator, CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276, Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16; *ibid.*, CLXXVI, 186, 779.

De Paralipomenon. — S. Hilarius, IX, 241. Paralipomenon libri duo; Sedulius, XIX, 791; S. Innocent., I, XX, 502; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 428, 503, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Ad divinam historiam pertinentes, Paralipomenon 2 libros adjungunt plures; Junilius, LXVIII, 17. De Paralipomenon; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 162. Quorum quidem Paralipomenon libri duo e latere annectuntur; *ibid.*, 157. Paralipomenon duo; *ibid.*, 746. Viri synagogae sapientes scripserunt Paralipomenon; *ibid.*, 747. Continentur in canone utriusque Testamenti duo Paralipomenon; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Paralipomenon. Alcuin., Cl, 1121. Paralipomenon qua lingua appellatur. *ibid.*, 1126. Paralipomenon duo; Raban. Maur., CVII, 363. Paralipomenon liber idem instrumenti epitoma tantus ac talis est ut abque illo si quis scientiam Scripturarum sibi voluerit arrogare, se ipsam irrideat; *ibid.*, Cl, 280. Quinam scripserunt Paralipomenon; *ibid.*, 366. Paralipomenon unde et quare sic dicitur; CXI, 107. Materia libri Paralipomenon; *ibid.*, 112. Paralipomenon qui apud Hebraeos est unus liber, non duo; Walafrid. Strab., CXIII, 21. Paralipomenon libri duo; Isidorus Mercator, CXXX, 338. Paralipomenon 2; Ivo Carnot., Cl, XI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Quid sonat Paralipomenon, Latine, Hebraice; *ibid.*, CLXXVI, 186, 779.

De libro Job. — S. Hilarius, IX, 241. Job liber unus, Sedulius, XIX, 792, S. Innocent., I, XX, 501. Job prosa incipit, versu labitur, pedestri sermone finitur, S. Hieronym., XXII, 545. Omnes leges dialecticae, propositionis, assumptionis, confirmationis, conclusionis determinat; *ibid.*, Singula in eo verba plena sunt sensibus; *ibid.*, Job athleta Ecclesiae ante Christum. Contra futurum Origenem scribere videtur; *ibid.*, XXII, 538. Ex prologo in Job; *ibid.*, 452. De libro Job, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 428, 503, 721, 871. Job liber I. Vigil. Taps., LXII, 537. Job prophetae liber quomodo legendus, Euseb., LXII, 626, 627. Job I. Junilius, LXVIII, 17. Quis scripserit libri Job? S. Gregor. Magn., LXXV, 515. Auctor Spiritus sanctus; *ibid.*, 517. Quo inspirante Job sua certamina descripsit; *ibid.*, De libro Job, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 165. Job librum Hebraei Moysen scriptum se putant, alii unum ex prophetis; *ibid.*, 747. Continetur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Job? Alcuin., Cl, 1121. Scriptor libri Job qui fuit; *ibid.*, 1126. Principia et finis libri Job apud Hebraeos prosa oratione texta sunt; *ibid.*, Media omnia in roto metro discuntur; *ibid.*, De libro Job, Raban. Maur., CVII, 363. Job libri auctor; *ibid.*, CXI, 107.

De materia libri Job; *ibid.*, 112. Inter Hagiographa novem, primus Job, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Job novus, Isidorus Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Librum Job, alii Moysen, alii unum ex prophetis, nonnulli ipsum Job scripsisse credunt; *ibid.*, 16. In ordine hagiographorum novem volumina continentur. Primum Job. Hugo de S. Vict., CLXXVI, 186.

De Psalterio. De auctore Psalmodum. — Psalmodum liber non solus David, S. Hilarius, IX, 232. Eorum sunt quorum nomen proferunt; *ibid.*, 233. Quis sine nomine pertinet ad eum qui Psalmi superiores inscribitur; *ibid.*, An ejusdem Psalmi auctor, David nimirum, an Asaph dicendus videatur, S. Ambros., XIV, 877. Omnes scriptores psalmodum in suis scriptis exempla posuerunt, aut aliqua dicta superiorum; *ibid.*, 924. Sciendum vero est quod istos Cl. psalmos Spiritu Dei revelante, sanctus composuit David, Rufinus, XXI, 644. Quamvis David omnes psalmos cantasset, S. Hieronym., XXVI, 821. Psalmi omnes qui in libro Psalmodum continentur, an a Davide, S. August., XII, 517. Psalmi autem ad alium prophetam David pertinere certis declaratur indicibus, Cassiodorus, LXX, 14. Psalterium scripserunt decem prophetae, S. Isidorus, LXXXIII, 717. Omnes psalmos solus David composuit, Beda venerab., XCIII, 483. Auctores Psalmodum, qui ponuntur in titulis, Alcuin., Cl, 1126. De auctoribus Psalterii, Raban. Maur., CVII, 363, 366; CXI, 107. Sunt qui et Esdras et Aggeum et Zachariam scripsisse dicunt; *ibid.*, An David composuerit omnes psalmos, Walafrid. Strab., CXIII, 811. Librum psalmodum David edidit, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16; CLXXVI, 780.

De titulis psalmodum. — Tituli psalmodum varii, S. Hilarius, IX, 243. LXX interpretibus sunt additi; *ibid.*, 813. Titulus index tractandorum; *ibid.*, 292. Ex quibus rebus psalmus consistat ostendit; *ibid.*, 246. Tituli psalmodum qui ad intelligentiam nos dirigunt; *ibid.*, 642. Titulus et psalmus auctoritatem sibi invicem praestant; *ibid.*, Titulus historiam notans non excludit intelligentiam spiritalem; *ibid.*, Titulorum omnium qui psalmis praefiguntur argumentum. Rufin. Aquil., XXI, 611, et seq. Psalmi undecim qui non habent titulos, S. Hieronym., XXIII, 408. Psalmi sine titulo; *ibid.*, XXII, 407. Quid est titulus, nisi clavis; *ibid.*, XXVI, 834. Per titulum intelligitur uniuscuiusque Psalmi intellectus; *ibid.*, Tanquam praeco psalmi, est titulus psalmi S. August., XXVIII, 1804. Cassiodorus, LXX, 424. De unita titulorum inscriptione; *ibid.*, 16. Inscriptiones psalmodum per allusionem intuenae; *ibid.*, Quare nomina propria in titulis psalmodum ponantur; *ibid.*, 300. Cur in titulis finis frequenter repetatur; *ibid.*, 105. Explicatio variorum titulorum, Remigius Antistod., CXXXI, 159. Esdras Psalmis titulos praefixit, S. Bruno Carthus, Cl, II, 990. Idque Spiritu Dei; *ibid.*, 1213. Gerhohus, CXIII, 6, 6. De titulo Psalmodum; *ibid.*, Singuli psalmi suis propriis titulis inventuuntur praenotati; *ibid.*, 657.

De materia, excellentia, utilitate psalmodum. — Psalmi fere omnes Christi personam sustinent. Tertull., II, 167. Filium ad Patrem verba facientem representant; *ibid.*, Psalmi canunt evangelicam historiam, S. Hilarius, IX, 235. Psalmi ad perfectam Dei cognitionem et obedientiam nos edocent; *ibid.*, 384. Psalmi sunt prophetiae evangelicorum mysteriorum; *ibid.*, 255. Psalmi non tantum res sui temporis nuntiant; *ibid.*, 643. In iis nihil humile aut commune; *ibid.*, 610. Nihil nisi proprium beatum; *ibid.*, 838. Sunt qui in omnibus fere psalmis personae Christi nihil convenire putant; *ibid.*, 352. Psalmodum liber praecipue gratiam Dei spirat, S. Ambros., XIV, 922. Psalmodum laudes et virtutes; *ibid.*, 924. Quis psalmus non medicamentum est conscientiae peccatrix; *ibid.*, 1009. In eo (libro Psalmodum) profectus est omnium, et medicina quaedam salutis humanae; *ibid.*, 925. David, Simonides noster, Pindarus et Alcaeus, Flaccus quoque, Catullus et Sereus, Christum lyra personat, et in decachordo psalterio ab inferis suscitatur resurgens, S. Hieronym., XXII, 547. Totum Psalterium nihil est, nisi ad Deum in cunctis operibus deprecatio, S. Hieronym., XXIII, 501. Psalmodum vis et utilitas, S. August., XXII, 767. Psalmi, litterae de melle coeli melleae; *ibid.*, 768. Psalmi speculum nostrum sunt; *ibid.*, XXXVI, 248. Psalmi dicuntur Davidica cithara, S. Petrus Chrysos., LI, 515. Materia quoniam sit, Walafrid. Strab., CXIII, 814. Intentio; *ibid.*, Modus tractandi; *ibid.*, Materia hujus libri est totus Christus, Petrus Lombardus, CXCI, 59. Modus tractandi qualis est; *ibid.*, Materia libri Psalmodum, Gerhohus, CXIII, 630. Intentio; *ibid.*, Modus tractandi; *ibid.*, 631.

De divisione, numero, ordine psalmodum. — Esdras Psalmodum in unum librum collector, S. Hilarius, IX, 231. Traditiones antiquae de Esdra psalmodum collectore;

ibid., 238. Psalmorum liber unus, non quinquæ; *ibid.*, 232. Psalmi apud Hebræos indidrecti, ab Esdra in unum collecti, a LXX in ordinem redacti; *ibid.*, 238. Trina psalmorum quinquagenaria quid designent; *ibid.*, 239. Psalmi apud Hebræos ordine ac numero carent, ab Esdra in unum volumen collecti; *ibid.*, 237, 238. Psalterium videtur in quinquæ libros esse divisum. S. Ambros., XIV, 1083 et seq. Estras scriba qui titulos posuit, psalmos aliter quam dictati fuerant ordinavit. Rufinus, XXI, 644. Psalmorum V libros esse quidam dixerunt, at unum tantum esse canonicæ Scripturæ probat auctoritas, S. August., XXXVII, 1961. Psalmorum numerus, S. Benedictus, LXVI, 472. Psalmorum divisio; *ibid.*, 471. Psalmorum divisio secundum antiquos patres, Cassiodorus, LXX, 504. De quinquæfaria divisione; *ibid.*, 16. De ordinatore Psalmorum, Beda Venerab., XCIII, 482. Liber iste ex centum quinquaginta psalmis, non sine altioris mysterii ratione constituit, Walafrid. Strab., XCIII, 843. Item per tres quinquagenas triplex fit psalmorum distinctio, *ibid.*, 844. Unus est liber Psalmorum, non quinquæ; *ibid.*. Ordo Psalmorum ab ordine historiarum discordat; *ibid.*. Quos quidem (psalmos) primus Esdras in unum volumen coegit, et in ordinem numerumque disposuit. Remigius Antissiod., CXXXI, 136. Ordo Psalmorum, *ibid.*, 141. E quot psalmis constituit liber iste. Petrus Lombardus, CXCI, 57. Quomodo distinguitur; *ibid.*. An unus sit liber psalmorum, vel plures; *ibid.*, 57, 58. De ordine psalmorum, *ibid.*, 59. Quinam psalmos ita disposuit *id.*, 60. Psalmos ordinavit Esdras, Gerhohus, CXCI, 636.

De usu, interpretatione, variis sensibus Psalmodum. — Psalmorum cantus. Tertull., II, 660; *id.*, I, 1194. Psalmorum clavis, Christi fides. S. Hilarius, IX, 236. Alii sunt faciles, alii capti difficiles; *ibid.*, 291. Ad eorum intelligentiam juvat scire quis ac de quo loquatur; *ibid.*, 247, 248. Doctis ut indoctis clausi et signati sine fidei clave; *ibid.*, 235, 236. Quique suas habent claves; *ibid.*, 246, 247. Psalmorum intelligentia spiritalis nequit respici; *ibid.*, 685. Psalmus intelligi potest spiritaliter, licet titulus historiam præferat; *ibid.*, 642. Psalmi semper et ubique cantandi; *ibid.*, 530. Etsi omnium psalmorum corpus unum, in eo tamen viget naturalis, mysticus et moralis sensus. S. Ambros., XIV, 966 et seq. Homo sine psalmorum celebritate diem claudere non debet; *ibid.*, 223. Psalmi quidam tanto profundiores sunt, quanto videntur apertiores. S. August., LXXXVII, 1501. Psalterium a S. Hieronymo translatus ex Hebræo; *id.*, LXXXIII, 1077. Origenes, Eusebius et alii multi qui psalmos interpretati sunt, recensentur; *ibid.*, 262. Psalterii translationes esse duas apud Latinos in usu atque honore, Romanam scilicet et Gallicam. Beda Venerabilis, XCIII, 481. Cur plus omnibus aliis in Ecclesia frequentetur; *ibid.*, 483. Walafrid Strab., CXIII, 812. De Psalmorum interpretatione. S. Bruno Sign., CLXIV, 22. De censuris adversus Psalmorum interpretationem S. Brunonis; *ibid.*, 23. Hanc Scripturam plus cæteris in Ecclesiasticis frequentari officiis, quare. Petrus Lombardus, CXCI, 57. Elegit David quatuor millia virorum, qui non solum voce, sed et musicis instrumentis psalmos canerent. Gerhohus, CXCI, 632. Ipse quoque David cum ipsis cantoribus citharam percutiebat in domo Domini; *ibid.*, 633.

De compositione psalmodum. — Qua lingua compositum totum psalterium, Beda Venerab., XCIII, 480. Omnes autem psalmi apud Hebræos metrico carmine constant esse compositi; Alcuin., CI, 1126. Raban. Maur., CXI, 108.

De inspiratione libri Psalmodum. — Psalmorum auctor est Spiritus Dei; S. Hilarius, IX, 792. Istos CL psalmos Spiritu Dei revelante sanctus composuit David, Rufin., XI, 644. David solius Spiritus sancti instinctu sine omni exteriori adminiculo suam edidit prophetiam, Petrus Lombardus, CXCI, 53. Cælesti aspiratione intus edoctus Spiritu in eo loquente completus est, Gerhohus, CXCI, 938.

Unus ex libris canonicis liber Psalmodum. — S. Hilarius, IX, 241. Sedulius, XIX, 791. S. Innocent. I, XI, 501. S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 740. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Raban. Maur., CVII, 365, CXI, 106. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 186.

De Proverbiis, Ecclesiaste, Cantico cantic. etc. — S. Hilarius, IX, 241. Salomon licet innumera cantica cecinisse dicatur, unum tamen quod Ecclesia receperit, Canticum canticorum dereliquit, S. Ambrosius, XIV, 923. Tres libri Salomonis, unus de proverbiiis, alius Ecclesiastes, tertius de Cantico canticorum; *id.* XV, 1639. Salomonis libri tres. Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque.

S. Innocent. I, XI, 501. Tres libri Salomonis recepti sunt in auctoritatem canonicam. S. August., XII, 534. XXXIV, 41. Salomon scripsit, Proverbia, Ecclesiasten et Cantica canticorum; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 871. S. Isidorus, LXXXIII, 747; Alcuin., CI, 1126; Raban. Maur., CVII, 366, CXI, 108. Isidor. Mercator, CXXX, 538. Rupertus, CLXXII, 1252. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. Wolbero, CXCV, 1015. Salomon in libro de Proverbiis moralem locum uberius expressit, naturalem in Ecclesiaste, mysticum in Cantico canticorum, S. Ambros., XIV, 511. Proverbiorum liber unus; Sedulius, XIX, 791; S. August., XXXIV, 41, LXI, 554. Proverbia Salomonis; S. Leo Magnus, LVI, 721. Salomonis libri tres, Proverbia, etc. Vigil. Taps., LXII, 537. De Proverbiis, Junilina, LXVIII, 18. De Proverbiis quid doceatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 164. Salomonis tres libri, Proverbia, etc. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Liber Proverbiorum unde dicitur. Alcuin., CI, 1126. Quid in Proverbiis contineatur; *ibid.*, 1122. De libro Proverbiorum; Raban. Maur., CXI, 108. Walafrid Strab., CXIII, 1125. Materia Proverbiorum; Walafrid. Strab., CXIII, 1127. Proverbia Salomonis; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Parabolas composuit Salomon; *ibid.*, 16. Proverbia Salomonis quæ Græce parabole, Hebræice *masloth*, dicuntur. Hugo de S. Victore, CLXXV, 186. Proverbiorum liber invitac ad fidem, Ecclesiastes ad spem; Cantica ad charitatem; Rupertus, CLXXII, 1252. In Proverbiis de morum honestate perorat; Wolbero, CXCV, 1015.

Ecclesiastes. — Liber unus; Sedulius, XIX, 791. Ecclesiastes multa suggerit de natura rerum. S. Hieronym., XXIII, 479. De illo nulla est ambiguitas; *ibid.*, 537. Ecclesiastes liber ex sententia Hebræorum, unde meruit auctoritatem; *ibid.*, 1116. Est liber Salomonis pœnitentiam agentis; *ibid.*, 1021. Male quidam opinantur nos ex hoc libro ad voluntatem et luxuriam provocari; *ibid.*, 1014. Non provocat ad luxuriam, neque in Epicuri dogma corruit, 1106. De Ecclesiaste S. August., LXI, 534. Ecclesiastes liber in canone sacrum litterarum a Judæis habentur; *ibid.*, 661. Eugyp., LXII, 767. A Christianis; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721; Vigil. Taps., LXII, 537. Quæ sit differentia inter Ecclesiastem et Ecclesiasticum. Cassiodorus, LXX, 1117. In Ecclesiaste rerum naturam discutit, etc. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 164. Continentur in Canone utriusque Testamenti Ecclesiastes. S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Ecclesiaste, Alcuin., CI, 1122. Ecclesiastes unde dicitur; *ibid.*, 1126. De Ecclesiaste Raban. Maur., CVII, 365, 366. Materia Ecclesiasti, *id.*, CXI, 113. Unde dicitur, *ibid.*, 108. In numero canonicorum librorum; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Wolbero, CXCV, 1015.

Canticum canticorum. — S. Hilarius, IX, 241. Canticum canticorum liber unus; Sedulius, XIX, 791; S. August., LXI, 534; XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilina, LXVIII, 18. De quibus tractatur in Canticum canticorum; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 164, 165. A doctoribus nostris tractatur, apud Hebræos hanc fuisse observationem, ne cuiquam librum hunc legere permitterent, nisi viro jam perfectæ scientiæ, et laboratæ fidei; *ibid.*, 165. Quid contineatur in Cantico canticorum. Alcuin., CI, 1122. Quare dicitur Canticum canticorum; *ibid.*, 1126. De Canticum canticum; Raban. Maur., CVII, 365, 366, CXI, 105, 108. Walafrid. Strab., CXIII, 21, 1127. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 186; CLXXV, 16. Wolbero, CXCV, 1009. Cantici canticorum qualis fuerit causa quare fuerit decantatum; *ibid.*, 1010. Tria sunt considerata in hoc libro, materia, intentio, finalis causa; *ibid.*, 1012. In hoc libro nihil secundum litteram carnaliter intelligendum; *ibid.*. In Cantico canticorum de rationabili divinorumque mysteriorum dispositione decantat, *ibid.*, 1015. In hoc libro quatuor personæ loquentes in introducuntur; Richardus S. Victoris, CXCVI, 409.

De libro Sapientia. — Sapientia liber Salomoni adscriptus; Tertull., II, 544. Apud Latinos Salomonis, apud Græcos et Hebræos Sapientia Sirach habetur. S. Hilarius, IX, 827. Ilum ut homini sermonem respiciunt Orientales; *ibid.*, 675. Sapientia liber unus; Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque; S. Innocent. I, XI, 501. Sapientia liber inscriptus nomine Salomonis. S. Hieronym., XXIV, 616. Judæi librum Sapientia non recipiunt in auctoritatem canonicam. S. August., XXXII, 638, XXXIII, 199. Unus qui Sapientia, de quadam similitudine Salomonis esse dicitur; *id.*, XXXIV, 41. Sapientia liber auctoritatem Scripturæ canonicæ habet, *id.*, XLIV, 989, 991. Libri Sapientia auctoritate uti sunt magni et docti viri qui longe ante August. divina eloquia tractaverant, *id.*, 1019, 1020. Salomonis libri quinque. S. Leo Magnus, LVI, 504, 871. Item Sapientia liber I. Vigil. Taps.,

LXII, 557. Adjuvant quidam librum qui vocatur Sapientia. Junilius, LVIII, 18. De libro Sapientiae. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 165. Sapientiae liber a Jesu filio Sirach dicitur editus; *ibid.*, 158. Salomonis titulo est praenotatus; *ibid.*, in canone utriusque Testamenti continetur. S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Liber sapientiae apud Hebraeos nusquam est. Alcuin., Cl, 1127. Hunc Judaei Philonis esse affirmant; *ibid.*, Hieronymus dicit eundem librum (Sapientiae) apud Hebraeos nusquam haberi, nec inter canonicas Scripturas apud antiquos recipi. Raban. Maur., CIX, 672. Salomonis libri v. Isidorus Mercator., 558. Sapientia Salomonis. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16. In CXXX canone auctoritatis non scribitur liber Sapientiae Salomonis; *id.*, CLXXVI, 196.

De Ecclesiastico. — Ecclesiasticus liber unus; Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque; S. Innocent. I, XX, 501. Alius qui Ecclesiasticus inscribitur, de quadam similitudine Salomonis esse dicitur; S. August., XXXIV, 41. De Ecclesiastico; *id.*, XLI, 554. Ecclesiasticus non est in canone Hebraeorum *id.*, XL, 165. Salomonis libri quinque; S. Leo Magnus, LVI, 505, 871. Ecclesiastici liber 1; Vigil. Taps., LXII, 557. De Ecclesiastico; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 165. Ecclesiasticus dicitur a Jesu filio Sirach editus *ibid.*, 158. Salomonis titulo praenotatus; *ibid.*, in canone utriusque Testamenti continetur; S. Hildef. Tolet., CXVI, 140. Ecclesiasticus quis composuit? Alcuin., Cl, 1127-1128. Ecclesiasticus unde dicitur; *ibid.*, De Ecclesiastico; Raban. Maur., CVII, 565. Quis composuit librum Ecclesiasticum; *ibid.*, 567. Salomonis titulo praenotatur; *ibid.*, 109. An sit in canone Ecclesiasticus; Walafrid. Strab., CXIII, 21. De Ecclesiastico dicit Augustinus, meruisse recipi in auctoritatem, et inter prophetas debere numerari; *ibid.*, Salomonis libri 5; Isidorus Mercator., CXXX, 558. Librum Ecclesiasticum certissime filius Sirach composuit; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. Apud Hebraeos reperitur, sed inter apocrypha habetur; *ibid.*

De Esdra. — Esdrae liber philosophorum augas desepxit S. Ambrosius, XVI, 1074. Esdrae liber unus; Sedulius, XIX, 792. Esdrae duo libri; S. Innocent. I, XX, 501. Esdras et Nehemias in unum volumen coarctantur; S. Hieron., XVII, 518. Ex Prologo in Esdra; *id.*, XXIII, 452. De Esdra; S. August., XLI 596. Quo tempore scripsit; *ibid.* Quodammodo de Christo prophetavit; *ibid.*, Magis rerum gestarum scriptor est habitus, quam propheta; *ibid.*, Esdrae duo libri; *id.*, XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 557; Junilius, LVIII, 17; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 165. Esdras scripsit librum suum; *ibid.*, 747. Esdrae libri duo continentur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Esdrae libri quis auctor extitit? Alcuin., Cl, 1127. Secundus, tertius et quartus libri Esdrae inter apocryphos deputantur; *ibid.* Quid in Esdra; *ibid.*, 1125. Esdrae duo; Raban. Maur., CVII, 565. Quinam scripsisse dicuntur; *ibid.*, 566, CXI, 108. Esdras cum Nehem a (est enim totus unus liber); Walafrid. Strab., CXIII, 21. Esdrae libri 2; Isidorus Mercator, CXXX, 558; Ivo Carnot., CLXI, 276. Liber Esdras auctoris sui titulo praenotatur; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. De Esdra; *id.*, CLXXVI, 186, 779.

Nehemias. — S. Hieronym., XXII, 518. In cujus textu ejusdem Esdrae Nehemiaeque sermones pariter continentur. Alcuin., Cl, 1127; Raban. Maur., CXI, 108, 119; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

De libro Tobiae. — Quibusdam autem visum est, additis Tobiae et Judith; S. Hilarius, IX, 241. Tobiae liber unus; Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I, XX, 501. Liber Tobiae Chaldaeo sermone conscriptus; S. Hieronym., XXIX, 23. Hebraei de catalogo divinarum Scripturarum eum secant; *ibid.*, 24. De libro Tobiae; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 871; Vigil. Taps., LXII, 557; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 165. Libri Tobiae auctor; *ibid.*, 749; Alcuin., Cl, 1128. Liber Tobiae in canone Hebraico non est; *ibid.*, 1124. De libro Tobiae; Raban. Maur., CVII, 565. Quis cum scripsit; *ibid.*, 567; CXI, 108. An inter libros canonicos; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercat., CXXX, 558; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. De ejus auctore minime constat; *ibid.*, 17. In canone auctoritatis non scribitur liber Tobiae; *id.*, CLXXVI, 186, 779.

Judith. — S. Hilarius, IX, 241. Judith liber unus; Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I, XX, 501. Apud Hebraeos liber Judith inter apocrypha legitur; S. Hieron., XXIX, 37. Chaldaeo sermone conscriptus; *ibid.*, 39. Hunc librum Synodus Nicena in numero sanctarum Scripturarum legitur computasse; *ibid.*, S. August., XXXIV, 41. Judith librum in canone S. Scripturarum non recepisse dicuntur; S. August., XLI, 583. Quo tempore gesta sunt quae scripta sunt in libro Judith, *ibid.* Inter Scripturas canonicas habetur; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 871; Vi-

gil. Taps., LXII, 557; Junilius, LXVIII, 17; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 157; S. Hildef. Tolet., XLVI, 140. De auctore ejus minime constat; Alcuin., Cl, 1128; Raban. Maur., CVII, 567, 568; CXI, 105, 109. Liber Judith inter canonicos numeratur; Walafrid. Strab., XLII, 21; Isid. Mercat. CXXX, 558; Ivo Carnot. CLXI, 276. Non scribitur in canone; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 779. De ejus auctore; *id.*, CLXXV, 17.

Ester. — S. Hilarius, IX, 241. Ester liber unus; Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I, XX, 501. Librum Ester variis translatoribus constat esse vitiatum; S. Hieron., XXVIII, 1455. De libro Esther; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 557. Inter historicos libros habetur; Junilius, LXVIII, 17. De libro Esther; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 157; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140; Alcuin., Cl, 1120. Librum Esther quis scripsit, *ibid.*, 1127; Raban. Maur., CVII, 566; CXI, 109. Habetur in canone Esther; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercat., CXXX, 558; Ivo Carnot., CLXI, 276. Notus Esther; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Librum Esther Esdras creditur conscripsisse; *ibid.*, 16.

Isaia. — S. Hilarius, IX, 241. Isaia liber unus; Sedulius, XIX, 791. Isaia liber universa Domini sacramenta continet; S. Hieronym., XXIV, 18. In expositione eius Graecorum ingenia sudaverunt, non Latinorum; *ibid.*, 20. Origenes triginta volumina scripsit in Isaia prophetam; *ibid.*, 21. Videre prologum commentariorum in Isaia prophetam *ibid.*, 17 et seq. Evangelista magis quam propheta; *id.*, XXIII, 454; XXIV, 18. Loquitur praecipue de tribu Juda et Benjamin; *id.*, XXIV, 21. De Isaia; S. Aug., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 557; Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 166; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140; Alcuin., Cl, 1122, 1127; Raban. Maur., CVII, 565; CXI, 108, 115; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercator., CXXX, 558; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16.

Jeremias. — S. Hilarius, IX, 241; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871, etc., sicut in precedenti ad alios Patres.

Ezechiel. — S. Hilarius, IX, 241. Ezechielis visio ultima cum septima Joannis concordat S. Ambros., XVII, 946.

Ezechielis liber unus. Sedulius, XIX, 791. Prophetia Ezechielis difficilis, S. Hieronym., XXV, 17. Ante tricesimum annum apud Hebraeos non legebatur exordium et finis hujus voluminis; *ibid.* Ezechielis liber inter canonicos libros, S. August., XXXIV, 41, etc., etc. Sicut in praecedentibus, ad alios Patres.

Daniel. — S. Hilarius, IX, 241. Danielis Spiritus Dei inspiratus, S. Ambros., XVI, 785. Danielis liber unus, Sedulius, XIX, 791. Daniel de quibus agit; S. Hieronym., XXII, 547. Ecclesiae juxta Theodotionem legunt Daniele; *id.*, XXIII, 455; XXV, 493. Ad intelligendas extremas partes Danielis, multiplex Graecorum historia necessaria est, quorum; *id.*, XXV, 491. Quibus lingua necessaria est liber Danielis; *ibid.*, 499. Calumniatores historiae Danielis rejiciuntur; *ibid.*, 554. Contra prophetam Danielem duodecimum librum scripsit Porphyritus; *ibid.*, 491. Nullum prophetarum tam aperte dixisse de Christo; *ibid.* Susanna Belisque ac Draconis fabulae non contineri in Hebraico; *ibid.*, 492. De Daniele; S. August., XXXIV, 41. Quid prophetavit Daniel propheta; *id.*, XLI, 595. Car peccata sua et peccata populi sui conditetur; *id.*, XLIV, 159. Daniel ab angelo hebdomadarum mysterium discebat; *id.*, XXXIII, 911. Danielis hebdomadas ad Christi natiuitatem et passionem impletas non putat Hesychius; *ibid.*, 904, 911. Quidam de secundo Christi adventu eas exposuit; *ibid.*, 901. Non futurum Christi adventum significant, sed praeteritum; *ibid.*, 899. Daniel inter canonicos libros habetur; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871. Danielis liber 1, Vigil. Taps., LXII, 557. Junilius, LXVIII, 18. De Daniele; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 169. Quid in Daniele? Alcuin., Cl, 1123. Librum Danielis quis composuit; *ibid.*, 1127. Raban. Maur., CVII, 566; CXI, 103. In canone S. Scripturarum habetur, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidorus Mercator, CXXX, 558, Ivo Carnot., CLXI, 276. Daniel sui libri auctor fuit, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Osee. Osee liber unus. Sedulius, XIX, 791. Osee quid habet; S. Hieronym., XXII, 546. Osee sub quo rege prophetae cepit; *id.*, XXV, 830. Ante et post captivitatem Israel prophetavit; *ibid.*, 831. Osee propheta ad tribus pertinet; *ibid.*, 919. Graeci auctores, qui Osee exposuerunt; *ibid.*, 819, 820. Prophetam ejus intelligere non quidem impossibile, tamen difficile est; *ibid.*, 815. Voluminis obcurritatem ipse scriptor testatur; *ibid.* Quo nunc prophetarum nomina sunt haec, Osee. S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721. Osee liber 1 Vigil. Taps., LXII, 557. Junilius, LXVIII, 18. S. Isidorus His-

p. d., LXXXIII, 169. Alcuin. Cl., 1122. Raban. Maur., CXI, 104. Walafrid Strab., CXIII, 21; Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Joel.—Joel liber unus. Sedulius XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII, 546. De Joel; id., XXV, 947. S. August., XXXIV, 41. Quid et quo tempore prophetavit; id., XLI, 583, 587. Inter libros can. in auctoritatem receptos; S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 170; Alcuin. Cl., 1122, 1127; Raban. Maur., CXI, 108, 116. Walafrid Strab., CXIII, 21. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Amos. Liber unus; Sedulius, XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII, 546. Amos, quomodo interpretatur, id., XXV, 989. Amos. S. August., XXXIV, 41. Quid et quo tempore prophetavit; id., XLI, 583, 584. Inter receptos in canone Amos; S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. De Amos. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 170. Quid in Amos. Alcuin. Cl., 1122. Raban. Maur., CXI, 108, 116. Walafrid Strab., CXIII, 21. Ubi et quid vaticinavit Amos. Haymo Halberst., CXVII, 107. Amos. Ivo Carnot., CLXI, 276. Rupertus abbas, CLXVIII, 257. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Abdias.—Abdias liber unus. Sedulius, XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII, 546. Quando prophetavit non invenitur S. August., XLI, 587. Quid prophetavit; *ibid.* De Abdias; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18; De Abdias. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 171. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., Cl., 1127. Quid in Abdias; *ibid.*, 1123. Raban. Maur., CXI, 117. Abdias; id., 108. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Quo tempore prophetavit Abdias. Ha mo Halberst., CXVII, 119. Abdias propheta. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Jona.—Jona liber unus. Sedulius, XIX, 791. Materialibri o. m. S. Hieronym., XXII, 546. Quomodo interi. relatur; id., XXV, 1117. Quo tempore prophetavit; *ibid.*, 1119. S. August., XLI, 583, 587. Iram non, misericordiam annuntiavit; id., XXXIX, 1610. Jona non tam sermone Christum, quam sua quadam passione prophetavit; id., XLI, 587. De Jona, id., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 171. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140; Alcuin. Cl., 1127. Quid in Jona, *ibid.*, 1123; Raban. Maur., CXI, 117. De Jona; *ibid.*, 108. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Haymo Halberst., CXVII, 127. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Michæas.—Michæas liber unus; Sedulius, XIX, 791. Quid annuntiat; S. Hieronym., XXII, 546. In ordine prophetarum secundum Septuaginta interpretes, tertius est; id., XXV, 1151. Sextus secundum Hebraicum; *ibid.* Quo tempore prophetavit Michæas; S. August., XLI, 593. Quæ Michæas, et Jona et Joel novo Testamento congruentia prophetaverint. *ibid.*, 586. De Michæa; id., XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 721; Vigil. Taps., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 172. Alcuin., Cl., 1127. Quid in Michæa, id., 1123. Raban. Maur., CXI, 117. De Michæa, *ibid.*, 108. Walafrid. Strab., CXIII, 21; Ivo Carnot., CLXI, 276. Quomodo interpretatur. Rupertus abbas, CLXVIII, 439. De Michæa, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Nahum.—Nahum liber unus. Sedulius, XIX, 791. De quibus tractat; S. Hieronym., XXII, 516. Quomodo interpretatur; id., XXV, 1231. In Hebraico, post Jonam. Michæas ponitur, et Michæam sequitur Nahum; *ibid.* Quo tempore prophetavit; *ibid.* Quid in Abdias, in Nahum, et Ambacu de salute mundi in Christo prænnuntiata reperiantur. S. August., XLI, 587. De Nahum; id., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, etc. ut in precedenti.

Habacuc.—Habacuc liber unus; Sedulius, XIX, 791. Materia libri Habacuc. S. Hieronym., XXII, 546, 547. Quid et quo tempore prophetavit; id., XXV, 1274. Quæ in Ambacu de salute mundi in Christo prænnuntiata reperiantur. S. August., XLI, 588. De Habacuc; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc. sicut in præcedentibus ad alios Patres.

Sophonias.—Sophonias liber unus. Sedulius, XIX, 792. Materia libri Sophonias; S. Hieronym., XXII, 547. Quomodo interpretatur; *ibid.* Prophetavit in diebus Josias; id., XXV, 1339. De Christo et vocatione Gentium quem Sophonias propheticis spiritu sit prefatus; S. August., XLI, 591. Quo tempore prophetavit; *ibid.* De Sophonia; id., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721, etc. etc. Ad alios Patres sicut in præcedentibus.

Aggeus.—Aggei liber unus; Sedulius, XIX, 792. S. Hieronym., XXII, 547. De quo prophetat; id., XXV, 1338. Quid et quo tempore prophetavit. S. August., XXXVII, 1467. Impletis Spiritu sancto hi duo prophetae,

Aggeus et Zacharias; *ibid.* De propheta Aggei vaticinio; id., XLI, 593. Propheta erat in captivitate Babylonica; id., XXXVII, 1917. Prophetavit reparationem Jerusalem; *ibid.* Aggei locus vindicator contra Manichæos; id., XXXVIII, 330. Aggeus non faret donatistarum schismati; id., XLI, 670. Aggeus; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc. etc., sicut in præcedentibus ad alios Patres.

Zacharias.—Zacharias liber unus. Sedulius, XIX, 792. S. Hieronym., XXII, 547. Zacharias propheta obscurus, et inter duodecim longissimus; id., XXV, 1417. Scripsit in hunc prophetam Origenes duo volumina; *ibid.*, 1418. Hippolytus quoque edidit commentarios; *ibid.* Zacharias quid et quo tempore prophetavit. August., XXXVII, 1467, 1917. 1940, XLI, 593. De Zacharia; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc., etc., sicut in præcedentibus ad alios Patres.

Malachias.—Malachias liber unus; Sedulius, XIX, 792. Aperte vaticinatur de abiectione Israel, et vocatione gentium. S. Hieronym., XXII, 547. De Malachia propheta opinionis variae; id., XXV, 1541. Scripsit in hunc idem Origenes tria volumina; *ibid.*, 1543. Utrum idem, andversus ab Esdra; *ibid.*, 1541 et seq. Au angelus humano in corpore fuerit; *ibid.*, 1599. Quo tempore prophetavit; *ibid.*, 1542. Malachias, sive Malachi propheta, Angelus dicitur, et ab aliquibus sacerdos Esdras creditur. S. August., XLI, 699. Quid et quo tempore prophetavit; *ibid.*, 595. De Malachia; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 174. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., Cl., 1123, 1127. Raban. Maur., CXI, 108, 118. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Malachiam Hebraei putant esse Esdras prophetam et sacerdotem. Haymo Halberst., CXVII, 277. Prophetavit eodem tempore quo et Aggeus et Zacharias, *ibid.* Nonnulli eum putaverunt naturæ angelum carne indutum; *ibid.* Rupertus abbas, CLXVIII, 815. De Malachia. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

De Machabæis.—Tertull., II, 606; S. Cyprian., IV, 668, 743; id., III, 800. Machabæorum liber secundus; lectus olim assidue a Christianis tempore persecutionis Lactantius, VII, not. 591. Liber I Machabæorum citatur; S. Hilarius, X, 582. Liber I Machabæorum citatur; Lucifer Calaritan., XIII, 959, 964, 966. De libro II Machabæorum; *ibid.*, 981, 992; L. Ambros., XIV, 632, 633, 634, 635. De libro I Machabæorum; id., XVI, 81, 82. De libro II Machabæorum; *ibid.*, 83, 84. Machabæorum libro duo. Sedulius, XIX, 792. S. Innocent., I, XX, 501. Machabæorum libros non habent Judæi, si ut legem et Prophetas et Psalmos. S. August., XLII, 729. Non intuitur ab Ecclesia recepti sunt, si sobrie legantur vel audiantur; *ibid.* Ecclesia pro canonicis habet; id., XI, 596, XXXIV, 41. De libro II Machabæorum; id., XL, 593. Machabæorum libri duo. S. Leo Mag., LVI, 428, 503, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 17. De Machabæis. S. Isid. Hispal., LXXXIII, 174, 175. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Machabæorum libris et intelligendum. Alcuin., Cl., 1123. Machabæorum libri quibus auctoribus scripti sunt. minime constat; *ibid.*, 1128; Raban. Maur., CVII, 567. Duo Machabæorum; *ibid.*, 565. quos licet Judæi inter apocrypha separent, Ecclesia tamen Christi honorat et prædicat. Raban. Maur., CXI, 103. Materia librorum Machabæorum; *ibid.*, 119. Quamvis Hebraei non habeant eos pro canonicis, tamen Ecclesia habet illos pro canonicis, propter quorundam martyrum passionem vehementer atque mirabiles. Walafrid. Strab., CXIII, 21, 22. Machabæorum libri II; Isidor. Merrat., CXXI, 338. Ivo Carnot., CLXI, 276. Leguntur quidem, sed non scribuntur in canone. Hugo de S. Victore, CLXXV, 13; CLXXVI, 186. De eorum auctore minime constat; id., CLXXV, 17.

Baruch.—Jeremias liber unus cum uno Baruch; Sedulius XIX, 791. Baruch libellus editioni LXX copulatur, nec habetur apud Hebræos; S. Hieronym., XXIV, 680. Baruch interpretatio id. XXVI, 443. Sextus est Baruch, ut dicit Hieronymus in prologo Jeremias. Walafrid. Strab. CXIII, 22. Prolegom.

XIII. — De libris Novi Testamenti.

De Evangelio. Ejus inspiratio.—Evangelistæ divino Spiritu ubertatem dictorum rerumque omnium ministrante, sine ullo molimine Evangelium scripserunt. S. Ambrosius, XV, 1534. Non potestate propria sunt locuti, neque omnes eadem omnia, sed sancti Spiritus gratia illis ea tribuit quæ loquerentur, etc.; id., XIV, 787, 788. In Evangelistis loquitur Spiritus sanctus; id., XVI, 711. Spiritu sancti pleni scripserunt Evangelia, S. Hieronym.; *ibid.*, XXVI, 221. Pergunt Evangelistæ quocumque eos flatus sancti Spiritus perduxerit. S. Evangelii

doctrina divinitus inspirata est. S. Maxim. Taurin. LVI, 750. *ibid.* Quatuor Evangelistae sancti Spiritus igne affati, scripserunt. Rupertus. CLXIX, 930.

Ejus auctoritas, excellentia etc. — Evangelii auctoritas. Tertull. II, 563. Mutuam sibi præstant plenitudinem Evangelia. S. Hilarius X, 376. In Evangelio omnem veritatem contineri. S. Ambros. XV, 166. Philosophiae imperfectionem excludit. *id.* XIV, 469. Non solum fidei doctrina, sed etiam morum est magisterium. *id.* XV, 1493. In Evangelio perfectio bonitatis, in lege æquitalis eruditio. *ibid.* 1817. Umbra in lege, imago in Evangelio, veritas in cælestibus. *id.* XIV, 1031. Lex, per oculos mysteria nuntiat Christum, non autem facie ad faciem monstrat sicut Evangelium. *id.* XV, 1300. Lex quasi figura sit nobis, Evangelium quasi lumen et signaculum veritatis. *id.* XIV, 1116. Evangelium via lucernæ in umbra lucet, id est, in sæculo. *ibid.* 817. Evangelium indulgentiam habet, qua peccata donantur. *id.* XVI, 1253. In lege servitus, in Evangelio libertas. *ibid.* 1069. In lege sacrificium, in Evangelio misericordia est. *ibid.* 483. Quantum distat servus a domino, tantum distat Evangelium a lege. *id.* XVII, 52. Disciplina Christianorum est Evangelium. *ibid.* 867. Paulus dicit gloriam suam in eo. *ibid.* 230, 231. Legi præferitur. S. Hieronym. XXIII, 231. Et præferendum, quare? *ibid.* 523. Evangelii perfectio. *id.* XXIV, 566, 755. Omnia recipiuntur in Evangelio. *id.* XXVI, 36. Evangelistarum auctoritas. S. August. XLII, 213. Quod Evangelistae scripserunt, a Christo scriptum censi debet. *id.* XXXIV, 1070. Evangelium latine bonus nuntius vel bona annuntiatio. *id.* XXXVIII, 266, 740. XLII, 210, 214. Evangeliorum auctoritas. *id.* XXXIV, 1041. Evangelio non credebatur Augustinus nisi propter auctoritatem Ecclesiae. *id.* XLII, 176. Evangelium sic audire oportet, quasi præsentem Dominum. *id.* XXXV, 1632. Evangelium os Christi. *id.* XXXVIII, 784. Evangelium virga virtutis Christi. *id.* XL, 551. Vinum quod servatum est in nuptiis. *id.* XXXV, 1459. Evangelium est magister grandioribus, lex parvulis et pædagogus. *id.* XL, 37. Evangelio docemur quid amare debeamus, quid contempnere, quid agere, quid vitare, quid sperare. *id.* XXXVIII, 1357. Quatuor Evangelia quasi quatuor quadrigæ sunt novi Testamenti cui præsidet Christus. Cassiodor. LXX, 1093. Quatuor Paradisi flumina, quatuor sunt Evangelia ad prædicationem cunctis gentibus missa. S. Isidor. LXXXIII, 216. Christian. CVI, 1263. Omnibus divinarum Scripturarum paginis Evangelium excellit. Walafrid. Strab. CXIV, 335. Evangelia omnibus divinarum Scripturarum paginis sua auctoritate præcellunt. Angelomus CXV, 108. Evangelii nuptias legem et prophetas, litterasque apostolicas præcellit. Rupertus abbas. CLXX, 26, 27.

De Evangeliorum concordia. — Non dissonant Evangelia, S. Hieronym. XXVI, 38. Matthæus et Lucas quomodo conciliantur. *ibid.* 121. Idem et Joannes non discrepant inter se. *ibid.* 269. Evangelistæ, salva narrationis veritate variant. S. August. XXXVIII, 1117, 1130, 1153. Scripta eorum inter se non sunt contraria. *id.* XLII, 515. In extendenda Christi generatione, ab invicem non dissonant. *ibid.* 217. Evangelistarum consensus de partitione vestimentorum Christi. *id.* XXXV, 1947. Evangeliorum dissonantia nulla esse secure creditur, donec intelligatur. *id.* XXXVIII, 356. De consensu Evangelistarum libri quatuor. *id.* XXXIV, 1042 et seq. De concordia Evangelistarum Matthæi et Lucæ in generationibus Domini. *id.* XXXVIII, 352. Generationes Domini varie ab Evangelistis sine mendacio numeratae. *ibid.* 530. Quare per Joseph numerantur, non per Mariam. *ibid.* Cur Matthæus descendens numerat, Lucas vero ascendens. *ibid.* 351. Evangelistarum in historia resurrectionis varietas sine discordia. *ibid.* 1150. Evangelistarum sine falsitate varietas. *ibid.* 1153. De consensu Evangelistarum in miraculo de quinque panibus, Eegyptius abbas. XLII, 821. De Virga. *ibid.* 825. De Alabastro unguenti. *ibid.* 826. In hora Dominicæ passionis. *ibid.* De duobus latronibus. *ibid.* 831, etc. De consensu Evangelistarum. Taio Cæsaraugust. LXXIX, 790. Evangelia non sibi dissonare. Preculf. CVI, 1154. De concordia Evangelistarum libri quatuor, Zacharias Chrysopol. CLXXXVI, 11 et seq.

De numero, cōmone Evangeliorum. — Evangelium plurimi voluerunt scribere, sed quatuor tantummodo recepti sunt. S. Ambros. XV, 1358. Evangelia multa composuit dives hæresis: pauper fides hoc solum Evangelium tenuit quod habuit. *ibid.* 1770. Hæreses cum multa Evangelia habeant unum non habent. *ibid.* 1531. Pseudo Evangelia. *ibid.* 1535. Evangelia quatuor quæ Sancta et Catholica suscipit Ecclesia, Sedulius. XIX, 792. S. Innocent. I. XX, 502. Evangelia quatuor e multis electa, et tradita Ecce-

sis, S. Hieronym. XXVI, 221. Evangelia plures scripserunt. *ibid.* 15. Hæc diversarum hæreseon fuisse principia. *ibid.* Falsa edita a quibusdam. *ibid.* Evangelium Nazæorum et Eblon. *ibid.* 78. Evangelium secundum Aegyptios. *ibid.* 221. Secundum apostolos, Thomam, Matthiam. *ibid.* Evangelia multa a multis fuisse conscripta. *ibid.* Evangelistæ quatuor, quia sunt quatuor partes orbis terræ. S. August. XXXV, 1045, XXXVII, 1359. Evangelia quatuor, drachmæ quatuor, quibus ab exactione hujus sæculi liberamur. *ibid.* 1743. De quatuor libri Evangeliorum. *id.* XXXIV, 41. S. Leo Magn. LVI, 129, 505, 721, 871. Vigil. Taps. LXII, 537. Quatuor Paradisi flumina quatuor sunt Evangelia ad prædicationem cunctis gentibus missa. S. Isidor. Hispal. LXXXIII, 216. Hæc quatuor Evangelia propter quatuor climata mundi, a Deo ordinata sunt et ante multa sæcula ostensa a prophetis, Christianus. CVI, 1264. Primum Matthæi Evangelium, quoniam tempore Cæli factum est. *ibid.* 1265. Secundum Marci, quod Claudii tempore in Roma, græco sermone scriptum fuit. *ibid.* Tertium Lucæ in Achaia, græco eloquio. *ibid.* Quartum Joannis in Asia, in civitate Epheso græco eloquio tempore Nervæ imperatoris. *ibid.* Quatuor Evangelia sunt, Raham Maur. CVII, 365, CXI, 105. Isidor. Mercat. CXXX, 358. De canonibus Evangeliorum, Odo Cam. CLX, 1118. Hugo de S. Victore. CLXXVI, 784.

De auctoribus Evangeliorum. — Lucas et Marcus ex Apostolis Evangelii historiam scripserunt, Tertull. II, 563. Evangelicum Instrumentum apostolos habet auctores, Joannem et Matthiam, aut apostolicos, Lucam et Marcum. *ibid.* Marcus, Petri interpres, scripsit Evangelium, quod Petro confirmatur. *ibid.* 367. Matthæus, fidelissimus Evangelii commentator, ut comes Domini. *ibid.* 789. Quæ Joanni fuerit Evangelii scribendi causa, S. Hilarius. X, 190. Lucas historicus stylo Evangelium scripsit, et qua ratione, S. Ambros. XV, 1328, 1330. Lucas Evangelium scripsisse perhibetur. *id.* XVII, 441. — Matthæus et Joannes quorum alter Hebræo, alter Græco sermone Evangelia texerunt, S. Hieron. XXIV, 98. Evangelistæ quatuor, S. Hieronym. XXVI, 18. Cur tribuuntur illis species animalium. *ibid.* Lucas Evangelium scripsit in Achaia et Bœotia partibus. *ibid.* Compendiose narravit Lucas quæ videbantur digna Evangelio Christi. *id.* XXVI, 528. Evangelium scripsit Marcus juxta fidem magis gestorum, quam ordinem. *id.* XXVI, 18. Matthæus edidit Evangelium Hebræo sermone, quare? *ibid.* Joannis Evangelium scriptum contra Cerinthi et Ebionitarum dogma. *id.* XXIII, 623. Rogatus ab Ecclesiæ episcopis. *ibid.* Ab Asiæ episcopis Joannes coactus Evangelium scribere. *id.* XXVI, 19. Evangelistæ quo ordine scripserunt, S. August. XXXIV, 1045. Evangelistæ quatuor, quia sunt quatuor partes orbis terræ. *ibid.* et XXXVII, 1359. Evangelistæ quatuor in quatuor animalibus Apocalypsoe intelliguntur. *id.* XXXV, 1666. Evangelistæ dicti sunt cæli. *id.* XXXIV, 870, 873, XXXVI, 154. Angelus pedes Domini. *id.* XXXVII, 1167. Sagittæ. *id.* XXXVI, 150. In angelis ascendentibus et descendentibus significati. *id.* XLII, 268. Ordo Evangelistarum, et scribendi ratio. *id.* XXXIV, 1045. Matthæus cum Marco ad regiam, Lucas ad sacerdotalem Christi personam intentionem retulit. *ibid.* 1041. Joannes ipsius divinitatem exprimendam curavit. *ibid.* 1045. Joannis scopus in scribendo Evangelio. *ibid.* 1375, 1377. Sublimius quam alii de divinitate Domini locutus est. *id.* XXXV, 1662. Matthæus dicitur Hebræo scripsisse e quo. *id.* XXXIV, 1041, 1139. Cæteri Græco. *ibid.* Evangeliorum cur quatuor scriptores, *id.* XXXV, 2592. Cur in his primus Matthæus, secundus Lucas, tertius Marcus, quartus Joannes. *ibid.* Matthæus Novi Testamenti primus scriptor. *id.* XL, 858. Quatuor paradisi fluminibus Evangelistæ assimilantur, Ecclesiam purissimis doctrinis irrigantes. S. Maxim. Taurin. LVI, 561. Evangelistæ sub quatuor animalium specie designati, S. Greg. Magn. LXXVI, 625, 893. Taio Cæsar august. LXXX, 788. Alcuin. CI, 1129. Matthæus figuram hominis in se habet cur. *ibid.* 1133. Marcus leonis gerit figuram, cur. *ibid.* Lucas vituli speciem gestat, quare. *ibid.* Joannes habet similitudinem aquilæ, cur. *ibid.* Evangelium scripsit suum Matthæus, tempore Cæli, Christian. CVI, 1265. Marcus Claudii tempore in Roma, græco sermone. *ibid.* Lucas Evangelium scripsit suum, in Achaia, græco eloquio. *ibid.* Joannes suum, in Asia in civitate Epheso, græco eloquio, tempore Nervæ imperatoris. *ibid.* — Compulsus ab episcopis Asiæ scripsit suum Evangelium Joannes, Walafrid. Strab. CXIV, 335. Lucas ubi et qua lingua Evangelium scripsit. *ibid.* 891. Matthæus scripsit Judæis fidelibus. *ibid.* 895. Marcus primateatibus. *ibid.* Joannes perfectis. *ibid.* Lucas Græcis fidelibus. *ibid.* Per Geon significatur Matthæus, per Tigrim Marcus, per Euphratem Lucas, per Phison Joannes, Christian. CVI, 1265.

Quatuor Evangelistæ per quas figurati. Raban. Maur., CXI, 109, 119. Walafrid. Strab. CXIII, 64. S. Petrus Damian., CXLIIV, 780. Rupert., CLXIX, 928.

De actibus Apostolorum. — Lucas Evangelium et actus apostolorum scriptissimè perhibetur, S. Ambros., XVII, 441. Actus apostolorum liber unus. Sedulius, XIX, 792. Recipiuntur in canone actus apostolorum, S. Innocent. I, XX, 502. Actus apostolorum nudam videntur sonare historiam, et Ecclesiæ infantiam tenere, S. Hieronym., XXII, 548. Omnia hujus libri verba sunt animæ languentis medicina, *ibid.*

Actus Apostolorum quidam Manichæi repudiant, S. August., XXXIII, 1035, XLII, 69, 368, 505. Et huic libro non sunt credere, *id.*, XXXIV, 1262. Actuum Apostolorum lectio celebris in Ecclesiâ, *id.*, XLIV, 962, not. 2. Actuum Apostolorum liber omni anno in Ecclesiâ recitatus, *id.*, XXXV, 1435. Actuum Apostolorum liber legi solitus a Dominico Paschæ, *id.*, XXXVIII, 1426. De actibus Apostolorum, *id.*, XXVIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 428, 721, 871. Junilius LXVIII, 16. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 178. Actus Apostolorum quis composuit, *id.*, 750. Alcuin. Cl, 1130. Raban. Maur., CVII, 567; CXI, 110. Materia Actuum Apostolorum, *id.*, CXI, 120. Quibus in novo correspondet Acta Apostolorum. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Isidorus Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15.

De Epistolis XIV. B. Pauli. — Paulus Græco sermone scripsit Epistolas. Tertull., I, 1186. Cerdon Apostoli Epistolas neque omnes neque totas recipit, *id.*, II, 70. Epistolæ Pauli a Marcione mutilatæ, *ibid.*, 470. Epistolæ ad Galatas scopus, *ibid.* De ecclesiastico statu agitur in Epistolis ad Titum et ad Timotheum, *ibid.*, 524. Summa Epistolæ ad Galatas. Victorin., VIII, 1145. Summa Epistolæ ad Ephesios, *ibid.*, 1235. — Pauli Epistolarum varius ordo. S. Ambros., XVII, 497. Paulus quatuor modis scribit Romanis, *ibid.*, XVII, 46. Quibus de causis scripserit ad Corinthios, *ibid.*, 183. Ante hanc Epistolam aliam hisdem scripserat, *ibid.*, 210. Cur ad Colossens. scripserit, *ibid.*, 421. et Thessalon., *ibid.*, 441., et ad Timotheum, *ibid.*, 461. Ad Philem., *ibid.*, 505. — Epistolæ Pauli numero XIV. Sedulius, XIX, 792. — S. Innocent. I, XX, 502. — S. Hieronym., XXIII, 617. Epistola beati Pauli apostoli ad Romanos, quibus et cur scripta. S. Hieronym., XXVI, 593. Nihil habet quod sit contrarium Epistolæ ad Galatas, *ibid.* Epistola ad Galatas manu Pauli subscripta, ab alio exarata, *ibid.*, 454. Eadem est materia ad Galatas et ad Romanos, *ibid.*, 509. Quoddam discrimen notatur inter utramque, *ibid.* Epistola ad Ephesios inter omnes obscura, *ibid.*, 505. Utraque Epistola Pauli ad Timotheum, ad Hebræos et ad Titum a nonnullis hæreticis reiciuntur, *ibid.*, 555. Epistola ad Titum unde scripta, *ibid.* Nonnulli Epistolam ad Philemonem repudiant, *ibid.*, 599. Refelluntur, *ibid.* Epistola ad Hebræos a periculis extra numerum ponitur, *id.*, XXII, 548. Epistola ad Hebræos cuius creditur, *id.*, XXIII, 617. Non habebatur apud Romanos, *ibid.*, 669. Epistola ad Hebræos non recepta a Latinis, *id.*, XXIV, 91. Cur ei contradicitur et dubia est, *ibid.*, 99. Inter canonicas Scripturas non recipitur, *ibid.*, 121. Non recepta ab omnibus, *id.*, XXVI, 475. Inter ecclesiasticas recipitur, *ibid.*, 578. — Epistolam ad Hebræos quidam negabant esse apostoli Pauli S. August., XII, 500. Epistola ad Hebræos nonnullis incerta, sed ab Ecclesiis orientalibus inter canonicas habita, *id.*, XLIV, 157. Epistola ad Hebræos teste usi sunt illustres catholice regulæ defensores, *id.*, XL, 255. Epistolæ ad Romanos et ad Galatas invicem comparantur, *id.*, XLIV, 755. De quatuordecim Epistolis Pauli apostoli, *id.*, XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 429, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. S. Gregor. Magn., LXXVI, 778. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 176, 749. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Epistolæ Pauli quis scripsit : et quot sunt, vel ubi et ubi leguntur scriptæ. Alcuin. Cl, 1129. Raban. Maur., CVII, 565, 567, CXI, 103, 110, 119, 120. Epistola ad Romanos unde scripta, Walafrid. Strab., CXIV, 469. Ob quam causam, *ibid.* Haymo, CXVII, 564. Epistola I ad Corinthios ab Epheso scripta, Walafrid. Strab., CXIV, 419. Ob quam causam, *ibid.* Haymo, CXVII, 509. Epistola II ad Corinthios a Troade per Titum scripta, *ibid.*, 531. Ob quam causam, *ibid.* Haymo, CXVII, 607. Epistola ad Galatas. Walafrid. Strab., CXIV, 569. Haymo, CXVII, 669. Epistola ad Ephesios. Walafrid. Strab., CXVII, 699. Epistola ad Philip. Walafrid. Strab., CXIV, 604. Epistola ad Coloss., *ibid.*, 609. Epistola I ad Thessalon. Walafrid. Strab., CXIV, 613. Haymo, CXVII, 763. Epistola II ad Thessalon. Walafrid. Strab., CXIV, 619. Haymo, CXVII, 777. Epistola I ad Ti-

moth. Walafrid. Strab., CXIV, 625. Epistola II ad Timotheum, *ibid.*, 635. Epistola ad Titum, *ibid.*, 637 et Haymo, CXVII, 809. Epistola ad Philem., Walafrid. Strab., 641. Epistola ad Hebræos, *ibid.*, 645. Haymo, CXVII, 809, 819, 821. Pauli apostoli Epistolæ XIV. Isidor. Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186.

Inter omnes epistolarum scriptores, Paulus in tribus et pluribus forte excellit. Petrus Lombard., CXCI, 127. Sciendum quod XIV scripsit Epistolas Paulus, *ibid.*, 128. Ad quid significandum, *ibid.*, Epistola ad Hebræos an sit B. Pauli, *ibid.*, 1299. An titulum Pauli habeat, *ibid.* Qua lingua scripta fuerit, *ibid.* De ordine Epistolarum B. Pauli, *ibid.*, 1299. Generalis omnium Epistolarum materia, quænam sit, *ibid.*, 1302. Intentio, modus tractandi, *ibid.* et seq.

De Epistolis 7 canonicis. — Epistolæ canonicæ numero septem. Sedulius, XIX, 792. Recipiuntur in canone, Epistolæ Joannis tres, Epistolæ petri duæ, Epistola Judæ, Epistola Jacobi. S. Innocent. I, XX, 502. — Epistola catholica B. Petri notatur, S. Hieronym., XXIV, 685. Secundam Epistolam B. Petri canonicam vocat Hieronymus, *ibid.*, 656. Judæ Epistola inter Scripturas canonicas. S. August., XXXV, 1831. Petri duæ, Joannis tres, Jacobi una, Judæ una. S. Leo Magn., LVI, 429, 505, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 19. De Epistolis beati Petri. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 177. De Epistola beati Jacobi, *ibid.*, 178. De Epistola beati Joannis, *ibid.* De Epistola sancti Judæ apostoli, *ibid.* Septem catholicas Epistolæ, *ibid.*, 746. Earum auctores, *ibid.* 749. In canone utriusque Testamenti continentur. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., Cl, 1128. Quid habetur in Epistolis Petri, Alcuin., Cl, 1131. Quid in Jacobi, *ibid.* Quid in Judæ, *ibid.* De septem canonicis Epistolis Raban., Maur., CVII, 565, 567, CXI, 103, 110, 120. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Isidor. Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15.

De Apocalypsi. — Apocalypsis Joannis ordinem temporum evolvit. Tertull., II, 850. Apocalypsis auctor idem est Joannes, qui Evangelium scripsit. S. Hilarius, I, 192. not., 191. Apocalypsim quidam e catalogo divinarum Scripturarum amputare voluerunt. S. Ambros., XVII, 964. Hæc Scriptura non tantum ad futurum tempus, sed etiam ad præteritum pertinet, *ibid.* Quis ejus auctor, *ibid.*, 765. In septem visiones distincta est, *ibid.*, 767. Apocalypsis Joannis apostoli liber unus. Sedulius, XIX, 792. S. Innocent. I, XX, 502. Apocalypsis multo post passionem Domini scripta est. S. Hieronym., XXII, 487. Difficilis est et obscura, *ibid.*, 545. Non reseratur nisi a Christo, *ibid.* Apocalypsis tot habet sacramenta quot verba, *ibid.*, 548. Apocalypsis infinita futurorum mysteria continet, *id.*, XXIII, 247. Apocalypsim quinam interpretati sunt, *ibid.*, 625. — Apocalypsim liber, quam obscurus. S. August., XII, 685. Apocalypsim non accipiat Alogi, *id.*, XLII, 31. Apocalypsis an a Pelagio sit accepta dubitat Augustinus, *id.*, XXXVIII, 1576. Apocalypsis Joannis. S. Leo Magn., LVI, 429, 505, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. De Joannis Apocalypsi apud Orientales admodum dubitatur. Junilius, LXVIII, 18. De Apocalypsi. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 178, 160. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Apocalypsim quis composuit, aut quo tempore, vel ubi. Alcuin., Cl, 1130. Quid in Apocalypsi continetur, *ibid.*, 1131. Raban. Maur., CVII, 565, 567; CXI, 103, 110, 120. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Raban. Maur., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186. In Pathmos insula Apocalypsim propria manu scripsit. S. Martin. Legion., CLX, 253. Apocalypsis aliis excellentior est prophetiis, *ibid.*, 500.

14* — Tractatus generales de sacris Scripturis.

Prologus in librum Psalmorum. S. Hilarius, IX, 233 et seq. Decretum de libris recipiendis et non recipiendis. Sedulius, XIX, 798 et seq. De Scriptura sacra speculum. S. August., XXXIV, 889 et seq. De partibus divinæ legis libri II. Junilius, LXVIII, 16 et seq. In libros Veteris ac Novi Testamenti proemia. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 155 et seq. De Veteri et Novo Testamento questionones, *ibid.*, 200 et seq. In disputatione puerorum, multe de Veteri et Novo Testamento questionones. Alcuin., Cl, 1120 et seq. Item in Institutione Clericorum. Raban. Maur., CVII, 565 et seq., in libro v. De Universo, *id.*, CXI, 105 et seq., item. Walafrid. Strab., CXIII, 20 et seq. De Scripturis et Scripturibus sacris Hugo de S. Victore, CLXXV, 10 et seq.

XLIII.

INDEX GENERALIS

COMMENTARIORUM IN SCRIPTURAS, SECUNDUM ORDINEM SACRORUM LIBRORUM DISPOSITUS, A GENESI AD APOCALYPSIM,

CHRONOLOGICE REFERENS OMNES EXPOSITIONES QUÆ IN PATROLOGIA LATINA REPERIUNTUR.

MONITUM.

Hoc in Indice Commentarios vel explanationes generales in quoscunque Scripturarum Libros solummodo commemoramus, prætermittis omnibus quæ ad singula capita vel ad locos notabiliores attinent; illis enim Index subsequens constabit. Ordinem Scripturæ sacræ canonicum, et in unoquoque articulo chronologicum, id est voluminum, sequimur. Quando idem auctor in eundem Librum plurima scripta ediderit, illa interjectis tantum lineolis distinguimus, sed unumquemque scriptorem revocamus ad lineam ne oriatur confusio. Primum caput, velut hujus Indicis proœmium, omnes de sacris Scripturis tractatus exhibet, et sic quacunque ad Sanctos Libros attinent, uno intuitu Lectori patebunt.

DE SACRIS SCRIPTURIS.

Concordia veteris et novæ legis, in Append. ad Tertullianum, II, 1061. — Concordia Patrum Veteris et Novi Testamenti, *ibid.* 1069.

Fragmentum de canone sacrarum Scripturarum, Anonym., III, 173.

Liber testimoniorum, S. Cyprianus, IV, 631.

Liber de montibus Sina et Sion, in Append. ad S. Cyprianum, IV, 909. — Coena, *ibid.*, 926.

De sacris Veteris et Novi Testamenti Libris, eorumque auctoribus, in Append. ad Lactantium, VII, 1070.

Liber de septem regulis, Tichonius, XVIII, 15.

Quæstiones Veteris et Novi Testamenti, Hilarius, diac., XVIII, 67.

Decretum de libris recipiendis et non recipiendis, in Append. ad Sedulium, XIX, 787.

Centones virgilliani, ad testimonium Veteris et Novi Testamenti, Val. Faltonia Proba, XIX, 803.

Historia sacra, Sulpicius Severus, XX, 93.

Liber de nominibus Hebraicis, S. Hieronymus, XXIII, 771. — De situ et nominibus locorum Hebraicorum, *ibid.*, 839. — Fragmenta libri de nominibus, *ibid.*, 1143. — De foris litterarum Hebraicarum, *id.*, XXX, 307.

Liber de locutionibus Scripturæ sacræ, S. Augustinus, XXIV, 485. — Speculum de sacra Scriptura, *ibid.*, 887.

— Liber de sacra Scriptura mirabilibus, *id.*, XXV, 2150. — Quæstiones Veteris et Novi Testamenti, *ibid.*, 2213. — Quæstiones ex utroque mixtim, *ibid.*, 2297.

Liber de promissionibus et prædictionibus Dei, in Append. in S. Prosperum, LI, 733.

Libri V de historia Mosaisca, S. Avitus, LIX, 323.

Libellus de genealogia patriarcharum, anonym., LIX, 323.

Dittochaum, de Veteri et Novo Testamento, Aurel. Prudentius, LX, 89.

Rachridion Veteris et Novi Testamenti, Amœnus, LXI, 1073.

Carmina in Vetus et Novum Testamentum, R. Heliadius, LXII, 543.

Liber de divinis legis partibus, Junilius, LXVIII, 13.

Liber de institutione divinarum Litterarum, Cassiodorus, LXX, 1103. — De schematicis sanctæ Scripturæ, *ibid.*, 1269.

Concordiis quorundam Scripturæ testimoniorum, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 669.

Expositio Veteris et Novi Testamenti, S. Paturius, LXXIX, 683.

Liber de ortu et obitu Patrum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129, 1273. — Proœmia in Libros Veteris et Novi Testamenti, *ibid.*, 133. Liber Numerorum in sanctis Scripturis occurrentium, *ibid.*, 179. — Quæstiones de Veteri et Novo Testamento, *ibid.*, 201. — Testimonia divinis

Scripturæ, *ibid.*, 1203. — Glossæ in sacram Scripturam, *ibid.*, 1301.

Scarapsus de libris canonicis, S. Pirmisios, LXXXIX, 1029.

Quæstiones varim in sacram Scripturam, V. Beda, XCIII, 453.

Libri duo contrariorum utriusque Testamenti, S. Julianus Tol., XCVI, 593.

Allegoriæ in Scripturam sacram, Rabanus Maurus, CXII, 819.

Glossa ordinaria, Walafridus Strabo, CXIII, CXIV.

Florigerium ex Scripturis, S. Prudentius Trecone., CXV, 1121.

Liber de tenenda veritate scripturæ, S. Remigius Lugdun., CXXI, 1093.

Liber de interpretibus Scripturæ, Notkerus Balbulus, CXXXI, 903.

Opusculum de sacris quæstionibus, Petrus Damian., CXIV, 621.

Collectanea, S. Anselmus Lucens., CXLIX, 473.

Carmina de utroque Testamento, Wolphelmus, CLIV, 433.

Liber de ordine sermonis de Scriptura, V. Guibertus, CLVI, 19.

De aliquot locis Bibliorum, S. Stephanus, abbas, CLXVI, 1373.

Applicatio moralis diversorum utriusque Testamenti locorum, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1263.

Adnotationes de Scripturis et scriptoribus sacris, Hugo de S. Victore, CLXXV, 9. — Opusculum de quinque septenis, *ibid.*, 405. — Allegoriæ utriusque Testamenti, *ibid.*, 633. — Elucidationes morales in sacram Scripturam, in Append. ad Hugonem, CLXXVII, 169.

Gregorianum, vel Enucleamenta Bibliæ, Garnerus, CXCLIII, 23.

Difficultates quædam Scripturæ, Richardus de S. Vict., CXCVI, 253.

Solutio quæstionum ex Scripturis, S. Hildegardis abbatisa, CXCVII, 1037.

Historia scholastica, Petrus Comestor, CXCVIII, 1033.

Liber de divisione et scriptoribus sacra Scripturæ, Petrus Bles., CCVII, 1051.

Recapitulatio utriusque Testamenti, Petrus de Riga, CCXII, 51.

De numero librorum utriusque Testamenti et modo legendi, Agidius Parisiensis, CCXII, 41.

De modo legendi sacram Scripturam, Anonym., CCXIII, 743.

DE VETERE TESTAMENTO.

Quæstiones in Vetus Testamentum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 207.

Liber testimoniorum ex Veteri Testamento, S. Petrus Dam., CXLV, 987.
 Applicatio moralis ex Veteri Testamento, V. Hildebertus, CLXXI, 1263.
 Quæstiones in Pentateuchum, S. Augustinus, XXXIV, 485, 547.
 Commentarium in Pentateuchum, V. Beda, XCI, 189.
 — Quæstiones in Pentateuchum, *id.*, XCIII, 234.
 Quæstiones in Octateuchum, Wichodus, XCVI, 1101.
 Adnotationes in Pentateuchum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 29.

IN GENESIM.

Genesis metrica, in Append. ad Tertullianum, II, 1037.
 — Carmen de Sodoma, *ibid.*, 1101. — De ligno vitæ, *ibid.*, 1113.
 Fragmentum libri de fabrica mundi, S. Victorinus, V, 501.
 Liber de officio Dei, Lactantius, VII, 9.
 Opusculum de verbis : *Factum est vespere*, etc., Victorinus, VIII, 1009.
 Tractatus de Genesi, S. Zeno, XI, 586, 453.
 Hexaameron, S. Ambrosius, XIV, 123. — De paradiso terrestri, *ibid.*, 375. — De Cain et Abel, *ibid.*, 515. — De Noe et arca, *ibid.*, 461. — De Abraham, *ibid.*, 419. — De Isaac, *ibid.*, 501. — De Jacob, *ibid.*, 597. — De Joseph patriarcha, *ibid.*, 611. — De benedictionibus patriarcharum, *ibid.*, 675.
 Armen in Genesim, in Append. ad Juvenum, XIX, 513.
 Liber de benedictionibus patriarcharum, Paulinus diac., XX, 715.
 Liber de benedictionibus patriarcharum, Rufinus, XXI, 297.
 Quæstiones Hebraicæ in Genesim, S. Hieronymus, XXIII, 955. — Liber de benedictionibus Jacob, *ibid.*, 1307. — De decem tentationibus populi in deserto, *ibid.*, 1319. — Liber Genesim, *id.*, XXVIII, 147.
 Liber de Genesi, contra Manichæos, S. Augustinus, XXXIV, 175. — Liber imperfectus de Genesi ad litteram, *ibid.*, 219. — Liber de Genesi ad litteram, *ibid.*, 245. — Liber de benedictionibus Jacob, *id.*, XXXV, 2199. — Liber de Genesi, *id.*, XLII, 1711.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 775. — Commentaria, *ibid.*, 895.
 Metrum in Genesim, S. Hilarius, L, 1387.
 Metaphrasis in Hexaameron S. Basilii, Eustathius, LIII, 867.
 Carmen de initio mundi, S. Avitus, LIX, 525.
 De genealogiis patriarcharum, Anonym., LIX, 523.
 Commentaria in Genesim, Marius Victor, LXI, 957.
 Interpretatio libri S. Gregorii de creatione hominis, Dionysius Exiguus, LXVII, 547.
 Hexaameron metricum, S. Dracontius, LXXXVII, 369.
 Hexaameron, Ven. Beda, XCI, 9. — Commentarii, *ibid.*, 189. — Liber de sex diebus creatione, in Append. ad Ven. Bedam, XCIII, 207. — Dialogus quæstionum, *ibid.*, 233. — Hymni Ven. Bedæ de operibus Dei, XCI, 621.
 Quæstiones super Genesim, Wichodus, XCVI, 1166.
 Interrogationes et responsiones super Genesim, B. Alcuinus, C, 515.
 Epistola de nihilo et tenebris, Fredegisus, CV, 751.
 Commentaria in Genesim, Rabanus Maurus, CVII, 439.
 Commentaria in Genesim, Angelomus, CXV, 107.
 Carmen de creatione mundi, Wandalbertus, CXXI, 635.
 Expositio super Genesim, Remigius monac., CXXXI, 51.
 Expositio mystica libri Geneseos, Petrus Damian., CXLV, 841. — Collectanea, *ibid.*, 987.
 Fragmenta commentar., Richardus de Dumellis, CLV, 1629.
 Moralia in Genesim, Ven. Guibertus, CLVI, 51.
 Liber de Arca fuderis, Goffridus abb., CLVII, 222.
 Expositio in Genesim, S. Bruno Astens., CLXIV, 147.
 Liber de operibus Trinitatis, Rupertus abb., CLXVII, 195. — Commentarius in Genesim, *ibid.*, 199.
 Liber metricus de sex diebus operibus, Hildebertus, CLXXI, 1215. — De ordine mundi, *ibid.*, 1255. — De ornatu mundi, *ibid.*, 1259.
 Hexaameron, S. Honorius Augustod., CLXXII, 147. — Liber de decem plagis Ægypti, *ibid.*, 265.
 Opusculum de benedictionibus Jacob, Godefridus, CLXXIV, 1155.
 Adnotationes elucidatoriæ in Genesim, Hugo de S. Victore, CLXXV, 29. — Libri IX de Arca Noe morali, *id.*, CLXXVI, 617. — Liber de Arca Noe mystica, *ibid.*, 681.
 Expositio in Hexaameron, P. Abælardus, CLXXXVIII, 731.

Hexaameron, Ernaldus abb., CLXXXIX, 1515.
 Tractatus in Hexaameron, Hugo Rothomag., XCIII, 1247.
 Benjamin minor, Richardus de S. Victore, CXCVI, 1.
 — Benjamin major, *ibid.*, 65.

IN EXODUM.

Tractatus de Exodo, S. Zeno, XI, 510.
 Liber de XLII mansionibus in deserto, S. Ambrosius, XVII, 9.
 Sermones de Exodo, S. Gaudentius, XX, 845.
 Liber de tentationibus in deserto, S. Hieronymus, XXIII, 1519. — Libri Exodi versio latina, *id.*, XXVIII, 259.
 Quæstiones in Heptateuchum, S. Augustinus, XXXIV, 501, 537. — Sermones de decem plagis, *id.*, XLVI, 945.
 Liber instructionum, L. Eucherius, L, 779.
 Carmen de transitu maris Rubri, Avitus, LIX, 553.
 Liber de Testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 725.
 Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 287 et 430.
 Commentarii, Ven. Beda, XCI, 283. — Libri III de Tabernaculo, Vasis, etc., *ibid.*, 535. — Variæ quæstiones, in Append. ad Ven. Bedam, XCIII, 303.
 Commentarium in Exodum, Rabanus Maurus, CVIII, 9.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 193.
 Opusculum de decem plagis Ægypti et Decalogi, S. Petrus Damian., CXLV, 685. — Collectanea ex scriptis, S. Petri Damian., *ibid.*, 1011.
 Expositio in Exodum, S. Bruno Astens., CLXIV, 235.
 Commentarium in Exodum, Rupertus abb., CLXVII, 565.
 Liber de X plagis Ægypti spiritualiter, Honorius, CLXXII, 265.
 Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 61. — Institutiones in Decalogum, *id.*, CLXXVI, 9.
 Expositio in canticum I Moysis, Gerhobus, CXCV, 1017. — Expositio in canticum II Moysis, *ibid.*, 1065. — Commentarium in canticum Annæ, *ibid.*, 1009.

IN LEVITICUM.

Liber Levitici, S. Hieronymus, XXVIII, 299, 345.
 Quæstiones in Heptateuchum, S. Augustinus, XXXIV, 215, 68.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 779.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 755.
 Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 531 et 441.
 De tabernaculo et vestibulis sacris, Ven. Beda, XCI, 189. — Commentarium, *ibid.*, 531. — Quæstiones, in Append., XCIII, 387.
 Expositio in Leviticum, Claudius Taurin., CIV, 615.
 Expositiones, Rabanus Maurus, CVIII, 247.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 295. — Epitome in Leviticum, *id.*, CXIV, 795.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1029.
 Expositio in leviticum, S. Bruno Astens., CLXIV, 571.
 Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 75.
 Prologus in Leviticum, Richardus abb., CLXVI, 1357.
 Commentarium in Leviticum, Rupertus abb., CLXVII, 745.
 De Tabernaculo, Richardus de S. Victore, CXCVI, 211.
 De tripartito Tabernaculo, Adamus Scotus, CXCVIII, 609.

IN NUMEROS.

Liber Numerorum, S. Hieronymus, XXVIII, 345.
 Lectiones et quæstiones, S. Augustinus, XXXIV, 621 et 717.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 781.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 761.
 Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 539 et 441. — Liber Numerorum, *ibid.*, 1203.
 Commentaria in Numeros, Ven. Beda, XCI, 357. — Quæstiones, *id.*, in Append., XCIII, 595.
 Commentarium, Rabanus Maurus, CVIII, 587.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 379.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1335.
 Expositio in Numeros, S. Bruno Astens., CLXV, 567.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 857.
 Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 84.

IN DEUTERONOMIUM.

Liber Deuteronomii, S. Hieronymus, XXVIII, 411.
 Locutiones et quæstiones, S. Augustinus, XXXIV, 747.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 781.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 775.

Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 537.
 Commentaria, Ven. Beda, XCI, 380. — Quæstiones, *id.*, in Append., XCIII, 409.
 Enarratio in Deuteronomium, Rabanus Maurus, CVIII, 839.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 445.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 1063.
 Expositio in Deuteronomium, S. Bruno Astensis, CLXIV, 505.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 917.
 Adnotationes elucidatorie, Hugode S. Victore, CLXXV, 86. — Institutiones in Decalogum legis Dominice, *id.*, CLXXVI, 9.

IN LIBRUM JOSUE.

Liber Josue, S. Hieronymus, XXVIII, 461.
 Locutiones et quæstiones, S. Augustinus, XXXIV, 557 et 775.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 783.
 Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 571, 442.
 Quæstiones super Librum Josue, Ven. Beda, XCIII, 417.
 Commentaria, Rabanus Maurus, CVIII, 1001.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 505.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 1069.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 999.

IN LIBRUM JUDICUM.

Commentarius in canticum Deboræ, in Append. ad S. Hieronymum, XLII, 1321. — Liber Judicum, S. Hieronymus, XXVIII, 507.
 Quæstiones et locutiones, S. Augustinus, XXXIV, 545, 790.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 785.
 Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 579, 442.
 Quæstiones super Librum Judicum, Ven. Beda, XCIII, 423.
 Commentaria in Librum Judicum, Rabanus Maurus, CVIII, 1107.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 521.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 1077.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 1025.
 Adnotationes elucidatorie, Hugo de S. Victore, CLXXV, 87. — De filia Jephthe, in Append. ad Hugonem, CLXXVII, 323.

IN LIBRUM RUTH.

Liber Ruth, S. Hieronymus, XXVIII, 545.
 Quæstiones super Librum Ruth, Ven. Beda, XCIII, 429.
 Commentaria, Rabanus Maurus, CVIII, 1199.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 531.

IN LIBROS REGUM.

Liber de Elia, S. Ambrosius, XIV, 697. — De Nabu-
 the Jeczelella, *ibid.*, 731.
 Quæstiones Hebraice, S. Hieronymus, XXIII, 1329. —
 Libri duo Samuelis, *id.*, XXVIII, 565.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 785. — Com-
 mentarius in Libros Regum, *id.* in Append., 1047.
 Expositio in Librum I Regum, S. Gregorius Magn.,
 LXXIX, 47.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 790.
 Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 391, 426.
 Expositio allegorica in Samuelem, Ven. Beda, XCI,
 499. — Quæstiones variae in Libros Regum, *ibid.*, 715.
 — Liber de templo Salomonis, *ibid.*, 735. — Quæstiones,
 in Append. ad Bedam, XCIII, 430.
 Quæstiones super Libros regum, Claudius Taurin.,
 CIV, 623.
 Commentaria, Rabanus Maurus, CIX, 9.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 539.
 Enarrationes, Angelomus, CXV, 243.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 1091.
 Commentarii, Rupertus abb., CLXVII, 1059.
 Carmen in libros Regum, Ven. Hildebertus, CLXXI,
 1239.
 Adnotationes elucidatorie, Hugo de S. Victore, CLXXV,
 95.
 Expositio in canticum Ezechie, Gerhobus, CXCIV, 1001.

IN LIBROS PARALIPOMENON.

Quæstiones Hebraice, in Append. ad S. Hieronymum,
 XXIII, 1346. — Liber Paralipomenon, S. Hieronymus,
 XXVIII, 1325. — Præfatio ad eosdem Libros, *id.*, XXIX,
 461.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 786.
 Expositiones in Paralipomenon, Rabanus Maurus, CIX,
 579.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 630.

PATROL. CCXIX. INDICUM II.

IN LIBRUM ESDRÆ.

Fragmentum versionis Gothice, Ulfilas, XVIII, 863.
 Liber Esdræ, S. Hieronymus, XXVIII, 1401.
 Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 807.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 601.

IN LIBRUM NEHEMIÆ.

Fragmentum versionis Gothice, Ulfilas, XVIII, 867.
 Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 807.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 713.

IN LIBRUM TOBIÆ.

Liber de Tobia, S. Ambrosius, XIV, 739.
 Liber Tobie, S. Hieronymus, XXIX, 23.
 Expositio allegorica, Ven. Beda, X I, 925.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 723.
 Paraphrasis metrica, Matthæus Vindoc., CCV, 927.

IN LIBRUM JUDITH.

Liber Judith, S. Hieronymus, XXIX, 41.
 Expositio in Librum Judith, Rabanus Maurus, CIX, 559.
 — Commentarium, in Append. ad Raban. Maur., *ibid.*,
 595.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 731.

IN LIBRUM ESTHER.

Liber Esther, S. Hieronymus, XXVIII, 1435.
 Expositio in Librum Esther, Rabanus Maurus, CIX, 635.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 739.

IN LIBRUM JOB.

Fragmentum in Job, S. Hilarius, X, 735.
 Liber de interpellatione Job, S. Ambrosius, XIV, 785.
 Interpretatio Libri Job, S. Hieronymus, XXIII, 1407.
 — Commentarius in Librum Job, *id.*, XXVI, 619. — Ver-
 sio libri Job, *id.*, XXVIII, 1079. — Versio alia ejusdem
 Libri Job, *id.*, XXIX, 61.
 Adnotationes in Job, S. Augustinus, XXXIV, 825.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 782.
 Commentarius in Job, Philippus presbyt., LIII, 1011.
 Libri xxxv Moralium, S. Gregorius Magn., LXXV, 515.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 747.
 Epitome moralium in Job, S. Odo abb., CXXXIII, 105.
 Expositio in Job, S. Bruno Astensis, CLXIV, 551.
 Commentarius in Job, Rupertus abb., CLXXIII, 963.
 Compendium in Job, Petrus Blesens., CCVII, 795.

IN PSALMOS.

Tractatus super quosdam psalmos, S. Hilarius, IX,
 251. — Expositio in psalmos, XV, XXI, XII, *ibid.*, 890.
 Liber de interpellatione David, S. Ambrosius, XIV,
 811, 857. — Apologia David, *ibid.*, 821, 887. — Enarra-
 tiones in xii psalmos, *ibid.*, 921. Expositio in psalmum
 cxviii, *id.*, XV, 1197.
 Fragmentum versionis Gothice, Ulfilas, XVIII, 865.
 Commentarius in LXXV psalmos, Rufinus, XXI, 635.
 Breviarium in quosdam psalmos, S. Hieronymus, XXVI,
 821. — Liber de expositione psalmorum, *ibid.*, 1277.
 — Liber psalmorum, *id.*, XXVIII, 1125. — Liber psalmorum
 alius, *id.*, XXIX, 117.
 Enarratio in psalmos, S. Augustinus, XXXVI, XXXVII.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 786.
 Expositio psalmorum, S. Prosper Aquit., LI, 277.
 Commentaria, Arnobius Junior, LIII, 327.
 Paraphrasis metrica, S. Paulinus, LXI, 449.
 Expositio in psalmos, Cassiodorus, LXX, 9.
 Fragmentum in psalmos, S. Gregorius Turon., LXVI,
 1097.
 Expositio in VII psalmos penitent., S. Gregorius
 Magn., LXXIX, 519.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 819. — Ex-
 cerpta, *ibid.*, 1017.
 Exegesis de psalmis, Ven., Beda, XCIII, 477.
 Expositio in psalmos penitent., Alcuinus, C, 569. —
 Expositio in psalmos graduales, *ibid.*, 619.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 841. — Ex-
 positio in XX psalmos, *id.*, CXIV, 751.
 Breviarium psalterii, S. Prudentius, CXV, 1449.
 Explanatio in psalmos, S. Haymo, CXVI, 191.
 Expositio in psalmum XLIV, S. Pasch. Radbertus,
 CXX, 993.
 De verbis psalmi CIII, Hincmarus, CXXV, 657.
 Præfatio in expositionem psalmorum, Smaragdus,
 CXXIX, 1021.
 Liber de Laude psalmorum, Anonym., CXXIX, 1599.
 Expositio in psalmos, Remigius monac., CXXXI, 145.
 Fragmentum in psalmum LXVIII, S. Romoldus, CXI,
 1225.
 Expositio in psalmos, S. Bruno Herhipol., CXLI, 49.

Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 1229.
Commentarius in psalmos penitent., S. Gregorius VII, CXLVIII, 823.

Expositio in psalmos, S. Bruno Carthus., CLII, 657.
Liber in psalmum *Miserere*, S. Anselmus, CLVIII, 821.
Expositio in psalmos, S. Bruno Astensis, CLXIV, 695.
Expositio in psalmos, S. Oddo Astensis, CLXV, 1141.
Expositio aliquot psalmorum, Honorius, CLXII, 869.
Commentarius in psalm., CXXXVII, Ewaldus, CLXXXIX, 1509.

Glossa in Psalterium, Alanus abb., CXC, 1475.
Commentaria, Petrus Lombard., CACI, 55.
Commentarium, Ven. Gerhohus, CXIII, 649; CXCV, 9.
Adnotationes mysticæ, Richardus de S. Victore, CXCVI, 265.
Commentarius in psalmos penitent., Innocentius III, CCXVII, 967.

IN LIBRUM PROVERBIORUM.

Liber Proverbiorum, S. Hieronymus, XXVIII, 1241.
— Prefatio in Libros Salomonis, id., XXIX, 403.
Expositio mystica, Salomus, LIII, 957.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 895.
Expositio in parabolas, Ven. Beda, XI, 957. — Libellus de muliere forti, *ibid.*, 1059. — Fragmenta in Proverbia, *ibid.*, 1061.
Expositio in Proverbia, Rabanus Maurus, CXI, 681.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1079.
Explicatio in ferculum Salomonis, Hincmarus, CXXV, 817.
Prologus in Libros morales, Martinianus, CXXXI, 28.
Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1155.
Expositio in Proverbia, S. Bruno Astensis, CLXIV, 1229.

Quæstiones et responsiones, Honorius, CLXII, 511.

IN ECCLESIASTEN.

Commentarius in Ecclesiasten, S. Hieronymus, XXIII, 1039. — Liber Ecclesiastis, id., XXVIII, 1275.
Expositio mystica, Salomus, LIII, 955.
Commentarius, Alcuinus, C, 665.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1118.
Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1159.
Commentaria, Rupertus abb., CLXVIII, 1195.
Quæstiones et responsiones, Honorius, CLXII, 531.
Homilia in Ecclesiasten, Hugo de S. Victore, CLXXV, 115.
Carmen in Ecclesiasten, Ven. Hildebertus, CLXXVII, 1271.

IN CANTICUM CANTICORUM.

Commentarius in Canticum cantic., S. Ambrosius, XV, 1851.
Interpretatio homiliarum Origenis, S. Hieronymus, XVIII, 1041. — Liber Cantici canticorum, id., XXVIII, 1283.
Explicatio in Canticum C., S. Justus Urgell., LXVII, 965.
Expositio in Canticum C., Cassiodorus, LXX, 1321.
Expositiones, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 471.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 905.
Expositio in Cantica, Isidorus Hispal., LXXXIII, 1119.
Expositio mystica, Ven. Beda, XCI, 1065.
Compendium in Canticum, B. Alcuinus, C, 659. — Epistola super quædam Cantici verba, *ibid.*, 695.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1126.
Enarrationes in Canticum, Angelomus, CXV, 581.
Commentarium in Canticum, Haymo, CXVII, 295.
Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1145.
Commentarii, Robertus de Tumbalena, CL, 1561.
Enarrationes, Anselmus Laudun., CLXII, 1187.
Expositio in Canticum, S. Bruno Astensis, CLXIV, 1234.
Commentarium, Rupertus abb., CLXVIII, 857.
Expositio in Canticum, Honorius Augustodun., CLXXII, 547.
Expositio in Canticum, Anonym., CLXXII, 519.
Excerpta e S. Gregorio Magn. super Canticum, Guilelmus abb., CLXXX, 411. — Expositio altera, *ibid.*, 475. — Excerpta ex S. Bernardo, id., CLXXXIV, 407.
Sermones in Canticum, S. Bernardus, CLXXXIII, 779.
Sermones in Canticum, Gilbertus de Hoilandia, CLXXXIV, 11.
Commentarium, Wolbero abb., CXC, 1001.
Expositio Cantici, Richardus de S. Victore, CXCVI, 405.
Expositio super Canticum, Gilbertus Foliot, CCII, 1147.
Commentaria, Philippus de Harveng, CCIII, 181. — Moralitates in Canticum, *ibid.*, 489.

Commentatio in Canticum, Joan. Algrinus, et Thomas Cisterciens., CCVI, 17.

Elucidatio compendiosa, Alanus de Insulis, CCX, bi.

IN LIBRUM SAPIENTIÆ.

Liber sapientiæ, S. Hieronymus, XXIX, 405.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 917.
Commentarii, Rabanus Maurus, CIX, 671.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1167.
Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1154.

IN ECCLESIASTICUM.

Liber Ecclesiastici, S. Hieronymus, XXIX, 421.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 928.
Commentarii, Rabanus Maurus, CIX, 765.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1185.
Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1153.

IN ISAIAH PROPHETAM.

Tractatus de martyrio Isaiæ, Potamius, VIII, 1405.
Tractatus de Isaiâ propheta, S. Zeno, XI, 463.
Commentarius in Isaiam, S. Hieronymus, XXIV, 17.
— Translatio homiliarum Origenis in Isaiam, *ibid.*, 941.
— Abbrevisatio in Isaiam, *ibid.*, 957. — Liber Isaiæ, *ib.*, XXVIII, 771.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 784.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 959.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1251.
Commentarius in Isaiam, Haymo, CXVI, 715.
Commentarius, Rupertus abb., CLVII, 1271.
Liber de X oneribus Isaiæ, Ven. Godefridus, CLXXIV, 1157.
Commentaria in Isaiam, Hervæus, CLXXXI, 17.
Expositio in canticum Isaiæ, Gerhohus, CXCV, 1027.
De Emmamele, Richardus de S. Victore, CXCVI, 691.
De sex alis Cherubim, Alanus de Insulis, CCX, 269.

IN JEREMIAM ET BARUCH.

Commentarius in Jeremiam, S. Hieronymus, XXIV, 679. — Versio homiliarum Origenis, id., XXV, 583.
— Tractatus in Lamentationes, *ibid.*, 787. — Liber Jeremia, id., XXVIII, 817.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 967.
Expositiones in Jeremiam, Rabanus Maurus, CXI, 795.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 9, 65.
Expositio in Lamentationes, S. Paschas. Radbert., CXX, 1059.
Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1161.
Tropologia in Threnos, Ven. Guibertus, CLVI, 454.
Commentarius in Jeremiam, Rupertus abb., CLXXVII, 1565.
Adnotationes elucidatorie, Hugo de S. Victore, CLXXV, 255.

IN EZECHIELEM PROPHETAM.

Commentarius in Ezechielem, S. Hieronymus, XXV, 15. — Versio homiliarum Origenis, *ibid.*, 691. — Liber Ezechielis, id., XXVIII, 937.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 783.
Homilia in Ezechielem, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 783.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 985.
Commentarii, Rabanus Maurus, CX, 495.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Commentarii in Ezechielem, Rupertus abb., CLXXVII, 419.
Expositio in visionem Ezechielis, Richardus de S. Victore, CXCVI, 527.

IN DANIELEM PROPHETAM.

Tractatus in Danielelem, S. Zeno, XI, 522.
Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 496. — Libri Danielis versio Latina, id., XXVIII, 1295.
Commentarius in Danielelem, Luc. Dexter, XXXI, 573.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 997.
Quæstiones in Danielelem, Petrus archidiaconus, XCVI, 1517.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CIX, 64.
Commentarius, Rupertus abb., CLXXII, 1499.
Carmen de Susanna, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1267.
De somnio Nabuchodonosor, Philippus de Harveng, CCIII, 585.

IN XII PROPHETAS MINORES.

Liber prophetarum XII minorum, S. Hieronymus, XXVIII, 1015.
De XII prophetis minoribus, Rupertus abb., CLXXIII, 9.
In prophetas XII minores, Haymo, CXVII, 9.

IN LIBRUM OSEE.

Commentarius in Osee, Rufinus, XXI, 969.

Commentarius in Osee, S. Hieronymus, XXV, 815.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1005.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
Tropologia in Osee, Ven. Guilbertus, CLVI, 541.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 11.

IN LIBRUM JOELIS.

Commentarius in Joelem, Rufinus, XXI, 1053.
Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 917.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1005.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 66.
Enarratio in Joelem, Haymo, CXVII, 97.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 205.
Adnotationes elucidatorie, Hugo de S. Victore, CLXV, 521.

IN LIBRUM AMOS.

Commentarius in Amos, Rufinus, XXI, 1057.
Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 989.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1007.
Commentarius in Amos, S. Julianus, XCVI, 622.
Enarratio super Amos, Haymo, CXVII, 107.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
Tropologia in Amos, Ven. Guilbertus, CLVI, 415.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 255.

IN ABDIAM PROPHETAM.

Commentarius in Abdiam, S. Hieronymus, XXV, 1097.
Enarratio in Abdiam, Haymo, CXVII, 119.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 577.
Expositio moralis, Hugo de S. Victore, CLXXV, 571.

IN JONAM PROPHETAM.

Carmen de Jona et Nive, in Append. ad Tertullianum, II, 1107.
Commentarius in Jonam, S. Hieronymus, XXV, 1120.
Enarratio in Jonam, Haymo, CXVII, 127.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 599.

IN MICHAËM PROPHETAM.

Commentarius in Michaëm, S. Hieronymus, XXV, 1151.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 784.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1007.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
Enarratio super Michaëm, Haymo, CXVII, 141.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 459.

IN PROPHETAM NAHUM.

Commentarius in Nahum, S. Hieronymus, XXV, 1231.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1008.
Commentarius, S. Julianus, XCVI, 706.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio super Nahum, Haymo, CXVII, 167.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 537.

IN HABACUC PROPHETAM.

Commentarius in Habacuc, S. Hieronymus, XXV, 1275.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1009.
Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 1255.
Enarratio in Habacuc, Haymo, CXVII, 179.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 587.
Expositio in canticum Habacuc, Gerhohus, CXCV, 1037.
Expositio in canticum Habacuc, Richardus de S. Victore, CXCVI, 401.

IN SOPHONIAM PROPHETAM.

Commentarius in Sophoniam, S. Hieronymus, XXV, 1257.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1012.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio in Sophoniam, Haymo, CXVII, 195.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 615.

IN PROPHETAM AGGÆUM.

Commentarius in Aggæum, S. Hieronymus, XXV, 1257.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1012.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
Enarratio in Aggæum, Haymo, CXVII, 211.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 683.

IN ZACHARIAM PROPHETAM.

Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 1417.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 796.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1015.
Liber contritionum, S. Julianus, XCVI, 645.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.

Enarratio in Zachariam, Haymo, CXVII, 221.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 699.

IN MALACHIAM PROPHETAM.

Commentarius in Malachiam, S. Hieronymus, XXV, 1545.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
Enarratio super Malachiam, Haymo, CXVII, 277.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 815.

IN LIBROS MACHABEORUM.

De Machabæis, S. Gaudentius, XX, 948.
Liber Machabeorum, S. Hieronymus, XXIX, 470.
Carmen in Machabeos, S. Hilarius Arelat., I, 1275.
Homilia in Machabeos, S. Valerianus, LII, 746.
Commentarius, Rabanus Maurus, CIX, 1125.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
Collecta ex Petro Damiani, CXLV, 1175.
Carmen de Machabeis, Ven. Hilbertus, CLXXI, 1235.
Carmen de Machabeis, Marbodius, CLXXI, 1605.

IN ALIQUOT CANTICA.

Commentarius in cantica, Rabanus Maurus, CXII, 1069.
Explanatio in aliquot cantica, Haymo, CXVI, 695.
Commentaria in cantica, S. Bruno Herbipol., CXLII, 529.
Enarrationes in cantica, S. Anselmus Laudun., CXLII, 1187.

IN NOVUM TESTAMENTUM.

Bibliotheca, S. Hieronymus, XXIX, 531.
Enchiridion Novi Testamenti, Ambrosius, LXI, 1075.
Commentaria in aliquot partes, Luculentus, LXXII, 805.
Expositio Novi Testamenti, S. Paterius, LXXIX, 685.
Expositio Novi Testamenti, Alulfus, LXXIX, 1157.
Collectiones in Evangelia et epistolas, Smaragdus, CII, 15.
Picturae historiarum Novi Testamenti, Walafridus Strab., CXIV, 915.
Collectanea ex Novo Testamento, S. Petrus Damiani, CXLV, 891.
Allegorie Novi Testamenti, Hugo de S. Victore, CLXXV, 749.

IN EVANGELIA.

Collectio exemplariorum Evangelicorum, Eusebius Vercel., XII, 141. — Lectiones quadruplicis evangelarii concordantes cum textu Græco, *ibid.*, 835.
Concordia SS. Matthæi et Lucæ, S. Ambrosius, XVII, 1041.
Historia evangelica, Juvencus, XIX, 51.
Carmen paschale, opus insignis juxta sortem totius Evangelii, Corlius Serulinus, XIX, 533.
Prefatio in Evangelia, S. Hieronymus, XXIX, 525. — Commentarium in Evangelia, *id.*, XXX, 531.
De consensu Evangelistarum, S. Augustinus, XXXIV, 1041. — Questiones evangelicæ, *id.*, XXIV, 1521.
De diversis appellationibus Christi, S. Nicetas, LII, 865.
Adnotationes in Evangelia, Arnobius Junior, LIII, 527.
Expositiones in capitulis Evangeliorum, S. Maximus Taurin., LVII, 507.
Prefatio in harmoniz evangelicæ, Viktor Capuan., LXVIII, 251. — Interpretatio harmoniarum, *ibid.*, 255.
Explanatio in prefationes S. Hieronymi ad Evangelia, Sedulius Scotus, CIII, 351.
Expositio in IV Evangelia, Walafridus Strab., CXIV, 849.
Defforationes SS. Patrum, Wernerus, CLVII, 723.
De canonibus Evangeliorum, B. Odo Cameracens., CLX, 1117.
Homilia in quatuor Evangelia, S. Bruno Astens., CLXV, 747.
Commentaria in IV Evangelistas, Rupertus abb., CLXVIII, 1335.
De concordia Evangelistarum, Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 10.

IN EVANGELIUM SECUNDUM MATTHÆUM.

Commentarius in S. Matthæum, S. Hilarius, IX, 917.
— Proemium expositionis in S. Matthæum, *id.*, X, 734.
Versio S. Matthæi Gothica, Ulfilas, XVIII, 497.
Tractatus in Evangelium S. Matthæi S. Chromatius, XX, 397.
Commentarius in S. Matthæum, S. Hieronymus, XXVI, 15. — Evangelium S. Matthæi, *id.*, XXIX, 541. — Expositio in Matthæum, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 551.
De sermone Christi in monte, S. Augustinus, XXXIV, 1229. — Questiones in Matthæum, *id.*, XXXV, 1565.

Liber instructionum, S. Eucherius, L, 796.
 Interpretatio progenitorum Christi, S. Aileranus, LXXX, 527.
 Expositio in S. Matthæum, Ven. Beda, XCII, 9.
 In progenitos Christi, B. Alcuinus, C, 725.
 Expositio in S. Matthæum, Sedulius Scotus, CIII, 275.
 Prefatio in catenam super S. Matthæum, Claudius Taurin., CIV, 835.
 Textus passionis Domini, Candidus, CVI, 60.
 Expositio in S. Matthæum, Druthmarus Christian., CVI, 1259.
 Commentarium, Rabanus Maurus, CVII, 727.
 In initium Evangelii S. Matthæi, Walafridus Strab., CXIV, 849.
 Expositio in S. Matthæum, S. Paschasius Radbertus, CXX, 51.
 De octo beatitudinibus, Arnoldus, CXLI, 1089.
 Collectanea, S. Petrus Damian., CXLV, 892.
 In orationem Dominicam, Theodoricus, CXLVII, 535.
 Fragmentum in S. Matthæum, S. Gregorius VII, CXLVIII, 823.
 Enarrationes in S. Matthæum, Anselmus Laudun., CLXII, 1237.
 Expositio in S. Matthæum, S. Bruno Astens., CLXIV, 65.
 Commentarium, Rupertus abb., CLXVII, 1535. — De gloria et honore Filii hominis, *id.*, CLXVIII, 1507.
 Historia scholastica, Petrus Comestor, CXCVIII, 1557.

IN EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM.

Versio S. Marci Gothica, Ulfilas, XVIII, 525.
 Evangelium secundum Marcum, S. Hieronymus, XXIX, 683. — Expositio ejusdem Evangelii, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 560.
 Expositio in S. Marcum, Anonymus, XXX, 589.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 798.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1031.
 Expositio in S. Marcum, Alulfus, LXXIX, 1175.
 Commentarius in S. Marcum, Ven. Beda, XCII, 131.
 Expositio in eundem, Sedulius Scotus, CIII, 279.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 895.
 Enarrationes in S. Marcum, Anselmus Laudun., CLXI, 1227.
 Commentarius in S. Marcum, S. Bruno Astens., CLXV, 515.

IN EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

Expositio Evangelii secundum Lucam, S. Ambrosius, XV, 1527.
 Versio S. Lucæ Gothica, Ulfilas, XVIII, 583.
 Versio homiliarum Origenis in Lucam, S. Hieronymus, XXVI, 219. — Evangelium secundum Lucam, *id.*, XXIX, 607. — Expositio in Lucam, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 567.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 799.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1057.
 Expositio in Lucam, Alulfus, LXXIX, 1199.
 Expositio in eundem, Ven. Beda, XCII, 501.
 Expositio argumenti hujus Evangelii, Sedulius Scotus, CIII, 285.
 Expositio brevis, Christian. Druthmarus, CVI, 1503.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 898.
 Commentarius in Lucam, S. Bruno Astens., CLXV, 534.

IN EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.

Versio Evangelii S. Joannis Gothica, Ulfilas, XVIII, 601.
 Evangelium secundum S. Joannem, S. Hieronymus, XXV, 653. — Expositio super Joannem, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 577.
 Tractatus in S. Joannem, S. Augustinus, XXV, 1579.
 Expositio in S. Joannem, Alulfus, LXXIX, 1259.
 Commentarius in S. Joannem, Ven. Beda, XCII, 635.
 Commentaria super S. Joannem, B. Alcuinus, C, 735.
 Expositio in S. Joannem, Christian. Druthmarus, CVI, 1515.
 Prologus ad S. Joannem, Joan. Scotus, CXVI, 283. — Commentarius super eundem, *ibid.*, 297. — Fragmentum commentarii, *ibid.*, 1243.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 900.
 Commentarius in S. Joannem, S. Bruno Astens., CLXV, 451.
 Commentaria in S. Joannem, Rupertus abb., CLXIX, 203.
 Epistola de S. Joanne, Petrus Venerab., CLXXXIX, 487.

IN ACTUS APOSTOLORUM.

Liber nominum Græcorum et Artibus, S. Hierony-

mus, XXIII, 1297. — Actus Apostolorum, *id.*, XXIX, 687.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 803.
 Libri duo de Actibus, Arator, LXXVIII, 82.
 Complexiones in Actus, Cassiodorus, LXXI, 1381.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1085, 1121.
 Expositio in Actus, Alulfus, LXXIX, 1269.
 Commentaria in Actus, Ven. Beda, XCII, 957. — Liber retractationum, *ibid.*, 995.
 Tractatus in quædam Actuum verba, S. Fulbertus, CXLI, 277.

Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 903.

IN OMNES EPISTOLAS B. PAULI.

Commentarium in Epistolas S. Pauli, S. Ambrosius, XVII, 45.
 Commentarium in easdem, Hilarius diacon., XVIII, 63.
 Epistolæ S. Pauli, S. Hieronymus, XXIX, 727. — Commentaria in easdem, *id.*, XXX, 645.
 Commentaria in easdem, Primasius, LXXVIII, 417.
 Complexiones in easdem, Cassiodorus, LXX, 1321.
 Collectanea in epistolas B. Pauli, Sedulius Scotus, CIII, 9.
 Commentarius in easdem, Claudius Taurin., CIV, 857.
 — Rabanus Maurus, CXI, 1273; CXII, 9. — Haymo Habersat., CXVII, 559. — Florus diacon., CXX, 279. — Alito Vercell., CXXXIV, 125. — B. Lanfrancus, CL, 101. — S. Bruno Astens., CLIII, 11.
 Quæstiones in Epistolas, Hugo de S. Victore, CLXIV, 451. — Exceptiones posteriorum, *ibid.*, 655.
 Commentarium in easdem, Ven. Hervæus, CLXXI, 391. — Petrus Lombardus, CXCII, 9.
 Aliquot loci difficiles Apostoli, Richardus de S. Victore, CXCVI, 665.
 In abbreviationem expositionis in Epistolas B. Pauli ex S. Augustino, Robertus de Torineio, CCII, 159.

IN EPISTOLAM AD ROMANOS.

Versio Gothica, Ulfilas, XVII, 709.
 Expositio quarundam propositionum, S. Augustinus, XXIV, 2063. — Expositio inchoata ejusdem Epistolæ, *ibid.*, 2067.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 803.
 Commentarius, Luculentus, LXXII, 811.
 Expositio ejusdem Epistolæ, Alulfus, LXXIX, 1291.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 469.
 Expositio in eandem Epistolam, Abelardus, CLXXVIII, 785.
 Expositio in eandem, Guillelmus abb., CLXXV, 547.

IN EPISTOLAS AD CORINTHIOS.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 779.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 805.
 Commentarius, Luculentus, LXXII, 825 et 1122.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1507.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 519.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 903.

IN EPISTOLAM AD GALATAS.

Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, VIII, 1145.
 Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 779.
 Commentarius, S. Hieronymus, XXVI, 507.
 Expositio in eandem, S. Augustinus, XXV, 2105.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1519.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 569.

IN EPISTOLAM AD EPHESIOS.

Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, VIII, 1255.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 791.
 Commentarius in eandem, S. Hieronymus, XXVI, 415.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 606.
 Commentarius in eandem, Luculentus, LXXII, 837.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1319.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 587.

IN EPISTOLAM AD PHILIPPENSES.

Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, 1197.
 Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 805.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1129.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1535.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 601.

IN EPISTOLAM AD COLOSENSIS.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 815.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 807.
 Commentarius in eandem, Luculentus, LXXII, 815.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1361.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 609.

IN EPISTOLAS AD THESSALONICENSES.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 821.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1131.
Expositio in has epistolas, Alulfus, LXXIX, 1365.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 615.

IN EPISTOLAS AD TIMOTHEUM.

Expositio in has Epistolas, S. Hilarius, X, 724.
Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 835.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 907.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1131.
Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1365.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 625.
Collectanea ex S. Petro Damiano., CXIV, 907.

IN EPISTOLAM AD TITUM.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 857.
Commentarius in eandem, S. Hieronymus, XXVI, 535.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1133.
Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1571.
Explanatio in eandem, Alculnus, C, 1009.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 657.

IN EPISTOLAM AD PHILEMONEM.

Commentarius in hanc Epistolam, S. Hieronymus, XXVI, 599.
Expositio in eandem, Alculnus, C, 1026.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 641.

IN EPISTOLAM AD HEBRÆOS.

Liber instructionum, S. Eucherius, I, 808.
Commentarius in eandem, Luculentus, LXXII, 850.
Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1577.
Commentarius in eandem, Alculnus, C, 1051.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 645.

IN EPISTOLAM CANONICAM S. JACOBI.

Epistola S. Jacobi, S. Hieronymus, XXIX, 851.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 850.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1577.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1097.
Expositiones, Alulfus, LXXIX, 1581.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 49.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 671.
Expositio, S. Martinus Legion., CCIX, 185.

IN EPISTOLAS S. PETRI.

Epistolæ S. Petri, S. Hieronymus, XXIX, 803.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1561.

Commentarium, Luculentus, LXXII, 857.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1097.
Expositio, Alulfus, LXXIX, 1583.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 41.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 679.
Expositio, S. Martinus Legionens., CCIX, 217.

IN EPISTOLAS S. JOANNIS.

Epistolæ S. Joannis, S. Hieronymus, XXIX, 841.
Tractatus in Epist. ad Parthos, S. Augustinus, XXXV, 1977.

Liber instructionum, S. Eucherius, I, 810.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1569.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1099.
Expositio, Alulfus, LXXIX, 1591.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 85.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 693.
Collectanea ex S. Petro Damiano., CXIV, 905.
Expositio, S. Martinus Legionens., CCIX, 255.

IN EPISTOLAM S. JUDE.

Epistola S. Judæ, S. Hieronymus, XXIX, 849.
Expositiones in eandem, Cassiodorus, LXX, 1575.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1107.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 125.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 700.

IN APOCALYPSIM.

Scholia in Apocalypsim, S. Victorinus, V, 517.
Expositio in VII visiones, S. Ambrosius, XVII, 765.
Liber Apocalypsim, S. Hieronymus, XXIX, 851.
Questiones in Apocalypsim, S. Augustinus, 2417.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 812.
Commentaria, Primastus, LXVIII, 795.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1405.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1107.
Expositio in Apocalypsim, Alulfus, LXXIX, 1597.
Expositio in eandem, Ven. Beda, XCIII, 635.
Commentarius, Alculnus, C, 1085.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 709.
Expositio in Apocalypsim, Haymo, CXVII, 957.
Collectanea ex S. Petro Damiano., CXIV, 905.
Enarrationes, Anselmus Laudun., CLXII, 1499.
Expositio, S. Bruno Astens., CLXV, 605.
Commentarius, Rupertus, abb., CLXIX, 825.
Explicatio, Richardus de S. Victore, CXCVI, 883.
Expositio, S. Martinus Legion., CCIX, 299.

XLIV.

INDEX SACRÆ SCRIPTURÆ CAPITUM

ET LOCORUM NOTABILIUM QUÆ COMMENTARIIS ET EXPLANATIONIBUS
SS. PATRES ELUCIDARUNT,

ORDINE LIBRORUM CANONICO SIMUL AC INTERPRETUM CHRONOLOGICO DISPOSITUS.

GENESIS

CAP. I. — Victorinus, VIII, 999. — S. Ambrosius, XIV, 925. — S. Augustinus, XXXII, 825; XXXIV, 175. — Ven. Beda, XCI, 15; XCIII, 207. — Honorius Augustod., CLXXII, 25. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 187. — Abaelardus, CLXXVIII, 751. — Ernardus, CLXXXIX, 487. — Hugo Rothomag., CXCI, 1247. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1055. — Philippus de Harveng, CCIII, 12.

CAP. II. — S. Ambrosius, XIV, 275. — Godefridus abbas, CLXXIV, 144.

CAP. III. — S. Ambrosius, XIV, 501.

CAP. IV. — S. Ambrosius, XIV, 515.

CAPP. VI, VII. — S. Ambrosius, XIV, 361.

CAP. VIII. — S. Ambrosius, XIV, 570. — Godefridus abbas, CLXXIV, 801.

CAP. XI. — S. Ambrosius, XIV, 419.

CAP. XII. — Zeno Veron., XI, 418. — S. Ambrosius, XIV, 419.

CAPP. XV, XVI. — S. Ambrosius, XIV, 615.

CAPP. XXI, XXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 26.

CAP. XXIV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1059.

CAPP. XXV-XXVII. — S. Ambrosius, XIV, 501. — S. Augustinus, XXXVIII, 52.

CAP. XXVIII. — Zeno Veron., XI, 428. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1010.

CAP. XXXI. — S. Augustinus, XXXVIII, 52.

CAP. XXXVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 198.

CAP. XXXVIII. — Zeno Veron., XI, 451. — S. Ambrosius, XIV, 641.

CAP. XLIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 839.

CAP. XLVIII. — S. Ambrosius, XIV, 671.

CAP. XLIX. — Paulinus diac., XX, 715. — Rufinus, XXI, 301. — S. Hieronymus, XXIII, 1507. — S. Augustinus, XXXV, 2199. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1155.

EXODUS.

CAP. I-XV. — Zeno Veron., XI, 509.

- CAP. III. — S. Augustinus, XXXVIII, 59.
 CAP. VI. — S. Augustinus, XXXIX, 1781.
 CAP. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 67.
 CAP. XII. — S. Gaudentius, XX, 843, 912. — Radulphus Ardens, CLV, 1842.
 CAP. XV. — S. Augustinus, XXXIX, 1634 — Godefridus abbas, CLXXIV, 238. — Gerhohus, CXIV, 1017. — Petrus Cellensis, CII, 1047.
 CAP. XVI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 643.
 CAP. XXV. — Ven. Beda, XCI, 393.

LEVITICUS.

- CAP. IV. — Berengosus abbas, CLX, 1023.

LIBER NUMERORUM.

- CAP. VII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1142.

LIBER DEUTERONOMII.

- CAP. XXXII. — Gerhohus, CXIV, 1045.

LIBER JOSUE.

- CAPP. XV, XX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 238, 1073.

LIBER JUDICUM.

- CAP. V. — S. Hieronymus, XXIII, 1521.
 CAP. XI. — S. Ambrosius, XVI, 267.
 CAP. XVI, XVII. — Godefridus abbas, 275, 1077.

LIBRI REGUM.

- CAP. II Libri I. — Gerhohus, CXIV, 1009.
 CAP. III Libri III. — S. Augustinus, XXXVIII, 91.
 CAP. V Libri IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 229.
 CAP. XXVIII Libri IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 266.

LIBER JUDITH.

- CAP. XVI. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1169.

LIBER ESTHER.

- CAP. I. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1163.

LIBER PSALMORUM.

- Psalm. I. — S. Petrus Chrysolog., LII, 322. — S. Paulinus, LXI, 449. — Honorius Augustod., CLXXII, 270. — Idem Honorius psalms, L, LI, C, CI, CL, elucidavit, quos *ibid.* reperies.
 Psalm. II. — S. Paulinus, LXI, 450.
 Psalm. VI. — S. Petrus Chrysolog., LII, 323. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 540. — Plures alios exposuit, qui exstant, *ibid.* — Alcuinus, C, 560. — Plurimos etiam ab eodem explanatos reperies.
 Psalm. XXI. — S. Augustinus, XXXIII, 558.
 Psalm. XXII. — S. Augustinus, XXXIX, 1646.
 Psalm. XXVIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 703.
 Psalm. XXXV. — S. Ambrosius, XIV, 921. *Ibid.* plures alii reperiantur.
 Psalm. XI. — S. Petrus Chrysolog., LII, 251.
 Psalm. XLII. — S. Augustinus, XL, 1203.
 Psalm. XLIV. — S. Hieronymus, XXII, 622. — S. Augustinus, XLII, 53. — Facundus, LXVII, 757. — Paschas, Radbertus, CXX, 993.
 Psalm. L. — Anselmus Cantuar., CLIX, 821.
 Psalm. LVIII. — Berengosus, CLX, 1011.
 Psalm. LXVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 708.
 Psalm. LXVIII. — S. Augustinus, XLII, 54. — Romulus abbas, CXL, 1123.
 Psalm. LXXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 516.
 Psalm. XC. — S. Bernardus, CLXXXIII, 183.
 Psalm. XCIV. — S. Petrus Chrysolog., LII, 326.
 Psalm. XCV. — S. Augustinus, XXXVIII, 178.
 Psalm. XCIX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 202.
 Psalm. C. — Zeno Veron., XI, 458.
 Psalm. CXXIII. — S. Ambrosius, XV, 1197. — S. Hieronymus, XXX, 211.
 Psalm. CXXXII. — Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 1569.
 Psalm. CXXXVI. — S. Paulinus, LXI, 451.
 Psalm. CXLIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 196.
 Psalm. CXLIX. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1160.
 Psalm. penitential. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 823. — Innocentius III, CCXVII, 967.

LIBER PROVERBORUM.

- CAP. VIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1012.
 CAP. IX. — S. Augustinus, XXXVIII, 213.
 CAP. XXXI. — S. Augustinus, XXXIX, 1633. — Radulphus Ardens, CLV, 1614.

CANTICUM CANTICORUM.

- CAP. III. — Godefridus abbas, CLXXIV, 758.
 CAP. IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 36.

- CAP. VIII. — Baldwinus Cantuar., CCIV, 311.

LIBER ECCLESIASTICI.

- CAP. XXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 979.
 CAP. XXIV. — Haymo, CXVIII, 763. — Radulphus Ardens, CLV, 1421. — Anselmus Cantuar., CLIX, 585.

ISAIAI PROPHETA.

- CAPP. I-VIII. — Zeno Veron., XI, 462.
 CAP. IX. — Radulphus Ardens, CLVI, 1696. — Godefridus abbas, CLXXIV, 66.
 CAP. XI. — Radulphus Ardens, CLVI, 1335.
 CAP. XII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1191.
 CAP. XIII. — Tichonius Afer, XVIII, 33. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1159.
 CAP. XIV. — Tichonius Afer, XVIII, 33.
 CAP. XV, XVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1165, 1169.

- CAP. XIX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1174.
 CAP. XX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 60.
 CAP. XXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1179.
 CAP. XXIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1197.
 CAP. XXX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1206.
 CAP. XXXVI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 72.
 CAP. XXXVIII. — S. Bernardus, CLXXXIII, 540.
 CAP. XL. — Godefridus abbas, CLXXIV, 64.
 CAP. XLVIII. — Tichonius Afer, XVIII, 32.
 CAP. LIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 238.
 CAP. LX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 680, 842.
 CAP. LXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 651.

JEREMIAS PROPHETA.

- CAP. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1576.
 CAP. XIII. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 51.

EZECHIEL PROPHETA.

- CAP. I. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 527.
 CAP. XVIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 177.
 CAPP. XXVII, XXXII, XXXVI, XXXVIII. — Tichonius Afer, XVIII, 33 et seq.
 CAP. XXXIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 270.
 CAP. XXXIX. — S. Ambrosius, XVI, 519.

DANIEL PROPHETA.

- CAP. I. — Zeno Veron., XI, 322. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1116.
 CAPP. II-VI. — Zeno Veron., XI, 323-325.
 CAP. VII. — Zeno Veron., XI, 526. — Lucius Dexter, XXXI, 775. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1119.
 CAP. VIII. — Zeno Veron., XI, 526.
 CAP. IX. — Zeno Veron., XI, 527. — S. Augustinus, XXXIII, 899. — Anonymus, CCXIII, 783.
 CAP. XIII. — Zeno Veron., XI, 423.
 CAP. XIV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 234.

JOEL PROPHETA.

- CAP. II. — Radulphus Ardens, CLVI, 1778.

AMOS PROPHETA.

- CAP. VI. — S. Augustinus, XXXIV, 93.

HABACUC PROPHETA.

- CAP. III. — Ven. Gerhohus, CXIV, 1017.

LIBRI MACHABEORUM.

- CAP. I. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1130.

EVANGELIUM SECUNDUM MATTHEUM.

- CAP. I. — S. Ambrosius, XVII, 1011. — S. Augustinus, XXXVIII, 332. — Petrus Chrysolog., LII, 598. — S. Leo Magnus, LIV, 230. — Ven. Beda, XCIV, 51, 413. — Paulus Winfridus, XLV, 1162, 1519. — Alcuinus, C, 725. — Walafridus Strab., CXIV, 849. — Haymo, CXVIII, 47. — S. Petrus Damian., CXLIV, 748. — Radulphus Ardens, CLV, 1443. — Wernerus abbas, CLVII, 763. — Godefridus abbas, CLXXIV, 639.
 CAP. II. — Petrus Chrysolog., LII, 599. — S. Fulgentius, LXV, 732. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1110. — Ven. Beda, XCIV, 50. — Paulus Winfridus, XCV, 1186. — Smaragdus, CII, 70. — Haymo, CXVIII, 73, 407. — Radulphus Ardens, CLV, 1328, 1684, 1731. — Wernerus abbas, CLVII, 804. — S. Bruno Astensis, CLXV, 762. — Godefridus abbas, CLXXIV, 677. — S. Bernardus, CLXXXIII, 149. — Innocentius III, CCXVII, 483.
 CAP. III. — S. Augustinus, XXXVIII, 334. — Godefridus abbas, CLXXIV, 699.
 CAP. IV. — Maximus Taurin., LVII, 561. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1092, 1134. — Haymo, CXVIII, 190, 747. — Radulphus Ardens, CLV, 1305, 1795. — Wernerus abbas, CLVII, 863. Godefridus abbas,

CLXXIV, 166, 653. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1787. — Innocentius III, CCXVII, 571.

Cap. V. — S. Augustinus, XXXIV, 1229. — S. Petrus Chrysolog., LII, 539, 653. — S. Bonifacius papa, LXXXIX, 850. — Ven. Beda, XCIV, 447. — Haymo, CXVIII, 186, 629. — Arnoldus monac., CXLI, 1089. — S. Petrus Damian., CXLIV, 811. — Radulphus Ardens, CLV, 1475, 1782, 1996. — Wernerus abbas, CLVII, 1053. — Anselmus Cantuar., CLIX, 695. — Godefridus abbas, CLXXIV, 472. — Hugo de Foliato, CLXXVII, 960. — Abelardus, CLXXVIII, 611. — S. Bernardus, CLXXXIII, 453. — Josienus Suession., CLXXXVI, 1189. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1689. — Balduinus Cantuar., CCIV, 483. — Petrus Blesensis, CCVII, 693. — S. Martinus Legion., CCVIII, 549.

Cap. VI. — S. Cyprianus, IV, 519. — S. Augustinus, XXXVIII, 577, 386, 593, 400; XXXIX, 1864. — Cassianus, XLIX, 788. — S. Petrus Chrysologus, LII, 206, 590. — Paulus Winfridus, XCV, 1403, 1407. — Haymo, CXVIII, 182, 680. — Radulphus Ardens, CLV, 360. — Theodoricus, CXLVII, 535. — Wernerus abbas, CLVII, 1139. — Yvo Carnot., CLXII, 599. — Godefridus abbas, CLXXIV, 380. — S. Bernardus, CLXXXIII, 181.

Cap. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 409. — Ven. Beda, XCIV, 453. — Haymo, CXVIII, 137, 147, 534, 640. — Radulphus Ardens, CLV, 2010. — Wernerus abbas, CLVII, 1075. — Godefridus abbas, CLXXIV, 512, 535.

Cap. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 414, 424. — S. Petrus Chrysolog., LII, 254, 258, 246, 253, 480. — Paulus Winfridus, XCIV, 1189. — Smaragdus, CII, 93. — Radulphus Ardens, CLV, 1538, 1748, 1756, 2003. — Wernerus abbas, CLVII, 823, 853. — Godefridus abbas, CLXXIV, 115, 483. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1726.

Cap. IX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 292, 295. — Paulus Winfridus, XCV, 1430. — Haymo, CXVIII, 741, 756. — S. Petrus Damian., CXLIV, 788. — Radulphus Ardens, CLV, 1450, 2089. — Wernerus abbas, CLVII, 1177. — Godefridus abbas, CLXXIV, 602, 1053.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 423. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1089. — Alcuinus, C, 725. — Radulphus Ardens, CLV, 1509, 1517. — Godefridus abbas, CLXXIV, 656.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXVIII, 430-442. — Maximus Taurin., LVII, 715. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1093. — Haymo, CXVIII, 29, 755. — Wernerus abbas, CLVII, 749, 857. — Godefridus abbas, CLXXIV, 739.

Cap. XII. — S. Augustinus, XXXVIII, 443, 467. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1086. — Haymo, CXVIII, 208.

Cap. XIII. — S. Chromatius, XX, 323. — S. Petrus Chrysolog., LII, 469. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1114. — Paulus Winfridus, XCV, 1561. — Haymo, CXVIII, 790. — Radulphus Ardens, CLV, 1313, 1631. — S. Bruno Astens., CLXV, 887. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719.

Cap. XIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 472, 479; XLVII, 1142. — S. Petrus Chrysolog., LII, 549. — Anselmus Cantuar., CLIX, 597. — Godefridus abbas, CLXXIV, 909.

Cap. XV. — Maximus Taurin., LVII, 746. — S. Laurentius Novar., LXVI, 116. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1193, 1118. — Paulus Winfridus, XCV, 1253, 1267. — Haymo, CXVIII, 236, 268. — Radulphus Ardens, CLV, 1386, 1534, 1800. — Wernerus abbas, CLVII, 873. — Godefridus abbas, CLXXIV, 194. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1797.

Cap. XVI. — Paulus Winfridus, XCV, 1465. — Haymo, CXVIII, 568, 758. — Godefridus abbas, CLXXIV, 731. — Innocentius III, CCXVII, 517.

Cap. XVII. — S. Augustinus, XXXVIII, 490, 493. — S. Bonifacius, LXXXIX, 1305. — Haymo, CXVIII, 221, 368. — Radulphus Ardens, CLV, 1410. — Anselmus Cantuar., CLIX, 602. — S. Bruno Astens., CLXV, 789. — Petrus Blesensis, CCVII, 777. — Innocentius III, CCXVII, 575.

Cap. XVIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 419, 506, 511. — Paulus Winfridus, XCV, 1264, 1445, 1525. — Smaragdus, CII, 407. — Haymo, CXVIII, 266, 482, 728. — Radulphus Ardens, CLV, 1459, 2107. — Wernerus abbas, CLVII, 850, 1491. — Anselmus Cantuar., CLIX, 616. — Godefridus abbas, CLXXIV, 621.

Cap. XIX. — S. Augustinus, XXXVIII, 519-525. — Maximus Taurin., LVII, 825. — S. Petrus Damian., CXLIV, 548. — Radulphus Ardens, CLV, 1535. — Godefridus abbas, CLXXIV, 906.

Cap. XX. — S. Augustinus, XXXVIII, 520, 530. — S. Petrus Chrysolog., LII, 573, 579, 582. — S. Grego-

rius Magnus, LXXVI, 1153, 1281. — Paulus Winfridus, XCV, 1248. — Haymo, CXVIII, 154, 238. — Radulphus Ardens, CLV, 1402, 1762. — Wernerus abbas, CLVII, 843. — S. Bruno Astens., CLXV, 770. — Godefridus abbas, CLXXIV, 131, 944. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1711.

Cap. XXI. — Ven. Beda, XCIV, 360. — Paulus Winfridus, XCV, 1219, 1232. — Haymo, CXVIII, 11, 204, 244, 535. — S. Petrus Damian., CXLIV, 545. — Radulphus Ardens, CLV, 1830. — Wernerus abbas, CLVII, 899. — S. Bruno Astens., CLXV, 783. — Godefridus abbas, CLXXIV, 21, 68. — S. Martinus Legion., CCVIII, 831.

Cap. XXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 559, 567, 572; XXXIX, 1887; XLVI, 932. — Paulus Winfridus, XCV, 1449. — Smaragdus, CII, 487. — Haymo, CXVIII, 701, 717, 733. — Radulphus Ardens, CLV, 2076, 2093, 2115. — Wernerus abbas, CLVII, 1171, 1187. — Godefridus abbas, CLXXIV, 595, 611.

Cap. XXIII. — Paulus Winfridus, XCV, 1169, 1245. — Haymo, CXVIII, 64. — S. Bruno Astens., CLXV, 737. — Godefridus abbas, CLXXIV, 663.

Cap. XXIV. — Radulphus Ardens, CLV, 1383. — S. Bruno Astens., CLXV, 747, 832.

Cap. XXV. — S. Augustinus, XXXVIII, 575, 589. — Anonymus, LXXXVIII, 1071. — Paulus Winfridus, XCV, 1214, 1531. — Haymo, CXVIII, 781. — Radulphus Ardens, CLV, 1572, 1575, 1609. — S. Bruno Astens., CLXV, 783. — Godefridus abbas, CLXXIV, 929. — In Append. ad Hugonem, CLXXVII, 966.

Cap. XXVI. — S. Ambrosius, XVI, 407. — Ven. Beda, XCIV, 389. — Smaragdus, CII, 169.

Cap. XXVIII. — Ven. Beda, XCIV, 144.

EVANGELIUM SECUNDUM MATTHEUM.

Cap. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1671. — Wernerus abbas, CLVII, 739.

Cap. III. V. — S. Petrus Chrysolog., LII, 239, 292.

Cap. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1455. — S. Bruno Astens., CLXV, 780. — Godefridus abbas, CLXXIV, 993.

Cap. VII. — Ven. Beda, XCIV, 231, 290. — Haymo, CXVIII, 664. — Radulphus Ardens, CLV 2056. — Wernerus abbas, CLVII, 1107.

Cap. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 581. — S. Petrus Chrysolog., LII, 663. — Haymo, CXVIII, 634. — Wernerus abbas, CLVII, 1061. — S. Bruno Astens., CLXV, 824. — Godefridus abbas, CLXXIV, 494.

Cap. IX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 312, 344. — Haymo, CXVIII, 693.

Cap. XIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 721.

Cap. XIV. — Ven. Beda, XCIV, 22, 389. — Smaragdus, CII, 169. — Haymo, CXVIII, 592.

Cap. XV. — Ernauldus abbas, CLXXXIX, 1681.

Cap. XVI. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1169, 1213. — Ven. Beda, XCIV, 429. — Haymo, CXVIII, 445, 512. — Radulphus Ardens, CLV, 1852, 1922. — Wernerus abbas, CLVII, 915, 969. — Godefridus abbas, CLXXIV, 795, 861.

EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

Cap. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 532; XL, 1157. — S. Petrus Chrysolog., LII, 441, 579. — S. Leo Magnus, LIV, 230. — Ven. Beda, XCIV, 9, 302, 324, 327. — Smaragdus, CII, 578. — Haymo, CXVIII, 31, 56, 733. — Radulphus Ardens, CLV, 1538, 1581. — Godefridus abbas, CLXXIV, 747, 897. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 415. — Balduinus Cantuar., CCIV, 467. — Absalo abbas, CCII, 124.

Cap. II. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1103. — S. Ambrosius Autpert., LXXXIX, 1291. — Ven. Beda, XCIV, 34, 53, 63, 79, 331. — Paulus Winfridus, XCV, 1300. — Smaragdus, CII, 22, 57, 64, 77. — Haymo, CXVIII, 83, 90, 120. — Radulphus Ardens, CLV, 1512, 1701, 1721, 1737. — Wernerus abbas, CLVII, 775, 793, 799, 813. — Anselmus Cantuar., CLIX, 621, 637. — Godefridus abbas, CLXXIV, 89, 673, 708, 1003. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1713. — Adamus Præmonstral., CXCVIII, 256, 334.

Cap. III. — S. Ambrosius, XVII, 1011. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1159. — Ven. Beda, XCIV, 370. — Haymo, CXVIII, 39, 650. — S. Bruno Astens., LXXV, 733.

Cap. IV. — Paulus Winfridus, XCV, 1534. — Haymo, CXVIII, 263. — Anselmus Cantuar., CLIX, 664. — Godefridus abbas, CLXXIV, 372, 1113. — Innocentius III, CCXVII, 383.

Cap. V. — S. Ambrosius, XVI, 297. — Maximus Tau-

rin., LVII, 725. — Ven. Beda, XCIV, 278. — Paulus Winfridus, XCV, 1318. — Smaragdus, CII, 374. — Haymo, CXVIII, 621. — Radulphus Ardens, CLV, 1989. — Wernerus abbas, CLVII, 1045. — Godefridus abbas, CLXXIV, 459.

Cap. VI. — Maximus Taurin., LVII, 507. — Ven. Beda, XCIV, 276, 435, 447. — Paulus Winfridus, XCV, 1563, 1515. — Haymo, CXVIII, 615, 741, 776. — Radulphus Ardens, CLV, 1982. — Wernerus abbas, CLVII, 1057. — S. Bruno Astens., CLXV, 518. — Godefridus abbas, CLXXIV, 440, 1052.

Cap. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 591, 595. — S. Petrus Chrysolog., LII, 460. — Maximus Taurin., LVII, 753. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1258. — Paulus Winfridus, XCV, 1415. — Haymo, CXVIII, 183, 684. Radulphus Ardens, CLV, 1597, 2065. — Wernerus abbas, CLVII, 1151. — Godefridus abbas, CLXXIV, 583, 935. — Innocentius III, CCXVII, 535.

Cap. VIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1131. — Smaragdus, CII, 109. — Haymo, CXVIII, 163. — Radulphus Ardens, CLV, 1768. — S. Bruno Astens., CLXV, 772. — Godefridus abbas, CLXXIV, 155. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1749.

Cap. IX. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1252. — Paulus Winfridus, XCV, 1511. — Radulphus Ardens, CLV, 1450. — Godefridus abbas, CLXXIV, 187, 715. — Petrus Venerab., CLXXIX, 935.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 605. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1158. — Ven. Beda, XCIV, 420, 445. — Paulus Winfridus, XCV, 1580, 1585, 1505, 1570. — Smaragdus, CII, 445. — Haymo, CXVIII, 669, 767, 1125, 1455, 1561. — Radulphus Ardens, CLV, 2045. — Anselmus Cantuar., CLIX, 644. — S. Bruno Astens., CLXV, 845. — Godefridus abbas, CLXXIV, 564, 959. — Innocentius III, CCXVII, 574.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXVIII, 618, 625; XXXIX, 1907. — Petrus Chrysolog., LII, 659. — Ven. Beda, XCIV, 168, 421, 515. — Paulus Winfridus, XCV, 1179. — Rabanus Maurus, CX, 39. — Haymo, CXVIII, 253, 550, 800. — Radulphus Ardens, CLV, 1601, 1805, 1902. — Wernerus abbas, CLVII, 877, 961. — S. Bruno Astens., CLXV, 765, 794, 855. — Godefridus abbas, CLXXIV, 210, 924. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1817. — Innocentius III, CCXVII, 541.

Cap. XII. — S. Augustinus, XXXVIII, 637, 652, 656. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1125. — Ven. Beda, XCIV, 589, 457. — Paulus Winfridus, 1555. — Haymo, CXVIII, 785. — Radulphus Ardens, CLV, 1590. — Wernerus abbas, CLVII, 759.

Cap. XIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 658, 641. — S. Petrus Chrysolog., LII, 474. — Maximus Taurin., LVII, 507. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1227. — Haymo, CXVIII, 698. — Wernerus abbas, CLVII, 1115.

Cap. XIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 645. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1265. — Ven. Beda, XCIV, 149, 174, 500. — Paulus Winfridus, XCV, 1422. — Haymo, CXVIII, 601, 688. — Radulphus Ardens, CLV, 1541, 1857, 1969, 2070. — Wernerus abbas, CLVII, 1015, 1165. — Anselmus Cantuar., CLIX, 649, 651. — Godefridus abbas, CLXXIV, 415, 589.

Cap. XV. — Juvenius, XIX, 53. — S. Hieronymus, XVII, 579. — Petrus Chrysolog., LII, 183, 641. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1248. — Ven. Beda, XCIV, 575, 510. — Paulus Winfridus, XCV, 1257. — Haymo, CXVIII, 217, 609. — Radulphus Ardens, CLV, 1976. — Wernerus abbas, CLVII, 1029. — Godefridus abbas, CLXXIV, 201, 453.

Cap. XVI. — S. Augustinus, XLVI, 921. — S. Petrus Chrysolog., LII, 586, 529. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1255. — Ven. Beda, XCIV, 267, 284. — Paulus Winfridus, XCV, 1570. — Smaragdus, CII, 548. — Haymo, CXVIII, 589, 646. — Radulphus Ardens, CLV, 1962, 2017. — Wernerus abbas, CLVII, 1003, 1083. — Anselmus Cantuar., CLIX, 653, 1151. — Godefridus abbas, CLXXIV, 387, 521. — S. Bernardus, CLXXXII, 661. — Innocentius III, CCXVII, 427.

Cap. XVII. — S. Petrus Chrysolog., LII, 622. — Maximus Taurin., LVII, 507. — Ven. Beda, XCIV, 289. — Paulus Winfridus, XCV, 1594, 1596. — Haymo, CXVIII, 675. — Radulphus Ardens, CLV, 2052. — Wernerus abbas, CLVII, 1151. — Anselmus Cantuar., CLIX, 660. — Godefridus abbas, CLXXIV, 575.

Cap. XVIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1081. — Ven. Beda, XCIV, 289, 314. — Paulus Winfridus, XCV, 1575. — Haymo, CXVIII, 172, 661, 696. — Radulphus Ardens, CLV, 1773, 2050. — Wernerus abbas, CLVII, 835, 1099. — S. Bruno Astens., CLXV, 775. — Godefridus

abbas, CLXXIV, 519. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1777.

Cap. XIX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 548. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1274. — Ven. Beda, XCIV, 459, 471. — Smaragdus, CII, 540. — Haymo, CXVIII, 655. — Radulphus Ardens, CLV, 2025. — Wernerus abbas, CLVII, 1089, 1225. — S. Bruno Astens., CLXV, 800. — Godefridus abbas, CLXXIV, 512, 775. — Innocentius III, CCXVII, 441.

Cap. XX. — Ven. Beda, XCIV, 572.

Cap. XXI. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1077, 1259. — Haymo, CXVIII, 17. — Radulphus Ardens, CLV, 1548, 1678. — Wernerus abbas, CLVII, 759. — S. Bruno Astens., CLXV, 749. — Godefridus abbas, CLXXIV, 51.

Cap. XXII. — S. Ambrosius, XVI, 445. — Ven. Beda, XCIV, 423. — Smaragdus, CII, 169. — Godefridus abbas, CLXXIV, 990.

Cap. XXIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 657, 1115, 1125. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1181. — Ven. Beda, XCIV, 427. — Smaragdus, CII, 259. — Haymo, CXVIII, 456, 466. — Wernerus abbas, CLVII, 929. — Godefridus abbas, CLXXIV, 807.

EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.

Cap. I. — S. Ambrosius, XVI, 821. — S. Augustinus, XXXVIII, 24, 661-680; XLII, 549, 1114. — S. Paulinus Nolan., LXI, 250. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1092. — Ven. Beda, XCIV, 26, 58, 89, 256, 261. — Smaragdus, CII, 31. — Haymo, CXVIII, 41, 54, 115. — Joannes Scotus, CXXII, 283. — Radulphus Ardens, CLV, 1707. — Wernerus abbas, CLVII, 757. — S. Bruno Astens., CLXV, 811. — S. Martinus Legion., CCVIII, 85. — Innocentius III, CCXVII, 451.

Cap. II. — S. Augustinus, XLVII, 1144. — Ven. Beda, XCIV, 69, 114, 512. — Paulus Winfridus, XCV, 1282. — Smaragdus, CII, 84, 155. — Haymo, CXVIII, 126, 291. — Wernerus abbas, CLVII, 819. — Godefridus abbas, CLXXIV, 108. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1153. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1725. — Innocentius III, CCXVII, 535.

Cap. III. — Ven. Beda, XCIV, 197. — Smaragdus, CII, 559. — Haymo, CXVIII, 578. — Radulphus Ardens, CLV, 1949. — Wernerus abbas, CLVII, 989, 995. — Godefridus abbas, CLXXIV, 579.

Cap. IV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1210. — Paulus Winfridus, XCV, 1272, 1458. — Smaragdus, CII, 141. — Haymo, CXVIII, 275, 726. — Radulphus Ardens, CLV, 2102. — Wernerus abbas, CLVII, 1197. — Anselmus Cantuar., CLIX, 664. — S. Bruno Astens., CLXV, 835. — Godefridus abbas, CLXXIV, 82, 224, 617.

Cap. V. — S. Augustinus, XXXVIII, 646, 736. — Ven. Beda, XCIV, 85. — Paulus Winfridus, XCV, 1228. — Haymo, CXVIII, 217, 240, 509. — Radulphus Ardens, CLV, 1486. — Godefridus abbas, CLXXIV, 182. — S. Bernardus, CLXXXIII, 291.

Cap. VI. — S. Augustinus, XXXVIII, 729, 734. — Ven. Beda, XCIV, 154. — Paulus Winfridus, XCV, 1455. — Smaragdus, CII, 151. — Haymo, CXVIII, 281, 544, 569. — Radulphus Ardens, CLV, 1691, 1815. — Wernerus abbas, CLVII, 887, 1215. — Godefridus abbas, CLXXIV, 253, 625.

Cap. VII. — Paulus Winfridus, XCV, 1241, 1287, 1511. — Haymo, CXVIII, 211, 299, 356. — Radulphus Ardens, CLV, 1911.

Cap. VIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1149. — Ven. Beda, XCIV, 106. — Paulus Winfridus, XCV, 1225, 1279. — Smaragdus, CII, 167. — Haymo, CXVIII, 332, 282, 522, 527. — Wernerus abbas, CLVII, 895. — Godefridus abbas, CLXXIV, 241. — S. Bernardus, CLXXXIII, 592.

Cap. IX. — S. Augustinus, XXXVIII, 746, 750. — Paulus Winfridus, XCV, 1295. — Smaragdus, CII, 159. — Haymo, CXVIII, 503.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 750, 765, 769. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1127. — Ven. Beda, XCIV, 215. — Paulus Winfridus, XCV, 1514. — Haymo, CXVIII, 512, 490, 546. — Wernerus abbas, CLVII, 939, 991. — Anselmus Cantuar., CLIX, 670. — S. Bruno Astens., CLXV, 810. — Godefridus abbas, CLXXIV, 518. — Innocentius III, CCXVII, 405.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXIX, 1927, 1929. — Paulus Winfridus, XCV, 1299, 1517. — Smaragdus, CII, 161. — Haymo, CXVIII, 518.

Cap. XII. — Ven. Beda, XCIV, 125. — Haymo, CXVIII, 381. — Radulphus Ardens, CLV, 1447, 1525. — Wernerus abbas, CLVII, 907. — S. Bruno Astens., CLXV, 838. — Godefridus abbas, CLXXIV, 950, 1050.

Cap. XIII. — Ven. Beda, XCIV, 150. — Smaragdus,

CII, 202. — Haymo, 430. — Radulphus Ardens, CLV, 1838. — Godefridus abbas, CLXXIV, 552, 780. — Ogerius, CLXXXIV, 379.

CAP. XIV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1220. — V. Beda, XCIV, 189. — Haymo, CXVIII, 556. — Radulphus Ardens, CLV, 1564, 1940. — Wernerus abbas, CLVII, 979. — Godefridus abbas, CLXXIV, 891.

CAP. XV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1204. — Ven. Beda, XCIV, 181. — Paulus Winfridus, XCV, 1568. — Haymo, CXVIII, 550. — Radulphus Ardens, CLV, 1491, 1501, 1889, 1932. — Wernerus abbas, CLVII, 975. — Godefridus abbas, CLXXIV, 561, 850.

CAP. XVI. — S. Augustinus, XXXVIII, 784-790. — Ven. Beda, XCIV, 158. — Haymo, CXVIII, 508, 532. — Radulphus Ardens, CLV, 1880, 1894. — Wernerus abbas, CLVII, 945, 947, 953. — Godefridus abbas, CLXXIV, 527, 535.

CAP. XVII. — Haymo, CXVIII, 536. — Godefridus abbas, CLXXIV, 861.

CAP. XVIII. — Ven. Beda, XCIV, 589. — Haymo, CXVIII, 426. — Godefridus abbas, CLXXIV, 788.

CAP. XX. — S. Augustinus, XXXVIII, 1145, 1147-1156. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1174, 1188, 1197. — Paulus Winfridus, XCV, 1522. — Haymo, CXVIII, 478, 481, 489. — Radulphus Ardens, CLV, 1864, 1875. — Wernerus abbas, CLVII, 953. — Godefridus abbas, CLXXIV, 508, 823.

CAP. XXI. — S. Augustinus, XXXVIII, 1158-1179. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1185. — Ven. Beda, XCIV, 44, 214. — Smaragdus, CII, 212, 279. — Haymo, CXVIII, 70, 475. — S. Bruno Astens., CLXV, 761. — Godefridus abbas, CLXXIV, 670, 815, 902. — Innocentius III, CCXVII, 612.

ACTUS APOSTOLORUM.

CAP. I. — Smaragdus, CII, 507.

CAP. II. — Radulphus Ardens, CLV, 1935.

CAP. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1508.

CAP. VII. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 275.

CAP. VIII. — Smaragdus, CII, 250.

CAP. IX. — Smaragdus, CII, 595.

CAP. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 800.

CAP. XII. — Smaragdus, CII, 569.

CAP. XVII. — S. Augustinus, XXXVIII, 807.

CAP. XIX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 876.

EPISTOLA AD ROMANOS.

CAPP. V, VI. — S. Petrus Chrysolog., I, II, 501.

CAP. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 811; XL, 60. — Cassianus, XLIX, 1240.

CAP. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 840-867; XL, 65. — Radulphus Ardens, CLV, 1498, 2007.

CAP. XII. — Radulphus Ardens, CLV, 1740.

CAP. XIII. — Radulphus Ardens, CLV, 1667, 1753.

PRIMA AD CORINTHIOS.

CAP. I. — Radulphus Ardens, CLV, 2073.

CAP. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1848.

CAP. VII. — S. Augustinus, XL, 450.

CAP. IX. — Radulphus Ardens, CLV, 1759.

CAP. X. — Radulphus Ardens, CLV, 2013. — Godefridus abbas, CLXXIV, 556.

CAP. XII. — Radulphus Ardens, CLV, 1770.

CAP. XIII. — S. Augustinus, XXXIX, 1952-1959. — Smaragdus, CII, 112.

CAP. XV. — Radulphus Ardens, CLV, 2026.

SECUNDA AD CORINTHIOS.

CAPP. II, III. — Radulphus Ardens, CLV, 1763, 2035.

CAP. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1788.

CAP. XI. — Smaragdus, CII, 103.

EPISTOLA AD GALATAS.

CAP. I. — Smaragdus, CII, 592. — Radulphus Ardens, CLV, 1302.

CAP. III. — Radulphus Ardens, CLV, 2039.

CAP. IV. — Radulphus Ardens, CLV, 1811.

CAP. V. — Cassianus, XLIX, 591. — Radulphus Ardens, CLV, 1569, 2046, 2056.

CAP. VII. — S. Augustinus, XLVI, 983.

EPISTOLA AD EPHESIOS.

CAPP. II-III. — Radulphus Ardens, CLV, 1489, 2065.

CAP. IV. — Haymo, CXVIII, 803. — Radulphus Ardens, CLV, 2067, 2085.

CAP. V. — Haymo, CXVIII, 806. — Radulphus Ardens, CLV, 2092.

CAP. VI. — Haymo, CXVIII, 808. — Radulphus Ardens, CLV, 2098.

EPISTOLA AD PHILIPPENSES.

CAP. I. — Haymo, CXVIII, 812. — Radulphus Ardens, CLV, 2104.

CAP. IV. — Radulphus Ardens, CLV, 1688.

SECUNDA AD THESSALONICENSES.

CAP. II. — S. Augustinus, XL, 517.

CAP. III. — Cassianus, XLIX, 375, 583.

PRIMA AD TIMOTHEUM.

CAP. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 939, 945, 949.

CAP. II. — S. Prosperus, LI, 665.

EPISTOLA AD HEBRÆOS.

CAP. IV. — Balduinus Cantuar., CCIV, 451.

CAP. VII. — Radulphus Ardens, CLV, 1546.

CAP. XI. — Radulphus Ardens, CLV, 1514. — Balduinus Cantuar., CCIV, 584.

EPISTOLA S. JACOBI.

CAP. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 966. — Haymo, CXVIII, 514, 520. — Radulphus Ardens, CLV, 1521, 1844. — Godefridus abbas, CLXXIV, 547, 559.

CAP. II. — S. Augustinus, XXXIV, 41.

CAP. V. — S. Augustinus, XXXVIII, 972.

PRIMA S. PETRI.

CAP. II. — Haymo, CXVIII, 506. — Radulphus Ardens, CLV, 1877.

CAP. III. — Haymo, CXVIII, 622. — Radulphus Ardens, CLV, 1986.

CAP. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1972.

SECUNDA S. PETRI.

CAP. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1406.

APOCALYPSIS.

CAP. IV. — Smaragdus, CII, 551.

CAP. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1515.

CAP. VII. — Radulphus Ardens, CLV, 1470. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1043.

CAP. VIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 758.

CAP. XI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1047.

CAP. XIII. — Radulphus Ardens, CLV, 1456.

Si quis ampliores in sacros libros optaverit explanationes, adeat sermonum Indicem qui sequetur infra, et præsertim primam partem in qua omnes de sanctis Scripturis orationes et homiliæ consignantur.

XLV.**INDEX EXEGETICUS****OMNIUM SCRIPTURÆ SACRÆ VERSICULORUM, A PRIMO GENESIS AD ULTIMUM APOCALYPSIS,**

**JUXTA LIBRORUM ORDINEM CANONICUM DISPOSITUS, COMMENTARIA VARIA ET ELUCIDATIONES
PATRUM IN QUOCUNQUE VERSICULO CHRONOLOGICE EXHIBENS.**

MONITUM.

Index ille omnium Scripturæ sacræ versiculorum exegeticus, qui inter cæteros, velut gigas, præeminet, hic tantum memoratur, tum quia nondum hunc habemus absolutum, tum quia propter materiarum amplitudinem et momentum rerum, seorsim edere statuimus, et solus uno volumine constabit. Non ægre ferat lector, mox enim in lucem evadet.

XLVI.**INDEX DE ALLEGORIIS VETERIS TESTAMENTI****ORDINE DIGESTUS ANALOGICO**

**ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM VARIASQUE SS. PATRUM
REFERENS EXPLANATIONES.**

MONITUM.

Hoc in Indice proferimus primo omnia quæ de Allegoriæ natura, divisione et utilitate agunt; deinceps varios, tredecim scilicet, statuimus articulos vicissim exhibentes Allegorias quæ I ad Deum, — II quæ ad Christum, — III quæ ad Mariam Virginem, — IV quæ ad Angelos, — V quæ ad Spiritus malignos, — VI quæ ad Ecclesianos, — VII quæ ad Sacramenta, — VIII quæ ad Apostolos et Justos, — IX quæ ad Gentiles et Hebræos, — X quæ ad Hæreticos et Peccatores, — XI quæ ad Virtutes et Vitia, — XII quæ ad Novissimam hominis, — XIII quæ ad Scripturam sacram spectant, in unoquoque articulo ordinem servantes alphabeticum, adeo ut statim quæsitæ Lectori sint obvia.

PROEMIUM.**De Allegoriæ natura, divisione et utilitate.**

ALLEGORIA est cum aliud dicitur et aliud significatur: Victorinus Afer, VIII, 1183; S. Hieronym. XXIV, 639; XXV, 161; XXVI, 399; Junilius Afer, LVIII, 19; Cassiodor. LXX, 223, 698, 1271; Raban. Maur. CXII, 330. — Allegoria dicitur cum aliquid aliud videtur sonare in verbis et aliud in intellectu significare: S. Augustin. XXXVII, 1347; Petr. Lombard. CXCI, 147. — Allegoria est tropus ubi ex alio aliud intelligitur: S. Augustin. XLII, 1068, 1069; Ven. Guibert. abb. CLVI, 25. — Allegoria ea quæ in veritate gesta sunt, alterius sacramenti formam præfigurant: Joannis Cassian. XLIX, 963. — Allegoria est cum per id quod ex littera significatum proponitur aliud aliquid sive in præterito, sive in præsentem, sive in futuro factum significatur: Hugo de S. Victore, CLXXV, 11. — Allegoria dicitur quasi alieniloquium, id. ibid. 11. — Allegoria plures sunt species in quibus est etiam quod dicitur ænigma: S. August. XLII, 1068. — Quadruplex est allegoria: historia, facti, sermonis et sacramenti: id. XXXIV, 166. — Allegoria quatuor modis cognoscitur: 1° secundum translationem vel metaphoram: *Iratus est Dominus*. 2° Secundum imaginationem vel hypotyposim: *Homo*

quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho. 3° Secundum comparisonem vel similitudinem: *Simile est regnum celorum*. 4° Secundum proverbialem modum: *Bide aquam de vasibus tuis*: S. Justus Urgellensis, LXVII, 19. — Nihil aliud est allegoria quam intelligentia spiritalis, spiritalis autem scientia tria complectitur genera: tropologiam, allegoriam, anagogam; tropologia quæ est moralis explanatio ad emendationem vite et institutionem pertinens actualem; allegoria quando ea quæ in veritate gesta sunt alterius sacramenti formam præfigurasse dicuntur; anagoge vero quæ de spiritalibus mysteriis ad sublimiora quædam et sacraiorum colorum secreta conscendit: Raban. Maur. CXII, 331. — Allegoria dicitur quasi alieniloquium, quia aliud dicitur et aliud significatur, quæ subdividitur in simplicem allegoriam et anagogam. Allegoria cum per visibile factum aliud invisibile factum significatur; anagoge, id est sursum dictio, cum per visibile invisibile factum declaratur: Hugo de S. Victore, CLXXV, 11.

Omnia quæ nobis figurate insinuantur plus movent et accendunt amorem quam si auda sine ulla sacramentorum similitudinibus ponerentur et quicquid per allegoricam significationem intimatum est plus movent, plus delectat, plus honoratur quam si verbis propriis diceretur apertissime: S. Augustin., XXXIII, 214. — In

Scriptura quædam et allegorica explanatione extenuata non fuerint et spiritalis igitur examinatione mollita, nullo modo ad salutarem interioris hominis cibum sine corruptionis clade perveniant: Joannes Cassianus XLIX, 725. — Quod in promptu positum non ita movebat, enumeratione allegoriarum alienius eruitur: Eugyp. LXII, 838. — Allegoria est machina per quam anima levatur ad Deum: S. Greg. Mag., LXXIX, 473; Richard. a S. Victore, CXCVI, 406. — Allegoria per hoc quod non abhorret cognitum, intelligit quoddam incognitum: S. Greg. Mag. LXXIX, 473. — Rabus nobis notis per quas allegoriarum conficiuntur, sententiarum divinæ vestiuntur, et dum recognoscimus exteriora verba pervenimus ad interiorum intelligentiam, id. *ibid.* — Allegoria maxime circa fidei nostræ sacramenta versatur, et qualia creduntur magis quam intelliguntur: Richard. a S. Victore, CXCVI. — Allegoria usus est ipse Christus in Evangelio: S. August. XLII, 70.

ARTICULUS I.

Allegoria quæ ad Deum spectant.

ABSCONDERE Deus faciem legitur, cum quibusdam eorum ex gentibus cognitionem suam abscondit, sicut in populo Iachorum nunc impietum esse videmus: S. Eucher. I, 734.

ABYSSUS, eternum Dei iudicium: Raban. Maur. CXII, 832. — Incomprehensibilis iudiciorum Dei: Garner. de S. Victore, CXIII, 284. — Abyssi nomine in Scripturis designantur ineffabilia iudicia Dei: Alcuin., C, 423.

AGNÆ septem quas sacrificavit Abraham, significant septiformem gratiam Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXVII, 423.

AGRICOLA noster est Deus. S. Augustin. XXXVI, 801. — Agricola dicitur Deus. S. Eucher. I, 742. — Agricola celestis, Deus Pater nuncupatus. S. Paulin. Nolan. LXI, 366; Raban. Maur. CXII, 853.

ALÆ, protectio divinus. S. Eucher. I, 748. — Alæ, misericordia Domini et veritas, præcepta Domini. Raban. Maur. CXII, 857. — Protectionem misericordie Dei sub velamento alarum divinus sermo significat. S. Hilar. IX, 394. — Alæ habere dicitur Deus pro eo quod more avis electos suos tanquam pullos sub se colligit et fovet. S. Eucher. I, 733. — Misericordia et charitas quasi alæ sunt Patris quibus se protegi congruenter exposulat. Cassiodor. LXX, 120.

AMBULARE dicitur Deus non de loco ad locum transire, quia implum esse ita credere, sed ambulatione ejus in cordibus sanctorum delectatio; vel certe ambulare Dei est in sanctis prædicationibus suis de loco ad locum transire. S. Eucher. Lugdun. I, 735.

ANGELUS est Spiritus sanctus. Raban. Maur. CXII, 831.

ANIMA, vis est Dei. Raban. Maur. CXII, 832.

ANNI, Dei eternitas. S. Eucher. Lugdun. I, 741.

AQUA. Aquæ nomine Spiritus sanctus intelligitur. S. August. XXXIV, 216; XXXVII, 1533. — Aqua et populum et Spiritum sanctum signat. S. August. XXXIV, 79. — Aquæ nomine in Scriptura sancta aliquando Spiritus sanctus significatur. S. Eucher. Lugdunens. I, 742. — Aquæ Spiritum sanctum designare solent. S. Gregor. Mag. LXXVI, 100. — Aqua, Spiritus sanctus. Raban. Maur. CXII, 861; Rupert. abb. CLXIX, 358. — Per aquam sancti Spiritus gratia designatur. S. Greg. Mag. LXXV, 966. — Aqua, fuenta Spiritus sancti; S. Bruno Heribipolens. CXLII, 293. — Aqua sancti Spiritus infusio. Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Aqua viva gratia Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXIX, 353. — Aqua symbolum gratie. S. Augustin. XXXIV, 737.

ARBUS, intentio comminationis divinæ. S. Eucher. I, 738. — Arbus, Spiritus sanctus. Garner. de S. Victore, CXIII, 281.

ARGENTUM. Argento eloquia divinæ signantur: Rupert. abb., CLXVIII, 879.

ARMA Domini, adiutorium ejus in sanctos. S. Eucher. Lugdunens. I, 738.

ARMILLA, misericordia divina. Raban. Maur. CXII, 861.

ASPIRATIO Dei pro æterna felicitate et acclinatione umbra pro inefficiente nocte hujus mortalitatis accipitur. Wolbero abb. CCXV, 1156.

AURES habere dicitur Deus propterea quod omnia audit et nihil cum in silentio latet. S. Eucher. Lugdun., I, 731. — Aures Domini cum exaudire dignatur. id. *ibid.* 737. — Aures Dei potentia et clementia. Raban. Maur. CXII, 891.

AURUM, divinitas. Raban. Maur. CXII, 870. — Au-

rum, claritas divinitatis. Garner. de S. Victore, CXIII, 303. — Aurum et argentum significant dona Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXVII, 1321.

AUSTER, Spiritus sanctus. S. Eucher. Lugdun. I, 739. Raban. Maur. CXII, 860; Rupert. abb. CLXVIII, 901. Garner. de S. Victore, CXIII, 56; Alanus, CCX, 82. — Auster significat gratiam Spiritus sancti. Raban. Maur. CXI, 262. — Auster sanctum Spiritum significat. Wolbero abb. CCXV, 1175. — Per austrum qui nimirum calidus ventus est non immerito Spiritus sanctus designatur, quo quisque dum tangitur ab iniquitatis semetipso liberatur. S. Greg. Mag. LXXVI, 436, 623, 799, 938; LXXIX, 516.

BACULUS est misericordia Dei. Raban. Maur. CXII, 873. — Baculus divini iudicii signum. Rupert. abb. CLXX, 339.

BASIS, consilia divina. Raban. Maur. CXII, 874. — Bases aureæ significant consilium Dei et in iudicando inflexibilitatem. Rupert. abb. CLXVIII, 927.

CALAMUS, dispositio Dei. Raban. Maur. CXII, 879.

CALCULUS, sermo Domini. Raban. Maur. CXII, 880.

CALIGO, divinarum secretorum operimentum. S. Eucher. I, 739.

CALIX. In Deo est calix iræ et calix vite, sicut est vinum cor hominis iustificans et vinum cor hominis compungens. S. Hilar. IX, 383. — Calix, iudicium Dei. Raban. Maur. CXII, 879.

CALOR est fervor Spiritus sancti. Raban. Maur. CXII, 880. S. Bruno Heribipolens. CLXII, 100.

CAPUT Dei ipsam essentiam divinitatis ejus quæ præcedit et cui omnia sunt subjecta intelligere debemus. S. Eucher. Lugdun. I, 730.

CEDRUS, divinitas. Raban. Maur. CXII, 891.

CŒLUM undique terram protegens misericordie divinæ figura est. S. August. XXXVII, 1331. — Cœlum, Deus. Raban. Maur. CXII, 891. — Cœlum, celeste iudicium, divinum eloquium. Garner. de S. Victore, CXIII, 50. — Cœlum dicitur sanctissima Trinitas, Alanus, CX, 63.

COGNOSCERE Dei est cognoscere facere. S. Eucher. Lugdun. I, 736.

COLUMBA, Spiritus sanctus: S. Eucher., I, 748; Garnerius de S. Victore, CXIII, 71; Alanus de Insulis, CX, 63. — In columba secundum prophetiam S. Spiritus intelligendus: S. Hilar., IX, 1036. — Columba, symbolum Spiritus sancti: S. Bernard., CLXXXIII, 1001. — Columba, Spiritus sancti typus: S. Paulin. Nolan., LXI, 336. — Columba, Spiritus sanctus; dona ejusdem Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 896.

COLUMNA nubes, figura Spiritus sancti fideles edocantis: S. Gregor. Turonens., LXXI, 168. — Columna forculi Christi, dona sunt Spiritus sancti: Alanus, CCX, 75.

CULTER, præcepta Dei: Raban. Maur., CXII, 903.

CURRUS DEI, sedes Dei: S. Eucher. Lugdun., I, 738.

DESCENDERE Deus in mundum dicitur quando aliquid novum quod antea non fuerat, in creatura humana operatur: S. Eucher. Lugdun., I, 734.

DEXTERA Domini signat Patris gloriam et æternam beatitudinem: S. Eucher., I, 732. — Dextera significat pietatem Dei: S. Bruno Carthus., CLII, 1068. — Dextera Dei et sinistra æternam et temporalem salutem significant: Petr. Lombard., CXCI, 1214.

DIGITUS est Spiritus sanctus: Raban. Maur., CXII, 910; S. Gregor. Mag., LXXIX, 312, 416, 627. — Digitus Dei Spiritus sanctus accipitur; etenim ipse scripsit qui scribenda dicitur: S. Eucher. Lugdun., I, 732. — Digitus Christi dona Spiritus sancti, vel verbum prædicationis indicat: Vener. Godefrid. abb., CLXIV, 561. — Digitus, Spiritus sanctus, dona ejusdem Spiritus sancti: Garner. de S. Victore, CXIII, 260. — Digitus Dei dicitur Spiritus sanctus propter partitionem bonorum quæ ab eo dantur: S. Eucher., I, 738. — Digiti pro distributione donorum Spiritus sancti accipiuntur: Raban. Maur., CXI, 160. — Digiti divisiones sunt gratiarum: Petr. Lombard., CXCI, 1255.

DIVITIÆ, contemplationes Dei: Raban. Maur., CXII, 911.

DORMIRE dicitur Deus, cum fides ejus inter prosperitates hujus mundi et inter quorundam corda fidelium non vigilat, sed dormit: vel certe dormire Dei est auxilium tarde subvenire: S. Eucher. Lugdun., I, 737.

EPH mensura trium mensurarum sanctissimæ Trinitatis et Incarnationis est typus: Raban. Maur., CVIII, 286, 287, 298, 676.

FACIES Dei est cognitio divinitatis ejus ad omnes: S. Eucher. Lugdun., I, 751. — Facies, Deus Pater; præscientia Dei; notitia Dei; benevolentia Dei; scientia

Dei; protectio Dei; animadversio Dei: Raban. Maur., CXII, 920.

FALX, divinum iudicium: Raban. Maur., CXII, 921.

FARETRA, occultum Dei iudicium: Raban. Maur., CXII, 919.

FIGULI nomen Creatori non inepte affigitur. Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 289.

FIRMAMENTUM, protectio Dei: Raban. Maur., CXII, 929.

FLUMEN, Spiritus sanctus, ejusdem dona: Raban. Maur., CXII, 935; Garner. de S. Victore, CXIII, 295.

FRAMEA, ultio divina in impios: S. Eucher., L, 738.

FRUCTUS vineæ Dei, Deus est: Wolbero abb., CXCV, 1260. — Fructus vineæ Dei est beatitudo, id. *ibid.*, 1262.

FULGUR, excitatio divini terroris: Garner. de S. Victore, CXIII, 60.

FUMUS, initia comminationis Dei: S. Eucher. Lugdun., L, 739.

FUNICULUS, præcepta divina: Raban. Maur., CXII, 957.

GALLINA, sapientia Dei: Raban. Maur., CXII, 939; Garner. de S. Victore, CXCI, 75.

GLADIUS in Jacob visione Spiritus sanctus est; unum capulum habens, id est, unam substantiam, virtutem, deitatem, majestatem, voluntatemque Patris et Filii, contestans duas acies, id est, duo testamenta gerens: S. Zeno, XI, 42. — Gladius, vindicta, vel sermo Domini: S. Eucher., L, 738. — Gladius, ira Dei, verba Dei: Raban. Maur., CXII, 940. — Gladii, sermones Dei sunt: Wolbero abb., CXCV, 1144.

GRANDO, comminationes Domini: S. Eucher., L, 739.

GRADUS, dona Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 942.

HOMO Deus Pater nuncupatur: Raban. Maur., CXII, 935; Garner. de S. Victore, CXIII, 135.

IGNIS, Spiritus sanctus: S. Eucher. Lugdun., L, 739; Raban. Maur., CXII, 966; Rupert. abb., CLXX, 277. — Ignis Deus, Spiritus sanctus: Garner. de S. Victore, CXIII, 335.

IMAGO, ipsa Deitas: Raban. Maur., CXII, 969.

IMBER iram Dei significat: Rupert. abb., CLXVIII, 867.

INDURARE dicitur Deus quorundam malorum corda, non quod omnipotens Deus per potentiam suam eorum corda indurat, quod impium est ita credere; sed exigentibus eorum culpis, cum duritiam cordis qua ipsi omnia mala perpetrando invertunt, non aufert: S. Eucher. Lugdun., L, 737.

INTESTINA, arcana verba Dei: Raban. Maur., CXII, 971. — Occulta et mystica Dei mandata: Garner. de S. Victore, CXIII, 228.

IRASCI dicitur Deus non animi motu vel qualibet perturbatione quæ illi omnino accidere non potest, sed creaturæ delinquenti, id est, hominibus impiis et peccatoribus iustam dicitur inferre ultionem, hoc est, reddere illis quod merentur; et hæc ultio divina furor ejus dicitur: L, 736.

LAMPAS, dona Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 981. — Lampades ardentes septiformis gratiæ illuminationes denotant: Richard. a S. Victore, CXCVI, 648.

LEO, Deus iudex: Raban. Maur., CXII, 983.

LIBER, præscientia Dei: Raban. Maur., CXII, 987.

LILIUM, candor divinitatis: Raban. Maur., CXII, 986.

LINEA, occultum Dei iudicium: Raban. Maur., CXII, 987.

LINGUA Dei mystice significat Spiritum sanctum, per quem Deus Pater secretum suum manifestavit hominibus: S. Eucher. Lugdunens., L, 751; Garner. de S. Victore, CXIII, 176.

LOQUI Dei invisibiliter sine sono vocis, vel quolibet strepitu, occulte mentibus sanctorum voluntatem suam atque rectum intellectum inspirare, seu futura, sicut in sanctis prophetis, revelare: S. Eucher. Lugdun., L, 755.

LUCERNÆ septem, septem sunt dona Spiritus sancti: Raban. Maur., CVIII, 635; CXI, 605; S. Petr. Damian., CXIV, 1028; Rupert. abb., CLXVIII, 751; Adam. Scot., CXCVIII, 698.

LUCIFER, sermo divinus: Garner. de S. Victore, CXIII, 45.

LUMEN, claritas divinitatis: Raban. Maur., CXII, 979. — Lumen, Deus Pater: id., *ibid.*, 990.

LUX, Deus Pater: id., *ibid.*, 990.

MANE, illuminatio Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 992.

MANUS Dei ejus potestas intelligitur; item flagellum: S. Eucher. Lugdun., L, 752. — Manus Domini, minæ vel vindictæ ejus: id., *ibid.*, 758. — Manus Domini signifi-

cat Dei virtutem: Alcuin., C, 607. — Manus consolatio divina; vis supernæ virtutis; potestas Dei; dispositiones Dei: Raban. Maur., CXII, 995.

MARE, divinum eloquium: Garner. de S. Victore, CXCI, 287.

MEL, ipsa divinitas: Raban. Maur., CXII, 997; Alan., CCX, 81.

MODULATIO interioris hominis per septiformem sacri Spiritus gratiam quasi per septem discrimina vocis constituitur: Wolbero abb., CXCV, 1103.

MONS Pharan, Deus Pater: Rupert. abb., CLXVIII, 629. — Mons divinitatem denotat: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 47, 48.

MULIER, sapientia Dei: Garner. de S. Victore, CXIII, 110.

MURENULA dicitur Dei sapientia: Alanus de Insulis, CCX, 61.

NARES Dei est inspiratio ejus in corda fidelium: S. Eucher. Lugdun., L, 751.

NEBULÆ, velamentum mysteriorum Dei: id., *ibid.*, 759.

NERVUS, divina essentia: Raban. Maur., CXII, 1005.

NESCIRE Dei est quoddam reprobus reprobare: S. Eucher. Lugdun., L, 756.

NUBES, Spiritus sanctus, consolatio divina: Raban. Maur., CXII, 1007. — Nubes gratiam supernam immit: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 190.

OBLIVISCI dicitur Deus cum quibusdam impiis et peccatoribus miseretur: S. Eucher. Lugdun., L, 757.

OCULI Domini intelliguntur inspectio divina: S. Eucher., L, 757. — Oculi Deus dicitur habere pro eo quod omnia videt et nihil eum latet; vel oculi respectu gratiam intelliguntur: id., *ibid.*, 750. — Christi oculi sunt dona Spiritus sancti: Cassiodor., LXX, 1086. — Septiformis Spiritus significatur per septem oculos Dei: Rupert. abb., CLXVIII, 768. — Oculi, perfecta Dei cognitio, Spiritus sanctus: Garner. de S. Victore, CXIII, 166.

ODORES, Odorum fragrantia suavem Dei bonitatem demonstrat: Adam. Scot., CXCVIII, 802.

OLEUM, Olei nomine Spiritus sanctus designatur: S. Fulgent., LXV, 278; Raban. Maur., CXII, 1011.

OLIVA, Spiritus sanctus: Raban. Maur., CXII, 1011. — Olive duæ duo sunt dona Spiritus sancti: Rupert. abb., CLXVIII, 751.

OS Domini, sermo ejus sive jussio accipitur: S. Eucher. Lugdun., L, 751, 758.

OSCULUM, donum Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 1014. — Osculum Spiritus sanctus accipitur: Wolbero abb., CXCV, 1007.

OSTENDERE dicitur Deus faciem suam cum respectu gratiæ suæ quibus vult seipsum in corde insinuat et amorem suum infundit: S. Eucher. Lugdun., L, 754.

PALPEBRÆ Domini occulta et incomprehensibilia judicia ejus, sive spiritualis ejus in divinis libris locutio innuitur: S. Eucher. Lugdun., L, 751. — Palpebræ Dei sunt judicia ejus quæ probant filios hominum: id., *ibid.*, 757. — Palpebræ, judicia Dei: Raban. Maur., CXII, 1016; Garner. de S. Victore, CXIII, 170.

PANIS vitæ est doctrina Dei: S. Bruno Carthus., CLII, 795. — Septem dona Spiritus sancti per septem panes sunt intellecta: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 490.

PARADISUS voluptatis, voluntas Dei: Vener. Guibert. abb., CLVI, 795.

PATER, Deus Creator; Protoplastus: Raban. Maur., CXII, 1023.

PEDES Dei stabilimentum virtutis ejus, eo quod ubique præsens et universa illi sunt subjecta: S. Eucher. Lugdun., L, 753. — Pedes Domini, stabilitas æternitatis: id., *ibid.*, 758.

PLUVIA, præcepta vel mandata Domini: eo quod terram, id est, homines irrigant: S. Eucher. Lugdun., L, 759. — Pluvia salutarem doctrinam significat: Rupert. abb., CLXXII, 1120. — Charitas Dei quoddam vernalis est pluvia virtutum sub qua et beata voluntas germinat et operatio sancta fructificat: Cassiodor., L, 100.

POENITERE dicitur Deus, non quod more hominum pro transactis operibus scilicet poenitet; qui enim novit æquum fiant pro perpetratis actibus poenitere non potest; sed poenitentia Dei statuta mutare et quod prius aliter fecerat, in aliud mutare: S. Eucher. Lugdun., L, 758. — Non poenitere Dei, statuta nullo modo mutare: id., *ibid.*

POMA odorifer, Dei adventus: Garner. de S. Victore, CXIII, 348.

PROPIITIATORIUM dicitur divina majestas: Alanus, CCX, 240.

RECEDERE dicitur Deus et ad alios transire, quod non localiter aut visibiliter, sed invisibiliter occurrere

judicio ac justo, facere aliquid consuevit : S. Eucher. Lugdun., L, 735.

REFRIGERIUM, protectio Dei : Raban. Maur., CXII, 1007.

RIVULI, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1010.

ROMPHEA, viadicta, vel sermo Domini : S. Eucher. Lugdun., L, 738.

ROS, Verbum Domini : S. Eucher. Lugdun., L, 739. — Ros, Dei gratia : Raban. Maur., CXII, 1010. — Ros coeli significat gratiam Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVII, 461. — Ros Spiritum sanctum significat, id., *ibid.*, 1120. — Ros, divinae gratiae symbolum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 38.

SAGITTA, sermo Dei; animadversio Dei; vindicta Domini; praecepta Domini; comminationes Dei; percuSSIONES Dei : Raban. Maur., CXII, 1044. — Sagittae, praecepta divina : S. Eucher., L, 738. — Sagittae in manu potentis, verba sunt doctrinae Dei : Alcuin., C, 579, 620.

SANGUIS, furor Dei : Raban. Maur., CXII, 1015.

SCAPULAE. Scapulas habere dicitur Deus quia infirma membra Ecclesiae, quasi in scapulis suis portat : S. Eucher., L, 735.

SCUTUM, protectio divina : S. Eucher. Lugdun., L, 738; Garner. de S. Victore, CXIII, 321.

SEDERE dicitur Deus non corporaliter humano modo, sed potentialiter super omnem creaturam rationabiliter praesidere : S. Eucher. Lugdun., L, 734.

SEMITA, aeterna praecepta Dei : Garner. de S. Victore, CXIII, 264.

SEPTEM. Septem dona Spiritus sancti sunt intellecta per horam septimam : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 621. — Septem dona S. Spiritus designantur per primos septem libros Scripturae sacrae : id., *ibid.*, 1061. — Numerus septenarius operationem septiformis Spiritus; septem virtutes Spiritus sancti : Garner. de S. Victore, CXIII, 448.

SINUS, substantia Deitatis; Dei gratia : Raban. Maur., CXII, 1014.

SOL, Deus : Raban. Maur., CXII, 1037.

SONUS, Spiritus sanctus : Raban. Maur., CXII, 1039.

SPIRITUS, ipse Deus; inspiratio divina : Raban. Maur., CXII, 1036.

STARE dicitur Deus cum nos infirmos, id est, suam creaturam, ad poenitentiam et conversionem patienter sustinet : S. Eucher. Lugdun., L, 735.

STELLA, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1054.

TEMPORA, opportuna distributio voluntatis divinae : S. Eucher. Lugdun., L, 741.

TENEBRAE, occulta Dei iudicia : Garner. de S. Victore, CXIII, 378.

TERNARIUS numerus fidem sanctissimae Trinitatis signat : Garner. de S. Victore, CXIII, 412.

THESAURUS, providentia Dei : Raban. Maur., CXII, 1066.

TORRENS, sapientia Dei : Raban. Maur., CXII, 1068. — Inundatio sancti Spiritus : id., *ibid.*; Garner. de S. Victore, CXIII, 297.

TRANSIRE dicitur Deus cum de cordibus quorundam hominum in quibus ante per fidem credebatur, postea subrepente perfidia vel quolibet defectu, ab eis recedit et ad alios transit : S. Eucher., L, 735.

TRES pueri Trinitatis figuram gerunt : S. Zeno, XI, 522, 524.

TRITICUM, Dei Verbum : S. Eucher. Lugdun., L, 742.

TRUILA, protectio divina : Raban. Maur., CXII, 1070.

TUBA, vox Domini manifesta : S. Eucher. Lugdun., L, 734.

TURTUR, Spiritus sanctus : S. Eucher. Lugdun., L, 748; Garner. de S. Victore, CXVII, 71.

UBERA significant Spiritum sanctum : Rupert. abb., CLXVIII, 841.

UMBRA, protectio divina : S. Eucher. Lugdun., L, 741.

UMBRACULUM Jonae significat consolationem divinam : Rupert. abb., CLXVIII, 456.

UNGUENTUM est Spiritus sanctus : Rupert. abb., CLXX, 25. — Unguentum, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1085. — Unguentum optimum est gratia Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVIII, 841. — Unguenta sunt dona spiritualia Dei : Alanus de Insulis, CCX, 56.

UTERUS, substantia Patris : Raban. Maur., CXII, 1086. — Gratia Dei, id., *ibid.*, 1086. — Uterus Dei incomprehensibilia iudicia quae rimari nequeunt : S. Eucher. Lugdun., L, 733. — Secretum ex quo Filium pro-

luit : id., *ibid.*, 738. — Secretus gratiae Dei sinus; Dei consilium : Garner. de S. Victore, CXIII, 225.

VAS, intelligentia divinitatis, approbatio Dei : Raban. Maur., CXII, 1075.

VENTER Dei secreta origo substantiae ejus accipitur : S. Eucher. Lugdun., L, 733.

VENTILABRUM, examen justitiae Dei : S. Eucher. Lugdun., L, 742.

VENTUS, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1071. — Ventus urens significat Spiritum sanctum : Rupert. abb., CLXVIII, 197.

VESTIGIA Domini, operum secretorum signa : S. Eucher. Lugdun., L, 738. — Vestigia, operationes Dei; visitationes Dei; praesentia Dei : Raban. Maur., CXII, 1076.

VESTIMENTUM, opera divina : Raban. Maur., CXII, 1075.

VIA, praecepta divina : Raban. Maur., CXII, 1077. — Via, actiones Dei : Garner. de S. Victore, CXIII, 240.

VIDERE Dei est actio bona approbare; aliter *videri* Dei est mala hominum scientiam reprobare; item aliter *videre* Dei est nos videntes facere : S. Eucher. Lugdun., L, 735.

VIGILARE Dei est in defensione electorum suorum se manifestum demonstrare : S. Eucher. Lugdun., L, 737.

VINUM, arcanum Deitatis, fervor Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vinum significat virtutem Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVII, 794.

VIRGA, regni significatio vel correctio disciplinae : S. Eucher. Lugdun., L, 738. — Virga, verbum manens; castigatio divina; divina persecutio : Raban. Maur., CXII, 1081.

VITTA, praecepta divina : Raban. Maur., CXII, 1082.

VOX, exhortatio divina : Raban. Maur., CXII, 1083.

ZELARE dicitur Deus cum creaturam suam quam non vult perire saepe castigat, corripit atque flagellat et flagellando ad se reducit : S. Eucher. Lugdun., L, 736.

— Zelare etiam dicitur Deus cum nullum peccatum impunitum vult relinquere : id., *ibid.*, 736.

ARTICULUS II.

Allegoriae quae ad Christum spectant.

ADAM. Christus secundus Adam coelestis est : S. Hilar., IX, 669; S. Aug. XLV, 1512; S. Maxim. Taur., LVII, 239, 249, 570.

AESTAS nostra Christi est adventus : hiems nostra Christi occultatio : S. Aug., XXXVIII, 217.

AGNUS est Christus per quem redempti sumus ac vivificati : S. Cyprian., IV, 663. — Agnus Christus ut homo dicitur : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 452. — Agnus typicus in figuram Christi occisus : Rupert. abb., CLXIX, 932. — Agnus paschalis Christus : S. Cyprian., IV, 561; Lactant., VI, 530; S. Ambros., XIV, 457, 648, 1107.

S. Aug., XXXIV, 547; S. Paulin. Nolan., LX, 356, 539.

— Agnus paschalis typus Christi incarnatus : Rupert. abb., CLXIX, 1280. — Passio figurata in immolatione agni paschalis : S. Bruno Astens., CLXIV, 253. — Christus agnus nobis est, Judaeis vero hircus, S. Ambros., XIV, 648.

ALTARE dicitur ipsa divinitas, caro Christi, humanitas Verbi : Raban. Maur., CXI, 856. Altare de terra est Christus in incarnatione : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 401.

ANGELUS Dei Agar allocutus, Deus est, filius et auctor Dei et Deus : S. Hilar., X, 113. — Angelus est filius, magni consilii angelus et Dominus et Deus, id., *ibid.*, 116. — Angelus Moysi in rubo visus Dominus et Deus est, id., *ibid.*, 119. — Apparuit Jacob in forma angeli ut nuntium se magni consilii indicaret : S. Phaedrus, XX, 46. — Christus fuit Angelus luctans cum Jacob : S. Aug., XXXVI, 506; XXXVII, 1956; XXXVIII, 682.

AQUA. Humanitas Christi aquae comparata : S. Gauden- tius, XX, 985. — Aquae amarae occidentis litterae et legis habent figuram : Raban. Maur., CIX, 1031.

ARCA. In arca Noe quaedam ad Christum, quaedam ad Ecclesiam referuntur : S. Aug., XLII, 274, 275. — Arca Noe in omnibus Christum Ecclesiamque significat, id., XLI, 472, 477. — Salvatoris incarnationem designat : Raban. Maur., CVIII, 145. — Figura fuit humanitatis Christi : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 428. — Figura Corporis Christi : Philippus de Harveng., CCIII, 669. — Arca foederis typus naturae humanae Christi : Alan. de Insulis, CCX, 241. — Arca testamenti Corporis quod Dominus assumpsit species est : S. Hilar., IX, 737; Rupert. abb., CLXX, 232.

ARGENTUM. Humanitas Christi significata est per arg- entum : Rupert. abb., CLXVII, 1423.

ARIES immolatus ab Abrahamo figura fuit Christi : S. Ambros., XIV, 448; S. Aug., XLI, 511. — Aries

rubricatus figura feli Christi et martyrum : S. Aug., XXXIV, 635. — Aries hærens cornibus figura Christi crucifixi : S. Aug., XXXVI, 244. — Aries, hærens vepribus est Christus inter blasphemias Judæorum : Rupert. abb., CLXIII, 839.

ASCENDERE dicitur Deus, cum Filius carnem ex nobis assumptam in cælum duxit : S. Eucher., l., 734.

ASCENSUS Christi elevatio dicitur ascensus, ipse est ascensor : Raban. Maur., CXII, 867. — Ascensus palmarum fuit ascensus Christi in crucem : Wolbero, abb., CXLV, 1258.

ASPERSIO sanguinis secundum legem per fidem populum purificans, sacramentum futuræ ex Domini sanguine aspersio : S. Hilar., l., 538.

AURUM incarnatam Dei sapientiam significat : Alcuin., C, 1114. — Regia Christi potestas est aurum : Raban. Maur., CXII, 870.

AVIS. Avium plumis jugum Christi comparatur : S. Bernard., CLXXXII, 596.

BARBA Divinitas Christi barba nuncupatur : Raban. Maur., CXII, 875.

BIGÆ. Per bigas de quibus Isaias Christus salutare inquitat, discursus : S. Petr. Chrysolog., lII, 646.

BOTRUS per exploratores de terra promissionis portatus, figura Christi : S. Petr. Damian., CXIV, 1037 : Rupert. abb., CLXX, 214 : Gilbert, CLXXXIV, 275 : Wolbero, abb., CCXV, 1082. — Botrus pendens ex ligno, utique Christus ex ligno crucis : Raban. Maur., CVIII, 845. — Christus in cruce, botrus positus in vecte : S. Petr. Damian., CXIV, 786. — Botrus dulcedinem Christi resurrectionis significat : Wolbero, abb., CCXV, 1080, 1084.

BUTYRUM Christi humanitas : Raban. Maur., CXII, 877.

CALAMUS Verbi divini æternitas : Garner., CXLIH, 425.

CALCEAMENTA Domini mystice signant incarnationem ejus : S. Eucher., l., 735 : Raban. Maur., CVII, 772 : Alanus de Insulis, CCX, 97. — Ejus humanitas per calceamenta designatur : S. Bruno Carthus., CLII, 918.

CALCULUS ignitus Jesum Christum significat : Alcuin., C, 1106.

CALIX dicitur passio Christi : Raban. Maur., CXII, 879 : Garner. de S. Victore, CXCLIII, 457 : Philippus de Harveng., CCIII, 145.

CAMPUS humana Christi natura est : Alan. de Insul., CCX, 64.

CANDELABRUM corpus Domini significat : Raban. Maur., CXI, 605. — Incarnatus cum septem donis Spiritus sancti significatur per candelabrum cum septem lucernis : Rupert. abb., CLXVII, 705. — Candelabrum aureum significat Christum propter passionem gloria coronatum : Rupert. abb., CLXVIII, 723.

CANISTRUM. Per Canistrum consummationis linguam Domini intelligimus : Raban. Maur., CVIII, 831.

CANTICUM novum dicitur incarnatio Domini qua mundus salutari exultatione completus est, qua angeli canoris vocibus personarunt laudantes : Cassiodor., LXX, 236.

CAPREA typus est Christi : Alan. de Ins., CCX, 98. — Per capreas intelliguntur membra Christi : Cassiod., LXX, 104.

CARBONES, virtutes quæ erant in Christo : Raban. Maur., CXII, 868.

CARO. Christus figuratus est in carnibus ad vespertam, et panibus mane præstitis populo Israel : S. Aug., XXXIV, 616.

CAUTIO super homicidio occulto mystice Salvatorem denotat : Rab. Maur., CXIII, 915.

CAVERNA, vulnus in latere Domini : Raban. Maur., CXII, 890. — Caverna macerie designat vulnus lateris Christi : Alan. de Insulis, CCX, 70.

CEREUS imago Christi. S. August., XLVI, 819.

CHRISTUS dicitur secundus Adam : S. Hilar., IX, 669 : S. August., XLV, 1512 : S. Maxim. Taurin., LVII, 250, 249, 570 : S. Paulin. Nolan., LXI, 679. — Adeps : Raban. Maur., CXII, 854. — Æs : Garner. de S. Victore, CXCIH, 515. — Agnus : S. Cyprian., IV, 561, 653 : Lactant., VI, 530 : S. Zeno, XI, 511, 517 : S. Ambros., XIV, 457, 648, 1107 : S. Hieronym., XXV, 462 : S. August., XXXIV, 547 : XLIV, 1839 : XXXVI, 763 : XXXVIII, 45, 135, 1200 : XLVI, 839 : S. Eucher., l., 745 : S. Paulin. Nolan., LXI, 556, 559 : Eugyp. abb., LXII, 675, 757 : S. Gregor. Mag., LXXVI, 560 : LXXIX, 203 : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 453 : Raban. Maur., CXI, 402 : CXII, 835 : Rupert. abb., CLXVIII, 517, 567, 615, 1356 : CLXVIII, 566 : S. Bernard., CLXXXIII, 402 : Philipp. de Harveng., CCIII, 1045. — Agnus et Leo : S. August., XLVI, 828. — Agricola : Rupert. abb., CLXVIII,

800. — Alpha et Omega : S. Paulin. Nolan., LXI, 675 : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1179 : LXXIX, 636. — Altare Ecclesiæ : Rupert. abb., CLXIX, 1017. — Amicus : Raban. Maur., CXII, 857 : Rupert. abb., CLXVIII, 622 : CLXIX, 11. — Amygdalus : Ven. Hildebert. Cenom., CLXXI, 559. — Angelus : S. August., XLII, 773 : S. Eucher., l., 739 : Raban. Maur., CXII, 851 : Rupert. abb., CLXVII, 1505 : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 884 : Garner. de S. Vict., CXCIH, 27. — Angelus Dei et Deus : S. Hilar., X, 115, 116, 119. — Angelus et Dominus angelorum : S. August., XXXV, 1596. — Angelus magni consilii : S. Hilar., X, 116 : S. August., XXXVI, 515 : XXXVIII, 64, 691 : S. Gregorius Mag., LXXVI, 285. — Angelus Testamenti : S. Bruno Astens., CLXIV, 540. — Anima : Raban. Maur., CXII, 852. — Annona præliantium de horreis inventa Dominici : S. August., XXXVII, 1663. — Antemurale : S. Bernard., CLXXXIII, 534. — Aps : S. Bernard., CLXXXII, 41. — Aqua : Raban. Maur., CXII, 860. — Aquila : S. August., XXXIV, 884 : S. Eucher., l., 749 : S. Gregor., Mag., LXXVI, 625 : Raban. Maur., CX, 694 : CXII, 861 : Rupert. abb., CLXVII, 1458 : Garner. de S. Victore, CXCIH, 69. — Arbor : S. Gregor. Mag., LXXVI, 97 : Raban. Maur., CXII, 865 : S. Bernard., CLXXXII, 579 : Garner. de S. Victore, CXCIH, 535. — Arbor fructifera in cordibus nostris excolenda : S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Arbor in passione succina, in resurrectione multiplicata : Cassiodor., LXX, 990. — Arca : Raban. Maur., CXII, 864 : Garner. de S. Victore, CXCIH, 455. — Arca sanctificationis : S. Hilar., IX, 757. — Arcus in passione intentus : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 1150. — Aries : S. August., XLII, 546, 772 : Raban. Maur., CXII, 863 : Rupert. abb., CLXVII, 1730 : CLXVIII, 859, 1571, 1577 : CLXX, 69 : Ven. Godefr. abb., CLXXIV, 1072, 1075. — Artifex : Raban. Maur., CXII, 865. — Ascendens de civitate sua statutus diebus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 27. — Ascensus purpureus : Rupert. abb., CLXVIII, 882. — Avis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1218 : Raban. Maur., CXII, 871 : Garner. de S. Victore, CXCIH, 65. — Botrus : S. August., XLII, 374 : S. Eucher., l., 739 : Raban. Maur., CXII, 876 : Alan. de Insul., CCX, 62. Botrus uvæ pressus in torculari : S. August., XLVII, 109. — Brachium Dei : S. Bruno Herbipol., CXLI, 355. Garner. de S. Victore, CXCIH, 192. — Cadaver. Raban. Maur., CXII, 878. — Calamus : id., ibid., 879. — Calceamentum : Raban. Maur., CXII, 880. — Caligo : id., ibid., 879. — Camelus : S. Augustin., XXXV, 1560 : S. Eucher., l., 752 : Eugyp. abb., LXII, 844 : S. Gregor. Mag., LXXV, 556 : LXXVI, 770 : Raban. Maur., CXII, 884 : Garner. de S. Victore, CXCIH, 92. — Candelabrum : Raban. Maur., CXII, 882 : Rupert. abb., CLXVII, 856 : CLXVIII, 475 : Adam. Scot., CLXVIII, 697. — Candidus ex innocentia, rubicundus ex passione : S. Gregor. Mag., LXXIX, 523. — Candidus sanctitate, rubicundus passione : Rupert. abb., CLXVIII, 921. — Candidus ut Deus, rubicundus ut homo : Adam. Scot., CXCVIII, 699. — Caprea : Raban. Maur., CXII, 885. — Caput Ecclesiæ : S. Gregor. Mag., LXXV, 612 : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 570. — Catulus : Raban. Maur., CXII, 889. — Catulus leonis : S. Gregor. Mag., LXXII, 609. — Caverna macerie : Wolbero, abb., CCXV, 1110. — Cedrus : Raban. Maur., CXI, 817 : CXII, 891. — Cervus : S. Eucher., l., 751 : Peir. Lombard., CXCI, 201. — Cibus : Raban. Maur., CXII, 895. — Cibus solutus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 486. — Beatarum animarum et angelorum cibus : id., ibid., 461. — Cibus mentis leticiens nec deficiens : S. August., XXXVIII, 183, 1605, 1016. — Cibus qui esurientes saturat et integer manet : id., ibid., 185. — Cithara : S. Bruno Herbipol., CXLI, 225. — Civitas : S. Paulin. Nolan., LXI, 509. — Clavis : Raban. Maur., CXII, 881. — Cælum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 621 : Raban. Maur., CXII, 891 : Adam. Scot., CXCVIII, 278. — Clypeus fortium : Rupert. abb., CLXVIII, 1120. — Colis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 290. — Coluber : Raban. Maur., CXII, 900. — Columba : Raban. Maur., CXII, 898. — Columna : S. Augustin., XLII, 269 : Eugyp. abb., LXII, 678. — Constiliarius : Raban. Maur., CXII, 901. — Cornu nostrum : S. Bruno Herbipol., CXLI, 182. — Cornu olei : Ven. Godefr. abb., CLXXIV, 646. — Corpus : Raban. Maur., CXII, 902. — Caltor vinem : Alanus de Insulis, CXI, 211. — Custos : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1151 : Raban. Maur., CXII, 905. — Cypressus : Raban. Maur., CXII, 896 : S. Anselmus Cantuariensis., (LVIII), 599. — David : S. Augustin., XXXVI, 616 : XXXVII, 1869, 1870 : XL, 169. — David verus : S. Hilar., IX, 736. — David filius et Dominus David : S. Augustin., XLVII, 1870. — Denarius : Raban. Maur., CXII, 907. — Dextra :

S. Bruno Carthus. CLN, 1182. — **Dextra et brachium Dei :** S. Bruno Heribopol., CXLI, 358. — **Diadema :** Raban. Maur., CXII, 949. — **Dies :** Rupert. abb., CLXVII, 621; Petr. Lombard., CXCI, 527, 1194; Alan. de Insul., CCX, 79. — **Dies de die :** S. Aug., XXXVIII, 1065, 1099. — **Dies noster :** S. Aug., XXXVIII, 932; Cassiodor., LXX, 539; Raban. Maur., CXII, 909; S. Bruno Heribopol., CXLI, 435; Rupert. abb., CLXVII, 621. — **Dies quam fecit Dominus :** S. Gregor. Mag., LXXVII, 861. — **Dilectus ex dilecto :** S. Gregor. Mag., LXXIX, 522. — **Diluculum :** Raban. Maur., CXII, 910; S. Bruno Heribopol., CXLI, 433; S. Bruno Carthus., CLII, 750. — **Domus :** Rupert. abb., CLXVIII, 475. — **Electrum :** Raban. Maur., CXII, 915; Garner., CXCI, 512. **Species electri :** Rupert. abb., CLXVII, 1457. — **Electus ex millibus :** S. Gregor. Mag., LXXIX, 522. **Electus ut cedri,** id., *ibid.* — **Emmanuel :** Tertull., II, 557; S. Aug., XXXIV, 585; S. Petr. Damian., CXLI, 433. — **Equus :** S. Gregor. Mag., LXXVI, 595. — **Facies :** S. Bruno Carthus., CLII, 680. — **Favus :** Raban. Maur., CXII, 922; Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 813. — **Ficus :** Thomas Cisterciens., CCVI, 205. — **Finis :** Raban. Maur., CXII, 932; Finis legis : S. Paulin. Nol., LXI, 207; S. Gregor. Mag., LXXVI, 981; S. Petr. Lombard., CXCI, 1472. **Finis legis et prophetarum :** S. Bruno Carthus., CLII, 809, 1062. **Finis prophetarum :** S. Paulin. Nolan., LXI, 412. **Finis omnis consummationis :** S. Bruno Heribopol., CXLI, 415. — **Firmamentum :** Garb. de S. Victore, CXIII, 36. — **Flos :** S. Eucher., L, 744; Cassiodor., LXX, 1062; S. Gregor. Mag., LXXIX, 494; Raban. Maur., CXII, 929; Garner. de S. Vict., CXCI, 547; Richard. de S. Victore, CXCVI, 1031. **Flos campi :** S. Bernard., CLXXXIII, 1008; Alanus de Insul., CCX, 64. **Flos horti, campi et thalami :** S. Bernard., CLXXXIII, 1008; CLXXXIV, 450. **Flos Mariæ :** S. Ambros., XV, 1561. **Flos ex virga :** Tertull., II, 788. **Flos virginis florentis :** Alanus de Insul., CCX, 246. — **Fluvius :** S. Petr. Damianus, CXLI, 362. — **Folium :** Raban. Maur., CXII, 929. — **Fons :** S. Eucher., L, 747; S. Paulin. Nolan., LXI, 521; S. Gregor. Mag., LXXVI, 627; Raban. Maur., CXII, 929; Garner. de S. Victore, CXCI, 599. — **Fons omnis sanctitatis :** S. Bernard., CLXXXIII, 150; fons patens domus David : S. Gregor. Mag., LXXIX, 640; fons patens in ablutionem peccatorum : S. Gregor. Mag., LXXVII, 878. — **Forepsa :** Raban. Maur., CXII, 931. — **Framæa :** Raban. Maur., CXII, 922. — **Fructus :** Tertull., II, 788; Raban. Maur., CXII, 935; fructus benedictus : S. Bernard., CLXXXIII, 71; fructus terre sublimis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 958. — **Frumentum :** Raban. Maur., CXII, 958; S. Bruno Carthus., CLII, 942; Rupert. abb., CLXX, 48; Walthero abb., CXCV, 1256. — **Fulgur :** S. Eucher., L, 739; S. Petr. Damian., CXLY, 980. — **Fundamentum :** Raban. Maur., CXII, 935; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 637, 638; Garner. de S. Vict., CXCI, 400; fundamentum celestis Jerusalem : S. Paulin. Nolan., LXI, 509; fundamentum Ecclesie : S. Bruno Heribopol., CXLI, 522; fundamentum eorum qui etiam ad legem et prophetas pertinent : S. August., XXXVII, 1560. — **Fundamentum fundamentorum :** S. Gregor. Mag., LXXVI, 456; fundamentum omnium lapideum edificii, id., *ibid.*, 939. — **Galaad :** Raban. Maur., CXII, 939. — **Gallus :** S. Eucher., L, 750; Rupert., CLXVII, 1750. — **Gigas :** Cassiodor., LXX, 139; Raban. Maur., CXII, 946. — **Gigas giganteum :** S. August., XXXVII, 1116. — **Habitaculum :** Raban. Maur., CXII, 948. — **Hæta :** Raban. Maur., CXII, 948. — **Hebræus,** id est, transitor : Rupert. abb., CLXVIII, 410. — **Hedera :** Thomas Cisterciens., CCVI, 205. — **Herba :** Raban. Maur., CXII, 950. — **Hinnulus :** S. Eucher., L, 752; Cassiodor., LXX, 1067; S. Gregor. Magnus, LXXVI, 1245; LXXIX, 497; Gilebert., CLXXXIV, 69; Wolbero abb., CXCIV, 1108. — **Hircus :** S. Augustin., XXXVIII, 133; XLII, 548; Eogyp., LXII, 667; Raban. Maur., CXII, 964. — **Hædus :** Raban. Maur., CXII, 965; Rupert. abb., CLXVII, 517, 618, 1801. — **Hortus Mariæ :** Alan. de Insul., CCX, 85. — **Hostia :** S. Paulin. Nolan., LXI, 194; Rupert. abb., CLXXIX, 192. — **Ignis consumens :** S. Paulin. Nolan., LXI, 509. — **Imber :** Raban. Maur., CXII, 970. — **Indumentum sanctorum :** Hugo de S. Vict., CLXXV, 561. — **Janua :** S. August., XXXVII, 1102, 1103; S. Gregor. Mag., LXXVI, 941; Raban. Maur., CXII, 965. — **Jurisperitus celestis :** S. August., XXXVII, 1110. — **Lampas :** S. Gregor. Mag., LXXV, 961. — **Garner. de S. Victore,** CXCI, 457; lampas contempta : Rupert. abb., CLXVIII, 1614. — **Lapis :** S. August., XXXIV, 515; XXXV, 1839; S. Eucher., L, 745; Eogyp., abb., LXII, 675; Raban. Maur., CXI, 463; CXII, 961; Rupert. abb., CLXVII, 490, 1505; CLXX, 75; Petr.

Lombard., CXCI, 726; Philipp. de Harveng, CXIII, 1201; lapis super quem septem oculi, id est, septem Spiritus dona fuerunt : Rupert. abb., CLXVIII, 726. — **Lapis adjutorii :** Raban. Maur., CVIII, 54; lapis adjutorii reprobos confringens et conterens : S. Gregor. Mag., LXXIX, 212. — **Lapis angularis :** S. August., XXXV, 1859, 2080; XXXVI, 534; XXXVIII, 41, 42, 541; S. Maxim., Taurin., LVII, 820; Cassiodor., LXX, 851; S. Gregor. Mag., LXXVI, 458; LXXIX, 69, 213, 617; S. Bruno Heribopol., CXLI, 426; S. Petr. Damian., CXLV, 49; Rupert. abb., CLXX, 75; lapis summus angularis post reprobationem assumptus : Tertull., II, 550. — **Lapis grandis :** S. Gregor. Mag., LXXIX, 584; lapis magnus, id., *ibid.*, 196; lapis magnus quem accepit Jesus sub terebintho : S. Augustin., XXXIV, 791; lapis offensionis omnibus malis : S. August., XXXV, 2000; lapis offensionis et petra scandali : Tertull., II, 550; lapis parvus de monte abscissus sine manibus : S. Aug., XXXV, 1465; S. Gregor. Mag., LXXVII, 772; lapis ab edificantiis reprobatus : S. Gregor. Mag., LXXVII, 861; lapis unctus a Jacob : S. August., XXXV, 1449; XXXVI, 506; XLI, 517; XLII, 853; lapis unctus et reprobatus : S. August., XXXIV, 576; lapis vivus : Raban. Maur., CX, 168. — **Lectulus :** Gilebert., CLXXXIV, 1121. — **Lectus sanctorum in quo universa festa secularium præliis corda requiescunt :** S. Ambros., XIV, 517. — **Leo :** S. Aug., XXXV, 1728, 1736, 1859; XXXVII, 1153; XXXVIII, 1209; XLII, 266; XLVI, 828; S. Eucher., L, 751; S. Paulin. Nolan., LXI, 267, 611; Eogyp., LXII, 675, 846; Cassiodor., LXX, 67; S. Gregor. Mag., LXXVI, 528, 560, 625; LXXVII, 400; Raban. Maur., CVIII, 754; CXII, 985; Rupert. abb., CLXVII, 1458, 1750; CLXXXIII, 566, 1622. — **Garner. de S. Victore,** CXCI, 108. — **Levitas verus :** S. Ambros., XIV, 543. — **Libanus :** Raban. Maur., CXII, 985. — **Vener. Godefrid. abb.,** CLXXIV, 1009. — **Gilebert.,** CLXXXIV, 197. — **Richard de S. Vict.** CXCVI, 516. — **Alan de Insulis,** CCX, 85. — **Liber :** Raban. Maur., CXII, 987. — **S. Bruno Carthus.** CLII, 805. — **Liber scriptus intus et foris :** Adam. Scot.; CXCVIII, 774. — **Lignum :** Raban. Maur., CXII, 985. — **Garner. de S. Victore,** CXCI, 529. — **Lignum plantatum juxta aquas :** Rupert., CLXVII, 1672. — **Lignum viride :** S. Gregorius Mag., LXXVI, 151. — **Lignum vitæ :** S. Hilar., IX, 235, 257; S. Aug., XXXIV, 576; S. Petr. Damian., CXLY, 641; S. Bruno Astens., CLXIV, 162; Rupert. abb., CLXVII, 608; Richard. de S. Victore, CXCVI, 618; Alanus de Insulis, CCX, 65. — **Lilium :** S. Eucher., L, 744; Raban. Maur., CXI, 528; S. Petr. Damian., CXLI, 754; Rupert. abb., CLXVIII, 854; Gilebert., CLXXXIV, 141; S. Bernard., *ibid.*, 450; Wolbero abb., CXCIV, 1094. — **Locus :** Raban. Maur., CXII, 987. — **Lucerna :** S. August., XXXVII, 1567; Raban. Maur., CXII, 989; Petr. Lombard., CXCI, 1096; Garner. de S. Victore, CXCI, 562. — **Lucifer :** Raban. Maur., CXII, 989; Garner. de S. Victore, CXCI, 45. — **Lumen :** Petr. Lombard., CXCI, 1096. — **Lux :** S. Eucher., L, 741; S. Gregor. Mag., LXXV, 524, 671; LXXVI, 520; Raban. Maur., CXII, 989; Rupert. abb., CLXVIII, 976; Petr. Lombard., CXCI, 1190; Garner. de S. Victore, CXCI, 561; Alan. de Insulis, CCX, 254. — **Maceria :** Rupert. abb., CLXVIII, 868. — **Malum granatum :** S. Gregor. Mag., LXXIX, 561. — **Malus inter ligna :** id., *ibid.*, 486. — **Manna :** S. Aug., XLII, 269; S. Prosper Aquitan., LI, 765; Rupert. abb., CLXVII, 1016. — **Manus :** Raban. Maur., CXII, 985; Garner. de S. Victore, CXCI, 194. — **Manus Patris :** S. Bruno Carthus., CLII, 1225. — **Manus scribens :** Rupert., CLXVII, 1505. — **Masculus de grege :** id., CLXVIII, 822. — **Medicus :** S. August., XXXVIII, 725; S. Eucher., L, 756; S. Gregor. Mag., LXXVI, 287; S. Bernard., CLXXXIII, 108. — **Medicus et medicina :** S. Ambros., XIV, 1011, 1086; XV, 1469, 1718; S. August., XXXVI, 555. — **Mercator :** S. August., XXXVI, 478, 866. — **Meridies :** Raban. Maur., CXII, 988. — **Minor angelis :** Rupert. abb., CLXVIII, 722. — **Mons :** S. Aug., XL, 52; S. Maxim., Taur., LVII, 820; Cassiodor., LXX, 468; S. Gregor. Mag., LXXVI, 668, 957, 941, 1214; Raban. Maur., CX, 982; Rupert. abb., CLXVIII, 475; CLXIX, 77; Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 48; S. Bernard., CLXXXIII, 629; Garner. de S. Victore, CXCI, 252. **Mons montium :** S. Aug., XXXVII, 1116. **Mons et vallis :** id., *ibid.*, 1597. **Mons Dei,** mons pinguis : S. Bruno Heribopol., CXLI, 252. **Mons exiguus et magnus :** S. Ambros., XIV, 818. **Mons magnus ex lapide parvo :** S. Aug., XXXVI, 522, 535, 551, 680. **Mons sine montibus confitentium præcisus,** implens omnem terram : Tertull., II, 604; S. Aug., XXXVII, 1294. **Mons sacrificii destinatus :** Adam. Scot., CXCVIII, 483. **Mons uber et incensatus :** S. Aug., XXXVI, 827. — **Mors mortis :** S. Gregor. Mag., LXXV, 994. — **Mulier :** Raban.

Maur., CXII, 1002. — Murus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 169; Raban. Maur., CXII, 1003; S. Bernard., CLXXXIII, 524; Garner. de S. Victore, CXIII, 592. — Negotiator celestis : S. Aug., XXXVI, 251. — Novacula salutiferæ sectionis : S. Paulin. Nolan., LXI, 262. — Nubes : S. Aug., XLII, 269; Eugyp., LXII, 678. Nubes ex virgine : S. Aug., XXXVII, 1124. — Nycticorax : S. Eucher., L, 450; Raban. Maur., CXII, 1006. — Oleum : S. Aug., XXXIV, 710. — Onager : S. Greg. Mag., LXXVI, 560, 561; Raban. Maur., CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXIII, 116. — Oriens : S. Eucher., L, 741; S. Gregor. Mag., LXXV, 539; LXXVI, 162, 1062; LXXIX, 598; Raban. Maur., CXII, 1012; Vener. Guibert., CLVII, 986. Garner. de S. Victore, CXIII, 387. — Os : Raban. Maur., CXII, 1013; Garner. de S. Victore, CXIII, 173, 214. — Os Dei : S. Bruno Heribol., CLII, 764; Wolbero abb., CXCIV, 1017. — Ostium : S. Hieronym., XXX, 462; S. Gregor. Mag., LXXIX, 170, 544; Raban. Maur., CXII, 1014; Garner. de S. Victore, CXIII, 406. — Ovis : S. Aug., XXXIV, 575; XXXV, 1839; Raban. Maur., CXII, 1015; Rupert. abb., CLXVII, 1536; Garner. de S. Victore, CXIII, 103. — Pacificus : S. Aug., XXXVII, 1635, 1668; S. Gregor. Mag., LXXIX, 545; Raban. Maur., CXII, 1016; Wolbero abb., CXCIV, 1255; Alanus de Insulis, CCX, 211. — Panis : S. Paulin. Nolan., LXI, 194; S. Gregor. Mag., LXXVI, 281; LXXIX, 108; Raban. Maur., CXII, 1021. Panis angelorum : S. Aug., XXXII, 1286; XXXVII, 1865. Panis corli et angelorum : S. Bruno Heribol., CXII, 294. — Paradisus voluptatis : Adamus scotus, CXVIII, 248, 249. — Pascua fidelium : Petr. Lombard., CXCI, 1096. — Passer : S. Eucher., L, 750; S. Paulin. Nolan., LXI, 575, 574; S. Gregor. Mag., LXXVI, 128; LXXIX, 609; Raban. Maur., CXII, 1022; Rupert. abb., CLXVII, 811; Garner. de S. Victore, CXIII, 85. — Pastor : S. August., XXXVII, 1102, 1403; S. Eucher., L, 756; S. Gregor. Mag., LXXVI, 48, 941; LXXIX, 461; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 576; Raban. Maur., CXI, 203. — Pastor pastorum : S. Aug., XXXVII, 1102. — Pax : S. August., XXXVII, 1635; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 216, 217, 218; Raban. Maur., CXII, 1016; S. Bruno Heribol., CXII, 270. Princeps pacis : S. Petr. Damian., CXIV, 275. — Pelicanus : S. Eucher., L, 749; S. Gregor. Mag., LXXIX, 609. — Peregrinus : Raban. Maur., CXII, 1027. — Petra : S. Ambros., XIV, 1039; S. Aug., XXXII, 618; XXXIV, 112, 575, 801; XXXV, 1839; XXXVII, 1153; XLII, 269, 270, 772; S. Eucher., L, 743; S. Prosper Aquitanus., LI, 527; S. Paulin. Nolan., LXI, 354; Eugyp., LXII, 816; Cassiodor., LXX, 752; S. Gregor. Mag., LXXVI, 559, 627; LXXIX, 598; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 483; Raban. Maur., CVIII, 1158; CXII, 1028; S. Bruno Heribol., CXII, 252; S. Petr. Damian., CXIV, 771; S. Bruno Astens., CLXIV, 271; Rupert. abb., CLXVII, 885; CLXXVIII, 868; Garner. de S. Victore, CXIII, 319. Petra ad quam hostis major est occidendus et minor elidendus : S. Aug., XXXVII, 1774. Petra forata : Guerric. abb., CLXXXV, 101, 140. Petra scantali : Tertull., II, 330. — Piscis : S. Aug., XLI, 580; Raban. Maur., CXII, 1030; Vener. Godefrid., CLXXIV, 813. — Piscis aquæ vivæ : S. Paulin. Nolan., LXI, 210. — Piscis ossus : S. Eucher., L, 748; Rupert. abb., CLXX, 227. — Porta : S. Paulin. Nolan., LXI, 509; S. Gregor. Mag., LXXV, 751; CXCVI, 1835, 1063; Raban. Maur., CXI, 585; CXII, 1031; Rupert., CLXXVIII, 987; Garner. de S. Victore, CXIII, 402. — Procurator : Raban. Maur., CXII, 1032. — Propitiatorium : Raban. Maur., CXII, 1034. — Propugnator : CXII, 1032. — Psalterium : S. Bruno Heribol., CXII, 223. — Pulcher aspectu : S. Gregor. Mag., LXXIX, 464, 466. — Pupilla : Raban. Maur., CXII, 1034. — Radix : S. Gregor. Mag., LXXV, 990; Raban. Maur., CXII, 1036. Radix David : S. Bernard., CLXXXIII, 279. — Rector colorum : Alan. de Insulis, CCX, 538. — Rector Ecclesiæ : id., *ibid.*, 572. — Rhinoceros : Rupert. abb., CLXVII, 899. — Rufus et pulcher aspectu : S. Gregor. Mag., LXXIX, 461, 466. — Sacerdos : S. Paulin. Nolan., LXI, 194; Eugyp., LXII, 582; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1160; Raban. Maur., CXII, 1042; S. Petr. Damian., CXIV, 461. — Sagitta : S. Hilar., IX, 649; S. Hieronym., XIV, 462. — Salutaris noster : S. Aug., XXXVII, 1728. — Samaritanus vulneratum a latronibus curans : Rupert. abb., CLXX, 521; Wolbero abb., CXCIV, 1036. — Sanctus sanctorum : S. Aug., XXXVII, 1102. — Sapphyrus : Rupert. abb., CLXVIII, 1082. — Saxum : Raban. Maur., CXII, 1047. — Scarabæus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 560; Raban. Maur., CXII, 1042. — Securus : Raban. Maur., CXII, 1047; Garner. de S. Victore, CXIII, 328. — Semen : Raban. Maur., CXII, 1048. — Semen et fructus : Guerric. abb., CLXXXV, 199. — Serpens : S. Gregor. Mag., LXXVI, 560; Raban. Maur., CXII, 1051. — Serpens æneus : S.

Ambros., XV, 1314. — Servus Domini : Rupert., CLXVIII, 722. — Sigillum Dei : Alan. de Insulis, CCX, 247. — Sigillum Patris : id., *ibid.* — Silex : Raban. Maur., CXII, 1054. — Sinapis : Garner. de S. Victore, CXIII, 450. — Mons Sion : Alcuin., C, 626. — Sol : S. Aug., XXXVI, 152; XXXVII, 1947; XLII, 266; S. Eucher., L, 739; S. Prosper Aquitan., LI, 563; Eugyp., LXII, 675; Cassiodor., LIX, 755; S. Gregor. Mag., LXXV, 248; LXXVI, 750, 857, 1218; LXXIX, 486; S. Bruno Heribol., CXII, 270; S. Petrus Damian., CXIV, 719; Rupert. abb., CLXI, 196; Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 798; Hugo de S. Victore, CLXXV, 638; Garner. de S. Victore, CXIII, 57. — Sol humani cordis : S. Fulgentius Ruspens., LIV, 541. — Sol justitie : S. Maxim. Taur., LVII, 529; Rupert. abb., CLXVIII, 361. — Splendor : Alan. de Insulis, CCX, 232. — Sponsus Ecclesiæ : S. Aug., XXXVII, 1781; Justus Urgell., LXVII, 965; S. Gregor. Mag., LXXII, 476; Vener. Beda, XCI, 1083; S. Bernard., CLXXXIII, 408; Adam Scot., CLXXVIII, 107. — Sponsus transiliens montes et colles : S. Bernard., CLXXXIII, 1035. — Statera : S. Gregor. Mag., LXXV, 767; LXXVI, 196; Raban. Maur., CXII, 1047; Rupert. abb., CLXVIII, 1104. — Stella Raban. Maur., CXII, 1052. — Stella matutina : S. Gregor. Mag., LXXVI, 520; Garner. de S. Victore, CXIII, 57. — Taurus : S. August., XXXVIII, 133; XLII, 316; Eugyp., LXII, 687. — Templum : Rupert. abb., CLXVIII, 709; Garner. de S. Victore, CXIII, 598. — Terra promissionis : S. Petrus Damian., CXIV, 517, 624. — Tonitruum : S. Gregor. Magnus, LXXVI, 505; Raban. Maur., CXII, 1068; Garner. de S. Victore, CXIII, 62. — Torrens bonæ qui Judæis cessavit ut nobis abundaret : S. Ambros., XIV, 962. — Turris : S. Paulin. Nolan., LXI, 309; S. Bruno Heribol., CXII, 232. — Turris fortitudinis : S. August., XXXVI, 725. — Turtur : Garner. de S. Victore, CXIII, 71. — Pleno cornu unctus : S. Gregor. Mag., LXXII, 462. — Unguentum : S. Hieronym., XXV, 462. — Uva : S. Ambros., XIV, 681; S. August., XXXVI, 109; Rupert. abb., CLXVII, 554. — Vacca : Raban. Maur., CXII, 1071. Mons et valis : S. Aug., XXXVII, 1597. — Vectis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 470, 475. — Vectis tabernaculi conjungens utrumque testamentum : Adam. Scot., CXCVIII, 698. — Vena : Raban. Maur., CXII, 1073. — Ventus : Raban. Maur., CXII, 1074. — Verbum absconditum : S. Gregor. Mag., LXXV, 705. — Verbum bonum : Petr. Lombard., CXCI, 437. — Vermis : S. Aug., XLVI, 174; S. Eucher., L, 754; Raban. Maur., CXI, 256; CXII, 1075; S. Petr. Damian., CXIV, 891; S. Bruno Carthus., CII, 720; S. Bernard., CLXXIV, 671; Petr. Lombard., CXCI, 229; Garner. de S. Victore, CXIII, 150. — Verter : Garner. de S. Victore, CXIII, 162. — Via : S. Hieronym., XXV, 162; Raban. Maur., CXII, 1077; S. Bruno Heribol., CXII, 289; S. Bernard., CLXXII, 1084; Garner. de S. Victore, CXIII, 260; Adam. Scot., CXCVIII, 702. — Via juxta quam laqueus ponitur a malis : Petr. Lombard., CXCI, 1244. — Vineæ : Raban. Maur., CXII, 1079; Rupert. abb., CLXVIII, 870. — Vir : S. Gregor. Mag., LXXIX, 90; Raban. Maur., CXII, 1080; S. Bruno Carthus., CII, 639; Garner. de S. Victore, CXIII, 157. — Vir a femina circumdatus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 23. — Virga : S. Aug., XI, 698; Rupert. abb., CLXVII, 596; CLXVIII, 852. — Virga simul et flos : S. Hilar., IX, 283; S. Hieron., XXV, 463. — Vitis : S. Ambros., XIV, 681; S. August., XXXV, 1839; S. Eucher., L, 715; S. Paulin. Nolan., LXI, 567; Raban. Maur., CXII, 1081; S. Anselm., Cantuariens., CLVIII, 593; Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 831, 856; S. Bernard., CLXXIV, 925. — Vitulus : S. August., XXXVII, 1133; XXXVIII, 45; S. Eucher., L, 753; S. Gregor. Mag., LXXVI, 621; LXXIX, 463; Raban. Maur., CVIII, 1158; CXII, 1082; S. Bruno Heribol., CXII, 262; Rupert. abb., CLXVII, 757, 1438; CLXVIII, 1577; Garner. de S. Victore, CXIII, 101. — Vultur : S. Aug., XXXIV, 885; S. Gregor. Mag., LXXVI, 67; Raban. Maur., CXI, 266, 1239; CXII, 1085; Garner. de S. Victore, CXIII, 83. — Christus comparatur. Agno : Alan. de Insul., CCX, 231. — Api : S. Bernard., CLXXXIII, 41. — Arca Noë : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 803. — Bombyci qui sericum texit : Alan. de Insul., CCX, 245. — Candelabro aureo : Guerric. abb., CLXXXIV, 176. — Capræ : S. Gregor. Magn., LXXIX, 497; Alan. de Insul., CCX, 62. — Carboni ignito et mortuo : S. Bernard., CLXXIV, 1020. — Cereus : Guerric. abb., CLXXXIV, 65. — Cervo : S. Ambros., XIV, 811; Guerric. abb., CLXXXV, 63. — Citharæ : S. Bernard., CLXXXIV, 655. — Gallina : S. August., XXXVII, 1116. — Guitte : Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 529. — Hinnulo : Alan. de Insul., CCX, 68. — Hædo : Thomas Cisterciens., CCVI, 581. — Ovi : S. Bernard., CLXXXIII, 41; Alan. de Insul., CCX, 241.

— Pani : Thomas Cisterciens., CCVI, 584. — Platano : Anselm. Cantuar., CLVIII, 591. — Pluvium : Thomas Cisterciens., CCVI, 584. — Rost : id., *ibid.* — Terrae opulentes : ven. Godefr. abb., CLXXIV, 1068. — Trompete, id., *ibid.*, 886. — Tympano : Gillebert., CLXXXIV, 722. — Unguento : Guerric., CLXXXIV, 68. — Vento : Gillebert., CLXXXIV, 73. — Viola : S. Bernard., CLXXXIV, 668.

Christus designatus per Arcam Noe : Adam Scot., CXCVIII, 758. — Alan. de Insulis, CCI, 21. — Columina nobis : S. Ambros., XV, 1251. — Favum mellis : S. August., XXXVII, 1497. — Virgam Moysis : S. Ambros., XV, 125.

Christus figuratus in agno jugulato : S. Leo, LVI, 1156; S. Bruno Astens., CLXIV, 497. — In arietem quem vidit Abraham : S. Ambros., XLV, 448, 479; S. August., XXXVI, 214; XII, 511. — In tribus avibus : S. Aug., XXXVII, 1290. — In botro per exploratores de terra promissionis portato : Wolbero abb., CXCV, 1083. — In capro emissario : Raban. Maur., CVIII, 490. — In carubus ad vesperam et panibus israel praestitis populo israel : S. Aug., XXXIV, 616. — In monte Galaad : Gillebert., CLXXXIV, 118. — In ligno vite : S. Aug., 701. — In panibus propositionis : Raban. Maur., CVIII, 517. — In pisce prehensio in Tigride : S. Optat., XI, 950. — In serpente a Moysse exaltato : S. Aug., XXXVII, 1578; XXXVIII, 1542; XLV, 1158; Alcuin., C, 510; S. Petrus Damian., CXLIV, 661; S. Bruno Astens., CLXIV, 492. — In vitulo in stro tabernaculi immolato : S. Bruno Astens., CLXIV, 518.

Christus representatus in balsamo : Raban. Maur., CLX, 958. — In haedo occiso : vener. Godefr. abb., CLXXXIV, 203. — In hydro : S. Petrus Damian., CXLV, 771.

Christus significatur per agnum lactentem : S. Greg., LXXIX, 200. — Per quatuor animalia : Rupert. abb., CLXVII, 1685. — Per aquam quae irrigat aut abluat : S. Aug., XXXVI, 175. — Per botrum delatum ex terra promissionis : S. Petrus Damian., CXLV, 1057; Rupert. abb., CLXX, 214; Gillebert., CLXXXIV, 773. — Per flores varios : Gillebert., CLXXXIV, 190. — Per hircum : Raban. Maur., CXI, 203; Rupert. abb., CLXVII, 818. — Per malleum ligneum in tabula sonantem : Rupert. abb., CLXX, 150. — Per manna : S. Aug., XXXIV, 635; XXXV, 1603. — Per pisces : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1101. — Per simitiam : Rupert. abb., CLXVII, 902. — Per vaccam rufam : Adam Scot., CXCVIII, 704.

Christi caro dicitur altare : Raban. Maur., CXI, 836. — Cilicium : id., CXII, 894. — Diadema : Cassiodor., LXX, 1071. — Domus : Raban. Maur., CXI, 580. — Humerus, id., CXII, 909. — Jumentum, *ibid.*, 973. — Lectus : Alanus de Insulis, CCX, 63. — Stola : Raban. Maur., CXII, 1060. — Terra : Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Testa : Raban. Maur., CXII, 1046. — Thuribulum, *ibid.*, 1070. — Tunica, *ibid.*, 1069. — Urna aurea : S. Petrus Dam., CXLIV, 884. — Vestis : Raban. Maur., CXII, 1076. — Vitula, *ibid.*, 1082.

Christi corpus dicitur Domus : Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Esca : Raban. Maur., CXII, 917. — Laguncula, *ibid.*, 979. — Manna, *ibid.*, 985. — Medulla, *ibid.*, 997. — Mons in quo quies iustus : S. Hilar., IX, 301. — Sion, id., *ibid.*, 297. — Templum : Raban. Maur., CXII, 1044; Rupert. abb., CLXVII, 685; Alanus de Insulis, CCX, 202.

Christi divinitas dicitur altare : Raban. Maur., CXI, 836. — Aureum : Rup. abb., CLXVIII, 922. — Barba : Rab. Maur., CXII, 875. — Caput, *ibid.*, 881. — Columpa, *ibid.*, 899. — Columpa ignis : Rupert. abb., CLXVII, 637. — Dextera : Alanus de Insul., CCX, 67. — Guttur, *ibid.*, 90. — Hamus : Raban. Maur., CXI, 240. — Os : id., CXII, 1014.

Christi humilitas dicitur altare : Raban. Maur., CXI, 836. — Batyram, id., CXII, 877. — Caput, *ibid.*, 884. — Columpa, *ibid.*, 899. — Columpa pubis : Rupert. abb., CLXVII, 637. — Diadema : Alanus, CCX, 233. — Domus : Raban. Maur., CXII, 911. — Domus filii : venerab. Godefrid. abb., CLXXXIV, 290. — Equus : Raban. Maur., CXII, 916. — Femur, *ibid.*, 925. — Grauum, *ibid.*, 915. — Hamus, *ibid.*, 947. — Hortus : Alanus de Insulis, CCX, 91. — Hyssopus : Raban. Maur., CXII, 1088. — Lac : Alanus, CCX, 81. — Leva : *ibid.*, 67. Lampas, *ibid.*, 23. — Nubes : Garner. de S. Victore, CXIII, 49. — Pariet : Raban. Maur., CXII, 1022. — Sardonychus, *ibid.*, 1046. — Tabernaculum, *ibid.*, 1062. — Terra : Garn. de S. Vict., CXIII, 259. — Umbra : Raban. Maur., CXII, 1085. — Urna, *ibid.*, 1086. — Vestis, *ibid.*, 1075. — Venter, *ibid.*, 1071. — Vestimentum, *ibid.*, 1075. — Virga, *ibid.*, 1081. — Humanitas Christi remitti et ebori comparatur : Wolbero abb., CXCV, 1198.

Christi locustatio dicitur desponsatio : Alanus de Insulis, CCX, 77. — Fimbria : Raban. Maur., CXII, 929. — Præsepe, *ibid.*, 1037. — Radix, *ibid.*, 1036. — Scabellum, *ibid.*, 1043. — Umbra : Garn. de S. Victore, CXIII, 382.

Christi passio dicitur Fasciculus myrrorae. Raban. Maur., CXII, 920. — Fragmen, *ibid.*, 924. — Purpura, *ibid.*, 1031. — Rubor, *ibid.*, 1041. — Sanguis, *ibid.*, 1045. — Torrens, *ibid.*, 1068.

CINIS consummatio passionis Domini, *ibid.*, 895.

CITHARA significat Christi humanitatem : S. Bruno Carthus., CLII, 901. — Cithara gloriosam significat passionem, quæ terrens nervis dinumeratisque ossibus virtutem pateticæ intellectuali quodam carmine personat : Cassiodor., LXX, 404. — Cithara computatur Christus cruci affixus : S. Bernard., CLXXXIV, 635.

COLUS, passio Domini : Raban. Maur., CXII, 898.

COLLIS Filii dexteræ, æterna æstetudine Redemptoris : S. Greg. Mag., LXXIX, 351.

COLUBER facia virga Moyses significat Christi mortem : Rupert. abb., CLXVII, 584.

COLUMBA nobis gratiam baptismi ostendit : S. Phabad., XX, 46. — Columba ex arca emissa, Christus ad Judæos missus : Petrus Lombard., CXCI, 509. — Columba, mansuetudo Domini : Garn. de S. Victore, CXIII, 71.

COLUMNA. Divinitas Christi columna, item et humanitas : Raban. Maur., CXII, 899. — Per columnam nobis designatur humanitas : S. Bruno Carthus., CLII, 1157; Rupert. abb., CLXVII, 611. — Columpa ignis donum Spiritus sancti ostendit : S. Phabad., XX, 16.

CONVIVIVM. Cena Christi in festo Paschæ, figurata fuit in convivio quod fecit Ios angelis : Rupert. abb., CLXVII, 408. — Convivium Joseph ad fratres suos figurata fuit convivii corporis quo Judæi festerantur, *ibid.*, 535.

COR anima Christi, sapientia Christi : Raban. Maur., CXII, 901.

CORNU deignat divinitatem : S. Bruno Carthus., CLII, 1256.

CRUS itinera Domini incarnationis : Raban. Maur., CXII, 905. — Crura Christi sunt predicatorum : Alanus de Insulis, CCX, 91.

DEDICATIO templi resurrectionem Christi significat : Cassiodor., LXX, 202.

DESPONSATIO Christi, incarnatio eius : Alanus de Insulis, CCX, 77.

DEXTERA Christi divinitas ejus est, laeva, humanitas : Alanus de Insulis, CCX, 67.

DIADEMA vocatur caro quam Christus assumpsit pro nobis qua mortuus destruxit imperium mortis, qua etiam resurgens resurgendi nobis spem contulit : Cassiodor., LXX, 1071. — Diadema Christi, humana ejus natura : Alan., CCX, 233.

DIES. Bene in mysterio Christus dicitur dies, ejus apostoli sunt duodecim horæ : S. Ambros., XV, 179; S. August., XXXVI, 650. — Dies est quibus adest Christus, non est quibus se denegat : S. Ambros., XV, 1212. — Claritas conversationis Christi, dies : Garnerus, CXIII, 570.

DOMUS est caro Salvatoris assumpta in sancta Ecclesia : Raban. Maur., CXI, 389. — Domus Christi humanitas, id., CXII, 911.

DORMIRE Dei est cum unigenitus Filius Patris in assumpta carne mori pro nobis dignatus est : S. Eucher., I, 787.

DUODECIMUS mensis interfectioni Iudeorum designat novissimam ætatem sæculi exprimit : Raban. Maur., CXI, 665.

EBUR, incorruptio carnis Christi, id., CXII, 913.

ELECTRUM redemptionis nostræ typus, id., CXI, 478.

EMMANUEL meriti dictus est Christus quia quod significat Emmanuel venit, id est *Nobiscum Deus* : Tertull., II, 337; S. August., XXXIV, 585.

EQUUS. Humanitas Christi, equus : Raban. Maur., CXII, 916.

FEMUR idem sonat in Psalmo ac incarnatio Christi : Cassiodor., LXX, 528. — Femur Christi humanitas : Rab. Maur., CXII, 923.

FENESTRÆ. Christi miracula, *ibid.*, 921. — Fenestræ et cancelli per quos dilatus ad nos prospicit, divinitas ejus sunt : Wolbero abb., CXCV, 1109.

FILIUS DEI visus est Abraham sed in forma humani corporis quod scilicet postremo temporibus in homine venturus ostenderetur : S. Phabad., XX, 36.

FISCILLA. Præsepe Domini in fiscella Moysis figuratur : vener. Godefr. abb., CLXXIV, 616.

FLAMMA IGNIS. Christus Moysi in ruho, in flamma ignis apparuit ut lumen credentibus, incredulis judicium demonstraret : S. Phabad., XX, 46.

FLORES virga, Filius Mariæ qui dicitur Jesus Christus : Tertull., II, 788. — Flos est designatus per Nazareth : Adam Scot., CXCVIII, 573. — Flos, caro Christi gloriosa : Alanus de Insulis, CCX, 69.

FORAMINA PETRÆ vulnera Christi : Wolber. abb., CXII, 1071; Alanus de Insulis, CCX, 70. — Vulnera Christi, figuræ videlicet clavorum et lanceæ percussuræ : Cassiod., LXX, 1066. — Christi vulnera sunt foramina petræ et caverna maceris : vener. Hildebert. Cenomau., CLXVI, 615; S. Bernard., CLXXXIII, 1071.

GALLINA. Charitas Christi simillima naturæ galinæ : Petr. Lombard., CXCI, 545.

GENA. Per genas sponsi modestia Christi, pietas, vel severitas, vel habitus vultus illius accipitur : Cassiodor., LXX, 1086. — Modestia Salvatoris per genas designatur : Raban. Maur., CXII, 915.

GIGAS est Christus biformis naturæ : vener. Hildebert. Cenomau., CLXXI, 596.

GLADIUS, verbum Dei : Garner. de S. Victore, CXIII, 523.

GRANUM, humanitas Christi : Rabanus Maurus, CXII, 945. — Christus arbor fuit cum resurrexit qui cum moreretur granum fuit : S. Eucher., I, 745.

GRESSUS signant adventum Filii Dei et regressionem ejus ad Patrem : S. Eucher., I, 754.

GUTTUR, doctrina Christi : Raban. Maur., CXII, 946. — Divinitas Christi : Alanus de Insulis, CCX, 90.

HAMUS divinitas Filii Dei nuncupatur : Raban. Maur., CXI, 210.

HERMON. Ros Hermon est gratia Christi : Alcuin. C, 657.

HINNULI corporis et animæ Christi typum gerunt : Alanus de Insulis, CCX, 96.

HIRCUS. Duo hirci qui jejuniu afferebantur utrumque ordinem Christi agunt; Christum scilicet passurum et ideibus alimoniam in Ecclesia præstaturum : Tertull., II, 351. Quidam per duos hircos Christum et Barabbam intellexerunt : Raban. Maur., CXI, 205; Rupert. abb., CLXVII, 818. — Hirci duo significant Christum et Antichristum id. Rupert. abb., CLXVIII, 1577.

HOEDUS. Christus agnus est nobis, Judæis vero hœdus : S. Ambros., XIV, 648. — Hœdi ab Isaac oblati præfigurant carnem Salvatoris adventum : Raban. Maur., CVII, 686.

HORTUS. Christi humana est natura : Alanus de Insulis, CCX, 91. Horti hujus æolia, anima est : Alanus de Insulis, CCX, 91.

HYSSOPUS, immolato sanguine intincta supra leprosi corpus septies solebat aspergi, significans pretioso sanguine Domini Salvatoris maculas peccatorum efficaciter esse diluendas : Cassiodor., LXX, 561. — Hyssopo sanguis Christi significatur : S. Bruno Herbipolens., CXLI, 246. — Hyssopus significat fidem et humilitatem passionis Christi : Rupert. abb., CLXVII, 692.

IGNIS. Christi humanitas significata per nubem quæ obumbrabat per diem et divinitas per ignem qui lucebat per noctem : Adam. Scot., CXCVIII, 750.

JUGUM dicitur Christi dominium : Raban. Maur., CXII, 972.

LAPIS. Christus lapis præcisus de monte qui jacendo humilis quassat offendentes, veniendo excelsus conterit superbientes : S. Augustin. XXXVIII, 567, 681.

LATITUDO templi Christi charitatem significat : Rupert. abb., CLXVII, 1147.

LIGNUM. Aqua de amaritudinis vitlo in suum commodum suavitalis Mosis ligno remediatur, lignum illud erat Christus aquas baptismi ex sese remediatus : Tertull., I, 1209. — Quod aquæ amara ligno in se suscepto dulcedini, iudicio erat amaritudinem gentium per lignum crucis in usum dulcedinis esse quandoque vertendam : Raban. Maur., CVIII, 76. Bene ligno fructifero comparatus est Christus, propter crucem quam pro hominum salute suscepit : Cassiodor., LXX, 50. — Ligna Libani membra Christi : Alanus de Insulis, CCX, 83. — Lignum vitæ in medio paradisi Christus est in medio Ecclesiæ suæ : S. Ambros., XVII, 778.

LILIUM inter spinas Christus inter Judæos : Wolbero abb., CXCV, 1094.

LUMINARIBUS cœli assimilantur vulnera Christi : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 568.

MALLEOLUS ligneus in tabula sonans, Christum in cruce significat : Rupert. abb., CLXX, 150.

MALUM GRANATUM. Mali granati nomine Christus intelligitur : S. Gregor. Mag. LXXIX, 361.

MALUM PUNICUM Christi passionem designat : Alanus de Insulis, CCX, 93. — Malum punicum dicitur sanguis Christi : Raban. Maur., CXII, 932.

MAINE ad entus Christi; item adventus iudicis : Garner. de S. Victore, CXIII, 568. — Mane dicitur tempus incarnationis : Raban. Maur., CXII, 992. — Tempus Resurrectionis *ibid.*, — Resurrectio Christi vocatur mane : S. Eucher., I, 712.

MANNA. Per manna absconditum sapientia quæ Chri-

stus est intelligi potest : S. Ambros., XVII, 781. — Manna significat carnem Christi : Raban. Maur., CVIII, 869. — Manna Christi panis celestis fuit figura : S. Augustin., XXXVIII, 554; XXXIX, 1155.

MANUS. Per manus dilecti intelligitur omnis virtus potentis ejus : Wolbero abbas, CXCV, 1185.

MAXILLA Christi passionem significat : Rupert. abb., CLXVIII, 446.

MERCATOR. Christus mercator qui in sacco ferbat pretium nostrum; percussus est lancea, fusus est sacrus et manavit pretium orbis terrarum : S. Augustin., XXXVI, 178, 179.

MERIDIES tempus passionis designat : Alanus de Insulis, CCX, 59.

MONS. Christus assidue in Scripturis mons appellatur : S. Augustin., XXXVI, 71, 77, 517; XXXVIII, 45. — Mons translatus in mare, Christus gentibus ab apostolis nuntiatus, *id.*, XXXVIII, 514. — Montes significant Christum a celsitudine virtutum : S. Eucher., I, 742. — Sicut in monte leges datæ ita et Christi Domini mandata in monte : S. Prosper Aquitan., I, 1; 767.

MYRRHA. Per myrrham passio et sepultura Christi designatur : Cassiodor., LXX, 1060. — Myrrha amaritudinem passionis significat : Wolbero abb., CXCV, 1060.

NARDUS typus est Dominicæ passionis : Cassiodor., LXX, 1078.

NARES. Præclementia Christi narium nomine designata : Raban. Maur., CXII, 1004.

NEBULA. Nebula totam terram tegenti similis humanitas Christi : vener. Godefr. abb., CLXXIV, 50.

NUBES ascensio Christi : Raban. Maur., CXII, 1007. Christi humanitas significata per nubem quæ obumbrabat per diem : Adam. Scot., CXCVIII, 750.

OCTAVA. Pro octava secundus significatur Domini adventus quando finita sæculi hebdomada ad iudicandum venerit mundum : Cassiodor., LXX, 561.

OLEUM. Oleo nomen Christi comparatum : Nicetas, CLXXIV, 851.

OSTIUM in latere arcis typus vulneris in latere Christi : Guerric. abb., CLXXV, 140.

PALLIUM, altitudo humanitatis Christi : Raban. Maur., CXII, 1018.

PALUS. Columna Christi palo vitis significata : S. Bernard., CLXXXIV, 641.

PARIETIS corpus Salvatoris significat : Raban. Maur., CXI, 401.

PASCHA figura transitus Christi ad Patrem : S. Prosper Aquitan., II, 766.

PASSER. — Duo passeræ de quibus Leviticum IV sunt divinitas et humanitas Christi : Rupert. abb., CLXXII, 811.

PASTOR. Verus est pastor Christus et qui noluerunt ab eo pasci, depascet eos mors : S. Ambros., XIV, 1161.

PES. Exemplum Christi pes : Raban. Maur., CXII, 1005. — Per pedes Filii Dei intelligitur incarnatio : S. Eucher., I, 755. — Pedes Domini incarnationem ejus, manus vero potentiam significant : Vener. Godefr., abb., CLXXIV, 812.

PETRA. Quod in propheta Isaia dicitur : *Aquam de petra producet illis* : in Evangelio adimpletur quando Christus qui est petra funditur ictu lanceæ : S. Cyprian., LV, 379.

PODERIS et mitra apud Zachariam secundum Christi adventum in gloria significant : Tertull., II, 330, 331.

POSTERIORA. Filii Dei incarnatio accipitur : S. Eucher., I, 755.

PSALTERIUM corporis Domini decora similitudo : Cassiodor., LXX, 512.

PURPURA dicitur passio Christi : Alan. de Insulis, CCX, 100. — Purpureus color mysterium Dominicæ passionis significat : Cassiodor., LXX, 1071, 1073, 1096.

QUADRAGESIMA. Annus Christi principales sunt virtutes in incarnatione exhibitæ : Alanus de Insulis, CCL, 95.

RAAB funiculum coccineum in fenestra suspendens sanguinis Christi mysterium præferbat : S. Fulgentius Ruspens., LXV, 545.

RADIX. incarnatio Dominica, radix : Garner. de S. Vict., CXIII, 542.

RAMUS virentis olivæ Christi sanctissimam carnem designat : Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 1016.

ROS significat Verbum Domini : Raban. Maur., CXI, 528. — Christus quasi ros in utero Virginis : Rupert. abb., CLXVIII, 201.

SACCUS corpus est Christi Jesu, cum pro nobis ipse mori dignatus est : Cassiodor., LXX, 206.

SACRIFICIA Christus in sacrificiis veteribus propheta-

bus : S. August., X, 11, 347.

SAGITTÆ acutæ sunt verba Domini Salvatoris : Cassiodor., LXX, 321.

SANGUIS. Passio Christi, sanguis : Garner. de S. Victore, CXIII, 212.

SAPPHIRUS, miracula Christi : Raban. Maur., CXII, 1044.

SEMITA. Intentio incarnationis, semita : Garner. de S. Victore, CXIII, 264. — Ascensio Christi semita : Raban. Maur., CXII, 1049.

SERPENS a Moysæ exaltatus, typus Christi crucifixi. S. Ambros., XVII, 34; S. Bernard., CLXXXIV, 729. — Serpens æneus Christum Dominum a morsu diaboli liberantem prænuuntiabat : S. Prosper Aquitan., LI, 780; S. Maximus Taurin., LVII, 340.

SOL, resurrectio Christi : Raban. Maur., CXII, 1057. SONDES apud Zachariam primum Christi adventum in infirmitate significat : Tertull., II, 330, 331.

TAURUS. *Tauri decor ejus, cornua unicorns, cornua ejus* : per hæc verba Christus significabatur, alius ferrox ut iudei, alius mansuetus ut Salvator : Tertull., II, 346.

TEMPUS. Christus et Ecclesia in ipso Jodæum et Regem temporibus figurantur : S. August., XLII, 271. — Christi nomen et Ecclesiam ita exhibent præsentia tempora sicut præterita nuntiaverunt, *ibid.*, 295.

TESTA. Virtutem Christi testis non potuimus incongrue comparari : Cassiodor., LXX, 458.

THABOR specialiter adventum Domini significat : Raban. Maur., CXI, 562.

THURIBULUM est symbolum Christi patientis : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 856.

THUS. Magi ab oriente thus et myrrham et aurum Domino obtulerunt quasi classulam sacrificionis : Tertull., I, 672.

TORCULAR calcavit solus Christus : S. Petr. Damian., CXIV, 1162.

TORRENS. Torrenti bene comparatur sapientia Christi : Cassiodor., LXX, 254; S. Bruno Heribopol., CXIII, 151.

UBERA Christi divinitatem ejus designant : Alanus de Insulis, CCX, 100.

UMBRA dicitur humanitas et protectio Christi : Raban. Maur., CXII, 1083.

VACA. infirmitas incarnationis : Garner. de S. Victore CXIII, 96. — Per vaccam rufam quæ ad immolandum sacerdoti traditur, figuratur incarnatus Dominus qui pro redemptione nostra sacrificium semetipsam fecit : Raban. Maur., CVIII, 703.

VAS figuli contractum mortem Christi significat : Vener. Godefrid. abb. CLXXIV, 291.

VELAMENTUM legis. Christus sic in veamento legis latet ut in herode medulla sub palea : S. Augustin., XXXVII, 725.

VERENDA. Caro Christi infirma significatur per verenda Noe discooperita : Rupert. abb., CLXVII, 931.

VERMIS. Christus dictus vermis et non homo futuræ incarnationis suæ humilitatem designat : S. Gaudent., XX, 989; S. Augustin., XXXIII, 547.

VESPERE, tempus incarnationis : Raban. Maur., CXII, 1076.

VESTIS. Christus venit tinctus vestibus de Bosra : Rupert. abb., CLXX, 156.

VESTIMENTUM Filii Dei, caro ejus : S. Eucher., I, 753.

VIA dicitur Christus; item transitus humanitatis ejus et specialis adventus ad cor : Garner. de S. Victore, CXCI, 260.

VINUM. Divinitas Christi vino comparatur : S. Gaudent., IX, 983. — Vinum sanguis Christi : Raban. Maur., CXII, 1078.

VIRGA. Christus ipse est flos de virga, profecta ex radice Jesse. Humanitas Christi significata est per virgam Moysis : Rupert. abb., CLXVII, 531. — Virga Moysis in serpentem conversa figura fuit Domine passionis : S. Augustin., XXXVI, 953; XXXVIII, 67; XLII, 880. — Virga Moysis fuit figura ligni crucis Christi : Wolbero, abb., CXC, 1061. — Potestas data Christo significatur per virgam Moysis elevatam in mari Rubro : Rupert. abb., CLXVII, 611.

VITIS. Vitis præcisio Christi exinanitio : S. Bernard., CLXXXIV, 637. — Vitis folia Christi verba designant : *ibid.*, 852.

VITULUS humanæ in Christo naturæ typus : Vener. Godefrid., abb., CLXXIV, 650.

APPENDIX AD ARTICULUM II.

Allegoriæ quæ ad crucem spectant.

ARUX dicitur altare : Rupert. abb., CLXVIII, 306. —

Arbor malus : Joannes Algrinus, CCVI, 808; Alanus de Insulis, CCX, 105. — Per arborem malum crux signatur : S. Gregor. Mag., I, LXXIX, 341. — Crucis arbor fructum salutis et vitæ attulit : Rupert. abb., CLXVI, 933. — Arca Noë : S. Petr. Damian., CXLI, 770. — Baculus : Raban., Maur., CXII, 873. — Hamus : S. Bernard., CLXXXIII, 102. — Lectulus : Gilbert., CLXXXIV, 655. — Lignum : Raban. Maur., CXII, 985. — Lignum dulcescens aquas : Rupert. abb., CLXVII, 673. — Navicula : Raban. Maur., CXII, 1005. — Propitiatorium : S. Petr. Damian., CXLI, 771. — Quercus Thabor : Vener. Hildebert. Cenoman., 439. — Regium signaculum : S. Bernard., CLXXXIV, 727. — Seles sponsalis in qua Christus Ecclesiam sibi copulavit, *ibid.*, 676. — Scala et janua cœli : Alanus de Insulis, CCX, 24. — Scala cœli proprio nomine crux vocatur, quia per ipsam Dominus Jesus Christus mysteria universa conficiens et concludens, Patri et Adam reportavit et iter ad cœlum omnibus sequentibus patefecit : S. Zeno, XI, 453. — Sola via ad cœlum : S. Bernard., CLXXXIV, 740. — Statera : Rupert. abb., CLXXII, 1612. — Statera corporis Christi, id est Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIV, 672. — Sycomorus : Raban. Maur., CXII, 1053. — Sycomorus seu ficus statua : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 438. — Vectis : Raban. Maur., CXII, 1073. — Virga, id., CXII, 1081; S. Augustin., XI, 698. — Virga virtutis : S. Petr. Damian., CXLI, 761.

Ligni nomine crux sancta designatur : S. Eucher., I, 741; Garner. de S. Victore, CXIII, 329. — Nominis palmæ : Raban. Maur., CXII, 1017. — Nominis Torcularis, *ibid.*, 1163.

Lignum crucis dicitur altare, *ibid.*, 856. — Arbor, *ibid.*, 865. — Cedrus, *ibid.*, 891. — Crucis figura fuerunt agnus paschalis, signum sanguinis agni paschalis, signum crucis : Lactant., VI, 550. — Altare ligneum. Crucis mysterium significatur per altare ligneum : Rupert. abb., CLXVII, 1188. — Aod. Crux per caputulum gladii Aod signata : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 270. — Arca Noë : S. Aug., XL, 334. — Botrus. Christus in cruce, botrus positus in vecte : S. Petr. Damian., CXLI, 786. — Crux Mariæ parata : Raban. Maur., CIX, 660. — Gedeon. Crux in Gedeone adumbrata : S. Petr. Damian., CXLI, 769. — Isaac. Crucem ferentis Christi figura fuit Isaac bajulus ligna : Rupert. abb., CLXVII, 429. — Jacob. Crux significatur per transpositionem manuum Jacob super Ephraim et Manasse. Rupert. abb., CLXVII, 548. — Juniperus sub quo fuit Elias, *ibid.*, 1245. — Lignum immisum in aquas ut dulces fierent : S. Augustin., XXXIV, 616; Raban. Maur., CIX, 1031. — Bene ligno fructifero comparatus est Dominus Christus propter crucem quam pro hominum salute suscepit : Cassiodor., LXX, 30. — Christus regnavit a ligno; non ab illo ligno paradisi, unde diabolus genus humanum videbatur tenere captivum; sed ab isto scilicet ligno unde libertas ejus extulit, in vita surrexit; in illo siquidem ligno mors transgressionis pependit; in isto fides confessionis emicuit; illud perduxit ad inferos, istud mittit ad cœlos : Raban. Maur., CIX, 560. — Moyses extendens manus : S. Augustin., XLII, 901. — Moyses quandiu manus tendebat Amalech audacia superba premebatur, præagens crucem beatissimæ passionis : Cassiodor., LXX, 939. — Palma : S. Gregor. Magnus, I, LXXIX, 536; Rupert. abb., CLXVIII, 947; Alanus de Insulis, CCX, 231. — Palus quo Jael transcendit cerebrum Sisaræ : Raban. Maur., CVIII, 1136. — Samsonis Columnæ : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 285. — Serpens. Serpens ligno suspensus typus et umbra Christi fuit pro salute nostra in cruce pendens : S. Ambros., XVII, 34. — Tabula Dei digito scripta, crucis typus : S. Petr. Damian., CXLI, 604. — Terebinthus. Crux Christi significabatur per terebinthum ubi Jacob sepelivit deos alienos, quia in carne Christi sepulta sunt nostra peccata : Rupert. abb., CLXVII, 501. — Tympanum Mariæ prophetisæ : S. Petr. Damian., CXLI, 1022. — Littera græca Thau (T) : S. Augustin., XXXIV, 404; Paschas Radbert., CXX, 1101; Rupert. abb., CLXVII, 1058. — Virga Aaron : S. Petr. Damian., CXLI, 730. — Virga Moysis : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 686; Wolbero abb., CXC, 1061. — Virga qua percussa est petra : Lanfranc. Cantuariensis, CL, 188; Petr. Lombard., CXI, 1617.

Crux significatur per duo ligna quæ colligebat vidua Sarepta : Rupert. abb., CLXVII, 1241. — Tauri cornua crucis extrema : Tertull., II, 346. — Brachia crucis dicuntur cornua : Raban. Maur., CXII, 903. — Crucis brachia sunt cornua in manibus Christi : Rupert. abb., CLXVII, 1618. — Crux habuit duo ligna, unum linguam Judæorum, alterum manum gentilium : Rupert. abb., CLXXII, 881. — Duo ligna crucis per genuinam percussionem petra

sint significata : S. Augustin., XXXV, 1612. — Signaculum crucis, cortex : Raban Maur., CXII, 904. — Signum Dei vivi, crucis est signum : Alcuin., C, 1129. — Vestitum crucis est clypeus : Raban. Maur., CXII, 895.

ARTICULUS III.

Allegoriae quæ ad beatam Mariam spectant.

ARCA Testamenti nihil aliud quam Mariam præfiguratur : S. Ambros., XXII, 689.

AROMATA. Aromaticis speciebus comparantur virtutes Mariæ : Alanus de Insulis, CCX, 82.

AURORA. Maria est auroræ similis : Alan., CX, 94.

CAPUT beatæ Mariæ Christus : Alanus de Insulis, CCX, 100.

CASTELLUM symbolum esse potest beatæ Mariæ Virginis : vener. Godefrid., CLXXXIV, 959.

CECUM REGNUM Mariæ fidei comparatur : S. Bernard., CLXXXIII, 120.

COLLUM non extantum significat humilitatem Mariæ : Rupert. abb., CLXVIII, 944. — Collum beatæ Mariæ obedientia ejus est : Alanus de Insulis, CCX, 60. — Doctrina est ejus, *ibid.*, 99.

COLUMBA. Columbæ proprietates beatæ Mariæ applicatur : Rupert. abb., CLXVIII, 884.

DIES Maria dies est sicut angelus Gabriel : Raban. Maur., CXII, 909.

EBUR. Ebori comparatum Mariæ corpus : Gueric., CLXXIV, 117.

FERMENTUM. Mariæ fides, fermentum : S. Bernard., CLXXXII, 801.

FONS signatus, uterus Virginis : S. Paschas. Radbert., CXX, 106. — Fons signatus a Spiritu sancto dicitur Maria lam corpore quamente : Rupert. abb., CLXVIII, 895.

FUNDAMENTUM. Maria est fundamentum fidei nostræ : vener. Godefrid., abb., CLXXIV, 1149.

FUNICULUS. Maria significatur per funiculum coecineum quod Raab ligavit in fenestra : Rupert. abb., CLXVIII, 887.

GUTTUR. Meditatio beatæ Mariæ gutturi comparatur : Alan., CCX, 101.

HIERUSALEM beatam Mariam designat : Alanus de Insulis, CCX, 202.

HORTUS conclusus, uterus Virginis : S. Paschas. Radbert., CXX, 106.

LABIA Virginis Mariæ significant illius doctrinam : Rupert. abb., CLXVIII, 884.

LECTULUS. Uterus Virginis Mariæ lectulus dicitur : Rupert. abb., CLXVIII, 858. — Lectulus Salomonis beatam Mariam præfiguravit : Alanus de Insulis, CCX, 75.

LIBANUS. Mariæ virginitas Libano comparata : Gilbert., CLXXXIV, 89.

LILIUM inter spinas, beata Virgo inter filias synagogæ : Wolbero abb., CXCIV, 1093. — Maria et Joseph, duo lilia : Rupert. abb., CLXVIII, 871.

MANNA. Maria est manna subtilis splendida, suavis et virgo, quæ velut cælitus veniens, cunctis ecclesiarum populis cibum dulciorem melle deflavit : S. Maximus Taurinensis., LVII, 550.

MARIA, Ager plenus : S. Bernard., CLXXXIV, 1074. — Aqueductus, *id.*, (CLXXXII, 439. — Aurora : Thomas Cisterciensis., CCVI, 124. — Aurora consurgens : Rupert. abb., CLXVIII, 936; S. Bernard., CLXXXIV, 896. — Castellum : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 32; S. Bernard., CLXXXIV, 1085. — Collis thuris : Alanus de Insulis, CX, 80. — Collum : Thomas Cisterciensis., CCVI, 122. — Columba dilecta : Alanus de Insulis, CCX, 93. — Columba mystica : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 37. — Domus divinarum sapientiæ : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 937; S. Bernard., CLXXXIII, 674. — Domus sapientiæ : Alanus de Insulis, CCX, 261. — Domus signi : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 290. — Electa ut sol : Alanus de Insulis, CCX, 94. — Fons : vener. Godefrid., CLXXIV, 1008; Alanus, CCX, 76. — Fons signatus : Alanus de Insulis, CCX, 93. — Fundamentum fidei nostræ : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1149. — Hortus aromaticum : Alanus de Insulis, CCX, 95. — Hortus conclusus, *ibid.*, 82. — Hortus deliciarum : S. Bernard., CLXXXIV, 856; Gueric. abb., CLXXXV, 119. — Hortus nucum : Alanus de Insulis, CX, 95. — Inventrix gratiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 415. — Lenticula : Thomas Cisterciensis., CCVI, 33. — Lilium inter spinas : S. Petr. Damian., CXLIV, 754; Alanus de Insulis, CCX, 247. — Luna : Thomas Cisterciensis., CCVI, 124. — Mater charitatis : S. Bernard., CLXXXIII, 922. — Mater gentium : Rupert. abb., CLXVIII, 950. — Medium terræ : S. Bernard., CLXXXIII, 527. — Misericordie regina, *id.*, CLXXXIV, 1059. — Mons : Rupert. abb., CLXVIII, 510. — Mons myrrhæ : Alanus de Insulis, CCX, 80. — Mutter foris : S. Bernard.,

CLXXXIII, 65. — Navicula : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 605. — Negotium saeculorum : S. Bernard., CLXXXIII, 527. — Oïra campi : Alanus de Insulis, CX, 247. — Plantatio rosæ in Jericho : Alanus de Insulis, CX, 247. — Plena gratia et scientia, *ibid.*, 87. — Porta cæli : S. Paschasius Radbert., CXX, 1010. — Porta celi maxime : Rupert. abb., CLXX, 70. — Porta Exultationis : S. Petrus Damian., CXLII, 753. — Porta Orestis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 905; Adamus Scot., CCVIII, 185. — Pulchra ut luna : Rupertus abb., CLXVIII, 86; Alanus de Insulis, CCX, 94. — Pulcherrima mulierum : Philippus, de Harveng, CCIII, 245. — Puteus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1008. — Puteus aquarum parissimæ : S. Bernard., CLXXXIV, 194. — Rubus incombustus : S. Bernard., CLXXXIII, 64, 452. — Sacramentum Scripturarum : Rupert. abb., CLXVIII, 899. — Sacramentum Spiritus sancti, *id.*, CLXX, 63. — Scala Jacob : Paschas. Radbert., CXX, 1010; vener. Godefrid., CLXXIV, 1011. — Secretorum Dei cuncta : S. Bernard., CLXXXIII, 857. — Soror et sponsa Christi : Alanus de Insulis, CX, 80, 81. — Stella : S. Petrus Damian., CXLIV, 719; Thomas Cisterciensis., CCVI, 124. — Stella Maria : S. Petr. Damian., CXLIV, 719; S. Bernard., CLXXXIII, 440. — Templum Domini : Rupert. abb., CLXX, 63. — Thalamus sanctitatis, *ibid.*, 67. — Thesaurus Dei : S. Bernard., CLXXXIII, 395. — Thronus Dei : Gueric. abb., CLXXXV, 189. — Thronus regius, *ibid.*, 117. — Triclinium divini consilii : Rupert., abb., CLXX, 67. — Turris David : Rupert. abb., CLXVIII, 888. — Vellus Gedeonis : S. Bernard., CLXXXIII, 64. — Vertex montium : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 47. — Virgo florida : S. Bernard., CLXXXIII, 62, 452. — Virgo ex qua Jesus flos prodiit : S. Bernard., CLXXXIII, 41. — Virgo et maritima : Gueric., CLXXXV, 117. — Virgula ex aromaticis myrrhæ et thuris : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 96.

Maria Virgo dicitur acies castrorum : Alanus de Insulis, CCX, 91, 94. — Arca Noe : *ibid.*, 91, 94. — Castellum : Raban. Maur., CXII, 885. — Civitas : Raban. Maur., CXII, 897; Alanus de Insulis, CX, 200. — Cæsum : S. Petr. Damian., CXCIV, 861. — Ferculum : Raban. Maur., CXII, 925. — Fissella : *id.*, *ibid.*, 929. — Virtutum Gazophylacium : Alanus de Insulis, CX, 55. — Hortus conclusus : Rupert. abb., CLXVIII, 896. — Jerusalem : Rupert. abb., CLXX, 905. — Alanus de Insulis : CCX, 91, 94. — Lana : Raban. Maur., CXII, 960. — Lilium : Alanus de Insulis, CCX, 61. — Mons : Raban. Maur., CXII, 1001. — Mons myrrhæ : Rupert. abb., CLXX, 205. — Mulier : Raban. Maur., CXII, 1002. — Ovum : Rupert. abb., CLXVIII, 1456. — Palatium : Alanus de Insulis, CCX, 55. — Cælestis regis Paradisus : Rupert. abb., CLXVI, 895. — Porta : Raban. Maur., CXII, 1031. — Porta cæli : Paschas. Radbert., CXX, 1010. — Porta sanctuariorum : Rupert., CLXVII, 1495. — Prophetismæ : *ibid.*, 1507. — Pulchra et beata, *id.*, CLXVIII, 851. — Regina angelorum, *id.*, (CLXX, 205. — Rubus : Raban. Maur., CXII, 1041. — Scala Jacob : S. Paschas. Radbert., CXX, 1010. — Sol : Raban. Maur., CXII, 1057. — Soror Christi : Alanus de Insulis, CCX, 107. — Speculum humilitatis : Rupert. abb., CLXX, 205. — Stella : Raban. Maur., CXII, 1052. — Summis : Alanus de Insulis, CX, 96. — Tabernaculum : Raban. Maur., CXII, 1062; Alanus de Insulis, CCX, 53. — Terra : Raban. Maur., CXII, 1065. — Templum : *ibid.*, 1064. — Thalamus : *ibid.*, 1065. — Turris : Rupert. abb., CLXX, 205. — Vellus : Raban. Maur., CXII, 1075. — Virga, *ibid.*, 1061; Richard. de S. Victore, CXCVI, 1031. — Virgula fœmi : Alanus, CCX, 74.

Maria Virgo comparatur arce Noe : S. Bernard., CLXXXIV, 1016, 1019. — Aurora : S. Petr. Damian., CXLIV, 719. — Campo : S. Bernard., CLXXXIII, 41; Wolbero abb., CXCIV, 1095. — Castello : Alanus de Insulis, CCX, 190, 201. — Ecclesiæ : Alanus, CCX, 60. — Jerusalem civitatis : *ibid.*, CCX, 190, 201. — Luna : S. Petr. Damian., CXLIV, 719. — Rubo ardenti : S. Bernard., CLXXXIV, 1017. — Soli : S. Petr. Damian., CXLIV, 720; vener. Godefrid., CLXXIV, 760; S. Bernard., CLXXXIII, 430. — Terræ : vener. Godefrid., CLXXIV, 748, 1007. — Tartari : Alanus, CX, 60. — Virgæ : Alanus, CX, 190. — Virgæ Jesse : S. Petr. Damian., CXLIV, 720. — Maria assimilatur palmæ : Alanus de Insulis, CCX, 101. — Maria Domina nostra simpliciter dicta : S. Bernard., CLXXXII, 210. — Maria fuit magistra apostolorum : Rupert. abb., CLXVIII, 916. — Mariæ nomen evoluit de thesauro divinitatis : S. Petr. Damian., CXLIV, 58. — Maria pariens est moraliter sapientia fructum sanctis pariens : Adam Scot., CXCVIII, 510. — Maria terribilis canonibus : S. Petr. Damian., CXLIV, 720. — Maria typum quemdam antichristi nostrarum gessit : S. Maximus Taurinensis.

rin., LVII, 269. — Maria animam fidelem denotat : vener. Godefrid., CLXXIV, 658. — Maria designat congregationem religiosam : Adam. Scot., CXCVIII, 335. — Maria rationem, Joseph conscientiam moraliter designant; *ibid.*, 367.

MONILE beatæ Mariæ obedientia Christi est : Alanus de Insulis, CCX, 60.

MONS beatam Virginem Mariam notat : vener. Godefrid., CLXXIV, 1091.

MULIERES in libro Generationis recensitæ figura Mariæ fuerunt : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1022.

NARDUS carnem beatæ Mariæ designat, item et famam : Alanus de Insulis, CCX, 61.

OCULI beatæ Mariæ sunt vita activa et contemplativa : *ibid.*, CCX, 99.

ODOR Mariæ bonus odor Christus, Christus Evæ vero malus : Rupert. abb., CLXVIII, 854.

PARADISUS. Uterus Mariæ Virginis Paradisus : S. Bernard., CLXXXIV, 837.

PARVULA dicitur Maria et ubera non habens : Alan., CCX, 107.

PELLIS. Mariæ pulchritudo similis pellibus Salomonis : Rupert. abb., CLXVIII, 846.

PETRA. Maria petra recte dicta : Gueric., CLXXXV, 119.

PLUVIA symbolum humilitatis et castitatis beatæ Mariæ Virginis : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1006.

POI.CS. Maria per polum figuratur : Alan., CCX, 201.

PORTA est Maria quæ clausa ante ingressum principis, id est Christi, semper existit, et post egressum ejus clausa in ævum permansit : S. Ambros., XVII, 948. — Porta uterum beatæ Mariæ Virginis designat : Raban. Maur., CXI, 383. — Porta fuit soli Deo pervia : Alan., CCX, 85.

ROS conceptio Mariæ de Spiritu sancto, significatur per rorem jacentem in solitudine : Rupert. abb., CLXVIII, 1328.

ROSA. Eva spina, Maria rosa : S. Bernard., CLXXXIV, 1090.

RUBUS, Mariæ Virginis præfiguratio : S. Eucher., I, 741; Raban. Maur., CXI, 513.

TEMPLUM. Maria templum est quoddam nobis immorandum : Adam Scot., CXCVIII, 367.

TERRA. Maria terra datur fructum benedictionis : Vigilius Tapsens., LXII, 115.

THALAMUS, uterum sanctæ Mariæ Virginis significat : Raban. Maur., CXI, 399; Garner. de S. Victore, CXIII, 413.

UBERA duo Mariæ sunt virginitas et fecunditas quasi duo hinculi gemelli : Rupert. abb., CLXVIII, 889. — Utera beatæ Mariæ sunt humilitas et virginitas : Alanus de Insulis, CCX, 107. Charitas per ubera beatæ Mariæ designatur : CCX, 79. Utera beatæ Mariæ carnem et animam designant; *ibid.*, 98.

UTERUS Mariæ Virginis desertum nuncupatur : Raban. Maur., CXII, 909.

VELLUS est Maria de cujus fructu salutaria populus vestimenta texuntur : S. Ambros., XVII, 614. — Mariæ Virginis uterus vellus Gedeonis : Petr. Lombard., CXCI, 661.

VIRGA. Maria virga Aaron : S. Petr. Damian., CXLIIV, 721, 760. — Maria figurata est per virgam Aaron : S. Bruno Astensis, CLXV, 863. — Virga ex radice, Maria ex David : Tertull., II, 788. — Maria Virgo Jasselsæ radice virga : S. Maxim. Taurin., LVII, 510; Vigilius Tapsens., LXII, 112, 113. — Maria Virga, hoc Christus : S. Ambros., XV, 1561; S. August., XL, 698; Rupert. abb., CLXVIII, 1454; Vener. Hildebert. Ceosman., CLXXI, 592; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 826, 827.

VIRGO et stella maris gratiæ divini typus : Adam. Scot., CXCVIII, 251.

VITIS fructificans est humilitas beatæ Virginis : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 969.

VITTA coccinea verba beatæ Mariæ significat : Alanus, CCX, 78.

ARTICULUS IV.

Allegoria quæ ad angelos spectant.

ANGELI dicuntur abies : Raban. Maur., CXII, 853. — Amica : Raban. Maur., CXII, 858. — Amicus : Raban. Maur., CXII, 857. — Aqua : S. Eucher. Lugdun., I, 742; S. Gregor. Magnus, LXVI, 947; Raban. Maur., CXII, 860; Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Astra : Raban. Maur., CXII, 867. — Astra matulina : S. Gregor. Mag., LXVI, 467. — Aurum : *ibid.*, LXVI, 80. — Capilli : S. Eucher. Lugdun., I, 709; Raban. Maur., CXII, 881. — Caprea : S. Bernard., CLXXXIII, 1031. — Cardines : Raban. Maur., CXII, 888. — Castra : Raban. Maur.,

CXII, 889. — Cedri : S. Bruno Herbigol., CXII, 161. — Cervi camporum : S. Bernard., CLXXXIII, 1031. — Cherub. : Raban. Maur., CXII, 891. — Cælum : S. Augustin., XXXII, 850, 853; XXXV, 252, 258; XXXVII, 1718; S. Gregor. Mag., LXVI, 438; Garner. de S. Victore, CXIII, 30; Adamus Scotus, CXVIII, 278, 787. — Cognati nostri : vener. Godefrid. : CLXXIV, 897. — Columna : Raban. Maur., CXII, 899. — Columnæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 411. — Columnæ celi : S. Gregor. Mag., LXVI, 50. — Consiliarii : Raban. Maur., CXII, 901. — Consules : S. Gregorius Mag., LXV, 666; LXVI, 19; Garner. de S. Victore, CXIII, 151. — Crystallum : Garner. de S. Victore, CXIII, 354. — Custodes Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 1156. — Decor : S. Gregor. Mag., LXVI, 659. — Denarius, Garner. de S. Victore, CXIII, 452. — Dies *ibid.*, 370. — Dragma : Raban. Maur., CXII, 906. — Ethera, *ibid.*, 917. — Filii Dei : S. Gregor. Mag., LXV, 656; Rupert. abb., CLXVIII, 969. — Firmamentum : Raban. Maur., CXII, 929. — Fortes : Rupert. abb., CLXVIII, 353. — Fratres nostri : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1159. — Lapis : Garner. de S. Victore, CXIII, 350. — Lignum : Raban. Maur., CXII, 985. — Lilium : S. Eucher., I, 742. — Lux : Raban. Maur., CXII, 989; Vener. Godefrid., CLXXIV, 404. — Menses : Raban. Maur., CXII, 997. — Messores : Raban. Maur., CXII, 999. — Milites : S. Gregor. Mag., LXVI, 20; Raban. Maur., CXII, 999. — Ministri divini voluntatis : S. Bruno Herbigolens., CXII, 141. — Montes : S. Hilar., IX, 653, 682; S. August., XXXVII, 1141, 1149, 1660; Raban. Maur., CXII, 1001; S. Bruno Carthus., CLII, 1119; S. Bernard., CLXXXIII, 1035; Garner. de S. Victore, CXIII, 252. — Nebulæ : S. Eucher., I, 759. — Obrvum : S. Gregor. Mag., LXVI, 80; Raban. Maur., CXII, 1109; Garner. de S. Victore, CXIII, 306. — Ornamentum Dei : S. Gregor. Mag., LXVI, 659. — Ovis : Raban. Maur., CXII, 1015; Oves : S. Bernard., CLXXXIII, 1035. — Petræ : Raban. Maur., CXII, 1028; Garner. de S. Victore, CXIII, 519. — Platani : Raban. Maur., CXII, 1020; Garner. de S. Victore, CXIII, 337. — Plateæ : Raban. Maur., CXII, 1020. — Virtutum præsides : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1120. — Principes : Raban. Maur., CXII, 1029. — Principes gentium : S. Gregor. Mag., LXVI, 19. — Protectores nostri : vener. Godefrid., CLXXIV, 897. — Reges : Raban. Maur., CXII, 1037; Rupert., CLXVIII, 969; Garner. de S. Victore, CXIII, 147. — Rupes : Raban. Maur., CXII, 1041. — Sacerdotes Domini : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 405. — Sal : Raban. Maur., CXII, 1045. — Sapphirus : Garner. de S. Victore, CXIII, 333. — Saxa : Raban. Maur., CXII, 1047. — Sedes Dei : S. Eucher. Lugdun., I, 759; S. Bruno Herbigol., CXII, 193. — Senatores : Raban. Maur., CXII, 1049. — Servi, *ibid.*, CXII, 1051. — Signaculum Dei : Alanus de Insulis, CCX, 247. — Silices : Raban. Maur., CXII, 1054. — Silices prærupti : S. Gregor. Mag., LXVI, 628. — Solium Dei : Raban. Maur., CXII, 1054; S. Bernard., CLXXXIII, 355. — Sorores nostræ : vener. Godefrid., CLXXIV, 617, 618. — Stellæ : Raban. Maur., CXII, 1052. — Tabernaculum : Raban. Maur., CXII, 1062. — Templum : *ibid.*, 1063. — Throni : S. Eucher. Lugdun., I, 759. — Vestimentum Dei : Rupert. abb., CLVII, 212. — Vicini nostri : vener. Godefrid., CLXXIV, 897. — Vigiles : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vir : Garner. de S. Victore, CXIII, 157. — Virtutes : Raban. Maur., CXII, 1081.

Angeli significant Deum excelsum : Rupert. abb., CLXVIII, 658. — Fidem : *ibid.*, 778. — Angeli portant orbem : *ibid.*, 1006. — Significantur per abyssum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1013; per altare : *ibid.*, 1091. — Angeli ventis comparantur : S. Bruno Carthus., CLII, 1348. — Angeli custodes dicuntur ligna cedrina : S. Bernard., CLXXXIV, 450. — Angelorum nomine designatur ipse chorus angelicus : S. Eucher. Lugdun., I, 759.

AQUÆ in cælo dicuntur angelorum agmina, quibus celi superiora teguntur : S. Gregor. Mag., LXVI, 967. AURUM dicitur sapientia primi angeli : Raban. Maur., CXII, 870.

CAPILLI. Per capillos capitis sanctos angelos seu virtuosos electos typice accipere debemus : S. Eucher. Lugdun., I, 709.

COELUM est intellectus angelorum, cætes supernorum spirituum, angeli : Raban. Maur., CXII, 891. — Angelicus intellectus cælum quoddam est : Adam. Scot., CXVIII, 278, 787.

ÆS. Fortitudo angelorum æs dicitur : Raban. Maur., CXII, 918.

EXERCITUS. Angelorum multitudo exercitus.

FIRMAMENTUM, confirmatio angelicæ naturæ post ruinam malorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 36.

LILIUM, angelus, candore justitiæ : S. Eucher., I, 742.

MENSES, Ordines angelorum, menses : Raban. Maur., CXII, 997.

MONTES accipere possumus angelica ministeria et eorum virtutes et potestates quarum ministerio nobis in sublimia præstat ascensus : S. Hilar., IX, 635. Montes in circuitu nostro angelorum sunt munitiones quæ nos de'endunt, *ibid.*, 652. — Montis nomine angelorum celsitudo significatur : S. August., XXXVII, 1131, 1112. — Montes in circuitu Jerusalem sunt angeli, *ibid.*, 1650.

NOVEM nomina lapidum hæc hic novem sunt ordines angelorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1230. — Novenarius numerus, novem ordines angelorum : Garner., CXIII, 430.

SAPPHIRUS, Claritas angelorum sapphirus : Raban. Maur., CXII, 1011.

SEPLIS, Angelorum custodia seplis, *ibid.*, 1049.

SHINACULUM est primus angelus, *ibid.*, 1053.

TEMPLUM capacitas intellectus angelici et humani, *ibid.*, 1063.

ARTICULUS V.

Allegoria quæ ad spiritus malignos spectant.

ABYSSUS, astutia diaboli : Garner. de S. Victore, CXIII, 281.

ÆGYPTUS, Quia Ægypti nomine accipitur nisi a eorum sedibus lapsa multitudo? Et quid in Pharaone Ægypti rege, nisi ipse tenebrarum auctor diabolus? S. Gregor. Mag., LXXIX, 187.

ALIENUS, Demones dicuntur alieni : Raban. Maur., CXII, 857.

ALIFUS, suggestio diaboli, *ibid.*, 856.

AMALECITAS, figura malignorum spirituum : vener. Godefrid., CLXXIV, 299.

AMMON, Populus meroris seu Ammon diabolus et angeli ejus non inconvenienter intelliguntur : Raban. Maur., CVIII, 1187.

ANGELUS, spiritus malignus, *id.*, CXII, 851.

ANIMA, voluntas diaboli, *ibid.*, 852.

AQUILA, In Scriptura sacra vocabulo aquila maligni spiritus raptores animarum et insidiatore accipiuntur, *id.*, CX, 694; CXII, 862.

AQUILO, Diabolus et angeli ejus per figuram in aquilone ponuntur sicut Christus in austro : S. August., XXXIII, 561. — Diabolus et compositate ejus angeli mai nuncupantur aquilo : S. Eucher., I, 739. — Aquilonis nomine appellari diabolus solet, qui ut torporis frigore gentium corda constringit : S. Gregor. Mag., LXXVI, 26, 798, 939; LXXIX, 515. — Diabolus venit ab aquilone et est princeps opprobrii nostri : Rupert. abb., CLXVIII, 231. — Aquilonis latera, diabolus et gens : S. Bruno Carthus., CLII, 842.

ARMA, nequitia diaboli : Raban. Maur., CXII, 861. — Frangere diaboli : Garner. de S. Victore, CXIII, 318.

ASPES, spiritus maligni : Raban. Maur., CXII, 868. — Oculi saviitæ diaboli, *ibid.*. — Suggestiones diaboli, *ibid.*

ASSUR idem est ac diabolus, pro eo quod multos ad culpam pertrahit, cum cuncta sua multitudo ad inferni claustra descendit : S. Gregor. Mag., LXXV, 916.

AVIS, spiritus maligni : Raban. Maur., LXXV, 872.

BABYLONIA est civitas diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1510.

BELLUM, tentatio diaboli ; resistens adversarius ; suggestio adversarii ; ipse malignus : Raban. Maur., CXII, 871.

BESTIÆ terre sunt maligni spiritus, *ibid.*, 875; Rupert. abb., CLXVIII, 991, 1182.

BRANCHIA, potestas diaboli : Raban. Maur., CXII, 874.

CARTILAGO, membra diaboli, *ibid.*, 887.

CATULI, demones, *ibid.*, 889.

CETUS vel evathan diabolum præfiguratur : S. Gregor. Mag., LXXV, 644, 821.

CHANANEUS, Diabolus significatur per Chananeum pugnantem cum Israel : Rupert. abb., CLXVII, 873.

CIVES, demones : Raban. Maur., CXII, 878.

CLAMOR, violenta tentatio diaboli, *ibid.*, 881.

CLYPEUS, Repugnatio diaboli, clypeus : Garner., CXIII, 521.

COLLIS est diabolus ob superbiam derelictus : S. Bernard., CLXXXIII, 1058.

COR, calliditas diaboli : Raban. Maur., CXII, 902.

CORVUS est symbolum diaboli : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 233.

CUBILE, quies diaboli : Raban. Maur., CXII, 904.

CUSTODES, spiritus maligni, *ibid.*, 905.

DEMONES merito figurantur a porcis : S. Petr. Chrysol., LII, 198. — Demones tempestatis nomine signatur : S. Bruno Carthusian., CLII, 854. Demones dicuntur calumniatores, *ibid.*, 991. — Demones per dracones significantur, *ibid.*, 1613.

DENTES, persecutiones demonum : Raban. Maur., CXII, 907.

DESERTUM, demones, *ibid.*, 909. — Maligni spiritus dicuntur desertum : Garner. de S. Victore, CXIII, 308.

DIABOLUS accusator in Iudicio : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 871. — Adversarius, *ibid.*, 268; Raban. Maur., CXII, 872. — Angelus, *ibid.*, 851. — Aper singularis : S. Bruno Her. Ipol., CXII, 506. — Aquilo : Raban. Maur., CXII, 860; S. Bruno Carthus., CLII, 842. — Pars aquilonaria : S. Eucher. Lugdun., I, 741. — Armatus : Raban. Maur., CXII, 863; Rupert. abb., CLXVIII, 988. — Ascensor : Raban. Maur., CXII, 867. — Aspis, *ibid.*, 868; S. Bruno Heripol., CXII, 340. — Auctor scandalorum : S. Bernard., CLXXXII, 202. — Avis : Raban. Maur., CXII, 872. — Nocturna avis, oculus vigiliarum et amathema : Wollherabb., CXCV, 1139.

— Basiliscus : Raban. Maur., CXII, 874; S. Bruno Heripol., CXII, 340. — Bechemot : Raban. Maur., CXII, 875. — Bestia, *ibid.*. — Bos, *ibid.*, 877. — Cadaver, *ibid.*, 878. — Calligo, *ibid.*, 879. — Calumniator, *ibid.*, 880; S. Bruno Heripol., CXII, 480. — Caput : Raban. Maur., CXII, 884. — Caput impiorum : Euypp. abb., LXII, 971; Rupert., CLXVIII, 611. — Caput et initium totius iniquitatis : S. Petr. Dam., CXI, IV, 279. — Caput et princeps omnium malorum : S. Agobard., CIV, 153. — Catulus : Raban. Maur., CXII, 888. — Celus : S. Gregor. Mag., LXXV, 824; Raban. Maur., CXII, 895. — Collis ob superbiam derelictus : S. Bernard., CLXXXIII, 1058. — Coluber : Raban. Maur., CXII, 900. — Damascus, *ibid.*, 906. — Damula, *ibid.*, 906. — Draco : S. Eucher. I, 754; Raban. Maur., CXII, 843; S. Bruno Heripol., CXII, 74, 340, 375; Rupert. abb., CLXVII, 1785. — Draco in insidiis : S. Augustin., XXXV, 879; XXXVI, 458, 861; XXXVII, 1168. — Draco inimicus Ecc. est, *ibid.*, 1381. — Edom : Raban. Maur., CXII, 915. — Exactor, *ibid.*, 918; Rupert. abb., CLXVIII, 980. — Exactor pessime hereditatis : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268. — Faber : Raban. Maur., CXII, 919. — Faber suffragans persecutiones in servos Dei. Rupert. abb., CLXVII, 1540. — Fortis : Raban. Maur., CXII, 931. — Giza, *ibid.*, 916. — Homo : S. Eucher. Lugdun., I, 751. — Horribilis : S. Gregor. Mag., LXXV, 1097. — Hostis antiquus, *id.*, LXXVI, 661. — Hostis hominis : S. Bernard., CLXXXIII, 1178. — Hyæna : Raban. Maur., CXII, 934. — Iacus, *ibid.*, 970. — Infernus, *ibid.*, 970. — Superbia institutor : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268. — Inventor mortis, *ibid.*. — Inventor et causa omnis mali : S. Agobard., CIV, 208. — Lapis : Raban. Maur., CXII, 980. — Lapis caliginis : Rupert. abb., CLXIX, 1235. — Laqueus venantium : S. Bruno Carthus., CLII, 1122. — Iatro : S. Gregor. Mag., LXXV, 1063; S. Petr. Dam., CXLIV, 761. — Leo : S. August., XXXV, 879; XXXVIII, 1209; S. Bruno Heripol., CXII, 74, 340, 375; Rupert. abb., CLXVII, 1753; S. Bernard., CLXXXIII, 1057. — Leo in impetu, draco in insidiis : S. August., XXXVI, 458, 867; XXXVII, 1168. — Leo et formica : S. Gregor. Mag., LXXV, 702. — Leviathan : Raban. Maur., CXII, 985. — Lucifer, *ibid.*, 989. — Lupus : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 519. — Malleus : Cassiodor., LXX, 690; Raban. Maur., CXII, 997. — Malus celestis Opificis : S. Bernard., CLXXXIII, 485. — Milvus : Raban. Maur., CXII, 999. — Moab, *ibid.*, 1000. — Mons, *id.*, CXI, 359. — Mons qui se misit in cor Jude : S. Ambros., XIV, 1137. — Mors : Raban. Maur., CXII, 1002. — Morus, *ibid.*, 1002. — Nebulo : S. Augustin., XXXII, 1698. — Nox : Rab. Maur. CXII, 1007. Pater, *ibid.*, 1023. — Pater mendacii : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 267. — Perdix : Raban. Maur., CXII, 1027. — Pirata : S. Augustin., XXXII, 1619. — Piscis : Raban. Maur., CXII, 1030. — Plumbum, *ibid.*, 1651. — Porta mortis, *id.*, CXI, 383. — Praepositus mortis : S. August., XXXVI, 225. — Princeps : Raban. Maur., CXII, 1029. — Princeps carceris : Rupert., CLXVII, 522. — Princeps opprobrii nostri, *id.*, CLXIII, 231. — Princeps superbiorum : S. Bernard., CLXXXIII, 857. — Princeps voluptatum sæculi : vener. Godefrid., CLXXIV, 61, 65. — Rex : Raban. Maur., CXII, 1088. — Rex ævissimus : S. Ambros., XIV, 1114. — Rex vitiorum : Euypp. abb., LXII, 852. — Serpens : S. Eucher. Lugdun., I, 754. — Serpens, *ibid.*; Raban. Maur., CXII, 1031. — Serra, *ibid.*. — Servus, *ibid.*. — Spiritus, *ibid.*, 1036. — Superbus, *ibid.*, 1061. — Umbra mortis : Cassiodor., LXX, 169. — Vectis : Raban. Maur., CXII, 1075. — Vectis qui ad necem percussit : S. Gregorius Mag., LXXV, 688. — Ventus : Raban. Maur., CXII, 1074. — Vipera : S. Eucher., I, 751. — Vir, *ibid.*; Raban. Maur., CXII, 1080. — Vitulus, *ibid.*, 1082. — Vulpis : S. Petr. Damian., CXI, IV, 511.

Diabolus dicitur Adhæmentum : Rupert., CLXVII, 1651.

—Alienus qui a regno Domini extraneus: Cassiodor., LXX, 783. — Aper: S. Eucher., L, 748. — Antichristus: S. Victor. Bruno Heribopol., CXLII, 306. — Aquila: Garner. de S. CXCHII, 69. — Aquilo: S. Bruno Heribopol., CXLII, 806; Garner. de S. Victor., CXCHII, 59. — Aspis dum occulte percussit, basiliscus cum palam venena disseminat: Cassiodor., LXX, 634. — Assur: S. Bruno Carthusian., CLII, 1079. — Avis: Garner. de S. Victor., CXCHII, 65. — Baculus: Raban. Maur., CXII, 875. — Basiliscus cum palam venena disseminat: Cassiodor., LXX, 634. — Bestia: S. Eucher., L, 718; S. Gregor. Mag., LXXVI, 428, 581, 670. — Bos in membris suis, id est hereticis: Raban. Maur., CX, 201, 208. — Calumniator: Cassiodor., LXX, 508. — Canis: S. Eucher. Lugdun., L, 752. — Captivitas: Euypp. abb., L, 121, 925. — Corvus: S. Eucher. Lugdun., L, 748 — Dies, *ibid.*, 761. — Draco: Rupert. abb., CLXIX, 1277. — Draco cum negligentes impia voracitate degluttit: Cassiodor., LXX, 634. — Draco dicitur propter venenum quod ex primæ mulieris pestiferis suasionibus inspiravit, *ibid.*, 739. — Extractor cuius vox est tentatio misera suggestio: S. Gregor. Mag. LXX, 676; LXXVI, 533, 563, 1297. — Falsus argumentarius: Gillebert., CLXXXIV, 90. — Fenerator: Cassiodor., LXX, 785. — Fur: Rupert. abb., CLXVIII, 1412. — Homo: Garner. de S. Victor., CXCHII, 153. — Homo in quantum peccatis maculatus: Cassiodor. LXX, 156. — Homo non propter naturam sed propter culpam et infirmitatem: Raban. Maur., CXII, 957. — Homo malus: Cassiodor., LXX, 994. — Hostis hominis: S. Paulin. Nolan., 294. — Leo: Euypp. abb., LXII, 846; S. Gregor. Mag., LXXV, 700; Rupert. abb., CLXVII, 290. — Leo dum persequitur innocentes: Cassiodor., LXX, 634. — Lupus: S. Eucher. Lugd., L, 748. — Mendacium: Rupert. abb., CLXVIII, 790. — Miles: Cassiodor., LXX, 351. — Milvus: Garn. de S. Vict., CXCHII, 82. — Mors: S. August., XXXVI, 556; S. Greg. Mag., LXXVI, 97. — Morsa: S. Eucher., L, 748. — Nox: Garner. de S. Victor., CXCHII, 576. — Ostia tenebrosa: S. Gregor. Mag. LXXVI, 489. — Pardus: S. Eucher. Lugdun., L, 748. — Perditio: S. Gregor. Mag., LXXVI, 97. — Perdix: S. Eucher., L, 748. — Porta mortis: S. Gregor. Mag., LXXVI, 490. — Rana: S. Eucher. Lugdun., L, 752. — Rex: Garner. de S. Victor., CXCHII, 147. — Rex stultus: Alcuin., C, 687. — Serpens: S. Gregor. Mag., LXXV, 645; Alcuin., C, 709. — Serpens antiquus: S. Paulin. Nolan., LXI, 259, 471. — Job tentator: S. Hilar., X, 725. — Ursus: S. Eucher., L, 718. — Ventus urens: S. Gregor. Mag., LXXVI, 51, 406, 814. — Vir: Garner. de S. Victor., CXCHII, 157. — Volucris coeli: S. Gregor. Mag., LXXVI, 98. — Vulpes: S. Eucher. Lugdun., L, 752; S. Gregor. Mag., LXXVI, 96.

Diabolus vocatur aspis: Garner. de S. Victor., CXCHII, 129. — Behemot, *ibid.*, 123. — B. g. is, *ibid.*, 106. — Bos, *ibid.*, 91. — Coluber: S. Hieronym., XXV, 103; Garner. de S. Victor., CXCHII, 126. — Coluber tortuosus: S. Gregor. Mag., LXXVI, 33. — Dies et nox, *ibid.*, 611. — Draco: Garner. de S. Victor., CXCHII, 124. — Leo: S. Hieronym., XXV, 1032; S. Gregor. Mag., LXXVI, 36, 646; Garner. de S. Victor., CXCHII, 108. — Lupus, *ibid.*, 115. — Myrmiceleon: S. Gregor. Mag., LXXVI, 36, 616. — Nox: S. Gregor. Mag., LXXV, 641. — Nox solitaria, *ibid.*, 614. — Regulus: Garner. de S. Victor., CXCHII, 137. — Securus: S. Hieron., XXXV, 157. — Serpens: Garner. de S. Victor., CXCHII, 121. — Serra: S. Hieron., XXIV, 157. — Tigris: S. Gregor. Mag., LXXVI, 36, 646; Garner. de S. Victor., CXCHII, 115. — Ursus: S. Hieronym., XXV, 1032. — Virga: S. Hieronym., XXIV, 157. — Designatur nomine Behemoth. S. Gregor. Mag., LXXVI, 691. — Nomine Pharaonis, *id.*, LXXIX, 187. — Nomine Philistim, *ibid.*, 203.

Significatur nomine aquile: S. Bruno Carthusian., CLII, 1181. — Nomine aquilonis: S. Gregor. Mag., LXXV, 832. — Nomine bestie: vener. Guibert. abb., CLVI, 301. — Nomine fortis et potens: S. August., XXXVI, 695, 910. — Nomine mortis et inferni, *id.*, LXI, 681; Alcuin., C, 451.

Diabolus figuratur, vel significatur per Ægypti regem: Rupert., CLXX, 73. — Per Ammon: Raban. Maur., CVIII, 1187. — Aquilam: S. Bruno Carthusian., CLII, 1181. — Aquilonem: S. August. XXXVI, 531; Euypp. abb., LXII, 849; Wolbero abb., CXCIV, 1175; Alanus de Insulis, CCX, 85. — Ascensorem equi: Rupert., CLXVII, 645. — Assur: S. Petr. Damian., CXIV, 1169; Rupert. abb., CLXVIII, 233, 670; CLXIX, 1365. — Babylonis regem: Rupert. abb., CLXVII, 1500. — Cetum vel Leviathan: S. Gregor. Mag., LXXV, 614, 821. — Chaldeos: Rupert., CLXVIII, 973. — Chanaanum pugnantem cum Israel, *id.*, CLXVII, 875. — Goliath: S. August. XXXVI, 303. — Herodem: Raban. Maur., CXII, 961. — Leonem: vener. Godfrid. abb., CLXXIV,

1086, 1097, 1101; Rupert. abb., CLXVIII, 983. — Leviathan: S. Gregor. Mag., LXXV, 641, 824; vener. Godfrid., CLXXIV, 1102. — Lupum: Raban. Maur., CXI, 233. — Montes et colles: ven. Godfrid. abb., CLXXIV, 49. — Montes Gelboe: S. Bernard, CLXXXIII, 1039. — Nemrod: Rupert. abb., CLXVII, 366. — Perdicem: Raban. Maur., CXI, 249. — Pharaonem: S. Bruno Carthusian., CLII, 1549; Rupert. abb., CLXVII, 569. — Piscem: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 1102. — Reptilia: S. Bruno Carthusian., CLII, 1186. — Seon: S. Gregor. Mag., LXXIX, 212; S. Petr. Damian., CXLV, 1040. — Sisara: Rupert., CLXVIII, 1031. — Syrie regem, *ibid.*, 1263. — Vulpem: Raban. Maur., CXI, 223.

Diabolus comparatur feris quoniam humanis semper delectatur exitiis: Cassiodor., LXX, 163; S. Bruno Heribopol., CXLII, 110. — Ollæ quæ carnes susceptas decoquit: Cassiodor. LXX, 779. — Perdici: S. Petr. Damian., CXLIV, 718.

DIES. Diabolus sive angelus apostata dies dicitur; imitatio diaboli umbræ: S. Eucher. Lugdun., L, 741.

ETHAN Hebræa lingua fortis interpretatur, quod diabolus significat: Cassiodor., LXX, 533, 628.

EXERCITUS catus daemonum: Raban. Maur., CXII, 916. FEL est persuasio demonum, *ibid.*, 923.

FILII diaboli peccatores: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 210. — Filii alieni, diaboli sunt: S. Bruno Heribopolens., CXLII, 193.

FLAMMA, instigatio diaboli. Raban. Maur., CXII, 921. FLUVIUS. Doctrina diaboli, fluvius: Garner. de S. Victor., CXCHII, 291.

FOSSA dicitur damnatio diaboli. Raban. Maur. CX, 409.

FUMUS tentatio diaboli: *id.*, CXII, 933. FUNDAMENTUM, occulta diaboli: *ibid.*, 933.

FURES, spiritus maligni: *ibid.*, 937. GLADIUS, spiritus maligni: *ibid.*, 942; Garner. de S. Victor., CXCHII, 332.

GENS longinqua significat diabolus: Rupert., CLXVIII, 249.

HAMUS in malam partem pro diabolo accipitur. Raban. Maur., CXI, 240.

HORRIBILES sunt demones: *ibid.*, CXII, 938. HOSTES nostri diabolus et angeli ejus: S. Agobard, CIV, 275.

IMPIUS, hostis antiquus: Raban. Maur., CXII, 970. INIQUUS. Diabolus maxime iniquus et dolosus: S. Bruno Heribopol., CXLII, 180.

LAPIS diabolus qui durus est per impenitentiam et ponderosus per iniquitatem: Raban. Maur., CXII, 980.

LARVÆ sunt demones: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 486.

LATRONES sunt maligni spiritus: Raban. Maur., CXII, 983.

LEO. Diabolus tentator figuratur in leone insatiabili: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 1086, 1097, 1101. — Demones dicuntur leones: Alanus de Insulis, CCX, 80.

MANUS, tentatio diaboli: Raban. Maur., CXII, 994. MAXILLA, malitia diaboli, *ibid.*, 997.

MONTES a Christo obtriti diabolus cum suis significat: S. Hilar., LX, 418. Montes, spiritus maligni: Raban. Maur., CXII, 1001. Diabolus significatur per montes et colles: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 49. Diabolus per montes Gelboe designatus: S. Bernard, CLXXXIII, 1039.

NARES, instigatio diaboli: Raban. Maur., CXII, 1001; Garner. de S. Victor., CXCHII, 171.

NERVI, machinamenta diaboli: Raban. Maur., CXII, 1005.

NOCENDI cupidus semper diabolus: S. Agobard., CIV, 182, 184.

NOVACULA. Diabolus novacula pestiferæ sectionis; S. Paulin. Nolan., LXI, 261. — Novacula appellatur merentur subiles demonis suggestiones: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 409.

OCULI, consiliarii diaboli: Raban. Maur., CXII, 1010. OLLA, malitia diaboli, *ibid.*, 1011.

OS, calliditas diaboli, *ibid.*, 1013. OSTIA, spiritus maligni, *ibid.*, 1014.

OVA, consilia demonum, *ibid.*, 1015. PANNI diaboli pompæ sunt sæculi: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268.

PERDIX, avis dolosa atque immunda significat diabolus: Raban. Maur., CXI, 249.

PILOSI sunt immundi spiritus, *id.*, CXII, 1027. PORCI, immundi spiritus, *ibid.*, 1032. — Porci, malignorum spirituum symbolum: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 296.

PORTÆ mortis sunt diaboli: S. Bruno Heribopolens.,

CXLII, 71. — Potestates adversæ dicuntur porta: Garber. de S. Victore, CXIII, 402.

RANÆ sunt demones et spiritus demoniorum: Raban. Maur., CXI, 229.

REPTILIA sunt immundi spiritus, id., CXI, 1039.

REGIUS, sævitia diaboli, id., CXII, 1041. — Suggestio diaboli, *ibid.*

SABÆI. Demones signantur per Sabæos: Rupert., CLXVIII, 971.

SÆCULI huius motus atque fluctus undantis maris ætibus comparati sunt dominantis diaboli incolatus, secundum prophetiam et allegoricam intelligentiam: S. Hil., IX, 316.

SAGITTÆ dicuntur diaboli: S. Bernard., CLXXXIV, 502.

SCORPIONES, demones: Raban. Maur., CXII, 1060.

SECURIS. Diabolus in Scripturis et prophetis vocatur securis et serra et virga: S. Hieronym., XXIV, 137.

SINISTRA, reprobi angelii: Raban. Maur., CXII, 1053.

TIGRIS significat astutiam diaboli, diabolum ipsum: *ibid.*, CXI, 219.

UMBRA. Imitatio diaboli, umbra: Garber. de S. Victore, CXIII, 582.

VIPERA. tentatio diaboli: Raban. Maur., CXII, 1079.

VITULUS ille quem Moyses confregit, est corpus diaboli: S. Petr. Damian., CXIV, 1026.

VOLUCRES maligni spiritus: Raban. Maur., CXII, 1035. — Volucres celi significant demones: Rupert. abb., CLXVIII, 80, 1468; S. Paschas Radbert., CXX, 857.

VOX, suggestio hostis: Raban. Maur., CXII, 1083.

VULPES, spiritus maligni, *ibid.*, CXII, 1084; Rupert. abb., CLXVII, 1182. — Nomine vulpium demones significantur: S. Hil., IX, 406. — Vulpes mystice diabolum dolosum significat: Raban. Maur., CXI, 225.

— Diabolus vulpis est species: S. Petr. Damian., CXIV, 511. — Demones dicuntur vulpes propter malitiam, volucres vero propter elationem: Rupert. abb., CLXVIII, 1468.

ARTICULUS VI.

Allegoriæ quæ ad Ecclesiam spectant.

ACERVUS. Venter Ecclesiæ comparatur acervo tritici: Cassiodor., LXX, 1094. — Tritici acervus multitudinem fidelium significat: Wolbero abb., CXCV, 1230.

ÆDIFICATIO tabernaculi et templi, unam eandemque Christi Ecclesiam designat: vener. Beda, XCI, 757.

ÆGYPTII ab Hebræis suis divitiis spoliati sunt figura christianorum proficentium ex ethnicorum doctrina: S. Augustin., XXXIV, 61. — Christiani qui aut schismata aut hæreses movent et Ecclesiam Dei quibus possunt afflictionibus impetant, fiunt Ægyptii: S. Prosper Aquitanus, LI, 584.

AGER. Terra Dei, ager Dei, Ecclesia est: S. Prosper Aquitan., LI, 514. — Potest agri nomine universa Ecclesia designari: S. Gregor. Mag., LXXV, 1150. — Duo in agro clerici sunt qui gubernant Ecclesiam: S. Aug., XXVII, 1279, 1750.

AQUÆ maris significant populum christianum: Cassiodor., LXX, 226.

ARCA NOE. Viderimus si secundum arcam typum et corvus, et milvus, et lupus, et canis, et serpens in Ecclesia erit, certe idololatriæ in arca typo non habetur.

Nallum animal in idololatram figuratum est. Quod in arca non fuit, in Ecclesia non sit: Tertull., I, 696. — Si potuit evadere quisquam qui extra arcam Noe fuit, et qui extra Ecclesiam foris fuerit evadet: S. Cyprian., IV, 503. — Arca Noe Ecclesiæ formam habuit in qua omnes salvi facti sunt: S. Hil., LX, 871. — Ecclesia sicut arca Noe fluctat in hac vita: S. August., XXXIII, 817. — Ut arca Noe omnia animalium genera continebat, ita Ecclesia omnes gentes, id., XXXVII, 1358. — Congregatio in arca Noe totius generis bestiarum non aliud declarat quam universi generis homines in unitate Ecclesiæ congregandos: S. Prosper Aquitan., LI, 291. — Sicut arca Noe, naufragante mundo, cunctos quos suspenderat incolumes servavit, ita et Petri Ecclesia omnes quos amplectitur repræsentabit illesos: S. Maximus Taurin., LVII, 722. — Arcam construxit Noe de lignis non putrescentibus; Ecclesia construitur a Christo ex hominibus victuris in æternum; arca omnis ista Ecclesiæ demonstrat quæ natus fluctibus mundi huius: Raban. Maur., CVII, 518.

ARCA Testamenti figura fuit Ecclesiæ circumtecia hincque autem, quia hi qui sapientiam habent non intus tantum retinere debent, sed foris monstrando prædicare: S. Hieron. Asteus, CLXIV, 505

ARCTURUS. Arcturi nomine Ecclesiæ universalis fulgor exprimitur: S. Eucher., I, 741. — Arcturus in cælo axe constitutus septem stellarum radiis fulgens, semper versans et nunquam mergens, significat Ecclesiam universalem quæ in Joannis Apocalypsi per septem ecclesias, septemque candelabra figuratur: S. Gregor. Mag., LXXV, 866. — In arcturo qui per gyrum suum nocturnas spatia non occisurus illustrat, tota simul Ecclesia designatur, id., LXXVI, 517; Raban. Maur., CXI, 273. — Arcturi gyrus designat militantis Ecclesiæ labores: Adam. Scot., CXCVIII, 704.

ATRIUM. Introitus atrii designat ingressum in sancta Ecclesia: Adam. Scot., CXCVIII, 707.

AURORA, Ecclesia dicitur quæ a peccatorum suorum tenebris ad lucem justitiæ permittitur: S. Greg. Mag., LXXV, 644.

AUSTER significat sanctam Ecclesiam fidei calore accensam: Raban. Maur., CXI, 262.

BABYLON. Ecclesia de gentibus dicitur Babylonia: Raban. Maur., CXII, 872.

BACULUS Domini disciplinam sanctæ Ecclesiæ designat: S. Eucher., I, 738.

BELLUM. Continuata bella inter reges Juda et Israel non aliud significant quam quod sancta Ecclesia quæ in unitate fidei persistit, bellum habeat cum hæreticis et schismaticis: Raban. Maur., CIX, 486.

BETHEL interpretatur domus Dei quæ bene Ecclesia dicitur, quia in ea habitat Dominus, dum per fidem corda nostra mundantur: S. Gregor. Mag., LXXIX, 538, 501.

CANDELABRUM sanctam et divinam Ecclesiam significat; septem lucernæ candelabro superpositæ septiformis Ecclesiæ sacramentum: Raban. Maur., CXI, 605.

CAPILLI Ecclesiæ sunt populi: S. Gregor. Mag., LXXIX, 493.

CARIATHIARIM. Ecclesia gentium significatur per Cariathiarim, id est civitatem silvarum: Rupert. abb., CLXVII, 1035.

CAULÆ. Sicut oves religiosos homines qui mansueti sunt et innocenter vivunt, sic et caulæ sanctam Ecclesiam significant: Raban. Maur., CXI, 407.

CEDRUS sanctam Ecclesiam mystice significat: *ibid.*, CXI, 517.

CELLA. Ecclesia cella vinaria est, in qua charitas ordinatur: Cassiodor., LXX, 1062.

CIVITAS. Illustris et redempta civitas Christi sanguine, Ecclesia intelligitur quæ et vocatur columba propter simplicitatem multitudinis in ea credentium: S. Hieronym., XXV, 1374. — Per civitatem Ecclesia, per vicus civitatis viri spirituales intelliguntur, per plateas viri saeculares: S. Gregor. Mag., LXXIX, 502.

COELUM est Ecclesia, ipsa terra, inimici Ecclesiæ: S. Aug., XXVIII, 580, 388, 394. — Ecclesia electorum dicitur coelum: S. Greg. Mag., LXXVI, 553, 631.

COLLUM significat conjunctionem membrorum cum capite: S. Greg. Mag., LXXIX, 512, 622.

COLOR sapphirinus triumphantem, purpureus militantem Ecclesiam designat: Adam. Scot., CXCVIII, 704.

COLUMBA. Una columba dicitur electorum Ecclesia: S. Greg. Mag., LXXIX, 529.

CORPUS. Ecclesia est Christi corpus et conjux medicinalibus molestiis ab ipso purgatur: S. Aug., XXXIV, 25. — Ecclesia est unum corpus cuius caput Christus: Regino abb., CXXXII, 559.

CORNU. Annus est potestas sanctæ Ecclesiæ: S. Greg. Mag., LXXIX, 62. — Cornu regni Christi significat Ecclesiæ sublimitatem, *ibid.*, 462.

COSTA. Ecclesia edificatur ex costa Christi: Rupert. abb., CLXVII, 1076.

CUBICULUM Ecclesiæ corpus est Christi: S. Ambros., XV, 1206.

CUSTODES Ecclesiæ sunt prophete, apostoli, apostolorumque successores: Cassiodor., LXX, 1099. — Custodes Ecclesiæ, apostoli et prædicatores: Alanus de Insulis, CXX, 108.

CYPRUS. Per Cyprum Ecclesia universalis designatur: S. Greg. Mag., LXXIX, 493; S. Bernard. CLXXXIV, 428.

DENTES. Per dentes Ecclesiæ firma sermonum ejus stabilitas intelligitur: Cassiodor., LXX, 1090. — Ecclesiæ dentes sunt prædicatores: S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Verba Ecclesiæ dicuntur dentes: Raban. Maur., CXI, 907.

DOMUS. Pila domus Ecclesiæ est, pila patria coelum est: S. Ambros., XIV, 1163. — Ecclesiæ domus est cuius ubertas redundans gratiarum: torrens voluptatis Spiritus sanctus: S. Ambros., XIV, 962. — Domus Dei quam edificavit rex Salomon in Jerusalem in figuram facta est sanctæ universalis Ecclesiæ: Raban. Maur., CIX, 133. — Ecclesiæ domus Israel fluctibus pulsatur: Alanus de Insulis, CXX, 272.

EVANGELIA dictior ager : S. Augustin., XXXVII, 1279, 1790; XXXVIII, 46; S. Gregorius Mag., LXXV, 1150; Raban. Maur., CXII, 826; Garner. de S. Victore, CXCHII, 26. — Ager Dei : S. Augustin., XXXVII, 1744; S. Prosper Aquitan., LI, 514. — Ager Dei fructuosissimus : S. Augustin., XXXIV, 926; Egyptius abb., LXII, 841. — Ager Domini : S. Augustin., XXXVII, 1440. — Amica : Cassiodor., LXX, 1075, 1082, 1092; Raban. Maur., CXII, 878; Wolbero abb., CXCV, 1686. — Amygdalus : Garner. de S. Victore, CXCHII, 356. — Ancilla : S. Augustin., XXXVII, 1140; Cassiodor., LXX, 825; S. Bruno Herbipolens., CXII, 422; Raban. Maur., CXII, 858. — Angelus : S. Augustin., XXXVIII, 357. — Arca : S. Augustin., XXXVIII, 119, 1174; S. Eucher., L, 742; Alcuin., C, 633; Garner. de S. Victore, CXCHII, 455. — Arca figurata : Tertull., I, 1209. — Arca Noe : S. Augustin., XXXIV, 1434; S. Gregor. Mag., LXXVI, 756, 992. — Arca Noe in qua sancti custodiantur : S. Augustin., XXXVI, 214. — Arca sanctificationis Domini : Cassiodor., LXX, 950. — Arca Testamenti : S. Gregor. Mag., LXXIX, 46. — Arcturus : S. Eucher. Lugdun., L, 741; Raban. Maur., CXII, 862; Garner. de S. Vict., CXCHII, 47. — Arca : S. Greg. Mag., LXXVI, 576; Raban. Maur., CXII, 864, 865; Petr. Lombard. CXCI, 121. — Area que palem habet et frumentum : S. Augustin., XXXVI, 109, 115. — Area sicca : Raban. Maur., CVIII, 1159. — Asinus : Garner. de S. Victore, CXCVIII, 98. — Assumpta de aquis multis : S. Bruno Herbipol., CXLI, 91. — Atrium : Raban. Maur., CXI, 590; CXII, 868; S. Bruno Carthusian., CLII, 1147. — Aurora : Raban. Maur., CXII, 8; Garner. de S. Victore, CXCHII, 365. — Aurora, que a peccatorum suorum tenebris ad lucem iustitiae permittitur : S. Gregor. Mag., LXXV, 618. — Babylon : Raban. Maur., CXII, 872. — Bethel : S. Gregor. Mag., LXXIX, 558, 801. — Botrus : S. Eucher., L, 712. — Candelabrum : Raban. Maur., CXII, 882. — Caprea, *ibid.*, 883. — Caro Christi : S. Bruno Herbipolens., CXLI, 86. — Castor : Raban. Maur., CXII, 869. — Castrorum acies : Petrus Cantor., CCV, 168. — Cella : Raban. Maur., CXII, 892. — Cella vinaria, in qua charitas ordinatur : Cassiodor., LXX, 1062. — Civitas : S. Gregor. Mag., LXXV, 1153; LXXVI, 555, 958; LXXIX, 502; Raban. Maur., CXII, 897; vener. Guibert. abb., CLVI, 590, 591; Garner. de S. Victore, CXCHII, 599. — Civitas Christi : Raban. Maur., CXI, 825. — Civitas Dei : S. Ambros., XV, 1422; Cassiodor., LXX, 536; Alcuin., Cl. 1072; S. Bruno Herbipol., CXLI, 191, 195; Rupert. abb., CLXVIII, 615, 809; Alanus de Insulis, CCX, 200. — Civitas fidei : Alcuin., Cl. 1072. — Civitas illustris Christi sanguine redempta : S. Hieronym., XXV, 1574. — Circumdatus varietate : S. Bruno Herbipol., CXLI, 188. — Caelum : S. Ambros., XV, 1369; S. Augustin., XXXIV, 834; XXXVIII, 380, 388, 394; S. Gregor. Mag., LXXVI, 555, 651; Raban. Maur., CXII, 891; Rupert. abb., CLXIX, 1252; Garner. de S. Victore, CXCHII, 50; Adam. Scott., CXCVIII, 275; Philippus de Harveng., CX, 1204. — Columba : S. Gregor. Mag., LXXIX, 529; Raban. Maur., CXII, 895; S. Bruno Carthusian., CLII, 956; S. Bruno Astensis, CLXIV, 944; Garner. de S. Victore, CXCHII, 71; Wolbero abb., CXCV, 1214. — Columba deargentata : Cassiodor., LXX, 486; S. Bruno Herbipol., CXLI, 251. — Columba immaculata : Cassiodor., LXX, 1075, 1082, 1692. — Columna : S. Gregor. Magnus, LXXV, 50. — Coniux Christi : S. Augustin., XXXIV, 25; XXXVII, 1672, 1681, 1784; Egyptus abb., LXII, 609; Rupert. abb., CLXVII, 61. — Cornu Annæ : S. Greg. Mag., LXXIX, 63. — Corona glorie : S. Ambros., XIV, 1415. — Corpus Christi : S. Hilari., IX, 714; S. Ambros., XV, 1414; S. Augustin., XXXIII, 553; XXXIV, 25; S. Petr. Damiani., CXLI, 779; Regino abb., CXXXII, 389; S. Bernard., CLXXXIV, 397. — Cubiculum : Alanus de Insulis, CCX, 74. — Cyprus : Raban. Maur., CXII, 896; S. Bernard., CLXXXIV, 428. — Uni viro desponsata : S. Agobard., CIV, 110, 169. — Diluvium : Garner. de S. Victore, CXCHII, 586. — Domus : Raban. Maur., CXII, 911; Garner. de S. Victore, CXCHII, 595. Domus David : S. Prosper Aquitan., LI, 367. — Domus veri David, id est Christi : S. Agobard., CIV, 97. — Domus Dei : S. Hilari., IX, 416; S. Prosper Aquitan., LI, 769; Alcuin., Cl. 1072; S. Agobard., CIV, 236, 512; Raban. Maur., CXI, 153; S. Bruno Astensis, CLXIV, 956; Wolbero abb., CXCV, 1091. — Domus Domini : Cassiodor., LXX, 663; S. Gregor. Mag., LXXIX, 46, 156, 201. — Domus fidei : Alcuin., Cl. 1072. — Domus Israel : Alanus de Insulis, CCX, 272, 530. — Domus regia : S. Gregor. Mag., LXXXIX, 483. — Domus sapientie : Alanus de Insulis, CCX, 261, 262. — Electa ut cedri : Wolbero abb., CXCV, 1205. — Equitatus Domini, *ibid.*, 1060. — Ezebon : *ibid.*, CXII, 917. — Feracitas : *ibid.*, CXII, 925; Wolbero abb., CXCV, 1148. — Ficus : Raban. Maur., CXII, 926. — Fila : S. Eu-

cher., L, 785; Raban. Maur., CXII, 927. — Fila multitudine : Cassiodor., LXX, 1085. — Fila principis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 555. — Fila prophetarum : S. Bruno Herbipol., CXII, 188. — Fila regum, cuius gloria ab Isaac : S. Gregor. Mag., LXXV, 863. — Fila Sion et filia Jerusalem : Rupert. abb., CLXX, 81. — Firmamentum : Raban. Maur., CXII, 929. — Fulmen : *ibid.*, CXII, 935. — Fons, *ibid.*, 929. — Fons hortorum : Wolbero abb., CXCV, 1174. — Fons signatus, *ibid.*, 1171. — Fumus : Raban. Maur., CXII, 935. — Fumus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 729; Raban. Maur., CXII, 935. — Gallina : S. Eucher., L, 748. — Habitaculum : Raban. Maur., CXII, 948. — Hastile, *ibid.*, 918. — Hereditas Christi : S. Bruno Herbipol., CXLI, 127, 546. — Hereditas Domini : Cassiodor., LXX, 52. — Jerusalem : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 159. — Hortus : S. Greg. Mag., LXXV, 799; Raban. Maur., CXI, 850. — Hortus Christi : Cassiodor., LXX, 1105; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 789. — Hortus conclusus : Cassiodor., LXX, 1078; S. Gregor. Mag., CLXXIX, 513; Alcuin., C, 653; Hugo de S. Victore, CLXXV, 275. — Hortus Dei : S. Gregor. Mag., LXXVI, 799. — Hortus nucum : Joannes Algrinus, CCVI, 668. — Humus : Raban. Maur., CXII, 958. — Imago celestium : S. Ambros., XIV, 815. — Immaculata : S. Ambros., XIV, 1540. — Insula : S. Eucher., L, 742; Petr. Lombard., CXCI, 886. — Jerusalem : S. Prosper Aquitanus, LI, 572; S. Gregor. Mag., LXXIX, 506, 526; Raban. Maur., CXII, 966. — Jerusalem celestis : S. Hilari., IX, 662. — Iumenta : Garner. de S. Victore, CXCHII, 85. — De latere Christi egressa : S. Petr. Damiani., CXLI, 779. — Lapis : Garner. de S. Victore, CXCHII, 580. — Leona : S. Gregor. Mag., LXXVI, 68, 517; Raban. Maur., CXII, 965; Garner. de S. Victore, CXCHII, 110. — Lectulus Salomonis : Cassiodor., LXX, 1070. — Libanus : Raban. Maur., CXII, 965. — Lilium : Raban. Maur., CXII, 966. — Lilium inter spinas : Wolbero abb., CXCV, 1094. — Locus : Raban. Maur., CXII, 967. — Locus videntium : S. Gregor. Mag., LXXVI, 556. — Lumbare, Raban. Maur., CXII, 991. — Luna : S. Eucher. Lugdun., L, 759; S. Maximus Taurin., LVII, 488; Egyptus abb., LXII, 753; S. Gregor. Mag., LXXVI, 936; Alcuin., C, 622; Raban. Maur., CXII, 991; Rupert. abb., CLXX, 275; Garner. de S. Victore, CXCHII, 40. — Sine macula et ruga : S. Petr. Damiani., CXLI, 566; Petr. Lombard., CXCI, 927. — Mala granata : S. Eucher., L, 742. — Mater : S. Eucher., L, 755; Raban. Maur., CXII, 996. — Mater nostra : Regino abb., CXXXII, 358. — Mater conjuxque fidelis : Wolbero abb., CXCV, 1128. — Maxilla : Raban. Maur., CXII, 997. — Mons : S. Augustin., XXXVI, 70, 476, 553; S. Eucher., L, 742; S. Gregor. Mag., LXXVI, 668; vener. Godefrid., CLXXIV, 1091; Garner. de S. Victore, CXCHII, 252. — Mons sanctus Dei : S. Augustin., XXXIV, 442. — Mons Domini : S. Hilari., IX, 680, 682. — Mons Sion : S. Hilari., IX, 414. — Mons qui de preciso lapide surrexit : S. Augustin., XXXVI, 478. — XXXVII, 1270; XXXVIII, 267. — Mortis coniux et crucis haeres : S. Gregor. Mag., LXXIX, 51. — Mulier : Raban. Maur., CXII, 1002. — Mulier fortis : *ibid.*, CXI, 781; Rupert. abb., CLXIX, 146. — Mulier infelix nimis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 57. — Mundus : S. Ambros., XV, 1569. — Mundi figura : S. Petr. Damiani., CXLI, 907. — Murus : Cassiodor., LXX, 1105; Raban. Maur., CXII, 1005. — Murus qui habet duodecim portas apostolicas : S. Ambros., XV, 1522. — Navicula : Raban. Maur., CXII, 1005; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 909. — Navis : Raban. Maur., CXI, 372; CXII, 1004. — Navis cuius rectores apostoli : Rupert., CLXVIII, 401. — Navis tempestate jactata : S. Augustin., XXXVIII, 415. — Nemus : Raban. Maur., CXII, 1005. — Nidus : S. Eucher., L, 748. — Nurus : Raban. Maur., CXII, 1008. — Nurus Synagogae : S. Augustin., XXXVI, 501. — Orbis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 74; Raban. Maur., CXII, 1012. — Orbis terrarum : S. Ambros., XV, 1569. — Ortus : Raban. Maur., CXII, 1015. — Os Christi : S. Hilari., IX, 807. — Ostium : Raban. Maur., CXII, 1014. — Ovis perdita : S. Bruno Herbipol., CXLI, 461. — Pallium : Raban. Maur., CXII, 1018. — Pallium Christi : S. Augustin., XI, 753. — Palma : Raban. Maur., CXII, 1017; Garner. de S. Victore, CXCHII, 535. — Paradisus : S. Optat., XI, 964; S. Augustin., XXXIV, 207, 442, 478, 482; Raban. Maur., CVIII, 479; CXII, 1022; Philipp. de Harveng. CCIII, 986. — Paradisus malorum punitorum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 514. — Mulier parturiens : Rupert. abb., CLXIX, 1277; CLXX, 43. — Parturienti similis : Alcuin., Cl. 1214, 1215. — Petra : S. Augustin., XXXIV, 885, 886. — Petra de monte praecisa : Tertull., II, 350. — Pilastrum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 187. — Præpepe : Raban. Maur., CXII, 1027. — Pulchra : Wolbero abb., CXCV, 1086. —

Pulcherrima : Gilbert., CLXXXIV, 216. — Pulcherrima omnium mulierum : Wolbero abb., CXC, 1190. — Petrus aquarum viventium : Wolbero abb., CXV, 1174. — Regina : S. Eucher., L, 754; Raban. Maur., CXII, 1038; Rupert. abb., CLXVII, 1175. — Regina quæ amicta varietatibus assistit regi : Rupert. abb., CLXX, 55. — Regnum : Raban. Maur., CXII, 1038. — Regnum celorum : S. Gregorius Mag., LXXVI, 693. — Rete : Raban. Maur., CXII, 1039. — Sacrificium Spiritus sancti : S. Petr. Damian., CXLIV, 888. — Sagena : Raban. Maur., CXII, 1014; S. Gregor. Mag., LXXVI, 695. — Sceptrum Filii Dei : S. Petr. Damian., CXLIV, 242. — Sedes : Raban. Maur., CXII, 1048. — Sion : S. Augustin., XXXVI, 70, 122; XXXVII, 1107; S. Prosper Aquitan., LI, 570; Cassiodor., LXX, 58, 696; S. Gregor. Mag., LXXIX, 550; Alcuin., C, 586, 589, 627, 651; Rupert. abb., CLXIX, 71. — Sol : Raban. Maur., CXII, 1037. — Soror : S. Eucher., Lugdun., I, 755; Raban. Maur., CXII, 1060; Regino abb., CXII, 257, 470. — Specula : S. Prosper Aquitan., LI, 283. — Sponsa Christi : S. Hilari., IX, 708; S. Augustin., XXXVIII, 565, 570, 991, 1255; XLII, 423; S. Eucher., L, 755; S. Petr. Chrysologus, LII, 262; S. Fulgentius Ruspensis, LXV, 527; Justus Urgellensis, LXVII, 965; Cassiodor., LXX, 825, 1082, 1092; S. Gregor. Mag., LXXIX, 477; Beda, XCI, 1085; S. Agobard., CIV, 196; Regino abb., CXXXII, 257, 470; S. Bruno Heribol., CXLII, 422; S. Petr. Damian., CXLIV, 897; Rupert. abb., CLXX, 155. — Sponsa Christi per incarnationem copulata : S. Gregor. Mag., LXXIX, 597. — Stabulum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 582; Raban. Maur., CXII, 1046. — Stola : id., *ibid.*, 1060. — Tabernaculum : S. Ambros., XIV, 460; Cassiodor., LXX, 215, 502; Raban. Maur., CXII, 1062; Petr. Lombard., CXCI, 512; Raban. Maur., CVIII, 158; S. Petr. Damian., CXLV, 506. — Tabernaculum Christi : Alanus de Insulis, CCX, 240. — Templum : vener. Godefrid., CLXXIV, 854. — Tentorium : Raban. Maur., CXII, 1065. — Terra : S. Gregorius Mag., LXXVI, 26, 117, 482; LXXIX, 626; Alcuin., CI, 1267; Raban. Maur., CXII, 1065; Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Thalamos : Garner. de S. Victore, CXIII, 415. — Thronus : Raban. Maur., CXII, 1069. — Thronus Christi : S. Bruno Heribol., CXLII, 528. — Thronus Salomon eburneus, leonibus cinctus : Raban. Maur., CIX, 195, 477. — Torcular : S. Eucher., L, 742; Cassiodor., LXX, 75, 594; S. Bruno Heribol., CXLII, 66; Petr. Lombard., CXCI, 121. — Tunica : Raban. Maur., CXII, 1064. — Tunica Christi : Cassiodor., LXX, 270. — Turris David : Alcuin., C, 651; Rupert. abb., CLXVIII, 480. — Turtur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 499; S. Bruno Heribol., CXLII, 515; Garner. de S. Victore, CXIII, 71. — Uter : Raban. Maur., CXII, 1066. — Uxor : Alcuin., C, 650; Raban. Maur., CXII, 1067. — Vehiculum altissimum : Rupert. abb., CLXVII, 1146. — Venter : Raban. Maur., CXII, 1071. — Vestimentum, *ibid.*, 1095. — Vestimentum Aaron : Alcuin., C, 637. — Vestimentum Dei : S. Bruno Carthus., CLII, 1511. — Vestimentum Domini : S. Eucher., L, 753. — Vestis : Raban. Maur., CXII, 1076. — Vestis Christi : S. Petr. Damian., CXLIV, 459. — Vestis Domini : Cassiodor., LXX, 728. — Vidua : S. Gregor. Mag., LXXV, 1149; Raban. Maur., CXII, 1078; Rupert. abb., CLXVIII, 1068; Garner. de S. Victore, CXIII, 143. — Vidua Christi : Cassiodor., LXX, 932; S. Bruno Heribol., CXLII, 482. — Vidua a sæculo contempta, a Christo vero sponsata : Alcuin., C, 656. — Virgo : S. Eucher., L, 754; S. Agobard., CIV, 206; Raban. Maur., CXII, 1080; S. Paschas. Radbert., CXX, 1000, 1001; vener. Guibert., CLVI, 590, 591; Hugo de S. Victore, CLXXV, 527; Philippus de Harveng, CCIII, 711. — Vineæ : S. Eucher., L, 742; S. Gregor. Mag., LXXV, 1150; LXXVI, 756; LXXIX, 612; Raban. Maur., CXI, 507; CXII, 1079; S. Paschas. Radbert., CXX, 1011; Rupert. abb., CLXVII, 554; Garner. de S. Victore, CXIII, 511; Alanus de Insulis, CCX, 108. — Vineæ Christi : Regino abb., CXXXII, 358. — Vineæ homini : S. Bernard., CLXXXIII, 1056, 1089. — Virgula : Raban. Maur., CXII, 1081. — Vomer : *ibid.*, 1085.

Ecclesiam designant, figurant, representant vel significant ædificatio tabernaculi et templi : vener. Beda, XCI, 757. — Arca : S. Augustin., XXXIV, 814; S. Prosper Aquitan., LI, 699; Cassiodor., LXX, 164; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1286; LXXVII, 49, 775, 857, 1142, 1164; Raban. Maur., CXI, 111; S. Petr. Damian., CXLIV, 579, 910. — Arca Noe : Tertullian., I, 696; S. Cyprian., IV, 505; S. Hilarius, IX, 874; S. August., XXXVI, 115; XXXVII, 1103, 1358; XXXVIII, 1216; XLI, 472, 476; XLIII, 496, 597, 652; S. Prosper Aquileiens., LI, 291, 758; S. Maxim. Taurin., LVII, 722; S. Paulin. Nolan., LXI, 404; S. Fulgentius Ruspensis, LXV, 544; Talo Casaraugust. episc., LXXX, 739; Raban. Maur., CVII, 515;

S. Ivo Carnotens., CLXII, 807; S. Bruno Ademi., CLXV, 879; Rupert. abb., CLXVII, 519; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 629, 630; Eugyp. abb., LXII, 653. — Arca Testamenti : S. Bruno Astensis., CLXIV, 548; Rupert. abb., CLXX, 253. — Arcuati gyrus : S. Gregor. Mag., LXXV, 866; LXXVI, 517; Raban. Maur., CXI, 373; Rupert. abb., CLXVIII, 517; Adamus Scot., CXCIII, 704; Alanus de Insulis, CCX, 200. — Area : S. Gregor. Mag., LXXVI, 577. — Area sicra Gedeonis : S. Augustin., XXXIV, 815; Raban. Maur., CVIII, 1159. — Candelabrum : id., CXI, 605; vener. Godefrid., CLXXIV, 921. — Capra : S. Gregor. Mag., LXXIX, 501; S. Bernard., CLXXIV, 180. — Caulæ : Raban. Maur., CXI, 407. — Cedrus : Raban. Maur., CXI, 517. — Cervæ : S. Augustin., XLIV, 880. — Cyprus : S. Gregor. Mag., LXIII, 495; S. Bernard., CLXXIV, 428. — Diluvium : S. Augustin., XXXVII, 1551. — Ficus grossos suos proferens : S. Gregorius Mag., LXXIX, 499. — Galaad, id., LXXVII, 7, 94. — Hortus : Raban. Maur., CXI, 550. — Insula : Rupert., CLXVIII, 670. — Jerusalem : Raban. Maur., CXI, 579; S. Petr. Damian., CXLV, 60. — Judæa : Raban. Maur., CXI, 559. — Luna : S. Ambros., XIV, 201, 678; S. Prosper Aquitan., LI, 565; Eugyp. abb., LXII, 753; Cassiodor., LXX, 753; S. Bruno Carthusian., CLII, 665, 962; Hugo de S. Victore, CLXXV, 639. — Mala in qua sedet Salomon : Rupert. abb., CLXVII, 1146. — Mulier quæ parit in dolore filias : Raban. Maur., CVII, 496. — Naves, id., CXI, 572. — Paradisus voluptatis : S. Bruno Astensis, CLXIV, 161. — Mons Pharan : S. Augustin., XXXIV, 775. — Sacrificium oblatum de similia : Raban. Maur., CVIII, 258. — Mons Sion : Eugyp. abb., LXII, 758; S. Bruno Heribol., CXLII, 55, 70; S. Bruno Carthus., CLII, 1545; Raban. Maur., CXI, 562; Rupert. abb., CLXVIII, 480, 1247. — Tabernaculum : Rupert. abb., CLXVII, 708; S. Petr. Damian., CXLV, 60; Adam. Scot., CXCIII, 624; Philippus de Harveng, CCIII, 669. — Templum quod edificavit Salomon : S. Ambros., IV, 1585; S. Gregor. Mag., LXXIX, 599. — Terra : vener. Godefrid., CLXXIV, 1014. — Thronus Salomon eburneus, leonibus cinctus : Raban. Maur., CIX, 195, 477. — Tunica Christi inconcussa : Cassiodor., LXX, 161. — Tunica Christi indivisa : S. Bruno Heribol., CXLII, 110. — Vestis summi sacerdotis : S. Augustin., XXXIV, 687. — Vineæ : S. Bruno Heribol., CXLII, 505.

Ecclesia assimilatur aurora : S. Gregor. Mag., LXXIX, 550. — Corpori : Wolbero abb., CXC, 1154. — Greg. caprarum : S. Ambros., XV, 1152. — Horto : S. Ambros., XV, 1859. — Horto concluso : Wolbero abb., CXC, 1160, 1170. — Insulis : Cassiodor., LXX, 685. — Libano : Wolbero abb., CXC, 1202. — Loma : S. Gaudent., XI, 861; S. Augustin., XXXVI, 152; S. Maxim. Taurin., LVII, 488; Cassiodor., LXX, 76, 1082; S. Bruno Heribol., CXLII, 574; Petr. Lombard., CXCI, 149; Alanus de Insulis, CCX, 259. — Malo granato : S. Ambros., XIV, 180. — Malo panico : S. Gregor. Mag., LXXIX, 508. — Mari : Cassiodor., LXX, 665. — Myrrha, *ibid.*, 1069. — Oculis columbæ : Cassiodor., LXX, 1072. — Palma, *ibid.*, 1096. — Soli, *ibid.*, 1082; S. Gregor. Mag., LXXIX, 550. — Tunica Joseph polymita : S. Bernard., CLXXXII, 901. — Turturi : Cassiodor., LXX, 1059; S. Bernard., CLXXXIV, 1290. — Utri : Cassiodor., LXX, 228. — Uvæ pedibus concalcata : id., *ibid.*, 595. — Vestis : Rupert. abb., CLXVIII, 1287. — Vinem quæ fossa plus proficit et putat multiplicari : Cassiodor., LXX, 583.

Ecclesia in primordiis mundi desponsata in paradiso, præfigurata in diluvio, annuntiata per legem, vocata per prophetas, Evangelii decorem diu expectavit : S. Ambros., XV, 1201. — Ecclesia corpit in hortis esse postquam in hortis passus est Christus, *ibid.*, 1524. — Ecclesie fundamentum et caput Christus : S. August., XXXIX, 1615. — Crescit quotidie Ecclesia in templum Dei et ab ipso capite totum corpus exstruitur : S. Prosper Aquitan., LI, 282. — Ecclesia, sponsa Christi, cuius Thalamos ornatur auro fidei, argento sapientia, virtutum gemmis, sanctitatis velis, verecundia rosas, filius castitatis, pudoris violis : S. Petrus Chrysologus, LII, 262. — Ecclesia in Synagoga, Judæis obscurantibus fuscabatur, *ibid.*, 412. — Ecclesia soror est Christi, soror, sponsa, amica, columba, immaculata : Cassiodor., LXX, 1075, 1082, 1092. — Ecclesia gentium deserta dicitur : Wolbero abb., CXC, 1150.

FACIES sponsæ publicæ Ecclesie conventus est qui varia professionem, dignitatem et ordinem qualitate distinguitur : Wolbero abb., CXC, 1148.

FEMINA. Duo feminae sponsæ, duo populi Ecclesie : S. Gregor. Mag., LXXIX, 551.

FERULUM quod sibi fecit Salomon, Ecclesia est : Wolbero abb., CXC, 1148.

FICUS. Christiani falsi sunt ficus valde malæ : Petr. Lombard., CXCI, 507.

FIDES, portæ Ecclesiæ : Alanus de Insulis, CCX, 99.

FILIA. Ecclesia dicitur filia multitudinis ob multitudinem confluentium populorum : Cassiodor., LXX, 1095. — Ecclesiæ apostolorum, filie regum sunt : S. August., XXXVI, 508. — Filie regum sunt animæ seu Ecclesiæ apostolorum prædicatione conversæ : S. Bruno Heribol., CXLII, 188. — Filie Jerusalem Ecclesiæ sunt : Alanus de Insulis, CCX, 74.

FILII servorum Dei sunt filii, ... totius Ecclesiæ quæ corpus est Christi et quæ mater est omnium Patrum omniumque filiorum : S. Prosper Aquitan., LI, 24. — Filii Core, id est filii crucis sunt Christiani : S. Bruno Heribol., CXLII, 514. — Christiani, filii excursorum, id est, prophetarum, *ibid.*, 475.

FLUMEN Dei, Christiani dicantur, *ibid.*, 245.

FRUCTUS Ecclesiæ sunt filii ejus, præsertim martyres : S. Gregor. Mag., LXXIX, 514.

FUNDAMENTA et portæ Ecclesiæ sunt apostoli sicut et prophetæ : S. August., XXXVII, 1105.

GERÆ Ecclesiæ sunt prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 195.

GRESSUS Ecclesiæ sunt velox prædicatione apostolorum per quos in omnem terram Evangelium insonuit : Cassiodor., LXX, 1095.

GURGES. Per gurgitem multiplex expostorum sanctorum Ecclesiæ prædicatio intelligitur : Garner. de S. Victore, CXIII, 505.

HORTUS significat sanctam Ecclesiam in qua varias species virtutum gignuntur : Raban. Maur., CXI, 550.

INDIA quæ in orientali parte consistit et solis ortum prima accipit, primitivam potest designare Ecclesiam in gente Judæa constitutam : Raban. Maur., CXI, 555.

INSULÆ Ecclesiæ Dei quæ diversis tentationum laudantur fluctibus : S. Eucher., L, 742. Ecclesiæ insularum nomine designantur : Raban. Maur., CXII, 971.

JUDÆA significat sanctam Ecclesiam in qua Dominus recta fide, pia confessione et bonis operibus semper laudatur : Raban. Maur., CXI, 559.

JUDICIUM carnalis Israel Ecclesiæ typus, quæ peregrina et incognita penitentia credidit et sapientiam desideravit audire : S. Hilari., IX, 666.

JUMENTA ecclesiasticos significant greges, qui competentis refectione pascuntur alii lacte, alii cibo solito prout dispensatori visum fuerit : Cassiodor., LXX, 1057.

JURATIO. In iuratione Dei Abraham præfiguratur semen Ecclesiæ, quod supra numerum extenditur : Prosper Aquitan., LI, 747.

LABIA Ecclesiæ sunt prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Ecclesiæ doctores, labia sunt sponsæ : S. Petr. Damian., CXIV, 500, 611.

LEVA manus significat consolationes quas promisit Christus Ecclesiæ, dextera vero gloriam : Rupert., CLXVIII, 862.

LECTULUS. Per lectulum Salomonis præsens accipitur Ecclesia : Cassiodor., LXX, 1070.

LEPUSCULUS plebem Ecclesiæ designat : Raban. Maur., CXI, 777.

LILIUM inter spinas est Ecclesia inter filias hujus sæculi : Wolbero abb., CXCV, 1091.

LUNA mysterium Christi atque Ecclesiam representat : S. Ambros., XIV, 201; S. Prosper Aquitan., LI, 365; S. Bruno Carthusian., CLII, 665, 992. — Ecclesia comparatur lunæ quæ in pace crescit, in persecutione minuitur : S. Grudent., XX, 881. — Ecclesia in ista mortalitate carnis constituta propter ipsam mutabilitatem lunæ nomine in Scripturis signatur : S. August., XXXIII, 209. — Ecclesia dicitur luna eo quod in hoc mundi nocte resplendeat : S. Eucher., L, 759. — Lunam Ecclesiæ comparamus quæ sicut luna, inter gentes luceat, mutatur lumen a sole justitiæ et Christi radiis : S. Maximus Taurin., LVII, 488; Rupert. abb., CLXX, 275.

MALA granata, Ecclesia de multis gentibus, sive diversæ gratias habens : S. Eucher., L, 742.

MANUS Ecclesiæ sunt homines sancti : S. Bernard., CLXXXIV, 1226.

MARE. Ecclesiæ persecutores per maris tempestates significantur : Rupert. abb., CLXVIII, 1470.

MILLENA unitas unam significat fidem, unum baptismum, unum Deum : Wolbero abb., CXV, 1178.

MONS Montis nomine significatur Synagoga et Ecclesia : S. Augustin., XXXVIII, 267.

MULA. Ecclesia significatur per mulam in qua sedit Salomon : Rupert. abb., CLXVII, 1146.

MULIER. Ecclesia per fidem est illa mulier fortis de qua in Proverbiis, *id.*, CLXIX, 146.

MUNDUS. Mundi creatio figura formationis Ecclesiæ : S. Augustin., XXXII, 850.

MURI Hierusalem conventus Ecclesiæ sunt toto orbe fundati : S. Ambros., XIV, 835.

NAVES sunt Ecclesiæ quæ ligno crucis mundi istius tempestates navigant : Cassiodor., LXX, 772; Raban. Maur., CXI, 572.

NINIVE imaginem portat Ecclesiæ in qua gentium jam inde noster populus morabatur : S. Zeno, XI, 449. — Ninive civitas magna, civitas alienigenarum bipartita Ecclesiæ figura est : Tichonius Afer, XVIII, 59.

NOË. Ecclesia figuratur in benedictione filiorum Noë : S. August., XLII, 265.

NUPTIÆ, vocatio Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 1006.

OCULI Ecclesiæ sunt prædicatores : S. Greg. Mag., LXXIX, 507, 508. — Oculi Ecclesiæ seu fideles animæ sunt consideratio miseriæ temporalis et felicitatis perpetuæ : Wolbero abb., CXCV, 1250.

OLEUM effusum est dilatio nominis Christi per Ecclesiam, *ibid.*, 1045.

ORA. Ora vestimenti Domini Salvatoris significatur Ecclesia : Cassiodor., LXX, 956.

OSSA. Ecclesiæ ossa et fortitudo sunt apostoli : S. Augustin., XXXVI, 175; XXXVII, 1297.

OVES populum significant Christianum : Cassiodor., LXX, 77. — Oves et boves quos Salomon sacrificavit significant multitudinem conversorum ad Dominum : Rupert. abb., CLXVII, 1171.

PARADISUS. Per paradisum Ecclesia, per arbores vero paradisi doctores Ecclesiæ significantur : S. Ambros., XVII, 812. — Paradisus Ecclesiæ est : Raban. Maur., CVIII, 479. — A principio autem plantatur paradisus, quia Ecclesia catholica a Christo qui est principium omnium condita esse cognoscitur. Fluvius de paradiso extens imaginem portat Christi de paterno fonte fluentis qui irrigat Ecclesiam suam verbo prædicationis et dono baptismi, *ibid.*

PARIETES Ecclesiæ clerici et laici : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 417.

PEDES. Extrema Ecclesiæ membra vocantur pedes : Garnerus de S. Victore, CXIII, 253.

PETRA illa de monte præcis apud Daniele, est Ecclesia : Tertull., II, 550. — Petra super quam edificanda promittebatur Ecclesia, ipse est Christus S. August., XXXVIII, 1238.

PORTÆ Ecclesiæ, portæ castitatis sunt et justitiæ : S. Ambros., IV, 1694.

PRIMITIA Ecclesiæ fuit Abel : Petr. Lombard., CXCI, 1431.

PULCHERRIMA omnium mulierum universalis Ecclesia dicitur : Wolbero abb., CXCV, 1190.

PUPILLUS. Ecclesiæ populus vocatur pupillus : S. Gregor. Mag., LXXV, 808.

RADIX Ecclesiæ Christus : Alanus de Insulis, CCX, 211. — Ecclesiæ radices sunt prophætæ coelestis Regis operatione plantati : Cassiodor., LXX, 582.

RECTOR Ecclesiæ Christus : Alanus de Insulis, CCX, 272.

REGINA. Ecclesia gentilis credendo in Christum, facta est regina : Rupert., abb., CLXVII, 1175.

RIVUS Explanationes Ecclesiæ dicuntur rivas : Garner. de S. Victore, CXIII, 296.

SACRIFICIUM oblatum de similia Ecclesiæ catholice figuram prænuuntiat : Raban. Maur., CVIII, 258.

SECUNDA SABBATI. Ecclesia figuratur per secundam Sabbati : S. Augustin., XXXVI, 532.

SEPTENARIUS numerus Ecclesiæ universitatem signat : Garner. de S. Victore, CXIII, 448.

SION mons designat Ecclesiam : Eusebius abb., LXII, 758; S. Bruno Heribol., CXLII, 55, 70; S. Bruno Carthusian., CLII, 1545. — Sion Ecclesia dicitur quia speculatio in illa contemplativa virtute defigitur : Cassiodor., LXX, 58. — Ecclesia dicitur mons Sion et sancta sanctorum cujus habitator Christus est, *ibid.*, 696. — Ex Sion prodiet lex, id est ex monte sancto qui est Ecclesia, qui per omnem orbem Romanum caput tulit sub toto celo : S. Optat., XI, 936. — Sion civitas omnium electorum : Rupert. abb., CLXIX, 16. — Ecclesiæ præsentis imago in Sion, Ecclesiæ futura imago in Jerusalem : S. August., XXXVI, 70, 122; XXXVII, 1107. — Sion, præsens Ecclesia, Hierusalem, superna civitas : Rupert., abb., CLXIX, 71.

SPONSA. Ecclesia sponsa Christi matrem synagogam reliquit ut ei adhæreret : S. August., XXXVIII, 570.

STELLÆ Christiani, Judæi, arenae steriles : Petr. Lombard., CXCI, 1220.

TABERNACULUM Domini typus Ecclesiæ : Raban. Maur., CVIII, 158.

TEMPLUM quod edificavit Salomon, typus Ecclesiæ fuit : S. Ambros., IV, 1583.

TEMPUS. Christus et Ecclesia in ipso Judicium et Regnum temporibus figurantur : S. August., XI, 11, 271. — Christi nomen et Ecclesiam exhibent presentia tempora sicut præterita nuntiaverunt, *ibid.*, 285.

TENTORIUM. sanctitas primitivæ Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 1068.

THUS. Vestimenta Ecclesiæ thuri comparantur : Cassiodor., LXX, 1077.

TORCULAR. Ecclesia ob tribulationes quas patitur dicitur torcular : S. Eucher., I, 742.

TUNICA. Ecclesia Christi est tunica Domini, contexta non filis, sed versibus; non stamine sed compunctione; non lana sed gratia : Cassiodor., LXX, 270. — Ecclesiæ unitas et charitas tunica Christi est : Petr. Lombard., CXCI, 255.

TURRES Ecclesiæ sunt sacerdotes : S. Ambros., XIV, 261.

UBERA Ecclesiæ sunt lex et prophætæ : Rupert. abb., CLXVIII, 936. — Ubra Ecclesiæ sunt cognitio veritatis et amor virtutum : Wolbero abb., CXCV, 1165.

UVA. Christiani uvæ pedibus conculcatæ comparantur : Cassiodor., LXX, 595.

VEHICULUM altissimum est Ecclesia : Rupert. abb., CLXVII, 1146.

VENTER Ecclesiæ sunt idiotæ et simplices : Alanus de Insulis, CX, 89.

VESTIMENTUM Domini sancta accipitur Ecclesia quæ per fidem et dilectionem ei conjuncta est : S. Eucher., I, 755.

VIDUA. Ecclesia est a sæculo contempta, a Christo vero sponsata : Alcuin., C, 656.

VINEA. Ecclesia comparatur vineæ quæ fossa plus proficit et palata multiplicatur : Cassiodor., LXX, 582. — Vineæ præfiguratur Ecclesiam quæ sola persecutionibus crescit : S. Bruno Heribopol., CXLI, 505. — Vineæ Engaddi sunt plebes Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 996.

VIR Ecclesiæ humani generis Redemptor est : S. Greg. Mag., LXXIX, 62.

VIRGA. Dux virgæ apud prophetas Ecclesiam et Synagogam significant : S. Hieronym., XXII, 645. Dux virgæ de quibus Isaias utrumque designant populum, gentium et Iudæorum, id., XXXV, 518.

VIRTUS Ecclesiæ, dilectio ejus : S. August., XXXVII, 1036.

ARTICULUS VII.

Allegoria quæ ad sacramenta spectant.

AGNUS penitentiam innuit : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 905.

AQUA. Baptismus aqua significatur : Rab. Maur., CXII, 860. — Sicut populus vim regis Ægypti per aquam transgressus evadit, per aquam liberantur de sæculo nationes : Tertull., I, — 1209. Baptismus est aqua quæ de comite petra populo defluebat. Si enim petra (Christus, sine dubio aqua in Christo baptismum videntur benedicti, *ibid.*, 1210. — Aqua aspersio significat baptismum et Judæis et gentibus profuturum : S. August., XXXIV, 735, 756. — Baptismi aqua est sepulchrum Christi ubi sanamur a peccatis : Rupert. abb., CLXVII, 1269. — Aquæ contradictionis dicuntur aquæ baptismi : S. Bruno Heribopol., CXLI, 587. — Aquæ redemptionis Christi sunt sacramenta : Adam. Scot., CXCVIII, 190.

ARCA. Sicut arca Noe, subversis omnibus vitiis peccatorum ad alta ferebatur; ita baptismatis fonte celo vicina portatur Ecclesia : S. Maximus Taurinensis, LVII, 574. — Arca imposita claustrum novo indicat quod Novi Testamenti gratia renovatis in baptismo mentibus infundatur : Raban. Maur., CIX, 84.

AVIS. Baptismo sacro vivificatus similis est avi volanti ex Ægypto : Rupert. abb., CLXVIII, 177.

BAPTISMUS dicitur aqua : S. Eucher., I, 742. — Diluvium : Raban. Maur., CXII, 911, 914; S. Bruno Carthusian., CLII, 714. — Fons : S. Eucher., I, 712. — Labrum : Raban. Maur., CXII, 977. — Libanus, *ibid.*, 985. — Luter, *ibid.*, 991. — Mare : S. Eucher., I, 741. — Mare : Raban. Maur., CXII, 995. — Nubes : S. Bruno Carthusian., CLII, 748. — Baptismus in libro Genesis præfiguratur : S. Ambros., XVI, 592; S. August., XL, 153. — Baptismus est figura mortis et sepulture : S. Anselmus Cantuari., CLVIII, 541. — Baptismus destruit superbum et facit humilem : Rupert. abb., CLXVIII, 767. — Baptismus Christi nostram designat justificationem : Adam. Scot., CXCVIII, 891.

CAPILLI. Legis sacramenta dicuntur capilli : Raban. Maur., CXII, 861.

CARO aliquando sumitur in Scripturis pro uxore : S. August., XXXV, 1395.

CASIA significat baptismum et odem : S. Bruno Carthus., CLII, 659.

CATACLISMUS imago fuit baptismi : S. Optatus Milevitan., XI, 1046.

CINIS. Penitentia dicitur cinis : Garner. de S. Victore, CXIII, 562.

CIRCUMCISIO baptismi vicem olim tenuit : S. August., XXXIII, 845. — Circumcisionis sacramentum præfiguratur nostri temporis baptismum, id., XLIV, 405, 504, 855. — Circumcisio carnis lege præcepta est, quia non posset melius significari per Christum regenerationis auctorem tolli originale peccatum : S. Prosper Aquitan., LI, 472. — Circumcisio typus ac figura baptismi : Raban. Maur., CVII, 561.

CISTERNA. Baptismus cisterna est Bethleemitis : rea. Godefrid. abb., CLXXIV, 507.

DILUVIUM. Comparatur baptismus diluvio : Tertull., I, 1209; Cassiodor., LXX, 202; S. Bruno Heribopol., CXLI, 129. — Baptismus dicitur diluvium : Raban. Maur., CXII, 911, 914; S. Bruno Carthusian., CLII, 748. — Diluvium aliquando significat baptismum : Raban. Maur., CXI, 529. — Diluvium figura fuit baptismi : S. Ambros., XVI, 435; S. August., XI, 11, 265; Rupert. abb., CLXVII, 542. — Post diluvium præco columba terris pacem annuntiavit; eadem dispositione carni nostræ emergenti de lavacro post vetera delicta columba sancti Spiritus advolet : Tertull., I, 1209. — Semel factum est diluvium in comparisonem baptismatis quia iterari non potest : S. Optat., XI, 894.

ELIAS. Baptismi figura fuit sacrificium Eliæ : S. Ambros., XVI, 175.

ENGADDI. fons hædi, baptismum significat : Cassiodor., LXX, 1061; S. Gregor. Mag., LXXIX, 495; Alcuin., C, 645; S. Bernard., CLXXXIV, 428; Wolbero abb., CXCV, 1085. — Penitentia nomine Engaddi signata : Raban. Maur., CXII, 916. — Engaddi baptismi gentium lacrymasque peccantium significat : S. Bernard., CLXXXIII, 996.

FILII baptismi dicuntur filii maris : Rupert. abb., CLXVIII, 177.

FLUMEN aliud baptismi, aliud persecutionis : S. Bruno Heribopol., CXLI, 215.

FONS. Baptismus est fons domus David : Rupert. abb., CLXVIII, 791.

HÆDUS. Penitentia nomine hædi designatur : Raban. Maur., CXII, 935.

HYSSOPUS. Baptismus nomine hyssopi designatur, *ibid.*, 1088.

INFANS. Quilibet baptismum regeneratus dicitur infans : Garner. de S. Victore, CXIII, 145.

ISRAELITÆ promittentes se non habituros de patris Seon regis, Christianorum in baptismo diabolo renuntiandum sunt typus : Raban. Maur., CVIII, 720.

JORDANIS. Per Jordanem iter ad terram promissionis, per baptismum ita ad promissionem regni celestis : S. Chromatius, XX, 550. — Jordanis fluminis conversio figura fuit baptismatis : S. Ambros., XV, 1548. — Jordanis sumitur pro baptismo : S. Bruno Carthusian., CLII, 815.

LABIUM. Per labium æneum sive labium principaliter aqua baptismatis intelligitur cujus lavacro necesse est purgentur omnes qui Ecclesiæ januas ingrediuntur : Raban. Maur., CVII, 215.

LAGENA fides baptismi, id., CXII, 979.

LATIBULUM dicuntur sacramenta Dei : Petr. Lomb., CXCI, 191.

LIBANUS. Baptismus Libano figuratur : S. Greg. Mag., LXXIX, 510.

LOTIO. Baptismus Christi in initio suæ prædicationis fuit figuratus in lotionem Aaron in principio suæ consecrationis : Rupert. abb., (CLXVIII), 1368. Baptismus septiformis spiritus præfiguratus in septem lotionibus Naaman, id., CLXX, 108.

MARCA erat panis Eucharistici figura : S. Ambros., XV, 1162.

MARE significat baptismum : Raban. Maur., CXI, 511; S. Bruno Carthus., CLII, 1055. — Mare fusile in figuram lavacri Salvatoris quo in remissionem peccatorum emundamur factum est : Raban. Maur., CIX, 171. — Mare fusile positum a latere dextro templi significat baptismum fusile de latere Christi : Rupert. abb., CLXVII, 1166.

MELCHISEDECH. Sacrificium Melchisedech in pane et in vino figura est sacrificii Christi : Raban. Maur., CVIII, 305.

MENSA Christi est sacra Eucharistia : Rupert. abb., CLXVIII, 819.

MISSA figurata per sacrificium vaccae rufæ : Adam. Scot., CXCVIII, 765.

MYRRHA. Penitentia symbolum est myrrha: S. Bern. CLXXXV. 48.

NAAMAN. Baptismi gratia figurata fuit per curationem Naaman a lepra: S. Ambros., XVI, 420, 421, 425; Rupert., LXVII, 1263. — Baptismus peptiformis (Spiritus praefiguratus in septem lotionibus Naaman, id., CLXX, 108. — Penitentia in Naaman fuit figurata: S. Bernard., CLXXV, 81.

NIVIS nomine baptismus significatur: S. Eucher. Lugd., L, 739.

OSTIUM. Baptismus est ostium positum in arca Noe: Rupert. abb., CLXVII, 342.

PALLIUM. Penitentia vocatur pallium: Raban. Maur., CXII, 1018.

PANIS dicitur Eucharistia, *ibid.*, 1020. — Penitentia dicitur panis subleisericus: Alan. de Insulis, CXX, 208.

RADICES. Sacramenta comparantur radicibus: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 981.

ROSA in Eucharistia capitur rosa hoc est Domini corpus & sanguis: S. Ambros., XV, 1590.

RUBRUM MARE. Mare rubrum baptismum significat: S. Cyprian., IV, 414; S. Zeno, XI, 516; S. Ambros., XIV, 867; XVI, 420, 421, 425; S. Prosper Aquil., LI, 764; S. Ivo Carnotens., CLXII, 507; Rupert. abb., CLXX, 162. — Sicut Judaei semel mare Rubrum ingrediuntur, ita et baptismus noster, cujus mare figura fuit, semel est recipiendus: S. Ambros., XVII, 18. — Aegyptiorum submersio in mari Rubro figura abolitionis peccatorum in baptismo: S. Augustin., XXXVII, 37. — Rubrum mare figura aquae baptismatis, quae mixta sanguine de latere Christi exivit: Cassiodor., LXX, 588. — Baptismus in nube et in mari in Moysen consummatus: Raban. Maur., CVIII, 66. — Baptismus Israelitarum per mare Rubrum transitu figuratus fuit: S. Augustin., XXXIX, 917; XXXVII, 1037, 1411, 1430, 1760; XXXIX, 1562, 1635, 1657; XL, 535, 635; Cassiodor., LXX, 551; S. Gregor. Mag., LXXVII, 1162; LXXIX, 491; Raban. Maur., CVIII, 9. — Sicut Judaei post mare ad eum pervenerunt, nos post baptismum ad paradysum (Eccliam) pervenimus: S. Zeno, XI, 519. — Redempti a Domino vere dicuntur qui in toto orbe terrarum de magna et lata Aegypto, quae per mare Rubrum baptismum scilicet sacramentum Christi sanguine liberantur: S. Prosper Aquil., LI, 597. — Rubri maris divisiones sunt baptismus Christi in quo sunt divisiones, ut una aliis sit in vitam, aliis in mortem; in vitam fidelibus, in mortem persecutoribus, *ibid.*, 589. — Sicut populus Israel per mare Rubrum salvatus est, Pharaone demerso, ita Ecclesia gentium, per baptismum, de diaboli servitio liberata et ad veram repositionis terram et evangelicam libertatem introducta est: Cassiodor., LXX, 1009. — Maris Rubri transitus fuit figura Eucharistiae: Rupert. abb., CLXVII, 1639.

SILOE. Baptismus significatur per aquas Siloe, *ibid.*, 1201.

TENEBRÆ. Penitentia lamenta tenebrarum nuncupata: Garner. de S. Victore, CXIII, 378.

UNGUENTUM dicitur penitentia: Raban. Maur., CXH, 1085.

UTERUS. Aqua baptismi uterus et sepulchrum est: Rupert. abb., CLXVII, 1418.

VENTER. Fons baptismi vocatur venter: Raban. Maur., CXII, 1071.

VER dicitur vite renovatio per baptismum vel per resurrectionem: S. Eucher., L, 741.

VESTITUS dicitur habens baptismi indumentum; nudus autem carens baptismi sacramento, *ibid.*, 736.

ARTICULUS VIII.

Allegoriae quæ ad apostolos et justos spectant.

AARONIS vestimenta omnia fideles novissimi temporis sunt: Wolbero abb., CXCV, 1026.

ABIES, contemplator sanctus: Garner. de S. Victore, CXIII, 536.

ABORTIVI, sancti ante legem: Raban. Maur., CXII, 853.

ABYSSUS sunt predicatorum Verbi: S. August., XXXVI, 901. — Collegium apostolorum: Raban. Maur., CXII, 855. — Abyssus in Scriptura sunt sapientia corda hominum: Aben., C, 423.

ACCIPITER quilibet sanctus: S. Eucher. Lugdun., L, 748; Garner. de S. Victore, CXIII, 81. — Accipiter, quilibet electus: Raban. Maur., CXI, 853.

ACERVUS testimonii, multitudo martyrum, id., CXII, 854; S. Bruno Carthus., CLII, 917. — Acervus testimonii sanctorum Patrum institutio est: Wolbero abb., CXCV, 1119.

ACETABULUM. Apostoli comparantur acetabulo argenteo: ven. Godefrid. abb., CLXIV, 745.

ACIES, unitas electorum: Raban. Maur., CXII, 853.

ADOLESCENTULÆ sunt electorum animæ per baptismum renovatæ: S. Gregor., Mag., LXXIX, 422, 539. — Sunt animæ sanctorum: Raban. Maur., CXII, 851; Wolbero abb., CXCV, 1026; Thomas interciens., CCVI, 39. — Apostoli dicuntur adolescentulæ: Philippus de Harveng, CCIII, 549. Diligentes Deum nominantur adolescentulæ, *ibid.*, 214.

ÆS, calcamentum apostolorum: S. Petrus Damian., CXLIV, 727. — Æs propheta signat, *ibid.*, 728. — Æs, predicatorum vox, obscura veterum Patrum prædicatio: Garner. de S. Victore, CXIII, 515.

ÆSTAS adolescentiam designat: Wolbero abb., CXCV, 1223.

ÆSTAS, quilibet perfectus: Raban. Maur., CXII, 91.

ÆGYPTII. Aegyptiorum apoliatio figurat philosophorum scientiam mutandam esse Christiano: Petrus Lombard., CXCI, 955.

AGER est animus: ven. Guibert. abb., CLVI, 225. — Agro comparatur anima fidelis: Adam. Scot., CXCVIII, 789.

AGNA est vita activa: Raban. Maur., CXII, 855.

AGNI apostoli: S. Eucher., L, 754. — Agni sancti, *ibid.*; Raban. Maur., CXII, 202, 855. — Agni duces signant: S. Paulus Nolan., LXI, 557. — Agnus quilibet catholici vitam innocens designat: Raban. Maur., CXI, 202. Agnus apostoli, viri sancti, simplices et innocentes, id., CXII, 855.

AGRICOLA, doctores Ecclesie, *ibid.*, 855.

ALÆ, virtutes sanctorum: S. Eucher., L, 748. — Cogitatio viri sancti, virtutes sanctorum: Raban. Maur., CXII, 857.

ALTARE, vita justorum, *ibid.*, 856.

ALTILIA, Patres Novi Testamenti, *ibid.*, 857.

AMICUS, quilibet proximus noster, animus noster, predicator sancti, ceteri sancti, *ibid.*, 857. — Amici concordantes in Deum: S. Eucher., L, 755. — Amici Dei apostoli et patriarchæ: Cassiodor., LXX, 990. — Pastores dicuntur amici amici: S. Bernard., CLXXXIII, 1154.

ANILIA, predicatorum Ecclesie humiles quique: Raban. Maur., CXII, 858. Ancilla ad artem missæ designat Christum elegisse predicatorum infirmos ac despicabiles quæ fideles populos ad superna patriæ coelestis ædificia colligerent, id., CXI, 710.

ANGELUS dicitur Joannes Baptista, id., CXII, 851. — Quilibet sacerdos, *ibid.*; Philippus de Harveng, CCIII, 116.

Angeli ascendentes et descendentes æ scalis Jacob proclicientes et deficientes designant: S. Zeno, XI, 452; S. Bernard., CLXXXII, 224. — Angelorum nomine in sancta Scriptura designantur cives celestis Jerusalem in hominibus assumpti; fidelium populus; quilibet justus; predicator vel sacerdos: S. Eucher., 739. — Sancti predicatorum Ecclesie pro eo quod gloriam patriæ celestis annuntiant angelorum nomine possunt accipi: S. Greg. Mag., LXXVI, 725; Rupert. abb., CLXVIII, 250; S. Bernard., CLXXXIV, 85. — Angeli dicuntur sanctus Joannes Baptista, predicatorum, sancti, prelati Ecclesie, sacerdotes: Garner. de S. Victore, CXIII, 27.

ANIMA sumitur pro vita: Rupert. abb., CLXVIII, 975. — Anima rex est et sacerdos: Hugo de S. Victore, CLXXV, 376. — Anima est virgo et fornicaria, *ibid.*, 329, 550. — Anima fidelis agro et horto comparatur: Adamus Scot., CACIII, 789.

ANIMALIA. Singula Ezechielis animalia ad unumquemque evangelistam recte conveniunt: S. Gregorius Mag., LXXVI, 625, 803; Raban. Maur., CX, 506; CXII, 859; S. Bruno Astens., CLXIV, 969; Garner. de S. Victore, CACIII, 95. — Evange ista quatuor animalibus significantur, quia Evangelium per quatuor mundi partes erat divulgatum: Alcuin., Cl, 1122, 1153. — Animalia plena oculis in circuitu et intus sanctos designant: S. Gregor. Mag., LXXVI, 109, 805; Raban. Maur., CXH, 859; Garner. de S. Victore, CXCI, 95. Animalia, evangelistæ, just, simplices in Ecclesia, *ibid.* — Animalia quatuor apud Ezechielem pastores Ecclesie significant: S. Bernard., CLXXXIV, 1009. — Animalium Ezechielis sunt virtutes sanctorum: S. Greg. r. Mag., LXXVI, 297.

ANNULI arces quatuor, quatuor designant evangelistas: Adam. Scot., CXCVIII, 789.

ANNUS, multitudo redemptionum: Raban. Maur., CXH, 858; Garner. de S. Victore, CXIII, 858.

ANTEMURÆ, prophetæ: Raban. Maur., CXII, 859; Garner. de S. Victore, CXIII, 594.

APIS, humiles: Raban. Maur., CXII, 859.

APOSTOLI mesaverunt quod patriarchæ seminaverunt: Rupert. abb., CLXVIII, 376.

AQUA populum christianum denotat: Eusebius, abb., LXII, 1041; Rupert. abb., CLXVIII, 48. — Aqua cogitationem humanam figurat: Richard. a S. Victore, CXCVI, 140. — Aqua dicitur bonæ mentis: Garnerus de S. Victore, CXIII, 279. — Aqua, anime beatæ, sancti, devotionis &

Raban. Maur., CXII, 860. — Aquæ mentes fidem sequentium designare solent : S. Gregor. Mag., LXXVI, 100. — Aquæ sunt merita in homines : S. Petrus Damian., CXIV, 408. — Aquæ maris significant doctores ex gentibus : Rupert. abb., CLXVIII, 590. — Prædicatores designantur per aquas : Bruno Carthus., CLII, 944. — Assimilantur aquis : Petrus Lombard., CXCI, 194. — Aquæ superiores bonos salvandos, aquæ inferiores malos damnandos significant : Hugo de S. Victore, CLXXV, 637.

AQUILA Joannes evangelista aquilæ comparatur : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 815; Alcuin., CI, 1153; Raban. Maur., CX, 694; CXII, 862; S. Petr. Damian., CXIV, 857; Rupert. abb., CLXVII, 1681. — Aquilæ sancti : S. Eucher., I, 748. — In Scriptura sacra vocabulo aquilæ subtilissimæ sanctorum intelligentiæ et Joannes apostolus et evangelista designatur : Raban. Maur., CX, 694. — Aquila, Joannes evangelista, anima, subtilis huius sæculi potestas, anima electorum, id., CXII, 862; Garner. de S. Victore, CXCH, 69. — Aquilæ comparatur anima : S. Bruno Heribol., CXLII, 568. — Aquilæ comparantur patres antiqui : S. Gregor. Mag., LXXVI, 625.

AQUILO aliquando electus ad fidem conversus : Raban. Maur., CXII, 860.

ARBOR, homo a fructu operum : S. Eucher., I, 712. — Adam arbori comparatur : Alan. de Insulis, CCX, 246. — Arbor perfectus quilibet in fide : Rab. Maur., CXII, 865. — Arborum typus in sanctitate eminetium : ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 51. — Arbor qui sublimia appetit : Garner. de S. Victore, CXCH, 353. — Homo arbor inversa : Gueric., CLXXV, 107.

ARCA. Anima iusti est arca testamenti : Rupert. abb., CLXVII, 1191. — Arca Noe bicamerata contemplativos et activos designat : S. Bernard., CLXXIV, 1279. — Arca et torcular significant pressuras sanctorum : Rupert. abb., CLXVIII, 253.

ARCTA via, perfectorum via : Richardus de S. Victore, CXCVI, 515, 516.

ARCTURUS significat patres antiquos, *ibid.*, CLXVIII, 247.

ARCUS, evangelista : Raban. Maur., CXII, 862.

ARDEA potest significare animas electorum, id., CXI, 546.

AREA, ecclesiasticus doctor; mens sancta, id., CXII, 864.

ARENA, electi, *ibid.*, 849. Humiles, *ibid.*, 864.

AREOLA, quilibet humilis, *ibid.*, 866.

ARGENTUM, martyres, vita prædicatorum, *ibid.*, 865. — Divini eloquii scriptores : Garner. de S. Vict., CXCH, 541. — Argento similes sunt apostoli : vener. Godefrid., CLXXIV, 714.

ARIES. Per arietem accipi debet primus in trã Ecclesiam ordo sacerdotum : Raban. Maur., CXI, 778. Aries, ordo sacerdotalis, sancti apostoli, prælati in Ecclesia, rationales quique, id., CXII, 863; Garnerus de S. Victore, CXCH, 103. — Aries prælatos exemplo præcipientes indicare valet : Vener. Godefrid., abb. CLXXIV, 1072. — Arietes significant apostolos vel ecclesiæ principes : S. Aug., XXXIII, 1026; XXXVI, 785; XXXVII, 749, 1414; S. Eucher., I, 734; Egipt., abb., LXII, 757; Cassiodorus, LXX, 178, 890; S. Greg. Mag., LXXVI, 764, 1148; S. Agobard., CLV, 224; Rabanus Maur., CXI, 778; S. Bruno Carthus., CLII, 746, 1238; Petr. Lombard., CXCI, 284. — Apostoli arietes et successores filii arietum dicantur : S. Bruno Heribol., CXLII, 128, 245. — Arietes sunt Ecclesiæ doctores : S. Gregor. Mag., LXXV, 527. — Arietes sunt prælati : Rupert. abb., CLXVII, 1751. — Arietum nomine ostenduntur sacerdotes quos doctrinæ apostolicæ eruditio cum orationum odore ad martyrii studium prosequitur : S. Hilarius, IX, 454.

ARMA, sanctorum miracula : Garner. de S. Vict., CXCH, 518.

ARMENTA, doctores, vel rectores Ecclesiæ, collegium patriarcharum : Raban. Maur., CXII, 866.

ARMILLA, opera præpositorum, *ibid.*, 864.

AROMATA, viri sancti, bona opera sanctorum, *ibid.*, 868.

ARTUS, intestina Ecclesiæ membra, *ibid.*, 865.

ARULA, cor humanum, *ibid.*

ARYA, subjecti, *ibid.*, 867.

ASCENSUS, afflictio martyrum, *ibid.*

ASKLUS Domini, populus militis : S. August., XXXVI, 272, 310.

ASINA, omnes celestes animæ, simplices : Rab. Maur., CXII, 868. — Simpliciter viventes : Garner. de S. Victore, CXCH, 90. — Anima iusti comparatur asinæ : ven. Godefr., CLXXIV, 25. — Doctores dicuntur asinæ naves : Rupert. abb., CLXVII, 1026.

ASINUS, fidelis anima : Garner. de S. Victore, CXCH, 88.

ASTRA, viri sancti in Ecclesia : Rab. n. Maur., CXII, 167.

ATRIUM amplitudo fidelium, prophetæ et apostoli, *ibid.*, 868. — Atrium tabernaculi significat vitam patriarcharum : Rupert. abb., CLXVII, 716. — Atrium tabernaculi extrius denotat incipientes et novitios : Adam. Scot., CXCVI, 706. — Atria significant eos qui jam in penetralibus sunt Ecclesiæ : Raban. Maur., CXI, 830.

AUT EPS Concionator est apostolicus aucupis qui animas juvenum per aera volantes calamo divini sermonis attingit : S. Petrus Chrysolog., LII, 496.

AURIGA, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 671.

AURIS, doctor Ecclesiæ, *ibid.*

AURORA mens iusti est que peccati sui tenebras decens ad lucem jam erumpit eternitatis : S. Gregor. Mag., LXXV, 1158; S. Eucher., I, 741. — Aurora qui noviter bona opera inchoat, vita iustorum, mens sancta : Raban. Maur., CXII, 869.

AURUM claritas sanctorum in celestibus animæ fideles, cætos martyrum, vita sacerdotis, bona conversio populi fidelis, claritas contemptorum mundi, acumen subtilis ingenii, æterna vita electorum : Raban. Maur., CXII, 870. — Auro boni similes sunt, feno mali : S. August., XXXVII, 1575. — Auro vita iustorum designatur : Rupert. abb., CLXVIII, 1212. — Scientia apostolorum comparatur auro : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 746. — Aurum dicitur sensus bene operantis, anima fidelis : Garner. de S. Victore, CXCH, 303. — Per principes qui possident aurum, apostoli nuncupantur : S. Gregor. Mag., LXXV, 670.

AUSTER, prædicator, cætos martyrum : Raban. Maur., CXII, 869. — Quilibet spiritus fervens : Garner. de S. Victore, CXCH, 56.

AUTUMNUS juventutem designat : Wolbero abb., CXCV, 1225.

AVIS, anima hominis, viri spirituales : Raban. Maur., CXII, 871. — Anima, quasi avis est : verbum Dei et laqueus : Rupert., abb., CLXVIII, 294. — Aves dicuntur mens humana, mentes spiritualium virorum : Garner. de S. Victore, CXCH, 65.

AXES, corda sanctorum : Raban. Maur., CXII, 871.

BARBA, cætos apostolorum, *ibid.*, 875. — Barba bene dicuntur apostoli : Cassiodor., LXX, 956. — Apostoli barbæ nomine designati : S. August., XXXVII, 1755. — Apostoli barba sunt Aaron : Wolbero abb., CXCV, 1026. — In barba Aaron, quæ unguentum fletus a capite prima suscepit, apostoli significantur et martyres in quibus virtus capitis et sacramento eminet et exemplo : S. Prosper Aquitan., LI, 382. — Apostoli dicuntur barba aut capilli Christi : vener. Guibert. abb., CLVI, 614.

BASES sunt sancti doctores qui lavacrum nobis vitam ministrant : Raban. Maur., CXI, 415. — Per bases designantur apostoli virique apostoli, *ibid.*, 173, 445. — Bases, apostoli, prædicatores, Patres Veteris Testamenti, id., CXII, 874. — Apostoli Ecclesiæ sunt bases : S. Petr. Damian., CXIV, 727. — Bases titulis suppositæ sunt fundamenta apostolorum et prophetarum : Rupert. abb., CLXVII, 711. — Bases, doctores, prophetæ, intentiones animæ : Garner. de S. Victore, CXCH, 411.

BATUS, dum hominis substantiæ : Raban. Maur., CXII, 874.

BENEDICTIO apostolorum figurabatur in benedictione Zabulon et Neptalim : Rupert. abb., CLXVII, 990.

BESTIA quilibet conversus a peccato : Raban. Maur., CXII, 875.

BINARIUS numerus designat perfectos in charitate : Garner. de S. Victore, CXCH, 459.

BOS labor prædicatoris, sapiens doctorum multitudo : Garner. de S. Victore, CXCH, 94. — Bos, prædicator, Lucas evangelista, patriarchæ, prælati, perfecti quique : Raban. Maur., CXII, 877. — Boves designant apostolos : S. Eucher., I, 752; Raban. Maur., CXI, 201, 248; Rupert., abb., CLXVII, 834. — Apostoli duodecim significantur per duodecim boves portantes mare templi, *ibid.*, 1168. — Boves mystice prædicationis laborem designant : vener. Guibert., CLVI, 165. — Boves significant prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 370; S. Bruno Carthus., CLII, 668. — Boves significant bonos operatores : Rupert. abb., CLXVIII, 971.

BOTRUS, prædicatores sancti : Raban. Maur., CXII, 876.

BRACHIA Christi sunt prophetæ : Cassiodor., LXX, 153; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1150. — Apostoli : Cassiodor., LXX, 153; Petr. Lombard., CXCI, 201. — Brachia Christi apostoli et prophetæ, sunt ut arcus æreus : S. Bruno Heribolens, CXLII, 96.

BUCCINA, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 877

BUTYRUM, doctrina patriarcharum, *ibid.*, 878.

BUXUM. Per buxum significantur qui quamvis ad alta virtutum non surgant, neque fructum faciant, pareunt tamen fide semper virent : Wolbero abb., CXCIV, 1275.

CALAMUS, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 879. — Calamus, doctorum peritis, scriptores sacri eloqui : Garner. de S. Victore, CXCIII, 425.

CALCATORES sunt apostoli : Rupert. abb., CLXVIII, 279.

CALCEAMENTA. — Prædicatorum designati per calceamenta : S. Bruno Carthus., CLII, 918.

CALIX, tribulatio sanctorum, passio martyrum : Raban. Maur., CXII, 879.

CAMINUS, tribulatio iustorum, *ibid.*, 882.

CAMPANA. Prædicatorum campanis in plerisque assimilantur : Rupert. abb., CLXVIII, 19.

CAMPUS, mentes fidelium : Raban. Maur., CXII, 882. — Campi, sancti ; item propter equalitatem populi iusti : S. Eucher., L, 742. — Campi dicti sunt viri mansueti : S. Bruno Herbipolens., CXLI, 50. — Campi activos homines denotant ; campi sunt qui terrena non deserunt : Richard de S. Victore, CXCXI, 537.

CANALES, montes iustorum : Raban. Maur., CXII, 883.

CANCELLI significant patriarchas primos : Rupert. abb., CLXVIII, 865. — Cancelli per quos dilectus in patrie prospecti antiqui patres fuerunt : Wolbero abb., CXIV, 1109 ; sunt apostolorum documenta ; *ibid.*, 1110.

CANDELABRUM, dignitas prædicatoris : Raban. Maur., CXII, 882. — Apostoli candelabris comparantur : S. Petrus Damian., CXIV, 652.

CANIS, poenitens quilibet, infirmus, apostoli, reprehensores, prædicatoris boni : Raban. Maur., CXII, 883 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 102. — Canis huius designat verba sapientis : Philipp. de Harveng, CLIII, 969. — Per canes gregis sancti doctores designantur qui fidelium custodes existerunt : S. Gregor. Mag., LXXVI, 145, 1302. — Apostoli dicuntur canes Domino fidei servantes et contra inimicos latrantes : S. August., XXXVI, 835 ; Rupert. abb., CLXVII, 453. — Canes Ecclesie sunt doctores : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 551.

CAPILLUS, ordo prædicatorum, populi fideles : Raban. Maur., CXII, 884. — Per capillos sponsæ populi significantur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 507. — Capilli subditos significant : Gillebert., CLXXXIV, 118, 121.

CAPREA, virtutes animarum : Raban. Maur., CXII, 883. — Caprea designant sanctorum dignitatem animarum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 553. — Antiqui Patres significantur per capreas et cervos : Rupert. abb., CLXVIII, 865. — Caprea et cervi patriarchæ et prophetae sunt : Alan. de Insul., CCX, 68. — Per capreas intelliguntur membra Christi, doctores videlicet : Cassiodor., LXX, 1084. — Capreae et hinnuli doctores sunt : Alan. de Insul., CCX, 74. — Alacres spiritu per capreas et cervos designati : Gillebert., CLXXXIV, 68.

CAPUT quilibet rector, mens : Raban. Maur., CXII, 884. — Populi capita sacerdotes, cor, religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1092.

CARBONES, sancti, viri iusti : Raban. Maur., CXII, 888. — Prophetæ dicuntur carbones desolatorii : S. Bruno Carthus., CLII, 635. — Carbones, oculi sancti, quilibet sancti : Garner. de S. Victore, CXCIII, 339.

CARDINES, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 888.

CARO, infirmus, totus homo, discipuli Christi : Raban. Maur., CXII, 886. Caro, natura humana : Garner. de S. Victore, CXCIII, 207.

CASTANEA arbor continentium cœtum significare potest qui per castitatem corporis multos virtutum fructus affert : Raban. Maur., CXI, 515.

CASTELLUM, mens nostra, *id.*, CXII, 885.

CASTRUM, viri sancti, *ibid.*, 889.

CATARACTÆ, apostoli, *ibid.*, 890. — Prophetæ : S. Bruno Carthus., CLII, 635. — Prophetæ et apostoli : S. Bruno Herbipolens., CXLI, 180.

CATULUS, apostoli : Raban. Maur., CXII, 889. Apostoli catuli leonum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 537. — Catuli designant subditos : ven. Godefrid., CLXXIV, 1140.

CEDRUS, altitudo sanctorum : Raban. Maur., CXII, 891. — Cedrus prophetas atque apostolos signat, *id.*, CXI, 517. Cedri apostoli : S. Bruno Herbipol., CXLI, 161. Rupert. abb., CLXVIII, 641, 838. — Apostolici viri, *ibid.*, 838. — Doctores, *ibid.*, 641, 838. — Prælati, *ibid.*, 641. — Martyres : S. Bruno Herbipol., CXLI, 306. — Martyres recte comparantur cedris, in Ecclesia Christi in altissima sunt cacumina constituti : Cassiodor., LXX, 682. — Cedri excelsioris potentie viri : S. Eucher., L,

742. — Cedri Libani dicuntur reges : S. Bruno Herbipol., CXLI, 128.

CERVA, doctores. Raban. Maur., CXII, — Doctor s signatur per cervas : Rupert. abb., CLXVIII, 1166.

CERVUS, sancti : S. Eucher., L, 748. — Anima fidelis, antiqui patres, magni contemplatores, sancti : Raban. Maur., CXII, 893. — Cervus fidelem multis rationibus significat : Petr. Lombard., CXCI, 415. — Per cervos designantur antiqui Patres : S. Greg. Mag., LXXXIX, 501 ; Rupert. abb., CLXVIII, 863. — Patriarchæ et prophetae. Alan. de Insul., CCX, 68. — Prædicatores : S. Bruno Herbipol., CXLI, 116. — Alacres spiritu : Gillebert. CLXXXIV, 68.

CILICUM, typus hominis poenitentis : Rab. Maur. CXI, 543.

CIRCUMCISUS. In Circumciso intelligitur Christianus qui corde circumciditur : S. Prosper, LI, 774.

LISTERNA, cor hominis : Raban. Maur., CXII, 896.

CIVES, fideles, *ibid.* 897.

CIVITAS moraliter sumpta significat animam : Hugo de S. Victore, CLXXV, 258. — Civitas anima sancta : Raban. Maur., CXII, 897 ; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 379.

— Anima humana : Garner. de S. Victore, CXCIII, 389.

— Cor viri sancti : Raban. Maur., CXII, 897 ; vener. Godefrid., CLXXIV, 608. — Ecclesie fideles : S. Bruno Carthus., CLII, 1528 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 389.

— Fideles sunt civitas propter collectionem : S. Bernard., CLXXXIII, 1153. — Civitas Dei est universitas creaturæ : Gillebert., CLXXXIV, 26. — Civitas Judæ est anima : Philipp. de Harveng., CLIII, 977.

CLAVIS, potestates doctorum : Raban. Maur., CXII, 881.

CLAVUS, clavi, correctiones sanctorum : *ibid.*, 881.

CLERICI a levitis figurati : Philipp. de Harv., CLIII, 669.

COELUM dicitur anima : Philippus de Harveng, CIII, 1204. — Anima fidelis : Raban. Maur., CXII, 891 ; Adam. Scot., CXCVIII, 276. — Anima iusti S. Gregor. Mag., LXXVI, 508 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 50. — Anima sancta : S. Bernard., CLXXXIII, 917. — Sacerdotium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 50. — Sublimis vita sanctorum, *ibid.* — Cœlum quilibet fidelium esse potest : S. August., XXXVII, 1245. — Cœli dicuntur apostoli : S. Ambros., IV, 1369 ; S. Augustin., XXXVI, 157, 288 ; XXXVII, 1121, 1245, 1575, 1626, 1864 ; S. Eucher. Lugdun., I, 758 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 35 ; LXXVII, 76, 592, 627 ; Raban. Maur., CXII, 891 ; S. Bruno Carthus., CLII, 896 ; S. Bruno Astens., CLXIV, 636, 718 ; Rupert. abb., CLXVII, 1632, 1745 ; CLXVIII, 56, 81 ; Petr. Lombard., CXCI, 185 ; Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Doctores : S. Gregor. Mag., LXXV, 864. — Electi, *id.*, LXXVI, 438. — Evangelistæ : S. August., XXXVI, 154, 170. — Iusti, *ibid.*, 156, 275, 276 ; XLI, 698 ; S. Gregor. Mag., LXXV, 1001, 1099. — Prædicatores : S. Eucher., L, 410 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 420, 550 ; Raban. Maur., CXII, 891 ; S. Bruno Carthus., CLII, 1406 ; Petr. Lombard., CXCI, 192 ; Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Sancti : S. August., XXXIV, 1256 ; XXXVI, 157, 159 ; XXXVII, 370, 891 ; XLI, 698 ; S. Eucher., L, 738. — Sapientes in Ecclesia : Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Sapientiores : Raban. Maur., CXII, 891. — Spirituales : S. August., XXXVII, 580, 588 ; Raban. Maur., CXII, 891 ; Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Senes : Rupert. abb., CLXVIII, 206. — Cœlum, sacerdotes vel Phariseos, vel legis doctores non inconvenienter accipiunt : S. Gregor. Mag., LXXV, 864, LXXV, 861. — Apostoli nunc cœli, nunc Cherubim, nunc nubes nuncupati sunt : S. Bruno Astens., CLXIV, 748. — Cœli fundamenta dicuntur illi quibus regnum cœlorum superedificatur in sanctis et fidelibus : S. August., XXXVII, 1049.

COLLIS significat perfectam subditorum fidelium vitam : S. Gregor. Mag., LXXIX, 290. — Collis vita cuiusque religiosi : Raban. Maur., CXII, 880. — Apostoli dicti sunt colles : S. August., XXXVI, 785. — Martyres recte comparantur collibus : Cassiodor., LXX, 449. — Colles, sancti ante legem, martyres, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 900. — Per colles designantur iusti : vener. Godefrid., CLXXIV, 48. — Prælati : S. Bruno Carthus., CLII, 1258. — Prædicatores, *ibid.*, 991. — Prophetæ collibus comparantur : vener. Godefrid., CLXXIV, 1014. — Montes Jerusalem superni apostoli sunt, colles vero reliqui sancti : Rupert. abb., CLXVIII, 310. — Colles, sancti sed minoris meriti : S. Eucher., L, 742 ; Raban. Maur., CXI, 365 ; Rupert. abb., CLXVIII, 1282.

COLLUM sponsæ significat prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 534. — Sublimem doctorum eloquentiam : Wolbero abb., CXCIV, 1029. — Collum, ordo prædicatorum : Raban. Maur., CXII, 898. — Doctores Ecclesie sunt collum et turris eburnæ : Cassiodor., LXX, 1095.

COLOR purpureus designat afflictiones status conjugum :

lis : Adam. Scot., CXCVIII, 729. — Color sapphirinus clericos significat, *ibid.*, 727. — Color viridis laicos, *ibid.*

COLUMBA, simplex : Raban. Maur., CXII, 898. — Columba propter simplicitatem figurat animam Christi sponsam : S. Gregor. Mag., LXXIX, 498. — Columba in foraminibus petrae designat simplicem animam in vulneribus Christi roboratam, *ibid.*, 499. — Columba emissa a Noe significat predicatorum evangelicos : Rupert. abb., CLXVII, 357. — Apostoli columbae ad fenestras suas : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1006, 1095. — Columbae ad fenestras suas sunt praetuli Ecclesiae : Wolbero abb., CXCV, 1149.

COLUMNA nubes et ignis designat praetatos modo terrore praevalens modo lenitate bonos, temperantes : Adam. Scot., CXCVIII, 786. — Columnae dicuntur animae iustorum : Wolbero abb., CXCV, 1027. — Apostoli dicuntur columnae : S. August., XXXVI, 950; XXXVII, 1831; Raban. Maur., CXII, 898; S. Bruno Heribol., CXLI, 283. — Apostoli dicti sunt columnae quia passione Domini nutaverunt, resurrectione firmatae sunt : S. August., XXXVI, 950. — Apostoli sunt columnae Dei, id., XL, 692. — Columnae Ecclesiae : S. Ambros., XV, 126; S. August., XXXIII, 853; S. Paulin. Aquileiens., CXIX, 483. — Apostoli signantur per columnas tabernaculi : S. Gregor. Mag., LXXVI, 964. — Columnis merito apostoli comparantur : Cassiodor., LXX, 357. — Doctores Ecclesiae columnae sunt : Gillebert., CLXXXIV, 90. — Doctores designantur per columnas argenteas : Cassiodor., LXX, 1070. — Columnae argenteae apostolos signant : S. Petrus Damian., CXLI, 727. — Patriarchae sunt columnae Iudaeorum : Rupert. abb., CLXVII, 1494. — Columna, predicatorum : Raban. Maur., CXII, 898. — Columnae in porticu templi Salomonis apostolos et doctores cunctos spirituales significant, fortes nimirum fide atque opere et contemplatione ad superna erecti : Rabanus Maur., CLX, 435. — Columnae quibus tentorium suspendebatur sancti doctores sunt, quorum caput est Christus, id., CVIII, 178. — Columnae quilibet fortis contra tentamenta diaboli, summi praedicatores, evangelistae : Garner. de S. Victore, CXIII, 411. — Columnae in altum sustinentes et sustentantes tentoria sunt Ecclesiae doctores et praedicatores : Adam. Scot., CXCVIII, 685, 707.

COMAE, catervae sanctorum : Raban. Maur., CXII, 900. — Comae capitis quod est Christus sunt prophetae vel apostoli : Wolbero abb., CXCV, 1192.

COMMENTARII, doctores Ecclesiae : Raban. Maurus, CXII, 892.

CONCENTUS, sermo doctorem, *ibid.*, 901.

CONCUBINAE. Doctores Ecclesiae, alii regibus, alii concubinis comparantur : Alcuin., C, 658, 666. — Concubinae praetorum sunt animae : Joannes Algrinus, CCVI, 642. — CONSILIARII sunt et iudices apostoli : Rupert. abb., CLXVII, 1279.

CONSULES, sancti praedicatores : Garner. de S. Victore, CXIII, 151.

COPHINUS, corda iustorum : Raban. Maur., CXII, 898.

COQUI, sacerdotes sunt, quia dum electis fidelibus in fervore spiritus loquuntur, cibos mentis velut per ignem coquunt : S. Gregor. Mag., LXXIX, 273.

COR, praetati : Raban. Maur., CXII, 901. — Populi capita, sacerdotes, cor, religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1092.

CORNU, sancti, potestates iustorum : Raban. Maur., CXII, 905. — Praedicatores significantur per phialas et cornu altaris : Rupert. abb., CLXVIII, 775. — Cornua altaris significant fortitudinem apostolorum, *ibid.*, 775.

CORONA, conventus apostolorum : Raban. Maur., CXII, 905. — Corona, multitudo sanctorum, *ibid.* — Corona Domini circumcuntur discipulorum conventum significat : Cassiodor., LXX, 148.

CORTEX, exteriora Patrum eloquia : Garner. de S. Victore, CXIII, 347.

CORTINA, vir sanctus : Raban. Maur., CXII, 905.

CORVUS, predicator, *ibid.*, 902; Garner. de S. Victore, CXIII, 76.

CRATER, ordo praedicatorum : Raban. Maur., CXII, 899.

CRATICULA, cor cuiuslibet sancti, *ibid.*, 898.

CRINES capitis, Christi apostoli : ven. Godefridus, CLXXXIV, 282.

CRUS. Doctores sancti : Raban. Maur., CXII, 905. — Per crura apostoli intelliguntur per quos universum mundum Christus circumvit : S. Gregor. Mag., LXXIX, 524.

CUBILE. Cor iusti est cubile : ven. Godefrid., CLXXXIV, 135.

CULTURA, sancti qui excoluntur a Deo : S. Eucher., L, 749.

CURRUS, coetus sanctorum, praetatus mansuetus : Raban. Maur., CXII, 905.

CUSTODES. Apostoli dicuntur Ecclesiae custodes : S. Bernard., CLXXXIII, 1156. — Custodes murorum Ierusalem : Philipp. de Harveag, CCIII, 970. — Doctores, custodes : Raban. Maur., CXII, 905. — Custodes civitatis : Cassiodor., LXX, 1081; Gillebert., CLXXXIV, 236. — Pastores dicuntur custodes et cultores vineae : Bernard., CLXXXIII, 409. — Praetati, custodes civilis, id., CLXXXIV, 1272.

CYATHI, humiles doctrinae : Raban. Maur., CXII, 896.

CYPHUS, auditores in Ecclesia Christi, *ibid.*, 895.

CYPRUS in Ecclesia quaevis sancta est anima : Wolbero abb., CXCV, 1172.

DAMA, sancti : S. Eucher., L, 751.

DANIEL, contemplativum designat : Alan. de laul., CCX, 248.

DENARIUS numerus designat hominum naturam : Garner. de S. Victore, CXIII, 452.

DENTES, apostoli : Garner. de S. Victore, CXIII, 178. — Praedicatores : Raban. Maur., CXI, 1223; CXII, 907; Garner. de S. Victore, CXIII, 178. — Apostoli dentes Christi : S. Gregor. Mag., LXXV, 1069. — Dentes Ecclesiae apostoli : Rupert. abb., CLXVII, 614. — Fortes in Ecclesia, id., CLXVII, 555. — Praedicatores, id., CLXVIII, 614.

DEBERTUM, mens sancta : Raban. Maur., CXII, 900. — Per desertum intelligi potest qui mundum deseruit : vener. Godefrid., CLXXIV, 85. — Cor hominis, *ibid.*, 170, 577.

DEXTRA, iusti, amicus : Raban. Maur., CXII, 909.

DEXTERA, electi : S. Eucher., L, 752; Garner. de S. Victore, CXIII, 198.

DIES, homines redempti : Raban. Maur., CXII, 909. — Dies spiritalis doctor, animae electorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 570. — Apostoli sunt dies saeculi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1111.

DIGITUS, operarii Ecclesiae : Raban. Maur., CXII, 910. — DIGITI. Dei sancti intelliguntur prophetae, per quos Spiritus sanctus libros legis ac prophetarum sua inspiratione describit : S. Eucher., L, 752.

DII dicuntur apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 840.

DIVES, fideles, abundans spiritalibus bonis : S. Eucher., L, 756. — Innocentes mystice sunt divites : ven. Godefrid., CLXXIV, 588.

DOCTORES Ecclesiae sunt aera Ecclesiae, et dentes et oculi et colum et mammae et botri : Cassiodor., LXX, 1074. — DOCTOS. Apostoli, martyres, sacerdotes, significant per doctissimos Israel ambientes lectulum Salomonis : Wolbero abb., CXCV, 1156.

DOMINUS, quilibet praetatus : Raban. Maur., CXII, 911.

DOMUS, mens hominis, *ibid.*, 911. — Anima Joannes Algrinus, CCVI, 170. — Domus Christi sunt apostoli et sacerdotes et ministri altaris : Rupert., abb., CLXVII, 482. — Humile cor est domus Christi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 100.

DORSUM, rectores Ecclesiae : Raban. Maur., CXII, 912. — Subjecti : Garner. de S. Victore, CXIII, 201.

DUODECIM apostoli sicut duodecim horae diei : S. August., XXXVI, 650. — Duodecim patriarchae duodecim distincti in tribubus, duodecim fontes eremi, duodecim Jordanis lapides elevati ex a veo, in figuram formaeque apostolici caetus fuere. S. Petr. Chrysolog., LII, 645. — Duodecim boves qui mare aeneum portabant, universi pastoris ordinis figuram gerunt : S. Gregor. Mag., LXXVII, 35, 475. — Duodecim apostoli sunt, duodecim filii veri Jacob; hi duodecim principes plebis Israel; hi duodecim fontes reperti in Helina; hi duodecim castra de Ramone usque Sina; hi duodecim lapides in veste sacerdotis; hi duodecim panes propositionis; hi duodecim exploratores missi a Moysae; hi duodecim populi duces terram ingressi; hi duodecim lapides altaris; hi duodecim lapides de Jordane elevati; hi duodecim lapides in eodem allati; hi duodecim duces Salomonis; hi duodecim boves sub mari aeneo; hi duodecim leuoculi in throno Salomonis; hi duodecim stellae in corona sponsae; hi duodecim fundamenta; hi duodecim portae civitatis Dei; hi duodecim menses anni; hi duodecim horae diei : Raban. Maur., CVII, 891. — Duodecim panes in mensa tabernaculi; duodecim sunt apostoli, et omnes doctrinae illorum sequaces in Ecclesia, id., CVIII, 149. — Duodenarius apostolorum numerus per quaternarium tripartitum nobis ministrat et format quadrigam per quam Trinitas tota, toto orbe apostolicis voluit excussibus : S. Petr. Chrysolog., LII, 645.

DUX, apostoli : Raban. Maur., CXII, 915. — Apostoli vocantur duces ovium, praecipua membra pastoris : S. August., XXXVI, 785, 916; XXXVII, 1849. — Apostoli sunt duces tribuum : Rupert. abb., CLXVII, 854. — Duces sunt sancti praedicatores : Raban. Maur., CXI, 448.

EBRIETAS, interna satietas sanctorum, id., CXII, 911.

ERUB. vita sanctorum Patrum, *ibid.*, 913.
ELIM. Duodecim apostoli figurantur per duodecim fontes Elim : S. Ambros., XVII, 18; Raban. Maur., CXI, 367; S. Bruno Astensis, (CXIV, 267; Rupert. abb., CLXVII, 655; Petr. Lombard., CXCI, 1019. — Duodecim fontes Elim et septuaginta palmas designant Christiani gregis doctores; semper duodecim apostolos et septuaginta discipulos : S. Ambros., XVII, 18.
EQUUS. apostoli : Raban. Maur., CXH, 916. — Predicator, *ibid.*, 916; Garner., CXCH, 87. — Corpora electorum, *ibid.*, CXCH, 87. — Vir sanctus : S. Eucher., L, 752; Raban. Maur., CXII, 916. — Equi, concionatores : Rupert. abb., CLXVIII, 1174. — Predicatores : Raban. Maur., CXI, 315; Rupert. abb., CLXVIII, 219. — Sancti. Rupert. abb., CLXVIII, 1175; Wolbero abb., CXCV, 1064.
ERINACIUS. timens Deum : S. Eucher., L, 751. — Erinacii, penitentes : Raban. Maur., CXII, 917.
ESCA. quilibet sanctus, *ibid.*, 917.
ETHERA. Patres Novi Testamenti, *ibid.*
EXAMEN. Apostoli significant per examen apum prodes de ore leonum : Rupert., CLXVII, 1044.
EXCUSI. Apostoli dicti sunt excussi : Petr. Lombard., CXCI, 1159. — Filii excussorum intelliguntur apostoli, tunc prophetarum quorum prophetia multis fuit tegumentibus obcurata quam predicator Evangelii excutendo reseruat : S. Prosper Aquitan., I, 573. — Apostoli dicti sunt filii excussorum quia filii prophetarum : S. August., XXXVII, 1674, 1677.
EXCUSORES sunt apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 1339.
EXERCITUS. sancti martyres : Raban. Maur., CXII, 918.
EXPLORATOR. S. predicator, *ibid.*, 918; Rupert., CLXVII, 1068. — Reprehensores : Raban. Maur., CXII, 918. — Apostoli exploratores fidei et veraces : Rupert., CLXVIII, 214.
FABER. Quid per fabrum die nocturne laborantem intelligendum est nisi predicator : Raban. Maur., CXI, 1055.
FACIES. predicator, *id.*, CXII, 926. — Prælati : Garner. de S. Victore, CXCH, 184.
FASCICULUS. Apostoli fasciculum quem Hgavit Christus vinculo caritatis in die Pentecostes et super quem fundavit Ecclesiam : Rupert. abb., CLXVIII, 571.
FAVUS. distillans sunt labia devote anime : Richard. de S. Victore, CXVI, 486.
FEMUR. sancti : Raban. Maur., CXII, 925.
FENESTRA. doctores Ecclesie, *ibid.*, 925. — Fideles, *ibid.*, — Mentis contemplativa : Garner. de S. Victore, CXCH, 409. — Prælati sancte Ecclesie, *ibid.*, 409. — Prophetæ : Rupert. abb., CLXVIII, 865.
FENUM. simplex in fide, opus bonorum : Raban. Maur., CXII, 924. — Fenum, conversorum soliditas : Garner. de S. Victore, CXCH, 512.
FERCULUM. est anima sancta : Richard. a S. Victore, CXVI, 442.
FERRUM. viri sancti : Raban. Maur., CXII, 925.
FICULNEA. Anima iusti comparatur ficulneæ : Vener. Godofrid., CLXXIV, 58.
FICUS. genus humanum, mens humana : Garner. de S. Victore, CXCH, 341. — Ficus designat religiosos moribus suaves : S. Bernard., CLXXXIII, 1070.
FIGULI qui in plantationibus et in sepihus laborant non alios quam sanctos doctores intelligimus, qui formant et componunt vasa Domini : Raban. Maur., CXI, 366. — Figuli somine designantur sancti predicator, *ibid.*, 1056.
FILIA. anima fidelis : S. Eucher., L, 755. — Filia, infirmior in Ecclesia, infirmi : Raban. Maur., CXII, 927. — Filia Jerusalem dicuntur sancti Patres : Alan. de Insal., CCX, 87. — Animæ sanctæ, *ibid.*, 84. — Filia Jude sanctæ animæ confessorum : S. Bruno Heribipolens., CXLI, 195.
FILIUS. populus credentium : S. Eucher., L, 755. — Filius, quilibet Ecclesie membrum, apostoli, viri sancti, homines a Deo creati : Raban. Maur., CXII, 927. — Apostoli dicuntur filii matris Jerusalem : S. Gregor. Mag., LXXVII, 325. — Filii sponsæ : S. August., XXXVII, 1845.
FIMBRIA. conversationes hominum : Raban. Maur., CXII, 928. — Fimbria, mentes nostræ, *ibid.*
FIRMAMENTUM. apostoli : S. August., XXXIII, 83; S. Bruno Heribol., CXLI, 180; Petr. Lombard., (CXI, 185. — Prophetæ, *id.*, CXLI, 100. — Apostoli vocati sunt omnia seu firmamenta corporis Christi : S. August., XXXVI, 169; XXXVII, 1297. — Doctores Ecclesie sunt firmamentum veritatis : Gilbert., CLXXXIV, 90.
FLORÆ. anime bonum inchoantes : Garner. de S. Victore, CXCH, 347. — Apostoli boni sunt flores qui di-

versorum scriptorum atque operum suorum fuderunt odorem : S. Ambros., XV, 1276.

FLUMEN. genus humanum, Raban. Maur., CXII, 933. — Predicatores, *ibid.*, Garner. de S. Victore, CXCH, 295. — Apostoli, flumina vocem suam elevantia : S. August., XXXVII, 1187. — Per summa antiquorum Patrum dicta nuncupantur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 71. — Flumina dicuntur predicatorum : S. Bruno Carthus., CLII, 656, 681. — Principes, *ibid.*, 750. — Flumina significant homines. Rupert., abb., CLXVIII, 1202.

FLUVIUS. decursio humani generis, dicta Patrum : Garner. de S. Victore, CXCH, 291. — Fluvii terræ sunt sapientes mundi : Rupert., CLXVIII, 657. — Quatuor evangelistæ in quatuor fluvii paradisi adumbrati : S. Petrus Damian., CXLI, 572, 790. — Fluvii aslantur S. predicatorum. S. Gregor. Mag., LXXVI, 828. — Prælati significantur per fluvium Tigris : Adam. Scol., CXCVII, 618.

FOLIUM. Folio comparatur homo qui ab arbore cecidit in paradiso : S. Eucher., L, 742.

FONS. anima humana : Raban. Maur., CXII, 929. — Mens iusti, *ibid.*, 951. — Predicatores, *ibid.*, 929. — Apostoli Christi sunt fontes quia velut fontes purissimi gratia predicationis exuberant : S. Maximus Taurin., LVII, 319. — Evangelistæ quatuor fontibus a petra promanantibus denotati : S. Paulin. Nolan., LXI, 351. — Apostoli sunt fontes Ecclesie : S. Bruno Carthus., CLII, 964.

FORAMINA. petra sunt quatuor evangelistæ : Wolbero abb., CXCV, 1115.

FORMICA. providi vel operarii : S. Eucher., L, 752. Formica comparatur sapienti, Rupert. abb., CLXVIII, 257. — Formicæ homines sunt similes : S. Bernard., CLXXXII, 496.

FORTES. Apostoli sunt fortes et mundi fide : Rupert., CLXVIII, 201. — Apostoli sunt fortes Domini, carne in firmi, spiritu tamen fortes, *ibid.*, 559. — Apostoli fuerunt tres fortissimi post David, id est, Christum, id., CLXVII, 1159. — Fortes ambientes lectum Salomonis sunt patriarchæ et prophetæ defendentes Virginitatem utrum tam gladio naturali quam spiritali : Rupert. abb., CLXVIII, 878. — Doctores Ecclesie per sexaginta fortes significantur : Cassiodor., LXX, 1070.

FRATER. Christianus, bonus homo, cognati Christi : Raban. Maur., CXII, 921. — Apostoli dicuntur fratres : Vener. Godofrid., CLXXIV, 240.

FRUMENTUM. electa anima : Garner. de S. Victore, CXCH, 450. — Iustus : Raban. Maur., CXII, 938.

FULGUR. miracula sanctorum : Garner. de S. Victore, CXCH, 60. — Predicator illuminat quasi lampas, excitat quasi fulgur : Rupert. abb., CLXVIII, 559. — Fulgur, predicatorum : Raban. Maur., CXII, 935.

FUNDAMENTUM. apostoli, predicatorum, defensores Ecclesie, summi principes orbis : Raban. Maur., CXII, 935. — Fundamentum fideles, sancti apostoli : Garner. de S. Victore, CXCH, 400. — Apostoli dicuntur fundamenta : S. Bruno Carthus., CLII, 1095. — Fundamenta Ecclesie : S. August., XXXVII, 1105; Ven. Hilbert. Cenom., CLXXI, 751. — Fundamenta supernæ civitatis : S. August., XXXVII, 1101. — Prophetæ dicuntur fundamenta civitatis superius, *ibid.* — Fundamenta Ecclesie, *ibid.*, 1105. — Fundamenta orbis terrarum, *id.*, XXXVI, 150.

GALAAD. multitudo martyrum : Raban. Maur., CXII, 959.

GALLINA. Gallina debet predicator assimilari : Petr. Cantor, CCV, 127.

GALLUS. virum sanctum aut doctorem evangelicum significat : Raban. Maur., CXI, 218. — Gallus, ordo doctorum, cætus apostolorum, id., CXII, 939. — Gallus, sanctus predicator : Garner. de S. Victore, CXCH, 75. — Nomine galli designantur predicatorum sancti qui inter tenebras vitæ præsentis student venturam lucem prædicando, quasi cantando nuntiare : S. Eucher., L, 748, Rupert., abb., CLXVII, 1750. — Galli et predicatoris officium consimile : Hugo de S. Vict., CLXXVII, 816.

GAZIFIM. electos indicant : Raban. Maur., CXI, 563.

GAZOPHYLACIUM. mens viri sancti, prælati Ecclesie, id., CXII, 945. — Gazophylaciis sunt corda doctorum quas scientiæ divitiis servant, id., CXI, 945, 957, 959, 961, 982; Garner. de S. Victore, CXCH, 414.

GEBAL. reprobos indicat : Raban. Maur., CXI, 562.

GENE. sancti martyres, summi sacerdotes, boni operatores, pudibundi prælati, id., CXII, 945. — GENE, spirituales Patres, CXI, 151; Garner. de S. Vict. CXCH, 185.

GENUA. Christi sunt apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 1225; Vener. Godofrid., CLXXIV, 466. — Adoratores

Christi signantur per genera : Rupert., abb., CLXVII, 1497.
 GIGAS, sanctus, praelati, principes terræ, fortis : Raban. Maur., CXII, 946.
 GLEBÆ, viri sancti, *ibid.*, 945. — Per charitatem uniti, diversi electorum ordines : Garner. de S. Victore, CXIII, 248.
 GRAMINA, auditores : Raban. Maur., CXII, 913.
 GRANDO, sanctorum increpatio : Garner. de S. Vict., CXIII, 66.
 GREX intelligitur fidelium congregatio, veterem conversationem in baptismo relinquens : Raban. Maur., CXI, 204. — Grex, conventus electorum sanctorum, cœtus perfectiorum, ordo poenitentium, ordines sanctorum, *id.*, CXII, 915. — Prædicatores Ecclesiæ, grex prophetarum dicuntur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 293. — Greges caprarum sunt prophetae : Rupert., abb., CLXVIII, 883.
 GRUES illos significare possunt qui in cœnobis communiter viventes unus tamen ductum sequi non spernunt : Raban., Maur., CXI, 244.
 GUBERNATOR, Petrus significatur per gubernatorem navis apud Jonam : Rupert., abb., CLXVIII, 408.
 GUTTUR, cor hominis, prædicator : Raban. Maur., CXII, 946.
 HABENÆ, Prælati Ecclesiæ sunt habenæ igneæ currus : Rupert. abb., CLXVIII, 555.
 HABITACULUM, Concionatores missi et angeli sunt Dei habitaculum : Petr. Lombard., CXI, 533.
 HARENA, electi : Raban. Maur., CXII, 949.
 HASTA, apostoli, *ibid.*, 948.
 HERBA, spiritualis quique : Raban. Maur., CXII, 950. — Sustinatio prædicatorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 419.
 HERODIUS, perfectus quilibet : Raban. Maur., CXII, 951. — Electorum persona : Garner. de S. Victore, CXIII, 82.
 HEVILATH terra designat novitiorum invitæ conversionis difficultates : Adam. Scot., CXVIII, 617.
 HIEMS senectutem designat : Wo bernabb., C. CV, 1223.
 HIERUSALÆM animas designat pacificas : Alan. de Insulis, CCX, 76.
 HINNULUS, sancti pro gratiarum varietate : S. Eucher., L, 751. — Capræ et hinnuli doctores sunt : Alan. de Insulis, CCX, 74.
 HIRUNDO poenitentium pro peccatis suis typum tenet : Raban. Maur., CXI, 252.
 HOEDISignant reprobus : S. Paulin Nolan., LXI, 537. — Quod duos hæciles teneros et bonos Isaac jubetur asferre dociles et innocentes significantur animæ : Raban. Maur., CXII, 588. — Hædi duo in ara offerri soliti sanctum Jacobum et sanctum Stephanum denotant, *id.*, CX, 998.
 HOMO, prædicator, justus, Mathæus, genus humanum, patriarchæ, *id.*, CXII, 955. — Quia ab humana generatione cepit, jure per hominem figuratur Mathæus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 815; Alcuin., Cl, 1133; Raban. Maur., CXI, 71. — Homo dicuntur viri spirituales : Garner. de S. Victore, CXIII, 133.
 HORA tertia, sexta, nona, undecima signat adolescentiam, juventutem, senectutem, decrepitan ætatem : Garner. de S. Vict., CXIII, 570.
 HORTUS conclusus est anima pia : S. Gregor. Mag., LXXIX, 515. — Anima sancta, deliciarum hortus : S. Petr. Damian., CXLIV, 269. — Anima fidelis denotatur per hortum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 789. — Antimus bonus, hortus voluptatis : Hugo de S. Victore, CLXXVII, 506. — Hortus nucum corda sunt sanctorum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 531. — Horti sponsi sunt corda sanctorum per custodiam munita, per castitatem florida, *ibid.*, 599.
 HUMERULI præconia sunt prophetarum : Raban. Maur., CXII, 959.
 HUMUS, mens sancta, *ibid.*, 968. — Mens electorum : Garner. de S. Vict., CXIII, 248.
 HYADES sanctos designant prædicatores : S. Eucher., I, 711. — Sanctos doctores : Raban. Maur., CXII, 1087.
 HYDRIÆ, corda fidelium, *ibid.*, 1088. — Quatuor evangelistæ in quatuor Eliæ hydriis expressi : S. Petr. Damian., CXLIV, 783.
 IBICES, prædicatores, viri perfecti : Raban. Maur., CXII, 968.
 IGNIS appellantur spirituales cum fervent spiritu et eos quos exhortantur accendunt : S. Prosper Aquitan., LI, 290.
 INAQUOSA loca appellantur castæ mentes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 217.
 INFANS, quilibet electus : Raban. Maur., CXII, 970.
 INSTITORES, prophetae : Raban. Maur., CXII, 971.
 JACULA, verba sanctorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 390.
 JANITORES dicuntur apostoli : Vener. Godefrid., CLXXIV, 727.

JANUA, omnes electi : Raban., CXII, 965.
 JERUSALEM, Ecclesia præuens Christi, *ibid.*, 967. — Jerusalem congregationem iustorum denotat aut animam : Vener. Godefrid., CLXXIV, 21, 159. — Per amorem Dei sanctus quisque Jerusalem civis efficitur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 597.
 JORDANIS, ordo baptizatorum : Raban. Maur., CXII, 971.
 JUDICES, apostoli : Rupert. abb., CLXVII, 129. — Prælati Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 975.
 JUMENTUM, obediens : S. Eucher., I, 752. — Jumenta dicuntur animæ, fidelis quilibet sub disciplina positus : Garner. de S. Victore, CXIII, 85. — Prædicatores, simplices : Raban. Maur., CXII, 975.
 JUNCUS, quilibet auditor, *ibid.*, 975.
 JUSTITIA, justii, *ibid.*
 JUVENES, alacres in Deum : S. Eucher., I, 753. — Fortes : Raban. Maur., CXII, 974. — Martyres : S. Bruno Carthusian., CII, 987.
 LABIA Dei vocantur prophetae : S. Bruno Carthes., CII, 1114. — Labia Christi sancti prædicatores sunt : S. Bruno Heribol., CXLII, 171. — Labia sponse divini Verbi prædicatores sunt : Wolbero abb., CXCV, 1151.
 LAC infirmos bonis tamen operibus intentos indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 694. — Lactorum vita per se designata : Philippus de Harveng., CCIII, 718.
 LAGENA, corpora nostra : Garner. de S. Victore, CXIII, 462.
 LAMPAS, quilibet simplex, corda sanctorum : Raban. Maur., CXII, 981. — Sancti quilibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 457. — Lampades significant sanctorum corda splendida et scientiæ lumine semper fulgida : Raban. Maur., CXI, 606. — Apostoli sunt os lampadis : Rupert., abb., CLXVIII, 231.
 LANA, mansueti : Raban., Maur., CXII, 980. — Lana et limum significant sacerdotium antiquum : Rupert. abb., CLXVIII, 41.
 LAPIS signat apostolos aut sanctos viros, sive ipsa opera virtutum, alii ando ordinem præpositorum in Ecclesia : Raban. Maur., CXI, 462. — Lapis, prædicatores, mentes sanctorum, religio apostoli, *id.*, CXII, 981. — Martyrum fides lapis est : Rupert. abb., CLXVIII, 1505. — Lapis dicuntur mentes fortium : Garner. de S. Victore, CXIII, 550. — Lapidis, apostoli : S. August., XXXVI, 166; Alcuin., C, 590; Raban. Maur., CIX, 158. — Apostoli, lapides Ecclesiæ : S. Gregor. Mag., LXXIX, 616. — Lapidis duodecim de Jordania alveo, in typum fuerunt duodecim apostolorum : S. Hieronym., XII, 887; Rupert. abb., CLXVII, 1015. — Propheta, lapides Sion : S. August., XXXVII, 1503. — Lapidis qui in fundamentum templi ponebantur proprie sunt propheta et apostoli : Raban. Maur., CIX, 158. — Lapidis ætatuarii sunt religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1296. — Lapidis, sancti : S. Eucher., I, 742. — Sancti sunt lapides qui voluntur super terram, levés, patiti et rotunditate sua rotarum cursibus similes : Raban. Maur., CVIII, 713. — Lapidis quadri sunt sancti quilibet quorum vita in prosperitate atque adversitate novit fortiter stare, *id.*, CX, 951. — Omnes qui in Christum Jesum credunt dicuntur lapides vivi, *id.*, CVIII, 648. — Lapidis vivi dicuntur fideles propter fidem : Rupert. abb., CLXVIII, 353.
 LAQUEARIA, simplices in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 983.
 LAQUEUS, Anima, quasi civis est; verbum Dei et laqueus : Rupert. abb., CLXVIII, 294.
 LATUM, doctores : Raban. Maur., CXII, 983.
 LATUS, corona iustorum, mens, *ibid.*, 982.
 LEENA, mens humana : Garner. de S. Victore, CXIII, 110.
 LECTULUS dicitur conscientia bonis repleta operibus : S. Bernard., CLXXXIII, 1008. — Mens secunda et libera : Gillebert., CLXXXIV, 11, 17. — Lectulus virorum sanctorum est studium vitæ contemplativæ : Wolbero abb., CXCV, 1099.
 LEGATIO, lacrymæ poenitentium : Raban. Maur., CXII, 984.
 LEGATUS, prædicator, *ibid.*, 984.
 LEO animal sancti Marci : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 496; S. Greg. Mag., LXXVI, 815; Alcuin., Cl, 1133; Raban. Mag., CXI, 71; S. Petr. Damian., CXLIV, 575; Rupert. abb., CLXVIII, 208; Garner. de S. Victore, CXIII, 108. — Leo spiritualiter fortis : Raban. Maur., CXII, 983. — Justum significat : Rupert. abb., CLXVIII, 1280. — Leo designat prælatos : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1140. — Leo, Marcus evangelista, securitas iustitiae, doctorum severitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 108. — Duo leones stantes juxta manus singulas, Patres utriusque Testamenti figurant qui per fortitudinem animi et ubi et aliis dominari bene didicerunt : Raban. Maur., CIX, 197.

LEVITE fuerunt clericorum figura: S. Ivo Carnotens. CLXII, 545.

LIBANUS significat templum: Rupert. abb., CLXVIII, 927. — Libanus, potentes s. calli, *ibid.*, 897.

LIGNUM, anima humana: Garner. de S. Victore, CXCIH, 329. — Cor hominis: Raban. Maur., CXH, 985. — Exempla Patrum: Garner. de S. Victore, CXCIH, 339. — Justus: S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXII, 993; Garner. de S. Victore, CXCIH, 329. — Fortes mentes Patrum, *ibid.*, 339. — Poenitentes: Raban. Maur., CXII, 986. — Viri sancti, *ibid.*, 986. — Ligna Libani sunt homines sancti: Rupert. abb., CXXVIII, 881. — Doctores Ecclesie per Hgna Cethim significati: S. Petr. Damian., CXLIV, 579.

LILIUM, perfecti: Raban. Maur., CXII, 986. — Liliū bene redolens sanctorum vita: Garner. de S. Victore, CXCIH, 421. — Liliū inter spinas dicitur fidelis anima inter ilias malitias: Wolbero abb., CXCIV, 1094. — Lilia dicuntur imitatores Christi: Gillebert., CLXXXIV, 141. — Lilia sunt iusti: Gueric. abb., CLXXXIV, 132. — Lilia munditiam bene viventium denotant: Richard., de S. Victore, CXCVI, 474.

LIMEN, Patres Novi Testamenti: Garner. de S. Victore, CXCIH, 464.

LINGUA, predicatorum: Raban. Maur., CXII, 985.

LITTUS, fideles, *ibid.*, 987.

LOCUS, mens hominis, corda iustorum, *ibid.*

LOCUSTA, predicatorum, *ibid.*, 988. — In locusta potest intelligi anachoretarum consors unitas, CXI, 778.

LUCERNA, amicus sponsi: Raban. Maur., CXII, 989. — Apostoli: S. August., XXXVII, 1511, 1566. — Iustitia sanctorum: Raban. Maur., CXII, 989. — Predicatorum: Petr. Lombard., CXCI, 198. — Joannes Baptista fuit lucerna Ecclesie: Cassiodor., LXX, 131. — Lucerna ardens et lucens: S. Hier., IX, 591; S. Bernard., CLXXXIII, 549.

LUCIFER, iusti via: Garner. de S. Victore, CXCIH, 45. — Vir sanctus: Raban. Maur., CXII, 989.

LUMEN, apostoli: S. August., XXXVII, 1511, 1566; Raban. Maur., CXII, 990.

LUMINARIA, Doctores sunt luminaria lucem a tenebris secretis: Vener. Godefrid., CLXXIV, 441; Cassiodor., LXX, 661.

LUNA signat omnem creaturam: S. Bruno Carthus., CLII, 992. — Per lunam stultus significatur: Cassiodor., LXX, 583. — Lunæ comparantur virgines: Gillebert., CLXXXIV, 705.

LUPUS, timens Deum: S. Eucher., L, 751. — Lupus beatum Paulum signat: Raban. Maur., CXI, 225.

LUX, Lucis nomine quilibet iustus intelligitur: S. Eucher., L, 741. — Lux, apostoli, fideles: Raban. Maur., CXII, 989. — Apostoli sunt lux mundi: Rupert. abb., CLXVII, 1701. — Lux mundi, viri apostolici: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 509.

MACERIA doctrina apostolorum potest intelligi: Wolbero abb., CXCIV, 1118.

MAGISTER mundi sunt apostoli: S. Agobard., CIV, 114.

MALOGRANATA, agmina electorum: Raban. Maur., CXII, 992.

MALUM punicum, unicam fidem tenentes, martyres, *ibid.*, 992. — Mala punica significant martyres: S. Gregor. Mag., LXXIX, 536; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1085, 1081; Alan. de Insulis, CCX, 95. — Mala punica significant perfectos fideles: S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Per gustum malorum granatorum dilectio sanctorum martyrum designatur: Cassiodor., LXX, 1101. — Malis puniceis martyres designati, item religiosi conventus: Gillebert., CLXXXIV, 186, 187.

MANNA, predicatorum: Raban. Maur., CXII, 992.

MANDIBULÆ pulli sunt martyres de gentilibus nati: Rupert. abb., CLXVII, 1048.

MANE pueritiam signat: Wolbero abb., CXCIV, 1053.

MANUS, familiaris amicus, martyres, membra Christi, operatores boni: Raban. Maur., CXII, 993. — Manus Christi operatores sunt boni: Alanus de Insulis, CCX, 80.

MARE, cor penitus denotat: Ven. Godefr., CLXXIV, 451, 1120. Cor hominis, mari similis, *ibid.*, 124.

MARGARITA, homines iusti: Raban. Maur., CXII, 996.

MARTYRES sunt fructus Ecclesie: S. Gregor. Mag., LXXIX, 514. — Genes Christi, *ibid.*, 523. — Martyres recte comparantur genis qui rubicundis sunt effusione sanguinis: Cassiodor., LXX, 1074.

MASCULUS, spiritus hominis, quilibet homo, sensus rationalis animæ: Raban. Maur., CXII, 996.

MATER, predicator, Eva, *ibid.*, 996.

MAXILLÆ Ecclesie sunt patriarchæ: Rupert. abb., CLXVIII, 1380. — Apostoli nati de Judæis sunt maxillæ asini, *id.*, CLXVII, 1048. — Maxillæ, predicatorum: Garner. de S. Victore, CXCIH, 185.

MEDIATOR inter Deum et hominem est prelatum: Petr. Cantor, CCV, 175.

MEDULLA, nobilitas regia: Garner. de S. Victore, CXCIH, 219.

MEL, animæ sanctæ: Raban. Maur., CXII, 997. — Mel designat fidellum vitam: Alanus de Insulis, CCX, 240.

MEMBRA, teneri in Ecclesia: Raban. Maur., CXII, 997. — Sancti membra Christi: S. Ambros., XIV, 1018.

— Apostoli præstantiora et actuosiora sunt membra Christi, *ibid.*, 1159. — Episcopi sunt membra corporis Christi: S. Agobard., CIV, 267.

MENSIS, multiplicatio fidellum, spirituum ordine, collectiones animarum: Rupert. abb., de S. Victore, CXCIH, 583. — Mensium nomine collectio animarum vel perfectio sanctorum: S. Eucher., L, 741.

MERCENARIUS, quilibet iustus: Raban. Maur., CXII, 994.

MERIDIES juventutem signat: Wolbero abb., CXCIV, 1053.

MESSIS, ubertas, vel copia fidellum: S. Eucher., L, 742.

MESSORES sunt apostoli: Rupert. abb., CLXVIII, 219.

MISERICORDIA Dei in electos figurata per manna in arca: Adam. Scot., CXCVIII, 759. — Apostoli dicuntur viri misericordie: S. Bernard., CLXXXIII, 412.

MITES sunt humiles, immites vero superbi: Rupert. abb., CLXVII, 1786.

MONS, MONTES, apostoli: S. Augustin., XXXVI, 547, 517, 781, 817, 882; XXXVII, 1533, 1630; S. Eucher., L, 742; Cassiodor., LXX, 253, 410, 507, 618, 812; S. Greg. Mag., LXXVI, 668; Raban. Maur., CXI, 359; CXII, 1001; S. Bruno Heribol., CXLIH, 241, 522; Rupert. abb., CLXVIII, 310; Vener. Godefrid., CLXXIV, 48, 49; Garu. de S. Victore, CXCIH, 252; Wolbero abb., CXCIV, 1122.

— Apostoli montes æterni: S. Aug., XXXVI, 961; S. Bruno Her. ipolens., CXLIH, 285. — Montes aromatum ad quos confugit Christus: S. Ambros., XV, 1524. — Montes Dei: S. Paulin. Nolan., LXI, 185. — Montes Jerusalem superni: Rupert. abb., CLXVIII, 254, 310.

— Montes in circuitu Jerusalem: S. August., XXXVII, 1650. — Montes magni, XXXVI, 961. — Apostoli vocantur mons Sina, *ibid.*, 817. — Scientia apostolorum comparatur montibus: Vener. Godefrid., CLXXIV, 887. — Montes, boni: S. August., XXXVI, 549. — Boni quorum caput Christus, mali quorum caput diabolus, *ibid.*, 519; XXXVII, 1257. — Clari et spirituales, *id.*, XXXVI, 457.

— Contemplativi: Richard. a S. Victore, CXCIV, 537. — Homines devoti, *ibid.*, 476. — Mens devota, *ibid.*, 477.

— Qui cælestia tantum querant, *ibid.*, 537. — Dispensatores verbi: S. August., XXXVII, 1479. — Patriarchæ: Vener. Godefrid., CLXXIV, 404; Alan. de Insulis, CCX, 68.

— Predicatorum: S. August., XXXVII, 1650, 1631; S. Prosper., Aquitan., LI, 291; Raban. Maur., CXII, 1001; S. Bruno Carthus., CLII, 991. — Prælati, *ibid.*, 1253. — Prophetæ: S. August., XXXVII, 1650; Cassiodor., LXX, 507, 618, 812; Raban. Maur., CXI, 359; S. Bruno Heribolens., CXLIH, 285; Alanus de Insul., CCXI, 68. — Pii per quos prærogatur Scriptura: S. August., XXXVII, 1631. — Viri excellenti sanctitate in Ecclesia eminentes, *id.*, XXXVI, 904.

— Sancti viri: Raban. Maur., CXI, 359, 565. — Summi quique et electi viri: S. Greg. Mag., LXXIX, 138. — Sancta celsitudinis virtutum: S. Eucher., L, 742. — Montes aromatum, sancti: Rupert. abb., CLXVIII, 959. — Montes Bethel sancti sunt: Alan. de Insul., CCX, 72.

MORTARIOLUM, mens hominis: Raban. Maur., CXII, 1002.

MULIER, genus humanum, anima fidelis, animæ sanctæ, subditi, *ibid.*, 1012. — Mulier typus est animæ per gratiam emollitæ: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 951. Anima mulieri comparatur: Philipp. de Harveng., CCIII, 1171.

MUNDUS, Anima fidelis dicitur mundus: Adam. Scot., CXCVIII, 279.

MURENULÆ, Sermones sanctorum significantur per mureculas aureas: Rupert. abb., CLXVIII, 853.

MURUS, virtutes animæ, principes mundi: Raban. Maur., CXII, 1003.

MYRRA significati sunt martyres: Gillebert., CLXXXIV, 213.

MYRTUS, tranquillæ mentis intentio, compatiens: Garner. de S. Victore, CXCIH, 422.

NARDUS bene redolens sanctorum vita: Garner. de S. Victore, CXCIH, 424.

NAVICULA denotat congregationem spirituales: Ven. Godefrid., CLXXIV, 909. — Animam humiliatam: *ibid.*, 920.

NAVIS, anima, cor hominis, antiqui Patres, rectores: Raban. Maur., CXII, 1004. — Navi similis est vita hu-

- mana**: Petr. Cantor, CCV, 40. — Sancti Patres comparantur navibus poma portantibus: S. Gregor. Mag., LXXV, 884, 886. — Naves signifi- ant animas se et alios salvantes: Vener. Gilbert. abb., C1VI, 325.
- NERVUS**, animæ virtutes: Raban. Maur., CXII, 1005.
- NIDUS**, requies excelsa sanctis: S. Eucher., L, 748.
- Viri sancti, animus: Raban. Maur., CXII, 1006.
- NIX**, vir sanctus, *ibid.*, 1006. — Sublimis corda sanctorum: Garn. de S. Victore, CXIII, 63.
- NOVACULA**, quilibet prædicator: Raban. Maur., CXII, 1007.
- NOX** conversatio laicorum, adversitas sancti, *ibid.*, 1007.
- NUBES**, apostoli: S. Augustin. XXXVI, 347, 520, 814, 835, 980; XXXVII, 1212, 1235; XLI, 532; S. Greg. Mag., LXXVI, 27, 83, 406, 1006; Raban. Maur., CXII, 1007.
- Doctores: Alcuin., C, 715. — Justi: Garn. de S. Victore, CXIII, 49. — Prædicatores: S. Prosper. Aq. it. I, 289; Raban. Maur., CXII, 1007; S. Bruno Carthus., CLII, 1149; S. Bruno Herbipol., CXIII, 229, 528; Petr. Lombard., CXCI, 192, 563; Garn. de S. Victore, CXCI, 49. — Prophetæ: S. Eucher., L, 758; Alcuin., C, 715; Raban. Maur., CXII, 1007; S. Bruno Herbipol., CXIII, 223; Guerric. abb., CLXXXV, 15; Garner. de S. Victore, CXIII, 49. — Sancti nubes sunt; Moyses nubes erat et quasi nubes loquebatur; similiter et Isaias nubes erat: S. Hieronym., XXV, 628. — Nubes sancti: S. Eucher., L, 758.
- NUNTII**, Apostoli significantur per nuntios: David missos ad Nabal: Rupert. abb., CLXVIII, 1413.
- NUX**, Nucis comparatur recte justorum vita: Thomas Cisterciens., CCVI, 653.
- NYCTICORAX**, vir sanctus infidelibus despicibilis: S. Eucher., L, 748. — Nycticorax peccatorem penitentem designat: S. Paul. Nolan., LXI, 374.
- OBRYZUM**, sanctitas hominis: Raban. Maur., CXII, 1009. — Mens perfecta: Garn. de S. Victore, CXIII, 506.
- OCULUS**, mens contemptantis, intus amicus, populi: Raban. Maur., CXII, 1009. — Oculi Christi, apostoli: S. Aug., XXXVI, 1114; Cassiodor., LXX, 625; Alcuin., C, 363; S. Bruno Carthusian., CLII, 970. — Doctores Ecclesiæ: Cassiodor., LXX, 1086; Alcuin., C, 363. — Oculi corporis Christi, apostoli et sacerdotes: S. Hilar., IX, 809. — Per oculos Dei sancti intelliguntur et docti: Vener. Gilbert., CLVI, 410. — Oculi Ecclesiæ, apostoli: S. August., XXXIV, 843; S. Bruno Carthus., CLII, 1102. — Doctores: Cassiodor., LXX, 664, 1095; Gilbert. CLXXIV, 158. — Prælati: Gilbert. CLXXXV, 118; Wolbero abb., CXC, 1148, 1251. Oculi Spiritus sancti doctores sunt: Alan. de Insul., CX, 88.
- OLEA**, sanctus misericordiæ abundans fructibus: S. Eucher., L, 742.
- OLEUM GAUDII** est charitas sanctorum in cælo: Ven. Godefrid., CLXXIV, 634.
- OLIVA**, misericordes: Garner. de S. Victore, CXIII, 357. — Mens olivarum, patriarchas et prophetas: Rupert. abb., CLXVIII, 803.
- ONAGRUS**, eremita: S. Eucher., L, 751. — Justus solitarius: Garner. de S. Victore, CXIII, 116.
- OPERARI**, apostoli, vel prædicatores Evangelii: S. Eucher., L, 756.
- OPTIMATES**, doctores: Raban. Maur., CXII, 1012.
- ORIONES**, in odore biemis orientes, sancto designant martyres: S. Eucher., L, 742; Rabanus Maurus, CXII, 1012.
- ORTUS**, mens sancta, anima fidelis, *ibid.*, 1013.
- OS**, prædicator: Raban. Maur., CXII, 1015. — Os, prædicator, doctorum scientia: Garn. de S. Victore, CXIII, 173. — Os Domini sunt prælati et magistri: Ven. Godefrid., CLXXIV, 175.
- OS**, robor mentis, virtutes animæ: Raban. Maur., CXII, 1014. Martyres recte comparantur ossibus: Cassiodor., LXX, 1030. — Ossa arida reviviscentia populum Israel em reducendum in terram suam vel resurrectionem Judæorum et Christianorum demonstrant: Raban. Maur., CX, 859, 860. — Ossa, fortes quilibet: Garner. de S. Victore, CXIII, 214.
- OSTIUM**, contemplativi, ordo auditorum: Raban. Maur., CXII, 1014. — Prædicatores, *ibid.*, 1014; Garner. de S. Victore, CXIII, 406. — Sacerdotes per quos credentes intrant Ecclesiam: Rupert. abb., CLXVIII, 956. — Apostoli dicuntur ostia Ecclesiæ: S. Gregor. Mag., LXXVI, 470.
- OVES**, populi fideles: S. Eucher., L, 752. — Simples et mansueti: Raban. Maur., CX, 405. — Ectus populus christianus, *id.*, CXI, 201. — Subjecti, *id.*, CXII, 1014. — Homo redemptus, boni, *ibid.*, 1015. Simples quique: Garner. de S. Victore, CXIII, 105. — Martyres recte comparantur ovibus: Cassiodor., LXX, 513. — Fideles sunt oves propter mansuetudinem: S. Bernard., CLXXIII, 1135. — Oves domus Israel, innocentes sunt animæ: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 193.
- PACIFICUS**, sanctus quisque, prædicator, amator concordie: Raban. Maur., CXII, 1016.
- PALEÆ**, viri sancti, *ibid.*, 1018.
- PALMA**, justus, *ibid.*, 1017; Garner. de S. Victore, CXIII, 335. — Septuaginta palmæ designant septuaginta discipulos: S. Ambros., XVII, 18; S. Maximus Taurin., LVII, 340. — Martyres significantur per palmam: Rupert. abb., CLXXII, 635.
- PALMES**, apostoli, veri fideles: Raban. Maur., CXII, 1017. — Palmite, apostoli vel sancti: S. Eucherius, L, 712.
- PALPEBRÆ**, prælati Ecclesiæ, prudentes sæculi: Raban. Maur., CXII, 1018; Garner. de S. Victore, CXIII, 166.
- PANIS**, vir sanctus, apostoli: Raban. Maur., CXII, 1021. — Panes de cælo, homines justi: Vener. Godefrid., CLXXIV, 265.
- PANNI**, exempla justorum: Rabanus Maurus, CXII, 1021.
- PARADISUS**, anima sancta: S. Peir. Damian., CXIV, 265. — Anima justi: Rupert. abb., CLXXII, 1389. — Conscientia just: S. Bernard., CLXXXIV, 1472.
- PAR NYMPHI** sponsæ Ecclesiæ sunt prælati; Adam Scotus, CXCIII, 107.
- PARNITES**, hrisit sunt sacerdotes: S. Bern., CLXXXIV, 1093.
- PARIES**, corda subjectorum: Raban. Maur., CXII, 1022. — Paries humanitatis natura: Garn. de S. Victore, CXIII, 401.
- PANVULUS**, mente humilis et simplex: S. Eucher., L, 755.
- PASSER**, vir sanctus et alibi quilibet Christianus: S. Eucher., L, 748. — Passer solitarius in Scriptur. mystice peccatorem penitentem designat: S. Paulin. Nolan., LXI, 371. — Passer, vir sanctus, quilibet conversus: Raban. Maur., CXII, 1022. — Humiles, gemina bonorum substantia, *ibid.*
- PASTOR**, apostolus: S. Eucher., L, 756. — Apostoli dicuntur pastores primi: S. Gregor. Mag., LXXVI, 761. — Pastores sunt apostoli vel ceteri principes Ecclesiarum: Raban. Maur., CXI, 1254.
- PATER**, prælati, superiores, *id.*, CXII, 1023. — Apostoli vocati sunt Patres: S. August., XXXVI, 843; Vener. Godefrid., CLXXVI, 1152.
- PAUPER**, humilis: S. Eucher., L, 756.
- PAVIMENTUM**, quilibet auditor: Raban. Maur., CXII, 1023. — Humilitas auditorum: Garner. de S. Victore, CXIII, 440.
- PECUS**, justus: Raban. Maur., CXII, 1024. — Pecora, simplices quique minus præditi ratiocinandi subtilitate: S. Eucher., L, 752.
- PELICANUS**, vir sanctus solitudini deditus: S. Eucher., L, 748; Alcuin., C, 508; Raban. Maur., CXII, 1026. — Pelicanus mystice peccatorem penitentem designat: S. Paul. Nolan., LXI, 371, 372.
- PELLIS**, sancta femina, corpora martyrum, antiqui Patres: Raban. Maur., CXII, 1026. — Exempla præcedentium Patrum pellibus animalium mortuorum teguntur: Wolbero abb., CXC, 1041.
- PENNÆ**, monita prophetarum, contemplationes sanctorum: Raban. Maur., CXII, 1026; S. Gregor. Mag., LXXVI, 765.
- PERA**, intellectus apostolorum: Raban. Maur., CXII, 1027.
- PEREGRINUS**, quilibet mundum contemnens, *ibid.*
- PES** quilibet prædicator, amicus, apostoli, infirmus, actus sanctorum, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1025. — Apostoli sunt Christi pedes: S. Gregor. Mag., LXXIV, 578; Vener. Godefrid., CLXXIV, 87. — Pedes Dei: S. Paulin. Nolan., LXI, 238; Rupert. abb., CLXVIII, 805. — Pedes Domini: S. August., XXXVII, 1167; Rup. abb., CLXVIII, 805. — Pedes Domini, sunt prædicatores: S. Eucher., L, 753; Rupert. abb., CLXVIII, 632; Vener. Godefrid., CLXXIV, 1101. — Pedes, is qui opitulando sustentat, qui ad injuncta currit, apostoli, prædicatores, ministri infirmorum operum: Garner. de S. Victore, CXIII, 253.
- PETRA**, vir stabilis, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1028.
- PHARETRA**, consilia sanctorum: Raban. Maur., CXII, 919.
- PHIALA**, anima humana, doctores: *ibid.*, 926. Prædicator, significantur per phialas: Rupert. abb., CLXVIII, 775.
- PIGMENTARI** dicuntur apostoli: Wolbero abb., CXC, 1195; Alanus de Insulis, CCX, 89.
- PILI**, humilitas penitentium: Raban. Maur., CXII, 1028.
- PISCATORES**, apostoli vel doctores: S. Eucher., L, 756. — Apostoli, piscatores hominum: S. August.,

XXXVI, 784. — Piscatores, prædicatores: Raban. Maur., CXII, 1030.

PISCIS, homines fideles, potestas sacerdotalis et regia: Raban. Maur., CXII, 1030. — Pisces, sancti: S. Euch., I, 742.

PLANTA, primus justus Abel: Garner. de S. Victore, CXIII, 258.

PLATANI, viri sancti, quilibet contemplativus: Rab. Maur., CXII, 1030.

PLATEA, auditores, homines seculares, corda electorum, *ibid.*, 1030.

PLAUSTRA, apostoli sunt boves et plaustra Ecclesie: Rupert. abb., CLXVII, 856.

PLEIADES designant electos: Raban. Maur., CXII, 1029; Garner. de S. Victore, CXIII, 44; Adam. Scot., CXCVIII, 765.

POMA, sanctorum in virtutibus fructus: S. Eucher., I, 742. — Poma, insignia humanitatis, viri sancti: Rab. Maur., 1050.

PORTA, prædicatores: Rab. Maur., CXII, 1031; Garn. de S. Victore, CXIII, 102. — Doctores boni, *ibid.*, 402. — Prædicator est porta civitatis mystice: Vener. Godef., CLXXIV, 585. — Portæ, apostoli: Raban. Maur., CXII, 345; S. Bruno Herbipol., CXII, 425. — Doctores sancti: Rab. Maur., CXII, 585. — Prophetæ: S. Bruno Herbipol., CXII, 425. — Portæ Ecclesie, apostoli: S. Aug., XXXVII, 1105. — Prophetæ: S. Bruno Carthus., CLII, 1530.

PORTICUS, Patres antiqui: Raban. Maur., 1052.

PORTITORES Ecclesie: Rupert. abb., CLXVII, 856.

POSTES, hominis corpus et anima: Raban. Maur., CXII, 1032.

PRINCEPS, prælatus, apostoli, rectores Ecclesie, *ibid.*, 1029. — Principes, qui suis cogitationibus principantur: Garner. de S. Victore, CXIII, 153. — Apostoli: S. Aug., XXXI, 854. — Principes Judei, apostoli: S. Bruno, Herb., CXII, 253. Principes fortissimi dicuntur apostoli: CLXXIV, 501.

PROCURATOR vineæ est prædicator: Vener. Godef., CLXXIV, 135.

PROPHETÆ, Prædicatores prophetæ sunt appellati: S. Bernard., CLXXIII, 718. — Apostoli dicuntur prophetae mundi filii: S. Greg. Mag., LXXVI, 68.

PROPUGNACULA Ecclesie, doctores: S. Petr. Dam., CLIV, 511.

PROXIMI, fide propinqui et qui misericordiam impendunt inopi: S. Eucher., I, 735.

POTENTES, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1032.

PUER, quilibet innocens, *ibid.*, 1032. — Pueri, qui celestibus mandatis inserviunt, teneriulo inchoantium, innocentes: Garner. de S. Victore, CXIII, 145.

PUGNA, Martyrum pugna et victoria figurata fuit in pugna Gedeon: Rupert. abb., CLXVII, 1748.

PULLI, sancti: S. Eucher., I, 718. — Apostoli, polli corvorum: S. Greg. Mag., LXXVI, 541. — Pullus, apostoli, homines de gentilibus, auditores: Raban. Maur., CXII, 1835.

PUPILLA, electi, *ibid.*, 1034.

PURPURA est in effusione pretiosi sanguinis martyrum, *id.*, CXI, 578.

QUADRIGA, Virgines significantur per quadrigam equorum alborum: Rupert. abb., CLXVIII, 759. — Apostoli significantur per quadrigam equorum ruforum, *ibid.*, 744. — Quadrigæ, apostoli, sancti doctores: Rab. Maur., CXII, 1037.

QUATUOR, Sicut Moyses per quatuor castra populum Dei divinum divisi in terris; et Apostoli quatuor ordines sanctorum describit in caelis: Raban. Maur., CVIII, 601. Quaternarius numerus designat quatuor Evangelistas: Garner. de S. Victore, CXIII, 444.

RADIX, anima hominis, suggestio hominis: Raban. Maur., CXII, 1037. — Natura humanitatis: Garn. de S. Victore, CXIII, 545.

RAMI, sancti prædicatores, *ibid.*, 356.

RECTORES navis sunt apostoli: Rup. abb., CLXVIII, 411.

REGINA, animæ devotæ: Raban. Maur., CXII, 1038. — Anima dominans sensibus: Vener. Godefrid., CLXXIV, 992. — Regina prælatorum sunt animæ: Joannes Algrin., CVI, 812. — Doctores Ecclesie per reginas figurantur: Alanus de Insulis, CCX, 92.

REGNUM, mens sancta, diversi ordines fidelium: Rab. Maur., CXII, 1038. — Cor justæ est regnum Dei: Vener. Godefrid., CLXXIV, 24, 580.

REGULA, eloquentia philosophorum: Raban. Maur., CXII, 1039.

RELIQUIÆ, Apostoli sunt reliquie Jacob: Rupert. abb., CLXVIII, 393.

REX, prædicator, vir sanctus, prælati: Raban. Maur., CXI, 1037. — Apostoli, prædicatores, viri sancti: Garner.

de S. Victore, CXIII, 117. — Reges sunt apostoli sive alii sancti qui et seipsum primum et deinde Ecclesiam sibi salutem bene regere sciunt: Rabanus Maur., CXI, 708. — Concionatores dicuntur reges: Rupert. abb., CLXVIII, 980.

RHINOCEROS, fortis quique: S. Eucher., I, 718. — Potens in hoc saeculo: Garnerius de S. Victore, CXIII, 121.

RIVUS, prædicatores: Garn. de S. Victore, CXIII, 396. — Rivi, prædicatores, populi fideles: Raban. Maur., CXII, 1040.

ROS significat doctrinam apostolorum: Rupert. abb., CLXVIII, 494. — Prædicatorum: Rabanus Maurus, CXI, 528.

ROSA, quod rutilant colore rubeat, martyres significat: S. Eucher., I, 742; Raban. Maur., CXI, 528; CXII, 1040.

ROTA, prædicatores, *ibid.*, 1041. — Per quatuor rotas Ezechielis quatuor Evangelistæ designantur, *id.*, CX, 635.

RUGITUS planctus prementis, sollicitudines prælatorum: Raban. Maur., CXII, 1041.

RUPES, prædicatores, potentes sæculi, *ibid.*, 1042.

SACCULUS, cor penitentis, *ibid.*, 1043.

SACCUS, mens hominis, *ibid.*

SAGA, rectores Ecclesie, *ibid.*, 1045. — Prælatorum officium per saga tabernaculi designatur: Adam. Scot., CXCVIII, 766.

SAGITTARIUS, quilibet prædicator: Raban. Maur., CXII, 1045.

SAGITTÆ, apostoli: S. Eucher., I, 738; Cassiodor., LXX, 71, 350. — Prophetæ: S. Eucher. Lugdun., I, 738. — Apostoli quibusdam sunt vasa mortis et sagittæ acutæ: S. August., XXXVII, 1106. — Sagittæ Domini apostoli: S. Bruno Herbipol., CXII, 65. — Evangelistæ, *ibid.*, 93; Cassiodor., LXX, 128. — Apostoli Dei sagittæ, volatu citæ, ictu fideles, compungentes, arguentes, volantes: S. Hilar., IX, 702. — Sagittæ sunt sententiæ prædicatorum: S. Bruno Carthusian., 828. — Prædicatoris verba sunt sagittæ acutæ: Rupert. abb., CLXVIII, 640.

SAL, Apostoli, sal terræ, lumen mundi et lucerna domus in candelabro ob egregia et c. apostolica fidei sum opera nuncupati: S. Hilar., IX, 809. — Sal comparantur sacerdotes: Alanus de Insulis, CCX, 191.

SALICES, viri sancti: Rab. Maur., CXII, 1045. — Salices pro viriditate, boni: Garner. de S. Victore, CXIII, 556.

SALOMONIS libri præsignant doctores Ecclesie in pace: Rupert. abb., CLXVIII, 331.

SALVATORES dicuntur apostoli: Rupert. abb., CLXVIII, 331.

SANGUIS, exempla martyrum: Raban. Maur., CXII, 1045.

SAPPHIRUS, quilibet sancti: Garn. de S. Victore, CXIII, 553.

SARDONYCHUS, homo sanctus: Raban. Maur., CXII, 1046.

SAXUM, mens robusta, *ibid.*, 1047.

SCABELLUM, quilibet in bona actione serviens Deo, *ibid.*, 1045.

SCINTILLA, exempla justorum, verba prædicatorum, *ibid.*, 1055; Garn. de S. Victore, CXIII, 359.

SCORPIO, doctores: Raban. Maur., CXII, 1060.

SCULPTURA, exempla sanctorum, *ibid.*, 1061.

SECRIS, vir bonus, *ibid.*, 1047.

SEDES, Apostoli dicuntur throni seu sedes Dei: S. August., XXXVII, 1625. — Sedes sancti eo quod in his Dominus sedeat et per eos sua judicia decernat: S. Eucher., I, 759. — Sedes mens sancta, apostoli, conversationes sanctorum, *ibid.*, CXU, 1048. — Anima sancta, sedes sapientiæ: S. Petr. Damian., CXLIV, 544. — Anima virtutibus ornata, sedes Dei est: Vener. Godefrid., CLXXIV, 1061.

SEMIN, homines boni, viri electi: Raban. Maur., CXII, 1048.

SENEX, quilibet perfectus, *ibid.*, 1049. — Senes, consummatæ justitiæ: S. Eucher. Lugdun., I, 755.

SEPTUAGINTA discipuli septuaginta palmas representant: S. Bruno Astens., CLXVI, 267.

SERAPHIM, Apostoli sunt seraphim: Rupert. abb., CLXVIII, 1290.

SERÆ, Prælati dicuntur seræ portarum Ecclesie: S. Bruno Carthus., XLII, 1408.

SERPENS, prudentes: S. Eucher., I, 751.

SERVI Dei sunt reges: S. Bernard., CLXXXIV, 691.

SCLUS, corpus nostrum et anima: Raban. Maur., CXII, 1053.

SIGNACULUM, confirmatio electorum, populus quendam, *ibid.*, 1053.

SILVA, mundus iste, locus humanus, *ibid.*, 1054.

- SINAPIS**, fidei viri toruludo : Garner. de S. Vict., CXIII, 430.
- SINDO**, mens pura: Raban. Maur., CXII, 430.
- SINUS**, mens nostra, quod nostrum est, *ibid.*, 1034.
- SION**, anima infirma et nondum perfecta Sion vocatur: Adam. Scot., CXVIII, 298.
- SOL**, intelligentia sapientum, claritas prædicatorum: S. Greg. Mag., LXXV, 862; Garner. de S. Victore, CXIII, 37. — Prædicatores, ordo sacerdotalis, sapiens, sublimis in Ecclesia: Raban. Maur., CXII, 1037.
- SPECULATOR**, prædicator, *ibid.*, 1030.
- SPICA**, Patrum sententiæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 431.
- SPINA**, prædicator: Raban. Maur., CXII, 1036.
- SPIRITUS**, figurate spiritales quique in Ecclesia spiritus appellantur, qui sunt angelus cum sunt prædicatores et nuntii veritatis: S. Prosper Aquilan., LI, 290. — Spiritus, mens nostra, anima hominis, ratio nostra, robur hominis, spirituales quique: Raban. Maur., CXII, 1036. — Spiritus dicitur anima: Garner. de S. Victore, CXIII, 133.
- SPOLIA**, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1039.
- SPONSA Dei**, anima S. Petr. Damiani., CXIV, 708. — Sponsa Christi, anima: Hugo de S. Victore, CLXXVII, 849. — Anima fidelis: S. Bernard., CLXXXIV, 645. — Fideles sunt sponsa propter dilectionem, *id.*, CLXXXIII, 1153.
- SPORTÆ**, corda doctorum: Raban. Maur., CXII, 1039.
- STACTUS**, mens nostra, *ibid.*, 1047.
- STAMEN**, anima hominis, *ibid.*
- STELLÆ**, apostoli: S. Gregor. Mag., LXXVI, 405; Vener. Godofrid., CLXXIV, 51. — Concionatores: Rupert. abb., CLXVIII, 1006. — Prædicatores: Gueric. abb., CLXXXV, 51. — Stella, apostoli, prælati, virtutes sanctorum, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1032. — Stellæ sancti sive docti, vel qui ad iustitiam erudiunt: S. Eucher., L, 759. — Stella, propheta antiqui, apostoli, prædicatores, iustitia sanctorum: Garner. de S. Victore, CXIII, 41.
- STILLA**, prædicatores: Raban. Maur., CXII, 1037.
- STILLICIDIA**, fideles, *ibid.*, 1037.
- SUDES**, consilia sanctorum, *ibid.*, 1061.
- SULEI**, curia sanctorum: S. Eucher., L, 712. — Viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1061.
- TABERNACULUM**, mens nostra, antiqui sancti, *ibid.*, 1062. — Tabernacula dicuntur corda sanctorum, *id.*, CXI, 589.
- TABULÆ**, apostoli, *id.*, CXII, 1062; S. Petr. Damiani., CXIV, 826. — Tabula cedrinae sanctis designant: Wolbero abb., CXC, 1251.
- TALI**, apostoli significantur per talos: Rupert., CLXVII, 1497.
- TAURI**, Patres Veteris Testamenti: Raban. Maur., CXII, 1063; Garner. de S. Victore, CXIII, 100. — Principes populorum: S. Eucher., L, 732.
- TEMPLUM**, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1064. — Anima iusti, fidelis populus: Garner. de S. Victore, CXIII, 593. — Templum Domini mens sancta et immaculata: Vener. Godofrid. abb., CLXXIV, 95. — Anima fidelis quoddam est templum Deo sanctificandum: Adam. Scot., CXCIII, 369.
- TENTORIUM**, quilibet sanctus, congregatio sanctorum: Raban. Maur., CXII, 1065. — Apostoli figurantur per tentorium in introitu tabernaculi: S. Bruno Astens., CLXIV, 527.
- TERRA**, sanctus, subjectus, domestica familia, minores in Ecclesia: Raban. Maur., CXII, 1065. — Anima iusti, anima humana, subjecta plebs: Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Nomine terræ intelliguntur qui terrenis actibus occupati per elemosinas et lacrymas ad vitam æternam perveniunt: S. Eucher., L, 742. — Prælati terra dicuntur: S. Bruno Carthus., CLII, 1179. — Cælo iustus, terra peccator significatur: S. August., XXXVI, 273, 276. — Terra, terrena, *id.*, XXXVII, 370.
- THALAMUS**, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1065. — Quilibet Deum amans: Garner. de S. Victore, CXIII, 415.
- THESAURUS**, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1066.
- THRONUS**, anima fidelis denotatur per thronum: Vener. Godofrid., CLXXIV, 1126, 1126. — Throni sunt sancti: S. Eucher., L, 759. — Apostoli: S. Augustin., XXXVII, 1623. — Sancti prædicatores: Raban. Maur., CXII, 1069.
- THURIBULUM**, operarii boni, apostoli, *ibid.*, 1070.
- TIGNA**, doctores: Cassiodor., LXX, 1061; Raban. Maur., CXII, 1067; Alanus de Insulis, CCX, 61.
- TINCTURÆ**, philosophi: Raban. Maur., CXII, 1067.
- TONITRU**, quilibet prædicator, *ibid.*, 1068.
- TOPAZION**, viri sancti, *ibid.*. — Multa virtutibus plebs: Garner. de S. Victore, CXIII, 534.
- TORRENS**, prædicatores: S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXII, 1068; Garner. de S. Victore, CXIII, 237.
- TRANS**, apostoli: Raban. Maur., CXII, 1065.
- TRECENTI**, prædicatores significantur per trecentos viros qui erant cum Geodeon: Rupert. abb., CLXVIII, 168.
- TRITICUM**, sancti vel electi Dei: S. Eucher., L, 742.
- TUBA**, Joannes evangelista, tuba cornea, argentea et aurea: Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 736. — Prædicator in tuba figuratus: Philipp. de Harveug, CCII, 976. — Apostoli sunt tubæ: S. Bruno Astens., CLXIV, 477. — tubæ ductiles per tolerantiam: Vener. Hildebert. Cenom., CLXXI, 712.
- TURRIS**, apostoli sunt turres: S. Bruno Carthus., CLII, 1320. — Martyres recte comparantur turribus: Cassiodor., LXX, 913. — Prædicatores in Ecclesia sicut turres: S. Bruno Herbipol., CXLI, 196.
- TURTUR**, vir sanctus: S. Eucher., L, 748. — Apostoli sunt turtures: Cassiodor., LXX, 1065.
- TYRI** nautæ et gubernatores Ecclesiarum præsulibus comparantur: Raban. Maur., CX, 782.
- UBERA**, prædicatores: Garner. de S. Victore, CXIII, 221.
- ULMUS**, Per ulmum significantur sæculares et minus fructificantes, alios tamen bene viventes suis facultatibus sustentantes: Wolbero abb., CXXV, 1373.
- UMBILICUS**, Ecclesiarum sunt prædicatores: Raban. Maur., CXII, 1035, 1228.
- UTER**, corda spirituum, *ibid.*, 1086.
- UXOR**, sapientia iustorum, *ibid.*, 1087.
- VACCA**, fidelis omnis in Ecclesia: S. Eucher., L, 753. — Viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1072. — Mens & delium: Garner. de S. Victore, CXIII, 96. — Vacce portantes arcam Domini significant prædicatores: Rupert. abb., CLXVII, 1083.
- VALLIS**, humiles, humilia dicta Patrum: Garner. de S. Victore, CXIII, 238.
- VAS**, propheta, homines: Raban. Maur., CXII, 1073. — Vasa dicuntur, prædicator sanctus, disciplinatus quilibet, capacitas intelligentiæ, sancti Patres, animæ fidelium populorum, conscientie nostræ, corpora nostra: Garner. de S. Vict., CXIII, 451.
- VECTIS**, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1073. — Doctores in Ecclesia significantur per vectes de ligna Sethi: Rupert. abb., CLXVII, 700; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 706, 707.
- VENATORES**, apostoli sunt venatores: Alcuin., C, 564.
- VENTI**, animæ sanctorum: S. Eucher., L, 759; Raban. Maur., CXII, 1074; S. Bernard., CLXXXIV, 73; Garner. de S. Victore, CXIII, 51. — Venti sunt apostoli quorum prædicatio totum mundum tanquam ventus celeritatem percucurrit: Cassiodor., LXX, 963. — Evangelistæ: S. Petr. Damiani., CXIV, 785.
- VER**, pueritiam designat: Wolbero abb., CXC, 1225.
- VESTIGIA**, apostoli, vestigia Christi: Cassiodor., LXX, 419.
- VESTIMENTUM**, ordo fidelium, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1075. — Vestimenta bonos subditos indicant: Vener. Godofrid., CLXXIV, 187.
- VESTIS**, quilibet munditia studentis, martyres Christi: Raban. Maur., CXII, 1076.
- VESTITUS**, habens fidei integritatem aut iustitiam indumentum: S. Eucher., L, 756.
- VIE** sunt apostoli per quos venit ad vitam: Alcuin., C, 598, 629.
- VIATORES**, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1077.
- VICARI** Christi sunt apostoli: S. Agobard., CIV, 128.
- VICI**, homines religiosi, cives coelestes: Raban. Maur., CXII, 1078.
- VIDUA**, anima: Garner. de S. Victore, CXIII, 143. Anima iusti comparatur vidua: Vener. Godofrid., CLXXIV, 92.
- VIGILES**, sunt sancti apostoli et ceteri doctores Ecclesiarum: Cassiodor., LXX, 1068. — Sancti pastores: Raban. Maur., CXII, 1078. — Vigiles custodientes civitatem sancti doctores sunt: Wolbero abb., CXC, 1123.
- VINEA**, populi fideles: Raban. Maur., CXI, 597, CXII, 1079; S. Bernard., CLXXXIII, 934. — Anima virtutibus secunda: Garner. de S. Victore, CXIII, 341. — Vineæ florentes, novitii in religione: S. Bernard., CLXXXII, 1063. — Vineæ quæ floruit designat prædicatores: S. Bernard., CLXXXIII, 1063. — Vineæ custodes dicuntur patriarchæ et prophetae et reges et duces: Rupert. abb., CLXVIII, 958. — Animæ per vineas significantur: S. Bernard., CLXXXIII, 1056. — Vineis comparantur Sotritu ferventes: *ibid.*, 1070. — Prælati

ARIES, duratus sequentium populorum : Garner. de S. Victore, CXCI, 103.

ARMENTA, Armentorum nomine possunt Judaeis plebs Synagogae designari quae jugum legis traxerunt, et lae simplici doctrinae suis auditoribus praeberunt : Raban. Maur., CX, 401.

ARUNDO, gentilis populus : id., CXII, 949.

ASINA, in asina figuratur populus gentium nunc Christo subditus : S. Ambrosius, XIV, 416 — Synagoga, asina : Raban. Maur., CXII, 868. — Gentiles significantur per asinam : Rupert. abb., CLXVII, 547. — Asina Balaam sermone humano loquens, figura conversionis gentium : S. Paulinus Nolan., LXI, 200. — Asina Balaam typum gentilitatis tenet : Raban. Maur., CXII, 751.

ASINUS, populus gentilis : S. Augustinus, XXXVII, 167; S. Eucher., L, 752; Raban. Maur., CXI, 405; CXII, 867; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 651. — Asinorum uominis gentilium simplicitas designatur : S. Gregorius, Mag., LXXV, 537, 578, 1149; LXXVI, 770, 771; Rupert. abb., CLVII, 1271; Garner. de S. Victore, CXCI, 88. — Asinus populum sub lege exprimit : Raban. Maur., CVIII, 83. — Stultitia Judaeorum, asinus, id., CXII, 867.

ASPIS, Judaei figurati in aspidem : Cassiodorus, LXX, 163.

ATRIUM, plebs infidelis : Raban. Maur., CXII, 868.

AURUM, sapientia gentilitatis, *ibid.*, 870.

AUSTER, plebs Judaica, id., CXI, 598; CXI, 263 CXII, 869. — Auster, Judaei : Garner. de S. Victore, CXCI, 56.

BABYLON, Ecclesia de gentibus dicitur Babylon : Raban. Maur., CXII, 872.

BARBA, populus Judaicus, *ibid.*, 875.

BESTIA dicitur Ecclesia de gentibus, *ibid.*, 875. — Bestiae silvae gentes intelliguntur : S. Prosperus Aquitan., LI, 291.

BOS, populus Judaicus : S. Augustinus, XXXVII, 167; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 629; Garner. de S. Victore, CXCI, 94. — Bos errans gentem ex circumcisione exprimit : Raban. Maur., CXII, 921. — In bobus humilitas Israelitarum signatur, id., CXI, 578. — Boves significant Judaeum populum et Synagoga : Rupert. abb., CLXVIII, 629. Judaei et gentiles, boves : Raban. Maur., CXII, 876.

BOTRUS, Gentiles et Judaei significantur per duo homines portantes botrum in vecte : Rupert. abb., CLXVII, 871.

CADAVERA mystice infidelium corpora significant : Raban. Maur., CXI, 193.

CALAMUS, gentilitas, id., CXII, 879, 882.

CAMELUS est Judaeus tumens per superbiam, quales Scribae et Pharisei, id., CVIII, 883. — Gentilis populus, Samaritanorum vita : Garner. de S. Victore, CXCI, 92. — Camelus nomine designantur vitiosi gentiles et Samaritani : S. Gregorius, Mag., LXXV, 536, 543; LXXVI, 770. — Per camelos possunt gentiles exprimi : Raban. Maur., CXX, 405.

CAMPUS, populus Judaicus, gentes incolunt, id., CXII, 882. — Gentilitas : Garner. de S. Victore, CXCI, 257.

CANIS dicitur Judaeus vel gentilis : S. Eucher., L, 752. — Gentiles canes a Judaeis dicebantur : S. Augustinus, XXXVI, 702; XXXVII, 480, 679. — Judaei figurati in canibus : Cassiodorus, LXX, 415. — Gentiles et Judaei, canes : Raban. Maur., CXII, 883; Garner. de S. Victore, CXCI, 109.

CAPPARIS, plebs Judaica : Raban. Maur., CXII, 885.

CAPRAE dicuntur justi ex gentibus venientes : S. Eucher., L, 752.

CAPUT, sacerdotum Judaeorum, principatus Synagogae : Raban. Maur., CXII, 884. — Summa sacerdotii Judaici, caput : Garner. de S. Victore, CXCI, 158. — Capiti inimicorum Christi sunt Judaei : S. Bruno Heribopol., CXII, 96.

CARECTUM, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 887.

CARMEIUS, carnalis purificatio Judaeorum, *ibid.*

CATENAE, durae leges gentium, *ibid.*, 890.

CATULI significant gentiles, id., CXI, 221. — Gentiles et Judaeos, CXII, 889.

CEDRUS, regnum Judaeae : Garner. de S. Victore, CXCI, 554. — Gentiles et Judaei, cedri : Raban. Maur., CXII, 891.

CERVUS signat plebem Judaicam : S. Gregorius, Mag., LXXVI, 541.

CLICHIUM, Judaei : Raban. Maur., CXII, 891.

CINCINNI, catervae populorum, *ibid.* 896.

CIVES, Judaei persequentes, *ibid.*, 897.

CIVITAS, gentiles et Judaei, *ibid.*

CLAUDICANTES Judaei qui vetus Testamentum carnaliter tenentes, Novi gratiam respicerunt : Cassiodorus, LXX, 156.

CLICHIUM, Judaei : Raban. Maur., CXII, 891.

CINCINNI, catervae populorum, *ibid.* 896.

CIVES, Judaei persequentes, *ibid.*, 897.

CIVITAS, gentiles et Judaei, *ibid.*

CLAUDICANTES Judaei qui vetus Testamentum carnaliter tenentes, Novi gratiam respicerunt : Cassiodorus, LXX, 156.

CLICHIUM, Judaei : Raban. Maur., CXII, 891.

CINCINNI, catervae populorum, *ibid.* 896.

CIVES, Judaei persequentes, *ibid.*, 897.

CIVITAS, gentiles et Judaei, *ibid.*

CLAUDICANTES Judaei qui vetus Testamentum carnaliter tenentes, Novi gratiam respicerunt : Cassiodorus, LXX, 156.

ARTICULUS IX.

Allegoriae quae ad gentiles et Hebraeos spectant.

ACERVUS, infidelis acervus mercutii : Raban. Maur., CXII, 854.

ADVERSARIUS, populus incredulus, *ibid.*, 872.

AEgyptus, gentilitas, *ibid.*, 915 : Godefrid. abb., CLXXIV, 65.

AGER, gentilitas : Garner. de S. Victore, CXCI, 556. — Populus Judaicus et gentilis, ager : Raban. Maur., CXII, 834.

AGRICOLA, Principes Synagogae, agricolae, *ibid.*, 833.

ANCILLA, effeminatae Judaeorum mentes, *ibid.*, 859.

ANIMATA fuerunt gentes vera religione vacuae, id., CXI, 190. — Animalia inter quae Christus cognitus fuit, fuerunt duo latrones, id est, Ecclesia ex Judaeis et gentibus, id est duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVIII, 629.

ANTICHRISTI dicuntur Judaei : S. Agobardus, CIV, 91.

AQUA quinque portibus cincta, populus Judaeorum lege conclusus : S. Augustinus, XXXVII, 1663. — Aqua contradictionis Judaeos denotare valet : Vener. Godefrid., CLXXIV, 851. — Populi, mollia Judaeorum corda, infidelitas, aqua : Garner. de S. Victore, CXCI, 231. — Per vim aquarum significat Scriptura populorum furor : S. Prosperus Aquitan., LI, 569. — Aquae multae sunt populi infideles, sive foris oppugnantes sive intus insidiantes, *ibid.*, 410. — Aquae multae turbae gentium dicuntur : S. Bruno Heribopol., CXII, 289. — Aquae populos significant : S. Bruno Carthusian., CLII, 747.

AQUILIO, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 860 : Garner. de S. Victore, CXCI, 39.

ARCA, Sicut stante arca Domini, corruit Dago, ita ut Testamentum Domini pervenit in gentibus confectum idola quae deceptum possidebant orbem destructa sunt : Raban. Maur., CXII, 28.

ARCHONTES, Deus archontas Sodomorum appellat archontas Judaeorum : Tertullianus, II, 539.

ARETURUS, populus gentilis : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 450. — Populus incredulus : Raban. Maur., CXII, 862.

AREA, latitudo populi gentilis, *ibid.*, 865 : S. Bruno Carthusian., CLII, 993.

ARENA, populus gentilis : Raban. Maur., CXII, 949. — Infideles infructuosi, *ibid.* — Arena maris populum ante legem infructuosum denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1111. — Arena maris, innumeras gentium multitudines designat : S. Eucherius, L, 712.

COELUM populi Judaici dicuntur : Garner. de S. Victore, CXIII, 30.

COLUMNA, principes Judæorum : Raban. Maur., CXII, 899.

CONCUBINÆ Judæi per David concubinas designantur : S. Petr. Damian., CXIV, 287.

CONJUX. Gentilitas est virgo et conjux : Rupert. abb., CLXVIII.

COR, sacerdotes Synagoga : Raban. Maur., CXII, 901.

CORVUS Elias nutritius gentium conversionem adumbrat : S. Hilar., IX, 874. — Corvus emissus a Noe significat populum Judæorum : Rupert. abb., CLXVII, 517. — Patres idola venerantes corvorum habuere figuram, mortua et immunda sectantes : quorum pulli, id est, filii, Deum verum invocant et sancti Spiritus pascuntur alimentis : S. Prosper Aquitan., LI, 419. — Corvi, gentiles : Raban. Maur., CXII, 902. — Gentiles et Judæi : Garner. de S. Victore, CXIII, 76. — Corvi gentiles, pulli corvorum, filii gentiliū : S. Augustin., XXXVII, 1911, 1912.

DAMASCUS. Romanorum imperium vocatur Damascus : Raban. Maur., CXII, 906.

DELIBRA significant superstitiones Judæorum : Rupert. abb., CLXVIII, 152.

DESERTUM, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 908. — Judæa, *ibid.*, 908 : Wolbero abb., CXCV, 1151. — Judæa et gentilitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 268. — Judæi dicti sunt desertum Cades : S. Bruno Carthus., CII, 748.

DIABOLUS. Judæi dicuntur vasa diaboli : S. Agobard., CIV, 78. — Filii diaboli, *ibid.*, 111.

DILECTUS, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 911.

DISCUS. Gentilium conversio per discum mysticum adumbrata : S. Augustin., XXVII, 1248.

DIVES, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 911.

DOMUS, Judæi et gentiles, *ibid.* — Domus Israel sumitur pro Synagoga : Alanus de Insulis, CCX, 520.

DRACO, nequissimi principes Judæorum, gentiles : Garner. de S. Victore, CXIII, 124. — Judæi et gentiles dracones : Raban. Maur., CXII, 906.

DROMEDARIUS, gentilitas, *ibid.*, 912.

EDOM, populus Judaicus et gentilitas, *ibid.*, 914.

EQUITATUS Domini fuit populus Israeliticus : Wolbero abb., CXCV, 1060. — Equitates diaboli, synagoga Iudæorum, *ibid.*, 1061.

EREMUS. Judæa et gentilitas : Raban. Maur., CXII, 935.

ETHIOPIA, gentilitas, *ibid.*, 918 : Rupert., CLXVIII, 677.

EXPLORATORES Holopherni qui sunt nisi philosophi gentilium et curiosi scrutatores humanarum disciplinarum : Raban. Maur., CXI, 566. — Duodecim exploratores Scribarum ac Pharissæorum imaginem tenebant qui Israeliticum populum averterunt, ne confiderent gratiam divinæ repromissionis adipisci posse per Christum, *id.*, CXI, 54.

FÆCES Judæi fæces sunt Dei vivi : Petr. Lombard., CXCI, 701.

FERA, savitia Judæorum, gentilitas : Raban., Maur., CXII, 924.

FICULNEA, typus est Synagoga : Godefrid. abb., CLXXIV, 54.

FICUS Synagoga typum tenet : Cassiodor., LXX, 1063 ; Alanus de Insulis, CCX, 70. — Synagoga incredula dicitur ficus : S. Eucher., L, 742. — Ficus, Judæi : Raban. Maur., CXII, 926. — Ficus designat populum præsertim Judaicum : S. Bernar., CLXXXII, 1066. — Ficus habens folia, carens fructu, Judæi et Pharisei habentes verba, non facta : S. August., XXXVI, 261.

FILIA, Judæa : Raban. Maur., CXII, 927. — Per filiam Edom qui sanguineus vel terrenus interpretatur Synagoga Judæorum exprimitur, *id.*, CXI, 1261.

FILII, Judæi et gentiles, *id.*, CXII, 927. — Per filios hominum Judæi possunt intelligi, Cassiodor., LXX, 104.

FINIS, gentiles : Raban. Maur., CXII, 952.

FLUMEN, Judæi et gentiles, *ibid.*, 955.

FOENUM erat in Veteri Testamento totum genus humanum a bove diaboli devoratum. Vener. Godefrid., CLXXIV, 642.

PORTES, Judæi : Raban. Maur., CXII, 951.

FRONDES, Judæa reges : Garner. de S. Victore, CXIII, 547.

FRUGES. Frugum nomine conversi vel Judæi, vel gentiles intelliguntur : Garner. de S. Victore, CXIII, 454.

GELU. Frigida Synagoga dicitur gelu : Raban. Maur., CXII, 945.

GENS, plebs Judaica, gentiles et gentilitas viventes, *ibid.*, 914.

GENTILES et Judæi incipientes credere significantur per Tyrum, Sidonem et Gomorrhæam : Rupert., CLXVIII, 1516.

GLACIES. Frigida Synagoga dicitur glacies : Raban. Maur., CXII, 940.

GLEBÆ, dura corda infidelium, *ibid.*, 945. — Collectiones singulorum ordinum in Judæa, glebæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 248.

GOMORRHÆA. Deus populum Judæorum appellat populum Gomorrhææ ob consimilem impietatem : Tertull., II, 359.

GRANDO. Frigida Synagoga dicitur grandis : Raban. Maur., CXII, 945.

GREGES, imperiti populi, *ibid.*, 918.

HÆDI, infideles designant : Alanus de Insulis, CCX, 59. — Duo hædi quos Isaac jubetur afferre duorum populorum significant assumptionem : Raban. Maur., CVII, 588.

HERDERA typum Judaici populi habet, qui aliquando florebat, sed non diu in virore pristino remanebat, *id.*, CXI, 528.

HERMON, gentiles, *id.*, CXII, 955.

HIEMS, frigus infidelitatis, *ibid.*

HIRCUS. Populi gentiliū hirci nomine designantur : S. Eucher., L, 752. — Hirci dicuntur gentiles : Raban. Maur., CXII, 905. — Duo hirci uterque populus Judæorum scilicet et gentium, *ibid.*

HORTUS. Judæa, hortus nucum : Wolbero abb., CXCV, 1218. — Hortus nucum universitatem generis humani significat, *ibid.*

IDUMÆA. Gentilitas dicitur Idumæa : Raban. Maur., CXII, 966.

IMPIUS, Judaicus populus, *ibid.*, 970.

INDIA, mundus, *ibid.*

JUDICES dicuntur Judæi, *ibid.*, 975.

JUMENTA. Judæi figurantur in jumentis insipientibus. Cassiodor., LXX, 514.

LAMINA, corda iustorum : Raban. Maur., CXII, 973.

LANA. Sacerdotium Judaicum significatur per lanam : Rupert. abb., CLXVIII, 41.

LAPIS, gentiles : Raban. Maur., CXII, 981. — Lapis significat populum Judæorum vel duritiam cordis gentiliū, *id.*, CXI, 462. — Lapis, dura gentiliū corda : Garner. de S. Victore, CXIII, 356. — Gentes lapides ardi dicuntur : S. Augustin., XXXIV, 830. — Lapidis dicti quod lapides adorant, *id.*, XXXVII, 679.

LATUS, populi infideles, Judæi, gentiles : Raban. Maur., CXII, 982.

LEO mortuus populum circumcisionis designat : Alcuin., C, 705. — Judæi, leones : Raban. Maur., CXII, 983.

LIGNA, gentiles, *ibid.*, 986.

LINUM, gentiles, *ibid.*, 987. — Sacerdotium Judaicum significatur per linum : Rupert. abb., CLXVIII, 41.

LOCUSTA. In locusta fuit figura populi gentilis : S. Ambros., XV, 1578. — Locustarum nomine Judæorum populus vel conversa gentilitas designatur : S. Eucher., L, 748. Locustam quidam gentium plebem interpretantur : Raban. Maur., CXI, 778. — Gentes et Judæi, locustæ, *id.*, CXI, 988.

LUTUM, Judæi, *ibid.*, 991 : Garner. de S. Victore, CXIII, 276.

MACERIA, regnum Judaicum : Raban. Maur., CXII, 992.

MADIANITÆ sunt typus gentiliū persequentium Ecclesiam, *id.*, CVIII, 1154.

MANDRAGORA. Gentium secunditas in profectu fidei significatur per mandragoræ odorem : Rupert. abb., CLXVIII, 949. — Mandragoræ gentiles et Judæos significat : Wolbero abb., CXCV, 1240.

MANUS, populus Judaicus ; persecutio Judæorum : Raban. Maur., CXII, 995.

MARE, gentilitas : S. Augustin., XXXVI, 937 : Raban. Maur., CXII, 996 ; S. Bruno Herbipolens., CXII, 351, 349 : Rupert. abb., CLXVIII, 571 : Garner. de S. Victore, CXIII, 287.

MATER, plebs Judaica et Synagoga : Raban. Maur., CXII, 996.

MOAB, gentilitas, *ibid.*, 996.

MONS, gentilitas, *ibid.*, 1001. — Judæus populus : Garner. de S. Victore, CXIII, 252. — Mons unde præcisus lapis, regnum Judæorum : S. August., XXXVII, 1270. — Montes populum Judæorum, sive Judæorum scribas designant : Raban. Maur., CXI, 359.

NAUFRAGUS. Infidelis sæpe in Psalmis sub nomine naufragi nuncupatus : S. Hilarius, IX, 516.

NAVIS. Christus Petri navem elegit, Moyses deserti.

hoc est, aperuit Synagogam perfidam, Aulem assumit Ecclesiam : S. Ambros., XVII, 677.

NEBULA implens domum Domini superbos Judaeorum pontifices ac doctores lesinuat : Raban. Maur., CXI, 185. — Corda infidelium nebula, *id.*, CXII, 1005.

NIX, corda infidelium, *ibid.*, 1006.

OCULI, infidelitas, *ibid.*, CXII, 1010.

OCULI, Doctores Judaeorum dicuntur oculi : *id.*, *ibid.*, 1009.

OLIVA, Judaei, *ibid.*, 1011.

OLEASTER dicitur gentilis : S. Eucher., L, 742.

OLLA, Synagoga dicitur olla : Garner. de S. Victore, CXIII, 459.

ONAGER dicitur Judaeorum populus : S. Eucher., L, 734. — Judaei figurati in onagris : Cassiodor., LXX, 732.

— Onager gentilis et Judaeus : Raban. Maur., CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXIII, 116.

ORIENS, Judaeus : Raban. Maur., CXII, 1012.

OSSA arida reviviscunt populum Israelum redigendum in terram suam vel resurrectionem Christianorum demonstrant, *id.*, CX, 859, 860.

OVILE, Synagoga, *ibid.*, 1013.

OVIS, Fideles ex Judaeis, oves : Garner. de S. Victore, CXIII, 105.

PALEA, infideles damnati dicuntur palea : Raban. Maur., CXII, 1018.

PAPYRUS, Synagoga, *ibid.*, 1021.

PAX illa quam inferunt Amorrhæi cum Samuele significant unionem gentium et Judaeorum quae facta est in Christo, *id.*, CXI, 84.

PECUS, populi, *id.*, CXII, 1024.

PETRA, Per Petram Judaeorum duritia intelligenda : Cassiodor., LXX, 815.

PISCINA, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 1050.

PLATEA, multitudo populorum, *ibid.*, 1020.

PLUMBUM, Synagoga, *ibid.*, 1034; Garner. de S. Victore, CXIII, 318.

PORTICUS, Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1031.

PUERI, Judaei, *ibid.*, 1032.

PULLUS, gentilitas, *ibid.*, 1033.

RHINOCEROS, asperus Judaeorum populus : Garner. de S. Victore, CXIII, 121.

ROS, infidelitas : Raban. Maur., CXII, 1040.

ROTA, mundus iste, *ibid.*, 1041.

RUBUS ardens nec consumptus Judaicum populum signavit : S. Eucher., L, 742.

SACERDOTIUM Judaicum est paries dealbatus : Rupert. abb., CLXVIII, 831.

SALICES, Judaei salices sunt illas ad quas suspensa sunt organa cantionum : Rupert. abb., CLXVIII, 127.

SERPIS, populi gentiles : Raban. Maur., CXII, 1041.

SERVUS, populus Judaicus, servus : *id.*, *ibid.*, 1051.

SIGNACULUM, populus gentilis : *id.*, *ibid.*, 1053.

SILEX, populus gentilis, *ibid.*, 1054.

SOLITUDO, gentilitas, *ibid.*, 1050; Garner. de S. Victore, CXIII, 239.

SPINÆ seculi designant peccata quibus Judaeorum populus fereciter incitatus in delictis suis velut ignis increpans aestuavit : Raban. Maur., CXI, 258.

SUNAMITIS, Per Sunamitem Synagoga designatur, ante adventum Christi captiva vinculo diaboli et despecta a Deo : Cassiodor., LXX, 1005; Raban. Maur., CXII, 1061.

SYCOMORUS, populus Judaicus, *ibid.*, 1053.

SYNAGOGA peccatrix est et mater Antichristi qui ex ea nascetur, *id.*, CVIII, 1171. Synagoga, socrus, *id.*, CXII, 1057. — Soror : S. Eucher., L, 755. — Struthio : Garner. de S. Victore, CXIII, 79.

TABERNACULUM dicuntur gentiles : Raban. Maur., CXII, 1062. — Tabernacula, sunt privilegia Judaeorum : Rupert. abb., CLXVII, 563.

TAURI, Judaei : Raban. Maur., CXII, 1065. — Judaeorum principes tauris designantur : Cassiodor., LXX, 157.

TENTORIUM, Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1065.

TERRA, Synagoga et gentilitas, terra : Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Terra, plebs israelitica, societas scribarum et sacerdotum Synagogam, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 1065.

TITIONES duo fumigantes deorum regnorum flandorum sunt typos : Raban. Maur., CXI, 248, 249.

TYRUS, gentilitatem designat : S. Bruno Carthus., CLII, 832, 1078.

UBERA, Judaei et gentiles ubera : Garner. de S. Victore, CXIII, 221.

UNICORNES Judaei dicti sunt quia unicum Testamen-

tum scripserunt : Cassiodor., LXX, 200; S. Bruno Carthus., CLII, 747.

UTERUS vocatur Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1066.

VACCA, Vaccae significant plebem Judaeorum : S. August., XXXVII, 1562. — Judaei dicuntur vaccae : Raban. Maur., CXII, 1072.

VELLUS significat populum Judaeorum : S. Bruno Carthus., CLII, 992; Rupert. abb., CLXVII, 1036.

VEPRES dicuntur Judaei : Raban. Maur., CXII, 1074.

VILFA, populi gentiles, *ibid.*, 1078.

VINEA, populus Israel et plebs Judaica interpretatur : CXI, 507. Synagoga, Ecclesia de gentibus, *id.*, CXII, 1079. — Synagoga dicitur vinea : S. Petr. Damian., CXIV, 796. — Judaei nuncupati Dei vinea : S. Bruno Carthus., CLII, 1065. — Gentiles et Judaei incipientes credere significantur per vineas florentes : Rupert. abb., CLXVIII, 940. — Vineae florentes et odorem dantes gentes sunt quae, audito fidei verbo, boni operis odorem spargunt : Wolbero abb., CXCV, 1113.

VIRGA, Gentes et Judaei significantur per duas virgas : Rupert., CLXVIII, 786.

VIRGO, plebs Judaeorum : Raban. Maur., CXII, 1080.

VIRI SANGUINUM recte nuncupati Judaei, qui innocentis sanguinem sacrilego crimine damnaverunt : Cassiodor., LXX, 411.

VITULUS, plebs Judaeorum : Raban. Maur., CXII, 1082. — Vituli dicti sunt Judaei qui, ignorato Dei iugo, inconsiderata procacitate lasciviant : Cassiodor., LXX, 157.

ARTICULUS X.

Allegoriae quae ad haereticos et peccatores spectant.

ABIES potentes et infructuosi : Raban. Maur., CXII, 855.

ABORTIVI, imperfectio hominum, *ibid.*

ABYSSUS significat multitudinem impiorum : Rupert. abb., CLXVII, 1752. — Abyssus, obscuritas impij, quique desperatissimus : Raban. Maur., CXII, 862. — Abyssus dicitur mens desperata, corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 284.

ACCIPITER, rapax omnis : Raban. Maur., CXII, 865.

— Accipitribus assimilantur praetorum officiales et executores : Petr. Cantor, CCV, 9°.

ACETUM, piger quilibet : Raban. Maur., CXII, 835.

ADULATOR omnis est proditor : Petr. Cantor, CCV, 142.

ÆGYPTUS semper sumitur pro hoc mundo : S. Hieronym., XXII, 487. — Ægyptus saepe in figura totius saeculi ponitur, a quo spiritaliter recedendum est : S. Prosper Aquitan., LI, 326. — Ægyptus hic mundus est qui diversis cladibus affligit populum Christianum : Cassiodor., LXX, 964. — Significat afflictionem qui non aliter dimittit animas fidelium, nisi in ipso duris laboribus graventur : Cassiodor., LXX, 964. — Omnis gens peccatrix vocatur : Ægyptus et Æthiopia, a specie ad genus : Tertull., I, 635.

AER, mens cujuslibet hominis secularis : Raban. Maur., CXII, 854. — Sacularium meatum mobilis : Garner. de S. Victore, CXIII, 48.

ÆS, cor durum, *ibid.*, 315.

ÆTHIOPEs peccatores significant, *ibid.*, 918; S. Bruno Heribol., CXLI, 271.

ÆTHIOPIA, cœtus reproborum : Raban. Maur., CXII, 918.

AGER, vita cujuslibet negligentis, *ibid.*, 854.

AGNI, lascivientes homines designant, CXI, 292; CXII, 855.

AGRICOLA, quilibet reprobos, *ibid.*, CXII, 855.

ALÆ, cogitationes hypocritis, cupiditates rapacium : *ibid.*, 857.

AMORRHÆUS, Per Amorrhæum pars hominum reproba designatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 214.

ANGULUS, corda pravorum : Raban. Maur., CXII, 859.

ANIMA, carnalis appetens feminas comparatur non habenti rectorem virum : S. Prosper Aquitan., LI, 479.

ANIMAL, homo carnalis : S. Eucher., L, 752. — Animalia brutos homines significant et terrena tantummodo cogitantes : Raban. Maur., CXI, 199. Animalia, cupidi, duo crucifixi cum Christo latrones : *id.*, CXII, 859.

ANTICHRISTUS, caput omnium iniquorum : S. Agobard Lugdun., CIV, 69. — Cauda Behemoth : S. Gregor. Mag., LXXVI, 646. — Cerastes et Coluber, *ibid.*, 596; Alcuin., I, 564. — Homo a diabolo assumptus : S.

Gregor. Mag., LXXVI, 688, 700, 709. — Homo damnatus : *ibid.*, 428. — Homo peccator *ibid.*, 488. — Diabolus gladius, *ibid.*, 720. — Leo in cubili suo : Cassiodor., LXX, 88. — Rex superbiæ : S. Gregor. Mag., LXXVI, 741. — Vas damnatum, *ibid.*, 93. — Vas diaboli, *ibid.*, LXXVI, 428, 716. — Antichristus capiti aspidis et lingue viperæ assimilatus est : *ibid.*, LXXV, 1090.

APIS, immundus peccator, detractores : Raban. Maur., CXII, 839.

AQUA, voluptates reproborum, *ibid.*, 860. — Aquæ nomine peccatores populi intelliguntur : S. Augustin., XXXVII, 1644. — Aquæ contradictionis sunt populi persequentes : *ibid.*, 1865. — Aquas et abyssos impies debemus accipere : Cassiodor., LXX, 730.

AQUILA Philosophus et sophistas signat : Hugo de S. Victore, CXLV, 378.

AQUILO, homines infideles aut mali : S. Eucher., I, 759. — Aquilonis nomine designantur peccatores : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1019. — Reprobendi homines : S. Bernard., CLXXXII, 964. — Aquilo, peccatorum frigiditas : Garner de S. Victore, CXIII, 59. — Aquilo prodromus est mali : Adam Scotus, CXCVIII, 760.

ARANEA, humana fragilitas : S. Eucher., I, 754; Raban. Maur., CXI, 236. — Bene hypocritarum fiducia araneorum telis similis dicitur, quia omne quod ad obtinendam exsultat, ventus vitæ mortalis dissipat : S. Gregor. Mag., LXXV, 845.

ARBOR, reproborum massa, hæretici : Raban. Maur., CXII, 865.

ARCUS, insidiæ ferientium : *ibid.*, 863. — Pravorum : Garner de S. Victore, CXIII, 324.

ARENA, reprobi : Raban. Maur., CXII, 849, 949. — Arenæ maris nomine infirmi et carnales in Ecclesia intelliguntur : S. August., XXXII, 838.

ARIES, hæretici : Raban. Maur., CXII, 863. — Arietes significant praves principes, *ibid.*, CXI, 1202.

ARISTA, reprobi divites : Garner de S. Victore, CXIII, 456.

ARMA, cor reproborum : Raban. Maur., CXII, 861.

ARMATUS, quilibet superbus, tyranni, *ibid.*, 865.

ARUNDO, peccator, vel fragilis in fide, vel in aliqua tentatione : S. Eucher., I, 744. — Instabiles, vitioli : Raban. Maur., CXII, 949. — Arundo, carnalis animus : Garner de S. Victore, CXIII, 427.

ASCENSOR, mundi huius amator : Raban. Maur., CXII, 867.

ASINA, caro vel plebs carens Dei notitia : S. Eucher., I, 752. — Luxuriosi, petulantis sensus : Raban. Maur., CXII, 868. — Asinæ (is) sunt animæ peccatrices : S. Gregor. Mag., LXXIX, 249.

ASINUS quilibet qui infirmis deservit, pigritia stultorum : Raban. Maur., CXII, 867. — Asinus terrena negotia appetentium typus est, *ibid.*, CIX, 57. — Asinorum nomine aliquando stultorum pigritia, aliquando immoderata petulantium luxuria designatur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 537, 578, 1149; LXXIX, 79; S. Eucher., I, 752; Garner de S. Victore, CXIII, 88.

ASPIS, reprobus quilibet, dolosi : Raban. Maur., CXII, 863. — Aspidi verbum Dei audire designatur : Garner de S. Victore, CXIII, 129. — Aspidi similes obscuri et pertinaces : S. Bernard., CLXXXIII, 236.

AURUM, sapientia reproborum : Raban. Maur., CXII, 870.

AVIS, instabilis quisque, *ibid.*, 871. — Anima loqueri assimilatur avi discolori : Philipp. de Harveng., CCIII, 967. — Aves dicuntur superbi : Garner de S. Victore, CXIII, 63.

BABEL, terris edificatores typus superborum : Adam Scot., CXCVIII, 815.

BABYLON, mundum istum significat : S. August., XXXVI, 336; XXXVII, 1639; Alan. de Insulis, CCX, 248. — Babylon et Jerusalem figuræ iustorum et reproborum : S. August., XXXVI, 773. — Babylon regem diabolum, Jerusalem, regem habet Christum : S. August., XXXVI, 75. — Babylon inceptit a Cain, Jerusalem ab Abel, *ibid.*, 753, 773. — Quinam ad Babylonem, quinam ad Jerusalem pertinent, *ibid.*, 753. — Babylon, typus societatis iniquorum : S. August., XXXVII, 357. — Babylon civitas diaboli dicitur, *ibid.*, XLII, 530; XLIII, 58. — Babylon, habitatio terrena et flumina ejus sunt omnes illecebræ temporales, sive in moribus, sive in opinionibus : S. Prosper Aquitan., I, 1, 570. — Babylon dicitur civitas reproborum, mens prava, impij : Raban. Maur., CXII, 872. — Filia Babylonis misera, ipsa est eadem quæ Babylon; quæ in propagine sua et mater et filia est; mater generando, filia succedendo, infelix utique et misera

quæ ad perditionem generatur et generat : S. Prosper Aquitan., I, 392, 396.

BABYLONIA civitas, societas est omnium perditionem et ipsa regnum habet terrenum : S. Augustin., XXIV, 208. — Per amorem sæculi omnia iniqua in Babylonia structura operatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 597.

BESTIA, mens irrationabilis, societas reproborum, simplices quilibet, increduli : Raban. Maur., CXII, 872. — Bestiæ, homines feri : S. Eucher., I, 748. — Bestiæ, turba prædicatorum Antichristi, mens irrationabilis : Garner de S. Victore, CXIII, 106.

BOS, luxuriosorum dementia : *ibid.*, 94. — Boves, stultorum recordia; vita unus cujusque operantis : S. Eucher., I, 752. — Bobus comparatur luxuriosorum dementis, vel diaboli in membris, *ibid.* est, hæreticis : Raban. Maur., CXI, 201, 208.

BOTRUS, impij, *ibid.*, CXII, 867.

BRACHIUM, Antichristus : Garner de S. Victore, CXIII, 192. — Superbia Antichristi : Raban. Maur., CXII, 875.

CADAVÉR dicitur quilibet in culpa lapsus, *ibid.*, 878. — Cadavera dicuntur infidelium corpora : S. Eucher., I, 756.

CALAMUS, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 879.

CALIGO, confusio erroris et mentis : Garner de S. Victore, CXIII, 581.

CAMELUS, divites rebus sæculi onest, vel meritis distoriti : S. Eucher., I, 752.

CAMON. Possunt in Camon vocabulo, hæretici vel mali catholici non inconvenienter accipi : Raban. Maur., CVIII, 1177.

CAMPUS, a tumore superbiæ humiliati : Garner de S. Victore, CXIII, 257.

CANIS, segnes prædicatorum : S. Eucher., I, 754. — Peccator impudens, vilissimus, detractores, loquacitati servientes prædicatorum mali : Raban. Maur., CXII, 883. — Adulatores, hæretici : Garner de S. Victore, CXIII, 102.

CAPUT, superbus, Antichristus, concupiscentia huius, elationes superborum : Raban. Maur., CXII, 884. — Capita inimicorum Christi sunt hæretici : S. Bruno Heribopol., CXII, 98.

CARBONES, peccatores, inquit : Raban. Maur., CXII, 888. — Mentis in peccatis frigida : Garner de S. Victore, CXIII, 359.

CARECTUM, vitæ hypocritarum : Raban. Maur., CXII, 887.

CARO, Antichristus : S. Eucher., I, 754. — Carnales, impij : Raban. Maur., CXII, 886. — Corpus mortis : S. August., XLIV, 676. — Reprobi discipuli Domini : Garner de S. Victore, CXIII, 207. — Domesticus hominis diabolo instrumentum : S. Bernard., CLXXIV, 504. — Vulpis fovea, *ibid.*, 456. — Caro in Scripturis ponitur pro homine terreno : S. Ambros., XIV, 261. — Per corruptionem : S. August., XLII, 250. — Carnis et sanguinis nomine nuncupantur qui secundum carnem in sæculo vivunt : S. August., XXXII, 631. — Carnis et sanguinis nomine potest intelligi vel carnalis prudentia, vel corruptio : S. August., XLV, 1603.

CASTELLUM est anima peccatrix : S. Bernard., CLXXIV, 872.

CASTRUM, Carne nostra quasi castris utitur diabolus, *ibid.*, 81. — Castra, persecutores : Raban. Maur., CXII, 889.

CATHEDRA, Impiorum est cathedra pestilentia quæ contagione sua etiam voluntatem religiosæ mentis inficiat : S. Hilari., IX, 253.

CAUDA, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 890.

CAVERNA, cor iniqui, prædicationes hæreticorum : *ibid.*, 890. — Cor pravam : Garner de S. Victore, CXIII, 275.

CEDRUS, superbus quilibet, sæculares potentes : Raban. Maur., CXII, 891. — Cedrus superbus hæreticos sive philosophos signat, *ibid.*, CXI, 847. — Cedrus superba potentia pravorum : Garner de S. Victore, CXIII, 34. — In Scriptura sacra cedri nomine pravorum rigida elatio, vel superba pravorum potentia designatur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 640, 1106. — Cedri, superbi, elati : S. Eucher., I, 742.

CERA, quilibet peccator : Raban. Maur., CXII, 893.

CERASTES, Antichristus, *ibid.*, 893.

CERVA, negligens prædicator, *ibid.*, 893.

CERVIX, elationes superborum, *ibid.*, 893.

CETUS, superba celestium imperij munditia, *ibid.*, 893. — Carnales per cele grandia denotantur : Ven. Godfrid., abb., CLXXIV, 461.

CIBUS, possessio hypocritarum : Raban. Maur., CXII, 893.

CILICUM, grossae zentes hominum, *ibid.*, 891. — Cithra, typus hominis penitentis, *id.*, CXI, 543.
CINIS humanae fragilitatis inanitatem significat, *ibid.*, 280. Cinis peccatorum est figura, *ibid.*, 1232. Cinis, peccator : *id.*, CXII, 895.
CISTERNA, mens prava, *ibid.*, 996. — Haeretici cisternas sicut : S. Bruno Asiens, CLXIV, 289.
CIVITAS dicitur cogitationes pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 589. — Anima peccatrix dicitur civilis sanguinum : Rupert. abb., CLXVIII, 570.
CAECUS mente est omnis adulator : Petr. Cantor, CCV, 142.
COELUM Coeli nomine intelliguntur spiritalia et carnales in Ecclesia. S. Augustin., XXXIV, 264. Coelorum nomine designantur homines infirmi, *id.*, XXVII, 1939.
COLLES, superbi : Garner. de S. Victore, CXIII, 286.
COLUMBER, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 900; Garner. de S. Victore, CXIII, 126.
COLUMBA, fatuus : Raban. Maur., CXII, 898.
CONCUBINAE, animae imperfectae : Rupert. abb., CLXVIII, 951. — Animae implorum : Raban. Maur., CXII, 901. — Prædicatorum vani : Alan. de Insulis, CCX, 85.
CONCUBITUS filiarum Loth cum eo, figura est eorum qui male utuntur lege : S. Augustin., XXXIV, 730.
CONSILIARII, doctores pravi : Raban. Maur., CXII, 901.
CONVENTICULA haeticorum non Ecclesiae, sed concilia diaboli appellanda : S. Leo, LVI, 887.
CORNU, legis impugnator, munimina implorum : Raban. Maur., CXII, 903.
CORPUS, multitudo reproborum, *ibid.*, 902.
CORVUS, peccatorum figura : S. Hilar. IX, 874; S. Paulus. Aquileiens., XCIX, 253. — Corvus, contumax et procer : Raban. Maur., CXII, 902. — Corvi sunt irreligiosi viri qui peccatorum nigredine inseparabiliter vegetationi, nec alioque conversionis splendore elucescunt : Cassiodor., LXX, 1057. — Corvus peccatorum vel damnorum nigredinem significat, vel peccatoris tarditatem ad poenitentiam : Raban. Maur., CXI, 252.
CUBILE, conventicula malorum, *id.*, CXII, 904.
CULEX, Barrabas laevo, *ibid.*, 905.
CULMUS, quilibet simulator, *ibid.*, 904. — Culmi, hypocrita : Garner. de S. Victore, CXIII, 456.
CURRUS est anima qui equos bonos vel malos habet : S. Ambros., XIV, 737. — Currus electi Pharaonis significat tyrannos persequentes Christianos : Rupert. abb., CLXVII, 659.
CUTIS, quilibet reprobus, quilibet infirmus : Raban. Maur., CXII, 905. — Cutis qui exteriori curam deservit : Garner. de S. Victore, CXIII, 205.
CYMBALUM, prædictio Antichristi : Raban. Maur., CXII, 898.
CYNOMIA, nequitia pravorum, *ibid.*, 895.
DAMASCUS dicitur massa reproborum, *ibid.*, 906.
DENTES, detractores, *ibid.*, 907; Rupert. abb., CLXVIII, 885. — Mordaces, *ibid.* — Persecutores bonorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 178. — Persecutores Ecclesiae : Raban. Maur., CXII, 907. — Pravi prædicatorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 178.
DESERTUM, impij, mens prava : Raban. Maur., CXII, 908. — Desertum appellari potest cor peccatoris : Ven. Godelfrid., CLXXIV, 886. — Desertum, cor infidelium, dogmata haeticorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 268.
DETRACTORES porcis et canibus comparantur : Petr. Cantor, CCV, 194.
DIES, prosperitas pravorum, status malorum : Raban. Maur., CXII, 909.
DILUVIUM significat errorem haeticorum, *id.*, CXI, 829.
DIVES, amator mundi, *id.*, CXII, 911.
DOMUS dicuntur corda reproborum : domus diaboli conventus omnium malorum, *id.*, CXI, 589. Domus, animae prava, *id.*, CXII, 911. — Domus exasperans, domus inobediens est : Wolbero abb., CXCV, 1259. — Domus exterminata bene potest dici haeticorum synagoga : Raban. Maur., CXI, 907.
DORSUM, subjecti pravi, mens reprobj, *id.*, CXII, 912.
DRACO, Antichristus, *ibid.*, 906; Garner. de S. Victore, CXIII, 124. — Apertus persecutor : S. Eucher., L, 754. — Mili : Garner. de S. Victore, CXIII, 124.
DUX pravi doctores : Raban. Maur., CXII, 915. — Duces, errorum auctores : Garner. de S. Victore, CXIII, 161. — Duces, haetici : Raban. Maur., CXI, 448; CXII, 915. Judaei sive doctores improbi, *id.*, CXI, 448.
EDUS, peccator, reprobj : *id.*, CXII, 914.
ELEPHAS significat peccatorem immanem sceleribus, et facinororum deformitate aequilum : Raban. Maur., CXI, 222; S. Eucher., L, 748.

EQUUS, irrationalis quique : S. Eucher., L, 752. — Carnalis potentia : Raban. Maur., CXI, 215. — Impius, caecus, persecutor, forma haeticorum, Antichristus, Hibidosus, superbi et divites, *id.*, CXII, 916. Equi peccatores intelliguntur et luxuriosi homines, *id.*, CXI, 215. — Equi nomine improborum vita signatur : Rupert. abb., CLXVIII, 1173.
ERINACI, gens invalida qui fecerunt sibi domos in petris : S. Eucher., L, 751.
EVA nostra, care nostra : S. Bernard., CLXXXIII, 459.
FACIES, praesentia Antichristi : Raban. Maur., CXII, 920.
FARINA, cogitatio iniqui, *ibid.*, 921.
FASCICULUS, conventicula damnatorum, *ibid.*, 920.
FAVILLA, mens iniqua, *ibid.*, 925.
FENUM, carnis quilibet, *ibid.*, 924.
FERRUM, nequitia pravorum, *ibid.*, 926. — Ferrum dicitur qui nocendi malitiam non deserit : Garner. de S. Victore, CXIII, 512.
FICUS, haetici : Raban. Maur., CXII, 926.
FILIA, homines saeculares, *ibid.*, 927. — Haeticorum prædicationes, filiae compositae : Petr. Lombard., CXCI, 1259.
FILIUS, haetici : Raban. Maur., CXII, 927.
FISTULA, verba pravorum hominum : *ibid.*, 929.
FLOS, teneri et insipientes, *ibid.*
FLUCTUS, persecutores, malitiae pravorum, *ibid.*, 935. — Semina pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 505.
FLUMEN, crimina reproborum : Raban. Maur., CXII, 935. — Doctrina haeticorum : Rupert. CLXVII, 1760. — Flumina infidelium populi : S. Eucher., L, 742.
FLUVIUS, fluxus falsorum fidellum : Garner. de S. Victore, CXIII, 291. — Fluvius Aegypti corruptio naturae humanae : S. Bernard., CLXXXIV, 811.
FOENERATORES comparantur Judaei et diabolo : S. Ambros., XIV, 984. — Mari : *ibid.*, 765, 776.
FOLIA sunt homines mali; folia ovis significant homines malos : Rupert. abb., CLXVIII, 145.
FORAMEN, mens prava : Raban. Maur., CXII, 250.
FORNAX, Antichristus, *ibid.*, 951.
FOSSA est damnatio peccatorum; fossa damnatio Antichristi, *id.*, xli, 409.
FOVEA dolus vel laqueus in mortem; haetica deceptio, *ibid.*
FRUCTUS, Antichristus, *id.*, CXII, 938.
FUMUS, doctrina haeticorum : *ibid.*, 935. — Reprohi sunt sicut fumus, pulvis et cera : S. Bernard., CLXXXIV, 1142.
FUNDA, instabilitas reproborum : Raban. Maur., CXII, 935.
FUNDAMENTUM, elationes superbiorum, *ibid.* Fundamenta montium, spes superbiorum, *id.*, CXI, 539.
FUR, haeticus, quilibet occultus inimicus : *id.*, CXII, 937. — Haetici dicuntur fures : S. Bernard., CLXXXIV, 1089.
GASTRIMARGI peccatores terra dicuntur : Petr. Cantor, CCV, 45.
GIBBUS, quilibet cupidus : Raban. Maur., CXII, 916.
GIGAS, superbi homines, desperantes, *ibid.* — Gigantibus antiquis comparantur curiosi : Petr. Cantor, CCV, 51.
GLADIUS dicitur persecutor, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 94. — Blanda iniquorum persuasio : Garner. de S. Victore, CXIII, 322.
GLAREA, mens instabilis, reprobj : Raban. Maur., CXII, 942.
GRANDO, dura et frigida corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 66.
GRESSUS, actiones impij : Raban. Maur., CXII, 948.
GREGES, peccatorum collectio, *id.*, CXI, 294. — Conventicula reproborum, *id.*, CXII, 945.
GRYPHES possunt significare ferocitatem persecutorum et elationem superbiorum, *id.*, CXI, 222.
GUERNATOR, gubernatori navis nasecabundo similis est curiosus prædicator : Petr. Cantor, CCV, 40.
GUTTA, guttae sententiae haeticorum : Raban. Maur., CXII, 947. — Haetici rori et guttae aeternum comparantur : Gillebert., CLXXXIV, 235; Wolbero abb., CXCV, 1181.
HAETICI mente corrupti : S. Euypp. abb., LXII, 765. Semper discordes, *ibid.*, 597. Haetici sunt Antichristi, *ibid.*, 779. — Ut hydræ capita : Rupert. abb., CLXVIII, 919. — Versipelles et hypocritae : S. Bernard., CLXXXIII, 1091. 1095. — Vulpes comprehendenda : Joannes Algrinus, CCVI, 516. — Haetici dicuntur aqua turbida : S. Bruno Carthus., CII, 1592. Feroces, imo ferae in Ecclesia Dei, *ibid.*, 915. — Lupi rapaces : Rupert. abb., CLXX, 318. — Tauri cervicosei : S. Bruno

CARIBUS, CLII, 983. — **Venenum aspidum** : Hildebert. Canonian., CLXXI, 698. — **Vulpecula vineam Domini demolientes** : Rupert. abb., CLXX, 215. — **Vulpes** : S. Bernard., CLXXXII, 677; Wolbero abb., CXCIV, 1118. — **Hæretici comparantur adulteris** : Rupert. abb., CLXVIII, 1077. — **Serpentibus** : S. Bruno Carthus., CLII, 1572. — **Hæretici per Samsonis vulpes designantur** : Alanus de Insulis, CCX, 212. — **Hæretici fodiunt puteum calumnie et discidi** : Gilebert. abb., CLXXXIV, 196.

HASTA dicitur doctrina hæreticorum : Raban. Maur., CXII, 948. — **Hastæ saviens pravorum persecutio** : Garner. de S. Victore, CXIII, 327.

HERBA dicuntur carnales, *ibid.*, 419.

HERODES, simulatores : Raban. Maur., CXII, 961.

HIRCUS spiritum hominis peccatoris indicat : Vener. Godofrid., CLXXIV, 1069. — **Hirci**, peccatores : S. Eucher., L, 752; Raban. Maur., CXI, 293; S. Bruno Heribipolens., CXLII, 246. — **Antichristus significatur per hircum** : Rupert. abb., CLXVII, 819.

HIRUNDO, superbi : Raban. Maur., CXII, 934.

HEDUS, peccatores, voluptuosi, reprobi, *ibid.*, 955. — **Hædi**, peccatores : S. Eucher., L, 752; S. Gregor. Mag., LXXIX, 286. — **Antichristus significatur per hædum** : Rupert. abb., CLXVII, 1802.

HOMO, iniquus, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 955. — **Homo dicitur carnalis quilibet** : Garner. de S. Victore, CXIII, 158.

HYDROPICUS, avarus quilibet : Raban. Maur., CXII, 955, 1088. — **Avarus hydropico similis** : S. Bernard., CLXXXIII, 106.

IDOLOLATRA est omnis avarus : Petr. Cantor, CCV, 51. — **Quidquid de idolis dicit potest et de idololatriis, dicit etiam merito potest de hæresibus et hæreticis** : Raban. Maur., CIX, 755.

IGNIS dicitur dolus Antichristi, *id.*, CXII, 966.

IMPIUS, reprobis quilibet, Antichristus, *ibid.*, 970. — **Impii significantur per Philistin** : Rupert. abb., CLXVIII, 661.

INFERNUS, omnes iniqui : Raban. Maur., CXII, 970. **Inventores et extractores perversorum dogmatum hæresiarum sunt**, *id.*, CIX, 945.

JERUSALEM illis sunt anime infirmæ : Wolbero abb., CXCIV, 1205; Adam. Scotus, CXCVIII, 321.

JOB, Hæretici per amicos Job signantur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 252, 756; Raban. Maur., CXI, 80.

JUDICES dicuntur mali prælati, *id.*, CXII, 975.

JUMENTUM, intellectus vel eloquio carens : S. Eucher., L, 752. — **Jumenta**, luxuriosi : Raban. Maur., CXII, 975. — **Jumenta dicuntur carnales homines, mentes brutæ, sensu tardiores** : Garner. de S. Victore, CXIII, 85.

LACERTA, via iniqui : Raban. Maur., CXII, 979.

LACUS dicitur peccatorum profunditas : S. Bruno Carthus., CLII, 801.

LEVA, reprobi : Garner. de S. Victore, CXIII, 199.

LAMÆ, Hæretici comparantur lamis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 816; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 443; Alanus de Insulis, CCX, 115.

LAMPAS, fraudes reproborum : Raban. Maur., CXII, 981.

LAPIS, impius, *ibid.*, quæst. 81. — **Lapides**, insipientes et duro corde : S. Eucher., L, 742. — **Cor impenitens lapidi simile dicitur** : Vener. Godofrid., CLXXIV, 250, 517. **Mali ministri dicuntur lapides in capite omnium pleæarum dispersi** : S. Paschas. Radbert., CXX, 1199, 1200.

LAQUEARIA designant auditores : Alanus de Insulis, CCX, 64.

LAQUEUS vel muscipula venantium amor est latius vitæ, cuius dolor passeris, *id.* est, humiles quiq. fideliū, presidio supernæ protectionis effugiant : S. Prosper Aquitan., LI, 369.

LATER, mens terrena, mens libidinosa : Raban. Maur., CXII, 982.

LEENA, superbi vel præcipites : S. Eucher., L, 718.

LEBETES vanos homines referunt : S. Petr. Damian., CXIV, 496.

LEGATIO, reconciliatio peccatorum : Raban. Maur., CXII, 984.

LEGATUS, prædicator Antichristi, *ibid.*, 984.

LEGISLATOR, Antichristus, *ibid.*, 984.

LEO, crudelis quique Antichristus, *ibid.*, 985. — **Antichristus**, raptor quilibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 108. — **Leones sunt principes Babylonis qui terram Judææ possederunt in solitudinem et civitatis liliis incendio eleverunt** : Raban. Maur., CXI, 815. — **Leorum cubilia corda sunt perversorum** : Wolbero abb., CXCIV, 1160.

LEPRA, in lepra inspectione :arii hæretici figurantur :

S. Prosper Aquitan., LI, 774. — **Hæreticorum amaritudo significatur per mortem in lepra** : Rupert. abb., CLXVII, 1263.

LEPROSI, hæretici : Raban. Maur., CXII, 985; Rupert. abb., CLXVII, 803.

LEPUS, quilibet iniquus et tamen doctus in lege : Rab. Maur., CXII, 984.

LIBIDINOSI peccatores terræ dicuntur : Petr. Cantor, CCV, 46.

LIGNUM, elatus : Raban. Maur., CXII, 985. — **Ligno**, iniqui, *ibid.*, 986. — **Peccatores ligni deputantur** : S. Eucher., L, 742. — **Ligna dicuntur cor elatum, iniquus** : Garner. de S. Victore, CXIII, 329.

LINGUA, doctrina hæretica, doctrina secularis : Rab. Maur., CXII, 985.

LOCUS, cor adolescentium, *ibid.*, 987.

LOCUSTA, adulatores, hæretici, *ibid.*, 988. — **Homines vani** : Rupert. abb., CLXVIII, 346. — **Locusta**, populi, adulantium ligna, vel vita prædicatorum : S. Eucher., L, 748. — **Hæreticorum mendacium figuratur per locustam** : Rupert. abb., CLXVII, 605.

LOQUELA, Hæreticorum doctrinæ sunt loquela et sacrae garrulitates : S. Bruno Carthus., CLII, 4271.

LOTH, Hæretici signantur per uxorem Loth : Rupert. abb., CLXVIII, 668.

LUCERNA, flora reproborum : Raban. Maur., CXII, 988.

LUNA dicitur studiorum mobilitas : Garner. de S. Vict., CXIII, 40.

LUPUS, raptor quilibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 115. — **Lupus significat hæreticos vel dolosos homines** : S. Eucher., L, 748; Raban. Maur., CXI, 255. — **Lupi sunt tyranni** : S. Bernard., CLXXXIV, 1088. — **Prælati mali lupi sunt inter agnos** : S. Petr. Damian., CXIV, 570.

MANUS dicitur potestas Antichristi, versutia hostis : Raban. Maur., CXII, 993.

MARE sunt persecutores Ecclesiæ : S. August. XXXVI, 4126; Thomas Cisterc., CXXI, 515. — **Omnes infideles** : S. August., XXXVII, 1748. — **Peccatores fluctibus vitiorum tumultuantur** : Raban. Maur., CXI, 311. — **Homines pravi**, voluptas secularium, *id.*, CXII, 995. — **Mare** in figura sæculum hoc salutate amarum, fluctibus turbulentum designat : S. August., XXXVI, 1478. **Mare similis est vitæ seculari** : Hugo de S. Victore, CLXXV, 292. **Mari comparatur genus humanum vitio primi hominis profunde curiosum, procellosa tumultum et instabiliter fluidum** : S. August., XXXII, 911. — **Reprobi per mare desertum significantur** : S. Bernard., CLXXXIV, 822. — **Mari fundum**, cor impiorum : S. August., XXXVI, 782.

MEMBRA, reprobi : Raban. Maur., CXII, 997.

MERCENARIUS, hypocrita, *ibid.*, 998. — **Mercenarii servientes Domino**, non pro amore tantum divino sed pro temporali retributione : S. Eucher., L, 756.

MERETRIX, anima peccatrix : S. Eucher., L, 756. — **Anima polluta** : Raban. Maur., CXII, 998.

MERIDIES, fervor carnalium : Garner. de S. Victore, CXIII, 388.

MESSIS, reprobi : Raban. Maur., CXII, 998.

MILVUS significat rapacem vel elatum : S. Eucher., L, 748. — **Milvus**, rapaces : Raban. Maur., CXII, 999.

MOAB, iniquus, *ibid.*, 1000. — **Hæretici dicuntur Moab et filii Ammon** : Rupert., CLXVIII, 665.

MONOCERON, quilibet superbus, violentus, vel unum Testamentum tenens : S. Eucher., L, 748.

MONS, homin. superbi : Raban. Maur., CXII, 1004; Rupert., abb., CLXVII, 1120. — **Per montes superbia demonstratur persecutorum** : Raban. Maur., CIX, 585. — **Mons**, hæreticus : Garner. de S. Victore, CXIII, 252. — **Hæretici**, montes sæculi dicuntur : Petr. Lombard., CXL, 565. — **Montes significant homines qui et sæculi hujus altitudines appetunt et insensata superstitione duxerunt divites et potestates sæculi hujus, dogma hæreticorum**, ipsos hæreticos : Raban. Maur., CXI, 559. — **Montibus impii præfigurantur qui superbia nubibus intumescunt, et ad duritiam saxorum obinatorum perveniunt** : Cassiod. LXX, 691. — **Per montes designantur peccatores** : Alan. de Insulis, CCX, 215.

MORTUI, peccatores vel infideles : S. Eucher., L, 756.

MULIER, voluptuosi : Raban. Maur., CXII, 1002. — **Mentes carnalium** : S. Bernard., CLXXXIII, 976; Garner. de S. Victore, CXIII, 140. **Per mulierem extraneam hæreticorum pravitas intelligitur a Christi et Ecclesiæ membris aliena** : Raban. Maur., CXI, 690. — **Mulier alta et clamosa hæresis est, contraria nimium sapientia**, *ibid.*, 711.

MULUS, quilibet piger, *id.*, CXII, 1003.

MUSCÆ significant Egyptios propter sorites : Rupert. abb. CLXVII, 1596. — **Improbos**, *id.*, CLXVIII, 1287. — **Musce morientes sunt hæretici**, *id.*, CLXX, 37.

MISTELA, vita pravorum : Rabanus Maurus, CXII, 1001.
MYRICA, vita impii, *ibid.*, 999.
NAVES dicuntur mundi amatores, *ibid.*, 1001.
NEMUS, vita pravorum, *ibid.*, 1005.
NITRUM, perversa mens, *ibid.*, 1006.
NIX, quilibet peccator, *ibid.*, 1006. — Frigida corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 65. — Hypocritæ nivi similes dicuntur : S. Petrus Damian., CXIV, 435.
NOCTUA, mens fallax : Raban. Maur., CXII, 1007.
NOVACULA, impius quisque, *ibid.*, 1007. — In novacula fraus et dolus Antiebristi exprimitur, *id.*, CXI, 610. — Novacula simili persecutor : S. Bruno Carthus., CLII, 870.
NOX dicitur hæresis : S. Bernard., CLXXXIV, 839. — Falorum christianorum vita, *ibid.*, 839. — Vita peccatorum : Adam. Scot., CXCVIII, 788. — Nox dici potest vita in ignorantia transacta : Vener. Godofrid abb., CLXXIV, 465.
NUBES, cecitas mentis, inquit : Raban. Maur., CXII, 1007. — Mobilia quique, cor superbum : Garner. de S. Victore, CXIII, 49. — Nubes dicuntur tempora iniquitatis : S. Eucher., L, 758. — Nubes opposita oculis figura peccatorum densitatis : S. Paschas. Radbert., CXX, 1178.
NUMUS, carens divino adiutorio vel bonis operibus : S. Eucher., L, 756.
OBSTETRICES dicuntur peccatores : Raban. Maur., CXII, 1009.
OCULIDENS, Occidentis filii impios et tebebrarum filios significant : item Ecclesiarum persecutores : Raban. Maur., CVII, 1151.
OCULUS, hæreticus, prædicatores Antichristi, *id.*, CXII, 1009. — Oculus dicuntur pravi consilarii, pravi prælati : Garner. de S. Victore, CXIII, 166.
OLEASTER, homo sine fructu : S. Eucher., L, 742.
OLEUM, Adulatores sunt oleum veneosum : Bern., CLXXXIII, 194.
OLIVA, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1011.
OLIVA, mens reproba, *ibid.*, 1011.
OLUS, Olera designant divites : S. Bruno Carthus., CLII, 785. — Impi facio et oleribus comparati sunt : Cassiodor., LXX, 257.
ONAGER, hæretici : Raban. Maur., CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXIII, 116. — Hæretici onagris similes sunt, qui in suis voluptatibus a vinculis sunt liberi et rationis alieni : S. Gregor. Mag., LXXV, 1149. — Onager est arrogans quisque, *id.* est, amator vanæ gloriæ : Rab. Maur., CXI, 213.
ONOCENTAURUS, quilibet reprobis et luxurians, *id.*, CXII, 1011. — Lubrici et elati : Garner. de S. Victore, CXIII, 121.
OS, prædicatores Antichristi, *ibid.*, 173.
OSSA, nequiores in corpore Antichristi, fortitudo secularium dignitatum : Garner. de S. Victore, CXIII, 114.
OVES, homines reprobi, petulantes motus carnis : Raban. Maur., CXII, 1014.
PALEA, peccatores : S. Eucher., L, 752. — Palea dicuntur instabiles : Raban. Maur., CXII, 1018. — Iniqui : Garner. de S. Victore, CXIII, 433.
PALIARUS, quilibet in malitia præpotens, *ibid.*, 439.
PALUDES, societates reproborum : Raban. Maur., CXII, 1019.
PANIS, peccator, doctrina hæretica, *ibid.*, 1021.
PARDUS, peccator : S. Eucher., L, 748. — Quilibet vitiosus, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1022. — Pardus, peccatorum maculis varius : Garner. de S. Victore, CXIII, 114. — Hæretici pardo sumi similes : Gilbert., CLXXXIV, 153.
PARIES significat simulationem hypocritarum : Raban. Maur., CVI, 401. — Paries dealbatus est sacerdotium antiquum : Rupert. abb., CLXVIII, 531.
PASSER, instabilis : Raban. Maur., CXII, 1023.
PECUS, hæreticus, peccator, cupidus, *ibid.*, 1021.
PELICANUS peccatorem designat, qui in deserto hujus mundi corde habitans sermone istius vite captus ittecebris veneno delictatur diabolicæ persecutionis : S. Greg. Mag., LXXIX, 608.
PELLIS, motus carnis, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1026. — Stultus, subditi mali, grossæ hominem mentes : Garner. de S. Victore, CXIII, 402.
PES, ministri impiorum : Raban. Maur., CXII, 1045.
PHARETRA dicitur machinatio pravorum : *ibid.*, 919.
PILOSUS, superbi diti studens, *ibid.*, 1028.
PISCIS, homines curiosi, *ibid.*, 1030. — Pisces, peccatores : S. Eucher., L, 742. — Pisces designant curiosos et philosophos : S. Bruno Carthus., CLII, 666.

PLATEA, gloriæ impiorum : Raban. Maurus, CXII, 1020.
PLUMBUM, peccatorum pondere pressus : Garner. de S. Victore, CXIII, 318.
PORCI dicuntur immundi homines atque luxuriosi : Raban. Maur., CXI, 316. — Contemptoris veritatis, homines mali, *id.*, CXII, 1032. — Libidinosus porco comparatur : Petrus Cantor, CCV, 263.
PORTA, doctrina hæreticorum, doctores inquit : Rab. Maur., CXII, 1031. — Doctores mali : Garn. de S. Vict., CXIII, 402. — Porta nomine hæretici et falsi doctores exprimitur : Raban. Maur., CXI, 335; S. Bruno Herbig., CXII, 71.
POTENTES, sup. rbi : Raban. Maur., CXII, 1032.
PRÆDA, laus hypocritarum, animæ pravorum, *ibid.*, 1027.
PRÆDOVES, raptores, *ibid.*, 1027.
PRINCEPS, superbi, hæretici, *ibid.*, 1029. — Principes hæreticæ pravitatis auctores : Garn. de S. Vict., CXIII, 183.
PRUNÆ, corda pravorum : Raban. Maur., CXII, 1033. — Prunæ mentes terrena concupiscentia ardentes : Garn. de S. Vict., CXIII, 361.
PULVIS, peccatores : S. Eucher., L, 742; Rab. Maur., CXI, 332, 357. — Levitas mentis, instabilis quisque, peccator, fragilitas hominis, *id.*, CXII, 1035. — Peccatorum inconstantia, infirmitas humanæ conditionis : Garn. de S. Vict., CXIII, 250.
PUTRUM, hæreticus : Rab. Maur., CXII, 1035.
QUERCUS dicuntur luxuriosi, *ibid.*, 1036.
RADIX dicitur progenies pravorum, *ibid.*, 1036.
RAMUS, homines pravi, *ibid.*, 1037.
RANA, hæreticorum loquacitatem præfigurat : S. Bruno Herbigol., CLII, 297. — Rana, hæretici : S. Eucher., L, 754; Raban. Maur., CXI, 228; CXII, 1037; S. Bruno Astens., CLXIV, 247. — Ramis simulantur adulatores : Petr. Cantor, CCV, 140.
REGULUS, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 1039; Garner. de S. Victore, CXIII, 127.
REMIGES, Prælati mali similes sunt malis remigibus : S. Petr. Damian., CXIV, 531.
REX, iniquus, superbi : Raban. Maur., CXII, 1037.
RHAMNUS, urtica, sentes, carui, palluri, herbas aculeis repletas significant immites, dolosos, superbos et omnes improbos quos nullus bonorum, vel mansuetorum potest contingere vel castigare sine doloris compunctione : S. Eucher., L, 742. — Per rhamnum merito typus Antichristi significatur : Raban. Maur., CVIII, 1171; CXII, 1037.
ROTA, conversatio reproborum, *ibid.*, 1041. — Impi dum in mala cogitatione volvantur rotis sunt similes : Cassiodor., LXX, 599.
RUGA, simulati quique : Raban. Maur., CXII, 1041.
RUPE, quilibet induratus : *ibid.*, 1042.
SACCUULUS, animus negligens, *ibid.*, 1043.
SAGITTÆ, dolii pravorum : Garner. de S. Vict. CXIII, 526.
SALICES, steriles in homo opere superbi : Rabanus Maurus, CXII, 1045. — Pro sterilitate reprobi : Garner. de S. Victore, CXIII, 536.
SALTATRIX, Per saltatricem quid melius possumus accipere quam hæreticorum turbam, que pro instabilitate mentis sue, nunc hoc, nunc illud eligit, nec unquam in statu veritatis consistere novit : Raban. Maur., CXI, 820.
SANGUIS, malitiosi, *id.* CXII, 1045.
SCIRPUS, vita hypocritarum, *ibid.*, 1057. — Hypocrita quilibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 428.
SCUTUM, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1061.
SEMEN, mali, incitator viri sancti, *ibid.*, 1048.
SENE, induratus in malitia, *ibid.*, 1049.
SEPULCRUM, corpus peccatoris mortuam vitæ animam intrinsicè retineus : S. Eucher., L, 757. — Sepulcrum, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1050. — Hypocrita sepulchris similis est : Petr. Lombard., CXCI, 812.
SERPENS, maligni homines : S. Eucher., L, 751. — Serpens Evam seducens symbolum est hæreticorum : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 291. — Linguosus vir serpens dicitur : Petr. Lomb., CXCI, 1229. — Pisces perturbatores designantur per serpentem in paradiso, Adam. Scot., CXCVIII, 625. — Serpentes sunt hæretici : S. Paul. Aquileiens., I, IX, 493.
SERVUS, quilibet tentatus : Raban. Maur., CXII, 1051.
SILIQUE, doctores sæculares, *ibid.*, 1054.
SINISTRA, reprobi homines, *ibid.*, 1055.
SOMNUS, quilibet hypocrita, *ibid.*, 1059.
SPELUNCÆ, prava mens, *ibid.*, 1050.
SPINA, prædicatores, hæretici, *ibid.*, 1058.
SPIRITUS, appetitus peccatoris, superbia hominis, *ibid.*

SPOILIA, peccatores, *ibid.*, 1059.
STANNUM, simulacrum sanctitatis : Garn. de S. Vict., CXIII, 318.
STELLA, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1032. — *Stellae*, hypocritarum scilicet : Garner. de S. Vict., CXIII, 41.
STELLIO, pravus quilibet : Rabanus Maurus, CXII, 1052.
STERCUS, occultae malitiae cordis, *ibid.*, 1055.
STERQUILINIUM, Hypocrita sterquilinio comparatur : Petr. Cantor, CCV, 63.
STIPULA, aridi ad fidem, vel manes : S. Eucher., L, 742.
STRUTHIO dicitur quilibet haereticus vel philosophus : S. Eucher., L, 748. — Hypocrita, *ibid.*, 748; Garner. de S. Victore, CXIII, 79. — Struthio quilibet negligens praedicator, stimulator : Raban. Maur., CXII, 1061.
SUBES, iniqui, *ibid.*, 1061.
SUPERBIA, haereticorum genus : S. Bern., CLXXXIII, 1089.
SUS, homo mundanus : Alanus de Insulis, CCX, 238. — Immundus peccator : S. Eucher., L, 752; Rab. Maur., CXII, 1061.
SYCOMORUS, mundi stultitia : Garner. de S. Victore, CXIII, 358.
TABERNACULUM dicitur caro impij, crimina reprobj : Raban. Maur., CXII, 1062.
TALPAE, id est haeretici qui non vident veritatem : S. Eucher., L, 751.
TAURUS, superbi : Garner. de S. Victore, CXIII, 100. — Tauri cervix superbiae, haeretici : Raban. Maur., CXII, 1063. — Haeretici comparantur tauris : S. Gregor. Mag., LXXVI, 757.
TELA, status pravorum : Raban. Maur., CXII, 1064.
TENEBRAE dicuntur peccatores : Garner. de S. Vict., CXIII, 378.
TENTORIUM, omnes impij : Rabanus Maurus, CXII, 1065.
TERRA dicitur homo ipse vel peccator : S. Eucher., L, 742. — Terra significat peccatores : Alcuin., C, 590. — Terra, terrena sapientes, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 1065. — Terra dicitur animarum peccatrix, peccator, terrenis occupati : Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Terra arida, homines infructuosi : S. Eucher., L, 742.
THESAURUS, iniqui : Raban. Maur., CXII, 1066.
TIGRIS, hypocrita, *ibid.*, 1066; Garner. de S. Victore, CXIII, 115. — Feminea arrogantia : S. Eucher., L, 748.
TINEA, quilibet haereticus : Raban. Maur., CXII, 1057. — Haeretica pravitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 153. — Haeretici comparantur tineae omnia corumpenti : S. Gregor. Mag., LXXVI, 51.
TORRENS, inventores hereseon : Garner. de S. Vict., CXIII, 237. — Torrentes iniquitatis sunt turba iniquorum Ecclesiam conturbantium : S. Bruno Heribopol., CXII, 91.
TRIBULUS, haeretici : Raban. Maur., CXII, 1067.
TYRUS Tyri nautae et gubernatores haereticis comparantur, *id.*, CX, 782.
ULMUS, quilibet saecularis, *id.*, CXII, 1085.
ULULAE dicuntur iniqui, *ibid.*, 1084.
UMBRA, quilibet impius, *ibid.*, 1085. — Iniqui : Garn. de S. Victore, CXIII, 542.
URSUS, duces aevi vel insidiatore : S. Eucher., L, 748. — Quilibet crudelis, immundi : Raban. Maur., CXII, 1065.
UTER, mentes pravorum, *ibid.*, 1086.
UTER, Per utrumque intelligimus carnem mortis huius : S. Prosper Aquitan., LI, 540.
VACCÆ, carumibus vitibus pleni : S. Eucher., L, 752. — Animae insipientes : Raban. Maur., CXII, 102. — Vaccæ significant animas seductibiles : S. Augustin., XXXVI, 856.
VALLIS, mentes iniquorum : Raban. Maur., CXII, 1072.
VAS, haeretici, homines reprobi, *ibid.*, 1073.
VENTER dicitur improbus exactor : S. Bernard., CLXXXIV, 654, 655.
VENTUS, malitiae : Raban. Maur., CXII, 1071.
VESICA, tumor superbentis, *ibid.*, 1077.
VESPER, Antichristus, *ibid.*, 1076.
VESTIS, Per vestem laneam hypocrita significantur : Rupert. abb., CLXVII, 936.
VIA, Mundus iste via peccatorum dicitur : Petr. Lombard., CXCI, 61.
VIDUA, anima prava : Raban. Maur., CXII, 1078. — Plebs haeretica : Garner. de S. Victore, CXIII, 143.
VILLA, massa impiorum : Raban. Maur., CXII, 1078.
VINEA, vita negligentis, hypocrita, *ibid.*, 1079; Garner. de S. Victore, CXIII, 341.

VINUM dicitur damnatorum voluptates : Ven. Culbert., Cl. VI, 228.

VIPERA, pravi homines : Garner. de S. Victore, CXIII, 128.

VIR, error animae, haeretici : Raban. Maur., CXII, 1080.

VIRGO, mens prava, *ibid.*

VISCERA, superbia iniquorum, *ibid.*, 1081.

VISIO, vita hypocritarum, *ibid.*

VITIS, quilibet subversus, *ibid.*

VITULA, mens prava, *ibid.*, 1082. — Mens carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 99.

VITULUS, lascivientes : S. Eucher., L, 752. — Caro nostra bruta et villosa significatur per vitulum : Rupert. abb., CLXVII, 925.

VOLUCRES, superbi quique : Raban. Maur., CXII, 1083; Petr. Lombard., CXCI, 127. — Volucres vanae designant : S. Bernard., CLXXXIV, 677. — Volucres celi dicuntur homines superbi : S. Bruno Heribopol., CXII, 68.

VULPES, adulatores : S. Bernard., CLXXXIII, 1089, 1081, 1089. — Detractores, *ibid.*, 1081, 1089. — Bolos, *ibid.*, 1084. — Haeretici : S. Eucher., L, 752; S. Maximus Taurin., LVII, 452; S. Gregor. Mag., LXXIX, 500; Raban. Maur., CXI, 225; CXII, 1084; S. Petr. Damian., CXLV, 1089; S. Bernard., CLXXXIII, 1086, 1089; Petr. Lombard., CXCI, 775. — Peccator callidus : S. Eucher., L, 752; Raban., Maur., CXI, 225. — Persecutores, *id.*, CXII, 1084. — Seducitori spiritus : S. Bernard., CLXXXIII, 1089.

VULTUS, prava mens : Raban. Maur., CXII, 1085.

VULTUR, quilibet raptor, *ibid.*

ZIPHEI designant peccatores in hoc mundo florescentes : J. Bruno Heribopol., CXII, 312.

ZIZANIA, male viventes : S. Eucher., L, 742. — Reprobi : Raban. Maur., CXII, 1088.

ARTICULUS XI.

Allegoriae quae ad virtutes et vitia spectant

I. Virtutes.

ABIES, altitudo contemplationis : Raban. Maur., CXII, 853. — Contemplatio, coelestis virtutes : Garner. de S. Victore, CXIII, 356. — Abies significat contemplationis virtutes ad alta semper surgentes : Wolbero abb., CXCV, 1275.

ABYSSUS, iudicium humanae rationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 284.

ACERVUS tritici, incrementa virtutum : Raban. Maur., CXII, 854.

ACUS, punctio doloris, *ibid.*

ADEPS, spirituale desiderium, abundantia, bonitas interioris voluntatis, *ibid.*

AER, inanitalis enuntiatio : S. Eucher., L, 759.

AES, bona actio, roboratio : Raban. Maur., CXII, 917.

PERSEVERANTIA : S. Petr. Damian., CXLIV, 798. — Vera fortitudo, constantia longanimitas : Garner. de S. Victore, CXII, 315.

AESTAS, ventura iucunditatis praefiguratio : S. Eucher., L, 741. — Charitas : S. Bernard., CLXXXIII, 1060.

AGER, bonum opus, officium praedicationis, ceremonia exterior, patria coelestis : Raban. Maur., CXII, 854. — Vita Christiani comparatur agri culturae : S. Augustin., XL, 695.

AGGER, nubes tentationum : Garner. de S. Victore, CXIII, 271.

AGNA, vita activa : Raban. Maur., CXI, 202; Garner. de S. Victore, CXCI, 106.

AGNUS, vita activa : Raban. Maur., CXII, 853; Rupert. abb., CLXVII, 768. — Agnus designat simplicitatem, mansuetudinem et patientiam : Vener. Godelfrid., CLXIV, 903.

ALAE duae animae sunt cognitio et devotio : S. Bernard., CLXXXIII, 353. — Natura et gratia, *ibid.*, 356. — Spes et timor, *ibid.*, 764.

ALOE, virtus continentiae : Raban. Maur., CXII, 857. Aloe et myrrha carnis mortificatio signatur : Wolbero abb., CXCV, 1175.

ALTARE, devotio cordis, coli secretum, mentis arcum, fides : Raban. Maur., CXII, 856. — Altare Dei est fides nostra : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 277. — Altare thymiamatis designat actionem : Adam. Scot., CXCVIII, 758. — Altare aeneum sacrificiorum designat sacrificium penitentiae, *ibid.*, 768.

ALTITUDO, subtilitas processuum, prosperitas : Raban. Maur., CXII, 857.

AMOR est porta mortis vel vitae : Adam. Scot., CXCVIII, 809.

AMPHORA, modus in contemplatione : Raban. Maur., CXII, 858. — Amphora vini initium designat charitatis : S. Gregor. Magnus, LXXIX, 46.
ANAGLIPHA, varietates honorum operum : Raban. Maur., CXII, 859.
ANIMA humana, doctrina, intentio, *ibid.*, 859. — Anima, id quod charius amatur, mentis intentio : Garner. de S. Victore, CXIII, 157.
ANIMALIA, cogitationes a terra suspensae : Garner. de S. Victore, CXIII, 93.
ANNULUS dicitur signaculum fidei, vel germen eternae beatitudinis : Raban. Maur., CXII, 848, 858. — Annulus aureus designat eternam beatitudinem : Adam Scot., CXCIII, 740.
ANTHEM, cogitatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 276. — A tria, cordis secreta : Raban. Maur., CXII, 859.
APIS, imago iusti : S. Augustinus, XLVI, 819. — Forma virginitalis sive sapientiae : S. Eucher., L, 748. — Signum virginitalis et fecunditatis : Philippus de Harveng, CCIII, 1254.
AQUA, **AQUAE**, abundantia : Rupert. abb., CLXVIII, 565. — Charitas : S. Augustinus, XXXVII, 1535. — Compunctionis gratia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 785. — Scientia : Ven. Gilbert. abb., CLVI, 558; Rupert. abb., CLXVIII, 1375. — Scientia praedicationis : S. Gregor. Mag., LXXV, 960. — Scientia sacra, id., LXXVI, 100. — Prosopitas : S. Bruno Carthus., CLII, 947. — Vita spiritualis infernalis : S. August., XXXIV, 250. — Aqua, sapientia, compunctio, humana scientia, mundi affluentia, historialis intellectus, aeterna reflectio, lamenta humilitatis : Raban. Maur., CXII, 860. — Aqua dicitur tribulatio, sancta scientia, fluxa locutio, meroris undae, lamenta humilitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Vis quaedam rationi subiecta qua ratione Deus veritasque cognoscitur, recte aqua divinitas appellata est : S. Augustinus, XXXIV, 252.
AQUILIO, adversitas : Gilbert., CLXXXIV, 208. — Sequeles : Raban. Maur., CXII, 860. — Aquilo asperitatem nominum significat : Wolbero abb., CXCIV, 1175.
ARATRUM, cultus iustitiae, exemplum bonum : Raban. Maur., CXII, 867.
ARBOR, humilis Dei scientia, fides robusta, bona voluntas, *ibid.*, 865. — Arbor malis intentionem significat : Alanus de Insulis, CCX, 509.
ARCUS, humana fortitudo, virtus patientiae : Raban. Maur., CXII, 860. — Iudicium : Alan. de Insulis, CCX, 205.
ARENA, calamitas huius vitae, instabilitas huius saeculi, amor mundi, infirmitas rerum : Raban. Maur., CXII, 864, 919.
AREOLAE, dulcedines virtutum, *ibid.*, 866.
ARGENTUM, elequium spirituale, fignenta poetica : Raban. Maur., CXII, 862. — Argento designatur scientia : S. Bernard., CLXXXIV, 427.
ARIES gerit formam mansuetudinis : Richard. de S. Victore, CCXVI, 1031.
ARMA, virtutes spirituales : Raban. Maur., CXII, 864. — Humana patrocinia, necessitates vitae praesentis : Garner. de S. Victore, CXIII, 518.
ARMILLA, actiones quae pertinent ad Decalogum : Raban. Maur., CXII, 864.
AROMATA, mundi cogitationes, dulcedines orationum : Raban. Maur., CXII, 866. — Bona opera : Alanus de Insulis, CCX, 85. — Aromata symbolum sunt virtutum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 797. — Affectiones dulces et sanctae sunt sponse aromata : Gilbert., CLXXXIV, 199.
ARUNDO, mirram auxilium : S. Eucher., L, 742.
ASCENSUS, spiritualis vitae profectus : Raban. Maur., CXII, 867.
ASINA, simplices cogitationes cordis : Garner. de S. Victore, CXIII, 90.
ASPIS, Aspidi comparatur tentatio de rebus vitae necessariis : S. Bernard., CLXXXIII, 240.
ATRIUM, circuitus saecularis, praeccepta charitatis, secreta caeli : Raban. Maur., CXII, 868. — Regnum coeleste, vita praesens, charitas, contemplatio, vita aeterna : Garner. de S. Victore, CXIII, 416. — Atria significat introitum fidei : Raban. Maur., CXI, 59.
AURIS, intellectus cordis, contemplatio interna, id., CXII, 871. — Auris cordis est janua : Alanus de Insulis, CCX, 592. — Aurum thronus Dei amorem et timorem significat : Ven. Godefrid. abb., CLXXXIV, 430.
AURORA designat humilitatem : S. Bern., CLXXXIII, 711.
AURUM, splendor coelestis patriae, decus bonorum spirituum, virtus charitatis, spiritualis sapientia, sublimitas temporalis, virtus patientiae, fulgor pompae saecularis : Raban. Maur., CXII, 870. — Aurum, splendor civitatis

superbae, charitas, nitor gloriae temporalis, splendor sanctitatis, ingenium : Garner. de S. Victore, CXIII, 505. — Aurum significat fidem : S. Augustinus, LXXVII, 1212. — Perfectionem virtutum : S. Bruno Carthus., CLII, 851, 852. — Sanctitatis excellentiam : S. Gregor. Mag., LXXVII, 39. — Sapientiam : S. Augustinus, XXXIV, 658; XXXVIII, 331; S. Gregor. Mag., LXXIX, 492; S. Bernard., CLXXXIV, 427; CLXXXV, 46. — Cognitionem veritatis : Vener. Godefrid., CLXXXIV, 684. — Aure sapientia, argento prudentia figuratur : S. Augustinus, XXXVI, 911. — Aurum fidem significat, argentum vero secundam sermonis : Rupert. abb., CLXVII, 1316.
AUSTER, terror charitatis : S. August., XXXIII, 561. — Color fidei : S. Eucher., I, 739. — Devotio sancta, sanctitas religiosa conversationalis, secretum caeli : Raban. Maur., CXII, 869. — Prosperitas : Gilbert., CLXXXIV, 208. — Lemitas blandimentorum : Wolbero abb., CXCIV, 1175.
AZINA, puritas mentis : Raban. Maur., CXII, 872.
BACULUS, lex iustitiae, cura pastoralis, *ibid.*, 873. — Disciplina legis, consolatio in sustentatio, cura pastoralis : S. Eucher., L, 738; Garner. de S. Victore, CXIII, 544.
BAITEUS, continentia, virtus continentiae, mortificatio carnis, unitas fidei : Raban. Maur., CXII, 875.
BARBA, fiducia, *ibid.* — Virtutis indicium : S. Petrus Damian., CXLIV, 884. — Decor virtutis, fiducia propriae virtutis : Garner. de S. Victore, CXIII, 780.
BASIS aureae sunt sapientia et bonitas, quibus columnae marmoreae, id est, misericordia et veritas : Wolbero abb., CXCIV, 1200.
BDELLIUM, arbor nigra aromatica orationem significat : Adam Scot., CXCIII, 617.
BINARIUS numerus, duo praeccepta charitatis, intellectus et operatio, duo compunctionis opera : Garn. de S. Vict., CXIII, 439.
BITUMEN, robur charitatis, virginitas : Raban. Maur., CXII, 876.
BOS, opus bonum, cogitationes manentes, *ibid.*, 877. — Bona operatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 94. — Bos est forma obedientiae : Richard. de S. Victore, CXCVI, 1035.
BOTRUS, spiritualis letitia, opus iustitiae : Rab. Maur., CXII, 876.
BRACHIUM, opus charitatis, opera robusta, *ibid.*, 877. — Operatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 192. — Brachium opus et fortitudinem denotat : Vener. Godefridus, CLXXXVI, 978. — Brachia designant opera : Alanus de Insulis, CCX, 106.
BUTYRUM, vita contemplativa, fecunditas bonae actionis, pinguedo spiritualium virtutum, unctio venientium : Raban. Maur., CXII, 877.
BUXUS, viriditas fidei, *ibid.*, 878.
HYSSUS, typus castitatis, id., CXI, 578. Justitia, carnis afflictio, virginitas, acies virtutum, cultus exterior, id., CXII, 876. — Hyssus munditiae cordis symbolum : Godefr. abb., CLXXXIV, 588. — Hyssus retorta moraliter est continentia carnis : Adam. Scot., CXCIII, 695.
CADavera dicuntur orationes nostrae : Raban. Maur., CXII, 878.
CAELATURAE, opera virtutum, *ibid.*, 892.
CALAMUS, nitor gloriae temporalis ; Garn. de S. Vict., CXIII, 425.
CALCEAMENTA, affectus et profectus sunt : Alanus de Insulis, CCX, 97. — Calceamentum, operatio, externus bona, mortificationes membrorum : Raban. Maur., CXII, 880.
CALCANEUM, extremitas actionis nostrae profectus noster, *ibid.*; Garner. de S. Victore, CXIII, 258.
CALOR, dulcedo charitatis desiderium iustitiae : Raban. Maur., CXII, 880.
CAMELUS, dispositiones rerum terrenarum, historiae et tumidae cogitationes, *ibid.*, 882; Garner. de S. Victore, CXIII, 92. — Per camelos, qui mundum aliquid habent dum ruminant, et immanum, dum nequaquam angulum findunt, bonae rerum temporalium dispensationes possunt intelligi : S. Gregor. Mag., LXXV, 590.
CAMINUS, charitas : Raban. Maur., CXII, 882.
CAMPUS, lata vita, *ibid.*
CANCELLI designant doctrinam obscuram ; Alanus de Insulis, CCX, 69.
CANDELABRUM, contemplatio, status corporis : Rab. Maur., CXII, 882. — Candelabrum designat internam contemplationis puritatem : Adam. Scot., CXCIII, 757.
CANDOR, innocentia, decor coelestis patriae : Raban. Maur., CXII, 883.
CANTUS, Predicatio per cantum designatur : Wolbero abb. CXCIV, 1037.
CAPILLUS, subtilitas cogitationum, cogitationum so-

perdis : Rab. Maur., CXII, 881. — Capili sunt cogitationes subtilissimæ : Rupert. abb., CLXVIII, 883. — Dequentes animi cogitationes, superabundans terrena substantia : Garner. de S. Victore, CXCHII, 168. — Cogitationes : Alan. de Insulis, CCX, 77, 92. — Capili capitis sunt consilia cordis : Richard. a S. Victore, CXCVI, 886. Capili sponsæ, meditationes sanctæ, *ibid.*, 451.

CAPRA, contemplatio : Raban. Maur., CXII, 886.

CAPRE, contemplationem figurat : Alanus de Insulis, CCX, 92. Caprea et hinnulus sunt dotes corporis glorio-
ibid., 71. — Per cervos et capreas, fides, spes et charitas intelligentur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 496.

CAPUT, fides, principium, initium tentationis, excellen-
tia, intentio : Raban. Maur., CXII, 881. — Caput mentem designat : Alanus de Insulis, CCX, 77.

CARBONES dicuntur ignis charitatis, aut exemplorum aut penitentium : S. Eucher., l., 738. — Per carbones intel-
ligi possunt orationes charitatis igne succensæ : Cassiod., LXX, 903. — Carbones, ardores penitentium, incendia cha-
ritatis, bona exempla : Raban. Maur., CXII, 888.

CARBUNCULUS, lux magna scientiæ, *ibid.*, 887.

CARDO potest significare rectas fidei firmitatem, *id.*, CXI, 400.

CARMELUS, cognitio secretorum, *id.*, CXII, 887.

CARMEN, laus Dei, gloriæ celestis, consolationes in-
ternæ, *ibid.*

CARO, humiles doctrinæ, *ibid.*, 886. — Corlis sensibili-
tas : Garner. de S. Victore, CXCHII, 207.

CASEUS, soliditas mentis : Raban. Maur., CXII, 878.

CASIA, exaltationem significat : S. Bruno Carthus., CII, 829.

CASTRA, virtutes spirituales : Rabanus Maurus, CXII, 883.

CATENÆ, afflictiones, virtutes spirituales, præsentis
tribulationis, *ibid.*, 890.

CATHEDRA, doctrina bona, *ibid.*, 889.

CAUDA, per-evertantia, finis sæculi, *ibid.*, 890.

CAUMO, zelus est fidei, *ibid.*

CEDRUS, fides Christi, *ibid.*, 891. — Celstudo gloriæ
celestis, spes, soliditas in amore Dei, celstudo virtutum :
Garner. de S. Victore, CXCHII, 354. — Cedrinum lignum
symbolum est spei nostræ quæ debet in supernis firmiter
habitare : S. Augustin., XXXIV, 731.

CELLA vinaria dicitur contemplatio : Alanus de Insulis,
CCX, 66. — Extasis est, *ibid.*

CERVIX, bona libertas : Raban. Maur., CXII, 893. —
Libertatis erectio : Garner. de S. Victore, CXCHII, 161.

CHARITAS, animæ sensus : S. Bernard., CLXXXIII,
741. Fructus vitæ, *ibid.*, 1070. — Charitas dicitur calculus
ignitus : Philippus de Harveng, CCIII, 1035. — Domus :
S. Bruno Carthus., CII, 1083. — Oculi simplex : S. Bern.,
CLXXII, 407. — Charitas designata est per aurum : S.
Paschasius Radbert., CXX, 1041. — Per aurum : S. Bruno
Carthus., CII, 832. — Per solis splendorem : S. Bernard.,
CLXXII, 711. Per risum, *ibid.*, 716. — Charitas in vitæ
cocleina figuratur : S. Petrus Damian., CII, IV, 891. —
Charitas similis est oleo : Godefrid. abb., CLXXIV, 536,
537.

CHORUS, concordia : Raban. Maur., CXII, 896. — Chori
castrorum conventus sunt virtutum : Alanus de Insulis,
CCX, 97.

CIBARIA, spirituales refectiones, ea quæ ad corporalem
victum pertinent : Raban. Maur., CXII, 894.

CIBUS, vitæ communio, doctrina internæ consolationis,
ibid., 893. — Cibus animæ est penitentia et doctrina : Ven.
Godefrid., CLXXIV, 1109.

CILICIUM asperitatem et compunctionem peccatorum
signat : Raban. Maur., CXI, 280; CXII, 891.

CINCINI, collectio cogitationum : Garner. de S. Vict.,
CXCHII, 164. — Cincini cogitationes designant : Alanus
de Insulis, CCX, 85.

CINGULUM, vigor iustitiæ : Raban. Maur., CXII, 896.

CINIPHES, inquietudo cordis, *ibid.*

CINIS, defectus, penitentia, humilitas, corruptio mor-
talitatis, perfectio honorum operum, *ibid.*, 895. — Cera sæ-
cularis : Garner. de S. Victore, CXCHII, 362.

CINNAMOMUM, humilitas : Raban. Maur., CXII, 896.
— Penitentium habitus : Wolbero abb., CXCV, 1172,
1258.

CIRCULUS, protectio sepeana : Rabanus Maur., CXI,
896.

CITHARA, recta operatio, vitæ activa, mortificatio carnis,
laetitia, suavis consolatio, *ibid.*, 877.

CIVITAS, humana conversatio, corporales sensus, *ibid.*
— Civitas dicitur cœlestis patria : Garner. de S. Victore,
CXCHII, 360.

CLAMOR, desiderium iusti : Raban. Maur., CXII, 891. —

Clamor in auribus Dei est desiderium vehemens : S. Bern.,
CLXXXIII, 247.

CLAUSTRUM, Paradisus dicitur claustrum, *id.*,
CLXXXIV, 1058.

CLAVI, præcepta charitatis, ratio et intellectus : B. B.
Maur., CXII, 891.

CLIBANUS, amor bonus, *ibid.*, 891.

CLYPEUM, verbum excusatorium, munimina virtutum,
virtus patientiæ, *ibid.*, 893. — Virtutum munitio : Garner.
de S. Victore, CXCHII, 381.

COCCUS, ardor charitatis : Rabanus Maur., CXII, 886;
Wolbero abb., CXCV, 1134. — Coccus his tinctus est dei et
proximi dilectio : Adam. Scot., CXCVIII, 695. — Coccineus
coor charitatem designat : S. Bernard., CLXXXIV, 701. —
Coccinea chlamys designat geminam dilectionem Dei et
proximi : Rupert. abb., CLXX, 160.

COELUM, sanctitas vitæ, sublimis modi contempla-
tionum : Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot., CXVII,
287. Cœlum sumitur pro sanctitate, *ibid.*, 277. — Cœli ad
serenam intelligentiam veritatis significandam peritiam :
S. August., XXXIV, 264. — Per cœli superiora charitas et
intelligenda, *id.*, XXXVII, 1342. — Cœli primi nomine hu-
militer, secundi charitas, tertii contemplatio accipitur :
Wolbero abb., CXCV, 1020.

COENA, dulcedo contemplationis : Raban. Maur., CXII,
692.

COGNITIO, approbatio, scientia, *ibid.*, 891.

COLUM, sermo prædicationis, mens, fides, sublimis
finit elatio, *ibid.*, 894. — Cœli hinc dicitur humilitas : Alanus
de Insulis, CCX, 81. — Cœli nomine designatur intellectus
S. Bernard., CLXXXIII, 981.

COLOR, decus religionis, eloquentia secularis : Rab.
Maur., CXII, 900. — Color albus gloriæ et gaudii est in-
dicium : S. Bernard., CLXXXII, 412. — Colorum diversitas
est virtutum varietas : Adam. Scot., CXCVII, 766.

COLUMBA, simplicitas : S. Eucher., l., 748. — Vita ac-
tiva, gemitis penitentia : Raban. Maur., CXII, 888. — Co-
lumba symbolum charitatis et simplicitatis : V. Godefrid.,
CLXXIV, 972. — Humilitatis : S. Bernard., CLXXXIII, 1001.
— Columba significat sapientiam : S. Anselm. Cantuariens.,
CLVIII, 622. — Columba ex arca dimissa virtutem signat :
S. Ambros., XIV, 591. — In columba ostenditur simplicitas
cordis : S. Fulgentius, LXV, 581; S. Greg. Mag., LXV,
52. — Intentio bona designata per columbam : Adam.
Scot., CXCVIII, 296.

COLUMNA, rectitudo fidei, internæ virtutes mentis :
Rab. Maur., CXII, 899. — Columna ignis animam conser-
vans torquatum significat : columna nobis conscientiam
bonam refrigerantem : Alanus Scot., CXVIII, 786. —
Columnæ duæ in templo Salomonis significant misericor-
diam et iudicium : Rupert. abb., CLXVII, 1163. — Columnæ
quatuor sunt virtutes cardinales : Wolbero abb., CXCV,
1027. — Columnæ quinque signifi-
cantes : Adam. Scot., CXCVIII, 783.

COMÆ, cogitationes mentis : Rabanus Maurus, CXII,
901.

COMEDERE, discere, implere, *ibid.*, 901.

COMPAGES, intentiones, *ibid.*, 900.

COR, ratio, voluntas, sublimis contemplatio, cogita-
tio, *ibid.*, 901.

CORNU, fortitudo, munimina virtutum, *ibid.*, 901. —
Cornu designat patientiam : S. Bruno Carthus., CII, 978.
Virtutem, *ibid.*, 1110. — Cornua novam vitam significant :
Petr. Lombard., CXCI, 640.

CORONA, victoria præsium regni : Raban. Maur., CXII,
903.

CORPUS, quilibet nostra actio : Garner. de S. Victore,
CXCHII, 157.

CORTEX, delectationes, sensus historiales : Rab. Maur.,
CXII, 904. — Historie sensus, tegmen humilitatis : Garner.
de S. Victore, CXCHII, 397.

COSTÆ, robur spirituale, sensus animæ : Rab. Maur.,
CXII, 904; Garner. de S. Victore, CXCHII, 224.

CRINES designant cogitationes : Alanus de Insulis,
CCX, 81.

CROCUS, charitas : Raban. Maur., CXII, 901. — Ab-
stinencia croco comparatur : S. Bernard., CLXXXIV, 710.

CRUS, bona desideria, robora stabilitatis : Raban. Maur.,
CXII, 905. — Crura duo sponci sunt misericordia et ve-
ritas : Rupert. abb., CLXVIII, 927.

CUBILE, bona mens, quietes celestis, præsium sanctorum.

CUBITUS, bona actio, multiplicitas vitæ activæ : Raban.
Maur., CXII, 904. — Operatio : Garner. de S. Victore,
CXCHII, 194.

CULMUS, status mundi : Raban. Maur., CXII, 901.

CULTRUM, armen intellectus, *ibid.*, 903.

CYMRALUM, obsequia charitatis, *ibid.*, 895.

CYPHUR, doctrina celestis, lex, *ibid.*

CYPRUS, gratia celestis refectio, *ibid.*, 896.
DENTES, interni sensus: Raban. Maur., CXI, 1222; CXII, 907; Garner. de S. Victore, CXCIH, 178. — Robora virtutum: Raban. Maur., CXII, 907. — Dentes significant intelligentiam: Gillebert., CLXXXIV, 124. — Exercitia spiritualia: Alan. de Insulis, CCX, 92.
DESERTUM, sancta conversatio, cœlum: Raban. Maur., CXII, 908.
DEXTERA, DEXTRA, gratia, salus animæ, bona actio, contemplatio, patientia, prosperitas, elatio in virtutibus, vita æterna, favor: Raban. Maur., CXII, 909. — Vita perpetua, id quod pro magno habetur: Garner. de S. Victore, CXCIH, 198. — Dextra significat potentiam vel pietatem: S. Bruno Carthus., CLII, 844. — Favorem, *ibid.*, 944. — Æternam resurrectionem: Wolbero abb., CXCIV, 1108. — Prosperitatem: Alan. de Insul., CCX, 56. — Dextra felicitatem designat: Rupert. abb., CLXVII, 1436. — Dextra mystice denotat bona opera: Vener. Godefr., CLXXIV, 739.
DEXTRALIA, ornamenta bonorum operum: Raban. Maur., CXII, 909.
DIES, iustitia, fides, prospera; dierum etiam nomine intelligitur illuminatio divinæ gratiæ per diversa dona virtutum: S. Eucher., L, 741. — Dies, tempus, illuminatio mentis, claritas quietis internæ, bona interna: Raban. Maur., CXII, 909. — Claritas vitæ futuræ, claritas intellectus: Garner. de S. Victore, CXCIH, 570. — Dies præmium significat: Wolbero abb., CXCIV, 1158.
DIGITUS, discretio, moderamen: Raban. Maur., CXII, 910. — Digiti, discretio: Garner. de S. Victore, CXCIH, 200. — Digiti designant opera discreta: Alan. de Insulis, CCX, 86.
DILUCULUM, claritatis internæ adventus, studium: Raban. Maur., CXII, 910. — Cognitionis ventralis: Garner. de S. Victore, CXCIH, 566.
DIVITIÆ, consilia: Raban. Maur., CXII, 911. — Consiliorum acumina: Garner. de S. Victore, CXCIH, 509.
DOMUS, patria celestis, delectatio favoris, diversi ordines, conscientia bona: Raban. Maur., CXII, 911. — Conscientia, virtutum fabrica: Garner. de S. Victore, CXCIH, 595.
DORMITIO, quies vitæ: Raban. Maur., CXII, 913.
DORSUM, patientia, *ibid.*, 912.
EBBIETAS, gaudium superam gratiæ, *ibid.*, 914.
EBUR dicitur castitas, fortitudo, *ibid.*, 915.
EDOM — Per filiam Edom turba orantium persecutionum Ecclesiæ exprimitur, *id.*, CXI, 1261.
EDUS, gemitus, poenitentia, *id.*, CXII, 914.
ELATÆ, palmarum spirituales triumphus, *ibid.*, 915.
ELECTRUM, Electro pax comparatur: Petr. Cantor., CCV, 494.
ENSIS, rigor poenitentiae, rigor continentiae, acumen prædicationis: Raban. Maur., CXII, 915.
EQUUS, honor secularis, opera, cogitationes, *ibid.*, 916. — Dignitas temporalis, recta intentio: Garner. de S. Victore, CXCIH, 87. — Equi cursum prudentiæ sunt quinque sensus externi: Alan. de Insul., CCX, 521.
EREMUS, austera, secunda et tranquilla vita: Raban. Maur., CXII, 923.
ESCA, simplex doctrina, desiderium, sacrificia legis, *ibid.*, 917. — Escæ mundi et immundæ significant elemosynas munda omnia fieri: S. Prosper Aquitan., LI, 775.
ESEBEN, cor compunctum: Raban. Maur., CXII, 917.
EXITUS, compunctiones, relictio peccati, *ibid.*, 919.
FACIES, intentio, conscientia bona, actio, *ibid.*, 920. — Mens, mentis intentio, notitia, cogitatio Dei, rei præsentia, ultio animadversionis: Garner. de S. Victore, CXCIH, 184.
FARINA, munda cogitatio: Raban. Maur., CXII, 921.
FAUCES, scientiæ, meditationes cordis, verba, *ibid.*, 923.
FAVILLA, recordatio mortalitatis, *ibid.*
FAVUS distillans est dulcedo meritorum: Richard. de S. Victore, CXCVI, 486.
FEMINALIA, insignia castitatis: Raban. Maur., CXII, 925.
FENESTRA est auditus fidei vel cordis intellectus, visus, auditus, odoratus, et ceteri sensus carnis, cogitatio carnis, vel ipsa mentis intentio, *id.*, CXI, 401. — Fenestras indicant sensus nostros: Vener. Godefrid., CLXXXIV, 844; Garner. de S. Victore, CXCIH, 409. — Doctrinam manifestam: Alan. de Insulis, CCX, 67.
FENUM, concupiscentia: S. Augustin., XXXVII, 1242. — Res transitoria, subsidia temporalia: Raban. Maur., CXII, 921.
FERMENTUM, charitas, *ibid.*
FERRUM, donum intellectus, prædicationis, tribulatio,

PATROL. CCXIX. INDICUM II.

sermo durus, spiritualis fortitudo, necessitas vitæ presentis, *ibid.*, 925. — Fortitudo, jacuum prædicationis: Garner. de S. Victore, CXCIH, 342.
FESTUCA, perturbatio mentis: Raban. Maur., CXII, 925.
FETUS gemelli significant duo charitatis præcepta, id est, dilectionem Dei et proximi, *id.*, CXI, 202.
FICUS, suavitas mentis, charitas, *id.*, CXII, 926.
FIDES est lucerna: Bernard., CLXXXIV, 532. — Fides significatur per naviculam: S. Rupert. abb., CLXVIII, 1534. — Per primum diem: S. Bernard., CLXXXIV, 607. — Fides comparatur Libano: Gillebert., CLXXXIV, 197. — Pupillæ oculi: S. Bernard., CLXXXIV, 741. — Umbra, *id.*, CLXXXIII, 944.
FILIAE Jerusalem designant virtutes: Alanus de Insulis, CCX, 76.
FILIUS, bona opera: Raban. Maur., CXII, 927. — Virtutes per filias Job significantur: Rupert. abb., CLXVIII, 966.
FINIS, impletio, mors carnis, internæ cogitationes, extremitas orbis: Raban. Maur., CXII, 932.
FISTULA, suggestio, *ibid.*, 929. — Humilitas per fistulam exprimitur: Wolbero abb., CXCIV, 1172, 1268.
FLAMMA, cognitio, gloria temporalis, bona prædicationis: Raban. Maur., CXII, 921.
FLOS, decor mundi, teneritudo primæ ætatis, initium boni operis, *ibid.*, 929. — Flos horti, virginitas, flos campi, martyrium, flos thalami, bona actio: S. Bern., CLXXXIII, 1009. — Flores, specimen iustitiæ aut inchoatio bene operandum: S. Eucher., L, 742. — Præsentis vitæ gloria, favor humanus: Garner. de S. Victore, CXCIH, 347. — Flores fidem designant: S. Bernard., CLXXXIII, 1025. — Flores incipientes fructus perfectos designant, *ibid.*
FLUCTUS, timor Dei: S. Eucher., L, 712. — Tumultus temptationum: Garner. de S. Victore, CXCIH, 503.
FLUENTA, copias virtutum: Raban. Maur., CXII, 936.
FLUMEN, instabilitas sæculi, transitoria hujus mundi, tribulationes: Raban. Maur., CXII, 933. — Actiones sæculi: Garner. de S. Victore, CXCIH, 295.
FLUVIUS, abundantia internæ refectionis, vita secularis, sapientia secularis: Raban. Maur., CXII, 934. — Cursus mutabilitatis: Garner. de S. Victore, CXCIH, 291. — Fluvius gratiæ celestem designat: Alan. de Insulis, CCX, 200. — Fluvius egrediens de paradiso gratiam denotat: Adam. Scot., CXCVIII, 249. — Cardinales virtutes sunt quatuor fluvii paradisi: Vener. Godefrid., CLXXXIV, 147.
FOLIUM, sermo doctrinæ, vel vestitus et decor cum protectione divinæ gratiæ: S. Eucher., L, 742. — Instabilitas: Raban. Maur., CXII, 939.
FONS, doctrinæ spirituales, dona internæ gratiæ, *ibid.*, 929. — Dona gratiæ spiritualis, fuenta veritatis: Garner. de S. Victore, CXCVIII, 299. — Fons signatus est sapientia: Gillebert., CLXXXIV, 186.
FORAMEN, interna compunctio, dona spiritualia: Raban. Maur., CXII, 930. — Occulta inspiratio: Alanus de Insulis, CCX, 86. — Fornax, tribulatio: Raban. Maur., CXII, 931.
FORTE tres David significant sapientiam, humilitatem et fortitudinem: Rupert. abb., CLXVIII, 167.
FOSSA, humilitas, patientia: Raban. Maur., CXII, 952; Garner. de S. Victore, CXCIH, 275.
FOVEA, terrenarum rerum abjectio, latebra defensionis, *ibid.*, 274.
FRENUM, afflictio carnis: Raban. Maur., CXII, 925.
FRIGUS, adversitas, *ibid.*, 937.
FRUCTUS, merces, exemplum, iustitia, prædicationes sanctæ, virtutes spirituales, *ibid.*, 938. — Fructus opera designant: S. Bernard., CLXXXIII, 1025.
FRUMENTUM, opus spirituale, virtutes, sermo doctrinæ: Raban. Maur., CXII, 938. — Viriditas æternæ retributionis, spirituale opus, interna sacrilequii intelligentia, virtutes, prædicationis verba: Garner. de S. Victore, CXCIH, 450.
FULGOR, renovatio mentis: Raban. Maur., CXII, 953.
FULGUR, comminatio peccatorum, terror timoris, miracula, *ibid.* — Fulgura expriment divinos terrores vel comminationes quæ scriptæ sunt in lege divina, *id.*, CXI, 277.
FUMUS, initia compunctionis futuræ: S. Eucher., L, 738. — Compunctio, brevis vitæ: Raban. Maur., CXII, 935. — Compunctio, caliginosa dubietas: Garner. de S. Victore, CXCIH, 339. — Contritio significatur per vaporem fœmi: Rupert. abb., CLXVII, 1676. — Fumus significat compunctionem lacrymarum, *ibid.*, 1291.
FUNDAMENTUM, fides: Raban. Maur., CXII, 933.
FUNICULUS, fides, cogitatio nostra, sublimitas prædicationis, *ibid.*, 937.

FUNIS, boni eventus, asperitatis sæculi, *ibid.*, 936.
GALBANUS, virtus orationis, *ibid.*, 939.
GALEA dicitur operatio bona, *ibid.*, 940.
GALLIÆA quæ interpretatur *rota* sive *transmigratio* facta, *revelatio*, significat aliquando vitæ cursum : Raban. Maur., CXI, 340. — Galliæa, commutatio vitæ, *id.*, CXII, 947.
GALLINA significat sapientiam, sive sanctam Ecclesiam : S. Aug., LXXVII, 1152; S. Euch., L, 748; Raban. Maur., CXI, 348. — Gallina, anima : S. Euch., L, 748.
GELU, asperitas tribulationis : Raban. Maur., CXII, 943.
GENÆ significant exteriorem habitum : Rupert. abb., CLXVIII, 924. — Genæ verecundiam designant : Alanus de Insulis, CCX, 95.
GLADIUS, prædicatio sancta, acutum ingenium, tribulatio temporalis, separatio, repugnantia, persecutio : Raban. Maur., CXII, 940. — Vicina percussio, tribulatio temporalis : Garner. de S. Victore, CXIII, 322. — Lingua dicitur gladius acutus : Petr. Lombard., CXCI, 1258. — Disciplina rigor significatur gladio : Philippus de Harveng, CCIII, 1197.
GOMOR, virtus discretionis : Raban. Maur., CXII, 946.
GRANDO, verbum correptionis, tribulatio gravis, afflictio, *ibid.*, 943.
GRANUM, verbum fidei, *ibid.*
GRESSUS, bona opera, merita sancta, profectus spirituales, *ibid.*, 943.
GURGES, impetus persecutionis, *ibid.*, 946.
GUTTÆ, angustia, *ibid.*, 947. — Guttæ nocturnæ obscuræ sunt sapientia : Alanus de Insulis, CCX, 85.
GUTTUR sponsi est internus sapor : Richard. a S. Victore, CXCVI, 518. — Prædicatio : S. Gregor. Mag., LXXIX, 157.
HABITACULUM, superna Jerusalem, actio : Raban. Maur., CXII, 918.
HÆDI. — Oculi et aures per hædos significantur : S. Bernard., CLXXXII, 957.
HAMUS dicitur prædicatio : Raban. Maur., CXII, 947.
HASTA, prædicatio, potestas regni, persecutio, *ibid.*, 948. — Prædicationis jaculum : Garner. de S. Victore, CXIII, 327.
HERBA, jucunditas vel quædam rudimenta proficientis animæ : S. Euch., L, 742. — Fidei viror, virtutes, scientia bona, actio, subsidium temporale, gloria mundana, decreta plantiora : Raban. Maur., CXII, 930; Garner. de S. Victore, CXIII, 419.
HIEMS, timor servilis : S. Bernard., CLXXXIII, 1060.
HINNULI, virtutes spirituales : Raban. Maur., CMI, 931.
HIRCUS, opera penitentia, *ibid.*
HIRUNDO, assiduitas orationis, *ibid.*
HODIE, omne tempus, *ibid.*, 961.
HOLocaustum, vita contemplativa, *ibid.*, 961.
HORA, anni : S. Euch., L, 741.
HORDEUM, operatio : Raban. Maur., CXII, 1012. — Terrenarum rerum dispensatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 434.
HORTUS sponsæ conclusus virtutem designat castitatis per continentiam munitæ : S. Gregor. Mag., LXXIX, 399.
HOSPITALITAS filia est misericordiæ : Petrus Cantor., CCV, 321.
HUMERUS, vita socialis, opus iustitiæ, opus proprium, labor, passionem, fortitudo, fortes conversationes : Raban. Maur., CXII, 959. — Vitæ socialis coniunctio, operatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 191.
HUMILITAS, virtus mansuetudinis, delectatio, satisfactio : Raban. Maur., CXII, 59.
HYDRIA dicitur sapientia, *ibid.*, 1088.
HYSSOPUS typus est fidei : S. Petr. Damian., CXIV, 909; Garner. de S. Victore, CXIII, 421. In hyssopo designatur humilitas et patientia : S. Euch., L, 742; S. Bernard., CLXXXIII, 999.
JACINTUS dicitur celeste desiderium : Raban. Maur., CXII, 965.
IGNIS, charitas, bonum desiderium, ardor sanctitatis, lumen scientiæ, persecutio, doctrina, excellentia temporalis, zelus, tribulatio, *ibid.*, 966. — Zelus charitatis, compunctio, ardor passionis : Garner. de S. Victore, CXIII, 355. — Per ignem fervor charitatis intelligitur : Raban. Maur., CXI, 1079. — Ignis designat severitatem : Adam. Scot., CXCVIII, 788.
IMBER, prædicatio divinitatis, exuberans doctrina, humilis doctrina, persecutio, verba doctorum : Raban. Maur., CXII, 970. — Imber inundationem tentationum designat : Alanus de Insulis, CCX, 69.
IN AURIS, obedientia : Raban. Maur., CXII, 970.

INCASTRATURÆ in lateribus tabularum, virtutem designant humilitatis in montibus iustorum, *id.*, CXIII, 169.
INTESTINA, interiora mentis nostræ, *id.*, CXII, 971.
IRA Dei, experientia iustæ ultionis, *ibid.*, 973.
JANUA, conscientia, misericordia, *ibid.*, 965.
JASPUS, fides, *ibid.*, 965. — Viror interni desiderii : Garner. de S. Victore, CXIII, 334.
JERUSALEM, animam fidelem denotat : Raban. Maur., CXI, 337, 379.
JORDANIS, humilitas, instabilitas huius vitæ, CXII, 971.
JUDICIUM, discretio, separatio *ibid.*, 973.
JUGUM, religio, captivitas, *ibid.*, 972.
JUMENTA, pudicitia, adjuncta, virtutes, *ibid.*, 971. — Jumenta dicuntur sæculi simplicitatem : Garner. de S. Victore, CXIII, 85.
JUSTITIA, fides, bona actio, flagella justificantiæ : Raban. Maur., CXII, 973.
JUNIPERUS, stabilitas charitatis, *ibid.*, 972.
JUVENTUS, primæva ætas, initium bonæ conversationis, reversio ad bonum, *ibid.*, 975.
LABIA, oris locutio, *ibid.*, 977. — Labia dilecti significant doctrinam puram et mundam : Rupert. abb., CLXVIII, 924.
LABRUM, compunctio : Raban. Maur., CXII, 977. — Labrum æneum tabernaculi designat compunctiois et lacrymarum abluitionem : Adam. Scot., CXCVIII, 769.
LAC symbolum est simplicioris et rudioris doctrinæ : Raban. Maur., CXII, 331; CXIII, 1137. — Lac, simplex doctrina, innocentia, bona actio, temporalis administratio, *id.*, CXII, 978. — Doctrina lacti comparatur : Gilbert., CLXXXIV, 142.
LACTUCÆ, afflictiones : Raban. Maur., CXII, 979. — Amaritudo penitentia : Garner. de S. Victore, CXIII, 429.
LÆVA, temporalia dona : Raban. Maur., CXII, 985. — Vitæ præsentis prosperitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 199. — Læva, bona temporalia, passionem significat : Wolbero abb., CXCV, 1103.
LAGUNCULA, conscientia : Raban. Maur., CXII, 979.
LAMINA, opera pietatis, *ibid.*
LAMPAS, opera bona, claritas miraculorum, *ibid.*, 981; Garner. de S. Victore, CXIII, 457.
LANA, simplicitas, bona actio, sustentamenta temporalia : Raban. Maur., CXII, 980. — Lana calorem et astuticæ divinum amorem denotat : Vener. Godefrid., CLXXXIV, 1126.
LANCEÆ, tentationum jacula : Garner. de S. Victore, CXIII, 38.
LAPIS, dura cogitatio, *ibid.*, 350. — Per lapides opera exprimentur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 492.
LATITUDO, charitas : Raban. Maur., CXII, 983.
LATUS, munimen, meditatio contemplationis, *ibid.*, 982. — Latus significat unionem carnis et animæ : Vener. Hilbert. Genoman., CLXXI, 678, 679.
LAVACRUM mentis designat purgationem : Alanus de Insulis, CXI, 78, 170.
LENTULUS, sanctum otium, spes interna, quies interna : Raban. Maur., CXII, 985; Wolbero abb., CXCV, 1090, 1123.
LECTUS requiem carnis denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 459. — Quietem mentis : Alanus de Insulis, CCX, 72.
LEGUMINA significare possunt continentiam luxuriam et mortificationem corporis : Raban. Maur., CXI, 306.
LEX, charitas, *id.*, CXII, 981.
LIBANUS candorem sonat : Gilbert., CLXXXIV, 89, 148. — Virginitatem, *ibid.*, 89-90. — Fidem, *ibid.*, 197.
LIBER, occulta hominis : Raban. Maur., CXII, 987.
LIGNUM, deliciae spirituales, *ibid.*, 985. — Lignum penitentiam et fortitudinem hominis indicat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 476. — Ligna, virtutes spirituales, operationes bonæ : Raban. Maur., CXII, 986. — Ligna universa Libani virtutes omnes sunt : Wolbero abb., CXCV, 1173. — Cogitationum bona ordinatio designatur per ligna sethim : Adam. Scot., CXCVIII, 747.
LILIUM, bona opera, candores veritatis : Raban. Maur., CXII, 986. — Candor æternæ patriæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 421. — Liliū designat virginitatem, *id.*, CXI, 523. — Castitatem et humilitatem : Alan. de Insulis, CCX, 71. — Liliū splendor animæ hilaritatem designat : S. Bernard., CLXXXIV, 675. — Sermones sacri, *ibid.* : Gilbert., CLXXXIV, 142.
LIMEN, fides : Raban. Maur., CXII, 986.
LINEA, norma aptæ institutionis, *ibid.*, 987.
LINGUA, aperta locutio : Garner. de S. Victore, CXIII, 176.

LINUM, subtilitas, spiritualis intellectus : Raban. Maur., CXII, 987.
LITUS, finis sæculi, stabilitas immortalitatis, *ibid.*
LOCULUS, conscientia bona, *ibid.*, 989.
LOCUS, innocentia, dilectio vite presentis, conversatio sancta, sanctitas vite, sollicitudines mentis, *ibid.*, 988.
LOCUSTA, resurrectio, *ibid.*, 988.
LONGITUDO, longanimitas, fides, *ibid.*, 989.
LORUM, præceptum disciplinæ, vincula custodiæ nostræ, *ibid.*
LUCERNA, opus bonum, gratia divina, sermo prædicationis, bona vita interna, visitatio, *ibid.* — Oratio : S. Bernard., CLXXXIV, 66. — Claritas prædicationis, claritas bonorum operum, gaudium inane : Garner. de S. Victore, CXIII, 564. — Lucernæ opera bona designant : Wolbero abb. CXCV, 1031.
LUCIFER, clarus intellectus : Raban. Maur., CXII, 989.
LUMBI, propago mortalitatis, *ibid.*, 990. — Laudis appetitus : Garner. de S. Victore, CXIII, 329.
LUMEN, intentio cordis : S. Eucher., L, 741. — Cognitio veritatis, prædicationum, miraculorum, gratia Dei, intentio, doctrina : Raban. Maur., CXII, 990.
LUNA, fama cum laude, mobilitas mentis, scientia, adversitas, *ibid.*, 991. — Fama boni operis, mutabilitas temporalitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 40.
LUTUM, prima conditio, doctrina : Raban. Maur., CXII, 991.
LUX, bona actio, prædicationum, gloria vite, gladius cordis, *ibid.*, 989. — Claritas eternæ patrie, gloria vite presentis, gaudium inane, iustitia, claritas prædicationis : Garner. de S. Vict., CXIII, 361. — Lux prosperitatem significat : Philippus de Harveng, CCIII, 1176.
MACERIA, cordis disciplina, latus fides et operatio : Raban. Maur., CXII, 992. — Munio disciplina, difficultates perfectionis : Garner. de S. Victore, CXIII, 393.
MALA intelliguntur fructus bonæ operationis cum bono odore, id est, gratia bonæ famæ et morum fructibus : S. Eucher., L, 742. — Malo granata, virtutes : Raban. Maur., CXII, 992. — Malum punicum, operationes bonæ, *ibid.*, 992. — Symbolum unionis fraternæ : Adam. Scot., CXCIII, 492. — Mala punica, fidei unitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 549.
MAMMÆ, sensus naturales : Raban. Maur., CXII, 992.
MANDRAGORÆ, bona fama, *ibid.*, 995.
MANE, lux actuum humanorum vel presentis vite prosperitas : S. Eucher., L, 741. — Initium fidei, vite presentis prosperitas, exordium vite presentis, consolatio interna, claritas futuræ vite, prima ætas mundi, pueritia : Raban. Maur., CXII, 992; Garner. de S. Vict., CXIII, 368.
MANIPULUS, fructus iustitiæ : S. Eucher., L, 742. — Opera bona, præmia sanctorum : Raban. Maur., CXII, 995. — Manipulus dignos penitentium fructus significat : Rupert. abb., CLXX, 29.
MANNA in arca inclusum symbolum gratiæ : S. Augustin., XXXIV, 733. — Beatitudo celestis : Raban. Maur., CXII, 995. — Manna gratiam significat : Evagypius abb., LXII, 678.
MANUS, potestas, impulsio, disciplina, gratia, munificentia, vindicta, opus bonum, persecutio diurna, discretio, curæ spirituales : Raban. Maur., CXII, 995. — Activa vita, potestas, operatio, fortitudo, severa legis districtio : Garner. de S. Victore, CXIII, 194. — Manus hominis sub pennis animalium in Ezechiele duplicem designant vitam, per manus activam, per pennas contemplativam : S. Gregor. Mag., LXXVI, 809. — Manus in Scriptura pro operibus accipiuntur : Alcuin., C, 684. — Manus sumitur pro potentia : S. Bruno Carthus., CLII, 717. — Pro impulsione, *ibid.*, 781. — Pro vindicta, *ibid.*, 886. — Pro auxilio, *ibid.*, 1129.
MARE, sæcularis operatio : Raban. Maur., CXII, 995. — Sæcularium inquietudo : Garner. de S. Victore, CXIII, 287. — Mare cor penitens denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 434.
MARGARITA, celeste desiderium, delicias terrenæ : Raban. Maur., CXII, 996.
MARGO, fides, *ibid.*, 995.
MARMOR, firmitas bona, *ibid.*, 996.
MARTUTINUM, prosperitas, exercitatio, iustitia, dilatio, *ibid.*, 995.
MAXILLA, prædicationum, *ibid.*, 997.
MEDULLA, divites terrenæ, intentiones, *ibid.* — Subtilitas ingenii, divites, intentiones carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 219.
MEL, sapientia spiritualis, contemplatio, dulcedo carnis : Raban. Maur., CXII, 997.

MENSES, termini actionum, bona quies mentis, *ibid.*
MERIDIES, plana doctrinarum factorumque claritas : S. Eucher., L, 741. — Tribulatio, fides, ardor charitatis : Raban. Maur., CXII, 998. — Meridies dicitur visio beata : S. Bernard., CLXXXIII, 965.
MESSIS, operatio aperta, præsens sæculum : Raban. Maur., CXII, 998. — Donum rectæ intelligentiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 452.
MILITES, virtutes spirituales : Raban. Maur., CXII, 999.
MILITIA, aspera vita, *ibid.*
MILLE argentei omnem mundanam designant substantiam : Alan. de Insulis, CCX, 596. — Mille clypei ex domo Davi pendentes sunt universa virtutum documenta nos munientia : Wolbero abb., CXCV, 1155. — Millennarius numerus perfectionem designat : Alanus de Insulis, CCX, 108.
MODIUS, commodum temporale, perfectio : Raban. Maur., CXII, 1000.
MOENIA, ornamenta virtutum, *ibid.*, 998.
MONILIA, instrumenta virtutum, *ibid.*, 1000. — Modeste castitatem designat : Alan. de Insulis, CCX, 98.
MONS, sublimitas huius mundi, contemplationes internæ : Raban. Maur., CXII, 1001. — Mons altitudo bonæ vite, altitudo contemplationis, tumor dignitatum ecclesiasticarum, altæ contemplationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 253. — Mons Olivarum designat celsitudinem virtutum et gratiarum spiritualium quæ dono Spiritus sancti distribuuntur fidelibus : Raban. Maur., CXI, 561. — Mons in quo Loth salvator perfectio est : Rupert. abb., CLXXII, 410. — Montes in quibus dilectus dicit se venire saliens, sunt eminentes virtutes : Wolbero abb., CXCV, 1117. — Montes contemplationem designant : Alanus de Insulis, CCX, 77, 78. — Montes aromatum excellentia virtutum, *ibid.*, 109. — Castitas et humilitas montibus sunt similes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 175.
MORS, extinctio vite secularis : Raban. Maur., CXII, 1002.
MORTARIOLUM, martyria, *ibid.*, 1002.
MULIERES, affectiones bonæ et malæ designatæ per mulieres coram Salomone contendentes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 523.
MUNITIONES : Raban. Maur., CXII, 1003.
MURENULÆ, ornamenta virtutum, *ibid.*
MURUS, adversitas mundi, disciplina, *ibid.* — Munimen fidei christianæ, munio disciplina : Garner. de S. Victore, CXIII, 392. — Murus designat firmitatem : Alan. de Insulis, CCX, 107.
MUSTUM, spiritualis fervor : Raban. Maur., CXII, 1005.
MYRRHA, mortificatio, tolerantia passionis, *ibid.*, 999. — Mortificatio : Vener. Godefrid., CLXXIV, 986, 987; Wolbero abb., CXCV, 1175; Alanus de Insulis, CCX, 86. — Myrrha, virtutum suavitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 425. — Myrrha significat incorruptibilitatem et virginitatem : S. Bruno Carthus., CLII, 829. — Myrrha et thus, orationis perfectæ symbola : Gillebert., CLXXIV, 148. — Myrrha et thus passionis amaritudinem designant, *ibid.*, 646. — Fides, spes et charitas per myrrham thus et universum pulverem pigmentarii figurantur : Wolbero abb., CXCV, 1152.
MYRTUS, temperies cogitationis : Raban. Maur., CXII, 999. — Per myrtum significantur proximarum tribulationes per compassionem Verbi consolationis temperatæ : Wolbero abb., CXCV, 1275.
MYTRA, stabilitas mentis : Raban. Maur., CXII, 999.
NARDUS, fides, charitas interna, suavitas mentis, *ibid.*, 1004. — Nardus significat charitatem : Wolbero abb., CXCV, 1078. — Humilitatem : Rupert. abb., CLXXVIII, 851; S. Bernard., CLXXXIII, 428, 989. — Humilitatem charitate ferventem, *id.*, CLXXXIV, 428. — Quietem mentis : Gillebert., CLXXXIV, 190.
NARES, exhalantes insidie, præscientia : Garner. de S. Victore, CXIII, 171.
NASUS, discretio : Raban. Maur., CXII, 1004; Garner. de S. Victore, CXIII, 171; Alanus de Insulis, CCX, 99.
NAVICULA celestem designat requiem : Vener. Godefrid., CLXXIV, 918, 925.
NEBULÆ, abolitio peccatorum : S. Eucher., L, 750. — Nebula pro luce accipitur et pro cordis munditia : Rupert. abb., CLXXII, 696.
NEMUS, nitor eloquentiæ secularis : Raban. Maur., CXII, 1005.
NERVI, sententia fortis districtio : Garner. de S. Victore, CXIII, 220.
NIDULUS, simplicitas : Raban. Maur., CXII, 1006.
NIDUS, bona conscientia : S. Eucher., L, 748. — Fides sancta conversatio : Raban. Maur., CXII, 1006.

NIGREDO, humilitas, tribulatio exterior, labor, *ibid.*
NITRUM, exterior carnis mundities, *ibid.*
NIX, desiderium celeste, *ibid.* — Candor vitæ celestis, animadversio supremi iudicii: Garner. de S. Vict., CXIII, 63. — Nix interdum malum, interdum bonum significat: Rupert. abb., CLXVIII, 776. — Nivis, candor iustitiæ: S. Eucher., L, 739.
NOVACULA significat vim divini amoris: Rupert. abb., CLXVII, 857.
NOX, vitæ præsens, tristitia: Garner. de S. Victore, CXIII, 376.
NUBES, temporalia bona, *ibid.*, 49.
NUMERUS denarius decalogum significat: Wolbero abb., CXCV, 1157, 1212. — Numerus senarius perfectionem significat, *ibid.*
OBRYZUM, divitiæ terrenæ: Raban. Maur., CXII, 1009.
OCIDENS, decrepita ætas, *ibid.*, 1010.
OCTONARIUS numerus, resurrectio carnis: Garner. de S. Victore, CXIII, 430.
OCULUS, intentio cordis, claritas intellectus, internum desiderium, opus, intuitus exterior, sensus spirituales, *ibid.*, 1009. — Cordis intentio, qui docendo illuminat, contemplativa vel activa vitæ, spes, operationes: Garner. de S. Victore, CXIII, 166. — Oculus designat intentionem: Alanus de Insulis, CCX, 278. — Intentionem mentis: Wolbero abb., CXCV, 1051. — Intentionem operis: Vener. Godefrid., CLXXIV, 927. — Contemplationem: Alanus de Insulis, CCX, 278.
ODOR, suavitas sanctitatis, bona vitæ, sanctitas locutionis: Raban. Maur., CXII, 1010. — Odor bonus est exemplum bonum: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 408. — Odor unguenti, penitentiae symbolum, *ibid.*, 957.
OLEUM, interna gratia, devotio mentis, charitas, testimonium cordis, consolatio, forma laudis: Raban. Maur., CXII, 1011. — Oleum dicitur divina gratia: Alanus de Insulis, CCX, 233. — Oleum significat bona opera: Alcuin., C, 705. — Oleum in vasis habere est lætitiā bonorum operum in conscientia habere: Wolbero abb., CXCV, 1015. — Charitas oleo comparatur, *ibid.*, 1051.
OLIVA, misericordia, opera iustorum: Raban. Maur., CXII, 1011. — Oliva charitatem significat: S. Bernard., CLXXXIV, 735.
OLIVA, tribulatio: Raban. Maur., CXII, 1011.
ONYCHA, oratio, *ibid.*, 1012.
ORGANUM, lætitia mentis, prædicationes, *ibid.*
ORIENS, pueritia, sanctitas vitæ, *ibid.* — Oriens pro iustitia sumitur: Philippus de Harveng, CCIII, 949.
OS, secretum bonæ mentis, locutio: Raban. Maur., CXII, 1013. — Cordis cogitatio, locutio: Garner. de S. Victore, CXIII, 173.
OS, fortia facta, fortitudo carnis: Raban. Maur., CXII, 1015. — Ossa virtutes, duritia fortitudinis, carnis fortitudo: Garner. de S. Victore, CXIII, 214.
OSCULUM, charitas, deceptiones: Raban. Maur., CXII, 1014.
OSTIUM, ingressus regni celestis, dilectio Dei et proximi, desideria carnis, *ibid.* — Fides, seu visio Dei, initium cognitionis divinæ, intellectus, exitus, claustra divini timoris, virtutes: Garner. de S. Victore, CXIII, 406. — Ostium dicitur obedientia: Alanus de Insulis, CCX, 86.
OVIS, innocentia, mundæ cogitationes: Raban. Maur., CXII, 1013. — Cogitationum innocentia: Garner. de S. Victore, CXIII, 105.
OVUM, spes: Raban. Maur., CXII, 1014.
PALEÆ, necessaria vitæ, *ibid.*, 1013.
PALIURUS, excusatio, *ibid.*, 1019.
PALLIUM, reverentia, iucunditas cordis, auxilium consideratio propriæ infirmitatis, actionis, *ibid.*, 1018.
PALMA, perfectio, vel victoria: S. Eucher., L, 742. — Recta intentio, victoriæ spirituales, præmia æterna: Raban. Maur., CXII, 1017. — Victoriæ symbolum: Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 503; Wolbero abb., CXCV, 1193.
PALPEBRÆ, cogitationes, interna consilia: Raban. Maur., CXII, 1018.
PANIS, gratia spiritualis, bona actio, robor charitatis, humilitas, consolatio, subsidium vitæ, gratiæ spirituales, intelligentia sanctissime Trinitatis, internæ consolationes, *ibid.*, 1021. — Panis nomine deliciæ intelliguntur: Petrus Cantor, CCV, 393.
PAPYRUS, scientia secularis: Raban. Maur., CXII, 1021.
PARADISUS, serenitas mentis, gloria temporalis, gaudium culense, *ibid.*, 1022. — Paradisus voluptatis designat plenitudinem suavitatis in Christo: Adam. Scot., CXCVIII, 219. — Vita spiritualis paradiso est similis: Vener. Godefrid., CLXXIV, 145. — Lacrymarum sive

compunctionum quatuor species designatæ per quatuor flumina paradisi: Adam. Scot., CXCVIII, 771.
PASCUA, refectio spiritualis: S. Eucher., L, 742.
PASTUS, instructio, internæ sapientiæ refectio: Raban. Maur., CXII, 1022.
PAX, amor socialis, quies mentis, tranquillitas contemplationis, prædictio, quies futura, carnalis consensus: Raban. Maur., CXII, 1016.
PAXILLUS, compunctio, *ibid.*, 1023.
PECCATUM, sacrificium pro peccato, *ibid.*, 1024.
PECTUSCULUM, correctum, *ibid.*
PELLIS, modica adversitas, superficies actionum, infirma mundi, virtutes corporales, *ibid.*, 1026. — Pelles Salomonis varietatem virtutum designant: Alanus de Insulis, CCX, 57.
PENNÆ, actio exteriorum, præcepta charitatis, virtutes morales: Raban. Maur., CXII, 1026.
PENNULÆ, sancta desideria, *ibid.*
PEPONES, terrenæ dulcedines, *ibid.*
PERA, onus sæculi, mens devota, *ibid.*, 1027.
PERSECUTIO iudicium est per quam quis aut probatus aut reprobatus iudicatur: Tertullian., II, 105. — Persecutio palea illa est quæ et ante Dominicam arcam purgat. Ecclesiam scilicet, confusam acervum fidelium erecilians, frumentum martyrum et paleas negatorum, *ibid.* — Persecutio scalæ quas somniat Jacob, aliis ascensum in superiora, aliis descensum ad inferiora demonstrat, *ibid.*, 103.
PES, prædictio, opera celestium præceptorum, cogitationes, intentiones, afflictiones, operationes: Raban. Maur., CXII, 1025. — Pedes, gressus actuum, duo amores, cogitationes: Garner. de S. Victore, CXIII, 233. — Pedes, affectus sunt: Alan. de Insulis, CCX, 86. — Affectus et intellectus sunt pedes animæ: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 601. — Affectiones animæ per pedes sunt designatæ: S. Bernard., CLXXXIII, 275. — Pedes Domini sunt misericordia et iustitia: Vener. Godefrid., CLXXIV, 935, 941.
PETRA, fides, confessio fidei, soliditas bonæ actionis, spiritualis fortitudo, bona exempla, magnæ contemplationes: Raban. Maur., CXII, 1029. — Soliditas fidei: Garner. de S. Victore, CXIII, 349.
PHIALÆ significant abundantiam linguarum: Rupert. abb., CLXVIII, 774. — Spirituales, *ibid.*, 814. — Phiale, larga prædictio: Garner. de S. Victore, CXIII, 439.
PICTURÆ, diversitates virtutum: Raban. Maur., CXII, 1028.
PILI, afflictiones, cogitationes infirmæ, *ibid.*
PINULÆ piscium hilaritatem significant: S. Bernard., CLXXXIII, 506.
PINUS, veritas fidei: Raban. Maur., CXII, 1029.
PISCINA, compunctio, doctrina prædicationis, *ibid.*, 1030.
PISCIS, fides non ficta: S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXII, 1030. — Piscis significat bonos nostros sensus: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 815, 816. — Piscium æquitas patientiam significant: S. Bernard., CLXXXIII, 506.
PLAGA, percussio dura, tribulatio transitoria, corruptiones, afflictiones, præsentēs infirmitates: Raban. Maur., CXII, 1019.
PLANTA, discretio cordis, finis mundi, *ibid.* — Actio vitæ, finis vitæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 238.
PLATEA, auctoritatis lætitudine, libertas propria voluntatis, lætitudine vitæ præsentis, *ibid.*, 259.
PLETÆ, concordia: Raban. Maur., CXII, 1026.
PLUVIA, interna gratia, sancta prædictio, refectio, *ibid.*, 1031. — Prædicationis gratia: Rupert. abb., CLXVIII, 989.
POMA, opera bona: Raban. Maur., CXII, 1030. — Primordia nostrorum operum: Garner. de S. Victore, CXIII, 518.
PORTA, fides, opus iustitiæ, exitus ab hac vitæ, virtutes morales, quinque sensus corporis: Raban. Maur., CXII, 1031. — Fides, actio, exitus vitæ, actiones bonæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 404. — Porta designat opera bona vel corda hominum: Raban. Maur., CXI, 383. — In Ezechiel porta ad orientem est fides; porta ad aquilonem spes; porta ad meridiem charitas: S. Gregor. Mag., I, XVI, 1021.
PRÆDA, salus electorum, persecutio: Raban. Maur., CXII, 1027.
PRÆSEPE, beatitudo celestis, *ibid.* — Præsepe typus est monasterii vitæ: Vener. Godefrid., CLXXIV, 681.
PROFUNDUM, profunditas cogitationum: Garner. de S. Victore, CXIII, 503.
PROPUGNACULA, miracula: Raban. Maur., CXII, 1033.
PRUINA, abstinencia eoque per hanc frigescat calor

corporis : S. Euch., L, 739. — Pruina, pulchritudo celestis, temporalis adversitas, maturitas religionis : Raban. Maur., CXII, 1035.

PRUNÆ, consolationes sæculares, *ibid.*

PUERI, circumspeditiones cordis : Garner. de S. Victore, CXIII, 145.

PULVIS, fecunditas sanctitatis, cogitatio interna, desiderium sæculare, actio mundana, infirma actio, spiritualis infirmitas, interna discretio : Raban. Maur., CXII, 1035. — Terrena intelligentia, terrenum negotium, subtilitas operum, retractatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 250.

PUNCTUM, festinantia, brevis huius vitæ : Raban. Maur., CXII, 1034.

PURPURA, fulgor castitatis, *ibid.*

PURPUS, profunda cordium : Garner. de S. Victore, CXIII, 300. — Secretum contemplationis, secretum cordis : Raban. Maur., CXII, 1035.

QUADRATURA spiritualis est fides, spes, charitas et operatio : Wolbero abb., CXCV, 1181.

QUATERNARIUS numerus, principales virtutes, quatuor partes mundi : Garner. de S. Victore, CXIII, 441.

RADIX, prædicatio sancta, intentio, bonæ motiones : Raban. Maur., CXII, 1036. — Sancta prædicatio, occulta cogitatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 342.

RAMUS, affectus bonus, bona opera : Raban. Maur., CXII, 1037. — Rami, opera, verba sententia : Garner. de S. Victore, CXIII, 346.

RATIONALE, interna munditia : Raban. Maur., CXII, 1037.

RECLINATORIUM, interna munditia, *ibid.*, 1039.

REX, sensus interni, sensus corporales, *ibid.*, 1037.

RISUS, spirituale gaudium, lætitia mundi, *ibid.*, 1010.

RIVUS, fluentia prædicationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 256.

ROS, superna contemplatio, plenitudo sanctitatis : Raban. Maur., CXII, 1040.

ROSA, delectationes vitæ præsentis, *ibid.*

ROTA humani generis est similitudo : Vener. Godfrid., CLXXIV, 291.

RUBOR, desiderium cœleste : Raban. Maur., CXII, 1011.

RUBUS igneus in quo apparuit Deus Moysi figurabat fortitudinem suam contra Egyptios : Rupert., CLXVII, 578.

SABBATUM, quies mentis et quies æternitatis, opera sanctitatis : Raban. Maur., CXII, 1042.

SACERDOS, ratio nostra, *ibid.*

SAGITTA, verba prædicationis, manifesta persecutio, afflictiones, insidie, *ibid.*, 1044. — Sagittæ, prædicationis, animadversionis percussio : Garner. de S. Victore, CXIII, 326.

SAL, spiritualis intellectus, sapientia, discretio, admonitio : Raban. Maur., CXII, 1044. — Sol significat discretionem : Rupert., CLXVII, 753, 1258. — Sapientiam : Raban. Maur., CXI, 460; Wolbero abb., CXCV, 1224.

SALIVA, sapor contemplationis, sapientia : Garner. de S. Victore, CXIII, 181.

SALSUGO, desiderium bonum, sanctitas : Raban. Maur., CXII, 1045.

SALTERIUM, bona actio, *ibid.*

SALTUS. Opera per saltum designantur : Wolbero abb., CXCV, 1037.

SAPPIRUS, sancta contemplatio : Raban. Maur., CXII, 1044.

SARTAGO, zelus animarum, tribulatio, *ibid.*, 1046.

SCALA, charitas, *ibid.*, 1045.

SCAPULA, exercitium boni operis, defensiones, *ibid.*

SCUTUM, protectio, iudicium, excusationes, *ibid.*, 1061. — Scutus, humana repugnatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 531.

SECURIS, correptio, donum gratiæ, gravis persecutio : Raban. Maur., CXII, 1047. — Intellectus donum, sententia districta animadversionis, increpatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 536.

SEMIN, divina prædicatio : S. Euch., L, 742. — Opus bonum, locutus oris : Raban. Maur., CXII, 1048.

SEMITA, humilitas, interna cogitatio, perfectio, *ibid.*, 1049. — Operatio, angustia, vita regularis, subtiles prædicationes, cogitationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 264.

SENIARIUS numerus, perfectio rei, perfectio vitæ activæ, sex ætates sæculi, *ibid.*, 443.

SENECTUS, materitas perfectionis, defectus virum : Raban. Maur., CXII, 1049.

SEPPES, præcepta bona, *ibid.*

SEPTENARIUS numerus, perfectionis summa, secu-

tura quies æternitatis, universitas temporalitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 448.

SEPULCRUM, secretum contemplationis : Raban. Maur., CXII, 1040.

SERPENS. Capiti serpentis fides comparatur : Petrus Cantor, CCV, 266.

SIBILUS, admiratio, inspiratio divina, admonitiones : Raban. Maur., CXII, 1063.

SIGNACULUM, virtus castitatis, *ibid.*

SILEX, actio bona, *ibid.*, 1081.

SIMILAGO, puritas cordis, *ibid.*

SINDO, subtilis prædicatio, occupatio sæculi, *ibid.*

SINISTRA, delectatio laudis humanæ, adversitas, *ibid.*, 1055. — Gloria vitæ præsentis : Garner. de S. Victore, CXIII, 200. — Sinistra adversitatem significat : Rupert. abb., CLXVII, 1426; Alanus de Insulis, CCX, 56.

SINUS, securitas, secreta requies : Raban. Maur., CXII, 1054.

SITIS, desiderium bonum, *ibid.*, 1037.

SOL, prædicatio, charitas, lætitia, contemplatio, fervor iustitiæ, temptationis calor, tribulatio, acuminis apicem, præsens tempus, claritas patriæ cœlestis, *ibid.* — Sol dicitur persecutio, consensio de re aliqua, fulgor boni operis, fervor amoris, lumen veritatis, temptationis ardor : Garner. de S. Victore, CXIII, 57.

SOLITUDO, quies mentis : Raban. Maur., CXII, 1039; Garner. de S. Victore, CXIII, 269.

SOLIUM, sublimitas mentis, seles consilii, altitudo mundana : Raban. Maur., CXII, 1058.

SOMNUS, mors carnis, quies mentis, *ibid.*, 1059.

SONUS, fides, gemitus penitentia, *ibid.*

SPECULUM, fides, exempla bona, *ibid.*, 1050.

SPECUS, interna cordis, *ibid.*, 1051.

SPELUNCA, sanctitas vitæ, *ibid.*, 1050.

SPHÆRULÆ, volubilitates cogitationis, *ibid.*

SPICA, opera bona, anni fertilitates, *ibid.*, 1055. — Profectus boni operis : Garner. de S. Victore, CXIII, 431.

SPINA, compunctio peccatorum, suspensiones formidinum : Raban. Maur., CXII, 1036. — Doctrina spiritualis vis, temptationum aculei, divitiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 539.

SPIRITUS, ventus acris, timor Domini : Raban. Maur., CXII, 1038. — Spiritus dicitur affectus spiritualis, interna cogitatio, ventus : Garner. de S. Victore, CXIII, 158.

SQUAMÆ, robora bonorum operum : Raban. Maur., CXII, 1048.

STACTES, oratio, *ibid.*

STATERA, discretio, iudicia, *ibid.*, 1047.

STATURA, conversatio sancta, fortitudo, profectio : *ibid.*

STELLA, fides, *ibid.*, 1052.

STERCUS, recordatio peccatorum, *ibid.*, 1055. — Res transitoria : Garner. de S. Victore, CXIII, 278.

STERNUTATIO, commotio : Raban. Maur., CXII, 1053.

STILLICIDIA, verba prædicantium : Garner. de S. Victore, CXIII, 303.

STOLA, virtus innocentie, gaudium novum, gloria cœlestis, opera bona, cogitationes, ornatus exteriorum sensuum, *ibid.*, 1060.

STYLUS, fortis sententia : Raban. Maur., CXII, 1057.

SUBULA, subtilitas verbi, *ibid.*

SUPERBIA, auctoritas, *ibid.*, 1061.

SUPERHUMERALE, fortitudo boni operis, *ibid.*

SUPERLIMEN, mentis intentio : Garner. de S. Victore, CXIII, 406.

TABERNACULUM, patria cœlestis, conversatio, felicitas terrena : Raban. Maur., CXII, 1062. — Tabernaculum, habitaculum mentis, corporea habitatio, cogitationes, ædificatio terrenæ felicitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 396.

TABULÆ, scientia et potestas, cordis latitudo, latitudo operis : Raban. Maur., CXII, 1062.

TALENTUM, intellectus, pondus bonum, sensus corporales, intellectus et operatio, *ibid.*, 1063. — Talenta, dona gratiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 507.

TALUM, vitæ terminus : Garner. de S. Victore, CXIII, 237.

TELA, brevis huius vitæ : Raban. Maur., CXII, 1061.

TEMPLUM, mens devota, capacitas intellectus humani, *ibid.* — Templum est domus delectationum : Rupert. abb., CLXVIII, 461. — Templum significatur per Libanum, *ibid.*, 1783.

TENEBRÆ, adversitates : Garner. de S. Victore, CXIII, 378.

TERNARIUS numerus, tres theologicæ virtutes, tria tempora vitæ, *ibid.*, 442.

TERRA, mens sancta : Raban. Maur., CXII, 1063. — Terra dicitur soliditas patriæ celestis, terrena actio : Garner. de S. Victore, CXIII, 239.

TESTA, vigor distractionis : Raban. Maur., CXII, 1066.

THALAMUS, mens devota, *ibid.*, 1063.

THESAURUS, celeste præmium, desiderium bonum, sancta locutio, intentio bona, *ibid.*, 1066.

THORAX, virtus patientiæ, *ibid.*, 1068. — Patientiæ longanimitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 324.

THURIBULA, actiones designant : Alan. de Insulis, CCX, 270.

THUS, devotio orationis : Raban. Maur., CXII, 1070. — Amoris hostia, virtus orationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 425. — Thus significat contemplationem : Vener. Godefrid., CLXXIV, 986, 987. — Orationem : Wolbero abb., CXCV, 1136.

THYMIAMA, devotio orationis : Raban. Maur., CXII, 1067.

TIARA, decor virtutum, *ibid.*

TIMOR est gratiæ custos : S. Bernard., CLXXXII, 577. — Saper, *id.*, CLXXXIII, 892. — Timor aquæ comparatur, *ibid.*, 879, 1044.

TINCTURE, ornamenta virtutum : Raban. Maur., CXII, 1067.

TINEA, tentatio, *ibid.*

TINTINNABULA, soni prædicationis, *ibid.*

TONITRUS, comminatio, increpationes, *ibid.*, 1068. — Prædictio superni terroris : Garner. de S. Victore, CXIII, 62.

TOPIAZION, pretiosa hujus sæculi : Raban. Maur., CXII, 1068.

TORRENS, fluxus vitæ, *ibid.* — Coursus mortalis vitæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 297.

TRABES significant fidem : Rupert. abb., CLXVII, 1130.

TRECENTI, Trecentis famulis Abraham quatuor reges superans, mystice victoriam Christiani hominis de quatuor hostibus reportandam designavit : S. Paulin. Nolan., LXI, 300.

TRIBULUS, punctio cordis : Raban. Maur., CXII, 1067.

TRITICUM, sermo prædicationis, opus bonum, *ibid.*, 1067. — Triticum Domini sunt humiles et justi : Rupert. abb., CLXVIII, 1363.

TUBA, sonus prædicationis, favor humanus, duo præcepta charitatis, prædictio : Raban. Maur., CXII, 1069.

TUNICA, actio consummata, occupatio sæculi, interiora delicta, *ibid.* — Tunica talaris Joseph est opus bonum usque ad consummationem : Wolbero abb., CXCV, 1053. — Tunica curam secularem designat : Alanus de Insulis, CCX, 86.

TURRIS, robur prædicationis, virtus humilitatis : Raban. Maur., CXII, 1070. — Cirenmspectio, altitudo gratiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 594.

TURTUR, dilectio Dei, secreta compunctio : Raban. Maur., CXII, 1069. — Intelligentia spiritualis vel castitas : S. Eucher., L, 748. — Exemplum castitatis, simplicitatis forma : S. Bernard., CLXXXIV, 537.

TYMPANUM, bonum opus : Raban. Maur., CXII, 1067. — Tympanum carnis mortificationem figurat : S. Bruno Carthus., CII, 1169.

UBERA dicuntur duo præcepta charitatis : Raban. Maur., CXII, 1081. — Congratulatio et compassio : S. Bernard., CLXXXIII, 749, 754, 819. — Argumenta crasse spei : Garner. de S. Victore, CXIII, 221. — Ubra duo sponsi longanimitas et benignitas : S. Bernard., CLXXXIII, 816. — Remissio peccatorum et distributio donorum : Wolbero abb., CXCV, 1025. — Adversitas et prosperitas duo sponsæ ubera inter quæ dilectus : S. Bernard., CLXXXIV, 646.

UMBILICUS charitatem designat : Alanus de Insulis, CCX, 98.

UMBRA, illuminatio fidei, vita : S. Eucher., L, 741. — Refrigerium consolationis, oblitio : Raban. Maur., CXII, 1085. — Mentis refrigerium, torpor mentis, obscuritas allegoriæ, instabilitas vitæ, oblitio, refrigerium quietis æternæ, mentis perfectio, actiones nostræ : Garner. de S. Victore, CXIII, 585. — Umbra laborem significat : CXCV, 1136.

UNGUENTUM, sancta conversatio : Raban. Maur., CXII, 1083. — Unguentum optimam signat gratiam : Rupert. abb., CLXVIII, 1367.

UNGUES, unis rei cuiuslibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 210.

UNGULA, perfectio, ultima opera, fines hujus mundi :

Raban. Maur., CXII, 1083. — Virtutum perfectio : Garner. de S. Victore, CXIII, 240.

UNICA, anima nostra : Raban. Maur., CXII, 1083.

UNITAS dicitur bene vivendi initium : Garner. de S. Victore, CXIII, 457.

UTER notat temperantiam : Vener. Guilbert., CLVI, 162.

UVÆ, fructus iustitiæ : S. Eucher., L, 742.

UXOR, exemplum bonum, actio bona, voluntas bona : Raban. Maur., CXII, 1087. — Bona operatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 142.

VAGINA, misericordia : Raban. Maur., CXII, 1072.

VAH, gaudium mentis, exprobratio malorum, *ibid.*, 1071.

VALIIS, vita præsens, mens humilis, *ibid.*, 1072. — Valles dicuntur contritiones cordis humilis : S. Eucher., L, 742.

VAPOR, status vitæ præsentis : Raban. Maur., CXII, 1072.

VAS, dilectio vitæ præsentis, fervor dilectionis, *ibid.*, 1086.

VENA, sublimitas internæ locutionis, *ibid.*, 1073.

VENTER, conversatio nostra, cor compunctum, memoria hominis, *ibid.*, 1071. — Mens, infirmitas nostra : Garner. de S. Victore, CXIII, 226. — Venter distinctus sapphyris est castitas corporis ornata castitate mentis : Wolbero abb., CXCV, 1198. — Venter memoriam designat : Alanus de Insulis CCX, 86.

VENTUS, vita præsens, tribulatio, persecutio, interior tentatio : Raban. Maur., CXII, 1071. — Venti, prosperitas transitoria, concussio districti iudicis : Garner. de S. Victore, CXIII, 51.

VER, initium boni operis : Raban. Maur., CXII, 1073.

VERTEX, ratio mentis, sanctitas, *ibid.*, 1075. — Fides : Garner. de S. Victore, CXIII, 162.

VESPERA, tentatio, terminus vitæ, adversitas, finis mundi : Raban. Maur., CXII, 1077. — Vesper, terminus vitæ, adversitas, otii torpor, peccati tentatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 374. — Vespere, perfectio : Raban. Maur., CXII, 1076.

VESTIBULUM, humilitas, fides : Garner. de S. Victore, CXIII, 415.

VESTIMENTUM, bonum opus, opera iustitiæ, bona exempla : Raban. Maur., CXII, 1075. — Opera bona vestimentis assimilata : Gillebert., CLXXXIV, 180.

VESTIS, charitas : Raban. Maur., CXII, 1076.

VIA, bona conversatio, rectitudo ecclesiarum, vita nostra, rectitudo vitæ præsentis, opera conditoris, internæ cogitationes, actiones nostræ : Raban. Maur., CXII, 1077. — Charitas : Petr. Lombard., CXCI, 1244. — Iter rectitudinis, latitudo propriæ libertatis, sancta conversatio, actiones nostræ, vivendi ordines : Garner. de S. Victore, CXIII, 260.

VINEA signat bonorum operum actiones : Raban. Maur., CXI, 507. — Vineæ fructus est charitas : S. Bernard., CLXXXIII, 1070.

VINUM, intelligentia spiritualis, compunctio, correctio, contemplatio, vindicta : Raban. Maur., CXII, 1078. — Charitatis donum vini appellatione recte figuratur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 46. — Per vinum fervor charitatis et dilectionis intelligitur : Casiodor., LXX, 1100. — Charitas vino comparatur : S. Bernard., CLXXXIII, 743, 1044. — Præceptum de charitate vino comparatur : Wolbero abb., CXCV, 1097. — Vinum figurat delectationem terrenam : Alanus de Insulis, CCX, 227. — Vinum dicitur virginitas Deum lactificans : Vener. Guilbert., CLVI, 497.

VIOLA, symbolum humilitatis : S. Bernard., CLXXXIV, 667.

VIR, intellectus, animus noster, sensus corporis : Raban. Maur., CXII, 1080.

VIRGA, fides, correctio, castigatio divina, *ibid.*, CXII, 1041. — Rectitudo, percussio, disciplina, rigor : Garner. de S. Victore, CXIII, 545.

VIRGINITAS designat sterilitatem animæ : Adam. Scot., CXCVIII, 363.

VIRIDIS circulus, signum beatitudinis æternæ, *ibid.*, 702.

VISCERA, affectiones cordis : Raban. Maur., CXII, 1081.

VITA, gloria temporalis, approbatio exterioris actionis, *ibid.* — Vita activa et contemplativa per filios et filias : Vener. Godefrid., CLXXXIV, 693. — Per columbas et turtures, *ibid.*, 710.

VITIS symbolum est humilitatis et obedientiæ : Vener. Godefrid., CLXXXIV, 821. — Vitis fructus est charitas : Vener. Godefrid., CLXXXIV, 832. — Vitis, fides : Raban. Maur., CXII, 1081.

VITREUS, innocentia significatur per mare vitreum : Rupert. abb., CLXVII, 645.

VITTA, sancta prædictio, spes celestium : Raban. Maur., CXII, 1082.

VOLUCRES designant spirituales subtilitates : Vener. Guibert., CLVI, 104.

VOMER, prædicationes : Raban. Maur., CXII, 1083.

VOX, contemplatio, prædictio doctorum, compunctio, terror persecutionis, *ibid.*

VULNUS, tribulatio, charitas, flagelli dolor, angustiae nostrae, *ibid.*, 1084. — Vulnera Christi spiritualia in nobis sunt timor et amor : Vener. Godefrid., CLXXIV, 771.

VULTUS cognitio veritatis : Raban. Maur., CXII, 1083.

ZELUS dicitur spiritualis terror, *ibid.*, 1088.

ZONA, vinculum charitatis, disciplina mentis, mortificatio carnis, *ibid.*

II. — Vitia.

ABYSSUS, confusiones malorum operum : Raban. Maur., CXII, 852. — Profunditas avaritiæ : Rupert. abb., CLXVIII, 348.

ACEPTUM, dolus, infidelitas : Raban. Maur., CXII, 853.

ADEPS, carnalis iustitia, *ibid.*, 854. — Superbia : Garner. de S. Victore, CXIII, 215.

ÆGYPTIA mulier sollicitans Joseph typus est luxuriæ : Adam. Scot., CXCVIII, 814.

ÆGYPTUS, tenebræ, peccata infidelitatis : Raban. Maur., CXII, 915. — Ægypti nomine tenebræ hujus mundi designantur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 409. — Ægyptus per Itham Pharaonis designata : S. Bernard., CLXXXIII, 291.

ÆS, cor insensibile : Raban. Maur., CXII, 917.

ALÆ significant superbiam : Rupert. abb., CLXVIII, 80.

ALBUGO, caritas cordis, arrogantia mentis : Raban. Maur., CXII, 857.

ALOE, voluptas carnis, *ibid.*

AMBITIO est adoratio diaboli : S. Bernard., CLXXXIII, 198. — Comparatur draconi, *ibid.*, 241.

AMPHORA, avaritia : Raban. Maur., CXII, 858; Garner., CXIII, 460.

ANIMALIA, irrationabiles animas motus, *ibid.*, 93.

AQUA, prava scientia, hujus mundi prosperitas, subtilis loquacitas, cupiditas sæculi, sæculi prosperitas, adversitas, voluptas carnis, scientia hæreticorum, persecutiones, instabiles cogitationes, blandimenta tentationum : Raban. Maur., CXII, 860. — Prava scientia, lubrica corda : Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Aqua designat originale peccatum et concupiscentiam : Vener. Godefrid., CLXXIV, 720. — Actualia peccata, *ibid.*, 806. — Aquæ, tentationes : S. Eucher., I, 742. — Aquæ scientiam pravam vel tribulationem designare solent : S. Gregor. Mag., LXXVI, 160. — Aquæ tribulationem designant : Alanus de Insul., CCX, 106.

AQUILA, terrena : S. Eucher., I, 748.

AQUILO, frigus peccatorum, *ibid.*, 739. — Austeritas persecutionis : Raban. Maur., CXII, 860. — Superbiæ index : S. Bernard., CLXXXIV, 1150; Alanus de Insul., CCX, 133.

ARBOR, mala voluntas : Raban. Maur., CXII, 865.

ARCUS, occulta malitia, minæ, *ibid.*, 862. — Arcus tentationes fraudulentæ denotant : Richard. de S. Victore, CXCVI, 665.

ARENA dicitur amor mundi, infirmitas rerum : Raban. Maur., CXII, 849.

ARGENTUM. Per argentum terrena omnis substantia intelligitur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 515.

ARIES, motus iracundiæ : Raban. Maur., CXII, 863.

ARMA, apertæ impugnationes, *ibid.*, 861. — Arma tentationes violentas denotant : Richard. de S. Victore, CXCVI, 665.

ARUNDO inconstantie symbolum : Vener. Godefrid. abb., CLXIV, 66, 69.

ASINA, motus lascivientes cordis : Garn. de S. Victore, CXIII, 90.

ASINUS, luxuria, mala vita, *ibid.*, 88. — Asini significant amorem carnalem : Gregor. Mag., LXXIX, 412.

ASPI, blanda et latens suggestio : Garner. de S. Victore, CXIII, 129.

AUSTER, blandimenta mundi : Raban. Maur., CXI, 262. — Vita remissa : Garner. de S. Victore, CXIII, 56.

AVIS, levitas verborum : Raban. Maur., CXII, 871. — Aves dicuntur superflus cogitationes : S. Eucher., I, 748. — Aves, cogitationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 63. — Aves quas abiebat Abraham significant Ægyptios : Rupert. abb., CLXVII, 383.

BABYLONIA est civitas diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1310.

BABYLON dicitur peccatum : Raban. Maur., CXII, 873. — Babylonis rex est typus diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1500.

BEL, Luxuria similis est idolo Bel a Daniele destructo : Vener. Godefrid., CLXXIV, 255. — Per altare idoli Belis signatur omnis simonia : Petrus Cantor, CCV, 91, 124, 566.

BELLUM, persecutio, adversitas sæculi, pugna vitiorum : Raban. Maur., CXII, 874.

BESTIA, peccatum criminale, instabiles motus cordis, *ibid.*, 875. — Bestiæ, motus carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 106. — Vitia comparantur bestiis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1120, 1128.

BITUMEN, duritia discordiæ : Raban. Maur., CXII, 876.

BOS, cupiditates sensuum, elationes cordis, *ibid.*, 876.

BRUCHUS, edendi ingluvies, *ibid.*, 877.

BUCCINA, persecutio, *ibid.*

BUTYRUM, motus carnis, *ibid.*

CÆSARIES Absalon est superfluitas bonorum temporarium : Adam. Scot., CXCVIII, 816.

CALCEAMENTUM, actio mortifera, externa mala : Raban. Maur., CXII, 880.

CALCULUS, poena lingue mentientis, *ibid.*

CALIGO, dicitur confusio mentis, peccatum, *ibid.*, 879.

CALIX, mundana voluptas, *ibid.*

CALLIS, doctrinæ perverse, *ibid.*, 880.

CAMELUS, fortitudo vitiorum, *ibid.*, 882.

CANCER, Cancro similis est usura peccati : Petr. Cantor, CCV, 157.

CAPILLI abundantiam terrenæ substantiæ designant : S. Gregor. Mag., LXXIX, 55.

CAPUT, vitia criminalia : Raban. Maur., CXII, 884.

CARCER, pondus corruptionis nostræ, tribulatio, *ibid.*, 886.

CARO, peccatum, dilectio carnalis, immortalitatis corruptio, sapientia carnalis, concupiscentia, mollietates, infirma opera, *ibid.* — Vita carnalis, delectatio carnalis, carnalitas, operis infirmitas, poenæ carnis vel vitia, motus carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 207. — Caro cum pro corruptione sumitur, dicitur regnum Dei non possessura : S. Augustin., XXXIII, 948. — Carnis et sanguinis nomine ipsam corruptionem carnis et sanguinis Apostolus nuncupavit, vel opera carnis et sanguinis, XXXIII, 943, 945, 946; XXXIX, 1625. — Caro et sanguis significant peccata : Rupert. CLXVIII, 466.

CARODION, vitium loquacitatis : Raban. Maur., CXII, 887.

CARTILAGO, simulatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 217.

CATENÆ, obligationes vitiorum : Raban. Maur., CXII, 890.

CATHEDRA, doctrina mala, *ibid.*, 889.

CAUDA, opprobrium, blandimenta, *ibid.*, 890.

CEDRI fastus superbiæ denotant : Richard., CXCVI, 293.

CEPA. Naturam cenodoxiæ Patres in modum cepæ bulborumque describunt, quæ uno decorticata tegmine, alio rursum inventuntur induta, totiesque reperiuntur oblecta quoties fuerunt expoliata : Joan. Cassian., XLIX, 404.

CERVIX, superbia : Raban. Maur., CXII, 593; Garner. de S. Victore, CXIII, 161.

CIBUS, dilectio mundi : Raban. Maur., CXII, 693.

CICATRICES, peccata, *ibid.*, 891.

CILICIUM peccatum significat : S. Anselm. Cantuariensis., CLVIII, 635.

CLAVIS, inclusio cordis impli : Raban. Maur., CXII, 881.

CLIBANUS, tormentum carnis et animæ, *ibid.*, 894.

CLYPEUM, superbia, *ibid.*, 895.

COGNITIO, concubitus, *ibid.*, 901.

COLLES, altitudines, *ibid.*, 900.

COLLUM, elationis extensio : Garner. de S. Victore, CXIII, 190. — Collum extensum significat superbiam : Rupert. abb., CLXVIII, 914.

COLOR, conversatio prava : Raban. Maur., CXII, 900.

COMEDERE, vexare, detrahare, *ibid.*

CONSILIUM. Isaïas omne spectaculum consilium vocat impiorum a genere ad speciem : Tertull., I, 653.

COPHINUS, opus servile, corruptio : Raban. Maur., CXII, 898.

CORNU, superbia, *ibid.*, 903; S. Bruno Carthusian., CLII, 1017.

CORPUS, peccatum, corruptio : Raban. Maur., CXII, 902.

CORVUS, nigredo peccatorum : S. Eucher., I, 748.
 — **CORVUS** ex arca dimissus militiam signabat : S. Ambros., XIV, 391.
COTURNIX, voluptates carnales : Raban. Maur., CXII, 901.
CRUS, corruptio, *ibid.*, 903.
CRYSTALLUS, duritia cordis, *ibid.*, 896.
CUBILE, mens prava, *ibid.*, 901.
CURRUS, magna peccata, res mundi instabiles, *ibid.*, 903.
CUTIS, mollities, peccatum, *ibid.* — Mollities infirmitatis, peccatum carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 203.
CYGNUS, superbia : Raban. Maur., CXII, 894.
CYMBALUM, vitium loquacitatis, *ibid.*, 895.
CYNIPHES et cinomys adulationem et detractionem designant : Petr. Cantor, CCV, 140.
DENTES dicuntur vitia edacitatis, dura, crudelitates : Raban. Maur., CXH, 907. — Prava suggestiones : Garner. de S. Victore, CXIII, 178.
DIES, delectatio peccati, calor tentationis, eternitas diei : Raban. Maur., CXII, 909. — Dies dicitur peccati delectatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 370.
DILUVIUM, peccatum : Raban. Maur. CXII, 911.
DOMUS, cogitationes pravae, *ibid.*
DORMITIO, torpor, aegritudo, excæcatio, casus, concubitus, *ibid.*, 913.
DRACO, malitia : Garner. de S. Victore, CXIII, 121.
DUX, vitia principalia : Raban. Maur., CXII, 913; Garner. de S. Victore, CXIII, 151.
EBRIETAS dicitur error : Raban. Maur., CXII, 914.
EDOM, peccatum, *ibid.*
EDUS, correptio, peccata carnis, cogitationes immunda, *ibid.*
EQUUS designat sæculi fallacem prosperitatem : Petr. Lombard., CXCI, 334. — Equus dicitur lubrica vita : Garner. de S. Victore, CXIII, 87. — Luxuria similis est equis : Ven. Godefrid., CXIV, 78.
ERINACII, vitium excusationis : Raban. Maur., CXII, 917.
ERUCA, luxuria, *ibid.*, 916; Garner. de S. Victore, CXIII, 151.
ERUGO, superbia : Raban. Maur., CXII, 916.
EXACTOR, concupiscentia ventris, consuetudo prava, *ibid.*, 918.
EXERCITUS, vitia, *ibid.*
EXITUS, defectus, *ibid.*, 919.
FAMES, inopia virtutis, tentatio, tacturnitas mala, *ibid.*, 921.
FARINA, cogitatio iniqui, *ibid.*
FASCICULUS dicuntur peccata, *ibid.*, 920.
FAYUS, voluptas mundi, *ibid.*, 922.
FEL, infidelitas, *ibid.*, 923.
FEMINA, affectus carnalis, *ibid.*
FENUR, carnis delectatio, *ibid.* : Garner. de S. Victore, CXIII, 251; Alanus de Insulis, CCX, 87.
FENUM, vana gloria : S. Eucher., I, 742.
FERRA, Ferræ pessimæ similis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 201.
FERMENTUM, elatio, simulatio, malitia, appetitus laudis : Raban. Maur., CXII, 924. — Fermentum significat corruptionem : Rupert. abb., CLXVIII, 106. — Vetus fermentum dicitur peccatum : Richard. a S. Victore, CXCVI, 1074.
FERRUM, consuetudo peccati : Raban. Maur., CXII, 925.
FEX, peccata, *ibid.*
FICUS, Ficus foliis significatur pruritus libidinis : S. Augustin., XXXVIII, 442.
FLAMMA, voluptas, vehementia desiderii mali : Raban. Maur., CXII, 921. — Estus carnalium desideriorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 358.
FLOS, hypocritarum laus : Raban. Maur., CXII, 929.
FLUCTUS, tentationes : S. Eucher., I, 742.
FLUMEN est doctrina hæreticorum : Rupertus abb., CLXVII, 1760.
FOLIA, mentis levitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 317.
FONS, poena mortalitatis, peccatum avaritiæ, peccata : Raban. Maur., CXII, 929.
FORNAX, ardor concupiscentiæ, *ibid.*, 931.
FOSSA, cupiditas terrena, *ibid.*, 932.
FOVEA, malitia deceptionis, vitium excusationis, cupiditas terrena, *ibid.*
FRAMEA, tentationes, *ibid.*, 923.
FRENUM, ignorantia, *ibid.*, 933.
FRONS, impudentia carnis vel cordis, *ibid.*, 931.
FRUMENTUM, delectatio carnis, *ibid.*, 938.

FUGA, timor credis, defectus, *ibid.*, 933.
FUMUS, doctrinæ malæ superbia, *ibid.*, 935. — Fumes significat cretatem : Rupert. abb., CLXVII, 1291.
FUNDAMENTUM, delectationes carnales : Rab. Maur., CXII, 933.
FUNICULUS, delectationes pravae, *ibid.*, 937.
GENS, vitia, *ibid.*, 944.
GIGAS, criminale peccatum, *ibid.*, 946. — Gigantes superbi animi motus significant : Vener. Guiberto, CLVI, 86.
GLACIES, durities peccatorum : S. Eucher., I, 739.
GLADIUS, verbum corruptionis, sermo detractionis, persuasio prava, vindicta, peccatum : Raban. Maur., CXII, 940. — Ira : Garner. de S. Victore, CXIII, 522. — Gladius occultus est adulatio : Petrus Cantor, CCV, 142.
GRANDO, violenta prædatio : Rab. Maur., CXII, 945. — Nivis et grandialis nomine afflictiones corporales intelliguntur : Rupert. abb., CLXVIII, 538.
HASTA dicitur superbia : Raban. Maur., CXII, 948.
HERBA luxuriosæ et lubricæ concupiscentiæ, voluptates carnales, *ibid.*, 950. — Herbae aculeis refertæ, vitia et tentationum infideliones : S. Eucher., I, 742.
HIEMS, præsens vita, persecutio vel tribulatio : S. Eucher., I, 741. — Abundantia iniquitatis, malitia : Raban. Maur., CXII, 953. — Per hiemem figuratur vita præsens : S. Greg. Mag., LXXIX, 498. — Hiems significat peccatum : Rupert. abb., CLXVIII, 867. — Hiems infidelitatem designat : Alanus de Insulis, CCX, 69.
HIRCUS, motus luxuriæ, carnis immunditiæ : Raban. Maur., CXII, 954.
HOEDUS, appetitus carnis, *ibid.*, 955. — Hæd dicitur motus carnis : S. Eucher., I, 752.
HOMO dicitur culpa, infirmitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 133.
HUMOR, concupiscentia carnis : Rabanus Maur., CXII, 939.
IGNIS dicitur avarus, vindicta, veementis impatientia, luxuria, concupiscentia, indignatio, iracundia, *ibid.*, 966. — Malitia, luxuria, avaritia, invidia : Garner. de S. Victore, CXIII, 355. — Igni sacro comparatur usura : Petr. Cantor, CCV, 157.
IMAGO, exempla mala : Raban. Maur., CXII, 969.
IMPETIGO, avaritia, *ibid.*
INFERNUS, avaritia, desperatio, peccatum omnino, *ibid.*, 970.
INVIDIA significatur per cor moram : Rupertus abb., CLXVII, 1275. — Detractionis mater est invidia : Petrus Cantor, CCV, 53. — Invidia vermi comparatur : Alanus de Insulis, CCX, 128.
JERICO figura est sæcularium voluptatum : S. Damas., XIII, 350.
JUGUM, peccatum : Raban. Maur., CXII, 972.
JUNIPERUS dicuntur peccata, *ibid.*
LABRUSCÆ dicuntur vitia, *ibid.*, 977.
LAC, blandimentum peccati, *ibid.*, 978. — Lacti coagulato comparatur superbia : Petrus Cantor, CCV, 46.
LACUS, calamitas mundi, corruptio carnis, vitia : Rab. Maur., CXII, 978. — Peccatum : Garner. de S. Vict., CXIII, 502.
LAMIA, simulatio : Raban. Maur., CXII, 979.
LANCEÆ, jacula tentationis, fraudes præmeditæ, *ibid.*, 980.
LAPIS, cordis duritia, dura peccati consuetudo, dura gentiliū corda : Garner. de S. Victore, CXIII, 350. — Lapis, duritia cordis : Raban. Maur., CXII, 981.
LAQUEARIA infirmitates figurant : Alanus de Insulis, CCX, 61.
LAQUEUS, suggestio, deceptio : Raban. Maur., CXII, 982.
LECTUS, caro, concupiscentia, delectatio carnis, reprobis sensus, *ibid.*, 983.
LEPRA, peccatum vel falsa doctrina, *ibid.*, 985. — Lepra spiritualis peccatum : Alanus de Insulis, CCX, 379.
LEX, corruptio, stimuli carnis : Raban. Maur., CXII, 984.
LIGNUM, doli iniquitatis, *ibid.*, 985. — Ligna, vitia, cogitationes invidiæ, *ibid.*, 986. — Ligna dicitur insensibilitas mentis : Garner. de S. Victore, CXIII, 329.
LINGUA, falsitatis doctrina, *ibid.*, 176.
LIPPUS, caligo mentis : Raban. Maur., CXII, 987.
LITTUS, finis sæculi : S. Eucher., I, 742.
LOCULUS, conscientia mala : Rabanus Maurus, CXII, 989.
LOCUSTA, inanis gloria, *ibid.*, 988.
LUMDI, libido, *ibid.*, 990. — Luxuria : Garner. de S. Vict., CXIII, 229.
LUPUS, fraus et dolus : Raban. Maur., CXII, 991.
LUTUM, peccatorum glutinum : S. Eucher., I, 742. —

Res mundiales, illecebra carnis, fetor vitiorum : Raban. Maur., CXII, 991.
 LUTUS, illecebra desiderii carnalis : Garn. de S. Vict., CXIII, 278.
 MACULA est peccatum : Raban. Maur., CXII, 992.
 MAGI, Hypocrisis per magos figuratur : Ven. Godefrid., CLXXIV, 430.
 MALLEUS, percussio celestis : Rabanus Maur., CXII, 997.
 MALUM, adversitas, *ibid.*, 992.
 MAMMÆ, erroris prædicatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 223.
 MANE et vespere mutabilitatem significant : Ven. Godefrid., CLXXIV, 133.
 MANUS sumitur pro vindicta : S. Bruno Carthus., CLII, 836.
 MAKE, sæculum : S. Eucher., I, 742. — Mare significat mundanam sapientiam aut sæculum præsens, æstuans undis persecutionum : Raban. Maur., CXII, 311. — Mare sumitur pro amaritudine : S. Bruno Carthusian., CLII, 939.
 MAXILLA gulam significat : Rupertus abb., CLXVIII, 174.
 MOAB, peccatum : Raban. Maur., CXII, 1000.
 MONILLA, blandimenta vitiorum, *ibid.*
 MONS, superba corda, *ibid.*, 1001.
 MONS, superbia, supernum odium, peccatum, *ibid.*, 1002.
 — Carnalis consuetudo morte significatur : S. August., XI, 79. — Mortis nomine venit peccatum : Alcuin., C, 431. — Porta mortis dicitur omnis illecebra secularis : Raban. Maur., CXI, 585.
 MULIER, vanitas mundi, crudelitas, doctrina hæretica, impietas, *id.*, CXII, 1002. — Impietas, infirmitas, vitia : Garner. de S. Vict., CXIII, 147. — Mulier typus est vitæ molis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 823.
 MURUS significat vanam spem : Rupert. abb., CLXVII, 590. — Murus, impedimentum bene faciendi : Garner. de S. Victore, CXIII, 392.
 MUSCA, spurcitia idololatriæ : S. Eucher., L, 748. — Inquietudo cordis : Raban. Maur., CXII, 1003. — Insolentes curæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 84.
 MUSTUM, vehementia prævæ mentis : Rabanus Maur., CXII, 1005.
 MYRRHA, res amara, dura tribulationum significat : S. Bernard., CLXXXIII, 993.
 NABES dicitur præstolatio, fatuitas : Rab. Maur., CXII, 1004.
 NEBULA, ignorantia, *ibid.*, 1005.
 NERVUS, afflictio, *ibid.*
 NIGREDO, conscientia mala, *ibid.*, 1006.
 NITRUM, perversa mens, *ibid.*
 NIX, interdum bonum, interdum malum significat : Rupert. abb., CLXVIII, 176.
 NOX, iniquitas, infidelitas, adversa, error, ignorantia, cecitas : S. Eucher., L, 744. — Tribulatio, ignorantia, peccatum, obscuritas sæculi, afflictiones : Raban. Maur., CXII, 1007. — Sæculi vitæ : S. Bernard., CLXXXIII, 105. — Ignorantia, *ibid.*, 1196. — Consensus ad culpam, obscuritas ignorantia : Garner. de S. Victore, CXIII, 376. — Nox adversa significare solet : S. Bernardus, CLXXXIII, 183, 966.
 NUBES dicitur caligo ignorantia : Garner. de S. Vict., CXIII, 49. — Nubes significat bonitatem : Adamus Scot., CXCVIII, 789.
 OCCIDENS, vitæ melioris defectus : S. Eucher., L, 744. — Defectus virtutis : Raban. Maur., CXII, 1010.
 OCULUS, concupiscentia, illicitæ cogitationes, motus cordis, asperiores aspectus, *ibid.*, 1009. — Oculus signat ignorantiam : Ven. Godefrid., CLXXIV, 927.
 OLEUM significat adulterationem : Rupert. abb., CLXVIII, 180.
 OLLA, cor carnale, carnalia opera : Garn. de S. Vict., CXIII, 439.
 ORTUS, voluptas : Raban. Maur., CXII, 1013.
 OSTIUM, desideria carnis : Garner. de S. Vict., CXIII, 406.
 OS, prævæ consuetudines, prava doctrina : Rab. Maur., CXII, 1015.
 OS, prava cogitatio, peccatum grande, *ibid.*
 OTIOSI peccatores sunt nominandi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 154.
 OVES fatuitatem moraliter significant : Ven. Gilbert. abb., CLVI, 115. — Ovis errans peccator esta Deo aberrans : S. Fulgentius, LXV, 223.
 PALLIUM dicuntur exteriora peccata, prava vetustas, superbia, elationes : Raban. Maur., 1018.
 PANS, delectatio carnalis, *ibid.*, 1021.
 PARIES, obstinatio, præterita peccata, *ibid.*, 1022. —

Peccati duritia : Garner. de S. Victore, CXIII, 101. — Paries significat peccata nostra : Rupert. abb., CLXVIII, 861. — Hypocrisis dicitur paries dealbatus : Petr. Lomb. CXCI, 879.
 PECCATUM, poena peccati, fomes peccati : Rab. Maur., CXII, 1021.
 PECTUS, cogitatio luxuriæ, cor : Garner. de S. Vict., CXIII, 220. — Superbia : Raban. Maur., CXII, 1023.
 PELLIS, carnis motus : Garner. de S. Victore, CXIII, 282.
 PERA in Scriptura significat publicam substantiam : Alcuin., C, 423.
 PEREGRINUS, concupiscentia : Rabanus Maur., CXII, 1027.
 PES, exemplum malum, *ibid.*, 1023.
 PETRA, duritia torporis : Garner. de S. Vict., CXIII, 319.
 PHIALÆ dicuntur persecutionis suppletium, *ibid.*, 459.
 PILI, peccata : Raban. Maur., CXII, 1028. — Superflua humanæ corruptionis vel vitæ veteris cogitationes : Garn. de S. Victore, CXIII, 164. — Pili significant substantiam sæculi : Ven. Gilbert. abb., CLVI, 513.
 PLAGA, peccata : Raban. Maur., CXII, 1019.
 PLANTA, infima actio, *ibid.*
 PLUMBUM, pondus peccati, *ibid.*, 1034. — Peccatum avaritiæ : Garner., CXIII, 318.
 POPULUS, Cogitationes carnales designantur per populum : Alauus de Insulis, CCX, 195.
 PORTA, opera mala, consuetudines prævæ : Rab. Maur., CXII, 1031. — Actiones malæ, cogitationes prævæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 492.
 PRESSURA gentium denotat pressuram vitiorum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 58.
 PRIMOGENITUM, superbia : Raban. Maur., CXII, 1029.
 PRUINA est temporalis miseria : Rupert. abb., CLXVIII, 995.
 PULMO. In pulmone notatur superbia, illic inflatio, illie anhelitus : S. Eucher., L, 752.
 PULVILLUS, adulatio : Raban. Maur., CXII, 1031.
 PULVIS, carnis vanitas : S. Eucher., L, 742.
 PUTREDO : Raban. Maur., CXII, 1033. — Caligo terrenæ cogitationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 230.
 PURPURA, superbia : Raban. Maur., 1034.
 PUTEUM, mortalitas, profunditas vitiorum, *ibid.*, 1033. Garner. de S. Victore, CXIII, 500.
 QUADRANS, minuta peccata : Rabanus Maurus, CXI, 1041.
 QUERCUS dicitur duritia desperationis, sterilitas mentis, *ibid.*, 1036.
 RAMUS dicitur voluptas carnis, *ibid.*, 1037.
 RANA garrulitatem significat : S. Bruno Carthus., CLII, 1048.
 RAPINA, præsumptio : Raban. Maur., CXII, 1037.
 REGINA, superbia mundi, *ibid.*, 1038.
 REGULUS, concupiscentia, *ibid.*, 1039.
 RENES, opera libidinis, opera genitalia, delectatio carnis, *ibid.* — Voluptas carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 231.
 REPTILIA, cogitationes terrenæ : Raban. Maur., CXII, 1039; Garner. de S. Victore, CXIII, 150.
 RETE, peccatum : Raban. Maur., CXII, 1039.
 REX, peccatum, *ibid.*, 1037.
 RHAMNUS, delectatio peccati, *ibid.*
 RUBIGO, iracundia, malitia, *ibid.*, 1041.
 RUGA, perfidia, *ibid.*
 SABBATUM dicitur torpor et negligentia, *ibid.*, 1042.
 SACCULUS in Scriptura significat occultam divitiarum substantiam : Alcuin., C, 423.
 SAGITTÆ mortalitatem significant : S. Bruno Carthus., CLII, 792.
 SALIUNCA, cogitatio terrena : Rabanus Maurus, CXII, 1045.
 SANGUIS, carnalis intellectus, peccatum, angustia, ultio peccati, crudelitas, opera libidinis, *ibid.* — Carnalis intellectus, peccatum, cruentæ mentis malitia : Garner. de S. Victore, CXIII, 212.
 SANIES, delectatio carnis : Raban. Maur., CXII, 1046.
 SCABIES, luxuria, macula cordis, *ibid.*, 1043.
 SCORPIO, desperatio, *ibid.*, 1060.
 SCUTUM excusationes denotant : Richard. a S. Vict., CXCVI, 663.
 SEMEN, peccatum : Rabanus Maurus, CXII, 1048. — Cogitatio mala semen est peccati : Adam. Scot., CXCVIII, 449.
 SEMITA, superbia, angustia mortis : Rab. Maur., CXII, 1049.
 SENTES, delectationes prævæ, *ibid.*

SEPULCRUM, locutio prava, opera terrena, *ibid.*, 1030.
SERPENS, incredulitas, detractio, peccata, *ibid.*, 1031. — Serpens est mala cogitatio: S. Paulin. Aquileiens., CXIX, 231. — Serpentis typum accipit delectatio corporalis, mulier symbolum est sensus nostri, Adam mentis: S. Ambros., XIV, 311.
SIMULACRA, pompa mundi simulacris comparatur: Gillebert., CLXXXIV, 286.
SINISTRA, opus pravum: Raban. Maur., CXII, 1033.
SITIS, cupiditas, *ibid.*, 1037.
SOL significat tentationum aestus: Ven. Guibert., CLVI, 281.
SOLITUDO, separatio ab Ecclesia: Garn. de S. Vict., CXIII, 269.
SOMNUS, torpor negligentiae: Rabanus Maurus, CXII, 1039.
SPECTACULA, ecclesia sunt diaboli: Tertullianus, I, 638.
SPINA, superbia cordis, malitia cordis: Rab. Maur., CXII, 1036. — Peccatum, vitiorum punctio: Garn. de S. Victore, CXIII, 339. — Spina symbolum est peccati: Adam. Scot., CXCVIII, 779. — Spinae, noxiae divitiarum curae animum suffocantes et hujus mundi sollicitudines: S. Eucher., L, 742.
SPIRITUS dicitur superbiae tumor: Garn. de S. Vict., CXIII, 133.
SQUAMÆ, excusationes pravae: Rabanus Maur., CXII, 1046.
STANNUM, falsa doctrina, *ibid.*
STATURA, superbia, *ibid.*, 1047.
STERCUS, res mundialis supra Deum dilecta, fetor luxurie, peccata carnis, *ibid.*, 1033. — Fetor luxurie, peccatum: Garn. de S. Victore, CXIII, 278.
STERQUILINIUM, fetor interiorum: Rabanus Maur., CXII, 1033.
STIPULA, humana abjectio: Garn. de S. Victore CXIII, 437.
STRUTHIO, hypocrisis, *ibid.*, 79.
SULPHUR, fetor vitiorum, ardens fetor poenae: Rab. Maur., CXII, 1061.
TALENTUM dicitur pondus peccati, *ibid.*
TELE araneorum, opera temporalis concupiscentiae, quae nulla solidantur subtilitate, quae ventus rapit mortalis: S. Eucher., L, 751. — Araneorum tele comparatum mendacium propter debilitatem suam: Rupertus abbas, CLXVII, 123.
TEMPESTAS persecutionum vel tribulationum impetus: S. Eucher., L, 739.
TEMPLUM, patria coelestis: Raban. Maur., CXII, 1061.
TENEBRÆ, caligo ignorantiae, iniquitas: Garn. de S. Victore, CXIII, 378. — Angustiae significantur per tenebras: Philipp. de Harveng, CXIII, 1175.
TERNARIUS numerus designat tria genera peccati: Garn. de S. Victore, CXIII, 442.
TERRA, mens prava, infirma actio: Raban. Maur., CXII, 1065.
TINEA, carnis tentatio: Garn. de S. Victore, CXIII, 133.
TORRENS, persecutionis incursus: S. Eucher., L, 742.
TRANS, odium: Raban. Maur., CXII, 1063.
TRIBULUS, pravae delectationes, *ibid.*, 1067. — Tribuli, aculei vitiorum vel tentationum: S. Eucher., L, 742.
TUNICA, interiora delicta: Raban. Maur., CXII, 1069. — Originale peccatum tunicae comparatur: Vener. Godfrid., CLXXIV, 39.
TURRIS, superbia hujus mundi: Raban. Maur., CXII, 1070.
TYRUS significat superbiam: Rupert. abb., CLXVIII, 147.
UBERA dicuntur illicita blandimenta, illicita desideria: Raban. Maur., CXII, 1081.
ULCUS, consuetudo mala, peccata, *ibid.*
UMBILICUS, luxuria, *ibid.*, 1063; Rupert. abb., CLXVIII, 912; Garn. de S. Victore, CXIII, 228.
UMBRA, oblitio vel peccata, delectatio peccatorum, oblitio mentis: S. Eucher., L, 741. — Umbra designat infirmitatem tam corporis quam animae: Alanus de Insulis, CCX, 71.
UNCINUS pomorum significat avaritiam: Rupert. abb., CLXVIII, 333.
UNGUENTUM, delectationes carnis: Raban. Maur., CXII, 1083.
URTICA, asperitas vitiorum, affectiones pravae, *ibid.*, 1036. — Ardor vitiorum, pruritus terrenorum desiderio-

rum, prurigo cogitationum: Garn. de S. Victore, CXIII, 424.

UTER, carnalis cordis cogitatio, *ibid.*, 460.

UXOR, voluptas carnis: Raban. Maur., CXII, 1087. — Carnalis cogitatio: Garn. de S. Victore, CXIII, 112. — Uxor symbolum est concupiscentiae: Ven. Godfrid., CLXXIV, 908.

VACCA dicitur sensualitas: Raban. Maur., CXII, 1072.

VAGINA, prava cogitatio, *ibid.*

VAPOR, caecitas cordis, *ibid.*

VAS, opus pravum, *ibid.*, 1086.

VENENUM, malitia, *ibid.*, 1073.

VENTER, avaritia, *ibid.*, 1071. — Avaritia, opus luxurie: Garn. de S. Victore, CXIII, 226.

VENTUS, iniquitas mentis: Raban. Maur., CXII, 1071.

— Ventus, superbia: Garn. de S. Victore, CXIII, 51.

VEPRES, punctio vitiorum: Raban. Maur., CXII, 1071.

VERMIS, luxuria: *ibid.*, 1073. — Vermes, cogitationes inquietae, curae carnales: Garn. de S. Victore, CXII, 130.

VESPERE, finis vitae vel saeculi, vel poenae: S. Eucher., L, 711.

VESPERTILIO, error mentis: Raban. Maur., CXII, 1077. — Vespertilio, idolorum monstra, vel cogitationes immundae: S. Eucher., L, 748.

VESTIGIA, mala exempla: Raban. Maur., CXII, 1076.

VINCULA, peccata, *ibid.*, 1079.

VINEMIA, consummatio saeculi, vel vindicta in populum: S. Eucher., L, 742.

VINUM, delectatio peccati, amor mundi: Raban. Maur., CXII, 1078. — Oblectamentum mundi significantur per vinum: Wolbero abb., CXCV, 1188.

VIPERA, actus peccati: Raban. Maur., CXII, 1079. — Subita tentatio: Garn. de S. Victore, CXIII, 128.

VITIS aliena dicitur Adam: Vener. Godfrid., CLXXIV, 831.

VITRUM fallax blandimentum hujus saeculi: Raban. Maur., CXII, 1082.

VITULUS, superbia cordis, lascivientes motus cordis, *ibid.* — Vituli Libani denotant praesumptionem: Richard. de S. Victore, CXCVI, 295.

VOLUCRES a sacrificio Abrahæ abactae, signa malorum et inutilium cogitationum: Vener. Hildebert. Cenom., CLXXI, 143, 430.

VOX, motus concupiscentiae: Raban. Maur., CXII, 1083.

VULNUS, peccatum, *ibid.*, 1081.

VULPES, tentationes: S. Bernard., CLXXXIII, 1083. — Vulpes dicuntur vitia quae sub specie virtutis nos fallunt, *ibid.*, 1081.

ZELUS dicitur invidia: Raban. Maur., CXII, 1088.

ZIZANIA, scandala: S. Eucher., L, 742.

ARTICULUS XII.

Allegoriae quae ad novissima nostra spectant.

ABYSSUS dicitur infernus, dolores mortis: Raban. Maur., CXII, 832. — Infernus: Garn. de S. Victore, CXIII, 284.

ACCUBITUS, coelestis patria: Raban. Maur., CXII, 831.

ACERVUS lapidum, increpatio ultimi iudicii, *ibid.*

ADAMANS dicitur aeternitas: Garn. de S. Victore, CXIII, 356.

ÆGYPTUS, infernus: Raban. Maur., CXII, 913.

ÆS, damnatio, *ibid.*, 917.

ÆSTAS, dies iudicii, *ibid.*, 917; Garn. de S. Victore, CXIII, 388.

AQUA, poenae infernales: Raban. Maur., CXII, 860. — Cruciatu inferni: Garn. de S. Victore, CXIII, 379.

ARCUS, comminatio iudicii: Raban. Maur., CXII, 862.

— Dies extremi iudicii, supernum iudicium: Garn. de S. Victore, CXIII, 324.

BABYLON dicitur infernus: Raban. Maur., CXII, 873. — Babylon typus est inferni: Philipp. de Harveng, CCII, 1149.

BATUS, iudicium: Raban. Maur., CXII, 871.

BELLUM, ultima damnatio, *ibid.*

CADAVER dicitur poenae damnatorum, *ibid.*, 878.

CALCULUS aeternitas superne patriae, *ibid.*, 880.

CALIGO, dies novissima, examen extremi iudicii, *ibid.*, 879.

CALOR, poena reproborum, *ibid.*, 880.

CAMINUS, infernalis vita, *ibid.*, 882.

CARCER, infernus, *ibid.*, 886.

CARO, poenae reproborum, *ibid.*

CATULUS, homines reprobi, *ibid.*, 889.

CEDRUS, in Scriptura sacra cedri nomine aliquando alta excellentia gloriæ celestis; aliquando celestis gloriæ celsitudo: S. Gregor. Mag., LXXVI, 618.
CELLARIUM vocatur celum: Alan. de Insulis, CCX, 56.
CENTENARIUS numerus qui in computo digitorum de la a transferitur in dexteram, nonnumquam in Scripturis, vite celestis habet figuram: Raban. Maur., CIX, 470.
CETUS, mors, id., CXII, 893.
CISTERNA, infernus, *ibid.*, 896.
CIVITAS, patria celestis, infernus, *ibid.*, 897. — Civitas monita, celum: S. Bruno Heribipolens., CXLII, 231. — Infernus, *ibid.*, 400.
CLIBANUS, examen judicii: Raban. Maur., CXII, 894.
COELUM, beatitudo celestis, *ibid.*, 891. — Coelestis vita: Garner. de S. Victore, CXIII, 50.
COENA, reflectio vite æternæ, *ibid.*, 892.
CRYSTALLUS significat claritatem et firmitatem æternæ patriæ: Rupert. abb., CLXVII, 1438.
DESERTUM, celum: Garner. de S. Victore, CXIII, 263. — Per desertum recte intelligitur infernus, ubi electorum nullus invenitur et in quo ærumnarum solatia nulla sentiuntur: S. Gregor. Mag., LXXIX, 353.
DIADEMA dicitur judicium: Raban. Maur., CXII, 909.
DIES, patria celestis, *ibid.* — Æternitas: Garner. de S. Victore, CXIII, 570.
DILUVIUM, judicium extremum: Raban. Maur., CXII, 911.
DOMUS, mors, *ibid.* — Cœli habitaculum: Garner. de S. Victore, CXIII, 398. — Domus significat aliquando infernum: Rupert. abb., CLXVIII, 740.
DORMITIO, mors: Raban. Maur., CXII, 913.
EDOM, infernus, *ibid.*, 914.
ESCA, reflectio patriæ celestis, *ibid.*, 917.
FALX dicitur mors, *ibid.*, 921.
FINIS, vita æterna, æternus interitus, æternitas, *ibid.*, 932.
FLUVIUS, extremum examen, *ibid.*, 934. — Ignis extremi judicii: Garner. de S. Victore, CXIII, 291.
FONS, æterna beatitudo: Raban. Maur., CXII, 932.
FOVEA, infernus, *ibid.* — Barathrum inferni: Garner. de S. Victore, CXIII, 274.
FRAMEA, mors: Raban. Maur., CXII, 922.
FRIGUS, asperitas extremi judicii, *ibid.*, 937.
FRUCTUS, æterna beatitudo, præmia æterna, mors æterna, *ibid.*, 938.
FULGUR, sententiæ extremi judicii, *ibid.*, 933. — Tremenda extremi judicii sententiæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 60.
FUMUS, caligo damnationis: Raban. Maur., CXIII, 933.
GAZOPHYLACIUM, patria celestis, *ibid.*, 945.
GLADIUS, mors, extremum judicium, æterna damnatio, *ibid.*, 940. — Sententiæ futuri judicii, pœna damnationis æternæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 322.
GOMORRAHA, in Sodoma et Gomorraha significatur dies extremi judicii: S. Prosper. Aquilan., I, 745.
HERBA dicitur gaudium æternum: Raban. Maur., CXII, 930.
HIEMS, ultimum judicium, *ibid.*, 933.
HODIE, æternitas, *ibid.*, 934.
IGNIS, pœna æterna, *ibid.*, 966. — Ardor gehennæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 353.
JACINTHUS dicuntur præmia æterna, *ibid.*, 965.
JERUSALEM habitatio celestis patriæ, *ibid.*, 966; CXI, 357, 579.
JUDEA significat celestem patriam, *ibid.*, 339.
JUDICIUM, damnatio, id., CXII, 973.
JUGUM, ponderosa inferni habitatio, *ibid.*, 972.
LACUS, infernus, *ibid.*, 978; Garner. de S. Victore, CXIII, 302. — Infernus lacus, pœnalis locus: S. Hilar., IX, 840.
LAMPAS, examen judicii: Raban. Maur., CXII, 981.
LECTULUS, beatitudo æterna, *ibid.*, 983.
LILIUM, beatitudo celestis, *ibid.*, 986. — Per lilia supernæ claritas patriæ atque immortalitatis floribus redolens paradisi designatur æmicitias, id., CIX, 437.
LOCUS, patria celestis, id., CXII, 987.
LONGITUDO, æternitas, *ibid.*, 989.
MARE, infernus, pœna gehennalis, *ibid.*, 993.
MATER dicitur Hierusalem celestis: S. Eucher., I, 753.
MATUTINUM dicitur dies judicii: Raban. Maur., CXII, 793.
MENSA, patria celestis, *ibid.*, 998.
MONS, Celum monti comparatur: S. Bernard., CLXXXIII, 636.
MOBS, pœna æterna: Raban. Maur., CXII, 1002.
NIX dicitur æterna damnatio, *ibid.*, 1006.
NOX, mortis acerbitas: S. Eucher., I, 741.

NUPTIÆ, gaudia celestis patriæ: Raban. Maur., CXII, 1008.
OCTONARIUS numerus designat diem æterni judicii: Garner. de S. Victore, CXIII, 450.
ORTUS, celestis patria: Raban. Maur., CXII, 1013.
PISCIS, mors, *ibid.*, 1030.
PLAGA, æterna damnatio, *ibid.*, 1019.
PORTA, ultimum judicium, *ibid.*, 1031. — Dies judicii: Garner. de S. Victore, CXIII, 402.
PROFUNDUM, infernus, *ibid.*, 503.
PUTEUS, Inferni pntei interitus nomine nuncupati sunt: S. Hilar., IX, 876.
REGNUM, patria celestis: Raban. Maur., CXII, 1033.
SANGUIS, pœnæ inferni, *ibid.*, 1045.
TEMPLUM, patria celestis, *ibid.*, 1061.
TENEBRÆ, supplicia inferni: Garner. de S. Victore, CXIII, 378.
TERRA, regnum cœlorum, infernus: Raban. Maur., CXII, 1065. — Infernus: Garner. de S. Victore, 239.
THRONI, tribunal futuri judicii: Raban. Maur., CXII, 1069.
TINEA, tormentum inferni, *ibid.*, 1067.
TORRENS, mortis dilapsus: S. Eucher., I, 742. — Ultimatum judicium: Raban. Maur., CXII, 1068. — Ignis extremi judicii: Garner. de S. Victore, CXIII, 297.
UMBRA, mors carnis: S. Eucher., I, 741. — Obscuritas inferni: Raban. Maur., CXII, 1085.
VALLIS, ima pœnarum loca: Garner. de S. Victore, CXIII, 258.
VELUM, celum: Raban. Maur., CXII, 1073.
VENTILABRUM, discrimen judicii, *ibid.*, 1071.
VERMIS, vestimenta inferni, *ibid.*, 1073. — Vermis nomine intelligi potest memoria animi peccatoris in inferni pœna constituti, id., CXI, 256.
VESTIBULUM, vita æterna, id., CXII, 1076.
VIA, status reproborum, *ibid.*, 1077.
VIRENTIA, æterna bona, *ibid.*, 1081.
VIRGA, sententiæ judicis, *ibid.*

ARTICULUS XIII.

Allegoriæ quæ ad sacram Scripturam spectant.

ABYSSUS dicitur profunditas Scripturarum; item profunditas Veteris et Novi Testamenti: S. Eucher., I, 759; Alcuin., C, 423. — Vetus et Novum Testamentum vocatur abyssus: Raban. Maur., CXII, 852. — Abissi dum sunt duo Testamenta: S. Bruno Heribipolens., CXLII, 178.
ACERVUS, Libri sacri sunt tritici acervus: S. Bernard., CLXXIV, 182.
ACETUM, Per acetum lex vetus exprimitur quæ diu in populo priore perseverans, Phariseorum traditionibus corrupta, nativum saporem servare non potuit: Raban. Maur., CVIII, 1208.
ADEPS, simplex intellectus Scripturæ, id., CXII, 852.
ADVERSARIUS, Scriptura sacra, *ibid.*, 872.
AGER, Scriptura sacra, *ibid.*, 834; Garner. de S. Victore, CXIII, 256. — Potest agri nomine Scripturæ sacræ latitudo signari: S. Gregor. Mag., LXXV, 1150.
ALÆ, duo Testamenta: S. Eucher., I, 748. — Alarum seraphim tria paria, tres intellectus Scripturæ significant: Alan. de Insulis, CCX, 270.
ANNULUS, Liber evangeliorum dicitur annulus: Raban. Maur., CXII, 858. — In quatuor annulis quibus altare portabatur, quatuor Evangelistarum libri non inconvenienter accipiuntur, id., CVIII, 210.
AQUA significat Scripturam sacram: Vener. Guibert., CLVI, 42, 50, 56; Rupert. abb., CLXVII, 902; Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Aqua Vetus signat Testamentum: S. Petrus Damian., CXLIV, 909. — Arcana locutio prophetarum, sancta prædicatio Christi aqua dicitur: Raban. Maur., CXII, 861. — Aquæ amaræ occidentis litteræ et legis habent figuram: Raban. Maur., CVIII, 76. — Aqua sapientiæ est sermo divinus: S. Bernard., CLXXXIII, 878. — Aqua tenebrosa dicitur Scriptura prophetarum et apostolorum: S. Bruno Heribipolens., CXLII, 93. — Aqua scientiam Scripturæ notat: S. Eucher., I, 741; Vener. Godefrid., CLXXIV, 783.
ARBOR, Sacri codices dicuntur arbor: Garner. de S. Victore, CXIII, 333.
ARCA significat spiritalem Scripturæ sacræ scientiam: S. Gregor. Mag., LXXIX, 202.
ARCTURUS, Vetus Testamentum: Raban. Maur., CXII, 862. — Vetus lex: Garner. de S. Victore, CXIII, 47.
ARCUS, Scriptura sacra: Raban. Maur., CXII, 862; Garner. de S. Victore, CXIII, 324. — Arcus nomine in sacro eloquio ipsa eadem eloquia divina signantur: S.

Gregor. Mag., LXXVI, 153. — Arcus Domini Novum et Vetus Testamentum dicitur : S. Bruno Herbipol., CXLI, 63, 250.

ARGENTUM dicuntur divina eloquia : S. Gregor. Mag., LXXIX, 235, 506; Garner. de S. Victore, CXIII, 511. — Sacra Scriptura est aurum et argentum Domini : Rupert. abb., CLXVIII, 248. — Anrum significat interiore sensum Scripturæ; argentum vero exteriorem : Rupert. abb., CLXVIII, 853. — Nilor eloquentiæ divinarum, argentum : Raban. Maur., CXII, 863.

ARUNDO, Scriptura sacra, *ibid.*, 949.

AURUM legem et prophetas signat : Rupert. abb., CLXVII, 1413.

BASIS columnarum sunt libri legis et prophetarum : Raban. Maur., CXI, 394.

BINARIUS numerus duo Testamenta indicat : Garner. de S. Victore, CXIII, 459.

BRACHIUM. Scripturæ veritates significantur per cor et brachium : Rupert. abb., CLXVIII, 954.

BUTYRUM designat sensum tropologicum sacre Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 240.

CALAMUS, Scriptura sacra : Garner. de S. Victore, CXIII, 425.

CALIGO dicitur prophetia : Raban. Maur., CXII, 879. — Caligo profunditas est Scripturarum : S. Bruno Herbipol., CLII, 92.

CALIX, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 879. — Duo intelligi debent Testamenta per duos calices, unus ad agnum pertinens, alter ad mysterium corporis : S. Paschasius Radbert., CXX, 1360.

CAMELI decem servi Abraham sunt decem præcepta legis : Rupert. abb., CLXVII, 457.

CAMPI. Scripturæ divinarum dicuntur campi : S. Eucher., L, 741.

CANALES, sacra Scriptura : Rab. Maur., CXII, 835; Garner. de S. Vict., CXIII, 503.

CANCELLI per quos dilectus in pariete prospicit sunt Evangeliorum documenta : Wolbero abb., CXCV, 1110.

CANISTRUM ubi panes offeruntur significat Scripturam sanctam ubi refectio est spiritualis alimoniam, evangelica doctrina conspersa atque copulata oleo latitum, gratia videlicet Spiritus sancti : Raban. Maur., CVII, 624; CXII, 882.

CAPITELLA, duo Testamenta, *ibid.*, 883.

CARO, sententia sacre Scripturæ, *ibid.*, 886.

CASEUS designat sensum allegoricum sacre Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 240.

CATARACTÆ, profundas sententias sacre Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 890.

CATHEDRA, Scriptura sacra : Hugo de S. Victore, CXCV, 510, 511.

CELLA vinaria lex est Mosaisca : Alanus de Insulis, CCX, 66. — Scriptura sacra per cellam vinariam figuratur : S. Gregor. Magn., LXXIX, 495.

CELLARIA regis sunt lex et Evangelium : Wolbero abb., CXCV, 1036.

CERA, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 895.

CHERUB, duo Testamenta, *ibid.*, 891. — Duo cherubim in tabernaculo Moysis sunt duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVII, 1155. — Cherubim arce foderis duo designant Testamenta : Adam. Scot., CXCVIII, 759.

CISTERNA, sacra Scriptura, libri sacri : Raban. Maur., CXII, 896.

CIRCULUS, sacra Scriptura, *ibid.*, 896.

CLAVIS, apertio sacre Scripturæ, *ibid.*, 891.

CLEMI, duo Testamenta, *ibid.*, 892.

CLYPEI decem sunt præcepta decalogi : S. Bernard., CLXXXIV, 1074.

COLLUM dicitur Scriptura sacra : S. August., XXXVII, 1541, 1909; S. Eucher., L, 738; Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot., CXCVIII, 276. — Scriptura sacra comparatur celo : Vener. Godofrid., CLXXIV, 562. — Celi sunt libri utriusque Testamenti : S. August., XXXVI, 112. — Libri evangeliei merito celi dicuntur, quia continent Christum Salvatorem : Cassiodor., LXX, 75.

COLLIS. Scriptura sacra est colli similis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 288.

COLLUM. Sacrum eloquium nomine colli designatur : Garner. de S. Vict., CXIII, 190.

COLUMNA, Scriptura sacra : Rabanus Maurus, CXII, 899.

COMÆ capitis Christi, Scripturæ veritates : Rupert. abb., CLXVIII, 923.

CONCURINA, lex vetus : Raban. Maur., CXII, 901.

CONDENSA. Opaca vel contracta Scripturæ divinarum dicuntur condensa : S. Eucher., L, 741.

CORNU, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 903.

CORUSCATIONES, splendores Evangelii : S. Eucher., L, 758.

COTURNIX, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 901. — Coturnices legis historiam figuram habent, *id.*, CXI, 250.

CURRUS Dei dicitur quadriformitas Evangeliorum : S. Eucher., L, 737.

DELICIE dicuntur eloquia divina : Raban. Maur., CXII, 907.

DENTES in Ecclesia sacre Scripturæ expositores sunt. Wolbero abb., CXCV, 1150.

DIGITUS, quatuor Evangelia : Rabanus Maurus, CXII, 910.

DIVITIÆ, verba legis, *ibid.*, 911.

EMUNCTORIA dicuntur duo Testamenta, *ibid.*, 915.

EXPLORATORES dicuntur duo Testamenta, *ibid.*, 918.

FACIES, vetus lex, *ibid.*, 920.

FAVUS imago est divinarum Scripturarum : S. August., XLVI, 819. — Literalis intellectus Scripturæ sacre, favi : Raban. Maur., CXII, 922.

FEMEN. Junctura feminum, concordia duorum Testamentorum : Wolbero abb., CXCV, 1227.

FERECULUM Salomonis est Scriptura sacra : Rupert. abb., CLXVIII, 880.

FERMENTUM : Raban. Maur., CXII, 924.

FEX, littera legis, *ibid.*, 925.

FIGUS imaginem legis tenet, *ibid.*, 926; S. Petr. Dam., CLXV, 469.

FIRMAMENTUM. Scriptura sacra mystice dicitur firmamentum : Rupert. abb., CLXX, 185.

FLUMEN, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 935.

— Flumina quatuor paradisi irrigantia, quatuor Christi Evangelia præfigurant : S. Cyprian., IV, 412.

FLUVIUS, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 934.

— Scriptores sacri fluvio comparantur : S. Greg. Mag., LXXV, 513.

FONS, sacre Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 929.

FORCEPS, duo Testamenta, *ibid.*, 931.

FRAGMENTA, secretiora legis, *ibid.*, 922.

FRUMENTUM. Scriptura sacra, *ibid.*, 938; Garner. de S. Victore, CXIII, 430.

FUNDA, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 935.

GALAAD significat sacram Scripturam, in qua fides et pactum inter Deum et homines constitutum legitur, *id.*, CXI, 360; Wolbero abb., CXCV, 1149.

GEMELLI fetus duo sunt Testamenta, *ibid.*, 1159, 1155. — Gemelli fetus designant sensum allegoricum et moralem Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 78.

GLADIUS bis acutus Testamentum Vetus et Novum : Petr. Lomb., CXCI, 1234.

GUTTUR dilecti sacre Scripturæ sonus accipitur : Wolbero abb., CXCV, 1203. — Per guttur sponsi intelligitur testamentum Christi per quod nobis loquitur : S. Greg. Mag., LXXIX, 525.

HEDERA significat legis litteram : Rupert. abb., CLXVIII, 436.

HERBA, sententia Veteris Testamenti : Raban. Maur., CXII, 950. — Scientia Scripturæ vocatur herba : Garner. de S. Victore, CXIII, 419.

HIEMS. Per hiemem legis austeritas : S. Greg. Mag., LXXIX, 498.

HOEDI duo quos attulit Esau Isaac significant duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVII, 460.

HORDEUM. Legis littera vocatur hordeum : S. Eucher., L, 741. — Vetus Testamentum dicitur hordeum : Garner. de S. Victore, CXIII, 452.

HORTUS est sacra Scriptura : Rupert. abb., CLXVIII, 960. — Libri sacri horti sunt piorum : S. Bern., CLXXIV, 210. — Per hortos amenitatis Scripturarum significatur : Wolbero abb., CXCV, 1268.

HUMUS, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 952.

IGNIS. Scriptura dicitur ignis : S. Greg. Mag., LXXIX, 475.

IMBER matutinus et serotinus doctrina est evangelica : Rupert. abb., CLXX, 291.

JANUA, intellectus Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 965.

LABIA Christi duo sunt Testamenta : Cassiodor., CXX, 115; S. Bruno Herbipol., CXLI, 86. — Labia Dei mystice utriusque Testamenti consonantia intelligitur : S. Eucher., L, 731.

LAC. Doctrina sacra designatur per lac : Alanus de Insulis, CCX, 240. — Doctrina legis vocatur lac : Raban. Maur., CXII, 978. — Scriptura sacra potus est lactis : S. Paschas. Radbert., CXX, 1208. — Triplex Scriptura

sensus in lacte designatur : Alanus de Insulis, CCX, 240.

LAGENA uncta oleo, propheticos libros designat : Rab. Maur., CVIII, 511.

LAPIS dicitur lex, id., CXII, 981. — Verba Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 530. — Quisque lapides David contra Goliath, quinque librorum Moysis typum tenent : Raban. Maur., CIX, 55.

LATUS, duo Testamenta, id., CXII, 982.

LENTICULA significat Scripturam sacram, in qua continetur promissio Spiritus sancti, id., CXI, 602.

LEO, austeritas legis, id., CXII, 985.

LEX, Velus Testamentum, liber Psalmorum, *ibid.*, 981.

LIBER, Vetus Testamentum et Evangelium, *ibid.*, 787.

LILIUM, sacra Scriptura, *ibid.*, 988.

LIMEN, cœtus Veteris Testamenti, *ibid.* — Scientia sacra Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 404.

LUCERNA, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 989; Rupert. abb., CLXVIII, 1087; Petr. Lombard., CXCI, 1296.

— Cognitio legis : Garner. de S. Victore, CXIII, 561. — Prophetia lucerna est ante Christum parata ad illuminandam viam : S. Prosper Aquitanus, LI, 581.

LUMINARE. Testamentum Novum luminare majus, Vetus luminare minus appellari potest : Vener. Godef. CLXXIV, 441.

LUX, cognitio legis : Garner. de S. Victore, CXIII, 561.

MANNA, Scriptura sacra dicitur manna : Raban. Maur., CXII, 995. — Manna Evangelium figurat : S. Petr., Dam., CXLV, 551.

MARE dicitur Evangelium : S. Ambros., XIV, 212. — Scripturæ sacre mare dicuntur : S. Eucher., L, 741.

MEL. Scripturæ sensus mysticus comparatur melli : Alanus de Insulis, CCX, 209.

MENSA, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 999; S. Bruno Herbipolens., CXII, 114; S. Bruno Caribus., CLII, 965.

— Scriptura sacra mensa Judæis facta in laqueum : S. Bruno Herbipol., CXII, 261. — Scriptura sacra mensa referta est : Petr. Lombard., CXCI, 637.

— Mensa Christi est Scriptura sacra : Alcuin. C. 650. — Mensa Christiani est lex et Scriptura sacra : Rupert. abb., CLXVIII, 623. — Scriptura sacra mensa est Domini : Vener. Godefrid., CLXXIV, 992. — Quatuor mensæ ad holocaustum de lapidibus quadræ exstructæ sunt quatuor Evangelia : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1046.

MERIDIES, Scriptura sancta : Rabanus Maurus, CXII, 998.

MESIS, Scriptura sacra, *ibid.*, 998 : Garn. de S. Vict. CXIII, 452.

MUCÆ, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 999.

MONS, Scriptura sacra, *ibid.*, 1001. — Scriptura sacra mons est umbrosus, condensus per sententias et umbrosus per allegorias : S. Gregor. Mag., LXXIX, 471.

— Sacra Scriptura nomine montis designata : Garner. de S. Victore, CXIII, 552. — Montes tres duo sunt Testamenta : S. Petr. Damian., CXI, 785; Rupert. abb., CLXVIII, 739. — Montes libros divinos designant : Raban. Maur., CXI, 559.

MUSTUM dicitur sensus Scripturæ mysticus : Alanus de Insulis, CCX, 104.

NAVIS. Duo Testamenta dicuntur navis : Raban. Maur., CXII, 1001.

NUBES præfulguris eloquia divina sunt : S. Bruno Herbipol., CLII, 95.

OBOLUS. Per decem obolos qui exigebantur pretium pro animabus singulorum non aliud aptius quam observantiam decalogi legis intelligi valet : Rabanus Maurus, CVIII, 214.

OSTIUM. Intelligentia verbi Dei, ostium, id., CXII, 1014.

PALEÆ, sententiæ Scripturæ sacre, *ibid.*, 1019.

PALLIUM. Littera Veteris Testamenti vocatur pallium, *ibid.*, 1018. — Evangelium Christi est pallium Eliæ : Rup. CLXVII, 1258.

PANIS, doctrina sacra : Raban. Maur., CXII, 1021. — Libri legales, *ibid.* — Scriptura panis comparatur : Alanus de Insulis, CCX, 209.

— Panis est typus divine Scripturæ : Philippus de Harveng., CCIII, 952. — Panes sine fermento, sive azymos conspersos in oleo, apostolicos libros intelligit : Rab. Maur., CVIII, 511.

PANNI, mandata legis, id., CXII, 1021.

PALPEBRÆ. Scripturæ designantur per palpebras et per pluviam : S. Bruno Carthusian., CLII, 678.

PARABOLÆ. Per tria millia parabolarum Salomonis intelligitur plenitudo fidei in lege et in Evangeliiis a Christo tradita : Raban. Maur., CIX, 152.

PARIES, Scriptura sacra, id., CXII, 1022.

PASTUS, sublimitas sacre Scripturæ, *ibid.*

PECUNIA dicuntur eloquia divina : Garn. de S. Vict., CXIII, 508, 509.

PELLIS, litteralis Scripturæ intellectus : Rab. Maur., CXII, 1026.

PENNÆ, duo Testamenta : S. Eucher., L, 748. — Pennæ columbæ deargentatæ significant Scripturas sacras : Rupert. abb., CLXVIII, 527.

PHARETRA Scriptura sacra : Rab. Maur. CXII, 939. — PHARETRA Patria est Scriptura sacra : S. Paschasius Radbert., CXX, 1158.

PICTURA. Scriptura sacra picturæ similis est : S. Greg. Mag., LXXIX, 415.

PLAUSTRUM. Evangelium est plaustrum super quod arca federis portabatur : Rupert. abb., CLXVII, 1126.

PLEIADES. Testamenti gratia vocatur pleiades : Garn. de S. Victore, CXIII, 44.

PLUVIA. Verba sanctorum apostolorum dicuntur pluvia : S. Eucher., L, 759. — Pluvia temporanea et serotina significat Scripturam propheticam et apostolicam : Rupert. abb., CLXVIII, 92. — Scripturæ designantur per pluviam : S. Bruno Carth., CLII, 678.

POMA, prophetiæ, præcepta utriusque Testamenti : Raban. Maur., CVI, 1050.

PORTA canon Veteris Testamenti et Scripturam sacram significat : Raban. Maur., CXI, 585. — Scientia Scripturæ sacre dicitur porta : Garner. de S. Victore, CXIII, 402.

PORTICUS, libri legales : Raban. Maur., CXII, 1031.

POSTES, libri Evangeliorum, *ibid.*, 1032.

PRESEPE, sacra Scriptura, *ibid.*, 1027.

PROPUGNACULA, munimenta Scripturarum, *ibid.*, 1032. — Propugnacula argentea divinatorum eloquiorum sunt munimenta : Wolbero abb., CXCV, 1155.

PUTEUS, sacra Scriptura : Raban. Maur., CXII, 1035. — Scriptura vera : Rupert. abb., CLXII, 424, 451. — Libri Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXCVII, 500.

QUADRANS. Quadripartita sacra Scripturæ intelligentia dicitur quadrans : Raban. Maur., CXII, 1036.

QUADRIGÆ Aminadab sunt quatuor Christi Evangelia : Rupert. abb., CLXVIII, 635, 638; Vener. Godefridus, CLXXIV, 79; Wolbero abb., CXCV, 1221. — Quatuor Evangelia quasi quatuor quadrigæ sunt Novi Testamenti, cui præsidet auriga ipse Christus : Casiodorus, LXX, 1093.

QUATERNARIUS numerus quatuor Evangelia designat : Garn. de S. Victore, CXIII, 444.

RAMUS, doctrinæ sacre, sacre Scripturæ : Rab. Maur., CXII, 1037.

REFECTIO animæ est Scriptura sacra : Ven. Godef., CLXXIV, 1116.

REGNUM, sacra Scriptura : Raban. Maur., CXII, 1038; Vener. Godefrid., CLXXIV, 154.

RESTICULA, præcepta Dei : Rabanus Maurus, CXII, 1040.

RIVULI, sententiæ sacre Scripturæ, *ibid.*

RIVUS, libri evangelici : Garner. de S. Vict., CXIII, 296.

ROS significat evangelicam doctrinam : Rupert. abb., CLXVIII, 494.

ROTA habens quatuor facies est Scriptura sacra : Rup. abb., CLXVIII, 1585. — Vetus et Novum Testamentum rota : Raban. Maur., CXII, 1041. — Rota in medio rotæ Novum est Testamentum inter Vetus : Wolbero abb., CXCV, 1058.

SAGITTÆ, Scriptura sacra : Garner. de S. Victore, CXIII, 526.

SALTERIUM, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 1043.

SAXUM. Scripturæ sensus litteralis comparatur saxo : Alanus de Insulis, CCX, 209.

SCALA Jacob duo Testamenta significat, quæ et evangelicis intertextæ præceptis, credentes homines voluntatemque Dei facientes quasi per quosdam observantiam gradus in cœlum levare conserverunt : S. Zeno, XI, 428.

— Scala Jacob figura fuit duorum Testamentorum : Philippus de Harveng., CCIII, 499.

SEGES nominanda est sacra Scriptura : Ven. Godef., CLXXIV, 1059.

SERAPHIM significat Scripturam sacram : Alanus de Insulis, CCX, 209.

SICLUS, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 1053.

SILVA, vetus lex, *ibid.*, 1054.

SPECULUM. Scripturæ sacre sunt speculum : S. Bern. CLXXIV, 788. — Evangelium speculum est sacerdotum, *ibid.*, 1085.

SPICÆ, sententiæ sacre Scripturæ : Rab. Maur., CXII, 1035.

SPOLIA, eloquia divina, *ibid.*, 1059.

STATERA. Scripturæ designantur per stateram : S. Bruno Carthus., CLII, 926.

SYMPHONIA, Evangelii prædicatio : Raban. Maur., CXII, 1051.

TABULÆ Testamenti manu Dei scriptæ, fractæ et restauratæ figura sunt Veteris et Novi Testamenti, id., CVIII, 875.

TECTUM, subtilitas sacræ Scripturæ, id., CXII, 1061.

TERRA, Scriptura sacræ comparatur terræ : Vener., Godefrid., CLXXIV, 181.

TONITRUA dicuntur voces Evangelii : S. Euch., I, 758.

TORRENS, fluentia sacrorum litterarum : Garner. de S. Victore, CXIII, 297.

TURRIS cum propugnaculis significat Scripturam sacram : Rupert. abb., CLXVIII, 868.

TURTUR. Evangelii prædicatio significatur per vocem turturis : Rupert. abb., CLXVIII, 868; Wolbero abb., CXCIV, 1112.

UBERA duo sunt Testamenta : Raban. Maur., CXII, 1084. — Mystica verba sacræ Scripturæ *ibid.*, — Verba sacri eloquii : Garner. de S. Victore, CXIII, 221. — Per ubera sponsi, dulcedo Evangelii intelligitur : Cass., LXX, 1037.

UMBRA, duritia legis : Raban. Maur., CXII, 1083.

UTER, littera legis, *ibid.*

VACCA rofa signum Novi Testamenti : S. Augustin., LXXIV, 732.

VAS, Scriptura sacræ : Alanus de Insulis, CCX, 258. — Scripturæ sacræ sunt vasa sacræ : S. Bernard., CLXXIV, 762.

VELUM, obscuritas Scripturæ sacræ : Raban. Maur., CXII, 1073.

VENA, Scriptura sacræ, *ibid.*

VESTIS, Scriptura sacræ, *ibid.*, 1076.

VIA, Evangelium via lucernæ in umbra lucet, id est in sæculo : S. Ambros., XIV, 816.

VILLÆ dicuntur obscuritates Scripturæ sacræ : Alanus de Insulis, CCX, 102.

VINEA, Scriptura sacræ : Raban. Maur., CXII, 1079. — Sacri codices dicuntur vinea : Garner. de S. Victore, CXIII, 341.

VINUM, scientia legis, verbum Evangelii : Raban. Maur., CXII, 1078. — Veritas sacræ Scripturæ vino comparatur : Petr. Cantor, CCV, 240.

VIRGA, terror legis : Raban. Maur., CXII, 1081. — Virgæ duæ significant fœdus Dei cum hominibus bis intum : Rupert. abb., CLXVIII, 786.

VIRTUS, Evangelium prædicationis : S. Ambros., XV, 1553.

VISIO, revelatio : Raban. Maur., CXII, 1081.

VOLATUS, intellectus in Scripturis : S. Eucherius, L, 748.

XLVII.

INDEX DE ALLEGORIIS NOVI TESTAMENTI

ORDINE DIGESTUS ANALOGICO

ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM VARIASQUE SS. PATRUM REFERENS

EXPLANATIONES.

In hoc Indice eundem ac in præcedente ordinem observavimus, ideoque si libeat, huiusce Indicis XLVI Monitum adeat lector benevolus.

ARTICULUS I.

Allegoriæ quæ ad Deum spectant.

AGRICOLA Deus est, nos ejus agricultura : Petr. Lombard., CXCI, 1535.

COLUMBA, signans Spiritum sanctum ita ad Noequasi ad Christum in Jordane devolat : S. Hieronym., XXII, 660. — Spiritus per columbam et linguas igneas sub quibus apparuit donandam nobis ostendit suo munere charitatem : S. Fulgentius, LXV, 580. — Columba figura est Spiritus sancti : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1145; Ale. C, 757, 769, 773. — Columba integra apparens Christo significat gratiam Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVII, 1590.

CORNUA septem septemvicem Spiritus operationem designant : B. Alcuin., C, 1121. — Operatio Spiritus septiformis per cornua septem significatur, *ibid.*, 1121.

FIGULUS est Deus : Petr. Lombard., CXCI, 1465.

FUMUS, Gloria Trinitatis dicitur fumus quo excæcati sunt Judæi : Rupert. abb., CLXIX, 1115.

FUR, Judex celestis Deus furi comparatur : Alcuin., C, 1110.

LAMPADES septem septiformem Spiritum significant : Alcuin., C, 1117. Spiritus sanctus lampadibus comparatur, *ibid.*

LIGNUM vitæ sapientia Dei Patris est, *ibid.*, 1105.

NUBES in mari Rubro Spiritus sancti figura : Petr. CXCI, 1617.

OCULI Jesu dona Spiritus ejus mystice designant : Alcuin., C, 821. Oculi Spiritum sanctum qui Ecclesiam illuminat, representant, *ibid.*, 1098. — Septem oculi septemvicem operationem Spiritus designant : Alcuin., C, 1121.

OLEUM designat Spiritum sanctum : S. Pasch. Radb., CXI, 841.

PEDES Dei stabilitatem æternam significant : B. Lanf., CLI, 378.

SEDENS, Persona Patris per sedentem in throno Filii autem per dexteram sedentis significatur : Alcuin., C, 1120.

SEPTEM, Septiformis operatio Spiritus sancti per numerum septem designatur : Alcuin., C, 1097.

STELLÆ, Septem stellæ Spiritus septiformis dona sunt, *ibid.*, 1109.

ARTICULUS II.

Allegoriæ quæ ad Christum spectant.

ADOLESCENS intelligi potest figura humanitatis Christi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1085.

AGNUS, Christus dicitur agnus quia semetipsum offerens, mundum redemit : B. Alcuin., C, 1121.

AGRICOLA, Christus ut homo est vitis, agricola secundum divinitatem : S. August., XXXV, 1839.

ALPHA, Christus alpha et omega, quia principium est et finis : B. Alcuin., C, 1095.

ALTARE, de quo Joannes in Apocalypsi, Christi est humanitas : S. Bernard., CLXXXIII, 472.

ANGELUS movens aquam piscinæ figura erat Christi : S. Augustin., XXXVIII, 690.

ARCA Testamenti, incarnatio Christi : Rup. abb., CLXIX, 1029.

AURUM, initia redemptionis : S. Maximus Taurin., LVII, 259. — Auro potentis ostenditur, *ibid.*, 269, 283. In auri munere regia dignitas demonstratur : S. Sedatus, LXXII, 775.

CALCULUS, Jesus Christus calculo candido significatur. B. Alcuin., C, 1106.

CALIX Passionem Domini indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 918.

CANTICUM. Christus cantavit canticum novum : B. Alcuin., C, 1122.

CHRISTUS dicitur acervus vincti mediorum : Rupert. abb., CLXVIII, 1663. — *Ætas plena* in qua omnes resurgant : S. Bruno Carthus., CLIII, 537. — *Agnus* : B. Alcuin., C, 1121; Richard. de S. Victore, CXCVI, 786. — *Agnus Dei* : S. Maxim. Taurin., LVII, 620. — *Agnus masculus* : Rupert. abb., CLXIX, 259. — *Agricola* : S. Augustin., XXXV, 1839. — *Alpha et omega* : B. Alcuin., C, 1093. — *Altare* : S. Augustin., XXXV, 1529. — *Altare Dei* : B. Alcuin., C, 1126; Richard. de S. Victore, CXCVI, 768. — *Altare Ecclesie* : Rupert. abb., CLXIX, 1017. — *Angelus* : Rupert. abb., CLXIX, 976; Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 591. — *Angelus ascendens ab ortu solis* : B. Alcuin., C, 1129. — *Angelus de celo descendens* : Rupert., CLXIX, 1148. — *Angelus fortis de celo descendens in nube* : B. Alcuin., C, 1143. — *Angelus lapidem in mare mittens* : Rupert. abb., CLXIX, 1156. — *Angelus magnus*, *ibid.*, 975. — *Angelus magni consilii*, *ibid.*, 959. — *Apostolus* : S. Agobard., CIV, 56. — *Ara templi* : Rupert. abb., CLXIX, 975. — *Barachias, benedictus Domini*, *ibid.*, 950. — *Calculus candelis* : S. Paschas. Radbert., CXX, 283, 284. — *Caput Ecclesie* : S. Agobard., CIV, 62; Petr. Lombard., CXII, 178. — *Caput nostrum* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 434. — *Corona martyrum*, *ibid.*, 707. — *Fillius David* : S. Hilari., IX, 1004, 1047. — *Desideratus cunctis sæculis* : Ven. Godefrid., CLXXIV, 35. — *Dies* : S. Ambros., XV, 1759. — *Dominus dominantium* : Rupert. abb., CLXIX, 1169. — *Dominiticus homo* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 582. — *Emmanuel* : S. Paschas. Radbert., CXX, 117, 118. — *Episcopus episcoporum* : S. Agobard., CIV, 196. — *Flos virginum* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 707. — *Fons vite* : S. Augustin., XXXV, 1654, 1115. — *Fortis in humilitate* : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 45. — *Gratum tritici et graminis sinapis* : S. Ambros., XV, 1747. — *Gratum mortificandum et multiplicandum* : S. Augustin., XXXV, 1766; XXXVI, 1730. — *Gratum morte multiplicatum*, *id.*, XXXVIII, 1597. — *Gratia continentium* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 707. — *Homo peregre profectus* : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1106. — *Imago Dei* : S. Bruno Carthus., CLIII, 235. — *Impeccabilis* : Vener. Godefrid., CLXXIV, 412. — *Incomprehensibilis* : S. Bruno Carthus., CLIII, 532. — *Jonus* : S. Augustin., XXXVIII, 780, 1617. — *Justus et justificans* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 558. — *Jaspis* : Richard., A. S. Victore, CXCVI, 865. — *Lapis mundus et candidus* : Ven. Rupert., CLXIX, 1130. — *Lapis positus in fundamentum* : S. Paschas. Radbert., CXX, 753. — *Lapis sub capite Jacob* : Richard. de S. Victore, CXCVI, 865. — *Leo*, *ibid.*, 758. — *Leo quia diabolus vicit* : B. Alcuin., C, 1121. — *Leo de tribu Juda*, *ibid.*, 1121. — *Liber* : S. Bruno Carthus., CLIII, 544. — *Lignum vite* : Rupert. abb., CLXIX, 870. — *Lucerna*, *ibid.*, 851. — *Lumen*, *ibid.* — *Lumen illuminans* : S. Augustin., XXXV, 1782. — *Lumen vite*, *ibid.*, 1654. — *Lux mundi*, *ibid.*, 1652; Rupert. abb., CLXIX, 1148. — *Lux inextinguibilis* : S. Augustin., XXXV, 1575. — *Manna absconditum* : B. Alcuin., C, 1105. — *Margarita pro qua omnia vendenda sunt* : S. Augustin., XXXV, 1571. — *Margarita evangelica bonorum omnium profusioni comparanda* : S. Paulin. Nolan., LXI, 276. — *Mediator* : S. Paschas. Radbert., CXX, 283, 284; S. Bruno Carthus., CLIII, 457; Rupert. abb., CLXIX, 975, 976. — *Mediator Dei et hominum* : S. Hilarius, IX, 989. — *Solus mediator inter Deum et homines* : S. Agobard., CIV, 202. — *Mediator noster* : Petr. Lombard., CXII, 127. — *Summe misericors* : Ven. Godefrid., CLXXIV, 490. — *Mitis erga nos, durus in seipsum*, *ibid.*, 240. — *Mons* : S. Paschas. Radbert., CXX, 215. — *Mons magnus et altus* : Rupert. abb., CLXIX, 1194. — *Solus mons a quo nobis auxilium* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 622. — *Solus mundus a peccato* : Ven. Godefrid., CLXXIV, 253. — *Murus adversus insidias inimici* : S. Augustin., XXXV, 1440. — *Os Patrie* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 590. — *Ostiarium* : S. Augustin., XXXV, 1728. — *Ostium*, *ibid.* — *S. Paschas. Radbert., CXX, 319; Petr. Cantor, CCV, 121. — Ostium apertum creditibus* : B. Alcuin., C, 884, 1111, 1116. — *Ostium quod clavis aperit*, *ibid.*, 1111. — *Ovis* : S. Augustin., XXXV, 1728, 1735. — *Panis* : S. Augustin., XXXV, 1612; XXXVIII, 265, 325, 1463; S. Paschas. Radbert., CXX, 320. — *Panis verus* : S. Augustin., 1602, 1607. — *Panis angelorum* : B. Alcuin., C, 1105. — *Panis celestis manna adumbratus* : S. Augustin., XXXVIII, 45, 1531. — *Panis celestis quem manducaverunt veri Israelitæ*, *ibid.*, 1531. — *Panis qui de celo descendit* : S. Maximus Taurin., LVII, 563. — *Paracletus* : S. Augustin., XXXV, 1828. — *Pastor*, *ibid.*, 1728, 1734;

XXXVIII, 508, 1617. — *Pastor bonus* : Rupert. abb., CLXVII, 528; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 829. — *Pastor pastorum* : S. Agobard., CIV, 196. — *Summus Pastor*, *ibid.*, 197. — *Paterfamilias* : Gregor. Mag., LXXVI, 1154. — *Pax* : S. Augustin., XXXVIII, 170. — *Petra*, *id.*, XXXV, 1729, 1736; XXXVIII, 48, 1238, 1548. — *Pontifex* : S. Bruno Carthus., CLIII, 501. — *Potus* : S. Augustin., XXXV, 1612. — *Premium* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 539. — *Pretium*, *ibid.* — *Pretium nostrum* : S. Augustin., XXXVIII, 1591. — *Principium*, *ibid.*, 24. — *Radix David* : B. Alcuin., C, 1121; Rupert. abb., CLXVII, 928. — *Refectio nostra* : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 493. — *Rex regum* : Rupert. abb., CLXIX, 1106. — *Sacerdos secundum ordinem Melchisedech* : Rupert. abb., CLXIX, 487. — *Securis ad radicem posita* : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1164. — *Sol* : B. Alcuin., C, 1126; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 1214. — *Sol justitie et veritatis* : Petr. Lombard., CXII, 206. — *Sponsus Ecclesie* : S. Agobard., CIV, 189. — *Stella matutina* : Rupert. abb., CLXIX, 890. — *Templum* : S. Augustin., XXXV, 1329; Rupert. abb., CLXIX, 973. — *Veritas* : S. Agobard., CIV, 115. — *Veritas in promisso* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — *Via* : S. Paschas. Radbert., CXX, 244. — *Via in exemplo* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — *Vir* : Rupert. abb., CLXIX, 259; Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 401. — *Vir noster*, *ibid.*, 451. — *Virga* : B. Alcuin., C, 1109. — *Vita æterna* : S. Augustin., XXXV, 1610, 1818; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — *Vita sacramentorum* : S. Augustin., XXXVIII, 92. — *Vitis* : S. Augustin., XXXV, 1859, 1841; S. Paschas. Radbert., CXX, 525.

Christus comparatur asinæ et pulli ejus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 35. — *Furi* : B. Alcuin., C, 1110. — *Gallinæ* : S. Augustin., XXXV, 1530; XXXVI, 526; S. Paschas. Radbert., CXX, 791. — *Grano frumenti* : Vener. Godefrid., CLXXIV, 950. — *Grano sinapis* : Rupert. abb., CLXXVIII, 1084. — *Lucernæ* : Vener. Godefrid., CLXXIV, 428. — *Ramo casso ex arbore*, *ibid.*, 24. — *Vermiculo ligni*, *ibid.*, 500.

Christus dicitur ovem humeris suis ad ovile reportans : S. Paulin. Nolan., LXI, 194. Christus nascens est puer sanctus, propheta et angelus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 594. Christus est via in exemplo, veritas in promisso, vita in premio, *ibid.*, 404. Christus in Maria, lumen in cera, *ibid.*, 611. Christi caro dicitur arca, tabernaculum, nubes, diadema, *ibid.*, 636. Christus in cruce est rex et sacerdos, *ibid.*, 696. Christus reliquit matrem relinquendo Synagogam Judæorum de qua secundum carnem natus est et inherendo Ecclesie, quam ex omnibus gentibus congregavit : S. Prosper Aquitan., LI, 620.

CIBUS. Christi cibus virtus est, Christi cibus fortitudo est : S. Ambros., XV, 1687.

CITHARÆ seniorum Passionem Christi figurant : B. Alcuin., C, 1122.

CLAVIS David de Incarnatione Christi intelligenda est : B. Alcuin., C, 1111.

COLLIS. Septem colles sunt septem orationis Dominice petitiones : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 586.

EQUUS albus humanitatis Christi est symbolum : B. Alcuin., C, 1125.

FAÇIES hominis Incarnationem designat : Rupert. abb., CLXIX, 910. — *Facies veluti est Passio Christi*, *ibid.*, 912. — *Christi facies ut sol lucens*, *ibid.*, 659. — *Incarnatio Redemptoris per faciem angeli fulgentem ut sol manifestatur* : B. Alcuin., C, 1059.

FERMENTUM. Christus designatur per fermentum satis tribus farinæ immisum : S. Gregor. Mag., LXXVII, 772.

GALLIÆA transfigurationem Domini denotat : Rupert. abb., CLXX, 201.

GRANUM. Christus designatur per granum sinapis : S. Gregor. Mag., LXXVII, 772.

HOMO descendens in Jericho representat Christum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 570.

IRIS arcum significans reconciliationis mundi per Incarnationem figura est : B. Alcuin., C, 1116. — *Iris capitis Christi ejus est divinitas* : *ibid.*, 1143.

JASPIS designat Christi divinitatem in qua omnia vivunt, *ibid.*, 1116.

LIBER. Christi typus est liber signatus sigillis septem : S. Bernard., CLXXXIII, 279. — *Christus solus dignus aperire librum* : B. Alcuin., C, 1120.

LEO de tribu Juda est Christus de semine David, *ibid.*, 1121. Resurrectio in leone figuratur, *ibid.*, 1118.

LUCERNA typus est humanitatis Christi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 924.

MAGI Magorum munera designant anrum regem, thus Deum, myrrha hominem : S. Hilar., IX, 923; S. Ambros., XVI, 244, 533; Juvenens, XIX, 98; Sedulius, *ibid.*, 605; S. Petrus Chrysologus, LII, 620; S. Maximus Taurin., LVII, 261, 272; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1112; S. Fulgent., LXV, 716. — In muneribus quæ Regi nato Magi obtuleret pretiosa continentur dona quæ ipse Salvator cum Deo Patre et Spiritu sancto in cælis regnans a gentibus obtinuit : S. Maximus Taurin., LVII, 261. — Magi Christum thure Deum, auro regem, myrrha hominem agnoscent : S. Bernard., CLXXXIII, 147.

MANUS angeli fortis est operatio salutis nostræ : B. Alcuin., C, 1144.

MEDIATOR Dei et hominum est angelus thuribolum aureum in manu tenens, seu Christus, *ibid.*, C, 1155.

MONS. Christus gentibus ab apostolis nuntiatus, mons translatus in mare : S. Augustin., XXXVIII, 854.

MYRRHA Christi et nostram a mortuis resurrectionem prænuntiat : S. Maximus Taurin., LVII, 259. — Myrrha designatur incorruptibilitas, *ibid.*, 269, 283. — In myrrhæ specie sepelienda demonstratur humanitas : S. Sedatus, LXXII, 773.

NOE. Christus figuratus est in Noe, et in illa arca, orbis terrarum : S. Augustin., XXXV, 1461.

OREB mons Christi est typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 99.

PEDES. Adventus Christi in mundum designatur per pedes : B. Lanfranc., CLI, 140.

PISCIS erat Christus discipulis escam præbens vitam, sed Judæis in serpentem commutatur : S. Prosper Aquitan., LII, 351. — Piscis qui prior ascendit staterem habens in ore, figura Christi : S. Paschas. Radbert., CXX, 600.

PRIMOGENITUS merito asseritur Christus, quia nullus ante ipsum mortuus resurrexit : B. Alcuin., C, 1095.

RUGIUS Christi sicut leonis : Rupert. abb., CLXIX, 1008.

SAMARITANUS misericors Christum designat : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 269.

SAPIENTIA. Christus, sapientia Dei ubique præsens : S. Augustin., XXXV, 1659.

SARDINUS Redemptoris humanitatem significabat : B. Alcuin., C, 1116.

STELLA matutina Christum figurat, *ibid.*, 1109. — Secundum Incarnationis mysterium est stella : S. Ambros., XV, 1569.

TESTIS fidelis merito asseritur Christus : B. Alcuin., C, 1093.

THABOR qui interpretatur *lumen veniens* typus Christi incarnati : Raban. Maur., CLX, 38.

THUS, veræ religionis cultus, idolorum cessatura superstitione : S. Maximus Taurin., LVII, 239. — Pontificum Christi thure monstratur, *ibid.*, 269, 283. — In thuris vapore divina majestas demonstratur : S. Sedatus, LXXII, 773.

UNCTIO sacerdotum unctionem Christi figurat : B. Alcuin., C, 1090.

VINEA dicitur a vite quæ Christus est : Rupert. abb., CLXIX, 928.

ARTICULUS III.

Allegoriæ quæ ad angelos spectant.

ANIMALIA et seniores in Apocalypsi, angeli sunt : B. Alcuin., C, 1123.

MESSORES angeli zizania ad comburendum in fasciculos ligant, cum pares paribus in tormentis similibus sociant, ut superbi cum superbis, luxuriosi cum luxuriosis, avari cum avaris : S. Gregor. Magnus, LXXVII, 381.

OCULI. Angeli in Ecclesia per oculos designantur : B. Alcuin., C, 1098.

SEDES posita in cælum sunt sancti angeli : Richard. de S. Victore, CXCVI, 746.

ARTICULUS IV.

Allegoriæ quæ ad spiritus malignos spectant.

ANGELI quatuor stantes super quatuor angulos terræ corpus antiqui hostis significant : B. Alcuin., C, 1128.

DIABOLUS dicitur angelus abyssi : Rupert. abb., CLXIX, 992. — Criminator : B. Alcuin., C, 1020. — Draco : S. Augustin., XXXV, 1467. — Draco magnus : S. Bruno Astensis, CLXV, 670; Rupert. abb., CLXIX, 800. — Equus rufus : Rupert. abb., CLXIX, 945. — Exterminans : B. Alcuin., C, 1111. — Homicida, *ibid.*, 872. —

Infernus : Rupert. abb., CLXIX, 947. — Leo : S. Augustin., XXXV, 1731. — Lupus, *ibid.* — Lupus in Ecclesiam : B. Alcuin., C, 887. — Mendax et mendacii pater, *ibid.*, 906. — Mons magnus : Rupert. abb., CLXIX, 380. — Mors, *ibid.*, 945. — Pater Judæorum, *ibid.*, 502. — Princeps hujus mundi : B. Alcuin., C, 940; Rupert. abb., CLXIX, 563. — Satanas : S. Bruno Astensis, CLXV, 670. — Seminis seminator nocturnus : S. Fulgentius, LXV, 760. — Serpens antiquus : S. Bruno Astensis, CLXV, 670; Rupert., *ibid.*, CLXIX, 800.

EQUUS rufus antiqui hostis est corpus : B. Alcuin., C, 1124.

GLADIUS magnus qui datur sedenti super equum rufum diaboli potestatem figurat, *ibid.*

PHARAO, id est diabolus, aquis necatur, baptizato populo, ipse cum exercitu suo obrutus : S. Hilar., IX, 782.

SEDENS super equum rufum diabolus est qui peccata sumit de terra : B. Alcuin., C, 1124.

VOLUCRES cæli sepe numero immundos spiritus cognominari didicimus : S. Hilarius, IX, 957. — Demones sunt volucres : Richard. de S. Victore, CXCVI, 850.

ARTICULUS V.

Allegoriæ quæ ad Ecclesiam spectant.

ABEL. Ecclesia cum Abel cepit : Petr. Lombard., CXII, 307.

ANGELUS qui Joanni apparuit una cum apostolo Ecclesiam prædicator : B. Alcuin., C, 1091. — Angeli Ecclesiarum septem de quibus mentio fit in Apocalypsi sunt septem Ecclesie : S. Augustin., XXXIV, 81. — Angeli Ecclesiam indicant : B. Alcuin., C, 1135.

ANIMA figura est Ecclesie : S. Paschas. Radbert., CXX, 587. — Ecclesie anima Spiritus sanctus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 407.

ANIMALIA quatuor figurant Ecclesiam : B. Alcuin., C, 1118, 1119, 1124.

ARCA Noe Ecclesiam significat : S. Ambros., IV, 814; S. Paschas. Radbert., CXX, 166, 167, 745.

AREA est Ecclesia in qua nunc tritum, non sive palea : S. Augustin., XXXVIII, 1174. — Per aream Dominicam intelligitur Ecclesia Dominica per totum orbem valide lateque diffusa, *id.*, XXXIV, 127.

BETHLEEM fuit totius Ecclesie typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 153, 154; Rupert. abb., CLXX, 81. — Bethleem mystice est Ecclesia : Adam. Scot., CXCIII, 188.

CANDELABRUM. Ecclesia significatur per candelabrum : Rupert. abb., CLXVIII, 1598. — Candelabra septiformem Ecclesiam designant : B. Alcuin., C, 1097.

CANTUS Ecclesie, vox magna de cælo : Rupert. abb., CLXIX, 1055.

CIVITAS Christi est Ecclesia super Christum fundata : Rupert. abb., CLXIX, 1195.

COENACULUM significat sanctam Ecclesiam : Raban. Maur., CVII, 590.

COLUMBA typus est Ecclesie : S. Ambros., IV, 1587.

COLUMNA. Per columnam nubes de qua in Apocalypsa Ecclesiam posuimus accipere, *ibid.*, 865.

CONJUNCTIO. Mysterium conjunctionis viri et mulieris unionem Christi et Ecclesie præsignat : Victorinus Afar., VIII, 1209.

CORONA. Ecclesia coronas habet aureas : B. Alcuin., C, 1117.

COSTA. Adæ in mulierem edificata typus est Ecclesie : S. Paschas. Radbert., CXX, 647, 648.

CRUX. Ecclesia Christi cruce exaltatur : S. Augustin., XL, 688.

DOMUS septem columnis firmata typus Ecclesie : S. Paschas. Radbert., CXX, 41. — Domus Simonis leprosi typus Ecclesie, *ibid.*, 878.

ECCLESIA est vel dicitur Ager Domini : S. Augustin., XL, 683. — Ager Dei primum spinosus, *ibid.*, 688. — Ager Christi benedictus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 274. — Ager sanguinis : Rupert. abb., CLXVIII, 1578. — Bibis peccata hominum ponderans et remittens : B. Alcuin., C, 1125. — Castellum supra montem positum : S. Bruno Astensis, CLXV, 590. — Civitas : B. Alcuin., C, 906; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Civitas Dei : S. Anselm. Cantuar., LVIII, 598. — Civitas Domini : Rupert. abb., CLVIII, 1474. — Civitas inextinguibilis : Vener. Hildebert., CLXXI, 496. — Civitas supra montem posita : S. Chromatius, XX, 340-341; Raban. Maur., CVII, 592. — Cælum : S. Paulin. Nolan., LXXVI, 1262; Richard. de S. Victore, CXCVI, 714. — Columbia : Rupert. abb., CLXIX, 288. — Columna veritas

tis : B. Lanfranc., CLI, 353. — Corpus, *ibid.*, 193, 197. — Creatura Dei, *ibid.*, 72. — Domus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Domus Jacob et domus Joseph, *ibid.*, 401. — Domus Juliae : S. Hieronym., XXII, 817. — Domus obedientiae : B. Alcuin., C, 936. — Familia Christi : Vener. Hildebert., CLXXI, 834. — Fulgur : S. Augustin., XXXV, 1330. — Jerusalem : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Mater : S. Paulin. Nolan., LXI, 261; B. Lanfranc., CLI, 623. — Mulier amica sole et lana : Rupert. abb., CLXIX, 1039; CLXX, 36. — Mulier quæ perit : *id.*, CLXIX, 743. — Mulier in tristitia pariens : B. Alcuin., C, 935. — Ovis Christi : S. Augustin., XXXV, 1721. — Proprium ovile Odellum : B. Alcuin., C, 504. — Ovis ovium : Raban. Maur., CXI, 203. — Unum ovile et unus pastor : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 793. — Regnum Christi æternum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 308. — Regnum Dei : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733; Petr. Lombard., CXCI, 1680. — Regum cœlorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1118, 1154. — Sagena, *ibid.*, 1116. — Sedes maiestatis Christi : S. Anselmus, CLVIII, 602. — Sedes in cœlo Christi : Rupert. abb., CLXIX, 906. — Sion : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Socrus Christi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 373. — Sponsa : B. Alcuin., C, 786. — Sponsa Christi : S. Paulin. Nolan., LXI, 261. — S. Paschas. Radbert., CXX, 741; Petr. Lombard., CXCI, 70. — Cœlestis stabilitas : S. Augustin., XL, 239. — Templum Dei : B. Alcuin., C, 1112, 1119. — Templum sanctum : Adam. Scot., CXCVIII, 368. — Templum tabernaculi : Rupert. abb., CLXIX, 1111. — Christi uxor : Vener. Godefrid., CLXXIV, 300. — Vestis dealbata supernam : Petr. Lombard., CXCI, 214. — Vineæ Domini : Vener. Godefrid., CLXXIV, 152. — Virgo : B. Alcuin., C, 786; B. Lanfranc., CLI, 623.

Ecclesia comparatur agro : Adam. Scot., CXCVIII, 738. — Arcæ Noe : Rupert. abb., CLXIX, 819. — Candelabro : Richard. de S. Victore, CXCVI, 705. — Nubi : B. Alcuin., C, 1117. — Tunica inconsutilli : S. Bernard., CLXXXII, 538. — Viti : Hugo de S. Victore, CLXXVII, 694. — Ecclesia per curium et sedem designatur : B. Alcuin., C, 1116. — Ecclesia throno, animabus et senioribus circumstantibus significatur, *ibid.*, 1121, 1133. — Ecclesia dicitur pulchra ut luna, electa ut sol : S. Paschas. Radbert., CXX, 185. — Ecclesia cum Christo est una caro : Petr. Lombard., CXCI, 214. — Ecclesia electorum designata est per descriptum oibem ab Augusto cuius cardines sunt prælati : Adam. Scot., CXCVIII, 236.

JERUSALEM. Ecclesia per Jerusalem signatur : Adam. Scot., CXCVIII, 133.

LAPIS. Ecclesia parvus lapis qui abscissus de monte sine manibus occupavit universam faciem orbis terræ : S. Victorinus Afer, V, 87.

LUNA. Ecclesia ut luna, modo prosperis clara, modo adversis obscura : Vener. Hildebert., CLXXI, 733.

MANUS Ecclesiæ presbyterum significat : S. Chromatius XX, 350.

MONS figura est Ecclesiæ : S. Paschas. Radbert., CXX, 214, 693, 796.

MULIER quærens drachmam, Ecclesiæ figura invitantis ad poenitentiam : S. Ambros., XV, 678. — Mulier Chananaea quæ est mater gentium, pro filia sua, id est, Ecclesia Dominum deprecatur : S. Petr. Chrysolog., LII, 740. — Mulier Chananaea significat sanctam Ecclesiam de gentibus congregandam, *ibid.*, 740; Raban. Maur., CXI, 75. — Mulier fluxum sanguinis patiens est Ecclesia quæ primi hominis vulnerata peccato tota flebat sanguine, tota originaliter decurrebat in mortem : S. Petrus Chrysolog., LII, 500; Raban. Maur., CXI, 880. — Mulier adultera significavit Ecclesiam de gentibus : Rupert. abb., CLXIX, 603.

NAVICULA fluctibus aspersa figuram Ecclesiæ præferat, quod in mari, id est, sæculo, fluctibus, id est, persecutionibus et tentationibus inquietatur : Tertull., I, 1214.

NAVIS est Ecclesiæ typus : S. Hilarius, IX, 937; S. Paschas. Radbert., CXX, 360; S. Gregor. Mag., LXXVI, 28.

OCULUS Ecclesiæ episcopum designat : S. Chromatius XX, 350, 367.

OLIVÆ duæ duo sunt testes sive Ecclesia propter unctionem : B. Alcuin., C, 1147.

PANIS. Ecclesia pane designatur : B. Lanfranc., CLI, 189.

PARADISUS Ecclesiam significat : S. Ambros., XV, 778.

PATHMOS. Angustiæ Ecclesiæ per insulam Pathmos figurantur : B. Alcuin., C, 1095.

PATROL. CCXIX, INDEX II.

PEDES Christi carnem specialiter, generaliter vero omnem Ecclesiam figurant : B. Alcuin., C, 1097.

PETRA. Ecclesia supra petram fundata : S. Paschas. Radbert., CXX, 560, 561, 562.

PISCATIO. Ecclesia figuratur in piscatione ante et post passionem Christi : S. Augustin., XXVIII, 1158, 1161, 1164, 1167; XLIII, 196, 397, 632.

SAMARITANA mulier, Ecclesiæ typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 66. — Meretrix Samaritana Ecclesia est de gentibus congregata : S. Petr. Chrysolog., LII, 481.

SENIORES viginti quatuor Ecclesiam universalem figurant : B. Alcuin., C, 1119.

SEPTENARIUS numerus Ecclesiam universalem indicat, *ibid.*, 1092.

STELLÆ septem Ecclesiæ sunt quas Apostolus nominat in vocabulis suis : S. Victorinus, V, 319.

TUNICA Domini inconsutilli Ecclesiæ unitatem declarat : S. Cyprian., IV, 503. — Integritas corporis Christi et ejus inconsutilli tunica Ecclesiæ præfigurabat integritatem : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 873.

VAS. Ecclesia figuratur in vase quod ostensum est Petro : S. Augustin., XXXVIII, 803.

VESTIMENTA. Ecclesia figuratur in vestimentis Christi transfigurati : S. Augustin., XXXVIII, 190. — Ecclesia vestimentis albis induitur : B. Alcuin., C, 1117.

VIDUA. Ecclesia quasi vidua legis Christo nupsit : S. Paulin. Nolan., LXI, 278.

VIRGO. Ecclesia tota una est virgo : Petr. Lombard., CXCI, 70.

ARTICULUS VI.

Allegoriæ quæ ad sacramenta spectant.

AMBULATIO. Baptismus significabat ambulationem Christi super aquas : S. Augustin., XXXV, 694.

AQUA significat baptismum, *ibid.*, 2026. — Aqua de Christi latere fluenti aquam baptismi figurabat : S. Anselmus, CLIX, 233. — Aquæ multæ donum baptismi esse intelligitur quod Christus emisit per apostolos : S. Victorinus, V, 319.

BAPTISMUS, dies redemptionis : B. Lanfranc., CLI, 300. — Figura mortis, *ibid.*, 210. — Prima Ecclesiæ ænova quæ per Christum aperitur : S. Anselmus Cantuar., CLIX, 76.

BETHLEEM quæ panis civitas nuncupatur, panem illum cœlestem nobis protulit et potum quo qui saturati et inebriati fuerint gaudia semper gustabunt æterna : S. Maximus Taurin., LVII, 279.

CURATIO cæci nati figura fuit baptismi : S. Ambrosius, XVI, 1272.

JOANNES. Baptismus Joannis figura erat baptismi Christi : B. Lanfranc., CLI, 629; S. Anselmus, CLVIII, 544.

LANCEA potest significare sacramentorum apertionem : Raban. Maur., CXI, 639.

LAVACRUM Christianus Dei filius per lavacrum : S. Ambros., XV, 1760.

MANNA panem cœlestem et altare Dei significavit : S. Augustin., XXXV, 1612. — Manna absconditum Eucharistiæ sacramentum : Rupert. abb., CLXIX, 642.

MARE baptismus Christi est, *ibid.*, 610. — Baptismus significat mare Rubrum : S. Augustin., XXXV, 1723; Rupert. abb., CLXIX, 796. — Maris Rubri transitus, figura baptismi : Petr. Lombard., CXCI, 1618. — Baptismus per mare vitreum significatur : B. Alcuin., C, 1117; Rupert. abb., CLXIX, 1107. — Mare vitreum in circuitu sedis Dei, baptismi figura est, *id.*, CLXX, 314.

MORS Egyptiorum significat abluitionem peccatorum : S. Augustin., XXXV, 1723; Petr. Lombard., CXCI, 1617.

OSTIUM Domini dicitur baptismus et poenitentia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 152.

PANIS. Eucharistia dicitur Panis angelorum : Petr. Lombard., CXCI, 1618.

PISCINA Bethesda, figura baptismi : Tertull., I, 1205.

ARTICULUS VII.

Allegoriæ quæ ad apostolos et justos spectant.

ANGELUS ascendens a solis ortu Ibeliam prophetam designat qui anticipaturus est tempora Antichristi ad restituendas Ecclesias : S. Victorinus, V, 370. — Angeli Ecclesiæ sunt prædicatores et per septem stellas designantur : B. Alcuin., C, 1099. — Angeli designant apostolos,

Rupert. abb., CLXIX, 804. — Evangelistas, *ibid.*, 1096.
— Angeli portarum Hierusalem doctores Ecclesie, *ibid.*, 855. — Angeli septem sunt prædicatores, *ibid.*, 1111.

ANIMALIA. Vingt quatuor animalia sunt viginti quatuor Patres, duodecim apostoli et duodecim patriarchæ: S. Victorin., V, 524, 525. — Per quatuor animalia Ezechielis quatuor Evangelistæ intelliguntur: S. Augustin., XXXV, 1046, 1665; B. Alcuin., C, 1118, 1119; S. Bruno Astens., CLXV, 969; Rupert. abb., CLXIX, 1152. — Animalia in circuitu sedis Dei sunt catholici doctores: Rupert. abb., CLXIX, 514.

ANTIPAS, testis fidelis, omnes martyres figurat: B. Alcuin., C, 1104.

AQUILA. Joannes aquila prænotatur: S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas. Radbert., CXX, 335; Richard. de S. Victore, CXCVI, 750; Adam Scott., CXCVIII, 501. — Aquilæ dicuntur discipuli Christi: S. Paschas. Radbert., CXX, 814, 815. — Animæ iustorum aquilis comparantur: S. Ambros., XV, 1781.

ARBORES. Per arbores animarum status in Scripturis significantur: S. Paschas. Radbert., CXX, 160.

ARIETES. Apostoli dicti sunt arietes: Rupert. abb., CLXVIII, 1579.

AURUM per ignem probatum, chorus sanctorum: S. Victorin., V, 518.

BOVES dicuntur apostoli et prophete: S. Augustin., XXXV, 1470.

CANES ingentes vulnera sunt prædicatores: Vener. Godefrid., CLXXIV, 390.

CAPILLI sanctos Ecclesie designant: B. Alcuin., C, 1098.

CENTURIO. Perfectæ mentis figura per centurionem evangelicum pulcherrime designatur: Joannes Cassian., XLIX, 673.

CHANANÆA mulier pœnitentis animæ simulacrum: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 192.

CHORDÆ. Apostoli et sancti patriarchæ sunt velut chordæ in citharis extensæ per afflictiones: Rupert. abb., CLXIX, 1091.

CELESTIUM dicitur anima iusti: S. Gregor. Mag., LXXVI, 1285. — Celi dicuntur prædicatores, *ibid.*, 1224. — Apostoli sunt rationales celi: Rupert. abb., XXXV, 1661. — Apostoli et prophete cœlorum nomine signati: S. Augustin., XXXV, 1664.

COLUMNA in templo Dei sunt et prædicatores et boni audientes: B. Alcuin., C, 1112. — Fideles sunt columnæ Ecclesie seu veritatis: B. Lanfranc., CLI, 353.

CORPUS Christi sunt fideles, *ibid.*, 236, 290.

CYATHI prophetæ sunt et legis doctores: Rupert. abb., CLXIX, 1106.

DEXTERA angeli prædicatores designat: B. Alcuin., C, 1100.

DUODECIM. Apostoli duodecim sunt fundamenta civitatis; sunt duodecim boves æreum mare sustinentes, duodecim tribus filiorum Israel, duodecim fontes in Orlim: S. Paschas. Radbert., CXX, 302. — Leones duodecim thronum ferentes Salomonis, duodecim lapides altaris, duodecim horæ diei, *ibid.*, 100, 401, 432.

EQUI. Apostoli sunt equi et quadrigæ salvationis: Rupert. abb., CLXIX, 758.

FACIES Electi per faciem fulgentem ut sol possunt intelligi: B. Alcuin., C, 1122.

FONS aquarum multiplicatam donationum Dei in sanctis indicat, *ibid.*, 1134.

FULGUR, apostoli: Rupert. abb., CLXVIII, 1595.

FUNDAMENTA dicuntur prophetæ: Rupert. abb., CLXIX, 1195. — Apostoli duodecim sunt fundamenta civitatis: S. Paschas. Radbert., CXX, 402; Rupert. abb., CLXIX, 1197.

HOMO Matthæus hominis refert formam: S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas. Radbert., CXX, 335; Richard. de S. Victore, CXCVI, 759.

HORÆ. Apostoli horæ sunt, Christus dies: S. Ambros., XV, 1759. — Apostoli duodecim sunt sicut duodecim horæ diei: S. Augustin., XXXV, 1750; B. Alcuin., C, 807; S. Paschas. Radbert., CXX, 402.

INSULÆ homines sunt minoris justitiæ: B. Alcuin., C, 1127.

LAPIDES. Apostoli sunt lapides de quibus Josue: S. Paschas. Radbert., CXX, 401; Rupert. abb., CLXVIII, 1567.

LEGATI pacis dicuntur Christi apostoli, *id.*, CLXIX, 810.

LEO. Marcus leonis specie præfiguratur: S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118;

S. Paschas. Radbert., CXX, 335; Richard. de S. Victore, CXCVI, 750.

LOCUSTÆ cibis sunt prophetarum: S. Ambros., XV, 1578.

LUCERNÆ. Prophetæ lucernæ sunt in populo Dei: S. August., XXXV, 1585.

LUX. Apostoli dicti sunt lux mundi: S. Paschas. Radbert., CXX, 252, 253, 254; Rupert. abb., CLXIX, 753.

MULIER pariens pœnitentem signat: Vener. Godefrid., CLXXIV, 331.

NUBES designant apostolos: Rupert. abb., CLXIX, 958. — Prædicatores: B. Alcuin., C, 1094. — Sanctos: S. Paschas. Radbert., CXX, 405.

OCULI prædicatores Ecclesie figurant: Alcuin., C, 118. — Oculi animalium spiritualia lumina electorum sunt, *ibid.*, 1118.

OVES a dextris electos designant: S. Paschas. Radbert., CXX, 862.

PALMÆ victoriam electorum designant: Alcuin., C, 1155.

PEDES Christi sunt apostoli qui per Passionem conflati in universo orbe verbum ejus prædicaverunt: S. Victorin., V, 519.

PHALÆ apostoli sunt et viri apostolici: Rupert. abb., CLXIX, 1106.

PISCIS qui prior ascendit staterem habens in ore figurat sancti Stephani proto-martyris: S. Paschas. Radbert., CXX, 601.

PLATEÆ sanctæ civitatis sancti inferioris meriti sunt. Richard. de S. Victore, CXCVI, 866.

PRESSURA. Pressuræ partus immemor beatam animam denotat: Vener. Godefrid., CLXXIV, 357.

PROCURATORES. Prædicatores sunt procuratores vineæ, *ibid.*, 135.

RAMI oleastri inserti sunt patriarchæ et prophete: Petr. Lombard., CXCI, 1486.

REGES. Membra Christi, id est, fideles, reges sunt et sacerdotes quia caput rex est et sacerdos: B. Alcuin., C, 1095.

SAL. Apostoli per salem terræ nuncupati: S. Chromatius, XX, 537; S. Paschas. Radbert., CXX, 251, 252.

SAMARITANA ad fontem, pœnitentis animæ idea. Ven. Godefrid., CLXXIV, 229.

SEDES posite in cœlo sunt perfecti doctores et præbii per misericordiam positi et ordinati in sancta Ecclesia: Richard., CXCVI, 746.

SENESES viginti quatuor sunt omnes veteris et novi Testamenti sancti perfecti doctores: Richard., CXCVI, 747. — Senes viginti quatuor propter gravitatem maturitatis dicti sunt, *ibid.* — Apostoli dicuntur seniores: Rupert. abb., CLXIX, 909.

SERAPIM duo apostoli et prophetæ: Rupert. abb., CLXIX, 198.

SERVI. Prædicatores sunt servi Domini invitantis ad nuptias: Vener. Godefrid., CLXXIV, 612.

SMYRNA. Laine vertitur canticum eorum, id est, electorum: B. Alcuin., C, 1096.

SUDOR sanguineus Domini significat martyrum passionem: S. Prosper. Aquitan., LI, 520.

TONITRUA septem, septem sunt oracula prophetarum: Rupert. abb., CLXIX, 1009.

UTRES novi dicuntur apostoli: S. Paschas. Radbert., CXX, 380; Rupert. abb., CLXVIII, 1480.

VASA. Fideles vasis fictilibus comparantur: Alcuin., C, 1100.

VIDENTES. Prophetæ dicuntur videntes: Rupert. abb., CLXIX, 1228.

VIRGA ferrea regimen prædicatorum significat: B. Alcuin., 1108.

VITULUS. Lucas annuntiatur in vitulo: S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas., CXX, 335; Richard. de S. Victore, CXCVI, 750.

ZONA Christi aurea, chorus sanctorum: S. Victorin., V, 518.

ARTICULUS VIII.

Allegoriæ quæ ad Judæos et gentes spectant

AQUÆ. Multæ populi esse intelliguntur: S. Victorin., V, 519; S. Augustin., XXXV, 1528.

ARCHISYNAGOGI filia populum significat Judæorum. S. Augustinus, XXXVIII, 485, 486. — Archisynagogi 6 in synagoga est: S. Petr. Chrysolog., LII, 502; Rupert. abb., CLXX, 290.

ASINA seu pullus asinæ genus humanum significat: Rupert. abb., CLXX, 57. — Asinæ nomine gentes de 4

gnata est : S. Ambros., XV, 1759; S. Paschas. Radbert., CXX, 607. — Asinae pullum Dominus in figura populi gentilis ascendit : S. Ambrosius, XVI, 1257. — Asina et pullus ejus ad Christum adducti figura Judaeorum et gentium : S. Paschas. Radbert., CXX, 700, 701; S. Petrus Damian., CXIV, 544.

ASINUS, gentium figura : S. Paschas. Radbert., CXX, 453. — Asinorum nomine in sacris litteris saepe videmus gentes designari : S. Hilari., IX, 1019.

ATRIUM quod foris est templum Judaeorum et gentiles ab Ecclesia expellendos indicat : B. Alcuin., C, 1143.

BESTIA dicitur multitudo populorum : Rupertus abb., CLXIX, 1132.

BETHANIA domus ostentationis gentium populum significat : Rupert. abb., CLXX, 104.

BOS. Per bovem Judaei designati sunt : S. Paschasius Radbert., CXX, 453.

CAECUS secus viam clamans ad Jesum genus humanum representabat : Rupert. abb., CLXX, 94. — Caecus a natiuitate genus humanum significat, *ibid.*, 114. — Caecus a natiuitate gentes praefiguravit, *id.*, CLXIX, 587. — Caecus Evangelii est Judaeus qui in synagoga et in vico ignorantiam caecitate tenebatur et sedebat oppressus : S. Petr. Chrysolog., LII, 666. — Duo caeci juxta viam sedentes significant utrosque populos Judaeorum et gentium per filium Christo appropinquantes : Raban. Maur., CXI, 76.

CANIS. Gentes figuratae sunt per canes ulcera Lazari lingentes : S. Augustin., XXXV, 1532. — Gentiles in Evangelio a Christo canis nomine nuncupati sunt : S. Paulinus Nolan., LXI, 411. — Canes sunt Judaei : Rupertus abbas, CLXIX, 513.

CARO. Judaei caro voluptuosa dicti sunt : S. Bruno Carthus., CLII, 286.

CATHEDRA petilentiae est philosophia, Phariseus, haereticus : S. Petr. Chrysolog., LII, 525.

CEDRON Judaeorum duritiam indicat : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 788.

CENTURIO credentem ex gentibus populum praefigurat : Raban. Maur., CVII, 85; S. Paschas. Radbert., CXX, 549.

EQUI. Gentes equi dicuntur a diabolo agitati : Rupert. abb., CLXIX, 1000.

FICULNEA in qua Christus esuriens fructum non inuenit synagoga est Judaeorum : S. Paulinus Nolanus, LXI, 384.

FICUS. Per arborem fici fructum non habentis intelligimus synagoga et conciliabulum Judaeorum : Raban. Maur., CVII, 1044.

FLUMINA gentes designant : Rupertus abbas, CLXIX, 981.

FOENUM gentium est typus : S. Hilari., IX, 948.

HEMORROISSA populum gentilem figurabat : S. Aug. XXXVIII, 486.

LAPIDES gentiles dicti sunt : S. Cyprianus, IV, 577; S. Paschas. Radbert., CXX, 159, 160.

LEPROSUS significat populum Judaicum : Rupert. abb., CLXVIII, 1461.

LOCUSTAE figura fuerunt populi gentilis : S. Ambros., XV, 1578. — Judaeorum : S. Paschasius Radbertus, CXX, 154.

MAGI querentes Christum per stellam fuerunt figura gentium : S. Hilari., IX, 925; Rupert. abb., CLXVIII, 1334. — Magorum vocalis gentium vocationem designat : Adam. Scot., CXCIII, 394.

MARE. Gentes designantur per mare : Rupertus abb., CLXIX, 981, 1057; Richardus a S. Victore, CXCVI, 780, 821.

MOLENTES duae quarum una assumitur, altera relinquitur, synagoga et Ecclesiae typus : S. Paulin. Nolan., LXI, 193.

MUTUS a Christo sanatus, typus gentium : S. Paschas. Radbert., CXX, 390.

OCULI Christi facere Judaei et gentiles : Ven. Godefrid., CLXXIV, 284.

OLIVA Judaeos designat : B. Lanfranc., CLI, 143.

PARALYTICUS, populi Judaici figura : S. Petr. Chrysol., LII, 283.

PECCATRIX. Ecclesiae ex gentibus vocandae typus peccatrix Christi pedes lotos et unctos tergens : S. Paulin. Nolan., LXI, 278.

PHARISAEUS. Synagoga typus Phariseus Christi invitator, nec caput nec pedes ejus ungens, *ibid.*

PORCI significant Judaeos : Rupertus abbas, CLXVIII, 1472.

PUBLICANUS gentilis populi typum tenet : S. Petrus Chrysolog., LII, 285.

SAMARITANUS. Gentilis populus per Samaritanum figuratur : Ven. Godefrid., CLXXIV, 572, 599.

SCORPIONES terrae dicuntur hostes Israel : Rupertus abbas, CLXIX, 987.

STELLAE duodecim sunt duodecim tribus Israel, *ibid.*, 1041.

TAURI significant gentiles, *id.*, CLXVIII, 1574.

UTHES veteres, Judaei : utres novii, Christiani : S. Petr. Chrysolog., LII, 289.

VAS. Gentium omnium salus et receptio intra Ecclesiam per vas Petro ostensum figurata est : S. Aug., XXXVIII, 802, 1036.

VINEA Domini, domus Israel : Rupertus abbas, CLXIX, 1168. — Vineae Sodomorum, Judaei, *ibid.*, 791.

VIPERINUS. Judaei, viperum genus, gentilibus meritis gentioris occisio, dum perimunt Christum synagoga natrix uterum diruperunt : S. Petr. Chrysolog., LII, 287.

VITIS. Judaica gens dicitur vitis aliena : Rupert. abb., CLXIX, 713.

ARTICULUS IX.

Allegoriae quae ad haereticos et peccatores spectant.

ABYSSUS et terra, homines reprobi : Rupertus abbas, CLXVIII, 1178.

EGYPTUS et Sodoma persecutionum Antichristi temporis iniquitatem significant : B. Alcuin., C, 1149. — Egyptus significat mundum a quo vocat Deus suos : Rupertus abbas, CLXVIII, 1341. — Egyptii sunt impenitentes, *ibid.*, 979.

ALAE locustarum elatum haereticorum scientiam indicant : B. Alcuin., C, 1140.

ANGELI quatuor alligati in flumine magno Euphrate sunt universum reproborum corpus : B. Alcuinus, C, 1141.

ATRIUM quod foris est templum haereticus ab Ecclesia expellendos indicat, *ibid.*, 1147.

BESTIA quae ascendit de abyssu Antichristum figurat, *ibid.*, 1148; Rupert. abb., CLXVIII, 1063.

CANES quos foras Apostolus expellit figuram sunt haereticorum : Tertull., II, 289.

CERVI. Haeretici cervi sunt : Rupertus abbas, CLXVIII, 257.

CONGREGATIO taurorum in vacca populorum edat haeretici, *ibid.*, 1017.

DAEMONES. Haeretici significantur per daemones *ibid.*, 1465.

EQUUS niger, falsos patres designat, *ibid.*, 914. — Equus niger malorum esurientem designat : B. Alcuin., C, 1121. — Equus pallidus designat haereticorum invidiam : Rupert. abb., CLXVIII, 946.

EXTERMINANS rex locustarum typus haereticorum : B. Alcuin., C, 1141.

FORNAX. Antichristus Ecclesiam persequens fornaci magno comparatur, *ibid.*, 1139.

FUR est haereticus : Rupert. abb., CLXVIII, 720.

HIERUSALEM dicitur Sodoma et Egyptus, *ibid.*, 1050. — Meretrix, *ibid.*, 1037.

HOMO qui in latrones incidit peccatorem representat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 866.

IMPOSTURA. Haereticorum doctrina, nequitia et impostura dicitur : S. Bruno Carthus., CLIII, 458.

JUDAEI. Haeretici Judaeorum nomine designantur : B. Alcuin., C, 1104.

LAPPAE. Haereses, lappae, sentes : Joannes Cassian., L, 14.

LEPROSI peccatores designant : S. Anselm. Cantuar., CLXVIII, 661. — Novem leprosi haereticos mystice designant : Rupert. abb., CLXVIII, 322.

LOCUSTAE. Per locustas de fumo putei abyssi exenantes indicantur haeretici : B. Alcuin., C, 1139; Richard. de S. Victore, CXCVI, 785.

LUPI haereticos designant : S. Paschas. Radbert., CXX, 420; S. Ambrosius, XV, 1711.

MARE VITREUM est contrafactus et hypocritas : Rupert. abb., CLXVIII, 918.

MULIER humanae fragilitatis est typus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 152, 361. — Anima peccatrix curvitas designata per mulierem evangelicam curvam : Adam. Scot., CXCIII, 447.

PALEAE sunt illi qui ejusdem cum electis fidelis mysterium imbuunt, sed ab eorum solida perfectione, vel operum levitate, vel perfidia vacuitate dissentiant : B. Rab. Maur., CVII, 774. — Paleae designant peccatores : S. Paschas. Radbert., CXX, 166. — Homines superbos : Rupert. abb., CLXVIII, 1561.

PANES occulti sunt haereticorum errores : Petr. Lomb. CXII, 377.

PARALYTICUS mystice homo dissolutus, absque operibus bonis : Rupert. abb., CLXIX, 327. — Paralyticus signat spirituales tepescentem : Ven. Godefrid., CLXXIV, 116. — Spiritum peccatis debilitatum, *ibid.*, 609. — Genus humanum, *ibid.*, 601.

PASTORES alieni sunt hæretici : Rupert. abb., CLXVIII, 607.

PERDIX hæretici perdiri comparantur : Petr. Lomb., CXII, 576.

PLANTARIA mortis sunt hæretici : Rupertus abb., CLXVIII, 716.

SERPENS dicitur hæreticorum error : Petr. Lombard., CXCI, 1418.

STELLÆ cadentes de caelo si sunt qui videntur sancti et qui ad iniquitatem illo tempore Antichristi ruent : B. Alcuin., C, 1127.

TERRÆ MOTUS sigilli sexti ultimam Antichristi persecutionem prænotant, *ibid.*, 1126.

VENTUS. Doctrina pravorum est quasi ventus et tempestas : Petr. Lombard., CXII, 204.

VILIICUS diffamatus apud dominum, homo abutens donis Dei : Ven. Godefrid., CLXXIV, 524, 530.

VITIS. Adam inobediens comparatur viti alienæ, *ibid.*, 831.

VULPES. Herodes. vulpes : S. Petr. Chrysol. LI, 251; Rupert. abb., CLXVIII, 776. — Hæretici vulpibus comparantur : S. Hieronym., XXV, 110; S. Ambros., XV, 1707, 1710; S. Paschas. Radbert., CXX, 837.

ZIZANIA sunt illi qui nec audire quidem fidei verba dignantur : Raban. Maur., CVII, 774. — Zizania hæreticos signat : S. Paschas. Radbert., CXX, 493, 494.

ARTICULUS X.

Allegoriæ quæ ad virtutes et vitia spectant.

I. — Virtutes.

ALÆ sex opera misericordiæ sunt : Rupert. abb., CLXIX, 918.

ANGELUS apparens Joseph viro Mariæ internas designat inspirationes : Adam. Scotus, CXCVIII, 321, 323.

ANNA prophetissa typus est animæ piæ quæ sibi et proximo prodest : Adam. Scot., CXCVIII, 351.

AQUA vilis in vinum versa significat hominis substantiam mortalem conditione in resurrectionis gloriæ et e commutandam : S. Ambros., XVII, 620; S. Maximus Taurin., LVII, 608.

ARBOR bona et arbor mala in Evangelio, duæ hominum voluntates : S. Augustin., XLIV, 370, 461, 667, 668, 672, 754; XLV, 451, 1155, 1158.

ARCHITRICLINUS convivii discretionem designat : Adam. Scotus, CXCVIII, 433.

ARGENTUM verbum prædicationis est : Richard. de S. Victore, CXCVI, 678.

AURUM ignitum est charitas : Richard. de S. Victore, CXCVI, 740.

BETHLEEM mystice designat congregationem religiosam : Adam. Scot., CXCVIII, 398.

CALAMUS Joanni datus ut templum Dei metiret divinam prædicationem tropice significat : B. Alcuinus, C, 1116.

CANA GALILÆÆ est zelus revelationis : Adam. Scot., CXCVIII, 398.

CARO infirmitatem significat : B. Lanfranc. Cantuar., CLI, 303.

CHARITAS mater est omnium bonorum : Petr. Lomb., CXCI, 1602. — Fons bonorum, *ibid.*, 1658. — Charitas omnium virtutum radix et fundamentum : Petr. Lombard., CXCI, 158. — Charitas, actio recti itineris, *ibid.*, 194.

COLLYRIUM humilitas est : Rupert. abb., CLXIX, 901.

COLUMBA significat opera pietatis : Rupert. abb., CLXVIII, 1587.

COR. Quid est cor sacerdotale, nisi arca Testamenti? S. Gregor. Mag., LXXVII, 933.

CRYSTALLUM. Fides crystallo comparatur : B. Alcuin., C, 1118.

EQUUS albus verbum est prædicationis cum Spiritu sancto in orbem missum : S. Victorin., V, 328.

FAMA. Fama bonus odor in ædificationem proximi designatur per stellam Magos ad Jesum adjucentem : Adam. Scot., CXCVIII, 402.

FLAMMA. Amor Dei per flammam ignis designatur : Alcuin., C, 1098.

FUMUS est incensorum effectus : Rupert. abb., CLXIX, 986. — Fumus putei, sapientia hujus sæculi, *ibid.*

GEMMA alba, adoptio in filium Dei : S. Victorinus, V, 322.

GLADIUS oris est sermo : B. Alcuin., C, 1005.

HUMERUS laborem indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 637, 662, 664.

HYDRIA. Fides est veluti hydria ad hauriendam gratiam : S. Bernard., CLXXXII, 577.

JORDANIS typus est humilitatis : S. Paschas. Radbert., CXX, 396; Adam. Scot., CXCVIII, 397.

LECTUS audaciam et securitatem designat : B. Alcuin., C, 1107.

LEPROSI decem signant sensus nostros internos et externos : Ven. Godefrid., CLXXIV, 575.

LIBELLUS acceptus de manu angeli est prædicationis : B. Alcuin., C, 1115.

LIBER signatus sigillis septem, sapientia : Gillebertus, CLXXXII, 186.

LINTEUM symbolum est munditiæ cordis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 785.

LOTIO pedum emundationem affectuum significat, *ibid.*, 784.

LUNA charitatem significat : S. Bruno Carthusian., CLI, 540.

MANNA absconditum immortalitas est : S. Victorin., V, 322.

MANUS vitam activam designat : S. Paschas. Radbert., CXX, 250.

MARGARITÆ religio comparatur : S. Bern., CLXXXII, 1151.

NAVICULA significat fidem : Rupertus abb., CLXVIII, 1551. — Navicula Simonis est humilitatis animæ symbolum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 461, 608.

NOMEN novum in calculo scriptum Christianum est : S. Victorin., V, 322.

OCULUS designat mentis intentionem : S. Paschas. Radbert., CXX, 250. — Vitam contemplativam, *ibid.*, 251. — Oculi animæ sunt intellectus et affectus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 161. — Oculorum subiectio est intentio, *ibid.*, 626.

ODORAMENTA sunt orationes : Richard. de S. Victore, CXCVI, 757.

OLEUM. Charitas per oleum significatur : S. Paschas. Radbert., CXX, 811.

OLIVETUM. Oliveti mons misericordiam indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 25, 26.

ONSA firmitatem significat : B. Lanfrancus Cantuar., CLI, 505.

PEDES, mentis cogitationes designant, *ibid.*, 36.

PHIALÆ. Charitas per phialas aureas intelligitur : B. Alcuin., 1098.

PISCIS nomine fides significatur : S. Paschas. Radbert., CXX, 520.

RADICES arborum sunt cogitationes, *ibid.*, 161.

SAGENA missa in mare, misericordiæ typus : S. Bern., CLXXXII, 1042.

SAL figurate sumitur pro sapientia : S. Paschas. Radbert., CXX, 231, 232.

SCALA. Beatitudines sunt illa scala Jacobi cuius curamen de terra pertingebat ad celum : S. Chromatius, XV, 328.

SENIARIUS numerus perfectionem significat : Richard. de S. Victore, CXCVI, 752.

SOLITUDO lucerna est quæ universum respundet orbem supra eremi canelabrum locata : S. Eucher. Lugd., L, 709. — Solitudo hæc est civitas quæ abscondi non potest in deserto monte constructa, quæ imagine sua coelestem Jerusalem terris dedit, *ibid.*

THURIBULUM aureum est fides : Rupert. abb., CLXIX, 973.

TUBA. Charitas tubæ comparatur quia ad bellum provocat spiritale : B. Alcuin., C, 1116.

TUNICA inconstituta designat fidem : S. Bern., CLXXXII, 360. — Charitatem : Petr. Lombard., CXCI, 285.

VASA. Corda per vasa significantur : B. Lanfranc. Cantuar., CLI, 629.

VESTIS nuptialis est charitas : Ven. Godefrid., CLXXIV, 675.

VOX aquarum multarum charitatem significat : B. Alcuin., C, 1099.

II. — Vitia.

AQUILA dicitur sanguis : Rupert. abb., CLXIX, 1117.

AURICULA symbolum appetitus humanæ laudis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 791.

CAMELLUS mundanus affectus representat, *ibid.*, 605.

EMMAUS imperfectionem et teporem indicat, *ibid.*, 807.

EQUUS niger signat famem : S. Victorinus, V, 329. — Equus pallidus et cui sedebat Mors, pestes magnas mortalitatis designat, *ibid.*. — Equus rufus bella futura prægnat, *ibid.*

FÆCES operationem peccati denotant : Ven. Godefrid., CLXXIV, 791.

LATERNA peccaminosum consensum designat, *ibid.*, 791.
 LECTUS dicitur tribulatio magna : B. Alcuinus, C, 1108.
 LEPTA corporis, luxurie imago : Adam. Scot., CXCVIII, 411.
 MARE præsens sæculum designat : B. Alcuinus, C, 819, 998.
 MERETRIX. Magna Apocalypsis meretrix Romam specialiter significat quæ tunc Ecclesiam Dei persequatur : S. Ambros., XVII, 915.
 PARALYSIS cogitationes noxias significat : Ven. Godefr., CLXXIV, 128.
 PORTÆ duæ per quas diabolus intrat, cupiditas et timor : Petr. Lombard., CXII, 201.
 PUTEUS abyssi mendacium est : Rupert. abb., CLXIX, 986.
 REGNUM diaboli est mundus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 297.
 SANGUIS peccatum figurat : B. Alcuin., C, 1107.
 ZIZANIA est cogitatio mala : S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 233.

ARTICULUS XI.

Allegoriæ quæ ad novissima nostra spectant.

CEDRUS. In Scriptura sacra cedri nomine aliquando alta excellentia gloriæ celestis exprimitur, aliquando celestis gloriæ celsitudo : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1166.
 HIERUSALEM terrena figura est Hierusalem celestis : S. Paschas. Radbert., CXX, 68, 69.
 HORA cœnæ fidem mundi significat : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1231.
 IRIS Judicium præcedens per diluvium ac subsequens per ignem significat : B. Alcuin., C, 1117.
 JASPIS virentia paradisi pasqua designat, *ibid.*, 1116.
 LECTUS dicitur æternum supplicium, *ibid.*, 1108.
 LUNA. Hierusalem celestis dicitur sicut sol et luna : Rupert. abb., CLXIX, 934.
 NAZARETH, hortus est celestis : Vener. Godefridus, CLXXIV, 94.
 OVILE unum omnium, cælum intelligi potest, *ibid.*, 321.
 PARADISUS vita est æterna : B. Alcuin., C, 1103.
 SOL. Hierusalem celestis dicitur sicut sol et luna perfecta : Rupert. abb., CLXIX, 934.
 STATERA in manu sedentis libra est examinis : S. Victorin., V, 329.
 VINEA Domini dicitur celestis paradisi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 140.

ARTICULUS XII.

Allegoriæ quæ ad Scripturam sacram spectant.

ALÆ quatuor animalium eloquia duorum Testamentorum figurant : B. Alcuinus, C, 1118. — Scriptura sacra per tres alas exprimitur : Rupert. abb., CLXIX, 918.
 ANIMALIA quatuor sunt quatuor Evangelia : S. Victorin., V, 324; S. Ambros., XV, 1253. — Viginti quatuor animalia sunt viginti quatuor libri prophetarum : S. Victorinus, V, 324.
 AQUA. Scriptura sacra aquis et tonitruis comparatur : Rupert. abb., CLIX, 1090.
 AQUILA volans dicitur Scriptura sacra, *ibid.*, 984, 1031.
 ARCUS quem tenet sedens in equo albo Novum Vetusque Testamentum figurat : B. Alcuin., C, 1125.
 CALCEAMENTUM. Evangelium dicitur calceamentum nuptiale : S. Ambros., XV, 1582.
 COLLYRIUM præcepta divina significat : B. Alcuin., C, 1114.
 GLADIUS prædicationem Veteris et Novi Testamenti significat, *ibid.*, 1099.
 LIBELLUS apertus est gratia Novi Testamenti, *ibid.*, 1144. — Libellus acceptus de manu angeli est Scriptura sacra, *ibid.*, 1145.
 LIBER scriptus intus et foris Vetus Testamentum significat quod datum est in manibus Christi : S. Victorin., V, 327. — Liber scriptus intus et foris utrumque Testamentum continere videtur : B. Alcuin., C, 1120.
 LUMEN. Scriptura sacra est lumen in terra : Rupertus abb., CLXIX, 1204.
 MAMILLÆ Christi duo sunt Testamenta : S. Victorin., V, 318.
 OCULI. Prædicatio Veteris et Novi Testamenti per oculos animalium quatuor figuratur : B. Alcuin., C, 1118.
 OSTIUM Domini est Vetus et Novum Testamentum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 432.
 PANIS sacram Scripturam designat : Rupertus abbas, CLXIX, 462.
 SENIORES. Testamentum Vetus per viginti quatuor seniores et thronum indicatur : B. Alcuin., C, 1117.
 TONITRUA. Prædicatio Veteris et Novi Testamenti per voces et tonitrua exprimitur, *ibid.*
 TURÆ septem perfectam Veteris et Novi Testamenti prædicationem indicant, *ibid.*, 1133.
 VOX aquarum dicitur Scriptura sacra : Rupertus abb., CLXIX, 838. — Scriptura sacra dicitur vox de cælo, *ibid.*, 1090.

XLVIII.

INDEX FIGURARUM

VETERIS TESTAMENTI EXEGETICUS, ORDINE DIGESTUS ANALOGICO,

SED IN ANALOGIA SERVANS ORDINEM RERUM ALPHABETICUM SIMUL AC PATRUM CHRONOLOGICUM.

MONITUM.

Hoc in Indice, velut et in sequenti, ob utilitatem simul ac commoditatem lectoris, varias statimus divisiones, et omnes figuras de quibus disseruere Patres, ad quinque capita revocavimus, scilicet, I. figurarum quæ spectant ad Christum; II. quæ ad Ecclesiam; III. quæ ad apostolos et justos; IV. quæ ad Judeos et gentiles; V. quæ ad hæreticos et impios. Præterea ne quid lectorem fugeret, Appendicem subiecimus in quo omnes quæ vel diabolus vel duo Testamenta exprimunt, collegimus figuras. In unoquoque articulo ordinem rerum observavimus alphabeticum, adeo ut quid quisque desideraverit statim reperiet.

PROOEMIUM.

Figura quid sit, et illius divisio.

Figura est antiphrasis, cum per contrarium verba dicuntur. S. Augustinus, XXXVIII, 634. — Typus seu figura est præsentium, aut præteritarum, aut futurarum rerum signularum per opera, secundum id quod opera sunt, manifestatio, Junilius African., LXVIII, 33. — Typorum quatuor sunt modi; aut enim : 1° grata gratis significantur; v. g. Resurrectio Christi typus nostræ resurrectionis; 2° mæsta mæstis, v. g. Reprobatio angelorum typus reprobationis malorum; 3° mæstis grata, v. g. Transgressio Adæ typus justitiæ Salvatoris; 4° gratis mæsta, v. g. Baptisma typus mortis Christi, Junilius African., LXVIII, 34.

I. — Figuræ quæ Christum præsignant.

AARON sacerdos, sacerdotem præfigurabat Christum; et illius virga miracula germinans, Christi præsignabat carnem, quæ virga dicitur a propheta; hæc enim arida floruit, quia mortuus resurrexit, S. Ambrosius, XIV, 1060; XVI, 560; XVII, 25; S. Hieronymus, XXII, 545; S. Prosper, LI, 779; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 124; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109; Alcuinus, C, 637; S. Petrus Damian., CXLV, 1054; Rupertus abbas, CLXVIII, 168.

ABEL, ovium pastor, de primogenitis gregis offerens, Christum, bonum pastorem animarum, sacrificium suæ passionis offerentem præsignabat; et innocens fraterna inactatate, Christum innocentem exprimebat a Judæis fratribus immotatum, S. Ambrosius, XIV, 1061; XVII, 815; S. Augustinus, XXXIX, 445, 460, 461; S. Leo, I, V, 148; LVI, 1156; S. Maximus Taurin., LVII, 535; S. Paulinus Nolan., LXI, 539; Eusebius, LXII, 672; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 515; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99; R. Alcuinus, C, 768; S. Paschasius Radbertus, CXX, 674; S. Bruno Astensis, CLXIV, 175; Rupertus abbas, CLXIII, 328, 345.

ABRAHAM, relicta cognatione sua, peregrinans in terris, et in monte filium suum immolans unicuique, Salvatorem referebat in hunc mundum venientem, et pro mundi vita morientem, S. Augustinus, XXXVIII, 133; S. Prosper, LI, 746; S. Leo, I, V, 148; S. Paulinus Nolan., LXI, 539; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104; Rabanus Maurus, CVII, 551, 563; Rupertus abbas, CLXIX, 100.

ACHIMAAZ, qui interpretatur decor, typum gerit Salvatoris, quia quicumque in sancta Ecclesia virtutum claritate fulgescunt, de plenitudine lucis illius accipiunt, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ACHINOE, qui interpretatur fratris requies, recte Christum figurat; ille enim frater noster est, qui pro nobis resurgens, nos fratres nuncupavit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ACHITOB, frater et bonus, figura Christi, qui frater noster, quia naturæ nostræ particeps; sed bonus, quia naturam nostram quam suscepit, ab æterna morte liberavit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ADAM, sexta die formatus, Christum sexta mundi ætate natum præbet, et quemadmodum in illo omnes moriuntur, ita et in Christo vivificantur. Quando Deus immisit Adamo soporem, ut de latere illi conjugem faceret, typum gerebat Christi dormientis in cruce. Latere illo Christi latus apertum ostendebatur. Tertullianus, II, 783. — S. Ambrosius, XV, 1611; XVII, 98, 815. — S. Hieronymus, XXII, 1101. — S. Augustinus, XXXIII, 684; XXXV, 1401, 1465; XXXVI, 461, 668; XXXVII, 1581; XXXIX, 778; XLIV, 462; XLV, 1171, 1225, 1225. — S. Prosper, LI, 733. — S. Petrus Chrysolog., LI, 578. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99. — R. Lanfrancus, CLII, 121. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 52. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Rupertus abbas, CLXX, 161. — Godefridus abbas, CLXXIV, 284. — Petrus Lombardus, CXCII, 315.

ADONIRAM, Dominus meus excelsus interpretatus, Domini nostri aptus est typus, Rabanus Maurus, CIX, 137.

AMINADAB dicitur Christus, quia rex est et sacerdos, S. Ambrosius, XVI, 290. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 532. — Rupertus abbas, CLXVIII, 938.

AMOS, pastor et rusticus, typus est Christi, qui ab officio pastoralis pecorum, id est, ab Hebræorum regimine translatus, nunc alios greges pascit in gentibus, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

AOD, utraque manu pro dextera utens, Christum figurat, Ven. Hildebertus, CLXXIV, 270.

ASER, qui interpretatur beatus, demonstrat Dominum Jesum Christum, cuius panis pinguis est in ore credentium, quia et delicias præbet regibus; hoc est corporis sui et sanguinis sacramenta dat sanctis, qui rite reges dicuntur, quoniam bene semetipsos vel sibi subditos regunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CXI, 46.

BANAIAR, leonem in cisterna interficiens, Christi et Ecclesiæ typus, Rabanus Maurus, CIX, 137.

BENJAMIN, qui interpretatur filius dextere, est Dominus noster Jesus Christus, a. antissimus Patris, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262, 281. — Rabanus Maurus, CXI, 48.

BOOZ, vir potens et magnarum opum, Elimelech consanguineus, Redemptor noster, qui cognatus erat legis atque legislatoris, quia per legem promissus, de patriarcharum stirpe natus est, et originem habuit secundum carnem de gente Judæorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVIII, 1205. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 674.

CHORE, per passionem Christi redimendum populum præfiguravit, quia Chore interpretatur calvitium, sicut Dominus noster Jesus Christus in loco Calvarie crucifixus est, S. Augustinus, XXXVII, 1069. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1097. — S. Paschasius Radbertus, CXI, 1005.

CIS, qui durus dicitur, non solum electos, sed ipsam etiam Redemptorem significat; nemo enim sibi durior existit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 240, 262.

CYRUS rex, Dominum Salvatorem et nomine designat et actis, quod non ex nostra conjectura, sed ex manifestissimis Isaiæ prophetæ verbis constat, Rabanus Maurus, CIX, 556. — Rupertus abbas, CLXVII, 1521.

DAN, qui iudicium vel iudex interpretatur, ad illum transferitur qui iudex expectatur vivorum et mortuorum, Rufinus, XXI, 322.

DANIEL, in lacum leonum missus et a Deo erutus, Christum Dominum a Judæis traditum exprimebat, S. Prosper, LI, 809, 810. — Rupertus abbas, CLXVII, 1511.

DAVID, qui manu fortis interpretatur, Salvatoris nostri expressit imaginem, sive quod in seclatione Judæorum injustam persecutionem sustinuit, sive quod manu fortis fortem vicit diabolum atque alligavit, ejusque spolia in toto orbe distribuit; et sic fere per omnes vitæ suæ eventus Christum præsignavit, ac typus fuit tum bonorum quæ nobis contulit Christus, tum malorum quæ ipse passus est a reprobis, S. Hilarius, IX, 844. — S. Ambrosius, XIV, 251, 314, 861, 885; XV, 1506; XVII, 855. — S. Augustinus, XXXVI, 73, 148, 154, 215, 502, 505, 515, 600, 605, 619, 623, 646, 663, 664, 715, 716; XXXVII, 1438, 1845; XLII, 458. — S. Prosper, LI, 578, 580, 797, 799. — S. Leo, I, VI, 1156. — S. Paulus Nolan., LXI, 248, 249, 330, 251. — Cassiodorus, LXX, 53, 45, 193, 1015. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 461, 505, 509, 612. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — R. Alcuinus, C, 634; CL, 455. — Rabanus Maurus, CIX, 49, 58, 512; CXI, 58. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 65. — S. Bruno Herbipolensis, CXLII, 147, 210, 215; 230, 500. — S. Petrus Damian., CXLV, 624, 1111. — S. Bruno Carthusian., CLII, 691. — S. Ivo Carnot., CLXII, 507. — Rupertus abbas, CLXVII, 1090, 1097, 1101, 1107, 1153, 1153, 1156; CLXVIII, 1506; CLIX, 20, 96, 143. — Godefridus abbas, CLXXIV, 288, 496. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1078. — Petrus Lombardus, CXCII, 1251. — Adamus Scotus, CXCVIII, 389. — Philippus de Harveug, CLIII, 251, 536.

ELIACHIM, qui interpretatur resurrectio Domini, saluum melius designat quam Redemptorem nostrum qui ait: Ego sum resurrectio et vita, Rabanus Maurus, CIX, 550.

ELIAS, qui interpretatur Deus Dominus, sive Deus meus, aut fortis Deus, significat Christum Dominum de quo scriptum est: Dominus fortis, Dominus potens in proelio. Idem propheta in deserto abiens, a corvis nutritus et in cælum æreum sublatus, Christum exprimit ab angelis nutritum in deserto, et ascendentem in cælum; et sic in plurimis vitæ suæ circumstantiis, S. Cyrillus, IV, 615. — S. Ambrosius, XVII, 834. — S. Prosper, LI, 803. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CIX, 206, 207. — Rupertus abbas, CLXVII, 1256; CLXX, 248. — Ven. Hildebertus, CLXXIV, 1089.

ELIMELECH, interpretatur Deus meus, et quis hoc nomine melius censeri potest nominatus quam Salvator noster, Rabanus Maurus, CVIII, 1199, 1204.

ELISEUS, qui interpretatur salus Domini, quis est alius nisi Filius ejus qui et Salvator ubique vocatur. Idem propheta, projiciens se ut mortuum erigeret, exprimebat Christum, qui de cælo descendens et seipsum humilians, mortalitatem nostram sanavit, etc. S. Ambrosius, XVI, 1271; XVII, 851. — S. Prosper, LI, 804. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 893. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — S. Bernardus, CLXXXIII, 912.

ENOCH, translatus ad cælum, ascensionem Christi præsignabat, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — Rabanus Maurus, CIX, 225.

ESAU, ex cujus semine Job, significat Christum in gentibus per fidem, S. Prosper, LI, 750.

ESDRAS figurat domum Dei, id est, per Christum Domini restorationem, S. Prosper, LI, 815.

EZECHIAS, qui interpretatur apprehendens Dominum, vel fortitudo Domini, serpentem æneum frangens, et sic tollens multos idololatricæ abusus, Christum præfigurabat, Rabanus Maurus, CIX, 252; CXI, 65.

EZECHIEL typus fuit Christi, et cum dicitur filius hominis, et cum triginta annos natus vidit carnos apertos, sicut de Christo evangelica traditio narrat; et cum sit iuxta fluvium Chobar, etc. S. Hieronymus, XXV, 606. — S. Prosper, LI, 812. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 796, 797. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Ra-

hanus Maurus, CX, 647; CXI, 67. — Rupertus abbas, CLXVII, 1422.

GAD exprimit Christum qui in secundo eventu suo contra Antichristum dimicabit. S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 107.

GEDEON, qui cum trecentis perrexit ad praelium, typum Christi portavit, qui in signo crucis de mundo victoriam reportavit: trecentorum enim numerus T littera conficitur, quæ speciem crucis ostendit: et sic in aliis circumstantiis. S. Prosper, LI, 786. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1157, 1158, 1163, 1172; CXI, 58. — Petrus Damian., CXI, 895. — Rupertus abbas, CLXVII, 1035; CLXVIII, 17. — Godefridus abbas, CLXXIV, 54, 655. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1092.

HELICANA Christum præfigurabat, et ejus sacrificium exprimebat Christi passionem. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 21, 30.

ISAAC in typo Salvatoris natus ex promissione, et a patre in hostiam deditus, ipse portans lignum sacrificii, Christum patientem præsignabat, et sic in diversis suis vitæ circumstantiis. Tertullianus, II, 516. — S. Zeno, XI, 427. — S. Ambrosius, XIV, 519, 428, 446, 501, 1061; XVII, 133, 464. — S. Augustinus, XXXV, 1464; XXXVI, 244, 245, 603; XXXVIII, 135; XL, 511; XLII, 772, 810, 852. — S. Prosper, LI, 690, 745, 746. — S. Leo, LVI, 1156. — S. Maximus Taurin., LVII, 356, 799. — S. Paulinus Nolan., LXI, 518, 559. — Eusebius, LXII, 675. — Rabanus Maurus, CVII, 569, 575, 574. — B. Lanfrancus, CLI, 401. — S. Bruno Astens., CXIV, 198. — Rupertus abbas, CLXVII, 525, 597, 401, 448, 458, 465; CLXX, 95, 101. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 684. — Adamus Scotus, CXCVIII, 135.

JABES, iste magister scribarum atque cantorum, quem melius significare potest quam Redemptorem nostrum qui est verus magister sanctorum doctorum et rite Deo laudes canentium. Rabanus Maurus, CIX, 295, 296.

JACOB, qui interpretatur supplantator, tum descendens in Ægyptum, tum luctans cum angelo; aut habens visionem, aut Laban filium nobens, Christum præsignabat. S. Hilarius, IX, 878. — S. Zeno, XI, 428. — S. Ambrosius, XIV, 624. — S. Hieronymus, XXV, 930. — S. Prosper, LI, 751, 756. — S. Leo, LVI, 1156. — S. Maximus Taurin., LXII, 608. — S. Fulgentius, LXV, 457. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 563. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVII, 591, 610; CXI, 38. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Rupertus abbas, CLVII, 490; CLXX, 100; CLXX, 25.

JAIR, qui interpretatur illuminans, Christum, lucem veram, significabat. Rabanus Maurus, CVIII, 1176.

JECHONIAS Christum adumbravit. S. Augustinus, XXXVIII, 541.

JEPHTHE et ejus filia. Jephthe post victoriam filiam immolans, Redemptoris ostendebat figuram, qui a facie fratrum suorum, id est, Judæorum, abscedens, in gentibus principatum accepit. S. Augustinus, XXXIV, 817. — S. Prosper, LI, 789. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1177; CXI, 57. — Rupertus abbas, CLXVII, 1040. — Godefridus abbas, CLXXIV, 35.

JEREMIAS propheta et verbis et factis Christi mortem et passionem figuravit. S. Hieronymus, XXV, 666. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rupertus abbas, CLXVII, 1565; CLXX, 122.

JESRAEL Christi semen significat. Rupertus abbas, CLXVIII, 30.

JESU NAVE filius, minister Moysis et sacerdos magnus, et nomine et gestu Christi Salvatoris mundi typum expressit, nam quemadmodum induxit populum Israel in terram promissionis, sic nos ad veritatem Salvatoris duxit, et in regnum gloriæ collocabit. S. Hilarius, X, 465. — S. Ambrosius, XIV, 1154; XVI, 651. — S. Hieronymus, XXV, 1591. — S. Augustinus, XLII, 528. — S. Prosper, LI, 782. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 195, 650. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 115. — Rabanus Maurus, CVIII, 118, 157, 120; CIX, 1090; CXI, 54, 65. — Rupertus abbas, CLXX, 187.

JOATHAN, qui interpretatur perfectus, typus fuit et figura Christi. Rabanus Maurus, CIX, 513; CXI, 62.

JOB, justus, verax, dives, tentatus a diabolo, amittens facultates et filios; ulceribus maculatus, ab uxore hortatus ut peccet, amicorum insolentias sustinens, in sterquilino sedens, sanitatem recuperans, etc., etc., imaginem Christi præfert, qui his omnibus similia pro nobis sustulit. S. Zeno, XI, 441, 442. — S. Hieronymus, XXVI, 675 et seqq. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 525, 532, 576, 585, 1065; LXXVI, 257. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rupertus abbas, CLXVII, 1607; CLXVIII, 963, 967.

JONAS, typum per omnia tenuit et implevit Salvatoris: sive cum fugit a facie Domini, sive cum auctor suæ demersionis existit; sive cum demersus est in profundum et triduo die sanus evadit. S. Hilarius, IX, 475. — S. Zeno, XI, 418. — S. Hieronymus, XXII, 516. — S. Augustinus, XXXIII, 384. — S. Petrus Chrysolog., III, 503. — S. Maximus Taurin., LVII, 557. — S. Paulinus Nolan., LXI, 401, 405. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 471, 475, 477, 552, 553. — Rupertus abbas, CLXVIII, 492; CLXX, 125. — JONATHAS, Christi figura. S. Bernardus, CLXXXIV, 761.

JOSEPH sive somnians, sive mortis in lacum missus, vel a fratribus venditus, aut in Ægyptum traductus, et nutritus esurientes Ægyptios, etc., etc., per omnes vitæ suæ eventus Christum Salvatorem mundi exprimebat. Tertullianus, II, 546. — S. Cyprianus, IV, 689. — S. Ambrosius, XIV, 403, 614, 645, 619, 688, 1096, 1110. — Paulus Mediolan., XX, 747. — Rufinus, XXI, 328. — S. Hieronymus, XXII, 462; XXV, 1493. — S. Prosper, LI, 753, 755, 756. — S. Petrus Chrysolog., LII, 595. — S. Leo, LVI, 1156. — S. Paulinus Nolan., LXI, 559. — S. Gregorius Turon., LXXI, 166. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — B. Alcuinus, C, 792. — Rabanus Maurus, CVII, 622, 624, 629, 665; CIX, 225. — S. Bruno Astens., CLXIV, 218. — Rupertus abbas, CLXVII, 448, 506, 524, 526, 535, 576; CLXX, 107. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1148, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 631. — S. Bernardus, CLXXXIV, 760, 1025; CLXXXV, 141. — Alanus de Insulis, CCX, 251, 256.

JOSIAS præsignavit Christum pro nobis passum, qui vitia dejecit, exusta comminuit, et in hujus sæculi torrente projicit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CXI, 63.

JUDAS, catulus leonis, Dominum Salvatorem præsignat, tanquam leonina ortum prospia, videlicet regia stirpe progenitum. Paulinus Mediolan., XX, 721. — Rufinus, XXI, 501, 502. — S. Hieronymus, XXV, 1493. — Eusebius, LXII, 691. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 43.

LOTH, justus et hospitalis in Sodomis, qui ex illo incendio quod erat similitudo futuri judicii, meruit salvus evadere, typum referbat corporis Christi, quod in omnibus sanctis et nunc inter iniquos atque impios gemit, quorum factis non consentit, et a quorum permissione sæculi in fine liberabitur, illis damnatis supplicio ignis æterni. Rabanus Maurus, CVII, 556; CXI, 56.

MALACHIAS, qui angelus Domini interpretatur, Salvatorem, qui angelus magni consilii dicitur, præsignabat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

MANUE apparens angelus et stans in altaris flamma, magis significasse intelligendus est illum magni consilii angelum in forma servi, hoc est in homine, quem suscepurus erat, non accepturum sacrificium futurum. Rabanus Maurus, CVIII, 1192.

MATATHIAS Dominum Salvatorem significat, qui princeps est populi Dei et defensor electorum suorum. Rabanus Maurus, CIX, 1165.

MELCHISEDECH rex panem offerens et vinum, Christi regnum et sacerdotium, cujus corporis et sanguinis sacramentum panis et vini specie offeritur, representat. S. Cyprianus, IV, 576. — S. Leo, LV, 148. — Cassiodorus, LXX, 889. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — B. Alcuinus, C, 1064. — Rabanus Maurus, CVII, 520. — S. Petrus Damian., CXI, 754. — S. Bruno Astens., CLXIV, 188. — Rupertus abbas, CLXIX, 460.

MOYSES, qui populum suum e servitute Ægyptiorum liberavit, fere per omnes sue vitæ eventus Christum Salvatorem mundi exprimebat. Tertullianus, I, 667; II, 547. — S. Ambrosius, XIV, 519. — S. Augustinus, XXXIV, 745. — S. Prosper, LI, 759, 761, 777, 782. — S. Paulinus Nolan., LXI, 559. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CVIII, 17, 18, 84, 86. — S. Petrus Damian., CXI, 1034. — Rupertus abbas, CLXVII, 578. — Godefridus abbas, CLXXIV, 260, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 492. — S. Bernardus, CLXXXIII, 506.

NAASSON, qui interpretatur serpentinus fuit figura Christi. S. Ambrosius, XV, 1222.

NABOTH moriens aptissime Christi a principibus falso accusati et cruci affixi typus est. Rabanus Maurus, CIX, 217; CXI, 65. — Rupertus abbas, CLXVII, 1251.

NABUCHODONOSOR lapidem pretiosum, id est, Christum somniavit. B. Alcuinus, C, 1129.

NOE, qui interpretatur requies, de vinea inebriatus et nudatus in domo sua, cui non appareat Christi esse figuram, qui inebriatus est dum passus est, nudatus est cum

crucifixus est; in domo sua, id est, in gente sua et in domesticis sanguinis sui, utique Judæis; tunc enim nuda et mortalitas carnis ejus. Quam nuditatem, id est, passionem Christi, videns Cham irrisit; et Judæi Christi mortem videntes, subsannaverunt, etc., etc. S. Cyprianus, IV, 575. — S. Ambrosius, XV, 1610. — S. Augustinus, XXXV, 1022; XLI, 472. — S. Paulinus Nolan., LXI, 200, 339. — S. Gregorius Turon., LXXI, 161. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 102. Rabanus Maurus, CVII, 320, 323. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 183. — Rupertus abbas, CLXVII, 510, 516, 562; CLXX, 151, 231.

OSEE propheta Christum præfigurabat. Rupertus abbas, CLXVI, 17, 158.

OSIAS præsignabat Christum, qui ex formatione gentium assumptus in corpore suo Ecclesiam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

OTHONIEL, civitatem Cariath percitens, Christum exprimebat. Rupertus abbas, CLXVII, 1623. — Godefridus abbas, CLXXIV, 272.

SALOMON Christi prænnuntiat figuram, qui edificavit domum Domino in coelesti Hierusalem, non de lignis et lapidibus, sed de sanctis hominibus, ad cujus sapientiam audiendam regina venit Ethiopiz, hoc est Ecclesia de gentibus; et sic in pluribus aliis. S. Augustinus, XXXVII, 1668. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 186; CXI, 59. — Rupertus abbas, CLXVII, 1141. — Godefridus abbas, CLXXIV, 521, 739. — S. Bernardus, CLXXXIII, 147, 672, 912. — Wolbero abbas, CXC, 1274. — Alanus de Insul., CCX, 75.

SAMSON nascentem, vivens et moriens, Christum in plurimis exprimebat. S. Ambrosius, XVII, 774. — S. Hieronymus, XXVI, 434. — S. Augustinus, XXXIX, 1616, XLVI, 820. — S. Prosper, LI, 790, 792. — S. Paulinus Nolan., LXI, 251, 261. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 491, 1173. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1194, 1197, 1198. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 928. — Rupertus abbas, CLXVII, 1043. — S. Petrus Damian., CXLV, 1090. — Godefridus abbas, CLXXIV, 275.

SAMUEL præfigurabat Christum Dominum, ducem, sacerdotem, prophetam, sacerdotes argumentum, etc. S. Cyprianus, IV, 639. — S. Prosper, LI, 793. — Rupertus abbas, CLXIX, 43. — Godefridus abbas, CLXXIV, 428.

SAUL in persecutione gessit typum Christi in multis. Rupertus abbas, CLXX, 350.

SETH, qui interpretatur resurrectio, Christum signat resurgentem. S. Augustinus, XXXIX, 445, 460, 461. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

TOBIAS filius, Domini nostri Jesu Christi imaginem habuit, qui velut absconditum et obsecratum figuram caligine legis, claritate suæ virtutis illuminat. S. Prosper, LI, 815. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1101.

ZARA, qui interpretatur oriens, figura fuit Christi. S. Ambrosius, XV, 1600.

ZACHARIAS, summus sacerdos, typum Christi gessit. S. Ambrosius, XV, 1512. — Rupertus abbas, CLXVIII, 699.

ZOROBABEL, typus Salvatoris, qui reduxit de captivitate populum, et de vivis lapidibus construxit templum. S. Gregorius Turon., LXXI, 170. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rupertus abbas, CLXVIII, 697.

II. — Figuræ quæ ad Ecclesiam spectant.

AARON, typus episcoporum, Ecclesiæ tenet imaginem, quam bene monti fortissimo comparavit, quæ et honore sancto præminet, et fidei soliditate consistit. Illius virga verum significat sacerdotium. Cassiodorus, LXX, 554. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 536. — Philippus de Harveng, CCIII, 669.

ABEL immolatus, primitiæ Ecclesiæ et populi Christiani typus. S. Ambrosius, XIV, 318. — S. Augustinus, XXXVII, 1329.

ABIGAIL orando ad David, præveniens typum gessit Ecclesiæ in sacrificio altaris. Rupertus abbas, CLXVII, 1113; CLXX, 39.

ABINEI E II, domus gentium, Ecclesiam præsignabat. Rupertus abbas, CLXVII, 413.

ABRAHAM, uxorem Saram occultans, typus Ecclesiæ, occultæ Christi sponse; et ejus sacerdotio figurabatur regale novæ legis sacerdotium. S. Augustinus, XLI, 421. — S. Prosper, LI, 743. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

ADAM typus et custos Ecclesiæ. S. Ambrosius, XV, 1632. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 536.

ANNA sterilis, custodiens et servans quæ Dominum non clamosa petitione, sed modeste et tacite intra ipsas

pectoris latebras precabatur, typum refert Ecclesiæ, quæ prius sterilis nunc largiter fecunditate pollet. S. Cyprianus, IV, 522. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 27, 62, 90. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

AOD, iudex in Israel, bonorum Ecclesiæ prelatorum typus. Rabanus Maurus, CVIII, 1131.

ARCA NOE, prophetia nostrorum fuit temporum, Ecclesiam Christi præfigurans. S. Hieronymus, XLII, 1051. — S. Augustinus, XLI, 338.

BENJAMIN terra dicitur Ecclesiæ. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262.

BERSEABEA, dum in fonte Cedron lavaretur exulta relictis, David placuit, et ad regis compulsa est venire complexui, maritusque ejus principali jussione trucidatus est; sic et Ecclesia, id est, congregatio fidelium per lavacrum sacri baptismatis, mundatis sordibus peccatorum, Christo Domino noscitur esse sociata. Cassiodorus, LXX, 538. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 66.

DAVID, panes propositionis manducans, typus regni et sacerdotii. S. Augustinus, XXXVI, 601. — S. Petrus Damian., CXLIV, 733. — S. Bruno Carthusian., CLII, 696.

DERBORA quæ, devicto in Sisara diabolo, canticum celestis gloriæ proclamavit, nobis mystice revelavit ortum surrecturæ ex gentibus Ecclesiæ. — S. Ambrosius, XVI, 249. — S. Prosper, LI, 783. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

ENOS, invocans nomen Domini, signat Ecclesiam spe viventem dum veniat ad beatitudinem. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

EPHREM typus est Ecclesiæ. S. Hilarius, IX, 338.

ESDRAS, parabolum pandens, figurat Ecclesiam. S. Prosper, LI, 814.

ESTHER, quæ interpretatur absconsa, et quæ alieno nomine vocabatur Edissa, hoc est, misericordia, Ecclesiam gentium designat, quæ in abscondito cordis sui propter fidei castitatem placet Deo, et misericordiam ac gratiam coram oculis Dei magis invenit quam synagoga Judæorum quæ merito impietatis suæ absque misericordia per Oseam vocatur. S. Hieronymus, XXII, 547; XXV, 137. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — B. Alcuinus, CI, 117. — Rabanus Maurus, CIX, 646.

EVA, cunctorum mater viventium, de costis Adæ edita, significat quod de latere Christi in cruce per mortem sopiti, sacramenta salutis essent exitura, videlicet sanguis et aqua de quibus sponsa illi conderetur Ecclesia. S. Ambrosius, XVII, 813. — S. Hieronymus, XXII, 1101. — S. Augustinus, XXXIV, 215; XXXVI, 461; XXXVII, 1673. — S. Maximus Taurin., LVII, 557. — S. Fulgentius, LXV, 326. — S. Gregorius Turon., LXXI, 163. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99. — Rabanus Maurus, CVII, 481. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Petrus Lombardus, CXIII, 215.

EZECHIEL, præpositorum in Ecclesia personam præsignabat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 45, 46.

HEBER, qui propriam loquelam servat, cæteris linguis divisus, Ecclesiam præsignabat in cujus sinu unitas. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

ISMAEL, ludens cum Isaac, figura fuit persecutionis Ecclesiæ. Wolbero abbas, CXC, 1040.

ISRAEL dicitur Ecclesia, id est, in quo est Deus, et videns Deum. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 23. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 212. — Rupertus abbas, CLVII, 439.

ISSACHAR significat Ecclesiam de gentibus, quæ subjecit humerum suum ad crucis onus portandum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 44.

JACOB populum Novi Testamenti præfigurat, quia sicut Jacob fratri benedictione anterior exstitit, cum postea natus fuerit, ita et Christiana plebs priorem populum synagogæ fidei gressibus antecessit. S. Hieronymus, XLII, 88. — S. Augustinus, XXXVI, 1013. — Cassiodorus, LXX, 689, 962. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 202. — Rupertus abbas, CLXVII, 439.

JAHEL, mulier illa alienigena, de qua prophetia dicit quod in manu mulieris vigilia fiet, figuram tenet Ecclesiæ, quæ ex alienigenis gentibus congregata est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1136.

JAPHETH auditores in Ecclesia signabat. Rupertus abbas, CLXVII, 562.

JEPHTE FILIA, sexaginta diebus lugens ob virginitatem, Ecclesiam filiam et virginem significabat. Rabanus Maurus, CVIII, 1189.

JOSE DOMUS figurat Ecclesiam ubi Christus coramatur. Rupertus abbas, CLXVIII, 746.

JUDAS designat Ecclesiam. Cassiodorus, LXX, 358. — Adamus Scotus, CXCIII, 191.

JUDITH, post peractam orationem exuens se vestimentis lugubribus, et induens se vestibus iuventutis, signum est sanctæ Ecclesiæ, quæ licet aliquando pro peccatis suis penitentiam gerat affectum, spe tamen remissionis et futuri præmii anxium satis exultat animum. S. Hieronymus, XXV, 1537. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CIX, 563, 573.

MACHABEI septem et illorum mater, designant Ecclesiam septiformem, quæ martyrum multitudinem coronavit Christo. S. Cyprianus, IV, 669. — S. Angustinus, XXXVIII, 1380. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

MARDOCHÆUS, sacro indutus et interitum Judæorum destinatum plangens, magistrus Ecclesiæ figurat. Rabanus Maurus, CIX, 651.

MARIA, soror Moysis, cum mulieribus tympanum quatiens, typus Ecclesiæ fuit, quæ cum omnibus Ecclesiis quæ peperit, hymnum canens, populum Christianum ducit in celum. S. Zeno, XI, 510.

MERETRIX, cui nupsit Samson, et meretrices duæ coram Salomone invicem de filio altercanes, typum tenent Ecclesiæ et synagogæ. S. Augustinus, XXXVIII, 92, 1640. — Cassiodorus, LXX, 355. — Rabanus Maurus, CIX, 12 et seqq.

MCHOL, Ecclesiæ figura. S. Petrus Damian., CXLV, 488.

MOYSIS UXOR Ethiopissa, signat Ecclesiam gentium, cuius ob causam synagoga lepra perfunditur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109.

MULLER de uxoribus prophetarum habens duos filios, designat sanctam Ecclesiam duorum populorum, id est, Iudei et gentilis, quasi filiorum duorum mater. Rabanus Maurus, CIX, 223.

NOE figurabat clericos et rectores Ecclesiæ. S. Augustinus, XXXVII, 1731.

NOEMI et ejus nurus figuram gestant Ecclesiæ de gentibus congregatæ, quæ nupsit Christo Filio Dei de gente Judæorum nato. Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1221.

ORPHA interpretatur cervix ejus; et quid per Orpham, nisi credentes ex Judæis designantur, qui cervicis nomine rive nuncupantur; quia robur fidei et fortitudinem bonæ operationis post resurrectionem Domini, ipsi primi acceperunt. Rabanus Maurus, CVIII, 1202.

PHARAONIS FILIA, quæ expositum Moysen ad ripam fluminis collegit, Ecclesia gentium est, quæ Christum ad flumen salutaris lavacri reperit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CXI, 52. — Rupertus abbas, CLXVII, 1159.

RACHEL, quæ Dei ovis dicitur, primum sterilis et formosa, et idola patris sui rapiens, Ecclesiam Christi prænotabat. S. Ambrosius, XVI, 289, 1257. — S. Hieronymus, XXII, 1035; XXV, 910. — S. Paulinus Nolan., LXI, 209. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 563. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVII, 607, 763. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 61, 62. — S. Petrus Damian., CXLIV, 823. — Rupertus abbas, CLXVII, 1009.

REBECCA, e camelo descendens in occursum Isaac, etc., Ecclesiam figurat e gentilitate venientem. S. Ambrosius, XIV, 452, 453, 617; XVI, 1215. — S. Augustinus, XXXVII, 1675; XXXVIII, 38. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 770. — Rupertus abbas, CLXVII, 459. — Adamus Scotus, CXCVIII, 135.

RUBUS Moysen Ecclesiam exprimebat. S. Petrus Damian., CXLV, 687.

RUTH, sicut dormivit ad pedes Booz, ita Ruth spiritalis, scilicet Ecclesia, dormivit ad pedes Christi, cum in spe incarnationis ejus, unde sibi certam salutem credebat esse venturam, quasi requiescens, patienter eum expectabat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVIII, 1202, 1214, 1215. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 62.

SARA REGINA, quæ a finibus extremis Austri excita veniens, Salomonis audire sapientiam concupivit, jam tunc venturam de gentibus Ecclesiam desiderantem Christum exprimebat. S. Paulinus Nolan., LXI, 168. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 472. — Rupertus abbas, CLXVII, 1173.

SALOMON, cujus nomen pax sonat, typus fuit Ecclesiæ. S. Hieronymus, XXVI, 419. — Rabanus Maurus, CIX, 186.

SAMSON præfigurabat Ecclesiam Christi in suis primordiis persecutiones patientem. S. Augustinus, XXXVII, 1125.

SARA, intacta ab Abimelech Abraham restituta, præclarus est sanctæ Ecclesiæ typus. S. Ambrosius, XIV, 451, 456. — Rabanus Maurus, CVI, 560. — S. Bruno Carthusian., CLI, 25. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 196.

SAREPTANA VIDUA Ecclesia est, quæ gratia corpo-

ris Christi et chrisimalis unctione nunquam minuitur. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 808. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113.

SEM, doctores Ecclesiæ significabat. Rupertus abbas, CLXVII, 562.

SEPHORA typum tenet Ecclesiæ de gentibus, quæ præputium illi sui, id est, populi gentilis, acutissima petra, hoc est doctrina Spiritus sancti, sive illa petra de qua dicit Apostolus: Petra autem erat Christus, docet expoliationem veteris hominis cum acutibus ejus. Rabanus Maurus, CVIII, 27.

SUSANNA figuravit Ecclesiam, quam falsitate Judæi quasi adulteram accusant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66.

THAMAR, typus fuit Ecclesiæ, quæ Judæ recte nupta non est, quia Christo veniente baptismatis spiritali unda in gremio renatus, Ecclesiæ filius ejus futurus fuerat, non maritus. S. Hilarius, IX, 437. — Cassiodorus, LXX, 358. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 67. — Rupertus abbas, CLXX, 211.

VIDUA, ad quam missus est Elias, Ecclesiam Christi prænotabat. S. Anthonius, XV, 1626; XVI, 233. — Pariter et vidua mortuum plangens filium. Rupertus abbas, CLXX, 324.

ZABULON Ecclesiam significat, quæ secus fluctus hujus vitæ inhabitans, omnes tentationes et turbines sæculi sustinet, et in doctoribus suis ad mentes virtutum et laudes Domino referendas convocat populos omnium gentium. Paulus Mediolan., XX, 723. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 44.

III. — Figuræ apostolos et justos adumbrantes.

AARON devotionem denotat. Richardus de S. Victore, CXCVI, 334.

ABDIAS designat omnes fidei prædicatores qui alimentis sacrarum Scripturarum credentes reficiunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

ABEL, agnum portans ad Dei sacrificium, sicut agnus assumitur, et justos persecutionem ab impiis sustinentes præfigurat. S. Augustinus, XLI, 436, 614. — S. Petrus Chrysolog., LII, 502. — Rupertus abbas, CLXVII, 1752. — Adamus Scotus, CXCVIII, 480.

ABISAG Sunamitis, idea est gratiæ divinæ et charitatis, ac illius quadripartitum munus designat quadripartitum munus sapientiæ. Adamus Scotus, CXCVIII, 251, 312, 315, 825.

ABRAHAM, unigenitum suum offerens, typus oblationis religiosæ, et viri devoti. S. Paschasius Radbertus, CXX, 82, 83. — B. Lanfrancus, CLI, 118. — Adamus Scotus, CXCVIII, 324, 480, 821.

ADAMUS, typus rationis. Petrus Lombardus, CXCH, 341. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 363.

AGGÆUS, figura sanctorum qui nobis in hujus peregrinationis vita futurum tempus liberationis declarant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

AMALECH, qui bis percuti et demoliri præcipitur, quid est, nisi quia prædicator eos quos ad pudicam vitam erudit, promovere debet ad perfectionem virtutis. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 407, 410.

ANNA, mater Samuelis, figura Christianæ religionis et gratiæ. S. Augustinus, XLI, 528.

ARIOCH, qui interpretatur ad solitudinem redigens, zelum rectitudinis et districtæ severitatis rigorem significat. Richardus de S. Victore, CXCVI, 1243.

ASER, pinguis panis: aliqui putant hoc dictum propter Annam prophetissam, Phanuelis filiam, ex tribu Aser, quæ prima cum Symeone refertur de Domino in Evangelio prophetasse, et prophetiæ suæ fide, velut escam dedisse principibus, id est, apostolis, cæterisque credentibus, quæ de ipso fuerant prophetata. Rufinus, XXI, 325.

BENJAMIN, lupus rapax, id est, Paulus, natus ex tribu Benjamin, Hebræus ex Hebræis, juxta legem Phariseus, circumcissus octavo die; ad malutinum comedens, quando juvenis fuit, et in vespertum dans escam, quando credens spiritaliter præbuit cibum Ecclesiæ a se institutus. Tertullianus, II, 148. — S. Ambrosius, XIV, 660, 692; XV, 1273. — Paulinus Mediolan., XX, 751. — Rufinus, XXI, 333. — S. Hieronymus, XXV, 724, 862. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CVII, 661; CVIII, 1144; CXI, 48. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 252.

BETHSABEE, Virginis Mariæ figura, Godefridus abbas, CLXXIV, 1026.

DANIEL, in cœlibatu serviens Deo figuram expressit servorum Dei, id est, monachorum et continentium qui terreis copiis non abutuntur. S. Augustinus, XXXVI, 177; XL, 711, 717. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII,

114. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 645, 725. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1115. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 1245.

DAVID, hominem probum, contemplativum et humilem representat, et per illum recte sanctam animam accipimus, quæ illum qui quasi leo rugiens circumquærens quem devoret, in seipso interfecit. S. Paulinus Nolan., LXI, 626. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 551. — Rupertus abbas, CLXVII, 1060. — Godefridus abbas, CLXXIV, 467. — Adamus Scotus, CXCVIII, 195.

DEBBORA, quæ interpretatur avis, significat prophetiam suavitatem et cælestis doctrinæ dulcedinem. Rabanus Maurus, CXI, 56.

ELCANA, pater Samuelis, in oratione perseverans, in pietate constantes præsignabat. Rabanus Maurus, CIX, 14.

ELIAS, ad Sareptanum viduum missus, et illius duplex spiritus, præfigurat apostolos missos ad gentes. Rupertus abbas, CLXVII, 1240. — S. Bernardus, CLXXXIII, 522.

ELISÆUS Eliam sequens, et ejus duplicem deposcens spiritum, apostolos Christum sequentes, et animam Deum sitientem representat. S. Prosper, LI, 803. — Rupertus abbas, CLXVII, 1254, 1255; CLXX, 248. — Godefridus abbas, CLXXIV, 534.

ESURAS typum habet et apostolorum et prædicatorum Evangelii Christi, qui spirituale ædificium Dei, post exitum fidelium de Babylone istius mundi, atque regressum in terram repositionis, verbis et exemplis quotidie instaurando reedificant. Rabanus Maurus, CXI, 70.

EVA, figura beate Virginis Mariæ, nam sicut hæc nos damnari fecit per arboris pomum, sic illa absolvit per arboris fructum, quia et Christus in ligno pendit ut fructus. Tertullianus, II, 782. — S. Ambrosius, XVII, 692.

EZECHIAS designat omnes sanctos quibus ad acquirendum cælum quinque libri Moysis et decem præcepta decalogi sunt dati. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

EZECHIEL, eximius propheta, quadraginta diebus jacens latere uno, captivitatem futuram dum præfiguratur, absolvit; qui sacratos numeros iste suscepit iniquitates ut deleat, captivitates ingreditur ut absolvat, vincula patitur ut relaxet. S. Petrus Chrysologus, LII, 635.

GEDEON penitentis typum gessit. Hugo de S. Victore, CLXXII, 705.

HABACUC, populus est fidelis qui super excelsa constitutus, in cruce Dominum contempletur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

ISAAC, typus oblationis religiosæ et filiorum promissionis. S. Augustinus, XXXIV, 566. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 83. — Petrus Lombardus, CXII, 148. — Adamus Scotus, CXCVIII, 481.

ISAIAS signat evangelistas et apostolos, qui universa sacramenta Christi quasi presentia prædicavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

ISRAEL, id est, vir Deum videns, electos et vitam contemplativam significat. B. Alcuinus, C, 1105. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1150, 1158.

ISSACHAR, symbolum religiosæ professionis, et quia merces interpretatur, apostolorum typus, qui putandi sunt merces Filii Dei. Rufinus, XXI, 517. — Adamus Scotus, CXCVIII, 482.

JACOB, per varias suæ vitæ circumstantias, electos et illorum virtutes præfiguravit, necnon et cælorum regnum, etc. S. Augustinus, XXXIV, 567; XXXVII, 1597, 1598, 1771, 1772, 1936; XXXIX, 54, 35, 687; XL, 518. Rabanus Maurus, CVIII, 10, 11. S. Paschasius Radbertus, CXX, 84, 352. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 586. — Rupertus abbas, CLXVII, 1558. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1050, 1156, 1158. — Adamus Scotus, CXCVIII, 820. — Petrus Cantor, CCV, 77.

JAPHETH, typus apostolorum et prædicatorum. Rupertus abbas, CLXVII, 562.

JOATHAN sicut per fugam recessit, et reliquit interfecit sunt fratres, sic nemo evadere poterit persecutionem Antichristi, nisi qui per fugam recesserit, et in montem benedictionis ascenderit. Rabanus Maurus, CVIII, 1172.

JOB, conjugatos et penitentes, filii autem ejus apostolos signarunt. S. Augustinus, XXXVII, 1752. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 535. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 643, 725. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1115. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705.

JOEL, signat eos qui fidei ostium et divinæ scientiæ incipiunt cognoscere sacramentum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

JOIADA qui in locum Achitophel substituitur, significat quod Juda prævaricante ac decidente de apostolatu, non remansit duodecim locus vacuus, sed in loco prævaricatoris, Petro cæterisque apostolis ordinantibus,

successit Matthias, humilis atque fidelis. Rabanus Maurus, CIX, 406.

JOSEPH apostolorum, castitatis et gratiæ typus. S. Rufinus, IX, 923. — S. Prosper, LI, 754, 757. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 146. — Godefridus abbas, CLXXIV, 199.

JOSIAS, typus electorum. Adamus Scotus, CXCVIII, 824.

JOSUE castos et qui baptismalem candorem servat designat. Ven. Guibertus abbas, CLVI, 587.

JUDAS, quantum intelligi datur, ex parte prophetarum, ex parte patriarcharum, Patrumque typus erat, qui ob justitiam Dei omnes homines filios computabant. S. Zeno, XI, 435.

LIA, quæ interpretatur laborans, figura est vitæ activæ. S. Augustinus, XXXIV, 1046. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 449. — S. Paschasius Radbertus, CII, 81. — S. Petrus Damian., CXLIIV, 503. — Rupertus abbas, CLXVII, 474. — S. Bernardus, CLXXXIV, 753, 1276.

LOT, Sodomis fugiens, et religiosos et sanctos qui in fine sæculi ab impiorum incendio liberabuntur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1044.

MACHIR, qui interpretatur restituet, et est primogenitus Manasse primogeniti Joseph, significat populum priorem de quo principes, hoc est, apostoli et doctores primitivæ Ecclesiæ descenderunt. Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

MARDOCHÆUS doctores gentium significat, et maxime B. Paulum apostolum, qui etiam de stirpe Jeminea, hoc est, de tribu Benjamin se esse testatur. Rabanus Maurus, CIX, 646.

MATTHIÆ filii designant apostolos et martyres. Rabanus Maurus, CIX, 1141.

MOYSES discretionem denotat. Richardus de S. Vict., CXCVI, 534.

NAAMAN, hominis figura mundani ad meliorem conversi. Godefridus abbas, CLXXIV, 220.

NABOTH justos omnes præsignat. Rupertus abbas, CLXVIII, 25.

NEHEMIAS typum habet et apostolorum et prædicatorum Evangelii Christi, qui spirituale ædificium Dei, post exitum fidelium de Babylone istius mundi, atque regressum in terram repositionis, verbis et exemplis quotidie instaurando reedificant. Rabanus Maurus, CXI, 70.

NEPHTHALIM, figuram gerit apostolorum et prædicatorum qui instar cervi transilientes, ad superna seipsos et audientes erigunt. Paulinus Mediolan., XI, 727. — Rufinus, XXI, 527. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

NOE, typus electorum. Ven. Hildebertus, CLXXI, 645, 725. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821.

ORPHA ET RUTH. Alii post perceptam gratiam baptismi et societatem fidei retro ad errores pristinos revertuntur, quorum typum gessit Orpha, quæ ad deos suos et ad populum suum reversa est; alii vero diffinito consilio et instandi studio sequuntur gratiam quam perceptorunt, quorum figuram Ruth expressit. Rabanus Maurus, CVIII, 1204. Godefridus abbas, CLXXIV, 1026.

PHINEES designat sanctos doctores qui Judæos et hæreticos spirituali mucrone feriunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110.

RAAB, figura castissimæ Virginis Mariæ. Godefridus abbas, CLXXIV, 1025.

RACHEL, quæ visum principium interpretatur, vitam contemplativam nobis exhibet. S. Augustinus, XXXIV, 1046; XLII, 452. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 954; LXXVI, 449. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 505.

SAMSON per capillos, omnes electos; uxorem suam invisens, apostolorum prædicationem significat. S. Ambrosius, XVII, 774. — Rupertus abbas, CLXVII, 1048.

SAMUEL Joannem Baptistam refert. Rupertus abbas, CLXVII, 1091.

SARA prudentiæ imaginem præbet. Adamus Scotus, CXCVIII, 551.

SEM figura prophetarum et apostolorum qui ex ejus stirpe nascuntur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

SOPHONIAS designat eos qui per contemplationis arcum ad perfectum veniunt meritum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

THAMAR figurat beatam Virginem Mariam. Godefridus abbas, CLXXIV, 1032. — Adamus Scotus, CXCVIII, 584.

TOBIAS prudentiæ typus. Rupertus abbas, CLXX, 331.

URIAS Hæbreus, typus et exemplum fervoris et affectus ad bonum commune. Adamus Scotus, CXVIII, 485.

ZABULON venatores, nihil sunt nisi apostoli Domini, ex cuius tribu aliqui fuerunt. Rufinus, XXI, 517.

ZACHARIAS, qui memor Domini interpretatur, et factus

filii Selemie, doctores gentium, qui ab apostolis et primis prædicatoribus Evangelii ad prædicandum gentibus ordinati sunt, præfigurati. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CIX, 597.

IV. — Figure quæ ad Judæos et gentiles spectant.

AARON cum Moyse loquens contra Pharaonem, legem et vetus sacerdotium significat, moriens illius sacerdotii interitum docet. Rupertus abbas, 581, 888.

ABEL, populum ex gentilibus Christianum signat. Egiptius abbas, LXII, 669.

ABIGAIL, de qua refert Scriptura quod mulier prudentissima et speciosa fuerit, typum tenet plebis illius, qui ex Judæis ad fidem conversi Domino placere meruerunt. Rabanus Maurus, CIX, 61.

ABRAHAM vocatione sua terram viventium populo Christiano futuram, et semine eundem populum ut stellas multiplicandum figurat. S. Prosper, I, 743, 745.

ABSALON typum tenet Judæorum qui seditionem leverunt contra verum David, invidentes ei, et principatui ejus insidias molientes. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 612. — Rabanus Maurus, CIX, 107; CXI, 59. — S. Petrus Damian., CXLV, 1105. — Rupertus abbas, CLXVII, 1077.

ACHIOR, Ammonitarum dux, designat paganos, qui eum viderent sanctam Ecclesiam per fidem et constantiam hostium ac persecutorum ferocitatem superare, nimio pavore concussa, a contumacia elationis suæ corruunt, atque sanctam Ecclesiam venerari nimio terrore compelluntur. Rabanus Maurus, CIX, 576.

ACHITOPHEL denotat Judæos qui Patrum prærogativa aliquando erant charissimi, et colloctione Dei clarissimi, sed incarnatione et passione scandalizati, hostes facti sunt crudelissimi. Rabanus Maurus, CIX, 408.

ADONIAS, filius David major, per fastum superbiæ volens per patre in regnum succedere, indicat populum Judaicum, qui quasi major filius esse videtur, cum prior legem suscepit, gentilem populum, qui per gratiam Dei posterior vocatus est, spernens, solum secum Dominum æstimabat regnatum. Rabanus Maurus, CIX, 425.

AGAR et ejus filius synagogam et Veteris Testamenti carnales præfigurant. S. Augustinus, XI, 512. — S. Maximus Taurin., LVII, 491. — B. Alcuinus, C, 547. — Rupertus abbas, CLXVII, 588, 503.

AMAN, typus Judæorum, qui prophetas occiderunt, et ipsum Dominum prophetarum ejusque apostolos interficere non timerunt. Rabanus Maurus, CIX, 652.

AMMON, qui interpretatur filius generis mei, sive populus turis, Judæos exprimit. Rabanus Maurus, CXI, 580.

ASAPH, interpretatur synagoga, significans quæ credidit, non quæ obstinata permansit. S. Augustinus, XXXV, 1547; XXXVI, 916, 929, 970, 1011, 1051. — Rabanus Maurus, CXI, 70.

ASER prædicit sanctos viros ex synagoga futuros, quorum panis pinguis est, doctrinam videlicet propheticam sancti Spiritus agnita redundans. Paulinus Mediolan., IX, 726.

BALAA, figura legis Veteris Testamenti, quam populus Israel prævaricando commaculavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

BALAAAM, qui interpretatur populus vanus, videtur habere personam Scribarum et Phariseorum Judaici populi. Rabanus Maurus, CVIII, 729.

BARACH videtur formam gerere populi prioris, qui primo omnium per prophetam vocatus est, et invitatus ad audienda eloquia Dei et divina legis munera capienda, qui refulsit quidem, et in legis splendore ad breve tempus coruscavit; sed non diu permansit, nec continuum lucis potuit obtinere fulgorem. Rabanus Maurus, CVIII, 1135, 1143.

CAIN offerens de fructibus terræ munera Domino, parricidialis et maledictus, et synagogam et Judæos terrestres ac deicides præfigurabat. S. Ambrosius, XIV, 517, 518; XVII, 815. — S. Augustinus, XXXVI, 442, 705, 937; XL, 684; XLI, 445, 258, 259, 260. — S. Prosper, LI, 737. — S. Maximus Taurin., LVII, 795. — Vigilii Tapsens., LXII, 115. — Egiptius abbas, LXII, 669. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100. — Rabanus Maurus, CVII, 504. — Petrus Lombardus, CXCI, 402.

CHAM, Noe filius, typus Judæorum qui Christum incarnatum atque mortuum deriserunt. Vigilii Tapsens., LXII, 675. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

CHANAAN, qui pro patris delicto maledictione damnatur, exhibet posteritatem Judæorum ac Christi passionem maledictorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

DALILA, quæ interpretatur paupercula vel stulta, significat synagogam quæ Christum in loco Calvarie crucifixit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 57. — Rupertus abbas, CLXVII, 1050, 1112. — Godefridus abbas, CLXXIV, 281.

DINA, figura synagogæ vel animæ quam in exterioribus curis reperiam corrupti diaboli. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

DOEG, populum Judaicum proditorem et parricidalem significat. S. Hilarius, IX, 510.

ELISÆO pueri insultantes, figura Judæorum qui Christum in cruce deriserunt, et capti sunt a Tito et Vespasiano. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

EPHRAIM, figura gentium, qui per benedictionem patriarchæ præpositus est majori populo Judæorum. S. Paulinus Nolan., LXI, 285. — Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

ESAU, typus populi Judaici, cujus loco assumit populus Christianus per Jacob figuratus. S. Ambrosius, XV, 1185; XVII, 561. — S. Hieronymus, XXV, 1001. — S. Fulgentius, LXV, 437. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 629. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVIII, 1156, 1159. — Guibertus abbas, CLVI, 515. — Rupertus abbas, CLXIX, 102.

GAD, typum gerit Judæorum electorum, qui populo novo quasi quidam præduces exstiterunt, et in terram olim promissam introduxerunt. Paulinus Mediolan., IX, 726.

GALAD, qui acervus testis interpretatur, designat populum Judaicum, qui bene acervus testis sive acclintis dici potest, quia Vetus Testamentum in lege et prophetis conscriptum habens, inde se tutum atque unicum munus fore confidebat. Rabanus Maurus, CVIII, 1146.

HARBONA eunuchus, qui cruce Mardochæo paratam prodidit, significat doctores legis, qui dolum Judæorum et omnia quæ divinis præceptis fuerant contraria, ipsius legis lectione manifestarunt. Rabanus Maurus, CIX, 660.

HERER figurat gentem Hebræam, cujus primum populo Christiano tradidit Christus. S. Prosper, LI, 741.

HELI reprobatus et ejus filii posteritatem prioris sacerdotii extinctam et novi sacerdotii accessionem designant. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 58.

HER, primitivus Judæ filius, primitivus est populus, id est, Hemihæ, omnes potentissimi, et reges qui ferocitate virtutis ac libidinis omnem orbem corrumperant terrarum. S. Zeno, XI, 435.

HOLOPHERNES, gentium est principatus, qui persecutus est Ecclesiam Christi. Rabanus Maurus, CIX, 516.

ISAAC, de reprimissione conceptus, et contra spem sterilitatis senum natus, omnium gentium vocationem præfigurat. S. Augustinus, XI, 605. — S. Prosper, LI, 606. — S. Maximus Taurin., LVII, 795. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104.

ISMAEL, ex ancilla natus, populum Judæorum repræsentat. S. Ambrosius, XVII, 565. — S. Maximus Taurin., LVII, 795. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104.

ISSACHAR, asinus fortis, typum gerit populi gentilis, qui antequam Dominum sessorem habuisset, brutus erat, et frenorum impatiens proprio libitu ferebatur. Paulinus Mediolan., XX, 724. Rabanus Maurus, CIX, 536.

JACOB, populum gentium designans, simplex habitabat in tabernaculis, quia electi ex gentibus sola fide, bonæ voluntate Deo placere studuerunt. S. Ambrosius, XVII, 818. — S. Augustinus, XXXVI, 506; XXXVIII, 55. — S. Prosper, LI, 392, 752. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — S. Bruno Carthusian., CLII, 840, 1028. — Guibertus abbas, CLVI, 515. — Rupertus abbas, CLXVII, 503.

JAPHETH designat populum gentium qui versatur in Ecclesiis Israelitarum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

JEHU gentium principatum denotat. Rabanus Maurus, CXI, 61.

JOATHAN, junior filius Jeroabaal, qui fugit ut gladium inimici evaderet, figura est residui populi Israel, prædicante Elia, extremis temporibus credituri, et Antichristi gladium evasuri. Rabanus Maurus, CVIII, 1171.

JOB eversa domus figura erat synagogæ; quæ domus corruens, oppressit liberos, quia dum Judæa in crudelitatem Dominicæ passionis cecidit, apostolorum fidem desperationis formidine obruit. S. Gregorius Magnus, LXXIV, 582.

JOSEPH gentiles designat. S. Bruno Carthusian., CLII, 1029.

JUDAS, infidelis populi Judæorum typus. S. Ambrosius, XIV, 1082.

LABAN, legis et diaboli typus, ex cujus corpore assumpsit sibi Christus duas conjuges. Judæorum scilicet et gentium. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

LEVI et auctor et figura principum sacerdotum qui Christum crucifixerunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106.

LIA lippientibus oculis et fetosa, sacramenta demonstrat synagogæ, quæ infirmis oculis cordis sacramenta Dei speculari non potuit. S. Ambrosius, XV, 1488. — S. Hieronymus, XXII, 1035; XXV, 930. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rupertus abbas, CLXVII, 475, 503.

LOT, personam habet legis, de qua infidelitatis opera pariunt qui ea carnali intellectu utuntur; dux illius filiae monstrant Samariam et Jerusalem quæ fornicantur in lege per adulterium illicitæ doctrinæ. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 106.

MANASSES, populi prioris typus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107.

MARIA, soror Moysis, speciem præfert synagogæ, quæ leprosa propter detractionem et mormurationem contra Christum, cuius vendidit sanguinem. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CXI, 53. — Rupertus abbas, CLXVII, 947.

MICHOI, despiciebat David Iudentem, præsignat synagogam Christum blasphemantem. Rupertus abbas, CLXVII, 1112, 1126.

NAAMAN, qui princeps militiæ regis Syriæ esse describitur, quem melius significare potest, quam populum gentilem qui in orbe per virtutem bellorum principatum gerebat ac rerum decore fruebatur. S. Ambrosius, XVII, 854. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CIX, 251.

NABAL, de quo dictum est quod vir durus et pessimus et malitiosus esset, typum tenet populi Judæorum, quorum aliqui uva felis et boro amaritudinis inebriati dura cervice, et incircumcisus cordibus semper Spiritui sancto resistebant, atque carnalem sensum in lege sequentes, stulti facti sunt. Rabanus Maurus, CIX, 61.

NOE in tribus filiis figurantur gentes quas Christus Dominus sparsas invenit et collegit. S. Prosper, LI, 741.

OCIOSIAS significat populum Judæorum, et maxime principes synagogæ, qui peccatis et vitiis dediti, veritatem a se repellabant, inno et persequabantur. Rabanus Maurus, CXI, 63.

ONAN, secundus Judæ filius, typus est Judaici populi, cui præcipitur ut semen exeat et fratri, id est, reliquis nationes idololatriæ dedita ad Dei cultum exeat. S. Zeno, XI, 436.

OZIAS leprosus, figura Judæorum qui dedecus suum in fronte portant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

PHILISTEI Samsonem in Gaza comprehensum custodientes, significant Judæos sepulcro Christi apponentes custodiam. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1173.

RAAB, gentilitatis typus. Rupertus abbas, CLXVII, 1008.

ROBOAM ET JEROBOAM divisionem representant Judæorum in Christi adventu, quorum pars Christum, pars Antichristum sequetur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

RUBEN, primogenitus, figuram habet populi qui violavit cubile Dei Patris, quando carnem Christi confixit in patibulo crucis. Paulinus Mediolan., XX, 717. — Rufinus, XXI, 315. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106.

RUTH, eliciens ex spicis hordeum, gentiliū conversorum constantiæ typus. S. Prosper, LI, 795. — Rabanus Maurus, CVIII, 1206, 1207, 1209.

SAMSON leonem interficiens, Judæorum typus. S. Paulinus Nolan., LXI, 263.

SAMUEL novi sacerdotii signat successionem, abjecto veteri sacerdote. S. Augustinus, XI, 1, 532, 533. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

SAREPTANA VIDUA gentilitatem præfigurabat. Rupertus abbas, CLXVIII, 326; CLXX, 106.

SAUL Judaici populi insinuat reprobationem, sive eiusdem populi emulationem, qui David, id est, Christum, iniusto iudicio conatus est perdere. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 58.

SERON, princeps exercitus Syriæ, refert istius mundi principatum. Rabanus Maurus, CIX, 1150.

SIMEON ET LEVI Scribas et Phariseos designant adversus Dominum non armorum pugna bellantes, sed verba callida. Paulinus Mediolan., XX, 719. — Rufinus, XXI, 315. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rupertus abbas, CLXVII, 351.

SUNAMITIS FILIUS, figura humani generis, super quod Christus spiritum septiformem aspiravit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113.

THAMAR geminos in utero filios gestans, duos gestabat populos, quorum posterior natus qui manum prior ex utero misit, quia gentium populus antea qui lem est per prophetas ostensus, sed postea revelatus, cuius ideo ob-

stetriz ligavit dexteram cæco, quia idem populus per sanguinem Christi crucis notatus est signo. S. Isidorus Hispal., CLXXXIII, 408.

TOBIAS priscæ legis imaginem portat, cuius oculos Judaicæ hirundines obæcunt, dum eos luminis sacramenta male intelligentes obæcant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66.

URIAS cum litteris missus ut occidatur, populus est Judaicus portans legem per quam moritur. S. Paschasius Radbertus, CXX, 67. — Rupertus abbas, CLXVII, 1135; CLXX, 294.

VASTHI regina plebem exprimit Judaicam, quæ quasi regina regnasse videbatur, cum in cultu unius Dei cæteris gentibus præminere inveniebatur. Rabanus Maurus, CIX, 642.

ZACHARIAS populum gentilem demonstrat. Rupertus abbas, CLXVIII, 853.

V. — Figure quæ hæreticos et impios representant.

ABRADDON, rex locustarum, typus est hæreticorum B. Alcuinus, C, 1141.

ADIMELECH, ancillæ filius et seditiosorum rex, personam gerit Antichristi, qui omnium iniquorum caput est et princeps; præfiguratur etiam Judam proditorem, per quem fraude contra Redemptorem nostrum, qui vere rex est, operatus est diabolus. S. Prosper, LI, 788. — Rabanus Maurus, CVIII, 1175; CIX, 59; CXI, 56. — S. Petrus Duman., CXLV, 388, 392.

ADIRON, CORE ET DATHAN, qui se a Moysæ et Aaron segregantes, sacrificium usurpæ conati sunt, hæreticorum pravitatem designant, pernitiemque eorum qui se a sacerdotibus Christi et societate Ecclesiæ dividunt, et sacrificia profana accipiunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — Rabanus Maurus, CVIII, 681; CXI, 55. — Adamus Scotus, CXCIII, 814.

ABSAION, dum patrem suum David crudeliter insequeretur, mulæ impetu perductus, in condensam quercum, ramis ejus colla necentibus, in aeris sublimitate suspensus est, quadam præfiguratione hominici traditoris; nam sicut Judas innotatus laqueo vitam finivit, ita et persecutor David, constrictis faucibus, expiravit. S. Augustinus, XXXVI, 97; XXXVII, 1847. — Cassiodorus, LXX, 43. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1097. — Rabanus Maurus, CIX, 847; CXI, 59. — S. Bruno Carthusian., CLII, 647. — Rupertus abbas, CLXVII, 1136. — S. Bernardus, CLXXXIV, 72, 752. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Adamus Scotus, CXCIII, 801, 816. — Philippus de Harveng, CCIII, 558.

ACHAB, qui in Samaria regnabat, hærestarchas exprimit, qui perditorum turbam per errorum devia ducunt, et in perpetuum mortis præcipitium mergunt. Rabanus Maurus, CXI, 60.

ACHAM, qui de Jericho anathemate concepit, designat nequam Christianum, qui post perceptam fidem, sæculares mores vel mundi illecebras appetit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CXI, 51.

ACHARIS qui interpretatur amarus, hæreticos refert, qui merito ipsi dicuntur amari, qui non meruerunt divina gratia fieri repleti. Rabanus Maurus, CIX, 898.

ACHITOPHEL, qui recedens a David ad Absalon transigravit, hæreticos significat, qui recedentes a tramite veritatis, se sociant hosti antiquo et subsequuntur errorem. Judam pariter proditorem exprimit. Rabanus Maurus, CIX, 107, 406.

ADAM fugiens a paradiso, hominem a veritate fugientem exprimit. Hugo de S. Victore, CLXXV, 163.

AGAR ancilla, fugiens a facie Sara, hæreticorum et carnis figura. S. Augustinus, XXXVIII, 52. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 233.

ALCIMUS, contaminator legis et proditor patriæ, representat eos qui Testamentum Dei secis nefandis profanare, et Ecclesiam Dei perturbare non metuunt. Rabanus Maurus, CIX, 1183.

AMALECH spiritum fornicationis et vitium luxuriæ designat. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 397, 407.

AMAN superbus significat et diabolum et fastum potentium hujus sæculi, qui beneficiis sibi divina pietate collatis abutentes, proximos suos, quos consortes habent naturæ, gratiæ socios habere despicunt. Rabanus Maurus, CIX, 652. — Rupertus abbas, CLXIX, 169.

AMMON, qui interpretatur filius meroris, designat hæreticos et illos omnes gehennæ prædestinatos, ubi erit eis fletus et stridor dentium, tanquam populo meritis. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 396. — Rabanus Maurus, CVIII, 1187; CXI, 380. — Adamus Scotus, CXCIII, 384, 815.

ANTIOCHUS, rex sceleratissimus, qui persecutus est populum Dei, præfigurabat Antichristum, qui Christi populum persecutus est. S. Cyprianus, IV, 669. — S. Hieronymus, XXV, 564. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 651. — Rupertus abbas, CLXIX, 1411. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1132.

ARCHELAUS, iactantiæ typus. Adamus Scotus, 351.

ASAEI typum tenet eorum quos vehementer arripens furor in præceptis ducit; qui in eodem furoris impetu tanto cautius declinandi sunt, quanto insane rapiuntur. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 77. — Rabanus Maurus, CIX, 76.

ASSUR, Antichristi typus. Rabanus Maurus, CX, 818.

BALAA, qui interpretatur populus varius, designat hæreticos et eos qui per fidem cognitionem Dei habentes, obscurati malis operibus coriunt; simul etiam sæculares maledicentes religionis quos imitari negligunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — B. Alcuinus, C, 1105. — Adamus Scotus, CXCIII, 537.

BAIAM, typum gessit sacerdotum vendentium ecclesiastica quæstus gratia. Rupertus abbas, CLXVII, 895.

BEEI-PHEGORI, Antichristi typus. Rupertus abbas, CLXVI, 908.

CAIN Antichristi et malorum justos persequentium figura. S. Augustinus, XLI, 456. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 484. — Rupertus abbas, CLXVII, 1752. — Adamus Scotus, CXCIII, 815.

CHAM, verenda patris revelans, hæreticos præsignabat. Rupertus abbas, CLXVII, 362.

CHUSAN RASATHAIM, Judæorum oppugnator, mystice quilibet tyrannus. Rabanus Maurus, CVIII, 1126.

CIS animæ, peccatrices animæ. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 249, 282.

DAIILA, animæ peccatricis et concupientiæ figura. Godefridus abbas, CLXIV, 287. — Adamus Scotus, CXCIII, 815.

DAN præfigurabat Antichristum, qui futurus est velut coluber in via, et corastes in semita, quia in via et semita mandatorum Dei ambulantibus, quantum in se est, obicem se præfert duplici armatus contra eos ingenio. S. Ambrosius, XIV, 1079. — Paulinus Mediolan., XX, 725. — Rufinus, XXI, 521. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CVII, 661, 662.

DINA, animæ torpentis et artibus diaboli deceptæ, typus. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 108.

DOEG Idumæus, Judææ Antichristi figura, nam sicut ille David adversarius fuit, ita Christo Antichristus erit. S. Ambrosius, XIV, 1616. — Cassiodorus, LXX, 573. — Rupertus abbas, CLXVII, 1106.

ELEAZARUS, qui elephantem interficiens occubuit, personam gerit arrogantium, qui dum volunt aliquid fortiter gerere, non tamen simplici sed erecto animo, in suis conatibus devicti prosternuntur. Rabanus Maurus, CIX, 1174.

ENOCH, filius Cain, urbem condens, significat impios in hac tantum vita esse fundatos. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100. — Adamus Scotus, CXCIII, 815.

ESAU figura non tantum eorum qui fidem negant, sed etiam eorum qui usque in finem vitæ in malis operibus perseverant; gulosos etiam et carnales designat. S. Ambrosius, XIV, 517. — S. Augustinus, XXXVI, 527. — S. Fulgenius, LXV, 458. — Rupertus abbas, CLXVIII, 190. — Adamus Scotus, CXCIII, 814. — Petrus Cantor, CCV, 332.

GOG, superbiæ typus, hæreticos apte denotat. Rabanus Maurus, CX, 868, 871.

GOLIAS, superbi figura. S. Bernardus, CLXXXIII, 333.

HELIU, typus doctorum fidelium, sed superbiorum, qui rectis quidem sensibus loquuntur, sed ad stulta elationis verba derivantur. S. Gregorius Magnus, LXXV, 527; LXXVI, 232, 432. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

ISMAEL significat nativitatem eorum qui servi peccati sunt. S. Ambrosius, XVII, 567.

JACOB descendens in Ægyptum, figurat lapsum Adæ, et prævalens angelo, persecutores Christo prævalentes. S. Augustinus, XXXVI, 1022. — Rupertus abbas, CLXX, 71.

JEROBOAM hæreticorum typus. Rupertus abbas, CLXVII, 1237; CLXIX, 351.

JEZABEL, mortem æternam et hæreticos representat. Rupertus abbas, CLXVII, 1243; CLXIX, 881.

JOACHAZ, qui interpretatur retentus, significat pravorum rectores, quos populus terræ, carnales videlicet terreus cupiditati dedit secundum mores suos consentientes vitis suis, personas eligunt. Rabanus Maurus, CIX, 550.

JOH amici tres prænotant hæreticos, qui sub specie consolandi, studium gerunt seducendi; filius uxor quæ

ad maledicendum eum provocat. carnalium pravitate ex primit. S. Hieronymus, XXV, 619. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 621, 729. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rabanus Maurus, CXI, 50.

JORAM refert, eos qui catholica fide imbuti, ac Christiano baptismo regenerati, Ecclesiæ instituebantur sacramentis; sed reliquias fidei veritatem, errores sequuntur hæreticorum. Rabanus Maurus, CXI, 81.

LABAN mundum hunc et prælatos Ecclesiæ captiores designat. Rabanus Maurus, CVII, 607. — Rupertus abbas, CLXVII, 441, 481, 858. — Petrus Cantor., CCV, 85.

LAMECH, ejus crimen Christus diluit, signat et hæreticos, et hujus sæculi figuram. S. Hieronymus, XXII, 1035. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

LOT typum habet vitiosæ multitudinis, et illius uxor, eorum qui per gratiam Dei vocati, postmodum retro respiciunt, et ad ea quæ reliquerant redire contendunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103. — Rabanus Maurus, CXI, 56. — Rupertus abbas, CLXVII, 374. — Petrus Cantor, CCV, 210.

LYSIAS, Judæorum hostis sævissimus, qui paganorum tenet principatum, eos qui Ecclesiam Dei gravissimis infestant persecutionibus, significat. Rabanus Maurus, CIX, 1224.

MICHOL, Davidem humilitatem despiciens, typus est eorum qui Christiani professione, Antichristum vero opere sequuntur. Rabanus Maurus, CIX, 87.

NAAMAM Syrus et leprosus, hominis superbi et luxuriosi figura. Adamus Scotus, CXCIII, 411.

NABAI, prælatos Ecclesiæ munera captantes denotat. Petrus Cantor, CCV, 85.

OZA, arcam sustentans declinantem, ad sacram Eucharistiam indigne accedentes exprimit. Rabanus Maurus, CIX, 559.

PHARAO, vanæ gloriæ typus. Adamus Scotus, CX, VIII, 332.

PRINCEPS COQUORUM, qui muros Jerusalem subvertit, hoc significat quod omnes qui ventris desiderio serviunt, virtutes animæ destruant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

ROBOAM signat scissuram hæreseon e quibus Christus colligit oves. S. Prosper, LI, 801.

RUBEN, per incestum hæreticos animas commaculantes et concupiscentiam denotat. S. Paschasius Radbertus, CXX, 87. — Rupertus abbas, CLXVII, 350.

SAMSON crine servato invictus, abscesso autem captivus peccatoris typus. S. Paulinus Nolan., LXXI, 264.

SAUL malos pastores, potentium elationem et mortem præsignat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 53, 55. — S. Bruno Carthus., CLII, 695. — Rupertus abbas, CLXVII, 1060.

SEDECIAS designat divites et peccatores, qui a diabolo capti, intelligentiæ oculos perdunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

TIMOTHEUS typum tenet hæreticorum, qui tam per se quam per aliorum auxilium et suffragia, fidem Christi ac veritatem Evangelii destruere semper nituntur. Rabanus Maurus, CIX, 1242.

APPENDIX.

Hoc in Appendice, ne quid lectorem prætereat, omnes apposimus figuras quæ vel diabolum vel duo Testamenta olim præsignabant, et quas memorarunt sancti Patres; unde scilicet:

I. — Figuræ quæ diabolum denotant.

ALEXANDER tentatorem præfigurabat diabolum. Godefridus abbas, CLXXIV, 1130.

AMALECH. S. Cyprianus, IV, 662. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109.

AMAN, affectans adorari. Rupertus abbas, CLXX, 106.

AMMON, qui interpretatur dolor eorum. Rabanus Maurus, CIX, 371; CX, 372.

ASSUR, virga furoris Dei et baculum indignationis ejus. Rabanus Maurus, CIX, 585; CX, 818.

BENADAD. Rabanus Maurus, CIX, 256.

CAIN, ab initio fraticida. S. Hilarius, IX, 648.

CHANAAN reges maligni. Rabanus Maurus, CVIII, 1147.

CHUSAM-RASATHAIM, Judæorum oppugnator. Rabanus Maurus, CVIII, 1126.

EGLON, qui interpretatur rotatus vel orbatus. Rabanus Maurus, CXI, 55. — Godefridus abbas, LXXXIV, 270.

GOLIATH, superbus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 52, 53; CXI, 58. — Rupertus abbas, CLXVII, 1098.

HOLOPHERNES, iniquorum caput. Rabanus Maurus, CIX, 546.

LAZARUS, qui interpretatur de lebatio. Rabanus Maurus, CVII, 606.

MOLOCH. Rabanus Maurus, CVIII, 462.

NABUCHODONOSOR, princeps confusionis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CIX, 272; CXI, 65. — Rupertus abbas, CLXIX, 1344; CLXX, 358.

NEMROD. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

OZIAS, rex leprosus. Rabanus Maurus, CIX, 246.

PHARAO, qui populum Dei perdere tentat. S. Zeno, XI, 510. — S. Prosper, LI, 761. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rupertus abbas, CLXVII, 637. — S. Bernardus, CLXXXIII, 978; CLXXXIV, 577.

RAPSACES. Godefridus abbas, CLXXIV, 75.

SEHON rex. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CVIII, 719, 850.

SISARA. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

URIAS Hethæus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

II — Figuræ duo Testamenta præsignantes.

ABRAHAM DUO FILII, duo Testamenta signant. Victorinus Afer, VIII, 1185. — S. Augustinus, XXIV, 2153.

AGAR ET SARA. S. Hieronymus, XXII, 1055. — Rupertus abbas, CLXVII, 388.

EXPLORATORES DUO. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

JACOB DUÆ UXORES, una libera, altera ancilla. Egeppius abbas, LXII, 691. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

MOYSES ET AARON. S. Zeno, XI, 510.

XLIX.

INDEX FIGURARUM

NOVI TESTAMENTI EXEGETICUS, ORDINE DIGESTUS ANALOGICO,

SED IN ANALOGIA SERVANS RERUM ORDINEM ALPHABETICUM SIMUL AC PATRUM CHRONOLOGICUM.

I. — Figuræ quæ ad Christum spectant.

ANGELUS movens aquam, Christum designat; nam descendente angelo sanabatur infirmus, et descendente Christo sanatur mundus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

EVANGELISTÆ quatuor, sub quatuor animalium vultibus figuratim Christum exprimunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

JOANNES per figuram aquilæ signat Christum post resurrectionem carnis evolasse in cælum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

JOSEPH, virginis Mariæ sponsus, Christum indicat qui ad custodiam deputatus est sanctæ Ecclesiæ quæ non habet maculam aut rugam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

LUCAS, per mysticum vituli vultum, Christum pro nobis immolatum prædicat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARCUS, a solitudine exorsus, leonis figuram induit, et Christi regnum invicium potentiamque proclamât. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARTHA, quæ sollicita circa frequens ministerium describitur, non incongrue assumptam Christi humanitatem figurare potest. Godefridus abbas, CLXXIV, 959, 960.

MATTHÆUS Redemptorem natum et passum annuntians in similitudinem hominis comparet. S. Isidorus Hispal., CLXXXIII, 117.

PETRUS ET JUDAS, duo Christi oculi; quos ille novus Samson amisit, quando Petrus in voce ostiaris ter illum negavit, et quando Judas, qui tradidit illum, laqueo sese suspendit. Godefridus abbas, CLXXIV, 244.

SPONSUS, designat Christum, qui in nuptiis cum Ecclesia aquam in vinum mutat, quia credentes per lavacri gratiam transeunt ad passionis gloriam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 137.

II. — Figuræ quæ Ecclesiam denotant.

APOSTOLI totius Ecclesiæ portant typum, qui similem potestatem in remittendis peccatis acceperunt, habentes formam patriarcharum, qui per prædicationem in toto orbe populos Christo genuerunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

ARCHISYNAGOGI FILIIA, signat Ecclesiam de gentibus, quæ post prædicationem Christo credidit, et sua utem accipere promeruit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

CHANANÆA MULIER, Ecclesiam exprimit de gentibus, quæ tanquam canis miles quærit de doctrina apostolorum et prophetarum. S. Augustinus, XXVIII, 497, 498, 544. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118. — Illius filia pariter Ecclesiæ typus fuit. S. Hilarius, IX, 1001, 1005.

D:SCIPULI SEPTUAGINTA DUO, designant illustrationem totius orbis per Evangelium, qui ideo mittuntur bini, propter prædicandum Dei amorem et proximi, vel mysteriorum gemina Testamenta, scilicet Ecclesiam Dei. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

EUNUCHUS ÆTHIOPS, qui venerat adorare in Hierosalem, refert Ecclesiam de gentibus, quæ fors statim quia legis et prophetarum scientiam non invenerat. Rupertus abbas, CLXX, 228, 229.

LAZARUS suscitatus, figura Ecclesiæ Dei. S. Augustinus, XXXVI, 872.

MARIA, Christi Mater, signat Ecclesiam, quæ desponsata Christo virgo uos de Spiritu concepit, virgo etiam peperit. S. Ambrosius, XV, 1555. — S. Augustinus, XI, 660. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARIA ET MARTHA. Respective ad tempus præsens et futurum, Ecclesia figuratur per Martham et Mariam, Martha enim Ecclesiam in hac vita Christum in corde excipientem, et in opere iustitiæ laborantem exprimit, Maria vero sedes secus pedes Jesu, in futuro sæculo ab opere cessantem et requiescentem. S. Augustinus, XXXIV, 1341. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121.

MARIA MAGDALENA ET ALTERA MARIA, Ecclesiæ typum deferunt: unum nomen duas geminat in feminas; quia hic Ecclesia ex duobus populis veniens, una figuratur ex duobus populis, id est, Judæis et gentibus, quia primi novissimi et novissimi primi. S. Petrus Chrysolog., LII, 412, 413, 432, 468. — Rupertus abbas, CLX, 228.

MULIERES EVANGELICÆ. Plurimæ mulieres quæ in Evangelio memorantur, variis modis Ecclesiam exprimebant, quæ scilicet: Mulier abscondens fermentum in farina. S. Ambrosius, XV, 1749; XVI, 498. — Mulier a decem et octo annis infirma. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Mulier adultera. S. Isidorus Hispal., LXXXIII. — Mulier cui Christus resurgens dixit: Noli me tangere. S. Augustinus, XXXVIII, 1144, 1155. — Mulier ingressa domum Pharisæi. S. Ambrosius, XV, 1559. — Mulier patiens fluxum sanguinis. S. Ambrosius, XVI, 476; S. Augustinus, XXXIV, 821; XXXV, 1611. — Mulier Samaritana. Rupertus abbas, CLXX, 110. — Mulier unguis Christi caput et pedes. S. Ambrosius, XVI, 1110. — S. Augustinus, XXXVI, 171. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 958. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128. — Vidua æra duo mittens in gazophylacium. S. Ambrosius, XVI, 1043. — Zebedæi filiorum mater. Godefridus abbas, CLXXIV, 944.

PETRUS ET JUDAS. Petrus personam gerit Ecclesiæ, quæ potestatem habet dimittendi et retinendi peccata et ab inferis homines reducendi; Judas vero damnata Babylonis portat iraginem. Cassiodorus, LXX 785. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

VIRI quatuor vel quinque milie saturati panibus, Eccle-

sic sunt populi per quinque corporis sensibus et duobus Testamentis refectioni, vel gentium Ecclesia quae in quatuor partibus mundi extenditur et gratia recreatur. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 120, 121.

III. — Figuræ quæ justos et virtutes designant.

JOANNES apostolus, vitae typus contemplativæ, sicut activæ Petrus. Godefridus abbas, CLXXIV, 670.

JOSEPH, vir Mariæ, electos et animam in virtute continuo crescentem designat. Adamus Scotus, CXCVIII, 224, 310.

JUDEX INIQUUS innotescere facit quantum spem habere debeat qui Dominum indesinenter exponit, cum etiam apud aures iudicis iniqui valuerit frequens instantia viduæ deprecantis; ipsa quoque vidua signat Ecclesiam perseverantia sua petentem ultionem de diabolo vel hæreticis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

LAZARUS in sepulcro tumulatus et a Christo suscitatus, figura peccatoris quem Christus ad vitam revocat. S. Augustinus, XXXVII, 1306; XXXVIII, 433. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 615.

MAGI de longinquo ad Christum venientes, et conversionum typus et primitiæ gentium. Godefridus abbas, CLXXIV, 677, 678.

MARIA, desponsata Joseph, animam figurat fidelem, matrem Jesu futuram. Godefridus abbas, CLXXIV, 659, 640.

MARIA ET MARTHA; prima contemplativam, secunda activam vitam et Ecclesiae pastores exprimit. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 419, 877. — Rabanus Maurus, CX, 512. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 200. — S. Bernardus, CLXXXIII, 621; CLXXXIV, 1004.

PARALYTICUS designat animam vitis dissolutam in corpore suo, quæ gratia Christi sanata confestim resurgit, lectum carnis ad domum virtutum reportat, nequaquam ultra ad vitia recurrens. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

PETRUS apostolus, ordinem prædicatorum, electos, præpositos et vitam activam significat. S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 600, 604, 607. — Godefridus abbas, CLXXIV, 670.

VIDUA MULIER, mittens duo minuta in gazophylacium, anima fidelis in thesauro cordis sui fructum servans dilectionis Dei et proximi. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Viduæ Naim filius, quem Christus suscitavit et matri reddit, peccatorum exhibit quem Christus sanat per gratiam et reddit Ecclesiae. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 123.

IV. — Figuræ Judæos et gentiles referentes.

CÆCUS a nativitate, missus ad Siloe fontem, genus humanum per aquas baptismi sanatum: — Cæcus et mutus demonium habens, eos qui ex idololatria ad fidem Dominicam convertuntur. — Cæcus sedens secus viam, populum gentilem qui per Christum fidei meruit claritatem. — Cæci duo juxta viam sedentes, utrumque populum per fidem Christo appropinquantem designant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119, 127, 128.

CENTURIO, indicat fidem gentium, quam salutem sui filii infirmi humiliter petit; et filius ejus sicut et Chananaea mulieris filia, gentes signant quas licet corporaliter non visitet Christus, per fidem verbi salvat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118.

DÆMONIACUS, a legione liberatus, gentilem populum exprimit cultui multorum demoniorum obnoxium. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

ELISABETH, typum tenet veteris legis, seu prophetiæ, sicut Zacharias maritus ejus veteris sacerdotii. Rabanus Maurus, CXI, 74.

EUNUCHUS Candacis reginæ, synagogam representat. Rupertus abbas, CLXVII, 520.

HERODES ET PILATUS, amici facti propter Christum, designant utrosque populos divisos et per Christi passionem concordies inter se. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129.

HOMO manum habens aridam, synagogam misericordiae operibus infructuosam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120.

JOANNES BAPTISTA, qui interpretatur in quo est gratia Dei, et veterem et novam legem representat. S. Petrus Damian., CXLIV, 351. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1001.

LATRONES DUO in cruce, utrumque designant populum, quorum unus blasphemavit Christum in cruce pendentem, alter gentilis, Judæos increpat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 130. — Rupertus abbas, CLXVII, 1312.

LAZARUS PAUPER, populi figura gentilis, quem divinum adiutorium tanto magis erigit, quanto minus de

suorum virium facultate confidit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 341. — Rupertus abbas, CLXX, 315.

LAZARUS QUADRIDUANUS designat mundum qui quarta die mortis resuscitatur: prima dies, tracta ex Adam propago mortis; secunda, transgressio legis naturalis; tertia, prævaricatio datæ legis; quarta, contemptus Evangelicæ prædicationis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

LEPROSUS humanum indicat genus, delicti contagio maculosum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118.

MAGI gentium populos designant, lucem fidei cognituros, indicantes sacramentorum muneribus Christum per thaus esse Deum, per myrrham hominem passum et sepultum, per aurum regem omnium sæculorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARIA MAGDALENA, ut percatrix, gentilitatem præfigurabat. Rupertus abbas, CLXIX, 650.

MATTHÆUS publicanus gentilis populi typum tenet. S. Petrus Chrysolog., LII, 285.

MULIER ADULTERA, synagogæ figura. Rupertus abbas, CLXVII, 845.

PHARISÆUS ET PUBLICANUS. Phariseus orans in templo, Judæorum populus qui ex justificationibus legis extollit merita sua; Publicanus, populus gentilis contumens peccata, et propter humilitatem justificatus a Domino. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

PRINCEPS SACERDOTUM, scindens vestimenta sua, Hebræus populus, nudatus sacerdotio et evacuatus regno scisso. Ilius servus, cujus amputatur auricula, Israeliticus populus propter incredulitatem servus effectus. Dexteram aurem amittit, dum ad sinistram per intellectum litteræ transit, cui Dominus in his qui credunt auditum restaurat fidei. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129.

SAMARITANA MULIER, synagoga quam Christus hortatur lavacri percipere gratiam vel intelligentiam legis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

SIMON CYRENÆUS, cui gestandam crucem imposuerunt, populus gentium est, qui peregrinus in lege obediens efficitur in Evangelio. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129.

SIMON LEPROSUS, gentilis populus, qui est a Redemptore mundatus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

SOCRUS PETRI febricitans, indicat synagogam carnalibus desideriis accensam, cujus filia datur Petro regenda. S. Isidorus, LXXXIII, 118.

THOMAS INCREDULUS, Judæorum typus. Rupertus abbas, CLXX, 259.

ZACHÆUS, gentilis est populus, meritis pusillus, sed sublevatus, per lignum crucis, Christi mysterium contemplatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

V. Figuræ quæ ad hæreticos et impios spectant.

BARABBAS qui Judæis a Pilato dimittitur figurat Antichristum quem illi errantes meruerunt pro Christo suscipere. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129. — Rupertus abbas, CLXVII, 819.

CÆCI designant illos qui fidem quam credunt nequaquam intelligunt; (LAUDI illos qui impie salutaria negligunt præcepta; MUTI hos qui fidem Christi non consentiunt; SURDI autem illos qui non exhibent obedientiam præceptorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118.

HERODES diabolum exprimit, vel gentes nomen Christi de mundo extinguere cupientes, vel etiam regum luxuriam et superbiam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118. — Godefridus abbas, CLXXIV, 677. — S. Bernardus, CLXXXIV, 886. — Adamus Scotus, CXCVIII, 398.

HOMO manum habens aridam, designat animam operibus misericordiae infructuosam; ille vero qui sæpe in ignem vel in aquam cadit, designat mundum qui semper arripitur igne cupiditatum et aqua voluptatum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120, 121.

HYDROPICUS figurat illos quos fluxus carnalium voluptatum exuberans aggravat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126.

JUDAS, diaboli ministerium dicitur, et novus est Absalon in patrem insensus. S. Hilarius, IX, 712, 838.

LAZARUS, amicus Christi mortuus, anima terrenis peccatis obruta. S. Augustinus, XL, 59. — Rupertus abbas, CLXVII, 1242; CLXX, 119. — Adamus Scotus, CXCVIII, 741.

LEPROSI decem, sunt hæretici qui diversitatem habent schismatum, et ideo mittuntur ad sacerdotes ut unitatis recipiant sacramentum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

PASTORES pecorum fugientes, principes impiorum, qui fidem fugientes, virtutes tamen stupentes prædicant.

S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

PILATUS, typus omnium iudicum qui damnaturi

Ampliora si lector optaverit, homiliarum et sermonum Indicem adeat, præsertim de Scripturis; ibi alias figuras reperiet explanatas.

essent eos quos innoxios existimarent. S. Ambrosius, XV, 1828.

SCRIBA repudiatus, designat eos qui Christi fidem non propter Dominum, sed propter sæculi lucrum appetunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

L.

INDEX EXEGETICUS

PARABOLARUM NOVI TESTAMENTI PRÆCIPUARUM,

ORDINE RERUM ALPHABETICO SIMUL ET PATRUM CHRONOLOGICO DISPOSITUS, QUO SCILICET EXHIBENTUR VARIÆ ILLARUM EXPLANATIONES QUÆ IN PATROLOGIA LATINA REPERIUNTUR.

PROOEMIUM.

Parabolæ definitio. — Parabolæ sunt similitudines rerum quæ comparantur rebus de quibus agitur. Rufinus, XXI, 840. — S. Hieronymus, XXV, 161. — S. Augustinus, XXXV, 346; XXXVI, 852. — Saloniarius, LIII, 967, 968. — Casiodorus, LXX, 623, 1277. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 38. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 259. — Rabanus Maurus, CVII, 939; CVIII, 723; CX, 694, 698. — S. Ivo Carnot., CXLII, 259, 290. — S. Bruno Carthus., CLII, 817, 1030. — S. Bruno Astens., CLXV, 191. — Rupertus abbas, CLXVIII, 614, 1553. — Petrus Lombardus, CXCI, 724.

Divisio. — Parabolæ Domini secundum similitudinem et dissimilitudinem sunt intelligendæ. S. Augustinus, XXXV, 1558. — Ven. Beda, XCII, 530, 531.

Utilitas. — Parabola proponit similitudines earum rerum quæ in conversatione humani generis frequentantur, ut auditor idoneus ad operandi studium comparationis magisterio informetur. S. Gaudenius, XX, 975. — S. Hieronymus, XXVI, 152. — S. Augustinus, XL, 520. — S. Petrus Chrysologus, LII, 469. — Saloniarius, LIII, 968.

PARABOLA I. — AMICUS PETENS NOCTU AB AMICO PANES PRO HOSPITE. *Luc. xi, 5.*

Homo ille qui media nocte postulabat ab amico tres panes, similitudinem exprimit cuiusque in media tribulatione Dominum postulantis, ut dei ei necessaria. Eusebius Vercellensis., XII, 398. — S. Ambrosius, XV, 1721, 1722. — S. Hieronymus, XXIX, 630. — S. Augustinus, LXXXVIII, 618-620. — S. Petrus Chrysolog., LII, 543-545. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 125. — Ven. Beda, XCII, 473, 474, 519, 520. — Paulus diacon., XCV, 1539. — Smaragdus abbas, CII, 505-506. — Rabanus Maurus, CX, 221-226. — Haymo, CXVIII, 530-534. — Radulphus Ardens, CLV, 1902. — Zacharias (Chrysopolit., CLXXXVI, 149-152. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 658. — Joannes Algrinus, CCVI, 745. — Innocentius III, CCXVII, 427, 438.

PARABOLA II. — DIVES EPULO ET LAZARUS MENDICUS. *Luc. xvi, 19.*

Dives ille qui induebatur purpura et bysso, significat Judæorum superbiam, florentem quondam imperii claritate vel honoris excellentia; mendicus ulcerosus demonstrat gentilem populum, confessionibus peccatorum humiliatum; quinque fratres divitis illius qui apud inferos torquebatur, Judæi intelliguntur, qui sub quinque libris legis positi sunt. Tertullianus, I, 630. — S. Ambrosius, XV, 1768, 1771. — S. Hieronymus, XXIX, 639; XXX, 575. — S. Augustinus, XXXV, 1350; XLVI, 921, 925. — S. Petrus Chrysolog., LII, 529-532. — Victor Capuan., LXVIII, 308. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1301; LXXIX, 1222. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 553; XCIV, 268. — Paulus diacon., XCV, 1562. — Smaragdus abbas, CII, 348-352. — Rabanus Maurus, CX, 294-297; CXI, 81. — Haymo, CXVIII, 589-593. — Radulphus Ardens, CLV, 1962. — S. Bruno Astens., CLXV, 432, 795. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 822. — Robertus

Pullus, CLXXXVI, 824, 825. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 337-340. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 855, 856.

PARABOLA III. — DIVES SIBI GRATULANS DE DIVITIIS MULTIS. *Luc. xii, 16.*

Dives ille cuius ager uberes fructus attulit, significat hominem luxuriis deditum, et abundantem peccatis quem immoderate plus amplius peccare desiderantem arguit Dominus dicens: Stulte, hac nocte auferunt animam tuam abs te; quæ parasti, cujus erunt? Tertullianus, I, 1161; II, 432. — S. Cyprianus, IV, 533. — Eusebius Vercellensis., XII, 611, 612. — S. Hieronymus, XXV, 679; XXIX, 652, 655. — S. Petrus Chrysolog., LII, 490. — Victor Capuan., LXVIII, 307. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 1020. — Alnolphus, LXXIX, 1214, 1215. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 125. — Ven. Beda, XCII, 491, 492. — Rupertus abbas, CLXVIII, 1518; CLXX, 323. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 574. — Hervæus monac., CLXXXI, 76. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1799. — Petrus Cantor, CLV, 338.

PARABOLA IV. — DOMUS SUPRA PETRAM FUNDATA. *Matth. vii, 24; Luc. vi, 48.*

Petra Christus est, auctor apostolorum. Domum autem quam dixit, habitaculum corporis nostri est. In hac igitur petra, hoc est, Christo, domum nostram ædificemus; hoc est, corpus nostrum sanctificemus, ut cum flumina ei veritus venerint, hoc est, impetus persecutionis et procelle, impulsus non cadamus. Arena autem non aliud quam hæreses intelliguntur, quæ omni tempestate voluntur. Super igitur hanc arenam, hoc est, hæresim, quicumque domum suam ædificaverit, stultus est; mox enim advenient flumina et venti, hoc est, impetus persecutionis, et illico cadet. S. Hieronymus, XXVI, 50. — Arnobius, I, III, 574. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118. — Rabanus Maurus, CXI, 75. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 329.

PARABOLA V. — DRACHMA PERDITA, QUAM CUM MULIER QUÆRENS INVENERIT, SIBI SUIQUE CONGRATULATUR. *Luc. xv, 8.*

Mulier, divina sapientia; decem drachmæ, novem gradines angelorum, cum adjunctione humane nature. Mulier enim decem drachmas habuit, cum deus homines et angelos ad imaginem suam creavit; sed unum perdidit cum homo a similitudine Creatoris recessit; sed sapientia lucernam ad quærendam accendit, cum in carne apparuit; quia lucerna lux est in testa, id est Verbum in carne; quæ ubi inter homines claruit, domum evertit, quia conscientias hominum consideratione reatus sui perturbavit; et sic drachma reperitur, dum in homine similitudo Conditoris reparatur. Tertullianus, I, 1242; II, 993. — Eusebius Vercellensis., XII, 633, 636. — S. Hieronymus, XXIX, 657. — S. Augustinus, XXXV, 1344. — S. Petrus Chrysologus, LII, 641, 645. — Victor Capuan., LXVIII, 302. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1216, 1249. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 521. — Smaragdus abbas, CII, 560, 561. — Rabanus Maurus, CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 613, 615. — Hugo de

S. Victor, CLXXV, 820 — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 505. — Petrus Lombardus, CXCLII, 757. — Philippus de Harveag, CCIII, 977. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 629. — Innocentius III, CCXVII, 643, 810.

PARABOLA VI. — FERMENTUM IN FARINAE SATIS TRIBUS MISSUM. *Math. xii, 33; Luc. xiii, 21.*

Mulier ista quas fermentum accepit, et abscondit illud in satis tribus farinæ, donec fermentaretur totum, vel predicatio est evangelica, vel Ecclesia quæ et diversis gentibus congregata est; hæc tulit fermentum, notitiam scilicet et intelligentiam Scripturarum, et abscondit illud in farinæ satis tribus, ut spiritus et anima et corpus in uideri redacta, non discrepent inter se, sed cum duobus vel tribus convenerint, impetrarent a Patre quodcumque postulaverint.

Mulierem istam multæ Ecclesiæ interpretantur, quas fidem hominum cum farinæ satis tribus commiscuerint, credulitati Patris et Filii et Spiritus sancti, cumque in unum fuerit fermentatum, non nos ad triplicem Deum, sed ad unius divinitatis perducunt notitiam. Farinæ quoque satis, dum non est in singulis diversa natura, ad unitatem trahunt substantiæ. S. Sixtus papa, V, 67. — S. Hilarius, IX, 994. — Eusebius Vercell., XII, 227. — S. Ambrosius, XV, 1749, 1750; XVII, 628-630. — Juvenius Aquil., XIX, 211. — S. Hieronymus, XXVI, 91, 92; XXIX, 539, 635; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1356; XXXV, II, 641. — S. Petrus Chrysologus, LII, 477, 479. — S. Maximus Taurin., LVII, 514. — Victor Capuan., LXVIII, 287. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 67, 507. — Rabanus Maurus, CVII, 918, 919, 950; CXI, 76. — Walafridus Strab., CXIV, 133. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 498. — S. Bruno Astens., CLXV, 191, 250. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 794. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 239-251.

PARABOLA VII. — FICULNEA INFRUCTIFERA, QUÆ JUDÆOS EXCIDIT. *Luc. xiii, 6.*

Homo qui arborem fici in vinea sua plantavit, Christus est, qui Synagogam in Judaico populo condidit; quem cum Dominus quasi inutilem jussisset abscidi, sit illi a colonis apostolis fossa humilitatis, adhibetur stercus, id est, confessio peccatorum, sique in novissimocredendo immutabitur in melius, dabitque fructus justitiæ copiosos. S. Hilarius, IX, 1037. — Eusebius Vercellensis, XII, 621, 622. — S. Ambrosius, XV, 1741-1744. — Juvenius Aquil., XIX, 270. — S. Hieronymus, XXVI, 153; XXIX, 509, 634. — S. Augustinus, XXXVIII, 553-555, 638, 639. — S. Petrus Chrysolog., LII, 493. — Victor Capuan., LXVIII, 365, 316, 351. — S. Gregorius Magnus, LXXXVI, 123-1229. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 344, 505; XCIV, 515. — Druthmarus Christian., CVI, 1453-1456. — Rabanus Maurus, CVII, 1035, 1045; CXI, 80. — Haymo, CXVIII, 699. — Remigius Antileiod., CXXXI, 968. — S. Petrus Damian., CXLV, 1066. — S. Bruno Astens., CLXV, 245-247, 274, 401, 898, 1033. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 817. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 589, 593, 470.

PARABOLA VIII. — FILII DCO, UNUS POENITENS ET PATRI OBEDIENS, ALTÆR VERO FINGENS SE OBEDIRE. *Math. xxi, 21.*

Duo hi filii ad operandam vineam duorum populorum typum demonstrant. Primus enim missus vocatur gentium populus per naturæ intelligentiam ad operis divini culturam; qui tamen spernens, contumax exsistit et sese ibidem negavit. Adveniente autem Domino, priorem contumaciam sequenti emendavit obedientia. Secundus autem filius missus Judæus per legis cognitionem respondit: Omnia quæcumque dixerit nobis Dominus faciemus. Sed idcirco damnatur, quia non solum in confessione legis prævaricatus est, sed in ipsum Dominum vim perniciem aduersus extendit. S. Hilarius, IX, 1040. — Eusebius Vercellensis, XII, 287. — S. Hieronymus, XXIX, 509; XXX, 567. — Victor Capuan., LXVIII, 317. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 122. — Venetab. Beda, XCII, 94. — Druthmarus Christian., CVI, 1456. — Rabanus Maurus, CVII, 1047; CXI, 78. — Haymo, CXVIII, 287, 238. — S. Bruno Astens., CLXV, 217, 794. — Rupertus abbas, CLXVII, 1565. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 797. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 584.

PARABOLA IX. — FILIUS PRODIGUS. *Luc. xv, 11.*

Homo quidam, id est, Deus Pater. Duos filios, Judæos et gentes, quia Judæis prius data est lex. Da mihi portionem, id est, vitam præsentem. Divisit substantiam, id est, dedit libertatem arbitrii utroque populo. Peregre profectus est, id est, longe a Deo: vivente luxuriose, id

est, idolis adorando: fame valida, id est, de verbo Dei: uni cœnum, id est, philosopho: in villa sua, id est, in mundo: pascere porcos, id est, ut more pecorum vivat: et de alijs, id est, implete ventrem, et non impinguetere: porci, id est, stulti. Mercenarii patris mel, id est, qui viliores sunt servi Dei: panibus saturantur, id est, doctrina. Peccati in cœno, ipsi dicunt hoc, qui diabolum patrem habent, qui peccat: it in cœno. Misericordia mortui, id est, venit in carne: ad servos suos, id est, ad apostolos: stola prima, fides quam Adam perdidit: annulum, id est, crux in fronte: calcamenta, id est, Evangelium: vitulum saginatum, id est, Christus ex duobus legibus. Mortuus erat, id est, Adam: revixit, id est, per baptismum: perierat, id est, in desperatione: immensus est, id est, in spe. Filius senior, id est, Judæi: in agro, id est, immundo desiderio: symphonia et chorus, id est, prophetia et Evangelium, etc. Tertullianus, I, 1212. — Eusebius Vercell., XII, 637. — S. Ambrosius, XV, 1756-1760. — S. Hieronymus, XXIX, 657; XXX, 574. — S. Augustinus, XXXV, 1574. — S. Prosper Aquilan., LI, 503. — S. Petrus Chrysologus, LII, 197. — S. Maximus Taurin., LVII, 825. — Victor Capuan., LXVIII, 503. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 1066. — Alulfus, I, XXXIX, 1218. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 522; XCIV, 375, 510. — Paulus Winifridus, CXV, 1257. — Haymo, CXVIII, 247-255. — S. Bruno Astens., CLXV, 414-420. — Godefridus abbas, CLXXIV, 201, 210. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 820. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 503-510.

PARABOLA X. — JUDEX INIQUITUS ET VEDUA. *Luc. xvi, 2.*

Judex ille iniquus, qui Dominum non timebat, assidue tamen depræcantem viduam exaudivit, similitudo est qua demonstratur quantam spem habere debeat qui Dominum indesinenter exposcit, cum etiam apud aures iniqui iudicis valuerit frequens instantia viduæ depræcantis. Ipsa autem vidua significare potest Ecclesiam, perseverantia sua potentem ultionem de inimicis suis, id est, diabolo vel hæreticis, S. Hieronymus, XXIX, 640, 641. — S. Augustinus, XXXV, 1553. — Victor Capuanus, LXVIII, 516. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 550; XCIV, 314. — Rabanus Maurus, CXI, 81. — Haymo, CXVIII, 696-698. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 383.

PARABOLA XI. — MARGARITA PRETIOSA. *Math. xiii, 45.*

Bonæ margaritæ, quas quærit insititor, lex et prophetæ sunt et notitia Veteris Instrumenti. Una autem est pretiosa margarita, scientia Salvatoris et sacramentum Passionis illius et resurrectionis arcum; quem cum invenit homo negotiator, omnia legis prophetarumque mysteria et observationes pristinas in quibus inculpate vixerat, quasi purgamenta contemnit et quasi quæquilius, ut Christum lucrificet; non quo inventio unius novæ margaritæ sit condemnatio veterum; sed quo comparatione eas omnes alie gemmæ sit vilior. S. Cyprianus, IV, 608. — S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 229. — S. Hieronymus, XXVI, 98; XXIX, 539; XXX, 582. — S. Augustinus, XXXV, 1571. — S. Petrus Chrysolog., LII, 531. — S. Maximus Taurin., LVII, 528. — Victor Capuan., LXVIII, 288. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1115. — Ven. Beda, XCII, 69. — Druthmarus Christian., CVI, 1576. — Rabanus Maurus, CVII, 951. — Walafridus Strab., CXIV, 135. — Paschasius Radbertus, CXX, 501. — S. Bruno Astens., CLXV, 197, 1067, 1070. — Rupertus abbas, CLXVII, 1561. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 784. — S. Remardus, CLXXXIII, 687. — S. Ogerius abbas, CLXXXIV, 1131-1133. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 255. — Joannes Algrinus, CCVI, 629. — Innocentius III, CCXVII, 799.

PARABOLA XII. — VINUM DECEM IN SERTOS AD NEGOTIANDUM DESTINATUM. *Luc. xii, 12.*

Servus qui vinum unum accipiens decem acquisivit, significat doctores qui, accepta gratia Evangelii, in decem verborum Decalogi prædicamentis bene uti sunt, et docendo multos in fide acquisierunt, idcirco, adveniente Domino, laudabuntur, quia locuti sunt. Qui vero ex una quinque acquisivit, illos demonstrat qui mandatum Dei servantes, consequuntur scientiam legis in quinque libris Moysi scriptam, eamque docendo ad usum salutis necessariam tenerantur. Qui vero vinum unum ipsam in sudario conservavit, ostendit eum qui creditum sibi gratie donum delicate otioseque tractavit, unde et recto amittit collatam gratiam, quia per negligentiam prædicare contempsit, ut ei augetur quod laboravit. S. Hilarius,

JX, 1038-1061. — Luciferus Caralit., XIII, 978. — S. Ambrosius, XV, 1792, 1791. — S. Hieronymus, XXIX, 612. — S. Augustinus, XXXV, 1359. — Victor Capuan., LXVIII, 357. — Alulfus, LXXIX, 1229. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 562; XCIV, 473. — Smaragdus, CII, 540. — Druthmarus Christian., CVI, 1512, 1516. — Rabanus Maurus, CXI, 82. — S. Bruno Astiens., CLXV, 435, 438, 453, 1038. — Godefridus abbas, CLXXIV, 773, 780. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 485, 488.

PARABOLA XIII. — NUPTIÆ FILII REGIS, AD QUAS INVITATI VENIRE NEGLEXERUNT. *Math.* XII, 2; *Luc.* XIV, 16.

Rex qui fecit nuptias filio suo, Deus Pater intelligitur, qui copulavit ex Virgine carnem virginem Christo. Servi vero qui missi sunt vocare invitatos, apostoli sunt atque prophetae, qui Iudeos per legem et Evangelium vocaverunt; sed illi modo voluptatibus terrenis, modo carnis et legi's onere pressi, solemnitatem adventus Domini contempserunt; ex quo se indignos existimaverunt vitam æternam; gentes autem introisse manifestantur. Rex iratus qui misit exercitus suos et perdidit interfectores illos et civitatem illorum succendit, Deus Pater est, qui suscitavit Vespasianum Cæsarem Romanorum, qui et populum gladio vastavit, et civitatem Jerusalem funditus cum suis universis everit, ita ut ulterius belligare non possit. Homo autem non habens vestem nuptialem in acubitu, qui loquente rege ebmutuit; quem jubet servis ablatum mitti in tenebras exteriores, ille est qui in fide quidem cum cæteris requiescit, sed si inventus fuerit in die iudicii vestem carnis operibus pollutam habere, confestim jubetur ab angelis tolli et eergi in gehennam ignis æterni. S. Hilarius, IX, 1044. — Eusebius Vercell., XII, 291-294. — Luciferus Caralit., XIII, 914. — S. Hieronymus, XXVI, 160; XXIX, 570, 636; XXX, 357. — S. Augustinus, XXXV, 1329, 1345; XXXVIII, 539, 613. — Victor Capuan., LXVIII, 318. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1265, 1286. — S. Isidorus Hispal., 122, 125. — Ven. Beda, XCII, 95, 514; XCIV, 272. — Paulus diacon., XCV, 1363, 1438. — Smaragdus abbas, CII, 353, 487. — Druthmarus Christian., CVI, 1438. — Rabanus Maurus, CVII, 1054; CX, 505; CXI, 78. — Arnulfus Lugdun., CXVI, 174. — Haymo, CXVII, 1135; CXVIII, 601-608, 717-726. — Hincmarus, CXXV, 362. — Radulphus Ardens, CLV, 1969, 2093. — S. Anselmus, CLVII, 631. — S. Bruno Astiens., CLXV, 250, 821, 835. — Godefridus abbas, CLXXIV, 415, 611. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 798, 819.

PARABOLA XIV. — OPERARIJ VARIIS DIEI HORIS CONDUCTI, EANDEM MERCEDEM RECUPIENTES. *Math.* XX, 1.

Paterfamilias qui operarios ad vineam conducit et denarij mercedem promittit, Christus est, qui vocat omnes ad cultum fidei, promittens eis præmium perfectæ beatitudinis. Operarii qui hora prima conducti sunt, hi sunt qui a rudimentis infantis cultum fidei consecuti sunt; qui autem hora tertia, hi sunt qui in adolescentia ad fidem accesserunt; qui vero hora sexta conducti sunt, hi sunt qui in juventutis ætate crediderunt; qui autem hora nona accesserunt, illi sunt qui a juventute in senectutem declinantes, Christi gratiam perceperunt; qui vero ultima hora, illi sunt qui jam decrepiti et in extremo vite sæ tempore vocati ad Christum venerunt: qui tamen prioribus parem mercedem æternæ beatitudinis accipiunt, in ilis conservans Christus justitiam, qui a prima hora natiuitatis operati sunt, in istis impendens misericordiam, qui una vite hora laboraverunt. S. Hilarius, IX, 1029. — Eusebius Vercell., XII, 273. — Juvenacius Aquil., XIX, 260-262. — S. Hieronymus, XXVI, 141; XXIX, 567; XXX, 558. — S. Augustinus, XXXVIII, 530. — S. Prosperus Aquil., LI, 670. — Arnobius, LIII, 578. — Victor Capuan., LXVIII, 309. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 167. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1154, 1155. — Alulfus, LXXIX, 1161, 1163. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 87. — Paulus diacon., XCV, 1283. — Smaragdus abbas, CII, 102. — Druthmarus Christian., CVI, 1423. — Rabanus Maurus, CVII, 1025; CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 154-163. — Hincmarus, CXXV, 362. — S. Bruno Astiens., CLXV, 257, 770. — Rupertus abbas, CLXVII, 1584. — Godefridus abbas, CLXXIV, 131, 139. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 797. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 345. — Aelfredus abbas, CXCIV, 489. — Innocentius III, CCXVII, 353, 1118.

PARABOLA XV. — OVIS CERTISSIMA PERDITA, QUAM PASTOR, RELICTIS 99, REQUIRIT. *Luc.* XV, 4; *Math.* XVIII, 12.

Homo habens centum oves, et relictis nonaginta novem perditam ovem querens, ac repertam humeris re-

vehens, figuram Christi exprimit, qui relictis nonaginta novem angelorum agminibus in cælis, ovem quæ perierat in Adam, ut bonus pastor, quæstam in gentibus reperit, atque crucis suæ humeris paradiso reportavit. Tertullianus, I, 1242; II, 993. — S. Hilarius, IX, 1020. — Eusebius Vercell., XII, 635. — S. Ambrosius, XV, 1753. — S. Hieronymus, XXVI, 150; XXIX, 565, 637; XXX, 555. — S. Augustinus, XXXV, 1345. — S. Petrus Chrysol., LII, 639. — Victor Capuan., LXVIII, 302. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1267. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 530. — Smaragdus, CII, 560. — Druthmarus Christian., CVI, 1409. — Rabanus Maurus, CVII, 1009; CXI, 77. — Walafridus Strab., CXIV, 146. — Haymo, CXVIII, 610. — Paschasius Radbertus, CXX, 614. — S. Petrus Damian., CXLIV, 718. — S. Bruno Astiens., CLXV, 225, 415. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 820. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 303. — Innocentius III, CCXVII, 810.

P. PARABOLA XVI. — PASTOR BONUS, MERCENARIJ ET OVES, *Joan.* I, 2.

Pastor bonus qui animam suam dat pro ovibus suis ipse Christus est, qui pro hominibus homo factus mortuus est in cruce. Oves, homines sunt tum gentiles tum Iudei quos omnes in unum ovile congregare vult Christus. Mercenarii, pastores mali qui lucrum animarum non querunt, sed terrenis commodis inhiant, honore prælationis gaudent, et temporalibus lucris lætantur. Lupus, spiritus est malignus, scilicet diabolus, qui mentes fidelium in tentatione dilaniat, cum alium ad luxuriam pertrahit, alium in avaritiam accendit, alium in superbia erigit, alium per iracundiam dividit, hunc invidia stimulat, illum in fallacia supplantat, etc. S. Cyprilianus, IV, 225. — Eusebius Vercellensis, XII, 425, 428. — Auctor incertus, XIII, 668. — Luciferus Caralit., XIII, 938. — S. Hieronymus, XXIX, 669. — S. Augustinus, XXXV, 1797-1798; XXXVIII, 754-756. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1127-1130. — Ven. Beda, XCII, 762. — Paulus diacon., XC, 1341. — Alcuinus, C, 883. — Smaragdus, CII, 285. — Rabanus Maurus, CX, 167, 168. — Haymo, CXVIII, 504-506. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1011. — Anastasius Bibliothec., CXXIX, 686. — Rathierus Veron., CXXVI, 490. — Radulphus Ardens, CLV, 1873. — S. Anselmus, CLVIII, 670. — S. Bruno Astiens., CLXV, 536, 810. — Rupertus abbas, CLXVII, 528. — Hildebertus, CLXII, 754. — Godefridus abbas, CLXXIV, 518-526. — S. Bernardus, CLXXXIII, 945. — Petrus Cantor, CCV, 116. — Innocentius III, CCXVII, 405-410.

PARABOLA XVII. — PATERFAMILIAS QUI A SERVO IN CONSERVUM INMISERICORDIE REPETIT DEBITUM JAN RABANUS. *Math.* XVIII, 25.

Homo ille et rex qui regnum cælorum assimilatur, qui rationem cum servis suis posuit, est Redemptor noster, qui cum servis suis rationem facit, quando unicuique merito districto examinans perpendit. Servus hic qui decem millia talentorum debuit Iudaicus est populus, quem Dominus suus, ob suas legis transgressionem, in exterarum potestatem tradidit nationum; sed postea misericordia motus captivitatem absolvit. Liberatus ergo de captivitate, Iudaicus populus, non solum Redemptori suo gratias minime egit, sed conservum suum, id est, gentilem populum, quasi sibi obnoxium fatigare non destitit. Conservi qui proterviam servi Domino renasiuerunt, apostoli et prædicatores Evangelij; iratus Dominus tradidit eum tortoribus, id est, in manus Romanorum, qui totam eorum terram vastaverunt, et Jerusalem a fundamento destruxerunt. Tertullianus, I, 1163. — S. Hilarius, IX, 1018-1023. — Eusebius Vercell., XII, 253, 645. — Luciferus Caralit., XIII, 912. — S. Hieronymus, XXVI, 152; XXIX, 565; XXX, 535. — S. Augustinus, XXXIV, 977; XXXV, 1328. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 85. — Druthmarus Christian., CVI, 1411. — Rabanus Maurus, CVII, 1013; CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 126. — S. Anselmus, CLVII, 616. — S. Bruno Astiens., CLXV, 229, 276. — Rupertus abbas, CLXVII, 1264. — Godefridus abbas, CLXXIV, 621. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 796. — Petrus Lombardus, CXCII, 897. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 1157.

PARABOLA XVIII. — PHARISÆUS ET PUBLICANUS. *Luc.* XVIII, 9.

Pharisæus orans in templo, Iudæorum est populus, qui ex justificationibus legis extollit merita sua. Publicanus vero gentilis est populus, qui longe a Deo positus committitur peccata sua: quorum unus superbiendo recessit non justificatus, alter humiliter confitendo appropriari meruit exaltatus. S. Cyprilianus, IV, 323. — S. Hieronymus,

XXIX, 641. — S. Augustinus, XXXIV, 930; XXXVIII, 653. — Victor Capuan., LXVIII, 511. — Alulfus, LXXIX, 1211, 1228. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 352; XCIV, 289. — Paulus diacon., XCV, 1595. — Smaragdus, CII, 435, 436. — Rabanus Maurus, CX, 416-418; CXI, 81. — S. Bruno Asten., CLXV, 450-453, 826. — Godefridus abbas, CLXXIV, 549, 555. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 821. — Innocentius III, CXXVII, 473-480.

PARABOLA XIX. — PORTA COELI ANGUSTA, VIA SALUTIS ARCTA. *Luc. xiii, 24.*

Per angustam portam aula salutis intratur, qui per labores necesse est ac jejunia ut fallentis sæculi illecebra viamur. Non ideo dicitur angusta porta et arcta via, quia jugum Christi asperum sit et sarcina gravis, sed quia labores finire pauci volunt. Lata via est sæculi ad voluptates, quas appetunt homines; angusta que per labores et jejunia panditur. Per latam multi ambulant, angustam pauci inveniunt. Latam non querimus, nec inventionem opus est, et sponte se offert, et errantium via est. Angustam vero nec omnes inveniunt, nec qui inveniunt statim ingrediuntur per eam: siquidem multi, inventa veritatis via, capiti sæculi voluptatibus, de media itineris revertuntur. Eusebius Vercellensis, XII, 625. — Luciferus Calaritan., XIII, 900. — S. Hieronymus, XXIX, 635. — S. Augustinus, XXXIV, 975-989. — S. Paterius, LXXIX, 1015. — Alulfus, LXXIX, 1216. — Ven. Beda, XCII, 507. — Rabanus Maurus, CVII, 810-845; CX, 436. — Walafrius Strab., CXIV, 110. — S. Bruno Asten., CLXV, 129. — Zacharias Chrysopolit., (LXXXVI, 153, 154.

PARABOLA XX. — PUERI CANENTES ET LAMENTANTES IN FORO. *Math. xi, 17.*

Pueri isti qui sedent in foro canentes et lamentantes, Judæorum generationem significant. Forum autem Dominicum vel synagoga vel ipsa est Jerusalem, in qua præceptorum coelestium jura recondabantur, ubi ad comæquales suos loquebantur. Sationis verbo non histrionici motus, non sinuati corporis rotatus, sed impigri devoto cordis, et religiosa membrorum designat r. agilitas. S. Hilarius, IX, 561. — Eusebius Vercellensis, XII, 307. — S. Augustinus, XXXIV, 975. — Ven. Beda, XCII, 57, 59. — Rabanus Maurus, CVII, 912, 915. — S. Bruno Asten., CLXV, 170.

PARABOLA XXI. — SAGENA IN MARE MISSA. *Math. xiii, 45.*

Sagena hæc, sancta Ecclesia est, quæ et piscatoribus est commissa, et per eam quisque ad æternum regnum a præsentis sæculi fluctibus trahitur, ne in æternæ mortis profunda mergatur. Quæ ex omni genere piscum congregat, quia ad peccatorum veniam sapientes et stultos, liberos et servos, divites et pauperes, fortes et infirmos vocat, sed litus hoc finem mundi hujus indicat; sagena sanctam Ecclesiam quam trahet. Et quidem boni pisces, hoc est, boni homines, tuam recipiunt in vasa, hoc est, in æternas ducentur mansiones; mali autem foras mittentur, in carminum videlicet ignis, ubi erit fetus et stridor dentium. — Alii: sagena est Evangelii prædicatio, quæ omnes bonos et malos trahit ad Ecclesiam; mare, mundus; litus, finis sæculi; pisces in vasa collecti, sapienti in eum admitti; pisces foras missi, reprobi in infernum detrusi. — S. Hilarius, IX, 996. — Eusebius Vercellensis, XII, 329, 330. — S. Hieronymus, XXVI, 95; XXIX, 589; XXX, 552. — S. Petrus Chrysolog., LII, 551. — Victor Capuan., LXVIII, 248. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1116. — S. Paterius, LXXIX, 1031. — Alulfus, LXXIX, 1161. — Ven. Beda, XCII, 70. — Druthmarus Christian., CII, 1376. — Rabanus Maurus, CVII, 934; CXI, 240. — Walafrius Strab., CXIV, 134. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 506. — Remigius Lugdun., CXXI, 1006. — S. Otto abbas, CXXIII, 495. — S. Bruno Asten., CLXV, 192. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 761, 795. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 235.

PARABOLA XXII. — SAMARITANUS CURANS EUM QUI IN LATRONES INCIDERAT, INFUSO IN PLAGAS OLEO ET VINO. *Math. xVIII, 23.*

Homo descendens ab Jerusalem in Jericho, ipse Adam intelligitur in genere humano; Jerusalem, civitas pacis, illa celestis Jerusalem, a cujus beatitudine lapsus est. Jericho, luna interpretatur et significat mortalitatem nostram, propter quod nascitur, crescit, senescit et occidit. Latrones, diaboli et angeli ejus qui eum spoliaverunt immortalitate, et plagis impositis, scilicet peccata suadendo, reliquerunt semivivum, quia ex parte qua potest

intelligere et cognoscere Deum, vivus est homo; ex parte qua peccatis contahescit et premitur, mortuus est, et ideo semivivus dicitur. Sacerdos autem et levita qui, eo vivo, præterierunt, sacerdotium et ministerium Veteris Testamenti. Samaritanus, Christus est; alligatio vulnerum, prohibitio peccatorum; oleum, consolatio spiritui bonæ; vinum, exhortatio ad fortiter operandum; jumentum, Christi caro; stabulum, Ecclesia; altera dies, resurrectio; duo denarii, duo præcepta charitatis; stabularius, apostoli, etc. Eusebius Vercellensis, XII, 593. — S. Ambrosius, XV, 1717-1719. — S. Hieronymus, XXIX, 629; XXX, 573. — S. Augustinus, XXXV, 1510. — S. Fulgentius, LXV, 951. — S. Paterius, LXXIX, 1062. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — S. Eligius, LXXXVII, 627. — Ven. Beda, XCII, 468. — Smaragdus abbas, CII, 446. — Rabanus Maurus, CX, 449; CXI, 80. — Godefridus abbas, CLXXIV, 570.

PARABOLA XXIII. — SEMINANS CUIUS SEMEN CECIDIT ALIUD SECUS VIAM, ALIUD IN PETROBA, ALIUD IN SPINIS, ALIUD IN TERRAM BONAM FRUCTUQUE PROCTUM CENTESIMUM, SEXAGESIMUM TRAGESIMUM. *Math. xiii, 4.*

Semen est verbum Dei; seminans, Christus Deus; exiit ad seminandum, de sinu Patris extens venit in mundum, et verbum veritatis vel per se, vel per eos quos instituit, seminavit; quod cecidit secus viam, et concutitur a transeuntibus, et a volucribus, id est a demonibus raptum; quod cecidit in petrosa, id est in præcordia quæ nullis disciplinæ studiis erudita, nullis temptationum probationibus emollita, dulcedines tantum audiunt sermonis ac promissis coelestibus ad horum delectantur, sed in tempore temptationis recedunt; quod in spinas, sollicitudo sæculi suffocat; quod autem in bonam terram, hoc est fidelis electorum conscientia quæ fructificat et fructum offert. Tertullianus, II, 145. — S. Hilarius, IX, 995. — Eusebius Vercell., XII, 221. — S. Hieronymus, XXVI, 86; XXIX, 557, 587, 625; XXX, 551, 602. — S. Augustinus, XXXV, 1596; XXXVIII, 470, 538. — Victor Capuan., LXVIII, 286. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1151. — Alulfus, LXXIX, 1181. — Ven. Beda, XCII, 65, 167, 429, XCIV, 345. — Paulus diacon., XCV, 1208. — Smaragdus abbas, CII, 109. — Druthmarus Christian., CVI, 1371. — Rabanus Maurus, CVII, 939. — Walafrius Strab., CXIV, 150. — Haymo, CXVIII, 163, 172. — S. Bruno, CLXV, 190. — Rupertus abbas, CLXXVII, 1864. — Godefridus abbas, CLXXIV, 153. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 791. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 221. — Isaac de Stella, CXCIV, 1749, 1756, 1774, 1777. — Petrus Blesensis, CCVII, 818. — S. Martinus Legion., CCVIII, 905.

PARABOLA XXIV. — SERVUS VIGILANS NOCTU, ET DOMINUM A NUPTIIS REVERTENTEM EXPECTANS. *Luc. xii, 36.*

Dominus a nuptiis revertens, Christus est, iudicaturus veniens e celo; pulsabit, mortem præagiendo; vigilans servus faciet discumbere, id est in æterna quiete refoveri, suam lucis illustratione satiendo. S. Hilarius, IX, 1058. — Eusebius Vercell., XII, 515. — Juvencus Aquil., XII, 295. — S. Hieronymus, XXVI, 122; XXIX, 635. — S. Augustinus, XXXIV, 989. — S. Petrus Chrysolog., LII, 272. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1124; LXXIX, 1215. — Ven. Beda, XCII, 495. — Smaragdus, CII, 558. — Druthmarus Christian., CVI, 1461. — Rabanus Maurus, CVII, 1060, 1064. — S. Bruno Asten., CLXV, 152, 398-400. — Godefridus abbas, CLXXIV, 736, 751. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 472. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1825. — Innocentius III, CXXVII, 655-660.

PARABOLA XXV. — SUMPTUS ANTE BELLUM ET ANTE TURBIS EDIFICATIONEM COMPUTANDI. *Luc. xiv, 28.*

Homo turrem ædificans et rex parans bellum Christi designant discipulum, cui in omnibus aspiendus est finis, et omne quod agitur præveniri per studium considerationis debet. Turris ædificanda, turris est humilitatis, quæ non expensas colligendo sed potius dispergendo constructur. Rex adversarius Iudicem exprimit supremum, ad quem Christianus mittere debet legationem lacrymarum suarum, mittere misericordiarum opera, mactare in ara ejus hostias placationis, etc. Eusebius Vercell., XII, 635. — S. Hieronymus, XXIX, 676. — S. Augustinus, XXXIV, 990; XXXV, 1345. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1274. — Ven. Beda, XCII, 517, 518. — Smaragdus abbas, CII, 552-554.

PARABOLA XXVI. — SINAPIS GRANUM. *Math. xiii, 31.*

Regnum cælorum prædicatio Evangelii est et notitia Scripturarum quæ ducit ad vitam. Homo qui seminat, vel Salvator qui in animis credentium seminat, vel ipse homo qui seminat in agro suo, id est in semetipso et in suo corde. Granum sinapis, Evangelii prædicatio, quæ mi-

anima est ex omnibus disciplinis, humilia scilicet prædicans, et a philosophis contempla. Hæc autem prædicatio quæ vera videbatur in principiis, cum vel in anima credentia, vel in toto mundo sata fuerit, non exsurgit in olera, sed crescit in arborem, ita ut volucres corli, quas vel animas credentium, vel fortitudines Dei servitio mancipatas sentite debemus, veniant et habitent in ramis ejus. Ramos puto evangelicæ arboris, quæ de grano sinapis creverit, digmatum esse diversitates, in quibus supradictarum volucrum unaquæque requiescit. Tertullianus, II, 436. — S. Sixtus papa, V, 86. — S. Hilarius, IX, 991. — Eusebius Vercell., XII, 227. — S. Ambrosius, XV, 1746. — Juvenius Aquil., XIX, 217. — S. Hieronymus, XXVI, 90; XXIX, 558, 583, 635; XXX, 532, 604. — S. Augustinus, XXXV, 4326. — S. Petrus Chrysol., LII, 475. — S. Maximus Taurin., LVII, 505. — Victor Capuan., LXVIII, 286. — S. Paternus, LXXIX, 1063, 1185. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 67, 172, 506. — Druthmarus Christian., CVI, 1575. — Rabanus Maurus, CVII, 948, 949; CXI, 76. — Walafridus Strab., CXIV, 132. — S. Petrus Damian., CXLIV, 587. — S. Bruno Astens., CLXV, 191, 221, 772, 775. — Rupertus abbas, CLXVII, 1581; CLXIX, 545. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 795. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 227.

PARABOLA XXVII. — TALENTA IN SERVOS DISTRIBUTA, QUORUM UNUM QUINQUE, ALTERI DUO, TERTIO UNUM DATUM. *Math.* XIV, 14.

Homo peregre proficiscens, qui tradidit bona sua servis suis, Christus est, qui post resurrectionem suam ad caelos regrediens, tradidit evangelicam gratiam evangelicis negotiatoribus fœderandam. Sed primus servus in quinque talentis sibi datis, quinque libros legis accepit, quos doctrina vel opere decem præceptorum ampliavit. Alter in duobus talentis, duo Testamenta promeruit, eaque moralis mystico sensu pie dispensando duplicavit. Tertius sub figura unius talenti gratiæ donum acceptum in terrenis voluptatibus obscuravit, ideoque projectus est in infernum, quia nullum inde operatus est fructum. Alii in primo servo quinque sensus cordis et corporis acceptos, in secundo intellegendam et opus, in uno, rationem intellexerunt. S. Hilarius, IX, 1061, 1062. — Eusebius Vercell., XII, 517. — Luciferus Calarit., XIII, 971. — Juvenius Aquil., XIX, 500. — S. Hieronymus, XXII, 825; XXVI, 155, 186; XXIX, 569, 576; XXX, 559. — S. Augustinus, XXXVIII, 580, 581. — S. Prosperus Aquil., LI, 695. — Victor Capuan., LXVIII, 504, 536. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1106. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 124, 127. — Ven. Beda, XCII, 108. — Paulus diacon., XCV, 1442, 1531. — Smaragdus, CII, 497-500. — Druthmarus Christian., CVI, 1465, 1512. — Rabanus Maurus, CVII, 1089; CXI, 79, 82. — Radulphus Ardens, CLV, 1575, 1786, 2107. — S. Anselmus, CLVIII, 612. — S. Bruno Astens., CLXV, 379, 381, 829, 1062. — Rupertus abbas, CLXVII, 1585. — Hildebertus, CLXXI, 779-783. — Godofridus abbas, CLXXIV, 929, 953. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 890. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 480.

PARABOLA XXVIII. — THESAURUS ABSCONDITUS IN AGRO. *Math.* XIII, 44.

Thesaurus, coelestis est desiderium. Ager vero in quo thesaurus absconditur, disciplina studii coelestis. Quem profecto agrum, venditis omnibus, comparat, qui voluptatibus carnis renuntians, cuncta sua terrena desideria per disciplinæ custodiam coelestis calcit, ut nihil quod caro blanditur, liceat, nihil quod carnalem vitam trucidat, spiritus horrescat. Aliter: Thesaurus est aut Dei verbum quod in carne Christi videtur absconditum, aut sanctæ Scripturæ, in quibus reposita est notitia Salvatoris; quem cum quis in eis invenerit, debet omnia istius sæculi emolumenta condemnare, ut illum possit habere, quem reperit. Quod autem sequitur: *quem cum invenerit homo abscondit*, idcirco dicitur, non quod de invidia faciat, sed quod timore servantis et nolentis perdere abscondat in corde suo, quem pristinis prætulit facultatibus, etc. S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 231. — S. Hieronymus, XXVI, 94; XXIX, 559; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1526. — Arnobius, LIII, 578. — Victor Capuan., LXVIII, 288. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1115. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 69. — Paulus diacon., XCV, 1561. — Druthmarus Christian., CVI, 1575. — Rabanus Maurus, CVII, 952, 953; CXI, 77. — Walafridus Strab., CXIV, 435. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 362. — Radulphus Ardens, CLV, 1621. — S. Bruno Astens., CLXV, 192, 357, 1008. — Rupertus abbas, CLXVIII, 1581. — Godofridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S.

Victore, CLXXV, 794. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 235. — Jom. Algrinus, CVI, 629.

PARABOLA XXIX. — VILLICUS INQUIS, FACIES SIM AMICOS DE MAMBONA INQUISITIS UT OFFICIO PRIVATOS, AD HIS RECIPIATUR. *Luc.* XVI, 1.

Dispensator prodigus quem dominus suus a villarum amoveri præcepit, et fraudem faciens domino suo relaxavit debitoribus suis partem, ut haberet unde in posterum viveret, ad exemplum nostri proponitur. Nam si ille a domino suo laudari promeruit, qui fraudem et faciem in posterum sibi de alienis rebus providit, quanto magis Christo placere possumus, si ex rebus nostris misericordiam indigentibus faciamus, a quibus recipi in tabernacula æterna possimus. Aliter: *Homo dives*, Christus; *villicus*, quilibet homo; *dissipare bona*, malus rationis usus; *vocavit illum*, mors; *ratio villificationis*, iudicium; *sedere non valeo*, sincera confessio; *mendicare erubescere*, peccatoris confusio, etc. Eusebius Vercell., XII, 641. — S. Ambrosius, XV, 1761. — S. Gaudentius, XI, 975. — S. Hieronymus, XXIX, 638. — S. Augustinus, XXXIV, 990; XXXV, 1548; XXXVIII, 649. — S. Petrus Chrysol., LII, 540. — Victor Capuan., LXVIII, 509. — Aluwin., LXXIX, 1218. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 529; XCIV, 284. — Paulus Walafridus, XCV, 1570. — Smaragdus, CII, 417. — Rabanus Maurus, CX, 396; CXI, 81. — Haymo, CXVIII, 646, 653. — Radulphus Ardens, CLV, 2017. — S. Anselmus, CLVIII, 653. — S. Odo, CLX, 1121, 1127, 1131. — S. Bruno Astens., CLXV, 420, 826. — Godofridus abbas, CLXXIV, 524, 556. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 821. — S. Ogerius, CLXXXIV, 1021-1031. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 540. — Innocentius III, CXXVI, 427.

PARABOLA XXX. — VINEA LOCATA, CUXUS CONDUCTORES OCCIDUNTUR SIM SERVOS ET PALMUM. *Math.* XXI, 33.

Homo qui vineam plantavit Dei portat figuram, qui condidit Jerusalem, in qua edificavit turrim et torcular fodit, altars videlicet et templum, et septem circumdedit, id est angelorum munitione vallavit; coloniam autem quibus vineam locat, populus est Israel, qui sub diavo cultu possedit Jerusalem. Servi autem qui tempore fructuum missi interfecti sunt a colonis, prophetae intelliguntur quorum sanguis effusus est a Judæis, dum ab eis quaererent iustitiam fructum et legis. Filius autem novissime missus, quem eiecunt coloni extra vineam occiderunt, Christus est, quem crucifixerunt Judæi, efficiens eum extra portas Jerusalem. Coloni autem quos Dominus vineæ perdidit, iidem populi Judæorum intelliguntur, qui olim, ut videntur, dispersi sunt atque perempti. Illi autem agricolæ alii, ad quos vinea transferri præcepit, significant apostolos, vel successores apostolorum, etc. S. Hilarius, IX, 1011, 1012. — Eusebius Vercell., XII, 288. — Luciferus Calarit., XIII, 912. — S. Hieronymus, XXVI, 156, 157; XXIX, 570, 600, 644; XXX, 557, 623, 624. — S. Augustinus, XXXVIII, 531. — Arnobius, LIII, 577. — Victor Capuan., LXVIII, 517. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 122. — Ven. Beda, XCII, 94, 95, 249; XCIV, 572. — Paulus Walafridus, XCV, 1556. — Druthmarus Christian., CVI, 1156. — Rabanus Maurus, CVII, 1019; CXI, 75. — Haymo, CXVIII, 244. — Hincmarus, CXXV, 363. — S. Petrus Damian., CXLV, 1685. — S. Bruno Astens., CLXV, 218, 795, 851. — Rupertus abbas, CLXVII, 508, 1292, 1565. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 761, 826. — S. Bernardus, CLXXXIII, 687. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 386.

PARABOLA XXXI. — VIRGINES DECEM, QUINQUE PRUDENTES, ET QUINQUE FATUÆ. *Math.* XXV, 1.

Quinque virginæ sapientes, omnes animæ sanctæ intelliguntur, quæ quoniam per quinque sensus corporis multam admittunt cordis corruptionem, idcirco quinque numero computantur. Quinque virginæ fatuæ quæ non habent in vasis suis oleum, illæ animæ sunt quæ habent quidem integritatem corporum, sed non servant intra conscientiam boni operis testimonium dum in facie gloriantur apud homines, et non in corde apud Deum; ideo quod quia in vasis pectorum suorum mentis splendorem non gerunt, adveniente Domino, a regni eius gaudio excluduntur. Aliter: Sponsus et sponsa, Christus et Ecclesia; lampades, animarum splendendum lumen; oleum, fructus boni operis; vasa, humana corpora; rescentes, sacerdotes; nuptias, assumptio immortalitatis; mors sponsei, penitentia; expectantium somnus, quæ credentium; nocte media clamor, tubæ vox est in extremo iudicio, etc. S. Hilarius, IX, 1060. — Eusebius Vercell., XII, 311-316. — Juvenius Aquil., XIX, 286. — S. Hieronymus, XXVI, 181, 185; XXIX, 575, 576; XXX, 559. — S. Augustinus, XXXVIII, 575. — Arnobius

LIII, 578. — Victor Capua., LXXVIII, 535, 536. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1119. — Alulphus, LXXIX, 1168. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 124. — Veb. Beda, XCII, 106. — Smaragdus, CII, 548-552. — Druthmarus Christian., CVI, 1463. — Rabanus Maurus, CVII, 1081; CXI, 79. — Radulphus Ardens, CLV, 1609. — S. Bruno Astens., CLXV, 265, 397, 860, 1075. — Rupertus abbas, CLXVII, 1565. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 79. — Hermannus, CLXXX, 78. — S. Ogerius abbas, CLXXXIV, 1015-1049. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 477-530.

PARABOLA XXXII. — ZIZANIA QUAE SEMINI SUPERSEMINAVIT INIMIGUS. *Matth. XIII, 24.*

Homo sator est Christus; ager, mundus; bonum semen, filii lucis; zizania, filii iniquitatis; homines dormientes, prelati negligenter agentes; inimicus, diabolus; herba nascens, ad meliora proficiens fructus ejus, bonum opus filius: messis, consummatio saeculi; messorcs, angeli;

Pures alic in Novo Testamento exstant parabola; quas a Patribus explanatas si lector desideraverit, adcoit Indicem tum homiliarum, tum sermonum de Scripturis.

LI

INDEX TUM VIRORUM TUM MULIERUM

VETERIS TESTAMENTI CLARISSIMORUM,

DE QUIBUS PATRES IN SCRIPTIS QUOCUNQUE MODO EGERUNT

ORDINE NOMINUM ALPHABETICO DIGESTUS, SED IN HOC ALPHABETO SERVATUR PATRUM ORDO

CHRONOLOGICUS.

MONITUM.

Hoc in Indire, volut et in sequenti, ne longius traheretur, et sic lectorem minus a'juvaret quam retardaret, non omnino omnium virorum sive nomina sive loca ubi in Patrologia occurrunt, retulimus; ad hoc enim praestandum nihil aliud nobis curandum fuisse quam saepe saepius quorumdam Patrum fore tota scripta transcribere; sed praecipus tantum memoravimus, nullum exhibentes textum, sed totum et paginam indicantes numeris, quos si lector adire voluerit, desiderata inveniet. Aliquando lector revocatur ad numeros crassiores textui insertos.

AARON, frater Moysi, et insignis miraculorum socius, in lege sacerdos Domini primus, cujus virga sorte electa, fronde et germine floruit. Annorum centum viginti trium natus, juxta praeceptum Domini mortuus est in monte Hor, ubi sepultus jacet. Tertullianus, II, 517, 957. — S. Cyprianus, IV, 511, 679. — S. Hilarius, IX, 716-748. — S. Ambrosius, XIV, 1060; XV, 1510; XVI, 106, 560, 561, 890, 1115, 1202, 1203, 1204, 1225, 1228; XVII, 25. — S. Hieronymus, XXIII, 881; XXVII, 185. — S. Augustinus, XXXIV, 599, 645, 654, 714; XXXIX, 1801; XLI, 419, 531, 536. — S. Prosper, LI, 539. — S. Petrus Chrysolog., LII, 451, 502. — S. Salvianus, LIII, 44, 45. — S. Leo Magnus, LIV, 145, 154. — Cassiodorus, LIX, 534. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 455, 873, 1241; LXXVII, 27, 28; LXXXIX, 409, 410. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 158. — B. Alcuinus, C, 657; CI, 1251. — Rabanus Maurus, CVIII, 226, 555, 554, 685, 684, 874; CIX, 26, 1087, 1088, 1089; CII, 52. — Walafridus Strab., CXIII, 502, 442; CXIV, 819 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXIV, 211, 215, 246, 333 *et seqq.*, 369, 370. — Rupertus abbas., CLXVII, 590, 596, 776, 790, 794, 869, 889; CLXVIII, 879, 1368, 1569. — Godelfridus abbas., CLXXIV, 447. — Petrus Lombardus, CXCI, 895. — Garnerius, CXCHII, 197. — Volbero abbas., CXCV, 1026, 1017. — Richarius de S. Victore, CXCVI, 552, 551. — Adamus Scot., CXCVIII, 731, 755. — Petrus Comestor, CXCXVI, 1251, 1254. — Hugo Hierianus, CCII, 257. — Philippus de Harveng, CCIII, 668-670. — Petrus Cantor, CCV, 122. — Thomas Cister., CCVI, 470. — Alanus de Insulis, CCX, 221.

ABDAMELECH, qui interpretatur *assumptus a Domino*, propagator et patronus Jeremiae. S. Ambrosius, XVI, 767.

ADAMAS, de terra Sichem ortus, sub Ochosis centum

alligatio zizaniorum in fasciculos innuit unius criminis consortes, unius penas futuros esse participes; triticum, sancti; borreum, mansio celestis. Praeterea, in hac parabola zizaniorum, Christus docet bonam voluntatem, et cautelam, et patientiam, et discretionem, et longanimitatem, et justitiam, etc. S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 225. — Juvenius Aquil., XIX, 212-215. — S. Hieronymus, XXVI, 85-89; 95, 91; XXIX, 558, 597, 625; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1526, 1567; XXXVIII, 470. — S. Petrus Chrysolog., LII, 471. — Victor Capua., LXXVIII, 246-248. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1161; LXXVN, 381. — Veb. Beda, XCII, 65, 172. — Druthmarus Christian., CVI, 1574. — Rabanus Maurus, CVII, 947; CXII, 950. — Walafridus Strab., CXIV, 152. — S. Bruno Astens., CLXV, 831, 1061. — Rupertus abbas, CLXVII, 1561. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 792. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 220-235. — Innocentius III, CCXVII, 1002.

pavit prophetas. Elias factus discipulus prophetavit; propria morte obiit, et sepultus est in Sebastia civitate cum patribus suis. S. Hieronymus, XXV, 1097-1099, 1101, 1102; XXVI, 557. — Dexter Herculon., XXXI, 116-118. — S. Augustinus, XLI, 527. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 117. — Rabanus Maurus, CXI, 69. — Haymo, CXVII, 119 *et seqq.* — Rupertus abbas., CLXVIII, 577, 578. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 372.

ABKIL, filius Adam et pastor ovium, in vita innocens, in morte patiens, post mortem non silens, in martyrio primus, in obedientia summus, in sacrificiis Deo placens, in meritis fratri displicens; quem Cain impius et parricida novus, stimulante invidia, ferro prostravit. Tertullianus, II, 601, 607. — S. Cyprianus, IV, 555, 667. — S. Zeno, XI, 515. — Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XIV, 515 *et seqq.*, 518, 540, 329, 537, 561, 956; XV, 517, 849, 1079, 1080; XVII, 815, 815. — Juvenius, XIX, 540. — S. Hieronymus, XXV, 257; XXVI, 175. — S. Augustinus, XXXV, 2017, 2154; XXXVI, 442; XXXVII, 1569, 1846; XL, 748, 1740; XLI, 457, 458, 445, 456, 460, 461, 644; XLII, 259; XLV, 1575. — S. Prosper, LI, 625. — S. Petrus Chrysolog., LII, 109. — S. Salvianus, LIII, 58. — S. Maximus Taurin., LVII, 796. — Cassiodorus, LXX, 890. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 671; LXXVI, 969; LXXVII, 1355; LXXXIX, 199. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 151, 225 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 519, 768. — Rabanus Maurus, CVII, 501; CXI, 52; CXII, 790. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — Angelomus, CXV, 146. — Paschasius Radbertus, CXX, 674, 675. — Gilbertus abbas., CLVI, 78 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXIV, 157 *et seqq.*, 173. — Rupertus abbas., CLXVII, 322, 545, 528; CLXVIII, 196; CLXIX, 1258 *et seqq.*; CLXX, 591. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 41, 659. — Hervaeus

(LXXXI, 1641. — Garnerius, CXCH, 45. — Adamus Scotus, CXCVIII, 288, 480. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1077. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 214.

ABIAS, qui interpretatur *puter dominus*, regnavit annos vi. sub quo Hebraeorum pontifex maximus Ahimelech insignis est habitus. S. Isidorus Hispal., LXXXII, 280; LXXXIII, 1050. — Rabanus Maurus, CXI, 59.

ABIATHAR pontifex clarus habebatur, David regnante, S. Ambrosius, XV, 1616. — S. Prosperus, I, 1, 540.

ABIGAIL, uxor impii Nabal, cuius post mortem regi David nupsit. S. Augustinus, XL, 1409. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 911; LXXVII, 77. — Beda Ven., XCI, 631. — Rupertus abb., CLXVII, 1112. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 696. — Philippus de Harveng, CCIII, 870. — Petrus Cantor, CCV, 83.

ABIMELECH, Gedeonis ex concubina filius, qui occidit fratres suos septuaginta viros super lapidem unum. S. Hilarius, IV, 309, 310. — S. Ambrosius, XIV, 442; XVI, 179, 180. — S. Augustinus, XXXIV, 569; XXXVI, 501, 502, 508, 602; XLIV, 541, 521, 722; XLVII, 509, 514. — Salvianus, LIII, 156. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 216, 386, 405. — Ven. Beda, XCIII, 427. — Alcuinus, C, 517. — Rabanus Maurus, CVIII, 1170, 1175; CIX, 59; CXI, 56. — S. Bruno Carthusian., CLII, 869. — Rupertus abb., CLXVII, 455. — S. Martinus Legion., CCVII, 914.

ABIRON, qui se contra Moysen efferens, sacerdotium usurpare conatus est, et quem terra dehiscens, viventem profundo hiatus absorbit. S. Cyprianus, IV, 515. — S. Hilarius, IX, 481. — S. Hieronymus, XXV, 1087. — Salvianus, LIII, 47. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110, 157. — Ven. Beda, XCIII, 402.

ABISAG, quæ interpretatur *Patris ignorantia*, natione Samamitis, ad David regem ducta, ab Adonia in uxorem petiit. Adamus Scotus, CXCVIII, 231, 311-315, 825.

AGUD, filius Zorobabel, qui etiam Anania dicitur. S. Hilarius, IX, 485. — Alcuinus, C, 725, 727.

ABNER, præfectus militum Saulis, creat Isboseth regem Israel, paciscitur cum Davide, et a Joab occiditur. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 97. — Angelomus Luxov., CXV, 537. — Rupertus abb., CLXVII, 1123. — Petrus Cantor, CCV, 53, 142.

ABRAHAM, pater gentium, filius Thare, de stirpe Sem, natione Chaldaeus, fide primus, exsul spontaneus, obediens in præceptis, credulus in promissis, pauper in patria, in peregrinatione locuples, in præliis victoriosus, in victoria non avarus; vixit centum septuaginta quinque annos, sepultusque est in agro Ephron. Tertullianus, I, 1164, 1215, 1269, 1519; II, 257, 387, 600, 602, 787, 761, 820, 936. — S. Cyprianus, IV, 353, 376, 590, 597, 649. — Constantinus Magnus, VIII, 511, 545, 541. — S. Hilarius, IX, 26, 673, 755, 812, 815, 923; X, 111, 114, 115, 117, 118, 158. — S. Zeno, XI, 223, 261, 315, 316, 347, 350, 418-420, 421-426. — Philastrius, XII, 1281. — S. Ambrosius, XIV, 278, 417, 420, 421, 428, 452, 455, 458, 459, 460, 465, 493, 501, 997, 994; XV, 1535, 1591; XVI, 53, 57-59, 131, 267, 268, 496, 497, 529, 715, 1156, 1181, 1241, 1247, 1268, 1281, 1343, 1314; XVII, 71, 72, 82, 84, 87, 353, 356. — Juvenius, XIX, 353-363. — S. Hieronymus, XXII, 163; XXIII, 224, 257, 505, 512, 527, 582, 822, 936, 957; XXIV, 59, 454, 530, 658, 845; XXV, 63, 321, 1014, 1465, 1491, 1500, 1501; XXVI, 532, 534, 590. — Paulus Orosius, XXXI, 670, 1061. — S. Augustinus, XXXII, 636, 768; XXXIII, 711, 712, 834, 894, 895; XXXIV, 424, 481, 531, 556, 558, 560, 566, 579, 895, 702, 811; XXXV, 1465, 1712, 2135, 2259, 2215, 2274, 2321, 2325, 2348, 2359, 2560; XXXVI, 214, 258, 259, 502; XXXVII, 1070, 1083, 1092, 1362, 1592, 1476, 1948; XXXVIII, 27, 28, 31, 32, 115, 135, 587; XXXIX, 1743, 1744, 1748, 1755, 1943; XL, 166, 351, 358, 391, 592, 594, 1311; XLI, 53, 59, 423, 492, 496, 497, 500, 501, 505, 507, 508, 510, 514, 519, 521, 524, 525, 561, 597; XLII, 271, 423, 424, 514, 599, 604, 806, 808; XLIV, 401, 419, 538, 592, 712, 835; XLV, 1459.

— Marius Mercator, XLVIII, 510. — Cassianus, XLIX, 534. — S. Prosperus, LI, 587, 537. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 8, 10, 14, 17, 66, 90, 108, 121-123, 151, 147. — S. Leo Magnus, LIV, 211-215, 518, 566. — S. Maximus Taurin., LVII, 250, 725, 799. — S. Fulgentius, LXV, 180-182, 470. — Cassiodorus, LXIV, 881. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 671, 760, 1146; LXXVI, 408, 451, 461, 969, 1152; LXXVII, 188, 595; LXXIX, 572, 673. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 153, 258, 249. — Ven. Beda, XCII, 797. — Alcuinus, C, 272, 551-556, 559, 545-545, 548, 725. — S. Agobardus, CIV, 96, 172. — Rabanus Maurus, CVII, 536, 537, 540, 545, 544, 550, 559; CVIII, 1180; CIX, 263, 551, 1084, 1085; CX, 248; CXI, 795; CXII, 792-796. — Valafrius Strab., CXIII, 117, 123. — Angelomus Luxov., CXV, 168,

et seqq., 182 et seqq., 194, 205. — Haymo, CXVI, 195; CXVII, 583, 593 et seqq., 891. — Paschasius Radbert., CXX, 50, 65, 81, 82, 87, 90. — Remigius Antisiodor., CXXXI, 82 et seqq. — S. Petrus Damian., CXII, 601; CXI.V, 552, 1112. — Gulbertus abb., CLVI, 120. — S. Bruno Astens., CLXIV, 187. — Rupertus abb., CLXVII, 507, 568, 585, 525, 400, 426, 423, 448, 820, 1010; CLXVIII, 17, 458, 878, 1510; CLXIX, 94, 95, 100; CLXX, 77, 179, 568, 579, 580. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 50, 439, 615 et seqq. — Hervicus, CLXXXI, 1647, 1648, 1659. — S. Bernardus, CLXXXIII, 472. — Petrus Lombardus, CXCI, 1361, 1561, 1568, 1571, 1575; CXCI, 146, 147, 491-493, 197. — Gerhohus, CXCI.V, 1009. — Volbero abb., CXCV, 1047. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 612, 1037, 1039, 1040. — Adamus Scotus, CXCVIII, 289, 531, 352, 480, 481. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1091, 1094, 1097, 1102, 1108. — Philippus de Harveng, CIII, 653, 898. — Petrus Cantor, CCV, 79, 255. — S. Martinus Legion., CCVIII, 748. — Alanus de Insulis, CCX, 266, 207, 261.

ABSAIOM, filius David, cum fratrem occidisset suum, fugit ad Tholmai regem Gezur; revocatus patris regnum occupare conatur, sed fugientem et haerentem arbori tribus hastis illuc transiit Joab. S. Augustinus, XXXIII, 807; XXXVI, 75, 97; XXXVII, 1847; XLIII, 720. — S. Fulgentius, LXV, 616. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 412. — Ven. Beda, XCIII, 445. — Rabanus Maurus, CIX, 103, 107; CXI, 59. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 714, 1077. — S. Bernardus, CLXXXIV, 72, 73. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Adamus Scotus, CXCVIII, 816, 817. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1356, 1358. — Thomas Cisterc., CCVI, 817. — S. Martinus Legion., CCVIII, 917.

ACHAB, impius rex Israel, exercet tyrannidem in Naboth; telo traiecit, et secundum Eliæ verba, anginem ejus canes lambunt. Tertullianus, II, 578, 900. — Philastrius, XII, 1127, 1156. — S. Ambrosius, XIV, 735, 754, 1097, 1098. — S. Hieronymus, XXIII, 508. — S. Augustinus, XXXIII, 811; XXXVI, 1001. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 231-226 et seqq. — Ven. Beda, XCIII, 432. — Rabanus Maurus, CXI, 60. — Angelomus Luxov., CXV, 176. — Rupertus abb., CLXVII, 1245, 1248. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1578.

ACHAN, qui de Jericho anathemate concupivit et furatus est, in valle Achur lapidatus est. S. Augustinus, XLIII, 745. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 574, 575. — Rabanus Maurus, CIX, 291; CXI, 51. — Petrus Cantor, CCV, 146, 566. — Thomas Cisterc., CCVI, 586.

ACHAZ, rex Juda, ex justo patre Jotham eductus, in perfidiam et scelus idolatriæ delapsus, spoliat domo Domini et domo regum et principum, dedit regi Assyriorum munera, et tamen nihil ei profuit. S. Hieronymus, XXII, 675 et seqq. — Rabanus Maurus, CIX, 214; CXI, 62, 377. — Godefridus abb., CLXXIV, 511, 763, 766. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1264, 1405.

ACHIAS qui et ACHIMELECH dicitur, sacerdos Domini, panes propositionis dedit David, et gladium Goliath; transfusus perijt. S. Ambrosius, XV, 1645, 1646. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 562. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145. — Ven. Beda, XCI, 648.

ACHIOR, dux Ammonitarum, tradidit in manus filiorum Israel, et fit Judeus. Rabanus Maurus, CIX, 553, 554, 576, 611, 612, 629. — Rupertus abb., CLXVIII, 48. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1261.

ACHIS, rex Geib, apud quem David finxit insaniam, et qui illi dedit civitatem Siceleg. S. Augustinus, XXVI, 501, 502, 505, 508, 515. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 403.

ACHITOPHEL, Davidi a consiliis, Absalom adhaeruit, consilium dedit impium, et postea se suspendit. S. Augustinus, XXXVI, 97. — Rabanus Maurus, CIX, 167, 406.

ADAM, protoplastus, et colonus paradisi, Princeps humani generis et delicti, ad imaginem Dei factus, universalitati prælatus, qui creaturis nomina dedit; atque in eis potestatem dominandi accepit; sed ob delictum paradisi projectus, terram sentibus squalentem operarius gemens incoluit, et post cursum annorum nonaginta triginta, in pulverem, unde carnis ortum sumptus, rediit, et in loco Arhre sepultus iacet. Tertullianus, I, 1248, 1257, 1277; II, 272, 286, 290, 295, 297, 314, 515, 599, 601, 665, 725, 885, 900, 904, 954, 990, 1058. — S. Cyprianus, IV, 620, 629, 654, 675, 840. — Lactantius, VI, 322, 323. — S. Hilarius IX, 258, 261, 404, 437, 458, 464, 648, 669, 779, 780, 839, 871, 950, 960, 979, 1030, 1073; X, 723. — S. Zeno, XI, 514, 510, 548, 549, 410, 411. — Philastrius, XII, 1113, 1164, 1259, 1503. — S. Ambrosius, XIV, 279, 284, 286-288, 295, 294, 298-300, 307, 389, 411,

515, 571, 922, 939, 963, 977; XV, 1263, 1301, 1416, 1463, 1614, 1623, 1632, 1718, 1762; XVI, 521, 999, 1129, 1143-1145, 1155, 1181, 1193, 1247, 1252; XVII, 81, 94, 673, 692, 812. — Juvenius, XIX, 347. — S. Hieronymus, XXIII, 33, 214, 231, 253, 862, 1068; XXV, 1141. — S. Augustinus, XXXII, 601, 605, 607, 619, 654, 1503, 1575; XXXIII, 140, 518, 589, 589, 679, 681, 783, 825, 843, 873; XXXIV, 201, 208, 213, 341, 345, 349-353, 570, 584, 587, 592, 595, 597, 405, 408, 421, 433, 449-454; XXXV, 1510, 1165, 1473, 1474, 1603, 2039, 2040, 2227, 2277, 2278, 2369, 2570, 2582, 2589; XXVI, 461, 668, 896; XXXVII, 1236, 1296, 1381, 1396; XXXVIII, 172, 419, 1426; XI, 276, 281, 331, 332, 336, 729, 729, 774, 815, 1031; XII, 525, 579, 596, 593, 597, 597, 402, 417-425, 450, 454, 456, 456, 460, 466, 778, 790; XIII, 57, 48, 124, 125, 166, 562, 569, 615-617, 856; XLIV, 109, 110, 114-116, 119, 121, 149, 172, 173, 183, 194, 247, 251, 258, 271, 274, 333, 338, 345, 416, 417, 431, 433, 444, 462, 463, 471, 563, 685, 794, 802, 818, 868, 951-953, 937, 958, 940; XLV, 1125, 1144, 1148, 1157, 1161, 1165, 1170, 1171, 1178, 1179, 1186, 1202, 1210, 1211, 1217-1219, 1243-1225, 1227, 1233, 1251, 1263, 1274, 1275, 1277, 1279, 1362, 1401, 1440, 1442, 1496, 1525, 1531, 1533, 1536, 1539-1539, 1561, 1569-1573, 1578, 1582, 1583, 1585, 1590, 1597, 1598, 1728, 1750, 1738, 1739, 1771-1773, 1785, 1812, 1813, 1878. — Marius Mercator, XLVIII, 107, 114, 197, 204, 312, 313, 638, 642. — Cassianus, XLIX, 738, 739. — S. Prosperus, LI, 191, 227, 228, 478, 533. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 4, 12, 18, 23, 49, 54, 57, 63, 79, 99, 110, 111, 112, 117, 123, 151, 158, 168, 196. — Salvianus, LIII, 37. — S. Leo Magnus, LIV, 205, 212, 222, 339, 412. — S. Maximus Taurin., LVII, 254, 563, 568, 571, 573, 602; LIX, 523, 524. — S. Fulgentius, LXV, 447, 456, 466, 467, 700, 701, 728, 729. — S. Cassarius Arelat., LXVII, 1145. — Cassiodorus, LXX, 279, 679, 860, 1013, 1017. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 664, 767, 812 et seqq., 833, 861, 880, 906, 979, 984; LXXXVI, 21, 53, 97, 183 et seqq., 230, 286, 295, 321, 365, 449, 486, 534, 537, 571, 703, 719, 757, 765, 774; LXXXVII, 517, 741, 806, 893, 969; LXXXIX, 22, 222, 401, 550, 553, 567, 607, 620. — Taio Cassarugust., LXXXI, 735-757. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99, 131, 216, 220. — Ven. Beda, XCII, 797, 798. — Paulus diac., XCIV, 1208-1210. — B. Alcuinus, C, 518, 522, 777, 1112; CI, 1064. — Rabanus Maurus, CVII, 458, 463, 490, 486, 509; CXI, 51, 199, 1386, 1387. — Walafrius Strab., CXIII, 80, 85, 97. — Angelomus Luxor., CXV, 121, 122, 153, 151, 157, 159, 110 et seqq. — Paschasius Radbert., CXX, 196, 197. — S. Bruno Carthus., CLII, 639, 640. — Eckhardus, CLIV, 501. — Ven. Guibertus, CLVI, 70 et seqq., 494, 497, 580. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 503, 310, 405, 418, 441, 637. — S. Bruno Astens., CLXIV, 157 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 217 et seqq., 276 et seqq.; CLXVIII, 416, 903, 1306, 1550, 1629, 1629; CLXIX, 79, 85; CLXX, 389, 390, 569. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 997, 1281. — Ven. Godfridus, 34, 278, 360, 361, 473, 939, 1014, 1091, 1131. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 43, 163 et seqq., 597, 679, 640; CLXXVI, 290, 292, 723 et seqq.; CLXXVII, 1013. — Hervaeus monac., CLXXXI, 1616. — S. Bernardus, CLXXXII, 876, 1013, 1014 et seqq.; CLXXXIII, 166, 167, 228, 459, 540, 543, 1113; CLXXXIV, 183, 184, 1231; CLXXXV, 799, 800, 1606. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 711, 741, 747, 748, 750, 1031. — Petrus Lombardus, CXCI, 1421, 1422, 1518; CXCI, 215, 341, 342. — Gerbodus, CXCI, 630. — Eckbertus abb., CXCV, 30, 31. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 363. — Adamus Seotus, CXCVIII, 245, 246, 586, 587. — Philippus de Harveug, CXIII, 18 et seqq., 593, 596, 606, 607, 617 et seqq., 848, 1167. — Petrus Cantor, CV, 141. — S. Martinus Legion., CCVIII, 213, 214, 582-581. — Alanus de Insulis, 142, 216, 313. — Petrus Pictaviensis., CCXI, 962, 971, 1011, 1217, 1218.

ADDO in Samaria natus, ad Jeroboam immolantem vitulum missus, in sermone Domini venit, eumque immolantem arguit. Hunc ad propria revertentem propter inobedientiam leo in via strangulavit, sepulchrumque tenet Bethel et prophetam qui eum fecellerat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146.

ADONIAS, Davidis filius, qui patris sui regnum affectavit, sed perit occisus. Rabanus Maurus, CIX, 125, 126.

ADONIBEZECII, rex impius, ab Israelitis captus, occisus est. Rabanus Maurus, CIX, 1112; CXI, 55.

AGAG, rex Amaleitarum, a Saul captus, jubente Samuele occisus est. S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 441. — Ven. Beda, XCIII, 434.

AGAR, ancilla Saræ, ex Abrahamo peperit Ismaelem; magni populi principem. S. Hilarius, X, 113, 114, 463. — S. Ambrosius, XLV, 528, 491. — S. Hieronymus, XXV,

975, 976; XXVI, 390. — S. Augustinus, XXXVIII, 32; XLI, 512. — S. Fulgentius, LXV, 545. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 212 et seqq., 218. — Rabanus Maurus, CVII, 543, 561. — Walafrius Strab., CXIII, 122. — Haymo, CXVI, 926. — Remigius monac., CXXXI, 94. — S. Bruno Carthus., CLII, 632. — Rupertus abb., CLXVII, 547, 421. — Volbero abb., CXC, 1040. — Petrus Comestor, CXCIII, 1096, 1103. — S. Martinus Legion., CCVIII, 712.

AGGÆUS, natus in Babylonia, juvenculus Jerusalem venit, adificationem templi ex parte aspsit, adjuncta sacerdotum monumenta gloriose sepultus requiescit. S. Hilarius, X, 604, 693. — S. Ambrosius, XVI, 1063. — S. Hieronymus, XXV, 1419. — S. Augustinus, XXXVII, 1033, 1467; XLI, 593, 1917; XLIII, 670. S. Maximus Taurin., LVII, 911. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 173. — Ven. Beda, XCI, 845. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maurus, CVII, 543, 561; CXI, 69, 571. — Haymo, CXVII, 211 et seqq., 222. — Rupertus abb., CLXV, 1322; CLXIX, 1378. — Petrus Comestor, CXCIII, 1481.

AHIAS, propheta in Silo qui secavit palium in 12 partes, et mala prædixit uxori Jeroboam. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 789.

ALEXANDER, Macedonum rex. S. Hieronymus, XXV, 503, 504. — Rabanus Maurus, CIX, 1129-1131. — Rupertus abb., CLXIX, 1397, 1398. — Petrus Comestor, CXCIII, 1496.

AMALECH, filius Esau, contra quem pugnavit Josue, et Moyses deprecante victus. Cassiodorus, LXX, 377. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 409-412. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 299. — Rabanus Maurus, CVIII, 81, 945; CIX, 1144; CXI, 53.

AMAN, Amalecites, regi Persarum gratus et Judæorum infensus, misero suspensus oblit. S. Augustinus, XXXVII, 1110. — Rabanus Maurus, CIX, 632. — Walafrius Strab., CXIII, 743, 746. — Rupertus abb., CLXIX, 1000, 1580, 1581 et seqq.

AMASA, filius Abigail sororis Davidis, et dux militum apud Absalonem. Rabanus Maurus, CIX, 252.

AMASIAS, filius Joas, patris sui cædem ultus, bello devicit Edomæos, et captus perit. Rabanus Maurus, CXI, 62. — Rupertus abb., CLXVIII, 1316.

AMINADAB, filius Aram, et Naasson pater. S. Ambrosius, XV, 1222; XVI, 290. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 201, 453, 572. — Rupertus abb., CLXVIII, 938.

AMMON, filius Loth et filius eius, unde Ammonites. S. Hieronymus, XXV, 1001, 1002. — S. Augustinus, XXXIV, 818; XXXVII, 1033. — Salvianus, LIII, 54. — Rabanus Maurus, CVIII, 1129, 1129, 1187; CIX, 97, 103, 571, 572; CXI, 63, 390. — Petrus Comestor, CXCIII, 1332-1333.

AMOS, pastor et rusticus, ex oppido Tecue, quem Dominus misit ad populum Israel, præcipiens ei ut in Samariam pergeret, et ibi quæ ventura erat prophetaret; Amasias rex frequenter eum plagis affecit; novissime Ozias filius ejus, verte per tempora transiit, crudeli morte necavit. S. Hieronymus, XXII, 46; XXIII, 894, 924; XXIV, 21-23; XXV, 989-991, 985. — S. Prosperus, LI, 542. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 114, 170. — Rabanus Maurus, CXI, 68. — Haymo, CXVII, 107 et seqq. — Ven. Guibertus, CLVI, 415. — Petrus Comestor, CXCIII, 1401.

ANANIAS, qui contra Jeremiam prophetavit. Rabanus Maurus, CXI, 70, 1015.

ANNA, quæ primo fuit sterilis, et postmodum fecunda facta est, Samuelis mater. Tertullianus, II, 589. — S. Cyprianus, IV, 522, 543, 689. — S. Hieronymus, XXIII, 368. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 27, 58, 62, 110, 111. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 392, 425, 426. — Rabanus Maurus, CIX, 12-16; CXII, 1100. — Angelomus, CXV, 248, 249 et seqq. — Haymo, CXVI, 699. — Petrus Comestor, CXCIII, 1296.

ANTIOCHUS rex, qui destruxit templum et subvertit Jerusalem, erigens idolum super altare Domini. Rabanus Maurus, CIX, 1125, 1133, 1134, 1138, 1139, 1173, 1176.

ARAM, qui et Ram dicitur, filius Aaron et pater Aminadab. S. Hieronymus, XXIII, 926.

ARPHAXAD, rex Medorum, et a Nabuchodonosor victus. Rabanus Maurus, CIX, 511, 599, 601.

ARTAXERGES, rex Persarum, qui permittit templum ædificare Israel. Walafrius Strab., CXIII, 706. — Petrus Comestor, CXCIII, 1485.

ASA filius Abiam, rex Judæ, qui idola sustulit, et Josaphat pater. Rabanus Maurus, CIX, 487; CXI, 59.

ASAEI, Joab frater corporis levitate insignis. S. Gregorius Magnus, LXXXVII, 77. — Rabanus Maurus, CIX, 76, 77, 806.

ASAPH, Davidis cantor. S. Augustinus, XXXIV, 1547

XXXVI, 916, 929, 970, 1011; XXXVII, 1035, 1051. — Rabanus Maurus, CIX, 535, 552; CXI, 70. — Haymo, CXVI, 193. — S. Bruno Carthus., CLII, 1058.

ASER, divitiis insignis, replens deliciis principes. S. Ambrosius, XIV, 686, 687. — Rufinus, XXI, 325. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 138. — B. Alcuinus, C, 1151. — Rabanus Maurus, CVII, 597; CXI, 1114; CXI, 46.

ASSUERUS, rex Persarum, qui Esther accepit in uxorem. S. Hieronymus, XXIII, 579. — Rabanus Maurus, CIX, 656, 661, 662, 670. — Walafridus Strab., CXIII, 748. — Rupertus abb., CLXIX, 1385. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 961. — Thomas Cisterc., monac., CCVI, 176.

ASSUR, qui virga furoris Domini interpretatur. Rabanus Maurus, CIX, 585, 652; CX, 818.

ATHALIA, filia Amri regis Israel; quæ regnavit sex annos, et totam fere regiam stirpem perdidit. Rabanus Maurus, CIX, 498; CXI, 61. — Walafridus Strab., CXIII, 616. — Rupertus abb., CLXVII, 1270; CLXVIII, 879. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1397.

AZARIAS, e terra Sabatha oriundus, propheta missus est ad regem Asa; mortuus est ac sepultus in agello suo. S. Prosperus, LI, 541. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146. — S. Agobardus, CIV, 156. — Rabanus Maurus, CXI, 70. — Paschasius Radbert., CXX, 787, 789.

BALA, ancilla Rachel et Jacob concubina, quam Ruben crimine pollutum incesto. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 261. — B. Alcuinus, C, 550. — S. Petrus Damian., CXLV, 1005 et seqq.

BALAAH, qui conductus ad maledicendum Israel, doctus a Domino quid sit loquendum, illi benedixit. Tertullianus, I, 456. — Philastrius, XII, 1154. — S. Ambrosius, XVI, 538, 1156 et seqq. — S. Hieronymus, XXIII, 972. — S. Augustinus, XL, 156. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 27, 159. — S. Maximus Taurin., LVII, 265, 265, 282. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 399, 451, 882, 905, 1152; LXXVII, 68, 69, 111. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — B. Alcuinus, C, 1104, 1105. — Rabanus Maurus, CVIII, 725, 727, 729, 748, 765, 795, 1122; CXI, 55. — S. Petrus Damian., CXLV, 107. — S. Bruno Astens., CLXIV, 495 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 433. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1146, 1149 et seqq., 1155 et seqq. — Adamus Scotus, CXCIII, 537, 814. — Petrus Comestor, CXCIII, 1236, 1238. — Petrus Cantor, CCV, 80. — Petrus Blesensis, CCVII, 824. — S. Martinus Legion., CCVIII, 871.

BALAC, rex Moabitum, qui Balaam incitavit ut malediceret Israel. S. Augustinus, XXXIX, 1810. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 357. — B. Alcuinus, C, 1105. — Petrus Cantor, CCV, 80.

BALDAD, S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 622.

BALIK, Rabanus Maurus, CVII, 557.

BALTHASAR, rex Babyloniz, cui Daniel verba mira inscripta elucidavit. S. Hieronymus, XXIV, 158; XXV, 518, 521. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 968. — Rupertus abbas, CLXVII, 1510; CLXIX, 1537. — Petrus Lombardus, CXCII, 80. — Volbero abb., CXCIV, 1048.

BARAC, qui fulgur interpretatur, iudex Israel, auxiliante Deborah. Sisaram profligavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 580, 581. — Rabanus Maurus, CVIII, 1154-1156, 1141; CXII, 804. — Rupertus abb., CLXVII, 1029, 1031, 1034. — Hervaeus monac., CLXXXI, 1686, 1657. — Petrus Comestor, CXCIII, 1275.

BARUCH, Neris filius, qui dictante Jeremia, conscripsit librum populo perlegendum. S. Hilarius, X, 127, 156. — S. Zeno, XI, 410, 411. — S. Hieronymus, XXIV, 679, 680; XXVI, 415. — S. Augustinus, XLI, 591. — Rabanus Maurus, CXI, 56, 1071, 1072.

BATHUEL, filius Nacor, pater Rebecca. S. Ambrosius, XIV, 530.

RENADAD, filius Hasael, rex Syriæ. S. Salvianus, LIII, 156. — Rabanus Maurus, CIX, 213, 236.

BENJAMIN, inter fratres ortu posterior, cujus natalitatis processus matri dedit occubitum; ipse est lupus vorax et sanguinarius, qui super basem sortis sue manebat sanguinem fudit, et ad vesperam escas principibus et sacerdotibus dividit. Rufinus, XXI, 553. — S. Augustinus, XXXVI, 854, 1022. — Cassiodorus, LXX, 580. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135, 267. — Rabanus Maurus, CVII, 617, 640, 665; CVIII, 1144; CXI, 48. — S. Petrus Damian., CXLV, 1036. — Rupertus abb., CLXVII, 852, 534. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 88. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 773. — Petrus Comestor, CXCIII, 1123, 1140.

BERZELAI, qui regi David cibos subministravit. S. Augustinus, XXXIII, 214.

BETHSABEE, Cithæ uxor quam David adamavit; quæ

facta illius uxor Salomonem peperit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 411, 430. — Godefridus abb., CLXXIV, 1020.

BOOZ, filius Salomonis, Ruth duxit in uxorem, ex qua Obed. S. Ambrosius, XV, 1602, 1605. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVII, 1205; CVIII, 1207, 1216. — Paschasius Radbertus, CIX, 62, 90. — Gerhohus, CXCIII, 1501.

CAIN, Adami filius, qui fratrem Abel suum occidit, et fuit vagus et profugus in terra. S. Cyprianus, IV, 611. — S. Hilarius, IX, 618. — S. Zeno, XI, 514. — Philastrius, XII, 1116, 1261. — S. Ambrosius, XIV, 515 et seqq. 529, 550, 550, 551, 553 et seqq. 557, 569-561, 864, 1040; XVI, 819, 881; XVII, 706, 976, 980. — Juvenius, XIX, 530, 551. — S. Hieronymus, XXIII, 944, 915; XXV, 930, 1146. — S. Augustinus, XXXIV, 596, 518; XXXV, 2013; XXXVI, 442, 705, 753, 775, 997; XLI, 437, 438, 441, 444, 445, 456, 460, 461, 463, 465, 469; XLII, 154, 238, 260; XLIII, 54, 519; XLV, 1556. — S. Prosper, LI, 697, 698. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 4, 96, 109, 117, 172. — Anonymus, LIX, 524. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1053. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 225 et seqq. — Rabanus Maurus, CVII, 501; CXI, 716; CXI, 52, 55. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — Angelomus, CXV, 146, 148. — Paschasius Radbert., CII, 787. — S. Petrus Damian., CXLV, 388. — Guibertus abb., CLVI, 78 et seqq. — S. Bruno Astens., CLXIV, 172, 174 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 524, 527, 534; CLXVIII, 815, 816. — Hugo de S. Victore, CLXXIV, 640 et seqq. — Volbero abb., CXCIV, 1263. — Adamus Scotus, CXCIII, 813. — Petrus Comestor, CXCIII, 1078. — Petrus Cantor, CCV, 55, 587. — S. Martinus Legion., CCVIII, 215, 216.

CALEB, filius Hesron, explorator terræ Chanaan. Philastrius, XII, 1283. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 650. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 278. — Rabanus Maurus, CVIII, 115. — Haymo, CXVI, 957. — Rupertus abb., CLXVIII, 879, 1390. — Petrus Comestor, CXCIII, 1268 et seqq.

CETHURA, quæ interpretatur aromatizans, quæ post obitum Saræ Abraham duxit in uxorem. S. Ambrosius, XIV, 528. — S. Augustinus, XXXIV, 566; XLI, 512. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 233. — Rabanus Maurus, CVII, 579. — Angelomus Luxev., CXV, 205. — S. Bruno Astens., CLXIV, 202.

CHAM, qui interpretatur calidus, inter tres Noe filius medius, patri sui nuditate derisit, propter quod maledictus. Tertullianus, II, 66. — Lactantius, 327, 328. — Philastrius, XII, 1231. — S. Ambrosius, XIV, 563, 408, 409, 412, 414. — S. Hieronymus, XXII, 677, 678. — S. Augustinus, XXXIV, 53; XXXVII, 1598; XLI, 477, 478. — Anonymus, LIX, 526. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 235-237. — Alcuinus, C, 552. — Rabanus Maurus, CVII, 528; CVIII, 454; CXI, 51. — Walafridus Strab., CXIII, 112, 115. — Remigius monac., CXXXI, 78. — S. Bruno Astens., CLXIV, 185 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 560. — Petrus Comestor, CXCIII, 1087.

CHANAAN, filius Cham, a Noe maledictus; ex illo Chanaan et terra Chanaan, quæ postea Abrahamo promissa fuit. S. Ambrosius, XIV, 409, 414. — S. Augustinus, XXXVII, 1591, 1751; XLI, 478, 499, 524. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVII, 20; CXI, 94.

CHUSAN-RASATHAIM, rex Syriæ, qui super Israel octo annos regnavit. Rabanus Maurus, CVIII, 1122.

CORE, contra Moysen seditiosus, et igne absorptus. S. Cyprianus, IV, 515. — S. Augustinus, XXXVI, 454, 482, 495, 514, 525, 553, 605; XXXVII, 1056, 1069. — Rabanus Maurus, CVIII, 680, 681; CIX, 1089; CXI, 55, 71, 72. — Adamus Scotus, CXCIII, 814. — Petrus Comestor, CXCIII, 1250.

CYRUS, rex Persarum, qui captivos Israelitas in Iudam redire permisit, et eis vasa quondam a Nabuchodonosor ablata restituit. S. Hieronymus, XXV, 45, 46, 536. — S. Augustinus, XLI, 117, 565. — Ven. Bede, XCI, 810. — Rabanus Maurus, CIX, 553, 556; CXI, 556. — Haymo, CXVI, 942. — Rupertus abb., CLXVII, 152; CLXIX, 167-169, 1371, 1373-1375. — Petrus Comestor, CXCIII, 1470.

DALILA, Samsonis uxor, quæ illi verticem decalavit, et sic rapuit vires. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 57. — Rupertus abb., CLXVII, 1080. — Godefridus abb., CLXXIV, 275, 276 et seqq.

DAN, filius Jacob, cujus ex germine Samson, sceptrum tenet Israel, fortis Nazareus, et triumphator in hostibus, obsidens in morem serpentis Philistinorum semitas, et equitatum ejus, ut regulis, spiritus oris sui depolans. S. Ambrosius, XIV, 684, 685, 1079. — Rufinus, XII, 321. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 536; LXXIX, 112.

— S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135. — Rabanus Maurus, CVII, 661, 662; CIX, 36; CXI, 44, 578.

DANIEL propheta, de tribu Juda in Betheron superiore natus, genere nobilis, princeps omnium Chaldaeorum, regumque prosapia et florens patriae nobilitate, Annis centum et decem vixit, sepultusque est in spelunca regia, solus in captivitate cum gloria. S. Hilarius, X, 172, 463. — S. Zeno, XI, 117, 118. — S. Hieronymus, XII, 463; XXII, 308, 431, 453; XXV, 120, 48, 499, 503, 728. — Dexter, XXXI, 570-572, 579-581. — S. Augustinus, XXXIII, 899, 901, 904, 911; XXXIV, 461, 462; XXXV, 2059, 2191; XXXVII, 1731; XXXIX, 2027; XL, 716; XLI, 593; XLIV, 189. — Petrus Chrysolog., LII, in sermone 151. — S. Maximus Taurin., LVII, 376. — Cassiodorus, LXX, 1114. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 535; LXXVI, 277, 516, 797, 862, 976. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 145, 169. — B. Alcuinus, CI, 1122, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 265; CXI, 67. — Rupertus abb., CLXVII, 1499 et seqq., 1518 et seqq.; CLXVIII, 1592; CLXIX, 1069, 1368-1371. — Ven. Hilbertus, CLXXI, 1282, 1290. — Godefridus abb., CLXXIV, 1113. — Petrus Lombardus, CXCI, 81. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1215, 1216, 1296, 1298, 1306. — Adamus Scotus, CXCIII, 821. — Petrus Comestor, CXCIII, 1447. — Abnus de Insulis, CCX, 248.

DARIUS, rex Persarum, qui Babylonium subvertit imperium, et secum tulit et in Medos abduxit Danielem, honore maximo habitum. Tertullianus, II, 614. — S. Hilarius, X, 694, 870. — S. Hieronymus, XXIII, 439; XXIV, 138; XXV, 318, 535, 536, 1118, 1419. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 143. — Ven. Beda, XCI, 818. — Rabanus Maurus, CIX, 535, 556; CXI, 556.

DATHAN, qui a Domino correptus, igne perit cum Abiron et Core, quos vide. S. Cyprianus, IV, 343. — S. Hilarius, IX, 481. — S. Hieronymus, XXV, 1087. — S. Salvianus, LIII, 47. — Ven. Beda, XCIII, 402. — Petrus Comestor, CXCIII, 1250. — Petrus Cantor, CCV, 80, 151.

DAVID, rex idem atque propheta, ortus de genere Juda, filius Jesse, natus in Bethleem, puer pastor ovium, inter fratres aetate minor, virtute praestantior, a Domino in regnum vocatur, a propheta in regem unctus, belliger juvenis, in certamine singularis, in triumpho gloriosus, vincendo veteranus, patiens in adversis, prudens in periculis, in peccato proprio dolens, in alieno funere lugens, pronus ad poenitentiam, velox ad veniam, in convictio militis, ad misericordiam faciliis. Anno regni quadragesimo, mensis autem septuagesimo, diem vitae supremum consummavit, sepultusque est in civitate sua Bethleem, ubi etiam Dominus pater Jesus Christus secundum carnem est natus. Tertullianus, II, 11, 303, 308, 624, 937, 990. — S. Cyprianus, IV, 611, 667, 782. — S. Hilarius, IX, 321, 322, 337, 358, 358, 374, 375, 397, 398, 401, 403, 404, 513, 517, 519, 520, 538, 545, 546, 540, 550, 551, 553, 558, 560, 567, 570-576, 585, 594-597, 602, 606, 609, 622, 623, 626-628, 632-636, 639, 641, 685, 689, 728, 729, 733, 734, 737-740, 816, 833, 854, 858, 810, 811, 965. — S. Zeno, XI, 390, 321. — S. Optatus, XI, 940, 981. — Philastrius, XII, 1286. — S. Ambrosius, XIV, 590, 600, 615, 624, 841, 848, 851, 853, 854, 857-868, 874, 875, 883, 884, 887, 889, 890, 891, 899, 902, 907, 908, 958, 1009, 1015, 1016, 1031; XV, 1197, 1206, 1281, 1283, 1301, 1402, 1415, 1417; 1418, 1506, 1591, 1603, 1613, 1616, 1660, 1674; XVI, 50, 52, 75, 93, 112, 113, 135, 162, 163, 339, 514, 520, 886, 1066, 1067, 1090, 1120, 1161, 1162, 1179, 1321, 1323, 1373; XVII, 833, 854. — S. Hieronymus, XXIII, 243, 512, 533, 557, 558, 1033; XXIV, 585, 811; XXVI, 420, 421. — S. Gaudentius, XXXI, 926. — S. Augustinus, XXXIII, 569, 531, 782; XXXIV, 77, 440, 1043; XXXV, 2157; XXXVI, 73, 130, 148, 154, 501, 502, 505, 515, 523, 528, 600, 601, 603, 619, 624, 646, 618, 663, 664, 715, 716, 733, 1007; XXXVII, 1258, 1476, 1716, 1717, 1845, 1858, 1859, 1859; XXXVIII, 308; XI, 536, 472, 474; XLI, 540; XLII, 161, 441, 458, 618, 619, 633. — Cassianus, XLIX, 536, 410. — S. Prosper, LI, 578, 580. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 6, 10, 41, 45, 115, 116, 145, 150. — S. Salvianus, LIII, 93, 54, 91, 107, 139. — S. Leo Magnus, LIV, 569, 569. — Anonymus, LIX, 530. — S. Paulinus Nolan., LXI, 211, 315. — Cassiod., LIX, 973; LXX, 35, 157, 187, 241, 507, 558, 433, 1015, 1021. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 623, 626, 636, 668, 799, 873, 988; LXXVI, 80, 252, 276, 577, 578, 408, 409, 443, 444, 658, 970, 971, 1040, 1063, 1102, 1256; LXXVII, 17, 43, 53, 55, 86, 91, 101, 126, 176, 863, 989, 1054, 1161, 1162; LXXIX, 111, 224, 402, 456, 458, 461. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 139, 163, 399 et seqq., 410 et seqq., 429. — Ven. Beda, XCI, 605, 609, 624, 648, 674, 681, 689; XCIII, 436, 440, 442. — B. Alcuinus, C,

631, 725, 729, 1125; CI, 1282, 1293. — S. Agobardus, CIV, 97, 161. — Rabanus Maurus, CVI, 1063; CIX, 11, 49, 80, 53, 58, 62, 66, 71, 80, 87, 97, 113, 312, 1087; CXI, 53, 592; CXII, 1160. — Walafridus Strab., CXIII, 573 et seqq., 638. — Angelomus, CXV, 331, 332 et seqq., 361, 392. — Haymo, CXVI, 193, 201; CXVII, 234; CXVIII, 112. — Paschasius Radheri., CXX, 63, 65. — S. Bruno Heribol., CXLII, 214, 250. — S. Petrus Damian., CXIV, 843, 723, 726, 1101. — S. Bruno Carthusian., CLII, 860. — S. Anselmus, CLVIII, 632. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 691, 693, 694; CLXXVII, 614, 615, 1078 et seqq. — Hervens, CLXXI, 1636, 1637, 1650. — S. Bernardus, CLXXXIII, 279, 830, 860, 891; CLXXXIV, 390, 875; CLXXXV, 19. — Petrus Lombardus, CXCI, 77, 78, 497, 498. — Gerhohus, CXCIII, 837; CXIV, 434. — Wollero alib., CXCV, 1057, 1058, 1047. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 467, 1235. — Adamus Scotus, CXCIII, 193, 196, 289, 389, 825, 827. — Petrus Comestor, CXCIII, 1510, 1515, 1525, 1537 et seqq., 1535, 1549. — Philippus de Harveng, CIII, 552, 63, 870, 871, 1062, 1072, 1082. — Petrus Cantor, CCV, 59-61, 85, 536. — Petrus Blesens., CCVII, 466. — S. Martinus Legion., CCVIII, 907.

DEBBORA prophetis, Lapidith uxor, quam cum Barae Sisaram debellavit in virtute Domini. S. Ambrosius, XVII, 248, 249. — S. Hieronymus, XXVII, 227. — S. Augustinus, XI, 572. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 580, 581. — Ven. Beda, XCIII, 425. — Rabanus Maurus, CVII, 1151, 1126, 1138; CVIII, 632, 638; CIX, 1144; CXI, 56.

DINA, filia Jacob, quam Sichem princeps violavit. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 108, 667, 638. — Rabanus Maurus, CVII, 614; CXI, 42.

DOEG, servus Saulis, qui sacerdotem Ahimelech prodidit, et sacerdotes Domini trucidavit. S. Ambrosius, XV, 1648. — S. Augustinus, XXXVI, 611. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 429. — Rabanus Maurus, CIX, 59, 70, 321, 522.

EGILON, rex Moabitum, qui interpretatur rotans vel orbitas. Rabanus Maurus, CVIII, 1129; CIX, 1130; CXI, 55.

ELCANA, qui interpretatur possessio Dei. S. Cyprianus, IV, 689. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 41, 50. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 425. — Ven. Beda, XCI, 499. — Rabanus Maurus, CIX, 12, 13, 77. — Angelomus Luxov., CXV, 248. — Rupertus abb., CLXVII, 1064. — Hugo de S. Victore, CLXXXV, 181 et seqq. — Gerhohus, CXIV, 1009.

ELEAZAR, Aaronis successor. S. Ambrosius, XVI, 1204. — Walafridus Strab., CXIII, 434.

ELEAZAR, martyr. S. Cyprianus, IV, 671, 672. — S. Ambrosius, XIV, 632, 633. — Rabanus Maurus, CIX, 16; CXII, 53.

ELEAZAR, miles. S. Ambrosius, XVI, 82. — S. Gregorius, LXXVI, 119. — Rabanus Maurus, CIX, 1174.

ELEAZAR, filius Aminadab. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 452, 453.

ELIAS Thesbitis sacerdos magnus atque propheta, habitator solitudinis, fide plenus, devotione summus, in laboribus fortis, industria solers, excellenti ingenio praeditus, in exercitatione disciplinae strictus, in sancta meditatione assiduus, metuque mortis intrepidus verberavit tyrannos, sacrilegos interfecit, multisque signis virtutum effuluit. Tandem igneo curru in caelum raptus ascendit, venturus, in fine mundi ad Antichristum debellandum. Tertullianus, II, 413, 636, 711, 753, 755, 881. — S. Hilarius, IX, 622, 1032, 1058. — Philastrius, XII, 1126, 1127, 1168, 1252, 1291. — S. Ambrosius, XIV, 519, 697, 700, 710, 720, 731; XV, 1508, 1548, 1585, 1601; XVI, 107, 204, 205, 231, 240, 477, 834, 835, 1097, 1135. — S. Hieronymus, XXIII, 214, 507, 508, 586, 581, 583, 558, 580; XXV, 314, 1082, 1447. — S. Augustinus, XXXII, 531, 871, 872; XXXIV, 398, 397, 702, 729; XXXV, 1408, 1416, 2181-2185, 2230; XXXVIII, 1535; XXXIX, 1825, 1826, 2263; XLI, 701; XLV, 1348. — S. Petrus Chrysolog., LI, in sermonibus 27, 45, 92, 151, 156, 147, 160, 151, 166. — S. Maximus Taurin., LVII, 453, 575, 578. — Cassiodorus, LXX, 577. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 796, 872, 964, 963, 1063; LXXVI, 101, 102, 179, 567, 918, 1216, 1217; LXXIX, 67, 236, 321, 538, 575. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 140, 270, 418. — Ven. Beda, XCII, 576; XCIII, 447. — B. Alcuinus, C, 519, 1122. — Rabanus Maurus, CVIII, 431; CIX, 226, 207 et seqq., 223, 568, 1100, 1101; CXI, 1978, 1083. — Walafridus Strab., CXIII, 607. — Angelomus Luxov., CXV, 177 et seqq., 426 et seqq. Haymo, CXVIII, 581. — Rupertus abb., CLXVII, 1259, 1345, 1251; CLXVIII, 506, 836, 885, 1391; CLXIX, 1026, 1027, 1324-1328; CLXX, 103. — Godefridus abb., CLXXIV, 534. — Hugo de S. Victore, CLXXXV, 708, 709 et seqq., 712, CLXXXVII, 630, 691. — S. Bernardus, CLXXXIV,

718, 719, 763, 761. — Adamus Scotus, CXCIII, 823. — Petrus Comestor, CXCIII, 1578, 1579 *et seqq.*, 1587. — S. Martinus Legion., CCVIII, 825.

ELIEZER, servus Abraham fidelis, qui e Mesopotamia adduxit Rehebecam Isaac uxorem. S. Augustinus, XLI, 52. — B. Alcuinus, CI, 536.

ELIMELECH, Booz conanguineus. Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1202. — Rupertus abb., CLXVII, 1058.

ELIPHAZ, unus e tribus Jobi amicis. S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 621, 695.

ELISEUS, Eliæ discipulus, ex Abel Meula oppido, ex tribu Ruben oriundus. Hic gemino Eliæ glorificatus spiritu, plurimis atque magnis virtutum signis emicuit. Jordanem transitu suo divisum, refrenatis undis, retro convertit; aquas Jericho steriles, demerso vasculo, ad fecunditatem perduxit; pueros insultantes sibi verbo tradidit beatissimè repente vorandos; sanguineas aquas in necem hostium decurrere fecit; inter hæc, sterilem conceptione verbo fecundavit; ejusque filium mortuum suscitavit; Naaman lepræ stigmatibus lavacro Jordanis purgavit; lepra quoque maledictum aspersit discipulum: ferrum securis in Jordane mersum, nixque in aquas misso, supernatare fecit; hostes Syriæ cecitate percussit; mortem incredulo prædixit, fragore quadrigarum fugavit hostem, obsidionem dispersit, famem repulit. Postremo post mortem exanimis cadaveri vitam dedit. Illius sepulcrum usque hodie in Sebastia civitate ostenditur honore satis dignum, et digna habitum veneratione. S. Hilarius, IX, 787. — Philastrius, XII, 1232. — S. Ambrosius, XIV, 241, 1029; XV, 1508; XVI, 169, 178, 834 *et seqq.*, 957, 1197, 1198. — S. Augustinus, XXXV, 2185, 2250; XXXIX, 1826, 1827, 1852, 2263. — S. Maximus Taurin., LVII, 468, 466, 657. — S. Fulgentius, LXV, 417. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 796, 797, 891, 895; LXXVI, 217, 218, 759, 790, 791. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 141, 419, 430. — Ven. Beda, XCIII, 447; XCIV, 237. — Rabanus Maurus, CIX, 213, 225 *et seqq.*, 245, 246; CXI, 67. — Walafridus Strab., CXIII, 612, 615. — Angelomus Luxov., CXV, 497, 517. — Haymo, CXVIII, 891, 907. — Rupertus abb., CLXVII, 1218, 1254, 1258, 1260; CLXVIII, 305, 306, 879, 1109; CLXIX, 1026, 1524, 1528, 1529. — Godefridus abb., CLXXIV, 351. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 711; CLXXVII, 691. — Petrus Lombardus, CXCI, 60. — Adamus Scotus, CXCIII, 823. — Petrus Comestor, CXCIII, 1580, 1588 *et seqq.*, 1599.

ELIUD, unus e tribus Jobi amicis, qui superbe contra eum locutus est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rabanus Maurus, CXI, 50.

EMAN, filius Johel, unus de cantoribus quos David in collatione arcæ præfecit reliquis ad canendum. Rabanus Maurus, CXI, 70.

ENOCH, filius Jared, septimus ab Adam, placens Deo, malorum nescius, mortis ignarus, qui sceleratorum hominum non ferens angustias, a perniciosis contactibus mundi substractus, meruit in eum locum transferri vivens unde fuerat protoplastus expulsus. Sublatus est autem annorum trecentorum sexaginta quinque. Manet autem hactenus in corpore; in consummatione mundi restituet eum Eliæ mortalem vitæ conditionem. Tertullianus, I, 665, 684, 1307, 1308; II, 601 *et seqq.* — S. Hilarius, IX, 718, 1032. — Philastrius, XII, 1306. — S. Ambrosius, XIV, 282; XVI, 204, 205, 1097. — Juvenius, XIX, 331. — S. Hieronymus, XXIII, 2-6, 381, 580, 615; XXV, 1087, 1447; XXVI, 573, 574. — S. Augustinus, XXIV, 397; XXXV, 2154; XL, 1037, 1154, 1144; XLI, 447, 460, 462; XLII, 262, 595; XLIV, 598; XLV, 1581. — Cassiodorus, LXX, 377. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 671; LXXVI, 923, 969, 1216, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 102, 151. — B. Alcuinus, C, 519, 1122. — Rabanus Maurus, CIX, 225, 1081; CXI, 53; CXII, 225, 791, 794. — Walafridus Strab., CXIII, 100, 101. — Haymo, CXVIII, 891. — Petrus Lombardus, CXCI, 490, 491. — Philippus de Harverg., CCVIII, 1015, 1014. — Alanus de Insulis, CCX, 260, 341, 343.

ENOS, filius Seth, qui initium fuit invocando nomen Domini. S. Hieronymus, XXVI, 354. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — Rabanus Maurus, CXI, 52. — Walafridus Strab., CXIII, 102. — Alanus de Insulis CCX, 341, 343.

EPHRAIM, semen Joseph, et adoptivus filius Israel, atque in numero patriarcharum benedictioni testamenti relictus; minor ætate fratre, sed maiori prelatu gratia benedictionis, in concis tribus fortior, et inter fratres dominator victus. S. Hilarius, IX, 588. — Cassiodorus, LXX, 558, 571, 580, 779. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 24. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 136. — Rabanus Maurus, CVIII, 1141, CIX, 14; CXI, 49, 1102.

ESAU, filius Isaac ex Rebeca, frater Jacob, cui propter escam primogenita sua venundavit, ac postmodum

paterna benedictione sibi promissa privatus est. S. Cyrillus, IV, 621, 631. — S. Hilarius, IX, 623. — S. Ambrosius, XIV, 517; XV, 1485. — Juvenius, XIX, 566 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 575, 919, 978; XXV, 351, 1009, 1010. — S. Augustinus, XXXIV, 579; XXXVI, 715; XXXVII, 1772. — S. Maximus Taurin., LVII, 563. — S. Fulgentius, LXV, 457, 458, 607, 608, 637. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 639, 690, 959; LXXVI, 557, 829. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 255. — Rabanus Maurus, CVII, 582, 583, 615, 619; CVIII, 1156, 1159; CIX, 717; CXI, 1445, 1486. — Walafridus Strab., CXIII, 150. — Remigius monac., CXXXI, 102. — S. Petrus Damian., CXIV, 272. — S. Bruno Astens., CLXIV, 208. — Rupertus abb., CLXVII, 449 *et seqq.*, 465, 491. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 632; CLXXVI, 1215. — Petrus Lombardus, CXCI, 1518; CXCI, 505. — Adamus Scotus, CXCIII, 814. — Petrus Comestor, CXCIII, 1111, 1121. — Petrus Cantor, CCV, 62. — S. Martinus Legion., CCVIII, 815.

ESDRAS sacerdos Dei, qui a plerisque Malachias, id est angelus Dei vocatur. Hic sacra scriptor extitit historicus, atque alter lator legis post Moysen, namque post captivitatem legem incensam ex gentibus renovavit, Hebraicarumque litterarum elementa invenit. Hic redivit Israel, et reedificare fecit Jerusalem. Mortuus est cum ac sepultus cum patribus suis humatus in Jerusalem. S. Hilarius, IX, 254. — Philastrius, XII, 1232. — S. Ambrosius, XVI, 1074; XVII, 219. — S. Hieronymus, XXIII, 190, 344, 345. — S. Augustinus, XXXV, 2191; XLI, 506. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146, 174. — Ven. Beda, CXI, 851, 875, 876, 908. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 505, 511; CXI, 70. — Walafridus Strab., CXIII, 706, 711. — Haymo, CXVII, 25. — Rupertus abb., CLXIX, 1288, 1289, 1578. — Hugo de S. Vict., CLXXV, 750. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Petrus Comestor, CXCIII, 1483.

ESTHER regina, filia fratris Mardochei, de stirpe Benjamin, captiva de Jerusalem in urbem Susas translata est, atque aspectu formæ et perspicua virginitatis excellentia regi Persarum connubio copulata. Hæc, ut populum suum a periculo liberaret, morti se obtulit, cumque regis adversus populum Dei nefaria suadentem, cruci tradendum persuasit, gentemque liberam ab exilio erulit atque a servitute eripuit. Jacet sepulta in Susa, urbe Medorum, in qua etiam regnavit. S. Ambrosius, XVI, 1197. — S. Hieronymus, XXIII, 412. — S. Augustinus, XLI, 596; XLIV, 569. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146, 147. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 446, 653; CXI, 66. — Walafridus Strab., CXIII, 739 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVIII, 877; CLXIX, 1561, 1589, 1590; CLXX, 106. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 735 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCIII, 1489. — Thomas monac. Cleters., CCVI, 176.

ETHAN, Filius Chusi, filius Chusi, unus de cantoribus David regis. Rabanus Maurus, CIX, 512; CXI, 70. — Haymo, CXVI, 195.

EVA, e costa Adami dormientis efformata, generis humani mater, quæ prima a serpente seducta, e ligno vitæ comedit, et sic omnes perdidit filios. Tertullianus, I, 1257, 1277; II, 65, 725, 783. — S. Zeno, XI, 277, 300. — S. Ambrosius, XIV, 279, 289, 290, 298, 501-503, 510, 511, 1040; XV, 1205, 1407, 1408, 1613, 1614, 1622, 1632; XVI, 511, 512. — S. Hieronymus, XXIII, 912, 913. — S. Augustinus, XXXII, 715; XXXIV, 207, 212, 215, 445, 446; XXXVIII, 1459, 1475; XXXIX, 1984, 1985, 1991, 2101; XLIV, 442, 864; XLV, 1564, 1566. — S. Maximus Taurin., LVII, 254. — Anonymus, LIX, 523, 524. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 606. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99, 151, 217, 220. — Paulus diac., XCIV, 1208, 1210. — Rabanus Maurus, CVII, 474, 482, 481; CVIII, 1148; CXI, 51. — Haymo, CXVIII, 928. — Hincmarus, CXV, 818. — Remigius monac., CXXXI, 62. — S. Petrus Damian., CXIV, 411. — Guibertus abb., Cl.VI, 70 *et seqq.*, 491, 589. — S. Bruno Astens., CLXIV, 164 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 281 *et seqq.*; CLXVIII, 867, 886. — Godefridus abb., CLXXIV, 360, 561, 427, 475, 478, 939, 1014, 1091, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 40, 597, 634, 640. — S. Bernardus, CLXXXIII, 488; CLXXVI, 749, 750. — Petrus Lombardus, CXCI, 215, 511, 512. — Gerhohus, CXIII, 1505. — Richardus a S. Victore, CXVI, 563. — S. Martinus Legion., CVIII, 583.

EZECHIAS, impius Achaz filius, rex tamen pius fuit; fregit serpentem æneum; ad Isaiam prophetam missos nuntios, et pro opere bono, illi quindecim anni adjunguntur. S. Hilarius, IX, 573, 645, 644. — S. Hieronymus, XXII, 465; XXIII, 508. — S. Augustinus, LXXIII, 401; LXXIV, 531; LXXV, 2187; XLI, 578. — Cassianus, XLIV, 403-408. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 1005; LXXVII,

17; LXXIX, 140, 296. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225; LXXXIII, 114, 420-422. — Ven. Beda, XCIII, 449. — Rabanus Maurus, CIX, 253, 255, 256, 258, 260, 261, 261, 517, 765; CXI, 63. — Walafridus Strab., CXIII, 621, 622. — Angelomus Luxov., CXV, 528, 529, 532, 535. — Haymo, CXVI, 696, 899, 900. — Rupertus abb., CLXXVIII, 24, 879. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 640, 641. — Adamus Scotus, CXCIII, 824. — Petrus Comestor, CXCIII, 1411, 1412.

EZECHIEL sacerdos, filius Buzi, gentilis in terra Sarrim, in typo Christi filius hominis nuncupatur. Hic captivus cum Joachim in Babyloniam ductus, ad captivos prophetauit, corripiens eorum offensiones, et zelo Dei motus, cuncta eorum crimina turpitudinesque arguens. Quem dux populi Israel interfecit, pro eo quod severitate et auctoritate pontificali corripere ab eo ob impietatem sacrilegi. Sepultus est a populo in agro Maurim, in sepulcro Sem et Arphad. S. Cyprrianus, IV, 482. — S. Hilarius, X, 465. — S. Optatus, XI, 979. — S. Amrosius, XVI, 296; XVII, 915. — S. Hieronymus, IV, 58, 298, 471, 698, 703, 753. — S. Augustinus, XXXVI, 772; XLI, 592; XLIV, 1275, 1281. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 166. — S. Maximus Taurin., LVII, 250. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 204, 797, 798, 868-870, 929, 954-956, 948, 949; LXXVII, 45, 46, 126; LXXIX, 247, 264, 484. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 145, 168, 169. — B. Alcuinus, C, 1118; CI, 1127. — Rabanus Maurus, CX, 497, 534, 535, 538, 561, 395, 617, 750, 937. — Walafridus Strab., CXIV, 42. — Haymo, CXVI, 195. — S. Anselmus, CLVIII, 632. — Adamus Scotus, CXCIII, 824. — Petrus Comestor, CXCIII, 1145 et seqq. — Petrus Cantor, CCV, 183.

GAD, filius Jacob ex Lia, in prociectu praelii expeditus, pro fratribus trans Jordanem relictis adversus hostes gentesque dimicavit, et forti brachio victor triumphavit. S. Ambrosius, XIV, 695. — Rufinus, XLI, 325. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135. — B. Alcuinus, C, 1151.

GEDEON filius Joas ex tribu Manasse, gentilis in similitudine, liberator populi, et multorum pater exitit illorum, manu fortis, consilio strenuus, signis explorans futuræ documenta victoriæ, potentiamque Dei in velle. Hic cum trecentis viris victor de Amalech fortiter triumphavit. Judicavit Israel annos quadraginta, mortuusque est senex et sepultus in sepulcro Joas patris in Ephra de familia Ezri. S. Ambrosius, XVI, 703-707, 738. — S. Hieronymus, XXIV, 140; XXVII, 237. — S. Augustinus, XXXIV, 809, 815-815; XXXVI, 521, 835, 907; XXXIX, 1616; XLIII, 398. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 564-567. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 158, 581-583. — Ven. Beda, XCIII, 424, 425. — Rabanus Maurus, CVIII, 1156, 1159, 1166-1171, 1182; CXI, 56. — Rupertus abb., CLXXVII, 1035. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 678, 679 et seqq.; CLXXVII, 705, 1092. — Herveus, CLXXXI, 1656, 1657. — Petrus Lombardus, CXCH, 497. — Garnerius, CXCH, 252, 253. — Adamus Scotus, CXCIII, 822. — Petrus Comestor, CXCIII, 1298. — Petrus Cantor, CCV, 40, 158, 147, 175. — Thomas monac., CCVI, 543.

GIEZI, Elisei discipulus et minister, qui ob avaritiam, Naaman Syri lepram hæreditavit. Rabanus Maurus, CIX, 253. — Rupertus abb., CLXXVII, 1265. — Petrus Cantor, CCV, 81, 154, 155.

GOIATH, gigas Philistæus, quem superbie lapide David prostravit. Philastrius, XII, 1225. — S. Augustinus, XXXVI, 502; XXXVIII, 197. — S. Maximus Taurin., LVII, 450, 781, 782. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 52, 53; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 513. — Rupertus abb., CLXXVII, 1100. — Petrus Comestor, CXCIII, 1311.

HEBER, in cujus domo propria loquela remansit, cæteris linguis divisus, et a quo dicti sunt Hebræi. Philastrius, XII, 1219, 1256. — S. Augustinus, XXXV, 2525; XLI, 598. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

HELLI, sacerdos magnus, qui pro filiorum iniquitate reprobatur, quia illos reprehendere negligebat, et e solapsum, capta arca, fractis cervicibus mortuus est. Philastrius, XII, 1224. — S. Ambrosius, XVII, 209. — S. Augustinus, XXXV, 2239; XXXIX, 2321. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 57, 570; LXXIX, 134, 140, 141, 762. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 393. — Ven. Beda, XCI, 505, 509, 515, 516, 524; XCIII, 451. — Rabanus Maurus, CIX, 13, 20-22, 25, 27; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 230. — Samuel Marochianus, CXLI, 541. — Rupertus abb., CLXXVII, 1070, 1072; CLXIX, 881. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 685. — Adamus Scotus, CXCIII, 815. — Petrus Comestor, CXCIII, 1298.

HER, filius Judæ, qui interpretatur pellicius. S. Zeno,

XI, 453. — S. Augustinus, XLII, 156. — Rabanus Maurus, CIX, 289.

HIRAM, Tyri rex, qui ad construtionem Domini templum plurima præbuit Salomoni. Ven. Beda, XCI, 730. — Rabanus Maurus, CIX, 420, 453, 474. — Angelomus Luxov., CXV, 516.

HOLOPHERNUS, dux Nabuchodonosor, quem Judith Bethuliam odientem obruncavit. Rabanus Maurus, CIX, 546, 572, 573, 575, 602, 608, 617. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 748.

HABACUC propheta, de tribu Simæon, in agro Bethsachar ortus est, et gloriosa majorum suorum stirpe progenitus, prophetavit, mortuusque est atque sepultus in agro suo. S. Ambrosius, XVI, 1135. — S. Hieronymus, XXIII, 508, 533, 534, 562, 886, 895, 902; XXV, 58, 1275. — S. Augustinus, XLI, 587. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 68. — Cassiodorus, LXIX, 1161. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1125. — Rabanus Maurus, CXI, 69; CXII, 1111, 1128. — Haymo, CXVI, 705. — Petrus Comestor, CXCIII, 1469. — Philippus de Harveng, CXIII, 1059.

ISAAC, filius Abraham, ex promissione in terra Chanaan genitus, semen æternum vocatur, conjugalibus vitæ castimoniam clarus, promptus ad gratiam, ad ignoscendum paratus, qui excludentes non armis expulsi, sed patientia vicit; qui proximos cum bonitate recepit, qui per amorem Dei eosque detulit honorem parenti, ut ad aram sponte sacrificandus accederet, atque in figuram Christi mortem non recusaret. Obiit centum octoginta annorum, sepultusque est juxta patrem suum. S. Cyprrianus, IV, 629, 689, 802. — S. Hilarius, IX, 550. — S. Zeno, XI, 418, 420, 423, 429. — S. Ambrosius, XIV, 319, 428, 446, 447, 501, 539, 1061. — S. Hieronymus, XXII, 257, 989, 975; XXIV, 618. — S. Augustinus, XXXIV, 566, 569; XXXVI, 241, 245; XXXVII, 51, 58, 61, 133; XLI, 459, 505, 510, 511; XLIV, 714. — S. Prosper, LI, 696. — S. Maximus Taurin., LVII, 799. — Cassiodorus, LXIX, 884. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 671, 918; LXXVI, 408, 763, 770, 771, 789, 829, 970; LXXVII, 184, 189, 595; LXXIX, 477. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 133, 248, 252, 253, 255. — Ven. Beda, XCIII, 797. — Paulus diaconus, XCIV, 1211, 1213. — B. Alcuinus, C, 519. — Rabanus Maurus, CVII, 563, 575, 574, 580; CXI, 37; CXII, 529, 531, 534. — Walafridus Strab., CXIII, 149, 152. — Angelomus Luxov., CXV, 200 et seqq. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 199 et seqq., 205 et seqq. — Rupertus abb., CLXIX, 95, 101, 104. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 630. — Petrus Lombardus, CXCI, 1577; CXII, 146, 147, 493. — Adamus Scotus, CXCIII, 155, 481, 821.

ISAI, pater David. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 463, 464. — Rabanus Maurus, CIX, 52; CXI, 58. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 99.

ISAIAS propheta, filius Amos; in illo tanta fuit sanctitatis et vitæ excellentia, ut unam tantum dicatur habuisse tunicam, et hanc cilicium, quaque etiam postmodum pro delicto populi abjecta, sacro membra cooperuit. Sed, et hoc ad extremum deposito, juxta Domini imperium nudo corpore nudoque vestigio in conventu populi versatus est, sicut fervorem æstivum hiemalisque pruinae aque imbrum tempestates sustinuit, ut, et Dei præceptis obediret, et populi depioraret delicta. Hic quindecim gradibus ascendente umbram retrorscendere jussit. Hujus oraculo rex Ezechias mortis dilationem promeruit. Hunc autem Manasses extensus a vertice per medium secuit, atrociter supplicio exstinxit. S. Cyprrianus, IV, 802. — Potamius, VIII, 1415, 1416. — S. Zeno, XI, 428, 429, 463 et seqq., 472. — S. Ambrosius, XV, 1535, 1800; XVI, 813, 1180. — S. Hieronymus, XXIII, 817; XXIV, 18, 19, 22, 35, 91, 95, 150, 188, 189, 279, 286, 358, 584, 546, 547; XXV, 104, 592. — Dexter, XXXI, 212, 215. — S. Augustinus, XXXV, 1779; XXXVIII, 259; XLI, 582, 585; XLIII, 505. — S. Fulgentius, LXV, 295. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 862, 869; LXXVII, 20, 854; LXXIX, 293, 349, 550, 556, 590. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 141, 166, 167. — Rabanus Maurus, CXI, 64; CXII, 1091. — Haymo, CXVI, 695, 718. — Rupertus abb., CLXXVII, 1271 et seqq.; CLXXVIII, 12, 879. — Godefridus abb., CLXXIV, 765. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 1111. — Herveus, CLXXXI, 17 et seqq. — Adamus Scotus, CXCIII, 823. — Philippus de Harveng, CXIII, 730. — S. Martinus Legion., CCVIII, 793.

ISBOSETH, filius Saulis, qui per decem annos super Israel regnavit, qui et interpretatur vir confusionis. S. Hieronymus, XXIII, 532. — Petrus Comestor, CXCIII, 1323.

Ismael, filius Abraham ex Agar, qui et Ismaelitarum princeps. S. Hieronymus, XXIII, 967; XXXVI, 388, 592. — S. Augustinus, XXXVII, 1603; XXXVIII, 33; XLI, 453.

— S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — B. Alcuinus, C, 538. — Rupertus abb., CLXVII, 390, 419. — Petrus Lombardus, CXCLII, 146, 147. — Volbero abb., CXC, 1040. — Petrus Comestor, CXCIII, 1096, 1101.

ISSACHAR, filius Jacob, studiosus in laboribus terræ, possidens Galilæam, et de benedictionis suæ fructibus dona porrigens regibus. S. Ambrosius, XIV, 683. — Rufinus, XXI, 319. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135. — B. Alcuinus, C, 1131. — Rabanus Maurus, CXI, 43.

JACOB, filius Isaac natus in terra Chanaan. dilectus matris, supplanator patris, humilis quoque et simplex, et innocentem habitans domum. Hic, postquam primogeniti præripuit benedictionem, obediens matri, et fraternam fugiens iracundiam, exsul electus servitutem longam sustinuit; sed dum consorior egeret hominum, comitatum meruit angelorum. Hic Domino colloctatus prævaluit; facie ad faciem Deum vidit; famis inopia pulsus, cum præclara progenie ingressus est in Egyptum Emensis centum quadraginta septem annis, naturæ reddidit debitum, sepultusque est cum patribus suis. Tertullianus, I, 1208; II, 386, 387. — S. Cyprianus, IV, 667. — S. Hilarius, IX, 356, 482, 638, 707, 735, 736, 878; X, 119, 141, 354, 380, 381, 658. — S. Zeno, XI, 316, 428, 432, 453. — S. Ambrosius, XIV, 317, 329, 397 et seqq., 601, 613, 621, 624, 628, 644; XVI, 36, 960, 1019, 1050, 1085, 1216, 1520, 1521, 1545, 1544; XVII, 818, 843, 844. — Juvenius, XIX, 566, 569 et seqq. — S. Hieronymus, XXIII, 413, 528, 988; XXIV, 687, 807, 875; XXV, 924, 925, 930, 1241; XXVI, 545. — S. Augustinus, XXXII, 739; XXXVI, 306, 527, 937, 1018; XXXVIII, 1397, 1398, 1771, 1772, 1936, 1937; XXXVIII, 54, 57, 59, 41, 45, 47, 53, 56, 357, 681, 1275. — S. Prosper, LI, 696. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 70, 75, 151, 147, 154. — S. Leo Magnus, LIV, 241. — S. Maximus Taurin., LVII, 668, 799. — S. Fulgentius, LXV, 437, 607, 608 et seqq. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 324, 671, 672, 674, 690, 939; LXXVI, 408, 463, 789, 829, 830, 953, 970; LXXVII, 55, 474, 668, 989, 991; LXXIX, 52, 152, 153, 402, 633. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 151, 235-258, 261, 266. — Ven. Beda, XCII, 397. — B. Alcuinus, C, 519, 552, 1103. — Rabanus Maurus, CVII, 582, 589, 591, 605, 609, 610, 615, 616, 645, 647, 640, 681, 666; CXI, 38, 359, 557. — Valafridus Strab., CXIII, 150, 151 et seqq., 163, 171. — Angelomus Luxov., CXV, 206. — Haymo, CXVIII, 909. — S. Petrus Damian., (XLV, 1004 et seqq. — S. B. uno Astens., CLXIV, 201, 205 et seqq., 216 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 419 et seqq., 463, 470, 474, 497, 511, 518; CLXVIII, 359, 360, 878, 1312, 1313, 1332, 1383; CLXIX, 95, 101, 108. — Godefridus abb., CLXXIV, 101. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 58, 39, 189 et seqq., 650, 652, 654; CLXXVI, 1215; CLXXVII, 644, 642, 697, 648. — Herveus, CLXXXI, 1635. — S. Bernardus, CLXXXIV, 736, 1276; CLXXXV, 167. — Petrus Lombardus, CXCI, 896; CXCLII, 493-495. — Garnerius, CXCLIII, 159, 231. — Volbero abb., CXC, 1270. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1115, 1121, 1140. — Alanus de Insulis, CXC, 543. — Petrus Pictavicus, CXCI, 858, 1133.

JAHEL, Haber, uxor, quæ Sisaræ Chananeorum ducis ligno tempora transiit, et sic victoriam reportavit. Ven. Beda, XCIII, 425. — Rabanus Maurus, CVIII, 1136; CXI, 56. — S. Petrus Damian., CXIV, 1081. — Rupertus abb., CLXVII, 1033. — Petrus Comestor, CXCIII, 1273.

JAPHET, filius Noe, qui interpretatur latitudo, et ideo dicitur gentium pater. S. Hilarius, X, 1033. 1031. — Philastrus, XII, 1243. — S. Ambrosius, XIV, 363, 412; XVI, 1169. — Juvenius, XIX, 352. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 236. — B. Alcuinus, C, 532. — Rabanus Maurus, CVII, 523, 526; CXI, 281. — Ven. Guibertus, CLVI, 109.

JECHONIAS, filius Joachim regis Judæ, et ipse rex qui a Jeremia vocatur Sterilis. S. Augustinus, XXXIV, 1076; XXXVIII, 341. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 802. — B. Alcuinus, C, 725.

JEHU, filius Josophat, rex Israel, qui Jezabel occidit et septuaginta filios Achab. S. Augustinus, XI, 320. — Rabanus Maurus, CXI, 232, 238, 498. — Valafridus Strab., CXIII, 685. — Haymo, CXVII, 15. — Rupertus abb., CLXIX, 886.

JEPHTHE, Galaadites, felix in præliis, affectum pietatis exasperans tolerantia mentis; hic enim voverat Deo, ut si quid illi post victoriam revertenti primum occurreret, immolaret. Nam rediens ex hostibus, Ammonitarum triumphator, ne pollueretur labe perjurii, pollicitam sponsonem complerit, se filium, quæ victori occurrerat, immolavit. Judicavit Israel sex annis, et mortuus est sepultusque in civitate Galaad, quæ est in dimidia tribu Manassæ. S. Ambrosius, XIV, 838; XVI, 168, 169, 267,

331; XVII, 266. — S. Hieronymus, XXIII, 243, 373; XXIV, 735; XXVII, 261. — S. Augustinus, XXIV, 810, 812, 814, 817-819; XXI, 35, 815, 816, 820. — S. Petrus Chrysolog., LII, sermo 38. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 159, 388 et seqq. — Ven. Beda, XCIII, 428. — Rupertus abb., CLXVII, 1040. — Godefridus abb., CLXXIV, 35. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 680; CLXXVII, 323-327, 329 et seqq. — Herveus, CLXXXI, 1659. — Alanus de Insulis, CXC, 544.

JEREMIAS ex tribu sacerdotali ortus, in rico Anathor, qui est tribus millibus ab Jerusalem, sacerdos in Judæa positus, propheta in gentibus consecratus, antequam placaretur agnitus, antequam procederet sanctificatus, et ut virgo permaneret, admonitus. Hic prædicare puer corpi, arguens populum ab delictis, et sæpius cohortans ad penitentiam, sed plebis perfidiam sævientis crudelitate afficitur sæpe atque ligatur, in carcerem etiam mittitur, projicitur in lacum, catenis cingitur, ad ultimum apud Taphnas in Ægypto a populo lapidatur. Tertullianus, II, 157. — S. Hilarius, IX, 235, 1012; X, 156. — S. Zeno, XI, 410, 811. — Philastrus, XII, 1252. — S. Ambrosius, XVI, 534; XVII, 561. — S. Hieronymus, XXIII, 413, 566, 567; XXIV, 81, 681, 682, 845, 816, 831, 833, 907; XXV, 104, 597-599, 592, 621, 640, 665, 731. — S. Augustinus, LXXXIII, 848; XXXIV, 541; XXXVII, 1917; XLI, 256, 32, 663, 591; XLV, 1429. — Cassianus, I, 85. — Cassiodorus, I, 176. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 636; LXXVI, 751, 862; LXXVII, 20, 197, 203, 851. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 142, 167, 168, 422. — B. Alcuinus, C, 1123, 1127. — Rabanus Maurus, CXI, 76, 77, 797, 798, 939, 960, 1050, 1051. — Valafridus Strab., CXIV, 94 et seqq., 40. — Haymo, CXVII, 12, 222; CXVIII, 891. — Guibertus abb., CLVI, 449. — Rupertus abb., CLXVII, 1363, 1363; CLXXVIII, 879. — Godefridus abb., CLXXIV, 289. — S. Bernardus, CLXXXII, 333. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Hugo Elerianus, CCII, 257. — Philippus de Harveng, CCIII, 1103. — Petrus Cantor, CCV, 34, 40, 172, 173, 183. — Petrus Blesensis, CCVII, 362. — S. Martinus Legion., CCVIII, 793.

JEROBOAM, qui decem tribus a domo David et a templo Dei separans, ad idololatram perduxit. S. Ambrosius, XVI, 217. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone XI. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 598. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 170. — S. Agobarius, CIV, 253. — Rabanus Maurus, CXI, 199, 1099; CXI, 59, 64. — Rupertus abb., CLXVII, 126; CLXIX, 304; CLXX, 581. — Godefridus abb., CLXXIV, 311.

JESUS, sacerdos magnus. S. Hieronymus, XXIII, 268, 352. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CXI, 65.

JESUS, filius Strach. Philastrus, XII, 1171. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 163, 166.

JETHRO, sacerdos Medianitarum, cujus filium Moyses duxit in uxorem. — S. Ambrosius, XIV, 329. — S. Augustinus, XXXIV, 619. — Rabanus Maurus, CVIII, 87, 88.

JEZABEL impia, Achab regis impii conjux, quæ occidit prophetas Domini; a canibus dilacerata post mortem. Philastrus, XII, 1127. — S. Ambrosius, XIV, 585; XVI, 514, 545, 1210. — B. Alcuinus, C, 1106, 1107. — Rabanus Maurus, CXI, 63. — Rupertus abb., CLXIX, 881, 893, 886, 1067.

JOAB, filius Sarvia sororis David, dux exercitus regis. S. Augustinus, XXXVI, 715. — Rabanus Maurus, CXI, 112.

JOAS filius Occhosias, qui, dum senatus regis occiditur, solus evasit, et rex Judæ a suis ministris interfectus perivit. Cassianus, XI, IX, 458. — Rabanus Maurus, CVIII, 1171, 1172; CXI, 513; CXI, 58.

JOATHAN, filius Ozias rex Juda. S. Hieron., XXIV, 101, 102. — Rabanus Maurus, CVIII, 1171, 1172; CXI, 513; CXI, 58.

JOB filius Zaræ de Bosra rex Idumæorum, homo gratiss, fide clarus, humilitate summus, hospitalitate præcipuus, in disciplina mansuetus, in eleemosynis largus, dives in censa, extemplo factus egenus, seculum in liberis, repente orbis; tentationi traditus, sed contra tentationem fidei lorica armatus; factus gloriosus in certamine, æquanimis in dolore, damna omnium pertulit, sed inter supplicia Deum glorificavit, et pro tanta virtute patientie, duplici in fine remuneratione sublevatus. Vixit totum post plagam centum quadraginta annis, et fuerunt omnes dies vitæ ejus ducenti quadraginta octo anni, et mortuus est atque sepultus in regione sua. Tertullianus, I, 171; II, 103. — S. Cyprianus, IV, 558. — S. Hilarius, IX, 338, 475, 537, 562, 618; X, 723, 721. — S. Zeno, XI, 516, 517, 439-442 et seqq. — S. Ambrosius, XIV, 378, 798, 801, 808, 829, 1019, 1054; XV, 1371, 1396, 1397, 1621; XVI, 1021; XVII, 134. — S. Hieronymus, XXII, 677; XXIII, 581, 582, 559, 583, 883, 890, 971; XXV, 721; XXVI, 537. — S. Gaudensius, XXXI, 835, 837. — S. Augustinus, XXXII, 1329; XXXIII, 212, 510, 1103; XXXV, 1697.

3097, 2027; XXXVI, 220, 258, 327, 339, 660; XXXVII, 1150, 1151; 1207, 1255, 1582-1584, 1612, 1732, 1758, 1794, 1881; XXXVIII, 147, 264, 300, 569; XXXIX, 1511, 1692, 1739, 1813, 1841, 1842, 1844; XL, 615, 632, 704, 716, 719; XLI, 57, 609; XLIV, 159, 161, 162, 287, 403; XLV, 1654, 1820, 1825 — S. Maximus Taurin., LVII, 455 — S. Pulgentius, LXV, 316. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 515-525, 528-537, 542, 551, 562, 566-568, 579, 586, 587, 588, 589, 593, 603, 606, 608, 610, 616, 634, 635, 637, 661, 691, 695, 699, 773, 776, 779, 781, 782, 801, 809, 830, 861, 882, 917, 954, 968, 969, 976, 981, 991, 991, 994, 1009, 1040, 1064, 1074-1080, 1138; LXXVI, 104, 204, 305, 315, 335, 346, 357, 349 et seqq., 358, 359, 753, 754, 763; LXXVII, 741; LXXIX, 645. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 156, 163, 1074-1080, 1138; LXXXVI, 104, 1282. — Rabanus Maurus, CXI, 50, 111, 1236. — Walafrius Strab., CXIII, 747, 718, 790, 805, 822, 858. — Haymo, CXVIII, 909. — S. Odo abb., CXXXIII, 109 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 433; CLXVIII, 961, 965, 966, 970, 971, 978, 983, 1001, 1009, 1104, 1105, 1107, 1150 et seqq.; CLXIX, 63, 76, 86; CLXX, 381. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1281. — Godefridus abb., CLXXIV, 946, 947, 1115. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705. — Abaelardus, CLXXVIII, 1561. — S. Bernardus, CLXXXII, 471, 829. — Petrus Lombardus, CXCH, 339, 498. — Adamus Scotus, CXCVIII, 554. — Philippus de Harveng, CXIII, 1168, 1164, 1186. — Petrus Blesens., CLVII, 795, 826. — S. Martinus Legion., CCVIII, 151, 157, 165, 166 — Alanus de Insulis, CCX, 544.

JOHAD, qui idem ac Joh putatur ex-e. S. Hieronymus, XXIII, 996. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 516 — Rabanus Maurus, CIX, 247.

JOEL propheta, qui fuit de tribu Ruben, natus in agro Bethoron, ubi etiam in pace mortuus est atque sepultus. S. Augustinus, XII, 583, 587. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 186. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145, 144, 176. — B. Alcuinus, CI, 1122. — Rabanus Maurus, CIX, 35; CXI, 68. — Haymo, CXVII, 97 et seqq. — Rupertus abb., CLXVIII, 206.

JONADAB, filius Rechab, ex familia Jethro, austeritate vitae conspicuus et Rechabitarum pater. S. Augustinus, XXXVI, 875, 876, 880. — Cassianus, XLIX, 1174. — S. Agobardus, CIV, 214. — Philippus de Harveng, CCIII, 982.

JONAS, filius Amathi, ad gentium praconia mittitur, missus contemnit, contemnens fugit, fugiens dormit: propter quem periclitatur navis, sed magister navis latentem reperit, cetera abiectione devoravit, orantem revertit; rejectus praedicavit subversionem. Sed contristatur in penitentia urbis, et saluti gentium invidit; gaudet etiam sub hederis virentis umbraculo, et dolet subito ascescente. Tertullianus, II, 840, 999. — S. Hilarius, IX, 473, 1007, 1008. — S. Zeno, XI, 324, 444-450. — S. Ambrosius, XIV, 222, 1129; XV, 1723; XVI, 1001. — S. Hieronymus, XXII, 576; XXIV, 834; XXV, 928, 1110, 1147, 1119, 1121, 1122, 1115, 1372, 1373. — S. Augustinus, LXXIII, 242, 291, 382-384; LXXIX, 1610; XL, 666; XLI, 383, 387. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 57. — S. Maximus Taurin., LVII, 357, 358, 602, 603, 814, 815. — S. Cassarius Arelat., LXVII, 1017. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 746; LXXIX, 391, 652. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 115, 144, 171. — B. Alcuinus, CI, 1125. — Rabanus Maurus, CXI, 68. — Haymo, CXVII, 127 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 402, 415, 417, 518; CLXX, 118, 119. — Philippus de Harveng, CCIII, 1108-1110.

JONATHAS, filius Saulis, quem occisum in praelio David, cuius amicus erat, amare deservit. Tertullianus, II, 378. — S. Ambrosius, XVI, 179. — S. Hieronymus, XXIII, 351. — S. Maximus Taurin., LVII, 316. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 557; LXXIX, 357, 558, 559-563, 569, 580, 541, 599. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 410. — Ven. Beda, CXIII, 442. — Rabanus Maurus, CIX, 42, 51, 1187. — Walafrius Strab., CXIII, 553, 554, 561, 662. — Angelomus Luxov., CXV, 299, 300 et seqq., 513, 554. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 688 et seqq.

JOSAPHAT, filius Asa, rex Juda, misit qui verum Dei cultum docerent civitates regni. S. Hieronymus, XXIII, 558. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 225, 283. — S. Agobardus, CIV, 97. — Rabanus Maurus, CIX, 492, 493; CXI, 60. — Haymo, CXVII, 105. — Rupertus abb., CLXVIII, 879.

JOSAPH, princeps Aegypti, filius Jacob ex Rachel, ortus in terra Chanaan, benedictus in primogenitum Israel, et accipiens primatum Ruben, dilectus patri, et solus praeter cetera heres paternae possessionis. Sic zelo sublatus a fratribus in lacum mittitur, ob invidiam venditur, factus humilis usque ad servitutem, patiens usque

ad carcerem, pudicus usque ad passionem, sit in interpretatione sapiens, in consilio futuri prudens, in regno particeps, in secunditate ordinator provius, in fame dispensator justus, ad reddendam pro malo bona retributionis gratiam promptus, dum injuriam fratribus non rependit, sed fame depulsa necessitatis subsidia contulit. Principatus est in Aegypto annis octoginta; exactique istatis centum et decem annis, diem ultimum clausit. Tertullianus, I, 596; II, 346, 626, 937. — S. Cyrillus, IV, 629, 641, 667, 689, 802. — S. Zeno, XI, 299, 316. — Philastrius, XII, 1, 51, 1254. — S. Ambrosius, XIV, 611-645, 652, 631, 663-634, 668, 688, 838, 1098, 1099, 1110; XV, 1371, 1414, 1610, 1625; XVI, 45, 56, 109, 118, 122, 124-126, 562, 884, 885, 1086, 1181. — Juvenius, XIX, 568, 572 et seqq. — Rufinus, XXI, 327, 328 et seqq. — S. Hieronymus, XXII, 467; XXV, 1493; XXVI, 193, 537. — S. Augustinus, XXXIV, 98, 461, 582, 588, 595, 591; XXXV, 2165; XXXVI, 1021; XXXVII, 1057, 1404; XXXVIII, 1439; XXXIX, 1509, 1592, 1768, 1768, 1768, 1770, 1775, 1944; XLI, 563. — Cassianus, XLIX, 107. — S. Prosperus, LI, 299, 625. — Cassiodorus, LXX, 589. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 585, 715; LXXXVI, 408, 515, 546, 1051, 1053, 1317; LXXVII, 957. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 154, 270, 273. — Ven. Beda, XCIII, 365; XCIV, 1272. — B. Alcuinus, C, 1152. — Rabanus Maurus, CIX, 621, 635, 629, 653, 635, 615, 649, 668, 669; CXI, 718; CXI, 44. — Walafrius Strab., CXIII, 168, 170 et seqq., 192. — Angelomus Luxov., CXV, 212. — Haymo, CXVI, 195; CXVIII, 909. — Remigius monac., CXXXI, 114 et seqq. — S. Petrus Damian., CXIV, 592; CXV, 661. — Samuel Marochianus, CXLI, 542, 543. — Guibertus abb., CLVI, 311, 528 et seqq. — S. Bruno Astens., CLXIV, 218 et seqq. — Hervaeus, CLXXXI, 1654. — S. Bernardus, CLXXXII, 69, 829, 962. — Petrus Lombardus, CXCH, 495. — Adamus Scotus, CXCVIII, 372, 389, 331, 822. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1116, 1125 et seqq., 1139, 1141. — Philippus de Harveng, CCIII, 129, 1037. — Petrus Cantor, CCX, 169. — Thomas Cisterc. monac., CCVI, 519. — Alanus de Insulis, CCX, 231, 236.

JOSIAS, filius Amon, rex Juda; celebravit Pascha, a sagittariis vulneratus et vita decessit. S. Ambrosius, XVI, 1576, 1598. — S. Hieronymus, XXV, 121. — S. Augustinus, XXXIII, 801; XLI, 548. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CIX, 266, 267, 270, 527, 328, 1106, 1107. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1415 et seqq.

JOSUE, filius Nun, ex tribu Ephraim in Aegypto natus; Moysi discipulus, et potestatis successor, novique praelii triumphator. Qui, quousque expedit victoriam ut sol staret, caelo imperavit. Jordani etiam cursum transitu suo resistere fecit. Jericho inexpugnabiles muros clangentium tubarum sono dejecit. Chanaanorum everit regna, reges extinxit, ac populum Dei solus in terram repromissionis induxit, eamque sorte distribuit. Viginti septem annis praeivit in Israel, occubuitque centum et decem annorum atque sepultus est in Tamathsare civitate sua. Tertullianus, II, 345, 622, 957. — Lactantius, VII, 459, 501, 659, 956. — S. Hilarius, X, 463. — S. Zeno, XI, 351. — Philastrius, XII, 1128, 1288. — S. Ambrosius, XIV, 895, 1151; XV, 1463; XVI, 150, 631, 674. — S. Hieronymus, XXV, 1591; XXVIII, 199. — S. Gaudentius, XXXI, 875. — S. Augustinus, XXXII, 821; XXXIX, 1553; XLI, 522, 568; XLII, 271. — Cassianus, XLIX, 928. — Anonymus, LIX, 529. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524; LXXVI, 408, 970; LXXIX, 67, 195, 650. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 158, 371. — Ven. Beda, CXI, 911; CXIII, 417. — B. Alcuinus, CI, 1121, 1125. — Rabanus Maurus, CIX, 150, 157, 778, 1118, 1120, 1124; CXI, 1090-1092; CXI, 54, 112. — Walafrius Strab., CXIII, 212. — Haymo, CXVI, 957; CXVIII, 891. — Rupertus abb., CLXVII, 736, 998, 999, 1019, 1022; CLXVIII, 879, 1590; CLXIX, 117. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 671. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1241, 1260, 1268, 1271. — Philippus de Harveng, CCIII, 1010. — Alanus de Insulis, CCX, 515, 544.

JUDAS, regalis successionis insignis prosapia, cui ducatus bellorum, et Israel traditur regnum, qui nomen genti ex suo nomine dedit, praepotens ut leo in regni virtute, et clarus splendore potentiam. Cujus quidem imperii posteritas non cessavit, quousque Christus, quasi catulus leonis, ex germine ejus ortus ascenderet, atque spes gentium ex virginali procedens utero mirabiliter coruscaret. Lactantius, VII, 475. — S. Zeno, XI, 451, 455, 459. — S. Ambrosius, XIV, 678, 679, 856; XV, 1610. — S. Hieronymus, XXIV, 79. — S. Augustinus, XXXIV, 812; XXXVI, 540, 853, 863; XLII, 450, 456,

457. — Cassiodorus, LXX, 538. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135, 268. — Rabanus Maurus, CVII, 625, 627. — Godefridus abb., CLXXIV, 1025, 1028. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 652. — S. Bernardus, CLXXXII, 89, 809.

JUDITH vidua, filia Merari, de tribu Simeon, magnanimitas in gloria, viris præstatur. Hæc pro salute populi morti se obtulit, nec trepidavit furorem regium; nam dormientem necavit principem, salvo pudore suis civibus triumphum victoriæ reportavit. Vixit autem annis centum et quinque, sepultaque est in spelunca viri sui Manasse in Bethulia civitate. S. Ambrosius, XVI, 169, 170, 246, 1197. — S. Hieronymus, XXIII, 412. — S. Augustinus, XLI, 583. — S. Fulgentius, LXV, 519, 520. — S. Isidorus Hispal., LXXXI I, 116, 148. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 541, 545, 558, 663, 567, 68, 570-572, 589, 593, 597, 618, 621, 623, 624, 627, 628, 634, 66; CXI, 66. — Walafridus Strab., CXIII, 755 et seqq. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 745 et seqq.; CLXXVII, 1169, 1172, 1175. — Petrus Comestor, CXCIII, 1475. — Philippus de Harveug, CCIII, 1181, 1183.

LABAN, pater Liae et Rachel, quas Jacob duxit in uxores. S. Ambrosius, XIV, 582, 625. — S. Augustinus, XXXIX, 1763; XLII, 432. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 565. — LXXVII, 581. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 260. — Rabanus Maurus, CVI, 606, 607; CXI, 32. — S. Petrus Damian., CXLV, 1004. — Petrus Cantor, CCV, 83.

LAMBECH, qui interpretatur percutiens, interfecit Cain; quod eam ipse postea se perpetrasset uxoris concubitus est. S. Hilarius, IX, 1022. — S. Ambrosius, XIV, 560. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — Rabanus Maurus, CXI, 35. — Angelonus Luxov., CXV, 151. — Walafridus Strab., CXIII, 101. — S. Bruno Astense, CLXV, 175. — Rupertus abb., CLXVII, 555; CLXVIII, 816.

LEVI sacerdotalis auctor originis, cum tribu Juda permissione generis junctus, sed in Israel toto divisus; carens propriæ sortis funiculo, et habitans in universis sortibus fratrum. S. Ambrosius, XIV, 677. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 132. — Rupertus abb., CLXVII, 581.

LIA, Laban filia et uxor Jacob, cui plurimos genuit filios. Juvenius, XIX, 368. — S. Maximus Taurin., LVII, 793. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 761; LXXVI, 954; LXXVII, 449. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 259 et seqq.; 261 et seqq. — Ven. Beda, CXII, 797. — Rabanus Maurus, CVII, 601; CIX, 1219; CXI, 40. — S. Petrus Damian., CXLV, 1004-1006. — Rupertus abb., CLXVII, 474. — S. Bernardus, CLXXXIV, 753, 1276, 1277. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 2, 6. — Petrus Comestor, CXCIII, 1116. — Petrus Cantor, CCV, 119, 575.

LOT filius Am, consanguineus Abraham, pater Moab et Amon, apud Chaldaeos natus; homo justus, hospitalis, in Sodomis pie casteque inter nefariam gentem conversatus, qui propter solum hospitalitatis officium etiam acceptor effectus est angelorum, sulphureumque exitium ac Sodomitarum evasit incendium, mansitque postea in urbe Segor, quam est juxta mare Mortuum. Tertullianus, II, 602. — S. Ambrosius, XIV, 424, 426, 440, 441, 477; XV, 1559; XVI, 214. — Juvenius, XIX, 555 et seqq., 559, 565. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 10, 12, 42. — S. Maximus Taurin., LVII, 464. — S. Paulinus Nolan., LXI, 662. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 750; LXXVII, 103, 105, 855, 856. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 134, 245. — Rabanus Maurus, CVII, 555; CXI, 36. — Walafridus Strab., CXIII, 150, 153. — Haymo, CXXVIII, 911. — Gilbertus abb., CLVI, 117, 118. — Rupertus abb., CLXVII, 574, 413. — Hugo de S. Victore, CI, XXV, 616 et seqq.; CLXXVI, 1025, 1024. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1041. — Gerhohus, CXCIII, 752. — Petrus Comestor, CXCIII, 1101. — Alanus de Insulis, CXX, 541.

MACHABEI principes, Judas scilicet et fratres ejus, qui bellum gloriosum adversus hostes populi Dei gesserunt. Tertullianus, II, 606. — S. Augustinus, XXXV, 2192; XLV, 1735. — S. Valerianus, I, II, 746, 747. — S. Maximus Taurin., 691-698. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1293 et seqq. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 748 et seqq. — Petrus Comestor, CXCIII, 1505 et seqq. — Hugo Berranus, CCII, 198.

MACHABEI septem fratres, in fide stabiles, in spe fortes, divinis legis constantissimi observatores, inter tormenta acerbissima patientes, ab Antiocho rege pro lege Dei cum matre eorum atrociter interempti, coronas martyrii meruerunt. S. Cyprianus, IV, 551, 668, 671. — S. Zeno,

XI, 578. — S. Ambrosius, XVI, 633, 638. — S. Hieronymus, XXIII, 911, 1066. — S. Gaudensius, XXVI, 948, 99 et seqq. — S. Augustinus, XXXIII, 156; XXXV, 2192; XXXVI, 389, 853, 876, 868; XXXVII, 1945; LXXXVIII, 302, 1500, 1577, 1579, 1580; XLI, 596; XLIII, 729; XLV, 1735. — S. Leo Magnus, LIV, 241; LV, 520. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 148, 174, 175, 425. — Ven. Beda, XCII, 451. — Rabanus Maurus, CIX, 1256, 1257; CII, 66. — Rupertus abb., CLXIX, 1422.

MALACHIAS, post egressionem populi in Sophiam est genitus; vir justus et aspectu decorus, quem Judas Malachiam, id est angelum Domini, ideo asserunt vocatum, quia quaecunque prædicebat, confestim angelo de celis veniente, confirmabantur. Hic autem admodum juvenis mortuus atque in agro proprio sepultus est. S. Hieronymus, XXV, 154; XXVI, 121. — S. Augustinus, XII, 585, 699. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 174. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maurus, CXI, 69.

MANASSES, di stans in milibus, una cum Joseph patre suo mystice passus tributum. Hi sunt patres apostolorum et principes populi Judæorum, tribus Jacob, et præclara progenies Israel. Quibus pater mortuus pro divitiarum copiis, sanctificationis gratiam dereliquit, quibus regnante Joseph in Aegypto, regnaverunt, ibique etiam post longam vitam quietem occubuerunt et sepulti sunt. S. Hilarius, IX, 588. — S. Ambrosius, XVII, 968, 969. — S. Hieronymus, XXIII, 1079; XXV, 1540. — S. Augustinus, XXXIV, 820; XXXVI, 719, 1022. — Cassiodorus, LXX, 580. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 136. — B. Alcuinus, C, 1151. — Rabanus Maurus, CIX, 263, 321; CXI, 49, 65. — Haymo, CXXVI, 195; CXXVIII, 928. — Rupertus abb., CLXX, 585. — Petrus Comestor, CXCIII, 1415.

MARDOCHÆUS, defensor et tutor Esther, captivus abductus in Babylonem, et a rege summo honore affectus. Rabanus Maurus, CIX, 645, 660. — Walafridus Strab., CXIII, 744. — Rupertus abb., CLXVIII, 195, 879; CLIX, 1000, 1579, 1580, 1582, 1584.

MARIA, soror Moysis et Aaron, cum in mitissimum hominum Moysen obmurmurasset, in poenam lepra percussa est. S. Zeno, XI, 510. — S. Ambrosius, XVI, 1205, 1204. — S. Hieronymus, XXIII, 885. — S. Augustinus, XXXII, 1638. — S. Salvianus, LIII, 48. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Ven. Beda, XCIII, 400, 405. — Rabanus Maurus, CVIII, 661, 662, 664, 666, 650; CXI, 55. — Rupertus abb., CLXVII, 652, 869, 872. — Gerhohus, CXCIII, 1026. — Petrus Comestor, CXCIII, 1227, 1232. — Petrus Cantor, CCV, 134.

MATHAN, sacerdos Baal. S. Augustinus, XXII, 655. — B. Alcuinus, C, 725.

MATHATHIAS, sacerdos magnus, qui studium promtuenda religione ostendit, et pro illa strenue decertavit. Rabanus Maurus, CIX, 1140, 1145, 1148. — Rupertus abb., CLXVIII, 879.

MATHUSALEM, filius Henoch, qui solus in terra vixit 969 annis. S. Hilarius, X, 537. — Juvenius, XIX, 351. — S. Hieronymus, XXIII, 947. — S. Augustinus, XXXIV, 518; XLI, 449, 454; XLIV, 398. — Rabanus Maurus, CVII, 510, 511; CXI, 35.

MELCHISEDECH, rex Salem, sacerdos Dei altissimi primus, verique oblator sacrificii, cujus origo secreta. Iste Abraham revertenti post victoriam benedixit, idem in typo veri sacrificii de frugibus terræ prior panem et vinum Deo hostiam obtulit, quia sacerdotum et regum vere primogenitis debebatur, antequam Aaron sacerdote fungeretur. Post diluvium urbem condidit Salem, id est Jerusalem, in qua regnavit et decessit annis sexcentis natus. — S. Cyprianus, IV, 575, 576. — Philastrius, XII, 1186, 1231, 1282, 1505. — S. Ambrosius, XIV, 475; XVI, 404, 458, 607. — S. Hieronymus, XXII, 676 et seqq.; XXIII, 961. — S. Augustinus, XXXIII, 769; XXXIV, 597; XXXV, 2525-2529; XLI, 500. — S. Maximus Taurin., LVII, 798. — Cassiodorus, LXX, 890. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 132, 239. — B. Alcuinus, C, 136, 1062, 1063 et seqq. — Rabanus Maurus, CVII, 510; CVIII, 505; CXI, 55. — Remigius monac., CXXXI, 100. — Gilbertus abb., CLVI, 127. — S. Bruno Astense, CLXIV, 188, 189, 1127. — Rupertus abb., CLXVII, 577, 578, 580; CLXVIII, 1515; CLXX, 585. — Petrus Comestor, CXCIII, 1094. — Philippus de Harveug, CCIII, 670, 671. — S. Martinus Legion., CCVIII, 218.

MICHEAS propheta, de tribu Ephraim in Morasthi ortus est. Hic quoniam peccantem Achab sapius arguebat, sub Joram filio ejus de præcepto magno projectus occubuit. Sepultus est in terra sua juxta Polyandrum, quod est prope Naïm. S. Ambrosius, XVI, 1251. — Cassiodorus, LXIX, 1161. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1125. — Rabanus Maur., CIX, 216.

490 — Walafridus Strab., CXIII, 610. — Haymo, CXVII, 141 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXIX, 118. — Godefridus abb., CLXXIV, 511. — S. Martinus Legion., CVIII, 169. — MICHAEL, filia Saulis, quem data fuit in uxorem David, cui vitam servavit demittens eum per fenestram, sed ipsum coram Domino saltem demisit. — S. Ambrosius, XVI, 1179. — Ven. Beda, XCI, 681. — Rabanus Maurus, CIX, 85, 86. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1313. — Petrus Cantor, CCV, 60.

MOAB, filius Lot, cujus generatio a Deo maledicta. — S. Hilarius, IX, 389. — S. Augustinus, XXXIV, 759; XXXVII, 1432. — Rabanus Maurus, CIX, 379; CXI, 36.

MOYSES, filius Amram ex tribu Levi, dux et propheta Israel, regni filia adoptiva, Dei amicus, Pharaonis dominum populum Dei a iugo Egyptiorum liberavit, quem in eremo quadraginta annis rexit; multiplicibus victoriis miraculisque clarus obit centum viginti annos natus. — Tertullianus, I, 382, 384, 387, 403; II, 83, 257, 305, 326, 346, 456, 600, 602, 622, 697, 763, 835, 876, 937. — S. Cyprianus, IV, 481, 662, 681. — S. Zeno, XI, 576. — S. Ambrosius, XIV, 121, 123, 245, 319, 329, 1132; XV, 1301, 1419, 1462, 1471, 1510; XVI, 111, 112, 161, 171, 302, 479, 1136, 12, 6, 1228; XVII, 39, 40, 823. — S. Hieronymus, XXIII, 258. — 40, 241, 307, 517; XXIV, 97, 98, 697; XXVI, 239, 351, 576, 391, 420. — S. Augustinus, XXXIII, 96, 521, 610, 611; XXXIV, 18, 597, 599, 614, 619, 653, 656, 684, 7, 6, 743; XXXV, 1403, 1779, 2170-2172, 2174, 2198, 2222; XXXVI, 889, 933; XXXVII, 1141, 1265, 1267, 1329, 1414, 1798, 1789, 1802, 1857; XXXVIII, 59, 63, 61, 81, 161, 184, 199, 187, 758; XXXIX, 1553, 1554, 1635, 1781, 1789, 1813, 2026, 2262; XL, 662, 663; XLI, 545, 568, 569, 599, 602; XLII, 229, 320, 521, 523, 525, 326, 350, 351, 443, 444, 450, 452, 461, 568, 811, 812; XLIII, 503. — Cassianus, XLIX, 862. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus 43, 63, 19, 81, 126, 131, 147. — S. Maximus Taurin., LVII, 250. — S. Fulgentius, LXV, 593. — Cassiodorus, LXIX, 526, 613, 614. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 796-798, 872; LXXVI, 60, 71, 72, 101, 110, 408, 917, 970, 1209; LXXVII, 20, 21, 31, 33, 39, 474; LXXIX, 67, 283, 2-6, 409. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 137, 2-8 *et seqq.*, 571. — Ven. Beda, XCII, 363-367, 405, 407, 417. — Rabanus Maurus, CVIII, 14, 15, 17, 18, 23 *et seqq.*, 84, 86, 88, 81, 2-0-254, 259, 310, 478, 563, 627, 6, 0, 740, 776, 777, 921; CIX, 61, 719; CX, 661; CXI, 52, 922; CXII, 800. — Walafridus Strab., CXIII, 192 *et seqq.*, 202 *et seqq.*, 212, 434; CXIV, 442, 819 *et seqq.* — Angelomus Luxov., CXV, 111, 112. — Haymo, CXVI, 193, 704, 709; CXVIII, 909. — S. Petrus Damian., CXIV, 687. — Samuel Marochianus, CXLIX, 341. — Ekkehardus, CLIV, 497-499. — S. Bruno Astens., CLXIV, 531 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 573, 576, 578, 590, 6, 1, 6-5, 697, 728, 742, 962, 997, 998; CLXXIII, 879, 1330; CLXXIX, 19, 64, 73, 102, 107, 117, 118, 121, 267, 1104; CLXX, 77, 105, 111, 373, 580. — Ven. Hilbertus, CLXXI, 1281. — Godefridus abb., CLXXIV, 646, 647. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 54, 53, 631, 849 *et seqq.*; CLXXVII, 497, 693, 718, 719. — Hervens, CLXXXI, 1631, 1633. — Petrus Lombardus, CXCI, 893; CXCI, 82. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 532, 534. — Adamus Scotus, CXCVIII, 751, 753, 773-775, 822. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1413 *et seqq.*, 1190 *et seqq.*, 12, 9. — Philippus de Harveag, CCIII, 1163. — Petrus Cantor, CCV, 79, 137, 173, 212. — S. Martinus Legion., CCVIII, 169, 170. — Alanus de Insulis, CCX, 342, 343.

NAMAN, militum praefectus apud regem Syriam, quem a lepra Elias mundavit. — S. Optatus, XI, 1061, 1062. — S. Ambrosius, XIV, 1222, 1627. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 797. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 141. — Ven. Beda, XCII, 517; XCIII, 454; CIV, 1237. — Rabanus Maurus, CIX, 231, 232. — Angelomus Luxov., CXV, 503. — Rupertus abb., CLXVII, 1263. — Godefridus abb., CLXXIV, 220, 221. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 719, 720. — Adamus Scotus, CXCIII, 441. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1391.

NABAL, vir iniquus et avarus, cujus uxor Abigail Davidi placuit. — S. Ambrosius, XVI, 1067. — S. Salvianus, LIII, 52. — Rabanus Maurus, CIX, 64. — Rupertus abb., CLXVII, 1114. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 696. — Petrus Cantor, CCV, 83, 336.

NABOTH, quem, instigante Jezabel, lapidavit Achab, eo quod vineam suam illi concedere noluerit. — S. Ambrosius, XIV, 731, 759. — XV, 1800. — XVI, 163, 345, 10, 2, 1097, 1098. — S. Hieronymus, XXIV, 239. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 224. — Rabanus Maurus, CIX, 217; CXI, 65. — Angelomus Luxov., CXV, 488, 489. — Haymo, CXVII, 13. — Rupertus abb., CLXVIII, 24, 25, 26, 879; CLXIX, 1379, 1379. — Petrus Comestor, CXCIII, 1583.

NABUCHODONOSOR, rex Babylonis potentissimus,

qui propter superbiam septem annos inter feras habitavit. — Tertullianus, I, 1218, 1269; II, 611, 731. — S. Hieronymus, XXIV, 843. — S. Augustinus, XXXIII, 323, 398, 796, 816; XXXV, 2391; XXVIII, 1381; XXXIX, 150. — S. Salvianus, LIII, 110. — Anonymus, LIX, 532. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 688; LXXVI, 625, 715, LXXVII, 18. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 162. — B. Alcuinus, C, 1129. — Rabanus Maurus, CIX, 272, 276, 301, 373, 543, 536, 601, 611; CX, 803; CXI, 63, 856, 1102. — Walafridus Strab., CXIII, 691; CXIV, 42. — Angelomus Luxov., CXV, 542. — Ekkehardus, CLIV, 343. — Rupertus abb., CLXVII, 1500, 1505, 1, 07; CLXXVIII, 546; CLXIX, 1000, 1066, 1068, 1342, 1343 *et seqq.*, 1356, 1358. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1252, 1253, 1275 *et seqq.*, 1312, 1314, 1315. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1420.

NADAB, filius Aaronis, cum fratre suo Abiu igne consumptus perit. — S. Hilarius, IX, 483. — S. Salvianus, LIII, 45. — Rabanus Maurus, CVIII, 541, 542, 544. — Walafridus Strab., CXIII, 523. — Rupertus abb., CLXVII, 792. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1203.

NATHAN propheta, de tribu Simeon, in Helcesi, trans Betharim natus, ibique mortuus, suo jacet in tumulo. — S. Augustinus, XLI, 587, 588. — S. Isidorus Hispal., LXXVIII, 115, 172. — B. Alcuinus, C, 1123. — Haymo, CXVII, 167 *et seqq.*

NATHAN propheta, ex Gabaonitis, qui David regem legem Dei docuit, et peccatum quod esset in Bethsabee praevicatus manifestavit; qui Salomonem ungens in principem consecravit; obit senex in terra sua, sepultusque est cum dignitate. — S. Hilarius, IX, 384. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 790, 798; LXXVII, 53. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145. — Rabanus Maurus, CIX, 1015. — Walafridus Strab., CXIII, 573 *et seqq.*, 634.

NEHEMIAS, ex tribu Juda, qui cum Zorobabel sub rege Dario templum Domini reedificavit, murus Jerusalem extruxit, atque Israel ad pristinum statum reduxit, cultum quoque religionis usque sacerdotum et Levitarum restituit; in Jerusalem sepultus est. — S. Ambrosius, XVI, 173, 174. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 147. — Vener. Beila, XCI, 883, 884, 886 *et seqq.*, 921, 923. — Rabanus Maurus, CXI, 70. — Walafridus Strab., CXIII, 713. — Haymo, CXVII, 23. — Rupertus abb., CLXVIII, 879; CLXIX, 1378, 1379. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1143. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1488, 1488.

NEPHTHALIM, filius Jacob, in pinguedine terrae uberimus, et in doctrina legis abundans. — S. Ambrosius, XIV, 687; XVI, 1098. — S. Augustinus, XXXVI, 853. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 153. — B. Alcuinus, C, 1131.

NEMROD, potens et robustus venator, prior arripuit insuetam in populos tyrannidem, et ipse aggressus est adversus Deum impletatis edificare turrim. — Philastrius, XII, 1224. — S. Ambrosius, XIV, 406, 415. — S. Hieronymus, XXIII, 853. — Paulus Orosius, XXXII, 758. — S. Augustinus, XXXIV, 551; XLI, 491. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 257. — Rabanus Maurus, CVII, 528, 530; CXI, 53. — Rupertus abb., CLXVII, 366. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1087.

NOE, filius Lamech, decimus ab Adam, secundus pater orbis atque reparator, iustitia insignis, longanimis in spe, sapiens in opere, solus in terris iustus, iste iussus arcam credidit, admonitus introivit, nec horruit diluvii fluctus. Nongentesimo quinquagesimo anno mortuus est. — Tertullianus, I, 1307 *et seqq.*; II, 310, 600, 601. — S. Cyprianus, IV, 358, 503. — Philastrius, XII, 1244, 1261, 1303. — S. Ambrosius, XIV, 361, 363, 377, 382, 393, 417, 701, 1006; XV, 1610; XVI, 59, 1181. — S. Hieronymus, XXII, 677, 678; XXIII, 236, 948. — S. Augustinus, XXXIII, 111, 272; XXXVII, 1588, 1731; XXXIX, 1611, 1952, 1953, 2028, 2068; XL, 717; XLI, 477, 598; XLII, 262, 266, 267. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 13, 14, 69, 147, 160, 163. — S. Maximus Taurin., LVII, 576, 609. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 535, 671; LXXVI, 976. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 132, 223 *et seqq.*, 235. — B. Alcuinus, C, 127, 5, 2. — Rabanus Maurus, CVII, 513; CIX, 281, 1085; CXI, 53. — Walafridus Strab., CXIII, 110, 1, 1. — Angelomus Luxov., CXV, 162. — Haymo, CXVIII, 891. — S. Petrus Damian., CXLIV, 44. — Gilbertus abb., CLVI, 88, 98. — S. Bruno Astens., CLXIV, 177 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 341 *et seqq.*, 349, 362; CLXIX, 87, 91, 286, 1266; CLXX, 120, 231, 582. — Godefridus abb., CLXXIV, 1112, 1113. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 48 *et seqq.*, 633, 644; CLXXVII, 694, 704, 1089. — Hervens, CLXXXI, 1646, 1647. — Petrus Lombardus, CXCI, 491. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1082, 1087. — Petrus Cantor, CCV, 253. — S. Martinus Legion., CCVIII, 618.

NOEMI, uxor Elimelech. — S. Ambrosius, XVI, 245. —

S. Augustinus, XLI, 468. — Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1205, 1210, 1211, 1221.

OCHOSIAS, filius Achab, qui propheta Dei, maxime Eliam persequutus est. Rabanus Maurus, CIX, 221; CXI, 65. — Paschasius Radbertus, CXX, 70.

OPHNI ET PHINES, filii ambo Heli sacerdotis magni, qui propter scelera in bello adversus Philistinios occisi interfuerunt S. Gregorius Magnus, LXXIX, 29-30. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 279. — Rabanus Maurus, CIX, 21, 27; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 281. — Petrus Cantor, CV, 368.

ONAN, filius Iudæ, qui Thamar duxit uxorem fratris sui ut illi semen suscitaret, sed frustrabat eam ne mater beret, propterea a Deo punitus. S. Zeno, XI, 436. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 268. — Godefridus, abb., CLXXIV, 1023, 1027.

OSEE propheta, de tribu Issachar, ortus in Belemoth, et in terra sua sepultus. S. Hieronymus, XXIV, 22, 122; XXV, 819, 930. — S. Augustinus, XLI, 381; XLII, 439. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 144, 169, 170. — Haymo, CXVII, 11 et seqq., 222. — Rupertus abb., CLXXIII, 18.

OTHONIEL, filius Cenez, regem Mesopotamiæ devicit et a servitute liberavit populum Israel quem per quadraginta annos jecerat. Rabanus Maurus, CVII, 1111, 1125, 1127, 1128. — Rupertus abb., CLXXII, 1024. — Petrus Cantor, CCV, 75.

OZIA, rex Juda, qui sibi sumens officium sacerdotum, cum incensum adolere voluisset, lepra punitus est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — S. Agobardus, CIV, 135, 141. — Rabanus Maurus, CIX, 246, 505, 512, 562. — Rupertus abb., CLXXIII, 1516. — Petrus Cantor, CCV, 135.

PHARAO, rex Egypti, qui servitute oppressit Israel, et cum a Moysæ liberatum insequeretur fugientem, cum omni suo exercitu in aquis submersus perit. S. Hilarius, IX, 762. — S. Ambrosius, XIV, 421; XV, 1300, 1453. — S. Hieronymus, XXIV, 339, 619, 620, 657; XXV, 277. — S. Augustinus, XXXIII, 219; XXXIV, 498, 501, 501; XXXV, 2080, 2081; XXXVII, 1750, 1771; XXXVIII, 72, 75; XLI, 521; XLIV, 911. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1044. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 537, 916. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 288 et seqq. — Rabanus Maurus, CVII, 634, 644, 617; CVIII, 27, 28; CX, 795, 796, 798, 800, 811, 814, 820, 821; CXI, 52. — Walafrius Strab., CXIII, 205. — S. Bruno Astens., CLXIV, 24, 241 et seqq. — Rupertus abb., CLXXII, 525, 565, 569, 588, 625; CLXXIII, 1394; CLIX, 61, 62, 1146. — Adamus Scotus, CXVIII, 352.

PHAREZ, filius Juda de Thamar. S. Ambrosius, XV, 1307, 1601. — Godefridus abb., CLXXIV, 1025, 1021.

PHENENNA, Elcana uxor, quæ illi plurimos genuit liberos. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 27. — Angelomus Luxov., CXV, 218 et seqq. — Petrus Comestor, CXCIII, 1295.

PHINES sacerdos, filius Eleazari sacerdotis, filii Aaron, zeum Domini agens, Zambri coeuntem impudicum simul cum scorto Madianide telo percussit, atque perpeas sacerdoti infans pramunione victimarum in generationibus Israel meruit, pro eo quod zelo divini amoris accensus iram Domini feriendo placavit. S. Hieronymus, XXIII, 512; XXVII, 203. — S. Augustinus, XXXIX, 2265. — S. Prosperus, LI, 505. — Anonymus, LIX, 557. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 872; LXXVI, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110, 158, 426. — Ven. Beda, XCIII, 408. — Rabanus Maurus, CIX, 21. — Rupertus abb., CLXIX, 881. — Petrus Comestor, CXCIII, 1210. — Alanus de Insulis, CCX, 261.

PUERI TRES, ex stirpe regia clari, memoria gloriosi, scientia eruditi, fide pares, devotione stabiles, incorrupti corpore, sobrii mente, iudices provinciarum, et regum principum, paternarum quoque memores legum et a cibis gentiliis vel immolatis nequaquam polluti, leguminibus vitam degentes et oleibus. Hi vigore virtutis contempserunt mortem, idolorum non adoraverant ritum, regem savissimum fidei robore vicerunt, restinxerunt quoque ramini flammantis incendia, et inter horrendas apicis caligine flammam huiusmodi vocibus cecinerunt. Jacent in Babylonia pariter sub uno specu positi, et cum magna veneratione sepulti. S. Cypranus, IV, 353, 427, 490, 667. — S. Zeno, XI, 522, 525. — S. Hieronymus, XXIV, 599; XXV, 511, 512. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1161. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146. — Rupertus abb., CLXXIII, 879; CLXIX, 1353, 1354, 1368; CLXX, 124. — Petrus Lombardus, CXCI, 498.

RACHIEL, filia Laban, uxor Jacob, mater Joseph et Benjamin. S. Cypranus, IV, 689. — S. Hilarius, IX, 925. — S. Ambrosius, XVI, 222, 223, 262, 289, 1237. — Ju-

venus, XIX, 368 et seqq. — S. Hieronymus, XXIII, 257, XXV, 930. — S. Augustinus, XXXIV, 1048; XLII, 432. — S. Maximus Taurin., LVII, 799. — S. Paulinus Nolan., LXI, 209. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 75, 161, 764, 954; LXXVII, 449. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 140, 239 et seqq., 264 et seqq. — Rabanus Maurus, CVII, 607, 617, 763, 905; CXI, 40, 775. — Angelomus Luxov., CXV, 128, 216 et seqq. — Paschasius Radbertus, CXX, 81, 153, 144, 145. — S. Petrus Damian., CXIV, 303, 590, 1004-1006. — S. Bruno Astens., CLXIV, 217. — Rupertus abb., CLXXII, 474. — S. Bernardus, CLXXXIV, 735, 1276, 1277.

RAHAB meretrix, quæ exploratores missos in urbem Jericho excepit hospitio, et sic illos salvavit; pro mercede, in captione urbis, cum suis servata. S. Ambrosius, XV, 1020, 1598, 1770; XVI, 671, 675; XVII, 686. — S. Hieronymus, XXIII, 213. — S. Augustinus, XI, 540, 541 et seqq. — S. Fulgentius, LXV, 514, 515. — Paschasius Radbertus, LXX, 619. — Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 571, 574. — Ven. Beda, XCIII, 417. — Paschasius Radbertus, CXX, 61. — Rupertus abb., CLXXIII, 887, 1515; CLXX, 76. — Godefridus abb., CLXXIV, 1024-1026. — Hervæus, CLXXXI, 1636. — Petrus Comestor, CXCIII, 1261.

REBECCA, filia Bathuelis, et uxor Isaac cui geminos genuit liberos, Esau scilicet et Jacob. Tertullianus, II, 508, 904. — S. Ambrosius, XIV, 432, 453; XV, 1245; XVI, 1216. — Juvenius, XIX, 364 et seqq. — S. Hieronymus, XXIII, 251. — S. Augustinus, XXXVII, 1673; XXXVIII, 38; XXXIX, 1757, 1758. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 770, 829. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 252, 253. — B. Alcuinus, C, 549. — Rabanus Maurus, CVII, 569, 571, 575, 578, 580, 590. — Walafrius Strab., CXIII, 153. — Angelomus Luxov., CXV, 201, 202 et seqq. — Remigius monac., CXXXI, 98. — Guibertus abb., CLVI, 200. — S. Bruno Astens., CLXIV, 199, 200 et seqq. — Rupertus abb., CLXXII, 439-441, 445, 447; CLXXIII, 1313, 1315; CLXXIX, 101, 104. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 617 et seqq. — Adamus Scotus, CXCIII, 125, 136. — Petrus Comestor, CXCIII, 1107, 1109.

ROBOAM, filius Salomonis, cui successit. Illo regnante, Israel in duas partes divisus est, et inde regnum Juda et Roboam et regnum Israel cui Jeroboam praefuit. S. Hieronymus, XXIV, 61. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Walafrius Strab., CXIII, 681. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 707. — Petrus Comestor, CXCIII, 1572.

RUBEN, primogenitus filius Israel, aetate fratribus major, sed posteritate numero minor, paternam torum polluit, atque ordinem primogenitæ dignitatis amisit. Rutius, XXI, 311. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 155, 267. — B. Alcuinus, C, 1150. — Rabanus Maurus, CVII, 618; CVIII, 1145; CIX, 509; CXI, 45.

RUTH, mulier alienigena ex populo gentili, natione Moabit, quam Booz in uxorem duxit, ex qua posthæ David oriundus. S. Ambrosius, XV, 1601-1603. — S. Augustinus, XL, 455. — S. Maximus Taurin., LVII, 818. — S. Paulinus Nolan., LXI, 660. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 590, 591. — Ven. Beda, CL, 1121. — Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1206, 1208, 1212, 1215, 1217; CX, 463; CXI, 111. — Paschasius Radbertus, CXX, 68, 89. — Rupertus abb., CLXXII, 1057, 1100, 1315, 1316; CLXXIII, 1313; CLXX, 76. — Godefridus abb., CLXXIV, 1026. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 688; CLXXII, 1063. — Petrus Comestor, CXCIII, 125.

SABA REGINA, quæ ab intervallis ultimis excitata venit ad audiendam Salomonis sapientiam. S. Maximus Taurin., LVII, 815. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 417. — Ven. Beda, XCIII, 446. — Angelomus Luxov., CXV, 461. — Rupertus abb., CLXXII, 1178. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 181. — Petrus Comestor, CXCIII, 1569.

SALMANAZAR rex Assyriorum, qui contra Samaritanos pugnavit, et translatus Israel cum Ozeo rege in Assyriam. S. Hieronymus, XXIV, 579. — Walafrius Strab., CXIII, 725 et seqq.

SALOMON, filius David ex Bethsabee, vocatus sapientissimus hominum et Domini dedicatus templi: felix imperio, paternis meritis impar, dilectus a Deo, sapiens in iudicio, in sententiis justus, pacificus in regno, qui populi sapientiam et impetravit, ut sciret dispositionem orbis terrarum et virtutes elementorum, naturas animalium et cogitationes hominum. Hic quoque mores composuit, rerum naturas reperit, sacramenta Christi et Ecclesie revelavit. Cujus principia bona fuerunt, novissima verissima; nam, post multarum virtutum gloriam, amore depravatus femineo, et acceptam sapientiam perdidit, et in profundum idololatricæ fœda ruina demersus est. Quadraginta annis regnavit, quinquaginta et duobus etatem peregit, et sepultus est in civitate patris sui Bethleem. S. Hilarius, 685.

706, 826, 947, 948, 975. — S. Ambrosius, XIV, 857, 892, 934, 935, 1151; XV, 1289, 1290, 1417, 1592, 1593. — S. Hieronymus, XXII, 675 *et seqq.*, 682, 683; XXIII, 245, 289, 312, 1011-1013, 1023, 1031, 1116; XXIV, 61. — S. Augustinus, XXXIV, 77, 78, 453, 466; XXXV, 94, 901; XXXVII, 1153, 1667, 1668; XLI, 510, 511, 551; XLII, 285, 450, 453, 459. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus, 48, 163. — Cassiodorus, LXX, 1113. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 536, 998; LXXVI, 100, 998; L. XVII, 101. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 140, 161, 413 *et seqq.*, 416, 417. — Ven. Beda, XCI, 787; XCIII, 441 *et seqq.* — B. Alcuinus, 658, 669, 735; CI, 1123, 1126, 1127. — Rabanus Maurus, CVIII, 187; CIX, 130, 132, 153 *et seqq.*, 186, 269, 468, 1096, 1097; CXI, 51, 101. — Walafridus Strab., CXIII, 584, 658, 674. — Angelomus Luxov., CXV, 597, 408 *et seqq.* — Paschasius Radbertus, CXX, 48, 63, 67. — Hincmarus, CXXV, 817. — Rupertus abb., CLXVII, 1141, 1145, 1176, 1178; CLXVIII, 877, 878, 880-882, 1207. — Godefridus abb., CLXXIV, 759. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 113, 116, 703, 704; CLXXVII, 696, 697, 714, 715, 868 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXIV, 86, 234. — Richardus a S. Vict., CXVI, 225 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1347 *et seqq.*, 1369, 1570. — Philippus de Harverg, CLIII, 625 *et seqq.*, 650 *et seqq.*, 645-645, 653, 659, 1002. — Alanus de Insulis, CIX, 75.

SAM-ON, filius promissionis, gentilis patre Manue, ex tribu Dan, Nazareus vocatus, liberator Israel, et omnium fortissimus. Isie rugientem leonem maculavit, faunique ab ore mortui tulit, seras quoque portarum humeris tollens, in vertice montis imposuit. Vulpium caudis igne totam regionem Philistinorum succendit; vinetus rescissis funibus, millia singula mille viros peremit. Nervis intertextis vincula, ut linea facta, disruptit. Posthac avaritia illecebrosae mulieris deceptus, detonsis crinibus, vim suae virtutis amisit; nec mora, effossis oculis, columinis templi concutiens, ruina oppressus pariter cum hostibus deficit. Judicavit Israel annis viginti, et positus est in sepulcro patris sui. Philaestrus, XII, 1122. — S. Ambrosius, XIV, 892; XVI, 744-746, 985 *et seqq.*, 993; XVII, 774, 775. — S. Hieronymus, XXII, 678; XXIII, 241, 921. — S. Augustinus, XXXV, 2177, 2202; XXXVII, 1041, 1126; XXXIX, 1639; XL, 702; XLI, 35, 59, 576; XLIII, 731. — S. Paulinus Nolan., LXI, 264. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 787; LXXVI, 1133, 1134. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 139, 389, 590. — Rabanus Maurus, CVIII, 1193, 1196 *et seqq.*; CXI, 57; CXII, 804. — Rupertus abb., CLXVII, 1041, 1043. — Godefridus abb., CLXXIV, 273, 276 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 263, 680. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1265 *et seqq.* — Alanus de Insulis, CCX, 212, 344.

SAMUEL propheta, filius Elcana, de Ramatha, ex tribu Ephraim, connumeratus Moysi in sacerdotibus Dei, ab ipsius canabulis Domino consecratus, sedulus in ministerio, in gente princeps, in templo vates, cujus verbo obtemperaverunt caeli, occurrerunt nubila, effusi sunt imbres. Hic triumphator ex hostibus, Adjutor lapidem posuit; hic primum principem in regno unxit. Sepultus est in suo vico Ramatha, quae est in Bethleem. Tertullianus, II, 740. — S. Hilarius, IX, 253, 254. — S. Zeno, XI, 576. — S. Ambrosius, XVII, 209. — S. Augustinus, XXXII, 648, 652; XXXV, 2179, 2230, 2244, 2246; XXXVII, 1343; XL, 142, 143, 162, 163, 165, 553, 606; XLI, 532, 553. — Cassianus, XLIX, 517. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 408, 970; LXXIX, 113, 133 *et seqq.*, 141, 142, 241, 260 *et seqq.*, 291, 517, 530, 410, 441 *et seqq.*, 455 *et seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 139, 391, 432. — Ven. Beda, XCI, 512, 515, 519, 541, 542, 548, 551, 564, 571, 674, 698; XCIII, 429, 430. — B. Alcuinus, CI, 1124, 1125. — Rabanus Maurus, CIX, 13, 15, 20, 23, 33, 34, 59, 45, 49, 56, 1094; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 278 *et seqq.*, 294 *et seqq.*, 303 *et seqq.* — Haymo, CXVIII, 891. — S. Petrus Damian., CXLV, 351. — Rupertus abb., CLXVII, 1061, 1070, 1078; CLXVIII, 879, 1390. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 682 *et seqq.* — Petrus Lombardus, CXCI, 895; CXCI, 497, 498. — Gerhohus, CXIV, 152. — Richardus a S. Victore, CXVI, 551. — Adamus Scotus, CXCVIII, 290, 822, 823. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1295, 1297, 1505, 1506, 1518, 1520. — Petrus Cantor, CCV, 80.

SARA, Abraham uxor et mater Isaac. S. Optatus, XI, 990, 991. — S. Ambrosius, XIV, 454, 456, 449, 497; XVI, 539, 785. — Juvenius, XIX, 383 *et seqq.*, 359, 361, 363 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 199. — S. Augustinus, XXXII, 619; XXXIII, 32. — 707; XXXIV, 583; XXXV, 3133; XXXVII, 1295, 1475; XXXIX, 1748; XL, 165, XLI, 459, 498, 507, 508; XLII, 422, 424, 425; XLIV, 720. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 917, 918. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 242. — Ven. Beda, XCII, 797. — Rabanus Maurus, CVII, 547, 552, 553, 560, 561, 570; CXI, 57. — Walafridus Strab., CXIII, 426, 134. — Guiberus abb., CLVI, 173. — S. Bruno

Astensis, CLXIV, 187 *et seqq.*, 199 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 572, 597, 417, 453; CLXX, 579. — Hervius, CLXXXI, 1648, 1649 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIV, 753. — Wolbero abb., CXC, 1010. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1106. — Philippus de Harverg, CCIII, 653, 898. — S. Martinus Legion., CCVIII, 220.

SAUL, filius Cis, primus rex populi Judaici a Samuele consecratus, sed propter inobedientiam a Deo derelictus, in praelio adversus Philistaeos devictus, sibi moriem concivit. S. Cyprianus, IV, 239, 310, 595, 641, 667. — S. Ambrosius, XIV, 970, 1150; XVII, 645, 646, 944. — S. Hieronymus, XXIV, 301; XXV, 834, 835. — S. Augustinus, XXXII, 171; XXXV, 2178; XXXVI, 148, 600, 619, 663; XXXVII, 1345; XXXVIII, 948, 1278; XL, 151, 154, 155; XLI, 536, 538, 577; XLIII, 398. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone, 109. — S. Maximus Taurin., LVII, 315, 316. — S. Fulgentius, LXXV, 566, 567. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 746; LXXVI, 70, 344, 375, 599, 741, 1102; LXXVII, 17, 55, 83; LXXIX, 248, 252, 260, 357, 547, 548 *et seqq.*, 561, 408, 406. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 401, 402, 404, 406, 410. — Ven. Beda, XCI, 577, 583, 592, 594, 633, 635, 698, 709; XCIII, 454, 442. — Rabanus Maurus, CVIII, 1187; CIX, 56 *et seqq.*, 44, 45, 70, 75; CXI, 58. — Walafridus Strab., CXIII, 558, 564, 616. — Angelomus Luxov., CXV, 505, 510. — S. Petrus Damian., CXLV, 108, 726. — S. Bruno Carthus., CLII, 869. — Rupertus abb., CLXVII, 1087, 1088, 1115, 1117; CLXVIII, 1590. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 687, 689. — Gerhohus, CXIII, 153, 154. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1303, 1306, 1322. — Philippus de Harverg, CCHI, 872, 923. — Petrus Cantor, CCV, 60, 62.

SEDIAS, rex Juda, cujus oculos in Reblatha rex Babylonis, qui eum vicerat, evulsit. S. Hieronymus, XXIV, 815. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 787, 788. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CIX, 274, 533; CXI, 64, 698, 1076, 1078, 1081, 1176. — Walafridus Strab., CXIII, 692; CXIV, 50. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1421, 1426, 1427.

SEM, filius Noe, qui nuditate patris sui operuit, et ideo specialiter ab illo benedictus, in filius sui Aiam possedit. S. Ambrosius, XIV, 363, 412, 676, 677; XV, 1810. — S. Hieronymus, XXIV, 961. — S. Augustinus, XLI, 477, 488. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103. — B. Alcuinus, C, 552. — Rabanus Maurus, CVII, 523; CIX, 281; CXI, 54. — Angelomus Luxov., CXV, 168. — Remigius monach., CXXI, 78. — Guiberus abb., CLVI, 109. — Rupertus abb., CLXVII, 363 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1090.

SEMEI, ex familia Saul, qui David maledixit, sed pro injuria illata obtinuit veniam; Davide mortuo, a Salomone ad mortem damnatus est. S. Augustinus, XLIV, 906. — Rabanus Maurus, CIX, 108, 108.

SENNAHERIB, rex Assyriae, qui, regnante Ezechia, universas civitates Juda manitibus oppugnavit. S. Hieronymus, XXIII, 538; XXIV, 379. — Rabanus Maurus, CIX, 258, 319. — Haymo, CXVI, 777, 896, 900. — Rupertus abb., CLXVIII, 547; CLIX, 1339.

SEPHORA, filia Jethro, quam Moyses duxit uxorem. S. Ambrosius, XV, 826. — Rabanus Maurus, CVIII, 26. — Rupertus abb., CLXVII, 587.

SETH, filius Adami tertius et pater Enos; nonagenos et duodecim annos natus occubuit. Juvenius, XIX, 351. — S. Augustinus, XLI, 487, 460, 461, 463, 469. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 228. — Rabanus Maurus, CXI, 32. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 640. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1080.

SIMEON, princeps scribarum, et violatæ pudicitiae vindex, non habens hereditatem, sed manens in tribu Juda particeps in possessione. S. Ambrosius, XIV, 676, 677; XV, 1610. — Rufinus, XXI, 315 *et seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153.

SISARA, dux Jabin exercitus, cujus tempora ligno transfodit Jabel. S. Augustinus, XXXVII, 1053. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1152, 1153; CXI, 56. — Rupertus abb., CLXVII, 1031, 1033. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1275.

SOPHONIAS, de tribu Simeon, filius Chasi, in agro Sarabath ortus, et gloriosa majorum suorum stirpe progenitus, prophetavit, mortuusque est atque sepultus in agro suo. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1125. — Haymo, CXVII, 195 *et seqq.*

SUSANNA, filia Helchie et Joachim uxor, castitate insignis, quam falso accusatam et damnatam Daniel liberavit. S. Cyprianus, IV, 824, 825. — S. Zeno, XI, 277, 299, 500, 443, 444. — S. Ambrosius, XVI, 26, 43, 44, 170, 364, 368, 785. — S. Hieronymus, XXIII, 244, 435. — S. Augustinus, XXXVII, 1775; XXXVIII, 838; XXXIX, 1506,

2011; XL, 1159. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1287 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1466. — Thomas Cisterc., CCVI, 841.

THAMAR, filia David, cui Ammon frater incestus vim intulit. Tertullianus, II, 1359. — S. Zeno, XI, 434, 435, 438, 439. — S. Ambrosius, XV, 1535, 1596. — S. Augustinus, XLII, 456, 457. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 268. — Rabanus Maurus, CVIII, 1230; CIX, 289; CXI, 49. — Rupertus abb., CLXVII, 515 *et seqq.*; CLXVIII, 1315. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1334. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815, 816.

TOBIAS, filius Ananias, ex tribu Nephthaim de civitate Cibel, quæ est in regione Galilææ. Hic captivus ductus est a Salmanassar rege Assyriorum in Ninive. Vir in timore Dei summus, in opere magnificus, in misericordia gloriosus, in exsequiarum curis devotus; qui dum mortuos sepeliret, et inopes pasceret, cæcitate lumine caruit, et post tenebras reseratis oculis, lumen claritatis promeruit. S. Cyprianus, IV, 558, 617, 689. — S. Optatus, XI, 990, 991. — S. Ambrosius, XIV, 759, 761, 795, 797; XVI, 984. — S. Hieronymus, XXV, 1119; XXX, 35 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXII, 801; XXXVII, 1251; XXXVIII, 547. — S. Salvianus, LIII, 195. — S. Paulinus Nolan., LXI, 210. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 146. — Ven. Beda, XCI, 925 *et seqq.*, 935. — Valafridus Strab., CXIII, 725, 727 *et seqq.* — Haymo, CXVIII, 904. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 757 *et seqq.* — Adamus Scotus, CXCVIII, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1432. — Petrus Cantor, CCV, 567, 935 *et seqq.*

URIAS, cujus uxorem Bethsabee abstulit David, et qui missus ad exercitum Joab occisus periit. S. Ambrosius, XIV, 907. — S. Hieronymus, XXIII, 566. — S. Augustinus, XLII, 459. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 411, 450. — Godefridus abb., CLXXIV, 476. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1253. — Adamus Scotus, CXCVIII, 485, 486.

VASTHI, regina et uxor Assueri, regis Persarum, quam ille repudiavit propter inobedientiam Rabanus Maurus, CIX, 642. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 964.

ZABULON, filius Jacob, possessor maris magni, et littorum, et dominus in cunctis urbibus Phenice et Sidoniorum. S. Ambrosius, XIV, 682. — Rufinus, XXI, 31 *et seqq.* — S. Augustinus, XXVI, 835. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135. — B. Alcuinus, C, 1151. — Rabanus Maurus, CVIII, 1147; CXI, 44. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 29, 32.

ZACHARIAS, propheta atque sacerdos, filius Joiade, quem congregatus in atrio domus Domini populus, juxta Joas regis imperium, missis in eum lapidibus exstinxit. Hunc sublevatum continuo sacerdotes juxta patrem suum sepelierunt in Jerusalem. Tertullianus, II, 157. — Lactantius, VII, 460, 488, 489, 977. — S. Hilarius, IX, 253. — S. Hieronymus, XXV, 1417, 1419. — S. Augustinus, XXXVII, 1467, 1917, 1940; XLII, 595. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 146, 175. — Ven. Beda, XCI, 845. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Haymo, CXVII, 221 *et seqq.*; CXVIII, 66. — Paschasius Radbertus, CXI, 787, 789. — Rupertus abb., CLXIX, 1511. — Godefridus abb., CLXXIV, 846. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1481. — Philippus de Harveng, CCHII, 931.

ZELPHA, ancilla Rachel. S. Augustinus, XLII, 435. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 261, 262. — S. Petrus Damian., CXLV, 1005 *et seqq.*

ZOROBABEL, filius Salathiel, ex tribu Juda, qui sub Dario templum Domini reedificavit, muros extruxit Jerusalem, et Israel ad pristinum reduxit statum. S. Ambrosius, XVI, 1061. — S. Hieronymus, XXV, 185. — S. Maximus Taurin., LVII, 911. — Anonymus, LIX, 533. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 147. — Rabanus Maurus, CXI, 65. — Valafridus Strabo, CXIV, 857. Haymo, CXVII, 23. — Paschasius Radbertus, CXI, 73, 92. — Rupertus abb., CLXIX, 1578, 1579.

LII.

INDEX TUM VIRORUM TUM MULIERUM

NOVI TESTAMENTI CLARISSIMORUM, DE QUIBUS SS. PATRES IN SCRIPTIS QUOCUNQUE MODO TRACTARUNT,

ORDINE NOMINUM ALPHABETICO DISPOSITUS, SED IN ALPHABETO PATRUM ORDINEM SERVANS CHRONOLOGICUM

ANDREAS, qui interpretatur *decorus*, frater Simonis Petri, secundum Joannem primus, juxta Matthæum a primo secundus. Hic in sorte prædicationis Scythiam atque Achalam accepit, in qua etiam civitate Patris cruce suspensus occubuit. Anonymus, III, 178. — S. Philastrius, XII, 1200. — S. Victorius, XX, 448. — S. Gaudensius, XX, 960, 963. — S. Hieronymus, XXII, 1038; XXIII, 266. — S. Augustinus, XLII, 626. — S. Petrus Chrysolog., LII, 533, 565. — S. Leo Magnus, LV, 145. — Victor Vitens., LVIII, 258. — S. Paulinus Nolan., LXI, 559, 514, 530, 657, 671. — S. Fulgentius, LXV, 559. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius Turon., LXXI, 199, 294, 527, 751 *et seqq.*, 775, 1102. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 251, 253. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 729, 756, 767, 805; LXXVII, 915 *et seqq.*, 1153; LXXVIII, 26 *et seqq.*, 150, 412, 708, 771, 815, 817. — S. Protadius LXXX, 411, 421. — Sonnatius Rhemens., LXXX, 446. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 151, 1049, 1287; LXXXV, 157; LXXXVI, 888, 1262, 1353. — Ven. Beda, XCIV, 256, 474, 632; XCV, 138. — Paulus diac., XCV, 1457. — Carolus Magnus, XCVII, 1015. — B. Alcuinus, C, 274; CI, 693, 759, 743, 750, 757, 765. — Ludovicus Pius, CIV, 1194. — Amalaïus, CV, 1506. — Rabanus Maurus, CX, 65; CXII, 1662. — Haymo, CXVIII, 717. — Paschasius Radbertus, CXX, 207, 401. — Wandalbertus, CXXI, 620. — Grimaldus abb., CXXI, 916. — Usuardus monac., CXXIV, 55, 751. — Flodoardus, CXXV, 521. — S. Dunstanus, CXXXVII, 431. — Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1577, 1625, 1635. — S. Petrus Damian., CXLI, 825, 827, 829; CXLV, 912, 1023, 1072, 1075. —

S. Liethbertus, CXLVI, 1469. — Guido Farfens. abb., CI, 1245. — S. Bruno Carthus., CLII, 725. — Thiofridus abb., CLVII, 596. — S. Anselmus, CLVIII, 983. — Paschalis II, papa, CLXIII, 512. — S. Bruno Astens., CLXV, 841 *et seqq.* — Honorius II, papa, CLXVI, 1272, 1273, 1504. — Hildebertus Turon., CLXXI, 715 *et seqq.* — Godefridus abb., CLXXIV, 635. — Eugenius III, papa, CLXXII, 1115. — S. Bernardus, CLXXXIII, 501, 505, 508, 509, 581; CLXXXIV, 474, 715, 1049. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 114. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 139, 142. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 1469. — S. Hildegardis, CXCVII, 510. — Alexander II, papa, CC, 584, 695, 1125. — Belethus Joan., CCH, 165. — Coenestius III, papa, CCVI, 941, 947, 1188, 1291. — Petrus Blesens., CCVII, 572. — Innocentius III, papa, CCXIV, 126, 542, 559, 599; CCXV, 96, 209, 568, 1126, 1248, 1471, 1565; CCXVI, 180, 184, 571, 1247.

BARNABAS, qui et Joseph, natione Cypriæ civitatis a Cyro rege Persarum conditus, cum Paulo in gentibus apostolatam adeptus, deinde propter Joannem discipulum, qui etiam cognomento Marcus appellatur, sejunctus a Paulo, nihilominus evangelicæ prædicationis inunctum sibi opus exercuit. Tertullianus, II, 1021. — Philastrius, XII, 1200, 1201. — S. Ambrosius, XVI, 776; XVII, 250, 349. — S. Hieronymus, XXIII, 551, 619. — Lucius Dexter, XXXI, 165, 187. — S. Augustinus, XXXV, 1935; XL, 556. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 29, 118. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 155, 193. — S. Agobardus, CIV, 205.

BARTHOLOMÆUS apostolus, nomen ex Syra hæret

suscipiens, Iycaoniam in sorte prædicationis accepit, atque Evangelium juxta Matthæum apud Indos in eorum linguam convertit. Ad ultimum in Arbano Majoris Armeniæ urbe, virens a crudelissimis gentibus barbaris decoriatur, sicut terra conditur. S. Hieronymus, XXIII, 413, 649. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius Turon., LXXI, 755. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 26, 154, 402. — S. Protadius, LXXX, 415. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 288; LXXXIII, 154, 1290; LXXXV, 836; LXXXVI, 1191. — Ven. Beda, XCIV, 423, 490. — Paulus diac., XCV, 1508. — B. Alcuinus, CI, 219, 222, 761, 768. — Rabanus Maurus, CX, 443, 914, 1026. — Paschasius Radbert., CXX, 403. — Grimaldus, CXXI, 912. — S. Petrus Damian., CXI, IV, 722, 726; CXLV, 1065, 1070, 1071, 1075, 1156, 1155. — Guido abb., CL, 1250. — Radulphus Ardens., CLV, 1450. — Paschalis II, papa, CLXIII, 413, 990. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 413, 559. — Ordericus, CLXXXVIII, 164. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 1505. — Lucius III, papa, CCI, 1097. — Celestinus III, papa, CCVI, 1181. — Petrus Hiesens., CCVII, 669. — Stephanus Tornacensis, CCXI, 334, 351, 352, 459, 560. — Innocentius III, papa, CCXIV, 235; CCXV, 339, 1275, 1503; CCXVI, 525, 467.

CALPHAS, summus Judæorum pontifex, qui Christum damnavit, et postea sibi conscivit mortem. S. Ambrosius, XVII, 251. — Juvenius, XIX, 325. — S. Hieronymus, XXIII, 322; XXVI, 201. — S. Augustinus, XXXV, 1933. — S. Petrus Chrysologus, LII, 558. — S. Leo Magnus, LIV, 329. — Prudentius, LX, 107. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289. — B. Alcuinus, C, 971. — S. Agobardus, CIV, 501. — S. Petrus Damian., CXLV, 112. — Rupertus abb., CLXVIII, 469; CLXIX, 646. — Petrus Pictav., CCXI, 851.

ELISABETH, uxor Zachariæ, et Joannis Baptistæ mater, quam prægnantem invisit Maria, et cujus infans exsultavit in utero. Anonymus, III, 671. — S. Ambrosius, IV, 1590; XVI, 638. — S. Hieronymus, XXIII, 510; XXVI, 291. — S. Augustinus, XXXIV, 809. — S. Petrus Chrysolog., LII, 444, 450, 455. — S. Maximus Taurin., LVII, 383, 647, 649, 653, 659. — S. Paulinus Nolan., LXI, 442 et seqq. — Victor Capuan., LXVIII, 256 et seqq. — S. Gelasius I, papa, LXXIV, 1088. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 298. — Taio, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 148; LXXXVI, 1153, 1531. — Paulus Winfridus, XCV, 1161, 1164. — Hildefonsus, XI, VI, 85. — Carolus Magnus, XI, VIII, 1250. — Guibertus abb., CLVI, 552. — Godefridus abb., CLXXIV, 1005. — S. Bernardus, CLXXXIII, 81; CLXXXIV, 994. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1557. — Philippus de Harveng, CCH, 266.

HERODES Antipater, qui Joannem Baptistam decolavit, ad quem Pilatus Christum in passione misit, unde ex inimicis amici facti sunt. Lugduni cum Herodiade misere decessit. Tertullianus, II, 339, 413 et seqq. — Lactantius, VII, 628. — S. Ambrosius, XV, 1606, 1828, 1829; XVI, 167. — Juvenius, XIX, 217, 218. — Rufinus, XXI, 559, 560. — S. Hieronymus, XXVI, 24, 97, 98, 124, 162. — Lucius Dexter, XXXI, 82. — Paulus Orosius, XXXI, 1063. — S. Augustinus, XXXVIII, 1406; XL, 221; XLI, 615; XLIII, 662. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus, 5, 19, 32, 86, 89, 127, 116, 150, 152, 156, 158, 159, 172, 173, 174. — S. Maximus Taurin., LVII, 653, 841. — S. Paulinus Nolan., LXI, 636. — Cassiodorus, LXX, 56. — S. Gregorius Turon., LXXI, 717. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 951; LXXXI, 28, 591. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 189; LXXXIII, 118, 129. — Rabanus Maurus, CVII, 753; CX, 1217, 1218; CXI, 75, 93. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 27, 28.

JACOB, pater Joseph Mariæ Virginis sponsi. Victor Capuan., LXVIII, 254. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169. — Paschasius Radbert., CXX, 76. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1595.

JACOBUS ALPHÆI, episcopus Jerosolymorum primus, cognomento Justus, sororis Matris Domini filius, unde et frater Domini vocatus, h. mo lucis et operarius veritatis, tantæque etiam sanctitatis, ut fimbriam vestimenti ejus certatim euperent attingere populi. Hic, dum in Jerusalem Christum Dei Filium prædicaret, de templo a Judæis præcipitatus, lapidibus opprimitur, ibique juxta templum humatur. Quem Josephus tantæ sanctitatis et venerationis in Judæa perhibet existisse ut propter ejus interfectionem Jerosolyma credatur esse diruta. S. Euthychianus papa, V, 160. — S. Ambrosius, XVII, 545. — Zachariæ papa, XX, 1141. — S. Hieronymus, XXIII, 193, 614, 609, 613; XXVI, 142, 330 et seqq.; XXVII, 585. — S. Prosper, LI, 552 et seqq. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — Primasius LXVIII, 587 et seqq., 673, 685. — S. Gregorius Turon., LXXI, 172 et seqq., 727, 1115. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1161. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 36, 100, 680; LXXIX, 283. — S. Ailgeranus abb.,

LXXX, 524. — S. Protadius, LXXX, 524. — Taio, LXXX, 938. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 288; LXXXIII, 153, 177; LXXXV, 828, 896; LXXXVI, 136, 883, 1529. — S. Eghertus, LXXXVIII, 416. — Ven. Beda, XCIII, 9 et seqq. — Paulus Winfridus, XCV, 1169, 1475. — S. Julianus, XCVI, 562, 701. — Elipandus, XCVI, 951. — Anonymus, XCVI, 1579. — B. Alcuinus, CI, 760, 765, 1126. — Smaragdus abb., CII, 292, 299, 333. — Haliarius, CIV, 680. — S. Agobardus, CIV, 215. — Freculphus, CVI, 1122, 1135. — Rabanus Maurus, CX, 198, 1152. — Walafrius Strab., CXIV, 671. — Haymo, CXVIII, 825, 829. — Paschasius Radbert., CXX, 107. — Grimaldus abb., CXXI, 918. — Usuardus, CXXIV, 10. — S. Petrus Damian., CXXIV, 411. — Radulphus Ardens, CLV, 1384. — Paschalis II, papa, CLXIII, 97. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1197. — S. Bruno Astensis, CLXV, 816. — Rupertus abb., CLXIX, 951. — Honorius, CLXXII, 681, 981. — Godefridus abb., CLXXIV, 839, 841, 843, 844, 849, 851. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 555. — Abaelardus, CLXXVIII, 1488 et seqq. — Willelmus Malmesbur., CLXXXIX, 1685. — S. Bernardus, CLXXII, 752. — Ordericus, CLXXXVIII, 153. — Petrus Lombardus, CXCI, 98. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1695. — S. Martinus Legion., CCIX, 183. — Sicardus, CXXIII, 450.

JACOBUS, filius Zebedæi, frater Joannis, quartus in ordine, duodecim tribubus quæ sunt in dispersione gentium scripsit, atque Hispaniæ et occidentaliū locorum gentibus Evangelium prædicavit, et in occursum mundi lucem prædicationis ipfudit. Hic ab Herode tetrarcha gladio cæsus occubuit. Sepultus in Marmarica. S. Stephanus I, papa, III, 1006. — Lactantius, VII, 628. — S. Hieronymus, IX, 1032. — S. Ambrosius, XV, 1701. — Juvenius, XIX, 241, 519. — S. Chromatius, XX, 562. — Innocentius I, XX, 502. — S. Hieronymus, XXIII, 193, 738; XXVII, 574; XXIX, 831 et seqq. — S. Petrus Chrysolog., LII, 339. — S. Gelasius I, papa, LIX, 119, 126. — S. Fulgentius, LXV, 959. — S. Laurentius, LXVI, 119. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — S. Justus, LXVIII, 963. — Victor Capuan., LXVIII, 266, 268, 311, 345, 357. — Primasius, LXVIII, 452, 498 et seqq., 504. — Gidas, LXIX, 575. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1115. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 232. — S. Leander, LXXII, 883. — Antoninus Piacentinus, LXXII, 905, 907. — S. Protadius, LXXX, 417, 618. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 383, 840; LXXXII, 151. — Ven. Beda, XCV, 229. — Paulus Winfridus, XCV, 1249, 1485. — Elipandus, XCVI, 920. — Carolus Magnus, XCVII, 972 et seqq. — S. Paulinus Nolan., XCIX, 445 et seqq. — B. Alcuinus, CI, 765. — Sedulius Scotus, CIII, 9 et seqq. — Freculphus, CVI, 1129. — Christianus Druthmar., CVI, 1424. — Rabanus Maurus, CVII, 1025; CX, 1159. — Paschasius Radbertus, CXX, 211. — Usuardus, CXXIII, 615, 875, 876; CXXIV, 295. — Herigerus abb., CXXXIX, 1054. — S. Petrus Damian., CXLV, 806. — Guibertus abb., CLVI, 935. — Thiofridus abb., CLVII, 456. — Reimbalus, CLXII, 754. — Paschalis II, papa, CLXIII, 53, 56, 63, 78, 247, 272, 310. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1214, 1215, 1369, 1373. — Godefridus abb., CLXXIV, 657, 944. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1052 et seqq. — Zacharias, CLXXXVI, 111, 552. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 148. — Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1053. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1680, 1778. — Alexander III, papa, CC, 1024, 1064, 1142. — Lucius III, papa, CCI, 1549, 1577. — Joan. Beletus, CCII, 144. — Celestinus III, papa, CCVI, 1026. — Innocentius III, papa, CCXV, 1175 et seqq., 1454; CCXVI, 166.

JESUS CHRISTUS. Quoad hoc nomen, in quo omne genu celestium, terrestrium et infernorum flectitur, speciales de Christo indices adeat lector benevolus; ibi omnia reperit optata.

JOACHIM, pater B. Mariæ Virginis. Elipandus, XCVI, 871. — B. Alcuinus, C, 870. — Petrus Lombardus, CXCI, 101.

JOANNES BAPTISTA, filius Zachariæ, ex tribu Levi, in Jerusalem ortus, angelo denuntiante conceptus, prænuntius Christi, præco Judicis, propheta Altissimi, vox Verbi, amicus Sponsi, testis Domini, lucerna Luminis, terminus prophetarum, baptismatis initium; qui prænuntiantis parentis vocem abstulit genitos officium lingue resolvit; qui necdum editus Christum prophetavit, salutavit in utero, in columba agnovit, in deserto monstravit. Cujus vestimentum lanugo fuit camelorum, habitatio eremus, victus mel, et locustæ cibis. Hic dum Herodi prohiberet fraternum violare connubium, carceribus tenebris mancipatur; cujus caput regis filia Iudæ præmium a matre postulavit; at ille desectum male poscenti filia ebrius inter pocula dedit. Tertullianus, II, 137, 402, 403, 411, 443, 623. — S. Cyprianus, III, 951,

1146, 1162. — Anonymus, III, 177, 671, 1186, 1187, 1192, 1203. — Lactantius, VII, 628. — Marius Victorinus, VIII, 1033. — S. Hilarius, IX, 540, 743, 977, 978, 980, 998, 1015; X, 59, 66, 372. — S. Zeno, XI, 286. — S. Ambrosius, XIV, 907, 994; XV, 1539, 1546 *et seqq.*, 1549, 1556, 1562 *et seqq.*, 1576, 1578, 1580, 1582, 1663 *et seqq.*, 1666, 1693; XVI, 169, 209, 227, 319, 419, 617, 639, 712, 1197; XVII, 459 *et seqq.* — Juvenius, XIX, 63, 188, 218 *et seqq.*, 274. — S. Chromatius, XX, 172, 329. — Victorinus, XX, 418. — Zacharias Christian., XX, 1129, 1132. — S. Hieronymus, XXII, 425, 427, 491, 639, 888, 1108; XXIII, 161, 309, 310, 621; XXV, 825; XXVI, 28, 98, 121; XXVII, 361. — S. Augustinus, XXII, 799; XXXIII, 540 *et seqq.*, 840; XXXIV, 725; XXXV, 1391 *et seqq.*, 1408, 1496, 1498, 1507; 1582, 1637, 1660; XXXVI, 391, XXXVII, 1728, 1832 *et seqq.*; XXXVIII, 420, 457, 711, 1013, 1015, 1021, 1048, 1301, 1304-1308, 1310-1319, 1327, 1331, 1406; XLIII, 299 *et seqq.*; XLIV, 593; XLV, 1320, 1331. — S. Prosper, LI, 351, 695. — S. Petrus Chrysolog., LII, 520, 598, 441, 441, 446, 450, 452, 455, 458, 519, 568, 620, 636, 641, 650, 653. — S. Leo Magnus, LIV, 232, 249, 520; LV, 44 *et seqq.* — S. Maximus Taurin., LVII, 236, 270, 289, 293, 298, 300, 388, 429, 519, 619, 631-633, 635, 637, 639, 660, 686. — S. Paulinus Nolan., LXI, 311, 442, 443, 657, 901. — Paschasius diac., LXII, 31. — Petrus diac., LXII, 87. — Eugypcius ab., LXII, 690, 765, 832, 834, 906. — S. Fulgentius, LXV, 162, 923 *et seqq.* — Dionysius Exiguus, LXVII, 282, 284, 417 *et seqq.* — Fulgentius Ferrandus, LXVIII, 911, 935. — Victor Capuan., LXVIII, 262 *et seqq.*, 266, 285, 289. — Arator, LXVIII, 207 *et seqq.* — Primasius, LXVIII, 352, 363, 725. — Cassiodorus, LXIX, 1039, 1231. — S. Gregorius Turon., LXXI, 282, 378, 451, 505 *et seqq.*, 714, 716, 718, 720, 751, 826, 829, 966, 938, 1040, 1085, 1169. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 97, 208, 296, 430. — Licinianus, LXXII, 700. — Luculentius, LXXII, 898 *et seqq.* — S. Gelasius I. papa, LXXIV, 1088, 1163, 1175. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 172, 635, 1034; LXXVI, 598, 673, 788, 877, 908, 967, 970, 988, 1007, 1091, 1096 *et seqq.*, 1100 *et seqq.*, 1161 *et seqq.*, 1209; LXXVII, 156, 309, 701, 1033, 1158; LXXVIII, 119, 120, 153, 281, 391, 401, 693, 786; LXXIX, 109, 152, 246, 268, 281, 462, 516. — S. Protadius, LXXX, 417, 418. — S. Sonnatius, LXXX, 416. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 147, 1284; LXXXV, 735; LXXXVI, 901, 906, 1129, 1133, 1138, 1201, 1331. — S. Eugenius, LXXXVII, 442. — Wilibrodus, LXXXVIII, 552. — Ven. Beda, XCIV, 44, 202, 210, 237, 627, 650. — Paulus Winfridus, XCV, 550, 1169, 1183, 1476, 1508, 1597. — Elipandus, XCVI, 870, 963, 972, 1381. — Pippinus, XCVI, 1548, 1551. — Carolus Magnus, XCVII, 589; XCVIII, 1230. — Adrianus I. papa, XCVIII, 589, 1239, 1279. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 432 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 746, 810; CI, 805, 756, 744, 755, 759, 771, 1250. — Smaragdus Abb., CII, 377, 381, 475, 491. — Amalarius, CV, 1301. — Druthmarus Christian., CVI, 1289, 1353. — Rabanus Maurus, CVII, 766, 907, 1035, 1163; CX, 50, 356, 444. — S. Prudentius, CXV, 1248. — Haymo, CXVIII, 753, 822. — Joannes IX. papa, CXXXI, 872, 878. — Joannes XIII. papa, CXXXV, 949. — S. Leo IX. papa, CXLIII, 742. — S. Petrus Damian., CXLV, 330, 341, 356, 391, 418, 419, 626-630, 644. Joannes Rothomag., CXLVII, 42. — Guido abb., CL, 1219, 1221, 1230. — Radulphus Ariens, CLV, 1376, 1435. — Guibertus abb., CLVI, 624, 630, 693. — S. Anselmus, CLVIII, 447, 967. — S. Ivo Carnot., CLXII, 295. — Caius IV. papa, CLXIII, 1175. — S. Bruno Astens., CLXV, 821, 840. — Rupertus abb., CLXVII, 1089; CLXVIII, 17, 1321, 1349-1351, 1356, 1361, 1397, 1503, 1509, 1516; CLXIX, 164, 213, 215, 230, 232, 536. — Hildebertus, CLXXI, 974. — Honorius Augustodun., CLXXII, 689, 706, 769, 770, 800, 963, 979. — Godefridus abb., CLXXIV, 66, 80, 83, 84, 637, 699, 819, 897, 902, 993, 1000, 1010, 1102. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451; CLXXVII, 412, 762, 763, 1126, 1131, 1132, 1134, 1199. — Abelardus, CLXXVIII, 582, 1512. — Innocentius II. papa, CLXXXIX, 220, 230, 246, 335, 376. — S. Bernardus, CLXXXII, 154, 251, 253, 696; CLXXXIII, 175, 319, 597, 399, 401, 402, 410; CLXXXIV, 718, 991, 992, 994-999; CLXXXV, 163, 165, 167, 170-172, 1001. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 49, 89, 98, 106, 117, 205, 239. — Joannes abb., CLXXXVIII, 1663. — Petrus Lombardus, CXCI, 1241, 1357. — B. Isaac abb., CXCVI, 1683. — Elireus abb., CXCV, 390. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 49, 1489, 1510. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1537, 1532, 1534, 1561, 1574. — Alexander III. papa, CC, 376, 1075. — Lucius III. papa, CCI, 1561. — Joan Belethus, CCII, 140, 141, 151. — Urbanus III. papa, CCII, 418. — Petrus Cellens., CCII, 809, 815. — Philippus de Harveng, CCI, 122, 123, 586, 763, 805, 934. — Bonacursus, CCIV, 780. — Thomas Cisterc., CCVI,

92. — Petrus Blesens., CCVII, 644. — S. Martinus Ligon., CCIX, 15. — Alanus de Insulis, CCX, 243, 318, 328. — Petrus Pictav., CCXI, 1256. — Innocentius III. papa, CCXIV, 251, 1061.

JOANNES, apostolus et evangelista, filius Zebedei, frater Jacobi, virgo electus a Domino, aque inter ceteros magis dilectus, qui etiam super petrus Magistri rubens, et Evangelii fuenta de ipso sacro Domini pectoris fonte potavit. Quique in locum Christi, Christo jubente, successit, dum suscipiens Matrem Magistri discipulus, etiam ipse pro Christo alter quodammodo derelictus est filius. Hic, dum Evangelium Christi in Asia predicaret, a Domitiano Cesare in Patmon insulam metallo relegatur, ubi etiam positus Apocalypsin scripsit. Plurima vivens miracula edidit; longo tandem vetustatis senio fessus, cum diu transmigrationis imminere sibi sentiret, iussit se, r effodit sibi sepulcrum, atque inde vale dicens fratribus, facia oratione vivens tumulum introivit, deinde tanquam in lectulo in eo requievit, apud Ephesum. Tertulianus II, 51, 46, 49, 566, 496, 753, 744, 932. — S. Stephanus I. papa, III, 1007, 1250. — Anonymus, III, 177, 181, 186, 1198. — Lactantius VI, 469; VII, 199, 503, 440. — Marius Victorinus, VIII, 1019, 1107, 1112, 1115. — S. Hilarius, X, 188, 191, 593. — Eusebius Vercel., XII, 534. — S. Philastrius, XII, 1162. — S. Ambrosius, XIV, 1087, 1210 *et seqq.*, 1487, 1393, 1816; XVI, 317-319, 314, 434, 540, 822, 826, 1217, 1222, 1327; XVII, 540, 763, 775, 864 *et seqq.* — Juvenius, XIX, 241, 507. — Sedulius, XIX, 591. — S. Chromatius, XI, 289, 567. — Innocentius I. papa, XX, 502. — S. Gaudentius, XI, 876, 900. — S. Hieronymus, XXII, 532, 542, 595, 1090; XXIII, 246, 247, 547, 621, 623, 637; XXIV, 540; XLV, 1514; XXVI, 17, 142, 182, 453; XXIX, 851 *et seqq.*; XXX, 578. — S. Augustinus, XXXIII, 910; XXXIV, 992, 1093, 1045 *et seqq.*, 1067, 1213; XXXV, 1581, 1390, 1510, 1536, 1662, 1745, 1932, LXXXVIII, 210, 1131; XXXIX, 1148; XL, 391; XLII, 493. — S. Prosper, LI, 353, 356 *et seqq.* — S. Petrus Chrysolog., LII, 557, 420, 599, 644. — S. Victorinus, LIII, 293 *et seqq.*, 318. — S. Leo Magnus, LV, 47, 150, 123. — Ruricius, LVIII, 89, 231. — Gelasius I. papa, LIX, 28, 119, 127. — Avitus, LIX, 503. — Prudentius, LX, 112. — S. Paulinus Nolan., LXI, 249, 416, 512, 515, 671. — Paschasius diac., LXII, 19. — Eugypcius abb., LXII, 853, 851. — Felix IV. papa, LXV, 85. — S. Fulgentius, LXV, 167, 900, 901, 939. — S. Laurentius, LXVI, 119. — Dionysius Exiguus, LXVII, 33, 191, 248, 260, 353. — Faecundus, LXVII, 331, 535, 591, 593, 595, 617, 746, 788. — Fulgentius Ferrandus, LXVIII, 929. — S. Cesarius Arelat., LXVIII, 1051, 100. — Junilius, LXVIII, 16, 19. — Arator, LXVIII, 117 *et seqq.*, 147. — Victor Capuan., LXVIII, 266, 268, 311, 513, 531, 534, 357, 359. — S. Nicetius, LXVIII, 573, 576. — Primasius, LXVIII, 440, 439, 465, 495, 545, 587, 631, 698 *et seqq.*, 701, 759, 797 *et seqq.* — Vigilinus papa, LIX, 69, 102. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173 *et seqq.*, 193, 394, 526, 541, 778. — Joannes III. papa, LXXII, 14. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 95, 445. — Licinianus LXXII, 693. — Pelagius, II. papa, LXXII, 725, 742. — Luculentius, LXXII, 807. — S. Leander, LXXII, 835. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 1068; LXXVI, 624, 814, 816, 970, 1173, 1176, LXXVII, 281, 604; LXXVIII, 26, 33 *et seqq.*, 102, 123, 290, 362, 383, 647, 693, 747; LXXIX, 45, 47. — S. Alerandus, LXXX, 337. — S. Protadius, LXXX, 415, 417, 422, 428. — Taio, LXXX, 719, 762, 788, 973, 991. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 253, 298; LXXXIII, 151, 177, 1042, 128; LXXXIV, 127, 618, 622, 625, 627, 630, 633, 889, 931, 936 *et seqq.*, 1329, 1331. — S. Gallus abb., LXXXVII, 32, 51. — V. Beza, XCII, 633; XCIII, 85 *et seqq.*, 119-121, 129; XCIV, 432; XCV, 158. — Paulus Winfridus, XCV, 1175, 1241 *et seqq.*, 1249, 1289, 1336. — Hildefonsus, XCVI, 81, 85, 103, 136, 166. — Elipandus, XCVI, 870, 920, 949, 956, 963, 976, 997, 1009. — Anonymus, XCVI, 1379. — Carolus Magnus, XCVII, 1061; XCVIII, 927, 1068, 1090. — Adrianus I. papa, XCVI, 568, 379, 389, 1249. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 368, 388, 432, 445 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 74, 745, 928, 957, 1003, 1006, 1085, 1091, 1093, 1160, 1115, 1118, 1157; CI, 740, 750, 765, 1126, 1132. — Smaragdus abb., CII, 374, 41, 48, 80, 141, 148, 155, 159, 161, 165, 199, 241, 250, 266, 276, 284, 287, 292, 299, 313, 316, 325, 331, 343, 353, 386, 435, 523, 526. — S. Benedictus Anian., CIII, 1321. — Amalarius, CV, 1275. — Agnellus abb., CVI, 537, 1154. — Christianus Druthmarus, CVI, 1424. — Rabanus Maurus, CVII, 1026; CX, 1135. — Walafridus Strab., CXIV, 353, 695, 765, 784, 710, 905. — S. Prudentius, CXV, 1143. — Haymo, CXVII, 937; CXVIII, 70, 156. — Florus diac., CXIX, 236, 266. — Paschasius Radbertus, CCX, 533. — Wandalbertus, CCXI, 606. — Grimodus abb., CCXI, 873, 910. — Joannes Scotus, CCXII, 263, 297, 1243. — Usuardus, CCXIII, 612, 632, 695, 782; CCXIV, 27 *et seqq.*, 603, 845. — Hervaeus, CCXIX, 663. — Herigerus abb., CXXXIX, 1054. — S. Petrus Damian.,

CLXIV, 356, 419 *et seqq.*, 571, 584, 785, 788, 838 *et seqq.*, 865, 867, 872, 875; CLV, 903, 942, 1070, 1150. — Joannes Rhomagus, CLXV, 36, 156. — Radulphus Ardens, CLV, 1518, 1456, 1482, 1491, 1501, 1515, 1526. — Githbertus abb., CLVI, 578. — S. Anselmus, CLVII, 602, 661, 670, 787, 983, 988. — Anselmus Laudunens., CLXII, 1499. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1106, 1261, 1286, 1298. — S. Bruno Astensis, CLXV, 451 *et seqq.*, 609 *et seqq.*, 761. — Rupertus abb., CLXVII, 1690; CLXIX, 101, 688, 823, 856, 846, 848, 853, 860, 865, 903, 913, 1015, 1101, 1155; CLXX, 157. — Hildebertus, CLXXI, 723, 726, 727, 729, 750. — Honorius Augustodun., CLXXII, 646, 688. — Godefrid. abb., CLXXIV, 637, 670. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 75, 827; CLXXVII, 525, 528, 862, 899. — Abaelardus, CLXXVIII, 535, 1492. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 561. — Eugenius III, papa, CLXX, 1059, 1077, 1084, 1 86, 1474, 1558, 1548. — S. Bernardus, CLXXXII, 130, 151, 471; CLXXXIV, 188, 566, 680, 886, 891; CLXXXV, 191, 198, 1092. — Zacharias Chrysopo it., CLXXXVI, 111, 352. — Ordericus, CLXXXVIII, 148. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1557. — Petrus, abb. Clunac., CLXXXIX, 489, 1695. — Garnerus, CXCV, 69. — Adfredus, CXCV, 769. — Wolbero abb., CXCV, 1025. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 686 *et seqq.*, 885. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1427. — S. Hildegardis, CXCVII, 866, 903, 906, 915, 928. — Adamus Scotus, CXCVIII, 265, 299, 301, 302, 504, 515. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1595, 1654, 1642, 1690. — Alexander III, papa, CC, 171, 1064, 1335. — Joas. Beilethus, CCII, 153. — Robertus de Torinn., CCII, 1599. — Urbanus II, papa, CCII, 1402. — Celestinus III, papa, CCVI, 867, 872, 873, 816, 1019, 1035, 1195, 1204. — S. Martians Legion., CCIX, 255, 299. — Willelmus de Campan., CCIX, 896. — Alanus de Insulis, CCX, 366. — Innocentius III, papa, CCXIV, 438; CLXV, 622, 1442; CCXVII, 529.

JOSEPH, filius Jacob, e tribu Juda et familia David, arte faber, sponsus B. Marie Virginis et pater Jesu Christi pativus. Anonymus, III, 671. — S. Ambrosius, IV, 1555 *et seqq.*, 1589; XVI, 42, 55, 108, 118, 121, 561, 805, 861, 1085 *et seqq.*, 1180, 1520; XVII, 215. — S. Hieronymus, XXIII, 187, 402; XXVI, 265. — S. Augustinus, XXXII, 635, 655; XXXIV, 767 *et seqq.*, 1072 *et seqq.*, 1524; XXXVIII, 511, 548, 551, 1096; XL, 560; XLII, 814; XLIV, 810 *et seqq.* — S. Petrus Chrysolog., LII, 575, 588, 656. — S. Fulgentius, LV, 454. — S. Maximus Taurin., LVII, 638. — Helpidius, LXII, 545. — Victor Capuan., LXVIII, 258 *et seqq.*, 261. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1201. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 221, 282, 613. — Paulus Winfridus, XCV, 1161 *et seqq.*, 1164 *et seqq.* — B. Alcinus, C, 772, C1, 756. — S. Benedictus Anian., CIII, 1186. — Paschasius Radbertus, CXX, 76 *et seqq.*, 94, 105, 107, 146, 148. — Usuardus, CXXIII, 860. — Joannes IX, papa, CXXXI, 893. — S. Anselmus, CLVIII, 632. — Rupertus abb., CLXVII, 467; CLXVIII, 778, 861, 1522, 1524, 1529; CLXIX, 128, 357, 405. — Hildebertus, CLXXI, 632. — Abaelardus, CLXXVIII, 1544. — S. Bernardus, CLXXXIII, 55, 67, 68, 99, 569, 828; CLXXXIV, 1025; CLXXXV, 141. — Adamus Scotus, CXVIII, 224, 509, 510, 520, 534. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1537, 1539.

JOSEPH AB ARIMATHAEA, homo dives, discipulus Jesu; qui accedens ad Pilatum, petit Jesu corpus, quod foveles in sindone munda, posuit in monumento quod in petra exciderat. Lucius Dexter, XXXI, 155. — S. Maximus Taurin., LVII, 441-446. — S. Paulinus Nolan., LXI, 219. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 568.

JUDAS ISCARIOTES, unus e duodecim apostolis. homo avarus, qui oculo prodidit suum Magistrum, et pro triginta argenteis ad principes sacerdotum illum tradidit; sed postea poenitentia motus, projectus in templo argenteis, laqueo se suspendit. Tertullianus, II, 65, 5. — S. Cyrilianus, III, 1156; IV, 616, 626. — S. Hilarius, IX, 54, 711, 822, 858, 1061. — Philastrius, XII, 1150, 1155. — S. Ambrosius, XIV, 292, 777, 946, 1041, 1062, 1074, 1076, 1082, 1149; XV, 1647, 1819; XVI, 41, 109, 525, 1214, 1250; XVII, 207. — Juvenius, XIX, 514 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 716, 768. — Faltonia Proba, XIX, 811. — S. Hieronymus, XXII, 579; XXIII, 26, 862, 1032; XXVI, 61, 199, 203. — S. Augustinus, XXXV, 2258, 5211; XXXIX, 1832, 1901, 2036; XL, 1069, 1285; XLIII, 766. — S. Eucherius, L, 885 *et seqq.* — S. Prosper, LI, 511, 515. — S. Petrus Chrysolog., LII, 249, 275, 281, 343. — S. Leo Magnus, LIV, 515 *et seqq.*, 520, 527, 533, 551, 570. — S. Maximus Taurin., LVII, 535, 547. — Prudentius, LX, 107. — S. Paulinus Nolan., LXI, 278, 296. — Helpidius, LXII, 545. — Eugypius, LXII, 593, 694, 715, 793, 827, 1032. — S. Fulgentius, LXV, 551, 894, 939. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1008. — Victor

Capuan., LXVIII, 268, 358 *et seqq.* — S. Nicetius, LXVIII, 579. — Primasius, LXVIII, 427. — Vigilius papa, LXIX, 47, 260. — Gildas, LXIX, 369. — Cassiodorus, LXX, 71, 298, 388. — S. Gregorius Turon., LXXI, 951, 1059, 1097, 1148. — S. Leander, LXXII, 890, 908. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 959; LXXVI, 551, 481, 1260; LXXVIII, 519. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289. — Paulus Winfridus, XCV, 1501. — Paulinus Aquil., XCIX, 274. — R. Alcinus, C, 839, 926, 927; C1, 755, 769. — Agobardus, CIV, 132, 144, 239. — Rabanus Maurus, CVII, 1097, 1125; CXII, 1457. — S. Prudentius, CXV, 1185 *et seqq.* — Paschasius Radbertus, CXV, 407. — Hinemarus, CXV, 158, 159, 221, 309, 506, 428, 625, 710, 706. — Humbertus, CXLI, 1088, 1098, 1101. — S. Petrus Damian., CXLV, 961. — Othlonus, CXLVI, 92. — S. Bruno Carthus., CLII, 812, 1025. — Guiberus abb., CLVI, 527. — Rupertus abb., CLXVII, 962, 1130, 1220, 1557; CLXVIII, 45, 1485, 1545, 1562, 1567. — Hildebertus, CLXXI, 182, 486, 517, 559. — Godefridus abb., CLXXIV, 790. — S. Bernardus, CLXXXIV, 752, 852, 889, 890. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 519, 861. — Petrus Lombardus, CXCI, 76, 520, 987, 1571; CXCI, 207. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1614, 1624. — Petrus Cantor, CCV, 101, 107, 134. — Innocentius III, papa, CCXVII, 861.

JUDAS, frater Jacobi, in Mesopotamia atque interioribus Ponti evangelizans feras et indomitas gentes, quasi belluarum naturas suo dogmate mitigat, et fidei Dominice subjugat; sepultus est autem Berythi Armeniae urbe. Anonymus, III, 186. — S. Stephanus I, papa, III, 1250. — S. Hieronymus, XXIII, 615; XXIX, 850. — S. Paulinus Nolan., LXI, 511. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 446. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 519. — S. Protadius, LXXX, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 178. — Ven. Beda, XCIII, 125 *et seqq.*; XCIV, 489. — Adrianus I, papa, XCVIII, 594. — R. Alcinus, C, 600, C1, 222, 431, 761, 769. — Preculphus, CVI, 1122, 1155. — S. Prudentius, CXV, 1184, 1341. — Usuardus, CXIV, 629. — Rupertus abb., CLXIX, 705, 755, 751, 765. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1043. — S. Bernardus, CLXXXV, 560. — Ordericus, CLXXXVIII, 172. — Joas. Beilethus, CCII, 155.

LAZARUS, Maris et Marthae frater, Christi amicus, quem Dominus quatuordecim annis de monumento suscitavit jam fœtentem. Tertullianus, II, 776, 875. — S. Cyrilianus IV, 435. — Potamius, VIII, 1410 *et seqq.* — Juvenius, XIX, 508, 511. — Sedulius, XIX, 697, 767. — S. Hieronymus, XXII, 887, 965. — S. Augustinus, XXXIV, 872; XXXV, 1580, 1749; XXXVI, 218, 550, 610, 872; XXXVIII, 115, 435; XL, 59. — S. Salvanus, LIII, 216. — S. Maximus Taurin., LVII, 819. — S. Faustus, LVIII, 846. — Prudentius, LX, 106. — Dracontius, LX, 781. — S. Paulinus Nolan., LXI, 688. — Helpidius, LXII, 518. — Eugypius, LXII, 943, 1025. — S. Fulgentius, LXV, 988, 992. — S. Laurentius, LXVI, 121. — Victor Capuan., LXVIII, 526 *et seqq.*, 508. — Primasius, LXVIII, 495, 644. — Vigilius papa, LXIX, 192. — S. Gregorius Turon., LXXI, 541. — Antoninus Placentin., LXII, 905. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 231, 541, 422, 1199, 1200, 1502, 1509. — S. Protadius, LXXX, 422. — S. Braulio, LXXX, 665, 680. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 817; LXXXIII, 128, 655. — Paulus Winfridus, XCV, 1177, 1220 *et seqq.*, 1279, 1300 *et seqq.* — S. Julianus, XCVI, 465, 482 *et seqq.* — Elipandus, XCVI, 871, 963. — Anonymus, XCVI, 1581, 1585. — B. Alcinus, C, 836. — Rabanus Maurus, CXI, 1452, 1418, 1453, 1455. — S. Prudentius, CXV, 1359. — Usuardus, CXIV, 809. — Rupertus abb., CLXVII, 1241; CLXIX, 638, 642, 649; CLXX, 118, 367. — Godefridus abb., CLXXIV, 269, 387. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 825, 826. — S. Bernardus, CLXXXIII, 421, 425, 1000, 1054 *et seqq.* — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 357, 437. — Adamus Scotus, CXCVIII, 759. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1589, 1593. — Philippus de Harveng, CCIII, 762. — Petrus Cantor, CCV, 68, 552.

LUCAS Antiochenus, evangelista, et apostolicæ conscriptor historiarum, natione Syrus, arte medicus, Græco eloquio eruditus, quem plerique tradunt proselytum fuisse, et Hebræas litteras ignorasse. Hic tamen fuit Pauli discipulus et individuis comes peregrinationis ejus. Quique ab ineunte pueritia castissimus fuit, et evangelicæ predicationis opus exercuit. Obiit septuagesimo quarto vite sue anno, et sepultus est in Bithynia. Tertullianus, II, 70, 565, 564 *et seqq.* — Anonymus, III, 174, 180, 1198. — Marius Victorin., VII, 1083, 1112. — S. Hilarius, X, 641. — Eusebius Vercell., XII, 501. — S. Philastrius, XII, 1192, 1201. — S. Ambrosius, XV,

1537, 1557, 1568, 1849; XVI, 1193; XVII, 440. — Ulfilas, XVIII, 583 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 591. — Victorius, XX, 448. — Severus, XX, 734. — S. Gaudentius, XX, 963. — S. Hieronymus, XXII, 518; XXIII, 617, 1002; XXIV, 98, 520; XXVI, 18, 220, 221, 238, 528, 540; XXVII, 583, XXIX, 607 *et seqq.*; XXX, 590. — S. Augustinus, XXXIV, 580, 1044; XXXV, 1666; XXXVIII, 1137. Anonymus, LIX, 542. — S. Paulinus Nolan., LXI, 337, 614, 619, 637, 671, 890. — Paschasius diac., LXII, 15, 53. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Facundus, LXVII, 591, 826. — Junilius African., LXVIII, 16. — Arator, LXVIII, 192. — Victor Capuan., LXVIII, 254, 560. — Primasius, LXVIII, 573, 686, 815. — Vigilus papa, LIX, 82, 192. — Licinianus, LXXII, 693. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517; LXXVI, 814; LXXVIII, 143. — Protadius, LXXX, 420. — Taio, LXXX, 789, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 153; LXXXIII, 115, 154, 1292. — Ven. Beda, CII, 301; XCIV, 443, 689. — Paulus Winfridus, XCV, 1511, 1530 *et seqq.* — S. Hildefonsus, XCVI, 81. — S. Julianus, XCVI, 574, 674. — Elipandus, XCVI, 931. — Anonymus, XCVI, 1579. — B. Aelcius, C, 533, 664; CI, 1132. — Smaragdus abb., CII, 27, 48, 53, 75, 105, 112, 152, 169, 234, 343, 353, 358, 562, 571, 577, 581, 414, 419, 433, 442, 448, 461, 466, 515, 531; CI. — Sedulius Scotus, CIII, 283. — Rabanus Maurus, CX, 1173. — Walafridus Strab., CXIV, 243, 873. — S. Prudentius, CXV, 1063, 1082. — Angelomus, CXVI, 151. — Haymo, CXVIII, 828. — Paschasius Radbert., CXX, 335. — Grimaldus abb., CXXI, 914. — S. Petrus Damian., CXLIV, 572, 584, 617, 636, 781, 784, 790; CXLV, 917, 1010, 1159. — Radulphus Ardens, CLV, 1163, 1169, 1511, 1548, 1561, 1590. — S. Anselmus, CLVIII, 621, 627, 630, 644, 649, 651, 635, 660. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1109. — S. Bruno Astens., CLXV, 431 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVIII, 1351; CLXIX, 496; CLXX, 134. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 809 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIV, 969. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 45. — Ordericus, CLXXXVIII, 184. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 750. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1523. — Petrus Cantor, CCV, 456, 511.

Marcus, evangelista, Petri discipulus, ejusque in baptismo filius. Cujus quidem Evangelium nonnulli Petro Romæ dictatum ferunt. Hic, ne ad sacerdotium promoveretur, abscondisse sibi pollicem fertur. Primus autem Alexandriæ cathedram tenuit, primusque ecclesias Egyptiorum fundavit, tantis doctrinæ et continentis virtutibus florens, ut omnes discipuli Christi ejus exemplum sequerentur. Mortuus est octavo Neronis anno Alexandrie, placida quiete sepultus. Tertullianus, II, 563, 567. — Anonymus, III, 1198. — S. Victorinus, V, 295. — Eusebius Vercell., XII, 731. — S. Ambrosius, XV, 1262. — Ulfilas, XVIII, 526 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 591. — S. Gaudentius, XX, 873, 879. — S. Hieronymus, XXII, 574, 791, 987; XXIII, 58, 572, 607, 621; XXVI, 17; XXVII, 579; XXIX, 583 *et seqq.*; XXX, 560. — S. Augustinus, XLIII, 778. — S. Prosper, LI, 551. — S. Leo Magnus, LIV, 624 *et seqq.* — 1079. — Paschasius diac., LXII, 15, 865. — S. Fulgentius, LXV, 838, 897, 900. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Junilius African., LXVIII, 16. — Victor Capuan., LXVIII, 254, 539. — Primasius, LXVIII, 660, 815. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 585. — S. Gelasius I, papa, LXXIV, 1088. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 814; LXXVII, 1105; LXXVIII, 58, 99. — S. Protadius, LXXX, 415. — Taio, LXXX, 788, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225, 233, 289; LXXXIII, 116, 151, 1040. — Ven. Beda, CII, 151; XCIV, 648. — Paulus Winfridus, XCV, 1432. — Hildefonsus, XCVI, 123. — S. Julianus, XCVI, 675. — Adrianus I, papa, XCVIII, 1276. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 495. — P. Aelcius, CI, 1133. — Smaragdus abb., CII, 169, 224, 317, 405, 439. — Sedulius Scotus, CIII, 279. — Walafridus Strab., CXIV, 179, 887. — Angelomus, CXVI, 151. — Haymo, CXVIII, 392, 829. — Paschasius Radbert., CXX, 335. — Grimaldus abb., CXXI, 897, 908. — Usuardus, CXXIII, 971, 972; CXXIV, 219, 605. — S. Petrus Damian., CXLIV, 571, 584, 784, 790; CXLV, 1151. — Joannes Rothomag., CXI, VII, 71, 119, 147, 163, 514. — S. Bruno Astens., CLXV, 513. — Rupertus abb., CLXX, 206, 645. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 801 *et seqq.* — Abaelardus, CLXXXVIII, 1492. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 181. — Garcoerus, CXCIV, 108. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 749. — Alexander III, papa, CC, 1519. — Clemens III, papa, CCIV, 146. — Petrus Cantor, CCV, 424. — Sicardus, CCXIII, 430.

MARIA, Virgo virginum, Mater Christi. Quod ea quæ

hoc nomen spectant, Indicem de B. Maria speciem adeat infra lector benevolens.

MARIA MAGDALENA, soror Marthæ et Lazari, de qua Jesus septem ejecerat demonia; cui etiam Christus post resurrectionem primo apparuit. S. Hilarius, IX, 749. — S. Ambrosius, XVI, 515, 793. — Juvenius, XIX, 312. — Sedulius, XIX, 698. — S. Hieronymus, XXII, 1069. — S. Petrus Chrysolog., LII, 379, 408, 414, 417, 460, 464, 467. — S. Maximus Taurin., LVII, 358 *et seqq.*, 806, 819. — Helpidius, LXII, 545. — Engypsius, LXII, 822, 836, 961. — S. Fulgentius, LXV, 259, 332, 901. — S. Gregorius Turon., LXXI, 731. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 761; LXXVI, 808, 853, 950, 1040, 1189, 1195, 1238 *et seqq.*; LXXVII, 877; LXXVIII, 295. — S. Protadius, LXXX, 417. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 91; LXXXVI, 616, 1532. — Paulus Winfridus, XCV, 267, 1279, 1501, 1485, 1571. — B. Alcuinus, C, 987; CI, 734. — Rabanus Maurus, CII, 1432, 1440, 1441, 1451, 1473, 1487, 1461, 1467. — 1463-1469, 1471, 1474, 1478, 1495, 1498 *et seqq.*, 1501, 1503. — Wandalbertus, CXXI, 386, 605. — Usuardus, CXXIV, 285. — Hincmarus, CXIV, 719 *et seqq.* — S. Odo abb., CXXXII, 514, 715. — Rutherius, CXXXVI, 749. — S. Petrus Damian., CXLIV, 280, 639. — Radulphus Ardens, CLV, 1397. — Guibertus abb., CLVI, 567. — Godfridus abb., CLVII, 235, 370, 373. — S. Anselmus, CLVIII, 1010. — S. Ivo Carnot., CLIX, 480. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1172. — Rupertus abb., CLXVIII, 1536, 1538; CLXIX, 630, 649, 1556. — Hildebertus, CLXXI, 199, 671, 676, 903. — Honorius Augustodun., CLXXII, 979. — Godefridus abb., CLXXIV, 253, 734, 936. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. — Abaelardus, CLXXXVIII, 1816. — S. Bernardus, CLXXXIII, 512, 419, 421, 422, 437, 819, 850, 881, 924, 1000, 1004, 1005; CLXXXIV, 169, 171, 415, 651, 764, 1117, 1376; CLXXXV, 198, 215, 215, 218, 1104. — Adamus Scotus, CXXVIII, 759, 741, 808. — Petrus Comestor, CXCIII, 1571, 1638, 1718. — Alexander III, papa, CC, 1150, 1335. — Petrus Ce lens., CII, 1150, 1325. — Urbanus III, papa, CCII, 1395. — Petrus Bleiens., CCVII, 630. — Innocentius III, papa, CCXIV, 132; CLXV, 465.

MARTHA, soror Mariæ et Lazari, quæ cum Domini reciperet in domum suam, et circa frequens ministerium satageret, dixit illi Jesus: «Sollicita es et turbata circa plurima; porro unum est necessarium.» S. Ambrosius, XVII, 698. — Juvenius, XIX, 31 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 698. — S. Petrus Chrysolog., LII, 375, 379. — Helpidius, LXII, 545. — Eugypsius, LXII, 822. — S. Justus, LXVII, 986. — Victor Capuan., LXVIII, 282. — S. Nicetius, LXVIII, 573. — S. Gregorius Turon., LXXI, 541. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 761; LXXVI, 950; LXXVIII, 295. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 90, 423. — Paulus Winfridus, XCV, 1272, 1501, 1571. — Elipandus, XCVI, 965. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 573. — B. Alcuinus, CI, 736. — Rabanus Maurus, CII, 1432, 1443, 1450, 1455, 1495, 1501, 1503 *et seqq.* — Wandalbertus, CXXI, 586. — Usuardus, CXXIV, 809. — Rutherius, CXXXVI, 749. — Godefridus abb., CLXXIV, 413, 959, 960, 966. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. — S. Bernardus, CLXXXIII, 419, 421, 423, 505, 969, 982, 1000, 1121; CLXXXIV, 1004, 1005; CLXXXV, 193. — Petrus Comestor, CXCIII, 1571.

MATTHÆUS, apostolus et evangelista, qui etiam ex tribu sua Levi sumptis cognomen, ex publicano a Christo electus, ex peccante transiit. Hic primum quidem in Judea evangelizat, postmodum in Macedonia prædica, requiescit in montibus Parthorum. Marius Victorinus, VIII, 1049, 1083. — S. Hilarius, IX, 962. — Eusebius Vercell., XII, 141 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 1115. — Ulfilas, XVIII, 498 *et seqq.* — Juvenius, XIX, 155 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 591. — Phœbadius, XX, 22. — S. Chromatius, XX, 528 *et seqq.* — Rufinus, XXI, 839 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXII, 379; XXIV, 98, 123, 583, 431, 876; XXV, 915, 1196; XXVI, 17, 61, 121, 208, 211; XXVII, 578; XXIX, 141 *et seqq.*; XXX, 531. — S. Augustinus, XXXIV, 514, 1044, 1159, 1171. — Cassianus, I, 234. — S. Petrus Chrysologus, LII, 281, 284. — S. Arius, LIX, 304. — Anonymus, LIX, 542. — S. Paulinus Nolan., LXI, 514, 672. — Paschasius diac., LXII, 15. — S. Fulgentius, LXV, 838, 959. — S. Laurentius, LXVI, 117 *et seqq.* — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Junilius African., LXVIII, 16. — S. Victor Capuan., LXVIII, 253 *et seqq.*, 266, 539. — Primasius, LXVIII, 815. — Gildas, LXIX, 382 *et seqq.*, 590. — Cassiodorus, LXX, 1118. — S. Gregorius Turon., LXXI, 99. — Joannes III, papa, LXXII, 15. — Luculentius, LXXII, 843 *et seqq.* — S. Gelasius I, papa, LXXIV, 1087. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 61, 569, 814, 1184; LXXVII, 1219; LXXVIII, 26, 140, 584, 704; LXXIX, 245. — S. Prota-

chus, LXXX, 419. — Talo, LXXX, 788, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 336, 233; LXXXIII, 115, 152, 1039, 1291; LXXXVI, 906, 1205. — Ven. Beda, XCII, 9; XCIV, 219, 419. — Paulus Winfridus, XCV, 1432, 1523. — S. Hildebrosus, XI, VI, 81. — S. Julianus, XCVI, 565, 575 *et seqq.*, 585, 665 *et seqq.* — Elipandus, XCVI, 964. — Leo III, papa, XCVIII, 158. — B. Alcuinus, CI, 741, 743, 761, 767 *et seqq.*, 1132. — Smaragdus abb., CII, 27, 33, 48, 68, 91, 96, 100, 118, 129, 169, 221, 260, 589, 395, 399, 411, 424, 455, 471, 475, 480, 485, 496, 501, 503, 507, 512, 519, 543, 547. — Sedolius Scotus, CIII, 271. — Claudius Taurin., CIV, 835. — Druthmarus Christian., CVI, 1261, 1335. — Rabanus Maurus, CVII, 727 *et seqq.*, 810; CX, 458. — Walafridus Strab., CXIV, 63, 849, 863. — Haymo, CXVIII, 358. — Florus diac., CXIX, 259. — Paschasius Radbert., CXX, 354, 363, 406. — Wandalbertus, CXXI, 611. — Grimaldus abb., CXXI, 907, 913. — Usuardus, CXXIV, 491. — Adrevaldus monac., CXXIV, 947, 949. — Joannes IX, papa, CXXII, 863, 872, 878, 886, 892, 893, 899, 907, 913, 917, 922, 926. — S. Petrus Damian., CXXIV, 571, 584, 648, 777, 780, 781, 790, 803, 856; CXLV, 945, 1023, 1036, 1063, 1100, 1155, 1171, 1173. — Guido abb., CL, 1235. — Radulphus Ardens, CLV, 1319, 1450, 1517, 1533, 1573, 1583, 1609, 1621. — S. Anselmus, CLVIII, 597, 602, 617, 637. — Anselmus Laudun., CLXII, 1227. — S. Bruno Astens., CLXV, 63 *et seqq.*, 840. — Rupertus abb., CLXVII, 1684; CLXVIII, 1507, 1475; CLXIX, 915. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1005. — Godfridus abb., CLXXIV, 739, 1035. — Hugo de S. Victore, CLXV, 761, 763, 767 *et seqq.* — Abaelardus, CLXXVIII, 492. — S. Bernardus, CLXXXII, 801; CLXXXIII, 687; CLXXXIV, 1151. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 114. — Odericus monac., CLXXXVIII, 168. — Garnerus, CXIV, 108. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 750. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1515. — Lucius II, papa, CCI, 1229. — Joan. Belethus, CCII, 154. — Clemens III, papa, CCIV, 1440. — Petrus de Riga, CCVII, 31. — Innocentius III, papa, CCXVI, 180.

MATHIAS, unus de septuaginta discipulis, et pro Juda Iscarioth duodecim inter discipulos subrogatus, electus est sorte, et solus sine cognomine. Huic datur Evangelii predicatio in Judea. Lactantius, VII, 193. — Innocentius I, papa, XX, 502. — S. Hieronymus, XXVII, 610. — S. Augustinus, XLIII, 263. — S. Fulgentius, LXV, 939. — Arator, LXVIII, 105. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 652; LXXVII, 27, 30; LXXIX, 390. — S. Prothasius, LXXX, 414. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 2-6; LXXXIII, 153, 1291. — Paulus Winfridus, LCV, 1301. — B. Alcuinus, CI, 769. — Haymo, CXVIII, 823. — Usuardus, CXXIII, 712 *et seqq.*, 791. — Ekkehardus, CLIV, 1279. — Radulphus Ardens, CLV, 1319. — Godfridus abb., CLXXIV, 743. — Odericus, CLXXXVIII, 177. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1650.

NATHANAEI, e Cana Galilee oriundus, verus Israelita, in quo dolus non est; quem ad Christum Philippus adduxit; unus e discipulis Domini, quem plures eundem esse ac Bartholomaeum existimant. Juvenius, XIX, 156, 157. — S. Hieronymus, XXII, 1038; XXIV, 649. — Lucius Dexter, XXXI, 155. — S. Augustinus, XXXV, 1445; XXXVI, 788; XXXVIII, 857, 680, 681. — S. Salvianus, LIII, 193. — S. Gregorius Turon., LXXI, 705, 706. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 693. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289. — Ven. Beda, CXII, 654, 655. — B. Alcuinus, C, 764. — Rupertus abb., CLXIX, 270, 271.

PAULUS, qui ante Saulus, apostolus gentium, advocatus Judaeorum, a Christo de coelo vocatus, in terram prostratus qui oculatus cecidit, caecatus surrexit, ex persecutore effectus est vas electionis, ex lupo ovis, inter apostolos vocatione novissimus, praedicatione primus. In lege Gamalielis discipulus, in Evangelio Christi servus. Cujus patria Tharsus fuit, genus Benjamin. Hic secundo post Ascensionem Domini anno baptizatus, dignitatem meruit apostolatus, atque plus omnibus laborans, multo latius inter ceteros verbi gratiam seminavit, atque doctrinam evangelicam sua praedicatione implevit. Incipiens enim ab Hierosolymis, usque ad Illyricum et Italiam Hispaniasque processit, ac nomen Christi multarum manifestavit gentium nationibus, quibus ante nondum fuerat declaratum; cujus miracula ista esse noscuntur. Raptus sursum in tertium caelum concessit, demersus deorsum nocte et die in profundo maris fuit, seducentem Pythonis spiritum imperata discessione damnavit, adolescentem mortuo vitalem redintegravit spiritum, caecitate percussit magum, claudum proprium reformavit incensum; diri quoque serpentis nec sensit nec horruit morsum, sed igni dedit arsurum; patrem etiam Publii a febris orando sanavit. Hic ob amorem Christi multas passionibus gravitate corporis sustinuit tormenta. In primis Judaicas per-

secutiones et gentium miserias, et laborem, famem, sitim frigus, et nuditatem, naufragia, et mille pericula, rabiem ferarum, verbera, carcerales tenebras, tormenta catenarum, aqualores, et vincula. Inter haec ligatur a Judaeis, traditur gentibus, lapidatur ad necem, in sports per murum demittitur, virgis carditur, pennis arcatur, in carcere vinculus terrae motu facto resolvitur, ad ultimum a Nerone gladio caditur eo die quo et Petrus crucifixus est; sepultus Romae in via Ostiensi, anno post passionem Domini tricesimo sexto. Tertullianus, I, 403, 1186, 1213, 1216, 1219; II, 33, 35, 36, 49, 70, 148, 151, 268, 327, 364, 366, 403, 469, 470, 1009, 1011, 1216. — S. Cyprianus, III, 1118; IV, 233, 674. — Lactantius VII, 193, 197, 437, 629. — S. Julius I, papa, VIII, 950, 956, 957. — Marius Victorinus, VIII, 1057, 1068 *et seqq.*, 1091, 1112, 1113, 1146 *et seqq.* — Osius Coriub., VIII, 1520. — S. Hilarius, IX, 463, 525, 569, 595; X, 151, 172, 193, 286, 288, 414, 424. — S. Optatus, XI, 540. — S. Philastrius, XII, 1153, 1162, 1199, 1200 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 365, 377, 660, 661, 674, 692, 986 *et seqq.*, 993, 1021, 1033; XV, 286, 1263, 1275, 1330, 1812; XVI, 500, 542, 184, 489, 490, 496 *et seqq.*, 761, 1057, 1083, 1114, 1126, 1236, 1258; XVII, 38, 47, 49, 158, 182, 209, 231, 271, 274, 281, 295, 326, 315-348, 408, 421, 482, 505, 649, 657. — Ulfilas XVIII, 710 *et seqq.* — Phileadius, XX, 51 *et seqq.* — S. Anastasius I, papa, XX, 35. — Innocentius I, papa, XX, 476, 497, 502, 515. — Zozimus, I, papa, XX, 659. — S. Bonifacius I, papa, XX, 760. — S. Gaudentius, XX, 854, 891, 918, 987. — Zachaeus Christian., XX, 1130, 1135. — S. Hieronymus, XXII, 397, 406, 462, 502 *et seqq.*, 544, 548, 552, 579, 616, 662, 669, 727, 938, 947, 1009, 1050, 1056, 1076, 1114, 1157, 1195; XXIII, 221 *et seqq.*, 411, 459, 507, 512, 524, 542, 554, 561, 572, 707, 1009; XXIV, 125, 139, 239, 302, 468, 478, 500, 618, 621; XXV, 107, 724, 862, 886, 1045, 1089, 1198; XXVI, 119, 135, 510, 312, 520, 522, 527, 531, 554, 556 *et seqq.*, 562, 580, 583, 587, 592, 401, 403, 426, 435, 461, 477, 481, 484, 515, 520, 521, 525, 547, 552, 560, 574, 578, 593 *et seqq.*, 602, 605, 612; XXVII, 583, 590; XXIX, 646, 727. — S. Augustinus, XXXII, 610, 658, 747, 753, 762, 798, 862, 922, 1520; XXXIII, 115, 156 *et seqq.*, 220, 239, 260, 277 *et seqq.*, 285, 288 *et seqq.*, 297, 610; XXXIV, 17, 95, 96, 359, 453 *et seqq.*, 478; XXXV, 1268, 1471, 1553, 1601, 2022, 2057; XXXVI, 348, 367, 493, 515, 761, 853, 875, 914, 951; XXXVII, 819, 1105 *et seqq.*, 1118, 1161, 1182, 1233, 1268, 1243, 1293, 1350, 1361, 1436, 1448, 1464, 1475, 1645, 1708, 1751, 1812, 1925, 1954 *et seqq.*, 1954; XXXVIII, 117, 328, 481, 587, 605, 808, 854, 851 *et seqq.*, 915, 917, 920, 923, 918, 950, 1275, 1278, 1352, 1361, 1364, 1366, 1370, 1374, 1429, 1465; XXXIX, 1557, 1571, 1584; XL, 212, 253, 493, 556, 557 *et seqq.*, 604, 656, 580; XLI, 414; XLII, 246, 248, 385, 445, 630, 638, 873, 933, 959; XLIII, 456; XLIV, 133, 147, 154, 163, 165, 166, 207, 339, 344, 314, 557, 558 *et seqq.*, 602, 888, 892; XLV, 1088, 1116. — Cassianus, L, 40, 169, 210 *et seqq.* — Celestinus I, papa, L, 400, 552. — Xistus III, papa, L, 601. — Vincentius Lirinens., L, 663. — S. Eucherius, I, 883 *et seqq.*, 1027. — S. Petrus Chrysolog., LII, 202, 293, 354, 360, 371, 404, 471, 481, 499, 510, 515, 526, 603, 614, 639, 665. — S. Salvianus, LIII, 59, 157, 160, 191. — S. Leo Magnus, LIV, 426, 512, 513; LV, 17, 49, 50, 59, 981, 983, 984, 986, 1178. — S. Maximus Taurin., LVII, 393, 395-500, 514, 588, 631, 661, 675 *et seqq.*, 752. — Victor Vitens., LVIII, 229 *et seqq.*, 256. — S. Faustus, LVIII, 846, 880. — S. Gelasius I, papa, LX, 28, 119, 126, 154; LXXIV, 1166 *et seqq.* — S. Avitus, LIX, 202, 213, 248, 301, 303, 307 *et seqq.*, 511, 319 *et seqq.* — Pomerius, LIX, 445, 457, 466, 513. — Prudentius, LX, 114 *et seqq.*, 321. — Dracontius, LX, 358. — S. Paulinus Nolan., LXI, 34, 620, 728, 731. — Eugypinus, LXII, 684, 689, 690, 767, 769, 778, 822, 841, 845, 846, 848, 852, 884, 887, 891, 896, 981, 998, 1000, 1043. — S. Fulgentius, LXV, 88, 92 *et seqq.*, 157 *et seqq.*, 346, 486, 845 *et seqq.*, 860, 892 *et seqq.*, 911, 923 *et seqq.*, 959. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — Agapetus I, papa, LXVI, 59. — S. Laurentius, LXVI, 96, 117, 121, 140. — S. Benedictus, LXVI, 254, 421, 451. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248, 260, 283, 291, 311 *et seqq.*, 415 *et seqq.* — Faudentius, LXVII, 557, 572, 601, 603, 617, 684, 832, 836, 839. — Ferrandus, LXVII, 891, 896, 907, 947. — S. Justus, LXVII, 963 *et seqq.*, 984 *et seqq.*, 989. — S. Cassarius Arelat., LXVII, 1052, 1081. — Junilius, LXVIII, 16, 19, 29. — Arator, LXVIII, 155 *et seqq.*, — Victor Capuan., LXVIII, 281, 339. — S. Nicetius, LXVIII, 369, 377. — Agnellus, LXVIII, 384. — Primasius, LXVIII, 416 *et seqq.*, 507 *et seqq.*, 535 *et seqq.*, 581, 626, 639, 645, 652, 659, 671, 679, 683, 685, 853. — Vigilus papa, LXIX, 17, 27, 31, 89, 92, 94, 96, 181, 202, 204, 206, 236. — Gildas, LXIX, 384 *et seqq.* — Pelagius I, papa, LXIX, 399, 404. — Cassiodorus, LXIX,

1227, 1229. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173, 577, 406, 528, 542, 556, 577, 680, 681, 686, 723, 728, 730, 777 et seqq., 966, 1023, 1085. — Martinus Dumeus., LXXII, 54, 42. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 280, 295. — Benedictus I, papa, LXXII, 685. — Licinianus, LXXII, 700. — Pelagius II, papa, LXXII, 723, 728, 758. — Sedatus, LXXII, 772. — Luculentius, LXXII, 804, 811 et seqq. — S. Gregorius Magnus, LXV, 193, 501, 618, 692, 720, 758, 809, 851, 921, 930, 948, 900, 986, 996, 1039; LXXVI, 44, 50, 95, 101, 120, 151, 159 et seqq., 220, 242, 275, 310, 358, 350, 376, 406, 424, 450, 451, 455, 462, 474, 495, 498, 512, 539, 582, 589, 592, 600 et seqq., 609, 616, 629, 631, 638, 705, 766, 777, 817, 840 et seqq., 871, 877, 912, 915, 951, 959, 967, 970, 1001-1004, 1022, 1044, 1050, 1060, 1064, 1091, 1157, 1207, 1225, 1275, 1355; LXXVII, 21, 26, 51, 56, 45, 47, 56 et seqq., 75, 80, 92, 96, 110, 117, 122, 187, 215, 261, 269, 465, 472, 474 et seqq., 700, 705, 758, 877, 885, 1159; LXXVIII, 26, 45, 124, 297, 395, 696, 790; LXXIX, 249, 505, 522, 535, 535, 569. — S. Columbanus abb., LXXX, 245, 248, 273, 279. — Aileranus abb., LXXX, 536. — Bertichramnus, LXXX, 590. — S. Protadius, LXXX, 411, 417. — Sonnatius, LXXX, 446. — Taio, LXXX, 749, 787, 798, 805, 820, 826, 843, 857, 882, 905, 918, 926, 984. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 193, 254, 500; LXXXIII, 149, 175, 707, 712, 715, 1010, 1286. — S. Eligius, LXXXVII, 495. — Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 108, 126. — Ven. Beda, XCII, 455, 456 et seqq.; XCIV, 214, 219, 495, 628; XCV, 85, 171. — Paulus Winfridus, XCV, 1258, 1586, 1599, 1402, 1410, 1461, 1476 et seqq., 1485. — Elipandus, XCVI, 861, 875, 920 et seqq., 952, 948, 989, 995, 1000, 1004, 1008. — Isidorus Pacensis, XCVI, 1257. — Anonymus, XCVI, 1579, 1486. — Benedictus diacon., XCVII, 900, Adrianus I, papa, XCVIII, 584, 589, 419, 421, 127, 1275, 1277, 1281, 1288, 1290, 1292. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 568 et seqq., 584, 408, 411, 415, 417, 420, 448, 450. — B. Alcuinus abb., C, 226, 256 et seqq., 1007, 1085; CI, 745, 756, 758, 765, 767, 769, 770, 1129, 1517, 1522. — Smaragdus abb., CII, 27, 41, 48, 55, 75, 80, 91, 96, 100, 105, 112, 118, 129, 152, 148, 165, 199, 221, 224, 562, 592, 595, 599, 405, 411, 414, 419, 455, 455, 459, 442, 448, 455, 461, 466, 471, 480, 485, 491, 496, 501, 505, 507, 512, 519, 525, 526, 531, 545, 667, 685. — S. Benedictus Anian., CII, 904, 998. — S. Agobardus, CIV, 90 et seqq., 168, 205. — Claudius Taurin., CIV, 857 et seqq., 841 et seqq., 925. — Amalaricus, CV, 1806. — Freulphus, CVI, 1152. — Rabanus Maurus, CX, 52, 554; CXI, 1153, 1273, 1278, 1519, 1563, 1596, 1454, 1505, 1541, 1590; CXII, 9 et seqq., 159 et seqq., 245, 381, 478, 507, 509, 563, 580, 655, 655, 695, 711, 851, 1660. — Walafridus Strab., CXIV, 469 et seqq., 1119. — S. Prudentius, CXV, 1184, 1527. — Angelomus, CXVI, 126, 151, 155. — Ha mo, CXVIII, 561 et seqq., 759, 825, 830 et seqq. — Florus diacon., CXIX, 256, 279 et seqq. — Ratramnus, CXXI, 252. — Wandalbertus, CXXI, 586. — Grimaldus abb., CXXI, 875, 896, 906, 910. — Usuardus, CXXIII, 159, 205, 207, 229, 695, 782; CXXIV, 529. — Hincmarus, CXXV, 96, 99, 226. Atto Vercell., CXXIX, 126 et seqq. — Herigerus abb., CXXXIX, 1008. — S. Petrus Pamiens, CXLIV, 856; CXLV, 277, 357, 575, 589, 591, 592, 591, 649, 695, 708, 800, 801, 836, 905, 942, 961. — Laufrancus, CI, 101, 105, 105, 107, 159, 162, 170, 181, 203, 204, 251, 275, 372, 591, 641, 750. — Guido abb., CL, 1221, 1225, 1651. — S. Bruno Carthus., CLIII, 11, 15, 16, 47, 79, 150, 156, 180, 205, 262, 272, 274, 284, 361, 401, 425, 427, 459, 475, 569. — Radulphus Ardens, CLV, 1551, 1592, 1506. — Guibertus abb., CLVI, 586, 626. — Godfridus abb., CLVII, 42, 215, 221. — Theofridus abb., CLVII, 396. — S. Anselmus, CLVIII, 975, 1007, 1010; CLIX, 569. — Berengosus, CLX, 971. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1124, 1176, 1191, 1240. — Rupertus abb., CLXVII, 560, 985, 1122, 1520, 1687, 1691, 1716, 1758; CLXVIII, 65; CLXIX, 50, 70, 158; CLXX, 91, 116, 190, 225, 954. — Honorius Augustod., CLXXII, 688, 732, 800, 969. — Godefridus abb., CLXXIV, 551, 831, 877, 902, 906. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 431, 544, 552, 596, 600, 879, 905, 919; CLXXVII, 561, 676, 1098. — Abaelardus, CLXXVIII, 529, 1478, 1480, 1483, 1486. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 564, 497, 522. — Anacletus, antipapa, CLXXX, 692. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1115. — Div. Algerus, CLXXX, 889, 1059. — Hervaeus, CLXXXI, 591, 595, 815, 1001, 1129, 1201, 1279, 1515, 1555, 1586, 1405, 1450, 1501, 1515. — S. Bernardus, CLXXXII, 556, 440, 751, 955, 1028; CLXXXIII, 127, 141, 559, 560, 562, 366, 405, 405, 408, 411, 418, 440, 565, 588, 605, 651, 819, 858, 900, 905, 937, 953, 960, 987, 997; CLXXXIV, 88, 159, 145, 270, 452, 185, 874; CLXXXV, 108, 146, 179, 180, 211. — Orde-
ricus, CLXXXVIII, 105, 111, 128, 130. — Adrianus IV,

papa, CLXXXVIII, 1557. — Petrus Lombard., CXI, 125 et seqq., 1501, 1514, 1436, 1555, 1575, 1598, 1611, 1671; CXII, 9, 41, 78, 85, 91, 101, 118, 151, 170, 196, 232, 228, 258, 287, 311, 326, 351, 565, 585, 591, 599. — Gerbohus, CXCI, 1083, 1516. — Isaac abb., CXCI, 1836. — Aelredus abb., CXCV, 294. — Adamus a S. Victore, CXVI, 1479, 1495. — S. Hildegardis, CXCVII, 1029. — Adamus Scotus, CXCVIII, 142, 511, 827, 828. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1662, 1668, 1671, 1690, 1691, 1696, 1698, 1701, 1704, 1706-1711. — Joannes Saresb., CXCI, 462. — Alexander III, papa, CC, 1061, 1290. — Joan. Beletius, CII, 142. — Urbanus III, papa, CII, 1402, 1480, 1481. — Philippus de Harveng, CIII, 151, 751, 756. — Henricus de Castro, CCIV, 451, 703. — S. Stephanus de Mureto, CCIV, 1110. — Petrus Cantor, CCV, 95, 153, 188. — Petrus Blesensis, CCVII, 644, 791. — Baldwinus imper., CCIX, 244, 924. — Sicardus, CCXIII, 450. — Innocentius III, CCXIV, 432, 1185; CCXV, 65, 78, 91, 1367, 1565, 1576, 1578, 1585, 1442; CCVI, 107, 115, 219, 527, 590, 600, 747; CCXVII, 211, 489.

PHILIPPUS a Bethsaida civitate, unde et Petrus, Gallis prædicat Christum, barbarasque gentes, vicinasque tenebris et tumentis Oceano conjunctas, ad scientiam lucem fideique portum deducit. Deinde in Hierapoli Phrygiæ provincie urbe crucifixus, lapidatusque obiit, rectoque sepultus cadavere, simul cum filiabus suis ibidem requiescit. Anonymus, III, 1187. — S. Pontius diacon., III, 1478. — Juvencus, XIX, 155 et seqq. — S. Hieronymus, XXII, 832, 1058, 1108; XXIII, 265, 637; XXIV, 616 et seqq.; XXV, 1758. — S. Augustinus, XXXVIII, 600, 601, 1236, 1237. — S. Maximus Taurin., LVII, 259. — S. Paulinus Nolan., LXI, 671. — Eripius abb., LXII, 906. — Faundus, LXVII, 744 et seqq., 782, 865. — Fulgentius Ferrandus, LXVII, 916. — S. Justus, LXVIII, 971. — Victor Capuan., LXVIII, 265, 268. — Licinianus, LXXII, 695. — S. Gelasius, papa, LXXIV, 1161. — S. Gregorius I, papa, LXXVIII, 26, 575, 779. — S. Protadius, LXXX, 415. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 227, 288; LXXXIII, 151, 1045, 1289, 1529. — Paulus Winfridus, XCV, 1475. — Elipandus, XCVI, 951. — B. Alcuinus, CI, 222, 767. — Rahanus Maurus, CII, 1647. — Haymo, CCVIII, 825. — Paschasius Radbert., CXX, 405. — Grimaldus abb., CXXI, 908. — Usuardus, CXXIV, 10, 127. — Radulphus Ardens, CLV, 1561. — Paschalis II, papa, CLXIII, 97. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1197. — S. Bruno Astensis, CLXV, 1816. — Godefridus abb., CLXXI, 627, 755, 859, 841, 845, 849, 850, 1156. — Honorius Augustodun., CLXXII, 681. — Abaelardus, CLXXVII, 1490. — Wilhelmus Malmesbur., CLXXII, 1635. — Zacharias Chrysopolitan., CLXXVI, 108. — Oedericus monach., CLXXXVII, 156. — Petrus Comestor, CXVIII, 1670. — Innocentius II, papa, CCXVI, 397.

PONTIUS PILATUS, Judææ præses pro Romanis, qui Christum innocentem morti addidit; et qui deinceps Tiberio in exilium missus, seipsum interemit. Tertullianus, II, 405. — Lactantius, VI, 503, 504, 980, 981; VII, 466, 549. — S. Ambrosius, XV, 1829. — Juvencus, CX, 529-539. — Rufinus, XXI, 560. — S. Hieronymus, XXII, 522. — Lucius Dexter, XXXI, 67, 69, 77, 155. — Paulus Orsius, XXXI, 1066. 1067. 1071. — S. Augustinus, XXXVI, 762; XXXVIII, 1051; XL, 187. — S. Prosper, LI, 551, 552. — S. Leo Magnus, LIV, 522, 538, 539, 547. — S. Maximus Taurin., LVII, 551, 552. — Arator, LXVIII, 127. — Cassiodorus, LXIX, 1228; LXX, 56, 945. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171-175. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 129. — Ven. Beda, XCII, 901 et seqq. — B. Alcuinus, C, 975; CI, 1157, 1140, 1172. — S. Agobardus, CIV, 88. — S. Petrus Damian., CXLV, 579. — S. Bruno Carthus., CLIII, 456. — Rupertus abb., CLXXII, 1052; CLXXIX, 774, 778, 795.

SIMON PETRUS, filius Joannis, frater Andreæ, ortus in vico Bethsaida, provincie Galilææ, qui est juxta stagnum Genesareth, cuius prima vocatio nominis Bar-Jona, legis directa generatio est. Petrus in Christo Ecclesie firmamentum est. Cephas corporis Christi principatus et caput est. Simon Joannis, virginitalis regeneratio incorrupta est. Qui dum juxta Joannem habebat tertius, juxta Mattheum eligitur primus: nec immerito, quia apostolorum princeps est. Et confessor primus Filii Dei, et discipulus, et pastor humani gregis, Petra Ecclesie, clavicularius regni, amator Domini, atque negator: confitendo laudatus, presumendo elatus, negando laesus, lacrymando purificatus, confitendo probatus, ponendo coronatus, cui nomen ex opere datur, titulus ex merito potestatis imponitur. Hic in Galatia, Ponto, Cappadocia, Bithynia, Asia, atque Italia Evangelium prædicavit, atque barum virtutum signis effulsit. Pendulo gressu ferridum mare calcavit, præteriens unbra

ma mortuos animavit. claudis pristinum reitavit officium. paulyticis vinda membra in proprium reparavit statum. Inter hæc defunctam viliam suscitavit; Ananiam et Saphiram reos perfidiae, mortis animadversione damnavit. Simonem etiam magicis artibus eorum conceudentem ad terram elisit. Hic postquam Antiochenam Ecclesiam fundavit, sub Claudio Cæsare contra eumdem Simonem magnum Romam pergit, ibique predicans Evangelium vixit quinquaginta annis, ejusdem urbis tenuit pontificatum. Sexto autem et tricesimo anno post passionem Domini a Nerone Cæsare in urbe Roma deorsum, ut ipse voluit, crucifixus est, et sepultus in Vaticano. Tertullianus, II, 34 *et seqq.*, 45, 49, 142, 151, 364 *et seqq.*, 474, 1025, 1205. — Anonymus III, 181. — S. Stephanus I, papa, III, 1254. — S. Cyprianus, III, 751, 1114, 1168 *et seqq.*, 1186, 1189, 1200, 1201; IV, 406, 447, 499. — S. Caius papa, V, 187. — S. Julius I, papa, VIII, 981, 985, 996, 1112. — Liberius, papa, VIII, 535, 1589. — Osius, VIII, 1520. — S. Hilarius, IX, 550, 599, 592, 729, 750, 778, 856, 956, 1001, 1002, 1008, 1010, 1061, 1067, 1071; X, 181-188, 366, 371, 375, 659. — S. Optatus, XI, 280 *et seqq.*, 347. — S. Zeno, XI, 350, 450. — S. Philastrius, XII, 1199. — S. Damasus, papa, XIII, 267. — S. Ambrosius, XIV, 221, 961, 878, 1140, 1149; XV, 1632, 1633, 1825; XVI, 212, 292, 298, 301, 398, 453, 476, 502, 519, 627, 649, 704, 750, 828 *et seqq.*, 1011, 153, 1272, 1521, 1591. — Juvenius, XIX, 146 *et seqq.*, 203, 257-241, 247, 259, 318 *et seqq.* — Faltonia Proba, XIX, 815. — S. Anastasius I, papa, XX, 53. — S. Iulius Severus, XX, 255 *et seqq.* — Innocentius I, papa, XX, 503, 547, 551, 590, 651. — Zozimus papa, XX, 650. — S. Bonifacius I, papa, XX, 767, 779. — S. Gaudentius, XX, 835, 993 *et seqq.* — Zacharias Christian., XX, 1138, 1141. — S. Hieronymus, XXII, 353, 488, 681, 692, 791, 921, 940, 945, 965, 1010, 1118; XXIII, 246, 346, 515, 607, 651; XXV, 1251, 1248; XXVI, 33, 102, 117, 202, 328, 540, 542; XXIX, 853. — S. Augustinus, XXXII, 618; XXXIII, 145 *et seqq.*, 153, 259, 277, 279, 283 *et seqq.*, 610, 781, 785, 1086; XXXIV, 788, 1049; XXXV, 1444, 1750, 1762, 1810 *et seqq.*, 1852, 1863, 1874, 1932 *et seqq.*, 1949, 2107, 2111 *et seqq.*; XXXVI, 253, 107, 440, 475, 490, 59, 865, 1168, 1670, 1799; XXXVII, 1167, 1239, 1350, 1357, 1359, 1371, 1576, 1432, 1753, 1797, 1850 *et seqq.*; XXXVIII, 31, 47, 116, 478 *et seqq.*, 735, 755, 765, 797-800, 1050, 1104, 1108, 1147 *et seqq.*, 1180, 1185, 1194, 1258, 1292, 1297, 1548, 1550 *et seqq.*, 1559-1564, 1565, 1572 *et seqq.*, 1458, 1685; XXXIX, 1179, 1250, 1684; XL, 151, 508, 495, 537, 690, 694, 706; XLI, 617; XLII, 161, 358; XLIII, 127, 500, 407; XLIV, 382, 550, 648, 950 *et seqq.* — Cassianus, L, 69 *et seqq.*, 210 *et seqq.* — Faustinus, L, 385. — S. Celestinus I, papa, L, 408. — Xystus III, papa, L, 873, 602, 609. — S. Prosper, LI, 82, 83, 445, 553 *et seqq.*, 702. — S. Petrus Chrysolog., LII, 202, 214, 251, 251, 245, 275, 281, 296, 420, 422, 424, 456, 152, 465, 594, 599, 606, 628, 647, 656. — S. Sabinianus, LIII, 108. — S. Leo Magnus, LIV, 145, 146, 149, 150, 152, 154, 188, 340, 380, 328, 335, 345, 350, 505, 424 *et seqq.*, 451, 462, 504, 507, 512, 513, 525, 545, 614, 698 *et seqq.*, 656, 771, 797, 857, 1007, 1011; LV, 52, 47, 49, 50, 56, 59, 118, 240, 428; LVI, 567, 458, 519, 555, 618, 635, 726. — S. Maximus Taurin., LVII, 547, 550, 553, 590, 593, 595, 400, 401, 405, 510, 517, 529, 587, 665, 667, 675, 725. — Victor Vitens., LVIII, 251, 256, 292. — S. Faustus, LVIII, 871, 882. — S. Felix III, papa, LVIII, 946 *et seqq.*, 968 *et seqq.*, 975, 976. — S. Gelasius I, papa, LIX, 14 *et seqq.*, 24, 28, 55, 59, 64, 66, 75, 81, 119, 129, 154. — S. Avitus, LIX, 295 *et seqq.*, 505, 507. — Prudentius, 780; LX, 825. — Dracontius, LX, 857. — S. Paulinus Nolan., LXI, 511, 671 *et seqq.* — Symmachus papa, LXII, 72. — Paschasius diacon., LXII, 19, 35 *et seqq.* — Helpidius, LXII, 544 *et seqq.* — Eugypsius, LXII, 627, 694, 829, 832, 816, 884, 887, 894, 924, 993, 994, 1062. — S. Eleutherius, LXV, 85, 87, 279, 288, 321, 463, 512, 571. — S. Fulgentius, LXV, 888, 891, 901, 911, 927, 939. — Agapetus I, papa, LXVI, 40 *et seqq.* — S. Laurentius Novar., LXVI, 119, 123. — S. Benedictus, LXVI, 422. — Dionysius Exiguus, LXVII, 239 *et seqq.*, 281, 284. — Facundus, LXVII, 807, 834. — Fulgentius Ferrand., LXVII, 915. — S. Justus, LXVII, 989. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1081, 1129, 1147, 1149, 1155, 1160, 1161. — Junilius, LXVIII, 17, 19, 40. — Arator, LXVIII, 77, 97, 110, 120, 157, 167, 171 *et seqq.*, 175, 187, 207. — Victor Capuan., LXVIII, 269, 291 *et seqq.*, 299, 316, 345, *et seqq.*, 354, 357 *et seqq.* — S. Nicetius, LXVIII, 569, 577. — Primasius, LXVIII, 427, 480, 497, 504, 512, 517, 521. — Vigilus papa, LXIX, 26, 59, 49 *et seqq.*, 56, 75, 81, 83, 91, 115, 256, 318. — Gildas, LXIX, 367, 369 *et seqq.*, 400. — Pelagius I, papa, LXIX, 401, 410. — Cassiodorus, LXIX, 829, 1227 *et seqq.* — S. Eutropius, LXX,

17 — S. Gregorius Turon., LXXI, 175, 199, 312, 258, 269 *et seqq.*, 294, 333, 356, 356, 367, 377, 528, 561 *et seqq.*, 598, 591, 679, 686 *et seqq.*, 706 *et seqq.*, 721, 736, 875, 904, 996, 1004, 1089, 1151, 1169. — Joannes III, papa, LXXII, 14 *et seqq.* — S. Germanus Parisiens., LXXII, 181, 251, 276, 280, 293. — Pelagius II, papa, LXXII, 707, 725, 857 *et seqq.* — Antoninus Placentin., LXXII, 901, 907. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 155, 796, 857, 921, 968; LXXVI, 35, 53, 81, 164, 240, 509, 538, 578, 458, 465, 470, 527, 607, 611, 617, 845, 853, 979, 1001 *et seqq.*, 1040, 1066, 1087, 1092, 1107, 1171, 1174, 1184 *et seqq.*, 1195, 1221 *et seqq.*; LXXVII, 35 *et seqq.*, 45, 210, 508, 537, 540, 475, 479, 484, 490, 598, 650, 653, 700, 703, 759, 745, 852, 853 *et seqq.*, 898, 1159, 1290 *et seqq.*; LXXVIII, 96 *et seqq.*, 50, 595, 599, 456, 499, 588, 617, 654, 696, 699, 789; LXXIX, 450, 468, 487. — Dynamius, LXXX, 40. — S. Columbanus, LXXX, 275, 278 *et seqq.* — S. Bertichramnus, LXXX, 590 *et seqq.* — S. Protadius, LXXX, 411, 414, 417. — S. Sonnatius, LXXX, 446. — Talo, LXXX, 775, 787, 897, 907. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 226, 251, 287; LXXXIII, 115, 118, 149, 177, 1040, 1041, 1286. — Willibrodus, LXXXVIII, 532. — Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 108, 126. — Ven. Beda, XCIII, 41 *et seqq.*, 64 *et seqq.*; XCIV, 475, 495, 498, 628; XCV, 76, 85, 91, 108, 125, 168, 175, 199, 285. — Paulus Winfridus, XCV, 1168, 1169, 1278, 1450, 1451, 1476, 1481, 1489. — Elipandus, XCVI, 861, 920, 950, 951, 965, 996. — Isidorus Placentin., XCVI, 1257. — Carolus Magnus, XCVI, 1575; XCVII, 915, 925, 1005, 1035, 1050, 1060, 1070; XCVIII, 1020, 1090, 1118, 1158, 1169, 1351. — Stephanus II, papa, XCVIII, 162, 105, 108, 117, 122. — Stephanus III, papa, XCVIII, 246, 251. — Adrianus I, papa, XCVIII, 281, 284, 295, 296, 301, 303, 311, 312, 314, 319, 526, 532, 549, 553, 558, 560, 562, 570, 574, 589, 593, 595, 598, 405, 412, 415, 419, 428, 433, 1256, 1274, 1279, 1285, 1288, 1290, 1292. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 157, 450, 472, 479, 482, 484, 485. — B. Alcuinus, C, 223, 298, 520, 570, 498, 971, 984, 1000, 1005; CI, 260, 266, 284, 287, 315, 358, 755, 757, 739, 741, 745, 748, 754, 756, 765, 769, 770, 772, 774, 1128. — Smaragdus abb., CII, 586, 589, 531. — S. Benedictus Anian., CIII, 784. — S. Agobardus, C.V, 87, 88, 92, 189, 197, 241, 501. — Eginhardus abb., CIV, 537 *et seqq.* — Amalarius, CV, 1506. — Freculphus, C.VI, 1128, 1155. — Druhmarius Christian., CVI, 1528. — Rahanus Maurus, CVII, 855, 986; 906; CX, 52, 547, 550, 1187; CXII, 1461, 1660. — Walafridus Strab., CIV, 670, 1119. — S. Prudentius, CXV, 1069, 1062, 1185, 1544, 1400. — Haymo, CXVIII, 759, 828, 850. — Paschasius Radbertus, CXX, 206, 404, 536, 555, 560, 901. — Grimaldus abb., CXXI, 875, 903, 907, 910, 920. — Remigius Lugdun., CXXI, 1058. — Usuardus, CXXIII, 610, 664, 707, 709, 785, 787; CXXIV, 110, 159, 205, 207 *et seqq.*, 519. — Adrevaldus, CXXIV, 949. — Hincmarus, CXXV, 214. — Anastasius Bibliothecar., CXXVII, 1004; CXXVIII, 1405. — Anthpertus abb., CXXIX, 1025, 1027. — Regino abb., CXXXII, 277. — S. Odo, abb., CXXXIII, 709. — Flodoardus, CXXXV, 127. — Herigerus abb., CXXXIX, 1004, 1009. — Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1658. — Huerbertus, CLIII, 1055. — S. Petrus Damian., CLXIV, 558, 575, 646, 649, 667, 677, 822; CLXV, 589, 708, 710, 941, 961, 1006. — Urbanus II, CLI, 604. — S. Bruno Carthus., CLIII, 210. — Manegaldus, CLV, 165. — Radulphus Ardens, CLV, 1546, 1584. — Godfridus abb., CLVII, 42, 215, 221. — Theofridus abb., CLVII, 396. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 602, 927, 935, 970; CLIX, 1421. — Sigebertus, CLX, 665. — S. Ivo Carnot., CLXII, 295, 595, 712. — Paschalis II, papa, CLXIII, 84, 125, 127, 148, 422 *et seqq.* — Calixtus II, papa, CLXIII, 1146, 1177, 1191, 1218, 1240. — S. Bruno Astens., CLXV, 823. — Rupertus abb., CLXVII, 1500, 1527, 1562, 1631, 1664, 1671, 1680, 1717, 1756; CLXVIII, 407, 1585, 1555, 1562; CLXIX, 200, 206, 678, 695, 774, 779, 818; CLXX, 57, 84, 94, 225, 253. — Hildebertus, CLXXI, 845, 589, 668, 669, 661, 666, 668, 672, 679, 756. — Honorius Augustodun., CLXXII, 649, 688, 769, 785, 800, 969, 988. — Godefridus abb., CLXXIV, 259, 283, 525, 554, 555, 465, 628, 634, 638, 664, 751, 754, 793, 800, 850, 851, 896, 902, 913, 943, 1098. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 356; CLXXVII, 525, 676, 769, 852, 896, 1098. — Abaelardus, CLXXVIII, 524, 1478, 1480, 1482, 1484, 1486. — Innocentius II, CLXXIX, 215, 237, 508, 510, 514, 564, 497, 592, 627, 651, 672. — Anacletus antipapa, CLXXIX, 686. — Lucius II, papa, 828, 884, 894. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1029, 1048, 1059, 1077, 1087, 1114 *et seqq.*, 1125, 1157, 1302, 1342, 1387, 1471, 1548. — S. Bernardus, CLXXXII, 556, 545, 405, 408, 418, 440, 463, 508 *et seqq.*, 751, 771, 1021, 1089, CLXXXIII, 335, 412, 869, 922, 1050, 1057, 1113; CLXXXIV, 358, 625, 663, 745, 748, 864, 902, 1146; CLXXXV, 100, 177,

179, 181, 188, 198. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 111, 171, 216, 298, 501, 610. — Ordericus, CLXXXVIII, 195, 117, 128, 150, 196, 368. — Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1051, 1063, 1074. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1382, 1408, 1497, 1557, 1557, 1582. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 1060, 1066. — S. Thomas Cantuar., CX, 678. — Petrus Lombardus, CXCI, 1472, 1537. — Ven. Gerhohus, CXCI, 1217, 1516. — B. Isaac, abb., CXCI, 1856. — Aelredus abb., CXCV, 271, 275. — Walbero abb., CXCV, 1038. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1491. — S. Hildegardis, CXCVII, 255. — Adamus Scotus, CXCVIII, 827. — Petrus Comestor, CXVIII, 1566, 1619, 1623, 1638, 1649, 1655, 1659, 1678, 1696, 1687, 1696, 1714 *et seqq.*, 1718, 1719, 1782. — Alexander III, papa, CC, 118, 151, 151, 163, 559, 555, 569, 588, 501, 510, 660, 692, 836, 912, 922, 973, 1039, 1064, 1128, 1157, 1172, 1391, 1438. — Lucius III, papa, CCI, 1038, 1100, 1118, 1133, 1200, 1268, 1280, 1290, 1322, 1337. — Joan. Beletius, CCII, 87, 142, 143, 480. — Petrus Cellensis, CCII, 817. — Robertus de Torinn., abb., CCII, 1517. — Urbanus III, papa, CCII, 1402, 1481. — Philippus de Harveng, CIII, 581. — Henricus de Castro, CIII, 519. — Clemens III, papa, 1353, 1427. — Petrus Cantor, CCV, 99, 169, 181. — Celestinus III, papa, CCVI, 881, 900, 923, 954, 917, 966, 997, 1005, 1042, 1078 *et seqq.*, 1150, 1188. — Petrus Blesensis, CCVII, 644, 653. — S. Martinus Legion., CCIX, 218, 238. — Thomas de Radolio, CIX, 1007, 1011. — Alanus de Insulis, CCX, 244 *et seqq.*, 256, 480. — Sicardus, CCXIII, 450. — Innocentius III, papa, CCXIV, 26, 72, 89, 103, 450, 461, 547, 610, 711, 815, 959, 1133; CCXV, 47, 168, 183, 189, 195, 232, 311, 362, 442, 463, 494, 497, 570, 616, 629, 635, 668, 698, 918, 979, 1073, 1104, 1158, 1187, 1544, 1557; CCXVI, 15, 41, 53, 81, 214, 216, 224, 569, 582, 415, 502, 568, 734, 795, 899, 945, 980; CCXVII, 10, 41, 53, 214, 221, 545, 547, 561.

SIMON ZELOTES, qui prius dictus est Chananeus, zelo Domini fervens, par in cognomento Petri, et similis in honore, accepit Ægypti principatum, et post Jacobum Iustum calcedram tenuit Jerusalemorum. Post annos autem centum viginti meruit sub Traiano per crucem sustinere martyrii passionem Jacet in Bosphoro. Fulgentius, LXV, 939. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius I, papa, LXXVIII, 26, 145, 706. — S. Protadius, LXXX, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 1201. — Ven. Beda, XCIV, 489. — Paulinus Aquil., XCIX, 492. — B. Alcuinus, CI, 761, 768. — Paschasius Radbert., CXX, 207, 401, 407, 1022. — Usuardus, CXXIV, 623. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 591, 687. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1015. — Ordericus, CLXXXVIII, 172. — Joan. Beletius, CCII, 153.

STEPHANUS PROTOMARTYR, vir plenus fide et Spiritu sancto, unus e septem diaconis, qui faciebat prodigia et signa magna in populo, a Judæis lapidatus, primus martyrii palmam retulit. Tertullianus, II, 195, 877. — S. Cyprianus, IV, 652. — Lactantius, VII, 628. — S. Hilarius, IX, 1018. — Philastrius, XII, 1148. — S. Ambrosius, XIV, 212, 1159, 1174; XV, 1631; XVI, 297, 351, 617, 618, 1182, 1190; XVII, 17. — S. Hieronymus, XXV, 1056. — S. Augustinus, XXXIII, 963; XXXV, 1426, 2014; XXXVI, 693; XXXVII, 1754; XXXVIII, 323, 565, 1275, 1426, 1428, 1429, 1431, 1433, 1436, 1440-1446; XXXIX, 1681; XL, 689; XLI, 766-768, 770, 771. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 151. — S. Leo Magnus, LIV, 437; LV, 81-91. — S. Maximus Taurin., LVII, 577, 580, 581, 587. — Victor Vicens., LVIII, 251, 505, 407. — Prudentius, LX, 109, 110, 320. — Eugypius, LXII, 898. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173, 176, 198, 215, 529, 723, 734, 735, 881, 1026. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 797; LXXVI, 186, 847, 1005, 1006; LXXVIII, 28, 53, 241, 382. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 289; LXXXIII, 1293. — B. Alcuinus, C, 248, 987; CI, 759, 751, 756, 1518. — Paschasius Radbert., CXX, 631, 785. — Joannes Rothomagus., CXLVII, 41, 87. — S. Anselmus Cantuar., CLVII, 600. — S. Bruno Astens., CLXV, 737 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXXII, 1752; CLXXIII, 378; CLXXIX, 209, 1113. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 715, 716 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIII, 129, 150; CLXXXIV, 474, 815 *et seqq.* — Adamus Scotus, CXCVIII, 263, 266. — Philippus de Harveng, CCII, 446.

THOMAS, apostolus Christi, Didymus nominatus, et juxta Latinam linguam Christi geminus ac similis Salvatoris, audiendo incredulus, videndo fidelis. Hic Evangelium prædicavit Parthis et Medis, Persis, Hyrcanis, Bactrianis et Indiæ tenentibus Orientalem plagam, et intima gentium penetrans, ibique prædicationem suam usque ad

titulum suæ passionis perducens; lanceis enim transfusus occubuit in Calamina civitate Indię, ubi et sepultus est in honore. S. Hilarius, X, 209 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 1142, 1845. — S. Victorius, XX, 448. — Innocentius I, papa, XX, 502. — S. Gaudentius, XX, 962 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXIX, 2061, 2072. — S. Petrus Chrysolog., LII, 456. — S. Leo Magnus, LV, 897. S. Maximus Taurin., LVII, 597 *et seqq.* — S. Paulinus Nolan., LXI, 511, 657, 671, 679, 921. — Symmachus papa, LXII, 61. — Eugypius abb., LXII, 829. — S. Fulgentius, LXV, 363, 463. — Victor Capuan., LXVIII, 268, 357. — Primasius, LXVIII, 467. — Vigilius papa, LXIX, 124. — S. Gregorius Turon., LXXI, 732, 1077. — Pelagius II, papa, LXXII, 725. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1200, 1215; LXXVIII, 26, 151, 818. — S. Protadius, LXXX, 422. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 28; LXXXIII, 153. — Paulus Winfridus, XCV, 1335. — S. Julianus, XCVI, 565. — Ellipandus, XCVI, 951. — B. Alcuinus, C, 992; CI, 760, 766, 788. — Rabanus Maurus, CXII, 1450. — Paschasius Radbert., CXX, 406. — Grimaldus abb., CXXI, 917. — Usuardus, CXXIV, 823. — Rupertus abb., CLXXIX, 811. — S. Hildebertus, CLXXI, 383. — Godefridus abb., CLXXIV, 311. — S. Bernardus, CLXXXIII, 66. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 606. — Ordericus, CLXXXVIII, 159. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1611. — Lucius III, papa, CCI, 1278. — Joan. Beletius, CCII, 163. — Clemens III, papa, CCIV, 1445. — Celestinus III, papa, CCVI, 911, 1238. — Willmus de Campana, CCIX, 745, 748. — Innocentius III, papa, CCXVII, 263.

TIMOTHEUS, Ephestorum episcopus, de civitate Triensium patre Græco, id est ethnico, matre autem Judæa, id est Eunice. Hic discipulus fuit Pauli apostoli, ejusque filius spiritualis, quem puerum proprie secum idem Paulus assumpsit; cui pudicus et virgo permansit, quique apud Ephesum in monte qui vocatur Pion, cum magno honore quiescit. S. Hilarius, X, 415, 416. — S. Ambrosius, XVII, 181, 550, 412, 413, 461, 474, 485. — Lucius Dexter, XXXI, 190, 210. — S. Prosper, LI, 575, 579. — S. Salvianus, LIII, 54, 168, 169, 175. — S. Paulinus Nolan., LXI, 531, 672. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 420, 1091; LXXVIII, 76; LXXVIII, 422, 702. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 1293. — Lanfrancus, CI, 358, 364. — S. Bruno Carthus., CIII, 425 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 593, 594. — Petrus Lombardus, CCII, 259, 240.

TITUS, Pauli apostoli discipulus, et in baptismo filius, natione Græcus, et ex gentibus solus a Paulo apostolo post Evangelium circumcissus; quem ad extruendam Cretæ ecclesiæ præfatus reliquit apostolus, ibique in pace defunctus, atque sepultus quiescit. S. Ambrosius, XVII, 346, 517. — S. Hieronymus, XXVI, 583, 599, 600. — Lucius Dexter, XXXI, 563. — S. Paulinus Nolan., LXI, 514, 672. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 76. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 156, 1041, 1293. — B. Lanfrancus, CI, 222. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 605.

ZACHÆUS, publicanorum princeps, vir dives et status pusillus, qui Jesum videre cupiens, arborem sycomorum ascendit; apud quem mansit Christus, et ejus fides laudavit. Tertullianus, II, 451. — S. Ambrosius, XV, 179, 1791. — S. Hieronymus, XXII, 646, 670, 887; XIV, 1053. — S. Augustinus, XXXVIII, 112, 170, 245, 619, 941. — S. Prosper, LI, 231, 232. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 54. — S. Maximus Taurin., LVII, 729, 752. — Eugypius, LXII, 752, 841. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1093, 1196. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 127. — B. Alcuinus, CI, 756. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 825 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIII, 459, 460.

ZACHARIAS, sacerdos Domini, ex tribu Levi et vico Abia, vir justus et pater Joannis Baptistæ. S. Pontius, III, 1491. — S. Julius I, papa, VIII, 967. — S. Ambrosius, XV, 1542. — Juvenius, XIX, 61 *et seqq.* — S. Innocentius I, papa, XX, 476. — S. Hieronymus, XXVI, 185, 223, 228 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXV, 2191. — S. Becherius, L, 1153. — S. Prosper, LI, 531. — S. Maximus Taurin., LVII, 383, 619, 652. — Eugypius, LXII, 681, 881. — S. Fulgentius, LXV, 858, 920 *et seqq.* — Victor Capuan., LXVIII, 255 *et seqq.* — Primasius, LXVIII, 698. — S. Gregorius Turon., LXXI, 727. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117, 118. — Paulus Winfridus, XCV, 1161. — S. Julianus, XCVI, 559. — Agnellus abb., CVI, 556. — Usuardus, CXXIV, 659. — S. Anselmus, CLVIII, 651. — Adrianus IV, papa, CXXXVIII, 1193. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1557. — Philippus de Harveng, CCII, 1129.

Qui plurima de his optaverit, Homiliarum et Sermonum adeat Indices de Scripturis et præsertim de Sanctis.

SERIES SEXTA.

In hac sexta Serie agimus de Religione sensu generaliiori sumpta, in eo scilicet quod sit societas Deum inter et hominem, quorum mutuas complectitur relationes, ac proinde Dei jura et hominis officia; de Revelatione divina ad homines et de illius possibilitate, utilitate et necessitate; de Prophetiis et Miraculis, ac de illorum natura, notis seu caracteribus et vi probante. Deinde varios exponimus errores quos tum pagani, tum philosophi adversus religionem suscitaverunt; tandem, cum SS. Patres, et præsertim qui primis vixere sæculis, istos errores scriptis tam polemicis quam apologeticis impugnavere, de his scriptis varios subjicimus Indices.

LIII.

INDEX DE RELIGIONE

GENERATIM SPECTATA,

IN QUO REVOCANTUR ORDINE CHRONOLOGICO DE ILLA SS. PATRUM SENTENTIAE.

MONITUM.

Religionis generatim spectatae dogma his stat verbis Apostoli: *Invisibilia enim ipsius (Dei), a creatura mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur; sempiterna quoque ejus virtus et divinitas (Rom. i, 20)*; et istis Psalmistæ: *Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine (Psal. iv, 7)*. Hoc est: Deus, qui natura invisibilis est, qualicunque similitudine potentiam suam demonstrans, se quodam modo videri permittit. Etenim dum nosmet ipsos et quæ sunt creata cernimus, in Creatoris admiratione sublevamur, divinitatis notitiam colligimus, et per nos et hoc quod factum est virtutem Factoris admiramur; in rebus creatis patens divinæ cognitionis inest indicium; per hoc Deus interiori homini nostro suam mirabiliter impressit imaginem, et sicut in se bonorum operum exemplam hominibus tradidit, sic testimonium suæ agnitionis in illis collocavit, ut cum ejus imago, sive in nobis, sive in creaturis, attenditur, illius cujus imago est, agnitio capiatur. Naturaliter ergo et necessario fatendum quod non solum in nobis et in universis rebus, sed in singulis fulget quædam imago et vestigium Deitatis; quod in magnitudine universitatis, sicut in vultu hominis notatur divina potentia, in rerum pulchritudine sapientia, et in utilitate bonitas; quod in his Dei *invisibilibus*, scilicet potentia, sapientia et bonitate, consistunt omnia, et per hæc reguntur. Nam potentia creat, sapientia gubernat, benignitas conservat. Quæ tamen sicut in Deo ineffabiliter unum sunt, ita in operatione separari non possunt, cum potentia per benignitatem sapienter creet, sapientia per potentiam benigne gubernet, et benignitas per sapientiam potenter conservet. Hinc miro ordine Deus intelligentiam sui sic infundit ut subtrahat, et sic subtrahit ut infundat. In omnibus ergo rebus creatis Creator multipliciter elucet semper notus, semper intelligitur, semper auditur, quia nunquam latet, nunquam deest. Cum ergo sit a majestate mirabilis, a sapientia venerabilis, et a bonitate amabilis, fit funiculus triplex inter Creatorem et rationabilem creaturam, qui facile non rumpitur, ut timeatur, honoretur et diligatur; et hac conditione gignimur, ut generanti nos Deo juxta ac debita obsequia præbeamus, hunc noverimus, hunc sequamur. Hoc vinculo pietatis et obstricti et religati sumus. Unde ipsa Religio nomen assumpsit a *religando*, et sic appellatur quod per eam Deo religamus et in fascem vincimus animas nostras ad cultum divinum vinculo serviendi, seu quia cujusdam naturæ superioris, quam divinam vocant, curam et caeremonias affert. Quæ evidenter deducitur ex hoc quod cognitio Dei semper fuerit in terris; nam Deum nosse quid prodest, si diligere ac timere cordi non est? Ut herus de servo suo exigit servitutem, et homo hominem sibi parere et obedire compellit, sic juris humani et naturalis potestatis est homini cum Deo conjungi timore et amore quia Dominus et Pater. Quæ duo in duobus nominibus una res et vis sunt, alterum in sensu positum, et alterum in actu; nam fons religionis Deus solus est, solus in mente dedicandus et in pectore consecrandus cum subjectione externa qualicunque ex parte nostra. Ad ultimum ergo religio generatim spectata est veri Dei cognitio et cultus, semota questione quo modo et ritu colendus sit, dummodo colatur aut coli credatur, etiamsi verus Deus falso et indigno cultu colatur et honoretur, et admissio quod non obit unicuique colere quod putaverit verum Deum cum religio in genere sumpta sit res præter cæteras voluntaria, nec necessitas cuique imponi possit ut colat quod non vult.

Index iste attingit hæc principia et conclusiones juris naturalis, non excluso quod, præter rationem templa ædificare, sacrificia facere, gratias Deo conferre ex his quæ ipse tribuit, quod præter cultum in odore, sanguine, prece et invocationibus, quod præter testimonium animæ ad cælum respicientis et ad Deum tendentis decet ut sit etiam in humanis officiis consummatus justitiæ ordo, studere pietati, et in

observantia bonorum operum mentis puritate transcendere, ut sit sapientia, animus gratitudinis, natura communitatis et societatis hominum appetens, sitque tandem in nobis sensus velle quod Dominus jubet, nolere quod prohibet, et nos in ipsius conspectu vivere tum erga se, tum erga proximum, tum erga nosmet ipsos.

Tertullianus, I, 435-445, 483, 503, 599, 666, 699, 701, 711, 716, 717, 950, 1054, 1055, 1078, 1079, 1080, 1103, 1115, 1116; II, 170, 256, 257, 258, 263, 283, 325, 410, 474, 477, 501, 502, 591, 599, 600, 601, 716, 812, 941. — Minucius Felix, III, 245, 246, 250, 256, 285-300, 315, 314, 315, 421-440, 489-496. — S. Cyprianus, IV, 550, 553, 563, 566, 576, 577. — Commodianus, V, 203, 205, 253. — S. Victorinus, V, 302, 503. — Antonius, V, 262, 263, 264, 265. — Arnobius, V, 750, 743, 753, 756, 763, 767, 814, 815, 1080, 1081, 1145, 1144, 1210, 1241. — Lactantius, VI, 111, 119, 120, 121, 575, 576, 436, 437, 438, 556, 557, 558, 585, 640, 641, 652, 666, 667, 669, 726, 727, 1067-1077; VII, 11, 14, 15, 18, 46, 47, 123, 1011, 1013, 1015. — S. Hilarius, IX, 280, 578, 579, 487, 489, 731, 846, 869, 870. — Firmicus Maternus, XII, 982, 983, 996, 1002, 1005. — S. Ambrosius, XIV, 424, 576, 862, 943, 1114; XV, 1596, 1692, 1738; XVI, 196, 203, 1088, 1231; XVII, 57, 58, 67, 93, 420. — Zaccarius, XX, 1088. — S. Hieronymus, XXIV, 408; XXV, 80, 81, 1090, 1091, 1127, 1179; XXVI, 526, 549; XXX, 670, 651. — S. Augustinus, XXXI, 603; XXXIV, 169, 170, 171; XXXV, 1590; XXXVII, 1485, 1484; XXXVIII, 1021; XL, 20, 21, 188, 888, 973; XLI, 57, 58, 153, 154, 251, 247, 252, 280, 281; XLII, 905; XLIV, 233, 258, 909. — S. Petrus Chrysologus, LII, 395, 507. — S. Leo Magnus, LIV, 176, 187, 214; LV, 167, 168. — Julianus Pomerius, LIX, 595, 598, 599, 510, 512. — Prudentius, LIX, 936; LX, 13, 197, 206, 207, 217, 248, 219, 250, 497. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 228, 230, 454. — Bælius, LXIII, 746, 747, 821, 822; LXIV, 1261, 1327. — S. Fulgentius, LXV, 268, 363, 765, 771. — Primasius, LXVIII, 419, 420. — Gregorius Magnus, LXXV, 112, 339, 706, 1107; LXXVI, 95, 403; LXXVII, 328. — Taio, LXXX, 710. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 295. — Carolus Magnus, XCVIII, 1035, 1056. — Alcuinus, CI, 994. — Agobardus, CIV, 204, 214, 243. — Rabanus Maurus, CIX, 700, 701, 702, 704, 873, 874; CXI, 90, 1295, 1296, 1300. — Walafridus Strabo, CXIII, 849; CXIV, 472, 759, 760. — Haymo, CXVII, 374, 375, 376, 378. — Florus, CXIX, 281, 282. — S. Lupus, CXIX, 623, 624. —

Otto Vercellensis, CXXXIV, 159, 140, 141. Othlo - CXLVI, 257. — Lanfrancus, CL, 109, 110. — Menesius, CLV, 152, 153. — Guibertus, CLVI, 254. — S. Arnoldus Cantuariensis, CLVIII, 143, 146, 147, 213, 218, 711, 712. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 301. — Rupertus, CLXVII, 416, 582; CLXIX, 1114, 1115; CLXX, 269. — Hildebertus, CLXXI, 1071, 1072, 1074. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 419, 440; CLXXVI, 223; CLXXVII, 204. — Hervæus, CLXXXI, 610, 611, 612. — S. Bernardus, CLXXXII, 783, 789; CLXXXIII, 812. — Guillelmus, CLXXXIV, 406. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 675, 676. — Petrus Lombardus, CXCI, 1527, 1528, 1534. — S. Hildegardis, CXCVII, 741. — Adamus Præmonstratus, CXCVIII, 794. — Alanus de Insulis, CCX, 514. — Petrus Picaviensis, CCXI, 294. — Helinardus, CCXII, 740, 741.

Patres, in quorum scriptis hæc questiones abundantiores sunt.

Ne mireris solum indicatos qui vixere prioribus Ecclesiæ sæculis, cum tunc temporis questio cum gentibus assidue movebatur, et fundamenta cujusque religionis discutiebantur.

Tertullianus. Apologeticus adversus gentes, I, 257-536; Libri ad nationes, I, 559-608; De testimonio animæ, I, 608-618; De Deo unico, II, 1054-1062; De Marcionis antithesibus, II, 1078-1084; Ad senatorem, II, 1105-1108; De execrandis gentium diis, II, 1113-1118.

S. Cyprianus. De idolorum vanitate, IV, 561-583.

Commodianus. Instructiones adversus gentium deos, V, 203-262.

Antonius. Carmen adversus gentes, V, 262-282.

S. Victorinus. De fabrica mundi, V, 501-514.

Arnobius. Disputationes adversus gentes, V, 711-1291.

Lactantius. Institutiones divinas, VI, 111-320; De opificio Dei, VII, 9-78. Discussio dogmatica in Lactantio, articuli VII, 1011-1029.

Firmicus Maternus. De errore profanarum religionum, XII, 982-1032.

Helinardus. De reverentia Dei, CCXII, 710, 741.

LIV.

INDEX DE REVELATIONE DIVINA.

ORDINE CONCINNATUS ANALOGICO

ET VARIAS DE ILLA PATRUM SENTENTIAS EXHIBENS.

MONITUM.

In hoc indice, ut facilius quæsitæ Lectori occurrant, ad diversas questiones revocabimus materias; sic dicemus: 1° Quid sit Revelatio; 2° an exstiterit; 3° an sit utilis, imo et necessaria; 4° an constantia veritati; 5° an rationi hominis adversa; 6° an sit triplex, scilicet: Primitiva vel Naturalis, Mosaica, Evangelica. Præterea in unoquoque articulo varias SS. Patrum sententias ordine chronologico referemus, vel potius, brevitas causa, summam in uniuscujusque articuli fronte indicabimus.

Si for e numerus Arabicus columnas nostræ editionis aliquando non refertur, tunc numeros erasiores textui insertis adire velit lector benevolus; quod dico de hoc indice, fortasse de quibusdam aliis dicendum, sed tamen rarissime.

I.—Quid sit Revelatio.

Revelatio est ipsarum rerum visio, et quasi extrinsecus admonitio, qua per Spiritum sanctum, in quocunque tempore aliquid subito indicatur Victorinus Afer, VIII, 1151, 1248. — S. Hieronymus, XXIV, 1145. — S. Augustinus, XLII, 174, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 692, 1310. — Lanfrancus Cantuar., CL, 202.

II.—An exstiterit Revelatio.

Ipsæ Dominus semper ad humana colloquia descendit; ab initio conversatus est cum patriarchis et prophetis,

docens jam quid esset facturus in fine. — Nobis divinatione opus non est, quibus veritatem divinitus ipse patefecit. — Plena sunt omnia divinis testimoniis. — Quod ipse per se veritas ut crederetur, per Scripturas divinitus inspiratas, dignata est revelare, promittitur. — Evangelia et apostolorum Epistolæ, Moyses et prophetarum libri, quasi quadam fercula deliciis repleta, omnibus apponuntur nobis. Tertullianus, II, 61, 174, 57, 328. — Lactantius, VI, 118, 127, 763. — Constantinus imper., VIII, 152. — Victorinus Afer, VIII, 1152, 1252, 1263. — Liberius papa, VIII, 1397. — S. Hilarius Pictav., IX, 615; X, 96, 237, 293, 448, 506, 733. — S. Ambro-

alos, XIV, 123, 1180; XVI, 718, 743; XVII, 523. — S. Phe-
ladius, XX, 20. — S. Hieronymus, XXIII, 133, 136; XXIV,
119, 729, 753, 906; XXV, 321. — S. Augustinus, XXXIV,
125; XXXVI, 541; XXXVIII, 602. — Cassianus, I, 450.
— S. Leo Magnus, I, V, 52. — Paschasius diaconus, LXII,
9. — Cassiodorus, LXX, 65. — S. Gregorius Magnus,
LXXV, 7; LXXVI, 712; LXXVII, 712. — Talo Cesarangust.,
LXXX, 784. — Rabanus Maurus, CXI, 24. — Remigius
Antissiodor., (CXXI), 524. — S. Odilo Cluniensis, CXLII,
1000. — Durandus Troarn., CXLI, 1401. — S. Bruno
Carthus., CII, 11. — S. Bruno Signiens., CLIV, 4034.
— S. Bernardus Claraevall., CLXXXIII, 938. — Petrus
Lombardus, CXCII, 224.

III. — An utilis, imo et necessaria sit Revelatio.

Homo per seipsum pervenire ad veritatis scientiam non potest, nisi doceatur a Deo. — Quid esset verum ipsum, neque sciebant homines, neque quomodo, aut ubi, aut qua mente querendum. — Rationem rerum coelestium cognoscere nullo modo possumus. — Mystrium Dei Patris et Domini Jesu, homines cognoscere, nisi ex Revelatione non poterant. — Dum philosophi studio contradicendi insaniunt, dum sua etiam falsi defraudant, aliorum etiam vera subvertunt, non solum elapsa his veritas est, sed ipsi eam potissimum suo vitio perdidierunt. — Lex spiritualis est, et Revelatione opus est ut intelligatur. — In Scriptura sacra docet Deus quicquid scire nos docet. — Revelatio utilis est ad solatium et ad sanctificationem. — Illud mirandum est in Evangelio, quod omnibus hominum conditionibus vitæ verba præbuit, ut unusquisque in suo statu salutem æternam consequi valeat. — Scriptura sacra est via ad colorem, paradisi voluptatis. — Lex dies fuit quæ fugatis ignorantie tenebris, cultum unius Dei docuit, ostendens quid Deo, quid proximo debeamus; quæ poena pro peccatis, quæ virtutibus remuneratio reponeretur. — Vis Ecclesiæ est veritas Revelationis. Tertullianus, II, 50. — Lactantius, VI, 267, 350, 432, 754, et per totum librum VII. — Victorinus Afer, VIII, 1261. — S. Hilarius, IX, 987. — S. Ambrosius, XV, 1695; XVI, 617; XVII, 765. — S. Hieronymus, XXII, 1545; XXIV, 16, 27, 136-158, 160, 454, 511, 545, 607, 1131. — S. Augustinus, XXXIV, 121, 128, 554; XXXVI, 357; XXXVII, 581, 1181; XL, 951; XLII, 521. — Cassiodorus, LXX, 66, 531, 490, 517. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 747, 1267 et seqq., 1378; LXXVII, 712. — S. Alcuinus, XCIX, 384, 460. — Rabanus Maurus, CIX, 675; CX, 311. — Haymo Halberstatens., CXVII, 366. — Joan. Scotus, CXXII, 296. — Othlonus, CXLVI, 174. — Landfrancus Cantuar., CL, 585. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 362. — S. Bruno Signiens., CLIV, 1129, 1257; CLV, 42. — Guibertus ven., abb., CLVI, 125. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 264. — Rupertus abb., CLVII, 76, 248. — Hildebertus Turon., CLXXI, 564, 1101. — Hervæus monac., CLXXX, 1606. — S. Bernard. Claraev., CLXXXIII, 938. — Wolbero abb., CXC, 65. — Absalo abb., CXXI, 22.

IV. — Revelatio an sit veritati consentanea.

Revelatione veritatis nihil jucundius, et verbo Dei nihil præponendum. — Credite illi qui non fallit; nec falsor est qui legem dedit. — Regula veritatis oraculis divini sermonis exprimitur. — Oportet ut credamus vera esse Dei summi oracula; nam divinum eloquium e fidelibus sanctæ Ecclesiæ rectum et verum esse comprobatur. — Nefas est discere quod Scripturæ mentiantur, verba enim Scripturarum divinitus inspirata sunt. — Scriptura sacra est venerabilis stylus Spiritus sancti. — Summa est Scripturæ sacre veritas. — Lex illa quæ per Moysen data est, irreprehensibilis est, quia perfecta veritate consistit. — Scripturæ divinus libri omnes superna luce et virtute Spiritus sancti resplendent. — Nunquam evangelistæ a veritate deviant, nunquam falsa loquuntur; quæcumque dicunt, vera sunt, iusta sunt, munda et nimis credibilia sunt. — Scriptura sacra est vox Dei ad homines, ideo in errore inducere nequit. Tertullianus, I, 378, 639; II, 405. — S. Cyprianus, IV, 561. — S. Hilarius Pictav., X, 96, 144, 416. — S. Ambrosius, XIV, 145; XV, 1501. — Rufinus, XXI, 677, 690. — S. Philastrius, XXII, 1267. — S. Hieronymus, XXV, 325, 545, 809; XXVI, 481; XXIX, 134. — S. Augustinus, XXXII, 859; XXXVI, 1159; XXXVII, 747; XXXVIII, 692. — S. Prosper, LI, 475. — Cassiodorus, LXX, 66, 538. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 8, 15. — S. Hildefonsus Toletan., CXVI, 156. — Carolus Magnus, ICVIII, 1130. — Smaragdus abb., CII, 28. — Rabanus Maurus, CX, 258, 409; CXI, 26, 689; CXII, 1072. —

Hincmarus Remens., CXXVI, 119. — S. Fulbertus Carnot., CXXI, 279. — S. Bruno Signiens., CLIV, 405, 97. — Rupertus abb., CLXIX, 8. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 21.

V. — Revelatio an adversetur rationi.

Verbo et ratione fides nostra fundatur; revelatio enim nudum rationem destruat naturalem, eam e contra perficit, velut auxilium quoddam a Deo missum. — Ratio humana et divina Revelatio sunt velut duo quadam luminaria ex eodem sole accensa, quæ eadem viæ prælucent: duæ sunt germanæ sorores quæ sibi mutuo manus consociare amant, hominique libenter ac benigne præbere auxilium, ut illum ad eundem finem ducant. — Ratio ac Revelatio divina ex eodem fonte, qui est Deus, originem trahunt atque ad idem et unum tendunt. — Duo modi sunt, duæ viæ, duæ manifestationum species, per quas a principio Deus absconditus seipsum hominis menti revelavit, ratio scilicet humana et divina revelatio. — Ratio autem Deum delegit in seipsa atque ex iis quæ extrinsecus sunt; Revelatio vero nobis manifestat quod de Deo ignotum erat, et divinorum attributorum quæ jam noscebantur, fidem corroborat. S. Hilarius, X, 76, 95, 145. — Faustinus, XII, 39. — S. Ambrosius, XV, 1535; XVI, 665, 780; XVII, 964. — Gezo abb., CXXVII, 576, 580. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 441, 442.

VI. — Revelatio triplex scilicet :

I. — *Primitiva vel naturalis.* — Deus Adam certam mandata dedit, et omnis ætas ab institutione mundi doctrinæ Dei fuit erudita. — Universe primum gentes totusque orbis naturalem legem acceperunt. — Lex naturalis omnibus data fuit, et ante legem scriptam in cordibus manebat piorum. — Panem, scilicet verbum, non cessavit Deus fidelibus suis distribuere, tam in primis statibus quam in ultimis. — Omni spiritui rationali gemina quadam vis data est a Patre hominum; una est ratio, altera affectio; ratio qua disceramus, affectio qua diligamus; ratio ad veritatem, affectio ad virtutem: hæc sunt sorores illæ duæ a Domino disponentes. Tertullianus, II, 599. — Lactantius, VI, 322. — S. Hilarius, IX, 651. — S. Philastrius, XII, 1270. — S. Ambrosius, XVI, 1242. — S. Gaudentius, XX, 891. — Rufinus, XXI, 781. — S. Hieronymus, XXIV, 285; XXV, 1576. — S. Augustinus, XXXVI, 500. — Petrus Chrysologus, LII, 111. — S. Leo Magnus, LIV, 202, 204. — Godefridus abb., CLXXIV, 52-56. — Wolbero abb., CXC, 58. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 5.

II. — *Mosaica.* — Deus legem per Moysen uni populo dedit ac creditur. — Moyses lex a Deo scripta fuit. — Moyses lex oris Dei potest dici, per quem Dominus locutus est et dedit legem. — Per Moysen testes vocaverat Dominus celum et terram, dans populo legem suam. — Tertullianus, II, 599. — S. Hilarius, IX, 928. — S. Ambrosius, XIV, 45; 703, 967; XV, 1528; XVI, 1254; XVII, 1008. — Rufinus, XXI, 375. — S. Hieronymus, XXII, 916; XXIV, 10, 70, 516, 518, 562; XXV, 916. — S. Augustinus, XXXV, 615; XXXVI, 1574; XXXVII, 198; XL, 262. — S. Petrus Chrysologus, LII, 394. — S. Prudentius, LX, 99. — Talo Cesarangust., LXXX, 780. — Ven. Beda, XCII, 658. — Rabanus Maurus, CX, 627; CXII, 445. — Haymo Halberstat., CXVII, 366. — S. Bruno Signiens., CLV, 119.

III. — *Evangelica.* — Regula fidei a Christo instituta seu revelata fuit. — Magister venit in signis, et Doctor coelestis, et instituit consummatæ veritatis. — Evangelica præcepta nihil aliud sunt quam magisteria divina, et evangelica doctrina, prædicata per apostolos, de celo data est. — Lex triplex est: lex humana vel naturalis, lex Mosaica et lex evangelica quæ docet peccanti indulgere, pro peccatoribus exorare, et inimicos diligere. — Tertullianus, II, 26 et seqq.; III, 960. — S. Cyprianus, IV, 519. — Constantinus imper., VIII, 808, 956. — S. Ambrosius, XIV, 1408; XV, 1520, 1408. — Rufinus, XXI, 705. — S. Hieronymus, XXII, 121, 168, 205, 401, 714; XXIV, 150, 247, 319, 322, 526; XXV, 15, 275. — S. Augustinus, XXXVI, 1150; XLII, 116. — S. Prosper, LI, 475, 479. — S. Leo Magnus, LIV, 422. — S. Prudentius, LIX, 617, 865. — S. Paulinus Nolan., LXI, 619, 1004. — S. Gregorius Magnus, LIV, 422. — S. Prudentius, LIX, 617, 865. — S. Paulinus Nolan., LXI, 619, 1004. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 885, 1580. — Talo Cesarangust., LXXX, 791. — Rabanus Maurus, CVIII, 986, 1009; CX, 238, CXI, 22. — Hincmarus Remens., CXXVI, 128. — Remigius Antissiodor., CXXXI, 191. — Flodoardus Remens., CXXXV, 500. — S. Anselmus, CXLIX, 595. — Rupertus abb., CLXVIII, 245, 561. — Hervæus, CLXXX, 1690. — Reinerus, CLIV, 49. — Thomas Cisterciens., CCVI, 5. — S. Martinus Legion., CCIX, 162.

LV.

INDEX DE PROPHETIIS

ORDINE DISPOSITUS ANALOGICO, REFRENSQUE VARIAS PATRUM SENTENTIAS DE NOTIONE

PROPHETIÆ, EJUS UTILITATE, EJUS DIVINITATE VEL INSPIRATIONE, ETC.

MONITUM.

In hoc indice tractatur 1° de notione prophetiæ et ejus utilitate, 2° de divinitate vel inspiratione prophetiarum, 3° de characteribus seu formis prophetiarum, 4° de prophetis et eorum vita, 5° de præcipuis objectis prophetiarum : 1° de B. Maria Virgine, 2° de Christo, 3° de Ecclesia.

I.—De notione prophetiæ, de ejus utilitate vel excellentia.

Prophetæ ex officio præfandi vocantur : Tertull., I, 378. — Prophetia aut ad scientiam audientium aut ad voluntatis innocentiam instituta est : S. Hilarius, IX, 395. Libri prophetici montes, quomodo, 655. — Prophetia est annuntiatio futuri : S. Ambrosius, XIV, 676. Veritas Dei ex prophetarum oraculis colligenda, 961. Prophetia quæ prima probatio est rationabilem esse fidem nostram, XVII, 157. — Prophetarum et apostolorum libri carent omni errore : S. Hieronymus, XXII, 957. Omnis prophetia visio dicitur, XXV, 958. — Prophetia Dei nihil aliud est quam enuntiatio verborum Dei hominibus, qui Deum vel non possunt, vel non merentur audire : S. Augustinus, XXXIV, 601. Prophetæ dicti sunt videntes, quia non corpore, sed spiritu futura videbant, XXXIII, 620. Prophetarum tria genera, XLII, 348. Prophetiæ lucerna ad viam demonstrandam accensa, XXXVII, 1854. Prophetia omni fidei, spei et caritati militat, XXXIV, 55. Quare non argumentationum concertationibus, sed propheticiis vocibus traditum est populo Dei, quicquid ad Dei cognitionem aut ad probos mores pertinet, XLI, 603. Propheticus sermo ad confirmandam fidem efficacior, XXXVIII, 256. Prophetæ fundamenta civitatis supernæ, XXXVII, 1101. Fundamenta orbis terrarum, XXXVI, 150. Fundamenta et portæ Ecclesiæ, XXXVII, 1103. Lapidæ Sion, 1305. Lucernæ, XXV, 1583. Montes, XXXVI, 1024; XXXVII, 1650. Nubes, XXXVI, 156. — Prophetia lucerna erat in tenebris ambulantiibus : S. Prosper Aquitan., LI, 381. Prophetiæ auctoritas non humana est, sed divina, id., 371. — De prophetia : Junillus, LXVIII, 17. — Prophetæ dicuntur insitiores : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 69. Item dicuntur nubes, id., 407. Et bases Ecclesiæ, id., 458. Montes, id., 668. Prophetis inveniuntur apostoli, quos illustrent, id., 458. Unde dicatur prophetia, id., 786. Ordo prophetiæ, id., 788. Prophetæ cur doctores in sacra Scriptura quandoque dicantur, LXXVII, 50, 472. Prophetæ ministerium est occulta revelare, et futura prædicere, LXXIX, 290. — Duo eorum genera : Rabanus Maurus, CXII, 116. Sunt multa genera prophetandi, CXI, 985. Prophetia, quid, CLX, 611; CXVI, 195. — Prophetæ cur videntes dicti sunt : S. Bruno Heripol., CXLII, 350. — Prophetarum munus : Lanfrancus, CL, 199. — Prophetiæ plurima genera : S. Bruno Carthusian., CLII, 639. Visio dicitur, CLIII, 434. Prophetæ dicuntur labia Dei, CLII, 1114. — Prophetæ dicuntur, ex eo quod præscire meruerint incarnationem Filii Dei : Rupertus abb., CLXVII, 569. Prophetæ videntes dicti, CLXIX, 1228. Prophetiæ tria sunt tempora, id., 831. — Tria sunt genera prophetiæ : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 356. — Prophetæ nubes : Guericus abb., CLXXXV, 16. — Prophetia cur in enumeratione gratiarum primum est donum : Petrus Lombardus, CXCI, 1500. Prophetæ qui dicantur, id., 336. — Prophetiæ descriptio : Alanus de Insulis, CCX, 113; Petrus Pictav., CXXI, 850.

II.—De divinitate vel inspiratione prophetiarum.

Spiritu divino inundati erant prophetæ : Tertull., I, 578. In prophetis semper locutus est Christus, II, 328. Signaculum est omnium prophetarum, id., 632. — Prophetarum dicta Dei verba sunt : S. Hilarius, X, 412. Prophetici sermonis auctor est divinus Spiritus, IX, 792. — In prophetis Dominus locutus est, et ideo errare non potuerunt : S. Ambrosius, XV, 1809. Non semper prophetabant, sed

enim infunderet his gratiam spiritus prophetandi, id., 1366. In excessu mentis positi prophetabant, repleti dei Spiritu, XIV, 1059. Et quomodo, id., 481. Prophetæ Spiritum accipiebant et Christum videbant, XVI, 815. — In animo prophetarum Deus loquebatur : S. Hieronymus, XXIV, 20. Deus locutus est in prophetis et in Evangelis, XXV, 1222. Floquium Dei ad eos intrinsecus est, id., 1289. Unde oritur obscuritas prophetarum, id., 1241. Prophetarum oracula a Deo sunt, non ab hominibus, XLI, 602. Prophetæ Spiritu sancto impleti, XLII, 644. Prophetæ vel a sapientia Dei, vel ab angelis edocentur, XLI, 519. Quando loquitur ex persona sua propheta, ipse Dominus loquitur per eum, XXXVI, 662. In illis Christus loquitur aliquando ex persona capitis, aliquando ex persona corporis, LXXVII, 1784. Prophetarum libri multi non recipiuntur ut canonici; quare, XLI, 598. — Inspirati quandoque prophetæ per angelos : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 450. Quidam prophetæ ex spiritu suo loquentes, a Spiritu sancto correpi, seipsos reprehendunt, LXXVI, 795. Prophetæ veri a falsis discrimen, id., 794. Sciendum est quia hi qui prophetas spiritu, per hoc quod aperte nonnunquam loquantur de se, et nonnunquam sic de se verba tanquam de aliis proferant, indicant quia non propheta, sed Spiritus sanctus loquitur per prophetam, id., 799. Prophetæ ex Dei persona loquuntur, id., 875. Prophetæ verus, Dei verba, non sua loquitur, id., 891. Prophetæ spiritus non semper adest prophetis, LXXV, 897, 807; LXXVI, 792. — Prophetæ spiritus non semper prophetarum mentibus præsto est : Alcuinus, CL, 465. — Prophetæ Spiritus sancti gratia pleni faciles et prompti in scribendo effecti : Rabanus Maurus, CXI, 1072.

III.—De characteribus seu formis prophetiarum.

Futura interdum pro jam transactis enuntiant prophetæ : Tertull., II, 526. Multa figurate per allegorias, per ænigmata et parabolas scripsit, *ibid.* A nonnulla per imagines concionati sint, id., 821. Non semper nec omnes habent allegoricam formam, id., 822. — Quædam futura ex præterito locuti sunt : S. Hilarius, IX, 665. Prophetia pro gerendis gesta memorat, id., 403, 686. Prophetici hoc communi usu humani sermonis utatur, tamen non eandem quæ communi sensui adjacet significantiam continet, id., 645. Prophetis futura pro præsentibus erant, XIV, 1080; XV, 1518, 1570. Quæ ventura sunt eis tanquam præsentia spiritu revelantur, XIV, 725; XVI, 551. — Prophetæ futura dicunt, et Scripturæ revelant : S. Ambrosius, XVII, 248, 254. — Intelligebant quæ dicebant, neque in e-stasi loquebantur : S. Hieronymus, XXIV, 19. In prophetis omnia plena sunt ænigmatum, id., 629. Prophetæ intellexerant, quæ locuti sunt de Christo, sed non sicut apostoli, id., 1274. In prophetis minoribus admiranda brevitatis, et magnitudo sensuum, XXVI, 602. Obscuritas prophetiæ et difficultas explanationis, XXV, 946. Prophetiæ spiritus etiam per malos homines futura prædicat, XXXV, 1757. Prophetiæ donum etiam malis concessum, XXXVII, 1515. Dari potest reprobato et invidio et ingrato, XL, 158. Quamam certior prophetia, id., 129, 150. Prophetæ veri quomodo a falsis dignoscebantur, XLI, 601, 602. Prophetæ et vates quomodo futura prædixerunt, XXXIV, 1059. Varii modi quibus prophetiæ spiritus afficit prophetas, XL, 129, 131. Prophetæ mala interdum quasi optando prædicant, XXXVI, 528. Prophetæ figura imprecantis solent futura prædicare, sicut figura præteriti temporis ea quæ ventura erant, tempore ceciderunt, XXXIV, 1265. Quare plerumque futura ac

pronuntiant, tanquam sint præterita, XXXVI, 75, 483. Prophetas et de Christo prænuuntiasse assertitur, XLII, 251. Christum annuntiantem pleni Christo, XXXVII, 1845. Prophetas Christum prænuuntiasse ut Deum et hominem, XXXIII, 522. Libri prophetici, Christo non intellecto, insipidi et futuri, XXV, 1459. Prophetia de Christo non defuit omnibus temporibus superioribus, *ibid.* Prophetia omnis de Christo, ad omnes gentes pertinebat, *id.*, 1462, 1463. Nunc ad Jerusalem celestem, nunc ad terrenam, nunc ad utramque illorum oracula pertinent, XLI, 525. — Prophetia futura ut præterita locuti : S. Leo Magnus, LIV, 368. — Prophetando promiserunt Christum, et rebus et verbis, sancti Veteris Testamenti : S. Gregorius Magn., LXXV, 521. Prophetæ multa dicunt prædicantis studio, non maledicentis voto, LXXVI, 517. Quot modis prophetæ tangantur spiritu prophetiæ, *id.*, 788. Prophetæ verbum quod foris profertur, conjungunt verbo quod intus audiunt, *id.*, 796. Cur de se, tanquam de aliis, aliquando prophetæ loquantur, *id.*, 799. Multa simul vident prophetæ, quæ successive narrare coguntur, *id.*, 833, 856. Prophetia non solum de futuris, sed et de præteritis enuntiat, LXXV, 671. — Prophetæ quatuor majores quid tractent : Rabanus Maurus, CXI, 112, 115. — Prophetæ sæpe præteritum pro futuro ponunt : S. Bruno episc., CXLII, 185. Prophetæ de futuris quasi de presentibus et futuris loquuntur, CLII, 659. — Prophetarum dicta omnia testimonia sunt de Christo : Rupertus abb., CLXVII, 1179. Prophetarum dicta ante Christum obscura erant, *id.*, 712.

IV. — De prophetis, et de eorum vita.

Prophetæ, viri iustitia et innocentia digni : Tertull., I, 578. Semper passi sunt in sæculo propter divinam religionem, II, 636. — Nec insani fuerunt, nec fallaces : Lactant., VI, 128. — Secundum Evangelium vita prophetarum potest ostendi, XV, 1598. Prophetarum fides quomodo potest ostendi, XLII, 285, 290. Prophetæ an bene vel male vixerint, unde dijudicandum, *id.*, 280. Prophetas ante Christum fuisse male negatur, *id.*, 647, 648. Prophetarum tempos unde sumit exordium, XLI, 525. Prophetæ floruerunt maxime quando Romanum regnum cepit, Assyrium quæ defecti : quare, *id.*, 581. Prophetas habuit populus Israel usque ad Darii tempus, *id.*, 583, 584. Non habuit post instaurationem templi, *id.*, 606. Prophetæ antiquiores sunt philosophis gentilibus, *id.*, 596, 597. Posteriores poetis theologis, *id.*, 597. Prophetæ non fuerunt fures et latrones, XXXV, 1740. Quinam prophetæ latrones et fures censendi, XLII, 322. Prophetæ multi fuerunt, paucorum tamen scripta retineantur, XLI, 583. Prophetæ majores et minores unde dicti, *ibid.* Prophetæ quidam propter brevitatem voluminum suorum appellantur minores, XXXIV, 927. Prophetæ omnes infra Joannem, XXXVIII, 1502. — Non omnes prophetæ sanctitatis meritum attingunt : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 399. Prophetæ stellæ fuerunt pluviam generantes, *id.*, 405. Prophetæ plus quam Moyses divinam scientiam apprehenderunt, *id.*, 980.

V. — De præcipuis objectis prophetiarum.

1. De Maria Virgine Matre Chisti.

Virga ex radice, Maria ex David : Tertull., II, 788. — Pulchra in figura Ecclesiæ de Maria prophetata sunt : S. Ambrosius, XVI, 526. Per mulierem in hoc loco beatam Mariam possumus intelligere, XVII, 876. Per portam orientalem beatam et gloriosam Virgo Maria figuratur, *id.*, 948. — Quod clausam est, atque signatum, similitudinem habet Matris Domini, matris et virginis : Hieronymus, XXIII, 251. Loquatur Isaias spei nostræ fideique mysterium : *Ecce virgo in utero concipiet et pariet filium etc.*, *id.*, 251. Pulchre quidam portam clausam, per quam solus Dominus Deus Israel ingreditur, et dux cui porta clausa est, Mariam Virginem intelligunt, quæ et ante partum, et post partum Virgo permansit, XXV, 450. — De nato Christo ex Virgine : S. Prosper Aquitanus, LI, 819. — In qua virgo non dubie beata Virgo Maria prædicta est : S. Leo Magnus, LIV, 201. — Isaiæ vaticinium quod virgo paritura esset filium, cuius nomen Emmanuel, in Maria impletum est : S. Maximus Taurin., LVII, 235. — Virga erat Maria, nitida, subtilis et virgo, quæ Christum veluti florem integritate sui corporis germinavit, 340. — Massa etiam eodem sensu dicitur, quia splendida, suavis et virgo : quæ velut coctilis veniens concetis Ecclesiarum populis cibum melle dulciorem deflavit, *id.*, 350. — Non dubium est Jesseicæ radicis virgam, beatam videlicet Mariam, naturæ suæ germen, id est Dominum Jesum Christum, ex suæ carnis materia protulisse : Vigilii Tapensius, LXII, 113. — Potest hortus conclusus Maria Mater Domini intelligi : S. Justus Urgell., LXXII, 978. — Vaticinium Isaiæ de virgine paritura in

Maria impletum : Beda, XCIV, 52. Quidam hoc quod dicitur *Inimicitias ponam etc.* de Virgine in qua natus est Deus intelligunt, *id.*, XCI, 318. — Aliquot prophetarum oraculis probatur virginitatem summam oportere cum maternitatis gloria copulari : S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 61. — Quidam hoc quod dictum est : *Inimicitias ponam inter te et mulierem*, de Virgine, de qua Dominus natus est, intellexerunt : Wicbodius, XCVI, 1161; Rabanus Maurus, CVII, 496. — Mulier amica sole beata Virgo Maria est : Alcuinus, C, 152. — Pu chre quidam portam clausam per quam solus Dominus Deus Israel ingreditur, et dux cui porta clausa est Mariam Virginem intelligunt : Rabanus Maurus, CX, 1005. — Canticum psalms tricesimus quartus de festo beate Mariæ Virginis, quæ ad Mariam specialiter refertur possunt : Walafridus Strabus, CXIII, 911. — Ut sub occasione misericordiarum quæ populum liberabat obessum, Filium suum nuntiaret de Virgine nasciturum : Haymo Halberstad., CXVI, 758. — Quando dicitur dabit Dominus ipse vobis signum, novum debet esse, atque mirabile. Sin autem juvenula, ut Judæi volunt, et non virgo pariet, quale signum poterit appellari, *id.*, 761. Ergo iste puer qui nascitur ex virgine, o domus David, nunc a te appelletur Emmanuel, *id.*, 762. — Virga de radice Jesse egressa est, quia Virgo Maria ex propagine David orta est : Haymo Halberstad., CXVI, 779. — Secundum vaticinium sanctissimæ prophetæ illius, virgo quædam erat conceptura, et paritura filium, et hæc virgo fuit bona Maria : Goffridus abbas, CLVII, 244. Hæc porta templi, et templum Domini est Maria beatissima et incomparabilis Virgo, de cuius utero ad nos venit Dei Patris imago, *ibid.*, 248. — Illa sanctissima terra dedit fructum suum, Virgo videlicet Maria, quem, angelo nuntiante, fide et dilectione concepit, *ibid.*, 249. — Honorabilis et prædicabilis femina, digna Deo Virgo Maria domus Domini appellatur, in qua porta orientalis clausa semper esse perhibetur, *ibid.*, 250. — De Maria multis sæculis ante ortum ejus vel conceptum, Isaiam Spiritu sancto afflatum dixisse constat : *Egredietur virga de radice Jesse, etc.* : S. Anselmus, CLIX, 501. — Hæc virga quæ talem ex se protulit florem, nullo dissentiente, Virgo Maria fuit, *ibid.* — Multæ sunt filie regum, sed regina una est, per quam beatam Virginem Mariam intelligimus : S. Bruno Signienus, CLXIV, 857. — *Audi, fidei, et vide, etc.* Quamvis hoc de tota catholica et universali Ecclesia convenientior intelligi possit, ego tamen de beata Virgine Maria singulariter exponam, *id.*, 858. — Non incongrue Virgo Maria civitas Dei appellatur, *id.*, CLXV, 1021. — Virgo Maria merito filia Jerusalem vocatur, *ibid.* Significabat, quod hæc gloriosa virgo, quæ secundum Isaiam fuit virga de radice Jesse, genuit florem, id est Christum, *id.*, 1022. — Virgo Maria figurata per hortum in quo varii flores virtutum erant, *ibid.*, *Femina circumdabit virum*, id est Virgo Maria portavit in utero Christum, quem totus mundus capere non potest, *ibid.* — Vidi portam in domo Domini clausam, quam Dominus intravit et exiit, et clausam reliquit quia virgo ante et post partum, *ibid.* — Dictis propheticiis confirmabatur domus David quod Deus promiserat et juraverat David, Christum de semine ejus nasci, ut ibidem eum inter cætera dicit : *Ecce virgo concipiet, etc.* : Rupertus abbas, CLXVIII, 839. — Hortus conclusus ea, o Dei Genitrix, *id.*, 886. — Ecce prophetia et figura. Jesse fuit pater David; radix Jesse familia Judæorum. Virga est Maria, flos Filius ejus : Hildebertus Cenom., CLXXI, 593. — Similiter virga Aaron quæ sine semine produxit noces, signat Mariam, quæ sine semine genuit Christum, *id.*, 593. — De hac porta Virginis dixit Dominus ad Ezechielem : *Porta hæc quam vides, clausa erit, et non aperietur, ibid.* — Maria vocatur amica in Canticis cant., quia portavit Patris secreta : Honorius Augustod., CLXXII, 501. *Virga nostra floruit*, id est Maria Christum peperit, in Cant. cant. : Honorius Augustodun., CLXXII, 503. — Laus Filii de Matre, *id.*, 505. — Sequuntur verba Virginis, Christum in se venire optantis : Cant. cant., *id.*, 508. — Sequitur laus Ecclesiæ conversæ de Judæis admirantis gloriam Virginis, *id.*, 515. — Virginis promissio : Cant. cant., *id.*, 516. — Christus ad fideles de Virgine Matre ejus : Cant. Cant., *ibid.* — Ezechiel quoque portam semper clausam vidit per quam solus Rex regum transivit et clausam reliquit (*Ezech.*, XLV). — Sancta Maria est cæli porta quæ ante partum et in partu Virgo fuit et post partum Virgo permansit : Honorius August., CLXXII, 905. — Recte conceptio et partus Virginis vocatur *signum*, quæ sic mater affecta est ut virginitatis non amitteret sigillum : Hervæus Burgildol., CLXXXI, 99. *Et egredietur virga de radice Jesse* : Virga Maria. flos Mariæ Christus, *id.*, 149. — Hujus magni miraculi majus mysterium Isaias edisserit, dicens :

Egredietur virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet (Isaia xi, 1): S. Bernardus abb., (LXXXIII, 63. In hoc tamen Isaiæ testimonio, florem Filium, virgam intellige Matrem, id., 64. — Huic quoque Gedeonico facto propheticum dictum pulchre satis convenire videtur, ubi legitur: *Descendet sicut pluvia in vellus, ibid.* — Audiamus et Jeremiam nova veteribus vaticinantem: *Femina circumdabit virum* (Jerem. xxi, 22). Quæ est hæc femina? Quis vero iste vir? *ibid.* — Sed vide si non etiam hanc Jeremiæ novitatem Isaias lucidissime aperit, qui et novos superius Aaronicos flores exposuit: *Ecce, inquit, virgo concipiet et pariet filium, id., 66.* — De beatæ Virginis Mariæ integra et perfecta pulchritudine: *Tota pulchra es, etc.* (Cant. iv): Richardus a S. Victore, CXCVI, 483. — Porta quoque sancta et perpetua, virgo est, ut in eodem dictum invenitur Ezechiele, quia *porta hæc clausa erit et non aperietur* (Ezech. xiv, 2): Adamus Præmonst., CXCVIII, 186. — Unde cum canticum amoris, scilicet epithalamium Salomonis, specialiter et spiritus, iter ad Ecclesiam referatur, tamen specialissime et spirituosissime ad gloriosam Virginem reducitur: Alanus de Insulis, CCX, 53.

2° De Christo Domino nostro.

De nato Christi ex Virgine, Isaias propheta: *Ecce, ait, virgo in utero accipiet et pariet filium, et vocabitis nomen ejus Emmanuel* (Isa. vii, 14): S. Hieronymus, XXIV, 102; S. Prosper Aquitanus, LI, 819; Haymo Halberstat., (XVI, 761; Rupertus abb., Tuit., CLXVII, 1504; Hervæus Burgidol., CLXXXI, 99.

De nato Christo ex femina, Jeremias propheta: *Femina, inquit, circumdabit virum*, (Jerem. xxi, 22); S. Hieronymus, XXIV, 880; Rabanus Maurus, CXI, 1039.

De Christo in præsepio posito, Isaias propheta: *Agnovit, ait, bos possessorem suum, et asinus præsepe Domini sui* (Isa. i, 3): S. Prosper Aquitanus, LI, 820. — Et Habacuc: *In medio, inquit, duum animalium cognosceris* (Habacuc iii, 2, sec., LXX): S. Hieronymus, XLV, 1509; S. Prosper Aquitanus, LI, 820.

De Christo a Magis adorato, David dixit: *Reges Tharsis et insulæ nuda ora offerent, reges Arabum et Saba dona adducent* (Psalm. lxxi, 10): Rufinus, XVI, 939; S. Hieronymus, XXVI, 1029; S. Prosper Aquit., LI, 820; Beda Ven., XCII, 263; Petrus Lombardus, CXCI, 663. — Item Isaias: *Omnes a Saba venient, ferentes aurum, thus et lapidem pretiosum, etc.*, (Isa. lx, 6); S. Prosper Aquit., LI, 820.

De fuga in Ægyptum, Osea propheta: *Ex Ægypto vocavi Filium meum* (Osee xi, 1): Rufinus XXI, 1016; S. Hieronymus XXV, 915; S. Prosper Aquit., LI, 821; S. P. Chrysolog., LII, 602; Haymo Halberstat., CXVII, 79; Rupertus abbas, CLXVIII, 170 et seqq., et Isaias: *Ecce Dominus ascendit supra nubem levem, et ingreditur Ægyptum, et movebuntur simulacra Ægypti a facie ejus, etc.*, (Isa. xix, 1): S. Hieronym., XXIV, 181, 230; Haymo Halberstat., CXVI, 807.

De miraculis Christi, Isaias propheta: *Ecce, ait, Deus noster retribuet iudicium, ipse veniet, et salvos nos faciet. Tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum audient, etc.*, (Isa. xxxv, 4): S. Hieronym., XXIV, 576; S. Prosper Aquit., LI, 822; Haymo Halberstat., CXVI, 894.

De Christo, quod mare pedibus ambulavit, David propheta: *In mari est via tua et semitæ tuæ in aquis multas* (Psalm. lxxvi, 20): S. Augustinus, XXXVI, 961; S. Prosper Aquit., LI, 825; Cassiodorus, LXX, 553; S. Bruno Signiens., CLXIV, 994; Petrus Lombardus, CXCI, 720. — Dicit et Habacuc: *Dispersens aquas itineris, dedit abyssus vocem suam* (Habacuc, iii, 10); S. Prosper Aquit., LI, 825.

De Jesu, quod portatus asello est, Zacharias propheta: *Dicite, ait, filie Sion: Ecce Rex tuus venit tibi iustus et salvans; ipse inmisit, sedens sub jugalem asinam et pulum novellum* (Zachar., ix, 9): S. Hieronym., XXV, 1483; S. Prosper Aquitan., LI, 825; Haymo Halberstat., CXVII, 250; Rupertus abb., CLXVIII, 769.

De contumeliis in Jesum, de corona spinea, ejus cruce et vulneribus. Per Isaiam prophetam: *Corpus meum dedi percutientibus, et genus meum vellentibus, etc.* (Isa. l, 6): S. Hieronym., XXIV, 477, 478; S. Prosper Aquitan., LI, 825; Haymo Halberstat., CXVI, 973; Hervæus Burgidol., CLXXXI, 471. — Et Jeremias dicit: *Dabit percutienti se maxillam, saturabitur opprobriis* (Thren. ii, 50); S. Prosper Aquitan., LI, 825. — David ipse dicit: *Conversus sum in ærunna meam, dum configitur spina* (Psalm. xxxi, 4), *ibid.* — *Foderunt manus meas et pedes meos; dimmeraverunt omnia ossa mea* (Ps. xxi, 17): Rufinus, XXI, 725; S. Augustinus, XXXI, 178; S. Prosper Aquitan., LI, 825; Arnobius Junior., LIII, 353;

Cassiodorus, LXX, 159; Beda Ven., CXIII, 396; Haymo Halberstat., CXVI, 266; S. Bruno Carthus., CLII, 72; S. Bruno Signiens., CLXIV, 768; Petrus Lombardus, CXCI, 234; Gerhohus Reichersp., CXIII, 1012. — Isaias propheta: *Sicut ovis, ait, ad occisionem ducetur, et quasi agnus coram tondente se obmutescet, et non aperiet os suum* (Isa., lvi, 7): S. Hieronym., XXIV, 500, 501; S. Prosper Aquit., LI, 825; Haymo Halberstat., CXVI, 990; Rupertus abbas, CLXVII, 1538; Hervæus Burgidol., CLXXXI, 495, 494. — Jeremias dicit: *Mittamus lignum in panem ejus* (Jer., xi, 19): S. Hieronym., XXIV, 756; S. Prosper Aquit., LI, 825.

Quod Christus in medio latronum sit crucifixus. *Intr acceleratos, inquit, depulatos est, qui peccatum non fecit, cuius livore sanati sumus omnes* (Isa., lvi, 12): S. Hieronym., XXIV, 512; S. Prosper Aquitan., LI, 826; Haymo Halberstat., CXVI, 994; Rupertus abbas, CLXVII, 1539; Hervæus Burgidol., CLXXXI, 496.

Quod vestimenta ejus divisa, et sortem super tunicam ejus miserint. Per David prophetam: *Ipsi dividerunt sibi, ait, vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem* (Ps. xxi, 19): S. Rufinus, XXI, 725; S. Augustinus, XXIV, 176; S. Prosper Aquitan., LI, 826; Cassiodorus, LXX, 161; Haymo Halberstat., CXVI, 266; Petrus Lombardus, CXCI, 233; Gerhohus Reichersp., CXIII, 1031.

De Christo, qui felle et aceto potatus est. Per David prophetam: *Dederunt, ait, in escam meam fel, et in siti mea potaverunt me aceto* (Psalm. lxxviii, 22): S. Hilarius, IX, 481; Rufinus, XXI, 927; S. Augustinus, XXIV, 818; S. Prosper Aquitan., LI, 826; Cassiodorus, LXX, 486; Haymo Halberstat., CXVI, 425; Remigius Antissiod., CLXXI, 498; S. Bruno Heribipol., CXLI, 261; S. Bruno Signiens., CLXIV, 999; Petrus Lombardus, CXCI, 656.

Quod in Christi passione sol lunaque obcurati sunt. Joel propheta: *Ante faciem ejus, ait, confundetur terra: et movebitur cælum, sol et luna connebrescent, etc.* (Joel ii, 10): S. Prosper Aquitan., LI, 827.

De sepultura Christi Domini et ejus resurrectione. David propheta: *Factus sum sicut homo sine adjutore inter mortuos liber, et sicut sumerati dormientes projecti in monumentis* (Psalm. lxxviii, 5, 6): S. Augustinus, LXXXVII, 1111, 1112; S. Prosper Aquitan., LI, 827; Cassiodorus, LXX, 624; Haymo Halberstat., CXVI, 493; S. Bruno Carthus., CLII, 1100; S. Bruno Signiens., CLXIV, 1056; Odo Astens., (CLXV, 1248; Petrus Lombardus, CXCI, 812, et alibi; *Non derelinques, ait, animam meam apud inferos, neque dabis Saccum tuum videre corruptionem* (Psalm. xvi, 10): Rufinus, XXI, 698; S. Augustinus, XXXVI, 145; S. Prosper Aquitan., LI, 827; S. Bruno Carthus., CLII, 691; S. Bruno Signiens., CLXIV, 742; Petrus Lombardus, CXCI, 178.

Osee propheta dicit: *Vivificavit nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos, etc.* (Osee vi, 5): S. Prosper Aquitan., LI, 828.

De ascensione Christi in cælum, David propheta dicit: *Ascendit in altum, captivum duxit captivitatem, etc.*, (Psalm. lxxvii, 19): Rufinus, XXI, 917; S. Prosper Aquitan., LI, 829; Cassiodorus, LXX, 469; S. Bruno Signiens., CLXIV, 948; Petrus Lombardus, CXCI, 611. Et alibi: *Ascendit super cherubim et volavit, volavit super pennas ventorum* (Psalm. xviii, 11): Rufinus, XXI, 704; S. Prosper Aquitan., LI, 829; Cassiodorus, LXX, 126; Haymo Halberstat., CXVI, 247; Petrus Lombardus, CXCI, 190.

De secundo adventu Filii hominis, David propheta dicit: *Deus manifestus veniet, Deus noster, et non silebit. Ignis ante me ardebit, et in circuitu ejus tempestas valida* (Psalm. lxxix, 3): Rufinus, XXI, 844; S. Augustinus, XXIV, 569; S. Prosper Aquitan., LI, 849; Cassiodorus, LXX, 519; Haymo Halberstat., CXVI, 363; S. Bruno Carthus., CLII, 854; S. Bruno Signiens., CLXIV, 874; Petrus Lombardus, CXCI, 476.

3° De Ecclesia.

Hanc sponsam Christum sibi etiam per Salomonem in vocatione gentium accersit. Siquidem legi-ti (Cant. ii, 8): *Veni, sponsa, de Libano*: Tertull., II, 382. — Quod Ecclesia, quæ prius sterilis fuerat, plures filios habueret ex gentibus, quam quot Synagoga ante habuisset: S. Cyprianus, IV, 688. — Quam Ecclesiam etiam in (Latino canticum Spiritus sanctus ex persona Domini designat et dicit: *Una est columba mea, perfecta mea, etc.* (Cant. vi, 9): S. Cyprianus, IV, 500. — Hanc domum designat et denuntiat Spiritus sanctus in Psalmis dicens: *Deus qui inhabitare facit unanimes in domo* (Psalm. lxxv, 7), *id.*, 506. — Montem hunc ejusque nomen atque etiam urbem ipsam, Ecclesiam quæ corpus est Christi nuncupatam semper accepimus. Domini in Psalmis dicente: *Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion, etc.* — S.

Milarius, IX, 411. — *Mons Sion, luterā aquilonis, civitas Regis magni*, etc. Cur sit exultatio universæ terræ, evidenter expressit; quoniam Dominus Jesus Ecclesiam sibi ex peccatoribus congregavit: S. Ambrosius, XIV, 1147. — In quibus est Ecclesia Domini, quæ est civitas Regis magni, id., 1148. — *Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ (Psalm. xxxv)*. — Domus ergo Ecclesia est: S. Ambrosius, XIV, 962. — *Et signum magnum apparuit in celo, mulier amicta sole*, etc. Hæc mulier Ecclesiam designat: S. Ambrosius, XVII, 875. — *Et civitatem sanctam Jerusalem vidi descendentem de celo a Deo*, etc. Civitas Jerusalem Ecclesia est ex omnibus iustis constructa, id., 957. — Prophetæ disposuerunt, apostoli fundamenta Ecclesie jecerunt, id., 380. — *Tu contenes caput illius*, etc. — Mulier Ecclesia, serpens diabolus: S. Hieronymus, XXVI, 840. — Vox Ecclesie contra hæreticos (Psalm. x), id., 845. — Psalmus xxi continet vocem Ecclesie collaudantis Christum: XXVI, 881. — Psalmus xxiu continet interdum vocem Prophetæ de Ecclesia loquentis, id., 886. — Psalmus xxiv interdum habet Ecclesie supplicantis vocem, id., 889. — *Asistit regina a dextris tuis*. Ipsi nunc Ecclesie Propheta loquitur: S. Hieronymus, XXVI, 969. — Deus Pater dedit Filium suum in Sion: hoc est in sanctam Ecclesiam, id., 979. — *Gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei*, et tamen ipsam civitatem Ecclesiam intelligimus de gentibus congregatam, id., 1081. — Propheta loquitur ad Ecclesiam, et dicit ei: *Sicut lætandum omnium habitatio est in te*, id., 1084. — Psalmus, *Lauda Jerusalem Dominum*, ad Ecclesiam refertur, id., 1257. — *Lætare sterili quæ non pariat*, etc. (Isa. liv, 1). Sterilis Ecclesia, sine viro Christo: XXVI, 391; XXIV, 515. — *Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium*, quod intelligitur de Ecclesia Christi, id., XXIV, 43. — Commotis ergo gentibus venerunt electa omnium gentium, et repleta est gloria domus Domini, quæ est Ecclesia Dei viventis, etc., id., XXV, 1404. — *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis tuis, Filia principis (Cant. vii)*. Filia principis sancta Ecclesia dicitur, quia prædicatione Christi in vitam novam regeneratur, id., 555. — *Quæ est ista quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, inmixta super dilectum suum?* (Cant. vii, 5). Sancta Ecclesia de deserto ascendit, quia in exilio huius peregrinationis posita, ad celestia gaudia mente et cogitationibus tendit, id., LXXIX, 540. — *Soror nostra parvula est, et ubera non habet* (Cant. vii, 8). Sororem Christus Ecclesiam vocat, quia de ipsis apostolis dicebat: *Ite, dicite fratribus meis* (Matth. xxviii, 10). Soror autem parvula, ubera non habebat, quando in solis apostolis Ecclesia erat, id., 545. — *Mulierem fortem quis inveniet? Procul, et de ultimis finibus pretium ejus*. Mulier fortis Ecclesia catholica vocatur: Beda Ven., XCI, 1039, seqq. — Cantica canticorum ad Ecclesiam referuntur, id., 1087, seqq. — *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus* (Apoc. xii). Ecclesia Christi lumine cincta, gloriam calcit temporalem, id., XCIII, 165. — *In capite ejus corona stellarum duodecim*. Duodenario apostolorum numero caput ornat Ecclesia, id., 166. — *Veni, ostendam tibi sponsam uxorem Agni* (Apoc. xxi). Sponsam et uxorem dicit Ecclesiam, quæ, immaculata permanens, spirituales semper Deo filios generat, id., 195. — Caput xii Apocalypsis ad Ecclesiam refertur: Alcuinus, C, 1152. — *Ipsa cœteris caput tuum* (Gen.). Mulier conteret caput serpentis, cum Ecclesia sancta insidias diaboli, et suasiones venenosas in ipso mox initio deprehensas abigit, etc.: Rabanus Maurus, CVII, 495. — *Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium* (Isa. ii). Iste quippe mons, mons domus Domini est, id est Ecclesia, quæ est domus Domini supra Christum fundata: Haymo Halberstat., CXVI, 729. — *Consurge, induere fortitudinem tuam, Sion: induere vestimentis gloriæ tuæ, Jerusalem civitas sancta* (Isa. lvi). Potest et ad præsentem etiam referri Jerusalem, id est Ecclesiam: id., 962. — *Lauda, sterili, quæ non pariat*, etc. (Isa. liv). Potest etiam Ecclesia, quæ in Judæa deserta erat, sterilis appellari, quia Domino adveniente filios ejus non pariebat, id., 935. — *Et venit Desideratus cunctis gentibus, et implebo domum istam gloria* (Agg. ii). Postquam ergo Christus venit, impleta est domus Domini, id est Ecclesia, quæ est domus Dei de vivis lapidibus edificata, id., CXVII, 217. Prophetia de constitutione sanctæ Ecclesie, quæ tam ex Judæis quam ex gentibus constat, id., 248. — Salomon composuit hunc libellum (Cant.) de nuptiis Christi et Ecclesie, id., 297. — Sancta Ecclesia designatur per caelum, similiter et per mulierem (Apoc. xii): id., 1069. — Vel certe per nubem candidam Ecclesia intelligitur (Apoc. xiv), id., 1111. — *Mulierem* (Gen. iii) hic Ecclesiam quæ ab Isaia de Ecclesia sint prædicta: S. Augustinus LXI, 583, 586. Quorum Aggæus Christum et Ecclesiam hac apertis bre-

vitare prophetat: *Adhuc unum modicum et ego commovebo caelum, et terram, et mare, et aridam*, etc., id., 195. Zacharias de Christo et Ecclesia: *Ecce filia Sion: jubila, filia Jerusalem: ecce Rex tuus venit tibi*, etc., id., 594. Maachias prophetas Ecclesiam quam per Christum cernimus propagatam, Judæis aperitissime dicit ex persona Dei: *Non est mihi voluntas in vobis*, etc., id., 591. De prophetia Danielis et Ezechielis quæ in Christum Ecclesiamque concordat, id., 592. Ecclesiam Christi ipsam esse prædictam: unde dicitur: *Sedes autem gloriæ exaltata est, sanctificatio nostra* (Jerem., xvii, 10, 12), XLII, 289. Quis mons, nisi is qui secundum prophetiam Danielis ex parvo lapide crevit, et factus est mons magnus, ita ut impleret universam terram (Dan., ii, 34), *ibid.* Ego sum Ecclesia de quo illi in eodem passum dicitur, et tanquam factum quod futuram fuerat prænuntiatur: *Asistit Regina a dextris tuis*, etc., id., XL, 175. Ita ergo dicit Isaias, incipiens ab humilitate Christi, et se postea convertens ad alloquendam Ecclesiam: *Delectare sterili quæ non pariat*: id., XXXIV, 1065. — Nunc Sion mons quod sit Ecclesia, docet propheta qui dicit: *Ego Dominus excitabo Sion in gentibus*, etc.: Arnobius Junior., LIII, 329. — Legimus in eodem apostolo dictum de Ecclesia: *Lætare sterili, quæ non pariat*, etc.: S. Maximus Taurin., LVII, 469. — *Osculetur me osculo oris sui*. Vox Ecclesie hæc est venientis ad Christum in osculo: S. Justus Urgell., LXVII, 965. *Ecce tu pulchra es, amica mea*. Christus Ecclesiam, quam amicum pacis suæ osculo fecit, his pulchram pronuntiat, id., 968. *Introduxit me in cellam vinarium*, Ecclesia in cellam vinariam introducit, quando hæc apostolica congregatio Spiritu sancto repletur, id., 970. *Columba mea in foraminibus petrarum*. Non alius Ecclesia columba vocatur, nisi quia est sine dolo et Spiritu sancto repletur, id., 972. *Quæ est ista quæ ascendit per desertum?* Per desertum ascendit Ecclesia, quando populus gentium, fide occupans credentium multitudinem, proficit, id., 974, 975. *Columnas ejus fecit urgentes*. Sustentacula Ecclesie præparantur ex doctis vel apostolis, id., 975. *Soror nostra parva, et ubera non habet*, Ecclesia ex gentibus veniens, etc., id., 991. — *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus*: id est Ecclesia Christo induta, propter ejus dilectionem multatibilia cuncta calcantem: Primasius Adrumet., LXXVIII, 872. *Et in capite ejus corona stellarum duodecim*, id est Ecclesie: duodenario apostolorum numero primordia dicit fundatas mox Ecclesie decorari, id., 875. *Veni, ostendam tibi novam nuptiam, uxorem agni*, id est Ecclesiam, id., 925. Hinc Isaias (cap. iii): *Erit, inquit, in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium, et elevabitur super colles*, *ibid.* — *Quæ est ista quæ progreditur quasi aurora consurgens* (Cant., vi, 9)? Quasi aurora quippe electorum surgit Ecclesia, quæ pravitatis pristinae tenebras deserit, et sese in novi luminis f. ignorem convertit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 648. Aptè enim Ecclesia aurora comparata describitur, quæ per cognitionem fidei a peccatorum aurore tenebris in clara luce justitiæ commutatur, LXXVI, 62. *Omnia gloria ejus Filie regum ab intus* (Psalm., xlv, 14). Filia quippe regum Ecclesia quæ in bono est opere spiritualium principum prædicatione generata, LXXV, 855. *Agri non suum demerunt, et vineam ejus quem vii opprimerint vindemiant* (Job). Potest agri vel vineæ nomine universa Ecclesia designari, id., 1150. *Edificabitur civitas Domino*, etc. (Jerem., xxxi, 38). Civitatem quippe esse Domini sanctam Ecclesiam nullus ignorat, LXXVI, 353. *Jerusalem quæ edificatur ut civitas* (Psalm., cxxxi, 5). Et ipsa est civitas, scilicet sancta Ecclesia, quæ regnatura in celo adhuc laborat in terra, id., 958. *Ecce etiam luna non splendet*, etc. (Job). Quid per lunam, nisi cuncta simul Ecclesia, id., 21. *Surge, Aquilo, et veni. Auste, perfla hortum meum* (Cant., iv, 5). Qui hortum Dei, id est sanctam Ecclesiam perflit, id., 799. *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus* (Apoc., xii, 2). Sancta autem Ecclesia, quia superni luminis splendore protegitur, quasi sole vestitur, quia vero cuncta temporalia despiciit, lunam sub pedibus ejus premit, id., 731. *Quæ est ista quæ progreditur?* etc. (Cant., vi, 9) Ecclesia sancta quasi aurora consurgens in judicio ultimo progreditur, LXXIX, 530. *Osculetur me osculo oris sui* (Cant.). Suspirans sancta Ecclesia pro adventu Mediatoris Dei et hominum, ad patrem orationem facit, ut illum dirigat, etc., id., 478. *Introduxit me rex in cubiculum suum* (Cant., i, 3). Ecclesia Dei, quasi quædam domus regis est: et ista domus habet portam, habet ascensum, habet triclinium, habet cubicula, id., 485. Hæc verba: *Nigra sum, sed formosa*, quomodo ad Ecclesiam referuntur, id., 486. *Vox turturis audita est in terra nostra* (Cant., ii, 12). Quid per turtorem, nisi Ecclesia? id., 499. *Surgam, circuibō civitatem* (Cant., iii, 2). Quid

per civitatem in hoc loco, nisi Ecclesiam, *id.*, 302. *Quæ est ista quæ ascendit per desertum?* (*Cant.*, m, 6). In deserto, Ecclesia in hoc mundo vivit, dum a regno exsul inter bestias, demones videlicet, degit, *id.*, 304. *Hortus conclusus soror mea sponsa* (*Cant.*, iv, 12). Hortus sancta Ecclesia existit, quia dum populos multos in fide gignit, quasi flores pulchros bona terra emittit, *id.*, 313. — Dicit, cui diabolus contrarius est: Remigius Antissiod., CXXXI, 66. — In Canticis sponsus Deus est, sponsa vero Ecclesia: Anselmus Laudun., CLXII, 1189. *Mulier* (*Apoc.*, xii) significat Ecclesiam: quia sicut mulier parit et nutrit, ita Ecclesia parit homines in lucem et fidem, et nutrit eos omni verbo divino, *id.*, 1313. — Vox Ecclesiæ ad Christum (*Cant.*): S. Bruno Sign., CLXIV, 1235. Hæc enim *mulier* (*Apoc.*, xii) Ecclesia est, quæ sole, pulchritudine et splendore circumamicta, multos suæ claritatis lumine ad se, et post se attraxit amatores, CLXV, 667.

888. — Quæ de Ecclesia prædicuntur ab Isaia et Daniele: Rupertus abh., CLXVII, 1283. Significabat namque *mulier* illa (*Apoc.*, xii) sanctam Ecclesiam, CLXXV, 1040; CLXXV, 34. — Ecclesia sponsa Christi ad eam sponsi desiderat (*Cant.*): Honorius Augustod., CLXXII, 559. — Salomon divitiis inspiratus, Christi et Ecclesiæ laudes cecinit (*Cant.*): S. Bernardus Clarev., CLXXIII, 788. Qualiter sponsa, id est Ecclesia, trahi se optat per sponsum, id est Christum (*Cant.*, 3) *id.*, 872. De nigredine et formositate sponsæ, id est Ecclesiæ (*Cant.*, i, 4), *id.*, 899. — Quomodo Ecclesia reperit divitiis divini misericordiam in foraminibus vulnere Christi (*Cant.*, ii, 13) *Mulier scilicet quæcquid sole* (*Apoc.*, xii) sanctam Ecclesiam significans, quæ est amicta et conperta, et nudique nuntia Jesu Christo sponso suo defensore: S. Marius Legion., CLX, 563.

LVI.

INDEX DE MIRACULIS

ORDINE RERUM DIGESTUS ANALOGICO.

MONITUM.

In hoc Indice agimus: I De miraculis generatim sumptis; II De miraculis Veteris Testamenti; III De miraculis Novi Testamenti; IV De miraculis tempora apostolica sequentibus quæ scilicet Patres ipsi operati sunt, vel ab aliis illis dignis audierunt, et in suis scriptis consignavere; V De falsis quibuslibet miraculis, seu rectius prodigiis, etsi stupendis, quæ astutia et arte demonum, imprimis autem Christi adventum, divulgabantur; VI Alphabetice tandem damus nomina Patrum qui chronologice tantum indicantur in prædictis articulis.

I. — De miraculis generatim sumptis.

Cum hoc quæsitum latius pateat, et incircumscriptum tractet de possibilitate, esse, causa, ratione, modo, vi probante, etc., miraculorum, discutitque possit de auctoribus miraculorum, seu suo, ut si quis sit Deus, seu alieno nomine, si solum sit missus, agentibus, nullo stante miraculo, nisi divinitate operante, per ratiocinium quod potest urgeri erga quemlibet mira patrantem, huic monito solum Christum, velut ad trutinam subiciamus, nihil unquam nulloque testimonio aptiore ad scopum nostrum stabiliendum, irrefragabiliterque probandum. Unde cum Arnobio audacter dicimus: Ergone ille mortalis aut unus fuit e nobis, cujus imperium, cujus vocem popularibus et quotidianis verbis missam, in valetudines, morbi, febres atque alia corporum cruciamenta fugebant? Unus fuit e nobis cujus fide viti lignis jussione obtemperabant pulsæ st. tim, et concordiam colorum immaculatis visceribus relinquebant? Unus fuit e nobis cujus ex levi tactu stabant profluvia sanguinis, et immoderatos cohibebant fluxores? Unus fuit e nobis cujus manus intercutis veterosæ fugebant undæ, penetrabilis file vitabat liquor et turgentia viscera salutari ariditate deflabant? Unus fuit e nobis qui claudos currere præcipiebat? Unus fuit e nobis qui debilitatibus variis morbisque veratos centum, aut hoc amplius semel una intercessione sanabat, cujus vocem ad simplicem furibunda et insana explicabant se maria, procellarum turbine tempestatesque fidebant; qui per altissimos gurgites pedem ferebat illud, calcabat ponti terga, undis ipsis stupentibus, in famulatum subeunte natura; qui sequentium se millia quinque, quinque saturavit panibus, ac ne esse præstigiis, incredulis illa videretur et duris, bis senarum sportum sinus reliquiarum fragminibus aggerebat? Unus fuit e nobis, qui redire in corpora jamdudum animas præcipiebat efflatis prodire ab aggeribus conditos, et postdilem funeris tertium pollicentorum voluminibus expediri? Unus fuit e nobis, qui, quid singuli volverent, quid sub obscuris cogitationibus continerent, tacitorum in eordibus pervidebat? Unus fuit e nobis, qui cum unam emitteret vocem ab diversis populis et dissona voce loquentibus, familiaribus verborum sonis, et suo crique utens existimabatur eloquio? Unus fuit e nobis, qui cum officia religionis certæ suis sectatoribus traderet, mundum totum repente complebat, quantumque et qui esset, revelata nominis immensitate, monstrabat? Unus fuit e nobis qui, deposito corpore, innumeris se hominum prompta in loco detexit, cujus nomen

auditum fugat noxios spiritus, imponit spem rationem rationem. Istas virtutes non tantum ipse perfecti vi sua, verum quod erat sublimius, multos alios experiri et facere sui nominis cum affectione permisit. Nam cum videret futuros esse gestarum ab se rerum divinique operis abrogatores, ne qua subesses suspicio magicis se artibus muneris illa beneficiique largitum, ex immensa illa populi multitudine, quæ suam gratiam sectabatur admirans, pisces, opifices, rusticanos, atque id genus delegit imperitum, qui, per varias gentes missi, cuncta, illa miracula sine ullis lucis atque adminiculis perpetrarent? Quid dicitis, o mentes incredulæ, difficiles, duræ? Alicuius mortalium Jupiter ille Capitolinus hujusmodi potestatem dedit? Tot ego tantæque virtutes invicte demonstrant, omnibus fatentibus, miracula præcipuum esse signum et sigillum ultimum in terris ad probanda suam divinam operationem diviniæ voluntates.

TERTULLIANUS. — Omnia ex nihilo creat, I, 331. Verbo fieri jussit Deus, ratione compositi, virtute sua condidit, 375. Christi miracula probant eum esse Deum et hominem, 400. Motuum omnium primus auctor Deus, 590. Deus naturæ dominus et auctor, II, 83. Dei posse velle est, et non posse nolle; quod autem vult, et potuit et ostendit, 166. Cui natura nulla est, naturalia instrumenta non suppetunt, 266. Omnis situs, habitus elementorum, effectus, motus, status, ortus, occasus singulorum judicium sunt Creatoris, 299. Deo nihil impossibile, nisi quod non vult, 756. Miracula credere debemus, 760. Mortuum suscitari nihil aliud est quam integrum fieri, 878. Naturæ mutationem jejunia merentur, 963.

S. CYPRIANUS. — Christus est virtus Dei, ratio, sapientia et gloria, III, 378. Christus verbo et vocis imperio demonia de hominibus expulit, paralyticos re-trinxit, leprosos purgavit, illuminavit caecos, claudis gressum dedit, mortuos rursus animavit, coegit elementa sibi famulari, servire ventos, maria obedire, inferos cedere, ita ut Jodai qui illum crediderant hominem, tantum de humanitate carnis et corporis, existimabant magum de heretice potestatis, 580. Quandoque sunt miracula ab extraneis, 1181, 1193. Nihil prodest miracula facere, nisi recti et justi observatione gradiatur, IV, 511.

COMMODIANUS. — Carmen contra ridicula deorum ethnicorum inventa, V, 201 et seqq. Christo et resurrectioni credendum, 220, 221, 222.

ANTONIUS. — In Carmine contra gentes, miracula creationis describit, V, 278 et seqq.

S. VICTORINUS mart. — Dei potentiam celebrat in opere De fabrica mundi, V, 501 et seqq. Visiones et revelationes Apocalypsis laudat et explicat, 517 et seqq.

ARNOBIUS. — Demonstrat vera esse miracula Christi, V, 781 et seqq. Ejus miracula presertim ipso moriente quanta sit illius potestas ostendunt, 791. Miraculorum Christi veritas probatur ex testimoniis locupletissimis, 792; item ex veloci propagatione religionis christianae, 795. Ethnici obijcientes quod Christus humanam induerit naturam et humano modo interemptus sit, refellunt, 800, 801.

LACTANTIUS. — Dei consilia et dispositiones cogitatio humana non potest assequi, VI, 115. Nullo modo potest comprehendere, 152. Vis ejus et majestas a Platone praedicata, 153. Est vere omnipotens, 155. Ex nihilo fecit omnia, 229. Solus habet cum Filio rerum omnium potestatem, 334. Deo nihil est clausum aut secretum, 724. De inenarrabili ipsius potestate etiam in incorporea, 800. Excitavit Deus principes, qui tyrannorum nefaria et cruenta imperia resciderint, humano generi providerunt, ut jam, quam discessu transactis temporis nobis, mentes omnium pax jucunda et serena latuisset. Nunc post tantas tempestates violentos turbines placidus aer et optata lux refulsit. Nunc placatus servorum suorum precibus, Deus jacentes et afflictos caelesti auxilio sublevar. En nunc moerentium lacrymas, exstincta impiorum conspiratione, deterget; et qui illuctati erant Deo, jacent; qui templum sanctum everterant, ruina majore ceciderunt; qui justos exaravicaverunt, caelestibus plagis et cruciatibus meritis nocentes animas profuderunt; serius quidem, sed graviter ac digne. Distulerat enim poenas eorum Deus, ut ederet in eis magna et mirabilia exempla, quibus posteri discerent, et Deum esse unum, et eundem vindicem, digna videlicet supplicia impiis ac persecutoribus irrogare, VII, 191, 192.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Deus omnium quo gigantur est principum, VIII, 405. Omnia quo mundi complexu continentur, subsistendi ac vivendi hinc suppeditat, VIII, 405. Plerique homines hujus rerum omnium distinctionis atque ornatus causam naturae tribuunt; alio falo vel fortuito casui assignant, hujusmodi rerum potestatem falo ascribentes. Neque intelligunt se, cum fatum nominant, nomen quidam proferre, sed alium actum nullamque substantiam designare. Quid enim ipsam per se fatum esse possit, cum natura omnis procreaverit, aut quid censuimus esse naturam, si lex fali violari non possit? Sed ex eo quod fatalis lex esse dicitur, cum omnis lex opus sit alicujus legislatoris, satis apparet fatum ipsum, siquidem lex est, Del opus atque inventum esse. Cuncta igitur Deo subjecta sunt, nec quidquam ejus est potentis expert. Ceterum fatum Dei voluntatem esse ac censeri minime improbamus, 412, 415.

S. HILARIUS. — Miraculorum possibilitas astringit, IX, 411, 412. Ex colligitur ex creatione hominis, 566. Dei revelationes hominibus, 619. Omnia magnifica et praeciosa opera Deum esse testantur, 761. Miracula corporaliter gesta, IX, 761. Deus solus miracula operatur, IX, 772. Christi opera quis est testator, 810. Sanctitas operum Dei verborum fidem firmat, 863. Christi gesta non succumbunt naturalibus mentium sensibus, X, 34. Deus non subiacet naturae legibus, a quo legem omnis natura sortitur, 339.

S. ZENO. — Christi operibus credendum, XI, 549. Saeculorum genitor Virgatus immortalis factus filius, sibi homini mortitur, XI, 405. Resurrectio carnis Christianis credenda, 577, 578, 581.

S. OPTATUS. — Credere necesse est Dei Filium per Mariam Virginem secundum hominem natum esse, passum, mortuum et sepultum fuisse, et post haec resurrexisse, XI, 885. Mirabilem et realem Christi praesentiam in Eucharistia agnovit S. Optatus, 765.

S. AMBROSIIUS. — Moyses nec falli, nec fallere potuit; nam eruditus in omni scientia Aegyptiorum, subditiis regalibus fultus, omnibus secularibus prudentiae disciplinis informari atque instrui desideravit qui cum de aqua nomen accepit, non putavit tamen dicendum quod ex aqua constaret omnia ut Thales dixit. Et cum esset in aula educationis regis, maluit tamen pro amore justitiae subire exilium voluntarium quam in tyrannidis fastigio peccati perfusionem delictis acquirere, naturali aequalitatis studio provocatus in secretum Aethiopiae se contulit. Ibidem a ceteris negotiis remansit totum divinae cognitioni animum intendit, ut gloriam Dei facie ad faciem videret. Itaque Moyses non in persuasionem humanae sapientiae, nec in philosophiae stimulatoris disputationibus, sed in ostensione spiritus et virtutis tanquam testis divini operis ausus est dicere: « In principio fecit Deus caelum et terram, » XIV, 124, 126. Ex Deo materia, per ipsum operante quo ligavit atque constrinxit universa in ipsum, quia quando venit, omnia ejus virtute manent atque consistunt, et suis eorum in Dei voluntatem recurrit et ejus arbitrio resolvun-

tur, XIV, 151, 152. Neque creatura legem tribuit, sed accepit et servat acceptam, XVI, 153. Deo impossibile nihil est, XVI, 147. Neque in hac creatura mundi, si qua nobis difficulta intellecta videntur, et incomprehensibilia ingenio nostro, temerario quodam debemus condemnare iudicio, XVI, 277. Per sapienterem serpentem a quo decepta est mulier intelligendus est ille adversarius qui tantum habet hujus mundi sapientiam, XVI, 301. Quomodo diabolus hominem tentat XIV, 302, 306. Plurima sunt quo nostro ingenio non metienda sunt, sed ex altitudine divinae dispositionis et verbi sunt amanda; neque dubitandum neque reprehendendum quod in paradiso diabolus erat; miraculum in elementis, documentum in mysteriis, XIV, 1633. Miracula, per gentes, ante Christum, vel raro, nulla, 1665. Miracula divinae potestatis non omnium est mereri, sed eorum quibus religiosae devotionis studia suffragantur, XVI, 210, 241. Homines qui suscitaverunt mortuos, non in sua virtute id fecerunt, sed in Christi nomine, 595. Miracula a SS. Gervasio et Protasio patrata, ab Arianis negari non possunt, 1025.

S. HIERONYMUS. — Nihil mendacii dicitur in sacris Scripturis, XXII, 566. Quanta avdivimus et vidimus, em et patres nostri nuntiaverunt nobis, XXII, 566. Nulli dubium est revera facta esse quae scripta sunt, quasi aliud littera sonet, et aliud spiritus clausum teneat, XXII, 658. Respondetur objectionibus contra miracula, XXII, 900. In signorum magnitudine non naturae mutatio, sed Dei omnipotentia demonstratur, XXII, 901 — Argumenta contra miracula, XXIII, 548. Multa sunt praestigiae et innumerabiles laquei quibus animae capiuntur humanae, sed obturabimus aures nostras, ne audiamus voces incantantium et srenarum carmina negligamus, XXII, 719. Miraculorum vis et potentia demonstratur, XXIII, 548. Signa apud barbaras nationes quare fiant per servos Dei, XXV, 527. Error gentilium quo putant deos esse quos supra se vident XXV, 504.

S. AUGUSTINUS. — Deus tentatur, cum miracula flagitantur, non ad salutem, sed ad experientiam, XXXII, 802. Quare miracula, in aliis locis fiant, in aliis non fiant, Dei consilium, XXXIII, 289. Miracula videndi consuetudine mira non sunt, XXXIII, 372. Tres viros ab ignibus et Daniele a leonibus Deus liberavit, ut consuleret salutem regum illorum, a quibus in illa supplicia tradebantur, XXXIII, 425. Mirabilia Dei universa ideo ab infidelibus non creduntur, quia ratio eorum non videtur, XXXIII, 434. Multi sunt quos ad invisibilium fidem visibilibus miraculis excitari opus est, XXXIII, 434. Miracula quotidie in rerum natura eduntur, quae pra consuetudine vilescent, XXXIII, 519. Miracula non sunt signa sapientiae, XXXV, 1507. Miracula Deus quotidie facit quae homines non mirantur, XXXV, 1150. Ille qui facit miracula praeter veritatem, nihil est, XXXV, 1501. Insuperat quaedam servavit Deus quae fecerat, ut dormientes homines excitaret, XXXV, 1450. Omnia quae fecit hominus Jesus non solum valent ad exaltanda corda nostra miraculis, sed etiam ad aedificanda in doctrina Dei XXXV, 1458. In miraculis Christus salutem animarum magis consuluit quam salutem corporum, XXX, 1527. Miracula ad intellegendum Deum de visibilibus mentem humana admonent, XXXV, 1592, 1593. Miracula fidem firmant, XXXV, 1752. Miracula habent linguam suam, XXXV, 1595. Miracula sunt Christi opera et verba; miracula quaedam fecit Christus, quae nemo alius fecit; quaedam alii fecerunt quae ipse non fecit, XXXV, 1860, 1861. In miraculis faciendis apostoli non sibi potentiam Domini sui arrogabant, XXXVII, 1197. Miracula aliter a Christo, aliter a sanctis patrata, 1432, 1440. Quomodo Christianus in alio faciente miracula ipse faciat, 1707. Miraculis corporalibus aedificabat Christus fidem, XXXVIII, 339. Ecclesiae postea fides sine miraculis laudabilior, 539. Miracula nunc Christus majora operatur, 540. Miracula Domini in corporibus et in animis, 591. Miracula Christi propter significationem facta, 592. Si coeperis humano sensu discutere miraculorum rationem, time ne perdas fidem, 1157. Miracula sanitarum cur non omnes obtineant, 1290. Novit Deus quomodo miracula sua debeat commendare, novit agere ne vilescent, 1299. Miracula quaedam, etiam scelerati homines aliquando faciunt, quia sancti facere non possunt; cur a malis fieri aliquando miracula sinitur, aliquando non; miracula alio fine aliaque potestate ei jure sunt per magis et per sanctos; aliter per bonos, aliter per malos Christianos, XI, 91, 92. Miracula debant simplici fide pictatis, non incantationibus, XLI, 286, 291. — Miracula quam multa in Veteri Testamento facta ad commendandum Dei cultum, 289. Miracula magica, plerique specie tenus mortalium sensus imaginaria iudificatione decipiunt 295. Miracula eorum cum nostris non sunt conferenda, 295. Respondetur his qui mira-

eula in Scripturis sacris relata falsa esse dicunt, 296, 297. Non ideo aliquid non fuit vel futurum non est, quia ratio reddi non potest, 714. Miracula ethnicorum aut magicarum artium ope, aut per ipsos demones fiebant, 717. Miracula multa videntur quæ sunt ab hominibus usu creaturarum, 718. Miracula etiam nunc sunt in nomine Christi, 760, 769. Miracula quæ nunc sunt non tanta quanta prima illustrant gloria, 760. In miraculis est quedam Dei eloquentia, 770. Miracula an fiant operationibus martyrum, an precibus tantum eorum 771. Miracula martyrum et sanctorum deorum comparantur, 772. Miracula proprie quænam, 879. Miracula quomodo fiant, ab homine comprehendi non potest, 831. Miracula an nullo fiant modo, 63, 61. Cur modo non fiant, XLII, 90. Miraculum quid et quotuplex, 90. In miraculis tota ratio fæci est voluntas facientis, 519. Miracula sola veritas facit, 876. Potentius est conjungi Omnipotentii pia voluntate quam propria potestate et voluntate posse quod contremiscant qui talia non possunt, 857.

JOANNES CASSIANUS. — Dei gratia non in mirabilibus, sed in humilitate consistit ALIX, 1004. Miraculum majus est luxurie fomitem a se expellere, quam demones ex alienis corporibus 1007. Quantum vitæ probitas ipsa præcet at miracula 1008.

S. PROSPER. — Miracula Christi, cur apud credituros non facta, apud non credituros facta sint, inscrutabile, LI, 193. Prophetia auctoritas non humana est, sed divina, 371. Prophetia lucerna erat in tenebris, 381. Mirabilia quæ Deus solus fecerit, 387, 388. Aliqua miracula per angelos et homines facit Deus, 388. Mirabilia Dei vident quibus prosunt, 442. Mirabilia Dei quotidiana, visibilia et invisibilia; a visibilibus ad invisibilia transeundum, 445. — Miracula non sunt contra naturam, etsi ita nobis videatur, 469.

S. PETRUS CHRYSOLOGUS. — Miracula quibus præstanda, LII, 232. Signa demonum, 232. Miraculorum virtutes a Deo sunt, 331. Miraculum singulare, visa non videre, scita nescire, credita non credere, 450. Indicium credulitatis ex miraculis discipulorum Christi, 453. Christum esse Deum ostendunt miracula, 480. Miracula lassant, nec proficiunt in Judæis, 486, 487. Quid fecerit Christi miraculum, 495.

AUREL. PRUDENTIUS. — De oraculis paganorum, LIX, 939. Miracula Christi, LX, 104. Miracula patranda virtus a Deo communicata martyribus 292. Miracula ad sepulcra martyrum, 291, 407.

S. PAULINUS NOLANUS. — Miracula quæ a Christo runt patrata, Judæis non ad credendum, sed ad blasphemandum provocantur, LXI, 410. Miraculum tam Veteris quam Novi Testamenti manifeste declarant omnia Deo subiacere, non fæci, 607.

EUGYPIUS. — Miracula cur non fiant; etiam nunc fiant; mira cur primo discipuli effecerint, LXII, 803, 804.

JUNILIUS. — De auctoritate divinarum Scripturarum quæ miraculis scaturunt, LVIII, 20. Quomodo Dei nutu omnia creata sunt, 25.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Miracula non debent discuti per intellectum, LXXV, 738. Cur miracula miremur, et Dei mira opera ipso usu nobis viderentur, 738. Cur Christus faciebat miracula in die, et in nocte vacabat orationi, 760. Qui invisibilia despiciunt, visibilibus miraculis moveri possunt, LXXVI, 410, 721. Miracula prædicatoribus sanctis necessaria, 410, 827. Miracula sanctorum nostræ insensibilitatis tenebras illustrant, 410. Signa non fidelibus, sed infidelibus data, 420, 1082, 1215. Miracula non eosdem effectus producent in omnibus, 423. Miraculis sanctorum fracta est tyrannidis violentia, 469. Potestates hujus mundi rigidas non verbis Deus, sed miraculis fregit, 573. In fine mundi miracula subtrahuntur ab Ecclesia Dei, 721. Miracula sanctorum nostra sunt propugnacula, 972. Non sunt certa sanctitatis argumenta, 998, 1215. Electorum et reproborum miracula in quo differant, 998. Sola est in miraculis ratio, potentia facientis, 1054. Concessa infirmis miracula, 1082. Miracula Christi aliud ostendunt per potentiam, aliud per mysterium loquuntur, 1082. Miracula veram fidem consequentia quæ sint intelligenda, 1215. Miracula aliquando sanctitatem probant, sed non faciunt, 1215. Cur miraculis sepulcra martyrum illustrentur, 1257. Potestas miraculorum ex Veteri et Novo Testamento Ecclesiæ vindicatur, LXXVII, 154, 159, 140. Miracula in sacra Scriptura signata fidem omnem superant, 159. Miraculis antepone da virtutum exempla, 141. Per miracula Patrum intelligi possunt tam stupenda virtutum opera quam signa, 145. Frequenter miracula ad sepulcra martyrum, eorum animas vivere probant, 329. Miracula quandoque a reprobis sunt facta, 1141.

Testimonium tandem hujus Patris mirum de mirabilibus Dei, parcat lector, referendum est integrum: Omnipotentis Dei, ait S. Doctor (LXXV, 737), mirabilia

quis perscrutat sufficiat, quod cuncta ex nihilo creavit quod ipsa mundi fabrica mira potentie virtute disposita est, et super abyssum terræ libratur; quod ex rebus, invisibilibus omnis hæc universitas ac visibilibus existit, quod hominem fecit, ut ita dixerim, in brevi colligens mundum alterum, sed rationale; quod hunc et animam et carne constituit, investigabili virtutis dispositione permiscuit spiritum et lutum? Ex his itaque aliud novimus, aliud et sumus; sed tamen mirari negligimus, quia ea quæ incomprehensibili indagatione mira sunt, humanis oculis usu viderunt. Unde fit ut si mortuus homo suscitetur in admirationem omnes exsiliant, et quotidie homo qui non erat nascitur, et nemo miratur, cum procul dubio omnibus constet quia plus sit creari quod non erant, quam reparari quod erat. Quia arida Aaron virga floruit, cuncti mirati sunt; quotidie ex arente terra arbor producit, virtusque pulveris in lignum vertitur, et nemo miratur. Quia quinque sunt panibus quinque millia homines saturati, crevisse escas in dentibus cuncti mirati sunt; quotidie sparsa grana seminum, plenitudine multiplicantur spicarum, et nemo miratur. Aquam semel in vinum permutatam videntes cuncti mirati sunt; quotidie humor terræ in radicem vitis attractus, per botrum in vinum convertitur, et nemo miratur. Mira sunt itaque omnia quæ mirari homines negligunt, quia ad considerandum usu torpescunt. Sed inter hæc sciendum est quia divina miracula et semper debent considerari per studium, et nunquam discuti per intellectum. Sæpe namque humanus sensus, dum quarundam rerum rationem querens non invenit, in dubitationis se voragine mergit. Unde fit ut nonnulli homines mortuorum corpora in pulverem reducta considerent; dumque resurrectionis vim ex ratione colligere non possunt, hæc ad statum pristinum redire posse desperent. Mira igitur, et fide credenda sunt, perscrutanda per rationem non sunt, quia si hæc nostris oculis ratio expanderet, mira non essent. Sed cum in his fortasse animus titubet, necesse est ut ea quæ per usum novit, nec tamen per rationem colligit, ad memoriam reducat, quatenus rei similis, argumento fidem roborat, quam labefacti sui sagacitate deprehendit. Considerato quippe humanæ carnis pulvere, quorundam mens concepsa desperat, quando pulvis ad carnem redeat, et redivivum corpus per membrorum lineamenta componat, quando illa terræ ariditas per viventia membra viridescat, ac se per eorum species formasque distinguat. Hoc nimirum comprehendi per rationem non potest, sed tamen credi facile per exemplum potest. Quis enim ab uno grano seminis, immensam surgere arborem crederet, nisi certum hoc per experimentum teneret? In tanta namque unius grani parvitate et pene nulla sui dæi multitudine, ubi latet ligni duritia, et ligno tenior vel durior medulla, asperitas corticis, viriditas radicis, sapor fructuum, suavis odor, colorum diversitas, mollior foliorum? Et tamen quia hoc per experimentum novimus, ex uno grano seminis prodire omnia non dubitamus. Quid ergo est difficile, ut pulvis in membra redeat, dum conditoris quotidie potentiam cernimus, qui et ex grano ligna mirabiliter et adhuc mirabilius fructus ex lignis creat? Unde divinum operum magnitudo nec ex qualitate valet discuti, nec ex quantitate numerari.

VITÆ PATRUM. — Miraculorum vis, LXXIII, 160, 161. Miracula orationibus, non præceptis sanctorum sunt, LXXIII, 163, 164. Miracula per vestimenta et oleum benedictum, LXXIII, 232, 253. Miracula qua virtute fiant, LXXIV, 14. Miracula pignus doctrinæ, LXXIV, 104. Miracula cur in Ecclesia fiant, LXXIV, 258.

TAIO episcopus, Caesaraugustan. — Dei mirabilia quid hominem perscrutari sufficiat, LXXX, 741. Deus magna facit et inscrutabilia, LXXX, 742. Miracula Dei quæ ex fide credenda sunt, perscrutanda per rationem non sunt, LXXX, 742. Miracula fuerunt necessaria in exordio Ecclesiæ, LXXX, 871. Infideles sanctitatem existimant in miraculis, LXXX, 806.

S. ISIDORUS Hispalensis. — Ecclesiæ data est potentia operum, LXXXIII, 591. Mundum oportebat miraculis credere, LXXXIII, 592. Cum Antichristus venerit, miracula cessabunt ab Ecclesia, LXXXIII, 592. Quid sit disciplina inter miracula, potentia, ostenta, prodigia et monstra, LXXXII, 470, et LXXXIII, 58.

SEDULIUS SCOTUS. — Signa virtutum magicæ auctoritatem dant signis, CIII, 17. Signum quid, CIII, 48. Nihil naturæ considerat fides quia summipotentem novit eam qui eam movet, CIII, 50.

S. AGOBARDUS Lugdunensis. episcopus. — De illusionibus signorum, CIV, 24. Sancti agunt mirabilia non ut cause, sed ut media et instrumenta, CIV, 26. De intertente angelorum et diaboli in actibus hominum, CIV, 180, 185,

Neque angelis neque sanctis deferendus est cultus divinus, etsi per eos aliquando patrentur miracula, CIV, 203.

RABANUS MAURUS. — De variis gentium superstitionibus, CVII, 392. De voluntas fundamentum est universorum, CVII, 444. Miraculis quis fieri potest clarus, sed non sanctus, CXI, 104. Varia monstra quæ apparuisse dicuntur, CXI, 197 et seqq.

S. RULOGIUS. — Miraculorum vera signa ideo per servos suos Dominus congruenti tempore præstat mundo, quoniam præcisa divinitate proficere nihilominus præsolantibus eo scilicet, nec in vanum currere operarios virtutum cognoscit, ut saltem prodigiorum novitatibus cedant, qui sacræ legis præcepta salutaria respuunt... Miracula dum aut propter fidem credentium, aut propter futuram credulitatem æstantium Dei providentia operatur, non tam nos in eorum admiratione debemus stupere, quam provida compensatione intueri, si eorumdem effectores signorum expulsis vitiis morum honestate præcellant; si sæculo mortuo Deo vivant; si propter illam veram charitatem, quæ cuncta charismatum dona exuperant, omnes affectiones mundi pro nihilo pensant; si acceptam virtutem non ad suam gloriam, sed ad beneficium referunt collatoris; si attentis auribus cordis, veri magistri admonitione percepta, non quia dæmonia eis subiaciant tripudiant, sed quia nomina sua scripta sunt in celis, exsultant. Et ideo hæc dinumeratio virtutum in illis prodigiorum auctoribus potius quam ipse signorum effectus est admirandus, et quod sit magis prævium specimen eundi ad regnum querendum, non vero quod signa feros ac notabiles nos vulgo ostentet, quia sanctitas et timor Domini cultusque regni celestis nominis ab idoneis et perfectis procedunt... Primis præsertim Ecclesiæ sæculis miraculorum insignia virtus Dei præstabat mundo, ut prodigiorum virtutibus vel mitigaret furemum insaniam quæ beatorum constantiam fatigabat, vel incredulum genus ab infidelitatis errore converteret qui celestium jura Scripturarum obduratis præcordiis respuebat. Eratque illo tempore multoties necessarium Dei testes imprimis coruscare virtutum signis, quoniam rudem per ævum diffusum Christianismum nunc instructione verborum, nunc exercitatione Scripturarum, nunc ostensione signorum, nunc etiam tropæis ineluctis passionum conabantur radicibus fieri firmum in cordibus credentium populum... Non omni tempore signorum exercitum congruit, neque omnes celestium contemplatione virtutum digni existunt, facile adverti potest ex comparatione eorum quæ gesta sunt ab apostolis. Qui cum vellent bonum nuntium Asianis prædicare, prohibiti sunt a Spiritu sancto (Act. XVI, 6, 7); et qui quidem nuntiare Evangelium omni creaturæ præceperat (Marc. xvi, 15), sciens in Asia nullum existere dignum percipiendi evangelicam veritatem, præcisa divinitatis auctoritate discipulos ab eorum salute inhibuit, utpote qui verbum vitæ arrogantis spiritu erant rejecturi, neque audirent, quoniam spernerent... Nunc quidem miracula, etsi funditus superna dispensatio inter nos non subtrahit, non hæc sicut prioribus temporibus aperte et multipliciter ostenduntur. Quod tamen mira dispensatione agitur, ut una ex re divina simul pietas et iustitia compleatur. Dum enim subtrahitur signorum virtutibus sancta Ecclesia velut abjectior apparet, tunc et honorum præmii crescit qui illam pro spe celestium, et non propter præsentia signa venerant; et malorum mens contra illam citius extenditur, qui sequi invisibilia quæ promittit negligunt, dum signis visibilibus non tenentur. Signa namque virtutum nec omnibus data nec passim quocunque tempore sunt exercenda; nam in fine sæculi (S. Gregor. Moral. lib. xxxiv, n. 7) aberunt de Ecclesiæ virtutum signa. Terribili quippe ordine dispositionis occultæ, priusquam Leviathan in illo damnato homine quæra assumet, appareat, a sancta Ecclesia virtutibus signa subtrahuntur. Nam prophetia abscondit, curatio gratia aufertur, prolixioris abstergeat virtus immittitur, doctrinæ verba conticescunt, miraculorum prodigia tolluntur, CXV, 748, 749, 750. Ibi et passim in Memoriali sanctorum, in Documento martyriali, et in libro apologetico martyrum invincibiliter ostenditur martyrium verum esse et proprie dictum miraculum, cum exsultantibus animis martyres gaudent auspicio passionis, parvi pendunt supplicium, persreptum hymnos, insonant laudes, psalmos persolvunt, insistent orationi, quæ favente Domino victoriam adipisci prævaleant; eum visitantur ab angelis, dissiliunt vincula, etc.... CXV, 735-870.

HAYMO Halberstatis. episc. — Virtus miraculorum non ab homine, sed a Deo est, CXVII, 620. Signa miraculorum facimus in corpore fragili, et dum alios sanamus, ipsi infirmamur, 621. Ipse Spiritus sanctus credentibus

arbitratur, quia ab illo operationem miraculorum accipiunt, 746. Dæmones per invocationem nominis Christi fugantur, 707. Discipuli Domini signa agebant et miracula, ut a Deo missi esse cognoscerentur, CXVIII, 11. In fine mundi, Ecclesia miraculorum fulgore non resplendet, 18. Domini miracula quocunque leguntur non sunt in exemplum trahenda, sed potius admiranda atque veneranda, 126.

S. GREGORIUS VII Pap. — In Appendice datur Vita S. Anselmi episc. Lucens., et ibi dicitur: S. Anselmus mirabilia fecit multa vivus et mortuus. Fecit siquidem et bonus discipulus; magister in Deo, discipulus in Deo, et in beatissimo magistro (Gregorio VII) facti, ut dicitur, plura discipulus. Nec mirum. Plura enim Petrus fecit quam Christus; non equidem propria virtute, sed quia, abnegans semetipsum, secutus est Christum, sicut et hic Pater noster venerabilis (S. Anselmus), quia pius imitatus est in omnibus magistrum (S. Gregorium VII), multas operatur virtutes. Multi enim sunt quorum vitam novimus sanctissimam, sed miraculorum non ostenderunt virtutem. Ille autem non tantum quia vitam fecit religiosam, uno quia fidelem peregit obedientiam, perfecto quoque odio partem odiens excommunicatorum et unitatem diligens atque defendens Catholicorum, miraculis approbat quod sermone docebat. Omnes ergo qui in unitate catholica præceptis domui papæ Gregorii hactenus obedistis, gaudete et exultate, atque his qui retrorsum abierunt et vestigia veritatis dereliquerunt, ut factis modo credant, dicite, quod verbis olim noluerat, CXLVIII, 921.

VALCANDUS MONACH. — Christianæ perspicaciam esse debet magis requirere atque attendere opera quam unumquemque sanctum faciunt, quam quæ sanctum ostendunt. Delertatur quidem visibilibus sanctorum factis, sed tamen ad invisibilia eorum facta pervenire omnimodis appetit, et sitibunda mavult ex fonte quam ex rivo suam restinguere sitim. Unde Dominus ait: *In hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subjiungitur; gaudete autem quod nomina vestra scripta sunt in celis* (Luc. x, 20); quod utique mereretur animæ sanctitate, non miraculorum ostentatione, maxime cum inde iudicium dicitur sit multis qui in ejus nomine virtutes multas fecerint: *Nescio vos* (Matth. xi, 29). Ex hiis fides Ecclesiæ ardentius exquirat quales illi quos veneratur, fuerint ex invisibilibus animæ virtutibus, quam quales ex signis visibilibus, quæ profecto sunt læ parvulorum, non solidus cibus perfectorum. Sed sicut a lacte ad solidum cibum pervenitur, sic a signis imperfectio fidei nostræ vegetata, ad solidas animæ virtutes quandoque perducitur, ut jam necesse non habeat sugere, sed ruminare, CLI, 632.

S. BRUNO ordinis Carthusiens. institutor. — Quomodo despiciatur a quibusdam Dei potentia quæ tantis olim floruit miraculis, CLII, 722. Deus operatur, et sermones S. Brunonis confirmat sequentibus signis, 722. Vox Dei prodigia posuit super terram, CLIII, 838. Christus apostolos potentes effecit, non tantum in predicatione, sed et in miraculis, 935. Eorum predicationi non crederetur nisi miracula operarentur, *ibid.* Dei illuminatio fit per miracula, 1021. Per miracula predicatorum terreni homines commoti sunt, 1029. Initium habuit Ecclesia per Christi predicationem, per miraculorum operationem, et Spiritus sancti missionem, 1166. Eos qui in pace vitam finiunt, quantumcunque laudabiliter vixerint, sine certa miraculorum ostensione in catalogo sanctorum non annoveramus, 77. Quidam lapsi sunt, et potestatem habent miracula patrare, *ibid.*

RADULPHUS ARDENS. — Duo sunt quæ promisit Dominus in se credentibus, videlicet quod divina opera operabuntur, et quidquid petierint Patrem in nomine suo consequentur, CEV, 1367. Majus est sanare infirmos ob solam umbram, ut factum est per Petrum, quam propter tactum simbræ, quod per Christum factum est, 1367, 1368. Majus et mirabilius est quod homo mortuus suscitatur ab homine mortali et etiam mortuo quam quod suscitatur ab omnipotente Deo, 1367.

GUIBERTUS abb. de Novigento. — Signa et visiones non eorum quorum ministerio fiunt, sed aliorum identidem utilitati serviunt, ClVI, 616. Sicut vera sanctorum acta honori Deo, ita et falsa dedecori vertuntur, 620. Fides sæpissime causa miraculorum, 663. Non facile credendum omni miraculo, 662-664. Utrum diaboli mundum hunc inhabitent, 672.

S. ANSELMUS Cantuariens. archiepisc. — Miracula quæ solus Deus facit semper miranda sunt, CLVIII, 446. Multa de creaturis Deus operatur quæ illa secundum usum suum propriumque nequaquam facerent, 445.

S. BRUNO Signiens episc. — Miracula soli digito Dei

sunt tribuenda, CLXIV, 721. Misericordiæ divinæ miracula, 1112. Major est piendor miraculorum, quam splendor ignis, et multo longius refuget miraculorum fama quam lampadarum flamma, 739.

HERMANUS ex Judæo Christianus. — Ob animæ conversionem nec a Deo signum aliquod petendum est, nec magnopere exoptandum, cum utique ejus omnipotentia facillimum sit absque omni miraculo convertere quem voluerit, et otiosum est signum quod visibiliter foris exhibetur, si ipse per gratiam, in corde hominis, invisibiliter non operetur; fides quæ miraculis persuadetur, vel nullum vel minimum meritum habet, CLXX, 814.

HUGO A S. VICTORE. — Mirabilem Dei multitudinem et profunditas, CLXXVI, 615. Mirabilis Deus in sanctis suis, plus intus quam foris, 622. De multiplici visione, 616. Quod Deus omnia potest, CLXXVII, 68. Majus est de nihilo aliquid facere quam de aliquo plus facere, 286. Aliquid in nihilum redigere soli Deo possibile est, 287.

VEN. HERVÆUS Burgidolens. monach. — Tria sunt genera visionum, CLXXXI, 19. Signa per aliquas rerum corporalium similitudines demonstrantur in spiritu, 20. Pulchritudine virtutum, claritate miraculorum ac prædicationis decorati sunt apostoli, 745. Fides non quarit rationes eorum quæ debet credere, sed omnia imputat virtuti divinæ possibilita, sciens Deo nihil esse impossibile, 851. Idcirco fiunt exteriora miracula, ut mentes hominum ad interiora perducat, quatenus per hoc quod mirum visibiliter ostenditur, ea quæ invisibilia sunt, mirabiliora credantur, 966.

PETRUS VENERABILIS Cluniacens. abb. — Inter Spiritus sancti charismata gratia miraculorum non parvam obtinet dignitatem, utpote quæ tantam in se continet utilitatem, ut maxime per illam et mundus ab infidelitatis tenebris liberatus et æterno lumine veritatis donatus sit, et adhuc in multorum fidelium cordibus, quibus aliquando hoc videre datur, per eam fides augeatur, spes crescat, veritas confirmetur, CLXXXIX, 852.

JOANNES SARESBURIENS. Carnotens. episc. — Unde dicatur præstigiū, et quis dicatur eius auctor, CXCIX, 406. Qui sunt magi et unde dicantur, 407. De speciebus magiæ, 407. Qui sunt iucantatores, arioli, aruspices, physici, imaginarii, conjectores, mathematici, sortilegi, augures, *ibid.* Contemnendas non esse rerum naturalium significationes, 407 et 418.

BALDUINUS Cantuariens. archiepisc. — Sancti propeletæ, quamvis ad quedam videnda vel prævidenda a sancto Spiritu illuminati essent, sicut homines tamen, multa permisi sunt ignorare, Deo non revelante, CCLV, 574. De miraculorum necessitate, 586.

II. — De miraculis Veteris Testamenti.

III. — Item de miraculis Novi Testamenti.

Cum hæc duo quæsitæ exegissent relationem omnium miraculorum Scripturæ sacræ, quæ frequentius refata frequentem repetitionem exposuissent; cumque huic operi nimis oneroso supplicetur indive generali *De rebus Scripturæ sacræ contentis in scriptis Patrum*; inde, qui solus, ut putatur, ultimum Patrologiæ tomum concludet, nos ad hunc indicem, qui revera est Concordantia scripturarum Patrum, remittimus; etenim facillime percipitur quod, cum sciatur ubi Patres tractant de voce Sodoma, v. g., Cana, etc., ibi invenietur relatio miraculorum destructionis Sodoma, etc., et sic de aliis.

IV. — De miraculis post apostolos peractis.

Hic indicantur, 1° Miracula, quæ sancti Patres operati sunt vel audierunt, vim miraculorum Christi et apostolorum et eandem manifestationem Spiritus ad utilitatem habentia, seu quicquid est, sermo sapientiæ et scientiæ, fides, gratiæ sanctorum, operationes virtutum, prophetiæ, discretionum spirituum, genera linguarum, et interpretationes sermonum (1^a Cor., XII, 7-11); 2°, item, facta potius divinitatis sigillum præ se ferentia.

Hujus ultimæ classis, miraculorum sit in exemplum uno præ milibus electo, mors persecutorum Romanorum pontificum (Lactant. VII, col. 190-276). Ex his non ægre feratur nos, salva reverentia, hic quedam sermone Gallico scribere, prout nuper (7 et 11 Septemb. 1861) ea vulgavit nota publicatio hebdomadaria *Le Rosier de Marie*.

Rome immoies ses Pontifes!! En tête de la liste des persécuteurs, se lit le nom du trop fameux Néron. Ce prince, la honte des trônes et le vassal du crime, après

avoir assassiné sa mère, égorgé son épouse, tué sa concubine, envoyé à la mort une innombrable foule d'innocents, mis le feu aux quatre coins de Rome et chassé en habit de comédien ce vaste embrasement, signa le premier édit de persécution contre les Chrétiens, et inscrivit l'apôtre saint Pierre au nombre des martyrs... Mais soudain tout se lève, amis, ennemis, peuple, armée. Le Sénat s'assemble en tumulte, et porte ce décret qu'un poteau sera dressé au milieu de la place publique, que le tyran y sera traîné nu et chargé de chaînes, que les bourreaux le frapperont de verges jusqu'à ce qu'il expire, et que son corps sera enfin précipité dans le Tibre... Abandonné de tous, un valet le frappe, et Néron tombe. Domitien, second persécuteur de l'Eglise et bourreau du pape saint Anaclet, périt assassiné par ses officiers et par sa propre femme; Trajan souille sa pourpre impériale du sang des papes saint Clément et saint Etienne, n'arrive pas à Rome où des arcs de triomphe et de garlands l'attendent, mais laisse exhaler son dernier souffle, après une illustre défaite sous les murs ignorés de l'obscur Sélinonte. Adrien osa mettre au nombre des martyrs saint Alexandre et saint Sixte... Il mourut des suites d'un repas. Valérien, vaincu et fait prisonnier dans une bataille qu'il livre à Sapor Ier, roi de Perse, fut abreuvé d'outrages par ce cruel vainqueur. Pendant sept ans, Sapor le traîna de ville en ville, chargé de lourdes chaînes; quand il voulait partir, il le faisait approcher, l'obligeant de se mettre à genoux, lui ordonnant de se baisser encore; puis posant le pied sur ses reins, sur ses épaules, sur sa tête, il sautait de là sur son cheval ou dans son char. Ce n'est pas tout : lorsque la mort vint terminer les misères de l'infortuné vieillard, Sapor le fit écorcher; il donna ordre qu'on remplît sa peau de paille, afin de lui conserver la forme humaine; qu'on le teignît en rouge, pour montrer qu'elle avait porté la pourpre impériale, qu'on la suspendît à la porte d'un temple... Qu'avait donc fait Valérien, ce prince autrefois si puissant? Il avait fait mettre à mort les papes saint Etienne et saint Sixte.

Item, un miraculum habemus quæ de Juliano apostata in præfata publicatione habetur : — Un jour, un homme puissant, au mépris de toutes les prophéties, et voulant les faire mentir, entreprit de relever le temple de Jérusalem et de rétablir la Judée dans son ancienne gloire. Qu'arriva-t-il? Une flèche mortelle vint percer le cœur de l'impie audacieux : chancelant il recueillit une pignée de sang, et la lançant avec fureur vers le ciel, il se vaincu, Galiléen, s'écria-t-il, et il tomba inanimé.

His præmissis, indicationes submittimus, quæ totis, majori minoque fundamento stabilitæ, sæpe amplectuntur. Ista conglobata, etsi particulatim sumpta nil terro dicant, magnam probabilis vim afferunt causæ cui adaptantur et inserviunt, hoc est in gratiam nostræ religionis, cæcæ miraculorum illius progressus sequi nituntur.

TERULLIANUS presbyter Carthaginiensis. — Christiani sunt tam quædam demonstrantur. Ubi enim videtur civitatem, in agris, in castellis, in insulis Christianis; omnium sexuum, statum, conditionem, etiam dignitatem transgredi ad hoc nomen quasi detrimento morant, 1, 262, 263, 264. Glabrio obiectus a Trajano leoni ferocissimo, ope Dei et virtute sua eum confectus, et postipsa necatus est, in Notis, 261. Moriente Christo, dies medium orbem signante sole, subducta est; cum mundus sum relatum in arcanis vestris habetis, ait ethnicus Terullianus, 401. Hesterni sumus et vestra omnia implevimus, urbes, insulas, castella, municipia, concubina, castra ipsa, tribus, decurias, palatium, senatum, forum; sola vobis reliquimus templa, 462, 463, 570, 571, 764. Septuaginta Interpretes (hoc eventus ante Christum et apostolos) omnes in eandem sententiam conveniunt in eandem scripturam, separatim eam interpretantes, 1, 580. Lacerati et cruciati Christiani exclamant : Deum celinus per Christum. 405 et 865.

Martyrium est prælium quo Christiani sub discrimine capitis ante gentium tribunalia constant et vincunt cum occiduntur; plures efficiunt quoniam metimur; semper est sanguis Christianorum, 1, 355, 704. Mulier theatrum adit, cum diabolo redivit et exorizata liberata fuit, 637. Marcus Aurelius, Christianorum militum precibus impetrato divinitus laetore, jussu severius animadvertit in eos qui Christi sectatores accusarent, 293, 707. Vigilius, Saturninus, et Claudius Lectes, peremerunt res Christianorum, sua morte ultionem divini prece se ferant, 762. Si pristina clades comparatur, leviora non acciderunt et quo Christianos a Deo orbis accepit, 486. Vita Christianorum, sua sanctitate, miraculum constans; vide, inquit pagani, ut se invicem diligamus, 290, 405, 471, 472, 700. Severus, frater Antonini, Proculum Christianum Eubodæ procuratorem, qui cum per oleum aliquid

curatèral; requisivit, et in palatio suo habitavit, I, 703. Spiritus immundus iussus loqui a quolibet Christiano se demonem constituitur, 413, 700. Christifactorum in demones potestas quantà, 413, 463, 624, 877, 700, 703; II, 112. Diabolum esse proficitur, I, 651, 655, 977, 1164, 1205, 1256, 1512; II, 54, 102, 106, 296, 297, 301, 576, 620, 673, 916. Diaboli responsio, tum oneraretur in exorcismo ob mulierem Christianam in theatro a se obsessam: In illò eam invenit, I, 657. Demones esse affirmatur, I, 466, 418, 434, 447, 616, 677, 700, 703; II, 97, 686, 700, 717, 732, 748. Alios igitur, alios gladius, alios bestie Christianos probaverunt, II, 126.

SANCTA MARTYRES FELICITAS ET PERPETUA Visiones et passio sanctarum Perpetue, Felicitatis et sociar., III, 47-56. Sancta Felicitas gràvida cum pro naturali difficultate octavi mensis in partu laborans doleret, ait illi quidam ex multitudinis cœcibus: Quæ sic modo doles, quid laceres objecta bestiis quas contempsisti, cum sacrificare noluiti? Et illa respondit: Modo ego patior quod patior; dilectamem alias erit in me qui patietur pro me, quia et ego pro illò passura sum, 47-58. S. Petrus mox cruci ligens Romæ, Christus apparuit et dixit: *Vado iterum crucifigi*, in Notis, III, 47. De martyrio sancti Polycarpi, 44. Joannes in igneum oleum demersus nil passus est, in Notis, 90.

MINUCIUS FELIX. — Semel et iterum assererentur affirmatur signo crucis Christi et Christianorum adjurationibus omnem magicam artem omniaque incantamenta evanescere ac cunctas demonum fraudes repelli. Demones adjurati per Deum verum et solum, inviti miseris corporibus horrescant, et vel exsiliunt statim, vel evanescent gradatim, prout bides patientis adjuvat, aut gratia curantis aspirat, III, 526. De martyrio sanctæ Agnetis, Dissertatio in Minuc. Felic., 836. Pueri et mulierculæ, cruces et tormenta, feras et omnes tormentorum terribiles, inspirata patientia doloris, illudunt, 333. Bibliandis mirum martyrium, 487.

PONTIUS DIACONUS. — Martyrium S. Cypriani, 1482-1506.

S. CYPRIANUS episcopus. Carthaginensis. et martyr. — Mutati sunt piscatores, mutati sunt postea etiam plurimi seniores, mutatus est Cyprianus, IV, 75. Postquam a: genitalis auxilii superioris viriliter defensa, in exilium petens serenam ac porum desuper se lumen infudit, postquam coelitus spiritu hausto, in novum me hominem nativitas secunda reparavit, mirum in modum protinus confirmare se dubis, patere clausa, lucere tenebrosa, facultatem dare quod prius difficile videbatur, geri posse quod impossibile putabatur, ut esset agnoscere terrenum fuisse quod prius carnaliter natum delictis obnoxium viveret, Dei esse ceptis quod jam Spiritus sanctus animaret, 200, 201. Demones a Christianis e corporibus obsessorum ejiciuntur, 203, 355. Nemo Christianorum reluctatur quando apprehenditur, quamvis nimis et copiosus sit populus Christianus, 557. Martyres exsiliant in tormentis, 559. Est in modis magnis si quis coronatur quo coronatum se putat, si forte martyr moriatur, 794. Virtus martyrii tanta est ut per illum credere etiam ille cogatur qui te voluit occidere, 795. De revelatione cauitis sancti Joannis Baptistæ, 951, 910.

ARNOBIVS. — Polycarpus, constantissimus et floridissimus martyr, conreatus fuit, Not., V, 747. Gentes, populi, nationes quæ sub oculis suis peragi viderunt, crediderunt ipsi, et credenda posteris tradidere, 792. Totus mundus brevi tempore religione Christiana compietus est, 793. Præcones religionis Christianæ, per orbem totum missi, membra et viscera sua laniandi præbuerunt, 794. Simon Magnus a S. Petro ex sublimi aere dejectus perhibetur, 838.

LACTANTIUS. — Fieri non potuit ut homini per seipsum ratio divina innotesceret, et ideo non est passus hominem Deus lumen Sapientiæ requirerem dilutus errare, ac sine ullo laboris effectu vagari per tenebras inextricabiles: spernit oculos ejus aliquando, et notionem veritatis minus sumpsit, ut et humanam sapientiam nullam esse monstraret, et erranti ac vago via consequendam immortalitatis ostenderet, VI, 113. Sibylla prædixit de Christo et aliis rebus religionis Christianæ, 491-488; 503-515. Sicut Christus, cum inter homines ageret, universos demones verbo fugabat, hominumque mentes emotas et malis incursionibus furias, in sensus pristinos reponerat, ita nunc sectatores ejus eodem spiritus inquinatos de hominibus, et nomine magistri sui et signo Passionis, excutunt; nam cum diis suis immolant, si assistat aliquis signalum frontem gerens, sacra nullo modo litant: Nec responsa potest consilio reddere vates, 552 et 586. Christiani cruciari atque interfici malunt, quam obscura tribus digitis comprehensa in locum jactare, 610,

611. Demones, et in corpora hominum occupant animasque direxant, alijurantur a Christianis, et nomine Dei veri fugantur; quo audito, tremunt, exclamant et uri se verberarique testantur, et interroganti qui sint, quando venerint, quomodo in hominem irroperint, continentur, sic extorci et excruciatu virtute divini nominis, exsolantur, 623. Cum jam Nero imperaret; Petrus Romam advenit, et editis quibusdam miraculis, quæ virtute ipsius Dei, data sibi ab eo potestate, faciebat, convertit multos ad justitiam, Deoque templum fidele ac stabile collocavit, VII, 195, 196. Commonitus est in quiete Constantinus, ut celeste signum Dei notaret in scutis, atque ita prælium committeret. Fecit ut jussus est, et transversa X littera summo capite circumflexo, Christum in scutis notat; quo signo armatus exercitus caput ferrum. Proceedit hostis obviani sine imperatore, pontemque transgreditur. Acies pari fronte concurrunt. Summa vi utriusque pugnat. Neque his fuga nota, neque illis. Fit in urbe seditio. Tumque repente populus voce subclamat, Constantinum vinci non posse, 261. Licinio quiescenti assistit angelus Dei monens ut ocius surgeret, atque oraret Deum summum cum omni exercitu suo; illius fore victoriam, si fecisset. Post has voces, cum surgere sibi visus esset, et cum ipso qui monebat astaret, tunc docebat eum quomodo et quibus verbis esset orandum, 261. Perplura miranda referantur in opere: *De moribus persecutorum*, 190-273.

RUSEBIUS PAMPHILUS. — Constantinum Imperatorem, horis diei meridianis, sole in occasum vergente, crucis tropæum in celo ex luce conflatum, soli superpositum, ipsis oculis se vidisse affirmavit cum hujusmodi inscriptione. *Hæc vince*, in vita Constantini, VIII, 22, 23. Quemadmodum Moyses ac religiosus quondam gentis Hebræorum temporibus, Deus currus et exercitus Pharaonis projecit in mare et fluctibus operuit, sic plane Maxentius, persecutor Christianorum, et quicunque circum illum erant, milites ac stipatores, instar lapidis in altissimum Tiberis gurgitem conculcerunt, 25, 26. Ubique in præliis crucis signum adiit, parva est victoria, 38. His ex cruciferis qui fugit, interfectus est; qui vero fidelis permanserat, incolumis evasit, 39. Constantinus orans in tabernaculo victoriam adeptus est, 40.

FORTUNATUS. — S. Hilarius ex insula Gallinaria serpentes fugat, infantem sine baptismo defunctum suscitavit, Abræ filiam et uxori mortem precibus obtinet, IX, 190, 191, 192. S. Hilarii reliquiarum ope Probrianus moribundus sanatur; duo leprosi mundantur de pulvere sepulcri. Manus contracta sanatur, cæco visus redditur, mulieri manus arida redditur sana, in una puella plura eduntur miracula, de cereo miracula, 195, 196, 197, 198, 199. Præsentia S. Hilario, hæretica uachinamenta proficere non possunt, 190.

S. ZENO. — A malo spiritu sanavit Gallieni Cæsaris filiam; boves cum duce submersos reduxit a pelago; multos liberavit ab hoste pestifero, et fluvio eximptum suscitavit mortuum, multa idola destruxit per crebra jejunia, ejus potestas magna fuit in demones, XI, 151, 154. In civitate Verona Natale S. Zenonis martyris quando aquæ fluminis Athesis usque ad superiora tecti, fenestras ecclesiæ illius excreverunt, nec in eam intrare poterunt, virtutem martyris ostendentes, 153.

S. OPTATUS. — Julianus apostata, Imperator profanus et sacrilegus, justo Dei judicio moritur, XI, 969. Donatistæ jusserunt Eucharistiam canibus suidi, non sine signo divini iudicii; nam iidem canes accensi rabie, ipsos dominos suos, quasi latrones, sancti corporis reos, dente vindice, tanquam ignotos et inimicos laniaverunt. Ampullam quoque Chrismatis per fenestram, ut frangerent, jactaverunt, et cum casum adjuvaret abjectio, non defuit manus angelica quæ ampullam spiritali subvectione dedaceret; projecta casum sentire non potuit; Deo muniente illæsa inter saxa consedit, XI, 972. De martyrio SS. Donati et Marculi, 1015.

S. PAULINUS. — Vox infantis fertur sonuisse in populo Ambrosium episcopum, et ad ejus vocis sonum totius populi ora conversa sunt, acclamantis Ambrosium episcopum, *Vita S. Ambrosii*, XIV, 29. Quædam mulier paralytica, in lecto jacens, in sellula gestata est ad S. Ambrosium, et ipso orante et manus imponente sanata fuit, 30. S. Ambrosius a virgine Arianorum vestimentis attractus ut pelleretur de ecclesia, illam admonuit vereri iudicium Dei no sibi mali aliquid evenire. Quod dictum exitus confirmavit; nam alio die mortuam ad sepulcrum usque deduxit, gratiam pro contumacia rependens, et hoc incussit omnibus timorem, 31. Euthymius carpentum malitiose parat, quo S. Ambrosium raptum traheret ad exsilium; at in eo carpente, justo Dei iudicio, ipsi cruci dirigitur ad exsilium quod paraverat S. Ambrosio, *ibid.*

SS. Protasius et Gervasius, martyres se revelant S. Ambrosio, et cum eorum corpora sunt levata, cæcus lumen recepit, et obsessa corpora a spiritibus immundis curata, summa cum gratia domum repetebant, 52, 57, 95. Quidam Arianus a spiritu immundo correptus et cruciatus clamare cepit se optare ita torqueri eos, ut ipse torquebatur, qui negarent martyres, vel qui non crederent in Trinitatis unitatem quam docebat Ambrosius; at Arianus, præsentem tali voce confusi, in piscinam demersum hunc hominem necaverunt, perfidæ homicidium adjuvantes, 52. Vir de hæresi Arianorum constitutus in ecclesia vidit angelum ad aures sancti Ambrosii tractantis loquentem, ut verba angeli populo episcopus renuntiari videretur, 53. Dæmones fatentur se non solum nihil posse in S. Ambrosio, verum nec etiam ad fores domus, in qua manebat Ambrosius, appropinquare, 54. Quidam Arianus gladium ferens ad cubiculum S. Ambrosii usque pervenit, ut eum interficeret; sed cum elevasset manum, districto gladio, dextera exserta in aera obrigente remansit. Tunc se missum a Justina postquam confessus est, brachium quod, inique cum extenderetur, obriguerat, sanatum esse confessione *ibid.* Puer spiritu immundo vexatus, Mediolanum adveniens apud S. Ambrosium non obsessus fuit, at rediens iterum vexatus fuit; et cum Interrogaretur ab exorcistis cur quandoquid Mediolani scisset non in illo apparuisse, confessus est diabolus se timuisse S. Ambrosium, et ideo recessisse ad tempus, atque expectasse in illo loco, ubi ab illo recesserat donec reverteretur, *ibid.* Theodosius imperator promiserat se veniam daturum civibus civitatis Thessalonicensis; at, agentibus comitibus occulte cum imperatore plurimi innocentes interempti sunt. Quod factum ubi cognovit S. Ambrosius, copiam imperatori ingrediendi ecclesiam denegavit, nec prius dignum iudicavit octu Ecclesie, vel sacramentorum communione quam publicam ageret penitentiam, 55, 56, et 57, 58, 59. Obsessus a demone sanatur a S. Ambrosio, 58, 59. Sunt adhuc quedam similia miracula in sequentibus h't, 40, 41, 42, 43, 44, 45 et 46. Valentinianus præfectus, ob maledicta in S. Ambrosium, poenas dat, 91. Per obsidionem Hierosolymitanam a Tito Paschas diebus templum refulgebat per singulas noctes quasi dies esset, et alia miranda audita sunt, ut, Transcamus hinc, vox ab oriente, etc., XV, 2187-2192. De inventione et miraculis SS. Gervasii et Protasii, etc., 2100, 2206; XVI, 357, 358. De cæco illuminato, 10191 et 626.

SULPICIIUS SEVERUS. — In Vita S. Martini et in Dialogis, multa leguntur miracula facta intercessione S. Martini, etc., XX, 159 et 222.

RUFINUS AQUILEIENSIS. — In Historia monachorum innumera referuntur miracula; eam adi, XXI, 391-465. Philosophus dialecticus confunditur simplicitate cuiusdam senioris, 469, 470. Paphnutius confessor sola oratione agros curat, cæcis visum reddit et paralyticos sanat, 471. S. Spiridon episcopus, cum fures nocte ad caulas venissent ut oves furarentur et permansissent invisibilibus quibusdam vinculis restricti, mane eos liberavit et dimisit. Ejus filia Irene, accepto deposito, defuncta est, et qui illud commendaverat, ad patrem repotulavit; at eo non inventum, nemo enim sciebat unde esset, Spiridon pater ad sepulcrum filie properat, atque eam ex nomine clamat. Tum illa de sepulcro, Quid vis, ait, pater?... Commendatum illius ubi posuisti? At illa locum designans, Illic, ait, invenies defunctum; et rem repertam pater tradidit reposcenti, 471. S. Helena, Constantini mater, Hierosolytam petit et pergit ad locum celestis indicio sibi monstratum, ut veram Christi crucem reperiret; et tres in confuso ordine reperit; etsi titulus adfuerit, non satis evidenter Dominici prodebat signa patibuli. Accidit feminam gravi ægritudine confectam seminecem facere. Macarius, Hierosolymitanæ Ecclesiæ episcopus, ait: Afferte hic totas quas repertæ sunt crucēs, et quis sit quæ portaverit Dominum, nunc nobis adaperiet Deus; et oratione facta admovit ad mulierem semivivam unam crucem e tribus; post secundam; et nihil profecerunt, nec aliquid egerunt; ut vero admovit tertiam, repente mulier adaperis oculis consurrexit et, stabilitate virum recepta, alacrior quam cum sana fuerat tota domo discurrere et Domini potentiam manifestare cepit, 475, 476, 477, 478. Frumentii episcopo apud Indos tanta gratia virtutum data fuit a Deo ut signa apostolica per eum fierent, et infinitus Barbarorum numerus converterentur ad fidem, 478, 479, 480. Mulier captiva, oratione fusa ad Deum, parvulum ægrotantem cuiusdam nobilis femine, nomine Dei Christi invocato, sanat. Parentes convertuntur ad fidem; fama volat, et rex ipse et regina loci vocant captivam, et illi et omne regnum convertuntur ad Christum, et ecclesia construitur, 480, 481, 482. S. Athanasius per sex annos latens in cisterna non

habente aquam, proditus, fugit, Spiritu divino adnatus, eadem nocte qua ad eum comprehendendum veniebat, 491. Miracula de Judæorum comitibus qui a Juliano decepti templum in Hierosolymis reedificare volebant; ita ut terræmotu et igni accenso divinitus, Judæi ab illicitis disturbantur incensis, 505, 506. Globus igneus per medium plateæ Hierosolymitanæ percurrere ultro citroque ferebatur, et signaculum crucis in vestimentis omnium apparuit. Quæ signa terribilia cœtera sunt in exitum Judæorum, 506. Homo omnibus membris et præcipue pedibus aridus, oleo unctus in nomine Domini sanatus est, et confirmatus sunt plantæ ejus; cæcus visum recepit ad cellulam S. Macarii absens; lema vicina adducit catulos prope S. Macarium; et ille cum intellexisset bestiam pro cecitate catulorum supplicare, rogavit Deum ut eis redderet visum. Quo recepto, matrem sequentes redeunt ad speluncam, 511, 512. Spiritus immundi effugantur et puella a quique Patribus deportatis in quamdam insulam Ægypti, et populi insulæ convertuntur ad Christum, 513, 514. Mulier, quo properas, aiebat quidam præfectus, tam festinus? Ad campum, ait illa, quo catholicorum populus convexit. Et non audisti, ait ille, quia præfectus illuc pergit ut omnes interficiat quos invenit? Audiivi, inquit, et ideo festino ut ibi inveniar, 514. Quot virtutes et miracula fecerunt discipuli sancti Antonii, 517. Justina imperatrix exilium sortitur quod Dei sacerdotibus præparabat, 525.

S. HIERONYMUS. — Ad monasterium Bethleem cui præerat S. Hieronymus advenit leo, tribus claudens, quarto suspensus pelle, vulneratam a sentibus habent plantam; sanatur et convalescit; familiaris factus, asinum solum habuit, et simul opera domus in campis peragebant. Asinus raptus fuit a mercatoribus. Isti, post tempus, redierunt ad viciniam, ducentes præfatum asinum oneratum mercibus et simul multos camelos. Leo, ut fures asini vidit, eos fugat, et asinum cum camelis coegit ante se ad monasterium. Patres mirantur, gaudent de asino sibi reddito, et de præda cimeorum solliciti sunt. Mox mercatores venerunt et confessi sunt se rapuisse reuera quondam asinum et furorem leonis in ipsos, dum eos conpexisset in campis. Tunc, pace inita, relinquunt asinum, et secum assumunt suos camelos et sua, et suum iter pergunt, in Vita S. Hieronymi, XXII, 204-214. Volentibus mori, non permittebatur occidi; sic unus martyr, victor inter equales laminasque, melle perungitur, et sub ardentissimo sole, religatis manibus post tergum, reponitur, ut muscarum aculeis cederet qui ignitas tartarinas ante superasset; alter irretitus blandis seriorum nexibus super exstructum plumis lectum ponitur, inter lilia candentia et rubentes rosas. Quem meritis speciosa eripit delicatis stringere colla complexibus... Quid ageret miles Christi, et quo se verteret, nesciebat. Quem tormenta non vicerant, superabat voluptas. Tandem collitus inspiratus, præcisam mortis in linguam in osculis se faciem expulsi, et sic libidinis sensum succedens doloris magnitudo superavit, XXIII, 20. Paulo per noctem quiescentem revelatum est, eum alium alterius molis se meliorem ad quem visendum deberet proficisci, 21. Paulus et Antonius, post sanctum osculum et proprio nomine salutati, sermoneantes, ecce suspiciunt alium eorum in ramo arboris consedisse, qui iude leniter subvolabat, et integrum panem ante ora mirantium deposuit. Post ejus abcessum, Kia, inquit: Paulus, Dominus nobis prandium misit, vere pius, vere misericors. Sexaginta jam anni sunt ex quo dimidiis semper panis fragmentum accipio; verum ad adventum tuum, mihi suis Christus duplicavit annonam, 25. Paulus rogat Antonium ut quæstum eat pallium S. Athanasii ad obvolvendum corpus suum post mortem, 26. Antonius viet inter angelorum catervas, inter prophetarum et apostolorum choros, niveo candore Paulum fulgentem in sublimem conscendere, 27. Cum Antonius contristaretur quod sarcolum quo terram loderet non haberet, duo leones ex interioris eremi parte currentes volantes per coela júbis forebantur, et directo cursu ad cadaver beati Pauli substituerunt; adultantibus caudis circa Antonii pedes accubuerunt, fremitu ingenti rugientes prorsus ut intelligeret eos plangere, quo modo poterant. Deinde hinc procul cæperunt humum pedibus scalpere, arenamque certatim egerentes unius hominis capaxem locum fuerunt; et statim quasi mercedem pro opere postulantes, cum motu aurium cervice dejecit, ad Antonium perrexerant, manus ejus pedesque lingentes. At ille animadvertit benedictionem a se precari... et postea manu innuens eis, ut abirent imperavit, 27, 28. S. Hieronymus demonum ludibria fugat, signans crucem Christi in fronte, 51. Venientes latrones ad S. Hieronymum nocte, a vespere usque ad solis ortum discurrantes, locum quo

cubiculi invenire non potuerant, 33. Mulier sterilis filium habet intercessione S. Hilarii, 53, 54. Mulier caeca ad S. Hilariem adducta, visum recepit, 53. Auriga, a demone percussus in curru totus obrigit, et eum S. Hilarius sanat, *ibid.* Maritus possessus a demone sanatur a S. Hilario, *ibid.* Item et paralyticus, 56. Alia referuntur S. Hilarii similia miracula, 57, 58, 59, 46, 49, 50.

LUCIUS DEXTER. — Miracula S. Jacobi apostoli, in Hispania, XXI, 115. S. Veronica Romam venit, et ibi, clara miraculis moritur, 161. S. Maria Magdalena miraculis clara in Gallia moritur, 255. S. Eutychius, quem a fenestra precipitatum S. Paulus suscitaverat, moritur martyr in Hispania, 299.

S. AUGUSTINUS. — Monica S. Augustini matri sollicita et merenti de filii pravis moribus, per somnium dicitur: Ubi tu, ibi et filius tuus; et ab episcopo quodam responsum fuit: Vade a me, ita vive; fieri non potest ut filius istarum lacrymarum pereat, XXXII 692, 693. Flebam, ait S. Augustinus, amarissima contentione cordis mei, et ecce audio vocem de vicina domo cum cantu dicentis et crebro repetentis, Tolle, lege; tolle, lege. Surrexi, et aperui codicem ut legerem quod primum caput invenissem; legi capitulum quo primum coniecti sunt oculi mei, « Non in comestationibus, » etc., et protinus omnes dubitationis tenebrae diffugerunt, 762. Miraculum factum ope neptis Severini episc., XXXIII, 426. S. Ambrosio per visum Deus aperuit quo loco laterent corpora SS. martyrum Gervasii et Protasii, XXVII, 770. Corpus S. Stephani revelatione divina, apparuit, per S. Ambrosium, XXXVIII, 1299, 1458. Ista detectio habuit multa miracula. Mediolani eram, ait S. Augustinus, novi facta miracula. Cecus notissimus universae civitati illuminatus est, cucurrit, adduci se fecit, sine duce reversus est, 1299. Per orationes S. Stephani Paulus et soror Palladia sanantur, scilicet: Mulier quaedam habebat decem filios; major natu gravibus et intolerantibus injuriis eam affecit, et etiam manus in eam intulit. Ceteri filii praesentes tacerunt. Mater, ad sacri baptismatis fontem progressa postulavit a Deo ut extorres patria et circumventas alienas terras omne hominum genus suo terrenter exemplo; et mox tremor membrorum filium majorem invasit; et intra unum annum, servato ordine quo nati erant, intra unum annum eadem pena omnes corripuit: secundus filius ad gloriosum martyris Laurentii memoriam meruit sanitate. Paulus, sextus ordine, cum sorore sua post visionem quam habuerunt de sua futura sanitate admoniti sunt visione divina; Paulus orabat in loco ubi Hippone-regio est memoria S. martyris Stephani, subito cecidit; post paululum exsurrexit et illum tremorem non invenit in corpore suo. Concionante S. Augustino, populus de memoria S. Stephani clamare cepit, Deo gratias, Christo laudes! In quo continuo clamore, Palladia, ista soror Pauli quae curata est, ad absidem perducta est. Qua visa, populus cum gaudio et fletu, nullis interpositis sermonibus, sed solo strepitu interposito, aliquandiu clamorem protulit, 1443, 1444, 1446; XL, 769, 770. Perplura referuntur miracula in libro xxi De Civitate Dei, XLI, 763-771.

JOANNES CASSIANUS. — Dominice crucis virtus adversus demones, XLIX, 700. — Abraham abbatis miracula, 1000. Dæmon aperte confitetur se per Arrium et Eutonium haereseis sparsisse, 715, 716. Variis ex causis demones hominum corpora possident, 707. De demonibus, 197, 258, 560, 603, 681, 693, 696, 707, 712, 733, 751, 752, 761.

S. HILARIUS Arelatensis. — De miraculo S. Genesii Arelatensis. marty., I, 1273-1276.

IDATIUS. — Apparitio crucis Salvatoris in Oriente sub Constantino Magno, anno 331, LI, 909.

MARCELLINUS. — Signa in caelo, anno 389. Reliquiarum S. Stephani mira revelatio, Luciano presbytero facta, anno 415, LI, 925.

S. PETRUS CHRYSOLOGUS. — Omnes qui febribus, pestilentia et morsu canis rabidi vexati, accurrunt ad tumulum S. Petri Chrysologi, sanantur, in Vita, LII, 59, et alibi passim.

S. LEO pap. — Attila et Gensericus S. Leonis papae dignitate et ornatu ab animo hostili domantur, et subito discessum parant, LV, 260.

VICTOR VITENSIS. — Duo fratres moriuntur martyres, LVIII, 244. Mulier duris cruciatibus laniata, ita ut mortua crederetur, tacta a quadam virgine adveniente, illico sanata fuit, 244. Perplura referuntur miracula, 254-260. Martyrium S. Juliae, 579-580 et 591-620. Sexaginta confessores, inter quos erat S. Reparatus Vigilus, linguis abscissis, loquuntur quomodo antea loquebantur, 215.

DRACONTIUS. — Summa Petri miracula, LX, 856. Simonem Magum per aera volentem confundit, 858.

PAULINUS NOLANUS. — Gennadius claruit potentia in demones, LXI, 71. Miraculum in inventionem sancæ Crucis patratum omnem dubitationem tollit, 529. Valgus ex naufragio servatus est, 599, 400. Plurima alia miracula referuntur, 671, 672 et 909.

S. SEVERINUS. — Pedibus S. Severini quidam submisit filium diurno languore vexatum. Tum data oratione qui semivivus allatus fuerat, statim patre mirante surrexit, et perfecta protinus revertebat sanitate, in Vita, LXII, 1192. Precibus S. Severini leprosus divina opulatione mundatur, 1292; et perplura citantur miracula alia, in Vita, 1170-1200.

GUINERTUS. — S. Eleutherius filium tribuni resuscitat; ipsemet vinculis constrictus ab angelo liberatur; caecum illuminat, leprosum sanat; angelus, ei postulanti revelat culpam a Ludovico, Francorum rege, commissam, LXV, 67-69. In depositione corporis S. Eleutherii mulier caeca et muta visum et loquendum recuperavit, 75. In elevatione ejus corporis, mortuus resuscitatur, et duo caeli oculorum visionem receperunt, tres paralytici curati sunt, claudus consolidatus fuit et ambulavit exsilens, 75-79. Ejus intercessione Feriolus victus solvitur et Libertinus a morte suscitatur, et in urbe Tornacensi, quo ejus corpus translatum fuit, nova de die in diem miracula eveniunt istius sancti meritis, 80-82.

DIONYSIUS EXIGUUS. — De inventionem miraculosa capitis S. Joannis Baptistæ, LXVII, 419-451.

S. CÆSARIUS Arelatensis. — Puer resuscitatur ejus precibus, in Vita, LXVII, 1013. Elpidius diaconus diabolica infestatione fatigatus, a S. Casario liberatur ab ista vexatione, in Vita, 1016. Mulier paralytica et omnibus membris contracta sanatur, in Vita, 1018. Plura alia referuntur miracula, 1018-1020. Innumera alia miracula indicantur a S. Casario patrata, sive per vitam, sive post mortem, 1025-1042.

AURELIUS CASSIODORUS. — Constantinus imperator, cogitans quem in bello deum haberet auxilio, vidit in somno crucis signum caelo splendide collocatum; mirantique visionem astiterunt angeli dicentes: *O Constantine, in hoc vince.* Fertur autem et ipsum Christum apparuisse ei, signumque monstrasse crucis, ac præcepisse ut figuram similem faceret, et in præliis hoc auxilium haberet, quo victorias jura conquireret. Eusebius Pamphilus cum jurejurando imperatorem ipsum dicentem audisset sic refert, quia circa meridiem, declinante jam sole, crucis signum ex lumine factum, et scripturam concertam ei dicentem, *In hoc vince* vidisset ipse et milites qui cum eo tunc essent, LXIX, 888. Signum, in vexillum crucis transformatum, quod labarum vocatum fuit, proponebatur in præliis ante omnes ordines; et mirabiliter, divina regente virtute, sagittæ hostium figebantur in signo, a signifero autem inter pericula protinus evocabant, 888, 889. Helena, mater Constantinianus imperatoris, per somnum admonita ad Jerusalem properavit, et illi requisivit sepulcrum Christi. Et palam facto Domini monumento, apparuerunt circa id tres cruces suffossæ, et clavi, simul et titulus litteris Hebraicis, Græcis, Latinisque conscriptus: *Jesus Nazareus Rex Judæorum.* Dicitur quia etiam mortuus crucis lactu surrexit, et mulier longa ægritudine fatigata, crucem veram attingens sanata fuit, 936, 937. De miris quæ evenerunt cum Judæi, impulsu et auxiliis Juliani apostatæ, reedificare ceperunt templum Hierosolymitanum et de causis cessationis operum, 1038, 1059. Miraculum de demonibus ob crucis signationem fugientibus, 1050. Julianus monachus, senior sacratissimus, orans cognovit mortem Juliani apostatæ ea hora qua percussus est, 1061. Jaculum repente delatum, discurrens per brachium in latus Juliani apostatæ immersum est. Ex hoc vulnere suscepti terminum vitæ. Quis vero justissimum intulerit vulnus, bacterus ignoratur. Aliqui autem quia dum fuisset vulneratus, mox narium sanguine suo complexisset, et in aerem projecit dicens: *Galilæe, viciisti*, 1066. Miracula alia describuntur, LXX, 1297.

S. GREGORIUS TURONENSIS. — In Vita S. Gregorii Turonensis. episc., multa miracula tradit Odo abb., illius scriptor, LXXI, 115-150. Item libri Miraculorum, De gloria martyrum, 705; De miraculis S. Juliani, 800-825; De gloria confessorum, 828-912; De miraculis S. Martini, 915-1010; Vitæ Patrum, 1010-1096. Historia Septem dormientium, 1107-1118; Vita S. Aridii abb., 118-1153.

VENANTIUS FORTUNATUS. — Vita S. Germani, Parisiens. episc., LXXII, 53-78; LXXXVIII, 451-479. De sancto Mauricio et sociis ejus, de S. Hilario, Medardo, etc., 108-150. De S. Martino, 328-335. Vita S. Hilarii Pictaviensis, 440-451; Vita SS. Albini, Paterni, Radegundis,

Andanti, Redigiti, Medardi, Marcelli, Leclini et Maurilii, 542-576.

VITA PATRUM EREMITICORUM. — Vita S. Pauli primi eremite, auctore S. Hieronymo. Vita S. Antonii abb., auctore S. Athanasii. Vita S. Hilariionis monachi., et Vita S. Malchi captivi monachi., auctore S. Hieronymo; et Vitæ aliorum, multa continent miracula, LXXIII, col. 89 ad 883; et Verba Seniorum, et Historia Lausiaca, quæ subsequuntur item innumera miracula referunt, 882-1232. Philotheus seu Theophiles, Pratum spirituale, Hefatidia Paradisus, Palladii Lausiaca similiter multa referunt miracula, LXXIV, 13-394. Index rerum indicat partitulationem in fine prædictorum voluminum, LXXIII et LXXIV nomina et acta cuiusque sancti, quæ indicem consuleris opus habeat quæ de his cognitionem habere desideret; nec, ne prolixioris sinus, hic dare non debemus, nec alibi, ubi solum Vitam Patrum indicamus.

S. GREGORIUS MAGNUS. — In duobus ejus Vitæ, una a Paulo, et altera a Joanne diacono, multa referuntur miracula ab eo patrata, LXXV, 41-242. Item in quatuor libris Dialogorum, ubi tractatur de Vita et miraculis Patrum Italianorum, LXXVII, 160, 430.

S. AUGUSTINUS ANGL. EPISC. — In illius Vita a Goretho monacho scripta multa leguntur miracula, LXXX, 45-94.

PAULUS EMERITANUS. — In Vita Patrum Emeritensium sunt multa miracula, LXXX, 118-164.

YANNAHARIUS (S.). — In Actis martyrum tergeminarum Spensippi, Eleusippi et Meleusippi, multa referuntur miracula ab ipsis patrata, LXXX, 183-195. In Vita et martyrio S. Desiderii pariter multa sunt miracula, 195-196.

SISEBUTUS. — Vita et Passio S. Desiderii monachi habent annexa quædam miracula a S. Desiderio per vitam et post mortem patrata, LXXX, 577-584.

S. SULPICIUS. — In ipsius Notitia multa miracula referuntur ab illo patrata et in vita et per mortem, LXXX, 575-593.

S. ISIDORUS. — Sunt relata quædam ipsius per mortem miracula in *Prolegomenis*, LXXXI, 147, et in Appendice, 945-967, et LXXXII, 19-56.

S. DESIDERIUS CAURCENS. — Distincta duodecim miracula referuntur in ipsius Vita, LXXXVII, 259-246.

S. FRUCTUOSUS. — In ipsius Vita referuntur miracula, LXXXVII, 480-470.

S. ELIGIUS NOVIOMENS. — Ipsius miracula leguntur, LXXXVII, 463-593.

JONAS. — S. Columban Vita, LXXXVII, 1012-1048. Vita S. Eustachii, 1046-1056. Vita sanctæ Attalæ, 1056-1062. Vita S. Bertulfi, 1061-1067. Vita sanctæ Burgundoræ, 1070-1083. Liber miraculorum S. Joannis abb., 1083-1088. Ibi passim frequentiora reperuntur patrata ab his sanctis miracula, quæ cuilibet legenti mira videbuntur et stupenda.

S. ADAMANUS. — De vita, revelationibus et apparitionibus sanctæ Columbæ, LXXXVIII, 726-776.

S. ALDHELMUS. — Multa de illo scribuntur miracula a Faricio in S. Aldhelmi Vita, I, CXXIX, 61-88.

S. BONIFACIUS. — Ipsius Vita scripta a Willibaldo multa continet miracula, LXXXIX, 601-664.

VEN. BÉDA. — In ipsius ecclesiastica historia quædam referuntur miracula a variis sanctis viris patrata, quæ in indice prædictæ Historiæ videri possunt, XCIV, 25-292; XCIV, 152-158 et 222-254.

S. LEODEGARIUS. — Lumen magnum quasi id foris circumlum et cælo descendens super caput S. Leodegarii refulsit. Tunc tremantes omnes qui hoc signum viderunt, Quid est hoc, inquit, domine, quod paret super caput tuum quasi in circuli modum lumen splendidissimum emissum de cælo? Nunquam a nobis simile est visum in vita, XCVI, 345. In Historia illius translationis quædam referuntur miracula quæ tunc ad ejus sepulcrum facta sunt, 344-346. Vita et miracula quoque SS. abbatum et S. Chisberti, 715-789. Apparitio S. Michaelis et miracula patrata, 1587-1591.

S. HILDEPHONSUS Tolitanus episc. — Vita et miracula referuntur, XCVI, 43-51. B. Virgo Maria S. Hildephonsi apparet et loquitur, 50.

DAGOBERTUS REX. — Tres martyres illi apparuerunt in somnis, XCVI, 1599.

CLODOVEUS, rex Francor. — De miraculis ipsi ostensis, XCVI, 1139.

DIONYSIUS presbyt. — Iste refert quemdam monachum eorum imagine sanctæ Mariæ semper Virginis lacrimas illuminasse, et post tertium vel quintum vel etiam sextum mensem in eandem inextinctam reperisse, XCVIII, 1205.

S. LUDGERUS. — Vita S. Gregorii abb. a S. Ludgero et acta S. Ludgeri ab Alfrido scripta habent miracula tum de S. Gregorio, tum de S. Ludgero, XCIX, 719-795.

ALCUINUS. — De vita S. Martini Turonensis inter cæchumenis pauperem vestit, inlemit frigore, media hæc chlamidis parte; quæ etiam parte chlamidis, inter angelos exercitus Dominum Jesum, divinitus illuminatus, nocte sequente, vestitum asperxit, CI, 659. Illi quidam cæchumenus adhærens, subita, sancto absente viro, morte præruptus est; quem S. Martinus precibus profusis resuscitavit, et vitæ redditum baptizavit. Alterum quoque, in quodam agro laqueæ suspensum sacris orationibus vitæ restituit. Tertium, cuiusdam mulieris sentent filium sola oratione in conspectu populi resuscitavit, 659, 660. Ruentem pinum super se signo crucis opposito avertit, mirantemque turbam Christo credere fecit. Se ipsum in lecto cuiusdam flammis opposuit, ne innocua læderet ignis tecta, qui fanum incendit idololatricæ; aliud quoque templum antiquo errore demonibus dedicatum, dum manu non potuit humana, angelico fultus auxilio subvertit. Alio loco gentiliæ sacra subvertens, a quodam pagano gladio appetitus, ille nudum ferientis ictu collum opposuit; sed impius retro cadens, suam intelligens impietatem, veniam postulavit a sancto; alteroque librante ictum in sanctum caput, ferrum effugit de manibus. Paralyticam pedibus, totisque resolutam membris, sacra benedicti olei infusione, astante populo, pristina reddidit sanitati. Proconsulari serrum manus impositione a demonio liberavit, etc., etc., 660, 661. S. Vedasto occurrit cæcus quidam, petens ab eo ut per suæ sanctitatis preces illi restituit lumen oculorum; S. Vedastus preces effudit et in divina fides pleiat, et dexteram cum signo crucis posuit ante oculos cæcicidens: Domine Jesu, qui es lumen verum, qui aperuisti oculos cæci nati, aperi oculos et istius, ut intelligat populus iste præsens, quia tu es Deus solus, faciens mirabilia in cælo et in terra. Mox ille cæcus, lumine recepto, gaudens perexit viam suam, 670. S. Richarii miracula, 690-691. Willibrordi miracula, 702. Miraculum de Christo ventare quod Cæsar Augustus vidit, 1174.

EGINHARDUS. — Historia translationis SS. martyrum Marcellini et Petri, et varia miracula quæ tam secula sunt in surdis et mutis, contractis et aliis ægris, CIX, 537-590. Miracula intercessionis SS. Prôti, Hyacinthi et Hermæ in ecclesia SS. martyrum Marcellini et Petri, CIV, 596-594.

HILDUINUS. — Passio SS. Dionysii, Rustici et Elciberii, et miracula de iisdem relata, CVI, 25-40.

DUNGALUS. — Ante sanctorum reliquias rugient demones, CV, 474. Cæcus sanatur virtute corporam SS. Geruasii et Protasii, 475. Miraculum quod Mediolani factum est Augustini et Ambrosii temporibus, 477.

AGNELUS. — In libro Pontificali continente Vitæ Pontificum Romanorum qui servierunt a S. Apollinari usque ad S. Georgium, hoc est, SS. Apollinaris, Aderiti, Eleutherii, Martiani, Calixti, Proculi, Probi, Dathi, Liberii, Agapiti, Marcellini, etc., etc., multa referuntur miracula seu per vitam, seu post mortem ab illis patrata, CVI, 475-750.

JOSEPHUS SACERDOS. — In Historia quam iste dedit de translatione corporum SS. Ragnoberti et Zenonis sunt relata multa miracula, CVI, 891-904.

RABANUS MAURUS. — Per reliquias S. Alexandri et quorundam aliorum sanctorum sunt miracula, CVII, 44-68. Ipse fecit multa miracula, nam suis precibus refertur duos cæcos illuminasse, quatuor claudos gressibus formasse, de humanis etiam corporibus plures eiecisse demones, et multis aliis claruisse miraculis, in ipsius Vita, 94. S. Martinus, Aquensi Ecclesiæ presidens multis et diversis miraculorum virtutibus effulsit, CXII, 1494. De miraculis sororum Mariæ et Marthæ, 1495-1508.

WALAFRIDUS STRABUS. — In Vita S. Galli abbat is per vitam et post mortem innumera refert miracula, XCIV, 979-1030. Item in Vitæ SS. Othmari, Blithmari, Mammæ, 1031-1062. Angelorum et dæmonum visiones in Wettin Vita metrica, 1068-1082. De S. Leodegarii miraculis, 1143-1151.

OLDRICUS Cenomanens. episc. — In illius Vita referuntur multa miracula, XCV, 29-106.

S. EULOGIUS. — Triginta sex distincta miracula evoluta facta in translatione huius sanctorum martyrum Georgii, Aurelii et Nathaliæ, XCV, 948-960.

HAYMO Halberstatis. episc. — Dicitur quod de desolatio Augari, regis Edisenorum, implendo, aiquatens luminis faciem suam linteo panno impressit, et misit ad eum, ut qui in propria forma videri non poterat, saltem per impressam imaginem videretur. Tunc ergo Tatthas ille discipulus qui missus est, ad Edissam, prædictam ibi Dominicam deportare meruit imaginem, quæ per longa ibi tempora perduravit, donec Constantinopolim cum cæloris reliquiis est asportata, CXVIII, 825. Agapus unus et prophetis de fano futura sub Claudio propeclavit, 826.

Cum otio divina perurgeret Judæos, Placitum quoque qui in morte Christi iniqui iudicii officio functus est, non sinit esse impunitum. Hic ergo a Caio multis maiorum cladibus excruciat, tandem propria manu se transverberans damnavit in mortem, 827. Herodes, interfector Jacobi, fratris homini, apud Cæsarem faciens spectacula in honorem Caesaris, arrogantissime indutus veste mirabiliter auro et argenteo contexta, a populi stupentibus ex metalli radiantis fulgore deus subito appellatur atque ut fiat propitius exoratur. Sed quia supplicationem et fastum non repressit, mox percussus ab angelo et incredibili dolore ventris et inflatione correptus, respiciens ad amicos: En ego, inquit, deus vester; ecce percellor confestim et detrahor e vita, 828. Fraus Simonis Magi a S. Petro detecta et extincta, 828. Nero, crudelissimus imperator, qui in tantum sceleris progressus est quod et in matrem et in fratres, et in uxores et omnis sanguinis proximos parricida existit, et incestus fecit, Christianos maxime persequitur, 830. In subversione Hierosolymitana a Tito Vespasiano, Ecclesia fidelium quæ Hierosolymam fuerat congregata, divino recepto responso, prævenit subversionem, et oppidum Pellam nomine trans Jordanem, emigrat. Tunc incredibiles cædes Judæorum, et primo quidem diræ et inaudita famis exitio plaga interfabilis divinitus mittitur, in tantum ut bella et cæles inter parentes et liberos committerentur, dum non solum e manibus, sed ex ipsiis facibus invicem capere cibum decernerent. Ad ultimum quidem nec horis, vel ciagelis, aut etiam ipsi calcementis abstineant; nonnulli et feni veteris festucas edunt. Porro geritur ibi facinus execrabile, neque adhuc apud Græcos, neque apud Barbaros auditum: Mulier, quædam, Maria nomine, cum famis ingravescente periculo, et hostis depredatione omnino jam fame deficeret, pessimis usæ consuetudinibus, parvulum filium qui ei erat sub uberibus jugulat, igni suppositum torret; dimidium quidem consumit, dimidium vero reservat. Prædonibus autem mox, odore carilam comperto, ingressis partem offert, Meus, inquit, hic parvulus est; solito eflici aut matre religiosiores, aut femina meliores; edite, nam et prior comedi. Illico universa regio tam nefarii sceleris sentio repletur. Nec multo post magnifica et famosissima civitas Hierosolymorum capitur, cuius quanta fuerit vastitas, vix scripto comprehenditur; ubi undecæ centena millia fame et ferro peremptorum computantur, exceptis quibusque juvenibus electis, qui propter decorem corporis ad triumphum reservantur, ceterisque aliis qui ad opera Aegypti, vel ad secunda marmorum, vel ad extrahenda metalla destinantur, vel per provincias vinciti in servitutem distraherentur, georum 84 et numerus neque ad nonaginta millia, 833. Vitula quoque tunc in subversione Hierosolymitana, sacrificii admola in die festo Azymorum, inter manus ministrorum enixa est agnum. Porta vero in interioris ædis area, cum tanti ponderis esset, ut vix a viginti viris clauderetur, vectibus et seris munita, nocte ultro patefacta est. Vixi etiam currus et armatorum cohortes in ærem ferri, et alia multa, 833. Verba S. Iguatii martyris referuntur, 837. De S. Polycarpo insigni martyre, 840. M. Aurelius, bella inferi Saranatis et Germanis; cuius exercitus dum siti periclitatur, quidam militis Christiani qui aderant, Deum supplicat: quorum supplicationibus et pluvia large de celo perfusa reficit exercitum, et fulmina crebro coruscantia fugant eminus hostes, 843. Narcissus, episcopus Hierosolymorum, aquam in oleum convertit quando forte in solenni die vigiliarum Paschas oleum decisset luminaribus, 846.

S. ANSCHARIUS.— Multa refert miracula S. Willelmi post mortem patrata, et post talem renumerationem ait: Ne prolixior narratio onerosa fiat legentibus, hæc et alia multa intermisimus, quæ tamen plurimorum ore vulgata in populis habentur. Corpus ejus, magnifice collocatum in basilica innumeris claruit virtutum indicis, et de die in diem meritis beati viri multiplicia iunbi crescunt miraculorum signa, CXVIII, 1023-1082.

S. LUPUS Ferrariensis.—Quædam sunt miracula in Vita quam scripsit de S. Maximino, CXIX, 665-680. Multa, vero in Vita S. Wigberti, 630-694.

PASCHASIUS RADBERTUS.—Quædam refert miraanda in passione SS. martyrum Rufii et Valerii, CXX, 1489-1507. Item in Vita S. Adalardi et alii. Wale, 1508-1506 et 1557-1650.

WANDALBERTUS.—In Vita S. Goaræ multa sunt relata miracula, CXXI, 630-658. Item, in Translatione reliquiarum SS. martyrum Chrysanthi et Daria, 673-682. Et in libro De miraculis S. Othmari, 779-793. Similiter in Vita metrice, Translatione et Elevatione S. Amandi, 931-977.

S. ADŌ Viennensis.—Quidam leprosus, inspecto e populo, tacto S. Desiderii, Viennensis episcopi, mundatus est a lepra ab illo die quo S. Desiderius ingressus est

insulam in qua exsiliū subibat, cunctisq. oīs plenam, quæ manu illius illuminata fuerat virtute divina permansit indeficiens, semper ardens et suam plenitudinem inexhaustam omnibus manifestans; et quicunque ejuslibet infirmitatis a sancto pontifice ex rodenti liquore perunctus fuisset, illico sanatus abibat, CXIII, 437. Vasculum vini vacuum, mox ducta S. Desiderii in beatitudinem Dei et largitatem Creatoris, plenum inventum est, 438. Brunnehillis regina, quæ immamiter interemisse jussit S. Desiderium, ipsa justo Dei iudicio, sub Clotario regis, indomitis equis religata brachiis, et erubens divaricata, membratim discinditur, 439. Ad sepulcrum S. Desiderii sunt miracula. Quidam pauperculus, omnibus membris contractus, insuper trementibus membris gravi passione agitabatur: hic in qualo virgeo ad memoriam S. Desiderii deportatus, mox perfecta sanitate incolumis rediit, 440. Claudius nomine habebat illam multo tempore tibia claudicantem; accessit; illam S. Desiderio sanandam commisit; oleo ipsius ut perfusa esset, sanissima effecta, torturam claudicationis amisit, 440. Ibi non potest quot cæci ibi lumen inexpectum receperint, demumque purgati sint, claudi sanati et diversis infirmitatibus diversi curati. Sed et si qui cum fide toleret æstiam de fusto illo quo sanctum caput illius terebatur est, et quæ obit mar. yr. meritis illius liberantur sive a dolore dentium, sive a typo variarum febrium, sive ab aliis infirmitatibus... Mulier, multis annis a spiritu immundo vexata, huc suorum manibus attracta, ut S. Desiderii locum attingit, illico virtute divina curata est, 439, 440, 441. Homo a nativitate cæcus, lumen inexpectum recepit ad tumbam S. Desiderii, in conspectu totius Ecclesiæ. Multaque postmodum ibi Dominus per servum suum operatus est, quæ si universa quis scribere voluerit, volumen longi operis consummabit, 441, 442. S. Theodericus cellam edificat facto miraculo, 440. Angeles apparuit S. Theoderico, qui locum secretum ei designat ut construat monasterium, 447. Miraculis Dominus S. Theodericum clarificavit, ita ut plures a malignis spiritibus vexati et variis languoribus detenti ejus orationibus sanarentur, 448. Cum corpus S. Theoderici in feretro postmodum deferendum fuisset ad sepulcrum, moveri a loco non potuit; ut vero statutum fuit ut deferretur ad suum monasterium et non ad alium locum, et primo definitum fuerat, illico tanta facilitate est motum, ut nullius ponderis esse putaretur, 448. Cæcus, ut legitur velamen feretri S. Theoderici, continuo ab oculis ejus sanguis profudit, et lumen recepit, 449. Quidam membris contractus ita ut natibus ipsius plante inhaerent, suis pedibus rediit a sancto sepulcro, 450. In translatione S. Bernardi, cum a tumulo membra hujus sancti pontificis levarentur, visum est senioribus vino abini, ex quo multa sunt officia languentibus præstita. Vidimus emergentes atque lunaticos hujus liquoris unda potatos, viribus convalescere, sedata impulsionis diabolica, 451. 452. Septem alia miracula referuntur cum suis indicis et circumstantiis, 451, 452.

USARDUS Sangermannensis.—In ejus Martyrologio recensentur multa miracula, 599, etc.

ADREWALDUS.—Historia translationis S. Benedicti et de miraculis, CXIV, 901-948. Vita S. Aigulm, 956-968. Miracula S. Germani, 1208-1270.

ADREWALDUS, monach.—S. Benedicti miracula, 905 et seqq. Miracula S. Aigulphi, 966 et seqq.

ODO Bellovacensis.—Quomodo reliquie SS. Maximii et Juliani miraculis illustrentur, 1124.

HERICUS, monach.—Miracula S. Germani, 1161-1311 et seqq.

HINCARUS, Remensis.—Vita S. Remigii Remensis, CXXV, 1130-1188.

S. BERTARIUS.—S. Scholastica, caput in manibus declinans et lacrymarum fluxus in mensa fundens, serenitatem aeris ad pluviam trahit ut S. Benedictus frater nondum discederet ab ea, et ait illi: Ecce te rogavi, et audire me noluit; rogavi Dominam meam et audivit me, CXXVI, 983, 984. S. Benedictus ad monasterium reversus, vidit ejusdem sororis suæ animam de ejus corpore egressam, in columbæ specie, oculi secreta penetrare, 986.

S. REMBERTUS.—In ejus Vita ab auctore anonymo scripta quædam referuntur miracula ab illo patrata, 992-1010. Item, leguntur miracula in inventione sive translatione S. Vincentii martyris, et in libro De miraculis S. Germani, et in translatione S. Savini, 1014-1056.

ANASTASIUS Bibliothecarius.—Mortuorum Pontificum Romanorum Vitæ consue et miracula, CXXVII et CXXVIII. S. Gregorii IV miracula, 1208; Miraculum a S. Maximo gestum, CXXIX, 656. De S. Petro Alexandrino, 699 et seqq. De S. Benedicto, 715 et seqq.

WOLFARDUS. — Vita sanctæ Walpurgii virginis multa recenset miracula, 877-890.

S. ODILLO. — In translatione SS. Sebastiani martyris et Gregorii pape multa eorum intercessionum patratum miracula, CXXXII, 582-632.

S. STEPHANUS Leodiensis. — In Vita S. Lamberti plura reperiuntur miracula patrata sive dum viveret, sive post mortem, 646-660.

HUCALDUS. — Vita S. Rictudis miraculis clarescit, 818. Passio SS. Quirici et Julitte martyrum, 851. Vita sanctæ Adelgundis virginis, 857-873. Vita S. Lehwini, 875-878.

S. ODO Cluniacensis. — Duæ Vitæ S. Odonis scriptæ, una ab Joanne, et altera ab Nalgodo monachis, habent diversa miracula ab ipsomet Odone patrata, sive dum viveret, sive post mortem, CXXXIII, 45-85.

SIGKHARDUS. — De miraculis S. Maximi Trevirensis, 963-976.

FRIGEGODUS. — De vita S. Wilfridi, 979-1011.

UTHO Vita S. Arbogasti, CXXXIV, 1003, 1008.

FLODOARDUS. — Pauca leguntur paginæ tomī CXXXV, quæ non referant miracula quædam, imprimis tractatus de triumphis Christi, 23-920.

RATHERIUS. — Quædam refert miracula in Vita S. Usmari, CXXXVI, 343-352.

WOLSTANUS monach. — S. Ethelwoldi miracula, CXXXVII, 90 et seqq.

JOANNES abb. S. Arnulphi. — De sancta Glodesinde, 222 et seqq. De sancto Joanne abbate, 249 et seqq.

GEZO. — Quædam refert miracula in confirmationem veritatis corporis et sanguinis Christi in Eucharistia, 392-396, 399.

S. DUNSTANUS. — Ejus Vita ab Osberno scripta habet miracula dum viveret et post ejus mortem, 415-472.

S. FOLCUINUS. — Quoddam miraculum in ejus Vita narratur, 510, 511; item, multa ipse refert miracula in Gestis abbatum Laubiensium, 516-532.

ADSO. — Vitæ S. Froloberti, S. Mansueti, S. Basoli; et de translatione et miraculis S. Basoli, Vita S. Bercharii et de miraculis S. Waldeberti 602-700.

S. MAIOLUS. — Vita ipsius Maioli, 779-780. Et miracula S. Maximini, 795 et seqq.

LETALDUS. — S. Juliani Vita, et liber miraculorum S. Maximini abb., 781-820.

S. ADALBERTUS. — Vita et Passio ipsiusmet et S. Adalberti a Joanne Canapario scripta, 859-890.

HIROTSUTHA monialis. — Passiones S. Gangolfi et S. Pelagii metricæ scriptæ referunt quædam miracula ab istis sanctis patrata, 1083-1102. De lapsu et conversione S. Theophili, 1102-1110. Historia metrica de conversione desperati adolescentis, 1110-1130.

GERHARDUS. — Vita S. Romani, CXXXVIII, 173-183.

ANONYMI ix sæculi. — Miracula in Vita S. Amalarii, 191 et seqq.; S. Clodoaldi, 203 et seqq.; S. Bonifacii, 211-217; S. Hidulphi in Vosago, 217, 219.

GESTA EPISCOPORUM ANTISSIODORENSIUM. — Ibi reperiuntur passim miracula ab his sanctis episcopis patrata, 219-391.

BENEDICTUS monachus. — Miracula in monasterio S. Sylvestri, CXXXIX, 13 et seqq.

S. ABBO. — In ipsius Vita ab Almoine scripta sunt reata miracula, 376-414. Miracula S. Edmundi, 515, 516.

HERIGERUS ET ANSELMUS. — In Gestis episcoporum Tuongrensi, Trajectensi, et Leodiensi lector reperiet multa miracula a SS. episcopis patrata, 1003-1121. Vita sanctæ Berlendis, 1104-1110. Vita S. Landoldi, 1110-1121. Vita metrica S. Usmari, 1225-1229.

S. HENRICUS imperat. — In ipsius Actis et Vita, auctore Adelboldo et in Vita sanctæ Cunegundis imperatricis multa leguntur miracula, CXL, 14-223.

THANGMARUS. — Vita et miracula S. Bernardi, 583-435.

ADEMARUS S. Cybardi monachus. — Miraculum per Hgnum sanctæ Crucis injuste detentum, CXLI, 41; alia miracula, 68 et seqq.

BERNARDUS Scholasticus. — De miraculis sanctæ Fidis virginis, 127-162.

S. FULBERTUS. — Vita S. Autherii, 353-368.

MEGINFREDUS. — De vita et virtutibus S. Emmerami, 974-986.

ARNOLDUS. — De miraculis S. Emmerami, 991-1080.

WOLFERUS. — S. Godehardi Vita et miracula, 1165-1230.

ANGELRANNUS. — Ipsius Vita refert quædam miracula 1403-1421; et ipse refert miracula S. Richarii in illius Vita, 1421-1438.

OLIVA Ausonensis. episc. — Miracula in conversione sanctæ Afræ et sociarum, CXLI, 594-598.

ODORANNUS. — Historia translationis SS. Saviniani, Potentiani et sociorum martyrum, 788-790.

S. ODILLO. — Ejus miracula per vitam, 915.

RODULFUS GLABER monach. Cluniacensis. — Quædam miracula in Aureliana urbe, 634, 612. Corpus S. Guillelmi miraculis claret, 701-717. Vita B. Maiolis abbatis, et Vita et miracula sanctæ Adhaleidæ, 943-983.

BERNO. — Vitæ sancti Meginradi et sancti Udalrici, 1176-1204.

WIPPO. — De quodam miraculo quod accidit in die Pentecostes, 1215.

S. LEO IX pap. — Sancti Leonis Vita, auctore Wiherto, CXLI, 467-502. De obitu et miraculis S. Leonis, 503-536.

LEO Atinensis. — Inventio corporis S. Marci, 1412-1424.

SS. ARIALDUS et **HERLEMBALDUS** martyres. — Eorum Acta coruscant miraculis, 1431-1616.

ANNO. — Ejus Vita refert multa ab ipso ve. ejus intercessionem patrata miracula, 1517-1531.

PETRUS DAMIANUS. — In quatuor ejus Vitis quæ leguntur inter Prolegomena ejus operum multa recensentur miracula quæ mirum est legere, CXLI, 413-481. Visio cuidam sacerdoti facta super Hildebrandum comitem, 506. S. Hilarius Pictaviensis. episc., post obitum B. abbati Fredelino apparuit ut quædam mandet, 511. S. Hilarius puerum resuscitat, 515, 516. Columba super caput S. Severi sedens electionem ejus provocat ad episcopatum. S. Severi miracula, 533, 535. Miracula S. Benedicti, 546, 547. Vita S. Odilonis abb., 928-944. Vita S. Mauri, 943-952. Vita S. Romualdi, 953-1008. Vita SS. Rodulphi et Dominici Loricati, 1008-1024. Passio sanctarum virginum Floræ et Lucilæ, 1026-1032. Expositio visionum sanctorum martyrum Mariani et Jacobi, 1032-1036. Passim in his Vitis multa referuntur miracula quæ ut citius inveniantur, legendus est index rerum, et jam de aliis præmonuimus. De variis miraculosis narrationibus, variis apparitionibus, et miraculis, CXLV, 574, 587.

OTHLONUS monach. — Liber visionum tum Othloni, tum aliorum, CXLI, 541-389. Vita S. Volfgangi, 390-421. Vita S. Bonifacii episc., 427-433.

ADAMUS, Bremensis. canonicus. — Gesta Hamburgensis pontificis, 451-619. S. Joannis Gualberti vita et miracula 165-961.

ARNULFUS, Mediolanensis. cleric. — Gesta archiepiscoporum Mediolanensium, CXLVII, 286-314.

S. GERALDUS. — Liber miraculorum S. Adalardi abbatis, 1064, 1078.

S. FORCALDUS. — Liber miraculorum S. Bertini, 1097, 1160.

ALPHANUS Salernitan. — Vita et passio sanctæ Christine, 1269, 1293.

GUAIFERIUS. — Quoddam miraculum refertur in Vita S. Secundini, 1293, 1302. Item, in Vita S. Lucii pape et martyris, 1302-1318.

S. GREGORIUS VII, pap. — In ipsius Vita a Paulo canonico scripta multa sunt miracula ab illo patrata ante et postquam fuerit papa, seu dum viveret et post mortem, CXLVIII, 40-104. Vita S. Altmani Pataviensis. episc., 870-894. Vita et passio S. Tiemonis episc., 894-906; vita S. Anselmi Lucensis. episc., 906-910, innumera referunt miracula horum sanctorum intercessionem patrata.

GESTA PONTIFICUM CAMERACENS. — In his leguntur passim miracula in Ordine rerum indicata, CXLIX, 22-195; 272-286.

GODEFREDUS. — In Triumpho S. Remacii leguntur miracula, 291-335. Item in Vita S. Elphegi episc. Cantuariensis, 371-393.

S. ANASTASIUS monach. — Ejus miracula, 431 et seqq.

VICTOR III, pap. — Miracula a S. Benedicto et aliis facta, in monasterio Casinensi facta, 963 et seqq., 1001 et seqq.

DURANDUS Troarnensis. abb. — Miracula de corpore et sanguine Christi in sacramenta facta, 1418 et seqq.

GILBERTUS monach. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1435-1446.

WILLELMUS Clusiensis. monach. — Vita Ven. Benedicti monach. Clusiensis, 1459-1469.

HEMMINGUS presbyt. — Vita S. Wulstani, 1489-1491. **RADBODUS** Tornacensis. episc. — Vita S. Medardi, 1495-1499. Vita sanctæ Godebertæ virg., 1517-1527.

S. LANFRANCUS Cantuariensis archiepisc. — Ipsius miracula, CL, 54 et seqq.

GUILLELMUS abb. — Miracula ab illo patrata, 910 et seqq.

URBANUS II pap. — Ipsemet Casini miraculo, dolore lateris nimio sanatur CLII, 34. Miraculis claruit, teste Guiberto Novigenti abbate, 261.

VAICANDUS monach. — Vita S. Hildulfi episcop., 587-601. Vita S. Deodati monach., 605-635.

ANONYMUS. — De revelatione, adificatione et auctoritate monasterii Fiscannensis, 701-725.

ANONYMUS Fiscannensis. — Prodigia in constructione quarundam ecclesiarum, et alia, CLI, 715, 717, 729.

S. STEPHANUS, Hungarorum rex. — In ejus Vita S. Carthitio episc. scripta, multa sunt miracula, 1207-1251.

SANCTA MATHILDIS regina. — In ejus Vita quedam sunt miracula, 1511-1525.

STEPHANUS, Hungarorum rex. — Miracula in ejus sepultura, 1226. Item nova miracula in elevatione corporis ejusdem sancti, 1250 et seqq.

S. BRUNO Carthusianor. institutor. — Ejus conversio a-casione mortui qui sese damnatum inter solemnes exsequias e feretro proclamat, 492-496, 525-535. S. Brunonis miracula post mortem, 605-652.

S. HUGO Lincolnensis episc. — Christus in hostia apparuit sub specie infantis post mysticam sanctificationem, CLIII, 1036. De stupendo valde miraculo inter manus indigni sacerdotis, de corpore Christi, 1059 1012. Quedam alia miracula, 1057-1115.

S. WOLPHELMUS abb. — In ejus Vita referuntur multa miracula, 407-451.

EKKERHARDUS Uragiens. — Miracula S. Celsi, 1259-1245. Miracula S. Symonis, 1245-1247. De Vita S. Agniti, 1247-1251. Vita et passio Conradi archiep., 1251-1267. Historia martyrum Treverensium, 1269-1275. Miracula S. Meroldi, 1275-1279. Inventio et miracula sancti Mathie, 1279-1298.

BERWINUS abb. — De miraculis S. Simeonis monachi, CLIV, 1245 et seqq. Item S. Agniti, B. Conradi, S. Meroldi, 1250, 1265 et 1275 et seqq.

GOSCELINUS, Cantuariensis monach. — Miracula sancti Augustini Anglorum apostoli, in ejus reliquiarum translatione, CLV, 17 — 46. Miracula S. Swithuni, 48-50. Miracula S. Yvonia episc. Pers., 82 — 92. Miracula sanctae Werburgae virg., 97-103. Miracula sanctae Ladgithae, virg., 111-116.

RADULPHUS ARDENS. — Visio S. Joannis evangelistae facia diebus quinque ante obitum, 1332. Alia ejusdem apostoli visio, 1324. Miracula in sanctae crucis inventione, 1375. Miraculum de corpore sancti Bartholomaei apostoli, 1355.

GUIBERTUS abb. de Novigento. — Miracula B. Mariae Virginis intercessione patrata, CLVI, 584. Puer imaginem alloquitur, cui et ipsa dedit responsum, 617. Juge miraculum olim Jerusalem de igne quotannis accenso, 827.

GOFFRIDUS VINDOCINENS. abb. — S. Sixtus S. Laurentium praevenit ad vitam aeternam, CLVII, 42. Miracula quibus Deus in auxilium venit B. Patris Benedicti, 277, 278.

THIOFRIDUS abb. Eternacens. — Miracula de pace restituta, 506. De suavi odore quae de tumba S. Wilfridi exivit in translatione corporis sui, 1051. Miracula facta per virgas, baculos, vestes et liquores aquae, vini et olei sanctorum, et de S. Nicolao, 372-379. De clavis Dominicis et lancea militis, 394. De cruce S. Petri, S. Andreae et de catenis S. Pauli, 396. De lapidibus S. Stephani, et de craticula S. Laurentii, 597. De potestate mirabili sanctorum reliquiarum, 405.

S. ROBERTUS abb. — Ejus miracula, 1269-1287.

S. ANSELMUS Cantuariensis archiepisc. — Ejus miracula, auctore Eadmero, CLVIII, 49-112 et 119.

EADMERUS, Cantuariensis monach. — Miracula S. Wilfridi, CLIX, 714-752. Miracula S. Bregvini, 754-761. Item, 88. Oswaldi, Dunstani, 761-80.

HUGO Cluniacensis. abb. — Ejus miracula, CLIX, 845-927. Ejus visiones, 951.

GUNDULFUS episc. — Ejus miracula, CLIX, 813-836.

SIGEBERTUS, Gemblancensis monach. — Quedam recensentur miracula S. Basilii Caesariensis episc., CLX, 66. Miracula de capite S. Joannis Baptistae, 69. Corpus S. Stephani protomartyris miraculis illustratur, 77. Constantinopoli terrae motus et signa plurima ostenduntur in caelo, 84. Miracula per lignum sanctae crucis, 85. S. Simeon Stylites miraculis claret, 87. Imago sacra quam quidam Judaeus diriperat et telo translexerat, sanguinem emittit, 105. Haec ignem in caelo videntur, portendentes Langobardorum irruptionem in Italiam, 106.

Grande miraculum prodit cum juramento Petrus discipulus de S. Gregorio pap. 114. S. Amandus Elnonensis, per Gallias miraculorum et praedicationis gratia clarescit, 115. Signa in caelo Saracenorum invasionem praenuntiantia, 119. Audomarus qui senio caecus erat, intercessionem S. Vedasti illuminatus est, sed pro sua salute et suis precibus iterum obtinuit ut iterum caecus fieret, 124, 125. S. Michaelis apparitio Auberto episc., 134. Miraculum sub Constantino imperatore gestum in imagine a quibusdam Judaeis profanata, quae sanguinem emisit, 145. Miracula ad sepulcrum S. Medardi episc., 158. Plura portentosa monstrantur per Italiam, 187. S. Uldaricus episc. miraculorum gloria claruit, 193. Prodigia videntur in caelo, 194. S. Conradus episc. miraculis illustratur, 215. Anselmus episc. miraculis innotescit, 221. Miracula visa in caelo in Italia, 230. Miraculum femine, cujus manus sanguine fluunt dum lavaret puerum, 242. Miraculum auxilio sanctae Crucis gestum in civitate Ascalon obsidione, 276, 277. Miracula S. Maclovii, 759. Miracula S. Theobaldi episcop. et martyris, 754-758. Miracula S. Lamberti, 761-810.

FULCHERIUS Carnotensis. — Victoria virtute sanctae Crucis adeptus, 907-910.

BERENGOSUS abb. — Miracula de inventione sanctae Crucis, 935-981; inter haec reperitur quomodo apostoli Petrus et Paulus Constantino apparere, 971.

B. ROBERTUS de Arbrissello abb. — Ejus miracula, CLXII, 1034-1056.

JOANNES, S. Audoeni abb. — Miracula in translatione S. Nicasii mar. yr., CLXII, 1164.

CALIXTUS II pap. — Miracula S. Jacobi apostoli, CLXIII, 1369-1376. Miracula S. Jacobi Tarentasiensis, 1411-1414.

S. BRUNO Signiacensis episc. — Ejus sepulcrum miraculis insignitur, CLXIV, 155.

GUALTERUS canonic. — De vita et martyrio S. Caroli Boni comitis, CLXVI, 873-942.

RUPERTUS abbas. — De somniis et visionibus, CLXVII, 524, 550, 554, 605.

S. NORDERTUS archiepisc. — Ejus miracula, CLXX, 1257-1345.

Ven. **HILDEBERTUS**. — Ejus miracula, CLXXI, 88. Vita S. Radegundis, 968-986.

HONORIUS Augustodunensis episc. — Miracula S. Basilii episc., CLXXII, 845, 841. Miracula S. Cypriani, Theophili, Mariae Magdalene, Mariae Egyptiacae, Thaidis, etc., 865-955. Item S. Benedicti, 978.

GAUFRIDUS GROSSUS. — Vita et miracula B. Bernardi fundatoris congregationis de Tironio, CLXXII, 1363-1359.

RODULPHUS abb. — Sepulcrum S. Trudonis quot die coruscat miraculis, CLXXIII, 44-50.

LEO MARSICANUS monach. — Miracula S. Benedicti fundatoris monasterii Casinensis, CLXXIII, 490 et 509. De miraculis S. Apollinaris abbat., 518. Alia miracula, 636, 650, 610, 611, 658, 665; et a 678 ad 1114.

GUALTERUS monach. — De miraculis B. Mariae Virginis, CLXXIII, 1380-1586.

WILLELMUS monach. — Tradit miracula quedam Oswaldi Leonis III pap., CLXXIX, 1006, 1021; S. Martini, 1079; S. Eadwardi, 1150; S. Magni, 1146; Gregorii VI, 1187, etc.; S. Ethelredi, 1193; 1194; S. Cenehni, 1195; 1196. S. Wintonii, 1196, 1197; S. Eadmundi, 1197; sanctae Melburgae, 1199; sanctae Fadhurthae, 1199, 1200; sanctae Edgithae, 1200, 1201; et sancti Eadwardi, 1205.

S. BERNARDUS abb. — De vita et gestis S. Malachiae episc., CLXXXII, 1075-1117. S. Bernardi vita et res gestae, auctore Guillelmo monacho, CLXXXV, 225-267; auctore Ernaldo abbate, 267-301; auctore Gaufrido monacho, 301-367; auctore Philippo monacho, 374-386; auctore variis, 386-395; auctore Gaufrido monacho jam dicto, 395, 415; ex libro: Exordium magnum Cisterciensis, 416-454; ex libris: De miraculis Cisterciensium monachorum, 454-466. Alia S. Bernardi Vita, auctore Alano episcopo Antistodorensi, 469-524; alia Vita, auctore jam dicto Gaufrido monacho, 524-530; alia Vita, auctore Joanne eremita, 532-550. Leguntur etiam miracula, 684-765, 880, 905, 943-977; et 995-1195. Unde in istis plus quam millibus columnis indicatis, fere millia reperiantur miracula, cum vix quaedam non habeat, dum alia multa, ut duo vel tria, aut plus habeant. Hic satisque nauset, nec pari posset nisi ista miracula essent cujusque generis et speciei, unde varietas nutrit lectionem et attentionem ea legentium. Adhuc in hoc volumine sunt tres libri miraculorum aliorum Patrum Cisterciensium, 1271-1385. Lector percorret haec et illa et fidem in miracula suam consolidabit irrefragaliter.

GAUFRIDUS monach. Claresvallis. — De spiritu

prophetia quo S. Bernardus clauit, CLXXXV, 325. De mirabilibus S. Bernardi, 355-410.

HERBERTUS abb. — De libro miraculorum S. Bernardi, CLXXXV, 415-459.

SUGERIUS S. Dionysii Parisiens. abb. — Miracula patris in Cella quadam semista, CLXXXVI, 1235.

ORDERICUS Vitalis monach. — Actus et miracula apostolorum, CLXXXVIII, 101-184. Miracula S. Martialis Lemovicens., 190. Miracula successorum B. Petri, 197 et seqq. Miracula et prodigia ad sepulcrum B. Guthlaci eremite, 482. Miracula plurima habentur ad corpus S. Nicolai Myrensis. episc. post translationem, 539. Miraculi casus cuiusdam presbyteri episcopus Lexoviensis, 607. Prodigia et flagella celestia, 539.

ANSTLMUS, Haverbergensis. episc. — Quomodo primitiva Ecclesia novitate miraculorum et prodigiorum crescebat, 110.

S. JOANNES CIRITA, abb. — Miracula in ejus Vita, 1603-1608.

PETRUS VENERAB. Cluniacens. abb. — Libri duo de miraculis, CLXXXIX, 852-928. Inter tanta quae refert miracula in his libris, nam nunc nos narrabimus, ut notetur virtus signi crucis. Ven. Petrus, morbo diurno fatigatus, in lectulo decubebat. Et ecce subito velut in perturbatam vocem prorumpens, circumjacentes vocavit. Quibus astantibus, horribile malignorum spirituum turban sibi apparuisse, seque valde terruisse, narravit. Ita, inquit, mihi conspici fuerunt, ut mirum mihi sit, si vos latere potuerunt. Qui, signo quidem crucis a me facto pavescit, statim disparuerunt, pessimas tamen intolendae fetoris reliquias recedentes reliquerunt, 950, 951. Visiones et revelationes, etc., 951-951.

S. THOMAS Cantuariens. archiepisc. et mart. — Vita ejus, auctore Edwardo Grim, CXC, 1-56; auctore Rogerio de Pontinico, 56-105; auctore Willelmo filio Stephani, 104-192; auctoribus Joanne decano et Alano abbate, 191-255; auctore Willelmo Cantuariens., 254-257; auctoribus Henrico abbate et Rogerio monacho, 258; auctore anonymo, 261-266; auctore Benedicto abbat., 268. Passio, auctoribus anonymis Lambethiens., 378-318; 518-528; 328-330; 330-335; 335-344; 344-352; adhuc et una Vita, anonymo auctore, 352-370, referunt innumera miracula, quae sigillatim referre oserosissimum opus esset. HERBERTUS de Boscum. — S. Thomae gloriosa mors revelata, 1261.

GERMONUS, praepositus Reicherspergensis. — De vita et virtutibus S. Wirotonis abbat., CXCIV, 1427-1433. De ejus obitu, 1433-1444.

ELBERTUS abb., B. MATERNUS, Trevirens. episc. — De morte suscitatur per baculum S. Petri, CXCIV, 25. S. Dionysii insigne miracul., qui post martyrium caput suum gerens perambulabat, 25. Visiones, signa, etc., in Vita sanctae Elisabethae virgin., 120.

S. AELREDUS abb. — Ejus miracula, 206. Edwardi regis Anglor. miracula, 733-773. Quomodo monialis in carcere dejecta miraculo liberata est, 791.

S. HILDEGARDIS abbatissa. — Natales, res gestae et scripta, CXCII, 9-84; Vita auctoribus Gaudefrido et Theodorico monachis, 91-159. Scivias seu visiones et revelationes, 584-738. Vita S. Ruperti, 1081-1094; et S. Disibodi, 1095-1116.

JOANNES Saresburiensis Carnotens. episc. — Vita S. Anselmi, CXIX, 1010-1040.

PHILIPPUS DE HARVENG abb. Beae Spei. — Vita S. Augustini, CCIII, 1206-1234. Vita et miracula S. Amandi, 1251-1300. Passio sanctorum martyrum Cyri et Juliane, 1505-1511. Passio S. Salvii martyris, 1515-1535. Passio S. Faillani martyris, 1535-1557. Passio Ghisei confessoris, 1554-1550. Vita sanctae Waldevrudis, CII, 1375-1380. Passio S. Agnetis martyris, 1587-1592. REINERUS monach. — Miracula in vita S. Thiebaldi monach., CCIV, 70. Revelationes et miracula duorum duorum, 84. S. Volbedonis miracula, 210.

S. STEPHANUS DE MURTO. — Ejus Vita, auctore Gerardo priore Grandimontensi, CCIV, 1011-1071. Innumere ibi describuntur miracula per vitam et post mortem a S. Stephano patre.

GUILLELMUS DANDINA abb. Grandimontens. — Vita Hugonis de laertia, CCIV, 1191-1222.

PETRUS BLESSENSIS. — Quaedam miracula narravit, CCVII, 491.

S. MARTINUS Legionensis presbyt. — Ejus Vita, auctore Luceo episcopo Tudenis, CCVIII, 9-22.

WILHELMUS abb. S. Thomae de Paracletico. — Ejus Vita, auctore anonymo, CXXI, 509-556.

STEPHANUS Tornacensis. episc. — Quidam Hugo a mortuis resurrexisse dicebatur, et finem mundi annuntiabat, CCXI, 500.

ADAMUS Persenise abb. — Per B. Mariam Virginem agri curantur, CCXI, 705, 753, 760. Miraculum miraculorum, virginitas cum fecunditate, CCXI, 764, 765.

HELINANDUS monach. — Quomodo Petrus diaconus vidit columbam ad aurem B. Gregorii, verba quae scriberet auferentem, CCXII, 731. Morini apparentes suis, 731-734. Visiones, apparitiones, etc., 771, etc.

SICARDUS Cremonensis. episc. — B. Martinus miraculis cornuavit, CCXIII, 591.

INNOCENTIUS III pap. — Sacramenta Christianis sunt miracula quotidiana, CCXVII, 572. Majora sunt miracula quae nunc fiunt spiritualiter quam illa quae in veteri lege fiebant corporaliter, 536.

V. — De falsis miraculis.

Certum est Satanam se transfigurare in angelum lucis, signa facientem stupenda ad evertendos, si fieri possent, etiam Dei electos; demones, utpote spiritus tenues momento ubique esse; totum orbem illis locum usum esse; eos quod ubique gerat, tam facile scire quam evant. Unde eorum velocitas ut quid divinum credat. Auctores videntur esse eorum quae annuntiant. De insula aëris, de vicino siderum et de commercio nubium caelestia sapiunt et quasdam temporum sortes repraesentant, delitescentes etiam sub hominibus et imaginibus mortuorum, quibusdam signis fidei divinitatis operatur et emulantur ipsammet divinitatem dum furantur divinationem. Adhuc in templis se occultabant paganorum, et sub statuis et imaginibus, ut sic veritatem caligine obducerent, avium volatus gubernarent, series regerent, oracula efficerent falsis pluribus involuta et temperarent ambiguitates in eventus. Nec mirum olim illos scire dispositioes Dei, quia prophetiae crucinantibus eas exceperunt, et aunc etiam eos scire; quia lectioibus Scripturae sacrae resonantibus eas carperunt. Eorum prestigia profani a veritate intelligere non valentes, ab illis attribui putabant imperia, victorias, opes, eventus prosperos rerum, et republicas et periculis imminentibus liberationem. Inde Romani caeterique omnes ethnici veros esse deos suis contendebant, qui stupendis signis, miraculis, praedictionibus, oculis, divinationibus ac factis quibusdam, quae cunctas creaturarum vires superare videbantur, suam divinitatem et omnipotentiam saepe saepius comprobarent. Et haec certe quae extra orbem naturae ordinem acta esse opinabantur, illorum oculis et mentem sic fascinant et persuasum omnino habuerint ea soli deorum potestate esse tribuenda; at in rebus ostendit hanc argumentationem ab his tantum proferri et urgeri qui veram ignorabant effectum illorum causam. Semotis quippe inanibus praedictis agnoscere potuerunt ea omnia facta fuisse demonum agnoscere maxime, malis artibus, dolis, fraudibus ac peritiis quibus hi mendaces impurique spiritus incautis hominibus plane illudebant. Huc etiam accedit quod ethnici infantes nequibant plura extraordinaria deorum, uti putabant, auctorem factis similia ab hominibus magis deditis eorumdem demonum dolis ac fraudibus erigita fuisse. Quia ergo, nisi insanat, hos idcirco veros deos esse dixerit? quae porro ac quanti ponderis sint haec argumenta quibus patres ea confutarent videre est in operibus primorum fratrum, videlicet, Tertulliani, Apologet., I, 401-452 et Dissertat., 874-899; Minucii Felicii, Octav., III, 513-531 et Dissertat., 589-645; Cypriani, De idolol., varior., IV, 560-575; lib. ad Demetrianum, IV, 541-561; Commodiani, Carm. advers. Gentium deos, V, 202-262; Arnobii, De apul. advers. gentes, V, 714-1290; Lactantii, Divin. institution., VI, 350-511, et Dissertat., 825-1016, etc.

TERTULLIANUS. — Crassus Lydius rex misit ad viros deorum oracula nuntios qui ea consulerent et sciscitarentur quid ipse in Lydia ageret. Singulorum autem responsa cum accepisset, nullum probavit, nisi Delphici Apollinis qui ea, quae ab illo vera agebantur, hoc responso edixit: « Testudinem pariter et agnum conchas in lebeo athenae coxit opereulo athenae imposita, » 489, 878. Idem cum cogitaret bellum inferre Persis, Apollinem Delphicum, cujus templum infinitis opibus et donariis exornaverat, de futuro hujus belli eventu consuluit, et hoc plane ambiguum responsum accepit: « Crassus Halys superans magnam perverit opem vim, » 489, 879. Item, Pyrrho consulenti fuit responsum ambiguum: « fideus: » « Deo te, Pyrrho, vincere posse Romanos, » 409, 877, 878. Phantasma Castorem hoc est, quod demones inducebant effugiem Castoris et Pollucis, ac se in tanta velocitate celeberrimorum Romanorum de Perro rege victoribus Romae eodem die annuntiaverunt quo reportata fuerat, 410. Tuscia aquam erithro gestans, 408 et 876. Claudia chingulo navem promovens, 410, 874.

Barba tactu irroscata, Castor et Pollux apparuerunt lacio Inmilio, ut nuntiaret populo et senatui victoriam et in flumen majestatis divina barba illius e nigro facta fuit rutila et rubea assimilis, 410 et 876. De Romuli ascensu in cælum, 402 et 865. Caprae et mensae præstigiis daemonum divinationes, 411. Æsculapius vitam prorogavit Eecordio, Thanatio et Asclepiodoto, 415, 414 et 885. Caprae et mensae divinationes, 410, 879, 880, 881, 882. Mercurius homines daemonum incursione laborantes aptis remediis curare credebatur, 413, 887. Desperatio et perditio, in causa gloriæ et famæ, apud Romanos, vexillum virutis. Empedocles intum sese Catanensium Ætneis incendiis donavit; Dido, Carthaginiensis conditrix, rogo secundum matrimonium dedit. Regulus, ne unus pro multis hostibus viveret, toto corpore cruce patitur, Mucius dextram suam libens in ara relinquit, Attilia meretricis, carafice jam fatisalo, postremo linguam suam comestam in faciem tyranni sapientius exspuit, ut exasperet et vocem, ne conjuratos confiteri posset, si etiam victa voluisset, etc., 552, 555. Cleonymus Pyetes curatus est in somnis, II, 729. Visiones falsæ pro somnia, 727-731.

MIRACULUS FELIX. — Miracula, oracula, auspicia, auguria, somnia et alia extraordinaria apud ethnicos gesta, non ex decorum suorum potestate, sed daemonum fraudibus ac præstigiis profecta sunt, III, 297. 298. Mira monstra miracula ethnicorum, ut Scylla multiplex, chimæra multiformis, hydra renascens, Centauri, Jupiter, Apollo, Isis, Ceres, 299. De Romulo, Juba, Alexandro, etc., 501, 502, 310. Flaminius et Junius ideo exercitus perdidisse dicuntur, quod pullorum solemnissimum tripudium expectandum non putaverunt; nec Claud. I consulis Romanorum temeritas primo bello Punico movebit, qui dum pallius boni omnis sortiretur auspiciis columbas jejuniis confectas, granis sparsis triticeis, in via qua iurus erat præferri jussit, ut vel eorum omine auspicii duritiam sublevaret. Quæ cum diligentius a cibis abstinerent, eas præcipitari jussit in fluvium, ut libereat quoniam esse nollent; submersæque in flumine decesserunt consul cum exercitu submergendum; hoc etenim secutus est eventus. Atramen Regulus Mancinus et Paulus religionem coluerunt, et male eventus eis cesserunt. Cæsar vero, ne ante brumam in Africam navigia transmitteret, ægoris et auspicii rententibus, sprevit; et eo facilius navigavit et vicit, at quæ vero et quanta de oraculis prosequar? 320, 521. De Pyrrho, Cresco, etc., 610.

S. CYPRIANUS CARTHAGINENS. episc. et mart. — Mulier cruda hieme nudis pedibus, inter nives asperas deambulans, non lædébatur, nec vexabatur illa discursione; delectum est quod talia ageret per spiritum æquam, III, 1162-1165. Somnia et ineptæ visiones, IV, 407. Per gentes et provincias singulas, varia decorum religio mutatur. De Alexandro Magno, etc., etc., 568-575. Dæmones efflatu suo vatium pectora inspirant, ævum volatus gubernant, oracula efficiunt, falsa veris semper involvunt, falluntur et fallunt, vitam turbant, somnos inquietant, etc., 572-574.

COMMODIANUS. — Iste metricè tractat de ridiculis miris que ab ethnicos admittentibus, verb. grat., quod Saturnus filios vorasset, et, nato Jove, lapidem pro infante, comedisset; de lapidibus in orbem vacuum à Deucallione et Pyrrha jactatis, etc., etc., V, 204 et seqq.

ARNOBIVS. — Ethnici obijciebant multa a diis patrata miracula, et reddita de futuris rebus responsa; editum fuisse miraculum propter Indos Circenses, in peste urbem depopulante; propter Æsculapii simulacrum, quo pestis adhuc sedata est, Capitolium fulmine ictum fuisse et simulacrum Jovis de sua sede deturbatum fuisse, etc., etc., V, 604, 615, 606, 607. De stupendis rebus attributis Æsculapio, Mercurio, etc., 964-971. De novacula ab angure coniecta, de Junone, de Claudia, de Cere, etc., 972. De Æsculapio, Epidaurio, etc., 1278, 1279, 1280. Sed et Magna Mater, aiant ethnici, accita ex Phrygio Presidente, jussu commisit vatum, salutaris populo et magnarum causa lætitarum fuit. Nam et diu potens hostis ab Italia possessione detrusus est, et gloriois illustribusque victoriis decus urbis restitutum est pristinum, et imperii fines longe lateque correcti, et innumeris gentibus, civitatibus, populis libertatis jus raptum est, et jugum servitutis impositum; multæque res aliæ fortis domique perfectæ ineluctabili firmitate gentis nomen majestatemque fundarunt, 1283, 1284.

LACTANTIUS. — Et sane multa enumerari possunt digna miraculo: in primis illud quod Occulus Navius summus augur, cum Tarquinium Priscum commoneret ut nihil novi facere inciperet, nisi prius esset inauguratus, nique rex, artis ejus elevans ædem, diceret, ut consulis avibus renuntiaret sibi, utrumne fieri posset id quod ipse

animo concepiisset, affirmaretque Navius posse: Cape igitur hanc, inquit, colam eamque novacula dirige. At ille incunctanter accepit ac secuit. Deinde illud quod Castor et Pollux, bello Latino, apud lacum, Juturnæ visi sunt equorum sudorem abluentes cum ædes eorum quæ juncta fonti erat, sua sponte patuisset; idemque bello Macedonico equis albis insidentes, Publio Valerio Romanæ nocte venienti se obtulisse dicuntur, mutantes eod. die regem Persen victum atque captum, quod paucis post diebus litteræ Pauli verum fuisse docuerunt. Illud etiam mirabile quod simulacrum Fortunæ muliebres non semel locutum esse traditur; Item Juponis Moneta, cum, captis Veis, unus ex militibus ad eam transcendendam missus, jocundus ac ludens interrogavit utrumne Romanam migrare vellet, respondit vellet. Claudia quoque proponitur in exemplum miraculis. Nam cum ex libris Sibyllinis Idæa mater esset accita, et in vado Tiberini fluminis, pavis qua vehabatur hæsisset, nec ulla vi commoveretur, Claudiam ferunt, quæ semper impudica esset habita ob nimios corporis cultus, deam submissis genibus orasse, ut si se castam judicaret, suum cingulum acqueretur, ita navim quæ ab amidi juvenute non voluit commoveri, ab una muliere esse commotam. Illud aequè mirum quod, lue sæviente, Æsculapius Epidaurum accitus, urbem Romanam diurna pestilentia libera se perhibetur. Sacrilegi quoque numerari possunt, quorum præsentibus prenis injuriam suam dii vindicasse creduntur. Appius Claudius Censor, cum adversus responsum ad servos publicos sacra Herculis transtulisset, Iunilius orbatu est, et Pollitorum gens, quæ prodidit, iura unius aul. tempus extincta est. Item, Censor Fulvius, cum ex Juponis Lacinia templo marmorea tegulas abstulisset, quibus ædem Fortunæ equestris, quam Romæ fecerat tegeter, et mente captus est, et amissis duobus filiis in illis militantibus, summo animi morore consumptus est. Præfectus etiam M. Antonii Turullius, cum apud Coos, everso Æsculapii lico classem fecisset, eodem postea loco a militibus Cæsaris est interceptus. His exemplis adiungitur Pyrrhus qui, sublata ex thesauro Proserpine Locræ pecunia, naufragium fecit, ac vicinis deæ littoribus illisus est, ut nihil præter eam pecuniam ioculume reperiretur. Ceres quoque Milesia multum sibi apud homines venerationis adjecit; nam cum ab Alexandro capta civitas esset, ac milites ad eam spoliandam irrupissent, omnium oculis repente objectus fulgur ignis exstinxit. Reperiuntur etiam somnia quæ vin decorum videantur ostendere. Tiberio namque Attinio, homini plebeo, per quicquam obversatus esse Jupiter dicitur et præcipisse, ut consulibus et senatui nuntiaret, ludis Circensibus proxima præcultorem sibi displicuisse, quod Antonius Maximus quidam diverberatum servum sub furca medio circo ad supplicium duxerat, ideoque ludos instaurari oportere; quod cum ille neglexisset, eodem die filium perdidisse, ipse autem gravi morbo esse corruptus; et cum cursus eandem imaginem cerneret quaerentem, ratione penarum pro neglecto imperio perpendisset, lætica delatus ad consules, et omni re in senatu exposita, recepit corpore firmitatem, suisque pedibus domum rediisse. Illud quoque somnium non minoris fuit admirationis quo Cæsar Augustus dicitur esse servatus. Nam cum bello civili Brutiano, implicitus gravi morbo, abstinere prælio statuisset, medico ejus Artorio Minervæ species observata est, monens ne propter corporis imbecillitatem castris se contineret Cæsar. Itaque in aciem lætica perlatus est, et eodem die a Bruto castra capta sunt. Multa præterea exempla similia afferri possent; at hæc de his sufficiant, VI, 283, 289, 290, 291, 292. Magna ars omnis ac potentia daemonum aspirationibus constat, a quibus invocati, visus hominum, præstigiis obsecantibus fallunt ut non videant ea quæ sunt, et videre se putent illa quæ non sunt. Hi spiritus contaminati et perditii per omnem terram vagantur et solatium perditionis suæ perdidisse hominibus operantur. Itaque omnia insidia, fraudibus, dolis, erroribus complent; adherent enim singulis hominibus et omnes æstiatim domos occupant et sibi peniorum nomen assumunt. Qui quoniam sunt spiritus tenues et incomprehensibiles, insinuant se corporibus hominum, et occulte in visceribus operati, valetudinem vitiant, morbos elant, somniis animos terrent, mentes furoribus quatunt ut homines his malis cogant ad eorum auxilia decurrere, VI, 532, 535. Dæmones vagantur inest spiritus, ut turbent omnia, et errores humanis pectoribus offundant, serunt et miscent falsa cum veris. Inde est quod ab angure lapis novacula incisus est, quod Juno Velensis migrare se Romanam velle respondit; quod Fortuna muliebres periculum denuntiavit; quod Claudiam navis secuta est, quod in sacrilegos et Juno nudata, et Locrænsis Proserpina et Ceres Milesia vimicavit, et

legitur: Tiemone marty-
ruciatu et defuncto, ut
membra de terra le-
vata montium funda-
mentum ullo pot-
est rex audire
suis quod
in Mach-
facien-
se
nam
m. Ecce manifestum est, quem
vissimum, et ideo potestatem
embris. Ergo quia vos non
is quatenus illum honori-
et sepelire, et quem epi-
ortem dignum patrum
vili quæ audierant regi
904.

Episc. — Vespa-
Titi Hierosolymo-
bus placuit mira-
nationibus Dei
a vel falsa po-
torem, qui-
is claudis
adlerunt,
quiete
ret, et
contin-
vit;
is;
m.

... texere,
... rem, sed in lati-
... arum, supervacuum
... extis animalium divinæ præ-
... tunc quoque vera, quæ in rugis ma-
... se nosse gloriantur. Pythonicorum vero eo
... est consultatio quo fallacia malignorum spi-
rituum in his est manifestior, qui sive mentiantur, sive
non, in proposito semper habent ut noceant. Fallunt au-
tem interdum studio fallendi, interdum cecitatis suæ er-
rore decipiuntur. Id tamen agunt assidue, ut futurorum consilii
per omnia videantur. Inde est quod ambiguitate verborum
obnubilare student oracula, ut cum mendaces, aut fallaces
inventi fuerint, aliquo rationis velamento suam querant tue-
ri fallaciam. Sic utique fallere non desistunt, donec auditores
suos præcipitent in ruinam. Cui enim a sæculo vatum pro-
fuere responsa? Croesone, an Pyrrho, aut præcedentium,
aut subsequenitum cuiquam? Dux Thebanus, dum de ora-
culo sperat victoriam, fratris mucrone perfoditur. Et tamen
avus Læius successus belli visus est polliceri. Quid enim
aliud significaret, quod post multas ambages intulit:

Certa est victoria Thebis?

Cæterum ne, interempto duce, mendacii arguatur, ut
fallaciam ambigua veritatis nota obduceret, quo malitiam
tueatur, subjicit:

Hei mihi! per gladios vicit pater.

... Croesus maxima regna, si Halin transgrediatur, de ora-
culorum fide sibi subjectum iri condidit. Sed cum res in
contrarium cesserit, laiax Apollo, se unius verbuli æqui-
vocatione absolvit ab invidia mentiendi. Quid Pyrrhus?
Romanis victis, quos sæpe in acie virtute fuderat, beneficio
Phœbi sibi promittit imperium, sed irreparabiliter stratus,
in se ipsum retorsit culpam, qui amphibologiam oraculi
minus utiliter intellexit, etc., 461, 462.

S. MARTINUS, Legionens. presbyt. — Huc questionem
De falsis miraculis antequam finem imponamus, testimo-
nium præclare digestum, ut finis coronet opus, adducemus,
quo bene intellecto, ut jam annotavimus in operibus pri-
morum Patrum, mire clucebit quod ad demones referenda
sunt per plura miracula paganorum, hæreticorum, schi-
smaticorum etiam; nec tunc iis fidem adhibendam esse,
quidquid velint probare. Unde S. Martinus Legionensis ait:
Boni angeli per gratiam ita sunt confirmati, ut peccare
non possint; et mali ita vitio obscurati, ut bene vivere
nequeant. Licet mali angeli per malitiam ita sint obstinati,
vivaci tamen sensu penitus non sunt privati. Nam, ut tra-
dit S. Isidorus, triplici acumine scientiæ vigent demones,
scilicet subtilitate naturæ, partim experientia temporum,
partim revelatione supernorum spirituum, quorum scientia
etiam magicæ artes exercentur, quibus tamen tam scientia
quam potestas a Deo data est, vel ad fallendum fallaces,
vel ad admonendum fideles, vel ad exercendam proban-
damque justorum patientiam. Unde R. Augustinus, Video,
inquit, infirmæ cogitationi, quid possit occurrere, cur scilicet,
ista miracula magicis artibus fiant. Nam et magi
Pharaonis serpentes fecerunt, et alia plura. Sed
illud est amplius admirandum quomodo magorum potentia,
quæ serpentes facere potuit, ubi ad muscas minutissimas,
id est, sciniphes, ventum est, omnino deficit. Cur ergo
magi non potuerunt facere sciniphes, nisi quia major aderat
dominatio prohibentis Dei per Spiritum sanctum. Quod et
magi confessi sunt dicentes: *Digitus Dei est hic*, sed scilicet
manifesta virtus operatur hæc miracula.

Hæc vanitas magicarum artium, ut ait B. Isidorus, ex
traditione angelorum malorum in toto terrarum orbe plu-
rimis sæculis valuit per quamdam scientiam futurorum et
internorum, et evocationes eorum. Inventæ sunt etiam
aruspicia, augurationes, et ipsa quæ dicuntur oracula et
necromantia. Nec mirum de magorum præstigiis quorum
in tantum prædilecti maleficiorum artes, ut etiam Moysi si-
millimis resisterent signis, vertentes virgas in dracones et
aquis in sanguinem. Magorum primus Zoroastres, rex Ba-
ctrianorum fuit, quem Ninus, rex Assyriorum, interfecit in
prælio; de quo Aristoteles scripsit quem vices centum
millia versuum ab ipso condita iudicii voluminum ejus
declarentur. Hanc artem multa post sæcula Democritus
amplavit, quando et Hippocrates medicinæ disciplina
effloruit. Fertur et quædam maga famosissima Circe quæ
socios Ulyssis mutavit in bestias (Virgil. Egl. vii, 70).
Legitur et de sacrificio quo Arcades deo suo Licio immo-
labant, ex quo quicumque sumerent, in bestiarum formas
convertebantur. Hinc apparet non esse in toto dubium
quod nobilis ille poeta scribit de quadam femina, quæ magi-
cis artibus excellebat; ait enim:

*Ecce se carminibus promittit solvere mentes
Quas velit; aut aliis duras immittere curas,
Sistere aquam fluvii, et vertere sidera retro;
Nocturnosque ciet Manes. Mugere videbis
Sub pedibus terram et descendere montibus ornos.*

VIRG. *Æneid.*, iv, 487.

Quid plura? si credere fas est, Pythonissam, prophe-
tæ Samuelis animam de inferni abditis evocare, et vivorum
præsentare conspectibus, si tamen animam prophetæ fuisse
credamus, et non aliquam phantasmaticam illusionem, Sa-
tanæ fallacia factam.

Prudentius quoque de Mercurio ait:

*Traditur hinc extinctas assumpto moderamine virgæ
In lucem revocasse animas....*

Ast alias damnasse neci.

Et post paululum adjecit:

*Murmure nam tenues magico excitare figuras,
Atque sepulcrales scite incantare favillas,
Vita itidem spoliare alios, ars noxia novit.*

In omnibus ergo supra dictis (et nos idem dicimus), ars
dæmonum est ex quadam pestifera societate hominum et
malorum angelorum exorta. Unde cuncta vitanda sunt a
Christianis, et omni penitus execratione repudianda atque
damnanda, CCVIII, 366, 367.

Hercules de Appio et Jupiter de Atinio, et Minerva de Cerere. Hinc quod serpens urbem Romam pestilentia liberavit, Epidaurum accersitus, 357—361.

EUSEBIUS PAMPHILUS. — Spectra in urbibus quas Licinio parebant visa, VIII, 38.

JUL. FIRMICUS MATERNUS. — Constantis veterum Christianorum opinio sub status et imaginibus deliterere demones, XII, 1613. De Serapide, Palladio et aliis, XII, 1011—1024.

CASSIODORUS. — Licinius, contra Constantinum pugnaturus, spem victoriæ habebat per divinationes et sacrificia. Dicitur eum tunc expertum divinationem Miletii Geminique Apollinis, eique consulenti de bello respondisse per dæmonium his duobus versibus quos Græce scripsit Homerus.

*O senex, valde te juvenes pugnatōres observant
Taque vila soluta est, sævaque te senectus excipiet.*

I. XIX, 891. Juliani Apostatæ post mortem, compertæ sunt magiæ; nam ingredientiæ in templum, invenerunt in ra principis simulacra; viderunt mulierem capillis apertis, extensas habentem manus, ejus uterum aperuerunt, ut Persarum victoriam in jecore inspiceret. In Antiochia plurimas arceas in palatio humanis aiunt capitibus plenas fuisse compertas, et innumera in puteis demersa corpora mortuorum. Post ejus mortem, communiti clamabant omnes: Maxime fate, ubi sunt tua vaticinia? Vicit Deus et Christus ejus, 1003, 1004.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Quidam divitum Romanorum, relicta uxore fuerat a S. Gregorio Romano pontifice communione privatus. Quod ille molestissime ferens, et auctoritatem tanti pontificis evacuare non prævalens, magorum suffragia requisivit. Qui, magnis muneribus persuasi posse se suis carminibus agere, ut immisso dæmone, iamdiu caballus pontificis vexaretur, quousque cum sessore suo, periclitaretur, fiducialiter promiserunt. Hoc incestus iudex pollicitatione lætatus magis juxta viam qua pontifex ad stationem profecturus erat in edito stare permisit, ut videre transeuntes, non videri a transeuntibus possent. Cumque magi ex plantatorum mappatorumque processionebus magnum pontificem cognovissent, immisso dæmone, tam fortiter ejus equum vexari fecerunt, ut nunquam a sessore sive a stratoribus teneri posse putaretur. Tunc S. Gregorius, revelante Spiritu sancto, dæmoniacam submissionem cognoscens, sancto crucis signaculo, tum caballum a præsentis rabie liberavit, quam maleficos ex latente culmine jubens deponere, perpetua cæcitate multavit, LXXV, 101.

ALCUINUS. — S. Vedastus quodam tempore visitavit equitandam quamdam Deo devotam feminam, et ascenso equo ad propria remeare disponebat. Sed mulier prædicta, equitantis patris vestigia sequens, obtulit S. Vedasto filium. Eo accipiente itaque infantem, equus feroc factus est, et huc illucque dentibus frendens, pedibusque calcitrans, et toto corpore insaniens, inconsumto impetu per campum discurrere cepit; sed cum S. Vedastus orasset, puer non læsus fuit et equus redditus est mansuetudinis suæ. Mater filium suum super terram sanam et ridendum suscepit in ulnas suas. Ipse tamen S. Vedastus non equo iter agere, sed asello mansuetissimo ex eo tempore voluit. Sic ergo, miserante Deo, tentatio maligni hostis illi versa est in laudis honorem, et superbia equi a dæmone fuit S. Vedasto humilitatis gratia et magistra (I, 687, 688).

HAYMO. (Ex S. Augustino, epist. 86.) — Quidam Simon Samaritanus, caput totius pravitatis, et principium totius hæresis, sub Claudio Cæsare magicis artibus et ope dæmonum sublevatus, in urbe Roma deus decernitur, et simulacri potitur honore, collocati inter duos pontes fluminis Tiberis, habens etiam titulum Latinis verbis: *Simoni deo sancto*. Sed non diu permanet, fraude divinitus detecta, CXVIII, 828. Apud Alexandriam ingens templum Serapidis deiecit, in quo tam vastum erat ipsius Serapidis simulacrum, ut dextera unum parietem, alterum lava perstringeret, quod monstrum ex omni genere metallorum signorumque compositum ferbatur. Hoc idolum dicebant statutis diebus saluari a sole, quoniam arcta erat compositum, ut per fenestram exiguum, radius solis directus os et labia ejus populo inspectante illustraret. Sed et in eodem tempore signum solis ex subtilissimo ferro fabricatum, magnete lapide desuper laquearibus infixio, ipsiusque trahentibus movebatur deorsum, et tanquam ad salutandum Serapim altius elevabatur. Sed cum ad subvertendum hoc simulacrum Christiani insurgere, paululum terribi retardantur, gentibus pro certo asserentibus, quod si humana manus illud tetigisset, terra delitescens illico solveretur in chaos, cælumque rue-

ret in præceps. Tum ecce unus ex millibus, fide rone calens, correptam bipennem maxillæ veteratoris indidit. Exinde Serapis distrahitur et exurit; et tunc fraus comperta est: per subterraneos aditus simulacrum ingrediebatur vates dans oracula et aliæ multas paganorum fraudes tunc deteguntur, 873, 874.

RATHERIUS Veronens. episc. — Quomodo diabolus quædam prodigia magicis artibus agere potest, CXXXVI, 153, 154. Quæ potestas ipsis ex Deo permittente venit, 154. Habes S. Augustini auctoritate multa posse demones per angelicam illam suam naturam, quæ etiam non possunt per prohibitionem divinam; nihil vero posse, nisi data desuper potestate, vel ad fallendos fallaces, sicut Ægyptios, quorum similes sunt quæ fallacias diaboli aut venerant tanquam divinas, aut deiderant tanquam proficias, cum multum etiam illis sint detestabiliores, qui eas exerceant, imo per quos exerceant, tanquam virtutes, 157.

OLIVA Vicens. episcop. — Cum obsessiones dæmonum quamdam speciem habeant miraculi, etsi non sint, nihil Deo permittente, quod nihil aliud quod pertineat ad miracula falsa adducitur post tertium Ecclesiæ sæculum, nisi stupenda quæ a corporibus a dæmonio vexatis aut possessis fiebant, ad ultimum sufficiat unum præclarum referre exemplum de audacia et astutia dæmonum ad decipiendum animas quæ sibi ipsæmet devotent ad malum; est exemplum sanctæ Afræ et sociarum meretricum, quæ, pro eorum vita, etsi non visibiliter insanirent, ut solebant obsessi, nihilominus, diabolicis calenis vinctæ, veræ obsessæ erant, ut appareret, cum dæmon eas sibi in potestatem vindicabat, summeque bonum eas esse contendebat. — Erat Narcissus episcopus eodem tempore quo Diocletiani ferebatur insania. Nesciens ubi intraret, profugus ad meretricem ingressus est, Afram nomine, cum diacono sancto Felice. Cum spes emendationis et conversionis Afræ et sociarum appareret, cumque Narcissus et Felix orarent, apparuit Ægyptius quidam nigrior corvo, nudus et vulneribus elephantiasis toto corpore plenus, quid dare mortuum cepit et dicere: O sancte Narcisse episcope, quid tibi cum mea chara Afræ? Quid tibi cum ancillis meis, quæ ego semper in amicitia mea habui? Deus tuus mundas animas et munda corpora diligit, istæ jam meæ sunt, alia esse non possunt. Numquid ego intro ubi castitas regnat? Numquid locum invenio ubi est spiritus castitatis? Ille tu quid intrasti, ubi inquinata sunt corpora et polluta sunt animæ? Tunc Narcissus dixit ei: Jube te, immane spiritus, ut des in responsum quod te interrogavero. Dic mihi, damnate: Scis Dominum meum Jesum Christum Nazarenum tentatum, flagellatum, etc.? Respondit dæmon et dixit: Utinam mihi hoc nescire licuisset! Nam ea hora, qua crucifixus est, Princeps noster fugiens a facie ejus in templum Dei se misit, et ideo velum templi scissum est, tunc saxa, etc., quod princeps noster ab eo crucifixus est, tentus est et calenis igneis est religatus. Respondit Narcissus et dixit: Quod nomen est principis vestri? Dixit ei dæmon: Satan nomen est illi. Dicit ei Narcissus: Dic mihi, quid peccavit Dominus noster Jesus Christus, ut tanta pateretur? Dicit ei dæmon: Numquid peccavit? Dicit ei Narcissus: Et qui nunquam peccavit, quare tanta passus est? Respondit dæmon: Non pro suis peccatis passus est, sed pro alterius. Dicit ei Narcissus: Ex ore tuo te condemnas, imunde spiritus. Cum ergo scias Dominum meum Jesum Christum non pro suis, sed pro alienis peccatis occisum, discede ab his mulieribus, quia pro illis passus qui ad fidem ejus et gratiam confugerunt. Dicit ei dæmon: Quare docet lex sancta, et jubet ut res alienæ non tollat a'iquis, tu qui sanctus es, res meas quid tollis? Quid mihi tollis animas, quæ mihi lucratus sum? Dicit ei Narcissus: Et fractor et fur es tu, ab initio damnate et inaveterate; nam istas animas a Creatore suo et Domino tuo separasti; ego modo te furum teneo, et Creatori creaturam suam restituo. Respondit ei dæmon dicens: Et ego creatura ejus sum, ergo et me Creatori meo restitui. Dicit ei Narcissus: Tu ipse ore tuo confessus es Christum pro peccatis hominum passum; etsi quomodo pro peccatis hominum passus est et pro dæmone passus esset, te restituerem Creatori tuo; nunc autem sic passus est pro peccatis hominum ut et vestrum principem ligaret in infernum et principatum diriperet. Dicit ei dæmon: Modo jube me hic manere ista nocte. Dicit ei Narcissus: Si potes nobiscum manere, mane. Dicit ei dæmon: Si expendis manus tuas ad cælum et flectis genua tua et psallis Deo tuo, non possum hic manere. Dicit ei Narcissus: Nunquam tibi est bene, imunde spiritus; non solum autem ego, sed et isti omnes tota nocte mecum Domino nostro flectent genua et laudes ei una tribuunt canent. Tunc dæmon dixit voce terribilissima rugitum emittens, nusquam comparuit, XLII, 595-597.

S. GREGORIUS VII pap. — In Vita seu Passione S. Tie-

monis legitur : Tiemone martyre inter tormenta immaniter exercuciato et defuncto, ut homines conati sunt sancti martyris membra de terra levare, Deus ponderavit illa, quasi maxima montium fundamenta, et nec minimum digitorum membrum ullo poterat artificio levare gentilis turba. Ut autem rex audivit hoc factum miraculum, perterritus est cum suis quod tam inauditum perpetrasset homicidium. Et, concilio inito, misit ad suum consiliarium, nefandissimum idolum Machmit nominatum. Quæ gesta sunt nuntiavit; quæ adhuc facienda essent inquisivit. Cui statim idolum tale fertur dedisse responsum : Magnus et potens est Deus Christianorum; nam suis testibus post mortem da vivere in regno cælorum. Ecce manifestum est, quem cecidistis, suum esse familiarissimum, et ideo potestatem habere non potestis in illis membris. Ergo quia vos non potestis dare licentiam Christianis quatenus illum honorificent, et maximum Patrem studeant sepelire, et quem episcopum meruere viventem, post mortem dignum patronum se habere gaudeant. Et reversi nunquid quæ audierant regi suo detulere responsa, CXLVIII, 905, 904.

JOANNES SARESBURIENS., Carnot. episc. — Vespasianum Judææ vastatorem, patremque Titi Hierosolymorum pii everoris, ut quibusdam scriptoribus placuit miraculorum signis ad faciendam vindictam in nationibus Dei digitis excitavit (nos vero hæc miracula ficta vel falsa potius putamus). Ipsum namque necdum imperatorem, quidam e plebe luminibus orbatus; itemque alius claudis crure debilis, sedentem pro tribunali pariter adierunt, orantes opem valetudini, eo quod sibi foret in quiete monstratum, oculos restituendos, si eos ille inspiceret, et crur debili roborandum, si illud dignaretur calce contingere; orantibus amicis, licet invitus, utrumque tentavit; nec defuit eventus, CXCIX, 426. Quid de necromaniciis, quorum impietas, deo auctore, per se ipsam ubique jam viluit, nisi quod morte digni sunt, qui a morte conantur scientiam mutare? Nam de auspiciis, auguribus, ariolis, pythonissis, aruspiciis et aliis, quorum præ multitudine lædiosa est enumeratio, productionem sermonem texere, cum nemo istorum jam progrediatur in lucem, sed in latibulis, si quis est exerceat opera tenebrarum, supervacuum est. Aruspices pro par e in exilis animarum divinare prædictum est. Chironantici quoque vera, quæ in rugis manuum latent, se nosse gloriantur. Pythonicorum vero eo perniciosior est consultatio quo fallacia malignorum spirituum in his est manifestior, qui se mentiantur, sive non, in proposito semper habent ut noceant. Fallunt autem interdum studio fallendi, interdum cæcitate suæ errore decepti; id tamen agunt assidue, ut futurorum consil per omnia videantur. Inde est quod ambiguitate verborum obnubilare student oracula, ut cum mendaces, aut fallaces inventi fuerint, aliquo rationis velamento suam quærant tueri fallaciam. Sic utique fallere non desistant, donec auditores suos præcipitent in ruinam. Cui enim a seculo vatum profuere responsa? Cræsonem, aut Pyrrho, aut præcedentium, aut subsequenitum cuiquam? Dux Thebanus, dum de oraculo sperat victoriam, fratris mucrone perfoditur. Et tamen avus Laius successus belli visus est polliceri. Quid enim aliud significaret, quod post multas ambages intulit :

Certa est victoria Thebis?

Cæterum ne, interempto duce, mendacii arguatur, ut fallaciam ambigua veritatis nota obduceret, quo malitiam tueatur, subjicit :

Hei mihi ! per gladios vicisti pater.

... Cræsus maxima regna, si Halin transgrediatur, de oraculorum fide sibi subjectum iri confidit. Sed cum res in contrarium cesserit, iulax Apollo, se unius verbuli æquivocatione absolvit ab invidia mentendi. Quid Pyrrhus? Romanis victis, quos sæpe in acie virtute fuderat, beneficio Phœbi sibi promittit imperium, sed irreparabiliter stratus, in se ipsum retorsit culpam, qui amphibologiam oraculi minus utiliter intellexit, etc., 461, 462.

S. MARTINUS, Legionens. presbyt — Huic questioni De falsis miraculis antequam finem imponamus, testimonium præclare digestum, ut finis coronet opus, adducemus, quo bene intellecto, ut jam annotavimus in operibus primorum Patrum, mire clucebit quod ad dæmones referenda sunt per plura miracula paganorum, hæreticorum, schismaticorum etiam; nec tunc iis fidem adhibendam esse, quidquid velint probare. Unde S. Martinus Legionensis ait: Boni angeli per gratiam ita sunt confirmati, ut peccare non possint; et mali ita viro obscurati, ut bene vivere nequeant. Licet mali angeli per malitiam ita sint obstinati, vivaci tamen sensu penitus non sunt privati. Nam, ut tradit S. Isidorus, triplici acumine scientiæ vigent dæmones, scilicet subtilitate naturæ, partim experientia temporum, partim revelatione supernorum spirituum, quorum scientia etiam magicæ artes exerceantur, quibus tamen tam scientia quam potestas a Deo data est, vel ad fallendum fallaces, vel ad admonendum fideles, vel ad exercendam probandamque iustorum patientiam. Unde B. Augustinus, Video, inquit, infirmæ cogitationi, quid possit occurrere, cur scilicet, ista miracula magicis artibus fiant. Nam et magi Pharaonis serpentes fecerunt, etiam et alia plura. Sed illud est amplius admirandum quomodo magorum potentia, quæ serpentes facere potuit, ubi ad muscas minutissimas, id est, scinipbes, ventum est, omnino defecit. Cur ergo magi non potuerunt facere scinipbes, nisi quia major aderat dominatio prohibentis Dei per Spiritum sanctum. Quod et magi confessi sunt dicentes : *Digitus Dei est hic*, Dei scilicet manifesta virtus operatur hæc miracula.

Hæc vanitas magicarum artium, ut ait H. Isidorus, ex traditione angelorum malorum in toto terrarum orbe plurimis sæculis valuit per quamdam scientiam futurorum et infernorum, et evocationes eorum. Inventa sunt etiam aruspicia, augurationes, et ipsa quæ dicuntur oracula et necromantia. Nec mirum de magorum præstigiis, quorum in tantum prodire maledictorum artes, ut etiam Moysi similis resisterent signis, vertentes virgas in dracones et aquas in sanguinem. Magorum primus Zoroastres, rex Bactrianorum fuit, quem Ninus, rex Assyriorum, interfecit in prælio; de quo Aristoteles scripsit quem vices centum millia versuum ab ipso condita indicis voluminum ejus declarantur. Hanc artem multa post sæcula Democritus ampliavit, quando et Hippocrates medicinæ disciplinam effloruit. Fertur et quædam maga famosissima Circe quæ socios Ulyssis mutavit in bestias (Virgil. Egl. vii, 70). Legitur et de sacrificio quod Arcades deo suo Licio immolabant, ex quo quicumque sumerent, in bestiarum formas convertebantur. Hinc apparet non esse in toto dubium quod nobilis ille poeta scribit de quadam femina, quæ magicis artibus excellebat; ait enim :

*Ecce se carminibus promittit solvere mentes
Quas velit; aut aliis duras immittere curas,
Sistere aquam fluviis, et vertere sidera retro;
Nocturnosque ciet Mænes. Mugere videbis
Sub pedibus terram et descendere montibus arnos.*

VIRG. ÆNEID., IV, 487.

Quid plura? si credere fas est, Pythonissam, prophetæ Samuelis animam de inferni abditis evocare, et vivorum præsentare conspectibus, si tamen animam prophetæ fuisse credamus, et non aliquam phantasmaticam illusionem, Sætanæ fallacia factam.

Prudentius quoque de Mercurio ait :

*Traditur hinc extinctas assumpto moderamine virgæ
In lucem revocasse animas.....
At alias damnasse neci.*

Et post paululum adjecit :

*Murmure nam tenues magico excitare figuras,
Atque sepulcrales scite incantare favillas,
Vita iidem spoliare alios, ars noxia novit.*

In omnibus ergo supra dictis (et nos idem dicimus), ars dæmonum est ex quadam pestifera societate hominum et malorum angelorum exorta. Unde cuncta vitanda sunt a Christianis, et omni penitus execratione repudianda atque damnanda, CCVIII, 566, 567.

VI. — INDEX ALPHABETICUS

PATRUM QUI CHRONOLOGICE TANTUM IN PRÆCEDENTIBUS QUÆSITIS COLLECTI SUNT.

- Abbo (S.), CXXVIX.
 Adalbertus, CXXXVI.
 Adamanus (S.), LXXXVIII.
 Adamus Brem., CXLVI.
 Adamus Pers., CCXI.
 Ademarus, CXLII.
 Ado (S.), CXXIII.
 Adrewaldus, CXXIV.
 Adso, CXXXVII.
 Ælredus, CXCVIII.
 Agobardus (S.), CIV.
 Agnellus, CVI.
 Alcuinus, CI.
 Aldhelmus (S.), LXXXIX.
 Aldricus, CXV.
 Alphanus, CXLVII.
 Ambrosius (S.), XIV.
 Anastasius Bibl., CXXVII.
 Angelramus, CXLI.
 Anno, CXLIH.
 Anonymi, CXXXVIII, CLI.
 Anscharius (S.), CXXIII.
 Anselmus, CXXXIX.
 Anselmus Cantuar., CLVIII.
 Anselmus Haverb., CLXXXVIII.
 Anonius, V.
 Arialdus, CXLIII.
 Arpobius, V.
 Arnoldus, CXLI.
 Arnulfus, CXLVII.
 Augustinus (S.), XXXII.
 Augustinus (S.) Angl. ap: LXXX.
 Balduinus Cant., CCIV.
 Beda Ven., XCIV.
 Benediclus (S.), CXXXIX.
 Berengosus, CLX.
 Bernardus, CXLII.
 Bernardus (S.), CLXXXII.
 Beruo, CXLII.
 Bertarius, CXXVI.
 Bonifacius (S.), LXXXIX.
 Bruno (S.) Carth., CLIII.
 Bruno (S.) Sign., CLXIV.
 Cæsarius (S.), LXVII.
 Calitus II, pap., CLXIII.
 Cassianus, XLIX.
 Cassiodorus, LXIX.
 Clodovæus, XCVI.
 Commodianus, V.
 Constantinus Mag., VIII.
 Cyprianus (S.), III, IV.
 Dagobertus rex, XCVI.
 Desiderius (S.), LXXXVII.
 Dionysius Exig., LXVII.
 Dionysius presb., XCVIII.
 Dracontius, LX.
 Dungalus (S.), CXXXVII.
 Durandus, CXLIX.
 Eadmerus, CLIX.
 Eberwinus, CLIV.
 Eckbertus, CXC.
 Egiuhardus, CIV.
 Ekkehardus, CLIII.
 Eligius (S.), LXXXVII.
 Eugyppius, LXII.
 Eulogius (S.), CXV.
 Eusebius Pamph., VIII.
 Fereitas (sancta), III.
 Firmicus Maternus, XII.
 Flodoardus, CXXXV.
 Folcuinus (S.), CXXXVII.
 Forcaldis (S.), CXLVII.
 Fortunatus, IX.
 Frigidodus, CXXXIII.
 Fructuosus, LXXXVII.
 Fulbertus (S.), CXXI.
 Fulkherius, CLX.
 Gaufridus Gross., CLXVII.
 Gaufridus, mon., CLXXXV.
 Geraldus (S.), CXLVII.
 Gerardus, CXXXVIII.
 Gerhobus, CXCIV.
 Gesta episc. Antiss., CXXXVII.
 Gesta episc. Cam., CALIX.
 Gezo, CXXVII.
 Gillebertus, LI.
 Godefredus, CXLIX.
 Goffridus, CLVII.
 Goscelinus, CCV.
 Gregorius (S.) Turon., LXXI.
 Gregorius Mag. (S.), LXXV.
 Gregorius VII (S.), CXLVIII.
 Gualterus, abb., CLXVI.
 Gualterus, mon., CLXXXIII.
 Guaiferus, CXLVII.
 Guibertus, LXV.
 Guibertus, CLV.
 Guillelmus, abb., CL.
 Guillelmus Dand., CCIV.
 Guodulfus, CLIX.
 Haymo, CXVIII.
 Helinandus, CXXII.
 Hemmingus, CL.
 Henricus (S.), CXI.
 Herbertus, CLXXXV.
 Hericus mon., CXXIV.
 Herlembaldus, CXLIII.
 Herigerus, CXXXIX.
 Hermannus, CLXX.
 Hervæus, CLXXXI.
 Hieronymus (S.), XXII.
 Hilarius (S.) Pict., IX.
 Hilarius Arelat., (S.), L.
 Hildebertus, CLXXI.
 Hildefonsus (S.), XCVI.
 Hildegardis (sancta), CXCVIII.
 Hilduinus, CVI.
 Hincmarus Rem., CXXV.
 Honorius August., CLXXII.
 Hrotswitha mon., CXXXVII.
 Hucbaldus, CXXXII.
 Hugo Cluniac., CLIX.
 Hugo (S.), episc., CLIII.
 Hugo a S. Victore, CLXXVI.
 Idacius, LI.
 Innocentius III, CXXVII.
 Isidorus (S.) Hisp., LXXX.
 Joannes abb., CXXXVII.
 Joannes mon., CLXII.
 Joannes Cirita, CLXXXVII.
 Joannes Saresb., CXCIX.
 Jonas, LXXXVII.
 Josephus sacerd., CVI.
 Junillus, LXVIII.
 Lactantius VI, VII.
 Lanfrancus, CL.
 Leo (S.) pap., LV.
 Leo IX pap. (S.), CXLIH.
 Leo Atinens., CXLIH.
 Leo Marsican., CLXVIII.
 Leodegarius (S.), XCVI.
 Letaldus, CXXXVII.
 Lucius Dexter, XXXI.
 Ludgerus (S.), XCIX.
 Lupus (S.), XCIX.
 Maiolus (S.), CXXXVII.
 Marcellinus, LI.
 Martinus (S.) Legion., CCVIII.
 Mathildis (sancta), CLII.
 Meinolfus, CXXI.
 Minucius Felix, III.
 Norbertus (S.), LXXI.
 Odo (S.), CXXIII.
 Odilo abb. (S.), CXLII.
 Odo Bellov., CXXIV.
 Odorannus, CXLII.
 Oiva, CXLII.
 Optatus (S.), XI.
 Ordericus, CLXXXVIII.
 Othlonus, CXLVI.
 Pasch. Radbertus, CXX.
 Paulinus (S.), XIV.
 Paulinus Nol., LXL.
 Paulus Emerit., LXXX.
 Perpetua (sancta), III.
 Petrus Chrysolog. (S.), LII.
 Petrus Ven., CLXXXIX.
 Petrus Damian. (S.), CXLIV.
 Philippus de Harveug, CXXII.
 Pontius d'ac., III.
 Prosper (S.), LI.
 Prudentius, LX.
 Rabanus Maur., CVII.
 Radbodus, CL.
 Radulphus Arl., CLV.
 Raderius, CXXXVI.
 Reinerus, CCIV.
 Rembertus (S.), CXXVI.
 Robertus (S.), CLVII.
 Robertus de Arbris., CLIII.
 Rodulphus Glab., CXLII.
 Rodulphus, abb., CLXXIII.
 Rufinus Aquil., XXI.
 Rupertus, CLXVII.
 Sedulius Scotus, CIII.
 Severinus (S.), LXII.
 Sicardus, CXXIII.
 Sigebertus monac., CLX.
 Sigehardus, CXXXIII.
 Sisebutus, LXXX.
 Stephanus (S.) Leod., CXXXII.
 Stephanus rex, CL.
 Stephanus de Muret., CCIV.
 Stephanus Tornac., CCXI.
 Sugerius, CLXXXVI.
 Sulpicius Sever., XX.
 Sulpicius (S.), LXXX.
 Taio, LXXX.
 Tertullianus I, II.
 Thangmarus, CXL.
 Thiofridus, CLVII.
 Thomas (S.) Cant., CXC.
 Urbanus II, pap., CLII.
 Usuardus, CXXIII.
 Utho, CXXXIV.
 Valcandus, CLII.
 Varnaharius (S.), LXXX.
 Ven. Fortunatus, LXXII.
 Victor Vicens., LVIII.
 Victor III, pap., CXLIX.
 Victorinus (S.), V.
 Vitæ Patrum, LXXIII, LXXIV.
 Walafridus Strab., CXLV.
 Wandelbertus, CXXI.
 Warnaharius (S.), LXXX.
 Wilhelmus mon., CL.
 Wilhelmus abb., CLXXXIX.
 Wilhelmus abb., CCIX.
 Wippo, CXLII.
 Wolferus, CXLII.
 Wolframius, CXXIX.
 Wolphelmus (S.), CLIII.
 Wolstanus, CXXXVII.
 Zeno (S.), XI.

LVII.

INDEX MYTHOLOGICUS,

SEU DE DIIS, DEABUS ET SUPERSTITIONIBUS PAGANORUM,

JUXTA ORDINEM ALPHABETICUM DISPOSITUS.

MONITUM.

In hoc indice, omnes referimus, ordine nominum alphabetico, deos vel deas quibus olim Pagani exhibebant divinum cultum, quod sæpe sæpius illis exprobare Patres. Numero Romano totum, Arabico columnam revocamus, ubi variae istæ superstitiones impugnantur vel etiam irridentur.

A

- AEOLIA** dea. Tertull., I, 600. — S. August., XI, 128, 196.
- AEOLIAN** Basilides dixit esse summum Deum. Tertull., II, 62.
- ACCIPITER** collis ab Ægyptiis. Lactant., VI, 786.
- ACDESTIS** ortus fabulosus. Arnob., V, 1089. — Acdestis contemptor deorum hominumque, *ibid.*, 1089, 1090, 1091, 1095. — Terrorem diis incutit, *ibid.*, 1089. — Atque amat, *ibid.*, 1090, 1091. — Viro se spoliatur, *ibid.*, 1091. — Ejus interitus, *ibid.*, 1110, 1113.
- ACHAMOR** Æon Valentini. Tertull., II, 68, 564, 568, 571 *seqq.*
- ACHERON** fluvius. Arnob., V, 831.
- ACHERUSI** aditus. Arnob., V, 1141.
- ACHIVI** dii. Achivorum et Trojanorum deorum bella. Tertull., I, 551.
- ACINAX.** Acinacem Scythæ pro Deo colunt. Arnob., V, 1185.
- ACRISUS** in arce Larissæ terræ mandatus est. Arnob., V, 1175.
- ACTÆON,** corniger venator. Arnob., V, 986. (*Texte et notes*).
- ADONA** dea. S. Augustin., XI, 128, 196.
- ADMETI** regis greges Apollo pavit. Tertull., I, 552.
- ADONIS.** Arnob., V, 1059, 1266; Adonis in aprum conversus a Marte. Fironic. Stoleri. XII, 1004.
- ADORATIO** principum. Arnob., V, 940.
- ÆACUS.** Arnob., V, 1167. — Æacus iudex inferorum. Lactant., VI, 804.
- ÆGÆIA** nymphe, Pompiliæ coniux habita. S. Aug., XI, 253.
- ÆGYPTI** dii. De Ægypto omnis superstitio provenit. Tertull., I, 640. — De superstitionibus Ægyptiacis auctores consulendi. Lactant., VI, 282. — Primi tradere metempsychosim, *ibid.*, 405. — De cultu animalium apud illos, *ibid.*, 620, 786. — Oves et bestias consecrabant. Tertull., I, 418; adorabant, *id.*, II, 596. — Eos capite damnabant qui unam occidissent, *id.*, I, 418. — Ægyptiorum dii ibis et crocodilus, *id.*, II, 502. — Ægyptii tauri antistites, *ibid.*, 928, 953. — Ægyptiorum hierophantæ, *ibid.*, 950. — Ægyptii superstitiosi. Arnob., V, 958, 959. — Lege prohibuerunt ne quis publicaret quo loco Apis jaceret absconditus, *id.*, 1176. — Ægyptii primi astra contemplare cuperunt et adorare. Lactant., VI, 323. — Solem colebant sub Jovis imagine, *ibid.*, 621.
- ÆNEAS** quam immerito pius et deus dictus sit. Tertull., I, 599. — Patriam prodidit aut deseruit, *ibid.*, 598. — Ignavus post Laurentinum prælium non comparuit, *ibid.*, 599.
- ÆONES** Valentianorum. Tertull., II, 47, 68. — Ophitarum, *ibid.*, 64.
- ÆON.** Cultus aeris apud Assyrios et nonnullos Africanos populos. Firmicus Maternus, XII, 989.
- ÆSCULAPIUS.** Æsculapii nativitas. Arnob., V, 760, 944. — Lactant., VI, 160. — Educatio, *ibid.*, 160. — Apollinis et Coronidis seu Pharonidis vel Arsinoes filius, incerto patre natus. Tertull., I, 352, Arnob., V, 1279. — Quibus factis divinos honores sit meritis. Lactant., VI, 160. — Deus sanctus. Arnob., V, 1279; Medicus. Arnob., V, 770, 1245; S. Aug., XI, 128. — S. Isid., LXXXII, 314. — Herbarum repertor. Arnob., V, 760, 764. — Custos et præses sanitatis. Arnob., V, 770, 781, 919, 1279. — Ab Epidaurio Romam advocatus. Arnob., V, 1279; S. Aug., XI, 254. — Æsculapio naviganti Romam Epidaurius serpens comes adhesit. S. Aug., XI, 294. — Æsculapius homo idem et deus, *ibid.*, 254. — Cur fulmine ictus perierit. Lactant., VI, 160. — Ob medicinam et avaritiam a Jove ictu fulminis percussus. Tertull., I, 352; S. Cyprian., IV, 225; Arnob., V, 1018. — Æsculapium et matrem ejus adorabant Athenienses. Tertull., I, 605. — Templum Æsculapio consecratum in monte Libyæ. S. Aug., XI, 254. — Sacerdotes ejus induebantur pallio. Tertull., II, 1051. — Et crepidis crotalis, *ibid.* — Stantes ministrabant. Tertull., I, 612. — Æsculapio Gallus sacrat. Tertull., II, 648; Lactant., VI, 97. — A Christianis interrogatus dæmonem se esse fatebitur. Tertull., I, 415. — Æsculapius, alia die moriturus Succordio, Denatio et Asclepiodoto, vitæ subministrat. Tertull., I, 415. — Æsculapius barbatus. Lact. VI, 275. — Æsculapii vindemia. Arnob., V, 1263. — Æsculapius cum baculo. Arnob., V, 1215. — Æsculapii tres, *ibid.*, 1031.
- ÆPHERENDA** dea. Tertull., I, 601.
- ÆGDIR** vel Abdir, lapis sive dea culta in simulacro lapidis. Lact., VII, 496 (n). Idem cum apide quem Saturnus dicitur pro Jove devorasse. Lac ant., VII, 497 (n).
- ÆGDES** deus lapis. Lactant., VII, 496.
- ÆGNOIA** dea. S. Aug., XI, 122, 125.
- ÆGYTHOS** Jovis cognomen. Lactant., VI, 240.
- ÆLAGABUS** deus lapis. Lactant., VII, 497 (n).
- ÆLBANA** dea. Tertull., I, 600.
- ÆLBUNEA** sibylla. Lactant., VI, 144.
- ÆLBURNIS** deus. Tert., I, 290. — A Metello inventus, *id.*, II, 266.
- ÆLCIDES.** Arnob., V, 1266.
- ÆLCMENA.** Arnob., V, 924, 1045, 1126.
- ÆLECTO** furia infernalis. S. Aug., XI, 88.
- ÆLLEGORÆ** de diis. Arnob., V, 1147 *seq.*
- ÆLTANIA** profana. S. Cyprian., IV, 152.
- ÆMALTHEA** nymphe Jovem infantem aluisse creditur. Lact., VI, 240.
- ÆMALTHEA** Cumana Sibylla. Lactant., VI, 145.
- ÆMBROSIA** cibis deorum juxta poetas. Lactant., VII, 282.
- ÆMUNDAS.** Commodianus Afer, V, 215.
- ÆMPHIAREUS.** Amphiarai oraculum apud Orapum Tertull., I, 730.
- ÆMPHILOCHUS.** Amphilochoi oraculum apud Mallum. Tertull., II, 750.
- ÆMPHION.** Amphionis fabula. S. Aug., XI, 570.
- ÆMPHITRITE.** Arnob., V, 1034.
- ÆMPHITRYO.** Arnob., 1265.
- ÆNTÆUS** Antæi fabula. S. Aug., XI, 570.
- ÆNTELII** dæmones. Tertull., I, 681; II, 97.
- ÆNTROUS** deus. Tertull., I, 600; II, 266.
- ÆNTIQUITAS** plerosque auctores etiam deos existimavit. Tertull., II, 619.
- ÆNTAUM** (Jovis) in Creta. S. Cyprian., IV, 225.
- ÆNUBIS** deus. Tertull., I, 597. S. Aug., XXXII, 750. — Anubis deus canina cum facie. Arnob., V, 1214.
- ÆPIS.** tertius rex Argivorum. S. Aug., XI, 565. — Apis factus est Serapis maximus Ægyptiorum deus. Tertull., II, 261; Arnob., V, 761; Lactant., VI, 255; S. Aug., XI, 565. S. Isid., LXXXII, 323. — Apis bovis caput habet. Lactant., VI, 472. — Bovem in honorem Apis colebat Ægyptus. S. Aug., XI, 565. — Apis fuit symbolum Josephi. Lactant., VI, 255. — Ubinam cultus, *ibid.*, 621. — Apis ædificia in Ægypto. Tertull., II, 261. — De eo auctores quinam consulendi. Lactant., VI, 621. — Lunæ symbolum fuit apud Memphis, *ibid.*
- ÆPOLLIS** duplex. S. Aug., XXXII, 985. Apollis levis et

imberbis. Tertull., I, 574. — Admeti regis greges pavit. Tertull., I, 352; S. Cyprian., LV, 225; Arnob., V, 1034; S. Aug., XLI, 571. — Apollineum apud Græcos *ἱερὸν* legimus. Tertull., I, 684; II, 97. — Apollinis oracula ambigua et fallacia, *id.*, 408. — Delphis colebatur ob interfectum draconem, *id.*, II, 85. — Ejus sacerdotes non nubent, *id.*, 1234. — Delphos non defendit de manu Pyrrhi, *id.*, 607. — Apollinares ludi, *id.*, 658. — Apollo. Arnob., V, 747. — S. Isidor., LXXXII, 314, 319. — Locupletatus fefellit homines ambiguitate responsi. Arnob., V, 1028. — Spoliatur a prædonibus, *id.*, 1209. — Apollo Clarius, Didymæus, Philæus, Pythius, *id.*, 747, 748. — Latonius, *id.*, 1034. — Pythius, *id.*, 748, 968, 983. — Sminthius, *id.*, 985. — Divinus, *id.*, 1209. — Musicus, *id.*, 1245. — Non semper Romæ cultus, *id.*, 929. — Apollo, Liber, Sol, unum numen, *id.*, 985. Apollinis Milesii testimonia pro divinis habebantur ab Ethnicis. Lactant., VI, 158. — Eus de Deo testimonium, *id.*, 149. — Unde Smyntius appellatus, *id.*, 151. — Pastorium munus cur exercuerit, *id.*, 161. — Cum Neptuno muros Troianos condidit, *id.*, 161. S. Aug., XLI, 79. — Hyacinthum quomodo occiderit, *id.*, 161. — Milesius quare dictus, *id.*, VI, 484. — Ilius de Christo testimonium, *id.*, 485. — Apollo Colophonius, *id.*, 148. — Apollo cultus a Milesiis. Lact., VII, 443. — Apollinis flagitia. Lactant., VI, 160, 161. — Apollo frater Dianæ qui et Sol esse dicitur. S. Aug., XLI, 207. — Apollo ignarus futuri, *id.*, XLI, 79. — Oraculum de Pyrrho, *id.*, 94. — Apollinis oraculum Christum vituperabat, *id.*, 620, 653. — Apollo Cumanus quadrifido flevisse fertur, *id.*, 86. — Quid de Apollinis fletu aruspices dixerunt, *id.*, 86. — Apollo pro Trojanis pugnat, *id.*, 79. — Apollo quare sagittas tenet, *id.*, 207. — Apollini Delphico quare instituti ludi musici, *id.*, 569. — Apollo Ephebus pingitur, *id.*, XLI, 184. — Apollo deus medicinæ cum Æsculapio, *id.*, 129. — Divinator et medicus, *id.*, 207. — Apollo filius Latonæ Admeti regis armenta cum Hercule pavit, *id.*, 571. — Alter ab illo qui reddebat oracula, *id.*, 571. — APOLLONIUS Thyaneus. S. Aug., XXXIII, 383, 514. — Multo maius quam Jupiter, *id.*, 553. — Apollonium Thyaneum conferre Christo vel etiam præferre quidam conati sunt, *id.*, 553. — APOTHEOSIS, pompa sollemnis. Tertull., I, 451. — Ejus origo. Lactant., VI, 192 et seq. — De ejus ritibus quinam auctores consulendi, *id.*, 193. — AQUA. Aquam religionē medicari existimabant ethnici. Tertull., I, 1205. — Eorum aquæ viduæ, *id.*, 1204. — Eis incubat diabolus in rivis, in fontibus.... res Dei æmulus, *id.*, 1203. — Villas, domos, totasque urbes a perguine circumlatæ aquæ expiabant ethnici, *id.*, 1204 et seq. — In ludis Apollinariis et Eleusinis aqua se tingebant in regenerationem et impunitatem suorum perjuriorum, *id.*, 1205. — Aquæ cultus apud Ægyptios. Firmicus Maternus, XII, 984. — AQUILA, unde Jovi dicata. Lactant., VI, 183. — De ejus cultu apud Ægyptios, *id.*, 787. — AQUILICUM Jovi immolatum. Tertull., I, 487. — ARABES, dii, qui. Tertull., I, 418. — Arabes lapidem pro deo coluerunt. Lactant., VII, 494. — ARÆ deorum. Tertull., I, 347. — Tituli eorum quibus dedicabantur aris inscripti, *id.*, Aris inhalantes, qui, *id.*, 413. — Inter ipsas aras gentiliū lenocinia tractabantur, *id.*, 363. — ARBORES circa deorum templa plantata. Tertull., I, 315. — ARGENTINUS deus, dei Æsculani filius. S. Aug., XLI, 103. — ARGUS dens. Tertull., 606. — ARGUS filius Apis rex Argivorum. S. Aug., XLI, 564. — ARGUS post obitum ut deus haberi cœpit, *id.*, 564. — ARJADNA inter sidera delineata. Tertull., II, 142. — ARJADNE sertum ex auro et indicis gemmis, *id.*, 83. — ARCTENENTES Diana et Apollo. Arnob., V, 760. — ARCTITENENS Delius. Arnob., V, 1042. — ARSINOAS. Arnob., V, 1033. — ARUSPICES. Tertull., I, 495. — Aruspices et deorum et mortuorum, *id.*, 347. — Aruspices de Cæsaris morte consulti, *id.*, 459. — Comparantur magis et ariolis, *id.*, 495, 642. — ASINOS adorabant ethnici cum Epona et Iside. Tertull., I, 577. — ASSYRIORUM regimen dii ipsorum non sunt tutati. Tert., I, 608. — ASTAROTH et Astarte nomen Junonis. S. Aug., XXXIV, 797. — ASTARTE seu Atagartis Syria dea. Tertull., I, 418. — ASTROLOGI. Astrologorum artes, sicuti Aruspicum et Augurum et Magorum ab angelis desertoribus proditæ et a Deo interdictæ. Tertull., I, 459. — Astrologi nolan-

tur, *id.*, 268; II, 671. — Cons. Itabant demones de figura Cæsaris morte. Tertull., 459.

ASTRONOMI. Astronomus Volaticum spectat. Tertull., II, 1030.

ATABYRIUS Jupiter. Lactant., VI, 248.

ATHENÆ. Atheniensium deus Numentinus. Tertull., I, 1596. — Athenas Minerva a Xerxe non defendit, *id.*, 607.

ATHUS filius cœli et terræ et Saturni pater. Tertull., I, 601.

ATLANTÆ progenies. Arnob., V, 963.

ATLANTICA Neptuni. Arnob., V, 727.

ATLAS astrologus, rex Mauritanie. S. Aug., XLI, 599. — Quare cœlum portare fingitur, *id.*, XLI, 586. — Atlas mons cultus quasi deus ab accolis. Lactant., VII, 404.

ATTALAS rex e Phrygia Romam misit lapidem qui pro Magna Matre susceptus est. Arnob., V, 1285, 1284.

ATTICA idololatia, quæ. Tertull., 255. — Attica mystéria. Tertull., I, 474.

ATYS vel Attis deus ex Pessinnonte in scenâ representatus. Tertull., I, 576. — Attis sol. Arnob., V, 1157. — De eo fabula, *id.*, 1095. — Ejus nativitas, *id.*, Aty speciosus, *id.*, 1063, 1093. — Amatus a matre deum, *id.*, 1095. — Abcessus, *id.*, 771. — Virilibus orbatus, *id.*, 1095, 1154. — Aty quinam fuerit. Lactant., VI, 215. — De ejus cum Cybele et Sangaride nymphæ amoribus, *id.*, Aty formosus adolescens abcessus. S. Aug., XLI, 185. — Aty fabula, *id.*, 215.

AUGURES, eorum origo. Lactant., VI, 613. — S. Isidor., LXXXII, 312.

AUGURIA irridet Cicero. — S. Aug., XLI, 156. — Auguria et Auspicia Romanorum. Marcus Minucius Felix III, 253. — Quam vana, *id.*, 520. — Auguria vetita. S. Cyprian., IV, 323. — Auguria in pretio apud ethnicos. Lactant., VI, 287. — Eorum repertor, *id.*, VI, 288.

AULEA mala ab Hesperibus sumpta. Arnob., V, 112.

AUSPICIA vincendi. S. Cyprian., IV, 33. — S. Isid., LXXXII, 312.

B

BAAL, nomen Jovis. S. Aug., XXXIV, 797.

BABYLONI ignes. S. Cyprian., IV, 120.

BACCHANALIA sacra inhumana. Arnob., V, 1118. — Bacchanalia Libero patre instituta. S. Aug., XLI, 571. — A senatu in urbe Roma prohibita, *id.* — Tertull., I, 304, 306.

BACCHANTES seu Bacchæ unde appellatæ. Lactant., VI, 163.

BACCHUS et Apollo idem cum Sole. Arnob., V, 985. — Bacchus *Βακχάνης* dictus apud Arabes. Lactant., VII, 494. — Qua forma ab iis colebatur, *id.* — Cultus aliquando sub figura columnæ, *id.*, 498. — Quibus facis divinos honores sit adeptus, *id.*, 161. — Ejus amores, *id.* — Indicus dictus, *id.* — Ipsius in expeditione ludica comitatus, *id.*, 161, 993. — Vini inventio non ipsi tribuenda, *id.*, 213, 527. — A quo sacra ejus in Græciam inducta, *id.*, 217. — Orphica et Orgia cur dicta, *id.* — De iis auctores quinam consulendi, *id.* — Bacchi orgia olim exterminata. Tertull., I, 304, 306. — Bacchanium furia in quibus nec mortuis parcebant Christianis. Tertull., I, 461.

BAUBO Cererem hospitio recepit eamque pudendis natis exhiberat. Arnob., V, 1153, 1151, 1153, 1150.

BELENUS, deus Noricorum. Tertull., I, 419, 596.

BELLEOPHONTIS fabula. S. Aug., XLI, 570.

BELLONA. Arnob., V, 751. — dea bellorum, *id.*, 972. — Coniux Martis. S. Aug., XLI, 191. — Templum Bellonæ constitutum Romæ, *id.*, 104. — Sacrorum illius celebrandorum ritus. Lact., VI, 254. — Bellonæ sacerdotes consecrabantur sanguine. Tertull., I, 321. — Hujus deæ initiatorum tenebrica vestis et tetricum super caput vellus, II, 1045.

BELOS. Ejus sacra Edessæ quam antiqua. Lactant., VI, 229. — Trojano bello antiquior, *id.*, 250. — Saturno cævus quinam fuerit, *id.*

BERECYNTHIA. Arnob., 1107.

BORÆIA habebat Trophonii oraculum. Tertull., II, 730, 1039.

BORTULI lapides apud Phœnices. Lactant., VII, 195. — Ipsi templum exstructum in Oriente, *id.*, VII, 169.

BONA dea eadem quæ Fatua Fauna. Tertull., I, 36. — Lactant., VI, 245.

BOS Ægyptiorum deus Apis. Tertull., I, 129; S. Aug., XLI, 564. — Ejus sacerdotes continentiam servabant. Tertull., II, 928.

BROMIUS idem ac Liber.

BUBONA, dea boum curam gerens. S. Aug., XLI, 140.

DESINIS et ejus bustuaria altaria. Tertull., II, 1011. — BUSTUS. S. Aug., XLII, 601. — Tyrannus filius Neptuni ex matre Libya, *id.*, XLI, 570. — Diis suis suos hospites immolabat, *ibid.*, 570.

BRIVUS Æon Valentini. Tertull., II, 68, 531, 666.

C

CABIRI dii, ubi culti. Lactant., VI, 194.

CACA dea a Romanis culta. Lactant., VI, 226.

CACABULUS Saturni. Tertull., I, 344.

CADOCUS Mercurii. Tertull., I, 576.

CÆCULUS deus. Tertull., I, 606.

CÆSARES deos dicebant Romani et deridebant. Tert., I, 565. — Cæsari armæ, templa, sacerdotes, pulvinar juxta deos posita, *ibid.*, 247. — Cæsarium facta cur a Christianis non culta, *ibid.*, 432.

CALVA dea Venus. Lactant., VI, 225.

CAMELLAM Diana doluit. S. Aug., XLI, 86.

CAMELEA canere docet. S. Aug., XLI, 122.

CANDELIPERA dea. Tert., I, 600.

CANTERIOS adorabant gentiles. Tertull., 565.

CAPER immolatur Libero. Arnob., V, 1244.

CAPITOLIUM omnium dæmonum seu deorum curia et templum. Tert., I, 648. — Qui dii e Capitolio rejecti. Tert., I, 573. — Capitolum templum, nisi soluto tributo ingredi non licebat, *ibid.*, 545, 574. — In calamitatibus Cælium ad Capitolium implorabant Romani, *ibid.*, 487.

CARDEA dea. Tert., I, 683; II, 97. — Cardea dea præfecta cardini ostii. S. Aug., XLI, 119.

CARMENTES quæ fata nescientibus canunt. S. Aug., XLI, 122.

CASINIENSIS deus Delventius. Tert., I, 420.

CASTOR et POLLUX. Castor, Jovis filius. Tert., II, 578. Castor et Polluci equi a Mercurio distributi, *id.*, I, 541. — Castor et Pollux quare Tyndarides appellati. Lactant., V, 150. — Alienarum sponzarum raptores, *ibid.*, 161. — Poetarum de illis commentum, *ibid.*, 162. — Variæ eorum apparitiones, *ibid.*, 289. — Castor et Pollux in deos relati. S. Aug., XLI, 154.

CASTORES dii. Tertull., I, 606; Arnob., V, 761, 924. — Eorum tria genera, *ibid.*, 1031. — Castorum deorum phantasmata. Tert., I, 409. — Castorum honori ova ascribunt, *id.*, II, 659.

CATABOLICI spiritus. Tertull., II, 698.

CATIUS deus calos, id est acutus facit. S. Augustin., XLI, 128.

CÆCROPII. Arnob., V, 1132.

CÆPHEUS inter sidera delineatus ab Arato. Tertull., II, 142.

CERBERUS. Cerberi fabula. Arnob., V, 1142. — S. Aug., XLI, 570.

CERES in Trinaetia finibus nata. Arnob., V, 700. — Ceres frugum ventrix colitur. Tert., I, 534; Arnob., V, 764, 912; S. Isid., LXXXII, 320. — Ceres mammosa. Arnob., V, 950, 1213. — Fruges demonstravit, non instituit. Tert., I, 534. — Cereris curus ab anguibz ferebatur, *ibid.*, 541.

CERERI vestes tenebrosas placent, *id.*, II, 1045. — Cereris sacra. Arnob., V, 909; S. Aug., XLI, 185, 210.

CERERI initiatorum cultus omnis candidatus, vittæ et galeri privilegium. Tertull., II, 1045. — Ceres sacerdotibus, viris consentientibus, amica separatione viduantur. Tert., II, 953. — Femine Ceresis Africanæ, sponte abdicate matrimonio adsenescunt, *id.*, II, 948.

CEREALES ludi, *id.*, I, 658. — Ceres Jasonem deperit. Arnob., V, 1059. — Cererem Matrem Magnam seu Terram et Junonem esse perhibent. S. Aug., XLI, 207. — Ceres cum Libero seminibus præponitur, *ibid.*, 207. — Ceres Milesia. Lact., VI, 291.

CHAOS quid sit. Lactant., VI, 131. — An ab eo cuncta prodierunt, *id.*, VI, 132. — Error veterum de ejus æternitate, *ibid.*, 297.

CHAMUS Æon Valentini. Tert., II, 531.

CHARITES dæm. Tertull., II, 85.

CHIRON Æsculapium medicinam docet. Lact., VI, 100.

CHLORIS Zephyro nupta. Lactant., VI, 219.

CHRYSIUS Junonis sacerdos. Arnob., V, 1209.

CIMMERIA Sibylla. Lactant., VI, 112.

CINXIA dea. Arnob., V, 972, 979, 1186.

CIRCE Solis filia. Arnob., V, 1029. — Circe maga famosissima. S. Aug., XLI, 573. — Socios mutavit Ulyssis, *ibid.*, 575.

CLOACINA dea. Tertull., II, 266. — Lactant., VI, 220. — S. Aug., XXXIII, 84. — Unde sic dicta. Lactant., VI, 220; S. Aug., XLI, 118. — Cloacinam Tatius dedicavit deam, *id.*, XLI, 190. — Cloacina nomen Veneri tributum, *ibid.*, 118.

COCYTUS fluvius. Arnob., V, 851.

COLLESTIS dea Afrorum. Tertull., I, 419, 596. — Illi bestiae applicatæ, *ibid.*, 541. — Collestis dea apud Afros et Carthaginienses maximo in honore habita. S. Aug., XXXVI, 752; XXXVII, 1270; XXXVIII, 624; XLI, 75. — Collestis dea pluviarum Pollicitatrix. Tert., I, 413. — Sacra deæ collestis turpia. S. Aug., XLI, 75.

COLTUM patrem Saturni fabulantur. S. Aug., XLI, 209.

— Cælum esse Jovem innumerabiliter affirmant, *id.*, 210.

COLLATINA dea colibus præfecta. S. Aug., XLI, 118.

COLOPHONIS scaturigo dæmoniaca lymphaticos efficit.

Tert., II, 734.

CONCORDIA dea. S. Aug., XLI, 105, 132. — V. re Concordia ut dea habita a Romanis, *ibid.*, 105. — Concordia sales facta in loco seditionum e cælium, *ibid.*, 105, 106.

CONSENTES dii. Arnob., V, 995, 996; Lactant., VI, 199.

— Consentes dii in consilium Jovis adhibiti. S. Aug., XLI, 150.

CONSEVIUS deus. Tert., I 600. — Illius officium, *ibid.*, CONSUALIA festa. Tertull., I, 637.

CONSUS deus. Tert., I, 600. — Consilii deus. Tertull., I, 637; S. Cyprian., IV, 510; Arnob., V, 967; S. Aug., XLI, 122. — Idem ac Neptunus equestris. Tert., I, 637, 640; Lactant., VI, 712; S. Aug., XLI, 61. — A Romulo inventus. Tert., II, 266. — Huic circenses ludi consecrati.

Lactant., VI, 712. — Consi arx in circo. Tert., I, 637. — Consualia, ludi circenses unde sic dicti. S. Aug., XLI, 61. — Ejus ara in circo defossa est ad primas metas sub terra. Tert., I, 637, 640.

CORYBANTES. Lactant., VI, 187. — In cultu Corybantum fœdi ritus adhibiti. Firmic. Matern., XII, 1006.

CORYBANTIA mra. Tert., I, 426. — Corybantia sacra. Arnob., V, 1120.

CROCODILUS ab Ægyptiis colitur. Tert., II, 562.

CULTUS dæmonum. Commodian. Afer v, 203.

CUMÆA seu CUMANA sibylla. Lactant., VI, 145. — Mulia de Christo cecinit. S. Aug., XLI, 580. — Cumæa vates aliquid de unico Salvatore in spiritu forte audiit, *id.*, XXXIII, 1073. — Cumæum carmen, *id.*, xxxiii, 395; XXXV, 2089. — Cumææ sibyllæ tribuuntur carmina, nomine Erythrææ vulgata, *id.*, XLI, 580.

CUNINA dea quæ cunas infantum administrat. S. Aug., LVI, 118, 122.

CUPIDO. Dei istius origo. Lactant., VI, 207; S. Isidor., LXXXII, 322. — Triumphum Cupidinis poetæ quinam scripserint. Lactant., VI, 896.

CYBELÆ dea, in theatris representata. Tert., I, 570. — Suspirat Allydem, pastorem fastidiosum, *ibid.*, 559.

— Romam migravit, *ibid.*, 424 et seqq. — Nescivit Aurelii imperatoris mortem, *ibid.*, 425. — Cybelæ bestiae applicatæ, *ibid.*, 541. — Ei proprium sanguinem libabat archigallus, *ibid.*, 425.

— Sacra ejus a gallis sacerdotibus celebrata. Lactant., VI, 206. — Varia ejus nomina, *ibid.*, 235. — Sacrorum ejus celebrandorum ritus, *ibid.*, 234. — Antistes ejus Melissæ nuncupatæ, *ibid.*, 248. — Dea montium cur vocata.

Lact., VII, 404. — Item Πυλῆνη seu Πυλῆνη dicta, *ibid.*, — Eadem lapis sacer nomine Agdus in finibus Phrygiæ, *ibid.*, 486. Domina proprie dicta, *ibid.*, 572.

CYNÆGIUS, filius Floræ. S. Aug., XL, 157 391.

CYNOCEPHALUS, unum ex numinibus Romanorum. S. Aug., XLI, 59. — Cynocephalus ex Ægypto Romam venit, *ibid.*, 87.

CYTHÆRA Venus. Arnob., V, 1046. — Cupidinum mater, *ibid.*, 973. — Ejus simulacra. Arnob., V, 1191.

D

DÆDALUS. Dædali fabula. S. Aug., XXXII, 894; XLI, 570.

DÆMONES nomine deorum quidam appellarunt. S. Aug., XLI, 255. — S. Isid., LXXXII, 315. — Dæmon quomodo ab homine factus deus. S. Aug., XLI, 252. — Dæmonia non simpliciter dii, sed dii gentium dicuntur, *id.*, XXXVII, 1757. — Dæmonia alia majora, alia contemplibilia, *ibid.*, XXXVII, 1757. — Dæmones a diis quidam distinxerunt, *id.*, XLI, 257.

DANAE. Arnob., V, 1147, 1263. — An aureo imbre sit delusa. Lactant., VI, 170. — Danae concubitus per imbre aureum appetivisse Jovem quid significet. S. Aug., XLI, 571, 572.

DAPHNE. Arnob., V, 1055.

DÆM. Commodianus Afer, V, 212. — Dæm mites. Arnob., V, 1208. — Parturiunt, *ibid.*, 948, 949, 950, 962.

DECIMA (dea). Tert., II, 715.

DELPHINOS Neptuno vovebant. Tert., I, 639.

DELVENTIUS deus Casiniensium. Tert., I, 420.

DEMOPHILE sibylla. Lactant., VI, 145.

DEUCALION et Pyrrha. Arnob., V, 1039.

Δευόρη, nomen Bacchi apud Arabes. Lactant., VII, 491.

DIANA dea Scytharum. Tert., II, 136, 953. — Diana virgo figuratur, *id.*, I, 571; flagellata, I, 538. — Diana, Ceres, Luna, capita unius Dei. Arnob., V, 986. — Diana semitectis femoribus, *ibid.*, 1214. — Silvarum agitatrix. *ibid.*, 11042. — Venatrix. *ibid.*, 1149. — Ejus delubrum, *ibid.*, 1174. — Dianæ tres, *ibid.*, 1031. — Diana Taurica. S. Cyprian., IV, 226. — Dianæ virginitas quam suspecta. Lactant., VI, 209. — Sacrificia humana ipsi oblata apud tauros, *ibid.*, 250. — Thoaethea cur dicta, *ibid.*, 229. — Erat inter nautarum numina, *ibid.*, VI, 257. — Trivia unde appellata, *ibid.*, VI, 551. — Nemorensis dicta et montivaga, *id.*, VII, 493. — Tauricæ simulacrum Dianæ ab Oreste sublatum ubi jaceret, *ibid.*, 498. — Diana germana Apollinis, et Luna et viarum præses habetur. S. Aug. XII, 207. — Quare virgo dicatur, *ibid.*, 207. — Dianam virtutem interpretantur pagani, *id.*, XXXIV, 1059.

Dix seu justitia, paganorum dea. Lactant. VI, 392. Eadem quæ Astræa, Themis, *ibid.*

DISSERTIA deus. Tertul., I, 600; Arnob., V, 921, 1087. — Ejus officium, Tert., I, 600. — Cererem matrem stuprat. Arnob., V, 1122. — Dissipat Jovis cognomen. Lactant., VI, 190.

DII. Deorum mater Idæa. S. Cyprian., IV, 226. — Dii alii naturales, alii ab hominibus instituti. S. Aug., XII, 183. — A Saturno originem trahunt. Tert., I, 529, 601. — A Jove, Junone et Minerva juxta Varroem, *ibid.* — Quomodo fabulæ circa deos invaluerint. Marcus Minutius Felix, III, 506. — Ipsa exæstans est in multa deorum numina lubido vesana. S. Aug., XII, 211. — Deos gentium quædam Dei unius magni membra dicere, sacrilegæ faciliæ, *id.*, XXXIII, 83. — Error in conficiendis diis, *id.*, XII, 250. — Deos ex igne esse Heracitus, ex numeris Pythagoras, ex atomis Epicurus credunt, *id.*, 181. — Ex aere Anaximenes, XII, 256. — Ab uno Deo factos censet Plato, *id.*, XII, 775. — Deos alios a summo Deo factos, alios ab hominibus Trismegistus dicit, *id.*, XII, 217. — Deorum mythicum genus a poetis confictum exploditur. Tert., I, 395 et seqq., 488 et seqq. — Dixerunt deos esse heros mortuos. Tert., I, 594. — Homines dii facti aut propter virtutem et præclara quædam facinora. Tert., 334. — Aut propter beneficia hominibus collata, *ibid.* — Aut res inventas, *id.*, I, 606. — Quomodo homines cum fuerint, dii sint nominati. Lact., VI, 192. — Ex hominibus qui facti. Arnob., V, 922. — Deos fieri ab hominibus dicitur cum spiritus invisibiles simulacris per artem quandam copulantur. S. Aug., XII, 247, 250, 251. — Incredulitas causa hujus erroris, *id.*, XII, 250. — Facilis homo desinit esse homo quam ut dii esse possint quos fecit homo, *id.*, XII, 250. — Tempora Romæ posteriora etiam mortuos homines deos non instituerunt, institutos tamen ut deos colere non desisterant, *id.*, XII, 581. — Pro arbitrio hominum facti dii. Tert., I, 544, 547, 596. — Non sine senatus consulto, *id.*, 290, 304, et seqq., 344, 575, 575. — Nec sine Cæsaris voluntate, *id.*, I, 429. — Ex eadem materia et dii et vasa domestica fingi solebant, *id.*, I, 539. — Ex vilissima materia facti sunt. Arnob., V, 1193, 1196; et lapidibus. Arnob., V, 1190, 1191, 1192. — Quomodo dii crediti sint. Lactant., VI, 156. — De his auctores consulendi, *id.*, VI, 177. — Illorum cohortandorum initium, *id.*, VI, 217. — Honores divinos quomodo adepti sint, *id.*, VII, 111. — Deorum simulacra quo tempore constituta. S. Aug., XII, 581. — Ad quid excogitata, *id.*, XII, 198. — Deos existere probari non potest vel objectis quibusdam signis, miraculis, oraculis. Tert., I, 395 et seqq., 408 et seqq. — De diis deabusque. Commodianus Aler, V, 212.

De diis philosophorum sententia. Lact., VI, 120. — Philosophi diversa de deorum natura sentiebant. S. Aug., XXXIV, 125. — Deorum duplex genus finxit Xenocrates, et triplex aliud Dionysius, Arcesilaus et Varro. Tert., I, 547, et seqq. — Physicum scilicet, mythicum et gentile seu plebeium, *ibid.* — Refelluntur, *ibid.* — Physici detraxerunt deos. Tert., I, 502. — Quia eos mundi elementa esse dixerant, *id.*, I, 589. — Dii ex corruptibili materia secundum Platonem. Arnob., V, 865. — Mortales et solubiles, *ibid.*, 1163, 1164. — Dii animalia secundum Platonem. S. Aug., XII, 241. — Plato deos masculos cælo, feminas terræ tribuit, postea confundit, *id.*, XII, 87. — Auctore Platone dii in celestibus corporibus sunt inclusi, *id.*, XII, 791. — Magnum beneficium est diis a summo Deo factis immortalia habere corpora, *ibid.*, XII. — Diis promisit Deus, æternam in corporibus celestibus permutationem, *id.*, XII, 794. — Deos tandem esse bonos opinatus est Plato, *id.*, XII, 126, 237. — Item alii, *ibid.*, 217, 255. — Deos bonos sanctos angelos forte vocarunt

Platonici, *id.*, XII, 273, 276. — Deos plures colendos censuerunt Platonici, *id.*, XII, 277. — Quare deos tantum malos, seu demones ludorum scenarum voluptate privavit Plato, *ibid.*, XII, 259. — Contrariorum studiorum certamina, partes esse demonum, non deorum, voluit Stoici, *id.*, XII, 262. — Opiniones Varronis de diis ambiguae, *id.*, XII, 208. — Popularem de diis persuasionem reprobabat, *id.*, XII, 137. — Deos ad celos; deas ad terram referre frustra conatur Varro, *id.*, XII, 218. — Diis litigia vel judicia aliena esse voluit Varro, *id.*, XII, 567. — Deos superiores perturbationibus subjecti Porphyrius. S. Aug., XII, 304, 305. — Et subjectos per Theurgicam asserit, *id.*, XII, 238. — A perturbationum labe eos discrevit Apuleius, *id.*, 304. — Discreverunt Stoici, *id.*, XII, 262, 263. — Quare, *id.*, XII, 304. — Deos carminibus ligari posse dicebat Porphyrius, *id.*, XII, 304, 305. — Ingenia acutissima angustias patiuntur in fabulis deorum interpretandis, *id.*, XII, 209. — Vana quæ de diis prædicantur senserunt intelligentiores gravesiores Romani, *id.*, XII, 136. — Hominis est quod ad naturam deorum spectat opinari, Dei scire, *id.*, XII, 203. — Deos aliquando homines fuisse Evhemerus conscripsit, *id.*, XII, 281. — Maro et Tullius petarunt, *id.*, XXXIII, 84. — Cicero constituitur, *id.*, XXXIV, 1058. — Leo sacerdos Ægyptius declarat et Alexandro patefacti, *id.*, XXXIV, 1056, 1057; et XII, 229. — Ex hoc credibilis, *id.*, XII, 208, 217, 253, 254.

Homines fuisse tales deos testantur historia atque monumenta. Tert., I, 528. — Plures ex eis regnasce certum est, *id.*, I, 428. — Deorum gentile seu plebeium exploditur. Tert., I, 595 et seqq. — Eorum figura corporea, humana, caprina, bovina, alium aliorumque animalium, *id.*, I, 574, 574 et seqq., 577. — Meri homines fuerunt. Tert., I, 528. — S. Aug., XXXVIII, 1349. — Certi certas habent tutelæ, licentias, potestates. Arnob., V, 912. — Dii tutelares, *id.*, V, 970. — Præsides artium, *id.*, V, 966 et seqq. — Naturæ, *id.*, V, 754, 922. — Ex atroque sexu, *id.*, V, 944, 1206. — Natalitios habent dies, *id.*, V, 1270, 1271. — In similibus habitant. Arnob., V, 1201. — Templis inclusi, *id.*, V, 1201. — Cœnant et potant in cœli palatiis, *id.*, V, 1068. — Cœnatum ad Æthiops eunt, *id.*, V, 1170. — Oviparis cœnis afficiuntur. Arnob., V, 1251, 1252. — Aversionibus stomachorum laborant, *id.*, V, 1251, 1252. — Mimis gaudent, *id.*, V, 1265, 1266. — Obdormiscunt, *id.*, V, 1262. — Bella gerunt inter se, *id.*, V, 1068. — Lactant., VI, 125. — Gratiam suam habent venalem, *id.*, V, 1231. — Vendunt suas injurias, *id.*, V, 1226. — Accusant et diluunt crimina. Arnob., V, 963. — Eorum officia diversa, *id.*, V, 961, 968. — Rem rusticam tractant, *id.*, V, 968. — Omnes dii pro omnibus deorum templis. Lactant., VII, 708, 792. — Dii an sint quasi virtutes, vel membra, vel partes Jovis. S. Aug., XII, 125. — Quidquid ad mundum partesque ejus physiologi retulerunt, ad Deum verum referri debet. S. Aug., XII, 219. — Qui opera hominum deos putant, alius demersi sunt quam qui opera Dei, *id.*, XXXIV, 70. — Dii omnes ex una substantia secundum paganos, quamvis diversa officia, opera et potestates habeant. S. Aug., XII, 576. — Natura sua non immortales sed voluntate Dei immortalis, *id.*, XII, 794. — Dii a summo facti immortales habent corpora, *id.*, XII, 588, 590. — Dii pro anima est dæmon, pro corpore simulacrum, *id.*, XII, 254. — Dii spiritus immundi. S. Aug., XII, 221. — Dii gentium ex quo nominari cœperit in Scriptura, *id.*, XXXIV, 572. — Mortui aliquot vana superstitione Græcorum in deorum numerum relati, *id.*, XII, 563. — Temporibus Cæsarem nemo reerebatur in deos errando, sed adulando, *id.*, XII, 581. — Dii ab hominibus differunt, loco, æternitate, beatitudine, *id.*, XII, 266. — Deorum distinctio secundum Labonem, *id.*, XII, 103. — Dii quidam cœlibes, quidam juncti matrimonio, XII, 191. — Dii certi atque incerti, *id.*, XII, 177.

Deorum tria genera, *id.*, XII, 153. — Ordines tres, *id.*, XII, 58. — Dii selecti, *id.*, XII, 130, 195, 191. — De deorum selectione nulla ratio est, *id.*, XII, 193. — Dii selecti unde sic appellati, *id.*, XII, 196. — Deos selectos hunc esse mundum voluit, *id.*, XII, 207. — Deos et bonos esse et malos quidam opinati sunt, *id.*, XII, 255. — Deos omnes bonos beatosque credi voluit Apuleius, *id.*, XII, 265. — Multa prætermiserunt pagani quibus divinos honores tribuere potuissent, *id.*, XII, 127. — Dii paganorum dii mortui, XII, 65. — Pani hordeaceo comparati, *id.*, XXXIV, 802. — Dii aurei et dii lignei ad pretium dispares, *id.*, XXXVIII, 624. — Deorum falsorum templa, idola, loci in usus communes vel in honorem Dei veri converti, *id.*, XXXIII, 185. — Frustra in templis salubres interpretationes recitari eorum quæ antiquitus de deorum vita et moribus scripta sunt. S. Aug., XXXIII, 513. — Deorum varia nomina, *id.*, XXXIII, 84. — De Saturno et Jove quid negati sint pagani, *id.*, XXXIV, 1056. — Dii parasiti Jovis, *id.*, XII,

184. — Dii Mœnes, *id.*, XLI, 253. — Per solam religionem christianam deorum fallacia manifestari potuit. S. Aug., XLI, 231. — Dii paganorum non comparandi martyribus, *id.*, XXXVIII, 1250.

Dii innumeri. Tert., I, 912. — Unde tot deos sibi fecerint, *id.*, I, 133. — Multi esse non possunt. Lact., VII, 110. — De deorum nominibus. Firmic. Matern., XII, 1020. — Deos multos humanis conciliandos esse pagani crediderunt. S. Aug., XLI, 645. — Multitudinem qua ratione Varro invenerit, *id.*, XLI, 189. — Dii non tot flagendi quot sunt in mundo opera veri Dei, *id.*, XLI, 219. — Deum unum aliquando res plures faciunt pagani, aliquando rem unam plures deos, *ibid.*, 207. — Deorum multitudinem colebant Manichæi, *id.*, XLI, 142, 307, 308, 321. — Deorum deorumque turba immensa non requiritur cum virtus adest et felicitas, *id.*, XLI, 128, 129, 130.

Deorum et demonum una nominis qualitas. Tert., I, 413. — Idem sunt demones. Lact., VI, 554. — Fallacissimi demones. S. Aug., XLI, 111. — Qui sibi effingebant deos a demonibus possidebantur, *id.*, XLI, 231. — Dii rarius nomine demonum nuncupati sunt, *id.*, XLI, 255. — Deos a demonibus diligenter discernit Apuleius, *id.*, XLI, 259. — Deos libentius demonibus misceri quam hominibus, absurdum est asserere, *id.*, XLI, 315. — Deos demonibus indigere nuntis et interpretibus absurdum est, *id.*, XLI, 215. — Negotium suum agent demones ut pro diis habeantur et colantur, *id.*, XLI, 42.

De cultu deorum erravit antiquitas. Tert., I, 306. — Tot et tanti ab omnibus coli non poterant, *id.*, I, 573. — Illorum religio inanis. Lact., VI, 617. — Cultus cæcitas, *id.*, VI, 625. — Cultus insanus. Marc. Minuc. Felix, III, 294, 312. — Deorum cultus institutum demonum. S. Aug., XLI, 179, 187. — Deorum multorum cultus fornicatio. S. Aug., XXXIV, 70; XLI, 303. — Varie se habuit, *id.*, XXXIII, 373, 375. — Mala omnia advenit, Lact., VI, 573. — Deos colere nefarium quare, *id.*, XLI, 217. — Deos ex eo quod facti sint non esse colendos ostenditur, *id.*, XLI, 231. — Gentiles minus deos timebant quam imperatores. Tert., I, 437. — Coronæ et erta illis data. Arnob., V, 1262. — De sacris deorum et eorum mysteriis. Lact., V, 250. — Illis consecratis nomina immutantur, *id.*, VI, 236. — Simulacra eorum et insignia humeris bajulantur, *id.*, VI, 241. — Eorum sacra in Italia quis instituerat, *id.*, VI, 242. — Mos eorum simulacra coronandi, *id.*, VI, 256. — Imaginum deorum fœdendarum quas ratio primo inventa sit, *id.*, VI, 258. — Forma et figura deorum ridicula. Marc. Minuc. Felix, III, 309. — Arnob., V, 1131-1135. — Dii boni quos vocant Platonici, nolunt se coli pro Deo. S. Aug., XLI, 281, 284. — Dii falsi alios coli secum non prohibent, *id.*, XXXIV, 1038. — Christianus non debet ulli re aliqua in honorem deorum alienorum, licet animo contemnat, ne eos qui animum non vident, ad ea honoranda admittant, *id.*, XXXIII, 185. — Deorum calendrorum scientiam contulisse Romanis Varro vane gloriatur, *id.*, XLI, 122. — Deos malos creantis victimis et tristibus supplicationibus, bonos ludis ac iucundis obsequiis placari Labeo existimat, *id.*, XLI, 36, 257. — Deorum placatio per ludorum obscena magisnoxia hominibus quam foret eorum indignatio, *id.*, XLI, 76. — Dii quam malo animo ludos scenicos sibi exhiberi iusserint. S. Aug., XLI, 75. — Dii indigne ab honestis coluntur qui per turpes placantur. — Ex prohibitione cultus deorum, clades humano generi indigi opinabantur pagani, *id.*, XLI, 29. — Contra id quod sapiebat, deorum cultum admisit Porphyrius, *id.*, XLI, 303, 304. — Diis bonis et malis sacrificandum dixit Porphyrius; Plato solis bonis, *id.*, XLI, 257.

Falsos esse deos ostenditur. Tert., I, 519 *et seq.* — Teste gentilium conscientia, *id.*, I, 328. — Quia neque seipsum, neque ab aliis divinitatem accipere poterunt, *id.*, I, 333. — Publica demonum a Christianis adjuratorum confessio, *id.*, I, 413 *et seq.*, 417. — Falsos esse rursus demonstratur ex corporea eorum figura, humana, caprina, bovina, leonina, alium, aliorumque animalium. Tert., I, 374, 574 *et seqq.*, 577. — Dii profani. S. Cyprian., IV, 253. — Deos non esse quos colit vulgus, *id.*, IV, 125. — Veri non desiderant sacrificia. Arnob., V, 1219. — Veri ab affectibus liberi, *id.*, V, 1163, 1222, 1223. — Veri non irascuntur, *id.*, V, 745, 1077, 1226. — Christiani sunt irati et inimici, *id.*, V, 745-748, 750-751. — Quod dii esse non possunt diversi sexus. Lact., VI, 201.

Patris nomine nemo deorum vocari potest. Lact., VI, 453, 458. — Diis se genitos ut homines mentiantur utilis esse Varro dixit. S. Aug., XLI, 81. — Non multis opus est ad mundi regimen. Lact., VI, 121.

Non beneficiunt nisi tibus accipiant et salsas fruges. Arnob., V, 970. — De eorum beneficiis in homines collatis. Lact., VI, 269. — Donis pretiosis frustra excoluntur. Lact., VI, 270. — Non cultu deorum Romanum imperium crevit.

Marc. Minuc. Felix, III, 315. — Dii minime curarunt ne mala morum cultoribus suis acciderent. S. Aug., XLI, 47, 60, 74, 79. — Nulla unquam cultoribus suis præcepta prohibitis dederunt, *id.*, XLI, 49, 51. — Nulla unquam præcepta contra luxum et avaritiam dedere Romanis. S. Aug., XLI, 64, 69. — Deorum destructioni causam miseriarum suarum frustra imputant Romani, *id.*, XLI, 101. — Romanum imperium constitutum, auxisse, conservasse dii non possunt dici, quare, *id.*, XLI, 119, 155. — Nec Romano Imperio pacem præstitisse, *id.*, XLI, 81, 85. — Dii frustra coluntur propter commoda huius temporalis vitæ, *id.*, XLI, 173, 174, 316. — Propter vitam æternam, *id.*, XLI, 175, 183, 187, 193, 256. — Hæc fati pagani coguntur, *id.*, XLI, 29. — Et exemplis ostenditur, *id.*, XLI, 29. — Varietates rerum temporalium non ex favore aut indignatione deorum pendent, *id.*, XLI, 70. — Deos aut superfluo coli aut injustos esse inferitur, *id.*, XLI, 70. — Mala carnalia a suis cultoribus non averterunt, *id.*, XLI, 79. — Cultoribus suis decipiendo et fallendo nocuerunt, nedum eos adjuverunt, *id.*, XLI, 113. — Deorum nullum auxilium in regna in quibus coluntur, *id.*, XLI, 117. — Aut in urbes sibi commissas, *ibid.* — Absurdum est petere ab uno deo quod sub alterius tutela est, *id.*, XLI, 175, 176. — Deorum templa asyla male tuta confugientibus ab illa, *id.*, XLI, 15, 17, 18.

Deorum misera conditio. Arnob., V, 1112. — Ærummæ. Lact., VI, 206. — Tristes exitus, fata et funera. Marc. Minuc. Felix, III, 299. — Eorum servitutes, vincula, prælia, vulnera. Tert., I, 351, 575. — Gentiles quos timebant deos destruebant, quos vindicabant, illudebant, *id.*, I, 314. — Et quidem in templis eorum, *id.*, I, 363. — Dii injurias suas potius ulcisci quam adulationes remunerare debebant, *id.*, I, 431. — Romanos imperatores similes sibi fieri ridebant, *id.*, I, 317. — Deos clausos ne pereant tutela custodit. S. Cyprian., IV, 221. — Turpe est eos colere quos ipso defendas. S. Cyprian., IV, 221. — Corripiuntur moribus. Arnob., V, 964. — Fata incusant crudelia. Arnob., V, 1068, 1069. — Nesciunt imminenti, *id.*, V, 964. — Sitim sentiunt, *id.*, V, 1258. — Defendere se non possunt, *id.*, V, 741. — Servitute serviunt hominibus, *id.*, V, 1050, 1051. — Sordes aquis ablunt. Arnob., V, 1262. — Sua habent velamenta et amula. Lact., VI, 270. — His ipsis a quibus violati erant nihil nocere potuerunt. Lact., VI, 273. — Deorum templa eversa et simulacra fracta Carthagine. S. Aug., XLI, 620. — Alexandria deos suos perdidit, *id.*, XXXVIII, 624.

Dii ne homines quidem probi. Lact., VI, 216. — Illorum fœditalium designant litteræ et actus histronum. Tert., I, 358. — Eorum scelera et facta turpissima in cavea, theatris, scena, comædiis et tragediis representata, *id.*, I, 353 *et seq.*, 358 *et seq.*, 575 *et seq.* — Deorum totum artificium est contumeliosum et impium, *id.*, I, 339. — Minus gaudet, Arnob., V, 1265, 1266. — Sponsas et uxores habent, *id.*, V, 1040. — Turpibus rebus indulgent, *id.*, V, 1265, 1266. — Eorum propudiosi cum viris et feminis concubitus, *id.*, V, 1068. — Amatores puerorum sunt. Arnob., V, 1058, 1059. — De flagitiis illorum qui colunt eos. Lact., VI, 575. — Quod boni et iusti esse non possint. Lact., VI, 583. — De eorum crudelitate in Christianos, *id.*, VI, 584. — Merito a prophetis bestię nominati, *ibid.* — De illorum inscitia, furoribus, *id.*, VI, 611. — Narratio deorum facinoribus. Firmic. Matern., XII, 1006. — Deorum discordia. S. Aug., XLI, 188. — Dii selecti nobilitate criminum, non dignitate virtutum, *id.*, XLI, 221. — Dii selecti magis ad injurias quam ad honores, *id.*, XLI, 197. — Dii selecti magis innotuere propter opprobria quam ceteri, *id.*, XLI, 217. — Deorum selectorum vix ullus qui non infametur, *id.*, XLI, 198. — Dii inde convincuntur obsceni quod ludos obscenos sibi exhiberi iusserint, *id.*, XLI, 53. — Et hinc iudicii honore divino videri debebant Romanis, *id.*, XLI, 57, 58. — Fabulosa crimina in deorum obsequium per ludos turpiter agebantur, *id.*, XLI, 582. — Deorum probra quæ etiam in theatris spectanda proponuntur, *id.*, XXXIII, 535. — Dii falsi malis moribus cultorum suorum delectantur, *id.*, XXXVIII, 1025. — Dii inde convincuntur falsi quod criminibus suis seu veris, seu falsis delectantur, *id.*, XLI, 78, 111. — Leges ad instituendos bonos aut corrigendos malos mores non expectandæ a diis qui flagitia seminenda et augenda curant. S. Aug., XLI, 59, 74. — Deos adfuisse cupiditatibus implendis et non præfuisse refræandis ostenditur, *id.*, XLI, 70. — Dii scelorum spectatores et fautores, *id.*, XLI, 92. — Auctores se vitæ scelestæ immundaque peccantur, *id.*, XLI, 71. — Dii auctores doctoresque peccatorum, non ultores, *id.*, XLI, 81. — Dii non probandi in eo quod crimina in quibusdam punirent, in aliis non ulciscerentur, *id.*, XLI, 82. — Dii velut divinam præbent auctoritatem ad perpetranda crimina dum ludos scenicos exigunt, *id.*, XLI, 111. — Deorum falsorum

imitatione nequissimos homines fieri peiores vel ex ipsis gentilibus evincitur, *id.* XXXIII, 315. — Deorum exempla magis movent quam philosophorum præcepta, *id.*, XLI, 52, 53. — Deorum officia scurrilitati mimicæ magis quam divinæ consonant dignitati, *id.*, XLI, 187.

DII TOPICI. Deorum topicorum infinitus numerus. Tert., I, 615. — Nuptiis et liberis procreandis præesse fingebantur. Tert., I, 600. — Unicusque provincie ac civitati suus deus erat, *id.*, I, 418, 396. — Quam falso dicti provinciarum et civitatum custodes et tutelares, *id.*, 424 *et seq.*, 607. — Nemini regna dederunt, *id.*, I, 435 *et seq.*; nec dare potuerunt, *ibid.*; nec regna, nec templa sua, nec seipsos tueri, *id.*, I, 438 *et seq.*; nec ulli salutem conferre, *ibid.* Passi sunt patriam suam everti, *id.*, I, 426. — Dii provinciales quinam. Lact., VI, 194, 195. — Montium dii quinam, *id.*, VII, 403 *et seq.*, 495 *et seq.*

DII PUBLICI qui essent. Tert., I, 598. — Venales sub hasta et annotatione quaestoris, *id.*, I, 345 *et seq.* — Deorum majestas quaestuaria facta, quomodo, *id.*, I, 346. — Diis luctus aræ prostitutæ apud Romanos, *id.*, II, 255. — Dii peculiares et domestici, *id.*, I, 344. — Pro cuiusque arbitrio venditi, *id.*, 344, 347. et oppugorati, vel immutati, *ibid.* — Quo magis sancti et vetusti, eo magis tributarii, *id.*, I, 346. — Dii selecti et ejecti, *id.*, I, 344, 596; adoptati, *id.*, I, 596. — Mendicantes, *id.*, I, 494. — Quibus non sufficiebant Christiani, *ibid.* — Alii alios deos colebant, *id.*, I, 344. — Quo habitu et insignibus dii honorati, *id.*, I, 347, 360 *et seq.*, 517. — Ignominioso capite, *id.*, I, 360. — Deo patiens quis ab ethnicis dictus, *id.*, 415.

DII GENTILES ROMANI qui. Tert., I, 597. — Exploduntur, *ibid.* — In certos, dubios et electos a Varrone perperam divisi, *ibid.* — In communes et proprios paulo melius dividi poterant, sed id refellitur, *ibid.* — Eorum dii peculiares, I, 419 *et seq.*, 606. — Peregrini, I, 425 *et seq.* — Falsum est ad eorum cultum fundatum aut propagatum fuisse Romanorum imperium, *id.*, I, 422. — Patriam suam Romanis vastandam de terunt, *id.*, 424 *et seq.* — Eos contempserunt Judæi, *id.*, I, 432. — Dii vernaculi Romanorum. S. Cyprian., IV, 226. — De diis Romanorum propriis, Lact., VI, 216. — Dii Romanorum. Mare. Minuc. Felix, III, 250. — Deos sine simulacro plus annoscentum et septuaginta coluerunt Romani S. Aug., XLI, 158. — Deos castius sine simulacris Romanos coluisse docuit Varro, *id.*, XLI, 198.

DII IGNOTI. Diis ignotis aræ prostitutæ apud Athenienses. Tert., II, 235; incertis apud Romanos, *ibid.* — Dii ignoti. Arnob., V, 929, 930. — Lævi, *id.*, V, 1011, 1216. — Magni, *id.*, V, 754, 759. — Minores, *id.*, V, 815. — Consentes et complices Jovis cum Iliari, *id.*, V, 994-995. — Lucrui, *id.*, V, 1018. — Consentes, *id.*, V, 1116, 1117. — Syri. Arnob., V, 758-763. — Dii populares. Lact., VI, 134. — Dii majorum gentium. Lact., VI, 199.

Supra innumeros deos alium sublimiorem constituebant Tert., I, 352. — Deos fingere humana mediocritas novit facilius quam Deum verum sectari, *id.*, II, 266.

DIOMEDES, deus factus a Græcis. S. Aug., XLI, 573, 576. — Diomedes volucres Græcigenis blandiuntur, alienigenas persequuntur, *id.*, XLI, 576. — Diomedearum volucrum transformatio, *id.*, XLI, 576. — Diomedea insula, *id.*, XLI, 573.

DIONYSIA (Mysteria). Tert., I, 474. — A Liberio apud Græcos instituta, *id.*, I, 615.

DIONYSI, quinque. Arnob., V, 1051.

DIONYSIUS JUNIOR, illusor simulacrorum. Arnob., V, 1205. — Esculapium barba aurea amplissima spoliatur, *ibid.*

DIS seu Pluto, deducens gladiatorum exsequias in cavea representatus. Tert., I, 576. — Dis idem quod Græce Πλούτων. Lact., VI, 900.

DISCORDIA dea. S. Aug., XLI, 105. — Bellum Trojanum excitavit, *id.*, XLI, 105. — Discordiæ deæ. Arnob., V, 972.

DISPATER, Pluto ita appellatur, Lact., VI, 190, 900. — S. Aug., XLI, 122, 207, 213, 218.

DIVI LAPIDES quinam dicti. Lact., VII, 495.

DIVINITAS, pro deo usurpata. Lact., VII, 268, 431 828, 829.

DODONÆUS Jupiter. Arnob., V, 1209.

DOMIODA dea. Tert., I, 600.

DOMODUCTUS deus. S. Aug., XLI, 188.

DOMITIUS deus. S. Aug., XLI, 188.

DUSABES, seu Diasares, Disares, deus Arabum. Tert., I, 419, 596.

DUSI, dæmones quidam, sic a Gallis nuncupati. S. Aug., XLI, 468.

E

EDEA, dea. Tert., I, 600.

EDUCA, sive Edulica dea. S. Aug., XLI, 122, 140.

EDULIA dea. V. ELUDA.

EGERIA dea. Simulati Numæ cum es congressus. Lact., VI, 245. — Unde dicta, *ibid.* — Egeria Nympha. Arnob., V, 1081.

ELAGABALUS, deus sub montis specie cultus. Lact., VII, 404. — Unde dictus, *ibid.* — Quale illius simulacrum, *ibid.*

ELEMENTA pro Deo habet physica superstitione. Tert., II, 477.

ELEUSINA SACRA. Tert., II, 513, 539; S. Aug., XLI, 210. — Illa declarare nefas, *id.*, I, 509. — Eleusina Ceres conceptum. Arnob., V, 1174. — Eleusina sacra unde cognominata et quo ritu celebrata. Lact., V, 237. — Erythraæ sibylla, *id.*, VI, 145.

ELUDAE dea. Tertul., I, 600.

ELYSII campi. Tert., I, 520; II, 444.

ENDYMION amatus a Luna. Arnob., V, 1059.

EPONA dea. Tert., I, 565, 577.

EPLURAE dearum. Arnob., V, 1265.

EICHTONIUS, Minervæ et Vulcani filius, portentum æmionicum, inio diabolus ipse, non coluber. Tert., II, 21. **ERIGONA**, falsa dea. Tert., I, 606. — Inter sidera delineata. Tert., II, 142.

EUDÆMONES. S. Aug., XLI, 256. Endæmones non possunt esse medii deos inter et homines, *id.*, XLI, 266.

EUPHORBUS, in Pythagoram mutatus. Tert., II, 638, 708, 796. — Euphorbi clypeus olim Delphis consecratus, *id.*, II, 608.

EUROPA. Arnob., V, 1265. — Stuprata a Jove, *id.*, V, 1126. — An sit rapta a Jove in taurum mutato. Lactant., VI, 170.

EVIVS (Bacchus). Arnob., V, 1142.

F

FABIUS, pullus Jovis. Arnob., V, 1058.

FABULÆ antiquitatis, circa deos. Marc. Minuc. Felix, III, 297. — Fabulæ Jovis et Numæ. Arnob., V, 1081 *et seq.*; 1084 *et seq.*

FARMUS, deus. Tert., I, 600.

FATUA dea. Arnob., V, 751. — Fauni uxor bona dicitur appellata, *id.*, V, 759. 1116. — Virgis cæsa ob meri potum, *ibid.* — Fatua Fauna, quæ fuerit. Lactant., VI, 245. — Quare sic dicta, *ibid.*, et 909. — Ejus pudicitia, *id.*, VI, 245. — Eadem cum bona dea, *ibid.* — Vini amphora in sacris ejus posita, *id.*, VI, 246. — Nulli vero templum ejus ingredi licuit, *id.*, VI, 245, 415. — De ejus mysteriis, *ibid.*

FATUM, quid sit. Marcus. Minuc. Felix, III, 530. S. Isidor. Hispal., I, XXXII, 525. — Tria fata. S. Cyprian., IV, 29. — Fata immutabilia. Arnob., V, 1231. — Fata omnia sunt, *id.*, V, 1230, 1231. — Fatum diis potentius, *id.*, V, 1230, 1231. — Fatum idem quod Parcs. Lactant., VI, 168. — Hinc dii omnes parent, *ibid.* — Fati vox varæ usurpata, *id.*, VI, 536.

FAUNA dea, ubinam culta. Lact., VI, 218. — Cujus scortum fuerit, *ibid.* — Non est eadem cum Flora, *ibid.*

FAUNUS deus. Arnob., V, 750, 751, 1082. — S. Isidor. I, XXXII, 514, 525. — Quis fuerit. Lact., V, 191, 214. — Faunus, Pici filius. Tert., I, 599. — Secundus rex Laurentium. S. Aug., XLI, 575. — In deos relatus, *id.*, XLI, 275. — Quando vixerit. Lactant., VI, 194, 217. — Ubinam cultus, *id.*, VI, 194. — Ineptiarum religionum in Latio institutor, *id.*, VI, 244. — Fauni incubi. S. Aug., XLI, 468.

FEBRIS, quasi dea culta. Lact., VI, 222. — Quid sit juxta Galenum, *id.*, VI, 775. — Romanorum deus. S. Aug., XXXIII, 84; XXXVII, 1596; XLI, 59-88, 125. — Febri et Pallori fana fecerunt Romani, *id.*, XXXIV, 1053; XLI, 105.

FEBRUTIS dea. Arnob., V, 979.

FELES coluntur ab Ægyptiis. Lact., VI, 622. — Notum quomodo lugebantur, *id.*, VI, *ibid.*

FELICITAS, dea. S. Aug., XLI, 126. — Eadem primus Felicitati constituit Lucullus, *id.*, XLI, 129. — Felicitas, si dea est, ipsa coli debuit, *id.*, XLI, 129, 131. — Erraverunt Romani qui tam sero Felicitatem ut deam coluerunt, *id.*, XLI, 129, 170. — Felicitas potior regno, *id.*, XLI, 120. — Felicitas non dea, sed minus divi, *id.*, XLI, 131, 140, 193. — Felicitas non est colenda, sed Deus, *id.*, XLI, 151.

FENONIA dea. S. Aug., XLI, 129.

FERETRIUS Jupiter. Feretrio Jovi Romulus ludos instituit. Tert., I, 637.

FIDES dea credita est, templumque habuit et altare. S. Aug., XLI, 127.

FLAMEN dialis. Arnob., V, 786, 1072, 1277.

FLORA meretrix curat ut arva fiorescant. Arnob., V,

310. — Idololatria origo. Lact. VI, 135, 217. — De ea lactantius quid senserit, VI, 323. — Inter gentes quomodo transfusa sit. Lact., VI, 419. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 315.

Idolum aliquandiu retro non erat. Tert., I, 664. — Idoli nomen unde, *id.*, I, 663. — Idolorum mortuorum nomina nihil sunt, sicut nec ipsa simulacra eorum, *id.*, I, 645. — Idolum tam fieri quam coli prohibet Deus, *id.*, I, 663. — Nihil eo immundius, *id.*, II, 90.

Idola non sunt dii. S. Cyprian., IV, 262. — Idola quæ gentiles deos putant, IV, 121. — In idolis mortuorum demonia consistunt, Tert., I, 643. — Totum sæculum idolis repleverant Satanas et angeli ejus, *id.*, I, 640. — Idola colentes similes idolis, quare S. Aug., XXXVII, 1754. — Merito homo deficit ab illo qui eum fecit, cum sibi præfuit ipse quod fecit, *id.*, XLI, 219. — Idololatria quoniam dicitur, *id.*, XLI, 827. — Idololatræ falsa physiologia rejicitur, *id.*, XLI, 217. — Idololatriæ principium, *id.*, XLI, 683; XLI, 221, 224. — Idololatria ex superbia, *id.*, XXXVIII, 1022; — Ex vanitate, *id.*, XLIV, 212. — Idololatria in Ægypto instituta multiplicior multoque ignominiosior. S. Aug., XLIII, 597. — Nulla major, nulla superstitiosior, *id.*, XXXVIII, 1022. — Ægyptiorum signamentis mundus perfusus, *id.*, XXXVIII, 1022. — Idololatria, grande malum, *id.*, XXXIV, 743; XLI, 540. — Idololatriæ peccata etiam supplicia sunt, *id.*, XXXVIII, 1022. — Idolorum cultores quam inani, *id.*, XXXVII, 1757, 1957; XXXVIII, 777. — Idololatriæ urgentur, *id.*, XXXIV, 1061. — Apostolorum contra idololatriam doctrina vindicatur ex prophetis, *id.*, XXXIV, 1066. — Idololatria non potest defendi, *id.*, XLI, 221, 222. — Frustra dicunt a se non simulacra, sed quod simulacris significatur coli, S. Aug., XXXVIII, 1023. — Idololatræ excusationes refelluntur, *id.*, XXXVII, 1244, 1245, 1246; XLI, 587. — Idololatria aut puniunt aut coercita apud Judæos, *id.*, XLI, 290. — Idolorum cultus veti us et eorum templa clausa per imperatoris leges, *id.*, XXXVII, 1788, 1789. — Eversis idolis non exinde Romanorum cladem accidisse, *id.*, XXXVIII, 625, 626. — Idololatria destructa contrariis causis quibus fuit instituta, *id.*, XLI, 250. — Idololatriæ species variae, *id.*, XXXIV, 152. — Idola cordium, *id.*, XLI, 643. — Si faber idolo sicut figuram ita et cor daret, ab idolo ipso adoraretur, *id.*, XXXVIII, 777. — Idololatria quam in corde nostro ex consuetudine visibilibus constituere conatur humanæ cogitationis infirmitas, *id.*, XXXIII, 798.

Ignis Vestæ perpetuus. Arnob., V, 918, 919. — Ignis cultus apud Persas, Firmic. Matern., XII, 992.

Ilia seu Rheæ mater Romuli. S. Aug., XLI, 578. — IlIAM de Mariæ concepisse geminos volunt, *id.*, XLI, 578.

Ilum eversum a Fimbria. S. Aug., XLI, 83. — A Græcis, *id.*, XLI, 91. — Illi excidium dii patrii non impedierunt, *id.*, XLI, 83.

Indigetes dii. Arnob., V, 759, 803.

Infanticidium et abortus apud paganos. Marc. Minuc. Felix. III, 333.

Inferi, juxta Philosophos. Lact., VI, 661.

Ino. Tert., II, 953. — Ino est Leucothea et Matula. Lactant., VI, 236. — Ino uxor Athamantis in deorum numerum relata. S. Aug., XLI, 572.

Intercidona dea. S. Aug., XLI, 188.

Invictus. Commod. et Afer, V, 110.

In sen la in violam versa. Arnob., V, 1096, 1112. — In, Glia Inachi, an a Jove in bovem sit mutata. Lactant., VI, 171.

Iphigenia. Arnob., V, 1119. — Iphigeniæ regis Agamemnonis filia transformata quomodo facta. S. Aug., XLI, 575. *Ἰφίγεια* Neptunus appellatus. Tert., I, 614.

Isis prima reperta spicas capite circumtulit. Tert., II, 86. — Isis linteata, *id.*, I, 612. — Isis ex curia deorum ejecta et restituta, *id.*, I, 505, 573. — Isis furva filium perditum luget. Arnob., V, 761. — Ejus cultus, *id.*, V, 929. — Isis, ejus sacra apud Ægyptios. Lact., VI, 235, 907. S. Isidor. Hispal., LXXXII, 314, 323. — Nominis illius eymologia. Lactant., VI, 235. — Unde cornus ipsi attributa, *ibid.* — Eadem cum Cerere Græcorum, *ibid.* — Ejus sacerdotes totum corpus radebant, *ibid.* — Isis, seu Io Inachi filia. S. Aug., XLI, 597. — Uxor Osiridis, *id.*, XLI, 254, 256. — Tradidit litteras Ægyptiis, *id.*, XLI, 597, 598, 599. — Isim mortuum tanquam deam magnam colendam putaverunt, *id.*, XLI, 563, 599. — Isim fuisse hominem dicere vetitum erat sub capitali sententia, *id.*, XLI, 564. — Isis irata multis obest, propitia favet multis, *id.*, XLI, 251.

Isthmica sacra a Neptuno instituta. Tert., I, 614.

JANUS a Janua. Tertul., I, 683; II, 97. — S. Isid., LXXXII, 318. — An idem ac Noe. Lactant., VI, 188. — Janus bifrons. Tertul., I, 436; Arnob., V, 1213. — Cur bifrons fingitur. Lact., VI, 188; S. Aug., XLI, 200. — Et quadrifrons, *id.*, XLI, 201. — Janus pater appellatus sol, mundus, annus. Arnob., V, 976. — Cælo atque Hecate procreatus. Arnob., V, 976. — Janiculi oppidi conditor, *id.*, V, 769, 976. — Janus cæteris diis selectis est innocentior. S. Aug., XLI, 198. — Non recte distinguitur a deo Termino, *id.*, XLI, 200; et a Jove, *id.*, XLI, 263. — Cur Jovi præponatur, *id.*, XLI, 201. — Ad Janum pertinent rerum initia, *id.*, XLI, 200. — Janus est mundus, *id.*, XLI, 200, 203. — Janus vel Janes, ut Salii volunt, rex Italiæ Saturnum recipit. Tert., I, 330; S. Cyprian., IV, 225. — In Italia primus regnavit. Arnob., V, 976. — ejus dentata clavis, *id.*, V, 1213. — Jani portæ in bello apertæ, in pace clausæ erant. S. Aug., XLI, 84.

Janus filius Triopis regis Argivorum, relatus in deorum numerum. S. Aug., XLI, 565.

Juba inter deos a Mauris relatus et ab iis cultus. Lactant., VI, 194. — S. Isidor. Hisp., LXXXII, 314.

Juxta ethnici adorabant. Tert., I, 363.

Juno. Arnob., V, 924; S. Aug., XXXII, 673; XXXVIII, 1250; S. Isidor. Hisp., LXXXII, 314, 321. — Juno in Same nata, educata et Jovi nupta. Tert., I, 427. — Quare Juno soror simul et conjux Jovis dicitur. S. Aug., XLI, 119. — Itemque mater Jovis, *id.*, XLI, 120. — Soranus Junonem nihil aliud esse quam ipsum Jovem dixit, *id.*, XLI, 203. — Juno aer esse dicitur. Arnob., V, 978. — S. Aug., XXXVIII, 1024. — In aerem substantiam figuratur. Tert., II, 261. — Juno solum aerem tenere perhibetur. S. Aug., XXXIV, 1063. — Junonem terram esse perhibent, *id.*, XLI, 207. — Ejus et Minervæ judicium. Tert., I, 359. — Certamen Junonis, Minervæ et Veneris de pulchritudine. S. Aug., XLI, 567. — Junonis et Heraculis inimicitia, *id.*, XXXVIII, 447; XL, 712. — Juno ab Hercule vulnerata. Arnob., V, 1052. — Juno formosissima, *id.*, V, 1043. — Regina numinum, *id.*, V, 1045. — Patris non potuit Carthaginem quam Samo prætulerat, a Romanis everit. Tert., II, 427, 607. — Per totam hebdomadam mensa illi proponitur, *id.*, II, 718. — Junonis ædulum in Troja neminem liberavit a Græcis. S. Aug., XLI, 17. — Junonis spiritus, *id.*, XXXVIII, 447. — Juno Astarte vocatur, *id.*, XXXIV, 997. — Juno dea parienti, *id.*, XXXVI, 209. — Lucina dicta. Lact., VI, 290. — Juno Lucina a parientibus invocata. Arnob., V, 964, 968. — Juno Ilerduca est pueris. S. Aug., XLI, 195. — Juno ubi culta. Lact., VI, 195, 206. — Sacra ejus nuptiarum ritu celebrata, *ibid.* — Cur habuerit nomina ad matrimonium pertinentia, *id.*, VI, 207. — Juno Cunina a Romanis culta, *id.*, VI, 226, 936. — Junonis Monetæ post captas Veias responsum, *id.*, VI, 290, 921. — Moneta unde dicta, *id.*, VI, 290. — Juno Argiva sub forma columnæ culta. S. Cyprian., IV, 226; Lactant., VII, 498.

Jupiter. Commodian. Afer, V, 205; S. Aug., XXXVIII, 1249; S. Isid., LXXXII, 314, 318. — Jupiter Saturni filius. Tertul., I, 317. — In Creta insula et Dictæ monte natus, I, 426. — Arnob., V, 1028-1031. — S. Cyprian., IV, 226. — Jovis antrum in Creta visitur. S. Cyprian., IV, 225. — Jovis nutrix. Tert., I, 426. — Jovis tumultus ubi, *id.*, I, 427. — De ejus morte et sepulchro in Creta. Arnob., V, 1028-1031. — Lact., VI, 178. — Quæ de illo poeta finxerint. Lact., VI, 170. — Quare *Ζεύς* sive *Ζην* appellatus. Lact., VI, 169. — *Καταβάτης*. Lactant., VII, 471. — *Ἀρπαίος*, *id.*, VII, 501. — Sol et Æther. Arnob., V, 978. — S. Aug., XLI, 119. — In substantiam ferream eum figurant veteres. Tert., II, 261. — Jovem velut animum mundi hujus esse volunt recentiores Platonici. S. Aug., XXXIV, 1058. — Et quibusdam placet, *id.*, XLI, 122. — Alii esse mundum existimant, *id.*, XLI, 202. — Varia ejus nomina et cognomina. Lact., VI, 129. — Jupiter optimus, maximus. Arnob., V, 758. — Quare sic dictus. Lactant., VI, 164. — Primus deorum. Arnob., V, 1274. — Olympiacus. Arnob., V, 1236. — *Διδομένης*, Arnob., V, 717. — Capitollinus. Arnob., V, 786, 1197. — Unde sic dictus Lact., VI, 179. — Supremus. Arnob., V, 920. — Stygius, *id.*, V, 927, 981. — *Verrecens*, *id.*, V, 1126. — *Richniatus* atque *barhatus*, *id.*, V, 1213. — Jupiter unde dictus. Lact., VI, 176. — *Αἰγυγός*, *id.*, VI, 210. — *Ατabyρίος*, *id.*, 284, 910. — *Labrandius* vel *Labrandes*, Cassius, *id.*, VI, 218, 249, 910. — Jupiter mas et femina dicitur. S. Aug., XLI, 202. — Genitor genitrixque deum, *id.*, XLI, 202. — Deorum dearumque omnium rex, *id.*, XLI, 119. — Jupiter ipse est Saturnus, *id.*, XLI, 203. — Jovis stella si rex iste est, aut fulgentior cæteris, aut Saturno superior esse debuit, *id.*, XLI, 206. — Ipse est

Mercurius, *id.*, XLI, 205. — Ipse est *Genius*, *id.*, XLI, 205. — Ipse est omnes *dii*, *id.*, XLI, 205. — Sub deorum universorum nominibus colitur, *id.*, XLI, 121. — Jupiter sub alio nomine colitur ab his qui unum Deum solum sine simulacro colunt, *id.*, XLI, 119. — Varia cognomina Jovi imposita ad unum eundemque referuntur, *id.*, XLI, 205. — Inter alia cognomina, Jupiter pecunia vocatur, *id.*, XLI, 203, 204. — Quid de cognomine pecuniae Jovi attributo sentiendum. S. Aug., XLI, 205. — Jupiter facilius sapientia quam pecunia vocaretur si ad vitam aeternam aliquid conferret theologia gentilium, *id.*, XLI, 205. — Jupiter appellatur *Stator*, *id.*, XLI, 89. — Jupiter ut deus sit, non anima mundi sed mundus ipse dicendus est. S. Aug., XLI, 202. — Ex Jove, Junone et Minerva cuncta fieri, quomodo secundum Varro nem intelligatur, *id.*, XLI, 218. — Jovis omnia plena, *id.*, XLI, 120. — Potestas Jovis in causis rerum efficiens, *id.*, XLI, 201. — Cur celi dominus esse tingatur. Lact., VI, 166. — Unde dici poterit celi regnum esse sortitus. Lact., VI, 175. — Cur in eam sortem terra non venerit, *id.*, VI, 175. — Cur Deus esse non possit. Tert., I, 335. Lact., VI, 166. — Patrem habuit et matrem. Arnob., V, 758. — Quomodo servatus et educatus. Lactant., VI, 169. — De eo ejusque cognatione. Lact., VI, 1190. — De ejus cum fratribus regnum sortitione, *id.*, VII, 175. — Quo tempore vixerit, *id.*, VI, 158. — Iniquus in patrem, *id.*, VI, 164. — Regno expulsi patrem. Ejus scelera. Arnob., V, 1047. — In monte Olympo castra posuit cum adversus patrem bella gereret. S. Aug., XXXIII, 625. — Variis assumptis figuris. Tertull., I, 598, 575. — Jupiter squamatus, cornutus, deauratus, plumatus amator, *id.*, I, 306. — Ab aliis diis laceratus, luxurians, adulter, *id.*, 575. — Ejus perdit libido et varie idcirco conversiones, *id.*, II, 760. — Jovis amores. S. Cyprian., IV, 277. — Flagitia Jovis Sabosii. Firmic. Matern., XII, 1005. — Ejus stupra et libidines. Lact., VI, 165. — Jupiter Lycæoniæ prolem pro suillis visceribus pransiase ferunt. Arnob., V, 1048. — Colluvies omnis spurcitiei. Arnob., V, 1026, 1027. — Adolescens stupris multis vacavit. S. Aug., XLI, 97. — Uxorum adulterator, Ganymedes raptor, *id.*, XLI, 152. — Matri propriae stuprum inferi. Arnob., V, 1099, 1100, 1101, 1146. — Sororem vitiat, *id.*, V, 1042, 1043, 1047. Lact., VI, 165. — Cum propria filia concumbit. Arnob., V, 1127. — Clitoris viam stuprat. *id.*, V, 1051, 1056. — Novem noctibus cum Alcmena turpibus indulget, *id.*, V, 1056. — Arietem excecavit, *id.*, V, 1123-1125. — Captus statetur culpas suas, *id.*, V, 1069 *seqq.* — Jovis metamorphoses. Arnob., V, 1045, 1055, 1056, 1058, 1059. — Cynus, laurus, draco, formica, *id.*, V, 1125, 1124, 1125, 1045, 1055. — Tertull., II, 760. — S. Aug., XXXII, 672; XLI, 151. — Adulterorum partes agit. Arnob., V, 1072, 1075. — Ignominie in theatris decantata. Tert., I, 576. — Ejus elogia ab histrionibus canebantur, *id.*, I, 359. — Jupiter et adulterans cur a poetis fictus. S. Aug., XXXII, 672. — Pater deorum et hominum. Arnob., V, 1012, 1122. — Supercilio totum tremefacit et motat celum, *id.*, V, 1041. — Dextra firmitem percolat in morem fulminis tenet, *id.*, V, 1215. — Jaceatur fulminis, *id.*, V, 1042, 1043. — Jovem dicere et mundum regentem et per stupra diffuentem, repugnat. S. Aug., XLI, 202. — Jovis labia picta adolescentis libidinem accendit, *id.*, XXXIII, 515. — Jupiter humano sanguine in ludis publicis proluetur. Tertull., I, 317; II, 156. — Circensibus ludis delectatur. Arnob., V, 1274. — Civitatem ob ludos non rite cultos pestilentie vitus est incendio, *id.*, V, 1276, 1277. — Incestum docuit. Tertull., I, 325. — Testamentum ejus comœdia, *id.*, I, 358. — Frustra fingitur permisisse Cretam patriam suam Romanis fascibus concuti, *id.*, I, 426. — Nullum imperio Romano incrementum dare potuit, *id.*, I, 427. — Non præcui Capitolium Crete patriæ suæ et nutritic suæ jucundissimo odori, *id.*, I, 426. — Tonitrua timuit. Tert., I, 551. — Sarpedonis casum deflet, *id.*, I, 351. — Fato a. at., *id.*, I, 428. — Non deus nec deorum princeps. Arnob., V, 757, 758. — Rogatus ut Alys revivisceret, per fatum id facere non potest, *id.*, V, 1097, 1110. — A Numa deceptus est, *id.*, V, 1045-1048, 1088. — Jovis imbecillitas ad subveniendum populo. S. Aug., XLI, 97. — Ejus in vitandis Thetidis nuptiis, imprudentia et imbecillitas. Lact., VI, 167. — Jovi a Virginitate imposita falsitatis persona. S. Aug., XXXVIII, 625. — Ab Homero demon nuncupatus. Lact., VI, 534; S. Aug., XLI, 256. — Apollonius multo melius quam Jupiter, *id.*, XXXIII, 555. — Jovis, tantio templum non habuit Romæ, *id.*, XLI, 87. — Jovem Judæorum Deum putavit Varro, *id.*, XXXIV, 1055. — Romani nihil solent superius colere quam Jovem, *id.*, XXXIII, 1055. — Per Jovem lapidem, juratio Romanis sanctissima, *id.*, XXXVIII, 77. — Humano sanguine La-

talus Jupiter cultus. Lact., VI, 806. — Sacra ejus in Creta, *id.*, VI, 210. — Unde oria fabula advolasse apes atque eas pueri melle complexisse. Lact., VI, 284. — Quod sua sibi multis in locis constituerit, *id.*, VI, 284. — Jovi Pistori ars a Romanis erecta, *id.*, VI, 226. — Aquila cur ipsi dicata, *id.*, VI, 185. — Ipsi loca fulmina læta consecrata. Lact., VI, 474. — Huic albas ostie immolata, *id.*, VII, 505. — Jupiter in Arcadia dictus est Iycæus. S. Aug., XLI, 574. — Jovis epulum. Arnob., V, 1121, 1258, 1265. — Joves quare plures apud philosophos. Lact., VI, 176. — Joves tres. Arnob., V, 1128. — Joves seu Jupiteres trescentis Varro introduxit. Tert., I, 35; *seqq.*, 576.

JUPITER FLUVIUS. Tertull., I, 396.

JUTURNA JANI UXOR. Arnob., V, 976.

JUVENTA dea. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 122.

L

LACONIA Pasiphae habebat oraculum. Tert., II, 750.

LACTARIUS deus præsidet frumentis lactescentibus. S. Aug., XLI, 118.

LANA dea. Tertull., I, 606.

LAOMEDONTIS muri Laomeiontis muros exstruxit Neptunus. Tert., I, 352; S. Cyprian., IV, 225. — Laomedon Fanno coactus fuit. Lact., VI, 247. — Ab Apolline et Neptuno mercede fraudatis qua pona allectus, VI, 895.

LAPIDES coluntur. S. Cyprian., IV, 220. — Lact., VII, 491, 495. — Lapis Al-Hajar, Al-Aswad cultus a Saracenis, *id.*, VII, 495 (*not.*).

LAPIDES Bætili, apud Phœnices, *id.*, VII, 495 (*not.*).

LAPIDES divi quinam dicti, *id.*, VII, 495, 496 (*not.*). — His templum extructum in oriente, *ibid.*. — Cultus lapidum diu duravit ipsamque plebem Christianam infecit, *id.*, VII, 498 (*not.*). — Viquit etiam apud Romanos, *id.*, VII, 499 (*not.*). — Lapis ater ex Phrygia Romam allatus et pro Magua matre cultus. Arnob., V, 1284. — Lapis lubricatus pro deo habitus, *id.*, V, 767.

LARA seu LARANDA, eadem ac dea Muta apud Romanos. Lact., VI, 226.

LAURENTIA dea, Laurentia; Luperca, prostitutissima lupa. — Tert., I, 425, 428, 599 *seqq.*

LAURENTINA Romuli et Remi nutritrix credita et divinis honoribus culta a Romanis. Lact., VI, 316. — Quamnam fuerit, *id.*, VI, 217. — Laurentina meretrix Herculis quibus meritis divinos honores obtinuit. S. Aug., XLI, 185.

LAURENTIALIA sacra, qua occasione instituta. — Lact., VI, 218. — Qua die celebrata, *id.*, VI, 217.

LARES. — S. Cyprian., IV, 332. — Dii privati domorum. Tert., I, 573, 637. — Vicorum et itinerum. — Arnob., V, 938, 999. — Lares demones boni ex hominibus facti. S. Aug., XLI, 265. — Eos perstringit Tertull., I, 514.

LARVÆ. — Arnob., V, 994, 999. — S. Isidor., LXXXII, 525. — Larvæ noxii demones ex hominibus facti. S. Aug., XLI, 265.

LATERANUS deus locorum. Arnob., V, 1013.

LATINUS Fauni filius, a quo Latinorum regnum dici cepit. — S. Aug., XLI, 572, 576. — Latinorum reges, Silvii dicti, *id.*, XLI, 577.

LATONA. — Arnob., V, 924, 1012, 1126. — S. Isidor., LXXXII, 520.

LATONIUS vates (Apollo). Arnob., V, 961.

LAURES. Laureæ Apollini et Libero sacra est. Tert., II, 91. — Laureis postes obumbrabant ethnici, *id.*, I, 453, 685.

LAVERNA dea. — Arnob., V, 972.

LEUCISTERNIUM Cereris. — Arnob., V, 1263, 1264.

LEDA. — Arnob., V, 924, 1012, 1126, 1265. — Leda eadem quæ Nemesis. Lactant., VI, 256.

LEUMES noxii demones ex hominibus facti. — S. Aug., XLI, 265.

LEO cultus ab Ægyptiis. Lact., VI, 787. — Soli sacre, *ibid.*

LEONES inter deos. — Arnob., V, 1182.

LETÆUS fluvius seu fluvius oblivionis apud inferos. — S. Aug., XLI, 510.

LEUCOTHEA. — S. Cyprian., IV, 225; S. Aug., XLI, 122.

LEVANA, dea. — S. Aug., XLI, 122.

LIBERTINA dea. — Arnob., V, 1018. — A libidine sic appellata. — S. Aug., XLI, 118.

LIBERA pater seu Bacchus, exsecro matris utero, vivus aerem hausit. — Tertull., 692. — Liber seu Libera unde sic dicantur. S. Aug., XLI, 187; S. Isidor., LXXXII, 518. — Liber Pater. Commod. Afer. V, 209. — Arnob., V, 760. — Liber, Apollo, Sol unum nomen. Arnob., V, 965; Firmicus Matern., XII, 999. — Membris cum molibus formatus. Arnob., V, 1188. — Liber Pater multus

etiam Dionysius post mortem ut deus habitus. S. Aug., XLI, 569, 571. — Liber vini inventor. Arnob., V, 912; S. Aug., XLI, 569. — Deus factus ob vini inventionem. Tert., I, 334. — Ex Indicis triumphavit. Tert., II, 86. — Potiarum cantharus dextra gessit. Arnob., V, 1213. — Debellator ferocitatis Acdestiar. Arnob., V, 1091, 1104. — Inferos nosse expetit, id., V, 1140, 1141, 1142. — Ex fici arbore panem fecit, id., V, 1140, 1141, 1142. — Liber Cretensis, Liber Thebanus. Firmic. Matern., XII, 993. — Liber Eleutherius. Arnob., V, 1209. — Eius et Prosummi historia, id., V, 1141, 1142, 1143 seq. — A Titanibus membratim disceptus est, id., V, 770. — Illius simulatio bestiarum applicata. Tert., I, 341. — Laureia corona cinctus. Tert., II, 86. — A senatu rejectus ex omni Italia, id., I, 304 seq., 575. — Liberi mysteriis in publico discumbant ethnici, id., I, 492. — Nolebant Christiani illi interesse, *ibid.* — Liber cum Cerere seminibus praeponitur. S. Aug., XLI, 207. — Liberalia ludi. Tert., I, 656, 643. — Liberi sacra quam turpia. S. Aug., XLI, 210, 214. — Liberum paucorum sacrorum oculis committendum putant pagani, id., XXXIII, 83.

LIBER deus qui praestit conceptui, alius a Baccho. — S. Aug., XLI, 793.

LIBERA dea ab ethnicis culta. Lact., VI, 161. — De illa variae opiniones, *ibid.* et 896. — Pro luna colitur. Firmic. Mat., XII, 999.

LIBURNUS deus. — Arnob., V, 1018

LIMA, dea. — Arnob., V, 1018.

LIMI dii curatores obliquitatum. — Arnob., V, 1019.

LIMINUS deus liminum. Arnob., V, 750, 1018, 1022; S. Aug., XLI, 119, 181.

LUCINA dea quae partum producit ad lucem. — Tert., II, 713. — Lucina dea a parturientibus invocata. S. Aug., XLI, 123. — Parturientibus praefecta, id., XLI, 128; S. Isidor., LXXXII, 320.

LUCINI dii. — Arnob., V, 1018.

LUNA dea sub Isidis nomine culta ab Aegyptiis. Lact., VI, 235. — Luna dea adamavit Endymionem. Arnob., V, 1059. — Femina est pagana, id., V, 1182. — Redintegrat seipsam, id., V, 1182. — Huic quare taurus immolatus. Lact., VI, 238. — De ea variae philosophorum opiniones, id., VI, 354.

LUNUS deus a quibus cultus. — Lactant., VII, 576.

LUPA, Romuli nutrix divinis affecta honoribus. — Lact., VII, 216. — Quamquam fuerit, id., VII, 903. — De varietate auctorum circa ejus nomen et festum ipsius. Lact., VII, 901. — Utrum in figuranda illa exemplum ab Atheniensibus Roicani sumperint, *ibid.*

LUPERCA dea. — Arnob., V, 1009.

M

MAGNA MATER accita ex Phrygia. Arnob., V, 1283. — Diluvio et Deucalione posterior, id., V, 1089. — Ex lapidibus quos Deucalion et Pyrrha jactarunt, nata est. Arnob., V, 1089. — Quando Romae colicoeperit. Arnob., V, 929. — Turrito cum capite fungitur. Arnob., V, 1113. — Cum infulis saltatur. Arnob., V, 1073.

MAIA. — Arnob., V, 924. — Mater Mercurii. Arnob., V, 760.

MAIUM. Utrum festa ejus eadem fuerint cum festis Noralibus. — Lact., VI, 903. — Ubiam celebrarentur, *ibid.*

MALLUM Amobiloichi oraculum habebat. — Tertull., II, 730.

MANES sanguine humano placantur. — Lact., VI, 581. — Manes dii existimati sunt a paganis omnes mortui. S. Aug., XLI, 253. — Et animarum hominum quorum merita incerta sunt, id., XLI, 263. — S. Isidorus, LXXXII, 323.

MANIA dea mater Larum. — Arnob., V, 999.

MARTINA. — S. Aug., XLI, 188.

MARS deus belli. — S. Aug., XLI, 206. — S. Isidor., LXXXII, 319. — Mars trigonus. Tertull., II, 266. — Thraciae finibus procreatus. Arnob., 1050. — Belli potestatem habet. Arnob., V, 973. — Effector mortuum. S. Aug., XLI, 196. — Sub militis forma figuratus. Tert., I, 574. — Mars homicidii reus absolvitur. Arnob., V, 1050-1051; S. Aug., XLI, 567. — Lactant., VI, 161. — Haeret in laqueis involutus. Arnob., V, 1050-1051. — Mars vincit et in vinculis pene consumptus. Tertull., I, 351, 375. — Mars adulter. Lactant., VI, 161. — Idem qui Haesus apud Galios. Lact., VI, 229. — Mars et Vulcanus inimici. S. Aug., XLI, 712. — Spartanus. Arnob., V, 1050. — Martis sidus. S. Aug., XLI, 206. — Marti canes et asini immolantur. Arnob., V, 1050.

MATUTA dea, Melicertis mater. S. Aug., XLI, 572. — Praefecta frumentis maturescentibus, id., XLI, 118.

MAXIMI COELITES. — Arnob., V, 746.

MEDEA. S. Aug., XXXIV, 1191; XLI, 601. — Medea volans, id., XXXII, 687, 898.

MELLONA sive Mellonia dea. Arnob., V, 1010, 1017, 1024. — Mellona dea Mellis curam habens. S. Aug., XLI, 149.

MEMORIA Jovis uxor. Arnob., V, 988.

MENA dea Jovis filia, privigna Junonis Lucina. S. Aug., XLI, 193. — Menae deae officium, id., XLI, 193. — Mena menstruus feminarum praefecta. S. Aug., id., XLI, 122.

MENS dea. — S. Aug., XLI, 128, 196. — Mentis filia Minerva. Arnob., V, 981, 989.

MERCURIUS. Commodian. Afer, V, 207; S. Isidorus, LXXXII, 314. — Mercurius primus literas enarravit. Tertull., II, 87. — Inventor litterarum, id., I, 616. — Primae vestis auctor, id., II, 1038. — In calvitio pennatulus, in caduceo ignitulus, id., I, 576. — Ab histrionibus representatus gladiatores mortuos cauterio examinans, id., 382. — Oviculum digubavit, id., II, 1038. — Mercurius Cyllonius dictus. Arnob., V, 983. — Gnatius Naiv, id., V, 1188. — Ore facundus, id., 1043. — Laber, id., V, 1188. — Petasatus, id., V, 1188. — Gestator colubinarum, id., V, 1043. — Quasi quidam Medicurrius, id., V, 983. — Non est deus, id., V, 983. — Fur est, id., V, 1048. — Nundinarum mercium commerciorumque mutator, id., V, 983. — Pugilatus et luctationibus praest. Arnob., V, 969. — Mercurius nepos Atlantii ex Maia filia quo tempore fuerit. Arnob., V, 965; S. Aug., XLI, 563, 599. — Quare in deorum numerum relatus, id., XLI, 563. — Mercurius appellatur nuntius, id., XLI, 205. — Mercurius quasi medius currens, id., V, 205. — Mercurius mortalis fuit, id., XLI, 542. — Cur alatus pingatur, id., XLI, 205. — Mercurii officia, id., XLI, 205. — Mercurius litterarum repertor dicitur, id., XXXV II, 49. — Eloquentiam praestitit XLI, 128. — Mercurius, id., 2. 5. — Sepultura Mercurii in civitate Hermopolis, id., XLI, 234. — Mercurius avus Trismegisti, id., XLI, 234, 291.

MERCURIUS quinque. Arnob., V, 1028.

MERCURIUS TRISMEGISTUS, magister omnium physicorum. Tert., I, 567. — Mercurius Triam egistus, nepos Mercurii majoris, id., XLI, 259, 599. — Non praecedit tempore patriarchas, neque ipsam Moysen, id., XLI, 599.

MERCURIUS Aegypti, Tert., II, 703.

MERCURIUS GALLORUM. Tertull., II, 156. — Grandiores personas immolabant ei, id., I, 516.

METELLUS deum Alburnum invenit. Tertull., II, 266.

METEMPSYCHOSIS quid. Tert., II, 711. — Metempsychosis opinio a quibus propagata. Lact., VI, 403. — Ejus origo, *ibid.* — Solide refutatur. Tertull., II, 697, 711.

MIDAS ingentes aures suas Sileno tradidit. Tert., II, 619. — Midas rosetum, id., II, 98, 1036.

MINERVA, Graece Ἀθηνᾶ. S. Aug., XLI, 566. — Minerva e Jovis cerebro nata. Arnob., V, 924, 980, 1032. — Quare. S. Aug., XLI, 120, 566. — Quasi quaedam Meminerva, id., V, 980. — Memoria, id., V, 980. — Minervam vel summum aethera, vel lunam esse dixerunt. S. Aug., XLI, 207. — Minervam ideas intelligi vult Varro, id., 218. — Minerva quo tempore vixerit, quare Tritonia dicta et deorum numerum relata, id., XLI, 566. — Minerva armorum et artium dea. Tert., II, 94. — Artibus et ingeniis praeposita. S. Aug., XLI, 128, 207. — Prima navem molita est. Tert., II, 87. — Inventrix oleae. Arnob., V, 961. — Textrix artis. Tert., II, 1039; Arnob., V, 961; Lact., VI, 214. — Quam absurde ob oleam inventionem ab ethnicis facta dea. Tert., I, 354. — Pallas appellata. Arnob., V, 1033. — Armata, id., V, 1030. — Eademque et Iusa. Arnob., V, 980. — Luminis ministra, id., V, 1032. — Creditur virgo vitula. Arnob., V, 1215. — Minerva virginitas suspecta. Lact., VI, 208. — Ab Aegyptiis quo nomine appellata, id., VI, 214. — An eadem eum Noema Lanochi filia, *ibid.* — Ejus et Junonis iudicium. Tertull., I, 359. — Coryphasiae occidit patrem. Arnob., V, 1070. — Minerva ubi culta. Tert., VI, 193. — De ea auctores quinam consulendi, *ibid.* — Cum urbem Athenas moliretur, nihil aliud quam regionis naturam prospexit ac optima ingenia pollicita est. Tert., II, 683. — Urbem suam a Xerxe non defendit. Tert., I, 607. — Minervae ludos instituit rex Erichonius. S. Aug., XLI, 569. — Minervae ludorum praemium, oleum, id., XLI, 569. — Erichonius cum Dracone cista inclusum Cereropidis filius quare commendaverit, Lact., VI, 208. Trulla Minervae. Tert., I, 344. — Minervae quinque. Arnob., V, 1033. Firmicus Maternus, XII, 1018. — Earum inter se certamen de dignitate nominis. Arnob., V, 1033, 1034.

MINERVIVM. Arnob., V, 1033, 1175.

MINOS. Minos et Rhadamanthi tribunal et iudicium, a Platone et a poetis decantatum. Tertull., I, 415. — Minos astutia in religione. Lactant., VI, 243. — An fuerit Jovis filius, *ibid.* — Unus inferorum iudex, id., VI, 804. — Minos, Xanthi filius ex Europa, id., XLI, 569.

MINOTAURUS. Minotauri monia, S. Aug., XLI, 571.
MNEVIS. Mnevis bos ab Ægyptiis pro deo cultus. Lact., VI, 621. — Solis symbolum fuit apud Helio-politanos, *ibid.*
MOLOCH an idem ac Saturnus. Lact., VI, 232.
MOXOGÆNES. Æon pater. Tert., II, 532.
MORTES tanquam dii olim culti. Lactant., VII, 401, 493, 677. — Extructa in eis templa et aræ, *ibid.* — Montium dii quinam, *id.*, VII, 405, 495.
MONTESSES seu Montenses dii. Lact., VII, 215, 403 *et seqq.*, 491.
MONTESIANI. Commodian. Afer, V, 216.
MONTINUS deus montium. Arnob., V, 1013; Lact., VII, 1019.
MURCIDA dea hominem nimis inactuosum facit, *id.*, XLI, 125.
MURIA dea segnium. Arnob., V, 1019.
MUSÆ. Musæ novem scituæ sorores. Arnob., V, 963. — Filiae Telluris et Cœli. Arnob., V, 588. — Virgines alii, alii matres, *id.*, V, 939. — Ancillule Megaleonis, *id.*, V, 1049. Cum psalteris et tibis tinguntur, *id.*, VI, 1213. — Musarum tria genera, *id.*, V, 1031. — Numerus varie asseritur, *id.*, V, 987. — Musarum tabula unde orta. S. Aug., XXXIV, 49. — Musas non esse filias Jovis et Memoræ ostendit Varro, *id.*, XXXIV, 49. — Musis nomen imposuit Hesiodus poeta, *ibid.*
MUSÆUS Athenis veneratus. Tert., II, 619. — Athenis ibi-tationibus obligant. Tert., I, 404.
MUTA quasi dea culta a Romanis. Lact., VI, 226. — Ea tem ac Lara seu Larunda. *ibid.*
MUTUNUS deus. Arnob., V, 1022; S. Aug., XLI, 122. — Idem qui apud Græcos Priapus, *id.*, XLI, 122.
MYAMMON unde natus. Arnob., V, 1056.
MYSTERIA fœda paganorum. Arnob., V, 1122.

N

NÆNIA dea. Arnob., V, 1016; S. Aug., XLI, 139.
NECTAR, potus deorum apud poetas. Lact., VI, 282.
NEMEA sacra Herculi. Tert., I, 644.
NEMESACI Varii. Commodian., Afer, V, 215.
NEMESUS quænam sit. Lact., VI, 236.
NEMESTRUS deus memorum. Arnob., V, 1016.
NEPTUNUS. Commod. Afer, V, 208; S. Isidorus Hisp., LXXXII, 518. — Neptunus unde dictus. Lact., VI, 175. — An Japhetus, *ibid.* — Neptunus unde deus dicatur, *id.*, XLI, 212. — Neptunum aquas mundi esse voluit. S. Aug., XLI, 297. — Neptuno mare tribuitur, *id.*, XXXIV, 209; XLI, 119. — In Neptuni simulacro mare adorabant gentes, *id.*, XXXV, 1483. — Quo sensu mari præfectus intelligatur. Lactant., VI, 175. — Cum patre natus, *id.*, VI, 190. — Neptunus Stygii Jovis frater. Arnob., V, 981. — Pistricum dominus et manarum, *ibid.*, 982. — Tridenti armatus, *ibid.* — Ejus similes, *id.*, V, 1056. — Neptunus ignarus futuri. S. Aug., *id.*, XLI, 80. — Neptunus equestris est quem Græci ἵππιος vocant. Tert., I, 641. — Consum Romani, *id.*, I, 636. Laomedontismuros instituit. Tert., I, 352. — Neptuni servilia ministeri. In extruenda Troja. S. Aug., XLI, 79, 80. — Neptunus Trojani muri conditor, junior Neptuno Jovis frater. Lact., VI, 161. — Delphinos ei volebant Tert., I, 639. — Illi circenses ludi consecrati. Lact., VI, 712. — Neptunus mendacium factum ab homine. S. Aug., XXXVIII, 1023.
NEREIDES Æacum amant. Arnob., V, 1059.
NERSEA seu Neurtia, Nortia, Nursia, Volsiniensium dea. Tert., I, 421.
NICEPHORUS Jupiter unde dictus. Lact., VII, 536.
NODATUS deus. Arnob., V, 1016, 1022.
NODATUS deus geniculis nodisque culmorum præfectus. S. Aug., XLI, 118.
NOVENSILES dii. Arnob., V, 993.
NUMENIUS deus Atheniensium. Tert., I, 596.
NUMERIA dea docet numerare. S. Aug., XLI, 122.
NURTIALES dii. S. Aug., XLI, 188.
NYSSUS liber. Arnob., V, 1141.

O

OBODAN deus Arabum. Tertul., I, 596.
ORICULARIUM dea Valentia. Tert., I, 421.
OLYMPIA sacra Jovi instituta. Tert., I, 644.
OLYMPUS pro cœlo accipitur. Lact., VI, 175. — In illo Jupiter habitavit, *id.*, VI, 175.
OMPHALE scortum Herculis. Tert., I, 603; II, 1011 *et seqq.*
ORBINA dea. Tert., I, 606; Arnob., V, 1016.
ORCUS frater Jovis et Neptuni. S. Aug., XLI, 213. — Orcus receptor mortuorum, *id.*, XLI, 196. — Orcum terrenam et infernam mundi partem esse voluit, *id.*, XLI, 207.

ORESTES et Pylætes. S. Aug., XXXII, 697.
ORONUS Amphiarai habebat oraculum. Tert., II, 750.
ORICUS porta theologus. S. Aug., XLI, 372, 397.
 — Maxime omnium nobilitatus est, *id.*, XLI, 581. — Infernis sacris præfectus est, *id.*, XLI, 572. — Veneratus Peria. Tert., 403; II, 619. — Liberi sacra et festa introduxit, *id.*, I, 463.
OSTIAS idem ac Serapis apud Ægyptios. Lact., VI, 236, 908. — An Isis filius, *id.*, VI, 907. — Maritus Isis. S. Aug., XLI, 254, 256. — Osiris semper sepelitur et in vivo quæritur et cum gaudio invenitur quid significet, *id.*, II, 261.
OSIRIS idem ac Bacchus seu Liber. Tertul., II, 83.
OSSILAGO dea. Arnob., V, 1016.
OVIS cultus apud Ægyptios. Lact., VI, 787.
OXYARCHI cultus apud Ægyptios. Lact., VI, 786. — Variæ de eo opiniones, *id.*, VI, 787.

P

PAGANI, vindices, custodes, veneratores turpium deorum Arnob., V, 1122. — Deturpant fœdis opinionibus deos suos, *id.*, V, 944, 1143-1147. — Non putabant templa esse posse sine simulacris. Lact., VII, 317, 683. — Statuas deos referentes ipsi deorum nominibus insigneabant, *id.*, VII, 473. — Per simulacra deos venerantur. Arnob., V, 1179-1181. — In precibus suis deos et deas invocant, *id.*, V, 946-947. — Divinorum operum derogatores sunt, *id.*, V, 745-746. — Ilorum in Christum odia, *id.*, V, 775-777. — Melius fuisset multos illos fuisse quam quod turpia de diis confinxere. Arnob., V, 1155. — Christianis insultant. Tert., II, 955. — Improbitalatem docent, *id.*, V, 1145. — Liberos suos morti exponunt, *id.*, V, 952. — Melius putant non vinci quam confessæ credere veritati, *id.*, V, 1188.
PALUS deus. Arnob., V, 994. — Pocorum gregibus præest, *id.*, V, 967.
PALLADIUM. Palladii origo. Firmic. Matern., XII, 1016. — Nec Trojam nec Romam palladium flammis eripuit, *id.*, XII, 1016.
PALLAS appellata Mine va. Arnob., V, 1033.
PALLOR deus Romanus. S. Aug., XXXIII, 81; XXXVII, 1396; XLI, 125. — Ab Hostilio introductus, *id.*, XLI, 154, 190. — Pallori et Febri fana fecerunt Romani, *id.*, XXXIV, 1053.
PAN. S. Isidor., LXXXII, 523. — Unde dictus sit in Arcadia Lycæus. S. Aug., XLI, 574.
PANDA dea. Arnob., V, 1010.
PANDORA. Pandoræ caput primum coronatum est a Charitibus, cum ab omnibus muneraretur. Tert., II, 84. — Hesiodi Pandora, *id.*, II, 562.
PANCÆ idem quod Fatum. Lact., VI, 168. — Ilarum numerus et nomina, *id.*, VI, 168. — Trium Parcarum fabulæ origo, *id.*, VI, 315; S. Isidor., LXXXII, 324.
PARIS de tribus deabus judicium tulit. Tert., I, 359 *et seqq.* — Ab histrionibus decantatum, *ibid.*
PARTULAE dea quæ partum gubernat. Tert., II, 713.
PASIPHÆAS in Laconia oraculum. Tert., II, 750.
PATELLA dea. Arnob., V, 1016.
PATELLANA dea. Arnob., V, 1016. — Præfecta folliculis patrescentibus ut spica exeat. S. Aug., XLI, 119.
PAUSI dii. Arnob., V, 751.
PAVENTIA dea. S. Aug., XLI, 123.
PAVENTINA dea. Tert., I, 600.
PAVOR deus Romanus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 125; Lact., VI, 220. — Ab Hostilio inventus. Tert., II, 266. — Introductus. S. Aug., XLI, 130, 190.
PECUNIA dea. Arnob., V, 1019; S. Aug., XLI, 128.
PELLONIA dea. Arnob., V, 1010; S. Aug., XLI, 129.
PENATES dii. Arnob., V, 994; S. Isidor., LXXXII, 523. — Penates unusquisque domi servatos colebat. Tert., I, 344. — Penates vicii. S. Cyprian., IV, 226. — De nomine ponatum. Firmic. Matern., XII, 1015.
PERACENOR deus. Tert., I, 600.
PERSEÆ solem deum esse credebant et illum adorabant. Tert., I, 569. — Eum in clypeis depictum habebant, *id.*, I, 570.
PERSEUS ex Jove ortus. Tert., I, 636. — Falsus deus, *ibid.* — Inter sidera delineatus ab Arato. Tert., II, 142. — Perseus Andromachæ maritus in colun receptus. S. Aug., XLI, 572. — Persei nomine stella appellata, *id.*, XLI, 572.
PERSICA dea. Arnob., V, 1014, 1022.
PERTUNDA dea. Tertul., I, 601; Arnob., V, 1015, 1022; S. Aug., XLI, 188.
PRESSANTII silicem colunt pro deum matre. Arnob., V, 1186.
PETA dea. Arnob., V, 1017.
PHÆTHON. Arnob., V, 1154. — Phaethon incendium in

erbem mittit. Lactant., VI, 316. — Phaethon detrusus de caelo ab histrionibus representatus. Tert., I, 359.

PHARIA seu, Faria, Farrea (Ceres). Tert., I, 366.

PILUMUS deus. S. Aug., XLI, 183.

PINUS Matri deum sacra. Arnob., V, 1112, 1154. — Inertissimum lignum collitur ut deus, id., V, 1115. — Pinus coronari unde, *ibid.*

PIEROMA et triginta Aones introduxit Valentinianus. Tert., II, 68.

PLUTO Agesilaus, sive Agelastus dictus. Lact., VI, 173, 608. — Quomodo clam patre natus, id., VI, 190. — Varia ejus nomina, *ibid.* — Quare vocetur Dispater, *ibid.* — Pluto mortuorum cadavera cum malleo deducere ferebatur. Tert., I, 362, 576. — Ab Hercule sauciatur. Arnob., V, 1052.

POMONA. Arnob., V, 978. — Pomorum curatrix. S. Aug., XLI, 140.

POPULONIA, dea vidua. S. Aug., XLI, 191.

POTINA dea. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 122.

POTUA dea. Arnob., V, 972.

PRÆSTANA dea. Arnob., V, 1009.

PRÆSTITA dea. Tert., I, 600.

PRIMA dea. Tert., I, 601; S. Aug., XLI, 188.

PRIAPUS deus. S. Aug., XLI, 59, 122, 123, 140, 181. — Priapus nimis masculus, id., XLI, 188. — Super Priapi fascinum et scappum nova nupta sedebat, id., XLI, 188, 215. — Priapum fecunditatis deum interpretantur pagani, id., XXXIV, 1039. — Priapus praeerat partibus. Lact., VI, 236. — Unde ipsi asellus immolaretur, id., VI, 257. — Lampsaceni nomen unde sortitus, id., VI, 257, 269. — Priaporum figura a poetis irrisa, id., VI, 268. — Hellespontiacus quare appellatus, id., VI, 269.

PROMETHEUS quo tempore natus. S. Aug., XLI, 563. — Genus illius atque aetas. Lact., VI, 312. — Prometheus frater Atlantis. S. Aug., XLI, 599. — An hominem formaverit, Lact., VI, 312. — Quare de luto homines formasse dicatur. S. Aug., XLI, 563. — Fabula illa refellitur. Lact., VI, 312. — A Prometheo nata ars figurandi statuas, id., VI, 314.

PROSERPINA a *proserpendo* dicta. S. Aug., XLI, 210; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 520. — Proserpina eadem ac Libera. Arnob., V, 760, 983, 1020, 1152. — Jovis filia, id., V, 1125, 1124. — Ejus nativitas fabulosa, *ibid.* — Valida, florida et succi plenioris, *ibid.* — Adonis desiderio flagrat, id., V, 1057. — Dum flores legit a rege Mausum rapitur, id., V, 1150. — Proserpina conjux Plutonis. S. Aug., XLI, 119, 120, 215. — Proserpina pars inferior terræ perhibetur, id., XLI, 215. — Praefecta frumentis germinantibus, id., XLI, 118. — Fecunditatem significat, id., XLI, 210. — Fabula raptus Proserpinae interpretatur, id., XLI, 210. — Proserpinae et Liberæ historia expulitur. Firmicus Maternus, XII, 999.

PROTEUS S. Aug., XLI, 288. — Proteus traditur eo solere capi quo minime caperetur, id., XXXII, 940. — Proteus in carnalibus veritatis imago, id., XXXII, 941.

PUDICITIA dea, Fauni filia. Tert., I, 599.

PUTA, dea. Arnob., V, 1017.

PYRAMUS et Thisbe. S. Aug., XXXII, 982, 984, 989.

PYTHIUS demon. Tert., I, 1175. — Socratem sapientissimum pronuntiavit, id., II, 618.

Q

QUININUS divini honores assequitur. Lact., VI, 193, 200; S. Isid., LXXXII, 514. — De deo isto auctores quinque consuliendi. Lact., VI, 195, 200.

QUINTA Pallentis filia, Firmic. Mat., XII, 1018. — Palladium ei dedicatur, *ibid.*

R

RHADAMANTHUS, iudex mortuorum. Tert., I, 415.

RHEA seu Ilia mater Romuli. S. Aug., XLI, 578. — De Marte geminos concepisse dicitur, id., XLI, 578.

ROMIO dea. Tert., I, 637.

ROMANI. Romana religiositas diligentissima. Tert., I, 423. — Tot illorum religio caestrens, id., I, 567. — In ludis publicis humano sanguine proluebant Jovi Latiali, id., I, 517; II, 136; Lactant., VI, 250. — Illorum imperium fundatum antequam ullus deorum cultus Romæ institutus fuisset, id., 429. — Et prius magni fuerunt quam religiosi, id., I, 450, 608. — Tot eorum sacrilegia quot trophaea, id., I, 451. — Tot de diis quot de gentibus triumphii, *ibid.* — Tot manubiae quot deorum simulacra, *ibid.* — Lessa divinae maiestatis rei erant, id., 457. — Romana gravitas deridetur, id., I, 475.

De diis Romanorum propriis. Lact., VI, 216. — Lapidibus informibus etiam honorem habuerunt, id., VII, 499. — Hasta pro Marte ab ipsis culta, id., VII, 504.

— Quando pro aliorum quam reipublicae salute deos rogare coeperint, id., VII, 533. — Sub imperatoribus longe minus supersticiosi, id., VII, 802.

RUBICO dea. S. Aug., XLI, 129.

RUCINA dea. Tert., I, 600.

RUMINA dea. S. Aug., XLI, 122, 191, 205.

RUMINUS, appellatus Jupiter quod summa animalia aleret. S. Aug., XLI, 205.

RUNCINA dea praefecta frumentis cum rubeantur. S. Aug., XLI, 118, 119.

RUSINA dea, ruribus praefecta. S. Aug., XLI, 118.

RUSON deus. S. Aug., XLI, 243.

S

SACERDOTIA gentilium. Arnob., V, 1072, 1086.

SACRA PAGANORUM. S. Aug., XXXVIII, 1022. — Quae ratione instituta, id., XLI, 256, 257. — Sacrorum causae nec populo, nec senatui, nec ipsis sacerdotibus innotescere voluit Pompilius. S. Aug., XLI, 222. — Ut eas a demonibus acciperet, nec tamen comburere eas admoneretur, occulta Dei providentia factum est. S. Aug., XLI, 224. — Sacra deorum quam crudelia, id., XLI, 52. — Turpia, id., XLI, 50, 53, 216. — Et inhonestia, id., XLI, 185. — Sacra deorum non possunt hinc excusari quod suas interpretationes habeant, id., XLI, 186. — Earum turpitudinem honestare frustra conatus est Varro. S. Aug., XLI, 221, 222. Sacra deorum mimica esse intellexerat aliqui ex paganis, id., XLI, 184. — Sacrorum quindecim viri apud Romanos, id., XLI, 178. — Sacra Matris deum. Arnob., V, 1086. — Pona dea, id., V, 1115. — Veneris Cypriae, id., V, 1119. — Phrygum, id., V, 1122. — Ceres, id., V, 1131, 1152. — Corybantia. Arnob., V, 1120.

Sais (dea) Aegyptia quae et Minerva. Arnob., V, 1030.

SALACIA, Neptuni conjux. S. Aug., XLI, 120, 211.

SALUS. Saluti templum Romae constitutum. S. Aug., XLI, 105.

SAMIA, sibylla, quo tempore fuit. S. Aug., XLI, 282.

SAMOS insula Junoni dicata. id., XLI, 183.

SANCUS ubi cultus. Lact., VI, 195. — Quis fuerit, *ibid.*

Idem cum Hercule, deo Fidio et sermone, id., VI, 194, 195. — Auctores de eo consulendi, *ibid.* — Mira circa ejus nomen illorum varietas, id., VI, 901. — Sancus sire sanctus Sabinorum rex in deos relatus. S. Aug., XLI, 536.

SARPEDON Xanthii filius ex Europa. S. Aug., XLI, 559.

— Sarpedonis in Troade oraculum. Tert., II, 750.

SATURNUS. Commodian. Afer V, 204; S. Aug., XLII, 262; S. Isidor., LXXXII, 517. — Φαίβων Graece dicitur. S. Aug., XXXIV, 236. — Saturnus a Satione dicitur, id., 205.

— Saturnus Latine sic dictus, quasi saturaret aures, id., XXXIV, 1037. — Secundum recentiores Platonius veluta satietate intellectus sic Saturnus appellatur, id., XXXIV, 1037. — Graece Χρόνος vocatur. Arnob., V, 977; S. Aug., XXXIV, 1057. — Quare? Lact., VI, 184, 185. Cum falce adunca pingitur. Arnob., VI, 1188, 1215. — Quare falcem tenet. S. Aug., XXXIV, 1057. — Simulacrum ejus cooperto capite, id., XXXIV, 1057. — Saturnus tempus quomodo. Tert., I, 602. — Temporis longitudo est. S. Aug., XLI, 120.

SATURNUS origo totius vel potioris vel notioris divinitatis apud ethnicos. Tert., I, 529, 601. — Omnium deorum primus et parens, *ibid.* Quos parentes habuerit. Lact., VI, 179. — Cur caeli et terrae filius dicitur. Tert., I, 331, 601, Lact., VI, 180. — Quo sensu. Lact., VI, 181. — Quam alto. Tertul., I, 351, 601. — Saturnus Quadratus, id., n. 266. — Non esse deus probatur. Arnob., V, 977. — Non deus sed homo fuit qui ab alio homine regnum et vitam accepit. Tert., I, 329, 602. — Lact., VI, 189. — Vitam egi mortalem, id., I, 350, 602 et seq. — De aureo ejus saeculo. Lact., VI, 179. — Illo regnante viguit in terra justitia. *Ibid.* 561. — Unde hausta hujus aurei saeculi fabula, id., VI, 179. — Non ex coelo natus est. Lact., VI, 182. — Impius in patrem et filios. Lact., VI, 184. — Patrem excassata dicitur. Tert., I, 601. — Cur. S. August., XLI, 209. — Quo sensu. Lact., VI, 184, 185. — Filios devorasse dicitur. Lact., VI, 184, 187; S. Aug., XLI, 186. — Saturno suppositus lapis quem pro filio devoraret, id., XLI, 202. — Neque haec allegoria explicanda. Tert., I, 321, 602. — A Jano excipitur, id., I, 530, 602. — Rudes erant homines illius aevi, id., 331, 602. — Docuit litteras imprimere. S. Cyprian., IV, 225. — Saturnus tabulas primus constituit. Tert., I, 350, 602. — Docuit nummos signare, *ibid.* — Erario praesidet, cur., id., I, 530. — Visitator. Arnob., V, 978. — Custos ruris, id., V, 1188. — Prases sativae, id., V, 1019. — Tonsor luxuriantium ramorum. id., V, 1188. — Pallium commendat. Tert., II, 1045. — Ante omnes fuit coronatus. Tert., II, 85. — Cur ante eum reges nulli fuerint. Lact., VII, 192. — Saturnus ante Nilium Pium in Italia regnasse creditur. S. Aug., XLI, 208. —

Saturnus ipse est Jupiter, *id.*, XLI, 205. — Saturni fabulæ interpretatio, *id.*, XLI, 206. — Saturnum Jovis arma fugisse ex velu ta historia acceptum est, *id.*, XXXIII, 84. — S. Cyprian., IV, 225. — Regno pulsus quare in Italiam advenit, *id.*, VI, 188. — Italorum delitescit in finibus. Arnob., V, 1047. — Coaditor civitatis Saturnus, *id.*, V, 759. — Tempora quantum distent inter Saturnum Urani filium et Italicum, *id.*, VI, 180. Apud Latium sanguine humano cultus. Lact., VI, 251, 207. — Saturnum Afrorum hominum victimis placari apud sæculum licuit. Tert., II, 136. — Saturno hostiæ humanæ oblata. S. Aug., XLI, 209. — Ejus cruenta sacrificia. Arnob., V, 941. — Ei maculantur, infantes in Africa et quem diu. Tertul., I, 595. — Usque ad proconsulatatum Tiberii et postea occulta. Tert., I, 514. — Sacrificia infantum eidem oblata. Lact., VI, 252. — Idem cum Moloch habitus, *ibid.*, VI, 252. — Quod Belo coævus fuerit, *id.*, VI, 251. — Ejus sacerdotes qui homines ei immolabant, arboribus suffixi. Tert., I, 514. — Saturnum quibus rationibus probatur esse colendum. S. Aug., XLI, 209. — Salax deus. Arnob., V, 1055. — Formam feri induit, *id.*, V, 1055. — Viuctus, *id.*, V, 1046.

SATURNI Stella. S. Aug., XLI, 206. — Saturnum inter sidera deum maleficum constituerunt mathematici, *id.*, XXXIV, 1068. — Saturnus triginta annis circulum significationis peragit, *id.*, XXXIV, 153, 265. — Saturni annus est triginta annorum, *id.*, XXXIV, 256. — Quare Saturnus est frigidissimus, *id.*, XXXIV, 266. — Saturnus tardus est quia vicinior aquis frigidis quæ supra cælum sunt, *id.*, XXXIV, 252. — Saturnus Hebræus deus putatus, quare, *id.*, XXXIV, 1065. — Saturno dicatos fuisse patres nostros propter Sabbatum quidam putant, *id.*, XLI, 379.

SATURNALIA festa. Tert., I, 492, 681. — Dies Saturno otio et victu destinatus, *id.*, I, 371.

SCAPUS Priapi. S. Aug., XLI, 215.

SCORPA apud paganos licita, *id.*, XLI, 426.

SCORTIA dea præfecta frumentis cum jam essent super terram. S. Aug., XLI, 119.

SEIA dea cui frumenta sata commissa erant, quandiu essent sub terra. S. Aug., XLI, 119.

SEMLA. Arnob., X, 924. — 1013.

SEMLEUS Liber. Arnob., V, 1041. — Fœculentis hilaritatis dator, *id.*, V, 985.

SEMDI. Arnob., V, 932.

SENTIA dea quæ sententias inspirat. S. Aug., XLI, 122.

SENTINUS deus. Tertul., I, 600; S. Aug., XLI, 195.

SERAPIS deus. Tert., I, 505; S. Isidor., LXXXII, 523. — Ab ethnicis reiectus ex Capitolio deorumque curia expulsus et postea restitutus. Tert., I, 505. — Deus Ægyptiorum. Arnob., V, 761, 929, 1063. — Cum Iside jacet solutus in cinerem, *id.*, V, 1209. — Serapis cultus ab Amisens. Lact., VI, 446. Serapis vel Sarapis idem atque Apis, *id.*, VII, 236. — Creditur idem cum Josepho patriarcha, *ibid.* — Serapis, maximus Ægyptiorum deus, unde sic dictus. S. Aug., XLI, 565. — Capitalem pendebat penam quicquid eum hominem fuisse dixisset, *id.*, XLI, 565. — Deliramenta circa cultum ejus, *id.*, XLI, 565. — Ejus templi everso prædicta, *id.*, XLI, 581, 587. — Serapidis nomen et sacra. Firmic. Matern., XII, 1011. — In Serapidis honorem sacrificia, *ibid.* — Quod non sit deus quia ab hominibus cogitur ad loquendum, sicut alii dei, *ibid.*

SERPENTES coluntur. S. Cyprian., IV, 220. — Serpentinis erinibus pullolantes, *id.*, IV, 141.

SISTILLA veli vera vates ante existit quam omnis litteratura. Tert., I, 585, 605. — Ejus carmina de Saturno, *ibid.* — Dæmonibus tribuebant ethnici ejus oracula, *ibid.* — Taciti testimonium de Sibyllis ethnicorum, *id.*, I, 585. — Sibylla præsaga plena vi Apollinis oraculo promittit. Arnob., V, 802. — De Sibyllis variz sententiæ. Lact., VII, 141. — Illarum libri quo nomine laudati a Lactantio, *id.*, VII, 198. — Sibyllarum auctoritas, *id.*, VI, 158. — De earum libris Varro quid senserit, *id.*, VI, 140. — Unde Sibyllæ nuncupata, *id.*, VI, 141. — Quænam fuerint, *ibid.* — Illarum numerus, *ibid.*, 141, 890. — Samia quo nomine fuerit, *id.*, VI, 142. — Quænam inter eas Demophile vel Herophile, *id.*, VI, 143. — De libris a Cumana Tarquinio oblatis, *id.*, VI, 894. — Phrygia confunditur cum Cumana et Erythræa. Lact., VI, 144. — Tiburtina ubi culta, *ibid.* — Erythræa celebrari habetur, *id.*, VI, 146. — Cur librorum Sibyllinarum lectio ethnicis interdicta, *id.*, VI, 145. — De istis erudit quid censeant, *ibid.* — In quibus voluminibus fuerint scripti, *ibid.* — Sibyllarum oracula quam secreto custodita, *id.*, VI, 146. — Ea quæ habemus vel omnino ficta, vel saltem interpolata Lact., *ibid.* — Quo tempore emissa videantur, *id.*, VI, 147. — De illis quinam scripserint, *ibid.* et 890. — De Cumæa quinam con-

sulendi. Lact., VI, 147, 890. — De ejus nomine, *ibid.* — Erythræa quinam meminerint, *id.*, VI, 891. — Hæc atque Cumæa quo tempore floruerint, *id.* Lact., VI, 891, 892. Sibyllas plures fuisse Varro tradit. S. Aug., XLI, 579. — Sibylla Erythræa, *id.*, XLI, 579. — Cumæa, *id.*, XLI, 580. — Samia, *id.*, XLI, 582. — Sibyllini libri, genus oraculi, *id.*, XLI, 98. — Sibyllæ, Trismegisti aut Orphel præsaga de Christo accommodatiora esse gentibus quam Hebræorum prophetarum testimonia docebat Faustulus. S. Aug., XLI, 281, 282, 290, 292. — Sibylla prophetissa non Christi, sed tamen de Christo quædam prædixit. S. Aug., XXXV, 2089. — Sibylla Cumæa de unico Salvatore fortassis aliquid audierat in spiritu, *id.*, XXXIII, 1073. — Non est qui alteri præter Christum conveniat carmen Sibyllinum a Virgilio translatum, *id.*, XXXIII, 1073. Sibyllini libri, a quibus, cum opus esset, consulerentur. Lactant., VII, 561. — Quo tempore combusti, *ibid.*

SILENUS quinam fuerit. Lact., VI, 256.

SIMIA culta ab Ægyptiis. Lact., VI, 787.

SIMULACRA deorum. Commodian. Afer, V, 215.

SIRENES monstrosæ, fabulosæque cantatrices. Tert., I, 308. — Earum ora cruenta, *ibid.*

SOL pro Deo ab ethnicis cultus. Arnob., V, 754. — Diversas res efficit suo contactu, *id.*, V, 902. — Aureus ex Hyperione natus, *id.*, V, 1042. — Sol lucebat filium suum detractum de cælo. Tert., I, 389.

SOPHIA dea. Tert., I, 600.

SPHINX monstrum. S. Aug., XLI, 571.

SPINIENSIS deus. S. Aug., XLI, 129.

STATILINUS deus. S. Aug., XLI, 128.

STATINA dea. Tert., II, 718.

STERCUTUS deus. S. Aug., XXXIII, 81.

STIMULA. S. Aug., XLI, 122, 125.

STRENA dea quæ strendum facit. S. Aug., XLI, 122, 125.

STRYX infernalis. Arnob., V, 831. — Ihuus quanta fuerit veneratio. Lact., VI, 167. — Per Ilygiam pulchrum jurantium deorum et pejerantium quæ pœna fuerit, *id.*, VI, 168.

SUMIGUS deus. S. Aug., XLI, 189.

SUMMANUS deus cui nocturna fulmina tribuebant veteres Romani. S. Aug., XLI, 151.

SYLVANUS deus fœtis mulieribus infestus. S. Aug., XLI, 137. — Sylvanus agrorum et sylvarum præpositus. S. Aug., XXXIII, 1065. — A montensium dæorum cœ u non excludendus. Lactant., VII, 405. — Commod. Afer, V, 211.

SYLVANI, incubi. S. Aug., XLI, 468.

T

TANTALUS. S. Aug., XLI, 571.

TAURI humana sacrificia Dianæ offerebant. Lact., VI, 250. — A quo instituta, *id.*, VI, 229.

TAURINÆ fabulæ. Tert., I, 517.

TEAETAI, consecrationes magicæ. S. Aug., XLI, 897, 900. — Consecrationes theurgicæ seu sacrificia perfecta, *id.*, XLI, 287. — Teletis nullorum deorum potest homo purgari, *id.*, XLI, 300. — Teletas ac mysteria religionis, Græci taciturnitate parietibusque clauderant, *id.*, XLI, 158.

TELLUMON, deus. S. Aug., XLI, 215.

TELLUS, Jovis avia. Lact., VI, 250. — Ubi culta, *ibid.* S. Aug., XLI, 215. — Quod, non sit dea Lact., VI, 281. — Quo nomine a Germanis appellata, *ibid.*

TEMPLA deorum nulla apud Romanos. Tert., I, 430. — Imperatoribus viventibus aut mortuis condita, *id.*, I, 547. — Custodita Cæsareorum militum excubiis, *id.*, I, 438; II, 92. — Eorum lacunaria colebant gentiles, *id.*, I, 418. — Eorum januis laurus et lucernæ appendæ, *id.*, I, 438 seq., 684. — Arboribus obumbrabantur, *id.*, I, 515. — Tempia sua ethnici ingredi non poterant nisi data mercede pro solo templi, pro aditu sacri et pro stipibus. Tert., I, 546. — 495, seqq., 574. — Eorum stipes imminui quinam conquesti sint, *id.*, 494. — Ac vectigalia ob Christianos ea non adeuntis imminui, *id.*, 495 seqq. — Quantum desolata, *id.*, I, 506, 494. — Lenociniis et adulteriis, *id.*, 575. — Tempia sua per quæ jurabant despoliabant ethnici, *id.*, I, 699. — Ea curare Christianis non licebat. Tert., I, 687. — Nec interdiu ea novetur, *id.*, I, 565. — Illa sine periculo disciplinæ adire potest, servus Dei, urgente simplici causa, *id.*, II, 640.

Templa cur diis data. Arnob., V, 1164, 1212; ideo diis exstructa a gentibus, ut suos deos de proximo affari possent, *id.*, V, 1169, 1170. — Inutiliter diis sunt, *id.*, V, 1166. — Felibus, scarabæis, buculis alim exstructa, *id.*, V, 751. — Templum Martis, Junonis, Veneris, *ibid.*, 1164, 1168. — Templum Junonis exustum, *id.*, V, 1209.

TERENSIS deus. Arnob., V, 1016, 1023.
 TERMINALIA unde dicta. Lact., VII, 215, 689. — Quo die et mense celebrarentur, *id.*, VII, 316, 502. — Fictioe quadam dies anni ultimus fuisse, *ibid.*

TERMINUS deus quidam fuerit. Lact., VI, 228. — Quare et quando a Romanis cultus, *id.*, VI, 228, 229. — Ab eo dicta terminalia, *id.*, VI, 228. — Quo ritu ei sacrificaretur, *ibid.* — Forma lapidis vel stipitis in agris cultus, *id.*, VII, 500. — Sacra ipsi quando fierent, *id.*, VII, 501. — Non plures illi dies sacri, *ibid.* — A quo consecratus, *id.*, 682. — Terminus deus Romanorum. S. Aug., XLI, 135, 168. — Ad Terminum deum rerum fines pertinent. S. Aug., XLI, 360. — Terminalia sacra februario celebrari solita, *id.*, XLI, 200.

TERRA, mater magna. Arnob., V, 978. — Ceres, *ibid.*, 978. — Terræ cultus apud Phryges. Firmic. Matern., XII, 987.

TECTATES humano sanguine placatus apud Gallos. Lact., VI, 250, 906. — Idem ac Mercurius, *id.*, VI, 250.

THEMIS. Arnob., V, 1049.

THESMI ramum colunt pro Cinxia. Arnob., V, 1186.

THESTIS Achillem amat. Arnob., V, 1059.

TIGILLUS, Jovis cognomen. S. Aug., XLI, 205.

TITAN. Ejus posteri a Jove deleti. Lact., VI, 560.

TITANES. Commodian. Afer, V, 216. — Titanes Mauri. Arnob., V, 761. — Titanorum bellum. S. Aug., XLI, 137.

TREBIANI dii. Arnob., V, 1005.

TRITRO. Tritonis lacus. S. Aug., XLI, 566.

TRITONIA Minerva. S. Aug., XLI, 566. — Tritonia virgo. Arnob., V, 964, 1215.

TROJA. Trojan Neptunus et Apollo a Laomedonte conducti construxerunt. S. Aug., XLI, 80. — Troja mater populi Romani. S. Aug., XLI, 17, 79. — Trojæ eversio a Fimbria, *id.*, XLI, 85. — A Græcis, *id.*, XLI, 79, 80, 575. — Trojæ eversionem dii qui in ea celebrantur, non impediunt. S. Aug., XLI, 79, 80. — Trojani belli et excidii origo. S. Aug., XLI, 103. — Trojani dii, *id.*, XXXVIII, 505.

TUTILINA dea præfecta frumentis collectis atque reconditis. S. Aug., XLI, 118.

TUTINUS deus. Tert., I, 601. — Tutinus, Tutunus seu Mutunus pro deo cultus a Romanis. Lact., VI, 227, 906. — Idem ac Priapus, *ibid.* — Unde dictus, *ibid.*

TYNDARIDÆ Castor et Pollox quare ita appellati. Lact., VI, 130. — Arnob., V, 761, 924.

U

ULYSSES. Ulyssis socii in bestias mutati. S. Aug., XLI, 575, 574. — Quomodo. S. Aug., XLI, 575, 576.

UNXIA dea. Arnob., V, 972.

V

VALENTIA, Ocricularum dea. Tert., I, 421.

VALLONIA, dea vallibus præfecta. S. Aug., XLI, 118.

VARSUTINA dea Maurorum. Tert., I, 556.

VENILLIA, dea. Tert., I, 600. — S. Aug., XLI, 122, 211.

VENUS. Arnob., V, 1266. — S. Isidor., LXXXII, 314. — Venus Cypria, *id.*, V, 1119. — Cytherea ex pelagi spuma orta, *id.*, V, 1016. — Venus unde sic nuncupata. S. Aug., XLI, 183. — Meretricula. Arnob., V, 1089. — Fœda dea, *id.*, V, 974. — Dicta quod ad cunctos veniat, *id.*, V, 904. — Artem meretriciam instituit. Lact., VI, 207. — Amoris flammam hominibus subministrare putatur. Arnob., V, 974. — Ad Phryges meretricis formam effigiatur. Arnob., V, 1191. — Nuda pingitur, *id.*, V, 1188.

— Venus cur Vulcani uxor et Maris adultera dicatur. S. Aug., XLI, 574. — De ipsius cum Marie amoribus. Lact., VI, 207. Ejus concubitus cum Anchise, *id.*, V, 1689. — Venus Æneæ mater fuit adultera. Tert., II, 94. — S. Aug., XLI, 80. — Amans saltatur. Arnob., V, 1072, 1075. — Proles Dionea, *id.*, V, 760. — Venus militaris. Arnob., V, 1014. — Martiæ gentis procreatrix, *id.*, V,

1082. — Sanciat. Tert., I, 351; Arnob., V, 1052. — Venus calva. S. Aug., XXXIII, 84. — Venus a pastore iudicata. Tert., I, 359. — Ei myrtus sacra, *id.*, II, 94. — Venus Urania qua forma Athenis culta. Lact., VII, 487. — Culla in Syrophœnice, *id.*, VII, 279. — Paphia seu Ægna pyramidis, *ibid.* — Ejus obscenitas et libidines, *id.*, VI, 207. — Firmic. Matern., XII, 1005. — Veneri calva ædes a Romanis consecrata. Lact., VI, 225. — Quo nomine Veneri armatæ ædem atque simulacrum Lacedæmonii dedicarint. Lact., VI, 226, 906. — Venes Limæda partibus præest, *id.*, VI, 236. — Ei quis primum templum posuerit, *ibid.* — Veneris seu Liberæ vel Cereris officium. S. Aug., XLI, 194, 495. — Venerem et stellam esse et etiam lunam quidam volunt, *id.*, XLI, 306. — Veneris stella, Hesperos, Vesperugo, Lucifer appellatur, *id.*, XLI, 720, 721. — Portentum quod in stella Veneris exstitit, *id.*, XLI, 720. — Veneris sacra, *id.*, XLI, 183. — Veneri donum dabant Phœnices de prostitutione filiarum antequam eas viris jungerent, *ibid.*, XLI, 121. — An tres sunt Veneres, *id.*, XLI, 121. — Veneres quatuor. Arnob., V, 4031.

VESTA. Firmicus Matern. XII, 1015. — S. Isidor., LXXXII, 520. — Vesta quæ et terra. Arnob., V, 983. — Ejus ignis perpetuus, *id.*, V, 918, 919, 1072. — Vestam interpretabantur ignem. Tert., II, 261. — Cur virgo credit. Lact., VI, 185. — Quotuplex fuerit, *ibid.* — Sacrum ejus apud Romanos antiquitas, *ibid.* — Vesta et deorum maxima et terra et sæpius ignis esse dicitur. S. Aug., XLI, 120, 121. — Dicitur esse Venus, *id.*, XLI, 121. — Vestæ templo nihil apud Romanos sanctius, *id.*, XLI, 108. — In Vestæ templo ignis perpetuus, *id.*, XLI, 77, 99, 108. — Vestali foco ideo adhibitis virgines, quod sicut ex virgine ita nihil ex igne nascatur, *id.*, XLI, 120, 121. — Vestæ sacra quam inutilia urbi tuenda, *id.*, XLI, 99. — Templi Vestæ conflagratio, *id.*, XLI, 99. — Vestalis stupri accusata ad pudicitiam testimonium, crubrum aqua plenum ad iudices suos portavit, *id.*, XLI, 294, 774. — Vestales sacerdotes in stupro detectæ vivæ dedebantur, *id.*, XLI, 82. — Vestalium virginitas. Tert., II, 955. — Ignem perpetuum nutriebant, *id.*, I, 1284.

VIBILIA dea. Arnob., V, 1016.

VICTA dea. Arnob., V, 972.

VICTORIA dea gentilium et quæ ejus effigies. Tert., I, 566 et seqq., 579.

VIDUUS deus, seu Vidius qui animam corpore videt. Tert., I, 606.

VIRGINIENSIS dea. S. Aug., XLI, 122, 188.

VISIARIUS deus. Tert., I, 420.

VITUMNUS deus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 195.

VOLETA dea. Tert., I, 600.

VOLUMNA dea. S. Aug., XLI, 128.

VOLCMNUS deus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 198.

VOLEPIA dea. Tert., I, 600. — S. Aug., XLI, 122.

VOLUTINA dea, cui involumenta folliculorum committunt. S. Aug., XLI, 118.

VULCANUS. S. Aug., XXXVII, 1485. — S. Isidor., LXXXII, 314, 318. — Vulcanus ignis. Arnob., V, 984; S. Aug., XLI, 207. — Quare ignis creditur. Lact., VI, 185. — Hinc ignis et ferri inventio tribuitur, *ibid.* — Faber. Arnob., V, 1245. — Fabrilis opera exercuit apud insulam Lemnum, *id.*, V, 1048. — Cum malleo et pileo pingitur, *id.*, V, 1188, 1189. — Flammipotens ensis fabricator, *id.*, V, 964. — Claudus deus, *id.*, V, 1024. — Claudus fugior. S. Aug., XLI, 374. — Quomodo in insulam Lemnum fuerit præcipitatus. Lact., VI, 193. — Tubalcain a multis existimatus, *id.*, VI, 215. — Vulcanus maritus Veneris. S. Aug., XLI, 81. — Vulcanus et Mars inimici, *id.*, XLI, 712. — Vulcani templum Athenis, *id.*, XLI, 570.

Z

Zŏc, sive Zhv, Jupiter cur ita appellatus. Lactant., VI, 18.

Auctores de rebus in hocce indice tractatis in primis consulendi :

TERTULLIANUS tractat de diis et mythis paganismi et eos confutat. T. I, 11.

MARCUS MINUTIUS Felix, orator, apologeta, in libro cui titulus : *Octavius*. T. III.

S. CYPRIANUS, episcopus Carthaginiensis, Ecclesiæ doctor. T. IV, 545, 565 (præsertim).

COMMODIANUS AFER, poeta. Tom. V.

ARNOBIVS, rhetor, I. V.

LACTANTIUS, rhetor, apologeta, cognomine Cicero Chri-

stianus. T. VI, VII.

JULIUS FIRMICUS MATERNUS. T. XII.

PAULUS ONOSIUS, presbyter Hispanus, historicus apologeticus. XXXI.

S. AUGUSTINUS passim, et præsertim in libro *De civitate Dei*. T. XLI.

S. PAULINUS, Nolanus episcopus, poeta. T. LXI.

SALVIANUS, presbyter Massiliensis, apologeta in libro cui titulus *De gubernatione Dei*. I. III.

LVIII.

INDEX

DE PLACITIS VETERUM PHILOSOPHORUM QUORUM MENTIO FIT IN PATROLOGIA,

ORDINE RERUM DIGESTUS ALPHABETICO.

MONITUM.

In hoc Indice, recensemus omnes veterum philosophorum errores quos Patres in scriptis vel memorarunt vel impugnarunt; et, ut faciliorem simul et utiliore lectori viam præbeamus, varias res vel materias, circa quas errare philosophi, ad ordinem alphabeticum revocamus, volumen tantum Romano et columnas Arabico numero indicantes.

AER. — Aeris cultus apud Assyrios et Africanos populos refutatur, XII, 989. Aerem deum esse credidit Anaximenes, XXXII, 782; XXXIII, 445. Aeri infinito rerum causas tribuit, et ex illo ortos deos somniavit, XLI, 226.

ANIMA. — Opinio Œnesidemi de animæ substantia, II, 660. Sententia Albi de animabus, II, 697; Anaxagoræ, II, 666; Anaximenis, II, 660. Anima divina et æterna juxta plures philosophos, I, 610. Anima mortalis juxta Epicureum, *ibid.* Animam bifariam Plato partitur, rationalem et irrationalem, II, 668, 672. Zeno in tres partes, vel etiam in sex eam dividit, II, 668; Seranus in septem; Chrysippus in octo; in novem Apollonphanes, et quidam Stoici in decem, *ibid.* Omne animæ cogitatorium caro est, II, 814. Nunquam anima sine carne est, quando in carne est, II, 814. Anima propriam habet corpulentiam, II, 182, 817. Nihil est anima, si non sit corpus, II, 637. Corpus si non haberet, non caperet imaginem animæ corporis imaginem, II, 637. Animæ ad sui habitus, terminus, longitudo, latitudo ei sublimitas, II, 659. Anima corporalis est, habens proprium genus substantiæ soliditatis, II, 816. Error Apellis de animabus, II, 686; ante corpora constituit animas viriles et muliebres, 712. Opinio Cleanthis de anima, II, 653, 693. Animam ex sanguine constare dixit Empedocles, II, 653; causam argutæ indolis vel obtusæ, in sanguinis qualitate constituit, 683; in tota pectoris lorica eam collocat, 672; ipsi videtur non divina sed mortalis, I, 610; II, 19. Animam docebat esse in membranulis Erasistratus, II, 671. Animam substantiam ærem esse docet Heraclitus et ex igne constare, II, 633, 660. Animæ sensum ex materiæ potius subjectu quam ex Dei afflatu constituisse præsumpsit Hermogenes, II, 616, 661. Omnia post mortem finire, etiam animam, docet Seneca, II, 721, 793. Animam ex aqua constare dixit Thales, I, 633; ex igne Hipparchus, 663.

Opinationes vulgi varias de animæ humanæ præstantia exponit ac diluit Arnobius, V, lib. II, *Adversus Gentes*, cap. 17, ad 25, et cap. 30, 34. Argumenta Platonis de anima et ipsius immortalitate proponuntur et refelluntur, VI, 771, 772 et *seqq.*, 961 et *seqq.* Sententia Aristoxeni de animæ natura, VI, 779. Animarum immortalitatem, sed infideliter, docent Cicero et alii, VI, 410. Animam non credit subsistentem post dissolutionem corporis Democritus, XXII, 691. Animas de cælo lapsas putant Platonici, et Stoici esse a propria Dei substantia, XXII, 1085. Animam de nihilo esse factam non credebant Manichei, sed ejus cujus est Deus esse naturæ dicebant, XLII, 34. Illorum error de anima, XLV, 1325. — Animam non templum Dei, sed partem aut membrum ejus, aut substantiam ipsam prætendebant, XXXIV, 361; XLII, 380, 381; Stoici pariter et Priscillianistæ, XXXII, 1237, 1242; XLII, 523; XLII, 27, 44, 668-670; XLIV, 477, 512. Animas vixisse ante corpora contendebant Plato et Platonici, XLII, 1011; XLIV, 402. Animæ passionem ex terreni corporis moribus membrisque putarunt, XLI, 408, 711. Animam quantum corpus esse dixit Aristoteles, nullum Plato, XLI, 773; ex atomis Lucretius, XLII, 72. Opinionem philosophorum de animæ substantia, XLII, 978, 981, 982. Animæ tres gradus juxta Varroem, XLI, 212. De animarum statu post mortem quid senserint philosophi; XXXV, 1152, 1153; XLI, 511,

361, 373, 601, 776. Error Anaxagoræ circa animarum successionem, CXCI, 982. Animam cum corpore perire docent Epicurei, CXCI, 977.

ANIMALIA. — Mortalia animalia, a minoribus diis seu angelis facta, sentiebant Platonici, XLI, 573, 575; ex atomorum fortuito concursu Epicurus, XXXIII, 441. Animalia sola rationalia partes Dei esse quidam dixerunt, XLI, 123. Diis animalis juxta Platonem, XLI, 241.

ANTIPODES. — Error Lactantii circa antipodes, VI, 425, 426. Antipodes esse non putavit Augustinus, XLI, 487.

AQUA. — Cultus aquæ apud Ægyptios; repeitur, XII, 384. Aquam rerum principium putavit Thales, XLI, 226, 230.

ARBITRIUM LIBERUM. — Qualiter arbitrii libertas composita falo existet, CXCI, 991.

ATOMI. — Epicurei Deum ex atomis ortum dicebant, I, 517, 588. Atomus Epicuri, II, 703; ejus inane et vacuum, II, 364. Error Epicuri circa atomos; VI, 401; 745; XLI, 181, 210, 320. Refellitur a Cicerone, XXXIII, 444, 445. Animas ex atomis esse putat Lucretius, XLII, 72. Democritus ab Epicuro distare his in questionibus naturalibus dicitur, quod concursioni atomorum, vim quendam animalem et spiritalem inesse senserit, XXXIII, 445.

BONUM SUMMUM. — Calliphus et Dinomachus felicitatem ponebant in honestate cum voluptate juncta, VI, 364. *Vid. verb. FELICITAS.*

CARO. — Stoici secundum carnem vivere censendi sunt, XLI, 413.

CREATIO. — Dialectica Aristotelis, artifex struendi et destruendi versipellis, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentio, II, 20. Opinio omnis a sensibus, II, 675. Sentire et intelligere unum sunt, II, 678. Quinque sensuum Academicis idem durius damnant, II, 674. Academici de rebus etiam manifestissimis dubitabant, XLI, 625-627. Academicorum placita fuerunt homini scientiam non posse contingere, XXXII, 923. Sapientem nulli relascentire debere; errare enim eum qui assentitur rebus incertis; omnia autem incerta esse, XXXII, 923. Suspensionem assensionis magnam esse sapientis actionem, XXXII, 924. Nihil esse turpius quam opinari, XXXII, 923. Nonnulli Academicorum inventionem ipsam veri in carnis sensibus ponebant, XXXIII, 441. Epicurei et Stoici regulam comprehendendæ veritatis in sensibus ponebant, Platonici in sola intelligentia, XXXIII, 441.

CIBI. — Quid Epicurus docet de cibis, XXXIII, 630.

CORPUS HUMANUM. — Apellis error de corpore humano, II, 811.

CREATIO. — Ciceronis de creatione mundi opinio, VI, 297. Quid suspicatur Zeno de Deo et creaturis, XXXIII, 487. Argumenta quibus creatio naturarum in tempore impugnetur, soluta, XLI, 366.

DÆMONES. — Deorum et dæmonum una nominis qualitas, I, 413. Dei partem naturæ dæmonum mistam fuisse, ligandam, polluentem, error Manichæorum, XLII, 536, 537, 539; 544, 545, 565, 593. Contrariorum studiorum certamina, partes esse dæmonum, non deorum, volunt Stoici, XLI, 262. Labeo dæmonicola, XLI, 372. Socratis dæmon, XLI, 239.

DEUS. — Errores varii circa Deum unum et verum hic

enumerantur Achamot, æon Valentini, II, 68, 561, 571. *Ægyptii* bestias adorabant, II, 596; oves et boves consecrabant, I, 418; eos capite damnabant, qui unam occidissent, *ibid.*; illis dii ibis et crocodilus, II, 503; tauri, etc., II, 928, 955. *Æneas* quam immerito pius et deus dictus sit, I, 599. *Æones* Valentinorum, II, 47, 68; Ophtharum, II, 61. *Æsculanorum* dea Anscharia, I, 621. *Æsculapium* et matrem ejus adorabant Athenienses, I, 603; illi jussit offerri gallinaceum Socrates, II, 648. *Alburnus* deus, I, 290; a Metello inventus, II, 266. *Universa* caelestia et aer deus dicta fuerunt, II, 260. *Apelles* creatorem angelorum quemdam indeterminatum deum facit; deum Legis et Israel ignem affirmat, II, 47, 686, 801. *Apis* *Ægyptiorum* deus, II, 261. *Argius* deus, I, 606. *Asinos* adorabant ethnici cum Epona et Iside, 577. *Numentius* Atheniensium deus, I, 596. *Basilides* Deum *Judeorum* negat et angelum dicit, II, 62. *Cerdon* duo initia introduxit, id est duos deos, bonum et ævum, II, 70, 249. *Error* humanus colit omnia, præter ipsum omnium Conditorem, I, 666. *Deus* corpus est, etsi spiritus, II, 102. *Deum* incorporeum Platonici, corporeum Stoici dixerunt, I, 517. *De* natura Dei, quam variae fuerant deorum opiniones, I, 507. *Deo* denegant quidam suas proprietates, simplicitatem et potestatem, I, 1201. *Dei* proprietatem astruunt Plato et Platonici, negant Epicurus et Epicurei, I, 517. *Dii* gentilitatis a Saturno originem trahunt; a Jove, Junone et Minerva, juxta Varronem, I, 329, 601. *Deorum* et demonum una nominis qualitas, I, 415. *Unde* tot deos sibi fecerint homines, I, 133, 528; II, 266. *De cultu* deorum erravit antiquitas, I, 306, 418, 502, 587, 589, 594, 595, 596, 645. *Dii* venales, peculiares et domestici, I, 544-547, 560, 415, 494, 517, 596. *Dii* Romanorum gentilium, I, 409, 423, 597, 606; II, 253. *Deos* duos Marcion affert, tanquam duas symplegadas naufragi, II, 248. *Elementa* pro deo habet physica superstitio, II, 447. *Philosophi* de Deo nihil certum proferre sunt ausi, I, 516. *Epicurus*, II, 391, 726. *Hermogenes*, II, 193, 201, 202, 205. *Marcion*, II, 19, 248, 252, 261, 361, 432. *Plato*, I, 509; II, 260. *Pythagoras*, I, 517. *Socrates*, 354, 589. *Stoici*, I, 517, 518; II, 236. *Varro*, I, 587, 590, 601. *Zeno*, II, 260. *De* idolorum vanitate, apud S. Cyprianum, IV, 565. *De* falsis diis apud Anroblum, V. per librum fere totum; apud Lactantium, VI, 134-281; apud Firmicum Maternum, XII, 584, 987, 989, 992, 995 *et seqq.*, 1085; apud S. Augustinum, XXXII, 707, 782, 935, 1216, 1317, 1362; XXXIII, 412, 415, 619, 716, 724, 811, 861, 1035; XXIV, 122, 123, 153, 164, 427, 436, 1056; XXXVI, 273, 1010; XXXVII, 1822, 1907, 1908; XXXVIII, 777, 986, 1154, 1158; XL, 297; XLI, 56, 81, 103, 125, 126, 138, 175, 181, 189, 199, 202, 203, 211, 218, 225, 226, 237, 241, 247, 250, 255, 262, 271, 277, 305-305, 336, 373, 373, 373, 388, 396, 601, 615, 630, 794; XLII, 46, 113, 214, 218, 222, 229, 248, 261, 335, 370, 376, 389, 390, 414, 466, 556, 545, 566, 595, 605; XLIII, 560; XLIV, 499, 572, 1126; XLV, 1325, 1328. *Aristoteles* in pluribus erravit; *Deum* prava posse committere asserit, CXCLX, 938. *Cicero* dubitat quid putet esse Deum, CXCLX, 991. *Epicurus* casum pro deo colit, CXCLX, 977. *Socrates* animum hominis deum putat, CXCLX, 982.

DIALECTICA. — Aristotelis dialectica, artifex struendi et destruendi versipellis, in sententiis coacta, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentio, II, 20.

DEUM UNIVERSALE. — Error Academicorum: qui ineptus quam fluctuare in singulis et nudus rei habere certitudinem. et nomen philosophi proflteri, CXCLX, 638. — A cæsis Academicorum principes distrahitur miser et in omnibus anceps fluctuat et nescit quo loco esse vult, CXCLX, 981. *Platonici* comperunt fere de omnibus dubitare, CXCLX, 648. *De* dubio universali Zenonis, CXCLX, 981.

ELEMENTA. — Firmicus Maternus ponit elementa esse principia rerum, XII, 983. *Quod* nec mundus totus, nec elementa sint deus, nec animata probatur, VI, 281. *Vid.* *Atom.* *Creatio.* *Origo rerum*

ERROR. — De erroribus Epicuri, quomodo ad negationem Providentiæ ductus fuerit, VI, 399-401. *Ejusdem* error circa atomos, VI, 745. *Error* putatur Academicum peccatum, quod vitari non possit, nisi omnis suspensio assensio, XI, 242.

EVIDENTIA. — Academici sentiebant homini scientiam non posse contingere; verum non posse comprehendere; sapientis totum munus in conquisitione veri collocatum esse; sapientem nulli rei assensum debere, errare enim eum qui assensum rebus incertis; omnia autem esse incerta, et nihil turpius quam opinari, XXXII, 923. *Suspensionem* assensionis dicebant maguam esse sapientis actionem, XXXII, 924. *Nonnulli* inventionem

ipsam veri in carnis sensibus ponebant, XXXII, 411. *De* rebus etiam manifestissimis dubitabant, XLI, 625-627. *Academicis* novis omnia erant incerta, XLI, 646.

FATUM. — Fortunæ quantum Cicero tribuerit, VI, 441. *Democritus* asseruit omnia fortuito facta, VI, 119, 760. *Mali* quidam æstimant omnia fortuito geri, et variam in rebus humanis fortunam ludere, ex XXXII, 480. *Mathematicorum* de fato fati doctrina ex ipsorummet Leis ostenditur, XXXIII, 1061. *Qualiter* apud Ciceronem arbitrii libertas consona fato exstet, CXCLX, 991. *Epicuri* fatum, CXCLX, 546. *Epicurus* casum pro deo colit, CXCLX, 977. *Quisquis* fortunam statuit, fata præcipit et convellit: *Fata*, inquit Stoici, regunt homines; *fatum* est in partibus illis quas sinus abscondit, CXCLX, 546. *Stoici* fatalem inducunt necessitatem, CXCLX, 976.

FELICITAS, VITA BEATA. — Peripatetici, in bonis animi, corporis et fortunæ felicitatem collocabant, VI, 361 *et seqq.*; XLI, 630. *Aristipus* in voluptate corporis, VI, 361 *et seqq.*; XLI, 227, 601. *Aristoteles* in honestate ac virtute, VI, 361 *et seqq.*; Calliphus et Dinomachus in honestate cum voluptate juncta, VI, 361 *et seqq.*; XLIV, 852. *Diodorus* in privatione doloris, VI, 361 *et seqq.*; *Epicurus* in voluptate corporis *ibid.*, et XXXII, 912; XXXIII, 439; XXXVI, 944; XXXVIII, 809; XLII, 1079; *Herillus* in scientia, VI, 361 *et seqq.*; *Zeno* in congruentia vite cum natura, *ibid.*; *Amphibolus* in virtute animi, XLI, 776. *Animam*, etiam cum sapientiam percepit, transire de beatitudine in miseriam, et vice versa, quidam tenuerunt, XLI, 361. *Academici* veteres a novis longe aberraverunt, ponentes beatitudinem in hac vita, XI, 630. *Plato* humane animæ falsas promittit beatitudines, XLI, 776. *Philosophi* erraverunt constituendam beatitudinem in hac vita, XLI, 627, 628. *Beata* vitam sibi virtute proprie voluntatis efficere docebant, XXXIII, 850. *Stoici* ponentes summum bonum in animo, magis a carne quam a corpore, animum avertiebant, XXXIII, 440. *Stoicorum* opinio de beata vita, XXXVIII, 809, 812, 833, 854.

FIXIS NOMINIS. — Error Anaxagoræ in assignando homini line, VI, 371 *et seqq.*; cum ab illo quaereretur cujus rei causa natus esset, respondit: Cæli ac solis videndi, *ibid.*

GRATIA. — Stoicorum sententia qui dicunt gratiam in Deo esse, VII, 69

HOMO. — Platonis, XXXIII, 64.

IDEÆ. — Quidam vult ideas esse quasdam substantias invisibiles, incorporeas, supermundiales, divinas et æternas, quas appellat ideas, II, 678. *De* Ideis quid senserit Democritus, XXXIII, 444, 445.

IDOLOLATRIA. — Falsa idololatriarum physiologia, XLI, 217; rejicitur, *ibid.*

IGNIS. — Omnia ex igne nata dixit Heraclitus, VI, 309; XLI, 181. *Cultus* ignis apud Persas, XII, 992. *Aliqui* Deum esse corpus igneum, alii candorem lucis foverunt, XXXIV, 464. *Ignis* principium rerum, juxta Stoicos, et ut Deus ab eis habitus, XLI, 230. *Zeno* Deum ipsum esse ignem dicebat, 985.

IMMORTALITAS. — Hominum immortalitas, si non precassent male a philosophis quibusdam negatur; *Vid.* *ANIMA.* *PÆNIA* *ALTERIUS* *VITÆ.*

INANE. — Epicuri inane et vacuum, II, 561.

JURAMENTUM. — Cur per eam quælibet, et lapidum, quidquid obvium esset jurare soleret Socrates, XLIV, 123.

LIBERT. — In Republica sua vult Plato, ut promiscui sint uxores, ita et habeantur communes liberi, XLII, 636, 637.

LUCIS CANDOR. — Manichæi fingebant candorem lucis immensæ per infinita spatia usquequaque porrectum, et una tamen parte quasi nigro quodam cuneo fissum, duo adversa esse regna dogmatizantes, XXXIV, 163.

MALUM. — Astris vel fato malum tribuebant ethnici, I, 268. *Malum* non est quod naturalia mali non habet, I, 269, 560. *Sententia* Manichæorum de malo, XLV, 1529. *Refellitur*, XI, 598, 599. *Illorum* error circa maius, XLIV, 1101, 1105. *Malum* et bonum unde dijudicabant, XLII, 509. *Malum* non accidens, sed substantiam esse putabant, XLV, 1530. *Mala* propter peccata ab animabus in alia vita commissa contingere censuerunt philosophi, XXXVIII, 1152. *Regnum*, seu gentem tenebrarum, et esse sempiternam et summum malum asserabant, XXXII, 1546. *Malum* esse terram, XXXII, 716, 1331. *Mali* naturam Deo coæternam putabant, XLIV, 1069. *Immortabilem* substantiam mali naturæ Dei soli miscent, XLIV, 1164, 1105. *Stoicorum* error circa mala hujus vite, XLI, 629.

MALUM PRINCIPIMUM. — Mala generis humani vult Manichæi deputari nescio cui mali principio, æternitati Dei coeterno, XLV, 1539. *Duces* deos, unum bonum, al

terum malum, assererant, XXXII, 1517; vel potius duas naturas aut substantias, duoque principia invicem contraria, XXXII, 1516. Fimentum, de pugna Dei lucis cum principe tenebrarum, XLIV, 1071. Alia circa malum principium, XXXII, 608, 1552, 1555, 1556; XXXIII, 722; XXXIV, 150.

MATERIA. — Homogenes docet materiam fuisse Deo necessariam ad opera mundi, II, 216. Materiam innatam introducit; Deo nato eam comparat, II, 46, 198; et malam esse materiam, II, 208. Materiam innatam volebant Pythagorici, Stoici et ipse Plato, II, 567, 667. Occurritur illis qui materiam aternitatem et Scripturam verbis conantur asserere, XIV, 155. Manichæi assererant malum esse terram, seu molem tetram, perimensam, profundam et longam, necnon mentem, sive molem tenuem atque subtilem per terram vagantem, XXXII, 716, 1551. Materiam tanquam coeternam Deo conjungunt quidam gentilium, XLII, 580.

MATRIMONIUM. — Plato in sua Republica matrimonium rejicit, XII, 657. *Vid. Nuptia.*

MENDACIUM. — Plato mendacium docet, XXIII, 412.

METEMPYSYCHOSIS. — Quid sit metempsychosis, II, 111. Solide refutatur, II, 697. Pythagoræ et Empedocleis opinio de metempsychosi, I, 522, 615; II, 702. Non tantum a Pythagoræ et Empedocleis, sed etiam a Platone asseritur, XXII, 748; XXXIII, 481, 487.

MILLE ANNOTUM FABULA. — Pythagoras impie mille annorum fabulam primus dicitur induxisse, CXCIX, 645.

MUNDUS. — Ignis anima mundi, juxta Varroem, I, 589. Mundum increatum dixit Pythagoras, I, 555. Illuminatum et infectum alii philosophi defendunt, II, 609. Plato docuit illum a Deo factum esse, I, 555; II, 1035. Quod nec mundus totus, nec elementa sunt Deus, nec animata, VI, 281. Mundum æternum Thales existimavit, VI, 515, 735. Ciceronis opinio de creatione mundi, V, 297. Anaximander mundos innumerabiles admisit, XI, 226. Atomorum concursu fortuito et mundos innumerabiles et animantia et animas, et deos ipsos fieri dicit Epicurus, XXXIII, 444; XLI, 520. Refellit a Cicerone, XXXIII, 444, 445. Variæ et contrariæ philosophorum sententiæ circa mundi unitatem, initium, finem et gubernationem, XLI, 601. Mundos duos admittebat Plato, unum intelligibilem, alterum sensibilem, XXXII, 588, 934. Plato et alii philosophi sentiebant animal esse istum mundum, XXXII, 602. Mundus dicitur a philosophis animal magnum sine corporis sensibus, cujus anima Jupiter aut Hecates, XXXVIII, 1137. Mundum esse animal maximum docent Platonici, XLI, 588, 590. Animal beatissimum et sempiternum, XLI, 508. Mundi corporis compago, XLI, 212. Mundum esse corpus Dei quidam putarunt, XLI, 125. Mundi corpus non est Deus, sed anima, secundum paganos, XLI, 202. Mundi anima et partes ejus dii veri existimabantur, XLI, 211; et ita putavit Varro, VII, 194, 199, 203; refellitur, XLI, 202; mundi singulas partes habere animas diversas, sed tamen divinas sentiebat, XLI, 199. Mundum universum quidam paganorum tanquam deorum maximum putabant, XLI, 370. Mundum deum esse arbitratus est Varro, XLI, 199; Plato, XLI, 590. Mundus fingitur æternus, XXXIX, 1137. Mundum et factum esse et tamen ab æterno esse sentiebant Platonici, XLI, 511; 519; refelluntur, 320, 321. Mundum non interitum cum Platonici sensi Cicero, XLI, 759. Zeno dicebat nihil esse præter hunc mundum sensibilem nihilque in eo agi sine corpore, XXXII, 935.

NATURA. — Stoici naturam in duas partes dividunt: unam quæ efficiat, alteram quæ se ad faciendam tractabilem præbeat, VI, 741. Opinio Leucippi de rerum natura, VII, 101. Manichæi dicebant malam esse naturam, quæ immutari nullo modo potest, XXII, 1157. De rerum natura opiniones veterum, XXXII, 558; Zenonis, XXXIII, 479. Manichæi admittebant duos deos, seu potius duas naturas vel substantias, duoque principia invicem contraria, XXXII, 1516; volunt sine ullo initio malam fuisse semper naturam, XI, 565. Illorum insania de duobus naturis inter se confluentibus, XI, 560, 564. Deum bonum fabricasse mundum, eui ex aliena natura atque materia conlitterent, XLI, 605; hominem creatum de commistione duarum naturarum quæ semper fuerunt, quarum una bona est, altera mala, XLIV, 441. Manichæorum error circa naturam, XLI, 536; XLI, 1525. Manichæi naturam mali suo principio prædixit, adversus Deum inducit, XXXIII, 722. Peccati causam naturam esse affirmant, XLIV, 612. Vitia dicunt naturas et substantias, XLIV, 1085. Concupiscentiam non tanquam accedens vitium, sed tanquam naturam ab æternitate malam vituperabant, XLI, 572. Errores Scotti de divisione nature, CXXII, 355. Nihil evenit contra naturam, dicit Plato, qui naturam vocat Dei voluntatem, CXCIX, 427.

NUMERI. — Ex numeris esse deos credidit Pythagoras, XLI, 181.

NUPTIAE. — Epicurus, voluptatis assertor, revocavit a nuptiis, XXIII, 280. Plato nuptias contemnens, ita perversam temporum suorum timuit opinionem, et naturæ sacrificaverit, quo tanquam peccatum illud aboleretur, XXXIV, 126; illas rejicit, XXII, 657.

OCCISSO SUI IPSIUS. — Pythagorici et Stoici, animarum immortalitatem statuentes, voluntariam mortem insuper persuadent, VI, 405.

ORIGO COGNITIONUM NOSTRARUM. — Epicurei et Stoici regulam comprehendendæ veritatis in sensibus ponebant; Platonici in sola intelligentia, XXXIII, 451. *Vid. Pauciores.*

ORIGO RERUM. — De rerum origine quid senserit Plato, XXXII, 479; quid philosophi veteres, XXXII, 558; quid Anaxagoras, XLI, 226; quid Anaximander, *ibid.* *Vid. Atom.* **MATERIA, MUNDUS.**

PANTHEISMUS. — Thales mundum æternum existimavit, VI, 515, 735. Multa de æternitate materiam, VI, 503-508; refelluntur, XIV, 155. Stoici volunt animam esse a propria Dei substantia, XXII, 1085. Stoici, Manichæi et Priscillianistæ animam esse a propria Dei substantia dicebant, XXXII, 1257, 1242; XXXIII, 718, 725; XLI, 523; XLII, 44, 668-670; XLIII, 27; XLIV, 477, 512. Animam de nihilo esse factam non credebant Manichæi, sed ejus cujus est Deus esse naturam dicebant, XLII, 34; animam non templum Dei, sed partem aut membrum ejus, XLII, 580, 581; animam esse ipsam Dei substantiam, XXXIV, 361; et alia de eodem, XXXII, 1562; XXXIII, 718, 841, 1035; XXXVII, 1822; XXXVIII, 946; XL, 297; XLI, 125; XLII, 580; XLIV, 572. Mundi anima et partes ejus dii veri existimabantur, XLI, 202, 211; ita putavit Varro, VII, 198 et seq.; XLI, 199; ita etiam Plato, XLI, 590.

PASSIONES. — Quid sentiant Academici de exstirpatione passionum, XXII, 1148; quid Stoici, XXIII, 529; quid Chrysippus et alii, 542. Passiones necessitate pati sapientem, sed non iis cedere, stultum vero cedere dicebant Stoici, XLI, 258-260. Platonici et alii, cum de passionibus loquuntur, de verbis potius quam de rebus faciunt controversiam, XLI, 259, 260. Stoici quod non timeant ac non doleant, irriduntur, XXXIX, 1528. Quis timor aut passio mentis, secundum Aulum Gellium et Stoicos, in sapientem cadat, CXCIX, 651.

PECCATA. — Stoici paria omnia peccata esse contendunt, XXXII, 511; XLI, 559.

PERCEPTIONES. — Opinio omnis a sensibus, II, 675; sentire et intelligere unum sunt, 674; Academici quinque sensuum fidem durius damnant, 674. Zenonis definitio de perceptione veri, XXXII, 925; quæ discutitur, 945.

PERTURBATIONES. — In sapientem perturbationes cadere immerito negant Stoici, XXXV, 1798.

PHILOSOPHIA. — Seneca error in philosophia quam vocat regulam bene vivendi. Hic plane non respexit ad commune philosophiæ nomen, quæ cum sit in plures sectas disciplinasque diffusa, nihilque habeat certi, nihil denique de quo universi una mente ac voce consentiant, quid potest esse tam falsum quam regulam vitæ philosophiam nominari, in qua diversitas præceptorum recium iter impediatur et turbetur, VI, 591. Errat Cicero in laudanda philosophia, VI, 585; illius inanis occupatio in exponenda veritate, et sapientiæ assignanda origine, VI, 531; item Lucretius et alii, 586.

PHYSIOLOGIA. — Idololatrarum falsa physiologia rejicitur, XLI, 217.

POENÆ ET PRÆMIA ALTERIUS VITÆ. — Nihil post mortem manere docent Epicurei, II, 798; XXXII, 732; XXXVI, 944. Mortem malorum omnium esse finem asserunt, sicut et ii qui animam mortalem censent, XXXIII, 589; XXXIX, 1528; CXCIX, 977.

PRINCIPIA RERUM. — Quid Thales dixit rerum omnium principium, I, 155, 509; XLI, 226, 230; quid Firmicus Maternus, XII, 983; quid Epicurus, XLI, 230; quid Diogenes, 236; quid Anaximander, *ibid.* Variæ philosophorum opiniones, XLI, 225, 226, 230.

PRINCIPIA DUO ADMISSA. — Cædon duo rerum principia introduxit, id est duos deos, bonum et ævum, II, 70, 249; item Marcion, II, 248, 252; item Hermocles, 201; item Manichæi, XXXII, 1517, 1546; XXXIV, 150; XLII, 589, 590; XLIV, 1071.

PROBABILE. — Academici probabile induxerunt, XXXII, 925; probabile sequi citra assensum Academicis innoxium, Christianis nefarium est, 952, 953.

PROVIDENTIA. — Epicurus et illius sectatores Dei providentiam negaverunt, I, 517, 588; VI, 303, 309-401; XLI, 601; XLI, 576; CXCIX, 977. Zeno et alii gentiles philosophi fato omnia fieri dicebant, I, 268, 598, 600. Cicero fortuna quantum tribuerit, VI, 441; item Democritus, VI, 119, 760. Sententia quorundam philosophorum qui ex sidemum cursu atque constantia, suspicantur esse in cælestibus

providentiam, et terrena contemni, dum nihil recti nec juxta ordinem in terris geritur, *XXV, 82*. Deum esse animam motu ac ratione mundum gubernantem Varroni placuit, *XLI, 158*. Dei providentiam res humanas non curare, impli iniquorum doctrina est, *XXXVIII, 924*. Gubernationem rerum humanarum ad Deum non pertinere unde quibusdam est suspicio, *XXXVIII, 318*. Pravi corde tres habent de Deo sententias, aut non est Deus, aut inus us est Deus, aut non gubernat res humanas, *XXXVI, 275*. Providentiam quidam negant, *XXXII, 1272*; quidam eam pessime confluentur, *1275*.

RATIOCINIUM.—Dialectica Aristotelis, artifex struendi et destruendi versipellis, in sententias coacta, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentio, *II, 20*. Argumentationibus res plana non debet fieri dubia, *XXIII, 433*.

RELIGIO.—Interpretatio vocis religionis, quam affert Cicero redarguitur, *VI, 556*. Civitatum habitus differentiam nullam facit in religione, *XLI, 617*.

REMINISCENTIA.—Animarum reminiscencia ex Platone et Pythagora improbat et expugnatur, *XXXII, 601*; *XLII, 1011, 1012*.

RESURRECTIO.—Philosophi carnis resurrectionem fieri posse apertissime contradicunt, *XXXVI, 1134*.

SACRA VEL SACRIFICIA.—Plato ejusque discipuli diis plurimis sacra facienda putaverunt, *XLI, 237*.

SCIENTIA.—Academici scientiam sustulerunt, *VI, 553, 556; XXXII, 923*. Academici contra Physicos ex rebus obscuris argumentati sunt, nullam esse scientiam, exemplis paucarum rerum incomprehensibilium contenti, amplexi sunt ignorantiam, tanquam scientiam totam sustulissent, quia in parte sustulerunt. Physici contra ex iis quæ opera

sunt argumentum trahebant, omnia sciri posse, contentique perspicuis, retinebant scientiam, tanquam totam, defendissent, quia ex parte defenderant, *VI, 569*.

SENSATIONES.—Stoicorum et Peripateticorum sententia circa affectus, sensationes et dolores, *VI, 688 et seqq.*

SOL.—Philosophi dicunt solem esse sempiternum, *XXXIII, 579*.

TERRA.—Cultus terræ apud Phryges, *XII, 987*; nomen et principis rerum, *985*.

THEOLOGIA.—Tres theologiæ secundum Varronem: fabulosa, naturalis, civilis, *XLI, 160, 192*; theologia fabulosa, turpis, *182, 183*; theologia theatrica deorum crimina jactat, *223*; diis est indigna, *182, 186*.

VERITAS.—Arcesilas veritatem e vita tollebat, *XXXIII, 451*. Academici sentiebant verum non posse comprehendere, *XXXII, 923*; sapientis totum munus in inquisitione veri collocatum esse, *923*; sapientem nulli rei assentiri debere, *ibid.* Philosophi ad quem finem referenda essent veritates quas noverant, nesciebant, *XLI, 602*; cur veritatem delinuerunt in iniquitate, *XLI, 1034*.

VIRTUS ANIMI.—Pythagorici et Platonici in quo ponebant veram animi virtutem, *XLIV, 745*. Summum bonum in virtute animi posuit Antisthenes, *XLI, 601*. Caliphonis mens de virtute, *XLIV, 1083, 1084*.

VITIUM.—Manichæi concupiscentiam non tanquam accedens vitium, sed tanquam naturam ab æternitate malam vituperabant, *XLIV, 573*. Stoici misericordiam in vitio ponunt, *XXXIII, 395, 596*. Caliphonis sententia de vitio, *XLIV, 1083, 1084*.

VOLUPTAS.—Aristippus et Epicurus in voluptate summum bonum ponebant, *XXXVI, 944; XLI, 601*.

LIX.

INDEX NOMINATIVUS

VETERUM PHILOSOPHORUM,

QUORUM ERRORES SCRIPTIS IMPUGNAVERE PATRES, ORDINE ALPHABETICO DISPOSITUS.

MONITUM.

In hoc indice varias veterum philosophorum sententias summatim revocantes juxta nominum ordinem alphabeticum, numeris tum tomii Patrologiæ tum columnarum vel paginarum indicamus locos in quibus Patres illas scriptis refellerunt, et quos sic lector facile reperiet.

ACADEMICI.—III veteres philosophi fidem sensuum damnant; scientiam negabant, et verum sentiebant ab homine non posse comprehendere; omnia illis erant incerta, et de rebus etiam manifestissimis dubitabant; in hac vita ponebant beatitudinem, et circa passionum extirpationem graviter errabant; *II, 674; VI, 553, 556, 560; XII, 1148; XXXII, 479; XXVI, 597; XXXII, 923, 924, 935; XL, 242; XLI, 625-627, 630, 646; CXCIX, 638, 981*.

ÆGYPTII.—Sapientes Ægypti aquæ cultum admittebant, et bestias sicut deos, adorabant, oves, boves, etc., *I, 418; II, 261, 302, 596, 928, 953; XII, 584*.

ÆNEIDEMUS.—Illius falsa opinio de animæ substantia, *II, 660*.

ALBINUS.—Quid senserit de animabus, *II, 667*.

ANAXAGORAS.—Sententia ejus turbata de animabus et illarum successione, de fine homini assignando; de sole et de Deo, *II, 666; VI, 371 et seqq.; XXXIII, 442, 443; XLI, 226, 601; CXCIX, 982*.

ANAXIMANDER.—Mundos admittebat innumerabiles et principia rerum credebat esse infinita, *XLI, 226*.

ANAXIMENES.—Illius de animæ substantia opinio, et de Deo quem ærem esse assererat, *II, 660; VI, 134; XXXII, 782; XXXIII, 445; XLI, 226*.

APOLLON.—Creatorem angelorum quemdam indeterminatum Deum affirmabat; Deum legis et Israel igneum fingebat; illius errores de animabus et de corpore humano, *II, 47, 686, 801, 811*.

APOLLOPHANES.—In novem partes dividebat animam, *II, 668*.

ARCESILAS, Academicorum princeps.—Deorum triplex genus fingebat, physicum, mythicum et gentile seu

pietatum; veritatem e vita tollebat, et in omnibus fluctuabat anceps, *I, 587, 589; XXIII, 451; CXCIX, 981*.

ARISTIPPUS, philosophus Socraticus.—Summum bonum in voluptate corporis ponebat, *VI, 564; XLI, 227, 601*.

ARISTOTELIS.—Dialectica ejus versipellis; summum bonum in honestate et virtute ponebat; illius sententiæ de matrimonio, et de anima quam quantum corpus esse assererat; de Deo et circa ejus providentiam errores. Gloriosa vana, quam verbis impugnaverant, Aristotelem devicit, *II, 20; VI, 153, 561; XXXIII, 220, 479; XLI, 775; CXCIX, 648, 932, 983, 984*.

ARISTOTELIS.—Sententia illius de animæ natura, *VI, 779*.

ATHENIENSES.—Deum Nomentinum adorabant, et diis ignotis, sicut Romani incertis, erigebant aras, *I, 236; II, 253*.

ATHETI.—Athet qui fuerint; illorum percelebre dictum: *Quod supra nos, nihil ad nos*, *VI, 120, 416; VII, 99; XXXII, 1246; XXXIV, 153; XLIII, 560*.

AULUS GELLIUS.—Quis timor aut passio mentis secundum Aulum Gellium et Stoicos in sapientem cadat, *CXCIX, 641*.

BASILIDES.—Judeorum Deum negat, quem dicit angelum, *II, 62*.

CALPHO.—Illius sententia de virtute et vitio, *XLIV, 1083, 1084*.

CALLIPHUS.—Felicitatem ponebat in honestate cum voluptate juncta, *VI, 564*.

CRÆDON.—Duo introduxit initia vel principia, id est duos deos, bonum et malum, *II, 70, 249*.

CYRISIPPUS.—Animam dividebat in septem partes, et

hominem posse perfecte carere passionibus asserbat; illius de Deo sententia, II, 668; VI, 154; XII, 579; XXIII, 543.

CICERO. — Quomodo senserit de Deo, quem putat esse corpus, sed corpore majus; illius sententia de immortalitate animae, de religione, de philosophia, de sapientiae origine, de creatione mundi et hominis nativitate, VI, 151, 263, 297, 331, 386, 410, 411, 556; XII, 1148; XXIV, 1056; XLI, 759; CXCI, 991.

CLEANthes. — Opinio illius de anima, II, 635, 693.

CYNICI. — Illi philosophi aulam faciunt in religione differentiam; illorum turpitudine et impudentia, XXII, 956; XLI, 428, 647.

CYRÉNÆUS THEODORUS. — Deum negabat, VII, 99.

DEMOCRITUS. — Asserbat omnia fortuito facta, et animam negabat immortalem; quid de Deo et de causa cogitationum nostrarum senserit, et de atomis quibus vim quandam animalem et spiritalem tribuebat, II, 444, 415; VI, 119, 760; XII, 591; XXIII, 445; XXIV, 390.

DIAGORAS. — Deum negabat, VII, 99; XLI, 360.

DINOMACHUS. — In honestate cum voluptate iuncta ponebat summum bonum, VI, 364; XLIV, 832.

DIODEGENES, alter a Cynico. — Quae rerum asseruerit principia, XLI, 326.

DIOTYRUS. — Triplex finxit deorum genus, physicum, mythicum et gentile seu plebeum, I, 587, 589, 605.

EMPEDOCLUS. — Animam ex sanguine generatam asserbat, et admittebat metempsychosin, I, 521, 615; II, 653, 702; XXII, 748; XXIII, 484, 487.

EPICURUS, EPICUREI. — Epicurus et illius discipuli, Dei providentiam negantes, omnia fato tribuebant; animae immortalitatem et vitam negabant futuram, ideoque summum bonum in voluptate collocabant; illorum veri errores circa atomos et periodos innumerabiles, I, 517, 567, 610; II, 591, 736; V, fere per totum; VI, 303, 361, 599, 401, 745; XXIII, 240, 650, 614, 1019; XXIV, 590; XXII, 753, 943; XXXIII, 63, 64, 389, 439, 411, 444, 415; XXXVI, 944; XXXVIII, 809, 811, 853; XXXIX, 1528; XLI, 181, 230, 320, 601; CXCI, 546, 671, 844, 977.

ERASTRATUS. — Docebat animam esse in membranis, II, 671.

ETNAICI. — Gentilium errores circa deos erant fore innumerabiles; omnia enim, praeter ipsum Deum, colebant; refelluntur, I, 368, 269, 329, 409, 422, 423, 560, 577, 597, 601, 606; V, fere per totum, in quo Arnobius deos prodigat gentiles, et illos fictitios esse, ideoque nullos luculenter demonstrat.

HERACLITUS. — Substantiam animae aeternam esse docet, et ex igne constare, sicut cetera omnia et ipsosmet deos, II, 653, 660; VI, 509; XLI, 181.

HEGELIUS. — Summum bonum in scientia ponebat, VI, 364 et seqq.

HEMEROGENES. — Mendacem Deum facit, et negat illum aliquid ex semetipso potuisse, sed materiam illi ad opera fuisse necessariam asserit, quam dicit innatam et malam, unde duos infert: animam ex materia constare praesumit, II, 46, 198, 201, 202, 205, 208, 216, 646, 664.

HIPPARCHUS. — Animam ex igne constare asserbat, II, 663.

LABEO. — Quomodo ille daemonicola deos bonos a malis distinguit, XLI, 36, 372.

LACTANTIUS. — Error Lactantii circa antipodas, VI, 425, 426.

LEUCIPPUS. — Illius opinio de natura rerum, VII, 101.

LUCRETIUS. — Quod Lucretius et alii erraverunt in statuenda sapientiae origine, VI, 386.

MANICHÆI. — Errores Manichæorum circa animam, quam dicebant esse ipsam Dei substantiam; asserbant etiam animas, non solum hominum sed etiam pecorum, esse de Dei substantia. Circa Deum: duo admittebant principia invicem contraria, unum bonum, alterum malum, etc. Circa concupiscentiam: dicebant concupiscentiam esse de substantia mala, Deo coeterna; et non tanquam vitium accedens, sed tanquam naturam ab aeternitate malam vituperabant. Circa naturam: contendebant malam esse naturam, quam nullo modo immutari potest, etc., etc. Refelluntur, XXXII, 608, 716, 1157, 1257, 1262, 1517, 1516, 1531, 1532, 1533, 1536, 1562; XXXIII, 558, 712, 722-724, 811, 1053; XXXIV, 150, 163, 361, 436; XXXV, 1504, 1705, 1705; XXXVI, 108, 1010; XXXVII, 1822, 1907, 1908, 1922; XXXVIII, 106, 821, 817, 983, 986, 1132; XL, 297, 360, 363, 364, 523; XLI, 125, 356; XLII, 27, 54, 44, 115, 214, 218, 222, 229, 248, 251, 533, 590, 591, 589, 590, 414, 466, 509, 536, 537, 539, 544, 545, 595, 566, 588, 589, 593, 603, 668, 670; XLIV, 441, 477, 512, 572, 612, 1008, 1071, 1085, 1104, 1105, 1126; XLV, 1518, 1525, 1528, 1530, 1539, 1529.

MARCION. — Deos duos affert Marcion, tanquam duos

symplegadas naufragit, et dispare illos constituit. unum iudicem ferum, bellipotentem; alterum mitem, placidum, summe bonum et optimum, II, 19, 248, 252, 264, 361, 452.

MATERIUS FIRMICUS. — Elementa, scilicet terram, ignem, aerem et aquam, esse rerum principia, contendeat, XII, 983.

MATHEMATICI. — Illorum de fato ficta doctrina; in malefactis accusandum potius Deum auctorem scelerum, quam hominem scelorum asserabant; praesumebant futura subicere suo iudicio, XIV, 192; XXXIII, 1061; XXXIV, 278; CXIX, 440, 455.

METELLUS. — Dei Aiburni fuit inventor, II, 266.

OPHITÆ. — Eones Ophitarum, II, 61.

ORIGENES. — Animas putabat ex caelo lapsas, XXXIII, 718.

PHILOSOPHICI. — Illorum errores circa dolores et beatitudinem, quam in bonis animi, corporis et fortunæ collocabant, VI, 361 et seqq., 688 et seqq.; XLI, 630.

PHILOSOPHI. — Variæ et contrariæ philosophorum veterum circa mundi naturam, initium, finem et gubernationem; circa rerum principia; de Dei vel deorum natura; de substantia animarum; de summo bono vel vita beata; illorum vanitas, etc., I, 268, 394, 516, 560, 610, 1251; V, fere per totum; XII, 689, 964; XXII, 431; XXIV, 47; XXV, 82; XXVI, 411, 503; XXXII, 707; XXXIII, 579, 850; XXXIV, 122, 123; XXXV, 1152, 1153; XXXVI, 1151; XXXVIII, 777, 1151, 1157; XLI, 225, 227, 232, 392, 614, 602, 627, 628; XLII, 978, 981, 982, 1151.

PHYSCI. — Superstitio physicorum pro deo habebat elementa, et circa scientiam graviter errabat, I, 502, 589; II, 477; VI, 535, 556, 560.

PLATO, PLATONICI. — Varii errores Platonis et illius sectatorum circa animas, quas de caelo lapsas contendeant, metempsychosin admittentes: circa materiam, quam innatam asserbant: circa mundum, quem docebant esse animal maximum, beatissimum et sempiternum; mundos duos admittentes, unum intelligibilem, alterum sensibilem; mundum esse factum dicebant, et tamen ab aeterno esse et non interitum. Circa Deum, quem unum et summum constabantur, inventu difficilem, effatu impossibilem, sed tamen plurimos ab illo creatos dicebant et colebant, masculos in caelo, feminas in terra, et alii errores qui refelluntur, I, 535, 509-511, 517; II, 360, 567, 668, 672, 1035; VI, 417, 961 et seqq.; XII, 657, 748, 1085; XIII, 276, 412, 479, 484, 487; XXII, 587, 589, 601, 602, 934; XXXIII, 64, 441, 718; XXXIV, 126, 1056; XXXVIII, 1158; XLI, 126, 175, 218, 225, 237, 241, 269, 260, 277, 308, 510, 511, 519-521, 573, 575, 588, 590, 408, 711, 759, 773, 776, 794; XLII, 1041, 1012; XLIV, 402, 403, 715.

PORPHYRIUS. — Deos superiores subiciebat perturbationibus; diis bonis et malis dicebat sacrificandum, et metempsychosin admittente, XLI, 237, 303-305, 510, 573.

POSDONUS. — In plures partes dividebat animam, II, 604.

PRICILLIANUS. — Animam ex propria Dei substantia esse censebat, XXXIII, 1257, 1242; XL, 523; XLII, 27, 668-670; XLIV, 477.

PYTHAGORAS, PYTHAGORICI. — Deum ex numeris ortum fingebat Pythagoras; materiam innatam et mundum increatum asserbat; metempsychosin admittente, et primus mille annorum fabulam induxisse dicitur: I, 353, 517, 521, 615; II, 567, 702; VI, 405; XII, 748; XXIII, 481, 487; XXXII, 589; XXXIII, 718, 181; XLII, 1011, 1012; XLIV, 745; CXCI, 643.

ROMANI. — Diis incertis aras erigebant, et deos peculiares colebant et peregrinos, I, 409, 422, 423, 597, 606; II, 255.

SCOTUS. — Circa naturam divisionem erravit, CXXII, 535.

SENeca. — Omnia, etiam animam, post mortem finiri docet; circa philosophiam, quam vocat bene vivendi regulam, graviter erravit, II, 721, 793.

SERANUS. — In septem partes animam dividebat, II, 68.

SOCRATES. — Deos existere negabat, et tamen animum hominis putabat esse deum; error illius percelebris: Quod supra nos, nihil ad nos, I, 351, 583; II, 618; VI, 416; XXXII, 1035; XXXIV, 125; XLI, 259; CXIX, 982.

STOICI. — Deum corporeum et extra mundum positum asserbant, et ignem velut principium rerum habebant; fato regi dicebant homines; et propria Dei substantia esse animam, quam in decem partes dividebant; omnia peccata esse paria; misericordiam in vitio, summum bonum in animo ponebant; in sapientem cadere negabant passionem, I, 517, 518; II, 256, 567, 668; VI, 156, 204, 276, 405, 556 et seqq., 688 et seqq., 741; VII, 89; XXII, 780, 911, 1085; XXXII, 501, 529; XXXIII, 1251, 1212; XXXIII, 391-396, 440, 441, 718, 723, 738; XXXIV, 1056, XXXV,

1798; XXXVIII, 809, 812, 853, 854; XXXIX, 1528; XL, 559; XLI, 250, 258, 259, 261, 262, 415, 601, 629; CACIX, 518, 641.

TERTULLIANUS. — Deum corporeum esse, sicut et animam corpoream contendebat, XLIV, 199.

THALES. — Aquam rerum omnium principium, et ex aqua animam asserebat, I, 153, 309; II, 653; XLI, 226, 230.

TRISMEGISTUS. — Deos alios a summo Deo factos, alios ab hominibus dicebat, XLI, 247.

VARRO. — Triplex deorum genus fingebat, physicum, mythicum et gentile vel plebeium; ignem dicebat ani-

mam mundi; ejus doctrina de theologia, quam triplicem stabiliebat, fabulosam, naturalem et civilem; parum sibi constabat, I, 329, 587, 589, 597; XLI, 138, 180, 182, 183, 186, 189, 192, 202, 208, 212, 218, 225, 625, 650.

XENOCRATES. — Deorum duplex fingebat genus, I, 587; XXIII, 504.

ZENO. — Aerem et ignem asserebat esse deum, quem fatum vocabat et materiam, illi parem; animam mortalem in tres et etiam in sex partes dividebat; felicitatem ponebat in congruentia vitæ cum natura, etc., I, 396; II, 19, 260, 398, 668; XXIII, 479, 497; XXXII, 945, 953; CXCIX, 981.

LX.

INDEX OBJECTIONUM

TUM VULGARIIUM TUM SCIENTIFICARUM, QUIBUS GENTILES, PHILOSOPHI ET
HÆRETICI CHRISTIANAM IMPUGNARUNT RELIGIONEM.

ET QUAS SS. PATRES SCRIPTIS DEBELLARE CONATI SUNT, ORDINE RERUM CONCINNATUS ALPHABETICO.

MONITUM.

In hoc Indice varias adversus Christi religionem paganorum, philosophorum et hæreticorum, colligimus objectiones, quas ad formam revocamus syllogisticam, quamvis aliter se habeant in Patrologia. Hanc methodum elegimus tam breviati operis quam lectoris utilitati consulentes; et exposita objectione, indicamus tantum responsiones quæ tunc facile reperientur.

ABRAHAM.

Obj. Abraham multis videtur vituperandus atque condemnandus quod mentitus est Saram esse sororem. — **Resp.** Tertullian., I, 1519; S. Ambros., XIV, 462, 463; S. August., XXXIV, 563; XLII, 422, 425.

Obj. Abraham, de ancilla filium suscipiens, adulterium commisit, siquidem de hoc a multis objurgatur. — **Resp.** S. Ambros., XIV, 428, 429, 430; S. August., XLI, 503; XLIV, 636, 637, 638.

Obj. Abrahamo promittitur terra Chanaan in æternum; quod falsum, siquidem nunquam adimpletum fuit. — **Resp.** S. August., XLI, 504; XXXIV, 557, 558, 559.

Obj. Abraham uxorem suam ad concubitum duobus regibus vendidisse contendit Faustus; quod excusari nequit; ergo culpabilis fuit Abraham. — **Resp.** S. August., XL, 166; XLII, 420, 421.

Obj. Falso promittitur Abrahamo posteritas sicut arena maris et stellæ cœli, siquidem Judæa admodum parva fuit et populus Hebræus exiguus et parum numerosus fuit. — **Resp.** S. August., XXXIV, 556; XLI, 500, 525.

ABSOLUTIO.

Obj. Absolutio nunquam differenda est, siquidem semper adest penitentibus periculum mortis; attamen differitur sæpe sæpius. — **Resp.** Robert. Pullus, CLXXXVI, 909, 910, 1098, 1099.

Obj. Absolutiones episcoporum generales et sacerdotum, v. g. in consecrationibus ecclesiarum vel in capite Cinerum aut feria quinta majoris hebdomadis nihil valent, quia non nisi private solvunt a peccatis. — **Resp.** Alanus de Insulis, CCX, 586, 587.

ABSTINENTIA

Obj. Contendant quidam abstinentiam monachorum non fuisse tantam quantam asseritur a nonnullis auctoribus, utpote nimis dura et impossibilis. — **Resp.** Rufin., XXI, 449, 450.

Obj. Abstinentia carnis non videtur admittenda, quia in Scripturis, nedum præcipitur, damnatur. — **Resp.** Sallustian., LIII, 195, 196.

ACCEPTIO.

Obj. Acceptionem personarum facit Deus quando uni dat gratiam, et alteri negat; ergo agnoscenda est in Deo personarum acceptio; quod tamen damnatur in multis Scripturarum textibus. — **Resp.** S. August., XLIV, 580, 581; XXXIII, 185, 386.

Obj. Deus est acceptor personarum, siquidem alium salvat, et alium damnat. — **Resp.** S. Fulgent., LXV, 448.

Obj. Quod vitanda sit personarum quarundam acceptio conceditur; sed jure et merito contendere potest eam esse licitam erga divites et nobiles, ut quandoque fit in Ecclesia. — **Resp.** S. Bernard., CLXXXII, 757, 758, 774, 775.

ACCIDENTIA.

Obj. Absurdum est dicere accidentia Eucharistie esse sine subjecto, quia illud est contra rerum essentiam. — **Resp.** Petrus Pictav., CCXI, 1247, 1248.

ACCUSATORES.

Obj. Accusatores pastorum semper et benigne admittendi sunt, quia quam citissime detegenda est horum improbitas, ne aliis noceat. — **Resp.** Petrus Cantor, CCV, 475, 476.

ACTIBUS.

Obj. Actibus tribuendum est totum meritum nostrum; porro contemplationi nihil inest actus et operis, ergo inutilis. — **Resp.** S. Bernard., CLXXXIII, 1024, 1033, 1035.

Obj. Dici nequit quod omnes actus ex fine aut intentione boni vel mali sint, quia sunt actus qui bonitatem aut malitiam habent intrinsecam. — **Resp.** Petr. Pictaviens., CCXI, 1001.

ADAMUS.

Obj. Culpabilis non est Adamus ob culpam quam in paradiso commisit, quia soli Deo attribuenda videtur, cum cesserit homini liberum voluntatis arbitrium quo male cum usurum esse præviderat. — **Resp.** Tertull., II, 290, 291.

Obj. Credendum non est Adamum et Evam de immortalitate excidisse ob transgressionem præcepti divini levisissimi momenti, cum levi culpæ gravis poena iuste infligi nequeat. — **Resp.** Tertull., II, 272, 529.

Obj. Adamus debuisset a Deo obtinere veniam culpæ suæ, siquidem seductionem ingenue confessus est. — **Resp.** Tertull., II, 286.

Obj. Adamus mortalis ex constitutione creatus fuit; mors ergo illi erat naturalis, et non est poena peccati. — **Resp.** Iaciant., VI, 323, 524, 951, 952.

Obj. Circa culpam Adami errant catholici, dum contendunt se per Christum recuperare quod perdidit per Adamum; nam hoc intelligi nequit. — **Resp.** Firmicus Maternus, XII, 1037, 1038.

Obj. Adamus non fuit creatus bonus et rectus; alioquin talis permansisset et non peccasset. — **Resp.** S. August., XLV, 1537; XL, 356; XXXVIII, 172; XLIV, 247, 248.

Obs. Adamus ipse peccatum non commisit sponte et libere, siquidem seductus fuit ab Eva. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 453, 454; XLI, 419.

Obs. Adam peccatum fuit ineffabile et necessarium; ergo Adamus non est culpandus. — *Rasp.* S. August., XLI, 430, 431.

Obs. Absurdum et impossibile videtur, quod in Adam posteros culpa simul et poenae transferint; nam hoc nimium repugnat iustitiae et sapientiae Dei. — *Rasp.* S. Prosper, LI, 191, 195, 237, 570, 571; S. Petrus Chrysologus, LII, 503, 506, 507. S. Leo Magn., LV, 140; S. Maximus Taurin., LVII, 525, 526; Gennadius, LVIII, 968, 969, 990, 1024, 1025.

Obs. Ecce, inquit Deus, Adam tanquam unus ex nobis factus est; porro hoc Deus dixit post transgressionem Adam; ergo non tanta fuit cum eum perdiderit et omnes ipsius posteros. — *Rasp.* Euzyppius, LXII, 651, 653; Hugo de S. Victore, CLXXV, 43, 44.

Obs. Immerito soli Adam imputatur peccatum originale, siquidem et Eva peccato participavit, imo prima percausa fuit. — *Rasp.* S. Anselmus, CLVIII, 441, 442; Hugo de S. Victore, CLXXV, 597, 598; CLXXVI, 290, 291; Petrus Pictaviens., CCXI, 1010, 1011.

ADJUTORIUM.

Obs. Dei adiutorium nobis est necessarium ad bonum operandum; ergo si desit, excusabile est hominis vitium: porro aliquando deest; ergo criminandi non sunt homines ob delicta. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 771; XXXVIII, 108, 121, 575, 584, 856, 894.

ADORATIO.

Obs. Non solus Deus est adorandus, quia olim angeli et sancti adorabantur, ut legitur in Scripturis sacris. — *Rasp.* Hugo de S. Vict., CLXXVI, 9, 10, 11.

Obs. Adoratio non soli Deo competit, siquidem B. Joannes angelum adorare voluit. — *Rasp.* Philippus de Harv., CCIII, 338, 339, 340.

ÆDIFICIA.

Obs. Ædificiorum superfluitas vitiosa non est, nec reprobanda, quia juvat ad ornamentum simul et ad utilitatem. — *Rasp.* Petrus Cantor, CCV, 253, 256, 261, 262.

ÆGYPTII.

Obs. Aurum et argentum Ægyptiorum ab Hebraeis sublatum verum fuit, tum, quia nullatenus dici potest merces operationis. — *Rasp.* Cassiodor., LXX, 750, 751.

Obs. Falso asseritur quod Hebraei iuste Ægyptios spoliaverint, quia forari nunquam licet. — *Rasp.* Tertull., II, 308, 309; Philippus de Harveng., CCIII, 920, 921.

ÆTAS.

Obs. Falso dicitur quod juvenilis ætas quam viam tenerit, eam servabit etiam in senectute, quia qui sæpe pejor est adolescens, optimus fit senior, et vice versa. — *Rasp.* Alanus de Ins., CCX, 592, 593.

AMBITIO.

Obs. Mala non est ambitio, quia facit viros præclaros et illustres. — *Rasp.* Petrus Cantor, CCV, 165, 166.

Obs. Ambitio non est vituperanda, quia omnes omnino homines illa capti sunt. — *Rasp.* Alanus, CCX, 590, 591.

AMOR.

Obs. Amorem Dei inutilem esse dicunt philosophi, quia Deus illo non indiget. — *Rasp.* S. August., XLI, 261, XXXIII, 536, 672, 674.

Obs. Amor inimicorum non est habendus, quia olim doctrina fuit: dentem pro dente, oculum pro oculo. — *Rasp.* S. August., XXXII, 615, 674, 675, 676.

ANANIAS.

Obs. Ananias et Sapphira mors lugenda videtur incomprehensibilis et poena gravissima, nimis rigorosa et prope iusta, quia leviter et inscietes peccaverunt, et quod pro levissimo saltem peccato imposita fuit. — *Rasp.* S. Maximus, LVII, 475, 500, 501.

ANGELI.

Obs. Angelis malis debuisset adesse venia, ut adest hominibus. — *Rasp.* Tertull., II, 777, 778; S. August., XXV, 1925, 2123.

Obs. Angeli non sunt a Deo distinguendi, siquidem ipse Deus in Scripturis vocatur angelus, angelus consilii, angelus sapientiae; ergo sunt adorandi ut Deus. — *Rasp.* S. Hilarius, X, 113, 116, 117, 118.

Obs. Concedi potest quod angeli habeant aliquam cognitionem hominum, sed negandum videtur illos cogitationes secretiores eorum agnoscere. — *Rasp.* S. August., XXIV, 475, 471.

Obs. Circa creationem angelorum nihil omnino certum est, quia de illa silet Scriptura, aut saltem obscure loquitur. — *Rasp.* Gennadius, LVIII, 1018, 119.

Obs. Angeli adorabantur in veteri lege; porro Christus de hac re nil innovavit; ergo. — *Rasp.* Petrus Lombardus, CXCI, 248.

Obs. Mentitus est angelus ductor Tobiae, quia se esse Ananiam Azariae magni filium dixit. — *Rasp.* Philippus de Harveng., CCIII, 863, 866.

Obs. Si unusquisque hominum suum haberet angelum custodem tot essent angeli quot homines; atque hoc non est admissibile. — *Rasp.* S. Hieronymus, XXIV, 670, 416.

ANIMA.

Obs. Anima creata non fuit, siquidem, juxta philosophos, divina est et aeterna. — *Rasp.* Tertull., I, 610; II, 632.

Obs. Animæ non sunt singule singulis creatæ, siquidem sæpe anima filii animabus parentum similis est. — *Rasp.* Tertull., II, 633, 693.

Obs. Anima humana dici nequit naturaliter Christiana, ut volunt nonnulli; nam hoc absurdum videtur. — *Rasp.* Tertull., I, 577, 578, 610.

Obs. Anima non a Deo creata est, ut volunt Catholici, cum secundum philosophos ex semine aut ex traduce venit. — *Rasp.* Tertull., II, 712, 682, 635, 858, 683; S. Cyprian., V, 84, 85, 86.

Obs. De existentia animæ dubitant plurimi, eo quod sedes illius nemini nota sit, nec nota esse possit. — *Rasp.* Tertull., II, 681, 671.

Obs. Corporalis et mortalis est anima, quia philosophi veteres et etiam hodierni talem illam habent, et sic habendam esse recte demonstrant; et a iunde illius origo est omnino incerta et obscura. — *Rasp.* Arnob., V, 851, 854, 833, 834, 892.

Obs. Circa animarum originem nonnisi incerta et obscura habemus, siquidem vix aliquid de illis reprehenditur in Scripturis. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 353, 415; XLIV, 150, 606, 523, 525, 530, 532.

Obs. Anima non est a Deo creata, siquidem est vel a seipsa, vel ex nihilo, vel ex substantia Dei, vel ex igne, vel ex aere, vel ex atomis. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 361, 566, 572, 412; XXXVIII, 855; XL, 11; XLI, 526; XLII, 79, 93, 99, 117, 668, 669.

Obs. Anima corporea est, siquidem philosophi quidam eam esse sanguinem dixerant, alii ignem, alii terram, et tandem nonnulli animas hominum et animalium communem habere originem dixerunt. — *Rasp.* S. Ambros., XIV, 403, 404, 560, 563.

Obs. Dux sunt in homine animæ, quia bonitas et malitia hominis explicari nequeunt aliter. — *Rasp.* Gennad., LVIII, 981, 1021.

Obs. Unica non est in homine anima, quia sunt qui putant tres esse, scilicet, vitalem, sensualem et rationalem. — *Rasp.* Dionys Exiguus, LXVII, 370, 371.

Obs. Animæ vel insimul creatæ sunt, vel sunt ab initio, inter ceteras naturas intellectuales, ut vult Origenes; ergo singulæ non sunt pro singulis corporibus creatæ. — *Rasp.* S. Isidorus, LXXXII, 1251, 1252.

Obs. Immortalis non est anima, quia, ex Scriptura, unus interitus est hominis et iumentorum. — *Rasp.* S. Gregorius, LXXVII, 321, 324, 328.

Obs. Animæ cruciatus non est credendus, quia cum incorporea sit, igne materiali cruciari non potest. — *Rasp.* S. Julianus, CXVI, 482, 483.

Obs. Anima est pars Divinitatis, siquidem, ex Genesi, est ejus spiriculum. — *Rasp.* Ivo, CLXIV, 160, 161.

Obs. Merito dicitur animam transire de corpore in corpus, quia omnimodo certa est de metempsychosi doctrina. — *Rasp.* Rupertus, CLXVII, 536, 537.

Obs. Anima est extraduce, sicut corpus, quia dici nequit quod Deus animas sigillatim creet, et sic de illis creandis continuam habeat occupationem. — *Rasp.* Hildebertus, CLXXI, 1121, 1122.

ANTICHRISTUS.

Obs. Antichristi adventus in dubium revocari potest, quia multis abhinc temporibus appropinquare dicitur, et nondum adventit. — *Rasp.* S. Cyprianus, III, 1015, 1032, 1035; IV, 330.

Obs. Absolute et semper dubitandum erit de tempore adventus Antichristi, siquidem Christus ipse de eo dicere nihil voluit. — *Rasp.* Lactantius, VI, 788, 789.

Obs. Dubitandum est etiam de existentia Antichristi, siquidem alii contendunt quod idem futurus sit ac diabolus, et alii alium esse asserunt. — *Rasp.* Lactant., VI, 1008, 1009.

Obs. Dubitare licet de adventu Antichristi, quia per-

secutionis ejus tempus omnibus incertum est et ignotum. — Rsp. S. August., XLI, 646, 677, 678.

Obj. Dicitur quod Judæi in Antichristum crediderint sint, postquam in Christum credere noluerunt; illud absurdum est, siquidem mala ipsius opera cum manifestum faciunt. — Rsp. S. Ambros., XIV, 1100, 1101.

APOSTOLI.

Obj. Apostoli non sunt credendi quia apostolici viri contrariam docuerunt doctrinam. — Rsp. Tertull., II, 51, 45, 363.

Obj. Apostoli diversa inter se prædicarunt; ergo non sunt credendi. — Rsp. Tertull., II, 57.

Obj. Suspicienda est apostolorum doctrina, quia quædam palam et universis, secreto et paucis quædam demandarunt. — Rsp. Tertull., II, 57, 38.

Obj. Apostoli reprehensibiles sunt, quod mulieres secum ducerent. — Rsp. Tertull., II, 490.

Obj. Dubitandum est an baptizati fuerint apostoli, cum de illorum baptismo silet Scriptura; atque tamen hoc illis ut cæteris necessarium erat ad salutem. — Rsp. Tertull., I, 1213.

APPARITIONES.

Obj. Contendunt quidam nullas nunquam fuisse Dei ipsiusmet apparitiones, quia, juxta illos, eas quæ referuntur in dubium revocari possunt. — Rsp. S. Leo, LV, 1328, 1329.

Obj. Dei ipsiusmet apparitio Patribus in Veteri Testamento facta, credenda non est, siquidem, juxta quosdam, apparuerunt tantum angeli aut sancti. — Rsp. S. August., XLII, 140, 853, 856.

ARBITRIUM.

Obj. De existentia liberi arbitrii multum controversatur; ergo, etc. — Rsp. S. Hieronymus, XXVI, 401, 402.

Obj. Arbitrii libertas non est homini in utramque partem concessa, quia quandoque, ut ait Apostolus, vitare non potest homo inaium quod non vult, nec facere bonum quod vult. — Rsp. Tertull., II, 292, 916; S. Cyprianus, IV, 507, 760; S. Hieronymus, XXX, 286, 375.

Obj. Si existat liberum arbitrium, amovenda est gratia Dei, quia hæc duo consociari non possunt. — Rsp. S. Hieronymus, XXIV, 745, 796; XXVI, 401; S. August., XL, 282; XLIV, 241, 542.

Obj. Falso dicitur quod gratia sit præveniens, liberum vero arbitrium subsequens, quia sic adimeretur liberum arbitrium. — Rsp. S. Gregorius, LXXVI, 298, 809.

Obj. Vel liberum arbitrium vel gratia e medio tollenda sunt, quia se invicem tollunt. — Rsp. Raban., CVIII, 1204, 1205; CXI, 885.

Obj. Non existit liberum arbitrium siquidem per Adæ peccatum omnino sublatum est; atqui. — Rsp. S. Augustinus, XXXIV, 135, 1268, 1275; XLI, 149; XLII, 451, 540; XLIV, 552, 561, 567.

Obj. De libero arbitrio prorsus dubitandum est, quia alii plus, alii minus ei tribuunt. — Rsp. S. August., XXXVIII, 85, 877, 1268; XLIV, 573, 574, 441, 570, 879, 880, 885; XLV, 1290, 1320.

Obj. Adhuc obijciunt quod liberum arbitrium conciliari nequeat cum gratia, siquidem illud tollunt qui gratiam prædicant. — Rsp. S. August., XXXIII, 677, 974, 987; XXXIV, 156; XXXV, 2071; XXXVI, 208; XXXVIII, 903; XLIV, 253, 265, 385; XLV, 1110, 1115, 1298.

Obj. Liberum arbitrium non est in omnibus, siquidem illud amittit homo, cum spiritus Dei igitur, et cum diabolus voluntarie se dedit. — Rsp. S. Prosper, LI, 654, 635.

Obj. Nemo potest liberum arbitrium per se habere, quia ejus principia et profectus, et perseverantia in bonis usque in finem dona Dei sunt. — Rsp. S. Prosper, LI, 264.

Obj. Post gratiam liberum arbitrium non manet in natura; ergo qui gratiam habet, liberum arbitrium non habet. — Rsp. S. Prosper, LI, 264, 265.

Obj. Post gratiam non remanet liberum arbitrium, siquidem destruitur quando omnia ad Deum referuntur. — Rsp. S. Prosper, LI, 983, 984.

Obj. Nemo sine gratia libero arbitrio bene utitur; ergo gratia liberum arbitrium tollit. — Rsp. S. Prosper, LI, 209, 210, 685, 696.

Obj. Non habet omnis homo libertatem arbitrii, siquidem constat quosdam esse homines, qui in malum inviti et quasi coacti protrahuntur. — Rsp. S. Anselmus; CLVIII, 490, 491, 493, 491, 496.

ARIANI.

Obj. Arianorum doctrina olim longe lateque diffusa

est, siquidem, ex S. Hieronymo, universus orbis miratus est se esse Arianum; porro quod fuit olim, potest esse et nunc, vel hæc fuit prima fides, ergo et nunc debet remanere; ergo Ariani non sunt hæretici. — Rsp. Lactant., VI, 542, 543.

Obj. Arius asserit Christum ante B. Mariam et ante sæcula existare; porro hoc videtur catholicum dogma, ergo. — Rsp. S. Hilarius, X, 716, 204.

Obj. Hæretici essent Ariani quia contendunt Christum genitum et creatum esse, non esse sempiternum, nec omnipotentem, nec summe bonum, nec sapientem, nec scientem diem judicii; porro hæc constant ex Scripturis; ergo. — S. Ambros., XVI, 562, 685, 840, 841, 941, 1045, 1046.

Obj. Ariani docent Filium et Spiritum sanctum esse Patre minores, utpote ei subjectos et ab illo minoros; porro hoc constat ex Scripturis; ergo. — Rsp. S. Fulgentius, LXV, 369, 570, 814, 815.

Obj. Ariani subscripserunt concilio Nicæno; ergo non sunt hæretici. — Rsp. Cassiodorus, LXIX, 925, 926.

ASINUS.

Obj. Christiani olim oburgabantur a paganis quod ad orarent caput et superficiem asini; porro hoc ridiculum. — Rsp. Tertull., I, 561, 572, 579.

Obj. Irrident quidam cum legant asinam loqui adversus Balaam; ergo ista locutio est fabulosa. — Rsp. S. Cyprian., IV, 661, 665.

ATOMI.

Obj. Admittendum est systema atomorum, quod sit rerum principia, hoc est quod ex illorum concursu, siquidem Epicurus optime probat eorum originem, fortuito et innumerabiles mundi, et animantia, et animæ, etc. fieri cœperunt. — Rsp. Lactant., VI, 401; S. Augustinus, XLI, 230; XXXIII, 441, 445.

AZYMUS.

Obj. Azymum panem merito improbant atque rejiciunt Græci in conficienda Eucharistia, quia non est proprie et vere panis. — Rsp. S. Anselmus, CLVIII, 511, 512, 543.

BAPTISMUS.

Obj. Non legitur in traditione quandonam Christus baptismum instituerit; ergo de illius existentia dubitare possumus. — Rsp. Lact., VII, 616, 617.

Obj. Baptismus olim non dabatur infantibus; ergo nec hodie dari debet. — Rsp. S. Cyprian., III, 1015, 1018; IV, 475.

Obj. Parvuli non sunt baptizandi ob peccatum originale, nec propter vitam æternam, sed tantum propter regnum cœlorum, ut alunt Pelagiani; quod tamen rejiciunt Catholici. — Rsp. S. August., XXXIII, 761, 765; XLVII, 1556; XLIV, 142, 146, 577, 585, 594, 595.

Obj. Multi, etiam Christiani, non credunt quod infantes sine baptismo mortui damnentur, quia, inquit, hoc injustum esset. Nam et ipsi non sunt adeo culpabiles ut tale supplicium mereantur. — Rsp. S. August., XLIV, 198, 189, 481, 505, 1530.

Obj. Parvuli sine baptismo mortui damnationem non habebunt, quia, juxta plures, in medio quodam loco erunt, ubi beate vivant. — Rsp. S. Leo, I, VI, 486, 497, 498.

Obj. Baptismus et circumcisio nihil differunt, siquidem ambo peccatum originale auferunt; ille in nova lege, et hæc in veteri lege; detur ergo ratio discrepantiæ. — Rsp. Hugo a S. Victore, CLXXV, 885, 886.

BEATITUDO.

Obj. Beatitudinem reponunt philosophi aut in non dolendo, aut in voluptate, aut in honestate, aut in bonis corporis, et Catholici in solo Deo, quibus credendum? — Rsp. S. Ambros., XVI, 103, 104.

Obj. Beatitudinem tantum in a terra vita ponendam esse negant plurimi, quia, inquit, in hoc mundo inveniri potest. — Rsp. S. Ambrosius, XVII, 678, 679.

Obj. Beatitudo in voluptate, juxta Aristippum; in animi virtute, juxta Antisthenem; in bonis gæulæ vel fortunæ, juxta alios; ergo non in solo Deo consistit beatitudo. — Rsp. S. August., XLI, 601; XLII, 101, 549, 551; XLIV, 832.

Obj. Immerito dicitur quod beati esse non possunt in hoc mundo, quia potentes et divites vere sunt beati. — Rsp. Philippus de Harveng, CCIII, 310, 311, 318, 450.

BELLUÆ.

Obj. Belluæ habent intelligentiam, ac futuri providentiam; porro nihil amplius habet homo, et quidam non

habent; ergo bellum non distinguuntur ab hominibus. — Resp. Lactant., VII, 94, 95.

Obj. In usum et commodum hominis bellum creatas esse dici non potest, si quidem multae sunt homini noxiae et nocivae, ac valde perniciosae. — Resp. Lactant., VII, 117, 118.

Obj. Admittenda est sententia eorum qui bellum dant animam animarum hominum similem, quia bellum habent rationem et scientiam, ita ut sensum hominum superent, quia cognoscunt, sentiunt, intelligunt, reminiscuntur, appetunt, etc. — Resp. S. August., XXXII, 1018, 1063, 1066, 1067, 1368, 1570, 1571; XXXVI, 480; XXXVII, 1539; XLI, 240; XLII, 978, 999, 1037, 1061.

BELLUM.

Obj. Bellum non potest esse sine peccato, quia semper peccatum est sese invicem trucidare. — Resp. Regino, CXXII, 295, 296.

Obj. Omnia bella culpanda sunt, imo sunt omnino injusta, quia ob nullum bonum finem iuste suscipi possunt. — Resp. Ivo, CLXI, 721, 724, 725.

BLASPHEMIA.

Obj. Non omnia peccata remitti possunt, siquidem blasphemia in Spiritum sanctum irremissibilis est. — Resp. S. August., XXXVIII, 448, 457, 458.

CAIN.

Obj. Immerito sacrificium Cain respuit Deus, quia bona interea lone offerebatur. — Resp. Tertull., II, 611, 612.

Obj. In Scripturis Cain dicitur edificasse civitatem; atque illud non est possibile, siquidem tunc temporis tres tantum aut quatuor homines erant in terra. — Resp. S. August., XXXIV, 548; XLI, 445, 446.

CARO.

Obj. Non credenda est carnis resurrectio, quia difficile, impossibile, et rectae rationi prorsus repugnans. — Resp. Tertull., II, 800, 810, 835, 868; S. Cyprian., III, 1115, 1114, 1115.

Obj. Carnis resurrectionem negant Archontici, Galanti, Carpocrates, Cerdon, etc., ergo rejicienda carnis resurrectio. — Resp. S. August., XLII, 27, 29, 39; XXXVI, 752; XXXVIII, 818; XLI, 785.

Obj. Caro Christi fuit tantum apparens et phantastica, aut, si vera fuit, a viro assumpta fuit, et non ex sola Maria Virgine, quia virgo generare nescit. — Resp. S. Gennad., LVIII, 984, 1007, 1008.

CASTITAS.

Obj. Castitatem in ministris Ecclesiae vituperant nonnulli, et illam e medio tollendam esse contendunt, quia, iniquum, non legitime praecibitur. — Resp. S. Leo, LV, 1531, 1532.

CASUS.

Obj. Magna casus inest virtus, siquidem omnia casu sunt. — Resp. Boetius, LXIV, 515, 1153, 1154.

CATHOLICI.

Obj. Falso asseritur Catholicos solos possidere id quod a Christo fuit institutum, quia plures alii sibi eamdem praerogativam adscribunt. — Resp. Tertull., II, 25.

Obj. Catholicam traditionem rejiciunt plurimi, quia illis non videtur tuta et secunda. — Resp. Tertull., II, 951.

CHARITAS.

Obj. Immerito laudatur charitas mutus Christianorum, quia ethnici illam passim vituperant. — Resp. Tertull., I, 704.

Obj. Caritas omnino in hoc mundo deleta est, siquidem in praxi a paucis redigitur, et ab aliis in hypocrisim vertitur et contemnitur. — Resp. S. Hilarius, IX, 951, 952; X, 500, 501.

CHRISTIANI.

Obj. Christianorum nomen infestum est gentibus, quia improbi sunt Christiani. — Resp. Tertull., I, 277, 288, 568.

Obj. Olim ob illorum mala opera vexabantur Christiani; ergo improbi erant. — Resp. Tertull., I, 277, 278, 285.

Obj. Quicumque vult, non potest esse Christianus, quia Christianus non fit, sed nascitur. — Resp. Tertull., I, 378.

Obj. Non fit, sed nascitur Christianus, siquidem anima naturaliter Christiana est. — Resp. Tertull., I, 377.

Obj. Christianorum mores corrupti erant, quia hoc illis ab ethnicis exprobat. — Resp. Tertull., I, 473, 475, 564.

Obj. Christiani merito accusabantur rei laesae majestatis humanae, quia imperatorum legibus obedire noluerant. — Resp. Tertull., I, 427, 456, 457, 450, 700.

Obj. Christiani merito factio illicita, et desperata dicebantur, quia omnium scelerum rei erant, et inimici deorum, imperatorum, legum, morum ac totius naturae. — Resp. Tertull., I, 510, 511, 459, 464, 468, 699, 700.

Obj. Evidenter mali sunt Christiani, siquidem trium horrendorum criminum accusabantur, nempe infanticidii, stupri, adulterii et incesti; acclamatio communis contra eos erat haec: Christiani ad bestias, Christiani ad leones; insuper si rei non fuissent Christiani, Deus non permisisset illos tanta pati tormenta. — Resp. Tertull., I, 506, 507, 541, 480, 488, 571, 580, 581, 651, 825.

Obj. Christianos mundus odit, quia criminosi ab omnibus habentur. — Resp. S. Cyprianus, IV, 426, 537, 534, 663, 752.

Obj. Christianus apprehensus et castigatus non reluctatur, quia sentit atque confitetur se esse culpabilem et omni poena dignum. — Resp. S. Cyprian., IV, 293, 557; III, 852, 853.

Obj. Christiani sunt pejus omnium hominum genus, siquidem causa sunt omnium malorum quae mortalitatem nostram perturbant. — Resp. Arnob., V, 719, 720, 723, 726, 727.

Obj. Christiani ab omnibus sunt appellati ebetetes, simuli, fatui, etc., athei etiam, etc. — Resp. Arnob., V, 705, 704, 750, 751, 816, 817, 829, 863, 958, 976.

CHRISTUS.

Obj. Christi adventum credere nolunt multi, quia nimis humilis fuit et abjectus et ignominiosus. — Resp. S. Cyprianus, IV, 552, 707, 708.

Obj. Rejicienda est Christi incarnatio, quia repugnat, aiebant infideles, quod Deus induat miseram et infirmam mortalitatem nostram. — Resp. Lactant., VI, 475, 517, 521, 524.

Obj. Christus non est filius Mariae, siquidem ante Mariam exstitit. — Resp. S. Hilarius, X, 513, 514.

Obj. Christus debet esse bellipotens et non paciferus, ex Scripturis. — Resp. Tertull., II, 540, 551; 617, 618, 620.

Obj. Nondum venit Christus, quia non talis probatur, qualis annuntiabatur. — Resp. Tertull., II, 351, 319, 609, 610.

Obj. Christus dicitur primogenitus omnia creaturae; ergo fuit creatus. — Resp. S. Hilarius, IX, 273, 274, 653, 654.

Obj. Christi miracula non ejus probant divinitatem, quia magiae virtutibus tribuenda sunt. — Resp. Tertull., I, 400; Lactant., VI, 485, 491.

Obj. Dicit nequit Christum sponte suo mortuum fuisse, siquidem carnificis officio necatus est. — Resp. Tertull., II, 401.

Obj. Christus non distinguendus fuit a diis paganis, siquidem deorum numero eum adscribi voluit Tiberius. — Resp. Tertull., I, 290.

Obj. Christi jugum immerito dicitur leve, quia pluribus est omnino intolerabile. — Resp. S. Cyprian., IV, 780, 781.

Obj. Christus post resurrectionem, ab oculis repente evanuit; ergo erat phantasma et umbra. — Resp. S. Hieronymus, XXIII, 387, 598.

Obj. Si Christus vere resurrexisset, signa resurrectionis sua certa et evidenter dedisset; atqui. — Resp. S. Hieronymus, XXIII, 310, 311, 387, 388.

Obj. Si Christus liber fuit a peccatis actualibus, non sic dici potest liber a peccato originali. — Resp. S. Aug., XXXIV, 753, 867; XXXV, 1696, 1847; XXXVI, 591; XXXVIII, 442, 825, 821, 928; XI, 255.

Obj. Christi generatio falsa est, quia aliam Matthaeus, aliam Lucas recensuit. — Resp. S. August., XXXVIII, 550, 551; XL, 49; XLII, 214, 216.

Obj. Christum a sepulcro a discipulis sublatum fuisse apud Judaeos fama est; ergo vere non resurrexit. — Resp. S. August., XXXVIII, 261, 262.

Obj. Si Christus resurrexisset, in conspectu omnium resurgere debuisset, sicut in conspectu omnium passus et mortuus est. — Resp. S. August., XXXIII, 853, 912, 945; XL, 188, 945; XLII, 41, 42.

Obj. Christus non est coequalis Patri, quia in Scripturis contrarium legitur. — Resp. S. Prosp., LI, 315, 516, 482.

Obj. Christus non genitus est ex Maria, quia ante Luciferum genitus est. — Resp. S. Prosp., LI, 319, 320.

Obj. Pro damnandis non passus nec mortuus est Christus, siquidem nihil eis prodest. — Resp. S. Prosp., LI, 164, 165, 177, 178, 702, 703.

Obj. Nemo ad Christum venit nisi trahatur auxilio Dei; ergo non omnes volentes ad Christum venire possunt. — Resp. S. Prosp., LI, 255, 254.

Obj. Christus merus fuit homo excellens, ut volunt philosophi, vel, ut placet aliis, sanctus, ut Abraham, Moyses, etc., nec ut Deus habendus est. — Rssp. S. Gregorius, I, XXV, 87, 88; LXXVI, 83; LXXIX, 66, 67.

Obj. Christus non est filius unicus Mariæ B. Virginis, siquidem illius primogenitus appellatur. — Rssp. S. Bruno, CLXV, 76, 77.

Obj. Christus non fuit a conceptione plenus gratiæ et veritatis, siquidem, sapientia et ætate proficiebat, ex Scripturis. — Rssp. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 73, 74.

Obj. Christi corpus consecrari deberet in pane fermentato, ut sit apud Græcos; nam hæc discrepantia displicet omnibus. — Rssp. Algerus, CLXXX, 837.

Obj. Ratio non est cur panis in corpus et vinum in sanguinem consecrarentur, siquidem Christus in utraque specie continetur. — Rssp. Algerus, CLXXX, 825.

Obj. Christus, nequidem angelis æqualis est, siquidem paulo ab eis minoratus est, ex Scriptura. — Rssp. Petrus Lombardus, CXII, 416, 417.

CIRCUMCISIO.

Obj. Semper durare debuisset circumcisio et nunquam cessare, quia gratiam et salutem Judæis dabat. — Rssp. Tertull., II, 601, 602.

Obj. Immerito abolita est circumcisio, siquidem idem erat ac baptismus, hoc est peccatum originale purgabat et a morte æterna liberabat. — Rssp. S. August., XXXIII, 93, 309, 415; XXXVIII, 1548; XLI, 308; XLII, 309; XLIV, 450, 685, 720, 834; S. Gregorius, LXXV, 634; Ivo, CLXI, 80; Alanus, CCX, 256; Petrus Pictav., CCXI, 1140, 1141.

COENA.

Obj. Cœnæ Domini adesse possumus non jejuni, quia discipuli corpus et sanguinem Christi non acceperunt jejuni, et de hoc jejunio nihil definire audeat S. Augustinus. — Rssp. S. August., XXXIII, 202, 203.

COLUMBA.

Obj. Spiritus sanctus dicitur in columba apparuisse; atque talis apparitio rejicienda videtur. — Rssp. S. August., XL, 302; XXXIIU, 747.

COMMUNIO.

Obj. Communio fieri debet sub utraque specie, quia sic olim fcebat, et nunc adhuc in usu est apud Græcos. — Rssp. S. Anselmus, CLIX, 253, 256.

Obj. Comprobatur quod in acceptione corporis Christi, in Missa, sacerdos solum corpus Christi suscipit in susceptione panis et sanguinem solum in susceptione vini; ergo in communione fidelium sub sola specie panis, solum Christi corpus suscipitur; ergo mancum est sacramentum. — Rssp. S. Anselm., CLIX, 253.

CONCUPISCENTIA.

Obj. Deus concupiscentiam nobis auferre debuisset, quia concupiscentiam resistere non valemus, ut ait Apostolus, quipso facit quod non vult. — Rssp. S. August., XXXVIII, 716; XLIV, 150, 433, 560, 679, 682, 815, 829, 835.

Obj. Concupiscentiis quidam resistere non valent, quia Deus concupiscentiis suis quosdam tradidit, ex Scriptura. — Rssp. S. August., XXXIV, 400, 829; XXXVIII, 391, 719, 816; XLIV, 793, 1545.

Obj. Nullatenus valent quidam concupiscentias suas vincere, siquidem justi ipsi eas penitus extirpare non possunt. — Rssp. S. August., XXXVIII, 189, 815, 820, 892.

CONFESSIO.

Obj. Publice esse facienda confessio, quia sic nos vehementius ad humilitatem provocaret, et cæteros edificaret, ut in usu erat apud primos Christianos. — Rssp. Tertull., I, 122.

Obj. Sufficit confessio Deo facta, et non externe sacerdoti; ergo sola retinenda. — Rssp. S. Anselm., CLVIII, 866, 867, 877, 878, 1123, 1126; Adamus Scotus, CXCVIII, 168, 169, 173.

CONFIRMATIO.

Obj. Confirmationis sacramentum non admittunt hæretici, quia, juxta illos, non fuit a Christo institutum. — Rssp. Alanus, CCX, 569, 570.

Obj. Confirmationis minister necessario non est episcopus, quia, juxta plures, fuit olim a sacerdotibus collata. — Rssp. Alanus, CCL, 369, 570.

CONJUGIUM.

Obj. Conjugatis permittitur divorcium facere fornicationis causa; ergo dimissa uxore fornicante, viro licitum esse debet alteram ducere; hoc consequens est quod et licet dimittere fornicantem: attamen hoc Ecclesia prohibet.

Obj. — Rssp. S. August., XL, 100, 431, 432; Abalarus, CLXXVIII, 1546.

Obj. Verum non fuit conjugium inter Mariam Virginem et B. Josephum, siquidem non fuit corporum commissio. — Rssp. Petr. Pictaviens., CCXI, 1256, 1257.

CONSTANTINUS MAGNUS.

Obj. Falso dicitur Constantinum orbi justitiam sapientiam et pacem attulisse, siquidem Maxentio bellum injuste, impie et crudeliter intulit. — Rssp. Lactant., VI, 116; VII, 261, 367.

Obj. In quibusdam historiis legitur crucem Constantino ostensam fuisse in celo, in qua vinceret; atqui illud est inventiois opus. — Rssp. Lactantius, VII, 261, 263.

Obj. Constantinus immerito a Christianis ut sanctus habetur, quia multa in ejus vita vituperanda sunt. — Rssp. S. Philastrius, XII, 1179, 1180.

CONTINENTIA.

Obj. Continentia conjugio non est anteposenda, quia votum castitatis societati non prodest, imo est ei nocivum. — Rssp. Tertull., II, 486, 487, 903, 925, 931.

Obj. Antiquitus et ante adventum Christi insolita erat continentia; ergo non semper bona fuit. — Rssp. S. August., XI, 435; XLIV, 422, 423.

Obj. Ut bona sit continentia, requiritur ut sit voluntaria et procedat ex libero arbitrio; atqui non ita fit, siquidem nemo potest esse continens, nisi Deus velit, ex Scriptura. — Rssp. S. August., XXXII, 729, 796; XL, 444, 445; XLIV, 297, 336, 886.

CONVERSIO.

Obj. Inquirenda non est conversio, siquidem virtus humanis obtineri non valet, sed ex solo Dei dono procedit, siquidem ait Scriptura: *Converte nos, Deus, etc.* — Rssp. S. August., XXXIII, 391; XXXVI, 48, 51, 137; XXXVII, 119, 1075; XLIV, 169, 888.

Obj. Impossibilis est conversio, siquidem dicitur difficiliorem eas conversionem peccatorum, quam resurrectionem mortuorum. — Rssp. S. August., XXXII, 731; XXXVII, 1123.

CONVICIUM.

Obj. Convicium pro convicio reddendum est, quia orulum pro oculo, dentem pro dente. — Rssp. S. August., XXXIII, 156; XXXVII, 1183, 1454; XXXIX, 1581.

CORPUS.

Obj. Æterna beatitudo corporibus non erit, siquidem, juxta plures, non convenit quod corpora eandem habeant felicitatem quam animæ. — Rssp. S. Hilarius, LX, 763, 944, 945.

Obj. Sepe dicitur quod corpus hominis ad imaginem Dei sit factum; atqui hoc videtur absurdum. — Rssp. S. August., XL, 52; XLIV, 710.

Obj. Admittendum non videtur corpus futurum fuisse immortale et angelicam formam accepturum fuisse si non peccasset Adamus; hoc enim valde incertum est. — Rssp. S. August., XXXIV, 283, 334; XL, 532; XLV, 200, 331, 335, 1599.

CRASTINUM.

Obj. Præceptum non cogitandi de crastino ad ignaviam et imprævisiones aut futuri incuriam hominem ducit; ergo rejiciendum. — Rssp. S. August., XXXV, 1803; XL, 508, 509; XLII, 167.

CREATURA.

Obj. Deo simillima est creatura intelligens, illique omnino æqualis, quia ubique legitur et dicitur hominem esse alterum Deum, et factum omnino fuisse ad imaginem Dei. — Rssp. Constantinus, VIII, 437, 440.

Obj. Falsum videtur quod dicitur, Deum de nihilo creasse omnia valde bona, quia, juxta Manicheos, multe creaturæ sunt malæ. — Rssp. S. August., XXXII, 745; XXXVII, 1878; XLII, 538, 580, 607, 745; XLV, 1537.

Obj. Creaturæ omnes dici nequeunt utiles, quia sunt animalia infirma, inutilia et noxia. — Rssp. Alanus, CCL, 311, 312.

CRUX.

Obj. Crucis signum in fronte mera est superstitio, quia nulla lege præscribitur. — Rssp. S. Cyprianus, IV, 514, 515, 715, 716.

Obj. Si crucis signo esset aliquis virtus, et si per illud dæmones, ut dictum fuit, fugarentur, hoc evidentissime probari deberet; porro, etc.: ergo. — Rssp. Lactantius, VII, 210, 216, 314, 671; Rabanus Maur., CXII, 233, 291; S. Bernardus, CLXXXIV, 749, 750.

CYPRIANUS (S.)

Obj. Vituperatur S. Cyprianus, quod accriores rem S. e-

phano habuerit disputationes et contentiones. — RASP. S. Cyprian., III, 1153, 1154, 1116, 1117.

Obj. Hæreticos denuo baptizandos docuit S. Cyprianus; porro hoc ab Ecclesia damnatur; ergo erravit S. Cyprianus, ac proinde sanctus dici non debet. — RASP. S. Aug., XXXIII, 340, 341, 409; XLIII, 124, 131, 159, 340, 341, 409, 490, 606, 607.

Obj. Si non errasset voluntarie et si unitatis Ecclesiæ fuisset, ut dicitur, amantissimus, exemplum submissionis statim sponte sua dedisset; porro hoc non fecit; ergo, etc. — RASP. S. August., XXXIII, 88, 89, 187, 188, 191, 198, 201, 203, 219, 226, 234, 241, 310, 340, 496, 497, 566.

DÆMONES.

Obj. Dæmones aliquid habent divinum, dum furantur divinitatem. — RASP. Tertull., I, 408.

Obj. Dæmones scientiam habent divinam, cum pluvias venturas agnoscent, res quæ supra statum naturæ ordinem patrant, sub personis defunctorum delitescunt, etc.; porro hoc faciunt dæmones; ergo, etc. — RASP. Tertull., I, 409, 446, 700, 748, 1175; II, 748.

Obj. Absurdum est dicere pene nullam hominem dæmonio carere, quia illud repugnat benevolentiae Dei erga homines; ergo hoc non est verum. — RASP. Tertull., I, 748.

Obj. Credendum non est quod Christiani potestatem habeant in dæmones, ita ut eos ejiciant ex obsessis. — RASP. Tertull., I, 413, 434, 463, 534, 535, 677, 700, 703, 957.

Obj. Magnam saltem habent dæmones potentiam, quia se in lucis angelos transfigurant, auctores et rectores sunt hujus mundi, multa patrant miranda, morbos et mortem in homines immittunt, magnas artes edocent, hominesque invitos tentant; ergo aliquid divinum habent dæmones. — RASP. Tertull., I, 748; S. August., XXXIII, 363; XXXIV, 630; XXXV, 1834; XL, 292, 634, 686; XLI, 70, 251, 631, 717; XLII, 651, 665, 675, 676, 678.

Obj. Gratiam et mysterium adventus Domini certe agnoverunt dæmones, tanta scientia potentia præditi. — RASP. Philipp. de Harveng, CCII, 505, 506, 721, 722.

DAMNATIO.

Obj. De damnatione ob peccatum originale dubitant plurimi, quia, inquit, talis damnatio repugnat bonitati divine. — RASP. S. August., XXXII, 217; XLIV, 160, 210.

Obj. Nulla erit æterna damnatio, quia plures inter quos Origenes, supplicia damnatorum non semper duratura existant. — RASP. S. August., XLI, 751, 753; XLIV, 525; Cassiodorus, LXX, 461, 548, 584, 637.

Obj. Justæ poenæ æternæ non sunt, quia pro transitoria culpa imponendum non est æternum supplicium. — RASP. S. Gregorius, LXXV, 912, 915; S. Bruno, XCVI, 903, 904.

DETRACTIO.

Obj. Non semper mala est detractio, quia aliquando de vero est. — RASP. Petr. Cantor, CCV, 56, 57.

Obj. Detractio est aliquando levissima et fere nulla, quia occulta est et nullatenus manifesta. — RASP. Petr. Cantor, CCV, 57, 58.

Obj. Detractio si non est facienda, saltem audienda est, quia illius auditio prodesse potest. — RASP. Petr. Cantor, CCV, 57, 389, 390.

DEUS.

Obj. Dei patientia non extollenda est, ut perfectio, quia nihil tale apparet in penis ac cruciatibus damnatorum. — RASP. Tertull., II, 815; I, 1252.

Obj. Falso asseritur Deum a nemine unquam ignorari potuisse, quia philosophi Deum inventu et enarratu difficilem dixerunt. — RASP. Tertull., II, 256, 265, 325, 285; I, 309.

Obj. Deo inutilia sunt templa, quia Dei templum totus est mundus. — RASP. S. Cyprian., IV, 576, 577, 578.

Obj. Precandus non est Deus, quia precatione nostra non indiget. — RASP. S. Cyprian., IV, 241, 242.

Obj. Personam accipit Deus, siquidem uni bonæ terræ concedit, alteri vero mala semper impertit. — RASP. S. Cyprian., III, 1016, 1017; Lactant., VI, 120, 569, 626, 637.

Obj. Dei providentiam negant plurimi, quia, inquit, indigna est Deo humanarum rerum cura et sollicitudo. — RASP. S. Hilarius, IX, 856, 857, 871, 872.

Obj. Corporeus est Deus, quia in Scripturis et ambulant et loquens, etc., nobis representatur. — RASP. S. Ambros., XV, 150, 308, 1120, 1121.

Obj. Invisibilis et incorporeus non est Deus, siquidem

pluribus olim apparuit in forma corporea. — RASP. S. August., XXXIII, 604, 605, 618; XXXIV, 448; XXXVIII, 59, 60, 477; XL, 662; XLI, 291.

Obj. Si Deus omnia præstat; ergo nostrum admittit liberum arbitrium. — RASP. S. August., XXXII, 1276, 1277.

Obj. Contendunt quidam quod præsentia Dei nos urget necessitate peccandi, quia, inquit, præsentia a parte Dei fit in nos coactio. — RASP. S. Prosper, LI, 297, 387, 619, 620.

Obj. Dei misericordiam reprehendunt quidam, quia aliis conceditur, aliis pro arbitrio Dei negatur. — RASP. S. Prosper, LI, 129, 409, 410, 530, 531, 683, 684.

Obj. Deus, juxta quosdam, intentator est malorum, siquidem legitur in Scripturis quod converterit cor Ægyptiorum, ut odissent populum suum. — RASP. S. Prosper, LI, 293, 300, 301; Alcuinus, C, 919.

Obj. Justitia et clementia in Deo simul admittenda non sunt, quia hæc duo inter se repugnant et sibi invicem adversantur. — RASP. S. Prosper, LI, 169, 170, 171.

Obj. Dicit nequit quod Deus testimonium suæ agnitionis in hominibus cunctis collocaverit, quia invenitur qui de Deo nullum sensum habent. — RASP. S. Fulgent., LXV, 771, 772.

Obj. Deus, septimo die, mundo creato, quiescere dicitur, ergo admittit fatigationem. — RASP. Rabanus Maurus, CVII, 465, 466.

Obj. Deum arguunt nonnulli, quod alios divites, alios pauperes esse velit. — RASP. Petrus Damianus, CXLV, 210, 211.

DIABOLUS.

Obj. Hyperbolice, non vere, dici potest quod diabolus fuerit in paradiso terrestri sub figura serpentis, animalis. — RASP. S. Ambrosius, XIV, 277, 278, 279.

Obj. Tam potens est diabolus quam Deus, siquidem uno temporis puncto omnem perstrat mundum atque circuit, ex Scriptura. — RASP. S. Hilarius, IX, 507, 849, 850.

Obj. Non credendum quod Deus ad diabolum loquatur et diabolus ad Deum. — RASP. Ivo, CLXI, 988, 989.

Obj. De divinatione diaboli non dubitandum est quin simplicissime a pluribus experientia probata fuit. — RASP. Ivo, CLXI, 766, 768.

Obj. Diabolus effector est animalium, tonitruum et cæterorum calamitatum. — RASP. Isidor., CXXX, 64, 563, 591, 595.

Obj. Diabolus internas videt hominum cogitationes, quia nihil in homine nescit. — RASP. Ivo, CLXI, 766, 767.

DIES.

Obj. Rectus non est loquendi modus dicere quod creatio facta fuerit intra sex dies, siquidem impossibile est dies primos creationis enumerare, cum dies et noctes esse non possent ante solis creationem. — RASP. S. August., XXXIV, 183, 255, 258, 273, 314, 317, 319; XL, 322; XLII, 295, 309, 314, 323, 338.

Obj. Dies boni et mali ab omnibus agnoscuntur; ergo virtus quædam inest diebus. — RASP. S. August., XXXVII, 1204; XXXVIII, 123, 168, 245, 909, 1031, 1563.

Obj. Diei Dominicæ sanctificationem continentur plurimi, quia, juxta ipsos, nec ab apostolis instituta est, nec in Scriptura fundata est talis sanctificatio. — RASP. Rabanus, CVIII, 76, 535.

Obj. Quod adsit obligatio Missæ diei Dominicæ audiendi, negatur, quia non fundatur Scripturis, etc. — RASP. Isidorus, CXXX, 402, 465; Ivo, CLXI, 508.

DILUVIUM.

Obj. De diluvio silent scriptores antiqui; ergo non admittendum. — RASP. S. August., XL, 354; XLI, 569; XLII, 631.

Obj. Diluvium exstistisse aut saltem universam terram occupasse non omnino certum est, quia couchæ et buccinæ in montibus repertæ illud non probant. — RASP. Tert., I, 481; II, 1035.

Obj. Diluvium non fuit universale, quia fuerunt urbes diluvio anteriores. — RASP. Tert., I, 482.

DIVITES.

Obj. De societate hominum evellendi sunt divites, siquidem omnia bona omnibus fieri debent communia, sicut omnibus communia sunt mundi elementa. — RASP. S. Ambros., XIV, 263, 264.

Obj. Divites semper mali, siquidem eos contemnit Christus, cum difficillime in regnum celorum admittendos asserit. — RASP. S. Aug., XXXIII, 491; XXXIV, 982; XXXVII, 1751; XXXVIII, 216, 521; S. Leo, LIV, 161, 165, 436, 437; LVII, 526, 731, 732.

ECCLESIA.

Obj. Ecclesiæ ministris in tempore persecutionis semper fere licet, quia nemo tenetur periculo sese exponere. — *Resp.* Tert., II, 115, 144.

Obj. Falso sancta appellatur Ecclesia, quia multi sunt in ea improbi. — *Resp.* Tert., I, 1286.

Obj. Vera non est Ecclesia catholica, quia in ea frumentum cum zizania miscetur et confunditur. — *Resp.* S. Cypr., III, 791, 792; IV, 544, 545.

Obj. Sunt martyres extra Ecclesiam; ergo et salus extra Ecclesiam haberi potest. — *Resp.* S. Cyprianus, III, 783, 1224; IV, 511, 512.

Obj. Falso asseritur Ecclesiam nunquam perituram, siquidem, juxta multos, jam mortua est vel saltem imminenti mori proxima. — *Resp.* S. Ambros., XVI, 466, 476, 477, 807, 879, 880; S. Hieronym., XXIII, 506.

Obj. Contemni et rejici potest Ecclesia, quin a Deo recedatur, siquidem Deus et Ecclesia duo sunt diversa, nec uno eodemque fundamento nituntur. — *Resp.* S. August., XXXV, 1998; XXXVI, 175, 223, 508; XXXVII, 1105, 1297, 1684; XXXVIII, 448; XXXIX, 1615; XL, 668.

Obj. Pelagiani et Cælestini Ecclesiam hic esse debere sine macula probant; ergo de sinu Ecclesiæ ejiciendi sunt mali. — *Resp.* S. Aug., XXXIV, 536, 536, 998; XXXVIII, 981, 982, 1169.

Obj. A pluribus vituperatur Ecclesia, eo quod ad dominationem suam stabilendam recurat ad potestates sæculares. — *Resp.* S. Leo, LIV, 875, 874, 1040.

Obj. Immerito dicitur Ecclesiam Veteris et Novi Testamenti unam esse, siquidem diversa sunt illarum præcepta, diversa fides ac spes, et diversa sacramenta. — *Resp.* Hiemmar., CXXV, 454, 455, 458, 459.

ECLIPSIS.

Obj. De celebre eclipsi in morte Christi visa tacent scriptores; ergo non admittenda. — *Resp.* Tertullian., I, 401.

ELECTI.

Obj. Rejicienda est electio bonorum et reprobatio cætorum, quia sub justo Deo hoc intelligibile est. — *Resp.* S. Aug., XXXV, 1851, 1851; XXXVIII, 177; XL, 121, 122, 127, 275.

Obj. Electio non supponit meritum, sed e contra præcedit omnia merita; ergo intelligibilis. — *Resp.* S. Aug., XXXIII, 821, 822, 827, 887; XLV, 1851, 1852; XXXVII, 1744; XL, 620; XLIV, 583, 924; XLV, 1153, 1140, 1142.

Obj. Si non ex meritis procedit electio; ergo personarum acceptor est Deus, et est, ut apparet ex Esau et Jacob. — *Resp.* S. Aug., XXXIII, 887; XXXVIII, 587; XLIV, 580, 987.

ELEMOSYNA.

Obj. Falso dicitur exiguum elemosynam magnam habere remunerationem apud Deum, quia debet esse proportio premium inter et donum. — *Resp.* S. Maxim., LVII, 818, 819.

Obj. Eleemosynæ prosunt illis qui eas faciunt ut impune peccare possint, quia omnia omnino peccata redimunt elemosynæ. — *Resp.* S. Fulgent., LXV, 507, 508.

EPICURUS.

Obj. Nec mundus totus, nec anima hominis opus Dei sunt, siquidem, juxta Epicurum, ex atomis proveniunt. — *Resp.* Tertull., II, 705, 564, 635.

Obj. Admittendi sunt atomi Epicuri, quia apprime creationem rerum producant. — *Resp.* S. August., XXXIII, 61, 445.

EPISCOPI.

Obj. Episcoporum electiones ex suffragiis populi fieri deberent, ut olim, juxta vetus axioma: Populus errare nescit. — *Resp.* S. Cyprian., III, 768, 769, 1025, 1026, 1027.

Obj. Contendunt nonnulli episcopatum non esse presbyterio majorem, quia non invenitur in Scripturis distinctio inter utrumque. — *Resp.* S. August., XXXIII, 290, 780, 784.

Obj. Episcopi non sunt presbyteris dissimiles, quia alias presbyteri dicti sunt. — *Resp.* Raban. Mauro, CXII, 597, 598.

Obj. Episcopi nulla tenentur obligatione erga reges, quia potestates utrorumque valde dissimiles sunt. — *Resp.* Minckmarus, CXXV, 759, 740.

EUCCHARISTIA.

Obj. Eucharistia non admittenda videtur, quia panis non potest nec debet esse corpus Christi, sed tantum ejus figura et memoria passionis, et repugnat quod corpus Christi incorruptibile dentibus alteratur, et etiam a sordibus corrodatur. — *Resp.* Tertull., II, 348, 460, 461; Guibertus, CLVI, 706, 709, 710; Anselmus, CLVIII, 910, 911, 915, 922; CLIX, 253, 254, 255.

Obj. Solum vinum in Eucharistia, vel solus panis offerendus est, quia in solo vino et in solo pane corpus et sanguis Christi pariter essent. — *Resp.* S. Cyprianus, IV, 583, 584, 585.

Obj. Eucharistia non est sacramentum præstantius quam erat manna, siquidem utrumque de celo datum est ad cibum hominum. — *Resp.* S. Ambrosius, XVI, 403, 404, 444.

Obj. A non jejunis accipi potest Eucharistia, siquidem discipuli primum non jejunati eam acceperunt. — *Resp.* S. August., XXXIII, 203, 204.

Obj. Eucharistia pro hominibus non constituta est, siquidem panis est angelorum. — *Resp.* Petr. Lombard., CXCI, 417, 418.

EVANGELISTÆ, EVANGELIUM.

Obj. Inspiratio divina evangelistarum a pluribus controversatur. — *Resp.* S. Ambros., XV, 1551, 1554, 1555; XIV, 787.

Obj. Pluribus in locis inter se non concordant evangelistæ, ut in texenda Christi genealogia et in aliis; ergo non fuerunt inspirati. — *Resp.* S. Ambros., XV, 1567, 1850, 1853; S. August., XXXV, 1947; XXXVIII, 1117, 1150, 1155; XLII, 217, 515.

Obj. Evangelium rejiciunt quidam, quia non omnia narrat quæ prænuuntiabant prophetiæ. — *Resp.* S. Leo, LIV, 512, 513, 514.

EXCÆCATIO.

Obj. Credendum non est quod in Scripturis legitur, scilicet Deum excæcasse unum et alterum illuminasse, quia talis agendi ratio esset a parte Dei injusta et non iniqua. — *Resp.* S. August., XXXV, 1771; XXXVI, 116, 790, 794; XLII, 589, 594.

EXORCISMUS.

Obj. Ad nihil valet exorcismus; ergo rejici debet. — *Resp.* S. Cyprianus, IV, 205, 204, 557, 559; III, 1151.

FEMINÆ.

Obj. In luxum feminarum, istæ non peccant quæ ceterum medicaminibus ungunt, genas rubore maculant, oculos fuligine collinunt. — *Resp.* Tertull., I, 1525; S. August., XLII, 438; XLV, 1551, 1552.

FIDES.

Obj. Non tantum valet fides quantum asseritur, siquidem sine operibus mortua est. — *Resp.* S. Hilarius, II, 960, 961, 977, 978, 1040, 1041.

Obj. Fides in Christo dici non potest necessaria, quia in Veteri Testamento non habebatur, et tamen antiqui justi fide salvi facti sunt. — *Resp.* S. August., XXXVII, 1396; XL, 287; XLIV, 249.

Obj. Fides in Christo non est necessaria, quia sine illa potest homo juste vivere, et quia fidei anteposenda sunt legis opera. — *Resp.* S. August., XXXVI, 257, 258, 261; XXXVIII, 236; XL, 604, 621.

Obj. Dici non potest fidem esse donum Dei, alioquin nullatenus penderet ex libero arbitrio, et sic ille qui credere vellet, credere non posset; quod est absurdum. — *Resp.* S. August., XXXIII, 984, 987; XXXV, 1778; XXXVIII, 787; XLIV, 209, 235, 976.

Obj. Fidei initium homini tribuunt quidam; ergo non a solo Deo est. — *Resp.* S. Prosper., LI, 116, 117, 513, 514, 576, 577, 589, 590, 671, 672, 968.

Obj. Ad salutem non requiritur ut fides operibus adiungatur, siquidem fides sola justificat, ex Scriptura. — *Resp.* Ildefonsus, XCVI, 189, 190.

Obj. Fidem non admittunt quidam, quod discussionem repellat et rationem, et quod rationabile proinde non sit credere quod non intelligimus. — *Resp.* S. Guibertus, CLVI, 24, 25, 553, 1153; S. Anselmus, CLVIII, 253, 256, 262, 263, 264.

FILIIUS.

Obj. Filius Dei non est Patri coæqualis, siquidem, ex Scriptura, a Patre exivit. — *Resp.* Tertull., II, 161, 176, 183, 422, 802.

Obj. Filius non est ejusdem æternitatis ac Pater, quia de natura est ut filius sit patri posterior. — *Resp.* Tertull., II, 162, 176, 183, 422.

Obj. Plures dicti sunt filii Dei; ergo non unicus. — *Resp.* S. Hilarius, X, 454, 455.

Obj. Filius Dei immerito dicitur primogenitus et unigenitus, quia hæc duo sibi adversantur. — *Resp.* S. Ambrosius, XVI, 549, 550.

Obj. Capere impossibile est quomodo Filium Pater genuerit. — *Resp.* Rufinus, XXI, 541, 542.

Obj. Filius Dei non est Patri similis, siquidem est tantum imago Patris. — *Resp.* S. August., XXXIV, 153; XXXV, 1819, XLII, 688, 691, 701, 775, 777, 780, 784, 818, 931.

Os. Omnipotens non est Filius, siquidem legitur in Scriptura, non posse Filium a se facere quidquam, etc. — R^{asp.} S. August., XXVIII, 701, 703, 746, 717, 860.

Os. Filius Dei Patri consubstantialis, coequalis et coaeternus dici nequit, quia a Patre genitus est. — R^{asp.} S. Leo, LIV, 206, 253, 254, 769; S. Fulgentius, LXV, 366, 367, 750; Eugypius, LXII, 904, 903, 910, 915.

Os. Filius Dei diem iudicii scire debet, atque tamen nescit, ex Scriptura. — R^{asp.} Raban. Maurus, CXI, 436, 1437.

FLAGELLUM.

Os. Accusandæ sunt Dei iustitia et providentia, quod boni cum malis ab ipso flagellentur. — R^{asp.} S. Augustin., XXVI, 233 974; XXVII, 1180, 1945; XXVIII, 276; XL, 701.

FURTUM.

Os. Furtum aliquando licitum est, siquidem filii Israel Aegyptios furto spoliaverunt, in fuga sub Pharaone. — R^{asp.} S. August., XXXIV, 608, 609; XXXVII, 1406.

Os. Nec nocturnus nec diurnus furtum perpetrans occidendus est, quia nunquam licitum est homicidium. — R^{asp.} S. August., XXXIV, 627, 628.

GENTILES.

Os. Multi ex gentilibus omnes habent virtutes, scilicet misericordiam, sobrietatem, patientiam, charitatem, etc.; ergo tam valent quam Christiani. — R^{asp.} S. Ambros., XIV, 943, 914.

Os. Gentes Deum verum sufficienter cognoscebant, siquidem legem in cordibus scriptam habebant, eamque naturaliter implebant. — R^{asp.} S. August., XXXIV, 227, 228, 749, 750; XXXVI, 785, 786.

GRATIA.

Os. Vel gratia vel liberum arbitrium e medio tollendum est, quia sibi invicem opponuntur. — R^{asp.} S. Cyprian., IV, 507, 653; M. Mercator, LVIII, 671; S. Prosper, I, 86, 87, 649, 650; S. Anselmus, CLVIII, 521, 522, 537, 528.

Os. Si gratuita sit gratia, laudandi non sunt martyres, quia illorum constantia in tormentis tota gratia Dei tribuenda est. — R^{asp.} S. Cyprianus, IV, 247, 291, 790, 802, 803.

Os. Si gratuita sit gratia, jam non valet vetus axioma: Adjuva te, et ego te adjuvabo. — R^{asp.} S. Cyprianus, IV, 528, 529, 536.

Os. Gratia non est necessaria; nam si esset necessaria, nemini negaretur potenti, vel cuilibet gratuito tribueretur; porro neutrum est. — R^{asp.} S. Hilarius, IX, 409, 410, 569, 579, 685; X, 74, 75.

Os. Non omnes homines gratias cooperari valent, siquidem plures inviti ad malum pertrahuntur, teste Apostolo, qui malum agit quod non vult. — R^{asp.} S. Hilarius IX, 535, 537, 597, 598.

Os. Gratia munus est largientis; ergo illam nequaquam obtinere possumus. — R^{asp.} S. Ambros., XVI, 349, 350, 507, 508.

Os. Gratia non est necessaria ad operandum, siquidem datur ex abundantia ad facilius operandum. — R^{asp.} S. August., XXXIII, 534, 775, 829; XXXVIII, 174, 856; XLIV, 264, 370, 384.

Os. Gratia secundum opera datur, siquidem viribus nostris vitare peccata sufficientes sumus. — R^{asp.} S. August., XXXIII, 771, 772; XXXIV, 416; XLIV, 259, 274, 281, 693.

Os. Si homo non posset viribus suis vitare peccata, admittendus esset iniquitatis in hominem dominatus ante gratiam; atqui... — R^{asp.} S. August., XXXIV, 406; XXXVI, 233, 893, 898; XXXVII, 1224; XXXVIII, 108, 187, 853.

Os. Deus cujus vult miseretur; ergo gratia tollit liberum arbitrium. — R^{asp.} S. August., XXXIII, 984, 985; XXXVIII, 179, 180; XL, 127, 128, 278; XLV, 1505.

Os. Non omnes gratiam recipiunt; ergo injustus est Deus et personarum acceptor. — R^{asp.} S. August., XXXII, 882, 974; XXXVII, 1890.

Os. Nil tandem certum de gratia et libero arbitrio dici potest, siquidem Apostolus defectit animo in his questionibus, sese exclamans: O homo, tu quis es? o altitudo! R^{asp.} S. August., XXXIII, 561, 583; XXXV, 2061; XXXVIII, 179, 905; XL, 278; XLIV, 241, 621; XLV, 1008, 1010.

HÆRESES, HÆRETICI.

Os. Non reprobandæ sunt hæreses, quia eas esse oportet ex Scriptura. — R^{asp.} Tertull., II, 12, 13, 14, 17; Lactant., VI, 540, 541.

Os. Hæretici suam doctrinam Scripturis sacris probant;

ergo legitimo insistant principio. — R^{asp.} S. Hieronymus, XXIII, 181, 182; S. August., XXXII, 272; XXXIII, 459; XXXIV, 360; XLII, 400; S. Paulinus, XCIX, 289, 290, 532.

HERODES.

Os. Culpabilis non fuit Herodes in occidendo Joanne Baptista, quia suum iurjurandum tenere debebat. — R^{asp.} S. Ivo, CLXI, 795, 798.

HOMO.

Os. Non bonus creatus est homo, quia homines quidam sunt ita mali, ut ab improbitate nullatenus revocari valeant. — R^{asp.} S. Cyprian., III, 811, 812.

Os. Homo non est a Deo creatus, siquidem, juxta philosophos, vel ex atomis, vel ex fortuito casu, vel ex terra formatus est. — R^{asp.} S. Hilarius, IX, 458, 459; X, 356.

Os. Si ad imaginem Dei homo factus fuisset, vel Deus esset, vel quamdam divinitatis prerogativam haberet; at qui neutrum dici potest; ergo, etc. — R^{asp.} S. August., XXXII, 826, 858; XXXIII, 26, 186, 214; XXXIV, 245, 292, 347, 366, 409; XXXVI, 218; XXXVIII, 563; XLII, 1001, 1005.

HUMILITAS.

Os. Humilitatem frustra profitentur Christiani, quia Deo non placet. — R^{asp.} Tertull., I, 1536; II, 914.

Os. Negligenda est humilitas, quia contemnitur in hoc mundo et a plerisque irridetur. — R^{asp.} S. Ambros., XV, 1256, 1257, 1776, 1777.

IDOLOLATRIA.

Os. Idololatriam defendunt non pauci, quia dicunt ase non simulacra coli, sed quod simulacris significatur. — R^{asp.} S. August., XXXIII, 801; XXXVII, 1244, 1245, 1768, 1769; XXXVIII, 1025; XLI, 221, 222; XLII, 220, 462.

Os. Bona erat idololatria, siquidem clades Romana ex eversis idolis accidit. — R^{asp.} S. August., XXXVIII, 623, 624; XLIII, 45.

IGNORANTIA.

Os. Ignorantia semper excusat a peccato, quia voluntate caret. — R^{asp.} Tertull., I, 261, 262; II, 27, 618.

Os. Voluntaria non sunt peccata ex ignorantia, quia peccare non potest neasciens sicut sciens. — R^{asp.} S. August., XXXIII, 883; XLI, 663; XLIV, 315, 884, 885; XLV, 1118, 1120.

Os. Falso dicitur ignorantiam semper esse peccatum, quia melior est ignorantia quam temeraria scientia. — R^{asp.} Petr. Lombard., CXCI, 95, 96, 237.

IMAGO.

Os. Negant per plures hominem ad imaginem Dei creatum fuisse, quia, inquit, nec in corpore nec in mente Deo similis est homo. — R^{asp.} S. August., XXXII, 640; XXXVI, 480, 564, 629; XL, 352, 628; XLII, 1038, 1040.

Os. Imaginum usus semper est damnandus, quia semper idololatriam sentit et exprimit. — R^{asp.} Tertull., I, 667; S. Ivo, CLXI, 206, 294, 298.

Os. Prohibendæ sunt imagines, quia olim Judæis illas Deus prohibuit. — R^{asp.} Tertull., I, 430, 696; II, 310.

IMPOSSIBILITAS.

Os. Impossibilia jubet Deus, quia plures ipsius præcepta implere non valent. — R^{asp.} S. August., XXIV, 1778 1779; XLIV, 271, 288.

INCARNATIO.

Os. Admittenda non est incarnatio, quia incomprehensibilis est, et majestati divinæ rectæque rationi repugnat. R^{asp.} Lactant., VI, 517, 518; S. Hilarius, IX, 33, 34, 73, 74, 397, 398; S. Anselmus, CLVIII, 568, 569.

Os. Contendunt plures incarnationem nec esse necessariam, nec sapientem, quia, inquit, alius modus liberandi homines a Deo adhiberi potuisset. — R^{asp.} S. August., XXXIV, 154; XXXVI, 898; XXXVIII, 575, 710, 945, 951, 1006, 1016; XLII, 220, 222, 508; XLIII, 1024; XLIV, 174.

Os. Incarnatio Christi non fuit absolute necessaria, quia sufficiens fuisset ad redimendum mundum hominis aut angeli incarnatio. — R^{asp.} S. Fulgent., LXV, 245, 246, 456, 457.

INFERNUS.

Os. Inferni æternitas a quibusdam in dubium revocatur. — R^{asp.} S. Hieronymus, XXIV, 354.

Os. Inferni existentiam admittere renunt plures, quia, inquit, nemo ab inferis unquam reversus est ad nos edocendos. — R^{asp.} S. Petrus Chrysolog., LII, 556, 537, 540, 541.

Os. Inferni supplicia nec vera nec æterna erunt, siquidem asserunt plures quod transitoria vel phantastica

tantum erunt. — Resp. S. Gregor., LXXV, 911, 912; LXXVI, 757, 758.

INIMICI.

Om. Diligendi non sunt inimici, nec pro eis orandum est, quia præceptum hoc est impossibile, nimis durum, et in veteri lege non invenitur. — Resp. Tertull., I, 446, 648. — S. Cyprian., IV, 759, 760; S. August., XXXVI, 631, 447, 1274; XXXVII, 1518, 1524; XXXVIII, 120, 807, 1435, 1436.

Om. Si diligendi essent inimici, inimicorum interfectio Judæis non licita fuisset, nec sancti et spirituales interfectionem fecissent. — Resp. S. August., XLII, 128, 159.

INIQUITAS.

Om. Iniquorum operibus Deus aliquo modo communicat, siquidem quod iniquus inique agit, hoc inique Deus permittit. — Resp. S. August., XXXVI, 715; XXXVIII, 993. — S. Fulgentius, I, XV, 167, 168.

Om. Falso asseritur brevem iniquorum vitam tormentorum æternitate puniri, quia justus Deus æternam puniam culpam temporali et momentanea imponere nequit. — Resp. S. Fulgent., LXV, 572, 573.

INTERITUS.

Om. Homo justus ab injusto non distinguendus est, quia unus est hominum et jumentorum interitus. — Resp. Hugo, CLXXV, 197, 249, 250.

IRA.

Om. Mala non est ira, siquidem Deus ipse irascitur, ex Scriptura. — Resp. Lactant., IV, 693, 694; VII, 89, 92, 125, 126.

ISAAC.

Om. Audire nolunt pluri quod jussit Deus Isaac a patre occidi, quia, inquit, crudelis est et iniqua hæc jussio. — Resp. S. August., XXXVI, 241, 245; XXXVIII, 27, 155; XLII, 511.

Om. A mendacio excusari nequit Isaac, eo quod uxorem suam sororem esse affirmaverit, ex Scriptura. — Resp. S. August., XXXVIII, 427, 428.

Om. Isaac benedicendo Jacob omnino deceptus fuit; ergo non valuit ipsius benedictio. — Resp. Hugo, CLXXV, 630, 631.

JACOB.

Om. Jacob et Esau eandem sortem a parte Dei habere debuissent, siquidem eandem habuerunt sortem ex patre, ex matre, ex conceptu, ex ortu, secundum Scripturam. — Resp. S. August., XXVIII, 887, 888.

Om. Jacob non est Esau antepositus, siquidem benedictionem non accepit, nisi per dolum et per mendacium. — Resp. S. August., XXXV, 567; XXXVIII, 41, 45, 46, 557; XLII, 515.

Om. A fraude in Esau commissæ excusari nequit Jacob, quia ibi fraus vera fuit. — Resp. Alan., CCX, 342, 343.

JOANNES BAPTISTA.

Om. Non laudandus Joannes Baptista, quia, ex Scriptura, scandalizatur, auditus Christi virtutibus. — Resp. Tertull., II, 402.

Om. Juste ab Herode trucidatur Joannes Baptista, quia reverentiam et obedientiam auctoritati debitam reddere noluit, illamque, ex Scriptura, increpavit. — Resp. Tertull., II, 157, 402, 404, 623.

Om. Dubitare possumus an Joannes Baptista sanctificatus fuerit in utero matris. — Resp. S. Cyprian., IV, 1201, 1202.

Om. Christum prædicare non debuisset Joannes Baptista, quia illum ignorabat, siquidem ad eum discipulos misit, ut eum interrogarent quis esset. — Resp. S. Hilarius, IX, 921, 978, 980.

Om. Joannis Baptistæ abstinencia a pluribus in dubium revocatur, quia, inquit, impossibilis est. — Resp. S. August., XXXII, 799, 800.

Om. Christo major est Joannes Baptista, siquidem dicitur major omnibus natis mulierum. — Resp. S. Maximus, LVII, 389, 390.

JOB.

Om. Crudelis fuit Deus erga Job, quia illi nimis multas permisit tentationes. — Resp. S. Ambros., XVI, 354, 355, 1007, 1008, 1021.

Om. Immerito laudatur Job patientia, quia aliquid duri contra Deum dixisse videtur et a blasphemia defendi nequit. — Resp. S. August., XXXII, 1529; XXXVII, 1383, 1384; XL, 719; XLIV, 162.

JONAS.

Om. Rejicienda est Jonas historia, quia triduo incolumis et incorruptus in alvo piscis permanere non potuisset.

Resp. Tertull., II, 840, 999; S. August., XXXIII, 384, 385.

JOSEPH.

Om. Joseph dici nequit justus, ut eum dicit Scriptura, quia sponsæ conceptum discutere noluit. — Resp. S. Petrus Chrysologus., LII, 588, 589.

Om. Errant qui dicunt Joseph esse tantum sponsum Mariæ, quia plures contendunt illum esse verum Mariæ maritum. — Resp. S. Maximus, LVII, 635, 639, 640.

Om. Mariam cognovit Joseph, quia vir Mariæ proprie et sine restrictione appellatur. — Resp. S. Fulgent., LXV, 451, 455, 456.

JUDAS.

Om. Judam in apostolum eligere non debuisset Christus, nec sustinere, quia eum a longe cognoscebat et præciebat. — Resp. S. Cyprian., IV, 626, 627; III, 1153, 1156; S. Ambros., XIV, 1019, 1020, 1076, 1077; Rupertus, CLXVII, 270.

Om. Putant nonnulli quod Judas Eucharistiam non acceperit, sicut ceteri apostoli, quia, inquit, si accepisset, Dominum magistrum non tradidisset. — Resp. S. Ivo, CLXI, 188, 189.

JUDÆI.

Om. Primus Christi adventus non fuit Judæis satis evidens atque manifestus, quia Judæi eum cognoscere non potuerunt. — Resp. Tertull., II, 835; I, 581.

Om. Judæi in tantum rei fuissent, in quantum Christum cognovissent ut Messiam; atque talem non cognoverunt Christum. — Resp. S. Hilarius, IX, 333, 356, 989, 990; X, 196, 197, 298, 299.

Om. Immerito cæci dicuntur Judæi, siquidem videntes in Scripturis appellantur; insuper, ex Scripturis regni potentem et non humilitatem expectabant, bonaque temporalia per Christum sperabant. — Resp. S. August., XXXIII, 546; XXXIV, 1858; XXXV, 1575, 1936; XLVII, 522, 790, 862; XXXVIII, 260, 752; XL, 645, 661; XLII, 511.

Om. Excusandi sunt Judæi ob ignorantiam aut bonam fidem, quia Dominum demoniacum bona fide putarunt. — Resp. S. August., XXXV, 1635, 1937; XLVII, 763, 833.

JUDICIUM.

Om. Judicium extremum negandum est, quia, juxta melius, de illo non clare loquitur Scriptura. — Resp. S. August., XXXVI, 944, 945; XL, 305, 542, 546; XLII, 661, 663.

Om. De judicio extremo dubitandum est, quia judicii signa quæ dixerunt prophetæ, omnia completa sunt. — Resp. S. August., XXXVIII, 576; XLIV, 336.

Om. Judicii dies modo dicitur brevi futurus, modo affirmatur nonnisi post Evangelii in universo mundo predicationem venturus; ergo de illo dubitandum. — Resp. S. August., XXXIII, 900; XXXVIII, 76, 128, 228.

JURAMENTUM.

Om. Semper licitum est juramentum, quia a Deo acceptum est et ab Apostolo. — Resp. S. August., XLVII, 973, 974, 977, 1406; XLII, 1660.

Om. Alias ergo nullo in casu licet jurare, quia semper malum est juramentum. — Resp. Petrus Cyprian., CCV, 521, 515, 240, 521.

JUSTITIA.

Om. Justitiam non habet Deus, quia mali et improbi vitam et tranquillam vitam agunt, dum boni miseris omnibus premuntur. — Resp. Zacharius, XX, 1104, 1105.

Om. Justitia Dei cum ejusdem misericordia conciliari non potest, siquidem justus non potest esse Deus misericors. — Resp. XXXVI, 1530, 1922.

Om. Justitia hominis non est in gratia Dei collocanda, ut volunt Christiani; bene vero, ut volunt Pelagiani, in lege, vel in natura, vel in voluntate. — Resp. S. August., XXXIII, 760, 768; XXXVIII, 921, 926; XLIV, 240, 602, 603, 665, 616; XLV, 1210.

Om. In gratia Dei non est ponenda justitia hominis, siquidem eam a se habet homo, cum illa nascitur, et a libero arbitrio oritur. — Resp. S. August., XXXIV, 757; XXXVIII, 922; XLV, 1102, 1249, 1543; XLIV, 120, 204, 231, 245, 282, 605, 606.

Om. Errant catholici, cum asserunt hominem justum fieri gratia Christi et non propriis meritis, quia tunc nullum valeret liberum arbitrium. — Resp. S. August., XXXII, 1546; XXXIV, 380; XL, 531; XLV, 242, 677.

Om. Dicit nequit hominem gratia Christi fieri justum, quia antiqui justii gratiam Christi non habebant, et tamen justii facti sunt. — Resp. S. August., XXXIII, 832, 839; XL, 621; XLIV, 515, 399, 403, 450, 500.

LEX.

Obj. Lex injusta, eodem modo ac lex justa, exigit honorem et obsequium, quia a principe, ac proinde a competente auctoritate, emanat. — Rssr. Tertull., I, 286, 287, 566; II, 290, 893.

Obj. Lex divina non est homini necessaria, quia ante Moysen nulla erat lex. — Rssr. Tertull., II, 289, 599, 600.

Obj. Improbanda est lex Mosaiica, quia nimis multis onerata est observationibus et nullam habebat significationem. — Rssr. Tertull., II, 306, 374, 503.

Obj. Legis evangelicæ jugum immerito dicitur leve, quia pluribus intolerabile videtur et vires humanas omnino superans. — Rssr. S. Cyprian., IV, 387, 388, 780, 781.

Obj. Inutile est legem homini dare, siquidem jam in cordibus omnium conscripta est. — Rssr. S. August., XXXVI, 673; XXXVII, 1574, 1575.

Obj. Quæcunque lex nec utilis, nec bona, sed mala, quia facta est virtus peccati, id est, lege data, factus est prævaricator, qui antea nescius erat peccator, ac proinde non culpabilis. — Rssr. S. August., XXXVIII, 818, 831, 928; XL, 353; XLI, 380; XLIV, 357; XLV, 1603, 1606.

Obj. Si lex bona sit et non sit inutilis, ergo hominem justificat et salvat, ut volunt Pelagiani. — Rssr. S. August., XXXIII, 769; XLIV, 219, 356, 826; XLV, 209, 214, 221, 364, 365, 901, 1227.

Obj. Ad implendam legem, non requiritur gratia, siquidem sufficient vires humane, vel timor, ut apparuit in lege veteri, quæ nonnisi minis et terroribus implebatur. — Rssr. S. August., XXXIII, 660; XXXVII, 851, 856; XLII, 71; XLIV, 219, 233, 617.

Obj. Lex vetus adhuc obligat, quia mutari nequivit, quia mutare divinæ providentiæ ratio. — Rssr. S. August., XXXIII, 526; XLII, 71, 154, 156, 343, 348, 359.

Obj. Non redarguendi sunt Judæi quod legem non impleverint, quia vitio suo lex non implebatur. — Rssr. S. Prosper, LI, 434, 435.

Obj. Lex vetus suo vitio non implebatur, quia data fuerat, ex Scriptura, ut abundaret delictum. — Rssr. S. Prosper, LI, 283, 286, 346, 357.

MARIA.

Obj. Beata Maria non fuit virgo, quia cum Eva ubique comparatur. — Rssr. Tertull., I, 397; II, 897, 898.

Obj. Mariæ virginitas non fuit perpetua, siquidem plures hanc prærogativam post partum denegant, quia plures fratres Domini de Maria nati enumerantur. — Rssr. S. Hilarius, IX, 920, 921; S. Ambros., XIV, 1150; XV, 1677; XVII, 873, 874; S. Petrus Chrysolog., LII, 353, 354, 357; S. Paulinus, LXI, 413, 416.

Obj. B. Maria non fuit perpetuo virgo, siquidem multoties dicitur, conjux, mulier, uxor. — Rssr. S. Ambros., XV, 1533, 1534; XVI, 1125; S. Hieronym., XXVI, 372, 414, 415; S. August., XXXVIII, 343, 344.

Obj. Si Maria virgo fuisset in conceptione, purificatione non indigisset. — Rssr. S. August., XXIV, 697, 698; Alcuinus, CI, 46, 1271, 1300.

Obj. Falso asseritur Mariam, Spiritu sancto cooperante, concepisse; quia, juxta Arianos, Spiritus sanctus supervenit in Mariam tantum ad purgandum et sanctificandum puerum jam conceptum. — Rssr. S. August., XXXIV, 422; XXXVIII, 442, 1069, 1074, 1111, 1319; XL, 369; XLII, 490, 736; XLIV, 173; XLV, 1533.

Obj. Maria ipsamet sese vocat ancillam, non genitricem Dei; ergo. — Rssr. Alcuinus, C, 749, 750; CI, 201, 202, 213.

MARTYRES.

Obj. Non laudanda est martyrum constantia, quia frequentius ut obstinatio vel ut superbia invincibilis habenda est, siquidem plures se tyrannicis ultro et sponte obtulerunt. — Rssr. Tertull., I, 530, 735, 584, 704, 1270; II, 1027; S. Cyprian., IV, 246, 247, 268, 269, 795, 796.

Obj. Prodesse potest martyrium etiam extra Ecclesiam, quia pro veritate aut in nomine Christi esse potest, etiam extra Ecclesiam. — Rssr. S. Cyprian., III, 793, 1120, 1197; IV, 509, 536.

Obj. Iam martyres non annuerandi sunt pueri, quia non sufficienter intelligere valent mortem esse pro Christo subeundam. — Rssr. S. Cyprian., IV, 419, 427, 428.

Obj. Contenditur martyrum merita non valere ad profectus nostros, quia, inquit, de hoc mentionem non habet Scriptura. — Rssr. S. Ambros., XVII, 716, 717.

MATRIMONIUM.

Obj. Bonum non est matrimonium; ergo non admit-

tendum. — Rssr. Tertull., II, 281, 696, 806, 905, 987; S. August., XXXIV, 288; XL, 568; XLII, 597; XLIV, 416, 419.

MEDIATOR.

Obj. Mediatoris necessitas vix a quibusdam concipitur, illeque ab illis in dubium revocatur. — Rssr. S. August., XXXVIII, 832, 1333, 1334.

Obj. Mediator noster non est Deus simul et homo, quia humanitas a divinitate absorpta fuit. — Rssr. S. Fulgent., LXV, 238, 239, 275, 274.

Obj. Mediator non necessario debuit esse Deus et homo, siquidem angelus aut purus homo satisfacere potuisset. — Rssr. Petr. Lombardus, CXCI, 331, 332.

MELCHISEDECH.

Obj. Melchisedech non erat homo, sed angelus. — Rssr. S. August., XXXVIII, 567, 568.

Obj. Melchisedech vel est ipse Deus, siquidem initium non habuit, vel est ipse Adam, siquidem sine patre et sine matre fuit. — Rssr. S. Fulgent., LXV, 251, 252.

MENDACIUM.

Obj. Mendacium non semper est vitium, quia aliquando fit causa utilitatis, recreationis et iustitiæ. — Rssr. S. Cyprian., III, 1158, 1159; IV, 777, 778; S. August., XXXIII, 283; XXXVIII, 738; XL, 491, 508, 510, 513.

Obj. Licitum est mentiri ne prodatur innocens quisque ad mortem, vel pro salute temporalis et æternæ, vel pudicitie causa, vel ad detegendos hæreticos, vel humilitatis causa, aut penitentiam specie. — Rssr. S. August., XXXII, 497, 650, 654; XXXVIII, 981; XL, 241, 493, 496, 501, 503, 518, 544, 546; XLIV, 263.

Obj. Scripturarum auctores mendacii immunes non esse convincuntur, ut Abraham, Isaac, Jacob, ostetrices Ægyptiæ, Raab, etc. — Rssr. S. August., XXXIII, 112, 113, 153, 156; XXXVIII, 43, 740; XL, 492, 533, 539; Rupertus, CLXVII, 575.

MERITA.

Obj. Falso asseritur quod meritis nostris detur gloria æterna, quia Dei misericordiæ unice tribuenda est talis gloria. — Rssr. S. Hilarius, IX, 770, 841; X, 412, 413.

Obj. Gratia non præcedit meritum, quia meritum incipit per liberum arbitrium. — Rssr. S. August., XXXIII, 860; XXXVIII, 917, 1333; XXXIX, 1647, 1649; XL, 282; XLIV, 633, 889, 921, 968.

Obj. Si gratia semper præcedat meritum, ergo nullum datur meritum iustorum, nec demeritum impiorum. — Rssr. S. August., XXXII, 778; XXXIII, 820, 876, 970; XL, 282; XLIV, 541, 888.

Obj. Merita sanctorum nobis sufficiunt, cum nobis possint applicari, ad vitam æternam comparandam, quia sunt copiosissima et ipsis redundantia. — Rssr. Hugo a S. Victore, CLXXV, 481, 482.

MINISTER.

Obj. Minister malus sacramenta valde administrare non potest; quia gratiam quam non habet dare nequit. — Rssr. S. Optat., XI, 962, 963.

Obj. Ministros Ecclesiæ jure et merito redarguunt mundani, eo quod subsidia corporis aliquando petunt et accipiunt; sed illis ab Ecclesiâ provisum fuit. — Rssr. S. August., XXXII, 862; XXXIV, 1294; XXXVII, 1910.

MIRACULA.

Obj. Miraculis nunquam est fides adhibenda, quia ab improbis hominibus et etiam a demonibus fieri possunt. — Rssr. Tertull., I, 406, 409, 410; II, 739.

Obj. Nullis miraculis sapientes mundi credere volunt, quia, inquit, fere omnia sunt falsa. — Rssr. S. Cyprian., III, 1164; IV, 207, 511, 1189, 1192.

Obj. Omnia miracula olim patrata videntur suspicanda aut inadmissibilia, quia nunc nulla omnia sunt. — Rssr. S. August., XXXIII, 572, 519; XXXIV, 143, 144, 1592; XXXVIII, 699, 725, 1159, 1157; XLII, 63, 64, 90, 871, 874.

Obj. Olim fiebant miracula ad fidem suscitandam, ergo nunc debent adhuc fieri ad fidem firmandam, siquidem in omnibus deficit fides. — Rssr. S. August., XLI, 766; XLIV, 182.

MORS.

Obj. Mors ex natura hominem secuta est, quia illud patet ex ejus constructione materiali vel corporali. — Rssr. Tertull., II, 738, 764, 942.

Obj. Mors non timenda est, quia nos a malis omnibus liberat. — Rssr. Tertull., I, 614, 615, 623, 1212, 1263.

Obj. Immerito mors nobis exhibetur tanquam pena.

quia hoc omnino negatur, nam si hoc esset, hoc esset quia a peccato oriretur; alqui a peccato non oritur mors, siquidem mortem corporis, etiam peccante nullo, in paradiso futuram esse contendunt multi. — RASP. S. August., XL1, 587, 1585, 1586; XLV, 1112, 1181, 1222, 1596, 1603, 1604.

MOYSES.

Obs. Deo gratus non fuit Moyses, quia a Deo imperare non potuit quod petiit. — RASP. S. Cyprian., IV, 481, 482.

Obs. Homicida est Moyses, quia factum ejus in Ægypti cæde nullatenus justificari potest. — RASP. S. August., XXXIV, 597.

Obs. Falso dicitur Moysen Deum vidisse, siquidem per angelum Deus illi loquebatur et non per semetipsum. — RASP. S. August., XXXIII, 610, 611; XXXV, 1403, 1779; XXXVIII, 63, 64; XL, 622, 663; XLII, 811, 812.

Obs. Moysen ab æterna sanctorum societate alienatum fuisse putant plurimi, quia, juxta ipsos, graviter peccavit dubitatione, crudelitate et imprecatione. — RASP. S. August., XXVII, 1267, 1802; XXXVIII, 553, 554; XXXIX, 1553; XLII, 325, 452.

Obs. De Moysis veracitate dubitandum est, quia in illius libris multa reperiuntur suspicanda aut valde dubia. — RASP. S. Anselmus, CLVIII, 653, 656, 652, 653, 654.

MUNDUS.

Obs. Credere nolunt multi mundum existere tantum a sex millibus annis, quia, inquit, ab æterno est mundus, aut saltem ignoratur initium ejus. — RASP. Tertulianus, I, 533; II, 609; S. Cyprianus, IV, 653, 654, 668, 669; Arnobius, V, 898, 899.

Obs. De mundi creatione et de ejus prerogativis dubitare possumus, quia innumera sunt circa hæc philosophorum opiniones. — RASP. Arnob., V, 823, 824, 898, 899.

Obs. Mundus non ex nihilo creatus est, siquidem a Deo ex materia præexistente constitutus et ornatus est. — RASP. Zeno, XI, 389, 390, 391.

Obs. Admittenda est mundi æternitas, quia contendunt plures eum nunquam perituro esse. — RASP. S. Hieronymus, XIV, 502, 503.

Obs. Si mundum Deus creasset, pauciores et excellentiores illum fecisset, ut suæ majestati convenientior esset mundus. — RASP. S. August., XXXVIII, 1892; XLII, 182, 291, 319, 376, 718.

Obs. Pulchritudinem mundi non possumus admittere, quia nimis multa displicentia, imo et noxia, in illo reperiuntur. — RASP. S. August., XXXVIII, 458, 498, 1154; XLII, 533.

Obs. Bonus non est mundus, siquidem totus in maligno positus est. — RASP. Hugo, CLXXV, 534, 535.

Obs. Non creatus est a Deo summo bono mundus, quia totus malus est et reprobus, ex Scriptura. — RASP. Alanus, CCX, 311, 312, 543, 516.

NECESSITAS.

Obs. Necessitate ad peccatum trahitur homo, siquidem Paulus ait, Non quod volo bonum, etc. — RASP. S. August., XLV, 118, 1299, 1593, 1598, 1490, 1492, 1500.

NIHIL.

Obs. Contendunt quidam philosophi quod de nihilo res non fecerit Deus, quia, inquit, de se ipso omnia fecit. — RASP. S. August., XLV, 1470, 1471.

NOE.

Obs. Quod solus Noe inventus fuerit justus inter cunctos homines, credere nolunt quidam, quia, inquit, etsi corrupta fuerit terra, usque eo tamen non venerat ejus corruptio, ut unus tantum inventatur justus. — RASP. S. Cyprian., IV, 423, 424, 432; Philop., CCIII, 833, 854.

Obs. Immerito dicitur quod Noe vineam plantaverat, siquidem Liberis illam sua manu sevit. — RASP. Lactant., VI, 327.

OBSTETRICES.

Obs. Obstetricibus Ægyptiacis benefacere Deus non debuisset, quia mentiundo Pharaoni et abstinendo se ab Hebræorum subversione vere peccaverunt, insuper mentis sunt audacter et scienter. — RASP. Tertull., II, 417; Raban. Maurus, CVIII, 447.

OCCISIO.

Obs. Occidere licet alterum, volentem, petentem et vivere jam non volentem, quia tunc fit ei nulla injuria. — RASP. S. August., XXXIII, 940, 941.

Obs. Nemini nulloque in casu licet hominem occi-

dere, quia vita hominis bonum est omnibus bonis prestantius. — RASP. Petrus Pictaviensis., CCXI, 1150, 1151.

OPERA.

Obs. Si Deus, ut volunt Catholici, in homine operatur et velle et operari; ergo nulla est hominis operatio; ergo nullum est hominis arbitrium. — RASP. S. August., XXXV, 1775, 1778, 1783, 1784; XXXVIII, 830; XLIV, 918.

Obs. Non credendum est quod opera nostra bona esse nequeant sine fide aut sine gratia, quia quidam suorum opera ejus quæ intrinsecam habent bonitatem. — RASP. S. August., XXXIII, 833; XXXVIII, 52; XL, 111, 112, 204, 288, 323, 528; XLV, 1153, 1142.

Obs. Opera bona operantur quidam ex timore et bono ex amore; ergo dantur bona opera sine fide, sine gratia, sine charitate. — RASP. S. August., XXXVI, 990; XXXVII, 1174; XXXVIII, 53, 792.

Obs. Ad bona opera non absolute requiritur gratia, siquidem opera legis hominem justificant, ex Scriptura. — RASP. S. August., XXXIII, 892; XXIV, 2117, 2118, 2137.

Obs. Infideles et impii ipsi aliqua operantur bona opera; ergo non requiritur gratia. — RASP. S. August., XLIV, 230, 754.

ORATIO.

Obs. Non necessaria, nec utilis est oratio, siquidem Deus scit nostras necessitates et illis vult subvenire sine nostra oratione. — RASP. S. Hilarius, IX, 409, 538, 539, 568, 569, 783, 786.

Obs. Frequentem orationem a nobis non exigit Deus, siquidem nunquam nobis tale dedit præceptum. — RASP. S. Ambros., XIV, 531, 532; XV, 1475, 1474, 1720, 1721.

Obs. Nulla est orationis necessitas, quia scit Deus quid nobis sit necessarium. — RASP. S. August., XXXIII, 500; XLIV, 151, 317, 318, 376, 380, 381; XXXVIII, 579, 404.

Obs. Necessaria non est oratio, quia per vires proprias legem implere possumus, ac proinde stultum est orare ut faciamus quod in potestate habemus. — RASP. S. August., XXXIII, 593, 761, 763, 775; XXXVIII, 895; XLIV, 236, 531.

Obs. Impossibile jubetur in Scripturis, scilicet sine intermissione orare et nunquam deficere. — RASP. S. August., XXXIII, 500, 501; XXXVI, 404.

ORIGINALE PECCATUM.

Obs. Non existit peccatum originale, siquidem animæ singulis singulis creantur puræ. — RASP. S. August., XXXIII, 725.

Obs. Non existit peccatum originale, quia in veteri lege nullum erat remedium ad illius remissionem. — RASP. S. Maximus, LVII, 633, 636.

Obs. Falso dicitur peccatum originale transire a parentibus in sobolem per carnem, quia non in sola carne est peccatum. — RASP. Hugo, CLXXV, 460, 461.

Obs. Rejiciendum est peccatum originale, quia intelligi nequit quomodo et quare posteris imputetur, et quomodo in baptismo deleatur. — RASP. Hugo, CLXXV, 468, 461; CLXXVI, 299, 300, 301.

Obs. Peccatum originale non est ex voluntate propria, ergo non est peccatum. — RASP. Petr. Lombardus, CXC, 162, 163.

PARADISUS.

Obs. Paradisus qui in Eden plantatus dicitur, nunquam exstitit, quia locus in quo fuit, nec designatus nec designari potest. — RASP. S. August., XXXIV, 378; XLIV, 538.

Obs. Non existit paradisus terrestris, siquidem quod de eo narrat Scriptura, de paradiso spirituali intelligendum est. — RASP. S. August., XLII, 894; XLV, 1089, 1310, 1328, 1332, 1408, 1599.

Obs. Ambigitur de paradiso quem latroni promittit Christus in cruce, quia non concipitur, quomodo de mortis Christi in paradiso cum ipso fuerit, siquidem tribus diebus in sepulcro remansit Christus. — RASP. S. August., XXXIII, 712, 853; XXXIV, 576, 577.

PARENTES.

Obs. Credere nolunt plurimi quod propter parentum peccata puniendi sint filii, quia argui posset justitia divina. — RASP. S. August., XXXIV, 755; XXXVII, 1457; XLII, 137, 138; XLIII, 633.

Obs. Honorandi non sunt parentes, quia Evangelium et ipse Christus eos habendos odio esse præcipiunt. — RASP. S. August., XXXII, 615; XXXIII, 1053, 1055; XXXIV, 1249; XLII, 156, 157, 158.

PARVULI.

Obs. Cum peccato originali non nascuntur parvuli, quia alias jam Dei creatione mali essent, et a diabolo posside-

rentor : quod dici incongruum est. — RASP. S. August., XXXII, 598; XXXIII, 871; XLIV, 188, 189, 441, 468, 858; XLV, 1151, 1212, 1216, 1240, 1241, 1402, 1404, 1537.

Obj. Si parvuli peccato originali contaminarentur, deberet ipsorum anima ipsamet peccato renuntiare et non per alios, siquidem impossibile est credere per alios, id est impossibile est ut credulus fiat ex incredulo, per alios. — RASP. S. August., XXXVIII, 125, 127, 187, 503, 570, 91; XLIV, 152, 148, 503, 570; XLV, 1267, 1506.

Obj. Immerito dicitur parvulos sine baptismo decedentes propter peccatum originale reprobari, quia parentum culpa perire nequeunt. — RASP. S. Prosp., LI, 706, 707.

Obj. Parvulos esse damnandos credere nolunt plurimi, quia repugnat misericordiae et iustitiae Dei. — RASP. S. Prosper, LI, 497, 498, 503, 506, 709, 710.

Obj. In mortem animae non nascuntur parvuli, quia alienam iniquitatem nemo portare debet. — RASP. S. Fulgent., XLV, 156, 157, 558, 559, 540.

Obj. Injustitiam argui videtur Deus, quod e duobus parvulis ejusdem peccati reus unum damnet et alterum liberet; unum ad gratiam portet, et alium suffocet. — RASP. S. August., XXXVIII, 177, 905; S. Fulgentius, LXV, 448, 617, 618.

PASSIO.

Obj. In sua passione non tantum passus est Christus quantum asserit, siquidem in deliciis ei fuit passio, ex Scripturis. — RASP. S. Hilarius, IX, 806.

Obj. Contenti quidam Christum fuisse passum non sua voluntate, sed necessitate, quia sic ostendunt ipsius verba : *Transat a me*, etc. — RASP. S. August., XXXVI, 335; XXXVII, 1101, 1105.

Obj. Christi passio rejicienda in multis quae nimium vilitatis prae se ferunt. — RASP. S. Maximus, LVII, 574, 575.

Obj. Passio Christi non fuit vera et realis, quia phantastica et putativa tantum fuit. — RASP. Genad., LVIII, 1011, 1012.

Obj. Pater non genuit Filium sibi coaequalem, quia Pater solus est sapiens, solus potens, solus immortalis, solus invisibilis, solus beatus, solus magnus, solus bonus, ut legitur in Scripturis. — RASP. S. August., XLII, 729, 730, 731, 733, 745, 761, 764, 766, 867, 925, 933, 935, 937.

Obj. Patri non est coequalis Filius, siquidem a Patre mittitur, mandata Patris exsequitur, Patris servus appellatur, dum e contra Pater dicitur Deus et Filius Dominus. — RASP. S. August., XXXVI, 821; XLII, 683, 733, 734, 838, 839.

Obj. Filio major est Pater, quia de nullo genitus genuit Filium. — RASP. S. August., XLII, 786, 787.

Obj. Filio major est Pater, quia Patrem majorem se ait Christus. — RASP. S. August., XXXV, 1853, 1857.

Obj. Major est Filio Pater, quia Filius in Patris dextera sedens secundum tantummodo tenet locum. — RASP. S. August., XLII, 692, 693.

Obj. Pater est Filio antiquior, siquidem fuit Pater ante Filii generationem. — RASP. S. Fulgent., LXV, 777, 778.

Obj. Dicit nequit quod Pater quotidie gignit Filium, quia illud repugnat. — RASP. Petr. Pictaviens., CCXI, 896, 897.

Obj. A Patre simul et Filio non procedit Spiritus sanctus, siquidem Pater et Filius non possunt esse unum Spiritus sancti principium. — RASP. Petr. Pictaviens., CCXI, 905, 904, 905.

PATRIARCHÆ.

Obj. Vituperandi sunt patriarchæ, eo quod non solum plures habuerint uxores, sed etiam concubinis conjugia miscuerint. — RASP. Tertull., I, 1277; II, 921; S. August., XXXVIII, 545, 547; XL, 395; XLII, 405, 417, 440, 465.

Obj. Dicit non potest quod patriarchæ Christum figuraverint, quia plurimi ex illis erant obnoxii pluribus defectibus et vitiis. — RASP. S. Cyprian., IV, 628.

PAULUS (S.).

Obj. Raptum S. Pauli rejiciunt non pauci, ut laborem mentis aut imaginationis, ut figurativum, præcipue cum ipse dubitaverit an in corpore an extra corpus raptus sit in celum. — RASP. S. Cyprian., IV, 674, 675; S. Ambros., XLVII, 529, 530; S. August., XXXIV, 453, 458; S. Maximus, LVII, 595, 596; Hugo a S. Victor., CLXXV, 552, 553.

Obj. Immerito dicit videtur quod conversio Pauli Deo sit tribuenda, quia tunc in ea non laudandus esset Paulus, utpote minime particeps. — RASP. S. August., XXXVI, 701; XXXVIII, 915, 914, 1465, 1466; XLIV, 207, 558, 699.

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

Obj. A mendacio excusari non videtur Paulus, quia modo vetera sacramenta cum Judæis celebrabat, morio non celebrabat, et in Petro reprehendit quod ipse commiserat. — RASP. S. August., XXXIII, 28, 115, 156, 237, 277, 289, 779; XL, 536; Petr. Lombardus, CXCI, 101, 102.

Obj. Impossibile est omnia omnibus sine mendacio fieri; ergo mendax est Paulus cum factus sit omnia omnibus. — RASP. S. August., XXXIII, 288; XXXVII, 1182, 1185; XL, 495, 536, 558; Petr. Lombardus, CXCI, 415, 414.

Obj. Mendax fuit Paulus cum promiserit se venturum ad Corinthios, cum tamen non venerit. — RASP. Hugo a S. Victore, CLXXV, 544, 545.

PECCATA.

Obj. Peccantium supplicia non erunt aeterna, quia illud bonitati Dei prorsus repugnat. — RASP. S. Hieronymus, XXVI, 522, 523.

Obj. Nulla unquam facienda est peccatum distinctio, quia de peccatis gravibus aut levibus distinctionem non habet Scriptura. — RASP. S. Hieronymus, XXIII, 528, 529; XXV, 91, 92, 735, 756; S. August., XXXVII, 1152; XXXVIII, 1206, 1275, 1540; XL, 269, 539.

Obj. Justum non est peccata patrum a Deo puniri usque ad tertiam et quartam filiorum generationem; atque tamen hoc fundatur Scripturis. — RASP. S. Hieronymus, XXV, 167, 168.

Obj. Homo non est causa peccatorum actualium, quia in Deum peccata sua refundere solent peccatores, cum ea permittit. — RASP. S. August., XXXII, 1271; XXXIV, 209; XXXVII, 1318; XXXVIII, 143, 587; XLII, 560; XLIV, 294, 731.

Obj. Ad peccatum quodcumque constituendum requiritur liberum arbitrium; atqui in peccatis omnibus non adest liberum arbitrium, quia in peccatum, vel invitatus carnis suae necessitate cogitur homo. — RASP. S. August., XXXII, 753, 759; XLII, 557, 538; XLIV, 286, 295; XLV, 1068, 1069, 1110.

Obj. Falso asserunt Catholici hominem posse esse in hac vita sine peccato; atqui tamen, ex Scriptura, qui natus est ex Deo, non peccat; ergo aliqui possunt esse sine peccato. — RASP. S. August., XLIV, 164, 167, 168, 512, 570.

Obj. Profecto potest esse homo sine peccato, quia Deus homini præcipit esse sine peccato. — RASP. S. August., XLIV, 165, 565; XLV, 1214, 1215.

Obj. Admittenda sunt quaedam peccata irremissibilia, siquidem peccatum in Spiritum sanctum, in Evangelio, nobis irremissibile exhibetur. — RASP. S. August., XXXIII, 814; XXXV, 2097, 2101, 2104; XXXVIII, 419, 455; XL, 272, 273.

Obj. Sub peccati nomine in Spiritum sanctum, intelligitur peccatum ad mortem; atqui dantur peccata ad mortem, ex Scripturis. — RASP. S. August., XXXIV, 1229, 1230; XXXV, 1640, 1678, 1687, 1696, 1748.

Obj. Peccata redimit eleemosyna, et etiam alia bona opera, ex Scripturis; ergo non solus Christus auferre valet peccata. — RASP. S. August., XXXIII, 659, 665, 675; XLVI, 810; XXXVIII, 88; XL, 263, 268, 636, 637; XLIII, 63; Paschas. Radbert., CCX, 471, 472; Ivo, CLXI, 1015, 1016.

PELAGIANI.

Obj. Merito negant Pelagiani peccatum originale, siquidem, juxta ipsos, caro omnis infantis carni Christi coequalis est. — RASP. S. August., XXXIII, 725, 762, 775; XXXVIII, 992, 993.

Obj. Docent Pelagiani mortem non esse a peccato; sed a natura sola, et moriturum esse Adamum, etiam si non peccasset. — RASP. S. August., XXXII, 598, 608; XLV, 456.

Obj. Liberum arbitrium merito laudant Pelagiani, siquidem voluntas humana, lege data, ad eam complendam sibi sufficere potest. — RASP. S. August., XXXII, 597, 763, 772; XXXVIII, 172, 409, 656, 1516; XLIV, 575.

Obj. Docent Pelagiani gratiam dari ex abundantia, ant ad facilius operandum; ergo gratia non est absolute necessaria. — RASP. S. August., XXXIII, 829.

POENÆ.

Obj. Poenæ non futuras sunt aeternæ, quia illarum aeternitas iustitiae ac bonitati Dei repugnat. — RASP. S. Hieronymus, XXV, 245, 246; S. August., XL, 342; XLI, 752.

Obj. Poenæ non sunt in inferno diversæ, quia ignis, qui est poena major inferni non potest esse vehementior pro uno et pro altero remissor. — RASP. Petr., Pictaviens., CCXI, 1061, 1062.

POENITENTIA.

Obj. Poenitentia videtur inutilis et infructuosa, quia de-

litis nostris Deus veniam per penitentiam non spopondit. — RASP. Tertull., II, 783, 1001, 1253, 1240.

OM. Non credendum Deum penitere, quia penitentiam, hoc est animi ægritudinem admittere nequit divinitas. — RASP. S. Aug., XXXVII, 1416, 1460, 1723; XXXVIII, 132; XL, 141; XLII, 539.

OM. Nihil valet penitentia hodierna, quia longe minus aevior est quam antiqua. — RASP. Rob. Pullus, CLXXXVI, 1086, 1087, 1106, 1107; Alanus, CCX, 292, 293, 296, 297.

POENITUDO.

OM. Necessaria non est poenitudo, siquidem pluribus aliis modis redimi possunt peccata, v. g. precibus, bonis operibus, sufferentia poenarum. — RASP. S. Ambros., XVI, 575, 576, 508, 509, 519, 520, 1161, 1162.

POTESTAS.

OM. Potestas Romani Pontificis non debet esse pontificia simul et regalis, quia inter se pugnant et non fuerunt semper conjunctæ. — RASP. S. Leo, LV, 625, 626, 627, 635, 634, 689, 666.

OM. Immerito dicitur potestatem diaboli imminutam esse post Christi mortem, quia aunc quantum ac olim habet diabolus potestatem. — RASP. Hugo, CLXXV, 457, 458.

OM. Non toti Trinitati tribuenda est potestas, siquidem soli Patri competit, dum sapientia Filio, et bonitas Spiritui sancto ascribitur. — RASP. Hugo, CLXXVI, 227, 228.

PRÆDESTINATIO.

OM. Rejicienda est prædestinatio, quia liberum tollit arbitrium et facit Deum injustum. — RASP. S. August., XXXIII, 639, 883; XLII, 614, 615; XLIV, 792, 975; XLV, 1132.

OM. Admitti non potest prædestinatio, quia hominem in desperationem inducit. — RASP. S. August., XLV, 1019, 1031, 1032.

OM. Qui prædestinationem admittunt, admittere debent Deum prædestinare ad malum faciendum, siquidem prædestinatio ad interitum nihil aliud est quam prædestinatio ad malum faciendum. — RASP. S. Aug., XLV, 155, 156, 166, 172, 173.

OM. Circa bonum aut malum non liber homo, quia prædestinatio et præscientia Dei unumquemque hominem compellit vel ad bene vel ad male agendum. — RASP. S. Aug., XLV, 375, 376.

PRÆSCIENTIA.

OM. Non admittenda est Dei præscientia, quia illam non pauci negant. — RASP. Tert., II, 290, 295.

OM. Neganda est Dei præscientia, quia juxta quosdam certa et fixa in Deo esse non potest. — RASP. S. August., XXXII, 1276; XXXVI, 655; XXXVIII, 530, 531; XLI, 472.

OM. E medio tollenda est Dei præscientia, quia Deum facit causam peccatorum atque injustum, hominique libertatem admittit. — RASP. S. Aug., XXXII, 1276, 1279; XXXV, 1776; XLI, 149, 152, 153; XLIV, 478.

OM. Omnino neganda est Dei præscientia, quia inutiles facit omnes leges, oburgationes, preces, exhortationes, etc. — RASP. S. Aug., XLI, 135; XLV, 1016.

OM. Ad peccandum cogit Dei præscientia, siquidem necessarium futurum est quod præscivit Deus. — RASP. Petr. Lombard., CXCI, 252, 253.

OM. Præscios malos creare non deberet Deus, quia creatio ista nullatenus bona dici potest. — RASP. Petr. Lombard., CXCI, 240, 243.

PROVIDENTIA.

OM. Omnia fortuito fiunt; ergo non est Dei providentia. — RASP. S. Aug., XXXII, 588; XXXVII, 1946; XXXVIII, 118; XLI, 98; XLI, 153.

OM. Si res humanas curaret Dei providentia, nemo industria sua uti deberet, quia alioquin contra Dei providentiam ageret. — RASP. S. Aug., XL, 574, 575.

OM. Dubitare possumus an Deus providentiam suam erga suos servos exerceat, quia plures justi videntur a Deo absolute derelicti et miseris omnibus dimissi. — RASP. Petr. Chrysolog., LII, 629, 630, 614, 645.

OM. Non est in hoc mundo providentia, quia cuncta aut casu fortuito aut sine ratione in illo reguntur. — RASP. S. Anselm., CLVIII, 222, 225, 856, 857.

OM. Falli potest Dei providentia, quia potest homo aliter facere quam facit. — RASP. Rob. Pullus, CLXXXVI, 712, 713.

OM. Providentia Dei naturam rerum perimit, ac proinde liberum arbitrium tollit, siquidem series rerum mutari nequit. — RASP. Joan. Saresburiens., CXCIX, 445.

OM. Necessitatem rebus imponit providentia, quia idem est ac scientia, præscientia, dispositio, prædestinatio,

quibus certe contraire non valemus. — RASP. Joan. Saresb., CXCIX, 444.

PURGATORIUM.

OM. Non existit purgatorium, quia post mortem duo tantum supersunt, paradisus et infernus. — RASP. S. Cyr., III, 786, 787.

OM. Non est locus medius cælum inter et infernum, nec ergo purgatorium. — RASP. S. Gregor., LXXVII, 141, 598.

OM. Ignis non potest esse in purgatorio, alias purgatorium idem esset ac infernus. — RASP. S. Gregor., LXXVII, 594; S. Julian., XCVI, 483, 484; Raban. Maur., CVII, 773, 930, 931.

PYTHONISSA.

OM. Credenda sunt Pythonissæ oracula, quia verissima ac certissima sunt. — RASP. S. Philastrius, XII, 113, 1136.

REDEMPTIO.

OM. Fieri potuisset redemptio per personam aut humanam aut angelicam; ergo non necessario requirebatur Dei ipsamet persona ad redemptionem peragendam. — RASP. S. Anselm., CLVIII, 563, 566, 577, 447, 448, 449.

OM. Per mortem Christi fieri non debuisset nostra redemptio, siquidem solo ipsius verbo fieri potuisset. — RASP. Hugo, CLXXV, 457.

OM. Convenientiori modo fieri potuisset redemptio; ergo immerito per mortem Christi facta est. — RASP. Hugo, CLXXV, 457, 458.

OM. De resurrectione non summopere nec tantum laudandus est Christus, quia per alienum nos redimere potuisset. — RASP. S. Bernard., CLXXXIV, 753, 754.

OM. Non debuisset Christus ipse nos redimere, quia eligere potuisset modum alium convenientiorem. — RASP. Rob. Pullus, CLXXXVI, 710, 711, 1022, 1023.

RELIGIO.

OM. E medio tollenda est omnis religio, quia non est homini necessaria. — RASP. Lactant., VII, 97, 114, 116; VI, 576, 569, 536, 616, 617.

RELIQUIÆ.

OM. Rejiciendæ sunt omnes reliquie quia semper et fere semper falsæ sunt. — RASP. S. Gregor., LXXVII, 741, 702; Guibert., CLVI, 621, 622.

REPROBATIO.

OM. Qui reprobat, de injustitia Dei semper coqueri potest, quia a Deo semper querendum est cur unus reproberetur, dum alter salvatur. — RASP. S. Aug., XXXIII, 822, 882, 660; XL, 120, 121, 122.

OM. De iniquitate et crudelitate Dei semper coqueri potest reprobis, quia certe iniquos et crudelis est Deus qui creat reprobos quos damnandos fore præscivit. — RASP. S. Aug., XXXIII, 824, 825, 833, 860, 884.

RESURRECTIO.

OM. Rejicienda est resurrectio, quia impossibilis omnino videtur; etenim requireretur ut Deus ex omnibus terræ partibus omnes vel minimas corporis partes congregaret ac coadunet. — RASP. S. Philastrius, XII, 1118, 1119, 1171, 1176; S. Hilarius, IX, 402, 403, 672, 673, 948; Zachæus, XI, 1091, 1092; S. Hieron., XLIII, 578, 579; XXIV, 673, 676; XIV, 443, 444; S. Aug., XXXVI, 786; XXXIX, 1622, 1623, 1631; XL, 193, 309; XLI, 780, 781; S. Petr. Chrysolog., LII, 581, 582, 563, 364; S. Maxim., LVII, 623, 624; Dionys. Erig., LXVI, 393; S. Gregor., LXXI, 540, 865, 1149, 1151; LXXV, 738, 739; LXXVI, 1054, 1056.

OM. Resurrectio corporum, nec in Scripturis nec in traditione evidenter demonstratur; ergo rejicienda. — RASP. S. Hieronym., XXIII, 585, 586, 587.

OM. Non admittenda est vera et realis resurrectio, quia per phantasmata fieri poterit. — RASP. S. Hieronym., XXIII, 510, 511.

OM. Immerito asseritur Christum esse resurrectionem nostram, quia ipse resurgere potuit quin alii resurgant. — RASP. S. Petrus Chrysologus, LII, 226, 227, 512, 513, 514.

OM. Non omnes resurgent in novissimo die, quia illi qui in novissimo die vivent, in incorruptionem et immortalitatem sine reali morte immutabuntur. — RASP. S. Isid., LXXXIII, 1250, 1231.

ROMA.

OM. Romana Ecclesia præstantiorem non habet dignitatem, vel auctoritatem quam aliis orbis Ecclesiis; porro contrarium communiter creditur. — RASP. Tertull., II, 133; S. Cyprian., III, 766, 818, 819, 1043, 1114; IV, 226, 227, 309, 310; S. Ambros., XVI, 915, 946; S. August., XXXIII,

781, 782, 783; S. Leo, LIV, 682, 683, 1040, 1050; Rather., CXXVI, 251, 252, 282, 286, 567, 656.

Qus. Eius concedat aliqui Petrum esse principem apostolorum, concedere tamen voluit potestatem vel primatum ejus successoribus transire, quia, inquit, in Scripturis, non constituitur filia transmissio. — *Rasp.* S. Leo, LIV, 144, 146, 147, 154, 155, 10.6, 1047.

Qus. Primatus Ecclesie non est prerogativa sedis apostolicæ essentialiter inherens, quia illum non semper retinuit pontifex Romanus. — *Rasp.* S. Leo, LIV, 367, 368, 430, 459, 505, 506, 561, 582, 643, 644, 761, 762.

SACERDOTES.

Qus. Sunt qui negant sacerdotes a Christo accepisse potestatem dimittendi peccata, quia remissio peccatorum solius Dei est opus. — *Rasp.* S. Petr. Chrysolog., LII, 456, 457, 458.

Qus. Sacerdotum coelibatus a pluribus impugnatur ut societas noxius et nulla lege præscriptus. — *Rasp.* Cassiod., LXX, 923, 925.

Qus. Persuassum habet populus sacerdotem malum non coaccere sacramenta, quia obest ejus malitia. — *Rasp.* Agobard., CIV, 142, 143.

Qus. Immerito dicitur quod sacerdotes nihil exigere debeant pro sacramentorum administratione, quia nullus debet esse labor sine mercede. — *Rasp.* S. Ivo, CLXI, 83, 86.

Qus. Dicit nequit sacramenta aequalem vim habere a malo sicut a bono sacerdote celebrata, quia ministri bonis aliquam saltem sacramento afferunt virtutem. — *Rasp.* Petr. Pictav., CCXI, 1073, 1074.

SACRAMENTA.

Qus. Nulla est sacramentorum Veteris et Novi Testamenti differentia, quia utraque eandem conferunt gratiam. — *Rasp.* S. Ambros., XIV, 867, 868; Petr. Pictav., CCII, 1146, 1147, 1227.

Qus. Nullum fuit antiquis justis sacramentum regenerationis, quia sicut Scriptura apud ante Abrahamum et post eum aliquam corporali et visibili sacramento signarentur justii vel parvuli eorum. — *Rasp.* S. Aug., XXXIII, 848; XLIV, 402, 403.

Qus. Si vetera fuerint sacramenta adhuc permanere debent, siquidem nec legem nec præcepta solverit Christus. — *Rasp.* S. Augustin., XLII, 537, 539; XLIV, 179, 183.

Qus. Dicit nequit quod iniqui sacramentis participant, itaque realiter accipiant, quia alioquin dicendum esset participationem justis esse cum iniquitate. — *Rasp.* S. Aug., XXXVIII, 1002; XLII, 535, 536; XLIII, 294.

SACRIFICIA.

Qus. Nulla unquam Deo sacrificia offerenda sunt, quia sacrificia Judæorum improbat Deus et omnino abolivit. — *Rasp.* Tertull., I, 1329; II, 510, 608, 806.

Qus. Sine jure asseritur sacrificium altaris idem esse ac sacrificium crucis, quia Christus in altari non crucifigitur. — *Rasp.* S. Cyprian., IV, 381, 382, 387, 388.

SALUS.

Qus. Deus non vult omnes homines salvos fieri, siquidem non omnes salvantur. — *Rasp.* Petr. Lombard., CXCII, 337, 338.

Qus. Omnibus erit salus æterna, quia non potest Deus summe justus et misericors poena æterna illud punire quod est temporale. — *Rasp.* Haymo, CVIII, 947, 948.

Qus. Omnibus erit salus æterna, quia post longa tempora, finem habebunt damnatorum poenæ. — *Rasp.* Haymo, CXVIII, 947, 948, 950, 951; Joannes Scotus, CXII, 417, 418.

SALVATOR.

Qus. Dicit nequit quod Christus sit omnium hominum Salvator, siquidem plures damnantur quam salvantur. — *Rasp.* S. Aug., XXXIII, 985, 986; XXXVIII, 641, 1322; S. Prosper., LI, 84, 85, 627, 628, 683.

SANCTI.

Qus. Dicit non potest sanctos de nostra salute esse sollicitos, quia de nobis curam nullam habent, nec nos aliunde juvare possunt. — *Rasp.* S. Cyprian., IV, 601, 602; III, 874, 875, 876; S. Gregorius, LXXI, 675, 910, 1181; S. Agobardus, CIV, 155, 154; Rutherford, CXXVI, 235, 256, 406, 405, 688, 599, 754, 755; Godefridus, CLXIV, 522, 923.

Qus. Nihil omnino sciunt sancti, siquidem diei judicii, sinistri et salutem et damnationem nostram ignorant. — *Rasp.* Alanus, CCX, 574, 578.

SATISFACTIO.

Qus. Necessarius non est satisfactio, quia satisfactio

etiam non redimuntur peccata. — *Rasp.* S. Cyprian.; LI, 814, 815; IV, 241, 242, 243.

Qus. Non credunt quidam quod ad remissionem peccatorum non necessario requiratur satisfactio, seu restitutio ablati, quia, inquit, sufficit ut peragantur alia bona opera. — *Rasp.* S. Anselmus, CLVIII, 575, 576, 591, 593, 594.

SCRIPTURA.

Qus. Scripturarum exercitatio sola hominem salvum facit, ex multis Scripturæ locis. — *Rasp.* Tert., I, 480, 1299; II, 27, 810.

Qus. Rejiciendum est Velus Testamentum quia locum ejus tenet Novum. — *Rasp.* S. Ambros., XIV, 291, 292, 293, 240.

Qus. Falso dicitur sequendam esse regulam ad interpretationem Scripturæ, siquidem, ex ipsamet Scriptura, unicuique sufficit suum proprium sensum sequi sine regula. — *Rasp.* S. Hieronym., XXVI, 187, 188; XXII, 181, 182; XXV, 34, 35, 402, 403, 574, 575; S. Aug., XXXIII, 222, 223; XL, 200; S. Gregor., LXXVII, 93, 400; LVIII, 289.

Qus. Sine jure dicitur Scripturam sacram litteris profantis excellentiorem esse, quia fastidiosa est lectio ejus et propter styli asperitatem abhorrenda. — *Rasp.* S. August., XXXII, 748, 809, 810; XXXIV, 63; XXXVIII, 30, 31.

Qus. Paucis penetrabiliss est Scriptura, quia obscura est et quam clausa. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 512; XXXIV, 38, 65; XXXVI, 112, 159, 160, 413; XXXVII, 1189, 1360, 1803, 1917; XXXVIII, 849, 1257; XL, 36, 520, 539; XLI, 532; XLIII, 596; XLIV, 186.

Qus. Rejiciendæ sunt Scripturæ quia secum litigare videntur, et inter se conciliari nequeant. — *Rasp.* Tertull., II, 23, 63, 652, 799; S. August., XXXVIII, 164, 180, 213, 285, 332, 371, 610, 740, 791.

Qus. In Scripturis sunt verba maledictionis, jurationis, obscenitatis, etc., ergo rejiciendæ. — *Rasp.* S. August., XXXVI, 88, 99, 160.

Qus. Probant nonnulli solum litteralem Scripturæ sensum accipiendum esse, quia, inquit, alii sensus nunquam tuto et sine dubio ad veritatem nos conducere valent. — *Rasp.* S. August., XXXII, 688; XXXIV, 66; 69, 237, 401, 430; XLIV, 237.

Qus. Scrutandæ non sunt Scripturæ, quia scrutator Scripturarum est scrutator majestatis Dei, ac proinde ab illa opprimitur, ex Scripturis. — *Rasp.* Rupert., CLXVIII, 174, 175, 573, 574, 1232, 1233.

SERPENS.

Qus. Vituperandas videtur Moyses, quod in deserto simulacrum serpentis erexit, quia effugies ista ad idolatriæ titulum pertinet. — *Rasp.* Tertull., I, 667, 668; II, 64, 347.

SOL.

Qus. Solis insolitum, moriente Christo, defectionem negant quidem, quia præ se dicit nequit qualis fuerit ista solis defectio, nec quandoque acciderit, nec refertur a constantibus historicis. — *Rasp.* Tertull., I, 359, 401, 701; Lact., VI, 588, 610, 611.

SPECTACULA.

Qus. Christianis licet spectaculis adesse, ex illis contaminari nequeant. — *Rasp.* Tertull., I, 466, 650, 631, 635, 656; S. Cyprian., IV, 781, 783, 785; Lactant., VI, 707, 712, 715; S. August., XXXVII, 1918, 1919; XXXVIII, 85, 868; XLI, 44, 45; Cassiodorus, LXIX, 604, 605.

SPIRITUS SANCTUS.

Qus. Non credendum videtur quod Spiritus sanctus in apostolos et in Christum descendisse in specie ignis et columbæ; nam hoc locus imaginationis et parvulorum videtur esse. — *Rasp.* S. Cyprian., IV, 506, 507; S. Augustin., XXXIII, 717; XXXV, 1426, 2035; XL, 26, 502.

Qus. Spiritus sanctus dicitur donum, digitus Dei, charitas, gratia, etc., ergo non est Deus. — *Rasp.* S. August., XXXII, 1046, 1521; XXXIV, 111, 112, 616; XXXVIII, 447, 448, 1071; XL, 258, 684, 681; XLII, 30, 41; XLIII, 378; S. Hildefonsus, XCVI, 136, 187, 138.

Qus. Si Spiritus sanctus sit Deus, saltem non est Pater et Filius consubstantialis, quia probatur non ejusdem esse substantiæ. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 111, 112; XLII, 768, 797, 827, 828, 929.

Qus. Spiritus sanctus non est Pater et Filius consubstantialis; siquidem ab illis procedit, et ab utroque mitti dicitur. — *Rasp.* S. August., XXXVIII, 458; XL, 688; XLII, 686, 687, 755, 847, 908; XLIV, 531; XLV, 1032.

Qus. Spiritus sanctus Pater minor est quia Patrem adorasse et illum pro nobis interpellare dicitur. — *Rasp.* S. August., XLII, 756, 757; XLIV, 531; XLV, 1032.

On. Spiritus sanctus a Patre et a Filio simul non procedit, quia totus a Patre et totus a Filio procedere nequit. — Rssr. S. Fulgent., LXV, 417, 418, 419, 574, 575, 780, 781.

On. Spiritus sanctus nihil aliud est quam flatus, siquidem ubique flatus comparatur. — Rssr. Vigilius, LXII, 382, 383.

On. Spiritus sanctus apud Hebræos femininis est sexus, ergo. — Rssr. S. Agobardus, CIV, 163, 164.

On. Falso dicitur peccatum in Spiritum sanctum esse irremissibile, quia, juxta fidem Christianam, nullum est peccatum de quo remissionem obtinere non possimus: — Rssr. S. Leo, LIV, 206, 207, 405, 414.

On. Comprehendi non potest quomodo Spiritus sanctus ferretur super aquas in creatione mundi. — Rssr. Abaelardus, CLXXVIII, 1582, 1583.

On. De Filio non procedit Spiritus sanctus, siquidem, juxta Græcos, Spiritus sanctus de Patre procedit per Filium. — Rssr. S. Anselmus, CLVIII, 506, 507, 508, 510; Petr. Pictaviens., CCXI, 914, 915.

SYMBOLUM

On. Non sat probatur Symbolum ab apostolis nobis traditum fuisse, ergo non admitti videtur. — Rssr. S. Gregor., LXXVIII, 569, 570, 571.

On. Non valet symbolum Nicænum quia in eo non prolata est processio Spiritus sancti a Filio, nec ibi est nomen Trinitatis. — Rssr. S. Anselmus, CLXIII, 512, 513, 515, 518.

TENTATIO.

On. Sibi contradicit Scriptura circa tentationes, quia modo dicit: Tentavit Deus Abraham; et modo: Deus neminem tentat. — Rssr. Eugypius, LXII, 706, 707.

On. Vere et realiter in peccatum nos Deus iaducit, siquidem in oratione Dominica legitur: Et ne nos inducas in tentationem, id est, in peccatum. — Rssr. S. August., XXXIII, 775, 948; XXXIV, 562, 612, 1262.

On. In tentationibus nimis magnam Deus dedit diabolo potestatem nos vincendi, nam ipse homo vix resistere potest. — Rssr. S. August., XXXVI, 236, 745, 744; XXXVII, 1233, 1838; S. Anselmus, CLVIII, 498, 499, 523, 524, 599, 600, 601.

TRADITIO.

On. Non valet traditio Christianorum, quia constanti consuetudine non confirmatur. — Rssr. Tertull., II, 31, 33, 51, 40, 80, 81, 270, 745, 753.

On. Nec divina, nec ecclesiastica, nec humana est traditio admittenda, quia nunquam securæ sunt istæ traditiones. — Rssr. S. Cyprian., III, 1129, 1130, 1136, 1158, 1187; S. August., XLIII, 263, 266, 288, 584; Rutherius, CXXXVI, 334, 340, 341, 342; Petr. Cantor., CLV, 233, 234, 235.

TRANSSUBSTANTIATIO.

On. Transsubstantiationem negant plurimi, quia, inquit, in antiquis symbolis de illa non agitur. — Rssr. Alanus, CCX, 358, 359, 360, 361.

On. Rejiciendum transsubstantiationis verbum, quia male exprimit conversionem eucharisticam. — Rssr. Petrus Pictaviens., CCXI, 1246, 1247.

TRINITAS.

On. Rejicienda est Trinitas, quia illius distinctionem non sat evidenter ostendit Scriptura. — Rssr. Tertull., II, 158, 164, 168, 166; S. Ambrosius, XV, 1537, 1566, 1567; Rutherius, CXXXVI, 206, 207, 646, 647.

On. Rejicienda est Trinitas, quia non satis eam probant Scripturæ præsertim Genesis in qua de Deo agitur. — Rssr. S. Ambros., XVII, 511, 512, 515, 531, 532, 1001, 1005; S. Augustin., XLII, 941, 943, 947; Rupertus, CLXVII, 206, 207, 246, 247, 400, 401, 616, 617, 757, 758, 834.

On. Trina personarum distinctio non est in Trinitate admittenda, quia non docet Scriptura tres esse in uno Deo personas. — Rssr. S. Augustin., XLII, 941, 945, 947.

On. Filius in Trinitate non dicendus est Patri æqualis, siquidem diligit Pater et Filius diligitur, testimonium perhibet Pater et Filius accipit. — Rssr. S. August., XXXVII, 1740; XXXVIII, 775; XLII, 722, 754, 755.

On. Si æquales essent tres personæ, Filius non diceretur tantum virtus et sapientia Dei Patris, atqui, etc. — Rssr. S. August., XLII, 848, 925, 1066, 1080.

On. Si æquales essent tres Trinitatis personæ, eadem illis tribuerentur opera; atque, insuper Filius et Spiritus sanctus dicuntur missi. — Rssr. S. August., XXXVIII, 537, 499, 483; XLII, 694, 761, 818, 839.

On. Filius Dei non est in Trinitate Patri consubstan-

tialis, quia Pater, Filius major dicitur. — Rssr. Cassiodorus, LXIX, 972, 1075.

On. Trinitatis personæ dici nequeant æquales quia non omnia sunt illis communia; nam quæ de Patre, non eadem de Filio, et quæ de Filio non eadem de Spiritu sancto. — Rssr. Boetius, LXIV, 1231, 1299, 1577, 1578.

On. Totæ Trinitas non recipitur in Eucharistia, quia docet fides solum Christum esse in sacramento sui amoris. — Rssr. S. Bernard., CLXXIV, 783, 784.

UNITAS.

On. Unitatem non habet Ecclesia catholica, quia aliud ibi docet et aliud alibi. — Rssr. S. Cyprian., III, 702, 711, 732, 708, 783, 790, 1046; IV, 348, 410, 411, 561.

UXORES.

On. Probare conatur quidem ipse licitum esse, si cut olim fuit licitum patribus plures habere uxores. — Rssr. S. August., XXXVIII, 547, 1064.

On. Libidinis arguuntur necessario sancti antiquæ legis, quod plures habuerint uxores. — Rssr. S. August., XXXIV, 76; XXXVIII, 543, 547; XL, 595; XLII, 429; Guibertus, XLVI, 517, 518.

VERBUM.

On. Non credendum est Verbum carnem factum esse, quia fuisset in Incarnatione mutatum et a Deo Patre recessisset. — Rssr. S. August., XXXV, 1689, 1690; XXXVIII, 105, 671, 674, 680, 687, 993, 1001, 1002, 1097.

On. Incarnatione mutatum est Verbum, siquidem carnem accipiendo ex Virgine Maria in carnem mutatum est. — Rssr. S. August., XXXIV, 1045; XLII, 511, 177, 178; XXXV, 1978, 1979; XL, 187.

On. Non lucide dicitur Deum Verbo suo omnia portare, quia hæ voces realem non habent significationem. — Rssr. Hugo, CLXXIV, 810.

On. Admittenda sunt peccata irremissibilia, siquidem Verbum contra Spiritum sanctum neque in hoc sæculo neque in futuro dimittitur, ex Scriptura. — Rssr. S. Fulgentius, LXV, 547, 548.

VISIO.

On. Patrem invisibilem, Filium vero et Spiritum sanctum visibiles sunt qui putant, quia Filius et Spiritus sanctus hominibus pluries apparuerunt; nondum autem apparuit Pater. — Rssr. S. Augustin., XXXIII, 603, 605, 610, 619, 622, 633, 637.

On. Ii qui ad vitam resurgent, per corpus Deum visuri sunt, quia meritis eorum hoc tribuet Deus. — Rssr. S. August., XXXIII, 619, 623; XLI, 791.

On. Ab impiis etiam videndus est Deus, quia a diabolo jam visus est. — Rssr. S. August., XXXIII, 602, 607; XXXVIII, 104, 105.

On. Admittenda non est Dei visio, quia Scripturæ testimonia de videndo Deo sibi invicem adversantur et inter se conciliari nequeunt. — Rssr. S. August., XXXIII, 602, 605.

On. Per corpus videndus est Deus, quia eum postea videbimus sicuti est, facie ad faciem. — Rssr. S. August., XXXIII, 620, 625.

VITA.

On. Falso dicitur quod propter hominum peccata Deus fecerit breviores hujus vitæ dies, siquidem insigniores peccatores longiore potantur vita. — Rssr. S. Ambros., XIV, 1049, 1050.

VITIÆ.

On. Ad Deum non pertinent vitia nostra, alias ea putret et malis felicitatem non concederet. — Rssr. S. Hieronym., XXV, 82, 83.

On. Persuasum habent plurimi quod vitia a voluntate hominis non oriuntur, quia illis resistere nequeant. — Rssr. S. August., XXXIII, 561, 571; XXXIV, 605; XL, 19; XLIV, 266.

On. Forsan falso dicitur quod propter vitia hominum brevior fuerit illorum vita post diluvium, quia istud nulli probatur. — Rssr. Rupert., CLXVIII, 582, 583.

VOCATIO.

On. Vocatio misericordiæ Dei non est tribuenda, siquidem vocatur certissime qui Deum colant et ipsi soli. — Rssr. S. August., XXXVIII, 863, 861; XLIV, 985, 986.

On. Si misericordiæ Dei tribuenda sit vocatio, ergo destruitur participatio propriæ voluntatis, ergo tollitur meritum. — Rssr. S. Augustin., XXXVII, 1508, 1509; XLIV, 340, 241.

On. Si vocatio misericordiæ Dei sit tribuenda, ergo

de vocatione nostra desperandum est, siquidem de misericordia Dei nunquam certiores esse possumus. — *Rssr. S. August., XXXVIII, 1396.*

VOLUNTAS.

Opv. Contendant plurimi omnia suadelicia excusanda esse, quia, inquit, nihil fit in nobis sine Dei voluntate. — *Rssr. Tertull., II, 915, 916.*

Opv. Nulla est voluntas humana, quia per Dei gratiam omnino adimitur. — *Rssr. S. Philastrius, XII, 1232, 1233.*

Opv. Voluntatem suam in sua potestate non semper habet homo, siquidem aliquando illam mutare non valet, ut testatur Apostolus, qui ait se sentire in membris suis legem, etc., et hoc etiam fatetur S. Augustinus. — *Rssr. S. Augustin., XXXII, 753, 758; XLIV, 530, 531.*

Opv. Malarum voluntatum auctor est Deus, siquidem praemet nostras praeparat voluntates. — *Rssr. S. Fulgentius, LXV, 157, 158, 171, 172.*

Opv. Voluntas Dei non est ut omnes salvi fiant, siquidem plures damnantur. — *Rssr. S. Fulgent., LXV, 637, 638, Petrus Pictaviensis., CXXI, 707.*

VOTUM.

Opv. Votum Deo reddere non tenemur, quia semper conditionale est. — *Rssr. S. Cyprian., IV, 752, 753; S. Anselmus, CLVIII, 591, 592, 688.*

Opv. Contendant quidam votum non obligare, quia, juxta eos, in tantum censetur factum, in quantum illud implere valeamus. — *Rssr. S. August., XXXIII, 486, 487, 1013; XXXIV, 744; XXXVII, 1058; XXXVIII, 799; XL, 468.*

Opv. Nonquam valet votum in tribulatione emissum, quia tunc non est liberum. — *Rssr. S. Fulgent., LXV, 506, 507.*

Opv. Nonquam valet votum, quia minuit gratiam boni operis. — *Rssr. S. Anselmus, CLVIII, 401, 402, 403.*

Opv. Monachica vota a pluribus improbantur, atque procul ab illis rejiciuntur, quia, inquit, libertatem homini adimunt et bono publico adversantur. — *Rssr. S. Anselmus, CLVIII, 1162, 1163, 1171, 1172.*

VULGUS

Opv. Falsum est dicere quod stultum sit vulgus et credulum quia saepe et fere semper in populo aut in vulgo residet veritas. — *Rssr. S. Cyprianus, IV, 573, 574.*

LXI.

INDEX ALPHABETICUS

AUCTORUM QUORUM OPERA VEL OPUSCULA APOLOGETICA

IN INDICE SEQUENTI REFERUNTUR.

Abaelardus abb.
Agobardus (S.).
Alanus de Insulis.
Alcuinus (B.).
Algerus scholast.
Ambrosius (S.), Mediol.
Anonymus saeculi XII.
Anselmus (S.), Cantuar.
Arnobius Junior.
Arnobius rhetor.
Augustinus (S.), Hippon.
Boetius philos.
Cassianus.
Celsus.
Constantinus imperat.
Cyprianus (S.).
Ebo Remensis.
Eckbertus abb.
Ennodius.
Eulogius (S.), Toletan.
Facundus.
Ferrandus.
Firmicus Maternus.

Florus diacon.
Fratr B. Reicherspergen.
Fredegisus abb.
Fulgentius (S.).
Gerobus venerab.
Gualterus de Castellione.
Guillelmus abb.
Herbertus de Boseham.
Hieronimus (S.).
Hilarius (S.) Pictav.
Hiklephonus (S.) Toletan.
Hugo a S. Victore.
Hugo Lingonensis.
Hugo Rholomagens.
Julianus (S.), Toletan.
Juvenens poeta.
Lactantius.
Lucifer Calaritanus.
Magnes presbyter.
Maximus (S.) Taurin.
Minutius Felix.
Paschasius diacon.
Paulinus (S.) Aquileiens.

Paulinus (S.) Nolan.
Paulus Alvarus.
Pelagius II, papa.
Petrus Damian. (S.).
Petrus Venerabil.
Phoebadius.
Prosper (S.) Aquitan.
Prudentius Aurelius.
Raimundus.
Rathierus.
Richardus a S. Victore.
Robertus Pullus.
Ruinus presbyter.
Rupertus (S.) abb.
Salvianus.
Tertullianus.
Valerianus (S.).
Victorinus Afer.
Vigilius Tapsens.
Vincentius Lirinens.
Zachaeus Christian.
Zeno (S.).

LXII.

INDEX APOLOGETICUS

VEL

SYNOPSIS OPERUM AUT ETIAM OPUSCULORUM APOLOGETICORUM

QUAE IN PATROLOGIAE CURSU RECENSENTUR USQUE AD SAECULUM XII.

MONITUM.

Hoc in indice opera vel etiam opuscula apologetica particulari syntagmate connectere satagimus, ut quisvis lector cuncta quae a Patribus Latinis ad defensionem et splendorem catholicae religionis promulgata

fuere, in promptu habeat, et sic usu facilliori argumenta validissima comparare possit. Hunc indicem in quatuor sectiones dividimus: I^a sectio generalis, complectens opera quæ ad vindictam religionis pertinent; II^a sectio apologetico-dogmatica, quæ ad quoddam punctum vel dogma fidei refertur; III^a sectio apologetico-polemica, quæ adversus talem errorem veritatis demonstrationem indicat; IV^a sectio individualis, quæ justificationem seu apologum cujusdam hominis ostendit.

I. Sectio generalis complectens opera quæ ad vindictam religionis attinent.

Apologeticus adversus gentes pro Christianis, in quo: Defensio et apologia Christianorum; vera eorum doctrina; eximii eorum mores, dum gentiles in omnia vitia se dant præcipientes. Christiani non sunt læsa majestatis divinae vel humane culpabiles; nec causa cladum, nec scelerum, nec hostes reipublicæ. Dii gentium falsi et absurdi. Deorum imagines, templa, sacrificia quam vana et terribilia. Tertullianus, I, 258. — Libri duo ad nationes, in quibus: Ex ignorantia procedit odium erga religionem Christianam; qui sciunt, odium desinunt; horrenda et absurda sunt crimina quibus Christiani insectantur. Justificatio eorum de accusatione avaritiæ, luxuriæ et improbitatis. Gentiles vero de istis criminibus rei; origo, vanitas, absurditas et infamia deorum ethnicorum; cur Christianorum nomen in crimen vertitur. Tertullianus, I, 559. — Liber ad Scapulam, ubi: Christiani sunt innocentes, dum gentiles ipsi vere offendunt in quo illos falso reprehendunt. Non scilicet et absurdos deos adorant, sed unicum Deum. Nunquam reperti sunt in seditionibus eo tempore; sincere honorant imperatorem; patienter tolerant supplicia. Nihil iniquius jubere Christianos omnibus virtutibus navantes operam, occidi gladio et etiam conburi. Quidquid agit scapula, non deficiet Christianorum secta quæ tum crescit cum cædi videtur. Vera et divina religio quam tam constantes reddit martyres inter quælibet supplicia. Tertullianus, I, 697. — Liber ad Demetrianum, in quo: Christiani nec defensi nec auditi, et tamen condemnati ostenduntur. Non sunt publicorum calamitatum causa. Illæ publicæ clades ex falsorum deorum cultu. S. Cyprianus, IV, 545. — Liber de idololorum vanitate, in quo: Idololatriæ origo; deorum gentium absurditas. S. Cyprianus, IV, 563. — Epistola de exhortatione martyrii, in qua: Idola dii non sunt; crimen idololatriæ; Deus solum colendus. S. Cyprianus, IV, 631. — Octavius, vel liber apologeticus, in quo: Absurditas cultus falsorum deorum, quorum dies natales, tristes exitus, fata, actiones nefandæ et finis noscuntur. Obscuri, crudeles et ridiculi ritus in eorum mysteriis. Auspicia, auguria, quam stulta et superstitiosa. Tribuunt falsa crimina Christianis. Longe repellenda est ab eis accusatio sacrilegii, stupri, incestus; nunquam infantes immolant. Convivia eorum sobria et pudica. Vera eorum religio et sunt rejicienda gentium superstitiones. Ethnicis terribilissimis criminibus convinctur. Minucius Felix, III, 251. — Libri apocryphi, quibus religio Christiana stabilitur et justificatur contra quemdam philosophum, Magnes presbyt., V, 346. — Libri disputationum adversus gentes, in quibus: Religio christiana non est rejicienda ut nova; Paganismus non sicut religio christiana ante 2000 annos existit; Christiani nihil novum adorant; non sunt calamitatum causa; falsa divinitas deorum ethnicorum. Absurde opiniones gentium de diis; eorum vitia; turpitudo et falsitas uniuscujusque dei eorum; simulacra, auspicia, oracula, quam vana et contemnenda. Exigua philosophorum scientia; dissensio eorum et variae opiniones; comparatio Christianorum et ethnicorum opinionum; hinc patet Christianos pios esse, gentiles vero dementis impietatis. Arnobius, V, 714. — Liber de falsa religione, ubi: De falsis diis, origo erroris; de philosophis et falsa sapientia; præcepta philosophica parum conferunt; vera sapientia in religione. Lactantius, VI, 110. — Liber de divinis institutionibus, in quo: Falsa est deorum ethnicorum divinitas; origo et turpis vita istorum deorum; obscenissima illorum festa; omnes satis recentes sunt; simulacra ridicula; oracula et auguria ex demonum præstigiis. Philosophorum sectæ a se invicem distinguuntur. Philosophia multitudinem fugit, sed facile est invenire doctrinam cælestem in religione christiana. Vera sapientia non in multorum deorum cultu sed in vera religione; nulla etiam justitia possibilis apud falsorum deorum cultores; existit solum in vera religione. Lactantius, VI, 1019. — Liber de errore profanarum religionum, ubi: Elementa non sunt dii nec principia rerum; ex cultu elementorum ad alias superstitiones transferant ethnici; absurditas et turpitudo uniuscujusque illorum deorum; vanitas idololorum; signa et symbola in cultu idololorum ridicula et abjicienda. Imperatores debent ad idolorum

sacra penitus delenda accedere; de iis extirpanda mandatum, Firmicus Maternus, XII, 981. — Liber de vera religione, in quo: Vera religio non reperitur apud paganos, neque in secta illa, præterquam in Ecclesia catholica. Divina œconomia erga humanam salutem; depicci viæ Deum humanæ salutis consilii, auctoritate credentes, ratione intelligentes. S. Augustinus, XIV, 918. — Apologia contra paganos, in qua: Non cito cæci sunt et ordinantur; idola non sunt dii, nec elementa, neque stellæ. S. Martinus Taurin., LVII, 781.

II. Sectio apologetico-dogmatica quæ ad quoddam punctum vel dogma fidei refertur.

Defensio veræ fidei de existentia et unitate Dei. Tertullianus, apologeticus, I, 539. De testamento æterni, I, 607. De idololatria, I, 661. — Minucius Felix, Octavius, III, 251. — S. Cyprianus, liber ad Demetrianum, IV, 545. De exhortatione martyrii, IV, 631. — Arnobius Rhetor, adversus gentes libri septem, V, 714. — Lactantius, de falsa religione, VI, 110. — Robertus Pullus, sententiarum lib., CLXXXVI, 625.

Defensio veræ fidei de trinitate unius Dei. Tertullianus, in Apologetico, I, 559. — S. Cyprianus, liber de idololatriæ vanitate, IV, 566. — S. Hilarius Pictav., libri de Trinitate, X, 28. — Arnobius Junior, De Deo uno et trino, LIII, 259. — Vigilius Tapsens, contra Maritimum, LXII, 96. — Boetius, quomodo Deus sit unus et trinus, LXIV, 727. — S. Fulgentius, De Trinitate, LXV, 486; contra Pintum, testimonio de SS. Trinitate, LXV, 254. — Robertus Pullus, lib. Sententiarum, CLXXXVI, 625. — Anonymus sæculi XI, ex Genesi probat SS. Trinitas; CCIII, 749. — Alanus de Insulis, contra Judæos; sunt tres personæ in Deo testimonio, probationes, auctoritates quibus demonstratur trinam esse Deitatem, CCX, 503.

Deus creator est omnium; non sunt duo principia. Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019; De ira Dei, VII, 79. — S. Augustinus, libri duo de Genesi, contra Manichæos; vindicator Genesæ et defensor, contra errores et falsas interpretationes Manichæorum, XXXIV, 172. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 505.

Providentiæ Dei existentia asseritur. Minucius Felix, Octavius, III, 251. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110; De divinarum institutionum septem libris, VI, 1019; De ira Dei, et de bonis et malis in rebus humanis, VII, 79. — Salvianus, De gubernatione Dei, LIII, 29. — Boetius, De consolatione philosophiæ, LXIII, 786. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXII, 437. — Robertus Pullus, Sententiarum libri, CLXXXVI, 625.

Divinitas Christi probatur, et justificatur fides in Christum Deum. Tertullianus, Apologeticus, I, 539. — S. Cyprianus, liber ad Demetrianum, IV, 545; liber de idololorum vanitate, IV, 565; liber adversus Judæos, IV, 919. — Arnobius, liber adversus gentes, V, 569. — Celsus, De Judaica incredulitate, VI, 49. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Constantinus Imper., Conciones, VIII, 521. — Victorinus Afer, De generatione divini Verbi, VIII, 905. — S. Hieronymus Pictav., De Trinitate, X, 9. — S. Zeno, De Genesi, XI, 9. — Lucifer Calaritanus, Pro S. Athanasio, XII, 817. — S. Phobadius, liber contra Arianos, XX, 15. — Zacharius Christian., conclusiones, 1071; Altercatio inter Theophilum, etc., XI, 1079. — Cassianus, De incarnatione, L, 9. — S. Martinus Taurin., contra Judæos, LVII, 795. — Aurelius Prædicator, Apologetus, LIX, 923. — Vigilius Tapsens, contra Eutychetem, LXII, 95; Tractatus de fide Nicæna, 466. — S. Fulgentius, Ad Trasimundum, LXV, 225; De fide catholica adversus Pintum, 254. — S. Paulinus Aquileiens., contra Felicem, XCIX, 159. — B. Alcuinus, libellus adversus Felicem, C, 319. — S. Agobardus, liber adversus Felicem, CIV, 29. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — Petrus Venerabilis, contra Judæos, CLXXXII, 509. — Hugo Rothomagens., contra hæreticos, CXXII, 1257. — Gerhohus abb., CXCV, 1074. — Anonymus sæculi XII, Tractatus adversus Judæos, CCIII, 749. — Alanus de Insulis, contra Judæos, CCX, 505.

Christus incarnatus est, et vere factus est homo. Tertullianus, De vera Christi carne, II, 9. — S. Cyprianus, liber adversus Judæos, V, 9. — Arnobius, De incarna-

time adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110. — Constantinus Imper., conciones, VIII, 321. — Zachaeus Christian., consultationes, XX, 107. — Casianus, De incarnatione, L, 9. — Arnobius Junior, De Deo uno, etc., LIII, 230. — S. Maximus Taurin., contra Judaeos, LVII, 795. — Vigilus Tapsens., contra Eutyche-tem, LXII, 93. — Boetius, De persona et duobus naturis, LXIII, 1343. — S. Fulgentius, ad Transmitionem, LXV, 225. De fide catholica adversus Pintum, 254. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 517. — S. Julianus Tolet., De tribus capitulis, XCVI, 529. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacro-syllabus, XCIX, 151. — B. Alcuinus, libellus adversus Felicem haereticum, C, 85. — S. Agobardus, liber adversus Felicem, CIV, 299. — Paulus Alvarus, Apologia verae fidei de hominitate Christi, CXXI, 505. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — S. Anselmus Cantuar., Cur Deus Homo, CLVIII, 299. — Hugo a S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 295. — Petrus Venerab., Contra Judaeos, CLXXXIX, 509. — Hugo Rothomagus., Contra haereticos, CXII, 1257. — Gerhohus abb., De gloria Filii hominis, CXIV, 1074. — Frater B. Reichersperg., Fragmentum contra Folmerum, CXIV, 1529. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 601. — Anonymus saeculi xii, Tractatus adversus Judaeum, CCIII, 749. — Gualterus de Castellione, Contra Judaeos, CCIX, 421. — Alanus de Insula, Contra Judaeos, CCX, 305.

De unitate et processione Spiritus sancti. Zachaeus Christian., consultationum lib., XX, 1071. — Pachasius diacon., De Spiritu sancto, LXII, 9. — Vigilus Tapsens., Contra Eutyche-tem, LXII, 549. — Boetius, De unitate Trinitatis, LXIII, 1254. — S. Fulgentius, De fide catholica adversus Pintum, LXV, 254. — S. Anselmus, De processione Spiritus sancti, CLVIII, 243. — Robertus Pullus, Sententiarum liber, CLXXXVI, 635. — Anonymus saeculi xii, Tractatus adversus Judaeum, CCIII, 749.

De Maria semper virgo fuit et intemerata. Casianus, De incarnatione, L, 9. — S. Hildefonsus Tolet., De virginitate B. Mariae, XCVI, 58. — Gerhohus abb., De gloria Filii hominis, CXIV, 1162. — Anonymus saeculi xii, Tractatus adversus Judaeum, CCIII, 749.

De Maria vere est Mater Dei. S. Hilarius Pict., Apologetica, etc., X, 9. — Casianus, De incarnatione, L, 9. — Boetius, De persona et duobus naturis, LXIII, 1343. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 547. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacro-syllabus, XCIX, 159. — B. Alcuinus, Libellus adversus Felicem, C, 119. — S. Agobardus, Liber adversus Felicem, CIV, 29. — Hugo a S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 295. — Hugo Rothomagus., Contra haereticos, CXII, 1257. — Gerhohus Vener., De gloria Filii hominis, CXIV, 1162. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 603. — Anonymus saeculi xii, Adversus Judaeum, CCIII, 749. — Alanus de Insula, Contra Judaeos, CCX, 319.

Pro defensione trium Capitulorum argumenta et justificatio. Facundus, defensio trium capitulorum, LXVII, 547. — Epistola fidei catholica in defensione trium capitulorum, 559. — Ferrandus, Epistola ad Pelagium, LXVII, 921. — S. Julianus Tolet., de tribus capitulis, XLIV, 537. — Pelagius II, papa, Epistola ad Eliam episc., in qua fides Romanae Ecclesiae de tribus capitulis defendit, LXXII, 709.

Prophetiarum expletio probatur. Lactantius, de divinis institutionibus, VI, 110. — Constantinus Imper., Conciones, VIII, 321. — Zachaeus Christian., Altercatio, etc., XX, 1089. — S. Maximus Taurin., Contra Judaeos, LVII, 795. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 603. — Anonymus saeculi xii, Adversus Judaeum, CCIII, 749. — Gualterus de Castellione, Contra Judaeos, CCIX, 421.

Existencia et unitas verae Ecclesiae assertur. S. Cyprianus, De unitate Ecclesiae, IV, 494. — Hugo Rothomagensis, Contra haereticos, CXII, 1257. — Alanus de Insula, Contra haereticos, CCX, 319.

Prædestinatio vera probatur et defenditur. Lactantius, De ira Dei, VII, 79. — S. Prosper Aquit., Responsiones, LI, 177. — De gratia et libero arbitrio, 479. — Boetius, De consolatione philosophiae, LXIII, 786. — S. Fulgentius, De veritate prædestinationis, LXV. — Florus diacon., Adversus Joannem Scotum, CXIX, 101. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXIX, 457.

Immortalitas futura; praemia bonorum; poenae malis reservae. Tertullianus, De testimonio animae, I, 607. — Minucius Felix, Octavius, III, 193. — S. Cyprianus, Liber de mortalitate, IV, 585. — De exhortatione martyrii, IV, 651. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110. — De divinis institutionibus, VI, 1019. — De ira Dei, 79. — Boetius, De consolatione philosophiae, LXIII, 786. —

Resurrectio mortuorum nascitur et probatur. Tertullianus, in Apologetico, I, 559. — Minucius Felix, in Octavio, III, 193. — S. Cyprianus, Contra Judaeos, IV, 679. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Zachaeus Christian., Lib. consultationum, XX, 1071. — Florus diacon., Adversus Joannem Scotum, CXIX, 101. — Alanus de Insula, CCX, 305.

Regeneratio per baptismum; parvuli etiam baptizandi. Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618. — Hugo Rothomagensis, Contra haereticos, CXII, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insula, De fide catholica, CCX, 305.

Sacramenta prosumt fidelibus; potestas ligandi atque solvendi divinitus tradita. S. Cyprianus, Liber de lapsis, IV, 461. — Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618. — Hugo Rothomagensis, Contra haereticos, CXII, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insula, De fide catholica, CCX, 305.

Corpus et sanguis Christi sunt realiter in sacramento Eucharistiae. Florus diacon., contra Amalarium, CXIX, 71. — Ratramnus, De corpore et sanguine Domini, CXXI, 9. — Hugo Lingonensis., Tractatus de corpore et sanguine Domini, CXLII, 1525. — D. Algerus Scholast., De sacramento corporis et sanguinis Domini, CLXXX, 1637. — Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618. — Gerhohus Vener., De gloria Filii hominis, CXIV, 1074. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insula, De fide catholica, CCX, 305.

Christus vere resurrexit. S. Cyprianus, Adversus Judaeos, IV, 674. — Arnobius Rheior, Adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110. — S. Maximus Taurin., Contra Judaeos, LVII, 795. — Alanus de Insula, De fide catholica, CCX, 305.

Ecclesiae infallibilitas, primatus, hierarchia. S. Cyprianus, De unitate Ecclesiae, IV, 493. — Facundus, Epistola, LXVII, 547. — Pelagius II, papa, Epistola ad Eliam, LXXII, 706.

Templa necessaria; sacrificia, orationes, elemosynae prosumt vivis et mortuis. S. Cyprianus, Adversus Judaeos, IV, 679. — Arnobius Rheior, Adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Ratramnus, Contra Graecorum opposita, CXXI, 9. — Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618. — Hugo Rothomagensis, CXII, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insula, Adversus Valdenses, CCX, 305.

III. Sectio apologetico-polemica, quae adversus talem talemve errorem veritatis demonstrationem indicat.

NOTA. In hoc articulo, ut facilius quaesita reperiantur, haereses vel haereticos ordine alphabetico exhibemus; sic adversus

ABELARDUM, Guilielmus abb., Liber adversus Abaelardum, CLXXX, 251. — Disputatio Catholicorum adversus dogmata Abaelardi, 283.

AMALARUM, Florus diacon., Opusculum, I, CXIX, 71.

ARIANUS, S. Hilarius Pictav., De Trinitate, X, 25. — Apologia de synodis, 479. — Lib. ad Constantium Augustinum, 538. — Lucifer Calaritanus, Ad Constantium Imperatorem, XIII, 894. — Juvenius, XIX, 385. — S. Augustinus, XXXIII, passim. — Joannes Casianus, De incarnatione, L, 9. — Vigilus Tapsens., Dialogus Contra Arianum, LXII, 135. — Contra Marivadum, 354. — Tractatus de fide Nicæna, 468. — Contra Palladium Arianum, 454. — S. Fulgentius, Contra Arianos, LXV, 205. — Contra Sermonem Fastidiosi Ariani, 509. — Adversus Pintum, 254.

CATHAROS, Paulus Alvarus, Indiculus luminosus, CXXI, 515. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insula, Contra haereticos, CCX, 305.

DONATISTAS, S. Augustinus, Epistolae variae, XXXIII, passim.

ELIPANDUM, S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacro-syllabus, XCIX, 151.

EUTYCHETEN, Vigilus Tapsens., Lib. Contra Eutyche-tem, LXII, 93. — Boetius, De duobus naturis contra Eutyche-tem, LXIII, 1343. — Facundus, Contra Eutyche-tem, LXVII, 559. — Ferrandus, Epistola, LXVII, 921. — S. Julianus Tolet., De tribus capitulis, XCVI, 159. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — Alanus de Insula, De fide catholica, CCX, 329.

FELICEM ORCELLITANUM, B. Alcuinus, Libellus contra Felicem, C, 119. — S. Paulinus Aquileiens., contra Felicem, XCIX, 209. — S. Agobardus, Adversus Felicem, CIV, 29. — Gerhohus Vener., Lib. contra duas haereses, CXIV, 1162.

FREDEGISUM, S. Agobardus, Epistola ad Fredegisum abbatem, CPV, 299.

GUILLELMUS DE CONCHIS, Guillelmus abb., De erroribus Guillelmi de Conchis, CLXXX, 251.

HÆRESIS IN GENESE, Tertullianus, Liber de præscriptionibus, II, 9. — S. Vincentius Lirinensis, Commontorium, L, 657. — Abelardus, Lib. adversus hæreses, CLXXVIII, 1825.

INFEDELES, PAGANOS, Tertullianus, Ad nationes, II, 9. — S. Cyprianus, Lib. ad Demetrianum, IV, 545; De idolorum vanitate, 585. — Arnobius, Lib. adversus gentes, V, 569. — Firmicus Maternus, De errore profanarum religionum, XII, 981. — S. Augustinus, Epistolæ adversus paganos, XXXIII, passim. — Alanus de Insulis, Contra paganos, CCX, 519.

JOANNEM HIEROSOLYMITANUM, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, 537.

JOANNEM SCOTUM, Florus diac., Adversus Scotum, CXIX, 101.

JOVINIANUM, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim; Libri duo contra Jovinianum, XXII, 211.

JUDÆOS, S. Cyprianus, Lib. adversus Judæos, IV, 679. — Celsus, De Judaica incredulitate, VI, 49. — Zachæus Christian., Altercatio, etc., XX, 1091. — S. Maximus Taurin., Contra Judæos, LVII, 795. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — Petrus Vener., Contra Judæos, CLXXXIX, 509. — Anonymus sæculi XII, Adversus Judæum, CCIII, 807. — Gualterus de Castellione, Contra Judæos, CCIX, 421. — Alanus de Insulis, Contra Judæos, CCX, 329.

LUCIFERIANOS, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim.

MACEDONIUM, Paschasius diac., De Spiritu sancto, LXII, 9. — S. Fulgentius, De fide adversus Pintum, LXV, 718. — S. Anselmus Cantuar., De processione Spiritus sancti, CLVIII, 285. — Hugo Rothomag., Contra hæreticos, CXCH, 1257. — Anonymus sæculi XII, Adversus Judæum, CCIII, 749.

MANICHÆOS, Victorinus Afer, Contra duo principia Manichæorum, VIII, 993. — Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — S. Augustinus, Lib. duo de Genesi contra Manichæos, XXXIV, 274; Epistolæ contra Manichæos, passim. — Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 922. — Vigilius Tapsens., Lib. contra Eutycheten, LXII, 149. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

MONTANISTAS, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, 142. — Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079.

NESTORIANOS, Boetius, De persona, etc., contra Nestorium, LXIII, 1515. — S. Fulgentius, Contra Fastidiosum, LXV, 609. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 547. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacrosyllabus, CXIX, 151. — B. Alcuinus, Libellus adversus Felicem, CI, 85. — Hugo de S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 245. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 659. — Anonymus sæculi XII, Adversus Judæum, CCIII, 749.

NOVATIANOS, S. Cyprianus, Liber de disciplina, IV, 819. — Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1099. — S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim. — S. Augustinus, Epistolæ, XXXIII, passim. — S. Fulgentius, De fide catholica, LXV, 527.

ORIGENISTAS, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim.

PATRIPASSIANOS, Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 922. — Vigilius Tapsens., Dialogus, LXII, 539. — S. Fulgentius, Epist. ad Trasimundum, LXV, 419. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacrosyllabus, ICIX, 150.

PELLAGIANOS, S. Hieronymus, Epistolæ adversus Pelagianos, XXII, 41 et passim. — S. Augustinus, Epistolæ, XXXIII, passim. — S. Prosper Aquitan., Responsiones, LI, 177. — S. Fulgentius, De veritate prædestinationis, LXV. — Florus diac., Adversus Joan. Scotum, CXII, 101. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXII, 457.

PETROBRUJIANOS, Petrus Vener., Adversus Petrobrujanos, CLXXXIX, 709. — Gerhobus Vener., Contra duas hæreses, CXCV, 1162. — Alanus de Insulis, Contra hæreticos, CCX, 509.

PROTINIANOS, Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — Vigilius Tapsens., Dialogus, LXII, 533.

PRISCILLIANISTAS, S. Augustinus, Epistolæ, XXXIII, passim. — S. Fulgentius, De veritate prædestinationis, LXV.

SABELLIUM, Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — S. Maximus Taurin., Epistolæ, LVII, 792. — Vigilius Tapsens., Dialogus, LXII, 153. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51.

SARACENOS, Petrus Vener., Contra Mahumetanos, CLXXXIX, 675. — Alanus de Insulis, De fide catholica contra Mahumetanos, CCX, 331.

UNIONISTAS, Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 922. — S. Fulgentius, De fide catholica, LXV, 571.

VIGILANTUM, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim; Lib. contra Vigilantium, 539.

WALBERSES, D. Algerus, Refutatio Waldensium, CLXXX, 739. — Hugo Rothomag., Contra hæreticos, CXCH, 1257. — Alanus de Insulis, Lib. contra Waldenses, CCX, 305.

Qui plura de istis et ampliora optaverit specialem edat Indicem de hæresibus.

IV. Sectio individualis, quæ justificationem seu apologiam cujusdam hominis ostendit.

Apologetica pro libro De synodis, S. Hilarius Pictav., X, 546. — Apologia pro S. Athanasio, Lucifer Calaritanus, XIII, 699; Defensio S. Athanasii, 718. — Apologia David, S. Ambrosius Mediol., XIV, 887. — Apologia in S. Hieronymum, Rufinus presb., XXI, 541. — Apologia adversus Libros Rufini, S. Hieronymus, XXII, 397. — Apologia pro S. Valeriano, S. Valerianus, LII, 757. — Apologia Theodosii imperatoris, S. Paulinus Nolan., LXI, 9. — Apologeticus pro synodo, Ennodius, LXII, 185; pro Symmacho papa, 199. — Liber apologeticus martyrum, S. Eulogius Tolet., CXV, 851. — Apologeticus pro sua defensione, Ebbo Remens., CXVI, 11. — Apologia ejus libri de corpore et sanguine Domini, Ratramnus monac., CXXI, 9. — Liber apologeticus pro sua defensione, Ratherius, CXXXVI, 639. — Liber apologeticus contra Gantilonem, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 247. — Responsio Abelardi contra calumnias, Abelardus, CLXXVIII, 1509. — Epistolæ apologeticae de S. Thoma Cantuariensi, Herbertus de Boecham, CXC, 1415.

LXIII.

INDEX POLEMICUS

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA OMNIUM AUCTORUM

QUORUM OPERA VEL OPUSCULA POLEMICA IN PATROLOGIÆ CURSU REPERIUNTUR.

Abelardus, Rugens. abb. — Adversus hæreticos in genere, CLXXVII, 1825. — Adversus Judæos, CLXXVII, 1611.

Adelmannus, episc. Brixlensis. — Adversus Berengarium, CXI, III, 1289.

Agobardus, Lugdun. episc. — Adversus hæreticos in genere, CIV, 29, 150. — Adversus Judæos, CIV, 69, 77, 99, 107, 359. — Adversus leges impias et damnabiles vulgi opinionones, CIV, 113, 249.

Alanus de Fusulis.—Adversus hæreticos in genere, CCX, 305.
Ambrosius (S.), Mediolan. archiep.—Adversus Arianos, XVII, 519.
Amulo, Lugdun. episcop.—Adversus Judæos, CXVI, 141.
Anastasius I, papa.—Adversus Origenistas, XX, 68; XXII, 772.
Anselmus (S.), Cantuar. archiepiscop.—Polemica in genere, CLVIII, 242, 247, 547, 551. —Adversus Græcos, CLVIII, 285, 541. —Contra philosophos, CLVIII, 259.
Anselmus, Lucens. episc.—Polemica in genere, CXLIX, 443.
Antonius, poeta.—Adversus gentes, V, 261.
Arno, præposit. Reichersperg.—Adversus hæreticorum somnia in genere, CXIV, 1539.
Arnobius Afer.—Adversus gentes, V, 718.
Arnobius Junior—Adversus Arianos, LIII, 259.
Augustinus (S.), episc. Hippoensis.—Adversus Academicos, XXXII, 903, 939. —Adversus Arianos, XXXIII, 748, 1038, 1049, 1051, 1052; XXXV, 1535, 1556, 1662, 1670, 1795, 1820; XXXVIII, 354, 661, 671, 769, 773; XXXIX, 1493, 1689; XLII, 683, 709, 743, 819, 1117. —Adversus Coelestium et Coelestianos, XXXIII, 928; XLV, 1611. —Adversus Donatistas, XXXIII, 94, 129, 152, 151, 159, 175, 189, 191, 194, 195, 225, 224 et seqq., 235, 240, 265, 296, 302, 309, 321, 357, 366, 396, 404, 403, 421, 427, 487, 509, 510, 535, 577, 585, 590, 753, 792, 939; XXXV, 1406, 1414, 1425, 1458, 1466, 1474, 1484, 1492, 1497 et seqq.; XXXVI, 151, 188, 229, 307, 542, 565, 583, 451, 628, 675; XXXVII, 1081, 1227, 1258, 1295, 1596, 1618, 1720, 1884, 1915, 1919; XXXVIII, 91, 270, 295, 460, 559, 559, 593, 628, 650, 720, 760, 763, 893, 1003, 1126, 1161, 1174, 1218, 1223, 1231, 1234, 1296, 1519; XXXIX, 1582, 1586, 1590, 1598; XL, 201, 255, 506, 616, 711; XLIII, 25, 33, 107, 245, 391, 445, 595, 613, 631, 689, 697, 707, 763, 775. —Contra hæreticorum somnia in genere, XLII, 21, 603, 1101. —Adversus Judæos, XLII, 51, 1117, 1151. —Adversus Manichæos, XXXII, 659-868, 1231, 1509; XXXIII, 972, 1053; XXXIV, 121, 175; XXXVIII, 25, 28, 100, 326, 825, 984, 1122; XL, 390, 549; XLII, 91, 111, 129, 175, 207, 519, 551, 577, 1159, 1163. —Adversus Novatianos, XXXIII, 1086 et seqq. —Adversus Origenistas, XLII, 669. —Adversus Pelagianos, XXXIII, 558, 596, 675, 674, 730, 741, 758, 762, 761, 772, 774, 779, 783, 786, 832, 848, 857, 867, 868, 891, 926, 928, 929, 968, 971, 974, 978, 989, 1002, 1007; XXXVIII, 825; XXXIX, 1719; XLIV, XLV, per totum. —Adversus Priscillianistas, XXXIII, 1053; XLII, 669.
Baldoinus, Cantuar. archiepisc.—Adversus Catharos, CCIV, 777.
Berengarius, Narbon. viccomes.—Polemica in genere, CXLIII, 909.
Bernardus (S.) Claravall. abb.—Adversus Abælardum, CLXXII, 1019, 1033.
Bernardus, abb. Fontis Calidi.—Adversus Waldenses, CCIV, 793.
Bernoldus.—Adversus Berengarium, CXLVIII, 1453.
Candidus Arianus.—Pro Arianis, VIII, 1015, 1035.
Celsus.—Adversus Judæos, VI, 49 et seqq.
Cerealis, Castell. episcop.—Adversus Arianos, LVIII, 757.
Coelestinus I, papa.—Adversus Nestorium, L, 438, 566.
Commodianus Afer, poeta.—Adversus Gentes, V, 301.
Cyprianus (S.), Carthag. episc.—Adversus Judæos, IV, 910, 919. —Adversus Novatianos, IV, 465, 494, 545, 563.
Dionysius, Liddens. episc.—Adversus Origenistas, XXII, 771.
Dionysius, papa.—Adversus Sabellianos, V, 109.
Durandus, Troarn. abb.—Adversus Berengarium, CXLIX, 1575.
Eckbertus, Schonau. abb.—Adversus Catharos, vel Neo-Manichæos, CXCV, 11.
Elipandus, Tolet. episc.—Adversus Migetium, XCVI, 839.
Ermengaudus.—Adversus hæreticorum somnia, CCIV, 1235.
Eusebius Bruno, Andegav. episc.—Adversus Berengarium, CXLVII, 1201.
Evagrius.—Adversus Judæos, XX, 1160.
Evodius, Upsal. episc.—Adversus Manichæos, XXXI, 1235.
Facundus, Hermian. episc.—Adversus Eutychen, LXVII, 537, 854.
Faustus, Rhegiens. episc.—Adversus Nestorianos, LVIII, 853. —Adversus Pelagianos, LVIII, 783, 836.

Florns, Ingdun. diac.—Adversus hæreticos in genere, CXIX, 71, 101.
Fulbertus, Carnot. episc.—Adversus Judæos, CXLI, 503.
Fulgentius, Ruspens. episc.—Adversus Arianos, LXV, 507.
Gaufridus, Claravall. abb.—Adversus Gilbertum Porretanum, CLXXXV, 587, 593.
Gennadius, Mas-ii. presbyt.—Adversus hæreticos in genere, LVIII, 979.
Gerhobus, Reichersperg. præposit.—Adversus hæreticorum somnia in genere, CXIV, 1162.
Gislebertus, Crispinus, Westmonast. abb.—Adversus Judæos, CLIX, 1105.
Gualterus de Castellione.—Adversus Judæos, CCIX, 425.
Gualterus, S. Victoris Parisiens. prior.—Adversus hæreticorum somnia, CXCI, 1127.
Guibertus, abb. de Novigento.—Adversus Berengarium, CLVI, 527. —Adversus Judæos, CLVI, 490.
Guillelmus, abb. S. Theoderici.—Adversus Abælardum, CLXXX, 249, 285.
Guillelmus de Campellis, Catalaun. episc.—Adversus Judæos, CLXIII, 1045.
Heribertus monac.—Adversus Petragoricos, CLXXXI, 1721.
Hieronymus (S.), presbyt.—Adversus Joannem Hierosolymitarum, XXIII, 355. —Adversus Jovinianum, XXII, 405 et seqq.; XXIII, 211. —Adversus Luciferianos, XXIII, 153. —Adversus Montanistas, XXII, 474. —Adversus Novatianos, XXII, 477. —Adversus Origenistas, XXII, 606, 607, 756, 744, 751, 753, 758, 769, 1059. —Adversus Pelagianos, XXII, 1147, 1164, 1163, 1179, 1180; XXIII, 495. —Adversus Rufinum, XXIII, 597. —Adversus Vigilantium, XXII, 602, 906; XXIII, 557.
Hilarius (S.), Pictav. episc.—Adversus Arianos, X, 26, 479, 533, 571, 605, 753.
Hildephonsus (S.), Tolet. episc.—Adversus hæreticos in genere, XCVI, 55.
Hincmarus, Remens. archiep.—Polemica in genere, CXXVI, 279. —Contra philosophos hæreticos, CXXV, 50, 66.
Honorius, Augustodun. episc.—Polemica in genere, CLXXII, 1197.
Hugo Ambianensis, episc. Rothomag.—Adversus hæreticorum somnia, in genere, CXCI, 1255.
Hugo Eterianus.—Adversus Græcos, CCII, 237.
Humbertus cardinalis, episc. Silvæ Candidæ.—Adversus Græcos, CXLIII, 929, 1215. —Adversus Simoniacos, CXLIII, 1005.
Joannes Cassianus, Massil. presbyt.—Adversus Nestorianos, L, 9-367.
Joannes Cornubiensis.—Adversus hæreticos in genere, CLXXVII, 295; CXCI, 1041.
Joannes, Sabinensis episc.—Polemica in genere, CLXIII, 909.
Jonas, Aurelian. episc.—Adversus imaginum superstitionem, CVI, 305.
Lactantius Rhetor.—Adversus gentes, VI, 111; VII, 189.
Leporius, presbyt. monac.—Adversus seipsum, XXXI, 1221.
Leo Magnus, papa.—Adversus Eutychen, LIV, 221, 561, 590, 468, 723, 751, 753, 781, 786, 761, 783, 789, 795-1553. —Adversus Macedonium, LIV, 400. —Adversus Manichæos, LIV, 160, 176, 193, 203, 271, 401. —Adversus Nestorianos, LIV, 221, 715. —Adversus Priscillianistas, LIV, 677.
Liberatus, Carthag. archidiacon.—Adversus Eutychen, LXVIII, 969. —Adversus Nestorianos, *ibid.*
Lucifer, Calaritan. episc.—Adversus Arianos, XIII, 767, 793, 817, 956, 1008.
Manegaldus, magister.—Adversus philosophos, CXV, 149.
Marius Mercator.—Adversus Nestorianos, XLVIII, 699-1218. —Adversus Pelagianos, XLVIII, 9-699.
Minutius Felix, orator Romanus.—Adversus gentes, III, 232.
Novatianus, Roman. presbyt.—Contra Judæos, III, 935. —Contra Sabellianos, III, 936, 940.
Optatus (S.), Milevit. episc.—Adversus Donatistas, XI, 771, 883, 1179.
Ormsius Paulus, Hispal. presbyt.—Adversus Pelagianos, XXXI, 1173. —Adversus Priscillianistas et Origenistas, XXXI, 663, 1211.
Paschasius, diacon.—Adversus Macedonium, LXII, 11: —Adversus Novatianos, LXII, 20.

Paulinus, Meriol. diacon. — Adversus Cœlestium et Cœlestianos, XX, 711.

Paulinus (S.), Nolan. episc. — Adversus gentes, LXI, 691.

Paulinus, patriarcha Aquil. — Adversus Elipandum, XCIX, 151. — Adversus Felicem Urgelitanum, XCIX, 545.

Petrus Blesensis. — Polemica in genere, CCVII, 1113.

Petrus Chrysologus, Ravennat. archiepisc. — Adversus Eutyhen, LII, 739.

Petrus Damianus, cardin. episc. Ostiens. — Adversus Arianos, CXLV, 23. — Adversus Judæos, CXLV, 41, 57. — Adversus Sabellianos, CXLV, 23.

Petrus, diaconus. — Adversus Nestorianos, LXII, 85.

Petrus Venerabilis, Cluniacens. abb. — Adversus Petrobrianos, CLXXXIX, 719. — Adversus Saracenos, CLXXXIX, 639.

Philastrius, Brixien. episc. — Adversus omnes hæreses quæ ab origine mundi usque ad sua tempora irrepere, Phœbadius, Aginnens. episc. — Adversus Arianos, XX, 15, 51, 49.

XII, 1111 et seqq.

Prosper (S.). Agnit. presbyt. — Adversus semi-Pelagianos, LI, 91; XLV, 1793 1839.

Prudentius Aurelius, poeta. — Contra Symmachum, LX, 118.

Prudentius, Trecent. episc. — Adversus Jean. Scotum Erigenam, CXV, 1009.

Ratramnus, Corbeiens. monac. — Adversus Græcos, CXXI, 223.

Rufinus, Palæstin. presbyt. — Adversus hæreticos in genere, XXI, 1123.

Rupertus, Tuitiens. abb. — Polemica in genere, CLXII, 537, 541, 665. — Adversus Judæos, CLXX, 539.

Rusticus, Roman. diac. — Adversus Acephalos, LXVII, 1167.

Salvianus, Massil. presbyt. — Polemica in genere, LXIII, 25, 175.

Symmachus, papa. — Adversus Anastasium imperatorem, LII, 66.

Tertullianus, Carthag. presbyt. — Adversus gentes, I, 257, 559, 583, 607, 619, 627, 697. — Adversus Gnosticos, II, 121. — Adversus hæreticorum vulgus ignobile, II, 12, 751. — Adversus Hermogenem, II, 195. — Adversus Judæos, II, 597. — Adversus Marcionem, II, 243, 1035. — Adversus philosophos, II, 641. — Adversus Praxeam, II, 154. — Adversus Valentinianos, II, 558.

Theophilus, Alexandrin. episc. — Adversus Origenistas, XXII, 775, 790, 792, 813.

Turribius Asturicens. — Contra Priscillianistas, LIV, 693.

Udascaleus, monac. S. Ulrici. — Polemica in genere, CLXX, 859.

Victorinus Afer. — Adversus Arianos, VIII, 1019, 1059, 1137, 1139. — Adversus Manichæos, VIII, 995.

Vigilius, Tapsens. episc. — Adversus Arianos, XLII, 1157; LXII, 155, 179, 277, 331, 455, 466. — Contra Eutychem, LXII, 93.

Vincentius Lirinens. — Contra hæreses in genere, I, 657.

Willelmus Pictav. — Polemica in genere, CL, 1573.

Xystus (S.) III, papa. — Adversus Nestorium, I, 563.

Zaccharias Christianus. — Adversus philosophos, XI, 1071.

LXIV.

INDEX POLEMICUS

VEL

SYNOPSIS OPERUM ET OPUSCULORUM QUÆ IN PATROLOGIÆ CURSU DE POLEMICA TRACTANT.

NOTA. Indicem illum hic tantum memoramus, et ne bis repetita displiceant, ad INDICEM DE HÆRESIBUS revocamus lectorem.

SERIES SEPTIMA.

Christus est totius religionis christianæ fundamentum; Spiritus sanctus illam sustinet et illuminat; beata Virgo Maria eam protegit illique favet. Itaque, antequam agamus de hac religione, proferimus in hac serie septima Indices circa Verbi Incarnationem et Redemptionem generis humani, id est Christum ostendimus promissum et exspectatum, nascentem, viventem et patientem pro salute mundi. Deinde exhibemus Spiritum sanctum cum suis omnibus donis; B. Virginem Mariam cum suis privilegiis, ab Immaculata Conceptione ad Assumptionem gloriosam, et sic lector omnia Religionis stabilimenta in hac Serie reperiet.

LXV.

INDEX DE CHRISTI INCARNATIONE

LOGICO DISPOSITUS ORDINE, ET QUÆCUNQUE DE HOC MYSTERIO SCRIPSERE PATRES OB OCULOS PONENS.

MONITUM.

In hoc Indice vicissim tractamus : I. de necessitate et causa Incarnationis ; II. de convenientia Incarnationis ; III. de præcognitione Incarnationis et de illius prædictione ; IV. cujus opus sit Incarnatio Christi ; V. libros revocamus de Incarnatione speciatim tractantes.

I. — De necessitate et causa Incarnationis:

Incarnationis cause. Tertullianus, II, 773. — De causa Christi incarnationis. Lactantius, VI, 475. — Necessarium nobis erat ut Deus homo gigneretur. S. Hilarius, X, 735. — Incarnatio Christi non est infirmitas, sed sacramentum, non necessitas, sed pietas, *ibid.*, 404, 408. — Quæ erat causa incarnationis, nisi ut caro quæ peccaverat per se redimeretur. S. Ambrosius, XVI, 832. — Christus in hunc mundum venit, ut aculeum mortis hebetaret, devoratorium ejus obstrueret, viventibus aternitatem gratia daret, defunctis resurrectionem concederet, *ibid.*, 890. — Christus homo factus, ut hominem in Deum assumeret, *id.*, XVII, 809. — Quia excreverat malitia, abolita innocentia fuerat, venit Dominus, qui reformaret naturam gratiam, imò suggeret, *id.*, XVI, 1144. — Incarnatio ejus hominum salus fuit in terra, et angelorum in celo, *id.*, XVII, 668. — Quæ necessitas Deo fuit descendendi ad terras. Zaccarius Christ., XX, 1077. — De causa incarnationis, *ibid.* — Christus nos redemit charitate, non necessitate. Rufinus Aquil., XXI, 697. — Non necessitate sed voluntate crucem sustinuit. S. Hieronymus, XXIV, 567, 511. — Christus propter salutem nostram, carnem humane fragilitatis assumpsit, *id.*, XXI, 794. — Propter nos homo factus est, non propter bruta, *ibid.*, 795. — Christi incarnationis necessitas. S. Augustinus, XXXVIII, 575, 710, 998, 1006, 1099. — Præcipua causa adventus Christi, charitatis commendatio, *id.*, XL, 314. — Incarnationis causa, peccatum, *id.*, XXXVIII, 914, 951. Christo nulla fuit causa veniendi, nisi peccatores salvos facere, tollere morbos, tollere videri, et nulla est medicamentum causa, *ibid.*, 945. — Nisi venisset Filius hominis, perisset homo, *ibid.*, 895. — Quia cecidit Adam, ideo descendit Christus, *id.*, XXXVI, 1598. — Christus factus est particeps mortalitatis nostræ, ut efficeremur participes divinitatis ipsius, *ibid.*, 1546. — Homo factus est Christus, ut nos deos faceret, *id.*, XXXVIII, 1012. — Mortalitatem suscepit, ut daret immortalitatem, *ibid.*, 688. — Christus ad hoc venit ut crederes Deo, *id.*, XXXII, 1898. — Et ut post vitam fidei conferret vitam æternam, *id.*, XXXV, 1727. — Incarnationis Christi necessitas et fructus. S. Prosper Aquilan., LI, 346. — Christi Incarnatio et passio propter hominem, nec Deo utilis sed homini, *ibid.*, 615. — Quæ res fecerit Dominum Christum terreni corporis inire commercium. S. Petrus Chrysol., LII, 594 et seqq. — Christi Incarnatio ad salutem hominum necessaria. S. Leo Magnus, LIV, 191, 196, 201, 201, 211, 215, 216, 222, 257, 293, 315, 314, 412, 759, 792, 870, 1169, 1215. — Si Adam non peccasset Verbum Incarnatum non fuisset, *id.*, LIV, 412. — Necessitas Incarnationis, ut hominum errores et peccata auferrentur, *ibid.*, 199. — Per solam Verbi incarnationem salutem homini contingere, *ibid.*, 315. — Cur hac via (Incarnatione) hominum saluti Deus consulit, *ibid.*, 195, 198, 205, 222. Ille ab æternitate Deus factus homo ex immaculata Virgine in tempore nascitur ut homines a diaboli servitute liberaret. S. Maximus Taurin., LVII, 257. — Cause finales Incarnationis. Boetius, LXIV, 1536. — Quomodo congrua fuit Christi Incarnatio humane salutis reparande. S. Fulgentius Rusp., LXV, 468. — Homo reparare non potuit hominem cum ipse aliena opus indigeret, *ibid.*, 515. — Nec angelus potuit hominem reparare cujus natura cadendi mobilitate fuit obstricta, *ibid.* — Humana caro a Christo suscipienda non fuit, si salvanda non fuisset, *ibid.*, 532. — Quot bona per Christi adventum evenierint,

per ipsum enim declarata est hominibus potentia sanctissimæ Trinitatis, mors occubuit, vita surrexit. Cassiodorus, LXX, 664. — Christus venit ad nos ut nos ad eum redeamus, *ibid.*, 491, 493. — Cause et fructus mysterii Incarnationis, *id.*, LXXIII, 168, 371, 572. — Nisi primus homo deliquisset, secundus homo ad passionis proba minime veniret. S. Gregorius Magn., LXXV, 612; LXXIX, 221. — Dominus apparuit in carne ut humanam vitam admodum excitaret, exempla præbendo accenderet, moriendo redimeret, resurgendo repararet, *id.*, LXXVI, 196. — Cause finales Incarnationis. S. Odilo Cloniac., CXLII, 592. — Christus quare humanam naturam assumpsit. Lanfrancus, CL, 381 et seqq. — Cur homo fieri voluit, cum esset Deus. S. Bruno Carth., CLIII, 500; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 360 et seqq. — Quod redemptioni hominis non potuit fieri per a iam quam per Dei personam, *ibid.*, 365. — Quod de Virgine juxta Deum conceptus sit, non necessitate, sed quia sic decebat, *ibid.*, 451. — Quod pro perficienda celesti civitate factus sit homo. Berengosus, CLX, 1106. — Ipse qui secundum divinitatem neque creatus est, secundum humanitatem seipsum creavit et fecit. S. Bruno Signiens., CLXIV, 700. — Necessitas Incarnationis Verbi ad satisfactionem exhibendam. Honorius August., CLXXII, 1122. — Redemptio nostra cur per mortem Christi facta sit quam solo verbo facere potuerat, an conventiori modo potuerit fieri. Hugo de S. Victore, CLXXV, 457. — Quæ fuerit necessitas Incarnationis Filii Dei. Hermannus, CLXXX, 11. — Fit Deo condigna satisfactio per Incarnationem, *ibid.*, 20. — Christum venisse in mundum non solius instructionis nostre, sed et liberationis causa. S. Bernardus Clarevall., CLXXXII, 1071. — Cur Fillum humanitatem assumpserit. Magister Bandinus, CXCII, 1071. — Quatuor ex causis Verbum caro factum, ut superbos humiliaret, inimicos reconciliaret, servos redimeret, et ut amicos nutriret. Innocentius III, CCXVII, 453.

II. — De convenientia Incarnationis.

Cur tam sero Christus a Deo missus fuerit. Arnobius, V, 931, 932. — Christus cur post tam longa tempora venerit. S. August., XLIV, 973, 974. — Christus cur non ante venerit, *id.*, XXXV, 1638. — Quare non in principio peccati hominis venit, *id.*, XL, 28. — Venit vero in juventute et in senectute mundi, *id.*, XXXII, 626; XXXVIII, 501. — Sexta ætate humani generis, *id.*, XI, 55. — Cur Incarnatio et Redemptio dilata. S. Leo Magnus, LIV, 202. — Quare venit post datam legem, *id.*, XXXVIII, 28. — Filio amplius convenit incarnari, quam Patri et Spiritui sancto. S. Anselmus Cant., CLVIII, 272. — Tempus Christi adventus angelis incognitum. S. Bernardus Clar., CLXXXII, 1015. — Cur mundo senescente, Christus advenit, *id.*, CLXXXV, 41.

III. — De præcognitione et prædictione Incarnationis.

Christum Dei Filium et veteres et novæ Scripturæ omnes prædicunt. Tertullianus, II, 186. — Christi passionem propheta prænuntiavit, *id.*, I, 401. — Quam in Christo videmus completa prædicta omnia esse. Lactantius, VI, 470. — Prophetæ ante multam temporum seriem ea vaticinati sunt, *ibid.* — Christus ne philosophis quidem fuit ignotus, *ibid.*, 469, 966. — Quod Christi adventus prædictus sit a prophetis. Constantinus Magnus, VII, 415. — Vaticinia sibyllæ Erythrææ de adventu Jesu Christi,

Lactantius, VIII, 453. — Virgili Maronis notissimi versus in quibus obscure celebrans mysterium incarnationis, partum virginem indicat, *ibid.*, 456 et seqq. — Eum Redemptorem, omnis spiritus prophetia, patriarcharum spes, angelorum voces, toto sæculi tempore divini eloqui sermo testatus est. S. Hilarius, IX, 653. — Christi adventus omnibus legis mandatis continetur, *ibid.*, 658. — Christum tota vita sua speravit Psalmista, *ibid.*, 725. — Deus ex ipsa natura plurima exempla ante præmisit quibus susceptæ incarnationis decorem probaret et astrueret veritatem. S. Ambrosius, XIV, 235. — Ab Abraham incarnatio præcognita est. S. August., XLIV, 401. — Christi incarnatio, non incongrue dicitur quibusdam fuisse revelata in gentibus, *id.*, XLI, 609. — Quanto desiderio veteres patriarchæ sacramenti istius revelationem videre exoptarunt. Cassianus, L, 152, 154. — Christi incarnationem certo futuram sperabant patriarchæ, annuntiaverunt prophetæ. S. Prosper Aquit., LI, 627. — Ab initio mundi incarnationis sacramentum promissum. S. Leo Magnus, I, IV, 193, 204. — Multis signis, multis vocibus, multisque mysteriis per tot fuerat sæcula prænuntiatum, *ibid.*, 202, 359. — Semper creditum ab antiquis Patribus, *ibid.*, 1169, 1170. — Christi conceptio ex Virgine ab Isaia prædicta. S. Maximus Taurin., LVII, 253. — Justorum in lege veteri, quanti fuerit incarnationis Verbi desideria. S. Gregorius Magn., LXIV, 881. — Christi generatio æterna, divinitas, incarnatio, nativitas, vita, gesta, mors, mysteria omnia antea prophetis prænuntiata. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 451 et seqq., 498. — Clarissimis testimoniis annuntiatum incarnationis. S. Petrus Dam., CXIV, 62. — Testimonia prophetarum de missione futura Christi, incarnatione. Petrus Bles., CLVII, 835, 857, 842. — Expenditur Jeremias locus de partu Virginis, *id.*, CCXIII, 765, 764. — (Veritas tabulam de Christo. Christus figuratus et prædictus).

IV. — De existentia mysterii incarnationis.

In Christo duæ substantiæ, divina et humana. Tertullianus, II, 194. — Christus et visus et auditus et congressus, miscens in semetipso hominem et Deum, in virtutibus Deum, in pusillitatibus hominem, *id.*, 517. — Christus homo et Deus. S. Cyprianus, IV, 228. — In Christo Deus cum homine miscetur, *ibid.* — De fide incarnationis Domini. S. Eutychianus papa, V, 167. — De his qui negant Verbi Dei incarnationem. Caius papa, V, 185. — Argumenta infidelium contra Jesu incarnationem. Lactantius, V, 517. — Quod perfectum hominem Deus Verbum assumpsit, propter salutem nostram. Athanasius, VIII, 1597. — Filius Dei hominem ex utero Virginis assumpsit. S. Hilarius, IX, 793. — Filius Dei permansit etiam factus Filius hominis, *ibid.*, 267. — Christum Deum Verbum esse et Filium hominis animam et corpore constituisse non ambigimus, *id.*, X, 388. Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur, *id.*, IX, 517. — Christus cum esset in plenitudine divinitatis, exinanivit se et accepit plenitudinem naturæ et perfectionis humanæ. S. Ambrosius, XVI, 1117. — Christus homo factus est, Deus natus est, *ibid.*, 155. — In Christo divina atque humana natura sacrum inire commercium, et quoddam illud sit, *id.*, XVII, 526, 527. — Christus secundum divinitatem per omnia æqualis est Patri, secundum humanitatem homo perfectus existit, *ibid.*, 795, 794. — Christus verus fuit Deus et homo. S. Hieronymus, XXII, 776. — Christi incarnatio quam miranda. S. August., XXXVI, 1011. — Christus sic homo factus est ut non destitueret esse Deus, *id.*, XXXV, 1621; XXXVIII, 993, 1205, 1205; XLV, 1157. — Christus est Deus anima rationalis et caro, *id.*, XXXV, 1836; XXXVI, 1084; XLII, 690. — Sicut unus homo anima et caro, ita unus Christus Deus et homo, *id.*, XXXVIII, 940, 997. — Christus simul Deus et homo in unitate personæ, *id.*, XL, 249. — In Christo sunt duæ substantiæ, Deus et homo, *id.*, XXXVIII, 728, 999, 1205. — In Christo duplex forma, seu natura. S. Prosper Aquit., LI, 516, 627. — Christi incarnatio quo tempore completa, *ibid.*, 701. — Christus Deus manens fit homo, *ibid.*, 627. — Incarnationis mysterium, *ibid.*, 456, 517. — Transfiguratio comprobavit in Christo veram divinitatem et humanitatem. S. Leo Magnus, I, IV, 509. — Duæ generationes in Christo una æterna, qua natus est Deus, temporalis altera, qua natus est homo. S. Maximus Taurin., LVII, 239. — Verbum caro factum est, manente Verbo, in sua substantia, et homine in sua natura, Gennadius. Mass., LVIII, 1006. — Incarnatio Verbi hujus mundi stultitia. S. Paulinus Nol., LXI, 298. — Christus verus homo et Deus est. Boetius, LXIV, 1351.

— Incarnationis veritas unde ostendatur. S. Fulgentius, LXV, 515, 516. — Vera fides est credere Christum Deum et hominem verum, *ibid.*, 463. — Mysterium incarnationis explicatur. Cassiodorus, LXXI, 78. — De incarnatione Christi. Taio, Casarug., LXXX, 776; Isidorus Hispal., LXXXIV, 96, 139, 151, 164, 346, 519, 563. — Christi incarnatio est mysterium et sacramentum salutis. Paschasius Radbert., CXX, 1560. — Incarnationis veritas. Isidorus Mercator, CXXI, 833. — Incarnationis Filii Dei declaratio, *ibid.*, 199. — De fide Dominice incarnationis. Othlonus, CXLVI, 263. — Confessio mysterii incarnationis in symbolo Rphesio, Ivo Carnot., CLXI, 61. — Dominus noster et Deus est et homo. S. Bruno Ast., CLXIV, 700. — De fide incarnationis. Hildebertus Turon., CLXXI, 1086. — Incarnatio quomodo facta. Hugo de S. Victore, CLXXV, 452. — Incarnationis fides, vel de incarnatione quid credendum, CLXXVI, 70; Abelardus, CLXXVIII, 618. — De incarnatione Verbi aliisque ad hoc spectantibus. P. Lombardus, CXCI, 757. — De Verbo incarnato. Magister Badius, CXCI, 1071; Richardus a S. Victore, CXCIV, 993; Joannes Cornub., CXCIX, 1041; Emengaudus, CCIV, 1243.

V. — Cujus opus sit incarnatio Christi.

Christus accepit a Patre carnis et animæ testam. Tertullianus, II, 845. — Ex Mariæ carne est, dum ex semine est David, *ibid.*, 550. — Christi corpori Maria originem non dedit. S. Hilarius, X, 553. — Christi caro non ex communi originis genere, *id.*, IX, 61. — Natus de Spiritu sancto et de Virgine immaculatam corpus suscepit. S. Ambrosius, XVI, 470. — Christum ut hominem tota Trinitas fecit. S. Augustinus, XL, 251. — Christi incarnatio opus est totius Trinitatis, *id.*, XXXVIII, 1096. — Quomodo Spiritus sanctus hominis carnem Unigenito Patris univertit explicatur. S. Maximus Taurin., LVII, 656, 658. — Non ex viri coctu, sed ex Spiritu sancto natus est. Gennadius, LVIII, 1007. — Virgo Deum Verbum secundum carnem concepit et peperit. S. Fulgentius, LXV, 457. — Verbi incarnationem Pater et Spiritus sanctus operati sunt. S. Petrus Damian., CILY, 35. — Christi incarnatio totius Trinitatis opus. Godfridus, CLVII, 244, 236. — Hominis noster secundum humanitatem seipsum creavit et fecit. S. Bruno Ast., CLXIV, 700. — Incarnatio quomodo facta. Hugo de S. Victore, CLXXV, 452. — Quare in Scriptura sæpius tribuitur incarnatio, quæ opus est Trinitatis, Spiritui sancto, et de ipso, Christus etiam conceptus et natus dicitur. Petrus Lombardus, CXCI, 763. — Incarnationem Filii, Patris, Filii et Spiritus sanctus sunt operati. Philippus de Harveug., CCIII, 458.

VI. — Libri de incarnatione tractantes.

De fide incarnationis Domini. S. Eutychianus, V, 161. De causa incarnationis Christi. Lactantius VI, 475. De sacramento incarnationis. Faustinus presbyter, XIII, 62. De incarnationis Dominice sacramento liber unus. S. Ambrosius, XVI, 817. De incarnatione Verbi ad Januarium libri duo collecti ex Origene. S. August., XLII, 1175. Scholia S. Cyrilli de incarnatione Unigeniti, XLVIII, 1006. Libri de incarnatione quibus triplex subjicitur appendix. Cassian., L, 9, 59. De incarnatione Filii Dei liber. S. Fulgentius, LXV, 575. De incarnatione Christi, vel ejus natalitate. Taio Casarug., LXXX, 775. De Verbo incarnato. Alcuinus, CI, 1047; Rabanus Maurus, CXI, 19. De incarnatione contra Judæos. Guibertus de Norwinto, CLVI, 489. De fide Trinitatis et de incarnatione Verbi. S. Anselmus Cant., CLVIII, 259. De incarnatione Domini et ejus sepultura. S. Bruno Ast., CLXV, 1080. Apologia de Verbo incarnato. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 295. De Verbo incarnato collationes tres, *ibid.*, 515. Tractatus de incarnatione D. N. J. C. Hermannus S. Mart. Turon., LXXX, 9. De incarnatione Verbi, Petrus Lombardus, CXCII, 757. De Verbo incarnato. Richardus a S. Victore, CXCIV, 995. Tractatus de incarnatione. Petrus Pictav., CCXI, 1162.

LXVI.

INDEX DE CHRISTO

SCILICET DE ILLIUS DIVINITATE, HUMANITATE, VITA, MIRACULIS, ETC.

ORDINE REFERENS LOGICO QUIDQUID PATRES DE ILLO SCRIPSERUNT.

MONITUM.

In hoc indice tractatur. I. De Jesu Christi nomine. II. De prophetiis et figuris Christum spectantibus. III. De Christi divinitate. IV. De humanitate Christi. V. De corpore Christi. VI. De anima Christi. VII. De peccato in Christo. VIII. De concupiscentia in Christo. IX. De fame, siti, timore et tristitia, etc., in Christo. X. De duabus naturis in Christo. XI. De voluntatibus in Christo. XII. De scientia in Christo. XIII. De communicatione idiomatum, seu nominum et proprietatum utriusque naturae in Christo. XIV. De Christi conceptione. XV. De Christi nativitate, ejus genere et infantia. XVI. De circumcisione Christi. XVII. De baptismo, tentatione, Jejuniis Christi. XVIII. De doctrina, miraculis, et virtutibus Christi. XIX. De Christi passione. XX. De Christi morte. XXI. De Christi sepultura. XXII. De Christi descensione ad inferos. XXIII. De Christi resurrectione. XXIV. De Christi ascensione et ejus sessione ad dexteram Patris. XXV. De Christi gloria, potestate, variis functionibus et titulis. XXVI. Christi satisfactio et meritum. XXVII. Errores varii circa personam Christi. XXVIII. De officiis nostris erga Christum Dominum nostrum.

I. — De Jesu Christi nomine.

Jesus proprium est nomen Filii Dei, Christus autem, accedens. Tertullianus, II, 193. — Jesus cur vocari voluit Christus, *ibid.*, 342. — Christus, an nomen vel appellatio, *ibid.*, 1, 192. — Christus dicitur a chrismate, quod est unctio, quas Domino nomen accommodavit, *id.*, I, 1207. — Christus Jesus in ipso nominis sacramento, verus et summus sacerdos Patris est, *id.*, II, 530. — Cum Christi nomen non ex natura veniens, sed ex dispositione, proprium ejus efficitur a quo dispositum invenitur, *ibid.*, 541. — Cur Nazareus vocatur, *ibid.*, 572. — Christi nomine non abutendum. S. Cyprianus, III, 1118, 1131. Jesus, nomen Filii Dei inter homines. Lactantius, VI, 464. — Nomen Christi non est proprium, sed regni nuncupatio, *ibid.*. — A gentilibus in Christum immutatum, *ibid.*. — Hujus nominis significatio, *ibid.*. — Jesus ex corpore Domino nostro nomen est. S. Hilarius, IX, 936. — In uno Christi nomine et divinitatis et Incarnationis expressio, et fides passionis est. S. Ambrosius, XV, 1693. — Christi nomen ante ejus adventum, in Israel populo quasi in vase aliquo Judaeorum mentibus clauderebat. S. Ambrosius Mediolan., XVI, 727. — Quomodo postea per omnem creaturam extensum, *ibid.*. — Quid significat effusio hujus nominis, *ibid.*. — Si Christum dicas, et Deum Patrem a quo unctus est Filius, et ipsum qui unctus est Filium, et Spiritum sanctum quo unctus est designasti, XVI, 715. — In Christi nomine Incarnationis Paulus testificatus est sacramentum, *ibid.*, 595. — Jesus Hebraei vocabuli est nomen, quod apud nos Salvator dicitur. Rufinus Aquil., XXI, 545. — Christus a chrismate, id est ab unctione appellatur, *ibid.*. Jesus Hebraice, ישוע Graece, Salvator Latine. S. Augustinus, XLII, 1025; XXIVIII, 244, 1334, 1570. — Christus Messias Hebraice, Graece Christus, Latine unctus, *id.*, XXXVIII, 1570. — Christus a chrismate dictus, XXXV, 1648, XLI, 549. — ab unctione. S. Prosper Aquil., LI, 482. S. Petrus Chrysol., LII, 558. — Christi nomen quomodo a Graecis efformetur. S. Paulinus Nolanus, LXI, 544. — Christus quid significat. Alcuinus, C, 728; CI, 1272. — Unde sic dicitur, *id.*, CI, 1255. — Christus nomen officii. Rupertus Tuit., CLXIX, 257. — Christus dictus unctus, non oleo visibili sed plenitudine gratiae spiritualis. P. Lombardus, CXCI, 1504.

II. — De prophetiis et figuris ad Christum spectantibus.

Christus signaculum omnium prophetarum. Tertullianus, II, 615, 632. — Christi passionem prophetae praenuntiaverunt, *id.*, 401. — Completa quae annuntiata fuerant de characteribus Messiae, origine, genere, nativitate, etc. S. Cyprianus, IV, 695, *et seqq.* — Quae in Christo videntes completa, praedicta omnia esse. Lactantius, VI, 470.

— Verba prophetarum de ipsius nativitate, VI, 479, 485. — De sacerdotio ejus, *ibid.*, 488. — De passione, *ibid.*, 495, 506. — Miracula et opera Christi annuntiata a prophetis et Sibylla, *ibid.*, 491 *et seqq.* — Vaticinia Sibyllae Erythraeae de adventu Jesu Christi. Constantinus Magnus, VIII, 452. — Virgilii Maronis notissimi versus de partu virgineo, *ibid.*, 456 *et seqq.* — Christus plenitudo legis et prophetarum. S. Hilarius, IX, 481. — Sunt qui ad Christum omnia Psalmorum verba referri volunt, *ibid.*, 408. — Christi adventus opus est prophetarum, *ibid.*, 236. — Mortis Christi prophetia, *ibid.*, 455. — In ejus adventum omnium prophetarum vota pendebant. S. Hieronymus, XXIV, 26. — Christus ipse docet Moysen et prophetas de se prophetasse omnia, *ibid.*, 115, 116. — Christus ab initio generis humani praedicari non destitit. S. Augustinus, XXXIII, 576; XLIV, 975. — Articuli temporum quinque, per quos praenuntiari non destitit, *id.*, 514. — Christus a multis prophetis praenuntiatus, *id.*, XXXIX, 1674. — Christi prophetati veritas, de Judaeorum codicibus probatur, *id.*, XXXIV, 1051. — Testimonia prophetarum de Christo, *id.*, XXXV, 1658, 1660, 1661. — Eorumque praedictiones de illo, *id.*, XLI, 584. Christum Job prophetauit, *id.*, XLIV, 285. — Christus praenuntiatus in secundo capite Geneseos, *id.*, XLII, 890. — In Isaiae prophetia, *ibid.*, 282 *et seqq.*, 645. — Christum non sufficienter annuntiassent miracula sine prophetis testimoniis, *ibid.*, 279. — Christum annuntiabant prophetae pleni Christo, *id.*, XXXVII, 1845. — Praenuntiaverant ut Deum et hominem, *id.*, XXXIII, 521. — Christum oracula non praedicant ut Deum sed ut hominem tantum, *id.*, XLI, 672. — Christum praecesserunt multi praecoines tanquam judicem magnum, *id.*, XXXVI, 1258. — Incarnationis sacramentum multis signis, multis vocibus per tot fuerat aacula praenuntiatum. S. Leo Magnus, LIV, 202, 359. — Christi conceptio ex Virgine ab Isaia praedicta. S. Maximus Taurin., LVII, 253. — Nativitatem et pacem, non solum divini eloqui scripta, sed etiam gentiliū oracula longe prius praedixerunt. Freculphus Lenov., CVI, 1117. — Prophetiae de nativitate Christi impletae. S. Paschasius Radbertus, CXX, 122, 128. — Omnia Christi mysteria a prophetis praedicta. S. Petrus Damianus, CXLV, 61, 62. — Omnes circumstantiae vitae Christi et passionis praedictae jam adimpletae, *id.*, CXLIX, 545, 544. — Conceptio Christi jam multo antea a prophetis annuntiata. Petrus Alphonsus, *id.*, CLVI, 615 *et seqq.* — Christum jam advenisse comprobatur ex Daniele et aliis, *ibid.*, 624, 625. — Impleta prophetia in Christo de duce nascituro apud Judaeos, *ibid.*, 627. — De prophetarum impetitione in Christo. Petrus Vener., CLXXXIX, 509 *et seqq.* — Prophetia Danielis non solum annum adventus Christi sed et passionis ac mortis ejus describit, *id.*, CXLI, 561 *et seqq.* — Testimonia prophetarum de missione futura Christi, incarnatione, nativitate, etc. Petrus Bles., CLVII, 835, 857, 842, 839, 844 *et seqq.* — Expenditur Jeremiae

locus de partu Virginis, Petrus Bles., CCXIII, 763, 764. — Michæ propheta, de loco natalitatis Christi, *ibid.*, 764. — Prophetia Amos de Christi adventu, *ibid.*, 763. — Et David, *ibid.*, 766. — Prophetia Nahum post descriptam Jerusalem eversionem, Evangelium Christi toto orbe prædicandum manifeste pronuntiat, *ibid.*, 767. — Habitu Christum in sæculi fine venturum ostendit, *ibid.* — Sophonia gaudium de Christi adventu ineffabili mentis exultatione pronuntiat, *ibid.*, 773. — Prophetia Zacharie qui pauperem regem induxit super asinum et super pullum filium asinæ, *ibid.*, 776. — Explanantur loca Danielis prædicantis tempus quo Christus adveniet, *ibid.*, 781 et seqq.

Abel. — Figuravit Christum, quomodo. S. Ambrosius, XVII, 813. — Christus in Abel occisus a fratre. S. Paulinus Nolanus, LXI, 339. — Christi primam figuram gessit Abel, qui innocens et Deo gratus, a Cain fratre occisus est. S. Bruno Ast., CLXIV, 172. — Abel Christi passionem significans agnum obtulit. Garnerius, CXCLII, 45.

Abraham. — Christus in Abraham peregrinatus. S. Paulinus Nol., LXI, 339.

Meichisedech. — *Ibid.*

Isaac. — Christus figuratus in Isaac. Tertullianus, II, 348. — Isaac obolatus a patre figura Christi est. S. Ambrosius, XIV, 1061; S. Augustinus, XXXV, 1464; XXXVI, 248; XXXVIII, 183; XLII, 511; XLII, 832; S. Paulinus Nolanus, LXI, 339.

Jacob. — Figura Christi. S. Ambrosius, XIV, 624; Rabanus Maurus, CVII, 610; CXI, 333.

Joseph. — Figura Christi. Tertullianus, II, 346, 626; S. Ambrosius, XIV, 856; S. Augustinus, XXXIX, 1763; S. Paulinus Nolanus, LXI, 339; Rupert. Tuit., CLXVII, 526, 527.

Moyes. — Christus in persona Moysis figuratus. Tertullianus, II, 316; S. Augustinus, XXXVIII, 758; S. Paulinus Nolanus, LXI, 339.

Josue. — Christus in persona Josue figuratus. Tertullianus, II, 342; S. Augustinus, XLII, 528; Rabanus Maurus, CVIII, 157.

Job. — Figuravit Christum Job, non solum loquendo, sed etiam patiendo. S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 533.

David. — Figura Christi. S. Ambrosius, XIV, 864; XV, 1461; S. Augustinus, XXXIX, 1819; S. Paulinus Nolanus, LXI, 20, 251.

Samson. — Christus figuratus in Samson. S. Augustinus, XXXIX, 1640; S. Paulinus Nolanus, LXI, 263. — Samson Christi figura qui plures moriens quam vivens occidit hostes. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 491. — Samson Gaza nocte egressus figura Christi resurgentis et ascendentis in cælum, *ibid.*, 1175.

Noe et arca. S. Augustinus, XXXV, 2022.

Elias. — Christus figuratus in Elia. S. Augustinus, XXXIX, 1823; Rabanus Maurus, CLX, 206, 207.

Elisæus. — Figura Christi. S. Augustinus, XXXIX, 1827; S. Gregorius Magnus, LXXV, 594; Rabanus Maurus, CVIII, 225.

Enoch. — Translati typus ascendens Christi. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217.

Virga Moysis. — In virga Moysis Christus designatus. S. Ambrosius, XV, 1251, 1252.

Columna nubis. — Quæ præcedebat filios Israel, mysterio significat Dominum Jesum in nube venturum. S. Ambrosius, XV, 1251; S. Augustinus, XLII, 269, 270.

Serpens æneus. — Christus figuratus per serpentem a Moyse exaltatum. S. Augustinus, XXXVII, 1578; XLV, 1138; S. Bruno Sign., CLXIV, 492.

Lignum vitæ. — Christi figura, lignum vitæ. S. Augustinus, XLII, 701.

Petra deserti. — Figura Christi. S. Bruno Sign., CLXIV, 270, 271.

Hircus. — Immolatio hirci figura Christi. S. Bruno Signiens., CLXIV, 499.

Sacrificia. — Veteris legis passionem Christi significabant. S. Bruno Sign., CLXIV, 451.

Christi variae figurae ex Veteri Testamento recensentur. S. August., XLII, 263, 269, 270, 271. — Quatuor animalibus figuratus Christus. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 623. — Christi figura. Rabanus Maurus, CXII, 1594. — Rupertus Tuit., CLXVII, 528, 562, 563, 409, 417, 434, 435. — Godefridus, CLXXIV, 297, 616; S. Bernardus Clarevall., CLXXXIV, 198, 275; CLXXXV, 177; Garnerius, CXCLII, 67, 68, 72, 83, 92, 101, 193, 387, 403.

Christum in Adam et aliis patriarchis expectatum fuisse inductione probatur. S. Ambrosius, XIV, 1060. — Judæi Messiam per mulierem venturum putabant, *ibid.*, 1581. — In Christi adventum omnia prophetarum vota pendebant.

S. Hieronymus, XXIV, 26. — Christus cum advenit, adventus ipsius a Judæis expectabatur, *id.*, XXV, 1438, 1439. — Nec defuerunt qui in eum crederent. S. Augustinus, XXXIII, 576. — Christus ardentibus desideris iustus Veteris Testamenti expectavit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 1039. — Job mediatorem desiderat, qui sua nos morte liberet, *ibid.*, 881, 836. — Justorum in utroque Testamento fides una in mediatorem, *id.*, LXXVI, 978, 983. — Christi adventum Judæa et gentilitas desiderant, *id.*, LXXV, 770. — Multi ex gentilibus Redemptoris adventum expectaverunt, *ibid.* — Sanctus Veteris Testamenti corporalem cupiebat sui Conditoris præsentiam, *ibid.*, 978.

III. — De Christi divinitate.

Veram divinitatem rem propriam habet. Tertullianus, I, 399. — Editis miraculis se *Αόγος* Dei probavit et verum Deum, *ibid.*, 1400. — Tiberii sententia de Christo, *ibid.*, 290. — Christum Dei Filium et veteres et nova Scripturæ omnes præfatiunt, *id.*, II, 186. — Quod Deus Christus. S. Cyprianus, IV, 700. — De consubstantialitate Verbi. Dionysius papa, V, 109. — De Christi divinitate et humanitate fragmentum. S. Eutychianus papa, V, 155. — Sanctæ Litteræ docent illum Dei Filium, Dei esse sermonem, sive etiam rationem. — Lactantius, VI, 467. — Christus ex Patre procedit et cum ipso conjungitur atque unitur. Constantinus Magnus, VIII, 405. — Aliquid Plato de Filii Dei generatione imperfecte quidem sensit, *ibid.*, 421. — Christus æterna nativitate primogenitus creaturæ, temporaria primogenitus ex mortuis. S. Hilarius, IX, 278. — Christus Filius Dei, *ibid.*, 274, 275; X, 173, 174; XI, 41, 42. — Filius Dei proprius est, non adoptivus, *id.*, X, 82. — Ab apostolis creditus est Filius ex natura, non ex adoptione, *ibid.*, 132, 185. — Argumenta contra Christi divinitatem, *ibid.*, 42. — Filius ex creandi virtute probatur verus Deus, *ibid.*, 132. — Christus si verus Dei Filius, est quoque verus Deus, *ibid.*, 175 et seqq. — Paulus Christum passim prædicat verum Dei Filium, *ibid.*, 195. — Christus verus Deus, etiam post assumptum hominem, quanto magis ante, *ibid.*, 270. — Christi divinitatis multa argumenta, *ibid.*, 306. — Christi divinitatis argumentum, resurrectio ipsius, *ibid.*, 209. — Deitas illius per operum magnificentiam a Judæis intelligi debuit, *ibid.*, 342. — Christus habet in se totum verumque quod homo est, totum verumque quod Deus, *ibid.*, 337. — Christi divinitas, *id.*, IX, 461, 961; Faustinus presbyter, XIII, 40. — Christus ipse est quem Pater genuit ante Luciferum, ut æternum, ex utero generavit ut filium, ex corde eructavit, ut Verbum. S. Ambrosius, XVI, 221. — Nos per adoptionem filii, Christus per veritatem naturæ est, 537. — Christus generatus ex Patre ante sæcula, *id.*, XIV, 689. — Christus totum quiddam a Patre divinitatis assumpsit, expressit, *id.*, XVI, 202. — Multis argumentis Filium Dei creaturam non esse evincitur, *ibid.*, 876 et seqq. — Christus unus est cum Patre per substantiam naturalem, non unus secundum Sabellianam perditionem, *ibid.*, 771, 772. — Christus Filius habet ea omnia quæ sunt Patris, æternitatem, maiestatem, divinitatem, *ibid.*, 567. — Pater manet in Christo tanquam verus in vero, Deus in Deo, lumen in lumine, *ibid.*, 795, 796. — Definitio fidei concilii Nicæni contra Arianos errores divinitatem Christi loquens, *ibid.*, 535, 556, 606. — Christus Filius Patris est non per adoptionem gratiæ, neque per religionem creaturæ, sed sui proprietate generis et veritate naturæ. S. Chromatius, XX, 351. — Pater Verbum suum, hoc est Christum ex utero cordis sui genuit. Evagrius, IX, 1169. — Christus non ex profectu, ut quidam putant, sed natura est Deus. S. Hieronymus, XXIV, 806. — Christus ostendit se esse latorem legum, et Deum verum, *id.*, XIII, 775. — Signa divinitatis Christi, *id.*, XXVI, 488. — Post resurrectionem Christi, Pilatus relationem miraculorum ad Tiberium mittit, quia senatu petiit, ut Christus, ut Deus habeatur. P. Orosius, XXXI, 1066. — Christi divinitas opponitur Romuli divinitati. S. August., XII, 757, 759. — Christum Deum esse et miracula et prophetia in illo impleta persuadent, *ibid.* — Christus Deus probatur, *id.*, XXXV, 1812; XLII, 1123, 1127; XXXIX, 2196, 1983, 2043, 1927; XXXV, 1749. — Christus Patri æqualis, *id.*, XXXIII, 751; XXXVIII, 990; XL, 32, 74, 191. — In Christo plenitudo divinitatis corporaliter, quomodo, *id.*, XXXIII, 846; XXXIV, 439. — Priora Christi, ejus divinitas, posteriora, humanitas, XXXVII, 1689. — Christum Deum esse persuadet confessio constantis martyrum, *id.*, XLII, 676, 738. not. — Filii Dei sempiterna generatio accipiendi in his verbis: *Ego hodie genui te*, *id.*, XXXVI, 71. — Christus Deus. Cassianus, L., — Demones multis rationibus impulsu fuerunt, ut Christum

Deum esse opinarentur, *ibid.*, 221. — Probatum Christum de Maria natum esse Deum. S. Petrus Chrysolog., LII, 890, 591. — Christi divinitas nihil accepit unde cresceret. Cassiodorus, LXX, 928. — Christus est Deus non nuncupative, sed essentialiter. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 854, 959. — Extrema de Christi divinitate Joannis Baptistae testimonia, *ibid.*, 1101. — Christus versus Deus est, ac verus Dei Filius, LXXVII, 1207. — Christus Deus assertor, *id.*, LXXIX, 64. — Christus se Deum incomparabilibus miraculis comprobavit, *ibid.*, 65, 66, 99. — De Filio Dei Patris. Tat. Caesaraug., LXXX, 736. — Christus Filius Dei proprius, non adoptivus : Deus verus, non nuncupativus. Alcuinus, C, 335, 845 ; CI, 157, 175. — Humanam naturam assumens. Deus esse non desit. S. Agobardus, CIV, 169. — Christus recte ne Deus dicitur. Rabanus Maurus, CXI, 1483. — Christus Dei Filius non adoptivus, sed natura. Radericus Veron., CXXVI, 742. — Christi divinitas et humanitas probatur. Guibertus de Novogento, CLVI, 1235. — Christum Deum et hominem confitemur. S. Anselmus Cant., (CLVIII, 416. — Jesus Christus est verus Deus et verus homo, *ibid.*, 569. — Quamvis nemo mortalium, comprehendere valeat, quanto sit in Christo divinitas, portenta tamen praeceptorum sanctitatis, et omnimoda iustitia ejus manifestant. S. Bruno Sign., CLXIV, 667. — Sic (Christi divinitas humanitati conjuncta est, ut nunquam ab eo discedere possit, *id.*, CLXIV, 767. — Christus probatur esse Deus. Rupertus Tuit., CLXVIII, 510, 1510. — Generatio divina Verbi tota ineffabilis, quia tota incomprehensibilis. Hildebertus Cenom., CLXXI, 1090. — Quomodo intelligatur quod in Christo habitat plenitudo Divinitatis corporaliter, *ibid.*, 1151. — Christi divinitatem probant ejus miracula, prophetarum oracula, et vox paterna. S. Bernardus Claraev., CLXXXII, 953. — Christus fuit verus Deus. Alanus de Insulis, CCX, 535.

IV. — De humanitate Christi.

Christus homo, quia caro, non quia anima. Tertull., II, 874. — Verum hominem esse Christum probatur, *ibid.*, 14, 378. — Christus et visus et auditus et congressus, miscens in semetipso hominem et Deum, in virtutibus Deum, in passibilitatibus hominem, *ibid.*, 517. — Christus hominem induit. S. Cyprianus, IV, 579. — Ante hominem Deus suscipiens hominem existit homo et Deus. S. Hilarius, X, 360. — Perfectus hominatus est secundum habitum conformationis humanae, *ibid.*, 555. — Ex anima et corpore perfectus homo fuit, *ibid.*, 555. — Christus habet in se totum verumque quod homo est, totum verumque quod Deus, *ibid.*, 557. — Christum ignorans et verum Deum et verum hominem, nescit vitam suam, *ibid.*, 293. — Deus et homo in Christo quia vi uniti, *id.*, IX, 472. — Christus Deus simul et homo, aliquando quae Dei, aliquando quae hominis sunt loquitur, *ibid.*, 548. — Ipeum loquitur Scriptura Jesum Deum hominemque, in utroque perfectum. S. Ambrosius, XV, 1625. — Homo erat secundum carnem, sed ultra hominem secundum operationem, *id.*, XIV, 1126. — Christus cum esset in plenitudine divinitatis, exinanivit se et accepit plenitudinem naturae et perfectionis humanae, *id.*, XVI, 1147. — Humanitas Christi per divinitatem non est assumpta, *id.*, XVII, 824. — Secundum divinitatem per omnia aequalis est Patri, secundum humanitatem homo perfectus existit, *ibid.*, 791. — Christus homo factus est, ut hominem in Deum assumeret, *ibid.*, 509. — Vere fuit Deus et homo. S. Hieronymus, XXII, 776. — Propter nos homo factus est, non propter bruti, *ibid.*, 796. — Cur Christus naturam humanam assumpsit. S. Augustinus, XXXIV, 170. — Christus homo factus est, ut nos deos faceret, *id.*, XXXVIII, 1012. — Christus Deus et homo, *id.*, XXXVI, 528 ; XXXVIII, 229, 196, 517, 573, 683, 1149, 1279. — Christus ut homo ejus est naturae, cujus et nos, *id.*, XXXVIII, 941. — Christum vere hominem esse. Cassianus, I, 55. — Transfiguratio comprobavit in Christo veram divinitatem et humanitatem. S. Leo Magnus, LIV, 509. — Christus Deus et homo, *id.*, LV, 147. — Christus transit per humanitatem, stat per divinitatem. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1084. — Ita Verbum sibi hominem univit, ut sicut ex corpore et anima rationali unus est homo, ita ex homine et Deo unus sit Jesus Christus. Radericus Veron., CXXVI, 247. — Deus et homo in unum ita conveniunt, ut servata integritate utriusque naturae, idem sit homo qui Deus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 416. — Non alius et alius, sed idem ipse homo et Deus, *ibid.*, 425. — Secundum humanitatem se ipsum creavit, et fecit. S. Bruno Sign., CLXIV, 700. — Distinguantur in Christo ea quae propria sunt hominis, *ibid.*, 739. — Christus secundum humanitatem in caelo est, secundum divinitatem ubique. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 445. — Christi humanitas in argento, divinitas

in auro intelligitur. S. Bernardus Car., CLXXXIII, 40. — Christi caput deitas, pedes humanitas, *ibid.*, 708. — Ejus humanitas significata per nubem quae lucebat per diem, et divinitas per ignem qui lucebat per noctem. Adamus Præmonst., CXCIII, 750.

V. — De corpore Christi.

Christus accepit a Patre carnis et animae texturam. Tertullianus, II, 845. — Caro Christi sancta, *ibid.*, 953, non peccatrix *ibid.*, 781. — Christum Adæ carnem atque animam ex Virgine assumpsisse nonnulli dicunt. S. Hilarius X, 357. — Christi caro non aliunde originem sumpsit quam ex Verbo, *ibid.*, 356. — Per se ex Virgine corpus, ex se animam sibi assumpsit, *ibid.*, 359. — Christus assumpsit creationis nostrae corpus, *id.*, IX, 927. — Christo non est similitudo carnis, sed similitudo carnis peccati, *id.*, X, 596. — Christi corpus an habuerit doloris nostri naturam, *ibid.*, 562. — Corporis sui virtute corporis nostri passiones suscepit, *ibid.*, 580. — Habuit corpus ad patiendum, non naturam ad dolendum, *ibid.*, 565. — Christi caro velut moralis divinitatis claritudine circumscripta, celestis habuit protectionem gratiae. S. Ambrosius, XV, 1255. — Cum corpus suscepit, omnia debuit subire quae corporis sunt, *ibid.*, 1754. — Caro qua se Christus induit, ab omni fuerat munda delicto, *id.*, XIV, 876. — Quomodo Christus in carne sua suscepit similitudinem carnis peccati, et pro nobis factus sit peccatum, *ibid.*, 1005. — Qui carnem Domini et divinitatem dicunt unius esse substantiam, quot errorum auctores sint, *id.*, XVI, 831. — Natus de Spiritu sancto et de Virgine immaculatum corpus suscepit, *ibid.*, 470. — Vera ab illo caro suscepta, crucifixa, sepulta et resuscitata est, *id.*, XVII, 524. — Non habuit corpus aereum et spirituale. S. Hieronymus XXII, 901. — Nihil ab illo imperfectum, susceptum est *ibid.*, 796. — Christum nullam carnem habuisse error Manichæorum. S. Augustinus, XLV, 1586. — De carne Christi quid Manichæi et Pelagiani, quidve Catholici contra eos credant, *ibid.*, 1585. — Christum corpus habuisse vulnerabile et mortale negant Manichæi, *id.*, XLII, 304. — Christum non habuisse carnem, et in corpore suo non resurrexisse, multi dixerunt, *id.*, XXXVI, 871. — Christum spirituale corpus secum attulisse, nihilque de Maria assumpsisse, sed per illam tanquam per rivum aut fistulam transisse docebat Valentinus, *id.*, XLII, 28. — Christum non carnem deposuisse de caelo, sed ex elementis mundi accepisse docebat Apelles, eamque mundo reddidisse, cum sine carne resurgens ascendit in caelum, *ibid.*, 50. — Quid de carne Christi sentirent Priscillianistae, *ibid.*, 668. — Christum negantes verum corpus habuisse, sed oculis visum esse quod non erat, refelluntur, XXXVIII, 477. — Christum habere veram carnem, contra Manichæos et Priscillianistas, *ibid.*, 1122, 1125. — Christus habuit verum corpus, *id.*, XL, 14, 500. — Christi caro per psalterium et citharam significatur, *id.*, XXXVI, 672. — Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset caro peccati, *id.*, LXV, 1584, 1585. — Carnem non de caelo secum attulit, sed ex Maria Virgine assumpsit. Gennadius Massil., I, VIII, 1007, 1012. — Habuit corpus verum, *ibid.*, 1008. — Corpus Christi fuit in corruptione mortis, sed non in corruptione putredinis. S. Fulgentius, LXV, 496. — Non sensit caro Christi corruptionem in sepulcro, nec anima ejus poenam in inferno, *ibid.*, 291. — Corpus Christi quale fuerit ante resurrectionem et quale nunc sit ex Augustino, *ibid.*, 496. — Non tantum corpus Jesu, sed Jesus etiam in sepulcro fuit, quia divinitas corpus nunquam deseruit, *ibid.*, 289. — Christi corpus terrenum, non celeste, quia non angelos, sed semen Abraham apprehendit, *id.*, 249, 500. — Excellentia carnis Christi propter unionem Verbi, *ibid.*, 679. — Christus veram carnem habuit, et veram animam, *ibid.*, 242. — Immaculatam carnem Christus sumpsit ut carnis maculam submoveret, *ibid.*, 229. — Christus de terra corpus accepit, non de caelo adduxit, *ibid.*, 279. — Corpus Domini quoddam est Deitatis vestis. Cassiodorus, LXX, 525. — Corpus Christi incorruptibile et palpabile fuit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1198. — In Christo humana caro dolorem mortis fugiebat. S. Anselmus Cant., CLVIII, 575. — Caro in Christo non floruit, sed refluuit. Hildebertus Cenom., CLXXI, 559. — Christus carnem suscepit, in qua pati posset. S. Bernardus Claraev., CLXXXIII, 631. — Ejus carnem in Virgine ex nihilo creatam fuisse opinati sunt nonnulli, *ibid.*, 592.

VI. — De anima Christi.

Per se ex Virgine corpus, ex se animam sibi assumpsit. S. Hilarius, X, 359. — Ex anima et corpore perfectus homo fuit, *ibid.*, 551. — Christum Deum Verbum esse et filium hominis anima et corpore constituisse non ambigimus, *ibid.*, 589. — Christi animam qui humane naturae et infirmitatis

existant, quatenus fallantur, S. Hilarius, IX, 342. — Quomodo Christi anima timore turbata est, S. Ambrosius, XIV, 815. — Refutantur qui putant animam a Domino Jesu non esse suscepiam, *id.*, XVI, 854. — Qui animam rationalem ab incarnationis Dominicæ sacramento segregant, divina sententia percellunt, *ibid.*, 830. — Christus quia suscepit animam, suscepit et animæ passiones, *ibid.*, 871. — Christus animam suam pro divinitatis potestate posuit, et sumpsit, *ibid.*, 885. — Carnem naturæ humanæ et animam suscepit : S. Hieronymus, XXII, 427. — Fit questio de anima illius, *ibid.* — Christum sine anima carnem suscepisse docent Ariani et Apollinaristæ : S. Augustinus, XLII, 39, 40, 686, 687, 689. — Quidam hæretici in Christo Verbum loco animæ esse, alii loco mentis humanæ crediderunt, *id.*, XXXIII, 835. — Christum non assumpsisse animam rationalem dogmatizant Apollinaristæ, *id.*, XXIV, 1737; XLI, 404. — In Christo Verbum loco animæ fuisse sentiebant Apollinaristæ, *id.*, XXXIV, 716; XLII, 40. — Christum animam tantum, sine mente humanam suscepisse dixerunt Apollinaristæ, *id.*, XXXVII, 217. — Quidam ex illa hæresis propagati dixerunt eam carnis etiam ipsa anima, *ibid.*, 218, 1084. — Christo jam nato animam rationalem accessisse, temerarium est dicere, *id.*, XXXIII, 852. — Christus unde animam accepit, *id.*, XXXIV, 422. — Christi anima non est ex traduce, *ibid.* — De anima Christi difficillima questio est, *id.*, XLII, 784. — Christus habuit animam, *id.*, XL, 302. — An anima ejus ex Adamo propagata, an creata, *id.*, XXXIII, 717. — Christi anima non obnoxia peccato originis, *ibid.*, 866. — Anima in Christo vera : S. Fulgentius, I, XV, 287. — Christus animam se habere monstravit cum ejus ponendam potestatem sibi esse declaravit, *ibid.*, 286. — Anima Christi quid differat ab angelis aut hominibus sanctis, *ibid.*, 416. — Petrus pro Christo animam suam ponendam non nominasset si Christus animam non habuisset, *ibid.*, 288. — Christus animam nostram auxilium non ministraret si animam non haberet in qua tentatus esset, *ibid.*, 257. — Ecclesiam animam salvam non posset si Christo anima deesset, *ibid.*, 255. — Anima Christi minus a liquid veritatis habere nequit quam ipsius veritatis anima est, *ibid.*, 420. — Animæ Christi plenus inest totius divinitatis notitia, *ibid.*, 417. — Quomodo animæ suæ secundum divinitatem notus est Christus, *ibid.*, 430. — Non ideo Christi anima ejusdem naturæ est ac Deus, quia totam deitatem suam novit, *ibid.*, 422. — Non solum ad divinitatem Christi, sed ad ejus quoque animam pertinet quod dicitur in quo sunt omnes thesauri, etc., *ibid.*, 414. — Christus veram carnem et veram animam habuit cum vero intellectu, *ibid.*, 242. — Divinitas Christi anima ejus diei non potuit, *ibid.*, 286. — Christi anima peccato originali excepta. Cassiodorus, LXX, 1292. — Anima Christi ab inferis abstracta est, *ibid.*, 205. — Quando anima ejus de necessitatibus liberata, *ibid.*, 209. — Anima Christi frama est Patris, *ibid.*, 121. — Ex tribus eat, anima, carne et Verbo : Hiidebertus Cenom., CLXXI, 884. — Christi anima juncta Verbo omnia scivit, sed Verbum naturam, anima per gratiam, *ibid.*, 1100. — Christus an simul et animam assumpsit : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 72. — Utrum anima ejus sapientiam omnium rerum habuerit, *ibid.*, 74.

VII. — De peccato in Christo.

Caro Christi non peccator : Tertullianus, II, 781. — Christus peccati nostri, peccati ipse necesse particeps fieri non recusavit : S. Hilarius, IX, 796. — Christus in saeculo demoratus vitia et peccata sæculi non adit, *ibid.*, 955. — Solus extra peccatum est, *ibid.*, 815. — Solus culpæ necescit, *ibid.*, 576. — Christus non peccator, sed peccata suscipiens, non infirmus, sed infirmitates portans, *ibid.*, 794. — In Christo nulla causa esse potuit qua peccati alicujus potuerit vulnus scilicet : S. Ambrosius, XIV, 1036. — Solus Christus nunquam defecit, *ibid.*, 458. — Dignum fuit ut qui non erat habiturus corporeæ peccatum prolapsionis, nullum sentiret generationis naturæ contagium, *ibid.*, 874. — Quare cum omnia noverit, peccatum non cognoscat, luculenter demonstrat, *ibid.*, 1036. — Suscepit peccatum in illo pietatis est, non criminis, *ibid.*, 1011. — Christum a peccatis non liberum fuisse, Juliani calumnia contra Catholicos : S. Augustinus, XLIV, 561, 559. — In Christo natura humana sine peccato propter unionem, *id.*, XLII, 668. — Christus de humana carne contagia nulla passus est, *ibid.*, 720, 744. — Christus sic ad terrena contagia descendit, ut nullum habuerit peccatum, etiam ex Ariano confessione, *ibid.*, 761. — Christus sine peccato natus, quia sine libidine conceptus, XXXVIII, 412, 785, 825, 852. — Christi nullum peccatum, nec originis nec propriæ iniquitatis, *ibid.*, 824, 928. — Christus solus sine peccato originali, *id.*, XXXVI, 591. — Christus solus in carne sine peccato et ignorantia, *id.*, XL, 60. — Solus Christus sine peccato in hac vita, XXXIV, 735, 867; XXXV, 1696, 1697, 1847; XLIV, 184, 815. — In Christo natura humana impeccabilis, *ibid.*, 931. —

Christus quia non de carnis concupiscentia natus, non habuit carnem peccati, *id.*, XLV, 1590. — Christus in carnem suam peccatum non transtulit, sed mortem, *id.*, XLIV, 115. — Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, qui non esset caro peccati, *id.*, XLV, 1584, 1585. — Christus sine peccato, factus tamen peccatum, *id.*, XI, 253. — Quo sensu, XXXVIII, 825, 845; XLIV, 699. — Christus fuit delictorumceptor, non commissior, *id.*, XXXVI, 848. — In Christo integritas sine peccato, *ibid.*, 463. — Christus sola immunis ab omni peccato : Cassianus, XLIX, 1251. — Christus omnes hominis infirmitates suscepit præter peccatum : S. Fulgentius, XLV, 280. — Christus peccatum nullum habuit : Cassiodorus, LXX, 70. — Humanitas Christi nullam labem admisit, *ibid.*, 1087. — Christus solus sine peccato : S. Gregorius Magnus, LXXIX, 545, 562, 592. — Omnino fuit sine peccato ipse per seipsum : S. Anselmus Cant., CLVIII, 416, 417. — Nec originalis nec personalis infirmitas fuit in Christo, *ibid.*, 453. — Non potuit peccare : Hiidebertus Cenom., CLXXI, 1104; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 78.

VIII. — De concupiscentia in Christo.

Christo libidinem conatur Julianus inferre. S. August., XLV, 1571, 1575. — Veritas membrorum in Christo, non cupiditas peccatorum, *ibid.*, 1570. — Christus non habuit cupiditatem vitiorum, *ibid.*, 1566, 1569. — Christus concupiscentiam non habuit, ac per hoc peccatum sicut non fecit, ita nec concupivit, *ibid.*, 1590. — Christus non per concupiscentiam natus nulla concupivit illicita, *ibid.*, 1573, 1574. — Christus non ideo debuit habere concupiscentiam, quia se imitandum proposuit, *ibid.*, 1538, 1590. — Exempli rationem non tolli in Christo, etiamsi non haberet concupiscentiam communem nobiscum, *id.*, XLIV, 815. — Concupiscentiam carnis Christus si habuisset, non eam sanasset, *ibid.*, 816. — Qui in Christo negant concupiscentiam, non propterea conveniunt cum Apollinaristis, *ibid.*, 814. — Christus solus concupiscentiam non habuit, *ibid.*, 862. — In Christo concupiscentiam non inveniit diabolus, *id.*, XLV, 1541, 1566, 1584, 1587. — In carnem Christi car non transiit concupiscentia, *id.*, XLIV, 814. — Carnis sensus in Christo fuerunt, non concupiscentia, *id.*, XLV, 1567.

IX. — De fame, siti, timore, tristitia, etc., in Christo.

Christus humanæ consuetudinis affectus suscepit, ut se verum probaret hominem : S. Hilarius, IX, 591. — In eo mansit fleudi, sitiendi, esuriendi que affectio, *id.*, X, 361. — Christus se amando, lassitudini, siti et esuritioni arripit, *id.*, 471. — Infirmitates nostras suscipiens portansque peccata, usu et consuetudine humanæ defatigationis locutus est, *ibid.*, 473, 474. — Per somnum, famem, sitim, lassitudinem lacrymas hominem egit, *id.*, X, 81. — Christus ut esuriret naturæ suæ hominem dereliquit, non ei inediis subrepsit operatio, *id.*, IX, 928. — Fames Christi qualis, *ibid.* — Cibum aut potum accipiens consuetudini se tribuit non necessitati, *id.*, X, 364. — Christi anima in Evangelio frequenter tristis et mœsta est, *id.*, IX, 342. — Christus et flevit et doluit, *id.*, X, 588. — Vere flevit, *ibid.*, 587. — Illius fletus rationem reddere nequeunt Ariani, *ibid.* — Lacrymarum Christi mysterium, *ibid.* — Christus fletu interdu et ingemiscit et tristis est, et id ipsam ad infirmitatem tribuit exemplum, *id.*, IX, 477. — Non sibi flevit, aut stitit, aut esurivit, *id.*, X, 361. — Lacrymæ ejus pro nobis erant, *id.*, IX, 560. — Christi esuries, sitis, etc., quomodo audiendæ, *id.*, X, 532, 535. — Christi divinitatis tristitiam, metum, etc., quidam attribuunt, et refutantur, *id.*, IX, 1066. — Christi mœstia non secundum humanam peccatitatem, *ibid.*, 479. — Quomodo Christi anima timore turbata est : S. Ambrosius, XIV, 816. — Fames Domini pia fames est, *id.*, XV, 1617. — Beata ipsius sitis, quia siliit pro nobis, *id.*, XIV, 1172. — Quare pluravit Iazarius : S. Hieronymus, XXII, 593. — Omnes conditionis humanæ affectus non simulavit, sed plane exhibuit; non conditionis necessitate, sed magisterii voluntate : S. Augustinus, XLII, 484. — Christus esuriebat et sitiebat, quia dignabatur, non quia cogebatur, *id.*, XXXVIII, 968. — Somnus, cibis et affectus humani, in Christo naturam humanam probant assumptionem, non consumptionem, *id.*, XXXIII, 519. — In Christo ad humanam naturam pertinent fames, sitis, etc. : S. Fulgentius, XLV, 682. — Invidiosus obijciat qui Deo facinus injurias, cum eum dicimus natum de femina, famem, sitim, crucem et mortem subilasse. S. Anselmus Cant., CLVIII, 564.

X. — De duabus naturis in Christo.

In Christo duæ substantiæ, divina et humana : Tertull., III, 191. — Quod non solum in eo concurrunt duæ substantiæ

turæ sicut in una persona, sed etiam quia ex-istunt in eo proprietates duabus naturis conformes : Lactantius, VII, 972.—Christi duæ naturæ : S. Hilarius, IX, 485, 486, 479, 548; X, 292. — In Dei Filio duas credimus esse naturas, unam divinitatis, alteram humanitatis : S. Euseb. Vercell., XII, 963. — In Christo gemina substantia, divina et humana : S. Augustinus, XXXV, 1836. — Duæ naturæ perfectæ et integræ, *id.*, XLIV, 1716, 1732. — Humanæ divinæque naturæ veritatem in una persona, ne aut confundas aut dividas, *id.*, XL, 739. — Probatur et explicatur mysterium duplicis naturæ et unitus personæ in Christo. S. Leo Mag., LIV, 221. — Utriusque naturæ proprietates expensæ, *ibid.*, LIV, 233, 293, 367. — In Christo duæ naturæ, sine confusione, in unam personam unitæ : Petrus diaconus, LXII, 84. — Contra Eutychen probatur duas esse naturas : Boetius, LXIV, 1347. — Catholici tenent Christum in utrisque et ex utrisque naturis consistere, *ibid.*, 1351, 1352. — In una Christi persona duæ naturæ non confusæ, sed unitæ : S. Fulgentius, LXV, 270, 273, 502. — In Christo una persona, duæ naturæ : S. Gregorius Mag., 89-90. — Constat in Christo unam personam in duabus, LXXXVI, naturis : Carolus Magnus, XCIII, 1113. — Duarum naturarum integræ, non transfusæ nec mutatæ, *ibid.*, 1114. — Naturæ duæ in Christofin concilio Chalcædonensi confirmatæ : Anastasius Bibl., CXXVIII, 501. — Christi naturarum duarum proprietates : Isidorus Mercator, CXXX, 601. — Christus naturam suscepit humanam, non personam : S. Petrus Damianus, CXLV, 33. — De modo unitis hypostaticæ : Wernerus, CLVII, 783. — Alia testimonia de Christi duabus naturis et una persona : S. Anselmus Cant., CLVIII, 278, 294, 369, 423, 441, *sq.* — In Christo duæ naturæ : Rupert., CLXVII, 1438, 1540. — De unitæ hypostatica in Verbo : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 595, *sq.* — Divina natura nec mutata est in humanam, nec humana in divinam, *id.*, CLXXV, 432. — In Christo duplex sine confusione natura in una persona : S. Bernardus, CLXXXIV, 110, 111.

XI. — De voluntatibus in Christo.

Christi duæ voluntates : S. Hilarius, X, 572, 573. — Libera voluntas Christo, nec a Patris voluntate dissidens, *i. id.*, 520. — Volens ipse Patris voluntatem explet, *ibid.*, 80. — Humana voluntas in Christo mortem refugiens : S. Aug., XXXIX, 1513. — Christo fuerunt duæ voluntates et operationes : Rupertus Tuit., CLXIX, 104. — Voluntatem naturalem et spiritalem Christus habuit : Hilbert. Cenom., CLXXI, 489. — Christus habuit duas voluntates, *ibid.*, 1102. — De voluntatibus Christi secundum duas naturas : Petrus Lombardus, CXCII, 790.

De unica persona in Christo.

Jesus Christus veræ deitatis, veræque humanitatis in ipso una eademque prorsus persona : Calus, V, 187, 188. — Utrum terminus ejus unitatis ad humanitatem fuerit persona simplex an composita : Lactantius, VI, 973. — Christus una persona, suppositum unum, totus Deus et totus homo : S. Julius papa, VIII, 963. — Christus perfectus Deus, perfectus homo in unitate personæ : S. Eusebius Vercell., XII, 963. — In Dei Filio duas credimus esse naturas non tamen duas personas, *ibid.* — Una in Christo persona : S. Hieronymus, XXIV, 7-7. — Item Deus Christus non confusione naturæ, sed unitate personæ : S. Augustinus, XXXVIII, 999. — Christus in unitatem personæ suæ accepit visibilem hominis formam, *id.*, XLII, 756, 757. — Christus ob personæ unitatem et in cælo manebat et ambulabat in terra, *id.*, XLIV, 144. — Non sunt duæ personæ sed una, *id.*, XXXIX, 2082; XL, 736, 771; XLII, 1198, 1306; XLV, 1716, 1732. — Accerrime invehitur Cassianus in errorem Nestorii qui duas in Christo personas prædicat : Cassianus, L, 97, 98, 89, 133, *sq.*, 173 *seq.* — Hypostasis una in Christo, *ibid.*, 80. — Veritatem utriusque naturæ in Christo, in unitatem personæ convenire. S. Leo Magnus, LIV, 221. — Refutantur errores Nestorii duplicem personam in Christo affirmantis, *ibid.*, 451, 985. — In Domino Jesu Christo Verbi et carnis una persona est : Vigilius Taps., LXII, 158. — Contra Nestorium probat unam esse in Christo personam : Boetius, LXIV, 1345, *seq.* — In una Christi persona duæ naturæ non confusæ : S. Fulgentius, LXV, 270, 273, 502. — Qui duplicem personam in Christo admittit, non Trinitatis cultor est, sed quaternitatis, *ibid.*, 461, 465. — Sicut in Trinitate distinctio personarum non multiplicat substantias, sic in Christo distinctio naturarum non multiplicat personas, *ibid.*, 275. — In Christo una persona : S. Gregorius Mag., LXXVI, 89, 90. — In Christo non alia suscipientis Verbi, alia hominis suscepti persona, *id.*, LXXIX, 23. — In Christo una persona, sed non permutatis naturis vel confusis : Alcuinus, CI, 1058, 1068. — Christus non est una natura, licet una persona : S. Anselmus Cant., CLVIII, 920. — Testimonia de una persona in Christo, *ibid.*, 278, 294, 369, 423,

441 et *seq.* — In Christo non duæ personæ : Rupertus Tuit., CLXIX, 258. — An persona sumpserit personam, an natura personam, an natura naturam : Hugo de S. Victore, CLXXV, 434. — In Christo duplex sine confusione natura in una persona : S. Bernardus, CLXXXIV, 110, 111. — An natura vel persona personam vel naturam assumpsit : Petrus Lombardus, CXCII, 764. — De quatuor voluntatibus in Christo : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 841. — De tribus voluntatibus in Christo, *ibid.*, CLXXVII, 518.

XII. — De scientia in Christo.

Christi cognitio secundum hominem non præstat cognitionem Patris : S. Hilarius, X, 228. — Christi virtus de cognitione, quid hæc cognitio, *ibid.*, 213. — Deus unigenitus non per ignorantem demonstrationis doctrina arguit, *ibid.*, 214. — Ei connata est cognitio operum quæ Pater effici vellet, *ibid.*, 215. — Christi ignorantio dispensatio potius quam ignorantia est, *ibid.*, 331, 333. — Quod iudicii diem nesciat, tacendi dispensatio est, *ibid.*, 341. — Quod nescit, ex naturæ scientia est, *ibid.*, 353. — Christus dubitat hominis affectu, *id.*, XVI, 568. — Ut homo dubitat, ut homo turbatur, *ibid.*, 571. — Nescire se simulat, ut scire faciat credentes, *ibid.*, 660. — Quomodo diem iudicii ignorasse dicatur, *ibid.*, 693. — In Christo profectus est ætatis, et profectus sapientiæ, sed humanæ est, *ibid.*, 837. — Non secundum divinitatem, sed secundum hominem iudicant, qui putant Christo testificandi scientiam defuisse, *ibid.*, 675. — Diem et horam consummationis ultimæ ignoravit. S. Hieronymus, XXIII, 530. — Christi summa sapientia : S. Anselmus Cant., CLVIII, 413. — Perfecte omne bonum scilicet, et nullum malum ignoravit, *ibid.* — Omnem habuit scientiam, *ibid.* — Christo non credentes homines si eum scienter nesciunt, *ibid.* — Utrum anima ejus sapientiam omnium rerum habuerit : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 74. — Christi scientia experimentalis : S. Bernardus, CLXXXII, 946, 1017. — Diem iudicii nescivit scientia experimentalis, *ibid.*, 917.

XIII. — De communicatione idiomatum, seu nominum et proprietatum utriusque naturæ in Christo.

Cum in Christo secundum tempus discernis hominem a Deo, Dei tunc atque hominis discerne sermonem. S. Eutychianus, V, 170. — Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur. S. Hilarius, IX, 548. — Dictis ad duplicem naturam suam coaptatis utitur et in Evangelio et in prophetis *ibid.*, 816. — Quomodo Dominus majestatis dicatur esse crucifixus. S. Ambrosius, XVI, 571. — Quem Patrem naturaliter habet, Deum appellat, propter suscepti corporis sacramentum, *ibid.*, 273. — Quasi altissimus donat, quasi homo precatur, *ibid.* — In Christo propter unitatem personæ quælibet natura vocabulum alteri impertit, et divina humana et humana divinæ. S. Augustinus, XLII, 257. — Christus Patre minor et æqualis, *id.*, XL, 250. — Christus et Unigenitus et Primogenitus, quomodo, *id.*, XLII, 581, 583. — Christus propter formam Dei dicitur præcipium, primogenitus, Dominus gloriæ, propter formam servi sponsum, caput corporis Ecclesiæ, *ibid.*, 835. — Deus crucifixus recte dicitur de Christo, *id.*, XXXIII, 746. — Deus recte dicitur mortuus, etsi divinitas ejus non moriatur, *id.*, XXXVI, 435. — Filius Dei vere dici natus et passus sine divinitatis suæ mutatione, *id.*, XI, 305. — Coniunctio hypostatica fecit ut ea quæ carnis sunt in Christo, Deo tribuantur. Cassianus, L, 184. — Licet in Christo solus homo traditur, propter unitatem personæ, totus Christus traditus fuisse dicitur. S. Fulgentius, LXV, 291. — Nonnunquam per Christum deitas significatur, nonnunquam solus homo, vel utrumque simul, vel solum corpus. Junilius, LXVIII, 22. — De communicatione idiomatum in Christo. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 89, 90. — Impassibilis pati, immortalis mori, et æternus ante sæcula temporalis dici potest. S. Isidorus Hispal., LXXXII, 565. — De communicatione idiomatum in Christo. S. Paulinus, XCIX, 588. — Cum naturæ non sint partes personæ, inde constat, quod a tera illarum prædicatur de persona. Hugo de S. Victore, CLXXV, 433. — Nomina naturarum de se prædicantur. Deus est homo, et homo est Deus, *ibid.* — Natura divina non debet dici caro facta. P. Lombardus, CXCII, 766. — De his locutionibus Deus factus est homo, Deus est homo, *ibid.*, 768. — De communicatione idiomatum. Petrus Pict., CXXI, 1168, 1169. — Quidam dixerunt quod nomina convenientia Christo secundum humanitatem in masculino genere ad hypostasin referuntur, in neutro ad essentiam Dei, *ibid.*, 1178. — De aliis locutionibus quæ prædicari possunt vel non possunt in Christo, *ibid.*, 1177 et *seqq.*, 1180.

XIV. — De Christi conceptione.

Christum nasci ex semine humano non compete-
bat. Tertullianus, II, 781 et seqq. — Delapsus est in Virgi-
nem et in utero ejus caro figuratus, *id.*, I, 399. — Nul-
lum de impudicitia habuit matrem, ut Jupiter, *id.*, I,
396 et seqq. — Sive patre, sive matre quomodo fuerit.
Lactantius, VI, 483. — Christi conceptionis dignitas. S.
Hilarius, X, 67, 68. — Christus natus lege hominum, non
lege hominum conceptus, *ibid.*, 380. — De conceptione
Christi, *id.*, IX, 30. — S. Zeno, XI, 413, 416. — Christus
quomodo saltu quodam venit in mundum. S. Ambrosius,
XIV, 515. — Matrem in divina generatione nescivit, pa-
trem in Virginis partu ignoravit, *id.*, XVI, 1202. — Natus
de Spiritu sancto et de Virgine immaculatum corpus sus-
cepit, *ibid.*, 470, 791. — Christus sine viro de Spiritu
sancto factus de virgine, *id.*, XVII, 142. — Christi con-
ceptio possibilis demonstratur. Rufinus, XXI, 349, 350.
— Christi conceptio non habet exemplum. S. Augustinus,
XXXIII, 707. — Christus sine concupiscentia conceptus,
ibid., 844; XXXIV, 422. — Christum non concupiscentia
sed gratia mater concepit, *id.*, XXXVIII, 823. — Christi
caro de nostra massa, non ex nodo concupiscentiæ homi-
nis et femine, *ibid.*, 928. — Christus factus ex muliere,
nullo interveniente concubitu, *id.*, XXXIV, 403. — Fide
matris conceptus, *id.*, XL, 249. — Christum Virgo non
carnaliter concupiscendo, sed spiritaliter credendo con-
cepit, *id.*, XXXVI, 826. — Christus sine peccato concep-
tus ut solveret peccatum, *id.*, XXXVIII, 817. — Sine
peccato natus, quia sine libidine conceptus, *ibid.*, 442,
783, 821, 854. — Christus ex Adami semine non seminali
ratione procreatus, *id.*, XLV, 1401. — Filius Dei æternus
qua ratione concipi possit temporaliter natus, *id.*,
XLII, 1166. — In Christi conceptione maritus sermo est,
et uxor auricula, *id.*, XXXIX, 1991. — Adveniens divini-
tas in uterum Mariæ carnem sibi ex ipsius substantia fa-
bricavit, *ibid.*, 2199. — Christus non de substantia sed de
potentia Spiritus sancti conceptus, *ibid.*, 2178. — Deus
sine matre, homo sine patre. S. Leo Magnus, LIV, 222.
— Christi conceptio ex Virgine ab Isaia predicta. S. Maxi-
mus Taurin., LVII, 255. — In utero sanctæ Mariæ cum
Spiritus sanctus supervenit, cum obumbrat Altissimus,
Christus generatur, *id.*, 236. — Christus sine matre ut
Deus, sive patre ut homo. — S. Fulgentius, LXV, 251.
— Verus Deus statim ac in utero conceptus. Alcuinus,
CI, 185. — In conceptione Christi nec corpus animam,
nec anima corpus præcessit. Hildebertus Cenom., CLXXI,
886. — Conceptio Christi innaturalis, et ideo ineffabilis,
ibid., 881. — Ejus conceptio nostram reformat. S. Ber-
nardus, CLXXXIII, 527. — Ei soli reservata sanctitas
conceptionis, *id.*, CLXXXII, 535. — Hujus conceptionis
modus Deo tantum notus et Deiparæ, *id.*, CLXXXIII, 82.

XV. — De Christi nativitate, ejus genere et infantia.

Christus ex Mariæ carne est, dum ex semine est Da-
vid. Tertullianus, II, 350. — Anno duodecimo Tiborii
Cæsaris revelatus est, *ibid.*, 264. — An fabri aut quæstua-
riæ filius sit, *id.*, I, 662. — An Christus per omnes gra-
dus infantie transierit, *id.*, II, 411. — Caro Spiritu in-
structa, nutritur, ad exercitum affatur, docet, operatur, et
Christus est, *id.*, I, 399. — De duplici ejus ortu. Lactan-
tius, VI, 465. — Quando Christus in carne natus sit. S.
Hilarius, IX, 7029. — Est de frutice Judæ, *ibid.*, 463.
— Christi ex regio et sacerdotali genere ortus, *ibid.*,
917. — De Nativitate Domini. S. Zeno, XI, 407, 412,
415. — Quid de obstetrice sentiendum quæ fertur partu-
rienti Virgini affuisse, *ibid.*, 415. — Cur Lucas ad Deum
putaverit generationem Christi esse referendam. S. Am-
brosius, XV, 1595. — Cur Matthæus generationem Chri-
sti per Salomonem derivandam putarit, Lucas vero per
Nathan, *ibid.*, 1591. — In genealogia Christi posse plures
esse successiones, pauciores generationes, *ibid.*, 1608.
— Quomodo Christus veri regalique generis fuerit, si
nultum ex semine Jechonæ regnatorum Propheta præ-
dixit, *ibid.*, 1607. — Cur Matthæus computaverit inter
majores Domini generis peccatores plurimos, idque Lu-
cas declinaverit, *ibid.*, 1614, 1610. — Nascens non me-
diocribus signis Deus probatur, *ibid.*, 1568. — Christus
qua ratione in terris patrem fabrum habuerit, *ibid.*,
1589. — Honorabat Joseph et Mariam non nature de-
bitis, sed pietatis officio, *id.*, XIV, 975; XV, 1575, 1784. —
Cur tempore pacis natus sit, *id.*, XVII, 608, 609. — Na-
tivitatem ejus pastores ante cognoverunt quam princi-
pes, simplex rusticatio quam superba dominatio, *ibid.*,
613. — Quomodo pater Christi dicitur esse faber, *ibid.*,
616. — An indignum sit ut Dei majestas per genitales

femina transeat egressus. Rufinus, XXI, 351. — Quibus
consulibus Christus nascatur. Dexter, XXXI, 53, 56. —
Christi generatio et nativitas duplex utraque mirabilis.
S. Augustinus, XXXVIII, 260, 773, 1007, 1015, 1617,
1019, 1073; XXXIX, 1635, 1639, 1661, 1675, 1676. —
Christi ex Virgine nativitas, *id.*, XL, 643. — Christus na-
tus est illius matris virginitate, *id.*, XXXVIII, 999, 1001,
1005, 1011, 1058, 1075. — Incorrupta illius integritate,
id., XL, 186, 249. — Christi nativitas carnalis ideo se-
cundum Ambrosium expers delicti quia non est de com-
missione sexus utriusque, *id.*, XLIV, 444, 1589. — Chri-
sti nativitas prodigiis plena, *id.*, XL, 665; XLI, 514. —
Signa in Christi nativitate, *id.*, XL, 643. — Christus quo
tempore natus, *id.*, XLI, 49, 608. — Quo die quo con-
sule natus sit constabat tempore Augustini, *id.*, XLIV,
1592. — Quot anni a nativitate ejus numerabatur, *id.*,
XXXIII, 911. — Christus natus est quando dies jam inci-
piunt crescere, *id.*, XXXVI, 1735. — Christus de regia stirpe
et sacerdotali, *id.*, XXXIV, 809, 1072. — Christus quo-
modo filius Abraham et David, *id.*, XXXVIII, 357; XLII,
468, 469; XXXV, 1742. — Christus filius David merito
appellatur, etiamsi Maria ex David nullam originem de-
ceret, *id.*, XXXIV, 1072. — Christi generationem aliter
Matthæus, aliter Lucas recensuit, quare, *id.*, XL, 49;
XLII, 214. — Christi generationes cur Matthæus desce-
dens numerat, Lucas ascendens, *id.*, XXXVIII, 351. —
Quare per Joseph numerantur, non per Mariam, *ibid.*,
342, 350; XLII, 470; XLIV, 810. — Christus quare de
tribu Levi nasci noluit, *id.*, XL, 50. — Genealogie Chri-
sti cur ordo diversus in Matthæo et Luca. S. Leo Magnus,
LIV, 234, 791. — In Bethlehem civitate David ortus est
Christus juxta prophetias, et pannis involutus in præsep-
ti collocatur. S. Maximus Taurin., LVII, 258. — Non fuit
illi locus in diversorio, quare, *ibid.*, 246. — Ex semine
Jacob, juxta prophetiam, et ex regio Davidis sanguine
secundum carnem Christus natus est, *ibid.*, 261, 261. —
Variæ chronologorum opiniones de tempore Christi na-
tivitatis, *ibid.*, 481. — Cur nativitas Domini celebratur.
Alcuinus, CI, 1173. — Cur in nocte natus, *ibid.*, 1173.
— Ex stirpe sacerdotali et regia natus, itemque Virgo
Maria. Rabanus Maurus, CVIII, 1176. — Christus cor-
de Juda nasci voluit, prætermisissis tribus ejus fratribus.
S. Paschasius Radbertus, CXX, 87. — Christus cur de
desponsata nasci maluit, quam de simplice virgine, *ibid.*,
104. — Christus cur eo tempore natus, quo firma pax in
omni terrarum orbe existeret, *ibid.*, 122. — De Christi
nativitate in Germania error. R. Lionis assertor actor
quare nasci ut cæteri debuit Christus. Ratramnus Corb.,
CXXI, 85. — Per vulvam exisse Christum probat actor,
ibid., 85, et seqq. — In natali Christi. Otto Verrelli,
CXXXIV, 835. — De nativitate Domini Salvatoris. S. Odilo
Cluniac., CXLII, 991. — S. Petrus Damianus, CLXIV,
816. — Radolphus Ardens., CLV, 1696, 1707. — Goffri-
dus, CLVII, 257 et seqq. — Ivo Carnel., CLXII, 568 et
seqq. — Nativitatis Christi locus soli David et Michæ
revelatus est. Rupertus Tuit., CLXVIII, 439. — De na-
tivitate Domini. Hildebertus Cenom., CLXXI, 381 et
seqq.; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 946. — Christi na-
tivitas miranda. S. Bernardus, CLXXXIII, 87. — Christi
nativitas dies redemptionis novæ, reparationis antiquæ,
felicitatis æternæ, *ibid.*, 91. — Nativitatis locus expedi-
tur, *ibid.*, 112. — Nocte natus docet ostentationem lu-
gendam, *ibid.*, 123. — Remedia ex Christi nativitate al-
lata, *ibid.*, 101. — De nativitate Domini, *ibid.*, 116;
CLXXXIV, 827; CLXXXV, 29 et seqq.; Amadeus Lam.,
CLXXXVIII, 1519; Ernaldus, CLXXXIX, 1615; Aelredus
CXCIV, 220 et seqq.; Adamus Scotus, CXCVIII, 200 et
seqq.; Garnerius, CCV, 599 et seqq.; Petrus Bica, CCVII,
575; S. Martinus Legion., CCVIII, 65 et seqq.; Innocen-
tius III, CCXVII, 451 et seqq.

XVI. — De circumcissione Christi.

Christus circumcissione non egens in templo oblatos est
ut circumcideretur. S. Hilarius, IX, 503. — Christi cir-
cuncisio die octavo facta, ut ejus resurrectionem signifi-
ficaret. S. Augustinus, XXXIII, 680. — Christus natus ex
Maria Virgine circumcissionis signaculo cur dedicetur. S.
Maximus Taurin., LVII, 299. — Memoria circumcissionis
Christi in Ecclesia sexto sæculo antiquior probatur, *ibid.*,
255. — Cur voluit circumcidi Christus. Alcuinus, CI,
1176. — In festo Circumcisionis Christus legalia suscepit,
ut nos ab eis liberaret. Hildebertus Cenom., CLXXI, 358.
— Christus cur circumcidi voluerit. S. Bernardus,
CLXXXIII, 153. — Circumcisio propter quod natus et
passus, *ibid.*, 136. — Ut caput circumcissionem pro mem-
bris suscepit, *ibid.*, 138. — Christi circumcissio veritatem
humanitatis assumptæ probat, *ibid.*, 153. — Christi hu-
militas in circumcissione, *ibid.*, 131. — Quid nos docet,

ibid., 674. — In ea aliquid amandum, aliquid admirandum, aliquid imitandum, *ibid.*, 137.

XVII. — De baptismo, tentatione, jejunio Christi.

Christi baptisma. S. Cyprianus, III, 1124, 1168, 1176. — Dicunt heretici eum compulsum fuisse a Maria ad baptismum, *ibid.*, 1202. — Quonam ætatis suæ anno fuerit baptizatus. Lactantius, VI, 977. — Christi humilitas in baptismo. S. Hilarius, IX, 798. — Qui lavacro propter se non eguit, sed propter nos, *ibid.*, 927. — Christus hominem et assumptione sanctificavit et lavacro, *ibid.* — Christus in Jordane baptizatus est, quando formam lavacri salutaris instituit. S. Ambrosius, XIV, 816. — Nullo magis opere quam mysterio sui baptismatis Deus probatur, *ibid.*, 1586. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ: sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium, *id.*, XV, 1615. — Cur baptizatus, *id.*, XVI, 422. — Quam iustum erat, ut Joannes eum baptizaret? S. Ambrosius, XVII, 680. — Christus venit ad lavacrum, ut nobis aquarum fluentia purificet, *ibid.*, 625. — Baptizatus est anno ætatis suæ tricesimo. S. Hieronymus, XXV, 414. — Baptisma ejus quinta die Januarii, non dies Natalis, *ibid.*, 18. — Christus quare voluit baptizari. S. Augustinus, XXXV, 1411, 1415, 1418; XXXVIII, 1322; XL, 255; XLIII, 77, 182, 290. — Cur baptizari voluit, qui sordes non habuit, *id.*, XXXVII, 1161. — Baptizatus est ut congrueret penitentibus, *id.*, XLV, 1376. — Ut humilitatis viam doceret, *id.*, XXXVIII, 1521. — Dum baptizari voluit, humilitatem suam altius commendavit, *id.*, XXXIII, 843. — Cur non se us baptizatus a Joanne, *id.*, XLIII, 238. — Christum annorum fere xxx baptismum fuisse, auctoritate evangelica retinetur, *id.*, XXXIV, 55. — Baptismus cur ab eo susceptus fuerit. S. Leo Magnus, LIV, 701. — Venit Jesus anno tricesimo ætatis suæ ad Jordanem, ut baptizaretur a Joanne. S. Maximus Taurin., LVII, 290, 296, 654. — In Christi baptismo revelatio sanctæ Trinitatis facta est, *ibid.*, 298. — Christus regeneratione ac baptismum non indiguit. Aulunos, C, 333, 158, 162. — Cur baptizari voluit, *ibid.*, 785; CI, 49, 238, 1179. — Ubi, quando et a quo baptizatus, *id.*, CI, 1179. — Christus cura Joannis baptizari voluit in aqua Jordanis. S. Paschasius Radbertus, CXX, 167. — Christus baptizatus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 630, 751. — Non ut aqua mundaretur, sed ut aquas mundaret, *ibid.*, 751, 716. — Suo baptismo cælum nobis aperuit, *ibid.*, 651. — Et per ejus carnem mundatæ aquæ virtutem purgandi peccata assumerent, *ibid.*, 716. — In eum descendit Spiritus sanctus sub columbæ specie, *ibid.*, 651. — Christi baptismus, Christiani natalis. Hildebertus Cenom., CLXXI, 415. — Christus eodem die baptizatus quo a Magis adoratus. S. Bernardus, CLXXXII, 145. — Christus baptizatus cum annos ferme triginta egisset in carne, *ibid.*, 150. — Christi baptizari volentis humilitas, *ibid.*, 146.

Christi tentatio in deserto. S. Hilarius, IX, 796. — Hominem suum diabolo obtulit ad tentandum, *ibid.*, 928. — Ut in homine vinceretur, *ibid.*, 929. — Usque in tentationem cibo hominis abstinens, Dei spiritu alebatur, *ibid.* — Jejunium, fames, et tentatio ejus cælestis consilii effectibus plena sunt, *ibid.*, 927. — Christi jejunium quomodo ei in opprobrium factum sit, *ibid.*, 477. — Christus se a diabolo tentari patitur, ut in illo omnes vinceremus. S. Ambrosius, XV, 1613. — Diabolum et principem sæculi fefellit, *ibid.*, 1534. — Ita multis tentationibus se objecit, ut nulla tentationis nostræ certamina præteriret, *id.*, XIV, 942. — Solus ille nobis dux constitui poterat adversus illecebras sæculi, et versutias diaboli, *id.*, X, 1614. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ, sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium, *id.*, XV, 1615. — Christus tentari debuit, compati mihi debuit; ut scirem quemadmodum tentatus vincerem, compassus evaderem, *id.*, XVI, 579. — Secundum carnem tentatur, secundum dignitatem ab angelis adoratur, *ibid.*, 586. — Christus cur se a diabolo tentari permisit. S. August., XXXVIII, 685. — Christus quando a Satana tentari voluit, nos transfiguravit in se, *id.*, XXXVII, 721. — Christi tentatio, nostra doctrina est, *ibid.*, 1149. — Tentatus est, ut suos doceret resistere tentatori, *id.*, XXXVIII, 685. — Christi tentatio tripartita est, propter tria viciorum genera, voluptatem carnis, superbiam et curiositatem, *id.*, XXXVII, 116. — Tentatio cur ab eo admissa. S. Leo Magnus, LIV, 264. — Ordo tentationis explicatus, *ibid.*, 278. — Quibus armis superata, *ibid.*, 265. — Cur lapides in panem noluit convertere, *ibid.*, 269. — Post jejunium quadraginta dierum, et quadraginta noctium Christus tentatur a

diabolo in deserto. S. Maximus Taurin., LVII, 303. — Tripliciter tentatus, triplici triumpho tentatorem vicit, admonens unum Deum adorandum esse, et illi soli servendum, *ibid.*, 525. — Cur diaboli tentationem sustinuerit Christus. Cassiodorus, LXX, 411. — Christus in tribus vitis tentatus a diabolo. S. Paschasius Radbertus, CXX, 196, 197.

Jejunium, fames, et tentatio ejus cælestis consilii effectibus plena sunt. S. Hilarius, IX, 928. — Christi jejunium quomodo ei in opprobrium factum sit, *ibid.*, 477. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ: sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium. S. Ambrosius, XV, 1615. — Christus jejunavit, ut nobis exemplo esset ejus jejunium, *id.*, XVI, 1195. — Christus cur quadraginta diebus jejunavit. S. Augustinus, XXXVIII, 1211. — Esurivit post jejunium quadraginta dierum. S. Maximus Taurin., LVII, 525. — Quando jejunaverit, et quo jejuniu. Cassiodorus, LXX, 246. — Christi jejunium ejus victoria contra diabolum, ministerium angelorum. S. Anselmus Cant., CLVIII, 717. — Christus quomodo jejunavit. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 508.

XVIII. — De doctrina, miraculis et virtutibus Christi.

Perfectio doctrinæ evangelicæ commendatur. Tertullianus, II, 388, *seq.* — Promissiones veteris legis terrenæ, Christi vero cælestes, *ibid.*, 389. — Novam patientiam docet Christus, *ibid.*, 395. — Alia novæ legis excellentia, *ibid.*, — Post Christum Jesum, nobis curiositate non opus est nec inquisitione post Evangelium, *ibid.*, 21. — Christus illuminator et deductor generis humani, *id.*, I, 595. — Per Christum Deum novimus, *ibid.*, 617. — Doctus et indoctis, ætati omni et sæculi præcepta salutis edidit. S. Cyprianus, IV, 538. — Christus lux est et dies, *ibid.*, 645. — Christus docuit quid sit Deus, quantus et qualis. Arnobius, V, 764. — Jesus ut homines erudiret primum facere debuit quæ docuit. Lactantius, VI, 521. — Docuit quod Deus unus sit, eumque solum colli oportere, *ibid.*, 490. — De virtute et justitia homines formavit, *ibid.*, 496. — Doctrina Christi doctrinæ philosophorum comparata. Constantinus, VIII, 421, 428, 441. — Dominationem omnino prohibet Christus, *ibid.*, 441. — Humilitatem vero exaltat, *ibid.* Scientia Dei a Christo nobis tradita. S. Hilarius, IX, 799. — Christi proprium fuit cognitionem Dei offerre, *ibid.*, 1046, 1047, 806, 807; X, 90, 91. — Christus non quasi homo, sed potius ut Deus videtur docere. S. Ambrosius Mediol., XVI, 577. — Omnis veritas in Evangelio ejus continetur. S. Ambrosius, XV, 1466. — In Novo Testamento novarum virtutum præcepta cognovimus et novos hausimus mores. S. Ambrosius, XIV, 1039. — Mirum principium doctrinæ cælestis quæ non a terrore incipit sed a beatitudine. S. Chromatius, XX, 325. — Sublimitas evangelicæ doctrinæ, *ibid.*, 321, *seq.* — Excellentia doctrinæ Christi. S. Hieronymus, XXIV, 568, 566. — Christus jubet ut dimittamus debita, *ibid.* Qui calicem aquæ frigidæ porrexerit, habebit præmia, *ibid.* — Doctrinæ efficacia quæ penetravit gentium civitates et corda durissima, XXVI, 416. — Quare Christus locutus est in parabolis, *ibid.*, 83, 89, 91. — Christus aliquid amplius præcepit, quam præcepit est in Veteri Testamento. S. Augustinus, XLII, 129, 150. — Christus nihil egit vi, sed omnia suadendo et monendo. S. Augustinus, XXXIV, 135. — Christus attulit veritatem ut doctor, mansuetudinem ut liberator, justitiam ut cognitor, *id.*, XXXV, 1648, 1649. — Christi doctrina non adversa reipublicæ, *id.*, XXXIII, 532, 533. — Legis Mosæ et novæ comparatio, *id.*, XLIV, 218. — Doctrina Christi præcipit humilitatem. S. Augustinus, XXXVIII, 876; XI, 415. — Morum corruptiorem damnat, *id.*, XLI, 64, 74. — Doctrina evangelica salubris et vitalis. S. Prosper Aquil., I, 428, 501. — Doctrina Christi in charitate sita, *ibid.*, 541. — Doctrinam Christum quæ prius dura et rigida videbatur, unctione Spiritus sancti reddidit dulcem, *ibid.*, 527. — Evangelica volumina plenam omni perfectionis genere doctrinam continent. S. Salvianus, LIII, 58. — Evangelicæ doctrinæ et legis antiquæ differentia, *ibid.*, 193. — Doctrinæ Christi excellentia et quantum veteri legi præcellit. S. Paulinus Nolanus, XLI, 219. — Doctrina Christi cælestis præsentem vitam bonis informat operibus, divinisque promissis plena. Boetius, LXIV, 1357. — Perfectio Christianæ doctrinæ in dilectione Dei et proximi. S. Gregorius Magnus, LXXV, 923. — De perfectione doctrinæ evangelicæ. Rabanus Maurus, CVII, 795, *seq.*; CXI, 715, 718, 725. — Lex evangelica multo perfectiora præcepta tradit quam lex Mosæ. S. Bruno Sign., CLXV, 110, 141. — Doctrina Christi fuit mirabilis. Rupertus

Tuit., CLXVII, 1519, *seq.* — Pulchritudo ejus nihil est quam veritas sermonum, mansuetudo morum, et justitia judiciorum. S. Bernardus, CLXXXV, 204, 205. — Simplex doctrina Christiana omnia dialecticorum argumenta solvit, *id.*, CLXXXIV, 414. — Doctrina omni perfectione plena. Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 25. — Quid nobis Christi Evangelium aliud, nisi omnimodam perfectionem manifestat. Adamus Scotus, CXCVII, 510.

Christi miracula quot et quanta. Tertullianus, I, 400. — Iis se Deum probavit, *ibid.* Quanta impudentia dicebantur magicis facta virtutibus, *ibid.*, 400. — Christus ab hominibus, non a spiritibus immundis, volebat se Filium Dei agnosci, *id.*, II, 375. — De Jesu vita et miraculis. Lactantius, VI, 49. — Christi miracula unde. S. Hilarius, X, 516. — An illius corpus per se habuerit virtutem ea patrandi, *ibid.*, 562. — Christus quasi lux tetigit cæcum natum et lumen infudit. S. Ambrosius, XVI, 1271. In Lazari resurrectione Dei virtus est, vita, lux resurrectionis mortuorum, *ibid.*, 1357. — Mirabilia ejus non oblivione sepiuntur, sed virtutibus innovantur, *id.*, XVII, 622, 625. — Christi miracula. S. Hieronymus, XXV, 1039. — Cur Christus non potuit signa facere in patria sua, *ibid.*, 805. — Christi miracula. S. Augustinus, XLI, 604. — Alia sunt ei communis cum aliis: alia propria ipsi fuit nasci de virgine, a mortuis resurgere, in cælum ascendere, *id.*, XXXIII, 522. — Christum magicis artibus fecisse quæ fecit calumniantur infideles, *id.*, XXXVIII, 236, 447. — Christi facta etiam aliquid significabant quasi verba, *ibid.*, 486. — Aliquid aliud quam quod præ se ferebant, *ibid.*, 592. — Quare Christus fecerit miracula. Cassiodorus, LXX, 195. — Melius prædicatione quam miraculis salutem operatus est, *ibid.*, 539. — Christi miracula Judei cernentes et Deum credere nolentes quasi cæci errarunt. S. Gregorius Magnus, LXXV, 968. — Christi mirabilia quanta, *ibid.*, 869. — Christi miracula duo nobis significant, *id.*, LXXVI, 1082. — Christus cur miraculum faciens laceri voluit necpotuerit, *id.*, LXXVII, 192. — Quinque pauperibus hominum pascit quinque milia, *ibid.*, 309. — Christus se Deum incomparabilibus miraculis comprobavit, *id.*, LXXIX, 66, 67, 99. — Christi miracula. Rabanus Maurus, CXII, 1615.

De humilitate Christi. — Humilitas Christi in pedes discipulorum lavando. S. Cyprianus, IV, 233. — Humilitas ejus nostra nobilitas est. S. Euthychianus, V, 169. — Humilitas advenit in mundum ut humilibus et infirmis opem ferret et omnibus spem salutis ostenderet. Lactantius, VI, 529. — Jesus semper se ostendit humilem, *ibid.*, 498. — Humiliavit se factus obediens usque ad mortem. S. Hilarius, X, 419. — Humilitatis præceptum præbuit et exemplum, *id.*, II, 892. — Humilitatis præmium in Christo, *ibid.*, 594. — Christi humilitas, nostra nobilitas, *id.*, X, 67. — Se præbuit humilitatis auctorem cum discipulis ministraret. S. Ambrosius, XV, 1817. — Humiliavit se ut disceres quid sit humilitas, *id.*, XIV, 1126. — Dominus noster humilitatis magister. S. Hieronymus, XXII, 345. — Formam servi humiliter assumpsit, ut tunc demum apertior fieret humilitatis institutio. Paulus Orosius, XXII, 1042. — Christi humilitas in incarnatione commendata. S. Augustinus, XXXVI, 303. — Humilitas Christi, *id.*, XXXV, 1590, 1681, 1787. — Christus vermis propter humilitatem carnis, fortassis etiam propter Virginis partum, *id.*, XXXIII, 385. — Cur tanta humilitate ad nos venerit Christus, *id.*, XLI, 221; XXXVI, 163, 302; XXXVII, 1259. — Christus exemplum magnum humilitatis nobis præbuit, *id.*, XXXV, 1651. — Christus monstravit humilitatis viam. Cassiodorus, LXX, 975. — Humilitate Christi superbia diaboli victa, *ibid.*, 891. — Humilitas Christi instrumentum redemptionis nostræ, *id.*, LXXVII, 711. — De humilitate Christi in lavando pedes discipulorum. Eligius Noviod., LXXXVII, 607, *seq.* — Humilitas ejus imitanda, 629. — Humilitas ejus valde commendabilis. Beda Vener., XCIV, 150, 151. — Gradus humilitatis in Christo describuntur. S. Paulinus Aquil., XCIX, 211, 212. — De humilitate Christi testimonia. Jonas Aurel., CVI, 235. Propter humilitatem Deus dedit ei nomen quod est super omne nomen. Lanfrancus Cant., CL, 115. — Humilis per omnia voluit Christus videri. Rupertus Tuit., CLXVII, 1520. — Christi exemplum est nostræ superbiæ medicamentum. Hildebertus Cenom., CLXXI, 799. Ejus gloriatio in humilitate sola. S. Bernardus, CLXXXII, 821. — Hæc humilitas confundit nostram vanitatem, *ibid.*, 146, 147. — Humilitatem Christus specialiter amavit et habuit Richardus. S. Victoris, CXCVI, 449. — Christi vita tota in humilitate fundata est. S. Petrus Cantor, CCV, 62, 65.

Patentia. — Christi patientia quanta. Tertullianus, II, 348. — Voluit saginari voluptate patientiæ, *ibid.*, I, 1251. — Patientia Domini in Malcho vulnerata est, *ibid.*

Patientiam Christus non tantum verbis docuit, sed implevit et factis. S. Cyprianus, IV, 625, 626. — Christus monstravit patientiæ disciplinam. Cassiodorus, LXX, 975. — Christi patientia in passione pro persecutoribus orantibus. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 816, 847. — Patientiam in injuriis acceptis suo exemplo nos docuit, *ibid.*, 1151. — Mirum in Christo patientiæ exemplum, *ibid.*, 1153; LXXVII, 69; LXXIX, 576, 577. — Christus vici diabolum non potentia, sed justitia et patientia. Willebertus Cenom., CLXXI, 600. — Patientia Christi. S. Bernardus, CLXXXIII, 264, *seq.* — Richardus a S. Victore, CXCVII, 380.

Misericordia. — Christi amor erga homines. Tertullianus, II, 772, *seq.* — Misericordiam Christus non tantum verbis docuit, sed implevit et factis. S. Cyprianus, IV, 625, 626. — Quanta in nos fuerit clementia et misericordia, in mysterio Incarnationis. Constantinus Magnus, VIII, 452, 453, 454. — Ubi gratia largienda est, Christus adest. S. Ambrosius, XIV, 410. — Christi misericordia. S. Hieronymus, XXIV, 65. — Christus tanta clementia fuit ut pro transgressoribus imo pro persecutoribus meis rogaret in cruce, *id.*, XXV, 429. — Christi clementia qui non solum pro apostolis ante passionem oravit, sed pro crucifigentibus in cruce. S. Prosper Aquit., LI, 313, 315. — Christus quantum mundum dilexerit. S. Paulinus Nolanus, LXI, 677, 678. Pietas et compassio erga homines. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 179. — Christi benignitas erga suam sponsam Ecclesiam, quanta, *id.*, LXXIX, 597, 598. — Christi erga peccatores et incredulos benignitas nobis veniæ obtinendæ spem facit, *ibid.*, 611. — Bonitas Christi in incarnatione accepta. S. Bonifacius, LXXIX, 862, 863. — Nulla scientia comprehendere efficit quanta sit charitas Christi. S. Bruno Carth., CLIII, 533. — Quantam erga nos dilationem, misericordiam et pietatem Christus habuerit. S. Bruno Sign., CLXIV, 345. — Summa Christi charitas qua reddidit bona pro malis. S. Hildebertus Cenom., CLXXI, 638. — Quantum fuerit in homines Christi amor, *ibid.*, 539. — Summa Christi misericordia. Godefridus, CLXXIV, 1125. — Christi benignitas et misericordia quanta. S. Bernardus, CLXXXIII, 143, 144.

Paupertas. — Inops voluit Christus nasci ex Virgine, nostræ salutis causa. S. Hilarius Pictav., IX, 833. — Ut nos disceremus pauperem se præstitit, *ibid.*, 492. — Christi paupertas et dolor. S. Ambrosius, XIV, 954. — Dives in paupertate, *ibid.*, 1060, 1070. — Christi inopia distat, sonat fimbria, fumes satiat, mors vivificat, sepultura resuscitat, *ibid.*, 686. — Dominus fuit tantæ paupertatis ut unde tributa per se et apostolo redderet non habuerit. S. Hieronymus, XXVI, 128. — Christi paupertas summa. S. Augustinus, XXXVI, 844. — Christus pauper nasci voluit, *id.*, XXXIV, 696. — Christus cur egenus factus, *id.*, XXXVIII, 243, 916. 1120; XXXIX, 1591. — Christus egere voluit propter te, ut haberes ubi seminare terrena quæ dedit et meteres vitam eternam, *id.*, XXXVIII, 91. — Christus non dignatus est pauper fieri. S. Prosper Aquit., LI, 315. — Pauper mundum Christus ingreditur. S. Petrus Chrys., LII, 597. — Christi paupertas ac auditas in natalivitate, in vita, in morte, post mortem in sepulcro. S. Anselmus Cant., CLVIII, 553, 554. — Dedit nobis exemplum, propter justitiam sustinendi incomparabilem contemptum et paupertatem, *ibid.*, 554. — Pauper ita fuit ut veniens in mundum non in sua, sed aliena domo nasceretur, *ibid.* — Christi paupertas. S. Bernardus, CLXXXIII, 289; CLXXXIV, 951. — Christi paupertas maxime in cruce apparuit. Petrus Cantor., CCV, 77.

Obedientia. — Semper se Patri subdidit et Filii honore et hominis conditione. S. Hilarius, X, 281. — Christi Dei subiectio pietatis est, *id.*, 518. — Christus Deus Patri et obsequio subiectus est et nomine, *ibid.*, 518. — Voluntati Patris in omnibus obediit, *id.*, 510. — Christus pietate non pro infirmitate Joseph et Mariæ parentibus subditus. S. Ambrosius, XIV, 973; XV, 1575. — Subiectio ejus non in specie quidem infirmitatis est, sed in operatione virtutis, *ibid.*, 1169. — Subiectus erat parentibus suis. S. Hieronymus, XXII, 934. — Christi mira obedientia. S. Bernardus, CLXXXIII, 866. — Christus obedientiæ forum, *id.*, CLXXXIV, 857. — Ejus obedientia habuit humilitatem in corde, patientiam in ore, perseverantiam in opere, *ibid.*, 949, 950. — De obedientia Christi. Raduinus Cant., CCIV, 431. — Ordinem obedientiæ et perseverantiam et gloriæ, Christus ipse docuit, *ibid.*, 431. — Descendit de cælo ex obedientia, *ibid.*

Mansuetudo. — Quod severum in aliis in Christo dulce est, in Christo suave est, quia ipse suavis est. S. Ambrosius, XV, 1266. — Christus mansuetudinem cum justitiæ discriptione conjunxit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 551. — Mansuetudine potius quam terrore nos Christus correxit, *ibid.*, 894. — Injuriam acceptam non reddidit, sed

mansuete ferendo respondit, LXXVI, 1151. — Christus mansuetudine, non austeritate nos rexit, *ibid.*, 891. — Christi mansuetudo, S. Bernardus, CLXXXIII, 880. 891. — Christi suavitas attrahit omnes, *ibid.*, 454. — Christi præclaræ virtutes. S. Isidorus Mercat., CXXX, 49, 50, 51. — Christus habet in se omnes virtutes, S. Guibertus, CLVI, 505. — Christus pius, humilis, dulcis, benignus, *id.*, CLVII, 216. — Christus quibus virtutibus nos redemit. S. Bernardus, CLXXXIII, 391.

XIX. — De Christi passione.

Christi passioem et ipse et prophetae prænuuntiarunt. Tertullianus, I, 401. — Christi passio describitur, *ibid.*, 1232, *seq.* — Nisi ignoratus nihil pati posset, *id.*, II, 527. — Quo anno passus, *ibid.*, 612, *seq.* — Christum pati oportuit non ut sentiret mortem sed ut vinceret, *id.*, IV, 580. — Christus passus est ut hos Dei filios faceret, *ibid.*, 551. — Christi passio, *ibid.*, 715, 802. — Ethnicis Christi passionem Christianis objiciebant. Lactantius, IV, 496. — Quæcumque gessit aut passus est, figuram et significationem magnam habent, *ibid.*, 525. — Quo anno ætatis sue passus sit, *ibid.*, 967. — Quo die passus putaretur tempore. Lact., *ibid.*, 386, 437; VII, 194, 393, 608, *seq.* S. Hilarius, IX, 472, 473, *seq.* — Christi passio voluntaria est, non coacta, *id.*, X, 381. — Christus passione sua infirmitates nostras absorbit, *id.*, IX, 936. — Passus est quæ homines pati possent, *id.*, X, 594. — Fleuit et doluit, *ibid.*, 588. — Flet interdum et ingemiscit et tristis est, *id.*, IX, 477. — Lacrymæ ejus pro nobis erant, *ibid.*, 580. — De sudore sanguinis et adventu Angeli nihil extat in purioribus libris. S. Hilarius, X, 575. — Christus ideo passus est quia bene acere eum delectavit non quia incrementum gloriæ ex sua passione qua rebat. S. Ambrosius, XIV, 849. — Christi passio a lutorio non eguit, *id.*, XVI, 519. — Plenitudo fidei in sacramento est Passionis, *ibid.*, 806. — Manus Domini affixæ cruci, *ibid.*, 296. — Clementer pro suis orat persecutoribus, *ibid.*, 1570. — Acum accepit ut absolveret omnes tentationes, *ibid.*, 1226. — Lancea vulneris est ut nos sacri vulneris cruore sanaret, *ibid.*, 201. — Mysterium aquæ et sanguinis ex latere Christi defluentium. Rufinus, XXI, 361. — Quo anno Christus reus ad Pilatum actus sit. Dexter, XXXI, 69. — Qua die crucifixus, *ibid.*, 71. — Christus, propinquante hora passionis, potestate turbatus est. S. Augustinus, XXXV, 1797, 1799. — Turbatus est quia voluit, *ibid.*, 1755. — Turbatus est ne nos desperemus, *id.*, XXXVIII, 1399. — In Christo turbatur nostra infirmitas, *id.*, XXXV, 1799. — Humana voluntas in Christo mortem refugiens, *id.*, XXXIX, 1515. — Christus sanguinem sudans de toto corpore quid significat, *id.*, XXXVII, 1817. — Christi traditio et a Juda et a Deo, *id.*, XXXVIII, 1583. — Quod Judas vendidit, Judæus emit, Christianus acquisivit, *ibid.*, 1474. — Auctor calicis passionis sue ipse est qui bibit, *id.*, XXXV, 1932. — Cur Christus percutienti maxillam alteram non præbuit, *ibid.*, 1931, 1935. — Christi passio, *id.*, XLI, 585, 588, 591. — Quidquid passus est homo non potest dici non passus Deus, *id.*, XXXVII, 1711. — Christi manus extenso in cruce quid significant, *id.*, XXXVI, 735. — Christus cur in passione tacebat, *ibid.*, 175, 407; XXXVII, 1339. — Christus non uixit descendere de cruce quia patientiam docebat, *id.*, XXXV, 1597, 1675; XXXVI, 462, 767, 882. — Christus non merito iniquitatis sed officio misericordiæ sue passus est, *id.*, XLII, 545. — Christi passio non ex indigentia, sed ex misericordia, *ibid.*, 542, 547. — Hymnus de passione Domini. Claudianus, LIII, 786. — Cur in solemnitate paschali pati Christus elegerit. S. Leo Magnus, LIV, 531. — De passione Domini, *id.*, LVI, 1133; LVII, 539, *seq.* — De sacramento Dominice passionis. S. Fulgentius Rusp., LXV, 257, *seq.* — De passione Domini. Theodulfus, CV, 375. — Rabanus Maurus, CVII, 1097, *seq.* Haymo Halberst., CXVIII, 358, 392. — Christus cur feria sexta passus, S. Damianus, CXLIV, 772. S. Anselmus Cant., CLVIII, 675, 761; CLIX, 271. — Quare Deus passus sit. Ivo Carnot., CLXI, 562. — Christi passio describitur, in qua verum hominem se ostendit. Ivo Carnot., CLXIV, 746. — Liber de passione Christi et doloribus ejus matris. S. Bernardus, CLXXXII, 1154. — Sermones de passione Domini; CLXXXIII, 263, *seq.*; CLXXXIV, 741, *seq.* 853. — Passio Christi. Ordericus, CLXXXVIII, 51, *seq.*; Ernaldus, CLXXXIX, 16. S. Martinus Legien., CLVIII, 761. Absalon abbas, CXXI, 137, 148.

XX. — De Christi morte.

Christus sponte sua mortuus. Tertullianus, I, 401. — Non ex divina, sed ex humana substantia illum mortuum dicimus, *id.*, II, 194. — In Christi morte extraordinaria solis defectio prædicta, et descripta in arcanis seu ar-

chivis, *id.*, I, 401. — Quo anno passus, *id.*, II, 612 et *seq.* — Christi passio Tiberio Cæsari, a Pilato relata, *ibid.*, 405. — Christus spiritum sponte dimisit. S. Cyprianus, IV, 580. — Qua hora expiraverit. Lactantius, VI, 910. — Christi morientis clamor divinitatis recedentis contritus dissidium, IX, 1072. — Morti se subiecit et cur, *ibid.*, 545. — Verbum a carne in morte non recessit, *id.*, X, 286, 391, 392. — Christi mortis affectus, *ibid.*, 288. — Pro omnibus mortuus, *id.*, IX, 384. — Christi mortis prophetia, *ibid.*, 475. — Christus mortem gustat ut mortem devinciat. S. Zeno, XI, 158. — Solus Christus tali dignus electus est morte qua tolleretur peccatum mundi. S. Ambrosius, XIV, 860. — Christum moriturum nec sancti crediderant, *id.*, XV, 1662, 1663. — Christus potuit non mori, sed noluit, *ibid.*, 1611. — Crucis locus ubi fuerit, *ibid.*, 1832. — Crucifixus est pro fide nostra, crucifixus est pro cupiditatibus nostris, *ibid.*, 1662. — Christi mors solvit ænigmata prophetarum, *ibid.*, 1115. — Mors Christi vita est omnium, morte ejus signatur... mors ejus victoria est, *id.*, XVI, 607, 1527. — Mortem suam pro morte omnium obtulit, *ibid.*, 1115. — Christus Filius Dei in se ipso vita quomodo mortuus sit. S. Augustinus, XXXVIII, 710, 1061. — Christus mortuus est cum caro mortua est, *id.*, XXXV, 1817. — Mors illi dignatione non conditione, *id.*, XXXVIII, 1110. — Christi mors mortem occidit, *id.*, XXXV, 1490; XXXVIII, 1114. — Christus mortuus est quando voluit, *id.*, XXXV, 1638, 1675, 1674 et *seq.*, et quia voluit, *id.*, XXXIV, 201; XXXV, 1674, 1736; XXXVIII, 54. — Christus passus est et mortuus potestate et voluntate, non necessitate, *id.*, XXXVII, 1104; XXXVIII, 1085; XLIV, 256. — Mors voluntate obedientiæ a Christo suscepta, *ibid.*, 180, 182. — Christus non debuit cruci nisi quando opportunum fuit, *id.*, XXXV, 1457. — Tempus mortis Christi, *id.*, XLI, 619. — Conciliantur evangelistæ super hora qua Christus crucifixus est, *id.*, XXXVI, 765. — Christi morte quasi prope suo diabolus victus est, *id.*, XXXVIII, 1209. — Christus cur mortem suscepit, *id.*, XLV, 1181. — Morte Christi seminum est nomen ejus, *id.*, XXXVI, 453. — De morte Christi cur non erubescendum, *id.*, XXXVIII, 1278, 1279. — Christus horam nativitatis et mortis elegit. S. Prosper Aquitanus, II, 490. — Pro omnibus impiis mortuus est Christus, *ibid.*, 702. — Christus voluntate passus et mortuus, *ibid.*, 294. — De vestimentorum Christi divisione post ejus crucifixionem et de veste desuper contexta quæ indivisa fuit, *id.*, LVII, 531, 532. — Christi mors unica duabus moribus nostris saluti fuit. Eusebius, I, XII, 590. — Christi mortem qui magis perpetravit, *ibid.*, 829. — Per Christi mortem reconciliati sumus. S. Fulgentius Rusp., LXV, 424. — Christus quomodo sine Deo gustavit mortem, *ibid.*, 284. — Christus ex infirmitate humanitatis sue mortuus, ex virtute deitatis sue vivit, *ibid.*, 290. — Christus solus mori desideravit. Cassiodorus, LXX, 148. — Cur Christus crucis mortem potius elegerit, *id.*, 160. — Exitus mortis Christi illi singularis fuit, *id.*, 470, 471. — Cur inscriptio tituli in passione non fuit deleta, *ibid.*, 554. — Mors Domini describitur, *ibid.*, 402. — Mors Salvatoris sessio vocatur, *ibid.*, 984, 985. — Morte Christi cognoscimus quid sequatur post mortem. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 490, 491. — Christus moriens inferni vires comminuit, *id.*, LXXIX, 25. — Christo injunctum a Patre mori præceptum, *ibid.*, 29. — In cruce moriens Ecclesiam suscitavit, *ibid.*, 541. — De simplici morte Christi et dupla nostra. Taio Cæsar., LXXX, 783. — Quando occurrerit mors Christi. S. Leo Magnus, LIV, 1086. — Cur mortuus in Paschate, *ibid.*, 552. — Christus et Judæi eandem mortem diverso fine quærebant, *ibid.*, 580, 581. — Quare mortem crucis elegerit Christus. S. Hildef., XCVI, 131; Alcuinus, CI, 1207. — Christus plures mortuus quam vivens salvavit, *id.*, CVIII, 1197. — Christus quomodo et tempus mortuus est. Lanfrancus, CL, 119. — Ad quid mortuus, *ibid.*, 259. — Mortuus est ut testamentum coudere, *ibid.*, 596. — Extra civitatem, sub nudo cælo nudus crucifigitur. S. Anselmus Cant., CLVIII, 554. — Christus mortem suscepit non in natura Deitatis, sed in natura humanitatis, *ibid.*, 920. — Deus Pater non Christum invitum occidi permisit, aut ad mortem coegit, *ibid.*, 569. — Filius cum Patre et sancto Spiritu disposuerat se non aliter quam per mortem omnipotentiam suam mundo ostensurum, *ibid.*, 572. — Quo sensu Pater dicitur voluisse mortem Filii, *ibid.*, 573. — Christus poterat mortem vitare si vellet, *ibid.*, 575. — Christus sponte sua mortem sustinuit, *ibid.*, 570. — Necessitas fuit necessitate sequenti non præcedenti Deum hominem fieri, pati, mori, etc., *ibid.*, 423. — Christus sua voluntate non potuit non mori, et sua voluntate mortuus est, nulla necessitate, sed sua potestate, *ibid.*, 420. — Christus ex Judæis natus, a Judæis crucifixus,

ibid., 738. — Qua hora crucifixus Christus. Hildebertus Cenom., CLXXI, 511. — Una sua morte duplici nostræ medelam attulit. S. Bernardus, Cl. XXXII, 935. — Christi mortis magis quam vitæ recordatio ad pietatem nos movet, *ibid.*, 932.

XXI. — De Christi sepultura.

Christi corpus sepulcro conditum. Tertullianus, I, 401. — In quo nihil repertum nisi exuvie, *ibid.*, 402. — Sepultura Christi quomodo et medio ejus sublata, *id.*, II, 629. — De ejus morte, sepultura et resurrectione. Lactantius, VI, 510. — Quale sepulcrum illius fuerit, VI, 512. Quot dies in sepulcro remanserit, VI, 535. — Christi corpus morti debitum, sed corruptioni non obnoxium. S. Hilarius, IX, 820. — Christi sepultura, *ibid.*, 935. — Quomodo Christus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in corde terræ, *id.*, XIV, 803, 805, 1125. — Sepultura Christi et Moysis comparatio, *ibid.*, 320. — Christi sepulcrum miraculo non caret, novo opere quodam ipse defunctus defunctorum sepulchra reserabat, *id.*, XVI, 828. — Victor mortis suum tumulum non habebat, et cur, *ibid.*, 269, 270. — Quare in Christi sepultura sit recordatio Novi Testamenti. S. Augustinus, XI, 187. — Deus requiescens ab operibus suis die septimo prænnuntiare voluit diem quo erat Christus in sepultura quieturus, *id.*, XXXIV, 505. — Quomodo Christus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in corde terræ, *ibid.*, 87. — Eodem tempore Christi corpus in tumulo fuit, anima in inferno, etc., *id.*, XXXIX, 2178. — Christi sepulcrum vulva, *ibid.*, 2204. — Cur alieno in tumulo positus, *ibid.*, 2205. — In sepulcro carnem suam commoriendo non deseruit, *id.*, XI, 1169. — Christus in sepulcro, in inferno, in cælo, *id.*, 2083. — Christus quomodo tres dies et tres noctes in sepulcro fuerit. Eusebius, LXII, 761, 765. — Humanitas Filii Dei nec tota in sepulcro nec tota in inferno, sed divinitas ubique tota. S. Fulgentius, I, XV, 249. — Christi corpus corruptionem non sensit non propter incorruptibilitatem, sed propter resurrectionis celeritatem, *ibid.*, 495. — Christus secundum carnem in sepulcro jacuit, secundum animam in infernum descendit, secundum divinitatem permansit, *ibid.*, 525, 526. — Christi sepultura in dubium vocata in Hispania. S. Leo Magnus, LIV, 690. — Christi sepultura tempus abbreviatum propter discipulos, *ibid.*, 587. — De sepultura Christi. S. Hildebrandus, XCVI, 153. — Christus quomodo tribus diebus et tribus noctibus in corde terræ fuisse dicitur. Alcuinus, CI, 1211. — Secundum solam carnem in sepulcro jacuit, secundum solam animam in infernum descendit, *ibid.*, 47, 48. — Christus quadraginta horis fuit in sepulcro, *id.*, CIV, 1152. — Quomodo Christi corpus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in sepulcro. S. Bruno Signi, CLXV, 182.

XXII. — De Christi descensione ad inferos.

Christus moriendo descendit ad animas prophetarum et patriarcharum. Tertullianus, II, 657. — Christus non erat remansurus apud inferos. S. Cyprianus, IV, 716. — Christus infernas sedes adiit. S. Hilarius, IX, 546, 475, 289, 572. — Ut homo in infernum descendit, *ibid.*, 805. — Inferos perstravit ut mortuos inde vivos reducat. S. Zeno, XI, 403. — Christus in infernum descendit ut illi qui in infernis erant a perpetuis vinculis solverentur. S. Ambrosius, XIV, 1129. — Christus penetravit inferna, sed corruptionem incorruptus evasit, XVI, 300. — Et si secundum hominem mortuus, in ipsis tamen erat liber infernis, *ibid.*, 1344. — Christus quomodo mortuis prædicatus, *id.*, XVII, 145. — Descendit ad inferna in symbolo Romanæ Ecclesiæ non habetur. Rufinus, XXI, 556. — Descensus Christi ad inferos probatur, *ibid.*, 563, 561. — Christus descendit ad inferos. S. Hieronymus, XXV, 956, 940, 1124. — Quare descendit, *id.*, XXVI, 498; S. Augustinus, XXXIII, 710, 711, 715. — Quare, *id.*, XLI, 541. — Christus in inferno fuit secundum animam, *id.*, XXXIII, 835. — Christus ascendit ad locum penarum, *ibid.*, 834. — Christus descendit usque ad ea loca ubi peccatores cruciantur, *id.*, XXXIV, 481. — Apud inferos subvenit quibusdam, *id.*, XXXVIII, 436. — Quosdam a tormentis solvit, *ibid.*, 934; XXXIX, 481. — Christo ad inferos descendente, credidisse incredulos et exinde omnes liberatos quamdam hæresis existimat, *id.*, XLII, 45. — Quidam putant eos ab inferis solutos esse a Christo qui non audierant Evangelium, *id.*, XXXIII, 714. — Quosnam ab inferis liberavit temerarium est definire, *id.*, XXXV, 1697. — Christus inferna penetrans et inde mortuis victor ascendens, magnum mortuis miraculum fecit, *id.*, XXXVII, 1118. — Christus ad inferos descendit, *id.*, XXXIX, 2204; XLII, 1172; XXXIX, 2059, 2189. — Diabolus obligavit quique detentos liberavit, *ibid.*, 2195; XL, 591, 1193, 1194. — Horis triginta et sex in inferno fuit, *ibid.*, 742. — In-

ferni æterna nox illorum quos ipse jam retinebat in Christo descendente experta est liberatorem. S. Maximus Taurin., LVII, 597. — Existit inter mortuos liber quia omnes inter mortales solus causam moriendi non habuit, *ibid.*, 616. — De Christi descensione ad inferos et quid ibi fecerit. Gennadius Mass., LVIII, 1047, 1048. — Utrum omnes damnatos quos in inferis Christus invenit an quosdam quos illo beneficio dignos judicavit salvos fecerit adhuc requiro, ait. S. Augustinus, LVIII, 1047. — Christus ad infernum usque pervenit. Eusebius, LXVII, 710. — Christus ad inferos vere descendit, ut ad omnia inferorum loca, etiam ubi damnati torquentur. Prudentius, LIX, 810. — Divinitas nec carnem Christi in sepulcro nec animam in inferno deseruit. S. Fulgentius, LXV, 287. — Anima Christi in inferno non sensit, *ibid.*, 295. — Descensus Christi non est localis, *ibid.*, 246. — Christus ab inferno liberavit animam suam. Cassiodorus, LIX, 516. — Anima Christi ab inferis abstracta, *id.*, LXX, 205. — Quo sensu Christus dicitur in corruptionem descendisse, *ibid.*, 115. — Ad inferos descendens quo inde liberavit Christus. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 869, 870. — Quidam putaverunt cum Augustino Christum ad inferos descendente etiam damnatos a penis æternis liberasse, *ibid.*. — Quod neque deitate, neque carnis, sed in anima Christus descendit ad infernum. S. Hilsonus, XCVI, 152. — Ex inferis Christus turnas animarum eduxit. Rabanus Maurus, CVIII, 1212, 1213; CIII, 167. — Ad inferos descendens quos liberavit Christus. Hincmarus Rhem., CXXV, 282. — Greci et Latini credunt Dominum ad infernum descendisse. S. Anselmus Cant., CLVIII, 517. — In symbolo Nicæno non dicitur Dominus ad infernum descendisse, *ibid.*.

XXIII. — De Christi resurrectione.

Christus tertia die post mortem resurrexit. Tertullianus, I, 401 seqq. — Postea suis discipulis apparuit, *ibid.*, 402, 492. — Christi corporis veritate post resurrectionem suam nihil clarius, *id.*, II, 466. — De Christi professione post resurrectionem/in Galilæam. Lactantius, VI, 514. — Christus resurgens apparuit Mariæ Magd. Marius Victorinus, VIII, 1110. — Christus sua virtute resurrexit. S. Hieronymus, IX, 844, 561. — In eodem corpore conspectus est post resurrectionem, *ibid.*, 806. — Christi corpus penetravit solida, *id.*, X, 562, 89. — Christi resurrectio spei vincendæ mortis attulit, et hominem ad præmia immortalitatis admisit. S. Zeno, XI, 541. — Christus satis auctoritate propria, mortuus propria voluntate, dormiens potestate propria, ipse resurrectionis suæ auctor est. S. Ambrosius, XIV, 630. — Primum et maximum fidei fundamentum in resurrectionem Christi credere. S. Ambrosius, XIV, 670, 1154; XV, 1846. — Christus est Dominus quia redemit servulos; Deus, quia ipse se suscitavit, *id.*, 1096. — Christus non alterius auxilio atque ope erectus est, sed ipse se resuscitavit, XIV, 1096. — Christus non alterius auxilio atque ope erectus est, sed ipse se resuscitavit, *id.*, XVI, 1271. — Cur primogenitus ex mortuis, *ibid.*, 1080. — Christus ex resurrectione cognoscitur omnium Dominus, *id.*, XVII, 50. — Omnia quæ docuit Salvator tunc firmavit eum resurrexit a mortuis, *ibid.*, 579. — Post resurrectionem apparuit soli Petro, *ibid.*, 261. — Christus animam suam in resurrectione suscepit. S. Hieronymus, XIII, 797. — Post resurrectionem omnia membra sua habebat, *ibid.*, 901. — Christi resurrectio, XI, 187; XLI, 581, 587, 592. — Christi resurrectionem imaginariam fuisse dicunt Manichæi, *id.*, XLII, 488, 438. — Christi resurrectionem non in longum differri oportebat, *id.*, XXXIII, 548. — Nec ejus carnem resurrectioni ultimas servari, *ibid.*, 554. — Christus suscitavit se et suscitavit eum Pater, *ibid.*, 1399; XXXVI, 452, 666; XXXVII, 1442. — Christus potestate mortuus est et potestate resurrexit, XXXVIII, 1399. — Christus in cruce patientiam, in resurrectione ostendit potentiam, *id.*, XI, 665. — Corpus Christi tale resurrexisse quale postquam est in monumento, *ibid.*, 301. — Nemo ante Christum resurrexit in æternum, XXXVII, 1612, 1701. — Christus totus jam Deus post resurrectionem quomodo intelligatur, *id.*, XXXII, 622. — Christum et per clausa muros post resurrectionem intrasse et per incorrupta membra nascendo exisse fides credit, *id.*, XXXVIII, 1010. — Christum et sepulcro a discipulis sublatum hodieque apud Judæos fama est, *ibid.*, 261. — Quare linteamina ejus et sudarium in monumento inventa sunt, *id.*, XI, 68. — Christi resurrectio cur primo per feminas nuntiata viris, *id.*, XXXVIII, 266, 1108. — Christus apparuit Magdalenæ, *ibid.*, 1148, 1151. — Claritas in Christi corpore cum resurrexit ab oculis discipulorum abscondita fuisse potius quam defuisse credenda est, *id.*, XI, 781. — Car corporis sui servavit cicatrices, *id.*, XXXVIII, 559, 613.

658, 1140; XL, 647. — Post resurrectionem cicatrices non vulnera demonstravit dubitantibus, *id.*, 573. — Cicatrices illæ non erant fictæ, *ibid.*, — Christus quare passus est in conspectu omnium, non vero resurrexit in conspectu omnium, *id.*, XXXIII, 548. — Quomodo post resurrectionem suam agnitus et non agnitus, *ibid.*, 645. — Christus recte dici potest finxisse, *id.*, XXXVIII, 556. — Post resurrectionem conversatur cum discipulis suis, ut in fide confirmetur, *ibid.*, 1212. — Cur dies agit quadraginta cum discipulis post resurrectionem, *ibid.*, 1211, 1216. — Post resurrectionem cibum ac potum sumpsit, *id.*, XLI, 595. — Manducavit potestatem et charitatem, non necessitate, *id.*, XXXVIII, 659. 1560. — Esuriendi et sitiendi egestatem non habebat, *id.*, XXXV, 1806. — Christi resurrectio indicavit nihil perire naturæ hominis, *id.*, XXXIV, 135. — Christi natiuitas et resurrectio propria et singularia miracula ejus, *id.*, XLI, 514. — Christi resurrectio, clarificatio Patris et Filii, *id.*, XXXV, 1903. — Christi crux, sepultura, resurrectio vitæ christianæ figura, *id.*, XL, 257. — Christi resurrectio spes nostræ resurrectionis, *id.*, XXXVII, 1700. — Christus passione sua ostendit quid sustinere pro veritate, resurrectione quid sperare in æternitate oportere, *id.*, XLI, 612. — Fidem, spem et charitatem mittere debemus in resurrectionem Christi, *id.*, XXXIV, 754. — Christi resurrectionis fides christianos discernit, *id.*, XXXVIII, 1075, 1135. — Hoc esse verum Christum velle interficere nomen resurrectionis ejus extinguere, *id.*, XXXVI, 691. — Resurgens cur non ut sol fuisset, *id.*, XL, 758. — Eam carnem semper habet qua de Virgine natus est, *ibid.*, 775. — Januis clausis ad discipulos intravit, *id.*, XXXV, 2522. — Christi resurrectio omnes resurgunt, *id.*, XLVIII, 141. — Resurrectio per. cta vespere Sabbati illucescente Dominico luna, *id.*, XVII, *ibid.*, S. Leo Magnus, LIV, 1086. — Multis argumentis probata, *ibid.*, 387. — Quæ commutatio in carne Christi per resurrectionem, *ibid.*, 588. — In resurrectione Christi forma immutationis carnis nostræ præcessit, *ibid.* — Hastatio discipulorum de resurrectione Domini cur permissa, *ibid.*, 594. — Christo commorimur et co-resuscitamus, quando Deo credimus et diabolo renuntiamus, *ibid.*, 550. — Cur clavorem et lanceam servavit vestigia, *ibid.*, 596. — Tanto certior et admirabilior ejus resurrectio fuit, quanto solertior Judæorum perfidia in custodiendo sepulcro. S. Maximus Taurin., LVII, 591. — Christi resurrectio inter fidei articulos tenenda, *ibid.*, 777. — Apparuit Mariæ Magdalene, eamque, quod de ejus resurrectione dubitaret, objurgavit, *ibid.*, 589. — Januis clausis ingressus est ad apostolos, seque ipsis redivivum ostendit, *ibid.*, 597, 620. — Thomam ad contractanda vulnera sua invitavit, *ibid.* — Signa clavorem post resurrectionem retinere voluit, ut in nobis memoria passionis ejus non deleteretur, *ibid.*, 622. — Christi corpus corruptionem non sensit, non propter incorruptibilitatem, sed propter resurrectionis celeritatem. S. Fulgentius Rusp., LXV, 496. — Non sensit caro Christi corruptionem in sepulcro, nec anima ejus poenam in inferno, *id.*, LVII, 294. — Corpus Christi quale fuerit ante resurrectionem et quale nunc sit, ex Augustino, *id.*, LXV, 406. — Opus gratiæ Christus conceptus in utero cepit, suscitatus de tumulo implevit, *ibid.*, 729. — Christus quia homo mortuus est, quia Deus seipsum resuscitavit, *ibid.*, 464. — Christus post resurrectionem veræ carnis soliditatem cicatricibus veris et comestione piscis et mellis ostendit, *ibid.*, 464. — Christus Deus a resurrectione probatur. Cassiodorus, LXX, 779. — Cur super occasum ascenderit a mortuis resurgendo, *ibid.*, 465. — Resurrectio Domini dormitioni comparatur, *ibid.*, 298. — Per resurrectionem virtus divina declarata, et spes credentium firmata, *id.*, LXV, 617. — Christianorum est spes, *id.*, LXX, 304. — Christus suam resurrectionem discipulis successive manifestavit. S. Gregorius Magnus, LXV, 573. — Christus Judæorum linguas, et gladium gentium resurgendo superavit, *ibid.*, 749. — Et suorum spem solidavit, *ibid.* — Job aperte prænotat Christi resurrectionem, *ibid.*, 1074. — Vitam, quam non novimus, Christus resurgendo monstravit, *id.*, LXXVI, 491. — Resurrectio Christi, quantum distet a nostra, *ibid.*, 288. — Christi resurrectio est forma nostræ, *ibid.*, 1070. — Cur Christus mortem et resurrectionem suam prædixit, *ibid.*, 1082. — Christum et sepulcro surgere, quam ex cruce descendere majus miraculum, *ibid.*, 1175. — Resurrectio in signo Samsonis præmonstrata, postea patuit ex facto, *ibid.* — Christi convivium post resurrectionem ultimum, quod significet, *ibid.*, 1187. — Corpus Christi incorruptibile et palpabile fuit, *ibid.*, 1198. — Tertia die resurrexit. Rotherius Veron., CXXXVI, 247. — Christus quinta feria post vesperam est traditus, sexta crucifixus, septima quieviit in sepulcro, octava resurrexit, *ibid.*, 558.

— Christus octava die resurrexit. S. Anselmus Cant., CLVIII, 601. — Christo a mortuis resurgente Judæorum solemnitates completæ sunt, vetera transierunt, et nova facta sunt omnia, *ibid.*, 628. — Christus post resurrectionem suam impassibilis. S. Bernardus, CLXXXIII, 652. — Ejus resurrectio a nobis exigit transitum ad meliorem vitam, *ibid.*, 281.

XXIV. — De Christi ascensione, et ejus sessione ad dexteram Patris.

Caro Christi an in cælo sensu vacua. Tertullianus, II, 792. — In cælum quomodo ascenderit. Iacantius, VI, 195. — Christus in eo quod elevatus est corpore a dextris Dei sedet. S. Hilarius, IX, 806. — Christus materiem assumpti corporis convocatam spiritui suo ad cælum retulit, *ibid.*, 955. — Cælum ascendit virtutibus celestibus animisque sanctorum iter ejus præeuntibus, *ibid.*, 462. — Ascendens in altum accepit captos a diabolo, *ibid.*, 456. — Christus purus descendit de cælo, carnatus ascendit in cælum. S. Zeno, XI, 401. — Mysteriorum universa conficiens et concludens, iter ad cælum omnibus sequentibus se patefecit, *ibid.*, 435. — Ascendit super omnes cælos ad Dei sedem, et quomodo. S. Ambrosius, XIV, 1018. — Descendit Deus, ascendit homo, *id.*, XV, 1225. — Christi ascensio prædicatur. Rufinus, XXI, 567. — Quomodo Christus ascendit super cælos. S. Hieronymus, XXVI, 499. — Christus cur post resurrectionem suam præsentiam suam mundo subduxerit. S. Augustinus, XLIV, 182. — Christus ascendit ne discipuli remanerent in carne, *id.*, XXXVIII, 1212. — Christi resurrectio et ascensio, *ibid.*, 1070. — Christi duæ glorificationes, *ibid.*, 1222. — Christi clarificatio in resurrectione et in cælum ascensione cognoscitur, *id.*, XXXIV, 595. — Christi ascensus in cælum, *id.*, XL, 187. — Christum cum corpore ascendisse in cælum, *id.*, XXXVIII, 1210. — Christus unus ascendit in cælum quomodo, *id.*, XXXV, 1488; XXXVIII, 570, 789, 1541; XLIV, 144. — Christi resurrectio et cum corpore in cælum ascensio credibilis probatur, *id.*, XLI, 755. — Et jam credita ostenditur, *ibid.*, 758. — Christi ascensioni miracula multa attestata sunt, *ibid.*, 760. — Christi ascensio grande salubreque miraculum, *ibid.* — Christus descendit ad nos ex misericordia; ascendit ad Patrem ex justitia, *id.*, XXXVIII, 789. — Christi Domini ascensio se celebranda ut cum ipso ascendamus, *ibid.*, 1202. — Resurrectio Domini et ascensio in cælum nostram fidem fuit, *id.*, XXXIV, 21. — Christus ascendit in cælum ut caput de sublimioribus subveniat membris in terra laborantibus, *id.*, XXXVIII, 952. — Christus ascendens levavit nos ad quos cadentes descendit, *id.*, XXXVI, 205. — Vespare Dominus in cruce, mane in resurrectione, meridie in ascensione, *ibid.*, 610. — Christus quomodo vadit parare mansiones quæ jam erant in domo Patris, *id.*, XXXV, 1814. — Christi in cælum ascendentis novissima verba quanti fieri debeant, *ibid.*, 2061. — Christi ascensionis prophetia, *id.*, XXXVIII, 1208. — Vestigia pedum Christi in monte Oliveti, *id.*, XXXV, 1735. — Terrenum corpus posse esse in cælo non intelligebant gentiles, *id.*, XL, 188. — Corpus ipsum Christi esse levatum in cælum, *ibid.*, 501. — Christus quomodo nunc credatur esse in cælo, *id.*, XXXIII, 833.

Christi sessio ad dexteram Patris, XXXVIII, 1075. — Ut homo sedet ad dexteram Patris, ut Deus ubique totus est, *id.*, XL, 638. — Christi sessio ad dexteram Patris quomodo intelligenda, *ibid.*, 188, 504. — Christus sedet ad dexteram Dei manente eadem natura carnis in qua natus et passus est, *id.*, XLV, 1717, 1732. — Christus in cælo propria virtute ascendit. Cassianus, L, 244, 245. — Christum in forma servi ascendere oportebat. Vigilus Tape., LXII, 908, 1045. — Ascendit in cælum Christus secundum totam humanitatem. S. Fulgentius, LXV, 526. — Ascensio Christi nomine aquilæ signatur. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 625. — Christi in cælum ascendenti et Etizæ rapti discrimen, *ibid.*, 1216. — Christus ascendendo in cælum, angelorum non est usus ministerio, *ibid.* — Christus in cælis regnans, qui simul stet et sedet, *ibid.*, 1217. — Ex Christi ascensione, quid proficiamus, *ibid.*, 1218. — Qui captivam captivitatem duxerit Christus ascendens, *ibid.* — Dominum ascendentem in cælum sequi debemus, *ibid.*, 1219. — Quomodo Dominus in cælum ascendens, abierit ad nuptias, *ibid.*, 1121. — De ascensione corporis Christi. S. Hilarius, XCVI, 155. — Secundum totam humanitatem suam in cælum ascendit. Alcuinus, C, 434. Sermo de ascensione Christi. Otto Vercell., CXXXIV, 845; Rotherius Veron., CXXXVI, 754, 740; Radulphus Ardens., CLV, 184, 1917, 1922; Petrus Alphonsi, CLVII, 650; S. Bruno Astensis, CLXIV, 863, 1043; Hildebert. Cænom.,

CLXXI, 580, seq.; S. Bernardus. CLXXXIII, 509, 591, 1153.

XXV. — De Christi gloria, potestate, variis functionibus et titulis.

Christus exinde a passione sua regnare coepit. Tertullianus, II, 628. — Christi regnum et nomen ubique porrigitur, *ibid.*, 611. — Ubique creditur, in omnibus gentibus regnat et adoratur, *ibid.*. — Corporis Christi gloria. S. Hilarius, X, 425. — Filii hominis gloria, *id.*, X, 426. — Christus gloriam meruit, non quia cœlum condidit sed quia in forma servi effectus est, *ibid.*, 593, 594. — Gloria ejus apud Patrem quæ sit, *ibid.*, 510, 511. — Gloria Christi diversis gradus, *ibid.*, 426, 427. — Christi auctoritas. S. Augustinus, XI, 1, 589, 595, 591, 595. — Christus etiam ab iis qui in ipsum non credebant laudatus, *id.*, XXXVII, 1570. — Christum tanquam maxime sapientem pagani honorant, Deum negant, *id.*, XXII, 636. — Christum blasphemare pagani non audebant, *id.*, XXXVII, 1213. — Prima gloria Christi fuit, ingredi tabernaculum sine macula. Cassiodorus, LXX, 103. — Christus quando gloria et honore coronatus, *ibid.*, 77. — Christus residet ad dexteram Patris non quia major Patre, sed ne minor Patre esse crederetur. S. Maximus Taurin., LVII, 370. — Tenet principatum super omnia, et est dominator universæ terræ, *ibid.*, 617. — Gloria Christi resurrectio est. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 617. — Virtus Christi est gloria resurrectionis ejus, *ibid.*, 621. — Christus ante mortem gloriam fugit, post mortem cognosci voluit, *ibid.*, 384. — Quomodo clarificatus et clarificandus. Alcuinus, C, 914, 915, 959. — Clarificatio Filii Dei ejusmodi. Rabanus Maurus, CXI, 910; CX, 228. — Christus gloria et honore coronatus. S. Bruno Carth., (CLII, 498, 499. — Humanitas Christi in cœlo claritas. S. Anselmus, CLVIII, 605. — Solus Jesus est in gloria Patris, *ibid.*, 611. — Christi gloriatio in sola humilitate. S. Bernardus, CLXXXII, 821. — Christus in gloria an pascitur inter lilia, *id.*, CLXXXIII, 1129. — Christus in exilio mansuetus et amabilis, in judicio justus et terribilis, in regno gloriosus et admirabilis, *ibid.*, 148. — Deus judicandi potestatem dedit Filio ut hominibus, *ibid.*, 1136. — Orbis universus Christi Dominum jure creationis, merito redemptionis, et dono Patris, *ibid.*, 758. Glorificatio ad Jordanem, in monte Thabor, et in cœlis, *ibid.*, 1152. — Christus ut homo major angelis, *ibid.*, 1138. — Ejus gloriam pures quam crucem desiderant, *ibid.*, 875.

Christi proprium officium fuit cognitionem Dei afferre. S. Hilarius, IX, 1016. — Prædicare Patrem, et illius voluntatem explere, *ibid.*, 806. — Maximum opus fuit Patrem nobis manifestare ut Patrem, non ut sui creatorem, *id.*, X, 90. — Quomodo Christus interpellat pro nobis. S. Ambrosius, XVII, 129. — Christus orat pro nobis ut sacerdos noster; orat in nobis, ut caput nostrum; oratur a nobis, ut Deus noster. S. Augustinus, XXXVII, 1081. — Christus qui interpellat pro nobis apud Patrem. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 258. — Orat Christus pro Ecclesia, LXXIX, 612. — Orat caput pro membris. Christus pro Ecclesia, *ibid.*, 612. — Quomodo interpellat. S. Bruno Carthus., CLIII, 76. — *Christus Pontifex.* Christus Pontifex Dei Patris. Tertullianus, II, 447. — Proprius et legitimus Dei antistes, *ibid.*, 495. — Sacrificiorem æternorum antistes, *ibid.*, 609. — Christus Jesus in ipso nominis sacramento verus et summus sacerdos Patris, *ibid.*, 530. — Christus sacerdos Dei summi. S. Cyprianus, IV, 376, 383. — De Jesu sacerdote a prophetis prædicto. Lactantius, VI, 187. — Christus æternus rex et sacerdos, etiam in carnali ortu utriusque generis gloriam obtinet. S. Hilarius, IX, 919. — Christus princeps sacerdotum. S. Ambrosius, XVI, 671. — Sacerdos est novus, *ibid.*, 1141. — Non exegit sed accepit sacerdotium, *ibid.*, 1202. — Christi sacerdotium figuravit Melchisedech. S. Augustinus, XXXIII, 769. — Christi sacerdotium et regnum prænuntiatum in Samuele et Davide, *id.*, XLII, 271. — Christus sacerdos quo Deum placamus, *id.*, XLI, 280. — Christus et in homine et secundum hominem quem suscepit sacerdos et sacrificium, *ibid.*, 298, 315. — Christus solus princeps sacerdotum qui non habuit necessitatem sacrificium offerre pro suis peccatis, *id.*, XLIV, 162. — Christus ad dexteram Patris sacerdos noster, *id.*, XLIII, 59. — Christus sacerdos et victima propitiator et propitiatio. S. Prosper Aquit., LI, 381. — Christus, simul victima et sacerdos, novo populo novum sacerdotium novumque sacrificium instituit. S. Maximus Taurin., LVII, 595. — Christus jure sacerdos quia circumdatus infirmitate, natura scilicet humana. Eusebius, LXV, 594. — Christus orat quia sacerdos, *ibid.*, 759. — Christi sacerdotium novum exclusit vetus. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 105, 106. — Christus propheta et sacerdos. Alcuinus, CI, 1128,

1129. — Christus est verus Pontifex et Apostolus nostra confessionis. Isidorus Mercator, CXXX, 298. — Sacerdotium Christi manet in æternum. S. Bruno Carth., CLII, 538.

Christus Rex. Christus solus novus rex novorum ævorum. Tertullianus, II, 548. — Christus a passione sua regnare coepit, *ibid.*, 628. — Christi regnum et nomen ubique porrigitur, *ibid.*, 611. — Christus rex in æternum. S. Cyprianus, IV, 720. — Princeps appellatur a prophetis. Lactantius VI, 152. Datum est ei regnum et honor et imperium, et omnes populi, tribus, lingue servient ei, *ibid.*, 182. — De regno ejus terreno. Lactantii error, VI, 463, 808, 1013. — Christus rex. S. Hilarius, IX, 511, 275, 276. — Christi temporale regnum quid sit. S. Zeno, XI, 405. — Quoddam sit regnum quod Christus accepit a Patre et Patri tradidit. S. Ambrosius, XVI, 671, 678. — Verus rex pacis, verus rex justitiæ, *ibid.*, 1202. — Christus rex civitatis ad quam tendimus. S. Augustinus, XI, 1101. — In Christi regno conregnabimus Christo, sed nos per adoptionem, ille per potestatem, nos gratia, ille natura, XVI, 812, 813. — Christi regnum æternum. Rufinus, XXI, 570. — Christi regnum aliter et aliter dictum. S. Augustinus, XI, 76, 77, 78. — Christi regnum per omnes gentes quomodo propagatum, *id.*, XXXIV, 92. — Christo omnis creatura subjecta. Cassiodorus, III, 75. — Rex in æternum, *ibid.*, 457, 458. — Rex omnipotens, *ibid.*, 672. — Rex a Patre constitutus, *ibid.*, 51. — Cur rex, *ibid.*, 550. — Christus in hoc mundo rex specialiter ingressus est, *ibid.*, 471. — Christus in cœlis regnans electos ad se colligit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 631. — Christus in cœlis regnans quomodo simul stet et sedet, LXXVI, 1216, 1217. — Rex Israel quo sensu. Alcuinus, C, 910. — Christus rex, regnum ejus quale, *id.*, C, 976. — Non venit Christus regnum tollere, sed dare, *ibid.*. — Christi et Salomonis regnum quale. Rabanus Maurus, CIX, 414, 480. — Christi regnum, eadem Synagoga, hoc est Judæorum dominatione, stabilitum fuit. S. Bruno Signiens., CLXIV, 602, 688. — Christus rex in gloria. S. Bernardus (arava. l., CLXXXIII, 102, 105. — Christus quomodo regnat in domo Jacob in æternum, *id.*, CLXXXIII, 79.

Christus mediator. — Christus mediator inter nos et Patrem. S. Cyprianus, IV, 704. — Quomodo Christus venire debuit ut Dei et hominum mediator esset. Lactantius, VI, 524. — Medius inter Deum et hominem, *ibid.*, 572. — Christus qui mediator. S. Hilarius, IX, 988; X, 318, 385, 414. — Christus unus mediator Dei et hominum. S. Augustinus, XXXII, 601; XXXVI, 216; XXXVII, 1159, 1741; XXXVIII, 510, 505, 680, 1352. — Ad hanc meditationem quid requiritur, *id.*, XLI, 268, 271. — Christus mediator non quia Deus, sed quia homo, XXXV, 1442. — Christi mediatoris gratia commendatur, *ibid.*, 1843. — Mediator Christi necessaria fuit, *id.*, LXXIV, 1070. — Christus mediator Dei et hominum, inter divina et humana nos temperans, etc. S. Paulinus Nolanus, LXI, 302. — Christus mediator pro hominibus apud Deum. Vigilus Tapa, LXVII, 144, 145, 146. — Quomodo Dei et hominum mediator, *ibid.*, 594, 595. — Christus mediator hominum propter unionem naturarum. S. Fulgentius Rus., LXV, 238. — Christus est mediator Dei et hominum. S. Gregorius Magnus, LXXV, 613; LXXVI, 257. — Justorum in utroque Testamento fides una in Mediatore, *ibid.*, 977, 985. — Job mediatorem desiderat petens libertatem a peccato. LXXV, 836, 880. — Christus mediator. V. Beda, XCII, 885; XCIV, 121; Haymo Halberst., CXVII, 683. — Christus mediator Dei et hominum vocatur, *id.*, CXVIII, 329, 350; S. Bruno Carthus., CLIII, 456, 457. — Christus incarnatus ut mediator Deum inter et homines esset homo. Lanfrancus, CL, 273.

Advocatus. — Christus advocatus noster. S. Cyprianus, IV, 215; S. Ambrosius, XVI, 1141; S. August., XXXVIII, 1062, 1370. — Christus advocatus tantum pro iis qui in eum credunt, *id.*, XI, 245. — Christus advocatus est. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 835.

Medicus. — Christus medicus noster. S. Augustinus, XXXV, 1597, 2054; XXXVIII, 1570; Magnus medicus, *id.*, 945. — Christus Samaritanus homini sanato subveniens, *id.*, 953. — Christus medicus qui poculum pro ægro bibit, *id.*, 542, 781.

Magister. — Christus magister verus. S. Augustinus, XI, 678. — Christus vere magister bonus, quia Deus, XXXII, 835. — Bonus magister, docens quod expedit scire, XXXVIII, 1221. — Toia vita Christi disciplina morum fuit, qua doceamur quæ appetenda, quæ fugienda, *id.*, XXXIV, 155.

Sponsus Ecclesiæ caput, etc. — Christus sponsus virginis Ecclesiæ. S. Hieronymus, XXIV, 697; S. Augustinus, XXXIV, 820. — Caput Ecclesiæ. S. Ambrosius, XVI, 685. — Lapis angularis. S. Hieronymus, XXVI, 476. — Chi-

sus vere petra medio rerum posita. Paulus Orosius, XXXI, 1064. — Caput Ecclesiæ, iustorum omnium et angelorum. S. Augustinus, XXXVI, 585, 719, 786. — Christus vis Ecclesiæ. S. Gregorius Magnus, LXXV, 754. — Christus est caput nostrum, *id.*, LXXVI, 845; S. Agobardus, CIV, 62, 64. — Sponsus Ecclesiæ, *ibid.*, 110, 189. — An Christus secundum humanitatem fuerit caput sanctorum incarnationem præcedentium. Hugo de S. Victore, CLXXV, 582.

Alii varii tituli. — Christus illuminator generis humani. Tertullianus, I, 393. — Unica spes totius orbis, *id.*, II, 760. — Angelus appellatur Christus, *id.*, III, 925. — Sol verus. S. Cyprianus, IV, 542. — Via et veritas, *ibid.*, 780. — Panis vitæ, *ibid.*, 751. — Domus et templum Dei, *ibid.*, 636. — Christus agnus, *ibid.*, 708. — Redemptor. S. Augustinus, XXXVIII, 726. — Unicus Salvator, *ibid.*, 1061. — Novus Adam. S. Maximus Taurin., LVII, 239. — Agricola. S. Fulgentius, LXV, 722. — Fons vitæ. S. Columbanus, LXXX, 254. — Interpretatio mystica præcipuorum titulorum et nominum Christi, *ibid.*, 527, *seq.* — Explicatio moralis eorumdem nominum Christi et eorum significatio, *ibid.*, 553, *seq.* — Christus dicitur leo, quia diabolum vicit. Alcuinus, C, 1121. — Propheta, *id.*, C, 725. — Veritas. S. Bruno Carth., CLII, 800. — Præclara Christi epitheta. S. Anselmus Cant., CLVIII, 631, 750, 949, 715, 584, 590. — Pastor bonus. Hugo de S. Victore, CLXXV, 582. — Christi nomina ab Isaia descripta explicantur. S. Bernardus, CLXXIV, 829.

XXVI. — Christi satisfactio et meritum.

Veniam peccatis quæ a nobis commissæ sunt solus potest largiri Christus. S. Cyprianus, IV, 480. — Pro nobis deluit et peccata nostra portavit, quem Deus tradidit pro peccatis nostris, *ibid.* — Christi sanguinis pretio universa sunt empta. S. Hilarius, IX, 396. — Christus placatio nostra, *ibid.*, 415. — Nostra Redemptio, *ibid.*, 1002. — Salus nostra sine Christo, *id.*, X, 37. — Christus ob meritum obedientie in salutem nominis Dei ex iudicii virtute provehitur, ut in eo Dei nomen et virtus sit, *id.*, IX, 340. — Christo homini nomen donatur et regnum et honor Dei, propter obedientiam donatur, *ibid.*, 795. — Christus gloriam meruit, non quia eum condidit, sed quia in forma servi effectus est, *ibid.*, 594. — Christus factus pro nobis ipse peccatum, ut nos in ipso essemus iustitia Dei qui eramus captivitas mortis et præda serpentis. S. Ambrosius, XIV, 1012. — Per hoc peccatum (Christum) nos Deus æternus absolvit, qui Filio suo proprio non pepercit, et peccatum eum fecit esse pro nobis, *ibid.* — Mortem suam pro morte omnium obtulit, sanguinem suum pro sanguine fudit universorum, XVI, 1115. — Agnus est, sed divinæ potentie, qui non solum mundavit sanguine delicta universorum, sed etiam divina potestate donavit, *ibid.*, 1224. — Sanguinem solvit, sanguinem debes, ille pro te solvit, tu pro te rede, *ibid.*, 299. — Christus adventu remissio peccatorum, captivorum redemptione, subsidium laborantium. S. Ambrosius, XV, 1410. — Solus Christus hominem redimere poterat, *id.*, XIV, 1160. — Sicut redemptione Christus, ita et misericordia, *ibid.*, 1152. — Suscepit mortis servitutem ut tibi tribueret vitæ æternæ libertatem, *ibid.*, 1467. — Sanguis Christi purpureus est, qui inficit sanctorum animas, et reges facit, *ibid.*, 1417. — Christus in spinæ coronamundi delicta portavit. S. Hieronymus, XXII, 557. — Suo vulnere vulnera nostra curavit, *id.*, XXIV, 507. — Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset caro peccati. S. Aug., XLV, 1384, 1385. — Christus sine peccato factus tamen peccatum, *id.*, XI, 252. — Delicta nostra sua delicta fecit, ut iustitiam nostram iustitiam faceret, *id.*, XXXVI, 172. — In Christo integritas sine peccato, redditio sine debito, flagellum sine merito, *ibid.*, 463. — Extra unum mediatorem Dei et hominum, hominem Christum Jesum nemini alius est. S. Prosper Aquitanus, LI, 83, 84. — Pro totius mundi redemptione crucifixus, *ibid.*, 165. — Christus mortuus est pro omnibus. S. Leo Magnus, LIV, 323. — Etiam pro iniquis et impiis, *ibid.*, 312. — Sicut per Christum et in Christo creata sunt, ita omnia per ipsum atque in ipso reconciliantur. S. Fulgentius, LXV, 492. — Christus sacerdos et hostia et per ejus mortem reconciliati sumus, *ibid.*, 424. — Christus patiendum hominem culpam corripuit, et placavit Dei iram. S. Gregorius Magnus, LXXV, 894. — Sanguis Christi melius loquitur quam Abel, quare, *ibid.*, 1029. — Propitiatio pro peccatis nostris est Christus, *id.*, LXXXIX, 636. — An Christus passus sit pro omnibus qui ante ejus adventum mortui sunt. S. Remigius Lugd., CXXI, 1122. — Mortuus est pro omnibus credentibus et credituris, *ibid.*, 1015. — Per sanguinem Christi nos erepti a vastatore mundi angelo, id est diabolo. Rotherius Veron., CXXXVI, 555,

556. — Christus peccatum et originale et actuale solvit Lanfrancus Cant., CL, 121. — Christus hostia pro peccato ob ata peccatum dicebatur. S. Bruno Carth., CLIII, 57. — Christus se ipso non sacrificis Patrem præcavit. Guibertus, CLVI, 522. — Spes tota in passione et meritis Christi. S. Anselmus Cant., CLVII, 861. — Post Adæ peccatum nullus admittitur ad regnum Dei, nisi per mortem Christi, *id.*, CLVIII, 457. — Necessæ est ut eam satisfactionem faciat Deus homo, *ibid.*, 404, 414. — Christus obtulit se pro nobis sacrificium. Ivo Carnot., CLXI, 71, 72. — Christus sanguine suo genus humanum universum Deo Patri reconciliavit. S. Bruno Sign., CLXIV, 250. — Christus sua satisfactione primam nobis possessionem restituit, *ibid.*, 863. Christus plus solvit de pena, quam culpa meruit. Rupertus Tuit., CLXII, 1612. — Christus quid meruit. Hildebertus Cenom., CLXXI, 1104, 1105. — De satisfactione Deo exhibenda pro injuria per peccatum originale facta. Honorius August., CLXXII, 1151. — An Christus aliquid meruit. Hugo de S. Victore, CLXXV, 578. — Petrus Lombardus, CXCLII, 793 et *seqq.* — Quomodo ex ratione colligitur aut oportuit mediatorem Dei et hominum verum Deum et verum hominem esse Richardus S. Victoris, CXCVI, 1003, 1004. — Ad plenitudinem satisfactionis oportuit ut tanta esset humiliatio in expiatione, quanta fuerit præsumptio in prævaricatione, *ibid.* — Christus non est meritis unionem hypostaticam. Philippus de Harveng, CCIII, 625, 626. — Christus semel se offerens sufficiens fuit ad redemptionem totius generis humani. Petrus Cantar., CCV, 102. Omnia opera Christi fuerunt pariter meritoria. Petrus Pict., CLXI, 1190.

XXVII. — Errores varii circa personam Christi.

Christi originalia instrumenta delere ausus est Marcion. Tertullianus, II, 755. — Phantasma esse Christum contendebant Marcionistæ, *ibid.*, II, 351. — Christus alter qui apparuit sub Tiberio et alter qui a Creatore promittitur, aiebat, Marcion, *ibid.*, 264, 368. — Christum in hodiernum diem Judæi negant venisse, *ibid.*, 351. — Cur, *ibid.* — Dicunt hæretici Christum fuisse ad baptismum compulsus a Maria. S. Cyprianus, III, 1202. — Judæi magum existimarent Christum, *ibid.*, 580. — Error circa regnum Christi. Lactantius, VI, 465, 808, 1015. — Judæi virtute dæmonis dicunt illum miracula parare, *ibid.*, 483, 491. — Christum aperte negare Deum non audent Ariani. S. Hilarius, X, 258. — Christum verum Deum non esse qua arte insinuant Ariani, *ibid.*, 151. — Christum Filium Dei contra Sabellium quomodo probent Ariani, *ibid.*, 203, 204. Christum non Sapientiam ipsam sed sapientiæ opus dicentes refellunt, *id.*, IX, 982 et *seqq.* — Christi divinitati tristitiam, metum, etc., quidam tribuunt, refutantur, *ibid.*, 1066. — Qui divinitatem et carnem Domini unius dicunt esse naturæ quod errorum auctores sint. S. Ambrosius, XVI, 851. Refutantur qui putant animam a Domino Jesu non esse susceptam, *ibid.*, 854. — Refutantur qui dicunt Christum ex Virgine non potuisse generari, *ibid.*, 1124, 1128. — Christus non, ut quidam dicunt, in phantasmate passus est, *ibid.*, 850. — Christum nihil aliud quam hominem fuisse quamvis excellentissimæ sapientiæ pagani dicebant. S. Augustinus, XXXII, 636; XXXIV, 1048, 1069, 1071. — Christum suas sententias de Platonis libris didicisse quidam dicere ausi sunt, *ibid.*, 56. — Christum non vere sed putative passum asseverabat Marcus hæreticus, *id.*, XLII, 28. — Christum neque natum ex femina neque habuisse carnem docebat Cerdon, *ibid.*, 29. — Christum hominem tantum dicebant Cerinthiani, *ibid.*, 27. — Christum colubrum esse arbitrantur Ophitæ, *ibid.*, 28, 29. — Christum Sem filium putari a Sabellianis quidam dicunt, *ibid.*, 29. — De Christi incarnatione errores Manichæorum, Photinianorum et Apollinaristarum, *id.*, XLV, 1033, 1034. — Christum tantum hominem Photiniani, tantum Deum Manichæi volunt, *id.*, XXXIII, 229; XXXV, 1063. — Christum serpentem paradisi dicunt Manichæi, *id.*, XLII, 57, 58. — Christum non solum in culo ac stellis, sed etiam in terra atque in omnibus quæ nascuntur in ea confixum, colligatum et concretum Manichæi dicebant, *id.*, XLII, 211, 212, 579. — Christum ex utero natum credere indignum putabant, *ibid.*, 178, 213, 217. — Christum non habuisse matrem conantur asserere, *id.*, XXXVI, 129. — Christum creaturam introducunt Origeniani, *id.*, XLII, 55. — De Christo quid senserint Ariani, *ibid.*, 680, 681, 686, 687. — Christum eundem ipsum esse et Patrem et Filium et Spiritum sanctum volunt Noëtiani, *ibid.*, 32. — Christum in carne venisse negant Proclianistæ, *ibid.*, 41, 42. — et omnes

hæretici, *id.*, XXXVIII. 969. — Error quorundam negantium corpus Christi formatum de femina et putantium sic factum esse quomodo illud quo Spiritus sanctus apparuit in columba, *id.*, XL, 302. — Christum sine anima carnem suscepisse docent Arianæ et Apollinaristæ, XLII, 59, 40, 686 *et seqq.* — Quidam hæretici in Christo Verbum loco animæ esse, alii loco mentis humanæ crediderunt, *id.*, XXXIII, 853. — Christum non assumpsisse animam rationalem dogmatizarunt Apollinaristæ, *id.*, XXXV, 1737; XLI, 404. — Christo jam nato animam rationalem accessisse temerarium est dicere, XXXIII, 552. Christi carnem non fuisse susceptam de carne Mariæ et Verbi aliquid in carnem fuisse conversum docent Apollinaristæ, *id.*, XLII, 40. — Christum non carnem deposuisse de celo sed ex elementis mundi accepisse docebat Apelles, *id.*, 30. — Christum non resurrexisse sed resurrecturum dicunt Ebionæi, *id.*, 27. — In Christo humanam formam in divinam substantiam esse commutandam quidam censuerunt, *id.*, 708. — Carnem Christi non de Virgine sed de celo assumptam dixit Eutyches post Valentinum et Marcionem, Vigilii Taps., LXII, 111. — Divinitatem passam esse asseruit Eutyches, *id.*, 106. Christum mendacem contendunt Priscillianistæ, *id.*, 846. — Quidam hæretici Christum dixerunt hominem purum, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 88. De Christi nativitate in Germania errores. Ratramnus Corb., CXXI, 83 *et seqq.* — Fausti errores circa generationem Christi. Paschasius, CXX, 97, 98 *et seqq.* Christum non pro omnibus passum dixerunt Prudentius et Gothescalcus., CXXV, 312, 313, 370. In Christo duas fuisse voluntates et operationes negarunt plures patriarchæ Constantinopolitani, Anastasius Bibl., CXXVIII, 758, 759. — Judæorum errores circa Messiam. B. Odo Camer., CLX, 1103.

XXVIII. — De officiis nostris erga J. C

Christus solus audiendus. S. Cyprianus, IV, 583.
Christo nihil præponendum, *id.*, 529, 655, 660, 746.
Christum induere. *id.*, III, 1166; IV, 416, 504, 628.
Vult Christus semper quæri, frequentius inveniri.
S. Ambrosius, XV, 1366.

Christus amat diu et sæpius requiri, *id.*, XVI, 287, 354.
Christus ubi quærendus sit, *id.*, XVI, 279, 333. — Quomodo quærendus sit, *id.*, XVII, 671.
Quid sit Christum induere, *id.*, XVII, 166.
Sequitur illum, quando imitatur, *id.*, 800.
Plus illum diligere debemus quam patrem, *id.*, 683.
Sine ejus invocatione nemo vivit apud Deum, *id.*, 144.
Quis non laudet Christum, cujus beneficio, vivit? *id.*, 70.
Imitemur ejus conversationem, qui non possumus imitari nativitatem. S. Hieronymus, XXIII, 221.
Nudum Christum nudus sequere, *id.*, 548.
Christum imitari debemus, non in miraculorum potentia, sed in tolerantia passionum. S. Augustinus, XXXVII, 1149.
De morte Christi cur non erubescendum, *id.*, XXVIII, 1278, 1279.
Christus amandus, *id.*, 727. — Ante omnia diligendus, XXXVI, 222.
Christum pii amant gratis, impli gratis oderunt, *id.*, XXXVII, 1452.
Christum in fundamento habere quid sit, *id.*, XL, 13, 264. — Christum in fundamento habere est nihil ei præponere, *id.*, XLI, 745.
Venire ad Christum quid, *id.*, XLIV, 888. — Venire ad Christum, credere est, *id.*, 555.
Christo credendum esse docent omnes, etiam hæretici, *id.*, XLII, 86.
Christus imitandus. S. Bernardus, CLXXXIII, 50, 259.
Christum quidam non sequuntur, sed fugiunt; quibus non sequuntur, sed præcunt: quidam sequuntur, sed non assequuntur, *id.*, 684.
Quam indignum non currere post Christum, et quibus motivis ad hunc cursum excitemur, *id.*, 831.
Christo vivendum, *id.*, CLXXXII, 300. — Dignus morte qui Christo recusat vivere, *id.*, CLXXXIII, 86.
Christus apprehenditur, non legendo, sed ipsam sequendo, *id.*, CLXXXIII, 867.
Christo capiti coherendum, *id.*, CLXXXIII, 168.

LXVII.

INDEX DE REDEMPTIONIS MYSTERIO.

NOTA. — Index iste, cum sit *idem* ac præcedens de Christo, hic tantum memoratur, et quoad materias et explanationes SS. Patrum lector adeat præsertim articulos XIX, XX, et seqq.

LXVIII.

INDEX NOMINUM OMNIUM

QUIBUS SS. PATRES CHRISTUM DESIGNARUNT IN SCRIPTIS,

ORDINE VERBORUM DIGESTUS ALPHABETICO.

Christus a SS. Patribus dicitur :

Abel occisus. S. Paulinus Nolan., LXI, 539.
Abraham peregrinans. S. Paulinus Nolan., *ibid.*, 539.
Accinctus potentia. Rufinus, Aquil. presbyt., XXI, 899.
Accinatus Ecclesiæ. S. Ambrosius Mediolan., XV, 1247.
Acervus Testimonii. Cassiodorus, LXX, 1039, 1090.
Adam celestis. S. Hieronymus, XXIII, 328.
Adam novissimus. Tertullianus, II, 868.
Adam novus. Tertullianus, II, 868; Maximus Taurin., LVII, 239, 249, 570.
Adam secundus. S. Hieronymus, XXIII, 328; S. Paulinus Nolan., LXI, 679.

Adjutorium nostrum. S. Augustinus, XXXVIII, 608.
Adorabilis. Cassiodorus, LXX, 253, 256.
Advocatus. S. Ambrosius, XIV, 1060, 1141; S. Leo Magnus, LXXV, 237; Petrus Damian., CXIIV, 565.
Æquitas. S. Leo Magnus, LXXV, 1159.
Æternus. Cassiodorus, LXX, 513, 514.
Agniculus. S. Hieronymus, XXV, 462.
Agnus Dei immaculatus. S. Cyprianus, IV, 290; S. Ambrosius, XIV, 648; S. Hieronymus, XXV, 462; S. Maximus Taurin., LVII, 630; S. Paulinus Nolan., LXI, 195, 580, 581; Eugypsius abb., LXII, 674; S. Fulgentius, LXV, 235, 236; S. Leo Magnus, LXXVI, 560.
Agricola. S. Fulgentius, LXV, 722.

Alimentum. S. Fulgentius, LXV, 721.
 Alpha et Omega. S. Paulinus Nolan., LXI, 673, 929, 930; S. Leo Magnus, LXXVI, 1179.
 Altissimus. S. Fulgentius, LXV, 217; Cassiodorus, LXX, 453, 454.
 Angelus. S. Cyprianus, IV, 286; S. Leo Magnus, LXXVI, 285; S. Bruno Signiens., CLXIV, 300.
 Antistes. Tertullianus, II, 493.
 Apostolus nostræ confessionis. Isidorus Mercator, CXXX, 296.
 Aquila. S. Ambrosius, XVII, 702, 703.
 Arbitrator. Tertullianus, I, 393.
 Arbor. S. Hilarius Pictav., IX, 989; S. Leo Magnus, LXXVI, 85.
 Arcanum. Cassiodorus, LXX, 873.
 Armatura Dei. S. Hieronymus, XXVI, 512.
 Armiger. Tertullianus, II, 618, 621.
 Ascensor equitis. S. Leo Magnus, LXXVI, 536.
 Auctor fidei. S. Fulgentius, LXV, 477.
 Auctor vitæ. S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 401.
 Authenticus pontifex. Tertullianus, II, 447.
 Avertens jugum priscae legis. S. Paulinus Nolan., LXI, 637.
 Avis. S. Leo Magnus, LXXVI, 67.
 Bellator. Tertullianus, II, 540, 620.
 Belli præco. Cassiodorus, LXX, 997, 998.
 Bellipotes. Tertullianus, II, 618, 621.
 Beneplacens. Cassiodorus, LXX, 481.
 Bonus principaliter. S. Leo Magnus, LXXV, 883.
 Botrus. Petrus Damian., CXLIV, 786.
 Brachium Dei. S. Cyprianus, IV, 285; S. Hilarius Pictav., IX, 563; Rufinus Aquil., XXI, 935; S. Hieronymus, XXIV, 487; Cassiodorus, LXX, 689, 690; S. Leo Magnus, LXXVI, 797; S. Bruno Carthusian., CLII, 1153.
 Cecans videntes. S. Paulinus Nolan., LXI, 521.
 Calamus. S. Ambrosius, XV, 1651.
 Calceamentum. S. Bruno Carthusian., CLII, 918.
 Camelus. S. Leo Magnus, LXXV, 63.
 Candidus. Cassiod., LXX, 1084, 1083.
 Canticum novum. Cassiod., LXX, 1018, 1019.
 Caput angelorum. Lactant., VI, 977.
 Caput Christianorum. Isidorus Merc., CXXX, 81.
 Caput corporis Ecclesiae. S. Augustinus, XLII, 835.
 Caput Ecclesiae. S. Prosper Aquit., LI, 401; Eugypius abb., XLII, 838.
 Caput electorum. S. Ambrosius, XVII, 167.
 Caput fidelium. S. Paulinus Nolan., LXI, 486, 632.
 Caput gentium. S. Bruno Herbipol., CXLII, 98.
 Caput hominis. Lanfrancus, CL, 191.
 Caput omnium. S. Ambrosius, XIV, 1173.
 Caput sanctorum. Hugo de S. Vict., CLXV, 1582.
 Caput veteris Synagogæ. S. Ambrosius, XIV, 1118.
 Caput viri. S. Cyprianus, IV, 270.
 Catholicus sacerdos. Tertull., II, 376.
 Catulus leonis. S. Paulinus Nolan., LXI, 267.
 Cervus Christus. S. Ambrosius, XIV, 811.
 Charadrius. S. Petrus Dam., CXLV, 772.
 Chrestus. Lactant., VI, 461.
 Christa. S. Prosper Aquit., LI, 481.
 Christus. Tertull., I, 192, 1207; II, 350, 341. Lactant., VI, 461; S. Ambros., XVI, 127; Rufinus, XXI, 822; S. August., XXXV, 800; XXXVII, 1370; S. Prosper Aquit., LI, 481; Cassiod., LXX, 510, 1012; Hugo de S. Victore, CLXXV, 435, 456.
 Cibus. S. Hieronymus, XXV, 916.
 Circumfusus omnibus. S. Hieronymus, XXV, 352.
 Circumiens in utero. Rabanus Maurus, CVIII, 1162, 1163.
 Circumlator. Tertull., II, 270, 322.
 Cithara. S. Bruno Herbipol., CXLII, 223.
 Civitas. S. Hilarius, IX, 935; S. Paulinus Nolan., LXI, 509.
 Coeternus Patri. Cassiod., LXX, 588, 589.
 Columba. Cælius Sedulius, XIX, 160.
 Columna nubis. S. Bruno Carthusian., CLII, 1156.
 Conditor coeli et terræ. S. Hieronymus, XXIII, 937.
 Conditor Novi Testamenti. S. Maximus Taurin., LVII, 360, 368.
 Consolator. S. Fulgentius, LXV, 752, 753.
 Consummator fidei. S. Fulgentius, LXV, 477.
 Coeiva. S. Hieronymus, XXV, 916.
 Cornu nostrum. S. Bruno Herbipol., CXLII, 182.
 Corpus nostrum. S. Hilarius Pictav., X, 273.
 Crater (secundum corpus). S. Hieronymus, XXIII, 1028.
 Culmen Ecclesiae. Cassiodorus, LXX, 535, 536.
 Cultor. S. Fulgentius, LXV, 722.
 David. S. Hilarius, IX, 389, 661, 699, 738; S. Ambro-

sus, XVI, 1149; S. Paulinus Nolan., LXI, 250, 251; S. Petrus Damian., CXLV, 628.
 Decorus. Cassiodorus, LXX, 1061, 1062.
 Deductor generis humani. Tertull., I, 595.
 Deus. S. Cyprianus, IV, 15, 61, 92, 91, 99, 104, 109, 118, 138, 140, 152, 204, 223, 235, 248, 253, 267, 352, 353, 355, 349, 351; S. Hilarius Pictav., IX, 413; S. August., XXXVIII, 778; S. Fulgentius, LXV, 424, 727; Cassiod., LXX, 548, 549; S. Bruno Herbipol., CXLII, 207; S. Bruno Signiens., CLXIV, 100.
 Dextera bonorum. Cassiodorus, LXX, 981, 985.
 Dextera Excelsi. Cassiod., LXX, 689, 690; S. Bruno Herbipol., CXLII, 103, 335; Guibert. Ven., CLVI, 532.
 Dies. S. Cyprianus, IV, 258; S. Ambrosius, XV, 1293, 1759; S. Fulgentius, LXV, 727; Cassiodorus, LXX, 937; 998; S. Bruno Herbipol., CXLII, 353.
 Doctor pacis. S. Cyprianus, IV, 203.
 Doctor salutis æternæ. S. Fulgentius, LXV, 464.
 Dominator universæ terræ. S. Maximus Taurin., LVII, 617.
 Dominicus homo. S. August., XI, 26, 42.
 Dominus. Tert., II, 396; S. Cyprian., IV, 15, 61, 92, 94, 99, 101, 109, 118, 138, 140, 152, 204, 223, 235, 248, 253, 267, 352, 355, 349, 351; S. Hilarius Pict., IX, 482, 693; S. Ambrosius, XVII, 49; S. August., XXXVIII, 543; S. Prosper Aquitan., LI, 317; S. Maximus Taurin., LVII, 801; Cassiod., LXX, 792, 793; S. Bruno Signiens., CLXIV, 700.
 Domus Dei. S. Cyprianus, IV, 279; Guib. Ven., CLVI, 987.
 Dux. S. Hilarius Pict., IX, 537; Cassiodorus, LXX, 1213, 208, 209.
 Ecclesiastes noster. Cassiod., LXX, 116, 117.
 Emmanuel. Lactant., VI, 479; S. Petrus Dam., CXLIV, 849; Richardus a S. Victore, CXCVI, 601.
 Exemplum nostrum. S. August., XXXIV, 385; XXXVIII, 608.
 Exorbitator. Tertull., II, 329.
 Expectatio. S. Hilarius Pict., IX, 482; S. Ambrosius, XIV, 1052.
 Facies. S. Bruno Carthusian., CLII, 679.
 Fermentum. S. Ambrosius, XVII, 629, 630; S. Maximus Taurin., LVII, 515.
 Filius Dei. S. Hilarius Pict., IX, 396; S. Optatus Milev., XI, 975; S. Ambros., XVI, 1149; S. August., XLII, 468, 469; S. Prosper Aquit., LI, 311; S. Maximus Taurin., LVII, 803; S. Petrus Damian., CXLIV, 745.
 Filius Abraham et David. S. August., XXXVIII, 345; XLII, 468, 469; S. Prosper Aquit., LI, 317.
 Filius ancille. S. Bruno Herbipol., CXLII, 322.
 Filius hominis. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 31.
 Finis. S. Fulgent., LXV, 219, 250; Cassiod., LXX, 384, 385.
 Finis legis. S. Hilarius, IX, 736; S. Paulinus Nolan., LXI, 266, 412, 626, 683; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 981, 982; S. Bruno Carthusian., CLII, 1062.
 Finis nostri operis. Rufinus, XXI, 189.
 Finis omnis consummationis. S. Bruno Herbipol., CXLII, 415.
 Finis prophetarum. S. Paulinus Nolanus, LXI, 413; S. Bruno Carthusian., CLII, 1062.
 Finis utriusque Testamenti. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 980, 981.
 Firmamentum. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 849.
 Flos. S. Hilarius Pict., IX, 52; Guib. Ven., CLVI, 503.
 Flos campi. Cassiodorus, LXX, 1061, 1062.
 Flos Mariæ. S. Ambrosius, XVI, 720.
 Fluvius. S. Petrus Damian., CXLIV, 562.
 Fœdus. S. August., XXXVIII, 582.
 Fons. S. Paulinus Nolan., LXI, 321.
 Fons aquarum. Cassiod., LXX, 301, 302.
 Fons benedictionis. Cassiod., LXX, 323, 324.
 Fons honorum omnium. S. Hieronymus, XXV, 810, 1312, 1313.
 Fons misericordiæ. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 627.
 Fons virtutum omnium. S. Hieronymus, XXIV, 145.
 Forma substantiæ Patris. S. Hieronymus XXIV, 532.
 Fortis. S. Ambrosius, XVI, 1149.
 Fortitudo. S. Hieronymus, XXIV, 487.
 Fortitudo capitis nostri. Cassiod., LXX, 122, 125.
 Fortitudo Dei. S. Bruno Signiens., CLXIV, 700.
 Fræma Patris. Cassiod., LXX, 121, 122.
 Frater noster. Rabanus Maurus, CXI, 191; S. Bruno Carthusian., CLII, 847.
 Fructus terræ sublimis. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 957.
 Fructus ventris. S. Hilarius, IX, 699; S. Prosper Aquit., LI, 380.

Paracletus. S. Fulgent., LXV, 752, 753.
 Παρεκκλητικός λόγος. S. Ambros., XVI, 193.
 Paschalis agnus. S. Paulinus Nol., LXI, 610.
 Passer solitarius. S. Paulinus Nol., LXI, 273, 274.
 Pastor. S. Hilarius Pictav., IX, 728; S. Ambros., XIV, 1163; S. Hieronym., XXV, 352; S. Paulinus Nol., LXI, 193, 194, 380, 381; S. Fulgent., LXV, 235, 256; S. Gregorius Magn., LXXVI, 941.
 Pater. S. Petrus Damian., CXLIV, 212.
 Pater familias. S. Gregor. Magn., LXXVI, 1151.
 Patientia nostra. S. Ambros., XIV, 1052; S. Bruno Herbig., CXLI, 235.
 Peccator. S. Bruno Herbig., CXLI, 163, 174.
 Peccatum. S. Bruno Carth., XLII, 397, 744.
 Petra. S. Cyprian., IV, 106; S. Ambros., XIV, 1038, XVII, 141; Rufinus, XXI, 119, 791; S. Paulinus Nolan., LXI, 354, 885; Eugyp. abb., LXII, 846; S. Gregor. Magn., LXXVI, 259; Raban. Maur., CXI, 1138; S. Bruno Herbig., CXLI, 235; S. Petrus Damian., CXLV, 771.
 Petra firma. Rufinus, XXI, 791.
 Petra irrigans mundum. S. Bruno Signiens., CLXIV, 270.
 Petra spiritalis. Cassiod., LXX, 1049, 1050, 1051.
 Pignus resurrectionis nostrae. Hieronym., XXII, 785.
 Pignus vitae ejus nobis donatae. S. August., XXXVIII, 1468.
 Piscis. S. Optat. Milev., XI, 991.
 Piscis aquae vitae. S. Paulinus Nol., LXI, 210, 846.
 Plenitudo. S. Hieronym., XXIV, 142.
 Plenitudo legis et prophetarum. S. Hilarius Pict., IX, 481.
 Plenitudo veritatis. S. Cyprianus, IV, 103, 141.
 Pluvia. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 716.
 Pontifex. Arnob., V, 911; S. Fulgent., LXV, 256; Cassiod., LXX, 983, 956; Isidor. Merc., CXXX, 296; S. Bruno Carthus., CLII, 502; Hugo de S. Vict., CLXXV, 624.
 Porta. S. Paulinus Nol., LXI, 309; S. Gregor. Magn., LXXVI, 954.
 Praenium nostrum. S. Fulgent., LXV, 731.
 Pretium. S. Hieronym., XXII, 644.
 Primitiae dormientium. S. Leo Magn., LIV, 363.
 Primogenitus. S. Ambros., XVI, 539; XVII, 128, 129.
 Primogenitus ex mortuis. S. Fulgent., LXV, 210.
 S. Bruno Carth., CLII, 1113; CLIII, 75.
 Primogenitus in multis fratribus. S. Fulgent., LXV, 211.
 Primogenitus reparatae creaturae. S. Fulgent., LXV, 209.
 Primogenitus totius creaturae. S. Fulgent., LXV, 210.
 Primus. S. Cyprian., IV, 345; S. Ambros., XVI, 233; XVII, 767.
 Princeps. Lactant., VI, 452.
 Princeps angelorum. Lactant., VI, 977.
 Princeps ex Juda. S. Hilarius Pict., IX, 482.
 Princeps penitentium. S. Hieronym., XXIV, 58, 59.
 Principium. S. Fulgent., LXV, 250.
 Principium omnium virtutum. S. Hieronym., XXIV, 145.
 Propheta. S. Ambros., XV, 1316; Cassiod., LXX, 953, 956.
 Propitiatio. S. Prosper Aquit., LI, 381.
 Proximus noster. Eugyp. abb., LXII, 781.
 Psalterium. S. Bruno Herbig., CXLI, 225.
 Puer parvulus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 975.
 Pupillus. Cassiod., LXX, 592, 593.
 Radix. S. Ambros., XVI, 750; S. Gregor. Magn., LXXV, 989.
 Redemptio nostra. S. Hilar. Pict., IX, 724; S. Ambr., XIV, 1152; S. Hieronym., XXII, 644.
 Redemptor. S. Hieronym., XXII, 644; S. Petrus Dam., CXLIV, 745.
 Reformator vitae. S. Ambros., XIV, 1060.
 Refugium peccatorum. S. Paulinus Nol., LXI, 732.
 Regnum Dei. S. Cyprian., IV, 208.
 Resurrectio. S. Cyprian., IV, 208; S. Ambros., XVI, 540, 1557; S. Hieronym., XXII, 1044; S. August., XXXVII, 1700, S. Paulinus Aquit., XCIX, 401.
 Rex. S. Hieronym., XXV, 352; S. August., XXXVII, 1932; S. Maximus Taurin., LVII, 801; Cassiod., LXX, 470, 471, 329, 330, 953, 936; S. Gregorius Magn., CXXVI, 1160; S. Petrus Dam., CXLIV, 461; Lanfrancus, Cl., 377.
 Rex celi. S. Hilar., IX, 726.
 Rex Ecclesiae. S. Optatus Milev., XI, 995.
 Rex gentium. S. Maximus Taurin., LVII, 235.
 Rex gloriae. Cassiod., LXX, 174, 175.
 Rex iustitiae. S. Fulgent., LXV, 251.
 Rex novorum aevorum. Tertull., II, 348.

Rex pacis. S. Fulgent., LXV, 251.
 Rex pastor. S. Hilar., IX, 128.
 Ros. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 716.
 Sacerdos. Tertull., II, 350; S. Ambros., XVI, 1141, 607, 1201; Rufinus, XXI, 793; S. Prosper Aquit., LI, 319, 381; S. Maximus Taurin., LVII, 801; S. Paulinus Nol., LXI, 193; Eugyp. abb., LXII, 561, 581; S. Fulg., LXV, 236, 294; Cassiod., LXX, 523, 524, 796, 797, 444, 445; S. Gregor. Magn., LXXVI, 1160; Raban. Maur., CXI, 597; S. Petrus Damian., CXLIV, 461, 745, CXLV, 103.
 Sacerdos aeternus. S. Hilarius, IX, 917.
 Sacerdos catholicus. Tertull., II, 376.
 Sacerdos, princeps sacerdotum. S. Ambros., XVI, 671.
 Sacerdos typus sacerdotum omnium. S. Ambros., XVI, 1201.
 Sacrificium. Rufinus, XXI, 75; S. Petrus Damian., CXLIV, 745.
 Sacrificium verum. S. Leo Magnus, LIV, 310.
 Sacrificium novum. S. Leo Magnus, LIV, 310.
 Sagitta. S. Hilarius Pictav., IX, 619.
 Salens in montibus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 1230.
 Salomon. S. Hieronym., XXII, 252; Cassiod., LXX, 505.
 Salus gentium. S. Hilarius, IX, 924.
 Salutare Dei. S. Prosper Aquitan., LI, 502; S. Gregorius Magn., LXXVI, 1163.
 Salutare nostrum. Rufinus, XXI, 690, 691.
 Salvator. S. Hieronym., XXV, 456; Cassiod., LXX, 576, 577; S. Bruno Sign., CLXIV, 912.
 Samaritanus. S. Fulg., LXV, 536.
 Samaritanus evangelicus. S. Paulinus Nol., LXI, 266.
 Samsa. S. Paulinus Nol., LXI, 265.
 Sanctificatio. S. Hieronym., XXII, 643; S. Hilar. Pict., IX, 386, 416.
 Sapientia. S. Ambros., XVI, 540.
 Sapientia Dei. S. Hilarius Pict., IX, 396, 363; X, 206; Cassiod., LXX, 736, 737; S. Leo Magn., LXXV, 953; Lanfrancus, Cl., 15, 160; S. Bruno Sign., CLXIV, 700, 938.
 Sapientia nostra. S. August., XII, 1031.
 Sapientia Patris. S. Paulinus Nolan., LXI, 191; S. Fulgentius, LXV, 246; Cassiod., LXX, 736, 737.
 Scandalum infidelibus. Cassiod., LXX, 607, 608.
 Scarabaeus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 560.
 Scientia nostra. S. August., XII, 1034.
 Scriba. S. Ambros., XV, 1661; S. Bruno Herbig., CXLI, 187.
 Securis ad radicem posita. S. Leo Magn., LXXVI, 1164.
 Sequester Dei et hominum. Tertull., II, 885.
 Serpens. S. Gregor. Magn., LXXVI, 560.
 Serpens aeneus. S. Ambros., XVII, 695; S. Bruno Sign., CLXIV, 491; Hugo de S. Victore, CLXXV, 84.
 Servus Dei. S. Hieronym., XXVI, 271; Cassiod., LXX, 230, 231; S. Bruno Herbig., CXLI, 152.
 Signaculum. S. Ambros., XIV, 530; S. Petrus Dam., CXLIV, 716.
 Signum. Richardus a S. Victore, CXCVI, 523.
 Sinapis. S. Ambros., XV, 1747; S. Gregor. Magn., LXXVI, 95, 96.
 Sol iustitiae. S. Maximus Taurin., LVII, 329.
 Sol novus. S. Ambros., XVII, 613.
 Sol verus. S. Cyprian., IV, 157, 215; Eugyp. abb., LXII, 674; Cassiod., LXX, 736, 737; S. Gregor. Magn., LXXVI, 750; S. Petrus Damian., CXLIV, 719.
 Speculum Patris. S. Hilar. Pictav., X, 336.
 Spes. Tertull., II, 760; S. Ambros., XIV, 1033; Cassiod., LXX, 793, 799.
 Splendor gloriae Patris. S. Hieronym., XXIV, 532; S. Bruno Sign., CLXIV, 262.
 Sponsus. Tertull., II, 382; S. Hilarius Pict., IX, 701; S. Optat. Milev., XI, 1062; S. Ambros., XIV, 680; XVI, 795; S. August., XLII, 835; S. Fulgent., LXV, 235, 236; S. Gregor. Magn., LXXVI, 960; Raban. Maur., CXI, 191; Isidor. Merc., CXXX, 81.
 Statera. S. Gregor. Magn., LXXVI, 195.
 Stella. S. Ambros., X, 1569; S. Gregor. Magn., LXXVI, 520.
 Suasor. Eugyp. abb., LXII, 599.
 Summitas temporis nostri. S. Petrus Dam., CXLIV, 807.
 Susceptor delictorum. S. August., XXXVI, 849; Cassiod., LXX, 875.
 Taurus. Eugyp. abb., LXII, 687.
 Templum Dei. Tertull., II, 635; S. Cyprian., IV, 279; S. Fulgent., LXV, 682.
 Terra promissionis. S. Petrus Damian., CXLIV, 517.
 Testator. S. Ambros., XV, 1780.
 Thesaurus. S. Hilarius, IX, 994; S. Hieronym., XXII, 643.

Thesaurus bonorum omnium. S. Petrus Dam., CXLV, 259.
 Thesaurus thesaurorum. S. Hieronym., XXV, 631.
 Titulus noster. S. Bruno Carth., CLII, 893.
 Torrens. S. Ambros., XIV, 962.
 Turris. S. Paulinus Nolan., LXI, 509; S. Bruno Herbip., CXLII, 253.
 Typus sacerdotum. S. Ambros., XVI, 1201.
 Uinctio. S. Petrus Dam., CXIIV, 680.
 Uinctus. S. Hieronym., XXIV, 599; S. Fulg., LXV, 278; S. Bruno Herbip., CXLII, 188.
 Unicornium filius. S. Bruno Herbip., CXLII, 129.
 Unigenitus. S. Hilarius Pict., IX, 396; S. Hieronym., XXV, 1515; S. Maximus Taurin., LVII, 263; S. Fulg., LXV, 211, 270; 576, 805.
 Urna aurea caro Christi. S. Petrus Dam., CXLIV, 729.
 Uva. S. Ambros., XIV, 681.
 Vectis. S. Leo Magn., LXXVI, 469.
 Ver. S. Ambros., XIV, 511; XV, 1276.
 Verbum. S. Hilar. Pict., X, 206; S. Ambr., XVI, 540; S. Maximus Taurin., LVII, 626; S. Gregor. Magn., LXXV, 212; S. Bruno Carthus., CLII, 825.
 Veritas. S. Cyprian., IV, 514; S. Ambros., XV, 1699; S. Hieronym., XXVI, 524; S. August., XXXVIII, 778; S. Prosper Aquit., LI, 478; S. Leo Magn., LIV, 590; Cassiod., LXX, 208, 209; Lanfrancus, CL, 353; S. Bruno Carth., CLII, 800; S. Bruno Sign., CLXIV, 902.
 Vermis. S. Hilar. Pict., X, 408; S. Gaudent. Brix., XX, 988, 989; Cassiod., LXX, 155, 156; S. Gregor. Magn., LXXVI, 560; S. Bruno Herbip., CXLII, 108; S. Petrus Dam., CXLIV, 890, 891.
 Vestis Deitatis. Cassiod., LXX, 525, 524.
 Vestis nuptialis. S. Optat., XI, 1062.
 Via. Cassiod., LXX, 1213.
 Via ad Deum. S. Prosper Aquit., LI, 461.

Via bona. Cassiod., LXX, 259, 260.
 Via Dei. S. Hilar., IX, 551.
 Via certa. Cassiod., LXX, 856.
 Via humilis. S. August., XXXVIII, 778.
 Via orientalis. S. Gregor. Magn., LXXVI, 956, 957.
 Via perfecta. S. Ambros., XV, 1260.
 Via recte ambulantium. S. Bruno Herbip., CXLII, 54.
 Via testimoniorum. Cassiod., LXX, 640.
 Via veritatis. Cassiod., LXX, 459, 460.
 Victima. S. Prosper Aquit., LI, 581; S. Maximus Taurin., LVII, 594.
 Vigilator. S. Cyprianus, IV, 213.
 Vinum. S. Hieronym., XXV, 1489.
 Vir. S. Gregor. Magn., LXXVI, 941; S. Bruno Herbip., CXLII, 49; S. Bruno Carth., CLII, 639.
 Virga. S. Hilarius Pictav., IX, 52; S. Ambros., XVI, 693; Guibert., CLVI, 514.
 Virtus. S. Hilarius Pictav., IX, 461, 596, 563; I, 206; S. Ambros., XVI, 540, 1337; S. Fulg., LXV, 246, 290; Cassiod., LXX, 351, 603, 604; Lanfrancus, CL, 130; S. Bruno Carth., CLII, 963; S. Bruno Sign., CLXIV, 700.
 Vita. S. Ambros., XV, 1699; XVI, 540, 1357; S. Prosper Aquit., LI, 82; S. Paul. Aquil., XCIX, 401.
 Vita æterna. S. Hieronym., XXVI, 560; S. Fulg., LXV, 250.
 Vita electorum. S. Ambros., XVII, 838.
 Vita fidelium. Cassiod., LXX, 849.
 Vitis. S. Ambros., XIV, 681; Rufinus, XII, 301; S. Paul. Nolan., LXI, 567.
 Vitulus. S. Bruno Herbip., CXLII, 129.
 Vivificans. S. Paulinus Nol., LXI, 370, 371.
 Voluntas Dei. S. Maximus Taurin., LVII, 626.
 Vox. S. Hieronym., XXII, 591.
 Vultur. S. Gregor. Magn., LXXVI, 67.

LXIX.

INDEX DE NOMINE JESU,

ET DE EJUS EXCELLENTIA, VIRTUTE, ET DE MIRACULIS ILLO INVOCATO PATRATIS,

ORDINE DISPOSITUS ANALOGICO.

MONITUM.

In hoc Indice tractatur : — I. De Jesu nominis origine. — II. De Jesu nominis significatione. — III. De Jesu nominis excellentia et virtute. — IV. De miraculis in virtute hujus nominis patratibus. — V. De usu hujus nominis et de honore ei reddito. — VI. De necessitate illud invocandi. — VII. De variis opusculis de nomine Jesu tractantibus.

De nomine Jesu.

I. De Jesu nominis origine. — Nomen Jesu, ante ipsius adventum in Israel populo, quasi in vase aliquo, Judæorum mentibus claudabatur : S. Ambrosius, XVI, 727. — Jesus hoc nomine vocatus est in die circumcisionis suæ, quare : Beda Ven., XCIV, 56. — Deus dedit Jesu nomen, quod est, etc. : Elipandus, XCVI, 877. — Nomen Jesu ab angelo Virgini prænuntiatum est, et vocabis nomen ejus Jesum. Alcuin., CI, 151. — Si quis autem quærat, quando ejus nomen ab angelo, antequam in utero conciperetur, vocatum sit, tunc sine dubio, quando ait angelus ad Mariam : « Ave, etc. » : Haymo Ha berstat., CXVIII, 93. — Nec solum hoc sanctissimum nomen antequam in utero conciperetur ab angelo vocatum est, sed etiam longe antea patriarchis et prophetis prædictum, quod Filius Dei homo factus hoc nomine vocaretur, *ibid.* — Ante solem permanet nomen ejus : S. Fulbert. Carnot., CXLII, 532. — Vocabulum Jesu quod non prius ab hominibus decuit efferri in mundum, sed a quadam sublimiori excellentiorique natura. S. Petr. Dam., CXLIV, 852. — Omnes quippe prophetæ nomen istud aut nescierunt, aut penitus tacerunt, et reservata est prærogative dignitas archangelo Gabrieli, qui sancto ore sanctissimæ Virgini illud primum evoluit. *ibid.* — Quo nomine vocatus est ab angelo priusquam in utero conciperetur.

S. Bernard., CLXXXIII, 153. — Hoc ei nomen est ab æterno. *ibid.*, 156. — Innatum est ei nomen hoc, non inditum ab humana, vel angelica creatura. *ibid.* — Non prius ab hominibus decuit efferri in mundum sed a quadam sublimiori natura. *id.*, CLXXXIV, 852. — Quod nomen ab angelo fuit impositum Dei Filio, eo quod, etc. : Petr. Lombard., CXCI, 1504.

II. De Jesu nominis significatione. — Hujus nominis effuso abundantem quandam exuberantiam gratiarum honorumque celestium significat largitatem. S. Ambros., VII, 727. — Jesus Hebraice, *Emich* Græce, Salvator Latine : S. Aug., XLII, 1025. — Jesus interpretatur Salvator, sive Sularis, *id.*, XXXVIII, 944, 1534, 1570; XLI, 353, 785; S. Gregor. Magn., LXXVI, 793, 866, 940, 1040, 1064, 1171, 1208. — Nomen Jesu, nomen triumphi : S. Petr. Chrysost., LII, 367. — Jesus Hebraice lingua dicitur, Salvator dicitur hoc Latina, *ibid.*; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 1286; Paul. Diac., XCV, 1165; Beda Ven., XCII, 1; XCIV, 54; S. Beda, XCVI, 911; Alcuin., CI, 177; Haymo, CXVIII, 55; S. Pasch., CXV, 112; Humbert. card., CXLIII, 1183; S. Anselm. Cant., CLVIII, 627, 639, 725; S. Bruno episc., CLXIV, 777, 778; S. Bernard., CLXXXIII, 88; Petr. Lombard., CXCI, 1504; Garner., CXIII, 230; Helinspr., CCXII, 536; Innocent. III., CCXVII, 577.

III. De Jesu nominis excellentia et virtute. — Torquetus

Apollo nomine percussus Christi, nec fulmina Verbi ferre potest: Jul. Firmic. Matern., XII, 1015. — Cujus nominis virtute nihil potest esse præstantius: S. Ambros., XVI, 727. — Jesus nominis excellentia: S. Hieronym., XXVI, 266. — Mortuus est Jesus, non peribit nomen ejus. S. Aug., XXXVI, 434. — Jesu nomen, quod est nobis amicus et dulcius nominare, *id.*, XII, 591. — Per quod nomen splendor, bonos, laus, sapientia, majestas, bonitas et pietas Patris regnant per sæcula: S. Prudent., I, IX, 831. — Jesus a Patre obtinuit nomen supra omne nomen. *ibid.*, 837. — In ore Christus nectar, in lingua fons, ambrosia viva in guttore. S. Paulin. Nolan., LXI, 741. — Nomen Jesu quantum prodere potest in gratia quod tantum profuit in figura serpentis: S. Caesar. Arelat., LXVII, 1047. — Quod est super omne nomen. S. German. Paris., LXXII, 253. — In nomine Domini mei Jesu Christi qui mihi præbet auxilium, superabo: De Vita Patrum, LXXIII, 290. — In nomine Christi daemones, quos vos ut deos adoratis et colitis, nos de obsessis corporibus effugamus, *ibid.*, 404. — Nomen Domini mei et Salvatoris Jesu Christi, quem dilexi et diligo, mihi validissimus murus est. *ibid.*, 289. — In nomine Jesu etiam indigni et reprobi miracula patrare queunt. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 570. — Jesu datum est a Patre nomen super omne nomen: Beda Ven., XCIII, 1033, 1034. — Christus Jesus nomen hæreditavit super omne nomen. S. Paulin. Aquil., XCIX, 408. — Nomen super omne nomen solius Dei veri est, varique illi Dei, *ibid.*, 423. — Nomen Jesu dedit cæcis visum, auditum sordis, claudis cursum, sermonem mutis, vitam mortuis totamque diaboli potestatem de obsessis corporibus virtus ejus nominis effugavit: *Alecin.*, CI, 177. — Jesu nominis excellentia: Rab. Maur., CIX, 57; CXII, 714, 724. — Quicunque fide non dubitans, ea in nomine Jesu quæ ad salutem animæ suæ pertinent, perseveranter petit, sine dubio exauditur. Haymo Halberst., CXVIII, 524. — Omnis qui petit in nomine Jesu, etc., exaudiri meretur. Servat. Lup., CXIX, 698. — Sancti Cosmas et Damianus dixerunt: Maleficia nescimus, et in nomine Jesu maleficiorum virtutem contemnimus: S. Ado Vienn., CXXIII, 367. — Omnes morbos per virtutem nominis Jesu depellebat: S. Odo Bellov., CXXIV, 1117. — A corporibus obsessis daemonia eiciebat nomen Jesu Christi proferens, *ibid.* — Et dabitur nomen quod est super omne nomen: Remig. Antistiot., CXXIX, 712; Rupert., CLXVII, 1526, 1527. — Vult Jesus tali nomine vocari, quia scit non esse aliud nomen, in quo possit mundus salvari: S. Odilo abb., CXLII, 991. — Sanctum et terribile nomen ejus quod vix audeat illa dignior nominare natura: S. Petr. Damian., CXLIV, 831. — Christi nomen lucet, pascit et ungit, *ibid.*, 853. — Lucet prædicatum, pascit recogitatum, invocatum lenit et ungit, *ibid.* — Vocabulum Jesu, sicut Origenis lingua nobilior diffinivit, dulce et gloriosum, omni odoratu cultuque dignissimum, *ibid.* — Nomen Jesu mel in ore, in aure melos, in corde jubilus, *ibid.* — Nescio modo quid dulcius immurmurat filius Jesse qui vario sermonum et sententiarum concentu omnes illos quos diligere consueveram ineloquentes reddit et mutos, *ibid.*, 835. — Si petieritis quid, et a Patre, in nomine Jesu Christi, illud procul dubio Pater dabit vobis: Radulph. Ardens., CLV, 1896, 1897. — Si vultis petendum dari nobis, petamus quid, et a Patre et in nomine Jesu Christi, *ibid.*, 1895. — Ubi est gloriatio tua, o Christiane, nisi in nomine crucifixi Domini tui Jesu Christi: S. Anselm. Cant., CLVIII, 749. — In nomine quod est super omne nomen, etc., *ibid.* — Gloriamini in nomine sancto ejus, *ibid.* — Magna quidem nomina; sed ubi est nomen quod est super omne nomen, nomen Jesu, in quo omne genus flectatur: S. Bernard., CLXXXII, 136. — Neque enim ad instar priorum meus iste Jesus, nomen vacuum aut inane portat, *ibid.*, 135. — Non est in eo magni nominis umbra sed veritas, *ibid.* — Qualiter nomen Jesus est medicina salubris fidelibus Christianis in omnibus adversis, *ibid.*, 845 et seq. — In hujus nominis luce Deus nos vocavit in admirabile lumen suum, *ibid.*, 846. — Et portabat nomen tanquam lumen, *ibid.* — Nec tantum lux est nomen Jesu, sed est et cibus, quomodo, *ibid.* — Nonne si invocet nomen vite, confestim respirationem, *ibid.*, 847. — Cui in periculis palpitanti et trepidanti, invocatum virtutis nomen non statim fiduciam præstitit, depulit metum, *ibid.* — Nihil tam iræ impetum cohibet, superbie tumorem sedat, etc., quam nomen Jesu invocatum, *ibid.* — Habes in nomine Jesu, unde actus tuos vel praves corrigas, vel minus perfectos adimpleas, *ibid.* — Itemque undelous sensus aut serves ne corrumpantur; aut, si corrumpantur, saues, *ibid.* — Jesu nomen amabile et consolatorius, *ibid.*, 143; 144. — O sanctum et salubre nomen, quod est Jesus: S. Adam. Præm., CXCVIII, 389. — Solum, ut mihi videtur, ac singulare salutis nostræ indicium est nomen istud, *ibid.* — Exultationis nomen et salutis, nomen lætitiæ et suavitatis, nomen denique dulcedi-

nis et jucunditatis, *ibid.* — Dulcissime sapit nomen Jesu: Petr. Bles., CCVII, 580. — Omnes vanæ cogitationes ad solum crucis signaculum et invocationem Domini Jesu citius evanescent: Stephan. Tornac., CCXI, 370.

IV. De miraculis in virtute nominis Jesu patris. — Beatus Macarius invocato Jesu nomine super quemdam mortuum suscitavit illum: Cassian., XLIX, 997, 999. — Invocato Christi nomine Abraham abbas pedem aridum cuiusdam hominis curat, *ibid.*, 1001. — Homines mente corrupti et reprobi circa fidem in nomine Domini et daemonia expellunt et virtutes maximas operantur, *ibid.*, 1005. — Ægyptio Deum Martini, id est Jesum, invocante, tempestatis periculum effugit: Amoen., LXI, 1080. — Habens semper in ore suo nomen Jesu B. Martinus febres sedat, daemones fugat, paralytica membra glutinat, mortuorum trium sua prece reddit corpora vitæ pristinae: S. Gregor. Turon., I, XXI, 1009. — Invocato nomine Jesu surdus et mutus sanatur, 577. — Eodem nomine invocato cæcus visum obtinet, *ibid.*, 578. — Intrans triginta dies ab ortho habens adjutoris in nomine Jesu loquitur et revelat quod querit ab eo Hricius episcopus, *ibid.*, 190. — Invocato nomine Jesu, sacra ethnicorum turbata et fugati dii, *ibid.*, 711, 742. — Per invocationem nominis Christi Clodoveus victoriam meruit obtinere contra Alamannos, *ibid.*, 225, 226. — Febricosis sanatur Christi nomine invocato: S. Domnol., Cenon., I, XXI, 645. — Et invocato Jesu filiam reduxit incolumem: De Vita Patrum, LXXIII, 148. — Jesu nominatione dejectus est Sappas, *id.*, LXXIII, 145. — Quo per Antonium in nomine Domini nostri Jesu Christi curato, *ibid.*, 151. — Et invocato nomine Jesu una cum expulsis daemionibus vana præsentium philosophorum confutata sapientia est, *ibid.*, 161. — In nomine Jesu Christi surge et ambula, et apprehensa ejus manu dextera elevavit eum, et protinus consolidatae sunt bases ejus et plantæ, et exsiliivit et ambulavit, *ibid.*, 409. — Domini Jesu invocato nomine egreditur daemones spumans et muliere, *ibid.*, 638. — Sanat claudum S. Eligius hæc verba proferens: In nomine Jesu Christi surge, et sta super pedes tuos, *id.*, I, XXXVII, 500. — Daemoniacum liberat Eligius Christi nomine, *ibid.*, 520. — Ut famulum Christi nomine a ficta sanavit Eligius, *ibid.*, 556. — Christi nomine invocato quemdam infirmum sanat: S. German. Paris. LXXXVIII, 461. — S. Leobinus nomine Christi invocato incendium exstinguit, *ibid.*, 555. — In nomine Jesu S. Livina oranti vox divinitus emissa respondet, illum esse exauditus: S. Bonifac., LXXXIX, 886. — Germi noster episcopus cum Lupo Britanniam navigans nomine Jesu invocato fluctus sævientes opprimit: Beda Ven., ACV, 46. — S. Gallus filiam ducis a demone liberavit per invocationem nominis D. N. J. C.: Walafrid. Strab., CXIV, 993. — S. Felix dixit ad arborem: Præcipio tibi in nomine J. C., ut radii tuos corruas, et templum ac simulacrum, vel aram ejus funditus commineas, et ad verba ipsius hoc factum est: S. Ado Vienn., CXXXIII, 545. — S. Cornelius uxorem Cerealis militis paralyticam in nomine Jesu Nazareni subito sanat, *ibid.*, 555. — Rex Clodoveus ad invocationem Christi nominis victoriam meruit obtinere contra Alamannos: Flodoardus, CXXXV, 51. — Nomine J. C. proleto convertitur hæreticus Arianus, *ibid.*, 58. — Invocato Domini nomine podagra laborans subito sanatur: Richerius, (XXXVIII), 257. — Sub terribili invocatione nominis Jesu leprosum sanavit: S. Abbo, CXXXIX, 404, 405. — In nomine Jesu Christi S. Godehardus febricitantem sanavit, *id.*, CXXI, 1202. — In nomine Jesu Christi idem sanctus daemoniacam feminam liberavit, *ibid.*, 1206. — Infirmus a medicis desperatus in nomine Jesu meritis S. Godehardi sanatur, *ibid.*, 1227. — In nomine Jesu homo horrenda lepra totus ulcerosus subito sanatur: Lanfranc., CL, 759. — In nomine Christi paralyticus sanatur, *ibid.*, 738.

V. De usu nominis Jesu et de honore ei reddito. — In nomine Christi precantur, VIII, 692, 694, 697, 707, 708. — Bonum hoc nomen, quod angeli atque archangeli adorant, quod daemones tremunt et ferre non possunt, quod ad salutem homines assumunt: S. Hilar., IX, 324. — In nomine Jesu omne genus flectatur: S. Hieronym., XXVI, 980. — Crescit per omnes gentes nomen Jesu: S. Aug., XXXVI, 451. — Quod nomen omne quod in cælo, quod in inferno est, tremens, genuflexum, submisso vertice confitetur: S. Petr. Chrysolog., LII, 370. — In hoc nomine deitatis tota adoratur majestas, *ibid.*, 586. — Omnes qui commorantur in cælis, universi qui habitant terram, cuncti qui in profundo tenentur inferni, huic prosternuntur nomini, hoc adorant, *ibid.* — Psallendum est nomini Jesu altissimo qui regnat in secula sæculorum: Arnob. junior, LIII, 340. — Ecclesia confitetur admirabile nomen Domini Jesu in universa terra, *ibid.*, 335. — B. Petrus loquitur et sanat infirmos in nomine Jesu, *ibid.*, 422; Gregor. Turon., LXXI, 173. — Juramenta per Jesu nomen: S. Gregor. Mag., LXXI, 788. — In nomine Domini Jesu Christi Salvatoris incipunt et

terminantur omnes preces et sacramenta Ecclesie: Gelas. papa, LXXIV, 1085 et seq. — Nomen Jesu benedicunt: S. Elig. Noviom., LXXXVII, 590. — Nomen Jesu omnes coelicolas, medii, inferi genu flexo audiunt: S. Paul. Nolan., LXXI, 742. — In nomine Jesu tota deitatis majestas adoratur: Alcuin., I, 177. — Omnes qui commorantur in curulis vel in terris vel qui in profundo tenentur inferni, huic prosternunt nomini, hoc adorant, *ibid.* — In nomine Jesu apostoli fecerunt omnia sua miracula, *ibid.*, 178. — In nomine Jesu omne genu in cælo, in terra et in inferno flectitur: Raban. Maur., XI, 1485. — Omnes conclamabant benedictum Jesu nomen, in quo videbant fieri innumera miracula: Ademar., CXXI, 118. — Probationes per aquam, ignitos vomeres, etc., per invocationem sanctissimi nominis Jesu ad manifestandum judicium Dei: Richerius, CXXXVIII, 1127 et seq. — In nomine Jesu petendum est quod petitur ut gaudium petentis sit plenum: Radulph. Ardens., CLV, 1895. — Ut adoret eum omnes angeli Dei, et in nomine ejus omne genu flectatur: S. Anselm. Cant., CLVIII, 749. — Effusus nomen Jesu Christi, quod non solum cælos terrasque perfudit, sed aspersit et inferos, adeo ut in nomine Jesu omne genu flectatur, etc.: S. Bernardus, CLXXIII, 845. — Jesus nomine suo loquitur et infirmos curat: Petr. Com., CXCIII, 1566, 1693, 1700. — Nomen

Jesu flexis genibus, res omnis adorat: Joann. Saresber. CXCIX, 980.

VI. *De necessitate nomen Jesu invocandi.* — Sine invocatione Domini Christi nemo vivit apud Deum: S. Ambros., XVII, 141. — De his qui invocant nomen Domini et qui salvantur quidem in nomine Jesu Christi: S. Hieronymus, XXVI, 260. — Non dubitandum est quod præter nomen Jesu non est aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quos oporteat salvos fieri: S. Leo Mag., LIV, 234. — Qui non credit in nomine unigeniti Filii Dei jam judicatus est: Victor. Viten., LVIII, 223. — Jesu nomen est salutis professio: Cassiodor., LXX, 180. — Nemo salvari potest nisi per virtutem nominis Jesu: Bruno episcop., CLXIV, 1013. — Jesu nomen effusum in omnes gentes, et quiunque illud invocaverit, salvus erit: S. Bernardus, CLXXXIII, 845. — Dominus Jesus dives in omnes, largitur super omnes qui invocant nomen ejus: S. Gaudentius, CXIII, 907.

VII. *De variis opusculis de Jesu nomine tractantibus.* — De nomine Jesu carmina: S. Damas. papa, XIII, 577. — Poema de nomine Jesu: S. Paulin. Nolan., LXXI, 741. — Versus de tempestate sedata invocato nomine Jesu: Anselmus, LXXI, 1079. — Sermo xv S. Bernardi, *id.*, CLXXXIII, 845. — Jubilius rhythmicus de nomine Jesu: S. Bernard., CLXXXIV, 1317 et seq.

LXX.

INDEX DE SPIRITU SANCTO.

DE ILLIUS DIVINITATE, ATTRIBUTIS, DONIS, OPERATIONIBUS,

ORDINE REFERENS ANALOGICO VARIAS DE ISTIS PATRUM SENTENTIAS.

MONITUM.

In hoc indice tractamus vicissim: I, de divinitate Spiritus sancti; II, de illius processione et missione; III, de variis attributis; IV, de nominibus et figuris quibus apparuit; V, de diversis donis et operationibus; VI, referimus errores circa Spiritum sanctum; et VII, indicamus libros de Spiritu sancto tractantes.

I. — De divinitate Spiritus sancti.

Spiritus sanctus tertia est persona SS. Trinitatis. Tertulianus, II, 163. — Tertium nomen Divinitatis, et tertius gradus majestatis, *ibid.*, 196. — Ejusdem est cum Patre et Filio naturæ, *ibid.* — Spiritus sanctus habens unam substantiam, virtutem, deitatem, majestatem voluntatemque Patris et Filii. S. Zeno, XI, 428. — Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur, *ibid.*, 17, adn. 53. — Sic est Spiritus Dei, ut sit ejusdem substantiæ cum Patre et Filio. Faustinus presbyter, XIII, 77. — Unde apertissimum est Spiritum sanctum non esse creaturam, *ibid.*, 78. — Quod etiam per hoc ipsum Deus probatur Spiritus sanctus, per quod ostenditur non esse creatura, *ibid.*, 79. — Ubi operatio aliqua divina, aut Patris, aut Filii, aut Spiritus designatur, non solum ad sanctum Spiritum, sed etiam ad Patrem refertur et Filium. S. Ambrosius, XVI, 712. — Quis ergo audeat dicere creatam Spiritus sancti esse substantiam, *ibid.*, 726. — Quis igitur de divinitate sancti Spiritus dubitet, cum ubi Spiritus gratia sit, ibi species divinitatis appareat, *ibid.*, 738. — Spiritum sanctum a Patris divinitate non separandum, *ibid.*, 748. — Spiritus sancti divinitas inde probatur, quod templum habet, *ibid.*, 798. — Spiritus sancti divinitas ex ejus missione probatur, *ibid.*, 752. — Spiritus sanctus omnia probatur habere, quæ Deus habet, nempe divinitatem, etc., *ibid.*, 810. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti ex verbis Amos prophetæ de flatu ventorum desumpta, solvitur, *ibid.*, 755. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti, petita ex verbis Apostoli: ex quo omnia... per quem omnia, solvitur, *ibid.*, 761. — Spiritus sanctus Deus esse probatur, *id.*, XVII, 200, 201, 1010. — Dedicet mihi pagina, deficiet tempus, si cuncta quæ ad probandum divinitatem Spiritus sancti scripta sunt, *ibid.*, 1011. — Si Spiritus sanctus Deus sit. Zachæus Christ.,

XX, 1110. — Contra Sabellianos, qui Spiritum sanctum negant Deum, *ibid.*, 1153. — Ejusdem naturæ Spiritum esse cum Filio, et cum Patre. S. Hieronymus, XXIII, 121. Spiritus sancti divinitas adstruitur. S. Augustinus, XXIII, 1046. — Spiritum sanctum Deum esse monstravit Petrus, *id.*, XXXIV, 616. — Spiritus sanctus verus Deus Patri et Filio æqualis, *id.*, XLII, 788, 827, 828, 937. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et coæternus, *id.*, XXXV, 1826; XLII, 938. — Divinitas Spiritus sancti probatur. S. Maximus Taurin., LVII, 629, 631, 637. — Spiritus sanctus est Patri et Filio consubstantialis. Victor Viten., LVIII, 225. — Objectio Macedonii, qui inquit Spiritum sanctum excellentiorem asserit creaturam Paschasius diaconus, LXII, 27. — Deus Spiritus sanctus. S. Fulgentius Rusp., LXV, 499. — Spiritus sanctus Deus est. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 824. — Si me interrogaveris quid est Spiritus sanctus? ego dicam: Deus et Dominus. Venantius Fort., LXXXVIII, 568. — Spiritus namque sanctus verus Deus, vere et proprie Spiritus sanctus est. S. Paulinus Aquil., XCIX, 235. — Spiritus sanctus, etsi Paracletus, id est advocatus, tamen est Deus, *ibid.*, 577. — Spiritus sanctus Deus in natura existens. Theodulfus Aurel., CV, 245. — Teneamus Patrem et Filium, et Spiritum sanctum esse naturaliter Deum, *ibid.*, 257. — Cur Spiritus sanctus prædicatur Deus. Rabanus Maurus, CXI, 23. — Omnis Scriptura Veteris ac Novi Testamenti divinitus inspirata, hoc insinuat quod Pater, et Filius, et Spiritus sanctus, unus sit Deus, *ibid.*, 26. — An ignoras quia Pater unus Deus est, et Filius unus Deus est, et Spiritus unus Deus est? Anselmus Parisiens., CXXI, 691. — Spiritus sanctus est Deus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 289. — Quod Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis Deus se Dominus sit. Rupertus Tuit., CLXVII, 1573. — Spiritus sancti divinitas probatur, *id.*, CCIII, 753.

II. — De processione Spiritus sancti, et ejus missione.

Hoc mihi et in tertium gradum dictum sit, quia Spiritum non aliunde puto, quam a Patre per Filium. Tertullianus, II, 159. — Spiritus sancti processio. S. Hilarius, X, 250. — An id ipsum sit a Filio accipere quod a Patre procedere, *ibid.*, 251. — Non in incerto relinquit Dominus a quo sit, *ibid.*, 250. — Libertas relinquatur intelligentiæ utrum ex Patre, an ex Filio sit, *ibid.* — Etsi non sensu, tamen conscientia tenemus quod Spiritus Dei sit ex Patre per Filium, *ibid.*, 470. — Spiritus sanctus non est creatus, *ibid.*, 408. — Non genitus, *ibid.*, 469. — Non sumpsit de creaturis Spiritus sanctus, *ibid.*, 340. — Sed de Patris et Filii rebus, *ibid.* — Ex Patre et Filio accipit, *ibid.*, 656. — Alter in altero exultat cum Spiritus sancti plenitudine una originali cœternitate reuolvens. S. Zeno, XI, 392. — Filius a Patre procedit, et Spiritus ab ipso procedit. S. Ambrosius, XIV, 1170. — Quæ Filius accepit a Patre per unitatem naturæ, ex ipso per eandem unitatem accepit et Spiritus S. *id.*, XVI, 711. — Spiritus sanctus a Patre et Filio non ex tempore sed ab æterno inseparabiliter procedit, *id.*, XVII, 675, 947, 1015. — Spiritus sanctus de Patre procedens Deus. S. Augustinus, XXXVIII, 1071; XL, 238, 634, 684; XLII, 697, 703, 722, 742, 752, 790; XLIII, 378. — Spiritus sanctus non a Patre et Filio factus est, sed procedit, *id.*, XXXIII, 749. — Utrum a Filio procedat Spiritus sanctus, *id.*, XXIV, 1888, 1889. — Spiritus sanctus a Filio cur procedit, *id.*, XLII, 902. — Spiritus sanctus cur procedere dicitur, non vero nasci, *ibid.*, 770. — Spiritus sancti processio a Patre et Filio est sine tempore, nec amborum Filius dici potest, *ibid.*, 1094. — Spiritus sanctus a Patre et Filio procedit utrique æqualis. S. Augustinus, XL, 648. — Spiritus sanctus cur non sit genitus et quomodo a Patre ac Filio procedat, *id.*, XLII, 1092. — Spiritus sanctus de Patre et Filio procedit. S. Fulgentius Rusp., LXV, 696. — Spiritus sanctus sic procedit a Filio, sicut procedit a Patre, *ibid.*, 418. — Proprium est Spiritus sancti quod de genitore genitoque procedit, *ibid.*, 575. — A Patre et Filio procedit Spiritus sanctus. Cassiodorus, LXX, 25. — Spiritus sanctus a Filio procedit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 551. — A Patre et Filio. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 551, 1198. — Quod Spiritus sanctus Deus est ex Patre Filioque procedens. S. Hildefonsus Tolet., CXVI, 154. — Quod Spiritus sanctus nec genitus dicitur nec ingentus, sed procedens tantum, *ibid.*, 135. — Quid interest inter nascentem Filium et procedentem Spiritum sanctum, *ibid.* — Spiritus sanctus a Patre et Filio æqualiter procedit. Alcuinus, C, 841. — Multa testimonia SS. Patrum de processione Spiritus sancti referuntur. Theodulfus Aurel., CV, 239 et seqq. — Spiritus sanctus unde procedat. Rabanus Maurus, CXI, 25. — Rutherford Veron., CXXXVI, 225, 247; S. Petrus Damianus, CXLV, 656. — De processione Spiritus sancti contra Græcos. S. Anselmus Cant., CLVIII, 285 et seqq. — Spiritus sancti processio a Patre Filioque affirmatur. S. Bruno Ast., CLXIV, 559. — Rupertus Tuit., CLXIX, 14 et seqq. — Hildefonsus Tolet., CLXXI, 590, 591, 1078. — Spiritus sancti duplex processio. S. Bernardus Claraevall., CLXXXIII, 523. — Spiritus sancti processionem a Filio Græci negant et resutant. S. Petrus Pictav., CCXI, 914. — Spiritus sancti processio a Patre et Filio, *id.*, CCXIII, 754. — Spiritus sanctus non est innascibilis, siquidem missus est a Filio. S. Hilarius, X, 519. — Cur dicatur mitti a Patre, cum a Filio mittatur, *ibid.* — Spiritus sanctus missus est ut credentes instrueret, doceret, sanctificaret, *ibid.*, 489. — Spiritus datus et missus, sicut Filius; atque in hoc utique unitatem divinitatis habent. S. Ambrosius, XVI, 778. — Spiritus sanctus propter societatem unitatemque naturæ a Filio mittitur, *id.*, XVII, 520. — Spiritus sanctus a Patre et Filio missus. S. Augustinus, XLII, 686, 697. — Spiritus sancto quid sit mitti, *ibid.*, 908. — Spiritus sancti missio quomodo intelligenda, *ibid.*, 890. — Spiritus sanctus quando missus, *ibid.*, 178. — Spiritus sanctus missus ut impletur Lex, *id.*, XXXVIII, 1239, 1249. — Sicut lex data est quinquagesimo die ab occisione agni, sic Spiritus sanctus venit die quinquagesimo a passione Christi, *id.*, XXXVII, 1167. — Spiritus sanctus cur decimo post ascensionem die venerit, *id.*, XXXVIII, 1239. — Ab utroque, scilicet a Patre et Filio missus dicitur. S. Maximus Taurin., LVII, 610; S. Fulgentius Rusp., LXV, 785. — Hildefonsus Tolet., CLXXI, 590, 591. — De missione Spiritus sancti, quæ sit duobus modis, visibiliter et invisibiliter Petrus Lombardus, CCII, 562, 564, 566.

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

III. — De variis attributis Spiritus sancti.

Natura propria Spiritus sancti sanctitas est. Tertullianus, II, 935. — Spiritum sanctum sempiternum esse probatur. S. Ambrosius, XVI, 728. — Spiritum sanctum esse omnipotentem probatur ex Scriptura, *ibid.*, 846. — Sicut Pater et Filius, ita etiam Spiritus sanctus immaculatus et omnipotens est, *ibid.*, 815. — Spiritus sanctus sicut Pater et Filius creator est omnium, *ibid.*, 719, 755. — Spiritus sanctus bonus est, fons principumque bonitatis, *ibid.*, 720 et seqq. — Spiritus sanctus unus est, qui efflavit in prophetis, insufflatus est apostolis, etc., *ibid.*, 717, 718. — Spiritus sanctus versus Deus Patri ac Filio æqualis. S. Augustinus, XLII, 784, 827, 828, 927. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et cœternus, *id.*, XXXV, 1826; XLII, 928. — Spiritus sanctus creator cum Patre et Filio, *id.*, XLII, 765. — Spiritus sanctus est creator. Cassiodorus, LXX, 739. — Immensus Spiritus sanctus. S. Fulgentius Rusp., LXV, 265, 788.

IV. — De variis nominibus Spiritus sancti et figuris quibus apparuit.

Natura Spiritus sancti declarata est per animal simplicitatis et innocentie. Tertullianus, I, 1208. — Vicarius est Domini, *id.*, II, 809. — Cur in specie columbæ venit Spiritus sanctus. S. Cyprianus, IV, 506. — Spiritus sanctus frequenter apparuit in igne, *ibid.*, 776. — Spiritus sanctus descendit in specie columbæ; ut et sapientiæ testimonium ferret, et sacramentum lavacri spiritualis impletet. S. Ambrosius, XVI, 790 et seqq. — Non solum lux, sed etiam ignis est Spiritus sanctus, *ibid.*, 757. — Spiritus sanctus est aqua viva, *ibid.*, 739. — Non solum aqua, sed etiam flumen dictus est, *ibid.* — Spiritus sanctus est fluvius de sede Dei procedens, quem bibit, qui credit in Christum, *ibid.*, 812. — Oleum lætitiæ Spiritus sanctus est, *ibid.*, 728. — Spiritus sanctus quare quasi columba descendit, *ibid.*, 427, 428. — Spiritus sanctus cur digitus Dei appellatus sit, *ibid.*, 779. — S. Augustinus, XXXIV, 604, 620, 1118; XXXVI, 111; XXXVII, 1167; XXXVIII, 74, 812, 857; XL, 535, 536; XLI, 522; XLII, 721. — Spiritus sanctus in columbæ specie venit, *id.*, XXXV, 2035. — Quare Spiritus sanctus in columbæ apparuit, et Filius Dei in homine, *id.*, XL, 25. — Quare in specie columbæ super Christum apparuit, et in igne super discipulos, *id.*, XXXV, 1426. — Spiritus sanctus dicitur Dei donum, munus, ignis, amor, charitas, pax, gratia, requies nostra, locus noster, *id.*, XXII, 848, 1077; XXXIV, 171. — Spiritus sanctus donum Dei, *id.*, XXXV, 1514; XL, 251; XLII, 1083. — Spiritus sanctus rognum flumen, *id.*, XXXVII, 1187. — Spiritus sanctus osclarius, *id.*, XXXV, 1729. — Rex, *id.*, XLII, 792. — Spiritus sanctus per columbam significatur. S. Gregorius Magnus, LXXV, 529; LXXVI, 1225, 1221, 1295. — Et per ignem, *id.*, LXXV, 529; LXXVI, 800, 824, 1225. — Et per aquam, *id.*, LXXV, 989; LXXVI, 100. — Spiritus sanctus dicitur spiritus vehemens, *id.*, LXXV, 713. — Sonus oris Dei, *id.*, LXXVI, 419. — Spiritus sapientiæ mobilis, *id.*, LXXVI, 490. — Digitus Dei, *ibid.*, 831. — Paracletus, id est advocatus et consolator, *ibid.*, 1231. — Spiritus sanctus, cur sub specie columbæ et ignis videri voluerit, *id.*, LXXV, 529; LXXVI, 447, 800, 821, 1223, 1244. — Quod Spiritus sanctus ex opere angelus dicitur. S. Hildefonsus Tolet., CXVI, 135. — Quod Spiritus sanctus Paracletus vocetur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus septiformis dictus, *ibid.*, 136. — Quod Spiritus sanctus donum dicitur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus charitas et gratia nuncpetur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus Dei digitus dicitur, *ibid.*, 137. — Quare Spiritus sanctus in columbæ specie venisse testatur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus ignis nomine appellatur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus aquæ nomine dicitur, *ibid.* — Spiritus sanctus flumen dicitur. S. Bruno Carthus., CLII, 856. — Auster, *ibid.*, 1327. — Misericordia Patris et Filii, *ibid.*, 1270. — Spiritus sanctus significatur per columbam emissam ex arca Noe. Rupertus Tuit., CLXVII, 547. — Spiritus sanctus significatur per rorem, *ibid.*, 605. — Spiritus sanctus significatur per fluvium ignem, *ibid.*, 1515. — Spiritus sanctus significatur per ventum urentem. Rupertus Tuitiens., CLXVIII, 197. — Spiritus sanctus significatur per lampadem cum septem lucernis, *ibid.*, 727. — Spiritus sancti symbolum, columba. S. Bernardus, CLXXXIII, 1001. — Spiritus sanctus Patris et Filii osculum, *ibid.*, 810, 812.

V. — De variis donis Spiritus sancti et ejus operationibus.

Spiritus sancti dona. S. Hilarius, X, 258. — Ea neque emere licet neque vendere, *id.*, IX, 1037. — Mijus domi

virtute diabolus expellitur, et infirmitates curantur, *ibid.*, 967. — Spiritus sancti donum maxime necessarium *id.*, X, 76. — Spiritus sancti donum per impositionem manus et precationem gentilibus largiendum, *ibid.*, 1024. Qualiter septem dona ejus unicuique fidelium conveniant. S. Ambrosius, XVI, 798. — Spiritus sancti beneficia quae sint. S. Augustinus, XLII, 704, 717. — Spiritus sancti dona septem Spiritus Dei dicuntur, propter operationem septenariam unius ejusdemque Spiritus. *id.*, XXXVII, 1960. — Spiritus sancti dona quare diversa, *id.*, XXXIII, 839. — Spiritus sancti dona sideribus comparantur, *id.*, XXXII, 842. — Stellae dicuntur, *id.*, XXXVII, 1160. — Cum sit unus et idem Spiritus sanctus, propter diversas operationes dissimiliter appellatur, *id.*, XXXIV, 615. — Septem Spiritus sancti dona. S. Leo Magnus, LIV, 409. — Spiritus sancti dona, id est linguae, prophetia, sacramentorum scientia, fides, etc. S. Fulgentius Rusp., LIV, 548. — Dona Spiritus sancti in nobis augeri vel minui possunt, non ipse Spiritus, *ibid.*, 186. — Rivi olei sunt dona Spiritus sancti. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 115. — Dignitas Dei dona Spiritus sancti significatur, *ibid.*, 893, 894. — Spiritus sancti dona enumerantur, *ibid.*, 124, 125. — Dona quaedam Spiritus sancti ad salutem sunt necessaria, *id.*, LXIV, 596. — Quaedam sunt ad altorum utilitatem, *ibid.*. — Per septiformem Spiritus sancti gratiam, aditus nobis vitae coelestis aperitur, *id.*, LXXVI, 1016. — Septem dona Spiritus sancti in oratione Dominica petuntur, eorum enumeratio. S. Anselmus Cant., CLVIII, 596, 597. — Septem sunt dona Spiritus sancti, scilicet sapientia, consilium, intellectus, fortitudo, scientia, pietas, Deiique timor, quae septem spiritibus immundis opponuntur. S. Bruno Sign., LXV, 183. — Timoris Domini Spiritus ex iudicio Dei inter lucis ac tenebras cognoscitur. Rupertus Tuit., CLXIX, 183. — Spiritus fortitudinis ex creatione solis et lunae agnoscitur, *ibid.*, 181. — Spiritus consilii in creatione pictum aviumque et reptilium, *ibid.*, 189. — Septentus ex requie diei septimi cognoscitur, *ibid.*. — Multa sunt in Scripturis consonantia sanctorum septiformem Spiritum, *ibid.*, 182. — Septem dona Spiritus sancti, *ibid.*, 1161 et *seqq.* — Spiritus pietatis, beati sunt mites. Rupertus Tuit., CLXX, 222. — Spiritus scientiae facit hominem lugere, et seipsum, et alios peccatores, *ibid.*, 224. — Quid dat Spiritus fortitudinis, *ibid.*, 226. — Spiritus consilii misericordes facit, *ibid.*, 229. — Spiritus intellectus oculum purgat, ut Deum videat, *ibid.*, 231. — Spiritus sapientiae pacificos facit, *ibid.*, 234. — Tria Spiritus sancti dona, pignus salutis, robur vitae, scientiae lumen. S. Bernardus, CLXXXIII, 528. — Dona septem, *ibid.*, 765. — Sepem Christi apparitionibus applicata, *ibid.*, 293, 753. — In donis Spiritus sancti cavendum duplex periculum, *ibid.*, 760. — Spiritus septiformis adversus septem peccati vitia, *ibid.*, 574. — De donis Spiritus sancti Ibehius. Ernaldus abbas., CLXXXIX, 1590. — Quod aliqui dicunt ipsum Spiritum sanctum non dari, sed dona ejus. Petrus Lombardus, CXCII, 587. Spiritus sancti dona multiplicia. Alanus de Insulis, CXX, 219 et *seqq.* — Spiritus sancti operationes recensentur. Novatianus, III, 93. — Spiritus divinus auctor est omnis sermonis prophetici. S. Hieronymus, IX, 792. — Loquitur in prophetis, *ibid.*, X, 454. — Quam diversis modis loquatur, *ibid.*, 86 et *seqq.* — Spiritus sancti officium in nobis, *ibid.*, 78. — Spiritus sanctus Deum interpellat pro his qui vovet Deo, quae Ecclesia probat, *id.*, IX, 414. — Spiritus sanctus vivificat sicut Pater et Filius. S. Ambrosius, XVI, 749. — Ipse est Spiritus vitae operator aeternae, *id.*, 744. — Omnia quae Deus, ille operatur, *id.*, XVII, 1007 et *seqq.* — Sanctificat filios Dei. *ibid.*, 393. — Postulat more naturae suae, *ibid.*, 127. — Contristatur ex nobis et gaudet in nobis, *ibid.*, 170, 395. — In auribus modum ferebat super aquas. S. Hieronymus, XXII, 699. — Nascentem mandum in figura baptismi paritabat, *ibid.*. — Quomodo Spiritus sanctus suam inspirat voluntatem hominibus, XLIII, 117. — Vigilat ad Deum, et quomodo, *id.*, XXIV, 1296. — Spiritus sanctus solus superferri dicitur super aquas, quare. S. Augustinus, XXXII, 848. — Spiritus Dei super aquas quomodo, *id.*, XLIV, 226; XL, 153, 167. — Spiritus sanctus quo sensu dicitur Deum pro nobis interpellare, *id.*, XLIV, 511. Quo sensu interpellat pro nobis et clamat: Abba, pater, *id.*, XLV, 1052. — Spiritus sanctus antiquorum iustorum voluntates bonas non solum adjunxit, sed fecit, *id.*, XLIV, 622. — Spiritus sanctus de cunctis post Ascensionem die venit, *id.*, XXXVIII, 1239. — In lingua dispersus apparuit, XXIV, 1429. — Ecclesiae catholicae unitatem commendavit, XXVIII, 1251, 1254. — Ad Spiritum proprie pertinet remissio peccatorum, *id.*, 461. — Spiritus sanctus aliter adjuvat nondum inhabitans, aliter inhabitans, XXXIII, 880. — Spiritus Dei

nisi regat, cadis: nisi erigat, jaces, *id.*, XXXVII, 853. — Sine Christo aut sine Patre, non sanctificat, non illuminat, etc., XLII, 705. — Quoniam facit gemere, *id.*, XXXV, 1425. — Spiritus sanctus habitat in parvulis baptizatis, etiam si nesciant, *id.*, XXXIII, 841. — Sine Spiritu sancto nec Christum diligere, nec mandata ejus servare possumus, *id.*, XXXV, 1828 et *seqq.* — Apostolorum pectora celesti vigore firmavit, et novo linguarum eorum dilavit eloquio. S. Maximus Taurin., LVII, 631. — De Christi divinitate testimonium praebuit, *ibid.*, 658. — Ubi vult spirat, et quibus vult gratis sua dona dispensat, *ibid.*, 663. Ejus cooperatio ad nostram salutem ostenditur, *ibid.*, 630, 631. — Spiritus sanctus facit nos gemere, dum nos licet dolere iniquitatem nostram, postulare veniam, desiderare iustitiam. S. Fulgentius Rusp., LIV, 758. — Quomodo Spiritus sanctus intus nos doceat. S. Gregor. Mag., LXXVI, 1222. — Spiritus sanctus apostolos emundavit, *id.*, LXXV, 541. — Spiritus sanctus quid in nobis agit, *id.*, CLXXV, 745, 1221. — Spiritus sanctus docet. S. Hildefonsus Tolet., *id.*, XCVI, 156. — Quid Spiritus sanctus inspiraverit apostolis cum donum linguarum infuderit. S. Agobardus Lugd., CIV, 166. — Spiritus sancti variae operationes. Rabanus Maurus, CVII, 777. — Spiritus Dei ferebat super aquas. Rupertus Tuit., CLII, 183. — Spiritus sancti effectus in nobis. S. Bernardus Clar., CLXXXIII, 524. — Ejus opera, *ibid.*, 530. — Alia operatur propter nos, alia propter proximos, *ibid.*, 706. — Tria operatur in nobis ad declinandum a malo: poenitentiam, supplicationem et remissionem, *ibid.*, 521. — Item tria ad faciendum bonum; monet memoriam, docet rationem, movet voluntatem, *ibid.*. — Illuminat et accendit, *ibid.*, 815. — Spiritus sanctus pro nobis interpellat. Petrus Lombardus, CXCII, 1447.

VI. — Errores circa Spiritum sanctum.

Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur. S. Zeno, XI, 267, adn. 52. — Qui divinitatem sancti Spiritus negaverunt, vel Arianiorem sunt Iudaei, vel Ariani Iudaeorum. S. Ambrosius, XVI, 820. — Obiectio haeticorum contra divinitatem Spiritus sancti ex verbis Apostoli: et quo omnia per quem omnia solvitur, *ibid.*, 761. — Spiritum sanctum conditum blasphemant haetici. S. Hieronymus XLIII, 569. — Error circa Spiritum sanctum, *id.*, XVI, 575. — Ariani, Eunomiani, Macedoniani, Photiniani, Iudaei peccabant in Spiritum sanctum. S. Augustinus, XXXIII, 814. — Spiritum sanctum quidam haetici prope negant, alii creaturam esse volunt; qui illi sint, *id.*, XXXVIII, 448; XLII, 44. — Quomodo erraverunt circa Spiritum sanctum Subelliani, Ariani, Manichaei, Cataphrages, Donatistae. XXXV, 2099; XLII, 50. — Spiritum sanctum negabant Sadducei, *id.*, XXXVIII, 447. — Spiritum sanctum Patri et Filio aequalem, ejusdemque cum eis substantiae volebant agnoscere Macedoniani, *id.*, XLII, 797. — De Spiritu sancto quid senserint Ariani, XLII, 680, 681, 736. — Spiritum sanctum Christo subiectum dicebant *ibid.*, 714, 716. — De Spiritu sancto errores Ariarum, Eunomianorum, etc., *id.*, XXXVIII, 448. — Spiritum sanctum deitatem esse Patris et Filii haetici quidam opinati sunt, XL, 191. — Macedonianorum error de Spiritu sancto. S. Leo Magnus, LIV, 206, 404. — Eum Ariani et Macedoniani Patre et Filio esse minorem blasphemant. Gennadius, LVIII, 1015. — Contra errorem Graecorum de processione Spiritus sancti. S. Petrus Damianus, CXLV, 635. — Quod Graeci non recte dicant Spiritum procedere de Patre per Filium per quem spat omnia, etc., S. Anselmus Cant., CLVIII, 507. — Fuerunt haetici, nempe Macedoniani, qui credebant in Patrem, et Filium, sed non adittebant Spiritum sanctum, cum Deum negantes; quos damnavit Ecclesia in concilio Constantinopolitano. S. Bruno Sign., CLXIV, 238. — Spiritus sancti processionem a Filio Graeci negant et refutantur. Petrus Pictav., CCXI, 914.

VII. — Libri de Spiritu sancto tractantes.

De Spiritu sancto Faustinus presbyter, XIII, 76.
De Spiritu sancto libri tres. S. Ambrosius, XVI, 705. et *seqq.*
De Spiritu sancto libellus unus, *id.*, XVII, 1009.
Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto. S. Hieronymus, XLIII, 101 et *seqq.*
De Spiritu sancti potentia. S. Nicetas, LII, 868 et *seqq.*
De Spiritu sancto libri duo. Paschasius diaconus, LXII, 12.
De Spiritu sancto. Tria Cressang., LXXX, 731.

Libellus de processione Spiritus sancti ad Carolum Magnum. Alcuinus, CI, 64.
De Spiritu sancto. Theodulfus Aurel., CV, 259. — Rabanus Maurus, CXI, 23.
Contra Græcorum opposita, de Spiritu sancto. Ratramnus Corb., CXXI, 226.
Liber adversus Græcos, de Spiritu sancto. Encas Paris., CXXI, 686.
De Spiritu sancto et illius gratia. S. Petrus Damianus, CXLIV, 612.
Quod Spiritus sanctus indubitanter a Filio, sicut et a Patre procedit, *ibid.*, CXL, 37.
De processione Spiritus sancti contra Græcos liber S. Anselmus Cant., CLVIII, 285.
Liber de septem donis Spiritus sancti. Drogo Ast, CLXVI, 1553.

De operibus Spiritus sancti. Rupertus Tuit., CLXVII, 1571.
De processione Spiritus sancti, *ibid.*, CLXIX, 15 et seqq., CLXX, 270.
De donis Spiritus sancti libellus. Ernaldus Bonæv., CLXXXIX, 1590.
De sancto Spiritu, *ibid.*, 1671.
Quomodo Spiritus sanctus est amor Patris et Filii. Richardus a S. Victore, CXCVI, 1011. — De missione Spiritus sancti *ibid.*, 1018.
Sermo in festo, S. Spiritus. S. Martinus Legion, CCVIII, 1203.
De proprietate eterna Spiritus sancti, id est de processione. Petrus Pict., CCXI, 914.
De visibili missione Spiritus sancti, *ibid.*, 930.
De invisibili missione Spiritus sancti, *ibid.*, 935.

LXXI.

INDEX

IN MARIANA SS. PATRUM OCCIDENTALIS ECCLESIE,

VEL

ELENCHUS OPERUM ET DICTORUM

QUÆ AD HONOREM ET CULTUM B. MARIE VIRGINIS IN PATROLOGIA REPERIUNTUR, AD
INCUNABILES RELIGIONIS CHRISTIANÆ USQUE AD SÆCULUM XIII.

MONITUM.

Inter diversos hujus tomī indices, qui ad multiplicem et faciliorem totius Patrologiæ explanationem referuntur, nullum, ascetice loquor, invenies, cujus tanta fuerit vel operis magnitudo et præstantia, vel quæ percipi ex eo potest, oratorum, pastorum et omnium legentium utilitas.

Nostris præsertim temporibus, momenti est gravissimi, de cultu, laudibus et privilegiis B. Mariæ, synopsim particularem texere, et de perpetua Ecclesiæ catholicæ traditione, firmissimum argumentum ex factis et dictis, per universa retro sæcula, quasi catenam ostendere, ut omne dubium tollatur, et innumerabilibus testimoniis crescat adhuc et ardentius promoveatur erga sanctissimam Virginem fideliū devotio.

Quanta fuerit, a prima religionis ætate Christianorum fiducia in augustissimam Deiparam; quavis repens honor, quam fervens amor per continuas et piissimas orationes, per sermones frequentissimos, per obsequiosum cultum, multis modis exhibitos et effusus, quis fortasse, ut æquum est, suspicatur?

Hæc Tabula vel synopsis evidenter omnibus demonstrabit, nostram erga divinam Matrem Mariam devotionem, esse non solum perantiquam, sed adhuc veterum Patrum pietati inferiorem.

Enimvero, ut divos Anselmum et Bernardum e recentiorum Patrum numero sileam, nonne ascendere liceret, quasi per gloriosam et innotam scalam, usque ad Tertulianum, per Innocentium III, Ven. Hilbertum, Martinum Legionensem, Petrum Blesensem, Adamum Scotum, S. Stephanum Cisterciensem, Petrum Lombardum, S. Amedeum Leusaniensem, Hugonem a S. Victore, S. Fulbertum, Venerab. Guilbertum, S. Odilonem, S. Paschasium Radbertum, B. Alcuinum, S. Paulinum Aquileiensem, Ven. Bedam, S. Hildephonsum, S. Isidorum, S. Gregorium M., S. Fulgentium, S. Augustinum, S. Gaudentium, S. Petrum Chrysologum, S. Ambrosium, S. Hilarium Pictav., Lactantium, et multos alios quos requis passibus Græcos Patres ardentem sequi vidimus, et quos enumerare omnes longum videretur. Ut inter cæteros unum adhuc in medium proferam, qui solus ipse totam traditionem in suis sermonibus et notis amplectitur, ubi, quæso, nostris temporibus, vel sermo vel liber qui Adam Perseus libellum vere aureum et *Mariale* dictum, amore tenerissimo, suavissima pietate, et Scripturæ sacræ necnon et SS. Doctorum florigera scientiæ, exequare possit? Videas, benigne lector, non tantum ob sanctam et mirificam pii auctoris devotionem, sed propter innumerabilia fere testimonia quæ in pretioso ejusdem Libro congesta sunt, et tunc intelligas quid a nobis faciendum adhuc supersit, ut nostrorum Patrum devotionem æquiparemus et assequamur.

Ad expeditiorem utilitatem oratorum vel unuscujusque Christiani qui de B. Virgine Maria aliquid invenire vel dicere cogitat, hunc indicem in varias dividimus sectiones; sic sectio I, chronologica; exhibet omnes auctores qui a Tertuliano ad Innocentium III de B. Virgine egerunt; sectio II hagiographica, refert quicquid ad B. Mariæ vitam attinet; sectio III, dogmatica, enumerat Patres qui maternitatem et virginitatem B. Mariæ asseruerunt; sectio IV præbet syntagma rerum quæ ad immaculatam Conceptionem pertinent; sectio V, apologetica, proponit quicquid dixerunt Patres ad defensionem B. Mariæ; sectio VI, parænetica, dat sermones et homilias de B. Virgine; sectio VII, encomiastica, agit de laudibus B. Mariæ; sectio VIII, liturgica, tractat de festis, hymnis et precibus ad honorem et gloriam Deiparæ; sectio IX, ascetica, ostendit varias B. Virginis Mariæ virtutes; sectio X, philologica, exhibet omnia opera vel opuscula circa B. Mariam, ordine Patrum alphabetico. His dictis:

SECTIO I.

Ordo Patrum et auctorum chronologicus.

An. chr.	An. chr.	An. chr.
245. Tertullianus.	784. Paulus diaconus.	1142. Abælardus.
253. S. Cyprianus.	798. Isidorus Mercator.	1142. Ven. Godefridus.
312. Constantinus imperator.	800. Carolus Magnus.	1142. Hugo a S. Victore.
317. Lactantius.	804. S. Paulinus Aquileiens.	1143. Hugo Farsitus.
340. S. Ambrosius Mediolan.	804. B. Alcinus.	1145. S. Amedeus Lausan.
330. S. Eusebius Vercellens.	840. Agobardus.	1147. Hermannus abbas.
353. S. Hilarius Pictav.	855. Haymo Halberstat.	1149. Arnulphus.
362. Marius Victorinus Afer.	855. Rabanus Maurus.	1149. Ogerius abbas.
393. Cælius Sedulius.	863. S. Paschasius Radbertus.	1150. Guido abbas.
400. Sulpicius Severus.	869. Ratramnus.	1151. Guericus abbas.
405. Aurelius Prudentius.	872. Grinaudus.	1152. Joslenus.
407. S. Chromatius.	872. Joannes Scotus.	1153. S. Bernardus Claraeval
417. Lucius Dexter.	882. Hincmarus.	1155. Ernaldus.
420. S. Gaudentius.	888. Anastasius Bibliothec.	1155. Isaac de Stella, abbas.
420. S. Hieronymus.	908. Remigius monac.	1156. Odo abbas.
420. Zachæus.	911. Notkerus.	1161. Petrus Lombardus.
426. Leporius.	920. Hervæus.	1163. Aelredus abbas.
430. S. Augustinus Hippon.	960. Atto Vercell.	1169. Gerhohus.
450. Cassianus.	974. RATHERIUS.	1169. Wolbero.
451. S. Paulinus Nolan.	984. Gezo, abbas.	1173. Adamus a S. Victore.
440. S. Leo Magnus, papa.	1029. S. Fulbertus.	1175. Godefridus abbas.
448. S. Germanus Antissiodor.	1031. Robertus, rex.	1175. Nicolaus abbas.
450. S. Petrus Chrysologus.	1043. S. Bruno Herbipol.	1179. Bandinus Magister.
470. Claudianus Mamertinus.	1048. S. Odilo, abbas.	1180. Adamus Scotus.
492. Gennadius.	1072. S. Petrus Damian.	1180. Petrus Comestor.
518. Vigilius Tapsensis.	1085. S. Anselmus Lucens.	1181. Gualterus a S. Victore.
533. S. Fulgentius.	1086. Udalricus Cluniac.	1183. Petrus Cellensis.
547. Pacundus.	1091. S. Aldhelmus.	1184. Beletus.
560. Cassiodorus.	1098. Radbodus II, episc.	1186. Philippus de Harveng.
566. S. Nicetas.	1099. Monumenta sæculi XI	1188. Henricus cardinalis.
580. Eugypius.	1100. Radulphus Ardens.	1190. S. Stephanus a Mureta.
589. Vigilius Tridentinus.	1104. Ven. Guibertus.	1197. Petrus Cantor.
591. S. Leander.	1107. Goffridus abbas.	1198. Algrinus cardinalis.
593. S. Gregorius Turonens.	1109. S. Anselmus Cantuar.	1198. Garnerius episc.
604. S. Gregorius Magnus, papa.	1115. S. Ivo, episc.	1199. Anonymus sæculi XII
609. Venantius Fortunatus.	1119. Ecbertus abbas.	1200. Petrus Blesensis.
636. S. Isidorus Hispal.	1124. Arnoldus.	1200. Thomas Cisterc.
640. Ambrosius Autpertus.	1125. S. Bruno Astensis	1201. S. Martinus Legion.
646. Taio.	1133. S. Stephanus Cisterc.	1202. Absalo abbas.
659. S. Eligius.	1135. Ven. Hildebertus.	1202. Alanus de Insulis.
660. S. Hildephonsus.	1135. S. Marbodus.	1209. Adamus Perseniz.
703. Missale Mozarabicum.	1136. Honorius Augustod.	1212. Heluanus monac.
705. Breviarium Gothicum.	1138. Reinerus abbas.	1215. Sicardus episc.
750. Ven. Beda.	1141. Gualterus Cluniac.	1216. Innocentius III, papa.

SECTIO II, HAGIOGRAPHICA,

*In qua referuntur quæcunque ad vitam
B. Mariæ spectant.*

B. Virgo Maria Deipara ex lumbis Abraham exiit, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1245. — Ex regali et libera prosapia processit, B. Alcinus, C, 430, 436. — Ex semine David, S. Paschasius Radbertus, XCIII, 94, 95; Alanus de Insulis, CCX, 226. — De patre Joachimo et Anna nata est, secundum traditionem quæ ante S. Hieronymum pervulgata, undique per orbem diffusa est, S. Hieronymus, XXIII; Petrus Lombardus, CXII, pass. — Prima virginitalis votum fecit, S. Anselmus, CLIX, 217; Adamus Scotus, CXCIII, 185; Philippus de Harveng., CCHI, 107. — Maria cur desponsata viro, S. Bernardus, CLXXXIII, 740. — Rationes quibus Josepho viro justo desponsata sit, S. Bruno Astens., CLXV, 6 et seqq. — Mariæ integritatis custos et testis Joseph, S. Bernardus, CLXXXIII, 764. — Ab initio Gabriel angelo fuit commendata, S. Bernardus CLXXXIII, 636. — Angelus salutem et alloquitur Mariam, Claudianus Mamertus, L, 279; S. Anselmus, CLIX, 250. — Maria Deum et hominem concepit, S. Leo Magnus, LV, 155. — Visitat Elisabeth, S. Anselmus, CLIX, 20. — Virgo peperit, S. Leo Magnus, LV, 153. — Purificatur, etsi non obnoxia, S. Bernardus, CLXXXIII, 764. — Matrem non agnoscendo quid Christus significaret, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1086; S. Bernardus, CLXXXIII, 1136. — Mariæ presentia ad nuptias quid moraliter significet, et quid ejus querela ad Jesum de defectu vini, Adamus Scotus, CXCIII, 209, 210. — Mariæ dolor in passione Filii sui, S. Bernardus, CLXXXIII, 610; Thomas Cisterc., CCVI, 71. — Maria martyr fuit et virgo, S. Bernardus, CLXXXIII, 1051; Philippus de Harveng., CCHI, 69. — Mariæ triplex linguor, timoris, doloris et amoris, S. Bernardus, CLXXXIII, 1031. — B. Maria commendatur a Christo Joanni discipulo, S. Hieronymus, XX, 783; S. Gregorius Turon., LXXI, 475; S. Bernardus, CLXXXIII, 781. — Christus cur Matrem potius in cruce agnovisse videatur, S. Bernardus, CLXXXIII, 1035. — Maria cur ad ungendum corpus Christi non venerit, S. Bernardus, CLXXXIII, 429. — B. Maria, post Christi ascensionem, prædestinatio collegio apostolorum, et nihil grave sine ejus consilio gerunt apostoli, Luc. Flav. Dexter, XXXI, 91. — Maria multos retro annos a morte Christi vixit, Philippus de Harveng., CIII, 151. — Et dum vixerit a fidelibus undique confluentibus visitatur, Luc. Flav. Dexter, XXXI, 91. — Mariæ quies post labores, S. Bernardus, CLXXXIII, 1035. — Mariæ obitus, S. Amedeus Lausan., CLXXXIII, 1336. — Ad ejus mortem congregantur apostoli, S. Gregorius Turon., LXXI, 724. — Maria in valle Joseph commorata et sepulta, S. Bernardus, CLXXXIII, 1031. — Et illius sepulcrum hic visum est, Godefridus, CLV, 143. — Mariæ assumptionis gloria, S. Bernardus, CLXXXIII, 761. — Illius corpus in coelis, Philippus de Harveng., CIII, 151. — In paradiso locatur a Christo, S. Gregorius Turon., LXXI, 475. — Maria exaltatur ad Filii dexteram, S. Amedeus, CLXXXIII, 1336. — Maria quater tantum locuta legitur, S. Bernardus, CLXXXIII, 730. — Historia natalitatis laudabilisque conversationis B. et intacta Dei Genitricis, Hrotswitha, CXXXVII., 1065. — Mariæ vita non solum contemplativa sed activa fuit, Isaac abb., CCIV, 1808. — Officia Mariæ et Mariæ implevit, S. Bernardus, CLXXXIII, 1036. — B. Mariæ incerta vita totas illustrat Ecclesias, S. Anselmus, CLX, 1119.

SECTIO III, DOGMATICA.

*In qua enumerantur Patres qui maternitatem
simul et virginitalatem B. Mariæ Deipara
docuerunt et asseruerunt.*

B. Mariam vere matrem Dei fuisse, et simul immaculatam et immaculatam permanisse virginem asseruit,

Tertullianus, I, 59; II, 19. — Lactantius, VI, 1050. — Victorinus Afer, VIII, 80. — Constantinus Imper., VIII, 432. — S. Hilarius Pictav., IX, X, 118 et passim. — S. Eusebius Vercell., XII. — Jul. Firm. Maternus, XII. — S. Ambrosius Mediol., XV, 729. — S. Gaudentius, XX, 281. — Zachæus Christ., XX, 1078. — S. Hieronymus, XXI, XXII, passim. — Leporius pr. shyt., XXXI, 1225. — S. Augustinus, XXXVII, 1012, 1018; XXXVIII, 548. — Claudius Mamertinus, L, v. 119. — S. Petrus Chrysologus, LII, 54. — S. Nicetas, LII, 864. — S. Leo Magnus, papa, LV, 133. — S. Maximus Taurin., LVII, 45. — Gennadius, LVIII, 57, 161. — Aurel. Prudentius, LIX, 453. — Vigilus Taps., LXII, 32. — Cœlius Sedulius, LXIII, v. 11 et seqq. — S. Fulgentius, LXV, 508. — Facundus, LXVII, 537. — Tatius, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229. — Missale Mozarabicum, LXXXV. — Paulus diaconus, XLV, 1162. — S. Hildephonsus, XCVI, 207. — Haymo Halberstad., XI, VIII, 378. — B. Alcuinus, C, 731; 817. — Rabanus Maurus, CVII, 753. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 103; 104. — Rammann, CXXI, 189. — Hincmarus, CXXV, 517. — Isidorus Mercator, CXXX, 76. — Remigius monac., CXXXI, 896. — Ratherius, CXXXVII, 769. — Gezo, abbas, CLXXVII, 581. — S. Odilo, CLXIII, 639. — S. Anselmus, CLVIII, 453. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 211. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 321. — Abælardus, CLXXXVIII, 1428. — S. Bernardus, CLXXXII, passim. — Guericus abb., CLXXXV, 120. — Josleus, CLXXXVI, 1481. — Gerbodus, CXCVI, 1143. — Ernaldus abb., CXCI, 1617. — Petrus Blesensis, CVIII, 811. — Plurimi etiam alii quos videsis in Patrologia.

SECTIO IV,

Referens syntagma dictorum et rerum quæ ad Immaculatam B. Mariæ Virginis Conceptionem pertinent.

Quamvis in quibusdam huius Indicis sectionibus, varia de Conceptione Immaculata B. Mariæ annotaverimus, hæc sequentia ponenda etiam censuimus, propter honorem S. Matris Dei, fidelium edificationem, et graves huius temporis instantias; ideo:

I. Dictorum. — Conceptionem B. Mariæ Immaculatam asseruerunt, S. Ambrosius, XV, 629, 827. — S. Augustinus, XXXVII, 1830; XLIV, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229. — Breviarium Gothicum, LXXXVI, 282. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 538. — Honorius Augustod., CLXXII, 489. — S. Bernardus, CLXXXV, 640, 731, 1032. — Bandinus Magister, CXCII, 819. — Arnulphus, CI, 168. — Philippus de Harveng, CCIII, 121. — S. Martinus Legion., CCVIII, 93. — Alanus de Insulis, CCX, 146. — Adamus Perseus, CCXI, 739.

II. Rerum. — Festum Immaculatae Conceptionis in Ecclesia Orientali, ante sæculum ix frequentatur, ut probant Monumenta ecclesiastica, ex Constitutione Manuelis Comneni imper. anno 1166; ex Menologio Basilii Porphyrogeniti; ex Evangeliorum codicibus ante annum octingentesimum; ex S. Andrea Creteni; ex Sabæ Typico; ex Joan. Damasceno; ex Menais, et ex codice Russo.

In Ecclesia Occidentali, festum Immaculatae Conceptionis est sæculo ix velustius, quod patet ex vita S. Hildephonsi Tolet., XCVI; ex hymnis Cassinensis monasterii ante sæculum ix; ex S. Leone IX papa, CXLIII; ex S. Anselmo, CLIX; ex Gaufrido abbate, in Chronicis, CLXXXVIII.

Ex cultu natæ Virginis Deiparæ, cultus ejusdem conceptæ perhibetur; sic: S. Hildephonsus, in Nativ. B. Mariæ, XCVI; S. Fulbertus in Nativ. B. Mariæ, CXLII; B. Alcuinus, CI; S. Petrus Damian., serm. in Assumpt., CXLV; Godfridus Vindeci., in Nativ., CLIII; S. Bernardus Clarevall., in Nativ., CLXXXIV; Odo Morimund., in Nativ. B. Mariæ, CLXXXVII.

• Nihil frequentius quam Nativitatem simul et Conceptionem B. Mariæ recollere, quod constat ex veteribus monumentis, ex S. Paschasio Radberto, De partu Virginis, CXX; ex S. Fulberto. Sermon. CXLI; et in Adamo Persen., CCXI, Nicetas, Photius, Leo imperator, S. Joan. Damascenus idem asserunt.

Festum est solemnissimum, ex monumentis quæ probant cultum B. Mariæ primum animatæ; S. Anselmus, Epist. de Concept. Immac. CLIX; Missale Mozarabicum, LXXXIII; veteres hymni, Breviarium Gothicum, LXXXIV.

Conceptio B. Mariæ divina est, sancta, sacratissima, proindeque cultu veneranda: sic Monum. eccles.; Georgius Nicomed.; S. Andreas Creten.; S. Joann. Damascenus; S. Germanus Constantin.; in Menais; in Breviar. Armen. Gothic.; in Missale Mozarabico et Gallicano, LXXXIII, LXXXIV.

B. Maria est Mater Dei; inde, omni genere donorum et gratiarum copia locupletavit eam Deus, et prærogativa Conceptionis Immaculatae nou potest seungi: sic S. Ambrosius, Comment. in Luc., XVI; S. Petrus Chrysolog., sermon., I, I; Ven., Beda, XCIV; S. Hildephonsus, XCVI; Arnoldus Carnot., CXXXIX; S. Anselmus, Hymn., CLIX; Eadmerus, De excell. B. Mariæ, CLIX; Rupertus abb., CLXIX; S. Bernardus Clarevall., Homil., CLXXXIV; Petrus Cellens., Sermon., CCII.

R. Mariam semper a peccatoribus segregatam fuisse et ab omni peccati nævo præservatam, fides communis fuit Ecclesiæ: S. Ambrosius, Sermon. xxi, XVI; S. Augustinus, De nuptiis, XXXIX; S. Petrus Chrysolog., Sermon. de S. Anna, LII; Paulus diac., in Isaii, XCV; S. Hildephonsus, Sermon. in Assumpt., XCVI; S. Anselmus, in Psalt., CLIX; S. Bernardus Clarevall., Sermon. de Assumpt., CLXXXIV; Adamus Persen., ex S. Ephrem, ex S. Joan. Damascen., ex Basilio Seleuc., ex Menais, CCXI.

B. Maria a protoparentibus seculitur, sic: Cœlius Sedulius, XIX; S. Augustinus, De nupt., XXXIX; S. Maximus Taurin., Sermon. LVII; Prudentius, Hymn., LX; Arator, LXVIII; Hermannus Contract., De Incarn., CXLIH; Adamus Persen., ex Joan. Chrysostom., ex S. Basilio, ex S. Gregorio Nazianz., ex S. Justino, ex Menais, CCXI.

R. Maria Deo comparatur, in eo quod ad puritatem sanctitatemque pertinet; ita Lactantius, De divin. Instit., VI; S. Petrus Damian., serm. II, CXLV; S. Anselmus, De Concept. B. Mariæ, CLIX; Ven. Gerbodus, in Psal. xviii, CXCIH.

B. Maria divina, divinissima, Deo persimilis vocatur, proinde est Immaculata, sic: S. Paulinus Nolan., Panegy. Rhythm. Celsi, LXI; S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI; S. Bernardus, Sermon. in Adventu, CLXXXIV; Adamus Persen., ex S. Joan. Damascen., ex S. Cyrillo Alexandr., ex Theodot. Ancy., CCXI.

B. Maria mediatrix naturalis et moralis, hinc innocens. Ita S. Hildephonsus, De perpet. virginit., XCVI; Hermannus Contract., CXLIH; S. Petrus Damian., Sermon. CXLV; Adamus Persen., ex S. Ephrem, ex S. Germano Constant., ex S. Cyrillo Alexandr., ex Triod., ex Paracleti., etc., CCXI.

B. Maria tota exors. culpæ, tota insignis puritate; S. Columbanus, Breviar. in Psalt., LXXX; S. Paschasius Radbert., De partu Virgin., CXX; S. Anselmus, Hymn., CLIX; Adamus Persen., ex S. Andrea Creten., ex S. Ephrem, ex Emmanuele Paleol., ex Theophane, CCXI.

B. Maria omnis concupiscentiæ nescia, hinc ab originali peccato præservata: S. Petrus Chrysolog., Sermon., LII; Paulus diac., serm. de Assumpt., LXV; S. Leo Magnus, Sermon. xxi, LXV; Prudentius, De partu Virg. fragm., LX; S. Ambrosius Autpertus, in S. Luc., LXXXIX; S. Hildephonsus, De perpet. Virginit., XCVI; B. Alcuinus, Sermon. in Purific., CI; S. Paschasius Radbert., De partu Virgin., CXX; S. Petrus Damian., Sermon. de Assumpt., CXLV; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII; Petrus Cellens., Epist., CCII.

B. Maria creditur fuisse semper virgo anima et corpore: S. Ambrosius, De virginit., XVI; Innocentius I, papa, Epist. ad Severian., XX; S. Hieronymus, Epist. ad Eustoch., XXII; S. Paulinus Nolan., de dignit. sacerdot., LXV; S. Hildephonsus, De perpet. virginit. B. Mariæ, XCVI; S. Maximus Taurin., Sermon., LVII; S. Petrus Damian., Sermon. de Assumpt., CXLV; S. Anselmus, Medit. II, CLIX; S. Hildebert., Sermon. in Advent. Dom., CLXXI; S. Bernardus, Sermon. De laudib. B. Mariæ, CLXXXIV.

B. Maria sine originali peccato fuit; sic verbis asserunt SS. doctores, inter quos S. Maximus Taurin., Sermon. in Nativ. Dom., LVII; S. Hildephonsus, De perpet. virginit., XCVI; S. Paschasius Radbert., De sanctit. B. Mariæ, CXX; S. Anselmus, De Concept. B. Mariæ, CLIX; Alanus de Insulis, in Anticland., CCX.

Formulae loquendi de labe originali excludunt absolute B. Mariam. 1° Quoad effectricem causam peccati originalis; hinc istæ locutiones: Offendere in Adamo; subijci Adami culpæ; Adami vulnere lædi; in Adamo mori; maculari Evæ culpa, nunquam pertinent ad B. Virginem Deiparam: sic S. Cyprianus, Epist., IV; S. Hilarius Pictav., in Mathæum, IX; S. Ambrosius Mediol., Apolog. David, XV; S. Hieronymus, in Osæ, XXV; S. Augustinus, De peccat. et merit., XLI; Aurel. Prudentius, I, IX; Adamus Persen., ex S. Gregor. Nazianz., S. Irenæo, CCXI.

2° Diaboli astu in mortem incidere; morsu lædi; legi diabolice sufficere; præcepti divini oblivisci, nunquam pertinent ad B. Mariam: sic Tertullianus, De testim. animæ, II; S. Cyprianus, De opere et elemos., IV; S. Hilarius Pictav., in Psal. cxviii, X; S. Ambrosius,

in Psal. XLVII, XIV; S. Hieronymus, in lib. Reg., XXIV; Adamus Persen., ex S. Basilio, ex S. Gregor. Nazianz., CCXI.

3° Peccatum in hunc mundum intravit, non spectat B. Virginem Mariam: sic Tertullianus, De cultu femin., I; S. Optatus Milevit., XI; in Adamo Persen. S. Irenaeus, S. Basilii, CCXI.

4° Cum peccatum originale sit antiqua impietas, vitium ingentis infirmitatis, naturae illuvies, etc., non pertinet ad B. Virginem: sic Arnobius, Advers. gentes, V; S. Hilarius Pictav., in Psal. cxxu, X; S. Ambrosius, in Apolog. David, XV; S. Hieronymus, in Ezechiel., XXV; S. Prosper, De vocat. gent., LI; Aurel. Prudentius, in Apotheos., LX; Petrus diacon., De Incarnat., LXV; S. Ignatius, in Adamo Persen., CCXI.

5° B. Maria nunquam dici potest ejecta de paradiso, privata honore cum protoparentibus, addicta morti, lethifero vulnere occisa, condemnata unquam divinitus, maledicto implicata, etc.: sic Tertullianus, De testim. animae, II; S. Cyrilianus, Epist. ad Fidum, IV; S. Ambrosius, contra Julian., XVI; S. Hieronymus, in Osee, XXV; Orosius, Apolog. De lib. arbitr., XXI; S. Prosper, Carmen de ingrati., LI; S. Gregorius Magnus, Homil. in Evang., LXXVI; et in Adamo Persen., S. Athanasius, S. Basilii, S. Gregorius Nazianz., CCXI.

6° Infirmitas, intestina pugna, contagium terrae corruptelae, radix erroris, naturae languor, incentivum peccaminis, non decent circa B. Mariam: sic S. Hilarius Pictav., in Math., X; S. Ambrosius, lib. de philosophia a S. Augustino citat., XLII; S. Augustinus, De civitate Dei, XLVI; S. Prosper, Respons., LI; Prudentius, in Apotheos., LX; et in Adamo Persen. S. Gregorius Nazianz., Macarius abb., CCXI.

De Immaculata puritate B. Mariae omnes praecclarissimi hymnographi Latini carmen cecinerunt, scilicet: Magnus, V; Victorinus, Afer, VIII; S. Hilarius Pictav., X; S. Ambrosius, XVII; Caelius Sedulius, XIX; Jovencus, XIX; Claudianus Mamertus, LIII; Aurel. Prudentius, LX; Ennodius, LXIII; S. Paulinus Nolan., et Paulus diacon., LXV; S. Leander Hispal., LXXII; S. Eugenius Tolet., LXXXVII; Venant. Fortunat., LXXXVIII; S. Paulinus Aquil., XCV; Conantius, Joannes Caesar August., et S. Hildephonsus Tolet., XCVI; Ven. Beda, XCV; Theodulphus Aurelianens., CV; Rabanus Maurus, CXII; Servatus Lupus, CXIX; S. Odilo Cluniac., CXXXIII; S. Fulbertus Carnot., CXLI; S. Petrus Damian., CXLV; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Ven. Petrus Cluniac., CLXXXIX; et in Adamo Persen., hymnographi Graeci, CCXI.

Ex hoc synoptico testimoniorum et traditionis conspectu, affirmare iterum et possumus et debemus, cum liturgiis S. Marci, S. Jacobi in Alifatio et Tesiphone, cum S. Justino, S. Hippolyto, S. Cyrillano, in duobus primis saeculis; cum S. Gregorio Thaumaturgo, cum Origene, cum S. Dionysio Alexandrino, in saeculo tertio; cum S. Athanasio, S. Ambrosio, S. Amphilocho, in saeculo quarto; cum S. Hieronymo, S. Augustino, S. Maximo Taurin. et Theodoro, in saeculo quinto; cum S. Fulgentio et S. Saba, in saeculo sexto; cum S. Hildephonso, cum Sophronio et sexta synodo generali Constantinopolitana, in saeculo septimo; cum S. Paschasio Radbertio, S. Joan. Damasceno, Raymundo Jordano, vulgo Idiota, et secunda synodo generali Nicena, in octavo saeculo; cum Theophane et Menaeis Graecorum, in saeculo nono; cum S. Fulberto, S. Anselmo, S. Petro Damiano, S. Bruno Carthus., in saeculo decimo; cum S. Ivone Carn., cum S. Bernardo et aliis innumeris supradictis, in saeculo undecimo; cum S. Bonaventura, Innocentio III, Alberto Magno et tam multis quos designare longum videretur, in saeculo duodecimo: SINGULARI PROVIDENTIA PERFECTUS DEUS UT BEATISSIMA ET SACRATISSIMA VIRGO AB IPSO SUAE VITAE PRINCIPIO, TAM EXISTENTER PURA, QUAM ESSE PURAM DECEBAT ILLAM, QUAE TANTO MONO, IDEST CARNISTO, DIGNA EXISTERET. Haec sunt verba Menaeorum, id est Libri precum ad usum Graecorum, qui a nobis longo jam schismate sunt disjuncti. Non est ergo ambigendi locus de fide in sanctam et Immaculatam Conceptionem B. Mariae, maxime cum Roma locuta est, et nunc pro catholicis causa finita est, ad majorem Dei gloriam, et honorem Deiparae in aeternum benedictae.

SECTIO V, APOLOGETICA,

In qua referuntur quaecunque dixere Patres pro defensione B. Mariae, et ad illius apologiam.

Adversus eos qui negant B. Mariam perseverasse Virginem, S. Ambrosius, XV, 289; S. Hieronymus, XXXIII, 185; S. Leo Magnus, LVI, 250; S. Hildephonsus, XCVI, 429;

Rabanus Maurus, CVII, 732; Hiocmarus, CXXV, 679; S. Bernardus, CLXXXIII, 735. — Adversus Valentianum et alios, quod Christus corpus coeleste non sumpserit, et quod B. Maria non fuerit Mater tantum nuncupativa, sed vera, Joan. Cassianus, I, 111 et passim; S. Vincentius Lirinensis, citatus in tom. L, 910; Vigilius Tappensis, LXII, 33; S. Fulgentius, LXV, 295; Facundus, LXVII, 529; S. Paula, XCIX, 566; B. Alcuinus, C, 847; S. Paschasius Radbertus, CXX, 729. — Adversus eos qui negant Christum salum de Maria Virgine asserit integram fide credendum, S. Aug., XL, 186, 251; XLII, 1122; S. Isidor. Hispalensis, LXXIII, 1240; Ratramnus, CXXI, 609; Ven. Gilbertus, CLVI, 489. — De murmure contra Mariam, B. Algrinus, CLXXXVIII, 44.

Praeter haec, varia Scripturae sacrae testimonia praegalivas B. Mariae stabilitati et probant, sic:

1° Oraculum divinum Genesis: *Ipsa conietet caputium*, etc.: Tertullianus, De carne Christi, II; S. Cyrilianus, De Nativitate, IV; Lactantius, De divinis insit., VI; S. Zeno, XI, S. Ambrosius, XV; Cael. Sedulius, XIX; S. Augustinus, De civitate Dei, XLVI; S. Petrus Chrysologus, LI; S. Leo Magnus, LIV; S. Maximus Taurin., LVII; Aurel. Prudent., LX; Claudius Marius Victor, LXI; Primasius ep., LIVII; S. Gregorius Magnus, LXXVI; S. Anshertus, LXXX; S. Isidorus Hispal., LXXXIII; Venant. Fortunat., LXXXIV; Ven. Beda, XCII; S. Agobardus, CIV; Jonas Aurelia, CVI; Walafridus Strab., CXIII; Remig. Antiod., CXIII; S. Fulbertus Carnot., CXLI; S. Odilo Cluniac., CLII; Hermannus Contractus, Orat. ad Virg. Mariam, CLIII; S. Petrus Damian., CXLV; Humbertus cardin., CXLII; S. Bruno Carthus., CLII; S. Anselmus Cantuar., CLVII; S. Hildebertus Cenoman., CLXI; Rupertus abbas, CLXVIII; Hermannus Tornac., CLXXX; S. Bernardus, CLXXXIV; S. Amedeus Lausan., CLXXXVII; Hugo Rothomag., CXCI; Petrus Cellens., CCLII; Petrus Moens, CCVII; Adamus Persen., ex Gregorio Nyssen., ex S. Justino, ex Origene, ex Basilio Seleuciensi., ex S. Andrea Creten., ex S. Chrysostomo, ex S. Proclo, ex S. Germano, ex Leone imper., CCXI; Anonymus sacculi IX, CCXII.

2° Vaticinium Isaiae: *Virga surget de radice Jesse*, etc., probat puritatem B. Mariae quae nullo fuit aere infecta peccati, vel originalis vel actualis; sic Tertullianus, De carne Christi, I; Novatianus presbyt., III; S. Ambrosius, De benedict. patriarch., XVI; S. Hieronymus, in Isai., XXIV; S. Augustinus, XL; S. Maximus Taurin., LVII; Paulus diacon., LXV; S. Isidorus Hispal., LXXXII; Venant. Fortunatus, LXXXVIII; S. Ambrosius Autpert., LXXXIX; S. Hildephonsus, XCVI; Etherius et Beatus, adversus Elipandum, XCVI; Rabanus Maurus, CIX; S. Petrus Damian., CXLV; Radulphus Ardens, CLV; S. Bruno Astens., CLXIV; S. Hildebertus Cenoman., CLXI; Honorius Augustod., in Sigillo, CI XLII; Hugo de S. Victore, CLXXVI; S. Bernardus, CLXXXIV; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII; Richardus de S. Victore, CCVI; Adamus Persen., Epist., et ex S. Justino, ex Leone imper., ex Menais, CCXI; Innocentius III, Eadem. B. Mariae, CCXVII.

3° De Esther, quae typus fuit B. Mariae, et de psalmo cxvii, qui etiam typicus est de Incarnatione Christi et de B. Virgine Maria. Sic S. Augustinus, XXXVIII; S. Prosper Aquil., LI; Cassiodorus, LXX; Ven. Beda, XCII; Rupertus abb., De victoria vera, CLXIX; Adamus Persen., ex Origene, ex Eusebio Caesariensi., ex S. Chrysostomo, CCXI.

4° Testimonia ex Evangelio excellentiam B. Mariae Virginis comprobant. Sic de Salutatione angelica, S. Ambrosius, IV; Ven. Beda, XCIII; S. Bruno Carthus., CLII; Alredus abb., CCXV; Adamus Persen., ex Origene, ex Joanne Geomet., CCXI; Innocentius III, CCXVII. — De primo capite S. Lucae, et de comparatione B. Mariae cum Eva; sic: S. Petrus Chrysolog., LI; S. Fulgentius, LXV; Venant. Fortunatus, LXXXVIII; Adamus Persen., ex S. Gregorio Nyssen., ex S. Germano Constant., ex S. Gregorio Neocessari., ex Theodoro Anxyrea., CCL.

5° Hanc sententiam: *Pulsis ea, et in pulvis non teritur*, nescivit B. Maria corpus incorruptum; sic censuerunt S. Augustinus, De Assumptione, Sermon., XXXVIII; Sacramentarium Gelasianum, LIX; Sacramentarium Gregorianum, LXXVIII; S. Antipater, episc., LXXX; Missale Mozarabic., LXXXV; Brevarium Gothic., LXXXVI; S. Hildephonsus, de Assumpt., XCII; concilium Moguntianum, monumentis sacculi X; Paulus I, papa, CII; Leo IV, papa, CXV; Hiocmarus Rheims., Carmen dogmat., CXXVI; Otto Vascul., CXXXIV; S. Fulbertus Carnot., CCLI; S. Odilo Cluniac., CXIII; S. Petrus Damian., CXLV; S. Hildebertus Cenoman., CLXXI; Hugo de S. Victore, CLXXVI; S.

Bernardus, CLXXXIV; S. Amedeus Lausan., CLXXVIII; Eckbertus abb., CXC; Petrus Blesens., CCVII; Adamus Persen., ex Modesto Hierosol., ex S. Germano, ex S. Joan Damasceno, ex S. Andrea Cretenens., ex Manuele Palest. imp., ex S. Epiphasio, CCXI; Sicardus, Mirale, CCXIII.

Tandem plurimi Patres asserunt nullam de B. Maria fieri questionem, cum de peccatis agatur; sic Carl. Sedulius, Carm. pasch., XIX; S. Aug., XLII; S. Isid. Hispal., LXXXIV; Humbertus cardin., CXLIII; S. Bernardus, CLXXXIV; Guatierus a S. Victore, adversus Abaelard, etc., CXCIX; Innocentius III, Serm., CCXVII; et fere omnes synodi in Patrologia decursu notati.

SECTIO VI, PARÆNETICA,

Referens, ordine chronologico, omnes Patres et Scriptores qui de beata Maria Virgine sermones vel homilias composuere.

S. Cyprrianus, Serm. de B. Maria Virgine, IV, 639.
S. Hieronymus, Serm. de Assumpt. B. Mariæ, XXII, 509.

S. Augustinus, Serm. in Annuntiatione et in aliis festis de tempore, XXXIX, 2150 et seqq. — Serm. in honorem B. Mariæ Virginis, XLII, *passim*.

Dionysius Exiguus, translatio sermonis S. Procli, in honorem B. Virginis, XLVIII.

S. Petrus Chrysologus, Sermones de mysteriis et de variis festis B. Mariæ, I, II, 577 et seqq.

S. Leo Magnus, papa, Sermones de incarnatione Verbi et de B. Maria Virgine, LIV, *passim*.

S. Fulgentius, Serm. de triplici Nativitate Christi; de laudibus B. Mariæ Virginis, et in Purificatione ejusdem, I, IV, *passim*.

S. Gregorius Turon., Serm. in laudem Dei Genitricis, LXXI, 16, 17, 721, 722 et seqq.

S. Eligius, Serm. in festo Purificationis B. Mariæ, LXXVII, 597.

Ven. Beda, Serm. in festo Natalis et Visitationis B. Mariæ, XCIV, 9, 29; in die Purificationis, 257; in die Assumptionis, 262; in Commemoratione divise Mariæ Virginis, 270.

Paulus discip., Serm. in Purificatione, in Annuntiatione, in vigilia Assumptionis, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ Virginis, XCV, 1179-1189.

S. Hildephonsus, Serm. viii de Assumptione; Serm. in Purificatione, in Nativitate, in laudem B. Mariæ, de S. Maria, in diem B. Mariæ, XVI, 239-280.

Haymo Halberstat., Serm. in solemnitate perpetue virginitatis Mariæ, XCVIII, 763.

B. Alcuinus, Serm. in Purificatione et in Nativitate B. Mariæ, CI, 543, 549.

Atto Vercell., Serm. in Assumpt. B. Mariæ, CXIX, 853.

Ratherius, Serm. de Assumpt. B. Mariæ, CXXVI, 749.

S. Odilo, abb., Serm. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXIII, 851-859.

S. Petrus Damiani., Serm. in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, et in Natali Domini, CXLIV, 553-569.

Udalricus Cluniac., Serm. in Assumptione et in Purificatione B. Mariæ, CXLIX, 810, 815.

Radulfus Ardens, Homilias in Purificatione, in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CLV, 727-737.

S. Anselmus Cantuar., Serm. in Purificatione, in Nativitate, de Presentatione, de Annuntiatione, de Assumptione B. Mariæ, CLIX, 286, 458, 217, 230, 283.

S. Ivo Carnotens., Serm. de Nativitate Domini, de Assumptione et de Nativitate Dei Genitricis Mariæ, LXII, 527-532.

S. Bruno Astiens., Serm. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate, in Annuntiatione Dei Genitricis Mariæ, et de laude B. Mariæ, Civitatis Dei, CLXV, 1021-1032.

B. Rupertus, abb., Serm. in Purificatione B. Mariæ, CLIX, 87.

Monerius Augustod., Serm. in Purificatione, in Assumptione B. Mariæ, CLXXII, 669, 991.

Godefridus abb., Homilia in Purificatione, in festo Assumptionis, in vigilia Assumptionis; Sermones viii, in Octava et de Octava Assumptionis, in festo Nativitatis; Serm. v, in Octava hujusce festi, CLXXIV, 708, 987-989, 1046.

Hugo de S. Victore, Serm. in Nativitate, in Annun-

tiatione, in festivitate; Serm. iv, in Assumptione; Serm. iv, in Purificatione, et in festo B. Mariæ, CLXXVII, 907-1040.

Abaelardus, Serm. in Annuntiatione, in Assumptione, in festo Purificationis B. Mariæ, CLXXVIII, 579, 417, 839.
S. Bernardus Claravall., Sermones et Homilias de festis et laudibus B. Mariæ, CLXXXIV, CLXXXV, *passim*.

Ogerius abb., Panegyricus de B. Virgine Maria; Serm. in Assumptione B. Mariæ, et de Maria, CLXXXIV, 1004-1013.

Guerrius abb., Serm. in festo Purificationis, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CLXXXIV, 63, 185, 197.

S. Amedeus Lausan., Homilias de Oribus et fructibus B. Mariæ; de ornatu, de gaudio, de obitu, de martyrio B. Mariæ; Homilias aliæ de illius laudibus, CLXXXVIII, 1305-1336.

Odo, abb., Serm. de tribus nativitatibus et virtutibus B. Mariæ, CLXXXVIII, 1053.

Isaac abb., Serm. in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXCIV, 1862, 1870.

Aelreus abb., Serm. in Purificatione, in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXC, 231-333.

Petrus Comestor, Serm. de Concept. Immacul., in Annuntiatione, in Assumptione B. Mariæ, CXCIII, 189, 1772, 1784.

Arnulphus episc., Serm. in Annuntiatione B. Mariæ, CCI, 167.

Belethus, Serm. in festo Purificationis, in festo B. Mariæ ad martyres, in Assumptione, CCII, 86, 153, 143.

Petrus Cellensis, Serm., vii de Annuntiatione; Serm. de Assumptione; Serm. viii de B. Virgine, CCII, 674, 818, 869.

Garnierus episc., Serm. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CCVII, 592, 667, 672.

Abbas abb., Serm., ii in Purificatione; Serm. iii in Annuntiatione; Serm. iii in Assumptione; Serm. in Nativitate C. Mariæ, CCVII, 92, 118, 245, 263.

Nicolaus abb., Serm. in Antiph. *Salve Regina*; Serm. in cantic. B. Mariæ Virginis, CLIX, 1059, 1121.

Adamus, Persen. abb., Serm. in Annuntiatione B. Mariæ; in Assumptione; Serm. ii de partu B. Mariæ, CCXI, 204, 307, 699.

Helinandus monac., Serm. de B. Maria Virgine, CCXII, 479 et seqq.

Innocentius III, papa, Serm. de B. Virgine, CCXVII, *passim*.

SECTIO VII, ENCOMIASTICA.

In qua alphabetice exhibentur varia nomina quibus SS. Patres et Scriptores ecclesiastici B. Mariam vocaverunt.

MONITUM.

Quamvis nuncium revera sit et præclarissimum Deiparæ nomen MARIA, attamen cum hoc solum non sufficiat ad ejus dignitatem, excellentiam sublimitatemque cognoscendam, et ad ejus perfectionem varietatemque multipliciterque propagandam, hinc necessario factum est, ut tam variis et innumeris nominibus, eadem Deipara a SS. Patribus et scriptoribus ecclesiasticis fuerit appellata. Quapropter S. Germanus, Constantinopolitanus patriarcha, verissime scripsit: *In Mariam si quis innumera dicat eloquia, nunquam assequetur scopum*; et S. Theodorus: *Ace Maria, quasi dicat Mirra, Latine innumera, propter innumerabilem suarum encomiorum laudem*.

Nomina et eloquia B. Virginis, quæ non exiguo labore collegimus, juxta verborum ordinem alphabeticum disposuimus ad commodiorem Lectoris usum, nullumque offertur nomen quin indicetur locorum fons, unde illud haustum sit; attamen propter multiplicem frequentiam eorundem vocum et appellationum, totum et opera uniuscujusque doctoris indicare solummodo censuimus, atque numero paginæ; quæ opera percurrendo, voces felle Lector reperiet. Quamvis autem, ut videt, benigne Lector, tot et tanta sint nomina et eloquia SS. Virginis in hoc Indice adducta, scias tamen ea esse minimam partem eorum quæ producere potuissimus, si temporis ac operis major adfuisset commoditas. In votis omnibus nunc superest ut eadem synopsis, non solum reliqua Patrum Latinorum traditio a sæculo xvi et deinceps fideliter consignetur, verum etiam ut innumerabili et tam præciosa SS. Patrum Græcorum testimonia, simul encomiorum synagoge, ad honorem B. Virginis et Christianorum lectorum usum, per ordinem exarentur, et, ut dicti

- S. Cæsarius, *De mirabili eorum Roseto colligantur*. His dictis laudationum seriem porrigimus.
- Abies quæ in altum proeminet. S. Isidorus Hispal., Sermon., LXXXII.
- Ablutio congregationum sanctarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Absorptrix mentium. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.
- Acies castrorum. S. Petrus Damian., Sermon., CXIV; Honorius Augustod., Sermon., CLXXII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Petrus Cellens., Sermon., CCII; Alanus de Insulis, Contra hæret., CCX; Adamus Persen., Mariale, CCXI; Innocentius III., Sermon., CCXVII.
- Adductrix redemptionis. S. Augustinus, Sermones, XXXVII.
- Aditus recuperationis. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.
- Adjutorium. Tertullianus, Advers. Marcion., I; Godefridus abb., Sermon., CLXXIV.
- Adjutrix dulcis. S. Anselmus Cantuar., CLIX; Paulus diacon., Sermon., XCV.
- Administratrix Christi. S. Augustinus, Sermon., de Assumpt., XLII; S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.
- Advocata nostra. S. Anselmus Lucens., Sermon., CLXIX; S. Bernardus, Sermon. *passim*, CLXXXIII; Petrus Blesens. Sermon., CCVII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Advocatrix potentissima. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLIX; Franco abb., Sermon., CLXVI.
- Edes dignissima Dei S. Gaudentius, Sermon., XX.
- Emula puritatis angelicæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Erarium talenti quo sumus redempti. S. Petrus Damian., Sermon., CLV.
- Eternitas virginitatis. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.
- Ager plenus. S. Hieronymus, Epist., XVII; Venantius Fortunatus, De Laud. Mariæ LXX; S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; S. Bernardus, Sermon. *passim*, CLXXXIII; Petrus Cellens., Sermon., CCII; Joan. Algrinus cardin., Comment. in Cantic., CCVI.
- Agna munditia. Hugo a S. Victore, Sermon., CLXXV.
- Alleluia fidei. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.
- Altare terrenum. Petrus Cellens., Sermon., CCII.
- Altitudo cogitandi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.
- Altitudo cœli. S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.
- Alitrix reparationis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.
- Alitrix miserorum. Richardus a S. Victore, Comment. in Cant., CXVI.
- Amatrix animarum. S. Anselmus Lucens., Sermon., CLXIX.
- Amica Christi. Honorius Augustod., Sermon., CLXXII; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.
- Amica Dei. S. Maximus Taurin., Sermon., de Assumpt., LVII; S. Rupertus abb., in Cant., CLXVIII; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Amica dilecti. Rupertus abb., Sermon., CLXX.
- Amica Spiritus sancti Absalon abb., Sermon., CCXI.
- Amica paupertatis. S. Bernardus, Sermones, CLXXXIII.
- Amantissimus paradisi. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Amor specialis civium beatorum. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV.
- Anchora. S. Anselmus Lucens., Sermon., CLXIX; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Ancilla Domini Genitrix. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Gregorius Magnus, Registr., LXXVIII; S. Hildephonsus, De virginitate, XCVI; S. Odilo, Sermon., CXLI; S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; S. Bruno Carthus., Sermon., CLIII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
- Anima nostra. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CLXIX.
- Apex virginitatis. S. Leander Hispal., Regulæ, LXXII.
- Aps. S. Rupertus, De divin. offic., CLXIX; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
- Aqueductus desiderabilis. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
- Aquila. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Adamus Persen., CCXI.
- Ara Dei. Venantius Fortunatus, de laud. Mariæ, LXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Arbor. S. Cyprianus, Sermon., de Nativ. Christi, IV; S. Bruno Carthus., Sermon., LIII; Rupertus abb., Sermon., CLXX; S. Bruno Astiens. Sermon., CLXV; Hugo a S. Victore, Sermon., CLXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Arca Dei, Noe, etc. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; S. Petrus Damian., Hymn., CXIV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX; Hugo de S. Victore, De laudib. Mariæ, CLXXVI; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Idem, Antiph. Rhythm., CLXXXIV; Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI; Petrus Cellens., Sermon., CCII; Garnerius, Sermon., et De arca spiritus, CCV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Arcus cœlestis. B. Algrinus cardin., Comment. in Cantic., CCVI.
- Areola Dei. S. Bernardus, Deprecation., CLXXIV.
- Arrha redemptionis nostræ. Absalon abb., Sermon., CCXI.
- Astipulatio nobilitatis nostræ. S. Hildephonsus, De virginitat., XCVI.
- Astrum occidentis luminis mundi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
- Asylum nostrum. S. Petrus Chrysolog., Sermon., LII; Anonymus sæculi XIII, CLX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Atrium Dei. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
- Auctrix meriti, salutis, virtutum. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Augustinus, Sermon., XLII; S. Hildephonsus, De virginitat., XCVI; S. Fulbertus, Sermon., CXLI; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
- Aula cœlestis, regalis, Dei. S. Ambrosius, Epist., IV; S. Augustinus, De Assumpt., XLII; S. Eleutherius, Sermon., LXV; Venantius Fortunatus, De laudib. Mariæ, LXXXVIII; S. Odilo, Sermon., CXLI; S. Anselmus Cantuar., in Cantic., CLIX; Ratramnus, De partu virginis, CCXI; S. Rupertus abb., Comment. in Isai., CLXVIII.
- Aurora convergens et rutilans. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; Thom. Cisterc., CCVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., CCXI.
- Aurora cœli, prænuntia Dei. S. Rupertus, Comment., CLXVIII; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.
- Aurora nostra Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII; Garnerius, Sermon., CCV; Absalon abb., Sermon., CCII; Innocentius III., Sermon., CCXVII.
- Auxiliatrix. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII; Petrus Chrysolog., Sermon., LII; S. Hildephonsus, Sermon., de Assumpt., XCVI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; S. Petrus Damian., CXLV; Anonymus sæculi XII, CLX; Honorius Augustod., CLXXII; Adamus Scotus, CXCVIII; Adamus Persen., CCXI.
- Auxilium nostrum. Venantius Fortunatus, De laud. Mariæ, LXXXVIII; Goffridus abb., CLVII; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Baculus sustentationis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Balsamum aromatizans. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
- Basis sanctificationis. S. Hildephonsus, De virginitat., XCVI.
- Beatificatrix omnium. S. Anselmus Cantuar., Sermon., de Concept., CLIX.
- Beatitudo. Ven. Guibert., CLVI; S. Bernardus, CLXXXIII.
- Bonitas singularis. Petrus Cellens., Sermon., CCII.
- Bonum virginale. S. Anselmus, in Psalt., CLIX.
- Brachium defensionis. S. Anselmus, Orat., CLIX.
- Caminus amoris. S. Anselmus Lucens., Sermon., CLXIX.
- Campus floris æterni. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
- Canale. Absalon abb., Sermon., CCXI.
- Candelabrum. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Petrus Blesens., Sermon., CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Candor claritatis æternæ. Philippus de Harveng, Meditat., CCIII.
- Canticum lætitiæ. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.
- Caput feminarum. S. Isidorus Hispal., De offic. eccles., LXXXII; S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.
- Caro Domini. Goffridus abb., Sermon., CLVII.
- Casa Domini. S. Augustinus, Sermon., XLII.
- Castellum. Ælredus, Sermon., CXVI; Radulphus Ardens, Homil., CLV; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Garnerius, Sermon., CCV; Alanus de Insulis, CCX; Innocentius III., Sermon., CCXVII.
- Castra Dei. Radulphus Ardens, Sermon., CLV; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.
- Cathedra summi Regis. Adamus Persen., Fragment. Mariale, CCXI.

- Causa plenitudinis Incarnationis. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
- Causa reconciliationis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
- Causa salutis nostræ post Deum. S. Odilo, Serm., CXLII.
- Cedrus exaltata. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII; Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV; Richardus a S. Victore, Serm., CXCVI.
- Cella aromatum. Radulphus Ardens., Homil., CLV; Petrus Blesens., Serm., CCVII; Adamus Persen., CCXI.
- Cella benedicta. Petrus Cellens., Serm., CCII.
- Cinnamomum. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.
- S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
- Civitas Dei. S. Petrus Damian., CXLV; S. Bruno Carthus., Serm., CLIII; Guibertus abb., De B. Maria, CLVI; S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLIX; S. Bruno Astruc., CLXV; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, De precat., CLXXXIV; Petrus Lombardus, CXCI; Petrus Comestor, Serm., CXVIII; Petrus Blesens., Serm., CCVII; Alanus de Insulis, CCX.
- Clastrum Dei. Radulphus Ardens, Serm., CLV.
- Clastrum pudoris. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
- Clypeus defensionis. Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV.
- Cælum cæli. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX; S. Rupertus Comment., CLXVIII.
- Cælum alto altius. S. Augustinus, Serm. in Assump., XII.
- Cælum Dei. S. Rupertus, Comment., CLXVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
- Chæres Christi. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII; Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.
- Collegium sanctitatis. S. Petrus Chrysolog., Serm., LII.
- Collis Thuris. Honorius Augustod., in Sigillo, CLXXII; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
- Columba. S. Hildephonsus, Serm., XCVI; S. Aldhelmus CXLIV; S. Rupertus, Comment., CLXVIII, CLXX; Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV, CLXXVI; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII; Ven. Algrinus cardin., CCVI; Alanus de Insulis, CCX.
- Columna. S. Fulgentius, Serm., LXV; Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., Fragn. Marial., CCXI.
- Compendium vitæ. Adamus Persen., Fragn. Marial., CCXI.
- Concepta sine labe. Ven. Guibertus, CLVI; S. Hildebertus, CLXXI; S. Bernardus, CLXXXIII; Petrus Comestor, CXCVIII; Vid. sectionem iv.
- Concha margaritifera. Hugo a S. Victore, Serm., CLXXV.
- Conciatrix. Arnoldus, De laud. B. Mariæ, CXXXIX.
- Confidentia desperatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Confirmatrix nostra. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII.
- Confugium periclitantium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Conscia superni consilii. S. Leo Magnus, Serm., LXVIII; S. Rupertus, Comment., CLXVIII; B. Algrinus cardin., in Cantic., CCVI.
- Consecutrix gratiæ. S. Augustinus, Orat., XLII.
- Consilium nostrum. S. Anselmus, Meditat., CLIX.
- Consolatio lugentium. S. Gregorius Magnus, LXVI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Franco abb., De gratia, CLXVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Consolatrix. S. Eleutherius, Serm., LXV; Franco abb., de gratia, CLXVI; Adamus Persen., Fragn. Marial., CCXI.
- Cooperatrix divinæ dispensationis. Balduinus, De salut. angelic., CLIV.
- Cor Nostrum. S. Anselmus Lucens., Super Ave Maria, CXLI.
- Corona. S. Bernardus, Serm., CLXXXVIII.
- Creatura nobilis. S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV.
- Cumulus misericordiæ. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
- Custodia vitæ nostræ. Petrus Blesens., Serm., CCVII; Alanus de Insulis, in Cantic., CCX.
- Custos morum. S. Ambrosius, De Virgini., XIV.
- Custos totius Ecclesiæ. S. Ambrosius, De laud. Virgini., XIV.
- Cypressus exaltata. Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
- Dæmonibus terribilis. S. Petrus Damian., CXLV; Ven.
- Guibertus, CLVI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII; Adamus Persen., Serm., CCXI.
- Damnatrix mortis. Goffridus abb., Orat., CLVII.
- Datrix vitæ. S. Anselmus, Orat., CLVIII; Adamus Persen., Fragn. Marial., CCXI.
- Dea misericordiæ. S. Leo Magnus, Serm., LXVIII; Adamus Persen., Fragn. Marial., CCXI.
- Debitrix omnibus. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
- Declaratio prophetarum. Petrus Blesens., Serm., CCVII.
- Decor virginalis. S. Anselmus, in Psalt.; CLVIII.
- Decus pudicitie. S. Petrus Chrysolog., Serm., LII; Venantius Fortunatus, De laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
- Decus mulierum. S. Hildephonsus, Serm., XCVI.
- Decus mundi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
- Decus virginum et paradisi. Franco abb., De gratia, CLXVI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII. B. Alredus, Serm., CXCV; Petrus Blesens., Serm., CCVII.
- Deificatrix mortalium. Adamus Persen., Mariale CCXI.
- Deliciæ Dei. Balduinus, De Salut. angelic., CCIV.
- Desertum felix. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
- Destructrix inferni. Petrus Blesens., Serm., CCVII.
- Dies beatissima. Ven. Guibertus, De laud. B. Mariæ, CLVI.
- Dilatatrix Ecclesiarum. S. Rupertus, Comment. in Cantic., CLXVIII.
- Dispensatrix. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Dissolutrix maledictionis. Guericus abb., Serm., CLXXXVIII.
- Diversorium Dei peregrinantis. Guericus abb. Serm., CLXXXVIII; Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
- Divitiæ spirituales. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Domicilium castitatis. S. Augustinus, Serm., XLII; S. Anselmus Cantuar., Homil. de Concept., CLIX.
- Domina angelorum, mundi, nostra. S. Augustinus, Serm., de Assumpt., XLII; S. Petrus Chrysolog., S. Eligius, Homil., in Purific., LXXXVII; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; S. Fulbertus, Serm., CXLI; S. Odilo, Serm., CXLII; S. Petrus Damian., Epist., CXLIV; Radulphus Ardens, Homil., CLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., dialog., CLIX; S. Anselmus Lucens, Serm., CXLIX; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Guericus abb., Serm., CLXXXVIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., Serm., CCXI.
- Dominatrix nostra. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
- Domus Dei. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Hugo de S. Victore, De propriet. rerum., CLXXVII; Petrus Comestor, Serm., CXCVIII; Petrus Cellens., Epist., CCII; Alanus de Insulis, CCX.
- Donatrix pacis. S. Bernardus, Serm., CLXXXII.
- Donum perfectum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Ductrix virginum. S. Fulbertus, Serm. in, CXLI.
- Dulcedo nostra. Hermannus Contractus, Antiph. Salve, CXLIII; S. Anselmus Lucens., Super Salve, CXLIX; S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV.
- Dulcedo virginalis. Innocentius III, Hymn., CCXVII.
- Dux virginum. S. Leander, Regul., LXXII.
- Oux nostra. Goffridus abb., Orat., CLVII; Absalu abb., Serm., CCXI.
- Ebur candidum. Guericus abb., Serm., CLXXXVIII.
- Ecclesia Dei cum Christo. S. Ambrosius, in Psal., XIV XV; S. Augustinus, in Evang. S. Joan., XXXV; S. Ambrosius Autpertus, Serm., in Purific., LXXXIX; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; B. Alcuinus, Serm. in Hypapant., CI; Hincmarus Rhemens., Carm. dogm., CXXVI; S. Hildebertus Cenoman., Serm., CLXXI.
- Eden spiritualis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Eleemosynaria Dei. S. Rupertus, in Cantic., CLXIX.
- Eremus solitudinis. Guericus abb., Serm. in CLXXXVIII.
- Ereptrix peccatorum. S. Fulbertus, Serm. i, CMLI.
- Eruditiō hominum. Adamus Persen., Fragn. Marial., CCXI.
- Esther magni nominis. Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
- Eva nova. S. Augustinus, Serm. xi, XLII; S. Fulgentius, De laud. Mariæ, LXV; Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII.
- Evangelista Dei. S. Hildephonsus Serm., XCVI.
- Excultrix vitæ activæ. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.

- Escaulatrix corporum.* Adamus Persen., *Serm.*, CCKI.
Exemplar Ecclesie. S. Rupertus abb., *De operib.*, CLXIX.
Exemplar humilitatis. Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Exemplar justitiæ. Guerricus, *Serm.* v, CLXXXVIII.
Exemplar virginum. S. Ambrosius, *De virginib.*, XIV.
Exemplum bonitatis. S. Fulbertus, *Serm.*, CCLI;
Radulphus Ardens, Homil., CLV.
Exemplum castitatis. S. Hieronymus, *De Assumpt.*, XXVIII; S. Eligius, *Homil.* in *Parie.*, LXXXVII; S. Hildephonsus, *Serm.*, de *Assumpt.*, XCVI.
Exemplum discipline. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Exemplum mortificationis. S. Rupertus abb., in *Cant.*, CLXXVIII.
Exemplum orationis. S. Bernardus, *Orat.*, CLXXXIV.
Exemplum pudicitie. Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Exemplum sanctitatis. S. Anselmus Lucens., in *Salve*, CXLI.
Exordium salvationis nostræ. S. Petrus Damian., *Homil.*, CLV; *Garnarius, Serm.*, CCV.
Exstirpatrix vitiorum. Anonymus *sæculi* v, XXI.
Exultatio angelorum. Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Formula Dei. S. Augustinus, *Serm.* xiv, XLII.
Fastigium Virginum. S. Hildephonsus, *Serm.*, XCVI.
Favus dulcedine. Hugo de S. Victore, *Serm.*, CLXXV.
Femina angelis mirabilis. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLIX.
Femina felix. Juvenius, *Histor. evang.*, XIX.
Femina fruge partus potens. Venant. Fortunatus, *De laud. B. Mariæ*, LXXXVIII.
Femina honorabilis. Goffridus abb., *Serm.*, CLVII.
Femina incorrupta. S. Gaudens, *De lect. Evang.*, XX.
Femina inextinguibilis benignitatis. S. Bernardus *De precat.*, CLXXXIV.
Femina per quam salvati sumus. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, LH; S. Eleutherius, *Serm.*, LIV; S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Femina quæ sola placuit Christo. Sedulius, *Carm.*, XIX.
Fenestra colli. S. Augustinus, *Serm.* xi, XLII; S. Fulgentius, *De laud. B. Mariæ*, LXV; S. Petrus Damian., *Carm.* de *Assumpt.*, CLV.
Ferculum veri Salomonis. Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXXII; Richardus a S. Victore, in *Cantic.*, CXCVI; Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Ficus fructuosa. Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXXII.
Fiducia nostra. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLIX; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Filia benedicta super omnes. S. Hieronymus, *Epist.*, XXII; S. Augustinus, *Serm.* xiv, XLII.
Filia ducens nos ad Patrem. S. Petrus Damian., *Serm.*, CLIV; S. Bruno Carthus., *CLIII*; S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII; Franco abb., *De grat.*, CLXVI; S. Rupertus abb., *Comment.* in *Math.*, CLXVIII; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Filia gratiæ unica. S. Bernardus, in *Cantic.*, CLXXXIV; Balduinus, *De Salut. angelic.*, CLIV.
Filia Regis. Guerricus, *Serm.* de *Assumpt.*, CLXXXVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Finis damnationis. Innocentius III, *Serm.*, de *Assumpt.*, CCXVII.
Finis figurarum. Petrus Blesens., *Serm.*, XXXVIII, CCVII.
Finis noctis. S. Petrus Damian., *Serm.*, in *Assumpt.*, CLV.
Finis Testamentorum. S. Hildephonsus, XCVI; Adamus Persen., CCKI.
Firmamentum in quo Deus posuit solem. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Flos æternus. S. Anselmus Cantuar., *Hymn.*, CLVIII.
Flos campi. S. Fulbertus, *Serm.*, CCLI.
Flos florum. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Flos humani generis. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Flos incomparabilis. Radulphus Ardens., *Homil.*, CLV.
Flos innocentis. Adamus Persen., *Fragn.* *Marial.*, CCKI.
Flos mysticus. Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCHII.
Flos virginitatis, virginum. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII; Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCHII.
Flumen bonitatis, sordes purificans. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Fluvius clementiæ. S. Anselmus Lucens., *super Salve*, CXLI.
Fluvius vitæ inexhaustus. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fons bonorum omnium. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Fons consolationis. S. Anselmus Lucens., *sup. Salve*, CLIX.
Fons dulcis et amarus. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fons fontis viventis. S. Petrus Damian., *Carm.*, CLV.
Fons gratiæ et justitiæ. Ven. Guibertus, CLVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Alanus de Insulis, CCKI; Adamus Persen., CCKI.
Fons hortorum. S. Rupertus, in *Cantic.*, CLXVIII; S. Bernardus, *sup. Salve*, CLXXXIV.
Fons indeficiens Clementiæ divini. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Fons misericordiæ. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Fons patens et accessibilis. Adamus Persen., *Fragn. Marial.*, CCKI.
Fons pietatis. Franco abb., *De gratia*, CLXVI.
Fons purus dulcoris. Petrus Cellens., *Serm.*, CCH.
Fons vitæ. Richardus a S. Victore, CXCVI.
Forma Dei. S. Augustinus, *Serm.* de *Assumpt.*, XLII; S. Hildephonsus, *Serm.*, XCVI.
Forma Ecclesiæ. Guericus abb., *Serm.*, CLXXXVIII.
Forma eruditionis et justitiæ. Petrus Blesens., *Serm.*, xxviii, CCVII; Adamus Persen., *Serm.* de *Assumpt.*, CCKI.
Forma pudoris. S. Odilo, *Serm.* de *Assumpt.*, CLII.
Fortitudo defensionis nostræ. B. Algrinus cardis., in *Cantic.*, CCVI.
Fortitudo deficientium. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Fortitudo pugnantium. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fructus incorruptionis. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fugatrix maledictorum. S. Anselmus Lucens., *sup. Salve*, CLXIX.
Fulgor poli. Venant. Fortunatus, *De laud. B. Mariæ*, LXXXVIII.
Gallina, quæ nos fovet. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Gaudium angelorum, colli, Ecclesiæ. Ven. Guibertus, CLVI; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII, in *Lament.*, CLXXXIV; Adamus Persen., *Serm.* de *Assumpt.*, CCKI.
Gaudium iustorum. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII; Franco abb., *De gratia*, CLXIV.
Gaudium mundi. S. Petrus Dam., *Carm.* de *Assumpt.*, CLV.
Gaudium nostrum. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Gaudium tribulatorum. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII.
Gemma cœlestis. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
Femina mystica. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII.
Genitrix vitæ. S. Bernardus, *De precat.*, CLXXXIV.
Gloria angelorum. S. Anselmus, *Hymn.*, CLIX; Hugo a S. Victore, *Erudit. Theolog.*, CLXXVII.
Gloria cœli. S. Bernardus, *super Salve*, CLXXXIV.
Gloria mulierum. S. Alredus, *Serm.*, CXCV.
Gloria mundi. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Gratia majorum. S. Fulbertus, *Serm.*, CCLI.
Gratia plena. S. Anselmus Cantuar., *Hymn.*, CLVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Gratiæ plenitudo. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, LII.
Gubernaculum nos dirigens in mari. S. Anselmus Lucens., *super Ave Maria*, CLXIX.
Gubernatrix nostra. S. Anselmus Lucens., *sup. Ave Maria*, CLXIX.
Gutta roris, omnia sanans. Hugo a S. Victore, *Serm.*, CLXXV.
Habitaculum gloriæ, sapientiæ Dei. S. Anselmus Cantuar., *De Concept.*, CLVIII.
Habitaculum sanctum. S. Augustinus, *Exposit. in Magnificat*, XLIII; S. Rupertus abb., in *Cantic.*, CLXVIII; Hugo de S. Victore, *Erudit. theolog.*, CLXXVII; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Habitatio Domini incorrupti. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII; Guerricus abb., *Serm.*, CLXXXVIII; Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Habitatio ignis divini. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Hæreditas Domini. Radulphus Ardens, *Homil.*, CLV.
Herba fallonum ad imundos. Petrus Cellens., *Serm.*, CCH.

- Hesperus peccatorum.* Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Holocaustum Deo acceptissimum. S. Hildephonsus, *Serm.*, XCVI; S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII; Philippus de Harvang, in *Cantic.*, CCIII.
Honor poli. Venant. Fortunatus, De laud. B. Marie, LXXXVIII.
Honor virginum, naturæ. Radulphus Ardens, *Homil.*, CLV; Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Horizon utriusque legis. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Horologium mysticum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Hortus aromatizans, arbusta non continens. Philippus de Harvang, in *Cantic.*, CCIII.
Hortus deliciarum et conclusus. S. Hieronymus, *Epist.*, XIII; S. Hildephonsus, *Serm.*, XCVI; S. Paschasius Radbert., in *Matth.*, CXX; S. Bernardus, *Serm. in Natalit.*, CLXXXIV.
Hortus floridus. Richardus a S. Victore, *CXCII*; S. Bernardus, *CLXXXIII*; S. Amedeus Lausan., *CLXXXIII*; Alanus de Insulis, *CCX*; Adamus Persen., *CCXI*.
Hortus fructiferus. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Hortus sanctitatis. Philippus de Harvang, in *Cantic.*, CCIII.
Hospita Dei et hominum largissima. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
Hospitalis animarum vagantium. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Hospitium amorum Deo in terris peregrinanti. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Hospitium mundissimum Filii Dei. S. Bernardus, *Precat.*, CLXXXIV.
Hospitium peccatorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Hospitium sanctitatis. S. Leo Magnus, *Serm.*, LXVII.
Hostia viva. Arnoldus, *Tract. de B. Virgin. Maria*, CXXXIX.
Hostis scandalorum omnium. Richardus a S. Victore, in *Cantic.*, CXCVI.
Humus, vel terra benedicta. S. Rupertus, in *Cantic.*, CLXVIII.
Hymnodia angelorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Idea sanctitatis et virtutum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Ignis tota. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Illuminatio nostra. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Illuminatrix mundi. S. Paschasius Radbertus, in *Matth.*, CXX; S. Amedeus, *Homil.*, CLXXXVIII; Petrus Cellens., *Serm.*, CCII.
Illustratrix omnium cælorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Imago divina. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Imago solis expressissima. S. Bernardus, *Deprecat.*, CLXXXIV.
Imago virginitatis. S. Ambrosius, De virgin., XIV.
Imitatrix Domini. Radulphus Ardens, *Homil.*, CLV; S. Bernardus, De passion. Domini, CLXXXIV.
Immasculata. Vide sectionem, IV.
Immensitas gloriæ et reconciliationis humanæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Immolatrix animæ sbe. Arnoldus, *Tract. de B. Maria*, CXXXIX.
Imperatrix cælorum. S. Anselmus Cantuar., De Concept., CLIX.
Imperatrix mundi universalis. Goffridus abb., *Serm.*, GLVII; Franco abb., De gratia, CLXVI; Philippus de Harvang, in *Cant.*, CCIII.
Impletio legis. Petrus Blesens., *Serm.*, xxxviii, CCVII.
Inchoatio salutis mundi. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Indicium castitatis. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, cxlvi, LH.
Indulgentia peccatorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Infans divina. S. Nicetas, *Homil.*, LII.
Infimica malitiæ. Philippus de Harvang, in *Cantic.*, CCIII.
Innitrix arcani consilii. S. Anselmus, *Hymn.*, CLVIII.
Innitium lucis. S. Petrus Damian., *Serm. de Assumpt.*, CXIV.
Innitium totius boni. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXII.
Innovatrix quantum. S. Amedeus Lausan., *Homil. de laud. B. Marie*, CLXXXVII.
Insigne virginitalis. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, cxlvi, LII.
Instauratrix collapsæ misericordiæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Institrix vitæ. S. Anselmus Cantuar., *Serm.*, CLIX.
Instrumentum Regiæ cælestis. Alanus de Insulis, *Serm.*, CCX.
Integritas virginalis. S. Petrus Rom., *Serm.*, i, CXLV.
Integritas sanctimonie. Arnoldus Carnot., *Tract. de B. Maria*, CXXXIX.
Interemptrix hereseos. S. Hieronymus, *Serm. de Assumpt.*, XXX.
Interitus mortis et inferni. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Interpelatrix nostra. S. Anselmus, *Cantuar.*, *Orat.*, CLVIII.
Interventrix desperatorum. S. Euthenius, *Serm.*, LXV; S. Hildephonsus, *Serm.*, iv, XCVI.
Introitus cæli. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII.
Introitus vitæ. S. Hildephonsus, *Serm.*, iv, XCVI.
Invenitrix clementiæ. S. Amedeus, De laud. B. Marie, CLXXXVIII.
Invenitrix gratiæ. S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, CLIX; S. Bernardus, *Serm.*, ii, CLXXXIV.
Invenitrix veniæ. S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV.
Iris mystica. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Iter Dei ad nos, animæ ad paradysum. Sedulius, *Carm.*, lib. v, XIX; S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLIX.
Jacob, id est, Luctatrix contra vitia. Radulphus Ardens, *Homil.*, i, CLV.
Janua cælestis. S. Augustinus, *Serm.*, xiv, XLII; S. Hildephonsus, *Serm.*, iv, XCVI; S. Petrus Damian., *Homil.*, CXLV; Petrus Cellens., *Serm.*, CCII.
Janua paradisi, janua salutis. S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, CLVIII; Petrus Comestor, *Sermo*, CXCVIII; Petrus Blesens., *Serm.*, CCII.
Jubilatio matrum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Juvatrix miserorum. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
Lactatrix cibi angelorum et nostri. S. Hieronymus, *Serm. de Assumpt.*, XXX; S. Augustinus, *Serm.*, ix, XLII.
Lactatrix miserorum. Richardus a S. Victore, in *Cantic.*, CXCVI.
Lactatrix Salvatoris nostri. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
Lactatrix vitæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Lætitia cælitum, fidelium. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII; Ælredus, *Serm.*, CXCIV.
Laminæ aureæ. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII.
Lampas fragrans, viam ostendens lucidam. Philippus de Harvang, in *Cantic.*, CCIII.
Lampas infrangibilis. Adamus Persen., *Fragm.*, m, CCXI.
Lampas luculentissima. S. Bernardus, *Deprecat.*, CLXXXIV.
Lana candidissima. S. Hieronymus, *Serm.*, de Assumpt., XXX; Petrus Cellens., *Epist.*, CCII.
Lapis divinus. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Laus angelorum et hominum. S. Anselmus, *Hymn.*, CLVIII; S. Ælredus abb., *Serm.*, CXCIV.
Lectulus Dei. S. Petrus Damian., *Epist.*, CXLIV; S. Rupertus abb., in *Cantic.*, CLXVIII; S. Bernardus, *Deprecat.*, CLXXXIV; Petrus Blesens., *Serm.*, xxxviii, CCVII.
Lectus Christi, virtutibus floridus. Honorius Augustodun., in *sigil.*, CLXXII.
Lecythus oleo repletus. Petrus Blesens., *Serm.*, xxxviii, CCVII.
Levamen dolorum, laborum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Libanus a quo fluent aquæ vivæ. B. Algrinus, in *Cant.*, CCVI.
Liber grandis. Petrus Cellens., *Serm.*, v, CCII.
Liber vitæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Liberatio captivorum, hominum. S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV; S. Anselmus Lucens., super *Salve*, CXLIX; S. Bernardus, *Meditat.*, CLXXXIV.
Lignum pulcherrimum. S. Bruno Carthus., in *Assumpt.*, CLIII.
Lignum vite, vivificum. Tertullianus, De carne Christ., II; Firmicus Maternus, De error. fals. relig., XII; S. Ambrosius, *Hymn.*, XVII; Petrus diacon., in *Assumpt.*, LXII; S. Anselmus Lucens., *Hymn.*, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLIX; S. Bernardus, *Serm.*, n, CLXXXIII; Adamus Persen., *Serm.*, C XI.
Lilium. S. Petrus Chrysolog., LII; S. Hildephonsus, XCVI; S. Petrus Damian., CXLV; Ven. Gumbertus, CLVI; Alanus de Insulis, CCX.
Lilium candescens, purissimum. Pasch. diacon., De Assumpt., XCIV.
Lilium convallium. Honorius August., in *Sigil.*, CLXXII; S. Bernardus, super *Salve*, CLXXXIV.
Lilium sine spina. B. Algrinus, in *Cantic.*, CCVI.
Limen patriæ cælestis. Petrus Cellens., *Serm.*, CCII.
Limes pietatis. Alanus de Insulis, in *Anti-Clod.*, CCX.
Liquatrix peccatorum. S. Anselmus Lucens., super *Ave Maria*, CXLIX.

Locus sanctificationis, voluptatis Dei. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Rupertus, in Cantic., CLXIX.
 Lucerna aurea. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Lucifer occasum nesciens. S. Hildephonsus, Serm. de Assumpt., XCVI.
 Lucifatrix contra vitis. Radulp. Ardens, Homil. i, Cl.V.
 Lumen cæcorum, peccatorum. Frauco abb., De gratia, CLXVI; S. Bernardus, super *Salve*, CLXXXIV; Alanus de Insulis, in Anticlaud., CCX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Lumen cordis. S. Fulbertus, in vers. B. Mariæ, CXLI.
 Luminare lucens divinitus. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.
 Luminare majus. Petrus Blesens, Serm. v, CII.
 Luna indeficiens. S. Hieronymus, Serm., de Assumpt., XXX; S. Anselmus Cantuar., Serm., CLVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; B. Algrinus, in Cantic., CCVI; Thomas Cisterc., CCVI; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., Serm., CCXI.
 Lux gentium. S. Hildephonsus, Sermo. de Assumpt., XCVI.
 Lux mundi. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
 Lux pellens nubila. Alanus de Insulis, Anticlaud., CCX.
 Lux temporalis ex qua æterna surrexit. Richardus a S. Victore, in Cantic., CCVI.
 Magisterium patientiæ. Adamus Persen., Serm. in Assumpt., CCXI.
 Magistra gentium. S. Augustinus, Serm. vi, XLII.
 Magistra innocentiae. S. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII.
 Magnes spiritualis. S. Petrus Damian., CXLV; Adamus Persen., CCXI.
 Magnificatrix Domini. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII.
 Majestas reverenda. S. Amedeus, Homil. vii, CLXXXVIII.
 Mamilla orphanorum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Manna suavis. S. Amorosius, in Psalm., XVI; S. Rupertus abb., in Exod., CLXVII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Mansio divinitatis. S. Hildephonsus, De Virginit., XCVI; S. Anselmus Cantuar., in Psal., CLVIII.
 Mare amarum. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CLXIX.
 Mare dulcissimum, gratiarum, virgineum, Adamus Persen., CCXI.
 Margarita pretiosa. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Martha. Petrus Blesens., Serm. xxxiv, CCVII.
 Martyr. S. Hieronymus, Serm. de Assumpt., XXX; Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIV; Guerricus abb., Serm. i, CLXXXVIII.
 Mater affectuosissima. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mater beata. S. Hieronymus, Serm. de Assumpt., XXX.
 Mater bona. Sedulius, Carm., XIX.
 Mater consolationis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Mater Dei. Tertullianus, I, II; S. Cyprianus, IV; Iacantius, VI; Constantinus imper., VIII; S. Hilarius Pictavi., X; S. Ambrosius, XV; S. Hieronymus, XXI; Zachæus Christian., XXIX; S. Augustinus, XXXVIII; S. Leo Magnus, LIV; S. Gregorius Magnus, LXXVI; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; Ven. Hildebertus, CLXXI; S. Bernardus, CLXXXII; S. Martinus Legion., CCVIII, et multi alii Patres.
 Mater incomparabilis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mater Liberatoris. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mater Lucis æternæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mater misericordie. S. Augustinus, XXXIII; S. Fulbertus, Serm. de Purific., CLXI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, CLXXXV; Petrus Blesens., CCVII.
 Mater mundi. S. Augustinus, Serm. ad fratres, XLI.
 Mater nostra. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mater Spei nostræ. S. Anselmus Cantuar., Invoc. ad Virg., CLIX.
 Mater virginitatis æternæ. S. Augustinus, Serm. xviii, XLII.
 Mater vitæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Materia benedictionis. S. Rupertus, in Cantic., CLXVIII.
 Medela nostra unica. Venant. Fortunatus, De Laud. Mariæ, LXXXVIII.
 Mediatrix nostra. S. Anselmus Cantuar., De excellent. Virg. Mariæ, CLIX; Guerricus abb., Serm. in Assumpt.,

CLXXXVIII; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII; B. Algrinus, in Cantic., CCVI; Adamus Persen., Serm. in Assumpt., CCXI.
 Medica miseriæ humanæ. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Ven. Guibertus, CLVI; Adamus Srolus, CXCIII; S. Bernardus, CLXXXIII; Adamus Persen., CCXI.
 Medicina nostra. Adamus Persen., Serm. in Assumpt., CCXI.
 Meditatrix spiritualium. Honorius Augustod. in Sigillo, CLXXII.
 Medium cœli. Absalon abb., Serm. i, CCXI.
 Medium terræ. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Mensa panis vitæ. S. Bernardus, Sup. *Salve*, CLXXIV.
 Mensa propitiatoria. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
 Meridies resplendens. Honorius Augustod., in Sigillo, CLXXII.
 Meta vitiorum. Adamus Persen., Serm. in Assumpt., CCXI.
 Ministra Christi. S. Augustinus, Serm. de Assumpt., XLII.
 Ministra propitiationis. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Miraculum. Aurel. Prudentius, Apoth., I, IX; S. Brn Carthus., De laud. B. Mariæ, Cl.III; S. Bernardus, CLXXXV; Guerricus abb., Serm. iii, CLXXXVIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., CCXI.
 Miseratrix peccatorum. S. Petrus Damian., Serm. CXI.V; S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Misericordia ad miseros. Petrus Cellens., Serm. i, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Moror damonum. S. Anselmus, Hyeron., CLVIII.
 Monile Paradisi. Adamus Persen., De Laud. Mariæ, CCXI.
 Monitorium castitatis. B. Algrinus Cardin., in Cantic., CCVI.
 Mons Dei. S. Hieronymus, Epist., XXII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mons montium, myrrhæ, aromatum. S. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; Honorius Augustod., in Sigillo, CLXXII; Guerricus abb., Serm., CLXXXVIII.
 Mulier amicta sole. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Mulier beata, bona sancta. S. Augustinus, Serm. de Assumpt., XLII; S. Cassarius, Dialog., LXVII; Radulpus Ardens, Homil. ii, CLV; Goffridus abb., Serm. iii, CLVII; S. Anselmus Cantuar., De exaltat., B. Mariæ, CLVIII.
 Mulier fortissima. S. Fulbertus, Serm. i, CXI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; S. Alredus, Serm., CXC.V; Petrus Blesens., Sermo., CXC.V; Adamus Persen., in Assumpt., CCVI.
 Mundus Creatoris magnificus. S. Bernardus, Sup. *Ave Maria*, CLXXXIV.
 Mundus minor, a quo major gloria Deo. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Munimen Christi et Ecclesiæ. Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII.
 Munimen peccatorum. B. Algrinus, in Cantic., CCVI.
 Munimen vitæ præsentis et futuræ. S. Amedeus Lasean., Homil., CLXXXVIII.
 Munimentum peccatores obumbrans. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Munus pretiosum. S. Bernardus, Serm. in Assumpt., CLXXXIII.
 Muracula in fluctibus hujus mundi. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
 Murus defensionis. Thomas Cisterciens., CCVI; Adamus Persen., CCXI.
 Murus totius mundi validus. Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII; Hugo a S. Victore, Serm., CLXXV.
 Myrrha. Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Myrtus. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
 Nardus aromatica. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
 Nauta mundi. S. Anselmus Cantuar., Super *Ave Maria*, CLIX.
 Navicula Domini. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
 Navigium. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
 Navis. S. Anselmus Cantuar., Super *Ave Maria*, CLIX; Hugo de S. Victore, in Psal., CLXXIV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Nebula lucis refrigerans. S. Petrus Damian., Serm., CXI.V; Adamus persen., Mariale, CCXI.
 Negotium sæculorum. S. Bernardus, Serm. ii, CLXXXIV.
 Nidus Dei. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

- Nitor orbis. Venant. Fortunatus, De Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., XLV.
- Nix nive candidior. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Nobilitas populi Christiani. S. Bruno Carthus., Serm., CLIII; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
- Nomen dulce spirans. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIX.
- Nomen supra modum desiderabile. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
- Norma omnium. S. Petrus Damian., Epist., CXIV; S. Rupertus, In Cantic., CLXXXVIII; Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII.
- Nubes consolativa laboris. S. Anselmus Lucens., In *Ave Maria*, CLXIX.
- Nubes elevans nos a terrenis. Arnoldus, in prolegom., CXXXIX.
- Nubes imbre gratiarum plena. Hugo de S. Victore, In Psalt., CLXXVI.
- Nubes levis. S. Ambrosius, De viduis, XVI.
- Nubes lucida. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Nubes media inter solem et terram. S. Augustinus, XII.
- Nubes mitigativa malorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Nubes pluvie vitalis, glorie divine. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Nubes protegens. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
- Hugo a S. Victore, Serm., CLXXV.
- Nubes refrigerans. S. Bernardus, In *Salve*, CLXXXIV.
- Nubes umbrationis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Nutrix Christi. Tertullianus, Advers. Marcion., II.
- Matrix Dei, vite nostre. S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
- Nutrix nostra. S. Anselmus, Orat., CLVIII.
- Nutrix panis celestis. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
- Obsecratrix pro mundi salute. Arnoldus Carnot. De B. Maria, CXXXIX.
- Observatrix legis. S. Ambrosius, Autpertus, Homil., LXXXIX.
- Obsecr. fidei apud Deum. S. Augustinus, Serm. II, in Annunt., XI. I.
- Oculus orbis. Honorius Augustodun., In Sigil., CLXXII.
- Odor myrrhæ. S. Amedeus Lausan., Homil. VII, CLXXXVIII.
- Odor suavitatum. S. Petrus Damian., Carm. in Assumpt., CXLV.
- Odor vite in vitam. S. Amedeus Lausan., Homil. VII, CLXXXVIII.
- Officina virginialis. Petrus Cellens., Serm. III, CCII.
- Oleum indeficiens. Honorius Augustod., CLXXII; Absalo abb., CCXI; Adamus Persen., CCXI.
- Oleum misericordie. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
- Oliva fructifera, pacifera. S. Hildephonsus, Serm., De Assumpt., XCVI; Hugo de S. Victore, Serm. in Assumpt., CLXXV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Absalo abb., Serm., CCXI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Operatrix virtutum. S. Rupertus, In Cantic., CLXXXVIII.
- Opitulatrix peccatorum, periclitantium. S. Fulbertus, Serm. I, CXLI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Opus officii sui. S. Petrus Chrysolog., Serm., CXLIII.
- Opus admirationis. S. Petrus Damian., Serm., de Nativit., CXLV.
- Opus redemptionis nostræ. S. Hildephonsus, De virgin. Mariæ, XCVI.
- Oraculum spiritus sancti. S. Rupertus, In Cantic., CLXXXVIII.
- Oraculum verum. S. Anselmus, Cantuar. Serm., CLIX.
- Operatrix nostra. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
- Orbis terræ. Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV.
- Oriens Orientis. S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV.
- Origo consolationis. S. Bernardus, In *Ave Maria*, CLXXXIV.
- Origo felicitatum nostrarum. Ven. Guibertus, De Laud. B. Mariæ, CLVI.
- Origo misericordie. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
- Origo salutis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Ornamentum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Ornatus paradisi. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
- Orius solis. S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV.
- Ostia paradisi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Ostium cæli, salutis. S. Rupertus abb., In Cantic., CLXXXVIII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
- Ovis innocentie. Hugo de S. Victore, Serm. in Nativit., CLXXV.
- Ovis Mater Agni. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; S. Elfredus, Serm., CCXV; Petrus Blesens., Serm., CCVII.
- Pacificatrix. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Palatium Regis æterni. Venant. Fortunatus, LXXXVIII; S. Petrus Damian., Serm. in Nativit., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Paradisus beatitudinis, deliciarum. S. Rupertus, In Cantic., CLXXXVIII; Guerricus abb., Serm. II, CLXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Parens misericordie. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
- Parens Orphanorum. S. Bernardus, Serm. de Assumpt., CLXXXIII; Super *Ave Maria*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Pars Dei. Radulphus Ardens, Homil. in Assumpt. CLV.
- Pascua virens fidei et virtutibus. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
- Patria exsiliis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Patrocinatrix terrigenarum. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.
- Patrocinium peccatorum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Patrona fidelis et potens. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., Orat., CLVII, In Psalt., CLIX; Petrus Blesens., Serm. XXIV, CCVII; Absalo abb., Serm. de Assumpt., CCXI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Pax cordium, mundi. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Pelagus. Arnoldus, De Patrocin., CXXXIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Perfugium peccatoris. Goffridus abb., Orat., CLXXXVIII.
- Persona illustris. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.
- Pes claudo. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
- Petra agri, deserti. Petrus Cellens., Serm., 6, CCII; Garnerius abb., Serm., de Purific., CCV.
- Philomela dulcis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Phoenix aromatizans. S. Amedeus Lausan., Homil. 6, CLXXXVIII; Garnerius abb., Serm. I, CCV.
- Pignus promissionis, gaudii. Adamus Persen., Mariale, CCXICXXI.
- Piscina misericordie. Adamus Persen., Mariale.
- Planta celestis. S. Bernardus, Serm., Sup. *Salve*, CXXXIV.
- Plantatio rosæ. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
- Platanus exaltata. S. Bernardus, Serm., Sup. *Salve*, CLXXXIV.
- Plusquam martyr. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX; S. Hildephonsus, Serm. 2 de Assumpt., XCVI; Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
- Polus ter radians. Alanus de Insulis, Serm., CCY.
- Pons securus. Venant. Fortunatus, Eleg. de Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Porta cæli, paradisi. S. Augustinus, Serm. de Nativit. Dom., XII; S. Petrus Damian., Homil., CXIV; S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; S. Bernardus, CLXXXIV; Petrus Blesens., CLVII; Adamus Persen., CCXI.
- Porta gratiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Porta libertatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Porta lucis divine. Ratramonus, De partu Virg., CXXI.
- Porta penitentiae. S. Hildephonsus, De virginib., XCVI.
- Portatrix animarum. S. Ambrosius, Autpertus, Serm., LXXXIX.
- Portio plebis Christianæ. Guibertus Ven., Rhythm., CLVI; S. Rupertus abb., In Apocalyps., CLXXVIII.
- Portus in naufragio. S. Augustinus, XXXVIII; S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; S. Rupertus abb., CLXX; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, Sup. *Salve*,

CLXXXIV. et CLXXXV; Petrus Cellens., *Serm.* 6, CCII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Possessio Dei. S. Hildephonsus, *De virgin. B. Mariæ*, XCVI.
 Potestas consummata. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
 Præconium libertatis. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Præmium salutis. S. Hildephonsus, *De Virginit.*, XCVI.
 Præstium inextinguibile. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Pratum virginale. S. Bernardus, *Serm.* ad milit. templ., CLXXXIV.
 Pretium pretiorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Prima Ecclesiæ primitivorum. S. Amedeus Lausan., *Homil.* 7, CLXXXVIII.
 Primiceria virginum. S. Fulbertus, *Serm.* III, CXL; Petrus Besens., *Serm.* 33, CCVII.
 Primigenia Virginum. S. Anselmus Lucens., *Super Ave Maria*, CXLIX.
 Primitiæ mirandorum. S. Anselmus Cantuar., *Hymn.*, CLIX.
 Princeps. S. Fulbertus, *Serm.* 3, CXL; Rupertus, *In Cantic.*, CLXVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Principium vite. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII; S. Bernardus, *Super Ave Maria*, CLXXXIV; Absalo abb., *De Assumpt.*, CCXI.
 Procuratrix pauperum. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Proles nobilis. Gofridus, *Orat.*, CLVII; Guericus abb., *Serm.* 1, CLXXXVIII.
 Prophetissa Dei. S. Hieronymus, XXII; S. Hildephonsus, *Serm.* de Assumpt., XCVI; S. Bruno Carthus., *Homil.*, CLIII; Franco abb., *De gratia*, CLXVI; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Propitiatio. S. Bernardus, *Orat.*, CLXXXIV; Petrus Cellens., *De panibus*, CCII.
 Propitiatorium. S. Anselmus Cantuar., *De Concept.*, CLIX; Petrus Besens., *Serm.* 33, CCVII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Propugnaculum. Hugo de S. Victore, *Serm.* in Assumpt., CLXXVI; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Propugnatrix nostra. Arnoldus, *De patroc.*, CXXXIX.
 Prospicies sanctitatis. S. Augustinus, *Serm.* 17, XII.
 Protectio animarum. Adamus Persen., *Mariale*, *passim*, CCXI.
 Protectrix vite. S. Bernardus, *De precat.*, CLXXXIV; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Prudentia animarum. S. Anselmus Cantuar., *Hymn.*, CLVIII.
 Puella divina, veneranda. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., *Homil.* 2, CLXXXVIII; Petrus Cellens., *Serm.* 3, CCII.
 Puerosa felix. S. Petrus Damian., *Serm.* in Nativit., CLV.
 Pulchritudo. S. Anselmus Lucens., *Super Salve*, CLXIX; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Purgatrix criminum. S. Rupertus, *In Cantic.*, CLXVIII.
 Puritas virginea. S. Petrus Damian., *Serm.*, CLV.
 Purpura Christi sanguine tincta. Petrus Cellens., *Epist.*, CCII; Philippus de Harveug, *In Cantic.*, CCIII.
 Puteus aquarum viventium. S. Hieronymus, *De Assumpt.*, XXX; S. Hildephonsus, *De Assumpt.*, XCVI; S. Rupertus, *In Cantic.*, CLXVIII; Petrus Cellens., *Serm.* 1, CCII.
 Quies cordis. S. Anselmus, *Orat.*, CLVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Radius amoris divini, Deitatis. S. Anselmus Lucens., *Super Salve*, CLXIX; S. Bernardus, *Meditat.*, CLXXXIV; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Radix benedictionum. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
 Radix bonorum omnium. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Radix consolationis. S. Anselmus Lucens., *Super Salve*, CLXIX.
 Radix immortalitatis. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Radix vite æternæ. Venant. Fortunatus, *Eleg.* de laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
 Ramus dulcedinis æternæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Ramus virginitatis. Hugo de S. Victore, *In Epist.* ad Rom., CLXXVI.
 Raptrix cordium. S. Anselmus Lucens., *Super Ave Maria*, CXLIX.
 Ratio Spei nostra. S. Bernardus, *Serm.* in Nativit., CLXXXIV.
 Ratio mundi. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.

Receptaculum divinitatis. S. Anselmus, *Homil.* de Concept., CLIX.
 Receptaculum gratiæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCII.
 Receptaculum securum. S. Rupertus, *In Cantic.*, CLXVIII.
 Reclinatorium aureum. S. Petrus Damian., *Serm.*, CLV.
 Reclinatorium dulcissimum. S. Anselmus, *De Concept.*, CLIX; S. Bernardus, *Rhythm.*, CLXXXV.
 Reclinatorium pietatis. Petrus Besens., *Serm.* 33, CCVII.
 Reconciliatrix nostra, peccatorum. S. Anselmus Cantuar., *De excellent.* B. Mariæ, CLIX; S. Bernardus, *Orat.*, CLXXXIV.
 Richardus a S. Victore, *In Cantic.*, CXCVI; Petrus Cellens., *Serm.* 6, CCII; B. Algrinus Cardin., *In Cantic.*, CCVI.
 Recreatio in labore. Adamus Persen., *Mariale*, CCII.
 Recuperatrix gratiæ. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
 Recuperatrix orbis perditii. S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, CLVIII.
 Redemptio captivorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Reditus proscriptis. Alanus de Insulis, *In Anticlad.*, CCX.
 Reductrix perditorum. S. Anselmus Lucens., *Super Salve*, CLXIX; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Refectio mentis humanæ. S. Bernardus, *Meditat.*, CLXXXIV.
 Refocillatrix pauperum. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLIX; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Refrenatrix iræ Dei. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Refrigerium laborum. Adornus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Refrigerium mentis. S. Gregorius Magnus, LXVI, 570.
 Refugium pauperum, peccatorum, etc. Arnoldus, *De patroc.*, CXXXIX; Ven. Guibertus, CLVI; Gofridus abb., *Serm.*, CLVII; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII; Deprecat., CLXXXIV; Petrus Cellens., *De panibus*, CCII; Adamus Persen., *Mariale*, *passim*, CCXI.
 Regeneratrix universorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Regina colorum. Petrus Besens., *Serm.* 33, CCVII.
 Regina felix. S. Hildephonsus, *De Assumpt.*, XCVI.
 Regina gaudii, gratiæ. S. Anselmus Cantuar., *De excellent.* B. Mariæ, CLIX.
 Regina humanæ naturæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Regina iustitias. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII; Adamus Persen., *Mariale*, *passim*, CCXI.
 Regina mundi. S. Hieronymus, *De Assumpt.*, XXX.
 Regina virtutum. S. Rupertus, *In Cantic.*, CLVIII; S. Bernardus, *In Assumpt.*, CLXXXIV.
 Regio Dei virginea. S. Hildephonsus, *De virginit.*, XCVI.
 Regio lucis reparatrix. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Regula perfectionis. S. Anselmus Lucens., *super Ave Maria*, CXLIX.
 Regula viatorum. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXV.
 Regula vite. Alanus de Insulis, *Anticlad.*, CCX.
 Relevatrix cadentium. S. Fulbertus, *Serm.* de Nativit., CXLI.
 Remedium doloris nostri. Radulphus Ardens, *Homil.* 2, CLV; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Remissio laborum, peccatorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Renovatio mundi. S. Petrus Damian., *Serm.*, CLV.
 Reparatio casus. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Reparatio desperatorum. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
 Reparatio vitæ omnium. S. Hildephonsus, *De Assumpt.*, XCVI; S. Anselmus Lucens., *Super Salve*, CLXIX.
 Reparatrix innocentie, ruinæ celestis, etc. S. Anselmus Lucens., *Super Ave Maria*, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., *In Psalt.*, CLVIII; S. Bernardus, *Deprecat.*, CLXXXIV; Richardus a S. Victore, *In Cantic.*, CLXVI; Petrus Besens., *Serm.* 33, CCVII; Adamus Persen., *Mariale*, *passim*, CCXI.
 Requies dejectis. Alanus de Insulis, *Anticlad.*, CCX.
 Requies Domini et nostra. Guericus, *De Assumpt.*, CLXXXVIII.
 Requies Laborum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Restauratio feminarum. S. Augustinus, *Serm.* II, XLII; S. Fulgentius, *De laud.* B. Mariæ, LIX.

Restauratrix angelorum. Richardus a S. Victore, in Cantic., CLXVI.
Restauratrix vite. S. Eleutherius, *Serm. in Nativit.*, LXV.
Reversio erraticum, ausulum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Revocatrix desperatorum. S. Anselmus Cantuar., *CLVIII*.
Revocatrix pereuntium. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Rivus de quo fons magnus. S. Augustinus, *Serm.* 31, XLII; S. Petrus Damian., *De Epiph.*, CMLV.
Rivus inefficiens gratiam, misericordiam. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Robor athletarum, infirmorum. Adamus Persen., *Mariale*, C'XI.
Ros aurora. S. Anselmus Lucens., *Super Ave Maria*, CLIX; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Rosa florida, Rosa paradisi, etc. S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV; S. Anselmus Cantuar., *CLVII*; S. Bernardus, *CLXXXII*, *CLXXXIV*; Thomas Cisterc., CCVI; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., *Mariale*, passim, C'XI; Innocentius III, *Serm.*, CCXVII.
Rosarium gratiarum. Adamus Persen., *Mariale*, C'XI.
Rubus ardens. S. Augustinus, *Serm.* 19, XLII; S. Petrus Damian., CXLV; Eckbertus abb., CXC.
Rubus mirabilis. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Sabbatum. S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV.
Sacellum Spiritus sancti. Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXXII.
Sacerdos summa. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
Sacrarium misericordiae. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLIX.
Sacrarium Spiritus sancti. Radulphus Ardens, *Homil.*, CLV.
Sacrificium Deo oblatum. Adamus Persen., *Mariale*, CCVI.
Sal terra. S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV.
Salvatio totius mundi. S. Hildephonsus, *Serm.* 7, XCVI.
Salvatric nostra. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
Salvatric perditorum. S. Bernardus, *Deprecat.*, CLXXXIV.
Salus certa. Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., *CLVIII*; Rupertus abb., *CLXX*; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Salus cordium. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Salus indeficiens. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
Salus mundi. Petrus diacon., in *Assumpt.*, LXII.
Salus tuta in periculis. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Sanatrix hominum. S. Augustinus, *Serm.* 17, in *Nativit.*, XLII.
Sancta sanctorum. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; Hugo de S. Victore, *Erudit. theol.*, CLXVII; S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
Sanctificatio nostra. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Sanctificatrix mundi. S. Anselmus Cantuar., *De Concep.*, CLIX.
Sanctitas nitens. S. Anselmus Cantuar., *Invoc. ad S. Virg.*, CLVIII.
Sanctuarium Dei. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIV; Petrus Cellens., *Serm.* 2, CII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Sapientia mater omnium. S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, CLIX.
Scala celestis, peccatorum. S. Augustinus, *Serm.* 11, XLII; S. Fulgentius, *De Laud. B. Mariae*, LXV; S. Eleutherius, *Serm. in Annunt.*, LXV; Petrus Damian., *Carm. de Assumpt.*, CXLV; Hugo de S. Victore, *Erudit. theol.*, CLXVII; S. Bernardus, in *Ave Maria*, CLXXXIV; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Scaturigo bonorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Scriptum Regis omnium. S. Bernardus, *Super Salve*, CCXII.
Schola virtutum. Petrus Blesens., *Serm.* 38, CCVII.
Scientia scientiarum. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
Sermonum Spiritus sancti. S. Anselmus Cantuar., *De passion. Dni.*, CLIX.
Sculptura Spiritus sancti. S. Hieronymus, *De Assumpt.*, XXX.
Scriptum insuperabile. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Securis. Petrus Cellens., *De Assumpt.*, CCII.
Seditrix seditionum. S. Bernardus, *Super Ave Maria*, CLXXXIV.

Sedes Dei, sapientiae. S. Anselmus Cantuar., *Super Salve*, CLVIII; Rupertus abb., in *Matth.*, CLXVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Semita ad coelum. Alanus de Insulis, *Anticlaud.*, CCX; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Sidus illuminans noctem. S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, CLVIII.
Sidus mundi. S. Bernardus, *De laud. B. Mariae*, CLXXXIV.
Silvus Spiritus sancti. S. Hieronymus, *De perp. virg. Mariae*, XXX.
Stigillum virginittatis. Alanus de Insulis, in Cantic., CCX.
Signaculum cordis Dei. Franco abb., *De gratia*, CLXVI.
Signaculum cordis nostri. S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, CLVIII.
Signaculum pietatis. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Signifera virginittatis. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Signum foderis et gratiae. S. Amedeus Lausan., *Homil.* 3, CLXXXVIII.
Signum supra sidera. Petrus Cellens., *Serm.* 6, CII.
Simulacrum divinum. S. Amedeus Lausan., *Homil.* 3, CLXXXVIII.
Sinus securitatis. S. Anselmus, *Meditat.*, CLVIII.
Sion gloriosa. S. Augustinus, *Enarr. in Psalm.*, XXXVIII; S. Anselmus Cantuar., in *Psalm.*, CLVIII.
Smaragdus pudicitiae. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Soboles pulcherrimas. S. Fulbertus, *Serm. de Nativit.*, CXXI.
Socia Dei. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Socia nostra amabilis. S. Bernardus, *Rhythm.*, CLXXXV.
Socrus animarum. S. Aldhelmus, *De laud. Mariae*, LXXXIX.
Sol ardens, radians. S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV; S. Anselmus Cantuar., *Hymn.*, CLVIII; Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; S. Bernardus, *CLXXXII*, *CLXXXIV*, S. Amedeus Lausan., *Homil.* 3, CLXXXVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Solamen afflictorum. S. Anselmus Cantuar., in *Psalm.*, CLVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Solamen reis et miseris. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
So amen saeculi. Radulphus Ardens, *Homil.*, CLV.
Soatium animarum, mundi. S. Anselmus Lucens., *Super Salve*, CLXIX; Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Solatrix tribulorum. S. Bernardus, in *Ave Maria*, CLXXXIV.
Solitudo quies. S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, CLVIII; B. Rupertus abb., in *Matth.*, CLXVIII.
Solium Divinitatis. S. Petrus Damian., *Serm.*, 2, CXLV; S. Anselmus Cantuar., *Hymn.*, CLIX.
Solium misericordiae. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
Solium gaudii, gloriæ. Petrus Blesens., *Serm.*, 33, CCVII; Adamus Persen., *Mariale*, CXXI.
Solutrix omnis questionis. B. Rupertus, in Cantic., CLXVIII.
Soror angelorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Soror Christi, nostra. S. Hieronymus, *Epist. ad Paul.*, XXII; S. Augustinus, *De virginitt.*, XL.
Species lucis. Petrus Cellens., *De Assumpt.*, CCII.
Specimen virginittatis. S. Laander, *Regul.*, LXXII.
Speculum charitatis. S. Bernardus, *Super Salve*, LXXIV.
Speculum exemplorum. S. Petrus Damian., *Epist.*, CXIIV.
Speculum iustitiae. Guericus abb., *Serm.*, 4, CLXXXIV.
Speculum lucidissimum. Franco abb., *De gratia*, CLXVI.
Speculum sanctitatis. S. Anselmus Lucens., *Super Salve*, CLXIX.
Speculum virginum. S. Ambrosius, *De virginitt.*, XVI.
Speculum virtutis. S. Hieronymus, *Epist. ad Paul.*, XXII.
Spes animæ. S. Hildephonsus, *Serm.*, 7, XCVI.
Spes desperatorum. S. Bernardus, *CLXXXIV*, 66; Petrus Blesens., CCVII, 349; Adamus Persen., CCXI, 127, 204.
Spes labentium. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
Spes mundi. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Spes nostra. S. Anselmus Lucens., *Super Salve*, CLXIX; S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, CLVIII; S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
Spes orphanorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
Spes peccatorum. S. Augustinus, *Serm. in Annunt.*, XLII; S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV; Petrus Blesens., *Serm.*, 38, CCVII.
Spes virtutis et salutis. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.

Spiritus Christianorum. S. Anselmus Cantuar., in passion., Dom., CLVIII.
Spiritus unus cum Deo. S. Amedeus Lausan., Homil., 8, CLXXXVIII.
Splendor angelorum, animarum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Splendor Ecclesiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Splendor virtutis. S. Bernardus, Serm., 4, CLXXXIV.
Sponsa animarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sponsa Dei. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
Sponsa immaculata. S. Petrus Damian., Serm. in Nativit., (XLV; S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CLXIX; Rupertus alb., De oper. Spirit. sancti, CLXIX; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Status divina. S. Amedeus Lausan., De laud. B. Mariæ, CLXXXVIII.
Stella maris. Paschasius Radbertus, in Matth., CXX; Petrus Damian., CXI.V, 209; Ven. Guibertus, CLVI, 273; Adamus Scotus, CXCVIII, 250; S. Bernardus, CLXXXIII, 715, 1014; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1549; Thomas Cisterc., CCVI, 22; Adamus Persen., (CXI, 127, 156, 152.
Stella quæ solem dedit. S. Eleutherius, Serm. de Nativit., LXV.
Stella vera dirigens nos ad Deum, ad portum salutis. S. Bernardus, Homil., CLXXXIV; Alanus de Insulis, in Annuntiat., CCX.
Stella virginalis, paradisi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.
Stirps vitæ perpetuæ. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Suavitas singularis. Ven. Hildebertus, CLXXI, 519; Petrus Cellens., CII, 418; Alanus de Insulis, CCX, 160; Adamus Persen., Fragn., II, Mariale, CCXI.
Subsidium in tribulatione. Ven. Guibertus, CLVI, 308; S. Anselmus Cantuar., CLIX; S. Bernardus, CLXXXV, C87.
Subventio in oppre sione. S. Augustinus, XXIVIII, 718; Ven. Beda, XCIV, 527; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1598; Adamus Persen., (CXI, 151.
Subventrix inopum. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
Superatrix demonum. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLIX.
Susceprix hospitii immortalis. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII.
Suscitatrix mortuorum. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.
Symbolum victoriæ. S. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tabernaculum sanctitatis. S. Petrus Damian., Homil. in Nativit., XLV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tegimen ardoris. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Tellus fructuosa. S. Gregorius Turon., Orat. de Annunt., LXXI.
Templum Dei incorruptum. S. Augustinus, De Assumpt., XII; S. Hildephonsus, De Nativit., XCVI; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; S. Alredus, in Assumpt., CXV; Petrus Cellens., De Assumpt., CCII.
Templum sanctificatum a Spiritu sancto. S. Cyprianus, De Nativit., V.
Templum gratiæ. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Tempus propitiationis. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
Terminus exsilii. Petrus Blesens. Serm., 38, CCVII.
Terminus miseriæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Terra benedicta. Petrus Cellens., De panibus, CCII.
Terra cujus flores sunt decor. B. Algrinus, in Cantic., CCVI.
Terra cujus fructus sublimis. S. Gregorius Magnus, in lib. Reg., LXXVII.
Terra nostra. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CLXIX.
Terra promissionis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Terror demonum. S. Petrus Damian., Serm. de Nativit., CXLV.
Testis in celo fidelis. S. Rupertus, in Cantic., CLXVIII.
Testis resurrectionis. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
Thalamus humanitatis Christi. S. Cyprianus, De Nativit. Domin., V; S. Ambrosius, Comm. Confess., XVI.
Thalamus pictatis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thalamus sanctitatis. S. Odilo, De Assumpt., CXXXII; S. Rupertus, de divin. offic., CLXIX.

Thesauraria gratiarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Thesaurus sanctitatis. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CLXIX.
Thronus Dei. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
Thronus excelsus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Thronus gratiæ. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thuribulum aureum. Adamus Persen., Mariale, CLXXXIV.
Thus fragrantia. S. Anselmus, Hymn., CLVIII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thymia suaavissimum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Timor demonum. S. Petrus Damian., De Assumpt., CXLV.
Titulus pudicitia. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
Torrens beneficiorum. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
Torrens bonitatis divinæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Trames aquæ de fluvio dulci. Hugo de S. Victore, Serm., (LXXV.
Tribunal iudicis. Petrus Blesens., Serm., 38, CCVI.
Trichinium Trinitatis. Hugo de S. Victore, De propriet., CLXXVII.
Tristitia demonum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Triumphatrix serpentis antiqui. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.
Tropæum nostrum invictum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tuba jubilationis. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
Tunica summi sacerdotis. Hugo de S. Victore, De propriet., CLXXVII.
Turris salutis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Petrus Cellens., Serm., 6, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Turtur munda, felle carens. S. Aldhelmus, De Laud. B. Mariæ, LXXXIX; Hugo a S. Victore, Serm. in Nativit., CLXXV; S. Bernardus, Serm. de B. Virgin., (LXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil., 7, CLXXXVIII.
Tutamen infractum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tutelæ mundi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tympanistra nostra. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII; Franco abb., De gratia Dei, CLXVI.
Typus Ecclesiæ. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII; S. Ambrosius Autpertus, Homil. in Ponic., LXXAIX.
Typus gratiæ divinæ. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Umbraculum laboris. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Umbraculum-Spiritus sancti. S. Anselmus Cantuar., CLIX; Franco abb., De gratia Dei, CLXVI.
Unguentum maximi pretii. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Urbs fidelis et palmarum. S. Bernardus, in *Ave Maria*, CLXXXIV.
Urbs fortitudinis, refugii. B. Algrinus, in Cantic., CCVI.
Urna aurea. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Urna gloriosa. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Uxor Regis æterni. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vallis benedictionis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vas deitatis. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CIII.
Vas dulcedinis. S. Amedeus Lausan., De Laud. B. Mariæ, CLXXXVIII.
Vas electionis. S. Cyprianus, De Nativit. Christi, V.
Vas miraculorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vas vitæ et salutis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Vasculum Dei capax. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Vehiculum Solis inaccessi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vehiculum a Deo provisum. S. Bernardus, in Nativit., CLXXXIV.
Vellus Gedeonis. Adamus Persen., Mariale, CCXI; Innocentius III, Serm. de Adventu, CCXVII.
Vellus virgineum. S. Ambrosius De Nativit., XV; S. Anselmus, in Psalt., CLVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Velum celestis sponsi. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, (LXIX; Petrus Cellens., CCII.
Vena aquæ vitæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Venatrix animarum. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CLXIX.
Venia errantium. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Venia peccatorum. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.

Ventitas naturæ humanæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Ver gratiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vernacula Spiritus sancti. S. Aldhelmus, De Laud. B. Mariæ, LXXXIX.
 Verba quietis. Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII.
 Vestis regis, Trinitatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vexillifera virginum. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Via ad celos. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
 Via Dei, vitæ. Adamus Persen., Serm. in Partu Virg., CCII.
 Via in mari. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Via penitentis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Via salutis. S. Paschasius Radbertus, CXV, 1348; Ven. Guibertus, CLVI, 261; S. Anselmus, CLVIII, 704; S. Bernardus, CLXXXIII, 1015; Thomas Cisterc., CCVI, 177; Petrus Blesens., CCVII, 509.
 Victimæ immaculatæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Victoria piorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Victrix diaboli et peccati. Petrus Cellens., Epist., CCII.
 Vixitrix sexus sui. S. Augustinus, Serm. in Nativit., XLII.
 Vigor noster. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vineæ florens, uberrima. Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII; Adamus Persen., Serm. in Annunt., CCXI.
 Viola castitatis et humilitatis. S. Bernardus, In *Salve*, CLXXXIV.
 Virga Aaron, Jesse, Moyses Tertullianus, I, 39. S. Ambrosius, XV, XVI, passim; S. Hieronymus, XXIII, 185; S. Augustinus, XLIV, 399, 629 et passim; S. Leo Magnus, LIV, 193; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 88; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229; S. Ambrosius Autpertus, XCV, 329; Paulus diac., XV, 1162; S. Hildephonsus, XCVI, 758; S. Petrus Damianus, CXLV, 618; S. Bruno Carthus., De Laud. B. Mariæ, CLIII; Radulphus Ardens, CLV, 718; Ven. Guibertus, Tract. CLVI; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 318; S. Bruno Astens., CLXV, 318; Rupertus abb., CLXX, 159; Ven. Hildebertus, CLXXI, 269; Honorius Augustod., CLXXII, 809; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 919; S. Fulbertus, CLXXX, 819; S. Bernardus, CLXXXIII, 919; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1358; Absalo abb., CCVII, 99; Petrus Blesens., CCVII, 438; Alanus de Insulis, CCX, 627.
 Virga aurea. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Virga consolatoria. S. Anselmus, M. ditat., CLVIII.
 Virga cuius flos Christus. S. Hieronymus, Epist. ad Eust., XXII.
 Virga sustentationis. Petrus Blesens., Serm. 38, CCVII.
 Virginitas incorrupta. Adamus Persen., CCXI.
 Virginitas mirabiliter secunda. S. Petrus Damian., Serm., CXIV.
 Virgo æterna. S. Augustinus, Serm. de Nativit. Dom., XLII.
 Virgo gratia plena. S. Augustinus, De Assumptione, XI, II.
 Virgo humilis. Ven. Guibertus, Serm. 4, CLVI.
 Virgo laus tota, plena clementia. S. Amedeus Lausan., Homil. I, CLXXXVIII.
 Virgo mediatrix plethistima. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Virgo melle dulcior. S. Bernardus, In *Salve*, CLXXXIV.
 Virgo mirabilis, salutifera. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Virgula fumi ex aromatibus. S. Petrus Damian., Homil. in Nativit., CXLV.
 Virgultum ex quo radix perfectorum. S. Augustinus, Serm. 19, ad fratres, XII.
 Virguncula humilis, S. Bernardus, super *Ave, Maria*, CLXXXIV.
 Viror virginalis. S. Petrus Damian., Serm. de S. Victore., CXIV.
 Virtus hospitalitatis. S. Petrus Chrysolog., Serm., LII.
 Virtus misericordis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Virtus nostra, populi. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Viscera Dei. Adamus Persen., Orat. in dormitat. Virg., CCXI.
 Vita amabilis. S. Anselmus Lucen., Super *Salve*, CXLI.
 Vita cordis nostri. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vita dulcis. S. Amedeus Lausan., Homil. 8, CLXXXVIII.
 Vita mundi. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

PATROL. CCXIX. INDICUM II.

Vitis abundans, evangelica, etc. Petrus Cellens., Serm. 6, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vivificatrix nostra. S. Bernardus, Homil. 2, CLXXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Voluptas Dei. S. Rupertus abb., In Cantic., CLXVIII.
 Voluptas paradisi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vox clamantis in cœlum. S. Anselmus Cantuar., In *Salve*, CLIX.
 Vox prophetarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Zelatrix animarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

SECTIO VIII, LITURGICA,

Quæ tractat de festis, hymnis et precibus ad honorem et gloriam Virginis Deiparæ.

Hic, ne bis repetita displiceant, hanc tantum memoramus sectionem, quæ alias reperitur; adeat igitur lector Indicem specialem de Festis in genere, in quo referuntur omnia quæ ad festa B. Mariæ attinent. Quoad hymnos et preces, consulat etiam Indicem poeticum et Indicem de Oratione, et desiderata inveniunt.

SECTIO IX, ASCETICA,

Referens varias B. Virginis Mariæ virtutes, et quidquid de illis dixere Patres indicans.

Charitas B. Mariæ in Deum et in nos omnes. S. Petrus Chrysolog., LII, 64; Hildephonsus, XCVI, 215; S. Petrus Damian., CXLV, 729; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 281; CLIX, 179; S. Bernardus, CLXXXIII, 486, 1013; Guericus abb., CLXXXV, 1021; Philippus de Harveng, CCIII, 159; Alanus de Insulis, CCX, 618.

Castitas et puritas summa B. Virginis. Tertullianus, II, 987; S. Ambrosius, XV, 379; XVI, 827; Sulpicius Severus, XX, 328; S. Hieronymus, XXIII, 185; S. Augustinus, XXXVIII, 1011; S. Leander Hispal., LXXX, 888; S. Hildephonsus, XCVI, 285; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1367; S. Odilo abb., CXLI, 865; Raderius, CXXXVI, 769; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 178; S. Bruno Astens., CLXV, 934; Ven. Hildebertus, CLXXI, 850; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 909; S. Bernardus, CLXXXIII, 576; Guericus abb., CLXXXV, 120; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1319; S. Alredus, CXCIV, 512; Wolbero abb., CXCIV, 1095, 1094; Adamus Scotus, CXCVIII, 89; Ernoldus abb., CXCI, 1619; Philippus de Harveng, CCIII, 69; Reinerus abb., CCIV, 769; Thomas Cisterc., CCVI, 141; Petrus Blesens., CCVII, 622; Adamus Persen., CCXI, 129 et passim.

Devotio et pietas B. Mariæ. S. Ambrosius, XV, 29; S. Petrus Damian., CXIV, 972; S. Bernardus, CLXXXIII, 691, 1007; Adamus Persen., CCXI, 129 et passim.

Fides B. Virginis Deiparæ. S. Ambrosius, XV, 549; S. Leo Magnus, LIV, passim; Ven. Guibertus, CLVI, 263; S. Rupertus abb., CLXX, 92; S. Bernardus, CLXXXIII, 454; S. Augustinus, XXXIX, 1984, ubi de fidei sublimitate.

Fortitudo et firmitas in dolore. S. Ambrosius, XVI, 549; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Bernardus, CLXXXII, passim in lib. de Passione Dom.; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1325; Philippus de Harveng, CCIII, 69; Alanus de Insulis, CCX, 579.

Humilitas B. Mariæ Virginis. S. Ambrosius, XV, 19; S. Hieronymus, XXVI, 267; S. Odilo abb., CXLI, 815; Petrus Damian., CXLV, 857; Ven. Guibertus, CLVI, 291; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 178, 179; Rupertus abb., CLXX, 94; Ven. Hildebertus, CLXXI, 540; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 59; S. Bernardus, CLXXXIII, 694, 935; Thomas Cisterc., CCVI, 175.

Iusti in SS. Matris Dei. S. Hieronymus, XXVI, Serm. de Assumpt., 745; S. Petrus Damian., CXLV, 981; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 169; S. Bernardus, CLXXXIII, 985; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1368; Thomas Cisterc., CCVI, 85; S. Martinus Legion., CCVIII, 95, 94.

Obedientia B. Mariæ Virginis. S. Augustinus, XXXVIII, 1314; B. Alcuinus, C, 429; Thomas Cisterc., CCVI, 111, et alii.

Paupertas B. Mariæ. S. Leander Hispal., LXXX, 888; Honorius Augustod., CLXXII, 499; S. Bernardus, CLXXXII, 1019; Thomas Cisterc., CCVI, 111, et alii Patres.

Perseverantia B. Mariæ Virginis. S. Gregorius Turon., CLXXI, 595; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; S. Bernardus, CLXXXV, 731, 1028 et passim; Philippus de Harveng, CCIII, 304; Thomas Cisterc., CLVI, 159.

Silentium et pulchritudo interior B. Virginis Mariæ.

S. Ambrosius, XV, 748; S. Hildephonsus, XCVI, 285; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus, CLIX, 179; Honorius Augustod., CLXXII, 499; S. Bernardus, CLXXXIII, 694 et passim; CLXXXIV, 659; S. Amedeus, Lausan., CLXXXVIII, 1508; Alanus de Insulis, CCX, 976.

Verecundia B. Mariæ Matris Dei. S. Ambrosius, XV, 36; S. Petrus Chrysolog., LII, 115; Ven. Guibertus, CL, 294; S. Bernardus, CLXXXIII, 576; Thomas Cisterc., CCVI, 21, 85.

Vita activa et contemplativa B. Virginis. Ven. Guibertus, CL, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; Honorius Augustod., CLXXII, 495; S. Bernardus, CLXXXIII, 754; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1505; Isaac de Stella, abb., CXCV, 1808.

Virtutum B. Mariæ enumeratio et illarum in ea plentudo S. Ambrosius, XV, 727; S. Hildephonsus, XCVI, 269, 285; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; S. Rupertus abb., CLXX, 52; S. Bernardus, CLXXXIII, 450; CLXXXV, 751, 1032; Thomas Cisterc., CCVI, 143, 144; Alanus de Insulis, CCX, 329.

Illis virtutibus Deum magnificavit. S. Ambrosius, XVI, 909; S. Bernardus, CLXXXIII, 691, 1006; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1531; Alanus de Insulis, CCX, 112; Adamus Persen., CCXI, 729 et passim.

Ideo est imitanda. S. Hieronymus, XX, 252; S. Bernardus, CLXXXIII, 1010; Garnerius epis., CCV, 702; Adamus Persen., CCXI, 519.

Et facta est exemplum Virginum. Sulpicius Severus, XX, 229; S. Ambrosius, XVI, 756 et passim; S. Hieronymus, XXVI, 309 et passim; S. Augustinus, XXXVIII, 1011 et passim; S. Hildephonsus, XCVI, 279; S. Odilo abb., CXLIII, 1056; S. Anselmus, CLVIII, 549; S. Bernardus, CLXXXIII, 722 et passim.

Exemplum monialium. S. Hieronymus, XXIII, 185 et passim in Epist.; S. Augustinus, XL, 598 et passim; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1569; Ven. Hildebertus, CLXXI, 830; S. Bernardus, CLXXXV, 609 et passim; Adamus et Persen., CCXI, 750.

Exemplum omnium. S. Ambrosius, XVI, 729 et passim; S. Petrus Chrysolog., LII, 99; Paschasius Radbertus, CXX, 1567; S. Odilo abb., CXLIII, 1029; S. Bernardus, CLXXXV, 722; Petrus Cantor, CCV, 59.

Maxima in B. Mariam fiducia est habenda. S. Petrus Chrysolog., LII, 198; Ven. Guibertus, CLVI, 508; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 289 et seqq.; Marbodius, CLXXI, 572; Honorius Augustod., CLXXII, 489; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 648; S. Bernardus, CLXXXV, 1013; Alanus Scotus, CXCVIII, 62; Henricus Cardin., CCIV, 509; Thomas Cisterc., CCVI, 177; Petrus Blesens., CCVII, 507; Adamus Persen., CCXI, 709 et passim.

Quia est 1^a Mater misericordiae. S. Petrus Damian., CXLV, 649; Ven. Guibertus, CLVI, 297; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 281 et seqq.; Ven. Hildebertus, CLXXI, 856; Honorius Augustod., CLXXII, 481; S. Bernardus, CLXXXV, 722; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1519; Henricus Cardin., CCIV, 609; Petrus Blesens., CCVII, 545; Adamus Persen., CCXI, 707 et seqq.

2^a Mater nostra. S. Petrus Chrysolog., LII, 14; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 949; S. Bernardus, CLXXXIII, 106 et passim; Guericus abb., CLXXV, 729; Thomas Cisterc., CCVI, 159; Adamus Persen., CCXI, 719 et passim.

3^a Mediatrix nostra. S. Hildephonsus, XCVI, 927; S. Petrus Damian., CXLV, 918; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 281; S. Bernardus, CLXXXV, 745, 996, 1014 et passim; Adamus Scotus, CXCVIII, 62; Thomas Cisterc., CCVI, 20, 71.

4^a Refugium nostrum. S. Petrus Chrysolog., LII, 143; B. Alcuinus, CL, 542; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1245; S. Petrus Damian., CXLV, 718; Ven. Guibertus, CLVI, 281; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 281; S. Bernardus, CLXXXV, 1013; Adamus Scotus, CXCVIII, 68; Thomas Cisterc., CCVI, 18-20; Adamus Persen., CCXI, 718 et passim.

5^a Spes et salus nostra. S. Petrus Damian., CXLV, 918; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 279 et seqq.; B. Hermannus, CLXXIII, 927; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 609; S. Bernardus, CLXXXV, 745, 1040 et seqq.; Thomas Cisterc., CCVI, 74, 105; Petrus Blesens., CCVII, 518.

Ideo B. Mariam derelinquere periculosum est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1256; Ven. Beda, XCV, 556; S. Hildephonsus, XCVI, 943; Petrus Damian., CXLV, 781; Radulphus Ardens, CLV, 827; Ven. Guibertus, CLVI, 509; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 772; S. Rupertus abb., CLXX, 45; Honorius Augustod., CLXXII, 472; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 819; S. Fulbertus Carnot., CLXXX, 830; S. Bernardus, CLXXXIII, 1059 et seqq.; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1519; Thomas Cisterc., CCVI,

109 et seqq.; Petrus Blesens., CCVII, 631; Adamus Persen., CCXI, 756 et seqq.

SECTIO X, PHILOLOGICA,

Quæ exhibet omnia opera et opuscula circa B. Virginem Mariam, ordine auctorum alphabetico.

Abelardus. — Sermones de Conceptione, de Annuntiatione, de Purificatione, de Assumptione B. Mariæ. — Prosa de B. Maria Virgine, CLXXVIII.

Absalo abbas. — Sermon. 3 in Purificatione; Sermon. 3 in Annuntiatione; Sermon. 3 in Assumptione; Sermon. 1 in Nativitate, CCXI.

Adamus a S. Victore. — Sequentia in Assumpt. B. Mariæ, CXCVI.

Adamus Persenæ. — Sermon. de Annuntiat. de Partu, de Purificat. de Assumpt. B. Mariæ. — Fragmenta VII Mariana, CCXI.

Adamus Scotus. — Sermones in festis B. Mariæ, CXCVIII.

Aelredus (S.) abb., Rievall — De virginitate B. Mariæ. — Sermon. in festivitatibus B. Virginis, CXCXV.

Alanus de Insulis. — Elucidatio in Canticum canic., de laudibus B. Mariæ, CCX.

Alcuinus (B.), abbas. — Homil. in Nativit. B. Mariæ. Missa de S. Maria in Sabbato. — Orationes ad B. Mariam, CL.

Althelmus (S.), episcop. — Carmina de aris B. Mariæ, LXXXIX.

Ambrosius Autpertus (S.), abbas. — Sermon. in Purificat., et in Assumptione B. Mariæ, LXXXIX.

Ambrosius (S.), archiepisc. Mediolan. — De missæ angelis ad Mariam, — de salutatione angelica, — de Mariæ turbate consolatione, — de assensu Mariæ et conceptione Salvatoris, — de abstin. S. ad Elisabeth, — de partu B. Mariæ, — de commendatione Mariæ Matris discipulo Joanni, — quomodo Maria non solum virginitatis intactum attulit, sed et Deum intulit, — quomodo non derogaverit virginitati quamvis conjux nominata, — quod Mariæ pudorem nunquam mutaverit, — quod Maria si porta clausa, — hortus clausus, fons signatus, — quomodo B. Mariæ virginitas dicatur levis nubes, — quomodo gressus Mariæ speciosi, etc., breviter agit in tom. XVI.

Amedeus (S.), episc. Lausan. — Homil. de fructibus et floribus SS. Virginis Mariæ; — de justificatione et ornatu Virginis; — de Mariæ conceptione; de partu Virginis; — de mentis robore seu martyrio B. Mariæ; — de gaudio et exultatione B. Mariæ in resurrectione et ascensione Filii; — de obitu et assumptione in cælum B. Virginis; — de plenitudine seu perfectione, gloria et patrocinio B. Mariæ, CLXXXVIII.

Anselmus (S.), Cantuariensis. episc. — De conceptu virginali et peccato originali; — de Conceptione B. Mariæ; — homil. de Conceptione immaculata ejusdem; — officium de festo immaculatae Conceptionis; — miraculum de Conceptione B. Mariæ; — hymnus et Psalterium in commemoratione S. Mariæ; — Meditationes, allocutiones de laudibus Genitricis Dei; — orationes ad B. Virginem Mariam, etc., CLVIII, CLIX.

Anselmus (S.), episc. Lucens. — Meditatio in visitationem angelicam; — Meditatio piissima super *Salve Regina*, CXLIX.

Arnulfus Loxviensis. episc. — Sermo de B. Maria Virgine, CCI.

Atto Vercellensis. episc. — Sermo de Assumpt. B. Mariæ Dei Genitricis semper Virginis, CXXXIV.

Augustinus (S.), Hipponensis. episc. — Sermones varii de festis diversis B. Mariæ; — Epistol. ad Volusian. de virginitate B. Mariæ; Tractatus Super *Magnificat*, etc., XXXVIII, XXXIX, XLVI, et alibi.

Baldwinus Cantuar. episc. — Tractatus de salutatione angelica ad B. Mariam Virginem, CCIV.

Beda Venerab. — Homil. de S. Maria; — in commemoratione B. Mariæ Virginis; — in festis Nativit. Præsentat. Annuntiat. B. Mariæ; — de partu B. Mariæ; — in die Purificat., Assumpt. B. Virginis; — hymnus de Nativit. B. Mariæ, XCIII, XCIV.

Bernardus Claraevallens. abbas. — Homil. IV, super *Missus est angelus*; — super canticum *Salve Regina*; — Meditatio devotissima super *Salve Regina*; — Sermones in Annuntiat., Conceptione, Purificatione, Nativitate, Assumpt. B. Mariæ; — Lamentatio B. Mariæ Virginis; De S. Maria in hæc Verba: *Signum magnum apparuit*, etc.; — Sermones aliquod parvi; — Oratio rhythmica ad B. Mariam; — Epistol. de festo Conceptionis; — Super Canticum *Magnificat*; Deprecatio et Laus elegantior

sima ad B. Virginem; — hymnus *Ave, Maria, Stella*, CLXXIV, CLXXV.

Bernardus Tolosan. — Sermones IV in Antiphonam: *Salve Regina*, CLV.

Bruno (S.), Astensis. — Homiliae de Nativitate, de Annuntiat., de Purificat., de Assumptione B. Mariae Virginis; — de Laudibus B. Mariae Sententiae, CLXIV, CLV.

Bruno (S.), Herbolipolens. — Commentarius in Canticum B. Mariae Virginis, CLXII.

Carolus Magnus. — Diploma regium de Basilica SS. Deiparae se edificata, XCVIII.

Dionysius Exiguus. — De Laudibus Dei Genitricis et Dominæ nostræ, ex S. Proclo, LXVII.

Edmuerus, Cantuar. monac. — Liber de excellentia Virginis Mariae; — Liber de IV virtutibus B. Mariae ejusque sublimitate, CLIX.

Eckbertus, Schonauensis. abb. — Meditationes Super *Magnificat*; — Super *Missus est*; — de Jesu et Maria; — colloquium ad B. Mariam; — Deprecatio ad B. Virginem, CXC.

Euthertius (S.), Tornacensis. episc. — Sermones de Annuntiat. et de partu Virginis, LXV.

Eligius (S.), Noviomensis. episc. — Homil. in die Purificat. S. Mariae, LXXXVII.

Ernaldus, abb. Bonævallis. — Libellus de laudibus B. Mariae Virginis, CLXXXIX.

Eucherius (S.), Lugdun. episc. — Homil. de Concept., de Assumpt. B. Mariae; — Oratio ad B. Virginem, L.

Evodius, episc. Afric. — Epistol. de Conceptione B. Mariae, XXVII.

Faustus, Rhegiensis. episc. — Epist. de B. Maria vere Deipara, LVIII.

Fulbertus (S.), Carnot. episc. — Sermon. III de Nativitate; — Sermon. de Purificatione; — Homil. II super *Missus est*; homil. de Assumpt.; — Hymni plures in gloriam et laudem B. Mariae; — Responsoria de B. Virgine; — Historia de Nativitate Mariae; — Officium de eadem Nativitate, CXLI.

Fulgentius (S.), Ruspens. episc. — Sermo de laudibus B. Mariae Virginis ex partu Salvatoris, LXV.

Garnertus, Lingonensis. episc. — Sermones in Nativitate, Purificatione et Assumptione B. Mariae Virginis, CCV.

Gilbertus de Hoilandia. — Sermones de Conceptione et de Assumptione B. Mariae, CLXXXVIII.

Godefridus Ven., abb. Ardentens. — Homiliae de festis B. Mariae Virginis, CLXXIV.

Goffridus, Vindocin. abb. — Sermones in omni festivitate B. Mariae Matris Domini; — de illius partu, Purificatione, etc., CLVII.

Gregorius Magnus (S.). — Hymni varii; — Antiphonæ quædam de B. Maria; — Præfatio de Missa B. Mariae; — Sermones de Assumpt. et salutatione angelica, LXXVIII.

Gregorius II, papa. — Epistol. de laudibus B. Mariae, ad S. Germanum Constantinop., LXXXIX.

Gregorius VII, papa. — De cultu erga Dei Genitricem exhibendo, CXLVIII.

Gregorius (S.), Turon. episc. — De salutatione angelica, LXXI.

Gualterus, Cluniacensis. monach. — De miraculis B. Virginis Mariae, CXXIII.

Guerricus abb. — Sermones de Partu, — de Purificat., — de Annuntiat., — de Assumpt., — de Nativit. B. Mariae Virginis, CLXXXV.

Guibertus abb. — Liber de laude S. Mariae, CLVI.

Haymo, Halberstatensis. episc. — Homiliae variae de festis et de diversis vitæ circumstantiis B. Virginis Mariae, CXVII.

Helinandus monach. — Sermo de Purificatione B. Mariae, CXII.

Hericus monach. — Homil. de festo Purificat. B. Mariae, CXXIV.

Hermannus Contractus. — Antiphonæ, hymni, sequentia, officium in honorem B. Mariae Virginis, CXLI.

Hieronymus (S.). — Epist. de perpetua Virginitate B. Mariae et de illius Assumptione, XXX.

Hildebertus Ven., Cenoman. episc. — De partu B. Mariae Virginis, CLXXI.

Hildebodus (S.), Tolosan. episc. — Liber de Virginitate perpetua S. Mariae. — Sermones de festis B. Mariae, — Tractatus de pura Virginis Conceptione, XCVI.

Honorius Augustodun. — Sigillum B. Mariae. — In Evangelium *Intrauit Jesus in quoddam castellum*. — Cur S. Dei Genitrix nominatur in canone Missæ. — De *Magnificat*. — De cursu B. Mariae. — De Purificatione. — De festis B. Mariae ad martyres. — De Nativitate, Annuntiatione B. Mariae, etc., CLXXII.

Hrotsvitha virgo. — Historia metricè scripta Nativitatis laudabilisque conversationis intactæ Dei Genitricis, CXXXVII.

Hugo de S. Victore. — De perpetua virginitate B. Mariae. — In Canticum *Magnificat*. — Sermon. in festivitate Conceptionis, — in Nativitate, — in Annuntiatione, — in Purificatione, — in Assumptione, — in quolibet festo B. Mariae, — de præconiis B. Mariae semper virginis, — de præparamentis ad Purificationem digne celebrandam, — quod multiplici ratione Maria dicitur virgo, — de tribus mirabilibus in Maria, — de bonis secunditatis Mariae CLXXVI, (LXXVII).

Hugo Farsitus. — Libellus de miraculis per B. Mariam Virginem in Ecclesia S. Mariae Sæssion. editis, CLXXIV. Innocentius III, papa. — Sermon. in Purificatione, Annuntiat., Assumpt. B. Mariae. — Hymnus de B. Virgine. — Encomium de B. Virgine et ejus Filio, CXVII.

Isaac de Stella abb. — Sermones de præcipuis B. Mariae festis, CXIV.

Ivo (S.), Carnot. episc. — Sermones de Annuntiatione, de Partu, de Purificatione B. Mariae Virginis, CLXII.

Leo (S.), Magnus. — Sermones X, de partu B. Mariae Virginis. — Homil. super *Missus est*. — Sermo de Nativit. B. Mariae, LIV.

Leo IV, papa. — De celebratione octavæ Assumpt. B. Mariae Deiparae, CXV.

Mauricius de Sullisco. — Sermones de festis B. Mariae Virginis, CCV.

Maurilius (S.), Rothomag. archiepisc. — Oratio ad B. Mariam Virginem, CLXIII.

Maximus (S.), Taurin. episc. — Sermones et homiliae de variis B. Mariae festis, LVII.

Nicolaus, monac. Clunac. — Epistol. pro defensione puritatis B. Mariae. — De Conceptione B. Mariae Virginis, CXVI.

Odilo (S.), Cluniac. abb. — Sermones de Purificatione, de Annuntiatione, de Assumptione, de Nativitate B. Mariae. — Hymni de Assumpt., de Nativit. B. Mariae Virginis, CXLII.

Odo (S.), Camerac. episc. — Opusculum de B. Maria, CLX.

Paulus Winfridus. Homiliae in festivitibus B. Mariae Virginis, CXV.

Petrus Alphonsus. — Quomodo Virgo Maria Spiritu sancto concepit, Dialogus, CLVII.

Petrus Blesensis. — Sermones de festis B. Mariae, CCVII.

Petrus Cellensis. — Epistol. II, de Conceptione immaculata Virginis Deiparae, CCII.

Petrus (S.), Chrysologus. — Sermones de Annuntiat. et Nativitate B. Mariae, LII.

Petrus Comestor. — Lib. de Laudibus B. Mariae. — Lib. de festivitibus B. Mariae Deiparae. — Sermo de ejusdem immaculata Conceptione, CXCVIII.

Petrus (S.), Damian. — Sermones et homil. de festis B. Mariae. — Officium quotidianum ad honorem S. Mariae. — Hymni in Annuntiat. et Assumpt. — Rhythmi de S. Virgine Maria, et super Salutatione angelicæ, CXLV.

Petrus diacon., Casinens. monac. — Sermo de vigilia Assumpt. B. Mariae, CLXXXIII.

Petrus Lombardus. — De immunitate B. Virginis a peccato, et de ejusdem matrimonio cum S. Joseph, CXCI.

Petrus Venerabilis. — Epist. de plenitudine gratiæ et de scientia B. Mariae. — De miraculo cereorum in ecclesia S. Mariae Romæ. — Hymnus in honorem B. Mariae. — Sequentia de B. Virgine, CLXXXIX.

Philippus de Harveng. — Epist. II de conceptione et partu B. Virginis. — De Laudibus B. Mariae super Cantic. canticor. — Epigram. de partu B. Mariae Virginis, CCIII.

Rabanus Maurus. — Carmina de Annuntiat. B. Mariae. — Hymni de partu Virginis, de Purificat., de sollemnitate S. Mariae. — Inscriptiones quorundam altarium B. Mariae. — Sermones et homiliae de festis B. Virginis, CXI-CXIII.

Radbodus, Tornacensis. episc. — Sermo de Annuntiatione B. Mariae Virginis, CL.

Radulphus Ardens. Homiliae VII, in epistolas et evangelia quæ in præcipuis Deiparae festivitibus legi consueverunt, XLV.

Richardus a S. Victore. — De differentia sacrificii Abraham a sacrificio B. Mariae. — De comparatione Christi ad florem et B. Mariae ad virginem. — De pietate B. Mariae, super Cantic. — De integra et perfecta pulchritudine B. Mariae Virginis super illa verba: *Tota pulchra*

es, etc. — De laudibus B. Mariæ super illud Canticum: *Species ejus ut Libani*, etc. — De Assumpt. B. Mariæ et ejus laudibus super illud: *Quæ est ista quæ ascendit*, etc. — Sermo. de B. Maria Virgine, et de illius Conceptione, CXCVI.

Romualdus Salernitan. — Sermo de Annuntiatione B. Virginis Mariæ, CXI.

Rupertus (S.), Tuitiens. abb. — Super Cantic. canticor., de laudibus B. Mariæ Virginis, libr. vii. CLXIX.

Thomas (S.), Cantuar. — Rhythmi de septem gaudiis B. Virginis Mariæ, CXC.

Urbanus II, papa. — Officium E. Mariæ in Salbato. — Præfationes, CLI.

Venantius Fortunatus. — Lib. de partu B. Mariæ Virginis. — Elegiæ et hymni varii, LXXXVIII.

Walafridus Strabo. — Carmina varia de B. Maria, CXIV.

Zacharias Chrysopolitan. — Commentar. super *Nissus est*, — super *Magnificat*. — Sermo de Assumpt. B. Mariæ, CLXXXVI.

Zeno (S.), Veronens. episc. — Sermones vii de partu Virginis, seu de Christi Nativitate, XI.

Hic finem imponimus Indici, ne in longum, nimia prolixitate, protrahere videamur; non defuit materia, quæ immensa cunctis remanet. Ipse Patrologiam assidua manu verset Lector, ut innumera ad honorem B. Virginis testimonia colligens, omne dubium tollat et evanescat, nec non obstruatur cultus erga Mariam Deiparam, quæ est, sicut ait Sanctus Bernardus :

TOTA RATIO SPEI NOSTRÆ.

SERIES OCTAVA.

In hac octava serie agimus de Christianismo, quem, ab incunabulis ordientes, eo scilicet tempore quo apostoli, Spiritu sancto repleti, ad orbem terrarum evangelizandum dispersi sunt, per diversas regiones, quas sua luce irradiat, paulatim progredientem subsequimur; illum undique vexatum exhibemus, et tamen, invitis hostibus, sua beneficia erga persecutores expandentem. Hinc indices de prædicatione Evangelii et conversione gentium historicus, geographicus et bibliographicus; de Persecutionibus quas adversus Ecclesiam Christianam suscitaverunt pagani, imperatores, etc.; de Beneficiis Christianismi erga populos in societate constitutos, erga familiam, erga hominem privatum; de moribus, consuetudinibus, etc., Christianorum, quos hic vicissim lectori subjicimus.

LXXII.

INDEX HISTORICUS

PRÆDICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA APOSTOLORUM, EVANGELISTARUM,

DISCIPULORUM DOMINI ET OMNIUM EVANGELII PRÆDicatorum cum indicatione et denominatione omnium orbis partium, provinciarum, regionum, nationum, populorum civitatumque in quibus singuli verba vitæ evangelique prædicationis disseminarunt, ab incarnatione verbi usque ad annum 1216.

A

ABDIAS, Simonis Judæ discipulus, primus Babylonis episcopus, in Perside Christum annuntiat (an. 60) *Ordo-ric. Vitalis* CLXXXVIII, 175.

ABEL episcopus, S. Bonifacii socius, in Germania prædicat (an. 745) *S. Bonifac. LXXXIX*, 757.

ABHILINUS episcopus in Sclavoniam missus est (an. 1026) *Adam. Brem.*, CXLVI, 532.

ACCA presbyter, unus e duodecim sociis Willibroni Fresonum apostoli in Frieslandia Christum annuntiat (not.) an. 692, *Reda*, XCV, 245.

ACILINUS cum sociis Sueciam evangelizat (an. 1060), *Adam. Brem.*, 617.

ADALBERTUS Magdeburgensis I episcopus in Sclavonia multos ad fidem convertit (an. 963-981), *Adam. Brem.*, CXLVI, 608.

ADALBERTUS (S.) Pragensis episcopus, in Borussia (Dantick) Evangelium annuntiat cum sancta Gertrudis (an. 940), S. *Mathildis regina* CLI, 1541; Sclavoniam, Paucuniam et Poloniam evangelizat (an. 980), *Cosmas Prag. Decan.*, 92; — *Honor. Augustod.* CLXXVII, 195; *Joannes Canaparius* CXXVII, 866; — Russis prædicat (an. 991) *idem*, ibid. 866, 888, *Cosmas Pragensis*, CLXXVI, 275.

ADALDAGUS (S.) Hammaburgensis episcopus, Sclavoniam evangelizat (an. 936) S. *Adalbert. Pragensis*, CXXVII, 501.

ADALBERTI presbyter, S. Bonifacii Moguntini socius, cum eo Germaniam predicando peragrat (an. 730) S. Bonifac. LXXXIX, 680.

ADALWARDUS Junior in Gothia episcopus ad Sictunam et Upsalum directus in Suecia predicat (an. 1070) Adam. Brem., CXLVI, 617, 640; — Apud Sictorram et Bircam Evangelium spargit, Adam. Brem., CXLVI, 145, 616.

ADALWALDUS (S.), Senior Saxonum gentis ordinatur episcopus (an. 1060), Adam. Brem., CXLVI, 589; — in Gothia et Norwegia predicat et multos convertit, id. ibid. 617, 610.

ADALBERTUS levita, filius regis Deiorum, unus e XII sociis Willibrordi, cum eo in Frieslandem eminat (an. 692), Beda. XCV, 245 (not.).

ADALBERTUS (S.), qui et Guitheth dicitur, Pragensis episcopus, apud Brulos Christum annuntiat et martyrio coronatur (an. 1013), Siegbert. Gemblac., CLX, 201.

ADAMUS seu ADAMUS apud Hienses in insula Lindisfarne episcopus e Scotia oriundus in Anglia verbum divinum sparsit, (an. 615-640), Beda, XCV, 19-24; Bernoldus a. h. C. XLVIII, 356; Siegbert. Gembl. CLX, 129; Willem. CLXXIX 1681; Henricus, CXCIV, 860; Helinani. C. XII, 772.

ADAMUS, Nordanhymorum rex, a S. Paulino conversus Easwaldum orientalium Anglorum regem cum sua gente ad fidem adducit (an. 610) Beda, XCV, 107.

ADAMUS, Tuscanianus episcopus, ad convertendos Polonos a Joanne XIII papa mittitur (an. 970), Joannes pap. XIII, CXXXV, 919.

ADAMONIVS Tarenconensis episcopus in Hispania predicat (an. 57), Lucius Dexter, XXXI, 139.

ADAMUS Tridientinus episcopus Longobardos evangelizat (an. 583), Ekkeard., CLIV, 797.

ADAMUS (S.) Trevirensis episcopus efficitur populumque ab idololatria ad Christum adducit (an. 535-548), Anonym., CLV, 1072 1134.

ALBERTUS, monachus Wendilam, Daniae insulam evangelizat (an. 1039), Adam. Brem., a. 6. 6, 625.

ALCIBRIDUS, filius regis Anglorum Oswi, fidem predicat et Pandum regem Anglorum Mediterraneorum cum gente sua ad fidem convertit (an. 633), Beda, XCV, 150.

ALDELWIS Schireburnensis episcopus in Anglia et Saxonia Evangelium annuntiat (an. 630), Willem., CLXXIX, 1335, 1619.

ALEXANDER I papa majorem partem Romane nobilitatis ad fidem convertit (an. 111-113), Anast., CXXVII, 491.

ALPINIANUS fidem praedicavit apud Tullum et Lemovicum (an. 73), Orderic., CLXXXVIII, 186. — Apud Mauritaniam ad Garumnam (an. 73), Orderic., CLXXXVIII, 193.

AMANDUS (S.), Trevirensis et Tugrensensis episcopus, Christum annuntiat apud Gandavum in Flandria (an. 628), Milo S. Amandi monach., CXXI, 915, Heriger., CXXXIX, 1040; Philippus de Harveng, CCIII, 1248; Helinand., CCXII, 785. — Apud Tornacum, Philip. de Harveng, CCIII, 1248. — In Brabantia (an. 615), Heriger., CXXXIX, 1112. — In Vasconia, Milo Monach., CXXI, 957; Helinand., CCXII, 787. — Apud Slavos, Milo Monach., CXXI, 950; Helinand., CCXII, 786. — Cum sancto Lascoaldo in Gallia (an. 614), Siegbert. Gemblac., CLX, 115-120.

AMARIUS (S.), diaconus cum sancto Amando Vasconiam evangelizat (an. 630), Heriger., CXXXIX, 1113; ANANIAS, cui Dominus Saulus instruendum direxerat, in Caesarea baptizatus (an. 31), Petrus Comestor, CXCVIII, 107.

ANASTASIVS (S.) monachus apud Persas apostolus (an. 623), Bernold., CXLVIII, 1535.

ANAXOLUS (S.) in Gallacia, Carpatania et Hispania praedicat (an. 204), Lucius Dexter, XXXI, 358. — In Gallia ad Carpentoratensem civitatem episcopatum gerens (an. 200), Joannes monach., CLXII, 756.

ANBOCHIVS (S.) apud Senonum civitatem praedicat Evangelium (an. 195), S. Varnahurinus, LXXX, 187, 190; Joannes monach., CLXII, 757.

ANDREAS apostolus, frater sancti Petri, in die Pentecostes cum undecim Spiritum sanctum accipit fidemque praedicat (an. 33), Orderic., CLXXXVIII, 64. — Scythiam et Achalam ad evangelizandum accipit (an. 33), Freulf., CVI, 1147; Haymo, CXVII, 831. — Scythiam, Achalam, Thraciam et Macedoniam evangelizat, Orderic., CLXXXVIII, 130, 112, 147.

ANDREUS presbyter, Danus natione, Sueonibus Christum annuntiat (an. 847) S. Anshar., CXVIII, 999.

ANGELMIVS Gallus natione, Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus, fidem praedicat in Saxonia occidentali (an. 631), Beda, XCV, 126. — In Anglia (an. 656), Willemus, CLXXIX, 1525; Helinand., CVII, 782.

ANGELI duo presbyteri incerti nominis apud Saxones

praedicant (an. 614), Bernold., CXLVIII, 1535.

ANIANUS Alexandrinus episcopus, S. Marci Evangelistae successor, Alexandriae Christum annuntiat (an. 68), Marian. Scot., CXLVII, 619.

ANSCHARIVS, qui et Ansgarius dicitur, Hammaburgensis et Bremensis episcopus, cum rege Heraldo ad evangelizandum Daniam proficiscitur (an. 826), S. Anshar., CXVIII, 966. — Per Saxoniam, Freslam et Sclavoniam praedicat (an. 836) Adam. Brem., CXLVI, 435. — Danus Transalbanus et Sueones praedicat (an. 840), Adam. Brem., CXLVI, 476; Honor. Augustod., CLXXII, 150. — Hericum Danorum regem convertit, Adam. Brem., CXLVI, 480 485. — Nordalbingos ad fidem adducit, ibid., 485. — Apud Bircam in Sueonia praedicat, ibid., 499.

ANTONIUS Meldensis episcopus in Belgio apud Treveros fidem cum Sanctino praedicat (an. 70-97), Hugo abb., CLIV, 27-29.

APOLLINARIUS (S.) Hieropolitani episcopus apud Hieropolim Christum praedicat (an. 150), Freulf., CVI, 1166.

APOLLINARIUS (S.) Ravennas episcopus Ravennam evangelizat (an. 70), Agellus abb., CVI, 176.

APOLLIS Alexandrinus genere apud Corinthum praedicat et multos ad fidem adducit Judaeosque convincit (an. 56), Petrus Comestor, CXCVIII, 175.

APOSTOLI duodecim ad praedicandum Evangelium per orbem a Christo mittuntur (an. 33), Lactant., VI, 1053 (app.). — In templo Hierosolymitano praedicant Judaeis (an. 33), Petrus Comestor, CXCVIII, 1631, 1634. — Sortiuntur terram ad praedicandum (an. 51, alii 58), Lucius Dexter, XXXI, 87-88.

APOLEUS Alexandriam fidem edocuit (an. 72), Regino Prumiensis, CXXXII, 118.

AQUILA cum Prisca et Paulo per Asiam fidem annuntiat (an. 50), Freulf., CVI, 1150; Haymo, CXVIII, 821. — Cum Priscilla Corinthos evangelizat, Anast., CXXXVII, 462.

ARCADIUS Julobrigensis episcopus per Hispaniam fidem annuntiat (an. 57), Lucius Dexter, XXXI, 129, 150.

ARCHIPPUS cum sancto Timotheo in Asia Christum annuntiat (an. 60-100), Orderic., CLXXXVIII, 129.

ARDOGANUS cornobita apud Sueones praedicat (an. 83), Orderic., CLXXXVIII, 978.

ARNO Salzbουργensis episcopus apud Carentanos fidem praedicat cum sancto Paulino (an. 784), S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 70; Alcuin., C. 190, 192. — Ad conversionem Hunnorum et Pannoniae laborat (an. 796), ibid., 76; Alcuin., C. 187-198.

AROLIVS (S.) Suessionensis episcopus in Flandria praedicat (an. 1056-1085), Freulf., abb., CXXXIV, 1411-1461.

ASOTHUS episcopus in Northmannia, Suecia et Norwegia (an. 1060) Adam. Brem., CXLVI, 571, 617, 651.

ATHANASIVS (S.), Primus Caesar-Augustanus episcopus, Evangelium annuntiat in Celiiberia (an. 37), Lucius Dexter, XXXI, 128, 167. — Cum sancto Theodoro totam Carpatianam percurrit (an. 52), ibid., 167.

ATHELWIS primus Wellensis episcopus West Saxonibus Christum praedicat (an. 685), Willem., CLXXIX, 1515.

ATREBANUS clericus, sancti Willibaldi socius, in Thiatinaraeago praedicat et a Saxonibus martyrizatur (an. 780), S. Ansharius, CXVIII, 1018.

ATTICO episcopus Parthos et Persas evangelizat multosque ad fidem adducit (an. 579), Freulf., CVI, 1242.

AUDEMANUS (S.) Terwanensis episcopus in Bononia praedicat (an. 650), Folcard. Monach., CXLVII, 1182, 1193.

AUGUSTINUS (S.) Anglorum apostolus cum quadraginta sociis in Angliam a S. Gregorio Magno papa ad praedicandum mittitur (an. 596), S. Gregor. Mag., LXXVII, 835, 841; Beda, XCV, 52; Anastas., CXXXVII, 615, 1570; Heriger., CXXXIX, 885; Bernold., CXLVIII, 1532; Siegbert. Gemblac., CLX, 112; Henric., CXCIV, 811. — Cum quadraginta sociis, inter quos Mellitus, Justus, Paulinus, Laurentius et Rufinus inventiuntur, Angliam evangelizat. (an. 600), S. Aug. Anglor. apost., LXXX, 79; Lantfranc., CL, 745, 761; Willem., CLXXXIX, 969, 1411. — Ethelredum regem convertit ad fidem (an. 601), S. Aug. Ang. ap., LXXX, 59. — Insulam Tanatum evangelizat regemque in Cantia baptizat, Beda, XCV, 35; Siegbert. Gemblac., CLX, 112. — In Scotia Christum annuntiat, S. Bonifac., LXXXIX, 874.

AUSTREGISILVS Bituricum evangelizat (an. 48), Raban. Maur., CXII, 1495.

AUSTRICIANVS in Gallia apud Tullum et Lemovicum Christum annuntiat (an. 70), Orderic., CLXXXVIII, 186.

— In Mauritaniam ad Garumnam (an. 73), Orderic., CLXXXVIII, 193.

AUTREATUS (S.) Corbeiensis episcopus in Daniam cum S. Anshario ad praedicandum proficiscitur (an. 827), S. Ansharius, CXVIII, 966.

AVICIANUS (S.), Rhotomagensis episcopus et Northmannus apostolus in Galliis fidem prædicat (an. 500), *Orderic.*, CLXXXVII, 590.

AVITUS (S.), Viennensis episcopus Galliam prædicando percurrit (an. 490), *Ekkeard*, 778. — Contra Arianos fidem stabilis, *Sigebert Gemblac.*, CLX, 95.

AVOCO Roschaldensis episcopus in Selandia Evangelium annuntiat (an. 1060), *Adam. Brem. can.*, CXI.VI, 545, 624.

B

BARNABAS (S) cum S. Paulo, apostolo, apud Antiochiam prædicat (an. 39), *Freculf.*, CVI, 1125; *Haymo* 826, *Anastas* CXXVII, 456, 458; *Orderic.* (LXXXVIII, 114. — Segregatur cum S. Paulo ad prædicationem Evangelii in Gentibus, *Hugo abb.* CLIV, 24. — In Ierosolymam ascendit, *ibid.*, 24. — Ibiq. prædicat, *Regino Prumiens.* CXXXII, 17; *Marian. Scot.* CXLVII, 640, 645; *Orderic.* CLXXXVIII, 108. — Prædicat apud Athenas, *Haymo*, CXXIII, 827. — Apud Seleuciam, Cyprum et Salamutam, *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 114-116. — In Seleucia Lystra, Derben, Laodicia, *ibid.*, 178. — Apud Iconium, Lycaniam, Lystram et Pisidiam, *ibid.*, 115. — Mediolanensis episcopus factus, in Italia divini verbi sit præco, *Landulf*, *Cleric. Mediol.* CXI.VII, 935.

BARTHOLOMÆUS, unus e duodecim apostolis, S. Philippi apostoli frater, Indiam citeriorem ad prædicandum sortitur (an. 35), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Haymo*, CXVIII, 851. — In die Pentecostes cum cæteris apostolis Spiritum sanctum accipit fidemque prædicat (an. 35), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; Petrus Comestor, CXCVIII, 1651. — In Lycania, India, Armenia, Assyria et Albania Christum annuntiat (an. 54 alii 58), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 165.

BASILIS (S.) secundus Bracarensis episcopus, fidem in Hispania prædicat (an. 57-63), *Lucius Dexter*, XXXI, 199.

BASILIS (S.) Carthaginis Spartariæ præsul in Hispania prædicat (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 128.

BASIGNUS (S.), presbyter, cum S. Andochio et Thirso diacono a S. Polycarpo in Gallias prædicandi causa mittitur (an. 140), S. *Warnaharius*, LXXX, 187; *Joannes monach.*, CLXII, 756. — Ad Divionense castrum prædicando pervenit *Joannes monach.*, CLXII, 757. — Ad Lingonam prædicat, *Warnaharius*, LXXX, 188, 193.

BASIGNUS (S.) sancti Patricii successor, in Hibernia Evangelium spargit (an. 460), *Willelm.*, CLXXIX, 1691.

BENJAMIN (S.), Wilehadis socius, in loco Cibrinistri prædicans a Saxonibus martyrizatur (an. 780), S. *Anselm.*, CXVIII, 1018.

BENZO, episcopus, Scavorum multitudinem convertit (an. 1000), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 535.

BERECISUS, episcopus, Arduennarum patronus, in Gallias prædicat (an. incert.), *Anonym.*, CLIV, 1512.

BERNARDUS, episcopus, in Northmannia et Suecia Christum annuntiat. (an. 1060), *Adam Brem.*, CXLVI, 541, 651.

BERNARDUS presbyter, cum Wilfride episcopo in insula Vecta (Wight), Evangelium prædicat (an. 685), *Beda*, XCV, 196, 11, 197.

BERTRANDUS Scottigena, cum Etone et Floquo in Gallias fidem prædicat (an. 651), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 125.

BERTI cum Cedila et Diuna e Scottia oriundi Anglis mediterraneis Evangelium annuntiat (an. 657), *Beda*, XCV, 150.

BIANUS (S.), Anglorum apostolus, Wintoniensis et Dorcestriensis episcopus, West Saxonibus Evangelium annuntiat et Kinegistum regem cum gente sua ad Christum convertit (an. 650), *Beda*, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1545. — Occidentales Anglos evangelizat *Henric*, CXCV, 861.

BONIFACIUS (S.), Moguntinus episcopus, et Germanorum apostolus, ad convertendos Fresones proficiscitur (an. 716), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 609, 611. — Prædicat in Fresia, *Adam. Bremens.* CXLVI, 465; *Marian. Scotus*, 761; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 155, 159. — In Germania, S. *Bonifac.*, LXXXIX, 641; *Anast.* CXXXII, 975; *Bernold.*, CXLVIII, 1341; *Helinand.*, CCXII, 812. — Saxones et Hessos ad fidem convertit, S. *Bonifac.*, LXXXIX, 617-612. — Sacerdos, *ibid.*, 622, 618. — Iterum apud Fresones et Danos prædicat, *ibid.*, 624, 611; S. *Ado Viemensis*, *archiepisc.*, CXXXII, 125; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 158.

BOZEL et Olthar, primi Wigorniensis episcopi, apud Wigorniam in provincia Merciorum Anglorum fidem annuntiat (an. 750), *Willelm.*, CLXXIX, 1387.

BUNO, episcopus, apud Sclavos prædicat multosque

ad fidem adducit (an. 980), *Adam. Brem.*, CXLVI, 505, 504.

BURCHARDUS, Wirzburgensis episcopus, cum S. Bonifacio Moguntino Germaniam evangelizat (an. 730-731), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 646; *Bernold.*, CXLVIII, 1512.

C

CÆSARA, Persarum regina, apud Antiochiam baptizata, virum suum Ananiam magnamque multitudinem gentis Persarum ad Christum convertit (an. 598), *Fredegarius Scholast.*, LXXI, 613; *Heriger.*, CXXXIX, 685; *Ekkeard.*, CLIV, 857.

CALOCERUS, S. Jacobi apostoli discipulus, Carpatanæ in Hispania Christum annuntiat (an. 44), *Lucius Dexter*, XXXI, 155.

CANONIS cum sancto Augustino ad convertendos Anglos proficiscitur, et cum eo per Angliam fidem prædicat (an. 596), S. *Greg. Mag.*, LXXVII, 855-841.

CAPITO, Lucensis episcopus, et sancti Jacobi discipulus in Hispania fidem promulgat (an. 57-60), *Lucius Dexter*, 129, 130.

CAROLUS MAGNUS Francorum rex et Germaniæ imperator Saxonibus baptismum imponit (an. 777), *Eginhard.* XCVII, 53; *Ekkeard*, CLIV, 857, 893; *Honor. Augustin.*, CLXXII, 190.

CAROLUS SIMPLEX, Francorum rex et Germaniæ imperator, Northmannis fidem imponit ad pacem (an. 912), *Dudo S. Quintini decanus*, CXLI, 651.

CARPUS S. Pauli discipulus per Troadam Christum annuntiat (an. 60-100), *Orderic*, CLXXXVIII, 129.

CASSA SCOTUS, presbyter, dein Liceteldensis episcopus, in provincia Merciorum et Mediteraneis Angli fidem prædicat (an. 655), *Beda*, XCV, 150. — Anglo Saxonibus fidem abjectam restituit (an. 654), *ibid.*, 151; *Willelm.*, CLXXIX, 1605.

CEDDUS, Londoniensis episcopus, S. Melliti successor in Anglia Christum annuntiat (an. 610), *Willelm.*, CLXXIX, 1514. — Apud Orientales Saxones, *Beda*, CIV, 151. — Apud Tilaburgam et Yth incaestir *ibid.*, 152, 154.

CELLA SCOTUS natione, Lindisfarnensis episcopus, Mercios Anglos evangelizat (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1603.

CELSUS Mediolanensis episcopus apud Mediolanum fidem promulgat (an. 72-100), *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 18.

CHRISTIANI dispersi in persecutione contra S. Stephanum usque ad Phœnicem, Cyprum et Antiochiam in Synagoga Judæorum verbum Evangelii annuntiant (an. 34), *Anast.*, CXXVII, 454. — Usque in Europam fidem portant (an. 34), *Lucius Dexter*, XXXI, 95, 97.

CHRISTIANUS ad Arrhusim in Dania Christum prædicat (an. 1059), *Adam Brem.*, CXLVI, 616.

CLEMENS (S.) a sancto Petro in Gallias ad prædicandum mittitur (an. 50), *Anonym.*, CLIV, 1117. — Papa electus sancto Petro succedit et Romæ consecratus prædicat fidem (an. 69), *Marian. Scot.* CXLVII, 649; *Hugo abb.* CLIV, 25-26; *Ekkeard.*, CLIV, 670. — Exsul in Lycia multas gentes convertit, *Freculf.*, CVI, 1156.

CLEMENS (S.) Metensis episcopus, in Gallias prædicat (an. 50), *Anonym.*, CLXIII, 579.

CLETUS (S.), sancti Petri discipulus, Romæ a Petro ordinatus fidem Christi promulgat (an. 45-69), *Ekkeard.*, CLIV, 670.

CLOTILDIS, Francorum regina, ad conversionem Cledovæ gentisque Francorum cum Vedasto et sancto Remigio laborat (an. 496), S. *Gregor. Turon.*, LXXI, 152; *Anonym.*, XCVI, 1453; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Berrio monach.*, CXXXIX, 596.

COCIUS, Eliberitanus episcopus, sancti Jacobi apostoli discipulus per Hispaniam prædicat (an. 45-54), *Lucius Dexter*, XXXI, 151-175.

COLESTIS (S.), sancti Clementis discipulus et secundus Mettis episcopus, in Gallias fidem prædicat (an. 70), *anonym.*, CLXIII, 581.

COLUMANUS, Lindisfarnensis episcopus, Occidentali- bus Saxonibus in insula Lindisfarne (*Holy Island*) fidem annuntiat (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric*, CXCV, 863.

COLUMBA (S.) Hibernus, Scottorum et Pietorum doctor, in Britannia Verbum Christi prædicat (an. 565), *Bernold.*, CXLVIII, 1529. — In Scottia, *Sigebert Gemblac.*, CL, 112. — In insula Hii juxta Hiberniam prædicat et moritur (an. 596), *Bernold.*, CXLVIII, 1532.

COLUMBANUS (S.), abbas, genti Pictorum in Anglia Australi Christum annuntiat et Bridium regem convertit

(an. 603), *Beta*, XCV, 121. — Centula in Gallias (an. 620), *Harnulf*, abb., CLXXIV, 1220.

CONSTANTINUS Magnus, imperator, fidem amplectitur. curaque totum per orbem prædicandum (an. 312), *Amel. Cassiodor.*, LXX, 888; *Freculf.*, CVI, 953; *Anast.*, CXXVII, 1510; *Hugo*, CLIV, 96; *Sigbert.*, CLX, 1190; *Orderic.*, CLXXXVIII, 204.

CASPINUS, Asigitanus episcopus, in Bætica prædicat (an. 66), *Lucius Dexter*, XXXI, 198.

CASPINUS et Crispinianus presbyteri Romani in Galliis fidem annuntiant (an. 250), *Paschas. Rudbert.*, CXX, 1391.

CYRAN et Cyrenei viri dispersi post martyrium S. Stephani diaconi Græcis Evangelium annuntiant (an. 35), *Anastas.* CXXVII, 456.

D

DAMBROWKA vel Dubrowka, Misegoni primo regi Polonorum desponsata, Polonis Evangelium annuntiat regemque et nationem ad fidem adducit (an. 966), *S. Mathildis regina*, CL, 1531; *Sigbert Gemblac.*, Cl X, 848-849.

DERO diaconus, S. Bonifacii Moguntini socius, cum eo Germaniam evangelizat (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 860.

DEUVILANUS et Phagonus ab Eleutherio Papa missi, in Anglia prædicant et Lucium regem baptizant (an. 166), *Willelm.*, CLXXIX, 1638.

DETHMARUS, Saxo natione, Pragense episcopus, Boemis Christum annuntiat (an. 973), *Cosmas. Pragense Decan.*, CLXIV, 90.

DEUSDEUT cum sancto Augustino in Anglia fidem divulgat (an. 598-603), *Willelm.*, CLXXIX, 1445.

DIETRICH Oxoniensis episcopus, contra Albigenisim hæresim fidem propagat (an. 1206), *Petrus Vallis Cernuii monach.*, CCXIII, 519.

DIONYSIUS (S.) Areopagita, apud Athenas a S. Paulo, ad Christum convertitur (an. 50), *Orderic.*, CLXXVIII, 116-124; *Petrus Comestor*, CXCIV, 1701. — Apud Athenas ipse prædicat, *Ekkeard.*, CLIV, 679; *Orderic.*, CLXXVIII, 129. — Apud Corinthum *Freculf.*, CVI, 1166; *Haymo*, CXVIII, 850. — In Galliis et apud Parisiacum Christum annuntiat *S. Greg. Turon.*, LXXI, 178-183; *Ohilo monach.*, CXLVI, 587; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182; *Hugo abb.*, CLIV, 26; *Ekkeard.*, *ibid.*, 679.

DISCIPULI Christi baptizant (an. 50), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1561. — Ad evangelizandum mittuntur, *ibid.*, 1565. — Dispersi per civitates Judææ verba vitæ seminant prodigique multa operantur. *Ekkeard.*, CLIV, 665. — Discipuli dispersi per universam Judæam et Samariam et Phœnicem, Cyprum et Antiochiam fidem annuntiant (an. 51), *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXVIII, 109. — Discipuli septem sancti Jacobi apostoli et Hierosolymitani primi episcopi post ipsius martyrium corpus ejus in navim deferentes in Hispaniam devehunt primumque in Gælicia Hiberniæ, deinde per totam Hispaniam prædicant (an. 44), *Orderic.*, CLXXVIII, 115.

DISCIPULUS quidam S. Saturnini apud Bituricum in Galliis fidem prædicat (an. 80), *S. Greg. Turon.*, LXXI, 176.

DIOMA, Scotos presbyter, dein Lindisfarne episcopus, apud Mercios in Anglia Mediterranea Christum annuntiat (an. 653), *Beda*, XCV, 150; *Willelm.*, CLXXIX, 1645.

DOMINICUS (S.), contra Albigenisim hæresim veram fidem propagat (an. 1208), *Petrus Vallis Cernuii monach.*, CCXIII, 533.

DOMINICUS, Trevirensis episcopus, in Bulgariam a sancto Nicolao Papa missus multos ad fidem convertit (an. 858), *Anastas.* CXXXIII, 1571.

DONATUS, Ostiensis episcopus, a S. Nicolao Papa missus Bulgariam evangelizat (an. 858), *Anastas.*, CXXXVIII, 1574.

DUODECIM apostoli in die Pentecostes S. Spiritum accipient fidemque omnibus coadunatis populis prædicant (an. 35), *Orderic.*, CLXXVIII, 61-65; *Petrus Comestor*, CXCVIII.

E

EACONBERTUS, Anglorum rex, idola Deorum destruit et fidem Christi per regnum longe lateque dilatat (an. 640), *Sigbert. Gemblac.*, CLX, 121.

EBO, Rhemensis episcopus, apud Danos et Sueones prædicat (an. 830-856), *S. Ansharius*, CXVIII, 971; *Adam. Brem.*, CXLVI, 475.

EDMUNDUS, Legecestrie episcopus, apud Mediterraneos Anglos fidem prædicat (an. 650) *Willelm.*, CLXXIX, 1605.

EDMUNDUS et FRUMENTIUS pueri Meropii philosophi Tyrii captivi in India citiore quam nullus apostolicæ prædicationis vomer adhuc impresserat fidem prædicant (an. 328), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478. — Edesius factus episcopus, Hiberos et Armenios evangelizat, *Freculf.*, CVI, 1198.

EDUFRID, Cridensis episcopus, in West Saxonia prædicat (an. 850), *Willelm.*, CLXXIX, 1547.

EIMONX, Dalboliensis episcopus, primum in Scania provincia apud Dalbolam, Lundonam et Scaronam prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, 617. — Apud Orcadas insulas prædicat, *ibid.*, 617. — Dein Pleicanos Scaniæ populos in insula Hulmo et iterum apud Scaronam evangelizat, *ibid.*

EDWARDUS seu Evagrius, Aldimburgensis primus episcopus in Wagria prædicat (an. 980), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 508.

ELIBERTUS, primum monachus, dein episcopus, in Faria et Fiune Daniæ insulis (an. 1039), *Adam. Brem.*, CXI, VI.

ELOGIUS Scotigena et S. Etro Galliis prædicant (an. 651), CLX, 125.

ELMUS, Toletanus primis episcopus, in Hispania regnum Christi dilatat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129.

EMINGES Comes, sancti Willehadi discipulus, apud Leri prædicans a Saxonibus martyrio donatur (an. 780), *S. Ansharius*, CXVIII, 1017.

ENANUS, Ahrelatensis in Fresia episcopus, S. Bonifacii Moguntini cooperator, cum eo martyrii coronam adeptus est (an. 753), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660, 667, 805.

EPAPHRAS, S. Pauli discipulus, Colossenses fidem edocuit (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXVIII, 129.

EPELWINE seu Edelwine, Dorcestrensis episcopus, Mediterraneis Anglis et in West-Saxonia Christiani annuntiat (an. 651), *Willelm.*, CLXXIX, 1608.

EREMUS, S. Jacobi discipulus, Asturienses in Hispania evangelizat (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129-130.

ERASTUS, S. Pauli discipulus, Philippis in Macedonia verbum vitæ prædicat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXVIII, 129.

ERIMBERTUS S. Bonifacii discipulus, Frisingensis episcopus in Bajuaria Christum annuntiat (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649.

ERIMBERTUS, presbyter, S. Ansharii discipulus, apud Sueones prædicat (an. 850), *S. Anshar.*, CXVIII, 997-998; *Adam. Brem.*, CXLVI, 481.

ETHELREDUS, rex Cantiorum, sanctum Augustinum ejusque socios recipit, eisque potestatem et licentiam per totum regnum Evangelii prædicandi concedit (an. 596), *Henric.*, CXV, 842. — Ecclesiam SS. Petri et Pauli ad orientem Doroverniæ civitatis ædificandam curat, *Henric.*, CXV, 818.

ETHEMIUS, Barcinonensis episcopus, in Hispania prædicat fidem (an. 37), *Lucius Dexter*, 129, 130.

ETRO Scotigena in Galliis Verbum vitæ seminat (an. 651), *Sigberti Gemblac.*, CLX, 125.

EUCHARIUS a S. Petro apostolo ad prædicandum in Gallias mittitur (an. 50), *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Anonym.*, CLIV, 1117. — Apud Treveris factus episcopus et apud Tungros prædicat Evangelium, *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118.

EUGENIUS (Marcus Marcellus) Christum annuntiat Valentini in Hispania (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — Apud Toletum (an. 60), *ibid.*, 275.

EUPHRASIVUS, a S. Petro apostolo Romæ episcopus ordinatus, ad prædicandum in Hispaniam Meridionalem, id est Littoralem Beticam mittitur (an. 43), *Lucius Dexter*, XXXI, 181.

EUTHROCIVS apud Sanctones et Burdigalam Christum annuntiat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

EVDIVS S. Petri discipulus et primus post Petrum Antiochiæ episcopus (an. 45-60), *S. Prosper. Aquitan.*, II, 553; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644; *Ekkeard.*, CLIV, 667.

EWALDUS Albus, presbyter, unus e duodecim Willibordi sociis cum eo in Fresia prædicans martyrio coronatur (an. 694), *Beda.*, XCV, 243.

EWALDUS Niger, frater Ewaldi Albi, cum eo prædicans fortiter occubuit (an. 694), *Beda.*, XCV, 243, (not).

EZO, Aldimburgensis episcopus, in Sclavonia et Suedia Christum annuntiat (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574, 617.

F

FELIX, Medicatriensis episcopus, in Galliis prædicat (an. 80), *Anonym.*, CLIV, 1119.

FELIX, Lincolnensis episcopus, Burgundus genere inter Orientales Anglos fidei verbum disseminat (an. 651-610), *Henric.*, CXCV, 857-858.

PERONTIUS Bisuntinus in Galliis evangelizat (an. 48), *Rabm. Maur.*, CXII, 1493.

FINANUS, in insula Lindisfarnia (*Holy Eland*) episcopus, Mediterraneos Anglos fidem edocuit et Pandam regem cum gente convertit (an. 633), *Beda*, XCV, 130; *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1581; *Henric.*, CXCIV, 863. — Orientales Saxones in Anglia convertit, *ibid.*, 864.

FINGARIS in Hibernia Christi præco (an. 43?), *S. Anselm.*, scripta spuria, CLIX, 325.

FLEGUNTA, sancti Titi discipulus, in Creta insula Evangelium annuntiat (an. 68), *Freulf.*, CVI, 1149.

FOILANUS, S. Livini discipulus, cum eo per Scottiam, Angliam et Hiberniam prædicat (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 879. — cum SS. Fursano et Ultano in Galliis Christi verbum seminat, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122.

FOLCARDUS, presbyter, S. Willehadi socius, apud Leri prædicans in Saxonia martyrii coronam accepit (an. 780), *S. Anscar.*, CXVIII, 1018.

FOLWARDUS in Sclavonia archiepiscopus, in Suecia et Norwegia Christum annuntiat (an. 992), *Adam. Brem.*, CXLVI, 553.

FOLRADUS archiepiscopus seu abbas juxta alios in Germania prædicavit (an. 751), *Ekkeard.*, CLIV, 837.

FRANCO Rhotomagensis episcopus in Northmannia prædicat et Rollonem Northmannorum ducem baptizat (an. 912), *Dudo S. Quintini Decan.*, CXLI, 631; *Wilhelm. Calcul. monach.*, CLXIX, 80; *Orderic.*, CLXXXVIII, 232.

FRONTINUS Petragoricensis episcopus in Galliis prædicat (an. 50), *Rabm. Maur.*, CX-I, 1505.

FRUMENTUS cum Edesso in Indiam Ceteriorem verbum fidei portat (an. 328), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478. — Presbyter creatus in Indiam ad prædicandum mittitur, *idem*, *ibid.*, 480; *Freulf.*, CVI, 1198.

FURSUS (S.) Hibernensis episcopus in Aquitania prædicat Evangelium (an. 648), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122; *Freulfus abb.*, CLXXIV, 1441; *Helinand.*, CCXII, 776; Orientales Anglos evangelizat; *Beda*, XCV, 145.

FUSCIANUS et VICTORIANUS cum cæteris sociis Roma in Gallias missi Christum annuntiant (an. 250), *S. Paschas. Radbert*, CXX, 1194; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182.

G

GALLUS Allemannorum primus apostolus (an. 618), *Adam. Breinens.*, CXLVI, 465.

GAUDERTUS Suonenensis episcopus in Sueonia prædicat (an. 840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 476, 478.

GAUDENTIUS (S.) in Germania, (*Dantsik*) primum deinde in Borussia apostolus (an. 990), *S. Mathildis regina*, CLI, 1511.

GAUZBERTUS Danos et Sueones evangelizat (an. 850), *S. Anscar.*, CXVIII, 971.

GEPPAN, S. Bonifacii cooperator et socius in Germania prædicat fidem (an. 758), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 741.

GERBRANDUS Roschildensis episcopus in Seelandia Christum annuntiat (an. 1050), *Adam. Brem.*, CXLVI, 624.

GERMANUS (S.), Antissiodorensis episcopus, in Anglia contra Pelagianos fidem propugnat (an. 429), *Hincmar.*, CXXIV, 1161; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 82, 83; *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1488; *Henric.*, CXCIV, 8:6, 827.

GERMANUS (S.) Parisiensis episcopus in Galliis prædicat apud Francos (an. 534-570), *Bernold.*, CXLVIII, 1531.

GERWALDUS (S.) S. Willehadi socius in Brema prædicans a Saxonibus martyrii corona donatur (an. 780), *S. Anscar.*, CXVIII, 1017.

GISLA, Hungarorum regina regem sponsum imperatoremque patrem ad fidem adducit cum innumerabili gentium multitudine (an. 1010), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 200; *Adam. Brem. can.*, CXLVI, 531.

GISELMARUS in Dania Christum annuntiat et Sueoniæ regem ad fidem adducit (an. 840), *S. Anscar.*, CXVIII, 971; *Adam. Brem.*, CXLVI, 475.

GISELUS Cellensis abbas in Galliis prædicat (an. 651), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123.

GOTEBALDUS quidam Anglus in Suecia, Norwegia et Sionia Christum annuntiat (an. 981), *Adam. Brem.*, CXLVI, 529.

GOWIBALDUS Ratisponensis episcopus in Bajoaria Evangelium divulgat (an. 738), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649.

GRATIANUS episcopus apud Turones in Galliis prædicat (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183.

GREGORIUS (S.) Magnus papa per Theudelinam convertit Longobardos (an. 595), *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, 581. — Anglos per S. Augustinum ejusque socios (an. 596), *S. Gregor. Mag.*, LXXVII, 835, 841; *Beda*, XCV, 53; *Anast.*, CXXVIII, 645, 1570; *Heriger.*, CXXXIX, 943; *Bernold.*, CXLVIII, 1532; *Sigebert.*, CLX, 112; *Henric.*, CXCIV, 841.

GREGORIUS Trajectensis episcopus in Germania Christum annuntiat (an. 736), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 616, 635.

GRIMMIL cum Rudolfo et Bernardo in Sueonia, Golia et insulis Northmanniæ fidem prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLV, 541, 650.

GRIMOALDUS Polymartiensis episcopus ad prædicandum in Bulgariam a Nicolao I papa mittitur multisque ad Christum convertit (an. 858), *Anast.*, CXXVIII, 1575.

H

HADOLFUS monachus, sancti Bonifacii Moguntini discipulus, cum eo in Fresia prædicat et martyrii coronam accipit (an. 753), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

HARTGARIUS Cameracensis episcopus cum Ebbone Denis Evangelium annuntiat (an. 850), *Adam. Brem.*, CXLVI, 474.

HAMUN presbyter, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Fresia prædicans martyrii corona donatur (an. 735), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

HARALDUS Sleswicensis episcopus in Jutland et Danis fidem divulgat (an. 840-860), *Adam. Brem.*, CXLVI, 473, 621.

HAREBUS seu HONRI Sleswicensis episcopus in Jutland prædicat (an. 943), *Adam. Brem.*, CXLVI, 505.

HARTAGARIUS eremita in Sueonia verba Evangelii spargit (an. 845), *Adam. Brem.*, CXLVI, 480.

HEDEBUS Dorcestrensis episcopus Mediterraneis Anglis verbum vitæ explicat (an. 650), *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1603.

HELLAS, S. Livini discipulus per Scottiam, Angliam et Hiberniam prædicat (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 879.

HEMMERAMUS primus Bajoariæ apostolus (sæc. IV vel V), *Adam. Brem.*, CXLVI, 465.

HENRICUS I Alemannorum rex et imperator Northmannos et Danos cum Cnutone eorum rege a pristino errore revocat et ad Catholicam fidem adducit (an. 951), *Thietmar. Merseburg.*, CXXXIX, 1195. — Item rexes Obotritorum et Danorum (an. 971), *Cosmas Pragensis*, CLVI, 81.

HENRICUS II (S.), Alemannorum rex et imperator Russos, Polonos et Hungaros ad fidem convertit (an. 1003), *Honor. Augustod.*, CLXXII, 195.

HENRICUS Wiberghensis episcopus in Dania et Saxonia Evangelii verba spargit (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

HERMAGORUS Hammaburgensis episcopus primus in Nordalbingia Christum annuntiat (an. 804), *Adam. Brem.*, CXLVI, 472.

HERIGARIUS Bircæ præfectus Bircenses ad fidem convertit (an. 840), *S. Anscar.*, CXVIII, 980; *Adam. Brem.*, CXLVI, 478-479.

HERMIALDUS rex Danorum ad fidem conversus magnam suæ gentis multitudinem socum ad Christum adducit (an. 826), *Bernold.*, CXLVIII, 1517; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 158.

HERMAGORUS episcopus Aquileiam evangelizavit (an. 58), *S. Ado Viennens. episc.*, CXXIII, 78.

HERMANN sancti Titi discipulus in Creta insula prædicat (an. 68), *Freulf.*, CVI, 1149.

HEWALDUS, *vid. EWALDUS.*

HIDDILA presbyter cum sancto Wilfride episcopo Vectam (Wight) insulam evangelizat (an. 686), *Beda*, XCV, 196, 197.

HIDIBALDUS Coloniensis episcopus in Fresia Christum annuntiat (an. 780), *Adam. Brem.*, CXLVI, 471.

HOMORIUS Dorovernensis episcopus apud Orientales Anglos in Cantia cum S. Paulino prædicat (an. 634), *Beda*, XCV, 108; *Henric.*, CXCIV, 8:7, 838.

HUBERTUS (S.), Ardennarum patronus fidem prædicat (an. 700-727), *Anonym.*, CLIV, 1344.

I

IGNATIUS (S.), Antiochenæ Ecclesiæ episcopus in Asia Minori Christum annuntiat (an. 100) *Freulf.*, CVI, 1158. — Romæ pro fide bestiis traditur (an. 101), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 81.

INDALCIUS (S.), a S. Petro Romæ ordinatus ad prædicandum in Hispaniam dirigitur (an. 45), *Lucius Dexter*, XXXI, 151. — Illiuri, Carthagini Spartariæ et Eliotrois fidem prædicat (an. 45), *ibid.*, 169.

IRENEUS (S.), Lugdunensis episcopus in Galliis et Lugdunum Christum annuntiat (an. 48), *Rabm. Maur.*, CXII, 1483. *Joannes monach.*, CLXII, 753.

ISCUS a S. Petro ad prædicandum in Hispaniam mittitur (an. 45), *Lucius Dexter*, XXXI, 167. — Cartheis prope fretum prædicat (an. 53), *Lucius Dexter*, XLII, 167.

Isaak Seadho'gensis episcopus in Islandia insula et Groenlandon fidem prædicat (an. 1063), *Adam. Brem.*, CLXVI, 617, 651.

J

JACOBUS (S.) apostolus, Alphæi filius et frater Domini, in die Pentecostes cum cæteris undecim Spiritum sanctum accipit Evangeliumque prædicat (an. 33), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 61-63; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Jerosolymitanus episcopus ordinatur (an. 33-40), *Freculf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 823; *S. Ato Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino*, CXXXII, 16; *Hermann. Contract.*, CXLI, 57; *Urian. Scol.*, CXLVII, 638; *Bernold.*, CXLVIII, 1304, *Ekkeard.*, CLIV, 663; *Orderic.*, CLXXXVIII, 151.

JACOBUS (S.) apostolus, Zebedæi filius, frater sancti Joannis apostoli et evangelistæ et Major dictus, in die Pentecostes cum cæteris undecim apostolis Spiritum sanctum recipit Evangeliumque prædicat (an. 33), *Orderic.*, 61-63; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Hispaniam ad prædicandum in sortem obtinet (an. 34), *Lucius Dexter*, XXXI, 87-88. — Hispaniam prædicando peragrat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 109; *Freculf.*, CVI, 1147; *Manlio memoch.*, CLXX, 875. — Per Judæam et Samariam prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 113; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1680. — Per Gallias, Britannias ac Venetorum oppida Evangelium prædicat (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 133. — Apud Ephesum Christum annuntiat, (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 133. — In Asia Minori cum fratre suo Joanne, *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1688.

JACOBUS (S.) diaconus, sancti Paulini discipulus, apud Eboracum in Anglia verba Evangelii spargit (an. 610), *Henric.*, CXC, 889.

JADUANKUS episcopus orientalius in Anglis, Saxonibus deperditam fidem restaurat (an. 663), *Beda*, XCV, 170.

JADUYNAS Londoniensis episcopus in Anglia Christum annuntiat (an. 653), *Henric.*, CXC, 883.

JESUS CHRISTUS in Jordane a B. Joanne Baptista baptizatus, a ram prædicationis Evangelii aperit, anno ætatis sue tricesimo, *Anastas.*, CXXVII, 432. — Anno quinquagesimo regni Tiberii Cæsaris salutiferæ evangelicæque doctrine prædicationem inchoat, *Anastas.*, CXXIX, 525; *Hermann. Contract.*, CXLI, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1301; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — Apostolus vocat (an. 30), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661. — eos ad evangelizandum mittit per civitates Judææ, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1563. — Aperte per Judæam ipse Evangelium suum disseminat (an. 30-33), *Haymo*, CXVIII, 822-823; *S. Ato Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Marim. Scol.*, CXLVII, 637; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — In cruce pro mundi salute exspirat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1632.

JOANNES BAPTISTA (S.), Viam Domini Evangelique præparat, poenitentiam prædicando et baptizando (an. 30), *Freculf.*, CVI, 1121; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1532; *Sicard.*, CCXIII, 449. — Christum Dominum in Jordane baptizat, *Anast.*, CXXVII, 452; *Hermann. Contract.*, CXLI, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1301; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562.

JOANNES apostolus et evangelista, Zebedæi filius in die Pentecostes cum cæteris undecim Spiritum sanctum accipit Evangeliumque prædicare incipit (an. 33), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Ad portam templi in Jerusalem cum sancto Petro prædicat *Orderic.*, CLXXXVIII, 103; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1633. — In Jerusalem cum Petro prædicat et multas regiones Samaritanorum evangelizando peragrat, *Anast.*, CXXVII, 454. — In Asia prædicat, *Lucius Dexter*, XXXI, 87-88; *Freculf.*, CVI, 1154; *Haymo*, CXVIII, 831; *Orderic.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1636. — Apud Ephesum et loca adjacentia prædicat, *S. Ambros.*, XVII, 867. — In Patmum insulam relegatur exsul, *S. Ato Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 81; *Anast.*, CXXVII, 486. — Evangelium suum scribit apud Ephesum (an. 99), *Ekkeard.*, CLIV, 679. — Apud Cyprum prædicat, *Orderic.*, CLXXXVII, 116. — Apocypsum seu revelationem scribit, *Haymo*, CXVIII, 834; *Anastas.*, CXXVII, 486.

JOANNES Constantinopolitanus episcopus Celticis Arianos et Scythias ad veram fidem convertit (an. 400), *Antrel. Cassiol.*, LIX, 1167.

JOANNES cum S. Augustino Anglorum apostolo, Mellito

et aliis ad prædicandum a beato Gregorio papa in Angliam mittitur (an. 596), *Anast.*, CXXVIII, 645, 1370, *Heriger.*, CXXXIX, 883; *Bernold.*, CXLVIII, 1332.

JOANNES Saltzburgensis in Bajoria episcopus, S. Bonifacii Moguntini discipulus, Christum annuntiat (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 619, 741.

JOANNES Scotus vel Britannus, Magnopolitanus episcopus, in Suecia et Islandia Evangelium annuntiat (an. 1023), *Adam. Brem.*, CXLVI, 527, 546, 617, 650.

JOANNES Roracensis episcopus, vulgo dictus Hiltuinus, in insula Bøltiel maris Oeland, Gothland, Oesel evangelizavit (an. 1069), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 656.

JONAS (S.), Dionysii Areopagite discipulus, in Lesitania præsertim apud Cæcilium Castrum Evangelium annuntiat (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 233. — Per Gallias transit prædicando, *ibid.*, 234.

JORDANUS Posnaniensis episcopus Polonis Christum annuntiat (an. 966), *S. Mathildis regina*, CL, 1336.

JOSEPH ab Arimathea cum sociis undecim et Galila a S. Philippo in Angliam ad prædicandum mittitur et in Glastoniensi insula verba Evangelii spargit (an. 63) *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1643. — Cum Maria Magdalena, Lazaro et aliis ad Massiliam appellit et Provinciam (Provence) evangelizat (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 156; *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

JUDAS apostolus frater Jacobi et frater Domini dictus post Pentecosten Evangelium annuntiat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — In Mesopotamia et interioribus Ponti regionibus semen Evangelii diffundit (an. 33-70), *Freculf.*, CVI, 1152, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115, 116. — Nerito Armenis epistolam scribit et moritur, *Freculf.*, CVI, 1153, 1147.

JOSTUS Dorovernensis episcopus et sancti Augustini socius cum Mellito, Rufiniano et aliis in Anglia prædicat (an. 604), *Beda*, XCV, 85; *Ulfrauc.*, CL, 713, 764; *Walafrid.*, CLXXXIX, 1443; *Henric.*, CXC, 844, 853.

K

KILIANUS primus in Franconia apostolos populos lumine Evangelii recreat (an. incert. sæc. VII vel VI), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 465.

KURDEKAR monachus, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Fresia prædicat et martyrii coronam recipit (an. 753), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

L

LABERTUS (S.), Trajertensis episcopus, S. Landealdi discipulus in Vasconia (an. 677), *Anonym.*, CXXXIX, 1113, 1114. — Toxandriam (Tessenderloo) ad fidem convertit, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 769, 795.

LABDELINUS (S.), Lobienensis abbas cum S. Gislano in Galia prædicat (an. 651), *Sigebert.*, CLX, 123.

LANDGALDUS, archipresbyter cum sancto Amando in Galia Christum annuntiat (an. 638), *Sigebert.*, CLX, 120. — In Vasconia (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1113.

LAURENTIUS (S.), Dorovernensis in Cantuaria episcopus, S. Augustini successor, in Anglia fidem prædicat (an. 615), *Henric.*, XCV, 851, 832. — In Scotia (an. 609), *Beda*, XCV, 86; *Goceelinus Cantuariensis*, CLV, 115, 119.

LAZARUS a Domino resuscitatus Cypri episcopus ordinatur (an. 34), *Marian. Scolus*, CXLVII, 638, 616. — Cum sancta Maria Magdalena, Martha et cæteris ad Massiliensem portum appellit et in Provincia (Provence) Evangelium divulgat (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 156-158; *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

LEANDRA Hispaniensis episcopus in Hispania prædicans Recharedum regem Arianum ad rectam fidei viam adducit (an. 587), *Bernold.*, CXLVIII, 1532.

LEONATUS presbyter, unus duodecim Willibrordi sociis, Fresiam evangelizat (an. 692), *Beda*, XCV, 245.

LEONICUS Bremensis episcopus apud Bremam Christum annuntiat (an. 845), *Adam. Brem.*, CXLVI, 480.

LEO S. R. Ecclesie presbyter in Bulgaria fidem divulgat (an. 838), *Anastas.*, CXXVIII, 1574.

LEUTHARIUS Dorcestrensis episcopus in Saxonia Occidentali prædicat (an. 654-670), *Beda*, XCV, 126, 128.

LUCAS (S.), S. Petri apostoli discipulus, Romæ ab eo ordinatus semen Verbi spargit (an. 45), *Hugo abb.*, 26; *Ekkeard.*, CLIV, 670.

LUDGATUS (S.), Monasteriensis episcopus Fresiam evangelizat (an. 780), *Adam. Brem.*, CXLVI, 467.

LIVINUS (S.), Scottus archipresbyter per Scottiam, Aneliam et Hiberniam Christum annuntiat (an. 618), *S. Bonifac.*, CLXXXIX, 879. — Apud Gandavum, *ibid.*, 882.

LUCAS (S.), evangelista, S. Pauli comes, suum sanctum Evangelium et apostolorum Actus Romæ scribit (an. 58),

Freulf., CVI, 1148; *Anastas.*, CXXVII, 468; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1645. — Ubique S. Paulum comitatur, *Orderic.*, CLXXXVIII, 181. — Bithyniam evangelizat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 129, 185; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1698.

LUCIANUS, episcopus Belvacensis Christum annuntiat (an. 500). *Orderic.*, CLXXXVIII, 590

LUCIUS Cyrenensis apud Antiochiam prædicat (an. 44). *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

LUCIUS Britannorum rex ab Eleuthero papa Evangelii prædicatores postulat fidemque amplectitur (an. 167). *Beda*, XCV, 50; *Anastas.*, CXXVII, 528, 1249; *Bernold.*, CXLVIII, 1310; *Willelm.*, CLXXIX, 1685; *Henric.*, CXCIV, 814.

LUDOVICUS Germanicus, Francorum rex, ad Vulgaros prædicatores mittit (an. 858). *Bernold.*, CXLVIII, 1550.

LUMO S. Bonifacii discipulus in Baiaria et Alemania Christum annuntiat (an. 740). *S. Bonifac.*, LXXXIX, 618.

LULIUS, Moguntinus episcopus electus, sancto Bonifacio adhuc vivente in Germania fidem divulgat (an. 736). *S. Bonifac.*, LXXXIX, 616, 653.

LUPUS (S.) Tricassinus episcopus, in Britannia contra Pelagianos cum sancto Germano fidem propugnat (an. 450). *Sijbert.*, CLX, 82.

M

MACLOVIVS (S.) natione Anglus, Alethattensis episcopus, cum sancto Samsone in insula Aaron (*Jersey*) prædicat (an. 560). *Sigebert Gemblac.*, CLX, 737.

MADALGARIUS (S.) qui et Vincentius dicitur. Vid. VINCENTIUS.

MADUGISILIVS, sancti Fursi discipulus, apud Centum in Aquitania Evangelium annuntiat (an. 650). *Freulf.*, CLXXIV, 1445.

MAGDALENA (S. Maria), soror Marthæ et sancti Lazari, Christi resurrectionem apostolis annuntiat (an. 53). *Raban. Maur.*, CXII, 1474. — Apud Massiliam appellit ibique cum beato Lazaro fidem prædicat (an. 48). *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Aquas Sextias cum sancto Maximino (an. 48), CXII, 1494; *Sigebert.*, CLX, 141. — In Gallia moritur (an. 88). *Lucius Dexter.*, XXXI, 253.

MAGNUS, monachus, in Windila insula Norwegiæ prædicat (an. 1059). *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

MALLONUS (S.) Rhotomagensis episcopus in Gallia Christi regnum stabilit (an. 280). *Orderic.*, CLXXXVIII, 590.

MANAHEN (S.) Apud Antiochiam Christum annuntiat (an. 44). *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

MANSUETUS primus Eboracensis in Gallia fidem promulgat (an. 90). *Lucius Dexter.*, XXXI, 255.

MANSUETUS a sancto Petro in Gallia ad prædicandum mittitur (an. 80). *Anonym.*, CLIV, 1117, 1124.

MARCELLA (S.) cum sancta Maria Magdalena et Martha ad Massiliam appellit (an. 48). *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *R. b. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Avenionem cum S. Martha prædicat. *Raban. Maur.*, CXII, 1496.

MARCELLIVS, unus e duodecim Willibrordi sociis, Friesiam evangelizat (an. 602). *Beda*, XCV, 243.

MARCELLUS cum sancto Marco evangelista apud Alexandriam Christum annuntiat (an. 72). *Regino Prumiens.*, CXXXII, 18.

MARCELLUS (S.), sancti Photini Lugdunensis discipulus, in urbe Cabillonensi Sequanos evangelizat (an. 180). *Baldric. Dolens. archiep.*, CLXVI, 1210.

MARCUS (S.) evangelista Evangelium suum Romæ scribit (an. 46). *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 77. — Apud Aquileiam prædicat ibique Hermagoram episcopum ordinat, *ibid.*, 78; *Orderic.*, CLXXXVIII, 181. — Evangelium suum a S. Petro approbatum in Ægyptum per Alexandriam deferit ibique prædicat (an. 60). *S. Prosp. Aquil. presbyt.*, I, 1, 535; *Freulf.*, CVI, 1149; *Haymo.*, CXXVIII, 829; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 78; *Anastas.*, CXXVII, 460; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 1508; *Orderic.*, CLXXXVIII, 181. — Prædicat apud Cyprium, *ibid.*, 116. — Per Libyam, Marmaricam, Pentapolim, Ammoniacam, Alexandriam et universam Ægyptum prædicat, *S. Ado.*, CXXIII, 79; *Marian. Scotus.*, CXLVII, 614, 618.

MARCUS MARCELLUS Eugenius. Vide EUGENIUS.

MARINUS II, Sedis apostolicæ diaconus, ad prædicandum in Bulgariam a S. Nicolao I, Papa, mittitur (an. 858). *Anastas.*, CXXVII, 1374.

MARtha sanctæ Mariæ Magdalænæ sanctique Lazari soror, ad Massiliensem portum appellit (an. 48). *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493. —

Christum annuntiat apud Avenionem, *ibid.*, 1493. — Apud Tarasconem ubi moritur, *ibid.*, 1497.

MARTIALIS (S.), unus e septuaginta duobus discipulis et Lemovicensis apostolus, Lemovicum ad prædicandum mittitur (an. 58). *S. Greg. Turon.*, LXXI, 175, 183. — Apud Tolosam prædicat Hispaniasque prædicando peragrat, *Lucius Dexter.*, XXXI, 169. — Apud Lemovicum prædicat, *Ademar. monach.*, CXI, 87, 42; *Jordanus Lemovicensis episcopus.*, CXII, 1353; *Raban. Maur.*, CXII, 1491. — Apud Tulum et Agedunum, *Orderic.*, CLXXXVIII, 286. — Apud Gerunnam *ibid.*, 195.

MARUTHAS, episcopus Persas evangelizat (an. 579). *Freulf.*, CVI, 1241, 1242; *Sigebert.*, CLX, 80.

MATERIUS (S.), a sancto Petro apostolo Treveris in Belgica Christum annuntiat (an. 50). *Heriger.*, CXXXII, 1010. — Apud Tungros Coloniasque *ibid.*, 1013; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1123.

MATTHEUS (S.), apostolus et evangelista, in die Pentecostes Spiritum sanctum accepit fidemque prædicat (an. 53). *Orderic.*, CLXXXVIII, 61, 65; *Petrus Comestor.*, CXXVIII, 1631. — Ad prædicandum Æthiopiam in sortem obtinet, *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88; *Haymo.*, 834. — Per Judeam primum, deinde per Macedoniam, Indiam et Parthiam Christum annuntiat, *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 164. — Evangelium suum sanctum prædicando in Judæa scribit (an. 45). *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 77; *Anastas.*, CXXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1503; *Ekkeard.*, CLIV, 665. — Per Æthiopiam prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 168-172.

MATTHIAS (S.), a Spiritu sancto et undecim apostolis loco Judæ in apostolatum eligitur (an. 35). *Haymo.*, CXVIII, 823; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17. — In die Pentecostes Spiritum sanctum accepit fidemque prædicat (an. 35). *Orderic.*, CLXXXVIII, 66; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1631. — In Judæa Christum annuntiat, *Freulf.*, CVI, 1148; *Orderic.*, Vital. CLXXXVIII, 177.

MARIA, Sacerdotum regina, Christianitatem amplecti pro gente sua Moysen quendam monachum in eremo degentem episcopum postulat (an. 374). *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 514.

MAXIMINUS (S.), cum sancta Maria Magdalena et Martha ad Massiliensem portum appellit (an. 48). *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; In Gallia apud Aquas Sextias prædicat, CXII, 1493; *Sigebert.*, CLX, 141.

MAXIMINUS, Treverensis episcopus, sancto Agricolo Treverensi apostolo succedit (an. 312-368). *Anonym.*, CLIV, 1072, 1135.

MEGENGAUDUS, S. Bonifacii Moguntini discipulus, in Friesia prædicans martyrii corona donatur (an. 730). *S. Bonifac.*, LXXXIX, 617.

MEKHARDUS episcopus in Suecia, Norwegia et Orcadis apud Blasconiam Christum annuntiat (an. 1069). *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 653.

MELLIVS (S.) cum SS. Augustino, Laurentio et aliis in Angliam a sancto Gregorio Magno papa ad prædicandum mittitur (an. 596). *Anastas.*, CXXVII, 615, 1578; *Heriger.*, CXXXIX, 883. — Apud Londinium fidem divulgat (an. 614). *Beda*, XCV, 85; *Bernold.*, CXLVIII, 1532; *Lamfranc.*, CL, 745, 761 (app.); *Willelm.*, CLXXIX, 1115. Orientales Anglos cum eorum rege Sigeberto ad fidem convertit (an. 604). *Sigebert.*, CLX, 113; *Henric.*, CXC, 830.

MELLO (S.) archiepiscopus apud Rhotomagum in Gallia verbum vite spargit (an. 119). *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

MEMMIUS (S.) Mancius per Galliam et Hispaniam prædicat (an. 36-106). *Lucius Dexter.*, XXXI, 255, 256; *Flodoard.*, CXXXI, 32; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117, 1119.

MENALCHUS, archipresbiter, cum sancto Augustino in Anglia et Scotia regnum Christi divulgat (an. 630). *S. Bonifac.*, LXXXIX, 874.

METHODIUS, episcopus, in Moravia prædicat, Boemorum regem Borvon cum sua gente ad Christum convertit (an. 883). *Cosmas Pragæ. Decan.*, CLXVI, 71, 81.

MOISES primum monachus vitam in eremo degens deinde Sacerdotum episcopus electus, multos ad fidem adducit (an. 374). *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 515.

MONACHI duo incerti nominis e Roemia venientes, Wargos, Obodritos, Palabingos, Warnabos, Chizmos, Cirrigos et Lingos Slavoniam populos sub Gotesca rege ad Christum convertunt (an. 1065). *Adam. Brem.*, CXLVI, 573, 574. — Præsertim apud Aldimbourg, Loatum, Ruzisburg et Magnopolim Obodridorum civitates prædicant et apud Rethre coronam martyrii recipiunt, *ibid.*, 574.

MICHA captiva gentem Iberorum ad Christum convertit (an. 328). *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 480.

N

NAZARIUS, episcopus, apud Mediolanum verba vitae disseminal (an. 72). *Regino Prumiens.*, CXXXII, 48.

NERON Palaestinus episcopus in Hispania Christum annuntiat (an. 57). *Lucius Dexter.*, XXXI, 129, 130.

NICASIMUS (S.), Rothomagensis episcopus, a sancto Dionysio Areopagita in Gallias ad praedicandum mittitur (an. 70-100); *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

NICOLAUS (S.) I papa, cum Ludovico Germanico dicto, Francorum rege, ad praedicandum fidem in Bulgariam apostolos mittit (an. 858). *Anastas.*, CXLVIII, 1574.

NICOLAUS natione Anglus (postea Adrianus IV, papa) in Norwegiam ab Eugenio III papa missus ad fidem gentes adducit (an. 1150). *S. Anselm.*, CLVIII, 1519.

NINIA (S.), seu Ninias e Britannia oriundus Romae consecratus Candidas Casae episcopus Australes Anglos seu Bercios Scottiam ad fidem convertit (an. 594). *Beda.*, XCV, 121; *Willelm.*, CLXXIX, 1577; *Henric.*, CXC, 860.

O

OSBO apud Ripam Danica civitatem praedicat (an. 1039). *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

OSWALD senior e Danica oriundus in Suecia episcopus regnum Christi dilatat (an. 990, 1000). *Adam. Brem.*, CXLVI, 518, 526.

OSWALD junior, Ripensis episcopus, in Zetland Evangelium annuntiat (an. 1000). *Adam. Brem.*, CXLVI, 526, 535.

OLAF, Northmannorum rex, Christi fidem in suo regno propagat et praedicatores in Sueciam, Gothiam et multas insulas extra Northmanniam mittit (an. 1040). *Adam. Brem.*, CXLVI, 540.

OLAF alter in Suecia in subditis sibi populis ad fidem Catholicam adducendis desudat, ipsoque postulante Thurgotus primus Saeranensis episcopus ordinatur et in Westergothia Evangelium praedicat (an. 1015). *Adam. Brem.*, CXLVI, 541.

OPPEMUS (S.), sancti Pauli apostoli discipulus, Ephesum evangelizat (an. 60-100). *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

OPPICI, C. Centurio in Hispanis verbum vitae seminat (an. 35-66). *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88.

OSMANDUS, episcopus, in Suecia et Norwegia divini verbi sit praeco (an. 1069). *Adam. Brem.*, CXLVI, 548, 617.

OSWALDUS, Anglorum rex, populos ad fidem reddit religionemque deperditam in regno restaurat (an. 650). *Beda.*, XCV, 115.

OSTEAB, Wigorniensis episcopus, Mercii Anglis Christum annuntiat (an. 750). *Willelm.*, CLXXIX, 1587.

OSWALDUS, rex Nordanmbrorum, populos suos ad fidem adducit, Aidanum ex Scotia vocatum Lindisfarnensem nominat, ipsoque interprete populus verba pontificis explanat (an. 640). *Beda.*, XCV, 115, 117; *Henric.*, CXC, 860.

OSWIG, Anglorum Merciorum rex, gentem suam ad fidem reducit (an. 655). *Bernold.*, CXLVIII, 1336; *Henric.*, CXC, 865.

OTTO magnus, Allemanniae imperator, Sclavis fidem imponit (an. 940). *Adam. Brem.*, CXLVI, 503.

P

PALLADIUS, primus Scottorum episcopus, a papa Celestino missus in Scotia fidem praedicat (an. 450). *Beda.*, XCV, 121 (n.); *Henric.*, CXC, 822.

PARMENUS cum sancta Martha et Marcella apud Avenionem in Gallias praedicat (an. 48). *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

PATERNUS (S.), Toletanus, postea Constantiensis episcopus, a sancto Saturnino ad fidem convertitur (an. 76). *Lucius Dexter.*, XXXI, 245 — Bilbili in Hispanis praedicat Bilbilitanosque ad Christum adducit (an. 94). *Lucius Dexter.*, XXXI, 265. — Gallias apostolorum more praedicando peragravit (an. 150). *ibid.*, 311.

PATRICIUS (S.) Hibernensis episcopus a beato Coelestino papa missus in Hiberniam populos ad fidem convertit (an. 452). *Beda.*, XCV, 123 (n.); *Guigo II, prior Carthus.*, CLIII, 769, 901; *S. Anselm.*, CLIX, 325; *Sigebert.*, CLX, 79; *Willelm.*, CLXXIX, 1688. — In Angliam a B. Germano Antisthedorensi episcopo revocatur (an. 453). *ibid.*, in Anglia moritur, *ibid.*, 1689.

PATROCENUS sancti Titii discipulus in Creta insula Christum annuntiat (an. 68). *Freculf.*, CVI, 1149.

PAULINUS (S.), Anglorum cum sancto Augustino et aliis

apostolus et Eboracensis et Reofensis episcopus Angliam praedicando percurrit (an. 625). *Beda.*, XCV, 104, 105; *Bernold.*, CXLVIII, 1334; *Langfranc.*, CL, 743, 764; *Willelm.*, CLXXIX, 1509, 1535. — Anglorum rex Edwinus a S. Paulino ad fidem convertitur, XCV, 105; *Bernold.*, CXLVIII, 1335. — Apud Nordanmbrorum Anglos Orientalis plagae in civitate regia Adegbrim praedicat, in Melnim apud Bernicos et in Cataracta apud Decirus, *Beda.*, XCV, 107; *Sigebert. Gembac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXC, 856. — Provinciam Lindissae convertit, *ibid.*, 844, 856.

PAULINUS (S.), Aquileiensis patriarcha, apud Carantanos et Avaros fidem praedicat multosque ad Christum convertit (an. 790-804). *S. Paulinus*, XCIX, 69, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192. — Desudat in convertendis Hungaris. *S. Paulin.*, XCIX, 73, 74. — Hunis, *ibid.*, 76-77; *Alcuinus.*, C, 187, 198.

PAULUS (S.), apostolus, qui et Saulus per xii annos usque ad conversionem Sergii Pauli in Salamina dictus est, a Christo Domino in via Damasci convertitur et ab Anania baptismum recipit. *Orderic.*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1671. — In Synagoga praedicat (an. 54). *Lucius Dexter.*, XXXI, 151; *Anastas.*, CXXVII, 454; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marius.*, *Scot.*, CXLVII, 659; *Bernold.*, CXLVIII, 1504. — In apostolatum ad gentes vocatur, *Haymo.*, CXVIII, 823; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17. — Apud Antiochiam cum S. Barnaba Evangelium annuntiat, *Freculf.*, CVI, 1123; *Anastas.*, CXXVII, 456, 458. — Asiam praedicando peragravit, *ibid.*, 460. — In Asia Minori primum ad Corinthios epistolam scribit (an. 55), *ibid.*, 461. — Praedicat apud Athenas, *Haymo.*, CXVIII, 827. — Dionysium Areopagitam convertit, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 121; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1701. — Per Ciliciam et Syriam, *Haymo.*, *Messiam.*, Galatiam, Troadem, Macedoniam et Lydiam fidem spargit cum Sylva, Timotheo et Barnaba, *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo.*, CXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 461; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Marius.*, *Scotus.*, CXLVII, 659. — Per Seleuciam, Cyprum et Salaminam cum Barnaba praedicando navigat, *Anastas.*, CXXVII, 460; *Orderic.*, CLX, XVIII, 114. — Sergium Paulum proconsulem apud Salaminiam ad Christum convertit, *ibid.*; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1690. — Cum Sancto Barnaba per Iconium, Iycaoniam, Lystram et Pisidiam praedicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1693. — Per Phoenicem et Samariam, *ibid.*, 1691. — Cum Sylva et Timotheo per Syriam, Ciliciam, Derben et Lystram, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 125; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1692, 1698. Apud Hierosolimam (an. 48). *Anastas.*, CXXVII, 466; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marius.*, *Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Hugo abb.*, CLIV, 24; *Orderic.*, CLXXXVIII, 108; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1672, 1689. — Apud Corinthum, *Anastas.*, CXXVII, 464; *Orderic.*, *Vitalis.*, CLXXXVIII, 121; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1704. — Apud Ephesum et Miletum, *Orderic.*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1704. — Ad Caesarem appellat Romanique victus pervenit (an. 58). *Sulpicius Sever.*, XX, 114; *S. Gregor. Turon.*, I, LXI, 173; *Haymo.*, CXVIII, 830; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 79; *Anastas.*, CXXVII, 466, 468; *Hermann. Contract.*, CXI, III, 58; *Marius.*, *Scot.*, CXLVII, 640; *Bernold.*, CXLVIII, 1303; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Orderic.*, *Vital.*, CLXXXVIII, 128; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1715. — Contra Simonem Magum decertat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 132. — Roma varias scribit Epistolas, nempe: ad Galatas, Ephesios, Philippenses et Colossenses (58-69). *Anastas.*, CXXVII, 468. — Occidentem et Gallias evangelizat, *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Orderic.*, CLXXXVIII, 128. — Cum Ss. Philemone et Timotheo Hispanias praedicando percurrit (an. 64). *Lucius Dexter.*, XXXI, 190; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 79. — Romae cum sancto Petro martyri coronam accipit (an. 66). *Freculf.*, CVI, 1152; *Orderic.*, CLXXXVIII, 136.

PAULUS (S.) Sergius, proconsul, in Salamina a sancto Paulo apostolo convertitur (an. 48). *Orderic.*, CLXXXVIII, 114; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1690. — Narbonae in Gallias episcopus verbum Domini annuntiat (an. 60). *Lucius Dexter.*, XXXI, 193; *S. Gregor. Turon.*, LXXX, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

PAULUS Populoniensis episcopus ad praedicandum in Bulgariam a sancto Nicolao I papa mittitur (an. 858). *Anastas.*, CXXVIII, 1574.

PELLELMUS West Saxonum apostolus et Candidae Casae episcopus in extremis Angliae partibus Scottiam evangelizat (an. 725). *Willelm.*, CLXXIX, 1577.

PERAUS (S.), apostolus et princeps apostolorum cum ceteris undecim in die Pentecostes Spiritum sanctum accipit et prima praedicatione Iudeorum tria milia ad

Christum convertit (an. 53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65, 103; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1651. — Ad portam templi in Jerusalem cum sancto Joanne claudum sanat et multos ad Christum adducit; *Orderic.*, CLXXXVIII, 103, 104; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1655. — In Jerusalem prædicat, *Lucius Dexter.*, XXXI, 434. — Concilium Hierosolymitanum tenet primum, *Anastas.*, CXXVII, 456. — Cæsaream evangelizat Corneliumque centurionem baptizat cum tota familia, *Lucius Dexter.*, XXXI, 434; *Freculf.*, CVI, 1125; *Haymo.*, CXXVIII, 826; *Anastas.*, CXXVII, 456; *Orderic.*, CLXXXVIII, 109, 120. — Totam Palestinam, Asiam prædicando percurrit, Christum annuntiat apud Lydam, Ptolemaidem, Tyrum et Sidonem et Ieritum, Tripolim et Antaradum, Laodiceam et Antiochiam ubi episcopalem primam sedem tenuit, *Anast.*, CXXVI, 436; *Heriger.*, CXXXIX, 1108; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1674, 1701. — Pontum, Asiam Minorem, Galatiam, Cappadociam et Bithyniam peragrat, *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo.*, CXXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1679, 1696. — Jerosolymiam rediens multos Samaritanos ad fidem convertit, *Anastas.*, CXXVII, 454, 462. — Romam venit, episcopalem sedem fundat et viginti quinque annos regnat, veritatem annuntiando et miracula patiendo (an. 43-69), *Lactant.*, VII, 621; *Sulpicius Sever.*, XX, 145; *S. Prosper Aquil.*, I, 533; *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 173; *Freculf.*, CVI, 1128; *Haymo.*, CXXVIII, 829; *Anastas.*, CXXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVI, 611; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 122. — Prædicat per Africam et Ægyptum (an. 50), *Lucius Dexter.*, XXXI, 162, 165. — Per Hispaniam, *ibid.*, 161, 162, 163. — Per Gallias et in Angliam, *Anastas.*, CXXVII, 458, 466, 468; *Heriger.*, CXXXIX, 1108. — Romæ reversus presbyteros et episcopos ordinat per diversa loca, nempe: Torquatum, Theopontem, Cæciliam, Iscium, Secundum, Indalecium et Euphrasium, quos in Hispaniam ad prædicandum dirigit (an. 53), *Lucius Dexter.*, XXXI, 151. — Cæteros mittit in Angliam, *Anastas.*, CXXVII, 460. — Primam epistolam ad dispersionem scribit, *ibid.*, 466. — Linum et Cleum Romæ ordinat, *Hugo abb.*, CLIV, in Gallias ad prædicandum mittit, *ibid.*, 25; *Anonym.*, CLIV, 1117. — Romæ cum S. Paulo martyrio coronatur, *Aurel. Cassiod.*, (an. 66), *Freculf.*, CVI, 1132; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Orderic.*, CLXXXVIII, 125, 136.

Petrus (S.) Bracarensis episcopus in Hispania prædicat (an. 57-60), *Lucius Dexter.*, XXXI, 109.

Petrus (S.), de Castro Novo Cisterciensis monachus, contra Albigenes fidem veram propugnat (an. 1206), *Sicard.*, CCXIII, 545, 549.

Phaganus (S.) ab Eleutherio papa in Angliam missus Lucinum regem cum ipsius gente ad fidem convertit (an. 166), *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1685.

Philamon (S.) cum sancto Paulo et Timotheo Hispaniam prædicando percurrit (an. 64), *Lucius Dexter.*, XXXI, 190.

Philippus (S.), apostolus in die Pentecostes Spiritu sancto accepto fidem Christi prædicat (an. 53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 63; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1651. — Seythiam et Galliam ad evangelizandum in sortem obtinet, *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88. — Apud Gallos nationes que tumentur oceano disjunctas et apud Phrygios in Hierapoli Christum annuntiat, *Freculf.*, CVI, 1148; *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1685; *Orderic.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1694. — E Gallia in Angliam prædicatores dirigit, *ibid.*, 1685.

Philippus (S.), unus e septem diaconis cum sancto Stephano ordinatus, apud Samariam fidem disseminat (an. 54), *Freculf.*, CVI, 1123; *Raban. Maur.*, CXII, 1490; *Haymo.*, CXXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 106; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1668. — Eunuchum reginæ Candacis baptizat, *Haymo.*, CXXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1670. — De Azoto usque ad Samariam verba fidei spargit, *Orderic.*, CLXXXVIII, 107.

Philippus Mediolanensis, cognomento Philotheus, a S. Paulo conversus et in Hispaniam missus Toletum, Barcinonem, Cæsaraugustam, Hispani Valentiam et multis aliis civitatibus regnum Dei annuntiat (an. 91), *Lucius Dexter.*, XXXI, 261, 265.

Prothius (S.), Lugdunensis primus episcopus, in Galliis prædicat (an. 116), *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Balderic.*, CLXXII, 1209.

Philatus, qui Dominum N. J. C. ad flagellandum et cruciandum injuste tradidit, ejus mortem, miracula,

resurrectionemque imperatori Tiberio senatuique Romano nuntiat (an. 34), *Freulf.*, CVI, 1124; *Haymo.*, CXXVIII, 826; *S. Ado. Vienn. archiep.*, CXXIII, 75, 76; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1501, *Ekkeard.*, CXLVIII, 663.

Pius, primus Hispalensis episcopus, in Hispania Evangelium annuntiat (an. 37-70), *Lucius Dexter.*, XXXI, 128.

POLYCARPUS (S.), sancti Joannis discipulus, Smyrna episcopus, (an. CXXV), *Freculf.*, CVI, 1164.

PORTIUS quidam miles Philippum Romanorum imperatorem ejusque filium Philippum ad Christum convertit (an. 240), *Freculf.*, CVI, 1178; *Orderic.*, CXXVIII, 70.

Porro, clericus, dein Archusiensis episcopus, apud Danos prædicat et Haroldum regem Danorum convertit (an. 966), *Anonym.*, CXXXIX, 1207, 1208; *Adam. Brem.*, CXLVI, 525, (n.); *Sigebert Gemblac.*, CLX, 191.

Porro, Sleswicensis episcopus, apud Danos et Sueones ab Herico rege Christum annuntiat. (an. 1010-1015), *Adam. Brem.*, CXLVI, 525, 526. — Cum Odinkar in Juland civitatem Sleswigh seu Slagwig evangelizat, *ibid.*, CXLVI, 535.

POTENTIANUS apud Senones fidem prædicat (an. 50), *Raban. Maur.*, CXI, 1495.

PRISCA cum Paulo et Aquila in Asia Minori prædicat (an. 50), *Freculf.*, CVI, 1150.

PRISCILLA cum Paulo et Aquila Asiam Minorem evangelizat (an. 50), *Haymo.*, CXXVIII, 829.

PROCORIUS (S.), a Joanne XIII papa missus Poloniæ Evangelium regni annuntiat (an. 970), *Joannes XIII.*, CXXIV, 949.

PURTA, Herefordensis primus episcopus, in provincia Merciorum Anglorum fidem seminat (an. 720), *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1599.

Q

QUADRATUS (S.) apud Athenas Ecclesiam congregat (an. 120), *S. Ado. Viennens. archiep.*, CXXIII, 82.

QUINTINUS (S.) Ambianensis episcopus Ambianum evangelizat (an. 250), *Folcard.*, CXLVII, 1183; *Orderic.*, CLXXXVIII, 120. — Apud Augustam, Viromandorum civitatem prædicans martyr occubuit (an. 287), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1436.

QUINARIUS (S.) cum sancto Nicasio ac sancto Dionysio apud Rhotomagensis civitatem in Galliis prædicat (an. 70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

R

RADULFUS (S.), Cisterciensis monachus apud Albigenes fidem veram propugnat (an. 1206), *Sicard.*, CCXIII, 545, 549.

RAGINBERTUS presbyter inter Danos et Sueones Evangelii semina spargit (an. 860), *S. Anshar.*, CXLIII, 999.

RATOLPHUS seu Rotolphus apud Sleswigh Danorum civitatem divini verbi sit præco (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616, 625, 668.

REGIMUNDUS, Harusanoensis episcopus, in Danis Cismarina seu Juland apostolus (an. 918), *Adam. Brem.*, CXLVI, 505.

REINERUS, primus in Fione insula episcopus (an. 1040), *Adam. Brem.*, CXLVI, 625.

REMIUS (S.), Rhemensis episcopus, Francorum gentem cum eorum rege Clodoveo baptizat (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 152; *S. Ado. Viennens. episcop.*, CXXIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Bernold.*, CXLVIII, 1539; *Orderic.*, CLXXXVIII, 79.

RECHAREDUS, Ariadus rex Wisigothorum in Hispania commorantium, ad veram fidem reversus populum suum adducit ad Christum (an. 589), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 495; *Joannes Biclariensis episcop.*, LXXII, 869.

RIMBERTUS, Danus presbyter, apud Sueones in Birseae civitate prædicat (an. 851), *S. Ansharius*, CXLVIII, 99; (an. 860), *ibid.*, 999. — Hammaburgensis episcopus electus Danis et Saxonibus Christum annuntiat, *Adam. Brem.*, CXLVI, 486.

ROGERIUS Nortmannorum in Sicilia comes, Chanut quemdam primorum cum universa familia ad fidem adducit (an. 1080), *Gaufridus monach.*, CXLIX, 1187. — Per universam Siciliam episcopos constituit, *Adam. Brem.*, CXLVI, 486; *Gaufridus monach.*, CXLIX, 1188.

RODOLPHUS, episcopus Sleswigh in Danis, Juland et Sueonia prædicat (an. 1056), *Adam. Brem.*, CXLVI, 511, 532, 621, 668.

RODOLPHUS S. Bonifacii Moguntini discipulus in Bago-

ris et A'ema nia fidem prædicat (an. 740), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 638.

ROVERIANUS in Angliam cum sancto Augustino missus Christum annuntiat (an. 596), *Laufranc.*, CL, 745, 761; *Henric.*, CXC, 841.

RUTICUS (S.) confessor apud Rhemos in Galliis prædicat (an. 250), *S. Puschas. Radbert.*, CXX, 1496.

S

SABINUS (S.) cum sancto Potentino in Galliis divini verbi fide prædicat (an. 560), *Raban.*, CXII, 1493.

SACERDOTES quidam captivi in Thracia et Asia prædicant, innumerique Asiatici barbari ad fidem convertuntur (an. 550) *Aurel. Cassiod.*, LXXIX, 939.

SAXON, Alethastensis episcopus, in Aarow insula (*Jersey*), cum sancto Maclovio Christum annuntiat (an. 560), *Sigeberti Gemblac.*, CLX, 757.

SANCTINUS (S.) unus e septuaginta duobus discipulis, Medensis et Virdunensis episcopus, cum sancto Dionysio Evangelium annuntiat (an. 70), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 28. — Treveris in Belgica (an. 97), *ibid.*

SATURNINUS (S.), apud Tolosam in Galliis prædicat (an. 58) *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1494.

SATURNUS. *Vid. PAULUS apostolus.*

SAUVICULUS diaconus a sancto Dionysio cum Nicasio in Galliam missus, apud Rhotomagum prædicat (an. 70), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 5-8.

SAVONNUS a S. Petro apostolo Romæ ordinatus, in Hispaniam ad prædicandum redit (an. 43), *Lucius Dexter.*, XXI, 151, 151. — Ad Castrum prope Turgiam prædicat (an. 100), *ibid.*, 275.

SAVONNUS papa Saxonum regem Ceadual baptizat (an. 688), *Bernold.*, CXLVIII, 1539.

SAVERINUS abbas, Noricorum apostolus et patronus, (an. 482), *S. Pat. in Aquileiens.*, XCIX, 69.

SAVERUS et Gallia orindus, Treverorum episcopus, cum sancto Germano Antistiodorensi episcopo in Anglia contra Pelagianos fidem propugnat (an. 452), *Henric.*, CXC, 827.

SEWARDUS in Norwegia prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 650.

SEVERIANUS, episcopus, in Bætica Christi fidem spargit (an. 50), *Lucius Dexter.*, XXI, 163.

SEVERINUS, Glastoniensis monachus, in Suecia, Northmannia et Norwegia regnum Christi dilatat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 651.

SEWARDUS episcopus in Northmannia et Norwegia prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 651.

SILAS cum Paulo apostolo per Macedoniam, Achaïam, Syriam et Ciliciam Evangelium annuntiat (an. 50), *Anastas.*, CXXVII, 461. — Apud Derben et Lysram prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692.

SILVESTER (S.), papa Constantinum Magnum imperatorem baptizat (an. 312); *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 91; *Anastas.*, CXXVII, 1511; *Hugo abb.*, CLIV, 41.

SIMON, Cleophas filius, dictus Zelotes, unus e duodecim apostolis a Domino electis, in die Pentecostes cum cæteris apostolis Spiritum sanctum recipit fideque Evangelium annuntiat populo (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 61, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Apud Babyloniam in Perside prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 172-176. — Hierosolymitanus episcopus ordinatur (an. 70), *Freulf.*, CVI, 1146; *Haymo*, CXVIII, 833. — Apud Antiochiam prædicando martyrii coronam recipit (an. 107), *Freulf.*, CVII, 1158.

SIMON Judas seu Thaddæus per Mesopotamiam, interiorum Ponti et Persidem prædicat (an. 34), *Orderic.*, CLXXXVIII, 172, *vid. Thaddæus.*

SIMON, Haisinglandensis episcopus, in Suecia Scriptæburgor, Wermilanos et Finedos prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

SIMON, Niger dictus, apud Antiochiam prædicat (an. 44) *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

SIMON (S.) a sancto Petro apostolo ad evangelizandos Treveros in Gallias mittitur (an. 50), *Hugo abb.*, CLIV, 25. — Apud Remos et Suessionem prædicat (an. 90), *CXXXV*, 52; *Hugo abb.*, CLVI, 1121.

SISACHTUS, rex Gothorum in Hispania, suos subjectos adhuc Arianos ad Christi fidem adducit (an. 639), *Sigeberti Gemblac.*, CLX, 121.

SILVUS (S.), primus Rhemorum episcopus, ad prædicandum a beato Petro apostolo in Gallias mittitur (an. 50), *Hugo abb.*, CLIV, 25. — Apud Rhemos et Suessionem prædicat (an. 90), *Flodoard.*, CXXXV, 32.

SKIMPALT, diaconus, sancti Bonifacii Moguntini socius

cum eo in Germania et Fresia Christum annuntiat (an. 750), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 660.

SOLEMNIS, Carnotensis in Anglia episcopus, apud Francos in Galliis prædicat multosque ad Christum convertit (an. 490), *Sigeberti Gemblac.*, CLX, 93.

SOSTHENES, sancti Pauli apostoli discipulus, apud Corinthum prædicat (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

STEPHANUS (S.), unus e septem diaconis ab apostolis primum ordinatis, et protomartyr Jerusalem, Christum annuntiat (an. 34), *Orderic.*, CLXXXVIII, 105; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1663.

STRATONIVS (S.) a S. Petro apostolo in Gallias mittitur ad prædicandum et Arvernos evangelizat (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183.

STRATONIVS, sancti Bonifacii Moguntini socius et cooperator, in Germania et Fresia prædicat (an. 740), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 617, 805.

SWINERTUS (S.) per Citeriorem Fresiam et in Hibernia fidem spargit (an. 692), *Beda*, XCV, 245.

T

TADICUS in Suecia prædicat (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617.

TATONIVS sancti Bonifacii discipulus in Germania et Fresia Evangelii prædicator exstitit (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 741.

TACRINUS (S.) Eboracensis episcopus in Galliis apostolus (an. 119), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

THADDÆUS (S.), unus e duodecim Christi apostolis Edessæ prædicat Alagarumque regem ad Christum convertit (an. 50), *Freulf.*, CXI, 1125; *Haymo*, CXVIII, 824. — Per Mesopotamiam, interiorum Ponti et Persidem Evangelium propagat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 172.

THEODORUS (S.), totam Carpetaniam prædicando discendit (an. 53), *Lucius Dexter*, XXI, 167.

THEODORUS Malmesburiensis episcopus in Anglia prædicat (an. 613), *Willelm.*, CLXXXIX, 1415; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 782.

THEODORUS a sancto Petro Romæ ordinatus in Hispania Evangelium annuntiat (an. 41), *Lucius Dexter*, XXI, 135. — Vergilianus episcopus facit totam Bæticam evangelizat, *ibid.*, 175.

THEODOLINDA regina Agitulfum Longobardorum regem sponsum cum sua gente ad Christum adducit (an. 545), *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, 541; *Ekkeardus*, CLIV, 797.

THARSUS (S.) diaconus a sancto Polycarpo missus in Galliis Christum annuntiat (an. 140), *S. August. Anglorum apost.*, LXXX, 41, 187; *Joannes monach.*, CLXII, 7-8. — Apud Lingones, *S. August.*, LXXX, 184, 109. Apud Senonenses, *Joannes monach.*, CLXII, 757.

THOMAS (S.), unus e duodecim apostolis in die Pentecostes Spiritu sancto accepto Evangelium prædicat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Indiam et Parthiam ad evangelizandum in sortem obtinet (an. 34), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Lucius Dexter*, XXI, 87, 88; *Haymo*, CXVIII, 851. — In Parthia, Bactriania et India fidem annuntiat (an. 34-55), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 157. — Apud Calaniam Indiae martyrio coronatur (an. 70), *Freulf.*, CVI, 1147.

THORLUS Trondemuenensis episcopus in Norwegia et Suecia cum sancto Sewarda prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 650.

THORLUS primus Sacranensis episcopus in Westergothia ab Olapho rege vocatus Gothorum populos ad Christum convertit (an. 1015), *Adam. Brem.*, CXLVI, 541, 646.

THORLUS, Blasconensis episcopus, apud Orcadas insulas prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 643.

TIBERIUS, Romanus imperator senatui populoque Romano Christi resurrectionem et miracula denuntiat, illumque inter deos imperii inscribere frustra conatur (an. 38), *Haymo*, CXVIII, 826.

TIMONIVS (S.) sancti Pauli discipulus per Asiam prædicat (an. 60), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129. — Apud Ephesum (an. 68), *Freulf.*, CVI, 1149. — Cum S. Paulo Galatiam, Phrygiam, Mysiam, Troadam, Macedoniam et Lydiam percurrit (an. 50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 116. — Prædicat in Hispaniis, *Lucius Dexter*, XXI, 190. — Apud Remos in Galliis cum sancto Apollinari (an. 90), *Flodoard.*, CXXXV, 51.

TITUS (S.) sancti Pauli apostoli discipulus apud Cretam insulam verba fidei seminat (an. 58), *Freulf.*, CVI, 1149; *Orderic.*, CLXXXVIII, 129. — Apud Jerusalem cum sancto Paulo (an. 50), *Marian. Scot.*, CXI, 640, 645.

TOANUS apud Alexandriam cum sancto Marco evange-

ISTA CHRISTUM ANNUNTIAT (an. 72) *Regino Pruniens.*, CXXXII, 18.

TORQUATUS a S. Petro Romæ ordinatus Hispaniæ meridionalis partes et Beticam evangelizat (an. 44-70), *Lucius Dexter.*, XXXI, 153.

TORTA. Legecestriensis episcopus, meridionales Anglos evangelizat (an. 640), *Willelm. Malmesbur.*, CLXXIX, 1603.

TRITEL, Herefordiensis episcopus, Marcios Anglos Christi fidem edocuit (an. 740), *Willelm.*, CLXXIX, 1599.

TRORNINUS (S.), Arelatensis primus episcopus, in Gallias a sancto Petro missus apud Arelatem prædicat (an. 58), *S. Greg. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Orderic. Vit.*, CLXXXVIII, 129.

TRUDO, Hasbaniensis abbas, in Gallis prædicat (an. 631), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 123.

TYCHICUS sancti Pauli discipulus apud Paphos Evangelium annuntiat (an. 58-100), *Orderic.*, CXXVIII, 129.

U

ULTANUS (S.) cum SS. Froilano et Furseo in Gallis prædicat (an. 610), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 123.

UNNI, Hammaburgensis episcopus, apud Danos et Sueones prædicat multosque convertit (an. 903-936), *Adam. Brem.*, CXLVI, 438. — Apud Bircam in Sueonia (an. 915), *ibid.*, 439.

UNNI, Wentanus episcopus, in Anglia apostolus (an. 660), *Beda*, XCV, 121.

USMARUS (S.), Flandrensis episcopus, apud Aldenburgensem civitatem in Flandria prædicat (an. 690), *Hartulf. abb. Aldenb.*, CLXXIV, 1461.

V

VALENIANUS, S. Photini Lugdunensis episcopi discipulus, ad duos in Gallis evangelizat (an. 180), *Buldric.*, CLXVI, 1210.

VALENIUS confessor apud Treverim in Belgio prædicat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Rhemos in Gallis, *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496; *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 23; *Anonym.*, CLIV, 1116, 1118. — Per Galliam et Germaniam, *ibid.*, 1124.

VENASTUS (S.) apud Cameracum in Gallis Evangelium promulgat (an. 490), *Lambert. Atrebat.*, CXLIX, 26, 28. — Clodoveum Francorum regem baptizandum ad sanctum Remigium adducit (an. 496), *ibid.*, 28.

VICELINUS, Wagriæ apostolus (an. 1125), *Adam. Brem.*, CXLVI, 438.

VICTORINUS (S.) e Roma oriundus in Gallis prædicat (an. 230), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1494; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182.

VICENTINUS (S.), qui et Madelgartus dicitur, apud Altimontium et Sonegium in Gallis Christum annuntiat (an. 651), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123.

VIGILIUS, Salisburgensis episcopus, in convertendis parentibus cum beato Paulino Aquileiensi desudat (an. 784), *S. Paulin. Aquileiens.*, CXIX, 70.

VIVILUS, seu Vivalus Pataviensis (Passau), in Bagoaria episcopus cum sancto Bonifacio Moguntino prædicat (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 687, 806.

VULFRANUS (S.) Senonensis episcopus apud Fresones Christum annuntiat (an. 718), *Helinand.*, CCXII, 812.

W

WACCAR, monachus, sancti Bonifacii socius, cum eo Germaniam et Fresiam evangelizat (an. 740), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

WALLUS, Ripensis episcopus, in Jutland apostolus (an. 1026), *Adam. Brem.*, CXLVI, 532, 621.

WALTHERI, presbyter, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Germania et Fresia verba fidei spargit (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

WARNERUS, S. Bonifacii coepiscopus et cooperator, in Germania apostolus (an. 715), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 737.

WELANDUS, rex Danorum, cum uxore et filiis fidem amplectitur (an. 862), *Hincmar.*, CXXV, 1236.

WENA, sancti Bonifacii Moguntini coepiscopus et cooperator, in Germania fidem prædicat (an. 715), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 737.

WERNFRIDUS, unus e duodecim Willibrordi sociis, in Fresia apostolus (an. 692), *Beda*, XCV, 243.

WICBERTUS (S.), Gemblacensis monachus, in Hungaria prædicando multos convertit (an. 963), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 672.

WIGBERTUS (S.), Fritslariensis abbas, in auxilium prædicationis Evangelii in Germania sancto Bonifacio adju-

gitur (an. 750-717), *Servatus Lupus Ferrariens.*, CXII, 634.

WIGO, episcopus, sancti Bonifacii discipulus, in Bagoaria et Alemannia prædicat (an. 740), *m. Bonifac.*, LXXXIX, 648.

WILFRIDUS, Merciorum rex, Australium Saxonum regem Edelwiltum ad Christum adducit (an. 700), *Willelm.*, CLXXIX, 1519.

WILFRIDUS (S.), Eboracensis episcopus, Australes Saxones ad fidem convertit (an. 678), *Bernold.*, CXLVIII, 1338; *Willelm.*, CLXXIX, 1533; *Henric.*, XCV, 866. — Exsul in Fresia prædicat et Adalgisum Fresonum regem convertit (an. 680), *Willelm.*, CLXXIX, 1539. — Rediit in Angliam Selegiensis episcopus in Mercia eligitur, *ibid.*, 1519.

WILLEBRADUS (S.), Bremensis primus episcopus, in Fresia prædicat (an. 751), *S. Anscar.*, CXVIII, 1015; *Adam. Brem.*, CXLVI, 465, 469, 471. — Apud Hamarcham, *S. Anselm.*, CXVIII, 1016. — Apud Thristam (Dreuterland), *ibid.*. — A Carolo Magno missus in Saxoniam apud Verdenses et Bremenses prædicat multosque Saxones et Fresones convertit et baptizat (an. 780), *S. Anscar.*, CXVIII, 1017; *Adam. Brem.*, CXLVI, 466. — Per Wigmodiam ecclesias construit, *S. Anscar.*, CXVIII, 1017. — Roma in Fresiam regressus, Bremensis episcopus sacrorum in Pixerem, prædicando moritur (an. 789), *ibid.*, 1019-1021.

WILLELMUS (S.), episcopus, in Seeland prædicat, (an. 1039), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616, 623.

WILLERICUS, Bremensis in Saxonia episcopus, S. Willihado succedit (an. 789-838), *Adam. Brem.*, CXLVI, 471. — Primus Transalpinos evangelizat et apud Milindos civitatem Christum annuntiat (an. 830), *ibid.*, 472.

WILLIBALDUS, S. Bonifacii cooperator, apud Eisteldiam civitatem Germaniæ prædicat (an. 731-747), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 806. — Eischletensis episcopus sacrorum (an. 746), *Bernold.*, CXLVIII, 1342. — Prædicat in Thuringia (an. 741), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 737, 806.

WILLIBALDUS (S.) cum Prochorio a Joanne papa missi Polonos et Wandalos evangelizat (an. 970), *Joannes papa XIII*, 949.

WILLIBRORDUS (S.), primus Fresonum apostolus, actione Anglo-Saxo. in Nordhumbria natus, in Franciam cum duodecim sociis prædicandi causa venit (an. 690), *Alcuin.*, CI, 697. — Fresiam evangelizat (an. 692-700), *Beda*, XCV, 243; *Bernold.*, CXLVIII, 1339; *Joannes monachus*, CLXII, 786; *Helinand.*, CCXII, 803. Roma vadit ibique Trajectiensis episcopus ordinatus ad prædicandum in Fresiam redit, *Alcuin.*, CI, 698. — In Dania prædicat, *ibid.*, 699. — Per universam Franciam prædicat, ecclesias edificat presbyterosque ordinat, *ibid.*, 701. — Cum sancto Bonifacio Moguntino in Germaniæ Christi fidem longe lateque diffudit et multos ad religionem convertit (an. 717-723), *S. Bonifac.*, CXLIII, 642.

WILLIBRORDUS, monachus, S. Bonifacii Moguntini socius, in Fresia prædicat et a Saxonibus martyrii gloria coronatur (an. 753), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

WINFRIDUS, Anglorum episcopus, in Anglia prædicat (an. 676), *Helinand.*, CCXII, 782.

WINFRIDUS, qui et Bonifacius dicitur, genere Anglus, in Germania prædicat (an. 717), *Bernold.*, CXLVIII, 1343, 1341. — Hessones et Thuringos convertit, *Adam. Brem.*, CXLVI, 466. *Vid. Bonifacius.*

WINNIBALDUS, S. Willibrordi frater, cum sancto Bonifacio Moguntino in Germania prædicat et coronæ martyrii donatur (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 1641. *Freutolf.*, CVI, 646.

WINTRANG, presbyter, S. Bonifacii socius, in Fresia Christum annuntiat et martyrium patitur (an. 753), *S. Anscar.*, CXVIII, 860.

WITMARUS, monachus, in Dania prædicat et Sueconum regem cum gente sua ad Christum convertit (an. 650), *S. Anscar.*, CXVIII, 791.

WITTA qui etiam Wisa seu Weihausus dicitur, sancte Barbaras seu Warbarbaras (Warbourg), in Germaniæ Verbum fidei seminat (an. 730-712), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 749. — Cum sancto Winnibaldo, *Freutolf.*, CVI, 646.

WOLFANGUS Ratisponensis episcopus in Pannonia prædicat (an. 974), *Adam. Brem.*, CXLVI, 402.

WOLFREDUS Britannia oriundus in Suecia prædicando multos ad Christum convertit falsorumque decorum idola destruit (an. 1029), *Adam. Brem.*, CXLVI, 643.

WULFRANUS. *Vide Wulframus.*

Z

ZACHARIAS (S.), Lugdunensis episcopus et sancti Irenæi

successor, in Galliis Christum adveniat (an. 195), Joannes monachus, Cl. XV, 736.

Zeno (S.), Veronensis episcopus Vero am urbem ad Christum adducit (an. 368), S. Zeno Veron., XI, 150.

ORDO CHRONOLOGICUS APOSTOLORUM ET PRÆDICATORUM EVANGELII.

An.		An.		An.	
30	S. Joannes Baptista.	48-63	Joseph ab Arimathea.	50	S. Felix Mediomatensis episcopus.
30-33	Dominus N. Jesus Christus.	48-58	S. Maria Magdalena.	86	Jonas sancti Dionysii Areopagitis discipulus.
30-53	Discipuli Christi.	48	S. Marcella.	90	Sinicius.
33	Apostoli.	48	Parinenas.	91	Mansius.
53	S. Petrus Apostolorum princeps.	48	S. Valerius.	91	Philippus Mediolanensis.
33	S. Joannes, apostolus et evangelista.	50	Prisca.	100	Ignatius Antiochenæ Ecclesiæ episcopus.
33	S. Jacobus apostolus.	50	Silas cum S. Paulo.	111-115	Alexander papa.
33	S. Andreas apostolus.	50	Priscilla.	119	Taurinus Eboracensis episcopus.
33	S. Philippus apostolus.	50	Aquila.	120	S. Quadratus.
33	S. Thomas Didymus.	50	S. Clemens.	121	S. Polycarpus.
53	S. Bartholomæus apostolus.	50	Dionysius.	130	S. Apollinaris Hierosolymitanus episcopus.
53	S. Mattheus apostolus.	50	Eucharis.	140	Thirius diaconus.
53	S. Jacobus apostolus.	50	Frontinus Petragoricensis.	140	Beagnus presbyter.
53	S. Simeon Cleophae filius, apostolus.	50	Mansuetus.	166-167	Lucius Anglorum rex.
53	S. Judas Thaddæus apostolus.	50	S. Maternus.	An.	
53	S. Mathias apostolus.	50	S. Sabinus.	166	S. Phaganus.
53	S. Stephanus protomartyr.	50	S. Potentianus.	166	Deruvianus.
54	Discipuli dispersi.	50	Sextimus.	166	S. Photinus primus Lugdunensis episcopus.
54	Christiani varii.	52	S. Sixtus, primus Rhemonum episcopus.	180	S. Valerianus S. Photini discipulus.
54	Cyprii et Cyrenari.	52	Hermagoras episcopus.	180	S. Marcellus S. Photini discipulus.
54	S. Ananias.	52	S. Marcus evangelista.	185	S. Andochius.
54	S. Philippus unus e septem diaconis.	52	Silas sancti Pauli apostoli discipulus.	185	S. Zacharias.
54	S. Paulus.	52	S. Theodorus.	208	S. Andeolus.
55	Simon Judas.	52	Apollon.	210	S. Pontius.
55	Appius Centurio.	52	S. Saturninus.	230	S. Crispinianus.
56	S. Memmius Mancus.	52	S. Titus S. Pauli apostoli discipulus.	230	S. Crispinus.
57	Agathodorus.	52	S. Lucas evangelista.	230	S. Fuscianus.
57	Arcadius Julicobrigensis.	52	Gratianus episcopus.	230	S. Rufinus.
57	S. Athanasius Caesaragustanus episcopus.	52	S. Trophimus Arelatensis.	230	S. Victorius.
37-63	S. Basilus secundus, Bracarensis episcopus.	52	S. Stremonius.	230	S. Mallonius Rhotomagensis episcopus.
37	S. Basilus Carthaginis Spartariæ presul.	52	S. Martialis Lemovicensis apostolus.	300	S. Avicianus.
37-60	Capito Lucensis episcopus.	58-100	Tychicus S. Pauli discipulus.	312	S. Silvester papa.
37	Elpidius Toletanus episcopus.	59	Crescens Viennensis episcopus.	312	Constantinus Magnus imperator.
37-60	S. Ephrem.	60-100	Carpus S. Pauli apostoli discipulus.	328	Edessius et Frumentius.
37-60	Etherius, Barcinouensis episcopus.	60-100	Archippus sancti Pauli discipulus.	328	Muller captiva.
37	Eugenius Marcus Marcellus.	60-100	Epaphras S. Pauli discipulus.	333	S. Agricola Trevirensis presul.
37-60	Nestor Palestinus episc.	60-100	Erastus S. Pauli discipulus.	342-368	S. Maximianus Trevirensis episcopus.
37-60	S. Petrus primus Bracarensis episcopus.	60-100	Timotheus S. Pauli apostoli discipulus.	368	S. Zeno Veronensis episc.
37-70	Pius Hispaniensis primus episcopus.	60-100	Aldias.	374	Mavia Sarracenorum regina.
38	(Pilius.)	60-100	Sosthenes.	377	Moyses monachus.
38	(Tiberius Romanus imperator.)	60-100	Quesimus.	379	Attico episcopus.
39	S. Barnabas.	61	S. Philemon.	379	Meruthas episcopus.
43	Telesphorus.	68	Crispinus Astigitanus.	394-432	Ninias seu Ninia.
43-51	Cecilius Romæ Eliberitanus.	68	Amianus.	400	Joannes Constantinopolitanus episcopus.
43-52	Isidus.	68	Fleguntia S. Titi discipulus.	429	Germanus Antissiodorensis episcopus.
43	Secundus.	68	Herman sancti Titi discipulus.	430	Palladius primus Scotorum episcopus.
44-70	Torquatus.	68	Patrobas S. Titi discipulus.	430	Lupus Tricassinus episc.
43-50	Euphrasius.	70-97	Autolus Meldensis episcopus.	431	S. Fingaris episcopus.
43	Indalecius.	70	S. Appollinaris Ravennas episc.	433	S. Patricius Hibernensis episcopus.
44	Discipuli septem S. Jacobi.	70-100	S. Sanctinus.	432-433	S. Severus Trevirorum episcopus.
44	Lucius Cyrenensis.	70-100	Nicasius Rhotomagensis episcopus.	460	S. Benignus sancti Patricii successor.
44	Manahen.	70-80	S. Quintinus Ambianensis.	466	Kilianus.
45-60	Evodius S. Petri discipulus.	70	S. Quirinus.	490	S. Avitus Viennensis episc.
45	Linus S. Petri discipulus.	70	S. Saviculus diaconus.	490	S. Solemnis episcopus.
45-69	Cletus S. Petri discipulus.	70	S. Celestis S. Clementis discipulus.	496	S. Vedastus.
45	Paulus Sergius proconsul.	70	Austricianus.	496	S. Clotildis Francorum regina.
48	Ferontius.	72	Apuleius.	496	S. Remigius Remensis episcopus.
48	Austregisilus.	72-100	Celsus Mediolanensis episcopus.	534-570	S. Germanus Parisiensis episcopus.
48	S. Eutropius.	72	Nazarus episcopus.	560	S. Maclovius.
54-48	S. Lazarus a Domino resuscitatus.	72	Marcellus.		
48	S. Maximinus	72	Torpes.		
		76	Alpinianus.		
			S. Paterius Toletanus episcopus.		

An.		An.		An.	
560	Samson Alethaltensis episcopus.	690-723	S. Wilibordus.	845	Methodius episcopus.
565	S. Columba, abb. et doctor.	692	Acca.	885	Athelmus episcopus.
567	Leander Hispanensis episc.	692	Adelbertus I. exita.	912	Carolus Simplex rex.
568	Casara Persarum regina.	692	Libuinus presbyter.	912	Franco Rhotomagensis episcopus.
569	Neccaredus Wimgoth. rex.	692	Marcellinus.	915	Amal Hammaburgensis episcopus.
593	Th. odelinda Longobardorum regina.	692	S. Swinbertus.	931	Henricus I. Alamanorum rex.
594	Agnellus Tridentinus.	692	Werendfridus.	936	S. Adaldegus.
595	Gregorius Magnus.	694	Ewaldus dictus Albus.	940	Otto Magnus.
596	S. Augustinus Anglorum apostolus.	694	Ewaldus dictus Niger.	948	Liasdagus episcopus.
596	Ethelredus rex Cantiorum.	700	Wilfridus rex.	948	Regimbrondus.
596	S. Mellitus.	700-727	Hubertus.	948	Harodus seu Florit.
596	S. Justus.	716	S. Bonifacius Moguntinus.	953	S. Wicbertus.
596	Joannes.	717	Winfredus qui et Bonifacius.	966	Poppo.
596	Rutimianus.	718	Wulframnus.	966	Jordanus Posnaniensis.
596	Candidus.	720	Putta Herefordensis.	966	Danabrunka vel Lubruda.
596	S. Laurentius.	725	Pethelmus.	969-981	Adalbertus.
596	S. Paulinus Anglorum apostolus.	725	Adalbero presbyter.	970	S. Porcarius.
598	Deusedit.	730	Borel et Osteac.	970	S. Willebaldus.
600	S. Columbanus.	730-751	Burchardus episc.	970	Aetilius Tusculanus.
610	Cedrus Londoniensis episcopus.	730-755	Derso diaconus.	975	Dithmarus.
613	Theodorius Malmesburienensis episcopus.	730-755	Erembertus sancti Bonifacii discipulus.	974	Wolfgangus Ratisponensis.
614	S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus.	730	Joannes Salitzburgensis.	980	Egwardus seu Evagrius.
615-610	Aedanus seu Aidanus.	730	Skirbalt S. Bonifacii diaconus.	985	Bruno episcopus.
630	S. Aedmarus Terwannenensis episcopus.	730-755	Vivilius seu Vivatus.	990	S. Gaudentius.
650	S. Landoaldus archipresbyter.	730	Walteri presbyter.	990	S. Adalbertus.
624-630	S. Anastasius monachus.	730-747	S. Wigbertus abb.	990-100	Odiakar.
630	S. Aldhelmus Schireburnensis.	730-742	Witta qui et Wisa seu Wetanus.	992	Folcwardus.
630	S. Birinus Anglorum apostolus.	730	Magengaudus.	1000	Berno.
630	Menalchius archipresul.	736	Lullius Moguntinus.	1002	Henricus II. Almann. rex.
630	Edbertus episcopus.	736	Winnibaldus.	1010	Gisla Hungarorum regina.
631-636	Angilbertus.	736	Willibaldus.	1010-1015	Poppo Sleswicensis episc.
631-640	Felix Lincolnensis episc.	736	Gregorius Trajectensis episcopus.	1013	Olaph in Saecta.
634	Leuthertus in Saxonia Occidentali.	738	Geppan.	1013	Targothus.
631	Honorius Roffensis episc.	740	Rudolfus.	1013	S. Adalbertus.
639	Sisebutus Gothorum rex.	740	Wigo.	1023	Joannes Scotus.
640	Aedulus rex.	740	Sturmius.	1026	Radulphus.
640	Carcumbertus rex.	740	Tritel.	1026	Abhelius.
640	Jacobus diaconus.	740	Wacear.	1026	Walfus episcopus.
640	Ultanus.	745	Abel.	1029	Wolfrerus.
614-646	Gallus primus Alamanorum apostolus.	745	Walbertus.	1030-1060	Grimkil.
648	Foillanus.	745	Wera.	1040	Olaph.
648	S. Fursus.	750	Tatwinus.	1040	Rebinerus.
648	S. Livinus Sentus.	751	Folradus.	1040	Gebraudus.
648	Helias S. Livini discipul.	751	Willehadus.	1056	Arnulfus.
648	S. Hemmeramus.	753	Eobanus Arelatensis.	1059	Tadicus.
650	S. Amandus.	753	Adalfridus.	1059	S. Willelmus.
650	Colmanus Lindisfarvensis.	753	Hansing.	1059	1060 Bernardus.
650	Cella Scotus.	753	Kundkar.	1059	Magnus monachus.
650	Madelgialius.	753	Willeber.	1059	Odo.
650	Hedhedus Dorcestrensis episcopus.	753	Whitruug.	1059-1071	Albericus monachus.
650	Assadus.	777	Carolus Magnus.	1059	Ratolphus seu Rodulfus.
651	Eloquius.	780	Luidgerus.	1059	Heribertus.
651	Bertuinus.	780	Alrebanus.	1059	Eilbertus.
651	Etto.	780	Benjamin.	1059	Christianus.
651	Epepine seu Edelwine.	780	Hildibaldus.	1060	Sewardus.
651	Gislennus.	780	Emmingus.	1060	Sigofridus Glastoniensis.
651	S. Landelinus.	780	Fulcardus.	1060	Segwardus.
651	Trudo abbas.	780	Gervalus.	1060	Simon.
651	S. Vincentius, qui et Madiarus.	784	Arno.	1060	Theodulfus.
653	Alfridus filius regis Oswi.	784	Virgilius.	1060	Thurolfus.
653	Betti, Cedda et Diama.	770-801	Paulinus Aquileiensis.	1060	Eginon.
653	Finanus.	801	Heridagus.	1060	Acilinus.
653	Sarumnus Loadiniens.	801	Heridagus.	1060	Adalwaldus Senior.
653	Oswius Merciorum rex.	806	Heridagus.	1060	Asgothus.
656	Winfredus episcopus.	806	S. Ansharita.	1062	Avoco.
660	Ventanus.	806-850	Ebbo Remensis.	1063	Islef.
667	S. Lambertus.	830-850	Halitgarius.	1063	Fzto Aldinburgensis.
678	S. Wilfridus.	830	Wilericus Bremensis.	1063	Joannes abbas.
683	Bernuinus.	830	Gaudbertus.	1067	Aristo Ratisburgensis.
686	Hiddila.	837	Witmarus monachus.	1069	Osmarus.
688	Sergius papa.	840	Ardgarius.	1069	Meinhard s.
690	S. Ursmarus.	840	Gaudbertus.	1070	Adalwaldus Junior.
		858	Donatus Ostiensis.	1080	Rogierus.
		858	Grimoaldus Polymartiensis.	1125	Vicelinus.
		858	Leo sanctæ Romanæ.	1145	Nicolaus, postea Adianus IV.
		858	Marinus.	1206	Petrus de Castromore.
		858	S. Nicolaus papa I.	1206	S. Radulphus.
		858	Ludovicus Germanicus.	1206	Diogn. Oxoniensis.
		858	Paulus Populoniensis.	1207	Arnaudus.
		860	Ragimbertus.	1207	Fulco Tolosanensis episc.
				1207	Navarrus.
					Guido abbas.

LXXIII.

INDEX GEOGRAPHICUS

PRÆICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM,

SIVE

SYNOPSIS ALPHABETICA OMNIUM ORBIS PARTIUM, PROVINCIARUM, REGIONUM, NATIONUM ET CIVITATUM PRIMO EVANGELII LUMINE DONATARUM, CUM MENTIONE APOSTOLORUM ET PRÆDicatorum QUI ILLIS VERBA VITÆ INTULERUNT, AB INCARNATIONE VERBI USQUE AD ANNUM 1216.

A

AARON, insula Angliæ, hodie *Jersey*, Christi fidem accepit a S. Maclovo et Samsoe Alethatisibus episcopis (an. 960), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 737.

ACHAIA, Peloponnesi regionem, evangelizare S. Andreas apostolus (an. 58), *Freulfus Lexoviensis. episc.*, CVI, 1147; *Haymo Alberstatensis. episc.*, CXXVIII, 531; *Ordericus Vitalis*, CLXXXVIII, 189, 142-147. — S. Paulus apostolus et Silas (an. 59), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 461.

ADREZZIM, Anglorum Orientalium seu Nordenymbrorum regia civitas, per Paulinum episcopum et Anglorum cum S. Augustino apostolum evangelizatur (an. 601-625), *Beda Vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henricus Huntingdonensis archidia.*, CXCIV, 856.

ADMURUM WALTON, Mediterraneum Anglorum civitatem in insula Lindisfarne, hodie *Holy Island*, evangelizavit Pinnas, et Pendum regem cum gente convertit (an. 653), *Beda Vener.*, XCV, 150; *Willelmus Malmesburienensis monach.*, CLXXIX, 1581; *Henric. Huntingdonensis archidia.*, CXC, 863.

ÆVOUS, Gallie populum, Valerianus S. Photini discipulus evangelizat (an. 180), *Baldricus Dolensis archiep.*, CLXVI, 1310.

ÆGYPTUM evangelizaverunt S. Petrus (an. 50), *Lucius Dexter*, XXXI, 163. — S. Marcus evangelista (an. 50), *S. Prosper Aquitan.*, LI, 533; *Haymo Alberstatensis. episc.*, CXXVIII, 529; *S. Ado Viennensis. archiepisc.*, CXXIII, 78, 79; *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 460; *Hermanus Contract.*, CXLIII, 57; *Marianus Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1305.

ÆTHIOPIAM evangelizavit S. Matthæus evangelista, *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Haymo Alberstatensis. episc.*, CXXVIII, 531; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 168-172. — S. Philippus diaconus Eunuchum Candacis regis Æthiopiæ baptizat. *Haymo Alberstatensis. episc.*, CXXVIII, 526; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1670.

AFRICAM (ad), S. Petrus apostolus migrat (an. 50), *Lucius Dexter*, XXXI, 163.

AGRONUM, Agen, evangelizat S. Martialis, *Orderic.*, CLXXXVIII, 286.

ALBANIAM (per) in Asia, S. Bartholomæus apostolus prædicat. (an. 51, alii 58), *Freulfus Lexoviensis. episc.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 168.

ALBANUM seu **ALBACH**, Van, Armeniæ civitatem, evangelizat S. Bartholomæus ibique martyrium patitur (an. 71), *Freulf. Lexoviensis. episc.*, CVI, 1147.

ALBENSIS (spod), Gallie meridionalis incolæ, prædicaverunt Petrus de Castro novo et S. Radulfus Cisterciensis monachi (an. 1206), *Petrus monach.*, CXXIII, 545, 549, 556, 557. — Diegus Oxoniensis episcopus in Narbonensi provincia (an. 1206), *ibid.*, 549. — Arnaudus Cisterciensis abbas cum duodecim ejusdem ordinis abbatibus (an. 1207), *ibid.*, 554, 555. — Fulco Tolosanensis episcopus et Novarrus Consorvianensis episcopus (an. 1207), *ibid.*, 554, 556. — Guido abbas Vallium Sernay (an. 1207), *ibid.*, 555, 578. — S. Dominicus (an. 1208), *ibid.*, 553, 556.

ALDENBURGUM seu **OTLODENBURGUM** in Flandria, *Oudenburg* (Belgica), per Ursamum primum Aldenburghensem episcopum fidem recepit (an. 690), *Harnolfus abb. Aldenburg.*, app., CLXXIV, 1481.

ALDINBURGUM in Wagria, *Altendourg* (Holstein), evangelizaverunt Egwardus seu Evagrius primus Aldinburgensis episcopus (an. 960), *Adanus Bremensis. canonic.*, CXLVI, 508. — Monachi duo incerti nominis e Boecia venientes (an. 1065), *ibid.*, 574. — Ezzo Aldinburgensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 574, 617.

ALATHA (in), insula Aaron, *Jersey*, civitate, S. Maclovo et Samsoe Alethatisibus episcopis prædicant (an. 560), *Sigebertus Gemblac.*, CLX, 737.

ALEXANDRIA (in), in Ægypto, prædicare S. Marcus evangelista (an. 50), *S. Prosper Aquitan.*, LI, 533; *Freulf.*, CVI, 1149; *S. Ado Viennensis. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 460; *Marianus Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1305; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 181. — Anianus Alexandrinus episcopus et S. Marci successor (an. 68), *Marian. Scot.*, CXLVI, 649. — Apuleius, Marcellus et Torpes (an. 72), *Regilio Prumiensis. abb.*, CXXXII, 18.

ALLENARIAM evangelizaverunt S. Gallus (an. 614-616), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115. — S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Liudo, Rudalthus et Wigo ipsius discipuli (an. 740), *S. Bonifacius Mog. episc.*, LXXXIX, 618.

ALONE, *Alicante*? Hispaniæ civitas, per S. Isacrum Evangelium accepit (an. 32), *Lucius Dexter*, XXXI, 167-169.

ALSACIA (in), Gallie regione, prædicant Eucharius Trevirensis episcopus, Valerius confessor et Materius a S. Petro in Galias missi (an. 50), *Antonym.*, CLIV, 1117, 1118.

ALTIMONIUM in Gallia evangelizaverunt Vincentius et Tirtel Herefordensis episcopus (an. 650-740), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123; *Willelmus Malmesburienensis. monach.*, LXXIX, 1599.

AMBRIANUM in Belgio, *Amiens*, a S. Quintino primo Ambianensi episcopo Evangelium recepit (an. 70, alii 250), *Folcart. monachus*, CXLVII, 1182; *Ordericus Vitalis*, CLXXVIII, 290.

AMMONICO (in), *Syonah*, S. Marcus evangelista prædicat (an. 50), *S. Ado Viennensis. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Marianus Scot.*, CXLVII, 644, 648; *Ordericus Vitalis*, CLXXXVIII, 183.

ANONIKOPOLIM in Thracia evangelizat S. Thomas apostolus (an. 58-60), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 158.

ANOLIA (in) prædicaverunt S. Petrus apostolus (an. 58), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 458, 466, 468; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1006. — Prædicatores missi S. Petro, *Anastas.*, CXXVII, 460; a S. Philippo apostolo (an. 63), *Willelm. Malmesburienensis. monach.*, CLXXIX, 1683. — Joseph ab Arimathea, *ibid.* — Phaganus et Deruvianus, rogante Anglorum rege, ab Eleutherio papa missi (an. 167), *Beda vener.*, XCV, 50; *Anastas.*, CXXVII, 538, 1249; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1310; *Willelm. Malmesbur. monach.*, CLXXIX, 1688; *Henric. archidia.*, *Huntingdor.*, CXCIV, 844. — Germanus Antioch. episcopus, Lupus Tricassensis episcopus, Patricius Hibernæ et Severus Traverensis episcopus (an. 420-435), *Hericus Amiens. monach.*, CXXIV, 1164; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 83, 85; *Willelmus Malmesburienensis. monach.*, CLXXIX, 1688; *Henricus archidia.*, *Huntingdon.*, XCV, 826, 827. — S. Augustinus, Anglorum apostolus, cum quadraginta sociis inter quos inveniantur Mellitus, Justus, Paulinus, Laurentius, Rufianus seu Rufinianus a S. Gregorio Magno missi (an. 596-655), *S. Gregor. Mag.*, LXXVII, 835, 841; *S. Augustin. Anglor. apost.*, LXXX, 59, 79; *S. Bonifac. Mogunt. episc.*, LXXXIX, 874; *Beda vener.*, XCV, 52, 53; *Anastas. Biblioth.*, CXXVIII, 645, 1570; *Joannes diac. Venet.*, CXXIX, 883; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1352; *Laufman.*, CL, 743, 761; *Sigebert. Gemblac.*, CLX,

112; *Willelm. Malmesburiens.*, CLXXIX, 968, 1441; *Henricus archidiacon. Huntingdon.*, CXCIV, 841. — Joannes, Deusedit, Candidus (an. 596-655), *Willelmus Malmesburiens.*, CLXXIX, 1445. — Adanus seu Aldanus Hienensis episc. (an. 615-640), *Beda vener.*, XCV, 19, 24; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1536; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 120; *Willelmus Malmesburiens. monach.*, CLXXIX, 1581; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCIV, 860; *Helinand. monach.*, CCXII, 772. — S. Aldhelmus Schireburnensis episc. (an. 650), *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1535, 1619. — S. Birinus Dorcestrensis et Wintoniens. episcop. (an. 630), *Beda vener.*, XCV, 126; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1523; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, (XCV, 861. — Angilbertus Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus (an. 634-656), *Beda vener.*, XCV, 126; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1535; *Helinand.*, CCXII, 782. — Earcombthertus, rex Anglorum (an. 640), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121. — Jacobus diaconus (an. 640), *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCIV, 859. — S. Livinus, Foianus, Furseus et Helius (an. 648), *S. Bonif. Mogunt. episc.*, LXXXIX, 879; *Beda vener.*, XCV, 145. — Oswaldus, Anglorum rex (an. 650), *ibid.*, 115. — Alcfrius, filius regis Oswi (an. 655), *Beda vener.*, XCV, 150. — Oswius, Anglorum rex (an. 655), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1536; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCIV, 863. — Winfridus, Anglorum episcopus (an. 656), *Helinand.*, CCXII, 782. — Wilfridus, Anglorum episcopus (an. 678), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1538; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCIV, 866; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1549.

ANGLIA (in) australi seu meridionali prædicaverunt S. Nima Britannus, Romæ Candide Casæ consecratus episcopus (an. 432), *Beda vener.*, XCV, 121; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1577; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCIV, 860. — S. Paulinus in civitate Melmin (an. 625), *Beda vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCIV, 856. — S. Columbanus abbas apud Pictos (an. 600), *Beda vener.*, XCV, 121. — Totta Legecestrensis episcopus (an. 640), *Willelmus Malmesb.*, CLXXIX, 1605.

ANGLIA (in) Mediterranea prædicaverunt Edbertus Legecestrensis episcopus (an. 630), *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1605. — Hedhedus Dorcestrensis episcopus, Edepine seu Edelwine (an. 630), *ibid.* — Beiti, Adda et Diuma (an. 633), *Beda vener.*, XCV, 150; *Willelm. Malmesburiens.*, CLXXIX, 1605. — Alcfrius, filius regis Oswi, cum Finano episcopo (an. 655), *Beda vener.*, XCV, 150; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1581; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCIV, 863.

ANGLIA (in) occidentali prædicare Birinus Anglorum apostolus, Wintoniensis et Dorcestrensis episcopus (an. 630-650), *Henric. Huntingdon. archidiacon.*, CXCIV, 861. — Angilbertus et Leutherius (an. 654), *Beda vener.*, XCV, 126.

ANGLIA (in) Orientali Evangelii præcones fuere S. Melitus Londoniensis episcopus (an. 604), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115; *Henric.*, CXCIV, 850. — S. Paulinus, *Beda vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXCIV, 856. — Felix Lincolnienensis episcopus (an. 634-648), *Henric.*, *ibid.*, 858. — Honorius Dorovernensis episcopus in Cantea (an. 634), *Beda vener.*, XCV, 108; *Henric.*, CXCIV, 857, 858. — Æduinus Nordanymbrorum rex (an. 640), *Beda vener.*, XCV, 107. — S. Furseus, *Beda vener.*, XCV, 145.

ANGLOS MARIOS evangelizavit Cedda Scotus, postea Licfeldensis episcopus, et deperditam fidem restauravit (an. 634), *Beda vener.*, XCV, 151; *Willelmus*, CLXXIX, 1603. *Vid. SAXONIA.*

ANNACUM, Aize? prope Lemovicum civitas Christi fidem a S. Martiali recipit (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 194.

ANTARADUS, Phœnicia civitas, per S. Petrum evangelizatur (an. 58), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Herigerus Lobien. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb. Flaviniacens.*, CLIV, 25, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 123; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

ANTIOCHIAM Pisdiam, *Ab-Chcher*, evangelizavere SS. Paulus et Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

ANTIOCHIA (in) Syria, *Antakieh*, prædicaverunt discipuli dispersi post persecutioem contra S. Stephanum

(an. 54), *Haymo Halberstat.*, CXVIII, 835; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109. — S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobien. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 25, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 123; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701. — SS. Paulus et Barnabas (an. 59), *Frecculf. Lexoviens.*, CVI, 1125; *Anastas.*, CXXVII, 456, 458; *Orderic. Vital.*, 114, 120; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679. — Lucius Cyrenensis et Manabens (an. 44), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 114. — Evodius S. Petri discipulus (44-60), *S. Prosper Aquilan.*, LI, 535; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644; *Ekkardus Uraugiensis*, CLIV, 667. — Simon Cleophas filius (an. 100-107), *Frecculf.*, CVI, 1138. S. Ignatius Antiochenus episcopus (an. 100) *ibid.*

ANTISSODORUM, Gallie civitatem, Auxerre, per Germanum Antissiodorensem episcopum evangelizatur (an. 429), *Henric. Antissiod. monach.*, CXXVI, 1161; *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 82, 83.

APAMIA (in), Pamiers, Tolosanae provincie civitate, Diegus Oxoniensis episcopus, Fulco Tolosanensis episcopus et Novarrus Consorananensis contra Albigeneses fidem veram propagant (an. 1207), *Petrus monach.*, CCXIII, 550, 551, 561.

AQVÆ SEXTILÆ, Aiz, Provincie (Provence), verbum vita receperunt, prædicante S. Maximino cum sancta Maria Magdalena (an. 34-48), *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141.

AQUILIAM, Italiae civitatem, S. Marcus evangelista ad Christum convertit, ibique Hermagoram episcopum constituit (an. 50), *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 78; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 181.

AQUITANIA evangelizaverunt SS. Euphrasius, Salernus Tolosanus, Martialis Lemovicensis, Stremonius et alii (an. 48-58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 185; *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Ademar. monach.*, CXLI, 81, 112; *Jordanus Lemovicensis. episcop.*, CXLII, 1533.

ARABIA (in) fidem seminaverunt Paulus apostolus, Silas, Timotheus et Barnabas (an. 34-58), *Marian. Scot.*, CXLVII, 639.

ARDENNÆ, *Ardennes*, fidem docuerunt S. Beretrus episcopus Arduennarum (an. incerto iv sæc.), *Anonym.*, CLIV, 1542. — S. Hubertus (an. 708-727), *ibid.*, 1544.

ARLATES, civitate, Gallie, *Arlas*, prædicavit S. Trophimus a S. Petro apostolo missus (an. 58), *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

AUSONIUM, Danie civitatem, evangelizaverunt Poppeus et Haroldus regem convertit ad fidem (an. 966), *Thaim. episcop.*, CXXXIX, 1207, 1208; *Adam. Bremens.*, CXLVI, 525 (n.); *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 191. — Christianus Abrusensis episcopus (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

ARIANI hæretici in Celtiberia, Scythia, Gallia et Hispania. Joannes Constantinopolitanus episcopus Arias Celticos et Scythas ad veram fidem convertit (an. 400), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 1167. — S. Avitus Viennensis episcopus contra Arianos in Gallia fidem propagat (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 95. — Leander Hispaniensis episcopus Arianos in Hispania evangelizavit Recharedum regem Arianum ad veram fidem adducit (an. 587), *Bernold.*, CXLVII, 1535. — Recharedus, rex Visigothorum Arianorum, in Hispania subjectos sibi populos ad Christum convertit (an. 589), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 493; *Joannes Biclariensis.*, LXXII, 869. — Sisebutus rex Gothos Arianos ad veram fidem reducit (an. 639), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121.

ARMENIA (in) prædicaverunt S. Bartholomæus apostolus (an. 34-48), *Frecculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 165. — Jacobus apostolus, Alphaei filius, qui apud civitatem Nerito suam catholicam scripsit Epistolam et mortuus est (an. 70), *Frecculf.*, CVI, 1133, 1147. — Edessanus episcopus (an. 330), *ibid.*, 1196.

ARTERNOVA (ad) Strimonium S. Petrus apostolus mittit (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, CXII, 175, 185.

ASA (in) prædicaverunt S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Herigerus Lobien. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo Flaviniac.*, CLIV, 25; *Ekkard. Uraugiens.*, *ibid.*, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 123; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 701. — S. Joannes apostolus et evangelista (an. 35-110), *Lucas Dexter*, XXXI, 87, 88; *Frecculf.*, CVI, 1154; *Haymo*, CXXIII, 851; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Paulus apostolus (an. 38-50), *Anastas.*, CXXVII, 460. — S. Timotheus (an. 60), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129. — Sacerdotes quidam capiti innumeros Asiaticos ad Christum convertunt (an. 50), *Aurelius Cassiodor.*, LXIX, 939.

ASIAM MINOREM evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Frecculf.*, CVI, 1135; *Haymo Halberstat.*,

CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696. — S. Philippus apostolus (an. 40), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Joannes apostolus et evangelista cum S. Philippo et Jacobo Majore (an. 38-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 118. — S. Paulus apostolus (an. 35), *Anastasius*, CXXVII, 464. — Aquila, Prisca et Priscilla cum Paulo (an. 50-55), CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 829. — Archipus et Timotheus (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129. — S. Ignatius Antiochenæ Ecclesiæ episcopus (an. 100), *Freculf.*, CVI, 1158.

ASTRIA per Bartholomæum evangelizatur (an. 58), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 165. **ASTORA** (in), *Beja*, Bæticæ in Hispania civitate, prædicat S. Crispinus Astigitanus episcopus (an. 66), *Lucius Dexter*, XXXI, 198.

ASTURIAM, Hispaniæ provinciam, evangelizat S. Ephrem, sancti Jacobi discipulus (57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

ATHENAS prædicaverunt SS. Paulus et Timotheus (an. 53), *Haymo*, CXVIII, 116, 121, 827; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701. — S. Barnabas (an. 53). — S. Dionysius Areopagita et primus Atheniensium episcopus (an. 53), *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 679; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 124, 129; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701. — S. Quadratus (an. 120), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 82.

ATTALIAM, *Satalieh*, Pamphylie civitatem, evangelizaverunt SS. Paulus et Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1694.

ATTREBATUM, *Arras*, a S. Vedasto fidem recepit (an. 49), *Alcuin.*, CI, 670, 672, 678.

AUGUSTA VEROMANDUORUM in Gallis, S. *Quentin*, evangelizatur per S. Quintinum Ambianensem episcopum (an. 280), *Paschas. Radbert.*, CXX, 1196.

AUGUSTODURUM, *Autun*, Gallicæ civitatem, evangelizaverunt SS. Thyrsus, Aquochius et Benignus a S. Polycarpo missi (an. 195), *Joannes monach.*, CLXII, 736.

AVAROS S. Paulinus Aquileiensis ad Christum convertit (an. 790-804), *S. Paulinus Aquileiens.*, XCIX, 69, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192. Rudum rex Avarorum eam gentem suam fidem amplexit (an. 792-796), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, 125; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 62; *Sigebert. Gemblac.*, CXL, 152.

AVENIORE (in) Galliarum civitate S. Mariæ Christi hospita cum sancta Marcella et Parmena prædicat (an. 35), *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

AZOTUM, Pentapolis Palestinæ civitas, evangelizatur per S. Philippum diaconum (an. 35), *Ordericus Vital.*, CLXXXVIII, 107.

B

BABYLONIAM, Persidis regiam civitatem, evangelizaverunt SS. Simon Judas et Judas Jacobus (an. 40-70), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 173, 178. — Abdias primus Babylonie episcopus (an. 60-100), *ibid.*, 175.

BACTRIANA (in), *Bukh*, S. Thomas prædicavit (an. 53-55), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.

BAJOARIAM seu *BAGORIAM* et *BAVARIAM*, *Barrière*, evangelizaverunt S. Hemmerammonis primus Bajorum apostolus (an. 618?), *Adamus Bremens. canon.*, CXLVI, 465. — S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germaniæ apostolus (an. 716), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 624, 648. — S. Erimbertus Frisingensis episcopus, Gombaldus Ratisponensis episcopus et Joannes Saltzburgeris (an. 750-755), *ibid.*, LXXXIX, 649. — Wivilius seu Vivalis Pataviensis, *Plassan. ibid.*, 649, 806. — Ludo et Wiggo, Rudellius et Fulradus (an. 740-755), *ibid.*, 648; *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 837.

BARBARANA (in) seu *WARBARANA*, *Warbourg*, Witta, qui *Wisa* seu *Wetanus* dicitur, prædicavit (750-743), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 749.

BARCINONAM in Catalonia civitatem, *Barcelone*, evangelizaverunt Etherius Barcinonensis episcopus (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130. — Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, XXXI, 261, 265.

BELGIO (in) prædicaverunt S. Valerius confessor, Eucherius Treverensis episcopus et sanctus Maternus a S. Petro in Gallias missi (an. 50, alii 250), *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Herigerus Lobiens.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1125. — S. Antonius Meldensis episcopus et Sanctinus (an. 70-97), *ibid.*, CLIV, 29.

BELVACUM, *Beauvais*, Lucianus evangelizavit (an. 300), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 390.

BEARRO, *Beyrouth*, (in) Phœniciæ civitate prædicavit S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456. *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeardus Uraugiensis. ibid.*, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

BERNICH, Angliæ australis populi, evangelizati sunt per Nimam seu Ninian (an. 591-452), *Beda*, XCV, 121; *Willelmus Malmesburiens. monach.*, CLXXXIX, 157; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXC, 860. — Per S. Paulinum Eboracensem et Roffensem episcopum (an. 625), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXC, 856.

BEZOMA, Syriæ civitas, per SS. Paulum, Barnabam et Timotheum evangelizatur (an. 50-58), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701.

BILULIS, *Baubola*? in Hispania Tarraconensi a S. Paterno Toletano episcopo evangelizatur (an. 91), *Lucius Dexter*, XXXI, 265.

BIRCA (in) Sueoniæ civitate, prædicaverunt S. Ansharius Hammaburgensis episcopus (an. 826), *Adamus Bremens. canonic.*, CXLVI, 499. — Herigarius (an. 810), *ibid.*, 478, 479. — Rimberty Danus presbyter (an. 851), *S. Anshur. Hamburg.*, 997, (860), 999. — Unni Hammaburgensis episcopus (an. 915), *Adam. Bremens. canon.*, CXLVI, 499. — Joannes abbas primum, dein Bircacensis episcopus primus (an. 1025), *ibid.*, 617, 636. — Adalwaldus junior Gothorum episcopus (an. 1070), *Adamus Brem. canon.*, CXLVI, 645, 646.

BISTURUM, *Besançon*, a Ferontio evangelizatur (an. 48), CXII, 1493.

BITHYRIAM in Asia minore evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 58-40), *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696. — S. Paulus, Lucas, Timotheus et Barnabas (an. 50-55), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698.

BITURICA, *Bourges*, per S. Austregisilum a sancto Petro missum evangelizatur (an. 48-60), *Rabanus Maur.*, CXII, 1498.

BLASCONIÆ in Orcadibus Insulis Thurfalus Blasconiensis episcopus et Meinhardus Christum annuntiavit (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 653.

BOEMOS Methodius evangelizat regemque Boemorum Borvo ad Christum convertit (an. 885), *Cosmas Prag. Decanus*, CLXVI, 71, 81. — Dithmarus Pragensis episcopus apud Boemos prædicat., *ibid.*, 90-91.

BORTICAM in meridionali Hispania evangelizaverunt Telsiphorus Vergilitanus Romæ ordinatus episcopus (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 175. — Cæcilius, Iacius, Secundus et Sexifirmus episcopi (an. 44-70), *Lucius Dexter*, XXXI, 151, 165, 175. — S. Crispinus Astigitanus episcopus, *ibid.*, 198.

BONONIA in Galliis, *Boulogne*, a S. Andemaro Terwanensi episcopo fidem recepit (an. 650), *Folcard. abb.*, CXLVIII, 1182, 1190.

BRABANTUM, *Brabant*, in Flandria evangelizavit S. Amundus Trevirensis et Tungrens episcopus (an. 615), CXXXIX, 1112.

BRACARÆ, *Braga*, in Hispania prædicaverunt S. Petrus primus Bracarensis episcopus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 109. — S. Basilus secundus Bracarensis episcopus (an. 60-65), *ibid.*, 109.

BRIGANTUM, Hispaniæ civitas in Celtiberia, fidem recipit (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 252.

BRITANNIA (in) prædicaverunt S. Jacobus apostolus major dictus (an. 41), *ibid.*, XXXI, 135. — S. Columba Britannorum doctor (an. 565), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1329.

BREMÆ in Germania Christum annuntiant S. Willehadus primus Bremensis episcopus (an. 754), *Ansharius Hamburg. episc.*, CXLVIII, 1015; *Adam. Bremens. canonic.*, CXLVI, 465, 471. — S. Willericus (an. 789-838), *ibid.*, CXLVI, 471. — S. Gerwalus (an. 780), *S. Anshar.*, CXLVIII, 1017. — S. Ansharius vel Anagarus Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 826), *ibid.*, CXLVIII, 966.

BRETIUM in Italia evangelizavit S. Adalbertus Pragensis episcopus, qui et martyrism ibi passus est (an. 1015), *Sigebert. Gemblacens.*, CLX, 201.

BULGARIA. Nicolaus I papa et Ludovicus Germanicus rex apostolos in Bulgariam dirigunt (an. 838), *Anast.*, CXXVIII, 1574. — Dominicus Trevirensis episcopus, Donatus Ostiensis episcopus, Grimardus Polymartiensis episcopus, Leo S. Romanæ Ecclesiæ presbyter, Marinus SS. Sedis apostolicæ diaconus et Paulus Populoniensis episcopus a Nicolao I papa et Ludovico rege missi multos

Belgaros ad Christum convertunt (an. 858-866), *Anastas. Biblioth.*, CXXVIII, 1571, 1574, 1575; *Bernold. abb.*, CLXVIII, 1580.

BURDEGALUM Aquitaniam civitatem, *Bordeaux*, evangelizavit S. Eutropius a beato Petro missus (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

C

CABILLONA, Gallie civitas, *Châlons-s.-Saône*, evangelizatur a S. Marcello (an. 180), *Baldricus Dolens. archiep.*, CLXVI, 1210.

CÆCILIA CASTRA, *Caseres*, in Lusitania Hispaniæ S. Jonas ad Christum convertit (an. 86-150), *Lucius Dexter*, XXXI, 254.

CÆSARAUGUSTÆ Celtiberiæ in Hispaniæ civitate, *Saragosse*, prædicaverunt S. Athanasius Cæsaraugustanus primus episcopus (an. 37-70), XXXI, 128, 167. — Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

CÆSAREAM, *Kaisariëh*, Cappadociæ civitatem evangelizavit S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo*, CXVIII, 851; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 122, 125; *Petrus Comestor*, CXVIII, 1679, 1696. — S. Ananias in Cæsarea prædicat et Paulum in fide et baptismi gratia confirmat (an. 31-38), *Adam. Scot.*, CXCVIII, 107.

CÆSAREA (in) Palestiniæ civitate S. Petrus apostolus prædicat Corneliumque centurionem cum universa familia baptizat (an. 31-40), *Lucius Dexter*, XXXI, 154; *Freculfus*, CVI, 1125; *Haymo*, CXVIII, 826; *Anastas.*, CXXVII, 456; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109, 120; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

CALAMINA (in) Indiæ civitate S. Thomas apostolus qui et Didymus dicitur prædicat et martyrio coronatur (an. 33-70), *Freculf.*, CVI, 1147.

CAMERACUM, *Cambray*, evangelizaverunt S. Vedastus (an. 490), *auct. incert.*, CLXIX, 26, 28. Halitgarius Cameracensis (an. 870), *Adam. Brem. Can.*, CXLYI, 474.

CANDIDÆ CASSÆ Bernicorum in Anglia civitati Christum annuntiaverunt S. Nima seu Ninias Britannus Candidæ cassæ episcopus (an. 594-452), *Beda vener.*, XCV, 121; *Willelmus*, CLXXXIX, 1577; *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, XCV, 880. — Pethelmus West-Saxonum apostolus (an. 725), *Willelmus Malmesbur.*, CLXXXIX, 1577.

CANTIA (in) Angliæ provincia divini præcones verbi fuere S. Augustinus Anglorum apostolus qui Edilbertum regem baptizat (an. 598), *Beda vener.*, XCV, 53; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112; *Henric. archidiaconus*, CXCV, 812, 848. — Paulinus, Honorius, Mellitus, Joannes et alii (an. 596-650), *Beda vener.*, XCV, 85; *Lanfranc.*, CL, 743, 764; *Willelm.*, CLXXXIX, 1443; *Henric. archidiaconus*, CXCV, 851, 852.

CAPPADOCIAM Asiæ minoris provinciam S. Petrus evangelizat (an. 38-44), *Freculf.*, CVI, 1153; *Haymo*, CXVIII, 851; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696.

CARCASSONÆ in territorio Toletano prædicaverunt Diegus Oxoniensis episcopus et Guido primus abbas Valium Sarney, dein Carcassoniensis episcopus contra Albigensium hæresim (an. 1207), *Petrus Monachus* CCXIII, 550, 551, 553.

CARENTANOS Bavarie populos evangelizaverunt Arno Salitzburgensis episcopus, Paulinus Aquileiensis patriarcha et Virgilius Salitzburgensis (an. 784-800), *S. Paulin. Aquileiens.*, XCIX, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192.

CARMANO Castro in Narbonensi provincia Diegus Oxoniensis episcopus cum Petro et Radulpho Cisterciensibus monachis contra Albigenses prædicat (an. 1206), *Petrus monachus*, CCXIII, 549, 558.

CARNOTUM in Gallia, *Chartres*, evangelizavit Solemnis Carnutensis episcopus (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 95.

CARPENTORACTUM, *Carpenras*, in Gallia Narbonensi fidem Christi accepit prædicatione S. Andeoli Carpentoractensis episcopi (an. 200), *Joannes monach.*, CLXII, 756.

CARPENTARIAM evangelizaverunt S. Calocerus, S. Jacobi discipulus (an. 44-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 155 — S. Athanasius primus Cæsaraugustanus et sanctus Theodorus (an. 52), *ibid.*, 167.

CARTAGO SPARTARIA, *Carthagène*, Hispaniæ civitas, verbum Dei recepit prædicatione S. Basilii Carthaginis Spartariæ presbiteri (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 128. — S. Indalecie (an. 45), *ibid.*, 169.

CARTHAGINEM prope fretum in Betlica, *Algésiras* (an. 53), evangelizavit Isidorus a S. Petro missus (an. 53), *Lucius Dexter*, XXXI, 167.

CASTRUM Divionense in Gallia S. Benignus a S. Polycarpo in Gallias ad prædicandum cum sanctis Andochio

et Thirso missus ad Christi fidem convertit (an. 110), *Joannes monach.*, CLXII, 757.

CASTRUM prope Turgiam in Hispania, *Castro*, per S. Secundum evangelizatur (an. 100), *Lucius Dexter*, XXXI, 275.

CATALAUNUM Galliarum civitas a S. Memmio Manc. verbum vitæ accepit (an. 48-60), *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117, 1119.

CATALONIAM Hispaniæ regionem evangelizaverunt S. Eberhardus. Barcinonensis episcopus (an. 37-61), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130. — Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

CATABACTA DEBORUM in Anglia civitas a S. Paulino evangelizatur (an. 600), *Beda*, XCV, 167; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiaconus*, CXCV, 858.

CELLÆ in Galliarum civitate Gis enus prædicat (an. 631), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 125.

CELTIBERIAM, Hispaniæ provincia iam, evangelizaverunt S. Athanasius Cæsaraugustanus episcopus (an. 37-70), *Lucius Dexter*, XXXI, 128, 167. — S. Philippus (an. 91), *ibid.*, 261.

CELTICOS Ariados populos Thraciæ Joannes Comestopolititanus episcopus ad veram fidem convertit (an. 400), *Aurel. Cassiodor.*, LXXI, 1167, 1168.

CENTULAM (apud) Aquitaniam civitatem prædicaverunt S. Columbanus (an. 650), *Hariss. abb.*, CLXXIV, 129. — Madelgisilus (an. 650), *ibid.*, 1445.

CENSONAM (apud) in Lycia S. Clemens papa eiusel prædicat multasque gentes ad Christum convertit (an. 69-88), *Freculf.*, CVI, 1156.

CHIZZINOS Sueciæ populos monachi duo iacetiensis e Boemia venientes sub Gotescalco rege ad fidem convertunt (an. 1065), *Adam. Brem. canon.*, CLXVI, 573, 574.

CIBIRINSTRUM in Saxonia. Benjamin S. Willehadi socius et cooperator in Cibirinstrum Saxoniam prædicans martyri coronam recipit (an. 780), *S. Anskar. Hamburg. episcop.*, CXVIII, 1018.

CILICIAM Asiæ minoris regionem evangelizavit S. Paulus apostolus cum Silo, Timotheo et Barnaba (an. 48-60), *Freculf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 851; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Herigerus Lobien.*, CXXIX, 1068; *Nerian. Scot.*, CXLVII, 659; *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1697.

CILICIAM Sueciæ populi a monachis duobus iacetiensis fidem receperunt (an. 1065), *Adam. Brem. can.*, CLXVI, 573.

COLONIA (in) Germaniæ civitate, *Cologne*, prædicaverunt SS. Valerius confessor, Eucharis Treverensis episcopus et Maternus Tugrensensis episcopus (an. 50-80), *Heriger.*, *Lobien. abb.*, CXXXIX, 1010, 1013; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1125. — Hilibaldi Colonien. episcop. (an. 780), *Adam. Bremens. canon.*, CLXVI, 471.

COLOSAS Phrygiæ civitatem, *Colosae*, evangelizavit Epiphra S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129. — S. Paulus apostolus Romæ prædicans ad Colossenses scribit Epistolam (an. 60), *Anastas.*, CXXVII, 468.

COMPOSTELLA. S. Jacobus apostolus, major dictus, filius Zebedæi et sancti Joannis frater, per universam Hispaniam præsertimque apud Compostellam prædicat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 108; *Freculf.*, CVI, 117. *Munio Mindoniana*, CLXX, 878.

CONSORANÆ in Wasconia Navarres Consozanensis episcopus contra Albigenses prædicat (an. 1207), *Petrus monach.*, CCXIII, 551, 561.

CONSTANTIA in Gallia. S. Paternus Toletanus primus, dein Constantiensis episcopus in Gallia prædicat (an. 76-100), *Lucius Dexter*, XXXI, 311.

CORINTHUM Peloponnesi civitatem evangelizaverunt S. Paulus apostolus, Silas et Timotheus (an. 48-50), CXXVII, 464; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1705. — S. Dionysius Areopagita a S. Paulo conversus, *Freculf.*, CVI, 1166; *Haymo*, CXVIII, 850; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 124. — Apollo (an. 50), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1705. — Soathenes sancti Pauli agetoli discipulus (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

CORŒTA (in), *Candis*, Mediterranei maris insula, prædicaverunt S. Titus sancti Pauli discipulus (an. 58), *Freculf.*, CVI, 1149; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129. — Flegon, Herman, et Patrobus (an. 68-100), *Freculf.*, CVI, 116.

CORDIA West-Saxoniam civitas. Adulfus Criden. episcopus in West-Saxonia prædicat (an. 850), *Willelm.*, CLXXXIX, 1547.

CYPRUM Mediterranei maris insulam evangelizaverunt discipuli dispersi in persecutione contra sanctum Ste-

phanum (an. 33), *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic. Vital*, CLXXVIII, 109. — S. Joannes apostolus (an. 80), *Orderic.*, CLXXVIII, 116. — S. Paulus apostolus cum sancto Barnaba (an. 50-58), *Anastas.*, CXXVII, 460; *Orderic. Vital*, CLXXVIII, 114, 116. — S. Lazarus S. Mariæ Magdalene frater (an. 34-38), *Marian. Scot.*, CXVII, 638, 646. — S. Marcus evangelista (an. 50-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 116.

CYPRUM (apud), Pentapolis civitatem, S. Marcus evangelista prædicat (an. 50), *Orderic. Vital*, CLXXVIII, 162.

D

DALBOIA Scania civitas, Egimor Dalboiensis episcopus in Scania prædicat (an. 1060), *Adam. Brem. Canon.*, CXVI, 617, 627.

DAMASCUS Syriæ civitas, S. Paulus in via Damasci convertitur (an. 34), *Lucius Dexter*, XXXI, 151; *Anastas.*, CXXVII, 454; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Bernoldus abb.*, CXLVIII, 1504. — Apud Damascum S. Paulus prædicat (an. 34-38), *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 107; *Petrus Comestor*, CXCVII, 1697.

DANIA (in) prædicaverunt S. Willibrordus, primus Frisiam apostolus (690-700), *Alcuin*, CI, 699. — S. Bonifacius Moguntinus (an. 716-745), *S. Bonif.*, LXXXIX, 624, 641. — Heroldus Danorum rex qui ad Christum conversum populum suum ad fidem adduxit (an. 825), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 158; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1347; *Haymo*, 966, 971. — Ansgarius seu Ansgarius Hammaburgensis episcopus (an. 840), *Adam. Brem. canonic.*, CXVI, 476, 480, 483; *Homotius Augustodunens.*, CLXXII, 190. — Ebo Remensis episcopus et Halitgarius (an. 830-836), *S. Ansgarius*, CXVIII, 971; *Adam. Brem. can.*, CXVI, 473, 475. — Gauzbertus et Wilmarus monachus (an. 830), *S. Ansgar.*, CXVIII, 971. — Haraldus Sleswicensis episcopus, Gislemarus, Rimbertus (an. 840-850), *Adam. Brem. canonic.*, CXVI, 473, 486; *S. Ansgar.*, CXVIII, 971, 999. — Unni Hammaburgensis episcopus (an. 905-936), *Adam. Brem. canonic.*, CXVI, 498. — Henricus I, Alemannorum imperator, qui Danos cum Cruone eorum rege a pristino errore revocat et ad fidem adducit (an. 93), *Thietmarus Merseburgensis episc.*, CXXXIX, 1195. — Poppo Harbustensis (an. 966), *ibid.*, 1207, 1208; *Adamus Bremens.*, CXLI, (not), 525; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 191. — Poppo Junior Sleswicensis episcopus (1010-1015), *Adam. Brem.*, CXLI, 523, 526. — Heribertus Wihergensis episcopus, Eilbertus episcopus Christianus et Sewerdus, Radolphus et Ratolphus Sleswicensis episcopi (an. 1056-1059-1060), *Adam. Bremens.*, CXLI, 616, 650.

DANIA Cismarinum seu Jutland evangelizaverunt Regimbroadus Harusammensis episcopus (an. 948), *Adam. Brem.*, CXLI, 503. — Poppo Sleswicensis episcopus cum Odinkar juniori (an. 1010-1015), *ibid.*, 526, 533, (Vide Jutland).

DANOS Angliæ populos Christi fidem edocuit Paulinus Eboracensis episcopus cum S. Augustino Anglorum apostolo (an. 615), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXC, 836.

DENBY vel DENIS Isauria in Asia civitatem evangelizaverunt S. Paulus apostolus cum Sila et Timotheo (an. 50-58), *Orderic. Vital*, CLXXVIII, 116, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1698. — S. Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital*, CLXXVIII, 178. — Silas S. Pauli discipulus (an. 50), *ibid.*, 116, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692.

DIVIONENSE castrum in Gallia, vid. CASTRUM, etc.

DOBER, DOKUM, Fresie civitatem adduxit ad Christum S. Willehadus primus Brementis episcopus (an. 754), *CXVIII*, 1016, 1016.

DORCHESTRIA (in), *Dorchester*, West Saxonie civitate, prædicaverunt Birinus Wintoniensis et Dorcestrensis episcopus qui Kinegiltum regem convertit (an. 630), *Beda*, XCV, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1523. Angilbertus Dorcestrensis episcopus S. Birini successor (an. 631), *Beda*, XCV, 126. — Leuthericus, *ibid.*, 631. — Hedhedus et Epelpine seu Edelwine Dorcestrenses episcopi (an. 650-651), *Willelm.*, CLXXIX, 1605.

DOROVERNIA DOROVENUM, *Canterbury*, Cantuariensium regni regia civitas, Ethelredus Cantiorum rex Augustinum et socios ad prædicandum in Angliam missos suscepit etque potestatem et licentiam prædicandi concessit (an. 596), *Henric. archidiacon.*, *Huntingdon.*, CXC, 848. — S. Augustinus Anglorum apostolus cum SS. Justo, Melito, Laurentio, Joanne, Paulino, Honorio, Ruffiano et aliis apud Doroverniam primum prædicat (an. 596-645), *S. An. apostol.*, *Anglor. apostol.*, LXXX, 59, 79; *Laufranc.*,

CL, 743, 761; *Willelm.*, CLXXIX, 908, 1441; *Henric.*, CXC, 844, 857, 859.

DOROVENI (in) *Rofecestria* civitate Justum episcopum ordinavit Augustinus (an. 600), *Henric.*, CXC, 850.

DUMNOCA Angliæ orientalis civitas prædicationem audit Felicis Lincolnensis episcopi (an. 636), *Beda*, XCV, 106.

E

EBORACI, *Eborac*, Neustris civitatis Evancicorum sedem episcopalem primus obtinuit S. Taurinus S. Dionysii discipulus (an. 90-119), *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 366-390.

EBORÆ seu EBORE in Nordaaymbrorum civitate prædicaverunt S. Paulinus Eburnensis episcopus (an. 600-624), *S. Bernold.*, CXLVIII, 1534; *Laufranc.*, CL, 743; *Willelm.*, CLXXIX, 1509, 1553. — Jacobus S. Pauli discipulus (an. 610), *Henric.*, CXC, 859.

EBORA seu ELBORA *Eora*, in Lusitania Hispaniæ civitas, S. Memmii Mancium divini verbi præconem et episcopum habuit (an. 90), XXXI, 233.

EDESSA, Mesopotamiæ civitas, *Orfa*, evangelizatur a S. Simone Juda apostolo qui Abgarum regem ad Christum convertit (an. 36), *Frederic.*, CVI, 1123; *Haymo*, CXVIII, 821.

EISCHTADIA Germaniæ civitatem, *Eischtaedt*, evangelizavit S. Willibaldus S. Bonifacii Moguntini socius et cooperator (an. 736-747), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 646, 806; *Bernold.*, CXLVIII, 1343.

ELEGIA (in) Alsaciæ civitate prædicaverunt Eucharis, Valerius et Maternus (an. 50), *Anonym.*, CLIV, 1147.

ELBERIUM in Hispania, *Grenade*, evangelizavit Arcilinus Eliberitans episcopus et sancti Jacobi discipulus (an. 43-51), *Lucius Dexter*, XXXI, 151-173.

ELIOTROCA, *Falladolid*? Hispaniæ civitas, Evangelii præconem habuit Indalecium a S. Petro in Hispaniam missum (an. 43), XXXI, 169.

ELNONAM Galliarum civitatem evangelizavit S. Amandus Trevirensis episcopus (an. 614), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115.

EMORUM (apud), *Ara-Solouk*, Ioniæ civitatem, prædicaverunt S. Joannes et Jacobus Major (an. 34-50), *Lucius Dexter*, XXXI, 135; *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 149. — S. Paulus cum Timotheo, Sila, Prisca et Aquila (an. 48-58), *Orderic.*, CLXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701. — Timotheus (an. 68), *CVI*, 1149. — S. Paulus qui ibi primam ad Corinthios Epistolam scripsit (an. 56), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1705. — Onesimus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 129. — Apud Ephesum S. Joannes apostolus Evangelium suum scribit (an. 99), *Ekkehardus Uraugiensis*, CLIV, 679.

ETSERAM orientaliū Saxonum civitatem evangelizavit S. Mellitus Sigebertumque regem convertit ad Christum (an. 604), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 113; *Henric.*, CXC, 850.

EUROPA Christiani dispersi in persecutione contra sanctum Stephanum facta in Europam fidem portant (an. 35), *Lucius Dexter*, XXXI, 95, 97.

F

FARNIAM Daniæ insulam Eilbertus primum monachus, dein episcopus evangelizavit (an. 1059), *Adam. Brem. Can.*, CXLI, 616.

FIUNNA vel FUNE Daniæ insula divini verbi præcones habuit Iiofdagum primum Ripensem episcopum (an. 948), *Adam. Brem. Can.*, 503, 516, 821. — Haredum seu Horri Sliaswigensem episcopum (an. 948), *ibid.*, 505. — Behinerum primum in Fune episcopum (an. 1040), *Adam. Brem. Can.*, CXLI, 623. — Eilbertum (an. 1059), *ibid.*, 616.

FLANDRIAM evangelizaverunt S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus (an. 638), *Milo monach.*, CXXI, 945; *Heriger. Lobien. abb.*, CXXXIX, 1010; *Philippus de Harveng. abb.*, CXXII, 1248; *Helmand. abb.*, CXXII, 785. — S. Livinus et ejus discipuli Foilanus, Fursons et Ultanus (an. 618), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 883; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122. — Helias et Killanus Moguntinus (an. 618), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 880. — Ursmarus Flandrensis episcopus (an. 690), *Haridus*, CLXXIV, 1481 (app.). — S. Arnulfus Suessionensis episcopus (an. 1066-1085), *ibid.*, 1411, 1461.

FRANCOS evangelizaverunt S. Solemnis Carnotensis episcopus (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 93. — S. Clotildis Francorum regina cum S. Vedasto et sancto Remigio (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 152; *Anonym.*, XCVI, 1433; *Hincmar.*, CXV, 1137; *Albert. M.*

ciacens., CXXXIX, 598. — S. Vedastus (an. 496), *Alcuin.*, Cl, 670, 672, 678; *Anonym.*, CXI, IX, 28. — S. Remigius (an. 496), S. *Gregor. Turon.*, LXXI, 152; S. *Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Bernold.*, CXLVIII, 1529; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 79. — Clotharius cum gente fidem suscipit (an. 496), S. *Gregor. Turon.*, LXXI, 225; *Floardoard. Rhenensis canonici*, CXXIV, 50; *Rorico monach.*, CXXXIX, 601, 653; *Anonym.*, CXLIX, 26; *Hugo abb.*, CLIV, 110; *Ekkeardus*, *ibid.*, 716; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 95; *Hugo de S. Maria*, CLXIII, 915.

FRANCIA (in) seu Francia divini verbi præcones fuere Kilianus primus in Francia (an. incert. vi vel vii sæcul.). *Adam. Brem. episc.*, CXI, VI, 463. — Willibrordus (an. 690), *Alcuin.*, Cl, 697, 701.

FRAZIANI evangelizaverunt Willfridus Anglorum episcopus qui Adelegisum Fresonum regem convertit (an. 680), *Willelm.*, CLXVI, 1559. — S. Willibrordus (an. 692-700), *Beda*, CXV, 245, *Alcuin.*, Cl, 698, 699; *Bernold.*, CXLVIII, 1539; *Joannes monach.*, CLXII, 786; *Helinandus*, CCXII, 805. — Aeca presbyter, Adalbertus levita, filius regis Deiorum Lebninus, Marcellinus, S. Swibertus, Werenefridus, Ewaldus Albus et frater ejus Ewaldus Niger et alii duodecim S. Willibrordi socii (an. 692-700), *Beda*, XCV, 243, 245. — S. Bonifacius Moguntinus Germanorum apostolus (an. 716-745), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 609, 611, 624, 641; S. *Ado Vienn. archiepisc.*, CXXIII, 123; *Adam. Bremensis canonici*, CXLVI, 463; *Marianus Scotus*, CXLVII, 761; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 155, 158. — Wulfmannus Ronensis episcopus (an. 718), *Helinand.*, CCXII, 812. — Skirbal diaconus, Waltheri presbyter, Megengaudus, Lullus, Sturmus, Waccar et Tatunius et alii S. Bonifacii socii, discipuli et cooperatores (730-750), LXXXIX, 616, 647, 653, 660, 805. — Willehadus primus Bremensis episcopus (an. 754), S. *Anscharius episc.*, CXVIII, 1015, 1016; *Adamus Brem. episc.*, CXI, VI, 463, 469, 471. — Eabonus Abrotensis episcopus, Hadalfridus seu Hadolfus monachus, Hamung presbyter, Kundekar monachus, Willihieri monachus, Wintung presbyter et alii sancti Bonifacii Moguntini discipuli (an. 735), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 660, 667, 805. — Liudgerus Monasteriensis episcopus (an. 780), *Adam. Bremensis*, CXLVI, 467, 468. — Hildibaldus Coloniensis episcopus (an. 780), *Adam. Brem.*, 47. — Anscharius Hammaburgensis (an. 836), *ibid.*, 433.

FRAZIANI clivoremore evangelizavit unus e x u S. Willibrordi sociis (an. 692), *Beda*, XCV, 245.

FRISINGA, *Freisingen*, in Bagaria Evangelium recepit ab Erimberto Freisingensi episcopo (an. 750), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 649, 741.

G

GALATIA (in) Asiae Minoris regione divini verbi præcones fuere S. Petrus apostolus (an. 58-60), *Freulf.*, CVI, 1135; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1679, 1696. — S. Philippus apostolus (an. 58-60), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1698. — S. Paulus apostolus cum Sylia et Barnaba (an. 58-58), *Freulf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastasio Biblioth.*, CXXVII, 464, 468; *Herigerus Lobiens.*, CXXXIX, 1008; *Marianus Scotus*, CXLVII, 639; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116. — S. Timotheus (an. 50-58), *ibid.*, 116.

GALICIA (in) Hispania provincia discipuli septem S. Jacobi Hierosolymitani episcopi Christum annuntiant (an. 44), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115. — S. Andeolus in Galedia prædicat (an. 308), *Lucius Dexter*, XXXI, 558.

GALLIAM evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 45-50), *Anastasio*, CXXVII, 458, 466, 468; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117. — S. Philippus apostolus (an. 58), XXXI, 87, 88; *Freulf.*, CVI, 1146; *Willelm.*, CLXXXIX, 1685; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1696. — S. Jacobus apostolus Major dictus (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 135. — S. Paulus apostolus (an. 58-60), *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 128. — Ferontius, Austregisilus, S. Eutropius, Irenæus Lugdunensis, Lazarus, Maximianus, Joseph ab Arimathea, Maria Magdalena, Mariha, Marcella, Parmenas, Valerius (an. 48-80), *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493, 1495, 1497; S. *Paschasius Radbertus*, CXX, 1496; *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1010; *Hugo Flaviniac.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1116, 1118, 1124; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141; *Anonym.*, CLXII, 755; *Willelm.*

Mulmebar., CLXXXIX, 1685. — S. Dionysius Areopagita (an. 50), S. *Gregorius Turon.*, LXXI, 175, 185; *Othloas*, CXLVI, 587; *Folcardus monach.*, CXLVII, 1182; *Hugo abb.*, CLIV, 26; *Ekkeard. Uraugiens.*, *ibid.*, 679. — Clemens, Eucharis, Frontinus, Mansuetus, Materius, Sabinius, Potentianus et Saturninus, S. Sixtus, Siremonius, Sinicius, Martialis a S. Petro missi (an. 48-50-58), S. *Gregorius Turon.*, LXXI, 175, 185; *Raban. Maur.*, CXII, 1493, 1494, 1505; *Paschasius Radbertus*, CXX, 1496; *Heriger. Lobiens.*, CXXXIX, 1010, 1013; *Adam. monach.*, CXLII, 87; *Jordanus Lemovicensis episcopus*, CXLII, 1555; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117, 1118, 1124; *Floardoard. Remensis canonici*, CXXIX, 32; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129, 193, 296. — Crescentius (an. 59), S. *Ado Viennens. episc.*, CXXIII, 79. — Othmarus, Nicasius, Scuvillus a S. Dionysio missi (an. 70), *Folcard.*, CXLVII, 1182; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 588, 589, 590. — S. Cælestis S. Clementis discipulus et secundus Mettis episcopus (an. 70), *Anonym.*, CLXIII, 591. — Austricellianus et Alpinianus (an. 70-73), *Orderic.*, CLXXXVIII, 186, 193. — S. Paternus Toletanus et Constantiensis episcopus (an. 150), *Lucius Dexter*, XXXI, 511. — Mello et Taurinus (an. 119), *Orderic.*, CLXXXVIII, 588. — SS. Bealigus, Andochius et Thirsus a S. Polycarpo missi (an. 140), S. *Varnaharius presbyter*, LXXI, 187; *Rupertus abb.*, CXLVII, 756; *Joannes monach.*, CLXII, 756, 757. — S. Photinus, Valerianus, Marcellus et Zacharias Lugdunensis (an. 166-195), *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Baldricus*, CXLVI, 1209, 1210; *Joannes monach.*, CLXII, 756. — SS. Crispinus et Crispinianus, Fuscianus, Rufinus, Victorius, Mallonus, Lucianus, Avicianus (an. 250-300), *Paschasius Radbertus*, CXX, 1491, 1496; *Folcard.*, CXLVII, 1182; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 588. — S. Avitus Viennensis (an. 490), *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 778. — S. Solemnis, Vedastus, Remigius, Othildis regina (490-500), S. *Gregorius Turon.*, LXXI, 182; *Alcuin.*, Cl, 670, 672, 678; S. *Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Rorico Moissacensis*, CXXXI, 598; *Bernold.*, CXLVIII, 1529; *Lambert. Alrebalensis*, CXLIX, 36, 28. — *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 79. — SS. Amandus et Landoaldus (an. 614), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 113, 120. — SS. Ultanus, Foillanus et Furseus (an. 640), *ibid.*, 122. — SS. Eloquius, Elio et Bertuinus Scottigenæ (an. 651), *ibid.*, 123. — Gislebert, Landelinus, Trudo et Vincentius, qui et Madelgarus dicitur (an. 651), *ibid.*, 125.

GANDAVUM, *Gand*, Flandria civitatem evangelizaverunt S. Amandus Treverensis et Tungrens episcopus (an. 628), CXXI, 945; *Herigerus abbas Lobiens.*, CXXIII, 1040; *Philippus de Harueng*, CCIII, 1248; CXLII, 765. — S. Livinus cum Frilano, Hella et Kiliano (an. 618), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 880, 883; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122.

GARUMNI, populi Aquitanie ad Garumnam, divini verbi præcones habuere sanctum Martialem Lemovicensem episcopum (an. 70), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 193. — Austricellianus et Alpinianus (an. 73), *ibid.*, 193. GENTIS, Cypril et Cyrenal viri post martirium sancti Stephani dispersi per diversas regiones Grecie et partibus prædicant (an. 55), CXXVI, 456. — Paulus et Barnabas ad prædicationem in gentibus segregantur, *Haymo*, CXXVIII, 825; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 21. — Ad gentes transeunt prædicaturi, *Petrus Comestor*, CXCIII, 1692.

GERDANIAM Danie civitatem S. Gaudentius evangelizavit (an. 990), S. *Mathildis*, CLII, 1341.

GERMANIA (in) Europa regione divini verbi præcones fuere S. Valerius confessor (an. 48-60), *Anonym.*, CLIV, 1124. — S. Willibrordus Fresonum apostolus cum sancto Bonifacio (an. 717-723), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 642. — S. Bonifacius Moguntinus Germanorum apostolus (an. 717-745), *ibid.*, 641; *Anastasio*, CXXVIII, 975; *Bernold.*, CXLVII, 1541; *Helinand. monach.*, CCXII, 812. — Adalbertus, Borcardus, Derso, Grimbertus, Skirball, Waltheri, Swibertus, Witta, Lullus, Winnibaldus, Willibaldus Gregorius Trajectensis et Geppan S. Bonifacii socii et cooperatores (an. 717-750-756), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 646, 653, 660, 684, 741, 749, 757, 806; *Bernold.*, CXLVII, 1542. — Sturmulus, Waccar monachus, Abel episcopus, Warbertus episcopus, Wera episcopus (an. 740-753), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 647, 660, 741, 757, 805. — Tatunius et Folradus archiepiscopus (an. 750), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 741; *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 857.

GLASTONIAM Anglie insulam evangelizaverunt Joseph ab Arimathea cum sociis undecim e Galila a S. Philippo in Angliam missus (an. 63), *Willelm.*, CLXII, 1685. — S. Patricius Hibernus contra Pelagianos (an. 45), *Willelm.*, CLXXXIX, 1698, 1699.

GOTHIA (in) Scandinavia regione prædicaverunt Tur-golus primus Saeranus episcopus in Westergothia (an. 1015), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 541, 640. — Radulfus seu Radolfus (an. 1026), *ibid.*, 541. — Grimkil et Bernardus (an. 1030-1039), *ibid.*, 541, 650. — Olaph Northmannorum rex (an. 1040), *ibid.*, CXLVI, 540. — Simon qui et Stempbi dicitur Helsinglandensis episcopus (an. 1060), *ibid.*, 617, 641. — Adalwaldus senior et Adawaldus junior (an. 1060-1070), *ibid.*, 617, 640.

GOTHLAND Hattici maris insulam evangelizavit Joannes qui et Hiltuinus dicitur Bircacensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 617, 636.

GROENLANDON, Groenland, America Septentrionalis regio, per Islef Scaldholgensen episcopum evangelizatur (an. 1065), *ibid.*, CXLVI, 617, 634.

H

Helsingland (in), Sueciae civitate, prædicavit Simeon Helsinglandensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

HAMABURG Presbia civitatem evangelizavit Willehadus Bremensis episcopus (an. 754), *S. Ansharius*, CXVIII, 1015, 1016.

HAMMABURG (in), Germaniae civitate, Christum annuntiant Herdagus primus Hammaburgensis episcopus (an. 804), *Adam. Brem.*, CXLVI, 472. — S. Ansharius Hammaburg. episcopus (an. 826), *S. Ansharius*, CXVIII, 966. — Rimbertus (an. 660), *Adam. Brem.*, CXLVI, 486. — Unni episcopus (an. 903-936), *ibid.*, CXLVI, 498. — Adaldagus episcopus (an. 936), *ibid.*, 501.

HARUSAM Danica Cismarina civitas Christi fidem a Regimbrendo Harusammensi episcopo recepit (an. 948), *ibid.*, CXLVI, 503.

HASBANIAM in Gallia Trudo abbas evangelizavit (an. 631), *Sigbert. Gemblac.*, CLX, 123.

HEREFORD (in), provinciae Merciorum civitate, prædicaverunt Putta Herefordensis primus episcopus (an. 720), *Willelm.*, CLXXIX, 1599. — Tritel Puttas successor (an. 740), *ibid.*, CLXXIX, 1599.

HESSES Germaniae populus ad Christum convertit S. Bonifacius Moguntinus episcopus Germanorum apostolus (an. 720), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 617, 612; *Adamus Brem.*, CXLVI, 466.

HIBERNIA (in) prædicaverunt S. Fingaris (an. 450), *S. Anselmi scripta spuria*, CLIX, 525. — S. Patricius Hibernensis episcopus (an. 432), *Beda*, XCV, 121 not.; *Guigo II*, CLIII, 789, 801; *S. Anselmi scripta spuria*, CLIX, 525; *Sigbert. Gemblac.*, CLX, 79; *Willelm.*, CLXXIV, 1688. — S. Benignus S. Patricii discipulus (an. 460), *ibid.*, CLXXIX, 1691. — S. Columba Hibernus (an. 565), *Bernoldus*, CXLVIII, 1529, 1532. — S. Livinus, Poilanus, Furseus et Helias (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 877, 879. — Swibertus (an. 692), *Beda*, XCV, 245.

HIBERNIS Hispaniae populus Christum prædicant septem discipuli S. Jacobi Hieros lymitani episcopi (an. 44), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115.

HIBERNES popoli seu Hii, insula Angliae juxta Hiberniam sita, divini verbi præcones habuerunt S. Columbam (an. 506), *Bernoldus*, CXLVIII, 1532. — Eilanum (an. 615-640), *Beda*, XCV, 19-21; *Bernoldus abb.*, CXLVIII, 1536; *Sigbertus Gemblac.*, CLX, 120; *Willelm.*, CLXXIX, 1584; *Henric.*, CXC, 860; *Helmund.*, CCXII, 772.

HIERAPOLIS Indiae regiam civitatem evangelizavit S. Thomas qui et Didymus dicitur (an. 48), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 159-162.

HIERAPOLIS Phrygiae civitatem Christi fidem edocuerunt S. Philippus apostolus (an. 50), *Freculf.*, CVI, 1148; *Willelm.*, CLXXIX, 1683; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157. — S. Apollinaris Hieropolitanus episcopus (an. 150), *Freculf.*, CVI, 1166.

HISCANIA Asiae regio a S. Thoma Didymo apostolo evangelizatur (an. 55-55), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.

HISPALIM Baetica in Hispania civitatem, *Seville*, evangelizaverunt S. Pius primus Hispalensis episcopus (an. 57-70) *Lucius Dexter*, XXXI, 128. — Philippus Mediolanensis, Philotheus dictus (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

HISPANIA (in) divini verbi præcones fuisse S. Petrus apostolus (an. 50-60), *ibid.*, XXXI, 161. — Presbyteri a S. Petro Romae ordinati et in Hispanias missi (an. 53), *ibid.*, XXXI, 151. — S. Jacobus Major (an. 54), *ibid.*, 87, 88; (an. 57), *ibid.*, 109; *Freculf.*, CVI, 1147; *Munio*, CLXX, 875. — Christiani dispersi post persecutionem contra sanctum Stephanum factam (an. 55), *Lucius Dexter*, XXXI, 91, 97. — S. Paulus apostolus (an. 64), *ibid.*, 190; S. *Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 79. — Opius centurio, S. Memmius Manciis, S. Agathodorus

Tarraconensis, Arcadius Juliobrigensis, Athanasius Caesaraugustanus, Basilus Bracarenis, Capito Lucensis, Elpidius Toletanus (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88, 129, 150, 167, 255. — S. Ephrem S. Jacobi discipulus, S. Etherius Barcinonensis, Eugenius Marcus, Nestor Paleatinus, Petrus Bracarenis (an. 57-60), *ibid.*, XXXI, 109, 129, 150. — Torquatus, Thesiphorus, Cælius, Iscius, Secundus, Indalecius et Euphrasius (an. 45), *ibid.*, 131, 155, 151, 155, 167, 169, 175, 175. — Discipuli septem S. Jacobi apostoli qui corpus magistri in Hispaniam deferunt (an. 44), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115. — Calocerus S. Jacobi discipulus (an. 44), *Lucius Dexter*, XXXI, 151. — Paulus Sergius, Martialis Lemovicensis, Timotheus, Philemon et alii S. Pauli apostoli discipuli (an. 48-60), *ibid.*, 169, 190, 195.

HULMO Danica insula Christi fidem recepit ab Eginone Dalholensi episcopo (an. 1060) *Adam. Brem.*, *canonic.*, CXLVI, 637.

HUNGARIA (in), prædicaverunt S. Paulinus Aquileiensis patriarcha (an. 790-804), *S. Paulin.*, XCIX, 73, 74. — S. Wichbertus Gemblacensis monachus (an. 953), *Sigbert. Gemblac.*, CLX, 672. — Henricus II Allemanorum rex et imperator (an. 1002), *Honor. Augustod.*, CLXXII, 193. — Gisla Hungarorum regina quæ regem sponsum imperatoremque patrem ad Christum cum innumerabili gentium multitudine adduxit (an. 1010), *Sigbert. Gemblac.*, CLX, 200; *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 531. — Stephanus Hungarorum rex (an. 1025), *Honor. Augustod.*, CLXXII, 193.

HUNNI. Arno Salitzburgensis episcopus et Paulinus Aquileiensis patriarcha ad convertendos Hunnos devocant, (an. 794-800), *S. Paulin.*, XCIX, 76, 77; *Alcuin.*, C, 187, 198.

I

IBERIA. Mulier captiva gentem Iberorum ad Christum convertit (an. 528), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 480. — Edeusius apud Iberos prædicat (an. 528), *Freculf.*, CVI, 1198.

ICONIUM, *Konieh*, Isauriae in Asia minori civitas, verbi divini præcones habuit SS. Paulum et Barnabam (an. 48-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1693, 1694.

ILLIBERIM Hispania civitatem, *Grenade*, evangelizavit S. Indalecius Romæ episcopus ordinatus et a beato Petro in Hispaniam missus (an. 45), *Lucius Dexter*, XXXI, 169.

ILLYRIA (in) Europæ antiqua regione prædicaverunt Paulus et Timotheus, Silas et Barnabas (an. 50-58), *Freculf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 851; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger. Lohiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 659.

IMPERIUM ROMANUM. Conversio Philippi imperatoris Romanorum et filii ejus Philippi per Pontium quemdam militem Christianum (an. 242), *Freculf.*, CVI, 1178; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 70. — Constantinus Magnus imperator ad Christum convertitur et fidem Christianam per imperium longe lateque diffundit (an. 312), *Sulpicius Severus*, XX, 147; *Aurelius Cassiodorus*, LXIX, 888; *Freculf.*, CVI, 1190; *Anast.*, CXXVII, 1510; *Hugo abbas Flaviniac.*, CLIV, 96; *Sigbert. Gemblac.*, CLX, 955; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 73, 204.

INDIAM evangelizaverunt S. Thomas Didymus apostolus (an. 54), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 478; *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 851; *Orderic.*, CLXXXVIII, 157-163. — S. Mathias apostolus, *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 168. — Indorum gentes ad fidem convertuntur (an. 530), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 945.

INDIAM Citeriorem Christi fidem docuerunt Bartholomæus apostolus (an. 57-60), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 478; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 851; *Orderic.*, CLXXXVIII, 165. — Frumentius et Edeusius pueri Meropii philosophi Tyrii, captivi (an. 528), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 478. — Frumentius *ibid.*, 480; *Freculf.*, CVI, 1198.

INSULAS Northmanniae evangelizaverunt Grimkil et Radulfus Sliaswigensis episcopus et Bernardus (an. 1050-1060), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 541, 650. — Olaph rex Northmannorum per regnum et multas insulas extra Northmanniam prædicatores mittit (an. 1010), *ibid.*, 540.

IONIA (in) Asiae minoris regione Christum annuntiant Joannes apostolus cum Jacobo Majore apostolo, (an. 38-50), *Lucius Dexter*, XXXI, 155; CLXXXVIII, 149. — SS. Paulus et Timotheus (an. 48-58); *Orderic.*, CLXXXVIII, 123; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1704. — Onesimus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129.

ISAURIA Asiæ minoris regio divini verbi præcones habuit Paulum et Barnabam (an. 48-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1693, 1694.

ISLANDIAM magnam Atlantici insulam evangelizaverunt Liodagus primus Ripensis episcopus (an. 918), *Adam. Brem.*, an. CXLVI, 505, 518, 521. — Haredus seu Horit Sliarwigensis episcopus (an. 948), *ibid.*, 505. — Joannes Magnopolitani episcopus (an. 1025), *ibid.*, 527, 540, 595, 617, 630. — Islef scaldhaigensis, (an. 1065), *ibid.*, 617, 635. — Joannes qui et Hittilmas dicitur, Reracensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 617, 636.

ITALIA (in) prædicaverunt Petrus apostolus et Paulus doctor gentium (an. 40-69), *Lactantius*, app. VII, 624; *Sulpicius Severus*, XX, 145; *S. Prosper Aquilan. presbyt.*, I, 173; *Freulf.*, CVI, 1128; *Haymo*, CXVIII, 829; *Anastas.*, CLXXVII, 458; *Hermannus Contractus*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 641; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 122, 132. — S. Apollinaris Ravenanum episcopus, Barnabas, S. Pauli discipulus et Mediolanensis episcopus, Celsus, et Nazarius, et Marcus, et Hermagoras (an. 50-100), *Freulf.*, CVI, 678; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 78; *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 118; *Marian. Scot.*, CXLVII, 965; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 181.

J

JERUSALEM. Apud Jerusalem Dominus noster Jesus Christus Deus et homo prædicat et in confirmationem doctrinæ suæ pro salute mundi in cruce expirat anno ætatis suæ 53. *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1652. — Duodecim apostoli, nempe Simon Petrus, Joannes evangelista, Jacobus minor filius Alphaei et Andreus frater Simonis Petri, Philippus et Thomas Didymus, Bartholomæus, Matthæus, Jacobus Major Zebædi filius et frater Joannis evangelistæ, Simon Zelotes, Judas Jacobi filius et Mathias, in die Pentecostes adunati Spiritum sanctum recipiunt et in Jerusalem prædicant (an. 53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1031, 1651. — Terram sortiuntur ad prædicandum (an. 34 alii 57), *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 89. — S. Petrus cum Joanne apud Jerusalem prædicat, *ibid.*, 131; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 61, 65, 102. — Ad portam templi clamant sanant, *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 105; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1655. — Petrus apud Jerusalem primum tenet consilium de conversione gentium (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 134; *Anastas.*, CXXVII, 456. — S. Jacobus Minor Hierosolymitanus episcopus ordinatur et prædicat (an. 33-40), *Freulf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 825; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXIII, 78; *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 16; *Hermannus Contractus*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 638; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1304; *Ekkeard.*, CLIV, 663; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 154. — S. Stephanus protomartyr in Jerusalem Christum annuntiat (an. 33), *ibid.*, 105; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1665. — S. Paulus apostolus apud Jerusalem prædicat (an. 48), *Anastas.*, CXXVII, 466; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Hugo abbas*, CLIV, 24; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 108; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1679, 1689, 1694. — Jerusalem divini verbi præcones habuit S. Barnabam (an. 48), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Hugo abbas*, CLIV, 24; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 108. — Titum sancti Pauli discipulum (an. 40), *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645.

JOPPE (apud), Jaffa, Palaestina civitatem S. Petrus apostolus prædicat (an. 38-40), *Orderic.*, CLXXXVIII, 109; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1674.

JUDEA (in) prædicat S. Joannes Baptista (an. 30), *Freulf.*, CVI, 1121; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1652; *Sicard. Cremon. episc.*, CCXIII, 449. — Joannes Baptista Christum in Jordane baptizat, *Anastas.*, CXXVII, 452; *Hermann. Contractus*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1304; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1662. — Dominus noster Jesus Christus Deus et homo in Jordane baptizatus æram prædicationis Evangelii inchoat anno ætatis suæ 30, *Anastas.*, CXXVII, 452; *CXXIX*, 525; *Hermannus Contractus*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1304; *Orderic.*, CLXXXVIII, 102; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1563. — Apostolus vocat (an. 30), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661. — Eos ad evangelizandum per Judæa civitates mittit, *Petrus Comestor*, CXCIII, 1665. — Per Judæam aperte Evangelium disseminat (an. 30-35), *Haymo*, CXVIII, 823; *S. Ado Vienn. archiepisc.*,

CXXIII, 76; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Marian. Scot.*, CXLVII, 657; *Ekkeard.*, *Uragiens.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1562. — In cruce pro mundi salute, consummatis omnibus, expirat (an. 33), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1622. — S. Petrus apostolus totam Judæam et Palaestinam prædicando perstruat (an. 37-40), *Anastas.*, CXXVII, 451, 456, 462; *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1674, 1701; *S. Jacobus Minor Hierosolymitanus episcopus ordinatus per Judæam prædicat* (an. 33-40), *Freulf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 825; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXXII, 76; *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 16; *Hermann. Contractus*, CXLIII, 58; *Marian. Scotus*, CXLVII, 658; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1304; *Ekkeard.*, CLIV, 663; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 154. — S. Mathias apostolus et evangelista (an. 37-50), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1689. — Evangelium suum suum in Judæa prædicando Hebraice scribit (an. 45), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXXII, 75; *Anastas.*, CXXVII, 458; *Hermann. Contractus*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1305; *Ekkeard.*, CLIV, 663. — S. Matthias in Judæa prædicat (an. 33), *Freulf.*, CVI, 1148; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 177. — S. Stephanus protomartyr in Judæa prædicat (an. 33), *ibid.*, 105; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1665. — Discipuli dispersi post persecutionem contra S. Stephanum per Judæam universam prædicant, *Haymo*, CXVIII, 825; *Anastas.*, CXXVII, 454; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 109.

JULIUBRIGIUM, Valdevejo, Hispaniæ civitas, evangelizatur per Arcadium Juliobrigensem episcopum (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

JUTLAND (in) Danici regione prædicaverunt Haroldus Sleswicensis primus episcopus (an. 840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 621. — Regimbroadus Harusammensis et Haredus seu Harit Sliawigensis (an. 948), *ibid.*, 505. — Odakar Junior Ripensis, Poppo Junior Sleswicensis episcopi (an. 1000-1015), *ibid.*, 525, 526, 535. — Rodolphus Sliawigensis et Wallus Ripensis episcopi (an. 1056), *ibid.*, 541, 552, 621, 622, 668.

L

LAODICIA (in) Phrygiæ civitate hodie Eski Hisar Christum annuntiat S. Petrus apostolus, (38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *id.*, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1671, 1701. — S. Barnabas (an. 50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 178.

LAURANUM CASTELLUM prope Carcassonam hodie Castelnodary. Guido Vallium Sarney abbas, deinde Carcassonensis episcopus in Laurano castello contra Albigenes prædicat (an. 1207), *Sicard. Cremon.*, episcopus, CCXIII, 555, 578.

LEGACSTRAM Anglorum Mediterraneorum civitatem evangelizant Eberthus Legereensis episcopus et Tolla (an. 630-640), *Willelmus*, CLXXIX, 1605.

LEMOVICENS, Limoges (in), Galliarum civitate Christum annuntiant S. Marialis Lemovicensis episcopus (an. 58), *S. Gregor. Taron.*, LXXI, 175; *Adam. monach.*, CXL, 57, 112; *Jordanus Lemovicensis episcopus*, CXLII, 1333; *Ruban. Maur.*, 1184. — Austriacianus et Alpinianus (an. 70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 186.

LEUS (in) Saxoniæ civitate Emmingus et Polcardus S. Willehadi Fresonum apostoli socii prædicantes a Saxonibus martyrii coronam accipiunt (an. 780), *S. Anacrinus episc.*, CXVIII, 1017.

LIBYAM Africae regionem S. Marcus evangelizavit (an. 60-60), *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Marian. Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 182.

LICHFIELD, Lichfield, provinciarum Merciorum civitatem evangelizavit Cædæ Scotus Licofeldensis episcopus (an. 633), *Beda*, XCV, 150.

LINCOLNIAM (apud), Lincoln., in orientali Anglia prædicaverunt S. Paulinus cum S. Augustino Anglorum apostolo (an. 603), *Henric.*, CXCV, 844, 868. — Felix Lincolnensis episcopus (an. 634-640), *ibid.*, 867, 878. — Honorius Lincolnensis episcopus (an. 640), *ibid.*, 877.

LINDISFARNIA in Anglia Mediterranea divini verbi præcones habuit Cellam episcopum Lindisfarnensem et Dismam (an. 680-635), *Willelm.*, CLXXIX, 1603.

LINDSARUM (in) insula Angliæ, Holy Island, prædicaverunt Adanus seu Aidanus Lindisfarnensis episcopus (an. 615-640), *Beda*, XCV, 19-21; *Bernold. abb.*, CXLVIII,

136; *Sigbert Gemblac.*, CLX, 120; *Willelm.*, CLXXIX, 1381; *Henric.*, CXCX, 860; *Helimund.*, CCXII, 772; *Colmannus Lindisfarneensis* episcopus (an. 630), *Willelm.*, CLXXIX, 1384; *Henric.*, CXCX, 863; *Finanus* (an. 633), *Beda*, CXC, 130; *Willelm.*, CLXXIX, 1381; *Henric.*, CXCX, 863.

LINCOLNIA Orientalis Angliæ provinciam evangelizavit S. Paulinus Anglorum apostolus (an. 625), *Henric.*, CXCX, 844.

LINGONA (in), *Langres*, Gallie civitate prædicaverunt SS. Bontinus, Andochius et Thirsus diaconus a S. Polycarpo in Gallias ad prædicandum missi (an. 140), S. *Paraharicus præbys.*, LXXX, 188, 193, 199.

LINGONIS Scavoniæ populos evangelizaverunt monachi duo incerti nominis (an. 1063) *Adam. Brem. canon.*, CLXVI, 535, 574.

LONDON (in), *Londres*, Angliæ civitate, prædicaverunt S. Laurentius Londoniensis episcopus (an. 600-643), *Henricus.*, CXCX, 851, 853. — Mellitus cum Laurentio et Justo (an. 601-635), *Beda*, XCV, 83. — *Bernold.*, CXLVIII, 1332; *Laufranc.*, Cl., 745, 761 (app.). — *Willelm.*, CCXXIX, 1415; *Henric.*, CXCX, 853. — Sarumanus et Cedus Londonienses episcopi, *Willelm.*, CLXXIX, 1514; *Henric.*, CXCX, 863.

LONDONENSIS ad Christi fidem adduxerunt S. Gregorius Magnus papa (an. 595), Liturgia Mozarabica, LXLV, 541. — Theudelinda regina Longobardorum quæ suum sponsum Agilulfum cum gente convertit; Agnellus Tridentinus episcopus (an. 59.), *ibid.*, 511; *Ekkeard*, CLIV, 797.

LOWRUM (apud) civitatem Obotritorum in Sclavonia prædicant monachi duo nominis incerti (an. 1065) *Adam. Brem. canon.*, CXLXI, 575, 574.

LUCA (Martius) Hispania civitas divini verbi præconem habuit Capitonem Lucensem episcopum, S. Jacobi apostoli discipulum (an. 37-80); *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

LYONENSIS, *Lyón*, Gallie civitatem ad Christum convertit S. Irenæus Lugdunensis episcopus (an. 48), CXII, 1435; Joannes monachus CLXII, 785. — S. Photinus (an. 166); *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Baldricus Dolensis archiep.*, CXLVI, 1209. — Valerianus S. Potini successor (an. 180), *ibid.*, 1210. — S. Zacharias Lugdunensis (an. 195), *Joannes monachus*, CLXII, 786.

LUNDONA Scania in Suedia civitas evangelizator per Eginonem Dalbolensem episcopum (an. 1060) *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 617, 627.

LUSITANIA Hispaniæ regio Christi fidem accepit a Jona S. Dionysii Areopagitæ discipulo (an. 86) *Lucius Dexter*, XXXI, 233.

LUTETIA Parisiorum prædicatione S. Germani ad Christum conversi (an. 554-570), *Bernold.*, CXLVIII, 1331.

LYCAONIA (in) Asia Minoris regione Christum prædicant S. Bartholomæus apostolus (an. 38), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 165. — SS. Paulus et Barnabas, *ibid.*, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1693, 1694.

LYDDAM (apud) Palestinæ civitatem S. Petrus prædicat (an. 38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard*, id., 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1674.

LYDIA Asia Minoris regionem evangelizavit S. Paulus apostolus cum Sila, Timotheo et Barnaba (an. 48-58), *Freulf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1699. — Erastus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

LYSTRA (in) Isauriæ civitate, *Vatik.*, prædicant SS. Paulus apostolus et Barnabas, et Silas (48-50), *Orderic. Vital.*, CXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1693, 1694.

M

MACEDONIA evangelizaverunt S. Andreas (an. 38), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 159, 142. — Matthæus apostolus (an. 38-50), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 168. — S. Paulus, Timotheus, Silas et Lucas (an. 48-54), *Freulf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 467; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1699. — Erastus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

MAGDEBURGA Sclavoniæ civitas evangelizator per Adalbertum primum Magdeburgensem episcopum qui multos Sclavorum populos ad Christum convertit (an. 968-981), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 508.

MAGNUPOLIS Obotritorum in Sclavonia civitas divini Verbi præcones habuit Joannem Scotum natione, Magnopolitanum episcopum (an. 1023), *Adam. Brem.*, CXLVI, 527, 540, 593, 617, 630. — Monachos duos incerti nominis (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574.

MALMESBURY Angliæ civitas a Theodoro Malmesburiensi episcopo fidem accepit (an. 613), *Willelm.*, CLXXXIX, 1445; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 782.

MARMORICA (in), *Marmorique*, Libyæ interioris regione Christum prædicavit S. Marcus evangelista (an. 50-60). S. *Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 79; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644, 646; *Orderic.*, CLXXXVIII, 182.

MASSILLA, *Marseille*. S. Lazarus primus Massiliensis episcopus ad Massiliensem portum cum Maria Magdalena, Maximino, Martha, Josepho et aliis appellit Christumque prædicat (an. 55), *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 178; *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Sigbert Gemblac.*, CLX, 141.

MAURITANIA Aquitanie in Galliis civitas, *Mortuac-sur-Gironde*, divini verbi præcones habuit S. Martiale Lemovicensem episcopum et SS. Austricianum et Alpinianum (an. 73), *Orderic.*, CLXXXVIII, 193.

MEDIA (in), Asia regione, Christum prædicat Thomas Didymus apostolus (an. 58-53), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.

MEDIOLANUM, *Milan*, evangelizaverunt, S. Barnabas primus Mediolanensis episcopus (an. 58), *Landulfus Scnior*, CXLVII, 935; *Celsus* (an. 79-100), *Regino Prumiensis*, CXXXII, 18; *Nazarius*, *ibid.*. — S. Philippus cognomento Philoheus (an. 91), *Lucius Dexter*, XXXI, 261, 263.

MEDIOMATRICUM (apud), *Metz*, Christum annuntiat Felix cum sancto Clemente (an. 50-100), *Anonym.*, CLIV, 1119; *CLXIII*, 579, 581.

MELDORUM, *Meaux*, evangelizaverunt, SS. Antonius episcopus Meldensis et Sanctinus et Dionysius (an. 70-79), *Hugo abb.*, CLXV, 27, 30.

MELMIN (in), Civitate Berniciorum Christum prædicavit S. Paulinus Anglorum apostolus (an. 625), *Henric.*, CXCX, 856.

MERCII Angli. Vid. **ANGLI MERCII**.

MESOPOTAMIA Asiae regionem evangelizavit Judas apostolus (an. 37-70), *Freulf.*, CXI, 1132, 1147; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116.

MILETUM (apud), *Palatcha*, Carie in Asia civitatem Christum annuntiant SS. Paulus, et Barnabas et Silas et Timotheus (an. 50-58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 124, 125; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1707.

MILTONBORO, Transalpinorum in Germania civitas, per S. Willericum Bremensem episcopum evangelizatur. *Adam. Brem. episcop.*, CXLVI, 472.

METYLENE, *Medelin*, Lesby insulae urbem regiam ad Christum adducit S. Paulus apostolus (an. 58), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 128.

MONS PESSULANUS, *Montpellier*. Diegus Oxomensis episcopus, Petrus et Radulphus Cistercienses monachi apud Albigenes in Monte Pessulano prædicant (an. 1206), *Petrus Monach.*, CCXIII, 549.

MONS REGALIS, *Montréal*, in Carcassonensi territorio civitas. Diegus Oxomensis episcopus et Guido abbas Vallium Sarnay et Dominicus apud Montem Regalem prædicant (an. 1206-1208). *Petrus Monach.*, CCXIII, 550, 551.

MORAVIA Germaniæ regionem evangelizavit Methodius episcopus, et Boemorum rex Borvo cum sua gente fidem amplexus est (an. 883), *Cosmas Pragensis. Decan.*, CLXVI, 71, 81.

MYRABONIS (apud), populos Thessaliæ. SS. Matthæus et Andreas Christum annuntiant (an. 50), *CLXXXVIII*, 139.

MYRIA (in), Asia Minoris regione, divini verbi præcones fuere SS. Paulus et Timotheus (an. 50-56), *Freulf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116.

N

NADABEN urbs regia Æthiopie per S. Matthæum evangelium recepit (an. 48-70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 163-170.

NARBONAM (apud), in Galliis civitatem cum Paulo Christum prædicavit Paulus Sergius Salaminae proconsul et sancti Pauli discipulus (an. 60), *Lucius Dexter.*, XXXI, 195; S. *Gregor. Turon.*, LXXI, 178, 183, *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 128.

NARBONA Galliarum provincia. Petrus et Radulphus Cistercienses monachi, Diegus Oxomensis episcopus, Guigo Vallium Sarnay abbas et S. Dominicus contra Albigenium hæresim in provincia Narbonensi prædicant (an. 1206-1208), *Sicard. Crenonensis episcopus*, CCXIII, 155, 156.

NERITUM Armeniæ civitatem evangelizavit Simon Zelotes apostolus (an. 63), *Freulf.*, CVI, 1135, 1147.

NEUSTRIA (in), Galliarum regione Christum prædicant Mansius primus Eboracensis episcopus et Taurinus ejus successor (an. 90-119), *Lucius Dexter*, XXXI, 253; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 386.

NICÆAM, *Isnick*, Bithyniæ in Asia Minore civitatem evangelizavit Andreas apostolus (an. 38-53), *Orderic*, CLXXXVIII, 140.

NICOMEDIA (in), urbe regia/Bithyniæ Christum annuntiavit Andreas apostolus (an. 38-53), *Orderic*, CLXXXVIII, 140.

NORDALBINGIAM Suediæ regionem ad Christum adduxerunt Heridagus Hammaburgensis primus episcopus (an. 801), *Adam. Brem. can.* CXLVI, 472. — Anshelmus Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 826-830), *ibid.*, 483.

NORDANVMRIA (in) Angliæ Orientalis regione, divini verbi præcones fuere S. Paulinus qui regem Eaduinum cum gente ad Christum convertit (an. 625), *Beda*, XCV, 103, 107; *Bernold*, CXLVIII, 1335; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 118; *Henric*, C'CV, 856. — Oswaldus rex qui populum suum ad fidem adducit et Aidanum e Scotia vocatum Lindisfarrensem episcopum creat (an. 640), *Beda*, XCV, 115, 117; *Henric*, CXCV, 860; Aidanus sen Aedanus (an. 640), *Beda*, XCV, 19-24; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 120; *Willelm*, CLXXIX, 1581; *Henric*, CXCV, 860; *Helinandus*, CXII, 772.

NORICI Bavarie populi a Severino abbate Christi fidem acceperunt (an. 482), S. *Paulin. Aquileiens.*, XCII, 69.

NORTHMANNIAM in Galliis evangelizaverunt Mallonus et Avicianus primi Northmanniæ apostoli (an. 280), *Orderic*, CLXXXIII, 390. — Carolus Simplex Francorum rex Northmanniæ fidem imponit et eorum dux Rollo convertitur, Francorum Rhotomagensi episcopo prædicante (an. 912), *Dudo S. Quintini*, CXLI, 631; *Willelm. Calcul.*, CXLI, 801; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 232.

NORTHMANNIAM in Suecia et Norwegia ad Christum adduxerunt Henricus primus Alemannorum rex et imperator qui Northmannos et Danos cum Cnutone eorum rege convertit (an. 931), *Thietmar. Merseburg.*, CXXXIX, 1193. — Oliph rex Northmannorum (an. 1040), *Adam. Brem.*, CXLI, 540. — Sigifridus Glastoniensis episcopus et Sigwardus et Asgothus (an. 1060), *ibid.*, 631.

NORWEGIAM evangelizaverunt Gotebaldus natione Anglus (an. 983), *Adam. Brem.*, CXLI, 529. — Forwardus Sclavoniæ episcopus (an. 992), *ibid.*, 533. — Sigifridus et Sigwardus episcopi, Sirwardus et Theolfus Asgothus et Adalwylus Sen or (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLI, 617, 640, 650, 661, 671. — Osmandus episcopus et Meinhardus episcopus (an. 1069), *ibid.*, 568, 617, 633. — Nicolaus natione Anglus, postea Adrianus IV papa, qui missus ab Eugenio III, gentes multas ad Christum convertit (an. 1143-1150).

O

OBOTRIDES Sclavoniæ populos ad Christum converterunt Joannes Magnopolitani episcopus (an. 1023), *Adam. Brem.*, CXLI, 527, 540, 595, 617, 650. — Monachi duo e Boemia venientes (an. 1065), *ibid.*, 573, 574.

Occidens. Petrus apostolus et Paulus per Occidentem Evangelium annuntiant (an. 45-60), *Anast.*, CXXVII, 454, 466, 468; *Heriger*, CXXXIX, 1008. *Orderic*, CLXXXVIII, 128.

ORKLAND Baltici maris insula divini verbi præconem habuit Joannem vulgo dictum Hillulnum, Bircacensem episcopum (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLI, 617, 656.

ORKSL Baltici maris insula per Joannem Bircacensem episcopum evangelizatur (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLI, 617, 656.

ORBIS UNIVERSUS. Apostoli undecim per orbem universum potestatem prædicandi accipiunt a Christo Domino (an. 33), *Marcell. pap.* VI, 1035. — Duodecim apostoli ad prædicandum sortiuntur orbem (an. XXXVII), *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88.

ORCADAS Atlantici Oceani insulas, *Orkney*, evangelizaverunt Thorolfus Blascensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLI, 617, 655. — Eginon Dalboiensis episcopus (an. 1070), *ibid.*, 627.

OSTROGOTHOS Sueciæ populos ad Christum adduxit Thurgelus primus Scarranensis episcopus (an. 1013), *Adam. Brem.*, CXLI, 541 (not.).

P

PALENTIA Hispaniæ civitas a Nestore primo Palentino episcopo evangelizatur (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 151, 150.

PALÆSTINAM totam prædicando percurrit Petrus apo-

stolus (an. 38-40), *Anastas.*, CXXVI, 456; *Heriger*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard*, *ibid.*, 617; *Cl. XXXVIII*, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701 (*Vide Jerusalem*, *Jerusalem*.)

PAMPHYLIA Asiæ Minoris regionem evangelizaverunt Paulus et Barnabas (an. 48-58), *Orderic*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

PANNONIAM evangelizaverunt Arno Sahitzburgensis episcopus et Paulinus Aquileiensis patriarcha (an. 796-800), S. *Paulin. Aquileiens.*, XCIX, 76; *Alcuin*, C, 187, 188. — Wolfgangus Ratisponensis episcopus (an. 974), *Adam. Bremens.*, CXLI, 402. — S. Adalbertus Pragensis episcopus (an. 980), *Cosmas Prag.*, CLXVI, 92; *Hans. Angustodun.*, CLXXII, 193; S. *Adalbert. Prag.*, CXXIV, 864.

PAPHOS Cypri insulæ civitas, Tychicus S. Pauli discipulus apud Paphum in Cypro Christum annuntiat (58-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

PARISIS divini verbi præcones fuere S. Dionysius Areopagita (an. 50-70), S. *Gregor. Turon.*, LXXI, 175-183; *Osilo monach.*, CXLVI, 587; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182; *CLIV*, 26 679. — Germanus Parisiens. episcopus (an. 554-570), *Bernold*, CXLVIII, 1531.

PARTIAM Asiæ regionem evangelizaverunt S. Thomas Didymus apostolus (an. 54-55), *Rufin. Aquileiens.*, XII, 478; *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Freulf.*, CVI, 1147; *Haymo. CXVIII*, 831; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157. — S. Matthæus apostolus, *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 168. — Altho episcopus (an. 579), *Freulf.*, CVI, 1241, 1242.

PATARA (in), Lyciæ civitate, Christum annuntiavit Paulus apostolus (an. 50-56), *Orderic*, CLXXXVIII, 128.

PATAVIA (*Passo*), Bagoariæ civitas per Villium seu Vivalum Pataviensem episcopum evangelizatur (an. 759), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 649, 687, 806.

PATMOS insula a S. Joanne apostolo evangelizatur, S. *Ado*, CXXIII, 81; *Anastas.*, CXXVII, 486; *Ekkeard*, CLIV, 69.

PATRAM Achaiæ civitatem S. Andreas apostolus evangelizat et martyri coronam recipit (an. 60), *Orderic*, CLXXXVIII, 159, 148.

PELAGIOS (contra) in Anglia S. Germanus Antiodorensis episcopus, Lupus Tricassinus, Patricius Hibernus et Severus prædicant (an. 439-458), *Heric*, CXXIV, 1161; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 82, 83. — *Willelm. Malinesb.*, CLXXIX, 1688; *Henric*, CXCV, 826, 827.

PENTAPOLIS regio Libyæ in Africa a S. Marco evangelista Christi fidem accepit (an. 50-60), *Orderic*, CLXXXVIII, 182.

PERGAM, *Karakhissar*, Pamphylia in Asia Minori civitatem evangelizant SS. Paulus et Barnabas (an. 50-58), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

PRASIDIA (in), Asiæ regione, divini verbi præcones fuere S. Thomas Didymus (an. 58-55), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157. — Simon Juus et Judas Jacobi (an. 40-70), *Orderic*, CLXXXVIII, 173-176. — Marcellus episcopus (an. 579), *Freulf.*, CVI, 1241, 1242; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 58. — Altho episcopus (an. 579), *Freulf.*, CVI, 1241. — Caesar Persarum regina quæ virum suum Anaulum magnæ gentis multitudinem ad Christum convertit (an. 54-60), *Fretegarus Scholast.*, LXXI, 615; *Joannes Diaconus Venetus*, CXXXIX, 885; *Ekkeard*, CLIV, 637. — Anastas. monachus (an. 628), *Bernold*, CXLVIII, 1533.

PETRAGONICA, *Periguenz*, Galliarum civitas, a Frontino Petragoricensi episcopo evangelizatur (an. 50), *Raban. Maur.*, CXII, 1508.

PHILIPPI, *Filibe*, Macedoniæ civitas. S. Paulus apostolus ad Philippenses scribit (60-69), *Anastas.*, CXXVII, 468. — Erastus apud Philippis prædicat (an. 60-100), *Orderic*, CLXXXVIII, 129.

PHOENICIAM Asiæ Minoris regionem evangelizaverunt discipuli dispersi post persecutionem contra S. Stephanum factam (an. 35), *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109. — S. Petrus apostolus (38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Herigerus*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard*, *ibid.*, 667; *Orderic*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1704. — S. Paulus et Barnabas, *Orderic*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691.

PHRYGIAM Asiæ Minoris regionem evangelizaverunt SS. Paulus et Timotheus (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116. — S. Philippus apostolus (an. 57-66), *Freulf.*, CVI, 1148; *Willelm.*, CLXXIX, 1683.

Pictos fidem edocuerunt S. Nima seu Ninias Cantabæ Case episcopus (an. 391, 432), *Beda*, XCV, 121; *Willelm.*, CLXXIX, 1577; *Henric*, CXCV, 860. — S. Columba et S. Columbanus (an. 565-600), *Beda*, XCV, 121; *Bernold*.

CXLVIII, 1522; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112; *Henric.*, CXCIV, 860.

PISIDIA (in) Asia Minoris regione Paulus apostolus et Barnabas Christum annuntiant (an. 48-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691.

PLEICANOS seu PLEICANOS adhuc barbaros Scanie populos Eginon Dalbotiensis episcopus ad Christum convertit (an. 1460), *Adam. Brem.*, CXLVI, 627.

POLABINGOS Sclavoniam populos monachi duo nominis facerti e Boemia venientes ad Christum deducunt (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574.

POLONIAM evangelizaverunt Jordanus Posnaniensis episcopus (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1356. — Dambrouka Polonorum regina quæ regem sponsum Misegonem et populum ad fidem adluxit (an. 966), *ibid.*, 1354; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 849, 849. — Willibaldus et Procorius et Egidius a Joanne XIII missi (an. 970), *Jonnes XIII pap.*, CXXXV, 949. — Henricus II rex et imperator (an. 1002), *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193. — Adalbertus Pragensis episcopus (an. 980), *S. Adalbert. Prag.*, CXXXVII, 866; *Cosmas Pragensis Decan.*, CLXVI, 92; *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193.

POSNANI Prussiae populi baptismum recipiunt (an. 1108), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 906.

PORTO (in) Asia Minoris regione Christum annuntiant S. Paulus apostolus (an. 38-40), *Freulf.*, CVI, 115; *Haymo*, CXVII, 851; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696. — Simon Judas et Judas Jacobi apostoli (an. 37-70), *Freulf.*, CVI, 1132, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 172.

POZNAN, *Posnan*, Poloniae regia civitas, a Jordano Posnaniensi episcopo evangelizatur (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1356.

PRAGAM, *Prague*, Bohemiae regiam civitatem evangelizant Dethmirus Pragensis episcopus (an. 973), *Cosmas Prag.*, CLXVI, 90, 91. — Adalbertus Pragensis episcopus (an. 980), *Mathildis regina*, CLI, 1341; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 201. — Passio S. Adalberti Pragensis (an. 1000), *Joannes Camp.*, CXXXVII, 868-888.

PRUSSIA (in) S. Gaudentius et Adalbertus Pragensis episcopi Christum annuntiant (an. 900), *Mathildis regina*, CLI, 1341.

PROVINCIA, *Provence*, Galliarum regionem evangelizant S. Lazarus, Josephus ab Arimathæa, Maximinus, Maria Magdalena, Martha et Marcella (an. 33-88), *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493, 1494; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141.

PROLEMAIUM Palaestinae civitatem ad fidem convertunt S. Petrus (an. 38-60), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 130; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1707. — S. Paulus apostolus, *ibid.*, 1707.

R

RATISPONA, *Batisbonne*, Bagoariae civitas, fidel magistros habuit Gotsibaldum Ratispontensem episcopum (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649. — Wolfgangum (an. 971), *Adam. Brem.*, CXLVI, 102.

RAVENNA Italiae civitas a S. Apollinari Ravennate episcopo Christi fidem accepit (an. 70), *Agnellus*, CVI, 476.

RAZISBURG Obotritorum civitas Sclavoniarum verbi divini præceptores habuit duos monachos (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574. — Aristonem Razisburgensem episcopum (an. 1067), *ibid.*, 574.

RECHOS Galliarum civitatem evangelizaverunt Sixtus primus Rhemorum episcopus et beatus Valerius confessor (an. 48, alii 250), *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1010; *Hugo*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1116, 1118. — Timotheus, Apollinaris et Siniclus (an. 50-90), *Flodoard. Rhemens. canon.*, CXXXV, 51, 52; *Anonym.*, CLIV, 1124.

RECHOS Mediterraneæ maris insula per S. Paulum evangelizatur (an. 57), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 125.

RHETOMAGUM, *Rouen*, Galliarum civitatem ad fidem convertunt Niciasus Rhetomagensis episcopus, S. Quirinus et Seniculus a S. Dionysio in Gallias missi (an. 70-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386, 388. — Mello Rhetomagensis

archiepiscopus (an. 119), *ibid.*, 386. — Mallonus et Avicianus Rhetomagenses (an. 250-315), *ibid.*, 390, 392.

RIPA (in), *Ribe*, seu *Ripen*, Jutland civitate Christum prædicaverunt Liasdagus primus Ripensis episcopus (an. 918), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503, 518, 821. — Odunkar junior Ripensis episcopus (an. 1000), *ibid.*, 518, 526. — Wallus Ripensis episcopus (an. 1026), *ibid.*, 532, 621. — Oddo (an. 1059), *ibid.*, 616.

ROSTRIA (in) seu Rocestria Angliæ civitate divini verbi præcones fuere S. Justus Roffensis episcopus et S. Augustini socius (an. 600-630), *Henric.*, CXCIV, 853. — S. Honorius Romanus et Paulinus Roffenses episcopi (an. 630-630), *ibid.*, 837-839.

ROMA. S. Petrus apostolus Romam (I) venit episcopalemque sedem in ea fundat et per viginti quinque annos Evangelium Christi prædicat facisque confirmat (an. 45-69), *Lactant.*, VII, 621; *S. Prosper Aquitanus*, LI, 555; *Freulf.*, CVI, 1128; *Haymo*, CXXVIII, 829; *Anast.*, CXXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 641; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, *ibid.*, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122. — Episcopus et presbyteros ordinat (an. 53), *Lucius Dexter*, XXXI, 151; *Anastas.*, CXXVII, 460; *Hugo abb.*, CLIV, 25, 26; *Anonym.*, *ibid.*, 1117. — Ad dispersionem scribit, *Anastas.*, CXXVII, 466. — Cum sancto Paulo apostolo Romæ prædica, *Salvicius Soterus*, XXI, 144, 145; *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175; *Haymo*, CXXVIII, 850; *S. Ado Vienn. episcop.*, CXXIII, 79; *Anastas.*, CXXVII, 466, 468; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 58, 640; *Bernold.*, CXLVIII, 1305; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, *ibid.*, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 128; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1715. — Petrus et Paulus prædicationem martyrio Romæ confirmant (an. 69), *Freulf.*, CVI, 1132; *Heriger.*, CXXIX, 1008; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 132, 136. — Præter S. Petrum et Paulum divini verbi præcones Romæ fuere Linus et Cletus (an. 50-69), *Hugo*, CLIV, 26; *Ekkeard.*, *ibid.*, 670. — S. Marcus S. Petri discipulus qui suum Evangelium Romæ scribit (an. 46), *S. Ado Viennens.*, CXXIII, 77. — S. Lucas qui fidem scripsit Actus apostolorum (an. 58), *Freulf.*, CVI, 1148; *Anastas.*, CXXVII, 468; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCIV II, 1645. — S. Clemens papa (an. 69), *Marian. Scot.*, CXLVII, 649; *Hugo abb.*, CLIV, 25, 26; *Ekkeard.*, *ibid.*, 670. — S. Ignatius Antiochenus Romæ hostiis traditus (an. 101), *S. Ado Viennens. archiep.*, CXLIII, 81. — Alexander papa majorem partem Romanæ nobilitatis ad fidem convertit (an. 111-115), *Anast.*, CXXVII, 494. — Pontius quidam miles Philippum imperatorem et filium ejus Philippum ad Christum convertit (an. 240), *Orderic.*, CLXXXVIII, 70. — Silvester papa imperatorem Constantinum Romæ baptizat (an. 312), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 91; *Anast.*, CXXVII, 1511; *Hugo abb.*, CLIV, 44.

ROSCHALDIAM Seelandiæ civitatem evangelizavit Avoco Roschaldensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 545, 634.

RUSSOS ad fidem converterunt Henricus II, Alemannorum rex et imperator (an. 1002), *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193. — S. Adalbertus Pragensis episcopus (an. 990-1000), *Adalbert.*, CXXVII, 866, 888; *Cosmas Prag.*, CLXXI, 273.

S

SALAMINA (in), *Porto Costanza*, insulae Cypri civitate, Evangelium annuntiant S. Paulus apostolus (an. 48), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 114; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1690. — S. Barnabas, *ibid.*

SALTZBURG, *Salzburg*, Bajuvariarum civitas a S. Joanne Salitzburgensi episcopo evangelizatur (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 741.

SAMARIA (in) Palaestinae civitate divini verbi præcones fuere Philippus diaconus (an. 34-38), *Freulf.*, CVI, 1123; *Raban. Maur.*, CXII, 1490; *Haymo*, CXXVIII, 825; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 106; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1668; Paulus et Barnabas (an. 48-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1691.

SAMARITANIAM Palaestinae regionem evangelizaverunt S. Petrus apostolus et S. Joannes apostolus, *Anast.*, CXXVII, 454, 462. — Jacobus Major, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115;

(1) Romæ Pilatus, qui D. N. J. C. ad flagellandum et crucifigendum damnavit injuste, ejus mortem, miracula, resurrectionemque imperatori Tiberio et senatui nuntiat (an. 34), *Freulf.*, CVI, 1124; *Haymo*, CXXVIII, 826; *S. Ado Viennens. episc.*, CXXIII, 75, 76; *Hermannus Contractus*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1301; *Ekkeard.*,

CLIV, 663. — Tiberius vero Romanus imperator, litteris a Pilato acceptis, senatui populoque Romano Domini miracula et resurrectionem denuntiat illumque inter imperii deos inscribere sed frustra conatur (an. 38), *Haymo*, CXXVIII, 828.

Petrus Comestor, CXCVIII, 1680. — Discipuli dispersi post martyrium S. Stephani; *Haymo*, CXVIII, 825; *Anast.*, CXXVII, 436; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109; *Philippus* discipulus de Azoto usque ad Samariam; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 107.

SANCTORUM Aquitanie secundae in Galliis civitatem Eutropius evangelizavit (an. 80), *Anonym.*, CLIV, 1119.

SANTA (apud) civitatem Persidis Christum annuntiaverunt Simeon Chanaeus et Judas Jacobi (an. 38-53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 176.

SARACENI Asiae populi. Maria regina Saracenorum fidem amplexa Moysen quemdam in eremo degentem pro gente sua episcopum postulat (an. 374), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 514. — Moyses factus episcopus Saracenos evangelizat, *ibid.*

SARRONA Palaestinae civitas a S. Petro apostolo fidem accepit, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

SAXONIA in Anglia per S. Aldelmum Schireburnensem episcopum evangelizatur (an. 630), *Willelm.*, CLXXIX, 1535, 1619.

SAXONIAM Australem in Anglia evangelizarunt S. Wilfridus Eboracensis episcopus (an. 678), *Bernold.*, CXI.VIII, 1538; *Willelm.*, CLXXIX, 1553. — Sergius papa qui Saxonum Australem regem Ceastul baptizavit (an. 688), *Bernold.*, CXI.VIII, 1539. — Wilserius Merciorum rex suis hortationibus Australem Saxonum regem Edelwaldum ad Christum adducit (an. 700), *Willelmus Malmesburiens.*, CLXXIX, 1549.

SAXONIAM in Anglia occidentali Christi fidem edocuerunt S. Birinus Anglorum apostolus, Wintonienses et Dorcestrensis episcopus (an. 670), *Henric. archidiacon.*, CXCX, 861. — Angilbertus Gallus natione Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus (an. 634), *Beda*, XCV, 126. — Lenterius Dorcestrensis episcopus (an. 631-670); *Beda*, XCV, 126, 128. — Colmannus (an. 670), *Anonym.*, CLXIII, 581.

SAXONIAM Orientalem in Anglia ad fidem adduxerunt Finnans in insula Lindisfarne, *Holy Eland*, episcopus (an. 633), *Henric.*, CXCX, 864. — Jarumarnus episcopus (an. 685), *Beda*, XCV, 170. — Cedrus Londoniensis episcopus, *ibid.*, 151.

SAXONIAM Germaniae regionem evangelizaverunt Angli duo incerti nominis (an. 694), *Bernold.*, CXLVIII, 1539. — S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germanorum apostolus (an. 716-745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 622, 648. — Lobanus Abretatensis episcopus, Hadolfus seu Hadolfus Kundekar et Williseri monachi Hamung et Wintungr presbyteri S. Bonifacii Moguntini discipuli et co-operatores (an. 733), *LXXXIX*, 660, 667, 805. — Carolus Magnus Francorum rex Saxonibus baptismum imponit (an. 777), *Rginhard.*, XC.VII, 53; *Ekkeard.*, CLIV, 857, 893; *Honorius Augustodun.*, CLXXII, 190. — Altrebannus clericus, Benjamin, Emmingus comes, Folewardus presbyter et Gerwalus S. Willibrordi discipuli et socii in Saxonia praedicant (an. 780), *S. Anselmus*, CXVIII, 1017. — S. Anselmus Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 789-838), *Adam. Brem.*, CXLVI, 471. — Rimbertus Hammaburgensis (an. 835), *ibid.*, CXLVI, 486. — Athelmus Wellensis primus episcopus (an. 885), *Willelm.*, CLXXIX, 1513; *Heribert. Wiberger.* (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

SCALDMOLGA Islandiae civitas per Islef Scaldhogensem episcopum evangelizatur (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 654.

SCANIA seu SCONIA et Scone insula Christi fidem accepit praedicantibus Haredo seu Horit Sleswigensi episcopo (an. 918), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503. — Gotebaldo (an. 945), *ibid.*, 529. — Eginone Dalboiensi episcopo (an. 1060), *ibid.*, 617.

SCARANA Westergothiae in Scania civitas ad Christum convertitur praedicatione Turgothi primi Scaranensis vel Saranensis episcopi (an. 1015), *Adam. Brem.*, CXLVI, 544, 640. — Eginonis Dalboiensi episcopi (an. 1060), *ibid.*, 617.

SCHIREBURNUM in Saxonia Orientali Angliae per S. Aldelmum Schireburnensem episcopum (an. 630), *Willelm.*, CLXXIX, 1535, 1619.

SCYAVONIAM evangelizaverunt S. Amandus Trevirensis episcopus (an. 628), *Milo Monach.*, CXXI, 950; *Helinod.*, CXII, 786. — S. Anselmus Hammaburgensis episcopus (an. 836), *Adam. Brem.*, CXLVI, 433. — S. Adalagus Hammaburgensis episcopus (an. 936), *Adam. Brem.*, CXLVI, 504. — Otto Magnus Germaniae imperator qui Sclavis fidem imponit (an. 940), *ibid.*, 503. — Adalbertus Magd-burgensis episcopus et Bruno (an. 968-990), *ibid.*, 503, 504, 508. — Adalbertus Pragensis (an. 980), *Adalbert. Prag.*, CXXXVII, 866; *Cosmas Prag.*, Decan., CLXVI, 92; *Honorius Augustodun.*, CLXXII, 193. —

Folewardus Sclavoniae archiepiscopus (an. 992), *Adam. Brem.*, CXLVI, 533. — Bruno episcopus (an. 1000), *ibid.*, 533. — Albbellinus episcopus (an. 1036), *ibid.*, 1036, *ibid.*, 533. — Ezzo Aldenburgergensis (an. 1065), *ibid.*, 571, 617.

SCONE *vid.* SCONIA.

SCOTTIAM evangelizaverunt Palladius primus Scottorum episcopus a Coelestino papa missus (an. 430), *Beda*, XCV, 121 (n); *Henric.*, CXCX, 822. — S. Columba Hibernus (an. 565), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112. — S. Augustinus Anglorum apostolus (an. 630), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 874, 877. — Laurentius S. Augustini socius (an. 689), *Beda*, XCV, 86. — Menachius Scottorum archiepiscopus (an. 630), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 871. — Ivinus et Polanus et Helias Livini discipuli (an. 649), *ibid.*, 879.

SCATTEFINOOS (apud) Sueciae populos Simon Halsinglandensis episcopus Christum annuntiat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 617, 611.

SCYTHIAM ad fidem converterunt Andreas apostolus (an. 34-57) *Lucius Dexter*, XXXI, 87; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 851; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 119, 142. — S. Philippus apostolus, *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Joannes Constantinopolitanus episcopus (an. 400), *Ansel. Cassiodor.*, LXIX, 1167.

SERLAND (in) Daniae insula Evangelium praedicaverunt Liastagnus Ripensis et Haredus Sleswigensis episcopi (an. 918), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503, 518, 631. — Gerbrandus Roschaldensis episcopus (an. 1070), *ibid.*, 634. — Willelmus incerti loci episcopus (an. 1039), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616, 625. — Avoco Roschaldensis episcopus (an. 1060), *ibid.*, 545, 621. — Joannes Scutus Magnopolitans episcopus, *ibid.*, 527, 595, 650.

SILECIA Angliae Merciorum civitas per S. Wilfridum Selegiensem episcopum evangelizatur (an. 680), *Willelm.*, CLXXIX, 1549.

SILEUCIAM Syriae in Asia Minori regionem evangelizaverunt S. Paulus apostolus et Barnabas (an. 50-58), *Anast.*, CXXVII, 460; *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

SENONES in Galliis. Sens, ad Christum converterunt Potentianus (an. 50), *Rabm. Maur.*, CXII, 1493. — S. Adochius (an. 195), CLXII, 757. S. *Warnaharius presbyter*, LXXX, 137, 190. — Wulframus Senonensis episcopus (an. 718), *Helinod.*, CXII, 812.

SEQUANI Galliae populi fidem amplexi sunt praedicatione S. Marcello, S. Potini Lugdunensis discipulo (an. 100), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 1210.

SICILIA, Rogerius Northmannorum comes permittens Siciliam episcopis constituit fidemque dicitur (an. 1094), *Adam. Brem.*, CXLVI, 486; *Gaufrid. Monach.*, CLIX, 1188.

SJETUNAM vel SETHUNAM Sueciae civitatem convertit Adalwaldus junior (an. 1070), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 640, 643.

SIDONIAM Phoeniciae civitatem evangelizavit S. Petrus apostolus (an. 38-44), *Anast.*, CXXVII, 436; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

SINOPS (in) Paphlagoniae Asiae Minoris civitate Christum annuntiavit S. Andreas apostolus (an. 38-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 140.

SLESVIG, seu Slesvig in Jutland evangelizavit Haredus episcopus (an. 918), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503. — Pappo Sleswigensis episcopus (an. 1010-1015), *ibid.*, 535, 538. — Odinkar, *ibid.*, 535. — Ratolphus (an. 1059), 616, 625, 668.

SMYRNA Asiae Minoris civitas a S. Polycarpo verbum divinum recepit (an. 125), *Freculf.*, CVI, 1164.

SNEGNUM prope Cameracum monasterium S. Virentinus Sonengiensi abbas fidem edocuit (an. 651), *Sigebert.*, CLX, 125.

SUECIAM Septentrionalis Europae regionem evangelizaverunt Gotebaldus quidam Anglus natione (an. 996), *Adam. Brem.*, CXLVI, 529. — Odinkar senior (an. 990-1000), *ibid.*, 518, 526. — Oloph rex Sueciae qui subditi sibi populos ad catholicam fidem adducere coartavit quo stimulante, Turgothus ordinatur primus Scaranensis episcopus (an. 1015), *Adam. Brem.*, CXLVI, 511. — Turgothus, *ibid.* — Joannes Scutus Magnopolitans episcopus (an. 1025), *Adam. Brem.*, CXLVI, 537, 574, 544, 593, 617, 620. — Welfredus qui multos ad fidem convertit idoloque destruit (an. 1029), *ibid.*, 543. — Tadicus (an. 1039), *ibid.*, 617. — Sigofridus Glastoniensis monachus (an. 1060), *ibid.*, 631. — Simeon Halsinglandensis episcopus (an. 1060), *ibid.*, 617, 641. — Thasolfus Treveremensis episcopus, Sewardus et Acilius (an. 1060), *ibid.*, 617, 650. — Argothus (an. 1060), *ibid.*, 571, 617, 651. — Ezzo Aldinburgergensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 574, 617. — Avito Razinburgergensis, Joannes Bircaccus

(an. 1085), *ibid.*, 574, 617, 636. — Osmandus episcopus (an. 1089), *ibid.*, 568, 617. — Meinhardus et Adalwardus (an. 1069), *ibid.*, 617, 640, 665.

SOMLO Celiberie in Hispania civitas fidem recipit (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 251.

SUONIAM Sclavoniæ regionem evangelizaverunt S. Ansharius seu Anagarius Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 840), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 476; *Honorius Augustodun.*, CLXXII, 190. — Ebo Remensis episcopus, Halitgarus Cameracensis, Gaubertus, Wilmarus monachus, Adgarius excoibitus, Gandbertus episcopus, Gislemarus (an. 850-840), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 474-478; S. Ansharius, CXVIII, 971. — Hartagarius eremita (an. 845), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 480. — Anfridus et Erlinbertus presbyter (an. 880), S. Ansharius, CXVIII, 997-793; *Adam. Brem.*, CXI.VI, 481. — Rimbertus Danus presbyter, Ragimbertus (an. 860), S. Ansharius, CXVIII, 999. — Unni Humaburgensis episcopus qui multos ad Christum convertit (an. 905-936), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 496, 499. — Lifadagus Ripensis (an. 918), *ibid.*, 503, 518, 821. — Haredus Sleswicensis (an. 918), *ibid.*, 503. — Poppo Sleswicensis (an. 1010-1015) *ibid.*, 525, 536. — Rodolfus Sleswicensis (an. 1026), *ibid.*, 541, 552, 662, 668. — Grimkūl et Bernardus (an. 1050-1060), *ibid.*, 541, 650.

SCAMONIA in Gallia civitatem evangelizaverunt S. Memmus (an. 56-106), *Flodoardus Rhemensis canonic.*, CXI.V, 52. — S. Sixtus primus Remorum episcopus (an. 90), *ibid.*, 52.

SYRIA Asia regionem evangelizantes peragravit S. Paulus apostolus et Silas et Barnabas (an. 58-50), *Frederic.*, CVI, 1150; *Hymno*, CXVIII, 881; *Anastas.*, CXIX, 464; *Heriger. monach.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXI.VII, 639; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1696. — Aquila et Prisca et Priscilla, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1704.

T

TANATO insula Angliæ divini verbi præconem habuit S. Angustinum cum quadraginta sociis (an. 596), *Beda*, LCV, 55; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112.

TARRACONA, *Tarragone*, in Hispania per S. Agathodorum evangelizatur (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129.

TARASCO, *Tarascon*, in Gallia ad Christum convertitur prædicatione S. Marthei Christi hospitis, sanctæ Mariæ Magdalene sorore (35-60), *Raban.*, CII, 1497.

TAXANDROS in Germania ad Christum convertit S. Lambertus Trajectensis (*Utrecht*) episcopus (an. 677), *Sigebert.*, CLX, 769, 795.

TERWENNA in Gallia, *Térouane*, evangelizavit S. Amandus Terwenensis episcopus (an. 650), *Folcard. monachus*, CXI.VII, 1182.

THESSALIA Europæ regio. *Vid.* Myrionides.

THESSALONICA Macedonia civitatem evangelizaverunt S. Andreas apostolus (an. 57-60), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 141, 147. — S. Paulus apostolus et ejus socii, nempe Barnabas, Timotheus Silas, Lucas, Prisca, Priscilla et alii (an. 58-58), *Frederic.*, CVI, 1150; *Hymno*, CXVIII, 881; *Anastas.*, CXVII, 461; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXI.VII, 639; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701.

THIATIMAREGIA Fresie civitas. Attrebanus clericus sancti Willehadi socius in Thiatimaregio Evangelium annuntiat et a Saxonibus martyri corona donatur (an. 780), S. Ansharius, CXVIII, 1018.

THIACIAM (per) prædicant S. Andreas apostolus (an. 58-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 139. — Sacerdotes quidam captivi (an. 330), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 959.

THIET Fresie civitatem Christi fidem edocuit Eobanus S. Bonifaci cooperatore et Ahretatis episcopus (an. 755), S. Bonifacius, LXXXIX, 660, 667, 805.

THIANTA Fresie civitas ad Christum convertitur prædicatione S. Willehadi primi Bremensis episcopi (an. 754), S. Ansharius, CXVIII, 1015, 1016.

TUNINGIAM Germaniæ regionem ad fidem adducunt S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germaniæ apostolus (an. 717), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 466. — S. Willibadus S. Bonifaci cooperatore (an. 741), S. Bonifacius, LXXXIX, 781, 966.

TILBURGA Orientalium Saxonum in Anglia civitas Christi fidem accepit a Ceddo Londoniensi episcopo (an. 610), *Beda*, XCV, 151, 152, 154.

TOLETUM (apud), *Toledo*, Hispaniæ civitatem Christum annuntiant Elpidius primus Toletanus episcopus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — Eugenius Marcius Marcellus (an. 60) *ibid.*, 275. — S. Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

TOLOSAM Galliarum civitatem evangelizaverunt S. Saturninus (an. 58), S. Gregor. Taron., LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1494; *Martialis Lemovicens.*, (an. 58), *Lucius Dexter*, XXXI, 169.

TOURNACUM, *Tournay*, Belgii civitas, evangelizatur per S. Amandum Trevirensis et Tungrensis episcopum (an. 640), *Philippus de Harveng*, CIII, 1251.

TRAJECTUM, *Utrecht*, Germaniæ civitatem ad Christum converterunt S. Willibrordus Trajectensis episcopus (an. 690), *Alcuin.*, Cl., 698. — S. Gregorius Trajectensis episcopus (an. 756), S. Bonifacius, LXXXIX, 646, 655. — S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus et sanctus Landoaldus archipresbyter et S. Amandus diaconus (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1115. — S. Lambertus Trajectensis episcopus (an. 677), *ibid.*, CXXXIX, 1115, 1114.

TRANSALPIA Germaniæ provincia, Willericus Bremensi episcopo prædicante, fidem amplectitur (an. 850), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 472.

TREVERIS (in), *Trèves*, in Belgica civitate, Evangelium annuntiant S. Valerius confessor qui apud Treveros prædicat (an. 48), *Raban.*, CXII, 1495. — S. Sincicus, S. Eucharis primus Trevirensis episcopus et S. Maternus (an. 50 alii 250), *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, CLIV, 1118. — S. Antotius Meldensis episcopus, et S. Sanctilius (an. 70-97), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 29. — S. Agricius Treverorum præsul efficitur populūque ab idololatria ad Christum convertit (an. 553-568), *Anonym.*, CLIV, 1073-1151. — S. Maximinus Trevirensis episcopus sancto Agricio Treverensium apostolo succedit (an. 562-568), *Anonym.*, 1072, 1155. — S. Amandus Trevirensis episcopus Evangelium prædicat (an. 628), *Milo monach.*, CXXI, 945; *Heriger.*, CXXXIX, 1040; *Philippus de Harveng*, CIII, 1248; *Helmund*, CCXII, 785.

TRIPOLIM (apud) Syriæ civitatem S. Petrus apostolus Evangelium prædicat (an. 58-10), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger.*, XXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

TROAS Asiæ Minoris regio ad Christum convertitur prædicantibus Ss. Paulo, Luca, Timotheo, Barnaba (an. 58-60), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698, 1707. — Carpo S. Pauli discipulo (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129.

TRONDENPRIS in Suecia civitas divini verbi præcones habuit S. Sewardum et Thorsum qui Trondempræ fuit episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 617, 630.

TUNGROS Christi fidem edocuerunt Ss. Maternus, Eucharis et Valerius (an. 50-80 alii 250), *Heriger.*, CXXXIX, 1015; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1125. — S. Amandus Tungrensis episcopus (an. 628), *Milo Monach.*, CXXI, 945.

TURCIA in Hispania. *Vide* Castrum prope Turgiam.

TUNONES (apud) Christum prædicat S. Gratianus episcopus (an. 54), S. Gregor. Taron., LXXI, 155, 187.

TRENTENSIS in Gallia evangelizaverunt S. Martialis Lemovicensis episcopus (an. 58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 286. — Austricianus et Alpinianus (an. 70), *ibid.*, 188. — Mansuetus, *Anonym.*, CLIV, 1119, 1121.

TRYUM Syriæ in Asia Minori civitatem ad Christum converterunt S. Petrus apostolus (58-10), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1698.

U

UPSALAM (apud) Sueciæ civitatem Christum annuntiat Adalwaldus Junior (an. 1070), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 617, 640.

UCCI Hispaniæ civitas per S. Indeclium evangelizatur (an. 55), *Lucius Dexter*, XXXI, 169.

V

VALENTIAM Hispaniæ civitatem evangelizaverunt Eugenius Marcus Marcellus (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — S. Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

VASCONIA a S. Amando Trevirensi episcopo evangelizatur (an. 535), *Milo Monach.*, CXXI, 957; *Helmund.*, CXII, 787. — A Ss. Landoaldo, Amando et Lamberto (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1115.

WIGTH insula Angliæ (*Wight*) divini verbi præcones habuit S. Berninum presbyterum et Wilfridum episcopum (an. 685), *Beda*, XCV, 196, 197. — Hiddilam presbyterum (an. 686), *ibid.*, 196, 197.

VENETI, Galliae occidentalis incolae. S. Jacobus Major dictus per Venetorum oppida divinum verbum sparsit (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 155.

VENTANA Angliæ civitas per Unni Ventanum episcopum evangelizatur (an. 660), *Beda*, XCV, 127.

VERDEN in Saxonia S. Willebadus primus Bremensis episcopus evangelizavit (an. 754), S. *Auschar*, CXIII, 1017.

VERGILIA Hispaniæ civitas a S. Thesiphoro Christi fidem accepit (an. 41), XXXI, 135.

VERONAM Italiæ civitatem ad Christum convertit S. Zeno Veronensis episcopus (an. 568), S. *Zeno Veron.*, XI, 150.

VIENNA Galliarum civitatem evangelizaverunt S. Crescens Viennensis episcopus (an. 53), S. *Ado Viennens.*, CXIII, 79. — S. Avitus Viennensis episcopus (an. 490), *Ekkehardus*, CLIV, 778.

VRDUNUM, *Verdum*, Galliarum civitas, divini verbi præcones habuit S. Sanctithum, unum e septuaginta duobus Christi discipulis, Meldensem et Virdunensem episcopum cum sancto Dionysio (an. 70), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 28. — S. Antonium vel Antonium (an. 70-97), *ibid.*, 27, 29.

VRMANDORUM civitas in Galliis fidem amplectitur prædicante sancto Quintino Ambianensi episcopo (an. 80 alicubi 280), S. *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496.

W

WAGRIAM Allemaniæ regionem ad Christum converterunt S. Egwardus seu Kwagrus Aldimburgensis primus episcopus (an. 980), *Adam. Brem.*, CXLVI, 108. — S. Vicelinus Wagriæ apostolus (an. 1125), *ibid.*, 455.

WINGOTH. *Vid. ARIANI.*

WISGROS Norwegiæ populos ad fidem adduxerunt monachi duo incerti nominis (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLVI, 573, 574.

WANDALOS (apud) Germaniæ populos Christum prædicavit S. Willibardus cum S. Procorio a Joanne XIII papa missus (an. 970), *Joannes papa XIII*, CXXXV, 949.

WARBARANA seu Barbarana (*Warbourg*) divini verbi præcones habuit Willam seu Wisam vel Wetanum (an. 750-742), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 749. — S. Winnibaldum (an. 740), *Freulf.*, I, VI, 616.

WARBOS Sclavoniæ populos ad fidem convertunt monachi duo e Bohemia venientes (an. 1063), *Adam. Brem.*, 573, 574.

WELLA Westsaxonæ in Slavonia civitas ab Athelmo

Wellensi episcopo ad Christum convertitur (an. 883), *Wilhelm*, CLXXIX, 1545.

WENDILAM Norwegiæ insulam evangelizaverunt Magnus monachus (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616. — Albricus monachus cum Magno, *ibid.*, 616, 625.

WERMIBANI Sclavoniæ populi a Simone Halsinglandensi episcopo ad Christum convertuntur (an. 1080), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

WESTERGOTHIA Sueciæ regio. Oloph Sueciæ rex subditi sibi populos ad fidem adducit et Thurgothum primum Scanensem episcopum ad prædicandum Evangelium accersivit (an. 1013), *Adam. Brem.*, CXLVI, 541.

WEST-SAXONIA, Angliæ regio, divini verbi præcones habuit S. Birinum Anglorum cum sancto Augustino apostolum, Wintoniensem et Dorcestrensem episcopum (an. 64), *Beda*, XI, V, 126; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1523. — Epelme seu Edelwine (an. 651), *ibid.*, 1605. — Pethelmum West-Saxonum apostolum Canthiæ Casæ episcopum (an. 75), *Wilhelm.*, CLXXIX, 1517. — Edithfridum (an. 850), *ibid.*, 1517. — Athelmum Wellensem episcopum (an. 883), *ibid.*, 1513.

WIBERT Daniæ civitas ab Heriberto Wibergensi episcopo fidem accepit (an. 1059), *Adam. Brem. can.*, CXLVI, 616.

WIGMONT ad Christum convertitur prædicatione S. Willehadi primi Bremensis episcopi (an. 751), S. *Auschar*, CXVIII, 1011; *Adam. Brem.*, CXLVI, 466.

WIGORNIAM provinciæ Merciorum in Anglia evangelizaverunt Bosrei et Osicar primi Wigornienenses episcopi (an. 750-750), S. *Wilhelm.*, CLXXIX, 1587.

WINTONIAM seu WITTONIAM, Saxoniæ occidentalis in Anglia civitatem Birinus Anglorum cum S. Augustino apostolus illuminavit (an. 630), *Beda*, XCV, 126; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1523. — Angilbertus natione Galus Wintoniensis episcopus (an. 654), *Beda*, XCV, 126; *Heilmund*, CXXII, 782.

WINZEBURGUM Germaniæ civitas ad Christum convertitur prædicante S. Burchardo Wirzeburgensi episcopo (an. 750-751), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 646; *Bernolam*, CXLVIII, 1542.

Y

YTHANCAESTER Orientalium Saxonum in Anglia civitas. Cedrus Londoniensis episcopus apud Ythancaester civitatem in Orientali Saxonia Christum annuntiat (an. 610), *Beda*, XCV, 151, 152, 151.

LXXIV.

INDEX BIBLIOGRAPHICUS

PRÆICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM,

SIVE

ALPHABETICA SYNOPSIS SS. PATRUM ET SCRIPTORUM, QUI DE EVANGELII PRÆICATIONE ET POPULORUM CONVERSIONE ALIQUID TRADIDERUNT AB INCARNATIONE VERBI USQUE AD ANNUM 1216.

A

ADAMUS BREMENSIUS canonicus, *Gesta Hammesburgensis Ecclesie pontificum* (an. 1076), CXLVI, 464.

ADEMARUS S. Cibardi monachus. Epistola de apostolatu S. Martialis Lemovicensis apostoli in Galliis (an. 1028), CXLI, 87-112.

ADO (S.) Viennensis archiepiscopus. *Chronicon* (an. 875), CXXIII, 76.

AIMO Floriacensis monachus. *Historia Francorum* (an. 1008), CXXXIX, 653.

AGNELUS abbas S. Mariæ ad Blachernas. *Liber Pontificalis* (an. 812), CVI, 476.

ALCINUS Flaccus Albinus. Epistola ad Carolum Magnum imperatorem (an. 790), C, 187. — Epistol. ad Arnobium C, 190, 192. — Epistola ad Paulinum Aquileiensem patriarcham, C, 198. — *Vitæ SS. Vedasti, Richarii, Willebrordi*, CI, 663, 686, 695.

AMBROSIVS (S.) Mediolanensis episcopus. *Expositio in Apocalypsim* (an. 420), XVII, 867.

ANASTASIVS Bibliothecarius (chronologia in Prolegomenis) (an. 888), CXXVII, 452-496, 528-1249. *Vita S. Gregorii Magni papæ CXXVIII*, 645; *vita S. Gregorii II, papæ ibid.*, 975; *vita Joannis VII, papæ, ibid.*; *vita Nicolai I, papæ, ibid.*, 1370-1371; *vita S. Sylvestri I, papæ, ibid.*, 1511. — Interpretatio chronologiae Nicephori *ibid.*, id. XXIX, 525.

ANONYMVS auctor sæculi viii, *Gesta regum Francorum VIII*, XCVIII, 1453.

ANONYMVS auctor (ad Paulinum Aquileiensem) (an. 801), *Vita S. Paulini Aquileiensis patriarchæ*, XCII, 69.

ANONYMVS sæc. xi. *Chronicon Aldeburgense* (an. 1083), CLXXIV, 1461-1476.

ANONYMVS. *Gesta Treverorum* (anno 1111), CLIV, 1116-1125.

ANONYMVS sæculi xu, *Chronica venerabilium abbatum*

monasterii Sancti Benigni Divionens. (an. 1115), CLXII, 755-788.

ANONYMUS sæculi XII. Gesta Metensium episcoporum (an. 1119), CLXIII, 579-581.

ANONYMUS SÆC. XII. Notitia historica in Adrianum IV, papam, CLXXXVIII, 1349.

S. ANSCARIUS vel Ansgarius Hammaburgensis episcopus et Fresonum apostolus. Vita S. Willehadi (an. 863), CXVIII, 1015-1017.

S. ANSELMUS abbas. Gesta episcoporum Tunstensiū, Tractensis et Leodiensium (an. 1008), CXXXIX, 1008-1010.

S. ANSELMUS Cantuariensis archiepiscopus. Passio SS. martyrum Guinerti, Fingarit et sociorum (an. 1109), CLIX, 525. — Antiqui scriptores in unum collecti. Annales Francici, LXXI, 152.

B

BALDRIUS Dolensis archiepiscopus. Acta S. Valeriani martyris (an. 1080) (LVI, 1209, 210).

BEDA Ven. presbyter. Historia ecclesiastica (an. 750), XCV, 30.

BERNGOTUS S. Maximi Trevirensis abbas. De laudibus et inventione S. Crucis (an. 1112), CLX, 935.

BERXOLDUS. Chronicon (appendix ad monumenta Gregoriana) an. 1085), CXLVIII, 1304.

BOWWACUS (S.) Moguntinus episcopus, qui et Winfridus dicitur, Germaniæ apostolus. Variæ epistolæ (an. 716-753), LXXXIX, 687-806.

C

CASSIODORUS (Aurelius) senator et Vivariensis abbas. Historia Tripartita (an. 860), LXIX, 88*, 1167.

COSMAS Pragensis Decanus. Chronicon (an. 1125), CLXVI, 71-99.

D

DUDO decanus Sancti Quintini Viromandensis. De gestis Northmanniæ ducum (an. 1029), CXLI, 651.

E

EDMUNDUS abbas, nepos Caroli Magni imperatoris, Vita Caroli Magni (an. 840), XCVII, 55.

EKKHARDUS Uraugiensis episcopus. Chronicon universale (an. 1100), CLIV, 661-778.

F

FLAVIUS LUCIUS DEXTER. Chronicon (an. 417), XXXI, 87-568.

FLODOARDUS Rhemensis canonicus, Historia ecclesiastica Rhemorum (an. 956), CXXXV, 32-50.

FOLCARDUS Siliensis monachus. Vita S. Audemari Therwannensis episcopi (an. 1080), CXLVI, 1183-1205.

FRESCULFUS Lexoviensis episcopus. Chronicon (an. 850), CVI, 1121-1241.

FREDERICUS Scholasticus. Chronicon. (an. 641), LXXI, 615.

G

GAUFREDUS Malaterra monachus. Historia Sicula (an. 1030), CLXIX, 1187.

GERARDUS presbyter. Historia Compostellana (an. 1151), CLXX, 875.

GOSCELINUS Cantuariensis monachus. Vita S. Augustini Anglorum apostoli (an. 1100), LXXX, 41. — Elogium historicum S. Laurentii, CLV, 115-119.

GREGORIUS (S.) Magnus papa. Epistolæ (an. 593), LXXVII, 931.

GREGORIUS, (S.) Turonensis episcopus. Historiæ Francorum libri x. an. 595), LXXI, 173-493.

H

HAYMO Halberstatensis episcopus. Epitome historiæ s. c. s. CXVIII, 822-834.

HAMULFUS Aldenburgensis abbas. Chronicon Centulense (an. 1142), CLXXIV, 1220.

HELINANDUS Frigidi Moutis monachus. Chronicon (an. 1212), CCXII, 772.

HENRICUS Huntingdonensis archidiaconus. Historia Anglorum (an. 1160), CXC, 825.

HENRICUS Antissiodorensis episcopus. Vita sancti Germani Antissiodorensis episcopi (an. 881), CXXIV, 1164.

HENRICUS Lobensis abbas. Gesta episcoporum Tractensis et Leodiensium (an. 1008), CXXXIX, 1008-1010.

HERWANNUS Contractus monachus. Chronicon (1054), CXLV, 57-387.

HINCMAURUS Rhemensis archiepiscopus. Vita sancti Remigii Rhemensis episcopi (an. 882), CXXV, 1157.

HONORIUS (S.) Augustodunensis episcopus. Summa totius historiæ (an. 1136), CLXXII, 190.

HUBERTUS (S.) Andaginensis monachus. Chronicon (an. 1106), CLIV, 1342.

HUGO (S.) Flaviniacensis abbas. Chronicon (an. 1100), CLIV, 24-110.

HUGO a S. Maria, Floriacensis monachus. Historia regum Francorum (an. 1119), CLXIII, 913.

HUGO Portucalensis episcopus. Historia Compostellana (an. 1151), CLXX, 875.

I

INCERTUS auctor. Annales Francici, LXXI, 157-158.

INCERTUS auctor (apud Mabillonium). Vita S. Augustini Anglorum apostoli, LXXX, 59.

INCERTUS auctor duodecimi sæculi. Gesta Pontificum Cameracensium (an. 1179), CLXIX, 26-28.

INCERTUS auctor (Prolegomena) in S. Patricium. Vita S. Patricii Hibernensis apostoli (an. 490), CLIII, 789-801.

J

JOANNES (S.) Biellarensis. Chronicon (an. 599), LXXII, 869.

JOANNES Canaparius monachus. Passio sancti Adalberti Pragensis episcopi (an. 1000), CXXXVII, 866-888.

JOANNES Venetus diaconus. Chronicon Venetum (an. 1008), CXXXIX, 805.

JORDANUS Lemovicensis episcopus. Acta concilii Lemovicensis (an. 1051), CLXII, 1353.

L

LACTANTIUS Firmilianus. Epitome divinarum institutionum cap. 47 (sæc. IV), VI, 1055. — De morte persecutorum, VII, 621.

LANDULFUS senior clericus. Nomina episcoporum Mediolanensium (an. 1055), CXLVII, 955.

LANFRANCUS Cantuariensis archiepiscopus. Vita S. Augustini Anglorum apostoli (an. 1080), CL, 745-764.

LUPUS SERVATUS Ferrariensis abbas. Vita sancti Wigberti Fresonum apostoli (an. 862), CXLX, 684.

M

MARIANUS SCOTUS. Chronicon (an. 1080), CXLVII, 657, 761.

MATHILDIS (S.) Regina. Epistola ad Misegonem Polonorum regem (an. 1027), CL, 1334-1341.

MILÓ S. Amandi monachus. Vita S. Amandi Sclaverum prædicatoris (an. 872), CXXI, 945-957.

MUNIO Mindonensis episcopus. Historia Compostellana (an. 1154), CLXX, 875.

N

NICEPHORUS (S.) (apud S. Anastasium Bibliothecarium). Chronologia (an. 828), CXXIX, 525.

O

ORDERICUS Vitalis Uticensis monachus. Historia ecclesiastica (an. 1147), CXXXVIII, 64-590.

ORLONUS sancti Emmerammi monachus. Fragmentum de translatione S. Dionysii Areopagitis et Galvarum apostoli (an. 1063), CXLVI, 587. — Vita S. Wolfgangi Ratisponensis episcopi (an. 1063), CXLVI, 402.

P

S. PASCHASIUS Radbertus Corbeiensis abbas. De passione sanctorum Rufini et Valeriani (an. 865), CXX, 1494-1496.

PAULUS Winfridus Ferojuliensis diaconus. De gestis Langobardorum historia (an. 884), LXXXV, 541.

PETRUS COMESTOR monachus. Historia scholastica (an. 1179), CXCIII, 1631-1700-1715.

PETRUS Vilalium Cernai monachus. Historia Albigenisium (an. 1228), CCXIII, 545-553.

PROSPER (S.) Aquitanus. Chronicon (an. 450), LI, 555.

PHILIPPUS de Hørveng. Vita sancti Amandi Flandrensis apostoli (an. 835), CCXII, 1248.

R

RADAFUS MAURUS Fuldensis abbas. Vita sanctæ Mariæ Magdalene et sororis ejus Marthæ (an. 835), CXII, 1451-1505.

REGINO Prumiensis abbas. Chronicon (an. 915), CXXXII, 16-18.

REMSKARTS Hammaburgensis episcopus, sancti Ansharii discipulus et successor. Vita S. Ansharii (an. 865), CXXIII, 966-999.

ROMICO Moissiacensis monachus. Gesta Francorum (an. 1000), CXXXIX, 598-601.

RUPINUS Aquileiensis patriarcha. Historia liber I (an. 410), XXI, 478-480.

S

SIGARDUS Cremonensis episcopus. Chronicon (1215), CCXIII, 449.

SIGEBERTUS Gemblacensis monachus. Chronicon (an. 1112), CLX, 79-200. — Vita sancti Wicberti Gemblacensis monachi et Hungarorum apostoli, *ibid.*, 672. — Vita S. Maclovii Alethattensis episcopus, *ibid.*, 737. — Vita S. Lamberti Traiectensis episcopi, *ibid.*, 769, 793. — Chronicon Polonoorum, *ibid.*, 848, 849.

SULPICIVS Severus. Historie sacræ liber secundus (an. 405), XX, 144, 145.

T

THEOTIMARUS Merseburgensis episcopus. Chronicon (an. 1028), CXXXIX, 1195, 1208.

W

WANDALBERTUS Prumiensis monachus. Vita S. Geri (an. 870), CXXI, 642.

S. WERNHARIVS Lingonensis presbyter. Acta sanctorum martyrum Tergeminorum (an. 715), LXXX, 197-199.

WILLELMUS Calculus, Gemmeticus monachus. Historia Northmannorum (anno 1067), CXLIX, 804.

WILLELMUS Malmesburiensis monachus. Gesta regum Anglorum (an. 1143), CLXXXIX, 967. — De genesis Anglorum pontificum, *ibid.*, 1441-1835. — De antiquitate Gloucestrensis Ecclesie, *ibid.*, 1619-1683.

WILLIBALDUS Eischetensis episcopus. Vita sancti Bonifacii Moguntini episcopi (an. 760), LXXXIX, 609-616.

Z

Zeno (S.) Veronensis episcopus (an. 568), XI, 158.

LXXV.

INDEX DE PERSECUTIONIBUS.

QUAS ADVERSUS ECCLESIAM CATHOLICAM SUSCITARUNT PAGANI IMPERATORES ET HÆRETICI,

ORDINE CHRONOLOGICO CONSTITUTUS.

I. — De persecutione in genere, de ejus utilitate, causis, etc.

Tempore persecutionis Deus magis creditur et timeatur, Tertull., II, 104. Fides sollicitior est et disciplinatur, *ibid.* Soli timori et spei vacatur, *ibid.* Semen est sanguis Christianorum, *id.*, I, 555. Persecutio nominis Christiani ob calamitates publicas, *id.*, III, 1165. Persecutio venit ob peccata, S. Cyprianus, IV, 241. Persecutiones fiunt ut probemur, *ibid.*, 581, 656, 665. Persecutio oritur ut jacentem ibidem Deus erigeret, *ibid.*, 468. Persecutio exorta ut appareat quæ sit Ecclesia, *id.*, III, 971. Persecutionum fructus, *id.*, IV, 551, 552. Quid de eo boni sentias, quem persecutio ipsa non reformavit, *ibid.*, 465. Quam utilis et necessaria sit persecutio, S. Hieronymus, IX, 575. Persecutio non ad negationem credentium, sed ad probationem pertinet, et coronam, S. Hieronymus, XXIV, 187. Decem persecutiones a Nerone usque ad Maximianum Ecclesia Christi passa est, Paulus Orosius, XXXI, 1150. Persecutio Ecclesie duplex; una in impetu persequentium, altera in malevolentia cogitantium, S. Augustinus, XXXVI, 868. Persecutiones variae quas Ecclesia passa est, *id.*, XLI, 615. Persecutio Ecclesie novissima, quæ, *ibid.*, 676. Persecutiones sunt utiles Ecclesie, *ibid.*, 298, 299. Persecutio fit et toleratur propter justitiam, et propter iniquitatem, *id.*, XXXV, 1855. Persecutionum et tribulationum utilitas, *id.*, XXVII, 648, 653 *seqq.*, 1126, 1215, 1259. Persecutio dispensatione divina in alium permittitur ad poenam, in alium ad probationem, in alium ad coronam, *ibid.*, 220. Malorum persecutiones valent sicut ignis ad aurum: non sicut ignis ad fenum, *ibid.*, 1695. A persecutione Deus alios eripit corporaliter, ut confundantur infideles, alios spiritualiter tantum, ut fidelibus exempla præbeantur, *ibid.*, 1166. Mala quæ fiunt a persecutoribus, sunt vitanda cum possunt, sed ferenda sunt quando vitari sine impietate non possunt, *id.*, XXXII, 1016. In persecutione fugere licet in alium locum, *id.*, XXXV, 1511. Persecutionis tempore quo sacri codices quærebantur ut cremarentur, et Christianæ plebes congregari solebant, et in carcere fuerunt martyres baptizati, et celebrata sunt sacramenta Christi, *id.*, XLII, 665. Utilitas ex persecutionibus, Cassiodorus, LXX, 669; Gregorius Magnus, LXXXVI, 1255. Perit memoria persecutorum, *ibid.*, 1265. Persecutiones quomodo ferendæ, Katherinus, CXXVI, 229. Persecutiones Ecclesie per mare significantur, Rupertus abbas, CLXVIII,

1471. Persecutionem non avertit Deus multum derrat, *ibid.* Persecutionis tempore fugere licet, *ibid.*, 1486. Persecutionem quomodo patientur omnes voleat in Christo vivere, Hugo de S. Victore, CLXXV, 664. Persecutiones Ecclesie quatuor, *ibid.*, 324. Quod persecutio fit tribus de causis, *id.*, CLXXVII, 765. Persecutio Christiano nunquam deest, S. Bernardus Clarensis, CLXXXIII, 361. Quod in secundo statu Ecclesie eximio rufo equo gravissima sanctorum persecutio incandescit, Anselmus Havelberg, CLXXXVIII, 1149. Quod in secundo statu Ecclesie, facto terra motu magno, validissima persecutio futura est tempore Antichristi, *ibid.*, 1158. Persecutio Christianorum, quæ, Petrus Lombardus, CXCII, 577. Persecutorum duo sunt genera, Petrus Cantor, CCV, 140. Persecutioni triplici triplex patientis obijciendæ, *ibid.*, 502. Tria genera persecutorum, Thomas Cisterciensis, CCVI, 515.

II. — Persecutio prima, imperante Nerone.

Nero primus Romæ fidem orientem creavit, Tertullianus, I, 292. Primus ex Caesaribus in Christianos strinxit gladium, *id.*, II, 151. Utrum Nero primus omnium a consultata Ecclesia Christianos sit persecutus, Lactantius, VII, 196, 504, 475, 628 *seqq.* Qua occasione, et quomodo in illos sœvire coepit, *ibid.*, 458, 522. Nero Christianos persequitur, Sulpicius Severus, XX, 145. Nero primus Romæ Christianos supplicis et mortibus affecit, ac per omnes provincias pari persecutione exorari imperavit, Paulus Orosius, XXXI, 1078. Nero primus est persecutus Christianos, S. Augustinus, XLIII, 525, 528. Nero Romam incendit, volens videre quomodo Troja arserit, *id.*, XXXVIII, 1356. Prima persecutio, S. Prosper Aquitanus, LI, 554; S. Gregorius Turonensis, LXXI, 175. Persecutio prima adversus Ecclesiam Dei omnes discipulos, exceptis undecim, per universum Judæam Samaritaniam dispersit, Preclupus Lexov., CVI, 1125. Nero primus post omnia atrocitata facinorosa Romæ Christianos supplicis et mortibus affecit, ac per omnes provincias pari persecutione exorari imperavit, S. Ado Vianensis, CLXIII, 78. Nero primus persecutionem in Christianos morti per omne regnum suum, ipsumque nossem exstirpare cupiens, principes apostolorum occidit, Ekkehardus Ursing, CLIV, 675. Caesar Nero primus persecutionem in Christianos excitavit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 214. Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 67; Sigardus Cremonensis, CCXIII, 451.

III. — *Persecutio secunda, imperante Domitiano.*

Domitianus suos in Christianos impetus cito repressit, Tertull., I, 293. Quando scire corperit in Christianos, Lactant., VII, 459, 640. Illos utrum ab exilio revocaverit, Lactantius, VII, 505, 475. Ecclesiam non diu persecutio est, VII, 476, 640. Cur non numeratus a Prudentio inter persecutores, *ibid.*, 476. Domitianus filius Vespasiani Christianos persequitur, Sulpicius Severus, XX, 146. Domitianus paulatim per omnes scelorum gradus crevit, ut confirmatis in toto orbe Christi Ecclesiam, datis ubique crudelissimæ persecutionis edictis, convellere auderet. Paulus Orosius, XXXI, 1087. Secunda persecutio, Prosper Aquit., LI, 537. Domitianus secundus post Neronem in Christianos sævit, S. Gregorius Turon., LXXI, 173; Freculphus Lexov., CVI, 1150; S. Ado Vienn., CXXIII, 80; Hermannus Contractus, CXLIII, 60; Marianus Scotus, CXLVII, 659. Domitianus, qui secundam post Neronem in Christianos persecutionem excitavit, Hugo Flaviniac., CLIV, 28; Ekkehardus Vrang., CLIV, 678; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 248; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 68; Sicardus Cremon., CCXIII, 458.

IV. — *Persecutio tertia, imperante Trajano.*

Trajanus imperator Christianos damnat et absolvit, Tertull., I, 573. Ejus sententia de Christianis confusione plenius, *ibid.* Pilius junior de Trajano querit quid agendum sit de Christianis, *ibid.*, 272. Non multo deinde intervallo tertia persecutio per Trajanum fuit, Sulpicius Severus, XX, 146. Tertia persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 558; S. Gregorius Turon., LXXI, 174; S. Ado Vienn., CXXIII, 81; Marianus Scotus, CXLVII, 661; Hugo Flaviniac., CLIV, 58; Ekkehardus Vrang., CLIV, 680; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 247; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 68; Sicardus Cremon., CCXIII, 459.

V. — *Persecutio quarta, imperante Aurelio.*

Quarta persecutio, Sulpicius Severus, XX, 147; Prosper Aquit., LI, 562; Ekkehardus Vrang., CLIV, 685, 688; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 249; Marianus Scotus, CXLVII, 666; Sicardus Crem., CCXIII, 460.

VI. — *Persecutio quinta, imperante Septimo Severo.*

Quinta Severo Imperante Christianorum vexatio fuit. Sulpicius Severus, XX, 147; Paulus Orosius, XXXI, 1103; S. Prosper Aquit., LI, 566; S. Ado Vienn., CXXIII, 85; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 249; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 69; Sicardus Cremon., CCXIII, 461.

VII. — *Persecutio sexta, Maximino imperante.*

Maximinus persecutionem in Christianos, sextus a Nerone, exercuit. Paulus Orosius, XXXI, 1111; S. Prosper Aquit., LI, 568; Freculphus Lexov., CVI, 1177; S. Ado Vienn., CXXIII, 87; Hugo Flaviniac., CLIV, 40; Ekkehardus Vrang., CLIV, 691; Marianus Scotus, CXLVII, 675; Sicardus Cremon., CCXIII, 462.

VIII. — *Septima persecutio, Decio imperante.*

Decii odium in sacerdotes, III, 774. Decius Christianos persequitur, Lactantius, VII, 200. Mox Decio imperante, jam tum septima persecutione sævitum in Christianos. Sulpicius Severus, XV, 147. Septima persecutio sub Decio, S. Hieronym., XXIII, 675. Ad persequendos interficiendosque Christianos, Decius septimus post Neronem, feralia dispersit edicta plurimosque sanctorum ad coronas Christi de suis cruciatibus misit, Paulus Orosius, XXXI, 1116. Septima persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 568. Sub Decio imperatore multa bella adversum nomen Christianum exoriuntur, et tanta strages de credentibus fuit, ut nec numerari queant, S. Gregorius Turon., LXXI, 175. De Decio persecutore Christianorum, Freculphus Lexov., CVI, 1178; S. Ado Vienn., CXXIII, 87. Decius persecutionem septimam post Neronem in Christianos movit, Ekkehardus Vrang., CLIV, 695; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 250. Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 71; Marianus Scotus, CXLVII, 685; Sicardus Cremon., CCXIII, 463.

IX. — *Octava persecutio, Valeriano imperante.*

Persecutio sub Valeriano, S. Cyprian., IV, 450; S. Hieronym., XXIII, 677; S. Prosper Aquit., LI, 569; S. Gregorius Turon., LXXI, 177; Hugo Flaviniac., CLIV, 42; Ekkehardus Vrang., CLIV, 695; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 251; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 71; Marianus Scotus, CXLVII, 687; Sicardus Cremon., CCXIII, 463.

X. — *Nona persecutio, Aureliano imperante.*

Aurelianus persecutionem molitur in Christianos, Lactantius, VII, 203. Quo anno, *ibid.*, 445. Persecutio Aureliani, quando concitata, Lactant., VII, 203, 445. Non in tentata modo, sed et executioni mandata, VII, 650. Quot annos duraverit, 651. Aurelianus Christianorum persecutor, S. August., XII, 614. Nona persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 575; Freculphus Lexov., CVI, 1186; S. Ado Vienn., CXXIII, 88; Hugo Flaviniac., CLIV, 42; Ekkehardus Vrang., CLIV, 697; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 71; Marianus Scotus, CXLVII, 689.

XI. — *Decima persecutio, Diocletiano imperante.*

Diocletiani persecutio in Christianos unde orta, Lactantius, VII, 209. Edictum Diocletiani et Maximiani adversus Christianos, quo die et anno promulgatum, Lactant., VII, 214, 317, 506, 687. Galerius Maximianus Diocletianum invitavit ad Christianos persequendos, Lact., VII, 211. Diocletiano et Maximiano imperantibus acerbissima persecutio exorta quæ per X continuos annos plebem Dei depopulata est, Sulpicius Severus, XX, 147. Interea Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente vastari ecclesias, affligi interficique Christianos, decimo post Neronem loco, præceperunt, Paulus Orosius, XXXI, 1127. Diocletianus persecutor Christianorum, S. August., XII, 614. Diocletiani persecutio in qua subversa per totum mundum sunt ecclesie, et cunctæ sacræ Scripturæ quæ inveniri potuerunt, in plateis exustæ, Gildas Sapiens, LXIX, 337. Sub Diocletiano, gravis contra Christianos per annos quatuor persecutio exaritata est, S. Gregorius Turon., LXXI, 178. Interea Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente, vastari ecclesias, affligi interficique Christianos, decimo post Neronem loco, præceperunt, Freculphus Lexov., CVI, 1190; S. Ado Vienn., CXXIII, 90. Igitor hæc persecutio sub Diocletiano et reliquis principibus velut ex parva scintilla, pene totum Romanum inflammavit orbem, maxime Egyptum, Africam et Mauritaniam, Freculphus Lexov., CVI, 1192. Hæc persecutio ita crudelis et crebra flagrabat, ut intra unum mensem decies et octies millia martyrum pro Christo passi inveniantur, S. Ado Vienn., CXXIII, 90. Decima persecutio, Marianus Scot., CXLVII, 695. Anno 18 regni Diocletiani persecutio nova cepit, Hugo Flaviniac., CLIV, 45. Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente persecutionem decimam post Neronem exercuerunt in Christianos, quæ cæteris sævior per 10 annos Ecclesiam afflixit incessanter, Ekkehardus Vrang., CLIV, 699. Tunc tam crudelis et tam sæva, tamque crebra persecutio flagrabat, ut intra unum mensem 17 millia martyrum pro Christo inveniantur, *ibid.*, 700. Anno decimo nono imperii Diocletiani, dum prosperis incrementis Ecclesie Dei per universum orbem dilataretur et cresceret, subito persecutionis turbo increpuit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 255. Hæc tempestate octodecim millia martyrum passi sunt intra Roman., *ibid.* Non decimo anno Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente ecclesias vastari, affligi Christianos et interfici præcipiunt, Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 72. Hæc persecutio tam crudelis et crebra flagrabat, ut intra unum mensem decem et octo millia martyrum pro Christo passi inveniantur, *ibid.*, 72.

XII. — *De persecutione Juliani apostatæ.*

De persecutionibus Juliani blandis et callidis, Rufinus Aquil., XXI, 501. Quibus modis Julianus conatus est paganitatem extollere, et milites ad cultum idolorum inclinare, Cassiodorus, LXIX, 1050. Quomodo Julianus pecunias abstulerit Christianis, *ibid.*, 1835. Quomodo Julianus Judæos armaverit contra Christianos, *ibid.*, 1058. De persecutione Juliani apostatæ, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 256; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 74; Sicardus Cremon., CCXIII, 469. *seq.*

XIII. — De persecutionibus in variis locis excitatis.

Galliae immunes persecutionis sub Constantio Chloro, Tertull., I, 217, 522, 501, 700. De persecutione quæ fuit apud Edessam, Rufinus Aquil., XXI, 515. De seditione paganorum contra fideles apud Alexandriam, *ibid.*, 528. Persecutio excitata in Perside adversus Christianos, S. August., XLI, 616. Historia persecutionis Africae provinciae, Victor Vit., LVIII, 179. Quomodo Judæi Christianos accusaverint apud Persas, qui, et quanti, et quibus modis passi sunt apud Persas, Cassiodorus, LXXIX, 915. Quæ in Gaza contra christianos crudeliter sint commissa, et in Sebastia, et in Phœnice, *ibid.*, 1040. De seditione et necibus Christianorum quæ per Judæos apud Alexandriam proveniunt, *ibid.*, 1195. In Asia oritur persecutio, S. Gregorius Turon., LXXI, 174. Lugduni, in Gallia, *ibid.* Persecutio in Africa sub Geiserico, Ekkehardus Vrang., CLIV, 770. Persecutio apud Persas, *ibid.*, 478; Sigebertus, CLX, 117.

NOTA. Qui ampliora velit de hac questione et præcedentibus documenta, adeat auctores quos subnectimus in § XIV.

XIV. — Opera de persecutionibus tractantia.

Liber de mortibus persecutorum, Lactantius, VII, 190. Historia sacra, Sulpicius Severus, XX, 145 *et seq.* Historia ecclesiastica, Rufinus Aquil., XXI, 469. Historiarum liber septimus, P. Orosius, XXXI, 1076 *et seq.* Chronicon, S. Prosperi Aquitan., LI, 535 *et seq.* Historia persecutionis Africae provinciae, Victor Vit., LVIII, 179. Chronicon, Victoris Tunun., LXVIII, 941 *et seq.* Historia Francorum, S. Gregorius Turon., LXXI, 175 *et seq.* De gloria B. martyrum libri XI, S. Gregorius Turon., LXXI, 705. Chronicon, Freculphus Lexov., CVI, 1125 *et seq.* Chronicon, S. Ado Vienn., CXXIII, 78. Martyrologium cum additamentis, S. Ado Viennen., CXXIII, 181. Martyrologium, Usuardus, CXXIII, CXXIV. Chronicon, Hermannus Contractus, CXLI, 58 *et seq.* Chronicon, Marianus Scotus, CXLVII, 648, 659 *et seq.* Chronicon, Hugo Flaviniac., CLIV, 28 *et seq.* Historia ecclesiastica, Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 68, 72 *et seq.* Chronicon, Sicardus Cremon., CCXIII, 450 *et seq.*

LXXVI.

INDEX DE BENEFICIIS CHRISTIANISMI

ERGA HOMINEM PRIVATUM VEL INDIVIDUUM,

ORDINE RERUM LOGICO, ET PATRUM CHRONOLOGICO, CONCINNATUS.

MONITUM.

Beneficia Christianismi erga hominem sub triplici respectu, intelligentiæ scilicet, cordis et corporis, perpendi possunt. Intelligentiam enim hominis irradiavit divina Christi religio, illi impertiendo notitiam veritatum maxime necessariarum, utpote Dei naturæ, unitatis, præceptorumque illius attributorum, Trinitatis, creationis, peccati originalis, Incarnationis, vitæ æternæ, animæ humanæ originis, dignitatis, officiorum et finis, etc.

Sub respectu cordis, Christianismus fuit homini privato maximæ utilitati, nam illud emundavit et ad mirum perfectionis gradum evexit; illud induit eximiiis humilitatis, charitatis et castitatis virtutibus, paganis fere omnino ignotis. Tunc omnes aliæ virtutes e tribus istis fontibus uberrimis velut rivuli manant, et mediante Christi gratia, homo jam non est tantum opus Dei præstantissimum, sed filius Dei et hæres, frater et cohæres Christi, illius capitis membrum, ac templum Spiritus sancti; imo vero factus est divinæ naturæ consors et particeps.

Sub respectu corporis maxima etiam intulit homini beneficia Christianismus, qui vitam et sanitatem illius omnimodo tuitus est, vel prohibendo omnia nociva, vel præcipiendo omnia ejus conservativa utilia.

Hinc tres hujus Indicis partes vel paragraphi. In unoquoque paragrapho ordinem rerum logicum observavimus, simul et chronologicum auctorum, quorum nomen, tomus et columnæ indicantur, ut facile lector quæsitâ reperire possit.

§ I. — Beneficia Christianismi erga hominem quoad intelligentiam.

Per christianismum intelligentiæ hominis vere innouat: 1° Deus. — Sic asserunt: Tertullianus, I, 575, 578, 451, 590, 599; II, 160, 203, 259, 265, 266, 507, 516, 588, 798. — Minutius Felix, III, 285, 286. — Novatianus, III, 889, 895, 895, 897. — S. Hilarius, X, 458 — Zeno, XI, 407. — S. Ambrosius Mediolan., XVII, 71, 239, 509, 515. — Phœbadius, XX, 50. — Innocentius I, papa, XX, 488. — Iacharius, XX, 1020-1035. — S. Hieronymus, XXIV, 457; XXV, 625, 627, 683, 686, 689, 1004, 1112, 1119, 1127, 1157, 1188, 1511, 1475, 1479, 1509. — S. Augustinus, XXXII, 853, 875, 932, 990; XXXIII, 596; XXXIV, 21; XXXVIII, 1154; XL, 158. — S. Eucherius, L, 727. — S. Prosper Aquit., LI, 512, 461, 529. — S. Patricius, LIII, 802. — Maximus Taurin., LVII, 245, 576. — Gennadius, LVIII, 995, 999, 1000, 1018, 1051. — Eugypsius, LXII, 1057. — Junilius, LXVIII, 21. — S.

Gregorius Magnus, LXXIX, 107, 153, 265. — S. Columbanus, LXXX, 229. — Tatò, LXXX, 751. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 260; LXXXIII, 545; LXXXIV, 650. — R. Alcuinus, C, 417; CI, 145. — Raban. Maur., CXI, 14. — Scotus Erig., CXXII, 1168. — Rincmarus, CXXV, 942. — Gezo abb., CXXXVII, 530. — S. Petrus Damian., CXLV, 21. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 224, 258. — Megalios, CLV, 159. — Radulphus Ardens, CLV, 198. — Guibertus abb., CLVI, 52. — Ivo Carnot., CLXI, 66, 1045, 1048. — Rupertus abb., CLXVII, 217, 345, 490. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1109. — Hugo de S. Victor, CLXXVI, 54, 217. — Abaelardus, CLXXVIII, 109. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 674. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1516, 1520. — Hugo Ambian., CXCII, 1142-1154. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 796. — Joannes Saresber., CXCLX, 541. — Alanus de Insulis, CCX, 512, 600, 627. — Petrus Pictav., CCXI, 791.

2° Vere innouat Deus æternus, immortalis Sic: Tertullianus, I, 599; II, 240. — Arnobius, V, 961, 1170. —

Lactantius, VI, 153. — Constantinus Magnus, VIII, 457. — S. Optatus, XI, 1040. — S. Hieronymus, XXIII, 541. — S. Augustinus, XXXII, 662; XXXV, 1043. — S. Eucherius, I, 784. — S. Prosper Aquitan., LI, 257, 283, 285, 427, 43, 490, 717, 718. — Gennadius, LVIII, 983, 1018. — S. Paulinus Nolan., LXI, 440. — Cassiodorus, LXIX, 1169; LXX, 82. — Taio, LXXX, 71, 759. — B. Alcuin, C, 419. — Othlonus, CXLVI, 266. — Hildebertus, CLXXI, 1251. — Petrus Lombardus, CXCLII, 535, 545. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 796.

3° Vere innouit homini Deus bonus, iustus. Sic sentit: Tertullianus, I, 12, 0; II, 271, 287, 291, 300, 313. — S. Hilarius Pictav., IX, 430, 457, 539, 568, 569, 592, 693, 838, 858, 859; X, 138. — S. Hieronymus, XXIII, 514, 537, 563; XXIV, 238, 296, 396, 712; XXV, 689, 1142; XXVI, 441, 455. — S. Augustinus, XXXII, 560, 845, 849, 1349; XXXIV, 74; XXXV, 281; XXXVIII, 132, 183; XXXIX, 1498; XLII, 202. — S. Eucherius, L, 779. — S. Prosper Aquitan., LI, 323, 382, 409, 412, 719. — S. Petrus Chrysol., LII, 202. — S. Maximus Taurin., LVII, 567, 800. — Gennadius, LVIII, 1018. — S. Paulinus Nolan., LXI, 200. — S. Gallus abb., LXXXVII, 15. — Rabanus Maurus, CXII, 1505, 1525. — S. Odo abb., CXXXIII, 519. — Othlonus, CXLVI, 70, 81, 86, 167, 182. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 233. — Abaelardus, CLXXVIII, 1729. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 702. — Petrus Lombard., CXCLII, 952. — Alanus de Insulis, CCX, 512, 603.

4° Vere innouit homini Deus unicus. Sic: Tertullianus, I, 361, 375, 376, 433, 515, 524, 588, 699; II, 201, 249, 250. — Minutius Felix, III, 296. — S. Cyprianus, IV, 575. — Arnobius, V, 814, 815, 939-943. — Lactantius, VI, 127, 373; VII, 110. — Constantinus Magnus, VIII, 417. — S. Hilarius, X, 487, 508. — S. Optatus, XI, 984, 1032, 1070, 1094. — S. Damasus papa, XII, 561. — S. Hieronymus, XXIV, 408, 598. — S. Augustinus, XXXII, 1031; XXXIV, 890; XL, 152, 140, 219, 650; XLIII, 461. — Eusebius, LXII, 929. — Boetius, LXIII, 1075; LXIV, 1249, 1251. — Cassiodorus, LXIX, 989. — S. Gregorius Turon., LXXI, 207. — S. Columbanus, LXXX, 729. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 630. — S. Hildefonsus, XCVI, 113. — B. Alcuinus, C, 417; CI, 14. — Wandalbertus monac., CXXI, 634. — Scotus Erigen., CXXII, 1169. — Hincmarus, CXXV, 474. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 255. — S. Fulbertus Carnot., CXLI, 532. — Humbertus cardin., CXLIII, 1177. — S. Petrus Damian., CXLV, 21. — Othlonus, CXLVI, 103, 108. — Casatus rex, CLI, 1171. — Radulphus Ardens, CLV, 1945. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 265. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1045, 1048. — Abaelardus, CLXXVIII, 1088, 1356. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 675. — Petrus Lombard., CXCLII, 525, 535. — Ermengaudus, CCIV, 1237. — Petrus Pictav., CCXI, 791.

5° Vere innouit homini Deus trinus, vel in Deo personarum Trinitas. Quod asserunt: Tertullianus, I, 399; II, 138, 159, 163, 166, 170, 196, 317. — Novatianus, III, 940, 923, 943. — S. Hilarius, X, 50, 54, 57-59, 63, 110, 118, 250, 251, 692. — Zeno, XI, 267, 391, 429, 522, 525. — S. Optatus, XI, 1045, 1047. — S. Eusebius Vercell., XII, 939. — Faustinus, XIII, 38-79. — S. Damasus papa, XIII, 361-363. — S. Ambrosius Mediol., XV, 1267, 1586, 1586, 1586, 1591, 1619, 1636, 1722, 1729, 1765, 1785; XVI, 704; XVII, 191, 243, 381, 467, 511, 512, 522, 548, 754, 801. — S. Marinius Turon., LXIII, II, 12. — Ausonius, XIX, 877. — S. Victorius, XX, 446. — S. Gaudensius, XX, 877, 906. — Zachæus, XX, 1110. — S. Hieronymus, XXIII, 105-150, 361, 362, 432; XXV, 1037, 1130, 1334, 1403. — S. Augustinus, XXXII, 817, 849, 1321; XXXIII, 712-717, 1011; XXXIV, 21; XXXVIII, 354, 355, 361, 445, 454, 770, 1063, 1218; XL, 15; XLI, 323, 359, 312; XLII, 821-1098. — S. Eucherius, L, 770, 773. — S. Prosper Aquit., LI, 368, 435, 477, 483, 487, 499, 514, 585. — S. Nicetas, LII, 847, 850, 870. — Arnobius, LIII, 24-322. — Gennadius, LVIII, 1003, 1004. — S. Aratus, LX, 385; Vigilus Tapscena., LXII, 332. — Eusebius abb., LXII, 897, 901, 916, 939. — Boetius, LXIV, 1249, 1251. — S. Eleutherius, LXV, 83. — S. Fulgentius, LXV, 186, 268, 369, 394, 498-508. — Dionysius Exiguus, LXVII, 186. — Faundus, LXVIII, 534. — Ferrandus, LXVII, 908. — Junilius, LXVIII, 21, 25. — Cassiodorus, LXIX, 1074. — S. Gregorius Turon., LXXI, 181, 162, 264. — S. Columbanus, LXXX, 229. — Taio, LXXX, 738. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 271; LXXXIII, 457, 913; LXXXIV, 630. — S. Hildefonsus, XCIX, 281. — Alcuinus abb., CI, 11, 21, 51, 58. — Theodulphus Aurelian., CV, 240. — Rabanus Maurus, CXI, 26. — Wandalbertus monac., CXVI, 635. — Hincmarus, CXXV, 474-618. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 255. —

S. Fulbertus Carnot., CXLI, 332, 342. — Humbertus cardin., CXLIII, 1179. — S. Petrus Damian., CXLV, 21, 27. — Othlonus, CXLVI, 103, 108, 137, 247, 265, 297. — S. Bruno Carthus., CLII, 1136. — Radulphus Ardens, CLV, 1945. — Geffridus abb., CLVII, 231. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 220, 260-284, 835. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1045, 1048. — S. Bruno Astensis, CLXV, 975. — Rupertus abb., CLXVII, 206, 714; CLXIX, 14, 161, 166. — Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1070. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1110. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 54, 217, 228. — Abaelardus, CLXXVIII, 1389, 1712. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 676. — Petrus Lombard., CXCLII, 525, 550, 553. — Hugo Ambian., CXCLII, 1230-1247. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 835. — Philippus de Harveng., CCIII, 34. — Garnerius Lingon., CCV, 700. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1269. — Alanus de Insulis, CCX, 625, 650. — Petrus Pictav., CCXI, 875, 919.

6° Innouit homini Deus Creator. Sic: Lactantius, VI, 757; VII, 100. — S. Hilarius Pictav., X, 442. — Zeno, XI, 379, 389, 390, 409. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 134-235. — S. Hieronymus, XXIII, 543; XXVI, 446. — S. Augustinus, XXXII, 811, 812, 828, 863, 1319; XXXIV, 178, 287, 337, 889; XXXVI, 911; XXXVIII, 24, 1066; XL, 18, 552; XLI, 321, 334. — S. Eucherius, L, 776, 801. — S. Prosper Aquitan., LI, 391, 419, 621, 681. — Eustachius, LII, 868-961. — S. Maximus Taurin., LVII, 791. — Gennadius, LVIII, 983, 1013, 1017. — Eusebius, LXII, 618. — Victorinus, LXI, 939. — S. Gregorius Turon., LXXI, 163. — Taio, LXXX, 748. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 213, 549, 913-951. — Ven. Beda, XCI, 15. — Rabanus Maurus, CVII, 443. — Walafridus Strab., CXIII, 68. — Angelomus Luxoviens., CXV, 112. — S. Ado Viennens., CXXIII, 23. — Remigius monac., CXXVI, 53. — S. Odo abb., CXXXIII, 519. — S. Petrus Damian., CXLV, 841. — Guibertus abb., CLVI, 32. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 157. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1045. — Drogo carlin., CLXVI, 1547. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1116, 1215, 1223. — Honorius Augustodun., CLXXII, 24. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 79, 89, 188. — Abaelardus, CLXXVIII, 733. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 718. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1516. — Bandinus, CXCLII, 1028-1070. — Hugo Ambian., CXCLII, 1249. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1057. — Ermengaudus CCIV, Alanus de Insulis, CX, 512, 514, 602.

7° Innouit homini Deus providens. Sic: Tertullianus, II, 23. — Lactantius, VI, 120; VII, 98, 100. — Constantinus Magnus, VIII, 417. — S. Hilarius Pictav., IX, 637, 86. — S. Ambrosius Mediol., XVI, 33, 57. — S. Hieronymus, XXIII, 499, 513, 544; XXIV, 183, 409, 759; XXVI, 46, 515. — S. Augustinus, XXXII, 663, 977, 988; XXXIV, 336, 357; XL, 18; XLI, 70, 154, 293. — Cassianus, XLIX, 382. — S. Prosper Aquit., LI, 328, 395, 406, 451, 467, 483, 631, 625. — Salvianus, LIII, 30, 138. — S. Maximus Taurin., LVII, 258, 791. — Eusebius, LXII, 647, 765, 1057. — S. Paulinus Nolan., LXI, 227. — Junilius, LXVIII, 28. — Cassiodorus, LXIX, 948. — S. Gregorius Turon., LXXI, 931, 1010. — Ratramnus Corbeiens., CXXI, 15. — S. Remigius Lugdun., CXXII, 1097. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 235, 622. — S. Petrus Damian., CXLV, 605. — Theodoricus, CXLVII, 333. — Ivo Carnot., CLXI, 979, 981. — Honorius Augustodun., CLXXII, 113. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 213. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 714. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 804.

8° Innouit creatio hominis ad imaginem Dei. Sic: Tertullianus, I, 514, 524; II, 452, 802, 841, 860. — Lactantius, VI, 98, 749. — Zeno, XI, 275, 340-348, 401, 453-457. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 257, 503, 552; XV, 1503, 1334, 1406-1475. — S. Hieronymus, XXIII, 367, 356; XXIV, 652. — S. Augustinus, XXXII, 858; XXXIV, 188, 348, 351; XLI, 373. — S. Eucherius, L, 775, 777, 905, 922. — S. Prosper Aquit., LI, 238, 347, 409, 410, 463, 472, 622. — Claudianus, LIII, 761. — S. Maximus Taurin., LVII, 247, 537, 663. — Petrus diac., LXII, 68. — Eusebius abb., LXII, 656, 917, 1061. — Dionysius abb., LXVII, 348, 350, 351. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 619. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 559. — Ven. Beda, XCI, 50. — Paulus diac., XCV, 1205. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 199. — B. Alcuinus, C, 518; CI, 38. — Rabanus Maurus, CVII, 474. — Walafridus Strab., CXIII, 80. — S. Petrus Damian., CXLV, 815. — Guibertus abb., CLVI, 57. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 700. — Ivo Carnot., CLXI, 967. — Rupertus abb., CLXIX, 75. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1118. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 91, 206, 261. — Abaelardus, CLXXXVI, 771. — S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 1018. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 741. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1531. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1063.

9° Innotuit humanæ intelligentiæ peccatum originale, ex quo omnia mala in mundo. Quod asserunt : S. Ambrosius Mediol., XVII, 91, 110, 113, 121, 262, 269, 826, 853, 962. — S. Augustinus, XXXVIII, 817, 950; XL, 235, 256; XLII, 371, 386; XLIV, 114, 115, 117, 119, 151, 110, 177, 189, 192, 386-410, 425. — Marius Mercator, XLVIII, 151. — S. Prosper Aquit., LI, 191, 227, 237, 570. — S. Petrus Chrysolog., LIII, 505. — Claudianus, LIII, 785. — Gennadius, LVII, 990, 1024, 1025. — Pomerius, LIX, 464. — Eusebius abb., LXII, 788, 1003. — S. Fulgentius, LXV, 468, 469. — Dionysius Exiguus, LXVII, 270. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1145. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 558. — Taio, LXXX, 734. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 220. — Ven. Beda, XCII, 56. — Paulus diac., XCV, 1208. — S. Hildefonsus, XCVI, 144. — Jonas Aurelian., CVI, 123. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1068. — Othlonus, CXLVI, 68, 75. — Ven. Guibertus, CLVI, 590. — Odo, CLX, 1072-1102. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 452, 460. — Ivo Carnot., CLXI, 73, 97, 1049. — Hugo de Rhodimonte, CLXVI, 834. — Ven. Hildefertus, CLXXI, 1123, 1135, 1136. — Honorius Augustod., CLXXII, 1142. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 95, 297. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 760, 769. — Petrus Pictav., CCXI, 1011.

10° Innotuit homini Christus. Sic : Constantinus Magnus, VIII, 467, 545. — S. Hilarius Pictav., IX, 479, 480, 485, 497, 557, 735, 793; X, 152, 154, 142, 147, 154, 167, 173, 178, 210, 264, 262, 288, 292, 418. — Zeno, XI, 387, 583, 592, 593, 103, 405, 406, 431, 511. — S. Optatus, XI, 690, 695, 885, 895, 901, 974, 1028, 1058, 1062. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 678, 685; XV, 124, 145, 1357, 1500, 1587, 1593, 1729, 1735, 1817; XVII, 91, 151, 357, 538, 410, 416, 524, 632, 664, 766, 997. — Sedulius, XIX, 586. — Zacharias, XX, 1072-1080. — S. Hieronymus, XXIII, 157, 200, 427, 550, 627; XXIV, 107, 108, 114, 181, 425, 457, 487, 530, 559, 615, 776, 867; XXV, 429, 462, 700, 1432; XXVI, 312, 366, 388, 518, 534, 586, 587. — S. Augustinus, XXXIII, 75, 77, 852, 912, 1052; XXXIV, 55, 159, 215, 1046, 1054; XXXV, 1459, 1562; XXXVIII, 708, 747, 774, 1061, 1124; XL, 597, 628, 650; XLI, 254, 263; XLIV, 144. — Marius Mercator, XLVIII, 104, 167, 202, 247. — S. Prosper Aquit., LI, 598, 471, 481, 482, 486. — S. Maximus Taurin., LVII, 370, 611, 621, 626, 801, 802, 804. — Gennadius, LVIII, 993, 1023, 1024. — Petrus diac., LXII, 84, 87. — S. Paulinus Nolan., LXI, 508. — Boetius, LXIV, 1545, 1549, 1551. — S. Fulgentius, LXV, 168, 240, 249, 270. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — Ferrandus, LXVII, 889. — Facondus, LXVII, 528, 548, 598, 683. — Vigilus, papa, LXIX, 105. — Cassiodorus, LXIX, 989; LXX, 36, 58, 174. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 42, 48, 221. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 264; LXXXIII, 99, 106, 121, 450, 460, 565. — Ven. Beda, XCII, passim. — S. Julianus Tolet., XCVI, 526. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 565. — B. Alcuinus, CI, 50, 40, 47. — Smaragdus, CII, 22, 658. — Rabanus Maurus, CXI, 19. — S. Odo, CXXIII, 109, 165, 167. — Regino abb., CXXIII, 203, 204, 228. — S. Petrus Damian., CXLV, 21, 30, 51, 41, 49, 53. — Guilmundus, CXLIX, 1425-1500. — B. Lanfrancus, CL, 408-442. — Robertus de Tumbalena, CL, 1565. — Radbodus II, CL, 1527. — S. Bruno Carthus., CLIII, 52 et seqq. — Ven. Guibertus, CLVI, 490-528. — Goffridus abb., CLVII, 102, 237. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 748, 769, 773. — B. Odo Camerac., CLX, 1084, 1104. — S. Bruno Astiens., CLXIV, 159. — Rupertus abb., CLXVII, 325, 429, 481. — Ven. Hildefertus, CLXXI, 796, 1104. — Godefridus abb., CLXXIV, 21. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 72, 310, 572, 842. — Abaelardus, CLXXVIII, 1750. — Hermannus abb., CLXXXIII, 36, 45, 78, 767. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 787, 796. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1615. — Gerhohus, CXCIV, 1074-1160. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1705. — Joannes Saresburiensis, CXCI, 426. — Joannes Cornub., CXCI, 1041. — Petrus Cellens., CCLII, 658-674. — Philippus de Harverg., CCLII, 51. — Alexander abb. Gemmetic., CCV, 920. — Petrus Blesens., CVII, 561, 576, 578. — Alanus de Insulis, CCX, 534, 414, 421, 611, 677. — Adamus Persen., CCXI, 699. — Petrus Pictav., CCXI, 482-510. — Innocentius III, papa, CCXVII, 514-552.

11° Innotuit hominibus intelligentiæ Christi incarnatio. Sic : Lactantius, VI, 463, 470, 475, 478, 524. — S. Hilarius Pictav., IX, 261, 262; X, 32, 211, 312, 308, 459, 450. — Zeno, XI, 402, 403, 407, 411, 412, 435, 416. — S. Ambrosius Mediol., XVI, 812-846. — Sedulius, XIX, 774-780. — Sulpicius Severus, XX, 144. — S. Hieronymus, XXIII, 538, 587; XXIV, 144, 250; XXVI, 601. — S. Augustinus, XXXII, 991; XXXIV, 134; XXXV, 148; XXXVIII, 352, 354, 512, 701, 710, 934, 940, 945, 996,

999, 1001, 1017, 1096; XXXIX, 1657; XL, 566; XLI, 307; XLIV, 174. — Orosius, XXXI, 1012, 1064. — Marius Mercator, XLVIII, 1163. — Cassianus, L, 14-270. — S. Prosper Aquit., LI, 70, 546, 436, 517, 518, 550, 621, 627, 628, 700. — S. Petrus Chrysolog., LII, 571, 579, 582, 585, 588, 594, 598, 636. — S. Leo Magnus, LIV, 190-234. — S. Maximus Taurin., LVI, 251, 266, 299. — Paschasius diac., LXII, 26. — S. Eleutherius, LXV, 91, 93. — S. Fulgentius, LXV, 577, 571-602, 726. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — S. Gregorius Turon., LXII, 169, 170, 705, 708, 712. — Taio, LXXX, 775. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 468. — S. Bonifacius, LXXXIX, 862. — S. Hildefonsus, XCVI, 144. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 281. — Smaragdus, CII, 26. — Rabanus Maurus, CVII, 343. — Scotus Erig., CXIII, 1230. — Raimundus, CXXI, 83. — S. Ado Vienn., CXXIII, 75. — Hincmarus, CXXV, 912. — Otto Vercell., CXXXIV, 851. — Geron abb., CXXXVII, 530, 578. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 253. — S. Guibertus, CXLI, 519, 556, 542. — S. Bruno Herbipol., CXLI, 92. — S. Otilio, CXLI, 991, 1001. — S. Petrus Damian., CXLIV, 537, 736, 740, 748, 946, 948; CXLV, 21-24. — Othlonus, CXLVI, 156, 297. — Radbodus Tornac., CLIII, 650. — Radulphus Ardens, CLV, 155, 1696. — Ven. Guibertus, CLVI, 490-528. — Petrus Alphonsi, CLVII, 615. — Wernerus abb., CLVII, 776. — Eadmerus, CLIX, 560. — B. Odo, CLX, 110. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 272, 453. — Ivo Carnot., CLX, 70, 1045; CLXII, 562, 583. — S. Bruno Astiens., CLXII, 1080-1084. — Rupertus abb., CLXVII, 358, 401, 732; CLXIX, 840. — Ven. Hildefertus, CLXXI, 344-400, 1066, 1582. — Honorius Augustod., CLXXII, 265, 274, 810, 1122. — Godefridus abb., CLXXIV, 21-89, 642, 656. — Abaelardus, CLXXVIII, 381, 588. — Hermannus abb., CLXXX, 10-38. — S. Bernardus Clareaull., CLXXXIII, 36, 45, 54, 88, 126, 585, 1035. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 790. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1615. — Petrus Lombard., CXII, 775. — Iudius, CXII, 1072-1090. — Aelredus, CXCIV, 209-227. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 98-361. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1722-1741. — Petrus Cellens., CCLII, 658-674. — Ermengaudus, CCIV, 1215. — Garnerius Lingon., CCV, 560-620. — Petrus Blesens., CCVI, 561, 576. — S. Martinus Lingon., CCVIII, 31-83. — Alanus de Insulis, CCX, 232. — Absalon abb., CCXI, 14-37. — Petrus Pictav., CCXI, 1161. — Helinandus, CCXII, 482-516.

12° Innotuit homini Christus morte sua redimere genus humanum. Quod asserunt : Victorinus Afer, VII, 1235. — S. Hilarius Pictav., IX, 440, 459, 635; X, 68. — S. Ambrosius Mediol., XV, 1415, 1436, 1440, 1464, 1480, 1590, 1603, 1614, 1615, 1662. — Juvenius, XIX, 333. — Sedulius, XIX, 590, 727. — S. Innocentius I, papa, XX, 57. — S. Hieronymus, XXVI, 210, 463. — Orosius, XXXI, 1064, 1068. — S. Augustinus, XXXVI, 170, 174, 459, 966; XXXVIII, 946, 952, 1074, 1089, 1114; XL, 296; XLI, 268; XLIV, 118, 119, 140, 145, 161, 179, 917. — S. Prosper Aquit., LI, 164, 165, 172, 177, 351, 490, 496, 615, 702. — Claudianus, LIII, 785. — S. Leo Magnus, LIV, 526, 532, 542. — S. Maximus Taurin., LVI, 254, 566. — Faustinus, LIX, 405, 410. — Helpidius, LIII, 545. — Dionysius Exiguus, LXVII, 270. — Cassiodorus, LXX, 153, 161. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 30, 221. — Taio, LXXX, 780. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 485, 534. — S. Bonifacius, LXXXIX, 862. — Paulus diac., XCV, 1272, 1423. — S. Hildefonsus, XCVI, 13, 150. — B. Alcuinus, C, 45. — Candidus Fuldens., CI, 60-104. — Rabanus Maurus, CVII, 343; CXI, 1565; CII, 1425. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1015, 1068. — Scotus Erigen., CXXII, 1221. — Hincmarus, CXXIV, 912. — S. Odo abb., Cluniac., CXXVIII, 103, 165, 167, 274. — Silvester II, papa, CXXXIX, 255. — Henricus Parmensis, CXXXIX, 1529. — Arnoldus monac., CXL, 1088. — S. Petrus Damian., CXLIV, 766. — Othlonus, CXLVI, 159. — Manegaldus, CLV, 166. — Radulphus Ardens, CLV, 1368. — Goffridus abb., CLVII, 585. — Petrus Alphonsi, CLVII, 659. — Wernerus abb., CLVII, 696, 923. — Berengous abb., CLX, 936. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 565, 414, 428, 762. — Ivo Carnot., CLXI, 71; CLXII, 562. — Drogo Cardin., CLXVI, 1516, 1517. — Rupertus abb., CLXVII, 538. — Ven. Hildefertus, CLXII, 547. — Honorius Augustodun., CLXXII, 909, 938. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 505, 510, 511. — Abaelardus, CLXXXVIII, 453, 479. — S. Bernardus, CLXXXIX, 263; CLXXXIV, 741, 935. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1636. — Petrus Lombard., CXCLII, 796. — Eckbertus abb., CXCV, 107. — Ermengaudus, CCIV, 1215. — S. Martinus, CCVIII, 791-799. — Alanus de Insulis, CCL, 225, 611, 677. — Absalon abb., CCXI, 157.

13° Innotuit Christi resurrectio et ascensio. Sic : Tertullianus, I, 401. — Lactantius, VI, 510, 516. — S. Hil-

larius, IX, 815; X, 288, 291. — Zeno, XI, 405, 453, 455. — S. Damasus, papa, XIII, 577. — S. Ambrosius, XV, 1845. — Iuvenius, XIX, 541. — Sedulius, XIX, 759. — S. Gaudensius, XX, 855. — Zachæus, XX, 1090. — Rufinus, XXI, 560, 561, 567. — S. Augustinus, XXXIV, 24, 25; XXXV, 1542; XXXVI, 811; XXXVIII, 359, 724, 788, 789, 1070, 1310; XXXIX, 1716; XL, 304; XLIV, 144. — S. Prosper Aquit., LI, 576, 402, 406, 412. — S. Petrus Chrysolog., LII, 108, 411, 414, 417, 418. — S. Leo Magnus, LIV, 390, 594, 596. — S. Maximus Taurin., LVII, 538, 519, 530, 625, 628. — Egyptius, LXII, 1069. — S. Gregorius Turon., LXXI, 707, 1097. — Taio, LXXX, 783. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 109, 493. — S. Hildefonsus, XCVI, 153. — Rabanus Maurus, CVII, 353. — Scotus Erigen., CXXII, 1228, 1250. — Silvester II, papa, CXXXIX, 253. — Henricus Permens., CXXXIX, 1529. — S. Bruno Herbipol., CXLI, 54. — S. Odilo, CXLI, 1004, 1009, 1011. — S. Petrus Damian., CLXIV, 563. — Othlonus, CXLVI, 156. — S. Bruno Carthus., CLII, 840. — Radulphus Ardens, CLV, 1917. — Petrus Alphonsi, CLVII, 650. — Wernerus abb., CLVII, 916, 932, 970. — Eadmerus, CLIX, 568. — Ivo Carnot., CLXII, 591. — Rupertus abb., CLXVIII, 192. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 580. — Honorius Augustod., CLXXII, 929. — Godefridus abb., CLXXIV, 508, 800. — Abalarus, CLXXVIII, 498. — S. Bernardus, CLXXXIII, 284, 300; CLXXIV, 741. — Eraclius abb., CLXXXIX, 1662, 1667. — Isaac de Siella, CXIV, 1824, 1829. — Aelredus, abb., CACV, 285. — Petrus Cellens., CCII, 770, 794. — Ermenegandus, CCIV, 1235. — S. Maritus Legion., CCVIII, 921-931, 1085-1158. — Ahsalon abb., CCXI, 152, 182, 195. — Helinaudus, CCXII, 394. — Innocentius III, papa, CCXVII.

14^a — De resurrectione Christi innouit resurrectio nostra. Quod asserunt: Tertullianus, I, 578, 525, 537, 583; II, 632, 800, 810, 835, 851, 8-8. — Minutius Felix, III, 345-347. — Lactantius, VI, 806. — S. Hilarius, IX, 517, 458, 765, 840, 946. — Zeno, XI, 570, 578, 582. — S. Damasus, XIII, 408. — S. Ambrosius, XIV, 808; XV, 1629, 1638, 1751, 1845; XVII, 468, 534, 535. 512, 516, 526, 844, 846, 928. — S. Hieronymus, XXIII, 261, 342, 384, 785. — S. Augustinus, XXXIII, 351, 371, 574, 912; XXXV, 1547, 1551; XXXVIII, 710, 712, 713, 819, 892, 958, 1065, 1150, 1159; XXXIX, 1603, 1605, 1611, 1629; XL, 272, 517, 512; XLI, 683, 686, 675, 690, 735; XLII, 1129. — S. Petrus Chrysolog., LII, 575, 379, 487, 622. — Claudianus, LIII, 715. — S. Maximus Taurin., LVII, 458, 596, 776. — Gennadius, LVIII, 932, 1015, 1016, 1045. — Pomerius, LIX, 421, 427. — Egyptius, LXII, 771, 773, 776, 781, 805, 807, 812, 1046. — Dionysius Exiguus, LXVII, 582, 585, 589, 593. — Taio, LXXX, 783, 983. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 591. — S. Hildefonsus, XCVI, 142, 143. — S. Julianus Tolet., XCVI, 503. — B. Alcuinus, CI, 52. — Jonas Aurelian., CVI, 285. — Haymo Alberstat., CXVIII, 881, 883. — Hincmarus, CXXV, 945. — S. Odo, CXXXIII, 270. — Alto Vercell., CXXXIV, 405, 686. — Burchardus Wormat., CXL, 1055. — S. Bruno Carthus., CLIII, 212, 408. — Manegaldus, CLV, 167, 170. — Godefridus, CLVII, 257. — Petrus Alphonsi, CLVII, 581. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 401. — Ivo Carnot., CLXI, 972, 1012. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 601. — S. Bernardus Claravall., CLXXXIII, 54, 741. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 982, 988, 997. — Petrus Lombardus, CXCH, 945. — Bandinus, CXCH, 1110. — Balduinus Cantuar., CCIV, 450. — Petrus Pict., CCXI, 1254.

15^a — Innouit intelligentiam hominis utrum sit et quid sit anima. Quod asserunt: Tertullianus, II, 616, 652, 658, 660, 669, 686, 712, 720. — Arnobius, V, 853, 854, 875, 865, 887, 891. — Lactantius, VII, 135. — S. Hilarius, IX, 527, 566. — S. Ambrosius, XIV, 230, 339, 402; XV, 1242, 1277, 1351, 1549, 1586, 1394, 1419, 1444, 1545, 1631, 1755, 1781; XVII, 491, 529, 1017. — Rufinus, XXI, 517. — S. Hieronymus, XXIII, 371, 382, 417, 430; XXV, 955, 1089, 1240; XXVI, 65, 414, 505. — S. Augustinus, XXXII, 885, 1058, 1075; XXXIII, 77, 583, 720, 774, 857; XXXIV, 353-370; 409-428; XXXVIII, 986, 1135; XL, 15, 27; XLI, 511; XLII, 93; XLIV, 185, 476-547. — Cassianus, XLIX, 499, 570, 605, 670, 774. — S. Eucherius, L, 775. — Claudianus, LIII, 706, 707, 711, 718, 729, 749, 750. — Gennadius, LVIII, 984, 985, 1000, 1019, 1021, 1022. — Prudentius, LIX, 695. — Egyptius, LIX, 835. — Dionysius Exiguus, LXVII, 589, 570, 371, 596. — Cassiodorus, LIX, 280-308. — S. Gregorius Magnus, LXXXVII, 1242. — Taio, LXXX, 752. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 562. — S. Julianus Tolet., XCVI, 478. — Wichodus, XCVI, 1144, 1152. — B. Alcuinus, CI, 610. — Hincmarus, CXXV, 932, 959. — S. Odo, CXXXIII, 357. — Burchardus,

CLXI, 1017, 1047, 1048. — Guigo Carthus, CLIII, 628. — Manegaldus, CLV, 153, 155. — Ven. Guibertus, CLVI, 676. — Wernerus abb., CLVII, 1154, 1161. — Eadmerus, CLIX, 611, 694. — Odo Camerac., CLX, 1094. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 218, 720. — Ivo Carnot., CLXI, 973. — Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 834. — Rupertus abb., CLXVII, 266. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 835, 940, 942. — Honorius Augustod., CLXVII, 1144, 1242. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 293, 266, 301, 503, 580, 952. — Joannes monach., CLXXX, 177. — S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 1008; CLXXXIII, 561, 567, 912, 981, 1166. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690, 731. — Isaac de Stella, CXCV, 1876-1839. — Eckbertus abb., CXCV, 16. — Adamus Premonstrat., CXCVIII, 844-872. — Joannes Saresber., CXCI, 456. — Petrus Cellens., CCII, 1069. — Hugo Etrian., CCII, 168. — Alanus de Insulis, CCX, 516. — Petrus Pictav., CCXI, 1275. — Anonymus, CCXIII, 914.

16^a — Innouit pariter liberum hominis arbitrium, ut asserunt: Novatianus, III, 8-8. — Arnobius, V, 911. — Constantinus Magnus, VIII, 457. — S. Hilarius Pictav., IX, 569. — S. Innocentius I, papa, XX, 586. — S. Hieronymus, XXIII, 246, 590, 556, 551, 575, 579; XXVI, 401, 410, 455, 470. — S. Augustinus, XXXII, 1222-1310, 1319; XXXIII, 585, 968, 971; XXXIV, 453; XXXIX, 1722; XL, 11, 296; XLI, 148, 386; XLII, 105; XLIV, 151, 258, 275, 880-915. — Cassianus, XLIX, 574, 575, 583, 597, 677, 910, 914. — S. Prosper Aquit., LI, 31, 125, 207, 228, 237, 258, 250, 622, 631, 651. — Arnobius Junior, LIII, 240-522. — Gennadius, LVIII, 997, 1020, 1015. — S. Faustus, LVIII, 784-853. — Petrus diac., LXII, 88. — S. Fulgentius, LXV, 475. — Dionysius Exiguus, LXVII, 271. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1142. — S. Martinus Dumieus, LXXII, 29. — Gotteschalchus, CXXI, 565. — S. Remigius, CXXII, 1025, 1048, 1110, 1112. — Scotus Erigen., CXXII, 575, 580, 382. — Othlonus, CXLVI, 100. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 490-506, 508-540. — Ivo Carnot., CLXI, 73, 973. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1129, 1131. — Honorius Augustod., CLXXII, 1198-1230. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 101, 103, 106, 255, 261. — Frowinus abb., CLXXXIX, 1801. — S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 1001-1030. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 748. — Hugo Ambian., CXCH, 1166-1178. — Aelredus abb., CXCV, 513. — Petrus Pictav., CCXI, 1031, 1037.

17^a Innouit etiam ultimum iudicium. Sic asserunt: Tertullianus, I, 415, 519, 523, 537, 660; II, 291, 299. — S. Hilarius, IX, 536. — S. Damasus papa, XIII, 502. — S. Ambrosius, XVII, 456, 650, 766, 840. — Iuvenius, XIX, 69. — Rufinus Aquil., XI, 367, 509, 570, 1049. — S. Hieronymus, XXI, 565; XXIV, 210, 215; XXV, 844, 953, 965, 984, 1032, 1256; XXVI, 158, 266. — S. Augustinus, XXXV, 1571, 1572, 1664, 1684; XXXVI, 554, 811; XXXVIII, 52, 711, 1070, 1219; XXXIX, 1610; XL, 258, 263, 317, 654; XLI, 685, 690, 699, 704. — S. Prosper Aquit., LI, 406, 472, 637, 668, 669, 683. — S. Maximus Taurin., LVII, 528. — Gennadius, LVIII, 983. — Julianus Pomerius, LIX, 491. — Prudentius, LIX, 709. — Egyptius, LXII, 768, 787. — S. Paulinus Nolan., LXI, 440. — S. Casarius, LXVII, 1075. — Cassiodorus, LXX, 82. — S. Gregorius Turon., LXXI, 193, 424, 541, 658. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 80. — Taio, LXXX, 942, 985. — S. Columbanus, LXXX, 216, 247, 252. — S. Isidrus Hispal., LXXXIII, 496, 595. — S. Aldhelmus, LXXXIX, 208. — S. Hildefonsus, XCVI, 134. — S. Julianus Tolet., XCVI, 497. — B. Alcuinus, CI, 48. — Jonas Aurelian., CVI, 269, 271. — Haymo Halberstat., CXVIII, 912, 914. — Hincmarus, CXXV, 888. — Remigius monac., CXXXI, 866-872. — Burchardus, CXL, 1041. — S. Petrus Damian., CXIV, 682, 840. — Radulphus Ardens, CLV, 1667. — Ven. Guibertus, CLVI, 675. — Wernerus abb., CLVII, 1209. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 722, 975. — Ivo Carnot., CLXI, 74, 1012. — Rupertus abb., CLXVII, 350, 1113, 1161, 1175. — Marbodius, CLXXI, 1751. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 507. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1134. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 980, 982, 993, 997. — Petrus Lombard., CXCH, 943, 955. — Bandinus, CXCH, 1110. — Alanus de Insulis, CCX, 205, 324. — Innocentius III, papa, CCXVII, 742.

18^a — Inde innouuerunt præmia in celo bonis promissa. Quod asserunt: Tertullianus, I, 160; II, 411, 715, 747, 751, 814, 818, 856. — S. Cyprianus, IV, 357, 673, 674. — Lactantius, VI, 379. — Constantinus Magnus, VIII, 456. — Minutius Felix, III, 318. — Novatianus, III, 288. — S. Hilarius, IX, 569, 590, 639. — S. Ambrosius, XV, 1257, 1638; XVII, 163, 840. — S. Hieronymus, XXII, 1099; XXIII, 540, 569; XXV, 272; XXVI, 457, 583. — S. Augustinus, XXXIV, 202, 204, 371; XXXVI, 560, 590, 564, 769; XXXVIII, 142, 192, 711, 809, 813, 814, 1261,

XXXIX, 1515, 1518; XL, 275, 281, 283, 551, 512, 407; XLI, 565, 594, 637, 709, 801. — Fastidius, L, 588. — S. Prosper Aquil., LI, 268, 347, 359, 422, 452, 415, 478, 682, 691, 795. — S. Petrus Chrysolog., LII, 524. — S. Patricius, LIII, 818, 837. — Engypsius, LXII, 571, 817. — S. Maximus Taurin., LVII, 588, 791. — Gennadius, LVIII, 1005. — Julianus Pomerius, LIX, 490, 424, 437, 458. — Cassiodorus, LXX, 1501. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 495, 619. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 216, 938. — S. Bonifacius, LXXXIX, 858. — S. Hildefontus, XCVI, 478, 521. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 215, 250. — B. Alcuinus, C, 187, 211, 362, 449; CI, 54. — Smaragdus, CII, 620. — Jonas Aurelian., CVI, 275. — Rabanus Maurus, CXII, 1519, 1521. — Haymo Halberstat., CXVIII, 875, 886. — S. Odo, CXXXIII, 177. — Atto Vercell., CXXXIV, 686. — Burchardus, CXL, 1059. — Arnoldus, CXL, 1090. — S. Leo IX, papa, CXLI, 574. — S. Petrus Damian., CXLV, 748. — Othlonus, CXLVI, 292. — Theodoricus, CXVII, 553. — Manegaldus, CLVI, 167. — Eadmerus, CLIX, 588-606, 629, 658. — Ven. Guibertus, CLVI, 675. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 240, 241. — Ivo Carnot., CLXI, 997, 1014. — S. Bruno Astens., CLXV, 876. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 616. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1265. — Honorius Augustod., CLXXII, 1157, 1161, 1169, 1171. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 700, 996, 1008. — B. Aelredus, CXCIV, 527. — Adamus Præmonstrat., CXVIII, 820. — S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1125, 1135. — Petrus Cantor., CCV, 565, 565. — Petrus Pictav., CCXI, 1276.

19. — Inde etiam hominis intelligentiam innotuerunt poenæ æternæ malis reservatæ. Sic asserunt: Tertullianus, I, 520; II, 742. — Minutius Felix, III, 518. — Novatianus, III, 888. — Lactantius, VI, 641, 800. — S. Hilarius Pictav., IX, 290, 341, 534, 561. — Juvenius, XIX, 278. — S. Hieronymus, XXIV, 210; XXV, 99, 124, 167, 245, 275, 752. — S. Augustinus, XXXIV, 26, 168, 481; XXXV, 1331; XXXVI, 763; XXXVIII, 250, 709, 1357; XL, 281, 285, 535; XLI, 702, 709, 712, 723, 726. — Fastidius, L, 389. — S. Eucherius, L, 792. — S. Prosper Aquil., LI, 361, 400. — S. Patricius, LIII, 852. — Gennadius, LVIII, 983, 1017, 1048, 1049. — Julianus Pomerius, LIX, 491. — Prædicator, LIX, 706. — Engypsius, LXII, 570, 787, 889, 1077. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 597. — S. Julianus Tolet., XCVI, 476. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 214. — B. Alcuinus, C, 484; CI, 55. — Jonas Aurelian., CVI, 275. — Haymo Halberstat., CXVIII, 945, 947, 952. — Hincmarus, CXXV, 888. — Burchardus, CXL, 1059, 1043. — S. Petrus Damian., CXLV, 745. — Ven. Guibertus, CLVI, 674, 677. — Goffridus abb., CLVII, 185. — Wernerus abb., CLVII, 1011, 1012. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 753. — Ivo Carnot., CLXI, 996, 997. — Rupertus abb., CLXVII, 472. — Honorius Augustod., CLXXII, 1159, 1161. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 581, 586, 589, 610. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 700, 823, 1008. — Petrus Lombardus, CXII, 960. — Aelredus abb., CXCIV, 527. — Adamus Præmonstrat., CXCIII, 810. — S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1116. — Petrus Cantor., CCV, 558. — Petrus Pictav., CCXI, 1157. — Ægidius Parisiens., CCXII, 45, 1057. — Innocentius III, papa, CCXVII, 758, 759.

§ II. — Beneficia Christianismi erga hominem quoad cor.

Christianismus non solum hominis intelligentiam illuminavit, sed etiam cor illius immutatum omnibus exornavit virtutibus, scilicet:

1° Inspirando fidem. Sic: Tertullianus, I, 1260; II, 23-27, 889. — S. Cyprianus, IV, 661, 735. — Victorinus, VIII, 1145. — S. Hilarius, IX, 301, 481, 526; X, 597, 599, 617, 825, 601, 611, 710. — Zeno, XI, 251, 260, 261, 266, 267, 271, 126, 459, 480. — Luciferus Calarit., XIII, 791-818, 818-1058. — Ambrosius, XV, 1235, 1266, 1278, 1315, 1324, 1332, 1142, 1483, 1501, 1561, 1597, 1599, 1635, 1656, 1662, 1685, 1727, 1774, 1811; XVI, 527-696; XVII, 82, 85, 107, 185, 557, 500, 756. — S. Hieronymus, XXIII, 170, 171, 225, 574, 466; XXVI, 243. — S. Augustinus, XXXII, 855, 876; XXXIII, 978, 1082; XXXIV, 24, 361; XXXV, 1557, 1689; XXXVIII, 251-258, 535, 698, 750, 808, 852, 890, 911, 1345; XL, 181, 198-251, 886, 889; XLI, 173, 502; XLII, 79, 1140-1156; XLIII, 461; XLIV, 254, 257, 240. — Marius Mercator, XLVIII, 407, 418. — Cassianus, XLIX, 578. — Fastidius, L, 597. — Encherius, L, 650. — S. Prosper Aquil., LI, 116, 171, 192, 196, 476, 654, 635, 671, 676. — S. Petrus Chrysolog., LII, 560, 562, 563, 569, 571, 577, 557. — S. Nicetas, LII, 847, 866. — Arnobius Junior, LIII, 536. — S. Patricius, LIII, 802. — Salomius, LIII, 969. — S. Leo Magnus, LIV, 308, 935, 942. — S. Maximus Taurin., LVII,

278, 547, 514, 621, 707. — Gennadius, LVIII, 1011. — Julianus Pomerius, LIX, 453, 505. — Gelasius I, papa, LIX, 19, 25, 26, 57, 60. — Petrus diacon., LXII, 85, 49. — Vigilinus Tapsens., LXII, 298, 466. — Hormisdas papa, LXIII, 587, 401, 401. — S. Eleutherius, LIX, 85. — S. Fulgentius, LXV, 560, 515, 672-720. — Agapetus papa, LXVI, 57, 68. — Dionysius abb., LXVII, 166, 400. — Facundus, LXVII, 528, 534, 548, 683. — S. Cassius Arelat., LXVII, 1146. — Agnellus Ravenn., LXVIII, 381. — Vigilinus papa, LXIX, 145, 178. — Pelagius papa, LXVI, 599, 402, 408. — Cassiodorus, LXIX, 884, 988, 1069, 1126. — S. Gregorius Turon., LXXI, 161, 250, 360, 711, 953, 1020. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 509, 615, 692, 717, 779, 795, 797; LXXXIX, 92. — Donatus abb., LXX, 22. — S. Augustinus, apost. Angl., LXXX, 65. — S. Wanharius Lingon., LXXX, 191. — Bonifacius V, papa, LXXXI, 435, 456, 458. — Tasio, LXXX, 816. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 295; LXXXIII, 450-556, 586, 601; LXXXIV, 95-626 *passim*. — S. Martinus I, papa, LXXXVIII, 145. — S. Gregorius II, papa, LXXXIX, 503, 504. — S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 852, 856. — S. Hildefontus, XCVI, 55, 146. — S. Julianus Tolet., XCVI, 536. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 152, 255, 345. — B. Alcuinus, C, 192, 249; CI, 15, 51, 615. — S. Leo III, papa, CI, 1050. — S. Agobardus, CIV, 268-288. — Halitarius Camer., CV, 671. — Maxentius Aquil., CVI, 55. — Rabanus Maurus, CXI, 90, 96, 1365; CXII, 1224, 1251. — Haymo Halberstat., CXVIII, 896, 897. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 1272, 1387-1456. — Gotteschalchus, CXXI, 560. — Alvarus Cordub., CXXI, 597. — Hincmarus, CXXV, 773. — Joannes VIII, papa, CXXVI, 652. — Remigius monach., CXXXI, 907. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 710. — Atto Vercell., CXXXIV, 29, 48. — Gezo abb., CXXXVII, 531. — S. Leo IX, papa, CXLI, 556. — S. Petrus Damian., CXIV, 20-40, 674. — Othlonus, CXLVI, 101, 267. — Theodoricus, CXLVII, 557. — S. Anselmus Lucens., C LII, 445-476. — Durandus Troarn., CLIX, 1577. — Goffridus abb., CLVII, 252. — Gilbertus, CLIX, 1006. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 220, 224, 260. — Ivo Carnot., CLXI, 60, 1045; CLXII, 604. — Guillelmus de Campell., CLXIII, 1046-1071. — S. Bruno Astens., CLXV, 904. — Rupertus abb., CLXIX, 45, 137, 141, 149, 155, 158; CLXX, 562-610. — Hildebertus, CLXXI, 1067. — Ven. Godefridus, CLXXIV, 514. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 45, 47, 527-544, 1014. — Abaelardus, CLXXXVIII, 105, 618, 630, 981, 986, 1353, 1695. — Guillelmus abb., CLXXI, 566-610. — S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 1021; CLXXXIII, 292, 770. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 816. — Petrus Lombardus, CXCI, 805. — Hugo Ambian., CXCI, 1521-1544. — Gerhohus, CXCIV, 1189-1355 *passim*. — Eckbertus abb., CXCIV, 21, 25. — Arnulfus Leior., CCI, 174. — Hugo Eterian., CCI, 228. — Baldinus Cantuar., CCIV, 572-640. — Petrus Cantor., CCV, 266, 368. — Petrus Blesens., CCVII, 1070-1092. — Alanus de laudis, CCX, 506-429. — Petrus Pictav., CCXI, 1089. — Anonymus, CCXIII, 726.

2° Spem erigendo. — Sic: S. Hieronymus, XXIII, 1220, 1221, 1535, 1586. — S. Augustinus, XXXVIII, 705, 706, 805, 902, 1356; XL, 254, 266; XLI, 648. — Cassianus, XLIX, 861. — S. Prosper Aquil., LI, 501, 575, 576, 407. — Salomius Vienn., LIII, 969. — S. Fulgentius, LIX, 161. — Cassiodorus, LXX, 1201. — Talo, LXXX, 819. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 605. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 255. — B. Alcuinus, CI, 616. — Smaragdus abb., CII, 614, 650. — Halitarius, CV, 672. — Rabanus Maurus, CXII, 1234. — Haymo Halberstat., CXVIII, 895, 897. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 1456, 1460. — Adalgerus, CXXXIV, 934. — S. Leo IX, papa, CXLI, 568. — S. Fulbertus Carnot., CXLI, 514. — S. Petrus Damian., CXIV, 718. — Othlonus, CXLI, 101, 267. — S. Bruno Carthus., CLIII, 47, 74, 427. — S. Bruno Astens., CLXV, 904. — Rupertus abb., CLXIX, 137, 141, 155, 158. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 45. — S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 770. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 816. — Petrus Lombardus, CXCI, 811. — Petrus Cantor., CCV, 271. — Petrus Pictav., CCXI, 1094.

3° Inflammando charitatem erga Deum et proximum. Sic asserunt: Tertullianus, I, 416, 499, 668, 696; II, 595. — Lactantius, VI, 666. — Zeno, XI, 972-974, 278. — S. Optatus, XI, 1018. — S. Ambrosius, XV, 1256, 1572, 1425, 1439, 1477, 1499, 1509, 1658, 1847; XVI, 165, 1681, 1750, 1751; XVII, 225, 226, 251, 253, 436, 491, 785, 819, 951. — Juvenius, XIX, 124, 158. — S. Anastasius papa, XX, 78. — S. Innocentius I, papa, XI, 554, 559. — S. Zozimus papa, XX, 657. — S. Hieronymus, XXII, 815; XXIII, 179, 425; XXVI, 418, 459, 536. — S. Augustinus, XXXII, 876, 1316, 1378, 1351,

1580, 1585; XXXIII, 560, 568; XXXIV, 29, 51, 71, 162, 890, 898, 975, 1006; XXXV, 2016, 2035, 2038, 2042, 2045, 2053, 2057, 2157; XXXVI, 393, 638, 661; XXXVIII, 40, 210, 539, 727, 754, 793, 865, 1121, 1223; XXXIV, 1555, 1693; XL, 25, 234, 246, 288, 715; XLIV, 242, 290. — Cassianus, XLIX, 483, 496, 853, 857, 1027. — Fastidius, L, 392, 593. S. Eucherius, I, 810, 854. — S. Prosper Aquit., LI, 251, 289, 502, 457, 651, 655, 683, 696, 702. — Petrus Chrysolog., LII, 532. — S. Valerianus, LI, 715, 716. — Salomius Vienn., LIII, 969. — S. Leo Magnus, LIV, 168, 263, 268, 281, 522. — S. Maximus Taurin., LVII, 675, 679, 718. — Gelasius I, papa, LIX, 60. — Julianus Pomerius, LIX, 495-496. — Eusebius, LXII, 568, 873, 1083. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 256. — S. Fulgentius, LXV, 191, 544, 758. — S. Remigius, LXV, 968. — Junilius, LXVIII, 50. — S. Gregorius Turon., LXXI, 270, 1061. — Luculentus, LXXII, 820. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 639; LXXXIX, 564. — Paulus Emeritan., LXXX, 129. — S. Columbanus, LXXV, 250. — Taio, LXXX, 818. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 692, 702, 732. — S. Eligius, Nivern., LXXXVII, 658. — S. Bonifacius, LXXXIX, 652, 856. — S. Hildefonsus, XCVI, 138, 192. — S. Paulinus Aquil., CLIX, 197, 248, 255. — B. Alcuinus, C, 162, 449, 495, 508; CI, 615. — Smaragdus, CII, 598, 648. — Theodulfus Aurelian., CV, 19, 202. — Halitarius, CV, 672. — Jonas Aurelian., CVI, 235. — Rabanus Maurus, CVII, 380; (CII), 1231. — Haymo Halberstat., CXXVIII, 887, 889, 895. — Paschasius Hadertus, CXX, 1400, 1489. — Hincmarus, CXXV, 775; CXXVI, 453. — Atto Verceil., CXXXIV, 216, 262, 587, 589, 425, 615, 651, 706. — Adalgerus, CXXIV, 917. — Burchardus, CXL, 984, 996. — S. Fulbertus, CXLI, 545. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 581. — S. Petrus Damian., CXLV, 714. — Othobonius, CXLVI, 101, 268. — S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 506. — Robertus de Tumbalena, CL, 1565. — Guigo, Prior Carthus., CLIII, 624. — Wernerus, CLVII, 1041. — Eadmerus, CLIX, 675, 686, 697. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1015. — Ivo Carnot., CLXI, 1016. — S. Bruno Astens., CLXV, 110, 907. — Rupertus, CLXVII, 981, 992, 1445; CLXIX, 157, 141, 455, 158. — S. Norbertus, CLXX, 1538. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 835. — Abaelardus, CLXXVIII, 981, 1693. — Algerus Leod., CLXXX, 860. — S. Bernardus, CLXXXII, 974-1000; CLXXXIII, 620, 715, 770, 806, 891, 1020; CLXXXIV, 579, 791. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 693, 816, 861. — Petrus Lombardus, CXCI, 811, 821. — Hugo Ambian., CXCI, 1229. — Isaac de Stella, CXIV, 1695. — Aelredus, XCV, 505-558, 662-702. — Balduinus Cantuar., CCIV, 418-450, 477, 536. — S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1224. — Petrus Cantor, CCV, 275. — Petrus Blesens., CCVII, 872-958. — Petrus Pictav., CCXI, 1093. — Innocentius III, CCXVII, 762.

4^a Prescribendo ialmicorum dilectionem. Sic: S. Cyprianus, IV, 750. — S. Hilarius Pictav., IX, 525, 571, 592, 593, 594, 617. — S. Ambrosius, XV, 1286, 1288, 1344, 1373, 1401. — S. Hieronymus, XXIII, 456, 524. — S. Augustinus, XXXIV, 1242; XXXVIII, 53, 514, 806, 807, 1015, 1053, 1054, 1274, 1450; XXXIX, 1695; XL, 264; XLIV, 262, 264. — Cassianus, XLIX, 533, 539, 542, 547, 550, 735. — S. Prosper Aquit., LI, 325, 360, 599, 419, 434. — S. Valerianus, LII, 706, 725. — S. Leo Magnus, LIV, 285, 294, 297, 301, 464. — S. Maximus Taurin., LVII, 382. — Julianus Pomerius, LIX, 476, 478. — Eusebius, LXII, 604. — S. Gregorius Turon., LXVI, 599, 937, 1067. — S. Martinus Dumien., LXXII, 56, 49. — Luculentus, LXXII, 822. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 604, 1303. — Taio, LXXX, 881, 887. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 639, 701. — Paulus diac., XCV, 1264. — B. Alcuinus, CI, 617. — Jonas Aurelian., CVI, 199, 241. — Hincmarus, CXXV, 897. — Burchardus, CXI, 852. — Arnoldus, CXLI, 1094. — Theodoricus, CXLVII, 338. — S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 506. — Robertus de Tumbalena, CL, 1565. — Eadmerus, CLIX, 691. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 909. — Ivo Carnot., CLXI, 1016, 1017, 1019. — S. Bruno Astens., CLXV, 110, 907. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 835 et seq. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 125. — Petrus Lombard., CXCI, 818. — Petrus Pictav., CCV, 285.

5^a Docendo humilitatem. Sic: Tertullianus, I, 1267, 1526; II, 417. — S. Cyprianus, IV, 754, 755. — S. Hilarius, IX, 561, 567, 674, 675, 790; X, 67. — Zeno, XI, 518. — S. Ambrosius, XIV, 535; XV, 1256, 1257, 1329, 1352, 1341, 1397-1399, 1409, 1483, 1485, 1490, 1511, 1523, 1776. — Sedulius, XIX, 706. — Ausonius, XIX, 825. — S. Bonifacius papa, XX, 781. — S. Hieronymus, XXIV, 219; XXV, 158, 417, 423, 511; XXVI, 141, 492, 493. — S. Augustinus, XXXII, 1379, 1381; XXXIII, 6,

92, 419, 623; XXXIV, 923; XXXV, 1410, 1605, 1711, 2059; XXXVI, 266; XXXVIII, 578, 671, 685, 782, 878, 1278, 1315, 1321; XL, 413, 415; XLIV, 161. — Cassianus, XLIX, 424, 426, 430, 451, 450, 474, 1004, 1111. — S. Prosper Aquit., LI, 290, 320, 577, 405, 459, 711. — S. Valerianus, LII, 735. — Salomius, LIII, 974. — S. Leo Magnus, LIV, 285, 317; LV, 163-180. — S. Maximus Taurin., LVII, 251. — Julianus Pomerius, LIX, 478, 488. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 200, 322, 567. — S. Fulgentius, LXV, 165, 322, 524. — S. Martinus Dumien., LXXII, 32, 56, 40. — Luculentus, LXXII, 857. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 884, 937. — S. Columbanus, LXXX, 10. — Taio, LXXX, 827, 885, 928. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1059. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 228. — B. Alcuinus, C, 434; CI, 476, 619, 630, 631. — Smaragdus, CII, 803. — Halitarius, CV, 650. — Rabanus Maurus, CXII, 1351, 1354. — Jonas Aurelian., CVI, 234, 238. — Haymo Halberstat., CXXVIII, 904. — S. Odo Cluniac., CXVIII, 214, 501, 568. — Atto Verceil., CXXXIV, 595. — Adalgerus, CXXXIV, 917. — Arnoldus, CXLVI, 211, 268, 285. — Manegoldus, CLVI, 161. — Ven. Hilbertus, CLVI, 591. — Wernerus abb., CLVII, 1106, 1169. — Eadmerus, CLIX, 607, 661, 682. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 865. — Placidus, CLXIII, 659. — Franco abb., CLXVI, 753. — S. Bruno Astens., CLXV, 915. — Rupertus, CLXIX, 1225; CLXX, 624. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 861. — Godefridus abb., CLXXIV, 532. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 999, 1002. — S. Bernardus, CLXXXII, 941-972; CLXXXIII, 592, 1112, 1197; CLXXXIV, 791. — Joannes Saresburiensis, CXCIX, 636, 715. — S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1120. — Petrus Cantor, CCV, 58.

6^a Castitatem. Sic: Tertullianus, I, 526, 472, 510, 1520, II, 539, 980. — S. Cyprianus, IV, 822. — Zeno, XI, 248, 291, 292, 502. — S. Siricius papa, XIII, 1157, 1158. — S. Ambrosius, XIV, 611; XVI, 43, 49, 179; XVII, 23, 190, 193, 507, 844. — S. Chromatius, XX, 549. — S. Innocentius I, papa, XX, 539. — S. Hieronymus, XXII, 514, 953; XXIII, 281; XXVI, 135, 579, 582, 583. — S. Augustinus, XXXVI, 658; XXXVIII, 733, 760, 878; XXXIX, 1505, 1507, 1509; XL, 549, 555, 561, 435, 514. — Cassianus, XLIX, 221, 269, 472, 278, 282, 875, 880, 894. — S. Prosper Aquit., LI, 530. — S. Leo Magnus, LIV, 465. — S. Maximus Taurin., LVII, 248, 749. — Gennadius, LVIII, 996, 1004, 1036, 1058. — Julianus Pomerius, LIX, 480. — Eusebius, LXII, 1027. — Dionysius Exiguus, LXVII, 186, 195. — S. Gregorius Turon., LXXI, 181, 1042. — S. Veranus, LXXII, 701. — S. Martinus Dumien., LXXII, 25. — S. Leander Hispal., LXXII, 882. — S. Eutropius, LXXX, 100. — Paulus Emilit., LXXX, 129. — Taio, LXXX, 838. — S. Columbanus, LXXX, 211. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 643. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 233. — B. Alcuinus, C, 469; CI, 626. — Smaragdus, CII, 546. — Halitarius, CV, 668. — Jonas Aurelian., CVI, 154. — Rabanus Maurus, CXII, 1238, 1248. — Haymo Halberstat., CXXVIII, 945. — Regino abb., CXXII, 189, 312. — S. Odo, CXXIII, 359, 559. — Atto Verceil., CXXXIV, 712. — Burchardus, CXL, 986, 951, 986, 1010. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 578. — S. Petrus Damian., CXLV, 160, 716, 721. — Othobonius, CXLVI, 286. — S. Anselmus Lucens., CXLI, 527. — Radulphus Ardens, CLV, 1614. — Ven. Hilbertus, CLVI, 587, 591. — Godefridus abb., CLVII, 116. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1029. — S. Bruno Astens., CLXV, 929. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1002. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1197; CLXXXIV, 101. — Isaac de Stella, CXIV, 1701.

7^a Virginitatem. Sic: Tertullianus, I, 1181, 1287. — Zeno, XI, 286, 288, 504, 412. — Faustinus, XIII, 103. — S. Damasus papa, XIII, 405, 406. — Theodosius Magnus, XIII, 527. — S. Ambrosius, XV, 1551, 1553, 1556, 1595; XVI, 187-390; XVII, 220, 477, 579, 581, 759. — Zachæus, XX, 1135. — S. Hieronymus, XXII, 391; XXIII, 38, 203, 204, 215, 227, 228, 254, 241, 251, 261; XXV, 461. — S. Augustinus, XXXIII, 643; XXXVI, 515; XXXVIII, 884, 1011; XXXIX, 1507; XL, 597-399, 402, 404, 421, 426. — Gennadius, LVIII, 996, 1036. — Symmachus papa, LXII, 55. — S. Fulgentius, LXV, 524. — Dionysius Exiguus, LXVII, 58, 90, 158, 174, 245, 306. — S. Cæsarius Arelat., LXVIII, 400. — S. Leander Hispal., LXXII, 882. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 637. — Taio, LXXX, 838. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 632. — S. Donatus, LXXXVII, 274-296. — S. Aldhelmus, LXXXIX, 104-161, 238-280. — Stephanus II, papa, LXXXIX, 1025. — B. Alcuinus, CI, 525. — Halitarius, CV, 684. — Isaacus Lingon., CXXIV, 1088. — Atto Verceil., CXXXIV, 356, 359. — Ratherius, CXXVI, 202. — Burchardus, CXL, 795, 805, 807, 817. — S. Fulbertus

Carnot, CXLI, 525. — S. Petrus Damian., CXLI, 889, 892; CXLV, 575. — Ven. Gulbertus, CLVI, 580-608. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 726. — Ivo Carnot., CLXI, 584. — S. Bruno Astens., CLXV, 1075. — Rupertus abb., CLXX, 546-560. — Petrus Pictav., CCXI, 1127.

§ III. — Beneficia Christianismi erga hominem quoad corpus.

Christiana religio semper vitam et sanitatem hominis omnimode tuita est, vel prohibendo nociva, vel utilia illius conservationi præscribendo.

1° Prohibendo ne quis sibi aut aliis mortem inferret; pugnas damando singulares; in libertatem captivos et servos vindicando, etc. Quoad ea, vide Indices speciales e Homicidio, Duello, etc., etc.

2° Præcipiendo laborem sanitati necessarium, et unde peculiaria bona propriumque dominium oriuntur, quæ summopere in sanitatis tutamen vergunt, Sic: S. Ambrosius, XV, 1298, 1597, 1551, 1665; XVII, 19, 179, 229, 518, 577, 444. — Rufinus, XXI, 320. — S. Augustinus, XI, 549, 551, 552. — Cassianus, XLIX, 575, 577, 578, 585, 588, 596, 444, 451. — S. Eucherius, L, 835. — S. Benedictus, LXVI, 705. — Vitæ Patrum, LXXXIII, 740, 767, 818, 896, 898, 900. — Theodulphus Aurelian., CV, 195. — Halitarius, CV, 670. — Haymo Halberstat., CXVIII, 917. — Atto Vercell., CXXXIV, 530. — Rathe-rius, CXXXVI, 149. — B. Odo, CLX, 1105. — Honorius Augustod., CLXXII, 866. — Petrus Cantor., CCV, 246. — S. Martinus Legion., CCIX, 114.

3° Damando gulam et ebrietatem. Sic: Tertullianus, I, 613; II, 963, 968, 977. — Novatianus, III, 959. — S. Cyprianus, IV, 766. — S. Hilarius Pictav., IX, 914, 949; X, 687, 747. — S. Ambrosius, XIV, 375, 438, 701, 711-720; XV, 1574. — S. Hieronymus, XII, 609; XXIII, 501, 510; XXIV, 81; XXV, 440; XXVI, 417, 566. — S. Augustinus, XXXIII, 90; XXXIV, 920, 1018; XXXVIII, 800, 1098. — Cassianus, XLIX, 205, 223, 228, 229, 232, 236, 558. — Vigilius diac., L, 375. — S. Petrus Chrysolog., LII, 186. — S. Maximus Taurin., LVII, 270, 582, 753, 802. — Eugypsius, LXII, 836. — S. Benedictus, LXVI, 535. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 552, 595; LXXIX, 58. — S. Eutropius, LXXX, 10. — Taio, LXXX, 940. — S. Columbanus, LXXX, 210. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 647, 649. — S. Egbertus, LXXXIX, 451. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 234, 256. — B. Alcuinus, C, 251, 506; CI, 635. — Halitarius, CV, 667, 676. — Amalarius, CV, 917. — Rabanus Maurus, CXII, 1246, 1368, 1370. — Hincmarus, CXXV, 777. — Regino abb., CXXXII, 218, 250, 286. — Atto Vercell., CXXXIV, 41. — Rathe-rius, CXXXVI, 560. — Burchardus, CXL, 889-894. — S. Romualdus abb., CXL, 1127. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 572. — S. Petrus Damian., CXLV, 722, 728. — Othlonus, CXLVI, 211, 284. — Rupertus, CLXVII, 1061. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1001. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 815. — Joannes Saresber., CXCIX, 751, 762. — Petrus Cantor., CCV, 328, 530. — Alanus de Insulis, CCX, 289.

4° — Laudando abstinenciam. — Sic: S. Ambrosius, XVII, 522, 401, 436, 473, 605, 759. — S. Hieronymus, XXVI, 566. — S. Augustinus, XXII, 1558. — Cassianus, XLIX, 551. — S. Petrus Chrysolog., LII, 214, 219, 517, 520. — S. Leo Magnus, LIV, 185, 263, 458, 683. — S. Maximus Taurin., LVII, 570. — Gennadius, LVIII, 996, 1037. — Julianus Pomerius, LIX, 465, 467, 469, 470, 502. — Eugypsius, LXII, 604, 836. — Joannes Arelat., LXXII, 860. — S. Leander Hispal., LXXII, 892. — Taio, LXXX, 861. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 651;

LXXXIV, 612. — S. Valerius abb., LXXXVIII, 603. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1062, 1064, 1109. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 234, 252. — B. Alcuinus, CI, 634. — Haymo Halberstat., CXVIII, 901. — Adalgerus, CXXXIV, 921. — Burgardus, CXL, 887. — S. Leo, IX, papa, CXLIII, 572. — S. Petrus Damian., CXLV, 722, 728. — S. Bruno Astens., CLXV, 936. — Hugo de Ribodimont., CLXVI, 866. — S. Bernardus Claræval., CLXXXIII, 176. Joannes Saresber., CXCIX, 762. — Petrus Cantor., CCV, 850.

5° — Arcendo impudicitiam, quæ præsertim obsta-valetudini corporis. Vide supra, § II, n. 6, 7.

6° — Inhibendo avaritiam, eleemosynam præcipiendo, hortandoque ad pauperes fovendos. — Sic: Zeno, II, 285, 326, 329, 350, 552, 557. — S. Ambrosius, XIV, 731, 756, 740, 744, 765, 767, 777; XV, 1235, 1259, 1297, 1298, 1305, 1527, 1576, 1598, 1425, 1459, 1628, 1631, 1750, 1765, 1791; XVI, 65, 80, 120, 125, 150, 157, 158, 161; XVII, 234, 508, 515, 591, 595, 454, 481, 625, 753, 757, 920. — Juvenius, XIX, 150, 154. — S. Innocentius I, papa, XX, 450. — S. Gaudentius, XX, 935-945. — S. Hieronymus, XXII, 417, 659, 815; XXIII, 501, 550, 546, 548, XXIV, 256; XXV, 174; XXVI, 519, 521. — S. Augustinus, XXXIII, 470, 471; XXXIV, 920, 621, 951, 965, 981; XXXVIII, 89, 250, 400, 404, 407, 626, 630, 642, 897, 926, 958, 961, 962, 1045, 1129, 1200, 1461; XXXIX, 1519, 1760; XL, 267, 674. — Cassianus, XLIX, 295, 298, 519. — Fastidius, L, 596. — S. Hilarius Arelat., L, 1265. — S. Prosper Aquit., LI, 571, 460, 462, 476, 477. — S. Petrus Chrysolog., LII, 205, 298, 251, 259, 263, 269, 283, 311, 517, 520, 586, 529, 538. — S. Salvianus, LIII, 174-238. — S. Leo Magnus, LIV, 157, 159, 176, 285, 298, 501. — S. Maximus Taurin., LVII, 297, 309, 522, 594, 597, 418, 425, 478, 500, 710, 739. — Julianus Pomerius, LIX, 458, 459, 506. — Eugypsius, LXII, 795, 1026. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 207, 286, 514. — S. Laurentius Novar., LXVI, 107-124. — Dionysius Exiguus, LVII, 46, 187. — S. Cassarius Arelat., LXVII, 1077. — S. Gregorius Tauron., LXXI, 1038, 1068, 1122. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 493, 516, 519, 705, 863, 865, 1085, 1250; LXXXIX, 235, 364. — S. Eutropius, LXXX, 10. — S. Columbanus, LXXX, 211. — S. Sonnatius, LXXX, 445. — Taio, LXXX, 891, 951. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 472, 728. — S. Eligius Noviom., LXXXVII, 595. — S. Ambrosius Autpertus, LXXXIX, 1278. — Paulus diac., XCV, 1405. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 200, 226, 227, 258. — B. Alcuinus, C, 204, 453, 469, 508; CI, 625, 634. — Theodulphus Aurelian., CV, 204. — Halitarius, CV, 666. — Jonas Aurelian., CVI, 215, 215, 251, 256. — Rabanus Maurus, CVII, 112, 540, 1244. — Haymo Halberstat., CXVIII, 902, 904. — Hincmarus, CXXV, 863. — Regino abb., CXXXII, 212, 216, 252. — S. Odo Cluniae, CXXXIII, 277, 514, 609. — S. Odo Cantuar., CXXXIII, 919. — Atto Vercell., CXXXIV, 254, 464, 706. — Rathe-rius, CXXXVI, 149. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 493. — Alfricus Cantuar., CXXXIX, 1474. — Burchardus, CXL, 701, 703, 847. — S. Petrus Damian., CXLV, 208-222, 530-544, 568, 569. — Othlonus, CXLVI, 77, 295. — S. Bruno Carthus., CLIII, 258. — Wernerus abb., CLVII, 1014. — Ivo Carnot., CLXI, 1015, 1018. — S. Bruno Astens., CLXV, 406. — Rupertus abb., CLXVII, 1779. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 867. — Honorius Augustod., CLXXII, 861. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1001. — Abaelardus, CLXXVII, 564. — Gerhohus, CXCIV, 1515. — Stephannus Gaudimont., CCIV, 1108. — Joannes Saresber., CXCIX, 670, 719. — Petrus Cantor., CCV, 65, 76, 72, 286, 290. — Guntherus monac., CCXII, 214. — Innocentius III, papa, CCVII, 716-762.

LXXVII.

INDEX DE BENEFICIIS CHRISTIANISMI

ERGA SOCIETATEM HUMANAM, VEL ERGA HOMINES IN SOCIETATE CONSTITUTOS,

ORDINE RERUM LOGICO, ET PATRUM CHRONOLOGICO CONCINNATUS.

MONITUM.

Societas humana sub duplici respectu perpendi potest, scilicet quoad familiam, et quoad vitam civilem; ac sub utroque Christiana religio maxima contulit hominibus beneficia. Etenim quoad familiam matrimonium ad pristinam dignitatem revocavit; mutua parentum ac liberorum officia sancivit, etc. Quoad vitam civilem, leges constituit requiores; belli jura humaniora reddidit; omnibus societatis ordinibus consuluit: cunctis ope indigentibus auxilia contulit et remedia; litteris ac variis artibus favit, etc. etc. Hinc hujus Indicis duo paragraphi.

§ I. Christianismi beneficia quoad familiam.

Insignis ac mira fuit erga familiam Christianismi utilitas. Sublata enim polygamia, quæ apud paganos foebat matrimonium, illud ad pristinam revocavit institutionem, ex qua duo sunt in carne una; maxima illi contulit sanctitatem, conjugii vinculum gratia sacramenti sancti, adeo ut Christianorum conjugum societas figura sit illius sanctissimæ et divinissimæ unionis Christi cum Ecclesia. Suam mulieri dignitatem reddidit Christianismus; uxor enim Christiana, non jam est, sicut apud ethnios, viri sui famula tantum et ancilla, imo vero serva quam pro libitu dimittere poterat eique immaniter vitam eripere; sed est ejus carissima socia, omnisque illius sive bonæ sive adversæ fortunæ inseparabilis, blanda, suavis et usque ad mortem indefessa comes. Vir autem suam uxorem fovere ac diligere debet velut propriam carnem, sicut Christus, divinus ille sponsus, dilexit Ecclesiam.

Non minus egregie prospexit liberis Christiana religio. Vitam enim eorum, ut sacrum quoddam pignus a Deo datum, contra parentum vel incuriam vel etiam inhumanitatem protexit. Parentes jam non habent jus liberos suos tum derelinquendi, tum exponendi, tum ut rem quamlibet vendendi, tum etiam, quod infantissimum est, interficiendi, aut, ut sæpius accidit, dirisima morte illos falsorum numinum simulacris immolandi. Parentes e contra filios diligere, alere ac bonis moribus instituere debent; et, ut eximie ait Apostolus, quæcunque vera, quæcunque sancta, quæcunque pudica, quæcunque amabilia, pueri docendi sunt.

Præclare etiam liberorum officia Christianismus constituit. Præcepit enim ut filii parentes suos tanquam Dei imagines venerarent. Omnia pietatis obsequia parentibus, sive in infirmitate sive in senectute positus, prompto ac libenti animo præstare debent. Novissimis sepultura expletis officiis, gratus liberorum animas eleemosynis, bonis operibus ac piis orationibus animas ac dulcem parentum memoriam jugiter apud Deum prosequitur. Maxima insuper præmia pollicetur religio filiis parentes suos diligentibus, gravissimæque minatur supplicia contemnentibus. Sic censuerunt

1°. — Circa matrimonium: Tertullianus, I, 1232, 1277, 1302; II, 282, 442, 443, 518, 896, 919, 920, 925, 956, 959, 941, 950. — Lactantius, VI, 716. — Constantinus Magnus, VIII, 233, 243, 298, 307. — S. Siricius papa, XIII, 1136. — S. Ambrosius, XIV, 421; XV, 1231, 1545, 1550, 1615, 1765; XVII, 217, 218, 225, 252, 315. — S. Chromatius, XV, 351. — S. Innocentius I papa, XV, 602. — S. Hieronymus, XVII, 721, 867; XXIII, 220, 222, 226, 227, 277, 281; XXV, 688, 1078; XXVI, 556. — S. Augustinus, XXXIV, 1001; XXXVIII, 547, 1091; XXXIX, 1507, 1709, XL, 100, 375, 375, 382, 385, 394, 432, 467, 475, 483, 486, 579; XLI, 229, 426; XLIV, 141, 198, 413, 419, 429. — S. Eucherius, L, 779. — S. Leo Magnus (In Append.), LVI, 441, 442, 446, 451. — Gennadius, LVIII, 1036, 1057. — Eusebius, LXII, 694, 697, 700. — S. Fulgentius, LXV, 304. — Dionysius Exiguus, LXVII, 54, 56, 58, 153, 157, 231, 296. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1086. — Vigilius papa, LXIX, 21. — S. Gregorius Turon., LXI,

510. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 681, 1520, 1522; LXXXIX, 411, 415, 586. — S. Sonnatius, LXXXV, 444. — Talo, LXXX, 857. — S. Cummiannus, LXXXVII, 985. — Stephanus II papa, LXXXIX, 1025. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — Ven. Beda, XCI, 63. — Theodorus Cantuar., XCIX, 954. — Halitgarius Camerac., CV, 682, 685. — Jonas Aurelian., CVI, 167, 172, 174. — Rabanus Maurus, CVII, 1015; CXII, 1410. — Adrianus II papa, CXXII, 1318. — Isaacus Lingon., CXXIV, 1036, 1069, 1091. — Hincmarus, CXXV, 648, 903. — Remigius monac., CXXXI, 63. — Regino abb., CXXXII, 282, 285, 303, 304, 310, 329, 354. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 359. — S. Odo Cantuar., CXXXIII, 948. — Atto Vercell., CXXXIV, 46, 360. — Ratherius, CXXXVI, 191. — Silvester II papa, CXXXIX, 258. — Burchardus, CXL, 775, 775, 779, 805, 815, 919, 937. — Stephanus Cardin., CXLI, 1412. — S. Petrus Damian., CXLV, 580, 662. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 523. — Henricus III imperator, CLI, 1082. — Ven. Gilbertus, CLVI, 57, 78. — Wernerus abb., CLVII, 1193. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 537. — Ivo Carnot., CLXI, 581-630, 686 690, 1271. — Ernuulfus Roffens., CLXIII, 1458. — Rupertus abb., CLXXII, 282, 284, 900. — Ven. Hilbertus, CLXI, 244. — Honorius Augustod., CLXXII, 867, 1146. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 124, 153, 157, 161, 480-524. — Abælardus, CLXXVIII, 1745. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 945, 952, 958. — Petrus Lombardus, CXII, 908, 910-915. — Bandinus, CXII, 1106. — Eckbertus abb., CXCV, 14, 26-36. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1061. — Ermengaudus, CCIV, 1539. — Alanus de Insulis, CCX, 367, 614, 681. — Petrus Pictav., CCXI, 1257. — Odo de Solliaco, CCXII, 62. — Innocentius III papa, CCXVII, 924.

2° Circa parentum et liberorum officia. Tertullianus, I, 516. — S. Cyprianus, IV, 771. — Victorinus Affar., VIII, 1253. — S. Ambrosius, XIV, 645; XV, 1559, 1575, 1700, 1734, 1752, 1787, 1788; XVII, 598. — S. Innocentius I papa, XX, 450. — S. Hieronymus, XXIII, 281; XXVI, 556, 581. — S. Augustinus, XXXIV, 899, 969, 1014; XXXV, 1950, 1951; XXXVIII, 902; XXXIX, 1532. — S. Eucherius, L, 914. — S. Petrus Chrysol., LII, 352. — Engyppius, LXII, 690, 691, 694, 702. — S. Fulgentius, LXV, 304. — Dionysius Exiguus, LXVII, 159. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 411, 415, 585. — Theodulfus Aurelian., CV, 202. — Jonas Aurelian., CVI, 195. — Regino abb., CXXXII, 301, 307, 311. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 114. — Ratherius, CXXXVI, 197. — Atto Vercell., CXXXIV, 710. — Burchardus, CXL, 775, 775, 853, 919. — Arnoldus monac., CXLI, 948. — Stephanus Cardin., CXLI, 1412. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 524. — Ivo Carnot., CLXI, 584-636. — Ernuulfus Roffens., CLXIII, 1458. — Honorius Augustod., CLXXII, 867. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 124, 161, 480, 481-524. — Petrus Cantor, CCV, 335.

§ II. Beneficia Christianismi circa societatem civilem.

Religio Christiana universam societatem velut hominem privatum divinis æternæ veritatis illuminavit ful-

goribus, et eximilis adornavit virtutibus. Illud in primis habendum quod insulsum et omnibus contaminatum flagitiis avertit falsorum numinum cultum; abolevit etiam: croenta gladiatorum certamina et immania victimarum humanarum sacrificia, et afflante jam veritate, ab ortu solis usque ad occasum, in omni loco sacrificatur et offertur Deo oblatio munda, ac Deus qui spiritus est in spiritu et veritate adoratur. In singulis quoque socialis ordinibus præclaris emulavit virtutibus. Reges justitiam et clementiam edocuit, divites beneficentiam et miserationem, pauperes patientiam; omnes homines humilitatem, castitatem, charitatem. Leges in pace æquiores et belli jura humaniora reddidit. Servitum in pignavit et e medio tollere conata est, prædicans Deum non esse personarum acceptorem, sed omnium Creatorem, Patrem ac Judicem qui secundum opera sua unicuique reddit.

Omnium temporum a talibus, prout opus postulabat, congruis enituit beneficiis Christianismus. Persecutores vicit ac fregit suorum martyrum constantia, quam adeo admirati sunt spectantes ut ad fidem converterentur, et sanguis martyrum semen fieret Christianorum. Sedatis persecutionibus, cum inualesceret scelerum lues, pristinusque virtutum mollesceret vigor ac refrigesceret charitas, ad eam refocillandam Christiani fere innumeri utriusque sexus, ac cujusbet conditionis, spretis munit voluplatibus, in eremum secesserunt, ibique pietate, manuum labore, litterarum studio, morum austeritate, omnibus maximeque stupendis floruerunt virtutibus.

Nationes remotissimas, quas Romanorum arma subigere non valuerant, ad Christum converterit et mansuefecit. Torvi Barbarorum duces subita et insueta molli clementia et veneratione, coram imbellibus Christi ac præsulum maiestate steterunt attoniti, præscæ feritatis immemores, illorumque gladius toties clementatus jacuit obtusus.

Post tot Barbarorum irruptiones omnia miscentur jura, omnesque per fas et nefas ruunt; sed in his luctuosis temporibus non suo saluberrimo operi deest Christi religio. Bella civilia ubique flagrantia quodammodo compescit hac memoranda lege *Trevia seu Treuga Domini* dicta; principum, regum, imperatorum solutes coeret libidines; omnium vitiorum lavandentem coluviam salutari auctoritate compulsi.

Quando heretici veritatem obnubilare satagunt, Spiritus sanctus egregios doctores suscitavit; si vero tempestas scelerum ingruit, viri ac virgines, conceluit voluplatum illecebris, monasteria condunt, ubi omnium virtutum splendore fulgent Ecclesiamque exhilarant. Non solum pietate claruerunt mediæ ætatis monachi, sed etiam literis, scientiis et omnibus artibus gravam dederunt operam; veterum scriptorum ac SS. Patrum libr. societati servarunt, transcripserunt et fere per totum orbem diffuderunt. Dum ibique ob civium inter se discordias rura jacerent inculta, monachi ea apprimè excolebant, mira exstruebant ædificia, aratoria instrumenta conficiebant, siquæ litteris, scientiis, liberalibus ac necessariis artibus, agrorum culturæ et architecturæ maxime profuerunt.

Quam fauste, quam benigne, quam mire igitur mundo affulsit Christianismus! In eo solo, ut olim recipere prophetæ, misericordia et veritas obviaverunt sibi, justitia et pax osculæ sunt. Quidquid vel temporum vel personarum ratio postulabat, eximie ac semper præstitit; singulis infirmitatibus singula contulit remedia. Xenodochia pauperibus ac ægrotis aperuit, Christum in egentibus pasci jussit, captivos redimendos curavit, viduas et orphanos defendendos commendavit; senes ac infantes derelictos in suo gremio alendos et refovendos pie ac blande suscepit; omnibus intelligentis congruum doctrinæ cibum, velut prudens ac sedula mater, distribuit, etc., etc., quod fere omnes scriptis asseruere Patres. Hinc

1° — Huic legi: *Alteri ne feceris quod tibi fieri non vis*, quæ prima et naturalis est regula ad pacem inter cives componendam, Christianismus præclarum charitati, impositum apicem, siquæ veram fraternitatem instituit. Quoad ea, vide Indicem præcedentem, n. II, § 3.

2° — De officiis subditorum. Constantinus Magnus, VIII, 109. — Nazarius, VIII, 386. — S. Optatus Milevit., XI, 999. — S. Ambrosius, XV, 1539. — S. Augustinus, XXXIV, 1026. — S. Eucherius Lugdun., I, 850. — S. Fulgentius, I, XV, 226. — S. Gregorius Turon., LXXI, 230, 239, 300, 421, 658. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 717. — Jonas Aurelian., CVI, 296. — Hincmarus, CXXV, 962-981. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 480. — Burchardus, CXL, 902. — S. Gregorius VII papa, CXLVIII, 308. — Canutus rex, CLI, 1171. — Joannes Saresber., CXGIA, 6-6

3° — De officiis populos regentium. — S. Ambrosius, XV, 1279, 1431, 1575, 1631. — S. Hieronymus, XIV, 1328. — S. Prosper Aquil., LI, 519, 520, 561, 593, 131. — S. Martinus Dumien., LXXII, 23, 28. — S. Gregorius Magnus, I, XXVII, 879, 1281. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 720, 724. — S. Eligius Noviom., LXXVII, 651. — B. Alcuinus, C, 501, 554. — Jonas Aurelian., CVI, 281. — Hincmarus, CXXV, 833, 835, 951, 983. — Collect. canon., CXXXVIII, 425. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 477, 478. — Burchardus, CXL, 895-897, 905. — S. Petrus Damian., CXLV, 822. — Hugo de S. Maria, CLXIII, 941, 943, 948, 976. — Gratianus, CLXXVIII, 29, 43, 67. — Joannes Saresber., CXCLX, 513, 532, 529, 537, 636. — Helinaudus, CXII, 735, 739.

4° — De officio regis, in quantum est legislator. — Zeno, XI, 257, 274, 283, 286, 297, 298, 338, 589, 407, 502. — S. Ambrosius, XV, 1254, 1311, 1436, 1461, 1539, 1571, 1576, 1599, 1636, 1640, 1632, 1660, 1677; XVI, 1251; XVII, 107, 118, 233, 272, 281, 835. — Zacharius, XX, 1087. — S. Hieronymus, XXIII, 339, 540, 541, 88; XXV, 408, 1442; XXVI, 319, 365. — S. Augustinus, XXVI, 714; XXXVIII, 821, 835, 843; XLI, 642. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 577, 723. — Hincmarus, CXXV, 851. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 481. — Burchardus, CXL, 88, 907. — Joannes Saresber., CXCLX, 514.

5° — De officio regis, in quantum est iudex. — Constantinus Magnus, VIII, 96, 102, 142, 146, 149, 198, 203, 208, 235, 284, 292, 578. — S. Hilarius Pictav., IX, 28; X, 749. — Zeno Veron., XI, 280, 285, 540, 120, 438, 461, 509. — S. Ambrosius, XIV, 507; XV, 1266, 1450, 1464, 1487, 1492, 1494, 1562, 1635, 1828; XVI, 123, 147, 18; XVII, 90, 153, 207, 750. — S. Chromatius, IX, 336. — Rufinus, XXI, 529, 546, 1076. — S. Hieronymus, XIII, 542, 549, 565, 1044, 1207, 1215; XXVI, 221. — S. Propp., I, 81, 440. — S. Petrus Chrysol., LI, 212, 313. — Julianus Pomerius, LIX, 505, 506, 508. — Eusebius, LXII, 569, 705, 787, 812, 963. — Cassiodorus, LXI, II. — S. Gregorius Turon., LXXI, 801. — S. Martinus Dumien., LXXII, 27, 28. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 521, 937, 1106. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 720, 724. — B. Alcuinus, C, 192; CI, 624, 629. — Smaragdus, CII, 80. — S. Agobardus, CIV, 186. — Halitarius, CV, 674. — Jonas Aurelian., CVI, 218. — Hincmarus, CXXV, 817, 830. — Ratherius, CXXXVI, 149. — Burchardus, CXL, 910, 913, 916, 960. — Arnoldus, CXLII, 1601. — S. Petrus Damian., CXLV, 422; 821. — S. Anselmus Lucens., CXI IX, 261. — Wernerus abb., CLVII, 129. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 480. — S. Bruno Astens., CLXV, 912. — D. Algerus, CLXXX, 860. — S. Bernardus Claravall., CLXXXIII, 1116. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 905. — Gratianus, CXXXVII, 220, 240, 871. — Isaac de Stella, CXCLV, 1697. — Joannes Saresber., CXCLX, 529, 532, 573, 589. — Balduinus, CCIV, 809. — Petrus Cantor, CCV, 162, 282. — Helinaudus, CXII, 742.

6° — De officio regis, in quantum est dux exercituum. — S. Ambrosius, XV, 1579, 1806; XVI, 63, 81. — S. Augustinus, XLI, 116, 635. — S. Eucherius, I, 830. — Frebrandus, LXIV, 928-930. — B. Alcuinus, C, 196. — Hincmarus, CXXV, 840, 841, 934. — Regius abb., CXXXII, 294. — Burchardus, CXL, 770. — S. Anselmus Lucens., CXI IX, 333. — Honorius Augustod., CLXXII, 865. — Gratianus, CLXXXVII, 1164, 1166. — Joannes Saresber., CXCLX, 589, 596, 601, 609, 616.

7° — Denique Christianismus, nedum societatem arrexit a progressu, econtra semper et ubique eam in meliores impulit vires, per ministros colendo scientias et artes. — S. Ambrosius, XVII, 106, 225, 231, 233, 428, 777, 797. — S. Hieronymus, XXIII, 291, 511, 515, 515, 475; XXVI, 490, 847. — S. Augustinus, XXXII, 1611, 1613, 1612, 1066, 1083; LXXX, 1196-1228; XXXIII, 79; XXXIV, 85, 80; XLI, 258. — 258, 263, 319, 547, 538, 47, 483. — S. Eucherius, I, 830, 821. — Eusebius, LXII, 947, 948, 952, 953. — Rostius, LXIII, 1060-1165, 1166-1506, 1508-1564; LXIV, fere per totum. — Cassiodorus, LXIV, 505, 511, 1249; LXX, 1106-1150-1220-1239-1278. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 335. — Taio, I, 916. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 74-860; LXXXIII, 9-98, 180-200, 985-1018. — S. Aldhelmus, LXXVII, 162-258. — Crispus, LXXXIX, 570-376. — Vea, Bodi, XC, 124-130, 187, 277, 293, 879, 899, 607; XCII, 922. — Paulus Diacon., XCV, 434-672, 1158. — B. Alcuinus, C, 208, 234, 266, 269, 278; CI, 8-0-1002. — S. Agobardus, CIV, 148. — Dungalus, CV, 448. — Fredegarus, CV, 72. — Rabanus Maurus, CVII, 205; CIX, 1083; CXI, 136-678. — Wandalbertus, CXCI, 625. — Scotus Erigen., CXXII, 1442. — Remigius monach., CXXVI, 938-961. — Notkerus, CXXXII, 1000, 1173. — Huchaldus, CXXII,

946. — S. Odo Cluniae, CXXXIII, 761. — Atto Vercell., CXXXIV, 40. — Helpericus monac., CXXXVII, 22-48. — Silvester II papa, CXXXIX, 85-92, 94-152, 16-177. — S. Abbo, CXXXIX, 522-531, 570. — Adelboldus, CXI, 1105-1120. — S. Fulbertus, CXLI, 547, 351. — Guido Aretin., CXLI, 380-444. — Hermannus Contractus, CXLI, 381-443. — Berno abb., CXLII, 1095-1158. — S. Wilhelmus Hirsaug., CL, 1148-1176. — Aribio, CL, 1508-1516. — Joan. Catto, CL, 1592-1450. — Constantinus Afric., CL, 1560. — Manegaldus, CLV, 154. — S. Anselmus Cantuar., (LVII), 561-562. — Theogerus, CLXIII,

778-790. — Rupertus abb., CLXVII, 1784; CLXIX, 4288. — Marbodius, CLXXI, 1738-1780. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1008-1036, 1366. — Honorius Augustod., CLXXII, 42196, 246. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 741-812. — Guillelmus abb., CLXXX, 695-726. — Hugo Ambian., CXCI, 1300. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 654-796. — Joannes Saresber., CXCI, 436, 612, 834. — Alanus de Insulis, CCX, 112-198.

Quoad alia Christianismi erga societatem beneficia, quæ innumera sunt, speciales adeat lector Indices qui titulis illi facile innotescunt.

LXXVIII.

INDEX PRAXEOLOGICUS

VEL

PRACTICÆ VITÆ SYNOPSIS

ORDINE RERUM ALPHABETICO DISPOSITA, IN QUA EXPONUNTUR VARIA RELIGIONIS, PIETATIS DEVOTIONISQUE OPERA, USUS, CONSUETUDINES, QUÆ IN OCCIDENTALI ECCLESIA, DIVERSIS TEMPORIBUS, APUD CHRISTIANOS VIGUERUNT.

MONITUM.

Nonnulla de hujus Indicis ratione et utilitate præmittere liceat. Studiosum præmonemus lectorem hoc fuisse mentis nostræ propositum, omnia congerere indicia vitæ Christianæ; origines exponere variarum Ecclesiarum consuetudinum, quæ olim pro locorum diversitate floruerunt; curas notare et studia quibus, unaquaque ætate, devotionem suam atque pietatem palam professus est vere Christianus. Sic exhibentur fraternitas et concordia primæ Ecclesiæ discipulorum; ipsorum cura de defunctis; reverentia erga sanctorum reliquias; largitas divitum et regum in ædificandis ecclesiis, in pauperibus alendis; in monasteriis condendis; peregrinationes; bella sacra; leges conditæ; regulæ monachorum, etc., etc. Quædam etiam alia, tum utilia tum jucunda, obiter annotavimus, omnia alphabetice ordinantes.

ABBAS, id est pater, ab Hebræo et Syro sermone *abba* derivatur. Hoc titulo donantur a primis Ecclesiæ sæculis tum apud Græcos, tum apud Latinos, rectores monasteriorum, Hieronym., XXVI (451); August., XXXVI, 1012; XXXVII, 1419.

ABASCURTIARIO pompis et operibus tum nonnulli, tum diaboli, in baptismo peracta a Christianis, Hieronymus, XXV, 1068; August., XLV, 1241.

ABSTINENTIA a vitæ deliciis præsertim in esu et potu stricte colebatur ab Ecclesiæ incunabulis, Tertull., I, 487. Ab omnibus spectaculis abstinere, 466, 493. A Saturnaliis et liberalibus festis, 492. A carnibus idolothytis, Lactant., VI, 541; August., 385. Abstinentiæ meritum, Ambros., XVI, 1191. Ante annos robustæ ætatis periculosa est teneris abstinentia, Hieronym., XXII, 874. Qualissit tempore Quadragesimæ, August., XXXVIII, 1043. Vetusissima est in Ecclesia, Maxim., Taurin. Domino viam parat, et mentem ad celestia erigit, Leo Magn., LIV, 185. Abstinentia a carnibus laudabilis, Gennad., I, VIII, 976; Greg. Magn., LXXVI, 1234; Isidor. Hispal., LXXXIII, 651. Abstinentiæ gradus tres, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 545. In abstinentia cibi et potus discretio servanda, August., XXXIII, 960; S. Bernard., CLXXXIII, 1095. Catholicorum et hæreticorum abstinentiæ discrimen, *ibid.*, 1096. In usu semper fuit in Ecclesia, Robert. Pullus, CLXXXVI, 1144. Ciborum delectas in Quadragesima olim qualis fuerit, *ibid.*, 1145. Vide infra *Jejunium* et *Quadragesima*.

ADOLESCENTES Adversus adolescentiam prima demonum arma, Hieronym., XXII, 399. Lubricum est adolescentie iter, *ibid.*, 310. Multa corporis bella sustinet, *ibid.*, 329. Cogitationum sagittis percuti solet, *ibid.*, 731. Adolescentularum ei cavendum commercium, *ibid.*, 897, 1056. Adolescentibus præcepta morum traduntur, August., XXXII, 1006. Adolescentiæ quænam vitia adsolent abundare, *id.*, XLI, 556. Adolescentes paucissimi qui ab initio nulla damnabilia admittant, *ibid.*, 750.

ADORIO. De adoptione infantium foribus ecclesiæ expositorum, Isaac Lingou., CXXIV, 1107.

ADVERSITAS est bonis in admonitionem, et malis in castigationem, Tertull., I, 499. Inde sepe oritur quod non colatur Deus, Cyprian., IV, 548, 549, 739. Explorat justitiam singulorum, *ibid.*, 593. Patientia virtutum maxima, Lactant., VI, 700. In adversis justus non frangitur, Ambros., XV, 1327. Tunditur, sed non subruitur, XIV, 460. Adversa quare patienter ferenda, *ibid.*, 805. Quisquis meliora sperat nunquam levioribus frangitur, II, XV, 1282. Cum animus urgetur adversis, tunc divinum implorat auxilium, *ibid.*, 1329. Magnum si tunc adhæreas Christo quando te procella aliqua conturbat, *ibid.*, 1292. In adversis et in prosperis laudetur Dei voluntas, Hieron., XXII, 467. Quid potest dicere, qui de Dei clementia in adversis gloriatur, *ibid.* Deus affligi permittit quos diligit, August., XXXIII, 421. Adversitas donum est Dei admonentis, *ibid.*, 937. In ferendis adversitatibus adhibenda constantia, *id.*, XXXVIII, 625. Adversa quare justis et injustis communia, *id.*, XLI, 20, 21. Adversitates quibusdam sunt utiles et quibusdam perniciosæ, *id.*, XLII, 451. Adversa vel corrigunt, vel probant, Leo Magn., LIV, 169. Adversitas nocti comparatur, Greg. Magn., LXXV, 563, 630. Probat amicos, *ibid.*, 780. Inimicos deiecit, *ibid.*, 781. Adversitas non dejicit quem prosperitas non corrumpit, *id.*, LXXVI, 177. Adversa patienter ferenda, Lupic Ferrar., CXIX, 437.

ÆGROTANTES, *infirmi*. Ager impatiens per dolorem, S. Cyprian., IV, 477. Aegri salubres cibos respiciunt, *ibid.*, 501, 506. Infirmorum cura commendatur, *ibid.*, 526, 527. Iis in exitu subveniendum, *ibid.*, 537. Infirmi sunt visitandi, *ibid.*, 777. Nemo tentet invalidum aut præcipit infirmum, Ambros., XV, 1784. Aegrotanti quis debet assistere, Hieron., XXII, 523. Clementia et modicitas erga ægros, *ibid.*, 892. Nasci hic in corpore mortali, incipere est ægrotare, August., XXXVII, 152. Aegrotat periculosius, qui se sanum putat, *id.*, XXXVIII, 495. Aegrotorum duo genera, *ibid.* Ager non exalitur ad voluntatem sed ad sanitatem, *ibid.*, 1299. Præcepta medici observando, nonnisi paulatim fit sanus, *ibid.*, 1270. Aegrotantium illicita remedia, *ibid.*, 1150. Ipsa corporis

us est quædam ægrotudo, Gregor. Magnus, LXXV, 831. Naturalis cura est ægris dare lætitiā, Cassiod., LXIX, 771. De visitandis infirmis, Regino Prumiens., CXXXII, 212. De visitandis ægrotis, Guigo Carthus., CLIII, 633.

ÆTAS. Ætatis prociacitas verecundiam debentis vindicta, Tert., II, 203. Majori ætate Deus majorem exitū honorem; *ibid.*, 117. Ætas omnis munifica Christo est, Ambros., XV, 1365. Ætatis nostræ momenta per singulos actus minuuntur, Hieron., XXII, 602. Lubricam ætatem monuisse pietatis est, *ibid.*, 729. Non facile credendum quicquid dicitur de proveccta ætate, *ibid.*, 1081. Ætatis ardor Dei misericordia et jejuniorum rigore restringitur, *ibid.*, 1116. Ætatis gradus, August., XXXIII, 966. Ætatis quot gradus, tot mortes ætatum, *ibid.*, XXXVIII, 1686. Ætas etsi longa videatur, cum pervenerit, convincitur brevis, quia finitur, *ibid.*, 1613. Ætas immatura, Greg. Magn., LXXV, 536. Hora tertia adolescentia, hora sexta juvenus, hora nona senectus, hora undecima ea ætas quæ decrepita vel vete ana dicitur, Garner. a S. Victore, CXCLIII, 370.

AGAPE, quæ vox dilectio interpretatur. Sic vocabatur cœna Christianorum in communi celebrata, Tertul., I, 471. Quomodo in hoc convivio se agebant, *ibid.*, 477; vide Zenon., XI, 366 not.; Hieronym., XXII, 418; August., XLII, 583; Paulin., LXI, 562. Agapes religiosa erant convivia in templis in primæva Ecclesia, Greg. Magn., LXXVI, 1216.

AGENDA, sic vocabantur mortuorum exsequia temporibus Roberti Pulli, CXXXVI, 799, 1106.

AGNOS DEI, id est parvulæ imagines ceræ quæ benediciebantur, legitur apud Prudent., LIX, 808 et Amalar., CV, 1038.

ALEA, ludus antiquissima origine, contra quem vehementer reclamare Ecclesiæ rectores, Tertull., II, 1049; Ambros., XIV, 772, 773; Innocent., XX, 478. Furor aleæ a Siculo Apollinis describitur, LVIII, 448, 449, 548. Alea quid sit, quæ ejus figura, Isidor., LXXXII, 660, 661; Joannes Saresber., CXCVIII, 598. Aleæ ludus seminarum dicitur omnium malorum, Petrus Bles., CCVII, 228.

ALLELUIA, Hebrææ vox quæ *Laudate Deum* interpretatur, quam et in orationibus suis subungere solebant Christiani diligentiores, Tert., I, 1194. Item in Psalmis, *ibid.* A Paschate ad Pentecosten vacabant jejunia, cantabatur Alleluia, Ambros., XIV, 867. Aliquando cantatum in exsequiis, Hieron., XXII, 697. Vide insuper August., XXXVII, 1937, 1938. Quandoniam Romæ cantaretur Alleluia, Cassiod., LXXIX, 1156. Quare non cantetur a Septuagesima ad Pascha, Petr. Lomb., CXCI, 582. Unicum Alleluia in Paschate cantatur, duplex autem in Sabbato sequenti ex Alano de Insul., CCX, 210.

ALTARE, vide *Aræ*.

AMEN, id est *Fiat* juxta Hebræi interpretationem. Cur sæpius repetatur in Joannis Evang., Ambros., XIV, 1081. Quando in Ecclesiæ psalmis cantatur, *amen*, dicitur, id., XV, 1763; XVI, 625; Hieronym., XXIV, 643; id., XXVI, 43, 317, 438. Amen ad affirmandum aliquid assumitur, August., XXXIV, 649; id., XXXV, 1694. Fideles Eucharistiam suscipientes respondent: *Amen*, id., XXXVIII, 1267; et ad invocationes assistitum, XL, 320.

AMICITIA. Amicos diligere omnium est, inimicos autem solum Christianorum, Tertull., I, 698. Amicitia leges, Ambros., XVI, 179. Constant esse debet, *ibid.*, 180. Inter mores dispares esse non potest, *ibid.*, 182. Plerumque meliores sunt amicitia inopum quam divitum, *ibid.* Amicitia virtus est, non quæstus, *ibid.* Pietatis custos et æqualitatis magistra, *ibid.* Correptiones in amicitia gratæ sunt, *ibid.*, 74. Amicitia quæ desinere potest nunquam vera fuit, Hieron., XXII, 335. Vera est illa, quam non utilitas rei familiaris, non præsentiæ tantum corporum, sed Dei timor et Scripturarum studia conciliant, *ibid.*, 510. Amicitia vera quod sentit, dissimulare non debet, *ibid.*, 735. Amici rari sunt boni et fideles, id., XXIII, 548. In amicis res non quæritur, sed voluntas, *ibid.*, 541. Amicitia quid sit, August., XXXII, 941; id., XL, 22. Amicitia nullius repudianda, id., XL, 82. Amicitia mutuo amore constat, *ibid.*, 173. Amicitia nusquam nisi in Christo fidelis est, id., XLIV, 550. Amicitia serio tractanda, Lupus Ferrar., CXIX, 437. Osculum amicitia signum, Philipp. de Harveng., CCIII, 755.

ANCHORETÆ ET EREMITÆ. Vita eremitica ab innumeris assumitur Christianis seu ad persecutionem vitandam, seu perfectionis gratia, Rufin., XXI, 435 et *seqq.* Anchoritarum conversatio, Hieron., XLII, 420. Quæ genera operationum a solitariis eligi debeant, Joan. Cassian., XLIX, 1288. Anchoritæ sunt qui, post cœnobiale vitam, deserta petunt et soli vivunt, Isidor. Hispal., LXXXII, 293. Anchoritæ Eliam et Joannem, cœnobitæ apostolos imitantur, *ibid.* Ii sunt qui et eremitæ, *ibid.*,

Anachoretæ cœnobitis communiter meliores, Philopp. de Harveng., CCIII, 796. Anchoritarum solitudo excellitior quam cœnobitarum, Petrus Cantor., CV, 313.

ANATHEMA. Anathema quid, Hieron., XXII, 998. Anathematis exempla, Salvian., LIII, 107. Anathema quid inter et excommunicationem discriminis intersit, Greg. Magn., LXXVII, 591.

ANNIVERSARIUM. Dies anniversarii pro defunctis celebrari soliti, Alcuin., CI, 1277.

ANNULUS. Vide *Baculus*.

ANTI-PHONA. Antiquus antiphonarum usus, Cassian., XLIX, 77. Origo antiphonarum, Cassiodor., LXIX, 1171. Antiphonas Græci primi composuerunt, duobus choris alternatim concinentibus, Isidor., LXXX, 745. Antiphona quid et a quo inventa, Alcuin., CI, 1247.

APPELLATIO. Appellationum ad sedem apostolicam consuetudo, Leo Magn., LIV, 650. Appellatio episcoporum ad Romanum pontificem, LVI, 65; Greg. Magn., LXXVII, 607, 608, 850, 948.

AQUA, AQUA BENEDICTA. Aquæ laudes, Tertull., I, 190 et *seqq.* Aspersiones aquæ apud ethnicos solita, *ibid.*, 1204. Aqua, baptismi figura, *ibid.*, 1205. Aquæ commendatio, Ambros., XIV, 173. Aqua in cantuaris ad fore ecclesiæ, Paulin. Nol., LXI, 538, 850. Aqua benedicta in sepulchrum S. Martini, Greg. Turon., LXXI, 576. Aqua benedictæ virtus, *ibid.*, 968. Aqua de sanctorum fonte in honore habita, *ibid.*, 835. Aquæ benedictæ usum ad effugandos demones, Greg. Magn., LXXV, 377; LXXVII, 208. De aqua sancta spargenda, S. Remig., CII, 1101. De aqua sparsionis, Walafrid., CXIV, 965. Aqua die Dominica benedicenda, Hincmar., CXXV, 774. Aqua sæpe conspersa benedicendus populus, Isidor. Mercator, CIII, 94. Aqua salii cinerique mixta, quæcum crux aspergenda efficitur in templi dedicatione, Remig. Antissied., CXXXI, 832. Aqua benedicta aspergitur nova ecclesiæ, Anselm. Cant., CLIX, 194. Aqua singulis Dominicis benedicenda, Ivo Carnot., CLXI, 193; Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473.

ARÆ, ALTARE. Aræ vulgo dealbatæ et mensæ propter formam dictæ extruebantur olim super martyrum sepulchra, et in eis celebrabantur sacra mysteria, Optat., XI, 1008, 1009; vid. *ibid.* not., 77, 78. Aræ deorum a paganis constructæ cum titulis inscriptis, Tertull., I, 517. Aræ deorum, aræ diaboli dicuntur, Cyprian., III, 781; IV, 478. Aræ ut et altaria Deo soli dicantur apud Christianos, etsi martyrum nomina usurpent, August., XXXVIII, 1251, 1425, 1438. Inde recitabantur martyrum et sanctorum nomina, *ibid.*, 1251; XL, 425. Altare quodque ligneum, August., XLIII, 190. Altaria et ecclesiæ ad occidentem conversa, Cassiod., LXXIX, 154. Fervine ad ea non accedunt, Leo IV, CXV, 677. Mundissimæ lioteaminibus cooperiuntur, Regino, CXXXII, 203. Nil in ea ponitur præter sacram oblationem, *ibid.*, 402. Sub S. Anselmo nudii lapides nusquam affixi consecrabantur, id., CLXIX, 194. Altaria quandoque ænea, Hugo a S. Vict., CLXXVIII, 636. Reliquiæ sanctorum sub eis positæ, S. Bernard., CLXXXII, 407. Concava seu quadrangula fuere, Petrus Lombard., CXCI, 724.

ARMA. Arma Christianorum quæ, Tertull., II, 517; Leo Magn., LIV, 266; Paulin. Nol., LXI, 20; Paulin. Aquil., LXIX, 206. Dei militis virtus ad prælium prompta, id., IV, 676. Militem suum Christus spectat, *ibid.*, 353. Miles probatur in acie, *ibid.*, 590. Boni militis officium, id., III, 1115. Coronatur in persecutione, id., IV, 676. Arma celestia quæ, Cyprian., III, 974. Christianum militem qualem esse deceat, Ambros., XIV, 1056. Quædam eidem bella sustinent, id., XV, 1807. Lucra sæculi non querenda in militia Christi, Hieron., XXIII, 264. Arma contra diabolum, August., XL, 637, 638. Arma diaboli contra nos, *ibid.* Turpe est ut vincat libido quem non vincit homo, id., XXXIII, 856. Laici arma portare possunt, Honor. August., CLXXII, 614. Ad arma sumen adversus infideles eos hortatur Urbanus II papa, Cl., 568, 570. Quot in militia sancte vixerunt, Alano de Insulis, CCX, 186. Milites sui temporis arguit Alanus. Militare non prohibuit militia Christiani, August., XXXIII, 531. Milites qui, Dec auctore, bella gerunt non sunt homicidæ, id., XLI, 55, 59.

ARTIFEX. Artifices olim in urbibus celeberrimos, in diversa coalescebant corpora juxta professionem, Greg. Magn., LXXV, 456. Aliqui persolvebant qui tali ordini vel corpori sociari petebant, *ibid.* Variarum professionum officia, Rutherford, CXXXVI, 144 et *seqq.*

ASYLUM. Confugientes ad ecclesiā, ibi expectare solent, donec per intercessionem episcopi sua terminentur negotia, August., XXXIII, 450. Asylum locorum sacrarum defenditur, Alcuinus, C, 40. Qui ad ecclesiā confugienti traditi non debent, Regino, CXXXII, 572.

Nemo violentor de ecclesia retrahendus ex decret. Bonifacii papæ, Sigebert Gemblac., CLX, 116. Impunitas ecclesiis et confugientibus ad eas probatur, Ivo Carnot., CLXI, 221. De his qui ad ecclesias confugiunt, Gratian., CXXXVIII, 1072; Innocent. III., CCXV, 1255.

BACULUS, ANNULUS PASTORALIS. De baculis et annulis per manus sacularium abusu datis, Humbert., CXI, 111, 1148. Baculus pastoralis quid significet, Philipp. de Harveng., CCIII, 110.

BALNEÆ. Balnearum usus Christianis non interdictus, Tertull., I, 492. Balneæ promiscuum ethnicorum ob furditatem a Christianis respuebantur, Cyprian., IV, 438. Omni Romæ cum parentibus puberes filii balneas non adibant, Ambros., CXIV, 413. Iis sobrie uti debent adolescentules, ne foveant libidinem, Hieron., XXII, 750, 876, 937, 1075. Balneum ideo dictum, quia anxietatem pellit ex animo, August., XXXII, 777. Balnearum usus semel in mense conceditur sanctimonialibus, XXXIII, 963. Utrum liceat die Dominico, Greg. Magn., LXXVII, 1251. Quibus liceat, S. Paulus Aquil., XCIX, 206. Aëris concedatur, S. Benedict. Anian., CIII, 1084, 1089, 1091. Sanis tardius concedendus, *ibid.* Balnea monacho vitanda, Philipp. de Harveng., CCIII, 787.

BARBA totius corporis rationem probat, Lactant., VII, 53. Barba tactu iurata, Tertull., I, 410. Barbæ capitisque rasura luctus iudicium, Hieron., XXIV, 164. Barba est virili ornamento, non munimento, August., XLI, 791. In primæva juvenilis barbæ tonsionis oratio specialis olim dicebatur, Greg. Magn., LXXVIII, 233, 520. De barbæ et capitis cultu apud Christianos, Rattram., CXXI, 522. Indecorum est viro esse sine barba, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 349.

BASILICA, ECCLESIA. Ecclesiæ ab initio dicuntur arces sacræ, et orationis loca quæ admodum pusilla et sine arte inveniebantur, Zeno, 335 *not.* Modo publice, modo occulte sacræ synaxes fiebant pro ratione temporum et locorum propter ethnicorum injurias, *ibid.*; Tertull., I, 371, 368, 579. Præsidebant probati seniores, *ibid.*, 469. Domus Dei dicebantur sub Hilario Pictav., IX, 693, 696. Vera Christi Ecclesia non ea quæ in parietibus, in tectis et ædificiis sistit, id., I, 616. Plerique sunt dies, quibus statim meridialis horis adveniendum sit ad ecclesias, canendi hymni, celebranda oblatio, Ambros., XV, 1514. Aurum et gemmæ in ecclesiis improbantur a D. Hieron., XXII, 535-538. Matronis divitiis nomine suo inflatis sordent ecclesiæ, Tertull., I, 1301. Corripiuntur mulieres quæ in vestitu superbo ecclesias aleunt, S. August., XXXVIII, 205. Basilicarum forma, id., XXXIV, 660. Ecclesiæ constructio opus valde laudandum, id., XXXIX, 1475. Ecclesiæ ad audiendum verbum Dei institutæ, id., XLI, 52. Ibi viri seorsim a mulieribus sedent, *ibid.*, 76, 77. Præpositi sublimius plebe, et cur, id., XXXVIII, 569. Ecclesiæ asylum securum iis qui mortem vel supplicia formidabant, id., XXXIII, 430, 617, 631; XLI, 14, 17. Variis donariis ornabantur, Salvian., LIII, 127. Cantus in ecclesiis frequens, Leo Magn., LIV, 505. Basilicæ quædam dedicantur sub S. Leone in urbe Roma, LIV, 218, 468. Limita temporum exsecrari Christiani solebant, Aurel. Prudent., LX, 350 *not.*; Paulin. Nol., LXI, 513. Ibi condebantur sanctorum reliquie, 351. Aqua in cambariis toribus ecclesiis ponebatur, *ibid.*, 358. Luminaria antiquitus in ecclesiis recepta, *ibid.*, 611. In basilicis olim processiones fieri solitæ, Greg. Magn., LXXVII, 512. In ecclesiis prandere non licet, Crisc., LXXXVIII, 897. Paucissimi in ecclesia sepeliendi, Theodulf. Aurelian. Ecclesiæ pretio non vendendæ, Hincmar., CXXVI, 261. Nemo in ecclesiis convivari præsumat, Regino, CXXII, 204. De ecclesiarum defensoribus, Abbo Floriac., CXXXIX, 476. De fundatoribus, *ibid.*, 491. De earum dispensatione, *ibid.*, 496. De Sigismundi regis munificentia erga ecclesias, *ibid.*, 615. De ecclesiarum destructione, cultu et honore, Burchard., CXL, 673. De ecclesiis, Gerard., CXLII, 1281. De ecclesiis consecrandis, Ivo Carnot., CLXI, 77. Quare ecclesiæ dicuntur basilicæ, *ibid.*, 215. Cantum turpe ab ecclesia removendum, *ibid.* Ecclesiæ honoranda, *ibid.*, 216, 223. De situ ecclesiæ, Honor. Augustod., CLXXII, 586. Ornatus superfluus ecclesiarum reprehenditur, S. Bernard., CLXXXII, 914. De familiis, servis ac ministris ecclesiarum, quarum olim longe alia facies fuit quam hodiernis temporibus, Gerohus, CXCLIV, 1228. De ordinatione servitii ecclesiæ, Guichard., CXCLIX, 1093. De institutione ecclesiæ, Sicard. Cremon., CXLIII, 15. De fundatione, *ibid.*, 17. De variis ecclesiæ partibus, *ibid.*, 19. De nominibus diversis, *ibid.*, 26. De eius consecratione, *ibid.*, 28-36. De ecclesiæ consecratione, *ibid.*, 37. De ecclesiæ ornatu, *ibid.*, 40.

PELLE, MURTA, MILIA. Militia an in totum Christiano conveniat, Tertull., I, 690; II, 91. Licia est usque ad

causam coronæ, id., II, 94. Pulchrior miles in prælio occisus, quam in fuga salvus, *ibid.*, 112. Olea coronabantur, *ibid.*, 94. Christi milites, Christiani, id., II, 927. Bellatoris virtus difficilioribus locis est necessaria, Ambros., XIV, 364. In bello iustitia et fides servanda, id., XVI, 63. In fortitudine bellica non mediocri honesti ac decori forma est, *ibid.*, 83. Sunt nobis quædam et in pace prælia, et in bello pax, *ibid.*, 1091. Bella omnia non culpant doctrina Christiana, August., XXXIII, 530. De la non dant sine misericordia, *ibid.*, 531. Sæva nimis quæ sub Galieno gesta sunt, *ibid.*, 918. Bellorum nobis duo genera, id., XXXVI, 959. Bellare non omnibus fas est, id., XXXIV, 791. Bella iusta quænam, *ibid.*. Belli civilis calamitas, id., XLI, 88. Bellis Deus hominum mores emendat, virtutem exercet et augeat, *ibid.*, 15. Bella socialia, *ibid.*, 109. Ad belligerandum sola necessitas bonos compellit, *ibid.*, 121. Bellantium finis pax, *ibid.*, 440. Belli suscipiendi auctoritas et consilium penes principem, exsequendi ministerium penes milites esse debet, *ibid.*, XLII, 147. Bellare recte potest vir justus sub homine sacrilego, *ibid.*. Est bellum quoddam adversus seipsum, id., XXXVI, 959. De bello adversus infideles gerendo sermones Urbani II papæ, CL, 568, 570. De bello quid sentiendum, Gratian., CLXXXII, 1159 *et seqq.* Milites templi voto stricti ad præliandum adversus infideles, Guibertus, CLVI, 702. *Vide Arma, Crucesignati.*

BENEDICTIO, est sanctificationis et gratiarum votiva collatio, Ambros., XIV, 675. Cum sacerdos benedicit, populus respondet, Amen, et quare, *ibid.*, 1084. Benedictio hominibus tantum, avibus et piscibus a Deo impertita, quare, August., XXXII, 860. Benedictio antistiti super populum, id., XXXIII, 761, 775. Benedictio a Deo multis modis volunt homines, id., XXXVI, 805. Deus cum benedicit, facit quod dicit, id., XXXVII, 1444. Fiant primum preces antequam benedicatur quod est in mensa Domini, item cum benedicatur populus, id., XXXIII, 658. Benedictio sacerdotis nuptiarum tradita, Leo Magn., LIV, 249. Benedictionum sacerdotalium mysteria, *ibid.*, 626. Benedictio lactis et mellis, id., LV, 40. Fontis baptismatis, *ibid.*, 156. Benedictio aquæ, Gregor. Turon., LXXI, 725, 938; Greg. Magn., LXXV, 257; id., LXXVII, 208. Vestimentorum, Vitæ Patr., LXXIII, 254. Olei, *ibid.*, 1117, 1118. Simeon Stylita Barbaris benedictionem impertitur, id., LXXIV, 101. Benedictio salis et aquæ ex institutione eutychiani papæ, LXXVIII, 232. Benedictio signi seu campanæ, *ibid.*, 427. Frugum, Anast. Bib., CXXVII, 1442. Cerei paschalis benedictio a Zosimo instituta, id., CXXVIII, 174. Aqua, sale conspersa benedicendus populus, Isidor. Merc., CXXX, 91. Benedictio cereorum, id., CXXXVIII, 1035. Cinerum, *ibid.*, 1035. Palmarum, *ibid.*, 1038. Reginæ, *ibid.*, 1118. Armorum, *ibid.*, 1122. Benedictio episcopalis ad missam, *ibid.*, CXLVII, 154. Benedictio ante lectionem petenda, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 87.

BIBLIOTHECA. Romæ bibliotheca collecta est a S. Gelasio papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 413. Bibliotheca pontificia, *ibid.*, 1366.

BONA ECCLESIASTICA. Alienatio bonorum Ecclesiæ vitata, Leo Magn., LIV, 704. Ecclesiæ bona non distrabenda, LVI, 614, 646, 652, 657, 670, 676. Quid, si adsit necessitas, *ibid.*, 641. Quibus conditionibus alienandæ, *ibid.*, 661. Ecclesiæ patrimonium non minuendum, sed potius augendum, Gelasius I, LIX, 157. Ecclesiæ Romæ patrimonium in toto orbe partita, Greg. Magn., LXXVII, 441. Maximas opes acquisivit Ecclesia sub rege Dagoberto, *ibid.*, LXXX, 499 *et seqq.* Donationes ac testamenta, *ibid.*, LXXXVIII, 1078. De rebus Ecclesiæ procurandis et alienandis, Diurn., CV, 93. Bona Ecclesiæ vota sunt fidelium patrimonium pauperum, pretia peccatorum, et in tuitione aique Christi defensione consistunt, Hincmar. Rhem., CXXVI, 128. Massa, quæ vox Galice *terræ* sonat, sæpe numero concessa invenitur Ecclesiæ, unde citantur in territorio Romano massæ Gariliana, Murentia, Auriana, Sentillana, Castis, Trapæa, etc., Anast. Bibl., CXXVII, 1516. Venditio horum bonorum sub anathemate prohibetur, *ibid.*, CXXVIII, 1059; Isid. Megr., CXXX, 264. Quomodo ad laicos transiere multa bona Ecclesiæ Rhem., Flodoard., CXXXV, 121. A Carolo rege restituta, *ibid.*, 144. Possessio rerum Ecclesiæ non danda sine censu, id., CXXXVI, 1505. *Vide Abbo, CXXXIX, 489, 491, 496.* Denarium Romanum concessit Ethelredus rex Anglorum, id., CLI, 1166. De ecclesiarum redditibus nil detrahendum, Ivo Carnot., CLXI, 202, 205, 209. Decimæ Ecclesiæ persolvendæ, *ibid.*, 237, 245. Laici ecclesiastica non disponent, Placid., CLXIII, 627. Nunquam Ecclesiæ tollendum quod semel ei fuit datum, *ibid.*, 644. Quam male sit res Ecclesiæ tollere, *ibid.*, 653.

PRANDEUM seu prandeum dicebantur panes quos sanctorum reliquis applicabant fideles, quos inter se sibi dividebant et cum honore apud se servabant, Greg. Magn., LXXVII, 702, 846.

(**ALIBATUS** CLERICALIS. Vide infra *Clericus*.)

(**ALCEUM, CALCEAMENTA.** Calceorum corrigiam solvere et innectere solebant famuli, Juven., XIX, 108. Calceorum usus antiquissimus, *ibid.* Calceamenta et eorum forma, Isidor. Hispal., LXXXI, 704. (repidae; cur ita dictæ, *ibid.* Calceis utebantur reges et Cæsares, *ibid.* Calcearii scandalis vel solis quid significet, Petr. Lombardus, CXCLII, 220.

CAMPANA, NOLA, SIGNUM. Matutinis commoveri solebat, Greg. Turon., LXXI, 962. Versus in nola antiqui capituli auct. monacho S. Galli, LXXXVII, 66. Campanarum usus, cur cesset in triduo ante Pascha, Alcuin., CI, 1202, 1203. De campanis tractatur apud Rupert., CLXX, 19. De campanarum significatione, Honor. August., CLXXII, 844. Campanarum usus et significatio, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473; CLXXVII, 875. Campanæ quomodo pulsandæ in Quadragesima, Joann. Beilh., CCLII, 53, 90.

CANDELA, CERESUS. Candelarum seu cereorum usus in templis, Prudent., LIX, 663, 674. Candelæ in exsequiis unitatæ, *ibid.*, 880 not. 45. Cera, cereoli ad tumulos sanctorum, Greg. Turon., LXXI, 953, 941. S. Euphrasia cereos et thymiana offert in monasterio virginum, Vitæ Patrum, LXXIII, 627. Cereorum origo in festo Purificationis, Alcuin., CI, 1181. De cereorum illuminatione, Amalar., CV, 106. De cerei benedictione, Walafrid., CXIV, 963. Zosimus papa cereos benedicti præcipit, Anast. Bibl., CXXVIII, 74. Cerei per diem in cimiteriis non accendendi, Isidor. Merc., CLXX, 417. De cereorum significatione, S. Anselmus, CLVIII, 627; Hugo a S. Victore, Candelæ duæ ad Evangelium, quid significant, Honorius Augustod., CLXXII, 531. Cereus paschalis, Amalar., CV, 1038. Cereum paschalem benedicti instituit in singulis parochiis S. Zosimus papa; Anast. Bibl., CXXVIII, 74. Cereus in vigiliis Paschæ benedicebatur, Isidor. Merc., CXXX, 467. Præfatus Zosimus primum cereum paschalem benedicti iussit, Sigebertus, Gemblac., CLX, 76. Ejus benedictio, Hugo a S. Victore. De usu consecrandi seu benedicens cerei paschalis, Joann. Beletius, CCLII, 112.

CANONES ECCLESIASTICI. Canonum ignorantia in sacerdote intoleranda, Leo Magn., LIV, 612. Canonum observatio, Gregor. Turon., LXXI, 550. Vide varias canonum collectiones.

CANONICI REGULARES. Canonici dici nequit qui non est regularis, Pet. Dam., CXIV, 506. Canoniceorum executio quam frivola *ibid.*, 484. Canoniceorum regula, Guichard., CXCI, 1692. De negligentia ordinem Ecclesiæ observandi, *ibid.*, 1693. De obedientia, *ibid.* De ordinatione servili Ecclesiæ, *ibid.* De penis eorum qui officia sua negligunt, *ibid.*, 1097. De silentio in choro, *ibid.*, 1099. De pnerorum cura, *ibid.*, 1102. De coeliis non ferendis, *ibid.* De emanatione, *ibid.*, 1103. De clericorum instructione, *ibid.*, 1104. De servandis statutis, *ibid.* De ecclesiæ servitoribus, *ibid.*, 1113. Canonici Blesenses, Stephan. abb., CXXI, 567. Grandimontenses Boni homines dicti, *ibid.*, 567. Regula S. August. utrum veniat ab apostolis, *ibid.*, 534. Scholæ publicæ canonicorum, S. Genevæ Paris, 577, 578, 431.

CANTUUS. Aquæ in cantharis ad ingressum templorum, S. Paulin., LXI, 558. Ex iis plebs lavabatur aquis, *ibid.*, 830. Canthara cereostrata, Anast. Bibl., CXXVII, 1514, 1515; Isidor., LXXXII, 717.

CANTICUM. Cantico delectatur Deus non solum laudari, sed etiam reconciliari, Ambros., XIV, 925. Canticum et psalmus in quo differant, August., XXXVI, 78, 813. Canticum novum ad novum pertinet hominem, vetus ad veterem, *ibid.*, 458, 807. Canticum divinum et pauperum de canticis Sim., quæ, id., XXXVII, 1768. Canticum vetus cantat cupiditas carnis, novum cantat charitas Dei, *ibid.*, 1227. Canticum nostrum cur moribus tanquam saltatione oportet consonare, id., XXXVIII, 1416. Cantica divina jungenda in quadragesimali jejunio, Pet. Chrysolog., LII, 215. Canticum conviviale, Isidor. Hispal., LXXII, 163. Canticum est vox cantantis in lætitiâ, *ibid.*, 252. Canticum psalmi, *ibid.*, 453. De canticis veterum, id., LXXXVIII, 741. Canticum B. Virginis cur vespere canatur, S. Petrus Damian., CXLV, 226. Canticum virginale, quod sit, *ibid.*, 187. Quis recte canat, Wolbero abb., CXC, 1245.

CANTILENA, CANTIO. Vanarum cantionum peric. loss delectatio, August., XXXVIII, 79. Ad vanas cantiones quam ad salutaria monita audienda major hominum propensio, *ibid.* Cantica profana et saltationes ejectæ de ecclesiâ ubi sepultus fuerat, S. Cyprian., 1415. Cantantes turpia

reprehenduntur, id., XXXVI, 157. Cantilem antiphonam, agricolarum, militum, ad levandum laborem, Petr. Chrysolog., LII, 522. Varia cantionum genera apud veteres solita, Isidor. Hisp., I, 273, 477. Vide *Cantus læteri* in Indic. De voluptatib. illicitis.

CANTUS, CANTOR. Veterum Christianorum cantus quis, Tertull., I, 273, 477. Cantus Ecclesiæ, Ambros., XIV, 157. Cantus virorum, mulierum, virginum, puerorum, *ibid.*, 163. Cantus Alieuius, Hieron., XXII, 876. Psalmorum cantus toto orbe celebris, Aug., XXXIII, 766. Cantus est sonus speciosus, id., XXXII, 845. Instituitur Mediolani a S. Ambrosio, *ibid.*, 763. Mirum in modum eo afficitur Augustinus, *ibid.* Delectatio carnis etiam in divino cantu cavenda, *ibid.*, 799. Peccatur cum cantus amplius delectat quam res, *ibid.* Utiles ad movendum pie animus, id., CXXVIII, 221. Cantandi in ecclesiâ tempus, nullus, sanctis s., *ibid.* Cantus psalmorum in universa instituitur Ecclesiâ, S. Leo Magn., LIV, 445, 154, 503. Prudent., LIX, 789. Scholam cantus instituit, Gregor. Magn., LXXV, 90. Cur Romana Ecclesiâ olim Symbolum sua cantabat in Missa, Paulin. Aquil., XCIX, 592. Quales psalmi in Ecclesiâ cantantur, Auto Vercelli., CXXXIV, 33. Quid regi et populo omni die sit cantandum, Eibeleides, CLII, 1167. Zosimus papa antiphonam cantari iussit psalmos, Sigebert. Gembl., CLX, 78. De cantu ecclesiastico, Ivo Carnot., CLXI, 178. Quomodo ordinetur cantor, *ibid.*, 418. Honor. Augustod., CLXXII, 567. Cantus electus et utilitas, S. Bernard., 1274. De cantu Alieuius, Petr. Lombard. Vide *Paraphrasia*.

(**CAPELLA.** Unde capellæ in ecclesiis, S. Paulin., LII, 536.

(**CAPITULARE.** In capitularibus Caroli Magni locum præcipuum habet religio, S. Paulin., XCVII, 63 seqq.

(**ARO.** Vide *Abstinencia*.)

CERA, CERESUS. Vide supra *Candela*.

CHOREÆ, SALTATIO. Non congruunt Resurrectionis mysteria revelata et opprobria saltationis exacta, Ambros., XV, 1670. Histrionum saltatio turpia, *ibid.* Saltantes velantur in loco sepulture, S. Cyprian. Aug., XXXII, 1415. Et in nuptiis, Ivo Carnot., CLXI, 617. Vide *Saltationes* in Indice De voluptatib. illicitis.

CHORUS ECCLESIASTICUS. De forma supplicandi in choro, Guichard., CXCIX, 1099. De silentio ibi servando, *ibid.* Quomodo in chorum intrandum, *ibid.*, 1101. De ritu itando, *ibid.*, 1111. Chori stalla, Stephan., CCXI, 473.

CHRISTIANI nomen ex stravitate deducitur, Tertull., I, 281. Perperam Christianus pronuntiabatur ab ethnicis, *ibid.* Nomen Christianorum infestum gentibus, *ibid.*, 27. Ob hoc vexabantur Christi cultores, *ibid.* Nemo Christianus ante Christum, id., II, 1001. Christiani veri describuntur, id., I, 269, 511, 624. Longe dispar eorum scientia, disciplina et scientia, *ibid.*, 501. Cum ethnicis habitabant, *ibid.*, 490. Artes et operas cum eis miscbant, *ibid.* Quomodo se agebant in suis conviviis, *ibid.* Ante et post cibum orabant, *ibid.*, 477. Cum Christianorum agape seu dilectio vocabatur, *ibid.*, 474. Christiani in publicis synagogis nocte surgebant ad preces fundendas, Tert., I, 273. Ad orientem conversi orabant, *ibid.*, 570. Dominico die lætitiæ indulgebant, *ibid.*, 571. Quoties modo orabant, *ibid.*, 442. A spectaculis, pompis, ludis publicis et scenis theatri abstinabant, *ibid.*, 466. In domo coire solent ad precandum, moniti Scripturæ et voces dirigere, censuram morum exercere, conventum ordinare, eleemosynas colligere, in usum sepulture, ad alendos egenos, orphanos et senes, ad refocillandos naufragos exules aut in carcere dejectos, *ibid.*, 468. Quomodo libera hæc festa ethnicorum repudiabant, *ibid.*, 492. Expensis manibus aliquando orabant. Dominicum passionem modelantes, *ibid.*, 1109. Nequa Christiani turpia gentiliū convivia in collegio frequentare, Cyprian., IV, 400. Judicem experiri non debent gentiles, *ibid.*, 758. Mos vigelat apud Christianos ungendi et lavandi mortuos suos, Laet., VI, 270. Ab idololatriâ abstinabant, *ibid.*, 563. Primo in privatis mediis conveniebant, *ibid.*, 502, 791. Lumine utuntur in conventibus, *ibid.*, 637. Frequenter signum crucis frontibus imponunt, *ibid.*, 701. Fidelibus vox familiaris: Christianus sum, Hilari. Pict. Christianorum jejuniis, mysteriorum solemnitiis et precibus, *ibid.* Orationem Dominicam ad altare et privatim recitant, S. Optat., XI, 973. Aras extruebant super martyrum tumulos, *ibid.*, 1008 not. Domum supissime Eucharistiam dehebant, Zeno Veron., II, 345. Quanta cura ipsam custodiebant, *ibid.*, 338, 339. In ecclesiis manus tenebant Christiani, cervices rursus absternebant sese, exomologesim faciebant, *ibid.*, 331. Plerique sunt dies quibus horis meridionalis fideles adveniunt ecclesiâ, hymnos cantant, oblationem celebrant, Ambros., XV, 1514. Christianus per singula mensura

fronti propriæ et in mortis contemplu crucis signum imprimit, *ibid.*, 1247. Christianorum congregatio in unum locum collecta, Hieron., XXIII, 66, 78. Christianorum mos erat celestia contemplari et semper Deum orare, *ibid.*, 629. Ipsorum concordia et unitas, *id.*, XXIV, 148. In Christianorum comparatione ethnici quasi mulieres, *ibid.*, 185. Omnes dies Christianis æquales, XXVI, 574.

Christiani apud Antiochiam primum sic dicti, August., XXII, 622. Juliani temporibus prohibiti sunt Christiani litterarum et oratoriam artem docere, *ibid.*, 753. Possessiones Christianis habere licet, *ibid.*, 1343. Christianorum in civitate una viventium vita et mores, *ibid.*, 1357. Christiani quantum possunt non permittunt ut aliquid de arca vel torculari tollatur ad sacrificia demoniorum, *id.*, XXIII, 185. Convivia in ecclesiis abolenda, *ibid.*, 115. Christianus frater nomine intellectus, *id.*, XXIV, 1206. Non ad hoc factus ut in sæculo floreat, *id.*, XXVI, 190. Continuo se signant in fronte Christiani, ubi aliqua ex causa expavescent, *ibid.*, 585. Litigare apud iudices etiam ecclesiasticos delictum est Christianis, *ibid.*, 1043. Christianorum fortitudo adversus tyrannorum minas, *ibid.*, XXVIII, 1591. Communes de privatis fecisse res suas, quantum profuerit prius Christianis, *ibid.*, 1748. Christianos nec vituperat nec laudat Seneca, *id.*, XII, 172. Christianorum habitus et mores, *ibid.*, 617. Militia Christiana quantæ sit virtutis, Pet. Chrysol. Christianus quadam navigatione periclitur in patriam, *ibid.*, 310. Christianorum libertas qualis, Leo Magnus, LIV, 144. Ex Christianis alii iusti, alii penitentes et catechumeni, *ibid.*, 288. Primi Christiani gaudebant nihil habere de mundo, et omnia possidere cum Christo, *ibid.*, 576.

Christiani posteriorum temporum quam dissimiles a primitivis fidelibus, Maxim. Taurin., LVII, 483, 722. Christiani preces fundebant oriente sole et ad orientem conversi, Prudent., LIX, 638. Christianorum grex candidulus, *ibid.*, 807. Christiani non habuere omnia communia, Arator, LXVIII, 114. Vulgo habebantur ut rudes et artium expertes, *ibid.*, 116. Christiani nobilitas quanta, Greg. Magn., LXXVI, 161, 162. Tres Christianorum ordines, *ibid.*, 976. Cujuslibet Christiani regula vivendi, S. Bonif. Mogunt., LXXXIX, 870. Mors non timenda Christianis, S. Julian., XCVI, 467. Christianorum vita qualis esse debeat, Alcuin., C, 502. Benedicendi se mutuo in occursibus, mos Christianis, S. Bened. Anian., CIII, 1359. Vitæ Christianæ compendiosa institutio, Theodulf., CV, 196. De communibus fidelibus, Raban. Maur., CXI, 85. Christiani male vivendo destruunt factis virtutem professionis suæ, Lupus. Ferrar. De Christianorum officiis, Bather. Veron., CXXXVI, 149. De laicis omnis conditionis, Burchard., CXI, 895. Christianus omnis aut bonus aut malus, Lanfranc., CI, 127. Liber et servus, *ibid.*, 177. Christiani libertas, qualis, *ibid.*, 190. De Christiano non vendendo extra regnum, Canut., CLI, 1177. Christiani corpus sunt et membra Christi, Anselm., CLVIII, 625. Qua reverentia membra sua servare et his uti debeant, *ibid.*, 963. Oblationes in ecclesia a Christianis faciendæ, Ivo Carnot., CLXI, 168, 169. In cruce semper pendere debet Christianus, Petrus Lombard., CXIII, 160. Ipsi duo bella sunt gerenda adversus demones et adversus seipsum, *ibid.*, 218. Cur olim ter nocte surgebant Christiani officii causa, Joan. Bereth., CCII, 34. Christiani vita crux et martyrium esse debet, Petrus Cant., CCV, 97. Jurare Christianum non decet, *ibid.*, 210, 322.

CILICUM. Cilicia ad se missa gratissime accepit August., XXII, 989, 991. Cilicium ad peccati significationem pertinet, *id.*, LXXIV, 1077. Seu ad peccatorum confessionem, *id.*, LXXVIII, 518. Cilicium pauperis, *ibid.*, 1402. Cilicium ad quid utile, Vitæ Patr., LXXIII, 214. Ciris et cilicium arma sunt penitentiae, Petr. Cantor, CCV, 318.

CINIS PENITENTIE. Penitentes voluntantur in cinere tanquam similes sese contestantes, August., XXV, 1233. Consuetudo frontibus fidelium cineres imponere feria iv ante Quadragesimam valde antiqua, Maximus Taurin., LVII, 301. Benedictio cinerum, Anonym., CXXXVIII, 1055. Cur cineres frontibus imponantur in die capite jejunii, Rupert., CLXX, 98; Hugo a S. Vict., CLXXVII, 880.

CIVITAS. Civitates omnes diluvio posteriores, Tertull., I, 639. Sine civitatibus aliquando existit humanum genus, *ibid.*, 432. Civitas multitudo hominum in quoddam vinculum redacta concordia, August., XXXIII, 529. Civitas vere florere dicenda est quæ castis, honestis ac probis moribus præpollet, *ibid.*, 314. Civitas concors hominum multitudo, *ibid.*, 670. Altera justorum et altera

iniquorum, *id.*, XXXIV, 436. Civitas diaboli, et hujus civitatis curia, ministri, plebs, *id.*, XXXVI, 120. Civitatis malæ cives administrare aliquando actus bonæ civitatis exemplo ostenditur, et e contra, *ibid.*, 733. Dei civitas semper tolerans terram, sperans cælum, Jerusalem dicitur et Sion. Initium habet ab Abel sicut mala civitas a Cain, *id.*, XXXVII, 1846. Civitas spiritalis ubi nemo nascitur, quia nemo moritur, *id.*, XXXVIII, 42. Cur sicut Deus iniquorum civitatem esse numerosiorem, *id.*, XI, 337. In civitate Dei, voluntas Dei lex est, *id.*, XLI, 67, 281. Civitatis Dei conditor Christus, *ibid.*, 81. Ex angelis constat et hominibus, *ibid.*, 349. Civitas una prædestinata est cum Deo regnare, altera ericari cum diabolo, *ibid.*, 437. Civitatum duarum principium amoris duo, *ibid.*, 421, 436. In civitate terrena duæ formæ inveniuntur, *ibid.*, 459. Civitatis terrenæ viciorum sunt mortiferæ aut certe mortales, *ibid.*, 440. Hujus civitatis bellum et pax, *ibid.*. Superna civitas hic peregrina est, *ibid.*, 438. Civitas Dei ex fide gignitur et ex spe vivit, *ibid.*, 461. Unde cum civitate terrena pacem habeat, unde discordiam, *ibid.*. Pacem terrenam refert ad celestem, *ibid.*, 646. Civitates desolatæ, et domus deserte potentis iniqui, quid signent, Greg. Magn., LXXV, 1011. Civitatis obsessæ figura commendatur cordis custodia, *id.*, LXXXV, 118. Civitas spiritalis, non sine pio et justo examine construitur, *ibid.*, 941. Civitas cælestis ex angelis et hominibus constat, *ibid.*, 1252. Civitas Dei et diaboli, quæ sit, *id.*, CACV, 1057.

CLAVES ECCLESIÆ, *id.* est, potestas Ecclesiæ et successorum S. Petri, unde claves aureæ sepulchri S. Petri, Gregor. Turon., LXXI, 729. Item claves ex suro et gemmis in modum crucis in basilica Vaticana, Anastas. Bibl., CXXXVIII, 1261. Claves aureæ basilicæ S. Laurentii ob a-tæ, *ibid.*, 1351. Claves Ecclesiæ agitare, quid, Goffrid., CLVII, 90, 227.

CLERICUS. Oportet episcopum per clericos scribere, S. Cyprian., IV, 287. Clero proximi, quinam dicantur, *ibid.*. Clerum consulit Cyprianus in ordinationibus, *ibid.*. Clerica ordinatio, *ibid.*, 317. Clerus Romanus cum episcopis deliberat de causa lapsorum, *ibid.*, 316. Clerici urbi, *ibid.*, 453. Clerici non nisi altari et sacrificia deservire debent, *ibid.*, 398. Clericus non solum officii, sed etiam virtutis opera debet exigere, Ambros., XV, 1707. Clerus plerumque erravit, sententiam mutavit, *ibid.*, 1446. Qui ad officia Ecclesiæ accedunt, despicientiam humanarum rerum habere debent, *id.*, XVI, 77. Ecclesiasticus ab omni usu negotiationis abstinere debet, agelluli sui contentus fructibus, si habet, et stipendiorum suorum fructu, si non habet, *ibid.*, 78. Sacerdos spectet quis distinguendæ lectioni aprior, quis psalmo gratior, quis exorcizandis malo spiritui laborantibus sollicitior, quis sacrario opportunior, *ibid.*, 87. Ministri altaris operum decet testem esse publicam existimationem, *ibid.*, 96. Convenit ecclesiasticis et maxime ministris altaris declinare extraneorum convivia, *ibid.*, 49, 120. In clero quicunque es Domini portio et ejus possessio, noli recedere de Domini possessione, *ibid.*, 1275. Clerici interpretatio, Hieron., XXII, 331. Sustententur altaris oblatione, *ibid.*. Ipsorum officium in sepeliendis mortuis, *ibid.*, 550. Apostolico gradui succedunt, *ibid.*, 352. Ipsorum dignitas in consecratione sistit corporis Christi, et in remissione peccatorum, *ibid.*. Clericorum est visitare languentes, *ibid.*, 538. Oculos castos servant et linguam, *ibid.*. De clericorum vita, *ibid.*, 1076. Onus est clericatus, non honor, *ibid.*.

Clericorum laus, August., XXII, 1539. Clericum bonum vix bonus monachus ficit, *id.*, XXIII, 228. Clerici non recipiendi in monasterium, *ibid.*, 253. Clerici non flant qui de aliquo monasterio recesserint, vel projecti fuerint, *ibid.*. Clericum unus Ecclesiæ ad aliam transire non licet, *ibid.*, 231, 232. Clericorum hæreditas ad quos pertineat, *ibid.*, 235. Clerici quomodo erga se invicem agere debeant, *ibid.*, 1018. Clerici, unde dicti, *id.*, LXXXVI, 824. Clericorum Augustini in monasterio vita et mores, *id.*, XXXIX, 1569. Clericos a vitæ communis proposito discedentes Augustinus degradare non audeat, *ibid.*, 1572. Clericorum etiam invite electorum coarctentia quanta, *id.*, XL, 486. Ab omni publico munere immunes, *id.*, XLIII, 777. Nec conductores, nec procuratores sint, Leo Magnus, LVI, 227, 640. Nisi ad hæc necessitas, *ibid.*, 236. Ad militiam sæcularemve dignitatem non veniant, *ibid.*, 229. Ipsi non licet duarum civitatum ecclesiis simul ministrare, *ibid.*, 231. Verbum Dei et doctrinam dispensare tenentur, Petr. Chrysolog., LII, 272. Inde crimen sumunt unde alii veniam impetrant, *ibid.*, 293. Clericis inhihentur negotia sæcularia, Maxim. Taurin. Quomodo munere suo perfungi debeant, *ibid.*, 520. Varii clericorum gradus, Cassiod., LXX, 510. De

cleri cœlibatu, Ratramnus, id., CXXI, 324. Clerici non sint instiores aut famuli divitum, Isidor. Nere., CXXX, 599. Ne laicorum vestibus induantur, *ibid.*, 257. Clerici præ monachis vivere debent de altari, S. Bernard., CLXXXIII, 595. Clerici tonsi, Gratian., CLXXXVII, 157. Hospitalis, *ibid.*, 221. Pili quare levitis radendi, *ibid.* Episcoporum, clericorum et pauperum mensa eadem, Gerolus præp., CCXIV, 1261. De clericorum instructione, Guich. id., CXXIX, 1104. De clericis magistrum non habentibus, *ibid.*, 1103. Clericorum status quam statu monachorum periculosior, Philipp. de Harveng. CCIII, 794. Clericalis ordinis prærogative, *ibid.*, 804. Clericus negotiis secularibus vacans non differt ab usurario, Petr. B.es., CCVI, 62. Clerici regulares quinam appellandi, Stephan., CCXI, 496. De conditione clericorum, Innocent. III, CCXVI, 1145. De personis sacris, *ibid.*, 775.

CŒMETERIUM. De cœmeterio mentionem agit Tert., II, 758 et 796. Cœmeterium in quo requievit Xistus papa, S. Cyprian., IV, 450. Cœreos in cœmeteriis accendi a concilio Illyberitano inhibetur, Luc. Dexter, XXXI, 547. Cœmeterium ab episcopo sacrandum ubi altare vel cellula, Greg. Turon., LXXI, 906. Turonense, *ibid.*, 563. Augustodunense, *ibid.*, 881. Urbis Romæ varia cœmeteria, Anast., CXXVII, 1203, 1317, 1323, 1382; CXXVIII, 10, 130, 146, 451, 515, 609, etc., etc. De cœmeteriis, quale spatium habere debeant, Ivo Carnot., CLXI, 221. Pro sepultura loco nil est exigendum, *ibid.*, 220. Monachus non sepelitur, in loco sacro eo quod vitio proprietatis inpegerit, *ibid.*, 995. De cœmeterio, Honorius Augustod., CLXXII, 590.

CORTUS, CONVETICULA COLLECTA CHRISTIANORUM. Vide *CHRISTIANI*.

COLLECTA pro elemosyna. Vide *ELEMOSYNA*.

COMMENDATIO, COMMENDATUM, DEPOSITUM sic vocant quod nos custodiæ causa alicui commisimus, Ambr., XIV, 786. Ea veritatis regula est ut nihil facias commendandi tui causa, quo minor alius fiat, id., XVI, 135. Commendatio fit etiam Dei indulgentiæ, Prudent., LIX, 886. Seu alicujus precibus, ut Petrus Blesensis ad cister. priorum scribens, id., CCVI, 11. Litteræ commendatiæ episcopi clericis necessariæ ut abbi debite suscipiantur, Leo Magn., LVI, 235.

COMMODO. Commodi sui causa qui alteri nocet naturam violat, Ambros., XVI, 151. Non bona sua et comoda, sed aliorum querenda, *ibid.*, 148. Comoda querere et incommoda vitare naturale est hominibus, Pet. Cantor., CLV, 259.

COMMUNIO seu COMMUNICATIO inter Orthodoxos. Communio ecclesiastica, Tertull., II, 45. Communicatio pacis, *ibid.*, 32. Communio societas nullam debet habere offensam, Ambros., XVI, 948. Communicatio evangelica, Cyprian., IV, 504. Communicatio contra Evangelium, *ibid.* Temere usurpata, id., III, 765. Communicatio nulla extra Ecclesiam, id., IV, 402. Ordo perveniendi ad jus communicationis, *ibid.*, 252, 254, 255. Quomodo accipitur, *ibid.*, 252. Communionem malorum honos contumiuari dicunt Donatistæ, August., XXXII, 657. Communicare impobis est illis consentire, id., XXXIII, 265. Malos etiam cogitos bonis non obesse in Ecclesia, si eos a communione prohibendi aut potestas desit aut aliqua ratio pacis conservandæ impediatur, *ibid.*, 297. Communio nostræ imperatores, id., XXXVI, 684. Communio cum hæreticis vitanda, Leo Magn., LVI, 342, 345. Vitandi hæretici exemplo viperarum et malæ arboris, Humbert. card., CXLIII, 1071, 1075.

COMMUNITAS. Ab initio Christiani charitate omnia habebant communia præter uxores, Tertull., I, 472. Quomodo Christiani inter se fratres essent et pares, Lact., VI, 599. Commune quod omnibus est, exceptum in singulis esse non potest, Ambros., XVI, 1527. Communiter quæ possidentur, non ea lites, inimicitias et cætera mala generant, quæ ex privatis rei possessione nascuntur, id., XXXVII, 1748. Communes de privatis fecisse res suas, quid prouderat primis Christianis, *ibid.* Communis sanctimonialium vita laudatur, id., XXXVI, 1030. Vita communis, id., XL, 549. Christiani omnia non habuere communia, Arator, LXVIII, 114.

CONCORDIA. Vide *Speciacula* in Indice De voluptuibus.

CONCESSIO. Vide *Donatio*.

CONCILIUM, SYNOBUS. Concilio adfuit, persecutione sopita, Cyprianus, III, 767. Post Pascha episcopi Carthaginensium convenire solent, id., IV, 348. Concilium frequenter actum Carthagine, id., III, 811. Concilia ante Cyprianum habita, id., 399. Collatio conciliorum cum episcopis, presbyteris, et diaconis confessoribus, stantibus laicis, *ibid.*, IV, 260, 262, 264. De concilio Nicæno, Ambros., XVI, 529. In Oriente consuetudo invaluit ut orientalium

esset concilium, et in Occidente occidentalium, *ibid.*, 918. Præter unum Auentium, non necesse est episcopos, ut ad concilium veniant fatigari, *ibid.*, 1006. Propter Gallorum episcoporum adventum synodus convenerat, *ibid.*, 1161. Conciliorum saluberrima auctoritas, August., XXXIII, 200. Concilium plenarium, *ibid.* Concilium plenarium restat post judicium Romanum, *ibid.*, 169. Concilii acta episcopus non habet in potestate contradicente primate, *ibid.*, 164. Africana concilia, id., XXXII, 612; XXXI, 577; XLIII, 114, 135, 141, 143, 145, 159, 214, 220, 225, 234, 495, 496, 525, 606, 612, 647, etc., etc. Decem concilia Romæ sub Gregor. VII acta, CXI, VIII, 780, 821. Concilium Claramont. ab Urbano II papa celebratum ad bellum sacrum promovendum, Guibertus, CLVI, 760. De conciliis, Gratianus in Dec. CLXXXVII, 93. De modo et tempore celebrandi synodus, Odo de Soliaco, CCXIII, 57.

CONCIO. In concionibus vox quemodo componenda, Ambros., XVI, 55. Inter concionandum oratio, August., XXXIII, 117. Concionantes qui, id., XLI, 105, 106. Gentilium dicta utrum in concionibus adhibenda, Alanus de Insulis, CCX, 114.

CONCORDIA. Concordia commendatio, Cyprian., IV, 212. Concordia collegii sacerdotalis, *ibid.*, 515; III, 765. Concordia individua, *ibid.*, 787. Concordia salutaris, id., II, 347. Concordia, vinculum, *ibid.*, 1127. Concordia res difficillima inter duos eadem potentia præditas, Lact., VII, 550. Christianorum concordia et unitas, Hieron., XXIV, 148. Concordiæ atque conventiæ Deus auctor, August., XXXII, 1174. Concordiæ præcepta in Ecclesia Christi traduntur, id., XXXIII, 529. Talia præcepta a habebant falsorum deorum cultores, *ibid.* Quæ harmonia dicitur in cantu, ea est in civitate concordia, id., XI, 66. Sine iustitia esse non potest concordia, *ibid.* Concordia hominis cum Deo, qualis exigitur, id., XXXVIII, 82. Concordia membrorum corporis, Christianos ad unitatem revocat, id., XI, 712. Summa concordia, carnis et spiritus futura est post resurrectionem, *ibid.*, 374. Concordia populo suo, id., XII, 635. De concordia in ecclesia consecranda, Odo Cantuar., XXXIII, 919.

CONFRATRIA. De confratris, Hincmar. Rhem., CCIV, 77. De confratris vel consorciis, Regino, CXXIII, 347.

CONGREGATIO. Congregatio mala bonum fructum facere non potest, Ambros., XVI, 505. Vitanda est singularitas in congregatione, Petr. Cantor., CCV, 205.

CONJUGATI, CONJUGIUM. Christianorum continentia, Tert., I, 326. Ab omni post matrimonium excessu abstinere, *ibid.* Conjugum quanta castitas, *ibid.*, 472, 510. Serum femineum non mutabant, *ibid.*, 510. Animo adversus libidinem cæci erant, *ibid.*, 511. Christianæ sanctiæ antistites dux erant, monogamia et continentia, id., II, 959. Matrimonium cum gentilibus vitata, Cyprian., IV, 478. Uxor a viro recedens debet inupta permanere, *ibid.*, 774. Matrimonium caste servandum, Lact., VI, 719. Non defloratio virginitalis, sed pactio conjugalitatis coniugium, Ambr., XVI, 316. Si quis desponsata sibi et tradita utatur, conjugium vocat, *ibid.*, 1185. Bonum conjugium sed tamen a iugo tractum et iugo mundi, *ibid.*, 374. Ipsum conjugium vinculum est, *ibid.*, 512. De bono conjugali, liber contra Jovinianum, Aug., XXXII, 639. De adulterio conjugis, *ibid.*, 653. Conjugii usum damnant Monachi, *ibid.*, 1514, 1572, 1575. Conjugium factum non commisitio carnalis, sed charitas conjugalitatis, id., XXXVIII, 844. Non solvitur ob sterilitatem, id., XI, 363. Se a morte resolvitur, *ibid.*, 473. Conjugia fratres inter et sorores in principio necessaria, id., XLI, 458. Quare religio prohibita, *ibid.* Conjugii bonum, quid, id., XLIV, 141. Conjugii bonum triplex, *ibid.*, 404, 688, 810. Quid postulant conjugati dum bonum conjugale postulant, *ibid.*, 758. Conjugia cur instituta, id., XLV, 1582. De conjugali velamine, Leo Magn., LVI, 248. Benedictio quam sacerdos nupturæ imponit, *ibid.*, 249. Christianorum conjugia qualia esse debeant, Paulin. Nol., LXI, 655. Nemo propria cognatione conjugem sibi copulet, Leo IV papa, CXV, 608. Quæ nuptiæ sint vitandæ, Aus. Vercell., CXXIX, 46. Nuptiæ ad quid institutæ, Petr. Damian., CXLV, 662. De conjugis prohibitis, Canot. res., CII, 1173. Nuptiæ a Deo benedictæ et institutæ, Ivo Carnot. in Decret., CLXI, 77. Saltationes in nuptiis prohibita, *ibid.*, 617. Christiani diebus festis a nuptiis debent abstinere, S. Bruno, CLXIV, 279.

CONSILIUM. Consilium bonis datur, correptio errantes coerces, Ambros., XVI, 67. Consiliorum usus maxime conciliat homines et cur, *ibid.*, 114. Quis possit utile alteri consilium dare, *ibid.*, 120. Qualis esse debeat qui consilium dat alteri, *ibid.*, 127. Consilii aique præcepti distantia, *ibid.*, 256. Præceptum in subditis feritur, consilium amicis datur: Ubi est præceptum, ibi est lea.

ubi consilium, ibi gratis, *ibid.* Consilium invitat voluntarios, præceptum astringit invitos, *ibid.* 1051. Hoc est consilium Dei habere, explorare diligenter omnia; quæ meliora sunt suadere; et quæ tutiora demonstrare, *ibid.*, 1032. Ad consilia sic excitandum est, ut vita ad præceptorum regulam exacta non jametur, August., XXXIII, 691, 692. Consilii donum quid efficit, id., XXXIV, 40. Consilium verum, ex quacunque anima procedat, Deotribuendum, *ibid.*, 18. Nec contemnendum *ibid.*, 619. Non consilio opus est, nisi in adversis, id., XXXVI, 140. Consilio dives indiget, das consilium et præstitisti eleemosynam, id., XXXVII, 1665. Consilium bona et mala latera habet, proverbium est de eo qui bonis et malis consiliis vivit et regitur, *ibid.*, 1684. Consilium salutis petens nec libenter audiens, id., XXXVIII, 524. Consilium nullum melius quam exemplum, S. Bernardus, CLXXXIII, 45.

CONSUETUDO. Consuetudini ratio patrocinatur, Ter., II, 80. Non interest an scriptura vel ratione consistat consuetudo, quando et legem commendat ratio, *ibid.*, 81. Colenda est ne non rationis sit interpres, *ibid.* Lege non exstante, traditio consuetudinem firmat, *ibid.* Etiam in civilibus rebus pro lege suscipitur consuetudo cum lex deficit, *ibid.* Traditionem confirmat, *ibid.* In usum per successionem roboratur, *ibid.*, 889. Vis consuetudinis quæ, *ibid.*, 890. Consuetudinem nemo respuit quam damare non potest, *ibid.*, 491. Consuetudo sine veritate vetustas erroris est, Cyprian., III, 1134. Non est de consuetudine præscribendum, sed ratione vincendum, id., IV, 410. Variæ Ecclesiarum consuetudines, Lactant., III, 1159. Ob varias consuetudines, nunquam ab Ecclesiæ pace atque unitate discessum est, *ibid.* Non facile a consuetudine recedendum, nisi rationi adversetur, August., XXXII, 1106. Super consuetudinis usum responsio Augustini, id., XXXIII, 118. In his rebus de quibus nihil certi statuit Scriptura divina, mos populi Dei, vel instituta majorum pro lege tenenda sunt, *ibid.*, 136, 200. Consuetudines in Ecclesia mutandæ, quæ, *ibid.*, 221. Consuetudinis mutatio, etiam quæ utilitate adjuvat, novitate perturbat adeoque noxia est, quæ utilis non est, *ibid.*, 205. Consuetudo veritati cedat, id., XLIII, 145, 144, 220. Et rationi, *ibid.* Sed cum consuetudini veritas suffragatur, nihil oportet firmius retineri, *ibid.*, 157. Consuetudines nam orum non spernendæ, Joan. Cassian., XLIX, 1185. Consuetudo, quid sit, Gregor. Mag., LXXVI, 522. Quæ servandæ sint consuetudines, quæ abrogandæ, *ibid.* Multa in Ecclesia incepta sunt, quæ nunc exigi vetant iustitia, prudentia vel canones, *ibid.* Consuetudo ecclesiastica pro lege tenenda est, Regino, CXXXII, 572. Ecclesiarum consuetudines nihil officiunt fidei Catholicæ, Guibert., CLVI, 612. Consuetudines Ecclesiæ pro lagibus habendæ, Ivo Carnot., CLXI, 282, 509. Consuetudo amare facit quod laboriosum est, Rupert., CLXVIII, 163. Abusibus et vitis frustra obtenditur consuetudo, S. Bern., CXXXII, 774. Consuetudines scriptæ Syriacæ communis, Stephan., CXXI, 512.

CONVIVIA. Convivium christianorum quale, Tertull., I, 477. Convivia publica ethnicorum, quæ et quam nefanda, *ibid.*, 452. Convivium Dominicum, *ibid.*, 1294. Psalmos sœvet convivium sobrium, Cyprian., IV, 222. Convivia laici vitanda, *ibid.*, 457. Epulæ detestabilium hominum vitandæ, Ambros., XVI, 228. Illorum est cibi et potibus indulgere, *ibid.*, 381. Epularum largitas corpus frangit et animam, Hieron., XLIII, 302. Bella et subversiones urbium epularum deliciis excitantur, *ibid.*, 500. Convivia in ecclesiis celebrari solita, aboleri curat August., XXXIII, 115. 116. Convivia in basilica S. Petri olim celebrata, *ibid.*, 119. Convivia luxuriose in templo celebrasse non leguntur Judæi, *ibid.*, 115. Epulæ terræ hujus, medicamentum quotidiana sunt, id., XXVIII, 489. Epulæ Dei mentes quæruunt non ventres, *ibid.*, 581. Comestiones et compotationes ad sepulcra martyrum reprehenduntur, S. Paulin. Nol., LXI, 681. Christianorum convivia, qualia, *ibid.*, 634. Convivia quænam laudanda, S. Gregor. Mag., Lectio, meditatio et oratio quotidianam sint epulum nostram, Godefrid., CLXXXIV, 388, 394. Vide *Convivia in Indice Voluptatum illiciti.*

CONVERSIO, CORRECTIO. Correctionem audiunt boni, Cyprian., IV, 776. Correctiones plerumque meliores quam tacita amicitia, Ambros., XVI, 180. Correctio vivificatio est, Hieron., XXIII, 587. In corripiendo adulatores sumus divitum, *ibid.*, 565. Recta ornatum recipiunt, curva correctionem, *ibid.*, 1022. Correctio fraterna quomodo faciendâ et recipiendâ, August., XXXII, 1581. Non negligenda licet odiosa, id., XXXIII, 247, 957; XXXVIII, 111, 549; XLIII, 98; XLIV, 918. Corripitur boni ut non, dimittuntur mali ut alieni, id., XXXIV, 888. Non regit, qui non corrigit, *ibid.*, 504. Feriens pius, parcens

crudelis, id., XXXVIII, 111. Corripere eos qui ad nostram curam pertinent ne negligamus, *ibid.*, 549. Corripere veri pastoris est, *ibid.*, 764. Correctio quo animo faciendâ, *ibid.*, 507, 549; XXXIX, 1698. Correctio ex cupiditate aut infirmitate neglecta peccatum est, XII, 21. Correctionem facere tenentur omnes, *ibid.*; maxime episcopi et qui aliis præpositi sunt, *ibid.* Correctio non sit insultus, sed ut confusione sanet, id., XXXVIII, 779. Correctio quæ et quatenus licita, id., XLIII, 452. Quomodo faciendâ, *ibid.*, 85, 84. Quandam proleciat, id., XLIV, 920. Procul parum diversitate diversa, *ibid.*, 914. De iis qui corripiti nolunt, *ibid.*, 920. Modo secreta, modo publica esse debet, id., XXXVIII, 510. Publice publica corripienda peccata, id., XLIV, 946. Modus est in culpis corrigendis, S. Anselm., CXI, 129, 151. Correctio fraterna per insontem faciendâ, id., CLXXXIII, 393. Correctio a charitate procedens non attendit personam, id., CLXXXII, 567, 568. Correctio sit ad probationem, id., CLXXXIII, 1000. Correctio et consolatio, Dei duplex auxilium, *ibid.*, 877. Correctio quid in nobis operetur, *ibid.*, 560. Illius asperitas mansuetudine leniendâ, *ibid.*, 995. Sit moderata, *ibid.*, 286. Malis ingrata est et odiosa, *ibid.*, 1155, 1156. Eam impatenter ferentes quam injusti, *ibid.*, 888. Corrector bonus adversarius, *ibid.*, 952. Quomodo Petrus Cellensis monachum quendam pie et moderate corripit, id., CCII, 525. Labium aureum dicit os Joannis Baptistæ in correctione intrepidum, *ibid.*, 810. Corripiendus proximus, Philipp. de Herheng., CCIII, 1197. Corripiendi ipsi superiores cum reverentia debita, *ibid.*, 199. Correctio fraterna commendatur, Petr. Cant., CCV, 284, 285. Vide *Petrum Blesens.*, CCVII, 7, 16, 19, 59, 62, 169, 231, 285, 350, etc.

CRUX, SIGNUM CRUCIS. Christiani crucis religiosi, Tertull., I, 365. Crucis signum lectulum et corpusculum *ibid.*, 1296. Ad omnem aditum et exitum, ad vestitum et calecatum, ad lavaera, ad mensas, ad lumina, ad cubilia, ad sedilia, quæcunque nos conversatio exercet, crucis signaculo frontem terimus, id., II, 80. Crucis habitus necessarius dimicaturis adversus diabolum, *ibid.*, 547. Corpus hominis est in modum crucis, *ibid.*, 678. Crucis signum in homine reperitur qui manibus expansis deprecatur, *ibid.*, 578. Crux Christi stultitia, quibus, et quomodo, *ibid.*, 481. Virtute crucis, nunc Christus mundum ventilat per crucem, postea ventilatur per judicium, *ibid.*, 516. Crucis Christi vis et ratio, Lactant., VI, 528, 551. Crucis signo frequenter sese signant Christiani, *ibid.*, 555. Hoc signo fugati dæmones a fidelibus, id., VII, 210, 514. De illius potentia et efficacia, *ibid.*, 216, 671. Signum celeste et immortale, *ibid.*, 261, 514. Constantino Magno crux ostensa, *ibid.*, 261, 569, 428. De crucis signo in vestimentis hominum et in cœlo viso Juliani temporibus, *ibid.*, 427. Mos veterum Christianorum crucis signum frontibus frequenter imponendi, *ibid.*, 670. Christianus per momenta singula fronti propriæ mortis contemptum inscribit, utpote qui sciat sine cruce Domini salutem se habere non posse. Ambros., XVI, 1246.

CRUCIS SIGNUM, August., XXXII, 668; XXXIII, 694. Moriens adolescens signare se cepit in fronte, *ibid.* Crux Christi amplectenda, ne mundi hujus gurgite abrepti sorbeamur, id., XXXIII, 555. Crucem ferre debet Christianus in presenti vita, *ibid.*, 215. Crux Christi navis qua transimus mare hujus sæculi, id., XXXV, 1589, 1590. Christi tribunal, *ibid.*, 1612. Crucis signum, nisi adhibeatur, nihil rite perficitur in celebratione sacramentorum, *ibid.*, 1950. Pretiosius signum in frontibus regum, quam gemma diadematis, id., XXXVI, 292, 934. Clavis qua clausa aperiuntur *ibid.*, 514. Cruce Domini portemur necesse est ut ad patriam transeamus, id., XXXVIII, 475. Crucis signum in fronte, *ibid.*, 181, 201, 876, 941. Crucis signum in vestibus baptizatorum apparens, *ibid.*, 156. Crucis humilitas via ad celestitudinem, *ibid.*, 875. Schola et cathedra Christi, *ibid.*, 1116. Judicis tribunal, 1295. Crucis grande commercium, id., XXXIX, 1451. Signum quo inimicos superat Ecclesia, *ibid.*, 1638. Quo catechumeni suscipiuntur, id., XL, 659. Crucis virtute conteruntur hæreses, *ibid.*, 696. Quænam crux tollenda ad sequendum Christum, id., XLII, 166. Tempore persecutionis non recedendum a ligno crucis, S. Prosper, LI, 295. Cruces antiquitas in altaria collocabantur, S. Paulin., LXI, 548. Christianis tribuitur vexillum cui crucis signum, Arator, LXVIII, 125. Crucis cultus apud Christianos, *ibid.*, 124. De inventione Sanctæ Crucis, Cassiod., LXIX, 956. S. Augustinus Anglorum apostolus et ejus socii Angliam ingrediuntur cruce et Christi imaginem deferentes, Gregor. Magn., LXXV, 570. Crucem tollere quid sit, Paschas. Radbert., CXX, 571. Crux quot modis tollitur, *ibid.*, 1101. De crucis Domine veneratione, Gerard., CXLII, 1544. De imagine Salvatoris in cruce, *ibid.*, 1586.

Sanctæ crucis laudes, Petrus Damian., CXLIV, 715. Qua ratione adoranda, *ibid.*, 766. Bona crucis, *ibid.* Crux militum Christianorum vestimentis affigitur, Guibert., CLVI, 702. Crucem Christum bajulare jubet, non querere sepulturam, *id.*, CII, 51, 144. De laude et inventione sanctæ crucis, Berengos., CLX, 936. Qualiter ab imperatrice Helena inventa, *ibid.*, 957. Totius Occidentis Christiani crucem induunt hortante Urbano II papa, ad redimendam Terram Sanctam, Baldricus, CLXVI, 1065. Crux demones fugat, Rupert., CLXIX, 325. Crux signaculum, *ibid.*, 339. Crucis mysterium, 786. Crux quomodo nobis portanda, *ibid.* Signo crucis servi Dei signantur, *ibid.*, 939. Christianus cur in fronte signatus, Petrus Lombard., CXCI, 1476. In cruce semper pendere debet, *id.*, CXCI, 160. Adoratio crucis redundat in Christum qui Filius Dei est, Gerohus, CXCI, 1098. De custodiendis Sanctæ Crucis, ad quæ teneantur, Guichar., CXCI, 1097. De signo crucis quo Hierosolymam ituri in signum voti et futuræ peregrinationis, vestibus suis imprimebant, Guillelm. Tyr., CCI, 231. Sermo de S. Cruce, Martin. Legionens., CCLIX, 29. Jurandi mos super crucem sicut super Evangelia, Innocentius III, CCLIV, xxiv.

CRUCE SIGNATI, qui, Guillelm., CCI, 235. Peregrinorum miseræ, *ibid.*, 226. Petrus Eremita, *ibid.*, 227. Urbani II papæ hortationes ad arma, *ibid.*, 231. Infirmitia Christianorum, *ibid.*, 248. Godefridus Buloniensis, *ibid.*, 249. Solimanus fugatur, *ibid.*, 258. Cædes Tarsensis, *ibid.*, 295. Fames, *ibid.*, 318. Antiochiæ expugnatio, *ibid.*, 348. Domini lancea invenitur, *ibid.*, 365. Tancredus, *ibid.*, 402. Hierosolymam ingrediuntur, *ibid.*, 431. Ordo militiæ Templi instituitur, *ibid.*, 526. Subventiones bel i sacri, *ibid.*, 659. Saladinus, *ibid.*, 928. Decimæ prælevantur, *ibid.*, 1058. Ad subventionem et recuperationem Terræ Sanctæ foriter instat et laborat Innocentius III, (CXCV, lxxxix. De eodem argumento, cxxxi seqq.

CRYPTA. Cryptæ subterraneæ corpora SS. martyrum continentes, Hieronym., XXV, 375. Eas Romæ exbro ingressus fuerat Hieronym. cum æqualibus, *ibid.* Cryptarum in quibus jacebant corpora martyrum descriptio, Aurel. Prudent., LX, 559.

DECIMA ECCLESIASTICA. Aliæ sunt decimæ, aliæ primitiæ, Ambros., XVI, 1079. Decimæ, August., XXXVIII, 89. Decimas rerum suarum dare num Christiano sufficiat, *ibid.*, 522. Decimas Deo non dare quam iniquum sit, *id.*, XXXIX, 2265. Non sunt nostræ, sed Ecclesiæ deputatæ, *ibid.*, 2356. Tributa sunt egentium, *ibid.*, 2266. De patrimonio dandæ, *ibid.*, 1934. De omnibus fructibus, *ibid.*, 2195, 2217, 2267. Decimarum oblatio nobis prodest, *ibid.*, 2666. Decimarum et primitiarum Deo grata oblatio, Joan. Cassian., XLIX, 1172. De decimis persolvendis, Jonas Aurel., CVI, 201; Walafrid., CXIV, 961. De decimis, Regino, CXXXII, 200 et seqq. De decimis reddendis, Olo Cantuar., CXXXIII, 949. De decimis et oblationibus, Burchard., CXL, 675. De devotio sanctæ Ecclesiæ dando, Ethelred., CLI, 1166. De decimis, Canut., CLI, 1174; Ivo Carnot., CLXI, 257, 245. Decimæ militibus Templi concessæ, Joannes Michaelensis, CLXVI, 871. Decimas offerre homo a Deo eductus et instructus, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 344. Decimæ a laicis propriis parochiis solvendæ, Robert. Pull., CLXXXVI, 918; Gratian., CLXXXVII, 1042. Juxta dispositionem episcopi sacerdotibus distribuuntur, *ibid.*, 1013. Quarta pars viduis et pauperibus venit, Gerohus., CXIV, 1309. Decima statuitur pro subsidio Terræ Sanctæ, Guillelm. Tyr., CCI, 1038.

DECRETALIS EPISTOLÆ SS. PONTIFICUM. Nimiam multitudinem decretalium arguit Stephanus abbas S. Genovefæ, CXXI, 516.

DEDICATIO ECCLESiarum ET ALTARIUM. Dedicatio templi antea profani, August., XXXVIII, 889. Ecclesiæ fundamentum jam dedicatum est, dedicabimur et nos cum surrexerimus, *ibid.*, 661. Reliquiæ ad dedicandam novam ecclesiam necessariae, S. Paulin. Nol. LXI, 334. Altaris dedicatio cum reliquiis sanctorum, Gregorius Turon., LXXI, 735. Dedicatio ecclesiæ, olim Eucania dicta, S. Paulin. Aquil., XCIX, 497. Quia lætitia peracta, *ibid.*, 498. In ecclesiæ dedicatione lusus et epulæ vetitæ, *ibid.*, 498. In dedicatione ecclesiæ quare super liminare ter percussit et Pax huic domui dicitur, Remig., CXXI, 517. Quid significet quod sacerdos seu pontifex alphabetum in terra scribat, *ibid.*, 850. Cur aqua sal cinerique commista admittitur in ecclesiæ consecratione, et ex ea crux effingatur, *ibid.*, 852. Quid sit quod pontifex per quatuor altari. cornua digito crucem faciat, *ibid.*, 851. Et aquam in basin altaris effundat, *ibid.*, 858. Quid inuat translatio reliquiarum et eorum reconditio sub altari, *ibid.*, 862. Non dedicantur ecclesiæ in honorem sanctorum veteris Testamenti, *ibid.*, 968. Aqua benedicta aspergitur

nova ecclesia, Anselm. Cantuar., CLIX, 191. Utrum altare in alium locum translatum iterum sit consecrandum, *ibid.*, 191. Altare non fit propter ecclesiam, sed ecclesia propter altare, *ibid.* S. Anselmi tempore nudi lapides nusquam affixi consecrabantur, *ibid.* Violato altari principali, tota ecclesia est consecranda, *ibid.*, 196. Alphabetum duplex in pavimento ecclesiæ scriptum in consecratione ecclesiæ, Hugo a S. Victore, CLXXXVIII, 383. Aqua, sal et cinis in hac consecratione, *ibid.*, 386.

Dedicatio ecclesiæ propter animas, S. Bernardus, CLXXXIII, 517. De quinque sacramentis dedicationis, *ibid.* Dedicationis festum quale, *ibid.*, 530. Dedicationis ritus quales ad mores aptati, *ibid.*, 530. Dies dedicationis ecclesiæ dies est lætitiæ, Garnerius Lingon., CCY, 815. Dedicationis ceremoniæ quæ et quid significet, *ibid.*, 816, 817. Per dedicationem ecclesiæ domus fit orationis, refectionis et requietionis, Petrus Bles., CCVII, 714.

DEFUNCTI, PRECES PRO DEFUNCTIS. Oblationes et orationes pro defunctis annua die faciebant Christiani, II, 79, 944. Pro defunctis orandum et refrigerium eis adpetendum, *ibid.* Oblationes publicæ pro mortuis, *ibid.* Defunctis officia impenduntur ut vivant in mentibus in affectibus perseverent, Ambros., XVI, 1518. Annus mortuis tertium diem et tricesimum, alii septimum et quadragesimum observare consueverunt, *ibid.*, 158. Mortui Christiani dormientes dicuntur, Hieronym., XII, 589. Christiana traditio de psalmis et hymnis recitanda super illos, *ibid.*, 697; XXIII, 27. Cantatur alleluia, *id.*, XXII, 697. Oratio pro defunctis, August., XXV, 1847. Pro defunctis universa Ecclesia supplicare consuevit, *id.*, XL, 592. Mortuorum obsequia solemnia; altaris, orationes, elemosynarum pro eis sacrificia, *ibid.*, 699. Hymni cantantur in exsequiis, Aurel. Prudent., LIX, 879. Mortuorum nomina ad altare recitantur, Gregor. Turon., LXXI, 1181. De oblationibus quæ pro fidelibus defunctis offeruntur, S. Julian., CXVI, 473; Regino, CXXXII, 33. De pietate erga defunctos, Petr. Damian., CALI, 248. De commemoratione omnium defunctorum post festivitatem omnium sanctorum, Udalric., CXLIX, 688. Missæ pro defunctis celebrandæ, Ivo Carnot., CLXI, 212. De cura pro mortuis habenda, *ibid.*, 312. Quot modis defunctorum animæ solvi debeant, *ibid.*, 387.

DEPOSITIO RELIQUIARUM. Vide Reliquiæ.

DEVOTIO. Devotioni censura cedat oportet, Ambros., XIV, 1104. Beatus qui habitat in ingressu fidelis, hospitique mentis, devotionis habitaculo, conversatione virtutis, *ibid.*, 1035. Laborat in nobis Petrus quando nostra laborat devotio, *ibid.*, 299. Vinum devotionis cupis propinatum, Greg. Turon., LXXI, 821. Devotioni voti quinam sint, Richard. a S. Victore, CXCVI, 1243. Devotio duplex, gratiæ et naturæ, Alanus de Insulis, CXX, 389.

DIACONUS. Publice legit offerentibus nomina, Hieron., XXV, 175. Diaconos presbyteris æquabant nonnulli, quibus responderet, *id.*, XXII, 1193. Quid honorabiles facti diaconos, *ibid.*, 1194. Quare constituti sunt diaconi, *ibid.* Evangelium lecitabant, *ibid.*, 1200. Diaconi officium quoniam periculosum, August., XXXIII, 88. Diaconi voce oratio communis indicitur, *ibid.*, 221. Diaconi officium est ministrare sanguinem Christi, *ibid.*, 1583. Diaconus laicus minister interpretatur, *ibid.*, 1441. Diaconi quales esse debeant, Leo Mag., LVI, 459.

DIES DOMINICA. Dominico die lætitiæ indulgent Christiani, Tert., I, 571. Dominicus dies status, *ibid.*, 573; II, 79. Eo die nefas jejunium ducere vel de geniculis adorare, *ibid.*, 79. Dies Solis dictus est, I, 571. Collectæ seu orationes fiebant die Dominico, Hieron., XXIII, 548. Die Dominico nec jejunandum nec genu flectendum majores censebant, Joan. Cassian., XLIX, 110. Dies Dominica, dei salutis et lætitiæ nostræ, Leo Magnus, LIV, 279. Carceribus detenti die Dominico melius habebantur, S. Paulin. Aquil., XCIX, 556. Dominico die non operandum manibus, S. Bened., CII, 1182. Non jejunatur diebus Dominicis, Isidor. Merc., CXXX, 269. Quid fieri liceat die Dominico, Regino, CXXXII, 264. De die Dominico, Canut. ret., CL, 1175. De non jejunando i. la die, Ivo Carnot., CLXI, 263, 269, 274.

DIES FESTIVI. Festum quomodo celebrandum, Hieron., XXII, 445. Festum S. Petri apostoli, *ibid.* Christiani omne tempus festum est, *ibid.*, 1051. Festivitates celebrandæ non in vino, *id.*, XL, 549. Festa quomodo observanda, August., XXXIII, 1404. Festi dies Gentium in abundantia epularum et ebrietate, *ibid.*, 114. Car in Ecclesiæ principio permissum est festos martyrum simul luxu celebrari, *ibid.* Festa quadam celebrata cum lætitia convivantium in publicis mensis, *id.*, XXXVIII, 271. Festorum carnalis celebratio arguitur, *ibid.*, 1178. Festivitates martyrum ad hoc instituta ut eos admonerent

imitari, *ibid.*, 53, 1293, 1352, 1361, 1414. Festivitates martirum honorare et eos non imitari nihil aliud est quam mendaciter adulari, *ibid.*, 1447. Festi dies Christianorum et dies solemnes paganorum, *id.*, XL, 345. Diebus festivis Christiani abstinere debent a nuptiis, choris et clamorosis venationibus, S. Bruno, CLXIV, 279. Sabbatum sanctificare est a bonis operibus non cessare, *ibid.* Sanctorum festa recolenda, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 510, 541. Sanctorum festivitate colendæ, S. Bernard., CLXXXIII, 478. Cur præcipuis sanctorum festis præmittuntur jejunia, *ibid.*, 501. De solemnitate festivitatum, Joan. Beletb., CCII, 17. Arguuntur clerici qui ob retributionem festa celebrari cupiunt, Petrus Cant., CCV, 98.

DIPLOMATÆ, PRIVILEGIA, DONATIONES. Diplomata regis Dagoberti, LXXX, 499 *seqq.* Variorum, Criscon, LXXXVIII, 1078 *et seqq.*; Caroli Magni, XCVII, 68 *et seqq.* Clodovei regis, Flodoard., CXXXV, 53. De defensoribus ecclesiarum et monasteriorum, Abbo Floriac., 476. De privilegiis, *ibid.*, 479. De præceptis regalibus et imperatorum, *ibid.*, 480. De differentia testamentorum et precariis, *ibid.*, 480. De imperatoris Sigismundi munificentia, Aimoin., CXXXIX, 663. De Clotarii regis donationibus, *ibid.*, 691. Item Dagoberti regis, *ibid.*, 788. Diplomata ecclesiastica imper., Henrici II, CXL, 237; Leouis, IX, 591. Item Richardi Normanniæ ducis, Willelmi Calculus, CXIIX, 821. Diplomata, Willelmi Conquest., *ibid.*, 1350, 1374; Conradus II, Impp., CLI, 1043, 1079; Henrici III, 1085; Henrici IV, 1159. Athelred, Canuti, Edwardi, 1165, 1171, 1195. Godofridi Bullion. et B. Idæ, CLV, 459. Fulconis Andegav. ducis, *ibid.*, 479. Quoad privilegia monasteriorum, vide *Indicem specialem monasteriorum*.

DIPTYCHA, TABULÆ. Tabula in qua inscribebantur clerici, August., XXXIII, 266, 269. XXXIX, 1580. De tabula fidelium vivorum, *ibid.*, 269. Tabulæ matrimoniales, *id.*, XXXVI, 1045; *id.*, XXXVIII, 88, 225, 345. Tabulæ servorum fractæ in ipsorum manuslione, *ibid.*, 143. Diptycha in quibus vivorum nomina post baptismum describebantur, Gregor. Magn., LXXV, 187.

DISCIPLINA. Vana sæculi disciplina, Tertull., I, 1251. Disciplina testimonia ad probationem veritatis accedunt, a qua divertere nemini expedit, *id.*, II, 50. Disciplina index doctrina, *ibid.*, 58. Disciplina prima omnium natura, *ibid.*, 52. Disciplina despiciunt qui negant penam, *ibid.*, 808. Licentia plerumque est disciplina tentatio, *ibid.*, 923. Disciplina ecclesiastica, S. Cyprian., IV, 319, 331, 365. Disciplina magisterium, *ibid.*, 324. Severitas, *ibid.*, 415. Est spel custos, retinaculum fidei, dux itineris salutis, fomes ac nutrimentum bonæ indolis, magistra virtutis, hanc sectari salubre est, *ibid.*, 440, 441. Longa pace corrumpitur, *ibid.*, 468. Disciplina ecclesiasticæ vigor enervatus, *ibid.*, 781.

Disciplina ecclesiastica, Hilar. Pict., X, 674. Disciplina sapientia quo fervore arripienda, *id.*, IX, 289. Disciplina, sapientia et intellectus quomodo inter se differant, Ambros., XIV, 1089. Vis perfectæ disciplinæ quanta, *ibid.*, 546. Disciplina nostræ omnis summa in misericordia et pietate, *id.*, XVII, 473. Disciplina a discendo dicta, August., XXXII, 1225. Disciplina omnium excogitatis est ratio, *ibid.*, 1011. Et quarumque rerum scientia, *ibid.*, 1021. Disciplina ubi diversa est, quoniam prudenti Christiano sit servanda, *id.*, XXXIII, 151, 200. Disciplina immerito dicuntur liberales nisi adsit studium pietatis humanæ, *ibid.*, 368. Disciplina sive Institutio Christiana quæ, *id.*, XXXVII, 1204. Ibi discitur bene vivere, ut perveniatur ad semper vivere, *id.*, XL, 669. Disciplina ecclesiastica fundamentum habet in verbis Christi, *ibid.*, 200. Maxime militat adversus superbiam, *ibid.*, 415. Quomodo exercenda, *id.*, XLIII, 84, 86. Disciplina triplex, Hug. a S. Victore, CLXXVII, 681. Disciplina custos sanctitatis, modestiæ et honestatis, *id.*, CLXXXII, 786. Disciplina et custodiam inferiori debet superior, *id.*, CLXXXIII, 45. Disciplina necessitas, *ibid.*, 886.

DISCIPLINA, instrumentum penitentia. Disciplina seu virgarum usus in sacramento penitentia, Robertus Pull., CLXXXVI, 915. Disciplina corporalis usus, S. Bernard., CLXXXII, 181.

DISPENSATIO. Dispensare potest Deus circa leges a se constitutas, August., XXXIV, 805. Quod ex inspiratione sit contra præceptum transgressionis imputandum est, *ibid.*, 816. Dispensative quid sibi velit, *id.*, XXXIII, 228. Dispensatio, quomodo fiat, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 535; S. Bernard., CLXXXII, 862, 861, 865. Ecclesiæ dispensationes, Stephanus, CCXI, 585.

DISPUTATIO. Non parvus in philosophia profectus cum in comparatione recti verique inventiendi contemnitur a disputante victoria, August., XXXII, 910. Disputationum

ambagibus non purgatur bonorum vita, sed facili mysteriorum sacrorum, quibus initiamur auctoritate, *ibid.*, 1007. Disputandi præponuntur quædam conditiones, *id.*, XXXIII, 276. Quid contentiosius quam ubi de re constat certare de nomine, *ibid.*, 1040. Improbum est aliquid addere verbis alienis, contra quæ disputes, *id.*, XLIII, 210. Afferenda non sunt ad disputationem, quæ utrique parti possunt esse communia, *ibid.*, 596. Nec quæ figurata sunt aut obscura, *ibid.*, 598. Disputare quid, *ibid.*, *ibid.*, 457. In disputationibus, a contentione abstinendum, *ibid.*, 548. Disputatio hominis et mutabilitas affligit eum, non rerum variabilitas, Hugo a S. Victore, 237. Disputationes hominum de mundo, *ibid.* Disputatio hominum traditus est mundus, *ibid.* Disputare a cedro ad hyssopum, *id.*, CLXXVII, 689. Disputatio non comprehenditur Deus, sed sanctitate, S. Bern., CLXXXII, 805. Plura ad disputationem respicientia, Joan. Saresb., CXCIX, 867. Disputationes nimium effusæ plus strepitus habent et minus utilitatis, Petrus Cantor., t.IV, 30. In disputationibus de theologia non est clamandum de frivolis, *ibid.*, et 574. Disputandi modus exigit ut sine lite et contentione fiat, *ibid.*, 34. In disputationibus præproprium esse respondentem turpe et periculosum est, *ibid.*, 35. Sancti primitivi nullam questionem solvebant nisi deliberatione prævia, *ibid.*.

DIVITIÆ. Divitiarum contemptus commendatur, Tert., I, 1260. Divitiarum abjectio et lesura, *ibid.* In nullis divitiis invenitur Dominus, *ibid.* Nullum adminiculum præstant ad vitam beatam divitiæ, Ambros., *id.*, XVI, 107. Pulchritudo divitiarum non in sacculis divitum, sed in alimentis est pauperum, *ibid.*, 886. Oneri sunt divitiæ si his uti nescias, si non aspergas his odorem Christi, *ibid.*, 1116. Divitiis quomodo utendum est, Aug., XXXI, 163. Divitiæ non amandæ, sed his tandem utendum, *id.*, XXXV, 1691. Divitiarum locus tutus in celo quo per manus pauperum perierunt, *id.*, XXXVI, 423, 569. Divitiæ suas alienis relinquunt, omnes qui male vivunt, *ibid.*, 553. Quanto ditior eris, eo timidior, *id.*, XXXVII, 1762. Fulmina sunt quæ tollunt quos extollunt, *ibid.*, 1769. Peritura sunt et periculorum plenæ, XXXVIII, 114. A morientibus hinc non auferendæ, *ibid.* Spes in divitiis non ponenda, 958. Divitiæ Christianorum, quæ, *id.*, XLI, 23. Divitiæ quærendæ quæ auferri nequeant, *id.*, XXXVII, 1645. De iniqua possessione divitiarum, Innocent. III, CCXVI, 722. Miseria divitis et pauperis, *ibid.*, 708. De brevi et misera vita magnatum, *ibid.*, 728.

DOCTRINA. Doctrinam facit intellectus. non memoria, Ambros., XV, 1357. Suavis omnis doctrina moralis, *ibid.*, 1197. Vita bona sine doctrina gratiam habet, doctrina sine vita integritatem non habet, *ibid.*, 1199. Doctrina cur fermentum dicitur, *ibid.*, 1750. Doctrina nova sapienda est, Hieron., XXII, 755. Peregrina non recipienda est, *ibid.*, 1120. Falsa doctrina pro lucro facit omnia, *id.*, XXIV, 240. Panis doctrinæ non comeditur, nisi aperuerimus oculos mentis, *ibid.*, 536. Doctrina magistrorum magis consideranda quam vita, *id.*, XXV, 399. Doctrinæ diversitate, diversi adorantur dii, *ibid.*, 1356. Pereunt virtutes si doctrina non sit in Ecclesiis, *ibid.*, 1083. Doctrina omnis vel rerum est, vel signorum, August., XXXIV, 19. Doctrinæ multæ vel superflue vel noxiæ, una utilis est ac salubris, *id.*, XXXIII, 1030. Doctrinæ sæculares, siquæ quibus porci pascuntur, *id.*, XXXV, 1344. Doctrina salutaris partim credendis partim intelligentibus rebus constat, *id.*, XL, 496. Doctrina Christi præcipit humilitatem, *id.*, XXXVIII, 876. Morum corruptionem damnat, *id.*, 61, 74. Adjumenta doctrinæ tunc præsent animæ adhibita per hominem cum Deus operatur ut possint, 104. Deus in cathedra unitatis posuit doctrinam veritatis, *id.*, XXXIII, 403.

DOCTRINA Christiana prius ad verbum discenda ut deinde mysteria intelligantur, Petr. Chrysol., LII, 555-556. Cur Christi doctrina obscura fiat mysteriis, *ibid.*, 469 *et seqq.* Sit varia in docendo rudem, *ibid.*, 495. Ejus ordo moderandus ut aliud non impediatur ex alio, *ibid.*, 512. Doctrina familiaris a Christo tradita, *ibid.*, 623. Doctrina catholica nec maculam perfidiae, nec rigam potest habere mendacii, S. Leo Magn., t.IV, 361. A doctrina evangelica ne uno quidem verbo licet dissidere, *ibid.*, 918. De doctrina virorum atque mulierum, Otto Vercell. Doctrina spiritus non curiositate acuit, sed charitatem accendit, S. Bern., CLXXXIII, 812. Silva et solitudo plus docent quam libri, *id.*, CLXXXII, 242. Docendum exemplo potius quam verbo, *id.*, CLXXXIII, 1065.

DOMINUS. Quam multos dominos habet qui nunc refugerit, Ambros., XVI, 1215. Domini, servis imperate non quasi conditione subditis, sed ita ut ejusdem naturæ cujus vos estis, consortes eos esse memineritis, *ibid.*, 1218. Homines non valde veri domini esse possunt cum servis

elegant, August., XXXVI, 872. Domini iniqui et difficiles tolerandi, *ibid.*, 736. Domini quid servis debeant, *id.*, XXXI, 1529. Dominus terrenus sollicitam exigit servitutem, Petrus Chrysol., I, II, 502. Non dominum sed villam hic quisque se agnoscat, *ibid.*, 545. Dominus servum abstrahat a peccatis, ne peccet et ipse, *ibid.*, 611. Ad dominum pertinet peculium servi, *ibid.*, 235. A servis suis contemni solent domini carnales, Salvian., LIII, 65. Domini sui voluntatem qui novit et non facit, vapulabit multis, *ibid.*, LXII, 235. Domini boni famulus bonus, *ibid.*, 62. Domini quomodo se gerere debeant erga servos et subditos, Leo Magn., I, IV, 271, 274, 201. Cur alios aliis subijci Deus velit, *ibid.*, 303. Asperitas dominorum in servos redarguitur, Maxim. Taurin., LVII, 581. De dominis et eorum officiis, Rotherius Veron., CXXXVI, 174.

Donatio. Vide supra *Diploma*.

Donum. Vide *Oblatio*.

Dubium. Historiæ fides perit si quod auctoritate et tempore firmatum est, in dubium revocetur, August., XXXII, 1535. Qui utrum sit veritas dubitat, in se ipso habet verum unde non dubitet, *id.*, XXXIV, 155. Melius est dubitare de occultis quam litigare de incertis, *ibid.*, 576. De quibusdam rebus dubitare licet, *id.*, XII, 646. Dubia, quantum fieri potest, firmandæ sunt, Petr. Chrysol., LII, 503. In dubiis vitandum iudicium, et Deo remittendum, *ibid.*, 589. Dubitantes de divinis promissis arguitur, *ibid.*, 629. Dubia frequenter Romam delata, S. Leo Magn., LIV, 1191, 1200. Quædam colloquiis aptius definitiunda quam scriptis, *ibid.*, 1202. Quænam regula in dubiis servanda, *ibid.*, 1419. Desinuntur vel ex Scriptura, vel ex regulis Patrum, *ibid.*, 1191-1192. In dubiis adhærendum est veteri consuetudini, Greg. Magn., LXXVII, 715. Postquam tenebræ peccati in animam intraverint oculus rationis lippus factus est ita ut dubie videret, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 529. Ubi adhuc dubitatio est, fides non est, *ibid.*, 330. Amicus Sponsi dubitat et querit, *ibid.*, 337. Discipulos dubitantes increpat ipse Salvator, *ibid.*, 338. In dubiis ut se gerendum, S. Bernard., CLXXXII, 106-107. In dubiis rebus alieno potius quam suo iudicio credunt sapientes, *ibid.*, 202. De dubiis nihil temere pronuntiandum, *id.*, CLXXXIII, 856. Dubietas et falsitas duæ filię ignorantie, *ibid.*

Duellum. Opus Dei interficiunt qui humanum sanguinem fundunt, Ambros., XIV, 261. Homicidii poena quæ, *ibid.*, 405-406. Vult Deus discipulos suos injuriarum esse patientes, nec referre facile, nedum ferire, *id.*, XV, 1529. Injuriæ patienter tolerandæ, August., XXXIV, 1257, 1258. Injuriarum patientes vindicat Deus, puniens injuriosos, *id.*, XXXVII, 1894. Injuriarum passus quid agere debeat? *id.*, XXXVIII, 508. Cæsarem nihil oblivisci solere nisi injurias, Cicero dixit, *id.*, XXXIII, 528. Agonotheta diabolus, *id.*, XXXVII, 1839. Duella vehementer contraria simplicitati Christianæ, S. Agobard., CIV, 119. Severe vetita canonibus et edictis regum, *ibid.*, 258. De pugna duorum quod nostri campum appellant, Regno, CXXII, 500. Duella reprimi flagitat S. Bernard., CLXXXII, 581. Duella arguuntur, *ibid.*, 566. Insanite, non virtuti ascribuntur, *ibid.*. Duelli poena execratio, *ibid.*, 147. Nundinæ solemnes ad duella, *ibid.*, 581, not. De misericordia ignoscente, Petrus Cant., CCV, 230.

Ecclesia. Vide *Basilica*.

Electio. **ELECTUS.** Quomodo electus est Ambrosius in episcopum, cuius enituit humilitas, in ejus vita, *id.*, XIV, 28 et seqq. Electio non supponit meritum, August., XXXV, 1851, 1853. Prævenit omnia merita humana, *id.*, XL, 620. Electi totum debent gratiæ Dei, *id.*, XXXVIII, 604. Electi merito nuncupantur omnes boni fideles, *id.*, XLI, 194. Electiones ecclesiasticæ quam alienæ esse debeant a carne et sanguine, Leo Magn., LIV, 115. Electionis apostolorum insignia, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 775 et seqq. Electiones Domini duæ, *ibid.*, 764. Electio episcopi res grandis, S. Bern., CLXXXII, 570-571. Præmissio jejuniæ faciendæ, *ibid.*. Regis consensus requisitus, *ibid.*, 498. Electiones episcoporum impedit Ludovicus VII Francorum rex, *ibid.*, 588. Electio secunda fieri non debet quin constet primam esse invalidam, *ibid.*, 276. Abbatis electioni intersunt episcopi, *ibid.*, 297. Epistolæ Ludovici VII regis et capituli Carnot. de electione Joannis Saresb. in episc., *id.*, CXCIX, 374, 375. Epistola de abbatis electione facta jussu regis, *ibid.*, 24. Epistola Joannis Saresb. de electione papæ Alexandri III, *ibid.*, 58. Forma eligendi, *ibid.*, 65. Electio illegitima ad dignitates similis est altari idolis belis, Petrus Cant., CCV, 91, 121, 125. Electio canonica multiplex in Veteri Testamento, *ibid.*. Electionem jactu sortium non permittit fieri Ecclesia, *ibid.*, 227. Electionis definitio, *ibid.*, 125. Electionis canonicitatem tria impediunt, *ibid.*, 122.

ELEEMOSYNA. Eleemosynam qui dare recusant, Tert. I, 1261 et seqq. Christiani eleemosynam colligunt ad varias

necessitates sublevandas, *ibid.*, 468. Eleemosynæ præceptum ac meritum. Hilar. Pict., IV, 611. Eleemosynam fructus, *ibid.*, 974. Dominus non vult simul effundi opes sed dispensari, Ambr., XVI, 67. Pauper quod habes poscit, quod non habes non poscit, *ibid.*, 203. Nemo plus misit quam qui totum donavit, *ibid.*, 1045. Multi eleemosynam faciunt vanitatis causa, Hieron., XII, 418. Quidquid in sumptus de tuo tuleris, pro lucro computa, *ibid.*, 549. Quid in eleemosyna considerandum, *ibid.*, 556. Substantia Christi non imprudenter effundenda, *ibid.*, 584. Singulis dandum non ad luxuriam, sed ad necessitatem, *ibid.*. Eleemosyna quantas habeat vires et præmia, *ibid.*, 642. Consuetudo eleemosynarum apud Hebræos et Christianos solita, *ibid.*, 645. Eleemosynam impendi Dominus jubet, August., XLIII, 1092. Deo credimus quæ pauperi largimur, *ibid.*. Eleemosyna exordium charitatis, *id.*, XXXV, 2019. Commendatur, *ibid.*, 2023, 2024. Eleemosynæ munera sunt in quibus rex adoratur, *id.*, XXXVI, 511. Deus agere a te voluit et tu retrahis manum, *id.*, XXXVII, 1923. Non modo te ploret primo pauper, ut gaudeat de te pauper, *ibid.*, 1863. Christus in paupere eget, *id.*, XXXVIII, 240, 241. Deus in paupere accipit et pascitur, *ibid.*, 524. Eleemosyna Græce misericordia est, *ibid.*, 1045. Pium tunc Deo, *ibid.*, 259. Eleemosynam facientis mercatura, *id.*, 410. Necessaria dat homo ut hic diutius vel misere vivat, non dat superflua, ut in æternum cum Christo regnet, *ibid.*, 1387. Eleemosynarum multa genera, *id.*, XL, 36. Eleemosynæ pro mortuis, *ibid.*, 158. Deus non cui datur, sed quo animo datur attendit, *id.*, XLI, 748. Eleemosyna dignas non facit, qui male vivunt, *ibid.*. Eleemosyna meritum et utilitas, S. Leo Magn., LIV, 157, 159, 160, 163, 176. Est quidam baptismus et alterum a peccatis lavacrum, *ibid.*, 159, 190. Per eleemosynam peccata mundantur, *ibid.*, 190, 303, 419. Non census in ea sed affectus pensatur, *ibid.*, 190, 442. Est pia usura, *ibid.*, 181. Indigentibus danda antequam petant, *ibid.*, 491. Cum junio copulanda, *ibid.*, 440. Eleemosynæ efficacia, Gelasius I papa, LIX, 121.

Eleemosyna perfecta quæ, Cassiodor., LIX, 265. Quomodo danda, *ibid.*, 295. Non morose danda, *ibid.*, 1094. Qui monendi sint ut eleemosynam largiantur, Gregor. Magn., LXXVII, 85. Ne cogitatione tumida super eos quibus terrena largiuntur se extollant, *ibid.*. Eos non timor sublevet, sed timor premet, *ibid.*, 81. Eleemosyna non ex furto faciendæ, *ibid.*, 88. Eleemosyna nobis domus ærea edificatur, *ibid.*, 388. Eleemosynarum in ultimo de utilitas, *ibid.*, 1235. Pro defunctis eleemosynas dare, illis bonum est et salubre, Alcuin., C, 521. Eleemosyna omni petenti danda, S. Bened., CIII, 1049. De eleemosynarum differentia, Raban. Maur., CVII, 340. De eleemosyna, Haymo Halberstat., CXVIII, 188. Eleemosynæ pro pauperibus instituuntur a Zacharia pap., Anast. Bibl., CXXVIII, 1039. Eleemosynæ pro pauperibus erogandæ de patriarchio, *ibid.*, 1060. Eleemosynis multo melius visitantur pauperes a pontifice quam corporali præsentia, *ibid.*, 1085. Eleemosyna quotidiana assignatur ab Adriano I centum pauperibus in patriarchio Lateran., *ibid.*, 1185. Pauperes Christi, fratres nostri, eorum alimenta in eodem patriarchio, *ibid.*, 454. Eleemosyna fortis armatura, Petr. Dam., CXLIV, 256 et seqq. Eleemosynæ præmium quodnam sit, *id.*, CXLV, 212. Quænam eleemosyna major sit, *ibid.*, 214. Bonorum temporalium affluentia ex eleemosyna sæpe oritur, *ibid.*, 248. Eleemosyna defunctis prodest, demonibus est invita, *ibid.*, 220. Eleemosynæ laus, *ibid.*, 222.

De eleemosynis, Æthelred. rex Anglor., CII, 118. Eleemosyna multa expiat mala, Ivo Carnot., *ibid.*. Eleemosyna nihil valet, nisi corrigatur vita, *id.*, 1015, 1016. Quomodo elargienda, *ibid.*, 1017. Quantum Deo accepta sit eleemosyna quamque mercedem accipiat, S. Bruno Sign., CLIV, 166. Eleemosyna fiat de eo quod abundat. Ven. Rupert., CLXVIII, 814. Eleemosyna utilior facienti quam recipienti, Petrus Lombard., CXII, 59. Eleemosynæ Cornelii centur. ante baptismum laudatio, Garner., CXIII, 415. Eleemosynæ quibus, quomodo et quando faciendæ, Petrus Cant., CCV, 148. Eleemosyna filia est misericordiæ, *ibid.*, 286. Danda est solius Dei intuitu, *ibid.*. Eleemosynarum quatuor species, *ibid.*, 288. De quo dandi sit eleemosyna, *ibid.*, 289. De eleemosyna, Alan. de laul., CCX, 175; Guntherus, CCXII, 209. Plurimas eleemosynas pauperibus effundit Innocent. III, papa, *ibid.*, CCXIV, CXCVI. Liber de Eleemosyna, CCXVI, 747.

Episcopi. Episcopi ætate antiqui et probati eligebantur. Tertull., I, 469. Honorem hunc non pretio sed testimonio suscipiebant, *ibid.*. Catibus Christianorum præsedebant, *ibid.*. Episcopus summus sacerdos, 1218. Episcoporum ordo et successiones, *id.*, II, 44. Jejunia universæ plebi mandare solebant, *ibid.*, 972. Ecclesia non numerus

episcoporum, *ibid.*, 1036. Episcopi munus est docere, Ambros., XVI, 21. Clericis ut membris suis uti debet et maxime ministris, *ibid.*, 159. Quem cuique viderit aptum muneri, ei deputet, *ibid.*. Necessitas maxima ei est eloquia Dei credita populi fonerare mentibus, *ibid.*, 187. Episcopus laudabili paupertate mediocris, *ibid.*, 917. Episcopo primum omnium vitandum ne fiat velut commune corpus Ecclesiae, gentiliū admisione, *ibid.*, 982. In episcopi petitione, maxime abesse debet malignitas in quo vita formatur omnium, *ibid.*, 1201. Omnes congruere debent assensu ad eum postulandum, *ibid.*, 1189. Ardor erat Christianis viris ne praefectus de episcopi iudicaret negotio, *ibid.*, 1276.

Seditio est contra primam sedem ut episcopus nonnullos damnare velit quos primas vult differri, August., XXXIII, 161. Episcoporum est de ecclesiasticis causis iudicare, *ibid.*, 169. Episcopatus non est artificium transigendae vitae fallacis, *ibid.*, 296. Panperum procuratorem gerit, *ibid.*, 809. Episcoporum culpa, salvo episcopatus honore, possunt puniri, *ibid.*, 984. Episcopi custodes sunt et pastores, sed sub Christo custode et pastore, *id.*, XXXV, 1069. Episcoporum locus altior periculosus, *ibid.*. Episcopus unde dictus, *id.*, XXXVIII, 580. Episcopatus sarcinae pondus, *ibid.*, 960, 1480. Episcopatus nomen est operis, non honoris, *id.*, XLI, 847. Episcopi benedictio privatim, *ibid.*, 762. Episcopus ante ordinationem examinandus et quomodo, Leo Magn., LVI, 635. Episcopus qualis eligendus, *ibid.*. Nullam rei familiaris curam ad se reuocet, sed lectioni, orationi et praedicationi vacet, *ibid.*, 635. Episcopi quam honorandi, Rother., CXXVI, 225. De praetulationibus turpis lucri gratia arreptis, Radulphus Glaber, *id.*, CXLI, 635. De baculis et annulis per manus saecularium datis, Humbert., CXLIII, 1148. Benedictio episcopalis ad missam in Sabbato sancto data, Joan. Rothomag., CXLVII, 154. De iis qui dicunt spiritalia pertinere ad episcopos, temporalia nequaquam, Placidus, CLXIII, 685. Episcoporum mensa eadem esse debet atque clericorum pauperum, Gerobus, CXCIV, 1261. An liceat episcopis negotiis saecularibus, curis principum, bellicis studiis vacare; quid de hoc senserit apostoli; et quam indignum sit res ecclesiasticas militibus ab episcopis concedi, *ibid.*, 1209. S. Martini exemplum qui non amator militum et nobilium, sed pauperum fuit ac monachorum, *ibid.*, 1236. Baculus pastoralis quid significet, Philip. de Harveng, CCIII, 110. Mitrae cornu duo, quid, Petrus Cant. Nefas est episcopis curam gerere nepotum, magis quam pauperum, Petr. Blesens., CCVI, 178. Sedes episcopalis translatio ad papam tantum pertinet, Innocent. III, CCXIV, LXXXVI.

EPITAPHIORUM usus apud Christianos antiquissimus, S. Julian. Tolet., XCVI, 813. Varia epitaphia ad tumulatos episcopos, Venant. Fortunat., LXXXVIII, 151 et seqq. Vide *Indicem Epigraphicum*.

EREMOS, ERMITA. Vide *Anachoreta*.

EULOGIA sive PANIS BENEDICTUS. Eulogia fieri dicitur dum sumitur panis unitatis gratia missus, August., XXXIII, 100. Accipiendū benedicitur, *ibid.*, 103. Eulogia panis, XLIII, 357. Eulogiae ad amicos mitti solitas, S. Paulin. Nol., LXI, 28, 29, 51. Eulogia dicitur panis die Dominica in ecclesia benedictus et populo distribui solitus, *ibid.*, 781. Eulogiae qui, Gregor. Magn., LXXVII, 1168. Eulogiae varia significatio, S. Bened. Anianen., CIII, 1235. Eulogiarum usus qualis, 1224, S. Rigobertus, Rhem. archiep. Pippino maioridomus regiae crebro mittit eulogias pro benedictione, Flodoard., CXXXV, 114. Argentomagenses eulogias panis et vini muniti, Aimolnus, CXXXIX, 819. Panis benedictus qui et oblationis corona dicitur, Ivo Carnot., CXI, 994.

EVANGELIUM. Evangelii auctoritas, Tertull., II, 563. Quos auctores habeat evangelicum instrumentum, *ibid.*, 567. Evangelium Dei tuba, 528. In lege servitus, in Evangelio libertas, Ambros., XVI, 1069. Evangelii lectio in ecclesia, 1009, 1015. Leges imperatorum tinemus, et Evangelia contemnimus, Hieron., XII, 555. Evangeliorum encomium, *ibid.*, 518. Evangelia nunquam ponenda de manibus, *ibid.*, 876. In Evangelio omnia quae bona sunt duplicentur, *id.*, XXIV, 566. Abbreviatus atque perfectus sermo evangelicus, *ibid.*, 140. Nihil est in Evangelis quod non luceat, *id.*, XXV, 28. Evangelium ponitur ad caput cum dolet, August., LXXV, 1445. Exemplaribus Graecis Evangeliorum major fides adhibenda, 1250. Evangelium unde dictum, *id.*, XXVI, 1417. Evangeliorum consonantia nulla esse secure creditur, donec intelligatur, *id.*, XXXVIII, 556. Evangelium Latine bonus nuntius vel bona annuntiatio, 286, 710. Evangelio non crederem, nisi me movisset Ecclesiae auctoritas, aiebat Augustinus, XLII, 176. Evangelii Joannis initia, 1013, 1015. Initium Evangelii secundum Joannem Platonius quidam aureis

litteris scribendum esse dicebat, *id.*, XII, 301. Evangelium olim collo suspendisolum apud Christianos praedicii et custodiae causa, Gregor. Magn., LXXVII, 483, 1318. De canone Evangeliorum, Raban. Maur., CII, 124. Evangelii lectio catechumenis et poenitentibus facienda, Isidor. Mercat., CXXX, 468. Quid significant duae candelae ad lectionem Evangelii, Honorius Augustol., CLXXI, 550. Evangelium veritatis speculum nulli blanditur, nullum seduct, Bernard., CLXXXIII, 337. Cur legatur, *ibid.*. Evangelium quid doceat et quid lex, Richard. a S. Victore, CXCVI, 672.

EXAMEN SINGULARE. Attende tibi, o anima, quid in te intret et quid ex te exeat, Ambros., XIV, 262. Attende tibi ne fiat verbum absconditum in corde tuo iniquum, serpit enim sicut venenum, et letalia infert mala, 268. Conscientiae discussio, August., XXXVIII, 110. Sui ipsius examen quotidianum commendatur, S. Bernard., CLXXXIV, 213, 323, 494, 515, 524.

EXCOMMUNICATIO. Traditur Satanæ qui a corpore Christi separatur, Ambros., XVI, 489. Sequestrari oportet a sacramentis graviter lapsus, 490. Ex templo eiecitur qui vendit dignitates et honores, qui vendere vult simplices mentes fidelium, 1015. Excommunicatus a presbytero suo subdiaconus, August., XXXIII, 419. Excommunicatio peccatoris, *id.*, XXXV, 1752. Excommunicatur incontinentes, *id.*, XXXVII, 1091. Est misericors veritas, *id.*, XI, 199. Remedium est contra gravia quadam peccata, *ibid.*, 228. Cum rejectis ab unitate Ecclesiae non communicandum, Leo Magn., LIV, 468. Excommunicatio pro levibus non ferenda, *ibid.*, 635. Non ad indignantis arbitrium, *ibid.*. Ejus effectus, qui, *ibid.*, 795. Excommunicatio comminatoria, *ibid.*, 1009. Excommunicatio quibus competat, Greg. Magn., LXXVII, 535. Inter excommunicationem et anathema quale discrimen, *ibid.*, 590. Post secundum et tertiam monitionem ferenda, *ibid.*, 598. Excommunicatio injusta non ligat, *ibid.*, 624. Excommunicatio canonum et pontificum, in eadem, Petrus Damianus, CXLV, 265. Cum excommunicatis nulla habenda est conversatio, *ibid.*, 281. Excommunicatio Pontificum Romanorum cur reformanda, *ibid.*, 580. Excommunicatio an bona sit; et utrum injuste excommunicatus resistere possit, Hugo a S. Victore, CLXXV, 521, 522. Quae sint in excommunicatione pensanda, *id.*, CLXXVII, 591, 593. Excommunicati nisi respiciant non audiendi, Bernard., CLXXXII, 595. Excommunicatio per abbates, 101, 105. Excommunicati et anathematizati qui sint, Richardus a S. Victore, CXCVI, 482. Excommunicatus ab inferiori praetato non potest absolvi a superiore nisi cognita causa, Petr. Cant., CCV, 437 not. Ab eodem episcopo absolvi debet quod excommunicatus est, *ibid.*. De absoluteione Raymundi comitis Tolosani excommunicati ut haeretici et haeticorum defensoris, Innocent. III, CCXIV, 814. Item absolutio consulum Tolosanorum, *ibid.*, 846. Comitibus Fuxensis, comitibus Convenarum, et Gastonis de Benearno, *ibid.*, 847, 848.

EXEMPLUM. Exemplis amplius profluit quam verbis, quare, Ambros., XVI, 207. Quarum virtutum laudem miramur, earum adipisci studeamus industriam, *ibid.*, 1215. In Ecclesia qui praecedunt, exemplum se praebere debent sequentibus, August., XXXVI, 456. Exemplum non sumendum a multis, sed a paucis qui sint iusti, *ibid.*, 457. Exemplum peccandi ex magnorum virorum lapsu non accipiendum, *ibid.*, 559. Exempla sanctorum alios accendunt, alios deiciunt, *ibid.*, LXXVIII, 1812. Exempla carbonum desolatorum, 1600. Exemplis urgemur ad conversionem, 1600, 1601. Exempla mala non excusant dum bona non desuot, *id.*, XXXIX, 1547. Exemplis ratio anteponenda, *id.*, XLI, 56. Exempla magis movent quam praeccepta, *ibid.*, 55. Exemplum bonum prodest, Petr. Chrysost., LII, 298. Coelestia terrenis Christus commendat exemplis, *ibid.*, 509, 531. Exemplis insinuat Deus affectus, *ibid.*, 552. Exemplum confirmatur, *ibid.*, 500. Singularitas non admittit exemplum, *ibid.*, 628. Exempla roborant praeccepta, *ibid.*, 636. Exemplum bonum praebere est sibi et aliis prodesse, Leo Magn., LIV, 252. Boni exempli fructus, mali damna, *ibid.*. Exempla validiora sunt quam verba, *ibid.*, 435. Exempla admirabilis poenitentiae, Petr. Dam., CXLV, 516. Exemplum viri pii et canonice horarum studiosi, *ibid.*, 229. Bona exempla Constantini imperat., Placid., CLXIII, 659. Item Caroli Magni, *id.*, 611. Exempla sanctorum imitanda, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 932. Consilium nullum melius quam exemplum, S. Bernard., CLXXXIII, 45. Exemplum sermo vivus et efficax, *ibid.*, 287. Exemplum potius docendum quam verbo, *ibid.*, 1065. Mandata duo praetatis, verbum et exemplum, CLXXXII, 570. Exemplum malo pervertens alios est Christi persecutor, *ibid.*, 362. Quomodo tantum perfectiorum quam imperfectorum exempla considerat anima, Richard. a S. Vict., CXCVI, 411. Quomodo considerata exempla bo-

norum humilient et accendant, *ibid.*, 414. Exempla parum ligna, Garner. a S. Victore, CXCLIII, 532. Exempla bonorum scintillæ, *ibid.*, 359. Exempla a bonis sumenda sunt, Petr. Cant., C.V, 105. Quantum bonis prælitus exempli prodest, tantum indoctus nocet silentio, *ibid.*, 40, 173. Noni exempli efficacia, Alan. de Insul., CCX, 553.

EXERCITATIO nunquam suscipiatur nisi ad res utiles atque salutare. Hilar. Pict., IX, 349. Exercitationis necessitas, *ibid.*, 512, 516. Vita humana semper fluctuat in exercitationibus et transit de alio in aliud, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 483. De triplici exercitatione activæ et contemplativæ vitæ, *ibid.* Exercendi peritiam Christus ab initio habuit, sed ad experientiam notionem per temporis accessum accrevit, Richard. a S. Victore, CXCLII, 635, 634.

EXORCISMUS. Exorcismis demones fugantur, Tertul., I, 657. Exorcismi formula, auct. D. Ambros., XVII, 1019. Exorcistæ quomodo magistri dici possunt, *ibid.*, 587. Exorcismus, quid August., XXXII, 968. Exorcismus inter ritus baptismi, *ibid.* Est vetustissimus ritus, id., XLIV, 467. Exorcizatur potestas diabolica in baptismo, *ibid.*, 426. Antiquissima est Ecclesiæ traditio, *ibid.*, 467. Exorcismorum usus in Ecclesia, Leo Magn., LIV, 439. Exorcistæ qui, et quid exorcismus, S. Hildephon., XCVI, 121; Hugo a S. Victore, CLXXVI, 138, 424, 456, 457.

FEMINA, MULIER. Vide Indicem de Voluptatibus illicitis.

FENESTELLA. In sepulchris sanctorum exstabant fenestellæ ad orandum, Gregor. Turon., LXXI, 857.

FESTUM, vide Dies festivi.

FILII, et FILIA et EORUM EDUCATIO. — Cum quanta cura filios in Dei timore educari voluit Constantinus Magnus, VIII, 84. Epistola D. Hillarii Pictavi ad Abram filiam ejus, id., X, 249. Epist. D. Hieronymi ad Latam, id., XXII, 867. Ad Gaudendum de filiæ ejus Patulæ educatione, *ibid.*, 1095. Filii non semper respondent generi suo, id., XXII, 531. Filiorum mortem magna constantia ferentium exempla, *ibid.*, 592. Firmitas filii redundat ad patrem, *ibid.*, 654. Non est parvi ad Deum meriti, bene filios educare, *ibid.*, 728. Amare filiorum est, timere servorum, *ibid.*, 535. Nihil tam plium quam sanctæ matri sanctum filium custodire, *ibid.*, 1076. Filii Deo consecrati primogeniti sunt quæ offeruntur in lege, *ibid.*, 870. Filii et hæreses quomodo patribus causa tristitiæ sunt, id., XXIII, 279. Nihil dolentius quam unicum perdere filium, XXIV, 726. Filios malos multi parentes sancti habent et e contrario, id., XXV, 169. Filiorum procreatio Dei est beneficium, August., XLI, 440. Filios habere jam non est felicitas, sed filios habere bonos, id., XXXVII, 1686. Filii ut parentibus nascantur secunditatis est; ut vivant felicitatis; ut recte instituantur, voluntatis et potestatis, XL, 441. Filios quis vere diligat, *ibid.*, 702. Qui filiorum trucidat voluptates, tale sacrificium quale Abraham offert Deo, *ibid.* Filio ploranti pater non dat gladium, id., XXXVIII, 498. Nec eum levat in equum, 147, 498. Filiis tuis quod male servas et tibi oberit et filiis, *ibid.*, 529. Filiorum in parentes pietas non sit venalis, *ibid.*, 264. Filius cujusquam si moriatur, plangit illum; si peccet, non plangit; et Christiani sumus, id., XXXVI, 409. Filios habes unum plus numera et da aliquid Christo, *ibid.*, 424. Sermones de Filio prodigo a Petr. Chrysol., LII, 183, 187, 190, 194, 197. Filii membra esse videntur parentum, Salvian., LIII, 70. Filii ante omnia post Deum, parentibus amandi, *ibid.*, 178. Filii offeruntur Deo a parentibus, *ibid.*, 209. Filii non ad iracundiam provocandi, *ibid.*, 178. Filiorum multitudine parentes ad avaritiam provocat, Greg. Magn., LXXV, 530. Malis filiis parentes boni et e contra, non proderunt in extremo judicio, id., LXXVI, 1164. Filii stultorum qui sint, *ibid.*, 161. Filii in quos visita Deus iniquitates patrum qui sunt, Hugo a S. Victore, CLXXV, 67 et seq. Filius prodigus allegorice, *ibid.*, 820 et seq. Filii, mercenarii et servi differentia quæ, S. Bernard., CLXXXIII, 531. Filiorum profectus non sunt impediendi, CLXXXII, 519. Filios religiosos non amittant parentes, *ibid.*, 233. Filiorum est vigilare, servorum autem dormire et pigrescere, Petrus Cant., CCV, 247, 248. Parentum affectus carnalis fugiendus, 209.

FIMBRIÆ. Cum magna veneratione servabantur fimbriæ quæ sepulchra sanctorum tetigerant, Gregor. Turon., LXXI, 1048.

FLETUS, LACRYMÆ. Lacrymarum imbrem omnem excusat divina indulgentia, Tertull., II, 880. Fletus presentium merces est futurorum, Ambros., XVI, 226. Fletus oculorum necessitudini paratus misericordiam conciliat, laborem minuit, dolorem allevat, servat pudorem, *ibid.*, 245. Delicta corporis penitentia lacrymis abluiamus, *ibid.*, 226. In lacrymis sunt charitatis stipendia, officia pietatis, *ibid.*, 245. Lacrymæ redemptrices dum impenduntur mortuis, viventibus profuturæ, *ibid.* Lacrymæ munimenta

sacerdoti, *ibid.*, 1008. Pietatis indices, non illius doloris, *ibid.*, 1293. Non solus dolor lacrymas habet; habet et lætitia lacrymas suas: et pietas fletum excitat, et oratio stratum rigat, *ibid.* Pascunt frequenter et lacrymæ et allevant mentem fletus, refrigerant pectus et moestum solantur affectum, *ibid.*, 1373.

Lacrymæ detestandæ ac incredulitate plene, Hieron., XXII, 472. Nos omnes in quo simus lacrymis et dolore dizni, *ibid.* Fletum magnitudo aquarum diluvio comparatur, *ibid.*, 1042. Quid completur in fletu, *ibid.* Lacrymas solum nobis habere licet in calamitatibus dum opprimimur a potentioribus, id., XXIII, 1044. Fletus curdolis miseris, August., XXXII, 697. Panis lacrymarum die et nocte comeditur, id., XXXVI, 467. Lacrymæ pie contribulatorum, mustum sunt amantium, *ibid.*, 1064. Doloris sunt lacrymæ orantium, quam gaudia theatrorum, id., XXXVII, 1683. Fletus Babylonius, *ibid.*, 1763. Fletus Babylonio multum fletu, quia gaudia Babylonio gaudent, *ibid.* Fletum tanquam non fletus qui adversitate non frangitur, *ibid.*, 1917. Lacrymæ doloris testes, id., XXIII, 1536. Sanguis sunt penitentes, *ibid.*, 1542. Lacrymæ sanctorum in hac vita, id., XLI, 683. Flere non debet quid sit, Gregor. Magn., LXXVII, 102. Divisas ex oculis aquas deducere, quid sit, *ibid.*, 107. Sordide sunt lacrymæ plangentis peccata quæ non desit, *ibid.*, 109. Lacrymarum gratia quostudio petenda, *ibid.*, 300. Nobis et lugendum in hac vita, V. Ruperi., CLXIX, 45. Fletus varius et de quo fletum, Hugo a S. Vict., CLXXV, 381. Flevisse legitur Christus, nunquam risisse, Bern., CLXXXIII, 50. Lacrymæ semina justitiæ, 972. Lacrymæ penitentium, vitium angelorum, *ibid.*, 933. Lacrymæ et orationes arma S. Bernardi, CLXXXII, 258. Lacrymæ Christi infantis quam dissimiles lacrymis aliorum habuit, *ibid.*, 124. Causa fletus nostri, qualis esse debet, Richard. a S. Vict., 355. Lacrymæ moderandæ, Alanus de Insul., CCX, 137.

FORMICA. Unde dictum proverbiale: Formicam plastrum trahere dedecet, Goffrid., CLVII, 157.

FORTITUDO. Fortes in tormentis viri status et imaginibus et titulis donati, Tert., I, 534. Fortitudo quid sit, Lactant., VI, 579. Christianorum fortitudo, *ibid.*, 591. Est malorum victrix, *ibid.*, 734. Fortitudo sine justitia iniquitatis est materia, Ambros., XVI, 75. Fortitudo vocatur quando unusquisque seipsum vincit, *ibid.*, 76. Fortitudo Christiani athletæ, *ibid.* Adversus vitia omnia dimicare debet, *ibid.*, 79. Fortis est viri providere futuris, *ibid.* Fortitudo non solum secundis rebus, sed etiam adversis probatur, *ibid.*, 82. Vim quamdam ferocitatis virtutis habet mortisque contemptum, *ibid.*, 293. Fortitudinis exempla imitanda, Hieron., XXII, 820. Fortitudine preuam et jacentem animum suscitamus, *ibid.*, 811. Fortitudo semper in propatulo simulaculo habet, id., XXIII, 933. Fortitudo Christiana ex fame et siti justitia oritur, Aug., XXXV, 1257. Vitium est dom pro superbia usurpatur, id., XXXVI, 427. Fortitudo omnis in humilitate, id., XXXVII, 1184. Si hominis est et non Dei, duritia est, *ibid.*, 1388. Unde fortitudo nostra, *ibid.*, 1797. Fortitudo militum Christi adversus diabolum, id., XLI, 671. Quanto acrior impetus belli, tanto major gloria non cediendi, *ibid.*, 678.

Fortis malis non turbatur, Petrus Chrysol., LII, 533. Fortis miles provocat palam spectantibus omnibus, *ibid.*, 472. Fortes non prosternunt adversa, *ibid.*, 541. Fortium auctor superatur lacrymis parvulorum, *ibid.*, 531. Fortitudo est a Deo, S. Prosper, LI, 679. In Deo fortitudo et laudatio ne cadamus, *ibid.*, 334. Vera animi fortitudo in æronia, *ibid.*, 433. Fortitudo gentilium cupiditas, Christianorum charitas quæ est a Deo, 472. Fortitudo corporis negligenda, Salvian., LII, 34. Solida fortitudo quæ nulla inæqualitatem perturbare quatitur, paucorum est, Leo Magnus, LIV, 285. Fortes qui vere dicantur, Gregor. Magn., LXXV, 675. Fortitudo in adversitate ostenditur, *ibid.*, 697. Fortitudo iustorum quæ sit, *ibid.*, 778. Fortiores sunt qui infirmis compatiuntur, *ibid.*, 775. Reprobiorum fortitudo in quibus constat, *ibid.*, 778. Fortitudo eget dono consilii, id., LXXVI, 1017. Fortitudo quid, Alanus, CI, 677, 944. Quæ sit vera fortitudo, *ibid.*, 640. Fortitudo sapientia ex omni parte, Hugo a S. Vict., CLXXV, 188. Fortitudo et ejus comites, CLXXXVI, 1003.

Fortitudo sine prudentia temeritas est, S. Bern., CLXXXII, 757. Fortitudo justitiæ et temperantiæ necessaria, *ibid.* Media inter voluptatem et necessitatem, *ibid.* Non est vir fortis cui non crescit animus ex difficultate, *ibid.*, 463. Fortis animi exempla in lege scripta, Wolbero, CXCV, 1052. Fortitudinem nostram exercentes tentationes quæ sint, Richardus a S. Vict., CXVI, 322. Fortitudinis est patienter tolerare adversa, Petr. Cant., CCV, 316. Inter fortitudinem et patientiam quæ sit diffe-

rentia, *ibid.*, 306. Fortitudinis mater est magnanimitas, *ibid.*, 316. Fortitudo comes est penitentia, *ibid.*, 350.

Fortuna. Ut dea ab ethnicis culta, Lactant., VI, 457. Gravis accusacionibus proscissa, *ibid.* Per se nihil est, *ibid.*, 440. Fortune et naturae differentia, *ibid.*, 441. Injusta gentiliū in eam declamationes, *ibid.*, 582. Fortuito omnia existisse, qui volunt, improbantur, Hilar. Pict., IX, 427. Refelluntur qui fortuitis motibus agi omnia docent, *ibid.*, 411. Male quidam aestimant omnia fortuito geri et variam in rebus humanis fortunam ludere, Hieron., XXIII, 1085. Fortune mensam parare quid, *id.*, XXIV, 639. Fortuna quid sit, Aug., XXXIV, 571. Non est nomen aliquod, *ibid.* Qua ratione dea putata fuerit, cum mala esse possit, *id.*, XI, 120. Fortuna temere dona sua cuique confert, *ibid.*, 197. Unde caeca dicitur, *id.*, XLII, 574. Nihil fortuitum, sed omnia Dei legibus servant, S. Prosper, LI, 422. Fortune inconstantia, Alcuin., CI, 807, 809. Fortune latentum prohibet Deus dare ad usum, Petr. Cant., CCV, 136. A fortunae donis oritur superbia, *ibid.*, 47. Fortune adversitates aequo animo ferendae, Alan. de Insul., CCX, 138. Fortune cedendum, 584.

Forum. Forum fugiendum, fugiendae plateae, Ambros., XVI, 274.

FRATRES, FRATERNITAS. Christiani sese invicem fratres appellabant et sincera erant dilectione, Tert. I, 471. Charitate omnia communia habebant praeter uxores, *ibid.*, 472. Fraternalis rupta, Cyprian., IV, 533. Fraternalis vinculum charitas, 631. Fratrem non circumveniendum, *ibid.*, 775. Reges se mutui fratres solent vocare, Lact., VII, 302, 484. Quomodo Christiani fratres erant et inter se pares, *id.*, VI, 590. Fratres sunt omnes Christiani, Hilarius Pictav., IX, 1049. Fraternalis unitas, ubi vera, quam bona atque iucunda sit, *ibid.*, 745. Frares etiam vocantur qui Ecclesiae gravissimis afflicti injuriis, *id.*, X, 557. Fratres sunt omnes quibus spiritalis una nativitas, etsi diversi sint actus, Optatus, XI, 963. Nomen fratris schismaticis convenit et quare, *ibid.*, 1029. Fratres sunt quos iisdem visceribus genuit una mater Ecclesia, *ibid.* De hoc nomine inter Christianos, *ibid.*, 1135. Fratres sumus omnes una atque eadem matre generati, Ambros., XIV, 405. Omnes nobis iure quodam germanitatis velut fratres connectuntur et tanquam uterini nos diligere debemus, *ibid.*, 466. Inter fratres patrimonium non iudex melius, sed pietas debet sequestra dividere, *id.*, XV, 1730. Non mediocri frateri amoris usura, nec vilis naturae sors, quam cumulant incrementa virtutis, *id.*, XVI, 1316. Invidia atque jactantia in plerisque solent fraternalis pietatis iura vacuare, *ibid.*, 1268. Fratres, cur hoc nomine vocati, *id.*, XVII, 54. Qui dicantur fratres, *ibid.*, 186. Insultat qui fratri non condolet, *ibid.*, 280. Qui seminant inter fratres discordias, si sunt venefici, *ibid.*, 940. Fratres in Scripturis quatuor modis dicuntur, Hieron., XXIII, 197. Omnes fratres sumus duplici modo, *ibid.*, 198. Fratrum peccatis non ignoscens plus justus est quam iustus est, 1066. Frater est quilibet homo, Aug., XXXIII, 95. Fratrem qui non suffert, quid sufferat, *ibid.*, 188. Fratritatem non amare, quomodo probemus, *id.*, XXXV, 1992. Fratres sumus omnes spe celestis hereditatis, proximi conditione terrenae nativitatis, *id.*, XXXVI, 189. Fratres nostri omnes baptizati, *ibid.*, 299. Quid dicit Deo: Pater noster, dicit Christo: Frater noster, *ibid.*, 319. Frater ipse es: qui si non redimit quis redimet homo? *ibid.* Fratrem habere servum suum non indignatur dominus ejus, quem fratrem voluit habere Dominus Christus, *id.*, XXXVIII, 393. Sub Patre celesti fratres sunt dominus et servus, *ibid.*, 400. Falsorum fratrum persecutio gravior quam inimicorum, *id.*, XXXVI, 638, 639. Falsi fratres in unitate tolerandi, *id.*, XLIII, 511. Sermo de concordia fraternali, *id.*, XXXVIII, 119.

Fratres concordiam servantes, cum magna patris dividenda substantia, laus est paternae institutionis, Gregor. Magn., LXXV, 60. Communio fraternalitatis incipit ab apostolicis temporibus, Agobard., CIV, 245. Fraternalis congressio redarguitur, *ibid.*, 253. Frares inter se nuncupati episcopi, *ibid.*, 297. Fratres quadruplici modo dicti in Scripturis, Alcuin., CI, 1535. Fratricida quis, *ibid.*, 1195. Frares inter se religiosi appellantur, Hugo a S. Victore, XVI, 1052 et seqq. Fratrum mutui amor, S. Bernard., CLXXXIII, 878. Fratribus consilium et auxilium debemus, *ibid.*, 45. Charitate fratres dicimur, *id.*, CI, XXXII, 400. Fraternalitas apud monachos Cister., *ibid.*, 150. Quos fratres vocet Apostolus, Petrus Lombard., CXI, 1321. Fraternalis correctio species est misericordiae, Petr. Cant., CCV, 284. Fratricida vox fuit: Nunquid custos fratris mei sum ego? *ibid.*

FRONS. In fronte crucem signabant Christiani, Tert., II, 80; Lactant., VI, 670; S. Hilar. Pict., IX, 386. Fron-

tis contractio et vultus tristitia errans arguitur, Hieron., XII, 897. Frons laus pudoris nostri, August., XXXVII, 1839. Frontem qui non habet impudens est, *ibid.* Frons est in facie, frons est et in conscientia, *id.*, XXXVIII, 630. Frons cruce signata ante pugnam, Prudent., I, X, 26. Frons attrita quid significet, Gregor. Magn., LXXVI, 892.

GAZOPHYLACIUM est Dei arca in qua colligebantur ea quae ad servorum Dei indigentiam sublevandam mittebantur, August., LXXVI, 765. Gazophylacium Christi est manus pauperis, Petr. Chrysolog., LII, 210. Gazophylacium, quid, Alcuin., C, 860. Gazophylacia templo adherent, *ibid.* Gazophylacium mystice dicitur Christus, *ibid.*

GENUFLEXIO. Christiani non licebat genua flectere die Dominico, et a Paschate ad Pentecosten, Tert., II, 79. Quidam non genuflectebant in Sabbatis, *id.*, I, 1191. Christum contractat, Christum exorat qui ad fratres genua sua protendit, *ibid.*, 1245. Genuflectere sollicitae et humillimae orationis indicium est, Hieron., XXII, 784. Frequenter ad flectenda genua sollicitudo animae suscitatur, *ibid.*, 1119. Consuetudo orandi genu in terram posito, *id.*, XXVI, 456. Die Dominico nec genuflectendum majores censuerunt, Cassian., XLIX, 110. Cur, *ibid.* Quare non flectantur genua in tempore paschali, Maxim. Taur., LVII, 571. Conobita qui genua flectendo tabulam lapideam excavaverat plusquam quatuor digitis in cella sua, Vita Patr., LXXIV, 214. Penitentes quotidie genuflectebant, Atto Vercell., CXXXIX, 46. Quare genuflectio non fiat die Parasceves in oratione pro Judaeis, Alcuin., CI, 1210.

HABITUS multipliciter intelligitur, August., XI, 84. Quid sit, *ibid.*, 396. Quo habitu vel more vivendi fidem quique sectatur, ad civitatem Dei non pertinet, *id.*, XLI, 647. Habitus compositio, Alan. de Insul., CCX, 532. Vulgo habitus sumitur pro vestimento apud auctores mediae aetatis, vid. Indicem de Voluptate. Illicit. De cultu Corporis.

HAERETICUS. Haeretici de semine philosophorum orti, Tertull., I, 519. Apud utroque eadem volutatur materia, *id.*, II, 19. Haeresis etymologia, *ibid.*, 18. Inter opera carnalia hanc numerat D. Paulus, *ibid.* Apud haereticos viget argumentandi libido, *ibid.*, 780. Pios provocant ad rhetoricandum et philosophandum, *ibid.*, 801. Haereticorum proprium quid, *ibid.*, 179. Ipsorum conversatio quae, *ibid.*, 58. Haeresis quantum malum, Ambros., XVI, 538, 821. Omne peccatum circa singulos est, haereticorum vero et schismaticorum in universos, *ibid.*, 503. Haeresis ardentius ab haereticis defenditur quam a catholicis oppugnatur, Hieron., XXII, 785. Haeresis incerta et magna promittens, certa et moderata auferens, *ibid.*, 687. Simplicis animas facile decipit, *id.*, XXIII, 166. Haeretici non sunt Christi sed diaboli, *ibid.*, 169. Eorum astutia, *ibid.*, 379. Et impudentia, *ibid.*, 1073.

Quomodo haereses Ecclesiae prosint, August., XXXII, 746. Haereticus quisnam censendus, *id.*, XXXIII, 160. Haeresis quid sit definire admodum difficile, *ibid.*, 999. Haeretici non essent si non esset superbia, *id.*, XXXIV, 142. Serpenti comparantur, *ibid.*, Unde a catholica communione exclusi, *ibid.*, 127. Non correctioni sed contentioni student, *ibid.*, 837. Eis exhibenda mansuetudo, *id.*, XXXIX, 1544. Ad Ecclesiam non pertinent, *id.*, XL, 193. Multa dona habere possunt, charitatem non possunt, *ibid.*, 157. Ipsi nil prodest jejunium, *ibid.*, 711. Quomodo in Ecclesiam recipiendi si redeunt, *id.*, XXXVIII, 1358; XLIII, 175. Haereticis quae monita sint danda, Gregor. Mag., LXXVII, 73. De praecipis pacis discordiam faciunt, *ibid.* Ipsorum persecutio et malitia circa Ecclesiam, *ibid.*, 539. Vigore rationeque a sacerdotibus compescendi, *ibid.*, 731. Haeretice pravitatis causa, Alcuin., CI, 129. Ecclesiam absque Domino congregare volentes, in vanum laborant, *id.*, C, 628. Non per ostium sed aliunde ascendunt, *ibid.*, 884. Haereticorum superbia, *ibid.*, 633. Et temeritas in exponendis Scripturis, CI, 285. Vitandi sunt haeretici more viperarum et male arboris, Humbertus, CXLIII, 1074, 1075. Quomodo haeretici os aperiant in Ecclesiam, Hugo a S. Vict., CI, LXXV, 504. Haereticorum caligo, *ibid.*, 339. Quis diceendus haereticus, *ibid.*, 535. Haeresis ineptias nuncupat Bernard., CLXXXII, 540. Summi Pontificis est eas extinguere, *id.*, CLXXXII, 1093. Haeretici versipelles et hypocritae, *ibid.*, 1091. Eorum perniciosa, *ibid.*, 1100. Ipsi religandi et in vincula conjiciendi ne alios veneno inficiant, *ibid.*, 1088, 1087. Haereticorum pascua mala, *ibid.*, 935. Eorum conversatio fugienda, *id.*, CLXXXII, 363. Haereticus quis, Petrus Cluniac., CXCI, 1057. Ecclesiam exercent, *ibid.* Quomodo prosunt, *ibid.* Ipsorum animositas semper inquieta, *ibid.*, 375. SS. Augustinus et Hilarius Pictav. malici dicuntur haereticorum, Petrus Cant., CCV, 26.

HERBULÆ. E sepulcris sanctorum ereptæ herbulae et cum veneratione servatæ, Greg. Turon., LXXI, 1035.

HIEROSOLYMÆ. Jerusalem, tempore Augustini, plena fuit laudatoribus Christianis, nullum habuit Judæum, August., XXXVI, 759, 775. Jerusalem, visio pacis interpretata. Imago est celestis Christi Ecclesie, id., 123; XXXVII, 1952. Cur dicta Civitas sancta, id., XLI, 438. Ad eam usque peregrinantur Christiani, Alberic., CLXVI, 592; Baldric., CLXVI, 1065. Ad Hierosolimam itinerarium, auct. Willelmo Malmesb., CLXXX, 1518. Ibi hospitium in peregrinantium gratiam extruxit Carolus Magnus, *ibid.* Quot peregrini Hierosolimam petant circa finem XII sæc., Guillelm. Tyren., CCI, 226. Petrus Eremita dictus, 227. Urbanus II papa, quid egerit ad liberandam Palestinam e tyrannide Turcarum, *ibid.*, 251. Christiani totius Occidentis cruce signati, *ibid.* Populi ad arma convolant, duce Godofrido, id., 259. Urbis Hierosolymæ descriptio, *ibid.*, 405. Quomodo fideles inde expellerentur a paganis, *ibid.*, 401. Oppugnatur et capitur a cruce signatis, *ibid.*

HORÆ CANONICÆ. Dies cum noctibus per horarum spatia digesti, (yprian., IV, 786. Sub lege Daniel cum tribus pueris, in orationibus celebrandis observabat horam tertiam, sextam et nonam juxta sacramentum S. Trinitatis, *ibid.*, 541. Horarum spatia jamprius spiritaliter determinantes adoratores Dei, statulis et legitimis ad pretem temporibus servabant, *ibid.* Hora nulla a Christianis excipitur quominus frequenter ac semper Deus adorari debeat, *ibid.*, 542. Sic divitas orandi horas debemus habere, ut si forte aliquot fuerimus opere detenti, ipsum nos ad officium tempus admoveat. Horam tertiam, sextam, nonam, Oculiculum quoque et vespem, nemo est qui nesciat, Hieron., XXII, 421. Item vult S. Doctor ut sanctimonialis assuescat magister: exemplo ad orationes et psalmos nocte consurgere; mane hymnos canere, tertia, sexta, nona hora, stare in acie quasi Christi bellatrix, accensaque lucernula reddere sacrificium vespertinum, *ibid.*, 875. Monachæ, temporibus D. Hieronymi, post *Alleluia* cantatum nulli residere licitum erat. Sed prima, sex inter primas veniens, ad laborem eas provocat. Mane, hora tertia sexta, nona, vespere, noctis medio, per ordinem psalterium cantabant, *ibid.*, 896. Oramus verbis per certa temporum intervalla, August., XXXIII, 506. Psallere quid, id., XXXVI, 787. Psalmorum cantus in ecclesia, id., XXXII, 800; XXXIV, 45. Toto orbe Christiano celebris, id., XXXII, 766. Psalmi a populo stante cantabantur, id., XXXVI, 584. Psalmorum cantus quando inductus Mediolani, id., XXXII, 769. Hymnizare, id., XXXVI, 520. Hymnorum cantus in ecclesiis, *ibid.*, 914; XXXVII, 1947, 1948. Tertia, sexta, nona hora conveniendum, id., XXXIX, 2019. *Apocr.* Horis sex de ecclesiæ conventu sese non subducens, qui lucretur, *ibid.*, 2079. *Apocr.* Hora tertia, sexta, nona et undecima quibus paterfamilias operarios in vineam suam misit allegorice interpretantur, Greg. Magn., LXXVI, 1534, 1535. Horæ canonicæ coram infirmo recitatae, id., LXXVII, 537 not. Horarum canonicarum varietas, *ibid.*, 538. De officiis tertiæ, sextæ et nonæ, Isidor. Hisp., LXXXIII, 757. De Vesperis et Completis, *ibid.*, 758. De Matutinis, *ibid.*, 760. De Laudibus, *ibid.*, 750. De Vigilium antiquitate, *ibid.*, 759. De choris, canticis et psalmis, *ibid.*, 741, 742. De hymnis, antiphonis, responsoriis et lectionibus, *ibid.*, 743, 744. Breviarium Mozarabicum ab Isidoro coordinatum, seu saltem auctum, id., LXXXVI per totum. Horæ tertius, sextæ et nonæ officia, Alcuinus, Cl., 509, 1274. Horæ vespertinæ et completæ, *ibid.*, 1274. De Matutinis et eorum antiquitate, *ibid.*, 1275. Horarum canonicarum usus, S. Bruno, CLII, 1510. De horis canonicis, Ven. Rupertus, CLXX, 13 et seqq.; Honorius Augustod., *ibid.* Horarum canonicarum officia, eorum ordo et explicatio, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 540 et seqq. Hora prima, *ibid.*, 407, 408. Tertia, sexta et nona, *ibid.*, 410, 875. Vespertina et matutina et hora completorii, *ibid.*, 874. Officium divinum opus Dei dictum, Bern., CLXXXIII, 1011. Officio divino ut assistendum, *ibid.* In divinis officiis qualia legi vel cantari debeant, id., CLXXXII, 609. Qui in officiis adimplendis quæstui et gloriæ student fundamenta reipublicæ labefactant, Petr. Cant., CCV, 95. Mercenarius est qui Deum ob aliud quam propter seipsum laudet, *ibid.*, 96. Hymni matutinales duplicati in festo S. Stephani clericorum movent animos, *ibid.*

HOSPITALIS. Vnde *Imenodochium*.

HOSPITALITAS. Hospitalitatis contesseratio apud Christianos, Tert., I, 1295; II, 51. Est publica species humanitatis. Ambros., XVI, 151. In officiis hospitalitatis omnibus quidem humanitas impartienda est, iustus autem deferenda uberior honorificentia, *ibid.*, 152. Hospitalitatis præceptum observandum, *ibid.*, 255. Hospitalitas diligenda et

cur, *ibid.*, 1217. Hospitalitatis commendatio et officia, Hieron., XXII, 469. Quid timendum sit in hospitium reiectione, *ibid.* Hospites non levi sermone aut summis labiis invitemus, sed toto mentis ardore teneamus, id., XXII, 1080. Cum lucro nostro sese offerunt, *ibid.* In recipiendis hospitibus ignotis multo melius est malum hominem admitteri quam excludi bonum dum cavemus ne recipiatur malus, August., *ibid.*, 153. Apud plerumque consuetudo est ut laventur pedes hospitum, id., XXIV, 1794. Aliquando nescientes patriarchæ susceperunt angelos, id., XXXVII, 615. Hospitalitas commendatur, *ibid.*, 506, 642, 967, 1118, 1121, 1127. Hospites hic omnes sumus, *ibid.*, 645. Hospitalitatis officia, Joan. Cassian., XLIX, 1189, 1511. Etiam otiosis hominibus exhibenda, *ibid.*, 581. Ipse Christus in hospite suscipitur, S. Petr. Chrysost., LII, 509 et seqq. Zachæus Christo hospite suscepto, salutem adeptus est et episcopatum, *ibid.*, 351. Ipse Chrysologus hospes aliquando et peregrinus pacem plebi suæ mandavit, *ibid.*, 572. Qui hospitalitatem violant ut puniantur, *ibid.*, 553. Hospitalitatis Christianæ jura et proprietates indicantur, S. Maxim. Taurin., LVII, 483. Hospitalitas exemplo Abraham commendatur qui tres viros oravit ut ad tabernaculum suum diverterent, *ibid.*, 725.

Hospitum cura olim fidelibus et maxime episcopis incumbebat, Gregor. Magn., LXXVII, 1085, 1145, 1181, 1515. Benedictionem hospes ab hospite petit adventus, Vitæ Patr., LXXXII, 214. Hospites qualiter suscipiendi, S. Bened. Anian., CIII, 1215. Hospitalitas quantum bonum, Alcuin., C, 541. Hospites non sunt evitandi, *ibid.*, 543. De cura hospitum et peregrinorum, Hincmar. Rhem., CXIV, 776. De hospitibus suscipiendis, Guido, Cl., 1378. De eodem argumento, Guigo Carthus., CLIII, 711. Hospitum susceptores magna mercede afficiuntur, Rupert. abbas, CLXXXVIII, 1501. Hospitum susceptio, quæ, S. Bern., CLXXXIII, 796. De hospitalitate a clericis colenda, Gratian., CLXXXVII, 221. Gratia eximia est hospitalitatis inter omnes virtutes, Petrus Cant., CCV, 524. De hospitalitate sectanda, Petr. Rhem., CCVI, 98; Alan. de Insulis, CCX, 181.

HYMNUS. Hymnus specialiter Deo dicitur, Ambros., XVI, 89. Hymnorum meorum carminibus deceptorum populum ferunt, plane nec hoc abnuo, *ibid.*, 1008. Hymnus, quid, Hieron., XXVI, 528. Hymnorum cantus ad altare institutus Carthagine, August., XXXII, 634. Impugnatur ab Hilario et propugnatur ab Augustino, *ibid.* Hymnorum cantus in ecclesiis viget, id., XXXVI, 487. Hymnus canticum est laudem Dei continens, *ibid.*, 914. Tria habere debet, et laudem, et Dei, et canticum, id., XXXVII, 1947, 1948. Hymnus est canticum quo laudatur Deus, S. Prosper, LI, 425. Hoc utuntur omnes sancti, *ibid.* Varii Hymni Prudentiani recensentur, LIX, 667 seqq. Hymni in exsequiis, S. Prudent., id., 679, 880. Hymni martyrum ad vespere, *ibid.*, 823. Hymnarium Thomasi, aliud de tempore, aliud de sanctis, *ibid.*, 578. Lucernarium quid, *ibid.*, 678. Correctione indiget, *ibid.*, 786 not. Hymnodia Hispanica emendatur a Prudentio, *ibid.*, 677, 678, 747. Hymnia, Hymnista, Hymnice, *ibid.*, 749; LX, 293 not. Hymnorum expositio, id., LIX, 547. Hymnos canenti consuetudo vetustissima, *ibid.*, 775 not. Hymnus vespertinus Ennod., LXXXI, 326. Varii ejusdem hymni in honorem sanctorum, *ibid.*, 927 et seqq. Hymni a S. Gregor. Magno descripti, id., LXXVIII, 849 seqq. De Hymnis officii S. Isidori Hispal., LXXXI, 87, 88. Alii hymni S. Isidoro ascripti, *ibid.*, 575. Hymni *Te Deum laudamus* an Sisebutus auctor, *ibid.*, 895, 896. De hymnis canendis concilio Tolletani quarti sententia, id., LXXXIV, 570. Hymnus quid, id., LXXXII, 255. De hymnis, id., LXXXIII, 745. Hymni Breviarii Mozarabici, vide tom. CLXXXVI passim. Prefatio Jodoci Metzleri in hymnos sacros Patrum Sancti Galli, id., LXXXVII, 27.

Hymnus Græce, Latine laus carminis. Alcuinus, C, 429. Hymnus post cenam ab apostolis prætermisus quare, *ibid.* Hymnus Fortunati *Pange, lingua, ... Prælium certaminis* de Christi nativitate et cruce, id., Cl, 562. Hymnus B. Sedulii *A solis ortus cardine*, *ibid.*, 669. Hymnus *Te Deum*, *ibid.*, 597. Hymnus pulcherrimus de sex diebus opere, C, 407. Hymni Trium Puerorum laus, id., Cl, 483. Plures fecit hymnos Gelasius papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 415. Varii hymni a piissimo rege Roberto concinati, CXLI, 939, 945. Hymni a sanctis viris compositi sunt cantandi in Ecclesia, Isidor. Merc., CXXI, 468. De hymnorum conditoribus, Notkerus Balb., CXXII, 1000. Liber sequentiarum seu hymnorum Notkeri, *ibid.*, 1006. Hymni matutini, Regino, CXXII, 221. Hymni quatuor S. Odonis Cluniac., CXXIII, 515. Hymnus in festo Omnium Sanctorum, a quodam notatus vindicatur, Rather., CXXVI, 262. Hymni officii S. Henrici imperat-

CXL. 181 seqq. Hymnus angelorum *Gloria in excelsis* propter pacem a Christo factam cantatur. R. Rupert., CLXX. 27. Idem hymnus cantatur ad Christum, quare, Honorius Augustod., CLXXII. 563. Ab Hilario Pictaviensi compositus, 766, 767. A Telesphoro papa ut cantaretur ad missam institutum est, *ibid.* Sacerdos illum cantat ad orientem versus, quare, 767. Hymnus angelicus in missa cantatus, Hugo a S. Victore, CLXXVII. 420. Deum laudare et de æternis exultare hymnus et canticum docent, Petr. Lombard., CXII. 313.

Idololatry. Christiani ab idololatriis, id est, a carnibus super altaria idolorum oblati, abstinabant, Lactant., VI. 363.

Illusio. De quorundam signorum illusione Agobard., CIV. 179. Illusionis nocturnæ causa utrum vestes lavandæ. D. Bernard., CLXXII. 891. Utrum diaconus eam passus celebrare debeat, 1111.

IMAGINES SACRÆ. Imaginum usus non condemnatus a Tertulliano, I. 667. Boni Pastoris imago in sacro calice depicta, *id.*, II. 1000. Imago Dei seu simulacrum frustra queritur a paganis in ecclesia Nicomediensi, Lact., VII. 317. Imaginum usus ab exordio Christianis ignotus, *ibid.* Imago quædam in templo suspensa ab Epiphania discienditur, Hieron., XXII. 526. Pictura Stephani lapidationem et Sauli conversionem exhibens, August., XXXVII. 1434. Imagines in templo S. Felicis Nolani, Aurel. Prudent., LIX. 667. Imaginum altarium origo, LX. 400 not. Imago convivii Galilæi sculpta, in capite templi, *ibid.*, 104. Imagines Domini et quorundam sanctorum Romæ reperiuntur, *id.*, LIX. 667. Vasa sacris decorata imaginibus, 860. Imagines sanctorum in veteribus sepulchris, *id.*, LX. 90. Imago sepulchri Christi in nummo vetere, *ibid.*, 165. Veteres Christi imagines, *ibid.* Imago B. Mariæ Virginis Jesum gestantis in ecclesia exposita, Gregor., Turon., LXXI. 715. Imago Christi hominem efficienda. Vilæ Patr., LXXIII. 517. Imago Dominica in quodam monasterio honoratur, *ibid.*, 628. Imaginem Christi deosculatur S. Euphrasia, *ibid.* Imago B. Mariæ Virg. ante templum SS. Crucis Hierosolymis, tempore Mariæ Ægyptiacæ, *ibid.*, 682. Coram imagine B. Virg. Mariæ candelæ accensa miraculo minuitur, *ibid.*, 907. Imago B. Mariæ et Jesu infantis a Joanne collitur, *id.*, LXXIV. 211.

Imaginem Salvatoris in cruce pendens pro vexillo deferit S. Augustinus monach. in Angliam tendens cum sociis suis, Greg. Magn., LXXV. 370. Quæ fuerit S. Gregorii de cultu imaginum sententia, *ibid.*, 418. Quem imaginum cultum improbaverit, *ibid.*, 419. Imaginum usus legitimus, *id.*, LXXVII. 900. 901. 1037. Imagines sanctorum nec confringendæ nec adorandæ, *ibid.*, 1027, 1128. Variæ synodi circa cultum imaginum habitæ, *ibid.*, 1027 not. Doctrina D. Gregorii circa imagines propagatur, *ibid.*, 1128, 1129. Ipsorum imperatorum icones quomodo Romæ excipiuntur, *ibid.*, 1850. Cultus imaginum impugnatus defenditur, Gregor. II papa, LXXXIX. 476. 477 not. De sacris imaginibus, Agobard., CIV. 199. De cultu imaginum, Jonas, CVI. 507, 515, 565. De imaginibus et picturis, Walafridus Strabus, CXIV. 927. Salvatoris imago in sella sedentis, Anast. Bibl., CXXVII. 1514. Ejusdem imago argentea, *ibid.*, 1515. Imagines aureæ, *id.*, CXXVIII. 226, 895, 1027, 1154, 1195, 1226, 1261, 1263. Imagines argenteæ, 453, 1026, 1158, 1185, 1187, 1210, 1221, 1227, 1262, 1265, 1269, 1311. Imaginum cultus impie abolitus ab imperatore propagatur ab orthodoxis, *ibid.*, 979. B. Petri imago, *ibid.*, 226, 895, 1226. Imagines almæ Virginis Mariæ, *ibid.*, 1027, 1267, 1285. Salvatoris imago archirotypa, *ibid.*, 1087. Sacræ imagines, *ibid.*, 1138. Imago B. Mariæ ad Martyres, *ibid.*, 1154. Angelorum imagines, *ibid.*, 1186. Imago S. Laurentii extra muros, *ibid.*, 1195. Imagines S. Pauli, *ibid.*, 1211, 1219. Pictura seu historia Litanis Majoris, *ibid.*, 1220. Picturæ in ecclesiis olim prohibitæ metu idololatriæ, Isidor. Merc., CXXX. 417. Qualiter venerandæ Christi vel sanctorum imagines, Floard., CXXXV. 260. De imagine Salvatoris in cruce, Gerard., CXLII. 1306. Judæi cujusdam mors propter horrendam imaginis Christi profanationem, Siebert. Gemblac., CI. X. 105. Sacrarum imaginum cultus, Ivo Carnot., CLXI. 206, 294, 287. De cultu picturarum imaginum B. Mariæ, S. Bruno, CLXIV. 859. Veneratio imaginibus exhibenda, Rupert., CLXVIII. 1590. Picturæ vanæ a claustris rejiciendæ, S. Bern., CLXXXII. 913. Quæ imago sit colenda, Petr. Lombard., CXIII. 265. Quomodo picturis ornari solent ecclesiæ, et quæ ratio futura sit harum imaginum, Sicard., CCXIII. 40 et seqq.

Imitatio, quam laudare et imitari debeamus, D. August., XXXIII. 201. Frustra aliorum recte facta laudat, qui non imitatur, Greg. Magn., LXXVII. 62. Nimis turpe est non imitari quod sumus, 63. Apud homines culpa est

et apud Deum poena nolle imitari bonum quod placet, 800. Vide *Exemplum*.

IMMUNITAS. Clericorum Immunitas, Gregor. Magn., LXXVII. 520, 802, 1296. De privilegio et jure sacerdotii, S. Agobard. Lugd., LIV. 127. De immunitatibus ecclesiarum, Regino, CXXXII. 195. De eodem argumento, S. Odo Cantuar., CXXXIII. 947. Monachos Cluniacenses suscepit Gregorius VII sub tutela et immunitate Romana, CXLVIII. 665. Idem pontifex libertatem et immunitatem ab omni vexatione claustris monasterii S. Benigni Divioni, confirmat a rege Roberto primo collatam, 686. Vide Ivon. Carnot. *De dignitate episc. et sacerdot.* CLXI. 457. Qui non habet potestatem reum condemnare vel non po es comprobare immunis est, CLXII. 113. Immunitas claustris Carnot. diffundenda adversus clericos ejusdem Ecclesiæ, *ibid.* De quodam presbytero qui imprudenti actu causa fuerat mortis pueri et eo ipso immunis a judicio non est censendus, *ibid.*, 205. Libertates et immunitates ecclesiarum, ex S. Isidoro, episcopos respiciunt, *ibid.*, 208. Monachus rebellis propriam immunitatem seu libertatem adversus superiores sibi vindicare nequit, D. Bern., CLXXXII. 419. De privilegiis et libertatibus ecclesiarum, Gratian., CLXXXVII. 1326 seqq. Immunitas ecclesiastica, Alanus de Insulis, CCX. 397.

INCARCERARI. Die Dominico olim melius habiti, Paulin. Nol., XCIX. 356.

INCENSUM. Thus. Thura cremabant Christiani, sed non eodem modo atque ethnici, Tertull., II. 90. In sepulchris thus adhibebant, *id.*, 493. Sabæum thus cæteris pretiosius, *ibid.* Thus apud Sabæos oritur, Hieron., XXIII. 953. Thus symbolum spiritualis Thymiamatis, *id.*, XXV. 1303. Gregem Thuriferum paganos vocat Prudentius, LIX. 948. Thus et thuribula idolorum respuunt martyres, *id.*, LX. 549, 550, 581. Thuribula tum aurea, tum argentea in ecclesiis Romæ habita, Anast. Bibl., CXXVIII. 1209. 1251, 1256, 1257, 1265, etc. Thus quid sit et unde oriatur, Isidor. Hispal., LXXXII. 620. Thure Jesum Deum esse magi significaverunt, *id.*, LXXXIII. 417. Thuribulum in missa quid significet, Alcuin., CI. 1214. De incenso, Rupertus, CLXX. 27. Thuribuli forma et ministerium, Petrus Cant., CCV. Thurificatio inter officia, Sicard., CCXIII. 107, et passim.

INDULGENTIA sive remissio poenitentis, qualem concessit pro novo anno Alexander III iis qui pacem servaverint inter monast. Cluniac. et comitem Forensensem factam, CC. 249. Indulgentiæ ab episcopis datæ, utrum sint validæ, Alanus de Insulis, CCX. 387. Indulgentiarum usus in Ecclesia, Petrus Pictav., CCXI. 1075.

INDUMENTA SACRA, VESTES SACRÆ. Sacerdotum vestimenta quid significant, Gregor. Mag., LXXVII. 51. Vestes sacræ, non nisi in ecclesia adhibendæ, Alcuin., CI. 1242. Quæ sunt, *ibid.* Vestes sacræ inveteratæ sunt comburendæ, Ivo Carnot., CLXI. 174. De vestibus sacris, Sicardus, CCXIII. 72. De induendis ministris, 84. Indumenta sacra novi sacerdotii quot et quæ sint, Hugo a S. Victore, CLXXVI. 437 et seqq.

INFANS, PUER. Infanticidæ christiani calumniose a Gentilibus dicebantur, Tertull., I. 306. Penes African Saturno Ethnici parentes suos immolabant infantes ubi displicebant, usque ad Tiberii proconsulatum, *ibid.*, 314. Ipsi blandiebantur parentes ne lacrymantes trucidarentur, *ibid.*, 316. Ab Ethnicis sæpissime frigori, fami et etiam canibus derelinquebantur, *ibid.*, 318, 326. Infans homo est et qui futurus est, *ibid.*, 520. Recens nati a rege Isammetico tradebantur elinguatæ nutrici, *ibid.*, 570. Præcotos nonnunquam eos ethnici vorabant, *ibid.*, 580. Infantia naturaliter animosa est et affectuosa, *id.*, II. 682. Infantes cur lacrymantes in vitæ ingressu, *ibid.* Infantes statim ab utero matris existentis animæ motus describuntur, *ibid.* Infantes in utero matris trucidati ut matris salutem consuleretur, *ibid.*, 691. Quomodo extrahebantur, *ibid.* Utrum somnient infantes, *ibid.*, 753. Infantis nascentis impedimenta, *ibid.*, 758. In utero aliquando debellat a matribus, *ibid.*, 909. Puerorum expositio, *id.*, I. 525. Pueris expositis stuprum inerebant nonnunquam gentiles, *ibid.* Puerilia discibula, *ibid.*, 575. Pueri sapient et intelligunt, *id.*, II. 683.

Infantes statim a nativitate baptismi sunt capaces, Lactant., VI. 754. Si vel necati vel expositi, *ibid.*, 578, 708. Infantes in primo nativitatibus suarum ortu nihil aliud gerunt quam deprecantur, Hieron., XXII. 485. Pueri ludendo discant legere, *ibid.*, 837. Quomodo discant formare litteras, *ibid.* Salus infantum majorum lucrum est, *ibid.*, 873. Igo. rat infantia mali et boni differentiam, *ibid.* Infans manu tenera ridentem verberat matrem, *ibid.*, 1036. Amel quod cogitur discere, ut non opus sit sed delectatio, *ibid.* Infantia ipsa peccatis jam obnoxia, August., LXXII. 665, 666. Infantium consecrationes, *ibid.*, 1060. In re cor-

poris quantitate resurrecturi sunt infantes, *id.*, XLI, 776. Infans unius diei non est mundus a peccato, non ex eo quod commisit, sed eo quod contraxit, *id.*, XXXVIII, 928. Ipsi infantes Liberatore egent et baptismo, *ibid.*, 1555. Puer nascens plorat quia in hanc vitam ingreditur, *id.*, XXXVII, 1664. Nascendo plorans propheta est calamitatis suæ, *id.*, XXXVIII, 909. Pueritia nondum præcepti capax, *id.*, XLI, 750.

Baptizati infantes in ipsa morientes infantia regnum celorum ingrediuntur. Greg. Magn., LXXVII, 349. Non omnes parvuli qui loqui possunt salvantur, *ibid.* Nonnulli parvuli ejusdem regni cœlestis aditus a parentibus clauduntur, si male nutrantur, *ibid.* Sic parvulus quinque annorum blasphemare assuetus, patre non corripiente, diabolo traditur, *ibid.*, 349. Cur olim infantes frequenter sine baptismo moriebantur, *ibid.*, 484. Infantes quomodo edocentur, *ibid.*, 879. Verba nutrimentum infantis, aut lac sunt, si bona, aut venenum si mala, *ibid.* De filiis religiose edocendis, Jonas, CVI, 151. De opprobrio infantium, ab Ercesia castigata, Regino, CXXXII, 297. De adoptione infantium ad fore eccl̄ie expositorum, Isaac Lingon., CXXIV, 1107. De parvulis, Raderius, CXXXVI, 203. De filiis in monasterio oblati, *ibid.*, 400 not. Illi pueri, cum essent adulti, suam confirmabant oblationem, *ibid.* Pueri monasterio qualiter offendi, Guido, CL, 1264. De puerorum confessione, *ibid.*, 1271. Pueri quomodo eccl̄iam adire debeant, Guirhard., CXCIX, 1102. De puerorum correctione, *ibid.*, 1107. De risu ipsis in choro vitando, *ibid.*, 1111. Vide supra *Filios*.

Infamia. Vide *Eger*.

Infula Infule honorum, Cyprian., IV, 220. Quid sit, Aurel. Prudent., I, IX, not. 5. Infule discrimen a villa, LX, 269. Infula fasciola est sacerdotalis capitis alba, in modum diadematis, vittis devincta, Isidor. Hisp., LXXXII, 695.

Inquisitio. Ibi assertitur Eccl̄ie jus inquirendi inimicos palum et occulte sibi adversantes, tum fidem, tum mores depravando, ipsosque debellare, et seu ad silentium seu ad salutarem reditum compellere divinis et humanis tretalibus.

Omnia hæreticis libera et soluta, Tert., II, 58. Præsidibus suis reverentiam nesciunt, *ibid.*, 57. Eos ad officium compelli, non induci dignum est, *ibid.*, 125. In disputatione cum hæreticis nulla victoria, aut par incerta, *ibid.*, 51. Maleficium nullum sine formidine est, quia nec sine conscientia sua, *id.*, II, 401. Malefici gestiunt latere, trepidant deprehenso, negant accusati, et scelus suum astrici aut fato imputant, *id.*, I, 267. Christiani non aliunde nocibiles quam de emendatione vitiatorum pristinorum, *id.*, I, 701. Hæreticorum conversatio quæ, *id.*, II, 56. Excommunicatio separat est a communicatione orationis et conventus et omnis sancti commercii, *id.*, I, 463, 677, 1232.

Commercia vetita cum malis, Cyprian., III, 829. Ecclesia catholica una est et vera, *ibid.*, 1057. In Ecclesia frumentum et zizania, *id.*, IV, 514. Dolebam vehementer et graviter angebar quod eis communicare non possem quos semel diligere cepissem, *ibid.* Contumacia improborum frenanda, *id.*, III, 712. Omnium Ecclesiarum consensus in damnatione Novatiani et in lapsorum causa dijudicanda, *ibid.*, 994, 1035. Venerabilis omnium Ecclesiarum auctoritas, *ibid.*, 1184. Omnis potestas et gratia in Ecclesia constituta est, *ibid.*, 1161. Persecutionis genus nimis indulgentia, *id.*, IV, 479. Cumulat crimen qui irascitur sacerdoti vulnus curanti, *ibid.*, 484. Vigor in improbos, lenitas in lapsos penitentes, *id.*, I, I, 712. Hæreticis Ave non dicendum, *ibid.*, 1072. Hæresis pestis est, *ibid.*, 1134. Lupi oves a pastore sererunt, *id.*, IV, 538.

Simus in custodia vigilantes, aditum contra hostis insidias solliciti muniamus. Et si quando ovem perditam de commissis gregibus error abduxerit, toto illam annuo ad caulas Dominicas revocare contentiamus, Dionysius papa, V, 156. Sixtus II papa statuit ut si quis adversus episcop. vel Eccl̄ie actores rem habeat, prius eos adeat conciliationis gratia, *id.*, V, 87. Præpositis præsertim incumbit vigilantia, Hilarius Pictav., IX, 1059. Hæretici, viri sanguinum, *ibid.*, 814. Quantis dolis fidem subvertere nitantur, *ibid.*, 411. Qui ab Ecclesia respuuntur diaboli domini aut traduntur, *ibid.*, 607, 957. Oculi Eccl̄ie Apostoli et sacerdotes, *ibid.*, 810.

Universa Ecclesia cum plausu zelum probavit imperatoris Constantinii Magni potestate sua utentis in erudiendis idololorum templis, in extinguendis pravis moribus et fidei via revelanda, VIII, 63, 65 et seqq. Quomodo inquisitione facta apud hæreticos, omnes nefarii libri quod reperti sunt, tot flammis traditi fuerint, *ibid.*, 64. Unde plurimi hæreticorum ad Ecclesiam rediere, *ibid.* Signum crucis plantavit apud Sarnatas et Sybas, 820 adjectos imperio,

ibid., 71. Suis militibus formulam precatōis tradidit, *ibid.*, 74. Ubique cultum prohibuit idololorum, martyres autem festis honorari procuravit, *ibid.*, 75. Verba sceleratissima episcopi ejusdam schismatici. Optat., IX, 911. Ira feminæ ejusdam factiosæ nomine Lucillæ, *ibid.* Schismaticorum violentia et mala fide permotus imperator hæc protulit: O rabida furoris audacia, gentiliū more appellationem interponunt, *ibid.*, 934-935. Misera schismaticorum conditio sibi a seipsis præcreata, *ibid.*, 956, 957. Ipsorum furor et crudelitas, *ibid.*, 968 et seqq. Sacerdotes insontes dignitate a Donatistis spoliati et penitentiae addicti. Item matronæ, pueri, virgines immerito penitentiae subjecti, *ibid.*, 980, 984. Talia Eccl̄iam inducere ad sibi tribunal statuendum, et secularem potestatem adhibendam, *ibid.*, 999, 1008 et seqq. Vide leges Honorii imperat. adversus Donatistas, *ibid.*, 1204 et seqq.

Ad Felicem II pap. scriptis Athanasius ei sedē ad hæreticis dejectus: Certum est, eidem sanctæ sedi vestre in honorem beatissimi Petri, Patrum decreta peculiarem decrevisse Dei reverentiam, pro rebus inquirendis atque determinandis quæ sollicite decet justeq̃ue ab ipso presulum examinari vertice apostolico, *id.*, XIII, 14. Vestrum est nos defendere atque liberare, *ibid.*, 15. Negligere, dum possis, deturbare perversos, nihil aliud est quam fovere, *ibid.*, 16. Responsum Felicis papæ ad concilium, consule, *ibid.*, 18 et seqq.

In Ecclesia floret virga et gratia sacerdotalis, Ambros., XIV, 526. Vox exercenda pro Christo, quando ovile Eccl̄ie incursant lupi, *ibid.*, 248. Hæretici lupi compurantur, *id.*, XV, 1275. Homines cum a sacerdotibus corripuntur peccatum suum incurrunt, dum negare cupiunt aut defendere, *id.*, XIV, 834. Hæreses parricidibus gladiis nos cupiunt vulnerare, *id.*, XVI, 821. Episcopus qui sanari non possunt cum dolore abscondat, *ibid.*, 159. Hæretici schismatici, luxuriosi et castris ejiciuntur, *id.*, XVII, 22. Episcopus superinspector interpretatur, *ibid.*, 579.

De vigilantia sacerdotali qua præcaventur hæreses et schismata, Innocent. I pap., XX, 481. Non habent lateantia peccata vindictam, *ibid.*, 499-500. Probatione cessante, vindictæ ratio conquiescit, *ibid.*, 500. Auctoritate utendum adversus errores ne latius serpent, multosque contaminent, *ibid.*, 570. De hæreticis segregandis vel abscindendis, si pertinaces remaneant, *ibid.*, 588, 589. Arguit Joannes Hierosolymitan. episc. propter vigilantie defectum, et mala inde orta ut corrigat et retundat hortatur Innocentius, *ibid.*, 601. Laurentium episc. jubet ut hæreticos Photini venena sectantes curet expelli, *ibid.*, 607. Licet accusare homicidam, *ibid.*, 626. Nomen intrusi in tabulis ne inscribatur, *ibid.*, 651. Queritur Zosimus papa quod veritas non inquiratur in causis Ursi et Tuentii, *ibid.*, 662. Idem Patroclum hortatur ut Præculi ausus et illicitas ordinationes impediatur, *ibid.*, 675. Rebelibus omnimodo resistendum, *ibid.*, 679. De male spretis iudicio rum regulis, *ibid.*, 682.

Ecclesiæ justa judicia nequaquam irrationabili clementia destruantur, Hieron., XXII, 828. Episcopus in Ecclesia constituitur ut populum coerceat ab errore, *id.*, XIII, 160. Hæreticos non recipimus, *ibid.*, 469. Quid tibi videtur de his, qui, damnati palatia obsident, et facto cuncto, fidem persequuntur? *ibid.*, 470. Hæretici semel abscisum corripiendi sunt, *ibid.*, XXVI. Hæretici omnibus modis ad Ecclesiam sunt revocandi, August., XL, 716. Sanandi potius quam perdendi, *id.*, XXXVIII, 175. Hæreticos sic corrigi vult August. ut doceantur, *id.*, XXXIII, 567. Ut doceantur etiam per terrorem, *ibid.*, 532. Hæreticos Deus per humanas potestates misericorditer adjuvat, *id.*, XLIII, 106, 108. Hæretici, schismatici, pagani severis legibus pro religione possunt coerceri, *ibid.*, 807, XLIII, 44. Pietas est eis esse molestos, *id.*, XL, 715. Persecutio adversus hæreticos et schismaticos non dici debet persecutio, *id.*, XXXVIII, 1482. Magna fit in hæreticos misericordia cum per leges imperatorum a sua secta eripiuntur inviti, *id.*, XXXIII, 794. Leges imperatorum adversus illos, *id.*, XXXV, 643, 716. Lex Theodosii, XXXIII, 538, 804. Leges quibus privantur suis basilicis, *id.*, XXXV, 684, 685. Hæreticos vult corrigi August. non necari, *id.*, XXXIII, 567.

Constantinus imperator adversus Pelagianos diligenter inquiri jussit, ut olim Theodosius qui primus inquisitores dari decrevit ad conquiendos hæreticos, quod solenne erat in atrocibus criminibus, *ibid.*, 405. Honorii et Theodosii constitutio qua Pelagius, Coelestius et eorum secta ab Urbe expelluntur, *ibid.*, 578. Praefectorum Urbis edictum de eadem re, *ibid.*, 592. Epistola Honorii imp. ad Aurelium (Carthag. episc. de subscribenda damnatione Pelagii et Coelestii, *ibid.*, 594. Epistola Aurelii ad episcopos Byzacenæ provinciae de eadem causa, *ibid.*, 100

Edictum a Volusiano Urbis praefecto propositum circa praecedentis executionem. Constitutio Valentianus III qua episcopo Arelatensi commisit causas eorum qui rei repenterit ejusdem erroris, *ibid.*, 409. De constitutionibus Theodosii Junioris pro Ecclesia Orientali, quarum nihil fere superest, *ibid.*, 413.

Hæreticos et schismaticos in fide percussos similes facit Prosper Aegyptiis plaga pessima percussis, L, 584, et Idolis, cum omnia rationalis vitae officia amiserint, *ibid.*, 386. Non tam lex tibi, o homo, quam tu legi adversaris... Imo illa pro te est et tu contra illam, Salvianus, I, III, 93. Pagani et hæretici, duo genera barbarorum, *ibid.*, 91. Hæretici sunt prociendi et quibus sint denuntiandi, Leo Magno, LIV, 163, et id ipsum magna pietas circa illos, *ibid.*, 179. Hæretici, diaboli ministri, *ibid.*, 177. Quomodo fugiendi, *ibid.*, 206. Non tolerandi, *ibid.*, 1016. Hæretici correcti quomodo in communionem caute suscipiendi, *ibid.*, 393, 397, 635, 690. Hæreticorum nomina et dyptichis eliminata, id., LV, 248 not. Cum eis nec orandum nec psallendum, id., LVI, 887. Ecclesiae ipsis clausæ, *ibid.*, 715. Scythæ monachi suos errores damnare nolentes ut hæretici ab Urbe expellendi, Hormidas pap. LXIII, 490. De lapsis recipiendis, *ibid.*, 515. Joannes II pap. decretum Athalarici regis adversus Simonistas confirmat, LXVI, 11. Communitorium adversus Donatistas, Dionys. Exig. LXVII, 211. Brevis causarum de eorumdem exclusione, *ibid.*, 215. De executioribus Ecclesiae et advocatorum institutione, *ibid.*, 214. Chlodovichus rex fidem professus ipsos hæreticos Dei adiutorio oppressit, Gregor. Turon., LXIII, 241. Avaricus vero fidem denegans, a regno et populo, et quod majus est, vita multatur æterna, *ibid.* S. Martinus ab hæreticis virgini causus et Mediolano et Italia expulsus est, *ibid.*, 561. Ipse tamen Maximum avertit ne gladium in Hispaniam ad interficiendos hæreticos destinaret, *ibid.* Hoc solum procuravit ut ab ecclesiis et communione catholicorum fuerint semoti, *ibid.*

Sæpius nimium hæreticos muniunt sæculares potestates, Gregor. Magn., LXXVI, 763. Alii verhis, alii gladiis sæviunt, *ibid.* Quanta mala patiat Ecclesia ab hæreticis, id., LXXV, 621. Impii et violenti, id., CLXXVI, 48. Rixas non rationes exquirunt, id., CLXXV, 803, 804. Hæreticorum persecutiones adversus Ecclesiam, *ibid.*, 801, 838; LXXVII, 528. Rectæ fidei confessionem adversitatis flagellis puniri delirant, id., LXXV, 1001, 1123. Ecclesia errantes studet rationibus revocare, *ibid.*, 803, 1013. Eorum pravitate lex persequitur, id., LXXVII, 708. A catholicis sacerdotibus vigore semper et ratione compescendi, *ibid.*, 726. Sub Mauricio imperatore obmutescere sunt coacti, *ibid.*, 1165. De hæreticorum baptismo inquiritur, *ibid.*, 1205. Sancta Ecclesia catholica sicut male viventes in se patienter tolerat, ita male credentes a se repellit, Isidorus Hispal., LXXXIII, 571. Monothetarum hæresis et factio expugnata a SS. Pontificibus Theodoro et Martino, LXXXIII, 75, 119. S. Martinus captivitas et exilium describitur ab ipso, *ibid.*, 197, 199, 201, 203. Hæretici utet pagani non admittantur accusatores, ex conc. Carth. tit. 5, Crisostomus, LXXXVIII, 828. Judicia poenae congruas variis peccatis publicis decernentia et sub inquisitione ecclesiastica afferenti, S. Gregor. pap. III, LXXXIX, 539 et seqq. Decretum Zacharie pap. quod confirmat Bonifacii archiep. Mogunt. mandat quo in custodia missi fuerant quod perversi hæretici usurpantes sacrum ministerium, *ibid.*, 927. Capitularia Carolomanni et Pippini de personis ecclesiasticis quæ suscepisse videtur Ecclesia, sub sua auctoritate executioni mandantur, id., XCVI, 501 et seqq. Capitula Caroli Magni circa disciplinam ecclesiasticam quorum executio potestati imperatoris committitur, id., XCVII, 509 et seqq. Capitulare circa causam Saxonum, *ibid.*, 145 et seqq. Populum hunc pluries rebellem et semper debellatum coegit Carolus suscipere evangelicam doctrinam, quod fieri non potuit absque auxilio severæ inquisitionis, Eginhardus, XCVIII, 53.

Quomodo hæreses verabant Ecclesiam tempore S. Pauli Aquil., XCIX, 133, 231. Hæreticis non fidendum, *ibid.*, 352 not et seqq. Vide Libros penitentiales, hujus temporis, *ibid.*, 927, 1088. De conversione Saxonum procurata a Carolo Magno, Alcuin., C, 442. Carolus duobus dicitur gladiis armatus, *ibid.*, 312.

Omnia acta tempore Ludovici Pii regiam et ecclesiasticam potestatem inter se colligam faciant ubique, quod non minimis erroribus ansam apud historicos præbuit, sed sub freno tamen inquisitionis videtur vilere hæreticus furor, CIV, 927 et seqq. Excommunicatio sine causa irrita est, et in auctorem recidit, Gregor. IV pap. apud Agobard. CIV, 300. Vide libr. S. Agobardi adversus legem Gundobaldi, viri hæretici, *ibid.*, 116 et passim. Ipse Leo IV inquisitioni se et actus suos sub t. Ludovico Augusto,

CXV, 674. Aliquando reorum causa clericorum ad sedem apostol. in re gravi deferrebat, Benedict. III pap., *ibid.*, 691. Epistola Nicolai I pap. ad Hucbertum abbatem, Theutbergæ reginæ fratrem, de ejus causa examinanda, CXIX, 840. Ejusdem decretum de depulsione Photii e sede Constantinopol. et Ignatii restitutione, *ibid.*, 830. Epistola ad Michaelem imperat. qua eum vehementer redarguit super depositione Ignatii patriarchæ, *ibid.*, 926. De judicio sacerdotum a iudicibus laicis, *ibid.*, 1191. Quomodo instante Hincmaro Rhemeni merito damnata fuere Guntharii Co'oniens. episc. capitula adversus Nicolaum papam, CXVI, 379, 581. Consulenda capitula Herardi Turon. epis., *ibid.*, 763 et seqq.

Edictum Caroli Calvi imper. apud Carisiac. quo legibus puniendus esse statuit quorumdam criminum perpetratore, CXXIV, 862 et seqq. Attente consulendus est liber de regis persona et regio ministerio ab Hincmaro Rhem., CXXV, 834 et seqq. Idem Hincmarus perpendit quid regi agendum sit in bello tum cum infidelibus tum inter Christianos, *ibid.*, 964 et seqq. Quomodo S. Ambrusius Maximum admonuit de agendi poenitentia, *ibid.*, 978. Regi referendum de statu ecclesiarum atque monasteriorum, *ibid.*, 1072, 1073. Quod distincte sunt potestas regia et SS. Pontificum auctoritas, *ibid.*, 1071. De regum imperatorumque capitulis, *ibid.*, 1077 et seqq. De præstanda per poenitentiam emendatione, *ibid.*, 1081. Quæ exsequi debeat episcopus in tuendis rebus Ecclesie, *ibid.*, 1087. De presbyteris criminosis, *ibid.*, 1093. A quibus accusatio accipienda sit, *ibid.*, 1099. De interdicto ecclesiarum, *ibid.*, 1102. Non frustra ecclesiasticæ regulæ vel sacræ leges inaniter sunt promulgatæ, *ibid.*, 1106. Necessæ est ut per singulos annos ministri episcoporum inquirant quid paret in singulis ecclesiis de decimarum statu, *ibid.*, 1110. De causa Teutfridi presbyteri, *ibid.*, 1111. Joannes VIII pap. Carolum Calvum regem hortatur ut sibi auxilio veniat adversus infideles et Ecclesie oppressores, CXXVI, 831. Hæreticos in exilium et monasteria relegit Innocentius I, apud Anastas. Bibl., CXXVIII, 116. Idem decrevit Donus papa, *ibid.*, 798. Monothelitæ in monasteria detrusi sub Leone II, *ibid.*, 847. Inquisitio ab Adriano pap. facta circa auctores necis Sergii pap., *ibid.*, 1187.

De rebus quæ sub inquisitione episcopali veniunt. Regio, CXXXII, 187 et seqq. Quid a presbytero requirendum, *ibid.*, 190. Ministri episcopii ii erant quibus commissæ erant cura inquirendi supersuam parochiam, *ibid.*, 193. Inquisitio faciendâ ab episcopo in visitatione diocesis, *ibid.*, 404, 405. Vide Leges ecclesiasticas regum Anglo-Saxonum, Alfridi Magni, CXXXVIII, 417; Edwardi Senioris, 459; Ethelstani, 462; Hoelli Dha, 471. Edmundi, 479; Edgari, 485. Capitularia regum Francorum, Lotharii, 523; Caroli II, 589; Ludovici II, 617; Carlomanni, 791. Widonis regis, 801. Ludovici Arelat. propter divinum cultum, Humbertus cardinal., CXLIII, 1164.

Ne cœnosæ libidinis impunita licentia pervagetur, ad severitatem apostolicæ auctoritatis recurrit S. Petrus Damian., CXIV, 160. Imperatores Ecclesie defensores, id., CXIV, 438. Clericorum flagitiis episcopus ignoscere non debet, *ibid.*, 329. De publica poenitentia per quam quidam peccatores transire jubentur, id., CXLV, 165. Inquisitio præcipitur de ordinandorum titulis in statutis synodalibus Joan. Rothomag., CXLVII, 238. Quomodo habendi sint clerici sæculariter vestiti, *ibid.*, 246. Item illi qui hæreticorum conciones adeunt, *ibid.*, 249. Excommunicatio Ottonis Constantiensis episcopi propter Simonie delictum a Gregorio VII pap., id., CXLVIII, 656. Guibertus antipapa et Henricus imperator ejus fautor excommunicantur ab eodem Gregorio VII, an. 1044 *ibid.*, 821. Excommunicata adultera de cœmeterio ejicitur jussu Lanfranci archiep. Cantuar., CL, 545. Ravnerius Legatus S. Sedis iudex indictus ab Urbano II, inter episcop. Rarion. et abbatem S. Pontii Tomeriemsem, CLII, 314. Leges ecclesiasticæ regis Ethelredi II, id., CLII, 1165; Canuti, 1171; S. Edwardi III, 1189. Vita S. Stephani Hungarorum regis, 1235.

De Beilo Sacro adversus infideles, in quo manifestæ Deus per Ecclesiam suam locutus est, et principes ad arma concitavit ad nominis sui glorificationem ore SS. Pontificum et omnium ejusdem temporis præsulum, Vid. Godefridus Bullionius, CIV, 370; Gesta Tancredi auct. Radulfo, 490; Historia Hierosol. Raymundi de Aries, 591, et item Fulcherii Carnot., 821; Pre'na herolicum Gilonis Paris., 932. Alberici Aquensis historia, CLXVI, 589.

Beriranni Tolosani comit. excommunicatio a Paschali II, CLXIII, 207. De communicantibus cum excommunicatis et quomodo recipiantur hæretici, *ibid.*, 268. De extinguendis innumeris malis quæ per Hispanias fiunt cum

canonum severitate, *ibid.*, 591. In judicio quatuor necesse est semper adesse personas, iudices electos, accusatores idoneos, defensores et testes legitimos, Ivo Carnot., CLXI, 1199. In omni judicio quæ sint servanda, quæ etiam consideranda, *ibid.* In judicio quid querendum, *ibid.*, 1202. Quot testibus convinci debeat quisque clericorum, *ibid.* In judicio frequenter interrogari oportet ne aliquid prætermittatur, *ibid.*, 1201. Induciæ non modicæ sunt dandæ episcopis ne quid propere agi videatur, *ibid.*, 1203. Hæretici etiam post mortem excommunicandi, *ibid.*, 1257. Leges Imperatorum in Ecclesiæ adiutorium licet assumere, *ibid.*, 1118. Legibus Imperatorum pro Dei veritate non obtemperans, grave acquirit supplicium, *ibid.* Decretum Matthæi Albani, eptsc. et S. Sedis legati de expulsiōe montaliū S. Mariæ et S. Joannis Laudun., annuente præcepto Ludovici regis, CLXXXIII, 1268.

Excommunicare aliquem an bonum sit, et utrum injuste excommunicatus licite possit resistere, Hugo a S. Victore, CLXXV, 521, 522. Excommunicatus injuste utrum ligatus sit et quæ in excommunicatione pensanda, *id.*, CLXXVII, 594, 595. Leges canonice aliquando temperandæ tum pietatis intuitu, tum necessitate, tum utilitate, *ibid.*, 863, 864.

INSCRIPTIONES. Antiquæ inscriptiones in basilica S. Pauli, Romæ, A. Prudent., LX, 365, not. 45 et 46. Inscriptio Constantini Augusti. In ecclesia ab eo Romæ fundata in honorem B. Petri, Anast. Bibl., CXXVII, 1518.

ITINERARI. Vide Peregrinatio.

JEJUNIUM. Christianorum jejunia quæ et quam dura fuerint, Tert. I, 487. Siccitates terræ jejunii depulsi, *ibid.*, 703. Jejunia indicta ante baptismum, *ibid.*, 1222. Interrupta necessitate gaudii et gratulatione salutis, *ibid.*, 1227. Jejunii preces alebant Christiani, *ibid.*, 1244. Non jejunabatur die Dominico II, 79. Neque a Pascha ad Pentecostem, *ibid.*, 80. Vires jejunantium Deo, quæ; cælum pro ejusmodi militat, *ibid.*, 962. Jejunium, seu statio usque ad nonam, *ibid.*, 966. Et ad vespem, *ibid.*, 967. Jejunium ante concilia, *ibid.*, 972. Quidam non jejunabant in Sabbato, *ibid.*, 973. Christianorum jejunia, Hilar. Pict., X, 557. Jejunium Quadragesimæ, Ambr., XIV, 708. Paschalis tempore vacabant jejunia, *ibid.*, 867. Refutatur qui meritum impugnant jejunii et abstinentiæ, *id.*, XVI, 1191. Jejunium quartæ et sextæ feriæ, Rufin., XXI, 419. Jejunantis facies læta, Hieron., XXII, 413. Jejunantes aliquando peiores non jejunantibus, *ibid.*, 421. Traditio ecclesiastica de solvendo jejunio quibusdam diebus, *ibid.*, 420. Jejunii tempore a vino et carnibus abstinendum est, *ibid.*, 820. Mollia jejuniorum frena, *ibid.*, 827. Jejunia et preces quando proficiunt, *ibid.*, 1079. Jejunium non perfecta virtus, sed cæterarum virtutum fundamentum est, *ibid.*, 1116. Jejunantes multo plus accipiunt quam offerunt, *ibid.*, 1143. Jejunium qua intentione observandum, Aug., XXXV, 1287. Jejunium Christianum, quod, *ibid.*, 1359. Jejunia orationes, elemosynæ, ad vestium ovium pertinent, *ibid.*, 1306. Jejunium, magnum, Christianum opus, *id.*, XXXVI, 1108. Qui jejunant ut lautius prædeant, negotium ventris agunt, non religionis, *ibid.* Ad carnem domandam est necessarium, *id.*, XL, 709. Jejunia, crebra, quotidiana in catholica commone, *id.*, XLII, 225. De non jejunando die Dominico, J. Cassianus, XLIX, 110. Jejunium quatuor temporum per totum annum ab Ecclesia præscriptum, Leo Mag., LIV, 186. Jejunia Ecclesiæ, auctore Spiritu sancto instituta, *ibid.*, 418. Jejunium utrique Testamento congruit, *ibid.*, 447. Jejunium hypocritarum reprobat. Maxim. Taurin., LVII, 503. Assignatur differentia inter Christi et Moysis jejunium, *ibid.*, 525. Quadraginta diebus post Pascha quare non jejunamus, *ibid.*, 571. Non potest esse jejunus qui gratia Dei reficitur, *ibid.* Christum jejunantem imitari debemus. Quot modis sanctificetur jejunium, *ibid.*, 507, 453. Jejunium corporis animam saginat, S. Paulin. Nol., LXI, 209. Jejunium, quo ab omnibus vitis abstinemus, est animæ vestimentum, *ibid.*, 515. Castitatem favet, *ibid.*, 626. Est adjumentum, non perfectio sanctitatis, *ibid.*, 761. Quale laudetur, *ibid.* Omnibus omnino virtutibus pollere debet, *ibid.*, 762. Jejunii efficacia, Greg. Turon., LXXI, 107. Jejunii conditiones, *ibid.*, 232. Requisitum ad celebrandum, *ibid.*, 783. Jejunium sanctificare quid sit Greg. Magn., LXXVII, 82. Non Deo sed sibi ipsi jejunare quid sit, *ibid.*, 82. Jejunium etiam a pueris parvulis tempore Gregorii servari solum, *ibid.*, 297. Jejunium vomitu sanguinis laborantibus noxium, *ibid.*, 1146, 1151. Homilia de laudibus jejunii, S. Elig., LXXXVII, 498. Jejunium perfectum quod et quam salutare, Aleuin., CI, 624. Jejunium ordinandum, sive quatuor temporum, *ibid.*, 1227. Quando a Christo exemptum et finitum, *ibid.*, 1180. Necessaria sunt animæ nostræ jejunia, quasi vulneribus medicina, Smaragd., CII, 120. De Salva-

toris jejunio, *ibid.*, 124. De jejunio Benedicti. Sedul., CIII, 807. Relaxatur ægrotis, *ibid.*, 1095. Nullum olim a Paschate ad Pentecostem, *ibid.*, 1157. Jejunium quarta et sextæ feriæ, *ibid.*, 1158. De jejunio, Raban. Maurus, CVII, 333. Quid discriminis sit inter jejunium et statonem, *ibid.*, 354. De jejunio ante Pentecostem, *ibid.*, 355. Ante Domini Natale, *ibid.*, 356. De cæteris jejunia, *ibid.*, 357. De privatis jejunii, *ibid.*, 358. De vero jejunio, Raymo Halberstat., CXVIII, 182. De eodem argumento, Anast. Bibl., CCXXVII, 1176. Die Dominica et feria quinta non esse jejunandum instituit Melchisedes papa, *ibid.*, 1500. Quatuor temporum jejunium mandavit servari S. Calistus, 1518. Jejunia legitima nonnisi maxima necessitate solvenda, Regino, CXXXII, 572. De jejunii et elemosynæ, S. Odo Cantuar., CXXXIII, 919. De observatione et utilitate jejunii, Burchard., CXL, 585. De jejunii atque cibis, Guigo, CLIII, 705. De capite jejunii, Godfrid., CLVII, 145. Jejunii ratio quæ probanda, *ibid.*, 171. Indicta jejunia servanda, Ivo Carnot., CLXI, 267, 270, 271. Elemosyna jejunio socianda, *ibid.*, 273. Jejunii utilitas, *ibid.*, 275. Jejunium ipse Christus nos docuit, S. Bruno Sig., CLV, 91. De jejunio in Adventu, Rupert., CLXX, 62. Quando jejunium præparat nos ad Christi adventum, Godfrid., CLXXIV, 66. Jejunium non inducti abstinentiam ab omni cibo, *ibid.*, 106. Jejunii, laboris et orationis fructus duplex, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 553. Jejunia moderata commendantur, S. Bernard., CLXXXIV, 1245. De jejunii, Gratian., CLXXXVII, 1859 et seqq. De eodem, Jean. Belethus, CCII, 20 et seqq. De eodem, Alan. de Ins., CII, 176. Tredecim libri de oratione, jejunio et elemosynæ, Gunther. CCXII, 97, 207.

JUDÆOS. Per tribus et familias et domos distributa sunt a primordio Judææ gens, Tert., II, 450. Oh delicta ejeci extra Deum esse coeperunt, *ibid.*, 21, 593. Terra solummodo sperantes, celestia amittunt, *ibid.*, 835. Dispersionem passi sunt propter Christum, *ibid.*, 638. Judæorum salutatio, *ibid.*, 480. Judæi mortuos ungunt et lavant, Iact., VI, 270. Messiam frustra expectant et sperant, *ibid.*, 758. Cum Christianis confundi soliti, *ibid.*, VII, 475. Tempore persecutionis quomodo sese gerebant, *ibid.*, 575. Judæi perierunt dum sensum profunda despicunt, et sequuntur nuda verborum (Scripturæ), Ambr., XVI, 597. Judæi rursus deseramus; deseramus umbram, Solem secuti, *ibid.*, 1268. Judæi occisione carnis Dominiæ servi impietatis effecti sunt, Hieron., XXII, 822. Quamvis virtutes ejus omnibus entescent, blasphemare non cessant, *ibid.*, Judæi nec Moysi crediderunt nec Christo, August., XXXVIII, 250. Patrio solo exclusi imperatoris Romani jussu, 57. Judæorum secta quare non penitus deleta, *id.*, XL, 179. Toto orbe dispersi propter Scripturarum testimonium, *id.*, XLI, 140. Eorum codices fidei nostræ astipulantur, *id.*, XL, 178. Judæorum sabata et sacramenta a Seneca reprehensa, *id.*, XLI, 192. Quomodo Judæorum religio infirmata, *ibid.*, 529. De cavenda societate Judæica, Agobard., CIV, 107. De quatuor denariis a Judæo persolvendis clavigero monasterii Floriacensis, Richard., CXXXVI, 1508. Judæi cujusdam punitio propter horrendam imaginis Christi punitorem, Siebert., CLX, 105. Judæi vagi sicut olim Cain, Rupert., CLXX, 919. Judæorum duplex tribulatio, *ibid.*, 1164. Sanguinem bibere digni sunt, *ibid.*, 1118. Judæorum vita execrabilis, *ibid.*, 1174. Quoties et quibus temporibus Judæi Hierosolymis scripserint fratribus in Ægypto, *ibid.*, 1427. Judæi etsi Jesu parentes, in eum non credunt, Godfrid., CLXXIV, 103. Castigantur secundum prophetias, *ibid.*, 511. In fine tamen sæculi convertentur, *ibid.*, 54, 56, 65, 104, 106, 143, 203, 269, 415.

JURAMENTUM. Mos tactis Evangelii jurandi, Amos. Juramentum super Evangelia aut reliquias sanctorum ad canonicam purificationem eorum introductum, Greg. Magn., LXXVII, 572. De juramento parentum in offerendis filiis in monasteriis, Rotherius, CXXXVI, 400, not. Jurare Christianum non decet, Petr. Cant., CCV, 210, 532. Jurare quando liceat, *ibid.* Mos jurandi super Evangelia, super crucem, vel reliquias sanctorum, *id.*, CCXIV, xxiv.

JUS. Jus commune natura generavit, usurpatio jus fecit privatum, Ambr., XVI, 62. Jus ecclesiasticum, August., XXXVI, 196. Jus est quod justum est, *id.*, XXXVII, 169. Juris formulæ olim non erant, sed arbitrium voluntatis pro norma legis habebatur, *id.*, XXXVIII, 549. Jus non tenet quod jure non tractat, *ibid.*, 527. Jus divinum et jus humanum in rerum terrenarum possessione, *id.*, XXXIII, 345. Jus et honor in quo differant, Greg. Magn., LXXVII, 454. Jus et usus aliquando separantur, *id.*, 485. Singulis sua jura servanda, *ibid.*, 527. Jus et res opponuntur, *ibid.*, 682. Consuetudines et jura Ecclesiæ de Regula, Richard., CXXXVI, 1503. Dei Jura quid

Canut., CII, 1174. Cur juris civilis studium clericis non conveniat, Petr. Bles., CCVI, 91.

JUSTITIA, suum cuique tribuit, Ambros., XVI, 57. Justitia pietas est prima in Deum, secunda in patriam, tertia in parentes et item in omnes, *ibid.*, 60. Ad societatem generis humani et ad communitatem refertur, *ibid.*, 61. Justitia excelsior virtus, *ibid.* Sibi parior tota foris est; et quicquid habet quodam inclementia sui, dum rapitur amore communi in proximis transfundit, *ibid.*, 1509. Justitia multiplex species, *ibid.* Justitia custoditur labore, diligentia et Dei clementia, Hieron., XXIII, 569. Justitia requiem habet, iniquitas laborem, *ibid.*, 1040. Grandis libra justitiæ est, et cui, et quantum, et quandoque, et quale, vel in re, vel in consilio tribuere, *ibid.*, 1069. Justitia est qua sua cuique tribuuntur, Aug., XXXII, 1235. Justitia altera definitio, *ibid.*, 1189. Justitia in quo consistat, *id.*, XXXV, 1337. Justitia Dei et justitia hominis, *id.*, XXXIII, 1607. Semitas justitiæ quænam, *id.*, XXXIX, 1618. Justitia hujus vite, *id.*, CLIV, 1514. Justitiam quam mente gerit iudex, operibus etiam demonstret, Greg. Magn., LXVII, 511. Justitiam colere summum in regibus bonum, *ibid.*, 1047. Jesus Christus verus sol justitiæ, S. Hieronymus., XCVI, 177. Hujus mundi eremus salutaris justitiæ lumine illustrata, *ibid.* Justitia vera quæ, Alcinus., CII, 610. Justitia quid, et quæ ejus partes, *ibid.*, 631, 944, 949. Quatuor modis in iudiciis subvertitur, timore, cupiditate, odio, amore, *ibid.*, 629. Justitia, alia Dei est, alia hominis, alia diaboli, Godefridus, CLXXIV, 330. Vera a solo Deo est, *ibid.*, 141.

KYRIE ELEISON aliter in Ecclesia Romana, aliter apud Græcos dicitur, Greg. Mag., LXXVII, 956. Ad matutinum et ad vespas olim decantatum, *ibid.*, 956. Quis ad missas *kyrie eleison* cantari præcepit, Sigebert., CLX, 111.

LABOR. Labor grandis, sed grande præmium esse quod martyres, Hieron., XXII, 422. Nihil sine magno labore vita dedit mortalibus, *ibid.*, 586. Presentis sæculi labor finem accipiet, et ei succedet perpetuum gaudium, *ibid.*, 822. Absque labore Egyptiorum monasteria neminem accipiunt et cur, *ibid.*, 1079. Labor cum pietate coniungendus, *ibid.*, 1119. Excellentius est labore manuum sibi victum vestimentumque parare, quam ab aliis accipere, Aug., XXXIII, 692. Ibi labor ubi multa quærentur et diliguntur, quibus adipiscendis et retinendis voluntas non satis est, *ibid.*, 485. Non poterit labor finire nisi hoc quisque diligat quod invito auferri non possit, *id.*, XXXVI, 107. Labor est semen iniquitatis, peccatum conceptionis doloris, *ibid.* Nihil laboriosius iniquitate et impietate, quem laborem sequitur dolor, *ibid.*, 127. Si vis sustinere laborem, attende mercedem, *ibid.*, 372. Labor quomodo præceptis nobis sit, *id.*, XXXVII, 1211. Laborant omnes. Iiis suis, non sibi, *ibid.*, 1159. Brevis labor est nec destituit consolatione, *ibid.*, 1212. Laboret homo ut teneat quod facile amisit; tenebit ad firmitatem quod tenuerit post laborem, *ibid.*, 1956. Labores conditionum aliquot recensentur, *id.*, XXXVIII, 413. Labor hic unde, *ibid.*, 440. A laboris pœna nulus hominum est immunis, *id.*, XLIV, 1578. Perfectis etiam in hac vita vetustatis labores tolerandi, S. Prosper., LI, 411. Laborandum manibus, quare, S. Bened., CIII, 1181. Labor manuum moderatus esse debet, *ibid.* Labor manualis clericis et presbyteris commendatur, Ivo Carn., CLXI, 486. Umbra laborem, et dies præmium significat, Wolbero, CXCIV, 1156. De labore mortalium, Innocent. III, CCVI, 706.

LACRYMÆ. Vide Fletus.

LAICI. Laici quid non convenit, Hieron., XXIII, 157. Laici inferioris propositi, id est alii a monachis, Aug., XXXII, 639; Laici, XXXVIII, 635, 758; XXXIX, 1440. Patrimonium Ecclesiæ laicis non committendum, Greg. Magn., LXXVII, 1002. Laicorum hominum officium in ecclesia, Alcinus., C. Laici non debent recitare cum monachis, Bened. Sedul., CIII, 1255. Laici nec teneant ecclesias, nec decimas percipiant, Regino, CXII, 237. De laicis omnis conditionis, Burchard., CXL, 895. Laici de rebus Ecclesiæ disponent non licet, Godefrid., CLVII, 145. Laici arma portare possunt, Honorius August., CLXXII, 614. Decimas a laicis non possideantur, Gratian., CLXXVII, 1042.

LAMPAS. LUCERNA. Lucerna lampadis comparatione nihil est, Hier., XXII, 205. Lampades antiquius in templis suspensæ, S. Paulin. Nol., LXL, 611. Lampadis vitreæ in templo suspensæ descriptio, *ibid.* Lucerna aurea in ecclesia S. Joannis Romæ, Anast. Bibl., CXVIII, 547. De lampadibus, lucernis, luminaribus; Lucernæ anaglyphe, fusiles, *id.*, CXXVII, 1519. Lucernæ bimacæ *id.*, 1522. Lucerna aurea, *ibid.* Lampades aureæ, *id.*,

CXXVIII, 547. Argentæ, *ibid.*, 550. Lucernæ argentæ, *ibid.*, 1211, 1228, 1230. Lucernæ in ecclesiis constitutæ ad sacras lectiones perficiendas diebus Dominicis et festivis, *ibid.*, 1228, 1245. Luminaria in cimiteriis per omnes Dominicas de Lateranensi palatio ministranda, *ibid.*, 624. Lumenta ante apostolorum altare, *ibid.*, 811, 984. Lumenta in cimiteriis circum Romam apponenda in die natalitiorum, 1050. Ante S. Pauli altare, *ibid.*, 1227, et S. Marci ad Præseppe, *ibid.*, 1269.

LANA, LANIFICA. Vid. Mulier.

LAUDARE. Laudare solent interdum homines quod non probant, Aug., XXXIII, 421. Laudandum parce, vituperandum parcius, Alan. de Insul., CXX, 158.

LECTIO, LECTOR. Qui legit multa ex Scripturis et intelligit, impletur: qui fuerit impletus alios rigat, Ambr., XVI, 880. Lectiones in basilica nova habentur, *ibid.*, 997. Lectiones matutinis horis in ecclesia, *ibid.*, 999, 1309. Lector parvulus, *ibid.* Lector efflagitatur, *ibid.*, 997. Lectio sancta commendatur, Hieron., XXII, 404. In ea Deus nobis loquitur, *ibid.*, 411. Negligentia in lectione, *ibid.*, 478. Semper in manu sit lectio sacra, *ibid.*, 592. Lectione assidua et meditatione pectus nostrum fiat bibliotheca Christi, *ibid.*, 595. Lectio non sit ad laborem, sed ad delectationem et instructionem animæ, *ibid.*, 1119. Lectio orationem excipiat oratio lectionem, *ibid.*, 875. In conventibus Christianorum legebatur alternatim et psallebatur, Aug., XXXIII, 119. Lectoris officio qui semel functi fuerant in ecclesia quadam, ab alia teneri non poterant, *ibid.*, 253. Lector ecclesiasticus ille non est qui scripturam non ecclesiasticam quamvis in ecclesia legerit, *ibid.*, 254. Lector psalmum qui exponendus erat prius legebat, *id.*, XXXVII, 1784. Legere qui non potest assidue verbum Dei audit, *ibid.*, 1159. Lector ascendit, tractator loquitur, *id.*, XXXVIII, 121. Lectiones divini nos erigunt contra desperationem, et terrent contra superbiam, *ibid.*, 778. Lectiones et cantus in ecclesia, *ibid.*, 950. Lectio nobis hic necessaria, non in patria, *id.*, XXXVII, 1193. Error legentium triplex, *id.*, XLII, 72. S. Fulgentius Gallam hortatur ad sacrarum Scripturarum lectionem, Fulgent. Rusp., LXV, 325. Lectiones in ecclesia a quibus cantu debeant, Greg. Mag., LXXVII, 1335. Lectores olim in ecclesia legebant Evangelium, *ibid.* Quotidiana lectio scripturarum sanctorum Patrum, S. Eutrop., LXXX, 17. Lectioni vacandum, S. Bened. Sedul., CIII, 1176. Lectio librorum piorum quam utilis, *ibid.*, 1177. Lectiones cur duæ ad missam feria IV, una tantum feria VI: quatuor vero in sabbato quatuor temporum, legantur, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 459. Lectionis fructus duplex, 553.

LEX. Lex naturæ præsumpta est moribus, non conditionibus, Ambr., XVI, 1088. — Non scribitur sed innascitur, *ibid.*, 1251. Lex Moysis in locum naturalis legis intravit, *ibid.* Cur lex Moysis ferri debuerit, *ibid.*, 1252. In lege portio in Evangelio perfectio est, *ibid.*, 1256. Qui leviora astringit, graviora non solvit, sed alligat, *ibid.*, 1195. Bonum observantia legum, Aug., XXII, 816. Quod gubernatori clavus, hoc animo est lex Dei, *ibid.*, 825. Et ut duci fortissimo parendum est, *ibid.*, 817. Legi Dei non præferatur arbitria humana, *ibid.*, 827. Silent inter arma leges, *ibid.*, 892. Non in lege ratio queritur, sed auctoritas, *ibid.*, 924. Lex temporalis etiam a Deo data, *ibid.*, 689. Per tempora hæc lex commutari potest, *ibid.*, 1229. Lex alia æterna, alia temporalis, *ibid.* Æternæ legis notio, *ibid.* Qui legi æternæ adherent, temporalis legis non indigent, *ibid.*, 1238. Lex cui bono data, *id.*, XXXIII, 859. Lex non sufficit libero arbitrio, *ibid.*, 685. Lex naturalis, *ibid.*, 681. Lex rationis dicitur, *ibid.*, 685. Ad legem implendam vires humanæ non sufficiunt, *ibid.*, 593. Lex non jubet nisi esset voluntas; nec gratia juvaret si sat esset voluntas, *ibid.*, 766. Lex Dei sempterna, *id.*, XXXIV, 618. Legis Mosaicæ infirmitas, *id.*, XXXV, 1402. Lex unde impleri non poterat, *ibid.*, 1401. Lex Dei voluntas Dei, *id.*, XXXVI, 586. Omnibus hominibus inesse probatur lex naturalis, *ibid.*, 675. Jubere novit lex non juvare, *id.*, XXVIII, 823, 1171. Dat nosse hostem, non vincere, *ibid.*, 794. Sine gratia nihil valet, *ibid.*, 1165. Lex non timore pœnæ impletur sed amore justitiæ, *ibid.*, 199, 1170, 1241. Legis veteris præcepta an teneatur Christianus custodire, XLIV, 594. Legis observationes cur jam respiciant Christiani, *ibid.*, 215. Lex data est ut gratia quereretur; gratia data est ut lex impleteret, *ibid.*, 221. Leges ecclesiasticæ nimis dispensationibus aut gratiis vilescent, Greg. Magn., LXXVII, 641. Quæ contra leges fiunt, non solum inutilia, sed pro infectis habenda sunt, *ibid.*, 947. Leges principum recte aliquando in canonum auxilium adducuntur, *ibid.*, 1297. Et ipsa canonum auctoritate commendantur, *ibid.*, 1299. Differentia legis et consuetudinis

nis, Abbo Flor., CXXXIX, 482. Ælhelred Anglorum regis leges ecclesiasticas, id., CLI, 1165. Item Canuti, *ibid.*, 1171. Et Edwardi, *ibid.*, 1190.

LIBELLUS, LIBELLATICUS. — Libelli a martyribus dati, quid, et quomodo a S. Cypriano vituperantur, S. Cyprian., IV, 261, 285. Mappianus martyr soli matri suæ libellum concessit, *ibid.*, 285. Libellatici qui, *ibid.*, 311, 315.

LIBRI SACRI. Vide *Scriptura sacra*.

LIBERTAS. — Libertas secundum naturam antiquior servitute, Ambr., XVI, 1261. Nec servitus derogat nec libertas adjuvat. 537. Apud Christum æqua lauce penduntur, *ibid.* Libertas spiritalis vera, *ibid.*, 1090. Quam miserum ut qui nascimur in libertate, in servitute moriamur, *ibid.*, 1092. Uni Deo summa libertate servitur, Aug., XXXII, 1170, 1320. Libertas vera est Christo servire, id., XXXIII, 128. Libera voluntas tanto erit liberior, quanto sanior, et tanto sanior quanto divinæ misericordiæ gratiæque subiectioni, *ibid.*, 676. Libertatis lex est charitatis lex, *ibid.*, 710. Libertas plena in æternitate, id., XXV, 1637, 1699. Libertas vera et sana libertas est, cum bonum opus sit non timore sed amore, id., XXXVI, 820. Libertas duplex, immortalitas, perseverantia. XLV, 936. Libertas iustorum tanta non est in hac vita quanta erit in altera, id., XLV, 1116. Quæstio de libertate an quis sit liber vel servus requirit majores iudices, Greg. Magn., XVI, 923. Christianus liber et servus, Lanfranc., CL, 177. Ne quis vendatur extra patriam, Ælhelredus, CLI, 1167. De Christiano non vendendo extra regnum, *ibid.*, 1177.

LICITUM. Licitæ sunt quædam quæ non expediunt, Aug., XI, 460, 463. Abstinentium aliquando a licitis, Isidor. Merc., CXXX, 150. De tribus prohibitis et tribus licitis, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 858.

LIMINA templorum exosculari Christiani soliti: limina apostolorum Romæ, Aurel. Prud., IX, 330, not. Infirmi et miseri sapissime ad limina sanctorum adducebantur, Dynam., LXXX, 51. Vide *Peregrinatio*.

LITANIÆ, Rogationes, Processiones. Rogatio uno institutio, Greg. Turon., LXXI, 252. Signa in processione delata, *ibid.*, 520. Processiones generales et Litaniæ calamitatis tempore, Romæ fiunt, sub Gregorio Magno, *ibid.*, 528. In Basilicis olim fiebant processiones, Greg. Magn., LXXVII, 512. Processio et populi concursus, *ibid.*, 518. Litania unde dicitur et quomodo dicitur male litania, *ibid.*, 1329. S. Mamertus episcopus Viennensis litaniæ solemnes instituit, *ibid.* In maxima Tiberis foundatione processiones et litaniæ Romæ factæ sunt, Greg. II, LXXXIX, 465. De orationibus faciendis tempore litaniæ majoris ante Dominicam Ascensionem, Ven. Beda, XCIV, 168. De variis litaniis, Alcuin., CI, 522, 528, 649, 1219. De litaniis, Raban. Maur., CVII, 532. De litaniis agendis, Walafridus, CXIV, 962. Processiones in quatuor festis B. Mariæ, sub Sergio papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 898. Litaniæ, *ibid.*, 611, 917. Ad B. Petri Limina litania, *ibid.*, 700. Item ad S. Mariam ad Martyres, *ibid.*, 1051. Ad S. Mariam de Præsepe, cum Salvatoris imagine, *ibid.*, 1087. Litania ad tres basilicas, *ibid.* Litaniæ majores, *ibid.*, 1214. Pictura seu historia litaniæ majoris, *ibid.*, 1220. Litaniæ triduanæ, ante Dominicam ascensionem, *ibid.*, 1225. Triduo ante Domini ascensionem litaniæ instituit Leo III papa, *ibid.* Litaniarum et processionum Romæ usus frequens, *ibid.* De litania majore, Regino, CXXXII, 245. Processiones in diebus Rogationum et S. Marci, Joannes Rothomag., CXLVII, 120, 121, 122. Die Ascensionis processio, *ibid.*, 122. De processione Dominicali, Udalic., CXIX, 655. De processionibus, Guido, CL, 1272. Rogationes seu litaniæ ante diem Dominicæ Ascensionis cum jejunio et vacatione ab operibus servilibus celebrandæ, Ivo Carnot., 266, 272. Rogationum institutio, *ibid.*, 273. Litaniarum usus cum jejunio, *ibid.*, 834. Rogationes seu processiones tres principales, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 817. De processionibus, J. Belet., CCII, 20. Sermones de litaniis, S. Martin. Legion., CCVIII, 1009. De litaniis, Sicard., CCXIII, 567. De processionibus, Innoc. III, CCXVI, 805.

LITIGARE, LIS. — Litis dispendio carere non est mediocre lucrum, Ambr., XVI, 150, 145. Litigatorum maiorum vox, se malos iudices esse perpersos, Aug., XXXIII, 169. Iudicio publico sua repetere, nulla succurrunt apostolica exempla, *ibid.*, 327. Melius est dubitare de oculis, quam litigare de incertis, id., XXXIV, 376. Litigare an liceat, id., XXXVI, 1281. Litigare etiam apud iudices ecclesiasticos, delictum est Christianis, id., XXXVII, 1045. Litigantes ad episcopos causas suas deferunt, *ibid.*, 1570. Litem inferenti cedere aliquid ut Deo vacet, est tempus reddere, id., XXXVIII, 910. Litigare quis censendus, id., XXXIX, 1591. Item habere de rebus secularibus

prohibitum a Christo, id., XL, 270. Lites Christianis fu-
giendæ, Salvian., LIII, 61. Litem inter abbatem et sub-
diaconum auctoritate sua composuit Gregorius Magnus,
LXXVII, 966. Litigare vetat S. Gregorius, *ibid.*, 1152.
Lites ab electis iudicibus seu arbitris finiantur, *ibid.*
Bona legata relinquere inavult quam litigare, *ibid.*, 1228.
LITTERÆ dimissorie olim in usu non erant, Greg.
Magn., LXXVII, 461, 575, not. Olim sine dimissoriis li-
teris laici ordinari a quocunque episcopo poterant, *ibid.*,
536. Sine litteris dimissoriis clericos alieni juris ex pri-
vilegio admittebant episcopi Constantinopolitanus et
Carthaginensis, *ibid.* Usu boniferno episcopi soli natale
requirunt dimissorie litteræ, *ibid.*

LUXA SACRA. Vide *Ecclesia, Terra sancta, Hierosolyma*.
LOTIO PEDUM. Pedes lavare fidei mysterium et humi-
lilitatis insigne est, Ambr., XVI, 280. Lotionem pedum
die Cænæ in consuetudinem multo recipere noluerunt,
ne videretur ad baptismi sacramentum pertinere, Aug.,
XXXIII, 220. Nonnulli de consuetudine auferte non da-
bitaverunt, alii in diem tertium octavarum vel in ipsum
octavum transtulerunt, *ibid.* Lotio pedum agitur in Cæna
Domini, Alcuin., CI, 1202, 1203; S. Benedict., III,
1201. De chrismatis consecratione et pedum lotione in
Cæna Domini, Rupert., CLXX, 145. Utrum omnes la-
vandi sint pedes hospitibus, S. Bernard., CLXXII, 601.

LUCERNA. Vide *Lampas*.

LUPUS. Wiboldus Camerac. episc., ludum clericalem in-
stituit ad exstirpandum alearum ludum, CXXIV, 1001,
1010, 1015. Hujus ludi ordo et regula, *ibid.*

LUMBA. In Christiano lumbos habere præcinctos et in
manu lucernam ardentem, quid significet, S. Fulgent.,
LXV, 725.

LUMEN. Usus luminum in conventiculis Christianorum,
Lact., VI, 637, 994. Mos ille quare retentus, *ibid.* De
extinctione luminum in hebdomada majori, Amalr.,
CV, 1202. Vid. *CANDELA, LAMPAS*.

LUXURIA. Cibo agresti frenatur luxuria, Petr. Chrys-
log., I, II, 210.

MACHINA belli a quodam artifice inventa, cujus ope ur-
bem Nicænam ceperunt cruce signati, Guillelm. Tyr.,
CCI, 279.

MAHOMETISMUS. Legendus hominum situs cum inveni-
rit Mahometismus, Guillelm. Tyr., CCI, 225.

MAJESTAS (S.). Rogationes seu supplicationes solemnes
in Ecclesia instituit, Greg. Magn., LXXVII, 1529. Vid.
Litaniæ.

MARIA (Beata Virgo). Nominis *Mariæ* etymologia,
Ambr., XVI, 514. Pulchra in figura Ecclesiæ de Maria
propheta sunt, *ibid.*, 526. Ejus virtutes describuntur,
ibid., 208. Talis fuit, ut ejus vita sit omnium disci-
plina, *ibid.*, 210. Mariam stantem ante Filii crucem lego,
stantem non lego, *ibid.*, 1571. Maria, nubes levis, *ibid.*,
545. An S. Maria Josephi uxor fuerit, tempore annun-
tiationis, Juvenecus, XIX, 69, not. An a Christo reprobata
in Cana, *ibid.*, 159. Elisabeth visitat, *ibid.*, 75. Ejus
præsentatio in templo, *ibid.*, 70. Ipsius parentes quando-
nam obierint, *ibid.*, 71. Maria Mater Dei virgo simul et
fecunda, Hieron., XII, 407. Ejus virginitas perpetua,
ibid., 509. Illius commendatur puritas, *ibid.* Maria Joanni
discipulo commendatur a Christo, quam ante crucem
nunquam dimiserat, *ibid.*, 951. In ejus partu nulla obse-
trix, id., XXIII, 91. Non legitur nupsisse post partum,
ibid., 202. Mariæ perfectio major perfectione Elisabeth,
ibid., 510. Cur ad Mariam venit Gabriel et non ad Jo-
seph sicut ad Zachariam, August., XXXVIII, 1517.
Zachariæ et Mariæ similis interrogatio, animus dissimilis,
ibid., 1514. Maria a falsa suspitione Josephi liberata, id.,
XXXIX, 1507. Mariæ modestia et humilitas feminis imi-
tanda, id., XXXVIII, 545. Inter mulieres benedicta, *ibid.*,
1518. Ex gratia fit Mater Filii Dei, *ibid.*, 1519. Fidei cha-
ritate fervente concepti, *ibid.*, 1069. Virgo credidit, virgo
concepit, virgo peperit, virgo permansit, *ibid.*, 515. Per
feminam mors, et per feminam vita, *ibid.*, 1108. Maria de
tribu Juda et sacerdotali, id., XI, 50. Maria virginem
se Deo voverat cum audisset Christum de ipsa nasci-
tuum, *ibid.*, 508. Maria sola est et spiritu et corpore
mater et virgo, *ibid.*, 399. De Maria propter honorem
Domini, nullam prorsus, cum de peccatis agitur quæ-
stionem habere vult Augustinus, id., XXXII, 716. S. Maria
virgo prius Christum concepit mente quam corpore, Leo
Magn., LIV, 190. Ejus fides Elisabeth miraculo confir-
matur, *ibid.*, 192. Deum et hominem genuit, id., LV,
150. Maria idoneum Christi habitaculum, Maxim. Taurin.,
LVII, 225. Josepho justo ac juveni desponsatur, *ibid.*,
659. Maria virgo perpetua, Greg. Turon., CLXI, 163,
170, 707, 712. B. Maria discipulo Joanni commendatur,
ibid., 524. Ad ejus mortem apostoli congregantur et
Christus eam in corpore ad paradysum reducit, *ibid.*, 708, 715.

B. Mariæ ab imperatore Constantino ecclesiæ dedicatur, *ibid.*, 713. Ejus festivitas mense Januario, *ibid.*, 714. Mariæ Virg. imago Jesum infantem gestantis in ecclesiâ exposita, *ibid.*, 715. B. Virgo Dei genitrix, *ibid.*, 1026, 1087. Imago B. Mariæ Virginis ante templum Sanctæ Crucis Hierosolymis, tempore Mariæ Egyptiacæ, Vitæ Patr. Coram imagine B. Mariæ Virg. candela ardens miraculose non minuitur, *ibid.*, 917. Mariæ Deiparæ datum est mentis refrigerium, Greg. Magn., LXXVI, 54. Filium Dei virgo concepit, *ibid.*, 90. Sic Maria concepit et peperit Dei Verbum, ut eadem virgo esset et mater Dei, *ibid.* Maria quomodo ancilla et mater Domini sit, *id.*, LXXVII, 1207. S. Maria Musæ virgini brevi morituræ apparuit, *ibid.*, 348. B. Mariæ Nativitas vi Idus Sept., *id.*, LXXVI I, 137. S. Mariæ assumptio, *ibid.*, 401, annot. Ecclesiæ S. Mariæ ad Martyres dedicatio, *ibid.*, 581. Sermo de laudibus et cultu B. Mariæ virginis, S. Hildephons., XCVI, 279. 250, 254, 254, 259, 264, etc. De Mariæ nomine, Aleuin., C, 725, 728, 732. Dei Genitrix credenda et confitenda est, *ibid.*, 749. Salva virginitate concepit et peperit, Cl., 34, 46, 1272. Tribus bonis honorata, *ibid.*, 24. De B. Maria Virgine versus, *ibid.*, 749, 758, 762. Cur a Christo mulier appellata, *ibid.*, 766. Mater est credendum, 1300, (LXXXIX, 1291). Quomodo legi purificationis se subiecit 1500 (XCVI, 1178). B. Mariæ singularia præconia, *ibid.*, 1305. Ejus intercessio quam efficax, *ibid.*, 1306. Ex regali et libera prosapia orta, *ibid.*, 1310. Historia navitatis et laudabilis conversationis intactæ Dei Genitricis, carmen, Hrothsuita virgo, CXXXVII, 1065 et seqq. B. Mariæ laus, Petr. Damian., CXI, IV, 847. Maria celum dicitur et cur, *ibid.*, 861. Mariæ pariter omnia miracula antecessit, *ibid.*, 1020. Utilitas horarum B. Mariæ Virg., *id.*, CXLV, 230. B. Virginis Mariæ intercessio efficax, Goffrid., CLVII, 211. B. Maria virgo perpetua, *ibid.*, 237, 244. Porta Domus Domini, *ibid.*, 244. B. Mariæ purificatio, *ibid.*, 262. B. Maria Christi et Christianorum mater, *ibid.*, 265. Quid S. Anselmus senserit de conceptione B. Mariæ Virg., *id.*, (LVIII, 416. De illis fuit qui ante Christi nativitate mundati sunt a peccatis, *ibid.*, 419. Spiritus sanctus volebat, ut de Maria Virgine conciperetur et nasceretur ille de quo procedebat, *ibid.*, 451. De sancto Spiritu concipere digna fuit, *ibid.*, 621. B. Virginis humilitas, *ibid.*, 645, 646. Maria tacente, nullus sanctorum orabit, nullus juvabit; ipsa orante omnes orabunt, omnes juvabunt, *ibid.*, 944. Mariæ erga Christum officia, *ibid.*, 646. Hujus præsentatio in templo, ubi votum virginitatis emisit, *ibid.*, 749. B. Mariæ nativitas cum Octava, *id.*, CLIX, 84. B. Mariæ annuntiatio, *id.*, CLVIII, 785, 963. Ipsi purificatio, *ibid.*, 621, 961. Assumptio, B. Mariæ gloria et felicitas, *ibid.*, 965. Sanctissima Virginitas Mariæ laudis et cultus, Rupert., (LXVIII, 311, 585, 839, 844, 846, 854, 875, 886, 909, 945. B. Maria, ad opus redemptionis expellendum a Deo electa, Godefrid., CLXXIV, 57. Domini soror quomodo, *ibid.*. Immunis fuit a tentationibus, *ibid.*, 40. Ejus intercessio obtinetur humilitas, *ibid.*, 88. Et peccatorum venia, *ibid.*, 604. De laude et cultu B. Mariæ Virginis, S. Bern., CLXXXII, 210, 354; CLXXXIII, 55 et seqq., 159, 396, 428 et seqq. Hymnus *Salve Regina* a sanctis compositus, *id.*, CLXXXIV, 1059. Quater in anno cantabatur, *ibid.*. De cultu B. Mariæ Virginis, Thomas Cisterc., CCVI. Maria est lenticula, *ibid.*, 39. Maria Colum, *ibid.*, 122. Orius et ascensus noster, *ibid.*, 357. Christum offert, *ibid.*, 436. Miraculum, *ibid.*, 479. Iridi comparatur, *ibid.*, 646. Maria stella, luna, aurora, *ibid.*, 649. Plenitudo Mariæ, *ibid.*. Eius privilegia, *ibid.*, 699 et seqq. Maria mater nostra, *ibid.*, 763. Mariæ Virginis laudes, Alan. de Insul., CCX, 53. B. Maria, tabernaculum Dei, celestis regis palatium, virtutum garophylacium, *ibid.*. Cur nigra dicitur, *ibid.*, 56. Mariæ pulchritudo exterior et interior, *ibid.*, 60. Ecclesiæ comparatur et turturi, *ibid.*. Mariæ corpus assumptum est in celum, *ibid.*, 64. Pulchra fuit facie, *ibid.*, 70. In Maria nullum unquam regnavit peccatum, *ibid.*, 80. Hortus dicitur conclusus et fons signatus, *ibid.*, 81, 82. Ipsi mens paradisus, *ibid.*, 82. Porta soli Deo pervia, *ibid.*, 85. Maria gratia et scientia plena, *ibid.*, 87. Quomodo vulnerata sit, *ibid.*. Columba est quæ gemit, *ibid.*, 95. Pulchra ut luna, electa ut sol, *ibid.*, 94. Gressus ejus virtutes, *ibid.*, 97. De laudibus et cultu B. Virginis Mariæ, in libro *Mariæ prætitulato*, Adam. abbas, CCXI, 699.

MEDICUS. De medicorum officiis, Rotherius, CXXXVI, 186.

MEDITATIO. Meditationibus sacris frequenter vacandum, S. Leo Magn., LIV, 186. Vid. *Oratio*.

MEMORIA, FUNEBRE MONUMENTUM. Memoriæ mortuorum monumenta, S. Aug., XXXII, 719. Memoriæ marmoræ mortuorum divitum, *id.*, XXXVI, 322. Ecclesiæ memoriis

martyrum ornatæ, *id.*, XXXVII, 1590. Memorias apostolorum et martyrum antiquis visitandi ritus, S. Paulinus Nolan., LXI, 118, 331, 333, 383. In sensu precautionis, defunctorum memora ad altare posita solita, Aug., XXXII, 778. Ad altare fieri sui memoriam d. siderat Monica in extremis, *ibid.*.

MENDICUS. Mendicantium exitum habuere multi divites inter auri argentique pondera egestate confecti, Hieron., XXV, 71. Mendico debetur elemosyna, Aug., XXXVII, 1567. Mendicus plerumque ostiatum cantat Dei præceptum, *id.*, XXXVIII, 205. Omnes Dei mendici sumus, *ibid.*, 566, 380, 410, 515. Qui, a quibus, quidve petunt hic mendici nostri, *ibid.*, 411. Mendicat ante te anima tua quo pane egeat, *ibid.*, 627. De mendico, Rotherius, CXXXVI, 186.

MENSURA. De æqualitate et iustitia in variis mensuris servanda, Richard. Floriac., CXXXVI, 1378.

MERCATOR. Mercatorum officia quæ, Theodulf., CV, 202.

MILITIA. Militia. Christiani interitum militiam abjiciebant, cur, Prudent., LX, 231. Militis Christiani armatura, S. Paulin. Nol., LXI, 20. Milites olim notis erant signati, Greg. Magn., LXXVII, 665. Sex muniti necessaria, *ibid.*. Militum conversio, ut plurimum, sincera et perfecta, *ibid.*. Militibus suis monachos fieri prohibet Mauricius imperator, *ibid.*, 662 et seqq. Olim a cæricatu arcebantur milites, *ibid.*, 650. Militis ejusdem, post visa pœnarum loca et beatitudinis, resurrectio, *ibid.*, 581. De coerendis militum rapinis. Hincmar. oratio ad Carol. Calv., CXXV, 953 et seqq. De officiis militum, Rotherius, CXXXVI, 119. Urbani papæ sermo ad Christianos milites. In concilio Claromontano habitus, ad eos incitandos ad Terræ Sanctæ liberationem, Guibertus, (CLVI, 684. Crux militum vestimentis statim affigitur, *ibid.*, 702. Suos milites ipsi adhortantur duces, *ibid.*, 724. Pietas Christiana in castris vigeat, *ibid.*, 746. Martyrii plures palmam adepti sunt, *ibid.*, 747. Militum Templi Regula, Joan. Michaelens, CLXVI, 856 et seqq. Describitur miles Christianus, figurative, Rupert., CLXXVIII, 1174. Agones fidelium tres, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 681. Quam indignum sit bona ecclesiastica militibus ab ipsis episcopis concedi. Gerohus, CXCIV, 1209. S. Martini exemplum, *ibid.*, 1221. Præliator est egregius Drum timens, Richard. a S. Vict., CXCVI. Apud Armenos non permittebatur Christianis militare, Guillelm. Tyr., CCI, 295. Sermo ad milites: quam multi in militia sancti vixerunt, Alan. de Ins., CCX, 186. Milites sui temporis reprehendit Alanus, *ibid.*.

MISERIA. De variis hominum studiis, Innocent. III., CCXVI, 706, 707. De miseria divitis et pauperis, *ibid.*, 708. De miseria servorum et dominorum, *ibid.*, 709. De miseria bonorum et malorum, *ibid.*, 711. De hominis hostibus, *ibid.*, 712. De venditione justitiæ. De insatiabili desiderio cupidorum, *ibid.*, 719. De iniqua possessione divitiarum, *ibid.*, 722. De brevi et misera vita magnatum, *ibid.*, 728.

MISSA. Quæ vox sat raro invenitur, apud August., *ibid.*. Missa pro defunctis, *id.*, XXXIII, 694; XL, 281. Missa catechumenorum fit per sermonem, *id.*, XXXVIII, 521. Missæ sacrificium, Victor Vitens., LVIII, 190, not. a. Missas agere, *ibid.*, 205, 215. Missæ publicæ, matutinales, quadragesimales, de defunctis, *ibid.*, 233, not. e. Missæ super martyrum sepulchra et ossa, A. Prudent., LX, 356, not. 212. Missa catechumenorum, liturg. Gallic., LXII, 117. Ante communionem expleta, *ibid.*, 130, 140. Missæ Gallicanæ et Romanæ duratio, *ibid.*, 131, 221. Quotidie ab episcopo cantata, *ibid.*, 142. Missæ plures eodem die in uno altari celebrantur, *ibid.*. Missa diebus tantum festis præcepta, *ibid.*, 143. Missæ astantes non semper communicabant, *ibid.*, 144. Missæ tres celebrabantur in Natali Domini, Paschate, Pentecoste, et Transfiguratione, *ibid.*, 174. Sacrificium Missæ pro mortuis oblatum, Greg. Magn., LXXVI, 417, 441. Origo triginta missarum quæ pro defunctis celebrari solent, *ibid.*, 441. Missa pro vivis in angustia positis, *ibid.*, 442. Quibus dispositionibus audienda vel celebranda, *ibid.*, 425. Diversa olim Romanæ et Gallicanæ Ecclesiæ in celebranda missa consuetudo, *ibid.*, 1187. Missa non celebranda nisi in locis consecratis, Leo IV papa, CXV, 668. Jejunus sacerdos missam celebrare debet, Isidor. Merc., CXXX, 576. Inter Missæ solemnitate benedictionem populo largiebatur episcopus, Joan. Rothomag., CXLVII, 154. Missæ tres in Nativitate Domini Deo Creatori, Redemptori, et Remuneratori offeruntur, Godefrid., CLXXIV, 656. Quibus his celebratur Missa, Joan. Beleth., CCII, 58. Animæ fidelium per missæ sacrificium levantur, Petr. Cant. CCV, 105. Utrum missam celebrare liceat lingua vernacula, Petr. Pict., CCXI, 1231. Hoc Mediolani prohibuit. S.

Ambrosius, id., 1249. De Missæ celebratione, Sicard., CCXIII, 15.

Mitra. Mitræ cornua duo quid significant, Petr. Cant., CCV, 150.

Monachus. Monachi olim innumeri florebant in Ægypto et Mesopotamia, Hieron., XXIV, 188. Monachi Carthaginenses alii se suis manibus transigebant, alii ex fidelium oblationibus vivendum ducebant, Aug., XXXII, 638. Quid agere soleant et quo animo debeant, id., XXXIII, 190. Plures perpetuo jejunant, Sabbato et Dominico diebus exceptis, *ibid.*, 159. Servi Dei dicuntur, *ibid.*, 993. Monachorum bona studia, id., XXXVII, 1278. Monachi Patres vocantur, Greg. Magn., LXXVII, 341; et moniales, matres, *ibid.* *not.* Monachus non est qui in terra possessionem querit, *ibid.*, 215. Sacra lectioni vacare debent, *ibid.*, 606. Monachi ex Gregorio per biennium probandi, *ibid.*, 1082. Clerici præ monachis vivere debent de altari, S. Bern., CLXXXII, 607. Hospitum frequentia apud monachos Claravallenses, *ibid.* De novis monachorum vestibus, Oederic. Vital., CLXXXVIII, 636. Hospitalitas insignis monachorum Cluniaci, Petr. Ven., CLXXXIX, 370. Quisque colorem tenere debet quem elegit, *ibid.*, 406. Voti reddendi ratio et ordo, Petr. Lombard., CXCI, 593. Calcei sandalii vel soleis quid significet, id., CXCI, 230. Balnea monacho vitanda, Philipp. de Harveng., CCIII, 787. Clericorum status periculosior statu monachorum, *ibid.*, 794. Utrum equitare liceat monachis, *ibid.*, 816. Singularitas summopere cavenda est in congregatione, Petr. Cant., CCV, 205.

MONIALIS. **MONACHA**. Monacharum professio et habitatio, Aug., XXXII, 1339. Ipsi a præposita distribuitur victus et tegumentum, id., XXXIII, 960. Quomodo se invicem respiciere debeant, *ibid.*, 961. Balneorum usus semel in mense licet, *ibid.*, 963. Præpositæ tanquam matri obediunt, *ibid.*, 964. Moniales non statim post emissum virginitatis votum olim velabantur, Greg. Magn., LXXVII, 681. Sacris virgines describendis operam dabant, *ibid.*, 172. Ipsi a parentibus aliquæ assignabantur possessiones, *ibid.*, 272. Eorum sanctitate Romam servatam censet Gregorius, id., 881. Propter linguæ incontinentiam quædam excommunicatæ, id., LXVI, in vita S. Benedicti.

MONIBUNDUS. Preces quibus moribundus commendatur Deo, A. Prudent., CLIX, 886.

MORS. Non timenda Christianis, S. Julian., XCVI, 467. Mors pie viventium nos contristare non debet, Isidor. Mer., CXXX, 717. Mors miseris sine morte sit, Ivo Carnot., CLXI, 1065.

MORTUUS. Vid. *Defuncti*.

MULIER. Dei picturam delet mulier, si vultum suum materiali candore obinat, et acquisito rubore perfundat, Ambr., XIV, 260. Mulieres ad ecclesiam in vestitu superbo venientes reprehenduntur, Aug., XXXVIII, 205. Quales capilli mulieres deceant, S. Paulin. Nol., LXI, 727. Iamam feminæ apud antiquos trahebant et hinc lanificæ mulieres in honore erant, Arator., LXVIII, 162, *not.* 812. Mulierum cantus et chori in ecclesia prohibendi, Leo IV, CXV, 681. Femine ne contingant vasa sacra vel palas, Atto Vercell., CXXXIV, 50. De mulieribus, Raderius, CXXXVI, 191. Gulgo Carth., CLIII, 681. Feminæ sexus amicis inimicus, Godefrid., CLVII, 67. Ad decipiendum usitatus, *ibid.*, 126. Mulier ad altare accedere non debet, Ivo Carnot., CLXI, 169. Mulier humanæ fragilitatis typus, Godefrid., CLXXIV, 152, 361.

MUNDUS. Est belli campus cum diabolo et vitiis, Petr. Chrysol., LII, 231. In hoc mundo nihil stabile, sed omnia prospera adversis confunduntur, Greg. Magn., LXXVII, 647. Mundi pompas mens despiciat, *ibid.*, 1275. Mundus dicuntur homines mundi amore decepti, Alcuin., C, 747.

MUNUS. Ecclesiastici cuiusque ordinis munera, ut præpositi, janitores, hebdomadarii, ostiarii, acolythi, exorcistæ, psalmistæ, lectoris, subdiaconi, diaconi, presbyteri, episcopi, archidiaconi, primicerii, thesaurarii, et oeconomi, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 897.

MYSTERIA. Quæ vox frequenter sumitur pro Missæ sacrificio. Catechumeni, enervamenti et penitentes non intersunt sacris mysteriis, Genad., LVIII, 1027. De sacris Ecclesiæ mysteriis, Joan. de Garlandia, carminis fragm.

NATALITIA potentialiter creata, Aug., XXXIV, 326. Natalitia sanctorum cum sobrietate celebranda, id., XXXVII, 1141. Natalitia sanctorum vocantur dii transitus eorum de sæculo, Alcuin., C, 956. Cur in natalitia celebrantur, Cl, 1211.

NEGOTIATOR. Ipsius officia, Raderius, CXXXVI, 159.

NEOPHYTUS. Lac neophytis olim datum, S. Zeno, XI, 478. Olim aliquando episcopi ordiunt, S. Hieron., XXII, 665; et XXIII, 516. De neophytis, Aug., XXXIII, 230. Neophytorum infia, id., XI, 208. Neophytis olim dicebatur qui noviter erat in fide plantatus: nunc qui novus

est in sancta conversatione, Greg. Magn., LXXVII, 784. Ab ordinibus arcetur, *ibid.*

NEPOTES. Nefas est episcopis curam gerere nepotum magis quam pauperum, Petr. Bles., CVI, 178.

NICÆA. Hujus civitatis prerogativæ, Guillelm. Tyr., CCI, 274. A crucesignatis obsidetur, et multo cum labore et damno expugnatur, 279, 282, 288.

NOBILITAS. De villitate nobilitatis humanæ et excellentia paupertatis, Petr. Bles., CCVI, 7.

NORMUS. Nothi in Gallia rejecti ab Ecclesiæ dignitatibus, Stephanus, CCXI, 378.

NUMMUS ROMANUS. Tributum quoddam ex lege Cassii Anglorum regis summo Pontifici solvendum, CLI, 1174.

NUPTIÆ. Vide *Conjugium*.

OBLATIO. Fidelium oblationes quomodo distribuendæ, Gelasius I, LIX, 56. Oblationes votivæ in subsidium pauperum antiquitus conferebantur, S. Paulin. Nol., LXI, 582. De oblationibus quæ pro fidelibus defunctis offeruntur, S. Julian., XCVI, 475. De intercessione sanctorum precumque et sacrarum oblationum necessitate, Hincmar., CXXXV, 90. Qui pias defunctorum oblationes retinent vel defraudant, sint excommunicati, Mer., CXXX, 399. De redditibus et Ecclesiæ oblationibus, Regino, CXXXII, 232. De oblationibus defunctorum, *ibid.*, 555 et *seqq.* Nullus oblationes Ecclesiæ aut det aut accipiat, nisi de licentia episcopi, Atto Vercell., CXII, 53. De donis Fulcheri ecclesiæ S. Andreae oblati, Acta Gestor. Pontif. Camerac., CXLI, 265. Panis benedictus dicitur etiam oblationis corona, Ivo Carnot., CLXI, 91. Nunquam Ecclesiæ tollendum quod semel ei donatum est, Placid., CLXIII, 634. Variæ oblationes (Casinensi monasterio factæ, Leo Maric., CLXXIII, 551, 552, 564, 588, 588, 598, 611, 649, 660, 688, 691, 704, 731, 732, 740, 756, 769, 771, 775, 778, 781, 792, 794, 796, 822, 823, 848, 873, 882, 892. S. Monica, juxta Ecclesiæ Africanæ morem, oblationes offerre volens Mediolani a S. Ambrosio prohibetur, S. Bern., CLXXXII, 405.

OCTAVÆ dies tertius, vel etiam octavus a nonnullis electus ad Iottonem pedum celebrandam, Aug., XLIII, 220. Graviter puniri solent recens baptizati qui per octavas suas terram nudo tetigerint pede, *ibid.*, 321. Octava regeneratorum, id., XXXV, 1235. Octavæ infantium, XXXVII, 1201. Octavarum dies sancti, XL, 581.

OFFICIUM DIVINUM. Officium divinum opus Dei a S. Gregorio dictum, Greg. Magn., LXXVII, 688. Sæculo sexto ubi reliquii sanctorum asservabantur Officia per proprios aut vicinos clericos persolvebantur, *ibid.* Divinum Officium qualiter audiendum, Joan. Michaelens., CLVI, 889. Quot orationes Dominicæ recitandæ si Officium divinum audiri nequeat, *ibid.* De Officio tenebrarum in hebdomada majori, Joan. Beletus, CCII, 105. Cur olim ter nocte surgebant Christiani Officii causæ, *ibid.*, 31. De Officiis Quadragesimæ, *ibid.*, 50. De Officio mortuorum, 159 et *seqq.* De Ecclesiæ Officiis, Sicard., CCXIII, 143, 159, 162 et *seqq.*

OLEUM, non cera, cur olim in templo accendatur, Hieron., XXII, 1097. Oleum benedictum a moribus venenatorum animalium sanat, id., XXIII, 46. Olei natura est ut lumen aliat, et fessorum solvat laborem, *ibid.*, 1085. Oleum ad sacramenti administrationem benedictum, Aug., XLIII, 190. Oleum visibile in signo est, oleum invisibile in sacramento est, id., XXXVI, 505. Oleum Christi etsi per peccatorem ministretur non est ideo oleum peccatoris, id., XXXVIII, 1225, 1229. Oleum secum portandum, *ibid.*, 577. Oleum qui secum habet, oleum peccatoris non querit, id., XXXVII, 1824. Olei sacro quare frequenter adhibita, Cassiod., LXX, 170. Oleum quod super sepulchra sanctorum incenditur veneratione prosequuntur Christiani, S. Greg. Turon., LXII, 439. Oleo signatur mollities pietatis, Greg. Magn., LXXVII, 58. Oleum in vasis cum lampadibus sumere quid sit, *ibid.*, 1156. Olei benedictio, Anonym., CXXXVIII, 1065. Innocentius I oleo ab episcopo benedicto uti decrevit non tantum presbyteros, sed etiam omnes Christianos, Sigebert, CLX, 72. Olei sancti tria genera, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 577. Olei natura et proprietates, Philipp. de Harv., CCIII, 523, 996.

OLUS. Olera repudiabant heretici, Aug., XLII, 251. Olus quare comedendum, Richard. a S. Vict., CXCVI, 499.

OPUS. Multi licet sermone laceant, opere loquantur, Hieron., XXII, 418. Laboris et operis utilitas, *ibid.*, Opus sine fide caducum et infirmum, *ibid.*, 808. Faciunt aliquid operis ut te semper diabolus inveniat occupatum, *ibid.*, 1078. Opere manuum viventes monachi, August., LLLII, 638. Opera bona deo tribuenda sunt, *ibid.*, 1078. Gratia Dei non propriis viribus, XXXIII, 688. Operatio hominis in paradiso, qualis, id., XXXIV, 201. Opera

bona non ex nobis sed ex Deo, *id.*, XXXV, 1845. Opera cum fide necessaria, *id.*, XXXVI, 259. Operum bonorum necessitas, *ibid.*, 482. Opus summum hominis est laudare Deum, *ibid.*, 500. Opera misericordiae superare debeat offensiones nostras, *id.*, XXXVIII, 1199. In monachos desideriosos solentes operari, *id.*, XL, 568. Opera bona a Deo pensantur, Salustian., LIII, 181. Operatione bona oportet nos esse divites, *ibid.* Operum omnium retributor Christus, *ibid.*, 201. Operibus bonis perennia bona succedunt, *ibid.*, 220. Opus uniuscuiusque post hanc vitam ignis probabit, S. Paulin. Nol., LXI, 309. Opera misericordiae commendantur, *ibid.*, 44. Opera bona vim cetero inferunt, *ibid.*, 518. Ad salutem sunt necessaria, *ibid.*, 735. Bonorum operum dum praevenerit tempus, amittitur meritum, Greg. Mag., LXXVII, 75. Vita Christiana in virtute est operum, non in ostensione signorum, *ibid.*, 215. Operibus bonis dum tempus est vacandum, *ibid.*, 1094. Opere exercendum est, quod per legem et lectionem discitur, Godefrid., CLXXIV, 798. Operum bonorum exercitatio est instar optimae stasis in homine, *ibid.*, 739. Etiam in minimis Deus est glorificandus, *ibid.*, 774. Umbra laborem et dies praemium significat, Wolbero, CXCIV, 1156. Vide *Actio, Labor*.

OPPRESSORUM. De oppressoribus pauperum quid sentiat S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 728. Oratio Hincmari Remensis ad Carolum Calvum, *id.*, CCXY, 933 et seq., et 1017. Quare iusti ab impiis opprimuntur, S. Bruno, CLIII, 415.

ORATIO. Versus orientem oim orabant Christiani, Tert., I, 375. Capite nudo, *ibid.*, 443. In communi, *ibid.*, 1163. Ante et post cibum, *ibid.*, 477. Expansis manibus in modum crucis, *ibid.*, 1169. Frequenter pro rege, S. Hilari. Piet. Orationes ad altare, S. Optatus, XI, 975. In ecclesiis manus tendebant orantes Christiani, S. Zeno, XI, 354. Non sitis est dies ad precandum, nocte surgendum est ad media nocte, S. Ambros., XV, 1515. Plerique sunt dies quibus statim horis meridiana adveniens sit ad ecclesiam, canendi hymni, celebrandi oblatio, *ibid.*, 1514. Nocte et mane impiis orandum, *ibid.*, 1114. Christianorum mos erat, semper Deum orare, S. Hieron. Orabant genu in terram posito, *id.*, XXVI, 486. Orationibus communibus et alternis plus agimus quam singularibus et privatis, Aug., XXXIII, 788. In oratorio nihil aliud agatur, nisi id ad quod factum est, unde et nomen accepit, *ibid.*, 960. Oratio pro defunctis, *id.*, XXXV, 1447. Oratio ante cibum, XLIV, 176. Mutina oratio et sui ipsius commendatio ab omnibus facienda, Joan. Cassian., XLIX, 1201. Cur tempore paschali non flectantur genua in oratione publica, *ibid.*, 110. Frater oratione, jejuniis, et lacrymis juvandus, Petr. Chrysost., LII, 210. Episcopos praesertim orationi vacet, S. Leo Mag., 635. Cum haeretici non orandum, neque psallendum, *ibid.*, 665. Recte novit vivere qui novit orare, S. Maxim. Taurin., LVII, 499. Deprecatio ante et post cibum, Genrad., LVIII, 1057. Preces oriente sole, et ad orientem conversi fodebant Christiani, A. Prudent., LIX, 790. Orationes mane, vespere et meridie faciendae, *ibid.*, 802. Orationis plurimum vis, *ibid.*, 839, not. 159. Christianorum mos invocandi Deum ad singulas actiones, *ibid.*, 860. Preces super moriundum, *ibid.*, 856. De oratione, Isidor. Hisp., LXXXIII, 671. De oratione tempore litaniae majoris ante Dominicam Ascensionem, XCIV, 168. Laus et reverentia orationis, S. Benedict., CIII, 805. In qua omni plaga orantes vertantur Christiani, Walafrid Strabus, CXIV, 923. De forandi modis, ac distantia vocum, *ibid.*, 932. De laude et utilitate orationis, Haymo Halbert., CXVIII, 898. Oratorium domesticum, Isaac, CXXIV, 1106. Cur orationes facilius exaudiantur in templo peractae, fove demonstrat Stephanus VI papa, Anast. Bibl., CXXVII, 1100. Orationis efficaciae quantitas, Petr. Damian., CXLV, 250. De oratione super populum in Quadagesima, Monum. Liturg., CXI, 1014. Silentium servandum dum sit oratio, Joan. Michaelen., CLXVI, 870. Orandi modus, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 89, 90. Tres orationis species, *ibid.*, 879 et seq. De oratione libri tredecim, Guentherus, CCII, 97. De contentis in oratione, scilicet quis petat, quid petat, a quo petat, cui petat, quare et qualiter petat, *ibid.*, 113. **ORATIO DOMINICA.** ad altare recitabatur, S. Optat., XI, 975. Sic etiam Hieronymus, XIII, 785. Ejus explanatio, *ibid.* Orationis Dominicae expositio, Aug., XXXII, 505. Quis quid petat quod in oratione Dominica non invenitur, 504. Quare verbis tradita, *ibid.*, XXXV, 1275. Huius orationis praefationis regula, *ibid.*, 1276. Ibi tria ad vitam aeternam, quatuor ad temporalem pertinent, *ibid.*, 1285. Oratio Dominica, regula postulant apostolis tradita a caelesti Jurisperito, *id.*, XXXVII, 1849. Quoties dicitur ad altare, *id.*, XXXVIII, 399. Medicina est quotidiana, *ibid.*, 137. Quotidiana nostra mundatio, *ibid.*, XLIV, 458.

Si veraciter dicatur quotidianam dimitit peccata, *id.*, XLV, 1252. Oratio Dominica ab omnibus in missa canitur, Greg. Turon., LXXI, 935. Oratio Dominica recitanda ab eo qui officium divinum adire nequit, Joann. Michaelen., CLXVI, 869. De oratione Dominica quae in omni officio frequentatur, *ibid.*, CXCIV, 1519.

OSACRATIO manuum impositione designatur, Gregor. Mag., LXXVII, 1000. Ordinationes a quo, quando et quomodo faciendae, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 431.

ORDO. Ordinis sacri nomine intelliguntur aliquando tam majores quam minores ordines, Greg. Mag. Vid. T. LXV, in Vn. S. Benedicti et LXXVII, 693. Ordines rectorari non debent, *ibid.*, 581. Cur diversae ordines in Ecclesia dispensatio divina constituerit, *ibid.*, 783, 786. Quae praecipuae conditiones in ordinandis requirantur, Gregorius, *ibid.*, 576, 694. De quibus nunc examinentur, *ibid.*, 695. Laici non statim ad sacros ordines promovendi, *ibid.*, 784, 785, 953.

ORIENTIS. Prius oriente sole et ad orientem conversi preces fudebant Christiani, A. Prudent., LIX, 791. Basilicam orientem respicientes, S. Paulin., LXI, 356.

OSCULOM. Osculum pacis inter sacramenta, August., XXXVIII, 1025. Oscula, quando apud Christianos notata in januis ecclesiarum, S. Paulin. Nol., LXI, 518. Osculum pacis Eucharistiae sumptioni praemittitur, Greg. Mag., LXXVII, 804. Genus osculandi mos in signum reverentiae, S. Benedict., CIII, 761. Mos osculandi pedes summi Pontificis antiquissimus, Anastasius Biblioth., CXXVIII, 1274, 1306, 1360. Gradus basilicam S. Petri in Vaticano humiliter decemulatur imperator Carolus Magnus, II 78. Papa Innocentius I osculum pacis ad missas dari decrevit, Sigebert., CLX, 72. Osculum amicitiae signum, Philipp. de Herveng., CCIII, 755.

OVES. Oves moribae suum reliquant pastorem, et luporum faucibus devorantur, Hieron., XXII, 1128. Caeta ovium membra portata sunt, *ibid.*, 851. Oves aquam pastorum pedibus turbata bibere quid ait, Greg. Mag., LXXVII, 15. Ovium nomine simplices quique et innocentes figurati, Garner., CXCIII, 103.

Oves quomodo pastorem sequi debeant, Petr. Cant., CCV, 121.

PALLA. Palesum nomine iniqui intelligendi, Garner., CXCIII, 442.

PALLA. Pallis quid apud veteres, S. Optat., XI, 1077, not. 87. Pallis de sanctorum tumulis, Greg. Turon., LXXI, 886.

PALLIUM. In quo distinguitur ab homophorio Graecorum, Greg. Mag., LXXVII, 481 not. Pallia vestes sacerdotales et sacra, quae etiam in monasteriis erant pretiosae, *ibid.*, 521. An eadem fuerit materia et forma pallii in Oriente et Occidente, *ibid.*, 538 not. Quis primus Pontifex Romanus pallium dederit, *ibid.*, 539. Quibus concedebatur, *ibid.*, 491. Non omnibus illud concedebat Gregorius, *ibid.*, 558. Episcopus superbe illo utens increpatur, *ibid.*, 691. De usu pallii, Liber Diurn. Pontif. Rom., CV, 81-88. Pallium raro et difficile conceditur, Leo IV, papa, CXV, 657. De palliis viroreum, Raban. Maur., CXI, 875. De palliis faminarum, 875.

PALLIARUM DOMINICA. Antiquissima in Ecclesia solennitas Palliarum, in qua sit processio cum ramis arborum benedictis, Greg. Mag., LXXVIII, 510. Palliarum rami benedicti, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 475.

PALLIS MEXICORUM. Pannis benedictus qui et oblatione corona dicitur, Ivo Carnot., CLXI, 994. Vid. *Agape*.

PANNUS. Panni sepelircis sanctorum impositi et reliquiae habentur, Greg. Turon., LXXI, 946.

PAPA. Vide *Sedes apostolica*.

PANACEAE. Panaceae Judaei etiam purum conam vocant, Aug., XIXVIII, 190. Adoratio S. Crucis in die Panaceae, Alcuin., CI, 1210. Vid. *Cruce*.

PAROCIA, PAROCHIA. Parochia seu parocia et diocesis indifferenter usurpantur, Greg. Mag., LXXVII, 513, 510, 812. In una urbe aetate Gregorii plures parochiae, *ibid.*, 664. Unaquaque parochia provisione episcopi regenda, Leo IV, papa, CXV, 668. Parochiarum institutio sub S. Dionysio papa, Anast. Bibl., CXXVII, 1418. De parochiis, Regino, CXXIII, 195.

PAROCHUS. Decimas a laici propriis parochiis adveniens, Robert. Pulvis, CLXXVI, 918. Paragraniales prius beatitatem petant a paroco suo, *ibid.*, 1098.

PASCHA. Pascha Domini verno tempore quotannis celebratur, Ambros., XIV, 128. Castos et sanctificatos oportet illud celebrare, *ibid.*, 291. Pascha Domini cur dicatur, *ibid.*, 332. Pascha dies prima quiescam fuerit, Jeromeus, XIX, 514. Pascha verno tempore celebrata, S. Gaudent., XI, 845 not. Nonnumquam secundo mense, *ibid.*, 845. Tempus Paschae celebrandi, *ibid.*, 847. De Pascha, Hieron., XXII, 845. Ad Pascha celebritatem

quæ requiruntur, *ibid.*, 811. Pascham episcopi Asia celebrant cum Judæis luna xiv, XLIII, 637. Pascha agitur et in sacramento, et in memoriam rei quæ gesta est, Aug., XXXIII, 293. Transitus, qui hac voce, *Pascha* significatur, modo in nobis agitur per fidem, spem et charitatem, *ibid.*, 203, 206. Christiani non observant dies et annos et menses et tempora, licet secundum solis et lunæ computationem Pascha celebrent, *ibid.*, 209. In celebratione Paschæ, observandum triduum crucifixi, sepulchri et suscitati, *ibid.*, 215. Paschali tempore jejunia relaxantur Christiani, stantes orant, Alleluia canunt, quod est signum redemptionis, *ibid.*, 218. Verum Pascha Christi immolatio, id., XXXV, 1783. Paschatis celebritas anniversaria, id., XXXVI, 171. Paschæ vigiliam forinsecus et intrinsecus celebremus: ita ut Deus nobis loquatur in lectionibus suis, et Deo loquamur in precibus nostris, id., XXXVIII, 1088. Vigilat ista nocte mundus inimicus, et mundus reconciliatur, *ibid.* Paschalis solemnitas novis vetera non connectit, sed novæ regenerationis ablucit infantiam, et alia, Petr. Chrys., LII, 408. Est portus, lucrum vitæ et gaudium resurrectionis, *ibid.*, 208. Quo modo in eo immolatur Agnus Dei, *ibid.*, 374. De Paschate questio diu et multum agitata, Greg. Magn., LXXVII, 947. Paschatis denuntiatio Pontifici Romano commissa, *ibid.*, 948. Die Epiphaniæ fiebat ista denuntiatio, *ibid.* In Sardinia Paschalis denuntiatio ad metropolitanum pertinebat, *ibid.*, 917. Galliæ Ecclesiæ Cyclum Paschalem Anatolii primum amplexæ sunt, *ibid.*, 1082. De tempore quo Pascha celebrari debet, Ven. Bed., XC, 899, et CXIV, 675. De ordinatione paschali feriarum, id., XC, 607. Unicum Alleluia in Paschate cantatur, in Sabbato sequenti duplex, Alan. de Insul., CCX, 210. Pastor. Vexatio ovium, pastorum culpa, et magistrorum vitium est, Hieron., XXVI, 60. Ad pastores Ecclesiæ exhortatio, *ibid.*, 54. Pastor bonus quis et ejus officium, *ibid.*, 241. Qui pastor est debet esse et magister, *ibid.*, 509. Falsi pastores in Ecclesia, *ibid.* Pastores boni de bonis ovibus sunt, Aug., XXXVIII, 287. Unus pastor bonus, quia boni omnes in uno, *ibid.* Pastoris officia et ovium, *ibid.*, 796. Pastoribus quam periculosa reddenda ratio, *ibid.* Pastor solatur in periculis, quod socorum adjuvetur orationibus, *ibid.*, 915. Pastor malus aliquis est propria malitia, bonus non nisi Dei gratia, id., LXXXIX, 1484. Consule librum pastorem S. Gregorii papæ, LXXVII, 15 et seqq.

PATERFAMILIAS. Ejus circa familiam sollicitudo et disciplina, Aug., XXXVI, 599. Pater et feriendo pius, et parcendo crudelis, id., XXXVIII, 111. Pater familias omnibus in familia sua, tanquam filiis ad colendum et promerendum Deum consulti, id., XLII, 644. Ex lege civitatis precepta sumere debet quibus domum regat, *ibid.*, 645. Parentum sollicitudo et anxietas circa filios, Petr. Chrysol., LII, 293. Quid agere debeat paterfamilias, et quam rationem Deo reddat, *ibid.*, 274. Patris appellatio divina est, Greg. Magn., LXXVII, 1108. Paternum alioquin aliquid bonis mentibus semper addit, *ibid.*, 1049. De patre et matre, Rother., CXXIX, 201.

PATIENTIA. De laude patientiæ, Haymo Halberstat., CXVIII, 908. Adversa patienter ferenda, Lup. Ferr., CXIX, 437. Patientia virtutum regina, S. Petr. Damian., CXLV, 791.

PATRIMONIUM Ecclesiæ non minuendum, sed potius augendum, Gelas. I papa, LIX, 157. Patrimonium Ecclesiæ in diversis erat provinciis, Greg. Magn., LXXVII, 444.

PATRINUS. Patrinores est orationem Dominicam filiis suis insinuare, Leo IV papa, CXV, 684. Patrinores responsio pro filiis suis, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 156. De eodem, id., CLXXVII, 590. Cur patrini adhibeantur in baptismo, Robert. Pullus, CLXXVI, 844.

PATRONUS. Patroni martyres et sancti recte dicti, A. Prudent., LX, 278 not. Vide Sancti.

PAUPER, PAUPERITAS. Pauperum curam agere, maximum ministerii opus, S. Hilari. Pictav., IX, 356. Pauperes satari Christus, dum ad eos sublevandos invitat, *ibid.*, 745. Pauperes inter et divites commercia, *ibid.*, 1060. Non nos humiliter duritia paupertatis, Hieron., XLII, 826. Qui pauper est cum Christo dives est, *ibid.*, 548. Pauperibus dandum, non locupletibus, non superbis, *ibid.*, 645. Quæ utilitas est parietes fulgere gemmis, et Christum in paupere periclitari, *ibid.*, 584. Paupertas expetita gloriæ, libita cruciatum habet, *ibid.*, 1077. Pauperes spiritus intelligentur humiles et timentes Deum, Aug., XXIV, 1232. Pauperes pedes Domini, *ibid.*, 1760. Paupertas patrimonium sanitas, XXXVI, 610, 971. Qui in facultatum copia non extollitur, inter pauperes a Deo numeratur, *ibid.*, 515, 1067. Nihil pauperi prodest, si eget et famelico, et ardet cupiditate, *ibid.*, 609. Multum dimittit qui non solum dimisit quicquid

habebat sed etiam quicquid habere cupiebat, id., LXXVII, 1571. Pauper Dei in animo est non in saculo, *ibid.*, 1727, 1814. Pauper cupiditate possessus, divite peior, id., LXXVIII, 114. Verus pauper in pauperum turba vix invenitur, *ibid.* Pauper est civis regni colorum: eo nobis trafficit quod illi damus, *ibid.*, 210. Christus in paupere vestiendus et suscipiendus, *ibid.*, 170. Paupertas ex se nec beatitudo, nec miseria, *ibid.*, 527. Pauperum cura, *ibid.*, 455. Pauperum amicitia elemosynis comparanda, *ibid.*, 250. Paupertas voluntaria ad perfectionem Christianam pertinet, id., XLIII, 541. Pauper bona nostra ad celum portat, de hoc Deum habet iudex, Petr. Chrysol., LII, 208. Nobis servat quod venier disperdisset, *ibid.*, 210. Pauper stans est Abraham, thesaurus celi, gazophylacium Christi, *ibid.*, 210. Verecunda paupertas in pavore, *ibid.*, 215. Pro uno paupere dato dat tibi Deus centum, *ibid.*, 271. Pauper quid agere debeat, *ibid.*, 275. Pauperi qui fenerari nescit, sanari nescit, *ibid.*, 290. Paupertas cognata virtutibus; exemplum est athleta, nauta, miles, philosophus, *ibid.*, 278. Paupertas temporalis vix fertur, quanto magis æterna, *ibid.*, 548. Paupertas provexit hominem ad philosophiam, *ibid.*, 541. Paupertas quibus est onerosa, Salvian., LIII, 52. Pauperes veri pauperie delectantur, *ibid.*, 51. Nos elegit Deus in hoc mundo, divites in fide et hæreses regni, *ibid.*, 68. Pauperes pascha divitum, *ibid.*, 75. Pauperum depopulatio omnium maxima, *ibid.* Quasi inter procillas positi, *ibid.*, 101. Paupertas non habet quod perdere possit, *ibid.*, 117. Pauperum cruces ad Deum ingemiscunt, *ibid.*, 144. Pauperum mala sua Christus esse dicit, *ibid.*, 232. Pauperes Ecclesia olim habuit, Prudent., LX, 506, not. 139. Pauperes qui monendi sunt, Greg. Magn., LXXVII, 52. Pauperes consolandi, *ibid.* Plerumque sit ut dives sit humilis, pauper vero superbus, *ibid.*, 574. Ut pauperi peccatori danda sit elemosyna, *ibid.*, 85. De spoliis pauperum non facienda elemosyna, *ibid.*, 89. Bona Ecclesiæ, bona pauperum, 619. Paupertas humilitatis custos, *ibid.*, 189. Paupertatis securitas amicitia præferenda, *ibid.*, 245. De oppressoribus pauperum qui sentiat Isidorus Hisp., LXXXIII, 728. Manus pauperis gazophylacium Christi est, Alcuin., C, 516. Paupertas tranquilla est, si humilitatis gubernaculo regatur, *ibid.*, 455. Diligenda est paupertas, id., 777. Res ecclesiasticæ vota sunt fidelium, patrimonium pauperum, Hincmar., CXXVI, 128. Elemosynis multo melius visitantur pauperes quam corporali presentia, Anast. Bibl., CLVIII, 1065. Pauperes Christi, fratres nostri, *ibid.*, 454, 1108. Pauperes et senes honorandi, Isidor. Mercat., CXL, 518. Pauperum defensores adversus potentes sunt sibi habendi, *ibid.*, 551. Paupertas evangelica, S. Asclin., CLVIII, 595. Paupertatis bona, *ibid.*, 695. Pauperum viduarum ac orphanorum causa primo audienda et definienda, Ivo Carnot., CLXI, 955. Mors miseris sine morte fit, *ibid.*, 1065. De mandato pauperum, Rupert., CLXX, 146. Paupertatis elogium, S. Bern., CLXIII, 125. Res Ecclesiæ non sunt regis sed pauperum, Gerbold., CXIV, 121. S. Martinus pauperum amator, *ibid.*, 128. Decimarum quarta pars viduis et pauperibus est distribuenda, *ibid.*, 1509. Paupertas quædam beata, Philipp. de Harveng., CCIII, 25. Paupertate emittit regnum Dei, *ibid.*, 411. De vilitate nobilitatis humanæ et excellentia paupertatis, Petr. Bles. CXVI, 7. De pauperibus perquirendis, Innocent. III, CCXVI, 1146. Vid. Elemosynæ.

PAVIMENTUM. De purgatione pavimenti ecclesiæ, Jon. Belet., CII, 109.

PAX. Qui servare pacem non curat, ferre fructum meritum recusat, Greg. Magn., LXXVII, 89. Pacis cultores quæ monita danda, *ibid.*, 90. Pax transitoria est vestigium pacis æternæ, *ibid.* Pax, si fieri potest, cum omnibus habenda, *ibid.*, 1121. Pax habenda cum omnibus hominibus, Alcuinus, C, 1025. Custodienda cum bonis, non cum sceleratis, Cl, 617. Est mater dilectionis, *ibid.* Pax vobiscum cur in missa canitur, *ibid.*, 1249. De pace Dei ad homines, Rufin. episc., CL, 1597. De pace conscientiam, quam hic boni possident, *ibid.*, 1607. De pace pacis domesticæ, *ibid.*, 1621. De pace Jerusalem, solert Ecclesiæ, *ibid.*, 1625. De osculo pacis, *ibid.*, 1651.

PELLIPANUS. Ad quod teneantur singulis annis pelipani et conventu Floriacensi dependentes, Richard., CXXVI, 1504.

PEREGRINATIO, PEREGRINUS. Peregrinatio S. Hieronymi in Egyptum et in Orientem; S. Damas. pap., id., I, 158. Peregrinantes non consolatur et exhortatur quæ certa redditus nostri, Aug., XXXVII, 1894. Peregrinationes e variis orbis universi regionibus ad Limina apostolorum, Leo Magn., LIV, 515. Peregrinationes ad S. Bergium, Greg. Turon., LXXI, 435. Iterum ad sepulchra apostolorum Petri et Pauli, *ibid.*, 577. Ad Loca Sancta,

ibid., 435. Ad S. Jacobum in Hispania, *ibid.*, 1115. Peregrinatio Hierosolymitana, *ibid.*, Peregrinatio Basilii et Eubuli ad Loca sancta Hierosolymis, Vita Patr., LXXIII, 299. Item Leonii cujusdam ad sepulchra SS. martyrum Cyri et Joannis in Alexandria, *ibid.*, 381. Peregrinatio ad templum S. Cyri, *ibid.*, 361. Ad S. Joannem martyrem, *ibid.*, 566. Peregrinatio Theophili, Sergii et Hygini, *ibid.*, 415. Item Adolphi Hierosolymam, 1192. Peregrinatio Romana et Hierosolymitana, *ibid.*, 1196. Hierosolymis Loca sancta invisit Talleisus, *ibid.*, LXXIV, 165. Hierosolymam tendit ad cracem adorandam Christophorus, *ibid.*, 171. Peregrinatio cujusdam Petri ad montem Sina, *ibid.*, 169. Eiusdem peregrinatio ad S. Menam, in Alexandria, *ibid.* Et ad Christi sepulchrum Hierosolymam, *ibid.* Ad montem Sina, *ibid.*, 201. Ad Loca sancta, *ibid.*, 258. Varias peregrinationes suscipit Joannes, *ibid.*, 211. Peregrinationes anniversarias religionis causa suscepit, Greg. Magn., LXXVII, 261. De S. Eligii peregrinatione ad Loca sancta et de ejus cura pro egenis, *id.*, LXXXVII, 408. Quanta benignitate ipse fovit peregrinos, *ibid.*, 508. S. Ambrosius Cadurc. episc., depositio episcopatus munere, ad Limina peregrinatur SS. apostolorum Romanam, *id.*, LXXXIX, 1238. S. Benedictus episcopus Anglus ad Romam peregrinatur, Ven. Bed., XLV, 714. Peregrinatio Romana, Paulin. Aquil., XCIX, 355. Romam peregrinati sunt ad SS. apostolorum Petri et Pauli Limina, viri precipui ex omni regione, religionis causa, ut Saxonum reges cum multis aliis, Anast. Bibl., CXXVIII, 951, 1335. Hinc peregrinati sunt Theodo Havaris dux, *ibid.*, 175. Carolus Magnus Francorum imperator, *ibid.*, 1178. De peregrino quodam capto et vinculis sanctae Fidis auxilio liberato, Bernard. scholast., CXXI, 151. De confluentia populi totius orbis ad sepulchrum Domini Hierosolymis, Rodolph. Glaber, CXLII, 679. Peregrinatio quibus expedit, Petr. Damianus, CXLIV, 453. Peregrini exemplum providentiae divinae, *ibid.*, 458, 484. Peregrinatio Montis Casini quanti faciunda, CXLV, 162. Peregrinatio nostra duplex, S. Bruno, CII, 956. Dermatii cujusdam Hiberniensis proficiscentis Hierosolymam itinerarium, *id.*, CLV, 485. Petri Tudebodi Siuracensis presbyteri itineratio Hierosolymitana, *ibid.*, 667. Locorum sacrorum descriptio, *ibid.*, 1081. Privilegia Ecclesiae Hierosolymitanae concessa, *ibid.*, 1111 et seq. Votum peregrinationis, S. Anselm., CLIX, 57. Peregrinatio cujusdam Fuschii Hiberniensis, Sigebert., CLX, 122. Septem peregrinorum millia orandi voto Hierosolymam petunt, sed ab Arabibus die Parasceve in quodam castello obsessi ceduntur, adeo ut vix duo milia reversi sint, *ibid.*, 214. De peregrinationibus Romanis atque Turonicis, Ivo Carnot., CLXI, 877. De illis qui sub praetextu religionis peregrinantur, *ibid.* De administratione Xenodochii in quo peregrini suscipiuntur, *ibid.* De peregrinis, qui Romam petunt, *ibid.*, 896. Peregrini et fugitivi distringendi sunt, *ibid.*, 959. Petrus Eremita Hierosolymam peregrinatur, Albericus Aquisensis, CLXVI, 390. Ibi peregrini sepiissime spoliantur et opprimuntur, *ibid.* De quodam Waitero eunte Hierosolymam, quid egerit et perulerit, *ibid.*, 392. Christiani Hierosolymam adventabant ex remotis totius orbis partibus, Baldric., CLXVI, 1063. Gentiles multis angaria Christianos affligebant, *ibid.* Inde zelus et ardor ad debellandos gentiles, *ibid.*, 1069, 1070. Peregrinationes sacrae an probando, Honorius Augustod., CLXXII, 1152. Peregrinatio in sensu mystico, *ibid.*, 205, 229. Bernardus quidam monachus duobus cum sociis ad Jerusalem peregrinatus est circa an. 870 et itinerarium descripsit, Willielmus, CLXXX, 1518. Qua pace gaudebant tempore hoc his in locis Christiani, *ibid.* Hospitium ibi condiderat Carolus Magnus pro peregrinis, *ibid.* Peregrinantes prius licentiam accipiant a proprio paroco, Rob. Putl., 608. De peregrinatione regis Francorum ad S. Thomam Cantuariensem, et illius causa, Herbert. de Boscum, CXC, 1509. Qualiter rex peregrinus Cantuariam intraverit, *ibid.*, 1515. Qualiter rex peregrinatione revertens Cantuaria exierit, *ibid.*, 1519. Peregrinari quid, Petr. Lomb., CXCI, 39. Peregrinamur in corpore, *ibid.* Quomodo, circa 1190, fidelium turbae ad sanctam civitatem Jerusalem properabant, et qua conditione habebantur tam intus quam extra, Guillelmus Tyr., CCI, 228. Hinc peregrinatur Petrus eremita, *ibid.*, 247. Peregrinorum exercitus male disciplinatus perit, *ibid.*, 241. S. Martinus Legion. adhuc juvenis ad superandas carnis tentationes multas perferit peregrinationes, *id.*, CCVIII, 12. Modo ad S. Jacobi Limina in Galliciam, *ibid.*, 15. Modo Romam ad Limina Apostolorum, inde Constantinopolim ubi eximiam emit planetam quam ubique circumferebat, *ibid.*

PERICULUM. In omnibus periculis, si fides in nobis maneat, adeat spiritualium virtutum defensio, S. Hilar. Pict.,

IX, 787. Periculi conscientia nihil homini graviora, *id.*, X, 200. Pericula tria sunt transeunda prodicientibus membris Christi, Aug., XXXIV, 820. Periculum qui non cavet, Deum tentat, *id.*, XL, 498. — Quid agendum sit in periculis, Guigo, CLIII, 737.

PERSECUTIO. Fuga in persecutionibus licita, S. Prosper, LI, 381. Tempore persecutionis non recedendum a figuro crucis, *ibid.*, 295. Instante persecutione olim baptismus accelerabatur, S. Maxim. Taurin., LVII, 708. Fronte cruce signata ad pugnam accedebant martyres, A. Prudent., LX, 236.

PERSEVERANTIA. Quid sit, Alcuin., CI, 945. In bonis operibus commendatur, *ibid.*, 632. Ut in bono quod coepimus est perseveretur exhortatio, Placid. episc., CLXIII, 673.

PIETAS. Pietatis exordium est optime de Deo sentire, Aug., XXXII, 1224. Pietas vera veri Dei cultus, *id.*, XXXIII, 675. Pietatis perfectio quae, *id.*, XXXIV, 152. Pietas vera quae, *id.*, XLI, 159, 160. Pietas sanctissimum generis humani vinculum, *id.*, XLII, 84. Pietas ad omnia utilis, Salvianus, LIII, 176. Pietatis exempla, *ibid.*, 164. Pietatis quae debent esse exercitia, Alcuin., C, 472. Pietatis definitio, *id.*, CI, 944.

PLATEA. Fugienda platea, S. Ambros., XVI, 279.

PENAE CANONICAE. variis delictis inflictae, Richardus, CXXXVI, 1309, 1310. De penis canonicis, Burchard., CXL, 777. Vide seq. *Poenitentia*.

POENITENTIA, POENITENS. Quinam ad poenitentiam publicam cogendi, Aug., XL, 18. Poenitentia publica propter immaniam peccata imponebatur, non propter levia, *ibid.*, 636. Cilicium poenitentium vestis, Greg. Magn., LXXXVIII, 438. Absolutionis forma qua poenitentes Ecclesiae reconciliabantur feria quinta in Cena Domini, *ibid.*, 445. Qua parte misse dabatur haec absolutio poenitentibus, *ibid.* In laude et utilitate poenitentiae, Haymo Halberst., CXVIII, 928. De poenitentibus subito mortuis, Regino, CXXXII, 214. De danda poenitentia, *ibid.*, 246. De poenitentibus, *ibid.*, 252. De poenitentia pro variis peccatis, *ibid.*, 267, 289, 291, 293, 297, 300, 302, 303. Poenitentes quodam genua flectunt, Aito Verceil., CXXXIV, 46. Mortui poenitentes sepellendi, *ibid.* Poenitentes negotiis secularibus se abstineant, *ibid.* Pro peccati qualitate injungenda est poenitentia, Ivo Carnot., CLXI, 845. Tractatus de poenitentia, Gratian., CLXXVII, 1519. Cinctus et cilicium arma sunt poenitentiae, Petr. Cant., CCV, 348.

POPULUS. Populi duo, fidelium et infidelium, praedicatorum et reproborum, Aug., XXXV, 1507. Populus Dei nunc censentur omnes qui portant ejus sacramenta, sed non omnes pertinent ad misericordiam ejus, *id.*, XXXVI, 538. Populus et turba differunt, *id.*, XXXVIII, 614. Populus non omnis cunctis multitudinis, sed cunctis juris consensu et utilitatis communione sociatus, *id.*, XLI, 67, 648. Ubinam vere est populus, *ibid.*, 655. Populus populariter est loquendum, Petr. Chrysolog., LII, 320. Auditurus Dei legem, vestes lavabat populus et corpora, *ibid.*, 362. Invitatur ad auditum evangelii, *ibid.*, 495. Populus vastat invidia, *ibid.*, 649. Populus novellus quomodo docendus et dirigendus, Alcuin., C, 194.

POSSESSIO. Possessiones habere Christiani licet, Aug., XXXII, 1343. Possessio rei terrene, quae jure divino, quae jure humano legitima, *id.*, XXXIII, 345. Possessiones omnes jure humano possidentur, *id.*, XXXV, 1457. Possessio rerum temporalium, unde innocens agnoscitur, *id.*, XXXVIII, 694. Ex possessione rei privata nascuntur lites et multa mala, quae tolluntur ubi res communiter possidentur, *id.*, XXXVII, 1748. Possessio ampla refugienda, Salvian., LIII, 202. Possessiones ecclesiasticas. Vide *Bona*.

PRACTICA. Practica ortus et ejus divisio, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 745.

PRABENDAE. Donatio praebendae transferri potest de alio in alterum, Stephan. Tornac., CCXI, 485.

PRAECEPTA REGIA seu PONTIFICIA. Praecepta Caroli Magni in Ecclesia gratiam, *id.*, XCII, 915 et seqq. Ludovici I., CIV, 979-1308. De praecipuis regalibus et imperialibus, Abbo Floriac., CXXXIX, 475. Praecepta Roberti regis, CXLII, 915 seqq. Willielmi Anglorum regis, *id.*, CXLIX, 1580 seqq. Choonradi II., Heinrici III., Heinrici IV., imp., CLI, 1045-1164. Godefridi Bullonii in Jerusalem, CLV, 1111, seq.

PRaelatus. Vid. *Episcopus*.

PRAEMIUM. Praemium Deus proponit, ut quod praecipit magis bonum amando quam malum timendo, faciamus, Aug., XXXVIII, 125. Praemia singulis operibus congruentia, *ibid.*, 567. Praemiorum diversi erunt gradus in caelo, *id.*, XLI, 302. Praemium statuitur certare debentibus, et pro magnitudine certaminis, Petr. Chrysol., LII, 250. Ad praemium gratus animus ducit, *ibid.*, 541. Quando sumitur ex coram, unde reatus jam sumptus fuerat, *ibid.*

561. Quis securus exigit præmium a Christo, *ibid.*, 646. Præmium Christianorum, Salvian., LIII, 57. Præmia non exigenda tum baptismi, tum penitentiae et mortuorum sepulcræ causa, Leo IV, CXV, 678.

PRESBYTER. Nemo presbyter olim ordinabatur ante annum tricesimum, Marius Merc., XLVIII, 290. Quomodo in convivis defunctorum aliarumve collectarum gerere esse debeant presbyteri, Hincm., CXXV, 776. Quidam presbyter in quadam Romæ ecclesia reliquias S. Helenæ diripuit et secum in Gallias asportavit, Flodoard., CXXXV, 109. Non mulierculæ ad imitandum presbyteris proponuntur, sed presbyteri illis, ac cæteris, Philippus de Harveng., CCIII, 783. Vide *Clericus, Sacerdos*.

PRIMITIÆ. De primitiis seminum Ecclesiæ solvendis ex Canuti Angliæ regis lege, CLI, 1173.

PRINCIPES, REX. Titulus quo utitur Greg. Magn. erga reges et reginas, LXXVII, 467, 673, 705. Francorum reges merito Christianissimi cognominati, *ibid.*, 798. Ecclesia tuenda et vindicanda a principibus, S. Paulin. Aquil., XCIX, 520. Carolo Francorum regi ab omnibus fere optimatibus derelicto fidei remanet Hericæus Remensis præsul et eum pie sustentat, Flodoard., CXXXV, 293. De studio sanctorum regum erga cultum divinum, et remuneratione et peccato et vindicta plebium, Humbert., CXLIH, 1164. Francorum rex Cantuariam petit peregrinans ad S. Thomæ sepulchrum, CXC, 1309. Res Ecclesiæ non sunt regis sed pauperum, Gerohus, CXIV, 1215. Principum morbus cito credere et condemnare, Stephan., CCXI, 317. Liber de honore principis regimine, Helinand., CCXII, 735 et *seqq.* De ejus studio et sapientia, *ibid.*, 736. De equitate, *ibid.*, 737. De publicis exactoribus, 742. De militum electione et officio, *ibid.*, 743. De mutuo affectu principis et subditorum, *ibid.*, 744.

PRIVILEGIA ECCLESIASTICA. Vid. *Diplomata, Præcepta*.

PROCESSION. Vide *Litania*.

PROCURATIO. Jus procuratorum, Stephanus, CCXI, 318. **PROCESSUS** studendum est omnibus, Isidorus Merc., CXXX, 229.

PROFESSIO MONASTICA. Liber de diversis ordinibus et professionibus qui sunt in Ecclesia, Anonym., CCXIII, 269 et *passim*.

PROVIDENTIA DEI ad hominem et ad omnia inferiora ac minima quæque se extendit, Aug., XXXH, 978. Sine providentia Dei, nihil contingit, *id.*, XXXVIII, 70. Per eam omnia administrantur, *id.*, XI, 17, 235. Justitia nulla esset in hominibus, si res humanas non curaret Deus, *ibid.*, 98. Providentia Dei occulta, *id.*, XII, 224. Divina Providentia occultavit Deitatis pavorem in habitum humanitatis, Petr. Chrysol., LII, 204. Dei Providentia, *ibid.*, 216. Reali qui divine providentiæ credunt, *ibid.*, 628. De Dei providentia, et cur electi cum reprobi paliantur in hoc mundo, Honorius Augustod., CLXXII, 1159.

PSALMUS, PSALMODIA, PSALTERIUM. Tempore S. Zenonis Psalmi non tantum cantabantur, sed et legebantur in ecclesiis, *id.*, XI, 362 not. 3. et 467 not. 5. Christiana traditio de psalmis recitandis super mortuos, Hieron., XXII, 697. Mos cantandi ad altare psalmos Carthagine receptus, Aug., XXXII, 634. Psalmorum cantus toto ore celebris, *ibid.*, 766. Cantantur in funere mortuorum, 776. Psalmus a populo ex parte auditus et ex parte cantatus, *id.*, XXXVI, 199. Canonici psallendi modus, Joan. Cassian., XLIX, 85, 88. Vocis devotio et mentis hilaritas in psalmodia sociari debent, Cassiod., LXX, 671. Psalmodia persoluta choris divisim, Gregor. Turon., LXXI, 864. Quomodo psalliebatur a primitiva Ecclesia, Isidor. Hisp., LXXXIII, 742. Psalmodia cum delectatione peragenda, Alcuin., C, 604. Mus imponendi psalmum, S. Bened., CIII, 1168. De divina Psalmodia, Agobard., CIV, 525. Psalmi omnes David ut antiphonatum ante sacrificium psalluntur præceptum S. Damasus, Anast. Bibl., CCXVIII, 74 et Celestinius, *id.*, 223 et Sigebert., CLX, 78. De psallendi officio, Gerard., CXLII, 1503. Psallere est orare, S. Bruno, CLIII, 199. Psalmodia qualis esse debeat, S. Bernard., CLXXXIV, 1158, 1175. De modo psallendi, Gratian. *ibid.* Psallere spiritu et mente quid sit, Wolbero, CXC, 1272. Divina psalmodia nulli oneri esse debet, Adamus, CXCVIII, 835.

PUELLA. Utrum puella inanes habere debeant, Ambrosius, XIV, 453. Puellas instituendæ modus, August., XXXII, 779. Puellas custodiri Cyprianus passioni proximus præcepit, XXXVIII, 1411. Puella: Deo consecratæ, Salvian., LIII, 171. Puellæ sacræ, *ibid.*, 205. De raptu puellarum, viduorum et sanctimonialium coercedo, Hincmar., CXIV, 1017.

PUELLA, PUERITIA. Pueritiæ vitia ad succedentes ætates transeunt, Aug., XXXII, 674. Humilitate, non ætate, regnum colorum assequuntur, *ibid.* Pueritia proponitur et ad imitandam humilitatem et ad cavendam solitudinem,

id., XXVI, 527, 526. Pueritia cum senectute quomodo coniungenda, XXXVII, 1472. Pueritia Christianorum innotatur levibus mandatis ut juvenus ad gravia accedat, Petr. Chrysol., LII, 506. Puer non nisi bona recipiat a patre, *ibid.*, 553. Cum eis non ridentum, S. Bedæ, Sedul., CIII, 1041. Disciplinæ assuefaciendi, *ibid.* Qualiter tractandi, *ibid.*, 1100. Ut ponendi cum saluatur in oratorio, *ibid.*, 1165. Indulgentius habendi, *ibid.*, 1197. Infans et puer idem sancto Benedicto, *ibid.* Pueri custodiendi, 1563. Oblati a parentibus cogebantur olim perpetuo manere in monasterio etiam post annum pueritiam, *ibid.*, 1503, 1508. Charitas donationum quando fieri debebat, *ibid.*, 1508. Eorum legitima in tres partes divisa, *ibid.*, 1512.

PURPURA. Ejus benedictio ad usum Æthiopum, Collect. can. anonym., CXXXVIII, 907.

PULVIS tumulorum sanctorum cum reverentia collectus et servatus, Greg. Turon., LXXI, 820.

PUNICI CHRISTIANI salutem baptismum vocant, et Ecclesiastiam, vitam, Gennad., LVIII, 1011.

PUNITIO Judæi cujusdam propter horrendam imaginem Christi profanationem, Sigebert., CLX, 105. De punitio Rodulphi comitis monasterium Casinense deprederi volentis, Leo Marsic., CLXXII, 681.

PURIFICATIO B. MARIE VIRGINIS. Cereorum origo in isto Purificationis B. Mariæ Virg., Alcuin., CI, 1181. Quomodo huic legi se subijcit Mater Christi, *id.*, CI, 130. Cur in die Purificationis sanctæ Mariæ candæ as portantur, Rupert., CLXX, 87.

QUADRAGESIMA totis, præter Sabbatum, jejunatur diebus, Ambr., XIV, 708. Ecclesiæ consuetudo de quadragesimo jejunio, *id.*, XXVI, 57. Quadragesima, præcipua jejuniorum observatio, Aug., XXXIV, 591. Qui per alios dies jejunatis, per hos auget quod facitis, *id.*, XXXVIII, 1040. A carne et vino abstinetur, *ibid.*, 1040, 1043. Quadragesimæ dies toto orbe sacratissimi, *ibid.*, 1046. Quadragesimalis abstinentia quis esse debet, *ibid.*, 1044. Hæc observatio superstitiosa, sed divina lege servatur, *id.*, XLII, 493. Per quadragesimam non solum a carnibus, verum etiam a quibusdam terræ fructibus se abstinere fere omnes, *ibid.*, 491, 495. Quadragesimæ pelagus ingrediens quid debeat agere, Petr. Chrys., LII, 208. Quadragesimali jejunio divina jungenda cantica, *ibid.*, 215. Tempus est spiritualium bellorum, *ibid.*, 222. Jejunium quadragesimale curat navigia corporum nostrorum, *ibid.*, 566. Quadragesimæ tempore diligentius Deo servandum, et sanctius vivendum, Leo Magn., LIV, 264. Oritur et divina et apostolica institutio, 275, 286. In toto mundo observatur, *ibid.*, 269. Tempus est reconciliationis et indulgentiæ, *ibid.*, 274. Maximum sacratissimumque et jejunium, *ibid.*, 301. In Quadragesima quibus studiis recandum, *ibid.*, 291. Eo tempore episcopus se recedat, Greg. Turon., LXXI, 217. De Quadragesima, *ibid.*, 271, 276, 576. Summa ex Patrum auctoritate, abstinentia Quadragesimæ, *ibid.*, 1072. Natalitia vel nuptiæ ne faciæ Quadragesimæ, Criscon., LXXXVIII, 840. De Quadragesimali jejunio, Rab. Maur., CVII, 535. Quadragesimæ jejunium a Gregorio II papa institutum, Anast. Bibl., CXXVII, 979. In Quadragesima non edatur ante horam vespertinam, Joan. Rothom., CXLVII, 272. De Quadragesima, Anonym., CLI, 1015. In Quadragesima baptizandum in scrutinium, Hug. a S. Vict., CXXVII, 446. Ciborum delectus in Quadragesima qualis olim fuerit, *id.*, CLXXIV, 1145. De Quadragesimæ observatione et de jejunio, Gratian., CLXXXVII, 1859 et *seqq.* Quomodo rampas pulsandas sint in Quadragesima, Joan. Belet., CII, 94. Vid. *Jejunium*.

REDEMPTIO CAPTIVORUM. Christiani a S. Zacharia redempti ne pagani tradantur cruciandi, Anast. Bibl., CLVIII, 1038.

REFLECTIO. Horam reflectionis et somni antevertere, ut illum, Joan. Cassian., XI, IX, 530.

REGULA incommutabilis est Dei voluntas, Aug., XXVII, 1206. Cujusvis Christiani regula vivendi, Bonifac., LXXII, 870. Militum Templi regula, Joan. Michaelens., CLVI, 859 et *seqq.* De regula canonicorum regul., Gauchard Lugd., CLIX, 1093 et *seq.* S. Augustini regula ab apostolis manare creditur, Stephan., CCXI, 334.

RELIGIO. Sanctus ubique beatorum martyrum sanguis exceptus est, et veneranda ossa quotidie testimonio sunt, Hilar., Pict., X, 581. Quid de cultu reliquiarum traditur sit ab Optato, *id.*, XI, 765. Reliquiis sanctorum divinus honor conciliatus, Aug., XXXVIII, 1233. Reliquia sanctorum ad fidelium consolationem, *ibid.*, 1257. Ad memoriam orationum non ad gloriam martyrum, *ibid.* Reliquie Stephani martyris in Africam translatae, ac ubique dei beneficia fuses, *ibid.*, 1455. Ipse in sacro loco co locatur, *ibid.*, 1457. Sanctorum reliquie sicutisimo hanc

rande sunt non autem adorande, Gennad., LVIII, 997. Vasa quibus martyrum sanguis asservatur, verum signum martyrii, A. Prudent., LIX, 665; et LX, 428, not. 53. Sanctorum reliquie ad novæ ecclesiæ dedicationem necessarie sunt, S. Paulin., LXI, 534. Exponebantur olim super altaria fidei venerationi, *ibid.*, 554 not. j. Inventio Dominicæ crucis et clavorum quibus transfusus est Christus, Cassiod., LXXIX, 936. Martyrum reliquia mirabiliter invente et super altare collocatæ, *ibid.*, 923. Sanctorum reliquiarum virtus, Greg. Tur., LXXI, 780. Reliquiæ pretio comparatæ et velo lectæ, *ibid.*, 781, 785. Sacrosanctæ reliquie, *ibid.*, 823. Ad collum suspensæ, *ibid.*, 457. Super altare collocatæ, *ibid.*, 481, 621. Variæ reliquiarum species, vel rerum quæ corpora vel sepulcra sanctorum tegerunt, *ibid.*, 459-1125. Vix eas tangere audeat, Gregorius, *id.*, 582. Reliquiæ quomodo olim mitterentur, Greg. Mag., LXXV, 81, 104. Harum effectus mirabiles, *ibid.*. Quam magni faciendæ, *ibid.*, 51. In toto Occidente sacrilegium reputabatur reliquias tangere, *ibid.*, 272. S. Gregorii reverentia erga sanctorum reliquias, *ibid.*, 420. Brandum seu prædum appellabantur panni qui sanctorum reliquiis applicati fidelibus disperiebantur, *id.*, LXXVII, 702, 846. Sub Gregorii pontificatu vix Latini tangere audebant sanctorum reliquias, sed brandea mittebant, *ibid.*, 702, 805. Igne admoto quibuscumque in lucis probantur reliquias, *ibid.*. Sanctorum reliquias in baptisteriis recondi solebant, *ibid.*, 815. Super sepulcra et reliquias sanctorum olim erigebantur altaria, *ibid.*, 854. Sanctuaria nuncupantur, *ibid.*, 1144, 1226. Translatio corporis S. Isidori, LXXXI, 59-50. Reliquias sanctorum vendere prohibitum, *id.*, CL, *id.*; Bened. Anian., CIII, 748. De recondendis sanctorum reliquiis, Dieru. Hom., CV, 91, 96. S. Benedicti reliquiarum translatio, Adrevaldus, CXXIV, 901. Quo ritu martyrum corpora sepelienda sint tradidit Eutychianus papa, Anast. Bibl., 1442. Sine dalmatica non sunt sepelienda, *ibid.*. Reliquiarum S. Rigoberti translatio, Florodardus, CXXV, 119, 120. De sanctorum pignoribus ubique revelatis, *id.*, CXLII, 655. De reliquiarum S. Adalardi translatione in Flandriam, Gersidus, CXLVII, 1075 et seqq. Halligruis plurima et Constantinopoli pignora sanctorum refert, *id.*, CXLIX, 65. Quæsitæ et inventæ S. Vedasti corpus, *ibid.*. De reliquiis S. Symetii, *ibid.*, 315. Invenitur corpus S. Eliegi episcopi, Osborn., CXLIX, 589. Reliquiæ sanctorum quomodo prosequantur aut recipiantur, Udalric., CXLIX, 758. Quærit deferantur, Guideo, CL, 1272. Quid de fideis reliquiis, Isomet Guiberto teste, actum fuerit, Guibert., CLVI, 621. Defuncta sanctorum corpora non auro aut argento includi debent, *ibid.*, 626. Eri et tumuli sanctorum corpora (Guiberto non probatur, *ibid.*). Non peccant qui reliquias aliquibus sancti pro alio venerantur, *ibid.*, 628. Qui certe sanctum existimat confitque, quamvis talis non sit, fructum recipit orationis suæ apud Deum, *ibid.*. De sacrarum reliquiarum veneratione, Ivo Carnot., CLXI, 209, 215. Reliquiæ sanctorum loca ubi sunt honorant, *ibid.*, 215. Reliquiæ sub altari positæ, S. Bern., CLXXXII, 111. Reliquiæ S. Eusebii in monasterio Lucensi. Orderic. Vital., CLXXXVIII, 489. Item S. Nicolai Myren. episcopi, *ibid.*, 551. Quantum reliquias sanctorum valeant mortalibus, Philip. de Harveng, CIII, 1267. Nos iurandi super reliquiis sanctorum, Innoc. III, vita, CXXIV, XXIV, *id.*.

RESCRIPTUM PAPALE. De rescriptis et eorum interpretationibus, Innoc. III, CXV, 1221.

RESIDENTIA. Ecclesiarum rectores resideant, S. Paulin. Aquil., XCIX, 507.

RESPONSORIA ab Italis reperta, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 741. Varii hymni et responsoria regis Roberti, CXLI, 959-915.

REX. Vid. *Princeps*.

RRUS. Vid. *tomos LXXXV, LXXXVI*, Liturgiam veterem Mozarabicam complectentes.

ROSATIONES. Vid. *Litanie*.

ROMA, Gothorum irruptione sub Alarico rege eversa est, Aug., XXXII, 647 et XXXIII, 365. Singulo anniversario Romanus pergit Paulinus, XXXIII, 555. Urbs venalis appellata, 552. Roma caput gentium, *id.*, XXXVIII, 166. Urbis vastatio religioni Christianæ sive idolatriæ extinctioni falso tributa, *ibid.*, 505, 623, 624. Romæ strages et excidium, *id.*, XL, 718. Ab Alarico capta et direpta, *id.*, XLII, 14, 15. Barbarorum humanitas erga plerosque Romanorum, *ibid.*, 45. Roma quasi secunda Babylon, *ibid.*, 561, 578.

ROMA CRISTIANA. Romanus Pontifex. Romanus peregrini sedem novi venient, Aug., XXXII, 119. Ibi in basilica B. Petri quotidiana violentia, *ibid.*. Hæc basilica remota est ab episcopi conversatione, *ibid.*. Romana plebs quarta et sexta feria et sabbato jejuna consuevit, *ibid.*, 159.

Romanis non videtur jejunandum quinta Sabbati, *ibid.*. In Romana Ecclesia semper apostolicæ cathedræ viguit principatus, *ibid.*, 163. Post Romanum iudicium restat plenarium concilium, *ibid.*, 170. Romanorum pontificum a Petro usque ad Anastasium series, *ibid.*, 196. Patres concilii Carthag. decretum suum adversus Pelagianos Innocentio papæ intimandum duxerunt, *ibid.*, 760. Romanæ sedis auctoritas, *ibid.*, 781. Ad apostolicam Sedem refertur quod per totum mundum possit omnibus ecclesiis in commune prodesse, *ibid.*, 782. Consulta fidei ac modica discreptione tractat Innocent. II, *ibid.*, 785. Ad Romanam Sedem spectat sollicitudo omnium Ecclesiarum, *ibid.*, 786. Romanæ Sedis super dubiis rebus consulenda mos a toto semper orbe servatus, *ibid.*. Eius auctoritas in hæreticis damnandis, *ibid.*, 865, 869. A iudicis episcoporum Africa ad apostolicam Sedem appellandi usus, *ibid.*, 955. Difficultate orta, cepit Augustinus de ea in concilio agere aut etiam ad Sedem apostolicam scribere, *ibid.*, 1068. Ad Carthaginis episcopum, Romano prætermissio, nunquam Orientalis catholici scribunt, *id.*, XLIII, 516. Romanus episcopus ab Ostiensi ornatior, *ibid.*, 612. Romanum concilium pro causa Cæciliani, *ibid.*, 613. Roma peculiari patrocinio B. Petri et Pauli gloriatur, S. Maxim. Taur., LVII, 400. Roma, Sedes S. Petri, Greg. Turon., LXXI, 686. Roma potissimum sedes apostolica, *ibid.*, 728. Romæ exercitus ultor fuit sanguinis Christi, Petr. Chrysol., LII, 219. Romani olim persecutores, nunc exsecutores verbi Christianæ fidei, *ibid.*, 255. Penes Romanum est fidei doctrina, *ibid.*, 483. Ecclesiæ veteres Urbis Romæ. *Vid. Basilica*. Vetera cæmeteria Romana. *Vid. Cæmeterium*. *Vid. Sedes apostolica*.

SABBATUM, et quies Dei est et hominum otium, S. Hilar., IX, 495. Quomodo Deus Sabbato operatur, *ibid.*, 498. Sabbathum perfectum quale, et quæ ante illud paranda, *ibid.*, 499. Christus quietem mortalibus fessis dedit in Sabbato. Illuminatur per Christum, non deletur; ut in die Domini luceat in Ecclesia, Petr. Chrysol., LII, 412. Sabbathum primum est dies Dominicus, secundarium Iudæicus, et ad quid deputatum, *ibid.*, 418. Sabbathum quanta cura ac religione celebrandum, Salvian., LIII, 45. Sabbathum non observare nefas, *ibid.*, 119. Sabbati vespere ab opere cessandum, Greg. Turon., LXXI, 980, 987. Sabbathum sanctificare, est a bonis operibus non cessare, S. Bruno, CLXV, 279.

SABULUM, et tumulis sanctorum cum reverentia servatum, Greg. Tur., LXXI, 125.

SACERDOS. De reverentia sacerdotibus præstanda, ex lege Causti Anglorum regis, *id.*, CII, 1172. Exitus vitæ malorum sacerdotum, an monendi ac tolerandi, Honor. Augustod., CLXXII, 1151. Juxta dispositionem episcopi decem sacerdotibus sunt distribuendæ, Gratian., CLXXXVII, 1013. De infelici exitu sacerdotis cuiusdam, Godescalc nomine, qui exercitum collegit adversus Turcas. Guillelm. Tyr., CCI, 246. *Vid. Clericus, Presbyter*.

SACRIFICIUM. *Vid. Missa*.

SALTARE, SALTATIO. *Vide Choreæ*.

SALVE REGINA. Hymnus a Sancto Bernardo compositus, Bern., CLXXXIV. Quater in anno cantabatur, *ibid.*.

SANCTI et de eorum cultu. Sancti dicuntur a peccatis mundati, Christi fratres, spirituales domus, et regale genus, S. Hilar. Pict., IX, 510. Mundi istius lumen sunt, *ibid.*, 580. Iudices, reges terræ, *ibid.*, 288, 547. Sanctorum requies sita in Christi et angelorum consortio, *ibid.*, 540. Sancti nobis consulunt, *ibid.*, 682. Sanctorum meritis quando non juvandi sumus, quando juvandi, *ibid.*, 1000. Habes sanctos proximos qui pro te supplicent, S. Ambr., XVII, 250. Obsecrandi sunt angeli et martyres qui possunt pro peccatis nostris rogare, *ibid.*. Solus Christus inambulans animis et graditur in mente sanctorum, *ibid.*, 605. Necessaria est sanctorum cautela, *ibid.*, 706. Teres vita sanctorum est, et ita sibi concineat, ut superioribus posteriora respondeant, *ibid.*, 815. Est sanctorum somnus etiam operarius, *ibid.*, 960. Non incognitum nobis sanctos dimicare dum feriantur, *ibid.*, 987. Sanctorum vita non hic in terra, sed in cælo est, *ibid.*, 1375. Nemo sanctorum sine certamine coronatus, Hieron., XXII, 442. Sanctis somnus ipse oratio est, *ibid.*, 621. Pavent in cælis sancti viventibus et laborantibus in terra, *ibid.*, 472. Non licet de sanctis viris temere asserere, *id.*, XXIII, 265. Inter sanctos et angelos multiplex et infinita diversitas, *ibid.*, 525. Orationes sanctorum nobis prosunt, *ibid.*, 514. Nullus sanctorum quando in vita est potest habere cunctas virtutes, *ibid.*, 512. Sancti non cognoscunt illos quos Deus non amat, *ibid.*, 548. Sancti non debitorum sunt sed eorum unicuique tribuunt, *id.*, XXV, 665. Multa de cultu divino usurpata ab cotentis sanctos, Aug., XLI, 281. Sanctorum cultus, *id.*, XLII, 602. Sanctorum exempla omni hominum generi proposita, *id.*, XL, 619. Sanctorum

merces non in hoc mundo, *id.*, XLI, 160. Sancti nunc regnant cum Christo, *ibid.*, 673. Sanctorum intercessio in novissimo Iudicio, *ibid.*, 732. Sancti in hac vita cur se adeo humiliter, Joan. Cassian., XLIX, 449, not., 1273. Cur eos sint Deus ab impiis interim, aut vexari, *ibid.*, 647. Ante Christum sancti incarnationem desiderabant, post Christum manifestationem et iudicium concupiscunt, S. Prosper, LI, 349. Sanctorum mors somno similis, propter resurrectionem et gloriam secuturas, *ibid.*, 572. Sanctorum exaltatio vita est aeterna, *ibid.*, 560. Sanctorum omnium gloria, ut mundus totus subiciatur Deo et divinis legibus, *ibid.*, 421. Sanctorum intercessio et utilitas, Leo Magn., LIV, 172, 179, 188, 421, 429. Eorum ambienda suffragia, *ibid.*, 233. In ipsis Deus nobis constituit ei praeidium et exemplum, *ibid.*, 457. In sanctorum commemoratione letandum, *ibid.*, 427. Patroci martyres et sancti merito dicti, Prudent., LX, 236. Sanctorum vitae jugiter scrutandae, Greg. Turon., LXXI, 1074. Sanctorum imagines, *ibid.*, 723. Sanctorum solemnitatibus spectacula minime edantur, Crisost., I. XXXVIII, 931. Sanctorum merita sunt dona Dei, *ibid.*, 959. De sanctorum intercessione, Hincmar., CXXV, 900. De Christi et sanctorum triumphis in XIV lib., carmen Flodoardi, CXXV, 491 et seqq. De reverentia erga sanctos, Bernard. Schola t., CXLI, 62. De Festivitate omnium sanctorum, Udalric., CXLIX, 688. De sanctis et eorum pignoribus, Guiberti., CLVI, 612. Ecclesia praelatorum est ut debito sanctorum cultui incumbat populus, invigilare, *ibid.*, 615. Sicut vera acta sanctorum honori Deo vertuntur, ita et falsa dedecori, *ibid.*, 620. Qui certe sanctum existimat colitque, quamvis talis non sit, fructum recipit orationis apud Deum, *ibid.*. Preces sanctorum sunt incensa, Rupert., CLXX, 974. Exemplar sanctorum imitandi, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 933 et seqq. Sanctorum festa recolenda, *id.*, CLXXIII, 540, 541. Sanctorum solemnitates colendae, S. Bern., CLXXXIII, 478. Cur praecipuis sanctorum festis praemittantur jejunia, *ibid.*, 501. Sanctorum virtus semper imitanda, non actus, Philipp. de Harv., CCH, 1241.

SCISMATICUS. De his qui sententiam propriam tenent usque ad schisma vel haeresim, Hincmar., CXXVI, 473.

SCHOLA. Ubi et qualiter scholae habeantur, Alto Verceil., CXXXIV, 40. Qualiter unusquisque sit docendus, *ibid.*, 48. De doctrina virorum et mulierum, *ibid.*, 44. Scholae publicae S. Genovefae Parisiensis Institutae, Stephan., CCXI, 377. Florent sub Stephan., *ibid.*, 431.

SCRIPTURA SACRA. Est Dei scriptura, Tert., I, 577. A viris divino Spiritu affatis edita, *ibid.*, 578. Vetus Testamentum ex Hebraico in Graecum sermonem conversum, *ibid.*. Repositum in bibliotheca Philadelphi apud Serapionem, *ibid.*, 330. Eas Judaei palam recitabant, vestigii libertate, *ibid.*, 581. Qui eas studuerit, Deum intelligere cogetur, et credere, *ibid.*. De Veteris Testamenti auctoritate dubitari non potest, *ibid.*, 581. Scripturae sacrae majestas et auctoritas, *ibid.*, 386, 446, 468. Fecundior divina literatura ad facultatem cujusque materiae, *id.*, II, 53. Scripturae in capitulis divise, *ibid.*, 127. In synaxibus Christianorum legebantur, *id.*, I, 477. Eas non occubant, nec poterant, *ibid.*, 446. Sanctorum Scripturarum traditores, Cyprian., IV, 435. Dementia eorum qui censuram Scripturarum coelestium in advocationem criminum convertunt, *ibid.*, 781. Scriptura sacra omni furo caret, Lact., VI, 714. Plures scripturas tanquam fabulas rerum inanum contemnant, S. Hilari. Pict., IX, 541. Nihil in his rationale, nihil perfectum esse plures jactant, *ibid.*, 543. In eis non est confusio aut inopia verborum, *ibid.*, 501. Nihil non habent auctore suo dignum, *ibid.*, 768. Quidquid in his est excelsum, divinum, rationale et perfectum est, *ibid.*. Scripturarum multimoda doctrina, *ibid.*. Refelluntur qui secundum litteram intelligenda omnia existimant, *ibid.*, 770. Scriptura sensibus dives, *ibid.*, 987. Scripturarum intelligentia una est expectanda, *id.*, X, 513. Scripturae non in legendo sunt sed in intelligendo; neque in praevaricatione sed in charitate, *ibid.*, 570. Scriptura mysteriis seia peritum lectorem ac plium postulat, *ibid.*, 549. Judaei sacros libros legentes manu contricare non audent, sed linteo subternunt, *ibid.*, 523. Scriptura ab ethnicis ob ahectum et impositum sermonem despiciebatur, S. Zeno, XI, 285. A quibusdam ethnicis impugnata, *ibid.*, 538. Scripturae auctoritas in definiendis controversiis, S. Optat. annot., XI, 1157. Scripturarum sacrarum canon per varios pontifices pro temporum necessitate actus, S. Damas. proleg., XII, 241, 242. Adulterare est verbum Dei verum sensum per falsum velle excludere, Ambros., XVII, 248. Haec sacerdotum vehementer copiosa vindictaque est indignis quibusque Scripturarum coelestium sacramenta non credere, *ibid.*, 713. Divina Scriptura semper loquitur et clamat, *ibid.*, 708. Pabulum est et vita, *ibid.*, 662. Quidam illam non

pro amore Dei, sed pro amore saeculi, didicerant, *ibid.*, 766. Quanto amplius in corde ruminatur, tanto salubriorem dulcedinem menti exhibet, *ibid.*, 866. Ad reseranda vitia acutissima est, *ibid.*, 926. Scripturarum verba divinitus inspirata, Hieron., XXII, 432. Scriptura non potest sibi esse contraria, *ibid.*, 486. Nemo satis laudare potest Scripturae mysteria, et divinum sensum, licet in simplicibus verbis, *ibid.*, 470. Nullus in Scripturis sacris ingredi potest sine magistro, *ibid.*, 516. Difficilis Scripturarum intelligentia, *ibid.*, 512. Totum quod legitur in Scripturis nitet quidem et fulget in cortice, sed dulcis in melula est, *ibid.*, 583. Ordo verborum in Scriptura mysterium est, *ibid.*, 732. Pensum quotidianum de Scripturis legendis, *ibid.*, 873. Majestas divinae Scripturae admiranda, *ibid.*, 949. Scripturae unus et idem auctor, *ibid.*, 1049. Ama scientiam Scripturarum et caris vitiis non amabis, *ibid.*, 1078. In Scripturis posita plangitur, sanctus canitur, desperans maledicatur, *ibid.*, 1198. Arguuntur qui Scripturae sensum declamatorum floccis enervant, *id.*, XLIII, 166. Si litteram Scripturae sequimur, novum possumus conficere dogma, *ibid.*, 181. Scripturae consuetudo, *ibid.*, 186, 183, 190. Scripturarum norma, *ibid.*, 244. Scripturarum notitia haberi non potest, *ibid.*, 936. Earum notitia, divites Christi, *id.*. Non possumus scire sensum Scripturarum, nisi eas per verba discamus, *ibid.*, 1022. Scripturae sacrae, laus et dignitas, Aug., XXXII, 854. Auctoritas, *ibid.*, 723, 812, 852; XL, 357. In ea Deus ipse loquitur, *id.*, XLIII, 864. De ea fusa disseritur, *ibid.*, 1333. Quid de ejus difficultatibus, *id.*, XXXIII, 366. Scripturae studium humilitatis exigit, *id.*, XXXIV, 64. Illius intelligentia a Deo petenda, *id.*, XXXV, 1539. In ecclesia legi solita, *id.*, XLIII, 354. Quomodo legenda, *id.*, XXXVIII, 354. Scriptura sacra doctis conferri et indoctis, Petr. Chrysol., LII, 253. Melius per Deum explicatur ad hoc orantibus fidelibus, *ibid.*, 191. Emulis caute declaranda, filiis secare, credentibus confidere, incredulis constanter, *ibid.*, 508. Dum est clara, illi innotandum tota simplicitate, *ibid.*, 591. Cavendum ne per audientis imperitiam veniat ad animarum detrimentum, *ibid.*, 611. Scripturae sacrae oraculum Dei meum est, Salvian., LIII, 57. Eam habent haeretici interpretum et corruptam, *ibid.*, 95. Scripturae sacrae auctoritas indubitabilis, Leo Magn., LIV, 314. Lectio Scripturae in ecclesiis, *ibid.*, 337. Scripturae canonicae in ecclesia legenda, *id.*, LVI, 428. Canon sanctorum Scripturarum, *ibid.*. Eorum auctor Deus, *ibid.*, 880. Scripturarum divinarum lectio necessaria, S. Maxim. Taur., LVII, 277. Quomodo Libros sacros Christiani venerabantur, Prudent., XLII, 972 not. 613. S. Fulgentius Galliam hortatur ad sacras Scripturas lectionem, *id.*, LXV, 318. Scriptura sacra intelligentia per humilitatem legendi assiduitate comparatur, Gregorius Magn., LXXV, 633. Puteas fodimus cum alia Scripturae sacrae penetramus, *ibid.*, 1152. Evangelium olim collo suspendi apud Christianos solitum, et capiti apponi, praesidii et custodiam causa, *id.*, LXXVII, 465, 1518. Evangelium in iudiciis medium collocabatur, *ibid.*, 918, 979. Scripturae sacrae lectio commendatur, Alcuin., CI, 616. De Scripturis sacris, Raban. Maur., CXI, 108. De canone Evangeliorum, *ibid.*, 124. Scriptura sacra in ecclesia legende, S. Ivo Carnot., CLXI, 259. Scriptura sacra ad correctionem morum legenda, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 794 et seq. Quoniam circa Scripturas sacras sunt attendenda, Gratian., CLXXXVII, 49 et seq.

SCRUTINIUM. De scrutinio baptizandorum, Theodulf., CI, 228. Quando et cur fiant scrutinia, Rupert., CLXX, 113. Scrutinium ad scientiam conducens, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 776 et seq.

SEDIS APOSTOLICA. Summus pontifex seu papa. Optimum est ut ad caput, id est ad Petri apostoli Sedem de singulis quibusque provinciis Domini referant sacerdotes, S. Hilari. Pict., X, 639. Quantum ad religionem pertinet non nisi apostolice Sedi, juxta canones debetur totius universi iudicii, Leo Magn., LVI, 651. Romanae Sedis prerogativa, *ibid.*, 761. Mos consulendi et referendi ad sanctam Sedem, *ibid.*, 458, 101. Romanae Sedis auctoritas, *ibid.*, 643. Apostolica sententia non resolvenda, *ibid.*, 653. Sedes apostolica et S. Petrus reciproce dicuntur, Greg. Mag., LXXVII, 491. Sedi apostolicae episcopi omnes, si qui in eis inventur culpa, subjecti sunt, *ibid.*, 996. Sedes apostolica omnium Ecclesiarum caput est, *ibid.*, 1298. Pontificis Romani est discordia quae in Ecclesia oritur extirpare, Leo IV, CXV, 658. Romana Sedes nunquam errare consuevit, Goffrid., CLVII, 42. Mos summo Pontifici pedes osculandi, *ibid.*, 48. Equo albo papa vectus, S. Bernard., CLXXXII, 776.

SANCTUS. Apud omnes gentes honorabilis est, Ambros., XVII, 474. Saneclus quae adolescentiam suam bonis artibus instruxit, melius dulcissimos fructus, Hieron., XLII,

538. Senectutis incommoda, *ibid.*, 537. Perfecta et integræ senectutis descriptio, *ibid.*, 545. Senectutis infirmitates, S. Anselm., CLVIII, 604.

SEPULCHRA ET HUMILI SEPULCRORUM. Martyrum sepulchra floribus ornata, Prudent., LIX, 695 not. 116. Utrum sepulchra intra Urbem olim existerint, *id.*, LX, 134, not. 190. Sepulchra martyrum frequentata, *ibid.*, 277. Misæ super martyrum sepulchra, *ibid.*, 556 not. Concursum populi ad sepulchra martyrum, *ibid.*, 400. Comestiones et comutationes reprehenduntur, S. Paulin. Nol., LXI, 661. Sepulchra sanctorum floribus adornata, Greg. Turon., LXXI, 866. Pulvis tumulorum honore prosecuta, *ibid.*, 820. Panni sepulchris sanctorum impositi ad reliquias habentur, *ibid.*, 1921. Sepulchra sanctorum veneranda, *ibid.*, 53, 1069. Vix ea tangere ausus erat Gregorius, *ibid.*, 582. Ea fileles osculantur, *ibid.*, 561. Ibi fenestella ad orandum, *ibid.*, 857. Follis lauri strata, *ibid.*, 893. Inde pulvis herbule in presidium sublate, *ibid.*, 916, 917. Panis et vinum ibi oblata ab itinerantibus, *ibid.*, 999. Villa appensa sepulchris, *ibid.*, 1142. Super sepulchra et reliquias sanctorum olim altaria erigebantur, Greg. Magn., LXXVII. Sepulchra paternæ locum ornare qualiter, Goffr. Vendoc., CLVII, 307.

SECVSUS. Non conditio fortuita servum facit, sed probrosa insipientia, Ambros., XIV, 619. Servuli multi ipsis dominiis liberiores sunt, *ibid.*, 649. Sub Patre celestis fratres sunt servus et dominus, August., XXXVIII, 400. Manumissionis servorum ac libertati hominum favens ab Ecclesia revocari non debet, Gregor. Magn., LXXVII. Concessit imperator Constantinus ut in Ecclesia fierent servorum manumissiones, *ibid.*, 547. Servi qui ad Ecclesiam confugiunt tradi non debent. Regino Prum., CXXII, 373. De servorum officiis, Rather., CXXXVI, 175. De servorum disciplina, Petr. Damian., CXV, 542. De servo arante, Honor. Augustod., CLXXII, 567.

SIGNUM. Hominis sani et hominis infirmi signa, Wolbero, CXCV, 1225.

SIMONIACUS. De differentia negotiatorum sacrali et simoniacorum, Humbert., CXLIII, 1084. Simoniaci latronibus peiores, 1114.

SINGULARITAS summopere vitanda est in congregatione, Petr. Cant., CCV, 205.

SOLITUDO, alia corporis, alia animi, Wolbero, CXCV, 1129. Anachoretarum solitudo excellentior quam cunabularum, Petr. Cant., CCV, 215.

SOLERTITAS. Vide *Dies Festi*.

SPECTACULA, THEATRA. A spectaculis, pompis, ludis publicis et theatricis scenis Christiani abstinebant, Tert., I, 466. De illis et quod iis interesse Christianis non conveniat, Lact., VI, 707. A spectaculis, et offensivibus Egypti, removeamus oculos, arena, circus, theatris, et omnibus quæ animas contaminant puritatem, et per sensus ingrediuntur ad mentem, Hieron., XXV, 189. Christianus non polleat ad gentium spectaculis, Petr. Chrysol., LII, 609. Christianos quolibet turpe est spectaculis secularibus interesse, Isidor. Mercat., CXXX, 332.

SPIRITUALIS. Spirituales sunt Ecclesie incolæ, S. Hilar. Pict., IX, 679. Sicut iustitia spiritalis facit, ita et delicta carnales, Ambros., XVII, 78. Formatio viri spiritualis, Hieron., XXVI, 285, 391. Spirituales nunquam persequitur carnales, *ibid.*, 595. Gemitus spiritualium inter carnales viventium, S. Prosper, LI, 361.

SPONGALIA. Fæta quædam quæ apud gentes habebantur Februarii mense, a S. Bonifacio reprehensa, LXXXIX, 810 et seqq.

STALLUM in choro, Stephanus abb. CXI, 475.

STATIO. De stationibus in Ecclesia solitis, Joan. Belet., CCM, 18. Vid. *Litania*.

STATUS. De perseverantia in eo statu, quem quis semel arripuit, Petr. Damian., CXV, 539.

STOLA, spirituale est indumentum, est et vestimentum nuptiale, Ambr., XVII, 1761.

STRENA, strenæ Kalendarie, Hieron., XXVI, 510. Eleemosynæ, loco strenarum dandæ, Aug., XXXVIII, 950.

SUPPRAVELLUM talare, Stephan. abb., CCXI, 595.

SOROR. Ad quib. teneatur singulis annis auctores erga monachos Floriac., Richardus, CXXXVI, 1504.

SYMBOLUM *Quicumque*, vulgo Athanasianum nuncupatum, memoriter a presbyteris tenendum, Leo Magn., LVI, 669. Symbolum apostolorum nemo debet ignorare, Cennad., LVIII, 1090. De traditione symboli, S. Hildefont., ICVI, 125. De symbolo Nicæno, Rupertus, CLXX, 35.

SYNODUS. Quæ debeatur synodis reverentia, S. Hilar. Pict., I, 568. Synodorum mos ut aliquo damnato episcopo ad universos instruendi causa fiat, *ibid.*, 651. Ad synodum Ecclesie quot sunt necessaria, Hieron., XXIII, 445. De modo et tempore celebrandi synodum, Odo de Soliaco, CCXII, 57.

TALENTUM. Talentis a Deo datis utendum, S. Anselm., CLVIII, 1189.

TE DEUM hymnus cantatur in electione archiepiscopi, S. Anselm., CLIX, 15.

TEMPLA. De exordiis templorum et altarium, Walafrid. Strab., CXIV, 919. Vide *Basilica*.

TEMPLARIUM. De decimis ordinem Templariorum sustentandi canas, CLV, 1257. De millium Templariorum regula, Joann. Michaelensis, CLXVI, 859. Qualiter audiant divinum officium, *ibid.* Quot orationes Dominicas, si officium audire nequiverint, dicant, *ibid.* Quid æquum pro fratribus defunctis, *ibid.*, 860. De militibus defunctis qui sunt ad terminum, *ibid.*, 861. Ut nullus frater remaneat oblationem faciat, *ibid.* De immoderata statione, *ibid.* Qualiter manducare milites debeant, *ibid.*, 862. Quo cibo feria sexta refecti oporteat, *ibid.* Collatio sit in arbitrio magistris, *ibid.*, 863. De qualitate et modo vestimenti, *ibid.*, 864. Famuli pallia alba non remaneant, *ibid.*, 864. Cupiens optima deteriora habeat, *ibid.*, 865. Ut quantitas et qualitas vestimentorum servetur, *ibid.* De numero equorum et armigerorum, *ibid.* Nullus armigerum gratis servientem feriat, *ibid.* Si liceat eum ambulare solum, *ibid.*, 866. De frenis et calcaribus, *ibid.*, 867. De malla et sacco, *ibid.* De legatione litterarum, *ibid.* De fabulatione propriarum culparum, *ibid.* De questu et acceptione, *ibid.* Ut cambiare vel quærere nullus audeat, *ibid.*, 868. Omnibus militibus professis licet terram et homines habere, *ibid.*, 869. Alter alterum ad iram non provocet, *ibid.* Qualiter milites sæculares recipiantur, *ibid.*, 870. Cum silentio orare debeant, *ibid.* Senes venerentur, *ibid.*, 871. Victus æqualiter omnibus distribuatur, *ibid.* Milites decimas habeant, *ibid.* De gravibus et levibus culpis, *ibid.* Quot et quales panni in lecto sint necessarii, *ibid.*, 872. De murmuratione vitanda, *ibid.* Ut omnium mulierum oscula fugiantur, *ibid.*, 874. Ordo militiæ Templi Hierosolymis instituitur, Guillelm. Tyr., 536.

TENEBRARUM OFFICIUM. De extinctione luminum in hebdomada majori, Amalar., CV, 1202. Cur candelæ triduo majoris hebdomadæ extinguantur, Rupert., CLXX, 148. De nudatione altarium et luminum extinctione triduo ante Pascha, Honor. Augustod., CLXXII, 665. De tenebrarum officio, Joannes Beletus, CII, 105.

TESTAMENTUM. Variorum testamenta quibus hona legaverunt Ecclesie, LXXXVIII, 1078 ad fin. Rutherii Veronensis episcopi testamentum, *id.*, CXXXVI, 641. De differentia testamentorum et de precariis, Abbo Floriac., CXXXIX, 480. Juris ecclesiastici homines non possunt condere testamentum, Ivo Carnot., CLXI, 926.

TITULUS. *Excellentia*, titulus honoris quo uti solet Gregorius Magn. erga reges, reginas et alios magnates, LXXVII, 467, 675, 705, 1020. Titulus *Sanctitatis* papæ tribuitur, S. Eutropius, LXXX, 18. Tituli funebres S. Brunonis, CLII, 555, 605. Titulus *Excellentie* a S. Bernardo datus papæ, episcopis, regibus, reginis, et etiam ducibus, CLXXXII.

TONSURA. Capillos tondere iugentium apud veteres consuetudo, Hieron., XXIV, 751. Tonsura clericalis, Greg. Tur., LXXI, 852. A sancto Petro instituta, *ibid.*, 728. Tonsuræ volum, *ibid.*, 976. De rasura capillum, Rupert., CLXX, 51. Tonsura ecclesiastica, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 422. Pili quare levitici præcepti sunt radi et convelli, Garner., CXCIII, 163.

TRADITIONES ecclesiasticæ sunt observandæ, Ivo Carnot., CLXI, 282, 309.

TRANSFUGA. Ad hostes fugiens quali pœna dignus, Isidor. Mercat., CXXX, 491.

TRANSLATI reliquiarum. Vide *Reliquie*.

TRIBUTUM principibus solvendum, Maxim. Taurin., LVII, 519. Tributa publica, Greg. Turon., LXXI, 450, 745. Tributum unde sic dictum, Isidor. Hispal., LXXII, 534. Tribuni qui, *ibid.*

TUMULUS. Vid. *Sepulchrum*.

TUNICÆ DOMINI (De) inventione, Almoius Floriac., CXXXIX, 749.

UNCTIO. Vide *Oleum*.

USUS. Varii domesticus usus et suppellectilium nomina, tempore Arnobii, V, 841. De vario Ecclesiarum usu, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 776. Unusquisque coloris quem elegit teneat usum, Petr. Ven., CLXXXIX, 404. Vide *Consuetudo*.

USURA prohibita, Hieron., XXV, 176. Usura igni sacro et cancro comparata, Petr. Cant., CCV, 157. Sanguisuga dicitur, 158. Usurarii anathemate percussus, *ibid.*, 159. Ipsorum pœna quadruplex, *ibid.* Usurarii restitutio admirabilis et salutifera, 417.

VASA, VASA SACRA. Vasa quibus utebantur veteres Christiani sacris decorata imaginibus, Prudent., LIX, 860. Vasa Ecclesie frange. non licet nisi pro redemptione

captivorum, Greg. Magn., LXXVII, 596. Vasa sacra a solis hominibus sacralis contractanda, Remig. Curien., CII, 1102. Vasa sacra in alios uas non convertenda, Theodulf., CV, 196. De vasis quæ simpliciter signa dicuntur, Walafridus, CXIV, 924. De vasis et vestibus sacris, *ibid.*, 951. Feminæ vasa sacra vel pallas non contingant, *id.*, CXXXIV, 50. Vasa sacra a sacris tantum contractanda, Ivo Carnot., 175, 259. Vasis sacris templi sicutens Baltazar rex regno privatus est, Petr. Cant., CXX, 170.

VELUM. Velari perinde est ac velum sanctimoniam accipere, S. Aug., XXXII, 839. Velamen conjugale, Leo Magn., LVI, 249.

VENATIO. A venationibus clamorosis abstinere debent Christiani, S. Bruno, CLXIV, 379.

VESTIS. VESTIS. INUMENTUM. Mulieres ad ecclesiam in vestitu superbo venientes reprehenduntur, August., XXXVIII, 205. Vestimenta linea interiora, *ibid.*, 224. Crucis signum in vestibus baptizatorum apparet, *ibid.*, 156. Diebus festis vestitus nitidior et templa ornatoria, Leo Magn., LIV, 273. Vestibus fulgere nihil prodest, Maxim. Taur., LVII, 235. Neophyti albis induti vestibus per octo dies, S. Paulin., LXI, 513. Albas vestes sacerdotum, levitarum et recentis baptizatorum, Greg. Tur., LXXI, 219, 325, 586, 842, 845. De pallis virorum, Rab. Maur., CXI, 575. De pallis feminarum, *ibid.*, 575. De lana et lino, *ibid.*, 578. De virorum et mulierum ladamens, Atto Vercell., CXXXIV, 44. Vestes sacre inveteratis sunt comburenda, S. Ivo Carnot., CLXI, 174. De novis monachorum vestibus; quomodo et a quibus inventæ, Ordericus Vital., CLXXXVIII, 656.

VESTIMENTUM ecclesiasticum quale, Stephanus, CCXI, 536.

VICTORIA. De victoriis ab exercitu Christianorum in Turcas reportatis, Godefrid. Bullon. CLV, 591. De victoriis ab exercitu Christiano in Terra sancta habitis, *ibid.* Vide *Crucesignati*.

VIDUA. Quæ vidua admittenda sit ad stipendia Ecclesie, Ambr., XVII, 299. Viduis et pauperibus ministrare apostolicum est, Hieron., XXV, 1172. Viduitas et pauperitas sancta in omnibus Christianis, S. Prosp., LI, 581. Viduarum habitus qualis esse debeat, S. Fulgent. Rusp., LXV, 371. De viduis, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 807. De coerendo et extirpando raptu viduarum ab implis mulieribus, Hincmar., CXXV, 1017. De viduis secularibus, Regino, CXXXII, 514; Rainerius, CXXXVI, 202. Consecratio vidue, Anonymus, CXXXVIII, 1099. Quarta pars decimarum viduis et pauperibus est distribuenda, Gerohus CXCI, 1509.

VIGILIA. Vigiliæ et pernoctationes in basilicis, Hieron., XXII, 908. Ecclesia nocturnis vigiliis Christum Dominum personans, *ibid.*, 1199. Festorum vigiliæ quomodo celebrandæ, S. Bernard., CLXXXIII, 403. Cur præcipuis sanctorum festis præmittantur jejunia, *ibid.*, 501. De minutio in vigiliis, Guichardus, CXCLX, 1103.

VIRGO. VIRGINITAS. Virgines oportet velari, Tert., I, 1184. Virginum encomium, *ibid.*, 1280. Virgo felicior haberi poterit, at vidua laboriosior, *ibid.*, 1247. Virginitas bonæ publicatio stupri passio est, *id.*, II, 892. Virginitas gratum Deo sacrificium, *ibid.*, 806. Plures Ecclesie per Græciam virgines suas reconducunt, *ibid.*, 890. Virgines hominum contra virgines Dei ambiunt, *ibid.*, 892. Virginitas ostentatitia, *ibid.*, 892. Ejus pericula, *ibid.*, 909. Virginitas vera, et tota et pura, nihil timet magis quam semetipsam, *ibid.*, 910. Etiam feminarum oculos pati non vult, alios ipsa oculos habet, *ibid.* Virgines utriusque sexus apud ethnicos, *ibid.*, 928. Virgines quæ se Deo dicaverunt, castas perseverant, S. Cyprian., IV, 564. Virginitas corruptis penitentia plena imponitur, *ibid.*, 566. Virgines angelis Dei æquales, *ibid.*, 462. Virginitas felix et beata, S. Hilari. Pict., IX, 707. Virgines Deo Christoque dicatæ persecutionem patientes horrendam, *id.*, X, 665. Modestia uti debeat vestibus, *ibid.*, 550. Virginum sacra Deo corpora, *ibid.*, 561. Earum nudatio graphicè depingitur, *ibid.*, 651, 664. Nihil tam præclarum est et utile quam virginitas, S. Ambros., XVII, 221. Virginitas et vidue gloriosum vocabulum, *ibid.*, 478. Virgo potest esse corpore, sed non mente corrupta, *ibid.*, 581. Quid prodest virginem esse corpore, si contingat mente esse corruptam, *ibid.*, 739. Principia virginitatis mortuaria, quæ, S. Hieron., XXII, 545. Perit et mente virginitas, *ibid.*, 597. A Salvatore virgine dedicatur, *ibid.*, 406. Unde ditius virginitatis donum fluxit in feminas, *ibid.*, 409. Regulas dantur ad integritatem virginitatis conservandam, *ibid.*, 4010. In eo facilior est quod carnis incentiva non novit, *ibid.*, 1055. Virginitatis æ pudicitia palma, *ibid.*, 1102. Felix virginitas quæ sit, *ibid.*, 1123. Augustinus liber de sancta virginitate, Aug., XXVII, 640. Virginitatis encomium, *id.*, XXXIV, 112.

Virgo nomen integritatis, non ætatis, *ibid.*, 492. Virgines honorabilis membrum Christi, *id.*, XXIV, 1499. In sola charitate custodia castitatis, *ibid.*, 2141. Virginitas nomen accepit ab abstinentia ab illicitis, *id.*, XXVIII, 574, 575. Virginitatem qui voverunt angelorum vitam ducunt in terra, *ibid.*, 736. Hoc incipit esse ante mortem quod ceteri post resurrectionem, *ibid.*, 736. Virginitas commendatur, *ibid.*, 996. Virginitas Maria imitanda proponitur, *ibid.*, 1011. Virginitas celestis vite imitatio, *id.*, Xb, 595. Angelica portio est, et in carne corruptibilis incorruptionis perpetua meditatio, *ibid.*, 401. Virginitatis votum, *ibid.*, 412. Virginitas se præferat ut non nuptis danteur, *ibid.*, 404. Virgines quanto sanctiores, tanto sint humiliores, *ibid.*, 427. Virginitas quia ratione humilitas exercenda, *ibid.*, 436. De conjugio, viduitate et virginitate multas perplexitates, *ibid.*, 443. Virginum sanctorum gloriosa certamina, *id.*, XLIV, 724. Virginitatis elogium, Joan. Cassian., XLII, 1229, 1230. Virginitas carnis et spiritus, S. Prosp., LI, 438, 521. Virgines sacre ut vivere debent, Soliman., LIII, 196. Virgines et puella sacre, *ibid.*, 205. Virgines etiam sine sua culpa per vim corruptæ cum incontaminatis se comparare non audeant, S. Leo Magn., LV, 655. Quo loco habenda, *ibid.*, 655. Quæ sua culpa corruptæ sunt longæ penitentia subiciantur, *ibid.* et Virginum propositum et habitus et consecratio, *ibid.*, 1571. De his qui in virginitate non persistunt, Crisost., LXXXVIII, 885. Virgines superbientes, *ibid.* Virgines etiam minores velandæ, *ibid.*, 956. Constitutus dies velentur, *ibid.*, 925. Virginum zone solutæ in nuptiis, Benedict. Solul., CIII, 1251 not. Virginitatis professio quando fieri potest, *ibid.*, 1506, 1507. Virgines prudenter cur in quinque Psalmis expressæ, Petr. Dam., CXLV, 228. Virgo voti prævaricatrix, *ibid.*, 571. Virginem post lapsum Deus reparare potest, *ibid.*, 600. Virginitas Libæ comparata, S. Bernard., CLXXXIV, 69. Villa virginitatis balsamum corruptentia, *ibid.*, 90. Virginitatis defectus deploratur, *ibid.*, 209. Virginitas læsa condonari solet, recuperari non valet, *ibid.* Virginitatis amans medicus non debet contentus esse virtutibus, *ibid.* Votum virginitatis prima fecit B. Virgo Maria, *ibid.*, 609. Virginitas maxime convenit fortitudo, *ibid.*, 678. Item silentium, *ibid.*, 688. Virginum præ ceteris duplex prærogativa, *ibid.*, 690. Canticum in proprium, *ibid.*, 701. Virginitas amissa irrecuperabilis, *id.*, 1258. Quales filios pariat, *ibid.*, 1259. Virginitas flores, *id.*, CLXXIV, 202. Virgines species sunt Christi, Richard. a S. Viet., CXCVI, 516.

VIRGOS. Dardila exstruitur, mollitia destruitur, Tert., I, 621. Nihil prodest verbis præferre virtutem, et factis destruere veritatem, S. Cyprian., III, 596. Quo rite colat debeat, Lactant., VI, 225. Si quid turpitudinis habet desinit esse virtus, *ibid.*, 570. Vis ejus et officium, *ibid.*, 577. Nullum præmium esse dignum in terra reperitur, *ibid.*, 579. Virtutis exercitia et corroboramenta, *ibid.*, 585. Merces ejus sola immortalitas, *ibid.*, 456. Sola iudicari potest verum bonum, *ibid.*, 496. Quid præmio suo spoliari nequeat, *ibid.*, 610. Utrum doceri possit, *ibid.*, 650. In quo sit posita, *ibid.*, 651, 654. Viri nemo favet, nisi qui illam sequi potest, *ibid.*, 757. Eius via non capit magna onera portantes, *ibid.*, 738. Viri, unde appellata, VII, 57. Per male probatur et constat, *ibid.*, 137. Virtus significatur in dextera, S. Hilari. Pict., IX, 791. Virtutis vox, *ibid.*, 467. Virtutes interne externis preferendæ, *ibid.*, 1050. Virtus naturæ res est, *id.*, I, 325. Extra Ecclesiam nulla virtutum præmia, Hieron., XXII, 425. Cum non pataverimus ad cœlum pervenisse, virtutum tunc habebimus principium, *ibid.*, 407. Viri grandis, quæ, *ibid.*, 854. Virtus semper rara est, *id.*, XXIII, 501. Virtutibus cardinalibus nihil pretiosius, *ibid.*, 640. Virtutes omnes simul habere non possumus, *ibid.*, 515. Virtutes in medio sunt, et nimietas omnia in vite est, *ibid.*, 1091. Virtutis exagitatio suat clariores, Greg. Magn., LXXV, 519. Simplicitas et rectitudo ad virtutem sunt necessaria, *ibid.*, 529. Pensandæ virtutes ab intentionis origine, *ibid.*, 550. Post finem operum diligenter sunt disutiendæ, *ibid.*, 552. Absque fide nulla vera virtus, *ibid.*, 589. Virtutes nostræ quæ imperfectæ, 820. Vera virtus est in amore, *id.*, LXXVI, 147. Virtutum gradus in quo consistunt, *ibid.*, 241. Virtus simul est exordium, aliud profectus, aliud perfectio, *ibid.*, 958. Virtutes Christianæ quæ sint, *ibid.*, 1066. Virtus similis est lilio, Godefrid. Admont., CLXXIV, 1061.

VIRGOS. Virgines causas sunt calamitatum, Hieron., XXII, 410. Palma virorum, quæ, *ibid.*, 606. Terror ignis æterni crescentia vitia consummes, *ibid.*, 814. Non nos decipiunt, nisi sub specie umbræque virtutum, *ibid.*, 673. Pauci sunt qui, calcatis vitis, tramitem taceant vir-

rus, *ibid.*, 879. Vitis adversum nos furdus inest, Greg. Mag., LXXIV, 631. Cur vitia quadam leviora subigere non possint iusti, *ibid.*, 658. Viri sancti soli secum sunt, qui vitia subegerunt, *ibid.*, 668. Aliud est contra vitia certare, aliud vitis consentiendo subiacere, *id.*, LXXVI, 264. Quid agendum ne noceant, *ibid.*, 625. Vitia non tantam virtutis vicina, sed etiam remota sunt cavenda,

ibid., 1021. Vitia capitalia a nobis comprimi oebent sicut et cætera, Godefrid. Admont., Cl. XXIV, 57. Morte Christi prostrata, *ibid.*, 500. Bestiis comparantur vitia, *ibid.*, 1120, 1128.

ΧΕΝΟΔΟΧΙΟΝ Præceptum de concedendo Xenodochio, Lib. Diurn., CV, 102. De administratione Xenodochii in quo peregrini suscipiuntur, Ivo Carnot., CLXI, 891.

SERIES NONA.

In hac nona Serie, quidquid ad veram Christi Ecclesiam attinet, sedulo colligimus. Hic itaque agimus primo de illius origine, antiquitate, et de præcipuis quatuor notis, scilicet unitate, sanctitate, catholicitate et apostolicitate, quibus inter alias inlarescit. Mirabilem ejus Hierarchiam, Ordinis simul ac Jurisdictionis, contemplamur, et proinde vicissim tractamus de Summo Pontifice, de Metropolitibus, Episcopis, Sacerdotibus, ac de aliis inferioribus Ministris, necnon de diversis illorum officiis et muneribus. Deinde Ecclesiam Dei ab Hæresibus oppugnatam, dilaceratam a Schismaticis, sed semper, velut rupem inter procellas, immotam ostendimus. Sanctos præterea et Martyres innumeros recensemus, et sacrum commercium suffragiorum, bonorum operum, meritum, quibus omnia Ecclesie membra per unum spiritum vinculo charitatis colligata coadunantur. Tandem cum Doctores et auctores ecclesiastici semper catholica dogmata scriptis asseruerunt et contra hæreticos propugnarunt, de his scriptis dogmaticis speciales subjicimus Indices.

LXXIX.

INDEX DE ECCLESIA

LOGICQ RERUM ORDINE DISPOSITUS,

REFERENS IN TRIBUS ET VIGINTI CAPITIBUS QUIDQUID DE EA SCRIPSERUNT SS. PATRES.

MONITUM.

In hoc Indice utilitati simul et commoditati lectorum providentes, varia statuimus capita, et in unoquoque capite ex Patribus collecta exhibemus. Sic vicissim agimus I. De definitione Ecclesie quoad nomen II. De definitione Ecclesie quoad rem. Id est, Ecclesie in se spectatæ. III. De origine et antiquitate Ecclesie. IV. De variis nominibus quibus designatur Ecclesia tum in sacris Scripturis, tum in traditione Patrum, ordine alphabetico memoratis. V. De diversis typis vel figuris quibus adumbratur Ecclesia tam in Veteri quam in Novo Testamento. VI. De nonnullis quibus assimilatur vel comparatur Ecclesia. VII. De partibus quibus constat Ecclesia. VIII. De non pertinentibus ad Ecclesiam. IX. De bonis spiritualibus Ecclesie et quomodo benigna est erga filios. X. Quo indicio dignoscenda Ecclesia. XI. De præcipuis quatuor notis quibus agnoscitur vera Dei Ecclesia. XII. De unitate. XIII. De sanctitate. XIV. De catholicitate. XV. De apostolicitate. XVI. De doctrina et fide Ecclesie. XVII. De disciplina et moribus Ecclesie. XVIII. De perpetua duratione seu indefectibilitate Ecclesie. XIX. De auctoritate et infallibilitate Ecclesie. XX. De potestate Ecclesie. XXI. De Romano Pontifice. XXII. De episcopis. XXIII. De rationibus propter quas intrare in Ecclesiam oportet, et cur semel ingressis nunquam ab ea discedendum. Et sic Index noster verum ex SS. Patribus de Ecclesia tractatum lectori præbet.

1. Definitio Ecclesie quoad nomen, et quomodo differt a Synagoga.

Juxta vim nominis ἐκκλησία, Ecclesia est evocatio seu vocatorum coetus; ex vocatione enim appellata est; S. August., LXXV, 2089; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 739, 740; Synagoga autem sic dicitur a voce συναγωγή, congregatio, *ibid.* — Inde Ecclesia inter et Synagoga differentia est ex nominis notatione; S. Aug., XXXVII, 1047, 1096. —

Inde jam dignior Ecclesia, quam Synagoga, quæ non nisi ex congregatione; pecora enim congregari, homines non nisi convocari solent; S. Hieronym., XXV, 1404; S. Aug., LXXV, 2089. — Post Synagoga equidem vocata, sed ante eam promissa fuit Ecclesia; *id.*, XXXIX, 2171, scilicet patriarchis Abraham, Isaac et Jacob, et populis per imitationem fidelis illis eorum; *id.*, XLIII, 822. — In Genes., cap. II, jam prænuntiata fuerat, *id.* XLVII, 238. — In benedictione Abraham promissa, *id.*

XL, 174; est enim Ecclesia verum Abraham semen, id., XXXV, 789; annuntiata et quasi revelata huic patriarchæ per promissionem sibi factam, S. Ambros., XV, 1591; præfigurata fuit in lege, S. Hieronym., XII, 1531. — Et prædicta a prophetis; S. Aug., XII, 584; XIIII, 289; præsertim ab Isaia qui plusquam ceteri de ea prophetauit, id., XII, 585; in ipsis tandem promissionibus, jam tunc erat figurata, id., XIIII, 305. — Ecclesia per Rebeccam, Synagoga per Saram adumbrata est, S. Hieronym., XIX, 1754. — Repudiatur Synagoga ut introducatur Ecclesia, id., XIX, 1755. — Calcaneum Christi Synagoga, decor et gloria vultus ejus Ecclesia, S. Ambros., XIV, 1159. — In hoc, ut in multis adhuc aliis, differt Ecclesia a Synagoga quod diversos colligit populos, id., XVII, 810; S. Aug., XII, 670; S. Prosper Aquil., I, 166; S. Greg. Magn., LXXIX, 488; Vener. Beda, XCII, 68. — Ex utroque enim populo nempe judaico et gentili edificata est Ecclesia, S. Gregor. Magn., LXXIX, 618 et seqq.; ista vero fuerit unius gentis: Cassiod. Senator, LXX, 501; S. Iudefons, XVI, 159. — Figurata fuerant Ecclesia et Synagoga, per duas molescentes Evangelii, quarum una assumitur, altera relinquitur, S. Ambros., XVII, 650. — Christus per infidelitatem Synagoga unam amisit gentem, nec ipsam tamen totam; totum mundum per fidem Ecclesiae acquisivit, S. Aug., XXXIX, 1755.

II. Definitio Ecclesiae quoad rem, id est Ecclesiae in se spectatae.

Varie definienda Ecclesia juxta varias nominis illius acceptiones; nam multiplex est Ecclesiae nominis acceptio, nempe latissima, latior, lata, stricta et propria, impropria et metaphorica.

Prima acceptio ita generalis est ut extendatur ad quolibet hominum conventus; eo sensu David, psalmo 25: *Odavi Ecclesiam malignantium*, S. Aug., XXXVI, 187.

Secunda non ita generalis, latior tamen est; usurpatur enim ad designandam collectionem omnium fidelium tam viventium in terris quam defunctorum, sive jam fruuntur in caelo, sive detineantur adhuc in Purgatorio; hoc sensu Apost.,... *Et ipsam (Christum) dedit caput super omnem Ecclesiam*, Eph. I, 22; S. August., XXX, 826; XXXVI, 585.

Tertia, quæ nuncupatur lata, sumitur pro collectione fidelium omnium ab initio mundi ad ejus finem: hoc sensu Greg. Magn., LXXVI, 1154, ait Ecclesiam incipere ab Abel justo usque ad ultimum electum: complectitur proinde cunctum populi Dei et ante Legem, et sub duobus Testamentis.

Quarta, stricta nimirum et propria, designat tantum fideles ab adventu Christi ad diem qua veniet judicatoris orbem, et ita communis est et usitata ut per illam sine addito et simpliciter pronuntiatur intelligatur illa societas quæ in unum religionis corpus per professionem doctrinæ et præceptorum (Christi) sub pastoribus legitimis et præsertim Romano Pontifice adunatur: eo sensu Augustinus: *Pœnitentiæ prædicatione vocatur ad Christum et convocatur Ecclesia*, id., XXXVIII, 1965.

Quinta tandem acceptio, id est, impropria et metaphorica usurpatur pro loco, seu ædibus consecratis in quas fideles ad orandum conveniunt; hoc sensu Apostolus: *Convenientibus vobis in ecclesiam audite scissuras esse inter vos*, I. Cor. II, 18, Firmianus Lactantius VII, 215; S. Aug., XXXIII, 450, 474, 477; XXXVII, 1590; XXXVIII, 205, 452, 569, 1165, 1174, 1212, 1475, 1600.

III. Origo et Antiquitas Ecclesiae.

Ecclesia Christi, si sumatur acceptione lata id est pro cœtu fidelium in Christum credentium ita antecessit natiuitatem Christi, ut tempore Legis naturæ et Legis scriptæ sancti existerent religionis Christianæ cultores; Godfrid. abb., CLXXIV, 552, 1014. — Ab Abel justo inceptit, S. Greg. Magn., LXXVI, 1164. — Ab initio Abeli est plantata, Bruno abb. Astens., CLXIV, 165. — Etiam ante Christum jam erat in Sanctis, S. Aug., XXXVIII, 38; nam qui Christum præcesserunt Sancti membra erant Ecclesiae, Aurelius Prudent., LX, 515, 555. — Si sumetur acceptione stricta, pro cœtu fidelium ab adventu Christi ad diem Judicii, a Christo initium duxit et ortus ejus ad natiuitatem referendus est; S. Hilar. Pictav., IX, 736; S. Ambros., XVII, 398; S. Aug., XL, 645; S. Leo Magn., LIV, 215; De latere Christi per passionem et amoris mortem formata est, S. Ambros., XVII, 550, 815; S. Aug., XXXIV, 216; XXXV, 1515; XXXVIII, 55; S. Maxim. Taurin., LVII, 335. — Incunabulum ejus Judæa, S. Hilar. Pictav., IX, 735; S. Maxim. Taurin., LVII, 261; Vener. Beda, XCIV, 50; S. Iudef. Tolet., XCVI, 139; S. Bruno Carth., CLIII, 25,

51. — Ecclesiam conditor Deus, fundavit eam in æternum; S. Ambros., XIV, 1155. — Suffragis humanis fundata non fuit neque subsidiis; S. Hilar. Pictav., I, 610. — Prophetas disposuerunt, apostoli jacerunt Ecclesiam fundamenta, S. Aug., XXXVII, 580. — Fundamentum Ecclesie primum et essentialia Christus qui est petra super quam edificata est; Magnus presbyter, V, 344. — Bula, presbyt. Aquil., XXI, 718; S. Aug., XXXII, 618; XXXIII, 479, 1258; S. Prosp. Aquil., LI, 290; Cassiod. Vivariens. abb., LXX, 536, 618, 729; S. Greg. Magn., LXXVI, 599; S. Brun. Astens., CLXIV, 259, 1005; Petr. Lombard., CXCI, 950; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 868; fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id quod positum est quod est Christus Jesus, S. Ambr., XVII, 199. — Super petram Christum fundatam fuisse Ecclesiam quomodo debet intelligi, Paschas. Radbert., CXX, 569 et seqq. — Fundamenta Ecclesie secundaria, propheta qui disposuerunt, et ceteri apostoli qui hæc jecerunt fundamenta; id., XVII, 380; omnes enim plantaverunt Ecclesiam non contumelias faciendo, sed patiendo et fundendo suum sanguinem: S. Hieronym., XXII, 741, 743; S. Leo Magn., LV, 51, 59. — Primum fundata est in Antiochia a S. Petro; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 739.

IV. Varia nomina sub quibus designatur Ecclesia tum in SS. Scripturis, tum in Traditione Patrum, ordine alphabetico ducta.

Ecclesia dicitur edificatio corporis Christi: Florentius abbas, LXXII, 925. — Ager, S. Greg. Magn., LXXV, 1159. — Ager Christi benedictus cur, Haymo Halberstat., CLVI, 955. — Ager sanguinis, quare, Rupert. abbas, CLVIII, 1575. — Agricultura Christi, S. Bernard., CLXXXIII, 955. — Altare Dei, Petr. Lombard., CXCI, 492. — Arca, Raban. Maur., CXII, 864. — Arca Domini ubi celestes thesauri reconduntur, Walafrid., CXIII, 487. — Arca sanctificationis Christi; Cassiod. abb. Vivariens., LXX, 920. — Arca Christi, S. Aug., XXXIV, 127; XLIII, 355; Alcuin. abb., C, 635, in qua nunc triticum non sine palea, S. Aug., XXXVIII, 119, 1174. — Arca ante ventilationis tempus non deserenda, id., XXXVI, 190. — Atrium, S. Brun. Carthus., CLII, 1147; Atrium domus Dei, Renig. Monach., CXXXI, 285. — Aurora, S. Greg. Magn., LXX, 648; LXXVI, 63; Gerhohus Reich., CXCI, 505 et seqq. — Caro Christi, S. Aug., XXXVI, 1991; S. Brun. Heribol., CXLI, 87. — Castellum forte et insuperabile; Bruno abb. Astens., CLXV, 590. — Castra Dei, S. Petr. Dam., CLXV, 598. — Castrorum acies ordinata terribilis, quia per unitatem charitatis compacta nullum locum aperit per nulum discordia hostibus, id est hereticis vel immanibus spiritibus, Cassiod. Vivariens., LXX, 1089; Walafrid. Pictav., CXIII, 1158; Petr. Cantor., CCV, 168. — Cella Vianensis, in qua charitas ordinatur, Cassiod. Vivariens., LXX, 1082. — Circumdata varietate, Honor. Augustodun., CLXXII, 108. — Civitas Dei, S. Ambros., XIV, 1442; S. Aug., XXXIV, 1261; S. Prosp. Aquil., LI, 580; Cassiod. Vivariens., LXX, 536; Alcuin. abb., CL, 1072; Walafrid., CXIII, 538; Haymo Halberstat., CXVI, 354; Bruno abb. Augie., CXLI, 195; Rupert. abb. Tuitiens., CLXVIII, 615, 807, 1476; Petr. Lombard., CXCI, 451, 459, 665, 901; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 1575; 1585, 1588; Alan de Insul., CCX, 208; ex fide gignitur hæc civitas, vivit ex spe; S. Aug., XLI, 461, 466. — Civitas superna, dum peregrinatur in terra, leges et instituta nationum sequitur quæ non impediunt religionem, S. Aug., XLI, 646. — Civitas habitationis, Cassiod. Vivariens., LXX, 775. — Civitas sancta supra montem posita, S. Aug., XLIII, 495; S. Fulgent. Rusp., LXV, 198; Haymo Halberstat., CXVI, 584; CXVII, 1188, 1192; Rupert. Tuitiens., CLVIII, 1598, CLXIX, 1186; Alan. abbas Tewkesbertens., 1769. — Cœlum, Tichon. Afric., XVIII, 56; S. Aug., XXXVIII, 580, 588, 594; S. Greg. Magn., LXXVI, 651; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 981; Haymo Halberstat., CXVII, 1078, 1082, 1085, 1105, 1118, 1175; Rupert. Tuitiens., CLIX, 1232; Petrus Lombard., CXCI, 1089; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 31; cur dicitur cœlum, Richard. a S. Victore, CXCVI, 744; Philip de Harveag., CII, 1264. — Columba, S. Optat. Miler., XI, 941; Rufin. Aquileiens., XXI, 914; S. Fulgent. Ruspens., LXV, 502; Cassiod. Vivariens., LXX, 486, et sic nominatur propter simplicitatem multitudinis credentium in ea, S. Hieronym., XIV, 1574. — Columba deargentata, Cassiod. Vivariens., LXX, 486, propter altorem eloqui sui; Haymo Halberstat., CXIV, 416. — Columba et firmamentum veritatis, S. Aug., XLIII, 540; columna cuius splendor possent omnes illuminari; firmamentum, quippe quo tuietur et firmat veritatem, S. Ambros., XIV, 626; S.

Aug., XLIII, 442, 540; Haymo Halberst., CXVII, 992; Lanfranc Cantuar., CL, 385. — Congregatio catholica, cur. Raban. Maur., CXI, 901. — Congregatio sancta in unum corpus unitate fidei et charitatis assurgens, S. Ambros., XVI, 235. — Coniux Christi, S. Aug., XXXIV, 25; XXXVII, 1672, 1784; Gelasius papa, LIX, 156; Eucyppius abbas, LXII, 669; Petr. Lombard., CXCI, 1161; CXII, 215. — Coniux mortis et hares crucis, S. Greg. Magn., LXXIX, 31. — Corpus; hoc sensu Paulus loquens de Ecclesia, ait: Unum corpus multi sumus, Lanfranc. Cantuar., CL, 190, 196, 198, et Petr. Lombard., CXCI, 197. — Corpus Christi S. Hilar. Pictav., IX, 714; S. Optat. Milev., XI, 1477; S. Ambros., XV, 1414, 1422; Tichon. African., XVIII, 57; Rufin. Aquil., XXI, 906; S. Aug., XXXIV, 25; XXXVI, 600, 619, 715; XXXVII, 1717; XXXVIII, 206; XLIII, 540, 545, 595, 487; XLIV, 151; S. Prosp. Aquil., LI, 284; S. Leo Magn., LIV, 914; S. Paulin. Nol., LXI, 261; S. Fulg. Rusp., LXV, 811; Beda, XCIV, 119, 200; Alcuin. Abb., C, 1091; CI, 1072; Jonas Aurel., CVI, 285; Raban. Maur., CVII, 297; CVIII, 1205; Walafrid. Fuldens., CXIII, 51, 154, 522, 1281; Remig. Monachus, CXXI, 156, 422; S. Petr. Damiani, CXLI, 779; Lanfranc. Cantuar., CL, 197; Urban. II papa, CLI, 1257; Placid. episcop., CLXIII, 625; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 621; CLXIX, 485; Honor. Augustod., CLXXII, 554, 1128; S. Bernard., CLXXXIV, 598; Gratian., CLXXXVII, 547; Petr. Lombard., CXCI, 187, 660, 870, 1227, 1582; CXCI, 179, 197, 215, 262; Garner. canonic., CXCI, 71, 119, 500, 1729, 1750; S. Hildegardis, CXCVII, 1021; Alan. de Insul., CCX, 372, 521. — Ecclesia Catholica sola est corpus Christi, S. Aug., XXXIII, 815. — De multis aquis assumpta; de aqua videlicet quando baptismatis regeneratione conquisita est; de aquis multis, id est populis multis collecta, S. Brun. Heribolens., CXLI, 91. — Domus, et recte sic vocatur, Hildebert. Turonens., CLXXI, 625. — Domus celestis, Garner. canonic., CXCI, 595. — Domus Dei, S. Hilar. Pictav., IX, 416; S. Ambros., XIV, 967; Rufin. Aquil., XXI, 661, 737, 747, 898, 914; S. Hieronym., XXIV, 822; XL, S. Aug., 1196; XLIII, 442; Cassiod. Senator, LXX, 665; S. Greg. Magn., LXXIX, 46, 156, 201; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 502; Alcuin. abb., CI, 1072; S. Agob., CIV, 236, 512; Walafrid., CXIII, 161, 685; Haymo, CXVI, 481, 516, 652; Remig. monach., CXXI, 767, 791; Gerardus, CXII, 1284; S. Bruno Carthus., CLII, 1546; Bruno abbas Astens., CLXIV, 956; Petr. Lomb., CXCI, 512, 860, 904, 1157, 1189; Garner. canonic., CXCI, 1555; Philip. de Harveng., CCIII, 580. — Domus Dei constructa ex lapidibus vivis, Rufin. Aquil., XXI, 661. — Domus Jacob et Domus Joseph, quomodo, Hildebert. Turonens., CLXXI, 401. — Domus magna Patristarum, Liturg. Mozarab., LXXXV, 35. — Domus refugii, Petr. Lombard., CXCI, 5021. — Domus regia, S. Greg. Magn., LXXIX, 485. Domus una, S. Aug., XXXIII, 585. — Domus veri David, id est Christi, S. Prosp. Aquil., LI, 567; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 536, S. Agobard. Lugdun., CIV, 97. — Electa ut sol; electa, quod enim eligitur, aliis præfertur; ut sol, quoniam solis fulgorem imitatur, Bruno Astens., CLXIV, 1274. — Electa ut ceder, cur, Odo de Deogilo, CXCV, 1203. — Ferculum Regis pacifici, Walafrid. Fuld., CXIII, 352. — Filia celestis Jerusalem, S. Greg. Magn., LXXIX, 188. — Filia multitudinis, Cassiod. Senat., LXX, 1095. — Filia principis, S. Greg. Magn., LXXIX, 535. — Filia regum, Taio Casaragust., LXXX, 792. — Cuius gloria ab intus, S. Gregor. Magn., LXXV, 853. — Filia Sion, Filia Jerusalem, Venerab. Beda, XCII, 91; XCIV, 122; Raban. Maur., CXI, 579; Walafrid. Fuld., CXIII, 1261; Rupert. Tuit., (CLXVIII), 481; Petr. Lombard., CXCI, 1261. — Filia Synagoga, S. Petr. Chrysol., LII, 652. — Firmamentum, Amulo Lugdun., CXVI, 255. — Fons hortorum, id est animarum quibus ab ea inest quicquid sanctitatis habent, Cassiod. Senat., LXX, 1079. — Fons signatus, S. Optat. Milevit., XI, 964; Rufin. Aquil., XXI, 965; S. Aug., XLIII, 196, 477; Odo de Deogilo, CXCV, 1170; Joannes Algrinus, CCVI, 458. — Hæreditas Dei, S. Hilar. Pictav., IX, 451; Cassiodor. Senat., LXX, 55; S. Brun. Heribol., CXIII, 127; Bruno Astens., CLXIV, 865. — Quippe quod filii eius hæreditas Domini sunt, Cassiodor. Senat., LXX, 929; et filii sui omnes, id est creantes hæreditatem eam, CXVI, 1063. — Hæreditas Gentium, Petrus Lomb., CXCI, 1007. — Hortus conclusus, S. Optat. Milevit., XI, 965; S. August., XLIII, 196, 477, 590; Gregor. II papa, LXXXIX, 513; Alcuin. abb., C, 613; Godefrid. Admontens., CLXXIV, 789; Hng. de S. Vict., CLXXV, 275; Guarinus abbas, (XCV), 1268; Joannes Algrinus, CCVI, 457. — Hortus Dei, S. Ambros., XV, 1839; S. Aug., XLIII, 590; Cassiodor. Senat., LXX,

1060, 1107; S. Greg. Magn., LXXVI, 799; Alcuin. abbas, C, 653; Raban. Maur., CXII, 506; Godefrid. Admontens., CLXXIV, 901. — Hortus deliciarum, Hugo de S. Victor., CLXXV, 163. Hortus irriguus cuius in medio fons est Christus a quo indesinenter fluunt aquæ doctrinæ spiritualis quæ Ecclesiam irrigant, Walafrid. Fuldens., CXIII, 1501. — Hortus nucum, cur, Bruno Astens., CLXIV, 1275. — Hortus Sponsi, LII, 476; S. Bernard., CLXXXVI, 201. — Hospitium amicitias, S. Cyprian., IV, 506. — Introitus et vestibulum Cæli, Walafrid. Fuldens., CXIII, 512. — Israel, S. Greg. Magn., LXXIX, 285. — Jerusalem, Prosp. Aquitan., LI, 580, 572; S. Greg. Magn., LXXIX, 596, 596; vener. Beda, XCIV, 72; Raban. Maur., CXI, 90; Haymo Halberst., CXVI, 685; S. Bern., CLXXV, 55; Petr. Lomb., CXCI, 752; Petr. Cant., CCV, 175, 189. — Leana, S. Greg. Magn., LXXVI, 677; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 110, 111. — Locus videntium, S. Greg. Magn., LXXVI, 536; Brun. Astens., CLXIV, 661. — Luna, Eucyppius abbas, LXII, 757; Cassiod. Senat., LXX, 76; S. Greg. Magn., LXXVI, 31, 957; Alcuin. abb., C, 662; Haymo Halberst., CXVI, 454, 648; Petr. Lombard., CXCI, 125; Garner. canonic., CXCI, 40. — Luna perfecta in æternum, *ibid*. — Mater credentium, Remig. monach., CXXXI, 506. — Mater omnium Christianorum, Tertull., I, 1154; II, 932. — S. Aug., XXXVII, 1140, 1141; Regino Prumiens., CXXXII, 558. — Mater omnium matrum et filiorum, S. Prosper. Aquitan., LI, 281. — Mater spiritualis regum, S. Petr. Dam., CXIV, 72. — Mater vera viventium, Tertull., II, 723; S. Ambros., XV, 1585. — Cuius matris ubera sunt duo Testamenta, S. Aug., XXXV, 1998. — Lex et prophetæ, Rupertus Tuitiens., CLXVIII, 956. — Mons, S. Hilar. Pictav., IX, 680; Cassiod. Senat., LXX, 535; S. Greg. Magn., LXXVI, 684, 669. — Petr. Lombard., CXCI, 247; Garner. Canonic., CXCI, 255. — Mons montium et sancta sanctorum, Cassiodor., LXX, 696. — Mons sanctus Dei, Rufin. Aquil., XXI, 651; Haymo Halberst., CXVI, 529; Petr. Lomb., CXCI, 425. — Mons Sion, Rufin. Aquil., XI, 996; Cassiod., LXX, 527, 620; Haymo Halberst., CXVI, 467; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 481. — Mundus spiritualis, Tichon. African., XVIII, 51. — Mundus reconciliatus, S. Aug., XXXVIII, 588. — Murus, Cassiodor., LXX, 1104; S. Greg. Magn., LXXIX, 544. — Navis, S. Ambros., XVI, 297; S. Petr. Chrys., LII, 257; S. Maxim. Taurin., LVII, 505, 712; Haymo Halberst., CXVI, 567; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 405. — Nigra ut tabernaculum Cedar, quomodo, Henricus Huntingdon., CXCV, 1059, 1012. — Nigra simul et formosa dicitur, S. Greg. Magn., LXXIX, 486. — Quo sensu hoc intelligendum, Alcuin. abb., C, 613. — Orbis, S. Greg. Magn., LXXIX, 74; Haymo Halberst., CXVI, 248, 822; Petr. Lombard., CXCI, 247. — Os Christi, S. Hilar. Pict., IX, 807. — Ostium, S. Greg. Magn., LXXIX, 544. — Ovis proprium fidelium, Alcuin., C, 505; Raban. Maur., CXI, 205. — Paradisus, Zeno Veron., XI, 519; S. Ambros., XVII, 718, 812; S. Aug., XXXIV, 442, 478; XLIII, 196; S. Maxim. Taurin., LVII, 561; Eucyppius abb., LXII, 636; CXCI, 641; Gerhohus Reichersperg., 641. — Paradisus malorum punitorum, S. Greg. Magn., LXXIX, 514. — Paradisus voluptatis, Bruno Astens., CLXIV, 163; Hng. de S. Vict., CLXXV, 638 et seq.; Petr., Lombard., CXCI, 1089; Philip. de Harveng., (CIII), 986. — Plantatus a Domino Deo a principio, Walafrid. Fuld., CXIII, 1501. — Plaustrum, S. Greg. Magn., LXXIX, 488. — Porta cæli, S. Aug., LXXIX, 2059. — Pulchra ut luna, electa ut sol, cur, Paschas. Radbert., CXX, 185. — Puteus aquarum viventium, S. Aug., XLIII, 196, 477. — Sic nominatur propter latentem in his aquis scientiam divinam profunditatem quæ ex Ecclesiæ fonte emanat, Cassiodor., LXX, 1079; Alcuin., *ibid*, 655; Odo de Deogilo, CXCV, 1175. — Regnum celorum, S. Greg. Magn., LXXVI, 695, 1118; Vener. Beda, XCII, 83, 87, 95; Rupert. Tuit., CLXVIII, 1512, cur; S. Aug., XL, 409. — Regnum Dei, Vener. Beda, XCII, 80, 215. — Regnum Christi, S. Greg. Magn., LXXIX, 76; Petr. Lombard., CXCI, 1515, 1679. — Regnum et sacerdotium, S. Greg. Magn., LXXVIII, 561. — Sacramentum Spiritus sancti, S. Eusebius Vercell., XI, 519; Petr. Damian., CXLI, 242. — Sagena, S. Greg. Magn., XXIX, 695, 1116. — Sceptum Filii Dei, Petr. Damian., (CXIV), 242. — Semen Abraham, S. Prosp. Damian., LI, 309. — Sion, S. Hilar. Pictav., IX, 415; Aquil., LI, 589; S. Prosp. Aquil., LI, 589; Cassiod., LXX, 58; S. Greg. Magn., LXXIX, 850; S. Isid. Hispal., LXXXII, 295; LXXXIII, 759; Alcuin., C, 586, 589, 626, 651; Raban. Maur., CXII, 90, 379; Haymo Halberst., CXVI, 641, 651. — Solium, thronus Christi, S. Bruno Heribol., CXI II, 318. — Solium Dei excelsum, Raban. Maur., CXI, 322; Hildebert. Turon., (CXLI), 787. — Soror Christi et amica, Cassiod., 1083; S. Greg.

Magn. LXXIX, 515; Walafrid. Fuld., CXIII, 151. — Sponsa, S. Hilar. Pictav., IX, 708; S. Optat. Milev., XI, 941; S. Ambr., XIV, 906; S. Aug., XXXVIII, 563, 991, 1253; XL, 668; S. Petr. Chrys., LI, 262, 476; S. Fulg. Rusp., LXV, 357, 707; Cassiod., LXX, 1076; S. Greg. Magn., LXXIX, 477, 597; S. Agobard. Lugdun., CIV, 180, 196, 206; Walafrid. Fuldens., CXIII, 495; Paschas. Radbert., CXX, 741 *et seq.*; Rupert. Tuit., CLXIX, 153; Petr. Lombard., CXCI, 300; S. Hildegardis, CXCII, 1034; Adam. Scot., CXCIII, 738. — Sponsa Christi, Placidus episc., CLXIII, 624. — Sponsa Christi perpetua, S. Petr. Chrysol., LII, 371; Alcuin. abb., CI, 1072; Raban. Maur., CVII, 297; CVIII, 1205; CXI, 191; Petr. Damian., CXLIV, 697; Placid. episc., CI XIII, 624; Petr. Lombard., CXCII, 70; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 1285. — Sponsa aeterno fudere sponso Christo consecrata, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 175. — Matrem synagogam, reliquit, ut Christo adhaereret, S. August., LXXVIII, 570. — Sponsa et uxor, id., XLIII, 403; S. Petr. Chrysol., LII, 264; Ven. Beda, XCIV, 68; Alcuin., C. 630; Walafrid. Fuldens., CXIII, 154, 515; Paschas. Radbert., CXX, 741; Regino Prumens., CXXII, 257, 470; S. Bernard., CLXXII, 275; CLXXXIII, 767, 770, 955. — Sponsa et Virgo, Alcuin., C. 788. — Sponsa unica, Tertull., II, 382, 913; S. Optat. Milev., XI, 965; Cassiodor., LXX, 74. — Synagogae natus, S. Petr. Chrysol., LII, 632. — Tabernaculum Domini, Pelag. Hæretic., XXI, 807; S. Aug., XXV, 812, 1991; Cassiod., LXX, 127; Haymo Halberst., CXVI, 299, 126, 598; S. Bruno Heribol., CXII, 180; Petr. Dam., CXIV, 506; Lanfranc. Cant., CL, 441; Petrus Lombard., CXCI, 272, 312, 497, 1278. — Tabernaculum peccatorum dicitur Ecclesiam hæreticorum, S. August., LXXVII, 1912. — Tabernaculum testimonii, Haymo Halberstans., XVI, 1122. — Templum, Rufin. Aquil., XXI, 661, 898; S. Aug., XXXVII, 1717; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 740; S. Hildegardis, 568. — Templum Dei, Rufin. Aquil., XXI, 705; Ven. Beda, XCII, 93; XCIV, 72; Alcuin., C. 1112; Haymo Halberst., CXVI, 285, 291; Petr. Lombard., CXCI, 1585. — Templum Dei electorum, Haymo Halberst., CXVII, 992. — Terra, Godefrid. Admontens., CLXXIV, 1014; Petr. Lomb., CXCI, 246; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 1067. — Terra Domini, Rufin. Aquil., XXI, 777; S. Prosp. Aquit., LI, 514; Walafrid. Fuldens., CXIII, 497; Remig. monach., CXXI, 307, 332, 796, 856. — Terra sacerdotum, in Ecclesiâ enim veri sunt sacerdotes, Remig. monach., CXXI, 122. — Thalamus, Gerhohus Reichersperg., CXIII, 415. — Thronus Christi, S. Bruno Heribol., CXII, 328. — Turris quia et visibiliter et invisibiliter tanquam forte præsidium firmaverat illam Deus, Gelas. II papa, CLXIII, 481. — Turris David, Alcuin., C. 651; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 481. — Uni viro desponsata, S. Agobard. Lugd., CIV, 110, 189. — Uxor Virgo ejus vir Christus; uxor charitate, Virgo integritate, S. Ambr., XV, 1768. — Uxor et conjux, Eusebius, LXII, 669. — Vestis Christi, S. Aug., XXXVII, 1932; Cassiod., LXX, 158, 728, 1287. — Vidua a sæculo contempta, a Christo vero sponsata, Alcuin., C. 636; Haymo Halberst., CXVI, 615. — Sed velut vidua orbata viro et filiis post ascensionem Dei et mortem apostolorum facta est, Raban. Maur., CVIII, 1012; Haymo Halberst., CXVI, 239. — Viduæ enim formam gerit, S. Prosp. Aquit., LI, 520; Gilbert. de Novigento, CLVI, 585; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 144. — Vidua Christi cur dicitur, S. Maxim. Taurinens., LVII, 332; Cassiod., LXX, 952; Taio Casaraugust., LXXX, 798; S. Bruno Heribol., CXII, 482; S. Petr. Damiani, CXLIV, 439; S. Bruno Carthus., CLII, 1544; Petr. Lombard., CXCI, 1183, 1184; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 1569. — Vineâ Christi, S. Greg. Magn., LXXV, 1150; id., LXXIX, 4-8, 612; Paschas. Radbert., CXX, 1011; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 554; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 694; S. Bernard., CLXXXIII, 935, 1086, 1091; Petr. Lomb., CXCI, 761; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 142, 569; S. Hildegardis, CXCII, 185; Alan. de Insulis, CXX, 198, 211. — Vineâ fructu fidei abundans, S. Ambr., XIV, 176; S. Aug., XL, 341. — Virgo dicitur, S. Agobardus Lugdun., CIV, 206; Paschas. Radbert., CXX, 1000, 10001; Gilbert. de Novig., CLVI, 591; Petrus Lombard., CXCI, 70; Philip. de Harveng., CCIII, 741. — Tota virgo, S. Aug., XXXVII, 1920; XL, 458. — Tota quæ Virgo, id., LXXVIII, 1920; Petr. Lombard., CXCII, 70. — Virgo et semper virgo, nisi virgo semper esset, mater esse non posset, S. Fulgent. Rusp., LXV, 527. — Virgo et conjux, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 61. — Virgo et mater, S. Aug., XXXVIII, 768, 1010, 1012, 1018, 1065; id., XL, 597; S. Petr. Chrysol., LII, 405; Lanfranc. Cantuar., CL, 624. — Virgo utpote perseverans incorrupta, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 537;

Paschas. Radbert., CXX, 1001. — Mater, quia a Christo secundatur, Cassiodor., LXX, 810; Philip. de Harveng., CCIII, 741. — Et filios generat Christo, Lanfranc. Cantuar., CL, 200. — Mater quia gratia Spiritus sancti secundissima facta est, Raban. Maur., CVIII, 1189. — Virgo castitate et mater prole, S. Ambr., XVI, 197; Lanfranc. Cantuar., CL, 625. — Similis Mariæ Ecclesia parit et virgo est, S. Aug., XLV, 558. — Tandem vocatur Visio consummata quomodo, S. Greg. Magn., LXXIX, 59.

V. — *Diversi typi seu figura quibus Ecclesia adumbratur tam in Veteri quam in Novo Testamento.*

Septem Ecclesiæ typi seu figurae deprehenduntur in libris Veteris Testamenti; quatuor scilicet aut legem Mosaicam, et tres tempore Legis, nempe :

1. Ante Legem : Paradisus voluptatis plantatus ab initio, S. Aug., XLIII, 155 *et seq.* XLIV, 798; Raban. Maur., CVII, 479; Bruno Astens., CLXIV, 163.

2. Eva, formata est enim de costa Adami dormientis et figuravit Christum, cujus de latere, cum dormiret in cruce defluerunt Ecclesie sacramenta, Rufin. Aquil., XXI, 802; S. Aug., XXXIV, 216; S. Maxim. Taurin., LVII, 335, 601, 883; S. Fulg. Rusp., LXV, 527; S. Greg. Turon., LXXI, 163; S. Hildefons. Tolet., XCVI, 111; Bruno Astens., CLXIV, 1096; Rupert. Tuitiens., CLXIV, 1077. Nam, ait S. Augustinus, mulieris formatio formationem Ecclesiæ mystice figurabat, S. Aug., XXXIV, 407 *et seq.*

3. Arca Noe præclarus fuit Ecclesiæ typus, non eo sensu quod omnes salvi sint qui fuerint in ea, sed quod nullus salvus inter eos qui non sunt eam ingressi, S. Hilar. Pictav., IX, 874; S. Ambr., XVII, 618, 814; S. Hieronym., XLII, 1054; XLIII, 517; XXV, 154; S. Aug., XXXVII, 1558; XXXIX, 2171; XLII, 473, 476; XLIII, 599; S. Maxim. Taurin., LVII, 722, 683; S. Paulus Nolan., LXI, 401, 404 *et seq.*; S. Fulgent. Ruspens., LXV, 544; Cassiodor., LXX, 901, 950; S. Greg. Turon., LXVI, 164; S. Greg. Magn., LXXVI, 982; LXXVIII, 332; Vener. Beda, XCII, 546; XCIV, 71; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 342; Hug. de S. Vict., CLXXVII, 704; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 109, 456. Qualiter Ecclesiâ figuraverit, S. Aug., XLIII, 196. Hujus diversitas mansionum Ecclesiæ varietatem præfigurabat, S. Aug., XXXIII, 256.

4. Quartus Ecclesiæ typus ante Legem positus est in veterum patriarcharum uxoribus et imprimis in Sara, S. Ambr., XV, 434, 457; S. Augustin., XXXIX, 217; Raban. Maur., CVII, 560; Walafrid. Fuldens., CXIII, 154, 155; Remig. Monach., CXXII, 168; CXCI, 93. — In Rebecca, S. Ambr., XIV, 618; S. Aug., XXXVIII, 39; XXXIX, 1731, 1753; S. Greg. Magn., LXXVI, 771; Taio Casaraug., LXXX, 795; Petrus Lombard., CXCI, 1159; Petrus Comestor., CXCIII, 153 *et seq.* — In Rachel dicitur sterili, et postmodum fecunda, S. Hilar. Pictav., IX, 925; S. Hieronym., XXV, 950; S. Greg. Magn., LXXVI, 564; Vener. Beda, XCII, 14; XCIV, 52; Walafrid. Fuldens., CXIII, 155, 158. — Et plorante filios suos, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1543. — In Lia, S. Aug., XLIII, 123.

5. Quintus Ecclesiæ typus stante Lege Mosæica, fuit ipsa gens Judaica, quæ magnus quidem Christi Christianique regni existit propheta, S. Aug., XLII, 250.

6. Sextus Ecclesiæ typus templum Jerosolymitanum quod ad pascha celebrandum Deoque offerenda sacrificia adire tenebantur Judæi, Walafrid. Fuldens., CXIII, 557 *et seq.*

7. Septimus Ecclesiæ typus, lapis late de quo loquitur Daniel quique abscissus est de monte sine manibus, et factus magnus implevit terram, S. Aug., XXIV, 146.

In libris Novi Testamenti, tres sunt præcipui Ecclesiæ typi :

1. Dux piscationes, Christo jubente factæ, in mare Tyberiadis, una ante, altera post passionem, eas Ecclesiæ præsentem et futuram adumbrarunt, S. Aug., XXXVIII, 1154, 1161, 1214.

2. Tunica Christi inconsutis, Cassiodor., LXX, 161, 728. — Quæque non scinditur, utpote figurans Ecclesiæ unitatem, S. Cyprian., IV, 51.

3. Vas illud quod de celo descendens vidisse fertur Petrus, S. Prosp. Aquitanus., LI, 291.

Multis insuper aliis adumbratur Ecclesia, v. gr. in Veteri Testamento typi sunt Ecclesiæ ante legem Adam, S. Aug., XXXIX, 2171; Abel, LXXVII, 1589; Alectian., C. 631; Jacob, Tichon. African., XVIII, 52; S. Aug., XXXVI, 1015; Alcuinus C. 631, 634. — Sub lege Aaron, Walafrid. Fuldens., CXIII, 527. — Debbora quæ matrem

in modum Ecclesie pugnas ac triumphos praefigurat, S. Ambros., XVI, 247. — Filia Pharaonis, Raban. Maur., CXI, 53; Walafrid. Poldens., CXIII, 188. — Rahab, Cassiodor., LXX, 619; Raban. Maur., CXI, 9. — Typo meretrix, mysterio Ecclesie, S. Ambros., XV, 1536, 1776. — Domus hujus meretricis, S. Vulg. Rusp., LXV, 344; S. Petr. Dam., CLXIV, 825; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1008. — Jabel, mulier alienigena, Raban. Maur., CVIII, 1140; Hug. de S. Vict., CLXXV, 678. — Filia Jephthe sexaginta diebus lugens ob virginitatem, Raban. Maur., CVIII, 1189. Nohemi uxor Elimelech, id., CVIII, 1201. — Ruth, id., CVIII, 1211 *et seqq.* — Sephora filium suum circumcidens, Raban. Maur., CVIII, 26. — Vidua Sareptana, S. Ambros., XVI, 259; S. Aug., XXXIX, 1824; S. Paulin. Nolan., LXI, 262; S. Greg. Magn., LXXVI, 808. — David, Rudin. Aquil., XXI, 691, 734; Raban. Maur., CXI, 1227. — Job, Gerhohus. Reicherperg., CXCI, 125, 145, 151, 170, 183, 230, 253, 259, 328, 403. — Regina Saba, S. Hilar. Pictav., IX, 664; S. Hieronym., XXXIX, 2171; S. Maxim. Taurin., LVII, 883, 888; S. Paulinus Nolan., LXI, 163, Walafrid. Poldens., CXIII, 678; S. Hildegardis, CXCVIII, 136. — Miratur Christum verum Salomonem Ecclesia in dogmatibus ab ipso datis; ejus sapientiam in officio mundi, in domo quam per incarnationem sibi construxit, in cibis mensae suae, S. Aug., XXXIX, 2171. — Venit cum multo comitatu, non jam ut Synagoga cum una gente, sed cum gentibus totius mundi, *ibid.* — Gloriam Domini cum viderit in aeterna Jerusalem dictis favebitur ma orem, *ibid.*

In Novo Testamento adumbraverunt Ecclesiam Petrus; S. Aug., XXXII, 618; XXXIII, XL, 691, 196 XXXVII, 142; XXXVIII, 478, 479, 480, 802, 1349; XXXIX, 1910, LXX, 786. — Maxime in illo loco, ubi dictum est ei: *Tibi dabo claves regni caelorum*, id., XXXVIII, 802, 1359, 1350. — Joannes, Alcuin. abb., C, 1091, 1093, 1100. — Apostoli omnes Ecclesiae personam gesserunt quando Spir. S. accepit et potestatem remittendi peccata, S. Aug., XLIII, 1550. Maria virgo et mater quia immaculata est Ecclesia, sed nupta, S. Ambros., XV, 1535; S. Aug., XXXIX, 1969; XL, 669, 660; S. Petr. Chrysol., LII, 591 *et seqq.* — Mulier quae apparuit in Apocalypsi, amicta sole, Rupert. Tuitiens., CLXX, 34. — Mulier de qua in Proverbiis, id., LXIX, 146. — Angelus qui apparuit Joanni una cum apostolo, Alcuin. abb., C, 1091. — Mulier Chanaanica cujus filia a demonio vexatur, S. Aug., XXXVIII, 467. — Vidua aera mittens in Xaphylacium, S. Ambros., XVI, 1045. — Mulier sanguinis fluxum patiens, *ibid.*, 476; S. Aug., XXXVIII, 416, 486; S. Petr. Chrysol., LII, 500; Vener. Beda, XCII, 411; Paschas. Radbert., CXX, 362, 367. — Magdalene peccatrix, S. Cyr., IV, 1539; S. Ambr., XVI, 110; S. Aug., XXXVI, 171; XXXVIII, 53, 605; S. Petr. Chrysol., LII, 463; S. Paulin. Nol., LXI, 278. — Merito accepit Ecclesia speciem peccatricis, quomodo, S. Ambr., XV, 1674. — Mater Machabaeorum, S. Aug., XXXVI, 1580. — Mater filiorum Zebedae, Godofrid. Admontensis, CLXXIV, 964.

Habemus adhuc Typos Ecclesiae in parabolis feminas abscondentis fermentum in farina, S. Ambr., XV, 1749; XVI, 491. — Mulieres quae parit in tritilla, Alcuin. abb., C, 993; Cl, 1214, 1215. — In familia super quam servum constituit dominus, S. Folgent. Ruspens., LXV, 921. — In septem angelis quibus datae sunt septem tubae; designant enim Ecclesiam, in sua predicationibus qui sunt aeternae vitae annuntiatores, Alcuin. abb., C, 1135. — In celum ignis, S. Ambr., XVII, 863. — In monte Sion, quomodo, Cassiodor., LXX, 337; Alcuin. abb., C, 637; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 480; Petr. Lombard., CXCI, 462, 745, 1184. — In monte Libano, quare, Wolbero abb. S. Pantaleon., CXC, 1202. — Figuratur adhuc per insulas gentium, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 670. — Per arcem Veteris Testamenti, S. Petr. Damian., XLIV, 579, 910. — Non solum militans Ecclesia, sed etiam triumphans et gloriosa in arca Testamenti figurata est, Bruno Astens., CLXIV, 304. — Per prius tabernaculum, S. Isidor. Hispalens., LXXXIII, 534; Gerhohus Reicherpergens., CXCI, 516. — Per ficum profertem groscos suos, S. Greg. Magn., LXXIX, 499. — Per lectulum Salomonis, Henricus Huntingdonens., CXCV, 1140, 1141. — Per mulierem in qua Salomon sedit, Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1146. — Per domum Josae ubi coronatur Jesus filius Josephe, id., CLXVIII, 670. Per domum in qua comeditur agnus, S. Greg. Magn., LXXVI, 756. — Per civitates Nazareth, Vener. Beda, XCII, 15. — Jerusalem, S. Aug., XXXVI, 122; XLIII, 409; Raban. Maur., CXI, 337; S. Petr. Dam., CXLV, 60; S. Hildegardis, CXCVIII, 136. — Sion, S. Aug., XXXVI, 122; Petr. Lombard., CXCI, 154, 192, 641, 913, 1184. — Niniven, civitatem alienigenarum, S. Hilar. Pictav., XI, 419. — Tichon. African.,

XVIII, 29. — Decus virtutum Ecclesiae figuratur imprimis hac civitate quae speciosa interpretatur, Vener. Beda, XCII, 61. — Per stabulum seu domum in quam intrantes reperiunt Magi Puerum cum Maria matre ejus primordia designantur Ecclesiae, *ibid.*, 15. — Per insulam Pitynos persecutiones ejus figurantur, Alcuin. abb., C, 1093. — Per omnes omnino civitates Israel et gentium provincias quas alloquitur Scriptura, aut in quibus aliquid gestum est, Tichon. African., XVIII, 38. — Per Cyprum, et non immerito dicitur Ecclesia figurari Cypro vino abundantem, utpote quassata quidem fluctibus saeculi, sed exundans abundantia gratiarum, S. Bernard., CLXXXIV, 429. — Per capream, id., CLXXXV, 181. — Per agrum, Gerhohus Reicherperg., CXCI, 257. — Per columbam, Petr. Lombard., CXCI, 607; Gerhohus, CXCI, 78. — Per ovile, Raban. Maur., CXI, 205. — Per caulam, id., CXI, 407. — Per thronum a quo procedunt fulgura et voces et tonitrua, Alcuin. abb., C, 1117. — Per quatuor animalia, id., C, 1118 *et seqq.* — Per tria sata de quibus submeriti panes sunt confecti, Walafrid. Poldens., CXIII, 126. — Per congregationem aquarum ab omni valle in unum. Vallis designat gentilitatem, S. Ambr., XIV, 155. — Per turtorem demum bene adumbratur Ecclesia quae praefer Christum alterius nescit habere consortium.

VI. — De nonnullis quibus assimilatur vel comparatur Ecclesia.

Ecclesia egregie assimilatur navi, S. Hilar. Pictav., IX, 957, 960, 993, 1007; S. Paulin. Nol., LXI, 883; Isidor. Mercator., CXXX, 60; Sergius papa III, CXXXI, 916. Praesertim naviculae Petri, S. Greg. Magn., LXXVI, 28. — Fluctuant in magnis fluctibus, Rudin. Aquil., XXI, 686; S. Prosp. Aquil., LII, 253. — Quasi tempestate, Tertull. I, 1214; S. Aug., XXXVIII, 475; Vener. Beda, XCII, 665; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 538. — Cujus navis arbor seu malus Christus in cruce erectus; in puppi Pater sedet, proram servat Spir. Sanctus gubernator; remiges sunt apostoli et prophetae, S. Ambr., XVI, 297; XVII, 697; Hug. de S. Vict., CLXXVII, 694. — Spiritus mundi, id est Ecclesia fluctibus superstantis pulcherrima descriptio, S. Paulin. Nol., LXI, 275, 276. — Horto frequenter comparatur, S. Ambr., XV, 1803. — Sagena missa in mari, Petr. Lombard., CXCI, 240; Gerhohus Reicherp., CXCI, 202, 303. — Area quae cum palea trititur, S. Aug., XLIII, 587. — Maco granato, Walafrid. Poldens., CXII, 670, 738. — Gregi caprarum, S. Ambr., XV, 452. — Decem virginibus, cur? Gerhohus Reicherp., CXCI, 451. — Tunc Joseph polymitas, S. Bernard., CLXXXII, 902. — Torcular, S. Aug., XXXVIII, 121. — Cur similis torculari? eadem ratione qua area assimilatur; In area quippe grana a paleis, in torculari vinum a vinicis dividitur; ita in Ecclesia boni a malis, non loco quidem sed affectu separantur, S. Bruno Herbipol., CXLI, 66. — Torcular adumbrat imprimis pressuras sanctorum Ecclesiae, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 325. — Bene etiam Luna assimilatur; modo enim prosperis clara, modo adversa obscura est Ecclesia, S. Aug., XXXIII, 207, 208; XXXVI, 131, 153, 908; XXXVII, 1375. — Pelagus Papa II, LXXII, 758 *et seqq.* — Melius adhuc assimilatur tabernaculo, eo quod nec firma domus est, nec fundamentum habet praerens Ecclesia, Rudin. Aquil., XXI, 698, 703, 730, 745, 1312; Raban. Maur., CVIII, 138.

VII. — De partibus quibus constat Ecclesia.

Ecclesia est magnum corpus, corpus vivum, corpus magnum unius magni capitis, S. Aug., XXXIII, 983. — Porro in Ecclesia, ut in corpore humano, tria considerari possunt, videlicet caput, corpus, membra. — Caput Ecclesiae Christus, S. Zeno Veron., XI, 317; S. Aug., XXXIII, 512; XXXV, 1991; XXXVI, 385, 749, 786, 613; XXXVIII, 265, 753; XLIII, 249, 320; S. Greg. Magn., LXXV, 525, 611; Alcuin., C, 622; Cl, 1072; Walafrid. Poldens., CXIII, 498; S. Brn. Carth., CLII, 579; Petr. Lombard., CXCI, 1140; CXCI, 179, 215; Henric. Hunting., CXCV, 1134, 1135, 1147. — Et ab aeterno erit, Petr. Pictav. Cancell., CCXI, 1315. — Christus qui est caput Ecclesiae dicitur etiam illius corpus, S. Optatus Milev., XI, 1478; Petr. Lombard., CXCI, 179, 197, 215, 262; Henricus Huntingdon., CXV, 1147. — Num Christus et Ecclesia una caro, una persona, unus Christus, Tichon. African., XVIII, 58; S. Aug., XXXVI, 161; XXXVIII, 53, 571; XXXIX, 1500; S. Greg. Magn., LXXIX, 603; Lanfranc. Cantuar., CL, 197; S. Thom. Cantuar., CXI, 111, 235. — Ita ut in Ecclesia Christus, et in Christo Ecclesia

passabatur, S. Aug., XXXIII, 545. — Christus et Ecclesia, unus homo est, S. Aug., XXXVI, 252, 250, 453, 629, 662, 693, 695, 721, 730, 761, 866, 948; XXXVII, 1082, 1156, 1679, 1784, 1785, 1817, 1819, 1846; XXXVIII, 571, 751; XXXIX, 1500; XLI, 552; XLII, 896; XLIV, 145; S. Agobard., CIV, 62 *et seqq.*; S. Thom. Cantuar., CXI, 111, 235; Henricus Huntingdon., CXC, 1154, 1155, 1147. — Ecclesia et Christus, unus Christus, S. Aug., XXV, 1991; XXXVI, 161, 252, 250, 453, 629, 662, 693, 695, 723, 730, 761, 866. — Ecclesia et Christus una caro, Petr. Lombard., CXII, 215. — Una persona sunt Christus et Ecclesia, S. Agobard. Lugdun., CIV, 62 *et seqq.*; S. Thom., CXI, 111, 235. — Ergo Ecclesiae injuria, injuria Dei est, S. Agobard. Lugdunens., CIV, 236.

Sub hoc nomine tamen corporis Ecclesiae saepius intelligitur societas hæc externa quæ Ecclesiam tertiam, id est latæ acceptione sumptam constituit, S. Greg. Magn., LXXV, 1151.

Animæ Ecclesiae proculdubio est Spir. S. vivificans fideles per gratiam sanctificantem, S. Aug., XXXVIII, 461, 1221, 1231, 1232. — Continens et vegetans eam, ut ait Magister sententiarum, Lombardus, CXII, 197. — Sed communis per animam Ecclesiae designantur sancti et præsertim electi qui viva fide per charitatem operantes Ecclesiam internam constituunt, Hildebert Turo-nensis, CLXXI, 408. — Membra Ecclesiae pro diverso eorum statu distribuuntur in tres partes. — Adhuc militantes ad primam; patentes in purgatorio ad secundam, Angeli et electi, in cælo jam regnantes ad tertiam, pertinent, S. Aug., XXX, 826; XXXVI, 585. — Generaliter sumpta militans Ecclesia, considerari potest, vel quoad corpus tantum, vel quoad animam tantum vel quoad utrumque. — Membra Ecclesiae quoad corpus spectata sunt omnes homines veræ fidei professione, vero sacramentorum usu colligati et adunati, S. Aug., XXXVIII, 1963, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 621, 625, 626, 661. — Membra Ecclesiae quoad animam spectata, sancti sunt et præsertim electi qui fide viva et per charitatem operante præditi sunt; ergo membra sunt Ecclesiae non solum qui vel tempore Christi, vel post Christum Ecclesiam, intrarunt, sed et qui ante Christum vixerunt, S. Aug., XXXVIII, 39; XL, 513, 535. — Membra Ecclesiae quoad corpus et animam spectata sunt omnes fidei Christianæ, externa professione colligati sub regimine pastorum sive boni et sancti sint, sive mali et reprobandi, S. Optat. Milevit., XI, 1484 *et seqq.*; S. Aug., XXXIII, 545, 588; XXXV, 1451; XXXVI, 190; XXXVII, 1693; XXXVIII, 299, 507, 549, 1092, 1417; XXXIX, 1670; XL, 541; S. Bernard., CLXXXV, 128; Petr. Lombard., CXCI, 1221; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 199, 205. — Igitur hic et nunc et usque ad diem iudicii frumentum et zizania sunt in Ecclesia, S. Cornel. papa, III, 791; S. Aug., XXXVIII, 119, 1174; XLIII, 298, 297, 312, 444, 536 *et seqq.* — Ita erit ad sæculi finem, id., XXXVI, 735; XLI, 611; XLIII, 166, 219. — Mali a bonis solum in fine separandi; XL, 533; XLIII, 162, 167, 192, 417, 420, 427; Eusebius abb., LXII, 861; S. Greg. Magn., LXXV, 815, 826, 1119; LXXVI, 589, 1285 *et seqq.* — Permissio hæc tritici et zizaniorum usque ad tempus messis duratura, S. Aug., XXXIII, 492. Nam separatio falsorum fratrum ac proinde malorum ante tempus messis sine perturbatione Ecclesiae non potest fieri, id., XXXV, 1799. — Non igitur æterna malorum commistio cum bonis sed temporalis, id., XLIII, 549. — Etsi dicantur in Ecclesia mali, dicendum tamen de his quod sunt in ea corporali tantum, sed spiritualiter foris sunt, id., XXXV, 1451, 1453; XLIII, 149, 150, 153, 156, 160, 169, 195, 199, 207. — Duplex proinde hominum genus in Ecclesia, S. Greg. Magn., LXXV, 815, 1119. — Ecclesiae omnes per totum orbem constitutæ membra sunt catholice et universalis Ecclesiae, Bruno Astens., CLXIV, 944. — Has enim Ecclesias non alia regit ratio quam ejusdem sacramenti una traditio, Tertull., II, 1025.

VIII. — De non pertinentibus ad Ecclesiam.

Quatuor species hominum sunt extra Ecclesiam, nempe damnati, excommunicati, schismatici et hæretici, Hermann. abb., CLXXX, 95. — Schismatici non pertinent ad Ecclesiam, rumpunt recta rumpendo unitatem, nam qui Cathedram Petri deserunt super quam fundata est Ecclesia, quomodo se in Ecclesia esse considerent, Alexander papa III, CC, 26. — Tamen ex aliqua parte connectuntur Ecclesiae et habent aliquod sanum, S. Aug., XLIII, 115. — Extra Ecclesiam necesse est in æternum moriantur schismatici, S. Aug., XXXIX, 1596. — Hæretici omnes eiectioni sunt ab unitate Ecclesiae ac proinde non pertinent ad eam, S. Leo Mag., LIV, 478. — Nam nedum sint

membra Ecclesiae, eam non agnoscunt, cur, Cassiodor., 623. — Omnes ab Ecclesia exierunt hæreses, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 707. Exierunt ab Ecclesia tanquam sementia inutilia de vite præcisæ, S. Aug., XXXVIII, 53, 55, 290. — Ab Ecclesia separati filii alieni sunt hæretici, Cassiodor. Senat., LXX, 1018. — Eos detestatur nec agnoscit filios Ecclesiae, Rupertus Tuitiens., CLIX, 237 *et seq.* — Hæresis nulla catholica, ac proinde nullus hæreticus membrum Ecclesiae, S. Aug., XLIII, 581. — Hæreses quatenus Ecclesiam filios nihil commune habent cum ea, S. Aug., XXXVIII, 235. Ab Ecclesia alieni sunt hæretici, Isidor. Mercat., CXXX, 700. — Ab Ecclesia cederunt aperta et corporali separatione hæretici, oculis et spiritali tantum mai, S. Aug., XXXIV, 442. — Etsi sint corporali modo in Ecclesia hi ultimi, spiritaliter foris sunt; S. Aug., XXV, 1451, 1453; XLIII, 160, 169, 195, 149, 150, 155, 156, 199, 207. — Sed in Ecclesia non est dicendus qui omnibus Christi corporali tantum commistione miscetur, S. Aug., XXXVIII, 462. — Neque sunt de Ecclesia Iudei atque Gentiles, S. Hieronym., XII, 664. — Tandem extra Ecclesiam sunt quotquot vel de capite Christo, vel de corpore ejus a Christi testificatione dissentiunt, S. Aug., XLIII, 595. — Quidquid Ecclesiam contrarium est, S. Ambros., XVII, 200. — Qui sunt de parte alicujus non possunt esse de Ecclesia catholica, S. Zeno Veronensis, XI, 1005. — Hæreticus etiam vita bonus, propter hæresim tamen non possidet vitam, Eusebius abb., LXII, 882. — Quandiu quis coheret Ecclesiae, non desperata sanitatis est, sed non ita dicendum de illo qui fuit præcisus, S. Augustinus., XXXVIII, 751.

IX. — De bonis spiritualibus Ecclesiae, et quomodo benigna est erga filios.

Pia mater, quam maximam habet pro filiis suis curam, S. Aug., XL, 692. — Sollicita est semper in suis alendis fovendisque, Tertull., III, 162. — Matri huic duo sunt ubera, videlicet cognitio veritatis et amor virtutum; illa nutrit filios, istis sanctificat, Henric. Huntingdonens., CXC, 1163. — Triplici modo porrigit illi ubera, nempe rebus gestis, dictis, id est nutriendo, monendo, excitando, id., CXC, 1164. — Ab ea diffundunt quæ nobis prout, Liturg. Mozarab., LXXV, 257. — Plena est mansuetudinis erga eos qui primum delinxi, postea correcti sunt, S. Aug., XXXIII, 557. — Constans est et infatigabilis solus ejus pro animabus nostris, Raban. Maur., CVII, 1202. — Ecclesiae preces pro omnibus fiunt ex traditione Apostolica, S. Prosper. Aquitan., LI, 209. — Pro infidelibus orat ut credant, pro fidelibus autem et permanant, S. Aug., XLV, 1606. — Etiam pro inimicis orat, id., XXXVIII, 151, XLI, 737. — Defunctorum animæ orationibus suis, sacrificio ejus saluari adjuvantur et quomodo, S. Aug., XXXVIII *et seq.* — Quis dicit quantum valeant illius preces, Raban. Maur., CIX, 612. — Quæ sicut gemitus ejus et suspiria exaudiuntur in cælo, S. Greg. Magn., LXXIX, 499. — Per Ecclesiae preces Deo reconciliamur peccatores, S. Leo Mag., LIV, 1011, 1012; S. Maxim. Taurin., LVII, 1215. — Suis supplicat arma quibus vincuntur adversarias potestates, fides et oratio, S. Ambros., XVI, 219. — Adjuvat eos adhuc sanctorum suorum orationibus, S. Aug., XLIII, 149. — Pro eorum incommunitate orat indesinenter, Raban. Maur., CIX, 662. — Sola possidet veram charitatem, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 364. — Oleum habet quo suorum vulnere foret, quo unxit martyres et confessores, S. Ambros., XVI, 1118. — Spiritus S. domus repletur, S. Petr. Damiani, CXLV, 629. — Torcular est fontis æterni, in quo celestis vitis fructus exundat, S. Ambros., XVI, 705. — Habet sacrificium carnis Christi veram et unicuique pro peccatis, S. Aug., XLIV, 600. — Verissimum et singulare sacrificium, *ibid.*, 211. — Sacrificium, quotidianum, id., XLI, 298. — Sacrificium verum uni Deo debitum, id., XXXVIII, 1101, 1596, 1415; XLII, 382, 386, 409. — Per eam nobis vita confertur æterna, S. Ambros., XVI, 311. — Dives est ad diuitias filios, in orbe enim toto justitia fruge secunda et charismatum largitate de plenitudine sui Joseph accepit, Walafrid. Fuldens., CXIII, 498. — Exultat magnificatque suos, omnes enim filii sui sacerdotes sunt, quare S. Ambr., XV, 1645. — Amplicius igitur Ecclesiae religio, S. Aug., XXXIV, 129. — Et diligenda sicut mater Ecclesia, id., XXXVII, 1146. — Quantum amanda per Concilium Carthaginense declaratur, id., S. Aug., XLIII, 211.

X. — Quo indicio dignoscenda Ecclesia.

Vera Ecclesia Dei quomodo dignoscenda, S. Aug., XLIII, 269. — Unde demonstranda, *ibid.*, 427, 429, 49.

— Non a quoque in sua iustitia querenda est, sed in Scripturis divinis tum Veteris tum Novi Testamenti, id., XXXII, 325. — Ibi sit, in Verbis Domini tantum querenda, id., XLIII, 392, 395, 396. — In Scripturis agnoscitur, id., XXXIII, 401, 491. — In his commendatur, id., XLIII, 466. — Ostenditur enim primum ex Lege, *ibid.*, 398, 415. — Ex Genesi, *ibid.*, 431, 44, 521. — Ex Psalmis, *ibid.*, 403, 431, 441. — Ex Evangelio Lucæ agnoscitur, id., XXXVIII, 126. — Ex Actibus apostolorum et Apocalypsi, id., XLIII, 430. — In hisdem Scripturis probatur, *ibid.*, 612. — Innumerabilibus testimoniis, id., XXXVIII, 288, 294, 797. — Multimodis et fere innumerabilibus typis significatur, S. Hilar., Pictav., IX, 664; S. Zeno Veron., XI, 449; S. Ambr., XIV, 155, 434, 437, 463, 618; id., XV, 1539, 1749; id., XVI, 247, 476, 1045; id., XVII, 618, 638, 814, 865; Tichon. African., XVIII, 53; Rufin. Aquil., XXI, 691; S. Hieronym., XXV, 930; S. Aug., XXIV, 1463; id., XXXVI, 1580; id., XXXVII, 1589; id., XXXVIII, 416, 486, 487, 1158, 1161; idem, XXXIX, 1989, 2171; id., XLII, 290; id., XLIV, 798; S. Prosper Aquit., LI, 291; S. Fulg. Rusp., LXV, 921; Cassiodor., LXX, 161, 537, 619, 728; S. Greg. Magn., LXXV, 756; id., LXXXIX, 499; Venerab. Beda, XCII, 15; Alcuin. abb., C, 637, 935, 1127, 1133; Raban. Maur., CVIII, 26, 1140, 1189, 1201, 1214 et seqq.; Walafrid. Fuldens., CXIII, 188, 527, 587 et seq.; S. Petr. Dam., CXLIV, 579, 910; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1596; Godofrid. Admontens., CLXXIV, 964; Petr. Lombard., CXCI, 203, 607; Gerhobus Reichersperg., CXCII, 257, 316. — Insuper nonnullis adumbratur parabola, S. Ambr., XV, 1749; S. Aug., XXXII, 791; Alcuin. abb., C, 637, 935. — Ecclesia vera neque operta neque invisibilis est S. Aug., XLIII, 423. — Abscondi non potest, *ibid.*, 345. — Cunctis clara est et conspicua, *ibid.*, 493. — Neminem latet, S. Aug., XLIII, 284. — Neque potest latere, id., XXXVII, 224. — In manifestatione posita est; id., XXXVI, 160, 161. — Toto orbe notissima est nec in deserto aut in cubiculo est querenda; id., XLIII, 443.

XI. — Præcipue notæ ex quibus agnoscitur vera Ecclesia Dei.

Quatuor assignantur, nimirum unitas, sanctitas, Catholicitas, Apostolicitas.

1. *Unitas.* — Qualiter hæc unitas in qua sola resplendet virtutum Fulgor Ecclesiam, Raban. Maur., CIX, 648; Hæc unitas asseritur, Tertull., II, 890. — In quibus verbis ostenditur, Cassiod., CI, 1259. — Commendatur, S. Aug., XXIV, 1453, 1455, 1489; id., XXXVI, 515, 538, 889; XXXVIII, 693, 1076, 1224, 1233; id., XXXIX, 1587, 1593. — Ecclesiam unitatem Spir. S. commendavit, id., XXXVIII, 1251, 1254. — Unitas Ecclesiam tanquam proprium est opus Sp. S. cur, S. Aug., XXXVIII, 463. — Ideo linguis omnium loqui fecit in quos primo venit, eo ipso nuntians se congregaturum linguis omnium gentium in unitatem, id., XXVI, 161; XXXV, 1645. — Qui non coheret huic unitati ille Sp. S. non habet, idem, XXXVIII, 71, 73. — Ecclesia unitas est, id., XXXVII, 1309. — Quia quidem unitas multoties a Christo glorificato commendatur, id., XXXVIII, 1224. — Pro hac unitate testimonium ex regio Prophetæ, id., XXXIX, 1586. — Hæc est unitas qua trahit mundum ad fidem, S. Agobard. Lugdunens., CIV, 258. — In primis de firmitate divina procedit, Tertull., III, 499 et seq. — Per unicum Christi figuratur, Petr. Lombard., CXII, 235. — Non est extra Ecclesiam Christi, S. Greg. Magn., LXXVII, 906. — Quam jucunda Deo hæc unitas, S. Bernard., CLXXXIV, 159. — Quantum valeat, S. Fulg., Ruspens., LXV, 703. — Ad hanc unitatem in Ecclesia firmandam passus est Christus, S. Gregor. Magn., LXXIX, 512. — Ecclesia igitur vera seu Christi est una, S. Cyprian., IV, 36, 371; S. Optat. Milev., XI, 941, 966. — S. August., XI, 1196; id., XLIII, 191; S. Fulg. Ruspens., LXV, 542; Cassiod., LXX, 162; Raban. Maur., CVII, 297; Isidor. Mercat., CXXX, 1110; Rainer. Veron., CXXXVI, 221; Gilbert. de Novigento, CLVI, 880. — Gerhobus Reicherspergens., CXCIII, 1029, 1771; Philippus de Harveug. CCLII, 1201. — Una est vinculus charitatis, una confessione, S. Isid. Hispalens., LXXXI, 254. — Una est fide, uno Spiritu vivificata, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1144, 1159. — Una licet multiformis et varis hominum personis constructa, S. Aug., XXXVIII, 693, 757, 763, 1235, 1251, 1252, 1256; S. August., XI, 1196; XLIII, 635; Vener. Bed., XCII, 412, 417; Alcuin. abb., C, 852. Quia Fides una in eis, unum baptisma, unus Deus, unum opus; Ecclesia enim non alia ante legem, alia sub lege, o in sub gratia, sed in una pace, uno timore constituitur, Walafrid. Fuldens., CXIII, 1139. — Ex multis hominibus

dilectionis et fraternitatis amore sociata una efficitur Ecclesia, Bruno Astens., CLXV, 995. — Una est Ecclesia, licet in Judæis et gentibus, S. Aug., XXVIII, 757; XL, 541. — Una, quamquam regi eam et subsistere tribus modis probetur, Alcuin. abb., CI, 1073. — Una, licet habeat ordines multos, S. Celestin. papa I., L, 422 et seq. — Tres formas, S. Optat. Milevit., XI, 1485; Raban. Maur., CVII, 297; S. Thom. Cantuar., CXC, 539; Petrus Lomb., CXCI, 459. — Una Ecclesia Veteris et Novi Testamenti, nam spes et fides eadem, Hincmar. Remens., CXXV, 454, 455. — Licet sint varia eorum sacramenta, *ibid.*, 459, 459. — Una, licet universalis, S. Petr. Dam., CXLIV, 535. — Et lex illius una tamen per plures episcopos et principes regatur, Hincmar. Remens., CXXV, 746. — Una, licet multiplex et constet omnibus, universæ enim unam efficiunt Catholicam, S. Cyprian., IV, 501, S. Hilar. Pictav., IX, 501, 756; S. Ambr., XVI, 235; Taio Caesar augustin., LXXX, 793; S. Bruno Astens., CLXIV, 848; S. Petr. Damian., CXIV, 235; Gerhobus Reichersperg., CXCIII, 596. — Petr. Cantor., CCV, 314. — In omnibus Ecclesiis una et in singulis tota, S. Petr. Dam., CXLV, 235. — Una in celo et in terra licet ex parte peregrinans et ex parte regnans, S. Bern., CLXXXIII, 1038. — Una per totum orbem licet multi sint pastores, S. Cyprian., IV, 545, 409, 500; S. Aug., XL, 635; S. Greg. Magn., LXXV, 1155; Ale. abb., CI, 150; Rupert. Tuit., CLXVII, 451 et seq. Ecclesia sancta est congregatio quæ in unum corpus unitate fidei et charitatis assurgit, S. Ambr., XVI, 150. — Ecclesia vera sola est una, S. Optat. Milev., XI, 896, 900, 1479; quia sola est una omnes confutat hæreses, S. Hilar. Pictav., X, 302. — Cyprianus vocat Ecclesiam, hospitium unanimittatis, id est unitatis, IV, 506, docet et testimonio prophetico et significatione sacramentorum Ecclesiam constare unanimis et concordibus, S. Aug., XLIII, 240. — Unam Ecclesiam voluit Deus sicut et ipse unus est, Hildebert. Turon., CLXXI, 795. — Unitati Ecclesie resistere corde imponenti blasphemiam est irremissibilis, S. Aug., XXXVIII, 165. — Ita est una Ecclesia vera ut ab ea alienati, alienati sint ab æterna salute, S. Cyprian., IV, 15 et 16. — Unitatem Ecclesie non tenens fidem non tenet et violat charitatem, S. Aug., XXXVIII, 550; Hincmar. Remens., CXXVI, 861; Alienus est, foris est, Tertull., III, 773, 799. — Separans se ab unitate Ecclesie in Deo non manet, Henricus Huntingdon., CXC, 1135. — Ab unitate separatio perditio est; extra hanc unitatem irrita etiam Sp. S. dona et nihil prosunt ad salutem, S. Aug., XL, 437; ceterum a Spir. S. vacuatur qui separantur ab unitate, id., XLIII, 491. — Nec si occisi per nomine Christi ad pacem Ecclesie admittendi sunt, Tertull., III, 794, 835; Nihil enim confert ad salutem pro Christo occidi, nisi id fiat in gremio unitatis; occidi quis potest, coronari non potest, S. Aug., XXXIII, 410; XLIII, 16; desipit ergo qui se arbitrat ad unitatem Ecclesie pertinere charitatem non habens, *ibid.*, 464. — Unitatem scindi quomodo charitas mater dolet, id., XXXV, 1692. — In Cathedra unitatis posuit Deus doctrinam veritatis, id., XXXIII, 403. — Nunquam est deserenda unitas, id., XXXVIII, 550; et nullo modo violanda, id., XLIII, 159; sed super omnia amanda, id., XXXV, 1618. — Ut Ecclesie unitas servetur, amor proprius contemnatur, id., XXXVIII, 96. — Unitatem hæretici pro honore suo dividunt id., XXXV, 308. — Cum Judæis et paganis unitatem fecerunt contra unitatem, id., XXXVIII, 423.

II. *Sanctitas Ecclesie.* — Sancta esse debet Ecclesia vera, S. Optat. Milev., XI, 1485; et est reipsa, itaque credenda est et confitenda, Dionysius Exig., LXVI, 457. Romanæ, id est Catholicæ Ecclesie sanctitas asseritur, Tertull., I, 1286. — Sancta est, S. Optat. Milev., XI, 941. — Sola sancta est Ecclesia vera, S. Aug., XXXIX, 2191. — Sancta est primo ratione capitis sui quod est ipsemet Christus a quo omnis sanctitas, id., XXXVII, 1159; XXXVIII, 755; Liturg. Mozarab., 110, 251, 463; Walafrid. Fuldens., CXIII, 162. — Sancta est secundo ratione sacramentorum quæ sancta sunt et conferunt sanctitatem, S. Aug., XXXV, 931, 983; id., XLIII, 156. — Quæ quidem sacramenta sancta sunt etiam in sceleratis hominibus, id., XXXIII, 1172. — Non enim possunt suam amittere sanctitatem ob iniquitatem ministrorum, id., XLII, 73, 152, 153, 191, 293, 296, 298, 747; Algerus Leodiens., CLXXX, 834. — Sancta est tertio ratione sacrilicii sui quod est sanctum, S. Aug., XLIII, 57, 530. — Si quidem sacrificium verum est carnis Christi, id., XXXIII, 115; id., XL, 1196. — Udalricus Cluniac., CXLX, 488. — Sancta est quarto ratione membrorum, non quod omnia sint sancta, sed quia non nisi per eam sanctificantur; sola est enim Ecclesia sanctorum; S. August., XXXVII, 1951. — Respectu sanctitatis sub duplici aspectu consideranda est

Ecclesia, nempe præsentis status in hac vita, et futuri in cælis; imperfecta est hic et nunc, perfecta erit tantum in cælo, S. Optat. Milevit., XI, 1485. — Quando igitur dicitur non habere maculam aut rugam, Cassiodor. Senat., LXX, 1081, non sic accipienda est Ecclesia quasi jam sit sed ut futura, S. Aug., XLIII, 107, 108. — Nunc mistos habet bonos et malos, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1287. — Solum post resurrectionem sine macula, S. Hieronym., XXV, 1050; S. Aug., XXXIII, 810; id., XLIV, 310. — Tunc enim non nisi bonos habitura est, id., XXXVIII, 1175. — Hic mundum sine macula, *ibid.*, 982. — In Ecclesia nunquam defuit nec unquam deerit iniquitas premens et iustitia patiens, Hilbert. Turonens., CLXXI, 793. — Ecclesia præseus continet civitatem Dei et civitatem diaboli, Henric. Huntingdon., CXCV, 1063. — Et dupliciter est accipienda, nempe ut non habens maculam et rugam et vere corpus Christi constituens, et ut congregata solum in nomine Christi, sed adhuc absque plenitudo et perfectis virtutibus, XXVI, 315. — Nunc igitur sicut lilium inter spinas Ecclesia inter malos, S. August., XXXVII, 1802. — Et licet hic non sit sine peccato, quasdamque habeat rugas aut maculas, id., XXXII, 593, 617, 637; id., XXXIII, 812; id., XLIV, 316, 453, 621; tamen pulchritudo ejus, jam mirabilis, id., XXXVII, 1540, et sancta est, nam peccata filiorum suorum non polluit eam sanctitatem, id., XLIII, 177, 178, 179, 275, 270, 371. — Nihil sanctitati Ecclesie præjudicant quicunque in ea mali sunt, *ibid.*, 24, 616, 617; nam mala quæ in Ecclesia committuntur non pertinent ad eam, *ibid.*, 310, 312, 315. In Ecclesia mali tolerantur a bonis nec illi poe iunantur ab istis, *ibid.*, 541, 629. Sancta est ergo Ecclesia etsi præter justos ex impiis et peccatoribus et insensatis constituitur, S. Petr. Dam., 536, 753. — Sancta est quinto ratione doctrinæ suæ quæ sancta et salubris est, S. Aug., XXXIII, 1050. — Præcipit enim virtutes omnes, id., XXXVIII, 876; XL, 415. — Morum corruptelam damnat, id., XL, 64, 74.

III. **Catholicitas Ecclesiæ**. — Universalis seu catholica Ecclesia tribus modis existere dignoscitur S. Scripturarum auctoritate, universali traditione, singulari sua institutione, An-elm. Havelberg., CLXXXVIII, 1211. — Catholicitas seu universalitas, eum sit nota Ecclesiæ veræ et prima ejus conditio, S. Opt. Milevit., XI, 1749; idcirco factæ sunt ei promissiones dilatationis per omnes gentes, S. Aug., XXXIII, 491; id., XXXVIII, 660; id., XL, 585, 586, 592, 595; S. Prosp. Aquitan., LI, 172; quæ promissiones magna ex parte sunt impletæ, S. Augustinus, XXXIII, 56; Petrus diacon., LXII, 86, 862. — Idem inquam apostolis imperitum futuram Ecclesiam per omnes gentes portendebat, S. Aug., XLIII, 476. — Porro Ecclesiam Christi esse catholicam nemo sane iusticiis ibi, S. Optat. Milevit., XI, 946; S. Aug., XXXIII, 95, 189, 196, 297, 350, 354, 359, 341, 343, 400, 403, 415, 491, 584, 794, 804; id., XL, 1196; id., XLIII, 655; S. Isid., Hispalens., LXXXIII, 740; Walafrid. Fuldens., CXIII, 472; Haymo Halberst., CXVII, 942; S. Petr. Dam., CXLI, 535; Bruno Astens., CLXIV, 769. — Ipsi etiam ejus inimici eam nominant catholicam, S. Aug., XXXIV, 128. — Catholica igitur vera Ecclesia et cur catholica? Alcuinus, abb., CI, 1142, 1273. — Quomodo catholica, quadruplici modo.

1. **Ratione temporum**. — Hæc enim Ecclesia seu cætus in Christo credentium ita nativitatem ejus antecessit ut tempore Legis naturæ et Legis scriptæ existerent religionis Christianæ cultores; jam erat in sanctis ante Christum, S. Aug., XXXVIII, 58. — Ex quo vocantur sancti Ecclesia est in terris, id., XXXVII, 169; id., XXXVIII, 58, 59; id., XL, 515, 335. — Ab Abel fuit, S. Greg. Magn., LXXVI, 1164; Bruno Astens., CLXIV, 165. — Ante Christum, sancti non nisi per fidem in Christum salutem sunt consecuti, S. Aug., XXXIII, 845, 859. — Duratura est in diem qua venit Christus judicaturus mundum, S. Ambr., XVII, 398; id., XL, 615; S. Greg. Magn., LXXIX, 623. — Imo neque tunc destituta, Petr. Lomb., CXCI, 660. — Sed mensura in æternum, S. Optat., Mi evit. id., XI, 1484, 1485; S. Ambr., XV, 712; Petr. Lomb., CXCI, 666.

2. **Ratione locorum**. — Non in quosdam locos tantum, non in quasdam tantum provincias extenditur, S. Cypr., IV, 502. Sed ramos per orbem totum porrigit, S. Ambr., XVII, 517. — Vel porrigit; nam eam toto orbe diffundendam astrunt Scripturæ, S. Aug., XLIII, 32, et seqq.; idcirco dicitur catholica quia per universum orbem diffunditur, S. Optat. Milevit., XI, 834, 835, 839, 942 et seqq., 965, 1478; S. Ambr., XVI, 740, 771; id., XVII, 517; Rufin. Aquil., XXI, 795; S. Aug., XXXIII, 189, 194, 195, 198, 264, 351, 585, 794, 952; id., XXXIV, 127; id., XXXVI, 244, 513, 566, 610, 642, 669, 807; id., XXXVI, 244, 513, 566,

610, 612, 669, 807; id., XXXVII, 1159, 1630, 1924, 1925, id., XXXVIII, 163, 289, 639, 723, 725, 1701, 1126, 1221; id., XL, 55, 174, 306, 307, 1196; id., XLI, 609; id., XLII, 78; XLIII, 34, 35, 79, 144, 197, 252, 254, 256; 264, 265, 268, 269, 273, 283, 284, 306, 310, 318, 319, 330, 340, 346, 369, 370, 380, 400, 423, 427, 443; 444, 491, 492, 531, 542, 583, 587 et seqq., 603, 605, 628, 633, 718. — Id., XLVI, 892, 895, 897, 1226. — Cassiodor. Senat., LXX, 58; S. Greg. Magn., LXXIX, 63; Alcuin. abb., CI, 1072, 1257; Walafrid. Fuldens., CXIII, 527; Haymo Halberst., CXVI, 473, 476, 515. — S. Lupus Servatus, CXIX, 615; Bruno Astens., CLXIV, 769, 1476, 1480; S. Bernard., CLXXIII, 953; Petr. Lombard., CXCI, 886; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 868, 1085, 1293. — Ideo Catholica dicitur seu diffusa toto mundo quia a solis ortu ad occasum unius fidei splendore diffunditur, S. Aug., XXXIX, 2192, quia a finibus terræ ad Deum clamat; id., XXXVII, 1602. — A quatuor mundi partibus in nomine Trinitatis vocatur, *ibid.*, 1104. — Quia toto orbe terrarum fructificat et crescit, id., XXXIX, 1586; XLIII, 616, 496, 587, 701. — Ecclesia vera Catholica in toto orbe est, dum hæreses quæ in sua tantum parte sunt; id., XXXVIII, 290. — Universalis est, Lanfranc. Cantuar., CL, 441, nam Catholicitas Ecclesiæ requirit ut illa sit in omnibus gentibus, non ita tamen ut omnes qui ibi fuerint credant, S. Aug., XXXVIII, 508. — Ecclesiam veram in omnes mundi partes dilatandam fide certum est, id., XLV, 1812. — Vera Dei Ecclesia Catholica est.

3. **Ratione doctrinæ fidei** in qua omnes semper et ubique consenserunt. — Porro una eademque ejus doctrina ab initio usque adhuc, Bruno Astens., CLXIV, 942. — (Catholicam facit eam fides et unitas animorum, S. Optat. Milevit., XI, 903; Alcuin. abb., CI, 1073. — Unde Viocentius Lirinensis: Maxime curandum in ipsa Ecclesia Catholica ut id teneatur quod semper et ubique creditum est, L, 640. — Catholica est vera Ecclesia.

4. **Ratione necessitatis illius amplectendæ ad consequendam salutem æternam**, nam extra eam salus non est. S. Cypr., IV, 571; S. Optat. Milevit., XI, 1477; S. Aug., XXXVIII, 1076; id., XL, 776; S. Petr. Chrysol., LII, 1083; Philippus de Harveng, CXLII, 501, nam extra eam Deus inveniri non potest, *ibid.*

IV. **Apostolicitas Ecclesiæ**. — Multiplici sensu dicitur Apostolica Ecclesia vera:

1. Quia a Christo fundata per apostolos, Tertull. II, 33, 50; S. Cypr., IV, 15 et 16; S. Hilari. Pictav., IX, 736; id., 202; S. Aug., XXXIII, 553; Haymo Halberst., CXVII, 942, et fundata in primis super fidem Petri principis apostolorum. S. Zeno Veronens., XI, 551, 450; S. Hieronym., XXII, 475, qui fundamentum Ecclesiæ in primis constitutus est; S. Maxim. Taurin., LVII, 218, 518, 587, 722. — Quia tota ejus doctrina ab Apostolis qui a Christo receperant eam, S. Zeno Veron., XI, 49. — Morem servat adhuc apostolorum, Eusebius abb., LXII, 951; nam quicquid ex consuetudine receptum est in Ecclesia, de traditione emanat apostolica, S. Maxim. Taurin., LVII, 418, 419; apostoli enim fontes sunt gratiæ prædicationis exuberantes; non nisi per ora eorum et discipulorum seu successorum discitur doctrina Christi, S. Leo Magn., LIV, 519, 320; idcirco lux mundi dicuntur, *ibid.*, 820. — Nisi ad condendos universos populos vocatur adhuc sal terra, *ibid.*, 470.

2. **Apostolica est**, quia pol' et pastorum ac provide ministerii spiritualis continua successione, S. Optat. Milevit., XI, 1481, 1482; Bernard. Font. Calid., CCIV, 797; CCV, 174, 176.

3. Quia pastores ejus sibi jure ac merito vindicare possunt missionem quam tenent a Petro a quo episcopatus et tota hujus nominis auctoritas, S. Aug., XXXIII, 784. Quia quam profitetur doctrina una eademque ab initio usque adhuc, Brun. Astens., CLXIV, 942.

XII. De doctrina et fide Ecclesiæ.

Doctrina Ecclesiæ non a se sed a Christo Domino, S. Hilari. Pictav., X, 164, cui a Patre revelata sunt mysteria prius occulta, id., IX, 807 et 838. — Una eademque doctrina in Ecclesia ab initio usque adhuc, Bruno Astens., CLXIV, 942; una etiam variæ linguæ, S. Aug., XXXVI, 509. — Ex initiis Legis defluxit, S. Hilari. Pictav., IX, 465. — Ecclesiæ doctrina, qualis, S. Aug., XXXII, 1336; XXXIV, 128, 129. Quid de Deo sentit et docet Ecclesia, S. Aug., XXXII, 1336. — Quid de gratia, id., XXXIII, 767, 768, 817; id., XLIV, 552, 558, 578, 980. — Id., XLV, 1033. — Quid de bonis suis temporalibus seu rebus et quomodo illi vult uti. — Usus eorum debet esse rectus, S. Agobard. Lugdun., CIV, 247. — Iis utendum ad sustentandam prædicationem suam, a. eundem ministrorum choris

turbasque pauperum ac multitudinem confluentium peregrinorum; *ibid.*, 215. — Eius possessio sumptus egenorum, aurum habet non ut servet, sed ut eroget et subveniat necessitatibus; S. Ambr., XI, 140, 977. — Ecclesiae bona iniuste possidentur a laicis, S. Agobard. Lugdun., CIV, 229. — Sunt res pauperum, *ibid.*, 215. — Laici non possunt esse eorum dispensatores, *ibid.*, 211. — Si tractent ea et in usus proprios expendant, id agunt contra vetitum et contra canones, *ibid.*, 229. — Ecclesiae bona auctoriis fur, sacrilegus et homicida censetur, Isidor. Merrator, CXXX, 172. — Non alienanda sunt bona Ecclesiae Flodoardus Remens., CXXXV, 103; Ademar. abb., CXLI, 1101, S. Petr. Dam., CXLIV, 458. — Haec doctrina auctoritate Leonis Magni confirmatur; Gerhohus Reichenperg., CXCIV, 1519. — Quod semel datum est Ecclesiae in perpetuum Christi est, nec aliquo modo potest alienari, S. Leo IX Papa, CXLI, 626. — Excommunicandus est qui ecclesiasticas res invadit, *ibid.*, 628. — Quidquid ex consuetudine receptum est in Ecclesia de traditione apostolica et Sp. S. doctrina dimanat; S. Maxim. Taurin., LVII, 418, 419. — Doctrina omnis cum apostolica doctrina conspirans verae Ecclesiae doctrina reputanda est, ac proinde veritati deputanda, Tertull., II, 53. — Etsi magna Ecclesiae collata sit potestas, tamen in docendo non potest discedere a Traditione Patrum; S. Hilar. Pictav., X, 672. — In Ecclesia ergo nihil tradendum nisi a Christo et apostolis demandatum. Tertull., II, 18. — Ecclesia Catholica docet quod creditur, non quod novit; S. Aug., XXXIX, 1613, et in ea non intelligendi vivacitas plebem facit turissimam, sed credendi simplicitas, S. Aug., XLII, 175. — Venientibus ad eam praecipit fidem, haereticis promittunt rationem; id., XLII, 19. — Doctrinae celestis virtutem non capit iniquitas, S. Hilar. Pictav., IX, 575. — Culpa potest doctrinae huius intelligentia; *ibid.*, 616.

XIII. — De disciplina et moribus Ecclesiae.

Varia disciplina Ecclesiae pro varietate rerum et temporum, S. Aug., XXXIII, 812. — Commutandi quandoque sunt et ritus ecclesiastici; Lanfranc. Cantuar., CL, 445. — Quidquid ab Ecclesia in consuetudinem devotionis est receptum, de traditione apostolica et Sp. S. doctrina dimanat; S. Leo Magn. Pap., LIV, 418 et 419. — Per nonnullos dies certis de causis jejunare nos Ecclesia prohibet, S. Aug., XXXIX, 1052. — Jejunium maxime festis diebus non agitur; id., XXXIII, 145, 146. — Jejunia Christianis relaxat tempore paschali, et vult ut stantes orent in signum resurrectionis; id., XXXIII, 215; XXXVIII, 1048, 1052. — Tres Liturarum dies celebrat Ecclesia, id., XXX, 207. — Insuper dies quosdam instituit et observat quas medicinales appellat utpote salubres tum animae tum corpori; id., XXXIX, 2019. — Ad corripiendos malos non solum verbis, sed etiam excommunicatione et degradatione vigilare debet ecclesiastica disciplina, id., XLIII, 631. — Ecclesiastica correptio dicitur incrementa disciplina, id. S. Aug., XXXIII, 637. — Multa tolerat quae non approbat, id., XXX I, 222. — Ecclesia non praedicit consortium malorum qui cum bonis permiscerunt, id., XXXIII, 529, 492; siquidem eos communione prohibendi aut potestas deest aut ratio pacis impedit, *ibid.*, 507. — Tolerat malos sed maiorum factis non consentit, id., XXIVII, 1802; XXXVIII, 55, 56, 59. — Non igitur vituperanda est ex malis christianorum moribus, id., XXXII, 1312; XXXIII, 127. — Ceterum sic permisti in Ecclesia mali sunt ut non solum latentes nesciantur, sed plerumque propter unitatem pacis etiam cogniti tolerantur, *id.*, XLIII, 631. — Malos tolerat Ecclesia, quare, *id.*, XXXIII, 529, 405, 411; XXXVI, 190, 460, 635, 636, 637, 638, 651, 736; XXXVII, 1601, 1605; XXXVIII, 42, 49; XI, 228; XI, 292; XLIII, 30, 32, 48, 51, 56, 69, 83, 101, 493, 719, 744. — Semper usitata fuit in Ecclesia malorum tolerantia, id., XLIII, 825. — Quandoque necessaria est haec tolerantia, S. Aug., XIV, 1867, 1869 et malos interdum, ne perturbatio et schisma contingat, sacramentis uti vel iuvia permittit, id., XXXVIII, 51. — Nonnunquam vero utilis, id., XL, 777, nam mali serviunt bonis, id., XXXIX, 1759. — Sunt enim quasi torcularia quibus boni tanquam uvae et olivae premuntur, *ibid.*, 2249. — Boni in Ecclesia tolerant malos pro bono unitatis, inquit S. Augustinus, merentur pro bono aequitatis; XXXIII, 170, 179, 198, 353, 358. — Disciplina Ecclesiae summa in misericordia et pietate est, S. Ambr., XVII, 471.

XIV. — De perpetua duratione seu indefectibilitate Ecclesiae.

Stabilis semper seu indefectibilis est Ecclesia 1^a quia fundamentum ejus sursum in caelo, S. Aug., XXVI, 225;

XXXVII, 1103; XXXVIII, 479; S. Bruno Herbipol., CXLI, 322. — Deus enim, qui est Ecclesiae gubernator, S. Hilar. Pictav., X, 632, prospicit ei ab aeterno et cum ea erit usque ad consummationem saeculi, id., IX, 696, 697; S. Prosp. Aquitan., LI, 317; S. Grig. Magn., LXXIX, 153; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 261. — Et Christus fundamentum est illius primum et essentiale, Remig. Monach., CXXXI, 675; Rupert. Tuitiens., CLIX, 1194. — Super petram Christus unum fundamentum esse Ecclesiam, quomodo intelligi debeat, Paschas. Radbertus, CXX, 560 et seqq.; Petr. Lombard., CXCI, 930. — Stabilitas ergo Ecclesiae a Christo, Haymo Halberstatens., CXVI, 255. — 2^a Stabilis Ecclesia, quia super Petrum et alios apostolos fundamenta secundaria fundata, S. Ambr., XVII, 580. — Omnes enim plantaverunt Ecclesiam, non contumelias faciendo, sed patiendo et fundendo sanguinem, S. Hieronym., XXII, 711, 712; S. Leo Magn., LV, 51, 59. — Idcirco dicitur Ecclesiae fundamentum Petrus, S. Maxim. Taurinens., LVII, 971. — Idcirco Ecclesia, dicitur super omnes apostolos aedificata, Paschas. Radbertus, CXX, 560 et seqq. — In soliditate apostolica fundata, S. Leo Magn., LV, 51, 59. — Quatenus habet fundamentum in sedibus apostolicis, S. Aug., XXXIII, 535; S. Agobard. Lugdunens., CIV, 234; Paschas. Radbertus, CXX, 561. — Et praesertim in Petri soliditate, S. Zeno Veronens., XI, 561, 450; S. Hieronym., XXII, 475; S. Leo Magn., LIV, 145 et seqq. Stabilis est. — 3^a Quia fundamentum aliud inconcussum habet in S. Scripturis, S. Hieronym., XXIX, 46. — In fide est doctrina pastorum, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1150. — Regnum igitur Ecclesiae manebit in aeternum, S. Ambr., XV, 1722. — Quia Deus cum ea usque ad consummationem saeculi, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 261. — Perpetuo igitur, id est, in aeternum duratura est Ecclesia, S. Optat. Milvian., XI, 1451, 1485; Petr. Lombard., CXCI, 166. — Quia sacramentum corporis et sanguinis Christi usque ad consummationem saeculi offertur, Bruno Astens., CLXIV, 356. — Et nunquam desitura quia Christus oravit pro ea, S. Leo Magn., LIV, 394. — Quia Christi et Sp. S. indeficiens patrocinium ei promittitur, S. Maxim. Taurinens., LVII, 857. — Quo fit ut nec impetu fluminis, nec ulla tempestate concutitur, S. Aug., XXXIII, 506. — Nam etsi circa diversos fluctus tempestatesque habitat, S. Ambr., XIV, 565, magis ad subvertendum parata est quam periculo obnoxia, *ibid.*, 682. — Tunditur fluctibus sed non subvertitur, creditur sed non labefectatur; turbari iis fluctibus, mergi non potest, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 598. — Nec vincitur persecutionibus, S. Ambr., XIV, 1092; XVII, 697. — Mundi spiritualis, id est, Ecclesiae fundatrix supernantis pulcherrima descriptio, S. Paulin. Nolan., LXI, 275, 276. — Super Petrum stabilis mole fundata est, S. Hieronym., XXII, 475. — Navicula Ecclesiae fluctuantem fidelis naucerus Deus mergi non sinet, Raban. Maur., CVII, 855. — Oppugnari potest, expugnari non potest, S. Ambr., XV, 707; S. Agobard., CIV, 112, 256; Haymo Halberstatens., CXVIII, 762; Innocent. III Pap., CCXV, 273. — Nihil adversus Ecclesiam prevalere potest, S. Leo Magn., LIV, 393. — Frustra perituram eam dicunt Donatistae, S. Aug., XXXVIII, 289. — In aliis abeuntibus, in aliis venientibus transiens in aeternum est fundata, id., XXXVI, 891, 901, 906, 1007; XXXVII, 1509. — Nec perire, nec inclinari potest, *ibid.*, 1555. — Non vincitur, non eradicatur, nec cadit quibuslibet tentationibus donec veniat saeculi finis, id., XXXVI, 726. — Adversus omnes haereses debet valere Ecclesiae fundamentum, S. Ambr., XVI, 827. — Quia super petram aedificata quasi murus perstat inexpugnabilis, Rupert. Tuitiens., CLXX, 51. — Quandoque potest umbram pati, sed deficere nunquam. — Plantata est in fide Ecclesia, id., CLXVIII, 959. — Soliditas fidei Petri, id est Ecclesiae, perpetua, S. Leo Magn., LIV, 145, 146, 525. — Transmittitur enim ad ejus successores, *ibid.*, 155. — Petro pro Christum, firmitas seu soliditas fidelis, ceteris vero apostolis per Petrum tributa, *ibid.*, 151, 152. — Talem indefectibilis est Ecclesia, quia Deus fundavit eam et praepegavit in aeternum, S. Ambr., XIV, 1152.

XV. — De auctoritate et infallibilitate Ecclesiae.

Ecclesiae auctoritas qualis, S. Aug., XI, 519; XLII, 91, 216; XLIII, 406. — Ea est Ecclesiae auctoritas ut ne quidem Evangelio credere S. Aug. nisi propter illam, id., XLII, 176. — Circa numerum librorum et S. Scripturae sensum et ipsis deest auctoritas Scripturarum canonicis quae non semper ab Ecclesia receptae sunt, S. Hildebrandus Tolitan., XCVI, 159; Alcuin. abb., CI, 1079, 1080. —

Auctoritas Ecclesiæ est illa ratio sufficiens ex qua cognita intelligitur testimonium Ecclesiæ esse veridicum. — Prout vel divina vel humana auctoritate innitur testimonium Ecclesiæ, vel divinam vel humanam exigit fidem. — Infallibilitatis nomine intelligitur speciale illud privilegium a Christo Domino Ecclesiæ concessum, quo suam et Sp. S. assistentiam promisit ut nequaquam inter docendum in errorem incidat. — Ex privilegio igitur sibi a Deo concesso infallibilis est Ecclesiæ auctoritas; mandans enim Christus apostolis ea prædicare et docere quæ ipsos docuerat, subiungit: « Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi. » Math. XXVIII, 20. — Ipsimet apostoli non dubitant asserere auctoritatem infallibilem sibi a Christo collatam. I. Timoth., cap. I.; I Cor. cap. IV; Act. Apost., cap. XV. — Exigunt apostoli ut sibi fides adhibeatur, II. Thess., cap. III. — Præterea Christus Ecclesiæ suam permanere voluit et in omne ævum permansuram prædixit talem qualem ipse primitus instituit, nempe auctoritate infallibili pollentem in his saltem quæ ad fidem et mores spectant, Math., XVI, 18; Luc., X, 16. — Et Apostolus gravissimi sane momenti testimonium fert hujus auctoritatis Ecclesiæ infallibilis, hæc scribens ad Timoth... « Ut scias quomodo oportet te in domo Dei conversari quæ est Ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis, » Epist. ad Timoth. I, III. — Eandem infallibilem auctoritatem in Ecclesia permanere semper agnoverunt et tradiderunt Patres; in testimonium appello S. Clem. Rom., Epist. ad Corinth., I, 46; Edit. Lat. PP. Græcor. — S. Ignat. Martyr. Epist. ad Magn., id., III, 639. — S. Iren., id., V, 767; S. Clem. Alex., VI, 908; S. Cyr., IV, 502; Lactant., VI, 542; S. Ambr., XVI, 1004; S. Aug., XXXVI, 726. — Sed non in omnibus infallibilis reputanda est Ecclesiæ auctoritas; infallibilis est solum 1° in ea doctrina et lege quam ipse Christus revelavit apostolis, tradidit, atque in eorum successoribus sive congregatis in concilio, sive per totum orbem dispersis perpetuo conservari voluit. — 2° In definienda fidei et morum doctrina. — 3° In interpretatione S. Scripturæ et in exponendo genuino sensu verbi Dei a Christo et apostolis tradito. — 4° In exponendis veris traditionibus divinis. — 5° Infallibile est ejus judicium in controversiis fidei et morum. — Aliter vero sentendum de judicio Ecclesiæ quando homines damnat tanquam hæreticos; quando fert decreta de factis, ut sunt, dogmaticis; quando judicat de legibus, præceptis, praxibus et caeremoniis mere ecclesiasticis. — Quomodo Ecclesiæ auctoritatem munivit Dominus, S. Aug., XXXIII, 418. — Quod tota credit Ecclesia, etiamsi nec ratione indagari, nec sermone explicari possit, recipiendum est, id., XLIV, 829. — Sine auctoritate Ecclesiæ verbum Dei proponens nulla fidei certitudo, sed tenetur veritas cum hoc sit quod universæ placuit Ecclesiæ, id., XLIII, 466. — Christus ad Ecclesiam remisit examen eorum quæ ad doctrinam pertinent, id., XXXV, 1353. — Ecclesiæ tantum detulerunt principes ut quicquid in ea diducatum fuerit dissolvi non possit, id., XXXVI, 196. — Auctoritas inter ordinem et plebem constituit differentiam, ait Tertullianus, II, 922.

XVI. — De potestate Ecclesiæ.

Duplex Ecclesiæ potestas, nempe divina propter assistentiam Sp. S. specialem illi promissam, ac infallibilitatem in proponendis fidei mysteriis, Math., XXVIII, 20. — Et humana quam habet secundum se considerata, seu ut est congregatio hominum unam rerum divinarum doctrinam perpetua traditione profitentium. — Recte sibi vindicat jus et potestatem offerendi Deo solum et verum sacrificium quod ipsi sit acceptabile, S. Aug., XXXIII, 15; XLIII, 57, 301, 461; XLIV, 420; Udalric. monach., CXI, 488. — Similiter sibi vindicat jus ligandi et solvendi qualicunque crimina, S. Ambr., XVI, 468; S. Aug., XXXIV, 25; S. Leo Magn., LVI, 622; Paschas. Radbert., CXX, 533, 622. — Nullum enim peccatum quod patienti et veniam deprecanti per Ecclesiam non dimittatur S. Aug., XXXV, 1356. — Hanc potestatem habet a Christo, S. Fulg. Ruspens., LXV, 547; S. Greg. Magn., LXXIX, 63, 611. — In persona Petri eam accepit, S. Fulg. Rusp., LXV, 690. — Cui traditæ sunt claves regni cælorum, S. Aug., XXXIV, 25. — Uni quidem Petro datæ sunt quasi unitatem Ecclesiæ figuranti, id., XXXVIII, 1549. — Sed in Petro omni Ecclesiæ cujus personam gerebat, *ibid.*, 802, 1549; XI, 508. — Sola et licite et valide hanc exercet potestatem, Tertull., II, 1025; S. Aug., XI, 263; S. Fulg. Ruspens., LXV, 542. — Neque illam habent qui sunt extra Ecclesiam et inest his solis quibus fides et doctrina secundum regulam apostol. reperitur, Rupert. Tuitiens., CLXX, 611. — Potestas hæc Ecclesiæ di-

gurata est per potestatem quam a Patre Filius super gentes habuit non in humanitate sed in divinitate, Alcuin. abbas, C, 1108. — Non solum peccata sed et flagitia pro gravissimis peccatis indulta sibi potestate remittit, Raban. Maur., CXI, 867. — Solvendi officium Ecclesiæ datum ut vincula eorum solvantur qui a peccato revixerint, S. Aug., XXXVIII, 434, 591; XXXIX, 1549, 1711. — Christus peccatores prius per gratiam suam resuscitat, et tunc Ecclesiæ solvit, S. Aug., XXXVIII, 468. — In Ecclesia Christi inest vera potestas constituendi et sciendi disciplinam; instituendi ritus, ferendi leges, et id patet tum ex Scripturis sacris, tum ex constanti traditione, Math., XIII; Epist. I ad Corinth., V, 11; ad Cor., X, 6 et XIII, 19; S. Cyr., IV, 501; S. Aug., XI, 199; S. Greg. Mag., LXXVII, 609. — Quæ Ecclesiæ leges in conscientia obligant juxta S. Chrysostomum verba Christi explicantem: *Sicut misit me Pater*, etc., Joan., 20, 21. — Filios rebelles potest tradere Satanæ, Bernard. Font. Calid., CCIV, 978. — Et sic gladio spirituali utilis, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 935. — Ecclesiæ a se fundatæ Christus legislativam contulit potestatem, Luc., X, 16; Math., XVIII, 17. — Ecclesia potestatem habet et jus determinandi, judicandi et decidendi controversias. — Jus et potestatem cogendi privatione honorum spiritualium nec non censuris et exclusionis e sinu suo, id est excommunicatione, Bernard. Font. Calid., CCIV, 798. — Nulla præscriptione spoliari potest Ecclesiæ auctoritate sibi propria et a Christo derivata. In spiritualibus suprema est nec pendet a temporali potestate; sed quoad temporalia nullam institutione sua seu jure divino obtinet potestatem, S. Bernard., CLXXII et seqq.

XVII. — De Romano pontifice.

Vicarius Petri et illius successor et hæres, Alcuin. abbas, C, 170; S. Agnold. Lugdun., CIV, 196. — Sicut dicitur Apostolicus ab aliquot sæculis, *ibid.*, 298. — Schismaticus quisquis sedi Apostolicæ communionem non junctus est, *ibid.*, 293. — Cæteris præeminet episcopus, S. Aug., XLIV, 541, 618; S. Petr. Dam., CLXV, 89. — Petrus, et quod de Petro dicitur de illius successoribus intelligendum, in ordine apostolorum primus et præcipuus, S. Aug., XXXV, 480, 481, 797, 1553, 1568, 2269, 2381; XXXVII, 479; XLIII, 127; XLIV, 618. — Petro ac proinde Romano Pontifici ejus successor totius Ecclesiæ cura pastoralis commissæ est, S. Aug., XXXIII, 786; XL, 858; XLV, 1763; Udalric. monach., CLXIX, 487, 491. — Petrus totius Ecclesiæ princeps factus a Christo, S. Leo Magn., LIV, 450, 451, 452. — Petro credite claves regni cælorum, S. Optat. Milevit., XI, 935; S. Aug., XXXIX, 1899. — Petrus solus eas accepit cæteris communicandas, S. Optat. Milevit., XI, 1087. — Petro a Domino collata in Ecclesiæ potestas, S. Aug., XLV, 1771. — Par ita data potestas qui sedis ipsius hæreditatem meruerat, *ibid.*, 1726. — Romanus Pontifex auctoritatem habet super omnes alios, id., XI, 1129. — Petro potestas iudicandi attributa et in ejus arbitrio positum cælestis iudicium et regimen commissum universalis Ecclesiæ, S. Maxim. Taurinens., LVII, 490. — Tanta est Romani Pontificis auctoritas ut de suo judicio nullus disceptare audeat, S. Aug., XLV, 1725. — Romanus Pontifex a nemine judicatur, Udalric. monach., CLXIX, 487. — Judicat omnes, *ibid.*, 488, 490, 492. — Solus erigit concilium generale et judicat episcopos, Lucif. Calaritan., XIII, 971; S. Ivo Carnot., CLXI, 1185. — Neque celebrantur concilia, neque condemnantur episcopi præter illius auctoritatem, S. Julius Papa, VIII, 971. — Nullum concilium ratum quod non fuerit apostolica auctoritate firmatum, Godfrid. Viudorin., CLVII, 196. — Multo minus quod eidem auctoritati sit contrarium, *ibid.* — Sedes Romana nunquam errare consuevit, *ibid.*, 42. — Nullis unquam hæresibus contaminata est, semper autem Catholica fuit, S. Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1322. — Prima omnium Ecclesiæ Petri, a quo omnes fidem et doctrinam acceperunt, Tertull., II, 32, 1025. — Apostolica sedes firmamentum est omnium episcoporum, vertexque Ecclesiarum omnium, Isidor. Mercat., CCXX, 32. — Romanæ sedis præminentiam demonstrant variæ ad hanc sedem appellationes, S. Leo Magn., LV, 576. — Ad Romanam Ecclesiam de qualibet parte mundi appellandum, sed nemini unquam permissum ab ea appellare, S. Ivo Carnotens., CLXI, 1181. — Romanæ sedis super dubiis rebus consulendus mos a toto semper orbe servatus, S. Aug., XXXIII, 796. — In Ecclesia Romana semper apostolica cathedra vixit principatus, S. Cyprian., IV, 23, 26; S. August., XXXIII, 163. — Ubi Romanus Pontifex, ibi Ecclesiæ; nulla mors, sed vita æterna, S. Ambr., XIV, 1062. — Ecclesia Romana Ecclesiæ totius mundi; est totum, cæ-

terae ejus sunt quasi partes, Lanfranc. Cantuar., CL, 625. — Ecclesiae Romanae primatum non aliqua synodus, sed ipse Christus instituit, S. Ivo Carnot., CLXI, 1182 et seqq. — Singularem privilegio et sibi soli commissio aperit vel claudit cui voluerit januas caeli, *ibid.*, 1186. — A Domino caput et magistra constituta est omnium Ecclesiarum, Udalric. monach., CXLIX, 485; S. Ivo Carnot., CLXI, 1128; Alger. Leodiens., CLXXX, 962. — Super unum, id est Petrum, Deus edificavit Ecclesiam, Udalric. monach., CXLIX, 487. — Petro cupienti cum Christo mori ab eodem Domino dicitur non posse tunc eum sequi, quia ad fundandam Ecclesiam servabatur, S. Maxim. Taurin., LVII, 317. — Sanctiones Apostolicae sedis accipiendae sunt tanquam ipsius divini praecepti voce firmatae, S. Ivo Carnot., CLXI, 1107. — Primatum inter apostolos non accepit Andreas etsi prior secutus fuerit Jesum; unum tantum Ecclesiae caput in terra, videlicet sedes Romana, et non duo vel plura, sicut astruunt Graeci, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1225. — Praeterea tandem Apostolica sedes concilia Ecclesiarum et praelatis, Alger. Leodiens., CLXXX, 962; S. Bernard., CLXXXII, 751; Innocentius III Papa, CCXVI, 1186. — Pontifex summus quare vocetur Papa, Adam. Scotus, CXCVIII, 711.

XVIII. — De episcopis, quales sint oportet, et de eorum muneribus adimplendis.

Quoad definitionem nominis Superinspector interpretatur episcopus, S. Ambros., XVII, 579. — Reipsa solus in Ecclesia editore residet, *ibid.*; S. Hieronym., XXII, 1195. — Sublimitas episcopalis nullis potest comparationibus aequari, S. Ambr., XVII, 569. — Si regum fulgore compares et principum dialemati, longe erit inferius, tanquam si plumbi metallum ad auri fulgorem compares, *ibid.*, 570. — Episcopi tenent locum apostolorum, S. Hieronym., XXII, 46. — Vices agunt Petri et Pauli, *ibid.*, 335. — Horum igitur honorem possidentes habere nitantur et meritum, *ibid.*, 583. — Humilitate decreascent, non intumescant fastigio, *ibid.*, 662. — Tanto humilior episcopi esse debet conscientia, quanto excelsior est ejus cathedra, *ibid.*. — Episcopis regendae oves a Christo traditae sunt, S. Ambr., XVII, 570. — In persona episcopi totius populi salus consistit, *ibid.*, 485. — Pascere igitur debent verbo; necessitate praecepti tenetur episcopus verbum Dei praedicare, *ibid.*, 588, 569. — Scientiam igitur habeat ut possit alios erudire, S. Hieronym., XXV, 1407. — Ut oves sibi creditas coerceat ab errore, id., XXIII, 160. — Non prodest illi conscientia virtutum frui, nisi creditum sibi populum possit instruere, id., XXIII, 258. — Pascere praeteritum exemplo; debet exemplo esse plebi Christianae; quid enim faciet secularis multitudo si voluptatibus illicitis et actionibus vitiis ad similem facinorum voraginem multitudinem populi provocaverit, S. Ambros., XVII, 578. — Episcopus si ceciderit, difficile impetret veniam, S. Hieronym., XXIII, 159. — Pascat igitur necesse verbo et exemplo; nam si lumen est Ecclesiae episcopus ut doceat; sal est adhuc et condimentum ut virtutibus et exemplis a contagione vitiorum servet populum sibi commissum, *ibid.*, 158, 159. — Enumerantur variae dotes et virtutes quibus polere debent episcopi, S. Ambr., XVII, 572 et seqq. — N in bono opere magis quam professione noscantur necesse est, plus meritis quam nomine, *ibid.*, 570. — Stipendia tantum contentus Ecclesiae suae non ambiat quare intelligit esse superflua, sed de ipsa potius paupertate sua, Ecclesiae suae liberet impertiit pauperibus, *ibid.*, 547. — Gloria episcopi est pauperum inopia providere, S. Hieronym., XXII, 535.

XIX. — De rationibus propter quas in Ecclesiam intrare et ei adherere oportet, et cur semel ingressis ab ea nunquam discedendum.

In Ecclesiam semel ingressis nunquam ab ea discedendum, quare? Quia salus in ea solum deprehenditur, S. Cyprian., IV, 571; S. Optat. Milevit., XI, 1177; S. Aug., XXXVIII, 1076; XL, 776; XLIII, 170; XLIV, 118; S. Prosp. Aquit., I, 420; S. Leo Magn.,

I, VI, 880; S. Greg. Magn., I, XXVI, 735; Philip. de Harveng., CCIII, 501. — Nihil enim conquinatum intrabit in eorum; porro quilibet extra Ecclesiam constitutus munditiam non potest habere, S. Hieronym., XXV, 71. — Salus enim a Deo solo qui extra Ecclesiam inveniri non potest, S. Anselm., CLVIII, 628 et 629; Philip. de Harveng., CCIII, 501. — Deum non habet patrem qui non habet Ecclesiam matrem, S. Cyprian., IV, 535; S. Aug., XI, 608. — In Ecclesia sola remissio est peccatorum, id., XXXV, 2062. — Nec habetur extra Ecclesiam, id., XXXVIII, 460, 463, 465, 1519; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 182. — In Ecclesia quilibet remittuntur crimina, S. Aug., XI, 262. — Per Ecclesiam peccata dimittit Spiritus S. id., XXXVIII, 600; XL, 263; XLIII, 146, 147, 150. — Extra Ecclesiam multi exaudiuntur ad multa, sed non ad vitam aeternam, id., XXXVI, 478; XXXVIII, 1270, 1701, 1721. — Extra Ecclesiam inanis est praedicatio Dei per quam salvantur homines, id., XXXVI, 929. — Sacramenta, per quae salus, formam visibilem pietatis habere possunt, extra vero Ecclesiam virtutem non habent spirituales, id., XXXVIII, 465. — Non prosunt ad vitam, S. Fulg. Ruspens., LXV, 516. — Quinimo foris ab Ecclesia habentur ad perniciem, id., XXXIII, 229; non quod Sacramenta vim periant sanctitatis, quando ad haereticos transeunt, id., XLIII, 748; Sacramenti enim sanctitas ibi esse potest ubi non est sanctitas vitae, id., XLIII, 298; Et ubique sunt ipsa sunt, *ibid.*, 70; et sacramenta quae apud haereticos et schismaticos sunt; non eorum sunt sed Christi, *ibid.*, 154. — Baptismus in nomine SS. Trinitatis collatus ubilibet integer est, sed non prodest si in Ecclesia Catholica non detur, *ibid.*, XL, 1066. — Extra Ecclesiam nullum sacrificium, nulla abstinencia, nulla maceratio carnis prodest ad salutem, Bruno Astens., CLXIV, 558. — Nullum sacrificium verum, non valet ipsa poenitentia, *ibid.*, 1125. — Neque ipsummet martyrium prodest, S. Cyprian., IV, 495. — Imo extra Ecclesiam nulli martyres, id., XXXIII, 410; S. Greg. Magn., LXVI, 58 et seqq. — Etiam si pro Christi nomine vivus incenderetur haereticus, seu schismaticus, reu quivis alius extra Ecclesiam constitutus, aeterno puniatur supplicio, id., XXXIII, 758. — Extra Ecclesiam nullus quantumlibet sancte vivat, aeternam habebit vitam, id., XXXIII, 579. — Nulla pars in hereditate Dei extra salutem constituitis, id., XXXVIII, 797. — Salus in Ecclesia et per Ecclesiam solum, non quod omnes salvi sint qui ad Ecclesiam pertinent, sed quod omnes qui salvantur, salvantur in Ecclesia, S. Hieronym., XXV, 980. — Extra Ecclesiam ipse baptismus non prodest ad remissionem peccatorum nisi cum quis fuerit unitati reconciliatus, id., XLIII, 119, 121, 204. — Extra Ecclesiam charitas non habetur, id., XXXVIII, 1225; XLIII, 148, 119, 312. — Munus beatæ vitae non nisi intra Ecclesiam adipisci potest, id., XLIII, 155. — Qui ab Ecclesia rescipitur periculis omnibus ac lupis exponuntur, id., XXXIII, 725. — Qui non in Ecclesia sunt, mortui sunt, S. Cyprian., IV, 401. — Extra Ecclesiam non creantur merita virtutum, S. Greg. Magn., LXXIX, 46. — Nec recte intelliguntur SS. Scripturae; nec meritum habent bona opera pro his qui foris sunt, Bruno Astens., CLXIV, 679 et seqq. — Nec opus bonum fructuose peragitur, S. Aug., XXV, 1500; XL, 1196. — Sola Ecclesia Catholica verum cultum retinet, Lactant., VI, 342. — Et non est locus adorandi nisi in Ecclesia Catholica, S. Prosp. Aquitan., I, 579. — Extra Ecclesiam nemo laudat, annuntiat Deum, id., LXXIX, 625. — Qui comedit Agnum extra Ecclesiam profanus est, Udalric. Clarniac., CXLIX, 488. — Solis Ecclesiae filius de Agno licet comedere; ceteris vetitum est, Bruno abbas Astens., CLXIV, 261. — In Ecclesia sola comeditur Christus, S. Hieronym., XXIV, 665. — Ergo intrandum est in Ecclesiam. — Portae Ecclesiae jugiter patent salvari cupientibus, *ibid.*, 591. — Porro intratur per fidem in Christum, Hemig. Monach., CXXXI, 512. — Per humilitatem toties ab eo laudatur, S. Aug., XXXV, 1721. — Nam ostium Ecclesiae, Christus ipsemet, *ibid.*, 1721, 1726. — Ecclesia nulli clauditur: quicunque fidem Catholicam profiteri promittit, admittitur, Bruno Astens., CLXIV, 507. — Sed ingressis semel nunquam ab ea discedendum, S. Cyprian., IV, 571.

LXXX.

INDEX DE HIERARCHIA ECCLESIASTICA.

Duplex est hierarchia et duplex clericorum potestas, ordinis scilicet et jurisdictionis sive regiminis. Christus enim cum Ecclesiam constituit, leges dedit societati hominum, quos frui bonis spiritualibus et quos optime regi voluit, ut deinceps æternæ felicitatis participes esse possent. Ut homines fruere bonis spiritualibus, creavit ordinis potestatem; ut optime regerentur, potestatem jurisdictionis instituit. Ex quo intelligitur quid sibi velit vis et ratio utriusque potestatis et hierarchiæ. Verum potestas et hierarchia jurisdictionis omnis est posita in regendis gubernandisque subditis, ac jurisdictione, quæ tota in hoc regimine ac gubernio consistit, haberi non potest, nisi subditi sint qui regantur et gubernentur. Hæc hierarchia pertinet ad optimum Ecclesiæ regimen, quod ut recte consistat, suos habere debet magistratus, sicuti suos habet civilis societas, qui imperium exercent in illam hominum multitudinem, quibus societas constat, ne inter eos, si nemini pareant, necessario magna perturbatio et confusio rerum omnium exsistat. Ea de causa creati sunt a Christo episcopi, qui non solum spiritualia bona in homines conferrent, sed etiam essent præcipui Christianæ societatis magistratus.

Sed inter hos magistratus unus esse debebat, qui cæteris præesset, societatemque universam regeret ac moderaretur. Id postulabat divina sapientia legislatoris, qui huic societati caput et principem daret, atque illa unitas tum fidelis, qua Christianos omnes convenire volebat, tum charitatis, qua cuncta Ecclesiæ membra inter se eodem pacis et communionis vinculo copulari debent. Quæ enim esset hæc unitas, nisi unus esset toti Ecclesiæ præpositus qui illam tueretur et custodiret, quique omnes una fide, una charitate, una demum Ecclesia conjungeret? Itaque Petro, ejusque successoribus summis Pontificibus datus est hic primatus, ut per unum caput una esset Ecclesia.

Apostolos misit Christus ad nuntiandum Evangelium in universum orbem terrarum, neque inter singulas provincias aut civitates distribuit. Sed ipsi deinceps, aucto fidelium numero, divisionem illam instituerunt, quam necessariam esse existimarent, ut recta regiminis ratio constaret. Atque hinc prima est repetenda origo divisionis diocesanae, et origo etiam patriarcharum et metropolitaram. Cuncta hæc ab apostolis adumbrata, deinceps ab Ecclesia absoluta ac definite constituta sunt.

Quare illa missio in orbem universum, propria et peculiaris fuit apostolorum, per quos ubique nuntianda erat Christi religio; sed ea populis nuntiata et patefacta, certi sunt constituti fines, intra quos unusquisque episcopus jurisdictionem exerceret. Hinc patriarchis plures provincie et nationes, primatibus una natio aut regnum, metropolitæ una provincia, episcopis una diocesis data est. Horum quilibet imperium habet in illum tractum, cui præpositus est. Sed ex his omnibus unum debet effici corpus, quale est Ecclesia catholica; effici autem nequit, nisi cuncta in unum conjungantur, conjungi vero non possunt, nisi omnia unum caput et unum commune centrum habeant.

Itaque omnes episcopi, qui suis præfecti sunt Ecclesiis, seu membris, quæ omnia in unum collecta una catholica Ecclesia continet, curare debent, ut particulares Ecclesiæ, quas regunt, in unum confluant commune centrum, atque uni capiti subjiciantur. Sic enim Ecclesiæ unitas efficitur et conservatur, cum omnia membra unum

caput agnoscent, et unum habent centrum in quo conjunguntur.

Commune hoc unitatis centrum et hoc omnium caput Christus Petrum constituit. Sed cum ipse vita fungi deberet, Ecclesia autem usque ad consummationem sæculi esset futura, alius, eo mortuo, constituendus erat, qui Ecclesiam universam regeret. Quis enim ovili perpetuo, cujusmodi Ecclesiam suam Christus esse voluit, temporarium pastorem datum putet? Itaque ad Petri successores transmissum est munus, et translata potestas, quod et quæ Petro a Christo datum atque fuerat. Hi sunt Romani Pontifices, qui ipsum tenent in Ecclesia locum quem vivens tenuit Petrus, hoc est, locum capitis, et capitis non otiosi, sed instructi prædicationis potestate quam habere debet caput Ecclesiam regens.

Non enim Christus hoc caput constituit, ut vacuum et inane nomen haberet, sed ut totius Ecclesiæ unitatem custodiret. Ex quo efficitur ut ei dederit omnem potestatem, qua opus est, ut suas impleat partes; cum dici nequeat, Christum alicui dedisse munus, et non dedisse facultates, sine quibus munus ipsum exerceri non potest. Cujus rei consequens est, ut primatus, quem Petrus ejusque successores a Christo acceperunt, non tantum honoris et dignitatis, sed etiam jurisdictionis esse debeat. Atque errant vehementer, qui cum ignorare non possint, primatus instituendi causam fuisse unitatem tot hominum et tot Ecclesiarum, ex quibus una efficitur Ecclesia catholica, aut nullum esse putant caput, per quod illa hominum et Ecclesiarum multitudo conjungatur, aut caput fingunt inane et otiosum, sine vi et potestate, qua bonæ ad parendum cogat. Quemadmodum si quis exercitum condideret sine imperatore, aut imperatorem daret, qui umbratille haberet nomen, vacuum potestate et imperio, qui milites pareant, et per quod in officio continentur.

Cumque summus Pontifex omnes, quas una catholica Ecclesia compæctitur, dioceses, provincias, nationes cogere ad unitatem debeat, in omnes potestatem haberi necesse est. Ita ejus imperium, quod totam comprehendit Ecclesiam, fertur in omnes patriarchas, primates, metropolitæ, episcopos, quoniam si quis eorum non esset obnoxius huic potestati, is impune di-rumpere posset unitatem, quæ a catholica Ecclesia disjungi non potest. Atque hæc ecclesiastica hierarchiæ ratio est, ut Christiani omnes episcopi metropolitæ, metropolitæ primatibus ac patriarchis, cuncti demum Romano Pontifici subjiciantur. Episcopi, metropolitæ, primates, patriarchæ et omnium princeps summus Pontifex proprie eliciunt hierarchiam, quæ jurisdictionis appellatur.

Reliqui magistratus creati sunt, ut auxilio essent episcopis, atque in eos derivata est pars jurisdictionis, quæ integre ad episcopum pertinet. Hinc instituti coadjutores, chorepiscopi, vicarii, parochi, ut episcopi vices gererent, cæterique magistratus quibus sub episcopo certa in populum potestas data est. His omnibus vere et proprie constituta hierarchia ecclesiastica.

Sed cum in subsequentibus Indicibus sigillatim agamus de summo Pontifice, de metropolitæ, de episcopis, de sacerdotibus et de aliis inferioribus ministris, hic nihil aliud amplius addere satagimus, in illis enim desiderata quoad hierarchiam Lector reperiet; præterea speciale adest Indicem de Ordinis sacramento.

LXXXI.

INDEX DE SUMMO PONTIFICE,

ORDINE CHRONOLOGICO REFERENS CONSTANTEM PATRUM TRADITIONEM

DE ILLIUS PRIMATU, POTESTATE ET INFALLIBILITATE.

MONITUM.

Summus Pontifex vel Pontifex Romanus est jure divino Ecclesiae caput et centrum unitatis, Petri successor, Christi vicarius, omnium Christianorum pater et doctor, habetque in tota Ecclesia primum dignitatis tantum, sed etiam jurisdictionis. Hinc multa jura quibus praeter ceteris episcopis potitur. Primus est enim episcoporum Christianorum, et in omnes jurisdictionem exerret; Ecclesiam universam regendi et gubernandi solus habet potestatem; universalis magistri suscepta persona, in definiendis fidei controversiis errare non potest. Sed ne prolixius trahamur, hunc indicem in duas partemur sectiones. Prior de electione, primatu, auctoritate summi Pontificis; posterior de illius infallibilitate agit, constantem de his exhibens Patrum traditionem, ordine chronologico, scilicet a Tertuliano ad Innocentium III, referensque vel indicans illorum sententias.

SECTIO PRIMA.

De electione, primatu, auctoritate summi Pontificis.

Prima omnium Ecclesia Petri, a quo omnes fidem et doctrinam acceperunt, Tertull., II, 32, 1025. Petro datae sunt claves caeli, ac per eum Ecclesiae, *ibid.*, 142. — Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia et cathedra una monstraretur, S. Cyprian., IV, 500. Unum caput est et origo una, *ibid.*, 502. Non dixit Petrus se primum tenere quando fuit reprehensus a Paulo, *ibid.*, 410. Petro primum Dominus dedit potestatem ligandi et solvendi, *id.*, III, 1114. — Super Petrum fundata Ecclesia origine unitatis, Concil. Carthag., IV, 1043; S. Cyprian., IV, 1114. Petrus Ecclesiae nomine loquitur, *ibid.*, 406, etc. Soli Petro Christus dixit. Quaecunque ligaveris, *ibid.*, 1168. Petrus unus pro omnibus loquitur, et Ecclesiae voce respondet, *id.*, III, 806, 807. Petro Christus oves suas commendat, *ibid.*, 449. In Ecclesia Romana semper apostolicae cathedrae viguit principatus, *ibid.*, 25, 26. — Petri sedis praerogativa, caput, S. Hilarius, X, 659. — Inter quas cathedras est prima, S. Optat., XI, 946. Omnium apostolorum caput Petrus, *ibid.*, 947. In qua una cathedra unitas ab omnibus servaretur, ne ceteri apostoli singulas sibi quisque defenderent, *ibid.*, 947. Petro credimus claves regni caelorum, *ibid.*, 955. — Neque celebrantur concilia, neque condemnantur episcopi, praeter illius auctoritatem, S. Julius papa, VIII, 971. — Episcoporum causas in prima, ut aiunt, instantia per Italiam et Gallias cognoscit Romanus Pontifex, S. Damas. prolegom., XIII, 228, 229. — De non terminandis causis episcoporum abque auctoritate Romani pontificis, S. Felix II, papa, XIII, 22. — Extra conscientiam Sedis apostolicae, hoc est primatis, nemo audeat ordinare, S. Siricius, XIII, 1157. — Suprema eius auctoritas ab Orientalibus saepe recognita, S. Damas. proleg., XIII, 144, 162, 163, 174, 181, 194, 235. Ab imperatoribus confirmata, *ibid.*, 194, 228, 236. — Petrus Ecclesiae praepositus, S. Ambros., XIV, 1169. Petrus primum confessionis habuit, non honoris, primatum fidelum, non ordinis, *id.*, XVI, 826. Non habent Petri haereditatem, qui Petri sedem non habent, *ibid.*, 476. Petrus primus inter apostolos, *id.*, XVII, 229. Primum non accepit Andreas, sed Petrus, *ibid.*, 332. Primus erat inter apostolos, cui delegaverat Salvator curam Ecclesiarum, *ibid.*, 334. Cur Christus Petri navem elegit, *ibid.*, 677. Clavis Petri, quid? *ibid.*, 671. Quas oves, et quem gregem beatus suscepit apostolus Petrus? *ibid.*, 570. — Sedes apostolica principatum tenet, quare? S. Bonifac. I, XX, 778. — Romani episcopatus praeminentia, S. August., XLIV, 551. Petrus in ordine apostolorum primus et praecipuus, *id.*, XXXVIII, 479, 481, 797, 1353, 1363, 1364. Primatus apostolorum in Petro praeminet, *ibid.*, 480; XLIII, 127. Apostolatus Petri principatus cunctis episcopatus praefertur, *ibid.* Petro Ecclesiae unitatem significanti oves a Christo commendate, *ibid.*, 1350. Petro Ecclesiae personam gerenti datae claves regni caelo-

rum, *ibid.*, 1319. Romanae sedis auctoritas, *ibid.*, 781. In haereticis damnandis, *id.*, XXXIII, 863, 869. In Romana Ecclesia semper apostolicae cathedrae viguit principatus, *id.*, XXXIII, 163. Romanus Pontifex auctoritatem habet super omnes alios, *id.*, XL, 1129. Tanta est Romani Pontificis auctoritas ut de suo iudicio nulus disceptare audeat, *id.*, XLV, 1745. Romanae sedis super anxius rebus consulendae mos a toto semper orbe servatus, *id.*, XXXIII, 796. — S. Petrus primus omnium episcoporum, S. Leo Magn., LIV, 147. Totius Ecclesiae princeps, *ibid.*, 152, 395. Vocationi gentium, omnibus apostolis et cunctis Ecclesiae Patribus a Christo praepositus, *ibid.*, 149. Primus in apostolica dignitate, *ibid.*, 150. Apostolici ordinis princeps, *ibid.*, 424. Principatum apostolorum adeptus, *ibid.*, 513. Princeps episcopalis coronae, *ibid.*, 657. In Petro episcopatus principaliter constitutus, *ibid.*, 629. Primatus Petri, merces ejus fidelum, *ibid.*, 615. Ecclesiastici primatus cathedra divinitus sic Petro tradita, ut perpetua sit soliditate fundata, *ibid.*, 507. Honor potestatis in Petro, *id.*, 425. S. Petri privilegia, *ibid.*, 115, 146. Jus potestatis istius in apostolos et alios episcopos transivit, sed cunctis Petri forma praeposita, *ibid.*, 151. Petri in hoc privilegium quale, *ibid.* Romanus Pontifex haeres Petri, *ibid.*, 147, 153. Vicem Petri Romanus Pontifex gerit, *ibid.*, 147. Quo sensu, *ibid.*, not. Eadem dignitas quam fuit in Petro, est in Romano Pontifice, *ibid.* Petrus in propria sede et vivit et praesidet, *ibid.*, 743. In eorum persona Petrus agnoscendus et honorandus, *ibid.*, 147. Romani pontificis primatus divinitus institutus, *ibid.*, 507. De primatu Ecclesiae Romanae, *id.*, LVI, 392. Romanae Ecclesiae auctoritati quantum Africana Ecclesia detulerit, *ibid.*, 1101. Romanae Sedis praerogativa, *ibid.*, 268, 761. Relationes ad Romanam Sedem missae uti ad caput Ecclesiarum, *ibid.*, 506. Petri eminentia, *id.*, LXXVI, 1002. Primatus Petri et Ecclesiae Romanae, *id.*, LXXVII, 716. Petro Ecclesiae cura commissa, *ibid.*, 743. Ipse Petrus in cathedra sua nunc usque in successoribus suis sedet, *ibid.*, 899. Petri praerogativa, *ibid.*, 1160. Romanus Pontifex ministeriale totius Ecclesiae caput est et unitatis ecclesiae centrum, *ibid.*, 775, not. Sancti Petri successor, quatuor patriarchis jure divinae praepositus est, *ibid.*, 597, not. Bonifacius vir magnificus Africae, alique nonnulli ad beati Petri limina, de fide sua responsuri, venire jubentur, *ibid.*, 748. In Romano pontifice antiqua, libros aliquos prohibendi potestas, cui parere tenebantur etiam Orientales, *ibid.*, 850. De primatum causis iuxta canones debet cognoscere, *ibid.*, 998. Romani pontificis in concedendis privilegiis auctoritas, *ibid.*, 1012. — Principatum iudiciorum potestatis accepit S. Petrus. Beda Venerabil., XCIV, 225. — Pontifex Romanus supra Ecclesiam, non e contra, S. Paul. Aquil., XCIX, 181. — Pontifex Romanus vicarius S. Petri et potestatis illius haeres. Alcuin., C, 170. — A Deo electus, vicarius apostolorum, princeps Ecclesiae, *ibid.*, 178. — Romanus pontifex, vicarius beati Petri, S. Agobard., CIV, 298, not. Episcopus episcoporum quomodo dici possit: solus dicitur apostolicus ab aliquot saeculis, *ibid.*, 298 not. Vocatur frater a reli-

quis episcopis, *ibid.*, 297. Vicarius apostolicæ sedis, *ibid.*, 295, not. hujus auctoritas necessaria non est in omnibus causis ecclesiasticis principum, *ibid.*, 512, not. Romanorum pontificum epistolæ in causa fidei examinantur ab episcopis congregatis, *ibid.*, 291. Apostolicæ sedis auctoritas magna olim auctoritas, *ibid.*, 293. Apostolica sedi magna debetur ab omnibus reverentia, *ibid.* — Petrus princeps apostolorum, qui Dominico ore primum Ecclesiarum suscipere promeruit, Nicolaus I papa, CXLIX, 786. — Petrus qui et universarum gentium, et omnibus apostolis cunctisque Ecclesiæ Patribus præponitur, S. Odo Cluniac., CXXXIII, 711. Beatissimus Petrus apostolici ordinis princeps, petra Ecclesiæ, clavicularius regni est constitutus, *ibid.*, 712. Petro ideo hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiæ rectoribus Petri forma præponitur, *ibid.* — Adest Petrus, et ad ejus arbitrium orbis universitas solvitur et ligatur, S. Petr. Damian., CXLIV, 616. O quam potens dignitas, quam digna potentia; iudicat Petrus, et Petri iudicia confirmat Omnipotens, *ibid.* Est in manu Petri manus Altissimi, *ibid.* De potestate et primatu apostolicæ sedis, S. Anselm. Luc., CXLIX, 555. Quod beato Petro concessum est a Domino cæteris præesse apostolis, ipsis volentibus, *ibid.*, 485. Quod ad formam apostolorum facta est quadam distinctio episcoporum, quibus tamen sedes beati Petri præeminet, *ibid.*, 486. Quod Ecclesia Romana omnibus præest Ecclesiis, sicut beato Petro datum est præminere cæteris apostolis, *ibid.* Ut nemo apostolicæ sedis iudicium judicare aut retractare præsumat, *ibid.*, 487. Ut difficiliore causa et majora negotia ad apostolicam sedem, si appellatum fuerit, deferantur, *ibid.*, 483. Ut primates accusatum episcopum discutiant, sententiam vero damnationis sine apostolica auctoritate non proferant, *ibid.*, 490. Quod statutum est, ut absque Romani pontificis sententia nec concilia celebrentur, nec episcopi damnetur.... Sic Romana Ecclesia primum habet omnium Ecclesiarum, *ibid.*, 492. Quod apostolicæ sedi privilegia specialiter sunt concessa de congregandis conciliis, et iudiciis ac restitutionibus episcoporum, et de summis negotiis Ecclesiarum, *ibid.*, 492. Ut in causis episcoporum sententia papæ expectetur, *ibid.* Sicut inter apostolos fuit discretio potestatis, ut unus aliis præmineret, sic inter episcopos ordinatum est ut singulis provinciis singuli præsent, quibus tamen omnibus Romana præest Ecclesia, *ibid.*, 493. — Non esse congregandum synodum episcoporum absque auctoritate Romanæ sedis, Ivo Carnot., CLXI, 516. Non esse rata concilia sine auctoritate apostolica, *ibid.* Quæ sit prima sedes, Ivo Carnot., *ibid.*, 521. Quod Petro Dominus inter discipulos primum contulit, ut sic ad Ecclesiam diffunderetur, *ibid.*, 523. Romanam sedem de tota Ecclesia judicare, ipsam vero ad nullius commovere iudicium, *ibid.*, 525. Non esse convocandam generalem synodum sine præcepto papæ, *ibid.*, 526. Quod delectio et consecratio Romani Pontificis iuste et canonice fieri debeat, *ibid.* In potestate papæ esse iniuste damnatos vel excommunicatos restituere, *ibid.*, 527. Quod in electione Romani Pontificis legati imperatoris non sunt expectandi, *ibid.* Quod apostolicæ sedis iudicium a nemine sit retractandum, *ibid.*, 528. De primatu Romanæ Ecclesiæ, *ibid.*, 529. Quod nulli mortalium præsumendum est Romanum Pontificem etiam graviter delinquentem redarguere, *ibid.*, 529. Prælatio Nicenæ concilii de primatu Romanæ Sedis, *ibid.*, 530. Quod episcoporum sententiæ apostolica auctoritate roborari debeant, *ibid.*, 532. Quod dubia ad sedem Romanam perferenda sint, *ibid.*, 533. Quod Romanæ sedis decreta tanquam regulæ canonum admittenda sunt, *ibid.* Quod nulli liceat vel addere aliquid vel demere de decretis Pontificum, *ibid.*, 535. Quod qui decreta Romanorum Pontificum violaverit anathema sit, *ibid.* Quod scelus idololatriæ incurrit, qui sedi apostolicæ obedire noluerit, *ibid.*, 535. Quod beati Petri sedes caput est omnium Ecclesiarum et omnes decretis ejus assentire debent, *ibid.*, 536. Quod apostolica sedes a via apostolicæ prædicationis non devierit, nec hæreticorum novitatibus deciderit, *ibid.*, 537. Quod litteris Romani Pontificis concilia auctorizentur, *ibid.* Quod sicut cardine totum regitur ostium ita a Petro et successoribus ejus totius Ecclesiæ disponitur emolumentum, *ibid.*, 538. Quod Romana Ecclesia inter omnes primum locum obtinet, *ibid.*, 540. Sicut Petro concessum est a Domino ut aliis apostolis præeminet, ita ejus sedi, *ibid.*, 541. Quod papi primæ sedis episcopus vocandus est, *ibid.*, 546. Quod auctoritas generalium conciliorum congregantium apostolicæ sedi privata potestate commissæ sit, *ibid.*, 575. Quod absque auctoritate Romani Pontificis nullus episcopus damnari possit, *ibid.*, 412. Ut difficiliore causæ ad apicem Romanæ sedis referantur, ut apostolico iudicio terminentur, *ibid.*, 413. Quod omnes episcopi possint appellare Romanam Se-

dem in necessitatibus, *ibid.*, 414. Quomodo et a quibus personis facienda sit electio summi Pontificis, *ibid.*, 1127. Quorum vota debeant prævalere in electione Summi Pontificis, *ibid.*, 1129. Apostolicæ sedis auctoritas contra sanctorum statuta aliquid condere non valet, *ibid.*, 1130. Non ab apostolis, sed ab ipso Domino Romana Ecclesia primum accepta, *ibid.*, 1182. Primum Romanæ Ecclesiæ non aliqua synodus, sed Christus instituit, *ibid.* Prima sedes nullius iudicio subjacet, *ibid.*, 1183. Prima sedes iudicat aliorum causas, *ibid.*, 1184. Nemini est permittum de eo quod papa statuit judicare, vel illius sententiam retractare, *ibid.* Apostolicæ sedis iudicium a nemine retractandum, *ibid.*, 1185. Absque Romani pontificis auctoritate synodus aliquibus congregari non licet, *ibid.*, 1185. O beatus cæli janitor, cui non tantum claves regni celorum commissæ sunt, sed etiam arcanorum celestium consilia concedita sunt, *ibid.*, CLXII, 596. — De primatu Petri apostoli, Rupertus, CLXVII, 1565. — De papa, Honorius Augustol., CLXII, 601. — Sedes ejus inter universas Ecclesias primum accepit, Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 525. — Absque Romani Pontificis auctoritate synodus congregari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 93, 91, 95. Romana Ecclesia a Christo primum accepit, *ibid.*, 118, 119, 125. Imperator jus habet eligendi Pontificem, *ibid.*, 535. Electio Romani Pontificis ad jus pertinet imperatoris, *ibid.* Præsentibus legatis imperatoris ordinatur Romanus Pontifex, *ibid.*, 538. Electio Romanorum Pontificum a Ludovico conceditur Romanis, *ibid.*, 539. Electio et consecratio Romani Pontificis non nisi iuste et canonice fiat, *ibid.*, 540. Ab imperatore vel nuntius ejus electioni Romani Pontificis nullum obstaculum generetur, *ibid.*, 540. A seculari potestate Pontifex prorsus nec solvi nec ligari valet, *ibid.*, 457. Facta Pontificum imperari judicare non debet, *ibid.* Auctoritas sacra Pontificum et regalis potestas hujus mundi gubernacula regunt, *ibid.*, 458. Imperatores debent Pontificibus subesse, non præesse, *ibid.*, 459. — De primatu Romanæ Ecclesiæ, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1215. Principatus Petri cæteris omnibus est excellentior, *ibid.*, 1222. — Pontificis summi prærogative, Adam. Præmonst., CXCVIII, 712. — De primatu Romani Pontificis, Innocent. III, CCXVII, 778.

SECTIO SECUNDA.

De infallibilitate summi Pontificis.

Fidem beati Petri non defecturam promisit Christus, et confirmare eum fratres suos admonuit: quod apostolicos Pontifices, meæ exiguitatis prædecessores, confidenter fecisse semper cunctis est cognitum, Lucius papa, III, 932. Ecclesia illibata finitenus manet, secundum pollicitationem Christi Petro dicentis: *Petre, ecce Salus expetibilis ut cribraveris vos, etc. Ego autem rogari pro te ut non deficiat fides tua; et tu aliquando conversus confirma fratres tuos*, Innoc. III, cccxv, 981, 982.

Una Ecclesia a Christo Domino super Petrum origine unitatis et ratione fundata, Conc. Carthag., III, 1033.

Quo venturus est qui sitit, utrumque ad hæreticos, ubi fons et fluvius aquæ vitalis omnino non est, an ad Ecclesiam, quæ una est super unum, qui et claves ejus accepit, Domini voce fundata est? S. Cyprian., III, 1116. Navigare audent, et ad Petri cathedram, atque ad Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est, archimandrita et profanis litteras ferre, nec cogitare eam esse Romanorum, quorum fides, Apostolo prædicante, laudata est, ad quæ perfidia habere non possit accessum, *ibid.*, 818, 821. Super illum unum ædificat Ecclesiam suam Christus, id, IV, 499. Qui cathedram Petri, super quem fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse confidit? *ibid.*, 500, 501.

Adeo ut et firma super ædificandam in ea Ecclesia petra trepidaret, S. Hilarius, IX, 436. Felix Ecclesiæ fundamentum, dignaque ædificatione illius petra, quæ infernas leges, et Tartari portas, et omnia mortis claustra dissolveret, *ibid.*, 1010.

Unde non sine ratione et Simoni, super quem ædificavit Ecclesiam, Petrus nomen imposuit, S. Zeno, XI, 351.

Ubi ergo Petrus, ibi Ecclesia; ubi Ecclesia, ibi nulla mors, sed vita æterna. Et ideo addidit: *Et portæ inferi non prævalentur ei*, S. Ambr. XIV, 1083. Quæ immo eum turbare poterat navis, cui præerat is in quo Ecclesia firmamentum est? id., XV, 1653. Vir enim sapiens et gravis, in quo esset Ecclesiæ firmamentum, id., XVI, 292. Quem cum petram dicit, firmamentum Ecclesiæ indicavit, *ibid.*, 626. Ecclesia Domini tanquam supra apostolicam ædificata petram immobilis manet, et inconvulsa adversus impetum sævientiæ salis perseverat fundamine, *ibid.*, 879. Fides Petri Ecclesiæ fundamentum, *ibid.*, 887.

Petrus stabilis, Petrus fortis vocatur, Iuvenius, XIX, 357. Ut super Petrum ædificatam Ecclesiam esse intelligatur, *ibid.*, not. 571.

Super unum fundatur Ecclesia, S. Gaudentius, XX, 993. In quo (Petro) Ecclesiam universalem certum est esse fundatam, S. Bonifacius I papa, XX, 781.

Super illam Petram ædificatam Ecclesiam scio, S. Hieronymus, XXII, 355. Princeps apostolorum super quem Ecclesia Domini stabili mole fundata est, quæ nec impetu fluminis, nec ulla tempestate concutitur, *id.*, XXIII, 506. Unde et super unum montem Christus fundat Ecclesiam, et loquitur ad eum: Tu es Petrus, etc., *id.*, XXIV, 45, 44. Sed si consideret qui hoc querit, Petro illam benedictionem ac beatitudinem, ac potestatem et ædificationem super eum Ecclesiæ, in futuro promissam, non in presenti datam intelligit, *id.*, XXVI, 120. — Jam enim de hac causa duo concilia missa sunt ad Sedem apostolicam: inde etiam rescripta venerunt. Causa finita est; utramque aliquando finitur error! S. August., XXXVIII, 751. Petrus fundamentum Ecclesiæ nominatus, *id.*, XXXIX, 2100. Et ideo digne fundamentum hoc Ecclesia colit, supra quod ecclesiastici ædificii altitudo consurgit, *ibid.* Ut qui antea infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui interrogationis tentatione nutaverat, cæteros fidei stabilitate fundaret, *ibid.*, 2102. Petra enim dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius operis Christiani compagem molemque contineat, *ibid.*

Et portæ inferni non prævalerent adversum te. Portæ inferni fides est hæreticorum, imo peridia, Cassianus, I, 70.

Petrus immobile fundamentum salutis, S. Petrus Chrysologus, LII, 498. Petrus est custos fidei, Petra Ecclesiæ, *ibid.* Petrus qui in propria sede vivit et præsidet, præstat querentibus fidei veritatem, *ibid.*, 71.

Hæc fides (Petri) tanta divinitus soliditate munita est, ut eam neque hæretica unquam corrumpere pravitas, nec pagana potuerit superare perfidia, S. Leo Mag., LIV, 117. Tamen tu quoque Petra es, quia mea virtute solidaris, ut quæ mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia, *ibid.*, 150, 450. Super hanc, inquit, fortitudinem æternum extruam templum, et Ecclesiæ meæ celo inferenda sublimitas in hujus fidei firmitate consurgit, *ibid.*, 150. In Petro omnium fortitudo munitur, *ibid.*, 151, 152. Soliditas enim illa quam de Petro Christo etiam ipse Petra factus accepit, in suos quoque se transfudit hæretes, *ibid.*, 153. Specialis a Domino Petri cura suscipitur, et pro Petri fide proprie supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens principis victa non fuerit, *ibid.*, 451. Si namque ecclesiastici primatus cathedra divinitus sibi est tradita, ut perpetua sit soliditate fundata, *ibid.*, 507. In cathedra Petri Christus et malas funditus evertit, et bonas æterna stabilitate firmavit, *ibid.* Ut æterni templi ædificatio mirabili munere gratiæ Dei, in Petri soliditate consisteret, hæc Ecclesiam suam firmitate corroborans, ut illam nec humana temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferni prævalerent, *ibid.*, 629. — Confessionem beati Petri apostoli inferni portas nunquam prævallituras asseruit Christus, *id.*, LVI, 653. Quapropter non veremur ne apostolica sententia resolvatur, quam et vox Christi, et majorum traditio, et canonum fuit auctoritas, ut totam potius Ecclesiam semper ipsa dijudicet, *ibid.*

Petrus petra dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius operis Christiani compagem, molemque contineat, S. Maximus Taurin., LVII, 335. Et qui sibi ante infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui ipse interrogationis tentatione nutaverat, cæteros fidei stabilitate fundaret, *ibid.* Petrus est Petra super quam ædificatur Ecclesia, *ibid.*, 673. In Ecclesia fidei fundamentum continet, *ibid.*

In Sede apostolica immaculata est semper servata religio, Hormisdas papa, LXIII, 595. Tu es Petrus, fæt super hanc petram, etc. Hæc quæ dicta sunt rerum probantur effectibus, quia in Sede apostolica immaculata semper est catholica servata religio, *ibid.*, 460.; Justinianus imperator, LXVI, 41.

Quia veritas mentiri non potuit, nec fides Petri in æternum quassari poterit vel mutari. Nam cum omnes discipulis diabolus ad exscribendum poposcerit, pro solo Petro se Dominus rogasse testatur, et ab eo voluit cæteros confirmari, super quem Ecclesiam suam ædificaturum esse promisit, nec portas inferni adversus eam prævalere testatus est, Pelagius, II, papa LXXII, 707. Qui cathedram Petri, super quam Ecclesia fundata est, deserit, et resistit, in Ecclesia se esse confidit? *ibid.*, 715.

Pontifex est supra concilium et Ecclesiam, S. Paulinus, XCIX, 181. Ut æterni templi ædificatio mirabili munere

gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret, S. Agobard., CIV, 295; Hincmar. Laud., (XXIV, 10. 6. — Christus super solidam fidem apostolorum principis (Petri videlicet) soliditatem constituens, Nicolaus I, papa, CXIX, 773. Petrus a firmitate petræ, quæ Christus est, structuram universalis Ecclesiæ inconcussam, et fidei robore solidatam, ita precibus suis munire non cessat, ut errantium vesaniam rectæ fidei norma reformare festinet, *ibid.* Supra soliditatem fidei suam sanctam dignatus est stabilire Ecclesiam, secundum illius veridicam vocem dicentis: Amen dico tibi, tu es Petrus, etc., *ibid.*, 785.

Nec igitur mirum si Petrus a petra dictus eo quod firmus futurus erat per Spiritum sanctum firmitate fidei, S. Paschasius Radbertus, CXX, 560. In eo (Petro) omnium est responsio una, supra quam fundatur Ecclesia, et contra quam portæ inferorum non prævalerunt, *ibid.*, 561. Quia seu dicas contra hanc fidem eas non prævalere, seu dicas contra Ecclesiam, quæ hac fide supra Christum fundata est, et firmatur, unum est, eo quod nec fundamentum dissolvitur, nec fides, *ibid.* Queritur cur ei vel adversus quam portæ inferi non prævalerunt?... Indubitanter credendum est, quia nec adversus petram, supra quam ædificatur Ecclesia, nec adversus Ecclesiam quæ ædificatur supra huiusmodi petram, *ibid.*

Quem cum Petram dicit, firmamentum Ecclesiæ indicavit, Aeneas Paris., CXXI, 687.

Tu es enim, sicut divinum pronuntiat verbum, veraciter Petrus, et super firmamentum tuum Ecclesiæ columnæ, quæ episcopi intelliguntur, confirmatæ sunt, Hincmarus Laudun., CXXIV, 1051. Firmamentum a Deo fixum et immobile, atque titulum lucidissimum suorum sacerdotum, id est, omnium episcoporum, apostolicam Sedem esse constitutam scitis, et verticem Ecclesiarum, *ibid.* Quia immobile est istorum fundamentum, ac inconcussum inconcutiendumque, indiscutendum quæque permanet ædificium in quibus est spiritus unus, et una fides, cor unum et anima una, *ibid.*, 1052. Ut æterni templi ædificatio mirabili munere gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret, *ibid.*, 1068. — Ipse supra fundamentum apostolicæ petræ suam fundavit Ecclesiam, quam beato Petro et in illo suis commisit vicariis, Hincmarus Rhemensis, CXXVI, 53. Ecclesia in apostolorum Principis soliditate confirmata, *ibid.*, 337.

Hæc quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus: quia in sede apostolica immaculata est semper catholica reservata religio et sancta celebrata doctrina, Anastasius Bibliothec., CXXIX, 36.

Qui fidem beati Petri non defecturam promisit, et confirmare eum fratres suos admonuit, quod apostolicos pontifices meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse semper cunctis est cognitum, Isidorus Merrator, CXXX, 199. Unum igitur hoc immobile fundamentum, una hæc felix fidei petra Petri ore confessa, *ibid.* Ut æterni ædificatio templi mirabili munere gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret. Hæc Ecclesiam suam firmitate corroborans, ut illam nec humana temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferi prævalerent, *ibid.*, 883; Ivo Carnot., CLXI, 321.

Necesse est ut sic ipsa petra et apostolica fundatio, et sancta angularis compactione firma, æterna et immobilis, ita omnis ecclesiastica superædificatio sit rata et stabilis, et ab omni humana præsumptione inviolabilis, Sergius III, papa, CXXXI, 975.

Ego fundamentum... tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, etc., S. Odo Cluniac., CXXXIII, 713. Super hanc, inquit, fortitudinem, æternum extruam templum, et Ecclesiæ meæ celo inferenda sublimitas, ex hujus fidei firmitate consurgit, *ibid.* Hanc confessionem portæ inferi non tenebant, mortis vincula non ligabant, *ibid.* In Petro ergo omnium fortitudo munitur, *ibid.*, 715. Pro fide Petri proprie suppli atur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens principis victa non fuerit, *ibid.*

Ædificata est ergo sancta Ecclesia supra petram in soliditate apostolicæ fidei, Atto Vercellensis, XXXIV, 63.

Petri sedem ideo obtinet Romanus Pontifex, ut portas inferni prævalere adversus Ecclesiam non sinat, Rutherius Veron., XXXVI, 656.

In fide Petri, quæ hactenus nec defecit, nec usque in finem deficiet, S. Leo IX, papa, CXLII, 748. Ego rogavi pro te, Petre ut non deficiat, etc. Quo dicto demonstravit fidem fratrum vario defectu periclitandam, sed inconcussa et indeficiente fide Petri, velut firmæ anchoræ subsidio ligendam, et in fundamento universalis Ecclesiæ confirmandam, *ibid.*, 765. Sicut cardine totum regitur ostium, ita Petre et successoribus ejus totius Ecclesiæ disponitur emolumentum, *ibid.* Ego autem rogavi pro te, etc. Quæ venerabilis et efficax oratio obtulit quod hactenus fides Petri non defecit, nec defectura

creditor in throno illius usque in sæculum sæculi; sed confirmabit corda fratrum variis concutienda fidei periculationibus, sicut usque nunc confirmare non cessavit, *ibid.*, 770.

Septem igitur oculos habet hæc petra, quia totidem sancti Spiritus donis sancta præfulget Ecclesia, S. Petrus Damianus, CXLIV, 253. Ne fides ejus (Petri) tanquam totius Ecclesiæ fundamentum quandoque deficeret, oravit Christus, *ibid.*, 577.

Petrus est fundamentum cui innititur Ecclesia, Joan. Rotomag., CXLVII, 222. Dominus dedit ei ut esset fundamentum fidei Ecclesiæ, dicens: Tu es Petrus, etc., *ibid.* Quod super unum, id est Petrum, ædificavit Dominus Ecclesiam, S. Anselmus Luc. CLIX, 535.

Petro quando dixit Dominus: Tu es Petrus, etc., id et confirmavit in Petri successoribus, Lanfrancus, CL, 621.

Ipsi quoque et propriæ firmitas et alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore præstatur cum ad eum ait: Rogavi pro te, Petre, etc., Urbanus II, papa, C.I, 357. Oportet ergo nos qui, licet indigni, Petri residemus in loco, prava corrigere, recta firmare, et in omni Ecclesia ad æterni arbitrium Judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus iudicium prodeat, et oculi nostri videant æquitatem, *ibid.*, 357, 341, 421.

Super Petrum Ecclesia fundata est, quoniam eam portat officio, merito, prædicatione, exemplo, cura et intercessionem, Radulphus Ardens., CLV, 1591. Portæ inferi non a lum adversus Christum, sed nec etiam adversus Petrum Christi virtute armatum prævalent, *ibid.*

Valde necesse est ut nunc etiam fides B. Petri in sua speciali Sede, quæ nunquam errare consuevit, tantum vigeat, Goffridus, CLVII, 42. In terra Petrum elegit, ut Ecclesiam suam ejus fidel robore firmaret, *ibid.*, 45. Petrum fidei catholicæ principem fecit, *ibid.*

Qui fidem Petri non defecturam promisit ipsum fratres confirmaturum prædixit, Ivo Carnot., CLXI, 557. Et fratrum corda in fide Petri, quæ hactenus nec defecit, nec usque in finem defecit, sunt confirmata, *ibid.*, 558. Quod apostolice Sedis iudicium a nemine sit retractandum, *ibid.*, 529. Romanæ Ecclesiæ Sedes per Petrum super petram ædificata, nec hactenus defecit, nec deficiet in sæcula, Christo Domino rogante pro ea, sicut ipse testatur: Ego pro te rogavi, Petre, etc., *ibid.*, 359. Quo dicto demonstravit fidem fratrum vario defectu periclitandam, sed inconcussa et indeliciente fide Petri, velut firmæ anchoræ subsidio regendam, et in fundamentum universalis Ecclesiæ confirmandam, *ibid.* Qui cathedram Petri, super quem fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse confidit, *ibid.*, 152. Super hanc Petram Dominus Ecclesiam suam ædificandam providit, quatenus ejus fidei confessio pro sui soliditate Petræ comparanda erat, id., CLXII, 596.

Ut in ejus singulariter fidei stabilitate immobili, pretioso sanguine redemptam suam Dei Filius statuere et confirmare voluerit Ecclesiam, dicens: Tu es Petrus, etc., Paschalis II, papa, CLXIII, 59. Ipsi quoque firmitas propriæ et alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore prædicatur, cum ad eum dicitur, Rogavi pro te Petre, etc., *ibid.*, 194. Possunt apostolicam Sedem contemnere, possunt adversum nos calcaneum elevare; datum a Deo privilegium avertere vel auferre non possunt, quo Petro dictum est: Tu es Petrus, etc., *ibid.*, 429. Oportet ergo nos qui, licet indigni, Petri residere videmur in loco, prava corrigere, recta firmare et in omni Ecclesia ad interni arbitrium iudicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus iudicium nostrum prodeat, *ibid.*, 194; Eugenius III, papa, CLXXX, 1455; Anastasius IV, CLXXXIII, 1019.

Super hanc petram, quam tu modo in fidei fundamentum posuisti, super hanc fidem, quam tu modo docuisti, dicens, Tu es Christus, etc., super hanc petram et super hanc fidem ædificabo Ecclesiam meam, S. Bruno CLXV, 213. Et ego dico tibi quia tu es Petrus, fide fortis, et doctrina stabilis. Nisi enim in hoc nomine fortitudinem et stabilitatem Christus intellexisset, non ea quæ sequuntur protinus addidisset, dicens, Et super hanc petram, etc., *ibid.* Super hanc fidem tuam, qua me dicis Filium Dei viri, ædificabo Ecclesiam meam, id., CLXIV, 573.

Tu es Petrus, et super hanc petram, etc., in quibus verbis, ut omnibus sanctis doctoribus verissime visum est, specialis quædam prærogativa in sancta Ecclesia custodienda beato Petro injungitur, Placidus Monach., CLXIII, 623.

Super petram fidei, quam confessus est Petrus, Ecclesiam suam ædificavit: Rupertus abbas, CLXVIII, 1385.

Oportet ergo ut aliquando conversus ad nos, cum periclitabimur nos confirmari. Pro eo enim rogavit Dominus ne deficeret fides ejus, Hilbertus, LXXI, 795 — Petrus super quem Dominus ædificavit Ecclesiam, Petrus

Abælardus, CLXXVII, 524. Ipsum Petrum quasi fundamentum Ecclesiæ Dominus collocavit, *ibid.* Quanta autem firmitas et constantia Petri esset in fide ut hinc ipse merito petra vocaretur, Dominus ipse alibi protestatur, dicens, Ego pro te rogavi, Petre, ut non delicias, etc., *ibid.*, 525. Hic est Petrus, ut dictum est, tanquam unicuique cæterorum firmamentum et confirmatio, *ibid.* Petrus super quem posuit et fundavit Ecclesiam, *ibid.*, 1481. Petrus super quem fundatur Ecclesia, *ibid.* Ut æterni temporis ædificatio mirabili munere gratiæ in Petri soliditate consisteret, *ibid.*, 1482; Gratianus, CLXXXVII, 109; Henricus, CCIII, 317. — Ex qua quidem fidei firmitate et ipse Petrus fratres confirmare admonetur, Petrus Abælardus, CLXXXVIII, 525.

Quod ab eo (Romano pontifice) decretum fuit, irrefragabiliter observatur, Innocentius II, papa, CLXXXI, 226. Petrus audire meruit: Tu es Petrus, etc. Petram utique firmitatem fidei et catholicæ unitatis soliditatem manifeste designans, *ibid.*, 516; S. Bernardus, CLXXXII, 560. Oportet ad vestrum referri apostolatuum pericula quæque et scandala emergentia in regno Dei, ea præsertim quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror ibi potissimum resarciri damna fidei, ubi non possit fides sentire defectum, hæc quippe hujus prærogativa Sedis, S. Bernardus, CLXXXII, 1053. Cui enim alteri aliquando dictum est: Ego pro te rogavi, Petre, etc. Ergo quod sequitur, a Petri successore exigitur, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Id quidem modo necessarium, *ibid.*

Ut qui sibi antea infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui ipse interrogationis tentatione navatæ, cæteros fidei stabilitate fundaret, Gratianus, CLXXXVII, 281. Petra dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius corporis Christianitatis compagem molemque contineat, *ibid.* Quemadmodum enim turbari poterat (navis) cui præerat is, in quo est Ecclesiæ firmamentum, *ibid.*, 1267. In Sede apostolica extra maculam semper est catholica servata religio, *ibid.*, 1268.

Petre, qui hanc gratiam accepisti, ut in fide naufragantibus semper in fide immobilis et constans permanes, alios varillantes confirma et corrige, Anselmus Havelbergens., CLXXXVIII, 1215. Qui in conservanda integralitate fidei præ omnibus privilegium a Domino suscepit, *ibid.* — Hoc ipsius sanctæ Sedis irrefragabili is sanxit auctoritas, Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 138. — Ex hoc fides Petri firmamentum est Ecclesiæ præsentis, Hugo Rothomag., CXCII, 1310.

Hic a petra Petrus dictus in conflictu stat invictus, Adamus a S. Victore, CXCVI, 1494.

Romanus Pontifex per universum orbem Ecclesiæ filios in christianæ fidei firmitate non desinit confirmare, Alexander III, CC, 502. Hanc siquidem petram Christus esse voluit in Ecclesiæ fundamentum, quam prædicti aulis ventorum turbinibus nullisque tempestatibus quatiedam, *ibid.*, 1148. Petrus super quem fundatur Ecclesia, *ibid.* Æterna et immutabilis divini consilii providentia sacrosanciam Romanam Ecclesiam omnium ecclesiarum omniumque fidelium caput, matrem et magistrum esse constituit, et super catholicæ et christianæ fidei petram protinus nascentis erexit, *ibid.*, 1239. — Ex hac potestate quæ ad B. Petrum ex dominica traditione pervenit, sacrosancta Romana Ecclesia, super universis Ecclesiis auctoritatem obtinuit, ut ubique ratum esset ac solidum quod ipsius prudentia statuit, Lucius III, CII, 1179.

Cælestis altitudo consilii, sacrosanciam Romanam Ecclesiam supra petram fidei soliditate fundavit, illud ei tribuens in apostolicæ confessionis fortitudine firmamentum, cui nec procelæ turbini, nec prævalere possit spiritus tempestatis, Urbanus III, CCII, 1351.

Petrus petra est et fundamentum fidei, et ne ruamus in soliditate nos firma sustentat, Clemens III, papa, CCIV, 1535. Petrus firmamentum nostrum est ac domus fortitudinis, et in fide ejus plantati et radicati sumus, *ibid.*

Petrus nomine vocaretur, qui et populus in fundamento fidei solidaret, Celestinus papa, CCVI, 1191.

Iustitia Petri tantam iudicandi obtinuit potestatem, ut de ejus arbitrio cælestis iudicium penderet, nec a Petri sententia etiam angelos appellare præsumat, Petrus Blesensis, CCVII, 614.

Quatenus quod ab ipso tanquam a capite principali fuerit auctoritate statutum, in ipso tanquam in fundamento stabili firmitate consistat, Innocentius I, papa, CCXIV, 625. Ego pro te rogavi, Petre, etc. Ex hoc innuens manifeste quod successores ipsius a fide catholica nullo unquam tempore deviant, sed revocarent magis alios et confirmarent etiam hesitantes, *ibid.*, 760. Non igitur deficiet fides Petri vel apostolicæ Sedis auctoritas va-

citabit, id., CCXVI, 1691. Ecclesia fundata supra petram, et ideo portæ inferi non prævalerunt adversus eam, id., CCXVII, 553. Ad Petrum igitur tanquam ad magistrum

pertinet cæteros confirmare, cuius fides in nulla tentatione defecit, *ibid.*, 774. Fides enim apostolicæ Sedis super firmam petram stabili soliditate fundata *ibid.*

LXXXII.

INDEX DE METROPOLITIS.

MONITUM.

Metropolitæ nomen a metropoli procedit, quæ est urbs provincie caput. Dignitatem hanc ante concilium Nicænum viguisse compertum est, multique sunt viri docti et graves, qui ejus originem repetunt ab Apostolis. Metropoli uni præest provincie, et in omnes illius provincie episcopos, quos suffraganeos vocat, habet jurisdictionem. Omnes metropolitæ, præter cætera pontificalia ornamenta, habent pallium. Est autem pallium fascia lanea candida, tres circiter digitos lata, in modum circuli contexta, quæ humeros cingit, habetque ab utraque parte lineas in pectus et humeros impendentes cum sex sericis nigrisque crucibus intextis, tribusque aciculis aureis consuitur, et alligatur. Sumitur ex alari, ubi conditum est B. Petri corpus; illud ex eodem Petri corpore sumptum dicitur, ac per ipsum plenior metropolitaram potestas designatur. His dictis, sit :

Metropolitæ sine episcopis causam eorum non audiat, III, 978. De primatibus et metropolitans, et de negotiis episcoporum ad ipsos referendis, S. Stephanus I, III, 1001. — Metropolitæ nihil agat sine concilio episcoporum, nec illi sine ipsis, nisi quantum ad proprias pertinet parochias, S. Julius I, VIII, 981. — De primatibus et metropolitans, S. Felix II, papa, XIII, 17, 18. De metropolitans, qui pallium expetere negligunt, *ibid.*, 1226. — Episcopus ab omnibus episcopis ordinetur, vel a tribus cum metropolitani consensu, S. Innocentius I, XX, 625. Extra conscientiam metropolitani episcopi nullus episcoporum audeat ordinare, *ibid.*, 468. Sine metropolitani consensu episcopus non ordinetur, *ibid.*, 627. Quod non oporteat secundum constituta imperatorum duos esse metropolitans episcopos, *ibid.*, 517. — In unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopus ordinetur, S. Bonifacius I, XX, 772. — Episcopus ordinetur metropolitani episcopi maxime, vel præsentia, vel auctoritas habeatur : absque quo ordinationem irritam esse voluerunt, Rufinus Aquil., XXI, 475. — Quod unaquæque provincia suo metropolitano esse debeat contenta, Cælestinus, papa, L, 429. — A metropolitano comprovinciales episcopi consilio exarcho ordinentur, metropolitani ab ipso exarcho, S. Leo Magnus, LIV, 617. Metropolitans sua jura serventur, *ibid.*, 667. Ut provinciales episcopi ad metropolitans, sic metropolitans ad exarchum seu vicarium pertinere, *ibid.*, 614. Eorum deinde esse metropolitans ordinare, *ibid.*, 615. A metropolitano comprovinciales episcopi consilio exarcho ordinentur, metropolitani ab ipso exarcho, *ibid.*, 617. Ordinatio episcopi provincialis metropolitano reservatur, *ibid.*, 628. Unumquemque episcopum ad metropolitatum in dubiis recurrere debere, *ibid.*, 1011. Episcopus ne ordinetur absque synodo et præsentia metropolitani, id., LXVII, 66. Metropolitans sua jura serventur, *ibid.*, 293. — Qualiter metropolitans in aliena provincia se habere debeat, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1185. — De metropolitano, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 41. De primatibus episcoporum metropolitano, *ibid.*, 91. De metropolitans episcopis, *ibid.*, 124. Non licere sine consilio metropolitani episcopi episcopum ordinare, *ibid.*, 127, 131, 188. Episcopus sine formata metropolitani longius non proficiscatur, *ibid.*, 192. De rebus Ecclesiæ inconsulto metropolitano episcopo non alienandis, *ibid.*, 209. Absque metropolitano nullus ordinetur episcopus, *ibid.*, 255. Qui in metropolitana civitate non ordinatur episco-

pus, post duos menses se metropolitano præsentet, *ibid.*, 511. Episcopus, qui a metropolitano communis ad synodum non venerit, excommunicetur, *ibid.* De primatu metropolitani, *ibid.*, 575. — Nequaquam in duos metropolitans provincia dividatur, Crisconius Africanus, LXXXVIII, 903. Extra conscientiam metropolitani non ordinetur episcopus, *ibid.*, 915. — De honore metropolitano, S. Zacharias, papa, LXXXIX, 950. — Nequaquam inter duos metropolitans provincia dividatur, Carolus Magnus, XCVII, 550. — De metropolitans nullus absque comprovincialium episcoporum instantia aliquorum audiat causas, Remigius Caricus, CII, 1104. — Quo debeant ordine consecrari metropolitans atque diocesanus episcopus, Hincmarus Rhem., CXXXVI, 186. De jure metropolitano, cum de Ansegisi primatu ageretur, *ibid.*, 189. De ordinatione archiepiscoporum et de primatibus et de patriarchis eorumque ministris, id., CXXX, 60, 73, 75. De primatibus episcoporum metropolitano, *ibid.*, 237. De metropolitans episcopis, *ibid.*, 281. Non licere sine consilio metropolitani episcopi episcopum ordinare, *ibid.*, 285. Metropolitani arbitrio synodus congregetur, *ibid.*, 380. De primatu metropolitani, *ibid.*, 579. — Quod episcopus esse non possit qui, nesciente metropolitano, consecratus fuerit, Burchardus, CXL, 331. De metropolitano, si comprovinciale episcopum in sua causa audire distulerit, *ibid.*, 561. Nullus metropolitans absque omnium comprovincialium episcoporum præsentia aliquorum audiat causas, *ibid.*, 565. Nullus primas vel metropolitans aliquid agat de Ecclesiis, vel parochiis comprovincialium episcoporum, et de ipsorum causis sine eorum consilio omnium, *ibid.* Sine metropolitani litteris episcopi in aliam provinciam non proficiscantur, id., CLVIII, 21. De rebus Ecclesiæ sine consilio metropolitani episcopi non alienandis, Ivo Carnot., CLXI, 251. De jure metropolitano, *ibid.*, 322. — Usque ad proximam synodum a communione absteineat qui a metropolitano vocatus absque gravi necessitate synodi adesse neglexerit, Gratianus, CLXXXVIII, 102. A communione privetur episcopus, qui a metropolitano vocatus, ad synodum venire contemnit, *ibid.*, 105. Metropolitano et episcoporum examine promoveantur episcopi, non ordinetur episcopus extra conscientiam metropolitani, *ibid.*, 344. Sine metropolitani conscientia extra suam diocesim nihil agat episcopus, *ibid.*, 794. Absque metropolitani conscientia vel provincialium episcoporum ad imperatorem episcopi non pergant, *ibid.*, 1259.

LXXXIII.

INDEX DE EPISCOPATU,

VEL

DE AUCTORITATE, OFFICIIS, OBLIGATIONIBUS EPISCOPORUM

ORDINE RERUM LOGICO DISPOSITUS.

MONITUM.

Episcopus græca vox est, quæ Latine *inspectorem* significat, et quæ munus designat antistitis, ut populo sibi commissio præsit, ejusque mores speculetur. Hinc episcopus debet curare divinum cultum et christianam defendere religionem; preces indicare; videre ne quid peccetur in rebus fidei, in divinis celebrationibus officiis, in sacramentorum administratione; animadvertere in eos qui turbas excitant in re Christiana; inquirere diligenter in libros qui in lucem emittuntur, ne quis in iis obrepat error; sacras in templo conciones habere, quod munus ita proprium est episcopi, ut illud cæteri clerici sine ejus venia aut consensu exercere prohibeantur; fidei mysteria, et sacrorum Bibliorum sensum secundum mentem Ecclesie populo aperire, eumque in officio, scripto et sermone, continere, etc., etc. Sed ut in hoc Indice ordinem statuamus, vicissim tractamus: I de institutione episcopatus: II de qualitatibus ab episcopo ordinando exigendis; III de electione episcopi; IV de officiis episcoporum; V de virtutibus episcopi; VI de auctoritate; VII de administratione episcopali; VIII de episcopis indignis; IX de accusatione episcoporum; X de depositione episcopi; XI de jure appellationis; XII de reverentia episcopis debita, et sic quidquid in Patrologia circa episcopos habetur, lectoris subijcietur oculis.

I. — *Definitio et institutio Episcopatus.*

Episcoporum ordo et successiones, Tertull., II, 43. Apud hæreticos, hodie episcopus, cras alius, *ibid.*, 57. Qualem formam episcopatus dederint apostoli, *ibid.*, 119. — Episcopus Deus facit, S. Cyprian., III, 711, 763, 803; IV, 396, 598, 401. Meminisse diaconi debent quoniam apostolos, id est episcopos et præpositos Dominus elegit, *id.*, IV, 396. Deus et Christus ejus episcopum fecere Cornelium, *id.*, III, 770, 771. — Multitudo episcopatum sedium in Africa, S. Optatus, XI, 852 et *seqq.* — Episcopus interpretatur *inspector*, S. Ambros., XVII, 579. Primi presbyteri episcopi appellabantur, *ibid.*, 588. — Singuli Ecclesiarum episcopi, S. Hieronym., XII, 1080. Per singulas provincias ordinati presbyteri et episcopi ab apostolis, *id.*, XXVI, 188. Ut unus de presbyteris electus superponeretur cæteris, ad quem omnis Ecclesie cura pertineret, etc., *ibid.*, 582. — Episcopus unde dictus, S. August., XXXVIII, 580; XLI, 647. Episcopus latine quomodo interpretatur, *id.*, XXXVI, 1669. Episcopatus nomen est operis, non honoris, *id.*, XLI, 647. Episcoporum ab ipsis apostolorum sedibus inconcussa series, *id.*, XLIII, 506. Christus priusquam in calcos ascenderet, imponens manum apostolis episcopos eos ordinavit, *id.*, XXXV, 2296. Persecutionum tempore, stantebantur episcopi auxiliares ab antistite primario etiam in oppidulis et parvis locis propriæ diocesis, *id.*, LII, 973. Quod postea, pace Ecclesie data, vetitum fuit, *ibid.* Episcopi, ante pacem a Constantino datam, nullam habebant cathedralem Ecclesiam propriè dictam, neque fixum residentie locum, *ibid.*, 986. Exempla episcoporum qui ante et post Ecclesie pacem, a regione in qua episcopatum agebant, appellati fuerunt, *ibid.*, 987. — Episcopatus autem summus in Ecclesia gradus est, Cassiod., LXX, 784. Nomen istud non tam honoris est quam laboris, *ibid.* — Apostolorum profectio nunc in Ecclesia episcopi locum tenent, Gregor. Magn., LXXVI, 130. Caput fidei dicitur episcopus, *id.*, LXXV, 1062. Episcopi nomen quid significet, *id.*, LXXVII, 600. Episcopi vacuum nomen habere quid sit, *ibid.*, 822. — Episcopus autem, nomen est operis, non honoris, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 782. — Probati sibi episcopatus in Germania institutos, S. Zacharias, LXXXIX, 917. — De ordine tripartito episcoporum, Raban. Maur., CVII, 300. Episcopus es? Nomen ipsum, rogo, te adimoneat, officium doceat, Ralherius Veron., CXXXVI, 286. — Post Christum a Petro sacerdotalis ordo cepti, S. Anselm., CXLIX, 486. — Quid est tibi episcopatus, nisi cruciatus? quid aliud est hic honor, nisi onus? quid est hæc sublimitas, nisi naufragosa tempestas?

Ivo Carnot., CLXII, 29. — *Ἐπίσκοπος*, superintendens interpretatur, ut intelligat se non esse episcopum, qui præesse dilexerit, non prodesse, Herv., CLXXI, 1421. — Paulus episcopos etiam presbyteros dicit, Petr. Lombard., CXCII, 223. — Notandum vero quid pre-by erorum nomine episcopi accipiuntur, Bernardus abbas, CXLV, 801.

II. — *De qualitatibus ab episcopo ordinando exigendis.*

Si quis episcopus esse meretur, sit primo ostiarius, deinde lector, postea exorcista, etc., Caius papa, V, 190. — Ne laici ad episcopatum provehantur, S. Siricius papa, XIII, 1194. — Si quis ad clericatum promoveri desiderat, hoc justum est ut sit ostiarius annum unum, lector annos viginti, exorcista annos viginti, etc. S. Sylvester papa VIII, 826. — Non prius constituatur episcopus, quam lectionis et diaconi et presbyteri ministerium peregerit, Osius Cordub., VIII, 1521. — Episcopus fieri non potest, qui filios habuerit luxuriosos, S. Hieronym., XLII, 873. Videamus igitur qualis presbyter sive episcopus ordinandus sit, *id.*, XXVI, 563. Episcopi aut virgines eliguntur, aut vidui, aut post sacerdotium pudici, *id.*, XLII, 510. Talis fiat episcopus qui non timeat propter vitia liberorum extraneos reprehendere, *id.*, XXVI, 565. — Sed jam non satis est laicos ordinare quos nullus fieri ordo permittit, sed etiam quorum crimina longe lateque per omnes pene sunt nota provincias, ordinantur, S. Leo Magnus., LVI, 576. — Nullus ex laicis, nullus bigamus, etc., sed irreprehensibilis, et qualem elegit apostolus, fiat, S. Leo Magnus., LVI, 580. Qui episcopus ordinandus est, qualis esse debeat? *id.*, 879. — Plurimo tempore probatos esse oportet episcopos, Dionysius Exiguus, LXVII, 70. Quod ad culmen episcopatus per singulos gradus ascendit, *ibid.*, 180. — Pervenit ad nos obeuntibus episcopis, quondam ex laicis tonsurati, atque ad episcopatum præcipiti saltu conscendere, S. Gregor. Magn., LXXVII, 788. Qua præsumptione ad episcopatum audent accedere, qui adhuc longam corporis sui continentiam, filioli teste, conviciantur non habere? *ibid.*, 1114. — De pastoribus animarum, quales in Ecclesia eligi debeant. Tatlo Casaravogust., LXXX, 831. — Non sunt promovendi ad regimen Ecclesie, qui a huc vitis subjacent, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 706. — Quicunque laicus ad episcopatum eligitur, prius annum in ministerio ecclesiastico per omnes gradus transcat, Fulgent. Carth., LXXXVIII, 817. Nullus episcopus, etiam si a plebe eligatur, vacantem Ecclesiam obtineat, nisi ex auctoritate plenarii concilii, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 819. Qui episcopus ordinandus est, ante ex-

minetur qualis est, id., XCVI, 1282. De ætibus quibus provehitur quis ad episcopatum, *ibid.* — Non laici, nec bigami, nec viduarum mariti, sed irreprehensibiles ordinantur episcopi, Burchard., CXL, 531. Qui episcopi sunt ordinandi, quod debeant prius examinari, *ibid.* Qui eligendus est episcopus, non sit laicus, non neophytus, non secundæ conjugis aut viduæ maritus, *ibid.* — De aliena Ecclesia episcopus non eligatur, nisi dignus in propria inveniatur, S. Anselm., CXLIX, 486. Quod secundum proprietatem nominis episcopus non est, qui dilexerit præse et non professe, *ibid.* — Non laici, nec neophyti, nec bigami, nec viduarum mariti, sed irreprehensibiles ordinantur episcopi, Ivo Carnot., CLXI, 546. Plurimo tempore probantur episcopi tam verbo fidei quam rectæ conversationis exemplo, *ibid.*, 518. Non eligatur in episcopatu, nisi in sacris ordinibus constitutus, *ibid.*, 1150. Quod clerus episcopum sibi non de altera, sed de sua eligat Ecclesia, *ibid.*, 1151. Non recipiatur a comprovincialibus, qui regia ordinatione episcopale culmen est adeptus, *ibid.* — Nec desiderare episcopatum æstimandus est qui suum desiderat lucrum vel honorem, non plebis salutem, Hervæus, CLXXXI, 1421. Futurus pastor Ecclesiæ qualis debet eligi, *ibid.* Non sit violentus, sed sic bibat, ut ignoretur an biberit, *ibid.*, 1422. — Gravem animi sui dolorem exprimit super Philippo Turonensis Ecclesiæ prælatum indebitis modis ambient, S. Bernard., CLXXXII, 510. — Primum itaque sine crimine jubetur esse episcopus, Gratian., CXCII, 148. Post baptismum debeatur esse monachus, qui in episcopum est ordinandus, *ibid.*, 149. Definimus omnem qui ad episcopatum provehendus est gradum, modis omnibus psalterium nosse, id., CLXXXVII, 209. — Nullus in episcopum eligatur, nisi in sacra ordinibus religiose vivens fuerit inventus, *ibid.*, 517. Miserum est eum magistrum fieri qui nunquam discipulus fuit, eum summum fieri sacerdotem qui nunquam in ullo gradu obsecutus fuerit sacerdoti, *ibid.*, 518. Non sunt eligendi ad episcopatum, nisi quæ probabilis vita commendet, *ibid.*, 520. Juxta apostolum vir qui potest præse, ille est qui desiderat operari et prodesse multis, non superbe dominari, Petrus Lombard., CXII, 31. Ecclesiarum pastores illi constituendi sunt ex clericis qui, etc., *ibid.*, CXCII, 1248.

III. — De electione episcopi a clero et populo.

Episcoporum electiones quomodo faciendæ, S. Cyprian., III, 1725, 1026. — Honoris istum, non pretio, sed testimonio suscipiebant, Tertull., I, 469. — Electionis episcopalis forma, S. Cyprian., III, 768. — Electio episcoporum per populum et clerum, Osius Cordub., VIII, 1520. — Suffragio totius populi eligitur episcopus, S. Optatus, XI, 919. — Electio, S. Ambrosii; Rufinus Aquil., XXI, 522. Ecclesiastica gesta a B. Augustino confecta in designando Eracleo qui ipsi in episcopatu succederet, S. August., XXXIII, 968. Apprehensus, presbyter factus cum, et per hunc gradum perveni ad episcopatum, id., XXXIX, 1469. — Qui profecturus est omnibus ab omnibus eligatur, S. Leo Magnus, LIV, 634. Cum ergo de summa sacerdotis electione tractabitur, ille omnibus præponatur cum clerici plebisque consensus concorditer postularit, *ibid.*, 675. — Quod non sit permittendum turbis electiones eorum facere qui in sacerdotio constituendi sunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 70, 166. — Te elegit pars maxima populorum: veni, consenti nobis, et benedicentes consecremus te ad episcopatum, S. Gregor. Turon., LXXI, 275. Cujus assensus rex præbuit voluntatem, etc., *ibid.*, 382. Simplicius, decedente Egemoulo, a populis eligitur, *ibid.*, 882. Tunc clerici eligentes sanctum Nicetium episcopum acceperunt, *ibid.*, 1031, 1032. Quo veniente, dixit episcopus regi: Rogo ut Nicetius presbyter, nepos meus, Ecclesiæ Lugdunensis substituat episcopum. Respondit rex: Fiat voluntas Dei, *ibid.*, 1042. Eum rex ad episcopatum jussit accersiri, cumque dato consensu populi ac decreto regis ad ordinandum abducebatur, *ibid.*, 1079. De electionibus episcoporum, *ibid.*, 1176. Gratulatur quod unanimi omnium consensu electus sit, id., LXXVII, 558. Electio episcoporum a populo et clero, *ibid.*, 620. — Ad nos presbyterum adduxerunt, qui eis debuisset episcopus ordinari, *ibid.*, 901. Nec novum, nec reprehensibile est in eligendo episcopo populi vota in duas partes se dividere, *ibid.*, 1114. Dantur signa quibus episcopi se a Deo, non ab hominibus electos sciant, id., LXXIX, 280. — De electione episcoporum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 57. — Ad eligendum episcopum sufficiat matricis arbitrium, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 819. — De legitimi episcopi vocatione, Angelramn., XCVI, 1056. Nullus episcopus successorem in vita sua faciat, sed post obitum ejus bonum eligat, *ibid.*, 1285. — Episcopi per

electionem cleri et populi secundum statuta canonum de propria diocesi, etc., eligantur, Carol. Mag., XCVII, 521. — Item decedente episcopo in locum ejus non alius subrogatur, nisi loci illius indigena, quem universale et totius populi elegerit votum ac comprovincialium voluntas assenserit, Flodoardus, XXXV, 105. — Dum episcopus eligitur, si contradictores habeat, quinque episcopi conveniant, Burchard. Wormat., CXL, 531. Quod populo non liceat per se sacerdotum facere electiones, idem, CXXXV, 552. Nullus est ordinandus episcopus nisi convocatis clericis et parochianis et in unum consentientibus, id., CXL, 555. — Item de eligendis episcopis, ut puris mentibus fiat et nullum pretium interveniat, S. Anselm., CXIX, 486. Irrita sit omnis electio episcopi quæ a principibus sit, *ibid.*

IV. — De officiis episcoporum.

Episcopi commissæ sibi divinitus castra servare debent, S. Cyprian., II, 1135. Oportet enim episcopum non tantum docere, sed et discere, *ibid.* Oves universas lovare debent, *ibid.*, 095. Si quis episcopum hæresim facere et gregem vastare tentaverit, ceteri subvenire et oves colligere debent, *ibid.*, 991. Episcopus providere debet parti et tranquillitati, id., IV, 535. — Episcopus Ecclesiæ debet prædicationis ministerium, S. Hilarius, X, 158. — Episcopi munus docere, S. Ambros., XVI, 24. Quid et quomodo plebem suam docere debeat, *ibid.*, 880. Turbarum moderatores sunt, studiosi pacis, *ibid.*, 1057. Singulis episcopos singulis Ecclesiis præse debere, id., XVII, 250. Episcopus necessitate præcepti tenetur verbum Dei prædicare, *ibid.*, 568, 569. — Episcopi habeant in exemplum apostolos, S. Hieronym., XXII, 585. Honoret sacerdotes et clericos, *ibid.*, 535. In Ecclesia constituitur ut populum coerceat ab errore, id., XXIII, 160. — Contradictantes redarguere possit, S. August., XXXVIII, 961. Sarcina episcopatus bene portata majorem comparat gloriam, *ibid.*, 1480. Prædicare arguere, corrigere, edificare, pro unoquoque salutem magnum opus, magnum pondus, magnus labor, quis non refugiat istum laborem? *ibid.* Episcopalis officii partes, id., XXXVII, 1481. Episcopatus non est artificium transcendendæ vitæ, sed actus, id., XXXIII, 296. Ad hoc enim sunt constituti in Ecclesiis ut non parant obijungendo peccata, S. August., XI, 23. Prædicationis onus grave, sed ab eo non est dimittendum, id., XXXVIII, 1481. Etiam si non audiatur, *ibid.* Episcopus quæ ratione teneatur docentes quæ non oportet cessare, id., XXXIII, 133, 135. Episcopus est propter correctionis officium, id., XI, 23. Episcopus pauperum procuratorem gerit, id., XXXIII, 809. Episcopi tutores pupillorum, id., XXXVIII, 950. Episcopalia incumbit necessitas recipiendi hospites, id., XXXIX, 1570. Episcopi est dispensare res Dei, populi suscipere, *ibid.*, 2142. Præsules humani generis agunt causam apud Deum, id., XI, 1759. Episcopum docet peccata diligenter attendere et peccatores aut corrigere aut ab Ecclesia rescare, *ibid.*, 1068. Hæreticorum impia facta ad episcopos locorum ubi committuntur, coercere pertinet, id., XLV, 1710. Episcoporum officium quale est, id., LII, 1010, 102. — Episcoporum est vigilare ne fidei unitas violetur, S. Leo Mag., IV, 1075. Episcopi belli tempore ab Ecclesiis suis non debent abscedere, *ibid.*, 920. Qui alios ab errore non revocat, errare se demonstrat, *ibid.*, 648. Qualis esse debeat episcopus et ejus officia, id., LVI, 751. — Scelerum eorum si non dixerimus, scelerum ipsorum etiam nos reatus involvat, S. Maxim. Taurin., LVII, 735. — Quando et in quibus causis episcopi ad comitatum ire debeant, Dionysius Exiguus, LXVII, 178. — Nullus episcoporum, relicta propria Ecclesia, ad aliam transeat, Hilarius papa, LVIII, 17. Ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.* — Furta remove, depopulatricem humani generis luxuriam a vestro populo segregate, Cassiod., LXIX, 829. Episcopus doceat, *ibid.* — Debent episcopi prædicare, S. Gregor. Magn., LXXVI, 112. Episcopi officia, id., LXXVII, 559, 615, 616, 801, 817. Non hæreticos solum ad Ecclesiam, sed et illos qui intra Ecclesiam sunt ad rectitudinem vitæ revocent, *ibid.*, 597. Ministerium verbi cum assiduitate dispenset episcopus, *ibid.*, 546, 587. Populis sacerdotum affectum impendat, *ibid.*, 832. In culpa lapsos eruat, *ibid.*, 914. Errantibus regrediendi viam ostendat, *ibid.* Episcopus unitati ac concordie populorum studeat, *ibid.*, 1027. Afflicti subveniat, *ibid.*, 492. Populi necessitatibus pia compassione succurrat, *ibid.*, 669. Episcopi officia circa egenos, viduas, orphanos et oppressos, *ibid.*, 459, 521. Rerum plurimum administratio episcoporum curæ olim erit commissæ, id., 697. Non res suas, sed res pauperum dispensandas habet, *ibid.*, 1274. Vexatis et oppressis opem ferre debet

episcopus, *ibid.*, 922, 1039, 1093. Quomodo res pauperum defendere debeant episcopi, *ibid.*, 1083, 1274. Hospitum cura episcopis olim incumberebat, *ibid.*, 1145, 1181. Episcopi officia erga Ecclesiam, *ibid.*, 469, 817. Ecclesiam juxta canones regat, *ibid.*, 553. Ecclesiae rebus continendis et disponendis diligens existat, *ibid.*, 575. Ad synodum vocatus episcopus venire tenetur, aut aegritudine impeditus presbyterum et diaconum mittat, *ibid.*, 787. Errantes a fidei veritate ad Ecclesiam revocat, *ibid.*, 659. Episcopus clericos suos in officio contineat, *ibid.*, 1001, 1002. Disciplinam eis teneat, *ibid.*, 691. Clericorum correctio ad episcopum pertinet, *ibid.*, 635. Episcopi officia erga monasteria, *ibid.*, 1071, 1081, 1082. Monachorum acibus debet invigilare episcopus, *ibid.*, 956. Monasteriis tuitionem impendere debet, *ibid.*, 820, 935, 1081. Monasteriorum causas debet disponere, *ibid.*, 1000. Monasteriis privilegia concessa conservare debet illaesa, *ibid.*, 1042. Monasteria nec gravet ipse, nec a suis clericis gravari permittat, *ibid.*, 838, 840. Res monasteriorum non describat nec administret, *ibid.*, 578. Episcopi officia circa causas clericorum, monachorum ac religiosarum personarum causa ad episcopos pertinent, *ibid.*, 635, 802, 803. In proferendis sententiis episcopus ne sit princeps, *ibid.*, 568. Odia pro veritate sustinere non renuat, *ibid.*, 916. Inter culpas et innocentiam sollicitum districtumque se exhibeat, *ibid.*, 950. Episcopus qui culpas et excessus corrigere debeat, *ibid.*, 728, 916. Episcopus circa crimina puniendae negligens arguitur, *ibid.*, 682. Vitia mature corrigat, *ibid.*, 669. Quaedam mansuete corrigat, quaedam quae corrigi nequeunt, aequanimiter toleret, *ibid.*, 1166. Episcopi zelus imminente vel grassante mortalitate, *ibid.*, 483. Episcopus sit disciplinae zelo districtus, *ibid.*, 559. Tacere non debet, sed clamare, *ibid.*, 187. Commissis animalibus solerter invigilet, *ibid.*, 576. Pastores terrenos imitetur, *ibid.*, 639, 590. Canones sacros observet, *ibid.*, 648, 619. Sit in lingua ejus sermo, sit zell fervor in animo, *ibid.*, 818. Ejus lingua sit ignea, *ibid.*. Episcoporum negligentia perstringitur, *ibid.*, 559, 912, 1041, 1279. Qualis debeat esse episcopi residentia, *ibid.*, 546 not. Qui procuranda, *ibid.*, 622 not. Episcopus ad residendum cogitur; si pareat, in monasterium detrudendus, *ibid.*, 813. Episcopi Galliarum peregre longius sine auctoritate primatis sui, prohibentur, *ibid.*, 785, 787. Sardinia: episcopi absque metropolitani sui litteris transiret non poterant, nisi contra eundem metropolitanum Sedem apostolicam adirent, *ibid.*, 918. Ad comitatum non pergant episcopi, sed diaconos illuc mittant, *ibid.*, 525 not. Ad comitatum sine primatis litteris proficisci non poterant, *ibid.*, 993. — Episcopi suas dioceses gubernent, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 135. Per singulos annos convenientes episcopi ad concilium etiam de paschali solemnitate a primatu suo informantur, *ibid.*, 191. Episcopus in diocesi tactus solum eam teneat plebem in qua existit ordinatus, *ibid.*, 117. Episcopus tantum spirituales debeat esse intentus, *ibid.*, 202. Episcopus egrotans pro se legatum ad synodum mittat, *ibid.*. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*. — Episcopus alienum clericum peccantem redarguit, S. Isidor. Mercat., LXXXIV, 261. Episcopus, qui a metropolitano communitus ad synodum non venerit, excommunicatur, *ibid.*, 511. Annis singulis episcopi diocesim visitent, et non plus quam tertiam de parochiis accipiant, *ibid.*, 312. Episcopus diocesanos presbyteros et quosdam ex laicis convenire ad synodum litteris moneat, *ibid.*, 513. Confiniti episcopi de sacra solemnitate paschali annua vice priuatum suum inquirant, *ibid.*, 519. Episcopus pro sua persona ad concilium non diaconem, sed aut archipresbyterum aut presbyterum dirigat, *ibid.*. Qualiter episcopus, a monitione accepta, ad metropolitanum suum veniat, *ibid.*. — Quando et in quibus causis episcopi ad comitatum ire debent, S. Isidorus, LXXXVIII, 891. Episcopi ad synodum impræsumptis occurrant, *ibid.*, 897. De episcopis qui ad concilia non occurrunt, *ibid.*, 952. Si episcopus negligat suam diocesim, communione privetur, *ibid.*, 935. Non temere quemquam communione privet episcopus, *ibid.*, 956.

Episcopi diligenter discutiant per suas parochias presbyteros, eorum fidem, etc., Carol. Magn., XCVII, 238. De cura episcoporum, *ibid.*, 510. Episcopi incestos emendant et corrigan, *ibid.*, 740. Omnes episcopi parochias suas annis singulis circumeant, *ibid.*, 816, 835. Ea quae episcopus in sua diocesi corrigere non valet, ad alios referat praesules, etc., *ibid.*, 849. Nullus episcopus alterius episcopi res devastat aut plebes invadat, *ibid.*, 850. De episcopis, qualiter parochias suas diligenter perscrutentur, *ibid.*, 881. — Episcopi officium, A. cuin., C, 155, 159. Tua lingua clavus est regni colorum... nunquam ab

admonitionibus cesset, *ibid.*, 450. Superbos et contumaces duris increpationibus castiget, *ibid.*. Humiles et quietos piis exhortationibus refueat, *ibid.*. Vide et intentius considera quantas animas in periculo animae tuae regendas accepisti, *ibid.*. Vae mihi! si non evangelizavero, *ibid.*. Instanter laboret lingua in praedicationibus, manus in eleemosynis, pes in circumdando gregem Christi, *ibid.*, 451. Animus vigilet in orationibus et in psalmodiis solidetur et in laude Dei laetificetur, *ibid.*. — Officium episcopi quale, Anal. Met., CV, 831. Praedica verbum, insta opportune, importune, *ibid.*, 842. Revocabo errantem, requiram perditam, etc., *ibid.*. Quisquis virtutibus pollens, gregem Dei renuit pascere, pastorem summum convinctur non amare, *ibid.*, 831. — Episcopos ad synodum vocatos non debere contemnere, Isidor. Mercat., CIII, 290. Episcopus indigentium coram per presbyteros et diacones agat, *ibid.*, 511. Episcopus causas clericis praesentibus audiat, *ibid.*, 559. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*, 510. — De episcopis qui raro aut nunquam plebes sibi commissas per seipsos visitant, Regio Prum., CXXXII, 193. Episcopus ambulet per suam diocesim, *ibid.*. Episcopus cum paucis suam parochiam circumeat, *ibid.*, 194. Si episcopus hoc explere nequiverit suos vicarios dirigat, *ibid.*. Episcopi suam diocesim visitent, *ibid.*. Qualiter episcopus excommunicare infideles debeat, *ibid.*, 558. Qualiter episcopus reconciliet vel recipiat excommunicatum, *ibid.*, 562. — Episcopus singulis annis parochiam suam circumeat, Burchard. Wormac., CXI, 570. De episcopis qui raro aut nunquam per seipsos plebes sibi commissas visitant, *ibid.*. Episcopi presbyteros suos de ministeriis loroam diligenter discutant, *ibid.*. Si episcopus parochiam suam visitare nequiverit, viros probabiles vitae pro se mittat, *ibid.*, 571. In circuitione episcopi omnes, qui sunt in parochia singularum matricum, exceptis infirmis, ad synodum ejus venire debeant, *ibid.*, 572. Decretalis constitutio Eutychiani: papa quid episcopi in synodo quaerere debeant, *ibid.*, 570. Quod episcopum oporteat sine intermissione Ecclesiam suam docere et amare, *ibid.*, 590. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*, 581. Episcopus a quasi hospes se continere debet, *ibid.*. Episcopi de parochiis suis sortilegos et maleficos expellant, *ibid.*, 851. — Episcopi sunt praetores et doctores regum, Bel. Carnotus, CII, 1177. — Diocesim visitet episcopus, Ivo Carnot., CLXI, 583. Praedicare debet veritatem Salvatoris nostri Jesu Christi, *ibid.*, 585; S. Bruno Ast., CLXIV, 512. — Praesules Ecclesiae non tam ut praesat ac semetipsos pascant, quam ut aliis prosint, constitutus est, S. Bernardus, CLXXXII, 764. — Propriam uxorem causa religionis non abiciat a cura sua, Gratian., CLXXXVII, 175. Fillorum crimen corrigere debet episcopus, *ibid.*, 650. — Verbo etiam et exemplo docere debet, Petrus Lombardus, CXIII, 200. — Pascite eum qui in vobis est gregem, Gerolus, CXCVI, 1261. — Praeterea dum quis de lege divina dubitat, confestim ad sacerdotes currere debet et interrogare, Bernard. Abbas, CIV, 799. — Tui vultus austeritas ventum adulationis et venenum detractionis exterminet, Petrus Bles., CCVII, 1101.

V. — De virtutibus episcopi.

Cur episcopus bonus esse debeat, S. Hilarius, I, 158. — Apostolus describit qualis episcopus debeat esse, S. Ambros., XVII, 468. — Episcopus si simplicem fidem ac sanctam conversationem habeat, quid, S. Chromat., XX, 567. — Episcopi et presbyteri habeant in exemplum apostolos, S. Hieron., XXII, 585. Et doctrina apostolorum exponitur quamquam esse debeant episcopi doctes, *ibid.*, XXIII, 515. — Esto forma in omni bonitate cunctis te videntibus, Alcuin., C, 151. Sint tibi epulae, non in ebrietate, sed in sobrietate, *ibid.*. Sit tibi larga manus in eleemosynis, *ibid.*, 212. — Oportet episcopum irreprehensibilem esse, Haymo Halberstat., CXVII, 791; S. Bruno Carth., CIII, 440. — Cura sincerae fidei, et charitatis non licet praesuli maxime necessaria, S. Bernard., CLXXXII, 818. — Sicut ventus dissipat nubes, sic tui vultus austeritas ventum adulationis et venenum detractionis exterminet, Petrus Bles., CCVII, 1104. — Multa sunt levitia subditis, quae graviora sunt praetatis, Innocent. III., CXVII, 619.

Debet episcopus ministris sinceram dilectionem et affectum praebere, Osius Cordub., VII, 1525. — Gloria episcopi est pauperum inopiae providere, S. Hieronym., XXII, 555. — Placuit episcopos secundum prisca statuta etiam ab uxoriis continere, Dionys. Exig., LVIII, 205. — Ante examinatur si natura prudens est, si docibilis, si vita castus, si sobrius, etc., S. Greg. Turon., LXXI, 1178. — Humilitatem ergo totis viribus dilige, S. Gregor. Magn., LXXVII, 800. Pastorale munus ex charitate esse

exercendum, *ibid.*, 817. — De humilitate praeceptorum, Taio Caesar., LXXX, 827.

Agnoscat episcopus servum se esse plebis, non dominum, Isidor. Hispal., LXXXIII, 711. — Sit irreprehensibilis episcopus, S. Egbert. Ebor., LXXXIX, 383. Ut in charitate radicali et fundati, veram pacem et concordiam integram invicem habeant, *ibid.*, 384. — Oportet episcopum esse totius moderationis custodem, S. Bruno Carth., CLIII, 440. — Virtutum nitore praevalgeant episcopi, S. Bruno Ast., CLXIV, 313. — Praesulum potissima et dignissima ornamenta, castitas, charitas, humilitas nullius quidem coloris sunt, sed non nullius decoris, S. Bernard. Clarae Vall., CLXXXII, 816.

Episcopi aut virgines eliguntur, aut vidui, aut certe post sacerdotium in aeternum pudici, S. Hieronym., XXII, 510. — Ligatur episcopus qui unam habuerit uxorem, etc., id., XXIII, 257. Si autem laici imperatur, ut propter orationem abstineant se ab uxorum coitu, quid de episcopis sentiendum est? id., XXIV, 568. — Nemo episcopi excellentia dignus aestimari debet, qui se a voluptate uxoria necdum frenasse detegitur, S. Leo Magn., LIV, 672. Episcopus vilem suppellectilem et mensam ac victum pauperem habeat, et dignitate suae auctoritatem fide et vite meritis quarat, id., LVI, 880. Ut episcopi ab uxoribus abstineant, id., LXXXVIII, 819. — Unius uxoris vir debet esse episcopus, Haymo Halberst., CXVII, 791. — Lex continentiae eadem est altaris ministris quae episcopis, Ivo Carnot., CLXI, 1153.

VI. — De auctoritate episcopali.

Non tamen sine episcopi auctoritate, propter Ecclesiae honorem, etc., Tertull., I, 1218. Eos quoque anathematizatos esse quos episcopi suis scriptis anathematizaverunt, id., III, 104. — Ut nullus episcopus alterius parochianum retineat, ordinet vel iudicet, Sixtus II, V, 86. — Si quis episcopus ex alia parochia velit alium ministrum sine consensu proprii episcopi in aliquo gradu constituere irrita existimetur ejusmodi constitutio, Osius, VIII, 1528. — Ecclesiae salus in summi sacerdotis dignitate pendet, S. Hieronym., XXIII, 165. — Ut episcopus absque consilio comprehensorum suorum non ordinet clericos, S. Leo Magn., LVI, 880. Episcopi potestate habent res ecclesiasticas praevidere, regere, gubernare, atque dispensare secundum canonum auctoritatem volumus, id., CLXXXVIII, 581. Nullus episcopus audere debet ex alia provincia ad aliam transire et ordinare aliquos in Ecclesiis, id., 710. Quid agendum si quis episcopus vacans vacantem Ecclesiam arripuerit, *ibid.* Episcopi qui super diocesim sunt, ad Ecclesiam quae extra terminia eorum sunt non accedant, *ibid.*, 724. — Alias parochias non invadant episcopi, Dionys. Exig., LXVII, 52, 78. Non ordinandi sunt episcopi per viros et modicas civitates, ne vilescent episcopi nomen et auctoritas, *ibid.*, 178. Nullus episcopus pbeum a ianiam usurpet, id., LXXXVIII, 819. — Episcopus qui in aliena parochia clericos nesciente eorum episcopo ordinaverit, deponatur cum his qui ordinavit, Angelramnus Met., XCVI, 1035. Irritum sit quicquid episcopus non rogatus in aliena parochia ordinaverit, *ibid.*, 1039. Nullus episcopus in alterius parochia ordinationes aliquas audeat efficere vel negotia peragere quae ad eum non pertinent, id., XCVII, 156. — Chorepiscopi cognoscant modum suum et nihil faciant absque licentia episcopi in cujus parochia habitant, Carol. Magn., XCVII, 509.

VII. — De administratione episcopali; de temporalibus, etc.

Requisivit tua pia intentio qualiter oblationes et decimae fidelium debeant dispertiri, S. Bonifacius, XX, 790. — Canonicoz legum transgressor in ordinationibus, S. Leo Magn., LIV, 711. Ne liceat episcopo plus tribus hebdomadibus abesse, id., LVI, 409. Episcopi non proficiantur trans mare, nisi consulto primo sedis episcopo cuiusque provinciae, *ibid.*, 426. Quid agendum, si quis episcopus non consentiat abire in Ecclesiam cui fuerat ordinatus, *ibid.*, 711. Episcopus de diocesi ad diocesim alteram non debet transire, *ibid.*, 712. Episcopum habere ecclesiasticarum rerum potestatem, *ibid.*, 713. Episcopus tuitionem testamentorum non suscipiat, *ibid.*, 830. Episcopus nec provocatus pro rebus transitoris litiget, *ibid.* — Definit ergo sancta synodus neminem deinceps episcopum saecularibus negotiorum administrationibus sese immiscere debere, Dionys. Exig., LXVII, 80. Episcopus nequaquam saeculares curas assumat, sin aliter, deiciatur, *ibid.*, 142. De synodis quae debent ab episcopis, suis temporibus, in provincia celebrari, *ibid.*, 163. Quod non oporteat episcopos praedia aliena conducere, nec tractare

saecularia negotia, *ibid.*, 171. — Ad Maximianum episcopum, defuncto episcopo, Ecclesiae res, at gratis describendas, S. Gregor. Magn., LXXVII, 679. Nullus episcopus haeredes extraneos vel haereticos etiam consanguineos faciat, id., LXXXVIII, 820. Episcopi vel clerici his qui catholici non sunt nihil per donationes conferant, *ibid.* Episcopi ea quae sunt in locis ubi ordinantur ad alia loca non transferant, nisi causas ante reddiderint, *ibid.* Praeter conscientiam episcopi oblationes fructuum Ecclesiae debitas nullus vel dare vel accipere audeat, *ibid.* — Omnes res Ecclesiae in potestate sunt episcopi ad dispensationem pauperum, Angelramn. Met., XCVI, 1036. Res Ecclesiae iudicio episcopi dispensentur, *ibid.*, 1040. Episcopus qui filios aut nepotes non habet non alium quam Ecclesiam relinquat haereditatem, id., CXIX, 1034. Omnium negotiorum ecclesiasticorum iura episcopus habeat, et ea velut Deo contemplante dispense, *ibid.* Possessiones Ecclesiae episcopi alienare quibuscumque titulis aut contractibus non praesumant, *ibid.*, 1031. — Placuit ut nullus episcopus per suas dioceses ambulans praeter honorem cathedrae suae, id est, solidos duos, aliquid aliud per ecclesias tollat. Append. ad saec. IX, Isid. Merc. Decret. col. cap. II. Episcopus mancipia vel res ad ius Ecclesiae pertinentes neque vendere, neque per quoscunque contractus, unde pauperes vivunt, post mortem alienare praesumat, id., CXXXV, 103.

Si quis episcopus condito testamento aliquid de ecclesiastici juris proprietate legaverit, aliter non valebit, nisi tantum, etc., Ivo Carnot., CLXI, 425. Ne episcopus de rebus viduae Ecclesiae quidquam a ienare praesumat, *ibid.* Episcopus ecclesiasticarum rerum habeat potestatem ad dispensandum erga omnes qui indigent, id., CLXII, 631. Quae pertinent ad Ecclesiam ex agris male non tractet episcopus, *ibid.* Quae ab episcopis tractentur negotia perpetuo stabilitate permaneant, *ibid.*, 683. — Episcopus tuitionem testamentorum non suscipiat, Gratianus, CLXXXVII, 418. Episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet, *ibid.* Episcopus gubernationem viduarum et pupillorum ac peregrinorum non per se ipsum sed per archidiaconum agat, *ibid.* Communionem privetur episcopus, qui sibi commissam Ecclesiam adire neglexerit, *ibid.*, 432. Episcopo non licet pro se alterum successorem sibi constituere, *ibid.*, 775. Episcopus ambulans per dioceses, nihil ab Ecclesiis auferre debet, nisi duos solidos, *ibid.*, 815. De rebus Ecclesiae sub potestate episcopi constitutis, *ibid.*, 832. Episcopus haereditatem non habens non alium quam Ecclesiam sibi haereditatem instituat, *ibid.*, 910. Irrita episcoporum venditio et commutatio rei ecclesiasticae erit atque conniventia et subscriptione clericorum, *ibid.*, 917. Quomodo dispensanda sint ab episcopis ecclesiasticae facultates, id., CXCIV, 1220. Repugnat sacris canonibus decimas Ecclesiarum ab episcopis perpetuo alienari, *ibid.*, 1314.

VIII. — De episcopis indignis.

Indignus nullus efficiatur episcopus, S. Siricus, XIII, 1164. — Si timorem Dei ante oculos non habuerit episcopus, tempore magis se comminans, hunc quasi infidelem et pseudoprophetae deserit Deus, S. Ambros., XVII, 469. Nihil est miserabilius episcopo, si de sancta vita episcopus periclitetur, *ibid.*, 571. Si episcopus qui videbatur corpori subditi lumen praebere, omnibiletur nequitiae caecitate, quid caetera facient membra, etc., *ibid.*, 578. — Si oculus, id est episcopus, per pravam fidem et turpem conversationem Ecclesiae scandalum fuerit, erudendum eum esse, id est abiciendum a corpore Ecclesiae praecipit Christus, S. Chironat. Aquil., XX, 350. — Non omnes episcopi, episcopi sunt, S. Hieronym., XXII, 353. Ne confundant opera tua sermonem tuum, *ibid.*, 355. Cum ideo episcopus in Ecclesia constituitur, ut populum coerceat ab errore, quantus erit error in populo, cum errat ipse qui docet? id., XXIII, 160. Devorant plebem meam sicut escam panis, id., XXV, 329. Et quod perierit non requirunt, non tam perditos salvare cupientes, quam eos qui sunt in Ecclesiis devorare, *ibid.* Sermo Domini ad malos pastores, *ibid.*, 350. Legant episcopi qui filios suos saecularibus litteris erudiunt et faciunt comedias legere, id., XXVI, 540.

Possunt esse populi boni ubi fuerint episcopi mali, S. August., XLIII, 55. Novimus et nos, esse falsos angelos, et falsos apostolos, et falsos episcopos, *ibid.*, 271. — Episcopus non faciet ordinationes per pecuniam, Dionys. Exig. CLXII, 171. — Qui carnalem sibi praese exspectant, divinam gratiam a se repellunt, S. Gregor. Magn., LXXIX, 329. — Qui non imbutus est ecclesiasticis disciplinis, nequaquam ad summum Ecclesiae sacerdotium aspirare praesumat, Gratian., CLXXXVII, 515.

IX. — De accusatione episcoporum.

Nullus episcopus debet accusari, aut a quoquam ei potest crimen obijci, priusquam integerrime restaretur, Tertull., III, 1005. Per scripta nullius accusatio suscipiatur, sed propria voce, si legitima et condigna accusatoris persona fuerit, presente eo quem accusare desiderat, *ibid.*, 1004. Nullus episcopus accusari potest, aut respondere suis accusatoribus debet, priusquam regulariter a suo primate vocatus sit, *ibid.* Episcopus aliter non debet audiri aut judicari, nisi in præsentia omnium comprouincialium, et ab omnibus comprouincialibus episcopis, *ibid.* Clericus qui episcopum suum accusaverit, non est recipiendus, quia infamis effectus est, *ibid.*, 1005. Accusatio episcoporum an faciliis, *ibid.* Primates quomodo iudicare debeant episcopum, *id.*, V, 146. — Epistola de episcopis accusatis, S. Felix, papa V, 148. — Episcopum non accusandum apud iudices sæculares, Catus papa, V, 183. De episcopo apud episcopos accusando, *ibid.* — Quod excommunicati episcopos accusare non possunt, S. Cyprianus, V, 88; S. Julius, VIII, 992. Salva apostolica Ecclesie auctoritate, nullus episcopus extra suam provinciam ad iudicium revocetur, *ibid.*, 987. Detractores qui divina auctoritate eradicandi sunt, et fautores inimicorum, ab episcopali submoveremur accusatione, *ibid.*, 989. Quid, si episcopus veluti appellans confugerit ad beatissimum Romanæ Ecclesie episcopum, *ibid.*, 1320. — Nemo episcopum, penes sæculares arbitros accuset, sed apud summos primates, S. Felix II, XIII, 19. Si quis adversus episcopum causam habuerit, familiariter ei prius suam indicet querelam, *ibid.* Si post hoc episcopum elegerit accusare episcopum, summis primatibus episcoporum suam indicet causam, *ibid.* Si primates accusatores episcoporum cum eis pacifice familiariter minime potuerint, tum eos ad synodum canonicè convocent, *ibid.* Si episcopi accusati, aut timore ejecti, aut suis rebus expoliati fuerint ad synodum canonicè evocari non possunt antequam canonice restituantur, *ibid.*, 20 et seqq.

Episcopus tam iudicari ab alio non potest, quam nec ipse potest alterum iudicare, S. August., XLIII, 128, 131, 201 — Causæ majores episcoporum ipsa prima cognitione ad Sedem apostolicam delatæ, S. Leo Magn., XV, 518, 554, 578. Quid agendum, si episcopi diversæ sententiæ sint in accusatione episcopi, *id.*, LVI, 710. — Si episcopi episcopum iudicantes dissentiant, episcopus metropolitani et vicinæ provincie iudices alios convocet qui controversiam tollant, Dionysius Exig., LXVII, 64. De episcoporum accusatoribus, *ibid.*, 175. Episcopum nulli criminoso liceat accusare, *ibid.*, 187. Si quis episcopum absque tempore synodi in crimine detentus fuerit, a duodecim episcopis audiatur, *ibid.*, 189. Si quis episcopum accusatur, ad primatem ipsius provincie causa deferatur, *ibid.*, 190. — Episcopus si causam habuerit, a duodecim episcopis audiatur, Fulgentius, LXVII, 952. Si duo episcopi in una provincia contentionem habuerint, ex alia provincia non advocent episcopos ad iudicium, *ibid.* Adjudicatus episcopus ad apostolicam Sedem, si voluerit, appellet, *ibid.* Depositus episcopus ad imperatorem causam suam non deferat, *ibid.*, 953. Accusatus episcopus ad iudicia publica non transeat, *ibid.* — De episcopis accusatis, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 117 et seqq. De episcoporum accusatoribus quales debeant suscipi in accusatione, *ibid.*, 170. Si a iudicibus quos primas dederit, appellaverit, alii iudices amplioris numeri discernantur, et si ab eis appellaverit, ad sententiam concilii differatur, *id.*, LXXXVIII, 820. Ad iudicia publica non transeat episcopus accusatus, *ibid.*, 822.

Episcopi ejecti et spoliati ante accusationem reintegrantur, Angelus. Met., XCVI, 1059. — Episcopi a suis metropolitani vel a comprouincialibus audiantur, Carol. Magn., XCVII, 810. Si litem habuerit episcopus cum alio episcopo non alterius, sed suæ provincie iudices querat, *ibid.*, 758. Episcopus ante iustam definitionem non ilatenus propria potestate privetur, *ibid.*, 809. De episcopis non accusandis nisi ad summos primates, *ibid.*, 818, 819. — De accusatione episcoporum, Isidor. Mercat., CXXX, 59. De episcoporum accusatoribus, quales debeant suscipi in accusationem, *ibid.*, 308. — Episcopi a solo Domino sint iudicandi, Burchard. Wormac., CXL, 588. Episcopus a suis omnibus non reprehendendus, nisi in fide erraverit, *ibid.* Si quis episcopus in crimine detentus fuerit et non potest plurimos congregare a XII episcopis audiatur, *ibid.*, 593. Qualiter accusatus episcopus discutiendus sit apud patriarchas vel primates, et quot testibus convinci debeat, *ibid.*, 594. Episcopus accusatus non communione privetur, nisi die statuta venire noluerit, *ibid.*, 595. — De episcopis criminalis qui vocati ad synodum ire recusant, Ivo Carnot., CLXI, 407. — Episcopi

non nisi a 72 testibus condemnandi sunt, Gratianus, CLXXXVII, 617. Communionem privetur qui publice adversus episcopum conqueritur prius quam familiariter eum convenerit, *ibid.*, 612. Accusatio episcoporum non est facili e recipienda, *ibid.*, 643. Non omnes subditi, sed criminosi tantum prohibentur accusare prelatos, *ibid.*, 643.

X. — De depositione episcopi.

Alius in locum ejus substituatur, et grex Christi, qui in hodiernum ab illo dissipatus et vulneratus contemnitur colligatur, Tertull., III, 991. — Patet episcopum lapsum non posse vindicare sibi sacerdotium quod providit, quasi post aras diaboli accedere ad altare Dei fas sit, S. Cyprian., IV, 549. Et ipse ab episcopatu secedat, et illi sibi alium requirant, *id.*, XI, 1199. Si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem qua expulsus est, quid iubeatur, *id.*, XX, 790. Episcopis subscrivere detractantibus statutam fuisse penam depositionis atque expulsionis ex suis civitatibus, Marius Mercator, XLVII, 457. — Episcopus administrationem loci celebrioris ambiens, a cathedra quidem pelletur aliena, sed carere et propria, S. Leo Magn., LIV, 671. — Si quis episcopus a synodo depositus ausus fuerit aliquid de ministerio agere, nullam amplius in alia synodo spem restitutionis habeat, Dionys. Exig., LXVII, 62. Episcopus qui in fornicatione aut perjurio aut furto captus est, deponatur, *ibid.*, 144. Episcopus neque fideles neque infideles peccantes verberare debet sub pena depositionis, *ibid.* Si quis episcopus juste depositus ausus fuerit attractare ministerium dudum sibi commissum, hic ab Ecclesia penitus abscondatur, *ibid.* Si quis episcopus per pecunias hanc obtinet dignitatem, deiciatur et ipse et ordinator ejus, *ibid.* Si quis episcopus sæculi potestatibus usus Ecclesiam per ipsas obtineat, deponatur, *ibid.* Deponendus episcopus qui in aliorum diæcesibus, inconsultis episcopis orationes fecit, *ibid.*, 145. Si recitent uxorem propriam episcopus, excommunicetur, *id.*, LXXXVIII, 840.

Episcopus in fornicatione, perjurio vel furto captus deponatur, non tamen excommunicetur, Angelam., XCVI, 1035. Si episcopus fornicatus fuerit, viginti quinque annos peniteat, *id.*, XCIX, 960. Si quis episcopum uxorem acceperit, ab officio deponendus, *id.*, CXXXVIII, 831. Episcopus cum nulla habeat lectum, quod si fecerit, deponatur, *id.*, CXI, 228. — Episcopus qui in fornicatione, aut perjurio, aut furto captus est, deponatur, Burchard., CXI, 926. — Si quis episcopus sæcularibus potestatibus usus Ecclesiam per ipsas obtineat, deponatur, Ivo Carnot., CLXI, 216. Officio et beneficio privetur episcopus uxorem suscipiens, *id.*, CLXII, 1162. — Deiciatur ab officio episcopus verberibus timeri querens, Gratianus, CLXXXVII, 256. Cadat ab officio episcopus capitale committens crimen, *ibid.*, 257.

XI. — De iure appellationis.

Quoties necesse fuerit, libere apostolicam appellat sedem episcopi, S. Julius I, papa, VIII, 983. Si quis putaverit se a proprio metropolitano gravari, apud primatem dioceseos, aut penes universalis apostolicæ Ecclesie papam, iudicetur, *ibid.* Placuit ut, si accusatus vel damnatus episcopus appellaverit Romanum pontificem, id statuendum quod ipse iuste censuerit, *ibid.*, 986. — Qui per Italiam et Gallias Romani Pontificis iudicium diffugiunt, jubentur ab imperatore Romam mitti, S. Damas. papa, XIII, 228. — De appellationibus ad Episcopum Romanum, S. Leo Magn., LVI, 402. Ad metropolitani civitatem ab his qui causas habent, sine dubio concurratur, *ibid.*, 708. Si necessitas cogit ad imperatorem excurrere, ire debet, cum deliberatione et consilio metropolitani, etc., *ibid.*, 709. Non ad imperatorem, sed ad majorem synodum episcoporum se convertat episcopus se credens iniuste damnatus, *ibid.* — Cum qui depositus ad Romanum pontificem appellavit, nondum finita causa alter episcopus in ejus locum ordinetur, Dionys. Exig., LXVII, 177. Si provincialis synodus episcopum deiecerit potest hic recurrere ad pontificem Romanorum, *ibid.*, 178. Episcopus qui ab omnibus episcopis provincie fuerit condemnatus, facultatem iudicii repetendi non habeat, *id.*, LXXXVIII, 822. Depositus episcopus ad imperatorem causam suam non deponat, *ibid.* Si quis episcopus depositus, Romanum pontificem appellaverit, causa ejus iudicio episcopi Romani determinetur, *id.*, XCVII, 810. Si episcopus iudicatus fuerit in alia causa, et ipse voluerit, renovetur concilium, *id.*, XCIX, 1057. — Ad Romanam Ecclesiam quasi ad matrem

appelletur ab omnibus, Zeph. papa, CLXXXVII, 616. — De appellationibus, Clemens III, CIV, 1481.

XII. — De reverentia erga episcopum. Immunitates, privilegia, etc.

Episcopi ergo non sunt leviter accusandi vel detrahendi, quia injuria eorum ad Christum pertinet, Tertul., III, 977. Quidquid in sacris Deo rebus et episcopis injuste agitur, pro sacrilegio reputabitur, *ibid.*, 1002. — Immunes conserventur ab omnibus publicis functionibus, Constant. Magn., VIII, 481. — In episcopo omnium ordinationum dignitas est; caput est enim ceterorum membrorum, S. Ambros., XVII, 187. Nullus episcopus, neque pro civili, neque pro criminali causa apud quemvis judicem producat, *id.*, XX, 789. — Non oportet presbyteros ante ingressum episcopi ingredi et sedere in tribunalibus, S. Leo Magn., LVI, 720. Episcopus in ecclesia in consensu presbyterorum sublimior sedeatur, intra domum vero collegam se presbyterorum esse cognoscat, *ibid.*, 880. — Non licet clericis post obitum sui episcopi, res ad eum pertinentes diripere, Dionys. Exig., LXVII, 175. Qui posterius ordinati sunt, prioribus se non antea anteferre, *ibid.*, 208. Iudicium maximum reverentiae pii principis Constantini circa religionem fuit, etc.,

Cassiod., LXIX, 896. — Ad episcopum quamquam reserventur, Isidor. Hispal., LXXXIII, 895. — Clerici omni subiectione episcopis subjecti illis debitam praebeant obedientiam, S. Egbert. Ebor., LXXXIX, 386. Si quid abbates extra regulam fecerint ab episcopis corrigantur, *ibid.*, 387. — Praecipimus ne forte aliquis circa episcopos leviter aut graviter agat, Carol. Magn., XCVII, 741. Conveniens non est ut homo iudicet deos, *ibid.*

Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei, Isid. Mercat., CXXX, 16 et seq. — Tu venerare episcopos, Rathier. Veron., CXXXVI, 225. Quanta autem reverentia presbyteris etiam negligentibus debeatur Moyses demonstrat, *ibid.*, 250. — Quod Christiani principes debent episcopis caput subdere, non de eorum capitibus iudicare, S. Anselm. Lucens., CXLIX, 509. — De reverentia sacerdotibus praestanda, (anast. rex, CLI, 1172. — Unusquisque agnoscat quam grave sit non obedire episcopo, Goffridus Vind., CLVII, 85. — Qualiter honorandi sunt sacerdotes, Ivo Carnot., CLXI, 451. — De honore quem sacerdotibus imperatores exhibuerunt, Placidus, CLXIII, 661. — Ad episcopum specialiter pertinet basilicarum consecratio, unctio altaris et confectio chrismatis, manus impositio, etc., Hugo de S. Victore, CLXXVI, 450. — Fratres, revereamur labores eorum, S. Bernard., CLXXXIII, 832.

LXXXIV.

INDEX DE SACERDOTIO, ORDINE RERUM LOGICO DIGESTUS,

VEL

SYNOPSIS UNIVERSA REFERENS QUAE DIXERE SS. PATRES DE SACERDOTUM DIGNITATE,
POTENTIA, SANCTITATE, VIRTUTIBUS, SCIENTIA, ETC., ETC.

MONITUM.

Ab episcopis ad sacerdotes pergimus. Nobilissimum est officium, et Nobilissima potestas sacerdotum novae legis, qui Deo non vitulos aut hircos immolant, sed lege a Christo lata ipsum Dominicum corpus et sanguinem consecrant, atque offerunt in Missae sacrificio. Sacerdotes a sacris faciendis appellati sunt. Vocantur etiam *presbyteri*, Latine seniores, magis tamen sapientiae, quam aetatis gratia. Omnis eorum potestas vel ex ordine, vel ex iurisdictione procedit.

Ex ordine trahitur infirmorum unctio, consecratio divini corporis et sanguinis, divini verbi praedicatio, potestas baptizandi, ligandi atque solvendi in sacramento poenitentiae. Trahitur ex iurisdictione actus ipse et jus exercendi hanc potestatem, quod ab episcopo accipitur, et episcopi arbitrio conferunt, auferunt, laxant, contrahunt, excepto mortis articulo, quo presbyteris liberam Ecclesia in morientem attribuit dimittendi peccata potestatem. Recte hinc eorum munera describit Pontificale Romanum, cum inquit: *Sacerdotem oportet offerre, benedicere, praesse, praedicare et baptizare.*

Sed non haec omnia a quolibet sacerdote fieri possunt. Quamvis enim sacerdoti in ordinatione assignetur titulus, sive ecclesia cui inserviat, non omnibus tamen assignatur populus, quem regant et cui in rebus spiritualibus praesse debeant. Tituli assignatio facit ut in eo Missae sacrificium offerant, penemque eucharisticum populo distribuunt, et quasdam benedictiones impertiant. Verum quod attinet ad reliqua munera, quae in Pontificali memorantur, aptum quidem ad ea facit presbyterum, et idoneum ordinatio; sed cum respectum habeant ad populum, sintque indicia spiritualis in eum iurisdictionis et potestatis, hinc omnis presbyter, qui sibi populum subiectum non habet, facultate eorum iurium exercendorum, quam in ordinatione accepit, partim contra canones illicite utitur, partim frustra omnino et inutiliter.

His dictis, exponere nobis liceat viam quam in hoc Indice tenuimus. Varios statuimus articulos, in quibus viciissim sermonem habemus: I de dignitate sacerdotis et de illius potestate; II de sanctitate sacerdotum; III de virtutibus sacerdoti congruentibus, quae sunt: fides, charitas, castitas, humilitas, mansuetudo, mortificatio, zelus; IV de vitiis a sacerdote vitandis, quae sunt: superbia, avaritia, vinolentia, incontinentia, vitium linguae, invidia, ambitio; V de rebus sacerdoti prohibitis quae sunt: mulieres, convivia, tabernae, venatio, bellum, negotia secularia, ludi, ornatus; VI de officiis sacerdotum, scilicet: offerre sacrificium, administrare sacramenta, praedicare, docere, orare, studio incumbere, commorari in parocchia, ecclesiae curam habere; VII de scientia sacerdoti necessaria; VIII de onere pastoralis et de praemio; IX de consiliis sacerdotibus dandis; X tandem velut in appendice memoramus libros de sacerdotio tractantes. In unoquoque articulo, dicta varia vel sententias Patrum referimus, et ita quisque concionatur et praesertim qui ad sacerdotes verba facit, auxiliante hoc Indice, ad manum habebit quicquid de his exhibet Patrologia.

I. — De dignitate sacerdotum et eorum potestate.

Cœleste sacerdotium, S. Siricius, XIII, 1166. — Sacerdotes in quibus est pulchritudo Ecclesiæ, in quibus flos ejus gratior, in quibus ætas perfectior, S. Ambros., XVI, 1:60. De dignitate sacerdotali libellus, XVII, 568. — Sacerdotes claves regni celorum habentes, quodammodo ante iudicii diem iudicant, S. Hieronym., XXII, 352. Grandis dignitas sacerdotum, sed grandis ruina eorum si peccant, id., XXV, 445. Dignitas sacerdotum consecratione corporis Christi, id., XXII, 252. — Sacerdotum potestas, S. August., XI, 1122. Sacerdotes, patroni et rectores terræ, *ibid.*, 1293. Angelorum et paradisi cives, *ibid.* Prophetarum filii, patriarcharum cognati, apostolorum successores, *ibid.*, 1219. — Per Dei gratiam sacerdotes sunt divinæ voluntatis indices, Pomerius, LIX, 445. Ecclesiarum Christi per apostolos fundatores, *ibid.* Fidelis populi duces, *ibid.* Veritatis assertores, pravæ doctrinæ hostes, *ibid.* Patres in fide catholica regeneratorum, prædicatores celestium, primæ phalanges invisibilium prælorum *ibid.* — Ipsi sunt columnæ firmissimæ quibus in Christo fundatus innititur omnis multitudo credentium, Pomer., LIX, 445. Ipsi janus civitatis æternæ, *ibid.* Ipsi janitores quibus claves datæ sunt regni celorum, ipsi etiam dispensatores regni domus, *ibid.* — Nos sumus lapides sanctuarii, S. Gregor, Magn., LXXVI, 1147. Pro Christo legatione fungimur, etc., *ibid.*, 1256. Sacerdotes etiam dæmonia possunt ejicere, *ibid.*, 1215.

Clerici veropro dignitate sacerdotii cœlestis non sanguinem fundunt, non tolerant ferrum, S. Cyprian., IV, 861. — Sacerdotes in Scriptura angeli et dii appellantur S. Gregor. Magn., LXXVII, 766. Vos dii estis a vero Deo constituti, : Ite, et inter vos causas vestras disponite, quia dignum non est ut nos iudicemus deos, *ibid.* Cum sacerdotalis dignitas aliis videatur dignitatibus eminere, *ibid.*, 1045. Agnoscat dignitatem suam sacerdos, et vim dignitatis exerceat, quia unctus est, id., LXXIX, 459. In medio fratrum ungitur, ut sit humilis et sublimis; sublimis ordine, humilis estimatione, *ibid.* — Ad presbyterum pertinet sacramentum corporis et sanguinis Domini in altari Domini conficere, orationes dicere, et benedicere populum, Isid. Hispal., LXXXIII, 895. — Ministri Dei sunt sacerdotes, et dispensatores mysteriorum ejus, S. Zacharias papa, LXXXIX, 914. — Potestatem, vigorem et dignitatem sacerdotalem cognoscant, Carol. Magn., XCIII, 611. Deus constituit vos sacerdotes et potestatem vobis dedit de nobis quoque iudicandi, *ibid.* Vos etenim, nobis a Deo dati, estis dii, et conveniens non est ut homo iudicet deos, *ibid.* Ipsi decus Ecclesiæ in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 612. Per Dei gratiam sunt divinæ voluntatis indices, patres Christianorum, columnæ Ecclesiæ, janitores cœli, etc., *ibid.* Quos constat esse vicarios Christi et clavigeros regni celorum, *ibid.*, 659. Quibus a Christo tanta collata est potestas, *ibid.* — Hæc sacerdotis dignitas, laus et honor, B. Alcuin., C, 254. Memor esto sacerdotalis dignitatis linguam cœlestis esse clavem imperii, et clarissimam castrorum Christi tubam, *ibid.*, 392. Tu sacri altaris minister, tu summi honoris socius, tu sapientiæ vas, flos adolescentiæ, dignitatem tuam attende et esto quod nominaris, *ibid.*, 457. Non est ludus secularis sacerdotalis honor, *ibid.* Sacerdotii excellentia, *ibid.*, 1064. Presbyter græce, latine senior dicitur, non propter senectutem, sed propter dignitatem, honorem et sapientiam, id., CI, 1255.

Tanta igitur sacerdotibus sacerdotii dignitate collata, præcipitur populo ut eis in cunctis obediat, Agobard., CIV, 136 de dignitate sacerdotum — Theodulf., CV, 191. — Præsumunt enim Ecclesiæ Christi, et in confectione divini corporis et sanguinis consortes cum episcopis sunt, Amal. Met., CV, 626. — Christi corpus sacro ore concitunt, Jonas Aurel., CVI, 210. Claves regni celorum habent, *ibid.* Quodammodo ante iudicii diem iudicant, *ibid.* Deus vos constituit sacerdotes, et potestatem vobis dedit de nobis quoque iudicandi, *ibid.* Vos etenim nobis a Deo dati estis dii, *ibid.* Qui vos spernit, me spernit, et qui vos recipit, me recipit, *ibid.*, 211. — Non pro ætate autem vel decrepita senectute, sed propter honorem et dignitatem, etc., nominantur, Raban. Maur., CVII, 501. — Dignitas sacerdotii, S. Petrus Dam., CXLIV, 440. — Quanta sit dignitas ordinis sacerdotalis, Ivo Carnot., CLXI, 187. Quod sacerdotalis dignitas excolit imperialem, *ibid.*, 525. Nullam dignitatem sæcularem, sed nec imperialem honori vel dignitati sacerdotali posse adequari, *ibid.*, 457. Aurum non jam esse pretiosius plumbo, quam regia potestate sit alior sacerdotalis, *ibid.*, 458. Ad presbyterum pertinet sacramentum corporis et sanguinis Domini in altario Dei conficere, orationes dicere, et benedicere

dona Dei, *ibid.*, 449. Unde oportet vos memores esse tantæ dignitatis, memores vestræ consecrationis, memores sacræ, quam in manibus suscepistis, unctionis, ut nec ab eadem dignitate degeneretis, nec vestram consecrationem irritam faciatis, nec manus sacro unguine de ictibus peccando polluat, *ibid.*, 481. In quo apparet quanta sit excellentia sacerdotalis officii, id., CLXII, 519.

De Dignitate sacerdotum, Hugo de S. Maria, (LXIII, 933. — Namque soli sacerdotes Ecclesiæ a peccatis nos abluunt, et pro nobis hostias offerunt, S. Bruno, CLXIV, 388. — Sacerdotum auctoritas in Ecclesia, Rupertus, CLXIX, 1182. Sacerdos in altari personam viremque Christi gerit, id., CLXX, 144. — Dignitas sacerdotalis est in electione. Hildebertus, CLXXI, 761. Possit vos super capita hominum dispensatores familiæ sue, *ibid.*, 762. Quantum enim est quod ad elevationem manuum nostrarum inclinantur capita regum, *ibid.* In manibus sacerdotis quatuor Christi assumptiones, *ibid.*, 774. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, *ibid.*, 781. De excellentia sacerdotii Christiani, *ibid.*, 786. O novam et divinam potestatem, cujus minister panis angelorum mortalibus quotidie præparatur, *ibid.*, 788. In his enim ministris Ecclesiæ suæ Christus ante iudicium iudicat, ante supremam ventilationem ventilat, *ibid.* Non imperatorum lingua, sed sacerdotum, claves cœli facti sunt, *ibid.* 789. Soli sacerdotes cum Christo aperiant et nemo cœdit, claudunt et nemo aperit, *ibid.* Sacerdotum consilio subvenitur infirmis animabus, franguntur compedes, via patet ad superos, uniuersum terrenum coelestibus, homines angelis, creatura Creatori. Honor igitur ingrat, honor sacerdotii, *ibid.* Qui scilicet sacerdotali ministerii executione, in cœleste gazophylacum fideles animas introducunt, *ibid.*, 790. — Sacerdotes vocantur, quia sacrum dant in confectione divini corporis, et in baptismo et in officio prædicandi, *ibid.*, 927. De dignitate sacerdotii, *ibid.* Datur et postea a Domino sacerdotibus quoddam divinum dominium, quod soli Deo erat proprium, *ibid.*, 928. Utrum sacerdotium regno, an regnum sacerdotum iure ac dignitate præcedat, Honorius August., CLXXII, 1258. Sicut anima dignior est corpore, ita regno sacerdotum, a quo illud iure ordinatur, *ibid.*, 1263. Christus ipse regno prætulit sacerdotium, *ibid.*, 1263. Et in Veteri et in Nova Testamento semper regno sacerdotium antecessit, *ibid.*, 1270.

Vice mediatoris funguntur sacerdotes, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 428. — Sunt ipsi mediatores, Hildebert., CLXXVI, 429. — In quo apparet quanta sit excellentia sacerdotalis officii, per quod quotidie in altari passio Christi celebratur, et reus quisque a peccatis convexus Deo reconciliatur, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 429. — Reverenda ipsis quoque spiritibus angelicis ministeria, S. Bernardus, CLXXXII, 853. Huiusmodi electum, regale sacerdotium, gens sancta, etc., *ibid.* De sacerdotum dignitate, id., CLXXXIV, 784. Dignitatem tuam considerans, sacerdos Dei altissimi, intueri mentalibus oculis eminentiam tuam, cogita prerogativam tuam, vide sortem tuam, *ibid.* Attende quantum Deus tuus te exultum, quantum præ omnibus creaturis sublimavit, *ibid.* Ad vocem tuam prolatus summus pater, cujus cultu, etc. divinis libum suum deponit, et manibus tuis imponit, *ibid.* Quanta luce credis te circumfundi, sancte sacerdos, in præsentia tantæ maiestatis, in tam solenni adventu et conventu Trinitatis, et totius militiæ celestis, *ibid.*, 783. Sacerdotum potestatem maiorem esse dignitate angelicâ, *ibid.* Attende igitur, et semper in mente habe, jugi memoria retine gratiam tibi singulariter a Deo collatam, quam nec angelis præstitit, nec cæteris hominibus concessit, *ibid.* Hi omnes sancti beatorum spirituum ordines, quamvis perficiantur beatitudine, ut nihil eis sit a summa felicitate, gloriam tamen sacerdotis reverentur, admirantur dignitatem, cedunt privilegia, honorant potentiam, *ibid.*, 786. O genus ecclesiasticum regale sacerdotium, *ibid.* Vos elegit Deus in hereditatem sibi, *ibid.* Quantum dignitatem contulit vobis Deus! Quanta est prerogativa ordinis vestri! Prætulit vobis Deus regibus et imperatoribus; prætulit ordinem vestrum omnibus; iuro, ut a tunc loquar, prætulit vos angelis et archangelis, thronis et dominationibus, *ibid.*, 1086. Sic non angelis, sed hominibus, solumque sacerdotibus Dominici corporis et sanguinis commisit consecrationem, *ibid.* Qui estis in carni Christi, qui estis pastores animarum, *ibid.*, 1091. Lapidis sanctuarii, id est sacerdotis, *ibid.* Seniores estis orbis terrarum, *ibid.*, 1095. — De dignitate clericorum, Philippus de Harveug., CCHII, 608. — Quod ne deterret sacerdotalis eminentiæ gradus, Petrus Bles., C-VII, 553. Scioque aperte profiteor, tempore translationis in ipsa hora incensi, cœlos ad vocem sacerdotis aperiri, angelos præsentem assistere, etc., *ibid.* Nec

dabium est, quin tantum præemineat sacerdotalis dignitas officio veterum Patrum, quantum res spei, substantia umbræ, quantum promissionibus exhibitio veritatis, *ibid.*, 563. — Quod sacerdotium majus sit regno, Innocent. III, CCLXVI, 1179. Reges uaguntur a sacerdotibus, non sacerdotes a regibus, *ibid.* Hinc est quod Deus sacerdotes vocavit deos, reges autem principes appellavit, *ibid.*, 1180. Propter dignitatem officii, sacerdos angelus appellatur, *ibid.* Principibus datur potestas in terra, sacerdotibus autem potestas tribuitur et in cælis. Illis solummodo super corpora, istis etiam super animas. Unde quanto dignior est anima corpore, tanto dignius est sacerdotium quam sit regnum, *ibid.* Antiquitate præcedit, *ibid.* Sacerdotium per ordinationem divinam, regnum autem per extorsionem humanam, *ibid.*

II. — De sanctitate sacerdotum.

Sanctitas sacerdotum in Exodo requiritur. Conc. Carthag., III, 1022. — In ordinationibus sacerdotum non nisi immaculatos et integros antistes eligere debemus, *ibid.*, 1025. Nec se ad sacrilegi sacerdotis sacrificia miscere debet plebs, *ibid.*, 1025. Oportet enim sacerdotes et ministros, qui altari et sacrificiis deserviant, integros et immaculatos esse, *ibid.*, 1049. Quomodo enim possunt integritati et continentie præesse, si ex ipsis incipiunt corruptelæ et vitiorum magisteria procedere? S. Cyprian., IV, 369. In Scripturis divinis Deus ad sacrificium prohibet accedere sacerdos etiam in leviori crimine constitutus, *ibid.*, 590. — Imprimis admonemus ut vita et conversatio vestra sit irreprehensibilis, quomodo, Eutychianus papa, V, 163. — Quanto magis sacerdos utique omni momento paratus esse debet, munditiæ puritate securus, ut aut sacrificium offerat, aut baptizare cogatur, S. Syricus papa, XIII, 1160. — In quo non generis nobilitas, sed morum eligitur gratia, et virtutum prerogativa, S. Ambros., XVI, 1202. Neque enim mediocris virtus sacerdotalis est, cui cavendum non solum ne gravius flagitium sit affinis, sed ne minimis quidem, *ibid.*, 1204. Deitæ vitæ orbitas declinamus, *ibid.*, 1032. — Ut ad altare Christi quasi de thalamo virgo procedas, et habetas de foris bonum testimonium, S. Hieronym., XXII, 1082. Quænam esse debeat sacerdotis sanctitas, id., XXVI, 566. Perdit enim auctoritatem docendi, cujus sermo opere destruitur, id., XXII, 662. Talis ergo sit pontifex Christi, ut qui religioni detrahunt, vitæ ejus detrudere non audeant, *ibid.*, 664. — Male vivendo, malum exemplum præbendo oves occidunt pastores mali, S. August., XXXVIII, 275. Attendat charitas vestra, quales esse debetis, ut digne vasa Domini portare possitis, id., XL, 1299. Per omnia sine crimine sicut episcopum, ita jubet esse presbyterum, id est irreprehensibilem, *ibid.* — Sacerdotum enim tam excellens est electio, ut hæc quæ in aliis Ecclesiæ membris non vocantur ad culpam, in illis tamen habeantur illicita, S. Leo Magn., LIV, 674. Virum enim catholicum, et præcipue Domini sacerdotem, sicut nullo errore implicari, ita nulla oportet cupiditate corrupti, *ibid.*, 1001. — Necessitas sanctitatis in sacerdote ut alios corripiat, J. Pomerius, LIX, 431. Ad hoc enim, nisi me fœliti opinio, sancte vivendum est sacerdoti, ne dicta sua repugnantibus factis evacuet, *ibid.*, 434. Sancte vivere debet sacerdos propter exemplum, *ibid.*, 434. Ipsi sunt Ecclesiæ decus, in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 443. Hi sunt qui non ambiendo, sed spiritualiter vivendo sacerdotium meruerunt, *ibid.* — Aurum quippe obscuratum est, quia sacerdotum vita quondam per gloriam virtutum clara, nunc per actiones infimas ostenditur reproba, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1147. Vita sacerdotum respondeat suo officio et dignitati, *ibid.*, 1148. Qui adhuc vitiliis subjacent alios regere non presumant, *ibid.*, 261. Prædicator quippe qui a suis vobis moribus discrepat, jejunus serit quod alius manducet, *ibid.*, 198. Prædicatores vita longe excedere debent suos auditores, *ibid.*, 1004. Non vita a lingua discordet, *ibid.*, 549. Sicut honore ordinis superat rector, ita etiam morum virtute transcendat, id., LXXVII, 28. Reina populi maxime ex culpa sacerdotum, *ibid.*, 1295. Ingreduuntur electi sacerdotum manibus expiati, celestem patriam, et sacerdotes ipsi per vitam reprobam ad inferni supplicia festinant, *ibid.*, 1148. Ut vitæ viam cum linguae sonitu ipsa quorunque sacerdotis opera clament, id., LXXVII, 51, 473. Quæta sacerdos clarescere virtutum diversitate debeat demonstratur, id., LXXVIII, 471. Qui vobis vitam vitæ non solum loquendo, sed etiam vivendo possit ostendere, id., LXXVIII, 628. Decet Dominicum sacerdotem moribus et vita clarescere, quatenus in eo tanquam in vitæ suæ speculo plebs commissa et eligere quod sequatur, et videre possit quod corrigat, id., LXXVIII, 935. Sacerdotes

tui induantur justitiam, id., LXXVII, 475. Vita pastoris sit imitationis exemplum, id., LXXVII, 559. Laqueus ruinæ populi mei, sacerdotem molit, id., LXXVII, 16. Qui igitur post acceptum sacrum ordinem lapsus in peccatum carnis fuerit, sacro ordine ita careat, ut ad altaris ministerium ulterius non accedat, id., LXXVIII, 695. Cunctis se imitandum debet ostendere, id., LXXVII, 1045. Ut bonis moribus vivant, et ab omnibus illicitis cor et linguam et corpus Deo auctore conservent, id., LXXVII, 1185. Pastori adsint sanctitas vitæ et eruditio sapientiæ, id., LXXIX, 181. Si verbi facundiam retinet pastor sine vitæ sanctitate, etsi divinitus esse cernitur, sacerdotii honore nequaquam decoratur, *ibid.* Virtutis exempla circumquaque spargere jubetur, id., LXXIX, 459. Qui dicit et non facit, oris proprii gladio condemnatur, id., LXXIX, 450. Christi bonus odor sumus in omni loco, id., LXXIX, 115. Magnis virtutum fulgoribus ornari debet persona doctoris, id., LXXIX, 456. — Ipsi etiam vitæ splendore fulgescant, Taio Caesar August., LXXX, 822. Sicut honore ordinis superat, ita etiam morum virtute transcendat, *ibid.*, 824. — Tam doctrina quam vita clarescere debet ecclesiasticus doctor, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 707. Unus quisque doctor et bonæ actionis et bonæ prædicationis habere debet studium, *ibid.* Arcus perversus est lingua magistrorum docentium bene et viventium male, *ibid.*, 708. Necesse est ut in omnibus sanctus sit sacerdos, et in nullo reprehensibilis habeatur, *ibid.*, 785. Qui aliam de peccatis arguit, ipse a peccato debet esse alienus, *ibid.* — Summum ministerium bonis moribus ornent, Carol. Magn., XCII, 176. Bonam et probabilem habeant conversationem, *ibid.*, 517. Ut juxta Apostoli vocem sacerdotes irreprehensibiles sint et moribus oruati, *ibid.*, 517. Ipsi decus Ecclesiæ in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 612. — Bonis exemplis vitæ vestræ omnes confirmate, B. Alcuin., C, 153. Esto forma salutis omnium, *ibid.*, 245. In moribus tuis fulgeant exempla sanctitatis, *ibid.*, 244. Sanctitas honoret ministerium nostrum, *ibid.*, 392. Irreprehensibilem teipsum in omnibus exhibe, ut vita tua doctrina sit populi, et ex bona conversatione tua ædificentur plurimi, *ibid.*, 458. Sapientia doctoris fulgeat in honestate morum, *ibid.*, 501. Vivas inter fratres quasi Lucifer inter stellas, ut plurimi tuis bonis exhortentur exemplis, *ibid.*, 507. — Sacerdos vita et doctrina irreprehensibilis esse debet, S. Agobardus, CIV, 145. Vita tua filiis tuis sit regula, I. b., CV, 82. — Omnibus ut specimen sis, decus, ordo, modus, Theodulf., CV, 538. — Si enim is, qui in episcopatu vel presbyterio positus, mortale alicuius peccatum admisit, retrahitur, Amal. Met., CV, 850. Tam sanctum est sacerdotis nomen, ut nulla vitiorum nota maculari se sinat, *ibid.*, 850. Qui regimen sacerdotis contendit appetere, ante in se discutiat, si vita honori sit congrua, *ibid.* Sancte debet vivere propter exemplum, *ibid.*, 859. Cum linguae sonitu ipsa quoque bona opera sacerdotis clament, *ibid.*, 858. — Qui Dei verba populo narraturus est, nihil habere debet eorum in conscientia quæ in aliis correpturus est, Raban. Maur., CX, 575. — Ut vita et conversatio vestra irreprehensibilis sit, Leo papa IV, CXV, 675. — Oportet enim ut hi qui verba vitæ credentibus nuntiant, operibus etiam vitæ clamare non desistant, Haymo, CXVII, 1067. Ut aubes volant prædicatores qui a terrenis desiderii pennis virtutum sublevati, etc., *ibid.*, 1107. — Oportet igitur unumquemque sacerdotem vita, et moribus et actibus bonis, cum Dei auxilio, populo sibi commisso, cæterisque subditis excellere, Riculf., CXXXI, 16. Mundamini qui fertis vasa Domini, *ib.* — Quod sacerdoti vel minima criminis suspicio sit fugienda, S. Pet. Damian., CXLV, 495. Quod nullus gravius peccat quam presbyter malus, *ibid.*, 500. Dignum est, ut sacerdos pietatis atque justitiæ induvis adornetur, *ib.*, 492. Quod nobilitas sacerdotum sit vita sancta, *ib.*, 494. Quis sit vere sacerdos, *ib.*, 501. Moribus et doctrina a iosis ante cellere debent sacerdotes, id., CL, 593. — Qui sacerdos dicitur, et officium sacerdotis operibus dignis non implet, super omnia formidare debet de hujus officii dignitate, S. Anselm. Cant., CLVIII, 914. Tractatio tam terrifici ministerii sanctitatem requirit in sacerdote, *ib.*, 910. — Non posse rite offerri nisi per sacerdotem justum et sanctum, Ivo Carnot., CLXI, 189. Quod sacerdotes sine macula accedere debent ad sacrificium, *ibid.*, 190. Nemo quippe amplius in Ecclesia nocet, quam qui perverse agens nomen vel ordinem sanctitatis et sacerdotii habet, *ib.*, 422. Quod quanto digniores sunt sacerdotes, tanto facilius exaudiantur, *ibid.*, 434. Ut sit quisque verus sacerdos, oportet ut non solum sacramento, sed justitia quoque induatur, id., CLXII, 95. Quatenus sicut excellent ordinis dignitate, sic excellent vitæ sanctitate, id., CLXII, 519. — Vita tua filiis tuis sit regula, Paschal. II, pap., CLXIII, 252. — Audite ergo hoc qui ad sacros ordines acceditis... si enim immaculati

estis, secure accedite, S. Bruno, CLXIV, 445. Sint sine macula sacerdotes, *ib.*, 447. — Componite mores vestros ut omnes videntes vos et audientes accipiant a vobis exemplum sanctitatis et formam bonæ conversationis, Hildeb., CLXXI, 760. Sermo illius dulcedinem non habet, quem pro vita reproba conscientia remordet, *ib.* Date operam ut resplendant opera vestra coram Domino, etc., *ib.*, 761. Si sacerdos cadii, quanto magis populus peribit, *ib.*, 777. Itaque oportet ut sacerdotes bene vivendosibi caveant, ne male vivendosibi et aliis noceant, *ibid.* Sine sanctimonia Deus sacerdotem nescit, *ibid.*, 789. Quibus monstratur quod sublimis debeat esse vita sacerdotalis, *ibid.*, 790. Ad eminentiam sanctimonie vocari sacerdotem, *ibid.*, 789. Unde necesse est ut qui vasa Domini portant, vasa Domini fiant, verum non vasa fictilia, sed aurea, *ibid.*, 790. Quid prodest pascere verho quos occidit exemplo? *ibid.*, 821. Non placatur Deus oblatione mali sacerdotis, *ibid.*, 753. Vicarii Christi similitudinem Christi circumferre debent, *ibid.*, 775. Sanctitas et doctrina quantum sacerdoti necessaria, *ibid.*, 789. Quam castæ debent esse manus sacerdotis, *ibid.*, 775. — Si ergo detestandus esset qui accederet ad altare sine vestibus, quam detestandus, quam horrendus est, qui accedere præsumit cum vitis et sine virtutibus? Hugo de S. Victore, CLXXVII, 927. Tam vita quam doctrina clarere debet doctor ecclesiasticus, *ibid.*, 1070. Sacerdotes cum Deo pacem habere debent per eminentiam sanctitatis, *ib.*, CLXXVI, 429. Admonendi sunt Christi sacerdotes, ut sicut excellunt ordinis dignitate, ita excellent vitæ sanctitate, *ib.*, CLXXVI, 450. — In corruptæ vitæ et fidei etiam quemvis de clero debere esse demonstrat, S. Bernardus, CLXXXIII, 1005. — Morum nobilitas, non loci vel generis sacerdos notificet, Gratianus, CLXXXVIII, 214. Tanto facilius sacerdotes exaudiuntur, quanto apud Deum sunt digniores, *ib.*, (LXXXVII, 521. — B. Marcus sacerdotium recusat ob imperfectionem suam, Petrus Blesensis, CCVII, 363. A sacerdote requiritur major sanctitas, *ibid.* Necesse est ut munda sit sacerdotis manus, quæ salutem animæ curat, *ibid.*, 366. Sicut enim præcellitis dignitate, sic decet vos sanctitate operum præeminere, *ibid.*, 731. Ruina populi sacerdos nequam, *ibid.* Eos sanctos esse oportet, qui Sancto sanctorum serviunt et ministrant, *ibid.*, 739. — Sacerdotum vita neminem lædere debet, Alan. de Insulis, CCX, 385. — Attende quod aurum in sole positum lucet, flammescit et scintillat, sic pastor ecclesiasticus in sole, hoc est, in evidente, supra Ecclesiam Dei constitutus, lucere debet exemplo bonæ operationis, Absalo, CCXI, 165.

III. — De virtutibus sacerdotum.

1° De fide. — Et fidei integritatem et probitatem morum in sacerdote requiri, S. Leo Magn., LIV, 1212. Didicimus enim quosdam Domini sacerdotes superstitionis potius cultui servire quam mentis vel fidei puritati, *ib.*, LVI, 576. — Exemplum esto fidelium in fide, S. Benedict., LXVI, 973. — Prædicatori enim tanta debet in Deo esse fiducia, ut præsentis vitæ sumptus quamvis non provideat, tamen sibi hos non deesse certissime sciat, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1140; Beda Venerab., XCII, 462. Prædicatorum fidei potentia, *ibid.*, 410. — Suscepisti munus sacerdotii, et in puppe Ecclesiæ sedens, navim adversus fluctus gubernas. Tene clavum fidei ut te graves huius sæculi turbare non possint procellæ, S. Ambros., XVI, 879. In Christo ita solidabuntur prædicatorum ut ab ejus fide nulla vi persecutionum avelli possint, *ib.*, XVII, 927. — In sacerdotibus fides est eligenda cum vita, S. Greg. Magn., LXXVII, 1039. — Tanta ergo sacerdotibus debet in Deo esse fiducia, ut nequaquam curis terrenæ negotiationis, nec desideriis sæculi implicentur, Paulus diac., XCV, 1344. — Custodita integritate fidei amplius studeas adornari, Paschalis I, CII, 1088. — Primo omnium discutienda est fides sacerdotum, qualiter credant, et alios credere doceant, Hetta, CV, 763. — Sectare fidem, Atto Vercell., CLXXXIV, 694. — Qui autem claudunt in fide, sunt a sacerdotio removendi, Hildebert., CLXXI, 766. — In corruptæ vitæ et fidei etiam quemvis de clero esse demonstrat, S. Bernard., CLXXXIII, 1005.

2° De charitate. — Sacerdotes omnes Christianos diligere debent loco filiorum, S. Hieronym., XXIII, 340. — Quid requirit Christus a Petro antequam oves ei commendet, S. August., XXXVIII, 287. Si enim talis es, et amas me, pascere oves meas. Non enim eris mercenarius, sed eris pastor, *ibid.*, 760. — Pastor bonus animam suam ponit pro ovibus suis, S. Petrus Chrysolog., LII, 315. — Exemplum esto fidelium in charitate, S.

Benedict., LXVI, 975. — Qui charitatem erga alterum non habet, prædicationis officium suscipere nullatenus debet, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1159. Ad prædicandum plus conscientia sancti amoris aedificat, quam exercitatio sermonis, *ibid.*, 890. Per verba charitatis vel se in auditoribus suis, vel auditores suos in se transformat, *ibid.*, 509. Lux gregis est pastoris flamma, *ib.*, LXXVII, 935. Pastor singulis sit compassione proximus, *ib.*, LXXVII, 52, 473. Pastor culpas insequatur, sed personas diligit, *ib.*, LXXVII, 485. Diligis me? pascere oves meas, *ib.*, LXXVII, 19. Prædicator veritatis tantæ charitatis esse debet ut, etc., *ib.*, LXXIX, 558. — Non cesset charitas operandi bona omnibus, B. Alcuin., C, 248. Si pax in ore, et in corde charitas, *ibid.*, 451. Dilectione Dei et proximi teipsum exorna, *ibid.*, 453. In charitate teipsum exerce, *ibid.*, 459. Vivas ultimam in charitatis dulcedine inter fratres, *ibid.*, 508. Hoc memor ut vivas felicitate, in charitate Christi, *ibid.*, 508. Ama Deum semper, *ibid.*, 509. Pauperum memor esto in elemosynis, *ibid.*, 509. — Sit hospitalis presbyter, Sedul. Scotus, CIII, 244. — Exemplum esto fidelium in charitate, S. Benedictus, CIII, 784. — Prædicatorum ardente dilectione, diligentes eos quibus verba impendunt et etiam a quibus mala patiuntur, Haymo, CXVII, 516. Suadeo tibi enere a me aurum ignitum probatumque, possumus quoque per aurum igne probatum intelligere charitatem, *ibid.*, 998. — Sectare charitatem, Atto Vercell., CXXXIV, 691. — Ut compatiatur proximis per charitatem, Rupertus, CLXXII, 1085. Per charitatis compassionem fervere debet sacerdotis pectus, *ibid.*, 777. — Qui ergo cum aliis virtutibus charitatem habet, sacerdos est, Hildebert., CLXXI, 928. — Et qui etiam alias sine ista habet, sacerdos non est, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 926.

3° De castitate. — Omnes sacerdotes atque levites insolubili lege constringimur, ut a die ordinationis nostræ sobrietati ac pudicitie et corda nostra mancipemus et corpora, S. Siricius papa, XIII, 1159. Quisquis sanctus clericus aut viduus, aut certe secundum conjugem duxerit, omni ecclesiasticæ dignitatis privilegio mox nudetur, *ibid.*, 1144. Quod dignum et pudicum et honestum est suademus, ut sacerdotes et levites cum uxoris suis non coeant, *ibid.*, 1160. Non solum nos, sed et Scriptura sacra compellit sacerdotes esse castissimos et Patres quoque jusserunt continentiam corporalem servare debere, *ibid.*, 1181. Quo enim pudore viduus aut virginalis ausus est episcopus vel presbyter integritatem vel continentiam prædicare, vel suadere castum cubile servare, si ipse sæculo magis institit filios generare, quam Deo? *ibid.*, 1185. Episcopos, presbyteros ac diaconos continentie lege obstringi, *ibid.*, 118. — Hi sacerdotes pudicitiam ex die ordinationis suæ servare debent, S. Innocent. I, XX, 497. Si sacerdos vel quilibet ex clero viduam uxorem duxerit, vel ejectionem perdat officium, *ibid.*, 528. — Sisemper orandum est sacerdoti, ergo semper carendum matrimonio, S. Hieronym., XXIII, 257. Altari servientibus castitas commendatur, *ib.*, XXV, 459. Sic et castitas propria et (ut ita dixerim) pudicitia sacerdotalis, ut non solum ab opere se immundo abstinere, sed etiam a jactu oculi, etc., *ib.*, XXVI, 569. Omnes puellas et virgines Christi, ut æqualiter ignore, aut æqualiter dilige. Ne sub eodem tecto mansites: nec in præterita castitate confidas, *ib.*, XII, 538. Oculos castos servant et linguam sacerdotes, *ib.*, XII, 538. Calibatus clericorum, *ib.*, XXIII, 340. — Incontinentes in officiis talibus positi omni honore ecclesiastico privarentur, S. Leo Magn., LIV, 501. Quanto magis hi sacerdotes vel levites pudicitiam ea die ordinationis suæ servare debent, *ib.*, LVI, 501. — Comparantur apud sacerdotes propter castitatem, Maxim. Taurin., LVII, 515. — Exemplum esto fidelium in castitate, S. Benedictus, LXVI, 975. — Quod sacerdotes et levites cum mulieribus coire non debeant, Dionys., Exig., LXVII, 245. Quod diaconi, sicut episcopus et presbyter, carnare debent ab opere conjugali, *ibid.*, 288. — Ut mulierem clericus non ducat uxorem, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Sacerdos sit castus, Prim. Adrumet., LXVIII, 681. — Sacerdotum novæ legis calibatus, S. Gregor. Magn., LXXIX, 95.

Castimoniam quoque inviolati corporis perpetuo conservare studeant, aut certe unius matrimonii vinculo federentur, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087. Castitas a levitis et sacerdotibus custodiatur, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 185. De sacerdotibus et levitis, ut ab uxoris se continent, *ibid.*, 289. De castitate sacerdotum, *ibid.*, 575. — Sacerdotes Dei et diaconi, et alii Dei ministri, qui in Dei templo servire debent, semper castitatem suam servant, S. Egbertus Eborac., LXXXIX, 421. — Si mundos et castos ab omni fornicatione et homicidio liberos habueritis sacerdotes,

nulla gebs ante vestrum conspectum poterit stare, sed corruent ante faciem vestram omnes paganae gentes, et eritis victores, S. Zacharias papa, LXXXIX, 924. — Castitate te ipsum exorna, B. Alcuin., C, 433. — Te ipsum in omni castitate conservare studeas in conspectu Domini Dei altissimi, *ibid.*, 507. Hoc memor ut vivas scilicet in castitate, *ibid.*, 508. — Exemplum esto fidelium in castitate, S. Benedict., CIII, 781. — Sicut semper ministrare debent, ita semper continentes esse oportet sacerdotes, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Erit quoque illi pudicitia ut non solum ab opere immundo se absteineat, sed etiam ab oculi, oris, et cogitationis errore, Amal. Met., CV, 851. Sit castus sacerdos, *ibid.* Officii tui sit, charissime, non solum oculos castos servare, sed et linguam, *ibid.*, 886. — De continentia et castitate clericorum, Raban. Maur., CXII, 1419. — Oportet episcopum esse pudicum, id est castum ab omni immunditia, Haymo, CXVII, 791. Qui enim sacra mysteria manibus tractare et aliis ministrare debent, dignum est ut ab omni immunda pollutione sint alieni, ut scilicet et mente sint casti et corpore pudici, id., CXVIII, 796. — Clericus qui per ordines ecclesiasticos usque ad subdiaconatum caste vixit, uxorem ducere non potest, Nicolaus papa, CXIX, 1193.

Celibatus clericorum propugnatur adversus Græcos. Celibatus clericorum legibus ecclesiasticis assertitur, Ratramn. Corb., CXXI, 521. — Episcopi, presbyteri, diaconi sint continentes, Eneas Par., CXXI, 728. Placuit episcopos, et presbyteros et diaconos secundum priora statuta etiam ab uxoribus se continere, *ibid.* — Quod si post ordinationem ministro contigerit proprium invadere cubile uxoris, sacrarii non intret limina, nec sacrificii petitor fiat, nec altare contingat, Isidor. Mercat., CXXX, 59. Castitas a levitis et a sacerdotibus custodiatur, *ibid.*, 535. Quorum sanctionem sacerdotes omnes atque levites insolubili lege constringimur ut a die ordinationis nostræ sobrietati, ac pudicitiae et corda nostra mancipemus et corpora, *ibid.*, 681; S. Abb., CXXXIX, 496. — Quisquis sane clericus aut viduam, aut certe secundum conjugem duxerit, omni ecclesiastica dignitatis privilegio mox nudetur, Isidorus Mercat., CXXX, 682. — De continentia sacerdotum, Regino Prum., CXXXII, 208. Sacerdotes Domini et diaconi vel quicunque sacramenta contractant, pudicitiae custodes ab uxoribus se absteineant, *ibid.*, 209. Sacerdotes et levites cum mulieribus non cœnant, *ibid.* Placuit ut episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi abstineant a conjugibus, ut non generent filios, *ibid.*, 210. — Pudicitia sacerdotalis, ut non solum ab opere se immundo absteineat, sed etiam ab intuitu oculorum, Atto Verecell., CXXXIV, 706. Quod clericis carnale conjugium denegatur, id., CXXXVIII, 411. Qui plebem Dei docere debent lumen vitæ, castitatem teneant secundum ordinem suum, id., 482. — Nullus presbyter, nullus diaconus, nullus subdiaconus, nullus in clero, uxorem aut concubinam admittat, S. Henricus, CXL, 227. — De presbytero si uxorem acceperit, deponatur, Burchardus, CXL, 645.

Presbyter qui uxorem duxerit, ab ordine suo illum deponi debere, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 454. Placet ut episcopi, presbyteri et diaconi qui sacramenta contractant, pudicitiae custodes ab uxoribus se absteineant, *ibid.*; S. Petrus Damianus, CXLIV, 361, 401. — Placet ut in omnibus et ab omnibus pudicitia custodiatur qui altari inserviunt, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 454. Nemo presbyter a die honoris presbyterii sumat conjugium, *ibid.*, 455. — Quanto magis hi sacerdotes vel levites pudicitiam ex die ordinationis suæ servare debent, Humbertus, CXLIII, 999. — Quid contra sacerdotes, diaconos, subdiaconos castitatem non serrantes, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1515. — Ministri altaris presbyteri, sive diaconi, ad Dominica tales eligantur officia, qui ante ordinationem suam conjugem reliquerunt, S. Petrus Damian., CXLIV, 361, 400. Cur clerici debeant esse casti, id., CXLV, 387. Placuit sacros antistites ac Dei sacerdotes, nec non et levitas, vel qui sacramentis divinis inserviunt, continentes esse in omnibus, *ibid.*, 400. Placuit, quod et in diversis conciliis firmatum est, ut subdiaconi qui sacra mysteria contractant, et diaconi et presbyteri, sed et episcopi secundum propria statuta etiam ab uxoribus se continent, *ibid.*, 402. Continentia sacerdotum et levitarum ministrantium in veteri lege quanta, *ibid.*, 404. — Qui in tribus sacris gradibus, presbyteratu scilicet, diaconatu et subdiaconatu positi, mulierculas non abjecerunt et caste non vixerunt excludere ab eorumdem graduum dignitate, Alexander II, papa, CXLVI, 1406. Si quis amodo episcopus, presbyter, diaconus feminam acceperit vel acceptam retinuerit, proprio gradu decedat usque ad satisfactionem, *ibid.*, 1407.

Sacerdotem querit Ecclesia aut de virginitate sanctum, aut de monogamia ornatum, Landulfus, CXLVII, 931. Item

apostolus præcipit in superioribus, ut episcopi, presbyteri, diaconi sint pudici, id est continentes, id., CXLVIII, 1125. — Sacerdotes et levites suis uxoribus non miscantur, quia quotidiano ministerio occupantur, S. Anselm. Iac., CXLIX, 519. Clerici excommunicantur qui se post tertiam admonitionem non continent, *ibid.* — Presbyterorum conjugia a concilio sub Lanfranco damnata, S. Anselmus Cant., CL, 149. — Incontinens presbyter non ministret, Ivo Carnot., CLXI, 465. De castitate sacerdotum vel levitarum, *ibid.*, 467, 468. Quod sacerdos vel monachus vel virgo eligatur, *ibid.*, 649. Caste se victuros promittunt in diaconos vel presbyteros ordinandi, *ibid.*, 1135. Sacerdotibus semper castitas servanda præcipitur, *ibid.*, 1151. Sacerdoti cui est semper orandum, matrimonio semper est cavendum, *ibid.*, 1152. Ad sacros ordines non accedat, nisi virgo aut probata castitatis, *ibid.*, 1153. Qui vult sacerdos esse ipse se vestiat, ipse se castitate muniat, id., 514. — De uxoris et concubinis presbyteris id statuitur, ut penitus ab altaris ministerio sequestrentur et ecclesiasticis rebus depriventur, Paschalis II, CLXIII, 469. — Castimoniam inviolati corporis perpetuo conservare studeant, Petrus de Nonestis, CLXIII, 708. — In novo sacerdotio non sic, sed genus... sed munda electio requiritur, et conjugum abnegatur, Hildebertus, CLXXI, 927. — Sacerdotes ab uxoribus juxta canones abstinere debere, Anaclet. antipapa, CLXXIX, 715. — Utinam qui se continere non valent, perfectionem temerarie proferant, aut celibatui dare nomina vellentur, S. Bernardus, CLXXXII, 854. Sacerdotibus castitas necessaria, id., CLXXXIV, 1085. — Clericorum celibatus, Robertus Pullus, CLXXVI, 923, 1109. — Sacerdotibus semper castitas observanda præcipitur, Grat., CLXXXVII, 170. Ministris altaris cum episcopis et presbyteris eadem est lex continentiae, *ibid.*, 72. — De continentia clericorum, Philippus de Harveng., CCIII, 727.

4^a De humilitate. — Sacerdotes humiles esse debere, quia et Dominus et apostoli ejus humiles fuerunt, S. Cyprian., IV, 402. — Quicunque igitur cupit etiam ante Deum nostrum sacerdotii dignitate censeretur debet esse mitis et humilis corde, S. Bonifac., XX, 781. — Non per Christum intrant, quia non sunt humiles, S. August., XXXVIII, 761. — Contra superbiam vera humilitate luceant sacerdotes, S. Gregor. Magn., LXXVI, 549. In omni quod fortiter agunt, humilitatem tota intentione custodiant, *ibid.*, 804. Adducta auditorum suorum vita ad memoriam, semetipsum humiliat prædicator, *ibid.*, 1001. In ostendendo magisterio humiles sint prædicatores, *ibid.*, 548. Humilitas prædicatoris se servum inutilem æstimantis, *ibid.*, 23. Humilitatem quæ magistra est omnium materque virtutum, et loquendo dicere, et vivendo conatur ostendere, *ibid.*, 265. Ratio humilitatis in prædicator, *ibid.*, 570, 925. In pace Ecclesiae humiles, in persecutione fortes et erecti sint prædicatores, *ibid.*, 600. Verba iustorum ex radice veniant humilitatis, ut fructum valeant ferre pietatis, *ibid.*, In cujus mente et humilitas cum rectitudine fulgeat, et severitas cum pietate, id., LXXVII, 626. Humilitas accessum ad curam pastorem, cum necesse est, non fugiat, *ibid.*, 13. Humilitas pastoribus necessaria, *ibid.*, 858. Servanda itaque est et in corde humilitas, et in opere disciplina, *ibid.*, 56. Zelo pastoralis humilitas non officiat, aut vice versa, *ibid.*, 476. Nequaquam valet in culmine humilitatem discere, qui in imis positus non desit superbiere, *ibid.*, 22. Sic autem servanda est virtus humilitatis, ut non solvantur iura regiminis, *ibid.*, 476. Prædicatoribus adsit cum vitæ munditia humilitas, id., LXXIX, 166. — De humilitate præpositorum, Taio Cessaraugust., LXXX, 827; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 711. — Volo ut mansuetudinem et humilitatem habeatis, ne propter seditionem, luporum id est persecutorum, patientiam et constantiam vestram perdat, Beda Venerab., XCI, 55. — Sint tibi mores humanitate præclari, humilitate laudabiles, B. Alcuin., C, 153. Mitem te et humilem ad meliores ostende, *ibid.*, 225. Sit humilitas in corde et in corpore, *ibid.*, 451. Humilitas te exaltet, *ibid.*, 452. Humilitate te ipsum exorna, *ibid.*, 455. Esto humilis in ministrando, *ibid.*, 459. — Quanto major es, tanto magis te humilia, Raban. Maur., CX, 842. — In eo (sacerdote) videant quid imitari et sequi bene operando possint, castitatis videlicet, humilitatis, Riculf. Suess., CXXXI, 19. — Humilitas sacerdotis sit vera, Ivo Carnot., CLXII, 515. — Studeje et laborate ut sit in vobis humilitas, Hildebert., CLXXI, 831.

5^a De mansuetudine. — Non contentiosum, sed mitem et docibilem esse debere presbyterum, S. Cyprian., III, 1153. — Mansuetudinem teneat sacerdos, S. Ambros., XVI, 1204. — Debet esse mitis et humilis corde, quare, S. Bonifacius, XX, 781. — Semper in sacerdotali pectore cum terrore severitatis custodiri debet virtus mansuetudinis.

disin, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1143. In bonis pastoribus sociantur benignitas et auctoritas, misericordia et disciplina, *ibid.*, 1143. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter illos, *ibid.*, 1140. Sicut agni inter lupos mittimur, ut sensum servantes innocentem, morsum malitiam non habeamus, *ibid.*, 1140. Pastores mansueti habeant æmulationem iustitiæ, iracundi mansuetudinem adiungant æmulationi, *ibid.*, LXXVII, 76. Pastori miscenda lenitas cum severitate, *ibid.*, 38. Mansuetudo servanda, ut ipsa quoque sacerdotis indignatio virtuti sit admista dulcedinis, *ibid.*, 669. — Erit illi etiam juxta apostolum mansuetudo, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 786. — Volo ut mansuetudinem et humilitatem habeatis, Beda Venerab., XCII, 53. — Mitem te ad meliores ostende, B. Alcuin., 223. Semper suavia verba misceantur durioribus, *ibid.*, 451. Misericordia amabilem te faciat, *ibid.*, 452. Luceat lux tuæ bonitatis coram omnibus, *ibid.*. — Qui autem ita prudens, mansuetus et suavis est, ut se videntes et audientes ad amorem et laudem Sponsi convertat et accendat, amicus est Sponsi, S. Agobard., CIV, 193. — Benignum te boni sentiant, Lib. papa, CV, 83. Sit in te boni pastoris dulcedo, *ibid.*; Nicol. papa, CXIX, 772; Alexander II, papa, CXLVI, 1321. — Esto bonus agnus, Theodulf., CV, 358. Sit tibi placidum cor, dulcia verba, *ibid.*. — Erga errata subditorum sic mansuetudo zelum temperet, Amal. Met., CV, 854. — Semper necesse est, ut dulcedo et humilitas in corde teneatur, *ibid.*, 868. — Sit rector placidus, mansuetus, Raban. Maur., CXII, 1593. — Benignitatem tota mente servate, Isidorus Mercat., CXXX, 23. — Servum autem Domini oportet mitem esse ad omnes, Otto Vercell., CXXIV, 694. — Virtus mansuetudinis a sacerdotali pectore custodienda, quare, Rupertus abbas, CLXXVII, 1169. Prædicatores sint lenes in docendo, *ibid.*, CLVIII, 495. — Pastoribus imitanda Christi misericordia, S. Bernardus, CLXXXIV, 174.

6° De mortificatione. — Oportet sacerdotem carere varium illecebris voluptatum, S. Ambros., XVI, 254. — Delicatus magister est qui pleno ventre de jejuniis disputat, S. Hieronym., XXII, 553. — Sacerdos sit sobrius, Prim. Adrum., LXVIII, 681. — Qui vult post me venire abneget semetipsum, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1233. Castigo corpus meum et in servitutem redigo ne forte, etc., *ibid.*, 1231. Perfectus quippe prædicator, ut exemplum daret abstinentiæ, quid faciebat? *ibid.*. — Vir ecclesiasticus crucifigi mundo per mortificationem propriæ carnis debet, S. Isidor. Hispal., LXXX, 705; Amal. Met., CV, 851. — Hoc memor ut vivas feliciter in omni sobrietate, B. Alcuin., C, 508. — Erit quoque illi juxta apostolum sobrietas, abstinentia, Amal. Met. CV, 831. Sit abstinentes sacerdotes, *ibid.*, 834. — Oportet enim prædicatores in semetipsis demonstrare mortificationem carnis, qui item aliis faciendum denuntiant, Anselm., Landun., CLXI, 1212. — Corpus castigant, Petrus de Honestis, CLXIII, 709. — Videant ceteri jejunia vestra; videant quomodo immolando maceratis et affligitis carnem vestram, S. Bruno, CLXIV, 577. — Circumcidat sacerdos omne præputium carnis suæ a membris suis, Hildebertus, (LXXI, 775).

7° De zelo. — Zelum habere debet sacerdos, qui in corruptam servare studeat Ecclesiæ castitatem, S. Amb., XV, 1456. Si me inquirentem latient repes silvarum, per omnia angusta me coarctabo, omnes sepes excutiam. — omnia peragrabo, revocabo errantem, requiram pereuntem, S. August., LXXVII, 278. — Zelus doctoris spiritalis, S. Gregor. Magn., LXXVI, 932. Contra torporem zelo candeant sacerdotes, *ibid.*, 549. Necessitas zeli in doctoribus, *ibid.*, 555. Zelus domus tuæ comedit me, *ibid.*, 932. Assumamus zelum fortem, *ibid.*, 935. Zelo charitatis inflammatus prædicator, *ibid.*, 263. Cum magna zeli asperitate corrigit sacerdos, *ibid.*, 46. — De zelo pastoralis officii erga subditos, Taio Casar August., LXXX, 829. — Tu vis errare, tu vis perire? Ego no. Revocabo errantem, requiram perditum, Amal. Met., CV, 842. Omnia peragrabo, revocabo errantem, requiram pereuntem. Si me pati non vis, noli errare, noli perire, *ibid.*. Sic ad ultionem zelus fervet, ne tamen pietatis limitem fervendo transcendat, *ibid.*, 854. De zelo pastoris, *ibid.*, 867. — Assumamus zelum fortem, Raban. Maur., CX, 591. Appetant zeli ardoribus frigi, *ibid.*, CX, 853.

IV. — De vitiis vitandis.

1° De superbia. — Obsecro vos ut vitam emendatis vitantes superbiarum. S. August., XL, 1501. Nos qui pastores sumus nominati superbiarum fugiamus per humilitatem et patientiam, *ibid.*, 1516. — Sacerdoti fugienda superbia, S. Benedictus, LXVI, 869. Elationem aut superbiarum summo studio cavere debet ordinatus, *ibid.*.

Sacerdos non sit superbus, Prim. Adrumet., LXVIII, 680. — Humilitatis locum in elationem dominationis immutant., S. Gregor. Magn., LXXVI, 1140. Quomodo contra elationem, qui alios docet, pugnare debeat, *ibid.*, 1001. Prædicator caveat ne vitio elationis se extollat, *ibid.*, 235, 263. Caveant prædicatores Satanæ servire per elationem, *ibid.*, LXXVII, 93, 96. Si majores nostri in regibus superbiarum non tulerunt, quanto magis non est in sacerdotibus sustinenda, *ibid.*, 654. — De superbiis doctoribus, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 710. — Nullus presbyter contra suum episcopum superbire audeat, Carol. Magn., XCVII, 513, 827. — Non te exaltem honores transeuntes, B. Alcuin., C, 245. Non superbus sit presbyter, *ibid.*, 1014. — Admonendi sunt presbyteri ut procul ab omni fastu superbiarum sanctum exemplum subditis doneat, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Non sint superbi sacerdotes, Ivo Carnot., (CLXI, 440. — Alium superbia necat, S. Bruno, CLXIV, 443.

2° De avaritia. — Avaritia in sacerdote vitanda, S. Hieronym., XXII, 663. — Obsecro vos ut vitam emendatis, concutatis avaritiam, S. August., XL, 1501. Nos qui pastores sumus nominati, avaritiam submergamus per eleemosynam, *ibid.*, 1316. — Amorem pecuniæ, quasi materiam cunctorum criminum fugiant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegangus, LXXXIX, 1087. — Cavendam summopere sacerdotibus est, ut ab avaritiæ peste quæ radix omnium malorum est saosque seclatorum a Christi regno excludit, se cohibeant, Carol. Magn., XCVI, 605. — Non deceptibilis auri species a fiducia studiosi laboris te subtrahat, B. Alcuin., C, 491. — Non avarus sit sacerdos, Amal. Met., CV, 836. — De avaritiâ vitanda in clericis, Raban. Maur., CXII, 1420. Sæpe omnia aulem avaritiâ fugite, Isidor. Mercat., CXXX, 25. — Cajus (avaritiæ) sitis etiam sacerdotibus montes obinet, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 495. De avaritiâ sacerdotum, Burchard., CXL, 713. — Quam detestanda avaritiâ clericorum, S. Petrus Damianus, CLV, 643. Impedenter pecuniam exigunt sacerdotes, etiam cum negatur, *ibid.*. — Alium avaritiâ occidit, S. Bruno, CLXIV, 445. — Avaritiâ vitare debent sacerdotes, Hildebert., CLXXI, 768. — Sani qui pauperibus paulum tribuant, ut amplius accipiant, S. Hieronym., XXII, 555.

3° De vinolentia. — Vinolentos sacerdotes et Apostolos damnat, et vetus lex prohibet, S. Hieronymus, XII, 556. Qui altario deserviant, vinum et siceram non bibant, *ibid.*. Præcipitur sacerdotibus, ne ministraturi in templo, vinum et siceram bibant, ne ebrietate et crapula et curis hujus vitæ prægraventur corda eorum, *ibid.*, 609. Sacerdotes qui ministrant in templo Dei prohibentur vinum et siceram bibere, *ibid.*, 662; Amal. Met., CV, 835. — Sacerdos non sit vinolentus, Prim. Adrumet., LXVIII, 680. — Attendite autem vobis ut non graventur corda vestra in crapula et ebrietate, S. Gregor. Magn., LXXVII, 59. — Ut nullus ex sacerdotum numero ebrietas vitium nutriat, nec alios cogat per suam jussionem inebriari, Carol. Magn., XCVII, 219. — Ebrietatem quasi perditionis foveam fugite, B. Alcuin., C, 454. Non vinolentus sit sacerdos, *ibid.*, 1014. — Non vinolentus, ut fiduciam possit corripere ebriosos, Sedul. Scot., CIII, 254. — Non vinolentus, quare, Amal. Met., CV, 833. Quidquid inebriat, et statum mentis evertit, fuge similiter ut vinum, *ibid.*, 885. — Impia non Bacchi pocula corda premant, Raban. Maur., CXII, 1600. — Observandum est sacerdotibus ut ab ebrietate se absteineant, Rodulf. Bituric., CXL, 713. — Ut nullus presbyterorum ad anniversariam diem vel tricesimam tertiam etc., se inebriare præsumat, Hincm. Rhem., CXXXI, 776. — Ut a clericis vitetur ebrietas, Isidor. Mercat., CXXX, 404. — Ante omnia clericis vitetur ebrietas, Alu. Vercell., CXXXIV, 41. — Nullus vestrum sit ebriosus, Rathierus Veron., CXXXVI, 561. Ut clericis vitetur ebrietas, quæ omnium vitiarum fomes et nutritrix est, *ibid.*, CXXXVIII, 409. — De presbyteris parochialibus cum convenirent ut se inebriare non audeant, Burchardus, CXL, 654. Nullus presbyter ex ineptia bibat plus quam decet, nec alium provocet ad bibendum ultra quod desiderat, *ibid.*, CXXXIX, 1474. — Non ebrietati servientes sint sacerdotes, Ivo Carnot., CLXI, 440. Ut presbyteri, quando ad collectam veniunt, minime se inebriare præsumant, *ibid.*, 499. Presbyter ebrietas deserviens, nisi desierit, communionem privetur, *ibid.*, 1170.

4° De incontinentia. — Obsecro vos, ut vitam emendatis, despicientes luxuriam, S. August., XL, 1501. Fornicatio enim clericis interdicitur, quia cum simus ministri Domini, membra meretricis non efficiamus, *ibid.*, 1503. Si conjugium sacerdotibus prohibetur, quanto magis crimen fornicationis in nobis estimabitur, *ibid.*. Nos qui pastores sumus nominati, luxuriam frangamus per abstinentiam, *ibid.*, 1516. — De incontinentia sacerdotum

vel levitarum; S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 619. — Si fornicatus fuerit presbyter aut adulterium perpetraverit, amplius pelli debet et sub poenitentia redigi, Carol. Magn., XCII, 618. — Non permittas libidinosas voluptates in te, vel in tuis domitare fratribus, B. Alcuin., C, 499. Juvenilia autem desideria, id est, adulterium, immunditiam, luxuriam, omnemque lasciviam devita et fuge, Haymo, CXVII, 805. — Quod si fornicatus fuerit, vel adulterium commiserit, extra Ecclesiam abiciatur, Aeneas Paris., CXXI, 727. — Sacerdotes igitur, si in fornicationis laqueum ceciderint, et crimen manifestissime ostensum fuerit, hactenus sacerdotii habere non possunt honorem, Regino. Prum., CXXXII, 210. — Libidini et impudicitiae penitus resistant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708. — Atium luxuria perimit, S. Bruno, CLXIV, 445. — A vobis remota est fornicatio et immunditia, Hildebert., CLXXI, 770. — Arguuntur incontinentes qui sacros ordines impudenter temerare non verentur, S. Bernardus, CLXXXIII, 883.

5° *De vitio linguae.* — Cave, ne aut linguam, aut aures habeas prurientes, S. Hieronym., XXII, 538. Amal. Met., CV, 886. Parce a detractioe linguae, *ibid.* Non infreni lingua incedant sacerdotes, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778. Obscenitatem etiam verborum, sicut et operum, penitus execeretur, *ibid.*; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087; Amal. Met., CV, 891. — Non calumniam cuiquam facientes, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Non vaniloquis inersant, non detractationibus incumbant, Amal. Met., CV, 920. — Clericus verba scurrilla jocularia risumque moventia non loquatur, Regino Prum., CXXXII, 220. — Linguam, quae inter Deum et nos quodam modo mediatrice est, a super-vacui sermonis levitate peccescant, S. Petrus Damian., CXLV, 499. Ex labiis nostris verba otiosa non effluant, *id.*, CXLIV, 258.

6° *De invidia.* — Praedicatoribus cavenda est invidia, S. Gregorius Magn., LXXVI, 199. — Invidiam fugiant sacerdotes, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087. — Procul ab omni fastu superbiae et invidiae morositate, sanctum exemplum subditis donent, Theodulf. Aurel., CV, 216. Non sint cupidi, *ibid.* — S. Anselm. Luc., CXLIX, 510.

7° *De ambitione.* — Officii nostri vitamque laborem, appetimus dignitate, Julian. Pom., LIX, 435; Amal. Met., CV, 865. — A praecipiti se ambitione etsi non metu, saltem pudore contineant, S. Gregor. Magn., LXXVII, 1031. — Non secularis ambitio sacerdotalem severitatem compescat, B. Alcuin., C, 458. — Plerique sacerdotes, suae magis utilitatis causa quam gregis, praesae desiderant, Amal. Met., CV, 850. — Nemo enim ad hoc debet fieri clericus ut inhiat ambitioni, Ivo Carnot., CLXII, 513. Nec aliud querat, nisi ut Deum haereditate possideat, *ibid.* — Ambitionem ecclesiasticorum, promotionem juniorum et pluralitatem beneficiorum perstringit, S. Bernardus, CLXXXII, 825. Gravior perstringit ambitulosos, qui temere et indigne sacras Ecclesiae functiones usurpant, *ibid.*, 852. Curritur passim ad sacros ordines, *ibid.*, 853. Videas et homines pecuniosos ad honores quoque ecclesiasticos pervolare, *id.*, CLXXXIII, 84, 85.

V. — *De his quae sacerdotibus prohibentur.*

1° *De mulieribus.* — Nolo habere consortia matronarum, nolo ad nobilium domos accedas, S. Hieronym., XXII, 465. — Ut cum omnibus omnino clericis extraneae feminae non cohabitent, sed solae matres, aviae, materlae, amicae et sorores, etc., S. Leo Magn., LVI, 425. — Vetusit omnino magna synodus, ne liceat episcopo, nec presbytero, etc., extraneam habere mulierem, nisi forte aut matrem, aut sororem, aut amitam, vel eas tantum personas quae omnem suspicionem effugiant, Dionysius Exig., LXVII, 42. — Ut clerici cum mulieribus extraneis non habitent, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Sacerdotes prohibentur ne cum mulieribus conversentur, excepta duntaxat matre, sorore, vel uxore, quae caste regenda est, S. Gregor. Magn., LXXVII, 515. Neque ut alias mulieres cum sacerdotibus habitent, nisi haec quae sacris, ut praedictum est, canonibus sunt permissae, *ibid.*, 1053. — Nec mulieres alloquantur, aut domi retineant, S. Somanus, LXXX, 444. — Viduarum ac virginum visitationes frequentissimas fugiant, contubernia feminarum extranearum nullatenus appetant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778. — Ut presbyteri mulierem extraneam in domo sua non habeant, Carol. Magn., XCVII, 237. — Ut juxta Niceni venerandi definitionem concilii, nullus patiar subintroductas mulieres in domo propria habere vel private cum eis cohabitantes conversari, S. Paulin., XCIX, 297. — Feminae cum presbytero non habitent, Theodulf. Aurel., CV, 195. — Non episcopo, non presbytero, non diacono, non alicui omnino qui in clero est, licere subintroductam habere

mulierem, Amal. Met., CV, 874. Prohibe virgines tecum commorari, etiam quae de genere tuo sunt, *ibid.*, 888. Viduarum ac virginum visitationes frequentissimas fugiant, *ibid.*, 891. Contubernia extranearum feminarum nullatenus appetant, *ibid.* — Ut conversationem feminarum earumque accessum et administrationem delectentur, Herardus, CXXI, 763. — Clericus vero solus ad feminam tabernaculum non accedat sine majoris natu principis jussione, Isidor. Mercat., CXXX, 40. Nec presbyter solus cum sola adiungatur, sed duobus adductis testibus, visitet infirmam, *ibid.* Nec solus cum sola femina fabulae misceat, *ibid.* — Ut clericus nullam conversationem cum muliere post denominationem habeat, Alto Vercell., CXXXIV, 38. Jubendum est eisdem sacerdotibus, ut non permittant secum mulieres habitare extraneas, *id.*, CXXXVIII, 625. Ut presbyteri subintroductas mulieres nullo modo secum habere audeant, nisi forte commatrem suam aut proximitatem generationis, *id.*, CXI, VIII, 1120. — Sacerdotes cum feminis habitare conspicio, quod nefarium est dicere et audire, S. Ivo Carnot., CLXI, 462. — Clericus matronarum domicilia frequentans, deponatur, Gratianus, CLXXXVII, 391.

2° *De conviviiis.* — Maxime ministrorum officia arbitror declinare extraneorum convivii, S. Ambros., XVI, 49. — Convivia tibi vitanda sunt secularium et maxime eorum qui honoribus tument, S. Hieronym., XXII, 536; Amal. Met., CV, 885. — Non enim licet clerico prandium vel cenam ordinare, S. August., XL, 1299. — Valde despicitur clericus qui saepe vocatus ad prandium non recusat, etiam necessitate aliqua compulsus, *ibid.*, 1599. Ideo summe cavere debet clericus, ne extra domum suam vel episcopi prandere audeat, vel in eadem etiam audeat secularibus preparare, *ibid.*, 1299. — In secundarum nuptiarum convivio presbyter esse non debet, S. Leo Magnus, LVI, 444. — Convivia publica fugiant, privata non tantum pudica, sed et sobria celant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegangus, LXXXIX, 1087. — Ut clerici nuptialia vitent convivia, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 269. — Ut presbyter in convivio secundarum nuptiarum non intreat, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 825. — Ut clerici nuptialia convivia vitent, S. Chrodegang., LXXXIX, 1088. — Facilius contemnitur clericus, qui saepe vocatur ad prandium et non recusat, Amal. Met., CV, 886. Multitudines hominum, et officia, et salutationes et convivia veluti quasdam cateas fugias voluptatum, *ibid.*, 867. — Presbyterum convivio secularium nuptiarum interesse non debere, Isidorus Mercat., CXXX, 267. Non liceat sacerdotibus vel clericis aliqua speculaculo in nuptiis vel in conviviiis spectare, *ibid.*, 585. Ut clerici nuptialia vitent convivia, *ibid.*, 481. — Ut presbyter in nuptiis bigami non prandeat, Alto Vercell., CXXXIV, 38. — Nuptiarum convivii presbyteri interesse non debent, Gratian., CLXXXVII, 194. Ignominiosum est sacerdoti affluere deliciis, epulis atque lasciviis, *ibid.*, 196. Convivia haereticorum clerici vitare debent, *ibid.*, 1318.

3° *De tabernis.* — Nullus in tabernis manducet et bibat, Eutychian., V, 163. — Non enim debet qui animarum curam gerit, intrare tabernas, nisi necessitate compulsus, S. August., XL, 1299. — Quod non oportet sacerdotis a presbyteris usque ad diaconos et deinceps quolibet ecclesiastici ordinis usque ad ministros aut lectores aut cantores, etc., in cauponam ingredi, Dionysius Exig., LXVII, 72. Quod nullus ecclesiasticorum in tabernis comedere debeat, *ibid.*, 167. Ut clerici tabernas, nisi in peregrinis, non ingrediantur, *ibid.*, 194. — Ut clerici edendi vel bibendi causa tabernas non ingrediantur, nisi peregrinationis necessitas coegerit, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Ut nullus presbyter edendi aut bibendi causa gradiatur in tabernas, S. Eghert. Eborac., LXXXIX, 582; Carol. Magn., XCVII, 219. — Ut nullus presbyter tabernas ingredi audeat ad bibendum, nec se misceat in tali conventu secularibus hominibus, ubi turpia verba audiat aut loquatur, Carol. Magn., XCVII, 296; 511. — Ut presbyteri ab ebrietate et tabernis abstineant, Theodulf. Aurel., CV, 195. — Neque per tabernas eant bibendo aut comedendo, Rodulf. Bituric., CXIX, 715. — Inquirendum si de tabernis se custodiant presbyteri sicut sapissimum interdiximus et interdicimus, Hincmar. Rhens., CXXV, 780. — Illud quoque summopere cavendum monemus ut presbyteri vel clerici tabernas causa convivendi non audeant, Riculf., CXXXI, 20. — Nolite in tabernis bibere, Rather. Veron., CXXXVI, 560. — Clerici tabernas non ingrediantur absque peregrinationis necessitate, CXXXVIII, 480. — Deponatur clericus qui tabernam aut ergasterium habere voluerit, Gratian., CLXXXVII, 229.

4° *De venatione.* — Non liceat episcopis, presbyteris, diaconibus canes ad venandum vel accipitres habere, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 287. — Ut clerici venationes

non faciant cum avibus vel canibus, Carol. Magn., XCVII, 816. — Nec canes habeant ad venandum, nec accipitres, nec falcones, nec sparvarios, Hatto Basil., CV, 761; CXXXVIII, 625. — Venationem devota et fuge, Haymo, CXVII, 803. — Quod episcopus vel clericus nullo modo venationi debeat insistere, Nicolaus papa I, CXIX, 1126. — O miseram vitam hominum et maxime sacerdotum, qui dum lucrandis fidelibus debent insistere, venandis feris incumbunt, et quos capere oportet homines, capiunt aves et bestias, *ibid.*, 1126. Ut sacerdotes et levites canes ad venandum et accipitres non habeant, *id.*, CXXXVIII, 410. Quod sacerdos fenore aut venatione occupari non debeat, *ibid.* Docemus etiam, ut sacerdos non sit venator, neque accipitarius, *id.*, CXXXVIII, 503. — De illis, qui ex ecclesiastico ordine, aut venantur, aut cum accipitribus jocantur, Burchardus, CXL, 661. — Ut episcopi, presbyteri et levites canes ad venandum et accipitres non habeant, Ivo Carnot., CLXI, 433. — Aleam, aut quibuslibet venationibus minime inserviant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708.

5° *De bello.* — Ut nemo sacerdotum ex numero arma pugnantium unquam portet, S. Egbert. Eborac., LXXXIX, 592; Carol. Magn., XCVII, 219, 295, 723. — Prohibemus autem omnimodis ut presbyteri arma non assumant, Rodulf. Bituric., CXIX, 715. — Ne clerici arma ferant, Regino. Prum., CXXXII, 222. — Nullus vestrum arma ferat in seditione, quia arma nostra debent esse spiritalia, Ruther. Veron., CXXXVI, 560. — Ut nullus ex clero arma militaria portet, Burchardus, CXL, 661; Ivo Carnot., CLXI, 504. Presbyter non arma ferat, *id.*, CXXXIX, 1475. Proprii gradus amissione multentur militaria arma clerici ferentes, *id.*, CLXI, 1469. — Ut clerici arma non portent, conc. Claromont., CLXI, 717.

6° *De negotiis secularibus.* — Nemo militans Deo obligat se molestiis secularibus, S. Cyprian., III, 598. Quanto magis molestis et laqueis secularibus obligari non debeat qui divinis rebus et spiritalibus occupati, *ibid.* — Ex quo, ingenti periculo, sacerdotes negotiis seculi occupantur, S. Hilarius, IX, 810. — Non enim debet qui animarum curam gerit mercantias acquirere, ligonizare, S. August., XL, 1299. — Non licet sacerdotibus manibus operari, ligonizare, ferrum fabricare et similia, *ibid.*, 1302. — Purissimos clericorum negotiationibus inhonestis et lucris turpibus imminere, S. Leo Magnus, LVI, 698. Sacerdoti impietatis crimen est, neglectis verbi Dei studiis, sollicitudines suscipere seculares, *ibid.*, 734. — Ut clerici nullas negotiationes inhonestas et turpia lucra sectentur, Dionys. Exig., LXVII, 306. — Ut clericis non liceat administrationem aut procuracionem domorum suscipere, Fulgent. Ferrand., LXVII, 950. — Non sint secularibus immisti, S. Soma., LXXX, 444. — Ut sacerdotes et ministri altaris secularibus curis abstineant, Crisc. Afric., LXXXVIII, 840. — Nequaquam turpibus lucris deserviant, Carol. Magn., XCVII, 220. Ut presbyter negotiator non sit, *ibid.*, 296. Ut presbyteri curas seculares nullatenus exerceant, id est ut neque iudices neque majores villarum fiant, *ibid.*, 735; Rodulf. Bituric., CXIX, 753. — De curis secularibus vitandis, Watterius, CXIX, 753. — Ut clerici villas emendi et carius vendendi usum non habeant, Atto Vercell., CXXXIV, 38. Docemus etiam ut quilibet sacerdos non sit emptor injustus, nec avarus mercator, *id.*, CXXXVIII, 500. — De illis presbyteris qui contra statuta canonum villici fiunt, et aliis sibi non concessis implicantur negotiis, Burchardus, CXL, 649. Presbyter non sit mercator, *id.*, CXXXIX, 1475. — De presbyteris qui contra statuta canonum villici fiunt, Ivo Carnot., CLXI, 493. Clerico negotiari non licet, *ibid.*, 1286. — Turpium lucrorum occupationes nequaquam appetant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708.

7° *De ludis.* — Ut episcopus, presbyter et diaconus non sint aleatores, Carol. Magn., XCVII, 772. — Nec ullius ludi aut spectaculi licentiam habeant, Hatto Basil., CV, 766. — Nullus canum aut avium jocis inserviat, Ruther. Veron., CXXXVI, 560. — Ludus tabulae fugiendus, Ivo Carnot., CLXI, 1170. — Diaconus, presbyter et episcopus aleam deservientes, nisi desierint, depouantur, Gratian., CLXXXVII, 195. — Joci etiam omniumque honesti sint, tamen in ecclesiasticis viris omnino proscribendi, S. Ambros., XVI, 51.

8° *De ornatu et incessu sacerdotis.* — Ornatus ut sordes pari modo fugiendus sunt, S. Hieronym., XII, 535. — Sacerdotes recte et caput prohibentur radere et comam nutrire, S. Gregor. Magn., LXXVII, 856; Tatlo Casaraugust., LXXX, 825. — Non vagis oculis, non infreni lingua, aut petulantia tumideque gestu incedant, sed pudorem ac verecundiam mentis simplici habitu incessuque ostendant, Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087. — Non oportet clericos comam

nutrire, et sic ministrare, sed attonso capite, patentibus auribus, Isidor. Hispal., LXXXIV, 583. — Sacerdotum est ut clericis qui comam nutriunt, ab archidiacono, eis noluerint, inviti tonsentur, S. Bonifac. Mogunt., LXXXI, 827. — Ut nullus clericus aut monachus comam laxare presumat, aut anathema sit, S. Steph. papa, LXIX, 1028. — Prohibe clericos auro vel sericis uti vestimentis in conspectu domus regis, sed humili habitu incedant, secundum consuetudinem servorum Dei, B. Alcin., C, 334. Sit tibi vestimentorum moderatus cultus, *ibid.*, 432. Non permittas ullatenus vanitates vestimentorum, *ibid.*, 499. — Intus, forisque non solum habitu et acta, sed etiam ipso incessu irreprehensibiles existant, Amal. Met., CV, 920. Vultu hilari sit sacerdos Christi, *id.*, CXIX, 707. — Ut presbyteri sicut ordine sanctiores, ita verbo, incessu et actu sint reverentiores, Herardus, CXII, 772. — Clericus professionem suam et in habitu et in sacra probet, Isidor. Mercat., CXXX, 546. Clericus ex vestimentorum splendore commendationem querere non debet, *ibid.* Clericus nec comam nutriat, nec barbam rada, *id.*, CXXX, 546; CXI, 1069. — Ne clerici laicis induantur vestimentis, Regino. Prum., CXXXII, 257; Burchard., CXL, 661; Atto Vercell., CXXXIV, 31. Clerici in vestimentis non querant decorem, *id.*, CXXXVIII, 410. — Quam detestandum in clericis luxus vestium, Othlo., CXLVI, 357. — Pretiosas vestes habere non debeantur, Petrus de Honestis, CLXIII, 708. — Ne clericus comam nutriat, Ivo Carnot., CLXI, 434.

VI. — De officiis sacerdotum.

1° *Debeni offerre sacrificium.* — Sacerdotes qui sacrificia Dei quotidie celebramus, S. Cyprian., III, 857. Ab altari et sacrificiis non recedant, sed die ac nocte celestibus rebus et spiritalibus servant, *id.*, IV, 399. — Tentatis subditis orationem et sacrificiorum subsidia pastores subministrant, S. Gregor. Magn., LXXXIX, 209. — Quomodo et pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis, B. Alcin., C, 1052. Sacerdotes sunt, Deo offerendo, *ibid.*, 1094. Sacerdos Græce; Latine dicitur sacer, id est, sanctum sacrificium offerens Deo, *id.*, Cl, 1253. — Omnis pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his quæ pertinent ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis, Haymo. Halberst., CXVII, 855. Sacerdotis quippe ministerium est altari assistere, *ibid.*, 1044. — Quibus (sacerdotibus) et orandi et sacrificandi iuge officium est, Hincm. Rhem., CXXI, 782. — Sacerdotis sacrificarii officium quale sit, Rupert. abb., CLXIV, 450.

2° *Administrare sacramenta.* — Ite, doceite omnes gentes, baptizantes eos, etc., Conc. Carthag., III, 1058, 1060. — Videte ut per negligentiam vestram nullus infans sine baptismo moriatur, Eutychian., V, 165. — Ad purganda peccata subditorum constitutus est sacerdos, S. Gregor. Magn., LXXXIX, 181. — Ut nullus presbyter in propria provincia vel in alia cuiquam infirmo baptismum denegare presumat, Burchardus, CXL, 736; Ivo Carnot., CLXI, 117. Ut presbyter penitentem iussus ab episcopo suo reconcillet, *id.*, CLXI, 857, 866. Baptizando unitati Ecclesie incorporant, et omnibus sacramentis usque ad manus impositionem populo Dei ministrant, *id.*, CLXII, 518. — Horum officium est corpus Domini dispensare, baptizare, penitentes absolvere, etc., Honor. August., CLXXII, 599.

3° *Prædicare.* — Vos enim nobis erit, qui huius ministerii onus suscepimus habemus, si veritatem Salvatoris nostri J. C., quem apostoli prædicaverunt, prædicare neglexerimus, S. Felix papa, V, 154. — Unusquisque vestrum, quantum sapit, plebi suæ de Evangelio, vel de Epistola, vel aliqua divina Scriptura, in Dominicis et festivis diebus annuntiet, Eutychian. papa, V, 165. — Ut verbis, simul et meritis vite populum sibi creditum ad celestem patriam invitent sacerdotes, S. Ambros., XVII, 760. — Tenentur prædicare sacerdotes, S. August., XXXIX, 2287, 2318. Exaltate vocem vestram, ut per omnem terram audiat sonus vestrarum correctionis, increpationis, charitatis et sanctitatis vestræ, *id.*, XL, 1509. — Prædicandi munus solorum sacerdotum esse, S. Leo Magn., LIV, 1039. — Prædicationis officium declinari pertinaciter non debet, cum ad suscipiendum hoc superna voluntas agnoscitur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 20. Clama, ne cesses, sicut tuba exalta vocem tuam, *ibid.*, 472. Qui abscondit fragmenta, maledicetur in populis, fragmenta abscondere est prædicationis sanctas apud se verba retinere, *ibid.*, 96. — Sacerdos in tabernaculum ingrediens, vel egrediens moritur, si de eo sonitus non audiat, Tatlo Casaraugust., LXXX, 829. — Debet docere sacerdos propter suam administrationis officium, Julian. Pomer., LIX, 431. Sacerdos cui dispensatio verbi commissa est,

ibid. — Sanguinem ejus Dominus de manu speculatoris requirit quia ipse hunc occidit, quia cum tacendo morti prodidit, S. Gregor. Magn., LXXVI, 909, 911, 1143. — Si non annuntiaveris iniquitatem suam, sanguinem ejus de manu tua requiram, S. Etigius, LXXXVII, 650. — Ut omnibus festis et diebus Dominicis, unusquisque sacerdos Evangelium Christi prædicet populo, S. Egbert. Eborac., LXXXIX, 381. — Memor esto semper quod guttur tuum tuba Dei debet esse, et lingua tua omnibus præco salutis, B. Alcuin., C, 151. Sacerdos vero Dei et voluntatis illius prædicator debet esse in populum, *ibid.*, 223. Vestrum est omnibus prædicare verbum Dei, *ibid.*, 492. Os vestrum tuba debet esse Dei, *ibid.* — Prædica verbum, in ista opportuna, importuna, Amal. Met., CV, 842. Sacerdos semper vocem prædicationis habeat, *ibid.*, 857. — Prædicationi debent semper insistere, Haymo, CXVII, 602. Ut ipsi sacerdotes verbo et exemplo omnibus prædicent, *id.*, CXXXVIII, 626. — Præcipimus vobis ut unusquisque vestrum super duas seu tres hebdomadas, diebus Dominicis festivitatis sanctorum, populum sibi commissum doctrinis salutiferis et sacra Scriptura sumptis in Ecclesia sibi commissam post Evangelium perfectum instruere studeat, Burchard., CXI., 666, 1069; CLXI, 503. Vae mihi si non evangelizavero, *id.*, CXI.VIII, 1136. — Officium est sacerdotis prædicare, Hildebert., CLXXI, 767. Quos debent verbo et exemplo a peccatis retrahere, *ibid.*, 930. — Horum officium est prædicare, etc., Honor. August., CLXXII, 599. — Pastores boni oves pasce debent prædicatione, operatione et oratione, Ven. Godofrid., CLXXIV, 323. — Ite igitur prædicando, nolite ire peccando, Hugo de S. Vict., CLXXVII, 944. — Oportet aequidem quod sacerdos sit in prædicatione sollicitus, etc., Petrus Bles., CCVII, 725.

4° *Docere, increpare, admonere, defendere, revocare, visitare, colligere, mori*, etc. — Certe quidem bonus pastor animam pro pecoribus ponit, Tertull., II, 113. Quomodo Christus alicuius suam posuit per nos, oportet ita fieri pro eo et a nobis, nec tantum pro ipso, imo etiam pro fratribus propter ipsum, *ibid.*, 116. — Fovendis et conservandis ovibus providere, S. Cyprian., III, 996. Colligere et refovere Christi oves, *ibid.*. Commendatas sibi oves fovere debent, *id.*, IV, 257. Quod errabat non revocatis, et quod perit non inquisitis, *id.*, III, 839. Nobis incumbit custodire gregem, *id.*, IV, 225. Discordes ad concordiam revocet, viduas defendat, Eutychian. papa, V, 163. Jejunium quatuor Temporum et Rogationum et litanias majoris, plebibus vestris omnibus modis observandum indicite, *ibid.*, 165. Diem Dominicum et alias festivitates absque servili opere a vespere in vespem celebrare docete, *ibid.*, 166. — Sacerdotum est proprie, non solum docere, sed et facere legem, quare, S. Hieronym., XXIV, 785. Sacerdotum esse officii, de lege interroganti respondere, *ibid.*, 1406. Sacerdotis quoque officium est docere populum, *id.*, XXV, 411. Ut pascant gregem Domini, *id.*, XXII, 538. — Pastores non negligant ovium infirmitatem, S. August., XXXVIII, 272. Hominibus illuminandis præbeant lucem verbi veritatis, *ibid.*. Quod infirmum est non confortasti, etc., *ibid.*. Errantes oves revocare tenentur pastores, *ibid.*, 278. Ipse pastor in ea ubique quærit errantes, confortat infirmos, curat languidos, alligat contractos, *ibid.*, 280. Officium pastoris, pascere oves, *ibid.*, 796. Nobis vere incumbit cæteris subvenire, ne descendant in profundum quasi lapis, *id.*, XI., 1510. Ut doceant populum et admonerent, et viam veritatis annuntient, *ibid.*, 1347. Pascamus oves nostras, *ibid.*, 1317. — Docere et admonere subditos, S. Greg. Magn., LXXVII, 50. Stude in culpa lapsos erucere, *ibid.*, 944. Pastores tentatis subditis compatiuntur, *id.*, LXXIX, 317. — Curet pastor ovem suam, et iungat interesse Missæ sacrificio diebus solemnitibus et Dominicis, S. Sennatus, LXXX, 445. — Increpare debet peccatorem sacerdos, Julian. Pom., LIX, 435. Grex Domini sacerdotibus pascendus tuendusque commissus est, *ibid.* — In pravis actibus jacent, et correptionis manum non tendimus, S. Greg. Magn., LXXVI, 1146. Ad aliorum correctionem posuit sacerdotes, *ibid.*. Subditorum culpas prudenter humiliter corrigat pastor, *ibid.*, 318. Ut potens sit eos qui contradiunt redarguere, *id.*, LXXVII, 472. Vigilemus ne quid pereat, *ibid.*, 530. — Atrociter arguatur qui peccantem non recipiunt, sed despiciunt et spernunt, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 715. — Pusillanimes consolamini, humiles roborate, errantes in viam veritatis reducite, ignorantes instruite, B. Alcuin., C, 153. Sit sacerdotalis auctoritas in castigandis reprobis, *ibid.*, 243. Sit benigna sollicitudo in refovendis humilibus, *ibid.*. Ubi est charitas, si errantem corrigere non curas? *ibid.*, 248. Superbos et contumaces duris increpationibus castiget, *ibid.*, 450. Humiles et quietos piis exhortatio-

nibus refoveat, *ibid.*. Admoneas adolescentulos qui tecum sunt de castitate corporis sui, de confessione peccatorum suorum, de assiduitate discendi, de conversatione sobria, etc., *ibid.*, 459. — Quod infirmum est non consolidant, et quod ægrotum non sanant, S. Agobard., CIV, 197. Ut omnis pastor non sibi, sed Domino nutriat et erudiat atque corripiat in disciplina et timore Domini subditos, *ibid.* — Oppressis defensionem tua subveniat, Lih., CV, 83. — Esurientes pascere, vestire nudos, suscipere peregrinos, etc., Amal. Met., CV, 831. — Tribus temporibus anni, id est Natali Domini, Pascha et Pentecoste, omnes fideles ad communionem corporis et sanguinis Domini accedere admoveat, Regino Prum., CXXXII, 169. Diem Dominicum et alias festivitates absque opere servili a vespere in vespem celebrare doceat, *ibid.*, 190. — Ut mortuos sepellant penitentes, Alto Vercell., CXXXIV, 46. Sacerdotes populorum iniquitate damnantur, si eos aut ignorantes non erudiant, aut peccantes non arguant, *ibid.*, 85. — Infirmos visitare, et eos reconciliare, etc., Rather. Veron., CXXXVI, 560. Ut sacerdotes juventutem sedulo doceant, *id.*, CXXXVIII, 502. — Ut omnis presbyter in diebus festis populum admoneat quas preces ad Deum fundere debeat, Burchardus, CXI., 638. Ut presbyteri plebibus annuntient qui dies sint feriandi per annum, *ibid.*, 640. Ut presbyteri cum festivitatis annuntiant, vigiliarum non obliviscantur, *ibid.* — Ut presbyteri populum admoneant ut suos infantulos ad confirmationem episcopo præsentent, Ivo Carnot., CLXI, 120. Infirmos visitent, mortuos sepellant, *ibid.*, 410. Quæ admonere debeant presbyteri, *ibid.*, 484. — Argue rebelles publice, observa obedientes, increpamus obedientes, Hildebert., CLXXI, 917. — Bonorum pastorum est docere, S. Bernard., CLXXX, 855.

5° *Orare*. — Sacerdoti semper orandum est, S. Hieronym., XXIII, 257. — Post opera exteriora quæ peragunt semper ad animum contemplationis recurrunt, S. Greg. Magn., LXXVI, 527. — Pro peccatis omnium velut pro suis irrefragabiliter supplicant Deo, Carol. Magn., XCVII, 612; XCIX, 963. — Intercessor ad Deum pro populo, quasi mediator inter Deum et homines, B. Alcuin., C, 223. Vigiliis et orationibus instat, *ibid.*, 453. — Quod lectioni et orationi assidue vacandum sit, Theodulf., CV, 193. — Ut horas canonicas, tam nocturnas quam diurnas, nullatenus prætermittant, Helto Basil., CV, 768. Vigiliis, jeuniis, orationibus incumbere, Amal. Met., CV, 851. Ut horis canonicis divinum Officium devotissime explant, *ibid.*, 920. — Oportet sacerdotes Dei assiduitatem habere legendi et instantiam orandi, hæc sunt arma, lectio videlicet et oratio, quibus diabolus expugnatur, Rodulf. Bitoric., CXIX, 707. Ut horas canonicas diurnas vel nocturnas custodiant, et ut Psalmi digne secundum divisionem versuum modularentur, *ibid.* — Si nocturnis horis ad matutinas laudes persolvendas omni nocte surgat, Regino Prum., CXXXII, 188. Si primam, tertiam, sextam, nonam certo tempore signo Ecclesiæ denuntiet et cursum debiti cantelet, *ibid.*. Ut omnis presbyter horas canonicas solemner persolvat, *ibid.*, 229. — Omni nocte ad nocturnas surgit, Rather. Veron., CXXXII, 559. — Pensum servitutis suæ canendo primam, tertiam, sextam, nonamque persolvat, Burchardus, CXI, 644. Ut sacerdotes ad tempus orationibus vacent, antequam sacrificent, *ibid.*, 721. — Pasce oratione, ut pro illis intercedas quorum anima tibi commissæ est, S. Petrus Damian., CXLIV, 651. — Sacerdotes suis precibus peccata populi delere atque consumere, Ivo Carnot., CLXI, 175. Horas canonicas non negligenter, sed cum omni religione pariter celebrent, *ibid.*, 441. — Similiter sacerdotis est precibus placare Dei indignationem, Hildebert., CLXXI, 774. — Preces populi Deo offerant pro peccatoribus intercedendo, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 429. — Sacerdotis est non bellis sed orationibus vacare, Gratianus, CLXXXVII, 200. Corripiantur clerici, qui officiis matutinis vel vespertinis se subtrahunt, *ibid.*, 427. — Orare pro populo, Absalo, CXXI, 1113.

6° *Studere*. — Studiose quotidiana sacri eloquii præcepta meditetur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 48. — Necesse est igitur ut qui ad officium prædicationis excubant, a sacra lectionis studio non recedant, Taio CasarAugust., LXXX, 823. — Lectio sacrae Scripturæ sæpius tuis reperiat in manibus, ut ex illa te saturare et alios pascere valeas, B. Alcuin., C, 153. Lectionis studium nullatenus dimitte, sed habeas tales juvenes apud te qui semper discant, *ibid.*, 244. Nunquam sacra lectio temporibus opportunis de manibus recedat tuis, vices suas habeant lectio et oratio, *ibid.*, 248. Evangelicis maxime studeas lectionibus, et canonicis sanctarum Scripturarum inservire eruditionibus, quia te decet meditatio divinæ legis, *ibid.*, 451. — Quod lectioni et orationi assidue vacandum

ait, Theodulf., CV, 193. — Cujus præ cæteris speciale officium est, Scripturas legere, percurrere canones, Amal. Met., CV, 831. Necesse est igitur ut qui ad officium prædicationis excubant, a sacre lectionis studio non recedant, *ibid.*, 845. Tu quidem divinas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *ibid.*, 884. Disce quod doceas, *ibid.*. Ama scientiam Scripturarum, carnis villa non amabis, *ibid.*, 887. — Oportet sacerdotes Dei assiduitatem habere legendi et instantiam orandi, Riculf. Bituric., CXIX, 707. Et si quando a lectione vel oratione cessatur, debet manuum operatio subsequi, *ibid.*. — Quod clericos orare et legere, ac manibus laborare instantanter conveniat, Atto Verrell., CXXXIV, 59. Sacerdos incumbat libris suis, sicut ordinem ipsius decet, *id.*, CXXXVIII, 503. — Quod presbyteri assidue legere debeant, Burchardus, CXI, 615; Ivo Carnot., CLXI, 486. — Lectioni et orationi sine intermissione incumbant, Petrus de Honestis, CLXIII, 709.

7° *Assidue commorari in parochia.* — Tempore persecutionis fugere non debent ipsi auctores, id est, ipsi diaconi, presbyteri et episcopi, Tertull., II, 113. — Presbyter propriam Ecclesiam non derelinquat insciente episcopo, Isidorus Mercat., CXXX, 583. Quod minime clericis in aliam civitatem transigrare liceat, nisi eis qui pro persecutione proprias amiserint civitates, *ibid.*, 512. Docemus etiam, ut nullus presbyter sponte Ecclesiam deserat, cui consecratus erat, sed habeat eam pro legitima conjugē, CXXXVIII, 499.

8° *Ecclesiæ curam habere.* — Cantus et choreas mulierum et ludos jocularios et cantiones in Ecclesia et in atriis fieri prohibete, Eutychian. papa, V. — Sacerdoti maxime convenit ornare Dei templum honore congruo, ut etiam hoc cultu aula Domini resplendeat, S. Ambros., XVI, 153. — Ut admovent populum presbyteri, ne in Ecclesia contentionibus et verbositatibus deserviant, Carol. Magn., XCVII, 816. — Cantus et choros mulierum in atriis omnino prohibete, Leo papa IV, CXV, 681. — Si plebem admovent ut in atriis Ecclesiæ nequaquam cantent, aut choros mulierum ducant, Regino Prum., CXXXII, 190. — Ut presbyteri plebes admovent ut lintamina altaris præparent, Burchard., CXL, 695; Ivo Carnot., CLXI, 216.

VII. — De scientia sacerdotis.

Aquas, quæ populi mentes riget, colligat sacerdos, S. Ambros., XVI, 680. Imple gremium mentis tuæ, *ibid.*. Nos (sacerdotes) sumus interpretes fidei, *ibid.*, 1176. — Sacerdotis est scire legem, et ad interrogationem respondere de lege, S. Hieronym., XXV, 1406. Ut possint docere sacerdotes quod didicerint, et augeant scientiam magis quam opes, *ibid.*, 1407. Divinas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *id.*, XXII, 553. Nolo te declamatorum esse et rabularum garulorum sine ratione, sed mysteriorum peritum, et sacramentorum Dei tui eruditissimum, *ibid.*, 551. Præcipuum debere esse in sacerdotibus legis doctrinæque notitiam, *ibid.*, 609. Quod autem doctrina a sacerdotibus expectatur, *ibid.*, 663. — Vos estis lumen mundi, S. August., XXXIV, 1257, 1681. Caveat spiritualis iudex, ut sicut non commisit crimen nequitie, ita non careat munere scientie, *id.*, XL, 1129. Oportet ut sciat cognoscere quod debet judicare, *ibid.*. Vos estis lux mundi, lucerna accensa, civitas in monte posita, lignum scientiæ in medio paradisi positum, *ibid.*, 1299. Oculis sitis cæco, et pes claudus, *ibid.*, 1301. — Discernendi a plebe vel cæteris sumus doctrina, non veste, S. Coelest. papa, I, 431. — Nam si vix in laicis tolerabilis videtur inscitia, quanto magis in eis qui præsumt, nec excusatione est digna nec venia, S. Leo Magnus, LIV, 867. — Quod nulli sacerdoti canones liceat ignorare, Dionysius Exig., LXVII, 277. — Italia sacerdotis custodit scientiam, Vigilius papa, LXXIX, 31; S. Greg. Magn., LXXVI, 1698. Decet ut sacerdotum pectora plenitudine scientiæ sint repleta, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1143. Qui ea quæ sunt Domini nesciunt, a Domino nesciuntur, *id.*, LXXVII, 12. Si cæcus, cæco ducatum præbeat, ambo in foveam cadunt, *ibid.*. Dominus in sublimibus prædicatorum suorum mentibus ascendit, et scientiæ suæ altitudinem ponit, *id.*, LXXIX, 45. Pulcher est aspectus doctor propter scientiam decora facit, *ibid.*, 476. — Indocti et imperiti a tali officio retrahuntur, S. Isid. Hispal., LXXXIII, 707. Sacerdotes indocti improbantur, *ibid.*. Tam doctrina quam vita clare debet ecclesiasticis doctor, *ibid.*. Quid docere poterit, cum ipse non didicit, *ibid.*, 784, 785. Ut sacerdotes Scripturarum sanctarum et canonum cognitionem habeant, *id.*, LXXXIV, 574. — Scientiam Scripturarum semper exquirite, S. Eligius, LXXVII, 619. Sacerdos scientiam

custodiens et legis Dei præcepta plebi annuntians angelus Domini exercituum est, *id.*, XCVI, 1481. — Ut nulli sacerdotum liceat ignorare sanctorum canonum instituta, Carol. Magn., XCVII, 358. Si sacerdos est, sciat legem Domini; si ignorat legem, ipse se arguit non esse Domini sacerdotem, *ibid.*, 605. Sacerdotis est scire legem et ad interrogationem respondere de lege, *ibid.*. Ut nullus sacerdos canones ignoret, *ibid.*, 708. Nemo fiat clericus, nisi qui bonum testimonium habet, et litteratus est, *ibid.*, 764. — Luminaria sanctæ Dei Ecclesiæ sunt sacerdotes, B. Alcuin., C. 154. — Interroga presbyteros tuos, et dicent tibi, S. Benedict., CIII, 487. — Quia tu scientiam repelli, repellam te et ego, ne sacerdotio fungaris mihi, S. Agobard., CIV, 145. — Ut sciant sacerdotes quid sit sacramentum baptismatis, et confirmationis, et quale sit mysterium corporis et sanguinis Domini, Hatto, CV, 763. Ut sciant tempora legitima ad baptizandum in anno, *ibid.*. Ut sciant tempora feriendi per annum, *ibid.*, 761. — Cui etiam scientia Scripturarum necessaria est, Amal. Met., CV, 830. Quod autem doctrina a sacerdotibus appetatur, et veteris præcepta sunt legis, et ad Titum plenius scribitur, *ibid.*, 835. Cum lumen scientiæ perdit qui præsumt, profecto ad portanda peccatorum onera curvantur qui sequuntur, *ibid.*, 848. Indocti ab officio sacerdotali retrahuntur, *ibid.*, 850. Nescierunt, universi canes muti, non valentes latrare, *ibid.*. Majoris scientiæ habere debet gratiam sacerdos, *ibid.*, 859. Per prophetam Dominus contra contemptibilem pastorem scientiam queritur, *ibid.*, 860. — Ad sacerdotem disciplina pertinet, ut interrogatus de lege respondeat, Haymo Halberstat., CXVII, 281. Regiæ sunt doctores sanctæ Ecclesiæ quare, *ibid.*, 538. — Sacerdotes claves scientiæ tenent, Nicolaus papa, CXIX, 981. — Ut presbyteri discant expositionem symboli et orationis Dominicæ, etc. cum symbolo Athanasii, Hincm. Rhemens., CXXIV, 773. — Qui catechizant, id est, qui verbo instruunt incipientes, primo oportet quod ipsi instructi sint; de anima enim agitur hominum, Isidor. Mercat., CXXX, 21. Debet ergo ipse qui docet esse eruditus et doctus, *ibid.*. Sacerdotes doctiores cæteris populis necesse fore docebat Christus, *ibid.*, 29. Ut nemo illiteratus ad clerum promoveatur, *ibid.*, 944. Discere quisque debet antequam doceat, *ibid.*, 1042. — Ignorantes legem Dei, eam aliis annuntiare et prædicare non possunt, Riculf. Suesson., CXXXI, 16. — Expositionem Symboli atque orationis Dominicæ juxta traditionem orthodoxorum Patrum penes se scriptam habeat, et eam pleniter intelligat, Regin. Prum., CXXXII, 191. Si orationes Missarum, Præfationem quoque Canonis, et eandem canonem bene intelligat, et memoriter ac distincte proferre valeat, *ibid.*. Si Epistolam et Evangelium bene legere possit, *ibid.*. Si Psalmorum verba et distinctiones regulariter ex corde cum canticis consuetudinariis pronuntiare sciat, *ibid.*. Symbolum S. Athanasii memoriter teneat et sensum illius intelligat, *ibid.*. Sciat baptizare, etc., *ibid.*. — Si memoriter teneat exorcismos et benedictiones salis et aquæ, Regino Prum., CXXXII, 191. Si computum minorem id est epactas, terminos paschales sapiat, *ibid.*. — Ignorantia mater cunctorum errorum maxime sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt, Atto Verrell., CXXXIV, 29. Sciant igitur sacerdotes Scripturas et canones, *ibid.*. Fidem catholicam omnes presbyteri memoriter teneant, *ibid.*. Si quis autem ignorat, ignorabitur, *id.*, CXXXIV, 81. — Orationes Missarum et canonum bene intelligat, et si non, saltem memoriter ac distincte proferre valeat, Rother. Veron., CXXXVI, 563. Epistolam et Evangelium bene legere possit, *ibid.*, 564. Psalmorum verba et distinctiones regulariter ex corde cum canticis consuetudinariis pronuntiare sciat, *ibid.*. Ut nemo illiteratus nesciens, promoveatur ad clerum, *id.*, CXXXIX, 401. — Quæ presbyteri necessario discere et scire debeant, Burchardus, CXL, 625. Quod omnes sacerdotes Domini oportet doceri, ut cæteros instruunt, et sibi proficiant, *ibid.*, 631. Ut presbyter illiteratus Missam celebrare non audeat, *ibid.*, 759. — Doceantur presbyteri sacras orationes et ecclesiasticos canones, S. Abbo, CXXXIX, 451. — Necessitas scientiæ in sacerdote, S. Petrus Dam., CXLV, 493. Per pseudo-sacerdotum ignorantiam, qui docere populum Dei nesciunt, quid fiat, *ibid.*. Quod imperiti non sunt ad sacerdotiam promovendi, *ibid.*, 499. — Quod intolerabilis est inscientia in sacerdotibus, S. Anselm. Luc., CXLIX, 515. Quod oportet presbyteros et diaconos scire omnia quæ sunt Ecclesiæ, *ibid.*, 517. — De presbytero qui grammaticam ignorabat, et tamen in Trinitate baptizabat, Ivo Carnot., CLXI, 116. Ut clerici ab episcopis suis canones discant, *ibid.*, 498. Ut unusquisque presbyter octo principalia vitia per ordinem sciat, *ibid.*, 885. Reprehendantur sacerdotes, qui omisso

evangelis, comedias legunt, *ibid.*, 1114. B. Hieronymus ab angelo verberatur, quod Ciceronis librum legebat, *ibid.* Non prohibeantur clerici seculares litteras legere, *ibid.*, 1115, 1116. Si plenitudine scientiæ, quam planeta significat, cumuletur, id., Cl.XII, 526. — Decet ut sacerdotum pectora plenitudine scientiæ sint repleta, Rupertus, Cl.XVII, 1169. — Necessitas scientiæ in sacerdote, Hildebertus, CLXXI, 766. De ore eorum requiritur alii scientiam, *ibid.*, 773. Sacerdotem sine doctrina lex occidit, *ibid.*, 789. Studete et laborate ut sit in vobis scientia, *ibid.*, 821. Ut litteras noscat, *ibid.*, 927. Qui docere debet, sententiam quam decet, habere oportet, *ibid.*, 594. Magnæ temeritatis est, si accipit sacerdotium, si non habet scientiæ donum, *ibid.* Qui sine scientia vult regere populum Domini, est quasi cæcus qui cæcum docit, *ibid.*, 595. — Scientia in ecclesiasticis est admodum necessaria, Ven. Godofridus, CLXXIV, 758. — In prædicatore requiritur perfectio scientiæ, Hugo de S. Victore, Cl.XXVII, 845. — Latria sacerdotum custodire debent scientiam, S. Bernardus, CLXXXII, 42. — Sacerdotis est legis scientiam habere, Gratianus, CLXXXVII, 200. Quoniam itaque voluntaria ignorantia omnibus noxia sit, sacerdotibus est periculosa, *ibid.*, 207. Quæ sint sacerdotibus necessaria ad discendum, *ibid.*, 209. Non aspiret ad summum sacerdotium qui ecclesiasticis disciplinis non est imbutus, *ibid.*, 313. — De scientia clericorum, Philipp. de Harveng., CCIII, 688.

VIII — De onere pastoralis, et præmio.

De omnibus quæ ratio reddenda a pastore, S. August., XXXVIII, 762. Si pro se unusquisque vix poterit in die iudicii rationem reddere, quid de sacerdotibus futurum est, a quibus sunt omnium animæ requirendæ, id., XXXIX, 2283. Quanto præ aliis maior dignitas in honore, tanto major in reddenda ratione difficultas, id., XL, 1310. — In quibus tanto gravior est pondus sacerdotum, S. Leo Magnus, LVI, 634; Gelasius papa I., LIX, 42. — Non solum de se, sed etiam de grege sibi credito rationem Pastori pastorum omnium reddit sacerdos, Julian. Pom., I.IX, 431. Requiritur grægræmum de manu eorum, *ibid.*, 436; S. Benedict., LXVI, 973. — Pensemus pondus quod suscepimus, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1149. Quasi more basium superimpositum onus portant, *ibid.*, 1144, 1145. Ruina populi maxime ex culpa sacerdotum, *ibid.*, 1225. Rectores Ecclesiæ de animabus sibi commissis in iudicio reddent rationem, *ibid.*, 319. Pastoris onus, idem, LXXVII, 468. Tot mortibus digni sunt sacerdotes, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittunt, *ibid.*, 51. Debilitatur regnum, quando pastores in aliquibus culpis cadunt, id., LXXIX, 395. — Quanto quisque amplius secularis honoris dignitate sublimatur, tanto gravior curarum ponderibus aggravatur, S. Isidor. Hispal., I.XXXIII, 718. — Vide et intuentis considera quantas animas in periculo animæ tuæ regendas accepisti, B. Alcuin., C, 450. — Væ pastoribus Israel qui pascunt se solos, Amal. Met., CV, 836. Unde rationem reddemus Deo de dispensatione nostra, *ibid.*, 837. — Ad vos enim plebium pertinet cura et sollicitudo, et ex vobis pendet eorum salus, utilitas atque animarum profectus, Riculf. Sues., CXXII, 15. — De onere presbyteri, Ivo Carnot., CLXI, 528. Est ars artium, onus onerum, regimen animarum, *ibid.*, 45. — Sacerdotum peccatum majus meretur iudicium, Rupertus, Cl.XVIII, 81. — Sacerdotes negligentes oculum pro oculo reddent, Hildebert., CLXXI, 777. — Consideret ergo unusquisque onus suum, Hugo de S. Victore, Cl.XXVII, 857. Ne sanctum onus deiciamus, *ibid.*, 941. Redditiuri namque sumus rationem non solum de nobis, sed etiam de animabus nobis commissis, *ibid.* — Grave igitur pondus, grave est periculum factus honoris, S. Bernard., CLXXXIV, 991. — Væ illis (quod Deus avertat) qui cum fuerint in capite, relabuntur in caudam, cum sint primi, sunt novissimi, Hildebert., Cl.XXI, 762. — Multi enim non tanta fiducia et alacritate current ad honores, si esse sentirent et onera, S. Bernard., CLXXXII, 826.

Res difficilis et ardua est, ministrare in sacerdotio, animas regere, Petrus Bles., CCVII, 362. De animabus enim populi redditiuri estis rationem in die tremendi iudicii,

ibid., 721. O quam grave, quam periculosum est administrationis officium, quia non solum de vestris, sed de animabus vobis commissis in die tremendi iudicii respondere tenemini, *ibid.*, 727. Quanto dignior est eminentia sacerdotum, tanto gravior est lapsus et periculosior ruina ipsorum, *ibid.*, 753. Agnoscat ergo unusquisque vestrum onus suæ vocationis, *ibid.*, 754.

Ibi Petrus cum Judæa conversa, Ibi Paulus conversum, ut ita dixerim, mundum ducens, etc., S. Gregor. Magn., LXXVI, 1148. — Quantas in hoc exsilio tuis doctrinis ab iniquitate revocas, et in viam veritatis deducis, procul dubio tantas recipies mercedes in die illo, B. Alcuin., C, 248. Erit tibi maxima merces apud Deum, si salutem fraternam non neglexeris, *ibid.*, 508. Qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, cooperit multitudinem peccatorum suorum, *ibid.*

IX. — De Conciliis et monitis sacerdotibus datis.

Inter ipsos (clericos) seclare meliores. Quia in omni conditione et gradu optimis mixta sunt pessima, S. Hieronym., XXII, 1082. Si propter officium clericatus, aut ydvia a te visitatur aut virgo, nunquam domum solus introeas, *ibid.*, 552. Solus cum sola, secreto et absque arbitrio, vel teste, non sedeas. *ibid.* — Verba Dei legantur in sacerdotali convivio, B. Alcuin., C, 243; Raban. Maur., CXII, 1419; CXL, 1069. — Ut cibis sacerdotum semper divina lectio miscetur, Ivo Carnot., CLXI, 500; Gratianus, CLXXVII, 252. — Quocunque vadas, liber sancti Gregorii pastoralis tecum pergat. Sæpius illum legas et relegas, B. Alcuin., C, 245. Inter pocula sonus et sermo edificationis audiat, *ibid.*, 218. Lege diligenter, obsecro, Evangelium Christi, libros quoque alios canonicæ auctoritatis, *ibid.*, 458. — Omnes puellas et virgines Christi aut æqualiter ignora, aut æqualiter dilige, Amal. Met., CV, 885. Crebræ vigiliæ, et ventre vacuo sæpius dormiendum, *ibid.*, 887. Humusculos et gloriolas, et palpatiles adulatores quasi hostes fuge, *ibid.* Facito aliquid operis, ut semper te diabolus inventat occupatum, *ibid.* Memento quia et apostoli Christi, habentes potestatem de Evangelio vivere, laborabant manibus suis, *ibid.*, 898. — Ut unusquisque vestrum Missalem, Lectionarium, Martyrologium, Antiphonarium, etc. correctum atque distinctum per nostros codices, quibus in sancta matre Ecclesia utimur, habere laboreat, Riculf. Sues., CXXXI, 17. Loca munda et congrue composita habeatis, ubi post sumpta sacra mysteria manus et ora vestra lavetis, *ibid.* Ut domos vestras nitidas et sine sordibus et furtivis habeatis, *ibid.*, 48. Convenit etiam vobis unum vel duos, vel tres clericos habere qui vobiscum Missas celebrent, *ibid.*, 19. Docete etiam parochianos vestros ut quando ad ecclesiam conveniunt, orare pro se proque aliis cum gemitibus et lacrymis studeant, et a verbis otiosis se abstrahant, *ibid.*, 23. — Ut nullus presbyter alterius parochianum ad Missam recipiat, Regino Prum., CXXXII, 203. Ut omnis presbyter duas ampullas in cruxa homini ad civitatem deferat, *ibid.*, 206. — Nullus sine stola in itinere incedat, Rather. Veron., CXXVI, 562. — Ut presbyter in sua plebe sine chrismate ira non debeat, Burchardus, CXL, 740. — Ut presbyter semper eucharistiam propter infirmos habeat paratam, Ivo Carnot., CLXI, 165. Ut singuli presbyteri capitula auctoritativa habeant ad succurrendum penitentibus, *ibid.*, 885.

X. — Libri de sacerdotio tractantes.

De dignitate sacerdotali libellus, S. Ambrosius, XVII, 587. — Liber Regulæ pastoralis, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 11. — Opusculum de crebrius sacerdotum, S. Petrus Damianus, CXI.V, 588. Opusculum contra intemperantes clericos, *ibid.*, 588. Opusculum de fuga dignitatum ecclesiasticarum, *ibid.*, 486. Opusculum contra clericos aulicos, *ibid.*, 481. Opusculum contra incontinentiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 498. Opusculum de viri vestitu ecclesiasticorum, *ibid.*, 518. Opusculum de dignitate sacerdotii, *ibid.*, 492. — Sermo de dignitate sacerdotum, S. Bernardus, CLXXXIV, 991. — De dignitate clericorum tractatus, Philippus de Harveng., CCIII, 666.

LXXXV.

INDEX DE CLERICIS.

REFERENS ORDINE LOGICO MINISTRORUM INFERIORUM

JURA, VARIAS OBLIGATIONES, ET DE ILLIS SS. PATRUM SENTENTIAS.

I. — De causis clericorum.

De modo recipiendi accusationem adversus clericos, S. Eutychianus papa, V, 172. — Nulli clerico licere causam in publico examinare, S. Silvest. papa, VIII, 835. Nemo clericum in publico examinet, *ibid.*, 839. Nullus clericus, vel diaconus aut presbyter, propter suam causam intret curiam, *ibid.* — De accusationibus clericorum, S. Julius papa, VIII, 936, 938. — Si intra annum causam suam agere neglexerit, vocem ejus deinceps nemo audiat, S. August., XXXIII, 234. — Causæ clericorum, S. Leo Magnus, XVI, 867. — Clericorum causas ad episcopum pertinent, S. Gregor. Magn., LXXVII, 633, 1:50 et seq., 1217. Presbyterorum causas difficiliiores ad se evocabat, *ibid.*, 635. Presbyterorum causas ad canonum normam definiendæ, *ibid.*, 707. Mulieres testes producuntur adversus clericos, *ibid.*, 633, 634. Clericos sacros carne lapsos irrevocabiliter deponunt antiqui canonici, *ibid.*, 691, 695, 461, 724. Non solum propter crimina publica, sed et propter occulta irrevocabiliter deponebantur clerici, *ibid.*, 938. Presbyter qui post depositionem ad ministerium accedere ausus est, communione usque ad mortem privatur, *ibid.*, 723, 729. Clerici stupratores deponuntur et in monasterio penitentiam acturi includuntur, *ibid.*, 637. Presbyter in idolatriam et sodomiam lapsus in carcerem retrudendus, *ibid.*, 1069. Is poenam canonicam sustinere non debet, contra quem canonica non est prolata sententia, *ibid.*, 612. Ne coram laicis in jus vocentur clerici, *ibid.*, 802. — Clerici iudices sæculares non adeant, Carol. Magn., XCVII, 767. Ne clerici cuiuslibet ordinis apud alios quam apud episcopos accusentur, *ibid.*, 802. Accusatores clericorum sine probatione non recipiantur, *ibid.*, 808. Clerici a suis metropolitanis vel a comprovincialibus audiantur, *ibid.*, 810. Nullus clericus vel abbas ad iudicia secularia sine jussione proprii episcopi ire præsumat, *ibid.*, 817. Accusatio clericorum intra provinciam fiat, *ibid.*, 891. Clericus inconsulto episcopo ad iudicem sæcularem non pergat, *ibid.*, 908. — Quod non oporteat clericos habentes adversus invicem negotium proprium episcopum relinquere, et ad secularia iudicia convolare, Amal. Met., CV, 881; Isidor. Mercat., LXXX, 507. Clerici publica iudicia non appellent, *ibid.*, 329; Burchardus, CXL, 635. Clerici ab alienis iudiciis non constriquantur, *ibid.*, 639. — Nullus clericorum alium nisi scripto criminetur, Ivo Carnot., CLXI, 497. De depositione clerici maledicti, *ibid.*, 748. Clericus fenerator deponatur, *ibid.*, 804. Proprii gradus amissione multentur militaria arma clerici ferentes, *ibid.*, 1169. De negotiis et causis clericorum, *ibid.*, 1189. Apud sæcularem iudicem nullus clericus conveniatur nisi permissu ipsius episcopi, *ibid.* Intra provinciam et a comprovincialibus tantum causa est audienda, *ibid.*, 1190. Qualiter volens accusare sacerdotem debet se habere, *ibid.* Populus sacerdotem arguere vel increpare non debet, *ibid.*, 1191, 1192. De Accusationibus, *ibid.*, 1194. Sacerdotes non nisi a viris idoneis et probatis accusari possunt, *ibid.*, 1195. Nec clerici in accusatione laicorum, nec laici in accusatione clericorum sunt suscipiendi, *ibid.* De Testibus in accusatione recipiendis, *ibid.*, 1199. De Appellationibus, *ibid.*, 1207. De clericis sola infamia absque testibus accusatis, *ibid.*, 1211. — Adulator vel proditor clericus ab officio degradetur, Gratian., CLXXXVII, 243. Removeatur ab officio clericus maledicus, *ibid.* Degradetur clericus qui usuras accipere delegitur, *ibid.*, 246. De sacris ordinibus lapsi reparari non possunt, *ibid.*, 258. Juramentum a sacerdotibus non est exigendum, *ibid.*, 603. Sacerdos a populo accusatus juramento innocentiam suam asserat, *ibid.*, 604. Laicus clericum non accuset, *ibid.*, 638, 639, 640. Quod clericus apud sæculares iudices accusandus

non sit, *ibid.*, 819, 820, 821. Presbyter apud episcopum tantum judicari debet, *ibid.*, 832. Sacerdotes a regibus sunt honorandi, non judicandi, *ibid.*, 833.

II. — De iis quæ clericis præcipiuntur.

Clerici non nisi altari et sacrificiis deservire debent, S. Cyprian., IV, 399. — Clericorum officium in sepeliendis cadaveribus, S. Hieronym., XXII, 530. Oculos castos servant clerici et linguam, *id.*, XXVI, 538. Abstinencia vini eis præcipitur, *id.*, XXII, 536. Fugiant mulieres, *ibid.*, 531. Ad prandia non eant, *ibid.*, 536. Nunquam de manibus clericis sacra lectio deponatur, *ibid.*, 533. Clericorum cœlibatus, *id.*, XXIII, 540. — Clerici quantumvis eruditi artificio victum querant, S. Leo Magnus, I, VI, 886. Victum et vestimentum sibi artificio vel agricultura absque officii sui detrimento præparent, *ibid.*, 883. Poena clericorum qui ad gradum ampliorem nolunt promoveri, *id.*, CLVI, 873, 877. — Clerici orationem Dominicam quotidie dicere debent, S. Benedictus, LXVI, 448, 450. — Clerici in Ecclesia officium persolvunt, S. Gregor. Turon., LXII, 864. — Clerici itinerantes recitando breviario obstricti, S. Germ. Paris., LXXII, 411. Clericorum recitandi cursus seu Breviarii obligatio quæ, *ibid.*, 409. — Clerici suam Ecclesiam deserentes, etiam alterius curandæ causæ, coercendi, S. Gregor. Magn., LXXVII, 1000, 1001. Clericorum vita et officia, *id.*, LXXXIII, 1126. — Clerici in ecclesia in qua prælati sunt, permaneat, Carol. Magn., XCVII, 708. Omnes clerici episcopis suis subiecti sint, *ibid.*, 711. — Artificio victum querant, Isid. Mercat., CXXX, 511. De clericis qui ad matutinum vel vespertinum non conveniunt, *ibid.*, 578. — Clerici apiscopi suis obtemperant, Atto Vercell., CXXXIV, 37. — Clericus honesto artificio victum sibi querat, Ivo Carnot., CLXI, 489. Clerici superflua pauperibus erogent, *ibid.*, 883. — Clerici culparum suarum (leviorum) confessionem alternatim facere debent in capitulo, Robert. Pull., CLXXXVI, 1082. — Corripiantur clerici, qui officii matutinis vel vespertinis se subtrahunt, Gratianus, CLXXXVII, 427. — De scientia clericorum, Philipp. de Harveng., CCIII, 695. De iustitia clericorum, *ibid.*, 707. De continentia clericorum, *ibid.*, 727. De obedientia clericorum, *ibid.*, 840. Clericis quædam præcepta propria, *ibid.*, 715. — Clericus dives in conscientia pauper sit in pecunia, Petrus Cantor., CCV, 74. — Clerici ad residentiam personalem apud suas Ecclesias compellantur, Innocentius III, CCXIV, 93.

III. — De iis quæ clericis prohibentur.

Vetitum de clericis tutorem vel curatorem testamento suo constituere, S. Cyprian., IV, 399. — Convivialium vitanda sunt clericis, S. Hieronym., XXVI, 538. Nuptias clericus non conciliat, *id.*, XXII, 539. Facile contemnitur clericus qui sæpe vocatus ad prandium ire non recusat, *ibid.*, 536. — Clericus unius Ecclesiæ ad aliam transire non sinit ordo ecclesiasticæ discipline, S. August., XXXIII, 251, 252. — Usura laicis et clericis interdicta, S. Leo Magnus, I, IV, 613. Clerici non intersint spectaculis, *id.*, XVI, 720. Non sint negotiatores, *ibid.*, 698. Non veniant ad militiam vel dignitatem sæcularem, *ibid.*, 840. Non transeant de Ecclesia ad Ecclesiam, *ibid.*, 397. Non morentur in aliena civitate, *ibid.*, 428. — Clerici purpureis vestibus ne utantur, S. Germ. Paris., LXXII, 147. — Clerici ad monachismum conversi ad Ecclesiam propriam redire, nisi episcopo suo vocante, prohibentur, S. Gregor. Magn., LXVII, 493, 496. Clerici sacris mulierum contubernia interdicta, *ibid.*, 1032. — Clerici nuptialia convivia vitent., S. Chrodeg., LXXXIX, 1088. — Clerici tabernis ad bibendum non ingrediuntur.

Carol. Magn., XC VII, 196. De clericis, nequaquam de Ecclesia ad aliam Ecclesiam transgrentur, *ibid.*, 197. Nemo clericorum relicto proprio episcopo ad negotia secularia migret, *ibid.*, 905. Si episcopatum non vitaverint, excommunicantur aut verberentur, *ibid.*, 853. De clericis qui in convivio cantare præsumperint, *ibid.*, 896. De contumacibus clericis et ad officium tardis, *ibid.*, 908. — Quod non liceat clerico in duarum civitatum ecclesiis ministrare, Amal. Met., CV, 877. Quod minime clericos transgrediri conveniat, *ibid.*, 881. Clericus nec suo, nec alieno nomine fenus exerceat, *ibid.*, 882. Clerici nullas negotiationes inhonestas, et turpia lucra sectentur, *ibid.* — De eo quod non liceat clericis spectaculis interesse, Isid. Mercat., CXXX, 578. — Clerici ad nuptias non pergant., Regia. Prum., CXXXII, 255. Clerici non sint conductores alienarum possessionum, *ibid.*, 254. Clerici non utantur vestimentis laicalibus, *ibid.*, 257. Clericis arma vetita, *ibid.*, 222. — De clericis qui loca in quibus ordinati sunt derelinquunt, Atto Vercell., CXXXIV, 35. Clerici per plateas, vel nodinas non ambulent, *ibid.*, 57. Item clericum scurrilem puniendum, *ibid.* Clericus adulator et proditor degradetur, *ibid.* Clerici villis emendi et carius vendendi usum non habeant, *ibid.*, 58. Clerici sæcularem defensionem adversus ecclesiasticam disciplinam non requirant, *ibid.* — Clericis quæ interdita, Rotherius, 561 et seq. De ordinatis, ne de civitate in civitatem contra jus canonum transferantur, Burchardus, CXL, 645. Ne clerici ante horam tertiam ineant convivia, *ibid.*, 655. Clericus barbam non nutriat, *ibid.*, 651. — Contra intemperantes clericos, S. Petrus Dam., CXLV, 391, 398, 406, 416. Contra inscitiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 497. — Contra avaritiam rapacitatemque clericorum, Othob., CXI, VI, 77. Quam delectandum in clericis luxur vestium, *ibid.*, 357. Negligentia clericorum in divinis a Deo reprehensa et obijurgata, *ibid.*, 314. — Nullus clericorum cum extraneis feminis habeat familiaritatem, Ivo Carnot., CLXI, 488. De contumacibus clericis, et ad officium tardis, *ibid.*, 522. Ne clerici iurantiores sint, *ibid.*,

717. — Clericorum vitia, S. Bernard., CLXXXIII, 979. Ambitio, *ibid.*, 85. Simul cum avaritia, *id.*, CLXXXII, 836. Incontinentia, *ibid.*, 853. Luxus, *id.*, CLXXXIII, 900. Clerico pugnare non licet, *id.*, CLXXXII, 371. Nec ad pugnam bortari, *ibid.*, 294. — Venalitatibus nihil exerceant in ministerio suo, Robert Pull., CLXXXVI, 930. — Clerici comam nutrire prohibentur, Gratian., CLXXXVII, 137, 159. — Clericorum pigritia præ cæteris omnibus debet redargui, Petrus Cant., CCV, 219. Ne clerici sint tabelliones, Innocentius, III CCXVI, 486.

IV. — De iuribus clericorum.

An patrimonio spoliandi, S. Ambros., XVI, 68. — Clerici ab omnibus publicis functionibus immunes, S. August., XLIII, 777. Eorum immunitates violat Chilpericus, *id.*, LXXI, 545. Clericis poenitentiam vel mortu conversionis gratia licet ad monasteria confugere, *id.*, LXXVII, 496. Clericis Ecclesiam fideliter deservientibus stipendia debentur, *ibid.*, 854. — Nemo ecclesiasticus testificari compellatur, Carol. Magn., XCVII, 809. — Licere clericis si injuste fuerint excommunicati, vicinos adire episcopos, Isid. Mercat., CXXX, 275. — Clerici possunt fieri monachi, Regia. Prum., CXXXII, 581.

V. — Libri de clericis tractantes.

De singularitate clericorum tractatus, S. Cyprianus, V, 835. — Opusculum contra intemperantes clericos, S. Petrus Damianus, CXI, V, 388. Opusculum contra clericos aulicos, *ibid.*, 464. Opusculum contra inscitiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 496. — Opusculum de dignitate clericorum, Philippus de Harveng., CCIII, 666. De scientia clericorum tractatus, *ibid.*, 694. De iustitia clericorum tractatus, *ibid.*, 708. De continentia clericorum tractatus, *ibid.*, 728. De obedientia clericorum, *ibid.*, 840. De silentio clericorum, *ibid.*, 914.

Hic varios circa hierarchiam ecclesiasticam absolvimus Indices; qui plura de his desiderat, specialem de sacramento Ordinis adeat Indicem, et optata forsitan reperiet.

LXXXVI.

INDEX HÆRESEON OMNIUM,

QUÆ A PRIMIS CHRISTIANÆ RELIGIONIS INCUNABULIS

USQUE AD SÆCULUM XIII IN ECCLESIA EXORTÆ SUNT, ORDINE VOCUM ALPHABETICO DIGESTUS.

MONITUM.

Hunc Indicem, ut facilius lector optata reperiret, alphabetice ordinavimus, et post unumquodque hæreseos vel hæretici nomen, varios revocamus auctores qui illos scriptis debellarunt aut censuris protriverunt, tonum et columnas indicamus. Posthæc oculis obijicimus Conspectum chronologicum de præcipuis sectis a temporibus apostolorum per singula sæcula usque ad sæculum XIII deductis. Sed id nobis in præsentia duntaxat est propositum, ut succinctam earundem ideam hic exhibeamus, ideoque non memoramus scriptores qui illas impugnarunt; quos si lector noscere voluerit, ad Indicem redeat alphabeticum, et sub voce uniuscujusque hæreseos inveniet.

A

ABAILARDUS (Petrus), CLXXVIII, 1079. — Refutavere, Abbaudus abb., CLXVI, 1341; S. Bernard. Clarevall. abb., CLXXXII, 1049, 1053; Guillem. abbas, CLXXX, 249, 285.

ABELIANI seu *Abelotæ*, *Abelonitæ* (Abel), 407, S. August., XII, 47.

ABLASIUS. Vid. *Novatiani*.

ABSTINENTES (iv), S. Philastr., XII, 1196. Vid. *Encratistæ*, *Manichæi*.

ACACIUS (350), S. Felix papa III, LVIII, 895; S. Gelasius papa, I, IX, 41, 57, 61.

ACADEMICI seu *Platonici*, S. Aug., XXXII, 905, 939. — *Patrolog. Græca*, S. Irenæus, VII, 44; S. Epiphanius, XLI, 170, 205.

ACCAPRARI. Vid. *Aquarii*, *Hydroparastatæ*, *Saccophori*.
ACEPHALI (a priv. *κεφαλή*), Fulgentius Ferrandus, diac. Carth., LXVII, 921; Rusticus, diac. Rom., LXVII, 1167; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 504.

ADAMI et EVÆ cæcitate (de). Hæresis (iv), S. Philastrius, XII, 1239.

ADAMIANI, S. August., XII, 51; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græca*, S. Epiphanius, XLI, 954.

ADELPHIUS, seu *Adelphilus* (368). Vid. *Messalium*.

ADIMANTHUS (270), S. August., XXXVIII, 10; XLII, 129, 130, 144, 207, 253. Vid. *Manichæi*.

ADOPTIANI (viii). Vid. *Elipandus et Felix Urgel*.

ADROMETANI, S. Aug., XXXII, 636; XXXIII, 969, 970, 971, 975, 977. Vid. *Prædestiniani*.

AERIANI seu *Aerii*, S. Philastrius, XII, 1186; August., XII, 59; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 501.

ASCHINES, (ii spec.), Tertull., II, 72.

AETIANI (ab Aetio 566), S. August., XLII, 40. Vid. *Ennomium*. Cassiodor., LXIX, 993; S. Hilarius Pictav., X, 706, 717; S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 501.

AGAMI (a priv. *γαμέω*), S. Philastrius, XII, 1245.

AGAPYÆ (595), S. Hieronymus, XXII, 402.

AGENITÆ (a priv. *γενέω*), S. Philastrius, XII, 1283.

- AGNOSTÆ** (a priv. γνῶστω), S. Ambros., XV, 1775; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304.
- AGONISTÆ** seu **Agonistici**. Vid. *Circuitoires*.
- AGRIPIPIUS** (ui sæc.), S. Cyprianus, IV, 411. Vid. *Rebaptizantes*.
- ALBANI**. Vid. *Bogomiles*, *Petrus de Brays*.
- ALBIGENSES**, Alanus de Insulis, CCX, 305; Petrus Vatis Cernai, CCXII, 511.
- ALEXANDER** (II sæc.), Tertullian., II, 780 seq.
- ALEXANDRINORUM SCHISMA**, Simplicius papa, LVIII, 58.
- ALOHI** (a priv. λόγος, cu sæc.), Tertullian., II, 72; S. Philastrius, XII, 1174; S. Aug., XLII, 31; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 500. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XLII, 887.
- AMALARIUS ABBAS**, S. Agobard. Lugdun., CIV, 539, 860; Florus diaconus Lugd., CXIX, 71.
- ANDRONICUS** Vid. *Severiani*.
- ANGELICI** (v sæc.), S. August., XLII, 32; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XLII, 1058.
- ANIANUS**, S. Hieronym., XXII, 1181; XXI, appendix, 1173.
- ANIMA et corpore hominis** (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1253.
- ANIMA et intellectu hominis** (de), hæresis, S. Philastrius, XII, 1215.
- ANIMA hominis inspirata** (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1211.
- ANIMABUS secleratorum** (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1219; S. Aug., XLII, 45.
- ANIMALIBUS quatuor** (de) in prophetis hæresis, S. Philastrius, XII, 1274. Vid. *Proclaudæ*.
- ANIMAM hominis non veram sed tantum corpus Christum assumpsisse** hæresis asserens, S. Philastrius, XII, 1185.
- ANIMAM hominis ex elementis consistere** hæresis docens, S. Philastrius, XII, 1252.
- ANXIS Cælesti et tempore** (de) hæresis dubitans, S. Philastrius, XII, 1220.
- ANNORUM mundi incertitudine** (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1235.
- ANTHROPOMORPHITÆ** (iv et x sæc.), S. Hieronym., XXIII, 361; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 301.
- ANTIDAVIDIANI**, S. Philastrius, XII, 1256.
- ANTIDICOMARIANITÆ**, **ANTIDICOMARITÆ** seu **Antimarianitæ**, S. Aug., XLII, 40; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
- ANTIPIPHANISTÆ**, S. Philast., XII, 1275.
- ANTIOCHENORUM SCHISMA**, Cassiodorus, LXIX, 1158.
- ANTIPAULIANI**, S. Philast., XII, 1260.
- ANTITACTI**. Vid. *Caianitæ*.
- ANTITRINITARIJ**. Vid. *Sabellius*, *Praxeas*, *Arius*, *Macedonius*, etc.
- APARTHENIANI**, S. Aldhelmus, LXXXIX, 103, 277.
- APELLITÆ** (ab Appelle Marcionis discipulo, 115). Tertullian., II, 18, 42, 43, 46, 47, 71, 335, 403, 686, 712, 754, 763, 801; S. Philast., XII, 1162; S. Ambros., XIV, 2; S. Hieronym., XXII, 1153; XXIII, 376; XXVI, 17, 597; S. August., XLII, 29; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XLI, 822.
- APOCARITÆ**. Vid. *Manichæi*.
- APOCRYPHI**, S. Philast., XII, 1199.
- APOLLINARISTÆ** (ab Apollinari), S. Hieronym., XXIII, 370; S. Augustin., XLII, 40; S. Vincentius Lirinens., L, 63; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 502.
- APOSTOLICI**, S. August., XLII, 32; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299. — *Patrol. Græc.*, S. Epiph., XLI, 1059.
- AQUAM a Deo factam hæresis negans**, S. Philast., XII, 1208.
- AQUARIJ** (ui sæc.), S. Cyprianus, IV, 572; S. Philast., XII, 1188; S. August., XLII, 42; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 500.
- ARABICI**, S. August., XLII, 46; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 503.
- ARCHONTICI** seu **Archontiaci**, S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrol. Græc.*, S. Epiph., XLI, 678.
- ARIANI** (ab Ario), Constantin. Mag., VIII, 401-475, *passim*, 501; Candid. Arian., *ibid.*, 1013, 1035; Victorin. Afer, *ibid.*, 1019, 1039, 1137, 1139; S. Hilar. Pict., X, 26-472, 546, 548, 557, 610, 753; S. Euseb. Vercell., XII, 959; S. Philast., *ibid.*, 1179; Felix papa II, XIII, 11, 26, 27; Faustin. et Marcell. presbyt., XIII, 37, 79, 81-107; S. Damas. pap., XIII, 359; Lucifer Calaritan. episc., XIII, 766, 799, 817, 936, 1008; S. Siric. papa, XII, 1153; S. Ambros., XVI, 523, 991; XVII, 509, 549, 615; 1159; S. Martin. Turon. episc., XVIII, 11; Phœbad. Agrimens. episc., XX, 15, 51, 49; Sulpic. Sever., *ibid.*, 148; Bachiar. monac., *ibid.*, 1019; Rufin. presbyt. Aquileiens., XXI, 535, 467, 511, 1123; S. Hieronym. presbyt., XXII, 356, 1153; XXIII, 151, 157, 160, 166, 170, 174, 357, 359, 368, 431, 410, 412, 514, 639; XXIV, 643; XXV, 435, 555, 996, 1150 seq.; XXVI, 48, 49, 101, 181, 211, 405, 484, 493, 496, 586, 597; S. Aug., XXXIII, 718, 1038, 1019, 1031, 1052; XXXV, 1535, 1556, 1662, 1670, 1795, 1820; XXXVIII, 351, 661, 671, 769, 775; XXXIX, 1495, 1689; XLII, 59, 683, 709, 745, 819, 1117; Vigilius Taps., XLII, 1157; XLII, 153, 179, 237, 351, 453, 468. Monumenta ariana, antiariani, XLII, 677; Honorat. Antonin., L, 567; Nicetas episc., LII, 817, 865; Arnobius Junior, LIII, 259; Cerealis episc., LVIII, 757; S. Avitus Vienn. episc., LIX, 501 seq.; 387; Boetius, LXIV, 1157, 1247, 1299; Fulgent. Ruspens. episc., LXV, 206, 497, 507, 707; Cassiodor., LXIX, 901; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302; Alcuin., CI, 13; S. Petr. Damian., CXLV, 25.
- ARTEMIO** seu **Artemias**. Vid. *Theodotus Byzantinus*.
- ARTOTYRITÆ** (ex Montanistarum stirpe), S. Philast., XII, 1186; S. Hieronym., XXVI, 356; S. Aug., XLII, 31.
- ASCITÆ** seu **Ascadrugitæ**, S. Philast., XII, 1187; S. Aug., XLII, 42.
- ASTARITÆ**, S. Philast., XII, 1128, 1157.
- ASTAROTITÆ** (Astaroth), S. Philast., XII, 1157.
- ATHEI**, S. Hilarius Pictav. episc., IX, 251.
- AVIBUS et SERPENTIBUS** (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1214.
- AUXENTIUS**, S. Hilarius, X, 614, 615, 616, 617, 694, 712; S. Ambros., XVI, 1013, 1014; S. Hieronym., XXII, 557.

B

- BAALITÆ**, S. Philast., XII, 1127, 1154.
- BARBARISMIUS**, *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XLI, 106.
- BARBELITÆ**. Vid. *Nicolaïtæ*.
- BARDESANISTÆ** (a Bardesane), S. Aug., XLII, 51. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XLI, 930.
- BARCULI**. Vid. *Basiliidiani*.
- BASILIDIANI** (a Basileide), Tertull., II, 62, 706; S. Cyprianus, III, 1019; S. Philast., XII, 1144; S. Hieronym., XXII, 687; XXIII, 178, 353, 639; XXV, 617, 615; XXVI, 17, 322, 553; S. August., XLII, 26; S. Isidorus Hispal., LXXXII, (83), 258. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 132; S. Epiph., XLI, 307.
- BELETÆ**, S. Philast., XII, 1155.
- BERENGARIUS** Andergav., Hugo Lingon. episc., CXII, 1325; Adelmanus episc. Brixions., CXLIII, 1289; Frolandus episc. Sylvan., *ibid.*, 1369 (amicè loquitur); Bruno Andeg. episc., CXLVII, 1201; Bernoldus, CXLVIII, 1153; Durand. abb. Troarnens., CXLIX, 1375; Lanfranc. Cantuariens. arch., CI, 497; Guibert. de Novigento, CLVI, 527; Guillem. S. Theodorici abbas, CLXXX, 543.
- BONOSUACI** (Bonosus hæreticus), S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
- BORBORITÆ** seu **Borboriani**, S. Philast., XII, 1186; S. Hieronym., XXVI, 356.
- BRACHTÆ**. Vid. *Gnostici*, *Manichæi*.

C

- CAIANI** (Cain), Tertull., I, 1198; II, 46, 65; S. Philast., XII, 1115, 1261, 1263; S. Hieronym., XXII, 654; XXIII, 178, 547; S. Aug., XLII, 29; S. Isidor. Hispal. episc., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 171; S. Epiphani., XLI, 654.
- CAMPITÆ** (iv sæc.). Vid. *Donatistæ*.
- CANTICI CANTICORUM libro** (de) hæresis, S. Philast., XII, 1267.
- CARNEM CHRISTUM in passione dimisisse** hæresis asserens, S. Philastrius, XII, 1185.
- CARPOCRATIANI** (Carpocrates), Tertull., II, 66, 686, 709.
- S. Philastrius**, XII, 1151, 1172; S. Hieronym., XXIII, 178; S. Aug., XLII, 27; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 139; S. Epiphani., XLI, 263.
- CATAPHRYGES** (ii sæc.), Tertull., II, 72; S. Philastrius, XII, 1163; S. Hieronym., XXII, 747; S. Aug., XLII, 50.
- S. Isidorus Hispal.**, LXXXII, 500. — *Patrolog. Græc.*; S. Epiphani., XLI, 855.
- CATHARI**. Innocentius papa I, XX, 532; S. Aug., XLII, 52; S. Leo, LIV, 622; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 500. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphanius, XLI, 1018.
- CATHARI** (XII sæc.), seu *Neo-Manichæi*, Baldulfus Cantuar. archiepisc., CCIV, 777; Eckbertus abb. Sbonaug., CXCIV, 11.
- CERDONIANI** (a Cerdone ii sæc.), Tertull., II, 70, 249; S. Philast., XII, 1160; S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 151; S. Epiphani., XLI, 691.
- CERINTHIANI** (a Cerintho ii sæc.), Tertull., II, 67; S. Philast., XII, 1152, 1174; S. Hieronym., XXII, 921; XXIII, 178, 180, 623; XXVI, 19; S. Aug., XLII, 27;

S. Isidor., LXXVII, 299. — *Patrolog. Græc.* S. Irenæus, VII, 145; S. Epiph., XLI, 578.
 CERUBIM ET SERAPHIM (de) in Isaia propheta hæresis, S. Philast., XII, 1294.
 CILIASTÆ. Vid. *Cerinthimf.*
 CARISTI NATIVITATE (de) hæresis, S. Philast., XII, 1255; S. Aug., XLII, 45.
 CIBO ET SPIRITU SANCTO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1198.
 CIRCUMTORES, S. Philast., XII, 1197.
 CIRCUMCELLIONES, S. Aug., XLII, 43; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
 CIRCUMCISIONE (de) hæresis, S. Philast., XII, 1291.
 CLAUDIUS TAURIN. episc. hæreticus, Jonas Aurelian. episc., CVI, 305.
 CELESTIANI (Celestius), S. Zozimus papa, XX, 649; Paulinus diac. Mediol., XX, 711; S. Hieronym., XXII, 1181; S. Aug., XXXII, 928; XLV, 1611.
 COLORBASUS (III sæc.), Tertull., II, 70; S. Philastrius, XII, 1159; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 108; S. Epiph., XLI, 627.
 COLUTHIANI (a Coluthio IV sæc.), S. Philast., XII, 1189; S. Aug., XLII, 42; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
 CONSUMATIONE sæculi (de) hæresis, S. Philast., XII, 1221.
 CORVO HELIX (de) hæresis, S. Philast., XII, 1294.
 CRENCENS, S. Hieronym., XXIII, 643.
 CRYPTHERES seu *Hierocryptæ*, S. Philast., XII, 1152.
 CULPAM FILIORUM IN PARENTES TRANSFUNDENS hæresis, S. Philast., XII, 53.

D

DAD-ES. Vid. *Messalinii*.
 DAMARI SCHISMA (IV sæc.), Faustinus et Marcellus presbyt., XIII, 81 ad 108.
 DEUM BONUM ET DEUM MALUM ADMITTENS hæresis, S. Philastrius, XII, 1238.
 DEUM CONFORMEM HÆRESIS ASSERTENS, S. Philast., XII, 1169. Vid. *Hermias* et *Seleucus*.
 DEUM TRANSFORMEM HÆRESIS ASSERTENS, S. Philast., XII, 1203. S. Aug., XLII, 43.
 DEUTERONOMII LIBRO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1242.
 DILUVIO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1247.
 DIOSCORUS, S. Leo Magnus pap., LIV, 988.
 DIVINITATEM CHRISMI CUM CARNE PASSAM FUISSE HÆRESIS ASSERTENS, S. Philast., XII, 1203; S. Aug., XLII, 44.
 DIVISIONE ORBIS (de) error, S. Philast., XII, 1244.
 DONATIANI seu *Donatistæ* (a Donato IV sæc.), Constantinus Magnus imperator, VIII, 477; Donatiana monumenta, VIII, 673 et seq.; S. Optatus Milevitan. episc., XI, 883; S. Aug., XXXIII, 91, 129, 132, 134, 139, 173, 189, 191, 194, 195, 223, 224, 225, 228, 233, 240, 263, 296, 302, 309, 321, 357, 366, 396, 404, 405, 421, 427, 476, 487, 509, 510, 533, 577, 583, 590, 753, 792, 959; XXXV, 1406, 1414, 1423, 1439, 1466, 1474, 1484, 1492, 1497 usq. ad 2012; XXXVI, 151, 184, 229, 307, 342, 363, 383, 431, 628, 673; XXXVII, 1081, 1227, 1258, 1293, 1596, 1648, 1729, 1884, 1913, 1949; XXXVIII, 91, 270, 293, 460, 539, 559, 595, 620, 630, 720, 760, 763, 893, 1003, 1126, 1161, 1174, 1218, 1225, 1231, 1234, 1296, 1519; XXXIX, 1582, 1586, 1590, 1598; XL, 201, 233, 306, 616, 711; XLII, 43; XLIII, 23, 33, 107, 245, 391, 445, 595, 613, 651, 689, 697, 707, 763, 773; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
 DOSITHEUS II SÆC. Tertull., II, 61; S. Philast., XII, 1118; S. Hieronym. in Dialogo adversus Luciferianos passim, XXXII. — *Patrolog. Græc.* S. Epiph., XLI, 238.
 DUALISTÆ; vid. *Marcionistæ* et *Manichæi*.

E

EBIONÆ, EBIONITÆ (ab Ebione), Tertull., II, 46, 67, 778; S. Hilarius Pictaviensis. episc., IX, 453; X, 41, 52, 6E, 200, 205; S. Philastrius, XII, 1154; S. Hieronym., XXII, 924, 943; XXIII, 178, 180, 202, 623, 888; XXIV, 19, 27, 34, 672; XXVI, 76, 312, 322, 361, 396, 499, 597; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 301. — *Patrol. Græc.* S. Irenæus, VII, 145; S. Epiph., XLI, 406.
 ELCESAI ET SAMPEAI, S. Aug., XLII, 51. — S. Epiph., XLI, 969.
 ELIAS, Magus, S. Hieronym., XXIV, 327.
 ELIPANDUS, Tolet. episc., hæretic., S. Paulin. Aquil., XCIX, 151; B. Alcuin., CI, 231.
 ELPIDIUS, S. Hieronym., XXII, 1153.
 ELVIDIANI seu *Helvidiani*, S. Hieronym., XXIII, 183; S. Aug., XLII, 46; S. Isidor., LXXXII, 305.
 ENCRATITÆ seu *Severiani* (151). S. Philast., XII, 1196;

S. Hieronym., XXIII, 309; S. Aug., XLII, 50; S. Isidor. Hispal. episc., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.* S. Epiph., XLI, 850. — Vid. *Abstinentes*, *Tatiani*.
 ENTHOUSIASTÆ vid. *Euchitæ* et *Massaliani*.
 EPICUREI, *Patrolog. Græc.*, XLI, 170, 206.
 EPIPHANIA (de) hæresis, S. Philast., XII, 1273.
 ESSENI, S. Philast., XII, 1122. Isidor. Hispal., LXXXII, 297. — *Patrolog. Græc.* S. Epiph., XLI, 251.
 ETHNICI, seu *Pagani*, seu *Idololatæ*. Tertull., I, 257, 529, 585, 607, 619, 627, 697; Minucius Felix, III, 232; S. Cyprianus, IV, 543, 563; Commodianus Afer, V, 201; Antonius poeta incertus seu potius S. Paulinus Nolanus episc., V, 261 et LXI, 631; Arnobius Afer, V, 718; Lactantius, VI, 111; VII, 189; Julius Firmicus Maternus, XII, 982; Paulus Orosius, XXXI, 663; S. Aug., XLI, 13. — Liber de Civitate Dei, Savianus Mas-sil., LIII, 25; Aurel. Prudentius, LX, 118; S. Paulin. Nolan., LXI, 691.
 EUCHARISTIA (de) hæresis, Paschasius Radbertus, CXX, 1267, 1351; Sylvester papa II, CXXXIX, 179; Algerus, CLXXX, 739.
 EUCHITÆ sive *Massaliani*, S. Aug., XLII, 40.
 EUDOXI (Eudoxus) vid. *Aetii* et *Emmoniani*.
 EUNOMIANI (Eunomius), S. Philast., XII, 1182; S. Hieronym., XXIII, 547, 562, 570, 459, 442; XXIV, 775; XXV, 580, 1023, 1269; XXVI, 75, 490, 386, 597.
 EUPHEMITÆ, vid. *Massaliani*.
 EUTYCHIANI, S. Petrus Chrysolog., LII, 739; S. Leo, LIV, 221, 361, 390, 466, 477, 713, 725, 751, 753, 751, 756, 781, 785, 789, 795-1533; S. Gelasius papa, LIX, 22; Vigilius Tapsensis, LXII, 95; S. Fulgentius Ruspens., LXV, 442, 497; Boetius, LXIV, 1247, 1299, 1457; Pontianus Afric. episc., LXVII, 527, 867; Fulgentius Ferrandus, LXVII, 889, 908, 910; Liberatus archidiacon., LXVIII, 969; Vigilius papa, LXIX, 121, 143; Justinian. imperator, LXXIX, 225; S. Gregor. Turonens., LXXI, 251; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304; S. Julianus Toletan., XCVI, 525.
 EVAGRIUS, S. Hieronym., XXIII, 496.
 EXALCEATI, S. Philastrius, XII, 1193; S. Aug., XLII, 43.
 FABIANS, Fulgentius Ruspens., LXV, 749.
 FAUSTUS MANICHEUS, S. Aug., XX, 79 (v. Appendix, XLII.).
 FELICISSIMUS (III sæc.), Cyprian., III, 702, 793; IV, 303, 351, 355 et seqq.
 FELIX CINGILLITANUS episc. hæretic., S. Paulin., patriarcha Aquileiens., XCIX, 343; Beatus Alcuin., CI, 87, 119.
 FLORIANI seu *Florimiani*, S. Philastrius, XII, 1172; S. Aug., XLII, 42; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
 FORTUNA COELI (de) hæresis, S. Philast., XII, 1126.
 FORTUNATIANUS (III sæc.), S. Cyprian., IV, 389; S. Hieronym., XXII, 24; XXIII, 697; XXVI, 20.
 FORTUNATUS (III sæc.), S. Cyprian. episc., III, 725.
 FUCULO, mensura in Zacharia propheta (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1292.

G

GALLA, meretrix Priscilliani, S. Hieronym., XXII, 1153.
 GENISTÆ, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297.
 GIGANTIBUS tempore Noe (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1224.
 GILBERTUS Porretanus, Gaufrid., abb., CLXXXIV, 587, 595.
 GOTTESCALCUS, Amblo Lugdun. episc., CXVI, 84, 97; Lupus Ferrariens. abb., CXIX, 621, 647.
 GNOSTICI (ex Valentino orti), Tertull., II, 221 et seqq., 594, 678; S. Hieronym., XXII, 639; XXIV, 624; S. Aug., XLII, 26; S. Isidor., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 161; S. Epiph., XLI, 850.
 GRÆCI SCHISMATICI necnon hæretici, Symmachus papa, LXII, 66; B. Alcuin., CI, 63; Ratramnus Corbeiensis, CXXI, 223; Aeneas Parisiens. episc., CXXI, 685; Nicolaus papa, CXXIX, 775; Leo papa IX, CXLIII, 744, 773, 777; Humbertus cardin., CXLIII, 929, 1215; S. Anselmus, CLVIII, 285, 541; S. Petrus Chrysolanus, CLXII, 1003; Hugo Eterianus, CCII, 227.
 GUNBARDUS, S. Agobard. Lugdun. episc., CIV, 113, 219.

H

HÆRESIS IN GENERALE, Tertull., I, 519; H, 12 et seqq., 25 et seqq., 45, 47, 51, 53, 33, 61, 125, 179, 214, 222, 236,

566, 401, 515, 521, 780, 797, 799, 801, 830, 836, 889, 933; S. Hilarius, X, 627-724; Theodos. Mag., imperat., XIII, 533; Constant. Mag., imperat., VIII, 520; S. Hieronym., XII, 553, 602, 651, 667, 677, 753, 791, 793, 799, 807, 923, 947, 1019, 1092, 1095, 1120, 1148, 1150, 1161 *et seq.*; XIII, 165, 169, 178, 179, 264, 265, 344, 353, 357, 379, 382, 418, 469, 470, 483, 484, 488, 496, 501, 587, 1024, 1056, 1057, 1071, 1073, 1087, 1095-1097; XIV, 38, 51, 81, 102, 116, 150, 152, 153, 155, 156, 207, 212, 216, 221, 250, 252, 253, 256, 257, 246, 247, 253-255, 263, 267, 268, 271, 272, 315, 318, 343, 346, 360, 362, 438, 550, 551, 631, 633, 687, 698, 701, 702, 706, 747, 763, 768, 782, 786, 793, 738, 814 *et seq.*; 822, 825 *et seq.*; XIV, 21, 43, 51, 57, 66, 68, 70, 72, 74, 81, 91, 93, 95, 95, 101, 107 *et seq.*, 109, 110, 112, 121, 126, 127, 139, 152, 153, 168, 174, 175, 191, 201, 202, 216, 220, 224, 225, 234, 239, 247, 256, 293, 295, 302, 303, 306, 311, 315, 324, 351, 353, 359, 362, 363, 368, 375, 381, 383, 423, 461, 491, 497, 524, 670, 690, 696, 701, 715, 744, 753; XXVI, 42, 48, 53, 83, 114, 176, 221, 237, 284, 352, 407, 416, 417, 500, 519, 570, 595-597; S. August., XLII, 21, 1117, 1131; Vincent. Lirin., I, 637; Gennad. Mass., LVIII, 979; Aurel. Prudent., LIX, 1011; Hormisdas papa, LXIII, 599; S. Fulgent. Ruspens. episc., LXV, 575; Justinian. Cæsar, LXIX, 273; S. Leander Hispal., LXXII, 893; S. Agolard., CIV, 29, 150; Taio sive Taus Cæsaraug., LXXX, 815; S. Hildephon., XCVI, 55; Ratramn. Corbeiens. monac., CXXI, 12, 31, 103; Sylvester papa II, CXXXIX, 179; Joannes Cornubiens., CLXXVII, 295; XCIX, 1041; Abælard., CLXXVIII, 1823; Hugo Ambian. Rothomag. episc., CXCII, 1235; Arno, præposit. Reichersperg., CXCIV, 1529; Ermengaud., CCLV, 123.

HEBRAEI, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297.

HELENA Simonis magi meretrix, Tertull. II, 703; S. Hieronym., XXII, 1153.

HELIOGNOSTI, S. Philastrius, XII, 1123.

HELLENISMUS, *Patrolog. Græc.*, S. Epiphan., XLI, 166.

HELVIDIANI (Helvidius), S. Hieronym., XXIII, 183; S. Aug., XLII, 46; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 303.

HEMEROBAPTISTÆ, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, XLI, 235 (S. Epiphan.).

HEPTARISTÆ, S. Philast., XII, 1206.

HERACLEONITÆ (Heracleon II sæc.), Tertullian. II, 69, 816; S. Philastrius, XII, 1158; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphan., XLI, 634.

HERMIAS, S. Philast., XII, 1169.

HERMOGENIUS (Hermogenes II sæc.), Tertull. I, 218, II, 43, 46, 197 *et seq.*, 646, 664, 951; S. Philast., XII, 1169, 1170; S. Hieronym., XXIII, 645; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300.

HERODIANI, S. Philast., XII, 1158. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphan., XLI, 270.

HETEROUSII (vid.) *Actiani*.

HIERACITÆ seu *Hieracitæ* (Hierarcas), S. Hilarius Pict., X, 103, 160, 163; S. Aug., XLII, 58; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 301.

HILARIUS, S. Hieronym., XXIII, 173, 180.

HOMOSCOPI, S. Philast., XII, 1218.

HYDROPHANASTÆ (vid.) *Aquarii*.

I

ICONOCLASTÆ, Gregorius II papa, LXXXIX, 507, 511, 521.

ICONOLATÆ, S. Agolard., CIV, 199.

IDOOLATÆ, Alanus de Insulis, CCX, 305 *et seq.* vid. *Ethnici*.

IMAGINE et similitudine Dei in homine (de) hæresis, 1209; S. Philast., XII, 1269.

IMAGINE Dei in corpore humano (de), S. Philast., XII, 1209. S. Aug., XLII, 45.

INCARNATIONE (de) hæresis, S. Ambros., XVI, 817.

INSURPTIONE Dei (de) hæresis, S. Philast., XII, 1257.

INFERNI penis (de) hæresis, S. Philast., XII, 1250; S. Aug., XLII, 45.

ISAIA PROPHETA (de) hæresis, S. Philast., XII, 1297.

J

JOANNIS EVANGELIUM hæresis rejiciens, S. Philast., XII, 1174.

JEJUNIO Zachariæ prophetæ (de) hæresis, S. Philast., XII, 1283.

JOVINIANI seu *Jovinianistæ* (Jovinianus), S. Siricius, papa, XII, 1163; S. Ambros., XVI, 1128; S. Hieronym., XXIII, 203-310; XXIV, 298, 299; S. Aug., XLII, 48; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 305.

JUDA traditore (de) hæresis, S. Philast., XII, 1150.

JUDÆI, Tertull. II, 597; Novatian. presbyt. III, 933, S. Cyprian. IV, 679, 910, 919; Celsus IV, 49, Constantia. Mag. VIII, 232, 350, 363, 384; Severus Majoric. episc., XX, 731; Evagrius monach., XX, 1163; S. Aug., XLII, 51, 1117, 1131; S. Maximus Taurin., I, VII, 793; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297; S. Agolardus, CIV, 69, 77, 99, 107, 339; Amulo Lugd. episc., CXVI, 141; Fulbertus Carnot. episc., CXLI, 505; S. Damianus (Petra), CXLV, 41, 57; Guibertus de Novigenio, CLVI, 490; Gislebertus, CLIX, 1005; B. Odo Camerac. episc., CLII, 1103; Guillelmus de Campillis Catalaun. episc., (CLXIII, 1045; B. Rupertus Tuitiens. abb., CLXX, 539; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1611; Gualterus de Castellione, CCIX, 423; Alanus de Insulis, CCX, 305.

JUDAIZANTES. — S. Philast., XII, 1198. — Dioscysis Exiguus monac., LXVII, 19.

JULIANUS Apostata imperator. — Rufinus presbyt. Aquileiens., XXI, 501. — Cassiodor., LXIX, 1027.

JULIANUS Eclan. Pelagianus (415). — Appendix, XXI, 1167.

L

LAPSI seu LIBELLATICI, III sæc., S. Cyprian., III, 831; IV, 225, 250, 253, 259, 260, 272, 274, 279, 282, 290, 304, 302, 304, 305, 351, 361 *et* 463. — Novatianus presbyt. Nom., III, 963. — Baccharius monach., XX, 1077.

LEPORIUS Pelagianus presbyt. (426), emendatus cura S. Augustini, XXXI, 1215.

LEVITICO Mosis (de) error, S. Philast., XII, 1274.

LIBANIUS sophista, Cassiodor., LXIX, 1063.

LINGUA UNICA (de) opinio, S. Philast., XII, 1270.

LINGUÆ NOMINE (de) hæresis, S. Philast., XII, 1219.

LUCANUS Marcionis sectator, II sæc., Tertull., II, 71, 798. — S. Philast., XII, 1162.

LUCIANISTÆ, *Patrolog. Græc.*, S. Epiphan., XLI, 818.

LUCIFERIANI, S. Aug., XLII, 45. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 305.

M

MACEDONIANI (Macedonius) seu PNEUMATOMACHI, S. Hilarius Pictav. episc., X, 52. — S. Damasus papa, XII, 559. — S. Ambros., XVI, 703; XVII, 1003, 1153, 1159. — S. Martinus Turon. episc., XVIII, 11. — Baccharius monac., XX, 1019. — S. August., XLII, 59. — S. Nicetas Episc. Aquileiens., LII, 847, 853, 863. — S. Leo Magnus, papa, LIV, 400. — S. Avitus Vienn. episc., LIX, 385. — Paschasius diaconus, LXII, 11. — Boetius LXIV, 1157, 1247, 1293. — Cassiodorus, LXIX, 1046, 1128, 1158. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302. — B. Aleimus, CI, 13.

MALEDICENDIS diis alienis (de non) hæresis, S. Philastrius, XII, 1280.

MANDATO ADÆ (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1268.

MANICHÆI, Victorinus Afer, VIII, 999. — S. Hilarius, X, 53, 164, 246, 453, 475, 478, 557, 788. — S. Anastasius papa, XX, 75. — Faustus Manichæus, XX, 79 (vid. Append., S. August., XLII). — Secundinus Manichæus, X, 247. — S. Hieronym., XXII, 494, 742, 747, 925, 1085, 1150, 1157; XXIII, 213, 326, 345, 517, 559, 560, 569, 571, 576, 439, 525, 535, 1101; XXIV, 44; XXV, 1269, 1297; XXVI, 54, 59, 84, 91, 100, 102, 103, 591, 416, 475, 597; XXXI, Evodius, Upsal. episc., XXXI, 1233 (vid. Appendix S. Aug., XLII). — S. Aug., XXXII, 659 ad 868 passim, 1221, 1309; XXXIII, 273, 1035; XXXIV, 131, 173; XXXVIII, 23, 28, 100, 326, 825, 984, 1122; XL, 290, 349; XLII, 54, 93, 111, 129, 175, 207, 519, 551, 677, 1139, 1153. — S. Leo Magnus papa, LIV, 160, 176, 193, 201, 274. — S. Prosper ex Manichæo catholicus, LXV, 23. — S. Isidorus Hispal. episc., LXXXII, 300.

MARCIANUS Arelat. episc., S. Cyprianus episc., III, 989.

MARCIONITÆ et MARCIONISTÆ (a Marcione Cerdonis discipulo), Tertullian., II, 19, 41 *seq.*, 46 *seq.*, 59, 71, 216 *seq.*, 754, 757, 758, 1054. — S. Hilarius, IX, 259, 738, 788; X, 570. — S. Philastrius, XII, 1160. — S. Hieronym., XXII, 494, 747, 925, 1054, 1153; XXIII, 182, 215, 309, 364, 570, 576, 401, 459, 515, 573, 635, 637, 1073, 1101; XXIV, 105, 247, 442, 775; XXV, 84, 617, 1018, 1106, 1150, 1592; XXVI, 59, 84, 94, 100, 102, 105, 114, 319, 322, 352, 360, 372, 591, 406, 446, 475, 478, 482, 523, 535, 555, 597. — S. Aug., XLII, 29. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300. — *Patrologiæ Græc.*, S. Irenæus, VII, 151. — S. Epiphan., XLI, 696.

MARCUS Magnus II sæc., Tertullian., II, 70, 516, 801. — S. Philastrius, XII, 1159. — S. Hieronym., XXII, 687.

XXIV, 625. — S. Aug., XI, 28. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 110. — S. Epiphanius, XLI, 582.
MARTIALIS, III sæc., S. Cyprinus, III, 1019.
MASBOTHÆI (a Masbothæo Simonis discipulo), S. Isidorus Hispal., LXXXII, 297.
MASSALIANI (Massal). Vid. *Euchitæ*.
MASSILIENSES. Vid. *Semi-Pelagiani*.
MATERIANI, II sæc., Tertullian., II, 218.
MATEMILLA Montani meretrix, S. Hieronymus, XXII, 476, 1153; XXV, 1232; XXVI, 57.
MELCHISEDECIANI seu *Melchisedechitæ*, S. Philastrius, XII, 1168. — S. Aug., XLII, 51. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 971.
MELITANI seu *Melitani*. Vid. *Luciferiani*, S. Philast., XII, 1202. — S. Aug., XLII, 59.
MENANDRIANI (a Menandro). — Apud Tertullianum de Menandro Ephesino, I, 587; II, 735, 801, 1045. — De Menandro Samaritano, II, 61, 731 et 736. — S. Philastrius, XII, 1142. — S. Augustinus, XLII, 28. — S. Isidorus Hispalensis, episc., LXXXII, 298. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 126. — S. Epiphanius, XLI, 255.
MERISTÆI, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298.
METANGISMONITÆ, S. Philastrius, XII, 1167. — S. Aug., XLII, 41. — S. Isidorus, LXXXII, 302.
MILLENARIUM seu *Cernithiani* seu *Chilistæ*, Tertullian., II, 67. — S. Philastrius, XII, 1152, 1174. — S. Hieronymus, XXII, 924; XXVIII, 178, 190, 623; XXVI, 19. — S. Aug., XLII, 27. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299.
MOCIANUS, Facundus Hermian., LXVII, 835.
MOLOCHITÆ (Moloch), S. Philastrius, XII, 1129.
MUNDI DURATIO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1191. — S. Aug., XLII, 42.
MUNDORUM pluralitas (de) sententia, S. Philastrius, XII, 1280. — S. Aug., XLII, 45.
MONOPHYSTÆ. Vid. *Eutychiani*.
MONOTHELITÆ, Victor episc., LXXX, 657.
MONTANISTÆ (a Montano II sæc.), Tertullian., II, 72, 153, 934, 970. — S. Hilarius Pictav., X, 570. — S. Philastrius, XII, 1196. — Innocentius papa, XX, 475, 552. — S. Hieronymus, XXII, 474, 476, 693, 1153; XXIII, 286, 317, 535, 655; XXIV, 19; XXV, 1232, 1274; XXXVI, 57, 479, 597. — Cassiodorus, LXIX, 1156. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301.
MOTU TERRÆ (de) error, S. Philast., XII, 1216.
MUSACABONITÆ, S. Philast., XII, 1125.
MUSONITÆ, S. Philast., XII, 1124.

N

NATIVITATE Christi (de) error, S. Philastrius, XII, 1255; S. Aug., XLII, 45.
NAZARÆI (Nazareth), S. Philast., XII, 1122; S. Aug., XLII, 27; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 258, 587.
NESTORIANI (a Nestorio), Marius Mercator, XI, VIII, 699 ad 1218; Cassianus Iovineus, L, 9-367; Celestinus papa I, L, 458 ad 566; Xistus papa III, L, 585; S. Prosper Aquitan., I, 153; Nicetas Aquileiensis episc., I, 847, 863; S. Leo Magn. pap., LIV, 221, 713; Faustus Rhegiensis episc., LVIII, 853; Petrus diaconus, LXII, 85; Boetius, LXIV, 1247, 1299; Dionysius Exiguus monach., LXVII, 9; Fulgentius Ferrandus, LXVIII, 889, 908, 910; Liberatus Carthag. archidiaconus, LXVIII, 969; Cassiodorus, LXIX, 1204; S. Isid. Hisp., LXXXII, 304; B. Alcuin., CI, 15.
NICOLAITÆ (a Nicolao), Tertullian., II, 46, 68, 280; S. Philastrius, XII, 1148; S. Hieronymus, XXII, 355, 1153, 1198, 1199; XXIII, 178; S. Aug., XLII, 26; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. græc.*, Clement. Alexand. Stromat., lib. III, S. Irenæus, VII, 149; S. Epiphanius, XLI, 519.
NORTIANI, S. Philast., XII, 1168; S. Aug., XLII, 32; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 994.
NOVATIANI (a Novatiano et Novato), Anonymus, III, 1205; S. Cyprinus, III, 699, 706, 742, 725, 974, 990, 1137; IV, 342, 347, 493; S. Hilarius, IX, 768; S. Philastrius, XII, 1194; S. Isidorus Barcinon. episc., XIII, 1091; S. Siricius pap., XIII, 1153; Innocentius pap., I, XX, 473, 532; S. Hieronymus, XXII, 606, 693; XXIII, 286, 353, 681; XXV, 974; S. Aug., XXXIII, 1086; Paschasius diaconus, LXII, 20; Cassiodorus, LXIX, 1116; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 1018.
NOVATUS, S. Hieronymus, XXII, 606, 693; XXIII, 285, 353, 681; XXV, 974. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 1018.
NYCTAGÆS, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 303.

O

ONYTÆ, Tertullian., II, 65; S. Philast., XII, 1115; S.

Hieronymus, XXIII, 178, 429; S. Aug., XLII, 28; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 167; S. Epiphanius, XLI, 642.
ORIGENISTÆ seu *Origeniani* (Origenes), S. Anastas. papa I, XX, 68; XXII, 772; Dionysius Exiguus, XXII, 771; Theophilus Alexand. episc., XXII, 775, 790, 792, 815; Paulus Orosius, XXXI, 1211; S. Aug., XLII, 53, 669; Justinian. imperator, LXIX, 177; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 1062, 1067.
OSERNI, *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 259. Vid. *Sampsæi*.

P

PAGANI. Vid. *Ethnici*.
PAGANITATEM et omnia facinora Deo tribuens hæresis, S. Philastrius, XII, 1226.
PASSALORYNCHITÆ, S. Philast., XII, 1188; S. Aug., XLII, 42.
PANNONISTÆ. Vid. *Præxas*.
PATERNIANI, S. Aug., XLII, 16; S. Isidorus, LXXXII, 303.
PATRICIANI (a Patricio), S. Philast., XII, 1177; S. Aug., XLII, 42; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
PATRICUS hæreticus, Ratherius Veron. episc., CXXXVI, 615.
PATRISSIANI, Præxæ sectatores, Tertullian., II, 74, 151.
PAULIANI (Paulus Samosatenus), S. Hilarius, X, 534, 538, 661, 675; S. Aug., XLII, 34; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300.
PELAGIUS Britannus monach., XXI, 1153.
PELAGIANI (a Pelagio), Innocentius I, papa, XX, 561; Zozimus papa, XX, 654, 669, 675; Julian. Eclanensis, XXI, 1167; Avianus diaconus Pelagianus, XXI, 1175; Celestinus Pelagii discipulus, XXI, 1175; Leporius presbyter, XXVI, 1215; Orosius, XXXI, 1175; S. Aug., XXXIII, 518, 596, 673, 674, 720, 741, 758, 762, 761, 773, 774, 779, 783, 786, 852, 848, 857, 867, 869, 891, 926, 928, 929, 968, 971, 974, 978, 989, 1002, 1007; XXXVIII, 825; XXXIX, 1749; XLII, 47; XLIV et XLV integre; Marius Mercator, XLVIII, 9-699; Cassianus Mass., L, 20; S. Prosper Aquit., LI, 67, 91, 153, 155, 178, 214, 617, 723; Faustus Rhegiensis, LVIII, 783, 835; Petrus diaconus, LXII, 85; Fulgentius Ruspensis, LXV, 155, 442, 605; Joannes papa, IV, LXXX, 601; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 303.
PEPUCIANI sive *Quintilliani*, S. Aug., XLII, 50. Vid. *Cataphryges*.
PETILIANI. Vid. *Donatistæ*.
PETRAGORICI, Heribert. monach., CLXXXI, 1721.
PETROBRUSIANI (Petrus de Bruys), Petrus Vener., CLXXXIX, 719.
PHANTASMATISTÆ, S. Avitus Vienn. episc., LIX, 300.
PHARISÆI, S. Philast., XII, 1119; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 297. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 247.
PHILOSOPHI in genere, Tertullian., II, 646; Zacharias Christianus, XY, 1071.
PHILOMENE Marcionis meretrix, Tertullian., II, 18, 71, 765, 791; S. Hieronymus, XXII, 1153; XXV, 1232.
PHOTINIANI (a Photino Ebionis discipulo), S. Hilarius, IX, 453; X, 41, 52, 63, 200, 205; S. Philastrius, XII, 1179; S. Damasus papa, XIII, 359; S. Augustinus, XLII, 54; Vincentius Lirinensis. Commonitorium cap. 216, T. I.; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301.
PHOTIUS, Nico aus I papa, CXIX, 775 et passim.
PITHECIBLISTÆ, S. Philast., XII, 1280.
PLANETIS septem (de) error, S. Philast., XII, 1237.
PNEUMATISTÆ, S. Philast., XII, 1292.
PNEUMATOMACHI. Vid. *Macedoniani*.
PORPHYRIUS, S. Hieronymus, XXII, 502, 666, 925; XXIII, 691, 959; XXIV, 66, 339, 313; XXV, 491, 504, 535, 575; XXVI, 510.
PORRETANI. Vid. *Gilbertus Porretanus*.
PRÆXAS, Tertullian., II, 74, 151; S. Hieronymus, XXIII, 180.
PRISCA Montani alia meretrix, S. Hieronymus, XXII, 1153; XXV, 57, 1232.
PRISCILLIANISTÆ, S. Hieronymus, XXII, 10, 1083, 1150, 1153; XXIII, 496; Orosius Paulus, XXXI, 1211; S. Aug., XXXIII, 1054; XLII, 44, 669; S. Leo Mag. papa, LIV, 677; S. Turribus episc., Astur., LIV, 693; Montanus Tolet. episc., LXV, 51; S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 305.
PRÆDESTINIANI, Anonymus, LIII, 587. Vid. *Gottercalcus*.
PROCLIANITÆ, S. Philast., XII, 1170; S. Aug., XLII, 42.
PROPHETIS falsis (de) hæresis, S. Philast., XII, 1169.
PROTOCLASTÆ. Vid. *Origenistæ*.
PROTOPASCITÆ. Vid. *Quartodecimani*.
PSALTERII iniquitate (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1259.

PTOLOMÆUS, S. Philastrius, XII, 1157; S. Aug., XLII, 28. — *Patrologia græca*, S. Epiphanius, XLI, 555.
 PUTEORITÆ, S. Philastrius, XII, 1156.
 PYTHONISSA muliere (de) hæresis, S. Philast., XII, 1155.

R

RANICOLÆ, S. Philastrius, XII, 1124.
 REBAPTISTÆ, 255. — Vartorum anonymorumque monumenta pseudodoxa in quæstione de rebaptizandis hæreticis, III, 1009.
 REMPHANITÆ seu *Molochitæ*, S. Philast., XII, 1129.
 RHETORII, S. Aug., XLII, 44; S. Philast., XII, 1202.
 ROSCELINUS philosophus (1092), S. Anselm. Cantuar. archiepisc., CLVIII, 259; S. Ivo Carnot., Cl. XII, 17.
 RUFINUS, S. Hieronym., XXII, 356; XXXIII, 397.

S

SABELLIANI (a Sabellio in sec.), Novatianus presbyt. Roman., III, 936, 940; S. Dionysius pap. I, V, 109; S. Hilarius, X, 26, 41, 52, 63, 165, 200, 203, 205, 252, 706; S. Philastrius, XII, 1168; S. August., XLII, 32; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 501; S. Petrus Damian., CXLV, 23. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 1011.
 SABUZÆI. — *Patrol. græc.*, S. Epiph., XLI, 254.
 SAGIANI. Vid. *Anthropomorphitæ*.
 SADDUCÆI, S. Philast., XII, 1118; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 297. — *Patrol. græc.*, S. Epiph., XLI, 239.
 SAMARITÆ seu *Samaritanæ*, S. Philast., XII, 1120; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. græca*, S. Epiph., XLI, 170, 225.
 SAMPSEI, SCHAMSEI, S. Aug., XLII, 51. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 959.
 SARRACENI, Petrus Vener., CLXXXIX, 659.
 SATURNIANI (a Saturnino), Tertull., II, 686; S. Philast., XII, 1142; S. Aug., XLII, 26. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 129; S. Epiph., XLII, 293.
 SCHISMATICI quidam, Ennodius Ticin. episc., LXIII, 183.
 SCOTUS ERIGENA, Prudentius Trecens. episc., CXV, 1009; Florus Lugd. diac., CXIX, 101; Adrevaldus Floriac. monac., CXXIV, 948.
 SCRIBÆ, *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 242.
 SCYTHISMUS, *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 166.
 SECUNDIANI (a Secundo), S. Philast., XII, 1158; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 543; S. Irenæus, VII, 103.
 SELEUCIANI (a Seleuco), S. Philast., XII, 1169; S. Aug., XLII, 41.
 SEMI-ARIANI, S. Philast., XII, 1181; S. Aug., XLII, 59.
 SEPTUAGINTA duorum interpretationem hæresis rejiciens, S. Philast., XII, 1276, 1279.
 SERPENTIS ENEI cultus hæreticus, S. Philast., XII, 1151.
 SETHIANI seu *Sethoitæ* in sec., Tertullian., II, 65, 66; S. Philast., XII, 1116; S. Hieronym., XXIII, 178; S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 167; S. Epiph., XLI, 666.
 SEVERIANI (a Severo), S. Aug., XLII, 50; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 500. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 851.
 SIDERIBUS ET PECORIBUS (de) hæreses, S. Philast., XII, 1216.
 SIMONIANI (a Simone mago), Tertull., I, 346, 672; II, 46, 62, 708, 749; S. Cyprian. de Baptismo, IV; S. Philast., XII, 1138; S. Hieronym., XXII, 1155; XXIII, 178, 281, 607; XXIV, 527; XXV, 127; S. Aug., XLII, 25; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298. — *Patrol. græc.*, S. Irenæus, VII, 117; S. Epiph., XLI, 286.

SIMONIACI (a Simone), Humbert. cardin. Silva candida episc., CALIII, 1005.
 SPIRITU SANCTO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1198.
 STELLIS CÆLO infixis (de), S. Philast., XII, 1264.
 SYMMACHIANI, S. Philast., XII, 1177.
 SYMMACHISTÆ, S. Philast., XII, 1280.
 SYMMACHUS ethnicus, Aurel. Prudent., LX, 116.

T

TATIANI (a Tatiano) seu *Encratitæ*, *Continentes*, *Severiani*, S. Philastrius, XII, 1196; S. Hieronym., XXIII, 509; S. Aug., XLII, 30; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 500. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 160; S. Epiph., XLI, 855.
 TEMPORÆ ULTIMO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1228.
 TERRAM BEATITUDINIS hæresis ignorans ac reprobus, S. Philast., XII, 1207.
 TERTULLIANISTÆ, S. Aug., XLII, 46; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 503.
 TESSARACÆDECATITÆ, seu *Quatuordecimani*, S. Philast., XII, 1175; S. Aug., XLII, 51; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 503; S. Adhelmus Schireburg. episc., LXXXII, 87.
 TESTAMENTI VETERIS multa reprobus hæresis, S. Philast., XII, 1265.
 TETRADITÆ. Vid. *Patripassiani*.
 THAMMUS SIMULACRO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1153.
 THEMISTIUS, philosoph. ethnicus, Juliani Apostatae amicus, Aurel. Cassiodor., LXXI, 1118.
 THEODOTIANI (a Theodoto Byzantino), S. Philast., XII, 1166; S. Hieronym., XXIII, 202; S. Aug., XLII, 51; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 962.
 THEODOTONISTÆ (a Theodotione), S. Philast., XII, 1280.
 THEOPACHITÆ. Vid. *Patripassiani*.
 THEOTIMUS, in sec., Tertull., II, 546, 558.
 TOPHETITÆ (Tophet), S. Philast., XII, 1129.
 TRISMEGETI hæresis de pecoribus et sideribus, S. Philast., XII, 1216.
 TROGLODITÆ, S. Philast., XII, 1126.
 TROPITÆ, S. Philast., XII, 1184.
 TUNICIS PELLICIS (de) protoparentum hæreses, S. Philast., XII, 1240.

U

UXORIBUS et concubinis Salomonis (de) hæresis, S. Philast., XII, 1289

V

VADIANI, S. Aug., XLII, 59.
 VALENTINIANI (a Valentino) in sec., Tertull., II, 12; S. Hilarius Pict., X, 162; S. Philast., XII, 1135; S. Hieronym., XXIII, 182, 376, 1073; XXIV, 775; XXV, 1018, 1105; S. Aug., XLII, 27; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299; S. Irenæus, VII, 23; S. Epiph., XLI, 474.
 VALESIU, S. Aug., XLII, 32; *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 1010.
 VIGILANTIUS, S. Hieronym., XXII, 602, 906; XXIII, 537-552.

W

WALDENSES, Bernardus abb. Fontis calidi, CCIV, 795; Alanus de Insulis, CCX, 505.
 WANDALI ARIANI, Victor Vitens. episc., LVIII, 181; S. Fulgentius Ruspens. episc., LXV, 105, 225.

CONSPECTUS CHRONOLOGICUS

HÆRESEON VEL SECTARUM PRÆCIPUARUM A TEMPORIBUS APOSTOLORUM PER SINGULA SÆCULA
 USQUE AD SÆCULUM XIII DEDUCTARUM.

Hæreses sæculo primo exortæ.

SEMONIANI. — Primus qui hæresis pestem in orbem inexit, fuit Simon Magus, e Samaria oriundus. Cum a Philippo baptizatus fuisset, et videret Spiritum sanctum in eos quibus manus imponebant apostoli, illabi, obtrita

pecunia voluit ab apostolis potestatem emere similiter conferendi Spiritum sanctum; quo facto labis, ab ipso dictæ Simoniacæ, primum jecit fundamentum. Contendebat 1. se esse magnam virtutem Dei, imo Deum ipsum, qui in Samaria apparuerit ut Pater, in Judea ut Filius, in gentibus ut Spiritus sanctus; 2. Christum vere non

voluisse, nec realiter esse passum, sed solum apparere; 5. vagam quandam mulierculam, nomine Helesam, cum qua etiam omni se libidinum genere polluebat, jam blasphemabat esse Spiritum sanctum, jam fabulabatur esse Mariam, et sub huius simulacro suis discipulis praebebat adorandum, sicut seipsum sub simulacro Jovis; 4. legem dicebat non a Deo, sed a sinistra quadam intelligentia latam fuisse, unde duos fingebat deos; 5. omni subita lege, ac bonis operibus eliminatis, velut minime necessariis, ampliam suis cultoribus ad omne scelus impune patrandum viam aperiebat, speculativum vero indifferentem feminarum usum permittebat; 6. negabat carnis resurrectionem cum Sadduceis, metempsychosin vero cum Pythagoricis adstruebat. Postquam hos errores per varias orbis partes circumtulisset, multisque falsis signis, ope demonum perperatis, persuadere studuisset, tandem Romam venit, ubi cum eorundem ope in caelum evolare tentaret, quo se verum Deum probaret, precibus S. Petri precepis ruit, et confraictis ossibus, animum exhalans ad interna descendit. Simeonis discipuli vel successores fuisse postea Menander, a quo Menandriani; Saturninus a quo Saturniani; Basilides, a quo Basilidiani, qui eandem insaniam propagarunt et auctauerunt.

NICOLAÏTÆ. — Errabant 1. in eo quod docerent, mundum non esse factum a Deo, sed a quibusdam principibus quos exprimebant nominibus barbaris ac horrendis, quibus terrorum suis auditoribus incuterent; 2. indifferentem feminarum usum indulgebant; 3. docebant licere scortari, 4. et vesci idolothytis.

CELESTINIANI. — Sic nuncupati a Cerintho, qui ex Judæo factus Christianus, cum baptismo circumcisionem, velut ad ea utilem necessariam, velle esse jugendam, varias contra Christi discipulos excitavit contentiones. Capitalis autem ipsius error in eo stetit, quod Jesum a Christo distingueret, diceretque illum non de virgine, sed de muliere, maritali commercio intercedente, conceptum ac natum esse; Christum vero, seu Spiritum sanctum sub columba specie in eum descendisse, eique sanctitatem, et vim alii eam communicandi patrandaque miracula tribuisse. Addebat Christo in caelum reverso, solum Jesum passum ac mortuum esse.

EBIONITÆ. — Ebionitæ, seu Ebionæ, sic appellati ab Ebione quodam ejus sectæ auctore, apostolis cœvo, docebant: 1. Christum esse purum hominem ex Josephi et Mariæ concubitu, more hominum aliorum, progentium; 2. Circumcisionem et alia legalia post Christum adhuc esse servanda; 3. virginitatem a suis coitibus repellentem; 4. uxorum pluralitatem permittebant.

Hæreses sæculi II.

GROTHICÆ. — Sic dicti fuere a rerum cunctarum creatori, sive scienti, quem sibi præ ceteris superbe arrogabant. Eorum auctor præcipuus fuit quidam Carpocrates, vel Carpocras nomine, a quo etiam dicti Carpocratiani. Describant præcipue in sequentibus capitulis: 1. Duos admittebant deos; 2. dicebant mundum non esse factum a Deo, sed ab angelis; 3. contendebant Christum non esse de Maria natum, sed per illam ostensum, et hinc sanctam Dei genitricem ludibrio habebant; ipsum vero Christum non habere carnem, nisi apparetur talem; 4. duas in homine animas fingebant, alteram bonam et ratione præditam, alteram malam et rationis expertem, illamque, non autem istam volebant esse de Dei substantia; 5. metempsychosin admittabant, resurrectionem et judicium futurum negabant; 6. dicebant licitum esse Christiano negare Christum ad vitanda tormenta; 7. Jejunia et castitatem avversabantur.

VALENTINIANI. — Sic nuncupati a quoam Valentino, qui indignatione spirituque vindictæ accensus, Ecclesiam oppugnavit erroribus, quorum summarium his capitulis præcipuus absolvit: 1. Duo statuebat prima principia: profundum et silentium, sive chaos, velut primos duos deos, quorum alterum masculum, alterum feminam dicebat; atque ex his duobus, velut ex conjugio, seu immediate, seu mediate processisse Æonas triginta e quibus 15 mares, et totidem feminas. 2. Triplex fingebat hominum genus, pneumaticum, seu spirituale; psychicum, seu animale; et hyginum aut choicum, seu materiale. Primo hominum generi, cujusmodi se Valentiniiani omnes esse credebant, tribuebat animam suam naturam bonam, et nullis sceleribus, quæ impune ipsi licebant, contaminandam; atque ideo ejus generis hominem aliquando resurrecturum aiebat, sed cum alio corpore, nempe spirituali, et certo salvandum. Alteri generi tribuebat animam boni malique capacem, et pro diversa vivendi ratione salvam damnavisse posse contendebat. Postremo denique generi animam naturam malam inesse aiebat, et ad exitium conditum esse assererat ea ratione,

ut cum corpore simul et anima interiret. 3. Dicebat propter medii generis homines Christum a Patre, id est, a Profundo missum esse, sed spiritus et vel celeste corpus secum attulisse; adeoque nihil summisso de Virgine Maria; sed per illam, tanquam per rivum aut fistulam transiisse. Primarius Valentini discipulus ac successor fuit Serenus, a quo Sereniani nomen habent, et qui magistri errores ampliavit, excogitata nova Æonum serie ac natura.

MARCIONITÆ. — Marcionitæ a Marcione, Apellitæ, ab Apelle, Cerdoniani a Cerdone quodam appellati, Manichæis præluserunt, dum duo rerum principia duosque deos statuerunt, unum bonum, alterum malum; illum Christi patrem, hunc legis et prophetarum auctorem. Hunc errorem adoptarunt Tatiani, dicti etiam Eucratitæ, seu continentæ, quod a nuptiis dicerent esse abstinentes, neque carnis vinoque uterentur, quæ alicubi profuisse a principio malo: unde et in ipso Missæ sacrificio aquam solum adhibebant sine vino.

MONTANISTÆ. — Nomen traxere a Montano, qui adjunctis sibi duabus mulierculis Priscilla et Maximilla, quas velut prophetissas venditabat, 1. docuit in seipsum hasque feminas Spiritum sanctum majori penititudine descendisse, quam in ipsos apostolos; et hinc Spiritum sanctum se appellabat, imo Deum Patrem. 2. Negabat in Ecclesia dari potestatem remittendi peccata quædam graviora, post baptismum commissa; adeoque pro eorum remissione Deum duntaxat esse exorandum. 3. Serrandas nuptias illicitas esse proclamabat, et pro fornicationibus habebat: ex adverso matrimonium dissolvi posse aiebat. 4. Negabat esse licitum Christianis, fugam capere in quacunque persecutione. 5. Nova jejunia prædicabat, tanquam jure divino præscripta.

TERTULLIANISTÆ. — Dicti a Tertulliano, qui, postquam contra Montanistas strenue pugnavisset, falsa severioris disciplinæ quam Montanus præ se ferebat specie, et somniis Priscillæ et Maximillæ delusus, illorum errores adoptavit, et novis adauxit; nam decuit: 1. Angelos esse corpora tenuia ac subtilia; animam quoque nostram, licet immortalem, corpoream tamen esse, eamque crescere, adolescere, cibos desiderare, et in cæteris cum corpore convenire; unde illi tribuebat longitudinem, latitudinem, subtilitatem, effigiem, sexum, habitum, terminum, ut corpori. 2. Dicebat, teste Augustino, animus sceleratorum hominum post mortem converti in demones.

Hæreses sæculi III.

NOVATIANI. — Nomen hoc adepti primum a Novato, tum etiam a Novatiano; postmodum Catharos ipsi se, id est, mundos et puros, superbe appellarunt. Hi fuere sequentium errorum disseminatores: 1. Iis qui a fide defecerant, vel in alia crimina, saltem graviora, veluti adulterium, homicidium, etc., post baptismum lapsi erant, spem omnem veniæ eripiebant, saltem obtinenda ab Ecclesiis; cui proinde potestatem ejusmodi peccatis veniam indulgendi denegabant. 2. Accedentes ac redeuntes ad suam sectam iterato baptizabant, existimantes baptismum extra illam collatum, esse irritum. Cæterum Confirmationis sacramentum penitus negligebant. 3. Martyres eorumque reliquias contemnebant. Demum cum Montanistis secundas nuptias damnabant.

SABELLIANI. — A Sabellio ex Africa vel Libya oriundo; qui novam hæresin non tam primus excogitavit, quam a Iraxæ, Montani prius asecta, postea desertore, alioque quopiam Noeto, acceptam propagavit, docens esse in Deo unam duntaxat reipsa personam, sicut et unam naturam, licet secundum triplicem notionem tribus nominibus expressam; unde et Sabelliani dicebant, Patrem quoque in Christo passum fuisse, quapropter etiam appellati fuere Patripassiani. Sabellii hæresin deinde adoptarunt tum Photinus, unde Photiniani; tum Paulus Samosatenus, unde Pauliani.

ORIGENISTÆ. — Sic nuncupati ab Origene, qui erravit: 1. circa creationem et naturam animarum; fingebat enim quod Deus primo creavit rationales creaturas omnes æquales; eas vero, quæ ex libero arbitrio magis vel minus ad Deum conversæ fuerant, ad diversos angelorum ordines pro meritorum diversitate fuisse promotas; illas quæ a Deo sese averterunt diversis corporibus fuisse affligatas, et animas evasisse, corpori magis vel minus imperfecto, pro diversitate demeritorum, velut carceri incensas: ex quibus alterius delirabat animam etiam Christi, antequam corpori uniretur, præexistisse: item solem, lunam et astra animatas quondam virtutes esse. 2. Erravit circa corporum resurrectionem, quam equidem admittiebat, sed aiebat illa non surrecta recta, ut modo, sed orbicularis figura; nam quæ cum sanguine et membris, quæ habent modum, quia pro illo statu haud serviturus, sed

subtilia et aerea esse futura. 5. Erravit circa statum animarum post hanc vitam. Præter quam enim quod negaret, damnatorum animas quidpiam pati ab igne corporeo, insuper negabat illorum, demonumve ipsorum poenas in æternum esse duraturas. Addebatur, Christum verum esse crucifigendum pro demonibus. Ad extremum eo u-que deliravit, ut, sicut ponebat demones et animas damnatorum quandoque a poena liberandas, ita poneret angelos et animas beatorum quandoque a beatitudine in huius vite miseriis devolvendas. In eo damnatos ad hoc quoque sæculum rursus redituros, et hinc ad beatitudinem evocandos, demonesque in priorem statum et ordinem restituendos.

MANICHÆI. — His appellationem dedit Verna quidam, natione Persa, qui antea Cubricus vocabatur, et post hæc vocari voluit Manes. Manichæi 1. statuebant duo principia opposita, et quidem æterna, immortalia, ab invicem independentia; unum bonum et alterum malum. Deum faciebant corporeum, finitum et divisibilem. Insuper Patrem, Filium et Spiritum sanctum admittebant, sed unum Deum dicebant sub triplici nomine. 2. Carnem aiebant provenire a malo principio et esse de ejus substantia. Quapropter in primis negabant Christum veram carnem habuisse, ac proinde vere natum ex Virgine, ne inquinaretur; neque vere passum, crucifixum aut mortuum dicebant, sed solum apparetur et similitudinariæ, atque pari solum modo resurrexisse. 3. Duas uni corpori agebant animas insidere, alteram bonam et rationalem, a bono principio effectam; alteram malam et animalem pariter effectam a malo principio. 4. Animarum metempsychosin asseriebant. 5. Mala culpe negabant esse tribuenda libero hominis arbitrio; ne, cum hoc procedat a Deo, hic pariter sit auctor illius. Illa igitur tribuebant animæ, natura sua malæ, qua ad illa vel invite cogeret, etc., etc.

Hæreses sæculi IV.

DONATISTÆ vel **DONATIANI.** — Nomen et errores hausere a duobus Donatis, altero Casarum-Nigrarum in Numidia episcopo, velut auctore; altero episcopo Carthaginiensi, velut promotore. Præcipui illorum erroneæ sunt sequentes: 1. Ecclesiam perversorum communione toto orbe terrarum perire contendebant, et in sola Africa inter Donatistas remansisse. Cum vero considerarent, veram Ecclesiam non consistere sine communione cum Romana, Romam aliquem ex suis secreto mittebant, qui suæ factionis homines ibidem degentes velut episcopus guberaret. 2. Ex primo illo errore hunc alium trahebant: illum solummodo baptismum esse validum, qui apud ipsos conferretur; quapropter, si Catholicorum aliqui ad eos delicerent, illos rebaptizabant. 3. Plures illorum prætextu martyrij, sponte aliis se occidendos tradebant; imo sibi ipsi violentas manus frequenter inferebant, et ita se martyres jactabant. Qui hoc insano furore correpti erant, Circumcelliones appellati fuere.

ARIANI. — Ariarum hæresis auctorem habuit Arium, e Libya oriundum, presbyterum Alexandrinum, qui sequentes aparsit capitales errores: 1. Etiam si tres personas, Patrem, Filium et Spiritum sanctum admittere se profiteretur, solam tamen primam Deum verum, æternum, immutabilem esse contendebat. Hinc 2. negabat Filium et Spiritum sanctum esse ejusdem cum Patre substantiæ, vel naturæ; imo asserbat Filium habere naturam plane diversam a Patre; et Spiritum sanctum diversam a Patre et Filio. 3. Filium, quemadmodum et Spiritum sanctum aiebat, ex nihilo factum esse in tempore, adeoque esse creaturam, et hinc Patre minorem; sed Filium esse creaturam primam, ante omnia sæcula factam, omninque perfectissimam, et maxime ad Deum accedentem, quæ deo per excellentiam vocetur Filius Dei, et Deus per quandam participationem, non per naturam; Deum vero per illum velut per ministrum sæcula et omnia alia ferre. Spiritum sanctum autem dicebat præcipuum Filii creaturam et hinc *Creaturam Creaturæ* nominabat. Unde etiam loco isti. . . glorificationis versiculi, quem canere consuevit Ecclesia catholica: *Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto*; ipse suos canere docuit: *Gloria Patri per Filium in Spiritu sancto*.

SEMIARIANI. — Hi partim assentebantur Ariani, partim ab illis dissidebant. Nam cum illis quidem de Spiritu sancto idem prorsus sentiebant, ac Filium Patri consubstantialem, seu ejusdem cum illo naturæ esse, negabant; atamen secus ac illi dicebant, hunc esse Patri per omnia, atque adeo etiam in æternis similem; quapropter eundem quidem renebant appellare *ὁμοούσιον*, id est, consubstantialem; dicebant vero *ὁμοούσιον*, seu similem in substantia. Auctores habuere Semiariani Basilium Ancyranum, et Gregorium Laodicenum.

ACACIANI. — Sic dicti ab Acacio Cæsariensi episcopo. Inter Arianos et Semiarianos velut mediū, Filium esse Patri consubstantialem dicebant cum Catholicis, nec eundem plane dissimilem cum Ariani, neque similem in substantia cum Semiarianis, sed duntaxat in accidentibus et forma, sicut statua aurea suo prototypo, quod representat.

MACEDONIANI. — Ariarum surculi nomen et errorem accipere a Macedonio, qui dicebat: Filium quidem Deum esse, per omnia similem Patri; imo, ut loquitur S. Augustinus, unius ejusdemque cum illo substantiæ, vel essentia; Spiritum vero sanctum creaturam esse, ejusdem cum Patre et Filio dignitatis expertem; hunc famulum ac ministrum eum appellabat.

AERIANI. — A quodam Aerio exorti sunt, qui e Pontu oriundus, cum episcopatu Sebasteno, quem ambebat, exclusus fuisset, contra episcopalem ipsam dignitatem debilerare cepit. Itaque primum ac præcipuum errorum Aerii caput erat, quod episcopi non sint presbyteris superiores, neque ab eis ulla in re discriminantur. Huic errori alios subiade addidit: nempe orationes pro defunctis, et bona pro illis suscepta opera nihil illi prodesse, adeoque esse rejicienda. Præterea jejunia ab Ecclesia statuta, et a Christianis observare solita non esse servanda. Denique negabat pascha Christianis esse celebrandum.

ANTIARI et EUNOMIANI. — Ab Aetio et Eunomio occupati, Ariani quoque hæresis soboles exstiterunt, eamque novis auxere blasphemis. Primus illorum error fuit, quod dissimilem per omnia assererent Patri Filium, et Filio Spiritum sanctum; ex quo dicti etiam sunt *Antiochi*, id est *Dissimiles*. Quapropter non baptizabant verbis a Christo institutis, sed sub hac formula: *In nomine Dei increati et in nomine Filii creati, et in nomine Spiritus S. sanctificatoris a Filio procreati*; ideoque baptizatos Catholicis ad se accedentes rebaptizabant. Secundus error fuit, quod Verbum divinum animam non assumpsisse, sed divinitatem animæ vicesupplevisse, assererent. Tertius error fuit, quod dicerent se Deum ita perfecte cognoscere, sicut Deus ipse se cognoscit; unde et se illum pariter comprehendere blasphemabant. Quartus, quod sanctorum reliquias contemnerent, et miracula ad eorum invocationem a Deo patrata demonum præstigia esse effluere. Quintus, quod docerent malam vitam conjugatam cum fide, quam ipsi prædicabant, nihil obesse; ac, ut quibuscumque peccatis quis irretitus foret, etiam si eis perseverare vellet, dummodo fidem suam servaret, æternæ vitæ participes esse posset.

APOLLINARISTÆ. — Secta hæc auctorem habuit Apollinarem, qui sequentes producit erroneas: 1. Quod Verbum non assumpsit animam saltem rationalem, seu mentem, sed ejus vices suppleverit. 2. Quod Christus veram carnem non habuerit. 3. Circa Trinitatem etiam varie delirabat. His erroribus ridiculam addebat commentum, nempe post universalem resurrectionem nos rursus ad observationem legis Moysiæ esse reversiones.

PRISCILLIANISTÆ. — A Prisciliano hæresis ista per Hispaniam propagata, simul ab eodem nomen accepit. Errores autem suos ab omnibus ferre, qui antea existerant, hæreticis mutuarunt. Nam 1. cum Sabellio unam duntaxat in Deo personam agnoscebat. 2. Cum Ariani de Filio sentientes, quasdam virtutes ex Deo coepisse procedere somniabant; diabolum vero nunquam fuisse bonum, neque ejus naturam esse officium Dei, sed ex chao et tenebris emerxisse, illumque omnis mali principium et substantiam esse, adeoque et corporum etiam humanorum; et hinc a carnibus quoque abstinebant et Christum veram habuisse carnem negabant. 3. Cum Manichæi animam hominis particulam divinæ esse substantiæ agebant. 4. Cum Origene animas prius in crulo peccasse dicebant, et in pernam fuisse in corpora detrasas. 5. Cum Stoicis homines non sponte et libere peccare aiebant, sed invitos et fatali siderum necessitate compulsos. 6. Denique cum Manichæis nuptias et matrimonium damnabant.

AUDIANI, seu ANTHROPOMORPHITÆ. Hoc nomen sortiti sunt ex palmari suo errore, quo sentiebant Deum esse corporeum, et membra ad formam humani corporis habere.

JOVIANISTÆ. — Hæc hæresis nomen accepit a Joviano, cujus primus error fuit, quod virginis nuptias quoad meritum adæquaret. Secundus error fuit, quod jejunia et abstinentiam a certis cibis doceret ad salutem nihil prodesse. Tertius erat, quod qui plena fide in baptismum renati sunt, a diabolo non possint subverti, sine peccare. Quartus fuit, quod cum Stoicis doceret omnia peccata esse in gravitate paria; item paria esse omnia merita, atque parum proinde omnium in cælis remunerationis gradum. Addebat denique quintum huic errorem, quando B. Virgo, licet ante partum virgo fuerit, et

Christum intacta virginitate conceperit, neque ullum seu ante, seu post partum cum Josepho maritale commercium habuerit, tamen in ipso partu pariendo fuisse corruptam, et ejus corruptam virginitatem.

Hæreses sæculi v.

PELAGIANI. — Dicit a Pelagio, natione Britanno, professione monacho. Capitales illius errores sunt sequentes: 1. Docebat, primævum primi hominis statum fuisse statum naturæ, non beneficium gratiæ, et Adæ posteros nunc nasci, qualis Adam conditus fuit, hoc est, inquebat, sine virtute et vitio, sine gratia et peccato. 2. Negabat ab Adæ posteris ex ipso contrahi peccatum originale, ac proinde Adamum aiebat peccando sibi soli nocuisse, non posteris. 3. Contendebat, hominem per solas liberi arbitrii vires posse omnia divina mandata servare, tentationes omnes vincere, omnia plane peccata vitare, adeoque salutem solis hsdem suis viribus adipisci; quapropter negabat, ad istorum quippiam necessariam esse Dei gratiam, etc.

CELESTIANI. — Hi nomen habuerunt a Celestio, Pelagii discipulo, qui eisdem ac Pelagius errores disseminavit.

SEMPELAGIANI. — Recedebant a Pelagianis Semipelagiani: 1. quod primigeniam originis noxam admitterent, in Adæ posteros derivari; 2. quod adstruerent necessitatem gratiæ et baptismi ad illius deletionem; 3. quod agnoscere pariter naturam nostræ infirmitatem, ex eadem originaria culpa profluentem. 4. Fatebantur quoque, saltem eorum pærique, gratiæ etiam interioris necessitatem, ad opus bonum saltem periculiendum et consummandum; ac proinde non posse hominem solis suis viribus naturalibus ad salutem pervenire. Accedebant vero ad Pelagianos, et errabant Semipelagiani primario ac præcipue in eo quod dicerent initium fidei, adeoque justitiæ et salutis, esse a nobis, seu a solis naturæ viribus sibi relictis; nullamque ad ejusmodi initium gratiam interioris prævenientem esse necessariam. Sic errorem suum ordinabant: 1. Aiebant: Is cui prædicatum exterius fuit Evangelium, solis naturæ viribus concepti fidem aliquam initialem, seu plura credulitatis affectum erga Salvatorem, velut potentiam ac volentiam ipsum liberare a miseria per peccatum contracta. 2. Succedebat desiderium salutis spiritalis aut salutis, ex illa fide initiali excitatum, illudque mere naturale. 3. Sequabatur iura aliquis surgendi, seu ex illa miseria emergendi conatus, solis hsdem viribus naturæ, quæ cum ad surgendum reipsa non sufficerent. 4. Voluntas ad Deum recurrerebat, querendo et pulsando per orationem et implorationem auxilium ad id necessarii, pariter mere naturalem. 5. Dicebant, Deum ejusmodi actibus mere naturalibus, atque absque interiori gratia elictis, moveri ad conferendam tali homini interiori gratiam, quæ posset ad fidem perfectam et salutem spiritus, em, seu justificationem pervenire, et accedente talismodi gratia ulterius bene et salutariter operari, mandata Dei observare, ac tandem salutem ipsam æternam adipisci.

PRÆDESTINARI. — Hoc vel affini prædestinatorum nomine veniunt illi qui ex optimis S. Augustini libris, præsertim de Gratia et Prædestinatione, pessimo intellectu, docuerunt: 1. ex hominibus alios antecedente Dei voluntate et absoluta et efficacie destinatos esse ad gloriam; alios ad penam æternam; 2. neque eos proinde qui sunt ad vitam prædestinati, ullo modo posse damnari; neque illos qui sunt ad gehennam præordinati, ulla ratione posse salvari. Hinc inferebant 3. per Dei prædestinantis voluntatem liberum hominis arbitrium penitus extinguui, aut certe nihil valere, seu ad obtinendam salutem, si destinatus a Deo sit ad damnationem; neque ad hanc incurrendam, si ad illam fuit præordinatus. Unde 4. insuper intulere, neque bona opera quidquam prodesse reprobis, neque mala obesse prædestinatis; neutrosque proinde esse debere sollicitos, seu ut agant bene, seu ne agant male.

NESTORIANI. — Nestorius ex Syria oriturus, primum Antiochiam monachus, inde patriarcha Constantinopolitanus, Nestorianis nomen et errores dedit. Errabat 1. quod duas in Christo personas statueret, illamque veluti divideret in Filium Dei et Filium hominis; illum non ex Maria, sed ex Deo ante sæcula genitum; hunc ex Maria, in sæculo natum. Hinc 2. Mariam notebat dici Θεοτόκον, seu Dei param, sed Χριστοτόκον, seu Christiparam. 3. Quod consequens erat, negabat Filium Dei pro nobis passum esse, aut mortuum; siquæ redemptionis nostræ mysterium evacuabat.

EUTYCHIANI. — Ab Eutyche seu Eutychete denominatiōem accepere. Capitalis ejus error fuit, quod cum Nestorium acius perstringit, duas in Christo personas statuentem, ipse non unam solum in eo adstruat, sed

etiam unam post unionem naturam; contendens Christum esse quidem ex duabus, sed non in duabus naturis; seu duas quidem ante unionem fuisse naturas, sed unicam post unionem; ita ut in ipso incarnationis articulo ex utraque natura, divina et humana, una substantia coalescerit; sive jam senerit Eutyches id factum esse per confusionem aut mixturem, sicut ex quatuor elementis sit natura mixti; sive per conversionem unius naturæ in aliam, sicut aqua in Cæna Galilæe conversa est in vinum; sive per compositionem, uti ex corpore et anima sit una natura humana; seu contenderit naturam humanam a divinitate fuisse penitus absorptam.

Hæreses sæculi vi et vii.

MONOTHELITÆ. — Nomen accepere a duplici Græco vocabulo: *Monos*, id est, unus, et *thelema*, id est voluntas, quasi unius voluntatis professores, quia nimirum in Christo nominis unam agnoscebant voluntatem et operationem: opinabantur enim quod humana natura in Christo nunquam moveretur proprio motu, sed solum secundum quod mota erat a Verbi divinitate.

Hæreses sæculi viii et ix.

ICONOCLASTÆ. — Alio affini nomine dicti Iconomachi; seu ὁμοιομαχῶν imaginum contemtores, impugnatores, eversores.

GRÆCORUM SCHISMA. — Cujus auctor præsertim fuit Photius. Quinque sunt præcipui articuli, in quibus Græci dissidebant a Latinis, scilicet: 1. quod Spiritus sanctus non procedat a Patre et Filio; 2. quod Eucharistia non in pane azymo, sed in solo fermentato confici possit; 3. quod non detur Purgatorium; 4. quod nec iusti æterna detur felicitas, nec impii æternum infitigatur supplicium ante iudicii diem; 5. quod Romanus pontifex non sit totius Ecclesiæ caput, et B. Petri successor.

Hæreses sæculi x et xi.

In sæculo x, vix ulla nova exorta est hæresis, sed secta Manichæorum in Occidentem recruduit; sæculo vero xi, exsurrexit.

BERENGARIUS. — Famosus ille sacramentariorum parens, vel antesignanus, et eorum hæreses disseminator præcipuus, 1. baptismum parvulorum evertēbat. 2. Legitima conjugia abrogabat, impudenter asserens licitum esse cum omnibus secretionem. 3. Quod Christus juvenis ad discipulos non intraverit, asseverabat. 4. Eucharistiam non esse vere et substantialiter corpus et sanguinem Domini, sed solam illius umbram et figuram astruebat. Ac propterea, 5. panem et vinum per verba consecrationis non converti substantia iter in verum corpus et sanguinem Christi.

Hæreses sæculi xii et xiii.

PETRO-BRUSIANI. — Hæretici illi a Petro Brusso, seu de Bruis, nomen acceperunt. Fordis Manichæorum erroribus hos addebant: Misæ sacrificium nihil esse; baptismum absque fide parvulis nil conferre; neque fideiis preces quidquam prodesse defunctis; quibus ævi moderni novatoribus præstitebant.

ALBIGENSI. — Eadem secta, stabilem sedem nata Albiæ civitate Tolosæ vicina, inde nomen fecit Albigensibus hæreticis, qui exiguæ temporis spatio universam pene Galliam corruperunt. Illi docebant: 1. cum Manichæis duo esse rerum principia; 2. cum Sadducæis carnis negabant resurrectionem; 3. infernum simul cum purgatorio explodebant; 4. Baptismi et Eucharistiæ sacramenta respuebant.

WALDENSES. — His nomen dedit Petrus Waldus, mercator Lugdunensis, vir litterarum expertus. Alio nomine dicti sunt etiam *Pauperes de Lugduno*. Isti sunt illorum præcipui errores: 1. Ecclesiam Romanam defecisse a tempore Sylvestri I. quo possessiones habere cepit. Unde inferebant nullum in ea, quantumvis probum, salvari posse; sperandas esse ejus indulgentias, benedictiones, consecrationes, caeremonias; non esse pendendas Ecclesiæ decimas; neque ab illo obtemperandum summo pontifici, episcopis aliisque Ecclesiæ prælatis; 2. ministros Ecclesiæ Christi, propria possidentes, peccare omnes contra præceptum Domini: *Nolite possidere terram*. 3. ministerium Eucharistiæ aliorumque sacramentorum, non ad solos sacerdotes pertinere, sed ad omnes et quosvis etiam laicos; 4. omnem potestatem, etiam laicam, solo peccato mortali deperdi, ac proinde sacerdotem in peccato mortali existentem nec consecrare, nec absolvere; laicum contra justum ista rite facere; quem errorem moderni Janseniani adoptarunt. 5. Demum, ut plura omittam, nullam orationem, præter Dominicam, esse faciendam.

LXXXVII.

INDEX DE SCHISMATIBUS,
ET DE ILLORUM ORIGINE, CAUSIS ET HISTORIA.

AB INCUNABULIS CHRISTIANISMI AD SÆCULUM XIII.

MONITUM.

Schisma, juxta vocis etymologiam et proprietatem, communemque notionem, nihil aliud est quam *totius divisio aut seunctio in duas aut plures partes*; sed quoad præsens, est divisio aut separatio facta in morali hominum, vel mystico corpore et societate, qui eandem fidem, religionem, cultum divinam profitentur, licet sub diversis legibus ac statutis diversorum regnorum et rerumpublicarum vivant; est, inquam, *horum divisio quoad fidem, vel usum et exercitium religionis*. In hoc igitur Indice promiscue tractantur de schismatum origine et malis; de schismaticorum baptismo, et variis schismatibus quæ ab apostolis ad sæculum XIII, in Ecclesia exorta sunt.

Schisma hæreticis unitas est, Tert., II, 57. Schismatum mater emulatio, id., I, 1218.

Schismata ex contemptu sacerdotum, S. Cyprianus, IV, 396. Schismata unde oriantur, *ibid.*, 405.

Ille est vere schismaticus qui se a communione ecclesiasticæ unitatis separat, Tert., III, 1174. Schisma magis esse delictum non potest, *ibid.*, 1049. Sine spe sunt qui schisma faciunt, *ibid.*, 1142. Quantum peccatum schisma, *ibid.*. Pejor crimen schismaticorum quam lapsum, id., IV, 514. Non potest ei cum aliquo convenire qui cum Ecclesia non convenit, *ibid.*, 509. Pacatum habere Deum non potest qui cum fratre pacem non habet, *ibid.*. Schismatici Domini pauci adunati non sunt, cum Christi populo non sint commisti, id., III, 1142. Fides apud schismaticos esse non potest, *ibid.*, 1195. Aduariorum non possunt, quæ se ab unitate Dei dividerint, Tert., III, 1157. Nihil prodest proximis sibi esse corporibus, si mente dissideant, *ibid.*. Discordans cum Fratribus nec martyrio salvatur, id., IV, 556. Schismatici ecclesias humanas instituunt, id., III, 790. Numerum suum mendacio inflant, *ibid.*, 811, 813. A seipsis damnati, *ibid.*, 728. Pereunt qui a schismatis ducibus seducuntur, *ibid.*, 1150. Pari crimine tenetur qui ducem schismatis sequitur, id., IV, 514. Duces schismatis rei sunt, et qui eos sequuntur, id., III, 1145. Perdita factio consentientes perditura, *ibid.*, 726. Fideles movere non debent schismata, quia predicta sunt, *ibid.*, 805, 806. Movere non debet confessor, ad schisma deficiens, id., IV, 515. Confessori schisma amplectenti magis ex hoc ipso crescent merita poenarum, *ibid.*, 516. Vita schismaticorum execrabilis, id., III, 825. Schismatici non habent Spiritum sanctum, id., *ibid.*, 1146. Precepi alteram illicitis vocibus faciunt, id., IV, 515. De pretoribus schismaticorum excessit Spiritus sanctus, *ibid.*, 401. Schisma adulterum est impium et sacrilegum, *ibid.*, 356. Contra Deum fit quicquid improbi ad destruendam Dei ordinationem coganur, *ibid.*, 515. Quidam schismatici non possunt sine scandalo recipi, id., III, 825. Schismaticus et hæreticus error, id., IV, 544. Schismatici lucendium, *ibid.*, 728. Schismatici nihil habent potestatis, *ibid.*, 1158. Schismaticorum baptismus, id., IV, 408; III, 1040, 1046. Schisma factum in urbe, id., IV, 540. Schismatici lervent inter initia, id., III, 790. Schismaticus non potest ad Ecclesiam præparari pervenire, id., IV, 515. Schismaticus et hæreticus, id., III, 719, 727, 732. Schismata et hæreses surgunt, *ibid.*, 1151.

Separatio a radice matris Ecclesie, S. Optatus, XI, 906. Hujus origo, *ibid.*. Schismatis mala, *ibid.*, 890. Schismatis auctores qui, *ibid.*, 886. Quam grave malum schisma et divisio, *ibid.*, 925. De schismatis crimine poenarum in schismaticis exempla, *ibid.*, 924, 926. Egregia schismatis Africani de-criptio, *ibid.*, 1020. Schismatici qui, *ibid.*, 901. Recedentes ab episcopo et novam constituentes cathedram schismatici sunt, *ibid.*. In quo differunt ab hæreticis, *ibid.*, 906, 1047. Inconsolabiles Deo lacrymas faciunt, *ibid.*, 887. Fassi vates ruinarum extruere ex parietem, *ibid.*, 1031. Mala a schismaticis inuenta, *ibid.*, 850. Fratres dici possunt etsi nolint, *ibid.*. Comparantur

ramis et palmitibus abscissis, *ibid.*, 962. Comparantur ramis ab arthro divisus et panno discisso, *ibid.*, 1019, 1029. Eadem habent sacramenta, eandem fidem, eandem orationem Dominicam cum Catholicis, *ibid.*, 907, 1020. Cur ad unitatem querantur a Catholicis, *ibid.*, 1083.

Schisma Luciferianorum, Rufinus Aquil., XXI, 501. — Schisma in quo differt ab hæresi, S. Hieronymus, VII, 74.

Schisma quid sit secundum Faustum, S. Augustinus, XLII, 69. Schismata, scissura, id., XXXVIII, 1165, 1164. Schisma, recens congregationis ex aliquo sententiarum diversitate dissensio, id., XLIII, 471. Schisma in dissensione, hæresis in sacrilego dogmate cernitur, *ibid.*, 747. Schismatis nulla causa licita, *ibid.*, 517. Præcedens unitatis nulla est justa necessitas, *ibid.*, 69. Nulla est causa corporalis sepa aliorum bonorum a malis, *ibid.*, 59. Separatio cordis, non corporis præcipitur, *ibid.*, 79, 80. A catholicis Episcopis, sicuti forte falluntur, ut contra canonicas Dei Scripturas aliquid sentiant, non recedendum, *ibid.*, 410. Israelis secessio a regno Juda non schismatica fuit, *ibid.*, 417. Adversus hypocrisis sic certandum, ut caveatur periculum schismatis, id., XXXVIII, 94. Schismata, stercora Ecclesie, *ibid.*, 55. Schismata sacramenta præcisa, *ibid.*, 53, 55. Quid ex vana et temeraria separatione sequitur, id., XLIII, 105. Ubi charitas non est, non potest esse justitia, id., XXXIV, 1256. Charitas unitatem scindi dolet, id., XXXV, 1992. Posset eos, qui schismata fecerunt, arca dominica usque ad tempus ultimæ ventilationis, velut paleas sustinere; nisi sese a nobis ultro separassent, id., XXXIV, 127. Neminem se a communionem omnium gentium recte separare vult certi sumus, id., XXXIII, 354.

Schisma a Veteri Testamento crimini gravius et combustionem libri prophetici, et fabricationem idoli, *ibid.*, 192. Vultus gravior idololatria vel infidelitate, XLIII, 115. Schismatis crimen longe sceleratius quam traditio, *ibid.*, 349. Quam homicidium, *ibid.*, 581. Schisma sacrilegium immensissimum, *ibid.*, 553. Schisma sacrilegium nihil gravius, *ibid.*, 69, 132. Schisma vultus et mors, *ibid.*, 157, 158. Schisma vel hæresis mors letalis quam mors corporis, *ibid.*, 45. Schisma omnia scelera superat, *ibid.*, 58. Schisma an peccatum in Spiritum sanctum, *ibid.*, 554. Schismata Deus odit, id., XXXIII, 173. Schisma quanti divino iudicio pendatur, deest Dathan et Abiron supplicium, *ibid.*, 298. Schismata a se ipsa vera unitate iustissime puniuntur, *ibid.*, 55. Schismata unde nascantur, id., XXXV, 1881. Schismatum origo, odium fratris, id., XLII, 116. Schismata et ipso animali acus generantur, *ibid.*, 122. Schismata omnia per carnales sunt, id., XXXIII, 49. Schisma facere non potuerunt nisi aut superbia (umore furios) aut invidentium livore vesani, aut sæculi commoitione corrupti, aut carnali timore perversi, id., XLIII, 104. Schisma hæresim Donatistæ male pervertentis fecerunt, id., XXXIII, 298. Schismatis tantum crimen objicebat Augustinus Donatistis, *ibid.*, 298. Communio malorum non maculat aliquem participatione sacramentorum, sed conceptione factorum, *ibid.*, 579. Id dederunt Donatistæ in Coll. Carth., *ibid.*, 403, 409. Hæreses et schismata signa-

ascantur, per filios Cethura, *ibid.*, 2153. Exhortatio ad schisma præcavendum, *id.*, XLIII, 350. Schismatici quid ab hæreticis distent, *id.*, XXXV, 1367. Hæretici et schismatici de matre adolescentula et de patre sene nati sine repromissione, *ibid.*, 2154. De libera nati, sed secundum carnem, *ibid.*, 2153. Schismatici se solos Christianos jactant, et damnant ceteros, *id.*, XLIII, 588. Schismatis auctores omnes eam unam causam assumunt, justos alienis peccatis maculari, quando cum eis sacramenta communicant, *id.*, XXXIII, 559. Quam id falsum, *ibid.*. Schismatici quidam facti, dum timent maculari per consortium peccatorum, *id.*, 41. Zizania et falsos fratres usque ad membris tempus inter frumenta tolerari necesse est, *id.*, XXXIV, 1799. Schismatici in parte Christum volunt ostendere, qui emit totam, *ibid.*, 1984. Schismatici crucifixoribus Christi peiores sunt, *id.*, XXXVI, 311. Schismatici inter mortuos et perditos computandi, *id.*, XXXII, 642. Qui se separaverunt ab unitate, et animas seducendo interimunt, spiritualiter, non carnaliter sanguinem fundunt, *id.*, XXXVI, 645. Schismatici homicidæ, *id.*, XLIII, 774. Schismate spiritalem vitam perdi, *id.*, XXXVIII, 1231. Schismatici ad Ecclesiam non pertinent, *id.*, XL, 195. Schismatici rumpunt retia, *idem*, XXXVI, 781. Schismatici ex aliqua parte connectuntur Ecclesiæ et habent aliquid sanum, *id.*, XLIII, 115. Sed lethali vulnere schismatis illa sana trahuntur ad mortem, *ibid.*, 115. Schismatici in quo nobiscum sentiunt, eo etiam nobiscum sunt, *ibid.*, 110. Schismatici ad populum Dei pertinent, et si non per virtutem, certe per speciem pietatis, *id.*, XXXVII, 1427. Schismatici, etsi baptismum habeant, non habent Spiritum sanctum, *id.*, XXXVIII, 463, 1255, 1256. Schismaticis charitas deest, *id.*, XLIII, 121. Schismatici boni esse non possunt, *id.*, XXXIII, 952. Separare ille debet, qui nescit errare, *ibid.*. Schismaticis non possent, quidquid boni possunt operari, *id.*, XLIII, 116. Schismatici, ne Christum neget, cruciatu tolerantis, an laudanda patientia, *id.*, XI, 623. An illa potentia sit donum Dei, *ibid.*, 624. An ei prosit, *ibid.*. Quisquis ab Ecclesia catholica fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter se vivere existimet, hoc solo scelere quod a Christi unitate disjunctus est, non habebit vitam, *idem*, XXXIII, 579. Schismaticis non esse partem in hereditate Dei, *id.*, XXXVIII, 797. Foris ab Ecclesia constitutus, æterno supplicio punieris, etiamsi pro Christi nomine vivus incenderis, *id.*, XXXIII, 756. Schismatici non assumuntur a Christo, quia unitatem assunt, *id.*, XXXVI, 779. Schismatici impugnantur, *id.*, XXXVII, 1254. Schismatici ad pacem pacifice revocandi, *id.*, XXXIX, 1583. Schismatici recte coguntur ad unitatem per imperatores,

id., XXXVIII, 293. Illos ad communionem catholicam violentè reducti olim non approbat Augustinus, sed postea experius quantum eis in melius mutandis conferre posset diligentia disciplina, mutavit sententiam, *idem*, XXXII, 641. Pænæ in schismaticis decretæ per legem Theodosii, *id.*, XLIII, 48. Schismaticis ad Catholicam redeuntibus adjicienda pietas unitatis, non negandum sacramentum veritatis, *ibid.*, 605. Agere cum hæretico vel schismatico de negotio animæ licet, *id.*, XXXIII, 160.

Schismaticos rodere in solitudine, quid sit, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 149. Nulli martyres extra unitatem Ecclesiæ, *ibid.*, 58. In schismate charitas nulla, *ibid.*, 59. Schisma Corinthiorum a Paulo quam prudenter curatum, *ibid.*, 912. Deus in unitate est, non in divisione mentium, *ibid.*, 1176. — Schisma in quo differt ab hæresi, Alcuinus, C, 1025. — Quod schismatici appellantur, quid cum sacerdotibus non auxiliantur, Remigius Coriensis, CII, 1103. — Schismaticus est, quisquis Sedi romanæ communionem junctus non est, S. Agobardus CIV, 295. Et quisquis a sedibus apostolicis divinus est, *ibid.*, 294. — Schisma quomodo oriatur, Rabanus Maurus, CXI, 94. Sub Ratgrio abbate quale, *id.*, CXII, 1621.

De schismate Græcorum per Michaelen Cerularium in Romanam Ecclesiam excitato, S. Leo IX papa, CXI III, 535. — Schisma Ecclesiæ vitandum, Goffridus abbas, CLVII, 320. — Schismatici dicuntur qui seorsum a communicantibus nobis episcopis collectas faciunt, Ivo Carnot., CLXI, 1196. — Pro vitando schismate, multa, licet mala, vel dissimulanda, vel etiam toleranda sunt, Hildeb. Cenom., CLXXII, 256. — De schismate et reconciliatione Calixti papæ et Cluniacensis abbatis, CLXX, 1151. — Schisma. Anacleti II, CLXX, 1184. — De schismate vitando, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 706. — In quo differant schismatici ab hæreticis, Algerus Scholasticus, CLXXX, 951. Quod schismatici in sacramenti sanctitate sunt pro nobis, non in schismatis vulnere, *ibid.*, 952. Quod schismaticorum baptismus verum quidem est, sed non prodest quantumdiu sunt in schismate, *ibid.*, 952. Quod etiam ordinati schismaticorum conversi recipiuntur, *ibid.*, 955. — Schisma quantum malum, S. Bernardus, (LXXXII, 582. Schismata coercere debent regis consilarii, *ibid.*, 589. Schismatum curatrix Gallia, *ibid.*, 582. Schisma Petri Leonis per octo ferme annos, *id.*, CLXXXIII, 894. Oratio Bernardi pro schismaticis, *id.*, CLXXXII, 281. — De schismate Cluniacensi per Pontium, qui abbas fuerat, concitato, Petrus Ven., CLXXXIX, 922. De schismate Romanæ Ecclesiæ, et quam viriliter catholicam partem defenderit, *ibid.*, 928.

LXXXVIII.

INDEX HAGIOGRAPHICUS

VEL

SANCTORUM OMNIUM, QUORUM VITA, NOTITIA, ENCOMIUM, VEL MENTIO TANTUM CONTINENTUR IN TOTA PATROLOGIA LATINA, USQUE AD SÆCULUM XIII,

ORDINE NOMINUM DIGESTUS ALPHABETICO.

A

Abbo (S.), episc., LXXXVII, 315.
Abbo (S.), abb., CXXXIX, 375.
Abdella (S.), martyr, CXXIII, 218.
Abitinenses (S.), martyres, XI, 520.
Abraham (S.), abb., LXXIII, 227.
Abraham (S.), monach., LXXXIV, 76.
Abandius (S.), presbyt. et martyr, CXV, 813.
Achilleus (S.), martyr, CXXIV, 45.
Adalbertus (S.), episc. martyr, CXXXVII, 869.
Adalbalda (S.), imperat., CXII, 965.
Adalhardus (S.), abb., CX, 533; CXX, 1507; CXLVII, 106.
Adamanus (S.), abb., LXXXVIII, 721.
Adauctus (S.), martyr, XIII, 599.
Adelardus (S.), abb., CXLVII, 1177.

Adelbodus (S.), episc., CXI, 108.
Adelgorius (S.), archiepisc., CLVII, 493.
Adelphus (S.), episc., LII, 567.
Adeodatus (S.), papa, martyr, LXXXVII, 1159.
Aderitus (S.), episc., CVI, 481.
Adjutor (S.), episc., CLXXVI, 603; CXCI, 1546.
Ado (S.), archiepisc., CXXII, 9.
Adrianus (S.), I, papa, XCVI, 1167.
Adrianus (S.), martyr, LXXII, 621.
Advocatus (S.), martyr, VII, 752.
Aelredus (S.), abb., CXCV, 196.
Æmilianus (S.), martyr, LXXI, 1061.
Æmilianus (S.), martyr, LI, 730.
Æmilianus (S.), confessor cognomento cucullatus, LXXX, 700.
Æmillæ (S.), (duæ), virgin. et martyres, LXXI, 779.
Æmilius (S.), Lugdun., martyr, LXXI, 779.

Æmilius (S.), Hispal., martyr, XXXVIII, 1293.
 Africanus (S.), martyr, VII, 565.
 Agapetus (S.), papa, LXVI, 51.
 Agapitus (S.), martyr, CVI, 691.
 Agapius (S.), martyr, VII, 522.
 Agatha (S.), virgo et martyr, CLXIV, 709.
 Agatho (S.), episc., LXXXVII, 1254.
 Agaunenses (S.), martyres, CXLV, 1083.
 Agileus (S.), martyr, 41, 753.
 Agnellus (S.), episc., CVI, 617.
 Agnes (S.), virgo et martyr, CXXXVII, 1121.
 Agobardus (S.), episc., CIV, 17.
 Agricola (S.), martyr, LXXI, 745.
 Aiguilfus (S.), abbas, CXXIV, 954.
 Aiferanus (S.), abb., LXXX, 527.
 Aladia (S.), virgo et martyr, CXV, 771.
 Albanus (S.), et socii, martyres, XCV, 52.
 Albero (S.), episc., CXXXIX, 779.
 Albena (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
 Albinas (S.), episc., LXXI, 899.
 Albinus (S.), episc. et martyr, LXXI, 779.
 Albinus (S.), martyr, CXXIV, 785.
 Alebiades (S.), martyr, LXXI, 779.
 Alcuinus (S.), abbas, C, 18.
 Aldegundis (S.), virgo, CXXXII, 869.
 Aldhelmus (S.), episc., LXXXIX, 683.
 Aldricus (S.), episc., CV, 797.
 Alexander (S.), I, papa, CXXVII, 1145.
 Alexander (S.), martyr, LVII, 695.
 Alexius (S.), confessor, CXLIV, 635.
 Algerus (S.), canonic., CLXXX, 163.
 Almachius (S.), martyr, CXXVII, 779.
 Alodia, virgo et martyr, CXL, 771.
 Alphanus (S.), episc., CLVII, 1213.
 Altmannus (S.), episc., CXLVIII, 169.
 Alumnus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Amabilis (S.), presbyter., LXXI, 852.
 Amadeus (S.), Lausan., episc., CLXXXVIII, 1247.
 Amalberga (S.), virgo, CXXII, 570.
 Amalchius (S.), martyr, CXXIV, 29.
 Amamundus (S.), martyr, LXXI, 757.
 Amandus (S.), episc., LXXXVII, 1267; CXXI, 928; CL, 1456.
 Amarandus (S.), martyr, LXXI, 787.
 Ambrosius (S.), archiep. Mediol., XX, 9; XIV, 27, 46.
 Ambrosius (S.), Autpertus, LXXXIX, 1265.
 Ambrosius (S.), Cadure., episc., LXXXIX, 1198.
 Amno (S.), abbas, CXLIII, 1517.
 Amou (S.), episc. Tullens., CXXXVII, 659.
 Amon (S.), abbas, LXXIII, 1099.
 Ammonius (S.), abbas, LXXIII, 1105.
 Ampelius (S.), martyr, VIII, 688.
 Anacletus (S.), papa, CXXVII, 1115.
 Anastasia (S.), virgo et martyr, LXXIV, 177.
 Anastasius (S.), martyr, CXV, 815.
 Anastasius (S.), presbyter., CXXVII, 9.
 Anastasius (S.), monac., CXLIX, 427.
 Anastasius (S.), papa, CXXVIII, 129.
 Anastasius (S.), monach., CXXVII, 754.
 Anazachius (S.), martyr, LXXI, 67.
 Andochius (S.), martyr, CXXIV, 501.
 Andreas (S.), apostolus, LXXI, 67.
 Andronicus (S.), martyr, VII, 466.
 Angelramnus (S.), episc., XCVI, 1051.
 Anicetus (S.), papa, CXXVII, 469.
 Annemundus (S.), episc., LXXXVII, 1087.
 Ansharius (S.), episc., CXVIII, 961.
 Ansegisus (S.), abb., CV, 755.
 Anselmus (S.), Lucens., episc. CXLVIII, 907.
 Anselmus (S.), Cantuar., archiepisc., CLVIII, 9.
 Antherus (S.), papa et martyr, CXXVII, 1322.
 Anthimus (S.), episc., CXLV, 941.
 Anthimus (S.), martyr, CXLIV, 102.
 Antollanus (S.), martyr, LXXI, 25.
 Antonia (S.), mariyr et virgo, LXXI, 105.
 Antoninus (S.) martyr, CXXLV, 432.
 Antoninus (S.), abb., LXXIII, 125.
 Aphaates (S.), abb., LXXIV, 56.
 Apollinaris (S.), episc. et martyr, LII, 601.
 Apollinaris (S.), martyr African., CXXIV, 178.
 Apollio (S.), martyr, CXXVIII, 517.
 Apollo (S.), abbas, LXXII, 1140.
 Apollonius (S.), martyr, LXXI, 779.
 Arbogastes (S.), episc., CXXXVII, 796; CXXXIV, 1003.
 Arculfus (S.), abb., LXXXVIII, 721.
 Aregius (S.), abbas, LXXII, 1119.
 Aridius (S.), abbas, LXXI, 1119.
 Argymirus (S.), martyr, CXV, 815.

Arialduis (S.), diaconus, CXLIII, 1457.
 Armeniz (SS.), martyres, LXXI, 789.
 Arnulphus (S.), episc., XCV, 751.
 Arnulphus (S.), abbas, LXXXVIII, 721.
 Arnulphus (S.), episc., CLXXIV, 1567.
 Arsenius (S.), LXXIII, 1098.
 Arthemius (S.), martyr, CXXVIII, 491.
 Arventius (S.), episc., LXXI, 880.
 Asclepiades (S.), martyr, CXXXVIII, 363.
 Asclepius (S.), martyr, LXXIV, 98.
 Asterius (S.), martyr, CXXVIII, 491.
 Astrebaudius (S.), martyr, XI, 215.
 Athanacenses (SS.), martyres, LXXI, 781.
 Athanasius (S.), patriarch. Alexand., CI, 761.
 Aitala (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
 Attalos (S.), abbas, LXXXVI, 627.
 Audifax (S.), martyr, CXXVIII, 417.
 Audoenus (S.), archiepisc., CLXII, 1185; CL, 1190.
 Audomarus (S.) episc., CXLVII, 4479.
 Augustinus (S.), episc., XXXII, 53.
 Augustinus (S.), apost. Anglorum, CL, 743, CLV, 14.
 Aunarius (S.), episc., LXXII, 759.
 Aurea (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
 Aurelianus (S.), episc., LXXVIII, 583.
 Aurelianus (S.), Ravennatens. episc., CVI, 567.
 Aurelius (S.), episc. Carthag., XX, 1007.
 Aurelius (S.), martyr, CXV, 777.
 Authbertus (S.), Camerac., LXXX, 515; CII, 336.
 Ausbertus (S.), episc., CXXI, 1165.
 Ausonia (S.), virgo et martyr, LXXI, 103.
 Auspicius (S.), episc. Tullens., LXXI, 1005.
 Authbertus (S.), episc., LXXX, 575.
 Avitus (S.), episc., LIX, 191.
 Avitus (S.), presbyt., CXXLV, 161.
 Aymardus (S.), abbas Cluniac., CLVII, 859.

B

Babylas (S.), martyr, LXIX, 293.
 Bacchus (S.), mariyr, VII, 515.
 Bandilius (S.), martyr, LXXI, 808.
 Barbara (S.), virgo et martyr, LXXXVI, 1266.
 Barbatianus (S.), presbyt., CXLIV, 496.
 Barbatianus (S.), confessor, CVI, 769.
 Barlaam (S.), abb., LXXIII, 453.
 Barnabas (S.), apostol., CXLV, 945.
 Barnardus (S.), episc. Vienn., CXXXIII, 449.
 Baro (S.), martyr, CI, 756.
 Bartholomæus (S.), apostolus, LXXXI, 751.
 Basilides (S.), martyr, LXXXVI, 1251.
 Basilissa (S.), martyr, LXXXVI, 1031.
 Basilus (S.), archiepisc. Cesaricens., LXXXIII, 293.
 Basilus (S.), Ancyrens. martyr, I, XIX, 28.
 Basolus (S.), confessor., CXXVIII, 644.
 Bassus (S.), martyr, LI, 55.
 Bathildis (S.), regina, LXXXVII, 667.
 Beatrix (S.), virgo et martyr, LXXII, 629.
 Beatus (S.), presbyt., XCVI, 847, 887.
 Beda (Vener.), XCV, 9.
 Benedicta (S.), martyr., LXXII, 627.
 Benedictus (S.), Cassin. institutor, LXVI, 123.
 Benedictus (S.), Anianens. abb., CIII, 551.
 Benedictus (S.), II, papa, XCVI, 421.
 Benedictus (S.), III, papa, CXV, 863.
 Benedictus (S.), episc., XCVI, 715.
 Benedictus (S.), Cluniens., CL, 1465.
 Benedictus (vener.), CL, 1449.
 Benedictus (S.), martyr, CXXVIII, 1517.
 Benedictus (S.), martyr, CXXIV, 642.
 Benignus (S.), episc., LXXI, 753.
 Benildis (S.), episc. et martyr, CXV, 803.
 Benjamin (S.), Persicus martyr, LXIX, 361.
 Bercharius (S.), abb., CXXXVII, 667.
 Berliendis (S.), martyr, CXXXIX, 1103.
 Bernard (S.), Clarevall., CLXXXV, 225 &c.
 Bernard (S.), a Tironio, CLXXII, 1567.
 Bernwardus (S.), episc., CXI, 586.
 Bertarius (S.), Cassinens., CXXVI, 975.
 Berthramnus (S.), LXXX, 585.
 Bertinus (S.), abbas, CXLVII, 1084.
 Bertulfus (S.), abbas, LXXXVII, 1067.
 Berwaldus (S.), episc., CXLIX, 587.
 Bibianus (S.), episc., LXXI, 870.
 Bihl (S.), martyr, LXXI, 779.
 Blaitmaicus (S.), CXIV, 1045.
 Blandina (S.), virgo et martyr, L, 839.
 Blasius (S.), episc. et martyr, CLXXIV, 719.
 Bonifacius (S.), episc. et martyr, LXXXIX, 599, 654.
 Bonifacius (S.), I, papa, XX, 745.

Bonifacius (S.), V. papa, LXXX, 429.
 Braulio (S.), episc., LXXX, 609.
 Bregwius (S.), CLIX, 755.
 Briceus (S.), episc., CI, 762.
 Brigida (S.), virgo, LXXII, 776.
 Bruno (S.), Carthusian. institutor, CLII, 9.
 Bruno (S.), Astens., abb., CLXIV, 9.
 Bruno (S.), archiepisc. Colon., CXXXIV, 957.
 Bruno (S.), Herbipol. episc., CXLI, 9.
 Burgundofara (S.), virgo, LXXXVII, 1169.

C

Cæcilia (S.), virgo et martyr, VII, 250.
 Cæsaricus (S.), episc., Arelat., LXVII, 907, 1001.
 Cæsariangustani (SS.), martyres, LXXX, 71.
 Caledonius (S.), martyr, CXI, 672.
 Calixtus (S.), papa et martyr, CXXVII, 1517.
 Calixtus (S.), martyr, CXXIV, 573.
 Calocerius (S.), episc. Raven., CVI, 485.
 Calvus (S.), martyr, CLIV, 1253.
 Candidus (S.), martyr, CXXIV, 493.
 Canon (S.) et filii ejus, CX, 1146.
 Cantianus (S.), martyr, XVII, 1127.
 Cantinianus (S.), martyr, XVII, 1127.
 Cantius (S.), martyr, XVII, 1127.
 Caranus (S.), martyr, CXLI, 349.
 Carolus (B.), Bonus, comes Flandriæ, CLXVI, 875.
 Carpophorus (S.), martyr, CXXVII, 568.
 Cassianus (S.), martyr, LXXI, 745.
 Cassiodorus (Vener.), LIX, 458.
 Cassius (S.), martyr, LXXI, 25.
 Castorius (S.), martyr, CXXIV, 253.
 Castus (S.), martyr, XXXIX, 1213.
 Catharina (S.), virgo et martyr, LXXXV, 506.
 Celerinus (S.), martyr, CXI, 672.
 Celsus (S.), martyr, LXX, 748.
 Chiricus (S.), martyr, LXXXVI, 1351.
 Chounradus (S.), episc., CLIX, 481.
 Christina (S.), virgo et martyr, CXLV, 1269.
 Christophorus (S.), martyr, CXV, 793.
 Chromatius (S.), episc., XX, 247.
 Chrysantes (S.), martyr, LXXI, 746.
 Chrysogonus (S.), martyr, CXXIV, 759.
 Claudius (S.), martyr, LXXIV, 154.
 Clemens I (S.), papa et martyr, CXXVII, 1077.
 Clemens (S.), martyr, LXXI, 737.
 Cleta (S.), virgo et martyr, CXXVII, 1067.
 Cletus (S.), papa et martyr, CXXVII, 10-9.
 Celestinus (S.), papa, I., 408.
 Columba (S.), abbas, CXXIV, 135.
 Columba (S.), virgo et martyr, CXV, 806.
 Columbanus (S.), abbas, LXXX, 198; LXXXVII, 1012.
 Comites (SS.), martyrii S. Xisli, XIII, 408.
 Concordia (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
 Cornellus (S.), papa et martyr, CXI, 677.
 Corona (S.), virgo, LXXII, 627.
 Coronati (SS.), quatuor martyres, CI, 489.
 Cosmas (S.), martyr, LXXI, 791.
 Crescentia (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
 Crescentianus (S.), martyr, CXXIV, 105.
 Crispina (S.), virgo et martyr, CXLVII, 126.
 Crispiniana (S.), virgo et martyr, LXXII, 127.
 Crispinianus (S.), martyr, LXV, 63.
 Crispianus (S.), martyr, LXV, 63.
 Crispina (S.), virgo et martyr, CXXIX, 727.
 Crispus (S.), martyr, VII, 216.
 Cucufas (S.), martyr, CXXIV, 295.
 Cumianus (S.), abbas, LXXX, 969.
 Cuthbertus (S.), martyr, XCIV, 576, 756.
 Cyrdacus (S.), martyr, LXXXV, 1346.
 Cyriacus (S.), martyr, LXXXVI, 1346.
 Cyrillus (S.), martyr, LXIX, 284.
 Cypranus (S.), episc., Carthag. martyr., III, 1-81; IV, 75.
 Cyprrianus (S.), Petragoricum. abbas, LXXI, 105.
 Cyprrianus (S.), martyr, LXXI, 787.
 Cyrinus (S.), martyr, LXXXVI, 1351.
 Cyrus (S.), martyr, LXXXVI, 1352.
 Cyrus (S.), martyr, CXXIX, 705.

D

Dagobertus (S.), rex Francorum, LXXX, 499.
 Damianus (S.), papa, XII, 109.
 Damianus (S.), martyr, LXXI, 791.
 Daria (S.), martyr, XIII, 648.
 Dathivus (S.), martyr, VIII, 688.
 Dathus (S.), episc. Ravenat., CVI, 489.
 Demetrius (S.), martyr, CXXIX, 71.

Deodatus (S.), episc., CLI, 87, 606.
 Desideratus (S.), presbyt., LXXI, 893.
 Desiderius (S.), Vieun., LXXX, 578.
 Desiderius (S.), Cadurcens., LXXXVIII, 263, 220.
 Desiderius (S.), Lingon., LXXX, 195.
 Desiderius (S.), episc., CXXIII, 455.
 Dewadedit (S.), papa, LXXX, 353.
 Digna (S.), martyr, CXXXVII, 368.
 Digna (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
 Dinotus (S.), abbas, LXXX, 21.
 Dionysia (S.), virgo et martyr, LXXI, 25.
 Dionysius (S.), episc. et martyr, LXXI, 25.
 Dionysius (S.), papa, V, 99.
 Dionysius (S.), martyr, CXXIV, 284.
 Dionysius (S.), areopagita, CVI, 23.
 Dionysius (S.), martyr, CXXXVII, 1116.
 Dominicus (S.), Calciat., CXXIV, 50.
 Dominicus (S.), Loricatus, CXLIV, 1008.
 Domitilla (S.), virgo et martyr, LXXXV, 791.
 Domitius (S.), martyr, LXXI, 791.
 Domina (S.), virgo et martyr, VII, 315.
 Dominus (S.), martyr, LXXIV, 112.
 Domnolus (S.), episc., LXXII, 629.
 Donatianus (S.), martyr, LXXI, 260.
 Donatus (S.), martyr, CXXIV, 699.
 Donatus (S.), episc., LXXXVII, 267.
 Dorothea (S.), virgo et martyr, LXXXV, 595.
 Dorotheus (S.), martyr, XIII, 262.
 Dorymedes (S.), martyr, CXXIV, 488.
 Drumor (S.), martyr, LXXII, 629.
 Dunstanus (S.), archiepisc. Cantuariens., CXXXVII, 407; CXXXIX, 1424; CLIX, 785.

E

Ealigitha (S.), regina, CIX, 654; CLV, 109.
 Ecclesius (S.), episc., CVI, 583.
 Edmundus (S.), rex Angliæ, CXXXIX, 508.
 Edwardus (S.), rex et confessor, CXV, 758.
 Egbertus (S.), episc., LXXXIX, 377.
 Egilis (S.), abbas, CV, 581.
 Eiminus (S.), martyr, LXXI, 25.
 Eleuchadius (S.), episc., CVI, 485.
 Eleutherius (S.), papa, CXXVII, 1249.
 Eleutherius (S.), episc., LXV, 59.
 Elfricus (S.), archiepisc. Cantuariens., CXXXVII, 1471.
 Eligius (S.), episc. Noviom., LXXXVII, 477.
 Eliphis (S.), martyr Tullens., CLXX, 427.
 Elisabeth (S.), CXCIV, 119.
 Elphegus (S.), martyr, CL, 572; CXLIX, 272.
 Emerita (S.), virgo et martyr, CXXXVII, 568.
 Emilia (S.), martyr, CXV, 795.
 Emilia (S.), virgo et martyr, CXV, 795.
 Emiliana (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
 Emilus (S.), martyr, XXXIX, 1235.
 Eparchus (S.), reclusus, LXXI, 902.
 Ephrem (S.), diaconus, LXXIII, 521.
 Epictetus (S.), martyr, LXXIII, 523.
 Epiphanius (S.), episc., LXII, 522.
 Epolonus (S.), martyr, LXXI, 909.
 Ethelwoldus (S.), CXXXVII, 79.
 Eugenia (S.), virgo et martyr, XXI, 1105; LXXIII, 686.
 Eugenius (S.), episc. Carthag., LVIII, 61.
 Eugenius (S.), martyr, LXXIII, 1125.
 Eugenius (S.), archiepisc. Toletan., LXXXVII, 587.
 Eulalia (S.), virgo et martyr, LXXI, 785.
 Eulogius (S.), archiepisc. Toletan., CXV, 705.
 Eulogius (S.), Alexandrinus, LXXIII, 1125.
 Eulogius (S.), martyr, CXV, 922.
 Euphemia (S.), virgo et martyr, LXXII, 531.
 Euphranus (S.), martyr, LXXIII, 623.
 Euphrasia (S.), virgo et martyr, LXXIII, 623.
 Euphronius (S.), martyr, LVIII, 55.
 Euphronius (S.), episc., LVIII, 61.
 Eupychius, martyr, LIX, 287.
 Eusebius (S.), Vercellens. episc., IX, 12.
 Eusebius (S.), papa, CXXVII, 1481.
 Eusebius (S.), abbas, LXIV, 56.
 Eusebius (S.), monach., LXXIV, 79.
 Eusebius (S.), Samosatensis, LXIX, 569.
 Eusebius (S.), presbyt. martyr, VIII, 1350.
 Eustachius (S.), martyr, LXXXV, 1512.
 Eustasius (S.), LXXXVII, 1045.
 Eustasius (S.), abbas, CXXIII, 209.
 Eutropius (S.), martyr, LXXI, 756.
 Eutropius (S.), episc., LXXX, 9.
 Eutychianus (S.), papa, CXXVII, 14-7.
 Eutychius (S.), martyr, CXXXVII, 363.
 Evarista (S.), martyr, LIII.

Evaristus (S.), papa, CXXVII, 1035.
 Exsuperantius (S.), episc., CVI, 523.

F

Fabianus (S.), papa, CXXVII, 131.
 Facundus (S.), martyr, LXXIV, 1353.
 Fandila (S.), virgo et martyr, CXV, 801.
 Faro (S.), Meldens. episc., LXXXVII, 1131.
 Farrucio (S.), martyr, LXXI, 768.
 Faustinus (S.), martyr, CLIX, 191.
 Faustus (S.), Rhegiens. episc., LVIII, 775.
 Felicianus (S.), episc. martyr, CXXXVII, 563.
 Felicianus (S.), martyr, CXXIV, 539.
 Felicissimus (S.), martyr, CXXVII, 128.
 Felicitas (S.), martyr, XXXVIII, 1284; Tertull., III, 14.
 Felix I (S.), papa, CXXVII, 1435; V, 135.
 Felix II (S.), papa, CXXVIII, 63.
 Felix (S.), episc., VIII, 638.
 Felix (S.), Nolanus, LXXI, 793.
 Felix (S.), episc. Ravennat., CVI, 701.
 Felix (S.), Scillit., martyr, LXXI, 415.
 Felix (S.), Tubizacen., martyr, VII, 536.
 Felix (S.), presbyter, martyr, LXXXVI, 1171.
 Felix (S.), martyr, CXV, 777.
 Felix (S.) et socii, martyres, LXXXVI, 1116.
 Felix (S.) et comes ejus, XIII, 599.
 Ferratius (S.), martyr, CXII, 1637.
 Ferreolus (S.), martyr, LXXI, 768.
 Ferrucius (S.), martyr, LXXI, 768.
 Festus (S.), martyr, CXXVII, 517.
 Fiatus (S.), martyr, CXLI, 339.
 Fides (S.), virgo, CXLI, 127.
 Fidelis (S.), martyr, CXIV, 807.
 Fingarus (S.), martyr, CLIX, 325.
 Firmus (S.), martyr, XI, 238.
 Flora (S.), martyr, LXXXV, 776.
 Flora (S.) et socia ejus, CXIV, 1025.
 Flora (S.) et Lucilla, CXV, 803; CXIV, 1026.
 Florentia (S.), virgo, LXXXVI, 1331.
 Florentinus (S.), martyr, XCVI, 526.
 Florentius (S.), episc., CVI, 503.
 Florianus (S.), martyr, CL, 760.
 Floridus (S.), martyr, LXXI, 862.
 Focas (S.), martyr, LXXI, 791.
 Folcuinus (S.), abbas, CXXXVII, 529.
 Follinus (S.), martyr, Lugd., LXXXVII, 1087.
 Frodbertus (S.), CXXXVII, 539.
 Fructuosus (S.), episc. et socii ejus, XXXVIII, 1220;
 LXXXVII, 458.
 Frontianus (S.), martyr, LXXIII, 457.
 Fructuosus (S.), episc. Bearc., LXXXVII, 1087.
 Fulbertus (S.), episc. Carnot., CXLI, 263.
 Fulgentius (S.), episc. Ruspens., LXV, 117.

G

Gallonica (S.), martyr, LXXXV, 583.
 Gallus (S.), episc., LXXI, 1029.
 Gallus (S.), abbas, LXXXVII, 9; CXIV, 973.
 Gangolfus (S.), vel Gengolfus, martyr, CXXXVII, 1083.
 Gatianus (S.), martyr, LXXI, 855.
 Gaudentius (S.), episc., XX, 791.
 Gavinus (S.), martyr, LXXVII, 951.
 Gelasius I (S.) papa, LXX, 9.
 Geminianus (S.), martyr, LXXXVI, 1344.
 Genesius (S.), Arelatens., LXXI, 763.
 Genesius (S.), Broc. it., LXXI, 770.
 Genesius (S.), martyr, Romæ, L, 1273.
 Georgius (S.), reclusus, LXVI, 851.
 Georgius (S.), Hispalens., CXXXVI, 1127.
 Georgius (S.), martyr, CLXXIX, 830.
 Georgii (SS.), martyres, CXXXVIII, 1127.
 Geraldus (S.), comes Aurili., CXXXIII, 639.
 Geraldus (S.), episc. Cadurc., CCV, 919.
 Geraldus (S.) abbas, CXLVII, 1003.
 Gereô (S.), martyr, CLXXXIII, 453.
 Gerhohus (S.), CXCH, 9.
 Gerinus (S.), martyr, LXXI, 1797.
 Germanus (S.), Antissiodor. episc., CXXIV, 1011.
 Germanus (S.), Parisiens. episc., LXII, 53.
 Germanus (S.), martyr, LXXXV, 596.
 Gerontius (S.), martyr, LXXXV, 619.
 Gervasius (S.), martyr, LXXI, 748.
 Gilbertus (S.), martyr, LXXXVI, 1322.
 Glodesindis (S.), virgo, CXXXVII, 211.
 Goat (S.) CXXI, 40.
 Godeberta (S.), virgo, CXXXIV, 936; CC, 1317.
 Godehardus (S.), CXLI, 1139.
 Gorgo (S.), martyr, XIII, 395.

Gorgonia (S.), martyr, XIII, 395.
 Gorgonius (S.), martyr, XIII, 276.
 Grata (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
 Gratianus (S.), martyr, CL, 10.
 Gregorius (S.), abbas Traject., XCIX, 749.
 Gregorius (S.), Turonens., LXXI, 115.
 Gregorius (S.), episc. Lingonens., LXXI, 1036.
 Gregorius I Magnus (S.), papa, LXXV, 9, 41, 60.
 Gregorius II (S.), papa, LXXIX, 453.
 Gregorius III (S.), papa, LXXXIX, 557.
 Gregorius (S.), abbas, XCIX, 749.
 Gregorius VII (S.), papa, CXLVIII, 9.
 Guddeus (S.), martyr, XXXVIII, 1533.
 Guibertus Vener., abbas, CLVI, 9.
 Guillelmus (S.), abbas S. Germani, CXLI, 529.
 Goillelmus (S.), abbas S. Benigni, CXLI, 603.
 Gumesindus (S.), martyr, CXV, 777.
 Gutho (S.), martyr, CXV, 803.

H

Habentius (S.), martyr, CXV, 771.
 Hadalanus (S.), abbas, CXXXIX, 1141.
 Hathumoda (S.), CXXXIX, 1170.
 Hauglades (S.), abbas, LXX, 1232.
 Hellas (S.) presbyt. martyr, CXV, 811.
 Henricus (S.), imperator., CXL, 9.
 Herlembaldus (S.), martyr, CXVIII, 1431.
 Herluinus (S.), abbas, CL, 693.
 Hermannus (S.), Contracus, CXLIH, 927.
 Hermenegildis (S.), martyr, CXLIH, 1437.
 Hermes (S.), martyr, CXXXVIII, 600.
 Hermoginus (S.), martyr, LII, 49.
 Hervæus Vener. (S.), monach., CLXXXI, 9.
 Hidulphus (S.), episc. monach., CLI, 603.
 Hieremias (S.), martyr, CXV, 793.
 Hieronymus (S.), presbyter et doctor, XXII, 9.
 Hilarianus (S.), martyr, CXIV, 703.
 Hilario (S.), anachoreta, XXIII, 118.
 Hilaris (S.), Pictav. episc., IX, 125, 183; LXXXVIII, 140.
 Hilaris (S.), Arelat. episc., L, 1215, 1230.
 Hilaris (S.), papa, LVIII, 9.
 Hildebertus (S.), archiepisc., CLXXI, 9.
 Hildegardis (S.), sanctimonial., CXCVII, 9.
 Hildephonsus (S.), episc. Toletan., XCVI, 329.
 Hildulphus (S.), episc. Trevir., CLI, 589.
 Hippolytus (S.), martyr, CL, 756.
 Hippolytus (S.) episc. et martyr, LXXXVI, 1183.
 Hippolytus (S.), presbyter et martyr, LXXXVI, 1183.
 Honoratus (S.), Arelatensis episc., L, 1249.
 Honorius I (S.), papa, LXXX, 463.
 Hubertus (S.), Tungrensis, CVI, 587.
 Hubertus (S.), monachus, CLIV, 1341.
 Hugo (S.), Rothomag. archiep., CXLCII, 1111, CLXVI, 1164.
 Hugo (S.), Gratianop. episc., CLXVI, 1562; CLIII, 760.
 Hugo (S.), Lincoln. episc., CLIII, 937.
 Hugo (S.), Cluniac., CLIX, 843.
 Humbertus (S.), cardinal., CXLIH, 911.
 Hunegundis (S.), virgo, CXXXVII, 50.
 Hyacinthus (S.), martyr, CXXXVII, 567.
 Hyginus (S.), papa, CXXVII, 151.

I

Ida (B.), comitissa, CLV, 457.
 Ignatius (S.), episc. et martyr, CXVIII, 1523.
 Ildius (S.), episc., LXXI, 1016.
 Indis (S.), martyr, VII, 315.
 Innocentes (SS.), XXXIX, 2151.
 Innocentius I (S.), papa, XX, 457.
 Irena (S.), martyr, LXXXVI, 1512.
 Irenæus (S.), martyr., CXVIII, 894.
 Irenes (S.), cum sociis, VII, 519.
 Isaac (S.), abbas, CXV, 770.
 Isidorus (S.), Hispalens. episc., LXXXI, 9.
 Isidorus (S.), martyr, LXXI, 793.
 Isidorus (S.), et socii martyr, CXV, 814.
 Isidorus (S.), martyr, insulæ Chio, LXXI, 769.
 Isidorus (S.), presbyter, LXXXIII, 1091.
 Ivo (S.), Carnotens. episc., CXLI, 9.
 Ivo (S.), episc. Persa, CLV, 79.

J

Jacinthus (S.), martyr, XXXII, C32.
 Jacobus (S.), major, apost., LXXI, 797.
 Jacobus (S.), minor, apost., XXIII, 609.
 Jacobus (S.), diaconus, martyr, CXIV, 1031.
 Jacobus (S.), Tarentin. episc., CLXIII, 1109.
 Jacobus (S.), Nisibita, LXXIV, 13.

Jacobus (S.), eremita, LXXIV, 96.
 Jacobus (S.), episc. marty. XXXIX, 1268.
 Januarius (S.), episcop. marty. LXXIV, 598.
 Januarius (S.), et socii martyres, LXXVI, 977.
 Joannes Baptista (S.), XVII, 706; IV, 932; LXXVII, 420.
 Joannes (S.), apostolus et evangel., XXII, 625.
 Joannes (S.), papa et marty. LXVI, 9.
 Joannes (S.), Beveriacensis, CALVII, 1162.
 Joannes (S.), episcop. et marty. LXXI, 741.
 Joannes Chrysostomus (S.), LXXI, 230.
 Joannes (S.), Eleemosynarius, LXXIII, 538.
 Joannes Gualbertus (S.), CXLI, 667.
 Joannes et Paulus (SS.), marty. CXIX, 256.
 Joannes (S.), Cirilla, CLXXXVIII, 1661.
 Joannes (S.), marty. CXXIX, 706.
 Joannes (S.), Angeiotti, episc., CVI, 527.
 Joannes IV (S.) papa, LXXX, 597.
 Joannes (B.), Hailgrinus, cardin., CVI, 9.
 Jodocus (S.), marty. C, 50.
 Joasaph (S.), confessor, CXXII, 895.
 Joseph (S.), sponsus B. Virginis, LII, 591.
 Judas (S.), Taddæus apst., XLIII, 615.
 Julia (S.), virgo et marty., LXXVI, 907.
 Juliana (S.), virgo et marty., LXXII, 637.
 Julianus (S.), episc. Toletan., XCVI, 427, 443.
 Julianus (S.), Cenom., CXXVII, 781.
 Julianus (S.), marty. LXXI, 801.
 Julianus (S.), marty. Lugdun., LXXI, 781.
 Julianus (S.), August. marty., LXXXV, 568.
 Julitta (S.), virgo et marty., LXXII, 1152.
 Julius I (S.), papa, VIII, 857.
 Julius (S.), marty. Lugdunens., LXXI, 779.
 Julianus (S.), episc., LXXI, 905.
 Justa (S.), virgo et marty., LXXXVI, 1152.
 Justinus (S.), apologista et marty., CXVI, 811.
 Justinus (S.), marty. C, 55.
 Justus (S.), marty. LXXXV, 905; XCIV, 595.
 Justus (S.), episc. Urgellens., LXVII, 961.
 Juvencius (S.), marty. LXXII, 637.

L

Lambertus (S.), episc. et marty. CXLI, 511.
 Lambertus (S.), episc. Atrabat., CLXII, 615.
 Landealdus (S.), abbas, CXXXIX, 1100.
 Landericus (S.), episc., Parisiens., LXXXVII, 297.
 Lanfrancus (S.), archiepisc. Cantuariens., CL, 9.
 Laurentinus (S.), marty. CXLI, 615.
 Laurentius (S.), marty. XXXVIII, 2.
 Laurentius (S.), episc. Novarr., LXVI, 87.
 Leander (S.), episc. Hispan., LXXII, 869.
 Lebninus (S.), abbas, CXXXII, 878.
 Leduinus (S.), abbas, CXLI, 1353.
 Leo Magnus (S.), LIV, 50.
 Leo II (S.), papa, XCVI, 583.
 Leo III (S.), papa, CII, 9.
 Leo IV (S.), papa, CXV, 863.
 Leo IX (S.), papa, CXLIH, 457; CLIV, 1109.
 Leo (S.), episc. Senon., LVIII, 9.
 Leocadia (S.), virgo et marty. LXXXVI, 1273.
 Leobinus (S.), Carnot., LXXXVIII, 550.
 Leodegarius (S.), Augustod., XCVI, 529.
 Leodegarius (S.), archiepisc. Viennens., CXLIH, 1103.
 Leodegarius (S.), marty. CXIV, 1151.
 Leonardus (S.), abbas, LXVI, 87.
 Leonides (S.), marty. LI, 716.
 Leotadius (S.), reclusus, LXXI, 1092.
 Leovigildus (S.), marty. CXV, 777.
 Letardus (S.), abbas, CXXXIX, 1417.
 Liberianus (S.), marty. LXX, 388.
 Liberius (S.), papa, VIII, 1151.
 Liberius (S.), episc., Ravenn., CVI, 503.
 Liberius III (S.), episc. Ravenn. CVI, 503.
 Lioibertus (S.), episc., CXVI, 1149.
 Liliota (S.), virgo et marty. CXVI,
 Liminius (S.), marty. LXI, 112.
 Linus (S.), papa, marty. CXXVII, 1047.
 Litgerus (S.), episc., CI, 763.
 Livinus (S.), episc. Metens., LXXVII, 527.
 Lucas (S.), evangelista, XCIV, 447.
 Lucia (S.), virgo et marty. CXXXVII, 1368.
 Lucianus (S.), marty. VII, 533.
 Lucianus (S.), et socii, CXXIV, 1141.
 Lucifer (S.), episc. Calaritan., XIII, 691.
 Lucilla (S.), virgo et marty. CXIV, 687.
 Lucius (S.), papa et marty. LXXI, 539.
 Lucius (S.), papa, CXXVII, 1383.
 Lucius (S.), episcop., XCVI, 819.

Lupianus (S.), confessor, LXXI, 863.
 Lupus (S.), Treceus, episc., LVIII, 61.
 Lupus Servatus (S.), Ferrariens., CXIX, 428.
 Lutgerus (S.), XCIX, 769.
 Luxorius (S.), marty. LXXVII, 931.
 Lyra (S.), marty. LXXIV, 111.

M

Macarius (S.), abbas, LXXIII, 527.
 Macarius (S.), junior, LXXIII, 1107.
 Macarius (S.), Alexandrin., LXXIII, 1109.
 Macedonius (S.), abbas, LXXIV, 60.
 Maclovius (S.), abbas, CL, 717.
 Macra (S.), virgo et marty. CXXV, 529.
 Macra (S.), et socii ejus, LXXII, 627.
 Madelgisilus (S.), confessor, CLXXIV, 1140.
 Magnus (S.), marty. LXXXVII, 169.
 Maiolus (S.), abbas, CXXVII, 709.
 Malachias (S.), episc., CLXXXIII, 481; CLXXXII, 1073.
 Mallosus (S.), marty. LXXI, 761.
 Mathedia (S.), virgo marty. LXXII, 627.
 Mamilla (S.), marty. Lugd., LXXI, 779.
 Mamma (S.), CXIV, 1047.
 Mannea (S.), virgo et marty. CXXIV, 166.
 Mansuetius (S.), episc. Tullens., CXXVII, 619.
 Mausuetius (S.), archiepisc. Mediolan., LXXXVII, 1275.
 Mantius (S.), marty. LXXXVI, 1328.
 Marana (S.), abbas, LXXXV, 111.
 Marbodus (S.), episc. Redonens., CLX, 1039.
 Marcella (S.), vidua, LXXIII, 702.
 Marcellinus (S.), papa, VI, 9.
 Marcellinus (S.), confessor, XXXI, 1275.
 Marcellinus (S.), et socii, CXXIV, 406.
 Marcellinus (S.), marty. LXXXVI, 1371.
 Marcellus et Petrus (SS.), CIV, 575, 577.
 Marcellinus et Petrus (SS.), CXII, 1663.
 Marcellus (S.), papa, VI, 19.
 Marcellus (S.), marty. XIII, 581.
 Marcellus (S.), marty. CI, 760.
 Marcellus (S.), episc. Paris., LI, 893; LXXXVIII, 550.
 Marcianus (S.), marty. LXXIV, 29.
 Marculfus (S.), abbas, CLI, 725.
 Marcus (S.), evangelista, CXIV, 572.
 Marcus (S.), papa, VIII, 869.
 Marcus (S.), marty. CXLIH, 1425.
 Marcus (S.), episc. et marty. CLI, 817.
 Marcus (S.), abbas, LXXIV, 81.
 Marcus (S.), episc. Idroul., XCVI, 1515.
 Margarita (S.), virgo et marty. CXLVII, 1233.
 Maria (S.), Magdalena, CXIV, 669.
 Maria (S.), Magdalena, CXII, 1852.
 Maria (S.), ancilla marty. VII, 518.
 Maria (S.), Egyptiaca, LXXIII, 671.
 Maria (S.), meretrix, LXXIII, 632.
 Maria (S.), penitens, LXXIII, 672.
 Maria (S.), marty. CXV, 776.
 Marianus (S.), marty. XXXIX, 1295.
 Marianus (S.), marty. XXXVIII, 1288; CXIV, 1052.
 Marina (S.), marty. LXXIII, 692.
 Marinus, reclusus, LXXI, 881.
 Marius, LXXX, 26.
 Maro (S.), abbas, LXXIV, 70.
 Martialis (S.), marty. LXXXV, 595.
 Martiana (S.), virgo et marty. LXXXV, 531.
 Martinianus (S.), episc. Ravenn., CXXXVII, 106.
 Martinianus (S.), marty. CXV, 151.
 Martinus (S.), marty. CXLI, 1031.
 Martinus (S.), archiepisc. Turon., XVIII, 9; LXXI, 913; LXXXVIII, 561; CI, 657.
 Martinus (S.), papa, LXXXVII, 103.
 Martinus (S.), presbyt. Legion., CCVIII, 9.
 Martinus (S.), episc. Damienus., LXXII, 17.
 Martinus (S.), abbas, LXXI, 1077.
 Martyres, MassæCandidæ (SS.), XXXVIII, 1100.
 Martyres (SS.), octoginta, Armenie, LXXI, 789.
 Martyres (SS.), Massiliensi., XXXVIII, 1540.
 Martyres (SS.), viginti, XXXVIII, 1419.
 Martyrius (SS.), marty. LXXVI, 635.
 Martha (S.), CXII, 1452.
 Massonus (S.), marty. XLVI, 525.
 Mattheus (S.), apostolus, XCIV, 219.
 Matthias (S.), apostolus, CLV, 1150.
 Mathildis (S.), regina, CXXXV, 883; CLI, 1312.
 Maura (S.), virgo marty. CXV, 1307.
 Mauricius (S.), et socii, L, 827.
 Maurilius (S.), Andegav., LXXXVIII, 561.
 Maurillus (S.), archiepisc. Rothomag., CXLIH, 1331.

Maurus (S.), archiepisc. Ravenn., CXXIV, 1109.
 Maurus (S.), episc. Casen., CXLIV, 945.
 Maurus (S.), martyr, XIII, 595.
 Maurus (S.), martyr, CX, 1112.
 Maximianus (S.), episc. Raven., CVI, 605.
 Maximinus (S.), CXXXIII, 963.
 Maximinus (S.), Trevir. episc., CXIV, 665.
 Maximinus (S.), abbas, CXXXVII, 736.
 Maximus (S.), Taurinensis, episc., LVII, 9.
 Maximus (S.), Rhegiensis episc., LXXX, 33.
 Maximus (S.), confessor, XXII, 1255.
 Maximus (S.), martyr, LXXXVI, 1222.
 Maximus (S.), Coloniensis, archiepisc., LXXX, 609.
 Medardus (S.), episc. Novio., CL, 1499.
 Meginradus (S.), abbas, CXLII, 1176, 1177.
 Melania (S.), virgo, LXXIII, 1198.
 Melchior (S.), papa, VI, 29.
 Mellonius (S.), martyr, LXXI, 760.
 Menegaudus (S.), episc., LXXI, 881.
 Menimius (S.), episc. Catalaun., LXXI, 809.
 Meratus (S.), martyr, CIV, 419.
 Mercurius (S.), martyr, XCV, 1600.
 Metro (S.), CXXXVI, 451.
 Modestus (S.), martyr, LXXII, 621.
 Moyse (S.), confessor, III, 675.
 Mulanius (S.) vel Melanius, episc. Redon., LXXI, 868.
 Munilo (S.), martyr, CXV, 474.

N

Nabor (S.), martyr, LXXXVI, 1531, 1535.
 Narsissus (S.), martyr, CXLII, 591.
 Nathalia (S.), virgo martyr, CXV, 959.
 Nathanael (S.), abbas, LXXIII, 1108.
 Nazarius (S.), martyr, XVII, 718.
 Nepotianus (S.), martyr, LXXI, 857.
 Nereus (S.), martyr, CXXXVII, 556.
 Nicander (S.), martyr, CXV, 591.
 Nicasius (S.), martyr, CXXVII, 918.
 Nicetas (S.), Aquileiens. patriarch., LI, 857.
 Nicellus (S.), Trevirens. episc., LXXIII, 36.
 Nicellus (S.), Lugdun. archiepisc., LXXI, 1010.
 Nicolaus (S.), episc. Myrensis, XXVI, 471.
 Nicomedes (S.), martyr, CXXVII, 621.
 Nicrostrates (S.), martyr, CXV, 517.
 Nivardus (S.), Remensis, archiepisc., CXXXV, 107.
 Nonna (S.), martyr, CIII, 932.
 Nonnosus (S.), martyr, CIII, 1536.
 Norbertus (S.), archiepisc., CLXX, 1252.
 Notgerus (B.), episc. Leod., CXXXIX, 1153.
 Notkerus (B.), monach., CXXXI, 983.

O

Odilo (S.), abbas Cluniac., CXLII, 851, 900.
 Odo (S.), Cantuariensis, archiepisc., CXXXIII, 951.
 Odo (S.), Cameracensis, episc., CLX, 1039.
 Odo (S.), prior S. Victoris, CXCVI, 1599.
 Odo (S.), Cluniac., CXXXIII, 45.
 Odolphus (S.), presbyter, CXXXIII, 857.
 Oldarius (S.), archiepisc. Tarrac., CLXXII, 1357.
 Optatus (S.), Milevitan., episc., XI, 759.
 Or (S.), abbas, LXXIII, 1001.
 Orientius (S.), episc. Ausc., LXI, 973.
 Oresius (S.), martyr, CIII, 707.
 Oswaldus (S.), episc., CLIX, 761; CXLVII, 1190.
 Othmarus (S.), abbas, CXIV, 1029; CXXI, 779.
 Otto (S.), Bamberg. episc., CLXXIII, 1267.

P

Pacianus (S.), episc., XIII, 1031.
 Pachomius (S.), abbas, LXXIII, 227.
 Pachonus (S.), eremita, LXXIII, 1150.
 Palladius (S.), episc. Antissiod., LXXXVII, 215.
 Palladius (S.), abbas, LXXIV, 49.
 Pambo (S.), abbas, LXXIII, 1002.
 Pammichius (S.), martyr, LXXI, 800.
 Pancratius (S.), martyr, LXXI, 741.
 Pannichius (S.), martyr presbyt., LXXI, 800.
 Pantaleo (S.), martyr, CXL, 539.
 Paschalis (S.), papa, CII, 1075.
 Paschasius (S.), Radbert., abb., CXX, 9.
 Paschasius (S.), martyr, LXXI, 782.
 Pastor (S.), martyr, CIII, 1045.
 Paternianus (S.), episc., CLXXIV, 929.
 Patricius (S.), Hibern. episc., LIII, 789.
 Patrocles (S.), martyr, LXXI, 791.
 Paula (S.), martyr, LXXXVI, 1125.
 Paulina (S.), martyr, CXV, 490.
 Paulinus (S.), Nolanus episc., LXI, 13.

Paulinus (S.), Aquileiens. Patriarch., XCIX, 9, 18, 142.
 Paulinus (S.), episc., LXI, 1007.
 Paulus (S.), apostolus, XXXVIII, 1271.
 Paulus (S.), episc. Virodon., LXXXVII, 21.
 Paulus (S.), papa, I, LXXXIX, 1125.
 Paulus (S.), martyr Hispal., LXXXV, 915.
 Paulus et Isidorus (SS.), CXV, 816.
 Paulus et Joannes (SS.), CXIX, 257.
 Paulus (S.), primus eremita, XXXIII, 109.
 Pelagia (S.), penitens, LXXIII, 665.
 Pelagius (S.), martyr, CXXXVII, 1095.
 Pepula (S.), virgo, LXXI, 858.
 Pergentinus (S.), martyr, CXLIV, 625.
 Perpetua (S.), martyr, III, 9.
 Perpetuus (S.), arch. Turon., LVIII, 750.
 Petronilla (S.), virgo et martyr, CX, 1148.
 Petrus (S.), apostolus, XXXVIII, 2140.
 Petrus (S.), Juliae, CLXXXV, 1252.
 Petrus (S.), Chrysolog., LI, 9.
 Petrus (S.), Damianus, CXLIV, 9.
 Petrus (Vener.), CLXXXIX, 9.
 Petrus (Claravall., CCI, 1591.
 Petrus (S.), Alexandrin., LI, 723.
 Petrus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Petrus (S.) et Marcellinus, XIII, 596.
 Petrus (S.), episc. Ravennat., LVI, 502.
 Philastrius (S.), episc. Brix., XII, 1049.
 Philemo (S.), abbas, LXXIII, 117.
 Philippus (S.), apostol., CLV, 1561.
 Philippus (Vener.) de Harveng, CIII, 9.
 Philominius (S.), martyr, LXXI, 779.
 Phœbadius (S.), episc., XX, 9.
 Pismonus (S.), abbas, LXXIII, 1136.
 Pirminius (S.), abbas, LXXXIX, 1031.
 Pius (S.) I. papa, martyr, CXXIV, 247.
 Placidus (S.), monach., LXVI, 956.
 Polycarpus (S.), episc. martyr, CXXVIII, 849.
 Polyuctus (S.), martyr, VII, 688.
 Polyuctus (S.), martyr, LXXI, 335.
 Pompeius (SS.) [dum], martyres, LXXI, 779.
 Pomposa (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
 Pontiana (S.), martyr, LXXXVI, 1536.
 Pontianus (S.), martyr, CXV, 1537.
 Pontianus (S.), martyr, LXXXVI, 1520.
 Pontius (S.), martyr, CLVI, 661.
 Pontius (S.), diaconus, III, 1477.
 Portianus (S.), abbas, LXXI, 1027.
 Portuna (S.), martyr, LXXII, 627.
 Posthumus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Posthumus (S.), abbas, LXXIII, 427.
 Potamiana (S.), virgo et martyr, LXXIII, 1094.
 Potentianus (S.), martyr, CXLII, 777.
 Pothinus (S.), Lugdun. episc. martyr, LXXI, 752.
 Præcia (S.) et socii martyres, LXXI, 1599.
 Prædis (S.), virgo et martyr, CXV, 1599.
 Prætextatus (S.), martyr, LXXI, 649.
 Primitivus (S.), martyr, LXXXVI, 1552.
 Primus (S.), martyr, CXV, 517.
 Prisca (S.), martyr, CXV, 517.
 Privatus (S.), martyr, LXXI, 178.
 Probas (S.), Hispalensis, martyr, LI, 746.
 Probas (S.), episc. Ravennat., CVI, 488.
 Probus (S.), et socii, martyres, VII, 468.
 Probus (S.) II. episc. Ravennat., CVI, 491.
 Processus (S.), martyr, CV, 460.
 Procopia (S.), martyr, VII, 525.
 Proculus (S.), episc. Ravennat., CVI, 485.
 Projectus (S.), martyr, LXXXVI, 1522.
 Prosper (S.), Aquilana., LI, 17.
 Prosper (S.), confessor, XXXI, 1252.
 Protadius (S.), archiepisc. Ravennat., LXXII, 109.
 Proladius (S.), Vesont., LXXX, 409.
 Protasius (S.), martyr, XVII, 756.
 Protos (S.), martyr, CXXXVII, 369.
 Prudentius (S.), episc. Trecent., CXV, 963.
 Publius (S.), Zeugm., martyr, CIII, 901.
 Publius (S.), episc., LXXIV, 79.
 Pudenciana (S.), virgo martyr, CX, 1145.

Q

Quiboria (S.), virgo, LXXI, 874.
 Quintianus (S.), episc., LXXI, 1022.
 Quintinus (S.), martyr, LXXI, 769.
 Quiricus (S.), martyr, CXXXII, 851.
 Quirilla (S.), martyr, CXV, 491.
 Quirinus (S.), episc. et martyr, CXV, 491.

Quirinus (S.), martyr, CVIII, 49.
Quodvuldeus (S.), confess., XXXI, 1235.

R

Rabanus Maurus (B.), CVII, 9.
Radbodus (S.), episc. Traj., CXXXII, 537.
Radegundis (S.), regina, LXXII, 631.
Raynardus (Vener.), abbas, CLXXXI, 1725.
Raynbertus (S.), CVI, 891.
Remacius (S.), episc., CXXXIX, 1147.
Remedius (S.), martyr, LXXVI, 809.
Rembertus (S.), episc. Hamburg., CXXVI, 991.
Remigius (S.), archiepisc. Remens., LXV, 960; CXXV, 1130.
Reolus (S.), archiep. Remens., CXXXV, 107.
Richardus (S.), presbyt., CXI, 665.
Richarius (S.), abbas, CXLI, 1422.
Richarius (S.), episc., CLXXIV, 1218.
Richarius (S.), presbyter, CI, 681.
Rietrudis (S.), abbatisa, CXXXII, 827.
Rigobertus (S.), archiep. Remens., CXXXV, 113.
Ritricius (S.), episc., LXXI, 882.
Robertus (S.), abbas Molism., CLVII, 1255.
Robertus de Arbrisseo (S.), CLXII, 1017.
Rodulphus (S.), episc., CXLIV, 1009.
Rogata (S.), martyr, Lugdun., LXXI, 75.
Rogatianus (S.), martyr, LXXI, 760.
Rogelius (S.), martyr, CV, 795.
Romana (S.), virgo martyr, CLVI, 600.
Romanus (S.), martyr, LXXXVI, 1248.
Romanus (S.), Rothomag., CXXXVII, 174.
Romualdus (S.), abbas, CXLI, 1119; CXLIV, 954.
Rufinus (S.), martyr, CXX, 1489.
Rufus (S.), martyr, LVIII, 52.
Rupertus (S.), abbas, CXLVII, 9; CXC VII, 1081.

S

Sabina (S.), virgo martyr, CXI VII, 1222.
Sabianus (S.), papa martyr, CXXIII, 209.
Sabberga (S.), abbatisa, CLVI, 1225.
Salomo (S.), abbas, LXXIV, 80.
Salvianus (S.), presbyt., LIII, 9.
Salvius (S.), martyr, CI, 753.
Sanctius (S.), martyr, CXV, 771.
Sanctus (S.), martyr, LXXI, 779.
Saturninus (S.), episc. martyr, LXXI, 719.
Saturinus (S.), martyr, VII, 658.
Savina (S.), virgo martyr, LXXII, 627.
Savinianus (S.), martyr, CXII, 777.
Savinus (S.), martyr, CXXVI, 1049.
Savinus (S.), martyr, CX, 1181.
Scholastica (S.), virgo, CXXVI, 979.
Scillitani (SS.), martyres, LXXXV, 601.
Sebastianus (S.), martyr, XVII, 1011; LXXXVI, 557; CXXXII, 575.
Secundinus (S.), episc., CXLVII, 1293.
Secundinus (S.), martyr, CXLVII, 1290.
Senoch (S.), abbas, LXXI, 1071.
Septimus (S.), martyr, CXXIV, 613.
Seraphia (S.), virgo martyr, VII, 229.
Serapio (S.), abbas, LXXIII, 1173.
Serena (S.), virgo martyr, CXXVII, 366.
Sergius (S.), martyr, CXII, 1632.
Sergius (S.), martyr, LXXI, 535.
Sergius (S.), martyr, VII, 561.
Servandus (S.), martyr, LXXXVI, 908.
Servatus (S.), martyr, CX, 1144.
Servius (S.), martyr, CXV, 795.
Servus Dei (S.), martyr, CXV, 776.
Severianus (S.), martyr, CXV, 517.
Severinus (S.), abbas, LXXI, 1272.
Severinus (S.), episc. Burdigal., LXXI, 862.
Severus (S.), presbyt., LXXI, 865.
Severus (S.), episc. Ravennat., CVI, 491.
Severus (S.), martyr, VII, 516.
Sibentius (S.), martyr, CXV, 317.
Sidonius (S.) Apollinaris, episc., LVIII, 435.
Sigenundus (S.), rex Burgundie, LXXI, 770.
Silvanus (S.) puer martyr, CXXIV, 454.
Silvester (S.), Cabillon. episc., LXXI, 885.
Simeo (S.), Irtacus, abbas, LXXIV, 45.
Simeo (S.), Stylita, LXXI, 849.
Simetrus (S.), martyr, CXV, 517.
Simon (S.), apostolus, XCIV, 489.
Simpertus (S.), abbas, XCIX, 757.
Simplicius (S.), papa martyr, CXXXVI, 838.
Siriacus (S.), martyr, LXXXV, 915.
Siricius (S.), papa, XIII, 1115.

Sirvandus (S.), martyr, LXXVI, 908.
Sisenundus (S.), martyr, CXV, 771.
Sisinnus (S.), martyr, LVII, 675.
Sixtus (S.) I, papa, martyr, CXXVII, 1159.
Sixtus (S.) II, papa et martyr, LXXV, 586.
Smaragdus (S.), martyr, CXV, 491.
Sonnatus (S.), Remens. archiepisc., LXXX, 444.
Sophia (S.), virgo et martyr, CXV, 491.
Sosthenes (S.), martyr, LXXX, 461.
Soter (S.), papa et martyr, CXXVI, 1230.
Speratus (S.), martyr, LXXXV, 612.
Speusippus (S.), martyr, LXXXVI, 1381.
Stephanus (S.), protomartyr, XXXVIII, 1425.
Stephanus I (S.), papa et martyr, CXXXVII, 1389.
Stephanus II (S.), papa, LXXXIX, 979.
Stephanus (S.) Cisterciens. abb., CLXVI, 1361.
Stephanus (S.) de Mureto, CCIV, 937.
Stephanus (S.), rex Hungarie, CLI, 1207.
Stephanus (S.), abbas Aegyptius, LXXIII, 1151.
Stephanus (S.) X papa, CXLIII, 863.
Stephanus (S.) Obez., martyr, CIII, 1148.
Stephanus (S.) Tubezac., martyr, CXXIV, 330.
Stimulius (S.) confessor, LXXI, 761.
Stremonius (S.) episc., LXXI, 851.
Sturmius (S.), abbas, LXXIX, 1257.
Subicianus (S.), martyr, CXV, 771.
Subigothonus (S.), martyr, CXV, 777.
Subjectus (S.), martyr, LXXI, 795.
Sulpicius (S.), episc. Bituric., LXXX, 575.
Superantius (S.), martyr, CXV, 317.
Susanna (S.), martyr, VII, 565.
Sylvester (S.) I, papa, VII, 775.
Symphorianus (S.), martyr, LXXI, 754.
Sympronianus (S.), martyr, CXV, 317.
Syrus (S.), martyr, CXXXVI, 838.
Swittunus (S.), CLV, 47.

T

Tarachus (S.), martyr, VII, 562.
Tarentius (S.), martyr, VII, 562.
Tarsicius (S.), martyr, CXXIV, 1258.
Telesphorus (S.), papa, martyr, LXXII, 1183.
Tetricus (S.), episcopus, LXXI, 907.
Thaddaeus (S.), apostolus, XCIV, 489.
Thais (S.), meretrix, LXXIII, 661.
Tharsicus (S.), martyr, XIII, 276.
Thebæi (SS.), martyres quinquaginta, LXXI, 761.
Thecla (S.), virgo et martyr, LXXII, 625.
Theibaldus (S.), monac., CIV, 69.
Theodoricus (S.), martyr, LXXXVI, 1528.
Theodoricus (S.), Metens. episc., CXXXIX, 564.
Theodoritus (S.), martyr, LXXI, 286.
Theodorus (S.), papa, LXXXVII, 267.
Theodorus (S.), archiep. Raven., CXXXV, 81.
Theodorus (S.), martyr, VII, 565.
Theodosius (S.), abbas, LXXXI, 60.
Theodulphus (S.), episc. Raven., CXXV, 81.
Theodulus (S.), martyr, LXXIX, 282.
Theophilus (S.), martyr, LXXXV, 564.
Theopistus (S.), martyr, LXXIV, 564.
Theopompus (S.), martyr, CXXXIII, 879.
Theuderius (S.) abbas, CXXIII, 443.
Thomas (S.), apostolus, LXXI, 733.
Thomas Cantuariens. (S.) archiep., CXC, 9.
Tiburtius (S.), martyr, VII, 250.
Tiburtius (S.), martyr, CXXI, 1258; CXXXII, 653.
Timotheus (S.), martyr Romæ, I, 734.
Timotheus (S.), martyr, XIII, 689.
Titus (S.), martyr, CIV, 595.
Torquatus (S.), martyr, LXXXVI, 1182.
Trissio (S.), martyr, LXXI, 629.
Trissimus (S.), martyr Lugdun., LXXI, 77.
Tursillus (S.), martyr, LXXII, 629.
Tutlio (S.), monachus, CXXIV, 865.
Tysus (S.), martyr, LXXXV, 565.

U

Udalricus (S.), episc., CXXXV, 619, 1001.
Ulphilas (S.), episc., XVIII, 461.
Ulpius (S.), martyr, LXXI, 9.
Urbanus (S.) I, papa et martyr, CXXVII, 1525.
Urbanus (S.) II, papa, CLI, 9.
Uraicinus (S.), martyr, CXLV, 77.
Uraicinus (S.), episc. Ravennat., CVI, 597.
Uraiclaus (S.), Bituric. episc., LXXI, 886.
Uraio (S.), martyr, LXXI, 804.
Uramerus (S.), episcopus et abbas Laubiensis in Belgio, CXXXVI, 546; CXXXIX, 1125.

Ursula (S.) cum sociis, CXLVII, 1239.
 Ursus (S.), martyr, CXLII, 1166.
 Ursus (S.) et socius ejus, LXXI, 1064.

V

Valabundus (S.) et socius ejus, CXV, 771.
 Valaricus (S.), martyr, CLVI, 535.
 Valentinus (S.), martyr, CLXVI, 1161.
 Valerianus (S.), martyr, LXXI, 756.
 Valerianus (S.), episc. Cimel., LII, 68.
 Valerianus (S.), martyr, CLXVI, 1209.
 Valerius (S.) et Rufinus, CXX, 1489.
 Valerius (S.), abbas, LXXXVII, 417.
 Valerius (S.), martyr, CX, 1128.
 Vedastus (S.) Atrebat., CI, 665.
 Vectius (S.), martyr, LXXI, 779.
 Venantius (S.), martyr, CXV, 517.
 Venantius (S.) Fortunatus, episc., LXXXVIII, 9.
 Venerandus (S.), martyr, LXXI, 857.
 Veranus (S.), episc. Cabellit., LXXII, 701.
 Verus (S.), martyr, VII, 365.
 Verus (S.), episc. Ruthen., LXXVI, 412.
 Victor (S.) I. papa et martyr, CXXVII, 1279.
 Victor Massiliens. (S.), martyr, LXXI, 746.
 Victor (S.), episcop. Ravennat., CVI, 399.
 Victor (S.), martyr Romæ, LXXI, 794.
 Victoria (S.), martyr, LXXII, 62.
 Victorinus (S.), martyr, CXXXVII, 565, 368.
 Victorinus (S.), episc., V, 281.
 Victricius (S.), episc. Rothomag., XX, 457.
 Victricius Cenoman. (S.), episc., LXXI, 869.
 Victrix (S.), martyr, CXXIV, 592.
 Vigilius (S.), episc., XIII, 344.
 Viginti (SS.), martyres, XXXIX, 1447.
 Vigor (S.), martyr, CXLVII, 1177.
 Vincentia (S.), virgo et martyr, LXXI, 45.
 Vincentius (S.), martyr Hispan., XXXVIII, 1232.
 Vincentius (S.), martyr Agion., CXXXVII, 835.
 Vincentius Lirinensis (S.), L, 623.
 Vincentius (S.), episc., CXXXVII, 508.
 Vincentius (S.) et Carpophorus, CXXXVII, 367.
 Virgilius (S.), martyr, CI, 760.
 Vitalianus (S.), martyr, LXXXVII, 997.
 Vitalina (S.), martyr, LXXI, 833.
 Vitalis (S.), martyr, CXXXVI, 304.
 Vitalis Lugdunens. (S.), martyr, CXLIV, 687.
 Vitalis (S.), martyr, LXXI, 745.
 Vitus (S.), martyr, LXXII, 621.

W

Wala Ven., CXX, 1537.
 Walabundus (S.), martyr, CXV, 814.
 Walbodo (S.), episc. Lond., CXCII, 1085.
 Walburgis (S.), virgo, CXL, 1091.
 Walbrgo (S.), abbas, CXLI, 1372.

Waldebertas (S.), abbas, CXXXVII, 687.
 Warnaharius (S.), Lingon. presbyt., LXXX, 183.
 Wedastus (S.), episc., CI, 605.
 Wereburgis (S.), virgo, CIV, 94.
 Wenceslaus (S.), dux Bohemie, CXXXV, 923.
 Wiborada (S.), virgo et martyr, LXXXVII, 69.
 Wiboradus (S.), martyr, CIII, 1118.
 Wigbertus (S.), episc., XCIV, 477; CXIX, 680.
 Wilfridus Eborac. (S.), CXXXIII, 980.
 Wilfridus (S.), episc., CLIX, 709.
 Wilhelmus (S.), abbas Hirsang., CI, 889.
 Wilhelmus (S.), abbas S. Thomæ, CXXIII, 175.
 Wilhelmus Vener. (S.), CI, 1489.
 Willehadus (S.), episc., CXVIII, 1014.
 Willibaldus (S.), episc., CXII, 1371.
 Willibrordus (S.), episc., LXXXIX, 533; CLVII, 412.
 Withisindus (S.), martyr, CXV, 814.
 Wolfgangus (S.), episc., CXI, 593.
 Wolphelmus (S.), abbas, CLIV, 407.
 Wolstanus (S.), abbas Hirsang., CCLX, 589.
 Wulstanus (S.), episc., CL, 1489; CLXXXIX, 1733.

X

Xystus (S.), papa, L, 571.

Z

Zacharias (S.), papa, LXXXIX, 89.
 Zeno (S.), episc. et martyr, CVI, 891.
 Zeno (S.) et socii, martyres, LXXI, 1036.
 Zeno (S.), martyr, CXXI, 259.
 Zeno (S.), episc. Veronens., XI, 9, 207, 617.
 Zeno (S.), abbas, LXXIV, 70.
 Zephyrinus (S.), martyr, CXXVII, 1505.
 Zoicas (S.), martyr, LXXI, 779.
 Zotimus (S.), martyr, LXXI, 781.

De sanctis qui non sunt in hoc Indice specialium designati, et qui ante sæculum xii floruerunt, videatis martyrologia S. Hieronymi, XXVIII, 16; Venerab. Bedæ, XCIV, 9; Josephi Scholastici, XCIX, 821; Rahani Mauri, CXII, 418; Flori diaconi Lugdunens., CXIX, 9; Wandalberti monachi, CXXI, 753; Usuardi, CXXIV et CXXV, 9; Kalend. Floriacense, CXXXVIII, 1186. Calendarium antiquissimum, *ibid.*, 1190; Kalend. Verdinense, CXXXVIII, 1210; Kalend. Brixianum, CXXXVIII, 1266; Kalend. Valumbrosanum, CXXXVIII, 1279; Kalend. Lucense, CXXXVIII, 1291. — Nec non et libros de viris illustribus, S. Hieronymi, XXIII. — De viris illustribus, S. Hildephonsi, XCVI. — De viris illustribus, S. Isidori Hispalensis, LXXXIV et tomus LXXII et LXXIII *De viris Patrum*. — Sicut et opera, S. Gregorii Turonens., LXXI, et S. Anastasii presbyteri, CXXVII, CXXXVIII, CXXIX.

Quoad ea vero quæ ad paræneticæ, poetica, liturgica de sanctis attinent, vide Indicem *Sermonum et Homiliarum*; Indicem *poeticum, liturgicum*, et Indicem *de Festis*.

LXXXIX.

INDEX DE RELATIONIBUS

MEMBRORUM OMNIUM ECCLESIAE MILITANTIS AD INVICEM,

SIVE

DE COMMUNIONE SANCTORUM SENSU STRICTIORI SUMPTA.

MONITUM.

Hoc in Indice, agimus tantum de mutuis relationibus inter fideles in hac vita degentes, quibus coalescit Ecclesia, militans in terris vulgo dicta, scilicet : 1. De bonis Ecclesiæ spiritualibus quæ sunt fidelibus communia. 2. Exhibemus Christianos, ut ait S. Augustinus, laboris et quietis ad invicem fieri participes. Quoad alias vero de communione sanctorum partes, qui illas optaverit, adeat Indicem specialem de *Culta sanctorum*, in quo agitur de relationibus inter Ecclesiam militantem et Ecclesiam triumphantem in cælis. Relationes vero inter Ecclesiam militantem et Ecclesiam patientem, Index de *Purgatorio* illi præbebit.

I. — De bonis Ecclesiæ spiritualibus quæ sunt fidelibus communia.

Pia mater Ecclesia quam maximam habet pro filiis suis curam, S. Augustinus XL 692 — Sollicita est

semper in suis alendis fovendisque, Tertullianus III, 162. — Matri huic duo sunt ubera, videlicet cognitio veritatis et amor virtutum; illa nutrit filios, istis sanctificat illos, Honorius Huntingdon., CXC, 1163. Porrigit ubera rebus, dictis, genis, nutriendo, monendo, excitando, *ibid.*, 1161.

— Ecclesie preces pro omnibus sunt ex traditione apostolica. S. Prosper Aquitan., LI, 209. — Suis suppeditat arma quibus vincuntur adversarie potestates, fidem et orationem, S. Ambrosius, XVI, 249. — Sola possidet charitatem veram, S. Fulgentius, LXV, 302. — Oleum habet quo suorum vulnera fovet, quo ungit martyres et confesores, S. Ambrosius, XVI, 1118. — Habet sacrificium carnis Christi verum et unicum pro peccatis, S. Augustinus, XLIV, 600. Verissimum et singulare sacrificium, *ibid.*, 211. Sacrificium quotidianum, *id.*, XLI, 208. — Dives est ad ditandos filios, Walafridus Fuldensis, CXVI, 496, etc.

H. — Christiani laboris et quietis invicem participes sunt.

In unum corpus erant congregati conscientia religionis, disciplinæ unitate et spei federe, Tertull., I, 468. Christianorum erga invicem charitas quanta, *ibid.*, 471. Se invicem fratres appellabant, *ibid.* Charitate omnia habebant communia, præter uxores, *ibid.*, 472. Dum est illis (ecclesiis) communicatio pacis et appellatio fraternitatis et confessorio hospitalitatis: quæ jura non alia ratio regit, quam ejusdem sacramenti una traditio, *id.*, II, 32. — Nobis Ecclesia una, et mens juncta et indivisa concordia, S. Cyprian., III, 731-733, 830. Apostoli perverabant in oratione unanimis, *ibid.*, 524. Lætitia Ecclesie in reditu confessorum, *ibid.*, IV, 465. Corpus unum adunationis nostræ, *ibid.*, 360. Oravit Christus ut unum simus quomodo Pater et Filius, *id.*, III, 539. Lapsi qui libellos a martyribus acceperunt et prærogativa eorum apud Deum adjuvari possunt, urgente exitu pax danda, *id.*, IV, 258, 261, 265. Martyres petierunt pacem dari lapsis, quando ante mater Ecclesia pacem de Deo suscepisset, *ibid.*, 232, 255. Offerre pro lapsis, *ibid.*, 254. Pax data a martyribus, *ibid.*, 270-275, 281. Sacramentum unitatis, *id.*, III, 799. Unanimitas et concordia, *id.*, 541. Unanimitas fidei et veritatis, *id.*, III, 1156. Unanimitatis vinculum, *ibid.*, 1157. Unanimitas deprecantium, *id.*, IV, 508. Deos unanimitatem in precibus discipula suadet, *id.*, IV, 508. Unanimitas sub apostolis fuit, *ibid.*, 518. Unus et idem Dominus, qui habitat in nobis, conjungit ubique suos vinculo unitatis, *id.*, III, 1157. — Christiani fratres sunt et pares inter se, Lactantius, VI, 599. — Communionis nota in accipendis et mittendis vicissim litteris, S. Hilarius, X, 659, 660. Communionem incaute commisercentes cum iis qui anathemate damnati sunt, necesse est pati supplicia æterna, *ibid.*, 528. Orationibus sanctis Gallorum se commendat, *ibid.*, 520. Libenter se confessorum orationibus sublevare rogat, *ibid.*, 676. Unitas Ecclesie in quibus consistat, *id.*, IX, 454. Unitatis merito omnia impetranda, *ibid.*, 659. — Unum in Christo sunt omnes fideles, *ibid.*, 477. Unitas naturalis fidelium per fidei unius naturam, *id.*, X, 218. Ex sacramentorum natura, *ibid.*, 218. Unitas fidelium cum Christo ac Deo Patre per gloriæ consortium, *ibid.*, 221.

S. Zeno super hunc textum: *Sed erant omnia illis communia*, XI, 287. Communio sancta fidelium, *ibid.*, 458. — Communio cum toto orbe terrarum, S. Optatus, XI, 964. Cum ecclesiis et apostolis, *ibid.*, 966, 1070. Una totius ecclesie communio per Romanum Pontificem, *ibid.*, 958-960. Non potest nisi accusatus et convictus reus a communione semoveri, *ibid.*, 1093, 1094. Communio est unio ecclesiarum, *ibid.*, 1070, 1071. Oscula communionis signa, *ibid.*, 1034. — Sacrorum communione cum Romano Pontifice qui carent, hæretici sunt, S. Damasius, XIII, 179. — Omnes ergo unum corpus sumus et diversa membra; sed omnia corpori necessaria, S. Ambrosius, XVI, 120. Quod si unum desit officio suo, impediuntur cætera. Ut si eruat oculum, nomine sibi operis sui usum negavit? Jam si in membro totum corpus violatur, atque in uno homine communio totius humanitatis solvitur. Violatur natura generis humani et sancta Ecclesia congregata quæ in unum connexum corpus atque conspectum unitate fidei et charitatis assurgit, *ibid.* Fides enim omnium (Christus); Ecclesia autem quædam forma justitiæ est, commune jus omnium; in commune orat, in commune operatur, in commune tentatur, *ibid.*, 63, 184. — Christiani laboris et quietis invicem participes sunt, S. August., XXXIII, 187. Quod alter minus potest, in eo qui potest, facit, si in altero diligit quod ideo quia non potest, non facit, *ibid.*, 507. Communionis nostræ imperatores, id est ecclesie catholicæ, leges adversus hæreticos dederunt, *id.*, XXXVI, 681. Communionis

eorum qui non sunt hos appellant hæreticos, *ibid.* Aliorum tribulatio communis est, quibus p. obato, apes, dilectio, spiritusque communis est, *id.*, XXXIII, 366. Quisque etiam ipse habet cum amat in altero, quod ipse non habet, *id.*, XXXV, 1812. Christianorum omnium una est respublica, *id.*, XI, 573. Christiani omnes unus homo, *id.*, XXXVII, 1316, 1536, 1634, 1704. Christianus in alio Christiano faciente miracula quomodo et ipse facit, *id.*, XXXVII, 1707. In Christianis adhuc carnalibus morientibus, spiritus perficit quicquid deest, quia ab unitate corporis Christi non recesserunt, *id.*, XXXIII, 813. Ecclesiam constare unanimis et concordibus docuit Cyprianus et testimonio prophetico et significatione sacramentorum, *id.*, XI, III, 240. — Orat ecclesia pro omnibus hominibus, *id.*, XLI, 737. — Cum omnis gratia Dei, quæ in quocunque fidelium dignatur operari, a nullo membro corporis Christi possit sejungi, et quisque suum faciat horum quod per alium gaudet effectum, S. Prosper Aquitanus, LI, 377, 378. Bona et jucunda habitatio est quæ inter filios adoptionis efficit unitatem et præter corpoream et localem habitationem, fraternos animos fidei pace connectit, *ibid.*, 381. — Unio fraterna subvenit fratribus in periculo corporis et animæ, S. Petrus Chrysolog., LII, 255, 264. Omnes unum et unus omnes sunt quando Dei Spiritus in omnibus vivit unus, *ibid.*, 404. — Communio bonorum operum quomodo fiat, S. Leo, LIV, 442, 443. Pietatis opera cum universa ecclesia peragere quantum prestat, *ibid.*, 441-443. — Officia et fructus singulorum sunt charitate omnium, S. Gregor., LXXVI, 462, 463. Varia membrorum Ecclesie dona, *ibid.* Concors membrorum Ecclesie diversitas, *ibid.* Aliorum vero bona quæ habere non possunt (invidi), si diligereant, sua facerent. Sic quippe sunt universi consistentes in fide, sicut multa membra uno in corpore: quæ per officium quidem diversa sunt, sed eo quo sibi vicissim congruunt, unum sunt. Unde sit ut pes per oculum videat, et per pedem oculi gradiantur; ori auditus aurium serviat, et ad usum suum auribus oris lingua concurret, suffragetur venter manibus, ventri operentur manus. In ipsa igitur corporis positione accipimus, quod in actione servamus. Nostra sunt nimirum qui etsi imitari non possumus, amamus in illis, et amantium sunt quæque amantur in nobis, *id.*, LXXVII, 63. Per hanc (charitatem) universalis Ecclesie unitas, quæ est compago corporis Christi, exactione mentis gaudet in singulis, cum sit et disparitas in diversitate membrorum. — Per hanc eadem membra et alieno gaudio in suis afflicta exsiliant, et alienis moribus etiam in suis læta contabescunt. Teste enim magistro gentium dum si quid patitur unum membrum, compatiuntur cætera membra, et si gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra, *ibid.*, 567. Efficacia orationis fratrum simul pro salute animæ instantius orantium, *ibid.*, 592. Dum enim nos vobis per orationis operam conjungimur quasi ambulantes per lubricum vicissim nobis manum tenemus, sicut ex magna provisione charitatis ut eo singulorum robustius charitas perfingat, quo in alterum alter innititur, *ibid.*, 478. Multi fideles dum habentes cor unum et animam unam, in charitate se vincunt, ex multis membris corpus unum efficiunt, *id.*, LXXXIX, 520. Aliorum bono opere aii adjuvantur, *ibid.*, 595. — Sicut in uno corpore multa membra unum corpus faciunt, ita multitudo fidelium conjuncta per fidem et dilectionem capiti suo quod est Christus, unum corpus sumus cum illo, Haymo, CXVII, 471. Unusquisque juxta gratiam sibi divinitus collatam alios juvare debet, ut sint sibi invicem membra et in spiritalibus et in temporalibus (et alia multa), *ibid.*, 472-475. — Ecclesie communio per Christi unicam significatam, Hincmarus, CXV, 418, 419. — Quod si pro infirmitate aliquis jejunare non potest, proficiat ei jejunium, quod generalis facit Ecclesia; omnes enim in Christo unum corpus sumus, Raderius, CXXXVI, 567. — Ecclesie intercessio pro peccatoribus quam efficacem, Vener. Hilbertus Cenoman., CLXX, 423. — Charitate meritis alienis participamus, S. Bernard., CLXXXII, 905, 904. Ecclesie orationibus privari quanti sit periculi, *ibid.*, 971, 972. Quod non potest singularitas, obtinet communitas, obtinet charitas, *id.*, CLXXXIV, 259. — Quicumque enim fidei et dilectionis ubique locorum tenentur unitate, necesse est ut mutua velut membra corporis sanitatem gaudeant: et quod alter in seipso necium meruit oblinere, videns jam in altero non potest non gaudere, Philippus de Harveng., CCIII, 150. Orationes bonorum prosunt malis, *ibid.*, 530.

XC.

INDEX DOGMATICUS

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA AUCTORUM OMNIUM QUI VERITATES DOGMATICAS ASSERUERUNT

ET QUORUM SCRIPTA IN TOTO PATROLOGIÆ LATINÆ CURSU REPERIUNTUR.

- Abalardus Petrus, CLXXVIII, 979, 1115, 1529, 1611, 1693.
 Albandus, abbas, CLXVI, 1541.
 Adelmannus, episc. Brixien., CXI.III, 1289.
 Adrevaldus, monach. Floriac., CXXIV, 947.
 Aeneas, episc. Parisiens., CXXI, 963.
 Agnellus, epis. Ravenn., LXVIII, 881.
 Agobardus (S.), episc. Lugdunens., CIV, 29, 127, 147, 200, 230.
 Alanus de Insulis, CCV, 505, 595, 621.
 Alcuinus, CI, 9, 63, 500, 1027, 1522.
 Algerus (S.), canonicus, CLXXI, 727, 969.
 Alvarus Paulus, abbas Cordubens., CXXI, 597.
 Ambrosius (S.), episc. Mediolan. Eccles. doct., XV, 589, 447, 527; XVI, 703, 817; XVII, 503, 519, 1003.
 Amulo, episc. Lugdun., CXVI, 77, 97.
 Anastasius (S.), monachus, CXLIX, 433.
 Anselmus (S.), episc. Cantuar., CLVIII, 141, 223, 260, 283, 323, 361, 431, 467, 485, 490, 507, 541, 547, 557, 581.
 Anselmus, episc. Haveberg., CLXXXVIII, 1139.
 Arnobius, rhetor African., V, 713.
 Araobius, Junior, LIII, 230.
 Auctor incertus, XIII, 635.
 Augustinus (S.), episc. Hippon. Eccles. doct., XXXII, 903, 1021, 1033, 1221; XXXIV, 121; XI, II, 171, 181, 581, 627, 753, 779, 1005; XLII, 819, 1175, 1193, 1200.
 Bachiarius, monachus, XX, 1019.
 Baldinus, archiepisc. Cantuar., CCIV, 403, 641.
 Bandinus, theologus, CXCI, 963.
 Beda Venerabilis, XCIII, 466.
 Benedictus (S.), abbas Anianens., CIII, 1581.
 Benedictus I., papa LXXII, 685.
 Bernardus (S.), abbas Clarevall., CLXXXII, 1001, 1031, 1149.
 Berno, abbas Augia divitis, CXLII, 1087.
 Boetius Severinus, LXIV, 1247, 1261, 1533, 1538.
 Bonizo, episc. Sutrens., CI, 837.
 Bruno (S.), abbas Astens., CLXV, 973, 1079, 1083.
 Cassianus, presbyt. Massil., L, 9.
 Cassiodorus, senator, abb. Vivariens., LXX, 1280.
 Cerealis, episc. Castellens., LVIII, 757.
 Cyprianus (S.), episc. Carthag., IV, 563, 675.
 Drogo, cardin. episc. Ostiens., CLXVI, 1547, 1553.
 Dungalus, monachus, CV, 463.
 Durandus, abb. Troarn., CXLIX, 1375.
 Elipandus, episc. Toletan., XCVI, 859, 870.
 Ernaldus, abb. Bonnavallis, CLXXXIX, 1589.
 Ernulphus, episc. Roffens., CLXIII, 1467.
 Facundus, episc. Hermian., LXVI, 827, 867.
 Faustinus, presbyter, XIII, 57.
 Faustus (S.), episc. Rhegiens., LVIII, 785.
 Felix, episc. Urgell., XCVI, 881.
 Ferrandus Fulgentius, LXVII, 889, 908, 910.
 Florus, diaconus Lugdunens., CXIX, 71, 93, 101.
 Franco, abbas Affligemens., CLXVI, 717.
 Fulbertus (S.), episc. Carnot., CXL, 503.
 Fulgentius (S.), Ruspens. episc., LXV, 153, 224, 300, 394, 435, 442, 483, 497, 573, 603, 671, 707, 750, 813.
 Gennadius, presbyt. Massil., LVIII, 979.
 Gerbertus, v. l. Sylvester II pap., CXXIX, 177.
 Gerhohus, praeposit. Reichersperg., CXCIV, 1073, 1161, 1333, 1481.
 Gizo, abbas Darton, CXXXVII, 571.
 Gislebertus, abbas Crispin., CLIX, 1007.
 Goffridus, abbas Vindocin., CLVII, 211.
 Gottschalcus, monach. Orbacens., CXXI, 547.
 Gualterus de Castellione, magist. Tornacens., CCIX, 573.
 Gualterus, prior S. Victoris, CXCIX, 1129.
 Guilbertus, abb. de Novigent., CLVI, 499, 527.
 Guillelmus, abb. S. Theodorici, CLXXX, 541, 693.
 Guillelmus de Campellis, episc. Catalaun., CLXIII, 1043, 1046.
 Guilmundus, archiepisc. Aversan., CXLIX, 1427, 1493.
 Haymo, episc. Halberst., CXVIII, 813.
 Hermannus, abbas S. Martini, CLXXX, 9.
 Heterius, episc. Uxam., XCVI, 893.
 Hieronymus (S.), presbyt. Eccles. doct., XIII, 163, 153, 183, 211, 339, 555, 597, 495.
 Hilarius (S.), episc. Pictav. Eccles. doct., I, 25.
 Hildebertus Venerab. archiepisc. Turonens., CLXI, 1067.
 Hildephonsus (S.), episc. Tolet., XCVI, 53, 112, 207, 263.
 Hincmarus, archiepisc. Remens., CXXV, 65, 473, 833, 929, 961, 1073, 1093.
 Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1109.
 Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 833.
 Hugo de S. Victore, CLXXVI, 8, 17, 41, 173, 839, 842, 846; CLXXVII, 283, 295.
 Hugo Elerianus, CCII, 167, 227.
 Hugo Lingonens., episc., CXLII, 1523.
 Hugo Rothomag., archiepisc., CXCI, 1141, 1253, 1308.
 Humbertus, cardinal. episc. Silvae Caudiae, CXLIII, 1011.
 Isaac, abbas de Stella, CXCIV, 1675.
 Isidorus (S.), episc. Hispal., LXXXIII, 449, 913, 1227.
 Jesse, episc. Ambian., CV, 781.
 Joannes Cornubiensis, CXCIX, 1041.
 Joannes Scotus Erigena, CXXII, 547.
 Jonas, episc. Aurelianens., CVI, 505.
 Lactantius Firm., VI, 112; VII, 77.
 Lanfrancus (B.), archiepisc. Cantuar., CL, 407, 628.
 Licinianus, episc. Carthagin., LXXII, 691.
 Lupus (S.), abbas Ferrariens., CXIX, 619, 617.
 Mamertus Claudianus, episc. Vienn., LIII, 697.
 Marius Mercator, XLVIII, 1005.
 Marius Victorinus, VIII, 999, 1019, 1039.
 Maternus Firmicus, XII, 981.
 Maximus (S.), episc. Taorinens., LVII, 771, 781.
 Nicetas (S.), episc. Aquileiens., LII, 817, 833, 863.
 Novatianus presbyt., III, 885.
 Odo (B.), episc. Cameracens., CI, X, 1071, 1103, 1112.
 Orosius Paulus, presbyt., XXXI, 1173.
 Othlonus, presbyt. monach. S. Emmeramni, CXLVI, 60.
 Paschasius, diaconus, LXII, 9.
 Paschasius Radbertus (S.), abb. Corbeiens., CXX, 1368.
 Paulinus (S.), patriarcha Aquileiens., XCIV, 153.
 Petrus Blascensis, archidiacon., CLVII, 777, 1077.
 Petrus Chrysolanus, archiepisc. Mediolan., CLXII, 1007.
 Petrus Damian., cardin. (S.), CXLV, 29, 44, 57, 168, 191, 380, 524, 560, 593, 633, 668, 819.
 Petrus, diaconus, LXII, 85.
 Petrus Lombardus, episc. Parisiens., CXCI, 519.
 Petrus Pictav. cancell., CXXI, 783.
 Petrus Venerabilis, abb. Cluniac., CLXXXIX, 807, 638, 719.
 Phocasius (S.), episc. Aginens., XX, 13.
 Philippus de Harveng., abbas Bonae Spei, CXXI, 503.
 Prosper (S.) Aquitanus, LI, 77, 647.
 Prudentius (S.), episc. Trecent., CXV, 971, 1069.
 Rabanus Maurus, abb. Fuldens., CX, 1083, 1085, 1187; CXI, 15; CXII, 1516, 1518, 1550, 1553.

Ratramnus, monach. Corbeiens., CXXI, 13, 81, 103, 225.
 Remigius (S.), episc. Lugdunens., CXXI, 983, 1067, 1083.
 Remigius, monachus, CXXXI, 845.
 Richardus a S. Victore, canon. Parisiens., CXCVI, 604, 887, 991, 993, 1011, 1012, 1017, 1159, 1183, 1191.
 Robertus Pullus, cardin., Cl. CXXVI, 673.
 Rufinus, presbyt. Aquileiens., XXI, 333, 1123.
 Rupertus, abbas Tullienensis, CLXVII, 200; CLXVIII, 859, 1307; CLXIX, 13, 1217; CLXX, 457, 453, 361.

Samuel Marochianus, CXLIX, 337.
 Tertullianus, presbyt., I, 1187; II, 153, 641, 781, 791.
 Theodulfus, episc. Aurelian., CV, 240.
 Venantius Fortunatus, episc. Pietav., LXXXVIII, 383.
 Vigilius, episc. Tapsens., LXII, 93, 237, 333, 351, 466.
 Vincentius Lirinensis, L, 637.
 Vivianus Præmonstratensis, CLXVI, 1319.
 Walafrius Strabus, monach. Fuldens., CXIV, 919.
 Zaccæus Christianus, XX, 1071.
 Zeno (S.), episc. Veronens., XI, 383.

Nota. Hoc in Indice tantum enumerantur auctores qui de dogmaticis veritatibus ex professo disseruerunt. Quoniam vero apologetica et polemica opera sæpe amplius quæstiones aggrediuntur dogmaticas, hos Indices duos adire velit lector benevolus.

XCI.

BIBLIOTHECA PATRUM DOGMATICA

SIVE

UNIVERSA VETERUM PATRUM ECCLESIAE LATINÆ DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS OPERA VEL ETIAM OPUSCULA,

ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITA.

Abelarius Petrus. — Ad theologiam introductio in tres libros divisa, CLXXVIII, 979. Theologia christiana, libri quatuor, *ibid.*, 1113. Sic et non, scilicet sententiarum collectio, *ibid.*, 1329. Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum, *ibid.*, 1611. Epitome theologiae Christianae, *ibid.*, 1693.

Abbaudus abbas. — De fractione corporis Christi tractatus, CLXVI, 1341.

Adelmannus episc. Brixlensis. — De Eucharistiae sacramento epistola ad Berengarium, CXLIII, 1289.

Adrevaldus monach. Floriac. — De corpore et sanguine Christi liber, CXXIV, 947.

Aeneas episc. Parisiens. — Adversus Græcos liber; ubi scilicet de Spiritu sancto et de variis Ecclesiis Romanæ consuetudinibus, CXXI, 683.

Agneus episc. Ravenn. — De ratione fidei, LXXIII, 381.

Agobardus (S.), episc. Lugdunens. — Adversus dogma Felicis Urgellensis liber; in quo de Christi persona et duabus naturis, CIV, 29. De privilegio et jure sacerdotii, *ibid.*, 127. De grandine et tonitruis liber; ubi contra insolentiam de his vulgi opinionem, *ibid.*, 147. De imaginibus sanctorum liber; ubi contra eorum superstitionem qui picturis et imaginibus sanctorum adorationis obsequium inferendum putant, *ibid.*, 200. Contra iudicium Dei liber; ubi potius contra damnabilem opinionem putantium divini iudicii veritatem igne vel aquis vel confictu armorum patet, *ibid.*, 250.

Alanus de Insulis. — De fide catholica libri quatuor, CCX, 503. De fidei catholica arte seu articulis libri quinque, *ibid.*, 593. De sacra theologia regulæ, *ibid.*, 621.

Alcuinus. — De fide sanctæ et individuae Trinitatis libri tres, Cl. 9. De processione Spiritus sancti libellus, *ibid.*, 63. Epistola ad Aliam in Christo, in qua eam docet de dogmatibus contra Adoptianum, *ibid.*, 300. Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino, de Verbo incarnato et de pluribus aliis dogmatibus, *ibid.*, 1027. Epistolæ variae, in quibus de Christi persona et duabus naturis, *ibid.* in Append., 1327.

Algerus (S.), canonicus. — De sacramentis corporis et sanguinis Domini libri tres, CLXXX, 727. De libero arbitrio libellus, *ibid.*, 969.

Alvarus Paulus, abb. Cordub. — Confessio fidei, CXXI, 397.

Ambrosius (S.), episc. Mediol. Eccles. Joct. — De mysteriis liber; ubi de variis baptismi caeremoniis et de Eucharistia tractatur, XV, 389. De sacramentis libri sex, *ibid.*, 417. De fide libri quinque, *ibid.*, 527. De Spiritu sancto libri tres, XVI, 785. De Incarnationis Dominicæ sacramento liber, *ibid.*, 817. De Trinitate sive in Symbolum apostolorum tractatus, XVII, 509. De fide ortho-

doxa tractatus, ubi de Filii divinitate et consubstantialitate contra Arianos, *ibid.*, 349. De Spiritu sancto libellus, *ibid.*, 1005.

Amulo, episc. Lugdun. — Epistola ad Gothescalcum, ubi de præscientia, de prædestinatione et libero arbitrio, CXVI, 77. Opuscula duo de eodem argumento, *ibid.*, 97.

Anastasius (S.), monachus. — De veritate corporis et sanguinis Christi Domini Epistola, CXLIX, 433.

Anselmus (S.), episc. Cantuar. — De divinitatis essentia monologium, CLVIII, 141. De existentia Dei alloquium, *ibid.*, 223. De fide Trinitatis et de Incarnatione Verbi liber, *ibid.*, 260. De processione Spiritus sancti liber contra Græcos, *ibid.*, 283. De casu diaboli liber vel dialogus, ubi et de bona et mala voluntate, *ibid.*, 323. Cur Deus Homo libri duo; ubi ostenditur Christianam fidem rationi non repugnare; nullum hominem sine Christo salvari posse; naturam humanam ad hoc esse institutam, ut aliquando immortalitate beata totus homo, id est in corpore et anima frueretur, ac necesse esse ut hoc fiat de homine propter quod factus est, sed non nisi per Hominem Deum, *ibid.*, 361. De conceptu virginali et de originali peccato liber, *ibid.*, 431. De veritate dialogus; quid scilicet, sit veritas, et in quibus rebus solet dici, et quid sit iustitia, *ibid.*, 487. De voluntate liber, *ibid.*, 485. De libero arbitrio dialogus, *ibid.*, 490. De concordia præscientiæ et prædestinationis, necnon gratiæ Dei cum libero arbitrio hominis tractatus, *ibid.*, 507. De azymo et fermentato, *ibid.*, 541. De sacramentorum diversitate, *ibid.*, 547. De nuptiis consanguineorum, *ibid.*, 557. De voluntate Dei liber, *ibid.*, 581.

Anselmus episc. Havelberg. — Dialogorum libri tres adversus Græcos; ubi de unitate fidei, de processu Spiritus sancti, et de diverso Eucharistiæ ritu, CLXXXVIII, 1139.

Arnobius, rhetor Africanus. — Disputationum adversus gentes libri septem; in quibus deos gentilium præfigit; Dei unitatem, Christi divinitatem et Christianæ religionis veritatem multis argumentis assertit, V, 713.

Arnobius Junior. — Conflictus de Deo trino et uno; ubi etiam de duabus in Christo substantiis, necnon et de concordia gratiæ et liberi arbitrii, LIII, 239.

Auctor incertus. — Breviarium fidei adversus Arianos hæreticos, XIII, 633.

Augustinus (S.), episc. Hippon. Eccles. doct. — Contra Academicos libri tres, XXII, 903. De immortalitate animæ liber, *ibid.*, 1021. De quantitate animæ liber, *ibid.*, 1033. De libero arbitrio libri tres, *ibid.*, 1221. De vera religione liber, id., XXXIV, 121. De diversis quæstionibus tria opuscula; ubi plurimæ tum dogmaticæ tum morales quæstiones solvuntur, id., XI, 11. De fide rerum quæ non videntur liber, *ibid.*, 172. De fide et Sym-

b. lo liber, *ibid.*, 181. De divinatione demonum liber, *ibid.*, 181. De Symbolo ad catechumenos sermones, *ibid.*, 627. De fide, sive de regula veræ fidei liber, *ibid.*, 758. De Spiritu et anima liber, *ibid.*, 779. De cognitione veræ vite liber; ubi de Deo et vita æterna, *ibid.*, 1005. De Trinitate libri quindecim, *ibid.*, XLII, 819. De Incarnatione Verbi libri duo, *ibid.*, 1175. De Trinitate et unitate Dei liber, *ibid.*, 1195. De essentia divinitatis liber, *ibid.*, 1200. De dogmatibus ecclesiasticis liber, *ibid.*, 1215.

Bachiarius monachus. — De fide libellus, vel fidei professio, XX, 1019.

Baldinus, archiepisc. Cantuar. — De sanctissimo Eucharistiæ sacramento tractatus, C.IV, 405. De sacramento altaris liber, *ibid.*, 611.

Bandinus theologus. — Sententiarum libri quatuor, in quibus de Trinitate; de mundi creatione et hominis lapsu; de Verbo incarnato et hominis restauratione; et de sacramentis ecclesiasticis, CXII, 963.

Beda Venerabilis. — Questionum aliquot liber, inter quas præsertim de libero arbitrio, de peccato originali, et de redemptione humana, XCIII, 466.

Benedictus I papa. — Epistola ad David episcopum, in qua probat ex sanctis litteris summam Trinitatem unitatem esse, LXXII, 685.

Benedictus (S.), abbas Anian. — Testimoniorum nuhcula de Incarnatione Domini et de sancta Trinitate, CIII, 1381.

Bernardus (S.), abbas Claravall. — De gratia et libero arbitrio tractatus, CLXXXII, 1001. De baptismo aliisque questionibus tractatus, *ibid.*, 1051. De corpore Domini tractatus, *ibid.*, 1149.

Berno, abbas Augias divitis. — De quatuor temporum jejunio dialogus, CXLI, 1087.

Boetius Severinus. — De Trinitate liber, sive quomodo Trinitas unus Deus ac non tres dii, CLIV, 1247. An Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint, *ibid.*, 1264. Complexio brevis fidei Christianæ, *ibid.*, 1355. De persona et duabus naturis Christi, *ibid.*, 1558.

Bonizo, episc. Sutriens. — De sacramentis libellus, CI, 857.

Bruno (S.), abbas Astens. — Sententiarum liber quartus; ubi de Trinitate et de Christo, CLV, 975. De Incarnatione Domini tractatus, *ibid.*, 1079. De sacrificio azymo tractatus, *ibid.*, 1085.

Cassianus presbyter Massil. — De Incarnatione Christi libri septem, L, 9.

Cassiodorus senator, abbas Vivariens. — De anima liber, LXX, 1280.

Cerealis, episc. Castell. — Contra Maximum Arianum libellus, LVIII, 757.

Cyprianus (S.), episc. Carthag. — De idololorum vanitate liber; in quo probatur quod Deus unus sit, et quod per Christum salus credentibus data est, IV, 565. Adversus Judæos libri tres; in primo probatur Judæos a Deo recessisse, indulgentiam Domini perdidisse; successisse vero in eorum locum Christianos; secundus continet Christi sacramentum, quod idem venerit qui secundum scripturas annuntiatus est; tertius vero quædam præcepta Domini et magisteria divina, *ibid.*, 675.

Drogo cardin., episcop. Ostiens. — De creatione et redemptione primi hominis liber, CLXVI, 1517. De septem donis Spiritus sancti opusculum, *ibid.*, 1555.

Dungalus monachus. — Adversus Claudium Taurinensem liber, sive de imaginum cultu, CV, 463.

Durandus, abbas Troarn. — De corpore et sanguine Christi liber, CXLIX, 1575.

Elipandus, episc. Toletan. — Epistola I et IV, ubi de Trinitate et de Christo, XCVI, 859, 870.

Ernauldus, abbas Bonnavall. — De donis Spiritus sancti, CLXXXIX, 1589.

Ernulfus, episc. Roffens. — De iucstis conjugiiis, CLXIII, 1457.

Facuodus, episc. Hermian. — Pro defensione Triumphatorum concilii Chalcedonensis libri duodecim; ubi de Trinitate et de duabus in Christo naturis, LXVII, 527. Epistola fidei catholicæ in defensione Triumphatorum, *ibid.*, 867.

Fausianus presbyter. — De Trinitate sive de fide contra Arianos, XIII, 57.

Faustus (S.), episc. Rhegiens. — De gratia Dei et libero arbitrio libri duo, LVIII, 783.

Felix, episc. Urgell. — Confessio fidei, XCVI, 881.

Ferrandus Fulgentius. — Epistola III, de duabus in Christo naturis, et quod unus in Trinitate natus passusque dici possit, LXVII, 889. Epistola IV, de essentia Trinitatis et de duabus Christi naturis, *ibid.*, 908. Epistola

V, quod Dominus noster Jesus Christus sit unus de sancta et individua Trinitate, *ibid.*, 910.

Florus, diaconus Lugdun. — Opusculum de corpore et sanguine Christi, CXIX, 71. De prædestinatione sermo, *ibid.*, 95. De prædestinatione, præscientia et libero arbitrio liber adversus Joannem Scotum, *ibid.*, 101.

Francus abbas Alfigemeus. — De gratia Dei libri duodecim, CLXVI, 717.

Fulbertus (S.), episc. Carnot. — Contra Judæos tractatus, in quo de adventu Messie, CXLI, 305.

Fulgentius (S.), episc. Ruspens. — Ad Monimum libri tres, ubi: 1. De duplici prædestinatione Dei, una bonorum ad gloriam, altera malorum ad pernam; 2. de sacrificii oblatione et Spiritus sancti missione; 3. expositio in his verbis evangelicis: *Et Verbum erat apud Deum*, LXV, 115. Ad Trasimundum regem Vandalarum libri tres; ubi de mysterio mediatoris Christi duas naturas in una persona retinentis; de immensitate divinitatis Filii Dei, et de sacramento Domini passionis, *ibid.*, 224. Epistola VII, de fide orthodoxa et diversis erroribus hæreticorum, *ibid.*, 360. Epistola XIV, in qua de Trinitate et de Christo, *ibid.*, 394. Epistola XV, de gratia Dei et humano arbitrio, *ibid.*, 435. Epistola XVI, XVII, de Incarnatione et gratia, *ibid.*, 442. Epistola XVIII: Utum caro Christi corruptibilis aut incorruptibilis fuerit, *ibid.*, 495. De Trinitate liber, *ibid.*, 497. De Incarnatione Filii Dei liber, *ibid.*, 573.

De veritate prædestinationis et gratiæ Dei libri tres, *ibid.*, 603. De fide vel de regula veræ fidei liber, *ibid.*, 671. Pro fide catholica liber, *ibid.*, 707. Instrumenta fidei catholicæ, *ibid.*, 750. De prædestinatione et gratia liber, *ibid.*, 845, in Append.

Gennadius, presbyt. Massil. — De ecclesiasticis dogmatibus liber, LVIII, 979.

Gerbertus, vel Sylvester II pap. — De corpore et sanguine Domini libellus, CXXXIX, 177.

Gerhohus præposit. Reichersperg. — De gloria et honore Filii hominis, CXCVI, 1075. Contra duas hæreses liber, ubi de gloria Christi Dei gloriæ æquali, *ibid.*, 1161. Adversus Simoniacos tractatus, *ibid.*, 1355. De sacramento Eucharistiæ adversus Folmarum, *ibid.*, 1481.

Gezo, abbas Derton. — De corpore et sanguine Christi liber, CXXXVII, 571.

Gislebertus, abbas Crispin. — De fide Christiana dispositio Judæi cum Christiano, CLIX, 1007.

Goffridus, abbas Viadocia. — De corpore et sanguine Domini Jesu Christi opusculum, CLVII, 211.

Goteschalcus, monach. Orbacens. — Confessio fidei, CXXI, 347.

Gualterus de Castellione, magist. Tornacens. — De Trinitate liber, CCIX, 573.

Gualterus, prior S. Victoris. — Excerpta ex libris contra quatuor labyrinthos; ubi de eo quod Christus sit aliquis homo, CXCIX, 1129.

Guibertus, abbas de Novigento. — De Incarnatione tractatus contra Judæos, CLVI, 489. De veritate corporis Domini in sacramento Eucharistiæ epistola, *ibid.*, 527.

Guillelmus abb. S. Theodorici. — De sacramento altaris liber, CLXXX, 541. De natura corporis et animæ libri duo, *ibid.*, 695.

Guillelmus de Campellis, episc. Catalaun. — De origine animæ, CLXIII, 1013. — De fide catholica dialogus inter Christianum et Judæum, *ibid.*, 1016.

Guitmundus, archiepisc. Aversan. — De corpore et sanguine Domini libellus, CXLIX, 1427. De sancta Trinitate et Christi humanitate confessio, *ibid.*, 1495.

Haymo, episc. Halberst. — De corpore et sanguine Christi, CXVIII, 818.

Hermannus, abb. S. Martini. — De Incarnatione Christi tractatus, CLXXX, 9.

Heterius, episc. Uxam. — Epistola ad Elipandum, vel de fide in Christo libri duo, XCVI, 893.

Hieronymus (S.), presbyt. Eccles. doct. — De Spiritu sancto libri Didymi interpretatio, XXXIII, 105. Dialogus contra Luciferianos, *ibid.*, 135. De virginitate perpetua B. Mariæ liber, *ibid.*, 185. Adversus Jovinianum libri duo, *ibid.*, 211. Contra Vigilantium liber, *ibid.*, 539. Contra Joannem Hierosolymitanum liber, *ibid.*, 553. Apologia adversus libros Rufini, *ibid.*, 597. Dialogus adversus Pelagianos, *ibid.*, 495.

Hilarius (S.), episc. Pictav. Eccles. doct. — De Trinitate libri duodecim, in quibus adversus hæreticos fidem sanctissimam Trinitati exire asserit, X, 25.

Hildebertus Venerabilis, archiepisc. Turois. — Tractatus theologici, in quo varis solvantur questiones, CLXXI, 1067.

Hildephonsus (S.), episc. Tolet. — De perpetua virginitate sanctæ Mariæ liber, XCVI, 55. De cognitione baptis-
mi liber, *ibid.*, 112. De partu Virginis opusculum, *ibid.*

207, inter opera dubia. De corona Virginitatis libellus, *ibid.*, 284, inter supposita.

Hincmarus archiepiscopus Remensis. — De prædestinatione Dei et libero arbitrio liber, CXXV, 68. De una et non trina deitate collectio, *ibid.*, 475. De regis persona et regio ministerio opusculum, *ibid.*, 835. De diversa et multiplici animæ ratione libellus, *ibid.*, 929. De fide regi servanda libellus, *ibid.*, 961. Pro Ecclesiæ libertatum defensione libellus, *ibid.*, 1035. De presbyteris criminosis opusculum, *ibid.*, 1095.

Honorius Augustodunensis. — Elucidarium sive dialogus de summa totius Christianæ theologiæ, CLXXII, 1109. Questionum duodecim liber, in quo de variis agit auctor, et præsertim quærit num sanctus archangelus Michael beato Petro apostolo, an Petrus Michaeli præcedat, *ibid.*, 1177. Questionum octo libellus, in quo de angelis et homine, *ibid.*, 1185. Inevitable, sive de prædestinatione et libero arbitrio dialogus, *ibid.*, 1197. De libero arbitrio libellus, *ibid.*, 1225. Summa gloria de Apostolo et Augusto, sive de præcellentia sacerdotii præ regno, *ibid.*, 1257.

Hugo de Ribadimonte. — An anima primi hominis facta fuerit ex nihilo; et quomodo contrabatur peccatum, CLXVI, 13. 9.

Hugo de S. Victore. — Institutiones in Decalogum legis Dominicæ, CLXXVI, 9. De sacramentis legis naturalis et scriptæ, *ibid.*, 17. Sententiarum summa septem tractatibus distincta: 1. de tribus virtutibus theologicis, de Trinitate et de fide Incarnationis Verbi; 2. de creatione et statu angelicæ naturæ; 3. de creatione et statu humanæ naturæ; 4. de sacramentis in generali et præceptis divinis; 5. de sacramento baptismi; 6. de sacramentis confirmationis, Eucharistiæ, penitentis et extremæ unctionis; 7. de sacramento conjugii, *ibid.*, 41. De sacramentis Christianæ fidei libri duo; quorum prior a principio mundi usque ad Incarnationem Verbi narrationem seriem adducit; posterior vero ab Incarnatione Verbi ad finem et consummationem omnium ordine procedit; *ibid.*, 175. De potestate et voluntate Dei, utra maior sit, libellus, *ibid.*, 859. De quatuor voluntatibus in Christo libellus, *ibid.*, 842. De sapientia animæ Christi, an æqualis cum divina fuerit, *ibid.*, 848. De unione corporis et spiritus, CLXXVII, 285. De Verbo incarnato apologia, continens objectiones contra eos qui dicunt Christum non esse aliquid secundum quod est homo, *ibid.*, 295.

Hugo Klerianus. — De anima corpore jam exuta liber, sive de regressu animarum ab infernis, CCII, 167. De hæresibus Græcorum libri tres; sive quod Spiritus sanctus ex utroque, Patre scilicet et Filio, procedat, *ibid.*, 227.

Hugo Lingonensis, episcopus. — De corpore et sanguine Christi tractatus, CXLII, 1325.

Hugo Rothomagus, archiepiscopus. — Dialogorum libri septem; ubi præsertim de summo bono, de malo et bono; de creatione et creatura rationali; de libertate arbitrii et Dei dispositione; de gratia redemptionis et de sacramentis, CXCII, 1141. Contra hæreticos sui temporis libri tres; ubi disseretur de Ecclesia et ejus ministris, *ibid.*, 1255. De memoria tractatus, tres libros complectens; hoc opus inter dogmatica recensendum; in eo enim de Deo, de Trinitate, de Incarnatione, de peccato et ejus origine, necnon et remedio ejus per redemptionem disserit auctor, *ibid.*, 1500.

Humbertus cardinalis, episcopus Silvæ Candidæ. — Contra Simoniacos libri tres; CXLIII, 1289.

Isaac, abbas de Stella. — De anima libellus, CXCIV, 1875.

Isidorus (S.), episcopus Hispalensis. — De fide catholica libri duo, LXXXIII, 449. De ordine creaturarum, ubi de fide Trinitatis, de creatura spirituali, de diabolo et natura demoniorum, de purgatorio, etc., *ibid.*, 915. De dogmatibus ecclesiasticis, *ibid.*, 1227, in Append.

Jesse, episcopus Ambianensis. — De baptismo liber, CV, 781.

Joannes Cornubiensis. — De Verbo incarnato eulogium, quo probatur quod Christus sit aliquis homo, CXCIX, 1041.

Joannes Scotus Erigena. — De prædestinatione liber, CXXII, 547.

Jonas, episcopus Aurelianensis. — De cultu imaginum libri tres, CVI, 505.

Lactantius Firmianus. — Institutionum divinarum libri septem; ubi 1. de falsa religione deorum; 2. de origine erroris; 3. de falsa sapientia philosophorum; 4. de vera sapientia et religione; 5. de iustitia; 6. de vero cultu; 7. de vita beata; VI, 112. De ira Dei liber, in quo hæc quæstio: An Deus vere irascatur? variis solvitur argumentis, VII, 77.

Laufrancus (B.), archiepiscopus Cantuariensis. — De corpore et

sanguine Domini, CL, 407. De confessione celanda libellus, *ibid.*, 625.

Licinius, episcopus Carthaginensis. — Epistola II, in qua ostenditur angelos et animas rationales esse spiritus, sive totius corporis expertes, LXXII, 691.

Lupus (S.), abbas Ferrariensis. — De tribus questionibus liber, scilicet de libero arbitrio, de prædestinatione, necnon et redemptione, CXIV, 619. Collectaneum de tribus questionibus, ubi de eisdem, *ibid.*, 617.

Mamertus Claudianus, episcopus Vienne. — De statu animæ libri tres, LIII, 697.

Marius Mercator. — Scholia de Incarnatione Unigeniti, tractatus iste non præstantior quam utilior, propterea quod continet non tantum explicationem trium vocum difficillimum intellecto, *Christus, Emmanuel, Jesus*, quarum prænotione opus est ad mysterium Incarnationis Domini tractandum, sed etiam solutionem implicate questionis quomodo duæ naturæ, sine confusione et conversione, conveniant in unitatem personæ divinæ, XLVIII, 1005.

Marius Victorinus. — Ad Justinum Manichæum liber; contra duo Manichæorum principia, et de vera carne Christi, VIII, 999. De generatione divini Verbi, ad Candidum liber, *ibid.*, 1019. Adversus Arium libri quatuor; ubi Arii et Eusebii de Jesu sententias exponit; in quo catholicis ambo consentiant, in quibus discrepent, et in quibus ipsi sibi videantur adversi, *ibid.*, 1039.

Maternus Firmicus. — De errore profanarum religionum; ubi varios gentium cultus explanat, fabulasque et fædos ritus profligat, XII, 961.

Maximus (S.), episcopus Taurinensis. — De baptismo tractatus tres, LVII, 771. Tractatus contra paganos et Judæos, *ibid.*, 781.

Nicetas (S.), episcopus Aquileiensis. — De ratione fidei, LII, 847. De potentia Spiritus sancti, *ibid.*, 855. De diversis appellationibus D. N. Jesu Christo convenientibus, *ibid.*, 865.

Novatianus presbyter. — De Trinitate liber; ibi deprehenditur quid de Deo ejusque perfectionibus sentiendum sit; quænam sit fides Ecclesiæ circa mysterium sanctissimæ Trinitatis, Jesu-Christi divinitatem et ejus Incarnationem, III, 885.

Odo (S.), episcopus Cameracensis. — De peccato originali libri tres, CLX, 1071. De adventu Christi adversus Judæos liber, *ibid.*, 1103. De blasphemia in Spiritum sanctum, *ibid.*, 1112.

Orosius Paulus, presbyter. — De libertate liberi arbitrii liber contra Pelagium, XXXI, 1175.

Othonus presbyter, monachus S. Emmerammi. — De tribus questionibus dialogus, id est: de divinis pietatis agnitione, judiciorum divinarum diversitate, necnon et de varia bene agendi facultate, CXLVI, 60.

Paschasius diaconus. — De Spiritu sancto libri duo, LXII, 9.

Paschasius Radbertus (S.), abbas Corbeiensis. — De partu Virginitatis libri duo; CXX, 1515.

Paulinus (S.), patriarcha Aquileiensis. — Sacrosyllabus; ubi de naturis et personis Christi, XCIX, 152.

Petrus Blesensis archidiaconus. — De transfiguratione Domini tractatus, CCVII, 777. Fidei catholice instructio ad soldanum Iconii missa, *ibid.*, 1069. De confessione sacramentali et de penitentia a sacerdote injungenda, *ibid.*, 1077.

Petrus Chrysolanus, archiepiscopus Mediolanensis. — De Spiritu sancto oratio, probans Spiritum sanctum ex Patre et Filio procedere; CLXII, 1007.

Petrus Damianus (S.), cardinalis. — De fide catholica opusculum, CXLV, 20. Contra Judæos opusculum; ubi probat Trinitatem personarum in divina essentia, et Christum Deum et hominem fuisse, eumque jam in mundo ventisse, *ibid.*, 41. Contra eosdem Judæos opusculum, in quo ostendit legis Moysiæ præcepta, mystica et futurorum præsentia fuisse, ideoque in Christo accepisse finem, *ibid.*, 57. Liber qui appellatur *Gratissimus*; ubi prolixè ostendit non esse eos, qui a Simoniacis episcopis consecrati sunt, iterum consecrandos; quod multis rationibus et SS. Patrum auctoritatibus confirmat, *ibid.*, 100. De parentelæ gradibus opusculum; scilicet de matrimonio inter consanguineos, *ibid.*, 191. De sacerdotum calibatu, *ibid.*, 380. De sacramentis per improbos administratis, *ibid.*, 524. De bono suffragiorum et variis miraculis, *ibid.*, 560. De divina omnipotentia in reparatione corruptæ naturæ, *ibid.*, 595. De processione Spiritus sancti opusculum, contra Græcorum errorem, *ibid.*, 633. De tempore celebrandi nuptias opusculum, *ibid.*, 660. De principis officio in coercionem improborum, *ibid.*, 819.

Petrus diaconus. — De incarnatione et gratia liber, LXII, 85.

Petrus Lombardus, episc. Parisiens. — Sententiarum libri quatuor; ubi de mysterio Trinitatis, de creatione, de incarnatione Verbi et sacramentis, CXII, 519.

Petrus Pictav. cancell. — Sententiarum libri quinque; ubi permulta de Trinitate, de incarnatione, etc., CCXI, 785.

Petrus Venerabilis, abb. Cluniac. — Adversus Judæos tractatus, in quo de Christo, CLXXXIX, 507. Adversus sectam Saracenorum tractatus, *ibid.*, 659. Adversus Petrobrusianos hæreticos tractatus; ubi de parvulorum baptismo, de templis, de cruce veneranda, de Eucharistia et de sacrificiis pro defunctis offerendis, *ibid.*, 719.

Philippus de Harveng, abb. Bonæ Spei. — De salute primi hominis responsio, CCIII, 595.

Phosbadius (S.), episc. Aginens. — Contra Arianos opuscula duo, ubi de Filii divinitate et consubstantialitate, XX, 15.

Prosper (S.), Aquitanus. — Epistola ad Rufinum, in qua de gratia et libero arbitrio, LI, 77. De vocatione omnium gentium libri duo, ubi de Dei gratia et hominis voluntate, *ibid.*, 647.

Prudentius (S.), episc. Trecent. — Epistola ad Hincmarum et Pardulum, ubi de prædestinatione, de gratia et libero arbitrio, CXV, 971. De prædestinatione liber, *ibid.*, 1009.

Rabanus Maurus, abb. Fuldens. — De consanguineorum nuptiis epistola et tractatus, LX, 1065. De magicis artibus tractatus, *ibid.*, 1095. Opuscula duo, in quibus plurimæ solvuntur questiones, et præsertim an liceat chorepiscopis ordinare cum consensu episcopi sui, *ibid.*, 1187. De universo libri quinque primi, ubi plurima dogmatica vel etiam moralia reperire est, CXI, 15. Epistola III, de corpore et sanguine Domini, CXII, 1510. Epist., IV, V, VI, de præscientia et prædestinatione Dei, *ibid.*, 1518, 1550, 1553.

Ratramnus, monach. Corbeiens. — De prædestinatione Dei, libri duo, CXXI, 15. De Nativitate Dei, sive de eo quod Christus ex Virgine natus sit, *ibid.*, 81. De corpore et sanguine Domini liber, *ibid.*, 105. Contra Græcorum opposita Romanam Ecclesiam infamantium libri quatuor; ubi de Spiritu sancto et quibusdam Ecclesiæ Rom. consuetudinibus, *ibid.*, 225.

Remigius (S.), episc. Lugdun. — De tribus epistolis liber, ubi de præscientia Dei, de prædestinatione, de redemptione, de gratia et libero arbitrio, CXXI, 985. De generali per Adam omnium damnatione, et speciali per Christum ex eadem electorum ereptione, *ibid.*, 1067. De tenenda immobiliter Scripturæ veritate libellus, ubi de libero arbitrio et gratia, *ibid.*, 1085.

Remigius monachus. — De dedicatione ecclesiæ tractatus, CXXII, 845.

Richardus a S. Victore, canon. Parisiens. — De Emmanuele libri duo, ubi varîæ Judæorum objectiones de nostro Emmanuele refelluntur, CXCVI, 601. De Trinitate libri sex, *ibid.*, 887. De tribus appropriatis personis in Trinitate, *ibid.*, 991. De verbo incarnato liber; in quo acutissime ostendit necessarium fuisse Deum incarnari, nullamque personam congruentius quam Filii, *ibid.*, 995.

Nota. Maximæ lectoris intendentes utilitati, duos sequentes subjicere statuimus Indices, quorum prior analogice, posterior vero alphabetice omnes exhibet tractatus, ita ut statim et in ictu oculi quesita quisque reperire possit.

Spiritus sanctus quomodo est amor Patris et Filii, *ibid.*, 1011. De baptismo Christi superexcellenti, *ibid.*, 1012. De Spiritu sancti missione, *ibid.*, 1017. De potestate solvendi atque ligandi, *ibid.*, 1159. De Spiritu blasphemæ tractatus, *ibid.*, 1185. De differentia peccati mortalis et venialis, *ibid.*, 1191.

Robertus Pultus, cardinalis. — Sententiarum libri octo, ubi de Deo, de Deo creatore, de Deo trino, de Christo, et de multis aliis, CLXXXVI, 675.

Rufinus presbyt. Aquileiens. — In Symbolum apostolorum commentarius, XXI, 355. De fide liber, *ibid.*, 1125.

Rupertus, abbas Tuitiensis. De Trinitate et ejus operibus tractatus libri xii, CLXVII, 300. De incarnatione Domini in Cantica canticorum libri septem, CLXVIII, 839. De gloria et honore Filii hominis super Mattheum libri decem, *ibid.*, 1507. De glorificatione Trinitatis et processione Spiritus sancti libri novem, CLXIX, 15. De victoria Verbi Dei libri xii, *ibid.*, 1217. De voluntate Dei liber unus, CLXX, 457. De omnipotentia Dei liber unus, *ibid.*, 455. Christianum inter et Judæum dialogus, in quo Christianus ad fidem catholicam invitat Judæum; Judæus vero, quantumcunque potest, ex littera legis et ex sensu suo repercutit Christianum, *ibid.*, 561.

Samuel Marochianus. — De adventu Christi præterito; contra Judæos liber, CXLIX, 455.

Tertulianus presbyt. — De baptismo liber, ubi de necessitate et efficacia baptismi, I, 1197. Adversus Praxeam liber; in hoc tractatu fides Ecclesiæ de Trinitate et incarnationis mysteriis perspicue explanatur, II, 153. De anima liber, ubi de statu animæ et aliis ad eam pertinentibus questionibus, *ibid.*, 641. De carne Christi liber, in quo carnem in Christo et ex Virgine natam et humanam probat, *ibid.*, 751. De resurrectione carnis liber, *ibid.*, 791.

Theodulphus, episc. Aurelian. — De Spiritu sancto liber, quod a Patre et Filio procedat, CV, 240.

Venantius Fortunatus, episc. Pictav. — Fidei catholicæ expositio, LXXXVIII, 585.

Vigilius, episc. Tapsens. — Contra Eutychetem Mri quinque, ubi de duabus naturis et una persona Christi, LXII, 95. De Trinitate libri duodecim, *ibid.*, 257. De unitate Trinitatis liber, *ibid.*, 555. Contra Marivadum libri tres, ubi de Trinitate unitatis et de unitate Trinitatis, *ibid.*, 351. De fide Nicæna tractatus, *ibid.*, 466.

Vincentius Lirinensis. — Commonitorium, sive tractatus pro catholicis fidei antiquitate et universitate adversus profanas omnium hæreticorum novitates, I, 657.

Vivianus Præmonstratensis. — De libero arbitrio et de gratia tractatus, CLXVI, 1319.

Walafridus Strabus monach. Fuldens. — De ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis liber, CXIV, 919.

Zacchæus Christianus. — Consultationum libri tres; ubi plurima Christianæ religionis dogmata asseruntur, XX, 1071.

Zeno (S.), episc. Veronens. — Tractatum liber secundus; hic in defendenda æterni Verbi divinitate adversus Arianos totus incumbit auctor, XI, 585.

XCII.

BIBLIOTHECA PATRUM DOGMATICA,

SIVE

UNIVERSA VETERUM PATRUM ECCLESIAE LATINÆ DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS

OPERA VEL ETIAM OPUSCULA DIVERSIS IN CAPITIBUS ANALOGICE DISTRIBUTA.

Numerus Romanus totum, Arabicus vero paginam indicat.

De Deo et ejus attributis.

De idolorum vanitate liber; S. Cyprianus, IV, 565.
Disputationum adversus gentes libri septem; Arnobius, V, 713.

De ira Dei liber; Lactantius, VII, 77.
De cognitione veræ vitæ liber; S. Augustinus, XI, 1005.
De essentia Divinitatis liber; *id.*, XLII, 1200.

Conflictus de Deo uno et trino; Arnobius Junior, LIII, 23.
 Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino; Alcuinus, CI, 1027.
 De una et non trina Deitate collectio; Hincmarus, CXXV, 473.
 De divina omnipotentia in reparatione corruptæ naturæ; S. Petrus Damianus, CXLV, 595.
 De divinitatis essentia monologium; S. Anselmus, CLVIII, 141.
 De existentia Dei alloquium; id., CLVIII, 223.
 De voluntate Dei liber; id., CLVIII, 581.
 De voluntate Dei liber; Rupertus abbas, CLXX, 457.
 De omnipotentia Dei liber; id., CLXX, 455.
 De potestate et voluntate Dei; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 839.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 673.
 De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXII, 1500.

De Sancta Trinitate.

Liber adversus Praxeam; Tertullianus, II, 153.
 De Trinitate liber; Novatianus, III, 883.
 De Trinitate libri duodecim; S. Hilarius, X, 25.
 De Trinitate liber; Faustinus presbyter, XIII, 57.
 De Trinitate tractatus; S. Ambrosius Mediolan., XVII, 509.
 De Trinitate libri quindecim; S. Augustinus, XLII, 1195.
 Contra Maximinum libellus; Cerealis Castellensis, LVIII, 757.
 De Trinitate libri duodecim; Vigilius Tapsensis, LXII, 237.
 De unitate Trinitatis liber; id., LXII, 533.
 Contra Mariavadum libri tres; id., LXII, 351.
 De Trinitate liber; Boetius, LXIV, 1247.
 An Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint; id., LXIV, 1264.
 Epistola XIV, de Trinitate; S. Fulgentius, LXV, 394.
 De Trinitate liber; id., LXV, 497.
 Pro defensione trium capitulorum libri xii; Facundus, LXVII, 837.
 Epist. IV, de essentia Trinitatis; Ferrandus, LXVII, 903.
 Epistola ad David de Trinitate; Benedictus papa I, LXXII, 685.
 De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 915.
 Epist. I, IV, ubi de Trinitate; Elipandus, XCVI, 830, 870.
 De fide Trinitatis libri tres; Alcuinus, CI, 9.
 Confessio fidei, ubi de trino Deo; id., CI, 1027.
 Testimoniorum subecula de Trinitate; S. Benedictus Anian. abbas, CIII, 1381.
 Contra Judæos opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 41.
 De sancta Trinitate confessio; Gultmundus, CXLIX, 1495.
 De fide Trinitatis liber; S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astensis, CLXV, 973.
 De Trinitate et ejus operibus tractatus, XLI; Rupertus abbas, CLXVII, 200.
 De glorificatione Trinitatis libri novem; id., CLXIX, 15.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 673.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCH, 513.
 Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCH, 963.
 De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXCH, 1500.
 De Trinitate libri sex; Richardus de S. Victore, CXCVI, 887.
 De tribus appropriatis personis in Trinitate; id., CXCVI, 991.
 De Trinitate liber; Gualterus de Castellione, CCIX, 573.
 Sententiarum libri quinque; Petrus Pictaviensis, CCXI, 783.
 De Verbo Dei incarnato et redemptore.
 Adversus Praxeam liber; Tertullianus, II, 153.
 De carne Christi liber; id., II, 751.
 De Trinitate liber; Novatianus, III, 883.
 De idolorum vanitate liber; S. Cyprianus, IV, 563.

Disputationum libri septem; Arnobius, V, 715.
 Ad Justinum liber; Marius Vicorinus, VIII, 909.
 De generatione divini Verbi liber; id., VIII, 1019.
 Tractatum liber secundus; S. Zeno, XI, 585.
 De incarnationis sacramento liber; S. Ambrosius Mediol., XVI, 817.
 De fide orthodoxa tractatus; id., XVII, 549.
 Opuscula duo contra Arianos; S. Phyladius, XX, 18.
 Scholia de Incarnatione Unigeniti; Marius Mercator, XI, VIII, 1005.
 De Incarnatione Christi libri septem; S. Cassianus, I, 9.
 De diversis appellationibus Christo convenientibus; S. Nicetas, LII, 863.
 De Deo uno et trino conflictus; Arnobius Junior, LI, I, 239.
 Contra Maximinum libellus; Cerealis Castell., LVIII, 757.
 De Incarnatione et gratia liber; Petrus diaconus, LXII, 85.
 Contra Eutychetem libri quatuor; Virgilius Tapsensis, LXII, 95.
 De persona et deabus naturis Christi; Boetius, LXIV, 1338.
 Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.
 Ad Trasimundum libri tres; id., LXV, 224.
 Epist. XIV, XVI, XVII, XVIII, De Incarnatione; id., LXV, 394, 443, 495.
 De Incarnatione Filii Dei liber; id., LXV, 573.
 Pro defensione trium capitulorum libri xii; Facundus, LXVII, 527.
 Epist. III, de duabus in Christo naturis; Ferrandus, LXVII, 889.
 Epist. IV, de eodem argumento; id., LXVII, 908.
 Epist. V, quod Christus sit unus de Trinitate; id., LXVII, 910.
 Questionum liber; Beda Vener., XCIII, 466.
 Epist. I, IV, ubi de Christo; Elipandus, XCVI, 839, 870.
 De fide in Christo libri duo; Heterius et S. Beatus, XCVI, 895.
 Sacrosyllabus, ubi de naturis et persona Christi. S. Paulinus Aquil., XCIX, 153.
 Confessio fidei, in qua de Verbo incarnato; Alcuinus, CI, 1027.
 Epistolæ variae, ubi de Christi persona et duabus naturis; id., CI, 1322, Append.
 Testimoniorum subecula de Domini Incarnatione; S. Benedictus Anian. abbas, CIII, 1381.
 Adversus dogma Felicis Urgellensis liber; S. Agobardus, CIV, 29.
 De nativitate Christi; Ratramnus, CXXI, 81.
 Tractatus contra Judæos, seu de adventu Messiae; S. Fulbertus Carnot., CXLI, 503.
 Contra Judæos opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 41.
 Contra eosdem Judæos opusculum; id., CXLV, 57.
 De adventu Christi præterito liber; Samuel Marochianus, CXLIX, 537.
 De Christi humanitate confessio; Gultmundus, CXLIX, 1495.
 De Incarnatione tractatus; Guibertus abbas, CLVI, 489.
 De Verbi Incarnatione liber; S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Cur Deus homo libri duo; id., CLVIII, 561.
 De adventu Christi liber; Odo Cameracensis, CLX, 1103.
 Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astensis, CLXV, 973.
 De Incarnatione Domini tractatus; id., CLXV, 1079.
 De Incarnatione Domini libri septem; Rupertus abbas, CLXVIII, 859.
 De gloria et honore Filii hominis libri x; id., CLXIII, 1507.
 De victoria Verbi Dei libri xii; id., CLXIX, 1217.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 De quatuor voluntatibus in Christo libellus; id., CLXXXVI, 842.
 De sapientia animæ Christi; id., CLXXXVI, 846.
 De Verbo incarnato apologia; id., CLXXXVII, 295.
 De Incarnatione Christi tractatus; Hermannus abbas, CLXXX, 9.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 673.
 Adversus Judæos tractatus; Petrus Venerabilis, CXXXIX, 507.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCH, 519.

Sententiarum libri quatuor; Bandinus Theologus, CXCI, 965.
De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXCI, 1500.
De gloria et honore Filii hominis; Gerhobus, CXCI, 1075.
Contra duas hæreses, de gloria Christi; id., CXCI, 1161.
De Emmanuele libri duo; Richardus de S. Victore, CXCVI, 601.
De Verbo incarnato liber; id., CXCVI, 995.
De baptismo Christi superexcellent; id., CXCVI, 1012.
De Verbo incarnato eulogium; Joannes Cornubiensis, CXCI, 1041.
Contra quatuor Labyrinthos; Gualterus de S. Victore, CXCI, 1129.
De transfiguratione Domini liber; Petrus Blesensis, CCVII, 777.
Sententiarum libri quinque; Petrus Pictaviensis, CCVI, 785.

De Spiritu sancto

De Spiritu sancto libri tres; S. Ambrosius Mediol., XI, 703.
De Spiritu sancto libellus; id., XVII, 1005.
Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto; S. Hieronymus, XXIII, 103.
De potentia Spiritu sancti; S. Nicetas, LI, 853.
Contra Maximinum libellus; Cerealis Castell., LVIII, 757.
De Spiritu sancto libri duo; Paschasius diaconus, LXII, 9.
Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.
De processione Spiritus sancti libellus; Aicius, CI, 63.
De Spiritu sancto liber; Theodulfus Aurelian., CV, 240.
Contra Grecos libri quatuor; Ratramnus, CXXI, 225.
Adversus Græcos liber; Aeneas Parisiensis, CXXI, 683.
De processione Spiritus sancti opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 653.
De processione Spiritus sancti liber; S. Anselmus, CLVIII, 285.
De blasphemâ in Spiritum sanctum; Odo Cameracensis, CLX, 1112.
De Spiritu sancto oratio; Petrus Chrysolanus, CLXII, 1007.
De septem donis Spiritus sancti opusculum; Drogo cardinalis, CLXVI, 1535.
De processione Spiritus sancti libri novem, Rupertus abbas, CLXIX, 15.
Dialogorum libri tres; Anselmus Havelberg., CLXXXVIII, 1159.
De donis Spiritus sancti; Ernaldus abbas, LXXXIX, 1589.
Spiritus sanctus quomodo est amor Patris et Filii; Richardus de S. Victore, CXCVI, 1011.
De Spiritus sancti missione; id., CXCVI, 1017.
De spiritu blasphemie tractatus; id., CXCVI, 1187.
De hæresibus Græcorum libri tres; Hugo Eterianus, CII, 227.

De B. Virgine Maria.

De virginitate perpetua B. Mariæ liber; S. Hieronymus, XXIII, 183.
De perpetua virginitate S. Mariæ liber; S. Hildefonsus, XCVI, 55.
De partu Virginis opusculum; id., XCVI, 207 (interdubia).
De corona Virginis libellus; id., XCVI, 283 (inter supposita).
De partu Virginis libri duo; S. Paschasius Radbertus, CXV, 1565.
De conceptu virginali; S. Anselmus, CLVIII, 451.

De angelis bonis et malis, vel demonibus.

Epist. II, ubi de angelis; Lucinianus, LXXII, 691.
De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 915.
De casu diaboli liber; S. Anselmus, CLVIII, 525.
Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.

De creatione primi hominis.

An anima primi hominis facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribodimonte; CLXXVI, 835.
De creatione et redemptione primi hominis liber; Drogo cardinalis, CLXVI, 1547.

Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCI, 519.
Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCI, 965.
Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCI, 1141.
De salute primi hominis; Philippus Bonæ Spei abbas, CCIII, 593.

De peccato originali et actuali.

Questionum liber, ubi de peccato originali; Ven. Beda, XCIII, 466.
De generali per Adam omnium damnatione; S. Remigius Lugdun., CXLI, 1067.
De peccato originali libri tres; Odo Camerac., CLI, 1071.
Quomodo contrahatur peccatum; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 835.
Sententiarum libri quatuor; Bandinus Theologus, CXCI, 965.
De memoria tractatus; Hugo Rothomag., CXCI, 1500.
De differentia peccati mortalis et venialis; Richardus de S. Victore, CXCVI, 1191.

De anima, spiritu.

De anima liber; Tertullianus, II, 641.
De animæ immortalitate liber; S. Augustinus, XXII, 1031.
De animæ quantitate liber; id., XXXII, 1035.
De spiritu et anima liber; id., XL, 779.
De animæ statu libri tres; Mamertus Claudianus, LIII, 697.
De anima liber; Cassiodorus, LXX, 1280.
Epist. II, ubi de animabus; Lucinianus, LXXII, 691.
De animæ ratione diversa libellus; Hincmarus, CXIV, 929.
De origine animæ, Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1045.
De unione corporis et spiritus; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 285.
De natura animæ et corporis libri duo; Guillelmus abbas, CLXXX, 695.
De anima libellus; Isaac de Stella, CXCI, 1875.
De anima corpore jam exuta liber; Hugo Eterianus, CII, 167.

De præscientia et prædestinatione.

Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.
De veritate prædestinationis libri tres; id., LXV, 603.
De prædestinatione ei gratia liber; id., LXV, 845, Append.
Epist. IV, V, VI, de præscientia Dei et prædestinatione; Rabanus Maurus, CXII, 1518, 1550, 1553.
Epistola ad Hincmarum et Pardulum; Prudentius, CXV, 971.
De prædestinatione liber; id., CXV, 1009.
Epistola ad Gothescalcum; Amulo Lugdunensis, CIII, 77.
Opuscula duo de præscientia et prædestinatione; id., CXVI, 97.
De prædestinatione sermo; Florus diaconus, CXIV, 95.
De prædestinatione et præscientia liber; id., CXIX, 101.
De tribus questionibus liber; S. Lupus abbas Ferrariensis, CXIX, 619.
Collectaneum de tribus questionibus; id., CXIX, 647.
De prædestinatione Dei libri duo; Ratramnus, CXXI, 15.
De tribus epistolis liber; S. Remigius Lugdun., CXII, 985.
De prædestinatione Dei liber; Joannes Scotus, CXIII, 547.
De prædestinatione Dei liber; Hincmarus, CXIV, 65.
De concordia præscientiæ et prædestinationis liber; S. Anselmus, CLVIII, 507.
Inevitabile; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.
Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCI, 1141.

De gratia et libero arbitrio.

De libertate arbitrii liber; Paulus Orosius, XXXI, 1153.
De libero arbitrio libri tres; S. Augustinus, XXVI, 1221.
Epistola ad Rutinum; S. Prosperus Aquitanus, LI, 77.
De vocatione omnium gentium libri duo; id., LI, 617.

- Confictus de Deo uno; Arnobius Junior, I, III, 239.
 De gratia Dei et libero arbitrio libri duo; S. Faustus, LVIII, 783.
 De incarnatione et gratia liber; Petrus diaconus, LXII, 83.
 Epist. XV, de gratia et humano arbitrio; S. Fulgentius, LXV, 433.
 De gratia Dei et prædestinatione libri tres; id., LXV, 603.
 De gratia et prædestinatione liber, id., LXV, 813, Append.
 Quæstionum liber, ubi de libero arbitrio; Beda Vener., XCIII, 466.
 Epistola ad Hincmarum et Pardulum; Prudentius, CXV, 971.
 Epistola ad Gothescalcum; Amulo Lugdun., CXVI, 77.
 Opuscula duo, de libero arbitrio; id., CXVI, 97.
 De libero arbitrio liber; Florus diaconus, CXIX, 101.
 De tribus quæstionibus liber; S. Lupus abbas Ferrariensis, CXIX, 619.
 Collectaneum de tribus quæstionibus; id., CXIX, 647.
 De tribus epistolis liber; S. Remigius Lugdun., CXXI, 983.
 De tenenda Scripturæ veritate libellus; id., CXXI, 1083.
 De libero arbitrio liber; Hincmarus, CXXV, 63.
 De voluntate liber; S. Anselmus, CLVIII, 483.
 De libero arbitrio dialogus; id., CLVIII, 490.
 De concordia gratiæ Dei cum libero arbitrio; id., CLVIII, 507.
 De gratia Dei libri duodecim; Franco abbas, CLXVI, 717.
 De libero arbitrio et gratia tractatus; Vivianus Præmonstratensis, CLXVI, 1319.
 Inevitabile; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.
 De libero arbitrio libellus; id., CLXXII, 1223.
 De libero arbitrio libellus; D. Algerus, CLXXIX, 969.
 De gratia et libero arbitrio liber; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1004.
 Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCH, 1141.

De Veritate.

- Contra Academicos libri tres; S. Augustinus, XXXII, 903.
 De veritate dialogus; S. Anselmus, CLVIII, 467.
 Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum; Abælardus, CLXXVIII, 1611.

De falsis religionibus, et superstitionibus.

- Libri septem disputationum adversus gentes; Arnobius, V, 713.
 Libri septem divinarum institutionum; Lactantius, VI, 112.
 De errore profanarum religionum; J. Firmicus Maternus, XII, 981.
 De divinatione dæmonum liber; S. Augustinus, XL, 581.
 Tractatus contra paganos; S. Maximus Taurinensis, LVII, 781.
 De grandine et tonitruis liber; S. Agobardus, CIV, 147.
 Contra judicium Dei liber; id., CIV, 250.
 De magicis artibus tractatus; Rabanus Maurus, CX, 1035.
 Adversus sectam Saracenorum tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 639.

De Judaismo.

- Libri tres contra Judæos; S. Cyprianus, IV, 675.
 Tractatus contra Judæos, S. Maximus Taurinensis, LVII, 781.
 Christianum inter et Judæum dialogus; Rupertus abb., CLXX, 561.
 Dialogus inter Judæum et Christianum; Abælardus, CLXXVIII, 1611.
 Tractatus adversus Judæos; Petrus Ven., CLXXXIX, 567.

De vera religione

- Disputationum adversus gentes libri septem; Arnobius, V, 713.
 Institutionum divinarum libri septem; Lactantius, VI, 112.
 Consultationum libri tres; Zacchæus Christianus, XX, 1071.
 De vera religione liber; S. Augustinus, XXXIV, 121.

De Ecclesia.

- Pro Ecclesiæ libertatum defensione libellus; Hincmarus, CXXV, 1033.
 De dedicatione ecclesiæ tractatus; Remigius Monachus, CXXXI, 843.
 De Ecclesiæ et ejus ministris contra hæreticos; Hugo Rothomagensis, CXCH, 1235.

De fide catholica.

- Breviarium fidei; auctor incertus, XIII, 633.
 De fide libri quinque; S. Ambrosius Mediol., XV, 527.
 De fide orthodoxa tractatus; id., XVII, 519.
 De fide libellus; Bachiarius, XX, 1019.
 Commentarius in symbolum; Rufinus, XXI, 533.
 De fide liber; *ibid.*, 1133.
 De fide rerum quæ non videntur liber; S. Augustinus, XL, 171.
 De fide et symbolo liber; *ibid.*, 181.
 De symbolo ad catechumenos; *ibid.*, 627.
 De fide liber; *ibid.*, 753.
 Commonitorium pro fidei Christianæ antiquitate; Vincentius Lirinensis, L, 637.
 De ratione fidei; S. Nicetas, LII, 817.
 De fide Nicæna tractatus; Vigilius Tapsensis, LXII, 468.
 Complexio brevis fidei Christianæ; Boetius, LXIV, 1333.
 Epist. VIII, de fide orthodoxa; S. Fulgentius, LXV, 580.
 De fide vel de regula veræ fidei liber; *ibid.*, 671.
 Pro fide catholica liber; *ibid.*, 707.
 Instrumenta fidei catholicæ; *ibid.*, 750.
 Epistola fidei catholicæ; Facundus, LXVII, 867.
 De ratione fidei; Agnellus, LXXVIII, 381.
 De fide catholica libri duo; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 449.
 Fidei catholicæ expositio; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 583.
 Confessio fidei; Felix Urgellitanus, XCVI, 881.
 Confessio fidei; Alcuinus, CI, 1027.
 Confessio fidei; Gothescalcus, CXXI, 541.
 Confessio fidei; Alvarus Cordubensis, CXXI, 397.
 De fide catholica opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 20.
 De fide Christiana disputatio; Gisbertus abbas, CLIX, 1007.
 De fide catholica dialogus; Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1046.
 Dialogorum libri tres; Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1139.
 Fidei catholica instructio ad Soldanum; Petrus Bleensis, CCVII, 1069.
 De fide catholica libri quatuor; Alanus de Insulis, CCX, 305.
 De fidei catholicæ arte seu articulis libri quinque; *ibid.*, 393.

De dogmatibus ecclesiasticis.

- Consultationum libri tres; Zacchæus Christianus, XX, 1071.
 De dogmatibus ecclesiasticis liber; S. Augustinus, XLII, 1213.
 De dogmatibus ecclesiasticis liber; Gennadius presbyter, LVIII, 979.
 De dogmatibus ecclesiasticis; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1221.
 Epistola ad filiam in Christo; Alcuinus, CI, 300.

De sacramentis in genere.

- De sacramentis libri sex; S. Ambrosius Mediol., XV, 417.
 De sacramentis per improbos administratis; S. Petrus, Damianus, CXLV, 524.
 De sacramentis libellus; Bonizo episcopus, CI., 857.
 De sacramentorum diversitate; S. Anselmus, CLVIII, 517.
 De sacramentis legis naturalis et scriptæ; Hugo de S. Victore, CI XXVI, 17.
 Summa sententiarum; *ibid.*, 41.
 De sacramentis Christianæ fidei libri duo; *ibid.*, 173.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCH, 519.
 Sententiarum libri quatuor; Randinus theologus, CXCI, 965.
 Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCH, 1141.

De baptismo.

- De baptismo liber; Tertullianus, I, 1197.
 De mysteriis liber; S. Ambrosius Mediol., XV, 389.
 De baptismo tractatus tres; S. Maximes Taurin., LVII, 771.
 De cognitione baptismi liber; S. Hildefonsus, XCVI, 112.
 De baptismo liber; Jesse Ambianensis, CV, 781.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 De baptismo tractatus; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1031.
 Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.

De Eucharistia

- De mysteriis liber; S. Ambrosius Mediol., XV, 389.
 Epist. III, de corpore et sanguine Domini; Rabanus Maurus; CXII, 1310.
 De corpore et sanguine Christi; Haymo, CXVIII, 813.
 De corpore et sanguine Christi opusculum; Florus diaconus, CXIX, 71.
 De corpore et sanguine Domini liber; Ratramnus, CXXI, 103.
 De corpore et sanguine Christi liber; Adrevaldus, CXXIV, 917.
 De corpore et sanguine Christi liber; Gero abbas, CXXXVII, 371.
 De corpore et sanguine Domini libellus; Gerbertus sive Silvester papa II, CXXXIX, 177.
 De corpore et sanguine Christi tractatus; Hugo Lingonensis, CXLII, 1323.
 De Eucharistia sacramento epistola ad Berengarium; Adelmannus, CXLI, 1389.
 De veritate corporis et sanguinis Christi epistola; S. Anastasius monachus, CXLIX, 433.
 De corpore et sanguine Christi liber; Durandus, CXLIX, 1373.
 De corpore et sanguine Domini libellus; Gultmundus, CXLI, 1427.
 De corpore et sanguine Domini; B. Lanfrancus, CL, 407.
 De veritate corporis Domini epistola; Guibertus abbas, CLVI, 527.
 De corpore et sanguine Domini opusculum; Goffridus abbas, CLVII, 311.
 De azymo et fermentato; S. Anselmus, CLVIII, 541.
 De sacrificio azymo tractatus; B. Bruno Astensis, CLXV, 1083.
 De fractione corporis Christi tractatus; Abbaudus abbas, CLXVI, 1341.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 De sacramento altaris liber; Guillelmus abbas, CLXXX, 341.
 De sacramentis corporis et sanguinis Domini libri tres; D. Algerus, CLXXX, 727.
 De corpore Domini tractatus; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1149.
 Dialogorum libri tres; Anselmus Havelberg., CLXXXVIII, 1139.
 Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.
 De sacramento Eucharistiae; Gerhobus, CXCIV, 1461.
 De sanctissimo Eucharistiae sacramento liber vel tractatus; Balduinus, CCIV, 403.
 De sacramento altaris; *ibid.*, 641.

De penitentia.

- De confessione celanda libellus; R. Lanfrancus, CL, 625.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
 De potestate ligandi atque solvendi; Richardus a S. Victore, CXCVI, 1159.
 De confessione sacramentali et de penitentia a sacerdote injungenda; Petrus Blesensis, CCVII, 1077.

De ordine.

- An liceat chorepiscopis presbyteros ordinare cum consensu episcopi sui; Rabanus Maurus, CX, 1187.

De matrimonio.

- De consanguineorum nuptiis tractatus; Rabanus Maurus, CX, 1083.
 De parentelas gradibus opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 191.
 De tempore celebrandi nuptias opusculum; *ibid.*, 660.
 De nuptiis consanguineorum; S. Anselmus, CLVIII, 357.
 De incestis conjugis; Ernulfus Roffensis, CLXIII, 1457.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXIV, 41.

De sacerdotio, sacerdotibus.

- De privilegio et jure sacerdotii; S. Agobardus, CIV, 127.
 De presbyteris criminosis opusculum; Hincmarus, CXXV, 1095.
 De sacerdotum coelibatu; S. Petrus Damianus, CXLV, 380.
 Summa gloria de Apostolico et Augusto, sive de precellentia sacerdotii præ regno; Honorius Augustodun., CLXXII, 1237.

De Simonia.

- Contra Simoniacos libri tres; Humbertus cardinalis, CXLIII, 1011.
 Liber qui appellatur *Gratissimus*; S. Petrus Damianus, CXLV, 100.
 Adversus Simoniacos tractatus; Gerhobus, CXCIV, 1533.

De imaginum cultu.

- De imaginibus sanctorum liber; S. Agobardus, CIV, 200.
 De imaginum cultu; Dungalus reclusus, CV, 463.
 De cultu imaginum libri tres; Jonas Aurelianensis, CVI, 305.

De purgatorio.

- De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 913.
 De bono suffragiorum; S. Petrus Damianus, CXLV, 380.
 Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.

De potestate humana, regia.

- De regis persona et regio ministerio opusculum; Hincmarus, CXXV, 833.
 De fide regi servanda libellus; *ibid.*, 961.
 De principis officio in coercionem improborum; S. Petrus Damianus, CXLV, 819.

De resurrectione carnis.

- De carnis resurrectione liber; Tertullianus, II, 791.

De theologia.

- Theologus tractatus; Ven. Hildebertus, CLXX, 1067.
 Elucidarium de summa theologia; Honorius Augustodun., CLXXII, 1109.
 Ad theologiam introductio; Abælardus, CLXXVIII, 979.
 Theologia Christiana, libri quinque; *ibid.*, 1113.
 Sic et Non, vel sententiarum collectio; *ibid.*, 1329.
 Epitome theologiae Christianae; *ibid.*, 1605.
 De sacra theologia regulæ; Alanus de Insulis, CCX, 621.

De variis quæstionibus.

- De quæstionibus diversis tria opuscula; S. Augustinus, XL, 11-171.
 De universo libri quinque primi; Rabanus Maurus, CXI, 13.
 De ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis; Walafridus, CXIV, 919.
 De quatuor temporum jejuniis dialogus; Berno abbas, CXLII, 1087.
 De tribus quæstionibus dialogus; Othlonus Venerabilis, CXLVI, 60.
 Quæstionum duodecim liber; Honorius Augustodun., CLXXII, 1177.
 Quæstionum octo libellus; *ibid.*, 1183.
 Institutiones in decalogum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 9.

XCIII.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS OPERUM VEL ETIAM OPUSCULORUM

DE QUIBUS IN DUABUS DOGMATICIS PATRUM LATINORUM BIBLIOTHECIS PRÆCEDENTIBUS AGITUR.

A

Academicos (libritres contra), ubi de veritate; S. Augustinus., XXXII. 1001.
 Adventu Christi (liber de); Odo Camerac., CLX, 1103.
 Adventu Christi præterito (liber de); Samuel Marochianus, CXLIX, 337.
 Adventu Messias (de); S. Fulbertus Carnotens., CXXI, 303.
 Altaris sacramento (de); Balduinus, CIV, 641.
 Altaris sacramento (liber de); Guillelmus abbas, CLXXX, 341.
 Angelis (de); Lucinianus, LXXII, epist. 2, col. 691.
 Anima corpore jam exuta (liber de); Hugo Eterianus, CCII, 167.
 Anima et spiritu (liber de); S. Augustinus, XI, 779.
 Anima (libellus de); Isaac de Stella, CXCIV, 1873.
 Anima (liber de); Tertullianus, II, 641.
 Anima (liber de); Cassiodorus, LXX, 1280.
 Anima primi hominis in facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 333.
 Animabus (de); Lucinianus, LXXII, epist. 2, col. 691.
 Animæ Christi sapientia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 846.
 Animæ et corporis natura (libri duo de); Guillelmus abbas, CLXXX, 693.
 Animæ immortalitate (liber de); S. Augustinus, XXXII, 1021.
 Animæ origine (de); Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1043.
 Animæ quantitate (liber de); S. August., XXXII, 1033.
 Animæ ratione diversa (libellus de); Hincmar., CXIV, 929.
 Animæ statu (libri tres de); Mamertus Claudianus, LIII, 697.
 Apologia de Verbo incarnato; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 293.
 Appellationibus diversis Christo convenientibus (de); S. Nicetas, LII, 863.
 Arbitrio libertate (liber de); Paulus Orosius, XXXI, 1171.
 Arbitrio libero (dialogus de); S. Anselmus, CLVIII, 490.
 Arbitrio libero et gratia Dei (liber de); S. Bernardus, CLXXXII, 1001.
 Arbitrio libero et gratia (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1319.
 Arbitrio libero (libellus de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1223.
 Arbitrio libero (libellus de); D. Algerus, CLXXX, 969.
 Arbitrio libero (liber de); Florus diaconus, CXIX, 101.
 Arbitrio libero (liber de); Hincmarus, CXIV, 63.
 Arbitrio libero (libri tres de); S. Augustinus, XXXII, 1221.
 Arbitrio libero (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.
 Arianos (opuscula duo contra); S. Phœbadius, XX, 13.
 Azymo et fermentato (de); S. Anselmus, CLVIII, 541.
 Azymo sacrificio (tractatus de); S. Bruno Astensis, CLXV, 1083.

B

Baptismi cognitione (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 112.
 Baptismo Christi superexcellenti (de); Richardus a S. Victor., CXCVI, 1012.
 Baptismo (liber de); Tertullianus, I, 1197.
 Baptismo (liber de); Jesse Ambian., CV, 781.
 Baptismo (tractatus de); S. Bernardus, CLXXXII, 1031.
 Baptismo (tractatus tres de); S. Maximus Taurin., LVII, 771.
 Blasphemia in Spiritum sanctum (de); Odo Camerac., CLX, 1112.

Blasphemia de Spiritu (tractatus); Richard. a S. Vict., CXCVI, 1183.

C

Capitulorum trium (libri xii pro defensione); Facundus, LXVII, 327.
 Casu diaboli (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 525.
 Christi adventu (liber de); Odo Camerac., CLX, 1103.
 Christi adventu præterito (liber de); Samuel Marochianus, CXLIX, 337.
 Christi animæ sapientia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 846.
 Christi baptismo superexcellenti (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1012.
 Christi carne (liber de); Tertullianus, II, 731.
 Christi (de humanitate) confessio; Guitmundus, CXI IX, 1493.
 Christi gloria (de), contra duas hæreses; Gerhohus, CXCIV, 1161.
 Christi incarnatione (libri septem de); S. Cassian., I, 9.
 Christi incarnatione (tractatus de); Hermannus abbas, CLXXX, 9.
 Christi nativitate (de); Ratramnus, CXXI, 81.
 Christi persona et duabus naturis (de); Boetius, LXIV, 1338.
 Christi persona et duabus naturis (de); Alcuinus, CI, 1322.
 Christo convenientibus diversis appellationibus (de); S. Nicetas, LII, 863.
 Christo (de); Elipandus, XCVI, epist. 1, 4, col. 839, 870.
 Christo (libri duo de fide in); Heterius et S. Beatus, XCVI, 893.
 Christo naturis (de duabus in); Ferrandus, LXVII, epist. 3, 4, col. 839, 908.
 Christus quod sit unus de Trinitate; *ibid.*, epist. 5, col. 910.
 Cognitione veræ vitæ (liber de); S. Augustinus, XL, 1005.
 Collectio de una et non trina Deitate; Hincmarus, CXXV, 473.
 Conceptu virginali (de); S. Anselmus, CLVIII, 43.
 Concordia gratiæ Dei cum libero arbitrio (de); *ibid.*, 507.
 Confessio de sancta Trinitate; Guitmundus, CXLIX, 1493.
 Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino; Alcuinus, CI, 1027.
 Confessio de humanitate Christi; Guitmundus, CXLIX, 1493.
 Confessione celanda (libellus de); B. Lanfrancus, CL, 625.
 Confessione sacramentali (de); Petrus Blesens., CCVII, 1077.
 Conflictus de Deo uno et trino; Arnobius junior, I, III, 239.
 Conjugatis incestis (de); Ernuulfus Roffensis, CLXIII, 1457.
 Consultationum (libri tres); Zachæus Christianus, XX, 1071.
 Corona Virginis (libellus de); S. Hildefonsus, XCVI, 283.
 Corpore Domini (tractatus de); S. Bernard., CLXXXII, 1149.
 Corpore et sanguine Christi (de); Haymo, CXVIII, 815.
 Corpore et sanguine Christi (opusculum de); Florus diaconus, CXIX, 71.
 Corpore et sanguine Christi (liber de); Adrealus, CXXIV, 947.
 Corpore et sanguine Christi (liber de); Gezo abbas, CXXVII, 371.
 Corpore et sanguine Christi (liber de); Durandus, CXLIX, 1373.

Corpore et sanguine Christi (tractatus de); Hugo Linconens., CXLII, 1323.
 Corpore et sanguine Domini (de); Rabanus Maurus, CXLII, epist. 3, col. 1310.
 Corpore et sanguine Domini (de); B. Lanfrancus, Cl., 407.
 Corpore et sanguine Domini (libellus de); Silvester papa II, CXXVIX, 177.
 Corpore et sanguine Domini (libellus de); Gultmundus, CXLIIX, 127.
 Corpore et sanguine Domini (liber de); Ratramnus, CXNI, 103.
 Corpore et sanguine Domini (opusculum de); Cofridus abbas, CLVII, 211.
 Corporis Christi fractione (tractatus de); Abbaudus abbas, CLXVI, 1341.
 Corporis et animæ natura (libri duo de); Guillelmus abbas, CLXXX, 695.
 Corporis et sanguinis Christi sacramentis (libri tres de); D. Algerus, CLXXX, 727.
 Corporis et sanguinis Christi veritate (epistola de); S. Anastasius monac., CXLIX, 433.
 Corporis et spiritus unione (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 283.
 Creatione et redemptione primi hominis (liber de); Drogo cardin., CLXVI, 1347.
 Creaturarum ordine (de); S. Isidorus Hispal., LXXXIII 913.

D

Damnatione omnium generali per Adam (de); S. Remigius Lugdun., CXXI, 1067.
 Dæmonum divinatione (liber de); S. Augustinus, XI II, 1213.
 Dedicatione ecclesiæ (tractatus de); Remigius monach., CXXXI, 815.
 Defensione trium capitulorum (libri xii pro); Facundus, LXVII, 527.
 Deitate una et non trina (collectio de); Hincmarus, CXXV, 475.
 Deus homo (libri duo cur); S. Anselmus, CLVIII, 361.
 Dei existentia (alloquium de); *ibid.*, 223.
 Dei ira (liber de); Lactantius, VII, 77.
 Dei omnipotentia (liber de); Rupertus abbas, CLXX, 453.
 Dei voluntate (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 381.
 Dei voluntate (liber de); Rupertus abbas, CLXX, 457.
 Dei voluntate et potestate (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 839.
 Deo affirmari possint (an Pater et Filius et Spiritus sanctus de); Boetius, LXIV, 1264.
 Deo uno et triu (conflictus de); Arnobius junior, LIII, 339.
 Diaboli casu (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 325.
 Dialogorum (libri tres); Anselmus Havelbergensis, CLXXXVIII, 1139.
 Dialogorum (libri septem); Hugo Rothomag., CXCH, 1141.
 Dialogus de veritate; S. Anselmus, Cl.VIII, 467.
 Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum; Abelardus, CLXXVIII, 1611.
 Disputationum adversus gentes (libri septem); Arnobius, V, 713.
 Divinitatis essentia (liber de); S. Augustin., XI II, 1200.
 Divinitatis essentia (monologium de); S. Anselmus, Cl.VIII, 141.
 Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); S. Augustinus, XLII, 1213.
 Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); Gennadius presbyt., LVIII, 979.
 Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 1229.
 Domini incarnatione (libri septem de); Rupertus abb., Cl.XVIII, 839.
 Domini incarnatione (tractatus de); S. Bruno Astens., Cl.XV, 1079.
 Domini transfiguratione (liber de); Petrus Blesens., CVII, 777.
 Donis septem Spiritus sancti (opusculum de); Drogo cardin., Cl.XVI, 1353.
 Donis Spiritus sancti (de); Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1339.

E

Ecclesia et ejus ministri contra hæreticos (de); Hugo Rothomag., CXLII, 1235.
 Ecclesiæ dedicatione (tractatus de); Remigius monac., CXXXI, 845.
 Ecclesiæ libertatum defensione (libellus pro) Hincmarus, CXXV, 1033.

Ecclesiasticarum rerum exordii et incrementis (de); Walafridus, CXIV, 919.
 Emmanuele (libri duo de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 604.
 Epistola ad David de Trinitate; Benedictus papa I, LXXII, 683.
 Epistola ad filium in Christo, ubi de dogmatibus; Alcuinus, Cl, 300.
 Epistolis tribus (liber de); S. Remigius Lugdun. CXVI, 985.
 Errore profanarum religionum (de); J. Firmicus Maternus, XII, 984.
 Essentia divinitatis (liber de); S. Augustinus, XLII, 1200.
 Essentia divinitatis (monologium de); S. Anselmus, CLVIII, 141.
 Essentia Trinitatis (de); Ferrandus, LXVII, epist. 4, col. 908.
 Eucharistiæ sacramento (de); Gerhohus, CXCV, 1481.
 Eucharistiæ sacramento (epistola ad Bereugarium de); Adelmannus, CXLIII, 1249.
 Eucharistiæ sacramento (liber de); Balduinus, CCIV, 403.
 Eutychem (libri quinque contra); Vigilii Tapsens, LXII, 95.
 Existentia Dei (alloquium de); S. Anselmus, Cl.VII, 223.

F

Felicitas Urgellensis (liber adversus dogma); S. Agobardus, CIV, 29.
 Fide catholica (liber pro); S. Fulgentius, LXV, 707.
 Fide catholica (libri duo de); S. Isidorus Hispalensis, LXXXVIII, 449.
 Fide catholica (opusculum de); Petrus Damianus, CXIV, 20.
 Fide catholica (dialogus de); Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1046.
 Fide catholica (libri quatuor de); Alanus de Insulis, CCX, 305.
 Fide Christiana (disputatio de); Gisbertus abbas, CLIX, 1007.
 Fide, vel de regula fidei (liber de); S. Fulgentius, LXV, 674.
 Fide et symbolo (liber de); S. Augustinus, XL, 181.
 Fide in Christo (libri duo de); Heterius et S. Beatus, XCVI, 833.
 Fide (libellus de); Bacharius, XX, 1019.
 Fide (liber de); Rufinus, XXI, 1125.
 Fide (libri quinque de); S. Ambrosius Mediol., XV, 527.
 Fide (liber de); S. Augustinus, XL, 753.
 Fide Nicæna (tractatus de); Vigilii Tapsens, LXII, 406.
 Fide orthodoxa (de); S. Fulgentius, LXV, epist. 8, col. 360.
 Fide orthodoxa (tractatus de); S. Ambrosius Mediol., XVII, 549.
 Fide rerum quæ non videntur (liber de); S. Augustinus, XL, 171.
 Fide Trinitatis (libri tres de); Alcuinus, Cl, 9.
 Fidei catholice arte (libri quinque de); Alanus de Insulis, CCX, 595.
 Fidei brevium; Auctor incertus, XIII, 653.
 Fidei catholice epistolæ; Facundus, LXVII, 867.
 Fidei catholice expositio; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 585.
 Fidei catholice instructio ad Soldanum; Petrus Blesens., CCVII, 1069.
 Fidei catholice instrumenta; S. Fulgentius LXV, 671.
 Fidei Christianæ brevis complexio; Boetius, LXIV, 1333.
 Fidei Christianæ antiquitate (commonitorium de); Vincentius Lirin., L, 637.
 Fidei confessio; Alcuinus, Cl, 1027.
 Fidei confessio; Alvarus Cordub., CXXI, 59.
 Fidei confessio; Felix Urgellit., XCVI, 491.
 Fidei confessio; Gotheschalus, CXXI, 347.
 Fidei ratione (de); S. Nicetas, LII, 817.
 Fidei ratione (de); Agnellus, LXVIII, 381.
 Filii Dei incarnatione (liber de); S. Fulgentius, LXV, 573.
 Filii hominis gloria et honore (de); Gerhohus, CXCV, 1075.
 Filii hominis gloria et honore (libri decem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 1597.

G

Generazione Verbi divini (liber de); Marius Victorinus, VIII, 1019.
 Gentes (libri septem disputationum adversus); Arnobius, V, 713.

Gloria Christi (de), contra duas hæreses; Gerhohus, CXCIV, 1161.

Gloria et honore Filii hominis (de); *ibi* l., 1073.

Gloria et honore Filii hominis (libri decem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 1307.

Gloria summa de Apostolorum et Augusto; Honorius Augustodun., CLXXII, 1237.

Glorificatione Trinitatis (libri novem de); Rupertus abbas, CLXIX, 13.

Gothescalcum (epistola ad); Amulo Lugdun., CXVI, 77.

Grandine et tonitruis (liber de); S. Agobardus, CIV, 147.

Gratia Dei et libero arbitrio (libri duo de); S. Faustus, LVIII, 783.

Gratia Dei (libri xii de); Franco abbas, CLXVI, 717.

Gratia et humano arbitrio (de); S. Fulgentius LXV, epist. 15, col. 435.

Gratia et incarnatione (liber de); Petrus diaconus, LXII, 83.

Gratia et libero arbitrio (liber de); S. Bernardus, CLXXXI, 1001.

Gratia et libero arbitrio (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1519.

Gratia et prædestinatione (liber de); S. Fulgentius, LXV, 815.

Gratia et prædestinatione (libri tres de); *ibid.*, 605.

Gratie Dei cum libero arbitrio concordia (de); S. Anselmus, CLVIII, 507.

Gratissimus (liber qui appellatur); Petrus Damian., CXLV, 100.

Græcorum hæresibus (libri tres de); Hugo Eterian., CCII, 227.

Græcos (liber adversus); Æneas Parisiens., CXXI, 685.

Græcos (libri quatuor contra); Ratramnus, CXXI, 225.

H

Hæresibus Græcorum (libri tres de); Hugo Eterian., CCII, 227.

Hincmarum et Pardulum (epistola ad); Prudentius, CXV, 971.

Homini primi anima an facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribouillemonte, CLXVI, 835.

Homini primi creatio et redemptione (liber de); Drogo cardin., CLXVI, 1517.

Homini primi salute (de); Philippus Bonæ Spei; CCIII, 464.

Humanitate Christi (confessio de); Gultmundus, CXI-IX, 1495.

I

Idolorum vanitate (liber de); S. Cyprianus, IV, 563.

Imaginibus sanctorum (liber de); S. Agobardus, CIV, 200.

Imaginum cultu (de); Dungalus reclusus, CV, 463.

Imaginum cultu (libri tres de); Jonas Aurician., CVI, 505.

Incarnatione (de); S. Fulgentius LXV, epist. 14, 16, 17, 18, col. 591, 442, 495.

Incarnatione (tractatus de); Guibertus abbas, CLVI, 489.

Incarnatione Christi (libri septem de); S. Cassian., l., 9.

Incarnatione Christi (tractatus de); Hermannus abbas, CLXXX, 9.

Incarnatione Domini (libri septem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 859.

Incarnatione Domini (tractatus de); S. Bruno Astens., CLXV, 1079.

Incarnatione et gratia (liber de); Petrus diac., LXII, 83.

Incarnatione Filii Dei (liber de); S. Fulgent., XLV, 575.

Incarnatione Unigeniti (scholia de); Marius Mercator, XLVIII, 1005.

Incarnatione Verbi (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.

Incarnationis sacramento (liber de); S. Ambrosius, XVI, 817.

Inevitabile, ubi de prædestinatione; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.

Ira Dei (liber de); Lactantius, VII, 77.

Institutiones in Decalogum; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 9.

Institutionum divinarum (libri septem); Lactantius, VI, 113.

Instrumenta fidei catholicæ; S. Fulgentius, LXV, 750.

Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto; S. Hieronymus, XXIII, 103.

J

Jejunio Quatuor Temporum (dialogus de); Beruo abbas, CXLII, 1047.

Judæos (libri tres contra); S. Cyprianus, IV, 675.

Judæos (opusculum contra); Petrus Damian., CXLV, 41.

Judæos (opusculum contra); *ibid.*, 57.

Judæos (tractatus adversus); Petrus Vener., CLXXXIX, 507.

Judæos (tractatus contra); S. Fulbertus Carnot., CXLI, 505.

Judæos (tractatus contra); S. Maximus Taurin., LVII, 781.

Judæum inter et Christianum dialogus; Rupert. abbas, CLXX, 561.

Judæum inter et Christianum dialogus; Abælardus, CLXXVIII, 1611.

Judicium Dei (liber contra); S. Agobardus, CIV, 250.

Justinum (liber ad); Marius Victorinus, VIII, 999.

L

Labyrinthos quatuor (contra); Gualterus de S. Victore, CCXIX, 1129.

Libero arbitrio (dialogus de); S. Anselm., CLVIII, 490.

Libero arbitrio et gratia (liber de); S. Bernardus, CLXXXII, 1001.

Libero arbitrio et gratia (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1519.

Libero arbitrio (libellus de); D. Algerus, CLXXX, 969.

Libero arbitrio (liber de); Florus diaconus, CXIX, 101.

Libero arbitrio (liber de); Hincmarus, CXXV, 65.

Libero arbitrio (libri tres de); S. Augustinus, XXXII, 1231.

Libero arbitrio (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.

Libertate arbitrii (liber de); Paulus Orosius, XXXI, 1175.

Libertatum Ecclesiæ defensione (libellus pro); Hincmarus, CXXV, 1035.

Ligandi atque solvendi potestate (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1159.

M

Magici artibus (tractatus de); S. Ambrosius, XV, 389.

Mariæ virginitate perpetua (liber de); S. Hieronymus, XXIII, 185.

Mariæ virginitate perpetua (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 55.

Marivadam (libri tres contra); Vigilius Tapsens., LXII, 351.

Maximum (libellus contra); Cerealis Castell., LVIII, 757.

Memoria (tractatus de); Hugo Rothomag., CXCH, 1590.

Messie adventu (de); S. Fulbertus Carnot., CXLI, 505.

Missione Spiritus sancti (de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 1017.

Monimum (libri tres ad); S. Fulgentius, LXV, 155.

Monologium de divinitatis essentia; S. Anselmus, CLVIII, 141.

Mysteriis (liber de); S. Ambrosius, XV, 389.

N

Nativitate Christi (de); Ratramnus, CXXI, 81.

Naturæ corruptæ reparatione (potentia divina in); Petrus Dam., CXLV, 595.

Naturis duabus et persona Christi (de); Boetius, LXIV, 1538.

Naturis duabus in Christo (de); Ferrandus, LXVII, 889.

Nuptias celebrandi tempore (opusculum de); Petrus Dam., CXLV, 660.

Nuptiis consanguineorum (de); S. Anselmus, CLVIII, 557.

Nuptiis consanguineorum (tractatus de); Rabanus Maurus, CX, 1085.

O

Officio principis in coercionem improborum (de); Petrus Dam., CXLV, 819.

Omnipotentia Dei (liber de); Rupert. abbas, CLXX, 455.

Omnipotentia divina in reparatione corruptæ naturæ (de); Petrus Dam., CXLV, 595.

Oratio de Spiritu sancto; Petrus Chrysolog., CLXII, 1007.

Ordinare presbyteros an liceat chorepiscopis cum consensu episcopi sui; Rabanus Maurus, CX, 1187.

Ordine creaturarum (de); S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 913.

P

Paganos (tractatus contra); S. Maximus Taurin., LVII, 781.

Parentelæ gradibus (opusculum de); Petrus Damian., CXLV, 191.

Partu Virginis (libri duo de); S. Paschasius Radbertus, CXX. 1365.
 Partu Virginis (opusculum de); S. Hildephonsus, XCVI, 207.
 Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint (an); Boetius, LXIV, 1264.
 Peccati mortalis et venialis differentia (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1191.
 Peccato originali (libri de); Odo Camerac., LXX, 1071.
 Peccatum quomodo contrahatur; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 835.
 Petrobrusianos (tractatus adversus); Petrus Venerab., CLXXXIX, 719.
 Potentia Spiritus sancti (de); S. Nicetas, LII, 855.
 Potestate et voluntate Dei (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 839.
 Potestate ligandi atque solvendi (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1159.
 Pœnitentia a sacerdote injungenda (de); Petrus Ble-sens., CCVII, 1077.
 Præeam (liber adversus); Tertullianus, II, 155.
 Prædestinatione (liber de); Prudentius, CXV, 1009.
 Prædestinatione (sermo de); Florus diaconus, CXIX, 101.
 Prædestinatione Dei (liber de); Hincmarus, CXXV, 65.
 Prædestinatione Dei (liber de); Joannes Scotus, CXXII, 347.
 Prædestinatione Dei (libri duo de); Ratram., CXXI, 15.
 Prædestinatione et gratia (liber de); S. Fulgentius, LXV, 845.
 Prædestinatione et præscientia (liber de); Florus diacon., CXIX, 101.
 Prædestinationis veritate (libri tres de); S. Fulgentius, LXV, 698.
 Præscientia Dei et prædestinatione (de); Rabanus Maurus, CXII, epist. 4, 5, 6, col. 1518, 1530, 1535.
 Præscientia et prædestinatione (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.
 Præscientiæ et prædestinationis concordia (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 507.
 Presbyteris criminosus (opusculum de); Hincmarus, CXXV, 1095.
 Processione Spiritus sancti (libellus de); Alcuin., CI, 65.
 Processione Spiritus sancti (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 283.
 Processione Spiritus sancti (libri novem de); Rupertus abbas, CLXIX, 15.
 Processione Spiritus sancti (opusculum de); Petrus Damian., CLVIII, 635.

Q

Questionibus tribus (collectaneum de); S. Lupus abbas Ferrar., 647.
 Questionibus tribus (dialogus de); Othlonus Venerab., CXLVI, 60.
 Questionibus tribus (liber de); S. Lupus abbas Ferrar., CXIX, 619.
 Questionibus diversis (opuscula de); S. Augustinus, XL, 12, 171.
 Questionum duodecim liber; Honorius Augustodun., CLXXII, 1177.
 Questionum liber; Beda Venerabil., XCIII, 466.
 Questionum octo libellus; Honorius Augustodun., CLXXII, 1185.

R

Regi servanda fide (libellus de); Hincmarus, CXXV, 961.
 Regis persona et regio ministerio (opusculum de); *ibid.*, 833.
 Regula veræ fidei (liber de); S. Fulgentius, LXV, 671.
 Regulæ de sacra theologia; Alanus de Insulis, CCX, 631.
 Religione vera (liber de); S. Augustinus, XXXIV, 121.
 Religionum profanarum errore (de); S. Firmicus Maternus, XII, 981.
 Resurrectione carnis (liber de); Tertullianus, II, 791.
 Rufinum (epistola ad); S. Prosper Aquit., LI, 77.

S

Sacerdotii præcellentia præ regno (de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1257.
 Sacerdotii privilegio et jure (de); S. Agobardus, CIV, 127.
 Sacerdotum cœlibatu (de); Petrus Damian., CXLV, 580.
 Sacramentis (libellus de); Bonizo episc., CL, 857.
 Sacramentis (libri sex de); S. Ambrosius, XV, 417.

Sacramentis Christianæ fidei (libri duo de); Hugo de S. Vict., CLXXVI, 175.
 Sacramentis legis naturalis et scriptæ (de); *ibid.*, 17.
 Sacramentis per improbos administratis (de); Petrus Damian., CXLV, 524.
 Sacramento incarnationis (liber de); S. Ambrosius, XVI, 817.
 Sacramentorum diversitate (de); Anselmus, CLVIII, 517.
 Sacrosyllabus, ubi de Christo; S. Paulinus Aquil., XCIX, 152.
 Salute primi hominis (de); Philippus Bonæ spei, CCIII, 593.
 Sapientia animæ Christi (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 846.
 Sacramentorum adversus sectam tractatus; Petrus Venerab., CLXXXIX, 659.
 S holia de incarnatione Unigeniti; Marius Mercator, XLVIII, 1005.
 Scripturæ veritate tenenda (libellus de); S. Remigius Lugdun., CXXI, 1085.
 Sententiarum collectio, vel *Sic et Non*; Abelardus, CLXXVIII, 1329.
 Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astens., CLIV, 975.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 675.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
 Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCII, 965.
 Sententiarum libri quinque; Petrus Pictav., CCXI, 785.
 Sententiarum summa; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 41.
 Simoniacos (libri tres contra); Humbertus cardinalis, CXLI, 1011.
 Simoniacos (tractatus adversus); Gerhohus, CXCIV, 1335.
 Spiritu (tractatus blasphemias de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1185.
 Spiritu et anima (liber de); S. Augustinus, XL, 779.
 Spiritu sancto (interpretatio libri Didymi de); S. Hieronymus, XXIII, 105.
 Spiritu sancto (libellus de); S. Ambrosius, XVII, 1005.
 Spiritu sancto (liber de); Theodulphus Aurelian., CV, 240.
 Spiritu sancto (libri duo de); Paschasius diacon., LXII, 9.
 Spiritu sancto (libri tres de); S. Ambrosius, XVI, 705.
 Spiritu sancto (oratio de); Petrus Chrysol., CLXII, 1007.
 Spiritum sanctum (de blasphemias in); Odo Camerac., CLX, 1112.
 Spiritus sancti donis (de); Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1589.
 Spiritus sancti missione (de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 1017.
 Spiritus sancti potentia (de); S. Nicetas, LII, 855.
 Spiritus sancti processione (libellus de); Alcuinus, CI, 65.
 Spiritus sancti processione (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 283.
 Spiritus sancti processione (libri novem de); Rupertus, CLXIX, 15.
 Spiritus sancti processione (opusculum de); Petrus Damian., CXLV, 635.
 Spiritus sancti septem donis (opusculum de); Drogo cardin., CLXVI, 1553.
 Spiritus sanctus quomodo sit amor Patris et Filii; Richardus a S. Vict., CXCVI, 1017.
 Suffragiorum bono (de); Petrus Damian., CXLV, 560.
 Symbolo ad catechumenos (de); S. Augustinus, XL, 637.
 Symbolo et fide (liber de); *ibid.*, 181.
 Symbolum (commentarius in); Rufinus, XXI, 535.

T

Testimoniorum nubecula de Trinitate; S. Benedictus Anian., CIII, 1381.
 Theologia Christiana (libri quinque de); Abelardus, CLXXVIII, 1115.
 Theologia sacra (regulæ de); Alanus de Insulis, CCX, 621.
 Theologiæ Christianæ Epitome; Abelardus, CLXXVIII, 1695.
 Theologiæ summa (Elucidarium de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1109.
 Theologiam (introductio ad); Abelardus, CLXXVIII, 979.
 Theologus tractatus; V. Hildebertus, CLXXI, 1067.

Tonitruis et grandine (liber de); S. Agobardus, CIV, 147.
 Tractatum liber secundus; S. Zeno, XI, 383.
 Transfiguratione Domini (liber de); Petrus Blesensis, CCVII, 777.
 Trasmundum (libri tres ad); S. Fulgentius, LXV, 224.
 Trinitate (de); S. Fulgentius, LXV, epist. 14, col. 394.
 Trinitate (de); Elipandus, XCVI, epist. 1, 4, col. 639, 870.
 Trinitate (de tribus appropriatis personis in); Richardus a S. Vict., CXCVI, 991.
 Trinitate (epistola ad David de); Benedictus papa I, LXXII, 688.
 Trinitate et ejus operibus (tractatus de); Rupertus, CLXVII, 200.
 Trinitate (liber de); Novatianus, III, 883.
 Trinitate (liber de); Faustinus presbyt., XIII, 57.
 Trinitate (liber de); Boetius, LXIV, 1247.
 Trinitate (liber de); S. Fulgentius, LXV, 497.
 Trinitate (liber de); Guakerus de Castell., CCIX, 573.
 Trinitate (libri duodecim de); S. Hilarius, X, 25.
 Trinitate (libri duodecim de); Vigilius Tapsens., LXII, 257.
 Trinitate (libri quindecim de); S. Augustinus, XLII, 1193.
 Trinitate (libri sex de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 887.
 Trinitate sancta confessio (de); Guimundus, CXLIX, 1495.
 Trinitate (tractatus de); S. Ambrosius, XVII, 509.
 Trinitatis essentia (de); Ferrandus, LXVII, epist. 4, col. 908.
 Trinitatis fide (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Trinitatis fide (libri tres de); Alcuinus, CI, 9.
 Trinitatis glorificatione (libri novem de); Rupertus, CLXIX, 13.
 Trinitatis unitate (liber de); Vigilius Tapsens., LXII, 515.

U

Unigeniti incarnatione (scholia de); Marius Mercator, XLVIII, 1004.

Unione corporis et spiritus (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 283.
 Unitate Trinitatis (liber de); Vigilius Tapsens., LXII, 535.
 Universo (libri quinque primi de); Rabanus Maurus, CXI, 13.

V

Vanitate idolorum (liber de); S. Cyprianus, IV, 563.
 Verbi Dei victoria (libri xii de); Rupertus, CLXIX, 1217.
 Verbi divini generatione (liber de); Marius Victorinus, VIII, 1019.
 Verbi incarnatione (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Verbo incarnato apologia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 293.
 Verbo incarnato (eulogium de); Joannes Cornub., CXCI, 1041.
 Verbo incarnato (liber de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 996.
 Veritate corporis Domini (epistola de); Guibertus, CLVI, 527.
 Veritate corporis et sanguinis Christi (epistola de); S. Anastasius monac., CXLIX, 433.
 Veritate (dialogus de); S. Anselmus, CLVIII, 467.
 Virginali conceptu (de); *ibid.*, 451.
 Virginis corona (libellus de); S. Hildefonsus, XCVI, 283.
 Virginis partu (libri duo de); S. Paschasius Radbertus, CXX, 1563.
 Virginis partu (opusculum de); S. Hildefonsus, XCVI, 207.
 Virginitate perpetua B. Mariæ (liber de); S. Hieronymus, XXIII, 183.
 Virginitate perpetua S. Mariæ (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 53.
 Vitæ veræ cognitione (liber de); S. Augustinus, XL, 1003.
 Vocatione omnium gentium (libri duo de); S. Prosper Aquit., LI, 647.
 Voluntate (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 483.
 Voluntate Dei (liber de); *ibid.*, 581.
 Voluntate Dei (liber de); Rupertus, CLXIX, 1217.
 Voluntatibus quatuor in Christo (libellus de); Hugo de S. Vict., CLXXVI, 842.

SERIES DECIMA.

Ecclesia omnium Mater est et Magistra fidelium quos Christo parturit; hinc n ea solantur et accipiuntur Sacramenta et Gratia. Itaque in hac Serie decima quaecunque circa hæc comprehendimus. Primo quidem varias SS. Patrum referimus sententias de ipsa Gratia ac de ejus cum libero hominis arbitrio connexionem; quo modo ab hæreticis oppugnata, ab orthodoxis acerrime defensa fuerit. Agimus de Sacramentis in genere, tam in Mosaica quam in Evangelica lege, et de illorum numero, virtute et efficacia. Unumquodque deinceps singulatim expendimus: Baptismum scilicet ac illius necessitatem, materiam et formam; Confirmationem et ejus præstantiam ac effectus; Eucharistiam, in eo quod sit sacrificium simul ac sacramentum; Sacrificium Missæ, quod est proprium et optimum catholicæ religionis opus; Pœnitentiam ut virtutem et ut sacramentum, cum partibus ad illud requisitis, contritione, confessione et satisfactione; Pœnitentiam canonicam olim in Ecclesia usitatam; Extremam unctionem et ejus effectus quoad corpus et animam; Ordinem quo spiritualis confertur potestas, et necessarias ad illum conditiones; Matrimonium, cum officiis et muneribus quæ inde oriuntur; Nuptias secundas, Polygamiam; uno verbo, cuncta quæ ad Sacramenta et Gratiâ attinent, in hac serie revocamus.

XCIV.

INDEX DE GRATIA

AC DE LIBERO HOMINIS ARBITRIO, PRÆDESTINATIONE ET REPROBATIONE.

MONITUM

Hoc in Indice vicissim et logice referimus quidquid dixere Patres de nomine Gratiæ ac de illius essentia, natura, necessitate et effectibus, necnon de ejus cum libero hominis arbitrio concordia; memoramus etiam varios circa Gratiæ errores, et Scriptores qui illam validius tuiti sunt. Sed inter tot et tantas materies, ut lectori aptius simul et fructuosius evadat opus, in quatuor partes illud dividimus. Exhibemus 1° notiones generales quæstionum conglobatim sumptarum; 2° dogmata et institutiones fidei catholicæ circa divinam gratiam, liberum hominis arbitrium, prædestinationem et reprobationem; 3° definitiones et sententias cujusque rei seorsim spectatæ; 4° agimus de Pelagianismo et Semipelagianismo; et in quocunque articulo Patrum observamus alphabeticum ordinem, totum et columnam indicantes.

PARS PRIMA.

SECTIO UNICA.

Conspectus seu notiones generales quæstionum.

In hac sectione notantur loca in quibus hæ quæstiones, scilicet Dei gratia et præscientia, hominisque liberum arbitrium, prædestinatio et reprobatio, connexæ et simul sumptæ tractantur cum relatione unius ad aliam sese præcedentem vel subsequentem; et cum illæ sint in omnibus extricatisimæ, nec una moveri possit quin præsupponat aliam sibi subnexam, suam hic conspectus generalis præ se ferre utilitatem non dubitamus; ideoque primas tenere statuimus.

ABELARDUS (Petrus), Rugens. abb., CLXVIII, 507, 514, 554, 614, 629, 795, 871, 928, 1582, 1583, 1733, 1752, 1751.

ARSALON, Sprinckiersb. abb., CCXI, 178.

ADAMUS, Præmonstratens. canonic., CXCVIII, 1735.

ADAMUS, Persen. abb., CCXI, 692, 735.

ÆLREDUS, abb., CXCV, 291, 515-518.

ÆNEAS, Parisiens. episc., CCXI, 712.

AGATHO (S.), papa, LXXXVII, 1188.

AGOBARDUS (S.), Lugdunens. episc., CIV, 591.

ALANUS DE INSULIS, CCIX, 190, 204, 210, 218, 221, 666, 805; CCX, 62-90, 651-669.

ALCUINUS, Carol. Magni magist., C, 192, 258, 613, 1092; CI, 615, 663, 1059, 1076.

ALDHELMUS, Schireburn. episc., LXXXIX, 102, 104, 257.

ALDRICUS, Cenomanens. episc., CXV, 91.

ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 969, 672, 205.

ALVARUS, Cordubens. abb., CCXI, 408.

AMALARIUS, Trevirens. archiepisc., CXIX, 895.

AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 570, 577, 587, 881, 1111; XV, 1527, 1560, 1851; XVI, 117, 519, 463, 705, 817; XVII, 1005, 1057, 1071.

AMEDEUS, Lausan. episc., CLXXXVIII, 1539.

AMULO, Lugdunens. episc., CXVI, 81, 97, 102, 105, 106, 108, 115, 127, 132, 135.

ANASTASIUS, papa, XLVIII, 251.

ANASTASIUS, Bibliothec., CXXIX, 50, 576.

ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 487, 490, 508, 519, 521, 595, 681.

ANSELMUS, Laudunens. canonic., CLXII, 1187, 1203, 1201, 1208, 1227.

ARNOBIIUS, rhetor, V, 910.

ARNULFUS, Luxoviens. episc., CCI, 53, 155.

ATHANASIUS, episc., VIII, 1103.

ATHANASIUS (S.), papa, XIII, 1039.

ATTO, Vercellens. episc., CXXXIV, 153, 165, 588.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXVII, 1222; XXXIII, 558, 590, 635, 754, 761, 772, 774, 789, 815, 818, 874, 963, 971, 978; XXXV, 1396; XXXVI, 89, 253, 262, 487, 585, 751, 890; XXXVII, 1521, 1529; XXXVIII, 171, 178, 207, 220, 819, 819, 862, 902, 911, 915, 957, 959, 915,

976, 1567; XLI, 118; XLIII, 837; XLIV, 186, 217, 291, 519, 559, 415, 550, 611, 875, 915, 939, 993, 1019, 1001, 1665, 1677.

AVITUS, Viennens. episc., LIX, 237, 290.

BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 558, 562.

BANDINUS, magist. theolog., CXCI, 1016-1027, 1032, 1059.

BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 900.

BEDA, Venerabil., XC, 1117; XCI, 46, 162, 580, 753, 1065, 1068, 1075, 1076, 1087, 1104, 1137, 1145, 1164, 1171, 1198, 1252; XCII, 676, 905; XCIII, 53, 466, 471, 763; XCIV, 26, 168, 821; XCV, 391.

BERENGOSUS, S. Maximi Trevirens. abb., CLX, 986, 1016.

BERNARDUS, Carthusianor. prior, CLIII, 889.

BERNARDUS (S.), Clarevall. abb., CLXXXII, 785; CLXXXIII, 674, 876, 949, 1190; CLXXXIV, 785, 1201.

BONIFACIUS V, papa, LXXX, 435.

BONIFACIUS (S.), Mogunt. archiepisc., LXXXIX, 10, 862.

BRAULIO (S.), Casaraugust. episc., LXXX, 671.

BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 77, 116, 1051, 1258; CLIII, 48, 519, 467.

BRUNO (S.), Signiacens. episc., CLXIV, 52.

BURCHARDUS, Wormacens. episc., CXL, 1058.

CÆSARIUS (S.), Arelatens. episc., LXVII, 1142.

CAIUS, papa, V, 187.

CASSIANUS, monach. et presbyt., XLIX, 203, 272, 831, 900, 906, 1260.

CASSIODORUS, senat., LXX, 58, 178, 522, 605, 712, 827, 1027.

CEOLFRIDUS, presbyt., LXXXIX, 519.

CHROMATIUS (S.), XX, 527, 551, 557, 559.

COELESTINUS papa, L, 538; LI, 205.

COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 233, 255, 257, 261.

COMMODIANUS, Afric., V, 227, 239.

CONSTANTINUS, imperat., LXXXVII, 1118.

CRISCONIUS, Afric. episc., LXXXVIII, 956.

CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc., III, 1109, 1157; IV, 191, 220, 415, 519, 604, 615, 776, 922.

DAMASUS (S.), papa, XIII, 599.

DIONYSIUS, papa, V, 132.

DIONYSIUS EXIGUUS, episc., LXVII, 217.

DODONA, femina pia, CVI, 111.

DROGO, cardinal., CLXVI, 1557.

DURANDUS, Troarnens. abb., CXLIX, 1408.

ECKBERTUS, Schonauensis. abb., CXCV, 46, 112.

ELIGIUS, Noviomens. episc., LXXXVII, 630.

ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 48, 61, 385.

ERNAIUDUS, Bonavall. abb., CLXXXIX, 1589, 1590.

EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 835, 859, 859, 880.

EUGENIUS (S.), Toletan. episc., LXXXVII, 559.

EUGYPIUS, African. abb., LXII, 984, 1006, 1020, 1011.

EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 779.

FACUNDIUS, episc., LXVII, 1057.

FAUSTINUS (S.), presbyt., LIX, 408.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc., LVII, 880, 883, 1057.

FELIX III, papa, LVIII, 901.

FELIX, Ravennat. episc., LXXXIX, 559.
 FERRANDUS FULGENT., diacon., LXVII, 928, 930.
 FLORUS, Lugdunens. diac., CXXV, 57.
 FORMOSUS, papa, CXXIX, 842, 846.
 FRANCO, Adigemens. abb., CLXVI, 717.
 FROWINUS, abb., CLXXXIX, 1801.
 FULGENTIUS (S.), Huspens., LXV, 153, 348, 352, 475, 442, 451, 527, 603, 737, 746, 843.
 GARNERIUS, Lugdunens. episc., CCV, 766.
 GAUDENTIUS (S.), Britiens. episc., XX, 859.
 GELASIUS I (S.), papa, LIX, 55, 116, 118.
 GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 983, 990, 993, 1024.
 GERHOFUS, Reichersp. abb., CXIII, 862, 969, 1125, 1317.
 GILBERTUS FOLIOT, Glocest. abb., CX, 764.
 GODEFRIDUS, abb., CLXIV, 151, 247, 359.
 GOTHESCHALCUS, monac., CXVI, 350.
 GRATIANUS, monac., CLXXXVII, 479, 1850.
 GREGORIUS MAGN. (S.), papa, LXXV, 830, 833, 860, 867, 904-906, 960, 1056, 1097, 1129; LXXVI, 118, 213, 258, 291, 299, 504, 870, 933, 1153; LXXVII, 836, 1103; LXXXIX, 74, 540, 648.
 GREGORIUS III (S.), papa, LXXXIX, 506.
 GREGORIUS (S.), Turonens. episc., LXXI, 517, 910.
 GRIMALDUS, Sangall. abb., CXXI, 795, 857, 884.
 GUIBERTUS, abb., CLVI, 211.
 GUICHARDUS, Lugdunens. archiepisc., CXIX, 1099.
 GUIGO, Carthusianor. abb., CLXXXIV, 334.
 GUILELMUS, S. Theodorici abb., CLXXX, 205, 411, 496, 517, 625.
 GUILLELMUS (S.), Hirangiens. abb., CL, 887.
 GUNTHERUS, Cisterciens. monac., CXII, 121.
 HAYMO, Halberstat. episc., CXVI, 411, 516, 756, 780; CXVII, 92, 96, 457, 718.
 HELINANDUS, monach., CCXII, 536, 703.
 HENRICUS, cardinal., C. IV, 303, 311.
 HERBERTUS DE BOSEHAM, CXC, 1375, 1381, 1383, 1387.
 HERVEUS, Burgidolens. monac., LXXXI, 610, 733, 840, 915, 1052.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXII, 1085, 1117, 1119, 1154, 1164, 1166, 1181; XXIII, 545, 493, 496; XXIV, 679, 717, 737, 1179, 1180; XXV, 976, 1396.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 251, 917, 1070; X, 72.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 356, 433, 1226, 1229.
 HILDEFONSUS (S.), Toletan. archiepisc., CXVI, 141.
 HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 66; CXXVI, 68, 78.
 HONORIUS, Augustodun. episc., CLXXII, 366, 1135-1140, 1192-1200, 1225.
 HORMISDA, papa, LXIII, 490.
 HUGO DE S. VICTORE, abb., CLXXV, 403, 489-494, 514, 539; CLXXVI, 96, 214, 254, 263, 688, 833, 977; CLXXVII, 506, 910.
 INNOCENTIUS I, papa, XX, 364, 369, 571, 582, 589, 594, 601, 608.
 INNOCENTIUS III, papa, CCXVII, 9, 10, 315, 454, 489, 493, 691, 967.
 ISAAC DE STELLA, CXCIV, 1745.
 ISIDORUS (S.), Hispalens. episc., CLXXXIII, 21, 51, 96, 425, 427, 463, 569, 604, 606, 682, 1232.
 JOANNES, diacon., LIX, 400.
 JOANNES IV, papa, LXXX, 601.
 JOANNES SCOTUS, CXXII, 555.
 JOANNES, monach., CLIII, 918.
 JOSLENIUS, Suessionens. episc., CLXXXVI, 1489, 1496.
 JULIANUS (S.), Toletan. episc., CXIII, 665.
 JULIUS (S.), papa, VIII, 1399.
 JUVENCUS, Aquileiens., XIX, 153.
 LACTANTIUS FIRM., VI, 514, 609, 633, 767; VII, 74, 79.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 279, 289, 451.
 LEO MAGNUS (S.), papa, LIV, 168, 182, 261, 303, 325, 370, 597, 593, 706; LV, 161.
 LEO IV, papa, CXV, 666.
 LIBERIUS, papa, VIII, 1399.
 LUCIUS (S.), papa, IV, 422.
 LUPUS SERVATUS (S.), Ferrar. abb., CXIX, 601, 621.
 MAGISTER, LXXXVIII, 945.
 MARCUFUS, monac., LXXXVII, 950.
 MARTINUS (S.), Dumens. episc., LXXII, 29, 39.
 MARTINUS (S.), papa, LXXVII, 145, 167.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 696, 1247, 1267.

MATERNUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 363, 481, 548, 555, 771, 781.
 MAXENTIUS, Aquileiens., CVI, 1778.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LXXVI, 81.
 NICETAS (S.), Aquileiens. episc., LII, 870.
 NOVATIANUS, III, 945.
 ODO, Cluniacens. abb., CXXXIII, 206.
 ORIENTIUS (S.), Ausciens. episc., LXI, 983.
 OTHLOLUS monach., XLVI, 81, 247.
 PACIANUS (S.), Parcin. episc., XII, 1068, 1073, 1089.
 PASCHASIUS, diacon., XX, 711, 723.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbeiens. abb., CXX, 1432.
 PAULINUS, diacon., XX, 722.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 173, 187, 200, 243, 253, 375, 391, 408, 679.
 PAULUS, diac., ACV, 62, 87, 171, 1208, 1257, 1375.
 PETRUS, diac., LXII, 83, 89, 442.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardin., CXLIV, 536, 60, 619; CXLV, 596, 698, 917.
 PETRUS Venerabil., CLXXXIX, 390.
 PETRUS LOMUARDUS, Parisiens. episc., CXII, 701-720.
 PETRUS, Clarnvall. abb., CCI, 1402.
 PETRUS, Blesens. archidiacon., CLVII, 669, 675, 1087.
 PETRUS, Pictaviens., CXI, 822, 861, 971, 1037, 1039, 1051.
 PHILASTRIUS (S.), Brixiens. episc., XII, 1264.
 PHILIPPUS DE HARVING, CCIII, 5, 545, 452.
 PHOEBADIUS (S.), Aginens. episc., IX, 20, 50.
 PIRMINIUS (S.), abb., LXXXIX, 1035.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 77, 83, 91, 97, 150, 153, 156, 175, 185, 205, 213, 277, 427, 427, 476, 476, 491, 515, 647, 701, 723.
 PRUDENTIUS, Aurel. poet., LIX, 990.
 PRUDENTIUS (S.), Trecent. episc., CXV, 971, 1009.
 PRUDENTIUS, Tricass., CXXV, 61.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepiscop., CVIII, 60; CX, 53, 97; CXI, 1090; CXII, 852, 1518, 1550, 1553, 1555.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1603, 1693, 1881, 2021, 2059, 2075, 2104.
 RATRAMNUS, Corbelens. monac., CXXI, II, 32.
 REINERUS, monac., CCIV, 41-52.
 REMIGIUS, Lugdunens. episc., CXXI, 985, 1048, 1067, 1083, 1111, 1115.
 REMIGIUS, Antissiodorens., CXXXI, 269, 593, 635, 881.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 279, 296, 424, 426, 671, 1117, 1125, 1130, 1132, 1230.
 ROBERTUS PULLUS, cardinal., CLXXXVI, 698, 703, 771, 894.
 RUFINUS, Aquileiens. presbyt., XXI, 304, 645, 731, 754.
 RUPERTUS, Tulliens. abb., CLXXII, 254, 1571; CLXIX, 733.
 RUSTICUS HELPIDIUS, exquast., LXII, 545.
 SALVIANUS (S.), Massil. presbyt., LIII, 50.
 SEDULIUS COELIUS, poet., XIX, 573, 729, 733, 757, 766.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 88, 152.
 SILVESTER (S.) pap., CXXXIX, 173.
 SILVESTER (S.) pap., III, 1006.
 STEPHANUS (S.), papa, III, 1006.
 STEPHANUS, abb., CCIV, 1106.
 STEPHANUS, Tornacens. episc., CCXI, 571.
 SULPICIUS SEVERUS, XX, 254, 241.
 TALIO, Casaraugustan. episc., LXXX, 820.
 TERTULLIAN, Carthaginiens. presbyt., I, 410, 460, 1149, 1227; II, 299, 599, 684.
 THEODORICUS, canonic., CXLVII, 334.
 TICHONIUS, Afer, XVIII, 24.
 VALERIANUS, Cemeliens. episc., LII, 823.
 VENANTIUS FORTUNATUS, Pictaviens. episcop., LXXXVIII, 87, 95.
 VICTOR MARIUS CLAUD., poet., LXI, 957.
 VICTORINUS (S.), episc., V, 57, 740.
 VICTORINUS MAR., VIII, 1145, 1193, 1235.
 VIGILIUS, Tapsens., LXII, 303, 308.
 VINCENTIUS, Lirinens. abb., I, 657.
 WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monac., CXIV, 357, 480.
 WERNERUS, abb., CLVII, 828, 899, 1080, 1031, 1053, 1086.
 WIPPO, presbyt., CXLII, 1255.
 VOLBERO, abb., CXCV, 1024, 1054, 1163, 1202.
 ZACCARIAEUS, Christian., XX, 1077, 1081, 1114, 1121, 1165.
 ZACHARIAS (S.), pap., LXXXIX, 919.
 ZOSIMUS (S.) pap., XX, 649, 654, 675, 683, 693, 1730.

PARS SECUNDA.

Dogmata et institutiones catholicæ fidei circa divinam gratiam, liberum hominis arbitrium, prædestinationem et reprobationem, juxta modum discussionis et catecheseos.

SECTIO PRIMA.

De gratia gratis data.

Primo dicendum quod gratiæ nomine significatur in genere, de quacumque agatur gratia, favor immeritus, misericordia, liberalitas indebita, aliquid quod a nobis mereri non possumus. Cum enim Deus gratiam homini largitur, nihil in homine reperit, nisi peccatum, corruptionem et miseriam.

Hæ vero gratiæ quæ gratis datæ vocantur sunt exteriores et in ordine naturali.

Hic igitur tractatur 1° De donis mere naturalibus, qualia sunt sanitas et robur corporis, maturitas iudicii, ingenii solertia et acumen, prudentia, temperantia et alia id genus, quæ infidelibus et Christianis, bonis et malis communia sunt; 2°, De donis Dei extra nos positis, qualia sunt incarnatio et mors Christi, conciones sacræ, consilia, miracula, etc. 3° De donis linguarum, prophetiæ, miraculorum, interpretationis Scripturarum, divini verbi annuntiandi, etc. Hæ gratiæ præcipue dantur in ordine ad conversationem infidelium, cæterorumque peccatorum, ad fidelem eruditionem, et uno verbo ad proximi salutem.

- ABÆLARDUS (Petrus), abb., CLXXVIII, 1007, 1140.
 ADAMUS, Præmonstratens., CXCIII, 552.
 ADO, Viennensis. archiepisc., CXXIII, 197.
 ADREVALDUS, Floriacensis. monach., CXXIX, 901, 955.
 ÆLREDUS, Rievold. a.b., CXCX, 378.
 AGOBARDUS (S.), Lugdunensis. episc., CIV, 129, 246.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 488.
 ALDHELMUS (S.), Schireburgensis. episc., LXXXIX, 105, 237.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolanensis. episc., XIV, 517, 329, 538, 545; XV, 791, 1087, 1492; XVI, 915.
 AUGUSTINUS (S.), Hippouensis. episc., LXXIII, 591; LXXVI, 713, 998, 1576, 1755, 1759; LXXVIII, 1465.
 AUSPICIIUS (S.), Tulensis. episc., LXI, 1005.
 BEDA, Venerabil., XCI, 767, 1205; XCII, 299.
 BERNARDUS (S.), Claravallensis. abb., CLXXXIII, 859.
 BENEDICTUS (S.), monachor. institut., LXVI, 120.
 BONIFACIUS, abb., LXXXVI, 534.
 BONIFACIUS V, pap., LXXX, 456.
 BRAULIO (S.), Casaraugustan. episc., LXXX, 651, 911.
 BRUNO (S.), Herbipolensis. episc., CLII, 421.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 1180; CLIII, 89.
 CASSIANUS, Massiliensis. presbyt., XLIX, 988.
 CHROMATIUS (S.), episc., LX, 532.
 CYPRIANUS (S.), Carthaginensis. episc., III, 1149.
 DRACONTIUS, poeta, LXXXVII, 571.
 DRUTHMARUS, Corbeiens. monach., CVI, 1321, 1465.
 ENNODIUS, Ticinensis. episc., LXIII, 141, 144, 168.
 EUGENIUS (S.), Carthaginensis. episc., LVIII, 772-776.
 FAUSTINUS, presbyt., XLII, 72, 95.
 FAUSTUS, Regiens. episc., LVIII, 845, 877.
 GAUDENTIUS (S.), Brix. episc., XX, 856.
 GERMANUS (S.), Parisiens. episc., LXXII, 111, 447.
 GREGORIUS II (S.), pap., LXXXIX, 612, 521.
 GUIGO II, Carthusianor. prior, CLIII, 845.
 HAYMO, Halberstatis. episc., CXVII, 576, 645; CXVIII, 545.
 HENRICUS, cardinal., CCIV, 267, 581.
 HERICUS, Antissiodorens. monach., CXXIV, 1141, 1211.
 HERVÆUS, Burgidolens. monach., CLXXXI, 767, 941.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXIV, 806.
 HILARIUS (S.), Pictaviensis. episc., IX, 862.
 HILDEGARDIS (sancita), abbatiss., CXCVII, 157, 279, 297, 386.
 HINCMARUS, Laudunensis. episc., CXXIV, 1064.
 IGNATIUS (S.), Antiochen., LXIX, 575.
 INNOCENTIUS III, pap., CXXVII, 406.
 ISIDORUS (S.), Hispaniens. episc., LXXXIII, 471, 496.
 ISO, Sengalliens. monach., CXXI, 779.

- JOANNES. Constantinopolitan. archiepisc., LXXIX, 541.
 JOANNES, II, pap., LXVI, 17.
 JOANNES, Saresberiens. episc., CXCI, 466.
 JONAS, Aurelian. episc., CVI, 295.
 LANDULPHUS, Mediolanensis. cleric., CXLVII, 936.
 LANFRANCUS, Cantuariensis. archiepisc., CL, 713.
 LIBERIUS, pap., XII, 766.
 LUCULENTIUS, LXXII, 805.
 MARTINUS (S.), Legionensis. presbyt., CCVIII, 605.
 ODO, Bellovacensis. episc., CXXIV, 1115, 1121.
 ODO, S. Victoris prior, CXCVI, 1415.
 ORIENTIUS (S.), Ausciensis. episc., LXI, 978.
 PACATUS, XLII, 505.
 PAULINUS (S.), Aquileiens. patriarc., CXIX, 248, 279.
 PAULINUS, Petricordiens., LXI, 1010, 1018.
 PAULUS, diacon., XCV, 1206, 1521, 1441, 1551;
 PETRUS, Blesensis. archidiacon., CCVII, 1067.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLIV, 511, 876; CXIV, 905.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1197, 1255.
 PHILASTRIUS (S.), Brixiens. episc., XII, 1289.
 PHILIPPUS DE HARVENG, abb., CLIII, 605.
 POLYCARPUS (S.), LXIX, 574, 578.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 515.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CIX, 546; CX, 993, 1281, 1292; CXII, 681, 1224.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1509, 1536, 1614.
 RADULPHUS, TORTAR., Floriacensis. monach., CLX, 1177.
 REMIGIUS, Autissiod. monach., CXXI, 240.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 270.
 RUFINUS, presbyt., XX, 591, XXI, 505, 669.
 SALVIANUS (S.), Massiliensis. presbyt., LIII, 53.
 SERGIUS I, pap., LXXXIX, 55.
 SEVERUS, Majoricens. episc., XX, 742.
 SULPICIUS SEVERUS, IX, 215.
 SIDONIUS APOLLIN., LVIII, 585.
 STEPHANUS (S.), Hungar. rex, CLI, 1235.
 TAO, Casaraugustan. episc., XL, 799, 834, 871.
 TERTULLIANUS, Carthaginensis. presbyt., I, 1229.
 VICTOR VITENS., LVIII, 206-212.
 WALAFRIIDUS STRABUS, Fuldensis. monach., CLV, 1006, 1145.
 WILLELMUS (S.), abb. Sancti Thomæ, CLX, 695.

SECTIO SECUNDA.

De gratia gratum faciente.

Hæ gratiæ sunt interiores et in ordine supernaturali; nec minus gratis datæ sunt quam præcedentes, cum omnes omnino gratiæ ex mera Dei benevolentia et liberalitate procedant, sine ullis meritis naturalibus. At, juxta receptam apud theologos loquendi formulam, gratiæ gratum facientes eas sunt quæ a Deo conceduntur in ordine, ut vocant, ad salutem nostram, ut piæ affectiones a Deo nobis intus, pia desideria, virtutes, aspirationes sacris quibus movemur et attrahimur ad ea quæ Dei sunt, ut donum fidei, spei, charitatis et virtutum moralium, licet, si vim nominis attendamus, hoc nomine solum debeat intelligi gratia sanctificans, quæ, nos Deo reconcilians, ex peccatoribus justos, ex inimicis Dei amicos ejus et filios facit. Hic ergo sermo sit de hac gratia habituali, seu sanctificante; insuper de gratia actuali, quæ est illuminatio mentis et pius affectus impressus a Deo in cordibus nostris, quibus movemur ad fugiendum malum et faciendum bonum; de gratia excitante, seu sufficiente et efficace quæ non solum excitat ad bonum, sed illud facit facere, de gratia inefficace quæ caret effectu ad quem excitat; tandemque de gratia præveniente, sive subsequente, aut concomitante, de gratia operante et cooperante, et de alijs gratiis quæ a theologis tractari solent.

- ABÆLARDUS (Petrus), Rugensis. abb., CLXXVIII, 585, 425, 646, 1583; CLXXX, 550.
 ABSALON, Sprinckirab. abb., CCXI, 15, 56, 206, 271.
 ADAMUS, PERSEN. abb., CCXI, 559, 925.
 ADAMUS, Præmonstratens. canonic., CXCIII, 250.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 356, 418, 609.
 ALCUINUS, Carol. Magn. magist., C, 943; C, 58.

ALDHELMUS (S.) Schireburn. episc., LXXXIX, 100.
 AMBROSIIUS (S.) Mediolanens. episc., XIV, 666, 881, 1236; XV, 1245, 1564, 1402, 1430, 1481, 1560, 1767; XVIII, 152.
 ANGELOMUS, Luxoviens. monach., CXV, 496.
 ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 572, 573, 445, 593, 744, 745, 804.
 AUGUSTINUS (S.), Hippouens. episc., XXIV, 589, 412; XXXV, 1607, 1608, 1842, 1915; XXXVI, 157, 524; XXXVII, 1421, 1580, 1581, 1746, 1851; XXXVIII, 717, 780, 1014, 1669; XL, 279, 287.
 BALDWINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 421, 469, 451, 509, 587, 592.
 BEDA, (Venerabil.), XCI, 502, 503, 528; XCII, 716, 904, 905; XCIII, 108.
 BENEDICTUS (S.), Anianens. abb., CIII, 581.
 BERNARDUS (S.), Clarevallens. abb., CXXXIII, 75, 754, 875, 1015.
 BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 850-859.
 BRUNO, Carthusian. institut., CLII, 711, 865; CLIII, 53.
 BRUNO (S.), Signiacens. episc., CLXV, 702.
 CANDIDUS, Fuldens. monach., CVI, 107.
 CASSIODORUS, AUREL., LXX, 170, 562, 827, 840, 1027.
 DRUTHMARUS, Christian., Corbeiens. monach., CVI, 1505.
 ECKBERTUS, abb., CXC, 66.
 ERNALDUS, Bonavall. abb., CLXXXIX, 487.
 EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 856, 859, 861.
 EUGYPIUS, abb., African., LXII, 289-288.
 EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 760, 764.
 FACUNDUS, Hermianens. episc., LXVII, 764.
 FULBERTUS (S.), Carnotens. episc., CXLI, 257.
 GALLUS (S.), abb., LXXXVII, 46.
 GARNERIUS, Lingonens. episc., CCV, 669.
 GAUFRIDUS GROSSUS, CLXXII, 1428-1430.
 GERHOLDUS, Reichersp., episc., CXCIII, 704, 1074; CXCIV, 852.
 GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 226.
 GODEFRIDUS, abb., CLXXIV, 199, 549.
 GREGORIUS MAGNUS I (S.), pap., LXXV, 598, 870, 965; LXXVI, 75, 462, 937.
 GREGORIUS III, pap., LXXXIX, 589.
 GUARINUS, S. Victoris abb., CCXVI, 1589.
 GUENRICUS, abb., CLXXXV, 157, 159.
 GUILLELMUS, S. Theodoric. abb., CLXXV, 522, 546.
 HAYMO, Halberstadiens. episc., CXVI, 268; CXVII, 445.
 HENRICUS, cardinal., CLIV, 270, 277, 391.
 HERVAEUS, Burgid. monach., CLXXXI, 1224.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., LX, 357, 951, 1072; X, 260.
 HILARIUS (S.), Arelatens. episc., L, 1225.
 HILDEBERTUS, Cenomaneus. episc., CLXXI, 597, 451, 656, 1109, 1110.
 HILDEGARDIS (sancta), abbatiss., CXCVI, 285, 747; CXCVII, 189, 252, 266.
 HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 1029.
 HONORIUS, Augustodunens., CLXXII, 565, 457, 889.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 180, 915.
 ISAAC DE STELLA, CXIV, 1712, 1822.
 JOSEPHUS, Suession. episc., CLXXXVI, 1190.
 JULIANUS POMERIUS presbyt., XXXIX, 445.
 LEIDRADUS, Lugdunens. episc., XCIX, 861.
 LEO MAGNUS I (S.), pap., LIV, 235, 250, 420, 1201.
 LUPUS, Ferrar. abb., CXIX, 444.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 687, 712, 1062, 1255.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., XXXVII, 264, 502, 524.
 ODILO (S.), Cluniacens. abb., XLII, 1025.
 ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 512.
 OTHLOUS, monach., CXLI, 51.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbemens. abb., CXX, 483, 550, 682, 1002.
 PETRUS Blesens., (CVII, 1098.
 PETRUS Cellens., CCII, 1041.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLV, 358.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1102, 1561; CXII, 569, 572.
 PETRUS Pictaviens., episc., CCXI, 945.
 PETRUS, Venerabil., CLXXXIX, 957.
 PHILIPPUS DE HARVENG, CCIII, 24, 191, 214, 544.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 440, 668, 692.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVIII, 1127; CX, 201.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1508, 1475, 1566, 1787.
 REINERIUS, Leodiens. monach., CLIV, 57.

REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 458.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 517, 415, 482, 494, 1153.
 ROBERTUS, S. Victoris abb., CL, 1766, 1508.
 RUFINUS, Aquileiens., XVI, 728.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 57.
 SMARAGDUS, abb., CII, 612, 648.
 STEPHANUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 1291.
 STEPHANUS DE CHALMET, monach., CLIII, 951.
 STEPHANUS Tornacens. episc., CCXI, 572.
 TALIO, Caesarugustan. episc., LXXX, 802.
 THEOBALDUS, Stampens., CLXIII, 763.
 THEODULFUS, Aurel. episc., CV, 237.
 THOMAS, Cantuariens. archiepisc., CXC, 412.
 URBANUS II, pap., CLI, 569.
 VIGILIUS, Tapsens., LXII, 418, 422, 427.
 WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach., CXIV, 417, 670.
 WOLBERO, abb., CXC, 1120, 1186.
 WOLPHELMUS, abb., CLIV, 421.
 ZACHEUS, Christian., XX, 1135.
 ZACHARIAS, Chrysopolit. episcop., CLXXXVI, 594, 595, 576.

SECTIO TERTIA.

De necessitate et ultimo fine gratiae.

In hac sectione ostenditur quod ex quo Adam peccavit, non potuere homines accessum habere ad Deum, grati ipsi fieri, introducere in coelum nisi per gratiam quae per Christum, vel olim promissum, dabatur, vel nunc datum, datur...

ABELARDUS (Petrus), CLXXVIII, 865.
 AMBO (S.), Floriacens. abb., CXXXIX, 439.
 ABSALON, Sprinck. abb., CCXI, 158.
 ADAMUS, Praemonstratens., CXCIII, 250, 549.
 ALULFUS, LXXIX, 1157.
 ALVARUS, Coriubens. abb., CXXI, 546.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 666, 859, 873, 964, 975, 1036, 1140; XV, 1248, 1558, 1755; XVI, 470, 508, 744.
 AMEDEUS, Lausan. episc., CLXXXVIII, 1500.
 ANSELMUS, Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 572, 451, 595, 744, 747, 758, 805, 871, 919, 994.
 ANSELMUS, Havelbergens. episc., CLXXXVIII, 1145, 1147.
 ANSELMUS, Lucens. episcop., CXLI, 575.
 ATTO, Vercellens. episc., LXXXIV, 175-177.
 AUGUSTINUS (S.), Hippouens. episc., XXII, 647, 681, 796, 808; XXXIV, 417, 598, 745, 869; XXXV, 1650, 1697; XXXVI, 325, 427, 815, 880, 888, 892, 895; XXXVII, 1063, 1115, 1117, 1204, 1224, 1509, 1574, 1716; LXXXVIII, 791-794, 872; XL, 621; XLII, 47, 1006.
 AUTPERTUS AMBR. (S.), Bonavent. abb., LXXXIX, 1504.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 501, 570.
 BEDA, (Venerabilis), XCI, 65, 106, 116, 593, 986, 1201; XCII, 691; XCIII, 67.
 BENEDICTUS CRISPUS (S.) Mediolanens. episc., LXXXIX, 575.
 BERNARDUS (S.), Clarevallens. abb., CLXXXIII, 505, 696, 1107, 1108, 1185.
 BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepiscop., LXXXIX, 715, 781.
 BRALLIO, Caesarugustan. episc., LXXX, 659.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institutor, CLIII, 536.
 CASSIODORUS, Aurel., LXX, 104.
 COELESTINUS, pap., LXXIV, 682.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 268.
 CYPRIANUS (S.), Carthaginiens. episc., IV, 198, 587, 604, 616.
 DAMASUS (S.), pap., XIII, 576.
 DRAONTILUS, poeta, LX, 821.
 ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 607, 615.
 ENNODIUS, Ticinens. episc., 49, 61, 95.
 EUGYPIUS, abb. African., LXII, 1015.
 FAUSTINUS (S.), LIX, 408.
 FULBERTUS, Carnotens. episc., CXLI, 246.
 FULGENTIUS (S.), Ruspens., LXV, 557, 541, 474, 503.
 FRUCTUOSUS (S.), Bracaren. episc., LXXXVII, 1114.
 GALLUS (S.), abb., LXXXVII, 49.
 GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 985.
 GREGORIUS II (S.), papa, LXXXIX, 501.
 GUIGO, abb., CLXXXIV, 480.
 GUILLELMUS, abb., CLXXX, 599.

HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 536; CXVII, 629; CXVIII, 550, 554.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXIII, 513, 423, 503, 571; XXIV, 753; XXVI, 546, 545.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 569, 606, 810, 861.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 181 531, 656.
 HINC MARUS, Remens. archiepisc., CXXVI, 72.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 468.
 INNOCENTIUS III, papa, CXXVII, 45.
 JONAS, Aurelian. episc., CVI, 124.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 295.
 LEO MAGNUS I (S.), papa, LIV, 356.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 272; CCIX, 55.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 248, 250, 295, 296, 537, 540, 656.
 NICETAS (S.), Aquileiens., LII, 871.
 OTHLOMUS, monach., CALVI, 291.
 PASCHASIVS RADBERTUS (S.), Corb. abb., CXX, 454, 682, 1153.
 PATERIUS (S.), LXXIX, 685.
 PATRICIUS (S.), Hibernorum apost., LIII, 806.
 PAULINUS (S.), Aquileiens., XCIX, 209, 262, 269.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 194, 218, 291, 302, 322, 341, 361, 396, 479.
 PETRUS Chrysol., archiepiscop. Ravennat., LII, 507, 512, 515.
 PETRUS, diacon., LXV, 448.
 PETRUS Damian. (S.), cardinalis, CXLIV, 448, 602, 620.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1593-1597.
 PHILIPPUS DE HARVENG., abb., CCIII, 909.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 554-557, 124, 150, 501, 507, 508, 511.
 PRUDENTIUS (S.), episcop. Trecens., LIX, 704-706.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepiscop., CVIII, 168; CXI, 1575.
 RATRAMNUS, Corbeiens. monach., CXXI, 54.
 REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 151, 501.
 REMIGIUS (S.), Lugdunens. episcop., CXMI, 1015, 1022, 1122.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 1329.
 SERVATUS LUPUS, Ferrariens. abb., CXIX, 606, 620, 659.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 530.
 TALIO, Casaragustan. episc., LXXX, 785, 794.
 VICTORINUS MAR., VIII, 1052.
 WERNERUS, abb., CLVII, 840, 1039, 1068, 1116.
 ZACHÆUS, XVI, 509.
 ZACHARIAS, Chrysopolitan. episc., CLXXXVI, 52.
 ZACHARIAS (S.) pap., LXXXIX, 920.

SECTIO QUARTA.

De libero hominis arbitrio.

Ad merendum et demerendum coram Deo necessarium est homini liberum arbitrium, nec nisi unquam necessario gratia Dei determinatur sive ad bonum, sive ad malum.

ABELARDUS (Petrus) Ruyens. abb., CLXXVIII, 659, 825, 867, 1754.
 ABBO (S.), Floriacens. abb., CLXXXIX, 458.
 ABSALON, Sprinckirsh. abb., CCXI, 285, 291.
 ADAMUS, Persen. abb., CCVI, 674, 680, 750.
 ADAMUS, Præmonstrat., abb., CXCVIII, 752.
 AELREDUS, abb., CXCIV, 513, 516.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 669.
 ALDHELMUS (S.), Schireburn. episc., LXXXIX, 291, 115.
 ALCUINUS, abb., C, 525.
 ALGERUS, Icodiens. canonic., CLXXX, 969.
 AMBROSIVS (S.), Mediolan. episc., XIV, 557, 527, 991, 994; XV, 1207, 1212.
 AMBROSIVS Autpertus, abb., LXXIX, 1236.
 ANASTASIUS I (S.), pap., XX, 71.
 ANASTASIUS, Bibliothec., CXXIX, 187, 563.
 ANGELOMUS, Luxoviens. monach., CXV, 156, 569.
 ANSELMUS, Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 487-490, 507, 807.
 ANSELMUS, Cantuariens. canonic., CLXII, 1317, 1557.
 ANSELMUS, Lucens. episcop., CXLIX, 571.
 ARNOBIUS, junior, LIII, 457, 504, 562, 564.
 ATTO, Vercell. episc., CXXIV, 200, 548.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 585, 1079; XXXVI, 268, 279; XXXVII, 1358, 1938; XXXVIII, 1175; XL, 296; XLI, 149; XLII, 121, 557; XLIV, 885, 881, 896, 905.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 219, 351.
 AYMARDUS (S.), Cluniacens. abb., CXXVII, 705.
 BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 516.
 BANDINUS, magister, CXCII, 1052.
 BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 942.
 BEDA, Venerabil., XCI, 351, 550; XCII, 75, 250, 473.
 BENEDICTUS (S.), Anianens., abb., CIII, 514.
 BERNARDUS, Carthusian. prior, CLIII, 585.
 BERNARDUS (S.), Clarevall. abb., CLXXXIII, 49, 1175-1178, 1180, 1181.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 655, 703, 741, 759, 805, 1586.
 BRUNO (S.), Herbolpens. episc., CXII, 509.
 BRUNO (S.), Signiens. episc., CLXIV, 242.
 CANDIDUS, Fuldens. monach., CVI, 75.
 CASSIANUS, Massiliens. presbyt., XLIX, 575, 585, 67, 303, 910.
 CASSIODORUS, Vivar. abb., LXX, 515, 827.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 258, 272.
 CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc., IV, 417, 760.
 DEFENSOR, monach., LXXXVIII, 619.
 DODANA, mulier pia, CVI, 115, 117.
 DREPANUS FLORUS, LXI, 1085.
 DRUTHMARUS, Corbeiens. monach., CVI, 1514, 1466.
 EADMERUS, Cantuariens. monach., CLIX, 698.
 ECKBERTUS, abbas, CXCIV, 65.
 EGBERTUS, Eboracens. archiepisc., LXXXIX, 401, 445.
 ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 257.
 EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., I, 814, 850, 876.
 EUGYPIUS, abb., LXII, 1031.
 EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 756.
 FAUSTUS (S.), Regiens. episc., LVIII, 876, 885, 887.
 FELIX III, pap., LVIII, 959.
 FERRANDUS FULGENT., diacon., LXVII, 951.
 FRANCO, Affligemens. monach., CLXVI, 812.
 FRUCTUOSUS (S.), Bracarens. episc., LXXXVII, 1112.
 FULGENTIUS (S.) Ruspens., LXV, 474, 563, 651, 659, 664.
 GARNERIUS, Lingonens. episc., CCV, 819.
 GAUDENTIUS (S.), Brixiens. episc., XX, 863.
 GELASIUS I (S.) pap., LIX, 124, 124.
 GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 985, 1055.
 GERHONUS, Reihersp., CXCIII, 1597, 1417.
 GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 112.
 GODEFRIDUS, Venerab. abb., CLXXXIV, 150.
 GREGORIUS III (S.), pap., LXXXIX, 579.
 GUIBERTUS, abb., CLVI, 64.
 GUIGO II, Carthusianor. prior., CLIII, 840.
 GUILLELMUS, abb., CLXXX, 275, 665.
 GUILLELMUS (S.), Hiraug. abb., CI, 887.
 GUNTHERUS, Cisterc. monach., CCXII, 194, 200, 218.
 HELINANDUS, monach., CCXII, 501.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXII, 585; XXIII, 573, 1072; XXIV, 57, 465, 465, 550, 573, 725; XXV, 55, 40, 517, 1545; XXVI, 402.
 HILARIUS (S.), Pictav. episc., IX, 270, 610; X, 757.
 HILDEBERTUS, Cenoman. episc., CLXXI, 176, 185, 1129.
 HILDEFONSUS (S.) Toletan. episc., XCVI, 118, 189.
 HILDEGARDIS (sancia) abbatisa, CXCVI, 206, 245, 622, 659.
 HENRICUS, cardinal., CCIV, 271.
 HINC MARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 824.
 HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXCII, 1170-1177, 1194-1200, 1517, 1518.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 651, 835; CLXXVI, 101, 603, 1015.
 ISAAC DE STELLA, CXCIV, 17.6, 1808.
 IVO, Carnotens. episc., CLXII, 75, 565.
 JONAS, Aurel. episc., CVI, 257, 500.
 JULIANUS POMERIUS, LIX, 421, 462, 463.
 JULIANUS (S.) Toletan. episc., XCVI, 471, 523.
 JUVENCUS, poeta, XIX, 190.
 LACTANTIUS FIRMICUS, VI, 749.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 186, 190, 235.
 LEIDRADUS, Lugdunens. episc., XCIX, 875.
 LEO IX, pap., CXIII, 589.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 557, 585, 687; CCIX, 254.
 MATERNUS FIRMICUS, XII, 1047.

MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 615, 624, 815.
 ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 145, 265, 279.
 ODO, Cameracens. episc., CLX, 1081.
 ODO, S. Victor. prior, CXCVI, 1409, 1415.
 OPTATUS (S.), Mileritan. episc., XI, 974.
 OTHLONUS, monach., CXLVI, 100, 168, 226-236.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.) Corbeiens. monach.,
 CXX, 286, 850.
 PAULINUS, Aquileiens. patriarch., XCIX, 200.
 PAULUS, diaconus, XCV, 1169, 1227, 1276.
 PETRUS, Blesens., archidiacon., CCVII, 1126.
 PETRUS COMESTOR, CXCVIII, 1746.
 PETRUS DAMIANI, cardinal., CXLIV, 764; CXLV,
 570, 676.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1516,
 1517, 1511, 710, 713-719.
 PETRUS, Pictaviens., CCXI, 1051.
 PHILASTRIUS (S.) Brixien. episc., XII, 1135, 1261.
 PHILIPPUS DE HARVENG, abb., CIII, 203, 607.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 87, 152, 143, 220, 228,
 250, 622, 695.
 PRUDENTIUS AURELIUS, LX, 700, 701.
 RABANUS MAURUS, Mogunt. archiepisc., CVII, 591,
 822, 1048, 1057-1060, CVIII, 266, 291; CIX, 122, 487,
 508, 675, 861, 1027; CX, 522, 577, 580; CXI, 99, 956,
 CXII, 504, 548, 405.
 RADULPHUS ARDENS, CIV, 1567, 1558, 1951, 2018.
 RATHERIUS, Veronens. episc., CXXVI, 676, 704, 745.
 REMIGIUS, Antissiodorens., CXXXI, 64, 69.
 REMIGIUS (S.) Lugdunens. episc., CXXI, 1032, 1048,
 1110-1112.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 679, 837, 1118,
 1126, 1152, 1281.
 ROBERTUS PULLUS, cardinal., CLXXXVI, 714, 720,
 719, 750, 1051.
 ROMUALDUS (S.) abb., LXVIII, 1128.
 RUFINUS, presbyt., XLVIII, 465.
 RUPERTUS, Tutiens. abb., CLXIX, 503, 670.
 SALVIANUS (S.), Massiliens. presbyt., LIII, 105.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 62, 63, 67, 145.
 SEVERUS SULPICIUS, XX, 227.
 SICARDUS, Cremonens. episc., CCXIII, 252.
 SIDONIUS APOLLINAR., LVIII, 560, 563, 611, 619,
 971.
 SILVESTER II, pap., CXXXIX, 262.
 TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt., I, 617; II,
 681, 291, 514.
 THEODORUS, Cantuariens. archiepisc., XCIX, 1221.
 TICHONIUS, Afer, XVIII, 50.
 VALERIUS (S.) abb., LXXXVII, 425.
 VICTOR MAR. CL., LXI, 944.
 WOLBERO, abb., CXCX, 1029.

SECTIO QUINTA.

De conciliatione liberi hominis arbitrii cum Dei gratia.

Quæstio discutitur quod liberum hominis arbitrium peccato Adæ in posteris debilitatum fuerit, et non extinctum; quod animus ad malum propensus, nec vellepossimus bonum supernaturale nisi libertas nostra adjuvetur et excitetur per gratiam Dei, hoc est, quod propriis viribus pie et sancte vivere non possimus, sed ad hoc gratia Dei prorsus nobis sit necessaria, libero arbitrio comitante, ita ut præcipua boni operis causa, etsi opus bonum fiat nostrum, in gratiam ipsam refundenda sit. Et, nisi hæc interior gratia adsit ad singulos actus, nihil omnino possumus quod ad salutem prosit, non servare mandata Dei, non surgere a peccato, non Deum orare, non desiderare nec habere salutarem cognitionem vel amorem virtutis et veritatis, nec quidquam saluiferum, imo nec sufficientes sumus cogitare quidquam boni ex nobis, sed omnis sufficientia nostra ex Deo est per Christum. At cum gratia Christi interiore, mandata Dei exsequi et perficere possumus; licet enim nihil possumus a nobis quasi ex nobis, omnia tamen possumus in eo qui nos confortat; et Deus impossibilia non jubet, sed jubendo movet et facere quod possumus et petere quod non possumus, et adjuvat ut possumus. Hæc tanta necessitas gratiæ Dei procedit ex supremo Dei in creaturas dominio, quo fit ut creaturæ continuo ad agendum in fluxu Conditoris indigeant, et ex infirmitate quam

contraximus per peccatum, et ex nimia potentia et mediocritate naturalium a fine et effectibus supernaturalibus distantia. Unde evidenter patet quod gratiæ exteriores et in ordine naturali non sufficient ad bonum opus faciendum quod ad salutem prosit, cum tam necessaria sit gratia Christi quæ interius afficiat, et recipiatur et moveat.

ARELARDUS (Petrus), Ruyens. abb., CLXXVIII, 841, 897, 1037, 1149.
 ARNO, Floriacens. abb., CXXXIX, 457.
 ADALBERTUS, Mogunt. archiep., CLXXII, 1539.
 ADAMUS, Persen. abb., CXI, 611, 674-677, 750.
 ADSO, Dervens. abb., CXXXVII, 686.
 ALREDUS, Rievall. abb., CXCX, 256, 355, 585, 513.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 56, 87, 241, 510, 604, 606.
 ALCUINUS, abb., C, 287, 589, 598, 705, 875.
 ALEXANDER, Gemmatic. abb., CCV, 921.
 ALVARUS, Cordubens. abb., 397, 398, 406, 514.
 AMBROSIIUS (S.) Mediolan. episc., XIV, 569, 1051, 1063, 1095, 1118; XV, 1207, 1212, 1269, 1517, 1584, 1668, 1697, 1774; XVI, 1593; XVII, 195, 806.
 ANGELOMUS, Luxoviens. monach., CXXV, 468.
 ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 526, 595, 740, 747, 800, 607, 871.
 ARNOBIUS, rhetor, V, 910, 418, 497.
 ARNOBIUS, junior, LIII, 452, 478, 606, 652.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponeus. episc., XXXII, 595, 620, 656, 755, 1295, 1296; XXXIII, 157, 592, 595, 675, 678, 681, 684, 686, 858, 979, 980, 984; XXXIV, 153, 582, 583, 406, 415, 418, 635; XXXV, 1596, 1777, 1841, 2065, 2071; XXXVI, 94, 208, 808; XXXVII, 101, 158, 1502; XXXVIII, 200, 555, 579, 584, 589, 595, 891, 1168, 1240, 1269; XL, 108, 216, 281, 445, 447, 685; XLI, 418, 442, 528; XLII, 126, 359, 460; XXVI, 953.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 510, 511.
 BACHARIUS, monach., XX, 1057.
 BALDWINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 429, 578.
 BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 894.
 BEDA, Venerabil., XCI, 65, 159, 142, 186, 417, 128, 504, 828, 853, 862, 1070, 1086, 1162; XLII, 195; XCIII, 15, 20, 64, 95, 98, 852; XCV, 505.
 BENEDICTUS (S.), Anianens. abb., CIII, 545.
 BERNARDUS (S.), Cavaallens. abb., CLXXXII, 212, 216; CLXXXIII, 286, 536; CLXXXIV, 1005.
 BONIFACIUS, Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 763, 764, 775, 876.
 BONIFACIUS V, pap., LXXX, 138.
 BRUNO (S.), Carthusian. institut., CLII, 655, 702, 767, 986, 1086, 1181, 1280, 1388; CLIII, 75, 151.
 BRUNO (S.), Siquiacens. episc., CLXIV, 849; CLXV, 282.
 CASSIANUS (Jean.), XLIX, 572, 576-582, 587-594, 900.
 CASSIODORUS, Aurel., LXX, 58, 99, 177, 414, 522, 605, 721, 769.
 CHROMATIUS (S.), XX, 361.
 CLAUDIUS, Taurinens. episc., CIV, 640, 671, 762, 874, 905.
 COELESTINUS, pap., LXXXIV, 684.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 271.
 COMMODIANUS, Afric., V, 220-222, 241, 245, 249.
 CONSTANTINUS MAGNUS, imperat., VIII, 276.
 CYPRIANUS (S.), Carthagin. episc., III, 787, 798; IV, 404, 424, 476, 625, 661, 754, 760, 787.
 DAMASUS (S.), pap., XIII, 425.
 DRUTHMARUS, Corbeiens. monach., CVI, 1506.
 ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 612, 627.
 ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 169, 275, 548.
 EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., I, 857, 872, 964, 1018, 1069.
 EUGYPIIUS, abb. Afric., LXII, 1005.
 EUSEBIUS, Vercellens. episc., XII, 949.
 FAUSTINUS, presbyt., XIII, 59, 65.
 FELIX (S.), episc., VIII, 679, 688.
 FELIX, pap., XIII, 17.
 FRUCTUOSUS (S.), Bracarens. episc., LXXXVII, 1127.
 FULBERTUS (S.), Carnotens. episc., CXLI, 299.
 FULGENTIUS (S.), Ruspens. episc., LXV, 325, 356, 595, 505, 631, 632, 659, 644.
 GARNERIUS, Lingon. episc., CCV, 581, 791, 811.
 GAUDENTIUS (S.), Brixien., episc., XX, 951.
 GERHOLDUS, Reichersperg. episc., CXCIII, 447, 919, 1125.
 GERMANUS (S.), Parisiens. episc., LXXII, 77.
 GILBERTUS FOLIOT, Glocest. abb., CXC, 786.
 GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 201-206.

CODEFRIDUS, Admontens. abb., CLXXIV, 68, 85, 123, 250.
 GREGORIUS MAGN. I (S.), pap., LXXVI, 131; LXXIX, 53, 107.
 GREGORIUS II (S.), pap., LXXXIX, 507.
 GILBERTUS, abb. de Novigent., CLVI, 203.
 GUILLELMUS, (S.) Theodonci abb., CLXXX, 266, 269, 577, 656.
 GUNTHERUS, Cisterciens. abb., CCXII, 118.
 HAYMO, Halberstat. episc., CXVI, 619; CXVII, 408, 429, 617, 702, 811.
 HEINANDUS, Friividi Montis monach., CCXII, 535, 519.
 HENRICUS, cardinal., CCIV, 372, 333.
 HERVÆUS, Burgidolens. monach., CLXXXI, 678, 729.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXII, 1086, 1155, 1157, 1169; XXIII, 498, 503, 552, 569; XXIV, 254, 751, 796, 826, 833, 819, 938; 1169; XXVI, 470.
 HILARUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 501, 503, 505, 509, 510, 514, 515, 557, 559, 567, 569, 576, 586, 588, 601, 609, 628, 770, 862, 863, 953, 941, 962, 963, 1040, 1045; X, 74.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 184, 217, 492, 547, 867, 891, 1131.
 HILDEBRANDUS, junior, CLXXXI, 1691.
 HILDEFONSUS (S.), Toletan. episc., XCVI, 55.
 HILDEGARDIS (sancta), abbat, CXCVI, 494, 623, 697; CXCVII, 238.
 HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXVI, 71.
 HUGO DE S. VICTORE, (CLXXVI, 27, 548, 663.
 HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXLI, 1518.
 INNOCENTIUS I (S.), pap., XXXIII, 781-783.
 INNOCENTIUS III, pap., CCXVII, 517, 489, 695, 696, 993, 1069, 1084, 1121.
 ISAACUS DE STELLA, CXCIV, 1732.
 ISIDORUS (S.), Hispalens., LXXXII, 269; LXXXIII, 613.
 JULIANUS POMERIUS, presbyt., LIX, 489, 473, 491, 503.
 JUVENCUS FIRMICUS, XIX, 62.
 LACRANTHUS FR., VI, 451.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 128, 161, 292, 294.
 LEODRADUS, Lugdunens. episc., XCIX, 896.
 LEO MAGNUS I (S.), pap., LIV, 151, 168, 255, 258, 335, 425, 412, 459, 595.
 LEO II, pap., XCVI, 419.
 LEODEGARIUS (S.), Augustodunens. episc., XCVI, 575.
 LUCIFER, Carit., episc., XIII, 767.
 LUPUS (S.), Ferrariens. episc., CXIX, 444, 603, 630, 634, 612, 660, 663.
 MARBODUS, Redonens. episc., CLXXI, 1707.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 214, 599, 691, 1011; CCIX, 218, 404.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 228, 261-275, 445, 520, 570.
 MINUTIUS (Felix), III, 352.
 ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 404.
 OPTATUS (S.), Milevitan. episc., XI, 10-7.
 PACIANUS (S.), XIII, 1068, 1074.
 PASCHASIUS RAUBERTUS, Combeiens. abb., CXX, 485, 1002, 1434.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 133, 258, 509, 575, 440, 441.
 PALLUS, diacon., XCV, 1175, 1278, 1270, 1440.
 PELAGIUS II, papa., LXXII, 706.
 PETRUS, Blesens. archidiacon., CCVII, 712.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardin., CXLIV, 565, 595; CXLV, 650, 917, 920, 922.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., 248, 274, 791, 1389, 1420, 1460; CXII, 92, 224.
 PETRUS, Pictaviens. Cancell., CCXI, 1044.
 PETRUS, Venerabil., Cluniac. abb., CLXXXIX, 937.
 PHILIPPUS DE HARVENG, CCIII, 6, 214, 216, 685.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 80, 128-127, 128, 151, 144, 146, 161, 207, 209, 210, 228, 257, 250, 295, 296, 477, 505-311, 654.
 PRUDENTIUS, poet., LIX, 698, 797.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVII, 1021; CVIII, 123, 161, 185, 252, 258; CIX, 197, 401, 865, 1014; CX, 303, CXI, 1310, 1558, 1429, 1167; CXII, 106, 1545, 1550.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1712.
 REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 237, 594.
 REMIGIUS (S.), Lugdunens. episc., CXXI, 1022, 1050, 1112.

RICHARDUS A. S. VICTORE, CXLVI, 63, 570, 639, 183, 1053, 1054, 1131.
 ROBERTUS, abb., CL, 1366.
 ROBERTUS PULLUS, cardinal., CLXXXVI, 744, 838, 891, 896.
 RUFINUS, presbyt., XXI, 507, 7-9, 874, 892, 897, 994.
 SEDULIUS, Cael., XIX, 622, 776.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 133.
 SILVESTER II, pap., CXXXIX, 203.
 STEPHANUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 1501.
 STEPHANUS (S.), Grandmont. abb., CCIV, 1023, 1125.
 SULPICIUS SEVERUS, XX, 246.
 TERTULLIANUS, Carthagin. presbyt., I, 1228; II, 119, 285, 240, 296, 915; III, 151.
 VICTORINUS (S.), episc., V, 525.
 VICTORINUS, rhet., VIII, 1195, 1221, 1332.
 VICTRICIUS, episc., XX, 40.
 VIGILIUS, Tapsiens. episc., LXII, 45.
 WALAFRIDUS STRAB., Fuldens. monach., CXIV, 101.
 WILLELMUS (S.), abb., CCIX, 670.
 WOLFERO, abb., CXC, 1197.
 ZACHÆUS, Christian., XX, 1066, 1162, 1165, 1166.
 ZACHARIAS, Chrysopolit. episc., CLXXXVI, 521, 529.
 ZENO (S.), Veronens. episc., XI, 235, 316.

SECTIO SEXTA.

De hominum prædestinatione et reprobatione.

1° Certum est quosdam a Deo prædestinatos et electos esse, et e contra quosdam reprobatos... Quis autem sit ordo Dei in mysterio prædestinationis et reprobationis? hæc questiones difficile attingenda sunt. Etsi millies dicatur: Si vitia est æqualiter omnium origo, si nascuntur omnes peccatores et massa corruptionis originalis involuti, cur ergo Deus hujus miseretur, non alterius, semper respondendum est: « O homo, tu quis es qui respondeas Deo? » Verum si unus est omnium reatu, non est ergo quod queratur quisquam. Neminus Deus debet quidem; Dominus est. Sufficiat gratiam a Deo nunquam ulli hominum denegari vel subtrahi nisi in poenam alicujus præcedentis peccati.

2° Præter voluntatem Dei generalem salvandi omnes, et licet Christus pro omnibus mortuus sit, est in Deo salvandi quosdam et in Christo beneficium suæ mortis et meritum passionis communicandi voluntas specialis et efficax. Deus non omnibus dat donum perseverantiæ, sed cui vult et quomodo vult, pro suæ voluntatis beneficiis; et, stante morte Christi, licet nullus hominum excludatur a jure recipiendi sacramenta, si ad ea accedat vel presentetur, certum est eos, qui non accepta peccatorum suorum remissione moriuntur, non salvari, qui salvati fuissent, si placuisset Deo cum ipsis misericorditer agere. Hoc fit quod licet in Deo generalis, sed sincera voluntas salvandi omnes, voluntas quam theologi vocant antecedentem, id est, quæ antecedit meritum prævisionem, est voluntas consequens vocata; per istam Deus vult punire nocentes et peccatores. Dum ergo Deus quosdam æternis suppliciis addicit, sive infantes mortuos sine percepto baptismo, sive adultos post baptismum lapsos, iustam retribuit poenam meritis. Aliis parit misericors, eosque ineffabili benignitate extractos e massa corruptionis vocat, justificat et perseverantia finali donatos glorificat; alios per justitiam susceptæ corruptioni relictos permittit in peccatis suis mori et damnari.

3° Stat liberum hominis arbitrium cum gratia, prædestinatione et reprobatione divina, cum gratia Dei resistere possumus, sique nostrum meritum operum. Unde totum hominis meritum in recto usu gratiæ positum est. Si enim quis gratiæ Dei coope- retur, quod quidem et a Christo est, novam gratiam impetrat, atque de gratia in gratiam pervenit per Christum ad vitam æternam, quam reddet tandem justus iudex et misericors Pater, cum suis dona sua coronat, seu, ut cantat Ecclesia, coronando dona sua dum coronat merita nostra.

4° Cum gratia justificationis nunquam subtrahatur homini, nisi peccatum mortale præcesserit, nec Deus quemquam deserat per subtractionem gratiæ seu actualis seu habitus, nisi prius ab eo deseratur, consulendum est propriæ salutis cum timore et tremore, in solo Deo confidendum, vacandum assidue orationi et bonis operibus, summo studio vigilandum ne negligentia vel peccatum quodvis subrepat, tandemque animum gerendum esse sub potenti manu Dei demissum et humiliatum.

ABELARDUS (Petrus), Ruyens. abb., CLXXVII, 425, 561, 906, 914, 936, 937, 1323, 1326, 1385, 1388.
 ABSALON, Sprinkirsbac. abb., CCXI, 20, 102, 214, 266.
 ADALGERUS, episc., CXXXIV, 916.
 ADAMUS, Persen., CCXI, 647, 712.
 ADAMUS, Præmonstratens., CXCIII, 816, 838.
 ALREDUS, Rievallens. abb., CCXV, 512, 515.
 ALCUINUS, abb., C, 158, 175, 695, 750, 869; Cl. 29.
 ALDHELMUS (S.), Schireburn. episc., LXXIV, 110, 117, 128, 297.
 ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 972.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc., XIX, 1167; XV, 1087, 1486, 1706, 1708; XVI, 73, 1088, 1235; XVII, CVII, 844.
 AMULO, Lug'un. ns. episc., CXVI, 97, 89, 102.
 ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVII, 232, 519, 638, 674, 707.
 ANSELMUS, Laudunens. canonic., CLXII, 1235.
 ARNOBIUS, junior, LIII, 545.
 ARNULPHUS, Lexoviens. episc., CCI, 159.
 ATTO, Vercellens. episc., CXXXIV, 131, 144, 210, 215, 220, 221, 225, 548, 668.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 780; XXXIII, 839, 875, 876, 879, 880, 882, 883, 886, 889; XXXIV, 132, 758, 761; XXXV, 1400, 1776, 1819, 1851; XXXVI, 116, 450, 647, 789, 902; XXXVII, 1273, 1520, 1464, 1495, 1560, 1800, 1748; XXXVIII, 109, 375, 896, 1247; XL, 250, 620, 773; XLI, 466, 755, 802; XLII, 635, 1029, 1657; XLIV, 759, 760, 945, 945; XLV, 995, 1001.
 AUTPERTUS (S.), Benevent. abb., LXXXIX, 1277.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 359, 542.
 BANDINUS, Magist. theol., CXCII, 1016, 1026, 1037.
 BEDA Venerabil., XVI, 71, 104, 142, 155, 190, 467, 798, 940, 1015, 1066, 1076, 1077, 1079, 1201; XCIII, 119, 641, 654; XCIV, 115.
 BERNARDUS (S.) Claravallens., abb., CLXXXII, 152, 376; CLXXXIII, 169, 352, 385, 396, 402, 414, 500, 511, 565, 823, 857, 810, 841, 890, 892, 947, 949, 1027, 1160.
 BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 487, 729, 858, 860, 865.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 41, 85, 105, 155, 654, 726, 775, 925, 1158, 1187; CLIII, 361.
 BRUNO (S.), Signiacens., episc., CLXV, 290, 784.
 BRUNO (S.), Herbipolens. episc., CLXII, 519.
 CANDIDUS, Fuldensis monach., CV, 581.
 CASSIANUS (S.), Massiliens. presbyt., XLIX, 851, 1061; CVI, 108.
 CHROMATIUS (S.), episc., XX, 527, 528, 534.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 287.
 CYPRIANUS (S.), Carthaginiens. episc., IV, 417, 526, 626, 658.
 DEFENSOR, monach., LXXVIII, 602.
 DRACONTIUS, poet., LX, 606, 821, 904.
 DRUTHMARUS, Christian, Corbelens. monach., CVI, 1422.
 ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 607, 612, 639, 650.
 ENNODIUS, Tictens. episc., LXIII, 160, 166.
 ERNALDUS, Bonavall. abb., LXXXIX, 1686.
 EUCHERIUS (S.), Lugdun. episc., L, 854, 859, 865.
 EUGYPIUS, African. abb., LXII, 990, 998, 999.
 EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 742, 746, 827, 812.
 FAUSTINUS, presbyt., XIII, 49, 1552.
 FAUSTUS (S.), Regiens. episc., LVIII, 840, 846, 861.
 FERRANDUS FULGENT, diacon., LXVIII, 766.
 FLORUS, diacon., CXIX, 96, 101.
 FULGENTIUS (S.), Ruspens., LXV, 157, 621, 627, 610, 612, 644, 655.
 GALLUS (S.), Claromont. episc., LXXXVI, 15, 26.
 GARNERIUS, Lingonens. episc., (CV, 769).
 GAUDENTIUS (S.), Brix. episc., XX, 836, 865, 861, 869, 871, 880, 884, 893.
 GELASIUS I (S.), pap., LIX, 134.
 GENHOHUS, Reichersperg. præpos., CXIII, 871, 876, 922, 971, 1719; CXIV, 775, 795, 796.

GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 172.
 GODEFRIDUS, Venerabil. abb., CLIV, 219, 349.
 GOTTESCHALCUS, Orbacens. monach., CCXI, 549, 351, 553, 565, 567.
 GREGORIUS MAGN. (S.), pap., LXXIX, 627.
 GREGORIUS III, pap., LXXXIX, 580, 585.
 GUERRICUS, abb., CLXXXV, 107, 157-159.
 GUIBERTUS, abb., CLVI, 140, 237.
 GUILIELMUS (S.), Hirsaugiens. abb., CI, 919.
 GUILIELMUS (S.), Theodoric abb., CLXXX, 297, 292, 562, 574, 580, 641, 646, 649, 661.
 GUNTHERUS, Cisterciens. monach., CCXII, 125, 131, 145, 181, 217, 220.
 HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 674; CXVII, 92, 222, 402, 457, 445, 446, 462, 467, 472, 702, 742, 789, 981, 1078, 1079, 1149.
 HERVEUS, Burgidolens. monach., CLXXXI, 73, 95, 716, 750, 749, 761, 785, 1205.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXII, 853; XXIII, 284, 415, 500, 510, 545, 555, 579, 1040; XXIV, 465, 540, 745, 746, 751, 795, 796, 834, 844; XXV, 158, 459; XXVI, 454.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 409, 450, 1013, 1059.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 185, 191, 351, 408, 522, 530, 701.
 HILDEPHONSUS (S.), Toletan. episc., XCVI, 119.
 HILDEGARDIS (sancta), abbat., XCVII, 217, 271.
 HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 14, 50, 57, 69, 824, 867; CXXVI, 44, 481.
 HONORIUS I, pap., LXXX, 477.
 HONORIUS, Augustodunens., CLXXII, 563, 1063, 1119, 1192, 1210, 1215, 1217, 1228.
 HORMISDA, pap., LXIII, 406.
 HUGO, Floriacens. monach., CLXIII, 919.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 187, 212, 221, 434, 481, 483, 486; CLXXVI, 215, 539, 666, 667.
 HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXC, 1172, 1171, 1175, 1177, 1224.
 INNOCENTIUS III, pap., CCXVII, 545, 445, 591, 591, 1115.
 ISAAC DE STELLA, CXGIV, 1732, 1774, 1802, 1808.
 ISIDORUS (S.), Hispalens. episc., LXXXIII, 499, 805, 618, 655, 655.
 IVO, Carnotens., CLXI, 75.
 JOANNES VIII, pap., CXXVI, 664.
 JOANNES SCOTUS, CXXII, 318.
 JOANNES, monach., CLIII, 920.
 JOANNES, Saresburiens. episc., CXCI, 150.
 JONAS, Aurelian. episc., CVI, 255, 269, 275, 275.
 JULIANUS POMERIUS, presbyt., LIX, 421, 429, 445.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., (CL, 29, 123, 154, 254, 293, 414, 656).
 LEANDER (S.), Hispalens. episc., LXXII, 691.
 LEO II, papa, XCVI, 412.
 LIBERIUS X, papa, 686.
 LUCIFER, Calaritan. episc., XIII, 791, 825, 935.
 LUCULENTIUS, LXXII, 857.
 LUPIUS (S.), Ferrariens. abb., CXIX, 601, 602, 606, 607, 615.
 MARTINUS (S.), papa, LXXXVII, 175, 181.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 614, 722, 918, 1191, 1513; CCIX, 24.
 ODILO, monach., CXXXI, 635, 658.
 ODO, Bellouacens. episc., CXXIV, 1119.
 ODO, Cluniacens. abb., 155; CXXXIII, 760.
 ODO, Cameracens. episc., CL, 1159.
 OTHLONUS, monach., 116; CXVI, 290.
 PACIANUS (S.), Barcinonens., episc., XIII, 1086.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbelens. abb., CXX, 151, 155, 208, 210, 296, 832.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 240, 245, 440.
 PAULINUS (S.), Aquileiens. patriarch., XCIX, 339, 466.
 PAULUS, diacon., XCV, 1514, 1519.
 PELAGIUS II, papa, LXXII, 253.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLIV, 184, 597, 703, 919, 1036; CXLV, 184, 696.
 PETRUS LOMBARDOUS, Parisiens. episc., CXCI, 1209, 1513, 1412, 1419, 1496; CXCI, 172, 195, 358, 538.
 PETRUS Venerabil., Cluniacens. abb., CLXXXIX, 188, 267, 218.
 PETRUS COMESTOR, CXCVIII, 1735.
 PETRUS, Bleasens. archid., CCVII, 168, 464, 639, 774, 776, 968, 1076.
 PETRUS, Pictaviens. cancellar., CCXI, 834, 840, 849, 857, 961.

- PHILIPPUS DE HARVENG, abb., CCIII, 206, 310, 399, 601.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 113, 127, 131, 168, 176, 196, 210, 229, 276, 192, 503, 507, 616, 645, 657, 665, 675, 685, 690, 695, 697, 706.
 PRUDENTIUS, poeta, LIX, 70, 702.
 PRUDENTIUS, Trecent. episc., CXV, 1009.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVIII, 66, 107, 156, 318, 1029; CIX, 1-70, 135, 842, 928, 1001, 1076, 1043, 1089; CX, 55, 155, 251, 263, 362; CXI, 730, 682, 1223, 1311, 1516, 1538, 1540, 1551, 1567; CXII, 581, 807.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1517, 1494, 1498, 1575, 1762, 1761, 2049.
 RATHERIUS, Veronens. episc., CXXXVI, 576, 690.
 RATRAMNUS, Corbeiens. monach., CXXI, 13, 59, 41, 43.
 REMIGIUS (S.), Lugdunens. episc., CXXI, 19, 985, 994, 999, 1026, 1060, 1067, 1085, 1092, 1097.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 128, 153, 496, 505, 578, 632, 729, 885, 1051, 1099, 1252, 1265, 1265.
 ROBERTUS PULLUS, carlin., CLXXXVI, 837, 891.
 RUFINUS, Aquileiens. presbyt., XXXV, 774, 775, 878; LXII, 896.
 RUPERTUS, Tulliens. abb., CLXVII, 448; CLXIX, 669.
 SALVASTIUS (S.), Massiliens. presbyt., LIII, 120.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 86, 89, 651.
 SICARDUS, Cremonens. episc., CXXIII, 199.
 STEPHANUS (S.), Grandimontens. abb., CCIV, 1122, 1125.
 TAILO, Cæsaraugustan. episc., LXXX, 764, 796, 831, 872, 880, 960.
 TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt., II, 291, 292, 299, 812, 985.
 THEODORICUS, rex, LXXXV, 1428.
 TICHONIUS Afer, XVIII, 52.
 URBANUS II, papa, CLI, 570, 573.
 VENANTIUS FORTUNATUS, LXXXVIII, 65, 74.
 VICTRICIUS (S.), Rothomagens. episc., XX, 453.
 VIGILIUS, Tapsens., LXII, 426.
 WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach., CXIII, 481; CXIV, 407, 416.
 WOLHERO, abb., CXC, 1028, 1188.
 ZACHÆUS, Christian., XX, 1165.
 ZACHARIAS, Chrysopolit. episc., CLXXXVI, 589, 487.

PARS TERTIA.

Dogmata et institutiones catholicæ fidei circa gratiam, etc., juxta modum definitionum et sententiarum.

SECTIO PRIMA.

1. Sententiæ divinæ gratiæ, ex Scriptura sacra desumptæ.

Huc imprimis et directe referuntur Patrum commentaria, homiliæ, sermones et tractatus in sacre Scripturæ textus, qui opera nostra, id est ex nobis facta a negotio justificationis et salutis nostræ prorsus remouent et solam Dei gratiam commendant, quales sunt :

Exod. iv, 12, Ego ero in ore tuo, doceboque quid loquaris. II Reg. xxi, 19, Præuenit me in die afflictionis meæ, et factus est Dominus firmamentum meum. III Reg. vi, 21, Ore locutus es, et manibus perfecisti. II Paralipomen. xxx, 9, Si vos reuersi fueritis ad Dominum, pius et clemens est Deus vester, et non avertet faciem suam a vobis, si reuersi fueritis ad eum. Judith xii, 7, Confirma me, Domine, ut hoc quod credens per te posse fieri cogitavi, perficiam. Job xii, 2, Quis ante dedit mihi, ut reddam ei? Omnia quæ in celo sunt, mea sunt. Psal. xii, 1, Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem? Usquequo avertis faciem tuam a me? Psal. xvi, 5, Perfice gressus meos in semitis tuis. Psal. xx, 1, Prævenisti eum, Domine, in benedictionibus dulcedinis. Psal. xxii, 6, Et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vitæ meæ. Psal. xxiv, 4, Vias tuas, Domine, demonstra mihi, et semitas tuas edoce me; dirige me in voluntate tua et doce me, quia tu es Deus Salvator meus. Psal. xxvi, 9, Ne avertis faciem tuam a me; ne declines in ira a servo tuo. Adjutor meus esto, ne derelinquas me, neque despicias me, Deus salutaris meus. Psal. xxxix, 8, Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus. Psal. xlii, 23, 24, Exsurge, quare obdormis, Domine? Exsurge, et ne repellis in finem; quare faciem tuam avertis, oblivisceris inopiam nostram et tribulationis nostram. Psal.

l, 17, Domine, labia mea aperies. Psal. lvi, 79, Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. Psal. lviii, 11, Misericordia ejus præveniet me. Psal. lxxviii, 18, Et ne avertas faciem tuam a puero tuo, quoniam tribulator, velociter exaudi me. Psal. lxxvi, 71, Dixi, nunc cepti, hæc mutatio dextera: Excelsi. Psal. lxxxix, 5, Convertere nos, Deus, salutaris noster. Psal. lxxxvi, 15, Ut quid, Domine, repellis orationem meam; avertis faciem tuam a me? Psal. xciii, 10, Qui docet hominem scientiam; beatus homo, quem tu erudieris, Domine, et de lege tua docueris eum. Psal. ci, 3, Non avertas faciem tuam a me. Psal. ciii, 29, Avertente autem te faciem, turbabuntur. Psal. cxlii, 7, Misericordia ejus præveniet me. Psal. cxviii, Benedictus es, Domine, doce me justificationes tuas; revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua; bonitatem et disciplinam et scientiam doce me. Prov. VIII, 18, juxta lxx, Preparatur voluntas a Domino. Cant. i, 3, Trahe me post te. Sap. vii, 7, Invocari, et venit in me spiritus sapientiæ; omnium enim Artifer docuit me sapientia. Isai. xxvi, 12, Omnia opera nostra operatus es nobis. Isai. xxviii, 26, Deus docebit illum. Isai. xlii, 16, Adducam cæcos in viam quam nesciunt, et in semitis quas ignoraverunt ambulare eos faciam. Isai. xlviii, 17, Ego Dominus Deus tuus docens te utilia. Isai. liv, 12, Ponam universos filios tuos doctos a Domino. Isai. lxxv, 1, Invenierunt me qui non quaesierunt. Jerem. xxxi, 3, In charitate perpetua dilexi; ideo attraxi te miserans. Jerem. xxxi, 18, 19, Convertere me, et converter; postquam enim convertisti me, egi penitentiam. Jerem. xxxvi, 27, Faciam ut in præceptis meis ambuletis et judicia mea custodiat et operemini. Thren. iii, 22, Misericordiæ Domini est quod non sumus consumpti. Thren. v, 21, Convertere nos, Domine, ad te, et converteremur. Ezech. xxxvi, 26, Dabo vobis cor novum, et auferam cor lapideum de carne vestra, et dabo vobis cor carnenum. Ezech. xxxvi, 32, Non propter vos ego faciam, sed propter nomen sanctum meum. II Machab. i, 4, Adaperiat Deus cor vestrum in leges suas et in præceptis suis. Math. xix, 26, Apud homines impossibile est, sed non apud Deum; omnia enim possibilia sunt apud Deum. Marc. i, 27, Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Luc. vii, 10, Domine, adauge nobis fidem. Luc. xvii, 10, Cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus. Luc. xviii, 27, Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Luc. xxi, 61, Conversus Dominus, respexit Petrum. Joan. i, 9, Erat lux vera quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Joan. v, 50, Non possum a meipso facere quidquam. Joan. vi, 44, Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum. Joan. vi, 45, Est scriptum in prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audivit a Patre et didicit venit ad me. Joan. xii, 32, Etsi exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum. Joan. xiv, 26, Paracletus autem Spiritus sanctus, quem mittit Pater in nomine meo, ille vobis docebit omnia, et suggeret vobis omnia quæcunque dixerō vobis. Joan. xvi, 13, Cum autem venerit Spiritus ille veritatis, docebit vos omnem veritatem. Act. xvi, 14, Cujus Domines aperuit cor intendere his quæ dicebantur a Paulo. Rom. iii, 8, Ex operibus legis non justificabitur omnis caro. Rom. iii, 24, Justificati gratis per gratiam ipsius. Rom. iv, 3, Si Abraham ex operibus justificatus est, habet gloriam, sed non apud Deum. Rom. iv, 6, Si autem gratia, jam non ex operibus, alioquin gratia jam non esset gratia. Rom. viii, 23, Quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Dei per Dominum nostrum Jesum Christum. Rom. ix, 2, Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos. Rom. ix, 11-15, Ut secundum electionem propositum Dei maneret non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei: Quia major serviet minori. Rom. ix, 16, Non est volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. I Cor. xii, 6, Deus qui operatur omnia in omnibus. I Cor. xiv, 7, Quis enim discernit? quid enim habes quod non acceperis? si autem accepisti, quid gloriaris, quod non acceperis? I Cor. iii, 3, Non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. I Cor. xii, 9, 10, Sufficit tibi gratia mea; cum enim infirmor, tunc potens sum. Gal. vi, 3, Si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Ephes. ii, 8-10, Gratia estis salvati per fidem; Dei enim donum est, non ex operibus, ut ne quis gloriatur. Philippi. ii, 13, Deus enim est qui operatur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate. II Timoth. i, 9, Liberavit et vocavit nos Deus vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum et gratiam quæ data est nobis in Christo Jesu. Tit. iii, 5, Non ex operibus iustitiæ quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam Deus salvos nos fecit

Hebr. x, 13, Una oblatione consummavit in aeternum sanctificatos. Hebr. xii, 2, Aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Jesum. Hebr. xxi, 13, Contemplantes ne quid desit gratiae Dei. Jacob. i, 17, Omne donum perfectum desursum est descendens a Patre luminum. Jacob. i, 18, Voluntarie genuit nos verbo veritatis. I Petr. i, 3, Secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam. I Joan. iv, 10, Non quasi vos dilexerimus Deum, sed quodam ipse dilexit nos.

Sententiae divinae gratiae ex Patribus collectae.

stae sententiae magna ex parte deducuntur, verbum ad verbum, e scriptis Patrum; suntque propositiones capitales et velut cardines et axiomata quibus fundatur dogma catholicum catholicae fidei circa divinam gratiam. Quosdam tantum Patres seligimus, qui specialiter praesentem quaestionem velut ex professo tractarunt.

ADAMUS. Praemonstratens. canonic.

CXCIII, 103 Gratia ea tem Salvaloris angelum conservavit quae lapsus hominis erevit. 116, Gratia est tum praeservatio a peccatis, tum illorum remissio. 171, Gratitude pro acceptis, nova beneficia advocat. 213, 214, Anima absente gratia turbatur, et praesente quiescit. 227, 311, Gratiae Dei omne bonum tribuendum. 248, Gratiae quatuor insignia designata per quatuor capita fluvii paradisi. 250, Gratia semen est gloriae. 251, 351, Gratia intellectum et voluntatem periclit. 252, Gratia Salvaloris omnibus apparet; solos electos erudit ad salvationem. 245, 264, Gratia creatrix est Patris, salvatrix Filii, confirmatrix Spiritus sancti; et gratia gloriae totius est sanctae Trinitatis. 256, Gratiae specialis opus est emendatio vitae. 325, 486, Gratiarum diversarum diversis distributio quam sit dispensatoria.

S. AMBROSIIUS. Mediolanens. archiepiscopus.

XIV, 88, Operatio divina sacrilegis pectoribus potest studia pietatis infundere. 329, 353, 546, Christi manifeste in omnes praedicatur misericordia, ex quo quid pereunt, sua pereunt negligentia; qui autem salvantur, Christi sententia salvantur. 666, 972, Nostra non est potentia iter nostrum ex voluntate dirigere. 1033, Gratia Dei beatiores nos facit quam nostra innocentia. 1036, Non sua virtutes homo putet esse, sed gratiae celestis, si non deseratur a Christo. 1088, Deus sine labore nostro, non ex operibus, sed ex fide per gratiam suam nobis peccata donavit. 1111, Ubi gratia, non utique merito operum, nec justificatione virtutum, sed liberalitate donantis et electione rediventis salvamur. 1113, 1126, 1138, Ad gratiam Christi vocatur omnis anima.

XV, 1207, Nullus perfectus esse potest et sanctus sine favore Dei. 1213, Lucet Deus super justos per gratiam, super injustos per misericordiam, illis mercedem meritum tribuens, istis peccata dimittens. 1244, 1419, Omnis creatura quaecumque habet bona accepit a Christo. 1491, qui suo peccato pereunt, misericordia Domini liberantur. 1547, Cum Deus glorificatur a sancto, gratia est. 1559, Cui adest gratia Spiritus, nihil deest, 1559, Nescit tarda molimina sancti Spiritus gratia. 1604, Ubique Domini virtus studiis cooperatur humanis, ut nemo possit quidquam incipere nisi a Domino. 1603, Habemus alvarium magnum qui vinci a nobis non potest sine Dei favore. 1697, 1755, Dominus studia exigit, vires ministrat; gratia pro meritis nostris diversa, sed eadem divini operis misericordia. 1706, Deus quos dignatur vocat, et quem vult religiosum facit. 1708, Deus quos miseratur, etiam imprudentes advocat.

XVI, 70, 319, Gratia non ex merito mercedis, sed ex Dei voluntate deferitur. 507, 508, 406, Majoris virtutis est gratia quam natura. 733, Gratia esse non potest sine Spiritu, cum omnis gratia divina sit in Spiritu sancto. 913, 1114, Deo convenit ut quos invitaverit per gratiam, eadem gratiae incrementis provehat. 1264, Servi sumus Creatoris nostri, sed libertatem habemus quam per gratiam Christi accepimus.

XVII, 97, Gratia confert vitam per Christum. 107, Acquiritur Deo qui in gratia ejus manet. 116, Gratia reparat hominem ad pristinum innocentiae statum. 290, 803, Hominum talis est natura ut nihil boni a se habere possint, nisi ab eo accipiant qui est summe bonus. 571, Omne donum gratiae Dei in Christo est. Gratia donum Dei est, et non debita merces operibus, sed gratuita ratione, misericordia interveniente concessa. 583, Unicuique Deus gratiam tribuit, ut tantum hauriat quantum sinit. 512, Spiritus Dei sua gratia replet, quos vult, quantos et quantum vult. 848, Quidquid boni fideles faciunt, operante Deo faciunt.

ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc.

CLVIII, 227, Sine Deo nihil valemus, et Deum querere non possumus nisi ipse doceat, nec invenire nisi se ipsum ostendat. 374, Dando voluntatem Deus trahit nos. 593, Nullus vitam perpetuam consequi valet nisi per gratiam. 674, Libero arbitrio vim gratia non infert. 740, Ut a malis abstinemus et bona faciamus, hoc nostra virtute sine Dei adjutorio facere non possumus. 744, Nihil possumus acceptum offerre coram Deo et gratum nisi de fonte bonitatis suae illud praeauerimus, et hoc utique ipso illuminante et docente. 800, Bona nostra, munera Dei, sunt. 800, 871, Nec Deo servire, nec placere possumus, nisi de suo munere. 864, Homo per se non potest Deum sibi placere. 866, A Deo est omnis bonus. 668, Deus dat quod nos facit velle.

AUGUSTINUS (S.), Hipponeus. episc. Eccl. doct.

XXXII, 596, Nisi gratia Dei liberetur voluntas a servitute peccati, recte pieque vivi a mortalibus non potest. 597, Gratia est et vocatur gratia quia gratis datur. 661, Gratiae deputandum quicquid boni nos fecimus. 781, Gratia potens est omnis infirmus, et per ipsam sit conclusus infirmitatis.

XXXIII, 534, Gratia quanto magis minusve adjuvat homo, tanto magis minusve potest ea quae ad vitam conducunt exsequi. 551, 569, 593, Cur ille sic, illa non sic adjuvetur, vel etiam non adjuvetur, necitur; sed tamen id scitur a Deo fieri summa notaque aequitate. 575, 576, A Deo est ut eum sciamus et eum diligamus. 597, 633, Vetera sacrificia gratiam significabant, non efficiebant; praepcepta legis impleri non possunt, nisi per gratiam. 776, Per gratiam liberantur quicumque liberantur. 783, Gratia salvi sunt ejusque legis praevicatorum; nec David ipse surrexisset a peccato nisi gratia eum relevasset. 783, Necesse est ut, quo auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante, vincamur. 783, Gratia divina privata necesse est diaboli laqueis iretibus occumbat. 818, Cogitationes bonae nonnisi ex gratia. 819, 821, Gratia non invenit eligendos, sed facit. 829, Gratia non datur ad faciendum ex abundanti et tantum ad faciendum. 830, Salutem sine gratia non poterat custodire natura, etiam integra. 831, Gratia sanatur infirmi, excitantur pigri, volentes juvantur. 849, 851, Sine gratia voluntas bona esse non potest. 880, Omne bonum meritum nostrum non in nobis facit nisi gratia. 882, Neminem Deus liberat, nisi gratuita misericordia. 887, Electio gratiae non sit illis praecedentibus meritis, vel parentum vel parvulorum nec ex praevisione operum. 969, Sine gratia vel cogitare vel agere aliquid secundum Deum nulla ratione possumus. 969, Si non est gratia Dei, quomodo Christus salvat mundum? 974, Gratia Dei nihil nobis hic confert utilius, nisi ut moriamur peccato. 981, Quibus gratia non datur, justo Dei judicio non datur. 984, Gratia non secundum merita operum, nec juxta voluntatem datur. 985, Quomodo intelligendum quod Deus velit omnes homines salvos fieri. 987, Per occumam gratiae inspirationem praeparatur voluntas a Domino.

XXXIV, 582, Homo non potest aliquid bene agere tanquam ex seipso. 406, Causa gratiae per quam salvi sunt peccatores in Deo est abscondita. 406, Natura non per semetipsam instauratur, sed per Dei gratiam. 412, Per gratiam Dei homo creatur de novo. 431, Homo non bene vixisset, nisi per gratiam Dei. 598, Gratiam Dei ut praecedat voluntas accipiendi et jubet et facit Deus. 712, Gratia non pendet a visibilibus sacramentis. 757, Gratia est aqua qua interior sitis irrigatur.

XXXV, 1400, Gratia prima quam peccator accipit, quoniam. 1812, Gratia a Christo ut Deus et homo est. 1843, Gratia praevincit nos. 1850, A Deo quicquid boni est donatur. 1850, Gratia a Deo donatur ut sciat a quo bonum omne donetur. 1851, Gratia jam non est gratia, si praecessisse contendimus merita. 1915, Sanctificati indigent auxilio Dei ut fiant sanctiores. 2068, Sola gratia auferit peccatum. 2068, Gratia efficit ut non tantum velimus recta facere, sed etiam possumus. 268, Gratia quomodo abundavit.

XXXVII, 1063, Gratia Dei facit homini gradus quibus ascendat ad beatitudinem. 1116, Gratia Dei nimis occultata est qua hominum mentes reviviscunt, ut possint praecpta sanitatis audire. 1117, Auditibus divinis testimonis hi non convertuntur ad fidem, in quibus occulta gratia non operatur ut credant. 1204, Disciplina Christiana haec est ut quod quis facit male, sibi; quod bene, Deo tribuat, neque super eum qui bene non facit sese extollat. 1231, A te desicere potes, tu te ipsum rescire non potes. 1377, Gratia Dei id agit ut dilectione impleantur mandata Dei, quae timore non poterant. 1652, 1717, Nemo praesumat viribus suis se reddere quod voverit; qui te hortatur ut voveas, ipse te adjuvat ut reddas. 1851, Ut sis Deus ope-

raretur est, ut bonus sis et si bonus es, ipse operatur. 1833. Sinitur possum, me irrigare non possum. 1890, Deus opus suum non deserit, si ab opere suo non deseratur.

XXXVIII, 151, Bona voluntas Dei præcedit bonam voluntatem nostram. 109, Non potuisti in te, nisi perdere te; nec scis invenire te, nisi ille qui fecit te, quaerat te. 179, 181, Gratia munera ex profundo Dei iudicio dantur. 190, Gratia necessaria ad superandas tentationes. 240, Ipse Deus dat vires ut quod jubet impleri possit. 330, Gratia necessaria ad explicanda fidei mysteria. 480, 481, 679, Homo si vult aliquid esse boni, de proprio non erit. 691, Gratia homines filios Dei facit. 730, 750, Ambulans in via iusta, si id sibi tribuat, perit de via iusta. 830, 843, Gratia delevit omnia peccata, et ad non peccandum voluntati nostræ consenti adiutorium administravit. 853, Gratia Dei nisi regal, cadis; nisi illa erigat, iaces. 856, Gratia non tantum ut facilius, sed omnino ut facere possis necessaria. 871, 872, A Deo habet homo et quod homo est et quod iustus est. 905, Gratia cur alii datur, alii non datur. 921, Iustitia vera nobis non est nisi ex gratia. 921, 925, Qui fecit te sine te, non te justificat sine te. 952, 953, Deo debemus quod homines sumus, quod recte intelleximus, et quod hene vivimus.

XL, 111, 115, Gratia merita præcedit. 225, 271, Contra peccatum pugnantius vincimur, nisi divinitus adjuvemur, ut non solum videamus quid faciendum sit, sed etiam delecatio iustitiæ vineat in vobis aliarum rerum delectiones. 275, 276, Ut nemo damnatur, nisi per debitum iudicium, sic nemo liberatur nisi per indebitam misericordiam. 277, 278, Deus malas hominum voluntates quas voluerit potest in bonum convertere. 283, Nisi gratis est, gratia non est. Gratia auxilium necessarium in utroque statu hominis, sed magis in præsentii. 288, Gratia Christi nec ante eius adventum defuit quibus eam impetiri oportuit. 321, Gratia adiuvantis necessaria est ut impleatur præceptum iubentis. 621, Gratia cum adjuvat iustum, videtur meritis reddi, sed non desinit esse gratia, quia illi adiuvat quod ipsa est largita.

XLI, 376, 445, Gratia dispensatio multum occulta, sed tamen iusta. 528, Gratia figurata et explicata per matrem Simeonis. 729, Omne opus gratiæ perlinet ad futuram æterni novitatem.

XLIV, 116, Gratia necessaria est ut anima ad Deum redeat: regnum mortis sola in quolibet homine destruit gratia Salvatoris. 125, Gratia Dei gratuita, nullis præcedentibus meritis, non iniqua. 153, 153, Homo indiget ope Dei ad non peccandum et ad iuste agendum. 181, Gratia Dei conatus voluntatis nostræ adiungendus. 170, Gratia alia ex misericordia datur, alia ex veritate non datur. 213, Gratia quæ nos adjuvat, sine nostra est voluntate. 221, Gratia data est ut lex impleatur. 226, Non forinsecus adjuvat Deus, sed intrinsecus. 241, Cur illi ita suadet ut persuadeatur, alii non ita. 259, Ad peccandum nobis ipsi sufficimus; ad iustitiam vero ut redeamus non item. 261, Etiam perfectissime iustificatus indiget auxilio gratiæ ut recte vivat. 277, Deus, cum gratiam homini facit, per misericordiam facit; cum autem non facit, per iudicium facit. 338, Gratia non secundum merita datur, ad singulos actus datur, nec est in libero hominis arbitrio, nec in lege, nec in doctrina. 340, Gratia gratis datur et indignis datur. 341, Ut corona diem redderetur, gratia data est indignis. 378, Necessaria est gratia ut homo aliquid boni faciat. 372, Sine Dei adiutorio ad Deum nemo pervenire potest. 372, Gratia cor nostrum quo voluerit inclinatur. 377, 634, Fides et oratio sunt dona gratiæ. 630, Meritis malis redduntur munera bona. 693, De Dei misericordia, non de virtute sua homo presumere debet. 917, Gratiam desiderare initium gratiæ est. 899, Sine gratia cadit homo, præcipitatus libero arbitrio. 897, Gratia facit ut lex impleatur et natura liberetur, ne peccatum dominetur. 939, Ideo possunt homines quia sic volunt, et ideo sic volunt quia sic Deus operatur gratia sua ut velint. 940, Adiutorio gratiæ donante fit ut iustissime quo i bonum est homines velint, et hoc desere invictissime nollint. 114, Nos volumus, sed Deus operatur in nobis et velle; operamur, sed Deus operatur in nobis et operari; homo velle bonum non potest, nisi adjuvetur ab eo qui malum non potest velle.

XLV, 400, Cum de gratia agitur, totum Deo tribuendum. 1001, Ad solam nunc Dei gratiam pertinet, ut ad Deum accedamus et ab eo non recedamus. 1002, Non iniustus Deus qui non omnibus et uni potius quam alteri ponat gratiam. 1003, Gratia gratis datur. 1009, Gratia secundum placitum voluntatis Dei datur. 1012, Gratia et inchoandi et usque in finem perseverandi non datur secundum merita. 1151, Gratia prævenit ut Deum diligamus. 1151, Gratia præcedit opera bona. 1151, Gratia uti debita, sed gratuita. 1135, Ut faciat homo, Deus

facit prior. 1520, Velle iustitiam nemo potest, nisi ex gratis.

BEDA (VENERABILIS).

XCI, 116, Qui divinæ protectionis dono adiuti, nec correptionibus, nec donis a sua iniquitate nolunt corripui, merito damnantur. 395, Gratia Evangelii ad omnes per orbem nationes perventura. 399, Nec initium bonæ actionis aut aliquid cogitationis nisi a Domino habere possumus. 407, Auxilium recte vivendi a divina propitiatione quaerere instituendum. 782, Gratia septenario Spiritus sancti numero solet assignari. 825, Post inchoata præsidia operum bonorum, maiore gratia illuminamur. 845, Gratia electos ab omnibus malis erueas, ad promissæ superni regni gaudia inducit. 921, Gratia ex longa sanctæ conversationis profectu hominem dedit ad perfectionem et pacem mentis. 975, Qui bonus est non confidit cogitationibus suis, sed Domini gratiam quaerit, et per illum accipit ut pie vivere possit. 988, Nec animum preparare nec linguam gubernare, nec aliquid boni facere absque divina gratia valemus. 1029, Gratia sibi congesta ex incredulis et scelestis Ecclesiam electorum 1068, In gratia est quod homo habeat bonorum operum nec initium nec perfectionem. 1087, Currere vel cursum consummare sine gratia non valemus. 1091, Auxilium Redemptoris necesse est eo instantius quo maior adversitas pravorum tentat fidem electorum. 1103, Per auxilium gratiæ, Christus manet cum omnibus sanctis.

BERNARDUS (S.), Claravallensis, abb.

CLXXXII, 152, Gratiam Deus subtrahit ingratis et de se præsumentibus. 572, Gratia ut gratia est habenda. 578, Gratia Dei humilitati datur, in fide suscipitur, in timore custoditur. 1001, Gratia nos prævenit, provincit et perficit. 1001, Ex gratia merita hominis et salutis nostræ opera. 1012, Gratia dat sapere et posse.

CLXXXIII, 286, Gratia gratis datur; etiam cum oritur, gratis emittitur, quia quod datur pro ea, nobis melius retinetur. 344, Gratia promerendi habet odium præteritorum malorum, contemptum præsentium bonorum et desiderium futurorum. 366, Gratia Dei omnibus oblata. 397, Gratia nos reddit capaces humilitatis. 552, Gratia soli ascribendum prædestinationis initium et finis. 583, Gratia non tam nobis deest, quam nos ipsi. 696, Gratia est ad bonum inchoandum et perficiendum. 840, Jus nostrum ad gratiam est voluntas Dei. 1137, Gratia quædam aliis datur, aliis non. 1185, Voluntas ad Deum redeundi provenit a gratia. 1190, Gratia dat vires ad resistendum. 169, Gratiarum cessat decursus, si non fuerit recursus. 510, Nullum præsentiae Dei certius testimonium quam desiderium gratiæ amplioris. 831, Gratia semper Deo agendæ pro beneficiis. 871, Gratia præsentem nunquam sit homo securus. 949, Gratia cooperandum. 1105, Gratia neglecta redundat in contemptum donantis. 1143, Gratiam perdit qui eam sibi tribuit. 1177, Gratia promerenda, retinenda et recipienda nihil efficacius quam non in altum sapere.

CLXXXIV, 41, Visio Dei per gratiam, seu divina dulcedinis experientiam. 46, Gratia plenitudo in Christo. 175, Bona nostra gratiosa sunt, cum gratia Christi deputantur. 175, Gratia quam suavis. 174, Gratia merita prævenit, comitatur et accumulatur. 195, Gratia industria et industria gratiæ vicariam opem sibi conferunt. 226, Gratia variis pro varietate attributorum. 226, Gratiam comparat humanitas Christi, divinitas confert. 293, Gratia vocanti non obstandum.

CLXXXV, 42, Prærogativa temporis gratiæ. 127, Gratia non minuitur usu, sed augetur. 156, Gratia Spiritus sancti larga effusio. 158, Gratia non admittit fastidienter, esurientes implet.

BRUNO (S.), Astens, abb.

CLXIV, 129, Dei misericordia erga poenitentes. 361, Spiritus sancti gratia lumen ac præsidium nobis præstat, neminemque deserit, nisi prius deseratur. 372, Sancti quicquid sancte agunt, divinæ gratiæ virtute operantur. 300, Sanctiorum dies impleri dicuntur, cum per gratiam, qua ante sæcula prædestinati sunt ad gloriam vivunt in æternum. 373, Electio ad gloriam in Dei misericordia et voluntate tota est. 475, Quidquid boni agimus a Dei gratia acceperimus, eique reddere debemus. 476, Bona opera nostra non nostræ potestatis sunt, sed prævenit ab eius spiritu affante et adjuvante. 627, 641, Dei est cor nostrum amollire et ad bene agendum inclinare. 677, Quamvis predicatorum Verbi Dei retia tendant, ipse tamen interioris cordis convertit. 782, Gratia Dei malis præcepsit virtutis meritis datur; quare omnis virtus, constantia et fortitudo sanctorum non ipsorum, sed Dei est. 817, Sola Dei misericordia ad celos sanctos introduxit. 941, Gratia Dei non est coacta, sed voluntaria, quia et

sponte datur et sponte suscipitur. 961, Sine Dei adiutorio nihil facere possumus.

CASSIANUS JOANNES, presbyt. Massiliensis.

XLIX, 273, Gratiae Dei necessitas ad castitatem servandam et ad perfectionem consequendam. 410, Salvati sumus Dei gratia. 452, Gratiae divinae quatuor subsidia. 581, Gratiae et liberi arbitrii concordia. 932, Gratia non datur ex meritis. 939, Gratia fungitur vice nutricis et obstetricis.

CASSIODORUS, Vivariensis. abb.

LXX, 39, Sine Christo nullum b. num vel incipere vel implere homo praevalet. 88, Meritum omne praecedat vocatio Domini. 94, Nihil probi habet homo, nisi quod a Domino acceperit. 130, Deus gratis vocat universos. 176, Nullus suis meritis ad gratiam Domini venit. 178, Misericordia Domini nos praecedat et subsequatur. 191, Humanis meritis nihil applicandum. 596, Gratiae opus est peccatoris conversio. 413, Nemo de se ad aequa Dei munera potest pervenire. 441, Deus gratis nos elegit. 487, Bona Dei nos praevenerunt. 489, Gratia Dei conceditur, quod in voluntate monstratur. 503, Homo per gratiam reparatur, qui fuerat per justitiam jure damnatus. 605, Gratia Christi nos preparat, nos adjuvat, corroborat et coronat. 605, Gratia omnibus gratis datur. 625, Domini gratia cuncta praevenerunt. 710, Gratia est principium bonae vitae sine qua male vivitur. 767, Quidquid in nobis est laudabile divina constat esse clementiae. 827, Deus per se bonus, homines per ejus gratiam. 840, In omni bono, gratia Dei praevenerunt. 1077, Nemo sola viribus, sed sola gratia Dei salvari potest.

CYPRIANUS (S.), cartaginensis. episc.

III, 149, Coelestis gratia est sine acceptione personarum.

IV, 219, Gratia gratuitum de Deo munus et facile. 390, Virginitas donum Dei. 418, Deus remunerat in nobis quidquid ipse praestitit. 774, Tantum quisque tentat, quantum potest sustinere. 475, Deus sua dignatione victores facit. 521, Gratiae spiritalis origo. 674, Vincere non potest virtus, sed bonum prompta. 775, Gratia gratuita.

DRUTHMARUS, Christian.

CVI, 1290, Qui bona opera praedicat, parat viam ut vis gratiae cor auditum penetret et lumine veritatis illustret. 1313, Nullus iustitiam facit nisi ex dono Dei, et quidquid boni est, Dei est. 1319, Per fistulam cordis vox auditur, et Spiritus, fons bonitatis dat incrementum et audaciam locutionis. 1436, Deus omnibus bona tribuit, nulli malum. 1465, In quinque talentis diversae gratiae intelligendae sunt. 1466, Nullus se potest excusare de ignorantia, quia repleti est terra scientia Domini. 1512, Magister bonus vultus est absque Deo. 1515, Eos qui bonam habent intentionem, Dominus et approbat et adjuvat.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 781, De modo necessitate gratiae intelligendi. 789, Nec per solam gratiam sine ullo hominis labore salus obtineri potest. 791, Legis opera simul et gratiae commendantur. 792, Solutiones ad objecta de gratia Dei. 806, Gratia Dei et voluntas humana testimoniorum asserzione sociantur. 829, Nec gentes gratia destitutae relictae sunt.

FULGENTIUS (S.), Ruspensis. episc.

LXV, 153, Nisi qui de caelo descendit et se ad satianos esurientes dedit nobis donec esuriam, non possumus coelestem panem esurire. 153, Deus nullatenus invenitur nisi ipse nobis excitet ut quaeratur. 154, Ex gratia est non solum vita bona quae datur iustificatio, sed et vita aeterna quae datur glorificatio. 158, Omne opus quod a nobis in Deo fit, Deus in nobis facit. 159, Gratia praevenerit impium ut iustus fiat, praevenerit elisum ut surgat, subsequitur iustum ne fiat impius, subsequitur elevatum ne cadat. 162, Totum Deo tribuendum est etiam quod nostrum esse dicimus. 163, Vocatio, iustificatio et glorificatio ab uno Deo. 163, Dei gratiae operis est omne bonum quod operantur homines. 322, Firmiter tenendum nullam facultatem inesse posse bonae voluntatis aut operis nisi id Deus gratuita miseratione munere contulerit. 322, Adiutorio Dei desistente, non possumus aliquid boni velle seu facere. 340, Solus Deus potest in accipiente quod dederit custodire. 340, Non potest quisquam hominum, sive ad cogitandum, sive ad operandum quodcumque bonum idoneus esse, nisi fuerit gratuita divinae operationis munere adjutus. 350, Gratiam nemo potest poscere nisi velit, sed nisi in eo Deus ipsam voluntatem operetur, vel e nullatenus poterit. 350, Perseverantia in bono et incrementum opus est gratiae. 351, Cursus quo cernimus ad Deum, viribus nostris non potest assignari. 411, Bonam voluntatem hominis non expectat Deus, sed eam ipse tribuit. 419, Gratia Dei liberum arbitrium non aufertur, sed liberatur. 452, Gratia gratis sic datur in-

dignis ut ipsa et exordium et profectum bonae voluntatis operetur. 620, Deus in nobis operatur ut velimus et ut faciamus. 627, Gratia Dei est quibus vult et quantum vult immerentibus hominibus largiri. 639, 688, Deus in hac vita per misericordiam gratis iustificando praevenerit quos in aeterna vita per justitiam glorificare disponit. 659, Gratia inchoat in homine bonam voluntatem. 640, Laborem suum debet quisque gratiae deputare, non sibi. 642, Sicut omnia bona non nisi Deo largiente accipimus, omnia quae accipimus, non nisi Deo custodiente servamus.

GODEFRIDUS, Venerab. Admontensis. abb.

CLXXIV, 27, Gratia nos constituit habitaculum Dei. 58, Pervenit gratia in redemptione super homines effusa est. 57, Gratia Dei contra tentationes nos roborat. 94, Gratia in nobis crescit. 98, 551, Sine gratia nulla dulcedo interna. 137, Sine gratia nullum est meritum. 141, Gratia in cognitionem Dei nos adducit. 150, Gratia cooperandum. 184, 186, Sine gratia nulla est compunctio. 552, Sine gratia nulla intelligentia Scripturarum. 635, Gratia nos illuminat ut relicto saeculo de virtute ad virtutem eamus. 685, Omne supernaturale gratia operetur in nobis. 691, Vitiosas incl nationes gratia frangit. 750, Gratia nos visitat diversis modis et temporibus. 783, Sustinet nos in prosperis et adversis. 789, Tor durum Deus commutat in horum. 936, 1154, Gratia adest in tentationibus.

GREGORIUS MAGNUS (S.), pap.

LXXV, 818, Gratia Christi non hunc liberat per meritum, quem non reformat. 902, Deus non deserit tendentem ad justitiam, qui sua gratia praevenerit peccantem. 907, Nisi Deus misericordiam subroget, servari non valet vita quam praebet. 917, Non potest converteri mens quam Deus culpa exigente deseruit. 965, Gratia gratis datae munera sunt, non munitiones mentis. 977, Affante gratia cor terrena sapiens subvertitur et mutatur. 977, Subtrahitur gratia cor arescit. 987, Adeptus munditiam non sibi tribuit, sed ei qui solus mundus est.

LXXVI, 73, Ex aspiratione gratiae et libero arbitrio sequitur actio meritoria. 74, Debilis est omnis hominis virtus sine Dei auxilio. 131, In bonis operibus Deus nos praevenerit. 140, Deus non pro merito nostro sua visitatione nos illustrat. 149, Deus suos mentes gratia excitare potest. 238, Gratia non datur pro meritis. 364, A Deo est gratia et recte intelligenti et recte intellecta operandi. 425, Mirari iter sanat Deus quia silentur et occulta vi. 470, Gratia nos facit bene operari. 503, Solus Deus coram per gratiam operit. 525, Non equidem Deus nos deserit dum respicitur a nobis. 647, Ut bene operemur a Deo est. 698, Nullus primam gratiam meretur. 809, Divinae gratiae necessitas ut hominem et velimus et perducamus. 869, Gratia praevenerit aspirando, et adjuvando subsequitur. 869, Quos Deus terrendis deiecerat, erectos gratia confirmat. 904, Ad bona surgere perfecte non valeamus nisi Spiritus sancus et praevenerit elevet, et subsequendo confortet. 939, Gratia non deserit iustum in tentatione. 998, Gratia Dei gratuita.

LXXIX, 50, Gratia necessaria ut vir summa diligit et ima contemnat. 69, Gratia recte dicitur Spiritus sancti robur. 88, Sine Dei auxilio stare non possumus. 90, Deus aliquando se subtrahit ut quam infirmi sumus in absente experiamur. 107, In edificatione comas Domini vires humanae deficiunt, si non divinitus adjuvantur. 212, Quidquid a nobis geritur, boni, divinae gratiae ascribendum. 208, Effectus gratiae est immutatio cordis. 486, Quo propius ad gratiam accedimus, plus nos esse peccatores agnoscimus.

GUIBERTUS, abb. de Novigento.

CLVI, 27, Gratia Dei in convertendis hominibus, quae. 54, Gratia privatus homo velut bestia. 59, Gratiae effectus. 54, Gratiae praevenerit et concomitantis effectus seu efficacia. 98, Gratiae subtrahit utilis ad humilitatem. 559, Gratiae pro mensura fidei donantur. 518, Gratia praevenerit ex libero arbitrio constat. 615, 617, Gratiam Deus gratuito impendit. 650, Gratia per remissionem peccatorum. 776, A massa peccatorum quosdam discretis Christus. 883, Cujus vult Deus miseretur et quem vult indurat. 1049, Gratiae expectativae initium.

HAYMO, Halberstatensis. episc.

CXVII, 847, Gratiam aspirantem Deus non dat nisi per Christum. 509, Homo per suas vires non potest tentationibus resistere, sed a Deo liberari potest. 310, Securitas non ponenda est in homine, sed in Deo. 320, Dei solius opere innocentes esse possumus. 574, Oratio quae cum Christo fit, ad salutem est; quae sine Christo est ad damnationem. 619, Nec bene velle possumus, nisi gratia Dei illuminemur.

HIERONYMUS (S.), presbyt.

XXII, 631, Multiplicatio gratiae promittitur et a nobis

paucitas affirmatur. 942, Sola gratia Christi credentes justificantur et salvi fiunt. 1033, Velle et currere non possumus sine Dei auxilio. 1040, Infirmitas nostra gratia roboratur. 1117, Gratia non est retributio operum, sed donantis est largitas. 1134, Non sufficit quod semel donavit Deus, nisi semper dederit.

XXIII, 50, Ut voluntas et cursus hominum compleantur, ad gratiam Dei pertinet. 499, In operibus nostris quid tribuitur gratiæ Dei, et quid libero hominis arbitrio. 541, Non nostræ solum est potestatis facere quod volumus, sed Dei clementiæ. 579, Ubi est gratia, ibi cessat liberum arbitrium.

XXIV, Gratia Evangelii necessaria. 806, Gratia et non meritum pauperem liberat. 832, Non solum opera, sed et voluntas nostra utitur auxilio Dei. 834, Semper egemus auxilio Dei. 844, Quidquid boni volumus et explemus, ad gratiam Dei referamus. 849, Omnia per gratiam generi humano sunt tradita. 890, Gratia non possidentis, sed in arbitrio donantis est. 976, Gratia diversæ in his qui spiritu timoris, et in his qui perfectam habent dilectionem.

XXV, 1365, Ex gratia et non ex merito plena perfectio. 1397, Nihil potest anima sine gratia Christi.

XXVI, 583, Gratia reconcilians. 619, Gratia commendatur.

HILARIUS (S.), Pictaviensis. episc.

IX, 48, Dei est dare ut Scripturas intelligamus, et intellectas aptis verbis explicemus. 520, Si quid boni in nobis est, ex Deo est. 338, Munera gratiæ Dei sunt justificationes divinæ. 348, Munus gratiæ Dei est scientia ex æstis. 399, Gratia Dei, non sui meritis, commendandum. 409, Gratia Dei ad vincendas tentationes necessaria. 430, Deus uniuscuiusque auxilio pro meritum diversitate aut deest aut adest. 431, Constantia et perseverantia apostolorum et martyrum in confessione fidei, sunt Dei dona. 470, Voluntas nostra per se bonum perficere non potest quod novit. 509, Gratia necessaria est ad custodiendas justificationes et ad tenendam rectam fidem. 510, Semper orandum est ut Deus nobis mandata servare volentibus foveat. 538, Gratia Dei quomodo cooperari debeamus. 538, De exordio nostro munus Dei est. 538, Omnia dona Dei sunt, non eo sensu quod ignorantia humana careat culpa quod nescit. 544, Omnia a bonitate Dei in nobis inchoantur. 559, Deus sua dona iustis et iniustis largitur. 569, Humana infirmitas sine gratia Dei impar est tolerantia passionum. 569, Gratia et misericordia Dei egemus ad vitam æternam consequendam. 573, Ad uti Dei gratia immoratur in fide, in timore Dei et spe. 598, Dei proprium donum est ut quis in Dei rebus atque operibus versetur. 609, Naturæ hominis officium tantum est aggregare se in familiam, et velle et cooperari. 610, Dei ope eget homo ut bonum perficiat. 628, Salus ex Dei misericordia est expectanda. 675, Nullus homini relictus est gloriandi locus, cum omnia ex Deo sint et in omnibus sit misericordia. 685, Munus gratiæ Dei est intelligentia, scientia humana et intellectus Scripturarum. 684, Impar est homo tribulationibus, nisi adsit gratia. 684, Nostra conversio a Deo est. 697, Voluntas nostra per se pericere non valet bonum quod novit. 839, Homo sine auxilio Dei comparatur terræ sine aqua aridæ. 842, Quæ pars gratiæ Dei et merito hominis in victoria temptationum. 860, Deus omnibus adest, nec se humanis auxiliis subtrahit. 863, Omnia tum corporalis, tum spiritualis vitæ subsidia ex Deo sunt. 962, Venia per gratiam omnibus necessaria. 1010, Gratia evangelicæ doctrinæ percipiendæ quibus dilata. quatenus ei obedire non potuerunt.

X, 24, Dei est dare ut gratia salventur omnes. 257, Quod agimus Dei virtus esse intelligatur.

HILDEBERTUS, Venerab. Cenomanensis. episc.

CLXXI, 181, Sine Dei gratia nec bene volumus, nec bene operamur. 184, Officiosissima est hominibus gratia Dei; vult Deus omnes homines salvos fieri. 353, Gratia Christus nos liberat, non meritis. 488, Utrique latroni mors Christi, si voluisset, erat profutura. 493, Gratia virtus et ordo in conversione Petri; ad quam gratia eum prævenit et juvit. 494, Homo per se cadere potest, non resurgere nisi per gratiam. 850, Gratia auxiliatrix hominem, etsi quotidie cadentem, non deserit. 889, Gratiam in conversione peccatoris totus progressus videtur in reversione prodigi.

HILDEFONSUS (S.), Toletan. episc.

XVI, 54, Deus tollit peccata sine opere peccatorum. 120, Per verbum vite qui sint filii iræ perveniunt ad munus gratiæ. 156, Gratiarum dona Spiritus sanctus, prout vult distribuit. 436, Cum Spiritus sanctus venit ut gratia detur, gratis, non meritis nostris, sed voluntate divina; inde gratia nuncupatur. 444, Gratia est vita

æterna. 465, Gratia divina confertur in ministerio nostra obsecrationis, et illa nos orare facit. 473, Per solam gratiam conditoris attrahimur ad terram reprobationis. 487, Nemo potest salvari nisi ex præcedenti et subsejente Dei misericordia. 491, Post justificationem ad pacem Dei per gratiam venit.

HINMARUS, Remensis. archiepisc.

CXXV, 109, Quid per gratiam primam et gratiam secundam. 183, 219, 268, Quid gratia et liberum arbitrium. 190, 196, Gratia non admittit liberum arbitrium, sed liberat. 205, 206, Gratia primi Adam et secundi discrimen. 420, Gratia et prædestinatio quid differant. 436, Qualiter Ecclesia catholica teneat de gratia et libero arbitrio.

IANFRANCUS, Cantuariensis. archiepisc.

CL, 121, Gratia ex multis delictis in justificationem. 121, Quare Deus quosdam obduret, iisque gratiam denegat. 140, Gratia non ex operibus. 156, Observantia bonorum operum sanctificat. 167, De gratia quasi accepta minime glorificandum. 219, Fides, bona opera sunt gratiæ ascribenda. 271, Gratiam nisi humilitas nemo accipere potest. 288, Gratia, redemptio. 290, Gratia sors dicitur, et quare. 291, Fidem et bona opera dat Deus. 294, Gratia et libero arbitrio indigemus. 379, Gratia Christus. 443, Gratia et opera a Deo dantur. 443, Gratia, dum nonnullum invenit meritum, prorogavit beneficium.

LEO MAGNUS I (S.), pap.

LIV, 175, Gratia quid maxime operetur in corde. 143, Gratia in quo appareat mirabilior. 201, Gratia antiquis patribus data eadem est ac ea quæ nobis datur. 203, Semper per gratiam generi humano consultum est a bonitate divina. 214, Qui dedit velle, donabit et posse, ut simul cooperato: es operum ejus. 221, Quid nobis divina gratia in incarnatione contulerit. 261, Homo bona agens habet a Deo et effectum operis et initium voluntatis. 281, Quomodo gratia cooperetur homo ut interius renovetur. 298, Gratia est inchoare et perficere, hominis voluntarie cooperari. 303, Deus, qui præstitit velle, donat et posse. 373, Deus iuste instat præcepto qui præcurrit auxilio. 431, Impossibilia ex infirmitate propria, possibilia sunt virtute gratiæ. 442, Gratia operatur omnia in omnibus. 448, Sine Dei adiutorio fortes esse non possumus. 857, Gratia non solum excitat mentem, sed et adiuvat actionem. 1141, Deus ad vincendum vires sufficit. 1201, Per Christum omnia possumus, qui sine eo nihil possumus.

MAXIMUS (S.), Taurinensis. episc.

LVII, 234, Gratia adiutorium etiam hominibus qui fuerunt sub priori testamento ad eorum perfectionem per fidem in venturum redemptorem datum fecit. 519, Gratia baptismatis a Christo instituti quanta sit. 538, Gratia distinctio ex opere operato et ex opere operantis. 624, Gratia Dei superabundantia. 635, Necessitas gratiæ ad omnia bona opera stabiliter. 656, Gratia Spiritus sancti lege non stringitur, necessitatis vinculo non tenetur; ipse sicut vult spirat, sic et quibus vult gratis sua dona dispensat.

PAULUS WINFRIDUS, diacon.

XCIV, 1163, Dei adoptio homines filios gratia efficit. 1175, Martyrium non constat per meritum, sed per gratiam. 1216, Nonnisi gratuito Dei munere sunt qui ad æternam benedictionem vocantur. 1225, Persuama gratia est filii Dei fieri. 1229, Ad legem divinam implendam totis animæ affectibus auxilium gratiæ Dominicæ exoptandum est. 1264, Si quis peccaverit, solius est Dei dimittere. 1289, Ex nobis ipsis nihil quidquam boni possumus, et cum aliquid boni facimus nonnisi clementia divina largiente illud facimus. 1320, Sancti per gratiam virtutem suam habent. 1324, Quandoque apostolica prædicatione præter gentes, quæ quondam deserere fuerant a Deo. 1342, Divinæ fuit in apostolos opus dignationis et gratiæ, et non illorum electionis et studii, quod in apostolum vocarentur. 1540, Propter gratiam Dei universus orbis fide repletus est. 1570, Activa et contemplativa vita ex dono sunt gratiæ.

PAULUS OROSIIUS, presbyt.

XXXI, 1181, Gratiæ a Deo omnia accepimus. 1183, Liberum arbitrium cum gratia conciliatur. 1184, Audax prædicator liberi arbitrii injuriam facit donis Spiritus sancti. 1186, Diversæ sunt gratiæ. 1187, Deus cui vult donat. 1189, Deus dat incrementum. 1190, Gratia debet vocatio gentium. 1198, Homo ex se mendax, solum per gratiam fit iustus. 1199, Præceptiones Scripturarum probant necessitatem gratiæ. 1202, A Deo omne donum perfectum. 1206, Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris. 1218, Deus gratiam dat penitentibus.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.), Ravennatensis. archiep.

LII, 262, Gratia Dei nos ducit ad illius conspectum. 354, Gratia justificat peccatorem. 360, Gratia Dei amamus et respondemus de fide. 371, Vocat Deus populum

ad gratiam per ministros. 404, Gratia terrenum hominem facit esse culestem. 427, Gratia vocatur. 471, Gratiam habere iusti fatentur per quam stant et alicuique pereunt. 477, Gratia est ad omnes absque discretionem personarum. 479, Gratia etiam reprobis offertur. 484, Gratia a domino spreta, datam servo. 484, Non inius ad Deum, nisi per gratiam vocati. 507, Nos Deus vocat et ducit ad vitam. 579, Qui gratiam invenit, timere nescit. 611, Gratia mysticos sensus docet in Evangelio latere.

PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc.

CXCI, 1516, Gratia quid est. 1561, Gratia sub meritum non cadit, sed gratis datur. 1568, Gratia, quia gratis datur. 1592, 1598, Gratia Christi efficacior ad salutem quam Adæ peccatum ad damnationem. 1578, Gratia meretur augeri. 1595, Gratia Christi abundans. 1400, Gratia, quomodo superabundavit, ubi abundavit delictum. 1410, Gratia merita nostra bona facit. 1410, Gratia pro gratia redditur salvatis. 1415, Gratia pro gratia, quid. 1462, Gratia sola redemptos discernit a damnatis. 1462, Gratia gratis data, quæ. 1619, Gratia virtus est sacramentorum. 1674, Gratia non tollit liberum arbitrium. 1674, Gratia non secundum merita datur.

CXCII, 180, Gratia meritum præcessit, non contra. 183, Gratia est predestinationis effectus. 197, Gratia Christo non ad memoriam data. 248, Gratia divinæ augmentandæ modus. 581, Gratiam reddit Deus pro gratia, præmiis ob merita.

PHILIPPUS DE HARVENG, Bonæ Spei abh.

CXCIII, 207, 214, Gratia quædam præcedens. 215, Gratia in eius suavitate adumbratur. 217, 279, Gratia dat efficaciam operandi bonum. 519, 554, Gratia facit dona Dei appellari et esse hominum. 545, Gratia est meriti radix. 884, Gratia cur sic appellata. 909, Gratia omne bonum ascribendum. 1038, Gratia appellatur sibilus.

PROSPER (S.), Aquitan. episc.

LI, 80, Gratia affectum credendi et volendi in nobis general. 82, Gratia iustificans non ex bonis meliores efficit, sed ex malis bonos facit. 85, Gratia est omnino gratuita. 114, Gratia operatur non tantum docendo, sed efficaciter mentem immutando; quod efficere non potest nec prædicatio, nec natura sibi dimissa. 129, Unum Christo debemus, si quid recte sapimus et velimus. 146, 583, Quicquid nascitur boni in agro cordis de opere et munere est celestis agricultor. 146, Sine gratia nihil est virtutis opus, et sola gratia vi, animi hominum idonei sunt et accenduntur ad recte vivendum. 164, Iustitiæ opera, non ex natura, sed ex gratia. 164, Gratia necessitas ad omnia bona. 171, Gratia non prius deserit quam deseratur. 205, Gratia necessitas ad superandas tentationes. 207, Deo auxiliante vincimus, sine illo vincimur. 207, Omnis sancta cogitatio et motus piæ voluntatis ex Deo per quem aliquid boni possumus et sine quo nihil possumus. 208, Sine gratia nihil possumus nedum facilius facere. 208, Gratia necessitas ad remissionem præteritorum peccatorum et ad auxilium ne committantur in posterum. 249, Omnia bona divini esse operis pro omnibus probant gratiarum actiones. 209, Per gratiam non solum scimus quid faciendum sit, sed etiam diligimus. 210, Gratia Dei præveniens omnia merita nostra non aufert libertatem. 210, Deus bonum velle et operari operatur in nobis, et cooperatores sumus gratiæ eius. 220, Ad gloriam perveniri non potest sine gratia. 221, Gratia effectus in anima sunt sine læsione libertatis. 225, Pro veritate mori donum est gratiæ. 236, Initium bonæ voluntatis a gratia. 296, Si quid laudandum, si quid letandum ab homine agitur, opus Dei est et munus gratiæ. 556, Gratia auxilium ad custodienda mandata necessarium. 545, Dei gratia munus recta cogitatio et bona actio. 574, Gratia agit ut mandata Dei dilectione impleantur, quæ impleri timore non poterant. 440, Dei gratia est ut doceat nos humilitatem. 491, Gratia Dei omne hominis meritum prævenit. 515, Nihil in homine dignum amore, quod non sit ex Deo. 544, Dei munus recta cogitatio, et bona actio. 585, Quotidie quod alii per meritum suum perdunt, alii per gratiæ munus acquirunt. 649, Gratiam negat qui eam comitem dicit humanæ voluntatis, non ducem. 654, Gratia hominem sanat. 663, 669, Gratia gratuita probatur, cum impii iustificantur. 669, Si gratia esset ex meritis, viresceret redemptio sanguinis Christi. 671, Gratia cuiuslibet causa voluntas Dei, et gratia est initium omnis meriti. 685, 686, Deus sibi subijcit per gratiam quos vult, et omnia quæ ad vitam pertinent sine gratia Dei nec inchoari, nec augeri, nec perfici possunt. 691, Non omnibus eadem gratia mensura conferitur. 695, Gratia non tollit potestatem declinandi ad vitia et prima gratiæ semina sunt interdum perfecta. 706, Gratia Dei eo manifestior quo duriores sunt quos sibi subijcit. 713, Gratia mutabilitatem voluntatis non

aufert. 719, Gratia datur electis, non ut ollenitur, vel a nullo hoste impetantur, sed ut bene operentur et hostem vincant.

RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc.

CVII, 561, Gratia qua filii Dei vocantur, de Deo percepiimus. 665, Homo per gratiam Dei illuminatus spiritualia a carnalibus dividit. 807, Gehennam illi soli devitare queunt qui per gratiam Christi opera iustitiæ fecerunt.

CVIII, 24, Oris ipsamet apertio ad Dei voluntatem et gratiam pertinet. 60, Gratia gratuita est, et non ex operibus. 164, Donum penitentibus sicut donum veniæ penitentibus non tribuitur, nisi sancti Spiritus gratia largiente. 318, Operibus pericere ea quæ corpta sunt, hoc divinæ est gratiæ. 955, Deus sanctos suos abundare facit omnibus bonis et hic angelis meritis et in futuro remunerabit celestibus premiis. 1048, Gratia victoriam vitiorum tribuit. 1082, Deus per gratiam dat mandata intelligere. 1127, Divinæ et bonæ virtutes ad auxilium nostrum mittuntur a Domino. 130, Non pro natura unicuique Deus reddit, sed pro operibus suis. 1311, Superna pietas prius agit in nobis aliquid sine nobis, ut subsequente quoque nostro libero arbitrio bonum quod iam appetimus agat nobiscum ita ut hoc bonum remunerabitur in nobis, ac si solis processisset ex nobis, cum, gratia præveniente, subsequens concomitatur habet liberum arbitrium.

CIX, 14, Gratia hominem efficit possessionem Dei. 115, Qui gratiæ celestis imbore irrigatur vivens in carne germina virtutum fructificat. 401, Nemo bonus exteriora opera exsequi valet sine dono Dei. 463, Gratia sancti Spiritus Ecclesiam sanctificat, et diversis virtutum donis eam locupletat. 665, Homo gratia adiutus adversarios suos superat. 670, Deus electos suos ab initio donum gratiæ suæ exaltat. 675, Bonæ cogitationes nobis a Deo inspirantur. 864, Deus dat bene velle, agere, atque in nobis permanere.

CX, 124, Quicquid boni agimus gratiæ divinæ deputemus. 257, Honorificatur Deus cum omne quod bene facimus, non hoc nostris meritis, sed ejus gratia tribuimus. 452, Quæcunque bona, Dei gratia largiente, valemus, ejus misericordiæ, non nostris unquam meritis deputemus.

CXI, 922, Quicquid boni est, sine Deo cuius est, dari non potest. 1006, Ipsam quam agimus penitentiam, nisi Dei nitamur auxilio, implere non possumus. 1075, Nemo docenti homini tribuat quod ex ore docentis intelligit, quia nisi intus sit qui doceat, doctoris lingua in vacuum exterius laborat. 1511, Divina bonitas prævenit ut innocentes faciat, et sine gratia nihil est homo. 1559, Gratia efficit ut non tantum velimus recte facere, sed etiam possumus, non viribus nostris, sed liberatoris auxilio. 1545, Gratia dicitur quia gratis datur, cum merita nostra non præcesserunt, sed beneficia Dei nos præveniant. 1558, Deus imperat quod non potest impleri nisi per suam gratiam, ut cum homines per suas vires adimplere nequiverunt, nemo sibi magnus videatur. 1491, Velle nostrum non sufficit, nisi gratia Dei adjuvetur.

CXII, 54, Nihil sine Dei auxilio facere possumus. 106, Non sine dono Dei est dicere Jesum. 405, Fides non nostræ voluntatis est, sed Dei munus; libertas arbitrii Deum habet auctorem, qui ipsa permittit nos bonum velle.

RATHERIUS, Veronens. episc.

CXXXVI, 199, Possibilitas boni a Deo. 202, Proficere in bono Deus præstat. 206, Deus peccatorem intus trahit per misericordiam. 214, 283, Salus ex gratia. 306, Initium et perfectio bonorum operum a Deo. 519, Gratuita Dei gratia quæ id quod miserando inspirat, miserando adjuvat ut perficiatur. 598, A Deo petendum velle, posse et perficere quæ illi placeant et nobis expediunt. 648, Gratia Dei sum si quid sum. 689, Bonum nemo sibi superbe tribuat. 690, Animus iusto Dei iudicio Deus deserit, si eum prius deseruerint ipsæ. 753, Excitans Dei gratia est. 757, Cooperatur gratia operantibus.

RICHARDUS A S. VICTORE.

CXLVI, 269, Gratia dona. 571, Gratia divinæ subtractio quomodo inter electos. 883, Gratia cur datur. 1026, Gratia ante peccatum quæ fuerit. 1151, Gratia quam habuit homo ante peccatum quanta. 1132, Gratia integra in hac vita ab homine non potest recuperari.

ROBERTUS PULLUS, cardinalis.

CLXXXVI, 698, Gratiam aliquando Deus retinet, sed nulli impetit malitiam. 701, Gratia mira Dei in homines dispositio. 720, Gratia prima homini tam necessaria est ut absque ea nihil possit. 735, Gratia mediatoris remedio est infirmitatis ut languor nihil obsit saluti, proposit humilitati. 772, Gratia Judæo minor erat quam Christiano. 823, Gratia Dei inspirata voluntas tantæ virtutis est ut

numquam absque effectu sit, nisi cum ipse homo gratiæ defuerit.

RUPERTUS, Tuitiens. abb.

CLXXVII, 460, Gratiæ Spiritus sancti est ros cæli. 501, Gratiæ operatur in homine confidentiam, peccatum vero timorem. 1586, Omnis gratia est per Christum. 1623, Gratiæ Christi magis abundavit quam peccatum primi hominis.

CLXIX, 68, Gratiarum divisiones tot sunt quot ordines angelorum. 226, Gratiæ pro gratia accepta. 212, Gratiæ, non merito vita æterna conferitur. 832, Gratiæ et pax quæ conjunguntur. 1201, Spiritus sancti gratia non est extra Ecclesiam.

SEDLIUS SCOTUS.

III, 13, Sanctitas est Dei vocatio, non meritum facti. 31, Nihil prodest littera iubens nisi adsit gratia adiuvans. 41, Gratiæ per baptismum peccata donantur, sine ullis operibus precedentibus. 57, Qui abundantiam gratiæ et doni justificationem accipiunt, hi effugiunt regnum mortis et jam in tempore regnum vitæ incipiunt. 67, Sine aliminetulo gratiæ bonum non facimus. 78, Gratiæ ut in gister discipulo porrigit manum et adjuvat infirmitatem nostram. 87, Unus Deus miseretur per misericordiam gratitatem, alterum odio habet per iudicium debitum. 88, Gratiæ hominis voluntatem bonam præparat ad adiuvandum et adjuvat præparatum.

TERTULLIANUS, Carthaginiens. presbyt.

I, 489, Deus per gratiam est in genus humanum et indulgens et increpans. 1236, Gratiæ adesse per opera cognoscitur. 1231, Dei omnia et nihil nostrum.

II, 72, Gratiæ evangelica evacuatur, si ad legem Christus redigitur. 668, Animam Deus semper alloquitur, compellit et advocat. 685, Gratiæ potentior natura habet in nobis subiacentem sibi liberam arbitrii voluntatem.

VALERIANUS (S.), Ceme lens. episc.

LII, 711, Justitia nostra ex Deo est. 723, Dei auxilium quam necessarium. 793, Gratiæ volentes tantum salvat. 813, Perseverantia donum est gratiæ Dei. 829, Gratiæ opus est ut nobis pateat regnum celeste.

WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach.

CXII, 513, Adversarius noster vincitur a nobis, non viribus nostris quia non in virtute propria potens est vir. 1153, Deus sola gratia dona charismatum donat.

CXIV, 101, Oratur, non tantum ut bona velimus, sed fiat voluntas in nobis, ut vivamus Deo, non nobis. 538, Gratiæ in conceptione boni per gratiam datur. 481, Gratiæ datur, non quia opera bona fecimus, sed ut ea facere valeamus. 531, Gratiæ non datur, secundum aliqua merita, sed efficit omnia bona merita. 672, Ad bonum accedimus, non mentis nostris, sed sola gratia divine voluntatis.

WOLBERO, Sancti Pantaleonis abb.

CXCV, 1201, Ubi vult spirat Deus, et cui vult gratiam dat. 1237, Quæ sit gratia vocans, justificans et glorificans, et de Dei conversione ad nos. 1247, Gratiæ necessitas.

SECTIO SECUNDA.

Definitiones et sententiæ de libero arbitrio. Ex Scriptura sacra.

Multa de libero hominis arbitrio habentur apud Patres in commentariis locorum Scripturæ sacræ, quæ sequuntur :

Genes. iv, 17, sec. LXX, Nonne si bene egeris, recipies; sin autem male, statim in foribus peccatum aderit; sed sub te erit appetitus eius, et tu dominaberis illius. Deuteronom. xxx, 19, Testes invoco hodie cælum et terram, quod proposuerim vobis vitam et mortem, benedictionem et maledictionem. Elige ergo vitam. Jos. xxiv, 13, Sin autem malum vobis videtur, ut Domino serviat, optio vobis datur; eligite ergo quod placet. Tob. xii, 8, Convertimini itaque, peccatores, et facite iustitiam coram Deo. Psal. xxxi, 9, Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus. Psal. lxxxix, 3, Convertimini, filii hominum. Psal. cxviii, 59, Convertite pedes meos in testimonia tua. Eccli. xv, 14, Deus ab initio constituit hominem, et reliquit eum in manu consilii sui; adiecit mandata sua et præcepta sua. Si volueris mandata servare, conservabunt te. Apposuit tibi aquam et ignem; ad quod volueris, porrigere manum tuam; ante hominem vita et mors, bonum et malum; quod placuerit ei dabitur tibi. Act. vii, 37, Vos Spiritui sancto semper resistitis. I Cor. vii, 37, Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, et hoc iudicavit in corde suo, servare virginem suam, bene facit. II Corinth. vi, 1, Ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Hebr. xii, 15, Contemplantur ne

quid desit gratiæ Dei. Apocalyps. iii, 20, Ecce sto ad ostium et pulso; si quis audierit vocem meam, et aperuerit mihi januam, intrabo ad illum.

Sententiæ ex sanctis Patribus collectæ.

AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc.

XIV, 398, Non servili ad obediendum constringimur necessitate, sed voluntate arbitra, sive ad virtutem propendimus sive ad culpam inclinemur. 603, Libertas sub Christo gloriosa et pretiosa servitus. 1203, Observatio mandatorum Dei naturæ ipsius augeat gratiam. 639, Volentes Christus curat, non astringit invitos.

ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepis.

CLVIII, 333, Peccat homo volens quod non debet, et nolendo quod debet. 374, Erga hominem in tractu et impulsu Dei ad bonum, nulla intelligitur violentiæ necessitas, sed est acceptæ bonæ voluntatis spontanea et amata tenacitas. 456, In primi hominis arbitrii libertate erat, ut qualis ipse erat iustitia et felicitate, tales posteros propagasset. 489, Potestas peccandi non pertinet ad libertatem arbitrii. 492, Quid sit liberum arbitrium. 674, Adam propria libertate succubuit, ita Christus ex arbitrii libertate diabolo resistit. 807, Per liberum arbitrium homo, operante gratia, vult quæ Deus præparavit scire et repellit quæ prohibet.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc.

XXXII, 513, Liberum arbitrium homini datum, non sic tamen asserendum quod gratiæ locum non reliquit. 398, Bonus usus liberæ voluntatis ex Deo est. 1212, Liberum arbitrium datum est ad recte vivendum, non ad peccandum. 1268, Per liberam voluntatem ipsa libera voluntate utimur. 1274, Libera hominis voluntas per Dei præscientiam non aufertur.

XXXIV, 675, 676, Ad non peccandum quamvis esse non debet arbitrium voluntatis, tamen eius potestas non sufficit, nisi adjuvetur infirmitas. 677, Neque voluntatis arbitrium ideo tollitur quia juvatur, sed ideo juvatur quia non tollitur. 676, Liberum arbitrium ad hoc nos habere intelligatur ut pia voluntate invocemus Dominum. 739, Libero arbitrio tantum datur, ut gratia Dei amplius honoretur. 761, Arbitrium hominis vere fit liberum per gratiam. 828, Liberum est arbitrium, etiamsi divino indigeat auxilio. 813, 963, Ex eo quod venit Dominus mundum salvare, et quod venturus sit ipsum iudicare, liberum arbitrium et gratia asseruntur. 910, Liberum arbitrium sic homini datum ut tamen et divinis legibus et humanis rectissime gravium supplicia constituta sint peccatorum. 970, Liberum arbitrium sine Dei gratia nec converti potest ad Deum, nec perficere in Deo. 971, Ex ipso quod aliquid præceptum et imperatum est, obedientia nostra requiritur, quæ nulla potest esse sine libero arbitrio. 973, Liberum arbitrium sive in tantam malum sive in bonum non negat fides catholica. 971, Liberum arbitrium non sic defenditur ut ei bona opera sine Dei gratia tribuantur, nec sic gratiam defenditur ut quasi de illa securi mala opera diligatis. 987, Liberum arbitrium oppugnat qui oppugnat Dei gratiam, quæ vero ad bona eligenda et agenda fit liberum. 990, Ut non intremus in tentationem, si voluntas sufficeret, non oraremus; quæ tamen si decesset, nec orare possemus.

XXXIV, 133, Libera voluntas, causa peccati. 757, Deus non aufert, sed adjuvat bonæ voluntatis arbitrium.

XXXV, 1617, Libertas prima est carere peccatis. 1778, Arbitrium liberum non sic defendendum, ut ad ultoriam Dei non putetur necessarium. 2166, Liberum arbitrium in nobis ante gratiam non est ut non peccemus, sed tantum ut peccare nolumus. 2078, Liberum arbitrium quomodo explicatur.

XXXVI, 208, Libera voluntas nobis a Deo data, tametsi absque illo nihil sit conatus noster.

XXXVII, 1320, Si non accepisset homo liberum arbitrium et rationem, non eum sequeretur damnatio iusta peccantem. 1320, Deus non sanat invitum. 1461, Creator in libero arbitrio constituta est, non sic ut Creatoris superet voluntatem, etiamsi contra ejus faciat voluntatem. 1310, Præceptum Dei custodire non sic habet homo in arbitrii potestate, ut nullo indigens auxilio id possit efficere. 1569, Inclinare cor in testimonia Dei, simul est et divini muneris et propriæ voluntatis. 1745, 1746, Quid libera voluntate, quid necessitate faciamus. 1818, In tuo arbitrio Deus esse voluit cui pares locum, Deo ad diabolo.

XXXVIII, 172, 174, Liberum arbitrium nihil valet sine Dei gratia. 752, Liberi arbitrii magnas vires, homo, cum conderetur, accepit, sed peccando amisit. 903, Quod ab homine exigitur propter arbitrium voluntatis, hoc a Deo petitur propter auxilium maiestatis. 1969, Est in hominis voluntate semen mortis.

XXXIX, 409. Arbitrio nos ro est ut ex bonis mali, et non ut ex malis boni fiamus. 1173. Homini Deus dedit liberum arbitrium, et si vult homo, heri palea, fiet hodie frumentum. 1269. Quale fuit primi hominis liberum arbitrium.

XL, 11. Liberum arbitrium cur homini datum. 16. In libero est voluntatis arbitrio peccatum et recte factum. 216. Ad peccatum liber est qui peccati servus additus est. 246. Libero arbitrio male utens homo, et se perdidit et ipsum. 296. Liberum arbitrium homini datum, ut Deo non necessitate, sed voluntate serviat. 329. Arbitrium voluntatis nec tentationes vincere, nec præcepta Dei sine gratia implere potest. 683. Liberum arbitrium sufficit ad malum, ad bonum autem parum est nisi ab omnipotente bono adjuvetur.

XLI, 181. Arbitrium voluntatis tunc est vere liberum, cum vitia peccatisque non servit. 467. Arbitrii libertas non fidendum.

XLII, 121, 451. Liberum arbitrium asservitur. 537, 543. Liberum arbitrium in angelis et hominibus.

XLIV, 181. Libero arbitrio non nimis tribuendum. 203. Liberum arbitrium sine gratia non sufficit. 237. Liberum arbitrium per gratiam non evacuat, sed statuitur. 211. Liberum arbitrium pertinet ad gratiam. 296. Liberum arbitrium in homine ad virtutem et vitia. 342. Arbitrium voluntatis cum gratia commendatur. 583. Liberi arbitrii et gratiæ Dei conciliantæ difficultas. 533. Liberum arbitrium non est impus ipsis adeptum. 533. Liberum arbitrium, unde liberum in bono, unde in malo. 567. Nemo vel in bonum vel in malum cogitur iuvius. 574. Nemo bene libero arbitrio uti potest, nisi per gratiam. 879, 880. Liberum arbitrium non est negandum, nec ei nimis tribuendum. 882, 883. Liberum voluntatis arbitrium esse in homine probatur ex Scripturis. 883. Peccatores se de Deo excusare conantes, ideo arguuntur, quia liberum habet arbitrium. 887, 893. Liberum arbitrium non sufficit sine gratia.

XLV, 1102. Arbitrium laudabiliter liberum quodam sit. 1104. Libertas quænam in homine post peccatum. 1107. Qua libertate indigent qui peccatum facere volunt. 1115. Liber ut quisquam sit requiritur ut vel e possit et bonum et malum. 1116. Est qualiam necessitas beata libertatem non auferens. 1298. Quis liber ad bonum et ad malum. 1499. Liberum arbitrium bonum opus Dei est.

BEDA venerabilis.

ICL, 44. Primum vitium ad ruinam sua est uti potestate velle. 49. Fieri non potest ut propria voluntas non grandi ruinæ pondere super hominem cadat, si eam voluntati superioris extollendo præponat. 53. In natura arbitrii et in potestate habet homo velle non consentire tentatori suadenti, adjuvante filo qui superbis resistit et humilibus dat gratiam. 63. Homo in potestate habet per gratiam divini auxilii conceptum de suo corde per liberum arbitrium repellere nequitiam. 138. Cum sollicite agere curamus, Dominiæ visitationis et consolationis accipere gratiam mereamur. 1068. In arbitrio animi nostri non est situm quod homo habeat bonorum operum nec saltem nec perfectionem.

BERNARDUS (S.), Clarevallens. abb.

CLXXXII, 1012, 1005, 1018. Liberum arbitrium quid. 1002. Liberum arbitrium cooperatur gratiæ consentiendo. 1006. Ex quo genere libertatis dicatur liberum arbitrium. 1015. Liberum arbitrium per se cadere potest, resurgere non potest, nec resurgere de malo in bonum, nec proflere de bono in melius. 1024. Non liberi arbitrii est salus, sed Domini. 1027. Liberi arbitrii et gratiæ indivisa operatio.

CLXXXIV, 204. Liberum arbitrium non est ablatum in statu naturæ lapsæ. 206. Aliud liberum arbitrium velle hominem liberare, aliud affectuose. 361. Liberum arbitrium sine gratia nihil valet.

CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc.

IV, 507, 760. Liberum arbitrium quid sit. 526. Petimus ut sanctificatio et vivificatio in nobis Dei protectione servetur. 530. Petimus ut facere possimus quod vult Deus. 537. Quales nos fecit Deus in secunda nativitate, tales vult reatos perseverare. 536, 596. Teolari nos permisit Deus; totum divina dignatione contingit.

DRUTHMARUS, Christianus.

CVI, 1513. Quidquid mali fecimus nostrum est. 1533. Quidquid boni fecimus in nomine Domini recipimus, aut in hoc sæculo aut in futuro mercedem. 1361. Ex voluntate quilibet iudicatur. 1466. Deus hominem habet in libero arbitrio dimissum utrum velit facere mandata an non. 1487. Homo custodire se debet ne aut bonum dicat malum aut malum dicat bonum.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 793. Qualiter infirmitas liberi arbitrii sit intel-

ligenda. 796. De Scripturæ locis quæ omnem liberi arbitrii vim auferre videntur. 799, 803, 801. An velle et nolle sicut ad malum, ita etiam ad bonam partem hominis arbitrio fuit commissum.

IULIGENTIUS (S.), Ruspens. episc.

LXV, 595, 436, 474. Liberum arbitrium post peccatum, liberum quidem, sed non bonum. 4, 9. Ad implenda præcepta nullatenus idoneum efficitur, nisi divinitus adjuvetur. 503. Liberum arbitrium ad malum peccator habet, ad bonum non nisi liberatus habet. 639. In bonis et impiis est liberum arbitrium, in bonis rectum, in malis omnino a Deo aversum.

GREGORIUS MAGNUS I (S.), Pap.

LXXV, 174. Liberum arbitrium primi hominis in statu innocentiae quid valuerit ad merendum. 1023. Peccamus ex libero arbitrio suggerente diabolo.

LXXIX, 277. Liberum arbitrium suum nemo sequatur. 617. Libero arbitrio vitio in primo parente, velle bonum nisi gratia aduti non possumus. 211. In victoria tentationum quid ad donum gratiæ, quid ad liberum arbitrium pertinet.

GUIBERTUS de Novigento, abb.

CLVI, 61. Voluntate, non necessitate peccamus. 71. Fragilis mutabilisque est hominis voluntas. 140. Liberi arbitrii est studium quod non præparat ad excipiendum quod gratia influit. 170. Ex libero arbitrio nostro et plantamus et rigamus, sed nihil est quod inter nos agimus nisi ex gratia Deus det incrementum. 313. Terrenitas affectionum nostrarum nostro arbitrio relinquatur. 548. Fides ex libero arbitrio, præveniente gratia, constat.

HERONYMUS (S.), presbyt.

XXII, 815. Liberi arbitrii assertio. 1151. Hi destrunt libertatem arbitrii qui facile eo abutuntur adversus beneficium largitoris.

XXIII, 284. Liberi arbitrii nos condidit Deus, nec ad virtutes nec ad vitia necessitate trahimur. 500. In voluntate nostra et in cursu liberum servatur arbitrium, sed in consummatione voluntatis et cursus Dei potentie cuncta relinquuntur.

XXIV, 463. Liberum hominis arbitrium monstratur. 571. In nostro arbitrio consistit bonum malumve eligere. 843. Cur liberum arbitrium homini servatur.

HILDEFONSUS (S.), Toletan. episc.

XCVI, 145. Meritum comparatur, prout quisque bene gessit in corpore. 148. Columna ignis et nubis Hebræos subsequens et præcedens, ostendit liberum arbitrium regi per gratiam prævenientem et misericordiam Dei.

HINCMARUS, Remens. archiepisc.

CXXV, 150. Homo recte et sine peccato et cum libero arbitrio conditus. 151. Vult Deus ut in iustitia permanet, sed libero arbitrio cecidit. 152. Homo lapsus factus est massa perditionis totius generis humani. 182. Liberum arbitrium homo non in totum perdidit, sed infirmavit. 183. Libertatem arbitrii in primo homine perdimus; hanc per Christum recipimus. 181. Liberum arbitrium habemus ad bonum prævenit et adiutum gratia; ad malum vero, gratia desertum.

PAULUS WINFRIUS, diaconus.

XC, 1206. Facile obsequio suo homo faciet Deum propitium, si conversus jam mutaverit vitium. 1214. Servus negligens et torpens damnabitur. 1216. Meritis liberi arbitrii remuneratio debetur. 1217. Vitam consumentes in malitia sua et maledicti vocati seipsos præparant æternæ maledictioni. 1227. Omnis homo in quantum a Deo creatus, bonus est, et in quantum per liberum arbitrium peccando se subiecit diabolo, malus est. 1270. Liberum arbitrium bonam plantationem naturæ plerumque mala voluntate malam efficit. 1402. Sunt qui gratia Dei de infirmitate ad fidem conversi, ingrati tamen per bonam operationem persistunt. 1402. Dicitur homo ambulare, cum in via mandatorum Dei boni operis gressum ponit.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.), Ravennatens. archiepisc.

LII, 390. Liberum arbitrium cum Evangelio obaudis, est beneficium vocantis, et nobis oratione opus est ut a Deo constringatur. 512. Liberum arbitrium quomodo tenebatur a diabolo captivum. 458. Liberum arbitrium et non necessitas facit peccatum. 479. Velle et non posse est liberi arbitrii sibi soli relicti. 519. Peccandi voluntas non tollitur timore hominum.

RARANUS MAURUS, Moguntinens. archiepisc.

CVII, 215. Ille solus electorum consortio dignus qui per gratiam adiutus, pro sua mensura et capacitatis decreta legis spiritualiter intellectu percipit. 252. Nemo præcedentibus bonis suis operibus gratiam suæ vocationis demonstrat. 518. Credere et proponere bona ex Dei inspiratione nostrum est. 536. omne Opus vitari potest pro

voluntate nostra. 1153, Si voluntatem nostram et non Dei faciamus obscurabitur laus nostra.

CIX, 689, Qui non vult audire quod Dominus jubet, non potest a Domino mereri quod petit. 675, Deus nemini necessitatem imponit: mali verbi aut pravi actus. 713, Humana infirmitas nisi ope sustentetur divina visibus innumeris deficiens ad nihilum redigetur. 863, Liberum arbitrium excecatum per ipsum se illuminare non potest, conversum est, non eversum.

CX, 451, Nostrum est tantum voluntatem nostram pariter Deo commendare. 577, Discretio non postponenda est in bono opere.

CXII, 170, Homines suo arbitrio derelicti sunt; neque enim bonum necessitate faciunt, sed voluntate, ut credentes coram accipiant et increduli supplicio mactentur. 304, Ictonea fuit natura humana per liberum arbitrium vulnerare se, sed jam vulnerata et sauciata non est idonea per liberum arbitrium sanare se. 1516, Semper est in nobis voluntas libera, sed non semper bona.

PROSPER (S.), Aquitan. episc.

LI, 81, Liberum arbitrium, quale cum aut sine Deo. 86, Nunc non peremptum, sed renatum. 123, Post lapsum manet, et non est ex toto deletum, sed debilitatum ad bonum, alligatum ad malum, quorumque fertur ruit et labitur. 126, Liberum arbitrium non tollitur, cum sanatur et liberatur per gratiam. 127, Liberum arbitrium non se ipsum sanare potest, sed gratia Christi. 160, Ante fidem liberum arbitrium est, sed in tenebris agit. 161, Quale sit liberum arbitrium ante gratiam et quomodo gratia ei medeatur. 207, Liberi arbitrii cum auxilio divino concordia, ita ut libero arbitrio nemo bene utatur sine gratia. 228, Liberum arbitrium non auferitur per gratiam Dei, sed formatur, regitur, ordinatur. 259, Liberum arbitrium malum ex voluntatis defectu, bonum nonnisi auxilio gratiæ. 651, Liberum arbitrium homo non perdit, cum Spiritu Dei agitur, nec cum diabolo voluntate se dedit.

SEDULIUS SCOTUS.

CIII, 62, Homo in manu sua et in arbitrii potestate habet ut servus sit peccati aut justitiæ. 67, Voluntas est et bene agendi, sed ut captivus cogitur facere quod non vult. 78, Quid orare, quid a Deo potere oportet ignoramus. 87, Ipsum meum velle et currere non est meum sine Dei auxilio. 88, Ad palmam supernæ vocationis Dei pervenire non potest homo, nisi voluntate occurrerit. 120, Libertas quam habemus in Domino omnia nobis munda esse facit. 135, Nihil habemus proprium nisi mercedem nostri laboris.

TERTULLIANUS, Carthagenus. presbyt.

II, 290, In liberi arbitrii potestate et libertate et non in lineis corporalibus homo ad Dei imaginem factus dicitur. 291, Arbitrii potestas et libertas sponte præstita ab homine efficit bonum ut proprium. 292, Arbitrii potestas in utramque partem concessa. 915, Nisi sciamus quid velit, quid nolit Deus, tamen nobis est voluntas et arbitrium eligendi alterutrum. 916, Quod in nostro arbitrio positum est, non debemus referre in Dei voluntatem; nam excusaretur omne delictum, si contenderemus nihil fieri in nobis proprio voluntatis nostræ arbitrio.

WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach.

CXIII, 176, Dei permissio est justa, cum eum qui eligit prius dimittit suo libero arbitrio ut cadat.

CXIV, 101, Libertas arbitrii nostri sociari debet per gratiam voluntatis Dei, quæ est sanctificatio nostra. 503, Voluntas, ut ad vera credenda moveatur, non sibi sufficit, nisi per gratiam Dei sibi opituletur. 951, Omnia merita præcedit gratia, ut dona Dei consequantur merita nostra; nam non gratia ex merito, sed meritum ex gratia, et opera ex gratia, non gratia ex operibus. 672, Vitia non nobis a Deo, sed a nobis sunt.

SECTIO TERTIA.

Definitiones et sententiæ circa divinam prædestinationem.

Ex Scriptura sacra.

Ad hanc questionem afferuntur præcipue textus sequentes:

Rom. ix, 16-26, Non autem quod exciderit verbum Dei: Jacob dilexi, Esau odio habui. Miserebor cuius misereor, et misericordiam præstabo cui misereor. An non habet potestatem singulus ex eadem luti massâ facere aliud quidem vas in honorem, aliud vero in contumeliam. Vocabo non plebem meam plebem meam, et non misericordiam conse-

cutam, misericordiam consecutam. Rom. xi 1-32. Numquid Deus replevit plebem suam? Quod si aliqui ex ramis fracti sunt, tu autem cum oleaster esses, insertus es in illis, noli gloriari. Vide ergo bonitatem et severitatem Dei, in eos quidem qui ceciderunt severitatem, in te autem bonitatem Dei. Sicut enim et vos aliquando non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consecuti estis, propter incredulitatem illorum. Concludit enim omnia Deus in incredulitate, ut omnium misereatur.

Ex SS. Patribus.

ADAMUS SCOTUS, Præmonstratens. abb.

CXCVIII, 222, 283, Electorum et reproborum una res nascendi, diversi mores vivendi. 251, 252, Electis sola prodest accepisse gratiam Dei. 773, 830, Electorum peccata sunt æternitatis quasi non præsentia. 818, Electis omnia, etiam peccata, cooperantur in bonum. 829, Electos Deus quamvis cadere permittit, tamen miserabiliter illos ad se convertit per gratiam suam. 832, Electi nunquam peccant ad mortem quasi damnam post mortem.

AUGUSTINUS (S.), Hipponeus. episc.

XXXII, 1270, Necesse est ut peccet de quo est peccare prædestinatio, etiam si non cogatur peccare. 1275, Prædestinatio non facit ut non libera voluntate non peccetur, aut aliquid aliud faciamus. 1277, Prædestinatio fit quod sicut Deus recte punit quos prævidet peccaturos, sic justè præmiat quos prævidet recte facturos. 1278, Bonus est Deus condendo creaturam et quam non peccatorem et quam peccatorem esse præscivit.

XXXIII, 635, 659, Prædestinatio non ex merito hominum, sed ex gratia. 639, Ad prædestinationem cur alii pertineant, occulta causa esse potest; alii non, injusta esse non potest. 744, Non perit unus ex illis pro quibus Christus mortuus est. 879, Cur ille credat, iste non, cum ambo idem audiunt, altitudo est iudiciorum Dei. 883, Cur hunc potius quam illum Deus liberet, scrutetur qui potest, sed caveat præceptum. 886, Prædestinatorum certus numerus, et prædestinationis causæ inscrutabiles.

XXXIV, 887, Prædestinatio non ex prævisione bonorum operum. 982, Finire vitam in voluntate consentiente, doctrinæ salutaris electorum est.

XXXV, 1725, Prædestinati aliquando errant et foris sunt. 1742, Qui prædestinati sunt, ad tempus errant et in æternum non pereunt. 1745, Lupus et latro non perunt nisi prædestinatos ad interitum. 1776, Prædestinatio non cogit nec ad peccandum nec ad pie vivendum.

XXXVII, 1932, Quos prædestinavit Deus, vocat in penitentiam. 1962, Prædestinatio nostra non in nobis facta est, sed in occulto apud Deum.

XXXVIII, 179, In Deo qui cuius vult miseretur nulla iniquitas. 504, Oves et hircos scit ille qui prædestinavit. 862, Ne non prædestinatis nocere valet. 1050, Nemo prædestinatorum cum diabolo peribit, et nemo usque ad mortem sub diaboli potestate remanebit.

XL, 275, Iudicia Dei occulta et inscrutabilia in hominum prædestinatione. 277, Dilertus Jacob, Esau odio habuit ante ulla propria merita; in odio Esau iudicium pœnale ingeritur digno, in dilectione Jacob misericordia præstatur indigno.

XLI, 911, Prædestinatos misericordia comitatur in quocunque statu.

XLII, 614, Prædestinatorum numerus magnus.

XLIII, 537, 582, Prædestinatorum quomodo pauci et multi.

XLIV, 179, Omnes per unum mediatorem et per eam eandemque fidem salvantur. 535, Prædestinatio ad æternam vitam et ad æternam mortem. 620, 761, Cur Deus alios oves facit, alios non facit, questio inscrutabilis; non est tamen iniquitas ad Deum. 940, Nemo de salute et prædestinatione sua certus et securus.

XLV, 938, qui cadunt et pereunt in numero prædestinatorum non sunt. 975, Prædestinatio et gratia in quibus differant. 983, Immutabilis prædestinationis veritas. 1018, Quæ contra prædestinationis prædicationem affirmantur, eadem possunt dici contra gratiam. 1051, Prædestinatio prædicata ut oportet, non est causa desperationis. 1156, Ex eadem massa alii gratia Dei liberati, alii iudicio Dei non liberati. 1200, In comparatione perentium, pauci sunt qui salvantur; sine comparatione autem perentium et ipsi multi sunt. 1523, Prædestinationis et gratiæ inscrutabilis altitudo in discretionem parrulorum qui ad baptismum perveniunt.

BERNARDUS (S.), Clarevallens. abb.

CLXXXII, 203, Prædestinationis æconomia. 246, Prædestinatio est præparatio ad justificationem.

CI. XXXIII, 203, Prædestinationis media. 297, Prædestinationis signa. 302, Prædestinatio incerta. 352, Prædestinationis initium et finis soli gratiæ, opus etiam nobis tribuendum. 391, Prædestinatorum felix status, generatio celestis.

CLXXXIV, 158, Prædestinatio divina ineffabilis. 158, Prædestinationis effectus studium, seu diligentia hominis. 553, Prædestinationis futura quodammodo certa significatio, est justificatio in presenti.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 811, 812, Prædestinatio nullo modo impellit homines ad bonum, nec ad malum. 814, Nihil prædestinatio egit directe in obduratione cordis Pharaonis. 817, 819, Tam potuit quam voluit salvus esse qui perit.

FULGENTIUS (S.) Ruspens. episc.

LXV, 157, Prædestinationis agnitio statuitur. 157, Deus in sua voluntate futurum hominis renovandi effectum disposuit. 158, Sicut præparata est per prædestinationem voluntas a Domino quo bonum velimus, sic etiam opera bona præparavit Deus ut in illis ambulemus. 160, Deus in prædestinatione jam fecit quæcumque tempore congruo facienda disposuit. 161, Quid Deus agat in prædestinatione, quid in reprobis. 161, 162, Bonæ voluntatis initium in homine Deus prædestinavit. 162, 167, Prædestinatio est futurorum operum æterna præparatio. 168, Causa prædestinationis electorum sola Dei miserantis charitate invenitur. 170, Deus omnia omnium opera præcivit, sola bona prædestinavit. 170, Quosnam Deus ad regnum, quosnam ad supplicium prædestinavit. 172, Prædestinatio, quid. 172, 177, Prædestinatio sine præscientia, et præscientia siue prædestinatione esse non possunt. 410, Christi et sanctorum prædestinationem qui negat, apostolicam fitem oppugnat. 482, Deus, post peccatum primi hominis, quos voluit prædestinavit, et quos voluit in massa corruptionis reliquit. 492, Deus non aliter perficit in opere quam in sua sempiterna atque incommutabili voluntate dispositum habet. 551, Prædestinati sunt omnes illi de quorum numero Deus neminem vult perire.

HIERONYMUS (S.), presbyter.

XLII, 427, Prædestinationis materia.

XLIII, 545, Ex præscientia et prædestinatione jam ea facta sunt, quæ futura sunt. Prædestinatio non tollit liberum arbitrium, sed causas ante præcedere innuit, quare unumquodque sit factum.

XLVI, 453, Prædestinationis notiones.

LANFRANCUS, Cantuariensis. archiepisc.

CL, 124, 151, Prædestinatio sanctorum, quæ. 151, Prædestinatio Jacob absque meritis. 141, Electio non secundum merita. 145, Quos elegit Deus, sine mutatione sui consilii eligit. 168, A massa perditorum quos ex Adam facta est, Deus solus discernit. 206, Prædestinati ad mortem. 299, In prædestinatione merita non considerantur. 379, Salutem prædestinatorum consummavit Christus per passionem. 595, Christus ut prædestinatos redimeret mortuus est. 424, Christus oblatus est in cruce, ut quos præcivit redimeret.

PROSPER (S.) Aquitan. episc.

LI, 85, 133, Merito Deus voluit ut nos lateret divinæ prædestinationis arcanum. 157, 161, Prædestinatio non necessitat ad bonum aut ad malum. 167, 161, Prædestinatio Dei semper in bono est. 196, Prædestinatio, quid. 212, Firmitas prædestinationis. 492, Prædestinatio Dei neminem peccare compellit. 658, Prædestinatio Dei non est incerta, nec consilium mutabile, nec inefficax voluntas, nec falsa promissio.

TERTULLIANUS, Carthaginiensis. presbyt.

II, 290, Prædestinatio tot habet testes, quot fuere prophetæ. 291, Deus universa disponendo præcivit, et præsciendo disposuit. 718, Filii fidelium quoddam est genus prædestinationis. 915, Non est bonæ et solidæ spei sic omnia ad voluntatem Dei referre, ut non intelligamus aiquid esse in nobis ipsis. 917, Non omne quod Deus permittit, ex mera et tota ejus voluntate procedit.

Utrum circa prædestinationem exorta sit hæresis Prædestinianismus vocata, hic quædam addenda videntur.

Ex S. AUGUSTINO, LIII, 673-691, Prædestinianismi exordia in Africa in monachis Adrumetinis.

A S. Augustino et Evodio deprehensa sunt Quæ hæresis apud Gallos emergente, S. Prosper et S. Hilarius epem S. Augustini per litteras implorant, et, istis suggerentibus, prædestinati per epistolam ad Gallias episcopos a Coelestino papa reprobis sunt. Prædestinatorum hæresim primus impugnavit auctor Prædestinati, Genadius Massiliensis. confutatur. In synodis Arelatensis. et Lugdunensis. Prædestiniani damnantur Faustus Regiens. Lucidum prædestinianum impugnavit. Apparent Possessor et Joan. Maxentius, et concilium Arausicanum tert. decretum hanc hæresim damnans. Ennodius Tici-

nens. unus adhuc est Jebellator prædestinianismi... Hæc tandem hæresis in Galliam per Gotteschalcum renovatur; et duabus in synodis a Rabano atque Hincmaro oppressa fuit. Sententia ecclesiastica in Gotteschalcum fertur in synodo apud Carisacum habita, a duodecim episcopis. Quidquid dicitur, nec Ecclesia Lugdunensis, nec synodus Valentina, in causa Gotteschalci suffragatur prædestinatorum erroribus.

Videas Iusuper, LI, 1002; LIII, 675, 617, 620, 621, 624, 674, 685; CXXI, 317; CXXV, 50 et seqq., etc., quæ passim de prædestinatione referuntur.

PARS QUARTA.

SECTIO PRIMA,

De Pelagianismo et Semipelagianismo et Jansenismo. Utrumque hærestum capita fere eadem.

Cum isti plus minusve eadem docerent, aut saltem cum differentia eorum hæresis vix attentè mente discerni possit, utramque confundimus in isto Indice, rati eos qui studiosissime eam perscrutari voluerint in suis indagationibus, quas hic indicamus, festucas differentiarum notaturos esse.

ALARDUS GAZÆUS, XLIX, 898.

ANASTASIUS, Bib. iotherar., CXXVII, 968-970.

ANIANUS, Celebens., XLV, 1749, 1750; XLVIII, 298, 626.

ANONYMUS, LIII, 6 7, 621.

AUGUSTINUS (S.), Hipponensis. episc., XXXII, 459-478, 585, 1221; XXXIII, 596, 58, 595, 674, 720, 713, 760, 769, 771, 784, 815, 832, 818, 853, 867, 871, 877, 897, 968, 971, 978; XXXIV, 743, 756; XXXV, 1396, 1510, 1719, 1850; XXXVIII, 133, 159, 171, 176, 178, 184, 180, 729, 845-867, 902, 911, 939, 950, 979; XL, 102, 147, 251; XLII, 9, 47, 95; XLIV, 109, 199, 247, 291, 319, 359, 415, 475, 611, 650, 875, 881, 889; XLV, 991, 1019, 1609, 1665, 1677, 1686, 1691, 1692, 1701, 1697, 1704, 1710, 1715, 1716, 1718, 1725, 1735, 1751, 1752, 1754, 1760, 1761, 1766, 1782, 1786; XLVII, 670, 748, 806, 885.

AURELIUS, Carthagin. episc., XX, 561, 164, 508; XLV, 1728, 1751; LXVII, 1141.

BALILENIUS, LIV, 1263, 1267; LV, 571-600, 425, 539; LVI, 1005-1011.

BEDA, Venerab., XCI, 1066; XCV, 50.

BENCINUS, CXXVIII, 174.

BENEDICTUS (S.), Carthusianor. institut., LXVI, 418.

BINIUS, XX, 639.

BLANCHINUS, CXXVIII, 176.

BOETIUS, LXIV, 1575.

BONIFACIUS II, papa, XLV, 1790.

BRAIDA, LII, 1024, 1027.

CACCIARIUS, LV, 1065.

CÆSARIUS (S.), Arelatens. episc., LXVII, 1268.

CASARIANUS, L, 93; LII, 771, 784, 1057.

CIACONIUS, I, 549.

COELESTINUS, L, 531, 532, 528.

COELESTIUS, XLV, 1755.

CONSTANTIUS, imperat., LVI, 492, 1750.

CONSTANTIUS, XX, 635.

DATIANUS, episc., XLV, 1779.

ERASMUS (Desiderius), XLVII, 28, 566.

ELMENHORSTIUS, LVIII, 1023-1038.

FACUNDUS, episcop., LXVII, 687, 1267.

FAUSTUS, Regiens. episc., XLV, 1776; LVIII, 1057; LXIV, 1576.

FELIX III, papa, XLV, 1783.

FULGENTIUS (S.), Ruspens. episcop., LXV, 105.

GALLANDIUS, L, 576.

GARNERIUS, XLVII, 11, 61, 81, 109, 183, 214, 240, 258, 266, 277, 416, 497, 503, 585, 587, 626, 630.

GELASIUS I, papa, LIX, 50, 52, 53, 116.

GENADIUS, XLII, 1083, 1218.

HIERONYMUS (S.), Ecclesiæ doct., XXII, 1085, 1142, 1147, 1161, 1164, 1166, 1179, 1180, 1181; XXIII, 492; XXIV, 679, 7 7, 157; XXV, 167.

HILARIUS (S.), Arelatens. episc., XXXIII, XLIV, 953, 1007.

HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 955.

HONORIUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 239.

HONORIUS, imperat., XLV, 1726, 1757; LXIII, 490.

INNOCENTIUS I, papa, XX, 459, 462, 542, 588; XXII, 1163, 1164; XLVII, 515, 519-536.

JULIANUS, Eclanensis., XX, 697, 1740; XLVIII, 508, 533, 534, 625.

LAUNOIUS, XLVIII, 491.
 LEO MAGNUS (S.), papa, XLV, 1761, 1763; LIV, 581, 597, 597, 705, 706; LV, 161, 186, 415; LVI, 112.
 LUCIDUS, presbyt., LXIV, 1580.
 MANICHÆUS, XLVIII, 896.
 MARIUS MERCATOR, XLV, 1757; XLVIII, 63, 141, 257.
 MAVENTIUS, (Ioan.), XLV, 1778.
 NESTORIUS, XLVIII, 175, 185.
 ORIGENES, PALLADIUS, et EVAGRIUS, XLVIII, 682.
 PAGIUS, CXXVIII, 180.
 PAULINUS, diacon., XX, 711.
 PAULINUS Nolan., LXI, 200, 567.
 PAULUS OROSIIUS, XLVIII, 566.
 PELAGIUS, Britannus monach., XI, 608; XXXIII, 1100; XLVII, 609.
 PETRUS, diacon., XLV, 1772; LXII, 80.
 POSSESSOR, episcop., LXIII, 489.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 25, 45, 47, 65, 67, 73, 77, 90, 151, 156, 175, 186, 189, 211, 275, 501, 630, 685, 721, 751.
 QUENELLUS PASCHAS., LIV, 1265, 1267; LV, 559, 571, 587, 415, 959; LVI, 9-9, 964, 978, 1025.
 RAYNAUDUS (Theophil.), LII, 758.
 RUFINUS, presbyt. Aquileiens., XX, 197; XLV, 1771, 1776; XLVIII, 339, 419.
 SOMMIER, CXXVIII, 185.
 THEODORUS, Mopsuesten., XLVIII, 214, 416.
 THEODOSIUS, imperat., XLVIII, 1751.
 VALERIUS, LI, 775.
 VINCENTIUS (S.), Lirinens., L, 650.
 VOLUSIANUS, XLV, 1751.
 XYSTUS-III, papa, L, 118, 624.
 ZOSIMUS (S.), papa, XX, 639, 640-645, 649, 651, 693; XLV, 1225, 1730.

SECTIO SECUNDA.

Pelagianismi auctores, simul et Semipelagianismi.

ANIANUS, diacon. Celebens., XXI, 1176.
 COELESTIUS, Pelagii discipul., XXXII, 492-503, 541-550; XLVIII, 497, 503, 615, 617.

JULIANUS, Eclanens. episc. Pelagian., XXI, 1167; XXXII, 518-523; XLVIII, 555, 554, 559, 624, 625, 449.
 PELAGIUS, Britannus monach., XXI, 1153; XLII, 1291; XXX, 15, 645; XXXII, 439-446; L, 80-88; XXXIII, 772, 774, 1099; XLV, 1711, 1712, 1715; XLVIII, 488, 567, 595, 596, 598, 606, 608, 609, 610, 611.

SECTIO TERTIA.

Loca Patrum Pelagianismum et Semipelagianismum redolentia.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XI, 121; XIV, 271-278; XXXII, 620; XLIV, 964.
 BOETIUS, XLV, 1575, 1776.
 CASSIANUS, Massiliens. presbyt., XLVII, 796, XLIX, 25, 30; 412, 898, 1657; L, 527, 519; LVIII, 775, 777, 1057, 1091; LI, 34, 1057; LXIII, 490, 1109; LXVII, 1141, 1072, 1107; LXIX, 477.
 GENNADIUS, Massiliens., LVIII, 979, 1054, 1107, 1079, 1120.
 HILARIUS, Arelateus. episc., I, 626.
 GOTTFESCHALCUS, monach., CXXI, 545.
 JOHANNES SCOTUS, CXXII, 547.
 LEPORIUS, presbyter et monach., XXXI, 551; XLII, 42, 1228; XXXII, 547; LVIII, 1092.
 NESTORIUS, hæretic., L, 25.
 OPTATUS (S.), XI, 765, 974.
 PAULUS SAMOSATEN., XLII, 1147; XLVIII, 12, 48.
 ORIGENES, XLVIII, 246.
 RUFINUS AQUILEIENS., XI, 216.
 SEVERUS SÜLPICIUS, XX, 90-91; LVIII, 1073.
 SIDONIUS APOLLINARIUS, LVIII, 622.
 THEODORUS MOPSUESTENSIS, XLVIII, 258, 415.
 VALERIANUS (S.), Cemeliens., LII, 764.
 VINCENTIUS, Lirinens., I, 625, 650.
 ZACHÆUS, CHRISTIANUS, IX, 1066.
 ZENO (S.), XI, 125, 123, 253, 271, 311.

SECTIO QUARTA.

De Jansenianismo, licet recentius exortio.

Consulatur MERIV (Carol.), e societate Iam, XLVII, 845, 886, 901, 912, 923, 924, 933, 956, 942, 959, 965, 967, 994, 1075, 1081, 1083, 1089, 1095, 1101, 1111.

XCV.

INDEX DE SACRAMENTIS IN GENERE.

IN QUO VICISSIM AGITUR DE NOTIONE SACRAMENTORUM TUM VETERIS TUM NOVÆ LEGIS.

DE ILLORUM INSTITUTIONE ET NUMERO, MATERIA ET FORMA, VIRTUTE, MINISTRO ET SUBJECTO, ETC.
 PRÆTEREA ENUMERANTUR LIBRI DE SACRAMENTIS TRACTANTES.

I. — *Notio sacramenti.*

Sacramenta ideo dicuntur, quia in eis aliud videtur, aliud intelligitur. S. August., XXXVIII, 1247. Signa cum ad res divinas pertinent, sacramenta appellantur, id., XXXIII, 527. Sacramenta, si quamdam similitudinem earum rerum, quarum sacramenta sunt, non haberent, omnino sacramenta non essent, *ibid.*, 564. Sacramenta corporalia sunt, quasi verba visibilia, id., XLII, 356. Sacramentum visibile verbum, id., XXV, 1810. Sacramenta, quare sic dicantur, Raban. Maur., CVII, 309. Quid sint sacramenta, vel quare dicantur, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1275; Ratramnus Corbeiens., CXXI, 146. Sacramentum vero est visibile signum invisibilis gratiæ, Zacharias Chrysopol., CI XXXVI, 102. Quid sacramentum, Magister Bandinus, CXCII, 10-9; Hugo Rothomag. arch., CXCII, 121; Petrus Piclav., CCXI, 1227; Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1145.

II. — *Sacramenta vetera.*

Quidam ex Judæis fideles contendebant eos, qui credebant in Christum, sine veteribus sacramentis salvos esse non posse, S. August., XXXIII, 278, 279. Sacramenta Legis Veteris sola significant si ratione præcepta sunt, id.,

XLIV, 591. Divinitus data sunt ad significationem futurorum, etc., id., XXXIII, 281. Sacramenta Veteris Testamenti quid significant, id., XXXVI, 954, 935. Sacramenta vetera umbra erant futurorum, id., XLIV, 22. Sacramenta legis prænotativa erant Christi venturi, id., XLII, 353, 357, 359. Sacramenta vetera ante Christum necessaria, id., XXXIII, 156. Sacramenta vetera post Christum superflua, *ibid.* Sacramenta vetera primis Christianis non erant noxia, sed nec necessaria, id., XLII, 357. Sacramenta vetera nec bona sunt, nec mala, id., XLII, 281. Non signacula illa (veteris Testamenti) damosa sunt, sed, succedentibus opportunioribus, decesserunt, id., XXXIII, 98. Sacramenta vetera non erant gentibus imponenda, id., XLII, 357. Sacramenta Judæorum celebranda suscepit Apostolus, quare? id., XXXIII, 278, 279, 282. Sacramenta vetera non simulatione falsæ, sed consilio prudenti observavit Apostolus, id., XLII, 357. Sacramenta cur Judæis apostolorum tempore permixta, id., XI, 536. Sacramenta vetera quandiu observare permixta sunt primi Christiani qui ex Judæis crederunt, id., XI, 537, 538. Sacramenta vetera non evacuavit Christus, sed mutavit, *ibid.*, 55. Mutatio in sacramentis veteribus a Christo facta, in psalmis prædicta, *ibid.*, 53, 54, 55. De differentia sacramentorum veterum et novorum, Petrus Lombardus, CXCII, 840.

III. — *Sacramenta novæ legis. — De eorum præstantia, differentia, etc.*

Sacramenta Christianorum diviniore et priora esse quam Judæorum, S. Ambros., XVI, 420. Sacramentorum novæ legis præstantia, S. August., XXXII, 200. Discrimen inter sacramenta veteris et novi Testamenti, id., XXXVI, 931; XLIII, 289. Sacramenta nova virtute majora, utilitate meliora, actu facilia, numero pauciora sunt quam antiqua, id., XLII, 355. Inter sacramenta veteris legis et novæ, quæ differentia, Hervæus Burgid., CLXXI, 1597. Quomodo differant sacramenta veteris et novæ legis, Magister Bandinus, CXCI, 1391. Petrus Pictav., CXI, 1329. Quod tria genera sunt sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 327.

IV. — *Sacramentorum novæ legis institutio, numerus, etc.*

Auctor sacramentorum quis, S. Ambrosius, XVI, 439. Quæ sit causa institutionis sacramentorum, Petr. Pictav., CXI, 1327. Quatuor esse consideranda in institutione sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 317. Quare instituta sint sacramenta, *ibid.*, 319. Institutionem sacramentorum quantum ad Deum dispensationis esse, quantum ad hominem necessitatis, *ibid.*, 323. Tria sunt propter quæ instituta sunt sacramenta, *ibid.*, 117. Quare instituta sunt sacramenta, Magister Bandinus, CXCI, 1390; Hildebertus Cenom., CLXXIV, 1145. Sacramenta de latere Christi profluxerunt, S. August., XXXV, 1543; XXXVI, 161, 668. Enumeratio sacramentorum, Tertull., II, 80; Philippus de Harveng., CCIII, 819. Sacramenta cur hominibus data, Guillelmus, CLXXXIV, 406; Petrus Lombardus, CXCI, 859.

V. — *De materia et forma sacramentorum novæ legis.*

Accedit verbum ad elementum et fit sacramentum, S. August., XXXV, 1840. De materia sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 326.

VI. — *De virtute sacramentorum.*

Sacramenta nova virtute majora, utilitate meliora, S. August., XLII, 335. Sacramentum et virtus sacramenti quandoque separantur, id., XXXV, 2026. Aliud est sacramentum, aliud virtus sacramenti, *ibid.*, 1611. Sacramentorum virtus, gratia; non omnibus communis, licet communia sint sacramenta, id., XXXVI, 985. Sacramentis visibilibus sanctificat minister, Deus invisibili gratia, id., XXXIV, 712, 715. Sacramentis divina virtus adhsit, sive ad salutem bene utentium, sive ad perniciem male utentium, id., XLIII, 144. Sacramentorum visibilibus effectus, pietas, id., XLII, 335. Sacramenta temporalia, aligamenta medicinalia sunt contritionis nostræ, id.,

XXXVII, 1905, 1904. An ex bonitate aut perversitate ministrorum pendeat sacramentorum effectus, id., XLIII, 67, 75. Sacramentorum vi peccata dimittuntur non meritis ministrorum, *ibid.*, 1:6. Sacramenta apud schismaticos formam visibilem pietatis habere possunt; non virtutem ejus spiritalem, id., XXXVIII, 465. Sacramenta eadem iustis sunt ad salutem, iniquis ad damnationem, id., XLIII, 293, 297, 298, 435. Sacramenta in eis, qui mundum diligunt, remanent ad damnationem, non instrumentum ad salutem, id., XXXV, 1994. Sacramenta portæ æternales, Cassiodorus, LXX, 174. De sacramentis Ecclesiæ, et eorum effectu, Rabanus Maurus, CXII, 1168. Sacramenta vasa gratiæ, Alanus de Insulis, CCX, 204. Hominum malitia sacramenta non profanat, Gratian., CLXXXVII, 498.

VII. — *De ministro sacramentorum.*

Sacramenta gratiæ dat Deus etiam per malos, gratiam vero ipsam non nisi per se ipsum vel per sanctos suus, S. August., XLIII, 191. Sacramentorum vi peccata dimittuntur, non meritis ministrorum, *ibid.*, 156. Sacramenta apud hæreticos, id., XXXVIII, 463; XLIII, 179. De sacramentis per improbos administratis, S. Petrus Damian., CXLV, 525; S. Anselm. Lucen., CXIIX, 521, 522. Sacramentorum quorum, qui ministri, S. Bruno Carthus., CLIII, 128. Merita ministrorum nihil conferunt sacramentorum validitati, Radulph. Ardens, CLV, 1882. Quod improbitas ministri non impedit veritatem sacramenti, Marbodius Redonens., CLXXI, 1472. Licet sacramenta mali ministrent, remissionem peccatorum non præstant, Gratian., CLXXXVII, 499. Quod presbyterum quemque sacramenta Dominica scire oporteat, Petrus Blesens., CCVII, 1150. Qui sacramentorum Ecclesiæ nescius est, ipsius administratione dignus non est, G. Ibertus abbas S. Mariz., CLVI, 901.

VIII. — *De subjecto sacramentorum.*

Sacramentorum usus indignis interdum ex necessitate pacis Ecclesiæ non prohibetur, S. August., XXXVIII, 51. Etiam si justus et iniquus pariter sacramenta participant, non ideo participacionem justitiæ esse cum iniquitate dicendum, id., XLIII, 294. Sacramenta eadem iustis sunt ad salutem, iniquis ad damnationem, *ibid.*, 293, 297, 298, 435.

IX. — *Libri de sacramentis tractantes.*

De sacramentis libri sex, S. Ambros., XVI, 417. Liber de sacramentis divinis, Raban. Maur., CXII, 1218. Liber de sacramentis, Bonizo Placent., CL, 857. De sacramentorum diversitate, S. Anselmus Cant., CLVIII, 548. De sacramentis legis naturalis et scriptæ, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 17, 544, 351, 117. De sacramentis Christianæ fidei, *ibid.*, 173. De ecclesiasticis sacramentis, Magister Bandin., CXCI, 1090.

XCVI.

INDEX DE BAPTISMO,

ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS DE HUIUS SACRAMENTI NATURA, INSTITUTIONE, NECESSITATE, ETC

MONITUM.

Baptismus metaphysice sumptus recte definitur: Sacramentum regenerationis per aquam, cum expressa SS. Trinitatis invocatione. Primum est omnium sacramentorum, et nullum a non baptizato recipitur. In hoc Indice vicissim disserimus de natura et figuris Baptismi; de huius sacramenti institutione, materia et forma; de illius necessitate ac unitate; de variis Baptismatum generibus; de Baptismo Christi et Joannis; de ministro et subjecto Baptismi; de Baptismo ab hæreticis, schismaticis et pravis ministris collato; de tempore quo conferendus et suscipiendus sit; de caeremoniis et effectibus Baptismi; de agendi ratione post Baptismum tenenda. Præterea recensemus varios libros de Baptismo tractantes.

I. — *De natura baptismi.*

Baptismi aqua felix sacramentum, Tertull., I, 1197. Baptismus obsignatio fidei est, *ibid.*, 1230. Spiritus san-

ctus aquis superest, sanctificans eas de semetipso, *ibid.*, 1204. Baptismus circumcisio spiritualis, S. Cyprian., III, 1018. Lavacrum aquæ salutaris, id., IV, 198. Baptismus est sacramentum divinæ regenerationis, S. Hilar., X,

59. Signum est evictæ mortis, S. August., XXXV, 2475. Futuræ resurrectionis imago, id., XXXIX, 2070. Baptismus est signaculum Dei character, Victor Vitens., LVIII, 247. Baptismus sacramentum reconciliationis, Egiypt., LXII, 871. Sanctæ et incontaminatæ Christianorum fidei velut radix ac certum fundamentum divini baptismi grætia est, id., LXXIII, 470. Baptismus unde dicitur, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 256; Leidrad., XCIX, 861; Raban. Maur., CVII, 309. Fons sacer baptismatis non immerito fons vite nuncupatur, quare, Ratramn. Corbeiens., CXXI, 133. Tria sunt in baptismo visibilia, sacerdos, corpus et aqua; et tria invisibilia, spiritus, anima, fides, Hincmar., CXXVI, 103. Baptisma est figura mortis et sepulture, id., CLVIII, 544. Baptismus est ostium per quod intratur in templum Dei, Rupertus, CLXXII, 1151. In baptismo adest aqua visibiliter, sanguis Christi invisibiliter, *ibid.*, 1651. Baptismus ostium domus Dei, Godefrid., CLXXIV, 432. Quid sit sacramentum baptismi, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 129, 443. Baptismus est quasi janua omnibus atria Ecclesie introeuntibus, id., CLXXVII, 588. Ablutio exterior in baptismo interiorem designat, S. Bernard., CLXXXIV, 479. Baptismus, qualiter dicitur, Petr. Lombard., CACII, 843; Magister Bandin., CACII, 1092. Porta ab Oriente sacramentum est baptismatis, per quod in civitatem intratur, Henric., CCIV, 296. Secunda piscina est baptismus quæ dicitur initialis, quomodo, Thomas Cisterc., CCVI, 712. Baptismus est ablutio aquæ per invocationem sanctæ Trinitatis sanctificatæ, peccati abluitionem signans, Alanus de Insul., CCX, 613. Baptismus est exterior corporis ablutio facta sub forma verborum præscripta, Petrus Pictav., CCXI, 1230.

II. — De figuris baptismi.

Baptismi figuræ, Tertull., I, 1209; S. Ambros., XVI, 423. Inilevium baptismi figura, S. Optat., XI, 894; S. Augustin., XLII, 263; S. Fulgent., LXV, 543; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 321; S. Bruno Carthus., CLIII, 414; Rupert., CLXVII, 540; Joannes Beleth., CCII, 115. Baptismi figura circumcisio, S. Optat., XI, 893; S. Aug., XLIV, 853. Mare Rubrum figura fuit baptismatis, S. Ambros., XIV, 867; Sedullus, XIX, 567; S. August., XXXV, 1725; XXXVI, 917; XXXVII, 1057, 1111 1420; XXXIX, 1551, 1555, 1562, 1635; S. Gregor. Turon., LXXI, 168; S. Gregor. Magn., LXXVII, 1162; S. Hildefons., XCVI, 119; Ivo Carnot., CLXII, 507; S. Bruno Astens., CLXIV, 1103; Rupert., CLXVII, 1639; Honor., CLXXII, 672. Corvus et columba emissa de arca Noe typus baptismi, S. Hieronym., XXIII, 176. Jordanis fluminis conversio baptismi signum, S. Ambros., XV, 1518.

III. De institutione baptismi, ejusque auctore.

Baptismus, quando institutus a Christo, Lactantius, VII, 616; S. Optatus, XI, 1035. Baptismus propter quid institutus, S. Augustinus, XLV, 1120. Instituta est secunda nativitas, quia prima est damnata, id., XLIV, 857. Cum Christus dicit, Ite in orbem universum, baptizate, etc., evidenter ostendit, quia non ipsi, sed ille procul dubio baptismi auctor erat, S. Petrus Damianus, CXLV, 102. Queritur quando institutum sit sacramentum baptismi, Wernerus abbas, CLVII, 739. Institutio baptismi facta fuit quando Christus ad baptismum venit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 128, 449. Quare institutum fuit sacramentum baptismi *ibid.* 447; Robertus Pullus, CLXXXVI, 840. Christus ad baptismum Joannis accedens, vim regenerativam aquæ contulit, id., CLXXVII, 389. De tempore institutionis baptismi, Petrus Lombardus, CXCII, 844; Magister Bandinus, CXCII, 1092.

IV. — De materia baptismi tum remota, tum proxima.

Materia baptismi et virtus, Tertullianus, I, 1203. In baptismo ter caput mergebatur, S. Hieronymus, XXIII, 164. Trina immersio propter mysterium Trinitatis, S. Hieronymus, XXVI, 496. In baptismo fit trina mersio juxta primum Ecclesie morem, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 543. Quandoque unica, *ibid.* Si in vino quis, aquam non habens, periclitantem infantem baptizavit, nulla ei adscribitur poena, S. Stephanus, II, 1026. In baptismo trianam mersionem faciendam esse, Alcuinus, C, 290, 342. In aqua baptismus consecratur, ut intelligitur, etc., Haymo, CXVII, 411. Nihil elementum invenitur aptius ad conspersionem nos quam aqua, per aquam quippe sorde mundantur corporum, Paschasius CXX, 170. Baptismatis trina immersio signatur in epistola Gregorii papæ, Isidorus Mercator, CXXX, 1103. Per materiale aquam

baptismus datur, Gerardus, CXII, 1271. Baptismus fit in aqua, S. Anselmus, CLVIII, 545. Baptismi in aqua fit trina mersio ob tres rationes, Ivo Carnot., CLXI, 1058. Baptismus fit sub trina mersione, Rupert., CLXVII, 1632. Baptismus olim per totius corporis immersionem fectus, Hildefonsus, CLXXI, 1147. Baptismus uniformiter fit in aqua, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 127. Magis in aqua quam in alio liquore baptismus conficitur, quare, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1739; Zacharias, CLXXXVI, 101. Baptisma non alium liquorem, aliudve elementum recipit, præter aquam, Robertus Pullus, CLXXXVI, 841. Celebratur baptismus tantum in aqua, Petrus Lombardus, CXCII, 844; Magister Bandinus, CXCII, 1092. Pro vario Ecclesiarum usu semel vel ter, qui baptizatur immergitur, *ibid.* In qua materia baptizandum sit determinavit Christus, quando in aqua hominem regenerari debere monstravit, Ecbertus, XCV, 53. Nulla in alia re baptismum facere permissum est nisi in pura aqua, Joannes Belethus, CCII, 115.

V. — De forma baptismi.

Baptismus in Patre et Filio et Spiritu sancto, S. Hieron., X, 59. Baptismus confertur in nomine S. Trinitatis, S. Hieron., XXII, 466. Verum baptisma in Spiritu sancto, et mysterio S. Trinitatis, id., XXV, 935. Apostoli baptizant in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 139. Baptismus in nomine sanctæ Trinitatis datur, S. Augustinus, XXXVIII, 803. Baptizandum est in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, S. Petrus Chrysologus, LII, 497. Baptismus in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti datur, Gennad., LVIII, 983, 1026. Baptismus in nomine Jesu quomodo valet, Vigil. Taps., LXII, 324. Datur baptisma in nomine Trinitatis S. Fulgentius, LXV, 500. Baptismus a quibuscunque hæreticis collatus modo in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, non est iterandus, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 692. De baptismo in nomine Jesu, Facundus, LXVII, 534. S. Trinitatis in baptismo invocatio requisita, Gregor. Turon., LXXI, 227. Baptismi forma, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 545. In Patre et Filio et Spiritu sancto salutaria baptismi dona consistunt, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 821. Si omnia qualibet Trinitatis persona, baptismus datur, manifeste in regenerationis solemnitate nihil agitur, nisi tota Trinitas invocetur, *ibid.* Pena ejus qui non baptizaverit in nomine S. Trinitatis, XCIX, 1023. Quod in nomine Trinitatis datur baptismus, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 168. Nullatenus baptismi mysterium perfici potest, nisi sub invocatione sanctæ Trinitatis, Theodulfus, CV, 232. Si quis episcopus aut presbyter non baptizaverit in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, abiciatur, Isidor. Mercator, CXXX, 20; Burchard., CXL, 752. De presbytero, qui grammaticam ignorabat et tamen in Trinitate baptizabat, Burchard. Wormat., CXI, 735. Baptizate in nomine Patris tantum, vel in nomine Filii tantum, vel in nomine Spiritus sancti non licet, Ivo Carnot., CLXI, 1059. Baptizati in nomine Domini sunt baptizandi in nomine sanctæ Trinitatis, *ibid.* Baptizatus sine invocatione Trinitatis sacramentum regenerationis non habet, *ibid.* Forma baptismi sunt ista verba, in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, vel æquipollentia, Zacharias, CLXXXVI, 102. Invocatio Trinitatis verbum dicitur quo baptismus consecratur, Petrus Lombard., CXCII, 843. Forma hujus sacramenti, Magister Bandinus; CXCII, 1095; Stephanus Tornac., CCXI, 312, 313; Petrus Pictav., *ibid.*, 1236.

VI. — De necessitate baptismi; de parvulis sine baptismo defunctis; quo tempore obligare cæperit lex baptismi.

Sine baptismo salus nemini competit, Tertull., I, 1213. Quo tempore lex baptismi obligare cæperit, *ibid.*, 1215. Nisi baptizatus fuerit catechumenus, remissionem non potest accipere peccatorum, S. Ambrosius, XVI, 391. Baptisma omnibus necessarium, S. August., XL, 235; XLIV, 189, 190, 199. Baptismus necessarius etiam perfecte viventibus, id., XXXV, 1485. Baptismi necessitas asserti lucubentius papa, id., XLIV, 576. Baptismus Christi necessarius parvulis, id., XXXIV, 418. Baptismus necessarius parvulis ob peccatum originale, non ob personalem, id., XLIV, 121. Regenerari spiritaliter opus habet, quisquis carnaliter generatur, *ibid.* A damnatione Ade nemo liberatus nisi in Christo renatus, id., XL, 236. Parvuli parvi debent, ut a diaboli potestate et a peccato liberentur, id., XLIV, 1458. Per baptismum de potestate tenebrarum eruantur parvi imortales, id., XXXIII, 983, XLIV, 426. Ab originali peccato liberari parvuli non pos-

sunt nisi baptismo Christi, id., XXXIII, 683. Parvulus propter salutem baptizandos negant Pelagiani, *ibid.* 761, 763, 775. In parvulis per baptismum remissionem fieri peccatorum fatentur aliqui Pelagiani, quo sensu, id., XLIV, 146. Baptizandos parvulos Pelagiani concedunt, non propter vitam æternam, sed propter regnum celorum, id., XXXVIII, 1536; XLIV, 142, 394. Sine baptismo, parvuli non possunt habere vitam in semetipsis, id., XLIV, 615. Parvuli non baptizati manent in tenebris, *ibid.*, 112, 129, 190, 151. Parvuli non baptizati damnantur, *ibid.*, 188, 189. Parvuli sine baptismo morientes, non erunt in medio quodam loco ubi beate vivunt, S. Leo Mag., LVI, 466, 487. Baptizandi sunt parvuli, ut in eis regeneratione mundetur quod generatione traxerunt, Genad., LVIII, 989. Illud precipue observandum est et tenendum, nascentium parvulorum animas nexu peccati originalis obstrictas, omnib. sive necessarium esse sancti baptismatis sacramentum, S. Fulgent. Ruspens, LXV, 441. Sine regeneratione neminem in regnum intraturum Nicodemo Dominus revelavit, S. Gregor. Magn., LXXXIX, 620. Pro solo originali reatu luunt in inferno nuper nati infanti pœnas, si renovati per lavacrum non fuerint, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 588. Nemo sine lavacro regenerationis remissionem peccatorum consequi, et regnum valet intrare celorum, V. Beda, XCII, 668. Quod non nisi renatus habeat vitam æternam, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 758. Non baptizati a regno Christi alieni sunt post obitum, Alcuinus, CI, 122. Baptismi necessitas, Joannes Rothomag., CXI.VII, 234. Baptismus necessarius re aut voluntate, Goffridus, CLIII, 256. Nemo terram viventium intrabit qui prius per baptismum non transierit, S. Br. n. Astensis, CLXIV, 535. Quicunque sine baptismo de hac vita migraverit et regno dei carebit et insuper maledicti originalis pœnas luet æternas, Otto, CLXXIII, 1558. An absque percepto actualiter visibili sacramento, vel ejus vice martyrio salus obtineri possit, S. Bernard. CLXXII, 1031. Quando homines obligari ceperunt præcepto percipiendi baptismi, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 450, 452. Necessarium est visibile sacramentum aquæ ad abluionem visibilis corporis, Gratianus, CLXXXVII, 1791. Omnis despiciens sacramentum baptismi et accipere nolens, æternam vitam nullo modo mereri nec consequi potest, Ermengaudus, CCIV, 1276. Tam parvulis quam adultis est necessarius baptismus, Alanus de Insulis, CCX, 347. Non obligasse baptismum, ex quo dictum fuit Nicodemo: Nisi quis renatus, etc., S. Bernardus, CLXXXII, 1031. Baptismi obligationem cepisse primum post sufficientem ejus promulgationem, *ibid.*, 1031.

VII. — De unitate baptismi, quod non sit iterandum.

Baptismus unus omnino est, tam ex Domini Evangelio, quam ex apostolorum litteris, Tertull., I, 1216. Baptisma unum in Ecclesia, S. Cyprian., III, 407, 408, 412; S. Hier., X, 399, 400. Baptisma non est iterandum, S. Optatus, XI, 1044, 1045, 1046; S. Ambros., XV, 1789; S. August., XXXV, 1484; XLIII, 54, 70, 72, 77, 158, 159, 162, 190, 192, 197, 199, 206, 219, 225, 226, 227, 232, 234, 257, 546, 515, 601, 602, 605, 804. Domini baptismus unum est lavandis animabus et corporibus, S. Petrus Chrysologus, LII, 647; Genad., LVIII, 993. Baptismus non iterandus, S. Leo Magn., LIV, 1193; Primas., LXVIII, 445; S. Hildefons., XCVI, 160, 161; Isidor. Mercator, CXXX, 319, 678; S. Petrus Damian., CXLV, 161; Rupert., CLXIX, 264; Hugo de S. Victore, CLXXV, 629; id., CLXXVI, 458; Alanus de Insulis, CCX, 353.

VIII. — De variis baptismatum generibus.

Baptismus secundus, seu sanguinis per martyrium, Tertull., I, 1217. Plurima baptismatum genera præmissa sunt, S. Ambros., XVI, 1248. Baptizantur alii baptismis ignis, alii baptismis Spiritus sancti, S. Hieron., XXV, 658. Baptismus sanguinis quis, S. August., XLIII, 270. Præmissi vicem implet martyrium et in articulo necessitatis vera conversio, *ibid.*, 175. Baptismus sanguinis; Prudent., LX, 426. In Scripturis sunt baptismatum genera tria, aquæ, spiritus et ignis, sanguinis quo martyres baptizantur, Primas., LXVIII, 445. Baptismus martyrii omnium præstantissimus, id., LXXXIII, 488. Quod primum baptismus aquæ sit, secundum sanguinis, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 160. Tria sunt baptismi genera, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 820; Alcuinus, CI, 1216. Sunt plura genera baptismatis, quæ purgant hominem a delictis, ac perfectum conferunt sanctitatis, Rabanus Maurus, CXI, 133, 134. Quatuor sunt genera baptismatum, Haymo, CXVII,

411. Non baptizati si pro Christo moriuntur, baptizati moriuntur, Ivo Carnot., CLXI, 1068. Effusio sanguinis implet vicem baptismi, *ibid.* Sanguinis effusio vicem obtinet baptismatis, sic et vera cordis contritio, cum tempus suscipiendi non habeat, Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. Triplex est baptisma, id., CLXXVII, 804; S. Martin. Legion., CCVIII, 273; Alanus de Insulis, CCX, 348.

IX. — De baptismo Christi et Joannis.

Baptismus Joannis an cœlestis, an terrenus, Tertull., I, 1210. Joannes se dicit baptizare in penitentiam, S. Hier., IX, 926. Baptisma Joannis diversum a baptismo Christi, S. Optatus, XI, 1053, 1054. De baptismo Joannis, quando et cur post ipsum baptismum Christi collatum, *ibid.* Baptismus Joannis oculus supplicationum est, baptismus Christi oculus gratiarum, S. Ambros., XIV, 1010. Aqua Joannes baptizabat, Christus Spiritu, S. Ambros., XV, 1810. Legis typum accipiens Joannes baptizavit in penitentiam, Christus ad gratiam, S. Ambros., XVI, 1043. Baptisma Joannis, Juvenius, XIX, 105. Quo sensu in remissionem peccatorum, *ibid.*, 108. Baptismus Christi et Joannis, Chromat., XX, 328, 329. Baptismi Joannis finis, S. August., XLIII, 182. Joannis baptismus regeneratio non fiebat, *ibid.*, 255. Baptismus Joannis suscepit Christus, *ibid.*, 236; XLIII, 174. Suscepit ad ipsius sacramenti consecrationem, id., XXXVIII, 1535. Baptismus Joannis crimina non delet, id., XXXIX, 2010. Quare susceptus a Christo, id., XXXV, 2195, 2249, 2250. Baptismo Christi aquæ nostræ baptismati consecratæ, id., XXXIX, 2010, 2012, 2015. De baptismo Christi, S. Petrus Chrysolog., LII, 616; S. Leo Magn., LIV, 701; S. Maximus, LVII, 292, 294, 298; Prudent., IIX, 679. Baptismi S. Joannis Baptiste effectus, S. Paulinus Nolanus, LXI, 447. Baptismus Joannis et Christi, S. Paschasius, LXII, 31. Salvator a Joanne accepit baptismum, quare, Beda V., XCII, 138. Baptismus Christi ad aquæ sanctificationem, S. Paulinus Aquil., XCIX, 173. Baptisma Joannis non fuit in remissionem peccatorum, sed præparatio ad baptismum Christi, S. Hildefons., XCVI, 116. Baptizatus est Christus, non ut ejus ulla dilueretur iniquitas, sed ut ejus magna commendaretur humilitas, Alcuinus, CI, 47. Baptisma Christi non fuit in aqua tantum sicut Joannis, sed in Spiritu sancto, *ibid.*, 138, 238. Joannes baptizat in aqua penitentiae, Christianus Druthmarus, CVI, 1293. Ob tres causas venit Dominus ad baptismum Joannis, *ibid.*, 1294. Christus Joanne baptizari voluit, ut discant omnes fideles neminem absque baptismo justificari quamvis innocenter ac juste vivat, Gerardus, CXLI, 1275. Baptismus Joannis figura baptismi Christi, Lanfrancus, CL, 610. Baptizari Dominus voluit, non quia remissione peccati egeret, sed ut legem impleret, Ivo Carnot., CLXI, 1050. Baptismi Joannis et baptismi Christi non eadem est virtus, *ibid.* Baptisma Joannis baptisma servi, baptisma Christi baptisma est Domini, Rupertus, CLXVII, 1645. Baptismus Joannis præparatio fuit ad baptismum Christi, Hi debent., CLXXI, 409. Baptismus Christi baptismus remissionis dicitur, baptismus vero Joannis baptismus penitentiae, Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. Quid distat inter baptismum Joannis et Christi, id., CLXXVI, 451. Baptismus Joannis sola corpora aliebat, a peccatis vero non mundabat, Petrus Lombardus, CXCL, 842. De forma baptismi Joannis et de baptizante ab eo, *ibid.* Joannes baptizabat in aqua, Jesus in aqua et Spiritu sancto, Richardus, CXCVI, 1016. Baptismus Christi dignior baptismis Joannis, Philippus de Harveng., CCIII, 763. Cur Christus venit ad aquas Jordanis, Petrus Blesensis, CVII, 591. Cœpit perfectum baptismum a Jesu Christo; ipse enim baptizavit primum in Spiritu sancto, S. Martinus Legion., CCVIII, 275. Non ideo Christus baptizatus est quod baptismum indigeret, sed ut aquis vim regenerativam conferret, Alanus de Insulis, CCX, 350. Differentia baptismi Joannis ad baptismum Christi, Petrus Pictav., CCXI, 1237.

X. — De subjecto baptismi, de dispositionibus in adultis requisitis

Baptismus in qua vitæ ætate conferendus, Tertull., I, 1220. Baptismi diu a utilior, *ibid.*, 1221. Baptismus procedere debet confessio delictorum omnium, *ibid.*, 1222. Atque penitentia, *ibid.*, 1229. Mu to minus infantibus neganda baptismi gratia quam adultis, S. Cyprian., IV, 1018. Omnibus dandum baptisma, S. Sylvester, VIII, 838. Baptizati pueri, adolescentes, juvenes, senes utriusque sexus, S. Zeno, XI, 493. Baptizati in unum homines genere, ætate, sexu, conditione diversi, *ibid.*,

491. Baptizari parvuli debent, ut a diaboli potestate et a peccato liberentur, S. August., XLV, 1458. Baptizantur parvuli in remissionem peccatorum, id., XXXVIII, 751. Parentes sollicitos esse oportet ut baptizentur infantes, id., XLIV, 192. Baptizandi filii etiam fidelium, *ibid.*, 175, 812, 847. Non superfluo baptizantur baptizatorum filii, *ibid.*, 191, 195, 199. Mortui non baptizandi, S. Leo Magn., LVI, 422. Baptizandos pręgnantes, *idem.*, 441. In adultis nec confessio sine baptismate nec baptismus sine confessione, S. Fulgentius, LXV, 588. Baptizandi fidei symbolum discant, Ferrandus, LXVII, 959. Agrotantibus quando ipsi loqui non possunt, si pro eis alii testimonium dixerint, baptismus non negetur, *ibid.* Quando de infantibus ignoratur utrum baptizati sint, sine ulla dubitatione baptizentur, id., LXVII, 959. Baptismus pręcedebat jejunium, Cassiod., LXXI, 1195. Baptismus pręcedit jejunium et oratio, id., LXXII, 515. Petrus baptismum penitentiam esse pręmittendam docuit, S. Gregor. Magn., LXXVII, 112. An baptismus conferri possit mulieri pręgnanti, *ibid.*, 1193. Crisostomus, LXXXVIII, 828. Baptizati quorum dubium est baptismam iterum baptizandi, *ibid.* Mortuis non detur baptismus, Angelraunus, XCVI, 1019. Baptizandi dent nomen suum, et diu sub abstinencia vini et carniū percipiant baptismum, Theod., XCIX, 1022. Subito obmutescens baptizari potest, si voluntatis pręteritę testimonia justa fuerint, *ibid.*, 1025. Non potest fieri ut corpus baptismi capiat sacramentum, nisi anima fidei suscepit veritatem, Alcuinus, C, 189. Baptizari debent sine scrupulo, qui non probantur baptizati, *ibid.* Mercator, CXXX, 353. Mortui non sunt baptizandi, Burchard., CXL, 731. Omnes ad baptismum venientes quinta feria majoris hebdomadę fidei episcopo vel presbytero reddere debent, id., CXL, 750. Baptismus acceptoratus adultus debet prius pęnitentia veteris vitę, Ivo Carnot., CLXI, 1034. Baptizandus prius est catechizandus instruendusque de rebus fidei, *ibid.* Catechumeni antequam elemento aquę abluantur, se renuntiare voveant diabolo, pompis et operibus ejus, S. Bruno, CLXIV, 471. Baptizandorum pręparatio ad baptismum per xv dies jejunii, Rupertus, CLXX, 111. Nullus in materno utero baptizari potest, Petrus Lombard., CXCII, 853. Qui sine fide vel fide accedunt, sacramentum non rem accipiunt, *ibid.*, 846.

XI. — De ministro baptismi.

Baptismus dandi jus habet summus sacerdos, qui est episcopus, Tertull., I, 1218. Dehinc presbyteri et diaconi, non tamen sine episcopi auctoritate. Etiam laicis jus est, *ibid.* De iis qui a schismaticis aut a malis ministris baptizati sunt in fide, non dubitandum rati ratum haberi debeat eorum baptismus, S. Optatus, XI, 765. Baptismus fit per sacerdotes Christi, S. Ambros., XV, 1227. Presbyter et diaconus jus non habet baptizandi sine jussione episcopi, S. Hieron., XXIII, 165. Necessitate cogente, licet laicis baptizare, *ibid.* Baptismus a presbytero confertur, S. August., XI, 812. Baptismus dandi jus in ordinatione habetur, *id.*, XLIII, 77. Laicus in necessitate baptizat, *ibid.* Baptisma in necessitate ministrare etiam laicis conceditur, S. Leo Magn., LVI, 695. Solis sacerdotibus tractandum est baptismus, S. Isidor. Hispal. LXXXIII, 832. Mulier baptizare non præsumat, Theod., XCIX, 1025. Quod solis sacerdotibus liceat dare baptismum, excepta necessitate periculi, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 159. Baptismus recte confertur etiam a malis, S. Agobard., CIV, 142. Baptizare potest diaconus absente episcopo et presbytero, Regine, CXXXII, 142. Baptismi administratio sacerdotibus commissa, Joann. Rothomag., CXLVII, 252, 335. Constat baptisma solis sacerdotibus traditum, Ivo Carnot., CXLI, 82. Baptizare potest mater filium, mortis urgente periculo, *ibid.*, 1031. Baptizare nullus præsumat nisi sacerdos seclusa necessitate, *ibid.*, 1032. Laico in necessitate baptizare conceditur, Honor., CLXXII, 674; Algerus, CLXXX, 858, 883; Gratianus, CLXXXVII, 1799; Magist. Bandin., CXCI, 1094. Quibus liceat baptizare, Petrus Lombard., CXII, 853.

XII. — *De baptismo ab hæreticis et schismaticis, vel aliis malis ministris collato, aut subjectis accepto.*

Baptisma hereticorum non reiterandum, Stephan., I, 1006, 1010. Omnia insanis et falsa apud hereticos, S. Cyprian., III, 1043. Participem hereticorum esse quorum baptismum probat, S. Cyprianus, III, 1123, 1126, 1130, 1175. Baptizandi qui ab hereticis baptizati, *ibid.*, 1162. Ne baptismus quidem sanguinis in haeresi prodesset, *ibid.*, 1123. Redeuntes ab haeresi utroque sacramento nasci debere, S. Cyprian., III, 1046, 1081, 1117. De his

qui de hæresi ad Ecclesiam sine baptismo admissi sunt, *ibid.*, 1122, 1171. Sententia Stephani de baptismo hæreticorum, III, 1128. A quacunque hæresi venientem baptizari veluit, *ibid.*, 1129. Hæreticos non proprie baptizare ad se venientes, *ibid.* Hæreticorum baptismum datum in Africa reiectum, S. Cyprian., III, 1038, 1110. Mortuos baptizant Montanistæ, S. Philast., XII, 1166. Baptismus ab hæreticis datus, bonus, sicut et a malis, S. August., XLIII, 190, 191. Baptismus malorum non valet, si non valet hæreticorum, *ibid.*, 193, 205, 201, 205, 206, 207, 209, 211, 212. Baptismus ab hæreticis et schismaticis dari posse, in concilio Nicæno definitum est, *ibid.*, 72. Quidquid de baptismo hæreticorum Cyprianus ejusque collega in concilio Carthaginensi dixerunt, de baptismo iniquorum dici potest, *ibid.*, 239. Baptismus ubique confertur, venerandus est, id., XXXIII, 301. Baptismus apud hæreticos collatus valet, nec iterandus est, *ibid.*, 362; XXXVII, 462, 797. Baptizandum non est post hæreticos, si non baptizatur post ebriosos, luxuriosos, etc., id., XLIII, 218, 437. Baptizatos in hæresi vel schismate non rebaptizandi, *ibid.*, 219, 220, 491. Baptismus ab hæreticis aut malis datus integer est, *ibid.*, 207, 244. Sed non prodest ad salutem, *ibid.*, 110, 141, 170, 335, 236, 239, 257, 457, 756. Baptismus habere potestatum hæretici et mali, sed non habent remissionem peccatorum, *ibid.*, 227, 228, 238, 244. Baptismus a malis accipitur a peccatorum remissionem operetur, *ibid.*, 163, 166. Baptismus dare possunt hæretici et perversi, peccatorum remissionem dare non possunt, *ibid.*, 192. Qui ab hæreticis aut iniquis baptizantur, si non falso corde convertuntur, a Christo baptizantur, *ibid.*, 219. Baptizati apud hæreticos an debeant rebaptizari, Gennad., LVIII, 1026, 1028. Ferrand., LXVII, 958. Baptismus in Trinitatis nomine etiam ab hæreticis datus, validus censetur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 828. Hæreticorum baptismus non ad remissionem peccatorum, sed ad supplicii testimonium datur, S. Isidor. Hispal., I, XXXIII, 588. Qui apud hæreticos baptizati sunt, et veniunt ad nos, recipiantur quasi baptizati, Burchard., CXL, 734. An hæreticus possit baptizare, Ivo. Carnot., 1032. Hæretici et peccatores baptismum administrantes filios generant Ecclesie, S. Bruno, CLXIV, 210. An baptismus hæreticorum sit iterandus quando fiat in nomine S. Trinitatis, Rupert., CLXVII, 813. Quod baptismus æque sanctus est a bono et a malo datus bono vel malo, Petrus Lombard., CXCI, 850.

XIII. — *De tempore conferendi aut susci- piendi baptismi.*

Baptismi conferendi tempus, Tertull., I, 1229; S. Siricius, XIII, 1134. Intra quos dies baptizandi sunt infantes, S. Cyprian., III, 1015, 1017, 1018. Baptismus in Pascha et in Pentecoste confertur, S. Hieron., XXV, 1528. Baptismus in Sicilia solemniter celebratus in die Epiphaniae, S. Leo Magn., LIV, 698. Celebrandus in Paschate, *ibid.*, 698. Et in Pentecoste, *ibid.* Ex apostolico exemplo baptismus in Pentecoste celebrari, *ibid.*, 700. Nocte paschali baptismum collatum, *ibid.*, 609. Leo vult celebrari in Epiphania, *ibid.*, 698. In necessitatis casu omni tempore baptizandum, *ibid.*, 700. Baptismus quibus anni temporibus apud Græcos conferri solitus, S. Gregor., Mag., LXXIV, 925. Quibus apud Latinos, *ibid.* Ut post duas hebdomadas Quadragesimæ ad baptismum nullus suscipiatur, Crisostom., LXXXVIII, 828. Parvuli non præsentantur ad baptismum nisi in duobus temporibus præsertim, Carol. Magn., XCIII, 770. De tempore et loco baptizandi, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 157. Certis temporibus Paschæ et Pentecostes baptizata fiant, excepta causa infirmitatis, Herard., CXXI, 766; Burchard., CXL, 729; S. Anselm., CXLIX, 521; Ivo Carnot., CLXI, 79. Baptismus solemnis in die Paschæ non Epiphania fieri debet, Rupert., CLXX, 84. Quod tantum bis in anno canonice baptismus celebratur, Honor. Augustod., CLXXII, 673. Nisi necessitate cogente inter Pascha et Pentecostem nullus baptizare præsumat, Gratian., CLXXXVII, 139. In baptizandis electis duo tempora sunt servanda, Petrus Lombard., CXCII, 854.

XIV. De effectibus baptismi.

In baptismo est regeneratio, Tertull., H. 260, 262. Et remissio peccatorum, *ibid.*, I, 1238; II, 280. Baptismate roboramur abundanter, macule vero martyrie candicantior, *ibid.*, II, 147. Spiritus in aquis corporaliter diluatur, et caro, in eisdem spiritualiter emundatur, *ibid.*, I, 1204. Baptizamus, non ideo ut delinquere desinamus, sed quia desinimus, quoniam iam corde ioti sumus, *ibid.*, I, 1259. Baptismate malitia omnis aboletur, Lactant., VI, 435.

Baptismus datur remissio peccatorum, S. Hilar., IX, 412. Sacramentum est divinæ generalis, *ibid.*, X, 59. Baptismi sacramento splendorem percipiunt animæ, *ibid.*, IX, 1060. Baptismi lavacro per verbi virtutem anima et corpore immovetur, *ibid.*, 476. Baptismus vitam animæ comparat, S. Zeno, XI, 541. Desecat animi vitia et originale peccatum, *ibid.*, 555. Omnia omnino peccata diluit, S. Zeno, XI, 470, 519. Baptismate renatus sit Ecclesie filius, *ibid.*, 457. Ubi Trinitas cum fide concordat, qui natus fuerat sæculo renascitur spiritualiter Deo, S. Optatus, XI, 965. In baptismate iustitia omnis impletur, S. Ambros., XIV, 607. Peccatum abluunt, *ibid.*, 545, 737. In baptismate descendit Spiritus sanctus, *ibid.*, 428. Per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus sancti apem vitam capimus æternam, *ibid.*, 791. Autem hominum peccata per baptismum, *ibid.*, 1240. Per baptismum peccato morimur, sed Christo convivimus, S. Chromatius, XX, 329. Baptismus novum hominem facit, et ex toto novum creat, S. Hieronymus, XXII, 655. Velus Adam in lavacro totus moritur, et novus cum baptismate suscitatur, *id.*, XXIII, 424. Baptismus tantum præterita peccata dimittit, *ibid.*, 569. Baptismi virtus, S. August., XLII, 572; XLIII, 165. Effectus, XLIV, 570, 847. Baptismus Christi omnia peccata delet, XXXVIII, 53, 582, 583, 590, 401, 752, 1064; XL, 261, 288, 669; XLII, 40; XLIV, 450, 600, 688. Baptismus dat omnium indulgentiam peccatorum et aufert crimina, non reddit, *ibid.*, 562, 563. Per baptismum a damnatione liberantur ante usum rationis morientes, S. August., XXXIII, 361. Non solum peccata, sed et ipsa desideria vitiosa baptismatis lavacro purgantur, *id.*, XLIV, 407. Baptizati solvuntur reatu malorum quæ remanent post baptismum, *ibid.*, 853. Baptismo sanctificatur et corpus, *id.*, XL, 691. Baptismi effectus, remissio peccatorum et gratie collatio, S. Prosper Aquit., LI, 285. S. Leo Magnus, LIV, 193. Baptismi sacramentum utile est et necessarium, quia in eo remissio peccatorum tribuitur, S. Maximus Taurin., LVII, 538. Baptismi aqua, quæ aqua Christi dicitur, et peccata delet, et gratiam justificationis confert, *ibid.*, 481. Eius beneficia declarantur, *ibid.*, 358, 709. Effectus baptismi remittentis peccata ea Dei gratia et virtute procedit; spiritus enim sanctus in illa aqua operatur, *ibid.*, 775. Tanta est virtus sancti baptismatis, ut omnia etiam quæ originali superaddita repererit peccata diluat, S. Fulgentius, LXV, 587. Non solum originale debitum, sed et actualia deletum per baptismum. Primasius Admonet., LXVIII, 442. Christus facit quotidie purgationem peccatorum per baptismum, S. Germaus, LXXII, 856. Baptismus peccata penitus aufert, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1162. Dum corpus intingitur, animæ ab omnibus peccatis abluuntur, *id.*, LXXXIX, 510, 515. Baptisma quo verissime omnia peccata dimittuntur, et celeste regnum credentibus aperitur, Paulus diaconus, XCV, 1291. Baptismo ex filio iræ fit homo filius adoptionis, S. Hildephonsus, XI, VI, 112, 175; Heterius, XCVI, 739. Quod baptismus et originale et actualia peccata tollat, S. Hildephonsus Tolet., XCVI, 158. Cum baptizatur in Christo, per ipsum renascimur, ut purificati vivificemur, Leidradus, CXIX, 863. Aqua illa non solum sordes lavat, sed et animam a peccatis liberat, *ibid.* Baptismo remittuntur peccata tam originalia quam actualia, Alcuinus, CI, 1073. Baptismus renovat interiorem hominem, S. Agobardus, CIV, 177. O præclarum et admirabile sacramentum, quod de filiis iræ facit filios Dei, de veteribus novos, de sordibus pulchros, in quo et regeneramus, et purgamur, etc., Theodulfus Aurelian., CV, 232. Quod in baptismate vetus homo exuatur, et novus induatur, Jonas Aurelian., CVI, 126. Infantes baptizati, si moriantur, salvantur, S. Lupus Ferrar., CXIX, 608. Baptismi perceptio et fructus, Hincmarus Rem., CXXV, 573, 574. Baptismo redemptos perire posse contra Gottescalcum, *ibid.*, 580, 501. Baptismatis sacramento omnia peccata deletur, etiam si nulla præcesserit penitentia, Batherius, CXXXVI, 442. Per baptismum regeneratur et renovatur homo, adveniens in eum Spiritu sancto, per quem fit remissio peccatorum, Lanfrancus, CL, 371. Morimur in baptismate, non carne sed peccato, *ibid.*, 388. In baptismate spiritualiter creatur homo, et a Christo Christianus dicitur, Godfridus Vinoclin., CLVH, 211. Cur baptizati, atque martyres, non statim incorruptibiles fiant, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 554. Per baptismatis abluitionem igitur adoptionis filios aggregamur, *ibid.*, 583. Quod omnia peccata in baptismato deleantur, Ivo Carnot., CLXI, 970. Ex aquis vita nascitur, Franco, CLXVI, 763. Baptismus efficit nos solum et templum Dei, Hildebertus, CLXXI, 788. Quid in baptismato dimittatur, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 590. Omnia peccata baptismus delet tam originalia quam propria, Petrus Abalardus, CLXXVIII, 1501. Lavamur in ba-

pismo quia deletur, chirographum damnationis nostræ, S. Bernardus, CLXXXIII, 272. Per solum et baptismum justificamur a peccatis, Gratianus, CLXXXVII, 1796. Quid prosit baptismus his qui cum fide accedunt, Petrus Lombardus, CXII, 849. Quicunque baptizatus fuerit in nomine Dei, remissionem omnium peccatorum consequitur tam plenarie, ut si mox post baptismum de hac migraret vita, aperta sit ei janua regni celestis, Eckbert., CXCV, 46. Per baptismum edificimur membra Christi, templum Spiritus sancti et filii Dei, Richardus, CXCVI, 1024. Sicut aqua sordes corporis ac veses abluunt, ita baptismus maculas animæ sordesque interiorum emundando extergit, Henricus, CCIV, 500. In baptismato non remittitur peccatum solum originale, verum et alia, etiam venialia, Alanus de Lucalis, CCX, 550.

XV. — De caeremoniis baptismi.

Baptismi ritus, Tertullianus, II, 806. In baptismato renuntiamus ore nostro diabolo ponit et angelis ejus, *id.*, I, 635; II, 79. Et baptismato egressi perungebantur, *id.*, I, 1278. Manus eis imponebantur, *ibid.*, 1207. Lacte et melle relicebantur, *id.*, II, 79, 262. — In baptismato sponsores factæ, S. Zeno, XI, 470. In baptismi collatione solemniter hymnus canebatur, *ibid.*, 478. Inter caeremonias baptismi Zenonis tempore denarius tradebatur, *ibid.*, 481. Duplex unctio in baptismate, *ibid.* Lotio pedum ante vel post baptismum, *ibid.* — Baptizatus diabolo et operibus ejus abrenuntiat, S. Ambrosius, XIV, 129. Renuntiat et mundo, *id.*, XV, 142. Trina mersio in collatione baptismi, *id.*, XVI, 429. In baptismato sacerdos aquas consecrat, *ibid.*, 391. Non potest quis nisi trina confessione purgari, *ibid.*, 765. — Solemnis interrogatio in baptismato, S. Hieronymus, XXIII, 166. Egressis e fonte baptismatis quare unctio fiat in capite, cur etiam pedum lotio post baptismum, *ibid.*, 398. — Baptismi lorina seu ritus, S. Augustinus, XXXIII, 97; XLIV, 145. Baptizandi parvuli ad ecclesiam deferuntur, *ibid.*, 1335. Baptizandus interrogatur utrum ad Deum converteretur et in illum crederet, *id.*, XLIII, 552. An sæculo renuntiaret, *ibid.*, 190. Cur pro eo qui respondere potest, non debet alius respondere, *ibid.*, 175. Baptizandis symbolum tradebatur, reddendumque reposebatur, *id.*, XI, 206. Baptizamus regulam fidei continentem, *id.*, XXXIX, 1611. Fidei professio de loco eminentiori coram fidelibus memoriter fieri Romæ consueverat a baptizandis, *id.*, XXXII, 731. Baptizatus unctus oleo, *id.*, XL, 635. Imponitur ei manus, *id.*, XXXVIII, 1145. In baptismato osculum dabatur infantibus, *id.*, XLIV, 625. Baptizati recens vestibus albis induunt, *id.*, XXXVIII, 678, 1092. Baptizandi chrismata et oleum benedictionis accipiunt, *id.*, XXXIX, 1828. Baptizandi interrogantur de fide Trinitatis, XL, 1209. Baptismate impleto caput chrismate infunditur, *id.*, XL, 1211. Recens baptizandi muniat vestem candidam, *id.*, XXXIX, 1070. Pedes eis abluuntur, *id.*, XL, 1211. — Quæ olim præparatio ad baptismum, S. Leo Magnus, LIV, 702. Pactum, professio, et renuntiatio in baptismato, *ibid.*, 366. — De variis ritibus ad baptismum pertinentibus, Joannes diaconus, LIX, 599. — Scrutinium et exorcismi ante baptismum, Fulgentius, LXV, 378. Symboli recitatio et orationis Dominice, *ibid.* — Baptizati oleo perungebantur, et fronte illis cruce signabatur, Arator, LXVIII, 90. — Baptismi ritus, S. Germaus, LXXII, 563; Sacrament. Gelas., LXXIV, 1081. — Baptizandus apud Latinos ungitur in pectore, scapulis, etc., S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 322. Baptizandorum nomina descripta, *ibid.*, 542. — De abrenuntiatione in baptismate, S. Bonifacius Moguntinus, LXXXIX, 870. — De sacra unctione, Leidradus Lugd., XCIX, 865. De vestimentis albis, *ibid.*, 865. — De significationibus sacri baptismatis, Leidradus Lugd., XCIX, 855. — De tactu narium et aurium: ob quem causam secundum traditionem ecclesiasticam ab omnibus catholicis Christi sacerdotibus fiat, Leidradus Lugd., XCIX, 857. Quid significat quod infans aquis immergitur, S. Hildephonsus Tolet., XCVI, 159. De abrenuntiatione Satanae, vel quæ sint opera ejus et pompæ, *ibid.*, 858. — Epistola de caeremoniis baptismi, Amalarius Trevir., CXIX, 895. — Variæ caeremoniæ baptismi et earum significationes, Alcuinus, C, 292. Alcuini de baptismi caeremoniis ad Odinum presbyterum epistola, *id.*, CI, 612. — Caeremoniarum baptismi explicatio, Magnus Senon., CII, 984; Theodulfus, CV, 224; Jesse, CV, 781. — Collectanea de antiquis ritibus baptismi, Maxent., CVI, 54. — De tinctione baptismi et unctione chrismatis, Raban. Maur., CXII, 1176. — Qualiter baptismi sacramenta celebrari oportet, Atto Verceilens., CXXXIV, 32. — Quod in baptismato si necesse fuerit, unus catrinus possit esse, Burchardus Wormat., CXI.

732. Ut presbyteri a patrinis requirant si symbolum teneant, *ibid.* — In baptismo abrenuntiandum diabolo, Ivo Carnot., CLXI, 84. — Symbolum fidei credendum, *ibid.*, 84, 85. Quare trina mersio fieri debet in baptismo, *id.*, CLXI, 1038. — Enumerantur variae baptismi caeremoniae, *ibid.* et seq.; Honorius, CLXXII, 672, 673; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 391 et seq., 456; Gratianus, CLXXXVII, 1821. — Cur patrinus puero in baptismo sunt necessarii, Robertus Pullus, CLXXVI, 844; Joannes Belethus, CII, 113, 114; Odo de Soliaco, CCXII, 59.

XVI. — De agendi ratione post baptismum tenenda.

Baptismus novus natalis, Tertullianus, I. Ex fide per baptismum in novitate vivendum, *id.*, II, 862. Tentationes post baptismum cohibendae, *id.*, I, 1225. — Baptismo renati meminerint se non suam carnem habere, sed Christi, ut in consortium carnis Christi introeant, carnem cum vitiis et concupiscentiis affligant, S. Hilarius, IX, 493. — Servanda vestis qua nos sacro Dominus emergentes fonte restituit, S. Ambrosius, XV, 1642. — Abluti semel estis baptismo salutari: nolite de fonte in oceanum regredi; servate donatam munditiam, S. Gaudencius, XX, 904. — Baptismus datur ut et moriamur et reviviscamus, S. Augustinus, XI, 255. Tempus est post baptismum cavendi omnia futura peccata cum omnia deleta sunt praeterita, *id.*, XLI, 40. Baptizati recens moneantur, ut morum innocentiam praeservent, *id.*, XXXIX, 1360. Baptismo non condigne utitur, ideoque damnabitur, qui veterem hominem non deponit, *id.*, XLV, 1781. — Qui gaudes baptismi perceptione, vive in novi hominis sanctitate, S. Prosper Aquit., LI, 478. — Oportet renovatos per baptismum mensae Dominicae applicari, Leidradus, XCIX, 866. — Si quis ad ea quibus renuntiavit redierit, necnon et post tantae fidei perceptionem in apostasiam, etc., prolapsus fuerit, procul dubio utriusque pactationis transgressor existit, Jonas, CVI, 128. — Si omnia peccata, nobis dimissa sunt in baptismo, quare obediunt vitiis et suggestionibus

carnis, Haymo, CXVII, 410. Post baptismum abstinendum a carnalibus peccatis, *ibid.* — Mortui per baptismum peccato, non debemus ei iterum vivere, Hervaeus, CLXXVII, 670. — Qui baptizantur in Christo, mundo mori et sepeliri debent opere, verbo et affectu, Henricus, CCIV, 501. — Pactum in baptismo factum nulla ratione licet transgredi, Garnerius, CCV, 787.

XVII. — Sermones, Epistolae, Libri de baptismo tractantes.

Libri de baptismo adversus Quintillam, Tertullianus, I, 1197. — Epistola S. Cypriani de haereticis baptizandis, S. Cyprianus, III, 1103. — Epistola S. Cypriani ad Pompeium contra epistolam Stephani de haereticis baptizandis, *ibid.*, 1137. Epistola S. Cypriani ad Magnum de baptizandis Novatianis, et de iis qui in lecto gratiam consequuntur, *ibid.*, 1137. Liber anonymi de rebaptismo, *ibid.*, 1184. — Sermo de baptismo, S. Pacianus, XIII, 1069. — De baptismo contra Donatistas libri vii; S. August., XLIII, 107. De baptismo parvulorum libri tres, *id.*, XLIV, 109. — Tractatus de baptismo, S. Maximus Taurin., LVII, 772. — Liber de cognitione baptismi, S. Hildefonsus, XCVI, 112. — Liber de Sacramento baptismi, Leidradus, XCIX, 853. — Epistola de caeremoniis baptismi, Amalarius Trevir., XCIX, 892. — Libellus de mysterio baptismatis, Magnus Senon., CII, 981. — De ordine baptismi ad Magnum Senon. Theodulfus, CV, 225. Jesse epistola de baptismo, *id.*, CV, 781. — Collectanea de antiquis ritibus baptismi, Maxentius Aquil., CVI, 54. — De baptismatis Sacramento, Rabanus Maurus, CVII, 569. Tractatus de ordine sacri baptismatis, *id.*, CXII, 1175. — De Sacramento baptismi, Ivo Carnot., CLXI, 1046. — Tractatus de baptismo, S. Bernardus Clavacell., CLXXXII, 1031. — De Sacramento baptismi, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 441; CLXXVII, 388. — De baptismi incremento et mensione, et causis baptizandorum, Walafridus Strabus., CXIV, 957. — De baptismo, Petrus Lombardus CXCI, 845.

XCVII.

INDEX DE CONFIRMATIONE

EXPONENS HUIUS SACRAMENTI EXCELLENTIAM ET NECESSITATEM, DISPOSITIONES

AD ILLUD RECIPIENDUM ET EJUS EFFECTUS, LIBROS DE ILLO TRACTANTES.

An confirmatio sit sacramentum.

Confirmatio sacramentum est, Tertullian., II, 54. Sacramentum confirmationis, S. Cyprian., III, 1114. Chrisma est sacramentum in genere visibilium signaculorum sacramentum est, sicut ipse baptismus, S. Augustin., XLIII, 342; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 551. Chrisma est sacramentum, Ratramnus Corbeiens., CXXI, 146. Quid confirmatio, Goffrid. abbas Vindoc., CLVII, 226; Petrus Abaelard., CLXXVIII, 1740; Robert. Pull., CLXXVI, 846; Petr. Lombard., CXCI, 855; Alan. de Insul., CCX, 569.

De ejus excellentia et necessitate.

Utrum manus impositionis sacramentum majus sit quam baptismus, Ivo Carnot., CLXI, 1069; Gratian., CLXXVII, 1836; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 462; Petr. Pictav., CXXI, 1241. Quanta huius sacramenti dignitas, utilitas et necessitas, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 578. De confirmatione episcoporum a plebe sollicite quaerenda, Isaac. Lingon., CXXIV, 1106. Hoc sacramentum victuris est necessarium, ut Spiritus sancti corroboratione muniantur, S. Otto Bamberg., CLXXIII, 1358.

De ejus effectibus, et an possit iterari.

Confirmatio Spiritu sancto vestit, Tertull., II, 50. In ea manus impositione caro adumbratur, ut anima Spiritu illustretur, *ibid.*, 806. Spiritus sanctus nunc per manus

impositionem accipitur, S. August., XXXV, 2025; S. Isidor. Hispal., LXXIII, 824. In impositione manuum conferuntur dona virtutum, Leidradus Lugd., XCIX, 865. Quare sacramentum confirmationis baptizato traditur, Ivo Carnot., CLXI, 1070. Per sacramentum confirmationis fidelium corpori incorporamur, Hildebert., CLXXI, 595. Quaeritur quae sit efficacia huius sacramenti, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 157. Opinio haereticorum qui dicunt, quod confirmatio nullam habet efficaciam, Alan. de Insul., CCX, 369. Secundo vel tertio nullus confirmetur, Ivo Carnot., CLXI, 1072. Non iteratur, S. Bruno Signacensis, CLXV, 1102; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 161; Petr. Abaelard., CLXXVIII, 1745; Robert. Pull., CLXXVI, 846; Petr. Lombard., CXCI, 855.

De ministro huius sacramenti

Confirmatio a solis episcopis datur, Tertull., III, 1197. Baptizati in Ecclesia praepositis Ecclesiarum offeruntur, ut signaculo Dominico consummentur, *ibid.*, 1115. Confirmatio a pontifice datur, olim etiam post baptismum, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 585. Huius sacramenti minister est episcopus, *ibid.*, 549. An liceat presbyteris baptizatos chrismate ungere, Theoduli. Aurelian., CV, 235. Confirmationis sacramentum a presbyteris conferri posse contendunt Graeci, refelluntur, Ratramnus Corbeiens., CXXI, 332. De consignandis vero infantibus manifestum est ab alio fieri quam ab episcopo non licere, Isidor. Mercator., CXXX, 695. Solus episcopus tanti mysterii executor, S.

Petr. Damian., CXLIV, 88. Infantes baptizati ad confirmationem episcopis presententur, Ivo Carnot., Cl.XI, 120. Non ab aliis quam ab episcopis manus impositionis sacramentum perfici potest, Gratian., CLXXVII, 1857; Ivo Carnot., Cl.XI, 1069; Sicard. Cremon., CCXIII, 333; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 459.

De dispositionibus ad illud recipiendum.

Ut jejuni ad confirmationem veniant perfectæ ætatis, Herard. Turon., CXXI, 769; Burchard., CXL, 739; Ivo Carnot., CLXI, 121, 1071. Preparatio ad hujus sacramenti susceptionem, confessio requisita ante confirmationem, Odo de Soliaco Paris., CCXII, 59.

De materia, forma et ritibus hujus sacramenti.

Chirmate unguuntur fideles, Tertullian., I, 1206; III, 1040. Chirmatis sacramentum, S. Augustin., XLIII, 512. Chirmatis divini unctio, S. Salvianus, LIII, 42. Confirmationis sacramentum datur per unctionem chirmatis, S. Maxim. Taurin., LVII, 711, 717. Chirmatis unctione et manus impositione apostoli usi sunt ad confirmandos baptizatos, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 350. Vocatur

Chirmatis sacramentum, S. Bruno Signiens., CLXV, 1102. Unctio chirmatis fit in fronte, *ibid.*; Honor. Augustod., CLXXII, 675. De chirmate et ejus usu, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 459. Quid oleum significet et balsamum, Magister Bandin., CXCI, 1102. Quæ sit hujus sacramenti forma, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 352. Quæ sit hæc forma apud Græcos, *ibid.* Forma aperta est, scilicet verba quæ dicit episcopus, Petr. Lombard., CXCI, 835. Neophyti post baptismum accipiebant manus impositionem, Tertullian., I, 1207. Ritus dandi confirmationem, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 318. Hujus sacramenti duplex ritus, manus impositio et unctio chirmatis in fronte, *ibid.*, 350, 494, 495. Ordo confirmationis, *id.*, CXXXVIII, 957. In octava die baptizati mitras deponunt, et ab episcopo in fronte per chirma signantur, Honor. Augustod., CLXXII, 675. Quando parvuli sint confirmandi, Robert. Pull., CLXXXVI, 847.

Libri tractantes de confirmatione.

De manuum impositione, vel confirmatione, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 824. De sacramento confirmationis, Ivo Carnot., CLXI, 1070; S. Bruno Signiens., CLXV, 1102; Honorius Augustod., CLXXII, 675; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 137, 459; Petrus Lombardus, CXCI, 835.

XCVIII.

INDEX DE EUCHARISTIÆ SACRAMENTO.

MONITUM.

Eucharistia sub duplici respectu spectari potest, vel ut sacramentum, vel ut sacrificium; duos itaque de illa statuimus Indices. In hoc priori exhibemus Eucharistiam in eo quod sit sacramentum novæ legis a Christo Domino institutum ad cœlestem animarum nostrarum alimoniam, in quo corpus et sanguis Christi sub apparentibus speciebus vere, realiter et substantialiter continentur. Agimus : I. De hujus sacramenti natura et institutione; II. De præsentia reali et transsubstantiatione; III. De excellentia et necessitate Eucharistiæ; IV. De subjecto et usu apud veteres Christianos; V. De illius effectibus; VI. Recenseamus varios de Eucharistia tractatus qui reperiuntur in *Patrologia*.

I. — De natura et institutione Eucharistiæ.

Eucharistiæ Sacramentum, Tertullianus, II, 79. Eucharistiæ institutio, S. Cyprianus, IV, 376. Eucharistiæ augustissimum sacramentum, Lactantius, VI, 635, 995. Eucharistia, quid? S. Optat., XI, 90. Eucharistiæ mysterium inter cœnandum celebratum, non cœna fuit, S. Ambros., XVII, 242. Sacramenti Eucharistiæ institutio, *ibid.*; Juvenius, XIX, 317. De Eucharistiæ sacramento, S. Hieronymus, XXII, 570; S. Augustinus, XXXIV, 725; XLII, 382, 638, 681; XLIII, 202; XXXIII, 200; XXXV, 1348. Pretii nostri sacramentum, *id.*, XXXII, 538. Sacramentum altaris vocatur, XXXVIII, 401. Christum eo tempore corporis et sanguinis sacramentum condidisse, quæ consilium de morte ejus habebatur, S. Leo Magnus, LIV, 532. Eucharistiæ sacramentum, S. Maximus Taurin., LVII, 600; S. Avit., LIX, 321; S. Gregorius Turon., LXXI, 1195; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 498, 261, 91; S. Eligius, LXXXVII, 625. Eucharistia mysterium non ratione scrutandum, Alcuinus, CI, 412. Eucharistiæ sacramentum, quid, S. Benedictus Anian., CIII, 625; Rabanus Maurus, CXII, 316; Florus, CXIX, 16. Eucharistiæ institutio, quando et cur, *ibid.*; 22 et seqq; Paschasius Radbertus, CXX, 1280. Eucharistiæ sacramentum, Rodulfus, CXIX, 706; Ratramnus, CXXI, 153; Gezo, CXXXVII, 377; Hugo, CXLII, 1537; S. Bruno, CLII, 66; Goffridus, Cl.VII, 269; S. Anselmus, CLVIII, 453. Eucharistiæ mysterium magnum et inscrutabile, Hugo de S. Victore, CLXXV, 143, 145. Eucharistiæ institutio, S. Bernard., CLXXXIII, 429; Robertus Pullus, CLXXXVI, 961; Petrus Lombardus, CXCI, 1640; Petrus Comestor, CXCVIII, 1618; Garnerius, CCV, 675; Innocentius III, CCXVII, 874. (Vide Tabulam Sacrificii Missæ : de Institutione Sacrificii Missæ.)

II. — De præsentia reali in Eucharistia atque de transsubstantiatione : ubi, de miraculis.

Panem corpus suum appellat, Tertullianus, II, 549. In Eucharistia adest substantia corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 461, 462. Eucharistia figura corporis Christi, quo sensu, *not.*, *ibid.*, 460. Corpus ejus in pane censetur, quo sensu, *not.*, *id.*, I, 1160. Eucharistia sanctum Domini corpus, S. Cyprianus, IV, 376. Christi carnem ex Virgine assumptam accipimus, S. Hilarius, X, 335. Nos vere sub mysterio carnem corporis sui sumimus, *ibid.*, 246, 247. Eucharistia a Donatistis data canibus qui rabie accensi ipsos dominos suos laniaverunt, S. Optatus, XI, 972. Altare sedes corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 1065. Calices, Christi sanguinis portatores, *ibid.*, 1069. Carpis rosam, hoc est, Dominici corporis sanguinem, S. Ambrosius, XV, 1590. Ubi accesserit consecratio de pane fit caro Christi, *id.*, XVI, 440. Transfigurandum corpus altaribus offerre, *ibid.*, 824. Corpus Christi est in altari, *ibid.*, 457. Sicut verus est Dei Filius, ita vera est ejus caro, quam accipimus, et verus ejus potus, *ibid.*, 463. Ipse Dominus testificatur nobis quod corpus suum accipimus et sanguinem, *ibid.*, 444. In Eucharistia caro Christi in veritate sumitur, et sanguis in veritate bibitur, *id.*, XVII, 753. In Eucharistiæ sacramento veritas et realitas corporis et sanguinis Christi statuitur, S. Hieronymus, XXVI, 195. Corpus Christi in Eucharistia verum et substantiale, *ibid.*, 569. Eucharistia corpus Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 401. Panis est corpus Christi, calix sanguis Christi, *ibid.*, 1246. Eucharistia dicitur communicatio Domini corporis, *id.*, XXXII, 720. Eucharistia dicitur mensa magna unde accipimus corpus Christi et sanguinem, *id.*, XXXVIII, 195. De mensa Domini

non viles epulas, aut ignobiles potus, sed ipsius occisi Christi carnem prælibamus et sanguinem, id., XXXIX, 1662. Non omnis panis, sed accipiens benedictionem Christi, fit corpus Christi, id., XXXVIII, 1116. Corpus suum Christus tenebat in manibus suis, cum diceret, *Hoc est corpus meum*, id., XXXVI, 506, 508. Verum Christi corpus et sanguinem in sacramento etiam impli accipiunt, id., XLIII, 181. Eucharistia corporis et sanguinis Christi participatio, S. Leo Magnus, LIV, 357. In ea veritas corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 452. Eucharistia continet corpus et sanguinem Christi, id., LV, 67, 74, 76. In Eucharistia verum Christi corpus continetur, S. Maximus Taurin., LVII, 690. Corpus et sanguinem Domini inter summi mysterii sacramenta quotidie adorant Ecclesie, Cassiodorus, LXX, 980. De puero Judæo valde memorandum miraculum, S. Gregorius Turon., LXXI, 714. De cæco illuminatio, *ibid.*, 916. De paralytico sanato, *ibid.*, 952. De contracto contra hos trahebat, *ibid.*, 962, 963. Egroti sanati, *ibid.*, 1116. Eucharistiæ sacrificium continet realem corporis Christi præsentiam, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 228. Christi caro et sanguis in sacramento Eucharistiæ, *ibid.*, 1127, 1178. Corpus Christi in Eucharistia accipitur et sanguis ejus potatur, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 193. Veritas corporis Christi in Eucharistia, S. Eligius, LXXXVII, 625. S. Hildebrandus, XCVI, 168. Quibusdam antiquitus revelata, Alcuinus, CI, 1013. Illius præsentie veritas miraculo ostenditur, *ibid.*, 1015. Christus vere comeditur et bibitur, *ibid.*, 504.

Substantiam panis et vini fieri corpus Christi et sanguinem nefandissimæ demeritiæ est dubitare, Haymo, CXVIII, 815. Eucharistia non umbram aut figuram corporis Christi, sed ipsum corpus exhibet, Paschas. Radbert., CXX, 1567. Ipsam Christi carnem continet, *ibid.*, 1355. Panis Eucharisticus an in realitate corpus Christi, Ratramn., CXVI, 129. In Eucharistia est caro Redemptoris, Ratber., CXXXVI, 330, 402. Vini in verum sanguinem, et panis in carnem Christi conversio explicata, *ibid.*, 645. Fides firma in præsentia reali corporis et sanguinis Christi in Eucharistia, Gezo, CXXXVII, 587. Miracula diversa exposita circa præsentiam ineffabilem Christi in Euch., *ibid.*, 392, 393 et seqq. De realitate corporis Christi in hostia et sanguinis in calice, S. Petr. Damian., CXIV, 312. Sententia doctorum circa veritatem Domini corporis in Eucharistia, *ibid.*, 109, 145. Realitas corporis et sanguinis Christi, S. Anselm., CXLIX, 529. Veritas Eucharistiæ assertur, Durand., CXLIX, 1580. Exempla varia præsentie realis et visibilis Christi in sacramento altaris, *ibid.*, 1417 et seq. De corporis et sanguinis Christi veritate, Guilmund., CXLIX, 1427. Fides præsentie Christi in Eucharistia, illes totius est orbis, *ibid.*, 1489 et seq. Mysterium corporis Christi sub specie panis et vini non repugnat rationi, *ibid.*, 1440. De natura transmutationis substantiæ unius in alteram, *ibid.*, 1444. Panis et vinum in Christi carnem et sanguinem convertuntur, Laufranc., CI, 366. Eucharistia non memoriam passionis revocat tantum, Guibert., CLVI, 181. Epistola de veritate Domini corporis, *ibid.*, 528. In corpus et sanguinem Christi fit panis et vini conversio, Goffrid., CLVII, 252. Veritas corporis et sanguinis Christi in altari probatur, S. Anselm., CLIX, 253, 256. Corporis et sanguinis Christi veritatem in altari comedimus et bibimus, *id.*, CLVIII, 910, 912. Veritas corporis Christi in sacramento, Ivo Carnot., CLXI, 140. Christus panem et vinum, in sui corporis et sanguinis substantiam vertit, S. Bruno Ast., CLXV, 225. In Eucharistia est corpus Christi nomine, re et effectu, Rupert., CLXVII, 1659. Panis fit veraciter caro Christi et vinum sanguis, Hildebert., CLXXI, 601. Realis mutatio panis in carnem Christi assertur, *ibid.*, 600; Stephan. de Balgiac., CLXXII, 1293; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 468; Petr. Abaelard., CLXXVIII, 1518; S. Alger., CLXXX, 756; S. Bernard., CLXXXII, 904; CLXXXIII, 493; Zachar., CLXXXVI, 508, 504; Gratian., CLXXXVII, 1777. Petr. Lombard., CXCI, 861 et seq. Fides in præsentia reali Christi in Eucharistia, Hugo Rothom., CXCLII, 1209. Verum Christi corpus in altari manducatur, Gerhob., CXCVI, 1117. Vere sumitur Christus in Eucharistia, *ibid.*, Fides summa et viva in præsentia reali Christi in Eucharistia, Petrus Cell., CCLII, 749. Realitas præsentie Christi in Eucharistia, Balduin., CCIV, 407. Ermengaud, *ibid.*, 1252 et seq.; Petr. Bles., CCVII, 1158, 1161. Panis transubstantiatur in corpus Christi, Alanus de Insul., CCX, 560. De veritate corporis et sanguinis Christi sub specie panis et vini, Innocent. III, CCXVII, 574.

III. — De excellentia et necessitate Eucharistiæ.

Eucharistiæ sacramentum omnibus mandatum a Do-

mino. Tertull., II, 79. Timendum est et orandum, ne dum quis abstentius separatur a Christi corpore, procul remaneat a salute, S. Cyprian., IV, 532. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, etc., S. Hilar., X, 357. Alij enim ad regnum cælorum non potest perveniri, S. Ambros., XIV, 1407. Eucharistia sacramentum antiquius et præstantius manna, id., XVI, 405. Et alia sacramenta mysteriisque Judæorum, *ibid.*, 458. Corpus Christi edimus ut vitæ æternæ possimus esse particeps, id., XV, 1816. Nec vitam habere possunt qui non manducaverint, S. August., XXXIII, 783, 826, 904. Præter baptismum et participationem Eucharistiæ, non solum ad regnum Dei, sed nec ad salutem, et vitam æternam potest quisquam hominum pervenire, id., XLIV, 136, 129. Ista sententia: Nisi manducaveritis carnem meam, etc. omnes tenet etiam infantes, *ibid.*, 125, not. 124. Eucharistiæ participatio necessaria parvulis ad vitam æternam consequendam, *ibid.*, 576, 618. Qui cibum Eucharisticum manducare neglexerit, vitam habere non poterit in semetipso, S. Maxim. Taurin., LVII, 350. Corpus Christi manducandi præceptum, *ibid.*, 158. Eucharistiæ excellentia, S. Avitus, LIX, 521. An Eucharistia omnibus ad salutem, necessaria, S. Paulin. Nolan., LXI, 961. In charistia utilitas, S. Gregor. Magn., LXXIX, 159. Eius dignitas pios tremere facit, *ibid.*, 161. Eucharistiæ excellentia, S. Eligius, LXXXVII, 625. Vitam æternam non habet, qui Eucharistiæ panem non manducat, nec sanguinem bibit, Beda Venerab., XCII, 718. Corporis et sanguinis Christi conservatio præceptum est salutis nostræ sacramentum, Alcuin., C, 428. Eucharistiæ sacramento sacer honor et reverentia debetur, Jonas, CVI, 268. Eucharistia quotidie sumenda, Regulo, CXXII, 428. Communicandum saltem omnibus diebus dominicis, *ibid.*, 25. Communicandum ter in anno, *ibid.*, 189, 227. Eucharistia quater in anno percipienda, RATHERIUS, CXXVI, 562. De Eucharistiæ dignitate expositio, Silvester II, CXXXIX, 179. Laici ter ad minimum in anno communicare debent, Burhardus, CXL, 756. Eucharistiæ præceptum Ecclesiæ sacramentum, S. Petr. Damian., CXLV, 109. Eucharistia an sit de necessitate salutis, Laur. nec, CI, 611. An eam sumere teneantur infantes, *ibid.*, 532. Eucharistiæ sacramentum saltem ter in anno Christianus recipere se disponat, id., CLI, 1176. Eucharistiæ sumptio necessaria quando, Guibertus, CLVI, 529. Necessaria est ad salutem, Rupertus, CLXVII, 1661. Eucharistiæ magnificentum elogium, Hildebertus, CLXXI, 516. Quibus necessaria, Otto, CLXXX4, 1358. Oportet nos manducare carnem Christi, si vitam in nobis manentem volumus habere, Guillelmus, CLXXX, 549. Eucharistiæ excellentia, S. Bernardus, CLXXXII, 1092. Eucharistiæ præceptum est sacramentum, Robertus Pullus, CLXXXVI, 257. Alicui Christiano a participatione tanti sacramenti abstinere non licitum est, Hugo Rothom., CXCL, 1271. Magna et inestimabilis est dignitas Sacramenti Eucharistiæ, Balduinus, CCIV, 405. Nullus, nisi qui manducaverit, salvetur, Bonaparcus, CCIV, 782. Nemo potest habere vitam æternam, nisi manducaverit carnem Christi et biberit ejus sanguinem, *ibid.*, 1252.

IV. — De subjecto et usu Eucharistiæ, de dispositionibus ad eam recipiendam.

Calicis aut panis etiam nostri aliquid decuti in terram anxie patimur, Tertull., II, 80. Ante omnem cibum gustabant Eucharisticum panem, id., I, 1296. Eucharistiæ sacramentum etiam antelucanis cælibus, nec de aliorum manu quam præsidium summum, *ibid.*, 79. Eucharistiæ usus olim apud veteres, *ibid.*, 80. In manibus eam accipiebant, *ibid.*, 669. De manu sacerdotis, id., II, 79. Ad communionem histrio non est admittendus, S. Cyprian., IV, 362. Eucharistia gestata in manu, *ibid.*, 486, 651, 781. Sanctum Domini in arca reconditur ad domesticas communionem, *ibid.*, 486. Non baptizati contingere non debent corpus et sanguinem Domini, *ibid.*, 1172. Eucharistia quotidie percipitur, *ibid.*, 90, 209. Communionem indignæ miraculis punita, *ibid.*, 485. De dispositionibus ad communionem, *ibid.*, 234. Indignis Eucharistiam dare est sanctum Domini corpus profanare, *ibid.* Domini corpus inquinatis manibus non accipere, aut ore polluto Domini sanguinem non habere, *ibid.*, 484. Ad sanctum Domini sordidis et infectis nidore manibus accedere, *ibid.*, 478. Communio indigna qualis culpa, *ibid.*, 479. Ante expletam delicta, ante exomologesim factam criminalis, ante purgatam conscientiam, Eucharistiam non accipere, *ibid.*, Vis inferitur corpori ejus et sanguini, *ibid.*, 486, 651, 781. Quam caute procedere debeant, qui corpus Christi secum ferunt, *ibid.*, 784. Eucharistia accipienda cum timore et honore, *ibid.*, 774. Communio quotidiana, S. Hilar., X, 370. Communionem Judas non fuit dignus, id.,

IX, 1066. Hunc cibum non perripit veius homo, *ibid.*, 1983. Eucharistia a catechumenis videri non poterat, S. Zeno, XI, 60. Eam feminae in linteaminibus, viri nudis manibus olim capiebant, *ibid.*, 113. deferabatur domum a Christianis, *ibid.*, 60. Communio Eucharistiae post baptismum, *ibid.*, 211. Eucharistiam proicere quam impium, S. Optatus, XI, 976. Qui pacem et charitatem non detulerit ad Christi altaria, mittetur in tenebras, S. Ambros., XV, 1754; Nemo cibum accipit Christi, nisi fuerit ante sanatus, *ibid.*, 1686. Jejunia sancta ad mensam Eucharisticam nos perducunt *ibid.*, XIV, 708. Omnem immundum a Christi altaribus occernendum, *ibid.*, 727. Accipe quotidie, quod quotidie tibi proxi, *ibid.*, XVI, 452. Eucharistiae sacramentum non divulgatur, quibus non convenit, *ibid.*, 340. Mundemus corda et corpora nostra, ut ad altare Domini corpore et sanguine satiemur, *ibid.*, XVII, 634. Devoto animo et cum timore accedendum ad communionem, *ibid.*, 215. Nihil differt ab in'deli, qui inconsiderate ad mensam Domini accedit, *ibid.*, 211. Hunc panem quotidie postulare jubemur, ut praesente Domini misericordia, quotidie panem accipere corporis Domini mereamur, S. Chromat., XX, 361. Non immerito semper orare debemus, ut hunc panem coelestem quotidie mereamur accipere, *ibid.* Sacramentum Eucharistiae catechumenis occultatum, *ibid.*, 83. Quomodo manducandum, *ibid.*, 857. Communio ante cibum sumitur, Rufin., XXI, 418, 419. Preparatio ad Eucharistiae assumptionem requiritur, *ibid.*, 419. Communio quotidiana suadet, *ibid.* Eucharistiae sumptio quotidiana, S. Hieronym., XII, 673. Dilata communicatio corporis Christi non reddit sanctiorem, *ibid.*, 506. An per coitum impeditur communicatio, *ibid.*, 505. Sædo Romae hanc esse consuetudinem, ut fideles semper Christi corpus accipiant, quod nec reprehendo, nec probo, *ibid.*, 506. Romana Ecclesia et Hispani quid observent de Eucharistia, an accipienda quotidie, *ibid.*, 672. Eucharistia ministrabatur populo de sublimi loco, *ibid.*, XXIII, 157. Corpus Christi mundi debent sumere, *ibid.*, 238. Eucharistia Domini cum cautione sumenda, *ibid.*, 329. Indigne accedens ad calicem Domini, reus erit Domini corporis et sanguinis, *id.*, XXII, 352. Eucharistia ad regneratos pertinet, S. August., XLV, 1263; XXXV, 1477; XXXIII, 826. Communio quotidiana, *id.*, XLIV, 623; XLV, 998; XXXVIII, 1099; XL, 911. Qui quotidie non meretur accipere nec meretur post annum, *id.*, XXXIX, 1909. Eucharistia quotidiana perceptio nec laudanda, nec vituperanda, *id.*, 1217. Omnibus Dominicis communicandum suadet, *ibid.* Communio parvulorum, *id.*, XXXVIII, 945. Corpus et sanguinem Christi qui agrotat accipiat, *id.*, XXXIX, 2258, 2275. Dispositiones ad Eucharistiam sumendam, *id.*, XXXIV, 1610. Præmittenda confessio et penitentia, *id.*, 1059. Adoratio, *id.*, XXIV, 1261. Charitatis augmentum, *ibid.*, 946. Abstinencia a fornicationibus, *id.*, XXXVIII, 88; XL, 1204. Castitas, *id.*, XXXVIII, 735. Eucharistia a jejuniis sumenda, *ibid.*, 203. Bonus Christianus, ut securus communicet, continet plures dies ante solemnitates, *id.*, XXXIX, 1976, 2021, 2241, 2268. Eucharistiam accepturus ab omni odio liber esse debet, *ibid.*, 1974. Eucharistia recens baptizatis olim data, Marius Mercator, XLVIII, 196. In Orientali Ecclesia etiamnum infantibus oblata, *ibid.* Communio sacra peccatis venialibus non impeditur, Cassianus, L, 1277. Ea nemo se dignum iudicare debet, *ibid.*, 1215, 1230. Non energumenis denegatur, *id.*, XLIX, 709. Neophyti participes stebant S. Eucharistiae, S. Nicet., I, II, 1051. Eucharistia cum humilitate et pavore sumenda, S. Petr. Chrysolog., LII, 235. Eucharistia parvulis dabatur, S. Leo Magnus, LIV, 977. Communio sub utraque specie, *ibid.* Eucharistia quomodo sumenda, *id.*, LV, 30. Preparatio requisita, *ibid.*, 1446. Quanta conscientiae puritas requiratur, S. Maxim. Taurin., LVII, 530. Quotidie Eucharistiae communionem percipere nec laudo, nec vituperp, Gennad., LVIII, 994. Omnibus tamen Dominicis diebus communicandum suadeo et hortor, si tamen mens sine affectu peccandi sit, *ibid.* Olim pueris recens baptizatis etiam data est, *ibid.*, 1029. Pura mente et sincero corde accipienda, *ibid.*, 1041. Pueris tum primum debet dari cum ad discretionis annos et intelligibilem ætatem pervenerint, *ibid.*, 1028. Quibus non datur communicatio, *ibid.*, 1032. Communio Paschalis, Prud. Aurel., LIX, 125. Pueris recens baptizatis olim sub vini specie data, S. Paulus, LXI, 861, 862. In Ecclesiis etiam antiquitus servata, *ibid.*, 877. In altari sub cruce, *ibid.*, 877, 881. In turri aures seu argentea, *ibid.*, 878. In columba, *ibid.*, 882, 884. Eucharistia a discipulis non jejuniis sumpta, S. Euypp., LXII, 762. Communio frequens ad castitatem conservandam, S. Bened., LXVI, 535. Quotidiana, *ibid.*, 578. Diebus festis, *ibid.*, 577. Do-

minica et Sabbato, 578. Semel in mense, 579. Illusionem nocturnam passi a communione abstinent, *ibid.*, 419. Post communionem non statim sumendus cibus, S. Benedict., LXVI, 613. Communio penitentibus in extremis datur; Monys. Extg., LXVII, 46. Quibus est deneganda, *ibid.* Eucharistia non danda corporibus defunctorum, Fulgent., LXVII, 960. Eucharistia olim dabatur laicis in manibus, Cassiod., LIX, 345. Communio sub unica specie, S. Gregor. Turon., LXXI, 17. Corporis Domini nus in Ecclesia antiquissimus, Litturg. Gall., LXXII, 159. Communicare quotidie quam prolicuum, Vit. SS. Pat., LXXXIII, 1161. Communio non intermittenda propter sômnia turpia, *ibid.*, 727. Eucharistiae sacramentum olim sumebatur statim post baptismum, S. Greg. Magn., LXXVIII, 356, 381. Eucharistia data olim infirmo post extremam unctionem, *ibid.*, 356, 354. Præcis Ecclesiae temporibus fideles corpus Christi acceptum manu ori inferebant, *ibid.*, 578. Viri manu nuda, mulieres superposito linteo accipiebant, *ibid.* Corpus Christi, aut statim ori inferebant, aut domum, ibi communicaturi, deferabant, *ibid.* Quo studiosius mundamur lamento penitentiae, eo uberius replerur in sacramenti refectioe, *id.*, LXXXIX, 84. Qua pena digni, qui corpus et sanguinem Christi tractant indigne, *ibid.*, 200. Eucharistia non percipit fructum, nisi vilis jejuniis, *ibid.*, 83. Sanguis Christi non solum corporis ore, sed ore cordis hauritur, Taio, LXXX, 795. Preparatio ad communionem, S. Eligius, LXXXVII, 625. Mos corpus Christi sumendi ante omnem cibum, *ibid.* Cum reverentia et tremore accedendum ad S. Euch., *ibid.*, 646, 647. Separatio interium a sumptione Euch., *ibid.*, 626. Communio concedenda agrotis ante penitentiae expletionem, S. Egbert Ebor., LXXXIX, 585. Viaticum digenter infirmis impertiendum, *ibid.*, 582. Eucharistia non mortuis eroganda, S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 822. Corpus Christi ab omnibus Christianis comeditur, Hieronym., XCVI, 953. Communio quotidiana, *ibid.*, 911. Preparatio ad communionem, *ibid.*, 942. Religio, devotio, humilitas in sumenda Eucharistia, *ibid.*, 911 et seq. A jejuniis semper accipitur, *ibid.* Eucharistia semper parata esse debet ad communicandum infirmum, Carol. Magn., 326. Presbyter Eucharistiam semper paratam habeat, ne quis sine communionem moriatur, *ibid.*, 532. Dispositio ad Eucharistiam sumendam, S. Paul. Aquil., XCIX, 230. Confessio et penitentia communionem præcedere debent, *ibid.*, 231. Eucharistia negligenter fortiter reprehensa, Theodor., XCIX, 916. Communio facienda quando, *ibid.*, 953, 1028. Eucharistia non neganda in extremis, Alcuin., CI, 1176. Communicare quotidie qui possunt vel non possunt, *ibid.*, 1263. Quomodo ad hoc sacramentum sit accedendum, *ibid.*, 1090. Eucharistiam sumptio, S. Bened. Anan., CII, 1097. Communio saepe frequentanda, Theodulf., CV, 205; Jonas., CVI, 201. Maxima iungenda discretio et preparatio sufficiens, *ibid.*, 292. Christi corpus quomodo sumendum, Raban Maur., CVII, 316. Indigne accedentium, grave facinus, *ibid.*, 318. A sacramento Domini arcedendi peccatores, Walafrid. Strab., CXIV, 938. Communio quando fit, *ibid.*, 941, 945. Quomodo accipienda est Eucharistia, *ibid.*, 939. Non facienda nisi a jejuniis, *ibid.*, 939, 940. Ad illud sacramentum cum tremore accedendum, Haymo, CXVII, 574. Cur a jejuniis nunc Eucharistia recipiatur, Paschas. Radbert., CXX, 1530. De Eucharistiae receptione, Isaacus. CCXIV, 1077. Penitentes agroti non suspendantur a communione, *ibid.*, 1079. Communio concessa penitentibus in articulo mortis, *ibid.*, 1078. Dispositiones ad communionem, *ibid.*, 1077. Communio indigna, S. Adrevid., CCXIV, 931. Panis coelestis spiritaliter manducandus est, *ibid.*, 930. Communio non deneganda penitentibus in extremis, Hincmarus, CCXVI, 413. Viaticum moribundis diligenter erogandum, *ibid.* Eucharistia non administranda corporibus defunctorum, Isidor. Mercat., CXXX, 528. Eucharistiam acceptam non consumens tanquam sacrilegium habeatur, *ibid.*, 453. Infirmis post reconciliationem sacerdotes sacrum viaticum præbent, Riculf., CXXXI, 18. Eucharistia data parvulis, Regino, CXXXII, 205. Eucharistiae sacramentum contractandum cum reverentia et metu, Odo, CXXXIII, 575. Corpus Domini indigne contractans Judæ se socium declarat, *ibid.* Eucharistia quomodo sumenda, Rather., CCXXVI, 402 et seq. De communicantibus indigne, *ibid.*, 504, 558. Num præstet Eucharistiam frequentius, an raro sumere, *ibid.*, 646. Peccatores a communione arceantur, Gezo, CXXXVIII, 389. Dispositio ad Eucharistiae perceptionem, *ibid.*, 391. Plura mens in omnibus, *ibid.*, 389. Devotio, *ibid.*, 400. Defunctis Eucharistia non datur, Burchard, CXI, 758. In exitu mortis constituti sacro viatico sunt reficiendi, *ibid.*, 939. Perceptio quotidiana Eucharistiae, quid, *ibid.*, 735.

Matrimonio non uti die communionis, per tres aut quinque dies, *ibid.*, 757. Communio non ministranda nisi jejuniis, excepto casu gravis morbi, *ibid.*, 759. Abstinentium ab Eucharistia susceptio, quando, *ibid.*, 1075, 1076. Ratio agendi circa nocturnas pollutiones pro Eucharistia susceptio, *ibid.*, 763. Sub utraque specie communicare olim licitum erat, Joan. Abrinc., CXLVII, 57, 50, 52. Communio omnibus diebus dominicis quibus permittenda, S. Anselm., CXLIX, 520. Penitentes Eucharistia abstinent, Lanfranc., CL, 424. Antiquitus Eucharistia infantibus baptizatis porrigebatur, *ibid.*, 609. Jejuni Eucharistiam sumere debemus, *ibid.*, 193. Indigna profanatio Eucharistiae quid et quantum nefas, Radulf. Ard., CLV, 1837. Eucharistia sacramentum statum gratiae et devotionis dispositiones requirit, *ibid.*, 1552. Ad sacram communionem digna preparatio requiritur, *ibid.*, 1854. Infantes olim sanguinem Christi sumebant, Guibertus, CLVI, 514. Nunc sub specie panis communicant, *ibid.*. Prohibetur Eucharistiam sanguine malidam porrigere, *ibid.*, 564. Quid in sumptione Christi faciat meritum aequalitas, *ibid.*, 631. Corpus Christi quotidie manducatur et sanguis ejus quotidie a sacerdotibus potatur, S. Anselm., (LVIII), 265. Communio sub utraque specie et sub una tantum, id., CLIX, 255. Qui manducant corpus Christi, debent esse mundi ab omni fermento malitiae, id., CLVIII, 541, 912. Eucharistia olim parvulis dabatur, Ivo Carnot., CLXI, 94. Non est communicanda histrionibus et magis in vitio perseverantibus, *ibid.*. Eucharistiam quotidie sumere nec laudat nec vituperat Augustinus, *ibid.*. Ad Eucharistiam accedens quomodo possit securus esse et intrepidus, *ibid.*, 91. Jejuni ad communionem accedere debent, *ibid.*, 170. Malis Christianis interdicitur ne corpus et sanguinem Christi recipiant, S. Bruno, CLXIV, 298. Qui ad Christi carnem et sanguinem sumendum accedit, morum honestate et virtutum suavitate redoleat, *ibid.*, 436. Fides et puritas animae, *ibid.*, 169. Dispositiones ad communionem, S. Steph., CLXVI, 1432. Corpus Christi indigne manducantes qui sint, Rupert., CLXIX, 201. Eucharistia negari debet convictis de crimine, id., CLXVIII, 1545. Eucharistiam nonumat pollutus culpa sua, id., (CLXVII), 911. Fides, id., 39. Humilitas, id., CLXIX, 1238. Caritas mutua ad dignam Eucharistiae receptionem maxime necessaria, Hildebert., CLXXI, 562, 572. Et penitentia, *ibid.*, 565. Accessurus ad Eucharistiam a se ipso judicetur, ne a Christo judicetur, *ibid.*, 663. Eucharistiam sumens cogitationes mundare tenetur, *ibid.*, 601. Indigne communicans reus est mortis Christi, *ibid.*, 803. Qui Eucharistiam digne tractant remunerabuntur, Honorius, CLXXII, 1129. Qui indigne, hi sunt Domini traditores simul et crucifissores, *ibid.*. Eucharistia cibus animae est devote recipiendus, Otto Bamberg., (CLXXIII), 1358. Communio spiritalis, *ibid.*. Modus duplex sumendi Eucharistiam mentaliter et spiritualiter, Hugo de S. Vict., CLXXV, 143. Eucharistia vino intincta prohibetur, *ibid.*. Manducatio corporalis corporis Christi, Guill., CLXXX, 351. Spiritualis, *ibid.*, 351. Quomodo vere et salubriter sumi possit corpus Christi, S. Algerus, CLXXX, 803. Ad Eucharistiam nemo praesumat accedere indignus, Hervaeus, CLXXI, 936. Communio Paschalis, S. Bernardus, CLXXXIII, 281. Communio triplex, id., CLXXXII, 908. Communionis bonae et indignae differentia, id., CLXXXIII, 218. Quanta puritas ad communicandum, id., CLXXXII, 601. Quibus danda aut neganda Eucharistia, Robert. Pull., CLXXXVI, 373. Qui semper peccat caelestis sacramenti medicinam semper accipiat, Gratian., CLXXXVII, 1838. Sacramentum corporis Christi non nisi jejuni debemus accipere, *ibid.*, 1757. Ante sanctam communionem a propria uxore quisque contineat, *ibid.*, 1739. Corpus et sanguinem Christi sumunt homines mali, Petr. Lombard., CXCI, 858. Qui esse non probat, sumit mortem, *ibid.*, 1646. An quotidie sumenda sit Eucharistia, *ibid.*, 1647. Digni et indigni sacramento altaris participant, Gerhohus, CXCVI, 1181. Accessurus ad mensum prius manus lavet, Isaac de Stella, CXCV, 1810. Communio digna et indigna, Richardus, CCV, 263. Quomodo edendus agnus Dominicus, id., CCVI, 262. Castitas, sanctitas, pietas, iustitia, devotio ad communicandum, Petr. Cell., CCII, 763. Communio secunda, quando, *ibid.*, 763, 1132. Fides et sanctitas, Ermenegaud., CCIV, 1254. Eucharistiam sumere omnium est Christianorum, Pet. Cant., CCV, 101. Quanta conscientiae puritas ad corpus et sanguinem Christi sumendum, Pet. Bles., CCVII, 1149.

V. — De effectibus Eucharistiae.

Carb corpore et sanguine Christi vescitur ut et anima

Deo saginetur, Tertullianus, II, 806. Eucharistiam quotidie ad cibum salutis accipimus, S. Cyprianus, IV, 531. Sanguinem propter Christum fundere non possumus, id sanguinem Christi erubescimus bibere, *ibid.*, IV, 538. Calix Dominicus sic bibentes inebriat ut sobrios faciat, ut mentes ad spiritalem sapientiam redigat, *ibid.*, 582. Epotato sanguine Christi expositur memoria veteris hominis, *ibid.*, 583. Fideles quotidie sanguinem Christi bibunt ut sanguinem pro Christo fundant, *ibid.*, 550. Sanctificata ora caelestibus cibis, *ibid.*, 466. Christus eorum panis qui corpus ejus contingunt, *ibid.*, 531. Eucharistia cibus vivificans, S. Hilarius, II, 505. Cuius (panis Eucharistiae) haec virtus est ut ipse vivens eos qui se quoque accipiant vivificet, *ibid.*, 709. Quo modo per patrem vivit Christus, eodem modo nos per carnem ejus vivimus, id., X, 249. Unitas naturalis fidelium in Deo praestatur Verbi incarnatione et Eucharistiae sacramento, id., IX, 245. Eucharistia pignus salutis aeternae, tale a fidei, et spes resurrectionis, S. Optat., XI, 1063. Probatur quod Dominus noster sit cibus, sit epulatio vel alimentum edentium, S. Ambrosius, XIV, 1107. Est cibus refectio, etc., id., XV, 1780. Quae fidelium inebriat affectus, corpus non titubat, sed resurgit, *ibid.*, 1420. Remissio peccatorum est, id., XIV, 686. Ista eadem vita aeternae substantiam subministrat, id., XVI, 404. Qui manducaverit hoc corpus fiet ei remissio peccatorum, et non morietur in aeternum, *ibid.*, 444. Qui accipit carnem divinae ejus substantiae in illo participantis alimentum, *ibid.*, 455. Eucharistia praesidium et effectus, *ibid.*, 1506. Quotiescunque bibis vinum Eucharisticum, remissionem accipis peccatorum, et inebriaris in Spiritu, *ibid.*, 419. Eucharistia vitae aeternae substantiam ministrat, *ibid.*, 404. Illum (sanguinem) debeo semper accipere, ut semper mihi peccata dimittantur, *ibid.*, 446. Cum Christi corpus manducamus, divinitatem et humanitatem participamus, id., XVII, 20. Calicem mysticum sanguinis ad tuitionem corporis et animae nostrae percipimus, *ibid.*, 245. Christus sit nostra refectio in Euchar., S. Gaudentius, XX, 855. Eucharistia sola nutrit, Rufinus, XXI, 432. Communionis indignus effectus. Pollutus non jurat, S. Hieronymus, XXX, XXVI, 352, 575. Effectus Eucharistiae sacramenti, S. Augustinus, XXXVIII, 145, 649. Bone vivificat, malos mortificat, id., XXXV, 163. In Eucharistia habet fidelis ubi vivat, habet unde vivat, *ibid.*, 1612. Manduca vitam, bibe vitam; habebis vitam, et integra rest vita, *ibid.*, 729. In corpore et sanguine suo (Christus) voluit esse salutem nostram, id., XXXVI, 505. Eucharistia calix inebriat martyres ad capebenda caelestia, id., XLIII, 298. Eucharistia sacramentum pietatis, signum unitatis, id., XXXV, 1612. Judaei de crucifixo Christo tenebrali sunt, nos manducando crucifixum, et bibendo, illuminamur, id., XXXVI, 515. Eucharistia mysterium pacis et unitatis, id., XXXVIII, 1100, 1103. Concordia et unio effectus sacramenti corporis Christi, id., XXIV, 1613, 1614. Virtus quae in Eucharistia intelligitur, ipsa unitas est; ut redacti in corpus Christi, effecti membra ejus, simul quod accipimus, id., XXXVIII, 589. In Eucharistia quam multi iudicium sibi manducant et bibunt, *ibid.*, 645. Eucharistiae sumptio contra diabolicas illusiones et pollutionem nocturnam plurimum confert, Cassianus, XLIX, 1225. Eucharistia est corporis mentisque virtus, S. Petrus Chrysost., LII, 401. Viaticum convivium quae est, ac datur ad salutem, *ibid.*, 623. Indigne sumpta dat vulnus, *ibid.*, 593. Nos divinae naturae facili esse consortes, S. Leo Magnus, LV, 74. Menti corporique proficit, *ibid.*, 79. Non ad iudicium, sed ad praesidium sumenda Eucharistia, *ibid.*. Indigne sumentibus ad cumulum damnationis convertitur, *ibid.*, 25. Christi corpus a peccatis purificat, et a periculis defendit, *ibid.*, 67. Eucharistiae effectus, S. Avitus, LIX, 821. Eucharistiae virtus et gratia, S. Paulinus, LXI, 905. Eucharistia remedium contra carnis tentationes, S. Benedictus, LXVI, 535. Eucharistiae effectus, Victor. Cap., LXVIII, 551. Christus non participatione corporis sui reficit, Cassiodorus, LIX, 1038. Vinum laetificat cor, cum sacramentum fuerit in sanguinem Christi, *ibid.*, 733. Christus corpore et sanguine suo fideles s. ginat, *ibid.*, 973. Quomodo sanguis Domini inebriat, *ibid.*, 170. Christus manna in commensatione, *ibid.*, 562. Eucharistia fons animae altissimi: Vita SS. Pat., LXXIII, 638. Lux digne sumentibus, inde ignis exurit, *ibid.*, 648, 869, 847, 720. Operatur remissionem peccatorum, *ibid.*, 1161. Vivifici corporis et sanguinis Christi perceptione Ecclesia pascitur et potatur, abluatur et sanctificatur, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 640. Corpore et sanguine Christi pascimur et vivificamur, alimur et saginamur, *ibid.*, 651. Eucharistiae effectus et fructus, S. Isidorus, LXXXV, 105, 191, 314; LXXVI, 491; S. Eligius, LXXXVII, 626. Qui Christum manducant, vivunt

in æternum, *Beata Venerab.*, XCII, 119. Corpore et sanguine Christi anima saginatur, Angelomus, CXV, 560. Effectus dignæ perceptionis corporis Christi, Gezo, CXXXVII, 583. Eucharistiam frequenter suscipiens demonibus est terribilis, S. Petrus Damianus, CLV, 734. Ad sacram Eucharistiam accedentibus major erit gratiæ acquisitio, quo profundior fuerit humilitas, S. Bruno, CLXV, 139. Qui manducat Christi corpus, et bibit eius sanguinem sit unum cum ipso, *ibid.*, 583. Eucharistiæ effectus et fructus, S. Bernardus, CLXXXIII, 374; CLXXXIV, 984, 985. Inflicuntur, non mundantur scelerosi, qui communicare non desinunt, Gratian., CLXXXVII, 1741. Panis iste communis in carnem et sanguinem mutatus, procurat vitam et incrementum corporibus, S. Anselmus, CLXXXVIII, 1648. Vita est animæ, et sanitas mentis, *ibid.*, 1644. Hoc sacramento paradisi homini reseratur, et diabolus superatur, Petrus Blesens., CCVII, 1147. Corpus Dominicum quibusdam saltemferum, quibusdam mortiferum, Alaous de Insulis, CCX, 244.

VI. — Libri de Eucharistia tractantes.

Libri de corpore et sanguine Domini, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1267. De corpore et sanguine Domini

liber, Ratramnus, CXXI, 104. De corpore et sanguine Domini contra ineptias Joannis Scotti, Adrevaldus, CXXIV, 948. Liber de corpore et sanguine Christi, Gezo abbas Darton, CXXXVII, 574. Libellus de corpore et sanguine Domini, Silvester II papa, CXXXIX, 177. Epistola Adelmanni ad Berengarium de Eucharistiæ sacramento, Adelmannus, CXLIII, 1290. Professio fidei de sacramento corporis et sanguinis Christi, Maurilius, CXLIII, 1390. Liber de corpore et sanguine Christi contra Berengarium et ejus sectatores, Durandus abbas Troarn., CXLIX, 1376. De corporis et sanguinis Christi veritate in Eucharistia libri tres, Gultmundus archiep. Avers., CXLIX, 1428. Liber de corpore et sanguine Domini adversus Berengarium Turonensem, Lanfrancus Cantuar., CL, 407. De sacramento Eucharistiæ, Bonizo Placent., CL, 838. Opusculum de sacramento altaris, B. Wolphelmus, CLIV, 434. De sacramento corporis et sanguinis Domini, Ivo Carnot., CLXI, 153, 1071. Liber de sacra Eucharistia, Hildebertus, CLXXI, 1196. Liber de corpore et sanguine Domini, Guillelmus S. Theod., CLXXX, 346; Algerus Scolasticus, CLXXX, 744; Balduinus, CCIV, 641.

NOTA. Quæstiones de materia, forma, ministro Eucharistiæ, etc., tractantur in tabula sacrificii Missæ.

XCIX.

INDEX DE SACRIFICIO IN GENERE.

MONITUM.

Sacrificium, sensu latiori sumptum, est quasi sacrum factum, proprium religionis opus, et soli Deo offerendum. In hoc Indice vicissim agimus : I. De sacrificio in genere; II. De sacrificio spirituali; III. De sacrificiis antiquis apud Patriarchas, Gentiles et Hebræos; IV. De oblationibus et primitiis; V. De decimis; VI. De sacrificio novo.

I. — De Sacrificio in genere.

Sacrificiorum rationalis institutio, Tertullianus II, 310. Ob honorem Dei, *ibid.* De sacrificio et de dono Dei digno, Lactantius, VI, 728. Sacrificium quidem exterius Deo semper debitum, etiam naturali ratione, *ib.*, not. 913. Nos vero et sacrificium interius, quo mens offertur Deo, et quidem etiam exterius a nobis ei deberi asserimus, *ibid.* De vero perfectoque sacrificio, S. Augustinus, XLI, 283. In omni sacrificio quatuor consideranda, *id.*, XLII, 901. Sacrificium res antiqua, *id.*, XXXIII, 577. Antiquitas cultus Dei in sacrificando, *id.*, XLI, 281. Primi parentes in paradiso se ipsos Deo hostias mundissimas offerebant, *ibid.*, 701. Sacrificium uni Deo debitum, *id.*, XXXII, 577, 578; XXXVIII, 1249; XXXIX, 1667; XLI, 255, 256, 281, 634; XLII, 582. Id attestantur miracula quæ per arcam testimonii facta sunt, *id.*, XLI, 296, 297. Sacrificium visibile non alteri offerendum, quam illi, cui invisibile debetur, *ibid.*, 297. Cur sacrificium exegerunt demones, *ibid.*, 460. Ideo sibi exigunt fieri demones, quia vero Deo debentur, *ibid.*, 298. Non corporis cujuslibet fumo, sed supplicantis animo delectantur, *ibid.*, 298. Sacrificium non solum cum iuste imperat verus Deus, sed etiam cum superbe exigit falsus Deus, satis ostendit cui debeat, *id.*, XLII, 409. Sacrificium, sacerdotium, templum non sibi expetissent demones, nisi nosset uni Deo debent, *id.*, XXXIII, 577. Pagani non culpandi propter sacrificia, sed quod ea exhibeant idolis, *ibid.* Non corporali creaturæ nec spiritali quamvis iustæ, nec multo magis iniquæ sacrificandum, *ibid.*, 578. Non bonis diis nec malis, *id.*, XLI, 630. Non angelis, non virtutibus Dei, *ibid.*, 634. Non martyribus, *ibid.*, 255, 256, 773. Sacrificium seu divinos honores angeli hominesque sancti respuerunt, *ibid.*, 298. Rarissimi commemorantur homines qui sibi sacrificia, aut per hæc se pro deis haberi voluerunt, *id.*, XLII, 621. Sacrificia cur sibi exigit demon, *ibid.* Sacrificia cur sibi offerri vult Deus, *id.*, XLI, 296. Sacrificiis Deus non eget, sed in his vel acceptandis, vel reprobandis, vel percipiendis, non nisi hominibus consulti, *id.*, XXXIII, 577; XLI,

281, 293, 296, 634. Sacrificium et laudes offerre, nobis, non Deo utile est, *ibid.*, 527; XLII, 621. Sacrificia cur sibi offerri juberet Deus, cum eis non indigeret, *id.*, XLII, 231, 321. Sacrificium vult Deus, non ex quo crescat, sed quod prosit homini, *id.*, XXXIX, 2232. Recte offertur sacrificium cum offertur Deo vero, cui uni tantummodo sacrificandum est, Egyptius, LXII, 671. Sacrificium, quid, S. Ildorus Hispaleusis, LXXXII, 251. Inter sacrificium et hostiam vetus discretio, *id.*, LXXXIII, 62. Sacrificium, quid est, Alcuinus, CL, 1134. Immolatio unde dicitur, *ibid.*, 1135. Quid est libatio, *ibid.* Hostiæ unde vocantur, *ibid.* Quid sunt victimæ, et quare ita vocantur, *ibid.* Holocaustum unde vocatur, *ibid.* In omni sacrificio quatuor consideranda, cui, a quo, quid, et pro quibus offeratur, *id.*, C, 431. Inter sacrificium et holocaustum discrimen, Rabanus Maurus, CX, 946; Hildebertus, CLXXI, 142. De sacrificio, Honorius Augustod., CLXXII, 553, 576. Solvitur quæstio, quare Deus imprecaverit ut offerri debuissent sacrificia, si illi non placuerunt, Haymo, CXVII, 890. Exemplo sacrificii Abraham qualitates quæ grata Deo sit oblatio, exprimentur, nempe celeritas, continuatio et fides, S. Ambrosius, XIV, 331. Indicato duplici defectu sacrificii Cain, ostendit tria vitia in nostris oblationibus obrepere posse, *ibid.*, 339. Primitias animæ præcipue offerendas, et quæ sint illæ, *ibid.*, 336. Primitias non tempore sed sanctitate æstimari, *ibid.*, 342. Cum fide, quæ imprimis necessaria est, conjungenda ad verum sacrificium bona opera, *ibid.* Quid convenit his, qui de rapinis et nudatione miserum offerunt sacrificia, S. Hieronymus, XXIV, 726, 727. Arguit eos, quod non veneratione sed, sed epularum desiderio immolent victimas, *ibid.*, 735. Deo non est acceptum sacrificium eorum, qui pravo fine sacrificant, S. Augustinus, XLI, 444. Quenam sacrificia jam offerre debeamus, *id.*, XXXVI, 639. Qualia sacrificia diligit et coronat Deus, *id.*, XXXIV, 811. Quod genus sacrificii Deo acceptum, *id.*, XXXVII, 1318. Totus exardescat igne amoris divini, qui vult offerre Deo holocaustum, *ibid.*, 1775. Mundari etenim debet prius animus, qui munus offerre vult Deo, Taio Cæsaraugust., LXXX, 915. Ex

dantis corde id quod datur accipitur, *ibid.* Exteriora munera ex interna cordis munditia conduntur, *ibid.* A discordantibus accipere non vult Dominus sacrificium, *ibid.*, 916. Hostiæ impiorum abominabiles, *ibid.* Arguntur il qui non veneratione sui, sed epularum desiderio immolant victimas. Rabanus Maurus, CXI, 863. Hæ (virtutes) in Dei sacrificio Domino placeant, et sine his nulum sacrificium est acceptabile, S. Petrus Damianus, CXLIV, 901. Ut placeant hæc sacrificia nostra Deo, pinguis sint et medullata, *ibid.* Sapientis sacrificium conditur, S. Bruno Sign., CLXIV, 385. Ponite manum super caput victimæ vestræ, id est, reprimite superbiam carnis vestræ, *ibid.*, 387. Ad oblationem istam accendendam ligna colligamus, id est exempla iustorum sectemur, *ibid.* Qui ab Ecclesia discedet, nulum ei sacrificium prodest, *ibid.*, 388. Agnam immaculatam Domino offert, qui se ab omni peccatorum malitia filium custodit, S. Bruno Sign., CLXIV, 395. Nihil nisi sanctum Deo offerri potest, *ibid.*, 435. Sacrificium Deo non offertur qui villis est maculatus, Gratianus, CLXXXVII, 251.

II. — De Sacrificio spiritali.

Quod non terrenis sacrificiis, sed spiritalibus Deo litandum est. Tertullianus, II, 608. Sacrificia spiritalia laudis designantur, *ibid.* Sacrificia spiritalia accepta prædicantur, *ibid.* Hoc sacrificium sine intermissione die ac nocte celebratis, S. Cyprian., IV, 417. De vero cultu Dei et sacrificio, Lactantius, VI, 1066. Incorporari in corporale sacrificium necessarium est, *ibid.*, 1067. Hoc est sacrificium verum, non quod ex arca, sed quod ex corde profertur; non quod manu, sed quod mente libetur, *ibid.* Sacrificium laudis, S. Hilarius, IX, 406. Ex operum sanctitate descendat, *ibid.* Sacrificium vespertinum, quid, *ibid.*, 826. Immola Deo sacrificium laudis, S. Zeno, XI, 000; S. Hieronymus, XXIV, 542. Altare et tabernaculum quibus oblatæ sunt victimæ spirituales Deo, *ibid.* Victimam conscientiam et humilitatis suæ offert Deo, *ibid.*, 821. Sacrificium Deo nos ipsi, S. Augustinus, XXXVIII, 517. Nulum sacrificium Deo acceptum iustis, quam se ipsi Deo offerant, id., XLI, 700. Sacrificium præclarissimum atque optimum nos ipsi sumus, *ibid.*, 772. Homo ipse in corde suo invisibile sacrificium Dei, *ibid.*, 297. Sacrificium semper habemus quod offeramus Deo, id., XXXVI, 639. Intus habemus sacrificium quo Deum flecimus, *ibid.*, 475, 598. Sacrificium iustitiæ per penitentiam, *ibid.*, 81. Sacrificium contriti cordis, id., XXXVIII, 135; XLI, 282. Sacrificium Deo offert, qui se ipsum punit, id., XXXVII, 1824. Humilitas cordis, sacrificium est, *ibid.*, 1705. Sacrificium laudis in novo Testamento succedit victimis cruentis veteris Testamenti, id., XXXIII, 558. Sacrificium laudis, sacrificium gratuitum, id., XXXVI, 578; XXXVII, 1320, 1568. Sacrificium laudis sacratis, gratularum actio, id., XLII, 621. Sacrificium iustitiæ, id., XXXII, 1195. Cogitationis et lingue, *ibid.*, 809. Sacrificia quæ offerimus debent accendi charitate, id., XXVI, 629. Christus sacerdos et victimæ sacrificium laudis implevit, id., XLII, 57. Sacrificium duplex a nobis exigit Deus, id., XXXIX, 2169. Sacrificium nulum tam iustum quam cum nos Deo offerimus, id., XXXV, 3359. Sacrificium cordis Deo oblatum nobis integrum permanet, id., XXXIX, 1965. Sacrificium laudis nemo offert malus, *ibid.*, 1847. Quærebis quid Deo offeres pro te, offer te, nihil melius in omni creatura terrena, id., XXXVIII, 517. Te querit Deus magis quam munus tuum, *ibid.*, 50. De homine, ut sit hostia et sacerdos Deo, mirum sacrificium, quomodo, S. Petrus Chrysolog., LII, 500. De hostia corporis et animæ Deo rationabiliter offerenda, *ibid.*, 501. Sacrificium hominis descendit a forma sacrificii Christi, *ibid.*, 502. Hostia jejuniis quomodo offerenda, *ibid.*, 227. Quam hostiam offerre Deo debeamus, quæ et nobis maneat, *ibid.*, 322. Sacrificium acceptabile est bonitati et misericordie studere, S. Val., LII, 702. David propheta non se sacrificiis quæ illo tempore gerebantur credebatur expiandum, sed potius sacrificio cordis contriti et humiliati, Cassiodorus, LXX, 351. Voluntarie sacrificat Domino, qui pro minimis suis studio pietatis exorat, *ibid.*, 583. Nosmetipsos Deo sacrificare debemus sacrificium iustitiæ quid sit, *ibid.*, 50. Seipsum Domino offerre est sacrificium illi acceptissimum, *ibid.*, 198. Quæ sunt voluntaria oris sacrificia, *ibid.*, 875. Quis sacrificium laudis immolat Deo, *ibid.*, 351. Sacrificium laudis honorat Dominum, quod puritate fidei et actionum probitate fuerit immolatum, *ibid.*, 357. Voluntarie sacrificium Domino, non cuiusquam cogentis imperio, id., LXIX, 815. Holocaustum precis pro singulis virtutibus purgandum offerendum, S. Gregorius Magnus, LXXV, 543. Nilud non offert qui interius motus

non frenat, *ibid.*, 519. In hac vita quia in multis quotidie delinquimus, oportet ut contriti cordis et contritæ spiritus Deo sacrificium offeramus, id., LXXIX, 599. Sacrificium iustitiæ sancti in æterna vita Deo offertur, *ibid.*, 600. Sacrificia quænam Deus poscit, Alcuinus, CI, 586. Per Christum Deo Patri sacrificium laudis, et grallarum actiones pro omnibus bonis ab illo perceptis offerre debemus, Hayme, CXVII, 934. Tria sunt principia et perfecta sacrificia, quæ reddere tenemur Domino, S. Petrus Damianus, CXLIV, 904. Sacrificium piæ contritionis, sacrificium iustæ operationis, sacrificium laudis et jubilationis, *ibid.* Primum sacrificium placat Deum, secundum delectat, tertium honorat, *ibid.* Sacrificium piæ contritionis exigit butyrum humilitatis, quæ in tribus consistit, *ibid.* Sacrificium iustæ operationis exigit oleum discretionis, *ibid.* Sacrificium laudis requirit balsamum devotionis, *ibid.* Sacrificio contritionis opponitur absinthium indignationis, *ibid.*, 905. Sacrificio iustæ operationis, acetum confusionis, *ibid.* Sacrificio laudis, venenum adulationis, sive detractiois, *ibid.* Quomodo matutinum et vespertinum offerimus Domino sacrificium, *ibid.*, 332. Sacrificia laudis, S. Bruno Carth., CLII, 457. De sacrificio cordis, Goffridus, CLVII, 167. Qualiter nos ipsos immolare et offerre Domino debeamus, S. Bruno Sign., CLXI, 581. Sacrificium Deo acceptabile, id., CLXIV, 387. Altare cor humanum est, *ibid.*, 398. De sacrificio angelorum, Honorius Augustod., CLXXII, 556. Sacrificium triplex, S. Bernardus, CLXXXIV, 1152.

III. — De sacrificiis antiquis.

De sacrificiis patriarcharum. — Primi parentes in paradiso se ipsos Deo hostias minutissimas offerebant, S. Augustinus, XLI, 701. Abreptis sacrificia Deus accepit, Tertullianus, II, 601. Quare, *ibid.* Populum Christianum demonstrabat, *ibid.*, 607. Sacrificium Cain cor illud respuerit Deus, *ibid.*, 601. De sacrificiis Cain et Abelis, quorum figuræ, *ibid.*, 607. Sacrificium Abraham, exemplar nostri, S. Ambrosius, XIV, 351. Sacrificium Cain quid vitandum in nostris demonstrat, *ibid.*, 329, 336. De sacrificio Abelis, *ibid.*, 356. Cain a fructibus terræ, Abel ex primitiis ovium suarum hostiam Domino obtulit, id., XVI, 819. Ubi crimen? ubi culpa? non in oblatione muneris, sed in oblationis affectu, *ibid.* Abraham sacrificium quod offerebat divisit, *ibid.* Cor sacrificium Abelis Deo pius placuerit, id., XIV, 956. Obtulit Deo non secunda, sed prima, non exigua sed pinguis, *ibid.*, 357. S. Augustinus, XXXV, 2017. Abelis sacrificium, novi Testamenti fides, id., XLII, 258. Quid significat sacrificium quod Abraham obtulit, id., XXXVII, 1562; XLI, 501. Abraham sacrificium figura immolationis Christi, id., XXXVIII, 153. Sacrificia ante diuturnum celebrata, id., XLI, 459. Sacrificium Abraham Gen. xv narratum quid significat, *ibid.*, 1561, 1562. Flamma coelitus facta in sacrificio Abraham, non fuit miraculum, quare, id., XXXII, 648. Sacrificium Abraham in monte, id., XXXVIII, 54. Cain sacrificium veteris Testamenti terrenas opes exprimit, id., XLII, 288. Patriarcharum sacrificia nostris congruunt, quia tot flebant Trinitati, S. Fulgentius, LXV, 343. Sacrificia Cain et Abelis quomodo suscepta, S. Gregorius Turon., LXXI, 164. Job octavo die sacrificium offerens, S. Gregorius Magnus, LXXV, 532. Cunctis diebus Job sacrificium offerre non cessat, *ibid.*, 512. Quia Cain et Abel non equali mente dona obtulerunt, non equaliter sunt utriusque vota accepta, Vener. Beata, XCI, 65. De sacrificio Abraham et Isaac, *ibid.*, 244. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele redarguitur, *ibid.*, 577. De sacrificio Samuelis, id., XCIII, 455. De sacrificio Noe, Rabanus Maurus, CVII, 520. De sacrificio Abraham, *ibid.*, 510. De holocausto quod Gedeon Deo offerebat per ministerium angeli ad se missi, id., CVIII, 1498. Quæritur quare Gedeon ausus fuerit sacrificium offerre Deo præter locum ubi iusserat Deus, *ibid.*, 1157. Eisdem sacrificii significatio, *ibid.*, 1158. Quare recte sacrificium Noe de servatis cunctis animalibus obtulerit, id. figuram nostri, Rupertus, CLXVII, 353. Sacrificium Job, id., CLXXIII, 964. De sacrificio Abraham, Hugo de S. Victore, CLXXV, 615. Sacrificium Abraham in quo differat a sacrificio David, Richard. S. Vict., CXCVI, 1057.

De sacrificiis paganorum. — Probat Arnobius, sive auctoritate, sive ratione, dixi nulla esse sacrificia facienda, Arnob., V, 1219, 1220. Neque enim reus peccati causa diis hostiæ caduntur, *ibid.*, 1222. Vulgarem autem opinionem illam subruit Arnobius, quia sacrificiis deorum iram placari statuebatur, *ibid.*, 1217, 1220, 1227. Neque est certe quod quis arguat, hostias diis immolari, ut res tribuant prosperas et adversas removeant, *ibid.*, 1229, 1230. Deinde vero dicitur: Absurdum est deos

sacrificiorum prelo beneficia sua veniunt, *ibid.*, 1231. Neque potiori ratione asseritur sacrificia diis honoris atque amplificanda illorum potentiam fieri, *ibid.*, 1232, 1233, 1234, 1236, 1239. Neque respondere juvat, antiquitate ac longa consuetudine diversis diis victimas diversas maciari, *ibid.*, 1241, 1243. Objectionibus ethnicis diis bonis, ut proximi, et malis, ne noceant, sacrificandum, quid respondet Araobius, *ibid.*, 1246. De sacerdotum Romanorum, Lactant., VI, 1028. De sacrificiis introductis a Fauno et Numa, *ibid.*, 1029. De diis et sacerdotibus barbarorum, *ibid.*, 1030. Sacrificia humana, *ibid.*. De origine sacerdotum et religionum, *ibid.*, 1031. Cybele sacra a Galhis sacerdotibus celebrantur, *ibid.*, 206. Apud Cyprios humanam hostiam Jovi Teucrus immolavit, *ibid.*, 250. Erat lex apud Tauros, ut Dianæ hospites immolarentur, *ibid.*. Galli Hesum atque Teutatem humano cruore placabant, *ibid.*. Apparet tamen antiquum esse hunc immolandum hominum ritum, *ibid.*, 231. De infantibus Saturno immolatis propter odium Jovis, *ibid.*, 232. Sacrificium gentium detestabile, S. Zeno, XI, 363. Sacrificia paganorum non ideo putanda bona, quia ea fieri Deus non impedit, S. August., XL, 595. Sacrificia in torcularibus gentes faciebant, *ibid.*, XXIV, 2083. Sacrificia Hebræorum inter et paganorum quid interest, *ibid.*, XLII, 386. Valuit sacrificium apud gentes pro majoribus ac peccatum originale delendum, et sola fides pro parvulis, S. Greg. Magn., LXXV, 636.

De sacrificiis Judæorum. — In uno tantum loco sacrificare debebant Judæi, Tertull., II, 607. Sacrificia legis necessaria erant, non voluntaria, S. Hilarius, IX, 513, 516. Sacrificium Judæorum improbatum, S. Zeno, XI, 363, 364. In solo Hierosolymitano templo fieri poterat, *ibid.*, 365, adn. 2. Sacrificia temporalia, non perpetua nec vera fuerunt iudicia Judæis, nec salutaria, S. Philastrius, XII, 1261. Cur Moyses post oblatum sacrificium, dimidiam partem sanguinis in crateras miserit, dimidiam autem ad altare effuderit, S. Ambrosius, XV, 1220. Responit sacrificia victimarum, et Evangelii obedientiam docet esse super sacrificium, S. Hieron., XXIV, 54. Hostias ergo et immolatio victimarum non principaliter a Deo quaesita sunt, sed ne idolis fierent, *ibid.*, 51. Audiant Judæi quod Deus non quarat sacrificia, sed offerentium apinam, *ibid.*, 654. Nolo carnes, victimas detestor, sacrificia Judæorum, *ibid.*. Sacrificium Judæorum in victimis pecorum, S. Augustinus, XXXVI, 302, 303. Cur animalia tantum immaculata olim oblata, *ibid.*, XLII, 624. Sacrificia pecorum Deum non delectabant, *ibid.*, XXIV, 810. Quare filii Israel sacrificabant visibiliter pecorum victimas, *ibid.*, XL, 31. Sacrificia vetera magis populo perverso congruenter imposita quam Deo desideranti oblata, *ibid.*, XLII, 316. Sacrificia carnalia data sunt Judæis, non in idola defluent, *ibid.*, XXV, 1468. Sacrificare extra templum quod erat Jerusalem, an licebat, *ibid.*, XXXIV, 702, 703, 804. Quænam sacrificia pro populo, pro principe, pro sacerdote offererentur, *ibid.*, 686, 687. Sacrificia pro peccatis, dicta peccata, *ibid.*, XI, 253; XLII, 741; XLIV, 403. Sacrificia diversa pro peccatis, *ibid.*, XXXIX, 1541. Sacrificia Hebræorum et paganorum quid interest, *ibid.*, XLII, 386. Sacrificia Hebræorum, Gentium, Christianorum quid sint respectu veri sacrificii, *ibid.*, 382, 409. Sacrificia prisca sanctorum figuræ veri sacrificii Christi, *ibid.*, XLI, 293. Sacrificia illa omnia multis et variis modis unum sacrificium, cuius nunc memoria celebratur, significaverunt, *ibid.*, XLIII, 221, 386, 406, 624, 623, 626, 661. Christi sacrificii orant umbræ omnia sacrificia legis et prophetarum, *ibid.*, XI, 249. Sacrificii veteris abolitio, *ibid.*, XXXIX, 2066. Ad sacrificium pro peccatis, holocausti, etc., quænam animalia adhibenda, *ibid.*, XXXIV, 686, 698. Sacrificium pro peccato non offerbatur nisi cum holocausto, *ibid.*, 675, 676. Sacrificia vetera significabant gratiam, non efficiebant, *ibid.*, XXXIII, 633. Sacrificiis Veteris Testamenti convincebantur peccatores potius quam mundabantur, *ibid.*, XLIV, 139. Sacrificium quod præceperat Deus, aptum fuit primis temporibus, nunc vero non ita est, *ibid.*, XXXIII, 527. Sacrificia vetera, tanquam verba promissa sublata sunt dato sacrificio corporis Christi, *ibid.*, XXXVI, 411, 442. Sacrificia etsi jam non sint in operibus, manent tamen in auctoritate significandi, *ibid.*, XLII, 231. Ad sacrificia vetera quidquid pertinebat, figuræ nostræ fuerunt, *ibid.*, 320. De holocausto non manducabatur, *ibid.*, XXXIV, 823. Sacrificia olim cur præceperit Deus, cum ipsi ea non placuerunt, *ibid.*, XXV, 2390. Sacrificiorum veterum abolitio revelata, *ibid.*, XXXIX, 1816. Sacrificia veteris legis allegorice exposita, S. Paul. Nol., LXI, 191. Sacrificia antiquæ legis sacrificium quo se Christus patri obtulit præfigurabant, S. Fulgent., LXV, 182, 342. Quare adventu Christi sacrificia finem acce-

perunt, Cassiod., LXXI, 268. Sacrificia ordinis Aaron perierunt, Melchisedech vero manserunt, *ibid.*, 796, 797. Sacrificia veteris legis, quid significabant, S. Greg. Magn., LXXVI, 73. Sacrificia veteris legis suam dignitatem accipiunt ab eucharistico novæ legis sacrificio, *ibid.*, LXXXIII, 179, 432. Sacrificiorum veterum reprobatio ex testimonio Isaiæ, Jeremiæ, Joëlis et Malachiæ, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 526. De variis Judæorum sacrificiis, Raban. Maur., CVIII, 256, 260 et seq. Illa sacrificia quæ sub legalium caeremoniarum ritu offerri jubentur, ad quid referuntur, S. Petr. Damian., CXLIV, 607. De reprobatione sacrificii Judæorum, et de electione sacramenti Christianorum, Samuel Maroth., CXLIX, 558, 559. Hostia pacificorum, S. Bruno Sign., CLXIV, 386. Lex hostiæ pro peccato, *ibid.*, 401, 402. Sacrificium pro peccato, *ibid.*, 433. Sacrificia veteris legis usque ad Christum suum tempus habuerunt, *ibid.*, 837. Vetera sacrificia a Deo acceptabantur, non propter sanguinis effusionem, sed propter significationem, *ibid.*, 375. Apud Judæos sacrificium pro mortuis vocabatur penis lugentium, Rupertus, CLXVIII, 138. Sacrificia legis carnalis non jussa sed permessa, *ibid.*, CLXX, 183. De variis Judæorum sacrificiis, *ibid.*, CLXVII, 747 et seq. Ad quid sacrificia legalia, Honorius Augustod., CLXXII, 1151. De holocaustis et modo offerendi, Petrus Comestor., CXCVIII, 1193. De sacrificiis pacificis et salutaribus, *ibid.*, 1196. De oblatione inanimatarum, *ibid.*, 1197. De hostiis pro peccato, *ibid.*, 1198. Pro peccato sacerdotis, *ibid.*. Pro peccato synagoge, *ibid.*, 1199. De hostia pro peccato principis, *ibid.*. De hostia pro peccato animæ, *ibid.*, 1200. Sacrificiorum veteris legis tria genera, quid designent, Adam. Præmonstratensis, CXCVIII, 554.

IV. — De oblationibus et primitiis.

Primitias non tempore, sed sanctitate æstimari, S. Ambrosius, XIV, 542. De primitiarum oblatione, Cassian., XLIX, 1172. Primitiarum oblatio Deo grata, *ibid.*, 1171. Primitiis Deo sunt offerendæ, Maximus Taurin., LVII, 901, 904. Oblationem suam olim fideles tum clericis, tum laici in Missa communicaturi, ad altare ad sui communionem offerbant, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 179, 432, 497, 519. Oblationes erant duplicis generis, alie in corpus Domini consecrandæ, alie ad usus pauperum benedicendæ, *ibid.*, 550. De muneribus, vel oblationibus Deo offerendis, Taio Cæsarius, LXXX, 915. Oblationum quatuor genera, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 323. De oblationibus fructuum quæ ministris Ecclesiæ conferuntur, Crisost., LXXXVIII, 885. Oblationes offerri in Quadragesima non oportere, *ibid.*, 399. Oblationem offerri in domibus non oportere, *ibid.*, 900. De quatuor generibus principalium oblationum, Ven. Beda, XCIII, 387, 408. Filii Israel primitias Domino offerre et sanctuarium facere jubentur, *ibid.*, XCI, 399. De primitiis offerendis, *ibid.*, XCII, 376. De primitiis, Smaragdus abbas, CII, 933. De eo quod locutus est Dominus ad Moysen de oblatione primitiarum, Raban. Maur., CVIII, 139. Ubi omnes oblationes filiorum Israel atque primitias sacerdotibus atque Levitis concedit, *ibid.*, 695. De primogenitis sacrificandis Domino, *ibid.*, 933. De primitiis frugum offerendis, *ibid.*, 946. Ea quæ apud Judæos offerbantur in usus transibant sacerdotum, Haymo, CXVII, 33. Quæ species ad altare et non ad sacrificium offerantur, Regino Prum., CXXXII, 201. Ut quæ in ecclesiis offerri non possunt, ad domum sacerdotis et fidelibus deferantur, *ibid.*. De oblatiis, ut de Sabbato in Sabbatum innoventur, *ibid.*, 306. De oblationibus Ecclesiæ, *ibid.*, 262. De oblationibus parochiarum cuius esse debeant, Burchardus Worms., CXL, 699. Quod in unaquaque Ecclesia tam de redditibus quam oblationibus quatuor debeant fieri portiones, *ibid.*, 701. De his qui oblationes defunctorum aut negant aut difficulter reddunt, *ibid.*. Sal omnibus præcipitur oblationibus, quare, S. Petr. Damian., CXLIV, 387. De primitiis ætinuum, Canot., CLI, 1174. De oblationibus fidelium quot portiones fient, et quæ cuique prestant, Ivo Carnot., CLXI, 1084. De primitiis quæ Dominus ad constructionem tabernaculi jussit tolli, Rupertus abbas, CLXVII, 699.

V. — De decimis.

De decimarum oblatione, Cassian., XLIX, 1172. Decimarum oblatio Deo grata, *ibid.*, 1171. Decimæ Deo sunt offerendæ, S. Maxim. Taurin., LVII, 901, 904. De decimis dividendis, S. Chrodeg., LXXXIX, 1089. De decimis offerendis, Beda Ven., XCIII, 376. De decimis, Smaragd. abbas, CII, 935. De decimis fidelium, Jonas Aurel., CVI, 201. De decimis terræ et frugibus et pomis quo-

modo possint redimi. Rab. Maur., CVIII, 585. De decimis dandis in usum Levitarum, *ibid.*, 701. De decimis dandis, Walafrid. Strab., CXIV, 961. De decimis a fidelibus dandis, Rodulf. Bluric., CXIX, 714; Regino Prum., CXXXII, 200, 201. Ut de decimis quatuor fiant portiones, *ibid.*, 258. De manso et decimis, *ibid.*, 595. De decimis reddendis, S. Odo Cant., CXXXIII, 950. Ut decima nullo modo negligatur, Burchard. Worm., CXL, 699. De illis qui decimas dare nolunt, *ibid.* Quod decimæ ab omnibus Christianis ex debito repositi debeant, *ibid.* De illis qui decimam dare noluerint nisi pretio redimantur, *ibid.*, 700. Ut decima Dei census nuncupetur, *ibid.* Ut omnes Ecclesiæ vel decimæ in episcoporum potestate consistent, *ibid.*, 702. De decimis reddendis, Canut., CLI, 1174. De decimis Ecclesiæ reddendis, de ovibus et porcellis, Edwardus III Angl., CLI, 1192. De apibus et aliis multis minutis decimis, *ibid.* Quod decimæ sunt Deo solvendæ quas Deus dare constituit, Ivo Carnot., CLXI, 1095. Non persolvant de propriis prædiis abbates et episcopi decimas, *ibid.* Quod auctoritate veteris legis danda sit decima, *ibid.*, 1094. Tres partes debent fieri de decimis, duæ clero et tertia episcopo, *ibid.*, 1095. Decimæ non sunt a populo redimendæ, *ibid.* Decimas offerre homo a Deo doctus et instructus, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1544. Decimæ a laicis non possideantur, Gratianus, CLXXXVII, 1042 *et seq.* Fideliter decimas dat qui omnium suorum decimas solvit, *ibid.*, 1044. Excommunicantur qui sacerdotibus decimas dare nolunt, *ibid.* Veterum exmplo decimæ solvantur, *ibid.*, 1045. Non autem decimæ sunt redimendæ a populo, si aliter dare eas noluerint, *ibid.* Quia decimæ Deo non redduntur, indictio fisci accessit, *ibid.* Quarta pars decimarum viduis et pauperibus distribuenda est, Gerhohus, CXCIV, 1509. Ostenditur auctoritate conciliorum quartam decimarum partem pauperibus elargiendam esse, *ibid.*, 1513. Repugnat sacris canonibus decimas Ecclesiarum ab episcopis perpetuo alienari, *ibid.*, 1514. Occurrit objectionibus monachorum qui quartam decimarum partem sibi vindicant, cum nolint animarum in se curam suscipere, *ibid.*, 1520. Gregorii VII constitutio de decimis monachorum et canonicorum Regularium explicatur, *ibid.*, 1525. De decimis, Petr. Comestor., CXCVIII, 1216.

VI. — De sacrificio novo.

Querendum an expectatur novorum sacrificiorum sacerdos, Tertullianus, II, 609. An jam venerit, necne, *ibid.* Quod sacrificium vetus evacuaretur, et novum celebraretur, S. Cyprian., IV, 687. Sacrificium Christi quanto il. lis præstantius, S. Hilarius, IX, 345. Sacrificium gratæ et laudis prælatum est sacrificiis legis, *ibid.*, 486. Sacrificia novæ legis vivæ intelligentisque hostiam laudibus perficiuntur, *ibid.*, 405. Sacrificium populi Christiani, mundum, S. Zeno, XI, 363, 364. Sacrificium Dei nostri abundavit, et inhibita sunt sacrificia deorum, S. Augustinus, XXXVIII, 1356. Sacrificia omnia sacrificio nostro cesserunt, *id.*, 635. Sacrificiis quæ pro peccatis offerebantur, sacrificium Christi significabatur, *id.*, XXXIV, 704. Sacrificium Christi multis figuris prænuntiatum, *id.*, XXXIX, 1667; XLIII, 154. Sacrificium carnis Christi verum et unicum sacrificium pro peccatis, *id.*, XLIV, 600. Sacrificium crucis, *id.*, XXXIX, 1501. Sacrificium sese obtulit Christus pro omnibus sacrificiis, *id.*, XXXVI, 71. Christus nihil mundum invenit in hominibus quod offerret pro hominibus, se ipsum obtulit mundam victimam, *id.*, XXXVII, 1933. Sacrificium novi Testamenti, *id.*, XLII, 626. Sacrificium Christianorum, *ibid.*, 582. Verissimum et singulare sacrificium, *id.*, XLIV, 211. Sacrificium Dei in Ecclesia, *id.*, XXXVIII, 1101, 1356, 1413. Sacrificii Deo debiti figuræ, veritas et memoria, *id.*, XLII, 386. Sacrificium quod obtulit Christus norunt fideles, *id.*, XXXVI, 178. Veri sacrificii extra catholicam Ecclesiam locus non est, S. Prosper Aquit., LI, 450. Sacrificium Christi juramento obfirmatum, S. Leo Magn., LIV, 151. Sacrificium Christi quomodo non multiplex, sed unum, Alcuin., C, 1077. De sacrificiis novi Testamenti et cum mutata sunt per Christum sacrificia, Rabanus Maurus, CXIV, 936. Passio Jesu Christi est veracissimum iustum sacrificium, S. Bruno, CXLII, 208. Sacrificium in ara crucis oblatum per quæ figuratur, S. Petrus Damian., CXLIV, 607. De sacrificio novo et vero, Rupert. abbas, CLXX, 54. Sacrificii novæ legis et antiquæ dignitas et differentia, S. Bernard., CLXXXIV, 781. De juri sacrificio, Petr. Comestor., CXCVIII, 1242. De tribus sacrificiis Ecclesiæ, Innocent. III, CCXVII, 842. (Vide Sacrificium Missæ.)

C.

INDEX DE MISSÆ SACRIFICIO.

ORDINE LOGICO DISPOSITUS, ET VARIAS CIRCA ILLUD SS. PATRUM REFERENS SENTENTIAS.

MONITUM.

Missa unicum est novæ legis sacrificium : est latrentium sive honorarium ; eucharisticum in gratiarum actionem pro omnibus collatis et conferendis beneficiis ; est propitiatorium et satisfactorium pro peccatis et pœnis debitis ; est omnium bonorum impetratorium, spiritualium primo, et secundario temporalium. In hoc indice vicissim tractamus : I. De figuris et prophetiis circa missæ sacrificium ; II. De ejus institutione ; III. De illius natura et præstantia ; IV. De forma ; V. De materia ; VI. De virtute hujus sacrificii ; VII. Cui offeratur ; VIII. Pro quibus offerri vel non offerri liceat ; IX. De ministro sacrificii ; X. De modo offerendi ; XI. De lingua, hora et locis in quibus missa celebrari debeat ; XII. De defectibus in celebratione occurrentibus ; XIII. De modo audiendi missam ; XIV. De auditione missæ ; XV. De missæ celebratione, historice et liturgice ; XVI. De ordinatione missæ ; XVII. De variis circa missam statutis ; XVIII. De theologicis questionibus ; XIX. De missis variis ; XX. De variis missæ partibus ; XXI. Libri de missa tractantes qui in *Patrologia* reperiuntur.

I. — De figuris et prophetiis sacrificii missæ.

Figuræ. — In sacerdote Melchisedech sacrificii Domini sacramentum præfiguratum videmus, S. Cyprianus, IV, 575. Apud Salomonem typus Domini sacrificii, mentio immolæ hostiæ et panis et vini, *ibid.*, 377. In benedictione Judæ hoc idem significatur, *ibid.*, 378. Et apud Isaiam, *ibid.* — In sacrificio Melchisedech expressum fuit sacrificium missæ, S. Ambrosius, XVI, 403, 445. — In oblatione Melchisedech primum apparuit sacrificium

quod nunc a Christianis offertur Deo toto orbe terrarum, S. Augustinus, XLI, 500. Sacrificiis quæ pro peccatis offerebantur, significabatur sacrificium missæ, in quo vera sit remissio peccatorum, *id.*, XXXIV, 704. Missæ sacrificii multiplicia varieque signa erant sacrificia prisca sanciorum, *id.*, XLI, 248. Sacrificia illa omnia multis et variis modis unum sacrificium, cujus nunc memoria celebratur, significaverunt, *id.*, XLII, 251, 586. Cujus sacrificii premissivas figuras in victimis animalium celebrari oportebat, *ibid.*, 409. Quibus (sacrificiis) significabatur singulare

sacrificium quod nunc offertur, *ibid.*, 636. Melchisedech futurum Domini sacramentum signavit, ac mysterium corporis et sanguinis sacrificio panis et vini expressit, *id.*, XLII, 1102. — Sacrificium Christi, et ejus figuræ, S. Leo Magnus, LV, 147. Sacrificium Melchisedech, figura sacrificii missæ, *id.*, LIV, 154. Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis *ibid.*, 341. — Sacrificium salutare figuratum per Melchisedech, qui in typo corporis et sanguinis Domini obtulit, S. Gregorius, not., LXXVIII, 365. — Hujus sacratissimæ oblationis figura in Melchisedech præcessit, qui vinum et panem Deo summo offerre solebat, Alcuini epistolæ, C, 289. — Item in sacerdote Melchisedech, hoc Domini sacramenti præfiguratum videmus mysterium, Rabanus Maurus, CVII, 321. — Sacrificium Melchisedech panis et vini fuit, in quibus Christi corpus et sanguis significabatur, S. Bruno Signiensis, CLXIV, 1127. — Sacrificium Noe figura sacrificii quod Christus Deo Patri tum per semetipsum, quam per manus sacerdotum suorum offerre non desinit, Rupertus abbas Tuitiensis, CLXVII, 352. — Agnus paschalis figura Christi in sacrificio missæ immolati, Petrus Damiani, CXI, V, 879. — Sacrificium Isaac figura sacrificii Christi in missæ, quomodo, Rupertus abbas Tuitiensis, CLXVII, 430, 431. Sanguis Christi in sacrificio missæ oblati, fuit præfiguratus in sanguine vitulorum, *ibid.* Agnus paschalis figura Christi Agni novi sacrificii in quo ipse prius propriis manibus Deo Patri semetipsum immolavit, accipiens panem et vinum, etc., *ibid.*, 613. — Hujus etiam Sacramenti figura præcessit in pane et vino a Melchisedech oblati, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 139. Agnus paschalis ejus carnes a populo edebantur, in figura sacramenti corporis Christi præcessit, *ibid.*, 465. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, Christus in corpus et sanguinem suum consecravit in cœna, *id.*, CLXXVII, 426, 427. — Missa figurata per sacrificium vacæ rubæ, Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 705. — Agnus in lege immolatus et a populo Israelitico comestus, typus Christi in altari oblati, Petrus Blesensis, CCVII, 1140. Sicut in Melchisedech præsignatum est, qui in typo Salvatoris nostri, panem et vinum simul illasse legitur, *ibid.*, 1145.

Prophetia. — Prophetia Malachiæ de sacrificio missæ: Ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est, etc., et in omni loco sacrificabitur et offerretur nomini meo oblatio munda, S. Augustinus, XLI, 594. Hoc sacrificium per sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech in omni loco jam videmus offerri, *ibid.* Eadem prophetia Malachiæ de sacrificio missæ, *id.*, XLII, 61, 62. Aperite oculos et videte, ab oriente sole usque in occidentem, non in uno sed in omni loco offertur sacrificium Christianorum, *ibid.*, 627. — Eadem prophetia Malachiæ, apud Florum diaconum, CXIX, 19.

II. — De institutione sacrificii missæ.

Acceptum panem et distributum discipulis, corpus illud suum fecit Christus, dicendo, etc., Tertullianus, II, 460. Sanguinem suum Christus in vino consecravit, *ibid.*, 462. — Christus suum corpus et sanguinem obtulit, S. Cyprianus, IV, 576. Sacrificium Patri seipsum primum obtulit, *ibid.*, 585. Sacrificii nostri Christus auctor et doctor, *ibid.*, 575. Cor Christus vespere obtulerit, *ibid.*, 587. Christus hoc idem obtulit quod Melchisedech, *ibid.*, 375. Sacrificii missæ institutionis relatio, *ibid.*, 381. — Cupiens offerre illud mirabile et cœlestis sacrificium quod tu, Domine Deus meus, sacerdos immaculate, instituiti, et offerri præcepisti in commemorationem tuæ mortis et passionis, S. Augustinus Appendix, XL, 956. In die cœnæ Christus salutifera consolationis mysteria consecravit, *id.*, XXXIX, 2035. — Sacrificium autem quod a Christianis Deo offertur, primum Christus Dominus noster, et magister instituit, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 754. Non mane, sed post cœnam in vespem Christus obtulit sacrificium, *ibid.* — Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini dedit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 316 et seq. Sacrificii nostri institutionis relatio, *ibid.*, 318. Hunc morem sacrificii primum Dominus noster Jesus Christus et magister instituit, quando commendavit apostolis suis corpus et sanguinem suum, *ibid.*, 322. Cum benedictione et gratiarum actione primum Dominus corporis et sanguinis sui sacramenta dedicavit, et apostolis tradidit, *ibid.* — Sacrificii missæ institutio, Florus diaconus, CXLX, 22, 25. Post cœnam calicem obtulit Dominus, quia, *ibid.*, 24. — Sacrificium Christianorum Christus Dominus noster et magister primum instituit, Rodulfus Bituricensis, CXIX, 717. — Dominus mysterium sacræ communionis post cœnam apostolis tradidit, Gezo, CXXXVII, 574. — Christus panem materialem effecit cor-

pus suum ipsa nocte qua sponte per passionis mysterium corpus suum pro nobis in mortem traditurus erat, Gerardus Cameriacensis, CXLI, 1278, 1279. — Pridie quam pateretur Christus instituit sacrificium missæ, Adelmanus, CXLIII, 1292. — Panem et vinum in sacrificium corporis et sanguinis sui Christus instituit, Petrus Damiani, CXLV, 881. Christus accepit panem et calicem in sanctas ac venerabiles manus suas, *ibid.* Prædicta nocte, videlicet XIV luna primæ mensis ad vespem, ut legis figuræ impleret, post typicum pascha corporis et sanguinis sui sacramentum instituit Christus, *ibid.*, 879. Sane dici potest quod Christus virtute divina consecravit corpus ea forma expressa sub qua posteri benedicerent, *ibid.*, 881. Post cœnam Christus dedit hoc sacramentum, ut ultimum testatoris mandatum ætulis memoris commendaret, *ibid.*, 883. Dominus ipse præcepit ut hoc in sui memoriam faceremus, *ibid.*, 884. — Christus calicem sacrificavit post cœnam et ad vespem, Anselmus Cantuar., CLVIII, 553. — Cur panem et vinum elegit Christus ad conficiendum Eucharistiam, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 535. — Quare post sacramentum typici agni Dominus dedit discipulis suis sacramentum corporis et sanguinis sui, Hugo de S. Victore, CLXXV, 530. — Hoc sacramentum Dominus noster Jesus Christus in cœna discipulis tradidit, ubi institutio hujus sacramenti primum facta fuit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 139. Dominus et Salvator noster Jesus missam celebrari instituit, quando, *id.*, CLXXVII, 416. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, in corpus et sanguinem suum consecravit in cœna, et in Ecclesia idem fieri præcepit, *ibid.*, 426, 427. Quando institutum fuit sacrificium missæ, *id.*, CLXXVI, 461. Post cœnam veteris paschæ panem et vinum in corpus et sanguinem suum divina potentia transmutavit, *ibid.*, 461. Quare in specie panis et vini Christus sacramentum corporis sui et sanguinis instituit, *ibid.*, 467. — Christus pridie quam pateretur, discipulis suis hujus sacramenti formam præscripsit, efficaciam exhibuit, id est, fieri præcepit, S. Bernardus, CLXXXIV, 983. Christus ad mensam regressus ordinat sacrificium corporis et sanguinis sui, seorsum panem, seorsum tradens et vinum, *ibid.*, 934. De pane ita dicens: Accipite et comedite, hoc est corpus meum, *ibid.* De vino etiam sic: Bibite ex hoc omnes. Hic est sanguis meus, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum, *ibid.*, 984. Quibus verbis Christus mandavit sacrificium missæ celebrandum, *ibid.* — Institutio sacrificii missæ, Hoc facite in meam commemorationem, Petrus Abbatius, CLXXVIII, 687; Petrus Lombardus, CXCLII, 856; Balduinus Cantuar., CCIV, 651. — Explanatio verborum quibus Christus panem in corpus et vinum in sanguinem mutavit, Balduinus, CCIV, 634 et seq. — Quomodo Christus confecit et sub qua forma, Innocentius III, CCVII, 859. De hora institutionis, *id.*, CCXVII, 874. De diversis causis institutionis sacrificii missæ, *ibid.*, 884; Petrus Lombardus, CXCLII, 867.

III. — De natura sacrificii missæ, et de ejus excellentia.

Natura. — Acceptum panem et distributum discipulis, corpus illud suum fecit Christus, etc., Tertullianus, II, 460. Sanguinem suum Christus in vino consecravit, *ibid.*, 462. In Eucharistia adeat substantia corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 461. — Naturam carnis suæ ad naturam æternitatis sub sacramento communicandæ carnis, admisit Christus, S. Hilarius, X, 246. Sanguinem corporis sui fundendum in remissionem peccatorum Christus passurus consecravit, *id.*, IX, 1063. — Ante verba Christi, calix est vini et aquæ plenus, ubi verba Christi operata, ibi sanguis Christi, S. Ambrosius, XVI, 444. — Mysterium Ecclesiæ Christianæ non est in victimis irrationalibus immolandi, sed in oblatione panis et vini, id est, corporis et sanguinis Domini Jesu Christi, S. Hieronymus, XLIII, 961. — Panis ille quem videtis in altari, sanctificatus per verbum Dei, corpus est Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 1099. Calix ille, imo quod habet calix, sanctificatum per verbum Dei, sanguis est Christi, *ibid.* Corpus suum Christus ferebat in manibus suis, cum diceret, Hoc est corpus meum, *id.*, XXXVI, 506. — Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis, S. Leo Magnus, LIV, 341.

In Eucharistia verum Christi corpus continetur, ejusque vera oblatio fit in missa, S. Maximus Taurinensis, LVII, 689. Domini corpus et Christi sanguis effunditur in sacrificio missæ, *ibid.* — Panis quem frangimus corpus Christi est, S. Isidorus, LXXXIII, 755. Vinum autem sanguis ejus, *ibid.* — In sacrificio missæ veritas corporis et sanguinis Jesu Christi adstruitur, Alcuinus, CI, 1087. — Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis

et vini dedit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 316 et seqq. Hæc ipsa est, et ideo Christi est caro, quæ pro mundi vita adhuc hodie offertur, id., CXLII, 1313. Aliud esse corpus Domini quod ex substantia panis ac vini pro mundi vita quotidie per Spiritum sanctum consecratur, *ibid.*, 1514. Passio Christi renovatur quoties missa celebratur, *ibid.*, 1517. — De veritate corporis et sanguinis Christi in sacrificio missæ, Paschasius Radbertus, CXX, 1277 et seqq. — Christus pro nobis in altari quotidie immolatur, Hincmarus, CXXV, 915. Et in imagine panis vera est caro Christi, *ibid.*, 920. — In missa corpus et sanguis Christi conficitur, Rutherfordus, CXXXVI, 714. — Christus in altari est sacrificium et sacerdos, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 923. In missa sacrificatur corpus et sanguis Christi, *ibid.*, 533. — Quod panis et calix non qualibet sed certa consecratione sit corpus Christi, Ivo Carnot., CLXI, 135. Panem quem Dominus fregit et dedit discipulis suis esse corpus Domini Salvatoris, et calicem quem porrexit eis esse sanguinem ejus, *ibid.*, 140. Sacrificium Ecclesie duobus confici, duobus consistere, visibili elementorum specie, et invisibili id. N. J. C. carne et sanguine. Apud. Ivo Carnot., CLXI, 152. Dominus noster Jesus Christus ilud quod pro nobis proxime erat traditurus, corpus dedit discipulis ad manducandum, et sanguinem, quem pro nobis fusurus erat, tradidit ad bibendum, id., CLXII, 598. — Ille enim verus est Agnus, qui in cruce pro nobis immolatus est, cujus sacrificium mystice in missa renovatur, et sub speciebus panis et vini substantialiter et spiritualiter traditur, S. Bruno, CLXIV, 255. — Post coenam veteris paschæ panem et vinum in corpus et sanguinem suum divina potentia transmutavit, Hugo de S. victore, CLXXVI, 461. — Panis ille ante consecrationem panis est, et vinum similiter vinum est, post consecrationem panis corpus Christi et vinum sanguis, Petrus Abelardus, CLXXVIII, 1741.

Nos audiamus panem quem fregit Dominus, deditque discipulis, esse corpus Domini Salvatoris, Algerus, CLXXX, 777. — Quod immolatio Christi in altari, non dicitur quod iterum occidatur, sed quod vera ejus immolatio representata, idem in altari nunc, quod tunc in cruce operetur, Algerus Scholasticus, CLXXX, 736.

Ilud quod offertur et consecratur a sacerdote vocari sacrificium et oblationem, quia memoria est et representatio veri sacrificii et sanctæ immolationis factæ in ara crucis, Petrus Lombardus, CXCII, 868. — Quod vera eademque caro sit, quæ nunc in altari de pane consecratur, et illa quæ de Virgine nata, et in cruce passa creditur fuisse, Petrus Blesensis, CCVII, 1158. Quod presbyter in consecratione sacrificium commemorans, et imitans cum lacrymis passionem Christi, sit Christus et crucifixus, et sacrificans et sacrificatus, *ibid.*, 1141.

Excellentia. — Istud divinum et cœlestē sacrificium, ubi caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate bibitur, S. Ambrosius, XVII, 755. Ubi adest presentia sanctorum angelorum, ubi tu es sacerdos et sacrificium mirabiliter et ineffabiliter constitutus, *ibid.* Ut concedas mihi peccatori hoc cœlestē sacrificium celebrare cum timore et tremore, cum cordis puritate, etc., *ibid.* Descendat illa sancti Spiritus tui invisibilis forma, qui me indignum sacerdotem tuum docet tantum tractare mysterium, *ibid.*, 754. Ipsam sacrosanctum mysterium corporis et sanguinis tui, quo quotidie in Ecclesia tua ablutimur et sanctificamur, etc., *ibid.* — Ilud cœlestis mensæ sacramentum, quæ fideles et piæ animas pascit carne et potat sanguine, S. Augustinus, Appendix, XI, 977. Istud tui sacramentum præcellit universa, *ibid.* Sacrificium pretii nostri, *ibid.*, 777. — Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis, S. Leo Magnus, LIV, 541. — Quis fidelium habere dubium possit, in illo Jesu Christi mysterio angelorum chorus adesse, summa imis sociari, terram caelestibus jungi, etc., B. Alcuinus, CI, 1087. Ergo licet ab homine offeratur, tamen sacramentum hoc res divina est, *ibid.* Supernos cives huic interesse mysterio non dubito, *ibid.* In ipsa immolationis hora cum astantibus sibi ministris cœlestibus Christus, ut proposita consecraret, adesse credendus est, *ibid.*, 1088. Quis comprehendere potest profunda mysteria hujus sacrificii quod per abolutionem nostram passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.*, 1089. Instituitur hoc ineffabile Sacramentum ejus sanctificatione sine intermissione expiaremur, *ibid.*, 1091. — Nihil enim in sacrificio majus esse potest quam corpus et sanguis Christi, nec ulla oblatio hæc potior est, sed hæc omnes præcellit, Remigius (Curienus), CII, 4101.

Nec dubites in illa hora sacrificii corporis et sanguinis tui Redemptoris angelos adesse suo Creatori, S. Ansel-

mus Cantuar., CLVII, 918. Istud divinum et cœlestē sacrificium ubi caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate bibitur, *ibid.*, 923, ex S. Ambrosio. Ubi adest sanctorum angelorum presentia, ubi tu es sacrificium et sacerdos mirabiliter et ineffabiliter, *ibid.* Dece me per Spiritum sanctum tuum tantum tractare mysterium ea reverentia et honore, ea devotione et timore quibus oportet et decet, *ibid.*, 921. Fac me per gratiam tuam semper illud de tanto mysterio credere et intelligere, sentire et firmiter tenere, dicere et cogitare quod tibi placet et quod expedit animæ meæ, *ibid.* Quia non sum dignus accedere ad tantum mysterium propter nimia peccata mea, et infinitas negligentias, *ibid.*, 922. — Sacramentum corporis et sanguinis Christi unum est et in quibus principaliter salus consistat, et inter omnia singulare, Hugo de S. victore, CLXXVI, 461. — Toti gregi cœlestis cum Salvatore nostro præseas adest quoties missa celebratur, Odo de Soliaco Paris. episc., CCIII, 60. — Angeli semper in sacrificio presentes assistant, Innocentius III, CLXXVII, 891.

IV. — De forma sacrificii missæ.

Ipsis Domini verbis corpus ac sanguinem ejus consecretari et vere confici, S. Ambrosius, XVI, 445. Sæpe Christi operatorius est, ut sint quæ erant, et in aliis commutentur, *ibid.*, 440. In Eucharistia ante benedictionem verborum cœlestium alia species nominatur, post consecrationem corporis significatur, *ibid.*, 467. — Panis quo quem videtis in altari, sanctificatus per verbum Dei, corpus est Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 1099. Certe ille, imo quod habet calix, sanctificatus per verbum Dei, sanguis est Christi, *ibid.* Cum cruce et interpositione Dominice verborum altaris sacramenta conficiuntur, id., XXXIX, 2306. — Christi virtute et verbis consecratur semper, ei consecrabitur, B. Alcuinus, CI, 1087. Christi virtute et verbis panis ille ab initio consecratus est, *ibid.* Hoc corpus, et hic sanguis non in specie et in sarmen colligitur, sed certa consecratione mysticus fit nobis, *ibid.*, 1088. — Ad illa verba Domini, hoc est corpus meum, fit corpus Domini, Rabanus Maurus, CXII, 1514. — Cum sacerdos illa Christi verba pronuntiat: Hoc est corpus meum, panis et vinum in carnem et sanguinem convertuntur, Petrus Damiani, CXLV, 881. — Deus omnipotens per fidem et solemnia verba sacerdotis, licet peccator sit, substantiam panis et vini verit in veram substantiam carnis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi, Joannes archiepiscopus Rotomag., CXLVII, 253. — Jurjurandum Berengarii Turonensis presbyteri qui confutebat panem et vinum quæ ponuntur in altari per mysterium sacre orationis et verba nostri Redemptoris substantialem converti in veram et propriam carnem et sanguinem Jesu Christi Domini nostri, S. Gregorius VII, CXLVIII, 811. — Verba sacerdotis ad consecrationem prolata sunt potestativa, Mildebertus, CLXXI, 538. — Visibilibus sacerdos visibiles creaturas in substantiam corporis et sanguinis sui verbo suo secreta potestate convertit, Petrus Abelardus, CLXXVIII, 1525. Antequam consecratur panis est; ubi autem verba Christi accurrunt, corpus est Christi, *ibid.*, 1521. Panis iste panis est ante verba sacramentorum, ab accesserit consecratio, de pane fit caro Christi, *ibid.*, 1520. — Indubitanter credimus verba illa a sacerdote eo ordine et ea intentione dicta panem et vinum in verum corpus Christi et in verum sanguinem commutare, Hugo de S. victore, CLXXVI, 14. Ante verba Christi calix est vini et aquæ, ubi autem verba Christi operata fuerint, sanguis offertur, *ibid.*, 112. — Cum hæc verba proferuntur, Hoc est corpus meum, etc., conversio fit panis et vini in substantiam corporis et sanguinis Christi, Petrus Lombardus, CXCII, 856.

V. — De materia sacrificii missæ.

Christus panem corpus suum fecit, Tertullianus, I, 1260. Panem Christus corpus suum appellat, id., II, 61. Pane corpus suum representat, *ibid.*, 202. — Dominus panem et calicem mistum vino obtulit, S. Cyrillus, IV, 577. Sanguis Christi non offertur et vinum deest in calice, *ibid.*, 581. Aqua sola offerri non potest, nec vinum solum, *ibid.*, 582, 584. — In calicem quid admittitur? Vinum. Et quid aliud? Aqua, S. Ambrosius, XVI, 446. — Mysterium Ecclesie Christiane non est in victimis irrationalibus immolandum, sed in oblatione panis et vini. S. Hieronymus, XXII, 961. — In Eucharistia non debet offerri aqua sola, sed vinum aquæ mistum, S. Augustinus, XLII, 1220. — Sicut aqua sine vino consecrari non potest, sic nec vinum sine aqua transsubstantiari valet, Gennadius, LVIII, 1045. Aquarii hæretici aquam so-

offerunt in poculo Sacramenti, *ibid.*, 1044. — Ut in sacrificio absque pane et vino nullus offerat, Conc. Carthag., LXVII, 960. — Oblatio in altari consecranda debet esse panis integer, et altitudo studioque preparatus, S. Gregorius Magau., LXXV, 550. — In sanctificatione calice Domini offerri aqua sola non potest, nec vinum solum, S. Isidorus, LXXXIII, 755. Calix dominicus vino et aqua mistus offertur, quia, etc., *ibid.* — Ut in sacramentis corporis et sanguinis Domini nihil amplius offeratur quam ipse Dominus tradidit, hoc est panis et vinum aquam mistum, Conc. Carthag. III, LXXXIV, 192. — Quidam sacerdotes de panibus suis usibus preparatis crustulam in rotunditate auferunt, eam super altare cum vino et aqua pro sacro libamine offerunt, Conc. Toletanum XVI, LXXXIV, 510. Instituitur ut non aliter panis in altari Domini sacerdoti benedictione sanctificandus præponatur, nisi integer et altitudo qui ex studio fuerit preparatus, *ibid.*, 510. — Non oportet aliquid aliud in sanctuario offerri præter panem et vinum et aquam, Conc. Bracar. II, LXXXIV, 582. — Sacerdotes Dei diligenter semper procurent, ut panis, et vinum, et aqua sine quibus missæ celebrantur, pura et munda fiant, S. Egerius Eboracensis, LXXXIX, 590. — Ut in sacramento corporis et sanguinis Domini semper aqua in calice miscetur, Carolus Magnus, XCVII, 296. — Tria sunt quæ in sacrificio hujus testimonii offerenda sunt, panis, et aqua, et vinum, B. Alcuinus, C, 289. Panis qui in corpus Christi consecratur, absque fermento ullius alterius infectionis, debet esse mundissimus, *ibid.* Et aqua absque omni corde purissima, et vinum absque omni commistione alterius liquoris (nisi aquæ purgatissimum, *ibid.* Ex aqua et farina panis fit qui consecratur in corpus Christi, *ibid.* In sacrificio corporis et sanguinis Domini, nihil amplius offertur quam ipse Dominus tradidit, hoc est, panem et vinum aqua mistum, *ibid.* Jesus Christus obtulit hoc idem quod Melchisedech obtulerat, id est, panem et vinum (suum) scilicet corpus et sanguinem, *ibid.*, 435. — Quando in calice vino aqua miscetur Christo populus adunatur, Amalarius, CV, 1151. Calix Domini non est aqua sola, aut vinum solum, nisi utrumque sibi miscetur, *ibid.* Nec corpus Domini potest esse farina sola aut aqua sola, nisi utrumque adunatum fuerit et copulatum, *ibid.* Populus offert vinum, cantores aquam, *ibid.* Cantores querant aquam ad fontem, et servant eam cooperatam usque ad tempus sacrificii et tunc mundam eam offerant, *ibid.* — Cur Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini dederit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 516 et *seq.* Panem in fermentum, et vinum aqua mistum in sacramentum corporis et sanguinis Christi sanctificare oportet, *ibid.*, 518. In sacramento vinum aquæ mistum offerri debet, quare, *ibid.*, 520. Nec vinum sine aqua, nec aqua sine vino, *ibid.* Ratio mystica hujus misionis, *ibid.* Nec granum frumenti solum sine aquæ admisione et confusione in panem cuiquam licet offerre, *ibid.* — Natura panis et vini substantialiter convertitur in aliam substantiam, id est, in carnem et sanguinem, Haymo, CXVIII, 815, 816. — Cur in pane et vino hoc mysterium celebratur, Paphiasius Radbertus, CXXI, 1503. — Non debet, ut a Patribus accepimus et ipsa ratio docet, in calice Domini, aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumque permistum, Isidorus Mercator, CXXX, 95. Lac in sacrificio missæ non est offerendum, *ibid.*, 589. Panis, vinum et aqua materia sunt sacramenti altaris, *ibid.*, 95, 335, 585. — Quare panem et vinum in sacrificio corporis et sanguinis sui Christus instituerit, Petrus Damiani, CXLV, 881. Panis fermentatus non debet offerri in sacrificio, tum ratione facti, tum ratione mysterii, *ibid.* Græci de fermento conficiunt, *ibid.* — Salva sacramenti veritate azymum aut fermentatum panem assumi, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 541. Aptus in azymo confici sacramentum quam in fermentato, *ibid.*, 542. Latini in azymo conficientes non judicare, *ibid.*, 543. — Cur de pane et vino et aqua Sacrificium missæ fiat, Honorius Augustodun., CLXXII, 1236. — Cur aqua cum vino ponatur in calice Domini, Hugo de S. Victore, CLXXV, 531. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, in corpus et sanguinem suum conservavit in eadem et in Ecclesia idem fieri præcepit, *ibid.*, CLXXVII, 436. Utrum irritum fieret sacrificium si oblivione vel negligentia aliqua non apponeretur aqua, *id.*, (CLXXVI, 145. — Cur magis consecratur in pane et vino et aqua corpus et sanguis Christi quam in cæteris corporum speciebus, Algerus, CLXXX, 822. Cur corpus Christi magis consecratur in pane candido quam nigro, vel cuiuscuque coloris, *id.*, 827. — Cur magis consecratur corpus Christi in pane azymo quam fermentato, *ibid.* — Ecclesia panem azymum, non fermentatum offerre consuevit, Balduinus, CCIV, 651.

Romana Ecclesia azymum offerre prælegit, exemplum Christi secuta, *ibid.* Dicuntur tamen Græci fermentatum et non azymum, ne judaizare videantur, offerre, *ibid.* — Utrum panis sine vino, vel vinum sine pane valeat consecrari, Innocentius III, CCXVII, 872. Utrum necessitate cogente, vel casu intercedente sola panis materia possit in Eucharistiam consecrari, *ibid.*, 875.

VI. — De virtute sacrificii missæ.

Lapsorum conscientia sacrificio et manu sacerdotis purgatur, S. Cyprianus, IV, 479. — Sacrificium quod tu instituisi, et offerri præcepisti in commemorationem tui pro salute nostra, S. Ambrosius, XVII, 753. Sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, *ibid.*, 754. Ut hostes omnium bonorum confusi discedant per virtutem tanti mysterii, *ibid.*, 752. — Sacrificium missæ in quo fit vera remissio peccatorum, S. Augustinus, XXXIV, 701. Neque negandum est defunctorum animas pietate suorum viventium relevari, cum pro illis sacrificium Mediatoris offertur, *id.*, XL, 158. Cum ergo sacrificia sive altaris, sive quarumcunque elemosynarum pro baptizatis omnibus offeruntur, pro valde bonis gratiarum actiones sunt, *ibid.* Pro non valde malis propitiationes sunt, *ibid.* Pro valde malis, etiam si nulla sunt adjuvamenta mortuorum, qualescunque vivorum commolationes sunt, *ibid.* Quibus autem prosunt, aut ad hoc prosunt, ut sit plena remissio, aut certe ut tolerabilior fiat ipsa damnatio, *ibid.* In hoc sacrificio magnum sacramentum est, quo gratias agimus Domino Deo nostro, *id.*, XXXIII, 558. Sacrificium corporis Christi spiritus maligni fugati, *id.*, XLI, 764. — Missæ sacrificium frequentatum nobis prodest, S. Leo Magnus, LV, 126. Deum placat, *ibid.*, 83. Præstat et abolitionem peccati et sanctificationem, *ibid.*, 80. Sacrificium satisfacti pro defunctis, *ibid.*, 155. Sacrificium oblatum ut in celesti sede gloriosa exsultent semper animæ defunctorum, *ibid.*, 157. Ut eorum animas lux æterna possideat, *ibid.*, 156. Missam celebrando opus nostræ redemptionis exercetur, *ibid.*, 29. — Missæ sacrificium est peccatoribus propitiatorium, S. Maximus Taurin., LVII, 690. — Missæ sacrificium quantum valet apud Deum, S. Gregor. Magnus, LXXVI, 1279. Ad peccati solutionem quid sacrum præstat missæ sacrificium, *ibid.* Si culpæ post mortem insolubiles non sunt multum solet animas etiam post mortem sacra oblatio hostiæ salutaris adjuvare, *id.*, LXXVII, 416. Missæ sacrificii quanta sit virtus, *ibid.*, 417. Oblatum pro mortuis missæ sacrificium eos a penis liberat, *ibid.* Missæ sacrificium pro vivis in angustia positus efficaciter oblatum, *ibid.*, 424. Captivi vincula in carcere oblato pro eo sacrificio soluta, *ibid.* Nauta a naufragio divinitus eripitur virtute sacrificii pro eo oblato, *ibid.* — Sacrificium offerre pro defunctorum fidelium requie, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 757. Nisi crederet Ecclesia catholica fidelibus defunctis dimitti peccata, non sacrificium Deo offerret, *ibid.* Quibus autem prosunt (sacrificia) aut ad hoc prosunt, ut sit plena remissio, aut certe ut tolerabilior fiat ipsa damnatio, *ibid.*, 757; S. Hildefonsus, XCVI, 145; ex S. August. — Hæc est enim vera oblatio, in qua Filius offertur, Pater reconciliatur, B. Alcuinus, CL, 1088. Hæc est vera et æterna hostia, quia vera et æterna ei est virtus, vera et æterna per eam perficitur salus, *ibid.* Ut enim corda fidelium fierent celestia, rationabili oblatione mundari debuerunt, *ibid.* Hæc namque singulariter victima ab interitu æternæ animam solvat, quæ illam nobis mortem Unigeniti per mysterium reparat, *ibid.* Tanta est virtus hujus sacrificii, ut solis iustis (non) peccatoribus corpus sit et sanguis Christi, *ibid.*, 1091. — Crimina atque peccata oblatiis his Domino sacrificiis debentur, Remigius (uriens), CII, 1101. Talibus hostiis placabitur Dominus, et peccata dimittet ingentia, *ibid.* — Virtus sacrificii missæ pro valde bonis, pro non valde malis, pro valde malis, Amalarius Metensis, ex S. Augustino, CV, 1163. — Frequenter exemplo ostensum seu visione revelatum est, animabus defunctorum multum prodesse pro eis sacrificia, Rabanus Maurus, CVII, 557. Virtus sacrificii missæ pro mortuis, *ibid.*, ex S. Augustino, CVII, 534. Hæc ipsa est, et ideo Christi est caro, quæ pro mundi vita adhuc hodie offertur, *id.*, CXII, 1515. Aliud esse corpus Domini quod ex substantia panis ac vini pro mundi via quoties per Spiritum sanctum consecratur, *ibid.*, 1511. — Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam mortuorum, Rotherius, (XXXVI, 447. — Quantum sacræ oblationis immolatio mortuorum spiritibus prosit, Gezo abbas, CXXXVII, 399. Hæc namque singulariter victima ab æterni interitu animas solvit, quæ illam nobis mortem Unigeniti per mysterium reparat, *ibid.*, 400. Hinc ergo pensemus quæle

sit pro nobis hoc sacrificium, quo pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.* — Quoties ei hostiam suæ passionis offerimus, toties nobis ad absolutionem nostram passionem illius reparamus, S. Abbo Floriacensis, CXXXIX, 505. Quidam in captivitate vinctus toties solvebatur quoties pro ipso salutaris hostia offerebatur, *ibid.*, 506. — Quod omne crimen atque peccatum oblatis Deo sacrificiis deleatur, Burchardus, CXL, 751. — Quoties-cunque offertur sacrificium, mors Domini, resurrectio Domini significatur, et remissio peccatorum, S. Gregorius VII, CLVIII, 327. Sacrificium missæ pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.* — Sacrificium corporis et sanguinis Domini est omnium peccatorum remissio vivis et defunctis, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 919. Quotidie immolatur Christus, quia quotidie peccamus, *id.*, CLIX, 257. Omnes sancti suæ redemptionis pretium in terra celebrari conspiciunt, *id.*, CLVIII, 920. Sacrificium ad liberationem peccatorum et angustiarum mearum et ad peregrinam animæ meæ salvationem, *ibid.*, 936. — Quod omne crimen sacrificiis Deo oblatis expiatur, Ivo Carnotensis, CLXI, 162. Crimina atque peccata, oblati his Domino sacrificiis delentur, *ibid.*, 164. — Eucharistia sacrificium habet in se veritatem corporis et sanguinis Christi, et totam gratiam Verbi incarnati, Rupertus abbas, CLXVII, 760. Sacrificium altaris non animale, sed spirituale in se vitam habet, *id.*, CLX, 41. — Quæ sit hujus sacramenti virtus, Hugo de S. Victore, CLXXV, 532. De efficacia missæ pro mortuis, *id.*, CLXXVII, 456. — Sacrificii incurrenti missæ iterata oblatio, est singulare contra concupiscentias et peccatum antidotum, spei nostræ et fiduciæ fulcrum, Adamus Præmoust., CXCVIII, 556.

VII. — Cui offertur sacrificium missæ.

Christus sacrificium Patri seipsum primus obtulit, S. Cyprianus, IV, 585. In sui commemorationem fieri præcepit ut ipse Patri offerretur, *ibid.* Sacrificium verum et plenum tunc offert in Ecclesia Deo Patri, *ibid.*, 586. — Sacrificium offertur Deo, S. Optatus, XI, 1015. — Si jam sunt participes ejus vident tale sacrificium nunc offerri Deo toto orbe terrarum, S. Augustinus XLII, 627. — Sancta Ecclesia catholica non soli Patri, sed simul sanctæ sacrificat Trinitati, S. Fulgentius Ruspensis, I, XV, 808. Unum sacrificium Patri et Filio et Spiritui sancto suppliciter immolamus, *ibid.*, 812. Sancta Ecclesia unum sacrificium Patri et Filio et Spiritui sancto consuevit in veritate fidei, spei et charitatis offerre *ibid.* Quisquis sacrificium quod offertur Patri, negat Filio et Spiritui sancto, alienum se cognoscit esse a Christi membri, *ibid.* Patriarcharum sacrificia nostris congruunt, quia toti flectant Trinitati, *ibid.*, 812. Aliud testimonium ex prephetis, ut Filio quoque offertur sacrificium, *ibid.*, 183. Oblatio hæreticorum qui Filio non sacrificant, *ibid.* Catholici toti offerunt Trinitati, etiamsi solius Patris nomen expriment, *ibid.* Cui (Filio) cum Patre et Spiritu sancto, cum quibus illi est una divinitas, sacrificium panis et vini, in fide et charitate sancta catholica Ecclesia per universum orbem terræ offerre non cessat, *ibid.*, 619. — Isti in celestibus sedibus constituti, nolunt nos sibi sacrificare, sed Deo soli, cujus et ipsi et nos sumus creatura, B. Alcuinus, CI, 1086. — Aequaliter indivisus Trinitati, sacrificium laudis offertur tam Patri quam Filio quam utriusque Spiritui, Innocentius III, papa, CXXVII, 817.

VIII. — Pro quibus offertur sacrificium missæ. — Pro quibus non.

Pro defunctis offerebant et orabant annuis diebus Christiani, Tertull., II, 79, 942. — Sacrificium pro dormitione, S. Cyprianus, IV, 399. — Oblationes pro defunctis, pro natalis annua die facimus, Arnobius, V, 495. Commendatio mortuorum ad altare, *ibid.*, 496. — Sacrificium pro defunctorum animabus oblatum, S. Zeno, XI, 378, not. 35. — In celebratione mysteriorum offerri dicitur pro una Ecclesia ubique diffusa, S. Optatus, XI, 963. — Oblatio sacrificii pro populo, S. Ambrosius, XIV, 1032. Sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, *ibid.*, 753. — Missa pro defuncto de cujus anima dubitatur, S. Augustinus, XI, 281. Altaris orationum et elemosinarum, pro mortuis sacrificia, *ibid.*, 609. Pro defunctis universa Ecclesia supplicare consuevit in precibus sacerdotis quæ Deo ad altare ejus funduntur, *ibid.*, 593. Sacrificium pretii nostri pro mortuis offerri solum, posito juxta sepulcrum cadavere, *id.*, XXXII, 777. Celebratis missis, beatum corpus cum summo honore gaudioque sepelierunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 1067.

Sacrificium missæ oblatum pro defunctis, *ibid.*, 575, 876. — Ab hodierna die continuis triginta diebus offerre pro eo sacrificium stude, S. Gregorius Magnus, LXXV, 69; LXXVII, 421. Orig. 30 missarum pro defunctis, *id.*, LXXV, 69 not. Sacrificium missæ oblatum pro vinculo, *id.*, LXXVI, 1279. Sacrificium missæ oblatum pro anima in purgatorio detenta, *id.*, LXXVII, 417. Observandum est ex Ambrosio alios olim celebrasse tertium et tricesimum diem pro mortuis, alios septimum et quadragesimum, *ibid.*, 417 not. Pro bonis rebus offerre debemus, pro malis nequaquam, *id.*, LXXVIII, 456. — Sacrificium offerre pro defunctorum fidelium requie, quia per totum hoc orbem custoditur, credimus quod ab ipsis apostolis sit traditum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 757. Sacrificium missæ pro mortuis oblatum, *ibid.* — Pro mortuo novacho statim tertio die missa cantanda est, et juxta id quod abbas voluerit, S. Egbertus Eborac., LXXIX, 410. Pro pio laico tertio die vel circa septimum diem missa cantanda est, *ibid.* Pro poenitenti homine circa triginta, vel circa septem dies missa celebranda est, *ibid.* Apud Romanos consuetudo est corpus consumpti hominis et uarii in ecclesia sepeliri, et missam celebrare super eum, *ibid.* Primo, et tertio, et nono, et tricesimo die pro illo missam cantare, et postea ut quisque voluerit, *ibid.* — Sacrificia altaris pro mortuis oblata, S. Hildefonsus Toletan., XCVI, 145. De his pro quibus offerri debet sacrificium missæ, *ibid.*, 1236. — Pro bonis regibus sacra debemus offerre pro malis nequaquam, S. Hildefonsus Hispal., XCVI, 1316.

Secundum Romanam ecclesiam mos est monachos vel religiosos defunctos in Ecclesiam portare, ibique pro eis missas celebrare, Theodorus Cantuar., XLI, 92. Prima et tertia et nona, necnon tricesima die pro eis missa agatur, *ibid.*, 750. Missæ secularium mortuorum tres in anno, tertia die, et nona, et tricesima, *ibid.* — In aliquibus locis quotidie pro defunctis missa celebratur, B. Aluin., CI, 1278. De tertia, septima, et tricesima die pro defunctis, *ibid.*, 1280. — Sacrificium pro defunctorum fidelium requie offertur, Rabanus Maurus, CVII, 357. Credimus quod ab ipsis apostolis sit traditum, *ibid.* — Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam mortuorum, Ratherius Veronensis, CXXXVI, 457. — Ut pro fide ibus defunctis singulis diebus missas celebrare liceat, Burchardus Wormaciensis, CII, 686. Ut missa mortuorum pro omnibus Christianis sit cantanda, *ibid.*, 687. — Septimo die post mortem aliquis offerimus pro eo sacrificium, Honorius August., CLXXII, 767. — Neque negandum est defunctorum animas sublevare cum pro illis sacrificium mediatoris offertur, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 595.

Pro quibus non offertur sacrificium missæ. Sacrificium corporis et sanguinis Christi pro non baptizatis offerri non potest, S. Augustinus, XLIV, 480. Quis enim offerat corpus Christi, nisi pro eis qui membra sunt Christi, *ibid.* Nec quisquam pro eis (parvulis non baptizatis) obtulit vel oblaturus est sacrificium, *ibid.*, 508. Corpus Christi non est offerendum pro parvulis qui sine christiano baptismo moriuntur, quoniam nesciunt in Ecclesia Christi, *ibid.* — Pro excommunicato mortuo antequam reconcilietur, secundum canonicam auctoritatem sacrificium offerri non debet, S. Benedictus, LXVI, 511. — Multi dicunt non licere pro infantibus missas facere ante septem annos, Theodorus Cantuar., CLIX, 950. An pro malo homine missas offerre liceat, *ibid.* Non est licitum missas celebrare presbytero, vel diacono, cui non licet, vel qui non vult communionem accipere, *ibid.* Nulla commemoratio fiat in oblatione pro eis qui sibi ipsi aut per ferrum, aut per venenum, aut per precipitium, aut suspendium, vel quolibet modo violentiam inferunt mortem, *ibid.*, 1143. Qui se occiderit proprii voluntate, an missas pro eo facere liceat, *ibid.* Qui subita tentatione mente sua excidit, vel per insaniam seipsum occidit, an pro eo missas facere liceat, *ibid.* — Catechumenis sine redemptione baptismi defunctis simili modo non oblationis commemoratio fiat, Isidorus Mercator, CXXX, 570. — Quod pro homicidis et latronibus non sit sacrificandum, Cæzo abbas Bertouensis, CXXXII, 402.

IX. — De ministro sacrificii missæ.

Iste sacerdos vice Christi vere fungitur qui id quod Christus fecit imitatur, et sacrificium verum et plenum tunc offert in Ecclesia Deo Patri, S. Cyprianus, IV, 576. Sacrificia divino cum Dei sacerdote celebramus, *ibid.*, 522. — Sacrificii opus sine presbytero esse non potest, S. Hilarius, X, 645. Sacrificium a sanctis et integris sacerdotibus confectum, *ibid.*, 665. — Hodie dat nobis eum, quem ipse quotidie sacerdos consecrat suis verbis.

S. Ambrosius, XIV, 686. Christus in convivio Ecclesiae et ministrat et ministratur, *ibid.*, 326. Diaconis nunquam licuisse in sacerdotum absentia eucharistiam conficere, *id.*, XVI, 85 not. Christus in sacrificio missæ est sacerdos et sacrificium mirabiliter et ineffabiliter constitutus, *id.*, XVII, 753. — Ad quorum preces (presbyterorum, id est episcoporum) Christi corpus sanguisque conficitur, S. Hieronymus, XXII, 1193. — Qualiter affectus esse debeat qui illud offert sacrificium, S. August., XI, 930. Ubi et hostia Christus est et sacerdos, *id.*, XXXIX, 2134. Hoc sacrificium per sacerdotum Christi secundum ordinem Melchisedech in omni loco a solis ortu usque ad occasum videmus offerri, *id.*, XLI, 594. Christus per hoc et sacerdos est, et ipse offerens, ipse et oblatio, *ibid.*, 298. Tunc enim antisites, velut advocati, susceptos suos per manus impositionem misericordissimæ offerunt potestati, *id.*, XXXIII, 637. Sacrificium facere et Deo offerre, non omnibus licet, *id.*, XXXVIII, 759. — Non oportet ministros panem dare, nec calicem benedicere, S. Leo Magnus, LVI, 717. — In missæ sacrificio Christus est hostia et sacerdos, S. Maximus Taurinensis, LVII, 690. — Presbyteris qui immolaverunt, deinde contra reluctati sunt non licere offerre, Dionysius Exiguus, LXVII, 48. — Non alii quam sacri Domino sacerdotes debent missas cantare, nec sacrificia super altare offerre, Felix IV papa, LXV, 21. — Mulier quotidie missarum solemnia celebrans, quomodo, S. Gregorius Turonensis, LXXI, 673. — Sacerdos jeunus et impolluto animo debet consecrare, S. Germanus Paris., LXIII, 145. — Gregorius papa a missarum celebratione per duos menses abstinere jubet sacerdotem peccati cum concubina conscium, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 610. Sacrificium offerre non debent nisi episcopi et presbyteri, *id.*, LXXVIII, 609 not. — Ipse est certe sacerdos (Christus), ipse sacrificium, etc., B. Alcuinus, CI, 1087. Sacerdotes funguntur officio, sed Christus majestate divinæ potestatis operatur, *ibid.* Ipse est enim ille verus Melchisedech qui sancta mysteria, quæ ille in mysterio tunc præfiguravit, per oblationem sui corporis sui que sanguinis adimplet, *ibid.* — Offerre nulli debent nisi episcopi et presbyteri, Regino Prumiensis, CXXXII, 247. — Neque ab alio quam ab ipso Christo consecratur, S. Odo Cluniacensis, CXXXIII, 575. Et quidem sacerdos visibilis atque per cujus manus consecrari et tribui videtur, sed Christus qui illum et consecrat et tribuit, *ibid.* — Christus in altari est sacrificium et sacerdos, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 922. — Ut presbyter illicitus missam non celebret, Ivo Carnot., CLXI, 170. Non posse rite offerri nisi per sacerdotem justum et sanctum, *ibid.*, 189. Quod sacerdotes siue macula accedere debent ad sacrificium, *ibid.*, 190. — Quoniam etsi pontifices et sacerdotes super Christi corpus et sanguinem manus expansas et elevatas habeant, unus tamen est pontifex Jesus, qui sanctificat et benedicit, etc., S. Bruno Signiensis, CLXIV, 407. — An pravi sacerdotes sacrificium missæ conficere queant, Hugo de S. Victore, CLXXV, 532. Indubitanter credimus verba illa a sacerdote eo ordine et ea intentione dicta panem et vinum in verum corpus Christi et in verum sanguinem commutare, *id.*, CLXXVI, 141. Utrum qui sunt extra Ecclesiam ad excommunicati et manifesti hæretici conficiunt corpus Christi, *ibid.*, 146; Petrus Lombardus, CXII, 167, 1097. — Soli sacerdotes sunt ministri sacrificii missæ, S. Bernardus, CLXXXIV, 790. — A quibus conficiendum missæ sacrificium, Robertus Pullus, CLXXVI, 963. — Quodque solus Deus sacrificator et administrator sit sacrificii, presbyter vero tantum minister, Petrus Bieseensis, CCVII, 1142.

X. — De modo offerendi sacrificium missæ.

In calice Dominico sanctificando et plebi ministrando hoc facienti quod Jesus Christus fecit et docuit, S. Cyprianus, IV, 373. In sacrificio facere oportet quod Christus fecit et quod faciendum esse mandavit, *ibid.*, 385. — Potentes cogunt presbyterum ut abbreviet missam et ad eorum libitum cantet, S. August., XXXIX, 2275. Eucharistiam quomodo conficiunt Ophitæ, *id.*, XLII, 23; cataphryges, *ibid.*, 30; Pepuziani, *ibid.*, 31; Manichæi, *ibid.*, 35. In missis unus vel duarum horarum spatium standum, *id.*, XXXIX, 2277, 2278. — Missæ sacrificium a jejunis celebrandum, S. Leo Magnus, LVI, 427. Excepto die anniversario quo cuncta Domini celebratur, *ibid.*

Non licet sacerdoti absque orario (vulgo stola) ab utroque humero dependenti missam celebrare, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 490. — Sacerdos jeunus et impolluto animo debet consecrare, S. Germanus Parisiensis, LXXII, 145. — Qua cordis dispositione missa

celebrari debeat, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 425. Missæ celebrationem et communionem quando impedit nocturna pollutio, *ibid.*, 1198. — Ut eodem ordine missæ celebrentur ab omnibus, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIV, 566. Conc. Bracar. I. Statuitur ut presbyter post cibum oblationem pro mortuis consecrare non audeat in altari, *ibid.*, 575. Conc. Bracar. II. Missa a jejunis celebretur, *ibid.*, 192. Conc. Carthag. III. — Sacerdotes Dei diligenter semper procurent, ut panis, et vinum et aqua sine quibus nequaquam missæ celebrentur, pura et munda fiant, S. Egbertus Eboracensis, LXXXIX, 390. Statutum est ut nullus presbyterorum solus missam celebrare præsumat, *ibid.*, 1089. — Quisque presbyter clericum habeat qui epistolam vel lectionem legat, cique ad missam respondeat, S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 1376. — Auditum est aliquos presbyteros missam celebrare, et non communicare; an istud sit licitum, Carolus Magn., XCVII, 151. Ut nullus presbyter sacrum officium pro aliquo pretio vendere præsumat, *ibid.*, 219. An solus missam presbyter celebrare possit, *ibid.*, 618, 721. Unusquisque presbyter missam ordine Romano cum sandalis celebret, *ibid.*, 750. Piacuit, ut quotiescunque sacrificium corpus et sanguinem Christi Jesu Domini nostri in altari immolat, totiens percipientis corporis et sanguinis Christi se participem præbeat, *ibid.*, 761. — Certe tanta in altari holocausta offerantur, quanta populo sufficere debeant, Remigius Curienensis, CII, 1093. — Si post illusionem, que per somnium, deo et accidere, debeat quis missam celebrare, anon. S. Benedictus Sedulius, CIII, 626. — Ipse sacerdos, quoties in die missas facit, communicare non omittit, Walafridus Strabus, CXIV, 950. Quod si non faciat, canonico est ferendus iudicio, *ibid.* Primis temporibus communi indumento vestiti missas agebant, *ibid.*, 952. — Nullus cantet nisi jejunus, nullus cantet qui non communicet, Leo papa IV, CXV, 675. — Nullus missam cantet sine amictu, alba, stola, fanone, casula, *ibid.* Nullus in ligno aut vitreo calice audeat missam celebrare, *ibid.*, 677. — Cum quibus vestimentis celebranda sit missa, Isidorus Mercator, CXXXII, 207. Ut nullus presbyter absque vestimentis sacerdotalibus præsumat missam cantare, *ibid.* — Quod nihil super altare ponendum sit, præter sacrosancta oblatio, Gezo Dertonensis, CXXXVII, 375. — Quod missa non ab alio, sed ab eo qui cepit compleri debeat, prisca Collectio Can. CXXXVIII, 415. Nullus præsumat ad celebrandam missam cum haculo introire, nec cum velato capite altari assistere, *ibid.* Ut sacerdos nunquam saltem missam celebret nisi super consecratum altare, Anglo-Saxonum regum leges Eccl., *ibid.*, 501. Ut sacerdos nunquam missam celebret absque libro, et sit canon ei ante oculos positus, *ibid.* Ut quilibet sacerdos habeat corporalem vestem, cum missam celebrat, et subuculam sub alba sua et omnia vestimenta missæ debite contexta, *ibid.* Ut sacerdos nunquam præsumat missam celebrare, nisi omnia habeat quæ ad S. eucharistiam pertinent, hoc est vinum purum, etc., *ibid.* — Sacerdotes ad tempus orationibus vacent, antequam sacrificent, Burchardus Wormaciensis, CXL, 724. — Si per universam Ecclesiam uno modo sacramenta celebrarentur, bonum esset et laudabile, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 352. — Ut presbyteri communicent quotiescunque missas celebraverint, ex Conc. Rothomag., CLXI, 198. — Ut episcopus vel presbyter, postquam missam inceperit et orationem dixerit, nisi passio aliqua interveniat, antequam ministerium adimpleat ab altario Dei nullo modo discedat, Zacharias papa, CLXI, 260. — Nisi duobus presentibus, presbyter missam celebrare non præsumat, Ivo Carnot., CLXI, 1082. — Missa non celebranda cum animo in alium commoto, S. Bernardus, CLXXXII, 891. Aliqui post talem refectionem missarum celebrare solemniter non timebant, *id.*, CLXXXIV, 717. — Missam celebrare intuitu lucri temporalis est vitium, Robertus Pullus, CLXXVI, 1121 not. — Non duplicare, triplicare, multiplicare sacrificium missæ sub nota et specie venalitate, Petrus Cantor., CCV, 105. — Nullus bis in die missam audeat celebrare, aut cum duplici introitu, nisi in magna necessitate, Odo de Soliaco, Paris. Episc., CCXII, 60. Nullus antequam matutinas dixerit canonicas, et primam, præsumat absque aliqua necessitate celebrare missam, *ibid.*, 60.

XI. — De lingua, de hora, de locis in quibus sacrificium missæ celebrari debet.

Lingua. — Missas Slavonica lingua celebrari prohibet Joannes papa VIII, CXXVI, 850. In Latina seu in Græca lingua missa cantari debet, *ibid.* — Quod missa tribus linguis, Hebræica, Græca et Latina celebratur, quare, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 418. — De linguis qui-

bus missa celebrari potest, Beletius theologus Paris., C. II, 44. — Missarum celebrare in lingua materna an liceat, Petrus Pictaviensis, CCLX, 1231, 1232.

Hora. — Sacrificium horis vespertinis in Africa, S. Cyprianus, IV, 388, 387. Dominicum post cenam non celebratur, *ibid.*, 388. Resurrectionem Domini mane celebramus, *ibid.* — Missa in Dominica solemniter celebrata hora circiter septima, S. Augustinus, XLI, 829. — Ut hora tertia missarum celebratio in Dei nomine inchoetur, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 282. — Ut omnes sacerdotes horis competentibus diei et noctis suarum sonent ecclesiarum signa, et sacra tunc Deo celebrent officia, Carolus Magnus, CXVII, 219. — Telesphorus papa constituit ut omni tempore nullus ante horam tertiam missam celebrare præsumeret, *id.*, CXXXI, 1050; CXXXII, 188, 224. — Nullis aliis temporibus, nisi in Nativitate Domini, missam nocte celebrandum, Ivo Carnot., CLXI, 175. Missarum celebrationes ante horam diei tertiam minime sunt celebrandæ, quia, *etc.*, *ibid.*, 1090, ex epistol. Telesphori papæ. Post meridiem excepto jejuniis tempore non celebranda missa, *id.*, CXLVII, 110.

Loci. — Missæ fiant nisi in domo Dei, S. Augustinus, XXXIX, 227. — Olim in comateriis missa celebrata in memoriam martyrum qui ibidem erant tunulati, S. Leo Magnus, LV, 21 not. — Missæ sacrificium quibus in locis sit peragendum, S. Maximus Taurin., LVII, 899. — Quod missarum celebratio alibi quam in Deo dicatis locis non debeat fieri nisi magna compulerit necessitas, Felix IV papa, LXV, 15. — Missæ private in privatis aedibus, S. Gregorius Magnus, LXXV, 595. Missæ publicæ in oratoriis non celebrandæ ne aliorum impediatur justitia, *id.*, LXXVII, 547, 518. Neque in monasteriis ne præbeatur occasio conventus, vel mulierum fiat novus introitus, *ibid.*, 1542. Missas publicas in monasteriis celebrare cur episcopis aliquando prohibuit, *ibid.*, 832. — Nullus extra ecclesiam per domos, vel in locis non consecratis missam cantet, S. Hildefonsus Toletanus, XCV, 1576. — Ut nullus sacerdos in domibus vel in aliis locis, nisi in ecclesiis dedicatis, celebrare missas audeat, nisi necessitas compellit, Carolus Magnus, XCVII, 219. Ut nullus presbyter in alterius p. rochia missam cantare præsumat, nisi in itinere fuerit, *ibid.*, 523. Illud nobis iterum inculcandum populisque deunntiandum summopere visum fuit, ut missarum celebrationes in locis incongruentibus fieri omnino non debeant, *ibid.*, 619. Satius igitur est missam non audiri quam eam ubi non licet nec oportet, celebrari aut audiri, *ibid.* Ut sacra mysteria nullus presbyter, nisi in locis ab episcopo consecratis, agere præsumat, *ibid.*, 772. Ut missarum celebrationes in locis non consecratis et incongruentibus non fiant, *ibid.*, 775. — Constituitur supra corpus missas celebrari, Rabanus Maurus, CVII, 357. — Ut nullus missam celebret in altari non consecrato, vel sine tabula ab episcopo consecrata, Hincmarus Rhemenfis, CXXV, 791. In domo ne fiant missæ sine licentia episcopi, *ibid.*, 802. — In aliis locis sacrificare et missas celebrare non licet, nisi in his in quibus episcopus proprius jussit, Isidorus Mercator, CXXX, 80. De eo quod non liceat super monumenta mortuorum missas tenere, *ibid.*, 578. Missæ præter necessitatem non debent celebrari nisi in locis consecratis, *ibid.*, 1057. Missas laici celebrare faciunt in suis domibus, *ibid.*, 218. — Nullus in aliena parochia missam cantet sine parochiani presbyteri licentia, Rather. Veron., CXXXVI, 561. Nullus missam cantet extra ecclesiam, nec in domibus aut locis non consecratis, *ibid.*, 559. Docemus ut sacerdos in nulla domo missam celebret nisi in consecratis ecclesiis, præterquam ob extremam alicujus ægriitudinem, *id.*, CXXXVIII, 501; Ivo Carnot., CLXI, 177, 1089.

XII. — De defectibus in missæ celebratione occurrentibus.

Missæ defectus, vel circa eucharistiam accidentes, quibus penis canonice plectantur, S. Gregorius Magnus, LXXXVIII, 436. Cum a sacerdotibus missarum tempore sancta mysteria consecrantur si ægriitudinis accidat quilibet eventus, quo cepim nequeat consecrationis expleri ministerium, quid faciendum, Conc. Toletan. vi, *id.*, LXXXIV, 406. — Qui calicem inter missam suam effundat, jejundet triginta dies, S. Eghertus Eboracensis, LXXXIX, 428. — Si per negligentiam de calice aliquid stillaverit in terram, quid faciendum, Theodorus Cantuar., XCIX, 950. Si super altare stillaverit calix, sorbeat minister stillam et tres dies pœniteat, *ibid.* Qui evomerit sacrificium, et a canibus consumitur, annum unum pœniteat. Sin autem, quadraginta dies pœniteat, *ibid.* Si sacrificium evomerit infirmitatis causa, septem dies pœ-

niteat *ibid.* Qui perfundit calicem, dum solemnitas missæ celebratur, quadraginta dies pœniteat, *ibid.*, 951. — Si tempore missarum aliquis eventus ægriitudinis acciderit, quid faciendum, ex Conc. Tolet., vi, *id.*, CLXI, 194. — Missæ defectus quam severe olim expiati, S. Bern., CLXXXII, 181. In missa calicem non consecranti ex negligentia, quid agendum, *ibid.*

XIII. — De modo audiendi missam.

In mysterio gemitus, screatus, tussis, risus abstine, S. Ambrosius, XIV, 223. — Cum silentio expectanda et sanctarum missarum celebratio, S. Augustinus, XXXIX, 227. Quoties aut in die Dominico aut in aliis maioribus festivitibus missæ fiunt, nullus de ecclesia discedat, donec divina mysteria compleantur, *ibid.*, 2276. Ultra garrulentum in ecclesia dum divina mysteria celebrantur, *ibid.*, 2287. Reprehenduntur qui ab ecclesia ante discedunt quam mysteria compleantur, *ibid.*, 3077. — Non licebat ante missam comedere diebus Dominicis, S. Gregorius Turon., LXXI, 256 not. — Qua cordis dispositione missam audire debeamus, S. Gregorius Magnus, LXXXVIII, 425. — De missis nullus laicorum ante discedat quam Dominica dicatur Oratio, et si episcopus presens fuerit, ejus benedictione expectetur, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 285, Conc. Aurelian. ii. Sacrificia matutina missarum sive vespertina nullus cum armis pertinentibus ad bellorum usum expectet, *ibid.* Missa integre et audienda, *ibid.*

Ut populus ante completam missam et benedictionem acceptam egredi non præsumat, S. Hildefonsus Toletanus, CXVI, 807. — Tunc temporis non solum presbyter non licebat missas celebrare, sed nec etiam ceteris fidelibus adesse divinis mysteriis, nisi vellent communionem accipere, Theodorus Cantuar., XCIX, 1136. — Statutum est Aurelianensi concilio ut populus ante benedictionem sacerdotis non egrediatur de missa, Walafrius Strabus, CXIV, 951. — Missa audienda a Christianis in propria ecclesia, Isidorus Mercator, CXXXII, 420, 482. Audienda integra, *ibid.*, 225, 226, 287. — Ad quam (missam) unusquisque fidelium tanta compassionis devotione debet accedere, quanta cum pro se crucifixum debet conspiciere, Petrus Abailard., CLXXVIII, 687. — Missæ sacrificio assistentium quales dispositiones esse debeant, Guericus abbas CLXXXV, 87.

XIV. — Quando missa sit audienda et celebranda, a quibus audienda.

Quando. — Omnes Christiani omni Dominica debent offerre et communicare, S. Ambrosius, XVII, 636. Monro ut qui juxta Ecclesiam est, et occurrere potest, quotidie audiat missam, *ibid.* — Alibi nullus dies prætermittitur quo non offeratur, alibi Sabbato tantum et Dominico, alibi tantum Dominico, S. August., XXXIII, 300. His sacrificium offertur, et mane et ad vespem, quia Sabbati hebdomadae ultima Quadragesimæ, *ibid.* Missarum celebrationi intersit quisque die Dominico, *id.*, XXXII, 2275. In die vero Dominica nullus se a sacra missarum celebratione separet, *ibid.* Quoties aut in die Dominico aut in aliis maioribus festivitibus missæ fiunt, nullus de ecclesia discedat donec divina mysteria compleantur, *ibid.*, 2276. — Illud quoque volumus custodiri, ut cum solemnior quæque festività conventum populi numerosioris indixerit, et ea fidelium multitudo conveniri, quam basilica simul una recipere non possit, sacrificii oblatio indubitanter iteretur, S. Leo Magnus, LIV, 627. Biduo ante Pascha non celebratum sacrificium missæ, *ibid.*, 516. — Missa diebus tantum festis præcepta, S. Germanus Paris., LXXII, 145. — Et sufficit sacerdoti eam missam in una die celebrare, S. Eghertus Eboracensis, LXXXIX, 386. — Ut missa sanctæ Dei Genitricis quater in anno solemniter celebraretur, Carolus Magnus, XCVII, 208. — Ut diebus Dominicis populus per missas periculiarias a publicis non abstrahatur, Theodolphus Aurelian., CV, 205. — Unusquisque porcarior, et alios servos suos Dominicis diebus vel festis ad missam venire faciat, Leo papa IV, CXV, 683. — Dominico die audienda est missa, Isidorus Mercator, CXXX, 405. — Missæ sunt frequentandæ Dominicis atque aliis diebus festis, Riculfus, CXXXI, 16. — Porcarior, et alios pastores vel Dominicis die ad missam venire facite, Ratherius, CXXXVI, 563. — Ut oblatio altaris singulis Dominicis diebus fiat, Burchardus Wormatiensis, CXL, 757, ex decretis Fabii papæ. — Ivo Carnot., CLXI, 169. — Ut presbyteri plebes admonerent, ut bubulcos atque porcariorum in principalibus festis ad missam venire permittant, ex Conc. Rothomag., CLII,

194. — Nocte sancta nativitatē Domini missas celebrent, Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1540.

A quibus audienda. — Omnes Christiani omni Dominica debent offerre et communicare, S. Ambrosius, XVII, 636. — Missarum celebrationi quisque die Dominico intersit, S. Augustinus, XXXIX, 2375. — Sacramentis altaris interesse non possunt qui nondum regenerati noscuntur, Genadius, LVIII, 1027. — Excommunicati missæ tempore nisi ab ecclesia, S. Gregorius Turon., LXXI, 1090. — Nullus alterius parochiam, nisi in itinere, aut si sibi placitum fuerit, ad missam recipiat, S. Hildefonsus Tolosan., XCVI, 1577. Excommunicatis missam ne cæletis, et plebi vobis commissa ne hoc faciat interdictis omnino, *ibid.*, 1578. — Tunc temporis non solum presbytero non licebat missas celebrare, sed nec etiam exterius fidelibus adesse divinis mysteriis, nisi vellent communionem accipere, Theodorus Cantuar., XCIX, 1156.

XV. — De celebratione missæ. — Pars historica et liturgica missæ.

Ad eucharistia sua benedicenda Ophitæ introducebant serpentem, Tertullianus, II, 64. In manibus corpus Christi accipiebant, *id.*, I, 669. De manu presidentium, *id.*, II, 79. Etiam antelucanis cælibus, *ibid.* — In calice Dominico sanctificando et plebi ministrando non hoc faciunt quod Jesus Christus Dominus et Deus noster fecit et docuit, S. Cyprianus, IV, 375. Sacrificia divina cum Dei sacerdote celebramus, *ibid.*, 523. Sacrificia indesinenter offeruntur et in pace et in persecutione, *ibid.*, 406, 407. Quædam divites in Dominicum sine sacrificio veniunt, *ibid.*, 615. Partem de sacrificio quod pauper obtulit sumunt, *ibid.* Diaconus infantium ordo de sacramento calicis infundit, *ibid.*, 485.

Nunc sacrificium incruentum, ineffabile, a Christo Domino institutum, offerimus, Iacintus, VI, 913 not.

Audivimus quodam, schismatica ambitione detentis, contra divinos ordines et apostolicas institutiones hac primo in divinis sacrificiis dedicare, Julius papa, VIII, 969. Atque quoque intactam eucharistiam populus pro complemento communionis porrigere, *ibid.* Quosdam etiam expressum vinum in sacramento Domini calicis offerre, *ibid.*

Eucharistiam feminæ in linteaminibus, viri nudis manibus olim accipiebant, S. Zeno, XI, 558.

Præcations ad missam præparantes, S. Ambrosius, XVII, 1010. Per omnes fere Ecclesias orientales et nonnullas occidentales in oblationibus sacrificiorum cum sacerdote populus cantat: *Sanctus, sanctus, sanctus*, etc., *ibid.*

Post consecrationem dicitur, *Amen*, *id.*, XVI, 407. Quid sacerdos dicat post Orationem Dominicam, *ibid.*, 400.

Super altare quotidie Christi corpus offertur et sanguis pro peccatoribus funditur, S. Augustinus, XXXIX, 2151. In mysteriorum celebratione recitantur lectiones prophetice, apostolicæ, evangelicæ, *ibid.*, 2276. Cum dicitur, *Sursum cor*, respondetis: *Habemus ad Dominum*, *id.*, XXXVII, 1100. Deinde episcopus vel presbyter qui offert dicit: *Gratias agamus Domino Deo nostro*, respondet populus: *Dignum et iustum est*, *ibid.* Ubi peracta est sanctificatio, dicitur Orationem Dominicam, *ibid.*, 1191. Post Orationem Dominicam, dicitur: *Pax vobiscum*, et osculantur se Christiani in osculo sancto, *ibid.* His verbis: *Dimittite nobis*, etc., tota facie ad altare accedimus, et corpore ac sanguine Domini communicamus, *ibid.*, 127. Eucharistiam percipienti viri lavant manus, mulieres munda exhibent linteamina ubi corpus Christi accipiant, *id.*, XXXIX, 2168.

In eadem basilica missa toties repetenda quoties novus populus supervenerit, S. Leo Magnus, LIV, 627. Nomina offerentium intra mysteria recitanda, *id.*, LVI, 515. Non recitanda nomina offerentium antequam oblationes commendentur, *ibid.* Pax danda non ante, sed post confecta mysteria, *ibid.* Accipientes eucharistiam respondebant: *Amen*, *id.*, LIV, 453. Manichæi communionem sanguinis declinabant, *ibid.*, 280. Biduo ante Pascha non celebratum missæ sacrificium, *id.*, LVI, 516.

Missæ sacrificium quotidie celebratur, S. Maximus Taurin., LVII, 690. — Missæ plures in eodem die festo ab eodem sacerdote celebratæ, Aurelius Prudentius, LX, 568. Missæ sacrificium supra martyrum sepulchra et ossa, *ibid.*, 576, not., 212. Diaconus primus in sacris officiis crucem portabat et Evangelium legebat, *ibid.*, 556, not. 565. Ut ille (antistes) preces et eucharistiam absolvi, totus qui adest populus, fausta approbatione acclamat: *Amen*, *id.*, LIX, 816, not. 72.

Missæ in Quadragesima non celebrata in feriis, S. Benedictus, LXVI, 710. — Duæ missæ ab uno presbytero una die celebratæ, S. Gregor. Turon., LXXI, 864. — Archidiaconus indutus alba invitabat episcopum ad altare ut

sacrificium missæ celebraret, *ibid.*, 506. Salutationes excipiebantur ab episcopo prope ecclesiam et negotiorum commendationes ante missæ celebrationem, *ibid.*, 517 not. Celebrantis clerici missas caneant, *ibid.*, 1053. Lectiones prophetice recitabantur in die Dominica et lector ante altare stabat, *ibid.*, 918. Evangelium in ecclesia cantatum a diacono, *ibid.*, 451. Respondebat omnis populus: *Gloria Deo omnipotenti*, *ibid.* Dominica Oratio ab omnibus in missa cantur, *ibid.*, 955. Pax in missa, osculum pacis, *ibid.*, 1182.

Missæ Gallicanæ specimen, S. Germanus Parisiensis, LXXII, 86, 87. Ex quo ritu celebratur missa in Gallia tempore Caroli Magni, *ibid.*, 103. Varii ritus celebrandæ missæ alibi usitati, *ibid.* Ordo liturgiæ Ambrosianæ seu Mediolanensis, *ibid.*, 114, 115. Ordo liturgiæ Mozarabice in sacrificio missæ sequendus, *ibid.*, 116 et seq. Ordo liturgiæ Africanæ in oblatione sacrosancti missæ sacrificii, *ibid.*, 118 et seq. Quomodo procedit Ordo Romanus ad missæ celebrationem, *ibid.*, 116. Cantus Romanus a Pippino inductus in Ecclesias Gallicanas, *ibid.*, 119. Carolus Magnus edicto sancivit ut unusquisque presbyter missam celebraret secundum Ordinem Romanum, *ibid.*, 120. Missæ more Gallico ante Carolum Magnum celebratæ indicia quatuor, *ibid.*, 121, 122. Missa quotidie cantata ab episcopo, *ibid.*, 142. Missa unica in Natali Domini olim in Ordine Gallicanæ, *ibid.*, 170. Missæ tres in Natali Domini non in eadem ecclesia Romæ olim celebratæ, *ibid.*, 174. Nec ab eodem sacerdote, *ibid.* Missæ tres in Natali Domini, Paschate, Pentecoste et Transfiguratione, *ibid.* *Kyrie, eleison* in missa ab oblationem, *ibid.*, 211. Ab omnibus in missa recitatum, *ibid.*, 151. Evangelium a diacono in ambone lectum, *ibid.*, 152. Canon missæ Gallicanus pro festis variis, *ibid.*, 157. Tacite recitatus, *ibid.*, 405. Formula consecrationis secundum Ambrosianum Ordinem, quid immutetur, *ibid.*, 125. Mozarabice consecrationis corporis Christi forma, *ibid.* Oratio Dominica in missa ab omni populo recitata apud Græcos et Gallos, *ibid.*, 139. Apud Romanos dicitur Oratio Dominica a sacerdote usque ad hæc verba: *Sed libera nos a malo*, *ibid.*, 140. Partim dicitur apud Mozarabes, *ibid.*

Diversa olim erat Romanæ et Gallicanæ Ecclesiæ in celebranda missa consuetudo, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1187. Priscis temporibus non fuit unus idemque usus missam inchoandi, *id.*, LXXVIII, 267. Alii Psalmos caneant ante missam, alii Scripturas, præsertim apostolum Paulum et Evangelia legebat, *ibid.*, 266 et seq., not. Tam in sede apostolica quam etiam per totas orientales atque Italici provincias consuetudo est in missa et *Kyrie, eleison* cum grandi affectu et compunctione dicitur, *ibid.*, 267, not. Non idem est modus *Kyrie, eleison* canendi apud Græcos et apud Latinos, *ibid.* A quibus et quando dicendus erat hymnus angelicus: *Gloria in excelsis* in sacrificio missæ, *ibid.*, 268, not. Unica habetur Oratio seu Collecta in prima parte missæ ante Evangelium, raro duæ in Sancti Eligii codice, ut in codicibus Rodradi et Ratoldi, et in Ordine Romano, *ibid.* In codice Rhemensi duas reperire est, raro unicam, *ibid.* A temporibus apostolicis non usitatur trium orationum recitatio in hac prima missæ parte, exceptis festis duplicibus totidemque super Oblata et Postcommunionem, *id.* Olim apud Græcos quinque orationes peragebantur ante pacem datam, quam sequebatur oblatio mysteriorum, *ibid.* Epistola olim non legebatur sicut nec Evangelium nunc legitur, nisi ad nutum episcopi, vel presbyteri celebrantis, *ibid.*, 547. Epistola olim a lectoribus legebatur, *ibid.*, 479. Evangelium etiam, *ibid.* Symbolum Nicænum in Ecclesia Romana ante annum 1014 non cantabatur in missa, *ibid.*, 518 not. Henricus imperator II persuasit Benedicto papæ octavo ut in Ecclesia Romana Symbolum juberet cantari in missa, *ibid.* Fuit usus contrarius in Ecclesiis Græcorum veterum, *ibid.* Hispani illud cantare ceperunt Reccaredo regnante, in Conc. Toletano II, *ibid.*, 560.

In Africa, tempore S. Augustini, caneatur psalmus ante Offertorium, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 548. Novem tantum præfationes a Pelagio papa II receptæ, quibus nunc utitur Ecclesia Romana, *ibid.*, 285. Novem Pelagii præfationibus additæ duæ, *ibid.*, 286. Quænam sit format consecrationis calicis apud S. Ambrosium, *ibid.*, 279. Oratio Dominica recitatur super Christi corpus ex veteri et apostolica consuetudine, *ibid.*, 281. Communionis dandæ formula, *ibid.*, 52. Communio olim in Ecclesiis extra missarum solemniam non sumebatur, *ibid.*, 555. Fideles et clerici et laici in missa communicaturi, singuli panem et vinum in suam communionem offerebant, *ibid.*, 432. Tempore communionis olim cantabatur psalmus, *ibid.*, 556. Episcopus dat corpus Domini presbyteris et diaconis communicaturis in manus, iuxta morem Eccle-

sia antiquum, *ibid.*, 563. Priscis Ecclesiæ temporibus omnes fideles corpus Christi acceptum manu-ori inferebant, *ibid.*, Pontifex statim communicatus dat pacis osculum, juxta ritum Ecclesiæ Romanæ, *ibid.*, 558. Græci dant osculum pacis, ubi manus ablutæ fuerint, ante Præfationem, et mysticas preces, et consecrationem, *ibid.* Quotidiana missæ frequentatio septimo sæculo non erat in uso, *id.*, LXXVII, 660. Laudantur tamen nonnulli qui tunc temporis quotidie missam celebrarent, *ibid.*

Celebrabat omni die missarum solemnia multa cum honestatis diligentia, habens singulis hebdomadæ diebus missas deputatas proprias, B. Alcuinus, C, 101. Petrus apostolus primus omnium Antiochiæ dicitur celebrasse missam, *id.*, CI, 1246. Latini *Kyrie*, *elcison* Græce, et Græci Latine proferunt, *ibid.*, 1248. Defertur Evangelium ad analogium, præcedentibus cereis, quare, *ibid.*, 1250. Ad hanc salutationem *Dominus vobiscum* ante evangelium dictam, populus crucem in frontibus ponit, quare, *ibid.*, 1251. Perfecto evangelio, iterum se signo crucis populus munire festinat, quare, *ibid.* Consuetudo venit in Ecclesia, ut tacite ista obsecratio atque consecratio a sacerdotibus cantetur, ne verba tam sacra vilescerent, *ibid.*, 1256. Missæ tres in nocte Natalis Domini, *ibid.*, 1173. Tres quoque in festivitate S. Joannis Baptistæ, *ibid.*, 1250.

Una die septies vel novies missarum solennia sæpius celebrantur a Leone papa, Walafrid. Strab., CXIV, 913. Bonifacius archiepiscopus et martyr semel tantum per diem missas fecisse dicitur, *ibid.*, 943.

Missæ ab aliis quotidie, ab aliis raro celebrata, Rathe-rius Veron., CXXXVI, 615.

Preces ante missam, *ibid.*, 447. Eulogiæ post missam diebus festis distribuendæ, *ibid.*, 562.

Qualiter priscis apostolorum temporibus missarum celebritas agebatur, Berno, CXLII, 1055. Missa tempore apostolorum, et paulo post, quomodo celebrata, *id.*, CXLVII, 199, 212.

XVI. — Quinam ordinaverunt missam.

Gelasius papa tam a se quam ab aliis conpositas preces missæ dicitur ordinasse, LXXIV, 1055 et seq., Walafrid. Strab., CXIV, 946. Multi apud Græcos et Latinos missæ ordinem ut sibi visum est statuerunt, *ibid.*, 941. Romani a B. Petro principe apostolorum usum observationum acceperunt, *ibid.* Suis quique temporibus quæ congrua iudicata sunt, addiderunt, *ibid.* Ambrosius Mediolanensis episcopus missæ dispositionem ordinavit in sua Ecclesia, *ibid.*, 944. Sanctus Alexander anno Christi 121, passionem Domini miscuit in precatione sacerdotum quando missæ celebrantur, *id.*, CXIII, 949; Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1147; Joannes archiepisc., Rotomag., CXLVII, 212. — Et instituit usum aquam benedicendi et aspersionem, Joannes Rotomag., *ibid.* S. Telephorus anno Christi 142 constituit ut hymnus diceretur angelicus, hoc est, *Gloria in excelsis Deo*, ante sacrificium, B. Alcuinus, C, 1245; Anastasius biblioth., CXXVII, 1175; CXXIX, 1165; CXXXII, 1174; CXXXIX, 557.

S. Cælestinus anno Christi 425 constituit ut centum quinquaginta psalmi David ante sacrificium psallerentur antiphonati, quod antea non fiebat nisi tantum recitabantur epistolæ, etc., B. Alcuinus, C, 1244; Anast. biblioth., CXXVIII, 200; CXXXI, 1065; CXXXIX, 545. — Quinam reputatur auctor canonis missæ incipientis ab oratione, *Te igitur*, etc., usque ad Orationem Dominicam, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 275; Anast. biblioth., CXXVIII, 450. — S. Symmachus, anno Christi 498, constituit ut omni die Domitico vel Natalis martyrum hymnus diceretur angelicus, id est *Gloria in excelsis*, B. Alcuinus, C, 1245; Anast. Bibliothec., CXXVIII, 451. — S. Gregorius, anno Christi 530, augmentavit in precatione canonis: *Misere nos in tua pace disponas*, etc., Walafrid. Strab., CXIV, 949; Anast. bibliothec., CXXVIII, 616; CXXIX, 1250; CXXXI, 1054; CXXXIX, 554. — Sergius anno Christi 687 statuit ut tempore confectionis Domini corporis, *Agnus Dei*, qui tollis peccata mundi, *miserere nobis* a clero et populo decantetur, B. Alcuinus, C, 1246; Walafrid. Strab., CXIV, 950. Anast. bibliothec., CXXVIII, 898; CXXXI, 1149; CXXXIX, 555. Primus Xystus VIII papa instituit hymnum, *Sanctus, sanctus, sanctus*, *id.* CXLVII, 662. Damasus XXXV papa *Credo in unum Deum* solennibus diebus cantari instituit ex decreto sanctæ universalis synodi a cæ. episcopis Constantinopoli celebratæ, *id.*, CXLVII, 212. Leo papa quadragesima tertius in canone missæ adhibuit, *Sanctum sacrificium, immaculatam Hostiam*, *ibid.*

XVII. — Varia statuta de missa.

Instituit ut hymnus trium puerorum in canticis missarum sollemniter decantetur, S. Isidorus Hispal., conc. Tolet. IV, LXXXIV, 371. Statuitur ut eodem ordine missæ celebrantur ab omnibus, *ibid.*, 566. Statuitur ut episcopi et presbyteri uno modo populum salutent dicentes: *Dominus sit vobiscum*, et respondeatur a populo, *Et cum Spiritu tuo*, *ibid.*, 566. In omnibus ecclesiis die Dominica Symbolum recitetur, *ibid.*, 351. — Omni die Dominico ante missam aquam benedictam facite, unde populus et loca fidelium aspergantur, S. Hildesonus Tolet., XCVI, 1377. — Unusquisque presbyter missam Ordine Romano celebret, Carolus Magnus, XCVII, 750. — Anastasius papa instituit ut quotiescunque Evangelium legitur, sacerdotes non sederent sed circumstarent, B. Alcuinus, C, 1245. — Constituit supra memorias martyrum missas celebrari, a quo, Rabanus Maurus, CVII, 567. — Telephorus papa constituit ut nullo tempore ante horam tertiam cursum ullus presumeret missam celebrare, Walafrid. Strab., CXIV, 951. Zephirinus, Romanus pontifex vicesimus sextus, patenis vitreis missa celebrare constituit, *ibid.*; Anast. biblioth., CXXIV, 1515. — Sylvester papa constituit sacrificium altaris non in serico, non in panno tincto celebrari, nisi tantum lincoe terra procreato, Walafr. Strab. CXIV, 951; Anast. biblioth., CXXVII, 1515. — Stephanus vicesimus quartus (papa) constituit sacerdotibus et levitis vestibus sacralis in usu quotidiano non uti, nisi in ecclesia tantum, Walafr. Strab., CXIV, 952. — Nulla femina ad altare accedat, nec calicem Domini tangat, Leo papa IV, CXV, 677. — S. Innocentius anno Christi 402 mandavit pacem post confecta mysteria dandam esse, Anast. Biblioth., CXXIX, 1193. Item præcepit ut prius oblationes in missa commendarentur, postea rem eorum nomina, quorum oblationes sunt, recitentur, *ibid.* S. Leo I, anno Christi 440, præcepit ut in solemnitatibus, quoties basilicam, ad quam itur, præsentia nova plebis impleverit, toties sacrificium subsequens offerretur, *ibid.*, 1208. Pelagius II, anno Christi 576, memorat novem præfationes in sacro catalogo solummodo recipiendas, *ibid.*, 1229. Ut in altari ubi episcopus missam facit, non liceat ipso die sacerdoti missam celebrare, *id.*, CXXXVIII, 415.

Ut omnis presbyter in sua ecclesia singulis Dominicis diebus aquam benedictam ante missarum solennia, Berchardus Wormaciensis, CXI, 634. Innocentius pars osculum dari decrevit et omnibus datur, *id.*, CXXII, 1195; CXI, 892. Statuitur ut de cætero singuli curati seu eorum vicarii diebus Dominicis in prænom missarum parochiarum alta et intelligibili voce proferre habeant, et distincte dicere Orationem Dominicam: *Pater noster*, et utrumque *Credo*, *id.*, CXI-VII, 259. — B. Alexander Evaristi successor instituit ut panis tantum altari offerretur, B. Lanfrancus, C, 864. — Ut oblatio altaris singulis diebus Dominicis fiat, ex decretis Fabiani pape, Ivo Carnot., CLXI, 168. Ut omnes presbyteri in diebus festis post sermonem missarum inter solennia habita admonerent populos quas preces fundere debeant, ex conc. Aurelian., *ibid.*, 195. Ut preces et præfationes quæ in concilio probatæ non fuerint, non celebrantur, ex conc. Africano, *ibid.*, 245.

XVIII. — Quæstiones theologicæ de missa. — Ratio mystica quorundam rituum missæ.

Explanatio mystica aquæ, granorum tritici unde efficitur panis, vini, et commissionis vini cum aqua, B. Alcuinus, C, 269. Defertur Evangelium ad analogium, præcedentibus cereis, quare, *id.*, C, 1250. Ad hanc salutationem *Dominus vobiscum* ante evangelium dictam, populus crucem in frontibus ponit, quare, *ibid.*, 1251.

Perfecto evangelio, iterum se signo crucis populus munire festinat, quare, B. Alcuinus, C, 1251. — Aqua vino mixta mystica significatio, S. Cyprianus, IV, 584; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 753; Theodulp. Aurelian., CV, 1151; Rabanus Maurus, CVII, 530. Tangit quatuor latera calicis, quare, *ibid.*, 525. Per particulam oblatæ immixtæ in calicem quid ostenditur, *ibid.*, 536. Per relictam in altari quid insinuat, *ibid.* — Post curam calicem obtulit Dominus, quare, Florus Lugdunensis, CXIX, 24. In sacrificio corporis Christi a gratiarum actione incipimus, quare, *ibid.*, 50. — Cur hoc mysterium ante passionem discipulis traditur, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1525. — Cur in pane et vino hoc mysterium celebratur, Gezo abbas, CXXXVII, 374; CXI-V, 881.

Quare tres partes sunt ex corpore Christi, Ivo Carnot., CLXI, 1076. — Cur panem et vinum elegit Christus ad conficiendam eucharistiam, Hildebertus, CLXII, 533. —

Utrum mortale an immortale corpus suum in cena Christus discipulis tradidit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 462. — Septuaginta duæ cruces fiunt in canone super oblata et calicem, cur, Honorius Augustod., CLXXII, 791. *Septies Dominus vobiscum* dicitur in missa, cur, *ibid.* Cur de pane et vino et aqua sacrificium missæ fiat, *ibid.*, 1256. — Quare post sacramentum typici agni Dominus dederit discipulis suis sacramentum corporis et sanguinis sui, Hugo de S. Victore, CLXXV, 530. Cur sub alia specie, et non sub propria hoc sacramentum dederit, *ibid.* Quare in specie panis et vini Christus sacramentum corporis et sanguinis sui instituit, id., CLXXVI, 467; Innocentius III, CCXVII, 854. — Cur in specie panis potius quam alterius cibi, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1741. Cur in vino quoque sanguinem suum dare maluit quam in alio potu, *ibid.*; Algerus, CLXXX, 822. Cur corpus Christi magis consecratur in pane candido quam nigro, vel cuiuscumque coloris, *ibid.*, 827. — An consecratio unius speciei sine altera valida sit, S. Bernardus, CLXXXII, 181; Innocentius III, CCXVII, 872. Utrum necessitate cogente, vel casu intercedente, sola panis materia possit in eucharistiam consecrari, *ibid.*, 875.

XIX. — *Varie missæ.*

Missæ ordinis anni circuli ex libro primo Sacramentorum Romanæ Ecclesiæ, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1056 et seq.; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 25 et seq. — Missæ de natalitiis sanctorum (orationes et preces) ex libro secundo Sacramentorum Romanæ Ecclesiæ, Sacrament. Gelas., LXXIV, 1166 et seq.; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 25 et seq.

Missæ pro Dominicis diebus (orationes et preces cum canone) ex libro tertio Sacram., Sacrament. Gelas., LXXIV, 1189 et seq. S.; Gregor. Magn., LXXVIII, 25 et seq.

Missæ ad pluviam postulandam, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1209; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 209; Grimaldus Sangall., CXXI, 837. — Missa ad poscendam serenitatem, Sacram. Gelasian., LXXIV, 1210; S. Gregorius Magn., LXXVIII, 210; Grimaldus Sangall., CXXI, 837. — Missa pro pace, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1217; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 205; Grimaldus Sangall., CXXI, 834. — Missa in tempore belli, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 218; S. Gregor. Magnus, LXXVIII, 204; Grimaldus Sangall., CXXI, 833. — Excerpta ex Codice Avell., CLI, 904. — Missa pro iter agentibus, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1201; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 211; Grimald. Sangall., CXXI, 831; Sacrament. Vetus., CLI, 858. — Excerpta ex primo codice Avell., CLI, 905. — Missa pro peccatis, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 205; B. Alcuinus, CI, 448. — Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 902. — Missa pro petitione lacrymarum, B. Alcuinus, CI, 448. — Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 903. — Missa ad postulanda angelica suffragia, B. Alcuinus, CI, 449. — Missa pro salute vivorum, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1212; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 237; Grimaldus Sangall., CXXI, 830. — Missa tempore mortalitatis, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1207; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 1207. — Missa de gratia sancti Spiritus postulanda, B. Alcuinus, CI, 446. Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 900; etc., etc. Videantur ad reliqua, Sacrament.

Gelasian., LXXIV, 1056 et seq.; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 25 et seq.; B. Alcuinus, CI, 445 et seq.; Grimald. Sangall., CXXI, 814 et seq.; Sacrament. vetus., CLI, 836 et seq. Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 888 et seq. Excerpta ex secundo, *ibid.*, 910 et seq.

XX. — *De variis missæ partibus.*

De Introitu missæ, quid, cur repetitur, S. Gregorius Magn., LXXVIII, 265; Micrologus de Eccles. observ., CLI, 979; Innocentius III papa, CCXVII, 808. — De *Kyrie eleison*, modus canendi apud Græcos et apud Latinos, quare novies decantatur, et quare sex vicibus dicitur *Kyrie, eleison*, et tribus *Christe eleison*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 265; Amalarius presbyter, CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 809. — De *Gloria in excelsis*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 267; Amalarius Metensis, CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 810. — De *Oratione seu Collecta* in prima parte missæ, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 267; Amalarius Metensis, CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 814. — De *Epistola*, a quibus legebatur olim, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 269; Micrologus de Ecclesiast. observat., CLI, 982; Innocentius III, CCXVII, 816. — De *Evangelio*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 479; Amalarius Metensis, CV, 1126; Micrologus de Ecclesiast. observat., CLI, 982; Innocentius III, CCXVII, 820, 824. — De *Offertorio*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 269; Amalarius Metensis, CV, 1132; Innocentius III, CCXVII, 830. — De *Præfatione*, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 269; Innocentius III, CCXVII, 835. — De *Canone*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 562; Amalarius Metensis, CV, 1135; Micrologus, CLI, 984; Innocentius III, CCXVII, 818. — De *Consecratione*, S. Gregorius Magn., LXXVIII, 562; Innocentius III, 838, 839. — De *Oratione Dominica*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 281; Amalarius Metensis, CV, 1148. — De *Agnus Dei*, Amalarius Metensis, CV, 1153. — De *ultima Benedictione*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 288; Amalarius Metensis, CV, 1155.

XXI. — *Libri de missa tractantes.*

De celebratione missæ et ejus significatione, Alcuinus, CI, 1746.

De officio et de ordine missæ, Raban. Maur., CVII, 521, 522.

Opusculum de expositione missæ, Florus diaconus, CXIX, 15.

Missæ Gallicanæ undecim, id. CXXXVIII, 863.

Missæ Æthiopum quæ etiam appellatur canon universalis, *ibid.*, 908.

Expositio super missam, *ibid.*, 1161.

Missæ Latina, *ibid.*, 1305.

Libellus de quibusdam rebus ad missæ officium pertinentibus, id. CXLII, 1056.

Expositio canonis missæ, id. CXLV, 880.

Micrologus de ecclesiasticis observationibus, id. CLI, 978.

Expositio in Canonem missæ, id. CLX, 1053.

Tractatus brevis de sacramento altaris, id. CLXXI, 1149.

Libri de expositione missæ, *ibid.*, 1154.

Versus de mysterio missæ, *ibid.*, 1177.

Libellus de sacrificio missæ, id. CLXXX, 730.

De officio missæ, Isaac abbas de Stella, CXCIV, 1889.

Libri de sacramento altaris, CCIV, 612.

CI.

INDEX DE PŒNITENTIA LATIORI SENSU SUMPTA.

VEL

DE VIRTUTE PŒNITENTIÆ, ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS

DE ILLIUS NATURA, NECESSITATE, ETC.

MONITUM.

Pœnitentia ut virtus definiri potest: Virtus moralis infusa, seu habitus supernaturalis mentem inclinans ad detestandum peccatum et de eo dolendum quatenus est offensa Dei, cum emendationis et satisfactionis proposito, et spe ac petitione veniæ; vel aliter brevius: Gratia est virtus qua mala commissa plangimus et odimus. In hoc Indice vicissim disserimus: I. De natura pœnitentiæ; II. De necessitate; III. De conditionibus; IV. De fructibus hujus virtutis; V. Exhibemus eximia pœnitentium exempla.

I. — De natura pœnitentiæ.

Pœnitentia omnis confessio est delicti, Tertull., II, 769. Pœnitentia nomen non ex delicti confessione, sed ex animi demutatione compositum est, *ibid.*, 514. — Pœnitentia sui correctio est, Lactantius, VI, 1081. Agere pœnitentiam, nihil aliud est quam proferri se ulterius non peccaturum, *ibid.*, 684. — Pœnitentia est mala præterita plangere, et plangenda iterum non committere, S. Ambrosius, XVII, 653. Est prioris ævi damnatio et in futuro promissa correctio, *ibid.*, 969. Hæc vera pœnitentia est, jam cessare a delicto, *ibid.*, 289. Pœnitentiam agere nihil prodest, nisi ita agatur, ut prodest, *id.*, XIV, 1009. Plena pœnitentia definitio, commemoratio delictorum, *ibid.*. Qui pœnitentiam agit, commoveri non debet, si quis ei peccati sui crimen objiciat, *ibid.*, 1014. — Pœnitere est penam tenere, S. August., XL, 1128. Pœnitentia est donum Dei, XLV, 1630; XL, 271, 431. Pœnitentia triplex, *id.*, XXXIX, 1537, 1550. Prima quæ ante baptismum, *ibid.*. Altera quæ hic omnium est ac perpetua, *ibid.*, 1556. Tertia severior, pro peccatis mortiferis, *ibid.*, 1542, 1558. — Pœnitentia definitio, Cassianus, XLIX, 1151. — Pœnitentia hominis mutatio voluntatis, S. Fulgentius, LXV, 472. Donum Dei, *ibid.*. Nemo potest in hac vita pœnitentiam agere, nisi quem Deus converterit, *ibid.*, 702. — Perfecta pœnitentia est peccata futura cavere, et lugere præterita, Cassiodorus, LXX, 361. Pœnitentia est medicina inestimarum lis, *ibid.*, 222. — Est quoddam judiciale genus, *ibid.*, 63. — Pœnitentiam agere, nihil aliud est quam favillam æ cineremque cognoscere, Taio Casaraug., LXXX, 901. — Pœnitentia appellata quasi punitentia, eo quod ipse homo in se punit peccando quod male admisit, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 258. — Pœnitentia nomen sumpsit a pœna, quia anima cruciatur, et mortificatur caro, Defensor., LXXXIII, 622. Pœnitentia est medicamentum vulneris, spes salutis, per quam Deus ad misericordiam provocatur, *ibid.*. — Pœnitentia dicta est a pœnitendo, quod aliquis corde pœniteat, et se peccasse coram Deo erubescat, S. Gregorius III, LXXXIX, 587. — Pœnitentia est medicamentum vulneris, spes salutis, per quam peccatores salvantur; quæ non tempore pensatur, sed profunditate luctus et lacrymarum, Alcuinus, CI, 1282. — Pœnitentia appellata, quasi punitentia, eo quod ipse homo punit in se pœnitendo, quod male admisit, Rabanus, CII, 157. — Pœnitentiam agere, est prioris vitæ errores in se punire, deinde promissionibus regni cœlestis spe animos ad superna erigere, atque ad meliores vitæ actus studia provocare, S. Paschasius, CXX, 150. Pœnitentia a puniendo recte vocari creditur, quia quisque punit quæ novit se illicite commisisse, quod nemo digne valet agere, nisi per sapientiam illustratus, coperit inter bonum et malum discernere, *ibid.*, 751. — Pœnitentia de pœna accepit nomen, ut homo peccator habeat pœnam in corpore, Abbo, CXXII, 767. — Pœnitentia est præteritorum humilis satisfactor peccatorum, et cavendorum provida sollicitudo futurorum, finis et odium mali, quoddam initium et amor boni, Goffridus, CLVII, 211. — Pœnitentia est

cœna accepta animæ, Godefridus, CLXXIV, 997. — Pœnitentia alia est interior, alia exterior, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 535. Pœnitentia est pœnam tenere, ut semper punit, in se ulciscendo, quod commisit peccando, Petrus Cantor., CCV, 346. Pœnitentia est vindicta semper juvenis in se quod commisisse dolet, *ibid.*. — Pœnitentia origo, Alanus de Insulis, CXX, 173. Pœnitentia duplex transiens et perseverans, *ibid.*. Pœnitentiæ variae acceptiones, 294. Pœnitentia interior et exterior, *ibid.*. Civilis, privata, ecclesiastica, *ibid.*, 295.

II. — De necessitate pœnitentiæ.

In quantum non peperceris tibi, in tantum Deus tibi parcat., Tertull., I, 1214. — Pœnitentia necessaria lapsi, S. Cyprianus, III, 812. — Cum forte aut re aut verbo lapsi fuerimus, statim respiciamus, ac nos deliquisse fateamur, Lactantius, VI, 1081. Qui pœnitentiam tollit, vitam sibi amputat, quia nemo tam justus esse potest, ut nunquam sit ei pœnitentia necessaria, *ibid.*. — Pœnitentia lapsis necessaria est, sicut vulneratis necessaria sunt medicamina, S. Ambrosius, XVI, 576. Quotidiani nos debet pœnitere peccati, *ibid.*, 520. Si aquam non habeo, habeo lacrymas, quibus dum pedes Christi lavo, ultimam me ipsum diluam, *ibid.*, 513. Non est differenda pœnitentia, *ibid.*, 520. Majora crimina majoribus abluuntur lacrimis, *ibid.*, 469. Fortius dolendum, ubi peccatum est fortius, *ibid.*, 379. Qui agit pœnitentiam non solum diluere lacrymis debet peccatum suum, sed etiam emendatioribus facili operire et tegere delicta superiora, *ibid.*, 506. Fides quæ superiora peccata deplorat, nova cavere consuevit, *ibid.*, 116. Facilius inventi qui innocentiam servaverint, quam qui congrue egerint pœnitentiam, *ibid.*, 35. — Pœnitentia est omnibus necessaria, S. August., XXXII, 2053, 2220. Assidue peccantibus est assidue necessaria, *id.*, XL, 1119. Sine pœnitentia spontanea non est reditus ad pristinum statum, *id.*, XXXIX, 2202. Quoad vivimus, est agenda, *ibid.*, 2020, 2221, 2223. Pœnitentia sub spe misericordiæ Dei non est procrastinanda, *ibid.*, 1802, 1969, 2209, 2218, 2226. Pœnitentiæ medicamenta adhibeantur, dum adhuc calent peccatorum vulnera, *ibid.*, 1803, 1974, 2219; XL, 1177. Pœnitentiam in senectatem reservare, quam periculosum, quam stultum, quam injustum, quam Deo odibile, *id.*, XXXIX, 2016, 2220. — Pœnitentia facienda, S. Petrus Chrysost., I, II, 543. Pœnitentia agenda, cum propinquat regnum cœlorum, *ibid.*, 637. — Conversio ab iniquitate et ab impietate præcipitur, S. Fulgentius, LXV, 540. Paulus non lugeret multos qui peccaverunt et non egerunt pœnitentiam, si sine conversione cordis remissionem crederet conferendam, *ibid.*, 538. In Epistola Pauli ad Hebræos non solum conversio significatur necessaria, verum etiam præcipitur usque in finem perseverantia retinenda, *ibid.*, 539. Non mutabitur in incorruptionem qui in hoc sæculo non fuerit immutatus per conversionem, *ibid.*, 560. Pœnitentia lapsis post baptismum summe necessaria, *ibid.*, 702. Etiam iustis necessaria in hac vita, *ibid.*. — Pœnitentia præveniendi est

tra Dei, S. Gregorius Turon., I, XXI, 528. — Quæ et quantum necessaria sit peccatoribus pœnitentia, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1085. — Festinare debet ad Deum pœnitendo unusquique, dum potest, ne, si dum potest noluerit, cum tarde volerit, omnino non possit, S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 616. Qui cupit certus esse in morte de indulgentia, sanus pœniteat, sanusque perpetrata facinora desistat, *ibid.* Lapsi præterita admittam considerent, atque imminuta devitent, *ibid.*, 1187. — Purore carnis ferro indiget et cauterio, Defensor, LXXXVIII, 620. Homo iniquus qui per nefas perituras divitias congregavit, si aliquando conversus, evadere cupit æternæ supplicia, debet ita agere, ut maiorem peccatorum possit exequare ubertate virtutum, *ibid.* Necessarium est ei qui vult omnimodo purgare a peccato, primum ipsas culpas succidere, *ibid.*, 621. — Edificatio hominis per pœnitentiam et lacrymas, S. Ildelfonsus, XCVI, 176. Si novit hirundo pullos de succo oculare chelidoniam, et dictamnam capræ expetant vulnera, cur nos ignoramus medicinam propositam esse peccantibus, Jonas, CVI, 136. Debemus nos erigere post rulum, *ibid.* — Agamus pœnitentiam cum lacrymis, orationibus, jejuniis, elemosynis, ceterisque bonis operibus, pro peccato et sceleribus nostris, ne sine fine in perpetuis cruciemur pœnis, Haymo, CXVIII, 929. Festinus quisque ad pœnitentiam portum confugiat, servus apprehendat, et teneat, Lupus, CXIX, 640. — Secundum est prius per pœnitentiam, ut post recte surgamus per indulgentiam, quia quisquis nunc se sponte per pœnitentiam non humiliter, nequam hunc sequens gloria exultat, Hincmarus, CXXV, 635. — Pœnitentiam non procrastinamus, sed propere convertamur, Radolphus, CLV, 1663. — Cum nos Dei imagines simus, nos ipsos Deo offerre debemus lavantes maculas peccatorum, S. Bruno, CLXV, 449. Qui peccavit et pœnituit, innocenter vivere debet, ut Deo accepta et fructuosa sit ejus pœnitentia, *ibid.*, 467. Non erubescat pœnitere, qui non erubuit peccare, *ibid.*, 471. — Pœnitentia ad salutem necessaria, Rupertus, CLXX, 465. Pœnitentia agenda est quia peccamus, *id.*, CLXVIII, 196.

III. — De conditionibus pœnitentia.

Ubi emendatio nulla, pœnitentia necessario vana, Tertullian., I, 1228. — Pœnitentia criminis minor non sit, S. Cyprianus, IV, 492. — Pœnitentia vera non annis, sed cordis contritione censetur, S. August., XXXIX, 2216. Ea vera est, quæ pœnitenda non admittit, et admissa desistit, *id.*, XLII, 1218. Seu quando sic convertitur quis, ut ad peccatum non revertatur, *id.*, XXXIX, 1977. Pœnitentiam certam non facit, nisi odium peccati et amor Dei, *ibid.* Pœnitentia non ex fide procedens nec charitate, sterilis manet, nec lavat crimina, *id.*, XL, 1122. Pœnitentia de omnibus omnino peccatis debet dolere, *ibid.*, 1121, 1128. Pœnitentia humilior, *ibid.*, 220. Pœnitentia humilitas quam necessaria, *id.*, XXXIX, 1535. Humiliatio pœnitentia ad Deum acceditur, *id.*, XXXVI, 571. Pœnitentia est quedam in se ipsum iracundia, *id.*, XXXVIII, 155. Vis fugere a Deo? fuge ad ipsum; vis fugere ab irato? fuge ad placatum, *id.*, XXXVII, 1913. Selpsam anima pœnitens compungat, ne in Dei iudicio damnata torquetur, *id.*, XXXVI, 80. Deum placat qui operans in misericordia ejus, ita de cætero peccato cavet, ut de cæteris peccatis veniam deprecetur, *id.*, XXXV, 1917. — Conversio tunc vera in homine si impietas et iniquitas pellatur ex corde, S. Fulgentius, LXV, 540. Ex conversionis conditione promissio salutis omnino pendet, *ibid.*, 536. Solus vere conversus, in Ecclesiæ gremio constituitur, et in hoc adhuc sæculo viventibus, datur remissio peccatorum, *ibid.*, 533. Remissio peccatorum non nisi in conversione cordis sortitur effectum, *ibid.*, 537. Conversio vera ibi tantum esse potest, ubi est et vera fides, et vita bona, *ibid.*, 531. Gemitus sine conversione vultus est sine medicamine, *ibid.*, 566. Pœnitentia sine temporis opportunitate sterilis, *ibid.*, 551. Inaniter pœnitetur, si indulgentia desperetur, *ibid.*, 553. — Pœnitentia respuit avaritiam, horrescit furorem, fugit luxuriam, iramat amorem, calcit superbiam, linguam continet, componit mores, odit mala, excudit vitia, etc., S. Casarius, LXVII, 1082. In corde ejus contritio est, in ore confessio, in opere toto humilitas, hæc est perfecta et fructuosa pœnitentia, *ibid.* Pœnitentia vera quomodo agenda, *id.*, LXXIII, 486. — Quibus modis excitandi qui peccata quæ deserunt, non plangunt, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 110. Quo quis sua respicere non cessat peccata, eo ipso a Deo minus respiciuntur, *ibid.* Nemo a peccatis debet esse securus, donec ea plangendi tempus præterierit, *ibid.*, 878. Pœnitentiam vere agere est commissa plangere, et blaugenda decli-

nare, *ibid.*, 1163. — Amaritudo pœnitentia facit animam, et sua facta subtilius discutere et dona Dei, quæ contempsit, sendo commemorare, S. Isidorus, LXXXIII, 615. Duplitem habere debet solum in pœnitentia omnis peccator; quod enim oportuit non gessit, et gessit quod agere non oportuit, *ibid.* — Non longitudinem temporis requirit Dominus, sed affectum sinceritatis pœnitentis pensat, Defensor, LXXXVIII, 620. Saccus et jejunium arma sunt pœnitentia et remedium peccatorum, *ibid.* Non delictis satisfacimus, si ab iniquitate non cessamus, *ibid.* Pœnitentia agenda est non verbo, sed facto, *ibid.*, 621. Lavatur et non est mundus, qui plangit quod gessit, nec deserit, et post lacrymas quæ severat repetit, *ibid.* Secundum morbum impendenda est medicina, juxta vulnus adhibenda sunt remedia, *ibid.* — Qui plangit peccatum, et iterum admittit, quasi si quis lavet laterem cridum, quem quanto magis eluerit, tanto amplius lutum facit, Smaragdus, CII, 612. Ille pœnitentiam digne agit qui reatum suum satisfactione legitima plangit, commendando atque desendo quæ gessit, tanto inde plorando profundius, quanto exsistit in peccando proclivius, *ibid.* — Perfecta pœnitentia est præterita delere, et futura non admittere, Rabanus Maurus, CXI, 158. Vera pœnitentia, *id.*, CXII, 1304. Qualiter sit pœnitentia agenda, *ibid.*, 1327. — Si inter Deum et hominem peccata separant, tollantur e medio per pœnitentiam, Haymo, CXVIII, 923. Qui sunt fructus digni pœnitentia, nisi ut facias quæ contraria sunt peccato? *ibid.* — Cum omni humilitate et puritate cordis, sine ira pœnitendum est, Abbo, CXXXI, 769. — Nihil pœnitentibus prodest habitus mutatio, nisi adsit cordis conversio, Rainerius, CXXXVI, 711. Non prodest pœnitentia illis qui peccatum quod pungunt, non deserunt, *ibid.*, 520. — Ita præterita peccata plangamus, ut nulla deinceps plangenda faciamus, Gosfridus, CLVII, 242. — Vera pœnitentia est commissa flere et solum non committere, S. Bruno Astens., CLXIV, 429. Pœnitens debet lavare peccata sua in aquis viventibus, in operibus scilicet spiritualibus, elemosynis, jejuniis, etc., *ibid.*, 435. Si quis duram agat pœnitentiam, non proficit ad salutem, nisi ab omnibus prorsus gravibus peccatis abstinere, *ibid.*, 828. — Digna pœnitentia non tantum carnis maceratione vel temporis longitudine, quantum cordis contritione compensatur, CLXV, 178. — Pœnitentia vera quæ sit, Rupertus, CLXXIII, 978. — Non est digna pœnitentia pœnitere de præteritis peccatis, nisi de cæteris cessetur, Hildebertus, CLXXI, 412. — Plus valet lacryma in pœnitentia, quam multi temporis cum gaudio et risu jeunia, *ibid.* Pœnitentia non prodest nisi integra, *ibid.*, 875. — Pœnitentia facienda est cum discretionem, Gosfridus, CLXXIV, 1158. Peccatum a peccato distinguendum, *ibid.*, 1069. Hanc consequi debent iusta desideria, *ibid.*, 826. Et humilitas, *ibid.*, 865. Et opera, *ibid.*, 1071. — Si displicet tibi quod fecisti, pœnitentiam agis, si persequeris et punis quod fecisti, pœnitentia fructus facis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 533. — De fructuosa pœnitentia, Abelardus, CLXXVIII, 665. — Pœnitentia vera indicata, S. Bernardus, CLXXXII, 967. — Pœnitentia facit dignos fructus, qui exhibet membra sua servire jus litæ et sanctificationi, Alredus, CXCIV, 293. — Ea vera pœnitentia est qua sic retroacta peccata conspiciuntur, ut futura timeantur, Wolbero, CXCIV, 1252. — Vera pœnitentia est abominatio peccati cum voto raveni, confitendi, satisfaciendi, Richardus, CXCVI, 1163. Pœnitentia laborem debet præcedere humilitas, Petrus Cantor, CCV, 518. Ut fructuosa agatur pœnitentia, arripiendi labores ejus, *ibid.* Age pœnitentiam dum visis, condignam et fructuosam, quod erit, si totius illecebrosæ voluptatis blandimenta contempseris, si uberius flaveris, si largi s pauperes sustentaveris, si charitate ardentius flagraveris, etc., *ibid.*, 549. De cautela pœnitentia, *ibid.*, 550, 551. Plures sunt causæ acceleranda pœnitentia, consuetudo peccandi, ruina de peccato in peccatum, mors subitanea, intempesta, et incerta, difficultas pœnitendi, etc., 557. — Quomodo sit vera pœnitentia, et qui sint digni pœnitentia fructus, S. Martinus Legion., CCVIII, 496. — Pœnitentia vera et falsa, Abasol, CCXI, 105. Qualis et quanta debeat esse pœnitentia, CCXIII, 879.

IV. — De fructibus pœnitentia.

Pœnitentia Deus mitigatur, Tertullianus, I, 1245. Afflictione carnis et spiritus de pristinis satisfacimus, *ibid.*, 1225. Pœnitentia fructus, venit, *id.*, II, 1001. Omnibus delictis veniam per pœnitentiam spondit Deus, *id.*, I, 1233. Quoties delinquitur, toties ignoscitur, *ibid.*, 1240. Ex pœnitentia maturescit emendationis fructus, *id.*, II, 1001. Pœnitentia in gratiam Domini nos revocat, *id.*, I, 1251. — Pœnitentia fructus, S. Cyprianus,

IV, 561. Pœnitentia corroborat ad repetendum certamen, *ibid.*, 494. Verus pœnitens factus ad prælium fortior per dolorem, *ibid.* Vera pœnitentia non solum veniam meretur, sed et coronam, *ibid.* — Magnum est pœnitentiæ auxilium, magnum solatium, Lactantius, VI, 1081. Illa est vulnere peccatorumque sanatio, illa spes, illa portus salutis, *ibid.* — Pœnitentia remedium peccati est, S. Ambrosius, XVI, 518. Propter spem venire agitur, *ibid.*, 499. Deus qui pœnitentiam exigit, veniam pollicetur, *ibid.*, 481. Exspectat gemitus nostros, sed temporales, ut remittat perpetuos; exspectat lacrymas nostras, ut profundat pietatem suam, *ibid.*, 473. Præcedit pœnitentia, sequitur gratia, neque pœnitentia, sine gratia, neque gratia sine pœnitentia, *ibid.*, 1044. Pœnitentia, si de vero animo est, protinus habet fructum, *id.*, XVII, 282. Deus per misericordiam rursum regenerat et reformat pœnitentes, ut non solum sit venia, sed status pristini restauratio, *ibid.*, 276. Pœnitentiam gerere vera medicina est, *id.*, XIV, 1011. Aqua lacrymarum, aqua pœnitentiæ secundum est poculum, quo primum repares, *ibid.*, 1014. Deus facile reconciliatur, quando impense rogatur, *id.*, XV, 1759. Dulcia iudicia agentis pœnitentiam, *ibid.*, 1266 — Pœnitentia secunda post naufragium est miseris tabula, S. Hieronymus, XXII, 1115. Septuagies septies delinquenti, si convertatur ad pœnitentiam, peccata donantur, *ibid.*, 1041. — Pœnitentiæ effectus, S. Augustinus, XXXIX, 2229; XI, 1125. Pœnitentiam veram agentem cito dimittuntur peccata, *ibid.*, 1525. Ante pœnitentiam nullum poterit remanere peccatum, *ibid.*, 1114, 1116. Pœnitentia defectos revocat ad perfectum, *id.*, XLV, 1631. Pœnitentia et veniam meretur et reformationem, *id.*, XXXV, 2304, 2505. Pœnitenti non solum culpa remittitur Deus, sed et præmia promittit, *id.*, XI, 1350. — Pœnitentiæ fructus diversi, Cassianus, XLIX, 1169. — Pœnitentia animæ resurrectio, Eusebius, LXII, 589. — Per cordis conversionem Deo reconciliamur, S. Fulgentius, LXV, 556. In hac tantum vita fructuosa pœnitentia, *ibid.*, 688. Pœnitentia apud Deum nunquam est sera, *ibid.*, 354. — Pœnitentia omnia adversa mitigat, omnia contrita sanat, S. Cæsarius, LXVII, 1081. Rutilior auro, splendidior sole, lapsos sublevat, recreat desperatos, per eam Christus nobis regnum celorum appropinquatum designat, *ibid.*, 1083. — Deus pœnitentes protegit, Cassiodorus, LXX, 590. Confusio pœnitentium æternum tollit opprobrium, *ibid.*, 627. Fœdosa peccata reddunt, sed pœnitentiæ lavacra reddunt decoros, *ibid.*, 619. — Pœnitentiæ fructus, S. Gregorius Turon., LXXI, 523. — Per pœnitentiam stola prima recuperatur, S. Gregorius Magnus, LXXV, 990. — Fructus pœnitentiæ in iustis, *ibid.*, 1138. Deus nos per pœnitentiam eruit a corruptione, ac deinde a gladio divini iudicii, *id.*, LXXVI, 278. Pœnitentia amissam innocentiam reparat, *id.*, LXXV, 990. — Sicut pia mater ministrat de pectore lac infanti, sic pia pœnitentia de cordis compunctione lacrymas porrigit pœnitenti, S. Isidorus, LXXXIII, 1500. Mater lactat infantem ut crescat, pœnitentia lacrymat pœnitentem ut reviviscat etc., pœnitentia pœnitenti, ut nullo modo senescat, *ibid.* Mater non omnibus optat vitam, pœnitentia omnibus optat salutem, *ibid.* Pœnitentia reos recreat, lapsos relevat, fugientes revocat, confractos confirmat, moribundos mundat, etc., *ibid.* — Deus pœnitentibus præsto est, S. Eligius, LXXXVII, 637. Pœnitentia, quamvis sit exigua, non despicitur apud iudicem justum Deum, Deo fensor, LXXXVIII, 619. Pœnitendo mores mutat, *ibid.*, 620. Omne peccatum per pœnitentiam recipit vulneris sanitatem, *ibid.*, 622. Pœnitentibus divina clementia subvenit, et per pœnitentiam indulgentia datur, *ibid.* Qui pro peccatis sibi ipsi non parcat, Deus cito illi indulgentiam tribuet, *ib.*, 625. — Pœnitentiæ compunctione delentur peccata, Alcuinus, CI, 1265. Quamvis quisque sit peccator et impius, si ad pœnitentiam convertatur, consequi posse veniam se per Dei misericordiam non dubitet, *ibid.*, 625. Deus sine labore sanat, sine tarditate medicamenta veniæ præstat, si devota lacrymis scripta in auribus pietatis suæ legatur pœnitentia, *ibid.*, 652. — Oportet accedere ad pœnitentiam cum omni fiducia, et ex fide credere indubitanter pœnitentia aboleri posse peccata, Halitarius, CV, 635. — Pœnitentia salus animæ, restauratio viriutum, dissipatio vitiorum, expugnatrice demoniorum, obstrusio infernorum, etc., Haymo, CXVIII, 926. Peccata, miserante Deo, pœnitentia remittit, et paradisum reserat, contritum sanat, etc., *ibid.*, 929. Per pœnitentiam David, post flagitium, iterum recepit Spiritum sanctum. Per eam Manasses, post cruenta facinora, meruit esse receptibilis. Per eam Petrus, etc., *ibid.* His qui relinquunt culpam, et lacrymabiliter postulant ve-

niam, facilis est Deus præstare indulgentiam, Lupus, CXIX, 640. — Adeo efficax et potens est pœnitentia ad alioquin peccata, ut etiam in ultimo vite spirita quis admissorum peccatorum, fructum et spem veniæ salutaris non perdat, Gerardus, CXLI, 1298. — Lacrymarum odor omni labe animam purificat, et ad profectum virtutum germina nostri cordis arva fecundat, S. Petrus Damianus, CXLV, 508. — Pœnitentia ostium paradisi peccantibus clausum, quando vult, aperit, Goffridus, CLVII, 241. — Nullum est tam grave peccatum, quod non possit per pœnitentiam deleri, S. Anselmus, CLVIII, 737. Misericordia Dei omnibus per pœnitentiam et opera bonas suas malitias mundantibus, *ibid.*, 873. Certe esse debent peccatores se veniam obtinere, si peccata sua curent dimittere, et pœnitentiam agere, *ibid.*, 735. — Omne peccatum per pœnitentiam dimittitur, B. Odo, CLX, 1114. — Per pœnitentiam peccator ab infirmitate convalescit, S. Bruno Ast., CLXIV, 715. — Pœnitentia voluntatem Dei ad hominis voluntatem inclinat, Godefridus, CLXXIV, 177. Peccata operit, *ibid.*, 122. Veniam obtinet semper et omnibus peccatoribus, *ibid.*, 199. Gaudium affert animæ, *ibid.*, 458. Humilem exaltat in gloria, *ibid.*, 595. Cæna est qua Deus delectatur, *ibid.*, 417. Hominem salubriter turbat, *ibid.*, 1099. Vitiis enecat, *ibid.*, 1128. — Pœnitentia refugium peccatorum, miserorum auxilium, exulium spes, debiliu fomes, lumen cæcorum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 549. — Anna mater Samuelis per compunctionem et lacrymas meruit habere filium, S. Bernardus, CLXXXIV, 1216. David obtinuit veniam per petratum homicidium atque adulterium; Tobias meruit accipere curationem cæcitatis, et consolationem paupertatis, *ibid.*, 1216, 1217. Maria Magdalena accepit remissionem peccatorum, *ibid.* Ubi lacrymas fuerint, ibi accenditur spiritualis ignis qui illuminat secreta mentis, *ibid.* — Pœnitentia fructus, Robertus Pullus, CLXXXVI, 900, 901. — Pœnitentiæ bona, Thomas, CCVI, 767.

V. — Pœnitentiæ exempla.

Opera pœnitentiæ tempore calamitatis publicæ a Christianis acta, Tertullianus, I, 486. Et ab ethnicis, *ibid.*, 487. — Cognovi quosdam in pœnitentia sulcasse vultum lacrymis, exarasse continuis fletibus genas, jejuno ore semper et pallido mortis speciem spirante in corpore prætulisse, S. Ambrosius, XVI, 494. Ninivitarum pœnitentia proponitur pœnitentibus, *id.*, XVII, 977. Et duplex David's pœnitentia, *ibid.*, 979. Et publicani, *ibid.*, 980. Mulieris peccatricis et filii prodigi, *ibid.* Manassis regis et Achab, *ibid.*, 988 et seqq. — Pœnitentia publica Fabio æque sacro indulta totaque Roma spectante stabat in ordine pœnitentium ac sparsum erinem, ora lorde, squalidas manus, sordida colla submittebat, S. Hieronymus, XXII, 692. Petrus trinam negationem trina confessione delevit, David homicidium et adulterium septem dierum fame emendavit, *ibid.* — Pœnitentia Theodoti, Rufinus, XXI, 525. — Pœnitentia Petri, S. Maximus, LVII, 349. Ninivitarum, *ibid.*, 459. — Pœnitentia Davidis peccatoribus imitanda, S. Paulinus, LXI, 685. — David misericordiam apud Deum efficaciter consecutus, qui ingemuit ex toto conversus, S. Fulgentius, LXV, 571. Conversio nobilis adolescentis Theodoti, *id.*, LXXIII, 249. Pœnitentia Arsenii assiduo lacrymantis, *ibid.*, 793. Fabiolæ, *ibid.*, 695. Pœnitentia Simeonis Stylita fuscitatum corpus constringentis, *ibid.*, 525. Pœnitentiam agens xlix annorum lapsus episcopus, *ibid.*, 1010. — David post culpam psalmum cantavit, S. Isidorus, LXXXIII, 1500. Manasses coram Domino flevit, Maris lacrymavit, Petrus amare flevit, *ibid.* — David non erubuit ad Domini pœnitendo confingere clementiam, Alcuinus, CI, 1262. Petrus trinam negationem amarissimis abluat lacrymis, et peccatrix femina. Publicanus pœnitendo iustificatus recessit a templo, etc., *ibid.* — Exempla pœnitentium, Rabanus Maurus, CXII, 1510, 1512. De pœnitentia David, *ibid.*, 1525. Ninivitarum, *ibid.*, 1524. — Pœnitentiæ exempla in B. Petro, in filio prodigo, in juvene Ephesio, Gerardus, CXLI, 1297, 1298. — Achab regis pœnitentia, Rupertus, CLXIX, 884. — Pœnitentia S. Joannis Baptistæ, Aelredus, CXCV, 293; Petrus Cantor, CCV, 548, 549. — Pœnitentibus exemplum Job primus exhibuit, quando in cinere et cilicio lamenta pœnitentis sumpsit, S. Martinus Legion., CCVIII, 529. David magisterium præbuit pœnitentiæ quando gravi culpa lapsus, confessum prætulit, *ibid.*, 550. — Pœnitentia Ninivitarum, Absalo, CXI, 106, 107. — Exemplum David vere pœnitentis, *id.*, CCXII, 881. — Mulieris adulteræ, *ibid.*, 889.

CII.

INDEX DE PŒNITENTIÆ SACRAMENTO

ET DE ILLIUS CONSTITUTIVIS PARTIBUS,

SCILICET CONTRITIONE, CONFESSIONE ET SATISFACTIONE.

MONITUM.

Pœnitentia a Catholicis definiri solet : sacramentum a Christo Domino institutum, quo, per juridicam sacerdotis absolutionem, homini contrito, confesso et satisfactionem spontenti, remittuntur peccata post baptismum commissa. Hinc in hoc Indice agimus : I. De existentia et efficacia hujus sacramenti ; II. De contritione, confessione et satisfactione ; III. De dotibus confessarii et ejus officio ; IV. Recensemus varios libros de pœnitentia tractantes.

I. — De existentia et efficacia sacramenti pœnitentiæ.

Pœnitentiæ actus exomologesis est qua delicta Domino confitemur, quatenus satisfactio confessione disponitur, confessione pœnitentia nascitur, pœnitentia Deus intelligit, Tertullianus, I, 1245. Collocavit Deus in vestibulo pœnitentiam secundam quæ pulsantibus patefaciat, *ibid.*, 1244. Cum scias adversus gehennam, post prima illa intuituans Dominicæ monimenta esse adhuc exomologesis secunda subsidia, cur salutem tuam deseris? *ibid.*, 1248. Satisfactio et remissio facta per sacerdotes apud Dominum grata est, *id.*, IV, 1245. — Pœnitentia facit quod facit baptismus, S. Hieronymus, XXV, 928. Per pœnitentiam quælibet peccata dimitti queant, *id.*, 1551, 1558. Quæ baptismatis, eadem est reconciliatis causa. Qui post baptismum ligatur ad claves Ecclesiæ confugere debet, *ibid.* — Pœnitentia aheret peccata certo credendum, Gennadius, LVIII, 998. — De sacramento confessionis, Eusebius, LXII 545. — Pœnitentia secundum baptismum, Jonas, CVI, 135. — Si quis de munditia in baptismo recepta periclitatur, per pœnitentiam resurgere potest et evadere, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 593. U: pœnitentia sit utilis, tria sunt necessaria, cordis compunctio, oris confessio et satisfactio, *ibid.*, 536. — Per pœnitentiæ medicinam spes vitæ reparatur æternæ, Gratianus, CLXXXVII, 1535. — De institutione sacramenti pœnitentiæ, Erialdus, CLXXXIX, 1650 et seqq. — Pœnitentia est secunda tabula post naufragium, quia si quis vestem innocentie in baptismo perceptam corruptit, pœnitentiæ remedium reparare potest, P. Lombardus, CXIII, 868. Secunda tabula pœnitentiæ qua post lapsum resurgimus, dum vetustas reversa repellitur, et novitas perditæ resumitur, *ibid.* Probat pœnitentiam non semel tantum, sed frequenter peccata dimittere, *ibid.*, 871, 872. — In sacramento pœnitentiæ quidam putant et prædicant sacerdotes non habere potestatem ligandi atque solvendi, sed ostendendi homines esse solutos vel ligatos, Richardus, CXCVI, 1168. — Pœnitentia secunda tabula post naufragium, P. Cellensis, CCII, 680. Sicut in baptismo deletum est quicquid culpæ præcesserat, sic per pœnitentiam deletur reatus qui de peccato remanebat, *ibid.* Vera piscina pœnitentiæ sacramentum, *ibid.*, 691. — Pœnitentia est baptismus quia sepulturam criminum facit, Petrus Blesens, CCVII, 591. — Pœnitentia sacramentum, Alanus de Insulis, CCX, 203. Tria requirit, contritionem, confessionem, satisfactionem, *ibid.*, 275. Putant hæretici quod post remissionem peccatorum quæ sit in baptismo, locum non habet pœnitentia, *ibid.*, 352. Refutantur, *ibid.*, 353. Alii hæretici pœnitentiam ex toto rejiciunt, *ibid.*, 356. Refelluntur, *ibid.*

II. — De partibus constitutivis sacramenti pœnitentiæ.

1° De contritione. — Sacerdotes non auferunt peccatum ejus qui in dolo se offert, et adhuc in studio delinquendi est. S. Ambrosius, XVI, 1250. — Confessio peccatorum et de his genitus, si sine conversione sit, Deum irritat, non placant, S. Fulgentius, LXV, 556. Duæ con-

tritionis species, *id.*, LXXVI, 1070. Contritio est dolor animæ de misericordia Dei confidentis, *id.*, LXXIX, 552. Contritionis causæ, *ibid.*, 553. — Compunctio cordis est humilitas mentis cum lacrymis, exorients de recordatione peccati et timore judicii, S. Isidorus, LXXXIII, 615. — In actu pœnitentiæ non tam pensandum pœnitentiæ tempus quam animi dolor, Ildefonsus, XCVI, 141. — Quatuor sunt qualitates quibus justus viri animæ in compunctione vehementer afficitur, Smaragdus, CII, 614. — Compunctio cordis ex humilitatis virtute nascitur, Rabanus, CX, 101. Est humilitas mentis cum lacrymis et recordatione peccatorum et timore judicii, *ibid.* Ex gemino fonte compunctionis solent profluere lacrymæ, hoc est, aut dum meos operum suorum diligenter mala considerat, aut dum desiderio æternæ vitæ suspirat, *ibid.* — Hæc est homini baptizato vera compunctio cordis, magna agere et humilia loqui, juste agere et super peccatores timere, Haymo, CXVIII, 923. Sicut ignis omne animæ vitium admittit, ita compunctio cordis quantacunque repererit mala, absterret universa et penitus delet, *ibid.* De duobus compunctionis generibus, *ibid.*, 923. — Manifestum est quam magna sit virtus compunctionis, per quam peccata deletur, virtutes acquiruntur, Adalgerus, CXXXIV, 927. Per hanc multi Domino placuerunt, per hanc diabolus vincitur, per hanc vitia superantur, *ibid.* — Confitens peccata sua dolere debet quia Creatorem offendit, S. Petrus Damian., CXLIV, 852. Surgat et acrior dolor, quod suum Creatorem et Patrem offenderit, *ibid.* Accedat et acerrimus quod tantum benefactorem contempserit, *ibid.* — Contritio est dolor cordis, ex recordatione peccati, et timore judicii proveniens, Radulphus, CLV, 1810. Tria formant contritionem, pudor, timor et dolor, *ibid.* — Fructuosa cordis contritio est, cum quis de peccato quo Deum offendit dolet, et inde turbatur, quia iniquitas amore justitiæ sibi displicet, Wernerus, CLVII, 1205. — Compunctio cordis tentationes cordis comprimit, Godefridus, CLXXIV, 94. Nos purificat, *ibid.*, 148. Consolatur, *ibid.*, 181. — Compunctio est in contritione cordis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 146. Ejus necessitas, *ibid.*, 147. — Quomodo in confessione contritio habenda, S. Bernardus, CLXXII, 619. — De contritione, P. Lombardus, CXIII, 877. — Compunctio triplex, Richardus, CXCVIII, 518. Ejus necessitas, *ibid.*, 575. — Contritio est compunctio cordis, quæ nascitur ex recordatione præteritorum malorum, Ermengaudus, CCII, 1259. In pœnitentia ejus necessitas probatur, *ibid.* — Ad pœnitentiæ sufficientiam cordis contritio requiritur, Petrus Cantor., CCV, 599. Quanta esse debeat, *ibid.*, 540. — Compunctio quid sit, Alanus de Insulis, CCX, 170. Ejus natura et virtus, *ibid.* Efficacia, *ibid.*, 171. Compunctionis causa duplex, timor et spes, *ibid.*, 274. Contritionis descriptio, *ibid.*, 538. Contritio ante confessionem excitanda, *ibid.*, 286. Contritio interior necessaria, *ibid.*, 500. Requiritur etiam pro peccatis venialibus, *ibid.*, 502. Contritionis excitandæ praxis, *ibid.*, 292. Per contritionem non remittitur peccatum sine proposito aut voto confessionis, *ibid.*, 558. — Compunctionis efficacia, Adamus, CCXI, 674. Doloris animi triplex effectus in anima peccatorum, *ibid.* Quam efficaces lacrymæ compunctionis, *ibid.*, 675. Virtus contritionis, *ibid.* — An major contritio exigatur ad deletionem mor-

talís quam venialis peccati, P. Pictav., CCXI, 1051. An sit obligatio magis contineri pro maiori peccato quam pro minori, *ibid.*, 1056.

2° De confessione, ejus natura et necessitate. — Exomologesis est qua delictum nostrum Domino confitemur, Tertull., I, 1215. — Exomologesis, S. Cyprian., IV, 263 et seqq. — Confessio peccati ea est, ut id quod a te gestum est, per cognitionem peccati confitearis esse peccatum, S. Hilarius, IX, 785. Confitenda sunt sine intermissione vetera delicta, *ibid.*, 620. Confessio intermittenda non est etiam justificati, *ibid.*, 770. Confitendum crimen, *ibid.*, 526. — Confessio peccatorum baptismati præmissa, S. Zeno, XI, 486. Occultum criminum confessio, *ibid.*, 495. — Confessionis tua vocem Deus expectat, S. Ambrosius, XIV, 972. Non potest quisquam justificari a peccato, nisi fuerit peccatum ante confessus, *ibid.*, 510. Confessio peccati compendium est penarum, *ibid.*, 551. — Culpe confessio secunda post naufragium tabula, S. Hieronymus, XXII, 748. Confessio peccatorum, id., XXV, 641. Confessio delictorum in conversione, *ibid.*, 941. — Confessio peccatorum, S. August., XXXIV, 635; XXXVII, 155; XL, 338. Confessionis medicina, id., XXXVIII, 159, 982. Confessio hostia est Deo, id., XXXVII, 1253. Ad justos pertinet confessio peccatorum, ad superbos defensio meritorum, id., XXXVIII, 1382. Ad salutem necessaria, id., XXXIV, 158, 180, 756. Confessionis et penitentiae medicina peccatori necessaria, id., XLII, 419. De confessionis necessitate, id., XXXVI, 108, 253, 959; id., XXXVII, 1080, 1219, 1252, 1518, 1761, 1827, 1853, 1861, 1883; id., XXXIX, 1851; id., XL, 1288. Confessione amissa, non erit locus, misericordiae, id., XXXVI, 851. Deus interrogavit Adam, ut eum ad peccati confessionem cogeret, id., XXXIV, 207. Confessionem præcepit Deus, ut diabolum audiat nos penitere, nec amplius inde nos incuset, *ibid.*, 1288. Confessio non ad ultimum quadragesimæ aut vitæ suæ diem differenda, *ibid.*, 1289. Confessione et penitentia citius abluenda delicta, *ibid.*, 1049. — Confessionem peccatorum semper necessariam esse Christi voce agnoscimus, S. Prosper, LI, 402. — Confessio, et in ea accusatio, S. Leo Magnus, LIV, 215. — Confessio sacramentalis in Regula S. Benedicti, LXVI, 695. — Confessio necessaria ad veteris hominis expolationem, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 625. — Exomologesis Græco vocabulo dicitur, quod latine confessio interpretatur, S. Isidorus, I, XXXII, 259. — Peccator non poterit excusari qui confessionem per quam venia nascitur, non propravit amplecti, S. Eligius, I, XXXVII, 635. Indulgentia non poterit tribui, nisi ira Dei possit confessione placari, *ibid.*. — Necesse est, ut dum multa contra voluntatem et præceptum Dei commisimus, per confessionem mundemus penitentes, S. Chrodegangus, LXXXIX, 1071. — Quando Christum accipere debemus, peccata nostra cito festinamus per confessionem et veram penitentiam abluere, S. Paulinus Aquil., XCIX, 251. Si quis propter fragilitatem carnis, vel propter negligentiam circumspectionis vulneratur, citius ad confessionis medicinam recurrat, *ibid.*, 340. Aperienda vulnera in confessione, ut medicamenta salutis proficere valeant, id., CI, 655. — Peccatores peccatorum suorum confessionem facere debent, Jonas, CVI, 151. — Vivens confiteatur peccator quæ fecit, quia non est fructuosa confessio apud inferos, Rabanus Maurus, CX, 102, 103. Quomodo potest medicus vulnus sanare, quod ægrotus ostendere erubescit? *ibid.*. — De confessione peccati, Haymo, CXVIII, 924. — Nullus penitere recte potest, nisi primum confiteatur peccatum, et prius vitæ errores damnaverit, S. Paschasius, CXX, 151. — Confessio peccatorum, Ratherius, CXXXVI, 715. Confessionis necessitas, *ibid.*, 595. Salutem non consequeris, nisi te peccasse confitearis, *ibid.*. — Confessio peccatorum instar vulneris, Lanfrancus, CL, 634. — Confessio est flebilis propriorum peccatorum enarratio, Radulphus, CLV, 1899. — Confiteri oportet sua peccata, dum salus corporis manet, dum sua quisque utilis potestate, Goffridus, CLVII, 225. — Confessio peccatorum, S. Anselmus, CLVIII, 872, 873, 887, 927; Rupertus, CLXVIII, 1010. — Confessionis institutio, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 553 et seqq.; P. Abaelardus, CLXXVIII, 668, 670. — Confessio peccatoris est via, justæ gloriæ, S. Bernardus, CLXXXII, 258. Est solum post peccatum remedium, *ibid.*, 931. Nullum peccatum dimittitur, nisi prius confiteatur, id., CLXXXIV, 559. Sine ea non est justificatio, *ibid.*, 509. — Confessio ad salutem necessaria, Robertus Pulcrus, CLXXXVI, 896. — Sine confessione oris peccatum non dimittitur, Gratianus, CLXXXVII, 1541. — Necesse est ut iniquitates nostras dicamus, ut postea justificemur, *ibid.*. Varia exempla quibus ostenditur, sine confessione nullam veniam posse promereri, *ibid.*, 1544. — De confessione, P. Lombardus, CXCII, 877 et seqq.;

Petrus Comestor, CXCVIII, 1816. — Confessio exterior necessaria ad salutem, Adamus Scotus, CXCVIII, 168. — Confessionis necessitas demonstratur, Ermengaudus, CIV, 1239, 1260. — De confessione sacramentali, Petrus Blesensis, CCVII, 1078 et seqq. — Confessio peccatorum, Alanus, CCX, 172, 272. Ejus necessitas, *ibid.*, 500. — Confessio est voluntaria et verax accusatio animi et peccatorum ordinata manifestatio in facie sacerdotis, Adamus, CXCII, 676. Confessionis oris necessitas ostenditur, *ibid.*, 681, 682. Tria genera confitentium, *ibid.*, 676. — Præceptum confessionis, Petrus Pictav., CCXI, 1070. Quid confessio et quotuplex, id., CCXIII, 871. Quotiescunque in peccata labimur, semper spes veniæ resurgitibus suppetit, *ibid.*, 875 et seqq.

3° De confessionis dotibus. — In infirmitatis periculo apud presbyterum quemcumque præsentem exomologesis facienda, S. Cyprianus, IV, 258. — Confessio debet esse integra, S. Hilarius, IX, 786. Hæc est justi viri vera confessio, quæ justitiam præsentem ex præteritorum conscientia et confessione commendat, *ibid.*, 524. Quomodo nulli illi confitendum nisi Deo, *ibid.*. — Confitenda peccata Deo et sacerdoti, S. Ambrosius, XVII, 654, 658. Fidelem vniuersum locum tenet non infida confessio, *ibid.*, 979. Damna tacitus, qui posses liberari confessus, id., XXVI, 886. Confitentis qui debeat esse habitus, id., XL, 1299. Confitens caveat ne excusationes obtineat peccatis, *ibid.*, 1126. Confessio peccatorum fiat humiliter, id., 1056, 915. Confitendum ore proprio, non per nuntium aut scriptam, *ibid.*, 1122. Cui confitenda omnia peccata cum omnibus quæ circumstant ea, *ibid.*, 1124. Si quæ taceantur, ad dicta callide pallentur, animam jugulant, *ibid.*, 1156. Confitens peccata nec dolens, Irridere videtur iudicem, id., XXXV, 2536, 2539. Confessio peccati bona si et currit consequatur, id., XLV, 1867. — Per humilem confessionem homo indicat se scienti Deo, et se indicat homini nescienti Deus, S. Prosper, LI, 296. — Peccatorum confessio ut ad Christi pedes facienda, S. Petrus Blysi, LI, 466. — Confessio nisi vera sit, peccati abolitio non obtinet, S. Leo Magnus, LIV, 951. Fit solis sacerdotibus, et secretis, *ibid.*, 1374. — Non omnis qui confitetur peccatum remissionem accipit, S. Fulgentius, LXV, 58. Tunc prodest confessio, si confessus quod male fecerit, ultra non faciat, *ibid.*, 567. — Confessio peccatorum cum lacrymis et gemitu, S. Benedictus, LXVI, 351. Confessio humilis in antiquis regulis commendata, *ibid.*, 589. — Usitatum humani generis vitium est, et labendo peccatum committere, et commissum non confitendo protere, sed negando defendere, atque convictum defendendi multiplicare, Smaragdus, CII, 615. Iudicia veræ confessionis sunt, si unusquisque cum se peccatorem dicit, ille de se dicenti etiam alteri non contradicit, *ibid.*. — Quid prodest confessio nisi sequatur illorum quæ confiteris relictio? Ratherius, CXXXVI, 401. — Confessio pure facienda est, S. Petrus Damianus, CXLIV, 832. Non est pars peccatorum dicenda, et aliera retinenda, neque levia confitenda et gravia diffidenda, nec alter accusandus et ipse excusandus, *ibid.*. Confitendum est humiliter, ut idem sit in corde quod sonabit in ore, etc., *ibid.*. — Cum cordis compunctione, cum vultus humilitate, cum pectoris tensione, cum corporis supplicatione, cum vocis flebiliter confiteri debemus, Radulphus, CLV, 1900. Confessio debet fieri cum lacrymis, quia nisi gemat, nisi fiat, nisi suspiret peccator, cum se peccasse sciat, peccatum suum prædicat, non confitetur, *ibid.*, 1840. Debet esse vera et aperta, integra, non divisa, *ibid.*. — Omnis immunditia cordis per confessionem evomenda, Ivo Carnot., CLXII, 580. Non coram Deo cor suum effundit qui apertus os suum in confessione, et concupiscentiam malam non aufert a corde, nec qui se non humiliat, *ibid.*. — Confessio fieri debet lingua cordis et actionis, Godefridus, CLXIV, 1150. Præmitti ei debet examen, *ibid.*, 1057. Qualis illa, talis erit peccatorum remissio, *ibid.*, 152. — Qui peccata sua confitentes aliqua effundere timent, quasi in vase cordis spissi liquoris reliquias retinent, Hugo, CLXIV, 512. Qui per puram confessionem cordis sui secreta revelans nihil per affectum retinet, aut per silentium legit, quasi aquas cor suum ante conspectum Domini effundit, *ibid.*. — Qualis debeat esse confessio, S. Bernardus, CLXXXII, 650, 651. Ejus conditiones, id., CLXXXIV, 1176. — Confessio debet esse integra, Robertus Pulcrus, CLXXXVI, 899. Confiteri etiam debemus circumstantias notabiles, *ibid.*, 900, 901. — Integritas confessionis, Magister Bandinus, CXCII, 1098. Non est dividenda per diversos sacerdotes, *ibid.*, 1099. — Confessio sit humilis, pura, fidelis, Adamus Scotus, CXCVIII, 772. — De vera confessione, Petrus Cellensis, CCII, 1128. — Quanta et qualis debeat esse confessio, Petrus Cantor, CCV, 545, 546. — Confessio sit pura, integra, aperta et fidelis

in tribus, Thomas, CCVI, 37, 38. — A-l confessionem tria requiruntur, Alanus, CCX, 500. Preparatio necessaria pœnitenti ante confessionem, *ibid.* Ore facienda, non scripto, *ibid.*, 586. Debet esse universalis, *ibid.*, 275, 501. Confiteas sunt peccatorum circumstantiæ, *ibid.*, 275, 290. Confiteas sunt dubia tanquam dubia, *ibid.*, 502. Confiteas, si vel unicum peccatum mortale omittat, confessio invalida est, *ibid.*, 587. Confessio debet esse humilis, simplex, vera, integra et firma, *ibid.* Ejus integritas tria requirit, *ibid.*, 175. Dicunt hæretici quod sufficit soli Deo confiteri, *ibid.*, 556.

4° De confessionis effectibus. — Confessione criminum facta, questio non ultra procedit. Tertull. I, 276. Confessionem pœnitentia nascitur, satisfactio disponitur, *id.*, 1245. — Confessionis fructus, S. Hilar. IX, 648. In confessione consistit omne spei nostræ primum, *ibid.* In confessione peccatorum maxima est lethaliū vitiū morbis medicina, *ibid.*, 788. Confessio peccatorum facit, ut etsi digna arguione habeamus, non tamen arguamur, *ibid.*, 526. Ubi peccati confessio, ibi et justificatio a Deo est, *ibid.*, 690. — confessio erroris medicina est, S. Ambrosius, XVI, 512. Solvit criminum nexu veredunda confessio peccatorum, *ibid.*, 507. Levius est crimen, ubi peccatum suum homo ultro confitetur, *ibid.*, 578. Peccatori quam utilis peccati confessio, *id.*, XVII, 969. Tunc carebis cunctis iniquitatibus tuis, cum adversum te testis et accusator existeris, *ibid.*, 971. Confessio tua penitus medicina est, *ibid.* In confessione est venia, et in peccati sui condemnatione justitia, *ibid.*, 1053. — Confessio tabula post naufragium, S. August., XXXIX, 226. Initium sanitatis, *ibid.*, 2214. Confessio peccati latentis dupliciter sanat ægrotum, *id.*, XLI, 847. Confessionis utilitas et fructus, *id.*, XXXIX, 2050, 2215; XL, 1289; XLV, 1879. Sicut edit Deus peccata sua defolientem, sic sublevat confidentem, *id.*, 1491, 2006. A confessione reformatio incipit, et per bona opera perficitur, *ibid.*, 1241, 1358, 1908. Peccator qui confitetur, procedit de tenebris ad lucem, *ibid.*, 1578. — Bona est peccati confessio, si curatio consequatur, S. Prosper, LI, 441. Apud misericordiam Dei plurimum valet confessio pœnitentis, quem facit peccator confitendo propitium, quem negando non facit nescium, *ibid.*, 461. — Peccata sua confitens dat gloriam Deo, Cassiodorus, LXX, 597. Major gloria Dei est confitenti parcere, quam viventis sine confessione prestare, *ibid.*, 754. Munera divina consequitur, *ibid.*, 669. Deo revelare culpam remedium est, confiteri securitas, *ibid.*, 525. Confessio delictorum propitium sibi iudicem reddit, *ibid.*, 576. — Confessionis medicamentum, Alcuinus, CI, 620. Per confessionem peccata diluuntur, *id.*, C, 576. Peccator a triplici morte liberatur, *ibid.*, 539. In confessione omnis spes veniæ consistit, *id.*, C, 622. Confessio justificat, peccatis veniam donat, *ibid.* — Confessionis utilitas, S. Benedictus, CIII, 853. — Confessionis fructus, Raban, Maur., CX, 101, 102. — Peccatores mortui resurgunt per confessionem, pœnitentiam et Dei misericordiam, Rather., CXXXVI, 715. Confessio est via communis ad Deum, fons tam justis quam peccatoribus potens, qui criminum abundantiam abundantiori liquore detergit, *ibid.*, 901. Primam reddit innocentiam stolam, et fugitivum filium in paternum reducit amplexus, *ibid.* — Virtus confessionis sacramentalis, Lanfrancus, CL, 55. Peccata confessori revelata minime iudicabuntur, *ibid.*, 49. Confessio lumen facit, *ibid.*, 501. — Per confessionem nosmetipsos mundamus, Radulphus, CLV, 1899. — Confessionis necessitas retrahit a peccato, Guibertus de Novig., CLVI, 258. Confessio peccati optimum remedium, *ibid.*, 603. — Per confessionem allevatur omne onus peccati, S. Anselmus, CLVIII, 738. In vera confessione mundatur omnis macula delicti, *ibid.* — Fit peccatorum remissio cum secreta eorum confessione, S. Bruno, CLXIV, 405. Confessio jacentes erigit, vulnera ligat et sanat, ovem perditam et inventam super humeros Deus ipse ponit, et reducit ad pascua, *ibid.*, 919. — Confessio mundat lepram, Godefr., CLXXIV, 577. Rescique viret anime, *ibid.*, 1459. Et perducit ad gaudia cœlorum, *ibid.*, 46. — O quam sublimis ista confessio, per quam de patibulo ad regnum, de terra ad cœlum, de cruce latro damnatus ac crucifixus ad paradysum ascendit! S. Bernardus, CLXXXIII, 648. Gloriosa confessio, quæ Petrum apostolum trias negationis crimine liberavit, *ibid.* — An sine confessione dimittatur peccatum, S. Lombardus, CXCII, 880, 881. — Omnia in confessione lavantur, conscientia mundatur, amaritudo tollitur, mare fugatur, tranquillitas reddit, spes reviviscit, animus hilarescit, Richardus, CXCVI, 1075. — David confitens admittit ad veniam, Adamus scotus, CXCVIII, 171. Confessionis sacramentalis utilitas, *ibid.*, 204 et seq. — De efficacia veræ confessionis, Petrus Cell., CCII, 1128. — Quantum sit effectus confessionis, Petrus Cantor,

CCV, 345. Per confessionem omnium peccatorum delentur maculæ, *ibid.*, 361.

III. — De satisfactione.

Grande scelus grandem habet necessariam satisfactionem, S. Ambrosius, XVI, 578. — Satisfactionis perfectum iudicium, Cassianus, XLIX, 1156 et seqq. — Satisfactio pœnitentiæ est, causas peccatorum excidere, nec earum suggestionibus indulgere aditum, Gennadius, LVIII, 994. — Quorum peccata in publico sunt, in publico debet esse pœnitentia, Radulphus, CXIX, 721. Quorum peccata occulta sunt, horum occulta debet esse pœnitentia, *ibid.* — Pœnitentia certa, quæ, Regino, CXXXII, 255. — Satisfactio est injuncti operis condigna executio, Radulphus, CLV, 1810. Solvi quis non potest a peccato, nisi solvat quod rapuit peccando, *ibid.*, 391. Remissio peccati non fit, nisi reddito debito, et facta integra satisfactio juxta magnitudinem peccati, *ibid.*, 398. Necesse est ut omne peccatum satisfactio aut pœna sequatur, *ibid.*, 581. Homo post peccatum non potest sine peccati satisfactione salvari, *ibid.*, 589. Satisfactio quam omnis peccator debet facere, *ibid.*, 392. Ad integram satisfactionem oportet ut peccator aut aliquid pro eo det, de suo quod Deo debitum non sit, et ab eo non possit exigi, *ibid.*, 375. Non sufficit reddere quod ablatum est, sed pro contumelia illata peccator plus debet reddere quam abstulit, *ibid.* Secundum mensuram peccati oportet esse satisfactionem, *ibid.*, 592. Necessitas satisfactionis in pœnitentia, *id.*, (LXXI), 425. Satisfactio in tribus consistit, jejunio, elemosyna, oratione, *ibid.*, 447. — Satisfactio pœnitentiam subsequi debet, Godefridus, CLXXIV, 421. Satisfactio pro peccatis non debet fieri ex tristitia et coacte, *ibid.*, 665. Perficit pœnitentiam, *ibid.*, 1106. Vitiōsas inclinationes frangit, *ibid.*, 1128. — Non sufficit mores in melius mutare, et a malis recedere, nisi per pœnitentiæ dolorem, et humilitatis gemitum et cordis contritū sacrificium satisfas de culpa, Hugo de S. Victore, CLXXV, 554. — De satisfactione, P. Abaelardus, CLXXVIII, 665. — Pœnitentiam quæ et quomodo injungenda, Robertus Pullus, CLXXXVI, 901. — Confitentibus pœnitentiæ satisfactio danda, Gratianus, CLXXXVII, 1535. Sine satisfactione operis peccatum non remittitur, *ibid.*, 1511. — De satisfactione, P. Lombardus, CXCII, 877 et seqq. — Satisfactionis necessitas probatur, Ermengaudus, CCIV, 1260, 1261. — Satisfactio est injuncta pœnitentiæ expiativa executio, vel peccatorum condigna correctio, Alanus de Insulis, CCX, 275. Satisfactio contritionem confirmat, mala emendat, sanitatem restituit, *ibid.*, 274. Commensuranda est culpa, *ibid.*, 290. Pœnitentiæ diversitas pro eodem peccato, *ibid.*, 276.

IV. — De dotibus et praxi confessarii, ejusque officio.

Pœnitentiæ sacramentum morientibus administrandum, S. Cyprianus, IV, 251. — Mandatum Domini est etiam gravissimi criminis reus, si ex toto corde, et manifesta confessione peccati pœnitentiam gerat, sacramentū ecclesiæ refundendam gratiam, S. Ambrosius, XVI, 501. — Si presbyter pœnitentiam morientibus abnegaverit, reus erit animarum, Julius, VIII, 861. — De pondere æstinando delictorum sacerdotis est iudicare, S. Innocentius I, XX, 559. Si quis ægri tudinem incurrit et devenit usque ad desperationem, ante tempus Paschæ est ei relaxandum, *ibid.* — Confessionis excipiens qualis esse debeat, S. Augustinus, XI, 1129. Ligandi ac solvendi potestatem his non convenire, qui proprium aliquid possideant, *ibid.*, 1215. Confessarius quomodo sese gerere debeat, *ibid.*, 1239. — Reconciliatio non neganda morientibus, S. Leo Magnus, LVI, 596, 597. — Sacerdos confessionem auditurus pœnitentis, præmittat orationem, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 451. Periculum est peccatorum confessionem excipiens, ad obscena quæ adit inardescat, *id.*, LXXIX, 419. — Ultima pœnitentia non deneganda, Crisostomus, LXXXVIII, 914. — Cuncti sacerdotes omnibus illis confitentibus eorum crimina dignam pœnitentiam cum summa vigilantia ipsis indicent, S. Egbertus, LXXXIX, 382. — Qui pœnitentiam in infirmitate petit, et casu, dum ad eum sacerdos venit, oppressus infirmitate obmutuerit, dent testimonium qui cum audierunt et accipiet pœnitentiam, S. Bonifacius, LXXXIX, 823. — Confessarius requirat a pœnitente an sint secum opera mala, quæ separant hominem a regno Dei, S. Chrodegangus, LXXXIX, 1072. Postquam confessus fuerit sua peccata, si vult dimittere ea, det ei pœnitentiam, et si non vult non det, quia non potest, *ibid.*, 1075. Cavendum ne hi qui in gravibus peccatis inardunt, et hi qui in levioribus delinquant æqualiter iudicentur, sed

secundum morbum adhibenda est medicina, *ibid.* — His qui tempore necessitatis periculis urgentibus præsidium poenitentiae et mox reconciliationis implorant, nec satisfactio interdicens est, nec reconciliatio deneganda, Carolus Magnus, XCVII, 716. In dispensandis Dei donis non debemus esse difficiles, nec se accusantium gemitus lacrymasque negligere, *ibid.* Nullus sacerdos alterius parochiam poenitentem absolvat, *ibid.*, 807. Querendum est sacerdoti qualiter primo peccatum perpetratum, si iteratum aut frequenter actum sit, si sponte, si coacte, si per ebrietatem sit factum, *ibid.*, 815. — Confessarius poenitentem admoveat de principalibus vitiis, et de virtutibus quibus eadem vitia superari possunt, Theodorus, XCIX, 940, 941. Confessoris agendi ratio erga infirmos, sanos, divites, pueros, senes, etc., *ibid.*, 1087. — Confessor quid observare debeat circa diversos status poenitentium, Alcuinus, CI, 1196. Quomodo poenitentem interrogare debeat, *ibid.* Judicare debet secundum canones, *ibid.* Confessoris orationes, *ibid.*, 1199. — Poenitentiae tempora juxta qualitatem peccati decernenda, Halitgarus, CV, 677. De modo poenitentes suscipiendi, judicandi, sive reconciliandi, *ibid.*, 217. — Quando quis ad confessionem venit, diligenter debet inquiri quomodo aut quo occasione peccatum perpetraverit quod peregrisse confiteretur, et juxta modum facta debet ei poenitentia indicari, Rodulfus, CXLIX, 719. Debet ei persuaderi ut de peccatis cogitationibus faciat confessionem, et de octo principalibus vitiis, *ibid.* Modus poenitentiae peccata sua confitentibus aut per antiquorum canonum institutionem, aut per sanctarum Scripturarum auctoritatem, aut per ecclesiasticam consuetudinem imponi debet, *ibid.*, 720. Hoc ante omnia cavendum est ne in extremis poenitenti poenitentia et reconciliatio denegetur, *ibid.*, 721. — Quisque sacerdos sexum, ætatem, conditionem, statum, personam ipsiusque cor poenitentis curiose discernat, et secundum hæc quid sibi visum fuerit singula quæque judicet, Hervæus, CXXXII, 673, 674. — Poenitentiae signa exhibenti ministranda sunt sacramenta, etiam in extremis, Isidorus Mercator, CXXX, 347. Poenitentiam agens, si mortis impendat periculum, confestim reconciliandus est, *ibid.*, 345. — Ratio agendi presbyterorum erga poenitentes, Atto, CXXXIV, 45. Quomodo confessarius poenitentem debeat interrogare et judicare, *ibid.*, CXXXVIII, 501. Et poenitentiam imponere, *ibid.*, 505. — De confessione, poenitentia et reconciliatione illorum qui peccata sua confitentur, et de ordine ad poenitentiam eis dandam, Pūrchardus, CXL, 949. Quenam esse debeat agendi ratio presbyteri erga eos qui non possunt adimplere quod in poenitentiali scriptum est, *ibid.*, 981. Erga poenitentes in genere, quando diversæ sunt culpæ, erga eos qui poenitentiam sibi injunctam adimplere festinant, *ibid.*, 986. Erga lapsos, *ibid.*, 988. Confessiones suscipientem litteratum esse oportet, ut sciat quid injungat, cui parcat, quando parcere debeat, S. Petrus Damianus, CXLIV, 43. Religiosum, ut poras manus levat ad Deum et pro peccatoribus fiducialiter intercedat, *ibid.* Confessarius poenitentiam dignam poenitenti suo curet administrare, *ibid.*, 901. — Sacerdotes diligenter examinare debent confitentium peccata, Ivo Carnot., CLXI, 885. Quomodo etiam confessiones excipere, et poenitentiam iudicare intelligere debent, *ibid.* Qui ad confessionem accedunt

de quibus interrogandi, *ibid.*, 892. Confessio non revelanda, *ibid.*, 433. Pro qualitate peccati injungenda poenitentia, *ibid.*, 813. Quenam poenitentia imponenda sit qui jejuni non communicaverint, *ibid.*, 166. Quid agendum cum iis qui ad pristina redeunt peccata, *ibid.*, 879. — Quid agendum erga poenitentes in ultimo vitæ articulo, Gratianus, CLXXXVII, 1535, 1536. — Quid agendum erga hos qui in fine poenitent, Petrus Lombardus, CXII, 892. Qui poenitentiam non complent, *ibid.*, 893. Morientibus non est imponenda satisfactio, sed innotescenda, *ibid.*, 894. In necessitate non est neganda poenitentia vel reconciliatio, *ibid.* Qualis esse debet iudex ecclesiasticus, *ibid.*, 891. — Valent et debent sacerdotes vere poenitentium et debitam satisfactionem suscipientium peccata remittere, et a debito damnationis absolvere, cæteros vero sine absolutione remittere, Richardus, CXCVI, 1166. — Confessarius vinum et oleum Samaritani debet habere poenitentibus, Petrus Cantor, CCV, 199. Tria præcipue debet injungere poenitenti, *ibid.* Penam arbitrariam potest injungere, *ibid.*, 215. Sit prudens et discretus, mitis, suavis, dulcis et benignus, misericors et affabilis, *ibid.*, 315. — Poenitentialis, id est sacerdos habeat in se bonitatem, scientiam, disciplinam, Petrus Blesensis, CCVII, 1093. Quid de poenitentia et satisfactione ab ipso injungenda, *ibid.*, 1295. — Absolvens est qui solis nuntiis confessarium petit, Alanus, CXL, 295. Confessarius quomodo poenitentem excitabit ad contritionem, *ibid.*, 290. Pro poenitente debet orare, *ibid.*, 299. Confessarii debent esse prudentes in satisfactionibus injungendis, *ibid.*, 298. Poenitentia quales injungi debeant infirmis, *ibid.*, 276. Poenitenti acquiescendum in injunctione poenitentiae, *ibid.*, 274. — Quodnam officium sacerdotis erga vere poenitentes, Adamus Pensen., CXI, 678. In omnibus iudiciis anteponenda misericordia, *ibid.* Iudex spiritualis debet diligenter audire, prudenter examinare, subtiliter agere, *ibid.* — Qui observare debeant sacerdotes in audiendis confessionibus, Odo de Soliaco, CCXII, 60.

V. — Libri de poenitentia tractantes.

Liber de poenitentia, Tertull., I, 1221.
Parænesis sive exhortatorius libellus ad poenitentiam, S. Paclanus, XIII, 1083.
De poenitentia libri duo, S. Ambros., XVI, 465.
De poenitentia liber unus, S. Ambros., XVII, 971.
De vera et falsa poenitentia, S. August., XL, 1115.
De remissione peccatorum, S. Fulgentius, LXV, 337.
Opusculum de confessione peccatorum, Alcuinus, CI, 649.
De poenitentia, Smaragilus abbas, CII, 611; Halitgarus Camerac., CV, 677 et seqq.
Poenitentialia, Rabanus Maurus, CX, 468.
Liber poenitentium, Rabanus Maurus, CXII, 1397.
De poenitentia, Haymo, CXVIII, 923.
Libellus de celanda confessione, Lanfrancus, CL, 635.
Qua commutatione leniri possit poenitentia, Ivo Carnot., CLXI, 857.
De potestate ligandi et solvendi, Richardus a S. Victore CXCVI, 1166.

CIII.

INDEX DE POENITENTIA PUBLICA

REFERENS QUIDQUID DE ILLA IN USU FUERIT OLIM IN ECCLESIA CATHOLICA

ET VARIAS CANONUM POENITENTIALIUM COLLECTIONES QUAS PRÆBET PATROLOGIÆ CURSUS.

I. — *Existentia poenitentiae publicæ stabilitur.*

Tempore persecutionis episcopis lapsis non est imposita poenitentia, S. Optatus, XI, 985. — Poenitentia publicæ stationes, S. Ambrosius, XVI, 510. Opera, *ibid.*, 520. Et exercitia, *ibid.*, 376. Quam duri olim labores, *ibid.*, 1041. Poenitentes publici a conjugali congressu

debebant abstinere, *ibid.*, 520. Poenitentia publica virginis lapsæ et ejus corruptoria, *ibid.*, 493, 495. — Confessio sacramentalis et publica, priscis Ecclesiæ sæculis, non præmittebatur quotidiana fidelium communioni, nisi ab iis qui se aliquo gravi peccato obstrictos sentiant, S. Chromatius, XX, 279. — Communis Ecclesiæ pravis erat, S. Nicetæ ætate, ut graviore poenitentia puniretur pecca-

lum aliquod, quod inquisitione facta innotesceret, quam et illud ultro peccator confessus fuisset, S. Nicetas, LII, 1105. Quotid temporis poenitentia virgini lapsae, *ibid.*, 1108. Super poenitentia publica virginibus lapsis expenditur auctoritas S. Cypriani, *ibid.*. Agonem poenitentiae appellat S. Nicetas cursum poenitentialem, *ibid.*, 1109. Quibus exterioribus acibus poenitentiam publicam agere debebat lapsa virgo monasterii sui, *ibid.*, 1110. In infligendis antiquis poenitentia publicis ratio habebatur et sexus, et virum, *ibid.*. — Quem mortalis crimina post baptismum commissa premebant, poenitentia publica satisfaciebat, Gennadius, LVIII, 994. Ob gravissima peccata imponebatur hominibus, *ibid.*. — Poenitentia publicae modus apud veteres, Cassiodorus, LXXIX, 1151. — Poenitentia qualis fuerit, et quanta competentibus catechumenis indicta, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 560. Apud Graecos fuit quadraginta dierum, *ibid.*, 371. Alia erat catechumenorum poenitentia, si forte tempore catechumenatus capitale crimen admisissent, *ibid.*, 572. Ratio assumenda poenitentia publicae, *ibid.*, 457. Quatuor poenitentiae celebres gradus, fletus, auditio, substratio, consistentia, *ibid.*, 440. — Vetus consuetudo illis qui ad extremum vitae poenitentiam differunt, concessa poenitentia, denegare absolutionem, *id.*, LXXVII, 725. — Poenitentiam agere juxta antiquam canonum institutionem, in plerisque locis ab usu recessit, et neque excommunicandi, neque reconciliandi antiqui moris ordo servatur, Rodulfus, CXIX, 721. Qui publice peccabant publica mulcebantur poenitentia, et secundum ordinem canonicum pro merito suo excommunicabantur et reconciliabantur, *ibid.*. — Incesta omnia, juxta modum culpae, absque exceptione personarum, a presbyteris judicabantur, et tempore opportuno publica crimina ad notitiam episcopi deducebantur, Herardus, CXXI, 763. — De poenitentia publica, Regino, CXXII, 245. — Plebani poenitentiam injungebant juxta qualitatem delicti, Ratherius, CXXVI, 562. Solius episcopi erat publicos poenitentes reconciliare, *ibid.*. — Olim confessio praecedebat jejunium quadragesimale, Hildebertus, CLXXI, 426. Publicae poenitentiae usus tempore Hildeberti, *ibid.*, 611. Poenitentium reconciliatio fiebat in Cœna Domini, *ibid.*, 509. — De poenitentibus, Honorius, CLXXII, 663. — Solemnis poenitentia dicitur quæ sit in manifesto extra Ecclesiam, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 150. Quid de illa poenitentia antiquis temporibus, *ibid.*. — Alia erat olim confessio generalis poenitentium, Robertus Pullus, CLXXVI, 1083. Alia quæ fiebat a parochis in Ecclesia, *ibid.*. Confessio publica peccatorum non uno ritu olim fiebat, *ibid.*, 1082. Poenitentia sacramentum negabatur etiam illis peccatoribus qui in extremo tantum vitae discrimine illud flagitabant, *ibid.*, 1071. — De poenitentia solemni, Alanus de Insulis, CCX, 295. Poenitentia olim multo rigidiosiores quam modo injungebantur, *ibid.*, 294.

II. — De canonibus poenitentialibus.

Qui murmurat verba blasphemiae contra principem bonum per odium aut invidiam cum pane et aqua poeniteat septem diebus, S. Patricius, LIII, 825. Si quis per cogitationem peccaverit, id est, concupierit hominem occidere, aut fornicari, aut furari, et inebriari, majora dimittit anno, minora quadraginta diebus, in pane et aqua poeniteat, S. Columbanus, LXXX, 223. Si quis furatus fuerit, anno poeniteat, *ibid.*. Si quis seipsum coliquerit, anno poeniteat, *ibid.*, 226. — Mensura poenitentialium de gula et ebrietate, de fornicationibus et aliis immundis pollutionibus, S. Cumianus, LXXXVII, 981. — Poenitentiam agat qui adulterium commisit, Ferrandus, LXXXVIII, 836. Poeniteant mulieres quæ parvulos necant, *ibid.*. — Poenitentiale de episcopo et presbytero adulterinis; de sacerdote qui seipsum impuris sermonibus vel aliis vitiis polluit, etc., Egbertus, LXXXIX, 579. — De sacrilego, S. Gregorius III, LXXXIX, 589. De homicida, de adultero, de fornicatore, etc., *ibid.*. — Poeniteat presbyter aut diaconus facientes fornicationem, monachus furatus vestem vel aliud, qui manducat morticium in scius, etc., Abedoc., XCVI, 1515 et seqq. — Poenitentiam agant qui aliquem in ira percusserunt; qui ad feriendum hominem surrexerint; qui cum mulieribus in balneo se laverint, etc., Theodorus, XCIX, 945. — Liber poenitentialis, Halitarius, CV, 697. — Quid de variis poenitentibus, Isaac Lingon., CXXIV, 1077. Poenitentes qui ex gravioribus peccatis poenitentiam gerunt, tribus annis sint inter audientes, si vere poenitentiam gesserint, *ibid.*, 1080. Qui poenitentiam publice gerunt uno anno cum cilicio sint inter audientes, *ibid.*. — Statuta circa poenitentes, Hincmarus, CXXV, 793. — Poenitentes publici non ordinentur clerici, Isidorus Mercator, CXXX, 547. Poenitentes tempore poenitentiae matrimonium contrahere non debent, *ibid.*, 580. Post poenitentiam non debent adire militiam sæcularem, *ibid.*, 890. Poenitentia suscepta suæ professionis oblitæ ad sæculum redeuntes a nemine recipiantur, *ibid.*, 410. — Poenitentibus infirmis oleum sanctum non infundatur, Atto, CXXXIV, 45. Poenitentes quotidie genus flectant, *ibid.*, 46. Mortuos sepellant, *ibid.*. Negotiis sæcularibus se abstineant, *ibid.*. — Canonum prisca collectio. De judicio poenitentium, *id.*, CXXXVIII, 457 et seqq. Anglo Saxonum leges ecclesiasticæ. Liber poenitentialium, *ibid.*, 586 et seqq. Monumenta liturgica. Judicium poenitentis, *id.*, CXI, 963. — Liber poenitentialis, Burchardus, CXL, 941. — Poenitentia canonice, S. Fulbertus, CXLI, 359, 340. — Collectio poenitentialium, S. Anselmus Lucens., CXLI, 526. — Poenitentia, Innocentius III, CCXVII, 1145 et seqq.

CIV.

INDEX DE EXTREMA UNCTIONE

PAUCA SED OMNIA PRÆBENS QUÆ DE ILLIUS SACRAMENTI EXCELLENTIA ET EFFECTIBUS

IN PATROLOGIA REPERIUNTUR.

Ungitur caro ut anima consecratur, Tertullianus, II, 806. — De agrorum benedictione a presbyteris, S. Ambrosius, XVI, 477. Hæc benedictio et olei infusio appellatur nunc extrema unctio, not., *ibid.*. — De Epistola S. Jacobi apostoli in qua pro infirmis orare præcipitur, S. Innocentius I, XI, 551. — De agrotantium assistentia in articulo mortis, S. Hieronymus, XXIV, 258. — Unctionis sacramentum, unctio invisibilis, S. Augustinus, XXXV, 2004. De sacramentis ab infirmo suscipiendis, *id.*, XI, 1154. — Oleum sanctum quo infirmi unguuntur est sacramenti genus, S. Leo Magnus, CLVI, 518. Presbyteri ministri olei unctionis, *ibid.*. — Extrema unctio qualis, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 255, 256. Forma hujus sacramenti olim olei nomine indicata, *ibid.*, 534. Unicus sacerdos sufficit ad hujus sacramenti administrationem,

ibid.. — De extrema unctione, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 270. — De viatico et oleo benedicto infirmis diligenter imperti nolo, S. Egbertus Eborac., LXXXIX, 582. De unctione in extremis, *ibid.*, 416. — Pro infirmis orare et ungere eos præcipitur, S. Chrodegangus Met., LXXXIX, 1088. — Ut quando quis infirmatur, inducat presbyteros Ecclesiæ et orent super cum ungentes cum oleo in nomine Domini, Carolus Magnus, XCVII, 526. — De Epistola S. Jacobi apostoli in qua pro infirmis orare præcipitur et ungere oleo, Halitarius Camerac., CV, 680. — De infirmis visitandis oleoque sancto perungendis, Jonas Aurel., CVI, 258. — De infirmorum visitatione et unctione, Rabanus Maurus, CX, 815, 1031. — De sacramenti unctionis conferendæ ordine et ritu, S. Prudentius Tree., CXV, 1110. — De ordine reconciliandi et unguendi in-

firmos, Hincmarus Rhem., CXXV, 775. — De infirmis oleo sancto perungendis post confessionem et reconciliationem, Riculfus Suevion., CXXXI, 18; Regino Prumiens., CXXXII, 214. De extrema unctionis administratione et de instructione circa sacramentum, id., CXXXVIII, 560. De diligentia sacerdotum ne infirmi hoc sacramento priventur, *ibid.* — De unctione fratris egrotantis, S. Guillelmus Hirsau., Cl., 1152. — De effectibus unctionis sacræ infirmorum et de modo administrandi hoc sacramentum, Goffridus Vindoc., CLVII, 298. — Quid valet

unctio olei infirmis, Honorius Augustod., CLXXII, 1153. — Quando et a quo instituta est unctio infirmorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577. Utrum iterari possit hoc sacramentum, *ibid.*, 578. De unctione infirmorum, id., CLXXVII, 596; P. Abaelardus, CLXXVIII, 1744; S. Bernardus, CLXXXII, 681; Petrus Lombardus, CXII, 489; Magister Bandinus, CXII, 1102; Joannes Beletus, CII, 96; Garnerius Lingon., CCV, 677. — Opinio eorum qui dicunt extremam unctionem non esse sacramentum, Alanus de Insulis, CCX, 370.

CV.

INDEX DE SACRAMENTO ORDINIS

IN QUO LOGICE REFERUNTUR VARIE CIRCA SACRAM ORINATIONEM SS. PATRUM SENTENTIÆ.

MONITUM.

Ordo seu sacra ordinatio definitur: Ritus sacer vel sacramentum novæ legis a Christo institutum, quo spiritualis potestas confertur sacramenta conficiendi et ministrandi, cæteraque ecclesiastica munia pro jure obeundi. Prout Ordo dicitur ritus sacer, omnes omnino gradus seu ordines complectitur; prout dicitur sacramentum, ad eos tantum gradus refertur in quibus vera sacramenti ratio dignoscitur. Hinc igitur in hoc Indice vicissim agimus: I. De sacramenti ordinis existentia; II. De effectibus; III. De ministro; IV. De subjecto hujus sacramenti; V. De conditionibus ad ordines licite suscipiendos; VI. De variis ordinibus.

I. — De Sacramenti ordinis existentia.

Ordinationis sacramentum, S. Augustinus, XLIII, 109. — Ordinatio est sacramentum, S. Leo Magnus, LIV, 648. — Sacer ordo est sacramentum, quo insignitur homo, ut sic aliis per honorem prosit, Alanus de Insulis, CCX, 681. Opinio illorum qui dicunt quod ordo non sit sacramentum, *ibid.*, 569. Refelluntur, *ibid.*, 370. Ordinis sacramentum a Deo institutum est, *ibid.* Ordinaverunt sacerdotes et episcopos apostoli, *ibid.*

II. — De effectibus Sacramenti ordinis.

Quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur auferri, S. Innocent. I, XX, 530. — Ordinationis sacramentum non licet iterari, S. Augustinus, XLIII, 70, 71, 72. Non amittitur, *ibid.*, 109. Sacramentum ordinationis manens in ordinatis, id., XL, 394. Etiam in eo qui aliqua culpa removetur ab officio, *ibid.* Ordinatis per traditionem gratia infunditur, id., XXXV, 228. — Virtus sacramenti gratia est Spiritus septiformis, S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 299. Magnum est onus ordinis, magna fragilitas carnis, *ibid.*, 460. — Ordinatus ab episcopo interdicto, uti non debet susceptis ordinibus, nec ab ullo episcopo debet reordinari, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 52. — Quod episcopus Simoniaci ordinatus aurum dedit, et animam perdidit, ordinans autem pecuniam accepit, lepram dedit, Ivo Carnot., CLXI, 335. Quod in ordinationibus crimina non auferuntur, *ibid.*, 457. Non fieri debere reordinationes, *ibid.*, 463. — Iterum ordinentur, qui ex Novatianis ad Ecclesiam redierunt, Gratianus, CLXXXVII, 572. Ordinationes ab excommunicatis non Simoniaci factæ ex misericordia tolerantur, *ibid.*, 787. — Ordinis sacramentum iterari non potest, Alanus de Insulis, CCX, 353.

III. — De Ministro Sacramenti ordinis.

Hæretico ordinare non licet nec manum imponere, Firmil., III, 1161. — Ordinatio hæreticorum rejicitur, Conc. Carthag., III, 1018, 1019. — Rata ordinatio clerici a pseudo-episcopo ordinati, S. Leo Magnus, LIV, 1205. Ne presbyter diaconum aut presbyterum ordinare præsumat; id., LXXXIV, 595. — Ut perversi ordinatores nullis denuo ordinationibus intersint, Isidor. Mercat., CXXX, 587. Presbyter diaconum aut presbyterum non ordinabit, id., CXXXVIII, 403. — Ordinatus ab episcopo interdicto, uti non debet susceptis ordinibus, nec ab ullo episcopo debet reordinari, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 52. — Quod qui indignos ordinant, jus debeant amittere conso-

crandi, Ivo Carnot., CLXI, 360. Ne presbyter diaconum aut presbyterum ordinet, *ibid.*, 445. — Sine clericorum suorum concilio episcopus clericos non ordinet, Gratianus, Cl. XXXV II, 142. Sacerdotes ab uno episcopo possunt ordinari, *ibid.*, 351. De presbyteris qui ordinantur ab eis, quos constat episcopos non fuisse, *ibid.* Annua suspensioni subiaceat episcopus qui invitum ordinare præsumit, *ibid.*, 561.

IV. — De subjecto ordinis Sacramenti. Qui non debeant ordinari.

Ad gradus ecclesiasticos qui non sunt admittendi, Stephan., III, 999, 1000. — Digamus sacerdos aut diaconus non ordinetur, S. Siricius papa, XIII, 1141. — Et post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militiæ habere elegerit, S. Innocentius I, XX, 472. Qui ad clerum suscipi non possint, *ibid.*, 471. Ut si laicus viduam duxerit, clericus non fiat, *ibid.*, 379. Qui ab ordinibus arceant, *ibid.*, 491, 492. Ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et, defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit alteram, clericus non sit, *ibid.*, 528. Quod digami admitti ad clerum non possint, *ibid.*, 604. — Episcopis alienum ordinare per canones non licet, S. Augustinus, XLV, 1771. Ordinari non possunt de penitentia sauciati, id., XLIII, 804. An ordinare eos liceat, qui parvuli a Donatistis fuerant baptizati, *ibid.*, 807, 808. — Non rudes ac neophytos ordinari debere, S. Leo Magnus, LV, 634. Romanæ Ecclesiæ disciplina ad ordines recipiebat eos tantum qui vel a pueris, vel inter adultos statim post baptismum clerico se mancipaverint, id., LIV, 649, 650. Non ordinandus illiteratus, aut aliqua parte corporis imminutus, id., LVI, 699. Nec servus sine dominorum voluntate, *ibid.*, 697. Nec qui est rebaptizatus, *ibid.*, 872. Nec curialis, *ibid.*, 525. Non ordinandus seditionarius, usurarius, aut injuriarum ultor, *ibid.*, 685. Qui non promovendi, *ibid.*, 694. — Clericus esse non potest qui concubinam, viduam, repudiatam vel meretricem in matrimonio habuit, Gennadius, LVIII, 1039. Neque qui sibi virilia amputavit, *ibid.*, 1040. Neque qui uxorem accepisse vel in scena luisse convincitur, *ibid.* Neque qui publicam penitentiam egit, *ibid.* Neque qui involvit, aut diaboli afflictione vexatus sit, *ibid.* Neque qui pecuniam offert, *ibid.* — Publicis administrationibus implicatos ab ordinibus arceat Mauricius, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 662. A clericatu prohibebantur advocati, milites, officiales, histriones, et publicis ratiociniis ob-

noxii, *ibid.*. Irregulares ad ordines suscipiendos, quinam, *ibid.*, 575, 696. Ab ordinibus arcendi bigami aut qui virginem non est sortitus uxorem, *ibid.*, 601, 602, 696, 1261. Corpore vitiiati, *ibid.*, 575. Ignorantes, *ibid.*. Pœnitentes, *ibid.*. Rebaptizati, *ibid.*. Pueri, *ibid.*, 645. Ut energumini ad clerum non promoveantur, *ibid.*, LXXXIV, 257. De servis non ordinandis, *ibid.*, 281. Ut ignotis sacerdotum non detur, *ibid.*, 610. Ut caudici vel curiales vel seculari militiæ dediti ad clerum non admittantur, *ibid.*, 671. — Non ordinentur nisi omnes qui cum eis sunt, fideles existunt. Isidorus Mercator, CXXX, 529. — Qui partem digiti sibi abscidit, clericus esse non debet. Regin. Prum., CXXXII, 272, 278. Ut is qui se eunuchizavit, clericus non fiat, *ibid.*, CXXXVIII, 401. Ut ex curialibus clericus non fiat, *ibid.*, 402. Digami ad clerum admitti non possunt, *ibid.*. Rebaptizati ad nullum clericatus gradum promovendi, *ibid.*. — Ut qui caret oculo, sacerdotii officium adipisci non possit, Ivo Carnot., CLXI, 472. Quod clericus si paganus occiderit promoveri non possit, *ibid.*, 474. Ut pœnitentes vel bigami non promoveantur, *ibid.*, 478. — Ad sacros ordines usurarii promoveri non debent, Gratianus, CLXXXVII, 216. Qui homicidii facto aut præcepto aut consilio post baptismum conscius fuerit, clericus non ordinetur, *ibid.*, 257. Qui casu homicidium facit, ex dispensatione in ordine suo permaneat, *ibid.*, 275. Qui ad pœnitentiam agendam in monasterio recluditur, presbyter non ordinetur, *ibid.*, 262. Ad clericatus officium non admittantur apostatæ, *ibid.*, 286. Post baptismum militantes, vel in foro decertantes, a sacris prohibentur ordinibus, *ibid.*. De servili conditione nullus ad sacros ordines deveniat, *ibid.*, 291. Non ordinentur pœnitentes, vel illitterati, *ibid.*, 302. Non excluduntur a clero qui a medicis, vel barbaris, vel a dominis suis castrantur, *ibid.*, 304. Non prohibetur a clero qui digitum sibi casu abs. idit, *ibid.*. Presbyterorum filii ad sacra officia non sunt admittendi, *ibid.*, 303. Si religiosi inventi fuerint sint sacerdotum ordinetur, *ibid.*, 311. Monachus non ordinetur clericus, nisi voluntate abbatis episcopo fuerit oblatas, *ibid.*, 313.

V. — De conditionibus ad ordines licite suscipiendos.

Ordatio gradatim. — Caius papa, V, 190. — Quod monachi vel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debent ad summum sacerdotium pervenire, S. Innocentius I., XI, 670. — Quænam ordatio justa et legitima, Conc. Carthag., III, 1022, 1023, 1026. — Ordinandi probandi, S. Leo Magnus, LIV, 618, 619. Per saltum nemo ordinandus, *ibid.*, 620. Nemo laicus vel monachus ordinandus episcopus, nisi per gradus ordinum inferiorum probatus, *ibid.*, LVI, 571, 578. Quæ in singulis gradibus observanda sint tempora, *ibid.*, 572. — Certa inter gradus ordinum intervalva servanda, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 645. Ob canonice ordinum interstitia non servata Constantinus papa e gradu sub dejectus, *ibid.*, 585 not. De temporibus in cleri ordinibus immorandis, *ibid.*, LXXXIV, 634. — Ordines quibus temporum interstitia conferendi sunt, Isidorus Mercat., CXXX, 682. — Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatus debeat officium perveniri, Burchar., CXL, 554. — Ad sacerdotale officium nullus, nisi per singulos gradus probatus, accedat, Gratianus, CLXXXVII, 313. Non nisi per distinctos gradus quisquam ad sacerdotium aspiret, *ibid.*, 374. Quæ intervalva temporis in singulis gradibus servanda sint, *ibid.*, 375. Per quæ intervalva temporum ordinetur qui de monachis in clericatum eligitur, *ibid.*, 377.

Ordatio non sit venalis. — Nihil ambitioni, gratiæ, vel pecuniæ liceat, S. Leo Magnus, LIV, 618. Clerici pretio ordinati, ab officio deponantur, *ibid.*, LVI, 702. — Pro ordinibus suscipiendis aliquid dari vel accipi interdicitur, S. Gregorius Magnus, LXXV, 131, 133. Ne sit in ordinatione venalitas, *ibid.*, LXXVII, 614. Gratis ordinentur clerici, *ibid.*, 697. Non pantantur, aut dato præmio, aut aliquis gratia vel supplicatione clericos ordinari vel promoveri, *ibid.*, 792, 951. Non ordatio fiat ex favore aut venalitate, *ibid.*, 643, 644, 794, 801. — Ne per præmium ordinentur episcopi, S. Isidorus, LXXXIV, 58. Quod non oporteat episcopos aut quolibet ex clero per pecunias ordinari, *ibid.*, 166; Isidorus Mercat., CXXX, 309. Ordatio non est muneribus obtinenda, *ibid.*, 374. Ordines pretio non sunt conferendi, *ibid.*, 545. Quod sacra ordatio nullatenus vendi debeat, *ibid.*, CXXXVIII, 400. — Quod episcopus Simoniacus ordinatus aurum dedit, et animum perdidit, ordinans autem pecuniam accepit, lepram dedit, Ivo Carnot., CLXI, 355. Ut nihil accipiat pro ordinatione vel pallio vel charis, *ibid.*, 361. De eo qui per pecuniam manus impositionem dedit vel ac-

cepit, *ibid.*, 364. Qua sententia feriendi sint qui Simoniaci ad episcopatum eliguntur, vel electi Simoniaci ordinantur, *ibid.*, 566. Ne episcopus per pecuniam aliquem ordinet, *ibid.*, 367. Non esse faciendum episcopum præmio, vel personarum patrocinio, *ibid.*. A sacerdote est alienus, qui per pecuniam ordinatur, vel ordinatur, *ibid.*, 1155. Damnatur episcopus, qui per pecuniam ordinationem facit, *ibid.*. Qui gratiam quam a Deo accipit, non gratis exercent, venditores columbarum sunt, *ibid.*, 1157. De eo qui ordinatur ab illo quem scit Simoniacum esse, *ibid.*, 1158. — Nec ordinari, nec promoveri in Ecclesia Dei per pecuniam aliquis valet, Gratian., CLXXXVII, 482. De his qui non Simoniaci a Simoniacis ordinantur, *ibid.*, 553. Aeternam damnationem inveniet qui quolibet munere ad sacros ordines accedit, *ibid.*, 835. Nec pretio, nec prece, nec gratia, nec supplicatione aliqui ad sacros ordines accedant, *ibid.*, 536. Neque favore, neque venalitate ad sacros ordines quisquam promoveatur, *ibid.*, 537. Ab ordinando non debet aliquid exigi, sed nec voluntarie oblata respici oportet, *ibid.*, 543. De his qui sacros ordines munerum acceptione dispensant, *ibid.*, 546. Sicut ordatio, sic electio vel consensus sine venalitate debet præferri, *ibid.*, 564. — De his qui scienter a Simoniacis ordinantur, Petrus Lombardus, CXIII, 907.

Ubi, quando et quomodo facienda sit ordatio. — Ordinationes sacerdotales non nisi sub populi assistentia conscientia fieri oportere, Conc. Carth., III, 1026. Ad ordinationes rite celebrandas quid agatur, *ibid.*, 1027. — In ordinationibus clericis, solemus vos ante consulere, S. Cyprianus, IV, 318. — Nicæna regulæ in ordinationibus servandæ, S. Innocentius I., XI, 491, 492. — Jejunium tum ordinatoris, tum ordinandi præcedat, S. Leo Magnus, LIV, 625. Canonum observantia præsertim in ordinationibus commendatur, *ibid.*, 617. Ordinationes per tumultum factas redarguit, *ibid.*, 615. Quædam illicitæ apud Afros ordinationes reprehendit, *ibid.*, 6.6. Clerici non ordinandi coram catechumenis, *ibid.*, LVI, 715. Ordinationum formulæ seu rubricæ vetustissimæ, *ibid.*, 887, 888. — Ordo ad sacros ordines benedicendos, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 268. Qui ordinentur ministri Ecclesiæ apud Latinos, Græcos, Maronitas, etc., *ibid.*. Ordo Romanus qui nunc existat est antiquus, *ibid.*, 446. Papæ ordinandi ritus, *ibid.*, 505. Duo panes ordinando dantur, quibus flere, docetur peccata, et sua et aliena, *ibid.*, LXXXIX, 287. Multi olim sine litteris dimissoris a non suis episcopis ordinati, *ibid.*, LXXVII, 556. Hodie ad ordinem aliquem suscipiendum dimissoriæ episcopis solis litteræ requiruntur, *ibid.*. Majores gradus ante Evangelium, minores post communionem olim dabantur, *ibid.*. Hodie minores priori loco dantur, posteriori majores, *ibid.*, 475. Jejunia a jejunantibus sacra ordatio confertur, *ibid.*, LXXVIII, 475. Ordinum conferendorum ritus juxta Græcos, *ibid.*, 508. — Episcopus ordinare non debet præter metropolitani auctoritatem, Isidorus Mercat., CXXX, 697, 924. Ordinati non debet quis per alienum episcopum, *ibid.*, 260. Ordinati suæ ordinationis litteras ab episcopo debent obtinere, *ibid.*, 572. Ordatio facta a non suo episcopo est inanis, *ibid.*, 579. — Qualiter episcopus debet ordinem facere. Ex Conc. Nann. Regin. Prum., CXXXII, 278. Judicio multitudinis ordinationes fieri non debere, *ibid.*, CXXXVIII, 399. — Quod sub aspectu audientium ordinationes celebrari non debeant, Burchar., CXL, 626. Ut quisque ordinatus litteras ab ordinatore suo accipiat, *ibid.*, 634. — Ordines jejunis conferantur a jejunantibus, Joann. Rotom., CLXVII, 59. — Ut quicumque contra formas canonum ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis deponantur, Ivo Carnot., CLXI, 458. Ut unusquisque presbyter cum ordinatur, litteras ab ordinatore suo accipiat, *ibid.*, 480. Nullus ordinandus est absolute, *ibid.*, 1136. — Quando et quomodo ordinationes sint faciendæ, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 451. — Sine clericorum suorum concilio episcopus clericos non ordinet, Gratianus, CLXXXVII, 142. Qui sine episcopi consensu ordinatur, irrita sit ejus ordatio, *ibid.*, 357. Sine dimissoriis litteris in aliena ecclesia clericus non ordinetur, *ibid.*, 1112.

Non nisi Dominicis diebus esse consecrandos tam presbyteros et diaconos quam sacerdotes, S. Leo Magnus, LIV, 617, 624. Quo die sacerdotalis vel levitica benedictio celebrari debeat, *ibid.*, 625. Ordinationis dies Dominica, *ibid.*, 620, 631, 1021. Ex apostolica traditione, *ibid.*, 1021. De ordinatione presbyteri vel diaconi ut Sabbato sancto celebretur, id est, die Dominico, *ibid.*, LXXXIV, 785. — Minores gradus olim Dominicis diebus dari poterant, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 478. Majores in Sabbatis quatuor temporum, *ibid.*, Ac etiam Dominico die mane, continuato Sabbati jejunio, *ibid.*. Usus hodiernus quo ordines majores et minores simul

in Sabbatis Quatuor temporum conferuntur, est antiquus, *ibid.*, 476. — Ordines non sunt passim et omni tempore celebrandi, Isidorus Mercat., CXXX, 779. Presbyterorum ordinationes quando fieri debeant, *ibid.*, 940. De tempore ordinationis, *id.*, CXXXVIII, 399. Ut ordinationes presbyterorum certis fiant temporibus, *ibid.*, 403. — Ordinatio episcopi die Dominica celebretur, Joann. Rothom., CXLVII, 59. — Quod mane Dominicæ continuato jejunijs Sabbati possit fieri ordinatio, Ivo Carnot., CLXI, 460. Ut in die Resurrectionis sacerdotalis et levitica fiat ordinatio, *ibid.*. Ordinationes non esse faciendas, nisi in jejunijs Quatuor temporum, *ibid.*, 461. Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 1152. Quare die Dominico ordinationes sacerdotum celebrentur, *ibid.*, 1153. De temporibus ordinationis, *ibid.*, 1156. — Quare in Quatuor temporibus ordines fiant, Honorius August., CLXXII, 686. De tempore sacros ordines conferendi, *ibid.*, 757. — Ordinationes presbyterorum vel levitarum qua hora fieri debeant, Gratianus, CLXXXVII, 397. Quare die Dominico, *ibid.*. Sabbato magno post horam baptismi episcopus valet ordinari, *ibid.*, 571.

Quibus in locis episcopi debeant ordinari, S. Leo Magnus, LIV, 634. Ubi ordinentur episcopi, *id.*, CXIX, 1002. Ut episcopus non ordinetur in diocesi quæ episcopum nunquam habuit, *id.*, CXXXVIII, 599. — Ut in altera parochia clericus alterius diocesis nullatenus ordinetur, Ivo Carnot., CLXI, 579. Quod ordinationes fieri non debeant nisi in loco certo et religioso, *ibid.*, 451. — In quibus locis primates vel patriarchæ debeant ordinari, Gratianus, CLXXXVII, 385. Apostolica permissione unus Ecclesiæ clericus in altera valeat ordinari, *ibid.*, 557.

De titulo, examine, ætate, qualitatibus ordinandorum. Nullus clericus est ordinandus nisi ad titulum alicujus ecclesiæ, civilis, vel vici, vel martyrii, S. Leo Magn., LVI, 510. — Quod nulli ordiandi sint, nisi alicui attributi sint, Ivo Carnotensis, CLXI, 451. — Clerici olim nulli ordinabantur nisi alicui titulo addicti, S. Gregor. Magnus, LXXVII, 461. Non sine titulo ordinabantur, *id.*, LXXVIII, 481. — Quod sine certo titulo ordinandi non sunt sacerdotes, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 451. — Irrita sit ordinatio sine titulo facta, Gratian., CLXXXVII, 535. — Ordinari non licet absque titulo, Robert. Pull., CLXXXVI, 1107. | In ordinationibus clericis mores ac merita singulorum communi consilio ponderare solemus, S. Cyprianus, IV, 518. Ætates et conditiones et merita singulorum discernuntur, *ibid.*, 530. Expectanda non sunt humana testimonia, cum præcedant divina suffragia, *ibid.*. — Ordinandi in quo probandi, S. Leo Magn., LIV, 618, 649. Cum grandi examinatione, *ibid.*, 708. Ordinatio sine examine reprobata, *id.*, LVI, 595. — Clerici accurate, antequam ordinentur, examinandi, S. Gregor. Magn., LXXVII, 694. Quas præcipuas condiciones in ordinationis Gregorius requireret, *ibid.*, 575, 696. Quas concilia olim requirerent, *ibid.*. De quibus nunc examinentur, *ibid.*, 696. Ordinandorum mores olim diligenter examinabantur, *id.*, LXXVIII, 481. De quibus examinandi ii qui in sacro sunt ordine collocandi, *id.*, LXXVII, 532, 641, 696. — De examinatione ante ordinationem, Regino Prum., CXXXII, 267. Qualiter episcopus ordinandus examinabitur, *ibid.*, 279. — De examinando eo qui ad clericale iunus accedit, Ivo Carnotensis, CLXI, 450, 459. — De presbyteris qui sine examine sunt procelli, Burchard., CXL, 627. — Quod prius examinari debeant qui episcopi sunt ordinandi, Ivo Carnot., CLXI, 347, 348. — Qui ordinandi sunt, feria quarta ad examinationem conveniant, Gratianus, CLXXXVII, 140. De iis qui sine examinatione ordinantur, et postea peccata sua confitentur, *ibid.*, 142. Non recipit ordo ecclesiasticus eum, qui sine examinatione vel postea confessus ordinatur, *ibid.*, 587.

Ordinandorum ætas, S. Siricius papa, XIII, 1142. — Presbyteri qua ætate ordinandi, S. Leo Magn., LVI, 445. Ante 25 ætatis annos non clerici ordinentur, *ibid.*, 635. Clerici qua ætate ordinaudi, *ibid.*, 420, 560, 868. — Nulli ad ordines sacros nisi ætate proceliores, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 644. — Nullus ordinetur clericus ante tricesimam ætatis annum, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 280. — Ante viginti quinque annos non ordinentur, Conc. Arel., LXXXIV, 245. De ætate diaconorum, *ibid.*, 35. — Presbyterum minus triginta annorum minime ordinandum, Conc. Neoc., LXXXIV, 110. Ut diaconus ante viginti quinque annos, et sacerdos ante triginta annos non ordinetur, *ibid.*, 245. Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 266. Qua ætate episcopi vel presbyteri, *ibid.*. De numero annorum quo sacerdotes et levites ordinentur, *ibid.*, 273. De legitima ætate ordinandi presbyteri, *ibid.*, 577. — Ut diaconus ante 25 et sacerdos ante 30 annos non ordinetur, Isidorus Mercat., CXXX, 581. Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 402. Qua ætate episcopi

vel presbyteri, *ibid.*, 268, 581. — Ut diaconus ante 25 annos et sacerdos ante 30 non ordinetur, Regino Prum., CXXXII, 577. Qua ætate episcopi vel presbyteri consecrantur, *ibid.*, 578. — Ne laicus fiat episcopus ante 30 annos, Burchardus, CXL, 555. Quod episcopus vel presbyterum ante triginta annos ordinare non liceat, *ibid.*, 627. De presbyteris qui ante 25 annos ordinantur, *ibid.*. Quod ante 25 annos diaconi non sint ordinandi, *ibid.*. — Qua ætate diaconi consecrandi sint, Ivo Carnot., CLXI, 453, 452. De ætate ordinandorum, *ibid.*, 1155 et seq., Hugo de S. Victore, CLXXVI, 452. — Necessitate exigente 25 annorum presbyteri ordinentur, Gratianus, CLXXXVII, 580. — De ætate ordinandorum ita decrevit Nicolaus papa, Petrus Lombardus, CXII, 908.

Ordinari nonnunquam indignos non secundum Dei voluntatem, sed secundum humanam presumptionem, Conc. Carth., III, 1027. — Ætates, conditiones et merita singulorum discernuntur ut digni ad ecclesiasticum gradum promovantur, S. Cyprianus, IV, 530. — Ordinandi debent esse sine crimine, S. Augustinus, XLIV, 561. — Irreprehensibiles ordinentur episcopi, S. Leo Magn., LIV, 672. — Nulli ad ordines sacros nisi ætate proceliores, et mundi opere admittantur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 644. Nec illi quorum vita reprehendi potest, *ibid.*, 678. Ut nullus clericus ordinetur nisi fuerit vite probabilis, *id.*, LXXXIV, 192. De criminosis ut ad clerum non promoveantur, *ibid.*, 805. Quales vel qualiter ad sacros ordines accedant, *id.*, XCIX, 1002. — Diaconus non est promovendus nisi castitatem profiteatur, Isidorus Mercat., CXXX, 584. Diacones uxorati modo caste vixerint, ordinari possunt sacerdotes, *ibid.*, 453. Diaconi conjugati non promoveri debent ad sacerdotium, *ibid.*, 593. Diaconi protestantes se non posse continere, an promoveri debeant ad sacerdotium, *ibid.*, 261. Ordinandi qualis debeat esse morum ornatus, *ibid.*, 1012. Quales vel quam docti debeant ordinari episcopi, *id.*, CXXXVIII, 599. Ut nemo litterarum nesciens promoveatur ad clerum, *ibid.*, 101. Quod clerici criminosi nequeant promoveri, *ibid.*. — Nec illiterati, Burchardus, CXL, 628. — Ut dignus vita et moribus ad sacros ordines eligatur, Ivo Carnot., CLXI, 551. Ut ordinandus ad diaconatum matrimonio renuntiet, *ibid.*, 524. Caste se victores promittant, ut diaconos vel presbyteros ordinandi, *ibid.*, 1155. De qualitate ordinandorum, *ibid.*, 1159 et seq. Qui laici debeant ordinari, *ibid.*, 1151. De continentia ordinandorum, *ibid.*, 1149 et seq. Subdiaconus continentiam observare oportet, *ibid.*, 1152. Ad sacros ordines non accedat nisi virgo aut probata castitatis, *ibid.*, 1153. In tribus gradibus constituti etiam ab uxoribus abstineant, *ibid.*. Ministris altaris cum episcopis et presbyteris est eadem lex continentia, *ibid.*. In minoribus ordinibus constituti uxorem ducant nisi voto aut religioso habitu prohibeantur. Lectores aut uxores ducant, aut continentiam profiteantur, *ibid.*, 1154. — Quales sunt eligendi ad sacros ordines, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 452. — Non ordinentur nisi vocati, Robert. Pull., CLXXXVI, 922. — Non ordinetur diaconus, nisi castitatem fuerit professus, Gratianus, CLXXXVII, 142. Non fiat subdiaconus qui se caste victorum non promiserit, *ibid.*, 155. Ad subdiaconatum accessuri continentiam profiteantur, *ibid.*, 157. (Vide articulum De subjecto sacramenti ordinis.)

VI. — De variis ordinibus.

De ordinandis. — S. Caius papa, V, 181. De ordinibus ecclesiasticis, *ibid.*, 190; Collect. can., LXXXIV, 32 et seq., Alcuin., CI, 1251. — De gradibus ecclesiasticis, Raban. Maur., CVII, 299. De sacris ordinibus, *id.*, CXII, 1195. — Gradus clericorum varii, Ratherius, CXXXVI, 608. — De ordinibus sacris, Burchardus, CXL, 681; Ivo Carnot., CLXI, 445 et seq.; CLXII, 514 et seq.; Honor. August., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 451 et seq.; CLXXVII, 599 et seq.; Gratianus, CLXXXVII, 136 et seq.; Petrus Lombardus, CXII, 900 et seq.; Sicard. Crim., CXIII, 61. — De sex ordinibus clericorum, Innocentius III, CCXVII, 775.

De tonsura clericali. — Clericalis tonsura, S. Gregorius Thronensis, LXXI, 832. — Clericalis coronæ prima mentio, S. Gregorius Magnus, LXXI, 1078. Clericalis dignitas per comam tonsuram tribuitur, ex more vetusto Romanæ Ecclesiæ, *id.*, LXXVIII, 212, 456. Idque fit ante ultimam ordinationem susceptionem, *ibid.*, 456. Apud Græcos in lectoris ordinatione tonsura clericalis datur, *ibid.*. Tonsura ecclesiastica auctor fuit S. Petrus apostolus, *ibid.*. Quid significet tonsura clericalis *ibid.*. Hæc non est duplex sed unica tonsura, *id.*, LXXVIII, 457. Antiqua sancti Petri et priscorum clericorum corona representat rotundam Christi spinam, *ibid.*. — De tonsura clericorum,

S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 779; Aleuin., Cl, 1235; Amal. Met., CV, 821, 1081, 1234; Raban. Maur., CVII, 298; CXLII, 1167; Isidor. Mercat., CXXX, 340; Regin. Prum., CXXXII, 393; Joann. Rothomag., CXLVII, 28, 65; Ivo Carnot., CLXI, 443; Honor. August., CLXXII, 602, 603; Hugo de S. Victore., CLXXVI, 422; Anselm. Havelb., CLXXVIII, 1101. — Ex apostolica doctrina emanavit tonsura, Joann. Rothomag., CXLVII, 28. — Tonsura vel vestis religiosa in minori etate suscepta a parentibus irrita fieri potest, Gratian., CLXXXVII, 1105. — Quis corona designet, Gerboh., CXCI, 1269; Petrus Cant., CCV, 485.

De ostiariis. — Ostiarius primus clericatus gradus tempore Paulini, S. Paul. Nol., LXI, 535, 536. Illorum antiquum ministerium in Ecclesia noctu cubendi et vigiliis ducendi, *ibid.*, 537, 538. — Ostiarius debet esse senex etate et moribus, S. Benedict., LXVI, 901. — Ostiarii, quo missae loco ordinantur, S. Greg. Magn., LXXXVIII, 475. Ritus ordinandi ostiarii, *ibid.*, 218. Ostiariorum mentio in Patribus antiquis, *ibid.*, 476. Officia ostiarii, *ibid.*, 477. — De ostiariis, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 794; LXXXIII, 295. Qualiter ostiarii fiant, *ibid.*, LXXXIV, 201. — Quare dicitur ostiarius, Aleuin., Cl, 1132. Ostiariorum officium in lege veteri, *ibid.* In lege nova, *ibid.*, 1132, 1234. — De ostiariis, Amal. Met., CV, 822, 1085; Raban. Maur., CVII, 305. — Qualiter ostiarii ordinantur, Isidor. Mercat., CXXX, 339. — Ostiarius qualis esse debet, Rather., CXXXVI, 315. — Ostiariorum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 207; Lanfranc., CL, 629; Ivo Carnot. CLXI, 514; Steph. August., CLXXII, 1276. — De ordinatione ostiariorum, Ivo Carnotensis, CLXI, 448; Gratian., CLXXXVII, 136. — Unde ostiarius dicitur, Magister Baud., CXCLII, 1105. — Ubi Christus ostiarii officium exercuerit, *ibid.*; Ivo Carnot., CLXII, 514. — Cum ordinantur, claves Ecclesiae ab episcopo traduntur, Ivo Carnot., CLXII, 514.

De lectoribus. — De lectoris officio, S. Cyprian., IV, 319. Lectores Evangelium legant, *ibid.* — Nullus lector vasa sacra contingat, S. Silvester, VIII, 835. — Lectores et habere et filios procreare possunt, S. Leo Magn., LIV, 1204; LVI, 545. Cum ad pubertatem pervenerint, cognatur vel uxorem ducere, vel continentiam profiteri, *ibid.*, LVI, 868. — Lectoribus arrogantia vitium familiare, S. Benedict., LVI, 605. — Lector psalmum qui populo exponendus esset, perlegebat, S. Augustinus, XXXVII, 1781. Lector recitat Evangelium, *ibid.*, XXXVIII, 453, 1171. Pueri in lectorum gradu, *ibid.*, XXXIV, 1049; XXXIX, 1550. — De lectore, S. Gregor. Turon., LXXI, 963, 918, 273, 763. — Epistola olim in missa a lectoribus legebatur, S. German. Paris., LXXVIII, 479. Evangelium a lectoribus in missa lectum, *ibid.* Lectores locum habent inter gradus clericales, *ibid.*, 314. Datur lectoribus libertas uxorem ducendi, *ibid.* Lectores prohibentur vacare aleis, et ebrietati, *ibid.* Lectores qui Quadragesimam, feriam quartam, vel Parasceven non jejunaverint, deponantur, *ibid.* Apud Graecos lectoratus ex minoribus ordinibus a lux confertur, *ibid.*, 436. Ordinatio lectorum apud Graecos, *ibid.* Quo missae loco fiat lectorum ordinatio, *ibid.*, 475. Lectorum velus mentio in Ecclesia, *ibid.*, 478. Priscis Ecclesiae temporibus lectores in missa legebant Evangelium et Epistolam, *ibid.*, 479, 547. Munus fuit lectorum sacros codices servare, *ibid.* — Lectores apud Graecos quomodo ordinati, S. Gregor. Magn., LXXXVIII, 511. — De lectoribus, S. Isidor. Hispalensis, LXXXIII, 791. Qualiter lectores fiant, *ibid.*, LXXXIV, 201. Eorum officium, Aleuin., Cl, 1234. Eorum officium in veteri lege, *ibid.*, 1232. — De lectoribus, Amal. Met., CV, 823, 1084; Raban. Maur., CVII, 305; Isidor. Mercat., CXXX, 285; Ivo Carnot., CLXI, 445; Honorius August., CLXXVI, 424; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 424; CLXXVII, 400; Petrus Lombardus, CXCLII, 901. — De ordinatione lectorum, Ivo Carnot., CLXI, 445, 1158; Steph. August., CLXXII, 1276; Gratian., CLXXXVII, 136. — Lector clericus qualis esse debet, Rather., CXXXVI, 315. — Lectorum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 208; Ivo Carnot., CLXII, 514; Steph. Augustod., CLXXII, 1276. — Lectores aut uxores ducant, aut continentiam profiteantur, Ivo Carnotensis, CLXI, 1154; Gratianus, CLXXXVII, 181.

De acolythis. — Benedictio acolythi, S. Germ. Paris., LXXII, 318. — De acolythis, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 293; LXXXIII, 793. Quemadmodum acolythi fiant, *ibid.*, LXXXIV, 200. — Unde dicitur acolythus, aut quale ministerium habet, Aleuin., Cl, 1152. Acolythorum in veteri lege officium, *ibid.*, 1252. — De acolythis, Amal. Met., CV, 821, 1085; Raban. Maur., CVII, 304. — Quemadmodum acolythi ordinantur, Isidor. Mercat., CXXX, 339. — De ordinatione acolythorum, Ivo Carnot., CLXI, 447,

1157. Ordo acolythorum, *ibid.*, CLXII, 514. — De acolythis, Honorius Augustod., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 425; CLXXVII, 400; Petr. Lomb., CXCLII, 912; Innocent. III, CCXVII, 775. — Quartus ordo acolythorum est, Magist. Baud., CXCLII, 1104. — Quando hoc officium Christus implevit, Ivo Carnot., CLXII, 515; Magister Baud., CXCLII, 1104. — Acolythi quare teneant cereos accensos ad Evangelii decantationem, Adanuis Scot., CXCVIII, 709. — Quid sit eorum ministerium, Innocent. III, CCXVII, 775.

De exorcistis. — Exorcismus demonia ex obsessorum corporibus ejiciebant, Tertull., I, 415. — Exorcismus energumenis manus imponant, S. Leo Magnus, LVI, 865. Exorcizare vetitum his qui ab episcopo non sunt ordinati, *ibid.*, 717. — Exorcismus ordinatio, S. Germ. Paris., LXXII, 517, 519. Benedictio exorcistae, *ibid.*, 519. Exorcistae fuisse leguntur in Actibus apostolorum, *ibid.*, LXXVIII, 535. Sancta Ecclesia inter gradus ecclesiasticos exorcistarum etiam ministerium habet, *ibid.* Exorcistae diabolum multis increpationibus lacessunt, *ibid.*, 568. Quo missae loco fiat exorcistarum ordinatio, *ibid.*, 475, 480. Apud veteres Patres exorcistarum mentio in Ecclesia, *ibid.* Etiam apud gentiles, *ibid.* — De exorcistis, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 792. Qualiter exorcistae fiant, *ibid.*, LXXXIV, 200. — Eorum officium in lege veteri, Aleuin., Cl, 1232. In Ecclesia, *ibid.*, 1234. — De exorcistis, Amal. Met., CV, 1084; Raban. Maur., CVII, 304; Isidor. Mercat., CXXX, 285; Ivo Carnot., CLXI, 444; Honor. Augustod., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 424; Petrus Lombard., CXCLII, 912. — Exorcistarum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 208. — De ordinatione exorcistarum, Ivo Carnot., CLXI, 448, 1158; Steph. Augustod., CLXXII, 1276; Gratian., CLXXXVII, 136. — Tertius ordo exorcistarum est, Magist. Baud., CXCLII, 1105. — Quando exorcistae officium exercuerit Christus, *ibid.*; Ivo Carnot., CLXII, 515.

De subdiaconis. — Continentia etiam subdiaconis imposita, S. Leo Magn., LVI, 871. — Subdiaconatus officium, S. Greg. Turon., LXXI, 275. Subdiaconus vinum consecrandum altari offerebat, *ibid.*, 875. — Castitas subdiacono cum ordinari commendata, S. Germanus Paris., LXXII, 519. Benedictio subdiaconi, *ibid.* Allocutio ad subdiaconum ordinandum, *ibid.* — Nullus subdiaconus ordinandus, nisi castitatem promittat, S. Gregor. Magn., LXXIV, 507. In Ecclesia Romana subdiaconi celibatum observant, *ibid.* Ad continentiam non cogantur subdiaconi in Sicilia jam ordinati, sed ordinandi deinceps eam promittant et servant, *ibid.*, LXXVII, 503, 504. Subdiaconatus in sacris ordinibus Gregorii saeculo non numerabatur, *ibid.*, 506. Subdiaconi Ecclesiae Romanae continentiam servabant, *ibid.* Contraria in Sicilia vigeat consuetudo, *ibid.* Pelagii constitutione sancitum est ut aut a conjugio suae, aut a ministerio suo abstinerent, *ibid.*, 710. Hanc Pelagii constitutionem moderatur Gregorius, *ibid.*, 506. At prohibet deinceps ullum in Sicilia subdiaconum ordinari qui continentiam non promittat, *ibid.* Subdiaconi psallant in Ecclesia, et quae legenda sunt ipsi legant, *ibid.*, 1558. Epistolarum liber olim non tradebatur subdiacono in sua ordinatione, *ibid.*, LXXVIII, 484. Neque ad ejus munus pertinebat legere epistolam ad missam, *ibid.* Subdiaconi quo missae loco ordinentur, *ibid.*, 475. Subdiaconatus non erat ordo sacer, *ibid.*, 482. Prohibebantur subdiaconi tangere vasa sacra, *ibid.* Subdiaconus non ordinatur per impositionem manuum, *ibid.*, 230, 493. Ordinatur per porrectionem calicis vacui et vacuae patene, *ibid.* Olim non tradebatur subdiacono in sua ordinatione liber Epistolarum, *ibid.*, 484. Subdiaconi apud Graecos ordinantur per manus impositionem juxta Constitutiones apostolicas, *ibid.*, 508, 510. Quemadmodum subdiaconi constituuntur, *ibid.*, LXXXIV, 200. — Subdiaconi et eorum officium in lege veteri, Aleuin., Cl, 1232. In lege nova seu Ecclesia, *ibid.*, 1132, 1154. — Quod subdiaconi non debeant benedicere, Amal. Met., CV, 881. — De subdiaconis, Raban. Maur., CVII, 305. — De ministerio subdiaconum, Isidor. Mercat., CXXX, 285. Non oportet subdiaconos licentiam habere in secretarium ingredi et contingere vasa Domini, *ibid.*, 288. — Subdiaconus qualis esse debet, Rather., CXXXVI, 315. — De subdiaconis caste non viventibus, Alexander II, papa, CXLVI, 1408. — Subdiaconum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 200. Subdiaconus Evangeliorum codicem super dextrum cornu altaris ponat, *ibid.*, 32. Casula exuta epistolam legat, *ibid.*, 54, 75. Olim in choro remanebat, excepto tempore ministracionis suae, *ibid.*, 35, 75. Vestes subdiaconi, *ibid.*, 32. — De subdiaconibus, S. Guillelm., CL, 1020; Ivo Carnot., CLXI, 221. — De ordinatione subdiaconum, Ivo Carnot., CLXI, 447, 1157. — De officio et ordinatione et continentia subdiaconum, Steph. August., CLXXXI, 277. — Ordo subdiaconatus a quo icm?

poro sacer esse censetur, Robert. Pull., CLXXXVI, 1109. — Quatuor ordo subdiaconorum est, Magist. Baud., CXCLII, 1104. — Ubi Christus hoc officio functus sit, Ivo Carnotensis, CLXII, 515; Magist. Baud., CXCLII, 1104. — Inter ordines sacros subdiaconatus de novo insertus est, Petr. Cant., CCV, 168.

De diaconis. — Diaconorum ordinationes quomodo faciendæ, Conc. Carthag. in, 1036. — Diaconos apostoli sibi constituerunt, episcopatusque et Ecclesie ministros, S. Cyprianus, IV, 396. Solemnibus adimpletis diaconus calicem offert presentibus, *ibid.*, 485. Apud diaconum exomologesis, *ibid.*, 259. — Diaconi vocati ministri simplices, Lactant., VII, 505, 606. Item et ministri Dei, *ibid.*. — De diaconis parochiarum et diaconis cardinalibus urbis Romæ, S. Silvester, VIII, 835. — Consecratio Domini sanguinis diacono commissa, S. Ambrosius, XVI, 81. Ad continentiam tenebantur, *ibid.*, 342. — Diaconi Evangelium lectabant, S. Hieronymus, XXII, 1200. Diaconus publice recitabat offerentium nomina, *ibid.*, XXV, 175. — Diaconi officium, S. August., XXXVIII, 1398; S. Leo Magnus, LIV, 436. Diaconorum ordinatio, *ibid.*, LV, 111, 630. Diaconi quales esse debeant, et eorum officia, *ibid.*, LVI, 756. Eorum continentia, *ibid.*, 438. De numero diaconorum, *ibid.*, 757. — Diaconus silentium in missa indicit, S. Gregor. Turon., LXXI, 421. Calicem offert ad altare, *ibid.*, 748. — Oratio ad diaconum ordinandum, S. Germ. Par., LXXII, 520. — Diaconi septem tantum olim in Ecclesia Romana ordinabantur, S. Greg. Magnus, LXXV, 212, 265. Regionarii dicebantur, *ibid.*. Cardinales, *ibid.*, 266. Diaconi predicationi et elemosinis vacent, *ibid.*, LXXVII, 1535. Quondam diaconi Evangelium inter miserum sollemniter cantare ceperant, *ibid.*. Diaconus quo missæ loco ordinetur, *ibid.*, LXXVIII, 475. Diacono cum ordinator, cur solus episcopus manus imponat, *ibid.*, 221, 483, 487. Manus impositio sola est materia essentialis diaconatus, *ibid.*, 493. Diaconi ordinatio iuxta Græcos, *ibid.*, 509. Olim in ordinatione non porrigebatur liber Evangeliorum diacono, *ibid.*, 487. Ex veteri consuetudine, diaconi Evangelium legunt in missa, *ibid.*, 498. Olim in Gallia mos inoleverat ut manus diaconis in ordinatione ungeretur chrismate, *ibid.*, 489. Formula ordinationis diaconi, *ibid.*, 221. Diaconi sacram communione porrigebant fidelibus, *ibid.*, 535. Diaconi est monere populum ad humilitatem, *ibid.*, 563. Quemadmodum diaconi constituantur, *ibid.*, LXXXIV, 200. — Diaconi sobrie, caste atque cum pudicitia vivant, Carol. Magnus, XCVII, 207. — Diaconi cantare aliud in Ecclesia præter Evangelium prohibitum, S. Agobard., CIV, 356. — Cur sit diaconus in ambone versus ad meridiem, Amal. Met., CV, 1322. — Diaconus aleæ aut ebrietati deserviat, aut desinat, aut certe damnetur, Isidorus Mercat., CXXX, 19. De diaconibus ne corpus Christi tradant presbyteris, vel ante presbyteros communicent, *ibid.*, 266. Non oportet diaconum panem dare, nec calicem benedixere, *ibid.*, 289. Qua ætate diaconi ordinentur, *ibid.*, 377. — Ut diaconus, si necesse est, suscipiat confessionem, Regim. Prum., CXXXII, 347. Ut diaconus ante 25 annos non ordinetur, *ibid.*, 377. — Qualiter ordinandi sint diaconi, Ivo Carnot., CLXI, 447. — Si diaconus in fornicatione, aut perjurio, aut furto, aut homicidio captus fuerit, ab officio suspendatur, Burchard., CXL, 657. Ut diaconi coram presbyteris non sedent, *ibid.*, 662. — Diaconorum origo et officium, Joannes Rothomagus, CXVII, 200. — Diaconi officia diversa, Laufranc., CL, 629. — Diaconi non audeant res Ecclesie sibi creditas commutare vel vendere, Ivo Carnot., CLXI, 235. Qualiter ordinandi sint diaconi, *ibid.*, 447. Quomodo diaconi in criminis lapsi reconciliari debeant, *ibid.*, 459. Lex continentie diaconibus imposita, *ibid.*. Non ordinetur diaconus, nisi castitatem fuerit professus, *ibid.*, 1152. — Diacono Evangelium lecturo, cur datur benedictio, Rupert., CLXX, 31. — Diaconus Evangelium lecturus, cur ab austro vadit versus aquilonem, Rupert. CLXX, 83. — Ante annum vicissimum quantum non ordinandi diaconi, S. Bernard., CLXXXII, 1077. Diaconus illusionem nocturnam passus ministrare, ea die non debet, *ibid.*, 1111. — Apud eos etiam in absentia sacerdotum fiebat exomologesis, Rupert. Pull., CLXXXVI, 1085. — Absque apostolica licentia dalmaticis non diaconis uti licet, Grat., CLXXXVII, 151. Non diaconis in consecratione, chrismate manus perungere licet, *ibid.*. — Officium diaconorum, Magist. Baud., CXCII, 1108. Ubi Christus diaconi officio functus, *ibid.*. — Diaconi debent esse scientia et moribus perfecti, Petr. Cant., CCV, 183. Diaconi officium non est predicare ex auctoritate, *ibid.*, 184. Diaconorum qualis esse status debet, *ibid.*, 185. — De benedictione quam diaconus petit et accipit, Innocent. III, CXXVII, 821.

De ordinatione presbyteri. — Qua die sacerdos ordinandus est, S. Leo Magnus, LIV, 620. Qua ætate, *ibid.*, LVI,

445. Quid de presbytero qui ante ordinationem commiserit carnale peccatum, *ibid.*. — Manus impositio sola est materia essentialis presbyteratus, S. Gregor. Magnus, LXXVIII, 492. Ordinatio per manuum impositionem ab episcopis fieri solita, *ibid.*, 495. Qualiter presbyteri ordinentur, *ibid.*, LXXXIV, 189. — De ordinatione presbyterorum, Carol. Magnus, XCVII, 551; XCI, 949; Burchard., CXL, 635. — Qualiter debeant ordinari presbyteri, Ivo Carnot., CLXI, 447, 450. Quod Abraham primus appellatus est presbyter, et cur presbyter nominetur, *ibid.*, 451. Qualiter ordinetur presbyter, *ibid.*, 1157. Presbyterorum ordo a filiis Aaron sumpsit exordium, *ibid.*, CLXII, 518. De ordinatione sacerdotum, *ibid.*, 519. Officio sacerdotis quando usus est Dominus, *ibid.*. — De presbyteris, Bonifacius August., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 429; CLXXVII, 401. — Qualiter ordinetur presbyter, Gratianus, CLXXXVII, 135. Nec presbyteris, nec diaconis in consecratione chrismate manus perungere licet, *ibid.*, 154. Caste se victores promittunt in presbyteros ordinandi, *ibid.*, 156. Ordinationes presbyterorum vel levitarum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 567. Quare de Dominico ordinentur sacerdotes, *ibid.*. — De presbyteris, Petr. Lombard., CXCII, 901. — Ordinandi sacerdotes et episcopi apostoli, Alanus de Insulis, CXX, 370. (Vide articulum, De conditionibus ad licite suscipiendum ordinem.)

De ordinatione episcoporum. — Episcopi in ætate antiqui et probati eligebantur, Tertull., I, 409. — Ne unus episcopus episcopum ordinare præsumat, S. Iulius, III, 1157. — Ordinatio episcopi quomodo fiebat, et quis eligebatur, S. Hieronymus, XXII, 1193. — A metropolitano comprovinciales episcopi consensu exarcho ordinentur, metropolitani ab ipso exarcho, S. Leo Magnus, LIV, 618, 619. Qua die ordinandi sunt episcopi, *ibid.*, 620. Ordinatione episcopi provinciali metropolitano reservanda, *ibid.*, 655. De episcoporum ordinatione, *ibid.*, 656. Quibus in locis episcopi debeant ordinari, *ibid.*, 654. Ut nemo sine consensu plebis ordinetur episcopus, *ibid.*, 666. Ut nullus invitatus ordinetur antistes, *ibid.*, 675. Episcoporum vœtio, *ibid.*, 541. Comprovinciales episcopi cum metropolitano iudicio eos consecrant, *ibid.*, 1205. Episcoporum consecratio, *ibid.*, LV, 115. Natale eorum dictus dies consecrationis, *ibid.*, 116, 119. Episcopus ante ordinationem examinandus et quomodo, *ibid.*, LVI, 879. Episcopi et laici non ordinandi, *ibid.*, 408, 581. Nemo ordinandus episcopus extra consensum Sedis apostolicæ, hoc est primatis, *ibid.*, 737. Vel metropolitani, *ibid.*, 520, 575, 711, 716. Episcoporum ordinationes non differendæ, ac intra tres menses fiant, nisi necessitas prorogari coegerit, *ibid.*, 547. In ordinatione iustitiam episcopo placita concilii ab ordinantibus, *ibid.*, 869. Episcopi a quibus et quomodo ordinandi, *ibid.*, 590, 711, 716, 867. Ne unus episcopus episcopum ordinare præsumat, *ibid.*, 521. Non minus quam a tribus episcopis ordinandus, *ibid.*, 452. In aliena provincia quondam debet episcopus ordinari ab episcopis vicinis, *ibid.*, 405. Nemo laicus vel ordinandus episcopus, nisi per gradus ordinum inferiorum probatus, *ibid.*, 571, 578. Quando ex alia Ecclesia sumendus episcopus, *ibid.*, 579. Electorum episcoporum examinatio ab episcopis aliquando commissa priusquam ordinentur, *ibid.*, LXXVII, 874, 875. Aliquando commissæ subdiacono rectori patrimonii ecclesiastici, simul et episcopo, *ibid.*, 1079. Laici ejusdemque meriti sint ab episcopis arcendi, *ibid.*, 576, 577, 717, 784, 788, 812, 871, 1018. Episcopi ordinatio, *ibid.*, 1191. Quot episcopi adesse debeant ut testes in episcopi ordinatione, *ibid.*. Ordinatio illa est legitima quæ orationis suffragio fuerit examinata, *ibid.*, 545, not. Episcopi contra canones ordinati pœni, *ibid.*, 1201, 1205. Episcoporum contra canones ordinationum pœna, *ibid.*. Recens ordinati episcopi litteras communicatorias ad alios episcopos mittebant, *ibid.*, 518, not. Ordinationis episcopi dies anniversarius notemini ritu olim celebrabatur, *ibid.*, 735, not. S. Gregorii tempore Sicilia et aliarum provinciarum Italian episcopi a Romano pontifice consecrabantur, *ibid.*, 445, not., 580, 576. Episcopus Salomæ absque suo consensu ordinari prohibet Gregorius, *ibid.*, 678. Ordinatio episcoporum a tribus episcopis olim fieri solita, *ibid.*, LXXVIII, 406. Manus impositio sola est materia essentialis episcopatus, *ibid.*, 491. De quibus episcopi ordinandi non sunt, *ibid.*, LXXXIV, 36. Ne per præmium ordinentur episcopi, *ibid.*, 58. Ne per ambitum, *ibid.*. Ne sine metropolitano, *ibid.*. Ne a doctis episcopis, *ibid.*, 59. Potentibus populo ordinare episcopi, *ibid.*, 40, 171. De episcopis ordinatis et a populo non susceptis, *ibid.*. De non differenda ordinatione episcoporum, *ibid.*, 40, 171. De ordinandis episcopis cum concilio metropolitano et finitimorum episcoporum, *ibid.*, 130. Non debere in vicis et in villis episcopos ordinari, *ibid.*, 154. Quales debeant ordinari episcopi, *ibid.*, 190. Qualiter consecrantur,

ibid., 200. Ut episcopus cum ordinatur, cum consensu metropolitani tres eum ordinent episcopi, *ibid.*, 241, 251, 253, 257. De episcopis ordinandis, *ibid.*, 291, 372, 374. Nullus laicus ante anni conversionem episcopus ordinetur, *ibid.*, 297. Nullus invitus ordinetur episcopus, *ibid.*. De evacuanda ordinatione quæ absente metropolitano fuerit facta, *ibid.*, 374. Ut indignus nullus efficiatur episcopus, *ibid.*, 637. Ut nullus contra ordinem canonum efficiatur episcopus, *ibid.*, 638. Quod potentibus clericis vel populis, nemo debeat episcopus ordinari, *ibid.*, 689. Quod non oporteat contemptis clericis ecclesiarum de laicis episcopos ordinari, *ibid.*. Quod non habeantur episcopi quos nec clerus elegit, nec populus exquisivit, nec provinciales episcopi consecrarent, *ibid.*. Irreprehensibiles ordinentur episcopi, *ibid.*, 771. De removendis episcopis qui illicite ordinati sunt, et ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.*, 790. Indiculus regis ad metropolitani ut designatum episcopum ordinet cum suis comprovincialibus, *ibid.*, LXXXVII, 901, 902. Decretum cleri et plebis Ecclesie Laudunensis de electione Henedulfi episcopi ad Hincmarum metropolitani et episcopos provincie, ut illum ordinent, *ibid.*, 909. Epistola cleri et Ecclesie vacantis ad metropolitani ut electum ab ipsis episcopum consecrare dignetur, *ibid.*, 912. Examinatio Wileberti (atalaunensis ordinandi episcopi per Hincmarum metropolitani, astantibus provincie Remensis et aliarum provinciarum episcopis, *ibid.*, 915. Professio Adalberti futuri episcopi Morinensis Hincmaro Remorum archiepiscopo ante ordinationem oblata, *ibid.*, 916. Professio altera generalis ordinandi archiepiscopi, *ibid.*, 917. Tractoria Prudentii episcopi Tricastini quam per vicarium misit ad ordinationem Aeneas Parisiensis, *ibid.*, 918. Documentum de ordinatione Eleotramni episcopi Rhedonensis, *ibid.*, 919. Canonica littera ab ordinantibus data Hedenulfo episcopo Laudunensi, ad clerum et plebem Ecclesie Laudunensis, *ibid.*. Electio, consecratio et inthronizatio Gauzberti episcopi Cadurcensis, *ibid.*, 924. Electio, consecratio et inthronizatio Berelli episcopi Rotensis, *ibid.*, 926. De ordinatione episcopi, XCIX, 1005, 1006, 1007. — Qualiter episcopus ordinetur in Romana Ecclesia, Alcuin., CI, 1236. De ordinatione episcoporum, CI, 1097, 1105. De ordinatione episcopi suburbicarii a summo pontifice, CV, 59. Decretum de electo episcopo quod legat notarius regionarius, *ibid.*, 61. Vocatorie, *ibid.*. Decretale quod legit diaconus designato episcopo, *ibid.*, 64. Promissio fidei episcopi, *ibid.*, 61. Cautio episcopi, 64. Indiculus episcopi, *ibid.*, 72. Synodale quod accipit episcopus, *ibid.*, 74. — De ordinatione archiepiscoporum et reliquorum episcoporum, Isidor. Mercat., CLXX, 67. Qualiter debeant ordinari episcopi, *ibid.*, 45, 68, 237, 261, 268, 333, 343, 377, 378, 379, 377, 378, 1123. — De ordinatione episcopi, Regia. Prum., CXXXI, 378; Atto Vercell., CXXXIV, 68; CXXXVI, 338; CXXXVIII, 398. Quod potentibus clericis vel populis nemo debeat episcopus ordinari, CXXXVIII, 398. Iudicio multitudinis ordinationes fieri non debere, *ibid.*, 399. Ut episcopi qui ordinantur, ab ordinantibus suis epistolas accipiant, *ibid.*. Quales vel quam ducti debeant ordinari episcopi, *ibid.*. Qualiter consecratur, *ibid.*. Canones agnoscat antequam ordinentur, *ibid.*. De laicis non temere faciendis episcopis, *ibid.*, 393. Veterum statuta servanda sunt in ordinatione episcopi, *ibid.*. Preter sententiam metropolitani non ordinetur episcopus, *ibid.*. Ut episcopus non ordinetur in dice-

cesi quam episcopus nunquam habuit, nisi cum voluntate episcopi ad quem ipsa diocesis pertinet, *ibid.*. Agroti episcopo ordinari successor potest, *ibid.*, 400. De ordinatione patriarcharum, *ibid.*. — Qui episcopi sunt ordinandi, quod debeant prius examinari, Burchard., CXL, 534. Diligentissime probentur, antequam ordinentur, *ibid.*, 532. Quod nullus ordinari episcopus debeat, nisi ex conventionione, *ibid.*, 533. Quod ordinationes episcoporum apostolica auctoritate a cunctis provincialibus fieri debeant, *ibid.*. Ne laicus fiat episcopus ante 30 annos et ante anni conversionem, *ibid.*. Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatum debeat officium perveniri, *ibid.*, 534. Ut episcopus non ordinetur minus quam a tribus, et si fieri possit archiepiscopus ab omnibus comprovincialibus, *ibid.*, 536. De abiectione ejus quem duo præsumpserint ordinare episcopi, *ibid.*, 537. De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, *ibid.*. De Wamba rege Gailorum, qui contra canones in quadam villa episcopatum fecerat, quomodo annullatum est, *ibid.*, 538. De illis episcopis qui non sunt recepti ab illis ad quos sunt ordinati vel denunciati, *ibid.*, 540. De episcoporum ordine, ut qui posterius ordinati sunt, prioribus se non audeant anteferre, *ibid.*, 563. — Ordinatio episcopi die Dominica celebratur, Joann. Rothom., CXLVII, 59. Ejusdem caeremonie et preces, *ibid.*, 142. — Tractatus de ordinatione episcoporum, Goffrid. Vind., CLVII, 281. — Episcopus si ab uno solo episcopo consecratur, tam ordinatus quam ordinans sunt deponendi, S. Anselm. Cant., CII, 179. — De ordinatione episcoporum, Ivo Carnot., CLXI, 317 et seqq., 363, 363, 367, 369, 370, 371, 374, 375, 427, 452, 1133, 1134, 1135. — Quid observandum sit in ordinatione episcopi, Placid., Cl. XIII, 686. — De episcopis, Honorius August., CLXXII, 600; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 430; CLXXVII, 401. — Non sunt eligendi ad episcopatum, nisi quos probabilis vita commendat, Gratianus, CLXXXVII, 820. Non consecratur sit in episcopum nisi canonice electus, *ibid.*, 320. Episcopi a suo metropolitano, et ipse ab eisdem consecratur, *ibid.*, 341. Si ceteris consentientibus ordinationi episcoporum duo vel tres contradicant, obtineat sententia plurimorum, *ibid.*, 343. Absque primatis consensu metropolitani episcopum non ordinet, *ibid.*, 347. Ab omnibus suis suffraganeis archiepiscopus ordinetur, *ibid.*, 349. Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 366. Ultra tres menses non differatur episcoporum ordinatio, *ibid.*, 366.

De Ordinatione summi pontificis. — Pape ordinandi ritus, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 308. — De ordinatione summi pontificis, Liber diurnus, CV, 27 et seqq. Mentus ad exaratum de transitu pontificis, *ibid.*. Decretum de electione pontificis, *ibid.*, 28. Relatio de electione pontificis ad principem, *ibid.*, 31. Ritus ordinandi pontificis, *ibid.*, 38. Indiculus pontificis seu professio pontificis, *ibid.*, 39. Secunda professio fidei, *ibid.*, 44. Tertia professio fidei post ordinationem, *ibid.*, 51. — Ut non presumant duo episcopi ordinare pontificem, Isidor. Mercat., CXXX, 583. — Quod delectio et consecratio Romani pontificis iuste et canonice fieri debeat, Ivo Carnot., CLXI, 337. Quod si Romanus pontifex almoniac, et sine consensu cardinalium intrusus fuerit, ab eis excommunicandus, et humano etiam iudicio a sede pellendus sit, *ibid.*, 332. — De summo pontifice, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 430; CLXXVII, 402. — Voluntas principis in ordinatione pontificis desideratur, Gratianus, CLXXXVII, 129.

CVI.

INDEX DE MATRIMONIO,

VARIAS CIRCA HOC SACRAMENTUM SS. PATRUM SENTENTIAS ORDINE LOGICO EXHIBENS.

MONITUM.

Matrimonium in se spectatum considerandum est vel prout est naturæ officium, vel prout est sacramentum, seu prout officium illud a Christo sanctificatum est. Quatenus est sacramentum, defini solet: Sacramentum novæ legis quo significatur conjunctio Christi cum Ecclesia, et gratia conferitur ad sanctificandam viri et mulieris legitimam conjunctionem, ad uniendos arctius conjugum animos, et ad prolem pie sanctæque in virtutis officiis et fide Christiana instituendam. In hoc Indico disserimus: I. De matrimonio ut sacramento; II. De ejus materia et forma; III. De illius dignitate, honestate et virtute; IV. De ejus unitate et indissolubilitate; V. De secundis nuptiis et polygamia; VI. De impedimentis matrimonii; VII. De obligationibus matrimonii; VIII. De bonis et incommotis illius; IX. Recensemur libros de matrimonio tractantes.

I. — An sit sacramentum; de ejus benedictione.

Matrimonii felicitas quod Ecclesia conciliat et confirmat oblatio et obsequium angeli renuntiant, Paternum habet, Tertullianus, I, 1502. Creator Deus conjugium benedixit, id., II, 281. Nubere in Domino Apostolus jubet, id., I, 1290. — Nuptias primas sub benedictione Dei celebratur solemniter, S. Ambrosius, XVII, 225. Conjugium velamine sacerdotali et benedictione sanctificari oportet, id., XVI, 985. Conjugium semel benedicitur, id., XVII, 476. Matrimonium non est ratum sine devotione Dei, *ibid.*, 219. — Nuptiæ a Deo institutæ ac benedictæ, S. Gaudensius, XX, 688. — Ad nuptias Dominus venit ut ostenderetur sacramentum nuptiarum, S. Augustinus, XXXV, 1459. Nuptiarum sacramentum nec separati nec adulterati amittunt, id., XLIV, 420, 424. Conjugii sacramentum in Christo et in Ecclesia magnum, in viro et uxore minimum, *ibid.*, 427. Nuptiarum traditio et in Synagoga mansit et nunc in Ecclesia celebratur ut Dei creatura sub Dei benedictione jungatur, id., XXXV, 2579. Nuptiarum auctor Deus, id., XLV, 1735. — Conjugii venerabilis sacramentum, Salvianus, LIII, 76. — Matrimonii sacramentum, S. Leo papa, LIV, 1204. Nuptiæ auctore Deo institutæ sunt, id., LV, 151. — Nuptiæ a Deo institutæ Christi præsentia sanctificantur, S. Maximus Taurin., LVII, 374. — In nuptiis plus valere sanctitatem sacramenti quam fecunditatem uteri, Eugypius abbas, LXII, 1042. — Connubium ex Dei institutione non ex colluvione, S. Fulgentius, LXV, 514, 608, 704. — Matrimonium sacramentum est, Cassiodorus, LXIX, 549. — Connubia a sacerdote benedicuntur, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 808. Matrimonia sine præsentia sacerdotis non contrahenda, Paulinus, XCIX, 294, 319; Hincmarus, CXXV, 649. — Matrimonium a Deo confirmatum et institutum, Jonas, CVI, 167. — Conjugium sacramentum est, quoniam est sacræ rei signum, Radulphus Ardens, CLV, 1745. — Matrimonii sacramentum est unio viri cum femina quam summus creator Deus ad humani generis propagationem Adæ sociam dedit, S. Bruno Sign., CLXIV, 164. Qua ratione matrimonium ab Apostolo magnum sacramentum in Christo et Ecclesia dicitur, *ibid.*, 165. — Sextum sacramentum est conjugium, id est copula matrimonialis, Otto, CLXXXIII, 1359; Zacharias, CLXXXVI, 152. — Matrimonium ratum non est quod sine devotione Dei est, Petrus Lombardus, CXCI, 1592, 1593. Quid sit conjugium, id., CXCI, 910. Matrimonium est unum de sacramentis Ecclesiæ, tenens imaginem Christi et Ecclesiæ, *ibid.*, 1586. — Natura sacramenti matrimonii conjunctio inter legitimas personas. Materia est partium consensus de præsentibus expressus, Bandinus, CXCI, 1105. — Nuptias lex contra Christus consecravit, Hugo Rothomag., CXCI, 1269. Matrimonium a Deo est institutum, id., CCIV, 780, 781. — Nuptiarum sacramentum ante peccatum a Domino institutum, S. Martinus Lexion., CCVIII, 485. Conjugium in primis hominibus a Deo constitutum et a Jesu Christo Dei et Virginis Filio laudatum et confirmatum, *ibid.*, 490.

Materia et forma. Materia est partium consensus de præsentibus expressus, Bandinus, CXCI, 1105, 1106. — Secundum quosdam non est conjugium ante carnalem copulam, P. Lombardus, CXCI, 911. — Causa matrimonii efficiens est consensus materialis per verba de præsentibus expressus, Hugo de S. Victore, CLXXV, 534; Petrus Lombardus, CXCI, 910.

II. — De ejus dignitate, honestate et virtute.

Quanta dignitas matrimonii, in quo conjuges simuloræ in Ecclesia Dei, pariter in convivio Dei, etc., Tertullianus, I, 1502, 1505. — Matrimonii dignitas, Salvianus, LIII, 132. — In matrimonio præsertim elucet potestas quam Christus Ecclesiæ relinquit, Robertus Pullus, CLXXVI, 932, 933. — Conjugii sacramenti dignitas et virtus, Alanus ab Insulis, CCX, 193.

Nuptias Marcion abstulit, Tertullianus, II, 217. Ut melius et impudicitie negotium, *ibid.*, 282. — Copula septialis non quasi culpa vitanda, sed quasi necessitas sarcina declinanda, S. Ambrosius, XVI, 259. Non damnae nuptiæ sed probandæ, *ibid.*, 275. — Conjugia probandæ quæ Deo auctore concessa sunt, Bacharius, IX, 1035. — Conjugia honesta Deo non displicent, Zachæus Christianus, XX, 1149. — Non ignoramus honorabiles nuptias, et cubile immaculatum, S. Hieronymus, XXII, 495. Ecclesiæ matrimonia non damna, sed subijciunt, velitis, nolitis, maritus subijciatur virginitati, *ibid.*, 501. Hæretici damnant conjugia, id., XXIII, 269. Multis argumentis refelluntur, *ibid.*, 270. — Nuptiæ, etsi jam non possint esse sine male concupiscentiæ, non ideo malæ, S. Augustinus, XLIV, 750. Nuptiæ non sunt malum, *ibid.*, 401. Non sunt peccatum, id., XL, 581. Nuptiæ bonæ, id., XLIV, 725, 466, 758, 687, 418. Nuptiarum lex honesta et utilis, id., XLV, 1459. Nuptiæ natura sua et institutione non sunt causa peccati, id., XLIV, 460. Nuptiæ bonæ, melior virginitas, id., XLII, 494. Bonum conjugii multiplex, S. Augustinus, XL, 575. Nuptiarum bonum apud Christianos triplex, *ibid.*, 594. Nuptialia bona, id., XLIV, 424. Quinam hæretici conjugia damnant, id., XXXII, 1544, 1573; XLII, 51, 30; XLV, 1463; S. Leo Magnus, LIV, 685. — Quid res bona sit conjugium ex eo probatur quod Dominus legitur instituisse conjugium inter primos parentes, Genesius Massil., LVIII, 1037. Conjugium non prohibetur, S. Paulinus, LXI, 734. — Nuptiæ non sunt peccatum sed donum Dei, S. Fulgentius, LXV, 520. — Vituperantur nuptiæ inclementiori verbo repellit, S. Gregor. Magnus, LXXV, 1125. Conjugalis copula non est peccatum, id., LXXIX, 586. — Matrimonium bonum est quia in eo exstat imago sacrosancti conjugii inter Christum et Ecclesiam, Sonastius, LXXI, 441. — Matrimonii honestas et bonitas, Tatio, LXXI, 187. — Nuptiarum bonitas contra Tatianum et Marcianum cæterosque hæreticos vindicat., Beda Venerabilis, XLIV, 68. — Nuptiæ legitimæ non damnae, Zicinus, CI, 1226. — Laicis conjugium permittitur et bonum, *Rees*, CXXI, 721. — Nuptiarum condemnatio fieri non debet, Rab. nus Maurus, CVII, 461. — Nuptiæ laudandæ non

reprobanda sunt, Ildorus Mercator, CXXX, 697, 370. — Bonum nuptiarum triplex, fides, proles et sacramentum, Ivo Carnot., CLXI, 587. — Res bona est conjugium et sine peccato et concubitus conjugalis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 153, 186. — Quod matrimonium bonum sit multis argumentis demonstratur, Abelardus, CLXVIII, 1566. — Quod nuptiae sunt bonae, Petrus Lombardus, CXII, 909. — Conjugium bonum et honorabile, Martinus Legion., CCVIII, 483. Multis Scripturae locis approbatum, *ibid.*, 484. — Conjugii sacramenti virtus, Alanus ab Insulis, CCX, 193. O quanta virtus hujus sacramenti per quam ne in luxuria vel incontinentia praecipitum quiescat, honestate conjugali excipitur, *ibid.*

III. — De unitate et indissolubilitate matrimonii.

Primo manente matrimonio habere adulterium est, Tertullianus, II, 413. Matrimonium a Deo institutum, unum esse, id., I, 1277. Monogamia non onerosa, id., II, 932. Ejus disciplina neque nova est neque extranea, imo et antiqua et propria Christianorum, *ibid.*, 933. Apud ethnicos in summo est honore, *ibid.*, 928. In ipso animalibus recognoscitur, *ibid.*, 933. Monogamia Adae et Evae ad finem usque perseveravit, *ibid.*, 934. Primus eam solvit Lamech., *ibid.* Secundae nuptias ob liberos suscipiendos non expedire, id., I, 1262. Non sunt inuendae, *ibid.*, 913, 963. — Certis rebus et probatis causis inter uxorem et maritum repudiandi locus patet, Eusebius Pamphilus, VIII, 834. Non autem levibus causis, *ibid.* — Matrimonium dirimi posse propter alterius conjugis fornicationem, S. Hilarius, IX, 440. — Lex divina uxorem dimitti prohibet, S. Ambrosius, XV, 1766, 1767. Indissolubilitas copulae conjugalis, id., XVI, 275. Vinculum matrimonium est, *ibid.*, 212. Viri licet ducere uxorem, si dimiserit uxorem peccantem, non econtra uxori, id., XVII, 217, 218. — Matrimonii castum conjugium indissolubile lege servari, S. Chromatius, XX, 351. Libellum repudii permissum abstulit Christus, *ibid.* — Unam feminam uni viro conjugii Deus, S. Gaudentius, XX, 998. — Qui interveniente divortio si alius nuptias iuxerint, adulteri demonstrantur, S. Innocentius, XX, 500, 602. — Connubium non ideo dissolvi ob sterilitatem, S. Augustinus, XL, 585. Mutuum castitatis votum non conjugium dirimit, id., XLIV, 420. Nuptiale foedus separatione conjugum non fit irritum, id., XL, 378. Nefas est repudio discedentem alteri nubere, dum vir ejus vivit, *ibid.*, 391. Continentia ex consensu non dirimit matrimonium, id., XLIV, 422. — An etiam causam fornicationis discedere liceat conjugii sine nuptiis manere volentibus, id., XL, 451. Non licere conjugii discedere nisi ex fornicationis causa, *ibid.*, 452. Conjugii vinculum morte resoluti, non fornicatione et separatione conjugum, *ibid.*, 473. Nolo reconciliari adultera uxori non potest alteri nubere, *ibid.*, 476. — Matrimonii indissolubile vinculum, S. Leo papa, LIV, 683, 1136; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 851, 1161, 1162; LXXVIII, 457. — Matrimonii vinculum est divinitus firmatum, Sonnatius, LXXX, 444. — Placuit ut secundum doctrinam evangelicam, neque dimissus ab uxore neque dimissa a marito alteri conjugantur, S. Zacharias, LXXXIX, 354. — Viri aut uxores se dimittentes non nubant, Benedictus, CXVII, 758. — Matrimonialia dissolvi possunt propter fornicationem, S. Lupus, CXIX, 483. — Uxorem dimittendi plures olim causae, Paschasius Radbertus, CXX, 252. — Matrimonium indissolubile vinculo constringitur, S. Prudentius Trec., CXV, 1434, 1435. — Nemo conjugium juxta divinam auctoritatem intum disjungere praesumat, Hincmarus, CXXX, 632, 633, 634. Conjugii dissolvendi difficultas est ratio quam episcopatus abrogandi, *ibid.*, 612, 613. — De indissolubilitate matrimonii, altera conjuge vivente, Regino Prum., CXXXII, 519; Raderius, CXXXVI, 191. — Excommunicandus est ille qui uxorem dimisit et aliam duxit, Jordanus, CXLII, 1598. — Matrimonium occasione religionis non est solvendum, Ildorus Mercator, CXXX, 271. — Inter separatos vinculum matrimonii manet, Ivo Carnot., CLXI, 634. — Matrimonium non dirimi propter unius fornicationem, Anselmus Laud., CLXII, 1412. — Conjugati non possunt ingredi religionem sine mutuo consensu, Rupertus, CLXVII, 282, 283. Quibus de causis uxor dimitti potest, id., CLXVIII, 1414, 1415. — De stabilitate matrimonii, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 166, 167. — Unitas in matrimonio vindicatur, Hervaeus, CLXXXI, 875. — Indissolubilitas, *ibid.*, 877; S. Bernardus, CLXXXIII, 1496. — Matrimonii unitas, Robertus Pullus, CLXXXVI, 943. Matrimonii cum infidelibus dissolubilitas, *ibid.*, 947. Separatio fieri potest ob votum vel fornicationem, *ibid.*, 919, 950. — Matrimonii indissolubile vinculum utraque parte, Petrus Lombardus, CXCI, 1592, 1593; Martinus

Legion., CCVIII, 187. — Divortium a pontifice damnatum, Innocentius III, CCXIV, 881, 883.

IV. — De secundis nuptiis et polygamia.

Secundae nuptias ob liberos suscipiendos non expedit, Tertullianus, I, 1262. Matrimonium unum novimus, sicut unum Deum, id., II, 931. Nuptias secundae Deo minus expedire, id., I, 1267. Matrimonium secundum non aliud dicendum erit quam species stupri, id., II, 924. Nuptias secundae non sunt inuendae, *ibid.*, 915, 983. — Ad nuptias secundae sine adulterii crimine vidua potest transire, S. Hilarius Pictav., IX, 446. — Nuptiae secundae et plures dissuadentur, S. Zeno, XI, 379. Apud antiquos patres secundae et plures nuptiae male audierunt, *ibid.*, 129. Eas tamen per se malas et illicite non habuerunt, *ibid.*, 151. Redarguebant propter immoderatam libidinem, *ibid.*, 152. Ethnicos quoque quantum exosa fuerint *ibid.*, 153. — Secundae nuptias non damnant praepcepta apostolica, S. Ambrosius, XVI, 238. Secundae nuptias non prohibet Ambrosius, sed non probat saepe repetitas, *ibid.*, 251. — Aperiant aures obsecrantes mei, et videant me secundae et tertias nuptias concessisse in Domino, S. Hieronymus, XXII, 497. Non damno digamos, imo nec trigamos et si dici potest, octogamos, *ibid.*, 499. — Nuptias secundae quidam haeretici damnant, S. Augustinus, XLI, 518, XLII, 657. Nuptias secundae tanquam stupra damnant Cataphryges, id., XLII, 50. — Nuptias secundae non damnabiles, S. Fulgentius, LXV, 693. — Secundae nuptiae peccatum non sunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 804. — Quod non oportet in bigami nuptiis orare praehieronymus, Crisostomus, LXXXVIII, 861. — Secundae nuptiae non damnamus, imo recipimus, Hincmarus Rhem., CXXX, 619; Petrus Damianus, CXV, 240, 241; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 172; Hervaeus, CLXXXI, 1463; S. Bernardus, CLXXXIII, 1496; Petrus Lombardus, CXCI, 1598, 1599, 1600.

Usus uxorum communis apud nonnullos, S. Hieronymus, XXII, 657, 658. Usus plurimarum uxorum et concubinarum apud patriarchas, *ibid.*, 1051. — Uxores plures ducere olim non prohibitum, S. Augustinus, XII, 517. Non erat peccatum tempore veteris testamenti, quia aequae contra naturam erat neque contra morem neque contra praepceptum, id., XL, 593. Concubinas habere non licet, id., XXXIX, 1710. — Non plures uxores habere docet, Haymo, CXVII, 929. — Uxores plures permittit Deus in Veteri Testamento, Guibertus, CLVI, 518. — Polygamia simultanea prohibita declaratur, Honorius Augustod., CLXXII, 1147; Otto Bamberg, CLXXXIII, 1339; Zschar., CLXXXVI, 131 et seq. — Jacob plures ducit uxores ad procreandum solem in cultum Dei et ad multiplicandum populum unius fidei, Petrus Cantor., CCV, 119.

V. — De impedimentis matrimonii.

Impedimentum religionis. — Matrimonium cum gentili vetitum, Tertullianus, I, 1290. — Nuptiae cum infidelibus arguuntur, S. Zeno, XI, 154, 157, 306. Profano car nubas cum possis nubere Christiano, *ibid.* — Judaeis Christianam vel Christianis Judaeam ducere prohibentur, Theodosius, XIII, 526. — Matrimonio jungi gentilibus Christiani non debent, nec Judaeis aut haeticis, S. Ambrosius, XIV, 451. — Matrimonium intire cum infidelibus non licere assertit Cyprianus, S. Augustinus, XL, 221, 469; S. Fulgentius, LXVII, 959. — Puellas Christianorum gentilibus non sunt sociandae, Ildorus Mercator, CXXX, 412. — Matrimonialia vetita inter Judaeos et Christianos, Regino Prumiensis, CXXXII, 511. — Conjugium debet esse inter homines ejusdem religionis, Ivo Carnot., CLXI, 1265 et seq. — Matrimonialia vetita erant in lege Moysi quoties esset inter contrahentes religionis disparitas, S. Bruno, CLXIV, 164, 165. — Disparis cultus, Petrus Lombardus, CXCI, 931.

Error. — Quomodo error dirimit matrimonium, Ivo Carnot., CLXI, 595, 596, 619; Hugo de S. Vict., CLXXV, 910. — Impedimentum erroris circa personam vel qualitates, Gratianus, CLXXXVII, 1454; Petrus Lombardus, CXCI, 916, 1371, 1375 et seq.

Coactio. — Dent pecuniae mulieres quae se servis propriis jungunt, Eusebius Pamphilus, VIII, 312. — Si alter conjugum conditionis sit servilis dirimendum matrimonium, S. Gregorius Magnus, LXXV, 401. — Matrimonium ingenuorum cum ancilla quae ut tales non cognoscuntur nulla, Pippinus, XCVI, 1507. — Copula mancipiorum invitis dominis rata non erit, Ahyto Basil., CXV, 15. — De impedimento conditionis servilis, Burchardus, CXL, 818.

Votum. — Virginem sacramentali maritali consortio non benedicat episcopus, S. Sylvester, VIII, 883. — Virgo consecrata professione non potest nubere, S. Ambrosius, XVI, 573. — Qui votum virginitalis emisserunt, si nubant parentur, S. Innocentius I, XX, 478; S. Patricius, LIII, 825. — Nuptias appetere his qui reverentia conti-

nentiam damnable est, S. Fulgentius, LXV, 704. — Non debet qui quisque voti vinculo constrictam mulierem ducere, Pippinus, XCVI, 1506. — Qui votum emiserat a matrimonio repellitur, Heraldis, CXXI, 775. Cum sanctimoniali conjunctio detestatur, id., CXXXVIII, 445. — Non licet Deo sacra nuptialia jura contrahere, Borchardus, CXL, 797, 801. — Virgines quæ post consecrationem nubunt non tam adulteræ sunt quam incestas, S. Gregorius VII, CXLVIII, 707. — Matrimonium ejus qui votum suscepit invalidum, S. Bernardus, CLXXXII, 888; Gratianus, CLXXXVII, 1618. — Solemniter in Ecclesia professi castitatem a matrimonio arcenti, Hugo Rothomagus, CXCII, 1291; Petrus Lombardus, CXCII, 832.

Ordo. — Sacri ordines matrimonio obex sunt, S. Gregorius Magnus, LXXV, 1539. — Sacri ordines dirimunt matrimonium, Stephanus, CCXI, 571.

Clandestinitas. — Occulta conjunctiones, id est, ad Ecclesiam prius non professæ, male, Tertullianus, II, 987. — Clandestina matrimonia velantur, S. Leo papa, LIV, 1205; S. Paulinus, XCIX, 298, 299, 319. — Publice et non occulte ducenda est uxor, Hervæus, CXXXII, 697; Ivo Carnot., CLXI, 616, 1249; Gratianus, CLXXXVII, 1447.

Consanguinitas. — Ex propinquitate sui sanguinis vel uxoris usque ad septimum gradum nullus ducat uxorem, S. Julius, VIII, 669. — Sororem uxoris suæ non licere ducere uxorem, S. Siricius papa, XIII, 1189. — Conjugium inter patrem et filium jure naturali prohibitum, S. Ambrosius, XVI, 1185. Matrimonium in quarto gradu prohibitum lege divina, *ibid.*, 1184. — Conjugia cum propinquis non divinas sed humana lege prohibita, S. Augustinus, XL, 459. Conjugium inter fratres jam Abraham temporibus non erat licitum, id., XLII, 422. — Matrimonium in quarto et tertio consanguinitatis gradibus Anglicis concessum, S. Gregorius Magnus, LXXV, 101, 102, 588, 459. Matrimonium prohibetur in secundo consanguinitatis gradu, id., LXXVII, 1189. Intra quos gradus matrimonium contrahere liceat, *ibid.*, 1188, 1189. — Matrimonia in tertio propinquitatis prohibentur, S. Cummianus, LXXXVII, 986. — In quinto consanguinitatis permittantur homines matrimonium intrare, et in quarto si hoc occurrerit non separantur, in tertio separantur, Egbertus, LXXXIX, 408. — Diversi gradus consanguinitatis et affinitatis enumerantur in quibus matrimonium non incedendum, S. Bonifacius, LXXXIX, 819. — Matrimonia usque ad septimum gradum consanguinitatis vetita, S. Paulinus, XCIX, 298; Heraldis, CXXI, 767. — Matrimonia prohibita usque ad quartam generationem, Isidorus Mercator, CXXX, 1122. — Quod nulli liceat de propria cognatione uxorem ducere, Borchardus, CXL, 779, 783, 784. — Consanguinitas sex gradibus terminatur, Petrus Damianus, CXLV, 192, 193. — Matrimonia inter consanguineos infra septimam generationem prohibentur, Joann. Rothomagus, CXLVIII, 570. — Gradus quartus et sextus consanguinitatis prohibetur, S. Anselmus Cantuari., CLIX, 245. Conjugia in Hibornia palam et impune fiebant inter cognatos, *ibid.*, 274. Usque ad sextum gradum consanguinitatis Christiana religio connubia prohibet, *ibid.*, 359, 360. — Matrimonium nullum inter consanguineos et affines, Ivo Carnot., CLXI, 1275, 1276. — Cognati non possunt contrahere nisi post septimum gradum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 165, 510, 511. — Cognatio carnalis, S. Petrus Lombardus, CXCII, 957.

Cognatio legalis. — Non est matrimonium inter adoptivum et adoptatum, Nicolaus papa, CXIX, 975.

Cognatio spiritualis. — Non licere filium in matrimonio ducere illam quam pater de sacro fonte baptismatis suscepit, S. Zacharias, LXXXIX, 957. — Inter susceptores baptismi et susceptos non est matrimonium, nec in linea directa usque ad infinitum, Nicolaus papa, CXIX, 979. — Non potest quis contrahere cum consanguineo spirituali, Ivo Carnot., CLXI, 91. Cognati spirituales inter se non copulantur, *ibid.*, 164, 516, 517, 518. — De cognatione spirituali, Petrus Lombardus, CXCII, 940; Innocent. III, CXCIV, 560.

Affinitas. — Matrimonia in aliis gradibus affinitas prohibita, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 457. — Connubia etiam inter affines vetantur, Pippinus, XCVI, 1508. Matrimonium id secundo gradu affinitatis prohibitum, 1515. — Gradus affinitatis spiritualis explicati, Carolus Magnus, XCVIII, 89, 90; Benedictus diaconus, XCVII, 759. — Impedimentum affinitatis spiritualis disjungit matrimonium, Theodorus, XCIX, 1090. — Conjunctio cum affinibus spiritualibus vetita, Heraldis, CXXI, 769; Borchardus, CXL, 761. — Connubium interdictum cum affinibus spiritualibus, Honorius Augustod., CLXXII, 1146, 1147; Gratianus, CLXXXVII, 1667; Bandinus, CXCII, 1109. — Matrimonium in tertio affinitatis gradu prohibitum, Petrus Cantor., CCV, 95. — Dispensatio pro contrahendo matri-

monio in tertio et secundo gradu affinitatis, Innocentius III, CCXIV, 1251.

Ligamen. — Nemini liceat alterius sponsam uxorem ducere, Siricius papa, XIII, 1136. — Non licet alterius sponsam ad matrimonii jura sortiri, Dionysius Erigens, LXVII, 253; Halligarius, CV, 685. — Ligamen impedimentum, Gratianus, CLXXXVII, 1634, 1639.

Violentia. — Matrimonium ex violentia contractum non validum, Tertullianus, II, 445. — In matrimonio voluntas debet esse libera, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 802. — Mulier invita virum non ducat, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 353. — Nemo invitus ad matrimonium contrahendum trahi debet, Urbanus II, CII, 67.

Amencia. — De impedimento amencie, Regio Prum., CXXXII, 509. — Qui contraxerunt sibi, non disjungendi sunt propter unius insaniam vel furorem, Nicolaus, CXXIX, 1198. — Si alter conjugum sit amens, non solvitur matrimonium, Ivo Carnot., CLXI, 619.

Impotentia. — De muliere quæ cum viro suo non potest coire, Benedictus, XCVII, 757. Vel de viro impotente, *ibid.*, 760. — Conjugibus qui debitum conjugale reddere non possunt, ad alias nuptias transire licet, Theodorus, XCIX, 949. — Matrimonium dirimendum esse si alter conjugum debitum reddere non possit, S. Agobardus, CIV, 546. — De impedimento impotentie, Regio Prum., CXXXII, 550; Borchardus, CXL, 821, 822; S. Anselmus Laciensis, CXLIX, 524, 566. — Frigidum non conjugium ineant, Hugo de S. Victore, CLXXV, 166.

Crimen. — Adulter non potest adulteram ducere post mortem viri, Ivo Carnot., CLXI, 1281. — Non potest esse matrimonium cum qua sit adulterum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 163. — Quod nulli liceat eam cum qua fornicatus fuerit, ducere in conjugem, Abalardus, CLXXXVIII, 155.

Consensus parentum. — Filii sine consensu parentum recte et jure non possunt nubere, Tertullianus, I, 1502. — Non est virginalis pudoris maritum eligere, sed iudicium parentum expectare debet, S. Ambrosius, XIV, 455. — Viventibus parentibus inter filios familias sine voluntate eorum matrimonia non legitime copulantur, sed conjuncta non solvuntur, Marculfus, LXXXVII, 785. — Parentibus inscitis non contrahendum matrimonium, S. Paulinus, XCIX, 298, 299, 319.

Raptus. — De raptibus et de raptis, Fulgent., LXVII, 957. — De his qui puellas rapiunt, Crisconius, LXXXVIII, 906; CXXXVIII, 429.

Tempus. — Nullus jungatur uxori ante octavam Pasche, S. Ambrosius, XVIII, 224. — Nuptiæ non celebranda in Quadragesima, S. Leo papa, LIV, 720; Dionysius Erigens, LXVII, 76, 170, Fulgentius, LXVII, 960; Crisconius, LXXXVIII, 210; Isidorus Mercator, CXXX, 290; Atto Vercell., CXXXIV, 46. — Tempora nuptiarum prohibita, Ivo Carnot., CLXI, 612.

Ætas. — Ad matrimonium contrahendum ætas congruens requiritur, S. Leo papa, LIV, 151. — Puella quatuordecim annorum corporis sui potestatem habere potest, adolescens vero quindecim annorum eodem jure utitur, Egbertus, LXXXIX, 408. — De matrimonio ante annum pubertatis prohibitum, Carolus Magnus, XCVII, 216, 217; S. Paulinus, XCIX, 298. — Sui corporis potestatem habet puer quindecim annorum, Theodorus, XCIX, 935. — Juvencs ante 14 annos et puellæ ante 12 matrimonium intrare non possunt, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 166.

Sponsalia. — Nemo alteri desponsatam ducat uxorem, S. Leo papa, LIV, 557. — De sponsatis puellis, Fulgentius, LXVII, 958. — De sponsalium obligatione, S. Gregorius Turon., LXXI, 547, 548. — Puella desponsata cum aliis matrimonium sortiri nequeunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 95. — Sponsalia dirimant subsequens matrimonium, Gratianus, CLXXXVII, 1412, 1462, 1466; Innocentius III, CCXIV, 41.

Conjugii impedimenta enumerata, Zacharias, CLXXXVI, 152; Robertus Pullus, CLXXXVI, 939 et seq.; Gratianus, CLXXXVII, 1451; Petrus Lombardus, CXCII, 916, 1571 et seq., 929 et seq.; Bandinus, CXCII, 1107 et seq.

Excommunicentur illi qui celestem matrimonii impedimenta diversa, Odo de Soliaco, CCXII, 62.

VI. — De matrimonii obligationibus.

Officia conjugatorum explicantur, S. Paulinus, LII, 604. — Quomodo conjuges se gerere debeant coram Deo, Egbertus, LXXXIX, 419.

Amor. — Conjuges ambo seipsos diligant, Victorinus, VII, 1268, 1269. Vir et uxor sint sibi invicem juncti spiritu et anima, *ibid.* — Nimis amor uxoris damnetur, S. Hieronymus, XLIII, 281. Sapientius vir iudicio debet amare conjugem non affectu, *ibid.*

Castitas. — Escensus in matrimonio est impudicus

Tertullianus, II, 695. — In nuptiis castitas cum summa reverentia servetur. Lactant., VI, 717. — Castitas uxorem habenti præcipitur. S. Hieronymus, XXII, 1097. Opera nuptiarum castitatem commendant, *ibid.*, 523. — Castitas nuptiarum maxime commendanda. S. Petrus Chrysologus, LII, 616. — Conjugalis pudicitia et continentia domum Dei. S. Fulgentius, LXV, 514. — Honorabile connubium et torus immaculatus, conjugalem castitatem prætergredientes penæ æternæ sunt rei. S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 416. — Qui uxores castas cupiunt invenire, casti et incorrupti studeant accedere. Jonas Aurelianus, CVI, 170, 171, 172. In castitate uxores diligant viri, *ibid.*, 177. — Conjugati castitatem custodiant. Hincmarus Rem., CXXV, 649. — Habent enim nuptiæ castitatem suam. Radulphus, CLV, 1743. — In conjugio pudicitia norma et sanctitatis profectum Christus adduxit. Petrus de Harveng., CCIII, 748.

Debitum conjugale. — In sacris diebus jejuniorum conjugati a conjugibus se abstineant. Liberius papa, VIII, 1408. — Tempora præscripta esse conjugio et liberis procreandis. S. Ambrosius, XV, 1550, 1551. — Uxor et vir non habent sui corporis potestatem nec habent pudicitiam libertatem. S. Hieronymus, XXII, 1048, 1049. Qui debitum conjugale solvit orare non potest, *ibid.*, 409. — Quæ fidelium in usu matrimonii debeant esse voluntas. S. Augustinus, CLIV, 416, 419. — Veniale peccatum quantum in usu matrimonii, id., XXXII, 345, 1272; XL, 269. Procreatio filiorum una est miscenda carnis legitima causa, *ibid.*, 368. Matrimonium non est, ubi datur opera ac uxor sit mater, id., XXXII, 1575. Usus naturæ exacerabilius est in uxore quam in meretrice, id., XL, 583. Uxoris usus non nisi pro creationis causa est attribuendus, id., XXVIII, 545. Et nisi causa procreandorum filiorum causa fiat, est peccatum, *ibid.*, 88; XXXIX, 1551. In usu conjugis, quid sine culpa, quid cum veniali, quid cum mortali, id., XLIV, 423. Conjugium peccatum qui generationi proli obsistunt, id., XL, 423. De conjugalis debiti exactione ac redditione, *ibid.*, 577. — Officium conjugum in debito reddendo. S. Fulgentius, LXV, 504, 505, 509, 514, 608, 609. Peccata in debito conjugali facienda, *ibid.*, 504 et seq. De temporibus in quibus se continere debeant conjugati, id., XCVI, 1503. — Conjugati ab opere carnis aliquot diebus ad percipiendum Eucharistiæ sacramentum. Carolus Magnus, XCVII, 220, 221. Ut a coitu prægnantem fideles se abstineant, *ibid.*, 775. — Non licet conjugii opus in quibusdam festis. S. Paulinus, XCIX, 500, 501. — De diebus in quibus se continere debent conjugati, Theodorus, XCIX, 948, 966; Halligarius, CV, 685. — De debito conjugali. Haymo, CXVII, 548, 544. — Uxoris usus aliquo tempore ad orationem interdictus. Regino Prum., CXXXII, 149, 457. — Discernenda concubitus tempora quando eorumdum et quando abstinendum. Gerardus, CXII, 1500. — In orationibus prima nuptiarum agenda. Radulphus, CLV, 1744. — Conjuges cessare debent a copula carnali diebus festis et processione et tempore conceptus et partus. Ivo Carnot., CLXI, 1247. Conjugale debitum nullus est criminis, exigere autem ultra generandi necessitatem est culpa venialis, *ibid.*,

1248. — Carnalis debiti solutio. Petrus Lombardus, CXCII, 923. Quando abstinendum est a copula, *ibid.*, 925. — Solius voluptatis causa non procreandæ proli concubitus malus. Martinus Legion., (CVIII, 488.

Unio. — Ut vir et uxor sint sibi invicem juncti spiritu et anima. Victorinus, VIII, 1288, 1289. — Religiosiores copulæ mentium docentur esse quam corporum. S. Ambrosius, XV, 1677, 1678. — Inter virum et uxorem debet esse sancta conjunctio. S. Hieronymus, XXVI, 531. — Conjugibus non solum eadem caro sed spiritus et mens esse debet. S. Prosper, LI, 772. — Matrimonii sanctitas consistit in uno spiritu et una fide. Rupertus, CLXVIII, 1519.

Fidelitas. — Fidelitas in conjugibus servanda. S. Ambrosius, XVII, 216; Jonas Aurelianus, CVI, 174 et seq. Conjugati debent sibi fidem et etiam servitutem infirmitatis invicem accipiendæ ad illicitos concubitus evitandos. Ivo Carnot., CLXI, 1248.

Officia uxoris erga maritum. — Uxor sit ancilla hominis. S. Hieronymus, XXII, 1055. Sollicitudo uxoris pro viri salute, *ibid.*, 1045, 1046. — Coniux bona maritum suum dominum et vocat et corde sentit. S. Augustinus, XXVIII, 225. — Uxor debet esse subjecta marito. Regino Prum., CXXXII, 550.

Officia communia. — Conjugati pastorale ministerium exercere debeant de educandis filiis. Jonas Aurelianus, CVI, 197, 193. — Simul lit ad orandum nocte surgendum est. S. Ambrosius, XIV, 451.

VII. — De bonis et incommodis matrimonii.

Uxoris dactæ incommoda. S. Hieronymus, XXXII, 276. — Bonum conjugii multiplex. S. Augustinus, XL, 375. Nuptiarum bonum apud Christianos triplex, *ibid.*, 394. Nuptialia bona, id., XLIV, 424. Conjugale decus in officio regendi matrimonii et suscipiendorum liberorum, id., XXXII, 750. — Matrimonii incommoda. S. Bernardus, CLXXXIV, 696, 697. Anxietates conjugatorum in promovendis filiis, *ibid.* Matrimonii bona et mala. Zacharias, CLXXXVI, 956, 957. — Quantæ molestiæ et oneri est status conjugalis secundum philosophos. Joannes Carnot., CXCIX, 749, 750 et seq. — De tripartito bono nuptiarum. Ivo Carnot., CLXI, 587; Petrus Lombardus, CXCII, 918.

VIII. — Libri de matrimonio tractantes.

De monogamia liber, Tertullianus, II, 92. — Theophrasti de nuptiis liber. S. Hieronymus, XXXII, 276. De bono conjugali liber unus. S. Augustinus, XL, 575. De conjugis adulterinis ad Pollentium libri duo, *ibid.*, 452. De nuptiis et concupiscentia libri duo, id., XLIV, 415. De nuptiis et matrimonio, Ivo Carnot., CLXI, 584. De nuptiis libri duo, Hugo de S. Victore, CLXVI, 1501. De sacramento conjugii, Petrus Lombardus, CXCII, 908.

SERIES UNDECIMA.

Ecclesia, cum sit columna, firmamentum et custos veritatis, et fons ille cui Christus supremam contulit docendi auctoritatem. et cujus auctoritas sola via est apta ad ingenerandam animis Christianorum stabilem securamque fidem, inde omnes fideles quæ credenda, quæ agenda, quæ vitanda, ne a salute aberrarent, docere debuit; itaque primaria et præcipua fidei capita in unum breviter colligi curavit, et sic varia condidit symbola, quæ sunt summa articulorum qui omnibus credendi proponuntur. Itaque symbola hæc et varias fidei catholice professiones Lectori depromit nostra Series undecima.

CVII.

INDEX DE SYMBOLIS IN GENERE.

ET DE UNOQUOQUE SYMBOLO SPECIALI, LOGICO DISPOSITUS ORDINE, QUIDQUID DE ILLIS
SCRIPSERE SS. PATRES REFERENS VEL INDICANS.

MONITUM.

Symbolum Græce, quod Latine dicitur indicium et collatio; *indicium* est quia indicat cui credere debeamus, id est, uni Deo Patri et Filio et Spiritui Sancto; *collatio* dicitur, hoc est quod plures in unum conferunt. Symbolum apud Catholicos sumitur pro regula fidei, sive est summa articulorum fidei qui omnibus credendi proponuntur. In hoc indice duas statuimus sectiones quarum prior agit de Symbolis in genere et de unoquoque speciali Symbolo, scilicet apostolico, Nicæno, S. Athanasii, etc., necnon de variis fidei catholicæ professionibus quas vel admisit vel proposuit Ecclesia; posterior vero exhibet sigillatim unumquemque Symboli apostolici articulum, varias SS. Patrum sententias referens vel indicans.

SECTIO I. — DE SYMBOLIS.

I. — De Symbolo in genere.

Symbolum Græce dicitur, Latine autem collatio, S. Ambrosius, XVII, 1153. — Symbolum unde dicitur, Rufinus, XXI, 337; S. Augustinus, XXXVIII, 1038, 1072. Cur institutum, *ibid.*, 1065. Symbolum fidei dicitur confessio, *id.*, XI, 276. Symbolum est regula fidei, *id.*, XXXII, 651; XXXVIII, 400, 1060; XL, 627. Symbolum fidei catholicæ fundamentum, *id.*, XL, 651. — Symbolum est pactum vitæ, salutis placitum, S. Petrus Chrysologus, LII, 361. — Symbolum Græce, indicium dici potest, aut signum, vel collatio, S. Martinus Legion., CXVIII, 1541. — De symboli nomine, et quid symbolum sit, S. Hildef. Tolet., XCVI, 126.

II. — De Symbolo apostolorum.

Sancti apostoli in unum convenientes, breviarium fidei fecerunt, ut breviter fidei totius seriem comprehenderent, S. Ambrosius, XVII, 1153. Quemadmodum duodecim apostoli et duodecim sententias, *ibid.*, 1158. Duodecim apostolorum symbolo fides sancta concepta est, qui velut periti artifices in unum convenientes, clavem suo consilio confecerunt, *ibid.*, 671. — Apostoli discessuri, Spiritu Sancto repleti symbolum fidei componunt, cur, Rufinus Aquil., XXI, 59, 337. — Symbolum fidei ab apostolis traditum, S. Hieronymus, XXIII, 580. Non scribitur in charta et atramento, *ibid.* Quomodo concluditur in fine, *ibid.* — Sancti apostoli, certam fidei regulam tradiderunt, quam secundum numerum apostolicum duodecim sententiis comprehensam, symbolum vocaverunt, S. August., XL, 1189. Symbolum memoria teneri debet, *id.*, XXXVIII, 599. Symbolum fidei cur institutum, *ibid.*, 1065. Quid ex illo apostolus quique composuit, *id.*, XXXIX, 2190. Verba symboli, ecclesia sunt Domini sacramenta quas gratiam in nobis servant incorruptam, *ibid.* Symbolum memoria teneri debet, *id.*, XXXVIII, 599, 1066. — Symbolum fidei divinam et humanam habere auctoritatem, S. Cassianus, L, 149. — Symboli apostolici expositiones, aliæ erant domesticæ ac privatæ, aliæ publicæ et solennes, S. Nicetas, LII, 1010. — Symbolum institutum ab apostolis, S. Leo Magnus, LIV, 466. Duodecim apostolorum totidem signatum sententiis, *ibid.*, 794. Omnium hæreseon antidotum, *ibid.*, 757, 791. Ejus recitatio in baptismo, *ibid.*, 1068. — Symbolum ab apostolis traditum, cur, S. Maximus Taurin., LVII, 433. — Christianæ fidei symbolum ab apostolis ordinatum, S. Fulgentius Rusp., LXV, 823. Quid symbolum et cur institutum, *ibid.* Enumerantur omnes symboli articuli, *ibid.*, 826. Symboli apostolorum non unus, sed multi conditores, *id.*, LXXII, 850. — Qua ratione symbolum constet., S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 126. Initium symboli, et quid sit credulitas, *ibid.*, 127. Expliciter symbolum fidei, *ibid.*; Leidradus Lugd., XCLX, 879; Amalarius Trev., *ibid.*, 896. — Symbolum ab apostolis compositum, Alanus, CI, 1158. Quomodo, *ibid.*, 1159 et seqq. — Quæ sit interpretatio symboli secundum Latines, Theodulfus Aurel., CV, 226. — Symbolum quando quemque

in finem ab apostolis compositum, Rabanus Maurus, CVII, 568. Eius integra explanatio, *id.*, CX, 27; CXII, 1221. — Symbolum Christianis fidelibus insinuandum, Regio Prum., CXXXII, 189, 190, 219; Rainerius Veron., CXXVI, 582, 585. Symbolum, id est collatio apostolorum, sicut in psalteriis correctis invenitur, *ibid.*, 585. — Symbolum apostolorum, ejus explanatio, S. Bruno Heribol., CXLII, 559. Ut symbolum caleant, *id.*, CLI, 1176. — De symbolo apostolorum et ejus explicatio, Ivo Carnot., CLXII, 601. — De symbolo apostolorum quando et quare in missa cantandum sit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 424. — Symboli duodecim articuli, Josleus Suevicia., CLXXVII, 1489.

III. — Commentarii in explanationes, etc. — Symboli apostolorum.

Explanatio symboli ab initiandis, S. Ambrosius Mediol., XVII, 1155 et seqq. — Commentarius in symbolum apostolorum, Rufinus, XXI, 536 seq. — De fide et symbolo liber unus, S. Augustinus, XI, 181. Sermo in traditione symboli, *id.*, XXXVIII, 1065 seq. Sermo de symbolo, *id.*, XXXIX, 2190 seq. — De symbolo tres sermones ad catechumenos, *id.*, XL, 627 seq. — Sermo de symbolo, *ibid.*, 1190 seq. — De symbolo apostolorum, *id.*, LII, 554, 357 seq. — Explanatio symboli apostolorum, *ibid.*, 865 seq. — Homilia de traditione symboli, ejus explicatio, S. Maximus Taurin., LVII, 431. — Defensio symboli apostolorum adversus Arianos, S. Fulgentius Rusp., LXV, 821. — Expositio fidei catholicæ, Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 585. — Expliciter symbolum fidei, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 127 seq. — De Symbolo, Amalarius Trevir., XCIX, 896. — Explanatio symboli apostolici, Rabanus Maurus, CX, 27; CXII, 1221; CVII, 568. — Commentarius in symbolum apostolorum, S. Bruno Heribol., CXLII, 559, 562. — De symbolo apostolorum, Ivo Carnot., CLXII, 601. — Expositio symboli apostolorum, Abelardus, CLXXVII, 618. — Expositio in symbolum, Josleus Suev., CLXXVII, 1479. — Symboli duodecim articuli, *ibid.* — Nota. Ad explanationem uniuscujusque articuli symboli apostolorum, videre tabulas speciales de Deo, de Jesu Christo, de Spiritu sancto, de Ecclesia catholica, etc.

IV. — De symbolo S. Athanasii.

Exemplar Athanasii symboli, Fortunatus, LXXVIII, 586. — Commentarius in fidem S. Athanasii; S. Bruno Heribol., CXLII, 559, 562. — Expositio fidei in symbolum Athanasii, Abelardus, CLXXVIII, 618.

Expositio symboli S. Athanasii, S. Hildegardis, CXCII, 1063.

Symbolum quod S. Athanasio tribuitur, Alcuinus, C, 73, 82.

V. — De Symbolo Nicæno.

Fides apud Nicæam scripta an. 325 a trecentis decem et octo episcopis contra omnes hæreses, S. Hilarius, X, 654.

Symbolum Nicænum, quod et Constantinopolitanum, Marius Mercator, XLVIII, 772.

Nicænsis synodus hæc fidem exposuit, *ibid.*, 868.

Symbolum Nicænum, S. Leo Magnus, I, VI, 371, 759.

Symbolum cur a Romanis non recitatum in missa ante Henrici imperatoris statum, *id.*, LXXII, 111.

Symbolum fidei ejusdem Nicæni magni concilii a trecentis decem et octo Patribus editum, *id.*, LXXXIV, 98, 139.

Symbolum fidei Nicæni et ejus explanatio, S. Paulinus Aquil., XCIX, 293; Alcuinus, CI, 1284; Isidorus Mercator, CXXX, 260, 303, 450.

Symbolum, Credo in unum Deum, quando cantandum, Joannes Rothomag., CXLVII, 58.

Symbolum Nicænum a Græcis et a Latinis suscipitur, S. Anselmus Cant., CLVIII, 517. Cur in symbolo Nicæno a Latinis additum est *Filioque*, *ibid.*

De symbolo: *Credo in unum Deum*, Rupertus Tuit., CLXX, 53; Honorius August., CLXXII, 661.

VI. — De Symbolo Constantinopolitano.

Symbolum Constantinopolitanum, Marius Mercator, XLVIII, 772.

Symbolum Constantinopolitanum recitatum post canonem a sacerdote tenente corpus Christi super calicem, S. Germanus Paris., LXXII, 111.

Symbolum centum quinquaginta sanctorum Patrum Constantinopoli congregatorum, LXXXIV, 139; Isidorus Mercator, CXXX, 450.

VII. — De Symbolo Antiocheno.

Expositio ecclesiasticæ fidei, quæ exposita est in synodo habita per eum Antiochenæ Ecclesiæ consummata, S. Hilarius, I, 502.

Symbolum Antiochenum, Isidorus Mercator, XLVIII, 772; L, 132.

VIII. — De variis Symbolis.

Symbolum Theodori Mopsuesteni, et ejus refutatio, Isid. Merc., XLVIII, 213.

Refutatio Theodoriani Symboli a Mercatore, XLVIII, 1045.

Symbolum Nestorianum, XLVIII, 877.

IX. — De professionibus fidei.

Confessio fidei catholice, S. Damasius papa, XIII, 338. — Lucifer episc. Calarv., XIII, 1049. — S. Patricius, Hibernorum apostolus, LIII, 802. — Carolus Magnus, XCVIII, 1113. — Hincmarus, Rhemens. archiep., CXXV, 1199. — Wernerus abbas, CLVII, 737.

SECTIO. II. — De articulis Symboli apostolici.

ARTICULUS PRIMUS. — *Credo in Deum Patrem omnipotentem creatorem cæli et terræ.*

1° Unitas et Trinitas Dei. — Tertullianus, I, 588; II, 19, 154, 202, 248-250, 681. — Novatianus, III, 885. — S. Dionysius, papa, V, 109. — Lactantius VI, 127; VII, 110. — S. Hilarius Pictav., IX, 740-947, 983; X, 9, 883, 897. — Faustinus, XIII, 58. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 983; XV, 1536, 1539; XVI, 521, 530, 533, 535; XVII, 510, 1005. — S. Martinus Turon., XVIII, 11. — S. Phœadius, XX, 15, 17. — S. Hieronymus, XXIV, 92, 94, 236, 335, 423, 442, 444, 488, 627; XXV, 175, 393, 489, 894, 1193, 1509, 1510, 1401, 1405; XXVI, 4-9. — S. Augustinus Hippon., XXVIII, 449-712; XXX V, 129, 174; XXXV, 2249, 2286, 2341; XXXVI, 84, 216, 841, 845; XXXVII, 1090, 1487, 1712; XXXVIII, 335-359, 701, 703, 746; XXXIX, 1689, 2173, 2196; XL, 977, 979, 1239; XLII, 563, 753, 754, 819, 1120, 1121, 1300, 1207. — Arnobius Junior, LIII, 240. — S. Leo Magnus, LIV, 401, 404, 413, 414, 477, 677. — S. Victor Vitens., LVIII, 220, 224, 226. — Eusebius abb., LXII, 897, 901, 916, 927, 929. — Boetius, LXIV, 1219-1251, 1299. — S. Eleutherius, LXV, 83, 87. — S. Fulgentius, LXV, 497, 739, 761. — Jenatus, LXVIII, 21-23. — Cassiodorus, LXX,

152, 266, 307, 312, 392, 794, 933, 969, 1131. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 113, 566, 637, 667. — S. Columbanus, LXXX, 250. — Talio, episc. CaesarAugust., LXXX, 735, 758. — S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 239, 271; LXXXIII, 1203, 1229; LXXXIV, 81, 83. — Ven. Beda, XCV, 591. — Alcuinus abb., C, 1033, 1153; CI, 9, 1409. — Rabanus Maurus, CXI, 26. — Rodulfus Bituric., CXVIII, 704. — Hincmarus, CXXV, 466. — Regino abb., CXXXII, 228. Ratherius, episc. Veron., CXXXVI, 246, 710. — Gezo abb., CXXXVII, 380, 381, 386. — S. Petrus Damian., CXLV, 27. — S. Othlonus, CXLVI, 103, 105, 107, 109, 263, 266. — Guilmundus, CXLIX, 1495. — S. Bruno, Carthusian., CLII, 1405; CLIII, 24, 189. — Rodolphus Ardens, CLV, 1945. — Petrus Alphonsi, CLVII, 606. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 141, 1187. — S. Bruno Astens., CLXIV, 157, 917; CLXV, 72-363. — Rupertus abb., CLXVII, 161; CLXVIII, 679; CLXIX, 13; CLXX, 297, 298, 301, 304, 305, 314. — Ven. Hildebertus Turon., CLXXI, 1075, 1076, 1078, 1080, 1082, 1083. — Honorius, Augustodun., CLXXII, 45, 46, 1109, 1111. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 857; CLXXVI, 48, 52, 220, 226, 227. — Abelardus, CLXXVIII, 1693, 1699, 1703, 1715. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 799, 934, 1057, 1058; CLXXXIII, 815, 1124. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 683, 687, 807. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1628. — Petrus Lombardus, CXCH, 521, 971. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 887, 992. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1456. Adamus Scotus, CXCVIII, 810, 811, 854, 855. — Philippus de Harveug, CCH, 263. — Ermengaudus, CCIV, 1217. — Garnerius Lingon., CCV, 710. — Petrus Blesens., CCVII, 637, 828, 829, 850, 854. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 1269. — Petrus Pictav., CCXI, 791, 794, 795, 801, 803, 866, 875, 883, 887, 893, 919, 923.

2° Dei attributa. — Tertullianus, I, 157, 375, 397, 452, 517; II, 160, 175, 201, 212, 240, 249, 274, 287, 290, 300, 302, 468, 756, 812. — Lactantius, VI, 120, 293; VII, 98, 100, 123. — S. Hilarius Pictav., X, 76. — S. Ambrosius Mediolan., XVI, 37, 58; XVII, 74, 90, 154. — S. Hieronymus, XXIII, 1020, 1060, 1073, 1083; XXIV, 172, 188, 513, 406, 410, 411, 457, 519, 535, 739, 809, 814; XXV, 388, 499, 689, 840, 1017, 1121, 1125, 1157, 1167, 1232, 1285, 1350, 1351; XXVI, 66, 320, 444, 446, 465, 472. — S. Augustinus, XXVII, 662, 753, 814; XXXIV, 21, 22, 589; XXXVI, 71; XXXVII, 1090, 1142, 1147, 1176, 1191, 1311, 1446. 1459, 1463, 1496, 1742, 1745, 1874, 1892, 1923, 1945, 1944, 1946; XXXVIII, 134, 560, 692; XL, 293, 1021. — S. Petrus Chrysologus, LII, 532. — Salvianus, LIII, 26. — S. Victor Vitens., LVIII, 228, 229. — Eusebius, LXII, 763, 1057. — Cassiodorus, LXX, 478, 893, 890, 1008. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 713, 986, 1005, 1147; LXXVI, 18, 419; LXXVII, 328, 792; LXXIX, 501, 585, 654. — Talio, LXXX, 751, 753, 754. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1231. — Ratherius Veron., CXXXVI, 197, 241, 262, 524, 401, 702, 703-709. — S. Petrus Damian., CXIV, 475. — Wernerus abb., CLVII, 828. — Rupertus abb., CLXX, 437, 435. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1090, 1094. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 61, 67, 214, 220, 223, 233. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 640, 682, 689, 693, 697, 708, 714. — Adamus Scotus, CXCVIII, 281, 354, 778, 793, 797. — Petrus Pictav., CXI, 822, 810, 844, 849.

3° Creatio mundi, vel Deus creator. — Tertullianus, I, 333, 375, 524, 589; II, 63, 197, 481, 599, 609, 708. — Lactantius, VII, 100. — Constantinus Magnus, VIII, 406, 410. — S. Ambrosius, XIV, 123, 126, 155, 143. — S. Hieronymus, XXIII, 1039; XXV, 395, 511, 625, 627; XXVI, 53, 445, 446. — S. Augustinus, XXXII, 811, 812, 814, 825; XXXIV, 216; XXXV, 2152, 2216, 2516, 2563; XXXVI, 205; XXXVII, 1745, 1758; XXXVIII, 24; XLII, 539, 561. — Victor Vitens., LVIII, 228, 604. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 644, 615. — Talio, LXXX, 748. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1230. — Ven. Beda, XC, 189, 192; XCI, 15. — Rabanus Maurus, CVII, 443; CIX, 1070. — Wandalbertus, CXXI, 132. — Remigius monac., CXXXI, 54. — S. Bruno Astens., CLXIV, 147. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 187. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 717. — Philippus de Harveug, CCH, 142. — Bonacursus, CCIV, 777. — Ermengaudus, CCIV, 1253. — Alanus de Insulis, CCX, 309, 310, 312, 314. *Præterea, vide Indices de Deo, de Trinitate, de Creatione.*

ARTICULUS SECUNDUS. — *Credo in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum.*

1. *Jesus Christus.* — Tertullianus, II, 191, 193, 261, 316, 312, 500, 757. — S. Cyprianus, IV, 73, 75, 700. — S. Felix, papa, IV, 155. — Lactantius, VI, 463. — S. Hilarius Pictav., IX, 275, 517, 793, 961, 1010; X, 609. — S. Damas. papa, XIII, 576-578. — S. Ambrosius, XVI, 531, 557, 539;

XXII, 523. — Tichonius Afer, XVIII, 15, 19. — Zaccheus, XV, 1070. — S. Hieronymus, XXIV, 145, 457, 777; XXV, 139, 1065, 1453; XXVI, 21, 118, 130, 184, 216, 246, 257, 282, 512, 566, 581, 448, 499, 518, 586, 587. — S. Augustinus, XXIII, 808; XXIV, 1072, 1074, 1077; XXV, 2282; XXVI, 528; XXVII, 1411, 1208, 1264, 1449, 1942; XXVIII, 173, 174, 357-515, 550, 451, 452, 572, 852, 1124; XXXIX, 1902, 1927. — S. Petrus Chrysologus, LII, 548. — S. Nicetas, LII, 863. — S. Leo Magnus, LIV, 508, 518, 819, 466, 757, 763, 771, 785, 804, 805, 927, 1163, 1165, 1175. — S. Maximus Taurin., LVII, 260. — Boetius, LXIV, 1541, 1545, 1549, 1531. — S. Fulgentius, LXV, 231, 757, 762, 766. — Joannes II, papa, LXVI, 27. — Facondus, LXVII, 518, 535. — Rusticus, LXVII, 1170. — Cassiodorus, LXX, 58, 71, 112, 147, 154, 299, 459, 654, 993, 1087. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 359; LXXXVI, 957; LXXXIX, 23, 65, 66, 93. — Ven. Beda, XCII, 9, 10. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 543. — Alcuinus, C, 1030. — S. Agob., CIV, 50. — Rabanus, CVII, 751, 744, 992; CX, 458; CXI, 1483; CXII, 633, 711, 735. — Radbertus Corbeiensis, CXX, 58, 43, 77, 116, 148. — Rathe-rius Veron., CXXXVI, 247, 462. — S. Petrus Damian., CXIV, 50, 54. — Wernerus abb., CLVII, 767. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 748, 769, 775. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 701, 740; CLXV, 76, 85, 131. — Rupertus, CLXXVIII, 463. — Ven. Hildebertus Turon., CLXXI, 353, 1104. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451, 455; CLXXVI, 78, 309, 817. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 953, 947; CLXXXIV, 47, 110, 829, 855. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 810, 814. — Ven. Gerhohus, CXCIV, 1074, 1162. — Ekbertus abb., CXCV, 94. — Philippus de Harveng, CCIII, 444. — Reinerus monac., CCIV, 45. — Balduinus Cantuar., CCIV, 629, 650, 652. — Ermengaudus, CCIV, 1245. — Petrus Blesens., CCVII, 835, 837-839, 831.

2. *Dei Filius unigenitus.* — Tertullianus, I, 397, 399, 404, 415; II, 137, 161, 162, 166, 170, 176, 181, 183, 517, 422, 802, 843. — S. Cyprianus, IV, 606, 698. — S. Dionysius papa, V, 109. — Lactantius, VI, 469. — S. Hilarius Pictav., IX, 725, 801, 807, 888, 1008. — S. Zeno, XI, 392, 396, 398. — S. Ambrosius, XIV, 984; XVI, 511, 514, 515, 553, 556, 592, 611, 615; XVII, 92, 128, 131, 350. — S. Phribadius, XX, 19, 22, 24, 25. — S. Hieronymus, XXIV, 263, 423, 806. — S. Augustinus, XXIII, 812, 815; XXIII, 151; XXV, 1327, 1536, 1662, 1770, 1780, 1788, 1818, 1858, 2290, 2415; XXVI, 71, 288, 484, 446, 497, 502, 699, 857, 1040; XXVII, 1186, 1167, 1313, 1712, 1855; XXVIII, 664, 676, 708, 747, 769, 770, 774; XXIX, 1497; XLII, 538, 749, 750, 754, 1179, 1180, 1183. — S. Leo Magnus, LIV, 512, 678, 681, 763. — S. Maxi-mus Taurin., LVII, 375. — Victor Vicens., LVIII, 222, 223. — Eucypsius abb., LXII, 904, 905, 1068. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 195, 205, 240, 742, 775. — Cassiodorus, LXX, 591, 453, 501, 796. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 705-714, 935; LXXVI, 275; LXXVII, 80, 1206, 1207; LXXIX, 61. — Taio, LXXV, 756. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 261. — Carolus Magnus, XCVIII, 1121. — Alcuinus, C, 1093; CI, 1414. — Rabanus Maurus, CIX, 704, 715, 765; CXI, 17, 19. — Paschasius Radbertus, CXX, 448, 449. — Rathe-rius Veron., CXXXVI, 742. — Gezo, CXXXVII, 378, 380, 386, 587. — S. Petrus Damianus, CXIV, 38. — S. Bruno Carthus., CLVII, 379. — Goffridus abb., CLVII, 244-248. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 701. — S. Bernardus, CLXXXIII, 535. — Balduinus Cantuar., CCIV, 654. — Bonacursus, CCIV, 788.

3. *Messias.* — Tertullianus, II, 316, 343, 489, 626. — S. Cyprianus, IV, 712, 714, 717. — Constantinus Magnus, VIII, 445. — S. Hilarius, IX, 574, 588, 753, 806, 813, 833. — S. Zeno, XI, 428, 434, 440, 444. — S. Ambrosius, XIV, 515, 561, 117, 501, 641, 678, 688, 816; XVII, 833, 835. — S. Hieronymus, XXIII, 1060; XXIV, 771, 787; XXVI, 122, 257, 258. — S. Augustinus, XXVI, 213, 603, 664, 763; XXVII, 1258, 1296, 1417, 1578, 1845; XXVIII, 74, 258, 722; XXXIX, 1639, 1760, 1763, 1776, 1816, 1828, 1832. — S. Maximus Taurin., LVII, 335. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 535, 582, 1075; LXXVI, 237, 259; LXXIX, 505. — Rabanus Maurus, CVII, 481, 574; CVIII, 1177, 1191, 1198, 1201; CIX, 206, 207, 225-226, 267, 365, 530, 621, 1148, 1224; CXI, 53, 54, 58, 65, 421, 880, 923, 979, 1050, 1061; CXII, 794, 1594. — S. Petrus Damian., CXIV, 513. — Anselmus Laudun., CLXII, 1252, 1244, 1248. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 171, 183, 197, 273, 316, 491, 497. — Rupertus abb., CLXVII, 325, 392, 430, 509, 1179; CLXVIII, 156, 205, 685. — S. Bernardus, CLXXXVII, 1067; CLXXXIII, 792. — Anonymus, CCIII, 764, 765, 767; 776, 778, 781. — *Vide præterea Indicem de Christo.*

ANNOBUS TERTIIS — Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine.

1. *Incarnatio.* — Tertullianus, II, 67, 134, 350, 752, 754,

782. — S. Cyprianus, IV, 705. — S. Eutychianus papa, V, 167. — Calix papa, V, 189. — Lactantius, VI, 463, 478. — S. Hilarius, IX, 784. — S. Ambrosius, XVI, 817. — Sedulius, XIX, 775. — Zaccheus, XX, 1077, 1078. — S. Hieronymus, XXIII, 1028, 1029; XXIV, 107, 108, 144, 181, 787, 868, 880; XXV, 1125; XXVI, 24, 196, 411, 551. — S. Augus-tinus, XXII, 746; XXIII, 75, 515, 540, 709; XXIV, 24, 421, 425, 425; XXV, 2195, 2251, 2252, 2340; XXVI, 216-218, 664, 665, 826, 871; XXVII, 1084, 1189, 1535, 1442, 1546, 1741, 1766, 1767, 1785, 1812; XXVIII, 554, 558, 670, 710, 940, 944, 945; XXIX, 162, 1981, 2196; XL, 14, 506, 251; XLIV, 174. — Marius Mer-cator, XLVIII, 1005, 1005. — Cassianus, L, 16 et seqq. — S. Petrus Chrysol., LII, 577, 594. — S. Leo Magnus, LIV, 549, 559, 560, 561, 477, 485, 797, 927. — S. Mathis Taurin., LVII, 257, 338, 241-247, 249, 657. — Boe-ia, LXIV, 1547. — S. Eleutherius, LXV, 91. — S. Paternus Ruspens., LXV, 875. — Joannes II, papa, LXVI, 30. — Facondus, LXVII, 540. — Cassiodorus, LXX, 43, 44, 157, 529. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 675; LXXVI, 32, 90, 297, 478; LXXVII, 56, 1206, 1207; LXXXIX, 22, 23, 479. — Taio, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1228, 1229; LXXXIV, 81, 82. — S. Bonifacius Mogunt., LXXXII, 862. — Ven. Beda, XCIV, 12. — Paulus diacon., XCV, 1162. — Alcuinus, C, 1090, 1095. — Haymo, CXVIII, 51. — Begis-abb., CXXXII, 228. — Gezo, CXXXVII, 577, 591. — S. Odilo abb., CXLII, 1061. — S. Petrus Damian., CXIV, 539; CXV, 25. — S. Bruno Carthus., CLII, 500, 802, 1093. — Ven. Guibertus, CLVI, 489, 560, 574. — Petrus Alphonsi, CLVII, 617. — Wernerus abb., CLVII, 797, 817, 887. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 440, 451. — S. Ivo Carnot., CLXII, 385. — Rupertus abb., CLXVIII, 591, 1625; CLXII, 149; CLXX, 511. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 364, 576, 605, 811, 1096; CLXXII, 1122. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 452; CLXXVI, 70, 72, 574; CLXXVII, 295. — Absalonius, CLXXXVIII, 1730, 1732. — Hermannus abb., CLXXX, 9 et seqq. — S. Bernardus, CLXXXII, 800, 1062, 1063; CLXXXIII, 50, 586, 588, 592, 661; CLXXXV, 11, 120. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 780, 782, 781, 790. — B. Amadeus, CLXXXVIII, 1513. — Petrus Lombardus, CXCII, 775, 1071. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 945. — Adamus Scotus, CXCVIII, 115, 219, 215, 246. — Petrus Cellens., CCII, 703. — Philippus de Harveng, CCIII, 340, 50, 625, 1200. — Bonacursus, CCIV, 781. — Alanus de Insulis, CCX, 521-524, 535. — Petrus Pictav., CCII, 1162. — Innocentius III, CCXVII, 514.

2. *Nativitas.* — Tertullianus, II, 82, 264, 781. — S. Cy-prianus, IV, 706. — Lactantius, VI, 478, 514, 570. — Con-stantinus Magnus, VIII, 425. — S. Hilarius, IX, 917. — S. Zeno, XI, 412, 415, 472. — S. Ambrosius, XV, 156, 1566, 1571; XVII, 605, 1201, 1202. — S. Hieronymus, XXIV, 108, 114; XXV, 635, 637, 638; XXVI, 105, 512, 591; XX, 220. — S. Augustinus, XXV, 2276; XXVI, 1255; XXVII, 1245, 1258, 1755, 1766, 1817; XXVIII, 775, 995; XXXIX, 2200; XL, 1267; XLI, 608; XLII, 1122. — S. Petrus Chrysol., LII, 598. — S. Leo Magnus, LIV, 190, 487. — S. Maximus Taurin., LVII, 259, 245. — S. Eleutherius, LXV, 93. — S. Folgentius Ruspens., LXV, 796. — S. Gregorius Taron., LXXI, 171, 705. — Ven. Beda, XCIV, 31. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 498. — Ra-banus Maurus, CVII, 754; CX, 14-16. — Haymo, CXVIII, 54. — Paschasius Radbertus, CXX, 81, 104, 122. — Ratramnus, CXXI, 85, 85. — Otto Vercellensis, CXXXIV, 854. — S. Odilo abb., CXLII, 991. — S. Petrus Damian., CXIV, 561, 816. — Samuel Marochianus, CXLIX, 545. — Radulphus Ardens, CLV, 1696, 1707. — Petrus Alphonsi, CLVII, 634. — Goffridus abb., CLVII, 237. — Wernerus abb., CLVII, 775, 785, 788. — S. Ivo Carnot., CLXII, 562, 568. — Rupertus, CLXVIII, 439, 487; CLXX, 74. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 581; CLXXII, 1125. — Hugo de S. Victore, CLXXXVII, 946. — S. Bernardus, CLXXXIII, 53, 55, 116; CLXXXIV, 827; CLXXXV, 29. — Ordericus Vitensis, CLXXXVIII, 17. — B. Amadeus, CLXXXVIII, 1519. — Odilo abb., CLXXXVIII, 1640. — Ernestus abb., CLXXXII, 1615. — Aelfredus abb., CXCX, 229. — Adamus Scotus, CXCVIII, 200. — Petrus Cellens., CCH, 638. — Garnierus, CCV, 599. — Petrus Blesens., CCVII, 575, 842. — S. Mar-tinus Legion., CCVIII, 68. — Alanus de Insulis, CCX, 211, 252. — Absalon abb., CCXI, 14. — Helinandus, CCXII, 481. — Innocentius III, CCXVII, 456.

3. *Virginitas Mariæ perpetua.* — Tertullianus, I, 397. — S. Hilarius, IX, 921. — S. Ambrosius, XV, 1563; XVI, 525; XVII, 662, 874. — S. Hieronymus, XXIII, 185; XXIV, 506; XXV, 450; XXVI, 25, 372. — S. Augustinus, XXXIX, 1990, 2103. — S. Leo Magnus, LXI, 1140. — S. Maximus Taurin., LVII, 250, 637. — S. Eleutherius, LXV, 96. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1241. — S. Hildefonsus, XCVI, 54, 228. — Alcuinus, C, 14. — Be-

iramus, CXXI. 84. — S. Odilo abb., CVIII. 1025. — S. Petrus Damian., CXLIV. 561, 743. — Ven. Gilbertus, CLVI. 557. — Goffridus abb., CLVII. 237, 266. — Petrus Alphonsi, CLVII. 615. — S. Bruno Astens., CLXIV. 418. — Rupertus abb., CLXIX. 1460. — Hugo de S. Victore, CLXXVI. 857. — Bernardus abb., CLXXXII. 1141; CLXXXII. 86; CLXXXV. 199. — B. Amadeus, CLXXXVIII. 1503, 1507. — Ernaldus abb., CLXXXIX. 1725. — Philippus de Harverg, CCIII. 520. — Anonymus, CCXIII. 807. — Vide insuper Indices de Christo et de Maria Virgine.

ARTICULUS QUARTUS. — *Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus et sepultus est.*

Tertullianus, I. 400, 1252, 1251; II. 195, 518, 612. — Lactantius, VI. 478, 493, 502, 510, 1053, 1057. — S. Hilarius, IX. 54, 357, 561, 574, 470, 473, 754, 803, 1066; X. 566, 581. — S. Ambrosius, XVII. 1117, 1205. — S. Hieronymus, XXIV. 501, 505, 507, 510, 612, 616; XXV. 429, 1133, 1183; XXVI. 92, 215, 514, 515, 558, 588, 454, 547. — S. Augustinus, XXXII. 1369, 1470; XXXIII. 832; XXXV. 1958, 1910, XXXVI. 175, 407, 453, 760; XXXVII. 1123, 1351, 1711; XXXVIII. 1084, 1089; XXXIX. 2136, 2200, 2204; XL. 1192. — Mamertius Claudianus, LIII. 786. — S. Leo Magnus, LIV. 515, 522, 531, 572, 587, 491, 492, 690, LVI. 1133. — S. Maximus Taurin., LVII. 539. — S. Fulgentius Ruspens., LXV. 257. — Facundus, LXVII. 534. — Cassiodorus, LXX. 153, 400. — S. Gregorius Magnus, LXXV. 612, 635, 1075. — Talo, LXXX. 780, 785. — S. Hildefonsus, XCVI. 172. — Theodulfus, CV. 575. — Rabanus Maurus, CVII. 1-97, 1152; CXII. 1463, 1468, 1594. — Haymo, CXVIII. 358, 392, 426. — Gottheschalchus, CXXI. 566. — S. Remigius Lugdun., CXXI. 1122. — Raderius Veron., CXXXVI. 247, 248, 535. — S. Petrus Damian., CXLIV. 635, 772. — S. Bruno Carthus., CLIII. 57. — Petrus Alphonsi, CLVII. 639. — Wernerus abb., CLVII. 914, 932. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII. 675, 761; CLIX. 271. — S. Ivo Carnot., CLXII. 562. — S. Bruno Astens., CLXIV. 105, 106, 403, 419, 648, 746, 837, 840, 1053, 1063. — Drogo Cardin., CLXVI. 1516. — Ven. Hildefertus, CLXXI. 547, 1105. — Hugo de S. Victore, CLXXV. 457; CLXXVI. 78. — S. Bernardus, CLXXXII. 1154, CLXXXIII. 263; CLXXXIV. 711, 771, 953; CLXXXV. 150. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 819, 821. — Ordericus Utiensis., CLXXXVIII. 51. — Ernaldus, CLXXXIX. 1636. — Petrus Cellensis., CII. 7-5. — Petrus Blesens., CCVII. 607, 845, 847. — S. Martinus Legion., CCVIII. 761. — Absalon abb., CCXI. 137-118. *Insiper Vide Indicem de Christo.*

ARTICULUS QUINTUS. — *Descendit ad inferos; tertia die resurrexit a mortuis.*

Tertullianus, I. 400; II. 657, 712, 760. — Lactantius, VI. 478, 510, 1053. — S. Hilarius, IX. 835, 831; X. 370. — S. Ambrosius, XVII. 49, 1203. — Juvenius, XIX. 586. — S. Hieronymus, XXIV. 231, 595, 559; XXV. 512, 632, 927, 940, 1123, 1131, 1132; XXVI. 498; XXX. 215, 221. — S. Augustinus, XXXV. 2258; XXXVI. 452, 666, 791; XXXVII. 1115, 1673, 1700; XXXVIII. 360, 657, 658, 1104, 1107, 1112, 1115, 1145, 1447; XXXIX. 2062; XLIV. 182. — S. Petrus Chrysost., LII. 408. — S. Leo Magnus, LIV. 386, 390, 495. — S. Maximus Taurin., LVII. 339, 361, 585. — Eusebius, LXII. 1169. — Cassiodorus, LXX. 298, 617, 778. — S. Gregorius Turon., LXXI. 172. — S. Gregorius Magnus, LXXV. 993; LXXVI. 489; LXXVII. 869; LXXIX. 69, 70. — Talo, LXXX. 785. — Ven. Beda, XCIV. 734. — S. Paulinus Aquil., XCIX. 490, 491. — Rabanus Maurus, CX. 35, 140, 141; CXII. 1467, 1894. — Haymo, CXVIII. 845. — Otto Vercell., CXXXIV. 845. — S. Odilo abb., CXLII. 1005, 1009. — S. Petrus Damian., CXLIV. 563. — S. Bruno Carthus., CLIII. 464. — Radulphus Ardens, CLV. 1852. — Goffridus abb., CLV. 838. — Petrus Alphonsi, CLVII. 650. — Wernerus abb., CLVII. 921, 952. — S. Ivo Carnot., CLXII. 590. — S. Bruno Astens., CLXIV. 886. — Rupertus, CLXX. 194. — Ven. Hildefertus, CLXXI. 556; CLXXII. 1137. — S. Bernardus, CLXXXIII. 273; CLXXXIV. 741; CLXXXV. 137. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 823, 824, 829, 830. — Ordericus Utiensis., CLXXXVIII. 60. — Richardus a S. Victore, CXCVI. 1059. — Adamus de S. Victore, CXCVI. 1435, 1457, 1442. — Petrus Cellensis., CCII. 777. — Garnerius, CCV. 681. — Petrus Blesens., CCVII. 618, 817. — S. Martinus Legion., CCVIII. 921. — Alanus de Insulis, CCX. 319. — Absalon, CCXI. 152. — Helinandus, CCXII. 588. — Innocentius III., CCXVII. 401, 469. — Vide præterea Indicem de Christo.

ARTICULUS SEXTUS. — *Ascendit ad caelos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.*

Tertullianus, II. 792. — Lactantius, VI. 516, 1055. — S. Damasus papa, XIII. 577. — S. Hieronymus, XXVI.

499. — S. Augustinus, XXXVIII. 1202, 1200, 1212, 1219; XXXIX. 9081. — S. Leo Magnus, LIV. 594-199. — S. Maximus Taurin., LVII. 367, 645. — S. Fulgentius Ruspens., LXV. 914, 915. — S. Gregorius Turon., LXXI. 172, 706. — Ven. Beda, XCIV. 174, 624. — Rabanus Maurus, CX. 42, 251, 252; CXII. 1489, 1594. — Otto Vercell., CXXXIV. 845. — Haymo, CXXXVIII. 815. — Raderius Veron., CXXXVI. 740. — S. Odilo abb., CXLII. 1011. — Samuel Marochianus, CXLI. 347, 348. — Radulphus Ardens, CLV. 1883, 1917, 1923. — Goffridus abb., CLVII. 238. — Petrus Alphonsi, CLVII. 650. — Wernerus abb., CLVII. 952, 971. — S. Bruno Astens., CLXIV. 863, 1045. — Ven. Hildefertus, CLXXI. 580; CLXXII. 1127. — S. Bernardus, CLXXXIII. 294, 309, 1151, 1152. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 831. — Ordericus Utiensis., CLXXXVIII. 60. — Ernaldus, CLXXXIX. 1667. — Aelredus abb., CXCX. 243. — Petrus Cellensis., CII. 788. — Garnerius, CCV. 700. — Petrus Blesens., CCVII. 849. — S. Martinus Legion., CCVIII. 1085. — Absalon abb., CCXI. 182. — Helinandus, CCXII. 591. — Insiper adeat lector Indicem de Christo.

ARTICULUS SEPTIMUS. — *Inde venturus est iudicare vivos et mortuos.*

Tertullianus, I. 525, 527, 660. — S. Cyprianus, IV. 719. — Lactantius, VI. 769, 784, 796. — S. Hilarius Pictav., IX. 1052, 1053, 1065. — S. Ambrosius, XVII. 204, 768, 840. — S. Hieronymus, XXIII. 1007, 1010; XXV. 845, 982, 985, 984, 1051, 1256; XXVI. 179. — S. Augustinus, XXXII. 1472; XXXVI. 90, 127, 124, 235, 534, 408, 717, 811, 814, 914, 915; XXXVIII. 1096, 1236, 1287, 1418, 1915; XL. 638, 662, 699, 752. — S. Maximus Turon., LVI. 225. — Eusebius abb., LXII. 768, 777, 785. — Cassiodorus, LXX. 55, 59, 260, 530, 599. — S. Gregorius Magnus, LXXV. 585, 754, 793, 819, 857, 876, 878, 950, 962, 1035; LXXVI. 57, 62, 649-656, 1078; LXXVIII. 556, 557, 103, 414, 627. — S. Columbanus, LXXX. 246 et seqq. — Talo, LXXX. 978, 982, 985. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII. 1250. — S. Aldhelmus, LXXXIX. 297. — Ven. Beda, XCIV. 615. — Alcuinus abb., C. 1151. — Rabanus Maurus, CIX. 1049; CXII. 720, 1320, 1618. — Haymo, CXVIII. 17, 933, 940, 941. — Paschasius Radbertus, CXX. 819. — Raderius Veron., CXXXVI. 260, 390, 577, 701. — S. Petrus Damian., CXLIV. 228, 312, 477, 480, 481; CXLV. 837, 839, 810. — Samuel Marochianus, CXLI. 347. — S. Bruno Carthus., CLII. 642, 761, 927. — Radulphus Ardens, CLV. 1678. — Wernerus abb., CLVII. 742. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII. 722. — S. Bruno Astens., CLXV. 269, 410, 665. — Rupertus, CLXVII. 1086, 1811, 1813, 1818; CLXVIII. 258, 243, 869. — Ven. Hildefertus, CLXXI. 1166. — Hugo de S. Victore, CLXXV. 565, 566, 514, 591; CLXXVI. 597. — S. Bernardus, CLXXXIV. 1505. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 702, 978, 979, 1001. — Richardus a S. Victore, CXCVI. 1177. — Petrus Blesens., CCVII. 868. — Innocentius III., CCXVII. 745-745. — Vide Indicem de ultimo iudicio.

ARTICULUS OCTAVUS. — *Credo in Spiritum sanctum.*

Tertullianus, II. 159, 163, 196, 935. — Faustinus, XIII. 76. — S. Ambrosius, XVI. 705; XVII. 153, 200, 1005. — S. Hieronymus, XXIII. 101; XXIV. 558, 616; XXV. 976, 1035, 1185. — S. Augustinus, XXXV. 1125, 2087, 2088, 2237, 2375; XXXVIII. 418, 461, 462, 715, 1225; XXXIX. 2087, 3091; XL. 272, 976; XLII. 750, 756, 1183, 1185. — S. Nicetas, LII. 855. — S. Leo Magnus, LIV. 402, 403, 409, 411, 477. — S. Maximus Taurin., LVII. 629, 631, 635, 637. — S. Victor Vitiensis., LVIII. 225, 229. — Eusebius, LXII. 920. — Paschasius diac., LXII. 12. — Vigilus Tapsens., LXII. 308. — S. Fulgentius Ruspens., LXV. 184, 761, 770, 785. — Cassiodorus, LXX. 23, 198, 398, 606. — S. Gregorius Magnus, LXXV. 715; LXXVI. 418, 533, 824; LXXVII. 146, 216; LXXIX. 293. — Talo, LXXX. 757. — Carolus Magnus, XCVIII. 1125, 1129. — Alenimus, CI. 65. — Theodulfus, CV. 239. — Rabanus Maurus, CX. 45, 44, 253, 256; CXI. 25; CXII. 1487. — Ratramnus, CXXI. 222. — Aeneas Parisiens., CXXI. 685. — Raderius Veron., CXXXVI. 225, 247. — S. Odilo, CXLII. 1018. — S. Petrus Damian., CXLIV. 619; CXLV. 51, 57. — S. Bruno Carthus., CLII. 865; CLIII. 71, 74. — Radulphus Ardens, CLV. 1932. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII. 285; CLX. 1111. — S. Ivo Carnot., CLXII. 592. — S. Bruno Astens., CLXIV. 238, 358; CLXV. 595. — Drogo cardin., CLXVI. 1533. — Rupertus abb., CLXVII. 1571, 1574, 1574, 1575, 1599, 1786; CLXIX. 75; CLXX. 270, 273, 278. — Ven. Hildefertus, CLXXI. 589. — Hugo de S. Victore, CLXXV. 503, 850; CLXXXVI. 226. — Abaelardus, CLXXXVIII. 1718, 1719. — S. Bernardus, CLXXXIII. 323, 326, 530, 810, 811, 1001. — Anselmus Havelberg., CLXXXVIII. 1763. — Ernaldus abb., CLXXXIX. 1671. — Richardus a S. Victore, CXCVI. 1011, 1018. — Adamus

de S. Victore, CXCVI, 1446. — Adamus Scotus, CXCVIII, 126, 284, 285, 812. — Hugo Eterian., CII, 227. — Petrus Cellensis., CCII, 795. — Philippus de Harveng, CCIII, 402, 1200. — Bonacursus, CCIV, 789. — Petrus Blesens., CCVII, 850, 849. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1265. — Alanus de Insulis, CCX, 218, 221. — Abalon abb., CCXI, 199. — Petrus Pictav., CCXI, 914, 950, 953. — Helianodus, CCXII, 611. — Anonymus, CCXIII, 753, 754. — Innocentius III, CCXVII, 422. — Vide præterea *Indicem de Spiritu sancto*.

ARTICULUS NONUS. — *Sanctam Ecclesiam catholicam, sanctorum communionem*.

(Quoad hunc articulum, Vide *speciales Indices de Ecclesia et de cultu sanctorum*.)

ARTICULUS DECIMUS. — *Remissionem peccatorum*.

(Vide *Indicem de Pœnitentiæ sacramento*.)

ARTICULUS UNDECIMUS. — *Carnis resurrectionem*.

Tertullianus, I, 578, 523, 527, 746, 815; II, 46, 61, 792. — S. Hilarius, IX, 411, 468, 470, 472, 681, 699, 861, 916. — S. Zeno, XI, 569. — S. Ambrosius, XIV, 808; XVI, 1528, 1550, 1555, 1555, 1558, 1540, 1544; XVII, 267, 271, 552, 555, 556, 559. — S. Hieronymus, XXIV, 287, 628, 647, 675; XXV, 516, 518, 594. — S. Augustinus, XXXIII, 571, 912; XXXIV, 25, 26, 485; XXXVI, 751, 752, 775, 786; XXXVIII, 269, 712, 818, 1150; XXXIX, 1599, 1611, 1961, 2074; XL, 272, 274, 275; XLI, 690, 783, 778, 782; XLII, 1129. — S. Petrus Chrysol., LII, 522. — Julianus Pomerius, LIX, 421. — Eusebius abb., LXII, 777, 781, 801, 806, 807. — Dionysius Exiguus, LXVII, 582, 593, 583. — Cassiodorus, LXX, 1117. — S. Gregorius Magnus, LXXI, 159, 516; LXXV, 1076-1080; LXXVII, 92, 265. — Taio, LXXX, 985. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1250, 1242. — S. Julianus, XCVI, 497. — Alcuinus, C, 1149; CI, 52. — Rabanus Maurus, CX, 150, 859. — Haymo, CXVIII, 881. — Servatus Lupus, CXIX, 621. — Regino Prumiens., CXXXII, 228-248. — S. Bruno Carthus., CLIII, 209, 408. — Wernerus abb., CLVII, 939, 957. — S. Bruno Astens., CLXIV, 618, 622; CLXV, 256, 597. — Rupertus abb., CLXVII, 1571. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1718; CLXXII, 1161, 1165. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 597. — S. Bernardus, CLXXXIII, 52.

— Robertus Pullus, CLXXXVI, 982, 990, 997. — Bonacursus, CCIV, 782. — Ermengaudus, CCIV, 1266. — Petrus Blesens., CCVII, 806, 867. — Alanus de Insulis, CCX, 524, 526, 615. — Vide insuper *Indicem de Resurrectione corporum*.

ARTICULUS DUODECIMUS. — *Et vitam æternam*.

Tertullianus, I, 520. — S. Hilarius, IX, 258, 659, 833, 875. — S. Ambrosius, XIV, 597, 989; XVI, 40; XVII, 725. — S. Hieronymus, XXIV, 551; XXV, 1087, 1153, XXVI, 498, 548. — S. Augustinus, XXXII, 795, 989, 1021, 1172, 1475; XXXIII, 551, 596, 622, 481; XXXVI, 202, 48, 752, 976; XXXVII, 1061, 1062, 1099, 1108, 1403, 1486, 1501, 1901, 1916, 1941; XXXVIII, 56, 155, 162, 441, 472, 712, 740, 892, 1557; XL, 284; XLI, 725, 724, 751, 753, 755, 796, 801. — S. Patricius, LIII, 852, 853, 857. — Julianus Pomerius, LIX, 419, 491. — Eusebius, LXI, 783, 784, 801, 815, 817. — Cassiodorus, LXX, 100, 31, 459, 621, 1501. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 755, 856, 911, 914, 1037; LXXVI, 95, 757, 858; LXXVII, 400-401; LXXIX, 124, 588, 628, 656, 657. — Taio, LXXX, 987-989. — S. Julianus Tolet., XCVI, 475, 477, 478. — Alcuinus, CI, 53, 54. — Rabanus Maurus, CIX, 456, 1029; CII, 1518, 1591. — Haymo, CXVIII, 875, 879, 886, 945, 919. — Servatus Lupus, CXIX, 492. — Paschasius Radbertus, CXI, 166, 867. — Joan. Scotus, CXXII, 456. — Rabrius Veron., CXXVI, 214, 408, 410, 430, 700. — S. Petrus Damian., CXLI, 858. — Ven. Guibertus, CLVI, 50, 610, 611, 671, 672, 674-676. — Wernerus abb., CLV, 917, 1011, 1012, 1125, 1128. — S. Bruno Astens., CLXIV, 507, 572, 591, 605, 632, 797, 946; CLXV, 982. — Rupertus abb., CLXVII, 1827; CLXVIII, 547. — Honorius Augustod., CLXXII, 1157, 1159, 1168, 1169, 1171, 1172, 1175. — S. Bernardus, CLXXXIII, 108, 215, 250, 574, 46, 825, 952; CLXXXIV, 116, 355, 555, 558, 565, 551, 1017, 1058, 1510. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 1005, 1008. — Adamus Scotus, CXCVIII, 250, 359, 702, 770, 851. — Petrus Cantor, CCV, 159. — Thomas Cisterciens., CCVI, 169, 249, 250, 555. — Petrus Blesens., CCVII, 868, 869. — Alanus de Insulis, CX, 617, 618. — Innocentius III, CCXVII, 737-739. — Vide insuper *Indices de celo, de inferno*, etc.

SERIES DUODECIMA.

Religio, ut jam antea diximus, nihil aliud est, latiori sensu, quam societas Deum inter et homines, quorum mutuas complectitur relationes, ac proinde Dei jura et hominis officia. Aliunde, homo corpore simul et anima constat, et sub hac duplici substantia, totum se Deo subjectum et devotum præstare tenetur. Idcirco, ut homini ratione corporis Deo reddendi debita modum præberet religio, externa instituit signa, quæ cultus nuncupantur. In hac igitur Serie duodecima tractamus de cultu externo et de variis ejus speciebus; de cultu sanctorum, reliquiarum, imaginum, ac de fructibus ex hac veneratione profluentibus. Posthæc, cum liturgia sit norma cultus, et Kalendarium tempora et dies festivitatum ordinet, quidquid de his agit *Patrologia*, duobus Indicibus hic exprimimus.

CVIII.

INDEX DE CULTU IN GENERE,

ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS DE ILLIUS NECESSITATE ET COMMODIS,

PRESERTIM ERGA SOCIETATEM HUMANAM, CUJUS MORES FEROS ET PRAVOS DEMULSIT ET EMENDAVIT.

MONITUM.

Snh hac denominatione indicatur hominis servitus erga Deum, sive latria, hoc est præceptum: *Domine Deum tuum adorabis, et illi soli servies*. Istud mandatum inusitum natura hominibus erga divinitatem ut istud erga proximum: *Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris*, invenitur etiam ante legem scriptam apud veteres patriarchas, et deinceps apud gentes, etsi turpissime vitiatum. Unde dicendum in hoc ludice:

1° Quid sit divinitatis latriæ cultus, sive in quo consistat, et qualis fuerit in lege non scripta;

2° Qualis fuit ex præcepto veteris legis;

3° Qualis nunc est ex præcepto novæ legis, adjuncto cultu dulci et hyperdulci in Ecclesia catholica recepto; et de oratione pro mortuis;

4° De favoribus cultui in utraque lege scripti et persecutionibus ex parte hominum obvenientibus;

5° De cultus defectu, excessu aut abusu, sive de hæresi et schismate, et de paganismo, et in his ultimis seriebus ex malis, infortuniis, miseriis, turpitudinibus, etc., quæ apparebunt, per consequentiam, pro felicitate, pace et bonis moribus, qui notati sunt in quatuor aliis seriebus, facillime omnium sensui patebit quantum cultus veri Dei, prosperitatis, lætitiæ, etc., semper contulerit hominibus.

Juxta morem hic Index disponitur ordine alphabetico Patrum, cum indicatione voluminis et columnæ, præcitata questione in qualibet serie discutienda.

SERIES PRIMA.

De cultu in lege non scripta.

Sola vera divinitas cultum latriæ sibi vindicat, qui maxime consistit in mentis affectu, exhibitione pia corporis, et in sacrificiis, oblationibus et cujusque generis donis, apud etiam primos patriarchas usitatis. Cum enim nos ipsius omnes templum et singuli templa simus, cum semper, quando ad Deum sursum fuit cor hominum, ejus altare fuit. Cum manifeste Deum colimus, quando suavissimo incensu eum adoremus et in conspectu ejus pio sanctoque amore flagramus, quando nosmet ipsos vovemus et reddimus, quando solemnitatibus et statutis diebus beneficiorum ejus sacram dicamus usque memoriam, quando sacrificamus et hostiam humilitatis et laudis in ara cordis, igne fervide charitatis, et eum agnoscimus nostræ beatitudinis fontem, et omnis nostræ appetitionis finem, his stantibus et reperiis apud primos mundi incolæ, cultus apud ipsos vigileas deducitur; quod ex iudicatis infra evidentissime ostenditur.

ADAMUS SOTUS. — Abel typus oblationis religiosæ, summiq; et Abraham, CXCVIII, 480, 481.

ADO (S.), Viennensis. — Enos primus nomen Domini invocare cepit, CXXII, 21. Enoch translatus est a Deo propter pietatem, CXXII, 25. Isaac in typo Salvatoris a patre in sacrificio oblatus est, CXXII, 53, 54. In occisione agni, Christi immolatio, CXXII, 42.

AGOBARDUS (S.). — Quod Abraham fuerit in cultu Christianus, CIV, 172. Christianorum cultus non est novus, CIV, 174. Deus solus colendus, CIV, 204, 214. Deo debetur honor et timor, CIV, 243. Latria quid sit, CIV, 200.

ALANUS DE INSULIS. — Enoch a Deo translatus in paradysum propter pietatem, CCX, 260. Abelis sacrificium ut quid receptum est, et Cain recusatum, CCX, 518. Abraham Deum cognovit et coluit CIX, 272. Thare cum filiis suis in ignem missus est, quia ignem adorare noluit, CCX, 531. Abraham Babylonio incendio vallatus, illud adorare aotens Dei auxilio fuit liberatus, CCX, 534.

ALCUINUS. — Abelis sacrificium ut quid receptum est et Caini refutatum, C, 518. Adoratio spiritualis per casum viginti quatuor senio in intelligenda est, C, 1112. Oblationes unde sic dicantur, CI, 1134. Sacrificium est victimæ immolatio unde dicitur, CI, 1134, 1135.

AMBROSIVS (S.). Mediolanensis. — Abel cum corde puro et simplici sermone primitias obtulit Deo, et ideo respexit Deus in munera ejus, XIV, 357. Abel offerens sacrificium cur Deo plus placuerit quam Cain, XIV, 958, 957. Cain et Abel duas sectas sibi compugnantes significabant, XIV, 317. Per eos processus humanæ sapientiæ designatur, XIV, 320. Cain male sacrificans Deo parricidæ figura fuit Synagogæ populiq; Judæorum, XIV, 317, 318. Quanta Abrahami devotio in exsequendis mandatis Dei et quanta ejus hospitalitas, XIV, 434, 435. De sacrificio Abrahæ qui, jubente Deo, filium dilectissimum immolandum Deo cito obtulit XVI, 1545. Ab Abrahamo aries immolatus figura fuit Christi, XIV, 448, 449. Rex Ægyptiorum augeri jubeat opera Judæorum, ne cognoscere Deum et cultui sacro vacarent, XIV, 1144. Abel ideo placuit, quia non est suum munus moratus, qui de primitiis ovium obtulit, XVI, 1079. Abel fructus melior quam Cain; in illo mundi salus annuntiatur, in isto mundi ruina; in illo Christi sacrificium, in isto diaboli parricidium, XVI, 347. Cain de fructibus terræ munera Deo obtulit, quia invidiosus erat fratri suo, XVII, 815. Abel Deo obtulit de primogenitiis gregis sui et de adipibus eorum munera, et Deo grata et accepta sunt quia invidiosus erat fratri suo, XVII, 815.

AUGUSTINUS (S.), Hipponensis. — Latria exhibenda est uni Creatori et singulis personis Trinitatis, XXXIII, 378, 749. Melchisedech figuravit sacerdotium Christi, XXXIII, 769. Sacrificium uni Deo debitum, XXXIII, 377, 378. Sacerdotium, sacrificium, templum non sibi expectant demones nisi possent uni Deo debere, XXXIII, 377. Sacrificus Deus non eget, sed in his vel acceptandis, vel

reprobandis, vel percipiendis non nisi hominibus consulit, XXXIII, 377. Sacrificia pro ratione temporum varia fuerunt, XXXIII, 379. Abraham Deum colebat, nedum peccaret, quod filium Deo jussus voluit immolare, XXXIII, 702, 811; XLI, 53, 59. Latriæ servitus Deo debita, XXXIII, 556, 564, 628, 631. Abelis sacrificium cur Deo acceptum, XXXV, 1760. Pascha Judæorum umbra veri Paschatis, XXXV, 1758. Abraham verus Dei cultor, XXXV, 2274. Quidquid egeris, bene age, et laudasti Deum, XXXVI, 341. Sacrificium secundum ordinem Melchisedech, nunc diffusum toto orbe terrarum XXXVI, 303. De sacrificio quod Abraham obtulit, cum poposcisset ut de his quæ crediderat edoceret, XXXVII, 1563. In Ismael sunt omnes qui carnaliter Deum colunt, XXXVII, 1603. Sacrificium Abrahæ quid significat, XXXVII, 1561. Abrahæ sacrificium figura immolationis Christi, XXXVIII, 135. Sacrificium uni Deo debitum, XXXVIII, 1249; XXXIX, 1667. Abraham obedientia in immolatione filii laudatur, XXXVIII, 1751. Sacrificium maximum quod Deo debetur est quidquid boni etiam malis hominibus facere, XXXIX, 2252. Latria uni Deo exhibenda, XL, 160, 178, 221, 646. Abraham gladio obedientiæ filium jugulavit, XL, 1165. Sacrificia Christianorum oblationes Abeli, Judæorum munera Cain adumbrabant, XL, 748. Cultus Dei unico verbo non potest exprimi, XLI, 278. Cultus qui dicitur latria soli Deo debetur, XLI, 279, 280. Cultus Deo debitus est vel aliquis nostra, seu nos ipsos religionis ritibus consecrare, XLI, 277. Melchisedech figuravit eucharistiam dum panem et vinum obtulit, XLI, 500. Cultus verus a Deo inspiratur et docetur, XLI, 179. Sacrificium verum et perfectum quodnam sit, XLI, 285. Antiquitas cultus Dei in sacrificio, XLI, 284, 701. Sacrificia ante diluvium celebrata, XLI, 459. Sacrificium uni Deo debitum, XLI, 255, 256, 281, 654; XII, 582. Sacrificia cur sibi offerri voluit Deus, XLI, 296. Sacrificia prisca sanctorum figuræ veri sacrificii Christi, XLI, 298. Sacrificium præclarissimum atque optimum nos ipsi sumus, XLI, 655. Templum Dei non de lapidibus et lignis, sed de hominibus ædificatur, et quomodo, XLI, 512, 548. Cultus Dei amor ejus, XLII, 1010. Abrahæ factum quando voluit filium immolare, jubente Deo, fuit obedientia; Deo non jubente, quid fuisset, nisi dementia, XLIII, 731. Colitur Deus sacrificio laudis actionisque gratiarum XLIV, 214. Cultus Dei in quo constitutus est, XLIV, 211. Cultus Dei servilis quis, quis liberalis, XLIV, 587.

BALDUINUS Cantuariensis. — De cultu quo manifestatur vera dilectio, CCIV, 417, 425. De commendatione fidei, seu cultus veri Dei, CCIV, 575, 654. De ritu sacrificandi, CCIV, 650.

BERNARDUS (S.) Claravallensis. — Cultus Dei in tribus consistit, CLXXXIII, 692. Pii sunt qui in Deum credunt et ipsum colunt, CLXXXIII, 692. Pietas est cultus Dei vivi, CLXXXIII, 692. Ethnicis nullas veræ vi tutes, CLXXXIII, 885. Oblatio Cain cur reprobat, CLXXXIII, 899. Nos ipsos Deo offerre debemus, CLXXXIII, 570, 571. Orandum ubique Deum, CLXXXIV, 496. Honor Deo summus est Deum venerari et imitari, CLXXXIV, 497.

BOETIUS. — Quoniam cultu Deus ab omnibus honorandus est, LXIV, 1261.

BRUNO (S.), Astensis. — Abel, cum sacrificia offerret Deo, ejus gratiam promeruit, quare, CLXIV, 172. Cain vero Deo sacrificans, ejus gratiam non habuit, quare, CLXIV, 172, 173. Abraham erexit altare et Deo sacrificium obtulit, CLXIV, 187. Probatur fides et obedientia Abrahæ in mandato sacrificandi Isaac filium suum, CLXIV, 198. Isaac, sacrificandus a patre Abraham, Christi figuram gessit, audito Dei mandato, sponte se ad immolandum dedit, CLXIV, 198. Melchisedech, rex Salem, sacerdos Dei altissimi, panem et vinum Deo offerens, figura fuit Christi, qui se ipsum primum Deo Patri in sacrificio obtulit et non cessat per servos suos eidem Deo Patri se quotidie offerre, CLXIV, 188, 189. Ab exordio mundi homines ceperunt Deum colere, etque sacrificare in signum cultus et adorationis; ita fuerunt Cain et Abel, CLXIV, 172, 173

BRUNO (S.). Carthusian. — Holocaustum undedictur, CLII, 714. Hostia quid sit, CLII, 574. Hostia Abel grata Deo, et hostia Cain reprobata, quare, CLII, 551.

CASSIODORUS. — Nomen Dei ubique creditur adorandum LXX, 339, 340. Sacrificium quid dicendum, LXX, 351, 352, 353. Quomodo sacrificia pecudum proficiant, LXX, 353, 355. Sacrificia ordinis Aaron perierunt, Melchisedech vero manserunt et quomodo, LXX, 796. Quæ sacrificia Deo accepta, LXX, 352, 353. Nosmetipsos Deo sacrificare debemus, LXX, 50; hoc est sacrificium Deo acceptissimum, LXX, 198, 199.

CONSTANTINUS MAGNUS, imperat. — Deum laudat qui semper bona et honesta docet, VIII, 277.

CYPRIANUS (S.). — Adam præcepti immerito, sit legis divinæ transgressor, IV, 629. In sacrificiis quæ Abe et Cain primi obtulerant, Deus non eorum munera, sed corda instuebatur, ut ille placeret in munere qui placebat in corde, IV, 556. Noe Deo sacrificium obtulit, et delectatus est Deus in odorem suavitatis, et respexit in sacrificium ejus, IV, 425. Quando quis orat et Deum adorât, hoc faciat, non elevatis impudentem in cælum oculis, non manibus insolenter erectis, sed pectus unipulsans, divinus misericordiam imploret auxilium, IV, 522.

DRACONTIUS. — Quænam victimæ placent Deo, LX, 852. Isaac, hostia grata Deo, quia pater corde fidelium natum obtulerat, et natus vota non negabat, XL, 845, 846. Preces corde magis quam ore promendæ, XL, 747.

EUGYPIUS. — Deus non respexit in munera Cain, quia opera illius maligna erant; respexit autem in munera Abel, quia opera ejus erant justa, LXII, 672. Imitantur Cain, qui, corde perverso viventes, offerunt tamen Deo munera sua, LXII, 672. Deo tantummodo sacrificandum, LXII, 670. Deum colendo cadit superstitio, LXII, 751. Deo legitime serviendum, LXII, 751, 755. Mali, ut fruatur mundo, colant Deum, LXII, 672. Immolatio, quam faciebant patres, præfigurabat sacrificium Christi, LXII, 702. Sacrificia quando non recte fiunt, LXII, 672. Creatoris cultus superstitio, LXII, 956, 949. Sacrificium quomodo intelligendum est, LXII, 960, 961.

FULGENTIUS (S.). — Abraham construxit altare sacrificatarum non soli Patri, sed et Filio, LXV, 156. Abraham construxit altare illi Deo qui ei visus est, LXV, 181, 183. Patriarchæ et martyres etiam Filium invocaverunt, LXV, 809, 810. Cultura Dei est infusio gratiæ spiritualis, LXV, 782. Latræ cultus soli Deo debetur, LXV, 765. Cultus latræ maxime per sacrificia Deo exhibetur, LXV, 765. Verus cultus in unius veri Dei servitio constat, LXV, 365.

GARNERIUS. — Abel, Christi passionem significans, agnum obtulit in sacrificio, CXCIII, 45. Altare Dei nostrum, CXCIII, 552.

GAUDENTIUS (S.). — Verus Dei cultor, quis, XX, 839.

GODEFRIDUS, Admontens. — Templum Domini mens sancta et immaculata, CLXXIV, 93. Adoratio vera in quo consistat, CLXXIV, 681. Adoratio vera consistit in humilitate, CLXXIV, 945. Bona corporalia concedit Deus petentibus, ad sui honorem applicanda, CLXXIV, 848. Templum Dei non ipse, CLXXIV, 855. Theaurum Deo quisque offerre debet, CLXXIV, 682. Veri adoratores Dei sunt, qui in humilitate cordis Deum adorant, CLXXIV, 681.

GREGORIUS MAGNUS (S.). papa. — Valuit sacrificium apud gentiles pro majoribus ad peccatum originale delendum, et sola fides pro parvulis, LXXV, 638. Altare Dei est mens bene viventium, LXXVI, 1069. Deus vult placari precibus, LXXVI, 1281. Nihil offertur Deo ditius bonæ voluntate, LXXVI, 1091. Holocaustum est victima quæ in altari tota incenditur, LXXVI, 955. Anima iusto zelo cremata sacrificium et holocaustum fit Domino, LXXVI, 955. Altare Dei est anima iusti, LXXVII, 60. In Abel, non offerens a muneribus, sed munera ab offerente placuerunt, LXXVII, 1039, 1065. Victima et munera quæ Deo offerre debemus, LXXIX, 114.

GREGORIUS (S.). Turonens. — Altari oblata pecora, LXXI, 818. Sacrificia Deo oblata ab initio mundi, LXXI, 164.

GUIBERTUS. — Mysterium in bonam et malam partem sumitur, CLVI, 531. Cultus sectator et nihilominus honori ejus derogans abominandus est, CLVI, 489, 490. Sacrificia quibusquam delectatur Deus, LXVI, 519, 520.

GUILLELMUS, Sancti Theodoric abb. — De diversis modis Deum orandi, CLXXX, 218. De Deo contemplando et orando, CLXXX, 250.

HELIANDUS monac. — Cultus Dei consistit in virtutibus, sedibus, locis sacris, et sacrificiis, CCXII, 740.

HIERONYMUS (S.). — Melchisedech, rex urbis Jerosolymæ, sacerdos Dei altissimus, offerens munera placuit

Deo, sicut Abel, Enoch et Noe qui incircumcisi placerunt Deo propter victimas oblatas, XXII, 677. Job obtulit fuit munus et sacerdos, et quotidie pro filiis suis hostias immolabat et ille incircumcisos placuit Deo, XXII, 677. Animalia sentiunt esse Deum et quodam modo eum colunt, XXIII, 28. Abraham volens latræ idola colere, de igne liberatus est, XXIII, 956. Quo signo Cain cognoverit munera Abelis placuisse Deo, XXIII, 944. Enos cepit invocare nomen Domini, XXIII, 945, 946. In quo monte Abraham obtulit Isaac filium suum in sacrificium, XXIV, 845. Deus creavit terram ut esset habitaculum hominum, qui eum adorare. I et intelligeret Creatorem et idola universa contemneret, XXIV, 448. Holocaustum, quid, XXV, 4-5. Sacrificia quibus delectatur Dominus, XXV, 427. Cogitans semper de Deo, facere nescit injuriam, XXV, 1245. Munera de rapinis quæstia Deus non recipit, XXV, 1055. Omnes creaturæ sentiunt Creatorem, XXVI, 53. Job sacrificiis assiduus pro filiis suis divinam clementiam exorabat, XXVI, 621.

HILARIUS (S.). — Sacrificia necessaria, non voluaria, IX, 345. Vitia parant affectum declinandi a cultu Dei veri, IX, 327. Adoratio in spiritu quam proportionem habet cum cultu quem Deo debemus, X, 72, 73. Deus publica et constanti predicatione laudandus et oratione coendus, X, 227. Deus natura non est, nisi unus, ideoque unus colendus et adorandus, X, 507, 508.

HILDEBERTUS. — Sacrificium et holocaustum in quo differant, CLXXI, 142. Deus, non quod, sed qualiter ei sacrificatur observat, CLXXI, 180.

HILDEGARDIS (sancta). — Deus inducit in pressuose peccantes vindictam Cain, CXCIII, 611, 612. Dilectio Dei et proximi virtute cultus Dei roborata non potest separari, CXCIII, 745.

HUGO DE S. VICTORE. — Genera quatuor hominum circa cultum Dei se diversimode habentium, CLIV, 339. Sacrificium, oblatio et libamen quæ sint, CLIV, 74. Adorare Deum quid sit; Deus an solus adorandus, CLXXVI, 9. Decimas offerre homo a Deo doctus et instructus, CLXXVI, 344. Latræ et dulcis discretio, CLXXVI, 40. Orandi fervens affectus quantum sit Deo gratus, CLXXVI, 984. In cultu divino quatuor sunt diligenter consideranda, CLXXVI, 1049. Votum quid, et quid revocare, CLXXVI, 521. Quis vota tenenda non sint, CLXXVI, 521. Gratiarum actio ad Deum, CLXXVII, 777, 781. Invocare Deum quid sit, et quam sit nobis necessarium, CLXXVII, 171. Preces qualiter et ad quid fiant, CLXXVII, 489. Primogenita sunt Dei, CLXXVII, 672. De sacrificiis, holocaustis et oblationibus, CLXXVII, 991.

ISIDORUS (S.). Hispanus. — Quæ requiruntur in hominibus ad Deum colendum, LXXXII, 296. Primi homines Deum coluerunt ovium et terræ fructus offerentes, LXXXII, 50. Latræ Græce, servitius Latine, quæ quantum ad verum cultum pertinet, non nisi uni et soli Deo debetur, LXXXII, 315.

IVO CARNOTENS. — Abraham primus presbyter nominatus est, non propter senectutem, sed ob sapientiam, CLXI, 431. Initium sacerdotii Aaron fuit, licet Melchisedech prius obtulit sacrificium, CLXI, 431.

LACTANTIUS. — In adorationis ritu manus ad se admoveat solita, VI, 155, 156. Nondum deorum cultibus institutis, Deus verus colebatur, regnante scilicet Saturno, VI, 568. Sub cultu Dei veri, antequam dii crearentur, non erant dissensiones, neque inimicitiae, neque bella, VI, 565. Explosa iustitia et cultu Dei veri contempte cupiditas, iniquæ leges, audacia, avaritia, ambitus, superbia, impietas, aliæque regnaverunt vitia, VI, 567, 568. Virtus colenda est, non sacrificio aliquo, aut thure, sed voluntate sola atque proposito, VI, 225. Commutatio sæculi et expulso iustitia est desertio cultus Dei veri, VI, 569. Si Deus solus colebatur, non essent dissensiones et bella, VI, 575. De vero Dei cultu et sacrificio, VI, 1066. Deus nihil desiderat ab homine nisi cultum mentis, qui est purus et sanctus, VI, 1067. Hic verus est cultus, cum homo mentis suæ pignora in aram Dei confert, VI, 1062. Colendus est Deus ut per religionem quæ eadem iustitia est, accipiat homo a Deo immortalitatem, quæ est unicam præmium piæ mentis, VI, 1066. Dubitari non potest quia spes omnis vitæ ac salutis in solo Dei cultu, solaque ejus religione sit posita, VI, 1092, 1095. Cultus Dei veri non est aliud quam sapientia, VI, 1048. Solus virtutis cultus consistit in solo Dei veri cultu, VI, 225. Sola religio, scilicet cultus Dei nos discernit a belluis, VI, 1045. De religionis libertate in adorando Deo, VI, 1060. Soli ex omnibus impij judicantur, qui cultum Dei veri non sequuntur, VI, 1062. Iustitia est veri Dei cultus, VI, 163.

LANFRANCUS. — Invocans Dominum propter reau-

poralia, non invocet Deum, CL, 153, 156. Sacrificium offerenti cum voluntate peccandi nihil prodest, VI, 397, 398.

LEO MAGNUS (S.). — Melchisedech et Aaron ordo, et inter utrumque discrimen, LIV, 143, 154. Cultus Dei verus, quis, LIV, 214. Deus non altare pie collitur, nisi id ei quod ipse tribuit, offeratur, LIV, 214.

MARTINUS (S.) Legionensis. — Duo sunt quæ offeruntur, donum et sacrificium; in quo differunt inter se, CCVIII, 777. Immolatio quare sic dicatur, CCVIII, 777. Victimæ et hostiæ differentia, et quid sit holocaustum, CCVIII, 777.

MAXIMUS (S.), Taorminensis. — Cain sacrificia a Deo reprobat, LVII, 795. Abraham, Melchisedech et Jacob de omnibus suis decimas Deo obtulerunt, LVII, 902. Decimæ et primitivæ Deo solvendæ, et cum omnis a Deo nobis donata sunt, omnis illi sunt reddenda, LVII, 902.

PASCHASIUS RADBERTUS. — Abel in figura Christi occisus, CXI, 675. Abel prius agnum Deo Patri obtulit atque immolavit, CXI, 675. Discrimen inter typicum pascha quo immolatus est agnus, et illud, quod secundum ordinem Melchisedech in pane et vino celebratur, CXI, 1359.

PETIUS CANTOR. — Illicite acquisite non sunt in sacrificium offerenda, CCV, 146. Orare est opus maximum omnium virtutum, CCV, 318.

PETRUS COMESTOR. — De quiete Sabbati et sanctificatione, CXVIII, 1064. De sacrificio Abraham post promissionem heredis, CXVIII, 1095. De pacto circumcisionis et mutatione nominum Abræ et Saræ, CXVIII, 1097. De puteo juramenti, CXVIII, 1101. De sublimatione Joseph pro expositione somniorum, CXVIII, 1129, 1130. Obstetrices Egypti immerunt ac proinde coluerunt Deum, et ideo Deus locupletavit eas, CXVIII, 1142. Cum jurasset Joseph, Jacob pater ejus adoravit Deum, et non acceptum Joseph, ut quidam volunt, CXVIII, 1135.

PETRUS CHRYSOLOGUS. — Abel agnum portans ad sacrificium Dei, sicut agnus assumitur, LII, 502. Cain, ingratus pontifex, quod erat peccatum adolescenti altari et sacrificium ejus a Deo respuitur, LII, 502. Abraham se mactabat in illo, sacerdos et sacrificium, LII, 216. Immolare Deo debent homines viscera virtutum, et quomodo, LII, 499, 500. Deo optima immolanda, LII, 501, 502.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Vota facta Deo reddenda, CXLIV, 905, 906. Quæ maxime a nobis sunt, Deo offerenda, CXLIV, 905. Altare edificatum fuit a filiis Ruben et Gad in signum unitatis, CXLV, 240.

PETRUS LOMBARDUS. — Dei invocandi ratio, CXCI, 509. Cain offerendo male distribuit, CXCI, 595. Deus gratis colendus, CXCI, 1062. Colendus est Deus gratis et caste amandus, CXCI, 1535. Deus gratis se vult coli et diligi, CXCI, 1535. Religio vera, cultus scilicet Dei veri, religat homines uni omnipotenti Deo, CXCI, 1494. Abraham, volentis occidere filium, laudatur pietas, CXCI, 491.

PETRUS PICTAVIENSIS. — Circumcisio cur instituta, CCXI, 1141.

PHILASTRIUS. — Abraham frangens idola justificatus est, XII, 1128.

PROSPER AQUITANUS (S.). — Oblatio Cain cur Deo ingrata, LI, 698. Cain, falsa religionis specie, Deum non sensit, LI, 624. Justus Abel, cur in munera sua convertit vultum Domini, LI, 624.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Victimæ Deo placentes, LIX, 292. De cultu Latræ, LIX, 442.

RAMANUS MAURUS. — Abel cur a fratre occisus, CVII, 501. Animalia ab Abraham oblata, quid significant, CVII, 511. Augurationes quo distent a petitione signorum servi Abraham, CVII, 572. Abraham obtulit filium suum in sacrificium et non peccavit, ob præceptum Domini, CVIII, 1180. Abraham filium immolaturus, Dei Patris tenet personam, CX, 218. Religio quid, quæque requirit, ejus cultus tria requirit, CXI, 90. Abel recte offerens, CXI, 799.

RICHARDUS S. VICTORIS. — Abraham sacrificium in quo differat a sacrificio David, CXVI, 1057. Abraham in sacrificio, cur Deus unam tantum vacam requisivit, et David plures obtulit, CXVI, 1039, 1040.

RUPERTUS, Tuitiensis. — Sacrificium Deo gratissimum, quodnam sit, CLXVII, 352. Verus Dei cultus in quo consistat, CLXVII, 1784, 1785. Adorandus est Deus in spiritu et veritate, CLXVIII, 857, 858. Job pro familia sua octavo quoque die sacrificabat, CLXVIII, 964. Deus verus non coacta, sed spontanea servitia vult, CLXIX, 1085. Sacrificium verum non in vitalis, CLXIX, 370.

SALVIANUS. — Deus, suscipiens sacrificium Abel et excludens sacrificium Cain, evidentissime utique et de unius iustitia et iniquitate averteris judicavit, LIII, 38. Abraham Deo filium de functione cordis immolavit, LIII,

40. Oblata non pretio, sed affectu placent, LIII, 186. Cum offert Deo quispiam facultates suas, non offerat quasi presumptionis donantis, sed quasi humilitate servientis, LIII, 186.

SMARAGDUS. — Quomodo beatus, colendo Deum, efficitur homo, CII, 680. De duobus altaribus in homine, quorum alterum in corpore et alterum in corde est, CII, 689. Ut operibus Deus honoretur, CII, 932. De decimis et primitivis, CII, 953.

TAIO. — Trucidare carnalia desideria spiritali gaudio in mente est sacrificium quo Deus placatur tempore pacis, LXXX, 805. De muneribus vel oblationibus Deo offerendis, LXXX, 915. Iram Judicis placare nescit oblatio, nisi et munditia placeat offerentis, LXXX, 915. A discordantibus accipere non vult Dominus sacrificium, LXXX, 916. Improborum hominum sacrificia Dominus reprobat, LXXX, 916. Plures indigentibus subtrahunt quæ Deo largiuntur, et his sacrificiis Deo sunt abominabiles, nedum purificentur, LXXX, 916. Impius, id est homo Deum non colens, proprie dicitur qui a religionis pietate separatur, LXXX, 972, 975.

TERTULLIANUS. — Cultus omnino liber esse debet et voluntarius, I, 435. Religio sortita invidiam statim ut Deus coli cepit, I, 137. Deus solus docere potuit ut se vellet orari, I, 1265. Abelis sacrificia Deus accipiebat offerentis in simplicitate cordis, II, 601. Sacrificia Abelis a Deo accepta demonstrabant sacrificia et oblationes populi Christiani, II, 607. Deus reprobat sacrificia Cain offerentis in duplicitate cordis, II, 601. Sacrificia Cain a Deo reprobat demonstrabant sacrificia, oblationes et holocausta populi Judæici, II, 607. Sacrificium Deo acceptabile, II, 608. Quæ sint sacrificia Deo grata, II, 806. Sacrificiis spiritalibus Deo litandum, II, 510. Sacrificiorum Cain et Abel differentia, II, 607.

WALAFRIDUS STRABUS. — De exordiis templorum et altarium, CXIV, 919. Qualiter cultus diversi se invicem imitati sint, et quid commune habuerint, et quid diversum, CXIV, 922. Justas oblationes et virtutes magis quam corporalia munera Deus desiderat, CXIV, 954. Abraham filium suum Isaac immolandum Deo obtulit, CXIV, 747.

WOLBERO. — Cain recte obtulit, sed non recte diviavit, et oblationem suam invidiæ peste maculavit, CXCv, 1263.

SERIES SECUNDA.

Qualis cultus præscriptus fuit in lege veteri.

In hac serie tractatur de lege veteri, proprie incepta in monte Sina sub Moyse duce Hebræorum, et producta per prophetas usque ad adventum Christi. Hæc lex habuit justificationes culturae, et ait S. Paulus ad Hebræos ix, et sanctum saculare, tabernaculum, candelabra, mensam, propositionum panem, velamentum, sanctum, Sancta sanctorum, aureum thuribulum, arcam testamenti, virgam Aaron, propitiatorium, cherubim, varia baptismata et justitias carnis usque ad tempus correcticinis impositas; quæ omnia, velut elementa exordii sermonum Dei, habebant tantum umbram futurorum bonorum, nondum proposita sanctorum via; Moyses enim, sicut ceteri prophetae et sancti viri a Deo electi, tantum fideles erant in tota domo Dei, tanquam famuli in testimonium eorum quæ dicenda erant. Unde nunc de totis umbris, deque omni istius domus suppellectili, etiam ad minutissimam, præcipue circa legalia, agendum.

ADAMUS SCOTUS. — De altari thymiamatis, CXCVIII, 660, 661. Altare aneum sacrificiorum designabat peccantibus sacrificium, CXCVIII, 767, 768. Decalogus quomodo conscriptus, CXCVIII, 661. Decimarum usus, CXCVIII, 717, 718. Filla Jephthæ luxit virginitatem suam cum sodalibus suis, CXCVIII, 187. Sacerdotes manus abluere debebant, CXCVIII, 795. Quomodo expandæ votorum ac legis divinæ transgressionem, CXCVIII, 865.

ADO (S.) Viennensis. — Moyses construit et erigit tabernaculum Domino, CXXIII, 55. In occasione agni, Christi immolatio, CXXIII, 42. Jostas pascha celeberrimum Domino facit, CXXIII, 46. Sub Cyro Judæi, a captivitate liberati, coeperunt holocaustum offerre Domino, CXXIII, 51.

AGOBARDUS (S.). — Oza rex a lepra percussus ob contemptum sacerdotum et usurpationem sacri ministerii, CIV, 153, 181. Oza punitur qui arcam Domini subiecare præsumperat, CIV, 154, 181.

ALCUINUS. — Atrium quod foris est templum, Judæos hæreticos et gentiles ab Ecclesia arcendos indicat, C, 1147. Oratio Salomonis in dedicatione templi, C, 721.

AMBROSIIUS (S.). — Verbo tempore quotannis Pascha

celebratum, XIV, 129. Pascha Domini cur sic dicatur, XIV, 352. Manus Jeroboam aruit, cum libaret idolis super altare sanctum Dei veri, XVI, 217. Jeroboam conversus ad Dominum, rogavit veniam, statimque manus ejus quæ aruerat sacrilegio, sanata est religione, XVI, 217. Quid sibi vult quod Moyses post oblationes et immolatas Domino salutes hostias dimidiam pariem sanguinis in crateras miserit, dimidium autem ad altare effuderit, XVI, 1220.

ANASTASIUS BIBLIOTHECAR. — Christus Dominus Pascha cum discipulis celebravit, CXXVII, 1035. Herodes Antipas ascendit Hierosolimam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1036.

AUGUSTINUS (S.) Hipponens. — Sacrificia pro ratione temporum varia fuerunt, XXXIII, 379. Sacrificia vetera significabant gratiam, et non efficiebant, XXXIII, 633. Sacrificium quod præceperat Deus olim fuit primis temporibus aptum, XXXIII, 527. Summum sacerdotium cepisse videtur ab Aarone, XXXIV, 684. Sacrificium victimarum, odor suavitatis Domino, XXXIV, 639. Sacrificia pecorum Deum non delectabant, XXXIV, 810. Quamnam sacrificia pro populo, pro principe, pro sacerdote offerebantur, XXXIV, 686, 687. Sacrificia per se ipsa nulli peccato mederi possunt, XXXIV, 728. Pascha Judæorum umbra veri Paschatis, XXXV, 1758. Sabbatum serviliter observabant Judæi, XXXV, 1101, 1536. Sacrificia carnalia data sunt Judæis, ne in idola defluerent, XXXV, 1468. Sacrificia cur olim præceperit Deus, cum ipsi ea non placerint, XXXV, 2590. Sacrificiis iniqui actus non redimuntur, sed lamentatione et misericordia, XXXV, 2312. Sacrificium Judæorum in victimis pecorum, XXXVI, 502, 503. Legis veteris servitus est, cum Deus cultus propter terrena, XXXVIII, 167. Sabbati religio apud Judæos, XXXIX, 2635. Cur animalia tantum immaculata olim oblata, XLII, 624. Sacrificia vetera magis populo perverso congruenter imposita, quam Deo desideranti oblata, XLII, 346. Sacrificia Hebæorum inter et paganorum quid intererit, XLII, 386. Sacrificia omnia Judæorum multis et variis modis unum sacrificium significaverunt, XLII, 231, 386, 409, 621, 625.

BEDA. — Filii Israel primitias Domino offerre et sanctuarium facere jubentur, XCI, 399. Vasorum mensæ et panum propositionis descriptio, XCI, 411. Altaris holocausti et vasorum ejus descriptio, XCI, 461. De sacerdotio Aaron et filiorum ejus, XCI, Olei offerendi ad lucernam descriptio, XCI, 461. De sacerdotio Aaron et filiorum ejus, XCI, 464. Altaris incensi descriptio, XCI, 487. De prelio pro animabus singulorum, numerato populo, XCI, 494. Philistini cum veneratione arcam remittunt et victimas Deo offerunt, XCI, 532. Admonente Samuel, Israel Domino se vit, XCI, 553. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele redarguitur, XCI, 577. Abimelech sacerdos David et sociis ejus panem dat sanctificatum, XCI, 648. De templo Salomonis, XCI, 735. Congregatur populus in Jerusalem, et altari edificato, solemnitates Domini faciunt, XCI, 823. Dedicant domum Dei filii migrationis et Pasche solemnitatem celebrant, XCI, 854. Easdas audiens populum Israel uxoris a tenigens esse polium, assumit habitum plangentis, ac veniam reatus a Domino precatur, XCI, 375, 874. In solemnitatibus tabernaculorum conveniunt omnes ad coudendum, legendum, atque orandum Dominum, XCI, 908. Nehemias mundat gazophylacia a vasis gentium, XCI, 920. Nehemias secutus instituit ne Sabbati requies mercatu gentium violetur, XCI, 921. Nehemias mundat Judæos ab uxoris alienigenis, et constituit ordines sacerdotum ac levitarum et memorie Dei se commendat in bonum, XCI, 923. De pactate Judaico, XCIII, 369. De altari de terra faciendo ad sacrificandum Domino, XCIII, 375. De decimis et primitiis Deo offerendis, XCIII, 376. De vitulo combusto igni et de interfecis tribus milibus hominum propter cultum vitulo exhibitum, XCIII, 577. De altari et mensa, XCIII, 352. De incenso composito, XCIII, 383. De quatuor generibus principalium oblationum, XCIII, 387. De figuris hostiarum, XCIII, 387, 388. De igne sacrificia, XCIII, 388. Quod mel in sacrificio non offeratur, XCIII, 389. Quod sal in omnibus sacrificiis admisceatur, XCIII, 389. Quod in sacrificiis oleum offeratur, XCIII, 389. De sacrificio ejus, qui sacramentum protulit, XCIII, 389. De filiis Aaron extinctis eo quod altari ignem alenum imposerent, et quid eorum pena significet, XCIII, 389. De discretionem ciborum, XCIII, 390. De lepra, XCIII, 391. De sacerdote magno et cultu ejus, XCIII, 392. De sacerdotibus qui non offerunt sacrificium, XCIII, 394. De oblatione pro sacerdotis delicto, XCIII, 393. Quæ de pecoribus non offeruntur in sacrificio, XCIII, 396. De cæteris caeremoniis cultus, XCIII, 398. Pascha secundi mensis, XCIII, 397, 398. De Nazareth et quid ipsi agendum sit

in cultu Dei, XCIII, 398. De leprosis, fluxu et immundis, XCIII, 399. De homine ligna colligente in die Sabbati, XCIII, 401. De Core, Dathan et Abiron, XCIII, 402. Aaron cum thuribulo, XCIII, 402. Vitula rubra in holocausto concremata, cujus cinis expiatio populi erat, XCIII, 402, 403. Phinees sacerdos ad placandum furorē Domini quid egerit, XCIII, 408. Genera oblationum, XCIII, 408, 409. Idoli destructio, XCIII, 410. De constructione altaris, XCIII, 420. De Jephthe et filia ejus, XCIII, 425. De arcæ captivitate, XCIII, 432, 433. De sacrificio Samuelis, XCIII, 433. De jejunio indito a Saule, XCIII, 434.

BRUNO (S.) Astensis. — Aaron sacerdos constituitur, et sacris vestibus ornatur, CLXIV, 555. Ritus omnes et caeremonie cultus præscribuntur Aaroni, CLXIV, 511. Balaam, sacerdos deorum, protulit celebre vaticinium ad adventu Christi, unde et quare, CLXIV, 493. Israelitis adorantibus Beelphegor, unusquisque. Deo jubente, fratrem aut filium isti cultui institutam occidit, CLXIV, 496. Nullum animal immundum immolabatur Deo, CLXIV, 183.

BRUNO (S.) Carthusian. — Legalia non accepta Deo, quare, CLII, 867, 868. Judæi non tam graviter peccant quam gentiles, CLII, 327. Israelitis a plaga Aegypti sanguine immolati agni liberati, CLIII, 147.

CYPRIANUS (S.). — Daniel Deo devotus noluit adorare Bel, III, 354, 975. Judæi a cultu veri Dei recesserunt, ipsum Christum interficiendo, III, 525, 529, 671, 679.

EUGYPIIUS. — Sabbatum corporali otio celebrandum Judæis præceptum, LXII, 758, 759. Sacrificia quando a recte fiunt, LXII, 672. Sacramenta veteris testamenti, novo adveniente, abolita, LXII, 882, 883.

FULGENTIUS (S.). — In primo Decalogi mandato, sicut unius Dei cultura servitusque maxime præcipitur, ita omnis creaturae adoratio ac servitus prohibetur, LV, 363, 361.

GARNERIUS. — In vacca sanguine digitum intingere, quid, CXV, 1, 97. Vacca in sacrificio mactata cum hyssopo lignoque cedino ac cocco bis tincta cur præcipitur offerri, CXVIII, 98. Tinninabula vestimentis sacerdotum habentia, quid significant, CXVIII, 349.

GAUDENTIUS (S.). — Agni paschales utrum in templo an in domo mactati, XX, 847, 854. Judæi, neglectis spiritualibus negotiis, omnia legitima Sabbati ad otium luxuriamque contulerant, XX, 923. Sabbati lex a Judæis male observata, XX, 918, 919. Sabbato jussi operabantur in lege veteri, XX, 923, 924. Nullas carnes quare Judæi prohibebant, XX, 950, 951.

GILBERTUS. — Judæorum quam imperfecta sacrificia et caeremonie, CLVI, 519, 520. Judæorum postica et templi annihilatio, CLVI, 525. Judæi multa utilia exponunt et circa mugas rotantur, CLVI, 524. Hostia in atriis secrandæ quanta cum reverentia fiebant, CLVI, 1023, 1025.

HIKRONYMUS (S.). — Dogmata et cultus Judæorum, XXII, 503, 504. Post sacrificium Isaac, Silo non celebrantur sacrificia, XXIV, 845. Per multam annorum seriem in templo celebrata sunt et oblata sacrificia legalia, XLV, 55. Observatio Sabbati in quo posita, XXIV, 513. Hircus a sacrificiis quare offertur, XXV, 426. Unum Deum colunt Judæi, sed Trinitatem non agnoscunt, XXV, 1034. Melior non offertur in sacrificiis, XXV, 954. Judas Machabæus tempore ab idolorum imaginibus emundavit, XXVII, 506, 506.

HILARIUS (S.). — Moyses secretiora legis mysteria septuaginta senioribus intimavit, IX, 262. Sacrificia legalia necessaria erant, non voluntaria, IX, 545. Moyses in veamento verborum communium ingentia sacramenta condidit, IX, 450. Sacrificium verpertinum, quid, IX, 845, 846.

HILDEBERTUS. — Angeli ante ortum Christi se oblati patiantur, CLXXI, 592. De unctione regum et sacerdotum, CLXXI, 797. De septem Machabæis pro rebus Dei veri immolatis, CLXXI, 1603.

HILDEGARDIS (sancta). — De significatione hostiarum, et circumcissionis, et legis quæ per prophetiam in patribus incarnandum Dei Filium præcesserunt, CXCVII, 908.

HONORIUS, Augustodunensis. — De tribus sacrificiis, CLXXII, 553. De septem sacrificiis legalibus, CLXXII, 555.

HUGO DE S. VICTORE. — Jubilæus quotiens anno celebrabatur, CLXXV, 863. Machabæi et mysteria quæ nobis præfigurant, CLXXV, 748. Jephthe per victoriam sacrificavit filiam, CLXXV, 680. Personæ quæ sacrificia offerre poterant, CLXXV, 75. Sacramenta legalia quæ data, quibus, quando, ubi, CLXXVI, 120. Templum Salomonis quando, et ubi fundatum, CLXXVI, 1116. Altare sacrum et super eam oblatio, CLXXVII, 645. Ignis semper ardens

in altari, CLXXVII, 668. Jephthe votum quale fuerit, CLXXVII, 325, 324. Tabernacula filiorum Israel et eorum festa, CLXXVII, 968. Vestes sacerdotales sub veteri lege, CLXXVII, 352. Vituli tres immolandi Domino, CLXXVII, 860.

MARTINUS (S.), Legionensis. — Illiniuntur postes Israelitarum sanguine agni, quare, CCVIII, 778. Solemnitas Paschae quare appellata transiit, CCVIII, 778.

MAXIMUS (S.), Taurinens. — Hebraei qua religione diem Sabbati colerent, LVII, 903. Machabei fratres invictissimi pro patris legibus custodiendis atrociora tormenta passi sunt, LVII, 888.

OPTATUS (S.). — Sacrificia regni Juda legalia, non item regni Israel et Samaritae, XI, 1487, 1488.

PAULINUS (S.). — Deus numeribus non placatur sed animarum multitudine, XCIX, 259. Phinees occidens Zambal pro zelo cultus Dei, quid significet, CXIX, 320.

PETRUS CANTOR. — Advena et peregrinus edere de agno paschali olim prohibebatur, CCV, 109. De aethemate veteris testamenti, CCV, 91.

PETRUS, Cellens. — De panibus in cultu veteris testamenti adhibitis, CCII, 1041. De pane azymo, CCII, 943. De panibus propositionis, CCII, 968.

PETRUS COMESTOR. — De sacrificacione primogenitorum, CXCIII, 1156. De diebus azymorum et agno paschali, CXCIII, 1153. De altari Gedeon, CXCIII, 1166. De fodere firmato aspersione sanguinis vitulorum, CXCIII, 1168. De tabernaculo faciendo, CXCIII, 1169.

De panibus propositionis, CXCIII, 1171. De vasis libaminum, CXCIII, 1172. De altari holocaustorum, CXCIII, 1179. De situ altaris, et vasis ejus, CXCIII, 1181. De communibus vestibus sacerdotum, CXCIII, 1182. De pontificibus indumentis, CXCIII, 1185. De prece Moysi et ministris Dei, CXCIII, 1190. De holocaustis et modo offerendi, CXCIII, 1195. De sacrificiis pacificis et salutaribus, CXCIII, 1196. De oblatione inanimatorum, CXCIII, 1197. De hostiis pro peccato, CXCIII, 1198. 1199. De igne jugi et ejectione cinerum, CXCIII, 1200.

De consecratione summi sacerdotis et minorum, CXCIII, 1201. De vitula rufa, hircio et cineribus aspersionis, CXCIII, 1209. De purificatione immundorum, CXCIII, 1211. De sanctimoniam sacerdotum, CXCIII, 1213. De benedictionibus et maledictionibus, CXCIII, 1216. De decimis et votivis, CXCIII, 1216. De judicio zelotypiae, CXCIII, 1218. De consecratione levitarum, CXCIII, 1222. Sacerdotes soli peccata populi commedebant, CXCIII, 1232. De lapidatione colligentis ligna in Sabbato, CXCIII, 1229. De virga Aaron quae nocte a floruit et fronduit et nubes protulit, CXCIII, 1231. De victoria post votum anathematis, CXCIII, 1231. De serpente aeneo contra ignitos serpentes, CXCIII, 1234. De zelo Phineas, CXCIII, 1240. De libaminibus, CXCIII, 1241. De jugi sacrificio, CXCIII, 1242. De Sabbato et oblationibus ejus, CXCIII, 1242. De neomentis, CXCIII, 1245. De phase et de Pentecoste, CXCIII, 1245. De festis Tubarum et Propitiationis, CXCIII, 1244. De scenopegia, CXCIII, 1245. De votis, CXCIII, 1246. De occisione mulierum Madianitarum quae colerant cum viris Israelitis, CXCIII, 1246. Israelitae offerunt Domino praedam belli, et praebent Moysi ut deprecetur Dominum pro ipsis, CXCIII, 1246. De decima secunda, CXCIII, 1251. De maledictis abjiciendis, CXCIII, 1253. Ne foedus Israelitis inirent cum gentibus, CXCIII, 1254. De prohibitione prostubuli et de libello repudii, CXCIII, 1256. De Moyse a Deo sepulto in loco incognito, CXCIII, 1260. Post transitum Jordanis Josue construxit altare Domino, et super illud sacrificavit Deo, CXCIII, 1262. De circumcisione in Galgalis, CXCIII, 1263. De muris Jericho corruentibus, CXCIII, 1264. De lapidatione Achor, CXCIII, 1264. De fodere quod statuit populus ad Deum, CXCIII, 1271. Gedeon destruxit aram Baal et taurum offert in holocaustum Domino super altare quod super petram aedificat, CXCIII, 1278. David saltabat et psallebat coram arca Domini et obtulit holocausta et pacifica, CXCIII, 1330. De poenitentia David, CXCIII, 1333, 1334. De aedificatione templi et de variis ornamentis ejus, CXCIII, 1334. De vasis altaris et dedicatione templi, CXCIII, 1364. De Ezechiae negotiatione et de regressu solis, eodem orante, CXCIII, 1411. De reedificatione templi, CXCIII, 1474. De purificatione templi, CXCIII, 1507.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Sacrificia veteris legis quid significant, CXIV, 603, 607. Solemnitates octo Deus praecipit, CXIV, 531.

PETRUS LONBARDUS. — De circumcisione, CXCI, 1569. Justi qui Christi adventum praecesserunt in inferno detinebantur, usque ad ejus passionem, CXCI, 1562, 1563. Moyses illo atris quomodo gladio vindicavit, CXCI,

1572, Elias pro zelo cultus Dei propria manu muliere morte affectus, CXCI, 1572. Ceremonias non observasse veteribus peccatum fuit, CXCI, 276.

RABANUS MAURUS. — Agnus immaculatus offerre, quid sit, CVIII, 624. Altaris sive holocausti descriptio, CVIII, 179. Altare de terra cur Deus jussit fieri, CVIII, 107. Avium sacrificandorum ritus, CVIII, 253. Christus oblatio est et victima, CVIII, 285. Gedeon sacrificium offert, CVIII, 1156. De hostia pro peccato oblata, CVIII, 301. Spiritus Domini an ad immolandum altam et vocandum Jephthe imputerit, CVIII, 1184. An Jephthe immolando altam peccaverit, CVIII, 1184. Judaei tempora Josue et seniorum Deo soli serviunt, CVIII, 1118. Levitarum ministerium et numerus, CVIII, 603, 604, 610, 657. Pontificalia Aaronis et filiorum ejus praecipuntur, CVIII, 189, 191. Reliquiae sacrificiorum comburendae, CVIII, 644. Ritus sacrificiorum et libaminum, CVIII, 293, 295. Solemnitates feriarum, et Sabbati et Paschalis, CVIII, 301. Ex vaccae cinere fiebat aqua expiationis, quae varias immunditias abluebantur, CVIII, 703, 704. Victimae pacificae offerre quid, CVIII, 151. De altari aeneo, CIX, 179. De altari aeneo, CIX, 158. Cultus Tabernaculi Moysi quando permanserit, CIX, 141. Israelitarum jejunia et corporis macerationes non fuere irrita, CIX, 556. Num Manue angelo offerre voluerit sacrificium an vero Deo, CIX, 1191. Ornatus Judith non amorem adulterii, sed religionem cultus Dei spectabat, CIX, 622. Animatum diversorum hostiarum cur in stituta, CIX, 1059 Jephthe immolat altam, CXI, 57.

RICHARDUS A S. VICTORE. — Carnem hircinam offerre, quid sit, CXCVI, 1033. De oblatione turturiae et columbae, CXCVI, 1042. De Paschate Judaeorum, CXCVI, 264. De tabernaculo, mensa, altari et candelabro, CXCVI, 192.

RUPERTUS, Tuitiens. — Holocausta antiqua non tam jussa quam permessa fuerunt, CLXVII, 1744. Hostia pacificorum cur non fiat de volatilibus, CLXVII, 753. Hostia pacificorum et holocaustum quomodo differant, CLXVII, 753. Varia Judaeorum sacrificia describuntur, CLXVIII, 1577, 1578. De Paschate apud Judaeos, CLXVIII, 1533. De Sabbati violatione, CLXVIII, 1534. De sacrificio quod fiebat apud Judaeos pro mortuis, CLXVIII, 158. Jephthe votum suum implevit in occisione filiae suae, CLXVIII, 1243. Zelus Phineas sacerdotis qui confodit virum et mulierem adulterantes, CLXIX, 881. Zelus Eliae qui ad placandum Deum quadringentos prophetas Baal gladio occidit, CLXIX, 881.

TERTULLIANUS. — Judaei per Moysen Deum colere didicerunt, I, 403. Regnum Judaeorum floruit quando divinitus praecipis paruerunt, I, 533. Quotidie lavant Judaei, quia quotidie inquinantur, I, 1169, 1217. Aaron et filii ejus, cum adirent ad Sanctum prohibiti sunt portare vinum, II, 517.

VALERIANUS. — Machabeorum mater laudatur, et eorum pugna pro cultu divino describitur, LII, 746, 747.

ZENO. — De circumcisione Judaeorum, XI, 545, 546. De Sabbato violato per circumcisionem, XI, 546, 547.

SERIES TERTIA.

Quis nunc cultus est ex praecepto novae legis; deque dulia et hyperdulia, deque oratione pro mortuis.

Cum Christus, amplioris gloriae, ut ait Paulus, Hebr. III, praeter Moyse dignus habitus sit, ampliore domus honorem habet, qui fabricavit illam; tanquam filius est in domo sua, quae domus sumus nos. Per hunc facta fuit reprobatio praecedentis mandati propter infirmitatem et inutilitatem, opera mortuorum, doctrinae baptismatum novae legi cesserunt. Christus est ergo novae legis auctor.

Cultum, in isto paragrapho, latissimo sensu in Ecclesia intelligimus, sicut cum Galice dicitur, in regimine civili: MINISTERII DU CULTU CATHOLICO. Ad cultum ergo pertinent dogmata fidei sacramenta, usus pii, caeremoniae, personae, res, loca, templa, cantus, hymni, et istius modi sexcenta quae inseriunt ad servandam, propagandam et defendendam hanc legem novam, mediis a praepositis Ecclesiae ad hoc opus aptis judicatis. Insuper ibi tractabitur de honore sanctis et eorum reliquiis, nec non B. Mariae Virginis debito, deque eorum miraculis, et tandem de precibus pro defunctis ab antiquissima traditione ad Deum pro eorum liberatione a penis purgatorii semper pie fusi. Quae indicis cultus pars tota pertinet ad historiam Ecclesiae catholicas, et simul cum duabus seriebus sequentibus hoc nomine recte insigniri traditionemque catholicam constituere dici solet.

ABELARDUS. — Circa quoniam cultus catholicus con-

sistat, CLXXVIII, 1697. De sacramento baptismi, CLXXVII, 1738. De sacramento altaris, CLXXVIII, 1740. Hymni solemnitate divinarum, CLXXVIII, 1789, 1801.

ARBO, Floriacensis. — De ordinatione presbyterorum, CXXXIX, 483. Ut nulla pecunia data episcopi ordinetur, CXXXIX, 483. Quantum prosit frequens oblatio sacrificii, CXXXIX, 505.

ARBO, Sangerman. — De fundamento et incremento Christianitatis, CXXXII, 771.

ADALGERUS. — Ambrosius Mediolanensis episcopus a templo et a sacrificio exclusit Theodosium imperatorem post caedem Theassonicam, neque eum admittit ad sacra nisi post legitimam religiosamque satisfactionem, CXXXIV, 951, 953. Purpura imperatores, non sacerdotes facit, CXXXIV, 957. Sacrorum est medicamina peccatoribus prescribere, imperatorum vero vota suscipere, CXXXIV, 956.

ADAMUS, Persenae. — Egroti per B. Virginem Mariam curantur, CCXI, 705, 759, 760. Advocata credentium B. Virgo, CCXI, 745. Cultor B. Mariae Virginis a morte liber, CCXI, 763, 764. Signum praedestinationis pietas in Mariam, et signum reprobationis aeternae aversio a Maria, CCXI, 779.

ADAMUS SCOTUS. — Confessionis sacramentalis utilitas, CXCVIII, 205, 206. Maria prima omnium Deo votum virginitatis fecit, CXCVIII, 187. Nihil magis in cultu necessarium est quam mutua inter praelatos et subditos dilectio, CXCVIII, 869.

ADEMARUS. — De apostolatu S. Martialis, CXLI, 88. ADO (S.), Viennensis. — Christus pastor ovium unitus a Deo Patre, CXXIII, 47. De celebratione Paschalis in die Dominica, CXXIII, 85. De pluvia e caelo concessa per milites Christianos, CXXIII, 84.

ADSO, Nervens. — Quodam puero resuscitato et postmodum baptizato, omnes in magno numero ad hoc spectaculum praesentes idola proficiunt, et baptismi sacramentum in commune suscipiunt, CXXXVII, 628. Corpus S. Waldeberti praesidium maxime contra paganos, CXXXVII, 694. Quomodo super altare Christum in sacramento rex Edwardus cum comite vidit, CXXXVII, 761. De zelo sanctimonialium, quae volebant flammis tradere quandam ex eis a juvene seductam et stupratam, CXXXVII, 791 794.

AENEAS, Parisiens. — Liber contra ritus cultus Graecorum, CCXI, 689.

AGOBARDUS (S.). — De cultu imaginum, CIV, 199. Apostolorum imagines, non ad cultum eis exhibendum, sed ob amorem et recordationem ab antiquis expressae, CIV, 213. Cavere in ecclesia magis animo quam voce debemus, CIV, 531. Certamina singularia contraria pictati et cultui Christianorum, CIV, 119. Christiani vocantur Nazareni a Judaeis, CIV, 73. Christiani omnes sunt fratres, CIV, 114, 115, 116. Christianorum cultus non est novus, CIV, 171. Christiani perfecti gloriantur in tribulationibus, CIV, 834. Christus verus Dei Filius, non adoptivus, CIV, 41. Christus apostolus et pontifex, CIV, 56. Adoptavit naturam humanam, CIV, 66. Caelicola unde dicti, CIV, 201. Imagines sanctorum, si a populo adorantur, conferenda, CIV, 918. Ecclesiarum ritus antiqui non facile mutantur, CIV, 550. Ecclesiae edificandae sunt ad laudandum Deum, ad deprecandum et ad sacrificandum, CIV, 237. Episcopi qui fidem principi iurejurando obligatam violant, deponantur, CIV, 304. Cultus Christianus explicatur, CIV, 287. Cultus non valet ad salutem hominis sine pace, CIV, 257. Quomodo adversus inimicos cultus sit pugnandum, CIV, 276. Festis diebus antiqui Christiani vacabant prorsus orationi, CIV, 75. Homines sancti respuunt adorationem, CIV, 203. Imagines Dei et sanctorum non sunt adorandae, CIV, 200. Imagines habuere antiqui Christiani, causa historiae, CIV, 225. Litaniae sive rogationes quando fieri debeant, CIV, 540. De punitione indita veneficis et sortilegis, CIV, 147. Missarum solemnitas, CIV, 119, 226. Oblationes quae sunt in Ecclesia sunt res pauperum, CIV, 185. Officia divina sunt celebranda cum magna gravitate et modestia, CIV, 357. Oratio debet fieri cum tota fiducia et spe, CIV, 286. Paulus et Barnabas se removerat immolationem victimarum, CIV, 203. Romanus pontifex vicarius B. Petri, CIV, 295, 296. Impii sacerdotis sacrificio conficiuntur sacramenta, CIV, 143. Sancti homines honorandi propter religionem, non autem adorandi propter religionem, CIV, 230. Sanctitas non potest tribui imaginibus, cum sint res inanimatae, CIV, 212.

AIMONINUS. — Clotildis die Dominica vota suarum precum solvelat in ecclesia, CXXXIX, 634, 635. Clodoveus invocavit Christum Deum Clotildis et promittit se Christianum fore ad victoriam adipiscatur et fit victor Alamanorum, CXXXIX, 633, 634. De visione facie solitario

super statu Dagoberti regis defuncti, CXXXIX, 791.

ALANUS DE INSULIS. — Absolutiones in consecrationibus ecclesiarum, etc., quam vim habeant, CCX, 367. Oratio ad Deum piissima, CCX, 534, 535. De cultu catholico adversus Albigenses, CCX, 305. Post consecrationem nihil remanet panis substantiae, CCX, 361. Sacerdotalis ordinis dignitas, CCX, 381, 383. Sacramenta vacantur vasa gratiae, CCX, 204. Sacramentorum vim non dependet a bonitate ministris, CCX, 389, 390. Sancti non orant pro damnatis, orant pro vivis, CCX, 374. Sacerdos, celebrans in peccato mortali, peccat, CCX, 339.

ALBERICUS. — Petrus eremita primus auctor expeditionis sacrae ad expellendos paganos e locis sanctis, CLXVI, 389, 390. Quomodo sacer ordo caritativa mortuorum curaverit, CLXVI, 437. De inventione Dominice lanceae, CLXVI, 505, 528. De crucifixo cui periculum insaniam nocere non potuit, CLXVI, 515. Relatio de templo Domini, CLXIV, 519. De oratoris sanctae civitatis quam devote dux sepulcrum Domini visitaverit, CLXVI, 509. Quodam inventa sit portio ligni salutaris, CLXVI, 533. Lacrymosa ac devota precatio militis Christiani, CLXVI, 569.

ALBERICUS. — Qui indigne offerunt hostias in altari, quamvis sint sanctae, non sanctificantur ab eis, CLIII, 883. Injesta excommunicatio potius nocet excommunicanti quam excommunicato, CLXXX, 886. Quid aliqui non sunt excommunicandi, ne alios sua excommunicatione contaminent, CLXXX, 895.

ALCUINUS. — Canticum angelorum coram Agno, C, 1125. Christus leo dicitur quia diabolum vicit; agnus vero, qui semetipsum offerens mundum redemit, C, 1121. Judaei, Ebraei et Enoch praedicantibus, an e pedes Ecclesiae adoraturi, venient, C, 1112. Mediator Dei et hominum est angelus thronulorum aureum in manu tenens, seu Christus, C, 1154. Jesus Christus ab illudis exco adoratur, C, 877. Christianorum vita, qualis esse debeat, C, 803. Nemo credit necessitate, sed voluntate, C, 833. Christus Deus est, et in carne adorandus, C, 170. Per Christum solum et ejus sacrificium mundus liberatur a peccatis potuit, C, 1065, 1066. Sedet nunc Christus ad dexteram Patris, ut precibus credentium annuat, C, 1063. Christus post natiuitatem carnis et praedicationem Evangelii hostia effectus est pro salute mundi, C, 1128. Ubi Christus adventit, sacerdotium Judaeorum oboluit, lex et prophetia cessavit, C, 1129. Sacrificium missae, quare sic appellatur, C, 1134. Unde missa sumptus exordium, C, 1133. Symbolum cultus catholici, C, 1153. Sacramenta, seu mysteria cultus catholici, C, 445, 612. De divinis officiis cultus catholici, C, 1175, 1414.

ALEXANDER III, papa. — De excommunicatione contra inimicos pacis lata, CC, 54. De canonizatione Eduardi regis Angliae, CC, 106. De excommunicatione contra invasores Ecclesiae probata et confirmata, CC, 178. De immunitate ecclesiastica non violanda, et clerici ad tribunal saeculare non trahendis, CC, 375. De subsidii in Oriente contra Saracenos cultum Christianum alterantes mittendis, CC, 584. Ut denarium B. Petri, quod sibi de Anglia debebatur, transmittere non omittat Gilbertus Londinensis episcopus, CC, 430. Ut Henricus rex Anglorum a sacrilegiis abstinere sub poena excommunicationis, C, 810. Ut reliquia S. Jacobi a comite Flandriae violenter ablata restituantur, C, 323. Ut officia divina in terris excommunicatorum non celebrentur, CC, 706. Ut qui a clericis violentas manus intulerant excommunicentur, CC, 792. De matrimonio sine sacerdotali benedictione factis, CC, 850. De canonizatione B. Thomae archiepiscopi, CC, 900, 901, 902, 909. Ut non extigatur pecunia pro baptismo parvulorum, nec pro sepultura mortuorum, C, 1011.

ALGERUS. — De sacramento corporis et sanguinis Domini, CLXXX, 745. De immolatione Christi in altari, CLXXX, 786. Cur visibile sacrificium invisibili Deo fiat, CLXXX, 811. Cur magis consecratur in pane, vino et aqua corpus et sanguis Christi quam in ceteris corporum speciebus, CLXXX, 823. Cur magis consecratur corpus Christi in pane azymo quam in fermentato, CLXXX, 837. Sacramenta Christi non credenda sunt fieri pro meritis ministrorum, CLXXX, 834. Tanta sunt Dei sacramenta ut omnium hominum superent merita, CLXXX, 837. Sacramenta haereticorum de Ecclesia sunt et in Ecclesia sunt, CLXXX, 841. Utrum sacramenta rite fiant, si solemnibus verbalibus contra fidem interseverant, C, 117, 847. Quare in nomine Trinitatis baptismus fieri non solum sit, CLXXX, 852. De sacrificio missae, CLXXX, 851. Nonne, etsi a pagano detur, non est iterandum, CLXXX, 879. Quod sacramenta a quovis Catholico, quavis peccatore ministrari possunt et consecrari, nec a bono magis, nec a malo minus perfici, CLXXX, 882.

ALPERTUS. — De clerico cultum Christianum blasphemante, CXL, 484. Epistola ad clericum apostatam cultum Christi blasphemantem, CXI, 485.

AMALARIUS. — De caeremoniis baptismi, XCIX, 887, 901.

AMBROSIIUS (S.). — Chanaan perseveranti oratione gratiam Domini meruit, XIV, 1112. Imber supplicantis Ecclesiae precibus datur, XIV, 202. Ecclesiam qui non frequentant arguuntur, XV, 1440. Quibus diebus et quibus horis canendi sunt hymni in Ecclesia et celebranda oblatio, XV, 1514. Quando celebranda oblatio et sacrificium quo Christus esurientem aut corpora epulis replet, XV, 1514. Sacra oblationis veneranda communio, XV, 1710. Sacerdotes offerunt pro populo sacrificium, XV, 1081. Nulla tuta salus esse potest, nisi unusquisque Deum verum, hoc est, Deum Christianorum a quo cuncta reguntur reciteret, XV, 961. Imperator Christianus non debet præbere sumptum ad usus sacrificiorum profanorum, XV, 961. Ambrosius non audeat sacrificium offerre, si Theodosius post eadem Thessalonicam assidere huic volerit, XV, 1163. Helena mater Constantini invenit crucem et ejus titulum, regem adoravit Christum, et non lignum, XV, 1401. Helena crucem in capite regum locavit, ut crux Christi in regibus adoretur, XVI, 1462. Eucharistia sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, XVII, 754. Omnes Christiani omni die Dominica debent offerre et communicare, XVII, 626.

ANASTASIUS BIBLIOTHECAR. — Christus Petrum summum pontificem erat, CXXVII, 1053. Herodes Antipas sacerdoti Hierosolymam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1056. Discipuli Christi primum Antiochie cogit minatur Christiani, CXXVII, 1056. Constitutiones de reverentia erga sacrificium ac de modo expandendi defectus in ipso occurrentes, CXXVII, 1513. Statuti S. Zephriani ut consecratio divini sanguinis in vitreo vase fieret, CXXVII, 1515. Vasa sacra ad sacrificium corporis et sanguinis Christi esse argentea decrevit et S. Urbanus papa, CXXII, 1583.

ANSELMUS (S.). Cantuariensis. — Omnes infideles obiciant contra cultum, CLVIII, 541, 563. Cultus durabit usque ad finem mundi, CLVIII, 588. Christus ipsam carnem, quam pro nobis suscepit, nobis ad manducandum dedit, et adhuc in sacrificio sui altaris ministrare non desinit, CLVIII, 735. Invocandi sunt omnes sancti Dei, ut robora sint in auxilium, CLVIII, 735. Desaceramentum altaris, CLIX, 254.

ANSELMUS, Havelbergensis. — Quod Græci contra universalem traditionem se a ritu Romanæ Ecclesiæ sequestrant, et in fermentato sacrificant, CLXXVIII, 1211, 1228.

ATTO VERCLEIENS. — Ut omnes fidem catholicam memoriter teneant, CXXIV, 29. Quod sacerdos missam solus nequaquam celebret, CXXIV, 50. Quod sacerdos missas nisi sacris ab episcopo locis non presumat celebrare, CXXIV, 50. Quod divina mysteria studiose celebrentur, CXXIV, 50. Ut Oratio Dominica quotidie proficeret, CXXIV, 40. Quod cum excommunicato non sit orationum, CXXIV, 41. Quod die Dominica stantes oremus, CXXIV, 42. Quibus festis populus communicet, CXXIV, 42. Si sacrificium per negligentiam ceciderit, CXXIV, 42. Qualiter mysteria baptismatis vel chrismatis custodienda sint, CXXIV, 43. Qualiter sponsus et sponsa a sacerdote benedicantur, CXXIV, 46.

AUGUSTINUS (S.). Hippoensis. — Augustinus flebilis quotidianis Deum rogat ut sanctorum vulnera sua, XXXII, 991. S. Augustinus orat pro salute matris sue, XXXII, 778. Apostoli Hierosolymis decreverunt ne quisquam congereret gentes judicare, non autem ne quisquam Judæos iusticare prohiberet, XXXIII, 379. Oblationes pro defunctis, XXXIII, 92. Cultus Christianus magna est reipublicæ salus, XXXIII, 532. Sabbatum in otio corpora iter celebrandum commendatum est, ut easet figura sanctificationis in requie Spiritus sancti, XXXIII, 212, 213. Fidei Christianæ veritas unde, ex sanguine mariyrum et ex castitate virginum, XXXIV, 125. Sacrificia privata prohibentur, XXXIV, 702. Verum Pascha Christi immolatio, XXXV, 1785. Apostoli in passione Domini titebantes, ejus resurrectione armati sunt, et tunc Deum adoraverunt, XXXVI, 1798, 1799. Christus sacerdos a nobis accepti, quod pro nobis offerret, XXXVI, 1701. Mysteria dulciora quo obcurtiunt, XXXVI, 1805. Inter sacra mysteria invenitur summum habere cor, gratias agere, XXXVI, 443. Sacrificium corporis et sanguinis Domini secundum ordinem Melchisedech nunc diffusum toto orbe terrarum, XXXVI, 1427. Catholica communio, XXXVI, 55. Chanaan perseverantia in potendo laudata, XXXVI, 487. Christia-

norum sacrificium, XXXVI, 284. Sancti conservati sunt nostri, non pro Deo colendi, XXXVI, 1412. Pascha verissimum in Christo celebratum, XXXVI, 814. Sacrificium Dei nostri abundavit, XXXVI, 1536. Sacrificium offert episcopus vel presbyter, XXXVI, 1100. Magi Deum esse cognoverunt, et adoraverunt filium cui astra serviebant, XXXIX, 2015. Oratio Dominica ante omnia oranti dicenda, quia eam libenter exaudivit, qui ipsam instituit, XXXIX, 2282. Ubi et hostia Christus est et sacerdos, XXXIX, 2154. Sacrificium altaris et elemosynæ sunt pro baptizatis omnibus defunctis, XL, 285. Symbolum fidei catholice, seu cultus Christiani fundamentum, XL, 651. Sacrificium quod Christus instituit, et offerre præcepit, XL, 956. Religiosis summa est imitari quod colis, XL, 242. A cultu demonum nos liberat sacrificium Christi et donum Spiritus sancti, XL, 134. Cultus Christiani sanctitas opponitur impro cultui demonum XL, 76. Sacrificium verum et perfectum quondam est, XL, 283. Sacrificium Ecclesiam quotidianum, XL, 398. Otium Sabbati cur non observat Christianus, XLII, 353. Sacrificium verum uni Deo vero debitum quondam est, XLII, 382, 386. Sacrificium Christianorum, XLII, 382. Sacrificium Christianorum ubique in terra et in celo offertur, XLII, 61. Pascha per orbem totum una die observatum iri censet Arelatense concilium, XLIII, 787. Sacrificium carnis Christi verum et unicum sacrificium pro peccatis, XLIV, 60.

BALDUINUS. — De sanctissimo Eucharistia sacramento, CCIV, 405. De vero cultu quo manifestatur vera dilectio Dei, CCIV, 417, 425. De commendatione cultus Dei veri, CCIV, 575. De novæ legis institutione, CCIV, 629. De sacramento altaris, CCIV, 612.

BANDINUS. — De sacramentis ecclesiasticis, CXCH, 1089. De sacramento Eucharistie, et unde Eucharistia dicatur, CXCH, 1094. Corpus Christi in omni esse altari, CXCH, 1093. Qui conficit sacramentum altaris, CXCH, 1097. De ecclesiasticis ordinibus, CXCH, 1103. De differentia votorum, CXCH, 1108. De dispari cultu quoad matrimonium, CXCH, 1108. De suffragiis defunctorum, CXCH, 1110.

BEDA VENERABILIS. — Crucifixio Domino, etabant omnes noti ejus a longe, dum confiteri et adorare timebant quem fixum ligno videbant, sed de his tacentibus lapides et saxa clamabant et adorabant, XCII, 570. De Pascha Christiano in quo Christus innocens immolatur, XCIII, 569, 570. De Magis qui venerant adorare Jesum infantem ut Deum, XCIII, 455. De redemptione humanæ, XCIII, 471. Orante Petro, Simon Magnus cadens ex alto in terram crepitulæ medius, XCIV, 497. Sex formula orationis, XCIV, 539. Quare et quomodo Christiani celebrant solemnitatem Paschæ, XCIV, 536, 557, 675. Solemnitas in cultu omnium sanctorum, XCIV, 447, 450. Abaque purgatione baptismi nemo potest communicare sacramentis oblationis, XCIV, 90. Germanus oranti incedens domorum restitit, XCIV, 48. Mellitus episcopus flammas ardentes suas civitatis orando restitit, XCIV, 92. Quomodo cultum Christi suscepit provincia orientaliū Anglorum, XCIV, 107.

BERENGOSUS. — De laude et inventione sanctæ crucis, CLX, 955. Beata Helena ejusque filius Constantinus Magnus a Deo obtinuerunt gratiam, propter zelum, sanctæ crucis inveniendam et propagandam cultus Christiani, CLX, 955.

BERNARDUS (S.). Clarevallensis. — Altare pro ecclesia parochiali cum decimis, CLXXXII, 607. Clerici pramonachis vivere debent de altari, CLXXXII, 607. Reliquie sub altari, CLXXXII, 1111. Christus cor tam laboriosum non liberandi modum suscepit, cum sola ejus voluntas sufficeret, CLXXXII, 1088; CLXXXIII, 826. Fermentato pane Græci utuntur in sacrificio, Latini azymo, CLXXXII, 405, 404. Festa nova non facile nec temere, nec inconsulta sede apostolica instituenda, CLXXXII, 555, 556. Sacramentum et regnum in Christo et in Ecclesia unita, CLXXXII, 441. Sacerdotes omnes celebrant in festo Assumptionis B. Mariæ Virginis, CLXXXIII, 715, 714. Carnotensis conventus pro sacra expeditione ad cultum Christi vindicandum et propagandum apud Hierosolymam, CLXXXIII, 461, 568, 569. Christianus filius plus nocet quam hæreticus, CLXXXIII, 1092, 1095. Christianus a Christo separatus fit monstrum, CLXXXIII, 109. Festa sanctorum triplici fructu celebrantur, CLXXXIII, 462, 463, 478. Abusus in festis sanctorum, CLXXXIII, 480. Abusus in festis Paschali-bus, CLXXXIII, 242. Cultus Christiani vita est caritas, CLXXXIII, 285, 291. Oblatio Christi in templo et in cruce, CLXXXIII, 569, 570. Sacramentum solum sacrum dicitur, sive sacrum secretum, CLXXXIII, 371. Negligentia circa cultum divinum aolat, CLXXXIII, 44, 45. De clerico sacrilego, CLXXXIV, 444. Maria prima virginitalis votum vovit, CLXXXIV, 609. Sacerdotes parentes Christi, CLXXXIV, 1035. Conscientia purganda ante sacrificium,

CLXXXIV, 786, 787. Vota alia communia, alia specialia, et vota illicita rescindenda sunt, CLXXXIV, 1201, 1292. Christianos tria faciunt, fides, baptismus et altaris participatio, CLXXXV, 58. De cultu S. Mariæ d'Anghem quæ S. Bernardo locuta est, CLXXXV, 1-97.

BERNARDUS, Foutis Calidi monach. — Contra sectam Waldensium cultui catholico circa plurima derogantem, CCIV, 793. Contra eos qui dicunt fidelibus de unicus non professe missarum solennia, CCIV, 828. Contra eos qui in Ecclesia orare nolunt, CCIV, 835.

BERNO, Augiæ divitis abb. — De quibusdam rebus ad missæ officium pertinentibus, CXLII, 1055. Qualiter præsens apostolorum temporibus missarum celebritas ageretur, CXLII, 1065.

BOETIUS. — Quonam cultu Deus ab omnibus honorandus est, LXIV, 1261. Cultus Christiani essentia, LXIV, 1261. Cultus Boetio tanquam martyri exhibito, LXIV, 1-09.

BONACURSUS. — Quod panis qui in altare ponitur et vinum convertatur post sanctificationem in corpus et sanguinem Domini, et quod autus nisi qui manducaverit salvetur, CCIV, 782. Quod Christus sit Deus Patri æqualis et consubstantialis ac proinde ut Deus adorandus, CCIV, 788.

BONIFACIUS (S.). — De incarnatione Filii Dei et humani generis reparatione, LXXXIX, 862. De solennitate paschali, LXXXIX, 868. De abrenuntiatione in baptismo, LXXXIX, 870.

BRUNO (S.), Astens. — Quomodo per apostolos, viros simplices et illitteratos cultus idolorum eversus fuerit, CLXIV, 836, 835. Christus sanguine suo peccata nostra delevit, et genus humanum universum Deo Patri reconciliavit, CLXIV, 859. Non augurium et divinationibus, sed divine legis præceptis et prophetarum et apostolorum verbis credant Christiani, CLXIV, 441. Sicut nos Deum deprecando, cum interrogamus, ita ipse nos exaudiendo nobis respondet, CLXIV, 692. Nulla alia fides est quæ salvare possit nisi fides Christianorum, CLXIV, 786. De cultu pictarum imaginum B. Mariæ Virginis, CLXIV, 859. Sancti ab Ecclesia ad cultum publicum elevantur, et tunc honore et cultu sunt prosequendi, CLXIV, 893. Catechumenus proficitur se Christum sequi velle, et tunc baptizatur et illuminatur, CLXV, 155. De sacramentis Ecclesiæ, mysticis atque ecclesiasticis ritibus, CLXV, 1089.

BRUNO (S.), Carthusian. — Sacerdotum est pro populo sacrificare; ideoque Christus Ileo sacrificans pro salute membrorum Patrem oravit, CLII, 714. Legalia non acceptat Deus, quare, CLII, 867. Excommunicatione separat a cultu divino et tradit Satanæ, CLIII, 146. Per baptismum homines sunt azyri sinceritatis et veritatis, CLIII, 147. Christiani sanguine veri agni, scilicet Christi, liberantur a plaga percutientis angelis, CLIII, 148. Apostoli in terra dicuntur dii sicut angeli, et quare, CLIII, 164. Gratiarum actio multum valet ad impetrandum aliquid apud Deum, CLIII, 304. Ritui qui per Evangelium dati sunt, sunt ultimi ritus, et ipsi, quando mundus erit, non timentur, CLII, 175. Nunc servare legem est ferme idola colere, CLIII, 308. Oratio et sacrificium pro defunctis, CLIII, 612.

BRUNO (S.), Herbipolens. — Martyres pro cultu Christi patientes bilares fuere, CXLII, 437. Orare expansis manibus, CXLII, 509, 540. Sacrificium Ecclesiæ est corporis et sanguinis Christi immolatio, CXLII, 105.

BURCHARDUS. — De primatu Ecclesiæ, CXL, 519. De sacris ordinibus, CXL, 625. De ecclesiis, CXL, 673. De sacramento baptismatis, CXL, 727. De sacramento corporis et sanguinis Domini, CXL, 750. De viris ac feminis benedictis, CXL, 791. De excommunicatione, CXL, 855. De contemplatione, CXL, 1017. De officio sacerdotum, CXL, 1067.

CAROLUS MAGNUS, imperator. — Constitutio ecclesiastica, XLVII, 641. De cultu imaginum, XLVII, 971, 1248. Sancta Romana Ecclesia catholica consulenda est in causis fidei, et cultus imaginibus exhibendi, XCVII, 1019. Variæ epistolæ de cultu imaginum, XCVII, 1247.

CASSIANUS. — Cœnæ Dominicæ sacrificium, XLIX, 117. Immaculata hostia Christus oblatus est Patri et peccata humani generis diluit, XLIX, 119. Oblationes, sive sacrificia, pro defunctis fieri solent, XLIX, 530. Redemptio generis humani per Jesum Christum solum fieri potuit, XLIX, 92, 93. Reliquiarum et sanctorum cultus et veneratio, XLIX, 645, 646, 708.

CASSIODORUS. — Verum cultum catholicum Deo et Christo exhibendum definitur sancta synodus Nicæna, LXX, 1064. Adorandus Dominus triplici de causâ, LXX, 674. Christus se sacrificium pro omnibus obtulit, LXX, 972, 973. Romani in urbe maxime floruit cultus Christianus, LXX, 527.

COELESINUS III, papa. — Bulla pro canonizatione S. Bernardi episcop., CCVI, 970. De excommunicatione et sententia excommunicationis, CXXI, 1021. Quicumque in duello pugnaverit non debet in sacris ordinibus ministrare, CXXI, 1254.

CYPRIANUS (S.). — Nefas Christianis turpia gentium convivium frequentare, III, 1030. Cultores Christi non debent filios cum ethnicis sequebatur, III, 1030. Christianus mori potest, vinci non potest, III, 852. Communicatio nulla extra Ecclesiam, III, 1114; IV, 405. Unanimitatem Christianam ipsa etiam Domitica sacrificia declarant, III, 1114; IV, 384. Invocatio nominis Jesu Christi, III, 1195. Adversarii Christi, et hæretici an possint sacramenta Christi conficere, ac proinde gratiam Christi dare an possint, III, 1040, 1041, 1048. In contemptum Dei impugnantur Christiani, quia displicet solus Dei cultor, IV, 535. Christianus debet tantum ecclesiæ consilium, IV, 758. Christiani semper pro bono republicæ orant, IV, 552. Cyprianus ob confessionem nominis relegatus est in exilium, IV, 414; primus apud acta proconsulis confitetur, IV, 421. Panis Christianorum Christus in eucharistia, IV, 551. Eucharistia, sive principale sacrificium cultus Christiani nihil prodest sine operibus, IV, 751. Solæ operis sine operibus parum valent, IV, 606. Oblatio pro mortuis, IV, 399. Modum admirabilem et exemplar perfectum colendi et adorandi Deum per orationem nobis concessit Christus, IV, 525. In hac vita salutem eternam cultu Dei et fructu fidei providetur, IV, 563.

DIONYSIUS EXIGUUS. — Christianis occultæ idolatriæ serviens anathematizatur, LXVII, 74. Catholici non debent festiva quæ a Judæis vel hæreticis mutantur accipere, nec cum eis festos dies agere, LXVII, 74.

DOMNOLUS (S.). — Cultus sacer, reliquie, LXII, 629.

DROGO, cardinalis. — De sacramento divine passionis, CLXVI, 1513. De divinis officiis, CLXVI, 1537.

DURANDUS. — De corpore et sanguine Domini, sive de sacrificio cultus catholici, CXIX, 1575.

ECKBERTUS. — De variis observationibus in cultu Christiano, CXV, 13. De cultu non occultando, CXV, 18. De incremento et manifestatione cultus catholici, CXV, 21.

ELIGIUS (S.). — S. Eligius, invocato S. Martiali, comprimit flammam in incendio urbis Parisiacæ, LXXXVII, 496.

ERNALDUS. — Stella indicat Christum Deum et magis adorant eum, CLXXXIX, 1626. De cornu Domini et prima institutione consummantis omnia sacrificia et sacramenta, CLXXXIX, 1641. De unctione chrismatis et aliis sacramentis, CLXXXIX, 1685. Christus non solum consummavit rationem, id est, significationem omnium legalium hostiarum, CLXXXIX, 1741.

EUGENIUS (S.), Toletanus. — De oratione, LXXXVII, 318. Christus est Deus unus vere cum Patre coelestis, LXXXVII, 398. Christum chorus angelicus semper adorât, LXXXVII, 598. Ecclesia Christum agnoscit et colit Omnipotentem, LXXXVII, 398.

EUGYPIUS (S.). — Celebratio sacramentorum in Ecclesia, LXII, 867. Creatura cultus superstitio, LXII, 936, 949.

EULOGIUS (S.). — Contra hæreticos negantes Christum cultum divinum, CXV, 959. Contra impietatem eorum qui Jesum Christum hominem tantummodo confitebantur, ex perversa Evangelii explicatione, CXV, 963.

FACUNDUS. — Verus cultus catholicus exprimitur in defensione trium capitulorum, LXVII, 527.

FLORUS diacon. — De expositione armarum, CXIX, 15. De causa fidei, CXIX, 80. Oratio cum commemoratione antiquorum miraculorum Christi Dei nostri, CXIX, 279.

FULBERTUS (S.), Carnotens. — De tribus quæ sunt necessaria ad profectum cultus catholici, CXLI, 196. Contra Judæos sacrilegos qui negant Christum Iitum Messiam et cultum divinum, CXLI, 305. Hymni et carmina ad usum cultus catholici, CXLI, 339. Oratio pro adversariis Ecclesiæ, CXLI, 353, 354.

GARCIA, monach. — De sacris reliquiis in monasterio Cuxacensi custoditis, et cultu speciali venerandis, CXLI, 1445.

GAUDENTIUS (S.). — Unus agnus qui est Christus immolatur in Pascha apud Christianos, XX, 854, 855. Opera otii Christianorum et sacrificia sunt orationes et cantica spiritualia, XX, 871.

GENNADIUS. — Filius Dei æternus adoratur cum sua carne ab angelis et omni creatura, LVIII, 983, 1015. Photius patriarcha Basilium imperatorem homicidam ad sacram cenam admittere noluit, LVIII, 1052.

GERARDUS. — Acta synodi Arelatensis in Masiachæos, CXLII, 1269. De corpore et sanguine Domini,

CXLII, 1278. De sancta Ecclesia quæ est domus Dei. CXLIH, 1281. De sacro altari, CXLII, 1287. De sacris ordinibus, CXLII, 1291. De veneratione Dominice crucis, CXLII, 1301. De imagine Salvatoris in cruce, CXLII, 1306.

GERHONUS. — De gloria et honore Filiæ hominis, CXIV, 1071. Christus homo iustitiam cultu adorandus est, CXIV, 1092. De trium magorum Christo infanti honore exhibitio, CXIV, 1095. De adoratione crucis, CXIV, 1098. In adoratione nec homo a Deo, nec Deus ab homine est separandus, CIV, 1115. Christus in sacramento Eucharistie vere præsens est et adorandus, CXIV, 1145. De venerabili Eucharistie sacramento, CXIV, 1481.

GERMANUS (S.). Parisiens. — Altarium consecratio et forma et situs, LXXII, 73. Cæremonie præcipue cultus catholici, LXXII, 114. Basilicarum forma vetus apud Francos, LXXII, 150. De celebratione et auditu missæ, LXXII, 130. Communicantes hostiam in manibus accipiunt, LXXII, 141. Communionem non expectata, qui communicant non erant in missa, olim discedebant, LXXII, 150, 151. Eucharistia sacrificium a Christo in cruce obatum, LXXII, 314. Hereticorum vasa et templa a catholicis in usum convertenda, LXXII, 148, 149. Missæ dominicales, LXXII, 510. Mos catholicus in consecratione corporis et sanguinis Domini servatus, LXXII, 157, 158. Missæ et orationes pro mortuis, LXXII, 211, 212. Obligatio ad brevium recitandum orta est ex ipsa clericorum conditione, qui toti divino cultui sunt mancipati, LXXII, 410. Vasa Deo sacra profanis usibus non aptanda, LXXII, 147, 148.

GEZO, abb. — De sacramento corporis et sanguinis Christi Domini, sive de sacrificio iusti cultus catholici, CXXXVII, 375. Ecclesiæ fides de sacrificio missæ, CXXXVII, 381. Quibus corporis immolatio corporis Domini prout, CXXXVII, 400. Quid cavendum sit in oratione et qualiter preces faciendæ, CXXXVII, 401. Quod nihil super altare sit ponendum præter sacrosanctam oblationem, CXXXVII, 402.

GODEFRIDUS Admontens. — Crux est altare in Ecclesia Christi, CLXXIV, 851. Super crucem Deo offertur oblatio mundi corporis et sanguinis Christi, hostia pura et immaculata, CLXXIV, 854. Crux quando inventa est, signum ejusdem crucis in Ecclesia honorari cepit, CLXXIV, 853. Eucharistia est mysterium nostræ redemptionis, CLXXIV, 961. Festa apostolorum præ cæteris solemniter celebranda, CLXXIV, 859. Incarnationis dies omnium desideratissimus fuit, CLXXIV, 758. B. Maria Virgo prima virginitatem Deo vovet, CLXXIV, 749, 750. Sacrificium Christi præstat universis, CLXXIV, 681. Sancti cuius cultu compatiuntur nostris miseriis, CLXXIV, 864. Spousæ Christi in solis Domini et apostolorum festis consecrandæ, CLXXIV, 850.

GRATIANUS. — Ipsæ res fidelium oblationes appetuntur, quia Domino offeruntur, CLXXXVII, 890. Excommunicationi subiaceat qui ecclesiastica prædia invadit, CLXXXVII, 897, 898. De oblationibus fidelium et de redditibus oblationum, CLXXXVII, 907, 908. Excommunicentur qui sacerdotibus decimas dare nolunt, CLXXXVII, 1041. Nulla oratio fiat pro his qui seipsos interficiunt, CLXXXVII, 1221. Incertamine quod contra infideles geritur, quisquis moritur, celeste regnum meretur, CLXXXVII, 1514. Excommunicantur raptores viduæ vel virginis cum sibi latentibus, CLXXXVII, 1701. Sacrificia non nisi super altare et locis consecratis Deo offerantur, CLXXXVII, 1729. Altaria quemodo Deo consecranda, CLXXXVII, 1715. De vestimentis et vasis sacris, CLXXXVII, 1717, 1718. Sub specie panis et vini invisibilem Christi carnem et sanguinem honoramus, CLXXXVII, 1749. Confessio Berengarii de cultu catholico Eucharistie exhibendo, CLXXXVII, 1750. Quomodo Christus sit immolatus semel et quomodo quotidie immolatur, CLXXXVII, 1753. Quo tempore ab esu carnis sit abstinendum, CLXXXVII, 1784. In baptismo remittuntur peccata, CLXXXVII, 1795. De ordine officiorum, CLXXXVII, 1859.

GREGORIUS MAGNUS (S.). — Mos altaria consecrandi, attribuitur sanctorum reliquiis, LXXV, 595, 596. Altaris sacrificium incontinentum, LXXVI, 328. Missæ sacrificium quantum valet apud Deum, LXXVI, 1278. Altaria erant martyrum sepulchra, LXXVI, 854. Ad cultum Christianum blandimentis, non asperitatibus adducendi extranei, LXXVII, 1267, 1268. Cultus reliquiarum antiquissimus, LXXVII, 516. Diei Dominice observatio quando ab Ecclesia præcepta, LXXVII, 1253, 1254, 1255. Per invocationem Dei, aqua sanctificatur, et vini accipit sanctificandi, LXXVIII, 576. Christus victima sacerdoti sui, et sacerdos suæ vitæ fuit, LXXVIII, 581. Fideles, clerici et laici, in missa communicaturi, singuli panem et vinum in

suam communionem offerebant, LXXVIII, 179, 182, 197, 549. Coronari voluerunt solemniter ritu in Ecclesia imperatores et reges Christiani a summis pontificibus, LXXVIII, 568. Crux a papa et cardinalibus, nudis pedibus adorata, LXXVIII, 1216.

GREGORIUS (S.). Turonens. — Altaris cum reliquiis sanctorum dedicatio, LXXI, 734, 735. Christus in Calvarie monte crucifixus, LXXI, 165, 166. Nomine Jesu Christi invocato, sacra ethnicorum turbata, LXXI, 741, 742. Christiani pascha, alio die quo Judei celi brant, LXXI, 554. Magi, oblati muneribus, puerum Jesum suppliciter exorant, LXXI, 171.

GRIMALDUS. — Liber sacramentorum. De variis scilicet orationibus, officiis, ritibus, missis, etc., CXXI, 860. De missis pro variis necessitatibus, CXXI, 819.

GUIBERTUS. — Christiani non adorant imagines Domini crucifixi, vel signum crucis, vel tantummodo venerantur, CLVI, 521. Christiani solam Dei substantiam dicunt adorandam, CLVI, 524. Quæ ratione et quo sensu imagines adorant Christiani, CLVI, 525. Christiani non adorant, tres deos in Trinitate sed unicum Deum, CLVI, 523, 526. Pontifex Romanus urget Christianos ut arma capiant ad expellendos paganos de locis sanctis, CLVI, 700, 701. Pontifex, ut Christiani actus pugnent, affirmat Christum ipsum fore signiferum, CLVI, 702. Pontifex constituit ducem expeditioni sacre Prædiacensem episcopum, CLVI, 702. Pontifex mandat militibus Deo crucis figuram ex panno factam, in humero dextro assui, et desertores anathematizat, CLVI, 702. Credentes fidei mysteria vident, CLVI, 507. Divinitas Christi, nisi corpore fuisset contracta, ferre eam non potuissent homines, CLVI, 560. De pignoribus sanctorum, CLVI, 1012. De sacrilegiis mundationibus reliquiarum, CLVI, 1012. Christiani ad dominicum sepulchrum adveniunt, ac præ gaudio in devotione illacrymant, CLVI, 795. Miracula per B. Virginem patrata, CLVI, 46. Fides sæpius causa miraculorum, CLVI, 663. Non sacrificiis, sed seipso Patrem pacavit Christus, CLVI, 522, 523.

GUIDO, Parisiens. — De ritibus et variis cæremoniis observandis in cultu divino et diversis festivitatibus, CL, 1191.

GUILLIELMUS DE CAMPELIS. — De sacramento altaris, CLXIII, 1039. Dialogus inter Christianum et Judæum de cultu catholico, CLXIII, 1045.

GUILLIELMUS, S. Theodorici abb. — De diversis modis Deum orandi, CLXXX, 218. De Deo contemplando et orando, CLXXX, 542. Speculum fidei, CLXXX, 565.

GUILLIELMUS Tyrenus. — De Petri cæremia et de cruce signatis et variis rebus circa peregrinationem in Terram Sanctam, CCL, 228, etc. usque ad 1065.

GUITMUNDUS. De corpore et sanguine Domini, CXLIX, 1437.

HIERONYMUS (S.). — Gallia, Britannia, Africa, Persis, Oriens, et Italia, et omnes barbaræ nationes unum Christum adorant, eam observant regulam veritatis, XXII, 1194. Christianorum mos celestis contemplari et semper orare, XXIII, 627. Romanus episcopus super corpora SS. Petri et Pauli offert sacrificia, XXIII, 546. Ad ingressum Christi in Ægyptum corruerunt, XXIV, 181. Sanguis Christi pretium redemptionis, XXIV, 406. Adorare non licet statuas et imagines regum, XXV, 511. Unum altare habet Ecclesia, XXV, 1021. Duo Seraphim celebrant mysterium Trinitatis, XXV, 1309. Symbolum papæ Damasi, XXX, 176, 177. Sacerdotes pro omnibus orare solent, XXX, 295.

HILARIUS (S.). — Sacrificium Christi quantum præstantius sacrificiis antiquæ legis, IX, 545. Deus is solus Pater est qui coeunt Filium non ut adoptivum, IX, 181. Honorem a nobis non accipit Deus nisi per Deum, X, 145. Sacrificiopus sine presbytero, esse non potest, X, 613.

HILDEBERTUS. — Abrenuntiatio baptismatis quanti faciendæ, CLXXI, 734, 735. Angeli ante ortum Christi adorari se patiuntur, non postea, CLXXI, 592. De mysterio missæ, CLXXI, 1177. Cur Christus tantum carnæ ubi insituit sacram Eucharistiam apparuit attribuit, CLXXI, 505. Cur panem et vinum elegit Christus ad faciendam Eucharistiam, CLXXI, 535. Rogationum origo ex statuto episcoporum Vienna congregatorum, CLXXI, 577. Deus non quod, sed qualiter est sacrificatur, observat, CLXXI, 180. De sacramentis, CLXXI, 1145. De sacramento altaris, CLXXI, 1149. De expositione missæ, CLXXI, 1155. De sacra Eucharistia, CLXXI, 1196.

HILDEFONSUS (S.). — Confessio fidei, XCVI, 53, 54. S. Mariam Virginem adorant omnes virtutes celestes et ad eam conflunt omnes populi, XCVI, 67. Probatur filium B. Mariæ virginis esse Deum, XCVI. Quod mysterium salutis, quod semel Christo moriente factum est,

quotidie fiat in his qui regenerari noscuntur, XCV, 122. C. ius catholicus in symbolo continetur ac docetur, XCVI, 127. Solis sacerdotibus licet dare baptismum, excepta periculi causa, XCVI, 139. De reparatione hominis in morte saluatoris, XCVI, 171, 172.

HILDEGARDIS (sancta). — Ubique immolandum est corpus Christi, debet esse lapis signatus, (XCVII, 612, 620).

HINCARUS — Per sacrificium Christi, salvati omnes iusti, CXXV, 298. De exorcismis catechumenorum, CXXV, 773. De male excommunicatis, CXXVI, 397. Quare ratione solvi queant e communicationes non legitimæ, et de his qui iniuste excommunicant, CXXVI, 407.

HONORIUS, Augustodunens. — De sacrificio missæ, de ministris ecclesiæ et de variis significationibus in cultu, CLXXII, 543. De introitu missæ et paribus cæteris ejus; et a quibus primum sint institute, CLXXII, 572. De sacrificio Christianorum, CLXXII, 534. De vestibus et calceibus, CLXXII, 573, 594. De reliquiis sanctorum, CLXXII, 595. De violata Ecclesia, CLXXII, 596. De papa et consecratione ejus, CLXXII, 601, 602. De ordine ministrorum, CLXXII, 602. Baptizati vestes albas portant, quare, CLXXII, 616. De horis canonicis, CLXXII, 616. De festivitate sanctorum, CLXXII, 621, 624. De solemnitatibus totius anni, CLXXII, 641. Speculum Ecclesiæ, CLXXII, 807. De corpore Christi in Eucharistia, CLXXII, 1129. De digne aut indigne communicantibus aut sacrificantibus, CLXXII, 1129, 1130. De corpore et sanguine Domini, CLXXII, 1249. Sacerdotium regno præcellit, et quomodo hoc probatur, CLXXII, 1270.

HUGO Flaviniacens. — Jesus Christus, Filius Dei, in Bethleem Judæ nascitur et a magis adoratur, CLIV, 22, 23. Jesus ascendit crucem pro salute mundi, CLIV, 23. Paulus Petro conjunctus pro cultu Dei decernat et cum eo patitur, CLIV, 24. Petrus Christianum cultum stabilivit Antiochie, unde cultores Christi cognominantur Christiani, CLIV, 23.

HUGO Floriacens. — De dignitate sacerdotum, CLXIII, 943. De his quos episcopus excommunicat, CLXV, 953.

HUGO, Lingonens. — Tractatus de corpore et sanguine Christi contra Berengarium, CLXII, 13:3.

HUGO Metens. — De sanctissimo Eucharistiæ sacramento, CLXXXVIII, 1274.

HUGO DE S. VICTORE. — Eucharistia, quare instituta post esum agni typici, CLXXV, 530, 531. Excommunicare aliquem an bonum sit; an iniuste excommunicatio licite resistere possit, CLXXV, 521. Personæ quæ sacrificia offerre possunt, CLXXV, 75. De ecclesiasticis ordinibus, CLXXVI, 421. De indumentis sacris, CLXXVI, 453. De indumentis novi sacerdotii, CLXXVI, 537. De vasis sacris, CLXXVI, 458. De dedicatione Ecclesiæ, CLXXVI, 439. Sacerdotes, qui homines sunt, an possint dimittere peccata, CLXXVI, 561. Sacramenta, quare ratione, quo tempore instituta, CLXXVI, 312, 313. Simonia, quid sit, unde dicta, ejus auctores, CLXXVI, 477. B. Virgo prima votum virginis Deo suo sponso obtulit, CLXXVII, 138. Corporis Christi sacramentum, CLXXVI, 492. Qua fide et reverentia corpus Christi sit sumendum, CLXXVI, 161. De crucis Dominiæ virtute et cultu, CLXXVI, 456. Variæ dedicationis ecclesiæ ceremoniæ, CLXXVI, 338, 339. Christus sanguinem fudit pro nobis et sacrificium seipsum obtulit Deo, ut ab inimicis pro justitia occideretur, CLXXVI, 521. Christum imitata multa martyrum millia, usque ad mortem pro veritate certarunt et ab inimicis sævientibus immolata sunt, CLXXVII, 524. Missa unde initium sumpsit et unde augmentum habet, CLXXVII, 416, 417. Apostoli et eorum successores primi in quotidianis vestibus et ligneis calceibus missas celebraverunt, CLXXVII, 417. Missæ tres cur celebrantur in natali Domini, CLXXVII, 441, 887. Missa pro mortuis, CLXXVII, 456. De ordinibus, CLXXVII, 399. De hierarchia ecclesiastica, CLXXVII, 401, 402. Rogationes tres principales, CLXXVII, 817. Sacramenta ecclesiastica quæ sint CLXXVII, 388. Schisma in ecclesia vitandum, CLXXVII, 708. Vestes episcopales, CLXXVII, 334, 404. Vestes sacre et earum significationes, CLXXVII, 927, 928.

HUMBERTUS cardinal. — Simoniaci iola faciunt pro Christo adorari, CXLIII, 1102. Qualiter et ipsi sacerdotes communionem impiorum vitare debeant, CXLIII, 1208, 1210. Eucharistiam in azymis a Christo Domino institutam fuisse probatur, CXLIII, 1228. Exemplo Christi non imponi necessitatem consecrandi in azymis, CXLIII, 1235. Quali pane utantur alie societates christianæ, CXLIII, 1240. Variæ sententiæ de azymo Latinorum, CXLIII, 1242, 1277.

INNOCENTIUS II, pap. — Innocentius electionem suam

canonica, et Anacleti illegitimam narrat, CLXXIX, 13. Ut sententia excommunicationis in consules Pistorien- ses divulgetur et observetur, CLXXIX, 376. De Abasardo et Arnaldo de Brizia damnatis propter doctrinam et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515. Pseudopontifex Anacletus excommunicatur et Ludovicus junior, rex Franciæ coronatur ab Innocentio, CLXXIX, 675.

INNOCENTIUS III, pap. — De dispensatione in favorem presbyteri Michaelis, CCXIV, 13. De irritatione ejusdem indulgentiæ ab episcopo Carnotensi iniuste concessa, CCXIV, 53. De hæreticis coercendis, CCXIV, 139. Exhortatio ad sacrum bellum contra Saracenos pro recuperatione Terræ Sanctæ, CCXIV, 517, 518. De consecratione altarium, CCXIV, 536. De homicidia depouendo ab ordine suo, CCXIV, 561. De acquirendo subsidio ad bellum sacrum contra Saracenos, CCXIV, 570, 581. De relaxando interdicto, CCXIV, 453. De subsidio Terræ Sanctæ, CCXIV, 470. De persecutione et pœna hæreticorum, CCXIV, 557. Non ecclesia sepeliatur incendiarii et excommunicati, CCXIV, 546. Ut absolvatur comes Flandriæ ab excommunicatione, et terra ejus ab interdicto, CCXIV, 592. An hæres matrimonium contractum dirimat, CCXV, 588. De primatu et prærogativa Ecclesiæ Romanæ, CCXIV, 756, 758, 763. Sacramentum confirmationis administrari non potest nisi ab episcopo, CCXIV, 772. Ut auctor iusta excommunicationis pocius et sententia iniusta abiciatur, CCXIV, 816. Qui statuendum sit de emigrantibus ad ecclesias, CCXIV, 885. De bello sacro, CCXV, 16, 108, 169, 428, 629. Quoties Narbonensis provincia sit repleta hæreticis, CCXV, 273. De sententiæ excommunicationis in comitem Nannorcensem et alios lata, CCXV, 350. Ut legati aedis apostolicæ procedant contra hæreticos, CCXV, 358. Quod excepto die Nativitatis Domini sufficiat sacerdoti unam missam celebrare, CCXV, 781. Facultas absolviendi excommunicatos pro violenta manu in clericis iniectione, CCXV, 800. Ut episcopus hæren subdiaconum a voto absolvat, CCXV, 1065. Ut preces etiam dantur pro anima M. Turonensis archiepiscopi a pœnis quas pro suis excessibus forsitan meruit valeat liberari, CCXV, 1110. Ut comes Tolosanus cesset persequi Ecclesiam Dei, CCXV, 1166. De consecratione episcoporum Græcorum, CCXV, 1385. De decimis sive vendis, CCXV, 1355. De juramento fidelitatis quam prelati debeant imperatori, CCXV, 1365. De solutione decimarum, CCXV, 1455. Crucisignati accipiantur sub protectione apostolicæ sedis, CCXV, 1419. De locutione celebrandi tempore interdicti, CCXV, 1529, 1531. Non esse communicandum cum excommunicatis, CCXV, 1550. De negotio fidei, CCXV, 1547. De libera peregrinatione ad loca sancta, CCXVI, 11, 12. De reformandis abusibus in clero, CCXVI, 35. De succursu Terræ Sanctæ, CCXVI, 36, 118. Adversus iniquas excommunicationes, CCXVI, 46. De peregrinis liberandis, CCXVI, 80, 81. Juramenta baronum coram sancta Eucharistia, cruce dominica, sanctorum reliquiis et supra Evangelia, CCXVI, 95. Mandatum episcopis factum ut sententias excommunicationis et interdicti cum magno zelo observari studeant et secundum quam locum relaxent, CCXVI, 97. De conversione Finlandiæ, CCXVI, 116. Suadet regi Hæcæ ut paget adversus Paganos, CCXVI, 118. De negotio fidei, CCXVI, 124. De victoria habita contra hæreticos, CCXVI, 137, 141. De bonis hæreticorum confiscatis, CCXVI, 134. De elemosynis concessis piis locis, CCXVI, 158. Super extirpatione hæreticorum, CCXVI, 160. De decimis solvendis, CCXVI, 163, 302. De absolute Tolosanorum a usuris, CCXVI, 174. De libera potestate testandi in favorem ecclesiarum, CCXVI, 226. De Prussia noviter conversis ad cultum Christianum, CCXVI, 313. De non temere excommunicando, CCXVI, 429. De bello sacro adversus Saracenos, CCXVI, 535. De deneganda sepultura interdictis vel excommunicatis, CCXVI, 615. De sepeliendo excommunicato qui penitentiam signa dederat, CCXVI, 852. De Judæo ad fidem Christi converso, CCXVI, 885. Quod sacerdotum majus sit regno, CCXVI, 1179. De licitis et illicitis juramentis, CCXVI, 1223. Ne simplices sacerdotes, quæ solis episcopis competunt ex consuetudine, sibi usurpent, CCXVI, 1201. De sententiæ excommunicationis, CCXVI, 1245. Ut nullus sine rationali et manifesta causa excommunicetur, CCXVI, 94. De variis solemnitatibus, CCXVII, 515. De altaris consecratione, CCXVII, 439. De variis festis sanctorum CCXVII, 451. Ordo missæ, CCXVII, 763. De sacro altaris mysterio, CCXVII, 773. De sex ordinibus clericorum, CCXVII, 775, 776. De minoribus et majoribus sacerdotibus, CCXVII, 777, 779. De communibus et specialibus indumentis pontificum et sacerdotum, CCXVII, 780. De vestibus Evangelii sacerdotis, CCXVII, 786. De variis

ceremoniis cultus, et quando et a quibus instituta fuerint. CCXVII, 801. De modo et ordine sacrificium offerendi, CCXVII, 835. Pro quibus sacrificium offeratur, CCXVII, 815. De tribus bonis pro quibus sacrificium laudis offertur, CCXVII, 846. Quod sacrificium altaris aequaliter offertur toti Trinitati, CCXVII, 847. De trina commemoratione sanctorum quae sit in canone, CCXVII, 848. Quod sacrificium soli Deo offerendum sit, CCXVII, 849. De sacramento Eucharistiae, CCXII, 854. Quare sacramentum corporis et sanguinis constitutum est sub specie panis et vini, CCXVII, 854. De azymo et fermentato pane, CCXVII, 851. Quo modo Christus conferit Eucharistiam et sub qua forma, CCXVII, 859. Quare corpus Christi dedit in curia, CCXVII, 863. Cur Eucharistia sub duplici specie consecratur, CCXVII, 871. Quod sacramentum consistit in tribus, in rebus, factis et verbis, CCXVII, 882. Quod sacramentum altaris est commemoratio mortis Christi, CCXVII, 885. De oratione dominica et de ejus efficacia, CCXVI, 897. Hymnus de Christo et B. Virgine Maria, CCXVII, 917.

ISAAC DE STELLA. -- De festo omnium sanctorum, CCXVI, 1699. De cultu B. Virginis Mariae, in Assumptione, et Nativitate, CCXIV, 1862, 1872. De officio missae, CCXIV, 1889.

ISAACUS Lingonensis. -- De sacrilegis, CCXIV, 1098. De excommunicatis, CCXIV, 1102. De stabilitate sacerdotum in propriis titulis, CCXIV, 1104.

ISIDORUS Hispalensis. -- S. Cyrillus in qua luna celebrari debet Pascha notavit, LXXXII, 245. Christus dicitur sacerdos quia pro nobis se hostiam Deo obtulit, LXXXII, 266. Religio appellata quia per eam uni Deo religamus animas nostras ad cultum divinum, vinculo servituti, LXXXII, 293. Quae requiruntur ad Deum colendum in hominibus, LXXXII, 296. Christus est aequalis Deo, ab ipso ut Deus adorandus, LXXXIII, 1231. Christus reliquias terram sacramentum corporis et sanguinis in consecravit ut coheretur jugiter per mysterium, quod semel offerebatur in pretium, LXXXIII, 1285. De dogmatibus ecclesiasticis, LXXXIII, 1227. Omnibus orandum pro dimittendis peccatis, LXXXIII, 1235. De Eucharistia, CCXVIII, 1249. De celebratione missarum, LXXXIV, 282. De diebus solemnibus, LXXXIV, 556. De excommunicatis, LXXXIV, 586. De fidei institutione, LXXXIV, 615. De apostatis ab Ecclesia separandis, LXXXIV, 652.

ISIDORUS MERCATOR. -- Non debent catholici cum haereticis matrimonium contrahere, CCXX, 285. Non debent catholici subbaptizare, CCXX, 285. Non debent catholici cum haereticis aut schismaticis orare, CCXX, 396. Non debent catholici cum pagani festa celebrare, CCXX, 286. Deum contemnunt qui sacerdotes ejus negligunt, CCXX, 940. Sac in missa sacrificium non est offerendum, CCXX, 589. Vasa sacra non debent usibus humanis servire, CCXX, 203, 589.

IVO Carnotensis. -- Singulis Dominicis conficienda aqua benedicta, CLXI, 195. De baptismo ejusque ritibus, CLXI, 104. Catechumeni ante baptismum renuntiare debent diabolo, CLXI, 84. Una oblatio altaris singulis diebus dominicis fiat, CLXI, 168. Sufficit sacerdoti unam missam in die una celebrare, CLXI, 178. Nullus est excommunicandus, nisi gravi de causa et antequam ratio excommunicationis probetur, CLXI, 455. De pane qui est offerendus in sacrificio missae, CLXI, 169. Idololatria omnino execranda, ritus quoque paganorum, CLXI, 755. De veneratione sacrarum reliquiarum, CLXI, 209. Ut missarum solennia non ubique, sed in locis ab episcopo consecratis fiant, CLXI, 210. Vestes sacrae inveteratae sunt comburendae, CLXI, 174. Altaria in quibus vel sacra corpora vel reliquiae martyrum, non esse probantur, destruantur ab episcopis, CLXI, 1090. Sacrificium Ecclesiae constat visibili elementorum specie et invisibili Domini nostri Jesu Christi sanguine et carne, sacramentum et re sacramenti, CLXI, 1076. Hostia quae semel immolata est in reordinatione suae mortis quotidie offertur, CLXI, 1077. De caeremoniis et ritibus in feria quarta Cinerum, CLXII, 487.

JESSE Ambianensis. -- De baptismo, CV, 781. De abrenuntiatione diabolo et pompis ejus, CV, 788.

JOANNES BELETHUS. -- Rationale divinarum officiorum, CCII, 9. De rebus specialiter Deo consecratis, CCII, 15. De festis, CCII, 17, 18. De rebus quae Deo potissimum debentur, CCII, 28. De officio altaris, CCII, 45. De officio missae et omnibus partibus ejus, CCII, 45. Quo modo officia ecclesiastica fieri debeant, CCII, 64. De festis sanctorum, CCII, 81. De variis caeremoniis pro diversis temporibus anni, CCII, 72.

JOANNES Carthusianus. -- De modo orandi, CLIII, 913, 918.

JOANNES VIII, pap. -- De excommunicatione, CCXVI, 25^a, 945.

JOANNES IX, pap. -- De elbatione papae, CXXXI, 38. JOANNES Rothomagensis. -- Adoratio crucis quomodo facienda, CXLVII, 51. De officiis ecclesiasticis ac ritibus CXLVII, 27. Ne curae pastorales vendantur et emanent, CXLVII, 270. De ritu nuptiarum, ne in occulto fiant vel inter consanguineos, CXLVII, 270. Missa tempore apostolorum et paulo post, quomodo celebrata, CXLVIII, 200. Sacrificium offertur pro omnibus fidelibus CXLVII, 194, 195. Villa quae a sacerdote excludunt, CXLVII, 225, 226.

JOANNES SIOTUS. -- De perficiendis in synaxi, CCXII, 1079. De paschate, CCXII, 1225. Christus solus victor calcans mortem, sanguinis proprii fundens libamina, pascha nostrum dedicat, CCXII, 1226. Christus sacerdos se maculat hostiam, quae totum mundum crimine purgavit, CCXII, 1236.

LACTANTIUS. -- In adorationis ritu manus ad os ad moveri solita, VI, 155, 156. Sub cultu Dei veri antequam dñi cohererentur, non erant disensiones, neque inimicitiae, neque bella, VI, 565. Adventus Jesu rediit aetas aurea, id est Dei uniti pia et religiosa cultura, VI, 570. Si Deus solus cohereretur, non essent disensiones et bella, VI, 575. De vero Dei cultu et sacrificio, VI, 1066. Sola religio nos discernit a bellis, VI, 1045.

LANFRANCUS. -- De sacramento Eucharistiae quid credat Ecclesia, CL, 415. Denarium ad cultum sancto Petro exhibendum solvebant quotannis reges Angliae et multa alia regna, CL, 376, 377. Antiquius Eucharistia infantibus baptizatis porrigebatur, CL, 610, 611. Sacrificium offerenti cum voluntate peccandi nihil prodest, CL, 597, 598.

LEIDRADUS. -- De sacramento baptismi, LXIX, 855. De abrenuntiatione Satanæ, XCIX, 858. De Symbolo, XCIX, 859. De corpore dominico ac sanguine, XCIX, 866.

LEO MAGNUS (S.). -- Crux Christi est altare in quo per hostiam salutarem naturae humanae celebratur oblatio, LIV, 324. Cultus Dei verus, quis est, LIV, 214. Eucharistia est sacrificium et oblatio mundi sacrificii, et misericordiae sanctae largitio, LIV, 452. Martyria Ecclesiae in honorem martyrum dicata, LIV, 455. Christus verus et aeternus pontifex non Judaicas hostias Deo obtulit, sed corpus et sanguinem suum in sacrificium immolavit, LIV, 154. Cultus antiquus confessorum ac martyrum, LV, 21, 22, 25. Hostiae et oblationes praesent defunctis, LV, 154, 155. Sacrificium Christi et ejus figura, LV, 147, 148. Sacrificium missae frequentatum nobis prodest et Deum placat, LV, 85, 125. Sancti, patroni appellati, invocandi praesertim ubi eorum sunt reliquiae, LV, 34, 49. Ritus a Deo praescripti, LV, 973, 974. Sacrificium missae a jejuniis celebrandum, LVI, 427. In missae sacrificio nihil offertur nisi panis et vinum aqua mixtum, LVII, 426. Vestes sacrae non convertendae in usus profanos, LVII, 895.

MARTINUS (S.) Legionensis. -- Quicumque pretio missas appetunt, sicut Judas in Christum peccant, CCVIII, 97. Missas sacerdos pro solo Dei honore et sua salute celebrare debet, CCVIII, 921. Licetum est viris ecclesiasticis suscipere quae Deo sponte a fidelibus offeruntur et pro fidei ius cunctis, viris scilicet atque defunctis preces fundere, CCVIII, 921. Duo sunt quae offeruntur Deo, donum et sacrificium; in quo differunt inter se, CCVIII, 777. Immolatio, quare sic dicatur, CCVIII, 777. Quid de immolatione panis et libatione seu oblatione calicis, CCVIII, 777. Pascha solemnitas quare appellatur transitus, CCVIII, 778. Quotidie agnus occiditur, et assidue pascha sine fermento malitiae et nequitiae celebratur, CCVIII, 778. De litanis sive Rogationibus, et quibus de causis institutae, CCVIII, 1035. Jesus seipsum immaculatam obtulit Deo Patri in oblationem et odorem suavitatis, CCVIII, 1551.

MAURILIUS Rothomagensis. -- Professio fidei de sacramento corporis et sanguinis Christi, CXLIH, 1587.

MAXENTIUS Aquileiensis. -- De antiquis ritibus baptismi et de symbolo cultus catholici, CVI, 53, 55.

MAXIMUS (S.) Taurinensis. -- Christus in sacrificio missae hostia est et sacerdos, LVII, 690. In Eucharistia verum Christi corpus continetur, ac proinde verum sacrificium, veraque oblatio ejus sit in missa, LVII, 689, 690. In magis ad Dei veri cultum et agnitionem vocatae sunt omnes gentes, LVII, 259, 264, 268. Mazi Christum puerum in praesepe jacentem ut Deum et Dominum adoraverunt, LVII, 273, 274. De honore sacris reliquiis praestando, LVII, 707, 708. Qui honorat sanctos, Deum honorat, et qui spernit sanctos, Deum spernit, LVII, 674, 675. Missae sacrificium quibus in locis sit peragendum, LVII, 899. Ritus in consecrandis ecclesiis exponitur, LVII, 895.

NICETAS (S.). -- De cathedralibus ecclesiis ad cultum catholicum destinatis, LII, 986. De cultu sanctitatis pos-

mortem, I. II, 1068, 1069. Quenam antiquitus r. tio fuerit colebant sanctos cum clarissimis viris investigatur, LII, 1075. Soli sancti martyres antiquitus in Ecclesia colebantur, LII, 1076. S. Nicetus invocationem sanctorum docet, I. II, 1085.

ODO Cameracensis. — Expositio in canonicum missae, CLV, 1055. De ritibus ac caeremoniis in sacrificio cultus catholici adhibitis, CLX, 1055.

ODO Parisiens. — De mysteriis et sacramentis cultus catholici, CCII, 59, 65. De sacramento altaris, CCXII, 60. De abolendo festo fatuorum et restituenda solemnitate circumcisionis Domini, CCXII, 70. Invocatur virgo Genovefa, ut praesentia sua tueatur populum supplicentem et pereuntem subvenire civitati, ne involvatur justus cum injusto et pius cum impio, CCXII, 91.

OPTATUS (S.). — Sacrificium Deo ex vino offertur, XI, 1015. Sacrificium unitatis purum et sanctum, XI, 1026.

ORDERICUS VITALIS. — Cultus Christianus undique crevit et extenditur, CXXXVIII, 101, 114. Paulus convertitur, CLXXXVIII, 105. De reliquiis quorundam sanctorum, CLXXXVIII, 484, 559. Petrus eremita et milites cruce signati ad cultum christianum propagandum, pergunt in Palaestinam, CLXXXVIII, 651.

PASCHASIVS RADBERTUS. — In Christiano nomine benedicuntur omnes familie gentium, CXX, 1054. Magi adoratores Christi quinam fuerint, CXX, 126. Thus a magis Christo oblatum quid denotat, CXX, 157. Eucharistia non umbram aut figuram corporis Christi, sed ipsum corpus exhibet, CXX, 1567. In ipsa immolationis hora, ad sacerdotis vocem, caeli aperiuntur, CXX, 1555.

PAULINUS (S.) Aquileiensis. — Alexander III papa quid sanaverit circa canonizationes sanctorum, XCIX, 118. Deus muneribus non placatur, sed animum munditia, CXIX, 259. Dominica dies quomodo colenda, XCIX, 501, 501. Quando symbolum cantari cepit in missa, XCIX, 615.

PAULINUS (S.) Nolanus. — Altaribus sacris nemo appropinquet accensus igne cupiditatis corporeae, LXI, 590. Altaribus reliquiis sanctorum inclusae, LXI, 659. Dedicatio templorum fieri non potest sine reliquiis sanctorum, LXI, 877. Candelae in sanctorum solemnitatibus accensae in ecclesiis, LXI, 467, 656, 909. Jesu nomen ab omnibus adorandum, LXI, 740. Sanctorum antiqua veneratio, LXI, 529.

PETRUS BLESENS. — De transfiguratione Domini, C.VII, 777. De conversione S. Pauli, C.VII, 791. Testimonia de sepulcro Domini, CCVII, 847. Testimonia de resurrectione Christi, C.VII, 847. De sacramento altaris, CCVII, 859. Testimonia prophetarum de glorificatione sanctorum, CCVII, 955. De expeditione sacra a principibus Christianis parata ad sanctam crucem et Terram Sanctam recuperandam et ad cultum Christianum, apud Hierosolimam restaurandum, CCVII, 1087, 1038. De sacrosanctis Eucharistiae mysteriis, CCVII, 1155. De institutione festi S. Bernardi in Ecclesia Parisiensi, C.VII, 1176.

PETRUS CANTOR. — Animae fidelium defunctorum in Purgatorio juvantur per missae sacrificium, CCV, 101. Celebrare officia sacra pro lucro temporali vetat Scriptura sacra, CCV, 95. Christus in Eucharistia est fons omnis gratiae, CCV, 99. Christus semel se offerens, sufficiens fuit ad redemptionem totius generis humani, CCV, 102. Fenera ores a communi ne sacramentorum, et ab ecclesiastica sepultura arcedendi sunt, CCV, 76. Illicite acquisita non sunt offerenda in sacrificium, C.V, 146.

PETRUS CELLENS. — De pane azymo, CCII, 915. De oratione, CCII, 1126. De communione corporis et sanguinis Domini, CCII, 1136.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Christiani veri regiae dignitatis sunt; unde Christiano turpe est vivere sub servitute vitiorum, CXLIIV, 556. Christus rex et sacerdos semetipsum Patri pro nobis obtulit salutaris hostiae sacramentum, CXLIIV, 461. Missae sacrificium saepius offerendum, et quare, CXLIIV, 277. Reliquiis sanctorum reverentiam exhibentibus quid considerandum, CXLIIV, 517. Sacerdotii dignitas, CXLIIV, 410. Vota facta Deo, reddenda, CXLIIV, 905, 906. Altaris sacrificium a multis offertur, non solum viris sed et mulieribus, licet ab uno specialiter sacerdotem offerri videatur, CXLV, 257. Dominico die non jejunandum, CXLV, 350. Eucharistia praecipuum Ecclesiae sacramentum, CXLV, 109. Excommunicatio pontificum Romanorum, cur formidanda, CXLV, 580. Orationis efficacitas, quanta, CXLV, 250. Sabbatum cur B. Mariae Virgini dicatur, CXLV, 565, 566. Cur Sabbatum non colitur a Christianis, CXLV, 58. Cur Christianus negligit differentiam ciborum quae in lege praescribitur, CXLV, 57. Cur Christianus animalium sacrificium Deo

non curat offerre, CXLV, 58. Si Christus non reus legem solvere, sed adimplere, cur Christiani omnia legalia praetmittunt, CXLV, 59, 60.

PETRUS LOMBARDUS. — Natalis Domini in missarum ordine mysterium, CXCI, 402. Quare, Christo adstante Deus non suscepit legalia, CXCI, 402. Natalis Domini, trium missarum ratio, causa et ordo CXCI, 1217. Quid sit revelatio, CXCI, 1663. Sacrificium verum, CXCI, 1496. Quomodo religio religet homines omnipotenti Deo, CXCI, 1494. Caeremonias non observasse peccatum fuit veteribus, nobis non item et quare, CXCI, 276. Missa ordo ostenditur, CXCI, 536. Omnis salus est a Christo, non a lege, CXCI, 534. In missa orationes sunt pro principibus etiam malis, et quare, CXCI, 536. De adoratione humanitatis Christi; an eadem sit adoratio humanitati et divinitati exhibenda, CXCI, 775. De sacramentis et signis sacramentalibus, CXCI, 859. De sacramentis nova legis, CXCI, 841. De sacramento altaris et Eucharistiae, CXCI, 856. De haereticis qui contendunt corpus Christi non esse in altari nisi in signo, CXCI, 859. De ordinibus ecclesiasticis, CXCI, 900. De voto, CXCI, 932.

PETRUS PICTAVIENS. — Accidentia Eucharistiae sunt sine subjecto, CCXI, 1249. Cur circumcisio in baptismum mutata, CCXI, 1140, 1141. Consecratio Eucharistiae facienda secundum instituta Christi et Ecclesiae, CXI, 495. Eucharistiae virtus et efficacia, CCXI, 1114. Indulgentiarum usus in Ecclesia, CCXI, 1056. Missam celebrare in lingua materna an liceat, CCXI, 1251, 1252. Sacramentum aequae vim habet a malo sicut a bono celebratum, CCXI, 1074. Sancti nos orantes et supplicantes intelligunt, CCXI, 1279. Nobis prosunt suis suffragiis, CCXI, 1268. Suffragia pro mortuis, quibus prosint, CXI, 1268.

PETRUS VENERABILIS. — Contra eos qui dicunt Christum nunquam se in Rvangeliis aperte Deum dixisse, CLXXXIX, 448. Contra sectam Saracenorum, etc., CLXXXIX, 651, 728. Contra hos qui dicunt crucem Domini nec adorandam, nec venerandam esse, sed potius confringendam et concalcandam, CLXXXIX, 771. De reparatione quarumlibet reliquiarum, CLXXXIX, 998.

PHOEBADIUS (S.). — Confessio fidei catholicae, aie de cultu Deo vero exhibendo, XX, 51, 52. Catholica fides, XX, 1185, 1187, 1202, 1279. Otto festivitatis Ecclesiae, XX, 1274.

PHILIPPUS DE HARVENG. — Adoratio qua B. Joannes adorare voluit angelum, CCII, 558, 559. Caro Christi quotidie immolatur in altari, CCIII, 519. Contines debet esse altaris minister, CCIII, 740. Reliquiae sanctorum valent mortalibus, CCIII, 1286. Sacerdos dicitur angelus Dei, quare, CCIII, 116, 117. Sancti sunt honorandi, CCIII, 575. Sanctorum reliquiis sunt honorandae, CCIII, 1286.

PROSPER (S.) Aquitan. — Iesus Christi vera et maxima, qua hoc ipsum quod est, unigenitus Dei Filius predicatur, LI, 311. Quomodo sancti viri creaturis uti solent, ut Deum unum coherent, LI, 492. Veri sacrificii extra Ecclesiam catholicam locus non est, LI, 450.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Apostoli et martyres olim praecipue colebantur, LIX, 774. Christianorum non Deum invocandi ad singulas actiones, LIX, 860, 361. Magi stellae obediens, Christum infantem regem Deum, que annuntiant, praedicant et adorant, LIX, 904, 905. De reliquiis earumque cultu, LX, 597, 598.

RABANUS MAURUS. — Sacerdotes propter Deum honorandi, CIX, 806. Preces sanctorum irae Dei resistunt, CIX, 860. Religio, quid, quaeque requirit; ejus cultus tria requirit, CXI, 90. Christi excellentia, CXII, 714, 724.

RATHIERUS Veronens. — Nulla femina ad altare accedat, nec calicem Domini tangat, CXXXVI, 559. Super altare nihil ponatur, nisi capsae et reliquiae aut quatuor Evangelia cum corpore Domini ad vaticum infirmis, CXXXVI, 559. Christus sacerdos, altare simul exaltet hostia, CXXXVI, 718. Christus cur immolatur, CXXXVI, 553, 556. Lex nulla altaris ministris indulget conjugio, CXXXVI, 598. Dies festi quomodo obervandi, CXXXVI, 556. Eucharistia in qua est caro Redemptoris, CXXXVI, 251. Eucharistiae administrandae formula, CXXXVI, 721. Missae sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam defunctorum, CXXXVI, 450. Qui quotidie missam celebrant, quotidie Pascha faciunt, id est, carnem Agni comedunt et sanguinem bibunt, CXXXVI, 557.

RATRAHNUS. — De corpore et sanguine Domini, sive de sacrificio cultus catholici, CXXI, 121, 171. De diversis ritibus cultus catholici, CXXI, 506.

REGINO. — Christus infans a magis adoratur et mysticis muneribus praedicatur, CXXXII, 16. Christus sese immolat et mundum redimit, CXXXII, 17. Dominicus

diebus quomodo colebimus, CXXXII, 190. Sacrificium offerre nulli debent nisi episcopi et presbyteri, CXXXII, 201. Vasa sacra Deo in magna veneratione habeantur, CXXXII, 199.

REINERUS, monach. — De reliquiis S. Laurentii martyris, CII, 81. Officium de Spiritu sancto, CCIV, 95, 96.

REMIUS (S.) Antistodorens. — De variis ritibus et caeremoniis in dedicandis ecclesiis et altaribus, CXXXI, 845. Magi ab oriente venerunt et adoraverunt Jesum infantem, CXXXI, 869.

REMIUS Curien. — De licentia corporis Domini, CII, 1095 De vasis sacris, CII, 1091 Quomodo loco sit missa celebranda, CII, 1095. Nihil præter panem et vinum aqua mistum: ad altare est offerendum, CII, 1101.

REMIUS (S.) Luglunens. — Christus sacerdos et victimæ sese immolavit pro omnibus credentibus et credituris, CXXI, 1013. Pro impiis ante mortem Christi damnatis nullo modo passus est Christus, CXXI, 1017. De Christi morte pro solis fidelibus, CXXI, 1021.

RICHERUS monach. — Probationes et ritus olim usati in probationibus per aquam, ignitos vomeres, etc., CXXXVIII, 1127. Orationes contra demoniacum, CXXXVIII, 1115. Expositio super missam, CXXXVIII, 1163.

RODULFUS Bituricens. — Ut missa abbi non celebratur, nisi in ecclesia, CXIX, 703. De vestibus et vasis sacris, et de Eucharistia, CXIX, 706. De sanctorum festivitatibus observandis, CXIX, 740. De ritibus sacramentorum, CXIX, 745.

RUPERTUS Tutiens. — Baptismus delet omnia peccata, CLXVII, 611. Verus Dei cultus in quo consistit, CLXVII, 1784, 1785. De confugientibus ad altare Dei, CLXVII, 686. Christus sacerdos est et hostia diversis respectibus, CLXVII, 1879. Eucharistia est oblatio munda quæ sola Deo possit placere, CLXVIII, 819, 820. Festivitates celebrare spiritualiter est a malis operibus vacare, CLXVII, 531. Christus a paucis adoratus ante passionem, CLXVII, 931. Quomodo in vel a quibus missæ sacrificium ordinatum sit, CLXX, 47. Missæ sacrificium pluribus verbis et multis ritibus nunc confectum, non est sanctius quàm quæ erat prius, quando ad sola verba Domini solumque dominicum orationem consecrabatur, CLXX, 48. Christus ab hunc hinc in sacrarium cæli sacrificii ritum instituit, CLXX, 39, 40. Hoc laetantur plenitudinem divinitatis et gratiæ continet, CLXX, 35. Fides sine operibus non confert salutem, CLXX, 256. Maria templum Domini, sacrarium Spiritus sancti, CLXX, 63. De divinis officiis, CLXX, 15. Christus nocte natus, et ea nocte duæ missæ celebrantur, quare, CLXX, 75. De violata ecclesia CLXX, 1219.

SALVIANUS (S.). — Orationes jugiter Deo offerendæ, et pro quibus Deus orandus est, LIII, 36, 37. Sacra solemnia in templo, ut celebranda, LIII, 67. Sancti quare honorandi et colendi, LIII, 192.

SICARDUS Cremonens. — De institutione Ecclesiæ, CXIII, 15. De altari, CXIII, 18. De reconciliatione Ecclesiæ, CXIII, 28. De institutione et habitu personarum ecclesiasticarum, CXIII, 57. De nomine, institutione et partibus missæ, CXIII, 90. De officiis Ecclesiæ, CXIII, 149. De festivitatibus sanctorum, CXIII, 405. De exsequiis mortuorum, CXIII, 421. De festis, CXIII, 452.

SIDONIUS. — Rogationes a S. Mamerto institutæ, LVIII, 541, 563. Sanctorum invocatio, LVIII, 451, 453.

SILVESTER (S.), papa. — De solemnitate Paschæ, VII, 825. De gradibus ecclesiasticis, VII, 829.

STEPHANUS DE BALGASCO. — De sacramento altaris, CLXXII, 1275. De observandis in celebratione missæ, CLXXII, 1283. De additis ad officium Missæ per summos pontifices, CLXXII, 1507.

TERTULLIANUS. — Cultus Christi edificatur cum affligitur, ideoque nunquam deficit, I, 704. Cultus Christi suscepti neminem pudet aut ponit, de illo omnes gaudent et gloriantur, I, 269. Festa Cæsaris cur a Christianis non erant, I, 452. Pro calamitatibus temperandis aut auferendis Christiani diu nocturne Deum exorant, I, 486. Festa Christianorum, I, 682. In festis corpori indulgebant Christiani, I, 682. Mysteria sua celebrant Christiani, I, 508. Noctem in orationibus ducebant Christiani, I, 177, 1296. Christi religio cum odio sui incepit, I, 307. Christiani fratres sunt, et diligunt se invicem, et inter ipsos omnia communia sunt, præter uxores, I, 471, 472. Orabant Christiani, manibus expausis, I, 442; ad regionem orientis conversi, I, 370, 379; sine monitro, de corde intimo, I, 445; capite nudo, I, 442; de carne pudica, animi innocente, et de Spiritu sancto, I, 444; quantum eorum precum vis Deo grata, I, 468. Christiani in publicis synagis, nocte ad preces fundendas surgebant, I, 273, 381, 408, 477; Deum orabant pro omnibus,

I, 468; precabantur ante et post cibum, I, 477. Modica stipēs in ecclesiis colligebatur pro egenis alendis et aliis bonis operibus, pro causa Dei, I, 470. Omnes gentes adorant et colunt Christum, II, 611. Christus novorum sacrificiorum sacerdos, Sabbati spiritualis cultor, II, 609. Exsequiis Christianorum cum oratione fiebat sacerdotum, II, 757. Quomodo Dominica solemnia Christiani celebrabant, II, 119.

PERPETUA (Sancta). — De cultu antiquissimo sanctarum Perpetuæ et Felicitatis martyrum in Ecclesia, III, 61. De cultu aliorum martyrum catholicorum, III, 91.

THEODORUS Cantuariens. — De ecclesia vel de his quæ intus geruntur, hoc est de variis ritibus cultus catholico congruentibus, XCIX, 927. De penis penitentibus impositis in Ecclesia, XCIX, 935, etc.

THEODULFUS Aurelianens. — Ut femine, ad altare, dum missæ celebrantur, non accedant, CV, 195. Ut sacerdos solus non missam celebret, CV, 191. Ut missæ non celebrentur, nisi in ecclesia, CV, 195. Ut omnes fideles orationem Dominicam et symbolum discant, CV, 198. Ut a perjurii nomine fideles caveant, CV, 199. Ut a falso testimonio fideles abstineant, CV, 199. De sacra communione, quomodo et quam frequenter usurpanda sit, CV, 205. Ut omnes ad matrem Ecclesiam missarum solemniam et prædicatorem audituri conveniant, neque ante peractum officium cibum capiant, CV, 206. De ordine baptismi et de caeremoniis ejus, CV, 225. De abrenuntiatione Sathane, CV, 250.

THIOFRIDUS. — De reliquiis Bahylæ, martyris, CLVII, 326. De Mausoleis sanctorum, CLVII, 357. De sanctorum nominum gloria et potentia, CLVII, 365. De sanctorum reliquiis, CLVII, 403. De veneratione sanctorum, CLVII, 407.

UDALRICUS. — De variis ritibus et caeremoniis cultus catholici, CLXIX, 651. De reliquiis sanctorum, et quomodo fideles eos prosequuntur, CLXIX, 738.

URBANUS II, papa. — De variis ritibus, caeremoniisque in liturgia, CL, 807. De Dei juribus, festis et jeuniis conservandis, CL, 1174. De die dominico, CL, 1175, 1179. Exhortatio ad Deum ex intimis colendum, CL, 1176.

VALAFRIDUS STRABUS. — De imaginibus et picturis, CXIII, 927. De templis et altaribus dedicandis, CXIII, 950. Quid fieri debeat in locis Deo consecratis, CXIII, 951. De virtute sacramentorum, CXIII, 977. Quid offerendum sit in altari, CXIII, 958. Utrum semel vel sæpius in die offerre conveniat et communicare, CXIII, 945. De ordine missæ et offerendi ratione, CXIII, 945. De vasis et vestibus sacris, CXIII, 951. De singulis festivitatibus anni, CXIII, 1083. Oratio Dominica, CXIII, 1117.

VENANTIUS. — Cultus sanctæ crucis in qua Christus pro omnibus hominibus sese victimam Deo Patri obtulit, LXXXVIII, 37. Hymnus in honorem sanctæ Crucis, LXXXVIII, 95. Expositio fidei catholice, LXXXVIII, 547.

WILLELMUS Hirsaugiens. — Qua diligentia corpori Domini consecratio et communio celebratur, CL, 1010. De benedictione frugum novarum, CL, 1015. De privati missa, quomodo sit legenda, CL, 1015. De ministris altaris, CL, 1026.

VITÆ PATRUM. — Sacrificium non offertur pro desperatis, LXXXIII, 1139. Dedicaciones ecclesiarum, advocatus remotissimis episcopis, fieri solite, LXXXIV, 1007.

SECTIO QUARTA.

De cultu in utraque lege scripta favoribus et persecutionibus ex parte hominum, præcipue principum, obvenientibus.

Semper Religionis causæ fuerunt innumeri adhaerentes et contradicentes; ausus semper fuit cuique sensus ut bene vel male haberet quæ de credendo sibi proposita essent.... Spiritus Dei, ubi vel spirat... Nihil mirum ergo quod lex vetus, sicut nunc nova, actiores defensores et debellatores habuerit. Utraque credita, vindicataque fuit a sanctis viris, sicut negata, vexata, lacessitataque a pseudopropheta, falsis fratribus et sæculi potentibus. Nunc de his simul conjunctis quæstio habetur in hac serie. Pareat lector si quædam offeratur hic confusio, cultus amicus et inimicus pari gradu in nostro indice collocatis. Incommodum et officiosum fere nullum videbitur Scripturæ sacræ et ecclesiasticæ perito viro, qui frequenter, suo in studio quotidiano et assiduis lectionibus, materiam protectionis et persecutionis in Synagoga et Ecclesiam, indiscriminatim connexam observat. Scopus iste indicatus fuit nobis velut polissimum naturalis, ne divisionum indicis ordo grandior foret, et tædium molestissimum legenti afferret.

ADAMUS SCOTUS. — Reges Angliæ Christianissimi vocantur; deque eorum observantia erga sedem apostolicam, CXCVM. 715, 722, 723.

ADO (S.). Viennensis — Josias, filius Amon post abjectas idololatriæ sordes de tempore innovato, Pascha Domino celeberrimum fecit, CXXIII, 16. Nabuchodonosor ne cultus Dei veri celebraretur prohibet, et partem vasorum templi Babyloniam transfert, CXXIII, 46. Sub Cyro Judæi, a captivitate liberati, ceperunt offerre holocaustum Domino, CXXIII, 54. Cambyres, Cyri filius, Ægypto devicta, omnem ejus cultum abominatus, cæremonias ejus et templa deposuit, CXXIII, 51. Cæsar Calus in templo Dei adorare contempsit, et Cæsar Augustus eum de hoc facto laudavit, CXXIII, 75. Tiberius retulit ad senatum Romanum ut Christus Deus haberetur; quod senatus recusavit et edicto constituit exterminandos esse urbe Christianos, CXXIII, 76. Caligula, Judæis infensissimus Jovem et se ut deos coli in templo Dei jussit, CXXIII, 77. Nero primus persecutor cultum Christianum profligavit, atque exterminare voluit, CXXIII, 78, 79. Domitianus ut deum se coli jussit, cultum Christi persequitur et Ecclesiam convellere conatur, CXXIII, 80, 81. Trajanus cultum Christianum persequitur, CXXIII, 81. Lucius Bitanorum rex cultum Christi amplectitur, CXXIII, 83. Antoninus imperator suis litteris fatetur piam benignam, necnon victoriam, ob invocatum Christum, per milites Christianos concessas fuisse, CXXIII, 84. Decius feralia edicta dispersit contra Christianos, CXXIII, 87. Pestilentia ingens per omnes imperii Romani provincias, ob ultionem cultus Christi violati, CXXIII, 87. Valerianus cultum Christianorum acriter vexat, et propter hoc miserrimus servos apud Persas ignominiose moritur, CXXIII, 87, 88. Aurelianus decrevit persecutionem contra Christianos, et subito fulmine tactus, paulo post occisus est, CXXIII, 88. Constantinus imperator de persecutore Christianus factus, dedit licentiam Christianis libere congregari in honorem Christi atque ecclesias construere, CXXIII, 91. Impietas Ariana, Constantii imperatoris subsidio fulta, propugnatores cultus catholici persequitur, CXXIII, 92. Julianus, ex clerico imperator factus, in idolorum culturam convertitur, et cultum Christi callidis machinationibus evertere conatur, CXXIII, 95. Clodoveus rex victor apud Alamannos per invocationem nominis Christi, cultum Christi amplectitur, CXXIII, 102. Phocas imp. fanum quod Pantheon vocabatur, ablatis idololatriæ sordibus beatæ Mariæ Virginis et omnibus martyribus dedicari jussit, CXXIII, 112.

AGOBARDUS (S.). — Agobardus persecutionem patitur a Judæis, CIV, 70. Carolus Magnus vocatus episcopus episcoporum, CIV, 197. Carolus Magnus adducit Saxones aliasque gentes ad cultum Christi, CIV, 103. Deliria Judæorum de Christo, CIV, 87. Fingunt Judæi cultum patriæ Christo exhibitum fuisse tantum lege Pilati, CIV, 98. Aserunt Judæi Christianos idola adorare et miracula quæ operantur a diabolo fieri, CIV, 88. Constantinus Magnus vocatus episcopus communis, CIV, 198. Constantini Magni devotio in imagines sanctorum apostolorum Petri et Pauli et aliorum, CIV, 217. Serpens æneus quem populus Hebræus errans colebat ab Ezechia contritus, CIV, 218. Ecclesiæ Gallicanæ regimine divisum inter reges et episcopos, CIV, 76. Imperatorum et consulum conjuges et soboles ad Christum convertuntur, CIV, 175. Nero imperator Christianos persequitur, CIV, 177. Neronis domestici et aulæ ministri ad Christum convertuntur, CIV, 176. Ozias rex a lepra percussus ob contemptum sacerdotum et sacri ministerii usurpationem, CIV, 135, 181. Oza punitur qui arcam domini sublevaræ præsumperat, CIV, 134, 181. Sigismundus, Burgundionum rex, ad Christum convertitur, CIV, 124.

ALMOINUS. — Clodoveus invocat Christum Deum Clotildis et promittit se Christianum fore si victoriam adipiscatur, et fit victor Alemannorum, CXXXIX, 633. Clodoveus fatetur se Christo tradere et edicto suos subditos deterreret a cultu deorum tanquam inutili, ut ad Christum converterantur, CXXXIX, 634. Clodoveus nondum initiatus, fit suæ gentis apostolus et multi de populo baptizantur, CXXXIX, 635. De persecutione catholicorum in Hispania, CXXXIX, 718. De Anglorum sive Britanorum conversione, CXXXIX, 748. De Dagoberti in ecclesias munificentia, CXXXIX, 788.

ALANUS DE INSULIS. — Albigenes et Valdenses hereses antiquas resuscitant, CCX, 305. Valdenses elati et prælati inobedientes, CCX, 389.

ALCUINUS. — Carolus rex pius et iustus est defensor cultus catholici et Ecclesiæ Romanæ, C, 207. Carolus rex Ecclesiæ Christi a perditionum doctrinis purgat, C, 5 2. Carolus rex ad se vocat Alcuinum ad cultum Dei propagandum, CI, 232, 233. Carolus rex catholicus in fide est,

pontifex in prædicatione, judex in equitate, laetissimus in moribus et omni honestate præcipuus, CI, 231. Wilbrodus multa millia Frisonum Christo lucratus est, CI, 232.

ALEXANDER III p. pa. — De interfectione B. Thomæ Cantuariensis archiepiscopi, CC, 57. De maximo cæde Christianorum a paganis in Oriente facta, CC, 48. De reversione schismaticorum ad Ecclesiam unitatem, CC, 51.

AMBROSIIUS (S.). — Rex Ægyptiorum augeri jubebat onera Judæorum ne cognoscerent Deum et ejus culti vacarent, XIV, 1144. Manus Jeroboam aruit, cum libris idolis super altare sanctum Dei veri, XVI, 217. Jeroboam conversus ad Dominum, rogavit veniam, statimque manus ejus, quas aruerat sacrilegio, sanata est religione, XVI, 217. Quos triumphus fides Theodosii acquisierit, XVI, 1389.

ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Herodes Antipas accendit Hierosolimam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1036. Nero primus cultum Christi proscribit, CXXVII, 1059. Simon Magnus vult se probare Deum magis artibus, et duobus demoniis evolas suffulcus, in terram delapsus, populo spectante, dirupus est, CXXVII, 1045.

ANSELMUS Havelbergensis. — Quod Græci contra universalem traditionem se a ritu Romanæ Ecclesiæ sequestrant et in fermentato sacrificant, CLXXXVIII, 121, 122.

AUGUSTINUS (S.), Hippoensis. episc. — Theodosii lex adversus hæreticos et schismaticos, XLIII, 18. Constantinus et Licinius Cæsares cuius Christiano favent, XLIII, 781.

AUGUSTINUS (S.) Anglorum apostol. — Rex Ethelbertus Christianus factus, cultum idolorum, iustissime S. Gregorio Magno, insequitur, templisque eorum ubique evertere studet, LXXX, 75.

BAUDUNUS. — De rebus præclare gestis ab exercitu cruce signatorum, CCIX, 927.

BEDA VENERABIL. — Phillathium cum veneratiorum arcam remittunt, et victimas Deo offerunt, XCI, 532. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele reat-guttur, XCI, 577. Saul per Pythionissam Samuelem sœcrali oraculum quærit, et quæ sibi suisque sint adversa superventura cognoscit, XCI, 608. De tempore Samonis, XC, 735. E deo audiens populum Israel artibus alienigenis esse polutum, assumit habitum pægentis, ac veniam reus potius a Domino precatur, XCI, 875. Nehemias mundat gazophylacia a vasis gentilium, XCI, 920. Nehemias ne requies Sabbati mercatu gentilium violaret seculum insinit, XCI, 921. Nehemias ab uxoriis alienis mundat Judæos, et constituit ordines sacerdotum ac Levitarum, et memorie Dei se commendat in bonum, XCI, 923. Matres, eo quod pepererint Constantinus filiis ipsarum rogaverunt Deum pro salute Constantini leprosi, et harum mulierum oratio exaudita est, XCIV, 435. Orante Petro, Simon Magnus rades ex alto in terram crepitit medius, XCIV, 497. Imperator Nero, ad vindicandam necem Simonis Magi jussit Petrum crucifigi et Paulum decollari, XCIV, 497. Larius Britannorum rex, missis ad papam litteris, Christianum fieri petit, XCV, 50. Diocletianus cultum Christianorum persequitur, XCV, 51. Germanus orando incendia domorum resistit, XCV, 92. Quale consilium Aduinus cum primatibus suis de cultu Christiano suscipiendo habuerit, et quomodo pontifex ejus sacras aras prænaverit, XCV, 103, 104. Quomodo cultum Christi suscepit provincia Orientalium Anglorum, XCV, 107. Primi successores Aduini cultum Christianum et regnum prodiderunt; rex vero Osvaldus utrumque restauravit, XCV, 115. Osvaldus rex lignum crucis erexit, fecit miracula, et pugnavit barbaros, XCV, 117, 118. Quomodo gens Pictorum cultum Christi suscepit, XCV, 121. Rex Cantuariorum idola destrui præcepit, XCV, 128. Quomodo Orientales Saxones cultum Christianum quem dudum abjecerant, sub rege Sigelario receperunt, XCV, 131. Saxones Orientales ad idololatriam reversi, per instantiam Jarumanni mox ab errore correcti sunt, XCV, 170.

BOETIUS. — Justinus imperator protegens catholicos, persequitur Arianos, Manicheos et omnes alios hæreticos, simul et paganos, LXXIV, 1487, 1488, 1489. Justinus, multis calamitatibus sævientibus, oravit Deum in sacro et cinere cum omni populo Constantinopolitano, LXXIV, 1490.

BRUNO (S.), Astens. — Constantinus primus imperatorum cultum Christianum publice professus est et concessit ornamenta imperialia S. Silvestro et successoribus ejus, CLXIV, 221.

BRUNO (S.) Carthusian. — Paulus apostolus magnus fuit persecutor Christianorum, et postea maximus Christi prædicator, CLII, 281, 285.

CAROLUS MAGNUS. — Carolus Magnus cultus catholici et Ecclesie perpetuus defensor, XCVIII, 152, 155. Carolus Magnus Saxonos debellans ad cultum catholicum perducit, XCVIII, 388. Pippinus auctoritate Zachariae, Romani pontificis, rex Francorum vocatur novus Moyses, novus David, etc., XCVIII, 101, 102. Pippinus sacrarum religionum defensor, XCVIII, 194, 198. Pippinus Petro et ejus vicariis donationem fecit pro animae mercede, XCVIII, 198, 163, 214, 251, 285. Soldanus, tyrannus Aegypti, infensissimus hostis ac destructor cultus catholici fuit, XCVIII, 820, 821. Carolus Magnus imperium, non armis, sed defensione sanctae sedis et cultus Christiani amplexatur, XCVIII, 511, 512. Carolus Magnus cultus catholici ac Ecclesiae Romanae defensor fuit ante et post acceptum imperium, XCVIII, 487, 489, 524, 529. Carolus, vivens in sua coronatione fungitur officio diaconi contra morem majorum, XCVIII, 661. Normanni baptismum contemnunt, XCVIII, 1408.

CASSIODORUS. — Constantinus sciens nihil proficere deos quos Diocletianus venerabatur, contempto cultu paganorum, cupit ab Deum verum quomodo adoraret et auxilium habere adversus hostes, LXIX, 888, 889. De legibus quas Constantinus pro cultu catholico posuit et de mutatione rituum paganorum, Christianorumque profectu, LXIX, 891. Sub Ioviano imperatore floruit cultus orthodoxus, et haereticus est oppressus, LXIX, 1069, 1070. Imperatores Valentinianus, Valens et Gratianus cultum in concilio Niceno promulgatum solum esse catholicum et solum Deo et Christo exhibendum decreverunt, LXIX, 1074. Julianus simulacra in Christi miraculorum depositis, et ibi suam collocavit statuum, LXIX, 1057. Paganis, statum Christi trahentes, contrageant, LXIX, 1038. Julianus nocentibus sacrificare idolis pecuniam multam imposuit, LXIX, 1036, 1057. Paganis, qui gratiam Juliani Christianos graviter oppresserunt, LXIX, 1057. Julianus variis artibus conatus est milites ad cultum idolorum inclinare, LXIX, 1050. Julianus ordinavit cultum idolorum ad instar cultus Christianorum, LXIX, 1048. Quomodo Julianus fovit Cysicum propter paganitatis cultum, LXIX, 1047. Julianus sacrificiis et invocationibus quas expiationes pagani vocant suum baptismum Christianum abici studuit, LXIX, 1032. Quomodo Julianus armaverit Iudeos contra Christianos, LXIX, 1058, 1059. Festi dies Christianorum, et quid de illis senserit Socrates, LXIX, 1153, 1154. Quomodo Theodosius cultum paganorum destruere studuerit ut cultum catholicum instauraret, LXIX, 1141, 1142. Idolorum cultum, Christianismo predicato, quoniam imperatores prohibuerint vel permiserint, LXIX, 1149. De legibus quas Julianus contra cultum Christianorum posuit, LXIX, 1040. Epistola Juliani ad Arsacium pontificem pro stabilimento paganorum cultu, LXIX, 1048, 1049. Valens imperator paganos, Iudeis et haereticis potestatem tribuit suis festivitates agendi, idque orthodoxis ubique prohibuit, LXIX, 1111, 1112.

CONSTANTINUS MAGNUS, imperat. — Constantinus, se simulacra colere simulans, expulsi e palatio eos qui sacrificare parati erant, et in palatio retinuit qui se Christianos profiteri maluerunt, VIII, 17. Constantinus, eorum qui simulacra coluerant interitum considerans, Christianismum potius elegit, VIII, 21. Deus Constantino oranti visionem ostendit, crucem scilicet lucidam, cum inscriptione monente ut in hac vinceat, VIII, 22. Impietas et artes magicæ Maxentii, ejus fuga et interitus in ponte Tiberis, VIII, 25. Licinius eos qui sacrificare monebant militia solvit, et carcere inclusos alii voluit, VIII, 3, 34.

Constantinus precibus ad Deum, Licinius vero vaticiniis ad bellum se parabant, VIII, 37. Ubique in praefixa crucis signum adfuit, parva fuit victoria, VIII, 38. Magicæ artes Licinii et ejus fuga, VIII, 39. Constantinus orans in tabernaculo victoriam adeptus est, VIII, 40, 41, 42. Lex Constantini de pietate in Deum et de cultu Christiano, VIII, 44. Constantinus Christianos ad regendas provincias promovit, et paganos sacrificare prohibuit, VIII, 44. De legibus quibus sacrificiis quidem prohibebantur, ecclesiae vero construi jubebantur, VIII, 44, 45. Comparatio pietatis Constantini cum impietate persecutorum, VIII, 47. Helena imperatrix, Bethlehem orandi causa profecta, plurimas ecclesias aedificavit, VIII, 60, 61. Constantinus Constantinopoli martyria construxit, omnem idolorum cultum abolevit, VIII, 62. De destructione templorum paganorum, VIII, 63, 64, 65, 66. Constantinus haereses excindere studet, VIII, 67, 68. Sabactio Scytharum pro signum crucis devictorum, VIII, 71. Epistola Constantini ad Saporem regem Persarum, summa cum pietate Deum et Christum confitens, VIII, 72.

Quomodo assidua Constantini precibus pax data est Christianis, VIII, 73. De religiositate Constantini in multis actibus, VIII, 73, 74, 75. Quomodo Constantinus, ad bellum Persicum proficiscens, tentorium in speciem ecclesiae paravit, VIII, 88. Quomodo post baptismum Constantinus Deum laudavit, VIII, 88. Misa in Apostolorum martyrio celebrata in exsequiis Constantini, VIII, 91. Edictum pro religionis libertate, VIII, 106. Prae Constantini voces in Deum, sedulaeque ejus exhortatio ad eum colendum, VIII, 259, 269. De Diocletiano et Maximiano Erichae persecutoribus, VIII, 271. Constantini constitutio adversus haereticos, VIII, 279, 281. Constitutiones Constantini contra Judaeos cultum Christianum turbantes, VIII, 381, 385. Quod Sybilae Erythrae vaticinata fuerit pro certo de Jesu Christo et ejus cultu, VIII, 449, 453, 457, 463. De calamitose exitu imperatorum qui cultum Christi profligaverunt, VIII, 469, 470, 471. Praesides Ecclesiarum a publicis functionibus esse immunes declarantur, VIII, 481. Pecuniae dantur Ecclesiis ad cultum congrue celebrandum, VIII, 481. Epistola Constantini de aedificatione et restauratione ecclesiarum, et de cultu Dei et Christi digne celebrando, VIII, 491. Epistola Constantini de consensu in celebratione festi Paschalis et contra Judaeos, VIII, 501. Epistola Constantini ad Saporem regem Persarum contra simulacra et de glorificatione Dei, et ut cultum Christianorum benevole complectatur, VIII, 515.

CYPRIANUS (S.). — Daniel Dico devotus noluit adorare Bel, III, 354, 667, 975. Cyprianus Deo et Christo servit, III, 408, 1503. De Decio tyranno et ejus odio in Christianos, III, 774. De Demetriani falsis imputationibus contra Christianos, III, 516.

DAMASUS (S.) papa. — Constantinus imperator aras et idola destrui jubet, XIII, 188. Gratianus imperator liberum cultum permittit; sed hanc permissionem inde revocavit, XIII, 189. Theodosius Magnus Apollinaristas legibus coercet, XIII, 257.

DEXTER. — Theodosius Magnus, praesertim in Orientis partibus, cultum Christi restaurat, XXXI, 507, 508. Gratianus imperator cultum Christi studioso defendit ac propagat, XXXI, 507, 508.

ECKHARDUS. — Attila, aucto Dei territus, Leonis papae loqui non voluit nisi quod ipse praeparavit, CLIV, 745. Attila, interrogatus a suis, cur contra solum morem tantam reverentiam Romano pontifici exhibuerit, respondit se vidisse virum alium cultus venerabilem, evaginato gladio, mortem sibi minitantem, si non omnia quae ille exspectat non impisset, CLIV, 745. Valens imperator Arianus Wisigothos ad Arianismum adduxit, CLIV, 769. Alaricus, rex Gothorum, Roma capta, vastata et incensa, jussit ut si quis ad loca sancta confugeret, nihil mali pateretur, CLIV, 741.

FILODARDUS. — Clodovæus rex Francorum cultum Christi amplectitur, CXXXV, 51, 52. Franci ad cultum catholicum conversi, CXXXV, 48, 49, 50, 51, 52. Vandalorum persecutio in Gallis, CXXXV, 56, 57, 40. Vandali trepidi fugiunt ab urbe Rhemensi, CXXXV, 40. De Christi triumphis apud Italianos, CXXXV, 851.

FRECUPIPHUS. — De Justino philosopho, quantum pro defendendo Christianismo laboraverit, CVI, 1164. De Decio persecutore Christianorum, CVI, 1178. Qualiter Constantinus et quos imperatores cultum Christi persequentes oppresserit, CVI, 1193, 1199. Quo tempore Illyriorum et Armeniorum populi conversi sunt ad cultum Christi, CVI, 1198. Qualiter Julianus a Christianismo ad idololatriam sit conversus, CVI, 1210, 1211, 1212. De male genis Valentis imperatoris contra Catholicos, CVI, 1217. De Justina imperatrice, quae, dum S. Ambrosium in exilium trahere jubebat, ipsa exilium passa est, CVI, 1223. Julianus Christianorum sanguinem diis auctoravit, palam persecutus Ecclesias, si victoriis adimpleretur, CVI, 1211. Jovianus imperator cultum catholicum quantum maxime fovit, CVI, 1213, 1214. Quomodo Hessei pro cultu occidi voluerint, CVI, 1218, 1219. De persecutione in catholicos a regibus Vandalorum, CVI, 1232.

GENNADIUS. — Photius patriarcha Basilium imperatorem homicidam ad sacram eucharistiam admittere noluit, LVIII, 1052.

GERHOLDUS. — Ut dux Saxoniae et Bavariae defendat Ecclesiam, exemplo sanctorum regum et ducum hortato, CXIII, 694. Henricus V sacerdotia sibi usurpat, CXIV, 1469. Paschalis papa a rege Henrico captivatur, CXIV, 1469.

GESTA PONTIFICUM CAMERACENSIS. — Clodovæus rex ob eventum belli prosperi ad cultum Christi coactus ad S. Remigium ducitur baptizandus, CXIX, 28. Servitia paganorum in Christianos, CXIX, 36.

GODEFRIDUS BULLON. — De victoriis ab exercitu Christianorum in Turcas reportatis, CLV, 590. Cartularia de l'Eglise du Saint-Sépulchre de Jerusalem, CLV, 1105. Milites hospitalis domus instituti ut paganos repellerent, et cultum Christianum defenderent, CLV, 1099, 1100.

GODEFRIDUS Viterbiensis. — Julianus apostata divino telo necatur, CXCIV, 889. De papa Bonifacio qui a Phoca imperatore primatum omnium ecclesiarum obtinuit, CXCIII, 911. De templo Pantheon papæ Bonifacio ad cultum concessio, CXCIII, 912. De Heracho juniore et exaltatione sanctæ Crucis, CXCIII, 913. De Gothis et Lombardis a quibus Pippinus Ecclesiam Romanam libera it, CXCIII, 925. Quomodo Carolus Magnus vocatus est in auxilium Romanæ Ecclesiæ in Italian. CXCIII, 929. De coronatione Caroli Magni, CXCIII, 940. Carolus Magnus pergit peregrinus in Jerusalem, CXCIII, 913. Henricus V captivum facit papam Paschalem, CXCIII, 988; ideo excommunicatur, CXCIII, 985. De Conrado pergente ultra mare cum exercitu cruce signatorum, CXCIII, 989.

GODEFRIDUS Vinloc. — Gladii duo in Ecclesia, regnum et sacerdotium, alter ab altero retundi non debet, CLVII, 220. Teutonicus rex Henricus sacrilegus est erga cultum catholicum et papam Paschalem, CLVII, 43, 45, 48.

GOSCELINUS Cantuariensis. — De magna solemnitate translationis S. Augustini, CLV, 18. Vulfricus ob dirutam ecclesiam punitus, CLV, 33. Æthelbertus rex inter sanctos relatus, CLV, 42.

GRATIANS. — Imperatores Romani ac præcipue Constantinus, primus cultum Christianum patenter complectens, licentiam dedit omnibus subditis cultum divinum prosequendi, struendi ecclesias, etc., CLXXXVII, 889.

GREGORIUS MAGNUS. — Pantheon Romanum conversus in ecclesiam Sanctæ Mariæ et omnium martyrum, LXXVIII, 381. Imperatores et reges Christiani coronari voluerunt in ecclesia a summis pontificibus, LXXVII, 568.

GREGORIUS (S.) Turonensis. — Clodoveus rex Francorum invocat Christum et Alemannos vincit et subjugat, LXXI, 223. Regina Clotildis assidue regi cultum Christi suadet, LXXI, 586. Clotarius rex Francorum leges a paganis expurgavit, et consuetudines vetustissimas ethnicorum destruxit, LXXI, 1163. Recharedus rex Gothorum cultum Christianum amplectitur et omnes libros arianos cremari jubet, LXXI, 613. Nero multis criminibus infamis, primus contra cultum Christi persecutorem suscitatus, LXXI, 175. Galli, seu Franci, cultum paganorum sectabantur priusquam Clodoveus cultum catholicum amplectatus fuisset, LXXI, 18.

GUILLELMUS Tyrens. — Cosroes, rex Persarum, conjugem duxit cuius gratia Christianum cultum fovet et compellit, CCI, 211. Cosroes, capta Hierosolyma, pepercit Christianis et templum edificari præcepit, CCI, 215. Calipha funditus diruit ecclesiam Dominiæ resurrectionis, et quare, CCI, 217. Saladinus per sagam exercitum Christianorum incantare laborat, CCI, 912. Quam bene Saladinus Christianos habuerit, CCI, 928. Comes Tripolitanus Christianos recipere recusat, CCI, 928. Saraceni in Christianos charitas, CCI, 929. Saladinus templum aqua rosacea lavari facit, CCI, 930. Saladinus recusat reddere sanctam crucem, CCI, 945. Henricus imperator cladem præparat in sacra expeditionem, CCI, 952. Multi Francie barones cruce signantur, CCI, 962; a Saladino omnes capiuntur, CCI, 963. S. Ludovicus rex Francorum cruce signatur, CCI, 1037, 1039.

HAYMO. — Caius Caligula odit Judæos, eo quod ei neque aras, neque templa, neque imagines faciebant, CXVIII, 826. In sua dementia Caligula Deum se voluit appellari, CXVIII, 826. Christus tanquam Deus a senatu rejicitur, CXVIII, 826. Simon Magus Deus decernitur, CXVIII, 828.

HERBERTUS. — Rex Francorum obtulit vinum et aurum sepulchro S. Thomæ Cantuariensis, ad celebrandum perpetuo Nativitatis diem martyris, singulis annis, in lætitia, CX, 1318. Henricus rex Angliæ auctor involuntarius cædis S. Thomæ, a filio suo persecutus invocatus auxilium eisdem martyris adversus hostes, CX, 1315.

HIERONYMUS (S.) — Nabuchodonosor rex adoravit Davidem præ magnitudine miraculi, vel potius adoravit verum Deum operantem miracula in persona Danielis, XXV, 304, 503. Judas et Benjamin stauerunt in templo Domini statuam Baal et ibi idolis et Dominum simul coluerunt, XXV, 1343. Judas Machabeus templum ab idolorum imaginibus emundavit, XXVII, 505, 506. Judæus Antiochus ad idololatram compellit et nolentes enecat, vasa templi aufert, etc., XXVII, 505, 506. Adrianus Antiochum in Egypto mortuum in deos refert, XXVII, 617, 618.

HUGO Flaviniacensis. — Domitianus est secundus imperator qui cultum Christianum destruere tentat, CLIV, 28. Domitianus Pantheon edificat ad comprobendam erga deos suam sacrilegam devotionem, CLIV, 28. Domitianus se Deum et Dominum appellari jubet, CLIV, 28. Gens cuius demonum deditus, totius veritatis ignara, orationibus B. Sanctini convertitur ad cultum Christianum, CLIV, 31. Philippus primus omnium imperatorum Christianus fuit, CLIV, 41. Valerianus cultum Christi persequitur et subito punitur, CLIV, 42. Diocletianus imperator se ut deum adorari jussit, CLIV, 43. Constantinus imperator, victoria potius per vexillum crucis sacre cœlitus illi ostensus, CLIV, 44. Helena mater Constantii crucem Christi invenit et dat populo adorandam, CLIV, 44, 45. Constantinus imperator baptizatus et curatus a lepra per baptismum declarat non esse alium Deum, præter Trinitatem, quem colunt Christiani, CLIV, 48. Constantinus declarat omnes deos quos coluerat esse dæmonia, manu hominum facta, CLIV, 48. Constantinus concedit Ecclesiæ Romanæ potentiam imperialem et principatum super omnes Ecclesias Dei in orbe terrarum, CLIV, 48, 49. Julianus blandus persecutor cultus Christiani, CLIV, 51. Valentinianus cultum Arianorum complicitur, et illis tradit ecclesias, CLIV, 55.

HUGO DE S. VICTORE. — Domitianus edificavit templum Pantheon, quod nunc in honore omnium sanctorum est consecratum, CLXXVII, 218. Valerianus octidit Nerone adigi per tormenta Christianos ad idololatram jussit, CLXXVII, 251. Valerianus propter hanc persecutionem in Christianos poena inaudita a Sapere rege Persarum affectus est, CLXXVII, 251. Gallienus, lenis agens erga Christianos effecit Deum sibi propitium et res bene gessit, CLXXVII, 251. Sub Diocletiano, dum cultus Christianus per universum orbem dilaretur ac cresceret, subito gravis persecutio sævit et occidit milia martyrum intra Romanam passi sunt, CLXXVII, 253. Constantinus Magnus leprosus a sacerdotibus capitolii non potest curari, et a S. papa Silvestro baptizatur et curatur a lepra, CLXXVII, 254, 255. Constantinus Magnus per totum Romanum imperium publico præcepto edicto ut templa idolorum clauderentur et ecclesiæ edificarentur, CLXXVII, 255. Constantinus imperator, cultum Arianorum amplectens, cultum catholicum proscripsit, CLXXVII, 256. Julianus apostata reseravit templa gentilibus et militibus publico edicto jussit ut aut idolis sacrificarent aut militie cederent, CLXXVII, 256, 257. Justina Ariana S. Ambrosii persequitur et populum excitat contra eum; at populus maluit mori quam episcopum amittere, CLXXVII, 258. Theodosius Magnus signum crucis prælio dedit et victoriam reportat, CLXXVII, 261. Theodosius Magnus, lege data, præcepit idolorum templa solo tenus everi, et omnia sacrificia et libamina, et ignes sacros exstirpi radicibus imperavit, CLXXVII, 261. Mortalitate facia apud Bysantium, solemnitas Purificationis B. Mariæ celebrari coepit et mortalitas illa cessavit, CLXXVII, 267. Phocas imperator statuit Sedem Romanam esse caput omnium Ecclesiarum, CLXXVII, 269. Clodoveus rex Francorum invocatus Dominum Jesum, quem Clotildis uxor sua colit, et statim victoriam reportat, et baptizatur cum gente sua, CLXXVII, 277. Carolus Magnus Leonem papam ultus est, et ab illo Romæ coronatus veste imperatoria circumdatus, CLXXVII, 282. Populus Romanus Carolum a papa Leone coronatum conclamavit a Deo coronatum esse imperatorem, CLXXVII, 282. Rollo baptizatur et exinde gens Normannorum cultum Christianum amplectitur, CLXXVII, 282. Thebana legio patitur pro cultu catholico, CLXXVII, 254, 255.

HUMBERTUS carinialis. — De excommunicatione Michaelis et sequacium ejus, CXLI, 1001. Quæ sint signa et prodigia catholicorum, CXLI, 1125. De studio sanctorum regum erga cultum divinum, CXLI, 1164.

INNOCENTIUS II, papa. — De Abelardo et Arnaldo de Brixia damnatis propter doctrinam anticatholicam et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515. Pseudopontifex Anacletus excommunicatur, et Ludovicus junior coronatur rex Francorum ab Innocentio, CLXXIX, 675.

INNOCENTIUS III, papa. — Ut sacrilegi et raptores honorum Ecclesiæ coerceantur, CCXIV, 267. Ut imperator Constantinopolitanus Saracenis fortiter resistat et Græcam Ecclesiam ad Latinam tanquam matrem redire cogit, CCXIV, 323. De compescendo tyranno qui Christianus in Norwegia misere torquebat, CCXIV, 362, 363. Ut rex Hungarorum hæreticos proscribat, bonis eorum publicatis, CCXIV, 871. Rex Bulgariae et Blacie imperium suum Ecclesiæ Romanæ subjicit, CCXIV, 267. Ut rex Anglorum in gratiam reducat Dublinensem archi-

episcopum et ei omnia ab'ata restituit sub pena interdicti ubicunque permanserit, CCXIV, 484. Ut rex Francorum compescat insolentiam Judaeorum in re, non commemorantium et contra haereticos insurgat, CCXV, 501, 526. Letatur de reductu Ecclesiae Constantinopolitanae ad obedientiam Sedis apostolicae, et electionem patriarchae a clericis C. P. factam decernens irritam, eundem auctoritate apostolica eligit, CCXV, 512. Irritatur sententia lata in Templarios, CCXV, 1125. Rex Francorum inducitur ad expognationem haereticorum Provincialium, CCXV, 1545. De Durando Osca et fratribus ejus reconciliatis Ecclesiae unitati, CCXVI, 73, 74. De libera potestate testandi in favorem ecclesiarum, CCXVI, 296, 302. De Prussis noviter conversis ad cultum Christianum, CCXVI, 315. Ut comes Tolosanus haereticos de terris suis ejiciat, CCXVI, 356. De sententia lata contra comitem Tolosanum, CCXVI, 410, 411. De libera praedicatione verbi in Prussia, CCXVI, 668-670. De bello Saraceno in Hispania, (CCXVI, 699). Ut rex Cyprae Christianorum expognatione desistat, CCXVI, 736. De absolute regis Angliae, CCXVI, 926. De relaxando interdicto Angliae, CCXVI, 985. Ut Grimaldus et socii ejus cruce signati volum' suum impiant, CCXVI, 962. Juramentum Ottonis regis in Romanorum imperatorem electi, CCXVI, 1082, 1169. Quod sacerdotum CCXVI, 1179. Ut universi fideles Christiani in majus sui regno, Saxonia et Westphalia constituti pro cultu Christiano viriliter accingantur, CCXVII, 54. Ut rex Angliae intendat ad succursum Terrae Sanctae, CCXVII, 215. De variis crucis apparitionibus dum legatus praedicat crucem in provincia Coloniaensi, deque multitudine cruce signatorum in eadem provincia, CCXVII, 258.

ISIDORUS MERCATOR. — Ariani catholicos opprimunt, CXXX, 650. Caromannus, rex Francorum, cultus Christi instaurator, CXXX, 1167, 1162. Carolus, rex Francorum, totam Germaniam ad cultum Christi num' vocavit, CXXX, 1162. Constantinus, Romanorum imperator, primus cultum Christi potenter professus est, CXXX, 245. Collegium clericorum orbis Romae senatoria dignitate sublimat, CXXX, 250. Constantinus papa Sixesto et successoribus ejus diadema aureum concessit, CXXX, 250. Edictum contra cultum, sabbata festitatesque Judaeorum, CXXX, 558, 559. Princeps jurare debet in diadenati susceptione se non futurum esse fautorem haereticorum, CXXX, 488. Princeps Christianus eradicare debet omnes superstitiones, ac ideo non sinere in regno suo degere eum qui non est catholicus, CXXX, 488.

IVO Carnotens. — Constantinus Magnus, imperator factus, potestatem construendi ecclesias Christianas concessit, CLXI, 201. Israelitae in novissimis diebus per praedicationem Ecclesiae ad cultum Christianorum convertuntur, CLXI, 1011. Judaei, pagani et omnes haeretici extra catholicam Ecclesiam non salvantur, CLXI, 76. Catholici adversus haereticos defensionem postulare possunt a potestatibus ordinatis, CLXI, 1311. Coeleste regnum a Deo consequitur qui pro Christianorum defensione moritur, CLXI, 1311. Rex Philippus contra interdictum Papae coronatur ab archiepiscopo Turonensi, CLXII, 83, 87. Zacharias papa Pipinum regem Franciae ungit et ejus auxilio a vexatione Longobardorum liberatur, CLXII, 614. Gledovæus primus regum Francorum a beato Remigio baptizatus est cum populo suo, CLXII, 611.

JOANNES II, papa. — Laudatur Justinianus imperator quod cultum catholicum foveat, ac magna eum pietate prosequatur, LXVI, 17. Joannes rogat Augustum, ut quos a cultu catholico aberrantes sciret omni studio revocaret, LXVI, 17.

JOANNES V, papa. — Jussio Justiniani Augusti ad confirmandum stabilieundumque cultum catholicum, LXVI, 20.

JOANNES VIII, papa. — Gratulatur Methodio de orthodoxae fidei cultu, CXAVI, 928. Mandat ariolo imperatori, se et cultum catholicum a Saracenis arceat, et ab eo petens auxilium, mittit ei per amicum cum benedictione, CXAVI, 914, 929. Excommunicat omnes cum Saracenis fœderantes, CXAVI, 950. Arguit praefectum Pulcarem quod nec fœdes cum paganis ictum ruperit, nec S. Petri ditionem defenderit, CXAVI, 878. Ab excommunicatione Athanasium episcopum Neapolitanum absolvit, dummodo pactum cum Saracenis initum rumpat, CXXVI, 946.

JOANNES IX, papa. — De Nortmannis nuper ad cultum Christianum conversis, CXXXI, 28.

JOANNES, diaconus. — Quod omnia quae in templo post destructionem reperta sunt, Helena mater portavit ad filium, CXCVI, 1547. De arca et Sanctis sanctorum, quae sunt in basilica Salvatoris, CXCVI, 1547. Vasa templi et utensilia Romae translata et in templo Paris condita, CXCVI, 1548, 1549. De ecclesia Sanctae Mariae Majoris et De sanctuario ejusdem, CXCVI, 1135.

LANDULPHUS, junior. — Judicium per ignem coram Paschali papa contra Simoniam, CLXXIII, 1166 — Henricus imperator Paschalem papam cum curia captivavit, et altera die est ab eo solemniter coronatus, CLXXIII, 1478.

LOTHARIUS rex. — Ad vitandam excom' unicutionem ob consortium cum Wadrada cominatum, auxilium contra Saracenos, si opus sit, pollicetur, CXXI, 574.

LUCIFER Calaritanus. — Constantius, cultum Ariani fovens, antichristus vocatur, XIII, 789. Constantius diversus fuit a Josaphat, qui in regno Judae cultum Domini restituit, XIII, 816, 817; Athanasium propter suam fidem persequitur, XIII, 819, 850, 851, 860. Georgius Cappadox intrusus a Constantio in Ecclesiam Alexandrinam, ab Alexandrinis in seditione interlicitur, XIII, 829, 850, 851.

LUCIUS, papa. — Alphonsus rex Portugaliae regnum suum Romanae Ecclesiae tributarium facit, CLXXIX, 841.

LUPUS (S.). — Jurata est Treuga Dei a Nortmannis, CLV, 141. Raymundus inspiratione Dei, nec non et alii comites, sibi facientes signum crucis super pannos in humero dextro, ad paganos debellandos pergunt ad sepulcrum Domini, CLV, 142. Facto bello cum Turcia, victoriam Christis suis concessit, CLV, 142.

MAXIMUS (S.) Taurinens. Antiochus rex in septem Machabæos fratres eorumque matrem deservit, eo quod legem sanctam, veritas carnes edendo, violare recusaverint, LVII, 693, 694. Celebratur eximia virtus feminarum quae viris torpentibus fortiores tormenta pro cultu Christi vicerunt, LVII, 714, 715. In magis ad Dei verum cultum et agnitionem vocatae sunt omnes gentes, LVII, 259, 260. Machabæi fratres invictissimi pro patris legibus custodiendis atrociora tormenta sustulerunt, LVII, 288, 289.

ODO Parisiensis. — Philippus rex Odonem episcopum a bel' i oneribus eximit, CXII, 59, 60.

ORDERICUS VITALIS. — Clodoæus rex Francorum convertitur ad Christum et cum eo omnis exercitus et fere omnis populus regni, CLXXIII, 79. Opinio Romani senatus de Christo et ejus cultu, CLXXXVII, 110. Tiberius imperator impeditur ne quid contra cultum Christi moliretur, CLXXXVIII, 110. Constitutiones Henrici Imperatoris et Gregorii septimi papae de investitura, CXXXVIII, 516. Melaz ut Christiana et cum Rogero principe Christiano matrimonio jungitur, CLXXXVIII, 782.

PASCHALIS II, papa. — Ut Philippus rex et ejus peller a vinculo excommunicationis absolverent, CLXIII, 128. Excommunicantur fautores invasorum in Anglia, CLXIII, 154. Henricus rex habendus est ut catholicus si obedientiam Paschali papae et successoribus ejus exhibeat, quam praedecessores sui, sive reges, sive imperatores exhibuerunt, CLXIII, 283.

PAULINUS (S.) Nolanus. — Constantini cura in veneratione osium apostolorum, LXI, 531. Constantinus et alii pii imperatores leges contra Paganos sanxerunt, LXI, 527.

PAULUS Carnotens. — Ebrardus vice comes Carnotensium concedit villam S. Petro Carnotensi, et monachis ibi famulantibus, CLV, 300. Iudricus abbas eo nobili S. Petri Carnotensis orat pro his qui donationibus suis monachos sustentant, CLV, 302. Odo dat quasdam possessiones S. Petro Carnotensi, CLV, 305.

PETRUS COMESTOR. — De lapidatione Achor, CXVIII, 1261. Gedeon destruxit aram Ibaei et taurum offert in holocaustum Domino super a tere quod edificat super petram, CXXVIII, 1278. Gedeon fecit altare præter illud quod erat in Silo, et factus sacerdos immolavit hostias super illud Domino, quomobrem offensus Dominus omnium domum ejus fere delevit, CXCVIII, 1280. Saul consuluit Pythonissam quæ suscitavit Samuellem quem suscitatum adoravit et interrogavit de sorte sua Samuel, CXVIII, 1520, 1521. David salubat et pallebat coram arca fœderis et obtulit holocausta et pacifica, CXCVIII, 1550. David perpetrato adulterio et homicidio, et deprecatus est Dominum fletus et jejuniis pro sae uie pueri morituri; sed eo mortuo, exilaratus lætus nec levit nec adoravit Dominum, ut infans viveret, CXCVIII, 1553, 1554. De sacerdotibus Baal quos Elias interfecit, CXCVIII, 1479. De vinea Naboth, CXCVIII, 1585. De Achazo offerente holocausta et pacifica super altare novum, CXVIII, 1408, 1406. De Izechia agro aratione, et de regressu solis, eodem oranto, CXCVIII, 1411.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Constantini imperatoris pietas; ejus edictum e ga pontificem Romanum, CALV, 70, 71. Ea fuit Constantini recens conversi ad cultum Christianum pietas, ut omnia voluisset imperil decora in pontificem Romanum conferre, CALV, 87, 88. Rober-

tus, rex Gallorum, excommunicatus, ab omnibus subjectis et domesticis derelictus, et abominatus factus est ut servi tantum deo qui remanserant omnia vasa in quibus rex edebat vel bibebat, tanquam abominabilia pabulum ignibus exhiberent, CXVI, 590.

PETRUS, diaconus. — Carolus rex Francorum ac patricius Romanorum pro Dei cultu et salute animarum suarum fit monachus, et in monasterio fit pascor ovium, CLXXXIII, 1040.

RABANUS MAURUS. — Israelitæ capiuntur et ab hostibus suis venduntur, ubique eorum ideo divina sequitur ob idololatriam, CVIII, 1125. Egyptiis ob idololatriam digna passis, Hebræi a Deo escam acceperunt, CVIII, 745. Antiochus idolum abominandum construxit, CIX, 1158. Quomodo Antiochus Liberi festum celebrari iusserit, CIX, 1125. Antiochus Eleazarum provecere statim porcinam carnem comedere cogit, CIX, 1125. Josias, pietate inclytus varia gentilium simulacra destruxit et idololatriam abrogavit, CIX, 266, 267. Judith, adorans Holofernem non peccavit, CIX, 567, 621. Judith cum lacrymis orans Deum, vino sopiti caput Holofernis detrucauit, CIX, 572. Judith ob victoriam reportatam cantilenam cant. Deo, CIX, 581. Dies victoriæ Judith in Holofernem perpetuo apud Indæos in numero sanctorum dierum celebratur, CIX, 580, 634. Præcepit rex Nabuchodonosor Holoferni ut omnes Deos terræ exterminaret, ut solus ipse diceretur Deus, CIX, 604. Mater Machabæorum hortatur eos ad passionem pro lege sua et pro cultu Dei, CIX, 1236, 1237. Num Manue angelo offerre voluerit sacrificium an vero Deo, CIX, 1191.

REGINO. — Rex Persarum e uque conjux cum omni suo comitatu cultum Christi amplectuntur CXXXII, 51. Paulus successor Pyrrhi cultum Christianorum persecutur, CXXXII, 51. Rex Dagobertus, instigante imperatore, præcepit ut omnes Judæi et Saraceni regni sui cultum Christi complectantur vel e regno expellantur, quare, CXXXII, 57. Nomenois rex Britonum moritur, an u divino percussus a S. Maurilio eo quod ecclesias Dei devastaret, CXXXII, 82.

REINERUS. — Pietas populi pro portione Dominice crucis, CCIV, 107. De bellis sacris adversus Saracenos, CCIV, 219. De lamentatione propter Jerusalem ab infidelibus captam, CCIV, 350.

ROBERTUS, Francor. rex. — Robertus rex fuit catholice fidei acerrimus defensor, CXLI, 898. Rex Robertus absolvit tres in ipsum conspiratos et capite damnatos, eo quod sacramentum Eucharistiæ acceperunt, CXLI, 898.

RUPERTUS, Tulliens. — Darius ædificavit domum Dei quam Christus ædificandam decreverat, CLXIX, 1578. Certamen inter Judæos et Samaritanos, CLXIX, 358, 359. Zelus Phineas et Elia, CLXIX, 801.

SICARDUS, Cremonens. — Judæi potius mortem eligunt quam leges patrias profanarent, CCXIII, 149. De festivitate in honorem Octaviani, CCXIII, 445. Eadem festivitate suppressa, successu festum B. Petri ad vincula, CCXIII, 446. Domitianus jussit se tanquam Deum adorari, et statuas aureas et argenteas in capitolio sibi erigi, CCXIII, 158. Plinius procurator cujusdam provincie nihil nisi in Christianis se reperire scripsit Trajano, præter oblationem non sacrificandi, CCXIII, 459. Impietas comitis Tolosani erga Deum et Ecclesiam, CXIII, 551. Comes Tolosanus fidei crucem sacre militiæ signum sumit, CCXIII, 561, 565. Sacrilegia a comite Putensi per vim patrata, CCXIII, 602, 603.

STEPHANUS, Tornacens. — Flandriæ comes excommunicatur, CCXI, 503, 504. Totâ terra comitis Flandriæ sub interdicto posita est, CCXI, 501. Judæi raro cultum Dei amplectuntur et servant, CCXI, 351.

TERTULLIANUS, presbyt. — Cultus Christi ædificatur cum affigitur, I, 704. Cultus Christi suscepti neminem pudet aut penitet, de illo omnes gaudent et gloriantur, I, 269. Festa Cesarum cur a Christianis non culta, I, 432. Pro calamitatibus temperandis vel auferendis Christiani diu nocturne Deum exorabant, I, 486. Imperatores a Deo electos esse credebant Christiani, I, 448, 470. Regnum Judæorum floruit quando divinis præceptis paruerunt, I, 393.

URBANUS II, pap. — Ecclesia in periculoso tempore de multorum conversione gaudebat, qui de excommunicatione aversione non cessabat dolere, CLI, 88. Flandriæ derelicta vindicta, CLI, 92. Christiani in Hispania prævalent, CLI, 116. Excommunicatur rex Philippus, CLI, 141. Sacre expeditiones, CLI, 141. De redemptione altarium; ejus occasione turbæ excitantur, CLI, 171, 174. Philippus rex absolutus, CLI, 228. Urbanus Romæ deest, fugiente antipapa Guiberto, CLI, 252. Philippus rex Herum interdictus, CLI, 246. Imperatorum Germaniæ

et regum Francorum constitutiones de rebus ecclesiasticis, CLI, 1021, 1161. Anglorum regum leges de rebus ecclesiasticis, CLI, 1163.

WALAFRIDUS STRABUS. — Persecuti sunt Egypti cultum Israeliticum, persecuti sunt Romani cultum Christianum, CXIII, 215. Achaz qui clausit Janus templi et Italiam, adoravit et filium suum idolo consecravit, jure a Domino derelictus et inimicis traditus est, CXIII, 1215. Cyro et Dario Babyloniam vastantibus, etiam idola sua contracta, templumque Belsi subversum et igne consecratum est, CXIII, 1263.

VALERIANUS (S). — Machabæorum mater laudatur et eorum pugna pro cultu divino describitur, LII, 74, 747. Illa mater probè se amare filios suos quæ de heru ventris sui hostiam Deo tradiderit, ac se suæque Domini quotidie immolatura libenter obtulerit, LII, 749.

VICTOR Viens. — Professio fidei episcoporum catholicorum Hunerico regi oblata, LVIII, 219. — Hunerici scribit in episcopos catholicos, LVIII, 255. Edictum Hunerici regis adversus Christianos, LVIII, 255. Persecutio generalis adversus omnes catholicos, LVIII, 241.

WILLELMUS CALCIUS. — Rollo cessit non herundinibus sed virtuti divini, quæ aderat in iura sanctæ Dei Genitricis, CLIX, 1129. Rex Carolus dedit Rolloni filiam suam in uxorem, et terram maritimam et Britanniam, ea conditione ut Rollo ipse cultum Christianum amplecteretur, CLIX, 800. Rollo baptizatur cum omni exercitu suo, CLIX, 801. Rola ecclesiæ destructas edificat et cultum Catholicum restituit, CLIX, 801. — Willelmus dux restaurat Gemmeicæ eronobium et cultum Christianum a paganis ibi antea destructum, CLIX, 807. De conversione paganorum hortatur Richardi ducis opera, CLIX, 828. Dux Richardus construxit ecclesiam in honorem sanctæ Trinitatis, et eam decoravit diversis ornamentis et restauravit plurimas abbatias, CLIX, 821. Quam devote pia imperatrix Mathildis, dum ægrotaret, thesauros suos diversis ecclesiis et inopibus erogavit, CLIX, 896. De ecclesiis quas pia Mathildis ædificavit, et de aliis piis actibus ad propagandum cultum catholicum, quos rex Henricus perfecit, CLIX, 900.

WILLELMUS Malmesbur. — Alfredus Magnus Danos cecidit in prælio et superstitis ad cultum Christianum amplectendum vel a regno secedendum compelli, CLXXXIX, 1078. Æthelbertus rex cultum Christianum amplectitur et leges plurimas ad propagandum Christianum constituit, CLXXXIX, 988, 969. Ercombiribus omnia deorum sacella destruxit, ut nullum sacrilegi ad posterum maneret vestigium, CLXXXIX, 970. Præcepit Ercombiribus per omne regnum observari quadragesimæ diurnum solenne jejunium, CLXXXIX, 970. Anglorum conversio ad cultum Christianum, Alla rege regnante, CLXXXIX, 1000. Theobaldus comes Blesensis deusipante Ludovico sexto, a summo pontifice tanquam in Deum rebellis declaratur, CLXXXIX, 1561. Cruce Christi pendens imago locuta esse dicitur, CLXXXIX, 1129, 1130. Belli sacri ad liberandam Terram Sanctam origo, CLXXXIX, 1295. Universalis Christianarum regionum ardor, ubi summo pontifice illud bellum promulgatur, CLXXXIX, 129. Christiani jejunium trium dierum observant, illas canuit et Petrum eremitam mittunt causa paræ obtemperare, CLXXXIX, 1515. Turei in fugam versi, pagantibus martyribus pro exercitu Christiano, CLXXXIX, 1516. Controversiæ Paschalis papæ cum Henrico quinto de investituris sacris, CLXXXIX, 1574. Reconciliatio inter eosdem per juramentum et coronationem Henrici et per Eucharistiam, eidem Henrico a Paschali administratam, CLXXXIX, 1576, 1577. Edwinus rex ad cultum catholicum conversus, CLXXXIX, 1005, 1001. Sebertus rex fuit christianus, CLXXXIX, 1019. Constantinus Roma Constantinopolim corpora sanctorum inivit, CLXXXIX, 1508. De excommunicatione Philippi regis Francorum et sequacium, CLXXXIX, 1295.

SERIES QUINTA.

De cultus defectu, accessu et abusu sive de heresi, schismate et paganismo, et de eorum infantiis, miseriis et malis; deque eorum bonis moribus et prosperitate publica in veri Dei cultu semper a ubique repertiis.

Solum S. Cypriani Carthaginensis episcopi rationem ad Demetrium adducimus, ut præfatis propositionibus breviter in summam comprehenditur. Non enim alicui S. Cyprianus Demetrianus, sicut tu olim quorundam et imperitis veritatibus ignarus jactat et claudis, meritis et famæ sollicitudinem cumulat, morbi saviunt, rationes:

frangitur, humanum genus suis populatione vastatur, quod illi vestiri a nobis non colatur, sed quod a vobis non colatur Deus. Nam cum ipse sit mundi Dominus et rector et cuncta arbitrio ejus et aultu gerantur, nec quidquam fieri possit nisi quod sit fecerit aut fieri ipse permiserit, utique quando ea sunt quae iram Dei indignantis ostendunt, non propter nos sunt a quibus Deus colitur, sed delictis et meritis vestris irrogantur, a quibus Deus omnino nec quæritur nec timetur, nec relictis vanis superstitionibus religio vera cognoscitur, ut qui Deus unus est omnibus unus colatur ab omnibus et rogetur.

ADO (S.) Viennensis. — Neurod gigas Peras ignem colere docuit, et abluic quidam gentium principes tanquam dii sunt adorati, CXXII, 28. Egyptii Isidem coluerunt, CXXIII, 55. Serapis Jovis filius in deos transfertur, CXXIII, 55. Cecrops bovem immolans, primus in sacrificio Jovem adorari præcipit, CXXIII, 55. Mercurius nepos Atlantis in Deum transfertur, CXXIII, 55. Numa Pompilius primas Vestales virgines instituit, CXXIII, 45. Galli Senonenses et Viennenses Martis et Victoriae tempum constituunt, CXXIII, 52. Domitianus ut Deum se colit jussit, CXXIII, 86.

AGOHARDUS (S.). De serpente aeneo quem populus errans colebat, CIV, 218. Deus Romani per multum aevi coluerunt sine simulacro; simulacra qui primi fecerunt, ileo posuerunt ut populus metum adimerent, erroreque adherent, CIV, 219. Paulus et Barnabas a se renouent immolationem victimarum, CIV, 203. Sol oriens adoratur, CIV, 221.

ALANUS DE INSULIS. — Albigenses et Waldenses resuscitantur haerese antiquas, CCX, 305. Rachiatriae cultus describitur, CCX, 462. — Quendam idololatrias species, CCX, 205. Quae de diis gentium scripserunt poetas, figmenta sunt, CCX, 451, 452.

ALCUINUS. — Chaldaei ignem pro Deo habebant et coebant, C, 534. Quare cum illis suis in ignem missas est a Chaldaeis quia ignem adorare volebat, C, 534.

AMBROSIIUS (S.) Medulanensis. — Ariani negant Christo cultum Dei vivi et non negabant antikristo, XV, 1809. Dionysius tyrannus irrisit Jovem in templo ejus, et Esculapium et ceteros deos aureos pateras tenentes et spoliavit eos, ita ut neque Jupiter vestem suam, nec Esculapius barbam defendere potuerint, neque omnes qui dicuntur dii retrahere potuerunt pateras quas tenebant, XVI, 217. Manus Jeroboam aruit cum libaret idolis super altare sanctum Dei vivi, XVI, 217. Idola quae Jeroboam colebat non poterunt eum sanare, XVI, 217. Gentiles perfidos et grandia colunt simulacra adorant, XVI, 972. In cultu paganorum velantur oculi ne quae sacra vocant perspicientes varis se varietatibus cernant illud, XVII, 257.

ARNOBIIUS. — Arabes lapidem pro Deo colunt, V, 1185. Arnobius in gentilitio constitutus lapides adoravit, V, 767, 768. Attalus rex ex Phrygia Romam misit lapidem qui pro Magna Matre susceptus fuit, V, 1284. Lapis, juxta ethnicos, Annibalem hostem potentem ex Italia depulit, V, 1284. Lapis alius vires, alii infirmitatem dedit, V, 1284. Atheismi crimen in ethnicos retortum, V, 720. Auro non placantur dii, V, 1167. Bacchanalia sacra immania, V, 1118, 1119. De mysteriis sive initiis quorundam deorum et imprimis Faunae vel satuae quae Botea dicitur, quae quis nequit explicare quin polluitur, V, 1122. De Jovis sacris initiationibus, V, 1122. Conferentes dii eorumque turpitudinem, V, 1115, 1116. Mytheria fœda paganorum, V, 1122. Numina gentilium ridicula, V, 1185. Sacrificia quibus ethnici animas paternas placare putabant, V, 1288. Romani saepe mutarunt ritus priores, V, 914. Romani hastam colebant pro Marte, IV, 1186. Thus ac vinum diis libant ethnici, V, 1161. Tempia diis exstructa a gentibus, ut suos deos de proximo affari possent, V, 1169. Sol pro deo ab ethnicis colitur, V, 751. Luna pro dea ab ethnicis colitur, V, 751.

AUGUSTINUS (S.) Hipponensis, Episc. — Manichaei solem adorabant, XXII, 1551; XXIV, 199, 26. Auditores manichaeorum cum electis solem et lunam adorant et orant, ac die dominico jejunant, XXXIII, 1052. Pagani imitatione deorum suorum peiores sunt, XXXIII, 414. Pagani non excusant sua sacra sacrilega et simulacra, quod eleganter interpretantur quid quaque significent, XXXIII, 578. Pagani non culpandi propter sacrificia, sed quod ea exhibent idolis, XXXIII, 577. Liberi sacra labonesta et furoris plena, XXXV, 2544. Lunae cultores, XXXV, 2578. Coelestis dea apud Aegyptios et Carthaginienses maximo in honore habita, XXXV, 752; XXXVII, 1270. Pagani solem adorant, XXXVI, 189. Sol a paganis et a manichaeis adoratur, XXXVI, 189. Manichaei dicebant solem esse Christum, XXXVII, 56, 105. Cultus quibus demoniis exhibitus a paganis, XXXVII, 1290. Demonii periculosos servitus quam idolis, XXXVII, 1245. In Neptuni simula-

cro mare adorant gentiles, XXXVII, 1482. In templis paganorum non coluntur nisi spiritus maligni, XXXVII, 1243. Tempia deorum per imperatorem leges, XXXVII, 1748. Mathematicos et aruspices aut maleficos consulere est fornicari cum demoniis, XXXVII, 76. Pagani pro diis habent homines mortuos, XXXVII, 1249. Paganorum litigantium in cultu deorum concordia, XL, 712. Sacrificia paganorum non ideo putanda bona quia ea fieri Deus non impedivit, XL, 583. Circa lunam superstitiones observationes, XL, 1172. Solemnia anseri celebrabant Romani, XL, 70. Bacchanalia sacra Libero patri instituta, XL, 571. Sacra Deae Coelestis turpia, XL, 75. Codrus ab Atheniensibus ut deus habitus, XL, 576. Dæmones aium negotium agunt, ut pro diis habeantur et colantur, XL, 72. Dæmonum cultus a principibus civitatum introductus, XL, 159. In dæmonum cultu et invocatione quot absurda, quot sibi contraria, XL, 288. Dæmones non colendi, neque propter ea quae in eis nunc sunt, neque si virtutem sapientiamque haberent, XL, 241. Mutius Scaevola pontifex ad aram Vestae occisus, XL, 106, 109. Paganorum Indi ritusque sacrorum turpissimi et crudelissimi, XL, 50, 52. Plato ejusque discipuli diis plurimas sacra esse facienda putaverunt, XL, 237. Porphyrius vituperandus quod diis sacrificaverit, XL, 651. Romulum diis multis protulerunt Romani, et ipsi Plaminei iactuerunt, XL, 60, 757, 758. Terra mater deorum vocatur et colitur, XL, 120. Sacrificia gentium Christiani non verterunt in agapes, XLII, 583. Ariani Filium Dei nolunt adorare ut verum Deum, XLII, 950. Manichaei pagani deteriores in cultu plurimorum deorum, XLII, 369, 371. Sacrificia cur sibi exigit dæmon, XLII, 624. Solem et lunam cur colunt manichaei, XLII, 569.

BEDA Venerabilis. — In capitolio erant deorum imagines quae habebant tintinnabula in colloibus suis ut moneant quae gens Romanis rebellaret, XC, 961. Verocordia stultitiaque hominum arguitur quae cultum latine soli Deo debitum villibus animalibus, artet, cani, et lauro exhibuerunt, colentes Jovem, Ammonem, Apim, etc., XCIII, 369. De vitulo combusto igni et de interfectis tribus milibus hominum propter cultum vitulo exhibitum, XCIII, 377. Augustinus Anglorum episcopus instruitur quid acturus sit circa fana, solemnitates et sacrificia idolorum apud Anglos, XCIV, 70, 71. Saxones orientales tempore mortalitatis ad idololatriam reversi, mox ab errore correcti sunt, XCIV, 170.

BRUNO (S.) Astensis. — Aaron vitulum aureum erexit, cui insanus populus sacrificavit et a vero Deo rebellavit se fecit, CLXIV, 366. Sacrilegi adoratores vituli auri quasi ad viginti tria millia gladio percuti, sunt exterminati ab his qui idolum non adoraverant, CLXIV, 369. Israelitas adoraverunt Beelphegor, et jubente Domino, unusquisque fratrem aut filium isto cultu initiatum occidit, CLXIV, 496. Gentiles philosophi in omnibus ad cultum Dei pertinentibus errabant, CLXIV, 735. Auto Christum non solum gentes, sed aliquando Judaei idola colebant et demonia adorabant, CLXIV, 732. Antichristum Judaei accipiunt et quasi Deum ad tempus venerantur, CLXV, 492.

BRUNO (S.) Carthusianus. — Haeretici obstinati excommunicandi sunt, CLII, 1417, 1418. Contra haereticos agere periculosius quam contra blasphemos, CLII, 1515, 1516. Idolorum cultura fugienda, CLIII, 175. Nunc servare legem est ferme idola colere, CLIII, 302, 303.

BRUNO (S.) Herbipoleus. — Antichristi militia, CLXII, 204, 209. Gentes in fine mundi adhaerebant Antichristo, Judaei Christo, CLXII, 247. Haeretici et Judaei repellunt Christum, CLXII, 245. Haeticorum oratio vertitur in peccatum, CLXII, 402.

CASSIODORUS. — Hercules dupliciter homicida purificationem obtinuit in sacris Cereris, LXIX, 890. Cultus arianus insurgit adversus cultum catholicum usque ad necem, LXIX, 1171. Cleomedes athleta a paganiis deificatur, LXIX, 1067. Pagani deificant non solum moribus institutos, non justos, non castos, sed potius lubricos, iniquos et ebriosos, LXIX, 1068. Cultus arianus fructus perfidus profligatus est in Nicæa, LXIX, 1068, 1069. Daphnis festa septem diebus celebrabantur, LXIX, 1072. Pagani statuam Christi trahentes confregerunt, LXIX, 1057, 1058. Pagani ob gratiam Juliani Christianos graviter oppresserunt, LXIX, 1059. Julianus variis artibus conatus est milites ad cultum idolorum inclinare, LXIX, 1060. Julianus ordinavit cultum paganorum ad iustarum cultus Christianorum, LXIX, 1048.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Fana et simulacra ubique diruta, VIII, 63. Eversio fani apud Aphaca in Phoenice et impeditio ab eo, VIII, 61. destructio templi Aesculapii, VIII, 65.

CYPRIANUS (P. S.). — Nefas Christianis turpia gentilium

convicta in collegio frequentare, III, 1050. Omnes hæretici, et schismatici, nullo excepto, adversarii sunt Christi; omnes Antichristi, peiores ethnicis, IV, 1158. Idola dii non sunt, IV, 654. Idola quæ gentiles deos putant, IV, 764. Idola abjurantur et flagellantur a Christianis, IV, 1655. Infantes puellæ ad sacrificia deferantur, IV, 485. Apud idolum panis mero mistus, qui de immolatione supererat infantibus tradebatur, IV, 436. Parentes parricidæ qui infantes ad sacrificia trahunt, IV, 475. Nihil potestatis habent hæretici vel ad sacrificium offerendum, vel ad baptizandum vel ad alia sacramenta conficienda, IV, 1040, 1045, 1161, 1187. Hæretici non possunt sacramenta Christi conferre, nec proinde gratiam Christi dare, IV, 41. Mala non accidunt quia dii ethnicorum non coluntur a Christianis; bene vero eveniunt, ut Deus qui non intelligitur beneficiis, statim plagis intelligatur, IV, 561. Apud ethnicos impatiencia damosa semper et queru a est; apud Christianos fortis et religiosa patientia, quies, semper et in Deum grata est, IV, 558. Diu non sunt quos colit vulgus apud ethnicos, et cur, IV, 564, 565. Diu quos adorant gentiles abjurantur et torquentur a Christianis, IV, 555. Turpe est colere eos quos ipse defecdas, IV, 555.

DAMASUS (S.) pap. — Constantis imperator aras et idola destruit, XIII, 188. De Mithræ sacris in quibus scelera orgiaque commissa, XIII, 188. Dogmata cultus Ariani Constantius imperator jubet promulgari ac recipi, XIII, 294. Donatistæ sacrilegi pro excellentiam dicti, XIII, 204. Gracchus Mithræ spelæum destruit, XIII, 187, 188. Gratianus imperator liberum sectis cultum permittit, Eunomianis, Manichæis, etc., XIII, 189. Cultus manichæus a Valentiniano imperatore, lege lata, prohibitus ac repressus, XIII, 153, 156.

DRACONTIUS. — Apotheosis gentilium, LX, 663. Impii plerumque ad senectutem non perveniunt, LX, 829.

ECKEARDUS. — Valens imperator, Ariana perfidia saucius, ad suam sectam Wisigothos adduxit, CLIV, 753. Attila interrogat divinatores suos qui inspectis pecorum fibris infesta promittunt, fallunt circa mortem Aetii qui de pugna salvus evasit, CLIV, 745, 744.

EUGYPIUS (S.). — Nomina deorum gentilium diebus indita, CLXII, 686, 687. Deos a Deo creatos credunt gentes, LXII, 786. Manichæi solem et lunam adorabant, LXII, 686. Gentes demoniis imolant et non Deo, LXII, 702. Saviendum est in idololatrias, LXII, 699. Aruspicum et augurum libri, LXII, 949, 950. Duo a paganis instituta primum quiddam ad faciendam et colendam idola pertinent, secundum quiddam ad colendum sicut Deum creaturam, LXII, 949. Variæ superstitiones cultus paganorum, LXII, 949, 950, 951.

FIRMIUS MATERNUS. — De falso et superstitioso cultu profanarum religionum, XII, 981. De cultu aquæ apud Ægyptios, XII, 984. De cultu aquæ apud Phryges, XII, 987. De cultu aeris apud Assyrios et Africanos, XII, 992. De cultu ignis apud Persas, XII, 992. De variis superstitionibus earumque secretis, XII, 993. De bacchanalibus, XII, 993. De Proserpina, XII, 999. De Libero pro sole culto, XII, 999. De cultu Adonis, XII, 1004. Flagitia in cultu Veneris Paphis, XII, 1005. Flagitia Jovis Sabuzii, XII, 1005. De ludis ritibus Corybantium, XII, 1006. De Serapide et ejus sacris, XII, 1011. De Penatibus et de Vestis, XII, 1013. De quinque Minervis, XII, 1018. Explicatio de symbolis et signis cultus deorum, XII, 1020, 1022, 1026. De cultu Draconis, XII, 1036. De idololatriis extirpandis ut prosperetur bene in imperio, XII, 1048.

FRECLUPHUS. — Simulacrum Syrmie publico servatum, ne sequenti tempore pagani negarent se tales deos adorasse, CVI, 1230.

GAUDENTIUS (S.). — Partes idololatriæ sunt, veneficia, auguria, sortes, etc., XX, 870. Ethnicis, gula suæ causa, prandia mortuis coeperunt preparare quæ ipsi comederent, deinde ausi sunt sacrificia sacrilega eis celebrare, XX, 870.

GENNADIUS. — Antropomorphitæ deum corporeum colunt et adorant, LVIII, 1015. Pagani multos deos colunt, LVIII, 1009.

GREGORIUS MAGNUS (S.). — Idolorum templa ritu Christiano, in ecclesias consecrantur, LXXV, 100, 101. Pagani, cum suis idolis offerunt sacrificia, ex bovibus occisis epulabantur, LXXV, 588. Pagani pueros emit Gregorius ut eos faciat Christianos, LXXV, 107, 108. Sacrificia hæreticorum inutilia, LXXV, 533. Idololatriæ ad Ecclesias redeuntis quomodo suscipiendi, LXXVII, 905. Ariariorum processiones, LXXVIII, 405. Commune diis omnibus templum, scilicet Pantheon, Adrianus imperator dedicari jussit, LXXVIII, 593. In Feralibus manes placan-

tur, eorum tumulis cibo quo vescerentur apponi, LXXVIII, 505. Festum quod pagani appellabant Teinmalia quidam Christiani olim celebrabant, LXXVIII, 305. Februario mense Romani in honorem Februi dei cum cereis ardentibus lustrabant Urbem, LXXVIII, 396.

GREGORIUS (S.) Turonensis. — Ariani docent tolerantiæ religionem, LXXI, 360. Galli, sive Franci, cultum paganorum vel Ariariorum sectabantur, priusquam Codoveus cultum catholicum amplectatus fuisset, LXXI, 16.

GUILBERTUS. — Julii Caligulae augurium ignem, CLVI, 525. Judæi adoraverunt Beelphegor, hoc est Priapum, CLVI, 525.

HAYMO. — Qui nunc immolat Deo bovem placent Deo quasi qui interficeret virum, CXVI, 1976. Gentis putant Christianos non habere Deum, vel si quem habent putant eum esse impotentem, CXVI, 590. Qui fecerit simulacra deorum adeo stulti sunt ut ea quasi creatorem suum venerentur, CXVI, 590. Impotentia simulacrum describitur, CXVI, 590. Idola nihil sunt, et quantum ad cultum pertinet, ea nihil sunt, CXVI, 921. Materiam ex qua idola fiebant aliquid erat, sed ipse cultus nihil erat, CXVI, 961. Caius Caligula odit Judæos eo quod ei neque aras, neque templa, neque imagines faciebant, CXVIII, 826. In sua dementia Caligula Deum se voluit appellari, CXVIII, 826.

HELINANDUS. — Sacerdotes Jovis in Creta semper certis cibis abstinebant, CCXII, 698. Sacerdotes diaboli olim dicti sacerdotes idolorum sunt a huc episcopi hæreticorum vel eorum electi, CCXII, 697. Antiqui sacerdotes Ægypti, ex quo semel falsorum deorum cultum mancipati erant, semper vino, carnibus, mulieribus, ore et cæcis abstinebant, CCXII, 698.

HIERONYMUS (S.). — Antiqui sacerdotes Ægypti nunquam mulieribus se miscuerunt ex tempore quo coeperunt divino cultui deservire, XXIII, 502. Cultus et dogmata Magorum apud Persas, XXIII, 505. Singule Ægypti civitates singulas bestias colebant, XXIII, 504. Dogmata et cultus Indorum, XXIII, 504. Dogmata et cultus Antichristi, XXIII, 515, 516. Dogmata et cultus Ariariorum de Christo, XXIII, 166. Gentilium famos et satyros colebat apud Alexandriam, XXIII, 25. Idola dicuntur primum fabricata tempore Enos, XXIII, 96. Eunuchi erant antistes et pontifices Heliopoles, XXIII, 998. Civitas Atheniensium idololatriæ fuit dedita, XXIV, 569. Augures Chaldaeorum multi, XXIV, 457. Plerique solent daemones colere ne nocerant, et alios exorcæ et præstant beneficia, XXIV, 747. Descriptio idolorum quæ venerantur gentes, XXIV, 747. Ægyptii habent nummum ex be tix, XXIV, 450. Cecidit et contractus est Dei, cuius tanta fuit apud veteres religio ut ei non solum humanæ hostias capitivorum, ignobiliumque mortalium, sed et suos liberos immolarent, XXIV, 450. Simulacra bestiarum et brutorum animalium maxime in Ægypto cultui divino consecrata sunt, XXIV, 450. Nabo et Ise per veritatem Evangelii muta et contrita, XXIV, 458. Idola sunt imagines mortuorum, XXIV, 585, 586. Nomen idolum Ammonitarum, XXIV, 552. Nesrach, deus Amvitarum, XXIV, 589. Pharao triumphans et adorans idolum suum, in fano fidei nuntius trucidatur, XXIV, 52. Prophetæ Samaritanæ prophetabant in idolo Baal, XII, 822, 823. Prophetæ gentium simulant se divino spiritali futura prædicere, XXIV, 851. Idolum Sædoniorum Baal, XXV, 1345. Nimus Ibelum patrem suum refert in deum, XXV, 858. Adorare non licet statuas et imagines regum, XXV, 511. Gentium religio adorat omnia genera bestiarum, XXV, 80. Error gentilium qui omne quod supra se est, deos putant, XXV, 514. In Memphis est Apse templum in quo oracula consulta respondeant, XXV, 504. Hæretici habent altaria plerumque; tot enim habent altaria quot schismata, XXV, 1022. Cultores Baal in Juda et Jerusalem, XXV, 1345. Judæi et Benjamin statuerunt in templo Domini statuas Baal et in eodem sanctuario idola et Dominum colerunt, XXV, 1345. Beelphegor idolum, quid, XXV, 896. Qui gula et libidini deservit idolum Beelphegor colunt, XXV, 896. Lachis, urbs idoli dedita, fuit principium idololatriæ in Juda, XXV, 118. Melcham idolum Ammonitarum, XXV, 1002. Baal idolum juxta Jerusalem, XXVI, 66. Populus Israel in sua dementia idolo immolabat ho stias, et illius demonis incendebant suos vel iniuriabant, XXVI, 66. Athensiumque inserptio: Illis ignotis et peregrinis, XXVI, 572, 573. Daemones pro vitia coluntur, XXVI, 415. Julius Mithraus templum ab idolorum imaginibus emundavit, XXVI, 505, 506. Antiochus Judæos ad idololatriam compellit, volentes peccat, et in templo Jovis Olympi simulacrum ponit, XXVII, 505, 506. Adrianus Antinorum in Ægypto mortuorum in deos refert, XXVII, 617, 618.

HILARIUS (S.). — Idololatriarum inanis timor, II,

532. Idololatras pretiis metallorum, diis quos sibi fecerunt, honorem quaerunt, IX, 766. Vaca in Samaria adorata, IX, 387, 465. Ariani Christum non ut Deum verum adorant et colunt, IX, 141. Arguuntur et cultores creaturae, IX, 256. Ariani non episcopi Christi sed Antichristi, IX, 609.

HINCMARUS. — Idololatria haerescos mater, CXXV, 479. Magica artes ab angelis malis, CXXV, 718. Arioli circa aras idolorum nefarias preces emittunt et funesta sacrificia offerunt, CXXV, 718. Magi sive malefici, elementa conculcunt ac sine veneno, violentia tantum carminis homines interimunt, CXXV, 718. Sortilegi qui divinant per sortes sanctorum, CXXV, 718. Varia genera a Jann magiarum, CXXV, 718, 719.

UUGO, Flaviaceus. — Simon Magnus tanquam Deus a Nerone cultus, solus repugnans veritati, obit deiectus in profundo putei abyssi, CLIV, 25, 26. Domitianus Pantheon dedicat ad comprobandum erga deos suam sacrilegam devotionem, CLIV, 28. Domitianus se et deum et dominum appellari jubet, CLIV, 28, 43.

ISIDORUS (S.), Hispanus. — Cultus Arianus Deo otiosus probatur per miraculum a S. Isidoro patratum, LXXXII, 45. De haeresibus Christianorum, LXXXII, 298. Ophites colunt serpentem, LXXXII, 299. Adamiani nudi orant et nudi inter se mares et feminas conveniunt, LXXXII, 299. Cainani Cain adorant, LXXXII, 299. Angelici angelos colunt, LXXXII, 299. Marcionitas, alterum bonum, alterum malum deum adorant, LXXXII, 300. Ariotyritae panem et caseum offerunt, dicentes a primis hominibus oblationem a fructibus terrae et a fructibus ovium Deo fuisse oblatam, LXXXII, 300. Aquarii aquam solam offerunt in calice sacramenti, LXXXII, 300. Hermogeniani materiam Deo coeternam tanquam deam colunt, LXXXII, 300. Manichaei duas substantias bonas et malas, scilicet duos deos adorabant, LXXXII, 300. Poetae et vates variis ornamentis in sermone cultum deorum suorum ditaverunt, LXXXII, 308. Poetae theologi de diis carmina faciebant, LXXXII, 309. Sibyllae in carminibus locutae sunt de cultu Dei et Christi venturi, LXXXII, 310. Sacrificium quod Arcades deo suo Lycaeo immolabant, ex quo quicumque numerent in bestiarum formas convertentur, LXXXII, 311. Magi sanguine utuntur et victimis et saepe contingunt corpora mortuorum, LXXXII, 312. Arioli circa aras idolorum nefarias preces emittunt et funesta sacrificia offerunt, LXXXII, 312. Aruspices exta pecudum inspicunt, LXXXII, 312. Augures volatus et voces avium intendunt, LXXXII, 312, 313. Pagani in pagis lucos idolaque statuerunt hincque nomen sortiti sunt, LXXXII, 314. Apostatae sunt Christiani qui ad idolorum cultum et sacrificiorum contaminationes convertuntur, LXXXII, 314. De diis gentium et deorum cultu variis in locis, LXXXII, 314. Cereops primus omnium Jovem appellavit, simulacra repetiit, aras statuit, victimas immolavit, LXXXII, 315. Qui Jannum quadrifrontem fingunt monstrum, non deum faciunt, LXXXII, 318. Beelphegor interpretatur simulacrum ignominiae, quod idem est ac Baal super montem Phegor, quem Latini Priapum vocant, deum hortorum et quem hortis Graeci sacraverunt et coeuerunt propter ferunditatem ipsius in generando, LXXXII, 316, 317. Apis fuit apud Aegyptios taurus Serapi consecratus et ab eo ita cognominatus quem Aegyptus instar numinis colebat eo quod de futuris daret signa manifesta, LXXXII, 322. Penates gentiles dicebant omnes deos quos domi coeabant, LXXXII, 325. Manes dicunt deos mortuorum, et colunt ut mites sint, LXXXII, 325. De idolorum cultoribus, LXXXIV, 537. De Arianis a catholicis non baptizandis, LXXXIV, 631. De apostatis ab Ecclesia separandis, LXXXII, 632.

ISIDORUS MERCATOR. — Coemeteria haereticorum vel basilicas non debent ingredi catholici, CXXX, 285. Non debent catholici cum haereticis matrimonia contrahere, CXXX, 285. Catholici non debent sabbatizare, CXXX, 285. Catholici non debent cum haereticis aut schismaticis orare, CXXX, 286. Non licet catholicis cum paganis festa celebrare, CXXX, 286. Ariani catholicos opprimunt, CXXX, 630. Sacerdotes sacrilegi paganorum volebant infantes mactari et ex eorum sanguine fontem repleri ut in eo lepram suam Constantinus purgaret, CXXX, 246. Cultores idolorum inquirendi ac quasi sacrilegi puniendi, CXXX, 560. Gentilium ritus Christiani non debent observare, CXXX, 586. Kalendarum Januariarum superstitio apud Gallos, CXXX, 1176.

JOANNES, Sarisberiensis. — Qui sint Magi, et unde dicantur, CXCIX, 407. De speciebus magiae, CXCIX, 407. Qui sicut incantatores, arioli, sortilegi, augures, CXCIX, 407. De aruspicebus, chiromanticis et pythoneis, CXCIX, 461. Immolavit Israel, apostata a salutaris suos filios et filias daemonis, CXCIX, 725, 726. Epicurus casum pro

deo colit, CXCIX, 977. Timor Dei contemptum mundi facit et deificat homines, CXCIX, 980. Aristoteles dictus filius Apollinis, CXCIX, 983. Socrates animum hominis deum putat, CXCIX, 982.

LACTANTIUS. — Aegyptii primi astra contemplari coeperunt et adorare, VI, 328. De cultu animalium apud eosdem Aegyptios, VI, 620, 786. Solem colebant Aegyptii sub Jovis nomine, VI, 621. Apollonius Thyaneus ab Ephesiis cultus, VI, 539. Nondum deorum cultibus institutus, Deus verus colebatur, scilicet Saturno regnante, VI, 565. Exemplo Jovis prope nodum parricidae populus depravatus desinit Deum verum colere, VI, 566. Quando cepit populus, sive metu sive sponte sua, regem pro deo habere, tunc violavit pietatem, justitia et omnes virtutes terras deseruerunt, VI, 556. Jupiter persecutus justitiam sustulit eam, et sublato Dei cultu fractum est vinculum foederis societatis humanae, VI, 567. Favor et Palor a Romanis coli coeperunt ut deae, VI, 220. Injustus et impius deorum cultus induxit mala universa, quibus humanum genus seipsum invicem conficit, VI, 575. Enumeratio scelerum quae fiunt ab iis qui deos colunt, VI, 575. Non possunt esse boni et justii cultores deorum, VI, 580, 583. Astra non sunt colenda, VI, 277. Athei qui fuerint, VI, 120. De cultu Apis et accipitris apud Aegyptios, VI, 786, 787. Orpheus sacra Liberi in Graeciam induxit, VI, 247. Orphica et orgia sacra Bacchi eorum dicta, VI, 247. Julius Caesar primus Caesarum inter deos relatus est, VI, 195, 197. Caves culti ab Aegyptiis, VI, 621. De cultu aquilae apud Aegyptios, VI, 787. Idololatria a Graecis orta, VI, 196. De nequitia Graecorum in consecrandis simulacris Cupidinis et amoris, VI, 221. Juba inter deos a Mauris relatus et ab eis cultus, VI, 191. Laurentina nutrix Romuli a Romanis tanquam Dea culta, VI, 216, 217. Falsa religio quae est in cultibus deorum, VI, 1018. Arabes lapidem pro deo coluerunt, VII, 494. Aurelianus imperator domini et dei titulum usurpavit, VII, 397. Aurelianus solem magna reverentia prosequabatur, VII, 506. Arae insidiosae posita a paganis in multis locis, VII, 408.

LANFRANCUS. — Israelitae non omnes sub cultura Dei; quidam transierunt in ritus gentium et cultum idolorum, CL, 135, 136. Judaeorum et gentilium altercatio, CL, 105, 104. Gentilis quomodo excusatur vel recusat apud Deum propter idololatriam, CL, 103, 104.

LEO MAGNUS (S.) papa. — Ritus quibus Manichaei utebantur in cruentis sacrificiis, LV, 974, 805. Priscillianae haeresis catholicos ritus abolevit, LV, 1035. De Persarum supplicationibus cultu superstitioso celebratis, LV, 840. De mysteriis nefandis Mitrae apud Persas, LV, 841. Persarum sacrificia panis et aqua, LV, 841. Manichaei in abominandis sacris daemones invocare solebant, LV, 794. Cum haereticis nec orandum nec psallendum, LVI, 887. Haereticorum falsi martyres non sunt colendi LVI, 718. Lex contra Manichaeos, LVI, 685.

NICETAS (S.) — Belenus, celebre numen apud Aquileiam adhuc cultum saeculo sexto, LII, 1006. Nestorianus cultus deficiebat tempore S. Nicetae, LII, 931. In Ravenne pagani veterem idolorum cultum sequebantur, LII, 1003.

OPTATUS (S.). — De falso et hypocrita cultu Donatistarum qui a iuria catholicorum radent, fragrant, innu-meraque alia sacrilegia committunt, XI, 1003. Nova turbae per Donatistas excitatae, XI, 848.

OROSIUS. — Fallacia et malitia sacerdotum Aegyptiorum ad tollendum cultum Dei veri in gratiam cultus idolorum, m. XXXI, 807.

PAULINUS (S.), Nolans. — Constantinus et alii pii imperatores leges contra paganos saevierunt, LXI, 527. Cecidit Bel et omnes daemones qui colebantur in templis tanquam numina, LXI, 527. Ielphicus daemon, Christo nato, obmutuit, LXI, 526. S. Joannes Diana silentium imposuit, LXI, 517. Deus venter, qui et Dagon, apud Philistaeos cultus, LXI, 525. Fatum et Fortunam, cui philosophi nonnulli rerum quarundam humanarum gubernationem tribuebant, nihil esse ostendit Paulinus, LXI, 248. Idola eriguntur ab Adriano imperatore nativitatibus et passionibus Christi, LXI, 526, 521. Idololatriae causa Dei neglectus, LXI, 527, 524. Idololatriae intemperantia, LXI, 525. Tum in Isiacis, tum in orgiis nefandi ritus vigeant, LXI, 525.

PETRUS COMESTOR. — De serpente aeneo contra ignis serpentes et de cultu superstitioso quem populus ei exhibebat, CXVIII, 1234. Balaam Domini prophetam se mentiebatur, licet in sacrificando consuleret daemones, CXCIII, 1237. De Balaamo CXCIII, 1238, 1239. Israelitae sacrificaverunt cum filiabus Madian et comederunt idololatria et adoraverunt deos, praesertim idolum Beelphegor quem Graecia Priapum dixit, CXCIII, 1239. Auctoritas hujus idololatriae et omnes initiati Beelphegor suspensi

sunt in patibulo per Moysen, iubente Domino, CXCIII, 1259. De Moysa a Deo sepulto in loco incognito, ne illum tanquam deum colerent Hebræi, CXCIII, 1260. De penitentia filiorum Israel propter idololatriam, CXCIII, 1283. De idolo Belis et dracone, CXCIII, 1168.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.). — Stulti creaturas ipsas deos existimant, LII, 450. Gentiles solem, lunam, stellas, aurum, lapides, ligna deos sibi fecerunt, LII, 450. Astrologi tot deis serviunt in celo, quot sideribus, LII, 612, 613. Gentilis populus deorum populus et deorum monstris obsequens, nescius rationis, ad Dei, qui unus et verus est, non pervenit servitutem, LII, 502.

PHILASTRIUS (S.). — De Sethianis colentibus Abel et Seth, XII, 1116. Cultus abominabilis Chaldeorum et Sidoriorum, XII, 1128. Abraham idola frangens justificatus est, XII, 1128. Gedeon idola frangens etiam meruit maximam virtutem, XII, 1128. De colentibus museam in civitate Accaron, XII, 1123. In Africa Fortunam colentes colunt incolæ, XII, 1127. De colentibus Baal, XII, 1127, 1133. De quibusdam Christianis Bacchantibus ut pagani, XII, 1187. Manichæi dæmonia colentes, elementa adorantes ut pagani et nefandæ turpitudini servientes, XII, 1176. Ophitæ, sive serpentinæ colubrum venerantur, XII, 1114. Deos duos, unum bonum et unum malum asserunt Manichæi, XII, 1173. Epicurea dementia, XII, 1119. De colentibus Fortunam, XII, 1126. Idolorum cultores, XII, 1128. Pagana impietas perniciose, XII, 1127. Judæi Asiar et Astaroth virorum feminarumque simulacra colebant, XII, 1137. Sanguis infantium in mysteriis Montanistarum, XII, 1166. Serpentes enei cultores, XII, 1131. De solem adorantibus, XII, 1169. De cultoribus soricum, XII, 1124.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Apotheosis ethnicorum, LIX, 968. Calvi sacerdotes Isidis, LIX, 172. Phœbi furores alique deorum deorumque ridenda solemnia, LIX, 172. Calumnias quæ accidebant Christianis ab ethnicis objiciebantur, quod colerent Christum et deos spernerent, LIX, 233, 234. Cultus deorum, LX, 23. Saturnia sacra cædibus infantum fumantia, aræque vagitibus resonantes, LX, 202. Roma dea dicta a quibus culta, LX, 156. Romana nobilitas idolorum cultui addicta usque ad Theodosii Imperium, LX, 323. Idololatria Romæ extincta, nonnulli nobilibus diu paganisimam retinuerunt, LX, 170. Romani deos omnes colebant, et cur nihilominus Christianos vexabant, LX, 133. Origo deorum in Italia, LX, 122. Victimæ humanæ, LX, 232.

RABANUS MAURUS. — Aaron in idololatriam labitur, CVIII, 211. Cur Aaron idololatriæ auctor non simul cum populo puniatur, CVIII, 228. Gentium et idololatriarum societas graviter Israelitis inhibetur, CVIII, 236, 237. Idololatriæ pompa et vestes, CVIII, 1151. Israelitis capiuntur ab hostibus suis, venduntur, ubique eos ultio divina sequitur ob idololatriam, CVIII, 1123. Mortuo Gedeone, Judæi Baal colunt, CVIII, 1177, 1179. Ægyptiis ob idololatriam digna passis, Hebræi escam a Deo acceperunt, CIX, 745. Idolum abominandum Antiochus construxit, CIX, 1138. Antiochus Liberti patris festum quam ob rem celebrari jussit, CIX, 1125. Antiochus Eleazarum proVectæ ætatis porcinam carnem comedere cogit, CIX, 1125. Baalim idolum a Judæis cultum, CIX, 33. Gentiles plus argentum et ornatum in suis idolis expectabant quam divinitatem venerabantur, CIX, 733. Gentiles non tantum aurum sed et vasa fictilia coluerunt, CIX, 743. Idola varia ab ethnicis observata, CIX, 751, 740. Idola fientium cur dicta, CIX, 83, 343. Idololatria Amasiæ regis, CIX, 508. Jebu ad occidendos sacerdotes Baal mittitur, CIX, 234, 498. Israelitarum idololatria, CIX, 1121. Joas a principibus Juda deus adoratus est, et ideo Dei offensam incurrit, CIX, 508. Josias, pietate inclytus varia superstitionis gentium simulacra destruxit et idololatriam abrogavit, CIX, 268, 267. Nabuchodonosor rex præceperat ut omnes dii exterminarentur, ut ipse solus diceretur deus, CIX, 604. Ozias sacrificatorum contra legem Moysis, lepra percussit, CIX, 216. Pagani cum hæreticis quomodo justitiæ obviunt, CIX, 835. Gentilium varia genera et ritus, CIX, 740. Multitudine rituum gentilium non placat Deus, CIX, 1010. Ægyptiorum idololatria quanta, CIX, 816. Auguria per volatum avium, CXI, 212. Dathan et Abiron cum sociis hæreticorum typus sunt, CXI, 53. Idolorum utilitas, CXI, 877. Pagani unde et qui appellati, CXI, 426. Sibyllarum enumeratio et origo, CXI, 420. Signa coelestia venerari prohibentur, CXI, 877. Victimæ impiorum Deo ingratiæ. Cur victimas gentilitas superstitiosa ad capita fontium et lucos immolaverit, CXI, 864. Israelitis quæ idola coluere, CXII, 1141.

ROBERTUS PULLIUS. — De electis et ministris Antichristi, CLXXXVI, 981. Idololatriæ cecitas circa pluralitatem deorum, CLXXXVI, 673.

RODULFUS GLABER. — De paganorum plagis, CXLII, 623. De Leutardo insaniente hæretico, CXLII, 643. De hæresi apud Aurelianos reperta, CXLII, 639. De hæresi in Italia inventa, CXLII, 671. De præliis Saracenum adversus Christianos in Africæ partibus, CXLII, 682.

RUFINUS. — Ægyptus idolorum officina, XLI, 413. Publica insania Juliani erga cultum idolorum, XLI, 501. Studia auctorum gentilium Christianos adire prohibens Julianus, ludos litterarum filiis solis qui deos deaque venerantur patere decernit, XXI, 501, 502. Magi, philosophi, aruspici, augures allegant Albanasium esse obseculum suis artibus, XLI, 502. Veneris simulacrum in loco crucis collocatum, ut si quis Christianorum in loco Christum adorare voluisset, Venerem videretur adorare, XXI, 476.

RUPERTUS, Tuitiens. — Aurum est deus Judæorum, CLXVIII, 565. Baal idolum adduxit Jesabel ex Sidone, et ilud coluit Israel, CLXVIII, 126, 127. B. alium vocatur quæcunque idola, CLXVIII, 43, 44. Beelphegor idem ac cum Priapo deo Romanorum, CLXVIII, 145. Galgæ locus erat idolorum, CLXVIII, 78. Judæi in Ægypto idola coluerunt, CLXVIII, 21. Alexander Magnus arari voluit ut filius Jovis Ammonis, CLXIX, 108.

SALVIANUS (S.). — Aaron vitulum fecit, ob cuius tantum Deus percussit Hebræos, LIII, 44. Filii Amœ offerentes Domino ignem alienum igne celesti sunt consumpti, LIII, 45, 46. Epicureorum impia opinio de Deo, LIII, 30, 31. Idolum Afrorum, LIII, 154. Dii rei idola quæ in ludis variis publicis colebantur, LIII, 113, 114. Neptunus colebatur in circis, Minerva in gymnasiis, Venus in theatris, Mars in arenis, Mercurius in paucis, LIII, 120.

SICARDUS, Cremonens. — Domitianus jussit se tanquam deum adorari et statuas aureas et argenteas in Capitolio sibi erigi, CXLIII, 458. Plinius procurator eundem provinciam nihil mali in Christianis reperire scripsit Trajano præter obtinentionem non s. culticam, CXLIII, 459. De pravitate hæreticæ Waldensium, CXLIII, 534, 535.

SIDONIUS. — Veneris pompa, LVIII, 523. Hecatonbeon, LVIII, 699, 700. Persarum dii aqua et ignis, LVIII, 644, 645.

TERTULLIANUS. — Festa Caesarum cura Christianis non culta, I, 452. Colit humanus error omnia præter ipsum omnium conditorem, I, 666. Supra innumeros deos alium sublimiorem ethnicis Constituebant, I, 332. De cultu deorum erravit antiquitas, I, 306. Tot ac tanti dii ab omnibus coli non poterant, I, 573, 645. Gentiles quos timebant deos destruebant, quos vindicabant illedebant; timebant deos minus quam imperatores, I, 341, 363, 457. Dii injurias suas potius ulcisci quam adulationes debebant remunerare, I, 431. Falsum est ob deorum cultum fundatum aut propagatum fuisse imperium Romanum, I, 422. Patriam suam dii Romanis vastandam dederunt, I, 424. Deos contempserunt Judæi, I, 432. Ethnicis in publicis calamitatibus agebant quædam publice penitentium opera, quibus deos flectere conabantur, et quæ, I, 487. Ethnicis quotiæque pasti, statimque præstiti balneis, cauponis, lupanariis aquilina Jori immolabant, I, 487. Astrologi, augures, aruspices, magi, I, 639. Quam mendaciter ethnicis vota et sacrificia faciebant, pro salute imperatoris, cum per eorum genios jurabant ac celebrabant solemnia, I, 458, 700. Ethnicis suos illos exponebant aut trucidabant, I, 313. Ethnicis deum Christianorum in tempore tribulationis invocaverunt, I, 707. Deos commentis sunt quos colerent, I, 486. Eos spernebant, I, 699. Ethnicis erant erga deos suos impij, sacrilegi et irreligiosi, et quomodo, I, 344. Ethnicis licebat quem vellent deum colere, I, 344, 417. Ethnicis diem Saturni otio et victui destinaverant, I, 371. Fecit Jovi Romulus institui ludos, I, 637. Galli Mercurio immolabant, I, 316. De Cybelis cultu, I, 415. Imperatoribus suis et mortuis et viventibus eundem ac dii honorem detulerunt ethnicis, I, 347. Illos deos vocabant, I, 483. Ethnicis per genium imperatorum jurabant, I, 441. Saturno immolati infantes usque ad Tiberi præconulatum, I, 314. Quomodo fiebat initiatio ad cultum crucislibet deorum vel deorum, I, 309, 313. Januaria festa, I, 581. Isthmia sacra Neptuni instituta, I, 614. Liberi mysteriis in publico discubebant ethnicis, I, 492. Liber pater, sive Bacchus factus deus ob vini inventiorem, I, 354. Lignum rude quidam gentiles coluerunt, I, 388. Oracula quomodo apud ethnicos edebantur, I, 413. Oracula fiebant demonum præstigiis, I, 408. Persæ deum esse credebant et illum adorabant, I, 368. Romani in ludis publicis humano sanguine prolebant Jori Latini, I, 136, 317. Samothracia mysteria declarare nefas erat, I, 309. Ethnicis Saturno mactabantur infantes in Africa

ut eum placarent, et quando, I, 595. Scythas fœdus, nastro sanguine, inibant et carnes hominum defunctorum comedeabant, I, 331. Sacerdotes bovis dei Ægyptiorum continentiam servabant, II, 928. Februaria Kaiendæ pro defunctis celebrata apud ethnicos, II, 494. Derelicto Deo, Judæi idolis servierunt, II, 598. De cultu a. persticioso Serapidis, III, 255, 628. De Ildis sacris et mysteriis, III, 631. De Eleusinis mysteriis, III, 635. De Lupercis, III, 638. Simulacrum cujuslibet dei variis cæremoniis consecrabatur, et ita deus fiebat, III, 626. Quanta amentia ethnici colebant et adorabant sæpe sæpius scelatorum hominum aut plane fictitiorum deorum imagines et simulacra tanquam veros deos, III, 626.

URBANUS II, papa. — Schismatici furentes in catholicos sæviunt et aliquot episcopos interimunt, CLI, 50. Novam in Germania religionis genus, CLI, 87. De sacris, sortilegiis, etc., CLI, 1178. De gentiliis superstitionibus abolendis, CLI, 1178.

YALAFRIDUS Strabus. — Ægyptii abominantur oves

et eas adorant propter Jovem Ammonem qui cum capite arietino pingitur, CXIII, 209. Ægyptii bovem colunt, qui consecratus est Api, sicut vacca Isidi, CXIII, 209. Apis erat maximum numen Ægyptiorum, qui semel in anno, certo tempore, apparebat eorum sacerdotibus, CXIII, 209. Sacerdotes Apis cum hymnis et laudibus eum prosequentes quasi lympatici prophetabant, CXIII, 209.

WICBODUS. — Manichæi solem colunt et cum eo omnia animalia etiam minima, quæ habent ut particulas solis, XCVI, 1111. Cultus philosophicus gentium admittit transmigrationem animarum pecorum in homines, aut hominum in pecora, XCVI, 1141, 1142. Cultus Manichæus vult animam herbæ vel vermiculi esse propriam Dei substantiam, XCVI, 1142.

ZENO (S.). De Cybelis sacerdotibus, XI, 545, 546. De sacrificiis gentium, XI, 363. De cultu gentium, XI, 451. Impudicitia dea in idolis, XI, 293. Impudicitia deos gentium genuit, XI, 294, 295.

CIX.

INDEX DE CULTU SANCTORUM.

ET DE VENERATIONE SANCTARUM RELIQUIARUM AC IMAGINUM, JUXTA CHRONOLOGICAM SS. PATRUM ECCLESIAE OCCIDENTALIS TRADITIONEM CONCINNATUS.

MONITUM.

Cum nostris temporibus non desunt Ecclesiae catholicae hostes, hæretici scilicet et pseudophilosophi, qui, proh pudor! Vigilantium et alios errorum veterum fautores indigne sequentes, nunc etiam honores ad Sanctorum exercitum delatos verbis et contemptu polluere satagunt; hæc universæ et constantis traditionis nostræ series, quam hic oculis subjicimus, abundanter demonstrabit et invictissime stabilire potest fidei catholicae perseverantem doctrinam de invocatione et cultu sanctorum, necnon de veneratione sanctarum Reliquiarum et Imaginum. A primis enim Ecclesiae sæculis ad nostram ætatem eadem fuit, in hac materia, credenti ratio; eadem venerationis et honorum consuetudo, vel iidem ritus erga religionis herosas; ita ut, quos gloria æterna consociat in cœlis, festivitatum et laudum annua iteratio concelberet in terris. Inspice, benigne lector, et vocem, non tantum fidei catholicae, verum etiam sanæ rationis et conscientiae ausculta, ac pro certissimo habebis nullum superesse effugium, quo se quarumcunque hæreseon sectatores tueantur. Indicem hunc in tres dividimus partes, in quarum prima de invocatione et cultu sanctorum; in secunda de cultu et veneratione sanctarum Reliquiarum; in tertia de veneratione Imaginum disserimus.

PARS PRIMA. — De invocatione et cultu sanctorum.

SECTIO I. — Testimonia de cultu et invocatione sanctorum.

TERTULLIANUS. — In libro de Spectaculis, I, 646. — In libro de Pudicitia, II, 991, 992.

SS. CYPRIANUS. — Sancti de nostra salute sunt solliciti, IV, 96. — Rogat Cornelium ut pro se invicem orent, et uter prior divina dignatione præcesserit, pro fratribus apud Deum precetur, *ibid.* Orat virgines, ut pro se precentur cum coronari cœperint, 99.

S. HILARIUS PICTAV. — Sancti nobis consulunt, IX, 682. — Sanctorum meritis quando juvandi sumus, quando non juvandi, 1061, 1062.

LIBERIUS PAPA. — Orationibus sanctorum sublevari rogat, X, 687.

S. AMBROSIIUS MEDIOLAN. — Habes sanctos proximos, qui pro te supplicant, XVI, 230. — Obsecrandi sunt angeli et martyres, qui possunt pro peccatis rogare nostris, 251. — Ama propinquitatem Petri, affinitatem Andreae, ut pro te rogent, et recedant cupiditates tuæ, *ibid.* — Quamvis sancti de suo merito securi sint, tamen quia futura est adhuc redemptio totius corporis Ecclesiae, compatiuntur, 1079. — Dogma de invocatione sanctorum Ambrosio visum est orthodoxum, 253, 254. — Qui ministrant sanctis, debitores sibi faciunt sanctos, XVII, 159. — B. Mariae suffragia, apostolorum intercessionem, martyrum preces, confessorum orationes deposcit, 762

S. HIERONYMUS. — Orationes sanctorum nobis prosunt, XIII, 344, 345.

S. AUGUSTINUS HIPPO. — Sancti honorandi et non colendi, XXXVIII, 1249. — Sanctorum angelorum in nos dilectio est ea, ut nos non sui, sed unus veri Dei velint esse cultores, XLI, 281. — Quanto dignius honorantur martyres, qui ideo multa mira obtinent, ut verus Deus colatur, 773. — Cultus propagatio ad sanctorum merita et celebritatem cognoscendam quantum conferat, 149. — Sanctorum orationibus adjuvamus, XLII, 602. — Sanctorum cultus tenendus, *ibid.*

S. PROSPER AQUITAN. — A Deo sanctorum honor, et ipse eos exaltat, LI, 423.

S. PERNUS CHYRAC. — Sancti martyres morbos sanant peccatorum, LII, 508. — Festa sanctorum celebrantur oratione ferventi et imitatione, 567. — Sancti mortui assistant suo gregi, 554. — Virtutes sanctorum in festis eorum sobrie referendæ, 533.

S. NICETAS. — Omnes sancti antiquitus non obtinebant post mortem sanctitatis cultum, exceptis martyrii gloria coronatis, LII, 1069. — Quænam fuerit antiquitus ratio colendi sanctos, 1076. — Sanctorum merita et orationes pro nobis a S. Niceta asseruntur, et sanctorum ideam S. Nicetas invocationem docet, 1085.

S. SALVIANUS. — Sancti honorandi sunt et colendi, LIII, 192. — Sanctis cum suis Deus communem sibi honorem et contumeliam facit, 155. — Sancti nimis honorificati a Deo, 192.

S. LEO MAGNUS. — Martyres præ cæteris venerantur

in ecclesiis, quas documentis exerebant, LIV, 501. — Sanctorum intercessio utilis est; eorum ambienda sunt suffragia, 252, 253. — In sanctis Deus constituit nobis presidium et exemplum, 457. — In sanctis Deus honoratur, 385.

S. MAXIMUS TAURIN. — Sanctorum preces plus valent quam arma hominum, LVII, 466. — Qui honorat sanctos Deum honorat, et qui spernit sanctos Deum spernit, 674, 675. — Præcipuo honore martyres colendi sunt, 674. — Memoriae martyrum in Ecclesia sunt celebrandæ, *ibid.*

S. GREGORIUS TURON. — Mentionem agit de adoratione, vel potius veneratione sanctorum confessorum et martyrum, LXXI, 562. — Sanctorum virtus, patrocinia, encomia, passio lecta in ecclesiis, 781, 799. — Sancti debent invocari, 800. — Eorum intercessio potens, 591, 992 *et seqq.*

LITURGIA GALLICANA. — Sanctorum festa antiquitus in Gallia recepta, LXII, 163-171.

S. PAULINUS NOLAN. — Festi dies in honorem sanctorum antiquitus instituti, LXI, 577, 578. — Sancti sunt invocandi ut pro nobis orent, 462-464, 687 *et seq.* — Eos pro peccatoribus exorare variis exemplis ostenditur, 645, 646. — Illos qualiter S. Paulinus coluerit, 334, 335.

EUOPEIUS ABB. — Sancti, ut quisque salvus sit, orent, LXII, 798, 799. — Sanctorum suffragium implorandum, *ibid.*

S. GREGORIUS MAGNUS. — Utrum sancti cuncta quæ possunt impetrent, LXXVII, 311, 312. — Orationes sanctorum nunquam sine fructu, 102. — Sancti querantur intercessores, 391, 392.

VITÆ PATRUM. — Sancti semper magni habitus, LXXIV, 61. — Sanctis se commendare antiquorum Patrum mos erat, 244, 359.

LITURGIA MEXARABICA. — Festivitates sanctorum ante annum 170 æræ christianæ celebrabantur, LXXV, 611. — Eo etiam apostolico, *ibid.*

CRISOSTOMUS AFRIC. — Decreta de martyrum commemoratione, LXXXVIII, 887. — Eorum memoriæ non contemnendæ, 890. — Eorum passionibus in eorum natalibus lectæ, *ibid.*

VEN. BEDA. — Martyres beatos facit Deus, ut pro nobis interveniant, XCIV, 557.

S. AGOBARDUS. — Martyres diligendi sunt et venerandi tanquam discipuli Domini, CIV, 214. — Sancti Dei multa præstare possunt, 155. — Ob hoc exauditi a Deo sunt in precibus suis, 161. — Sancti honorandi sunt propter imitationem, non autem adorandi propter religionem, 220.

RABANUS MAURUS. — Sancti Patres orationibus nos juvant et exemplis confirmant, CVIII, 1164.

S. PASCHASIUS RADBERTUS. — Sancti pie venerantibus se quam plurima conerant, CXX, 1490, 1491.

RATHERIUS EPISC. — Sanctorum merita nos adjuvant, CXXXVI, 734. — Eorum invocatio in auxilium et defensionem, 235, 162, 598. — Eorum intercessio efficax, 438, 439.

S. PETRUS DAMIAN. — Martyres et sancti quid conferant locis in quibus passi sunt, CXLIV, 590, 591, 880. — Sancti advocati nostri apud Christum iudicem, 815. — Sanctorum invocatio unde probatur, 865. — Sanctorum patrocinia magni faciendæ, 590, 591. — Bona suffragiorum et intraculis B. Mariæ Virginis, CXLV, 586-588.

HUGO DE S. MARIA. — Beneficia sanitarum S. Sacerdotem invocantibus impensa; malevoli puniti, CLXIII, 998.

GUBERTUS ABB. — Ecclesiæ prælatorum est, ut debite populus sanctorum cultui incumbat invigilare, CLVI, 615.

GOFFRIDUS VINDOCIN. — Sanctorum invocatio commendatur, CLVII, 43, 247, 273, 276.

S. ANSELMUS CANTUAR. — Ejus orationes ad quosdam sanctos et præsertim ad B. Virginem Mariam, CLVIII, 912. — Oratio prælati ad quemcumque sanctum ecclesiæ suæ patronum, 1012. — Capellæ in honore martyrum constructæ, CLIX, 912. — Per merita martyrum pelluntur languores et periciuntur sanitates, 334. — Misericordiam divinam invocant per meritum martyris et orationem fidelium, *ibid.*

ROBERTUS ABB. — Sanctorum devotio nunquam irrita est, CLXX, 341.

S. BERNARDUS ABB. — Cur martyribus Veteris Testamenti dies festos non decernat Ecclesia, (LXXXII, 251, 252. — Sancti non obliviscuntur nostri, CLXXXIII, 775. — Eis inspirat Deus ut de nobis cogitent, 780. — In cælis quid nobis præsent sancti, 188, 489. — Nobis compatiuntur et sunt pro nobis solliciti, 374, 375. — Protegunt nos meritis, informant exemplis, confirmant miraculis, 483. — Eorum suffragia desideranda et speranda quatuor de causis, 480. — Sanctorum intercessio efficax, 518. — Etiam pro defunctis, 1098. — Sanctorum honorem et amorem non excludit debitus soli Deo honor vel amor, 255, 256. — Eorum laus exigit imitationem, 495, 496.

— Sanctorum solemnitates et recordatio triplex in nobis excitant desiderium, 478.

ROBERTUS PULLUS. — S. Michael animas et preces sanctorum offert Deo, CLXXXVI, 881. — Omnes angelii pro hominibus Deo servant, 885.

PHILIPPUS DE HARVENG. — Sanctorum orationes et suffragia quantum prosunt, CCII, 579. — Sancti sunt honorandi, 575.

ERMENGAUDUS. — De invocatione sanctorum, CCIV, 1267 *et seq.*

ALANUS DE INSULIS. — Sancti orant pro vivis, CCX, 574, 375. — Sanctorum orationes unde efficaciam suam habent, *ibid.* — Sanctorum orationes imploranda, *ibid.*

ADAMUS PENSENÆ ABB. — Cultor B. Mariæ a morte liber, CCXI, 763, 764. — Invocatio ad B. Mariam virginem, 746. — B. Mariæ remedium nostrum; reus cui tuus immuni; spes desperatorum, 759, 759. — Patrocinium B. Virginis Mariæ quam tutum, 750. — B. Virgo Maria subsidium in tribulatione, subventio in oppressione, 751.

SECTIO II. — *Paranetica de invocatione et cultu sanctorum.*

S. AMBROSIIUS MEDIOLAN. — Sermones de S. Agnete, XVII, 701. — De SS. Nazario et Celso, 715. — De S. Joanne Baptista, 706. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 712. — De S. Eusebio Vercellensi, 719. — De S. Cypriano, 722. — In nata i SS. Martyrum, 727.

S. AUGUSTINUS HIPRON. — Sermones in natali martyrum Fructuosi, Angurii et Eulogii, XXXVIII, 1247. — De S. Vincentio, 1252. — De SS. Perpetua et Felicitate, 1280. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 1367. — De S. Stephano, 1423. — De S. Cypriano, 1423. — De S. Laurentio, 2123. — In festis et in honorem B. Mariæ Virginis, 229.

S. LEO MAGNUS. — Sermones de S. Vincentio, LIV, 501. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 511, et plurimi alii de sanctis.

S. PETRUS CHRYSOL. — Sermones de S. Magdalenâ, III, 490. — De S. Joanne Baptista, 549. — De S. Apollinar, 552. — De S. Cypriano, 555. — De S. Laurentio, 565. — De S. Andrea apostolo, 563. — De S. Stephano, 608. — De S. Felicitate, 534.

S. MAXIMUS TAURIN. — Homiliæ de S. Stephano et cæteris, LVII, 379-429. — De S. Agnete et pluribus aliis, 641-913.

VEN. BEDA. — Homiliæ in honorem B. Mariæ et quorundam sanctorum et martyrum, CXLV, 415-498.

PALLUS DIACONUS. — Homiliæ de sanctis, XCV, 1457-1559.

S. HILDEBRANDUS. — Sermones de B. Maria Virgine, XCIV, 259-285.

SMARAGDUS ABB. — Collectiones in sanctos, CII, 577, 526.

B. LUPUS FERRARIENS. — Homiliæ in solemnitate S. Gervasii, CXX, 695 *et seqq.*

HINCMAUS. — Encomia S. Remigii, CXIV, 1129.

S. AUTPENTUS ABB. — Sermo de S. Mattheo, CXXIV, 1023.

S. RADBODUS TRAJECT. — Sermones de S. Swithe, CXXXII, 548. — De S. virgine Amelberga, 550. — De S. Leobwino, 551.

OBILLO MONAC. — Sermones de plurimis sanctis, CXXII, 109 *et seqq.*

S. LEO ATINENS. — Sermones de B. Maria, CXLII, 1125, 1427.

S. PATRUS DAMIAN. — Sermones de quibusdam sanctis, CXLIV, 517; CXLV, 1060 *et seqq.*

RADULPHUS ARDERS. — Homiliæ in epistolas et evangelia sanctorum per annum, CLV, 1502-1621.

GOFFRIDUS VINDOCIN. — Sermones de B. Maria Virgine, CLVI, 262. — De S. Maria Magdalenâ, 270. — De S. Benedicto, 276.

S. HILDEBRANDUS TURON. — Sermones de sanctis et de B. Maria Virgine, CLXXI, 603-750. — Sermo in vitam S. Florentini, 1577.

S. BERNARDUS ABB. — De obitu et patrocinio S. Melchioris, CLXXXII, 579. — Sermones de B. Maria et de sanctis, CLXXXII, CLXXXIII, *passim*. — Sermones de S. Andrea, CLXXXIII, 505. — De S. Martino episc., 483. — De SS. Petro et Paulo apostolis, 406.

S. AMEDEUS LAUSAN. — Sermo de B. Maria, CLXXXVIII, 1503-1512.

UDO, ABB. MORISUND. — Sermones de quibusdam sanctis, CLXXXVIII, 1633, 1635.

PETRUS VENERABILIS. — Sermones de sanctis, CLXXXII, 993.

B. ALBERTUS ABB. — Sermones in honorem B. Mariæ Virginis, CXC, 503, 509, 339. — De S. Joanne Baptista, 290. — De SS. Petro et Paulo apostolis, 291.

ADAMUS SCOTUS. — Sermones de sanctis, CACVIII, 263, 269, 309.

PETRUS COMESTOR. — Sermones de S. Nicolao et de quibusdam aliis sanctis, CXCVIII, 1728. — De B. Maria Virgine, 1784.

PETRUS BLESSENS. — Sermones de B. Virgine Maria et de sanctis per annum, CCVII, 592-611.

PETRUS CELLERS. — Sermones de B. Virgine et de sanctis per annum, CCH, 809-848.

S. MARTINUS LEGION. — Sermones de quibusdam sanctis, CCVIII, 1256, 1205.

ADAMUS ABB. PERSENIÆ. — Sermones de B. Maria, CCVI, 699-733.

ALANUS DE INSULIS. — Sermones de B. Maria Virgine, CAX, 200. — De S. Joanne Baptista, 245. — De S. Petro apostolo, 244.

ABSAION ABB. — Sermones de B. Virgine, CCXI, 87, 118, 245. — De sanctis omnibus, 270. — De quibusdam sanctis, 240-260.

HELMANDUS MONAC. — Sermones de B. Maria Virgine, CCXII, 529, 646, 652.

INNOCENTIUS III. — De quibusdam sanctis et de B. Virgine, CCXVII, *passim*.

SECTIO III. — Historia de cultu et invocatione sanctorum.

S. CYPRIANUS. — Hortatur ad mutuas orationes in hac vita et post mortem, IV, 358. — Tractatus de revelatione capitis S. Joannis Baptiste, 941.

S. AMBROSIIUS MEDIOL. — Acta S. Sebastiani martyris, XVII, 1021.

S. HIERONYMUS. — Vitæ sanctorum, et de viris illustribus, XXIII, 9-715.

S. AGOSTINUS HIPPO. — De convitiis in honorem martyrum fieri solitis, XXXIII, 90, 114. — De S. Marcellini et ejus fratris nece, 646. — De eade Suffectanorum martyrum, 190, 191. — Luciani epistola ad omnem Ecclesiam de revelatione corporis S. Stephani primi martyris et aliorum, 807. — Epistola Anastasii de eodem, 817. — Scriptura de translatione S. Stephani de Jerusalem in urbem Byzantium, 818. — De miraculis Stephani protomartyris, 853.

URANUS. — Epistola de obitu S. Paulini, I, III, 830.

S. LEO MAGNUS. — Sanctorum martyrum passionis lectæ sunt in ecclesiis, LVI, 429.

VICTOR VITENS. — Passio quorundam SS. martyrum, LVIII, 378. — De sanctis confessoribus sub Vandalorum persecutione, 405. — Confessio Felicis abbatis et S. Fulgentii Ruspensis, 420. — Persecutio sub Hunerico rege Vandalorum, 241.

GREGORIUS TURON. — Sanctorum Vitæ a S. Gregorio scriptæ, LXXI, 784 *et seqq.* — Passio S. Juliani martyris, 801.

S. PAULINUS NOLAN. — Festi dies in honorem sanctorum antiquitus instituti sunt, LXI, 572, 575.

DIONYSIUS EXIGUUS. — Historia inventionis capitis S. Joannis Baptiste, LXVII, 417, 418.

JONAS ELMON. ABB. — Liber miraculorum S. Joannis abbatis Reomensis, LXXXVII, 1085.

CRISOSTOMUS AFRICAN. — Sanctorum martyrum passiones in eorum natalibus lectæ, LXXXVIII, 899.

AGNELLUS. — Vitæ quorundam sanctorum episcoporum, CVI, 451.

S. EULOGIUS TOLETAN. — Documentum martyriale, CXV, 819. — Appendix de translatione SS. martyrum ex urbe Cordubæ Parisios, 939.

S. LUPUS FERRARIENS. — Translatio S. Maximini episcopi Trevirensis a S. Hildulpho, CXIX, 677, 674.

VANDALBERTUS. — De translatione corporis S. Goaris, CXXI, 653. — Historia translationis reliquiarum SS. martyrum Chrysanti et Darie, 673.

ISO MONAC. — B. Othmari translatio, et festivitatis ejus indicia celebratio, CXII, 785.

MILÓ MONAC. — Elevatio corporis S. Amandi, CXVI, 984.

S. ADO. — Martyrologium, CXXIII, 159. — Translatio S. Bernardi Viennensis episcopi, 49.

USCARDUS. — Martyrologium, CXXIV, 599.

ALMOIUS. — Historia translationis S. Vincentii, CXXVI, 1011. — De translatione SS. martyrum Georgii et ceterorum, 1027. — Acta translationis S. Saviani martyris, 1049.

ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Vitæ Romanorum pontificum, CXXVIII, 9 *et seqq.* — Historia accepha sanctorum martyrum Cyri et Joannis, CXXIX, 705.

PSEUDO-LUTPRANDUS. — Liber de Vitis pontificum Romanorum, CXXIX, 1149.

ANONYMUS SECVLI IX. — Historia translationis corporis S. Corneli papæ, CXXIX, 1571.

ODILO MONAC. — Translatio S. Sebastiani martyris et S. Gregorii papæ, CXXII, 575.

HUGO MONAC. — S. Jonati corporis elevatio, translatio et relatio, CXXII, 901.

FLODARDUS. — Historia Remensis, CXXXV, 29 *et seqq.* — Vitæ quorundam sanctorum, 835.

BERNERUS ABB. — De translatione corporis sanctæ Hune-gundis virginis, CXXXVIII, 59.

S. ETUELVOLDUS. — De S. E. helvoldi translatione et de ejus miraculis, CXXXVII, 105.

JOANNES ABB. METENS. — Historia translationis S. Cio-desiudis, CXXXVII, 218.

ABSO MONAC. — Vitæ quorundam sanctorum, CXXXVII, 599. — De his quæ acta sunt B. Mansueti meritis, tempore D. Gerardi pontificis Tullensis, 658. — S. Marci obitus et cultus, 756. — Liber miraculorum S. Juliani et S. Maximini abbatis, 796. — Relatio corporis S. Juniani, 824. — Historia passionis S. Dionysii martyris, 117.

THEODORICUS METENS. — Inventio quorundam sanctorum, CXXXVII, 361, 365.

S. BRUNO CANTUUS. — Appendix ad gloriam posthumam S. Brunonis, CLII, 601. — Veneratio sancto beatis jam ascripto, atque ad ecclesiam S. Stephani translati, in Calabria exhibita, et ejus cultus ad universam Ecclesiam tandem extensus; festum ejus celebratum Colonæ Agrippinæ, 641 615.

LANFRANCUS. — Vitæ SS. abbatum Beccensium, CL, 697-745.

GILBERTUS MONAC. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1155.

Auctores sæculi XI. — Elevatio SS. Deodati et Hildulphi, CLII, 620. — Elevatio S. Stephani regis Hungariæ et ejus miracula, 1250.

Monumenta Treverentia. — De translatione S. Celsi, CLIV, 1255. — De inventione et miraculis S. Matthei et aliorum, 1270, 1279.

GOSCELINUS MONAC. — Historia translationis S. Augustini Anglorum apostoli, CLV, 15.

S. LEO IX, PAPA. — Hujus sancti veneratio sacra; historia ejus mortis et miraculorum, CXLI, 509.

S. LEO ATINENS. — Translatio B. Marci martyris et pontificis, CXLI, 1415.

OTHELLO MONAC. — Vitæ SS. Volkangi et Bonifacii, CXLI, 589, 427.

S. JOANNES GUALBERTUS. — Ejus cultus, reliquæ et gloria posthuma, CXLI, 738.

PETRUS MALLEACENS. — De translatione corporis et miraculis S. Rigomeri, CXLI, 1217.

ALEXANDER II, PAPA. — De canonizatione S. Theobaldi, CXLI, 1415.

S. GREGORIUS VII, PAPA. — De translatione corporis et cultu B. Gregorii, CXLVIII, 16. — De officio et cultu ejusdem, 235.

ODORANNUS MONAC. — De translatione SS. Saviniani et Potentiani sociorumque martyrum, CXLI, 778 *et seqq.*

S. ODILO, ABB. CLENIAC. — Ejus elogium historicum, CXLI, 831.

HUGO DE S. MARIA. — Sepultura et translatio Sarlatum corporis sancti Sacerdotis episcopi; ejus miracula et beneficia, CLXIII, 990, 995.

Gesta pontificum Cameracens. — Eorum miracula, CXLI, 59, 121. — Miracula et elevatio corporis S. Vedasti, 32, 38.

GODEFRIDUS MONAC. — De triumpho et translatione sancti Remacii, CLXIX, 287 *et seqq.*

OSBERNUS MONAC. — Miracula et translatio S. Elphegi martyris, CLXIX, 385-387.

ANASTASIUS MONAC. — De inventione corporis sancti Anastasii, CLXIX, 451.

GODEFRIDUS BELLONES. — Obitus beatæ Idæ, ejus matris; miracula post mortem, CLV, 446.

Gesta episcoporum Tullensium. — Sepultura et miracula SS. Mansueti, Annonis et Apri; veneratio erga S. Bodonem; ejus translatio et S. Gacelini; S. Gerardi canonizati cultus, CLVII, 448, 451, 459, 471.

S. ANSELMIUS CANTUAR. — Ejus miracula præclara et laudes, CLVIII, 120 *et seqq.*

S. NORBERTUS ARCHIEP. — Ejus cultus sanctus, CLXX, 1235.

RODOLPHUS ABB. TRUDON. — Acta translationis S. Geronis, CLXXIII, 435. — Acta translationis S. Mennatis, 992.

S. BERNARDUS CLAREVAL. — De obitu et patrocinio S. Malachie, CLXXXII, 579.

WILDELMUS MALMESBURI. — Translatio S. Benigni et quorundam sanctorum, CLXXIX, 1691, 1694, 1729.

HERBERTUS DE ROSEHAM. — Petitio ad Alexandrum papam ut B. Thomæ Cantuariensis archiep. et martyris solemnitatem omni Ecclesiæ mandet, CXC, 1441.

S. HILDEGARDIS. — Ejus miracula, translatio, canonizatio, cultus, CXCVIII, 84. — Acta inquisitionis de virtutibus et miraculis ejus, 131. — S. Disibodi translatio per S. Bonifacium, 1110.

PETRUS CARDIN. — Revelatio de inventione S. pontificis Evarii, CCIX, 1032.

ODO DE SOLIACO. — Relatio insignis miraculi meritis B. Genovesæ patrati super inundatione Sequanæ, CCXII, 93.

HELMINGUS MONAC. — Ecclesia in S. Gereonis et sociorum ejus honorem constructa, miraculisque illustrata, CCXII, 760.

SECTIO IV. — Encomiastica sermone metrico in venerationem et cultum sanctorum.

S. DAMASUS. — Versus de quibusdam sanctis, XIII, 207 et seqq.

S. GAUDENTIUS. — Carmen Saphicum ad laudem S. Phylastrii, XX, 1003.

PRUDENTIUS. — Carmina et hymni de sanctis, LX, 277-599.

S. PAULINUS NOLAN. — Carmina de quibusdam sanctis, ac præsertim de S. Felice, LXI, 462, 675.

PAULINUS PETRICORDIENS. — De vita S. Martini, LXI, 1009, 1072.

ENNODIUS EPISC. — Hymni de quibusdam sanctis, LXII, 337.

ELPIS, UXOR BOETII. — Hymni in honorem sanctorum Petri et Pauli, LXIII, 537.

MARCUS CASSINENS. — Carmen de S. Benedicto, LXXX, 183.

HARTMANNUS. — Versus in honorem S. Galli et aliorum quorundam sanctorum, LXXXVII, 29-69.

S. EUGENIUS TOLENTAN. — Versus in laudem quorundam sanctorum, LXXXVII, 561, 403.

VENANTIUS FORTUNATUS. — Versus in honorem S. Stephani et plurimorum aliorum sanctorum, LXXXVIII, 677-725.

VEN. BEDA. — Carmina in honorem quorundam sanctorum, XCIV, 625-632.

S. HILDEBRONSDUS. — Carmina in laudem quorundam sanctorum, XCVI, 525, 528.

THEODULPHUS AURELIAN. — Versus in honorem quorundam sanctorum, CV, 507, 509.

WALAFRIDUS ABB. — Carmen de S. Michaeli, CXIV, 1130.

— Hymnus de Agnensibus martyribus, 1085.

FLORUS DIACONUS. — Carmina ad S. Stephanum protomartyrem, CXIX, 257. — Ad SS. Joannem et Paulum, 258.

S. LUPUS FERRARIENS. — Hymni duo in laudem S. Wigberti, CXIX, 697, 698.

PAULUS ALVARUS. — Versus heroici in honorem B. Hieronymi, CXXI, 563.

MILIO MONAC. — Historia metrica elevationis corporis S. Amadii, CXXI, 975.

RENTARIUS ABB. — Carmen de S. Benedicto, CXXVI, 971.

HUCBALDUS MONAC. — Hymnus de S. Theodorico, CXXXII, 226.

S. ODO, ABB. CLUNIAC. — Hymni de quibusdam sanctis, CXXXIII, 511.

S. ETHELVOLDUS. — Hymnus in honorem S. Adevoldi, CXXXVII, 104, 105.

THROSTUTHA MONIALIS. — Vita metrica quarundam sanctorum, CXXXVII, 1083 et seqq.

HERIBERTUS EPISC. — Hymni de quibusdam sanctis, CXLI, 1371.

S. ODILLO ABB. — Hymni in honorem B. Maioli, CXLI, 11, 962.

S. PETRUS DAMIAN. — Hymni in honorem B. Mariæ Virginis, CXLV, 1035.

S. HILDEBERTUS TURON. — Versus de quibusdam sanctis, CLXXI, 1284, 1294, 1321. — Vita metrica quorundam sanctorum, 1603, 1635.

PETRUS VEN. — Hymni in laudem quorundam sanctorum, CLXXXIX, 1019, 1020.

S. THOMAS CANTUAR. — Hymnus de S. Thoma, CXI, 369.

SECTIO V. — Liturgica de cultu et invocatione sanctorum.

S. CYPRIANUS. — Oratio in die passionis ejus, IV, 906.

S. ZENO EPISC. — Cultus S. Zenonis, XI, 174 et seqq.

S. NICETAS EPISC. — Soli sancti martyres antiquitus in ecclesia colebantur, festo die indicto, cum peculiari officio et missa, paucis tantum, decursu temporis, celebrioribus inductis confessoribus, I, II, 1077.

S. BENEDICTUS ABB. — In festivitatibus sanctorum, vigiliis celebrandæ sunt, LXVI, 696. — In sanctorum festis cibi cultiores, 311. — Martyrum passiones ad nocturnas vigiliis lectæ sunt, 432.

Liturgia Gallicana. — Festa sanctorum antiquitus in Gallia recepta, LXXII, 102-104. — Collectæ, officia, missæ

in honorem sanctorum; Litanie Anglicanæ, 1172, 626. S. GREGORIUS MAGNUS. — Die 22 Junii festum natae SS. martyrum, quorum vigilia cum silentio et jejunio celebrandæ, LXXVIII, 394. — Sacramentarium S. Gregorii, 9 et seqq. — Missæ de sanctis quam plurimis, collectæ, officia, 52-250.

Liturgia Mozarabica. — In festivitatibus sanctorum sacrificium solemniter fiebat, et populus communicabat, LXXV, 611. — Missæ et officia sanctorum in liturgia Mozarabica, 9, passim. — Festa, hymni, orationes in honorem sanctorum in Breviario Gothico, LXXXVI, passim. B. NOTKERUS. — Litanie, hymni ad laudem S. Galli et aliorum sanctorum, LXXXVII, 29, 69.

CRISCONIUS AFRICAN. — Decreta de martyrum commemoratione, LXXXVIII, 887. — Eorum natalitia celebrantur in Quadragesima, 899.

VEN. BEDA. — Martyrologium, XCIV, 797.

S. GREGORIUS TURON. — Antiphonæ in matutinis, de SS. Medardo et Gildardo, LXXI, 1043.

S. BENEDICTUS ARIAN. — Sanctorum acta in ecclesia legenda, CIII, 897, 898.

CAROLUS MAGNUS. — B. Caroli officium, XCVIII, 1366, 1369.

ANALARNUS. — De officiis ecclesiasticis; de nataliis sanctorum et de octavis eorum, CV, 1228. — De vigiliis sanctorum, 1306, 1307. — Annus abbas de B. Maria Virgine, 1314.

RABANUS MAURUS. — Martyrologium, XC, 1122-1192.

WANDALBERTUS. — Martyrologium, CXXI, 575.

GRIMALDUS ABB. — Liber sacramentorum, CXXI, 795.

— Benedictiones episcopales per anni circulum, 857. — Præstationes de multis sanctis, 906-916.

ADO. — Martyrologium, CXXIII, 139. — Vetus Romanorum martyrologium, 145. — Libellus de festivitatibus SS. Apostolorum, 181.

Monumenta liturgica. Kalendaria, martyrologia antiqua, CXXVIII, 1186.

S. UDALRICUS AUGUSTODUN. — Officium in ejus festo, CXXV, 105.

HERMANNUS METENS. — De celebratione festivalium sanctorum, CL, 1189.

S. BRUNO CARTHUS. — Ejus festum celebratum Colonia Agrippinæ, CLII, 1189.

DRUGO BELLOVAC. — Litanie veteres ecclesiæ Belvacensis, CXLIII, 863.

S. PETRUS DAMIAN. — Hymni in honorem sanctorum et martyrum, CXLV, 935-961.

S. ODILLO ABB. — Hymnus et missa S. Odilonis, CXIII, 1043, 1045.

S. RUPERTUS. — De divinis officiis, CLXX, 220.

S. NORBERTUS. — Ejus cultus sanctius, LXX, 1233.

Monumenta liturgica. — Officium B. Mariæ Virginis secundum consuetudinem monasterii S. Crucis Fossæ Avellanæ, CLII, 807, 970.

HONORIUS AUGUSTODUN. — De cursu B. Mariæ Virginis officia, CLXXII, 849, 850. — De officiis quorundam sanctorum, 646, 688, 690. — Sacramentarium in festis B. Mariæ et quorundam sanctorum, 769, 800. — Speculum Ecclesiæ de festis sanctorum quam plurimorum, 965, 1057.

S. BERNARDUS CLAREVALL. — Officium de S. Victore confessore, CLXXXIII, 775.

JOAN. BELTHUS. — Rationale divinarum officiorum; officia de sanctis per annum, et de B. Maria Virgine, CIII, 77, 87, 88.

UDALRICUS CLUNIAC. — Consuetudines monasterii Geniacensis, de officiis et festis sanctorum per annum, 679, 695.

SECTIO VI. — Ascetica de cultu et invocatione sanctorum.

S. CYPRIANUS. — Ejus vita et gloriosa passio, IV, 3-180.

S. HILARIUS PICTAVIENS. — Ejus vita, IX, 125.

S. AMBROSIIUS MEDIOL. — Ejus vita, XIV, 37.

S. HIERONYMUS. — Ejus vita, XXII, 7.

S. AUGUSTINUS HIPPO. — Ejus vita, XXXII, 53. — Altera vita, 63.

S. LEO MAGNUS. — Ejus vita, LIV, 49.

VICTOR VIRENS. — Passio S. Julii virginis et martyris, LVIII, 578. — Passio S. Eugenii Carthag. episc., 404.

ENKOMIUS. — Vita S. Epiphani episc., LXIII, 207. — Vita B. Antonii monachi Lirinensis, 239.

S. BENEDICTUS CASINENS. — Sermo in mortem S. Placidi, LXVI, 936. — Sermo in S. Scholasticam, 941.

S. GREGORIUS TURON. — Vita sanctorum a S. Gregorio scripta, LXXI, 903. — Vita S. Gregorii Turon., 115 et seqq.

Vita SS. Patrum, cum Appendice, LXIV, 9, 211.

PAULINUS PETRICORDIENS. — De vita S. Martini Turon., LXI, 1009.
 S. GREGORIUS MAGNUS. — Ejus vita, LXXV, 9. — Morali-
 um libri, LXXVI, 9 et seqq.
 PAULUS EMERITANCUS. — Vita Patrum Emeritensium,
 LXXX, 115.
 VENERAB. BDA. — Ejus vita duplex, XC, 53, 59, 123.
 — Vita B. Felicii, 789. — Martyrologia, 797-1147.
 S. HILDEPONSUS. — Ejus vita, XCVI, 41. — De viris
 illustribus, 195.
 CONSTANS SACERDOS. — Tractatus de passione S. Em-
 merammi martyris, XVI, 1567.
 HILDOINUS. — Vita S. Dionysii episc. et martyris, CVI,
 13, 25 50.
 AGNELIUS. — Vitae quorundam SS. episcoporum, CVI,
 473.
 S. ISIDORI HISPAL. — Ejus vita, LXXII, 19 56. — De
 viris illustribus, LXXVIII, 1081.
 S. VICTRICIUS ROTHOMAG. — Liber de laude sanctorum,
 XX, 443.
 S. EULOGIUS TOLET. — Memorialis sanctorum, CXV,
 731. — Documentum in martyriate, 819. — De miraculis
 SS. martyrum, 947.
 WALAFRIDUS ABB. — De miraculis S. Galli, CXIV, 1006.
 — Historia metrica de S. Leodegarii miraculis, 1113.
 RABANUS MAURUS. — Martyrologium, CX, 1122-1186.
 S. ADO. — Martyrologium, CXXIII, 159.
 USUARDUS. — Martyrologium, CXXIII, 599; CXXIV,
 9-360.
 ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Vitae Romanorum pontificum,
 CXXVIII, 9.
 HERMANUS TURON. — Miracula S. Martini Turon., CXXIX,
 1055.
 H. NOTKERUS. — Martyrologium, CXXVI, 1029.
 FLODARDUS. — Historia Ecclesiae Remensis, CXXV,
 27-28.
 THEODORICUS METENS. — Inventio sanctorum, CXXVII,
 361, 369.
 S. HILDEBRANDUS CANTUAR. — Liber miraculorum ejus,
 CXXVII, 433-473.
 ADO MONAC. — Vitae quorundam sanctorum, CXXVII,
 599. — De his quae acta sunt B. Mansueti meritis, tem-
 pore S. Gerardi episc., 638. — Catalogus virtutum S.
 Basoli, 652.
 HROTHWITA MONIAL. — Vita metrica quorundam san-
 ctorum, CXXVII, 1083. — Historia de conversione despo-
 rati adolescentis servi Proterii per S. Basilium, 1109.
 S. BRUNO CARTBUS. — Ejus vita, obitus, gloria posthuma,
 CLII, 419.
 GOSCELINUS CANTUAR. — Elogium historicum S. Lau-
 rentii Cantuariensis episcopi, CLV, 115.
 BERNARDUS SCHOLASTIC. — De miraculis S. Fidis, CXLI,
 131-162.
 ARNOLDUS MONAC. — De miraculis et memoria B. Em-
 merammi, CXLI, 969.
 S. GODFRIDUS. — Ejus miracula, CXLI, 1163.
 S. BRUNO HERBIPOLENS. — Ejus vita, CXLI, 9.
 S. ONILO ABB. — Ejus vita, CXLI, 899. — Miracula D.
 Adalheide imperatricis, 983.
 S. LEO IX, PAPA. — Ejus vita, CXLI, 458. — Historia
 mortis et miraculorum S. Leonis, 523.
 BRUNO ABB. — Vita S. Meginradi eremitae et martyris,
 CXLI, 1175. — Vita S. Udalrici Augustani episc., 1183.
 S. PETRUS DAMIAN. — Sanctorum apparitio pulcherrima
 Romae in ecclesia S. Caeciliae, CXLV, 387.
 S. JOAN GUALBERTUS. — Ejus vita, cultus et gloria
 posthuma, CXLI, 738.
 Gesta pontificum Cameracensium. — Miracula S. We-
 dasti, CXLIX, 38. — Miracula horumque pontificum, 39-
 124.
 HUGO FARSITES. — Libellus de miraculis B. Mariae
 Virginis in urbe Suessionensi, CLXIX, 1777.
 JOANNES MONAC. — Miraculum S. Laurentii martyris,
 CLXXX, 177.
 PBO TULLENS. EPISC. — Episcoporum Tullensium gesta,
 vita, cultus et miracula, CLVII, 447.
 S. ANSELMI CANTUAR. — Ejus vita et miracula, CLVII,
 49.
 S. RUPERTUS TUTHIENS. — Ejus vita, CLXVII, 9.
 S. NORBERTUS ARCHIEPISC. — Ejus vita, encomium,
 cultus, triplex apparitio, CLXX, 1253-1356.
 S. HILDEBERTUS TURON. — Ejus vita, CLXXI, 141. —
 Miracula quae Deus per intercessionem sanctae Rade-
 gundis patravit, 982. — Miracula S. Gualterii, 1569.
 S. BERNARDUS ABB. — Ejus vita a diversis scriptoribus,
 CLXXXII, 9-68; CLXXXV, 225, 460, 523. — Ejus canoni-
 zatio, 619. — Ejus acta, 613. — Ejus gloria posthuma,
 243. — Vita S. Malachiae, 1663.

S. AMEDEUS LAUSANIENS. — Ejus vita, CLXXXVIII, 1277.
 PETRUS VENERAB. — Ejus vita et hymni, CI XXXIX, 17,
 1017, 1019.
 S. THOMAS CANTUAR. — Ejus vita et gloriosa passio,
 CXI, 111. — Ejus hymnus, 370.
 S. ALREDUS ABB. — Ejus vita et miracula, CXCV, 198,
 200. — Vita et miracula B. Edwardi regis Angliae, 740-
 786.
 S. HILDEGARDIS MONIAL. — Ejus vita, miracula, canoni-
 zatio, CXCVII, 9-140.
 PHILIPPUS DE HARVENC. — Miracula S. Amandi, CLIII,
 1277. — Vitae quorundam sanctorum, 1303.
 S. MARTINUS LEGION. — Ejus vita, miracula ante et
 post mortem, CCVIII, 593.
 S. STEPHANUS DE MUNERO. — Ejus vita et miracula, CCIV,
 1029.
 THOMAS MONAC. — Vita venerabilis Petri Claravallensis
 abbatis, CCIX, 1009.

PARS II. — De veneratione et cultu SS. Reli- quiarum.

SECTIO I. — Testimonia de SS. Reliquiis.

S. OPTATUS MILEVITANUS. — Quid de Reliquiarum cultu
 sit traditum a S. Optato, XI, 769 et seqq.
 S. HIERONYMUS. — Liber contra Vigilantium, XXIII,
 339. — Daemones non sustinent Reliquias martyrum, 343.
 S. AUGUSTINUS HIPPO. — Quae sit ratio sanctorum cor-
 pora sepeliendi, XII, 37. — De revelatione corporis S.
 martyris Stephani et de ejus miraculis, 807-833. —
 Sanctorum tumuli et memoriae, ad eas communicatio
 Domini corporis celebrari solita est, XXXI, 719. —
 Memoriam S. Stephani exstructi mirum videtur ante
 inventum ejus corpus; Mediolani apud memoriam sanctorum
 daemones mirabiliter et terribiliter confitentur,
 XXXIII, 261. — Memoria martyris pro reliquiis aut pro
 reliquiarum capsa penitus, XII, 768. — Reliquias sancto-
 rum divinitus honor conciliatur, XXXVII, 1255. — Reli-
 quiae S. Stephani martyris in Africam translatae, ac
 ubique ex Dei beneficio diffusae, 1435.
 CASSIANUS. — Sanctorum Reliquias debemus venerari,
 XLIX, 646.
 S. MAXIMUS TAURIN. — Honor et cultus sanctis Reli-
 quis praestandi, LVII, 707. — Memoriae SS. Patrum in
 religiosis Christianorum conventibus celebrantur;
 virtutes eorum in mentem revocabantur, 443. — Mar-
 tyrum memoriae in Ecclesia sunt celebrandae, 690. — Reli-
 quiae sanctorum martyrum ex institutione Ecclesiae in
 altaribus collocantur, 689.
 GENNADIUS. — Reliquiae martyrum sincerissime hono-
 randae sunt, non adorandae, LVIII, 997, 1041.
 S. GREGORIUS TURON. — Mentionem facit sepulcri S.
 Martini Turonensis, LXXI, 564. — Narrat de basilica et
 reliquiis S. Ferreoli martyris Viennensis, 803. — De
 ejus inventione et revelatione, 819. — Martyrum sepulcra
 honorantur, 720. — Reliquiae sacrosanctae sunt; virtutem
 habent; cavendum est ne ad ludignos veniant pretio
 comparatae, 819, 820. — Velo tectae super altare depo-
 sitae sunt, 825. — In altari locatae, in crypta et sub altari,
 734, 758, 759, 780, 823.
 Liturgia Gallicana. — Reliquiae sanctorum in collo-
 non sunt deferendae, LXXII, 211. — Ad dedicationem
 ecclesiarum adhibita sunt, 138. — Altari impositae, 138,
 150. — Columbibus inclusae, 163, 164.
 S. PAULINUS NOLAN. — Martyrum terra corporibus, ut
 caelum stellis, ornatur, LXI, 303. — Eorum tumulos in
 solemnitatibus illorum ornandi ritus vari, 909, 910. —
 Reliquiae sanctorum per orbem diffusae, 910. — Ad dedi-
 candam novam ecclesiam Reliquiae sunt necessariae, 331,
 877. — Reliquiae sanctorum a Deo distinctae, pro custodia
 provinciarum et civitatum, 509, 510. — Propugnacula et
 turres regnorum Reliquiae sunt sanctorum, 331, 332. —
 Sancti non tantum miracula patrant, ubi integra eorum
 corpora habentur, sed etiam ubi vel minima corporis
 particula asservatur, 637, 638, 102, 103. — Praecipua in
 homines beneficia, ubi corpora sanctorum quiescunt, 670,
 671.
 S. GREGORIUS MAGNUS. — Antiquum Ecclesiae institutum
 basilicas Reliquiarum sanctorum illatione et appositione
 dedicare, LXXVIII, 159, 422. — Reliquias sanctorum de-
 center conservari curabat S. Gregorius, LXXVII, 510. —
 SS. martyres plura ostendunt miracula per reliquias suas
 quam per corpora sua, 833. — Super sepulcra et Reli-
 quias martyrum et confessorum altaria olim erigebantur,
 834. — Sexto ineunte saeculo, ubi erant Reliquiae sancto-
 rum, ibi officia divina persolvebantur, 687. — Reliquiae
 sanctorum sanctuaria appellantur, 1141, 1226.

Liturgia Mozarabica. — Reliquiæ martyrum in Ecclesia catholica venerantur, LXXXV, 711.

S. BENEDICTUS ANIAN. — Monita adversus eos qui martyrum falsorum membra vendunt et adorare suadent, CIII, 747, 748. — Monita contra Reliquias falsas colentes, *ibid.* — Martyrum reliquias vendere prohibitum est, *ibid.*

S. AGOARDUS LOGDUN. — Sanctorum memorias ambitiose honorare ad captandam gloriam popularem, reprehensibile est, CIV, 203.

RABANUS MAURUS. — Reliquiarum sanctorum monumentorumque Fuldenium descriptiones, CXII, 1677. — Reliquiæ quorundam sanctorum, CVII, 50.

REGINO PRUMENS. — Reliquiæ sanctorum in altari reconditæ sunt, CXXXII, 419.

GUIBERTUS, ABB. — Doctrina de pignoribus sanctorum, CLVI, 607. — De sanctis et eorum pignoribus, 611. — Pessime agunt qui Reliquias disperdunt venundandas, 624, 625. — Qui Reliquias sanctorum e tumulis erunt et disperdunt, plectendi sunt, 627. — Sanctorum corpora non oculis aureis vel argenteis sint inferenda, 626.

HERMANNUS MONAC. — Reliquiæ sanctorum honori sunt Christianis, CLVI, 960, 961. — Reliquiæ sanctorum ut publice venerentur a populo, probari debent ab episcopis, quin etiam a Summo Pontifice, 1022. — Thecis seu c. psis auro, argento et lapillis ornatis recondabant Reliquias viri pii, 1039. — Quanta cum reverentia Reliquiæ sunt asservandæ, 1040. — Reliquiarum loco lintea, seu brandea olim mittebantur, 1041. — Qui sanctorum corpora inspicere vel tangere aggressi sunt, puniuntur, 1042. — Id olim Romæ non permittebatur, 1041.

THEOPHIDUS ABB. — De mausoleis sanctorum, et quare omnis lapis pretiosus et aurum sit eorum operimentum, CLVII, 337. — Quod tanto cineri non comparetur materiale aurum, 341. — Quod jus sanctæ animæ sanctitatis suæ affluentiam transfundat in omnia pulveris sui ornamenta et operimenta, 345. — Virgæ, baculi, vestes sanctorum efficaciam habent; de liquoribus aquæ, et vini, et olei, et tumba Nicolai, 378, 379. — Nihil in mundo pretiosius omnibus SS. Petri, et Andreæ, et Pauli catenis, 396. — De lapidibus S. Stephani protomartyris et craticula S. Laurentii, 397.

S. BERNARDUS, ABB. — Reliquiæ sanctorum collocantur sub altari, CLXXXII, 1116, 1117. — Reliquiarum reventio in concilio Senoniensi facta, 511.

PETRUS VENERAB. — Sermo in veneratione quarumlibet Reliquiarum, CLXXXIX, 998.

PHILIPPUS DE HARVING. — Reliquiæ sanctorum valent mortalibus, CCIII, 1286. — Sanctorum Reliquiæ honorandæ sunt, 1285.

SECTIO II. — *Historica de cultu et veneratione SS. Reliquiarum.*

S. CYPRIANUS. — De revelatione capitis S. Joannis Baptiste, IV, 931.

S. AMBROSIIUS MEDOLAN. — Sermo de inventione corporum SS. martyrum Gervasii et Protasii, XVII, 729 et seqq.

S. AUGUSTINUS. — Reliquiæ S. Stephani in Africam translatae, et ubique ob Dei beneficia diffamata, XXXVIII, 1435, 1437. — De inventione et translatione S. Stephani protomartyris et aliorum, XLI, 807, 808.

S. GREGORIUS TROTON. — Narrat mirabilia sepulcri S. Martini, LXXI, 564. — De inventione et revelatione corporis S. Ferreoli, Viennæ, 802, 803.

S. PAULINUS NOLAN. — Sanctorum tumulos in solemnitatibus eorum ornandi ritus varii, LXI, 910.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Reliquias sanctorum decenter conservari curabat S. Gregorius, LXXVII, 516.

S. ELIGIUS. — Mirabilia de sepulcro ejus, LXXXVII, 566, 570.

REDA VENERAB. — Reliquiæ a S. Gregorio papa missæ ad S. Augustinum in Angliam, XCV, 315.

B. ALCUINUS ABB. — Epistola ad S. Paulinum patriarcham; S. Crucis Reliquias et alias sibi mitti petit, C, 203.

CAROLUS MAGNUS. — De ejus translatione et miraculis, XCIX, 724.

S. FULGENTIUS TOLETAN. — Translatio corporis S. Eulogii, CXV, 722. — De translatione SS. martyrum ex urbe Cordubæ, et de miraculis SS. martyrum, CXV, 347, 939.

WANDALBERTUS, MONAC. — De translatione corporis S. Goris, CXXI, 653. — Historia translationis Reliquiarum SS. martyrum Chrysanti et Dariae, 673.

ISO, MONAC. — Translatio B. Othmari et festivitatis ejus indicta celebratio, CXXI, 783.

MILLO, MONAC. — Elevatio corporis S. Amandi, historia metrica, CXXI, 964. — Sermo de elevatione corporis ipsius, 977.

ADREVALDUS, MONAC. — Historia translationis S. Benedicti, CXXIV, 901.

S. ADO VIENNENS. — Translatio, seu elevatio S. Bernardi episcopi Viennensis, CXXIII, 419.

ATMOLINUS, MONAC. — Historia translationis S. Vincentii, CXXVI, 1011. — De translatione SS. martyrum Georgii monachi, Aurelii et Nathaliæ, 1027. — Acta translationis S. Savini martyris, 1049.

ANONYMUS SÆCULI IX. — Historia translationis corporis S. Corneli papæ, CXXIX, 1372.

ODILO, MONAC. — De translatione Reliquiarum S. Sebastiani martyris, et S. Gregorii papæ, CXXXII, 576.

STEPHANUS LEODIENS. — S. Lamberti translatio et sepultura prodigiis clara, CXXXII, 634.

HUGOBALDUS MONAC. — S. Jonati corporis elevatio, translatio et relatio, CXXXII, 901.

BERNARDUS ABB. — De translatione corporis S. Rongundis et de ejus miraculis, CXXXVII, 59, 67, 71.

ETHELWOLDUS, EPISC. — Ejus corporis translatio et miracula, CXXXVII, 103.

JOHANNES METENSIS. — Historia translationis S. Godesindis, CXXXVII, 218.

ADSO DEAVENSIS. — Libellus de translatione et miraculis S. Basoli confessoris, CXXXVII, 639. — Corpus S. Waldeberti præsidium maxime contra paganos, 635. — Reliquiæ in rerum invaso res delatae, 695.

S. MAIOLUS, ABB. — Ejus Reliquiæ et miracula, CXXXVII, 756, 757.

S. JULIANUS CENOMAN. — Ejus sepultura et miracula, CXXXVII, 795. — Delatio corporis S. Juniani in synodo Karrolofensem, 825.

HERMANNUS METENSIS. — De translatione S. Clementis episcopi, CL, 1181.

GILLESBERTUS, MONAC. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1435.

Auctores sæculi XI. — S. Hidulphi sepultura et miracula, CLI, 601, 604. — Elevatio SS. Deodati et Hidulphi, 620.

S. STEPHANUS HUNGARIE REX. — Elevatio ejus corporis et ejus miracula, CLI, 1250.

S. BRUNO CARTBUS. — Ejus sepultura et miracula, CLII, 449. — Ejus sepultura et miracula. CLII, 449. — Ejus translatio ad ecclesiam S. Stephani, 601.

Appendix monumentorum Trevircensium. — De translatione S. Celsi, CLIV, 1285. — De inventione et miraculis S. Mathiæ, 1279.

GOSCELINUS, MONAC. — Historia translationis S. Angastini Anglorum apostoli, CLV, 15.

S. LEO IX PAPA. — Historia mortis et miraculorum ejus, CXLIII, 323. — Diploma S. Leonis de corpore S. Dionysii, 791.

BOVO ABB. — De elevatione corporis S. Bertini, CXLIII, 1369.

S. LEO ATINENS. — Translatio corporis B. Marci martyris, CXLIII, 1415.

S. ANIALDUS. — Ejus corporis, per decem menses incorrupti, deportatio Mediolanum, CXLIII, 1478.

OTHLONUS, MONAC. — Fragmentum relationis de translatione S. Dionysii et Francia in Germaniam, CXLVI, 367.

S. JOAN. GUALBERTUS. — Ejus Reliquiæ et miracula post mortem, CXLVI, 807.

PETRUS MALLEACENS. — De translatione corporis S. Rigomeri, CXLIV, 1247.

ODORAMNUS MONAC. — Historia translationis SS. Saviani, Pateniani et sociorum, CXLII, 777.

S. GREGORIUS VII PAPA. — De translatione corporis ejusdem sancti pontificis, CXLVIII, 16.

HUGO DE S. MARIA. — Sepultura et translatio S. Sacerdotis episcopi Lemovicensis et ejus miracula, CLXIII, 995.

Gesta pontificum Cameracensium. — De elevatione sancti Wedasti, CXLI, 38.

GODEFRIDUS BULLONUS. — Corpus B. Idæ incorruptum, et miracula patrata post ejusdem sanctæ mortem, CLV, 446.

OSBERNUS MONAC. — Historia de miraculis S. Marie Laudunensis et de gestis venerabilis Bartholomæi episcopi, et S. Norberti, CLVI, 861. — De tribus miraculis in urbe Carnotensi factis per sanctam Mariam, 971.

ANASTASIUS MONAC. — De inventione corporis ejus, CXLIX, 451.

WILLELMUS MALMESBURI. — Translatio Reliquiarum S. Patricii et quorundam aliorum sanctorum, CLXXIX, 1690-1692. — De Reliquiis usque Glastoniam translatis, 1693.

— De diversis Reliquiis Glastoniæ repositis, 1694. — Translatio Reliquiarum S. Dunstani a Cantuariis ad Glastoniam, 1694-1697. — Translatio S. Benigni, 1739.

JOHANNES MONAC. — De miraculis ad sepulcrum Eugenii III, papæ, patratis, CLXXX, 1040.

THEOPHIDUS abb. — De translatione S. Willibrordi, CLXII, 411.

Gesta epis-coporum Tullensium. — Sepultura, Reliquiæ, miracula S. Amonis, CLVII, 418. — Translatio et veneratio S. Rodonis, 435. — Translatio et cultus S. Gauzelini, 439. Translatio et cultus S. Gerardi, 471.

ROBERTUS TURIENSIS. — De miraculis ad monumentum S. Heriberti, archiepiscopi Coloniensis, CLXX, 421. — De revelatione corporis B. Jacobi apostoli, fratris S. Joannis Evangelistæ, 892.

RODOLPHUS abb. — Acta translationis S. Gereonis unius militis Legionis Thebæorum, CLXXIII, 433. — Acta translationis S. Mennatis, 993.

S. HILDEGARDIS MONIAL. — Ejus reliquiæ, translatio et cultus, CXC VII, 84. — Testimonium authenticum de aliquibus ejus Reliquiis translatis, 1091. — S. Dissibodi sepultura, curationes variæ et ejus corporis per S. Bonifacium translatio, 1110.

PETRUS CARDINALIS. — Confirmat fundationem de duobus cereis coram sepulcro S. Martini continuo accendendis, CXCIX, 1124. — Revelatio ad monachos S. Andoem Rothomagi de inventione S. Evurtii, 1125.

PHILIPPUS DE HARVING. — De elevatione corporis S. Amandi, CCIII, 1295.

S. WILLELMUS abb. S. Thomæ. — Revelatio Reliquiarum S. Genovevæ, CCIX, 741.

THOMAS MONAC. — Reliquiæ et cultus Ven. Peiri clarevallensis, CCIX, 1032.

SACRO III. — *Parænctica de sanctis Reliquiis*.

S. AMBROSIVS. — Epistola de inventione et translatione SS. Gervasii et Provasii, XVII, 712, 743, 747.

MILIO MONAC. — Sermo de translatione corporis S. Amandi, CXXI, 975. — Sermo de elevatione corporis ejusdem 977.

HERICUS MONAC. — S. Germani translatio in Gallias, CXXIV, 1201. — S. Germani receptio et sepultura, 1220. — Ejusdem translationes miraculis illustratæ, 1252. — Prodigia facta in translatione SS. Urbani et Tiburtii, 1258.

S. LEO ATTINENS. — Sermo in translatione S. Marci episcopi et martyris, CXLIII, 1427.

ODORANUS MONAC. — De translatione SS. Saviniani, Potensiani sociorumque martyrum, CXI II, 778, 781.

THEOPHIDUS abb. — Sermones duo de sanctorum Reliquiis, CLVII, 297-405.

S. OTTO BAMBERGENSIS. — Sermo in exequiis S. Ottonis Bambergensis, CLXXIII, 1361.

PETRUS VENERAB. — Sermones de veneratione quarundam Reliquiarum, CLXXXIX, 998.

JOANNES SAKREBER. — De miraculis S. Anselmi post ejus obitum et de sarcophago, in quo corpus ejus clauditur, CXCIX, 1037.

PHILIPPUS DE HARVING. — Sermo de elevatione corporis S. Armandi, CCIII, 1295.

PARS. III. — De cultu et veneratione SS. Imaginum.

TERTULLIANUS. — In libro de spectaculis disserit de cultu Imaginum, I, 616. — De eodem cultu agit in libro de Pudicitia, II, 991, 992.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Quid senserit de cultu Imaginum, LXXV, 418, 420.

SYNODI DIVERSE. — De cruce et Imaginibus in Collectione S. Gelasii, papa, I, IX, 9. — Marii Mercatoris, XLVIII, 9. — S. Ivonis, (CXI. CLXII, *passim*).

S. ELIGIVS NOVIOMENS. — Ejus opera mirifica de Imaginibus et capsis sanctorum, LXXXVII, 478.

CAROLUS MAGNUS. — Capitulare de Imaginibus, XCVIII, 999, 1248. — De cultu Imaginum contra Græcos, : 99, 1239 1292. — Conventus Parisiensis de Imaginibus, 1295-1318. — Epistola Adriani papæ de Imaginibus, 1339.

B. ALCUINUS. — Epistola ad S. Paulinum, et alia ad sororem. — S. Crucem sibi mitti petit, C, 202.

S. AGOBARDUS. — Adoratio Imaginum imple, sed non veneratio, CIV, 199. — Imagines Dei et sanctorum non sunt adorandæ, 200. — Sanctitas non potest tribui Imaginibus, 212.

JONAS AURELIAN. — De cultu Imaginum libri tres, CVI, 305.

WALAFRIDUS abb. — De imaginibus et picturis ecclesiarum CXIV, 927.

GUIBERTUS. — Adoratio Imaginum qualis esse debeat, CLVI, 524. — Quænam est Imaginum veneratio apud Christianos, 525. — Imagines idiotis et hebetibus necessarie sunt, *ibid*.

ROBERTUS abb. — Imagines adorandæ, CLXX, 349. — Cur et quomodo sint adorandæ, 352.

CX.

INDEX DE BENEFICIIS

PER MERITA ET INTERCESSIONEM SANCTORUM HOMINIBUS A DEO CONCESSIS, JUXTA PATRUM ORDINEM CHRONOLOGICUM CONCINNATUS.

MONITUM.

In Indice præcedenti quidquid scripsere Patres circa Sanctorum invocationem, sacrarum Reliquiarum honorem et venerationem Imaginum retinimus, nunc agimus de Beneficiis per eorumdem intercessionem obtentis. Cum invocantur Sancti, fiducia omnis in solo Deo est collocanda; nec singulorum morhorum curam ita singulis Sanctis peculiariter assignatam esse existimare debent fideles, quasi ad eorum curationem aut levamen obtinendum alii suis apud Deum suffragiis nihil possint, quod ex dicendis patebit. In hoc Indice nullum nisi chronologicum observamus ordinem, varia miracula ab unoquoque auctore memorata sub illius nomine revocantes.

TERTULLIANUS. — Virtute ac meritis S. Stephani pontificis Romani filia Nemesii tribuni a nativitate cæca illuminatur, III, 1245. Idolum et delubrum Martis de caelo tactum, magna ex parte corruit, 1294.

S. CYPRIANUS. — Virtute ac meritis S. Joannis Baptistæ, victoria insignis reportatur; viginti mortui resuscitantur, IV, 935-937.

LACTANTIUS. — Virtute ac meritis S. Petri multi convertuntur ad Christum et ad justitiam, VII, 196.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Virtute ac meritis S. Sylvestri papæ Constantinus baptizatur et a lepra mundatur, VIII, 572. Idola idolorumque templa destruantur, 576. Ecclesiæ ubique construuntur et exornantur, 576, 797. Virtute ac meritis S. Felicis episcopi Tubyzacensis multi infirmi et languidi curantur, 637.

S. HILARIUS PICTAVIENSIS EPISC. — Virtute ac meritis martyrum varii morbi depelluntur; demones fugantur et demoniaci liberantur, X, 581, 585. Virtute ac meritis

S. Hilarii Probianus moribundus sanatur, IX, 196. Duo leprosi mundantur, 196; manus contracta sanatur, 196. Cæcus illuminatur, 196. Chiodovaso victoria præstatur, 197. Ariani debellantur, 197. Mulier habens manum aridam sanatur, 197. Puella omnibus membris paralytica curatur, 198.

S. Zeno. — Virtute ac meritis S. Zenonis filia Gallieni imperatoris demoniaca, liberatur ac sanatur, XI, 202. Ecclesia S. Zenonis ab inundatione fluvii Athesis liberatur, 204. Terribilis demoniacus, liberatur et sanatur, 210. Quidam nomine Willelmus, aridus et contractus, erigitur et sanatur, 210. Quidam Albertus nomine ferro ignito cæcatus, visum recuperat, 211. Wezilla juvenicula dæmone capta, liberatur, 211.

S. DAMASUS PAPA. — Virtute ac meritis S. Felicis Nolani a vinculis et morte Damasus liberatur, XIII, 128.

S. Ambrosius. — Virtute ac meritis S. Ambrosii, energumenum sanatur, XIV, 110. Virtute sanctæ Agnetis filius præfecti mortuus, ad vitam revocatur, XVII, 740. Consantia Augusti filia sanitatem desperatam recuperat, 742. Virtute ac meritis SS. martyrum Vitalis et Agricole energumeni et alii variis morbis laborantes, liberantur et sanantur, 748. Viri et ac meritis S. Sebastiani Zoe, uxor Nicostrezi muta loquelam recipit, et ambo convertuntur ad Christum, 1031-1032. Virtute ac meritis S. Polycarpi filii Claudii, quorum unus hydropicus et alter ulceribus plenus, sanatur, 1037. Tranquillinus podagricus et chiragricus, sanatur, 1037. Chromatius nodositate mysterata membrorum laborans sanatur, et convertitur ad Christum, 1047. Per meritis SS. Sebastiani, Tiburtii et aliorum, multi infirmi sanantur, cæci illuminantur, energumeni liberantur, 1051.

Sulpicius Severus. — Virtute ac meritis S. Marini quidam servus Iqueo strangulatus ad vitam revocatur, XX, 163. Quædam puella paralytica confestim sanatur, 168. Apud Parisios leprosus mundatur, 170. Varii morbi ab agris effugantur, 170. Puella febre correpta, sanatur, 170. Paulinus oculo pessime laborans, curatur, 170.

Berinus. — Virtute ac meritis quorundam sanctorum in Agypto homo totis membris et præcipue pedibus aridus sanatur, XXI, 511. Cæcus illuminatur, 512. Filia ejusdem sacerdotis pagani demoniaca sanatur et omnis familia ad Christum convertitur, templum idoli destruitur et ecclesia construitur, 515.

S. Hieronymus. — Virtute ac meritis S. Hieronymi tres mortui suscitatur, XXII, 291. Eusebius moribundus a turba demonum liberatur, 293. Monachus cæcus visum recipit, 297. Demoniacus liberatur, 297. Justus causam veritatis defendens protegitur et iniquis causam erroris defendens punitur, 299. Trecenti latrones convertuntur ad Christum et ad justitiam, 304. Duo juvenes falso homicidii accusati non possunt a carnificibus occidi, 305. Joannes captus a Persis miraculose liberatur, 309. Læmones fugantur ab obses- et postea nullo modo possunt eis nocere, 310. Monachus libidinosus suam sororem stuprari nequit, 319. Andreas cardinalis a mortuis suscitatur, 320. Cæci sedecim visum recipiunt, 325. Tres demoniaci liberantur, 325. Puerulus suffocatus, ad vitam revocatur, 326.

S. Augustinus Hippocensis. — Virtute ac meritis S. Augustini, Innocentius quidam gravi morbo laborans, curatur, XXXII, 189, 160. Filia Atypii morbo gravissimo laborans, sanatur; ipse Atypius paralyticus, sanatur, 572. Idem cæcus factus, visum recuperat, 572. Quidam infirmitate gravi laborans, sanatur, 575, 576. Virtute ac meritis S. Moysis Maria soror eius leprosa sanatur, XXXV, 2172. De petra fons oritur ad sedandum sitim populi, 2172. Virtute Eliæ prophete filius viduæ a mortuis suscitatur, 2181. Virtute Eliæ prophete, filius viduæ unius ex prophetis ad vitam revocatur, 2184. Naaman leprosus, sanatur, 2184. Virtute S. Pauli Eutychus resuscitatur, 2198. Virtute S. Petri paralyticus sanatur, 2200. Tabitha a mortuis suscitatur, 2200. Virtute Moysis via aperitur inter fluctus maris Rubri ad salutem populi, 2166. Virtute ejusdem salvatur plebs Dei, XXXIX, 1790. Virtute Eliæ, Naaman leprosus, sanatur, 1850. Virtute ac meritis S. Felicis Nolani urbs Nolæ a barbaris obsessa liberatur, XI, 606. Virtute ac meritis S. Stephani septuaginta et tres infirmi curantur, XLII, 815, 816. Tempestas sedatur; et omnes periclitantes in navi a naufragio salvantur, 820. Mulier cæca visum recipit, 835. Concordius quidam pede fracto laborans, sanatur, 836. Mulier anxiosa de marito amisso, illum invenit, 837. Homo, domo collapsa oppressus, vivus invenitur, 838. Cæcus visum recipit, 839. Paralyticus sanitati restituitur, 839. Alius paralyti lingua et pedum laborans, liberatur, 840. Cæcus Pisitinus illuminatur, 840. Parvulus ex mortuis suscitatur, 842.

Mecetis paralytica curatur, 843. Dispensator pecunie publicæ liberatur, 851.

S. Eucherius Lugduni episc. — Virtute S. Hilarii pribo fugatur et mulier energumena sanatur, I, 1254. Virtute S. Honorati Hilarius convertitur, 1262. Virtute et meritis S. Genesis multi navigantes a naufragio salvantur, 1274.

S. Procopius Aquirani. — Virtute Moysis, panis et caro obtinentur, LI, 765. Maria a lepra mundatur, 777. Virtute Eliæ Naaman a lepra sanatur, 806. Gierzi propter mendacium castigatur, fit leprosus, sed postea penitentem sanatur, 806.

S. Petrus Chrysologus. — Virtute ac meritis S. Chrysologi, pestilentia, rabie, febris variisque aliis morbis laborantes, curantur, LII, 53, 66.

S. Leo Magnus. — Virtute ac meritis S. Petri apostoli agitur quiddam boni agitur apud successores ejus, III, 153, 156. Fons oritur in baptisterio ad baptizandos expectantes nocte Dominica Paschæ, 609.

VI TOR VITENS. — Virtute ac meritis S. Eugenii, cæcus nomine Felix visum recuperat, LVIII, 217. Calanitis præsens depellitur, 257, 258.

Aurelius Prudentius. — Per meritis S. Hippolyti, agilitudines animi et corporis sanantur, LX, 548, 549.

S. Paulinus Nolanus. — Virtute ac meritis S. Felis Paulinus ad Christum convertitur, LXI, 23. Virtute S. Marini Paulinus oculo graviter laborans, curatur, 24, 25, 139, 150. Multi liberantur et a servitute corporali et a servitute spirituali, per meritis S. Paulini, 141, 142. Virtute ac meritis S. Felis Paulinus salvus Nolanus venit, 465. Non solum homines, feminæ, infantes sed etiam animalia sanantur, 495. Duo boves a latronibus abducti restituntur, 496, 500. Quidam agricola cæcus præ laryngis factus, visum recuperat, 501, 504. Per meritis sanctorum ac martyrum etiam sepulchrorum vivi curantur, 529, 530. Virtute ac meritis S. Felicis porcus eodem sancto dicatus miraculose ducitur ad alendos pauperes, 563, 564. Juvenca miraculose ducitur in aulam S. Marini ad pascendos pauperes, 566, 567.

S. Paulinus Petricordienus. — Per meritis S. Marini quædam virgo paralytica et moribunda, subito sanitatem integram recuperat, LXI, 1025, 1026. Energumenum oratio debacchans, sanatur, 1026, 1027. Leprosus mundatur, 1028. Filia præfecti gravi febre consumpta et desperata, subito sanatur, 1028. S. Paulinus Nolanus oculo graviter laborans, sanatur, 1029. Homo quidam fractura membrorum casu laborans, subito sanatur, 1036. Evanitus gravi febre correptus, subito sanatur, 1038. Puer a mortuis suscitatur, 1040. Alius infans, in vico Carnotensi, a mortuis suscitatur, 1042. Demoniacus sanatur, 1045. Puella duodecim annorum muta, loquelam recipit, 1049. Oleum crescit semper et non deficit, operans plurimas sanitates, 1052, 1053. Rabies canis furiosus fit innocua, 1053. Tempestas sedatur, 1057. Totam familiam pestilentia laborans sanatur, 1062. Energumeni in preteritum impulsu demonis jactati liberantur, 1065. Lira Turonis obsessa liberatur, 1066. Fur pro furto fit cæcus, postea penitens, visum recuperat, 1068. Quidam vir ab incendio liberatur, 1071, 1072.

S. Eucherius. — Virtute ac meritis S. Severini capiti et afflicti juvenum, sacrilegi emendantur, LXII, 1174. Plaga locustarum omnia vastantium auferitur, 1179, 1180. Mulier quædam pene exanimis subito sanata, surrexit, 1181. Presbyter Silvius suscitatur a mortuis, 1182. Leprosus mundatur, 1188. Fons olei oritur ad subleandos pauperes, 1189. Quidam adolescens semivivus sanitati redditur, 1192. Elephanti os mundatur, 1192. Septem agilitudines monachorum, sanantur, 1191. Mutus usum lingue recuperat, 1197, 1198. Processa morbo gravissimo laborans, sanatur, 1198. Laoticus cæcus illuminatur, 1198. Marinus quidam gravissimo morbo capitis laborans, sanatur, 1198. Multi energumeni curantur et multi diversis languoribus obstricti, sanitatem recipiunt, 1200.

Exonotus episc. Ticinensis. — Virtute ac meritis S. Epiphani multi a dura captivitate liberantur, LXIII, 222.

S. Eleutherius episc. Tornacensis. — Per meritis S. Eleutherii filia tribuni a mortuis suscitatur, LXV, 67. Cæci duo illuminantur, 68. Peritus quidam leprosus mundatur, 69. Quædam mulier cæca et muta curatur, 75. Filius unicus viduæ a mortuis suscitatur, 77. Duo cæci visum recipiunt, 79. Tres paralytici sanantur, 79. Claudas recte ambulat, 79. Mulier fluxu sanguinis laborans, sanatur, 79. Sacerdos feriolus vinculis solvitur, 79. Libertinus tribunus a mortuis suscitatur, 79, 81. Vignini quinque paralytici plenarie sanantur, 82. Cæci septem visum recipiunt, 82.

S. Fulgentius episc. Ruspensis. — Virtute ac meritis

S. Fulgentii urbs Ruspensis ab obsidione et rapinis Maurorum liberatur, LIX, 130.

S. ~~Sanctus~~ MONACHORUM PATER. — Virtute ac meritis S. Benedicti aqua ex rupe oritur ad sublevantes fratres, LXVI, 142, 143. Maurus super aquas ambulat ad salvandum fratrem, 145. Puer parietis ruina contractus sanatur, 156 Clericus a demonio liberatur, 164. Solida tredecim miraculose inveniuntur et miser debitor liberatur, 181. Monachus a demone liberatur, 188. Rusticus catenis solvitur, 190. Infans a mortuis suscitatur, 192. Mulier insana ad sanitatem revocatur, 202.

DIORYSIUS EXICUS. — Virtute ac meritis S. Joannis Baptiste quidam pauper fit dives et opulentus, LXVII, 421, 433. Sanitates plurimas conferuntur apud caponem, 435 Presbyter habens manum ariam sanatur, 431, 432, 431.

S. CESARIUS EPISC. ARELATENSIS. — Virtute ac meritis S. Cesarii incendium civitatis Burdigalensis exstinguitur, LXVII, 1009. Pluvia abundans et maxime necessaria fructibus terræ obtinetur, 1010. Captivi liberantur, 1014. Filius viduus in civitate Ravenna a mortuis suscitatur, 1015 Elpidius medicus ab infestatione diabolica liberatur, 1016. Mulier energumena sanatur, 1016, 1017. Mulier paralytica et membris contracta, sanatur, 1018, 1019. Apri ingantur, 1019. Puer Patricii illiusissimi a demonio liberatur, 1019. Violenta febris fugatur, 1020. Filia Petri diaconi jacens multa jam triduo præ morbo gravissimo, sanitatem subito recuperat, 1023. Alia puella a morte revocatur ad vitam, 1026. Frumenta ad sustentandos pauperes et captivos in horreo multiplicantur, 1028. Liberius patricius gravi vulnere exanimis ad vitam revocatur, 1029. Uxor ejusdem Liberii fluxu sanguinis laborans sanatur, 1030. Mulier semper agitata ac tremula præ manibus, sanatur, 1032. Mulier energumena sanatur, 1032. Puer energumenus pariter liberatur, 1033. Mulier demoniaca cujus faciem vel aliam partem ejus corporis denudant corvi lacerabant, liberatur, 1033. Mulier gravi luxatione pedis laborans, sanatur, 1035. Incendium exstinguitur, 1035. Tempestas fugatur ex tali loco et ibi maxima est ubertas, 1035. Domus ejusdem Vincentii ab incendio mirabiliter liberatur, 1035. Filia presbyteri a demone liberatur, 1036. Energumenus sanatur, 1036. Desiderius febril quartana laborans, sanatur, 1039. Filius Salvi febrilibus tertianis affectus, curatur, 1039. Filius Martiani gravi febre confectus et a medicis desperatus, sanitatem integrum subito recuperat, 1039. Quidam francus febril quartana fractus, sanitati restituitur, 1040. Curationes infirmorum creberrime celebrantur, 1042.

ANATOL. — Virtute ac meritis S. Petri apostoli ægri et infirmi sanantur, LXXVIII, 134. Paralyticus Lyddæ curatur, 157, 158. Tablitha a mortuis suscitatur, 169. Claudus a nativitate curatur, 185. Virtute S. Pauli puella a Pythonæ liberatur, 195, 196. Juvenis Eutychus a mortuis suscitatur, 218, 219. Multi infirmi ac præsertim patens Publii, sanantur, 212, 243.

CASSIODORUS. — Virtute ac meritis S. Hilariis fluctus maris longe arcentur, XLIX, 1037. Virtute discipulorum Christi fons est apud Emmaum in quo passionem hominum diluunt, et animalia ipsa variis morbis laborantia, sanantur, 1038. Virtute S. Joseph et B. Mariæ Virginis per arborem Perseidem multi infirmi sanantur, 1038. Virtute SS. Eulogii et Protenis adolescentes ægroti sanantur, 1091. Virtute SS. Macrii, Isidori et aliorum suscitatur puella quam demon occiderat, 1098. Virtute S. Gregorii Pontici multi infirmi sanantur et energumeni liberantur, 1110. Virtute ac meritis sanctorum mulier prægnans defuncta resurgit et cum fructu suo salvatur, 1127. Virtute S. Donati draco immanis necatur et fons abundans in loco iniquo oritur, 1162.

S. GAZONATUS TURONENSIS. — Virtute B. Mariæ Virginis infans Judeus ab igne liberatur, LXXI, 715. In penuria magna invenitur triticum abundans LXXI, 716. In alia penuria, magna quantitas auri in altare reperitur, 716. Incendium exstinguitur, 716. Virtute S. Joannis Baptiste cæcus illuminatur, 720. Energumenus curatur, 720. Mulier habens manum adustam sanatur, 721. Virtute S. Petri morbidus, aqua balsa, sanitatem recipiunt, 728. Virtute S. Pauli apostoli quidam a morte liberatur, 729, 730. Virtute S. Joannis evangelistæ in universo mundo morbidis salus præstatur, 730. Virtute S. Andreæ languentes plerumque sanantur, 731. Quidam febre quartana per annum integrum laborans, sanatur 732. Mummosus morbo calculi laborans, sanatur, 732, 733. Virtute S. Thomæ apostoli in loco iniquo aqua, exuberans invenitur, 733-734. Per merita S. Bartholomæi apostoli multa beneficia populo conferuntur, 734. Virtute S. Stephanii multi infirmi sanitatem recipiunt

737. Virtute S. Clementis aqua ad fontem reductur, 738-739. Virtute S. Laurentii diversæ infirmitates sanantur 741-745. Virtute SS. Agricolæ et Vitalis, amica pecunia reperitur, 746. Virtute S. Victoris, Apollinaris a captivitate liberatur, 747. Virtute S. Laurentii calix crystallinus fractus, restituitur, 747, 748. Virtute SS. Gervasii Protasii et aliorum, omnis qualibet infirmitate laborans, sanatur, 748, 749. Virtute S. Benigni Gregorius Turonensis oculis laborans sanatur 753. Virtute S. Marcelli perjurus fit mutus, sed postea penitens loquelam recuperat, 753. Virtute S. Valeriani Galius hydropicus, sanatur, 756. Puella perjuri rea fit quasi mortua, Virtute S. Eugenii, sed postea penitens, sensum et loquelam recuperat, 758-759.

Virtute SS. quinquaginta martyrum quidam dolore gravi capitis laborans sanatur, 761, 762. Virtute S. Saturnini fur fit cæcus, sed postea penitens visum recipit, 765. Virtute S. Genesii pauper agricola suos boves amissos recuperat, 765, 766. Magnus populus a naufragio salvatur, 766, 767. Mulier falso accusata et ad mortem damnata, liberatur, 767. Virtute SS. Ferreoli et Ferrucii, maritus sororis S. Gregorii gravi febre per quatuor menses consumptus, subito sanatur, 768. Virtute S. Quintini mulier cæca illuminatur, 769. Latro pendens patibulo a morte liberatur, 770. Virtute S. Sigismundi multi febrilibus laborantes confestim sanantur, 771. Virtute S. Mauricii et sociorum presbyter a naufragio salvatur 773, 774. Virtute S. Victoris Massiliensis, multi infirmi sanantur, et multi energumeni liberantur, 775. Servus Aureliani demoniacus, liberatur, 775. Virtute S. Baudilii archidiaconus de manibus interfectoris extrahitur, 774. Virtute SS. Pauli, Laurentii, Pancratii et aliorum plurimi navigantes a naufragio liberantur, 779, 780. Virtute sanctorum pater S. Gregorii a multis periculis eruitur, 780. Incendium compromptum et tempestas valida sedatur, 780. Virtute S. Vincentii tres energumeni et quatuor paralytici curantur, 784. Cæcus illuminatur, 781. Res ablata furtim restituitur, 784, 785. Æger ab anno integro decubans, sanatur, 785.

Virtute S. Eulalii multi infirmi sanantur, 785. Virtute S. Sergii martyris multi infirmi et languidi sanantur et curantur, 790. Virtute SS. Cosmæ et Damiani infirmitates languentium depelluntur, 791. Virtutes S. Faci martyris venenum animalis venenosum fit innocuum, 791. Virtute S. Comiti plurimi infirmi præsertim sciatici curantur, 791. Judeus sciaticus sanatur et ad Christum convertitur, 792. Virtute S. Georgii cæci, claudi, frigoris cæterique infirmi sæpius gratia sanitatum munerantur, 792, 793. Virtute S. Isidori energumeni febricitantes et reliqui infirmi sanantur, 793. Virtute S. Felicii Nolani pauper agricola boves suos a fure captos recuperat, 796. Quidam oculo pessime laborans sanatur, 797. Energumeni sæpius liberantur, 797. Virtute S. Juliani martyris sæpe cæci illuminantur, febre tertiana quartana laborantes sanantur, 804. Virtute ejusdem martyris captivus in carcere detentus libertatem recuperat, 804, 805. Puer a gladio, alterius mortem minantis liberatur, 805. Mulier ab annis decem et octo paralytica sanatur, 807. Contractus duobus ab annis dextra manu sanatur, 808. Anagildus mutus, surdus et cæcus ab omni infirmitate sanatur, 809. Pauper peregrinus equum amissum recuperat, 814. Cæcus illuminatur, 815. Gallus patruus S. Gregorii pede laborans sanatur, 815.

Petrus frater S. Gregorii febre gravi correptus sanatur, 815, 816. Ipse S. Gregorius gravi capitis dolore laborans sanatur, 816. Quidam febricitans, subito sanatur, 816, 817. Populus multus a fulmine salvatur, 817. Energumeni sanatur, 818, 820. 821. Vinum miramodo crescit, 821, 822. Contractus sanatur, 822. Puella lippitudine laborans sanatur, 822, 823. Puerulus pessime contractus sanatur, 823. Aqua fontis in balsamum mutatur, 824. Paralyticus curatur, 824. Cæcus illuminatur 824. Multi energumeni liberantur, 825. Parvulus gravi morbo laborans, sanatur, 825, 826. Energumenus Turonensis, sanatur, 826. Cæca a nativitate illuminatur, 826, 827. Energumenus et energumena sanatur 827. Multi infirmi sanantur, 828. Virtute ejusdem Martyris et S. Nicetii cæcus illuminatur, 828. Virtute SS. Angelorum vinum crescit et abundat ad sublevandos messorum, 829, 830. Virtute S. Hilarii duo leprosi mundantur, 830, 831. Virtute S. Ensebii incendium exstinguitur, 832. Virtute S. Martini infirmi sanitati restituitur, 833. S. Vitalina dat pisces et vinum ad refocillandos pauperes Christi, 833, 834. Mulier insana curatur, 736. Cæcus visum recipit, 836. Plures energumeni liberantur, 836. Surda et muta et energumena sanatur, 836. Presbyter claudus sanatur et oratorium ædificat in quo multi paralytici sanantur et cæci illuminantur, 836, 837.

Virtute S. Venantii mulier, febre quartana pene consumpta sanatur, 838. Virtute S. Papulae febricitantes multique variis morbis laborantes, sanantur, 838, 859. Virtute S. Solemnis emergumeni inveniunt ejus sepulcrum et cito sanantur, 845. Multi variis morbis laborantes, sanitatem recipiunt, 845. Lithomeris quartana febre consumptus, sanatur, 845. Virtute S. Maximi pluvia obtinetur ad sedandam sitim totius civitatis obsessae et obsidentes fugantur, 847. Puerulus spiritum exhalans sanitati reddi ur, 847. Puella febricitans sanatur, 847. Virtute S. Monegum in postulis malignis, febris, dysenteria laborantes, sanantur, 848. Virtute S. Senoch puer caecus illuminatur, 848, 849. Multi febris aliisque morbis laborantes sanantur, 849. Virtute S. Martialis puella habens manum aridam sanatur, 850. Quidam propter iuramentum mutus efficitur, sed postea penitens loquelam recuperat, 850. Virtute S. Amabilis emergumenus sanatur, 853. Virtute S. Venerandi et Nepotiani multi febris laborantes sanantur, 857. Virtute sanctorum pater S. Gregorii podagra laborans sanatur, 838, 839. Virtute S. Tranquilli S. Gregorius pustulis malignis laborans sanatur, 862. Virtute S. Severini Burdigalenses ab hostibus et variis calamitatibus liberantur, 862, 865.

Virtute S. Romani multi a naufragio salvantur, 863. Ipse S. Gregorius a naufragio liberatur, 863. Virtute S. Iustini et Missini multi emergumeni sanantur, 864, 865. Virtute S. Thaumasti dolore dentium et febris laborantes sanantur, 867, 868. Virtute S. Lupiani caecus visum recipit, mutus loquela donatur et paralyticus sanatur, 868. Virtute S. Victorii Cenomanensis incendium extinguitur et multi infirmi sanantur, 869. Virtute S. Martini libatis quidam manibus et alius pedibus contracti, sanantur, 869. Virtute S. Babiani mulier habens nervos contractos et manus aridas, sanatur, 870. Virtute S. Trojani multi emergumeni, febricitantes caeterique infirmi sanitatem recipiunt, 870, 871. Virtute S. Nicetii puer caecus illuminatur, et variis morbis laborantes sanantur, 872, 873. Quatuor caeci illuminantur, 873. Claudius recte ambulat, 873. Virtute S. Helii violator sepulchri ejus gratiam vitae a iudice obtinet, 873. Virtute S. Archidiaconi Lugdunensis filia Leonis imperatoris, a demonio vexata, liberatur, 873, 874. Virtute S. Epipodii martyris febricitantes caeterique infirmi sanantur, 875. Virtute S. Menimii puer ex familia S. Gregorii pessima febre correptus, subito sanatur, 876. Virtute S. Cassiani multi infirmi sanantur, 881. Virtute S. Remigii Rhemensis a pestilentia liberantur, 885, 886. Virtute S. Martini Augustus manibus et pedibus contractus, sanatur, 887.

Virtute S. Mariani pauper agricola boves suos a fure captos recuperat, 889, 890. Virtute S. Eusitii multi infantes faucibus laborantes adoloribus et tumoribus liberantur, 890. Multi quartana febre laborantes sanantur, 890. Virtute S. Maximi Regiensis episcopi caeci illuminantur et multi variis morbis laborantes sanantur, 891. Puerulus febricitans et moribundus sanitati restituitur, 891. Virtute S. Silvestri Cabillonensis episcopi variis febris laborantes sanantur, 893. Virtute S. Desiderati dolore dentium a liis morbis laborantes sanantur, 893. Virtute S. Joannis abbatis serpens basiliscus occiditur et puerus quem in festabat sit potabilis, 894. Febricitantes curantur, 894. Quidam fratricida penitens incillis suis solvitur, Virtute S. Sequani abbatis tres viri injuste catenis onerati solvuntur, 895. Virtute S. Marcelli Parisiensis episcopi. Serpens immunis depellitur, 895. Ragnimodus presbyter quartana febre laborans sanatur, 895. Virtute S. Germani Parisiensis episcopi paralyticus sanatur, 896. Multi paralytici etiam nunc sanantur et caeci visum recipiunt praesertim in ejus festo, 896. Virtute S. Genovefae virginis mortuus suscitatur, 896. Multi febris laborantes saepius curantur, 896. Virtute S. Luvoris pauper quidam triantem invenit, 897. Virtute S. Nicetii captivi catenis vincti solvuntur; emergumeni liberantur, caeci visum recipiunt, perjuri corriguntur, 898.

Virtute S. Medardi mulier habens manum aridam sanatur, 899. Charime is gravi dolore dentium laborans sanatur, 899. Virtute S. Albini paralyticus sanatur, 899. Mulier a nativitate caeca illuminatur, 900. Virtute S. Avidi quidam habens cervicem retortam sanatur, 901, 902. Virtute S. Cypriani Petragorici abbatis, contracti ac paralytici sanantur, caeci illuminantur, tres leprosi mundantur, 902. Virtute S. Eparchi caecus illuminatur, 902. Fur patibulo appensus a morte liberatur, 902. Multi infirmi ac praesertim febricitantes sanantur, 902. Virtute S. Felicis Biturigi episcopi caecus visum recuperat, 902. Multi febris quartana caeterisque laborantes sanantur, 903. Virtute S. Juniani, multi morbi curantur, multi caeci illuminantur, plurimi paralytici sanantur, 905. Virtute S. Pelagiae multi

variis infirmitatibus laborantes sanantur, 904. Virtute S. Crescentiae Parisiensis, monetarius hujus urbis dolore acuto dentium laborans sanatur, 904. Multi eodem dolore laborantes sanantur, 905. Virtute ac meritis S. Marini navigantes a naufragio salvantur, 916. Incendium extinguuntur, 917. Egidius ab hostibus liberatur, 915. Demetrius liberatur, 915. Puella paralytica sanatur, 915. Chamus pro furto fit caecus, postea penitens visum recipit, 915. Multi infirmi sanantur, 915-916. Procella ab agris arcentur, 916. Nepos S. Paulini febris gravi laborans sanatur, 917. Theodemundus mutus loquelam recipit, 921. Mulier caeca et ulceribus plena visum recipit et sanatur, 921, 922.

Baudinus episcopus cum aliis navigantibus a naufragio salvantur, 922-923. Vinceti in carcere detenti liberantur, 924-925. Filius regis Galliciae a gravi morbo sanatur, et rex cum omni populo suo ad doctrinam sanam convertitur, 925. Tres caeci lumen recipiunt, 926. Quidam puella laborans subito sanatur, 926-927. Fortunatus et Felix oculis laborantes sanantur, 927. Placidus proceptor gravi morbo laborans et a medicis desperatus sanatur, 928. Pauper nudus et algens chlamyde vestitur, 928. Paralyticus sanatur, 929. Caeca visum recipit, 929. Anmonius ab alta rupe praecipitatus a morte liberatur, 929-930. Quidam patibulo per bidentem appensus vitae restituitur, 930. Iomeris apoplexi correptus sanatur, 930. Presbyter catenis injuste vinctus solvitur ac libertati redditur, 931. Alpinus comes pedibus pessime laborans sanatur, 932. Charigisilus, habens manus et pedes contractos sana ur, 932. Aquilinus amens sanatur, 933. Charivaldus manu ac pede paralyticus sanitati redditur, 933. S. Gregorius ipse febre pessima laborans, sanatur, 933-936. Armentarius clericus pustulis malignis agonizans sanatur, 936. Tempestas fugatur, 937. Omnis familia ejusdem, sanatur, 937. S. Gregorius a latronibus liberatur, 938. Mulier dysenteria graviter laborans sanatur, 938. Paulus emergumenus liberatur, 938-939. Multi febris laborantes sanantur, 938. Leomeria caeca atque contracta visum et gressum recipit, 939. Securus a nativitate habens manum et pedem contractos sanatur, 939-940.

S. Gregorius dysenteria ac febre valida laborans sanatur, 939-941. Justinus febre pessima laborans sanatur, 941-942. Maurus gravi podagra laborans sanatur, 942. Veteranus gravi podagra laborans sanatur, 943. Mavellus paralyticus sanatur, 943. Alius paralyticus pariter sanatur, 943-944. Caecus illuminatur, 944. Gunthredus caeca visum recipit, 944. Mulier profluvio sanguinis laborans sanatur, 944-945. Hummola pessime claudicans sanatur, 945. Ragnimodus episcopus dysenteria graviter laborans sanatur, 945. Ursulfus caecus illuminatur, 946. Puella cruribus paralytica sanatur, 946-947. Marobaudus caecus illuminatur, 947. Pauper nauta vinum obtinet, 947. Gunthramnus dux cum suis nautis a naufragio salvatur, et argentum quod in fluvio perdidit, recuperat, 948. Landulfus epilepsi laborans sanatur, 948-949. Theodemis diaconus caecus illuminatur, 949-950. Desiderius emergumenus sanatur, 950. Quidam manu contractus sanatur, 950. Matrona Remigia contracta sanatur, 950. Familia ejusdem febre quartana laborans sanatur, 950. Vinastus caecus visum recipit, 950, 951. Quidam a nativitate manibus membris contractus sanatur, 951, 952. Bonifilius tribus ab annis febre pessima laborans, et praedolore manibus et pede contractus sanatur, 952, 953. Plolus febre gravi correptus sanatur, et postea mutus fit et loquelam recuperat, 953. Mulier diculus caeca visum recipit, 954. Duo caeci illuminantur, 954. Mulier muta loquelam recuperat, 954, 955. Alia mulier pedibus ac manibus contracta sanatur, 955. Fons olei oritur ad sanandos infirmos, 955, 956. Quidam manibus et pedibus contractus et lingua debilis sanatur, 956. Clericus caecus visum recipit, 957. Tres emergumeni liberantur, 957. Quatuor catenis vincti liberantur, 957. Leodoroldus episcopus paralyticus sanatur, 957. Emergumenus liberatur, 958. Puella Turonensis a nativitate muta loquitur, 958. Renosidus febre pessima correptus ac moribundus sanatur, 959. Sisulfus habens manum contractam ac purulentam sanatur 959, 960. Quidam viginti quinque per annos caecus illuminatur, 960. Quidam manu contractus sanatur, 960. Puer a motus suscitatur, 961. Quidam per sex annos caecus visum recipit, 961. Duo pueri quorum unus caecus et alter caecus et claudus sanantur, 961, 962. Leodulfus puer pessime claudicans sanatur, 962. Quidam omnibus membris contractus sanatur, 962, 963. Floridus habens manus et pedes contractos sanatur, 963. Quidam habens brachium contractum sanatur, 963. Caecus illuminatur, 963. Quidam pessima dysenteria laborans sanatur, 963, 964. Alius gravi morbo et humore saliente laborans sanatur, 964. Quidam vino amens factus sanatur, 964, 965. Puella Luxoviensis

cæca illuminatur, 965. Puer habens manum aridum sanatur, 965. Mulier habens digitos contractos in manu putrida sanatur, 966. Puer Parisicus cæcus et contractus sanatur, 967. Mulier ingenua ne vendatur fit invalida, postea sanatur, 967. S. Gregorius oronit et capite laborans sanatur, 967, 968. Idem faucibus graviter laborans sanatur, 969. Puella debilis, paralytica et per annos duodecim quasi mortua sanatur, 970, 971. Quidam habens manum contractam sanatur, 971. Quidam pedibus et oculis graviter laborans sanatur, 971. Cæcus illuminatur, 971. Puer febricitans et omnibus membris contractus sanatur, 971. Quidam nomine seuator, habens manum contractam sanatur, 972. Infans a mortuis suscitatur, 972. Clericus habens pedem debilem et crus aridum sanatur, 973. Mater S. Gregorii per annos triginta quatuor gravi dolore tibie laborans sanatur, 973. Mulier habens digitos contractos sanatur, 974. Puer familiaris S. Gregorii, gravi sibire consumptus sanatur, 974. Theoda presbyteri filia, diu pedibus laborans sanatur, 974. Quidam renibus laborans et incurvus ambulans sanatur, 974. Gundulfus servus per annos viginti pessime claudicans sanatur, 974, 975. Puer duodecim per annos cæcus illuminatur, 975. Siggo gravi surditate afflictus sanatur, 975, 976. Infirmitas pectorum sanatur, 976. Abrincatinus sex per annos cæcus illuminatur, 976. Alius cæcus visum recipit, 976, 977. Julianus habens manus et pedes debiles et contractos sanatur, 977. Mulier Turonensis lumine orblata illuminatur, 977. Surdus et mutus Andegavensis sanatur, 977. Duo energumini mundantur, 977, 978. Oleum crescit et abundat ad sanandos infirmos, 978.

Mulier habens digitos contractos et manum aridam sanatur, 978, 979. Puella omnibus membris pessime contracta sanatur, 979. Puer sex per annos pedibus manibusque contractus sanatur, 979. Clericus per tres annos cæcus illuminatur, 979. Pauper agricola, per quatuor annos habens digitos contractos et manum aridam sanatur, 979. Puer stomachi morbo diu laborans sanatur, 979, 980. Mulier membrorum impotens ac præcipuè manus dexteræ sanatur, 980. Alia mulier habens manus pessime contractas sanatur, 980. In Burdigalensi regione multi equi morbis laborantes sanantur, 980. Populus Turonensis a febris pestilentialibus liberatur, 980, 981. Uxor Eborini comitis pestilentialibus laborans sanatur, 981. Duo paralytici sanantur, 981. Cæcus visum recipit, 981. Augustus Turonensis pedibus pessime contractus sanatur, 981. Puella povere per tres menses muta loquelam recuperat, 981, 982. Diaconus morbo oculorum graviter laborans subito curatur, 982. Mulier contracta et cæca sanatur et illuminatur, 982, 983. Paralyticus ex Biturigo deVectus subito sanatur, 983. Puella injuste in servitutem redacta et catenata, catenis solvitur et fit libera, 983. Liber vita S. Martini inter flammam salvatur, 983, 984. Duo pueri, unus dysenteria et alter febre valida laborantes sanantur, 984. Malulfus Turonensis, manibus pedibusque contractus sanatur, 984.

Alius contractus, habens manum vermibus scatentem sanatur, 984, 985. Lupus presbyter febre quartana laborans sanatur, 986. Mulier habens brachium contractum sanatur, 986. Debitor vinculus pro debito solvitur et vinculis et debitis, 985. Mulier cæca illuminatur, 985. Puer paralyticus sanatur, 985, 986. Filius Cardegisti moribundus sanatur, 986. Clericus dysenteria pessima laborans sanatur, 987. Duo rei, sed penitentes, patibulo appensi, a morte liberantur, 987. Quidam rusticus povere mutus loquelam recuperat, 987. Mulier habens manum contractam sanatur, 987, 988. Mulier contracta et cæca sanatur et illuminatur, 988. Cæcus illuminatur, 988. Paralyticus sanatur, 988. Duo cæci illuminantur et duo energumini mundantur, 989. Puer ex familia S. Gregorii febre gravi laborans sanatur, 989. Alius febre et dysenteria consumptus sanatur, 990. Avitus episcopus febre gravi correptus sanatur, 990. S. Gregorius dolore gravi dentium et capite laborans sanatur, 990. Idem dolore ventris gravissimo fatigatus sanatur, 991. Idem lingua et labiis graviter laborans sanatur, 991, 992. Puer febre pessima laborans sanatur, 992. Contractus sanatur, cæca illuminatur et tres energumini mundantur, 993. Servus Theodulfi sex per annos cæcus visum recipit, 993. Duodecim paralytici sanantur, tres cæci illuminantur, quinque energumini emundantur, 993.

Tres paralytici pedibus contracti sanantur, duo cæci visum recipiunt, duodecim et amplius febris laborantes sanantur, 994. Lagobaldus clericus et Theodorus laicus dysenteria et febre graviter laborantes sanantur, 995. Bodilnotarius S. Gregorii stomacho infirmus sanatur, 995. Matrona Carnotensis, triginta per annos sterilis, fit mater plurimorum filiorum, 995, 996. Cæca Cenomanensis visum recipit, 996. Quidam habens manum aridam

atque contractam sanatur, 996. Bauderellus aculo satiatius ac graviter debilitatus sanatur, 997. Puer dolore renum gravissimo laborans sanatur, 997. Quidam reus Turonensis catenis vinculis solvitur ac liberatur, 997, 998. Cæcus Andegavensis visum recipit, 998. Puella cæca et gravi dolore vexata, sanatur et illuminatur, 998. Quidam febre cæcatus et contractus sanatur, 999. Lendardus sex per annos cæcus illuminatur, 999. Mulier energumena curatur, 999. Alia gravi febre laborans sanatur, 999. Silvius surdus, cæcus et per quindecim annos contractus, sanatur et illuminatur, 999. Contracta ac cæca sanatur et illuminatur, 1000. Charimundus debilis sanatur, 1000. Leodemundus septem per annos cæcus et tres alii cæci visum recipiunt, plurimique energumini mundantur, 1000. Puella febre pessima laborans sanatur, 1000. Carcerarii a vinculis solvantur ac liberantur, 1000, 1001. Claudius regalis cancellarius febre gravi laborans sanatur, 1001.

Quidam nauæ a naufragio salvantur, 1001-1002. Mulier paralytica, sanatur, 1002. Alius paralyticus pariter sanatur, 1002. Fons abundans oritur in loco arido, 1003. Urbs pietaviensis ab incendio salvatur, 1003. Puer acerbissima febre exustus sanatur, 1004. Leodulfus amens et omnibus membris debilis sanatur, 1004. Innocens per calumniam accusatus liberatur, 1004. Mulier paralytica linguae laborans sanatur, 1005. Quatuor cæci illuminantur, duo energumini mundantur, duo paralytici et contracti incolumes fiunt, 1005. Puer aulicus Childeoerti regis et puella reginæ febris laborantes sanantur, 1005. Quidam rei vinculis solvantur et a carcere liberantur, 1005. Mauranus mutus, loquelam recuperat, 1005, 1006. Maurellus pessime claudicans sanatur, 1006. Quidam captivi a vinculis et carcere liberantur, 1006. Puer pedibus manibusque contractus sanatur, 1006. Puer Luthmi et alter puer Ularici presbyterorum, febris violentia laborantes sanantur, 1006, 1007. Principius amens laborans sanatur, 1007. Leodulfus cæcus visum recipit, 1007, 1008. Paternianus cæcus, mutus, surdus et manibus contractus sanatur, 1008. Alius contractus simili modo affectus sanatur, 1008. Apud Burdigalam incendium exstinguitur, 1008. Landovaldus dysenteria pessima laborans sanatur, 1008. Virtute ac meritis S. Ildii, filii imperatoris Treverici a spiritu immundo corrupta et graviter vexata liberatur, 1017.

Puer Guli episcopi scriptor et nepos fenre gravissima laborans sanatur, 1018, 1019. Servus venerandi comitis diuturna cæcitate afflictus sanatur, 1019. Puer abnepos S. Ildii gravi morbo affectus et moribundus sanatur, 1019, 1020. Cæci illuminantur, demones fugantur, surdi auditum et claudi gressum recipiunt, 1020. Virtute ac meritis S. Abraham abbatis vinum abundat ad reficiendum populum Dei, 1021, 1022. Sæpe sæpius febris laborantes sanantur, 1022. Virtute ac meritis S. Quintiani episcopi omnes in domo Hortensii febricitantes et moribundi sanantur, 1024, 1025. Energumens a roclis debacchans sanatur, 1025. In magna siccitate pluvia abundans obtinetur, 1025. Multi febris quartanis vel melancholia laborantes sanantur, 1026. Virtute ac meritis S. Portiani cæcus gravibus doloribus affectus visum recipit et sanatur, 1027. Theodericus rex et exercitus ejus ab imminente serpente liberantur, 1028. Multi a morte eruantur vel a captivitate eximuntur, 1028. Virtute S. Guli Juliani presbyter febre quartana laborans sanatur, 1033. Incendium civitatis Arvernæ exstinguitur, 1033. Magna terræ motu in eadem civitate nemo læditur, 1033. Civitas Arverna a lue inguinaria liberatur, 1034. Multi febris quartanis laborantes sanantur, 1035. Valentinianus presbyter febre quartana laborans sanatur, 1035. Virtute ac meritis S. Gregorii episcopi. Lingonenis energumini sanatur, 1037, 1038. Armentaria nepis ejus febris quartanis laborans et a medicis desperata sanatur, 1038. Vinculi in carcere solvantur et a carcere liberantur, 1038, 1039. Alius vinculus a catenis liberatur, 1039. Puella manu pessime laborans sanatur, 1040. Energumini liberantur, 1040. Virtute ac meritis S. Nicetii diaconus energumens, liberatur, 1041. Cæcus visum recuperat, 1044. Presbyter graviter faucibus laborans, sanatur, 1044, 1045. Quatuor febricitantes sanantur, 1046. Rei a vinculis liberantur, 1046. Tres cæci visum recipiunt, 1046. In urbe Aurelianensi plurimi cæci illuminantur, claudi gressum recipiunt, 1046. Quidam a vinculis et carcere liberatur, 1046, 1047. Multi fabricantes sanantur, 1047. Cæci illuminantur et quilibet variis infirmitatibus laborantes curantur, 1047. Quidam a multis annis cæcus visum recipit, 1047. Famulus epilepticus, sanatur, 1048. Pauper a latrone spoliatus rem suam recuperat, 1048. In septem civitatibus, captivi in carcere vinculi et carcere liberantur, 1049. Multi febricitantes variisque morbis

laborantes sanantur, 1049. Tres mulieres a demonio vexatæ, liberantur, 1049. Diaconus Augustodunensis gravi oculorum infirmitate laborans, sanatur, 1051. Virtute ac meritis S. Patroci abbatis multi infirmi sanantur et energumini emundantur, 1053. Prudentia cæca et alia puella pariter cæca simul illuminantur, 1054. Quidam energumenus rabidus ad omnia dilanians sanatur, 1055. Quidam quoque per annos cæcus illuminatur, 1054. Sex energumeni nominati sanantur, 1054. Duæ puellæ a demone vexatæ liberantur, 1054. Virtute ac meritis S. Caluppanis reclusi duo dracones immensæ magnitudinis effugantur, 1059. Cibi præbentur populis famem patientibus et aqua oritur ex rupe silentibus, 1060.

Virtute S. Lupicini multi infirmi præsertim febribus vel pustulis malignis laborantes sanantur, 1065. Virtute S. Marti abbatis demones ab obsessis corporibus fugantur; pustulis malignis vel febribus quartanis laborantes sanantur, 1069. Nivardus hydropisi laborans sanatur, 1070. Puer Florentius febre tertia laborans sanatur, 1070. Virtute S. Senoch abbatis ducenti et amplius servi a servitute et debitis liberantur et exonerantur, 1072. Cæcus illuminatur, 1072. Alius cæcus Pictaviensis visum recipit, 1072. Duo pueri debiles et contracti sanantur, 1072, 1073. Puer et puella omnia membra habentes contracta sanantur, 1073. Benaia cæca illuminatur, 1075. Duo homines tumidi veneno serpentis sanantur, 1075. Quidam habens manum contractam sanatur, 1075. Multi a serpentium morsu, a pustulis malignis et a demonibus liberantur, 1075. Pauperes sanati in indigentia sua sublevantur, 1075. Contractus sanatur, 1074. Virtute ac meritis S. Venantii abbatis Paulus cruribus graviter laborans curatur, 1076. Sæpe sæpius febribus quartanis tertianisve laborantes sanantur, 1076. Pustulis malignis affecti sanantur, 1076. Energumeni liberantur, 1076. Demones effugantur, 1076, 1077. Mas arpio energumenus debacchans sanatur, 1077. Coniux Juliani quartana febre laborans sanatur, 1077. Baudimundi uxor eadem febre laborans sanatur, 1077. Virtute S. Nicetii tres energumeni emundantur, 1082. Populus Trevericus a lue inguinaria liberatur, 1082. Multi navigantes a naufragio salvantur, 1083. Virtute SS. Ursi et Leobadii abbatum multi energumeni liberantur, demones ejiciuntur, 1085. Cæci illuminantur, 1086, 1087. Vir sanctæ Monegundis Carnotensis, mulier quædam propter nimiam curio-ritatem cæcitatem percussa, visum recuperat, 1088, 1089. Quidam Carnotensis vir per multos annos surdus auditum recipit, 1089. Puella veneno conflata, sanatur, 1089. Puella aia habens manus contractas sanatur, 1089. Alia vulneribus plena sanatur, 1089. Puer dolore gravi ventris laborans sanatur, 1090. Alius paralyti contractus sanatur, 1090. Cæca illuminatur, 1091. Multi energumeni, fugato demone, liberantur, 1091. Boso diaconus pede graviter laborans sanatur, 1091. Cæcus unius oculi lumen recipit, et alterius virtute S. Martini, 1092. Duo muti loquelam recipiunt, 1092. Quidam febre gravi laborans sanatur, 1092. Marcus contractus sanatur, 1092. Leodinus per quatuor menses gravi morbo laborans sanatur, 1092. Multi febricitantes sanantur, multi energumeni liberantur, 1092. Virtute S. Leobardi multi febricitantes sanantur, 1095. Cæcus illuminatur, 1095.

Virtute S. Juliani martyris multi cæci illuminantur; febribus tertianis vel quartanis laborantes sanantur, 1106. Morescentes lætitiâ obtinent, 1106. Virtute septem SS. dormientium omnes qualibet infirmitate laborantes sanantur, 1111. Febricitantes, leprosi, surdi, muti et claudi curantur, 1117. Virtute S. Aridii abbatis fons abundans oritur in loco arido ad sedantem sitim et hominum et pecorum, 1125. Tempestas valida et nubila fugatur, 1124. Filius Nivardi a mortuis suscitatur, 1124, 1125. Mulier habens grande vulnus in facie sanatur, 1125. Rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 1125. Puer ingratus tumore gravi laborans sanatur, 1125. Filia Nivardi cæca illuminatur, 1125. Filia ducis Burgundie moribunda reviviscit, 1126. Mulier Bessa omnibus membris debilis ac contracta sanatur, 1126. Alia vulnus in collo gestans vernibus scatenis sanatur, 1126.

Puella pedibus cruribusque contracta et manibus repens sanatur, 1126. Alia eadem infirmitate laborans sanatur, 1126. Adde pesime retortus ac debilis pedibusque contractus sanatur, 1126-1127. Alius contractus pedibus debilis ac laborans sanatur 1127. Ferreolus episcopus febribus aliisque morbis laborans sanatur, 1127. Quidam per multos annos cæcus illuminatur, 1127. Witrimundus dolore gravi diutius laborans sanatur, 1127. Multi ægri diversisque infirmitatibus laborantes sanantur, 1128. Paralyticus sanatur, 1128. Energumeni multi curantur, 1128.

Puella energumena et a septem demonibus vexata

liberatur et sanatur, 1130. Populus Parisiacus gravi dysenteria laborans sanatur, 1151-1152. Mem populus censu gravi exoneratur et postea rex ipse graviter laborans sanatur, 1151. Mortuus suscitatur, 1152. Aqua abundat in loco inaquoso, 1152. Duo pisces miræ magnitudinis inveniuntur in retibus ad famem pauperum temperandam, 1152. Multi infirmi et energumeni sanantur et liberantur, 1153. Filius Necarii a mortuis suscitatur, 1153. Necarius amens et furibundus sanatur, 1140. Mulier moribunda sanatur, 1149-1141. Babolenus gravi vulnere laborans sanatur, 1141. Monachus energumenus vel potius rabidus liberatur et a catenis solvitur, 1141. Reus a vinculis et carcere liberatur, 1141. Duo muti eam linguam recipiunt, 1141-1142. Quatuor cæci illuminantur, 1142. Multi diversis infirmitatibus affecti sanantur 1142. Quotidie etiam nunc ægri sanantur, cæci illuminantur, demoniaci liberantur, perjuri aut mortuati aut a diabolo vexantur, vineti solvuntur, claudi pedibus consolidantur, 1142.

S. DOMNOLUS CANOMANENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Domnoli cæcus visum recipit, LXXII, 632. Signum alius cæcus illuminatur, 633. Constiliarius regis propter furtum plaga percussus, postea premitens et rem ablatam restituens sanatur, 612. Fraucus fur sacrilegus rem Ecclesie morte multatur, 612-643.

Rainarius puer cæcus, surdus, mutus et claudus ab omni infirmitate liberatur, 643. Filius Eleutherii febre gravi laborans, sanatur, 643. Stritius maxilla graviter laborans sanatur, 643. Magnatius cæcus illuminatur, 644. Quidam captivi a catenis et carcere liberantur, 644. Duo demoniaci liberantur, 644. Multi variis morbis laborantes sanantur, 644, 647. Energumenus seipsum discerpens sanatur, 647. Mulier febre quartana graviter laborans sanatur, 648. Tres cæci a luminantur, 648.

S. RADEGUNDIS REGINA FRANCORUM. — Virtute S. Radegundis captivi a vinculis et carcere liberantur, LXXII, 655. Pustulis laborantes desperati sanantur, 656. Multi languidi ac febricitantes sanantur, 658. Matrona Bella diu cæca visum recipit, 660, 661. Puella Præfledis energumena curatur, 661. Alia timore vermicante laborans sanatur, 661. Monacha moribunda sanatur, 661. Alia femina a demone vexata, liberatur, 661. Quidam propter a naufragio salvatur, 661. Goda puella longo et incurabili morbo laborans sanatur, 662. Mulier a demone vexata liberatur, 662. Monacha oculo graviter laborans sanatur, 662. Infans exanimis ad vitam revocatur, 662. Monacha hydropisi pessime laborans sanatur, 662. Infans a mortuis suscitatur, 663. Domolenus tribunus fletu graviter faucibus laborans sanatur, 644. Septem rei in carcere detenti, vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 664. Matrona Mammezo, oculo graviter laborans sanatur, 674. Vioabergs propter memoriam igne aritur et sanatur, 671. Leo gravi oculorum morbo laborans sanatur, 672. Cæci illuminantur, surdi audiunt, muti loquuntur, claudi recte ambulant et demones effugantur, 674. Plurimi navigantes a naufragio salvantur, 675. Febricitantes vel pustula laborantes sanantur, 675. Quidam annos per multos cæcus illuminatur, 678. Multi demoniaci liberantur, multi febricitantes sanantur, 679. Abbe dolore gravi dentium laborans sanatur, 679. Plurimi energumeni ac præsertim duæ mulieres præ cæteris debacchantes ac vociferantes, liberantur et subito sanantur, 680. Quidam febricitans et moribundus sanatur, 680.

ANTONINUS PLACENTINUS. — Virtute SS. Antonii et Euphemii Antonii morbo gravi laborans sanatur, LXXII, 915.

VIRX PARAV. — Virtute S. Antonii plurimi energumeni liberantur, LXXIII, 154. Plurimi variis infirmitatibus laborantes sanantur, 154. Fronto energumenus gravi infestatione demonis laborans liberatur et sanatur, 152. Virgo quædam inaudito ac febili morbo laborans sanatur, 154. Alia Virgo pessimis stomachi et lateris doloribus laborans sanatur, 154. Adolescens a demone putore liberatur, 154. Alius insaniam demoniacam pessime laborans sanatur, 154, 155. Balacius flagellator virginum christianarum monachorumque pessime castigatur, 164, 165. Virtute S. Pachomii abbatis mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 233. Puella energumena a demone liberatur ac sanatur, 234, 235. Puer energumenus, quæto demone, sanatur, 235. Monachus gravi infirmitate laborans, sanatur, 258, 259. Alius monachus vulnere scorpionis sauciatus sanatur, 269. Theodorus dolore gravi capitis laborans, sanatur.

Virtute S. Basilii puer et puella sub diaboli potestate pactione scripta positi liberantur et sanantur, 303-305. Virtute S. Simeonis Stylitis multi languidi et energumeni curantur, 328. Cæci visum recipiunt, contracti eriguntur, surdi auditum recipiunt, leprosi mundantur,

328. Draco immensus fit hominibus innocuus, 330. Mulier serpentem trium cubitorum longitudine in visceribus habens deiecit et sanatur, 330. Aqua abundans in loco arido et inaquoso oritur, 330. Quidam muti sunt sicut cerva quam occiderant, postea loquelam recipiunt, 330, 331. Pardus immanis omnia vastans destruitur, 331. Papa Antiochiæ habens manum aridam, sanatur, 333. Quidam quinquaginta per annos surdus et mutus sanatur, 333, 334. Virtute S. Joannis Fleemosinarum inimicus reconciliatur inimico suo, 373. Mulier pœcatrix, scripto peccata sua constans, absolvitur, 381, 382. Fons unguentorum oritur ad sanandos omnes credentes, 383. Omnia pauperibus necessaria abundanter suppeditantur, 383. Virtute S. Epicteti presbyteri multi cæci illuminantur, leprosi emundantur, paralytici sanantur et de corporibus obœssis demones effugantur, 393. Puella habens omnia membra mortua, præter linguam sanatur, 393, 394. Energumenus vel dæmoniacus liberatur, 394. Mulier cæca vitam recipit, 394, 395. Quidam surdus, mutus et aridus sanatur, 398. Virtute S. Astionis monachi energumenus, ejecto dæmone, sanatur, 399. Homo semimortuus sanatur, 400.

Virtute SS. Epicteti et Astionis martyrum omnes quæcumque infirmitate laborantes sanantur, 406, 407. Anxietas et dolor fugantur, 407. Virtute SS. Barlaam eremite et Josephat Judææ regis multi variis morbis laborantes sanantur, 604. Virtute S. Eugenii virginis ac martyris matrona Melanthia febre quartana graviter laborans sanatur, 612. Melanthia pro falso testimonio pessime castigatur, 615. Fit terræ motus; templum et idolum corruunt, 619, 620. Ipsa ligata saxo, in Tiberim præcipitata, sedens in saxo non mergitur, 621. Fornaces Thermanum exstinguuntur, 620. Virtute S. Euphrasie puer paralyticus, surdus et mutus sanatur, 633, 636. Monacha energumena per multos annos et insana liberatur et sanatur, 636, 638. Multi infirmi sanantur et multi energumeni liberantur, 642. Virtute S. Euphrosinæ virginis monachus oculo graviter laborans sanatur, 651. Virtute S. Marinæ virginis puella energumena, ejecto dæmone, liberatur, 654.

VIRÆ PATRUM. — Virtute beati Andree abbatis monachus dæmoniacus liberatur, LXXII, 179. Virtute cujusdam S. religiosi pluvia a Domino obtinetur, 207. Virtute S. Piamonis virginis vicus in quo ipsa habitat ab excidio liberatur, 233. Virtute beati Innocentii presbyteri juvenis energumenus et contractus liberatur et sanatur, 317. Ancilla pauper recuperat pretium ovīs suæ perditæ, 317. Virtute S. Elæ monachi panes reperiuntur ad reficiendos viginti monachos, 326. Virtute S. Caroli sacerdotis vinum crescit et multiplicatur ad sedandam sitim pauperum vialorum, 1255, 1256. Thesaurus invenitur a pauperes sublevandis, 1256, 1257. Multi cæci illuminantur, multi variis morbis laborantes sanantur, energumeni liberantur, multaque alia beneficia conferuntur, 1262.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Virtute S. Gregorii Magni quidam magi malefici sunt energumeni ac cæci, postea vero, a dæmone liberantur, sed cæci permanentes sumptibus Ecclesiæ aluntur, LXXV, 36. Theodorus monachus a dracone et a morte liberatur, 78, 79. Dæmon maleficus et omnia vastans depeilitur, 256, 257.

DYNAMIS PATRICIUS. — Virtute S. Marit abbatis equus a latrone raptus recuperatur, LXXX, 28. Nemphidius filium a Deo obtinet, 28, 29. Nubes fugantur, 29. Cæci visum, surdi auditum, infirmi sanitatem recipiunt, 29. Femina energumena liberatur, 29. Rusticus omnibus membris contractus sanatur, 31. Puella lamentabili nervorum morbo laborans sanatur, 31, 32. Virtute S. Maximi monachus gravi febre laborans sanatur, 34, 35. Columnæ immensæ transferuntur, 36. Civitas Rhegiensis ab hostibus liberatur, 36. Puer a mortuis suscitatur, 36, 37. Filia unica viduæ a mortuis suscitatur, 37. Adolescentulus morsu canis rabidi prælocatus vitæ redditur, 37, 38. Canis rabidus destruitur, 38. Vulnera multis a cane rabido inflicta sanantur, 38. Quidam homo corvæ bovis in visceribus graviter vulneratus sanatur, 38. Quidam per quindecim annos cæcus illuminatur, 38. Adolescentula jam in fœtore posita ad vitam revocatur, 39.

Virtute S. Augustini Anglorum apostoli cæcus illuminatur, 48. Paralyticus ac cæcus sanatur et illuminatur et fit christianus, 48. Multi a naufragio salvantur; et multi pariter infirmi sanantur, 48, 80. Leprosus sanatur, 48, 49, 81. Angli morbo incognito laborantes sanantur, 49, 83. Fons sitientibus largifluus et variis morbidis salutaris oritur, 49, 57, 84. Sacerdos Cernelli morbo gravi laborans sanatur, 49, 84, 85. Quidam juvenis claudus, surdus et mutus sanatur, 59, 85, 86. Segetes contritiæ reviviscunt et abundantiores fiunt, 46, 59.

PAULUS EMMETANUS DIACONUS. — Virtute S. Pauli emmet-

tani episcopi mulier partu laborans feliciter liberatur, 128, 129. Virtute S. Fidelis episcopi a ruinis ædificii quidam clerici liberantur, 132, 133. Virtute SS. C. priami et Laurentii vidua pauperula debitis suis exoneratur, 137. Virtute S. Massone episcopi equus ferus et indomitus fit mitis ut agnus, 143, 146, 147. Vidua pauperula a maxima miseria et anxietate liberatur, 147, 148. Ducenti asini multis alimentis onerati subito inveniuntur ad sublevandas necessitates pauperum, 148. Virtute S. Eulalie S. Massone episcopus Ecclesiæ Emeritensi restituitur; et urbs et ecclesia a tyrannide hostili liberantur, 149.

S. SULPICIUS PIUS HIRONICKENSIS EPISC. — Virtute S. Sulpicii pidiuobus dæmonibus tetrivexatilibus liberantur, LXXX, 576. Ægri et infirmi curantur et dæmones fugantur, 576. Clotarius rex Francorum gravi morbo laborans sanatur, 577. Cæci illuminantur, surdi auditum, muti locutionem recipiunt, mortui suscitantur, 579. Puer decem annos ægus mutus loquelam recipit, 579. Puer fame præmortuus ad vitam revocatur, 579, 580. Aqua gurgitis populo noxia fit innocua et piscibus copiosa, 580. Quidam rusticus in aqua defunctus a mortuis suscitatur, 580. Incendium cohibetur et exstinguitur, 581. Incendium in urbe Bituricensi coarctatur et exstinguitur, 581, 582. Aliud incendium in eadem urbe exstinguitur, 582. Puer amicus a casu arboris salvatur, 582. Centu oneroso populo liberatur et a morte salvatur, 583. Fur in puteo cadens a morte salvatur, 583. Puer a dæmone vexatus liberatur, 586. Alius puer de vehiculo ejectus et exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 586. Leonius clericus a dæmone percussus et exanimis ad vitam revocatur et sanatur, 587. Quidam operarius habens manum contractam sanatur, 587, 588. Multi febribus tertianis et quartanis laborantes sanantur, 588.

BRANLIO CÉSAR AUGUSTARUS EPISC. — Virtute S. Emiliani confessoris monachus tumore ventris laborans curatur, LXXX, 707. Mulier paralytica sanatur, 707. Alla clauda recte ambulat, 707. Ancilla senatoris cæca illuminatur, 707. Diaconus energumenus sanatur, 707. Sibi a servus energumenus liberatur, 707, 768. Alius energumenus Eugenii comitis servus sanatur, 708. Nepotianus et Proseria conjuges energumeni liberantur, 708. Columba Maximi filia energumena sanatur, 708. Dæmon e domo senatoris ejicitur, 708, 709. Multi energumeni sanantur, 709. Trab crescit, et ægroti multo sanantur, 709. Pauperes nudi vestimenta inveniunt, 709, 710. Pauperes et hospites necessaria victualia reperiunt, 710. Equus a latronibus furatus restituitur, 711. Duo cæci illuminantur, 713. Euphrasia cæca et clauda vium et gressum recipit, 713. Puella a mortuis suscitatur, 713, 714.

S. ISIDORUS HISPALENSIS EPISC. — Virtute S. Isidori cæci illuminantur, surdi auditum recipiunt, energumeni liberantur, claudi et contracti sanantur, LXXXI, 45, 996. Draco immanissimus expellitur, 79. Mulier prægnans prælocata a mortuis cum fetu suo suscitatur, 79, 80. Gregorius antistes hæreticus ad sanam doctrinam convertitur, 80. Cæcus illuminatur, 80. Multi infirmi variis ægritudinibus laborantes sanantur, 80. Christiani auxilium accipiunt ad debellandos hostes Saracenos, 147. Virtute S. Justæ virginis Gentiles, ipsismet fatentibus, protegentur ac defenduntur contra incursiones hostium, 951. Virtute S. Isidori civitas Legionis siccitate nimia ac sterilitate et animalibus venenosus afflicta et infestata liberatur, 965. Æger plures per annos grabatarius et omnium membrorum impotens, subito curatur, 959, 960. Judeus cum omni domo sua convertitur ad Christum, 959, 960. Puer surdus et mutus a nativitate sanatur, 960. Fons oritur in ecclesia ad sublevandum militem ibi confugientem, 960, 961. Christiani vincunt ac fugant Saracenos, 961, 962. Pluvia pernecessaria obtinetur, 962, 963. Abundantia frumenti, vini et omnium fructuum vel segetum populo indigenti conceditur, 964. Plurimi energumeni liberantur, 964, 966. Femina rustica habens manum aridam ac contractam sanatur, 967, 968. Virtute S. Isidori pluvia impetratur ad segetes marcescentes nutriendas, LXXXII, 59. Mulier a mortuis suscitatur, 40. Gregorius episcopus hæreticus cum omni domo sua ad doctrinam catholicam convertitur, 42, 43. Cæcus illuminatur, 43.

S. DESIDERIUS CADIZENSIS EPISC. — Virtute S. Desiderii mulier multos per annos cæca visum recuperat, LXXXVII, 240. Multi ægroti sanantur, 240. Aredius episcopus morbo gravi laborans sanatur, 240, 241. Frebundes abbas gravi tædio per multos dies affectus sanatur, 241. Draconellus sacerdos gravi ægritudine et febribus laborans sanatur, 241. Infans gravi morbo laborans sanatur, 242. Alius similiter sanatur, 242. Alius peste laborans sanatur, 242, 243. Adolescens Alamotus pustulis malignis corrosus sanatur, 243. Cadurca urbs contra pestem et incursiones hostium defenditur, 245.

S. SIGBERTUS REX FRANCONUM. — Virtute S. Florentii episc. filia regis Dagoberti cæca et muta visum ac loquelam recipit, LXXXVII, 314. Virtute S. Arbogastii episc. filius regis Dagoberti ad vitam revocatur, 314.

S. LIVINUS EPISC. ET MARTIR. — Virtute S. Lavini duo energumeni sanantur, LXXXVII, 351. Silvia nutrix sancti a mortuis suscitatur, 332. Abdias leprosus et paralyticus novem per annos sanatur, 336. Tempestas valida sedatur, 336. Multi infirmi ac debiles sanantur, 337. Energumenus. ejecto demone, liberatur, 333, 340. Ingelbertus per tredecim annos et menses quinque cæcus illuminatur, 340. Lingua sancti forcipe abscissa redintegratur, 341. Gerardus habens brachium rigidum sanatur, 341.

S. VALERIUS ABBAS. — Virtute S. Fructuosi Juvenis febre gravi laborans sanatur, LXXXVII, 464. Quidam rusticus energumenus liberatur, 465.

S. ANNEMUNDUS EPISC. LUODUNENSIS. — Virtute S. Annemundi cæcus illuminatur, LXXXVII, 472.

S. ELIGIUS NOVIOMENSIS EPISC. Virtute S. Eligii carcer aperitur et septem captivi liberantur, LXXXVII, 495. Incendium urbis Parisiacæ cohibetur et exstinguitur, 496. Claudus et contractus sanatur, 499, 500. Vinum crescit ac multiplicatur ad sublevandos pauperes, 500, 501. Contractus in basilica S. Germani Parisiensis sanatur, 501. Pauper caudus sanatur, 501. Aurum invenitur in erumena ad sublevandos pauperes, 502. Pauper cæcus Parisiis illuminatur, 502. Basilicæ Stæ. Columbæ copiam cuncta restituitur, 503. Homo quidam ex laqueo depositus et exanimis vitæ restituitur, 503, 504. Dæmoniaca liberatur, 520. Femina dæmoniaca liberatur, 520. Fur detegitur et res furata restituitur, 520, 521. Ostia carceris pateant, catenæ franguntur et rei liberantur, 523, 524. Quinquaginta et amplius energumeni liberantur, 524, 526. Famulus sancti morbo gravi laborans sanatur, 536. Rei catenis vincti a vinculis liberantur, 574. Quidam vir catenis constrictus solvitur et liberatur, 574. Duo cæci, juvenis scilicet et alter a tate provecior, illuminantur, 576. Puella omnibus membris contracta sanatur, 576. Alius cæcus visum recipit et curatur, 576. Puer cunctis membris contractus sanatur, 577, 578. Femina cæca et muta illuminatur, et loquelam recipit, 578. Puella muta loquitur, 578. Filius Ebroidi gravi morbo laborans sanatur, 579, 580.

Homo demone et rabie laborans sanatur, 581. Mulier pustula laborans sanatur, 581. Filius accusator patris a demone corripitur et postea liberatur, 582, 583. Leprosus mundatur, 583. Quidam annos permultos claudus recto graditur, 585. Fur furando in ecclesia comprehenditur, 584. Quidam viro anxio auxilium datur, 584, 585. Monachus pustula laborans sanatur, 585. Alius monachus dysenteria graviter laborans sanatur, 586. Alius febre tertiana correptus sanatur, 587. Cæcus visum recipit et duo claudi curantur, 587, 588. Diaconus dolore dentium graviter laborans sanatur, 588. Monachus dolore pedis acute affectus curatur, 588. Rex Lotharius corripitur et dolore dentium ardentissimo laborans sanatur, 589, 590. Puella perjuranis defungitur, 590. Multi diversis incommodis laborantes sanantur, 590. Multi undique venientes ad tumulum sancti variis morbis laborantes subito sanantur, 591. Catenis vincti ad tumulum ejus confugientes solvuntur ac liberantur, 591.

CLODOVEUS ET STA. BATHILDIS. — Virtute S. Bathildis reginæ Francorum multi febribus laborantes, dolore dentium, contracti, energumeni vel quolibet morbo affecti sanantur, LXXXVII, 674. Puer Leudegaudi episcopi energumenus liberatur, 675.

JONAS ABBAS ELMONFENSIS. — Virtute S. Columbani copia panis invenitur ad egestatem depellendam, LXXXVII, 1019. Mulier febre gravi laborans sanatur, 1019, 1020. Multi variis morbis laborantes sanantur, 1020. Fons perennis ex rupe oritur, 1021, 1022. Pisces et manna repertiuntur ad alendos eremitas, 1023. Piscatio copiosior sit in Lignone fluvio, 1023. Pluvia noxia fugatur ut segetes colligi possint, 1024. Waldelinus ex sua uxore Flavia hæc res sterili plures suscipit filios, 1024, 1025. Theudegisilus præcisio digito laborans subito sanatur, 1025. Pater Winnicus cuneo in media fronte graviter lusus subito sanatur, 1025. Corvus rapinam suam reportat, 1026. Cervisia monachorum contra nequigentiam celebrari servatur, 1026.

Orsus oblitus suæ ferocitatis fit mitis et obediens, 1027. Horreum frumentis repletur, 1027. Sexaginta monachi duobus panibus reficiuntur, et ex fragmentis coactis panes duplicantur, 1028. Carcer operitur, franguntur catenæ et vincti poenitentes a vinculis liberantur, 1031, 1032. Quidam percussor sancti paralyti dextræ plectitur, ac postea curatur, 1033, 1034. Duodecim energumeni rabido demone pleni curantur, 1034. Quia-

que phrenesi laborantes sanantur, 1034. Energumenus liberatur, 1034. Cæcus illuminatur, 1035. Multi energumeni liberantur, 1035. Quidam fur delegitur et auri furati restituuntur, 1036. Magna copia vini et frumenti invenitur ad alendos pauperes, 1037. Tres feminae energumena liberantur, 1037. Alius energumenus pestifer atque debacchans subito sanatur, 1038, 1039. Magna copia alim. invenitur ad alendos pauperes, 1041. Virtute S. Eustasii abbatis, Burgundofara dolore gravi oculorum ac febre ardentissima laborans sanatur, 1046, 1047. Adalberga cæca illuminatur, 1047. Agil mona. habens febre gravi laborans sanatur, 1048. Virtute S. Attale monachi compescitur, 1057. Digitus abscissus monacho restituitur sanus, 1057, 1058. Puer moribundus sanatur, 1058. Virtute S. Bertulii abbatis. Turinus dæmoniaca rabie plenus sanatur, 1064. Leprosus a medicis desperatus sanatur, 1064. Triginta monachi ex anate satiantur, 1068. Virtute S. Burgundofaræ pater ejus febribus graviter laborans sanatur, 1072. Virtute S. Joannis abbatis Fidaniolus morbo pestifero laborans sanatur, 1083. Alimenta inveniuntur ad sublevandos pauperes, 1086. Clericus omnibus membris contractus sanatur, 1088.

VENANTIVS FORTUNATUS. — Virtute ac meritis S. Martini mortuus ad vitam revocatur, LXXXVIII, 371. Ipse sanctus a casu arboris servatur, 373. Puella paralyti laborans sanatur, 375. Famulus Tetradii proconsulis energumenus liberatur, et Tetradius ipse fit christianus, 377. Alia energumenus liberatur, 377, 378. Leprosus apud Parisios mundatur, 378. Puella febricitans sanatur, 379. Paulinus oculo laborans sanatur, 380. Quidam vir casu fractus sanatur, 380. Pauperes nudi vestiuntur, 393. Evacuus morbo gravi laborans sanatur, 394, 395. Puer præ veneno serpentis moribundus sanatur, 395. Puer a mortuis suscitatur, 397, 398. Rei vinculis solvuntur et a penis liberantur, 410. Segetes Senonenses a tempestate et grandine liberantur, 411. Idola fulmine franguntur, 413. Mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 43.

Draco immanis destruitur, 414. Magna copia piscium capitur, 414. Navigantes a naufragio salvantur, 417, 418. Lycontius cum omni domo sua a pestilentia liberatur, 418, 419. Virtute S. Hilarii Pictaviensis serpentes fugantur, 415. Infans sine baptismo defunctus ad vitam revocatur, 446. Probianus puer a mortuis suscitatur, 449, 450. Duo leprosi mundantur, 450. Puella a nativitate contracta ac debilis sanatur, 450, 451. Cæcus illuminatur, 451. Cloloveus rex contra hereticos victoriam obtinet, 451. Mulier habens manum aridam ac contractam sanatur, 452. Puella paralytica sanatur, 452.

Virtute ac meritis S. Germani Parisiensis episcopi, ipse adhuc puer a veneno præservatur, 455. Incendium exstinguitur, 456. Calamitas compescitur, 456, 457. Cubicularius S. Agricolæ febribus graviter laborans sanatur, 457. Famulus a servitio liberatur, 458. Destasia per bi-duum muta loquelam recuperat simul cum ad vitam revocatur, 458. Gildomeris, habens digitos horrendo modo contractos sanatur, 460. Favonia per novem dies ore hians laborans sanatur, 460. Puella habens manum contractam et aridam sanatur, 460. Quidam maxilla graviter laborans sanatur, 460, 461. Ligerius energumens et insanus liberatur et sanatur, 461. Wado consularis regius febre gravi laborans sanatur, 461. Ulfus febre periodica laborans sanatur, 461. Clotarius rex febre graviter laborans sanatur, 462. Quidam a lupo rabido laceratus et pene exanimis sanatur, 462. Ancilla quædam per annos et decem menses cæca visum recuperat, 462, 463. Puella energumena liberatur, 463. Mulier barbara habens manum contractam sanatur, 463. Mulier manca habens pammam digitis alixam sanatur, 465. Dæmones ab obsessis corporibus fugantur, 464. Rei, catenis fracti, solvuntur et a debitis exonerantur, 464. Ursi segetem vastantes fugantur, 465. Bertrudis cæca visum recipit, 465. Insultula a mortuis suscitatur, 465. Clericus manibus ac pedibus laborans sanatur, 466. Septem energumeni debacchantes sanantur, 466. Paralyticus sanatur, 466. Parvulus paralyticus sanatur, 466, 467. Femina habens manum contractam sanatur, 467. Quædam vetula multos per annos cæca, illuminatur, 467. Multi infirmi in quodam loco sanantur, 467. Parvulus in albis morbo gravi laborans sanatur, 467, 468. Paralytica sanatur, 468. Andegisius majordomus regis febribus quartanis laborans sanatur, 468.

Femina muta et clauda loquelam et gressum recipit, 469. Damianus podagra et valetudine laborans sanatur, 469. Filia ejusdem Damiani cæca, surda et muta illuminatur, auditum et loquelam recipit, 469, 470. Chosanus ulcere gravi laborans sanatur, 470. Libanius habens manus contractas sanatur, 470. Clericus per annum integrum cæcus visum recuperat, 470. Clericus energumenus liberatur, 470, 471. Mulier præ vetustate cæca visum

recuperat, 471. Hydropicus a medicis desperatus sanatur, 471. Cæcus illuminatur, 471. Mulier pedibus manibusque contracta sanatur, 471, 472. Monachus duos per annos febre gravi laborans sanatur, 472. Quidam habens manum contractam sanatur, 472. Attila morbo gravi laborans sanatur, 473. Carcer aperitur, catenæ franguntur et vinculi solvuntur ac liberantur, 473. Plures Judæi ac præsertim Judæa per contumaciam, convertuntur ad Christum, 473, 474. Florentinus oculo laborans sanatur, 474. Amantius vinculis Judæorum solvitur ac liberatur, 474. Janus ecclesiæ sponte reseratur, 474. Multi in carcere detenti liberantur, 474, 475. Quidam oculo laborans sanatur, 475. Femina habens pustulam sanatur, 476. Multi ex variis nationibus a servitute liberantur, 476.

Virtute ac meritis S. Albini Andegavensis episcopi mulier habens manum aridam et contractam sanatur, 482, 483. Adolesceus mortuus ad vitam revocatur, 483. Mulier a custodia et servitute liberatur, 483. Dæmoniacus cæcus, ejecto dæmone, visum recipit, 484. Monachus per annum integrum cæcus illuminatur, 484, 485. Vinculi in carcere detenti a custodia et vinculis liberantur, 485. Mulier energumena liberatur, 485. Tres paralytici a medicis desperati sanantur, 486. Duodecim cæci illuminantur, 486. Virtute ac meritis S. Paterni Abrincensis episcopi mulier naribus putrefactis laborans sanatur, 491. Fons oritur sitientibus in deserto, 492. Mulier jam diu muta loquelam recuperat, 491. Puella habens manus contractas sanatur, 491. Puer morsu serpentis necatus ad vitam revocatur, 491. Parisiis, multi a dæmonibus obsessi liberantur, et multi beneficiantes sanantur, 491. Crescentianus oculis erutis laborans sanatur et oculos recuperat, 493. Femina muta loquelam recipit, 496. Virtute sanctæ Radegundis Francorum reginæ multi beneficiantes, languidi ac desperati sanantur, 506. Matrona per multum tempus cæca illuminatur, 508. Duæ femine gravi morbo laborantes sanantur, 508, 509. Monacha exanimis præ nimia infirmitate, ad vitam revocatur et sanatur, 509. Mulier energumena, egressa dæmone fluxu ventris, liberatur, 509. Fioreus a naufragio salvatur, 509. Godea puella a diutino morbo laborans sanatur, 509. Mulier energumena, dæmone exente per aurem, liberatur, 510. Monacha oculo laborans sanatur, 510. Infans exanimis ad vitam revocatur, 510. Monacha hydropici laborans sanatur, 510. Infantula mortua ad vitam revocatur, 511. Domolonus socii tribuens morbo gravi laborans sanatur, 511, 512.

Virtute ac meritis S. Amantii Ruthenensis episcopi, for immobilis stat, et pauper videm rem suam furatam recuperat, 521, 522. Vas vino plenum in casu periculoso servatur illasum, 522. Manus abbatis Marturii mole compressa retrahitur illasa, 523. Ruthenenses a Marcomanis hostibus liberantur, 524. Puer energumenus a nativitate mutus loquelam recipit, 524, 525. Innocens in carcere vincitus a carcere et vinculis liberatur, 525, 526. Alius innocens ad penas damnatus vinculis solvitur et a penis liberatur, 526. Virtute ac meritis S. Remigii Remensis episcopi quidam cæcus et energumenus illuminatur et sanatur, 529. Incendium urbis Remensis exstinguitur, 530. Puella energumena liberatur, 530, 531. Eadem puella, a dæmone occisa, a mortuis suscitatur, 531, 532. Virtute ac meritis S. Medardi Noviomensis episcopi latro capitur in latrocinio suo, et postea penitens absolvitur, 536, 537. Alii duo prædones sic capiuntur et pariter absoluntur, 537, 538. Rex Clotarius cum exercitu suo in depredationibus suis coercetur et omnia depredata depone cogitur, 538. Porci furati restituntur, 538. Energumenus liberatur, 538. Surdus auditum recipit, 539. Paralyticus sanatur, 539, 540. Virtute ac meritis S. Marcelli Parisiensis episcopi aqua mutatur in vinum, 545. Multi infirmi sanantur, 545. Episcopus causa castigationis sit mutus, sed postea penitens loquelam recuperat, 546.

Populus Parisiensis a vastatore et immani dracone liberatur, 547, 548. Virtute ac meritis S. Leobini Carnotensis episcopi tempestas valida sedatur, 552, 553. Incendium exstinguitur, 553. Aliud incendium in eodem loco exstinguitur, 553. Duo energumeni, ejectis dæmonibus, sanantur, 553. Ipse sanctus Leobinus cancri ulcere in varibus duodecim per annos laborans sanatur, 554. Quidam oculo per annos cæcus illuminatur, 557. Hydropicus sanatur, 557. Incendium in urbe Parisiensis comprimitur et exstinguitur, 557, 558. Puella energumena liberatur, 558. Multi febribus quotidianis, tertianis vel quartanis laborantes sanantur, 558. Domus civis Carnotensis ab imbre lapidum et infestatione demoniaca liberatur, 558, 559. S. Catechicus, morbo gravi laborans, sanatur, 559. Puella a mortuis suscitatur, 559, 560. Duo pueri energumeni liberantur, 560. Virtute ac meritis S. Maurilii episcopi Andegavensis, Satorius habens a nativitate manus aridas

subito sanatur, 561, 563. Mulier cæca et enrgumena illuminatur et sanatur, 563.

Quidam veneno viperæ laborans sanatur, 567. Matrona sterilis filium obtinet, 563. Dæmones fugantur ex idolis et idola subito evertuntur et cremantur, 563, 566. Monachus tres per annos febribus laborans sanatur, 563. Servus a servitute liberatur et dæmonis servi morte multatus ad vitam revocatur, 565. Naves a naufragio salvantur, 566. Fur pro furto sit dæmoniacus, sed penitens liberatur, 567. Matrona Amelia duodecim per annos gravi morbo laborans et a medicis desperata sanatur, 567. Cæcus a nativitate illuminatur, 569. Laves reliquiarum perditæ inveniuntur in ventre piscis et puer septem per annos mortuus ad vitam revocatur, 570, 571. Quidam avarus pro avaritia sit contractus, sed penitens, sanatur, 571, 572. Servus per tres annos cæcus visum recuperat, 572. Puer contractus sanatur, 572, 573. Bicula a dæmone agitata et furibunda, filii mitis et innocua, 573. Navigantes a naufragio salvantur, 573, 574. Adolesceus catechumenus a mortuis suscitatur, 574. Peregrinus in via defunctus ad vitam revocatur, 574, 575. Duo cæci a nativitate illuminantur, 576. Quidam triginta per annos paralyticus sanatur, 576. Virtute ac meritis S. Dionysii et sociorum segetes sunt uberimæ et patria merebitur salutem, 582. Multi infirmi sanitatem recipiunt, 582, 583.

S. ADAMANTIS ABBAS. — Virtute ac meritis sancti Columbæ fructus amari sunt dulci simi, LXXXVIII, 743, 744. Segetes breviori tempore crescant, maturantur et metuntur, 744. Sex homines pene exanimis sanantur, 745. Multi homines simul et pecudes a pestilentia salvantur, 745. Virgo Minguina vulnere gravi laborans sanatur, 745. S. ror et nutritrix ejusdem sancti dolore oculorum graviter laborantes, sanatur, 746. Fons oritur ex rupe ad infantem baptizandum, 747. Fons dæmoniacæ arte infestatus sit bonus et salutaris, 747. Tempestas valida sedatur, et navigantes a naufragio salvantur, 747. Quidam pauperimus in miseria sua sublevatur, 753. Mulier in partu graviter laborans, feliciter liberatur, 756. Uxor odiens virum suum, amat illum, 757. Cormacus a periculo mortis liberatur, 757. Idem et comes ejus a naufragio salvatur, 758. Logneus fluxu sanguinis graviter laborans sanatur, 763. Dæmones omnia vastantes fugantur, 763, 764.

S. ALDELMUNDUS SCHWABENENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Aldelmi trabs sit longior et ecclesia ædificetur, LXXXIX, 72. Tempestas sedatur ad navigandum, 73. Nautæ a periculo mortis liberantur, 73. Puella diu paralytica, sanatur, 78, 79. Energumenus liberatur, 79, 80. Contractus sanatur, 80, 81. Piscator tres per annos cæcus visum recuperat, 82.

S. BONIFACIUS MOGUNTINI EPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Bonifacii fons dulcissimus oritur, LXXXIX, 633, 634. Multi habentes infirmitates tum spirituales tum corporales sanantur, 661.

BEDA VENERABILIS. — Virtute ac meritis S. Cuthberti Lindisfarnensis episcopi, ipse sanctus claudus ab angelo sanatur, XCIV, 137. Venti mutantur, et navigantes a naufragio salvantur, 734. Ipse sanctus iter faciens miraculosa alit, 740. Nautæ a tempestate liberantur et cibos obtinent, 749. Incendium exstinguitur, 751, 752. Femina energumena, ejecto dæmone, sanatur, 755. Dæmones omnia vastantes, fugantur, 756. Aqua de arida oritur, 758. Volucres messem devorantes abiguntur, 759. Abbatissa et puella ejus morbo gravi laborantes sanantur, 762, 763. Servus gravi languore laborans sanatur, 765, 766. Uxor comitis moribunda sanatur, 769, 770. Puella dolore capitis laterisque graviter laborans sanatur, 770, 771. Præfectus infirmitate gravi laborans sanatur 771. Juvenis moribundus sanatur, 771, 772. Puer semivivus matri sanus redditur, 772. Aqua in vinum mutatur, 774. Minister sancti fluxu ventris graviter laborans sanatur, 779, 780. Puer dæmoniacus liberatur, 784, 785. Paralyticus a medicis desperatus sanatur, 786. Felgeldus tumore gravi laborans sanatur, 787, 788. Virtute ac meritis S. Felicis Nolani, ipse sanctus a carcere et vinculis liberatur, 791. Uva in sentibus invenitur, qua episcopus jam frigidus ad vitam revocatur, 791, 792. Ipse sanctus testis aranearum contra inquisitores protegitur, 793. A muliere insciente alitur in latebris per sex menses, 794. Pauper rusticus suos boves furatos recuperat, 795.

Virtute ac meritis S. Osualdi, a pestilentia multi liberantur, XCV, 193, 194. Virtute S. Cudberti fons in loco arido oritur, 222. Segetes breviori tempore maturantur et colliguntur, 222, 223. Paralyticus sanatur, 227, 228. Virtute S. Othilualdi tempestas sedatur et multi navigantes a naufragio salvantur, 229. Virtute S. Johannis episcopi mutus et scabiosus curatur, 230, 231. Puella languore graviter laborans sanatur, 231. Comitissa Pueli per multum tempus morbo gravi laborans sanatur, 232,

235. Puer ad vitam revocatur, XCIV, 235, 234. Clericus membris contritus a morte liberatur, 234, 235.

S. LEODEGARIIUS ACCUSOBOKENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Leodegarii, ipse sanctus, lingua incisa, usum linguæ recipit, XCVI, 342. Multi a quacunq. infirmitate detenti sanantur, 344. Fures sacrilegi puniuntur et res furatæ restituntur, 344, 366. Puella cæca, muta et paralytica, illuminatur, recipit loquelam et sanatur, 370. Mulier falsæ accusata vinculis fractis solvitur, 370. Claudus recte ambulat, 370. Contracta sanatur, 370. Vinum multiplicatur et superabundat, 371. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 371. Infantulus cæcus visum recipit, 371. Mulier curæ ac retorta erigitur, 371. Paralyticus et alius jacens in via sanatur, 371. Puella cæca illuminatur, 371. Infans ad vitam revocatur, 372. Cæca illuminatur, 372. Paralytica sanatur, 372. Adolescentes et puella energumena liberantur, 372.

S. PAULINI NOLANUS. — Virtute S. Paulini Aquileiensis, provincia Aquileiensis totaque simul Italia salvantur, XCIX, 20 et seqq.

S. LUDGERIUS EPISC. — Virtute S. Ludgeri cæcus illuminatur, XCIX, 779, 780. Piscis miræ magnitudinis capitur, 782. Armingerus tredecim per annos cæcus visum recuperat, 785, 784. Mulier morbo gravi laborans sanatur, 785. Puella paralytica sanatur, 785. Quidam nervis popliteque contractus sanatur, 786. Puella cæca illuminatur, 786. Alia puella energumena et muta liberatur et sanatur, 786. Juvenis contractus et paralyticus sanatur, 786, 787. Femina cæca illuminatur, 787. Juvenis mutus et energumenus loquitur et liberatur, 787. Paralytica sanatur, 787. Cæcus illuminatur, 787, 784. Puella paralytica sanatur, 788. Surdus auditum recuperat, 788. Cæcus lumen recipit, 788. Alius cæcus illuminatur, 788. Dæmon omnia vastans fugatur, 789. Mulier diu membrorum usu destituta sanatur, 789. Juvenis Adam, infirmitate in vinculis contracta laborans, sanatur, 789, 790. Mulier habens manum aridam et contractam sanatur, 790. Adolescentes energumeni a medicis desperatos liberatur et sanatur, 790. Pauper cæcus illuminatur, 790, 791. Quidam pro furto necatus a mortuis suscitatur, 791. Alius in patibulo suspensus a morte liberatur, 791, 792. Arborea ad coenæ uendum monasterium in tempestate eruantur, 795.

B. ALCUINI ABBAS. — Virtute ac meritis B. Alcuini incendium exstinguitur, C, 182. Infirmi sanantur, 103. Pauper cæcus illuminatur, 103. Diabolus fugatur, 104. Sigifusus chore capitis graviter laborans sanatur, 106. Alius eius discipulus dolore gravi dentium laborans sanatur, 106.

S. BENEDICTUS ABBAS ANIANENSIS. — Virtute ac meritis S. Benedicti multi pauperes a famis periculo eripiuntur, CIII, 361. Incendium compescitur et exstinguitur, 362. Vinosa a vastatione locustarum liberatur, 362, 363. Aliud incendium exstinguitur, 363. Monachus a latronibus liberatur, 363. Monachus latro convertitur ac pie moritur, 363. Tempestas valida sedatur, 371. Mulieres tortionibus laborantes sanantur, 371. Evergumenus liberatur, 371. Femina spiritu immundo plena mundatur, 371. Multi febricitantes sanantur, 371.

EDMUNDUS ABBAS. — Virtute ac meritis SS. Marcellini et Petri omnia infirmitatum genera curantur, CIV, 334. Daniel omnibus membris contractus sanatur, 334. Mulier paralytica sanatur, 338. Vuillebertus gravi languore laborans et a medicis desperatus sanatur, 338, 339. Clericus surdus et mutus sanatur 339. Puella surda et muta a nativitate sanatur, 339, 360. Albricus cæcus et toto corpore tremulus illuminatur et sanatur, 361, 362. Puer horrendo contractus sanatur, 362. Duo alii simili modo contracti, sanantur, 362, 363. Cervisia in vinum mutatur, 364. Gisalbertus homini gibbo depressus sanatur, 365. Puella sexdecim annorum ignara linguæ Latine, recte loquitur Latine et a dæmone vexata liberatur, 367 et seqq. Monacha per decem annos paralytica sanatur, 369. Mulier rictu hiante laborans sanatur, 370. Puer surdus et mutus curatur, 370, 371. Alius juvenis pariter surdus et mutus sanatur, 371. Alius juvenis pariter surdus et mutus sanatur, 371. Victoribus tenebræ fugantur, 371, 372. Presbyter insanus sanitati redditur, 372, 373. Drogo febribus graviter laborans sanatur, 373. Juvenis pessime contractus, 375, 376. Puella pariter contracta sanatur, 376. Pauper per tres annos cæcus visum recipit, 376. Mulier jam diu cæca visum recuperat, 377. Quidam morbo gravi viscerum laborans sanatur, 377, 378. Puella octo per annos paralytica sanatur, 378. Rusticus gibbo ac dolore gravi dentium laborans sanatur, et a gibbo subito liberatur, 379, 380. Dominicus morbo spasmodico laborans sanatur, 381. Anus Gertrada cæca viam recuperat, 381. Surdus et mutus auditum et loquelam recipit, 381. Anus per tres annos cæca lumen recuperat, 381. Puer a nativitate cæcus illuminatur, 381. Puella per tres annos

cæca visum recipit 382. Dado curvus ac toto corpore tortus erigitur et sanatur, 382. Vidua Adalrada per quatuor annos cæca visum recipit, 382. Alia femina quinquennio cæca illuminatur, 382. Gunthardus paralyticus sanatur, 382. Cæcus a nativitate illuminatur, 382. Puella tres per annos cæca visum recipit, 382, 383. Alia duo per annos cæca lumen recuperat, 383. Ermenwardus per annos quatuordecim cæcus illuminatur, 383. Puella a dæmone vexata liberatur, 383. Puella octo per annos cæca illuminatur, 384. Alia similiter cæca visum recuperat, 384. Puella Bildrada curva ac retorta erigitur et sanatur, 384.

Alia femina plurimis ab annis cæca visum recipit, 384, 385. Heraldus annos per multos cæcus illuminatur, 385. Duo viduæ per multum tempus cæcas visum recuperat, 385. Femina penitus incurvata erigitur ac sanatur, 385. Lioldolus cruce ac pede graviter laborans sanatur, 385. Juvenis surdus et mutus et sinistra manu contractus sanatur, 385, 386. Engilgarda diu paralytica sanatur, 385. Ramburga omnibus membris inferioribus paralytica sanatur, 386. Germarus per multum tempus cæcus illuminatur, 386. Gundrada tres per annos cæca visum recipit, 386. Puer cæcus a nativitate illuminatur, 387. Gildemarus surdus et mutus auditum et loquelam recipit, 387. Puella surda, muta, cæca et contracta auditum, loquelam, visum et integram sanitatem recipit, 387. Beroldus contractus ac debilis sanatur, 387. Puella habens manum contractam sanatur, 387, 388. Puer surdus auditum recuperat, 388. Puella muta et contracta loquelam recipit et erigitur, 388. Ancilla cæca illuminatur, 388. Theoprius morbo spasmodico laborans sanatur, 388. Puer contractus ac historigus sanatur, 389. Folchardus habens dextram semper agitatam ac tremulam sanatur, 389. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 389. Virgo Saliga paralytica sanatur, 389, 390.

Virtute ac meritis SS. Proti, Hyacinthi et Hermis, femina a dæmone vexata liberatur, 391, 392. Alia femina renibus debilitata, atque cruribus pedibusque paralytica, sanatur, 392 et seqq.

HAIMINUS MONACHUS S. VEDASTI ATRERATENSE. — Virtute ac meritis S. Vedasti duo pauperes agroti curantur, CI, 757. Cæcus illuminatur et claudus recte ambulat, 757. Undecim parvuli gravi morbo laborantes sanantur, 758.

S. ALDRICUS SEMONENSIS ARCHIEPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Aldrici, bubulcus gravi vulnere laborans subito sanatur, CV, 808. Mauricius coenul ad penitentiam salutarem adducitur, 809. Puella a nativitate cæca illuminatur, 809. Mulier morbo gravi laborans sanatur, 811.

HILDEBRANDUS ABBAS S. DIONYSII. — Virtute ac meritis S. Dionysii segetes sunt copiosiores et abundantiores, CVI, 48. Multi infirmi variis morbis laborantes sanantur, 48.

JOSEPHUS SACERDOS. — Virtute ac meritis SS. Regemberti et Zenonis femina nomine Bedeuigga a nativitate cæca illuminatur, CVI, 894, 895. Quidam habens manum aridam sanatur, 895. Femina quatuordecim febribus laborans sanatur, 895. Multi infirmi variis morbis affecti sanantur, 895. Hildegarus per multum tempus cæcus illuminatur, 896. Femina quinque per annos paralytica sanatur, 896. Pluvia noxia fugatur, 899. Puella muta a nativitate loquitur, 899. Bertinda a dæmone vexata liberatur, 899. Cæca illuminatur, 899. Cæcus a nativitate illuminatur, 899, 900. Sacerdos incredulus exstinguitur, 900. Mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 900. Obitus cæcus visum recuperat, 901. Puella a nativitate cæca illuminatur, 901. Mulier clauda recte ambulat, 901. Herveus gravi infirmitate laborans sanatur, 901. Uxor Hervei febribus triduanis laborans sanatur, 901. Carolus rex dolore gravi dentium laborans sanatur, 904.

RADANUS MAURUS ARCHIEPISC. MOGUNT. — Virtute ac meritis sanctæ Marthæ multi variis morbis et infirmitatibus laborantes sanantur, CXII, 1496, 1506. Provincia Viennensis a dracone immuni liberatur, 1497. Eadem provincia ad Christum convertitur, 1497. Dæmonia fugantur et energumini liberantur ac sanantur, 1499. Juvenis in Rhodano submersus a mortuis suscitatur, 1499. Aqua in vinum convertitur, 1500. Clodoveus rex morbo gravi laborans sanatur, 1506.

WALAFRIDUS STRABUS MONACHUS. — Virtute ac meritis sancti Galli abbatis dæmonia in specie mulierum coenul fugantur, CXIV, 388. Serpentes fugantur, 389. Fila ducis a dæmone liberatur et sanatur, 389, 395. Tabula brevior ut edificetur oratorium, ut loaqtor, 1000. Piscis miræ magnitudinis capitur, 1001. Pauper debilis et contractus sanatur, 1004. Violatores sepulcri S. Galli castigantur, 1008, 1009. Avis prægrandis ad pauperem satiandum mittitur, 1009, 1010. Quidam cæcus, surdus et paralyticus, visum, auditum totamque sanitatem recipit, 1015. Latro castigatur pro furto, sed postea omittens

sanatur, 1019. Perjurus fit cæcus ad emendationem, 1020. Viator a periculo latronum et a morte liberatur, 1020, 1021. Puella energumena, ejecto dæmone, liberatur et sanatur, 1021. Quidam ictu fulminis contractus ac deformatus, sanatur, 1022, 1023. Surdus et mutus sanatur, 1023. Fur deprehenditur, et omnia furata restituitur, 1023, 1024. Sanctimonialis contracta ac contorta sanatur, 1024. Quidam debilis ac contractus sanatur, 1024. Quidam præ fastidio ciborum laborans sanatur, 1025. Quidam cæcus in vinculis vulneratus a vinculis et vulnere liberatur, 1025. Quidam medicus gravi tumore laborans sanatur, 1026. Puella a nativitate cæca illuminatur, 1026, 1027. Puerulus ulceribus laborans sanatur, 1027. Puella habens manum aridam et curvatam sanatur, 1027. Juvenis mutus loquellam recipit, 1028. Puer debilis et contractus sanatur, 1028. Puella per multum tempus paralytica sanatur, 1029, 1029. Ancilla cæca et infirma illuminatur et sanatur, 1029. Scotus omnimodo debilis curatur, 1029, 1030.

Virtute ac meritis S. Othmari abbatis, tempestas sedatur, et nautæ a naufragio salvantur, 1037. Pocius crescit et abundat ad sublevandos navigantes, 1038. Mutus et surdus curatur, 1038, 1039. Quidam in casu a morte liberatur, 1039, 1040. Puer contractus sanatur, 1040. Clericus habens manus contractas et putrefactas sanatur, 1041.

Virtute ac meritis sancti Mamæ in carcere reclusi parcatur, 1051, 1053. Carcer aperitur et rei vinculis solvantur, 1053. Ipse sanctus in igne non læditur, 1055, 1056; a bestis feris non læditur, sed honoratur, 1057, 1058. Leo loquitur, 1058, 1059.

Virtute S. Leodegarii episcopi et martyris multi variis morbis laborantes sanantur, 1147 et seqq.

S. EULOGIUS ARCHIEPISCOPUS TOLENTINUS. — Virtute SS. Floræ et Mariæ martyrum populi Christiani contra hostes et barbaros protegentur, CXV, 848. Virtute ac meritis SS. Georgii, Aurelii et Nathaliæ, Brutius morbo elephantino insanabili laborans liberatur, 947. Juvenis febribus tres per menses laborans sanatur, 947. Gerinus doloris cruciatibus per totum corpus laborans sanatur, 948. Pauper viduus suum equum furatum recuperat, 949. Fur detegitur, plaga affligitur; sed penitens sanatur, 950. Quidam claudus et alius dolore capitis graviter laborans sanatur, 949. Infans pedum debilitate laborans curatur, 950. Anos surda et muta auditum et loquellam recipit, 950, 951. Vinum abundat et fit copiosius, 951. Puella octo per annos cæca visum recipit, 951, 952. Boscus paralyticus sanatur, 952. Pauper cala renibus contracta et omnimodo impotens sanatur, 952, 953. Alvearium fit immobile et fures fugantur, 953. Cæcus illuminatur, 953. Duo cæci visum recuperant, 953. Adolescens insanus curatur, 953. Puella contracta sanatur, 953, 954. Femina centenaria cæca illuminatur, 954. Contractus sanatur, 955. Mulier inflationis morbo graviter laborans sanatur, 955. Hieronymus gravi totius corporis debilitate laborans sanatur, 956. Surdus et mutus auditum et loquellam recipit, 956. Juvenis quique per annos cæcus illuminatur, 956, 957. Contractus ac retortus sanatur, 957. Quidam renibus laborans et claudus sanatur, 957. Corpora SS. martyrum a rapacitate et voracitate canum, ferarum et volucrum servantur, 957, 958. Presbyter pro furto reliquiarum fit energumenus, sed postea penitens sanatur, 958. Teutgaudus duos per annos contractus, sanatur 958.

ANULO EMAC. LUODOVICUS. — Virtute ac meritis S. Bonigni martyris multa sanitatum vel curationum signa celebrantur, CXVI, 80.

S. ANSGARIUS HAMBURGENSIS EPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Ansgarii pluvia noxia descendit in cultores deorum, dum una quidem gutta non descendit in invocantes Christum, CXVIII, 979. Ipse sanctus tibiæ gravi dolore laborans sanatur, 959. Bircenses ab hostium incursu liberantur, 981. Idola deseruntur, et fides Christiana collitur, 981, 982. Pecunia crescit et multiplicatur ad refectilandos pauperes, 983. Plurimi infirmi baptizantur et sanantur, 989, 990. Sæci ad Christum convertuntur, 998, 997. Xenodochium dotatur et pauperes refectuntur, 1003, 1004. Capivi liberantur, 1007. Agroti sanantur, 1008. Virtute ac meritis S. Willehodi Bremensis primi episcopi ipse sanctus a morte liberatur, 1015, 1016. Contra plagas et gladium servatur, 1016, 1017. Femina septem per annos cæca illuminatur, 1023, 1026. Alia novem per annos cæca visum recuperat, 1026. Septem languidi a diversis infirmitatibus liberantur, 1026. Femina per tres menses et amplius cæca lumen recipit, 1026. Alia morbo contracta sanatur, 1026. Alia per multos annos incurvata et manibus reptans sanatur, 1026. Dux feminae una contracta et altera orba sanatur,

1026. Adolescens per multum tempus paralyticus sanatur, 1026, 1027. Adsuit paralytica sanatur, 1027. Ikka septem per annos cæca illuminatur, 1027. Alia contracta et paralytica sanatur, 1027, 1028. Cæcus et ilastra ejus cæca visum recipiunt, 1028. Surdus et mutus a nativitate auditum et loquellam recipit, 1028. Puella contracta sanatur, 1028. Femina Herimod duos per annos surda sanatur, 1028. Dux feminae una incurvata et altera orba sanatur, 1028. Puella multo tempore omnibus membris invalida sanatur, 1028. Mulier multos per annos cæca illuminatur, 1029. Alia diutius cæca visum recipit, 1029. Meinradus cæcus illuminatur, 1029. Femina novem per annos cæca visum recuperat, 1029. Quidam habens manum contractam sanatur, 1029. Thiad-gordis diu cæca illuminatur, 1029. Akko vulnere gravi laborans sanatur; ejusdem uxor diu cæca, lumen recuperat, 1029. Quidam tres per annos mutus loquellam recuperat, 1029. Puella horrendo contracta sanatur, 1029, 1030. Alia omnibus membris invalida sanatur, 1030. Alia a nativitate manca sanatur, 1030. Ancilla comitis Herimanni muta loquellam recuperat, 1030. Puella muta et contracta loquellam recipit et sanitatem, 1030. Femina ex dextra parte a nativitate manca sanatur, 1030, 1031. Ida novem per annos cæca illuminatur, 1031. Dissith undecim per menses uno oculo cæcata, curatur, 1031. Alia paralytica sanatur, 1031. Femina diu cæca illuminatur, 1031. Rotgardis clauda recte ambulat, 1031.

B. SERVATUS LUPUS FERRARIENSIS ABAS. — Virtute ac meritis S. Maximini episcopi Trevirensis cæcus illuminatur, CXIX, 675. Paralyticus sanatur, 676. Femina a dæmone vexata liberatur, 676. Duo leprosi mundantur, 676. Creton a nativitate cæcus illuminatur, 676. Rodnara habens tibiam et pedem aridos sanatur, 677. Carus Martellus febribus graviter laborans sanatur, 677. Dux feminae manibus pedibusque aride curantur, 678. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 678. Dæmones fugantur, 678. Clericus energumenus pæsimè vexatus liberatur, 679. Alius energumenus similiter vexatus sanatur, 679. Cunibertus atrociter a dæmone vexatus liberatur, 679. Tringis septem energumeni eodem die curantur, 680. Femina per septem et quadraginta annos a dæmone vexata liberatur, 680. Duo et viginti alii energumeni altero die mundantur, 680. Virtute ac meritis S. Wigberti abbatis hostes caduntur ac fugantur, 688, 689. Malefactor paralyti perenni multatur, 689. Raptor sensu ac visu privatur, 689, 690. Ignis accendi nequit ad incendendam domum ecclesie, 690. Ecclesia squaloribus Saxonum non potest maculari, 690. Quidam morbo gravi laborans sanatur, 692. Alius paralyti generali laborans sanatur, 692. Sigebertus demoniacus liberatur, 692. Energumenus rabidus sanatur, 692. Quidam surdus, mutus et horrendo contractus, auditum, loquellam et integram sanitatem recipit, 692, 693.

WANDALBERTUS PRUMIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Goaris presbyteri calumniatores ipsius sancti mirabiliter pascuntur et exanimæ ad vitam revocantur, CXXI, 617. Innocentia ipsius loquela infantis manifestatur ac protegitur, 619, 620. Clericus manu debilis curatur, 626, 627. Vinum crescit et multiplicatur, 628. Servus claudus recte ambulat, 628. Quidam mente captus sanatur, 628, 629. Wattarius energumenus pessime vexatus liberatur et sanatur, 629. Pisces miræ magnitudinis capiuntur, 660. Abbatisa crure fracto graviter laborans sanatur, 661. Discordes inter fratres fit concordia, 661. Carolus imperator periclitans in tempestate liberatur, 661, 662. Regina Fastrada de ore dentium graviter laborans sanatur, 662. Quidam super glaciem periclitans a naufragio salvatur, 662, 663. Quidam procurator ad emendationem cæditur ac læditur, sed penitens sanatur, 663. Turricula a mundatione salvatur, 663. Brigida pedibus debilis sanatur, 663. Ancilla Hadebaldi bis cæca et muta, bis visum et loquellam recipit, 664. Alia cæca illuminatur, 664. Filius ancillæ cæcus et mutus visum et loquellam recipit, 664. Quidam a naufragio liberatur, 664, 665. Infans a fluctibus Rheni salvatur, 668. Fur pro furto fit dæmoniacus, sed penitens liberatur, 666. Presbyter pro decimis furatis fit cæcus et mutus, sed penitens visum et loquellam recuperat, 666. Servus a vinculis liberatur, 666. Abbas Maximinus ad emendationem periclitatur, sed penitens sanatur, 667. Quidam negotiator liberatur a naufragio, 667.

Servus ex aquæ periculo eruitur, 667, 668. Ludovicus imperator dolore pedum graviter laborans sanatur, 669. Mulier clauda recte ambulat, 669, 670. Infans energumenus curatur, 670. Alius infans surdus et claudus sanatur, 670. Puella cæca illuminatur, 671. Femina gravi renum dolore laborans sanatur, 673. Alia pedibus cruribusque graviter laborans sanatur, 675. Ancillula pedibus contracta

sanatur, 675. Femina omnimode debilis et contracta sanatur, 675. Quidam casu arboris præventus a morte salvatur, 675. Quidam surdus et tumore laborans auditum et sanitatem recipit, 675, 676. Alius surdus et habens brachium aridum curatur, 676. Alius habens manum cum brachio debilem sanatur, 676. Femina scabie et lepra et morbo laborans sanatur, 676. Alia habens digitos rigidos sanatur, 676. Puer a natiuitate claudus recte ambulat, 675. Femina manu et brachio contracta sanatur, 677. Puella quinquennis tres per annos caeca illuminatur, 677. Bertrada debilis ac contracta sanatur, 677. Femina oris contorti ad aurem deformitate laborans curatur, 677. Freosbaldus debilis vel potius paralyticus sanatur, 677, 678. Daguinus contractus manibus et genibus repens sanatur, 678. Puerulus cæcus illuminatur, 678. Alvoldus paralyticus sanatur, 678, 679. Cæcus illuminatur, 679. Mulier per multum tempus caeca visum recuperat, 679. Vir et uxor ejus paralyti laborantes, sanantur, 679, 680. Femina surda, muta manibusque debilis, auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 680. Alia nomine Grimiti eadem infirmitate laborans sanatur, 680.

ISO SANGALLENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Othmari quidam stomachi morbo laborans, quo panem omnino respueret, sanatur, CXXI, 788. Quidam a natiuitate debilis ac contractus curatur, 789. Mutus a natiuitate loquitur, 790. Puerulus a natiuitate contractus sanatur, 790, 791. Mutus munere loquendi donatur, 791, 792. Quidam pede tumefacto per integrum annum laborans sanatur, 794. Alius habens pedem cum tibia contractum ad posteriora sanatur, 794. Sanctimonialis quatuor per annos caeca visum recuperat, 791, 795.

MILIO MONACHUS S. AMANDI. — Virtute ac meritis S. Amandi serpens fugatur, CXXI, 933, 934. Captivi redimuntur et instruuntur, 939. Puer a submersione liberatur, 942. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 944. Gandenses ad fidem Christianam convertuntur, 945. Mortuus suscitatur, 949, 950. Cæcus illuminatur, 959. Quidam a periculo mortis liberatur, 961. Quidam ad emendationem sunt cæci et paralytici, et postea visum et integram sanitatem recuperant, 962 et seqq.

S. ADO VIENNENSIS ARCHIEPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Theoderici abbatis Viennæ in Gallia cæcus illuminatur, CXXIII, 449. Contractus erigitur, 450. Cera crescit ad tenebras noctis fugandas, 450. Virtute ac meritis S. Bernardi episcopi Viennensis energumini et lunatici curantur, 451, 452. Sanctimonialis muta loquelam recipit, 451. Cæcus illuminatur, 451. Alius cæcus visum recipit, 451, 452. Tertius cæcus pariter illuminatur, 452. Juvenis pedum impotens a natiuitate recte ambulat, 452.

ADREVALDUS FLORACENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Benedicti cæcus a natiuitate illuminatur, CXXIV, 905. Contractus et manibus repens erigitur et sanatur, 906. Cæcus lumen recipit, 906. Mortuus ad vitam revocatur, 907. Puella a mortuis suscitatur, 907. Pisces copiosius capiuntur, 926. Quidam pedibus laborans et a natiuitate gressu privatus sanatur, 926. Armillæ furatæ recuperantur, 929. Puer a natiuitate horrendo contractus sanatur, 931. Energumenus rabidus atque debacchans liberatur et sanatur, 931, 935. Alius energumenus pariter vexatus sanatur, 235. Comes Raculphus energumenus rabidus sanatur, 236. Perjurus pro suo crimine fit manu aridus, postea penitens sanatur, 940, 941. Femina clauda scabellisque ambulans sanatur, 941, 942. Incendium exstinguitur, 942, 943. Puer e lupi faucibus eripitur, 943, 944. Sexaginta infirmi variis morbis affecti curantur, 945, 946. In certamine, plena nocentibus et securitas innocentibus datur, 948. Plurimi, linguis abscissis, loquuntur, 963, 965. Virtute ac meritis S. Aigilphi virgo sanctimonialis caeca visum recipit, 965.

HERICUS MONACHUS AXTISSIODORENSIS. — Virtute ac meritis S. Germani tempestas sedatur, CXXIV, 1168. Puella caeca illuminatur et Pelagiani vincuntur, 1170, 1172. Mortuus suscitatur, 1199. Energumenus liberatur, 1200, 1201. Michomeres defunctus ad vitam revocatur, 1211. Filius viduae a mortuis suscitatur, 1215. Quidam a ruina parietis servatur, 1215, 1214. Virga sancti humi defixa subito ramusculos frondesque producit, 1214. Pax et securitas obtinentur, 1219. Tribunus Nonninus pro suo crimine fit immobilis et mutus, postea penitens sanatur et loquelam recuperat, 1220. Quidam genuum debilitate laborans sanatur, 1229. Puer energumenus liberatur, 1230. Perjuri ad emendationem pro suo crimine castigantur, 1230, 1231. Surdus auditum recipit, 1232. Quidam toto corpore invalidus sanatur, 1232, 1233. Petrus genuum debilitate laborans sanatur, 1233. Nonsula toto corpore contracta erigitur, 1233. Alia similiter contracta curatur, 1235. Berlindis et Teduisa pariter contractæ sanantur, 1235, 1234. Alcharius quartanis febribus labo-

rans sanatur, 1234. Presbyter tertiana febre laborans sanatur, 1234. Clericus quotidiana febre affectus sanatur, 1234. Mulier habens manus contractas curatur, 1234. Une alia similiter contractæ sanantur, 1234. Maria pro furto renibus graviter laborat, postea penitens sa alar, 1235. Puella muta loquelam recipit, 1235. Contractus sanatur, 1236. Quidam pro suo crimine fit contractus, postea penitens sanatur, 1237. Latrones arcentur et contra rapinam auxilium datur, 1237. Reverentia loci sancto Germano dedit vindictam, 1238. Per tri pro suo crimine ad emendationem castigantur, 1239. Multi cæci illuminantur; claudi, leprosi, febricitantes sanantur, 1239.

Puella horrendo contracta erigitur, 1239. Viatores arguntur ac proteguntur, 1239, 1240. Res S. Germani etiam a bestiis proteguntur, 1240. Fur sacrilegus fugere nequit et ad emendationem capitur, 1241. Fous abundans oritur et cæcus illuminatur, 1241. Dominus quidam, pro sua sævitia, crure fracto laborat, postea penitens sanatur, 1241. Mariona, pro sua vituperatione, pede dextro abrat, postea penitens curatur, 1242. Quidam prepotens pro sua sævitia coxa fracta laborat, postea penitens curatur, 1242. Fur pro furto fit energumenus, postea penitens, liberatur, 1245. Conradus princeps oculo graviter laborans sanatur, 1248, 1249. Helenus surcus, mutus et energumenus auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 1255. Adolescens genibus debilis a deformis sanatur, 1255. Mutus loquelam recipit, 1256. Aldricus debilis et contractus sanatur, 1256. Monachus dolore pectoris graviter laborans, sanatur, 1256, 1257. Mulier contracta et manibus reptans, erigitur et sanatur, 1257. Alia surda auditum recipit, 1257. Adalsadus trigibus et tres per annos genibus contractus sanatur, 1257. Latharius febre graviter laborans sanatur, 1259. Presbyter febribus graviter laborans sanatur, 1259. Puella arva et contracta loquelam integramque sanitatem recipit, 1259. Quidam morbo caduco a pueritia laborans sanatur, 1260. Parvulus contractione artuum laborans sanatur, 1260. Mulier a natiuitate muta loquitur, 1260, 1261. Puella muta linguæ usum recipit, 1261. Puella doctissima deformis ac cervicis colloque contractione laborans sanatur, 1261. Herimbertus febribus graviter laborans sanatur, 1261. Sorigiacus paralyticus sanatur, 1261, 1262. Virtute ac meritis S. Ursi incendium exstinguitur, 1262.

S. REMBERTUS HAMBURGENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Remberti captivi a servitute et custodia et vinculis liberantur, CXXVI, 1004, 1005. Sanctimonialis catenis solvitur et captiva redimitur, 1005. Tempestas sedatur, 1006. Cæcus illuminatur, 1006. Filius regis a demone liberatur, 1006.

ALMOINUS MONACHUS SANGERMANENSIS. — Virtute ac meritis S. Vincentii martyris, malier per multum tempus caeca visum recuperat, CXXVI, 1019. Quidam claudes et gravi infirmitate laborans sanatur, 1019. Duo genibus contracti et mulier debilis curantur, 1019. Cæcus illuminatur, 1019. Febricitans et energumini sanantur et liberantur, 1019. Duo claudi recte ambulant, 1020. Multi demoniaci infirmique liberantur et sanantur, 1020. Femina pro incredulitate sua fit contracta, postea penitens sanatur, 1020. Latrones in fuga retinentur a verberibus et morte liberantur, et res furatæ restiuntur, 1021. Lance furatæ recuperatur, 1021. Cæcus illuminatur, 1021. Quidam habens digitos contractos a natiuitate sanatur, 1021, 1022. Femina pro furto fit manu contracta, postea penitens sanatur, 1022. Puella a natiuitate caeca illuminatur, 1022. Alia pariter caeca pariter illuminatur, 1022. Piscator pro petulantia fit ore contractus, postea penitens sanatur, 1022, 1023. Pauperculus per multum tempus caeca illuminatur, 1023. Quidam genibus contractus sanatur, 1023. Mulier multos per annos caeca visum recipit, 1023, 1024. Equi aliaque Alberici a spoliatione hostium liberantur, 1024. Surdus et mutus curatur, 1024. Mulier pro incredulitate sua fit contracta, postea penitens sanatur, 1026. Virtute ac meritis S. Germani incendium rehibetur et exstinguitur, 1032, 1035. Violatores monasterii S. Germani cecitate et dysenteria laborant donec se penitent vel morte afficiantur, 1034. Puer surdus, mutus et paralyticus integram sanitatem recipit, 1036. Duo puellæ per multum tempus febribus graviter laborantes sanantur, 1037. Paupercula novem per annos contracta sanatur, 1039, 1041. Juvenis tres per annos contractus sanatur, 1041. Puer doctissimus a natiuitate rebus ac genibus contractus sanatur, 1041, 1042. Cæcus illuminatur, 1042. Adalaricus sacerdos dolore renum graviter laborans sanatur, 1045. Energumenus pessime vexatus liberatur 1045. Femina habens manus aridas sanatur, 1045, 1044. Cæcus illuminatur, 1044. Helagus morbo suffocationis laborans sanatur, 1044. Monachi curia S. Germani a furore Northmannorum liberantur, 1045.

Quidam infirmus multos per annos et impotens ambulandi sanatur, 1046. Puellus insanus et contractus integram sanitatem recipit, 1046. Femina contracta sanatur, 1047. Duo cæci illuminantur, 1047. Reus a circulo ferreo liberatur, 1048. Mulier habens per decem annos manum aridam sanatur, 1049. Duo cæci illuminantur, 1049. Multi usque hodie sanantur infirmi, 1050. Virtute ac meritis S. Savini martyris equus furatus restituitur, 1052. Vinum servatur, 1053, 1054. Quidam pedibus curvis ac contractis laborans sanatur, 1054. Quidam habens manum aridam sanatur, 1051. Alius triginta per annos cæcus illuminatur, 1051.

ANASTASIUS B. ELIOTHECARIUS. — Virtute ac meritis S. Sylvestri Constantinus Magnus baptizatur et a lepra curatur, CXXVII, 1511. Virtute S. Demetrii martyris opus Cyprianus alitur, contra barbaros protegitur et a servitute liberatur, 724, 725. Multi qualibet infirmitate affecti curantur, 726. Virtute S. Bartholomæi apostoli, cæci illuminantur, leprosi mundantur, febricitantes sanantur, claudi ambulant, surdi audiunt et cæteri languidi vel enervementi sanantur et liberantur, 733, 735. Hipparchi insula per longa tempora contra hostes protegitur, 736. Navis a Sarracenis liberatur, 737. Nauta morbo graviter laborans, sanatur, 737.

WOLFGARDUS PRESBYTER HASENRIETANUS. — Virtute ac meritis sanctæ Walpurgis abbatisse in Germania puella moribunda ad vitam reparatur, CXXIX, 870, 871. Duo pueri morbo caduco laborantes sanantur, 874. Sanctimonialis podagra laborans sanatur, 875. Pauper a nativitate curvus et contractus erigitur et sanatur, 875. Mater et filia manibus contractæ sanantur, 876. Mulier paralytica curatur, 876, 877. Quidam horrenda contractione pedum affectus sanatur, 877. Femina crure fracto per duos annos valde laborans sanatur, 877, 878. Cæcus a nativitate illuminatur, 879. Alius a nativitate pariter cæcus pariter illuminatur, 880. Equi furati restituntur, 882. Guntrada a nativitate cæca illuminatur, 882, 883. Muliercula muta et morbo caduco laborans sanitatem integram recipit, 883. Tres pauperes a nativitate cæci illuminantur, 883, 886. Piscis mirabiliter inventur, 886. Mulier muta loquelam recipit, 886, 887. Alia pedum debilitate affecta sanatur, 888. Puer tres per annos pedibus laborans sanatur, 889. Mutus loquelam recipit, 889. Claudus recte ambulat, 889. Puer claudus a nativitate gressum recipit, 890. Cæcus a nativitate illuminatur, 890. Alius cæcus visum recipit, 890. Etiamnum cæci illuminantur, surdi audiunt, debiles sanantur et qualibet infirmitate affecti curantur vel liberantur, 904.

HERBERTUS ARCHIEPISC. THRONENS. — Virtute ac meritis S. Martini Hildricus morbo lupi laborans sanatur, CXXIX, 1056, 1058. Sexaginta solidorum millia inveniuntur et debitor solvitur, 1058, 1059. Dæmoniacus liberatur, 1010. Contractus sanatur, 1011. Mulier enervumena et contracta liberatur et sanatur, 1041, 1042. Alia pedibus per biennium invalida, sanatur, 1042. Clericus cancri ulcere laborans sanatur, 1042. Puella utraque manu pessime laborans sanatur, 1042. Gaudridus per triennium genibus contractus sanatur, 1042. Maria tibiis graviter laborans curatur, 1042. Piscator manibus contractus sanatur, 1042. Puella per totum corpus arida sanatur, 1042, 1043. Petronilla pedum et genuum impotens sanatur, 1043. Matrona diuturna infirmitate confecta sanatur, 1043. Puella genibus contracta et manu arida sanitatem integram recipit, 1043. Mulier pede arida sanatur, 1043. Alia paralytica curatur, 1043, 1044. Guiburgis a nativitate cæca illuminatur, 1044. Puer paralyticus sanatur, 1044. Quidam fracto et arefacto brachio laborans, sanatur, 1044. Herbelus energumenus et mutus sanitatem integram recipit, 1044. Paralyticus sanatur, 1044, 1045. Puer per biennium morbo curvatus, sanatur, 1045. Alius debilis et contractus sanatur, 1045.

Ermengardis cæca visum recipit, 1045. Duæ feminae fistula laborantes curantur, 1045. Puella cæca visum recipit, 1045. Juvenis habens per decem annos brachium aridum, sanatur, 1046. Duo juvenes surdi et muti a nativitate audiunt et loquuntur, 1046. Hildegardis surda et muta auditum et loquelam recipit, 1046. Andreas per triennium cæcus visum recuperat, 1046. Mulier per quinquennium contracta erigitur, 1046. Puella pariter contracta sanatur, 1047. Puer debilitate pedum affectus curatur, 1047. Joannes fistula confectus sanatur, 1047. Puer vertigine capitis vexatus et puella manibus contracta, sanatur, 1047. Mulier opulenta utraque manu horrendo contracta curatur, 1047. Femina debilitate pedum laborans sanatur, 1047. Puer eadem infirmitate affectus curatur, 1048. Mulier fracto et arido brachio laborans sanatur, 1048. Puella muta loquelam recipit, 1048. Duæ puellæ surdæ et mutæ eodem die auditum et loque-

lam recipiunt, 1048. Puer gibbosus et curvus a nativitate erigitur et sanatur, 1048. Puella pedibus contracta sanatur, 1048. Puer contractus curatur, 1048, 1049. Alius morbo calenli laborans curatur, 1049. Puella a nativitate cæca illuminatur, 1049. Duo pueri enervumeni rabidi et omnia vastantes liberantur, 1049. Duo fabri brachia ac manibus contracti sanantur, 1049. Puella præ febribus moribunda subito sanatur, 1049, 1050. Infans a medicis desperatus sanatur, 1050. Omnes qualibet infirmitate affecti sanantur, 1050. Hngo ægrius toto corpore debilitatus sanatur, 1050. Tres hydropici curantur, 1050. Mulier hydropica sanatur, 1050, 1051. Nia muta, surda et cæca subito visum, auditum et loquelam recipit, 1051. Parvulus morbo gravi laborans sanatur, 1052.

PSEUDO-LUITPRANDUS. — Virtute ac meritis S. Silverii papæ ægri multi sanantur, CXXIX, 1225.

ODILO MONACH. S. MEDARDI SESSION. — Virtute ac meritis S. Sebastiani clericus febribus graviter laborans sanatur, CXXII, 593. Alius per triginta dies morbo lethali laborans sanatur, 593. Puer cæcus illuminatur, 595, 596. Mulier gibbosa et curvata erigitur et sanatur, 596. Surdus, mutus, mancus et claudus auditum, loquelam et sanitatem integram recipit, 596. Duo cæci subito illuminantur, 596, 597. Claudus recte ambulat, 597. Puella utroque pede claudula sanatur, 598. Quidam debilitate genuum laborans sanatur, 598, 599. Femina insanu et muta loquelam et mentem sanam recipit, 599. Quidam claudicans recte ambulat, 599. Matrona fluxu sanguinis laborans sanatur, 599, 600. Mulier cæca illuminatur, 601. Quidam gibbosus et ad terram acclinis erigitur et sanatur, 601. Quidam rusticus pro contemptu S. Sebastiani fit contractus et ore distortus, postea penitens sanatur, 601, 602. Quidam claudus et habens manum aridam, recte ambulat et sanatur, 602. Mulier pede et manu arida curatur, 603. Quidam vir claudicans recte ambulat, 603. Valcherus debilitate pedum laborans sanatur, 603. Eurulfus quinquennio cæcus illico illuminatur, 603. Baldegerus novem per annos cæcus visum recipit, 603. Puer a nativitate claudus recte ambulat, 603, 604. Septuaginta et duo qualibet infirmitate affecti, incolumes sunt, 604. Cæci a nativitate illuminantur, claudi ab utero matres gressum consequuntur, 604. Ostroldus episcopus, pro contemptu S. Sebastiani plagis afflictor, postea penitens sanatur, 605, 606. Presbyter Magnus febribus graviter laborans sanatur, 606, 607. Octodecim infirmi utriusque sexus coram rege Ludovico pio curantur, 616. Ludovicus pius de conjugis et filii salute certior efficitur, 610, 620. Virtute ac meritis SS. Gregorii, Tiburtii, Marcellini, etc. quidam tertiana febre laborans sanatur, 624, 625.

HUCBALDUS MONACHUS S. AMANDI. — Virtute ac meritis sanctæ Rietrudis abbatisse cæci visum, surdi auditum, muti loquelam, claudi gressum recipiunt, CXXII, 848. Febricitantes ac variis morbis laborantes sanantur, 848. Virtute ac meritis SS. Quirici et Julitte martyrum quadringenti quatuor viri incarcerati ad Christum convertuntur et martyres sunt, 853. Virtute ac meritis sanctæ Aldegundis virginis aqua convertitur in vinum, 870. Quædam monialis ab incendio salvatur, 870. Fons dulcis illico oritur, 872. Parvulus a medicis desperatus ad sanitatem revocatur, 873. Insanus et furiosus mentem sanam recipit, 874.

S. ODO ABBAS CLUNIACENS. — Virtute ac meritis S. Odonis Fulcomeres morbo gravi laborans sanatur, CXXIII, 52, 53, 91. Micæ in margaritis mutantur, 54. Sors in Christianos cadere non potest, 67. Ipse sanctus a naufragio et a præcipitio salvatur, 70, 101. A latronibus liberatur, 71, 101. Pisces copiosius capiuntur, 83. S. Odo ægrotans inducias vitæ oblinet, 85, 84, 104. Mulier dæmoniaca liberatur, 98. Nepos sancti a furore Nortmannorum liberatur, 100, 101. Latrones convertuntur, 101, 102. Vivarium piscium formatur, 103. Virtute ac meritis S. Geraldii comitis Aureliacensis duo vinculati a morte liberantur, 655. Piscis miraculose inventur, 687. Herloardus crure fracto valde laborans sanatur, 688. Pauper omnimode contractus sanatur, 700. Surdus, mutus et manu contractus auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 701. Multi variis morbis affecti vel plagis sauciati, sanantur et curantur, 701. Fons oritur viatoribus sitientibus, 702. Dæmoniaca liberatur, 702, 703. Virtute ac meritis S. Martini leprosus sanatur, 829. Omnes qualibet infirmitate affecti sanantur, 835. Duo paralytici inviti curantur, 835. Arborea tempore brumali floribus vernant, 833.

CAPPIDUS STAVRIENSIS PRIOR SACERDOS. — Virtute ac meritis S. Odulphi presbyteri incendium committitur et restinguitur, CXXIII, 862.

OSBERNUS MONACHUS CARTUARIENS. — Virtute ac meritis

9. Odonis archiepisc. Cantuariensis, maximo miraculo de corpore (bristi in eucharistia facio, multi ad Christum convertuntur, CXXXIII, 939. Per annos tres pluvia fugatur et ecclesia construi possit et sacra non intermittantur, 940.

SIGEMARDUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Maximini Megingaudus pro suo crimine fit contractus, postea penitens sanatur, CXXXIII, 969, 971. Gisilbertus dux plagis afficitur pro furtis suis, postea penitens sanatur, 972, 973. Servi a feritate et tyrannide Adalberti liberantur, 976, 977. Quantitas vini ad pauperes sublevandos adhibita non minuitur, 977, 978.

FRIDIGODUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Willfridi Eboracensis episc. puer a mortuis suscitatur, baptizatur et Deo sacratur, 992, 993. Quilam membris fractus sanatur, 995. Uxor prædispende exanimis sanatur, 1001. Ipse sanctus arctius religatus vinculis solvitur, 1001, 1002.

URMO ARGENTINENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Arbogith Argentinensis episc. puer regius ad vitam revocatur, CXXXIV, 1003. Multa beneficia invocantibus eum conferuntur, 1008.

FLODARDUS CANONICUS REMENSIS. — Virtute ac meritis S. Oricii rusticus gravi infirmitate per annum integrum laborans sanatur, CXXXV, 42. Multi diversis languoribus affecti curantur, 42. Virtute ac meritis S. Remigii cæcus demoniacus illuminatur et liberatur, 46. Quantitas vini et olei crescit et multiplicatur, 47. In urbe Remensi incendium cohibetur et expellitur extra januam civitatis, 47, 48. Puella energumena liberatur, 48. Eadem puella in ipsa liberatione a dæmone necata ad vitam revocatur, 48. Franci ad Christum convertuntur, 50-53. Chrisma a columba cæeste deferitur ad sanctificandum fontem baptismalem, 52, 53. Ludovicus plures victorias obtinet, 56, 57. Hereticus Ariannus pro suo crimine fit mutus, postea penitens loquelam recuperat et ad fidem catholicam convertitur, 57. Cæci illuminantur, claudi recte ambulant et ægri sanantur, 60. Multi a pestilentia liberantur, 68. Res ablata pauperibus restituntur, 69, 70. Doda cæca illuminatur, 77. Claudus recte ambulat, 77. Mulier manuum impotens sanatur, 77. Puer cæcus visum recipit, 77, 78. Idem ore distortus et deformitate turpatus sanatur, 77, 78. Multi languentes et pestiferi sanantur, 78. Mulier cæca visum recipit, 78. Claudus recte ambulat, 78. Deodota surda auditum recipit, 78. Cæcus illuminatur, alius cæcus et alia cæca illuminantur, et duo paralytici curantur, 78. Femina pedum impotens sanatur, 79. Puella capitis dolore graviter laborans, sanatur, 79. Mulier omnium membrorum agitatione laborans sanatur, 80. Surdus, mutus per novem annos ac debilis sanitatem integram recipit, 81. Erilindis per quinquennium paralytica sanatur, 80. Cæcus et dux cæcus et altera unius oculi visum recipiunt, 82. Puella utroque pede laborans sanatur, 82. Abraham claudus et contractus scabellulis reptans, recte ambulat sanitatemque integram recipit, 83. Virtute ac meritis S. Theodorici Thedericus rex Francorum morbo oculi graviter laborans curatur, 86, 87. Filia ejusdem regis ad vitam revocatur, 87. Cæci visum, surdi auditum, claudi gressum recipiunt, contracti et energumeni sanantur, 88. Mulier habens manum contractam sanatur, 87.

Virtute ac meritis S. Theolulphi, multi dolore gravi dentium affecti curantur, 90. Sus ex puteo altissimo eripitur, 91. Quidam oculo graviter laborans sanatur, 91. Equus ad vitam revocatur, 92. Famulus sancti febribus graviter laborans sanatur, 92, 93. Clericus energumenus liberatur, 93. Febricitans sanatur, 94. Cæci illuminantur, claudi eriguntur, muti loquuntur et surdi auditum recipiunt, 94. Femina paralytica, alia brachiis arida sanantur, 94. Cæcus illuminatur, 94. Femina sexdecim per annos cæca visum recipit, 94. Multi diversis morbis laborantes sanantur, 94. Virtute ac meritis S. Basoli Ragenulfus laqueo suspensus a morte liberatur, 99. Latrones cæci sunt pro suo furto, sed penitentes visum recuperant, 100.

Virtute sanctæ Helenæ reginæ puella in præceps lapsa a læsione et a morte salvatur, 109. Mulier genibus contracta sanatur, 109. Quidam per sex annos omnibus membris dissolutus sanatur, 109. Puella a nativitate cæca illuminatur, 109. Alia muta contracta sanitatem integram recipit, 109. Iunaticus Palesiæ sanatur, 110. Quidam per quindecim annos morbo gravi laborans sanatur, 110. Puella a nativitate contracta sanatur, 110. Alia paralytici linguae et manus dextræ laborans sanatur, 110. Surdus a nativitate audit, infans moribundus sanatur, 110. Quidam septies fit paralyticus et septies curatur, 110. Mulier dolore dextri lateris laborans sanatur, 110. Cæca illuminatur, 110. Pisces copiosius capiuntur, 110, 111.

Virtute ac meritis S. Sindulf mulier cæca illuminatur, 111. Puella muta et manu debilis loquelam re-

cipit et sanatur, 111. Alia mulier contracta sanatur, 111. Puella contracta genibus reptans sanatur, alia per septem annos cæca visum recipit, claudus recte ambulat, femina contracta sanatur, 111. Puella a primo etatis anno cæca illuminatur, duo fratres cæci visum recipiunt, 111. Virgo Deo sacrata contracta sanatur, 111. Virtute ac meritis S. Rigoberti tres claudi recte ambulant, 119. Mulier cæca illuminatur, 119. Diversis morbis multi affecti, febricitantes, dentium doloribus cruciati curantur et sanantur, 119. Mulier febribus graviter laborans sanatur, 119, 120. Cæca illuminatur, 120. Surdus auditum recipit, 120. Monachus febribus graviter affectus sanatur, 120. Presbyter dolore dentium graviter laborans sanatur, 120, 121.

Virtute ac meritis S. Mariæ Dei Genitricis infans a nativitate cæca illuminatur, 145. Clericus dolore dentium graviter affectus sanatur, 146. Diaconus febribus graviter laborans sanatur, 146. Tres claudi et contracti eriguntur et recte ambulant, 146, 147. Alius claudus et contractus bis sanatur, 147.

Virtute ac meritis S. Gihroni tres mulieres cæca illuminantur, 289. Mulier habens manum contractam sanatur, 288. Virtute ac meritis S. Balderici Offradus miraculose alitur et monasterium a furore et incendio Nortmannorum liberatur, 314, 315. Contractus erigitur, cæcus illuminatur et mutus loquelam recipit, 315. Adalarus febre gravi corripitur, postea penitens sanatur, 315, 316. In magna siccitate pluvia copiosa obdilat, 316. Quidam luscus amissi lumen oculi recuperat, 316. Mutus loquitur, 316. Claudus recte ambulat, femina octo per annos contracta sanatur, 317. Dux cæca illuminatur; infans annorum septem mutus loquitur, 317. Multi diversis infirmitatibus laborantes sanantur, 317. Dux cæcus nobilis feminæ illuminatur, mulier contracta sanatur, 317. Quidam casu altitius et quasi mortuus sanitati restituitur, 317, 318. Godofridus comes pro contemptu sancti febre gravi corripitur, postea penitens sanatur, 318. Famulus S. Balderici a naufragio salvatur, 319. Virtute ac meritis SS. Bovæ et Doda febricitans atque alii variis morbis laborantes sanantur, 319. Puella surda auditum recipit, 319. Virtute ac meritis S. Mariæ Virginis cæci visum, claudi gressum, surdi auditum recipiunt, 325. Ecclesia ab incendio liberatur, 325. Virtute ac meritis SS. Rufii et Valerii martyrum quantitas cereæ crescit et multiplicatur, 326. Claudus recte ambulat, 326. Latro ad emendationem castigatur, 327. Oleum fit copiosius, 327, 328.

ERACLUS LEODIENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Martini Eracius a morbo lupi liberatur, CXXXV, 947, 948.

S. UDALRICUS AUGUSTANUS EPISC. — Virtute ac meritis S. Udalrici quidam febribus graviter laborans sanatur, CXXXV, 1059. Multi variis infirmitatibus laborantes sanantur, 1059. Fur pro suo furto febre corripitur, postea penitens sanatur, 1059, 1060. Presbyter pro facto bacilli morbo laborat; bacello restituito, sanatur, 1060. Puella brachio debilis et contracta sanatur, 1060, 1061. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 1061. Luctuosus pro reatu anxius ab anxietate liberatur, 1061. Adalardus pro contemptu sancti cruce fracto laborat, postea penitens sanatur, 1062. Faber gravi infirmitate affectus sanatur, 1062. Pauper biennio cæcus visum recuperat, 1063. Clericus mutus loquelam recipit, 1063, 1064. Cæcus illuminatur ad sublevandum ductorem suum in via deficientem, 1064. Matrona energumena liberatur, 1064, 1065. Filius ducis morbo gravi laborans sanatur, 1065. Dux Vandalorum sagitta venenata sauciatus curatur et a morte liberatur, 1065. Mulier energumena et crudeliter a dæmone vexata liberatur, 1065, 1066. Alia femina muta, contracta et paralytica, loquelam integramque sanitatem recipit, 1066. Cæcus visum recipit, 1066. Puer in flumine submersus a morte salvatur, 1066. Ancilla manibus contracta subito sanatur, 1067. Claudus recte ambulat, 1068. Juvenis paralyticus sanatur, 1068.

RAYMUNDUS EPISCOPUS VERONENSIS. — Virtute ac meritis S. Ursuari episc., Laubiensis in Belgio puella sanctimonialis energumena et a dæmone crudeliter vexata liberatur et sanatur, CXXXVI, 319, 320. Alia puella demoniaci liberatur, 331. Nepis sancti gutture gavit laborans sanatur, 331. Alia puella ægroti et moribunda subito sanatur, 331, 332.

BERNARDUS ABBAS HUMOLARIENSIS. — Virtute ac meritis sanctæ Hungundis virginis cæcus illuminatur, CXXXVII, 60. Rotherius utriusque pedis impotens curatur, 60. Puella epileptico morbo laborans sanatur, 71, 75.

S. ETHELVOLDUS WINTONÆSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Ethelvoldi venenum haustum fit innocuum, CXXXVIII, 91. Cæcus illuminatur, 103. Puella gravi morbo laborans sanatur, 103. Puer cæcus visum recipit, 103. Fur a

carcere ligatus a vinculis et poena liberatur, 103, 104.

JOHANNES ABBAS S. ARNULFI METENSIS. — Virtute ac meritis sanctae Glodesindis abbatisse cæcus et cæca illuminatur, CXXXVII, 226. Alia cæca visum recipit, 226. Tres feminae febribus laborantes sanantur, 227. Alia gravi morbo laborans sanatur, 227. Cæca illuminatur, 227, 228. Alia pariter cæca visum recipit, 228. Quidam gravi fœtore marium laborans sanatur, 228, 229. Mulier decennio cæca illuminatur, 229. Quinque feminae cæcæ visum recipiunt, 229. Tres viri cæci et quatuor feminae cæcæ illuminantur, 229. Navis improvisa victori offertur, 230. Piscis miræ magnitudinis capitur, 230. Emergensus a dæmone graviter vexatus liberatur et sanatur, 230, 231. Mutus ab infantia loquitur, 231. Fons o. el. producit, 233, 234. Hildegardis per multum tempus cæca illuminatur, 233. Osa quinquennio clauda recte ambulat, 234. Claudus grabbato deportatus gressum recipit, 235. Quidam gravi infirmitate affectus sanatur, 235, 236. Mulier fluxu sanguinis graviter laborans sanatur, 236. Puer debilis et contractus sanatur, 236. Duæ feminae contractæ et alia debilis et clauda sanitatem integram recipiunt, 236. Alia per annos duodecim languidos pedes trahens sanatur, 236, 237. Dæmoniacus scientia linguarum famosus sed graviter vexatus, liberatur et sanatur, 237. Vinum crescit et multiplicatur, 237. Femina languida sanatur, puella cæca illuminatur, 237. Dæmoniacus liberatur, 240. Puer a nativitate contractus et alius cæcus et contractus visum et sanitatem integram recipiunt, 240.

OSBERNUS MONACHUS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis S. Dunstani episc. Cantuariensis, aqua ex rupe oritur, CXXXVII, 442, 443. Cæcus illuminatur, 457. Tres mulieres per multum tempus cæcæ visum recipiunt, 457. Sacerdos per multos annos paralyticus sanatur, 458. Ingratus ad emendationem castigatur, 458. Invalido sanitas redditur, 458, 459. Paupercula a nativitate cæca illuminatur, 459. Anus per annos multos cæca visum recuperat, 459, 460. Clemens excommunicatus fit emergensus et a dæmone valde corripitur, postea penitens liberatur et sanatur, 460. Elwardus triginta per annos pro infirmitate repens erigitur et sanatur, 460. Lorip. recte ambulat, 460, 461. Puella Deo devota a nativitate cæca illuminatur, 461, 462. Alia fœda et invalida curatur, 462, 463. Quidam a pueritia debilis et contractus sanatur, 463. Alios omnimode contractus curatur, 463. Pueri novitii a verberibus et cruciatibus liberantur, 464. Lanfrancus in temporalibus adjuvatur, 466. Idem infirmitate gravi laborans sanatur, 466, 467. Presbyter febribus graviter laborans sanatur, 468. Quidam propter occisionem cervi catenatus liberatur, 468. Malefactor poenam meritam effugere non potest, 468, 469. Osbernus in lite contra adversarios calumniantes adjuvatur et victor evadit, 471, 472.

ADGO DUNVERSI ABBAS. — Virtute ac meritis S. Frodoberti abbatis primis Cellensis, dæmon fugatur, CXXXVII, 602. Mater sancti cæca visum recuperat, 602, 603. Multi emergenti liberantur et qualibet infirmitate affecti curantur, 605. Vinum crescit et multiplicatur, 607. Mulier insana et furiosa sanatur, 609, 610. Lector dolore capitis graviter affectus sanatur, 611. Aurum in ossibus sancti reperitur, 615. Percussor matris suæ pro suo crimine, oculo et brachio graviter laborat, postea penitens curatur, 616, 617. Virtute ac meritis S. Mansueti puer in fluvio submersus post tres dies vivus invenitur et patri redditur, 625, 627. Femina per annos septem cæca illuminatur, 634, 635. Puella emergens liberatur, 635. Quidam elephantino morbo laborans curatur, 631, 636. Clericus febribus graviter affectus et multi alii fructificantes sanantur, 636. In siccitate magna pluvia abundans obtinetur, 639. Comes manu contractus sanatur, 639. Puer contractus curatur, 640. Populus a peste inguinaria seu cholera liberatur, 641, 642. Episcopus gravi morbo laborans sanatur, 642, 643.

Virtute ac meritis S. Basoli confessoris fons in montis vertice oritur, 644. Puer a nativitate cæcus illuminatur, 653. Aper contra venatores protegitur, 656. Suspensus in patibulo lacerum servatur, 657. Homo monstruosus curatur, 661. Puella quadragenaria a nativitate cæca illuminatur, 661. Alia per multum tempus cæca visum recipit, 661, 662. Multi a cruciatibus tyranni liberantur, 662. Vandalii fugantur, 662, 663. Fur pro suo crimine castigatur, 664. Latrones ad emendationem sunt immobilis, postea penitentes relaxantur, 665. Rector pro contemptu S. Basoli, fit rabilis, postea penitens curatur, 665, 666. Pincerna impudicus a dæmone lauiatur, sed penitens sanatur, 666. Quidam pro suo facinore fit quasi nudum cadaver, sed postea penitens sanatur, 666, 667. Virtute S. Bercharii abbatis oleum oritur ad sanandos infirmos, 668. Virtute ac meritis S. Waldeberti abbatis Luxoviensis monasterium contra incendia paga-

norum servatur, 695. Invasores ecclesiarum plagis afficiuntur sed penitentes curantur, 696, 698. Bernarius pedibus contractus erigitur et sanatur, 699, 700.

S. MAIOLUS ABBAS CLUNIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Maioli abbatis septem solitii reperitur ad pauperes sublevandos, CXXXVII, 749, 750. Monachus febribus graviter laborans sanatur, 752. Multi a dæmone liberantur, 759. Multi infirmi sanantur, 759. Multi mente mortui resuscitantur, 759. Cæcus illuminatur, 759, 760. Alius cæcus visum recipit, 760, 761. Monachus febre gravi correptus sanatur, 761. Episcopus gravi morbo affectus curatur, 761, 762. Pauper nudus vestitur, 763. Matrona morbo gravi affecta sanatur, 772. Monetarius infirmitate graviter laborans sanatur, 772, 773. Servus a procacitate domini sui liberatur, 773, 774. Liber S. Dionysii ab incendio salvatur, 775. Navigantes a naufragio liberantur, 775, 776.

LETALDUS MICHIAENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Julliani Cenomanensis episcopi Cenomani ad Christum convertuntur, CXXXVII, 785. Tres mortui suscitantur, 787, 788. Puella a dæmone vexata liberatur, 790. Draco sævissimus fugatur et vim lædendi amittit, 791. Puer a serpente liberatur, 792. Duo emergenti liberantur, 792. Ostia carceris aperiuntur, et rei catenati a carcere et vinculis liberantur, 793. Infans ab incendio salvatur, 793, 796. Virtute ac meritis S. Maximini abbatis soror S. Theodemiri cæca illuminatur, 801. Draco sævus extinguitur, 799. Agilis ægrotus sanatur, 799. Ecclesia et monasterium S. Maximini ab incendio salvatur, 801, 805. Virtute ac meritis S. Aviti abbatis Dunessium monachus a mortuis suscitatur, 800, 801. Virtute S. Maximini duo fratres a morte liberantur, 810. Prædo pro suo crimine fit dæmoniacus, postea penitens liberatur, 811. Auriga inter fluctus Ligeris prospere servatur, 811, 812. Quidam in flumine mersus et exanimis ad vitam revocatur, 812, 813. Clericus ab ecclesiæ tecto lapsus in laus servatur, 813. Quidam habens anas contractus et fossorio hærentes sanatur, 813. Duo monachi a morte salvantur, 814, 815. Operarii sub terra obruti vivi servantur, 817. Pauper cæcus in flumine mersus a morte liberatur, 817. Pauper habiliens sub rupe cum uxore et sex liberis a morte salvatur, 818. Ardentes ab igne eos devorante liberantur et sanitatem integram recipiunt, 820, 822. Bernerius phreneticus sanatur, 822. Virtute ac meritis S. Juniani febricitantes sanantur, 826. Mulier elephantino morbo laborans curatur, 826.

S. ADALBERTUS EPISCOPUS PRAGENSIS. — Virtute sanctæ Mariæ Adalbertus moribundus ad sanitatem revocatur, CXXXVII, 863. Virtute ac meritis S. Adalberti quidam multi sunt ad emendationem, sed postea penitentes loquelam recuperant, 890, 891. Paganus pro contemptu sancti fit mutus et ore contractus, sed conversus ac penitens loquelam et sanitatem integram recipit, 894. Otto imperator morbo gravi laborans et a medicis desperatus subito sanatur, 894, 895.

HROTSUITA MONIALIS GANDERHEIMENSIS. — Virtute ac meritis SS. Joannis et Pauli puer emergensus et a dæmone violenter vexatus liberatur et sanatur, CXXXVII, 994. Virtute S. Joannis apostoli Drusiana et Callimachus resuscitantur, 1001, 1010, 1011.

OPERA AÐEPTOTIKÁ. — Virtute ac meritis S. Clodoaldi confessoris dæmones fugantur de obsessis corporibus, ora mutorum aperiuntur, visus cæcis redditur, surdis auditus, c'audis gressus et cunctis infirmis ex fide poscentibus sanitas conceditur, CXXXVIII, 203.

ABBO ABBAS FLORIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Silvestri papæ Constantinus Magnus imperator lepra fœdissima laborans sanatur, CXXXIX, 340, 341. Virtute ac meritis S. Liberii papæ et confessoris multi salvantur infirmi, 531.

AIMONUS MONACHUS FLORIACENSIS. — Virtute ac meritis sancti Benedicti basilica S. Petri ab incendio salvatur, CXXXIX, 814, 815. Mensa pauperum et peregrinorum ab incendio generali servatur, 815, 816. Architectus in casu gravi fit illæsus, 816. Mulier a dæmone liberatur, 816, 817. Contractus erigitur, 817. Duodecim pauperes aluntur, 817. Argentomagenses eulogis panis et vini muniuntur, 819. Navicula cœliis subministratur, 821. Æger sanatur, 822, 824. Incendium extinguitur, 826. Contractus erigitur, 826, 827. Ingratus fit denuo contractus sed penitens iterum sanatur, 827, 828. Othierus a juventute paralyti manuum ac pedum laborans sanatur, 828, 829. Ademarum invasor crenobii nutu divino vincitur et capitur cum suis sociis, 850 et seqq. Equus a puteo educitur, 834. Milites in prælio non læduntur, 856, 857. Armentarius ex aquis eripitur, 859. Felix a naufragio his salvatur, 842, 843. Advocatus pauperum spoliator ad emendationem castigatur, 843, 844. Monachus, ab omnibus derelictus, adjuvatur, 844, 845. Duæ feminae quatuor morbis laborantes sanantur, 846, 847. Adelaïs multa et

clauda loquitur et recte ambulat, 847. Femina pedum impotens bis sanatur, 847, 848. Incendium exstinguitur, 848, 849. Puella cruribus contracta erigitur et sanatur, 850, 851. Duo cæci lumen recipiunt, 851. Placidus in aqua exstinctus ad vitam revocatur, 853, 854. Exrupe fons oritur, 854. Trederim solidi inveniuntur ut pauper deo-
rator pro alio liberetur, 854.

HENRICUS ABBAS LOBENSIS. — Virtute ac meritis sanctæ Berlemdis virginis multi quolibet morbo affecti sanantur, CXXXIX, 1107. Piscis in carnem convertitur, 1107. Aqua in vinum mutatur, 1107, 1108. Multi cæci illuminantur, multi claudieriguntur; surdi et muti auditum et loquelam recipiunt, demones fugantur, 1108. Femina incredula fit demoniaca, sed penitens liberatur, 1109. Virtute ac meritis S. Laudoaldi et sociorum cæca illuminatur, 1117. Femina nobilis hydropica sanatur, 1117, 1118. Contractus erigitur, 1119, 1120. Mulier energumena crudeliter a demone vexata liberatur et sanatur, 1120. Alia quatuor per annos cæca visum recipit, 1120. Alia sex per annos hydropisi graviter laborans sanatur, 1120. Equus furatus restituitur, 1120. Femina per multum tempus languida sanatur, 1121, 1122. Naucerus pro reatu castigatur, sed penitens sanatur, 1122. Mulier multos per annos cæca lumen recipit, 1123. Puella cæca illuminatur, 1123. Alia debilis et pedum impotens sanatur, 1123. Alia omnimode invalida et a medicis desperata sanatur, 1123. Adalgerus cæcus et gibbosus illuminatur et sanatur, 1123. Puella lippitudine oculorum per annos multos laborans sanatur, 1123, 1124. Pauperula cæca lumen recuperat, 1124. Alia cæca visum recipit, 1124. Theodorus per annos multos contractus erigitur et sanatur, 1124. Mulier cæca lumen recipit, 1124. Alia dolore renum graviter laborans sanatur, 1124.

NOTGERUS LODIENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Hadelini confessoris fons abundans oritur ad sedandam sitim messorum laborantium, CXXXIX, 1145. Mulier muta loquelam recuperat, 1145. Matrona, ut donum faciat, ad vitam revocatur, 1146. Janua domus pauperculæ effracta reintegratur, 1146.

S. HENRICUS IMPERATOR. — Virtute ac meritis sanctæ Cunegundis imperatricis et virginis energumenus liberatur, CXL, 214, 215. Tres contracti eriguntur, 215. Mulier paralytica et altera clauda sanitatem integram recipiunt; claudus recto ambulat, 215. Puer debilis et contractus et alius macie deformi consumptus sanatur, 215. Puella sciatica, puer contractus, puella pede et geniculo contracta, alia habens manum aridam, eriguntur et curantur, 215. Quidam pro equo furato suspensus patibulo, a morte liberatur, 215. Alius patibulo suspensus et strangulatus ad vitam revocatur, 215. Duo alii a vinculis et morte liberantur, 215. Puer a mortuis suscitatur, 215, 216. Puer suffocatus ad vitam revocatur, 216. Puella in fonte extincta a mortuis suscitatur, 216. Mulier a nativitate recte loquitur, 216, 217. Lupus fit miles, fovei puerulum et matri reddit illud, 217. Servus dolore capitis graviter laborans sanatur, 217, 218. Cæci visum, claudi gressum, muti verbum, surdi auditum cæterique infirmi integram sanitatem recipiunt, 222. Pulvis convertitur in frumentum, 222.

THANOMARUS PRESBYTER. — Virtute ac meritis S. Bernardi episcopi Hildeshemensis, puella contracta erigitur, CXL, 435. Infantula morbo gravi affecta sanatur, 436. Puella dolore oculorum laborans, curatur, 436. Quidam dolore oculorum acuto vexatus sanatur, 436, 437. Dodo manibus pedibusque graviter laborans sanatur, 437. Mulier energumena et a demone graviter vexata liberatur et sanatur, 437. Juvenis energumenus horrende vexatus, liberatur, 437. Mercatores a naufragio salvantur, 438. Puer per quinquennium fistulæ morbo affectus sanatur, 438, 439. Abbas tibie vulnere laborans sanatur, 440. Mulier contracta erigitur, 439. Quidam habens manum aridam sanatur, 439, 440. Rusticus gravi infirmitate detentus sanatur, 440. Puella habens manum contractam sanatur, 440. Mulier gravi tumore oculorum et narium laborans sanatur, 440. Puella per quinquennium contracta curatur, 440, 441. Adewardus paralyticus sanatur, 441. Infans pene exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 442. Miles diutina infirmitate consumptus sanatur, 442. Matrona gravi morbo laborans subito sanatur, 442. Miles febre gravi affectus sanatur, 442. Rusticus diu febribus graviter laborans sanatur, 442.

AUCTOR ANONYMUS. — Virtute ac meritis S. Henrici imperatoris paralyticus sanatur, CXI, 131. Cæcus illuminatur, 132. Languidus et totis membris invalidus sanatur, 132. Contractus erigitur, 132. Debiles curantur, cæci illuminantur, demones fugantur, multi variis morbis affecti sanantur, 132. Joannes cardinalis detractor sancti imperatoris fit cæcus, sed postea penitens visum recu-

perat, 133. Alios dubitans de signis que per sanctum fiebant, fit pariter cæcus, sed penitens illuminatur, 133. Adolescens omnimode contractus erigitur et sanatur, 131, 133. Dæmoniaca et duæ demoniacæ liberantur, 133. Cæca illuminatur, 133. Mulier deformis et membrorum impotens sanatur, 133. Matrona gravi dolore dentium confecta sanatur, 135, 136. Detractor sancti quique sensuum officio privatur, sed penitens sanatur, 136. Quidam, simulans se esse contractum, pede fit contractus, 137. Cæcus illuminatur, 137, 138. Rusticus habens pedem aridum sanatur, 138. Surda et muta a nativitate audit et recte loquitur, 138. Mulier energumena invita liberatur, 133. Multi febricitantes sanantur, 140.

ADALBOLDUS TRAJECTENSIS EPISC. — Virtute ac meritis sanctæ Walpurgis puella moribunda sanatur, CXL, 1095. Ancilla morbo et ingluvie laborans sanatur, 1093. Puer epilepticus sanatur, 1097. Abbatiæ podagra laborans sanatur, 1097, 1098. Pauper a nativitate contractus et monstruosus erigitur, et sanatur, 1098. Mulier debilis et pedum impotens sanitatem integram recipit, 1098. Languidus et moribundus ad sanitatem revocatur, 1099. Homicida suæ victimæ invitus insolubilibus hæret et crimes puniatur, 1099, 1101.

BERNARDUS SCHOLASTICUS ANDREAVENSIS. — Virtute ac meritis sanctæ Fidis virginis Wilbertus, oculis eruit, visum recipit, CXI, 131, 133. Ad solamen militis moles mortuus ad vitam, revocatur, 137, 138. Mulier sterilis fit fecunda et parit duos masculos, 139, 140. Mulier pro annulo usurpato gravi tumore laborat, sed penitens sanatur, 140. Mercator pro cereo furato inter flammam videtur, sed penitens ab incendio salvatur, 140, 141. Puer a nativitate cæcus, claudus, surdus et mutus videt, recte ambulat, audit et loquitur, 141, 142. Alius cæcus et claudus illuminatur et recte ambulat, 142. Inocens patibulo suspensus a patibulo et morte liberatur, 142, 144. Alius vinculis solvitur et a carcere liberatur, 144, 145. Quidam alius in carcere catenatus, a carcere liberatur, adhuc catenatus ab asino celesti vehitur, et denique catenis fractis, ab omni periculo salvatur, 145, 148. Raimundus naufragatus a morte salvatur, 148, 151. Bodus peregrinus a vinculis et carcere liberatur, 151. Adolescens in feretro positus ad vitam revocatur, 152, 153. Eques Helias ab uxore antea sterili obtinet liberos, qui per flammam transeunt illæsi, 153, 154. Oculus equi relictus eruit reintegratur, 154. Juvenis a mortuis suscitatur, 155, 156. Raimundus morbo epileptico vexatus sanatur, 157. Idem compellibus et catena solvitur, 157, 157. Mulus mortuus ad vitam revocatur, 160, 161. Miles morbo viscerum graviter laborans sanatur, 161, 162.

ARNOLDUS EMMERAMMENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Emmerami episcopi mulier adultera ab ecclesia sancti repellitur, CXL, 999. Quidam a latronibus captus et bis vendundus a morte liberatur, 1000, 1001. Puella annum per integrum jejuna et omnia alimenta abhorrens ad sanitatem pristinam revocatur, 1001, 1002. Monachus a naufragio salvatur, 1007. Monachus apostata a demone correptus, toties liberatur, 1007, 1008. Dæmoniacus a legione possessus liberatur et sanatur, 1008, 1009. Duodecim viri contra jura iurantes pessime castigantur, 1010, 1011. Femina pro calice furato fit paralytica, sed penitens sanatur, 1011, 1013. Paralyticus sanatur, 1014, 1015. Cæcus illuminatur, 1014. Mulier contracta sanatur, 1014, 1015. Pauper debilis sanatur, 1015. Ene-gumenus crudeliter a demone vexatus liberatur, 1057, 1058. Mulier cæca illuminatur, 1058, 1059. Duæ femine energumene curantur, 1059. Femina manu contracta sanatur, 1059. Vir oculo laborans sanatur, 1063, 1064. Aqua convertitur in vinum, 1063. Febricitans sanatur, 1063. Pauper contractus erigitur, 1066. Latio convertitur ad Christum propter miracula patris, 1066. Os accusatoris S. Emmerami divinitus, clauditur, 1068.

WOLFGANGUS CANONICUS. — Virtute ac meritis S. Godhardi episcopi quidam pedis debilitate affectus sanatur, CXLI, 1198, 1199. Mulier per annos multos cæca visum recipit, 1199. Rusticus diutina infirmitate laborans sanatur, 1199. Puella biduo exanimis ad vitam revocatur, 1199. Puer paralyticus sanatur, 1200. Desiderius cæcus et infirmus illuminatur et sanatur, 1200. Quidam per longa tempora febribus laborans sanatur, 1201. Monachus febre acutissima affectus, curatur, 1201, 1202. Juvenis febribus graviter laborans sanatur, 1202. Febricitans sanatur, 1202, 1203. Juvenis in flumine submersus ad vitam revocatur, 1203. Mulier in partu laborans a dolore partus et periculo liberatur, 1204. Socius sancti in via fracto crure laborans, subito curatur, 1204. 1205. Mulier cæca illuminatur, 1205. Alia demone liberatur, 1205, 1206. Puer multum hebes fit docibilis et doctus episcopus, 1206. Mortui excommunicati surgunt

de sepulchris et absolvantur, 1206, 1208. Quidam longo tempore in fluviomersus ad vitam revocatur, 1214. Mater mutula loquitur et filius cæcus illuminatur, 1214. Quidam claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 1214. Pastor manu debilis sanatur, 1214, 1215. Quidam per multum tempus mutus subito loquitur, 1215. Quidam claudus et omnibus membris debilitatus, recte ambulat et sanatur, 1215. Puella gibbosa et valde curvata erigitur et sanatur, 1215. Gibbosus et curvatus ab omni infirmitate liberatur, 1215. Matrona multis infirmitatibus afflicta sanatur, 1215. Quidam patibulo suspensus a morte salvalor, 1216. Duæ mulieres infirmitate gravi laborantes sanantur, 1216, 1217. Energumenus a demone valde vexatus liberatur et sanatur, 1217. Claudus et debilis recte ambulat et sanatur, 1217. Mulier anxiosa in sua miseria invenit novem nummos in panniculo, 1218. Puer claudus et horrende contractus recte ambulat et erigitur, 1218. Quidam morbo fistula laborans sanatur, 1218. Matrona paralytica curatur, 1218, 1219. Puella, propter os in gutture hærens graviter laborans subito liberatur et sanatur, 1219. Quidam iniuste captivus et incarceratus liberatur, 1219, 1220. Paganus a compedibus liberatur et gratiam suam obtinet, 1220. Puer sub mole terræ suffocatus ad vitam revocatur, 1220, 1221. Hydropicus curatur, 1221. Peregrinantes inermes vincunt latrones armatos, 1221. Puer a naufragio salvalor, 1221, 1222. Puella valde debilis sanatur, 1222. Cæcus illuminatur, 1222. Energumenus a demone violenter aggitus liberatur et sanatur, 1222, 1223. Mercator a naufragio salvalor, 1223. Multi ab inundatione maris liberantur, 1223. Quidam famulus in mari submersus a morte liberatur, 1223. Filius comitis moribundus ad sanitatem revocatur, 1223. Puer in fluminemersus ad vitam revocatur, 1225. Negotiator a captivitate liberatur, 1225, 1226. Vir truncatus manu ad pristinum statum restituitur, 1226, 1227. Theodorici phthisi laborans curatur, 1227, 1228. Joannes gravi infirmitate affectus sanatur, 1228. Civitas Pictaviensis ab obsidione liberatur, 1227, 1228. Abbas fluxu sanguinis fatigatus curatur, 1228. Matrona hydropisi et podagra laborans sanatur, 1229. Multi quolibet infirmitate affecti sanantur, 1229. Pauper femina duos nummos invenit, 1229. Malefactor inflatione gutturis laborat, sed penitens a Lucibus mortis liberatur, 1230. Mulier geminos generans valde periculosis fœtibus liberatur, 1230.

ANGELRANUS ABBAS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis S. Richarii abbatis contractus erigitur, CXLI, 1432. Rei vinculis solvitur, 1432. Monachus a peste salvalor, 1432. Fons oritur in loco inaquoso, 1433. Mulier infirma sanatur, 1433. Meretrix ad emendationem fit contracta, sed penitens erigitur, 1433. Femina manibus contracta sanatur, 1433. Puella cæca a nativitate illuminatur, 1434. Languidus et hydropicus curatur, 1434. Puer debilis sanatur; cæcus et contractus illuminatur et erigitur, 1434. Mulier cæca visum recipit; vinculus in carcere vinculis solvitur; duæ puellæ contractæ eriguntur, 1434. Puella contracta erigitur; cæcus illuminatur; contractus erigitur; oculis laborans sanatur, 1435. Quidam horrende contractus, quinque sive contracti sive contractæ eriguntur et sanantur; mutus a nativitate loquitur; puer in cunis contractus erigitur, 1435. Vir et uxor in puteum lapsi a læsione et morte salvantur, 1436. Quidam arista piscis laborans liberatur, 1436. Faber ex alto tecto lapsus a morte salvalor, 1437. Puella insana tectum scandens salva servatur, 1437. Famuli vinculis solvuntur, 1438. Frater sancti sanatur; in festo ejusdem sancti pluvia cessat, 1438.

S. BAUNO HEMIPOLENSIS EPISCOPUS. — Virtute ac meritis sancti Brunonis mulier octo per annos contracta erigitur, CXLI, 35. Alia venenolaborans curatur; virgo clauda recte ambulat; alia cæca illuminatur; alia contracta erigitur; puer contractus et puella contracta eriguntur et sanantur, 35. Surda, muta et contracta audit, loquitur et erigitur; alia gibbosa curatur; puer contractus erigitur; virgo muta et a demone vexata loquitur et liberatur; alia manu contracta curatur; cæcus visum recipit; puer contractus et puella contracta eriguntur, 35. Duæ puellæ contractæ eriguntur, 35, 36. Alia per quinquennium contracta, servus ab infantia contractus, eriguntur, 36. Agnes per annos quinque pedibus contracta et manibus serpens erigitur et sanatur, 36. Alia crure contracta et arida sanatur, 36. Puer a lupo graviter læsus et pene exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 36. Surda et muta a nativitate audit et loquitur, 36. Dæmoniaca liberatur, 36. Cæca visum recipit, 36. Puer in aqua mortuus resuscitatur, 36. Puella energumena liberatur, 36. Puer a furibus capus vinculis solvitur et a captivitate liberatur, 36. Innocens patibulo suspensus a morte liberatur, 36. Energumena curatur, 36. Quedam arreptitia mater

undecim puerorum et in quolibet partu eorum a demone vexata et in ultimo insana liberatur et sanatur, 36. Contractus erigitur; meritorius a compedibus liberatur; puer serpens in terra recte ambulat; puer in poteo mortuus ad vitam revocatur; virgo cæca illuminatur; puer calculi morbo affectus curatur; paralyticus sanatur; innocens patibulo suspensus a morte liberatur; puer genibus debilitatus, feminatibus catenis ligatus liberatur, 36. Puer habens manum sinistram contractam sanatur, 36, 37. Femina clauda et crure contracta et ejusdem filius calculi morbo affectus sanitatem integram recipiunt, 37. Femina habens pedem contractum et super genus reptans curatur, 37. Contractus et duæ contractæ eriguntur, 37, 38. Albertus canonicus hydropisi laborans sanatur, 38.

RODOLPHUS GLABER MONACHUS CLONIANENSIS. — Virtute ac meritis sancti Willelmi quidam morbo pualtus ad vitam revocatur, CXLI, 717.

ODORANUS MONACHUS S. PETRI VIVI SERONENSIS. — Virtute ac meritis SS. Saviniani, Potentiani, etc., cæcus illuminatur, 785. In magna siccitate pluvia abundans obtinetur, 786. Paupercula pedibus contracta erigitur et sanatur, 787. Oratorium S. Serotini ab incendio liberatur, 788. Mainardus per triennium cæcus illuminatur, CXLI, 798.

S. ODILLO ABBAS CLONIANENSIS. — Virtute ac meritis S. Odilonis, ipse puer a gravi infirmitate divinitus liberatur, CXLI, 915. Cæcus illuminatur, 916, 917. Aqua in vinum convertitur, 917. Furta de tegumentis, 917, 918. Flumen profundum absque navigio transmeatur, 919, 920. Piscis magnitudine enormis et insolitus in fluvio Sequana capitur, 922. De paucis pisciculis plurimi rescinduntur, 922, 923. Vinum crescit et fit exuberans in monte Aventino, 923, 924. Febricitans sanatur, 924. Uires in usus pauperum evasunt, iterum vino divinitus implentur, 924. Vas vitreum contractum solidatur, 924, 925. Monachus infirmitate gutturis affectus sanatur, 929. Alius morbo gravi laborans sanatur, 930. Quidam oculo graviter laborans curatur, 931, 932. Clericus vulnere brachii laborans sanatur, 932. Dæmoniaca liberatur, 932, 933. Mutus loquelam recuperat, 933. Vinum multiplicatur, 933, 934. Puella insana, surda et muta, sanitatem integram recipit, 935. Surdus et mutus audit et loquitur, 935. Mutus et paralyticus loquitur et sanatur, 935. Presbyter mutus loquelam recuperat, 936, 937. Cæcus illuminatur, 937. Cæcus et cæca lumen recipiunt, 937. Insanus ad mentem revocatur, 937. Rainaldus paralyticus sanatur, 938. Juvenis hydropicus, senex hydropicus sanantur, 938. Juvenula contracta erigitur, 938, 939. Alia cruribus contracta et invalida sanatur, 939. Alia pro totum corpus debilis sanatur, 939, 940. Captivus a vinculis liberatur, 941. Mente captus sanatur, 940. Virtute ac meritis S. Maioli Christiani a Saracenis liberatur, 960. Patria a luporum infestatione liberatur, 960, 962.

Virtute ac meritis sanctæ Adalbertis reginæ claudus recte ambulat, 983. Cæcus illuminatur, 986. Henricus rex gravi morbo affectus sanatur, 987. Eques temerarius fit mentis et corporis impotens, sed postea penitens sanatur, 987. Sanctimonialis utroque pede claudicans recte ambulat, 987. Innocens accusatus furti et excommunicatus visum recipit, 988. Cæcus, cui oculi radicitus eruantur, oculos et visum recuperat, 988. Cæca illuminatur, 988, 989. Filius comitis mutus loquitur, 989. Claudus, curvus et contractus a nativitate integram sanitatem recipit, 989, 990. Burchardus iniuste re sua spoliatus eam recuperat, 990, 991.

BENNO ABBAS AUGIENSIS. — Virtute ac meritis S. Udalrici episcopi Augustensis quidam hortulanus ad emendationem perdit sensum cum visu et auditu, sed penitens hæc omnia recuperat, CXLI, 1196, 1197. Multi infirmi et maxime epileptici liberantur et sanantur, 1197. Ipse gravi infirmitate laborans per oleum a se consecratum sanatur, 1197, 1198. Femina sanctimonialis propter inobedientiam fit clauda et debilis, sed penitens recte ambulat et sanatur, 1199.

LEO ATINENSIS EPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Marci episcopi et martyris presbyter gravi infirmitate laborans et a medicis desperatus sanatur, CXLI, 1419. Pluvia abundans obtinetur, 1420, 1421. Juvenis aridam manum habens sanatur, 1421. Puella energumena liberatur, 1421, 1422. Monachus gravi dolore capitis affectus sanatur, 1422.

SS. ARDALDUS ET HERLEMBALDUS MARTYRES. — Virtute ac meritis S. Araldi diaconi rusticus paralyticus sanatur, CXLI, 1486. Quidam infirmitate gravi affectus sanatur, 1486. Alius pro contemptu sancti gravi dolore viscerum laborat, sed penitens sanatur, 1486.

S. ANNO COLONIENSIS ARCHIEPISCOPUS. — Virtute ac meritis sancti Annonis male conceptus fetus sanctimonialis evanuit, CXLI, 1528. Ipse sanctus febre gravi correptus subito sanatur, 1536. Incendium exstinguitur, 1540. An-

dress a mortuis suscitatur, 1510. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 1541, 1545. Cæcus illuminatur, 1545. Alius cæcus visum recipit, 1546. Mulier egena et cæca illuminatur et in indigentia sua sublevatur, 1517. Adolescens hydropicus sanatur, 1547. Mulier omnimode debilis sanatur, 1517, 1548.

Virtute ac meritis S. Bardonis contractus erigitur, 1551. Duo juvenes innocentes a suspensio liberantur, virtute S. Annonis, 1553. Dæmon fugatur, 1572. Femina habens manum aridam sanatur, 1579. Faber caudente ferro cæcatus curatur et visum recuperat, 1579. Puella brachio arido laborans sanatur, 1579. Quidam infirmus et contractus erigitur et sanatur, 1580. Monachus claudus recte ambulat, 1580. Detractor sancti podagra laborat, sed penitens sanatur, 1583. Femina contracta et puer contractus erigitur, 1584.

S. PETRUS DAMIANUS CARDINALIS. — Virtute ac meritis S. Petri Damiani aqua bis in vinum mutatur, CXLIV, 126. In summa panis charitate ciborum copia coelitus affertur, 128. Quidam a mortis periculo salvatur, 128. Alter in bivio hærens, in iter certum dirigitur, 129. Beati viri novitius ex luto extrahitur et nocturno timore solvitur, 129, 130. Pueri a dæmonibus vexati liberantur, 141. Abbas pro ingratitude tumore gutturis laborat, sed penitens sanatur, 144, 145.

Virtute ac meritis S. Odilonis abbatis, cæcus a natiuitate illuminatur, 950. Aqua bis in vinum mutatur, 931. Fur detegitur, pedum fit impotens, sed penitens sanatur, 951. Fur equum sancti furatum non potest vendere et restituere cogitur, 931, 952. Ipse sanctus absque navigio magnum flumen transieat, 932. Lux coelitus illuminat domum, 932. Aliud ingens flumen permeat illæsus, 932, 935. Escæ crescit in manibus discumbentium, 935. Vinum crescit abundanter in vasculo, 934. Fabricians sanatur, 934. Ulcus evacuat ad sublevandos pauperes de novo vino reperiuntur repleti, 934. Vas vitreum fractum solidatur, 935. Monachus tumore gutturis affectus sanatur, 929. Libri sancti in flumine submersi, aqua non corrumuntur, 939. Puer morbo caduco laborans sanatur, 940. Quidam in præcipitia volvens invenitur illæsus, 940, 941. Nobilis vir oculo graviter laborans sanatur, 941. Alius ulcere lethali affectus curatur, 941. Miles insanus et energumenus sanatur, 941, 942. Mutus loquelam recipit, 942. Vinum crescit in vase vinario, 942. Virtute ac meritis S. Mauri episcopi monachus febribus graviter laborans sanatur, 949. Multi variis morbis affecti sanantur, 949, 950. Cæcus et contractus illuminatur et erigitur, 950. Femina dæmoniaca et rabida liberatur et sanatur, 951. Alia contracta ac tremula erigitur et sanatur, 951. Alia fluxu sanguinis laborans curatur, 951. Alia immanitate doloris contorta sanatur, 951. Alia cæca illuminatur, 951, 952. Alia denique energumena et a dæmone crudeliter vexata liberatur et sanatur, 952.

Virtute ac meritis S. Romualdi abbatis dives comedendo vacuam pauperi ablata suffocatur, 965. Incendium exstinguitur, 972. Bonifacius inter flammarum globos transiit illæsus, 978. Monachus de carcere liberatur, 981. Nautæ a naufragio liberantur, 983, 985. Cæcus illuminatur, 983, 989. Quidam a latrone liberatur, 991, 992. Presbyter dolore dentium graviter affectus curatur, 995. Ipse sanctus a casu fagi imminentis salvatur, 993, 994. Rusticus sub arbore obrutus a morte, imo et a læsione liberatur, 994. Monachus dolore capitis graviter laborans sanatur, 997. Insanus osculo sancti sanatur, 997. Alius monachus dolore dentium graviter affectus curatur, 999. Mulier amens sanatur; Puer dæmoniæ liberatur, 1001. Dæmon fugatur et tempestas discordiæ sedatur, 1002. Monachus a strangulatione diabolice liberatur, 1004. Panis et cæteri cibi coelitus mittuntur, 1004, 1005. Piscis in arenâ rivo invenitur, 1005. Dæmoniæ liberatur, 1006, 1007. Fur rapiens vaccam pauperculæ subito exstinguitur, 1007.

OTHLONUS MONACHUS S. EMMERAMI. — Virtute ac meritis S. Wolf Kengi episcopi Ratisbonensis multi a naufragio salvantur, CXLVI, 416. Quidam oculis laborans sanatur, 417. Femina dæmoniæ liberatur, 417, 418. Vice dominus quasi exanimis ad sanitatem revocatur, 418. Quidam gravi morbo laborans sanatur, 418, 419. Energumenus liberatur, 420. Quidam a ferreâ vinculis liberatur, 421. Cæcus illuminatur, 422. Mulier debilis sanatur, 422. Vir gravi morbo laborans sanatur.

ADAMUS CANONICUS BARNIMENSIS. — Virtute ac meritis sancti Rimberti tempestas sedatur, cæcus illuminatur et alius rex a dæmone liberatur, CXLVI, 489. Multi Christiani a viciis liberantur et equi pretio redimuntur plurimi, 490.

S. JOHANNES GUALBERTUS ABBAS. — Virtute ac meritis sancti Joannis Gualberti Florentinus morbo graviter laborans sanatur, CXLVI, 606, 815. Dæmon fugatur, 606.

Filius unicus ægrotans sanatur, 686, 687. Vacra dalar pauperibus tempora famæ, 687. Urus interficitur, 687, 688. Bovæ a feris latronebusque servantur illæsi, 698. Rebaldis morbo lethali laborans sanatur, 689. Presbyter inter flammæ et super carbones ardentes ambulat illæsus, 697. Panes in furno multiplicantur ad alendos pauperes, 639. Olera et alia victualia multiplicantur, 703, 705. Gratiæ compunctionis Gregorio papæ septimo datur, 705. Abbas Tenzo dolore illorum graviter laborans, et postea magno languore depressus, sanatur, 705. Matrona febribus graviter fatigata sanatur, 705. Monachus a strangulatione salvatur, 704. Duo fures rebus furatis operati sunt immobiles, 704. Monachus gravi vulnere affectus curatur, 703, 706. Mulier a dæmone vexata liberatur, 817, 818. Adolescentulus surdus et mutus et dæmoniæ, audit, loquitur et liberatur, 819. Alius energumenus furiosus sanatur, 820, 823. Puella dæmoniæ et furiosa sanatur, 823. Alius energumenus furiosus liberatur, 823. Anus a ridiculo dæmone obsessus liberatur et sanatur, 824. Sacerdos a dæmone pessimo fatigatus liberatur et sanatur, 824, 825. Adolescens a dæmone crudeliter vexatus liberatur, 826, 827. Alius a dæmone mulieringui obsessus liberatur, 829, 831. Quidam præ amore insanens et a dæmone vexatus liberatur et sanatur, 831, 833. Puella a dæmone vexata liberatur, 833, 835. Alia dæmoniæ sanatur, 833, 838. Plurimi alii energumeni insani et a dæmonibus vexati liberantur et ad sanitatem pristinam revocantur, 836, 860.

S. LIETBERTUS CAMERACENSIS EPISC. — Virtute ac meritis sancti Lietberti Fulcherus morbo graviter laborans subito sospes efficitur, CXLVI, 1470. Civitas Cameracensis ab obsidione liberatur, 1479, 1480.

S. GERALDUS ABBAS SILVÆ MAJORIS. — S. Geraldus gravi infirmitate laborans sanatur virtute S. Adalardi, CXLVII, 1052. Virtute ac meritis S. Geraldus monachus a naufragio salvatur, 1041. Milites mire servantur, 1042, 1043. Monachus hydropicus sanatur, 1045. Moribundus ad sanitatem revocatur, 1045. Pauper nummos invenit, 1045. Alius perditam clavem invenit, 1045, 1044. Captivus mire liberatur, 1044. Multi captivi a vinculis compeditibusque liberantur, 1045. Multi dolore capitis, oculorum, manuum, pedum vel aliorum membrorum laborantes sanantur, 1045. Multi a naufragio et morte mirabiliter salvantur, 1046. Virtute ac meritis S. Adalardi abbatis mulier contracta erigitur, 1065, 1066. Alia infirmitate manuum laborans sanatur, 1066. Mutus et surdus audit et loquitur, 1069. Alius surdus, mutus et contractus sanitatem integram recipit, 1070. Rothertus surdus et mutus audit et loquitur, 1071, 1072. Quidam claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 1076, 1077.

FOLCARDUS MONACHUS SITHIVENSIS. — Virtute ac meritis S. Bertini abbatis, piscator surdus et claudus audit et recte ambulat, CXLVII, 1099. Rens vinculis solvitur, 1102. Puella pedibus contracta erigitur, 1103. Opifer a morte et læsione salvatur, 1111, 1112. Surdus et mutus a natiuitate audit et loquitur, 1112, 1113. Cæcus illuminatur, 1113, 1114. Pagani caduntur et fugantur, 1118, 1119. Tyrannus occiditur, 1120, 1121. Adala gravi morbo affecta sanatur, 1125. Puer variola laborans sanatur, 1125, 1124. Monasterium Sithivense ab incendio salvatur, 1124, 1125. Invasor villæ de Caumont in duello superatur et post bideum moritur, 1127, 1128. Detractor sancti in caput ruit, et in stercore ventris sui suffocatur, 1130, 1131. Tempore siccitatis pluvia abundans oblinetur, 1133. Clericus oculo laborans sanatur, 1151. Puer contractus erigitur, 1135, 1136. Mulier cæca illuminatur, 1156. Rusticus cæcus visum recipit, 1156, 1157. Mulier rictus solvitur, 1157. Puella nervis contracta sanatur, 1157. Contemptor sancti fit dæmoniæ, sed penitens liberatur, 1158. Virtute ac meritis S. Joannis Beveriacensis sanctimonialis tumore brachii laborans sanatur, 1170. Materfamilias gravi morbo affecta curatur, 1171. Moribundus subito ad sanitatem revocatur, 1171, 1172. Vinum et cervisia crescant et multiplicentur, 1173, 1175. Herebaldus ad vitam revocatur, 1174, 1175. Multi infirmi sanantur, 1170. Dæmones effugantur, cæci illuminantur, surdi audiunt, muti loquuntur, claudi ambulant, 1177. Fabricians sanatur, 1177. Presbyter gravi infirmitate affectus sanatur, 1178. Sanctimonialis contracta erigitur, 1178. Virtute ac meritis S. Andonis multi infirmi sanitatem integram recipiunt, 1190. Virtute ac meritis S. Aawaldi episc. piscatio fit copiosior, 1193. Comes podagra laborans curatur, 1193. Piscator habens digitum incurvatum sanatur, 1195. Navis et monachi in ea salvantur a naufragio, 1195, 1196. Monachus defunctus a poenis eripitur, 1196. Vir potens valida febre laborans sanatur, 1196, 1197. Duodecim pauperes quoties alevantur, 1197. Multi infirmi sanitatem integram recipiunt,

1199. Mutus a nativitate loquitur, 1199, 1200. Incendium exstinguitur, 1200. Wigornenses a pestilentia liberantur, 1200.

ALPHRANUS SALERNITANUS ARCHIEPISC. — Virtute ac meritis S. Christianus ipse sanctus in incendio servatur illaesa, CXLVII, 1240. Ipse a draconibus salvatur et magus devoratur, 1280. Idem magus ad vitam revocatur, 1280. A draconibus nemo laeditur, 1280.

GAULFRIUS CASHWENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Secundini episc. Trojani episcopus moribundus ad sanitatem revocatur, CXLVII, 1294. Temo membrorum impotens sanatur, 1299, 1300. Ara et ecclesia ab incendio salvantur, 1501, 1502.

GRACORIUS VII PAPA. — Virtute ac meritis S. Gregorii leprosi mundantur, CXLVIII, 17. Incendium Romae exstinguitur, 20. Simoniacus episcopus non potest pronuntiare nomina trium personarum S. Trinitatis, 44, 45. Ipse S. Gregorius miraculose subito sanatur, 55. Duo infirmi morbo gravi affecti curantur, 54. Ipse sanctus gladio non potest periri, 60. Percussor ejus fit daemoniacus, 60.

MONUMENTA GREGORIANA. — Virtute ac meritis S. Anselmi episc. Lucensis. comitissa Mathilda insanabili frigore laborans sanatur, CXLVIII, 923. Puella contracta erigitur, 924. Alia a nativitate caeca illuminatur, 924. Pauper a renibus curvus erigitur et sanatur, 924. Mulier caeca illuminatur; alia contracta erigitur; alia caeca visum recipit; alia manu et pede contracta et morbo caduco laborans erigitur et sanatur, 924. Puella caeca illuminatur, 924, 925. Alia dolore dentium et viscerum laborans sanatur, 925. Alia infirmitate gravi laborans sanatur, 925. Quidam oculo laborans curatur, 925. Puer contractus erigitur; alius caecus et hydropicus illuminatur et sanatur; alius oculo privatus illum recuperat; femina habens manum paralyticam sanatur, 925. Claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 925. Cerva illaesa capitur et multi infirmi ad sanitatem revocantur, 925, 926. Phreneticus et daemoniacus liberatur et sanatur, 926, 927. Quidam oculis graviter laborans curatur, 927. Alius pedibus graviter affectus sanatur, 927, 928. Femina manibus et pedibus repens sanatur, 928. Puer contractus erigitur; femina habens manum aridam sanatur; Puer caecus illuminatur; femina caeca visum recipit; quidam horrendo contractus erigitur; femina pede contracta et infirma erigitur et sanatur, 928. Vir fluxu sanguinis graviter laborans et moribundus sanatur, 928, 929. Equus invalidus fit validior, 929. Puer habens manum aridam sanatur, 929. Mulier pessime incurvata erigitur et sanatur, 930. Alia octo per annos caeca illuminatur, 930. Alia arida et contracta sanatur; quidam tremulus et contractus sanatur et erigitur, 930. Mulier renibus incurvata erigitur, 930. Monacha oculis laborans sanatur, 931. Puer duodecim annorum a nativitate contractus erigitur, 931. Femina paralytica sanatur, 931. Contractus erigitur, caecus illuminatur et incredulus convertitur, 932. Pauper contractus erigitur; surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 932. Muta et pedibus contracta loquitur et erigitur, 933. Femina oculo graviter laborans sanatur, 933. Puella febribus et fistula laborans sanatur, 934. Alia dolore ventris graviter affecta sanatur, 934. Quidam extinctione vocis laborans sanatur, 934. Mulier febricitans sanatur, 934. Vir gravissima infirmitate laborans sanatur, 934, 935. Vir habens manum contractam juxta brachium sanatur, 935. Aqua abundans oritur in terra iniqua, 935. Vir podagra laborans sanatur, 936. Surdus et mutus a nativitate, audit et loquitur, 936. Mulier caeca illuminatur, 936. Alia ulcere narium afflicta sanatur, 936. Puer caecus illuminatur, 936, 937. Alius caecus visum recipit, 937. Puella muta et contracta loquitur et erigitur, 937. Quidam contractus et invalidus curatur, 937. Mathilda scabiosa sanatur, 737. Eadem oculorum caligine laborans curatur, 937, 938. Presbyter habens duos digitos rigidos et manum sanie infectam sanatur, 938. Quidam a vinculis et carcere liberatur, 938. Lanfrancus captus et catenatus a catenis et morte liberatur, 938, 939. Puellula ab ore lupi eripitur et illaesa servatur, 939, 940. Mulier contracta erigitur, 940. Ubaldo dolore capitis graviter laborans sanatur, 940.

GESTA PORTIFICUM CAMERACENSUM. — Virtute ac meritis sancti Andreae mulier igne ardentium laborans sanatur, CXLIX, 924.

GODEFREDUS STABULENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Remaci, monachus tibia contrita laborans sanatur, CXLIX, 319, 320. Mulier caeca illuminatur, 320. Cecus visum recipit, 323. Mulier contracta sanatur, 326. Caeci illuminantur, claudi, aridi sanantur et recte ambulant, 327. Contractus erigitur, alter maxime debilis sanatur, 327, 328. Paralyticus curatur, 323. Contractus erigitur,

329. Matrona circa illuminatur, 330. Alia caeca a nativitate illuminatur, 330. Quidam morbo in capite graviter laborans sanatur, 330, 331. Puella paralytica sanatur, 331. Clericus contractus erigitur, 331, 332.

OSBERTUS MONACHUS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis sancti Elphegi Cantuariensis archiepisc. Civis Cantuarie a clade exitiali liberantur, CXLIX, 342. Caeci illuminantur, surdi audiunt, muti loquuntur, claudi recte ambulant, multi lauguidi sanantur et magnates plerique Pauperum ad Christum convertuntur, 385. Mutus loquitur et quidam Paulus vinculis solvitur, 392, 393.

S. ANASTASIUS MONACHUS ET HERMITA. — Virtute ac meritis sancti Anastasii daemon fugatur et incendium exstinguitur, CXLIX, 430. Febricitans sanatur, 431. Virgo demoniaca et muta liberatur et loquitur, 432. Mulier caeca visum recipit, 432. Clericus phreneticus sanatur, 432.

WILLHELMUS CLASTENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis sancti Benedicti abbatis, moribundus ad sanitatem revocatur, CL, 1480, 1481. Alius prae vulneribus desperatus curatur, 1481. Alius gravi morbo affectus sanatur, 1491. Puer tumore brachii laborans curatur, 1482. Puer ruens in praecipitium illaesus invenitur, 1482. Monachus linguae Latinae ignarus, Latine loquitur, 1485. Adolescentis moribundus ad sanitatem revocatur, 1483, 1484. Infirmi quolibet morbo affecti sanantur, 1486.

RADOPHUS NOVIORENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Melardi fur non potest fagere nec rem furatum dimittere, L, 1503, 1504. Alius fur ab apibusque insequentibus liberatur, 1504. Alius fur a tintinnabulo proditor, et forata restituere cogitur, 1504. Alii praedones immobiles sunt et res furatas restituere coguntur, 1505. Energumenus liberatur, 1505. Quidam vinculis compedibusque solvitur, 1512, 1514. Quilibet dolore dentium laborans sanatur, 1514. Anticula habens manum aridam sanatur, 1515. Virtute ac meritis sanctae Godebertae virginis civitas Noviorensis a morbo pestifero liberatur, 1531. Incendium exstinguitur, 1522. Caeca illuminatur, 1532. Puella a nativitate caeca illuminatur, 1524. Alia paralytica sanatur et alia caeca illuminatur, 1524. Alia paralytica sanatur, 1524, 1525. Paralyticus sanatur, 1526. Caecus illuminatur, 1526, 1537. Virtute ac meritis sanctae Mariae Genitricis Dei puella lingua et ore laborans sanatur, 1531 et seq.

B. URBANUS II PAPA. — Virtute ac meritis S. Urbani mulus et paralyticus loquitur et sanatur, CLI, 261.

VALCANDUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Hilduifi episcopi caeca a nativitate illuminatur, CLI, 596. Paralytici curantur, caeci illuminantur, debiles et infirmi sanantur, 597. Aqua salsissima invenitur, 597. Manus arida sanatur, 604. Agnes caeca illuminatur, 604. Caecus visum recuperat, 604, 605.

Virtute ac meritis S. Deodati in siccitate pluvia obtinetur, in nimis pluvia serenitas cuius affluget, 631. A pestilentia vel qualicunque plaga pie deprecantibus liberantur, 631.

S. BRUNO CARTUSIANORUM INSTITUTOR. — Virtute ac meritis S. Brunonis fons vivus oritur, CLI, 549. Multi variis morbis et infirmitatibus affecti sanantur, 519. Comes dolore stomachi laborans sanatur, 458, 459. Bertrannus morbo gravi laborans sanatur, 459. Alphonsus a morte liberatur et a laesione servatur, 607. Filia ducis infirmitate gravi laborans sanatur, 608. Puella daemoniaca liberatur, 608. Sacerdos apostemata pectoris affectus sanatur, 608, 609. Comes morbo leihali laborans sanatur, 609. Idem comes prolem obtinet, 610. Operarii a ruina aedificii salvantur, 611, 612. Stephanus dolore laterum et febribus laborans sanatur, 612. Caraffa morbo gravi affectus curatur, 613, 614. Mulier muta loquelam recuperat, 614. Energumenus liberatur, 615, 616. David Muller a fractura tibiae servatur et sanatur, 616. Gaspar capite vulneratus curatur, 618, 619. Dux Braganzae gravi morbo affectus sanatur, 627, 628. Comes gravi morbo laborans curatur, 628, 629. Oliva energumena et insanabili vulnere afflicta liberatur et sanatur, 629. Alia pariter energumena liberatur, 629, 630. Quatuor et viginti alii energumeni uno et eodem die liberantur, 630. Haereticus ad fidem catholicam convertitur, 630. Doctor febribus graviter laborans sanatur, 632.

S. HUGO EPISCOPUS LINCOLNENSIS. — Virtute ac meritis sancti Hugonis incendium exstinguitur, CLIII, 1026 et seqq. Furibundus curatur, 1053, 1054. Mulier pythonissa liberatur, 1055. Alia a demone incubo liberatur, 1056. Fur a patibulo et morte salvatur, 1058, 1059. Juvenis putridus et a medicis desperatus sanatur, 1061, 1062. Bernardus fractio brachio laborans sanatur, 1108.

GESTA TREVIRENSIUM EPISCOPORUM. — Virtute ac meritis sancti Celsi pauper morbo gravi laborans sanatur, CLIV, 1210, 1211. Leprosus sanatur, 1241. Energumena liberatur, 1241. Azelinus gravi infirmitate laborans sanatur

1211. Theodoricus vector hujus narrationis podagra laborans sanatur, 1242.

Virtute ac meritis S. Symeonis multi infirmi utriusque sexus sanantur, 1247, 1248.

Virtute S. Conradi episcopi ipse a cacumine montis devolvitur ad imum illæsum, 1260. Dæmæ mulieres digitis curvatis laborantes sanantur, 1261. Mulier cæca et paralytica illuminatur et sanatur, 1261, 1265. Puer calculi morbo affectus curatur, 1265. Folcardus gravi infirmitate laborans sanatur, 1265. Idem a vinculis et captivitate liberatur, 1265. Mulier contracta erigitur, 1265. Alia cæca, alia languida, alia morbo maxillæ laborans, sanitatem integram recipiunt, 1265. Dæmoniacus surdus et mutus liberatur, audit et loquitur, 1265. Sex rustici vinculis solvuntur, 1265. Puer lenticulis et alius morbo stomachi laborans sanatur, 1265. Cæcus illuminatur, 1265, 1266.

Virtute ac meritis S. Modolvi virginis a jactura castitatis salvantur, 1277. Prepositus febribus graviter laborans sanatur, 1280.

GOSCELINUS CANTUARIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis sancti Augustini Anglorum apostoli miles oculo graviter laborans sanatur, CLV, 22, 23. Anus cæca illuminatur, 23. Alia gravi morbo laborans et a medicis desperata sanatur, 27, 28. Puella cruciata viscerum affecta curatur, 58. Cæcus a nativitate illuminatur, 45. Contractus erigitur, 45, 46. Annulos amissus invenitur, 46.

Virtute ac meritis S. Witul episcopi gibbosus et incurvus erigitur et sanatur, 63. Dæmoniacus et debilis liberatur et sanatur, 63, 64. Octo alii debiles curantur, 64. Quatuor ægri sanantur, 64. Viginti sex ægri, inter quos cæci, surdi, paralytici, muti una die curantur, 64, 65. Centum viginti quatuor infirmi sanantur, 65. Vir innocens cæcatus funditus, oculos recuperat, 65. Incurvus more pendum erigitur, 60. Insanus ad sanitatem revocatur, 60. Mulier cæca visum recipit, 60. Puer a nativitate contractus, erigitur; tres mulieres cæcæ illuminantur; mulier a vinculis et carcere liberatur; paralyticus curatur; mulier cæca illuminatur, 60. Viginti quinque homines variis morbis vexati sanantur; cæci aliquot, dæmæ feminæ contractæ illuminantur et eriguntur; triginta et sex infirmi sanantur; centum viginti quatuor intra dies quatuordecim curantur, 60. Quidam innocens poena furum mutatus; scilicet cæcatus auribus, manibus pedibusque præcis, cute capitis nudatus et auditu privatus, hæc omnia recuperat, 60. Mulier a voracitate lupi liberatur, 60, 61. Leprosus mundatur, 61, 62. Tres mulieres cæcæ, quarum una a nativitate, illuminantur, 67. Juvenis a nativitate mutus loquitur, 67. Ancilla a compedibus liberatur; paralyticus sanatur; matrona cæca illuminatur, 68. Alia morbo gravi laborans bis sanatur, 68, 69. Debilis omnimodo sanatur, 71. Cæci sexdecim illuminantur, 71. Claudus recte ambulat, 71, 72.

Viginti quinque infirmi curantur, 73. Cæcus a nativitate illuminatur, 72. Alius casu cæcatus visum recipit, 72. Cæcus et paralyticus illuminatur et sanatur, 72. Duo cæci et dæmæ mulieres debiles illuminantur et sanantur, 73. Serrula a calenis et servitute liberatur, 74, 75. Mulier cæca illuminatur, altera muta loquitur, 75. Triginta sex ægri sanantur, 75. Centum et viginti quatuor infirmi sanantur, 76. Parricida a circulo ferreo et orbiculo liberatur, 76. Famulus a morte liberatur, 76. Cæcus illuminatur, 78. Claudus et debilis sanatur, 79. Puer membris contractus et pene mortuus sanatur, 79, 80.

Virtute ac meritis S. Ivo episcopi Persæ quindæ infirmi sanantur, 90. Adolescentes a vinculis liberatur, 91. Quatuor alii a vinculis absolventur, 91. Mulier cæca illuminatur, 91. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 91. Duo leprosi sanantur, tres cæci lumen recipiunt, 92. Dæmoniaci liberatur, 92. Cæca a nativitate illuminatur, 92. Tres hydrofici sanantur, 92.

FULCHERIUS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis S. Moysi fons vivus oritur ex silice, CLV, 867.

GUBERTUS ABBAS S. MARIE DE NOVICENTO. — Virtute ac meritis S. Urbani papæ juvenis paralyticus sanatur, CLVI, 696, 697.

Virtute ac meritis sanctorum puer surdus et mutus audit et loquitur, 938. Mulier digito graviter laborans curatur, 938. Alia gravi et diuturna infirmitate confecta sanatur, 939. Mutus et surdus audit et loquitur, 959.

Virtute ac meritis B. Mariæ Virginis puella infirmitate lingue affecta sanatur, 955. Virtute S. Marcelli presbyter veneno extinctus ad vitam revocatur, 954, 955.

Virtute S. Jacobi mortuus suscitatur, 955.

Virtute S. Vitoni monachus graviter vulneratus sanatur, 959.

Virtute S. Arnulphi moribundus sanatur, 959, 960.

Virtute S. Leodegarii Guibertus febribus graviter laborans sanatur, 960.

HERMANNUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Mariæ Iudunensis duo contracti eriguntur, CLVI, 968. Juvenis surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 970. Mulier partu graviter laborans, foliole parit, 971. Mulier sterilis parit prolem, 571. Alia contracta erigitur, 971, 972. Juvenis a calenis liberatur, 972. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 973, 974. Cæcus illuminatur, 975. Puella habens manum aridam sanatur, 975. Clerici piratis liberantur, 975, 976. Mulier parturiens liberatur, 977, 978. Cæcus illuminatur, 978. Gualterus gravi morbo affectus sanatur, 978, 979. Duodecim infirmi curantur, 979. Puella habens tortum pedem a nativitate sanatur, 979, 980. Septemdecim infirmi sanantur, 982. Contractus erigitur, 982. Febricitans sanatur, 985. Cæca a nativitate illuminatur, 985. Surdus a nativitate audit, 985. Puella curva erigitur, 984. Claudus recte ambulat, 984, 985. Clerici a captivitate liberantur, 985. Puer aequis extinctus ad vitam revocatur, 986. Mulier ab incendio liberatur, 1008.

ANONYMUS AUCTOR. — Virtute ac meritis S. Gerardi abbatis multi ægri sanantur, cæci illuminantur, claud recte ambulat, surdi audiunt et enervamenti liberantur, CLVI, 1210.

Virtute S. Simonis comitis Crespiensis vistor eorum pane mire modo allato alitur, 1218. Quidam gravi dolore pedis laborans sanatur, 1218.

Virtute ac meritis S. Salabergæ abbatissæ virgo epileptica sanatur, 1232. Cervisia crescit ac multiplicatur in dolio, 1232, 1235. Piscis miræ magnitudinis capitur, 1231.

THEOPHIDUS ABBAS EFFERNACENSIS. — Virtute ac meritis sanctorum ægri sanantur, perjurii a dæmone veritatis, dæmoniaci liberantur, leprosi mundantur, mortui suscitantur, CLVII, 407.

Virtute S. Elissæ prophetæ mortuus suscitatur, 407.

Virtute S. Willibrordi comobita gravi dolore viarum laborans sanatur, 412. Fons abundans oritur in terra arida, 414. Vinum crescit et multiplicatur, 414. Multi infirmi curantur, 414.

ANONYMUS AUCTOR. — Virtute ac meritis S. Roberti cisterciensis fundatoris duo ægri sanantur, CLVII, 1240. Mulier morbo caduco laborans sanatur, 1282. Infantulus voracitate lupi liberatur, 1285. Alius in incendio servatus illæsus, 1285, 1286. Cæcus illuminatur, 1284, 1285. Paralytica sanatur, 1285, 1286. Dæmoniaci liberatur, 1286. Alia insana et furiosa sanatur, 1287. Tres quadrigæ pauperibus operatæ ad pauperes alendos inveniuntur, 1288. Cæca illuminatur, 1289, 1290. Muta loquacem recipit, 1290. Femina tremula sanatur; monachus furiosus sanatur, mulier orba manu sanatur; quidam oculo graviter laborans sanatur; femina contracta erigitur, 1290. Cæcus illuminatur, 1291. Clericus contractus erigitur, 1291. Multitudo contractorum, cæcorum, mutorum et ceterorum infirmorum ad sanitatem integram revocantur, 1292.

EADMERUS CANTUARIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Anselmi Cantuariensis archiepiscopi, adolescens in vita et in morte adjuvatur, CLVIII, 51. Sturio piscis pergrandis capitur, 62. Leprosus mundatur, 77, 78. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 78. Alius a tentationibus liberatur, 79, 80. Multi infirmi sanantur, 9, 104. Duo milites febribus et tortionibus viscerum laborantes sanantur, 104, 105. Alius eadem infirmitate affectus sanatur, 105. Femina amens sanatur, 103. Puer abundans in magna siccitate obtinetur, 106, 107. Clericus phreneticus sanatur, 115. Vir nobilis gravi infirmitate affectus sanatur, 113, 114. Balsamum crescit et multiplicatur, 116. Navigantes a naufragio salvantur, 117, 118. Liber sancti in fluminemersus non corrumpitur, 118, 119. Virtute ac meritis S. Wilfridi Eboracensis episcopi paralytica sanatur, CLIX, 749. Domus ab incendio illæsa servatur et hostes fugantur, 749.

HILDEBERTUS CROMANENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Hugonis abbatis Cluniacensis Alardus febricitans sanatur, CLIX, 875. Tres monachi eodem morbo affecti sanantur, 875, 874. Alius ab igne purgatorii liberatur, 871. Robertus paralyticus sanatur, 874. Leprosus mundatur, 875. Idem pauper veste sancti vestitur, 875. Monachus usum vocis amissum recuperat, 875. Alius diuturna infirmitate laborans sanatur, 876. Mulier paralytica lingue brachiique laborans sanatur, 876, 877. Puer exanimis ad vitam revocatur, 877. Tempestas fugatur, 877. Quidam putrido vulnere laborans sanatur, 877, 878. Sanctus a tempestate et fulmine liberatur, 878. Clericus in precipitio servatur illæsus, 879. Berardus pro contemptu sancti sensu et visu privatur sed penitentis utrumque recuperat, 881, 882. Bona pauperibus distributa recuperantur, 882, 893. Cæcus illuminatur, 893, 894. Guido insanus sanatur, 894.

SIGEBERTUS CROBLACENSIS. — Virtute ac meritis S. Ma-

clayvi Gigas suscitatur a mortuis et baptizatur, CLX. 735. 736. Alius ad vitam revocatur, 738. Ad sedandam sitim mortui suscitati aqua mutatur in vinum, 738. Vas marmoreum vertitur in vas vitreum, 738. Ad solatium subulci sues ad vitam revocantur, 739. Puella dæmoniaca liberatur, 739, 740. Princeps Britannie pro vexatione sancti fit cæcus, sed penitens visum recuperat, 740, 741. Ilium cæcus sanatur et a fluctibus maris salvatur, 741, 742. Filia comitis a veneno serpentis liberatur, 743, 744. Puer a mortuis suscitatur, 744. Cæca illuminatur, 745. Britannia a multis calamitatibus liberatur, 745; benedictionibus et maxima ubertate cumulatur, 746. Duo cæci illuminantur, energumenus liberatur, contractus erigitur et mutus loquitur, 746.

Virtute ac meritis S. Theodardi episcopi mulier pro suo crimine fit cæca, sed penitens visum recuperat, 753, 756. Multi infirmi sanantur; cæci illuminantur, paralytici, febricitantes sanantur, 756. Virtute ac meritis S. Lamberti episcopi fons vivus oritur et aqua potabili ubi omnis aqua erat amara, 762. Theandria ab idololatria liberatur, 769. Duo cæci illuminantur, 779. Virgo cæca illuminatur, 779. Pauper cæcus visum recipit et paraliticus sanatur, 779.

RADULFUS TORTARIUS MONACHUS FLORIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Benedicti fur perjuris castigatur, 1194, 1194. Ignis sacer restinguitur, 1194, 1195. Violatrix festi fit debilis, sed penitens sanatur, 1195, 1196. Contracta et curva erigitur, 1199. Monachus recuperat loquelam ad confessionem 1199, 1200. Excommunicatus solvitur post mortem, 1202, 1205. Penitens ferro constrictus solvitur, 1205, 1206. Multi a pestilentia liberantur, 1206, 1207. Violator ecclesie castigatur, 1210. Violatores ecclesie milites castigantur, 1211, 1212. Mancus sanatur, 1214, 1215. Incendium exstinguitur, 1215, 1217. Anus cæca illuminatur, 1217, 1218. Dæmoniaca liberatur, 1218, 1219. Operarius lapsus in columini servatur, 1219, 1220. Femina pro contemptu sancti maxilla laborat, sed penitens sanatur, 1220, 1221. Herberius membrorum impotens sanatur, 1224, 1225. Fur et rapax punitur, 1225, 1224. Amens recipit mentem, 1226. Mutus loquitur, 1229. Puella cæca illuminatur, 1229, 1250. Mentis inops curatur, 1230, 1251. Fur in suspensio in columini servatur, 1232, 1233. Dæmoniaca liberatur, 1233, 1234. Rusticus servus vindicatur, 1234. Duo contracti eriguntur, 1251, 1255. Fur in olio punitur, sed penitens filii obtinet sanitatem 1235, 1236. Equi forati restituuntur, 1238.

S. ROBERTUS DE ARRISSELLO. — Virtute ac meritis sancti Roberti sacrilegus fit cæcus, sed penitens visum recuperat, CLXII, 1035. Sanctimonialis paralytica sanatur, 1036. Alia manu sinistra laborans curatur, 1036. Henricus acuta febre vexatus sanatur, 1036.

JOANNES DIACONUS MONACHUS S. AUDOINI. — Virtute ac meritis S. Andoini Rothomagensis, archiepiscopi, multi infirmi sanantur, CLXII, 1159. Ab imminente clade patria liberatur, 1159. Cælum reseratur, lethifera pestis effugatur, 1159. Fons vivus e rupe oritur, 1159. Virtute ac meritis S. Nicessii, mutus, surdus et contractus, audit, loquitur et erigitur, 1164. Cæcus illuminatur, 1164. Alius membrorum impotens sanatur, 1164. Puella a mortuis suscitatur, 1164, 1165.

GUALBERTUS ET GALBERTUS CANONICI. — Virtute ac meritis sancti Caroli Boni Flandrie comitis puer claudus et contractus a cubilibus recte ambulat et erigitur, CLXVI, 925. Multi febricitantes sanantur, 926. Interfectores sancti pessime castigantur, 926 et seqq.

HADRICUS DOLENSIS ARCHIEPISC. — Virtute ac meritis sancti Valentini episcopi incendia exstinguuntur, CLXVI, 1156, 1157. Populi a pestilentia liberantur, 1157, 1158. Pluvie abundantes obtinentur et a pluvia impetrantes minime læduntur, 1158. Cæcus illuminatur, 1159. Quidam infirmitate gravi laborans sanatur, 1159. Juvenis cæcus, surdus et amens, illuminatur, audit et mentem recipit, 1159. Mulier insana sanatur, 1159, 1160. Hugo gravi morbo affectus curatur, 1160. Monachus morbo diuturno graviter laborans sanatur, 1161. Vir et femina ardente igne laborantes sanantur, 1161. Cæca illuminatur, 1162. Alius monachus mortali morbo affectus curatur, 1162, 1163. Virtute S. Hugonis archiepiscopi Rothomagensis dæmoniaca liberatur, 1168.

ROBERTUS ABAS TURTENSIS. — Virtute ac meritis S. Herberti Coloniensis archiepiscopi tempora siccitatis pluvia abundans obtinetur, CLXX, 401, 402. Dæmoniaca liberatur, 408, 409. Abbas capite oculisque laborans sanatur, 409, 410. Cæca illuminatur, 410. Paralytica et clericus febricitans sanatur 410, 411. Clericus de suspensio liberatur, 413, 414. Multi infirmi sanantur, 424. Pauper contractus erigitur, 425, 427. Quadraginta quisque variis morbis laborantes intra paucos dies sanantur, 428.

Virtute ac meritis S. Eliphii triginta tres christiani in carcere detenti a vinculis et carcere liberantur, 430. Beneficia conceduntur multis infirmis, 431. Sexcenti et viginti viri ad Christum convertuntur, 432. Virtute ac meritis S. Norberti Magdeburgensis archiepiscopi, puella dæmoniaca liberatur, 1287, 1288. Juvenis dæmoniaca liberatur, 1301, 1302. Energumenus curatur, 1303. Cæca illuminatur, 1309. Dæmoniaca liberatur, 1309. Lupi sunt mites et domestici, 1315, 1316. Monachus gravi febre fatigatus sanatur. 1344. Dæmoniaca liberatur, 1349. Discordes conciliantur, 1:50.

HILDEBERTUS CENOMANENS. EPISC. — Virtute ac meritis sanctæ Radegundis reginæ Francorum rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, CLXXI, 975. Pauperes aluntur, infirmi et ulcerarii curantur, 978, 979. Languidi et febribus diutius laborantes sanantur, 980. Cæca illuminatur, 982, 983. Puella a dæmone crudeliter vexata liberatur, 883. Alia morbo et altera febribus graviter laborantes sanantur, 885. Infantulus mortuus natus ad vitam revocatur, 885. Piscator a naufragio salvatur, 885, 886. Dæmoniaca liberatur, 984. Alia immundo spiritu fatigata per meatus immundos liberatur, 984. Alia oculo graviter affecta sanatur, 984. Virgo a mortuis suscitatur, 984, 985. Alia hydropica sanatur, 985. Alia febribus moribunda sanatur, 985. Vinum crescit et abundat ad sublevandos pauperes, 986.

Virtute sanctæ Agnetis juvenis impudicus morte mulatur, sed postea ad vitam revocatur, 1312, 1315. Ipsa sancta ab incendio liberatur. 1314. Virtute sanctæ Mariæ Ægyptiacæ leo fit docilis et domesticus; fodit tumulum sanctæ, 1339, 1340.

MARODUS REDONENS. EPISC. — Virtute ac meritis S. Li-cinii episcopi Audegavensis dæmoniaca liberatur, CLXXI, 1499. Cæcus illuminatur, 1500. Duodecim infirmi sanantur, 1501. Leprosus mundatur, 1501, 1502. Rei a carcere et catenis liberantur, 1502. Quidam oculis carens oculos recipit et visum, 1503, 1504. Virtute ac meritis S. Roberti abbatis Casæ Dei febricitans sanatur, 1525. Cæcus illuminatur, 1526, 1527. Dæmoniaca crudeliter vexata liberatur, 1527, 1528. Contractus et repens erigitur, 1528. Puella cæca et facie deformata illuminatur et sanatur, 1529. Alia dæmoniaca liberatur, 1529, 1530. Alia omnimode contracta erigitur, 1531. Cæcus a nativitate illuminatur, 1532.

Virtute ac meritis S. Magnobodi confessoris incarcerationi a catenis et carcere liberatur, 1533. Cæcus illuminatur, 1533. Presbyter fluxu ventris laborans sanatur, 1533, 1536. Puer exanimis ad vitam revocatur, 1536. Moribundus sanatur, 1536. Febricitans sanatur, 1537. Puella cæca illuminatur, 1537. Vir habens manum aridam sanatur, 1537. Nummi multiplicantur ad pauperes sublevandos, 1537. Paralytica sanatur, 1537, 1538. Cæcus illuminatur, 1538. Agericus dolore dentium graviter affectus sanatur, 1538. Dæmoniaca liberatur, 1538. Mulier dextræ impotens sanatur, 1538. Virgo ægotans sanatur, 1539. Puella febricitans sanatur, 1540. Abbas podagra laborans curatur, 1540, 1541. Dodo gravi ulcere depressus curatur, 1541. Diaconus gravi morbo laborans sanatur, 1541. Cæca illuminatur, 1541. Puella oculis laborans sanatur, 1542. Alia cæca illuminatur, 1542. Dæmoniaca liberatur, 1542. Puella contracta et arida erigitur et sanatur, 1542. Contractus et debilis a nativitate erigitur et sanatur, 1542, 1543. Puella habens dextram aridam sanatur, 1543. Cæcus illuminatur, 1543. Mulier febricitans sanatur, 1543. Duæ puellæ cæcæ illuminantur, 1543. Filia Theubaldi crudeliter a dæmone vexata liberatur, 1544. Prisca a nativitate cæca illuminatur, 1544. Adolescens diro ulcere cæcatus illuminatur, 1544. Quidam gravi infirmitate laborans sanatur, 1544. Surdus auditum recipit, 1544, 1545. Cæca illuminatur, 1545. Alia cæca et paralytica illuminatur et sanatur, 1545. Duo captivi a catenis et carcere liberantur, 1546, 1547. Puer suffocatus ad vitam revocatur, 1547, 1548.

Virtute ac meritis S. Gualterii abbatis mater ejus prægnans a præceptio salvatur, 1566. Immanis piscis capitur, 1570. A naufragio cum sociis suis liberatur, 1569, 1570. Aquæ salubres et novus fons oriuntur, 1570. Pecunia amissa reperitur, 1571. Dæmoniaca purgatur, 1575.

Virtute ac meritis S. Florentii dæmoniaca liberatur, 1591. Puer in flumine exsiliatus a mortuis suscitatur, 1591. Cæca illuminatur, 1591. Serpentes fugantur, 1591. Multi infirmi sanantur, 1591.

GAUDIVUS GROSSUS TIRONENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Bernardi Tironensis cibaria dantur ad alendos pauperes, CLXXII, 1409. Lupus fit pastor vituli et custos et reductor, 1410, 1411. Incendium compescitur et exstinguitur, 1412. Comes Rotrocius a vinculis et morte

liberatur et Retroci tyrannus in vinculis moritur, 1415. Comes de Monteja pauper fit dives, 1417, 1418. Puer cæcus a nativitate illuminatur, 1418. Ducenti monachi aluntur, 1419. Monachus demoniacus liberatur, 1419. Alius ab insania liberatur, 1419, 1490. Puer exanimis ad vitam revocatur, 1420.

LEO MARSIANUS. — Virtute S. Benedicti surdus et mutus audit et loquitur, CLXXIII, 509.

GUALTERUS CLUNIAEENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis sanctæ Mariæ Genitricis Dei mulier deformi plaga laborans sanatur, CLXXIII, 1581. Peccatrix convertitur, 1582, 1583. Imago pueri Jesu loquitur, 1583. Puer ad ecclesiā convivia vocatur, 1583, 1584. Monachus suscitatur ut poenitentiam agat, 1584, 1585.

HARIGOLFUS ALDENBURGENSIS ABBAS. — Virtute ac meritis sancti Arnulfi episc. Suessionensis lupus fit ductor ejusdem sancti, CLXXIV, 1585. Servus morbo caduco laborans curatur, 1586, 1587. Cæca illuminatur, 1587. Piscis prægrandis capitur, 1588. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 1593. Energumenus a legione dæmonum vexatus liberatur, 1595, 1594. Infans cæcus natus illuminatur, 1598. Duo seniores dolore viscerum graviter laborantes sanantur, 1431. Energumenus liberatur, 1429. Juvenis habens manum aridam sanatur, 1431, 1432. Ossa sancti ab incendio salvantur, 1432. Wido, voto spreto, fit infirmus, sed poenitens sanatur, 1432, 1433. Energumenus et insanus curatur, 1435. Dux paralyticæ sanatur, 1435. Apud Flandrenses prosperitas et fecunditas viget, 1436. Quidam pacem respuens fit energumenus, sed poenitens sanatur, 1437, 1438.

Virtute ac meritis S. Madelgisilii confessoris fons elivus oritur, 1445. Infirmi sanantur, 1445. Claudī recte ambulat, cæci illuminantur, 1448. Ager ecclesiæ restituitur, 1449. Custos ecclesiæ infirmitate pressus sanatur, 1450. Virtute ac meritis sanctæ Genovefæ civitas Parisiensis a furore Attilæ liberatur, 1498.

WILLELMUS MALMEBORIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Wulstani episc. Wigorniensis mulier a dementia liberatur, CLXXIX, 1754. Dæmoniacus liberatur, 1754. Servus insanus ad sanitatem reduci, 1754. Pauper morbo regio laborans sanatur, 1754. Sanctus ab incendio salvatur, 1754. Cæcus illuminatur, 1754. Filia regis oculis laborans curatur, 1754. Quidam morbo viscerum graviter affectus sanatur, 1755. Navigantes a naufragio salvantur, 1755. Multi utriusque sexus a servitute liberantur, 1756. Liber ecclesiæ furatus restituitur, 1770. Quidam a diaboli tentationibus liberatur, 1770.

HUGO VANEROS. — Virtute ac meritis B. Mariæ Suessionensis mulier pestilentia ignis ardentis laborans sanatur, CLXXIX, 1779. Intra quindecim dies centum et tres hoc igne pestifero confecti sanantur, 1780. Tres puellæ distortis membris affectæ sanantur, 1780. Mulier nasum recuperat, 1781, 1782. Faber perfidus fit contractus, sed poenitens erigitur, 1782, 1785. Puer in visione raptus ab igne pestifero bis liberatur, 1785, 1784. Mutus loquitur, 1784, 1785. Surdus et mutus ab infantia audit et loquitur, 1785, 1786. Bodo pro contemptu S. Mariæ fit ore contractus, sed poenitens sanatur, 1786. Cæca illuminatur, 1786, 1787. Puer contractus erigitur, 1787. Surdus et mutus audit et loquitur, 1787, 1788. Puer mutus loquitur, 1788, 1789. Dæmoniacus liberatur, 1789. Dives furiosus et amens sanatur, 1789, 1790. Peregrini oberrantes ad viam rectam redeunt, 1790, 1791. Mulier pariens lapides a periculo mortis liberatur, 1791. Paralyticus mutus sanatur et loquitur, 1793. Cæca et infirma illuminatur et sanatur, 1794. Hydropica sanatur, 1794. Epilepticus curatur, 1794, 1795. Duo captivi liberantur, 1795, 1796. Alius captivus liberatur, 1796. Cæca illuminatur, 1796, 1797. Contractus erigitur, 1797, 1798. Dux mulieres ab igne pestifero liberatur, 1798. Robertus sexta plaga laborans sanatur, 1799, 1800.

B. EUGENIUS TERTIUS PAPA. — Virtute ac meritis beati Eugenii Joannæ omnimode contractus erigitur, CLXXX, 1009. Petrus habens manum aridam sanatur, 1009, 1010. Puella contracta erigitur, 1010. Puer manu et pede aridus sanatur, 1010, 1011. Alius aridus manu et brachio sanatur, 1011, 1012. Febricitans sanatur, 1012. Dæmoniacus crudeliter vexatus liberatur, 1012.

HENRICUS SALTERIENSIS. — Virtute S. Patricii Hibernæ apostoli cuncta animalia venenosa fugantur, CLXXX, 977. Iaculus Hibernæ ab adventu Antichristi liberabuntur, 977.

S. BERNARDUS ABBAS CLAREVALLIS. — Virtute ac meritis sancti Malachii Hibernæ episcopi parvulus moribundus ad sanitatem revocatur, CLXXXII, 1091. Filius David regis gravi infirmitate sibilans sanatur, 1093, 1096. Multifidus sanatur, 1093. Mulier omnimode contracta et paralytica arigitur et sanatur, 1096. Puella muta loquitur, 1096.

Alia phrenetica sanatur 1096. Dux mulieres a dæmone alternatim vexatas, tandem liberantur, 1099. Infirmitas dæmoniacus liberatur et sanatur; d. o. alii energumei liberantur; femina phrenetica sanatur; altera propria membra dilanians curatur; amens et rabidus sanatur, 1099. Puella muta loquitur, 1100. Muta et dives motus loquellam recipiunt, 1100. Mulier prægnans a partu feliciter liberatur, 1100. Aliis, per quindecim menses et viginti dies retinens partum, fecit parit, 1101. Comes infirmus subito sanatur, 1101. Puer pedibus laborans sanatur, 1101. Contractus et manibus repens erigitur, 1101, 1102. Hydropicus sanatur, 1102. Episcopus graviter laborans sanatur, 1102, 1105. Mulier ad vitam revocatur ut sacramentum extremæ unctionis accipiat, 1103, 1104. Alia insana et furibunda sanatur, 1104. Mare Hibernia fit piscibus copiosius, 1104, 1105. Salmones duodecim capiuntur, 1105. Clericus incredulus ad fidem veram convertitur, 1103, 1106. Pax et concordia inter dissidentes conciliantur, 1106, 1107. Mulier morbo cancri laborans sanatur, 1114. Puer brachio aridus sanatur, 1117, 1118.

GUILLIELMUS S. THEODORICI ABBAS. — Virtute ac meritis sancti Bernardi abbatis Clarevallis mutus et infirmus loquitur, CLXXIV, 252. Parvulus aridus manu aridus sanatur, 253. Juvenis fistula laborans sanatur, 253. Calidricus febricitans sanatur, 255, 256. Monachus a penis purgatorii liberatur, 254. Epilepticus sanatur, 254, 255. Quidam a cruciatibus dæmonis malefici liberatur, 255. Epistola in medio imbre sine imbre scribitur, 255, 256. Monachus indignus non potest Eucharistiam deglutire, 256. Muscæ nocentes destruuntur, 256. Puer querulosus sanatur, 256. Alia claudus recte ambulat, 256, 257. Milites increduli ad sanam doctrinam convertuntur, 257. Ipse sanctus phlegmaticus morbo laborans sanatur, 257, 259. Abbas Guillelmus moribundus ad sanitatem revocatur, 259, 260. Equus fugax sessorii suo rediit, 261, 264. Juvenis dæmoniacus et furiosus liberatur et sanatur, 264. Mulier morbo caduco laborans sanatur, 264.

ERNALDUS ABBAS BONNEVALLIS IN AGRO CARMONENSIS. — Virtute ac meritis S. Bernardi, dæmoniacus liberatur, CLXXXV, 274, 275. Dux alius dæmoniacus liberatur, 275, 276. Dæmoniacus liberatur, 277, 278. Adolescentulus manu aridus sanatur, 279. Episcopus febricitans sanatur, 279. Puella oculis laborans sanatur, 280. Dæmoniacus et furiosus liberatur et sanatur, 280, 281. Dæmoniacus more canino latrans, liberatur, 281. Dæmoniacus multilinguis et infirma liberatur et sanatur, 282. Mulier ab incubo dæmone liberatur, 287, 288. Vir nobilis moribundus sanatur, 295.

GAUFREDUS ABBAS CLAREVALLIS. — Virtute S. Bernardi, dux mulieres prægnantes et valde periclitantes feliciter pariunt, CLXXIV, 353, 354. Febricitans phreneticus sanatur, 354. Monachus dæmoniacus linguis ignotis loquens liberatur et sanatur, 356, 357. Claudus recte ambulat et phrenetica sanatur, 357. Puer cæcus illuminatur, 357. Surdus et mutus natus audit et loquitur, 358. Cæcus natus illuminatur, 358. Cæci undecim una die illuminantur, 358. Mani decem una die sanantur, 358. Claudī decem et octo eriguntur; cæca illuminatur; claudus natus recte ambulat, 358. Paralyticus sanatur; surdus et mutus natus audit et loquitur; paralytica et paralyticus sanantur; dux sorores cæcæ illuminantur, 358. Claudus ambulat, cæcus videt et surda audit, 359, 360. Phrenetica sanatur, puella surda audit, mulier oculis laborans sanatur, matrona contracta erigitur, 360.

Duodecim claudī eriguntur, duo manci sanantur, quinque cæci illuminantur, tres muti loquuntur, et decem surdi audiunt, 360. Claudus erigitur et quatuor cæci illuminantur, 360. Cæcus natus illuminatur, 361. Surdus et mutus natus audit et loquitur, 361. Paralyticus sanatur, monachus infirmus, alius gravi dolore captus affectus sanatur, 361, 362. Phreneticus et hydropicus sanatur, 362. Paralyticus, surdus et mutus coratur, 363. Puella manca, surdus et mutus natus sanatur, et miles incredulus convincitur, 363. Claudus recte ambulat, 363. Quatuor claudī eriguntur, duo cæci illuminantur, duo surdi et muti sanantur, 363. Cæcus illuminatur, paralyticus sanatur, claudus natus recte ambulat, 363. Paralyticus et surdus sanatur, 364. Matrona clauda erigitur, monachus paralyticus sanatur, 364, 365. Alius amissum vocis usum recuperat, 365. Febricitans sanatur, cæcus illuminatur, puella curva erigitur, alia muta loquitur, 365. Cæcus illuminatur, claudus recte ambulat, 365, 366. Paralyticus moribundus sanatur, clauda erigitur, cæca illuminatur, paralytica sanatur, cæca illuminatur, cæcus natus illuminatur, contractus manibus et genibus repens sanatur, 366. Claudus recte ambulat, per mentis inopem, claudus, surdus et mutus sanitatem in-

ram recipit, 547. Puella et mulier claudæ, recte ambulat, 547, 548. Dux claudæ eriguntur et dux cæcæ illuminantur, 548. Surdus audit, cæcus lumen recipit, 48. Tres alii cæci illuminantur, 349. Surda et surdus audiunt, cæca illuminatur, 549. Claudus recte ambulat, 50. Paralytica sanatur, cæcus illuminatur, 351, 353. Duo claudi et debiles sanantur, cæca illuminatur, 353.

JOANNES KEMITA. — Virtute ac meritis S. Petri prius Juliacensis præfatus ad vitam revocatur ut convertatur ad Deum, CLXXXV, 1261. Fur detegitur, 1261. Puer infirmus sanatur, 1262. Matrona solatium obtinet le filio suo abente, 1262. Puer a gurgite liberatur, 263. Monachus casu mortuus ad vitam revocatur, 1265. Puer insanus sanatur, 1267. Paralytica sanatur, 1267. Præca frusto pomi jamjam strangulanda subito liberatur, 267. Febricitans sanatur, 1267. Demoniacus imitans oves omnium animalium, liberatur et sanatur, 1267, 1268. Quidam gutture laborans sanatur, 1268. Presbyter insanus sanatur, puer a suspensio liberatur, puella pelibus graviter affecta sanatur, puer contractus et relorus brachio erigitur, 1268. Frumentum fit copiosius in circa matronæ, 1268. Puer manu contractus erigitur, 2:8, 1269.

PETRUS VENERABILIS ABB. CLUNIACENSIS. — Virtute S. Martini puer mortuus ad vitam revocatur, CLXXXIX, 150.

HERBERTUS DE BOSEHAM. — Virtute S. Thomæ Cantuariensis rex Anglorum hostes suos vincit, CXC, 1519.

HUGO ROTOMAGENSIS ARCHIEPISC. — Virtute S. Adjutoris nonachi Tironensis ipse sanctus a carcere et catenis liberatur, CXCL, 1517. Multi febricitantes et alii infirmi sanantur, 1349. Demoniacus liberatur, 1549. Nautæ a voragine gurgitis liberantur, 1350.

S. AELREDUS ABB. RYVALLENSIS. — Virtute S. Aelredi monachus brachio laborans sanatur, CXCV, 200. Alius mutus loquitur, 201. Alius syncope laborans sanatur, 201. Vir ranam habens in pectore liberatur, 202.

S. HILDEGARDIS ABBATISSA. — Virtute S. Disibodi plurimi infirmi ac debiles sanantur, CXCVII, 1103. Mutus præ invalitudine, loquelam recuperat, 1105. Hydropticus sanatur, leprosus mundatur, 1105. Hydropticus alique infirmi curantur, 1112. Virtute sanctæ Hildegardis demoniaca liberatur, 151. Decens et octo demoniaci liberantur, 151, 152. Epileptici sanantur, 151. Cæca nata illuminatur, 153.

JOANNES SARISBURIENSIS. — Virtute S. Anselmi Cantuariensis cæcus illuminatur, CXCLX, 1052, 1053. Balneum fit copiosius, 1036. Monachus graviter laborans sanatur, 1038. Hydropticus a medicis desperatus sanatur, 1058, 1059. Matrona gravi morbo affecta, sanatur, 1039. Monachus aucta febre fatigatus sanatur; cæcus, surdus, mutus et claudus a nativitate sanitatem integram recipit, 1040. Domus ab incendio generali liberatur, 1040. Mulieres in partu laborantes adjuvantur, 1040. Monachus plaga graviter affectus sanatur, 1040.

PHILIPPUS DE HARVING ABBAS BONÆ SPEI. — Virtute ac meritis S. Augustini Hipponensis episc., ipse dolore dentium graviter affectus sanatur, CCLII, 1214, 1215. Cæcus illuminatur, 1216. Quidam stultia laborans sanatur, 1217. Ipse sanctus ab insidiis Manichæorum armatorum divinitus liberatur, 1221, 1222. Multi infirmis sanantur, multi emergunt liberantur, 1238. Virgo demoniaca liberatur, 1238. Juvēnis ægrotus sanatur, 1238. Mortuus ad vitam revocatur, 1238, 1250. Virtute S. Amandi Trejectensis episc. demoniacus liberatur, 1248. Tempestas sedatur et muli a naufragio salvantur, 1249. Mortuus ad vitam revocatur, 1252. Infans quadragesima dierum loquitur, 1257. Piscis ingens capitur, 1265. Cæcus illuminatur, 1266. Ipse sanctus de manibus apparitorum liberatur, 1267. Cæca illuminatur, 1268. Præpositus pro suo crimine fit paralyticus, sed poenitens sanatur, 1270, 1271. Insanus ad sanitatem revocatur, 1272. Mulier languida sanatur, 1279. Mutes natus recte loquitur, 1279. Puer debilis sanatur, 1281. Contracta erigitur, 1282. Cæca illuminatur, 1282. Puella muta a nativitate loquitur, 1282. Puer apertis oculis, non videns illuminatur, 1283. Cæca illuminatur, 1283. Mulier infirma et debilis sanatur, 1287. Alia contracta erigitur, 1287. Alia omnimode debilis sanatur, 1287, 1288. Puella cæca nata illuminatur, 1288. Puer utraque tibia contractus erigitur, 1289. Puella a nativitate cæca et surda auditu et visu donatur, 1289. Surdus auditum recipit, 1289, 1290. Contracta et debilis erigitur et sanatur, 1290. Alia brachio contracta sanatur, 1290. Illustris femina laqueo stranguata ad vitam revocatur, 1290 et seqq. Sequētes, domus et populus ab inundationibus liberantur, 1295. Ignis celestis accenditur, 1298 et seqq.

Virtute S. Julittæ martyris multi pagani ad Christum

convertuntur, 1507. Huchaldus moribundus sanatur, 1510. Paralyticus curatur, 1510. Veneratores SS. Julittæ et Cyrici liberantur ab omni malo, 1512. Virtute S. Foillani martyris aquæ lumentes re-ercedunt coram portantibus sancti feretrum, 1536, 1537. Virtute S. Gisleni conessoris feræ sunt mites, 1544. Aquila fit dux sancti in via, 1543, 1543. Omnia ab ura rapta inter catulos reperuntur illæsa, 1545. Mulier præ partu moribunda, feliciter parit, 1544. Piscis ingens capitur, 1545. Multi infirmi sanantur, 1550. Virtute sanctæ Waldetrudis ostia ecclesiæ sponte aperiuntur, 1585. Pecunia multiplicatur ad redimendos captivos, 1584. Vinum multiplicatur, 1585. Epileptici sanatur, 1585. Puer moribundus ad sanitatem reductur, 1585. Alter ad vitam revocatur ut baptizetur, 1586.

REINERUS S. LAURENTII LEOD. MONACHUS. — Virtute S. Pelagii demones fugantur, CCIV, 58. Virtute S. Maris Cappadocis templum, idola idolorumque cultores igne cælesti concremantur, 70. Tria millia hominum ad Christum convertuntur, 70. Virtute S. Wobodonis multi infirmi sanantur, 211. Adelaus phreneticus sanatur, 211. Monachus moribundus sanatur, 211.

GERARDUS PRIOR GRANDIMONTENSIS. — Virtute S. Stephani confessoris miles a quodam crimine liberatur, CCIV, 1019, 1020. Alius a latronibus salvatur, 1020. Puer moribundus sanatur, 1026. Multi infirmi curantur, 1029. Paralyticus sanatur, 1029. Cæcus illuminatur, 1029. Petrus morbo gravi laborans sanatur, 1030. Petronilla a mortuis suscitatur, 1031. Geraldus casu collisus ad vitam revocatur, 1033. Monachus sub arvore graviter pressus salvatur, 1034. Mortua ad vitam revocatur ut suscipiat corpus Christi, 1034. Febricitans sanatur, 1035. Geraldus a carcere et catenis liberatur, 1035. Quinque captivi a carcere et vinculis liberantur, 1036, 1037. Reginaldus cum sua domo ab incendio liberatur, 1037. Monachus surdus auditum recipit, 1037. Canonici cum domo et omnibus suis ab incendio generali salvatur, 1038. Ova furtiva respuuntur, 1038. Panis ex spicis ad pauperes pertinens confectus, divisus cruentus videtur, 1039. Multi febricitantes curantur, 1039. Febricitans sanatur, 1039. Miles igne inextinguibili fatigatus curatur, 1041. Latroneuli non valent frangere panem sancto destinatum, 1041, 1042. Nummi multiplicantur ad egenos sublevandos, 1042, 1043. Cæcus illuminatur, 1050. Puer claudus, mutus et manibus aridus a nativitate sanitatem integram recipit, 1051. Adolescens vesica in collo deformatus sanatur, 1051, 1052. Puella a nativitate curva et arida, sanatur, 1052. Multi infirmi curantur, 1052. Cæcus natus illuminatur, 1052.

Mulier omnino surda auditum recuperat, 1053, 1054. Puella clauda nata recte ambulat, 1064. Juvēnis claudus natus erigitur, 1054, 1055. Puer mutus et manceus loquitur et sanatur, 1055. Mortuus ad vitam revocatur, 1055, 1056. Cæcus a nativitate illuminatur, 1056. Mulier cæca per octo annos visum recuperat, 1056. Mulier habens manum aridam sanatur, 1057. Insanus ad sensum revocatur, 1057. Claudus a nativitate recte ambulat, 1057, 1059. Cæcus natus illuminatur, 1058. Puella cæca visum recipit, 1058. Puer febribus graviter laborans sanatur, 1058. Cæca illuminatur, 1059. Puer aridus sanatur, 1059. Febricitans sanatur, 1059. Joannes gravi infirmitate affectus sanatur, 1059, 1060. Puer mutus recte loquitur, 1060. Alius per annum integrum languidus sanatur, 1060. Andreas febribus graviter laborans sanatur, 1061. Juvēnis demoniacus liberatur, 1061, 1062. Adolescens gravi morbo periclitatus sanatur, 1062. Puer gravissimo gutture morbo laborans curatur, 1062, 1063. Petrus claudus a nativitate recte ambulat, 1064, 1065. Puer a mortuis suscitatur, 1065. Florentis febribus graviter laborans et a medicis desperata sanatur, 1065, 1066. Parvulus moribundus, ad sanitatem perfectam revocatur, 1066, 1067. Duo captivi de sua salute desperantes a manibus et compedibus liberantur, 1067. Clericus captivus a vinculis et carcere liberatur, 1068. Presbyter surdus auditum recuperat, 1069. Adolescens gravi febre corruptus sanatur, 1069, 1070. Domus Petri in incendio generali intacta servatur, 1070, 1071. Iterius leibali morbo laborans sanatur, 1070, 1072.

GUILLELMUS DANDINA. — Virtute B. Hugonis de Lacerta famulus a latronibus et carcere liberatur, CCIV, 1190. Latrones ad bonos mores convertuntur, 1191. Cæci illuminantur, contracti eriguntur, caduci et infirmi sanantur, 1198. Contractus et manibus repens erigitur et sanatur, 1199, 1200. Alius capite et collo horrendo contractus erigitur, 1200, 1201. Juvēnis gutture graviter laborans sanatur, 1201, 1202. Filius fabri statuis morbo graviter affectus sanatur, 1202. Bernardus podagra pessime fatigatus curatur, 1203. Duo viri morbo caduco laborantes

sanatur, 1204. Monachus dolore capitis graviter laborans sanatur, 1205. Alius acri tortura pectoris affectus sanatur, 1206. Paterfamilias oculo graviter laborans et a medicis desperatus sanatur, 1206. Alius eadem infirmitate vexatus sanatur, 1206, 1207. Cæca illuminatur, 1207. Index iulius et perjuris, pro suo crimine fit subito debilis et infirmus, 1208. Quidam pro contumelia pueris sancti illata fit furiosus, vinculis ligatus, sed ad sanctum ductus, vinculis solvitur et sanam mentem recuperat, 1208, 1209.

Puer in extremis ægrotans subito fit incolumis, 1210. Alius languidus et omnimode debilis sanatur, 1210. Janitor sancti febribus graviter fatigatus sanatur, 1211. Ipse sanctus eodem morbo laborans sanatur, 1211. Grando et tempestas fugantur vel arcentur, 1212. Monachus habens manum incisam et sanie plenam subito sanatur, 1219. Episcopus dolore gravi in armis laborans sanatur, 1221, 1222.

LUCAS DIACONUS LEGIENSIS. — Virtute S. Martini Legionensis ipse sanctus in carcere detentus ab angelo eripitur, CLVIII, 14. Decanus quartana febre correptus sanatur, 18. Mulier nobilis dolore mamillæ laborans curatur, 19. Canonicus acerrimo dentium dolore fatigatus curatur, 19. Puer morbo squinanco affectus sanatur, 19, 20. Comitissa partu laborans et moribunda a morte liberatur et feliciter parit, 20. Civitas Legionensis ab obsidione liberatur, 20.

THOMAS DE RADOLIO MONACHUS. — Virtute B. Petri abbatitis Clarevallensis ipse gravi dolore capitis fatigatus sanatur, CCIX, 1013, 1014. Mercenarius voleus grangiam Vallis incendere mira iliter impeditur, 1013, 1016. Beatus fistula morbo gravi et laborans sanatur, 1016. Gillebertus prior valida febre laborans sanatur, 1016. Equus ejusdem Gilleberti a malo cadendi usu liberatur, 1027.

ADAMUS ABBAS PENSELÆ. — Virtute B. Mariæ Virginis navigantes a naufragio liberantur, CCXI, 693. Afflicti a tribulatione subsidium, in dolore consolationem, in oppressionem subventionem semper obtinent, 693.

HELINANDUS FRIGIDI MONTIS MONACHUS. — Virtute sancti Gereonis episcopi dolore capitis graviter fatigatus sanatur, CCXII, 768. Multi qualibet infirmitate affecti sanantur, 769, 770. Virtute S. Amantii immanis serpens fugatur, 785. Captivi vel pueri transmarini redimuntur, 785. Nautæ a naufragio liberantur, 785. Tempestas subit sedatur, 785. Quidam in suspendio strangulatus ad vitam revocatur, 785. Multi convertuntur ad Christum, 786. Rex Dagobertus obtinet a Deo filium, 786. Parvus quadraginta dierum loquitur, 786. Contemptores sancti viri et predicationis ejus pessime castigantur, 786, 787. Cæcus illuminatur, 787. Paralyticus sanatur, 787. Apparitores tempestate carcantur, sed veniam postulantes iterum recuperant, 787.

CXI.

INDEX LITURGICUS

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS QUIDQUID AD RITUS, PRECES ET CÆREMONIAS CULTUS CATHOLICI SPECTAT, ET DE QUIBUS AGIT PATROLOGIA.

MONITUM.

Cæremonia est actus externus et religiosus, vel a Christo, vel ab apostolis, vel ab Ecclesia institutus, tum ad sacrificium decentius et solemnius celebrandum, tum ad sacramenta sanctius, et cum pompa majori administranda. Ritus est consuetudo solemnitatem præbens in aliquo actu exercendo, ita ut ubi unus disponit erga solemnitatem actus, ritus seu observantia dici possit. Juxta hoc solemnitas actus illa dicitur ritus, quæ in materia sacra, ut sacrificii, sacramentorum, sacramentalium, aut orationum, seu divinarum officiorum, et hic videtur communis ecclesiasticus usus illius vocis. In hoc igitur indice agimus de variis cæremoniis et ritibus in Ecclesia catholica usitatis, sed ne longius trahamur, ordinem statimur alphabeticum, unicuique verbo subjicientes quidquid dixerunt Patres de illius natura, origine, utilitate vel necessitate, et varia loca numeris indicantes.

Agape. — Tertullianus, 474, 477. — S. Hieronymus, XXII, 418. — S. Paulinus Nolan., LXI, 562. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1216.

Agnus Dei. — Aurelius Prudentius, LIX, 808. — Amalarius Metens., CV, 1088.

Alleluia. — Tertullianus, I, 1194. — S. Ambrosius, XIV, 867. — S. Augustinus, LXXVII, 1937, 1938. — Cassiodorus, LXIX, 1136. — Petrus Lombardus, CXCI, 582. — Alanus de Insultis, CCX, 210.

Altare, Altaria. — S. Optatus, XI, 1066, 1067. — S. Hieronymus, XXII, 934; XXIV, 186; XXV, 1022. — S. Augustinus, XLIII, 190. — Salvianus, LIII, 67. — Cassiodorus, LXIX, 134. — Alcuinus, C, 428. — Leo IV, papa, CXV, 677. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 1265. — Regino, CXXXII, 203. — Gezo abb., CXXXVII, 401. — Gerardus, CXLII, 1287. — S. Anselmus, CXLIX, 194. — Rupertus abb., CLXX, 150. — Honorius Augustod., CLXXII, 668, 1151. — Hugo a S. Victore, CLXXVII, 636, 645. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 607, 1111. — Petrus Lombardus, CXCI, 724. — Sicardus, CCXII, 18.

Ambo, Ambones. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 922.

Amen. — S. Ambrosius, XIV, 1084; XV, 1763; XVI, 625. — S. Hieronymus, XXIV, 645; XXVI, 45, 317, 438. — S. Augustinus, XXXIV, 649; XXXV, 1694; XXXVIII, 1267; XL, 320.

Anathema. — S. Hieronymus, XXII, 998. — Salvianus, LIII, 107. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 591.

Anniversarium. — Alcuinus, CI, 1277.

Antiphona. — Cassianus, XLIX, 1171. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 743. — Alcuinus, CI, 1247.

Aqua. — Usus aquæ in liturgia. — S. Paulinus Nolan., LXI, 338, 838. — S. Gregorius Turon., LXXI, 576, 835, 938. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 237; LXXVII, 201. — S. Remigius, CII, 1101. — Walafridus Strab., CXIV, 965. — Hincmarus, CXXV, 774. — Isidorus Mercator, CXXX, 94. — Remigius Antissiod., CXXXI, 853. — S. Ivo Carnot., CLXI, 193. — Hugo a S. Victore, CLXXVII, 673.

Aquila acce pincta. — In vestibus sacris. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 1283.

Ara. — S. Optatus Milevit, XI, 1008. — Arator, LIVII, 114.

Arianæ. — Ordo accipiendi ens qui ab Ariana heresi veniunt, S. Gelasius papa, LXXIV, 1157.

Baculus pastoralis. — Humbertus, CXLIII, 1148. — Philippus de Harveng, CCIII, 110.

Baptismi fontis dedicatio. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1144. — Amalarius, CV, 1044. — Monumenta liturgica sæculi x, CXXXVIII, 1035.

Baptismus. — Tertullianus, I, 1203, 1201, 1207, 1208; II, 74, 79, 262, 280, 806, 862. — S. Cyprianus, IV, 412, 414. — Lactantius, VI, 977. — S. Zeno, XI, 470, 476.

81. — S. Siricius papa, XIII. 1154, 1188. — S. Ambrosius, XIV. 128; XV. 1583, 1627, 1802, 1815; XVI. 590; 91, 597 398. — Bachisarius, XX. 1050. — S. Hieronymus, XXXIII. 166; XXV. 716; XXVI. 50, 289, 496. — S. Augustinus, XXXVIII. 97, 850, 889, 890, 984; XXXVIII. 678, 950, 984, 1092, 1533, 1445; XXXIX. 1614, 1828, 2070, 2071, 2338, 2339, 2243, 2334; XL. 1206, 1207, 1209, 1211; XLII. 220; XLIII. 190, 214, 552, 628, 693; XLIV. 145, 408, 427, 623, 649, 653, 861. — S. Petrus Chrysost., LI. 1053, 991. — S. Leo Magnus, LIV. 568, 495, 1017. — S. Fulgentius, LXV. 378, 388. — Arator, LXVIII. 90. — S. Gregorius Turon., LXXI. 81, 569. — S. Germanus, LXXII. 362. — Sacramentarium Gelasianum, LXXIV. 1084, 1085, 999, 1129. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII. 88, 109, 322, 542, 548, 354. — *Liturgia Mozarabica*, LXXXV. 61 *et seqq.* — Bonifacius, LXXXIX. 870. — S. Hildephonsus, CLVI. 158. — Leidradus Lugdun., CLIX. 853. — Amalarius Trevir., CLIX. 893. — B. Alcuinus, C. 292; Cl. 612. — Magnus Senonens., CII. 981. — Theodulphus Aurelian., CV. 223. — Jesse Ambian., CV. 781. — Maxentius Aquileiens., CVI. 53. — Rabanus Maurus, CXII. 1169, 1219. — Walafridus Strab., CXIV. 937. — Hincmarus, CXXVI. 106, 107. — *Collectio prisca canonum*, CXXXVIII. 117, 418. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII. 949. — Burcardus, CXL. 732. — Jordanus, CXLI. 1593. — Bonizo Placentin., CL. 857. — *Codices liturgici veteres*, CLII. 113. — S. Ivo Carnot., CLXI. 84-87, 1049, 1053, 1055. — S. Bruno Astens., CLXIV. 361. — Rupertus Tuitiens., CLXX. 181, 182. — Honorius Augustodun., CLXXII. 673 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXVII. 591, 592. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 248. — Gracianus, CLXXXVII. 1821, 1822. — Petrus Lombardus, CXII. 845-845. — Joan. Belethus, CCII. 113, 114. — Philippus de Harveng, CCIII. 273. — Thomas Cisterc., CVI. 712. — Sicardus, CCXIII. 232, 235, 279, 286. — *Basilica*, *Basilica*. — S. Augustinus, XXXIV. 660; XXXVIII. 203; XXXIX. 1475; XLI. 14, 17, 52, 76, 77. — Salvianus, LIII. 127. — S. Leo Magnus, LIV. 218, 468, 405. — Genadius, LVIII. 997. — Aurelius Prudentius, LX. 530. — Paulinus Nolan., LXI. 518, 467, 490, 536, 538. — S. Gregorius Turon., LXXI. 533, 658, 713, 885. — S. Gregorius Magnus, LXXVII. 542. — Crisostomus, LXXXVIII. 897. — Theodulphus Aurelian., CV. 194. — Walafridus Strab., CXIV. 919. — Hincmarus, CXXVI. 264. — Anastasius Bibliothec., CXXVII. 1521, 1523, 1526; CXXVIII. 10, 32, 63, 150, 147, 199, 226, 302, 414, 454, 499, 778, 891, 993, 1059, 1124, 1240, 1585, 1514, 1519. — Regino, CXXXII. 202, 572. — Floardus, CXXXV. 144, 525. — Buccardus, CXL. 673. — Radulphus, CXLI. 651. — Gerardus, CXLI. 1234. — S. Ivo Carnot., CLXI. 77, 215, 416, 233. — Honorius Augustod., CLXXII. 586, 597. — S. Bernardus, CLXXXII. 914. — Gerhobus Ven., CXCIV. 198, 1223. — Guichardus, CXCIX. 1093. — Sicardus, CXIII. 13, 17, 19, 26, 28, 36, 37, 40. — *Benedictiones*. — S. Ambrosius, XIV. 675, 1084. — S. Augustinus, XXXII. 860; XXXIV. 140; XXXVI. 803; XXXVII. 1444. — S. Leo Magnus, LIV. 249, 625; LV. 156. — S. Gregorius Turon., LXXI. 723, 958, 1185. — S. Gelasius, LXXIV. 1084 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, LXXV. 837; LXXVII. 208; LXXVIII. 154, 232, 233, 427, 551. — B. Alcuinus, Cl. 461. — Amalarius Metens., CV. 933. — Walafridus Strab., CXIV. 963. — Grimaldus, Sangall., CXXI. 800, 819, 847. — Anastasius Bibliothec., CXXVII. 1147, 1215, 1442; CXXVIII. 174. — Isidorus Mercator, CXXX. 91. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII. 127-1017, 1121, 1122. — S. Anselmus, CLIX. 91. — Hugo S. Victore, CLXXVII. 873. — *Benedictiones episcopales*. — Grimaldus Sangall., CXXI. 57. — *Brandem seu Prandem*. — S. Gregorius Magnus, XXVII. 702, 846. — *Calceum*. — Juvenius, XIX. 108. — S. Isidorus Hispal., XXXII. 704. — Petrus Lombardus, CXCI. 220. — *Calix*. — Tertullianus, II. 80, 1000. — S. Cyprianus, IV. 73, 485. — S. Hieronymus, XXII. 931. — S. Augustinus, XXIV. 111. — S. Gregorius Turon., LXXI. 451, 747, 1185. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII. 515, 930, 927, 1170, 1213, 1261, 1265. — *Campana*. — S. Gregorius Turon., LXXI. 962. — Alcuinus, Cl. 1202. — Rupertus Tuitiens., CLXX. 19, 20. — Honorius Augustod., CLXXII. 544, 545, 763. — Hugo S. Victore, CLXXVI. 475; CLXXVII. 873. — Joannes Belethus, CCII. 35 *et seqq.* 90. — *Canthari*. — Qui erant in foribus ecclesiarum. — S. Paulinus Nolan., LXI. 338, 850. — Anastasius Bibliothec., XXVII. 1514, 1515. — S. Isidorus Hispal., LXXII. 717. — *Cantus psalmorum*. — S. Hieronymus, XXVI. 528, 529. — S. Augustinus, XXXII. 768, 769, 800, 843; XXXIII.

221; XXXVI. 157; XXXVII. 176; XLIV. 671, 797. — Cassianus, XLIX. 77, 111 *et seqq.* — S. Nicetius Trevir., LXVIII. 374. — *Liturgia Gallicana*, LXXII. 577, 605. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII. 611, 726. — Magister, LXXXVIII. 1002 *et seqq.* — S. Chrodegangus Meiens., LXXXIX. 1066 *et seqq.* — Alcuinus, Cl. 463, 466 *et seqq.* 509 *et seqq.* 1274. — S. Agobardus Lugdun., CIV. 323, 529, 530. — Almarus, CV. 1105, 1145 *et seqq.* — Walafridus Strab., CXIV. 932. — Robertus rex Francorum, CXLI. 939, 941. — Wilhelmus Hirsang., CL. 1021. — Drogo cardinal., CLXVI. 1537. — Rupertus abb., CLXX. 15, 14. — Honorius Augustod., CLXXII. 616. — Hugo de S. Victore, CLXXVII. 340. — S. Bernardus, CLXXXII. 1121-1132. — Joannes Belethus, CCII. 33. — Sicardus, CCXIII. 147. — *Capella*. — S. Paulinus Nolan., LXI. 536. — Hincmarus, CXXV. 777, 802. — *Catechumeni*. — Ordo Catechumenos faciendi, S. Gelasius, papa. LXX. 1084 *et seqq.* — Theodulphus Aurelian., CV. 224 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CXII. 1170, 1217, 1218. — *Codices Liturgici veteres*, CLII. 911. — Ordo manus imponendi super catechumenos et energumenos catechumenos, S. Gelasius papa, LXXIV. 1099 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, LXXVIII. 82. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII. 1063, 1064. — Bonizo Placentin., CL. 863. — *Cerei ac lampades*. — S. Hieronymus, XXIII. 345. — S. Augustinus, XLI. 468. — A. Prudentius, LIX. 663, 674, 885. — Ennodius, LXIII. 257, 262. — S. Gregorius Turon., LXXI. 933, 941. — *Vitae Patrum*, LXXIII. 637. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII. 1082. — Alcuinus, Cl. 1181. — Amalarius, CV. 1833, 1056. — Walafridus Strab., CXIV. 963. — Grimaldus Sangall., CXXI. 800. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII. 74. — Isidorus Mercator, CXXX. 417. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII. 1053, 1054; CLII. 838. — S. Anselmus, Cl. VIII. 627. — S. Bruno Astens., CLXV. 1100. — Rupertus abb., CLXX. 171, 172. — Honorius Augustod., CLXXII. 551, 789. — Hugo S. Victore, CLXXVII. 574. — Joan. Belethus, CCII. 196. — Innocentius III. CXXVI. 804. — *Cercus paschalis*. Amalarius, CV. 1038. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII. 74. — Isidorus Mercator, CXXX. 467. — Sigebertus, CLX. 76. — Hugo S. Victore, CLXXVI. 473. — Joan. Belethus, CCII. 112. — *Chorus*. — Guichardus, CXCIX. 1099, 1101. — Stephanus, CCXI. 475. — *Chrisma*. — S. Hieronymus, XXV. 1525. — S. Augustinus, XXXVIII. 1100; XLIII. 342. — Cassiodorus, LXX. 980. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII. 533. — Regino Prumiens., CXXXII. 206, 207. — Rupertus abb., CLXX. 143. — *Chrismatis faciendi ritus*. — S. Gelasius papa, LXXIV. 1099. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII. 82. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII. 1063, 1064. — Bonizo Placentin., CL. 863. — *Citoriun*. — S. Gregorius Turon., LXXI. 728. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII. 451, 451, 699, 982. — *Caemeterium*. — Tertullianus, II. 758, 796. — S. Cyprianus, IV. 430. — Luc. Dexter, XXXI. 547. — S. Gregorius Turon., LXXI. 563, 881, 906. — Anastasius Bibliothec., CXXVII. 1503, 1517, 1525. 1410, 1482; CXXVIII. 10, 130, 186, 454, 515, 699, 936, 1030, 1101, 1189, 1191, 1210, 1354. — S. Ivo Carnot., CLXI. 221, 993. — Honorius Augustod., CLXXII. 530. — S. Bernardus, CLXXXII. 687. — *Cena Domini*. — S. Cyprianus, IV. 580. — S. Augustinus, XXXIII. 202-204, 230; XXXVIII. 643, 647. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII. 443. — *Collecta*. — Tertullianus, I. 468. — S. Hieronymus, XXXIII. 348. — S. Leo Magnus, LIV. 134. — *Communio sive Eucharistia*. Tertullianus, I. 669; II. 61, 79, 437, 806. — S. Cyprianus, IV. 326, 529, 562, 361, 573, 406, 407, 483, 522, 613. — S. Eutychianus, V. 163. — Lactantius, VI. 913. — Julius papa, VIII. 969. — S. Hilarius Pictav., IX. 1065. — S. Zeno, XI. 538. — S. Siricius papa, XIII. 1136. — S. Ambrosius, XIV. 242, 708, 726; XV. 1686; XVI. 407, 437, 458, 460; XVII. 242, 1010. — S. Gaudentius, XX. 837. — S. Hieronymus, XXII. 669; XXVI. 112. — S. Augustinus, XXXIII. 201, 663; XXXV. 1280, 1614; XXXVIII. 127, 1100, 1101; XXXIX. 2154, 2168, 2276; XL. 202, 270, 691, 696. — S. Leo Magnus, LIV. 279, 280, 305, 452, 627, 1012; LVI. 515, 516. — S. Maximus Taurin., LVII. 270, 690. — Genadius, LVIII. 994. — Aurel. Prudentius, LIX. 816; LX. 536, 556, 563, 568. — Felix papa, LXV. 16. — S. Fulgentius, LXV. 578. — S. Benedictus, LXVI. 710. — S. Gregorius Turon., LXXI. 864, 1053. — S. Germanus Parisiens., LXXII. 86, 87, 103, 114, 119, 121, 122, 142, 170, 171, 403. — S. Gregorius Magnus, LXXVII. 1187; LXXVIII.

Gregorius Magnus, CXLVIII, 306, 309, 439, 451, 455, 456, 460, 461, 471, 473, 497, 513, 516, 517, 525, 528, 550, 555, 556, 557, 541, 544, 625, 624, 637, 650, 655, 641, 671, 769, 790. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 529-534, 561-565. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 394. — Innocentius III, CCXIV, 456, 582, 599.

Erortismi. — S. Ambrosius, XVII, 1019, 1030. — S. Augustinus, XXXII, 968; XXXVI, 797; XXXIX, 2547; XLIV, 208, 426, 467, 829, XLV, 1073, 1192, 1220, 1323, 1383. — S. Leo Magnus, LIV, 458, 702; LVI, 516, 517, 717, 385. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 348. — *Sacramentarium Gallicanum*, LXXII, 567-574. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1066 et seqq., 1101, 1126. — S. Gregorius Magnus, LXXXVIII 153. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 814; LXXXVIII, 929 et seqq. — S. Hildephonsus, XCVI, 121. — Rabanus Maurus, CXI, 186. — Grimaldus Sangallens., CXXI, 147, 854, 855. — *Monumenta liturgica*, CXXVIII, 1039 et seqq., 1065, 1145. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 912.

Exsequia. Vide *Defuncti*.

Extrema unctio. — Tertullianus, II, 703, 806. — S. Cyprianus, IV, 9, 76, 77. — S. Optatus Milevit., XI, 771, 1067. — S. Ambrosius, XVI, 477. — S. Innocentius I, papa, IX, 559, 560. — S. Hieronymus, XXIV, 258. — S. Augustinus, XXXV, 2004; XXXVI, 200, 505; XLIII, 490. — S. Leo Magnus, LVI, 305. — S. Fulgentius Ruspens., XV, 103, 464. — *Sacramentarium Gelasianum*, LXXIV, 100. — S. Gregorius Magnus, LXXXVIII, 252-257, 551, 58, 551, 556. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 510. — Crisostomus African., LXXXVIII, 913. — S. Egbertus Eboacens., LXXXIX, 577, 382, 414. — S. Chrodegangus, XXXIX, 1035, 1088. — Carolus Magnus, XCVII, 124, 30, 326. — *Capitularia Ludovici I et Lotharii I*, XCVII, 33. — *Collectio capitularium Benedicti*, CXLII, 769. — Theodorus Cantuar., XCIX, 901, 1069. — B. Alcuinus, 101, 510; CI, 1276 et seqq. — Theodolphus Aurelian., IV, 220 et seqq. — Rabanus Maurus, CX, 815, 1051. — S. Leo IV, papa, CXV, 629, 684. — S. Prudentius, CXV, 65, 1442. — Florus Lugdun., CXIX, 84. — Hincmarus, XXV, 773; CXXVI, 574. — *Collectio prisca canonum*, LXXXVIII, 560. — Burchardus, CXL, 491, 935, 935. — S. Petrus Damian., CXLIV, 375. — Lanfrancus Cantuar., I, 1132, 1133. — Bonizo Placentin., CL, 863. — Guido bb., CL, 1285. — S. Wilhelmus Hirsang., CLI, 1152. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 918. — S. Ivo Carnot., LXII, 109, 201. — Rupertus abb., CLXVIII, 555, 576. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 660. — Honorius Augustod., LXXII, 664, 1135. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577. — S. Bernardus, CLXXXII, 681; CLXXXIV, 1272. — Petrus Lombardus, CXCII, 894, 899. — Bandinus Magist., XCIII, 963, 1103. — Garnerus Lingon., CCV, 555, 653. — Petrus Blesens., CCVII, 656. — Petrus Pictav., CCXI, 79, 1264. — Odo de Soliaco, CCXII, 62.

Genusflexiones. — Tertullianus, I, 1191, 1265; II, 79. — S. Hieronymus, XXII, 784, 1119; XXVI, 486. — Casianus, LXIX, 110. — S. Maximus Taurin., LVII, 571. — *Vita Patrum*, LXXIV, 214. — Otto Vercell., CXXXIV, 46.

Haerese. — Modus accipiendi eos qui ab haeresi veniunt, S. Gelasius papa, LXXIV, 1157.

Horae canonicæ. — S. Hieronymus, XXX, 425. — S. Augustinus, XXXIX, 2284. — S. Leo Magnus, LIV, 114, 54, 162, 448, 505. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 581, 91, 401. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 757. — Smaagdus, CII, 596. — S. Agobardus, CIV, 323. — Rabanus laurus, CVII, 325-345. — S. Petrus Damian., CXLV, 621, 12; CXLVI, 1537. — S. Bruno, CLII, 1310. — Rupertus abb., CLXX, 15 et seqq. — Honorius Augustod., CLXXII, 41. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 54-64.

Hymnus. — S. Augustinus, XXXII, 634; XXXVI, 487, 14; XXXVII, 1947, 1948. — Prudentius, LIX, 677, 678, 72, 879; LX, 245. — Robertus rex, CXXI, 959, 945.

Ignis novus. — *Monumenta liturgica* sæculi XI, CLI, 846.

Imagines sacre. — Tertullianus, I, 687; II, 1000. — actasius, VII, 517. — S. Hieronymus, XXII, 526. — Augustinus, XXXVIII, 1454. — Aurel. Prudentius, IX, 666, 680; LX, 90, 165, 400. — S. Gregorius Turon., XXI, 715. — *Vita Patrum*, LXXXII, 517, 628, 682, 907; XXIV, 211. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 570, 418, 419. — Gregorius II, papa, LXXXIX, 476, 477. — S. Agobardus, IV, 199. — Jonas Aurelian., CVI, 307, 345, 565. — Walaidus Strab., CXIV, 927. — Anastasius Bibl., CXXVIII, 514, 1515; CXXVIII, 226, 895, 1027, 1154, 1195, 1226, 261, 1262, 1265, 1269, 1311, etc. — Isidorus Mercator, XXX, 417. — Flodoardus, CXXAV, 260. — Gerardus, CLII, 1506. — Siebertus monac., CLX, 165. — S. Ivo Carnot., CLXI, 206, 297, 294, 859. — S. Bruno Astensis, LXIV, 859. — Rupertus abb., CLXVIII, 1590. — S. Bernardus, CLXXXII, 915. — Petrus Lombardus, CXCII, 265.

Incensum, thus. — Tertullianus, I, 495; II, 90. — S. Hieronymus, XXIII, 933; XXV, 1503. — Rupertus abb., CLXX, 27.

Indumenta sacra. — S. Hieronymus, XXII, 613. — Casianus, XLIX, 60, 65. — S. Benedictus monac., LXVI, 772. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 146. — S. Gregorius Magnus, LXXXVIII, 958, 1100, 1156. — S. Isidorus Hispal., LXXII, 681, 693. — Ven. Beda, XCI, 464; XCV, 514. — B. Alcuinus, CI, 1242. — Amalarus, CX, 1094. — Rabanus Maurus, CVIII, 506; CXI, 568. — Joannes Rothomag., CXLVII, 208. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 57. — Sicardus, CCXIII, 57. — Innocentius III, CCXVII, 780, 786.

Insula. — Aurel. Prudentius, LIX, 662; LX, 269.

Judicium Dei. — Seu probationes per aquam, ignitos vomeres, etc. — *Monumenta liturgica* sæculi X, CXXVIII, 1127, 1128.

Lampas, lucerna. — S. Hieronymus, XXII, 503. — S. Paulinus Nolan., LXI, 611. — Anastasius Bibliothecarius, CXXVII, 1519, 1522; CXXVIII, 547, 550, 811, 981, 1211, 1228, 1230, 1245, 1269.

Lectio. — S. Ambrosius, XVI, 997, 999, 1509. — S. Augustinus, XXXIII, 119, 234; XXXVII, 1781; XXXVIII, 121. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1535. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 459.

Litanie, Rogationes. — S. Gregorius Turon., LXXI, 230, 320, 528. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 542, 548, 1529. — Gregorius II, papa, LXXXIX, 465. — Ven. Beda, XCIV, 168. — Alcuinus, CI, 523, 528, 649, 1219. — Rabanus Maurus, CVII, 532. — Walafridus Strab., CXIV, 962. — Anastasius Bibliothecarius, CXXVIII, 611, 760, 898, 917, 1031, 1087, 1220, 1225. — Regino Prun., CXXXII, 245. — Joannes Rothomag., CXLVII, 120-122. — Udalricus, CXIX, 655. — Guido, CL, 1272. — S. Ivo Carnot., CLXI, 266, 272, 854. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 817. — Joannes Beleithus, CCLII, 20. — S. Martinus Legion., CCVII, 1009. — Sicardus, CCXIII, 567. — Innocentius III, CCXVI, 805.

Liturgia in genere. — S. Leo Magnus, *Liber sacramentorum Ecclesie Romanæ*, LV, 21. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049, 1050. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 85, 84. — S. Gregorius Magnus, LXXXVIII, *pissim et imprimis* 97 et seqq. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 252; LXXXIII, 857 et seqq. — *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, LXXXVI. — Alcuinus, CI, 445, 446, 1175, 1174. — *Liber diurnus Romanorum Pontificum*, CV, 9. — Theodolphus Aurelian., CV, 191, 192. — Amalarus, CV, 985. — Walafridus Strab., CXIV, 919. — Grimaldus Sangall., CXXI, 797. — *Monumenta liturgica* sæculi X, CXXXVIII, 863, 864, 907, 908. — Berno abb., CXLII, 1055, 1056, 1079, 1083, 1086. — S. Petrus Damian., CXLV, 879, 880. — Joannes Rothomag., CXLVII, 27, 28. — S. Wilhelmus Hirsang., CL, 1005. — Guido abb., CI, 1195. — *Monumenta liturgica* sæculi XI, CLI, 807. — *Codices liturgici*, CL, 879, 880. — Guido Carthus., CLIII, 839, 640. — Rupertus abb., CLXX, 13, 14. — Honorius Augustod., CLXXII, 541, 737, 807. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 515. — Robertus Pullus, CLXXXIII, 585. — Joan. Beleithus, CCLII, 13, 14. — Sicardus, CCXIII, 15, 14.

Lotio pedum. — S. Augustinus, XXXIII, 220. — B. Alcuinus, CI, 1202, 1203. — S. Benedictus, CLII, 1201. — Rupertus, CLXX, 745. — S. Bernardus, CLXXXII, 607.

Lucerna. Vide *Lampas*.

Matrimonium. — Tertullianus, I, 1273-1303; II, 96, 226, 280-282, 441, 941. — S. Cyprianus, IV, 385, 767, 774. — S. Eutychianus, V, 162, 157. — Iacantius, VI, 718, 1080. — S. Julius papa, VIII, 865, 969. — S. Philastrius, XII, 1213. — S. Siricius papa, XIII, 1189, 1191. — S. Ambrosius, XIV, 1752; XVI, 983, 985, 1085; XVII, 225, 476. — S. Gaudentius, XX, 888. — S. Hieronymus, XXIII, 211, 252; XXVI, 154, 415, 416, 530, 553. — S. Augustinus, XXXII, 1575; XXXIII, 97, 208; XXXIV, 397; XXXV, 1459, 2379; XL, 221, 474; XLIV, 420, 434, 427; XLV, 1755. — S. Leo Magnus, LIV, 151, 1156, 1204, 1541; LVI, 447, 448, 556, 566, 718, 870, 890. — Felix papa, LXV, 16. — S. Fulgentius, LXV, 514, 608, 701. — S. Gelasius, LXXIV, 1215 et seqq. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 563; LXXXIII, 808; LXXXIV, 73, 74, 291, 504, 505, 632, 654. — Crisostomus, LXXXVIII, 862, 885, 884. — S. Egbertus, LXXXIX, 391-395, 397, 936. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — Rabanus Maurus, CXI, 191; CXII, 1673, 1674. — Nicolaus papa, CXIX, 979, 1197, 1198. — Hincmarus, CXXV, 619. — Regino Prumiens., CXXXII, 521, 522, 525, 528, 550, 575. — Otto Vercellens., CXXXIV, 46. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1012 et seqq. — Burchardus, CLX, 779-788, 797, 820, 1059, 1060, 1063. — S. Petrus Damian., CXLIV, 191, 659. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 257, 560, 589, 596, 115, 414, 525, 552. — S. Anselmus Lucens., CLXIX, 523-526, 566.

568. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 557. — S. Ivo Carnot., CLXI, 583, 1214. — Hugo de S. Vict., CLXXVI, 153-158, 479, 520; CLXXVII, 596, 597. — Robertus Pulvis, CLXXXVII, 597. — Petrus Lombardus, CXCH, 908, 915. — Innocentius III, CCXIV, 44 90, 290, 301, 510, 475, 539, 584.

Missa celebratio. — Tertullianus, I, 669; II, 64, 79. — S. Cyprianus, IV, 372, 373, 396, 387, 406, 407, 485, 522, 615. — S. Eutychianus, V, 163. — Lactantius, VI, 913. — S. Silvester papa, VIII, 803. — Julius papa, VIII, 969. — S. Zeno, XI, 538. — S. Ambrosius, XVI, 407, 460; XVII, 1010. — S. Augustinus, XXXVIII, 127, 1100, 1101; XXXIX, 2151, 2168, 2275-2278; XLI, 829. — S. Leo Magnus, LIV, 280, 452, 627; LV, 21 *et seq.*; LVI, 515, 516. — S. Maximus Taurin., LVII, 690, 899. — Aurel. Prudentius, LIX, 816; LX, 356, 356, 565, 568. — Felix IV, papa, LXV, 15. — S. Benedictus, LXVI, 710. — S. Gregorius Turon., LXXI, 864, 1035. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 83, 86, 87, 114-119, 121, 122, 142, 170, 174, 403. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049, 1050. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 595; LXXVII, 517, 548, 1187, 1542; LXXVIII, 25 *et seq.*; 266, 268, 279, 286, 479, 548, 553, 660. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 68; LXXXV, 109, 1056. — S. Hildephonsus, XCIV, 1576. — Carolus Magnus, XCVII, 219, 525, 619, 772, 775. — Alcuinus, CI, 115, 446, 1175, 1216. — Theodolpus Aurelian., CV, 195. — Amalarius, CV, 995, 1108. — Rabanus Maurus, CVII, 366, 509, 537; CXII, 1177. — Walafridus Strab., CXIV, 956, 945. — Florus Lugdun., CXIX, 13, 16. — Rodolphus Bituric., CXIX, 708. — Grimaldus Sangalli., CXXI, 797. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 791, 802. — Isidorus Mercator, CXXX, 150, 218, 578, 1057. — Raderius, CXXXVI, 551. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 865, 1165. — Burchardus, CXL, 692-694, 713, 721, 722, 752, 754. — Robertus rex Francorum, CXLI, 939, 940. — Berno, abb., CXLI, 1035. — S. Petrus Damian., CXLV, 879, 880. — Joannes Rothomag., CXLI, 27. — Guido abb., CL, 1195. — S. Wilhelmus Hirsang., CL, 1021. — *Monumenta liturgica*, CLI, 829, 850. — *Codices liturgici*, CLI, 879, 880. — *Micrologus*, CLI, 977, 978. — Guigo Carthus., CLIII, 647. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 511. — Odo Camerac., CLX, 1033, 1051. — S. Ivo Carnot., CLXI, 175, 1089, 1090, 1177. — Rupertus abb., CLXX, 20. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1049, 1050, 1153, 1177, 1178. — Honorius Augustod., CLXXII, 515, 737, 807. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 556. — Benedictus Cænonic., CLXXIX, 751. — Algerus Leodiens., CLXXX, 843. — Anselmus Laudun., CLXXXVIII, 1209. — Joan. Beletius, CCII, 43. — Sicardus, CCXIII, 89.

Missa variae partes. — *De Introitu*. S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 265. — *Micrologus*, CLI, 979. — Innocentius III, CCXVII, 808. — *De Kyrie eleison*. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 265. — Amalarius, CV, 1113. — Innocentius III, CCXVII, 809. — *De Gloria in excelsis*. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 267. — Amalarius, CV, 1115. — Innocentius III, CCXVII. — *Quoad hoc vide specialem de Missa Indicem*.

Mitra. — Petrus Cantor., CCV, 139. — *Vide INDUMENTA SACRA*.

Mortuus (Preces pro). — S. Augustinus, XXXII, 778; XXXIII, 92, 235, 694; XXXIV, 476; XXXV, 1350, 1351, 1817; XXXVIII, 867, 936, 937, 1291, 1293; XXXIX, 1915, 1920, 2101, 2263; XL, 283, 284, 591, 1321, 1326, 1329; XLI, 736, 737. — S. Patricius, LIII, 820. — S. Paulus Nolan., LXXI, 550, 551. — Eugypius abb., LXII, 1026. — S. Germanus, LXXII, 235. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1232. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 401; LXXVII, 596, 597, 416, 425; LXXVIII, 214, 466. — S. Hildephonsus, XCVI, 144. — S. Julianus Tolet., XCVI, 475, 479, 480, 486-488, 491, 492. — Alcuinus, CI, 521, 474, 829, 1277. — Amalarius, CV, 1161, 1506, 1511. — Rabanus Maurus, CVII, 357; CX, 150. — Haymo, CXVIII, 935, 936. — Grimaldus Sangalli., CXXI, 841. — Raderius, CXXXVI, 389. — Gezo abb., CXXXVII, 599, 400. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1159, 1160. — Burchardus, CXI, 686, 1038, 1044. — S. Odilo Cluniac., CXLI, 1037. — Gerardus abb., CXLI, 1298. — S. Petrus Damian., CXLI, 403, 838. — Guido abb., CL, 1290. — *Monumenta liturgica*, CLI, 868. — *Codices liturgici*, CLI, 905, 926, 946. — *Micrologus*, CLI, 987. — S. Bruno Carthus., CLIII, 211. — Guigo Carthus., CLIII, 655. — Radulphus Ardens, CLV, 1485. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1087. — Rupertus abb., CLXXII, 520. — Honorius Augustod., CLXXII, 1158, 1175. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 596, 609-618, 934. — S. Bernardus, CLXXXIII, 661; CLXXXIV, 1059. — Gratianus, CLXXXVII, 948. — Petrus Lombardus, CXCI, 948. — Joan. Beletius, CCII,

156. — Petrus Cantor., CCIV, 328. — Sicardus, CCXIII, 424.

Oleum. — S. Hieronymus, XXII, 1097. — S. Anastinus, XXXVI, 505; XLIII, 190. — Cassiodorus, LII, 170. — Anonymus, CXXXVIII, 1063. — Sigebertus, CL, 72. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577.

Orationes diversæ. S. Nicetius Treverens., LXVIII, 505. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 204. — B. Alcuinus, CI, 493. — Grimaldus Sangalli., CXXI, 837, 850. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1012 *et seq.* — Guido Farfens., CL, 1274.

Orationes ante Missam. — S. Ambrosius, XVII, 751. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 259, 245. — B. Alcuinus, CI, 1212 *et seq.* — Theodolpus Aurelian., CV, 195 *et seq.* — Amalarius, CV, 1093 *et seq.* — Walafridus Strab., CXIV, 951. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1021 *et seq.* — *Codices liturgici*, CLI, 884. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1071. — S. Bruno, CLXV, 1105. — Rupertus abb., CLXX, 21. — Ven. Hildebertus, CLIII, 1153. — Honorius Augustod., LXXII, 575, 604. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 522.

Ordines sacri. — Caius papa, V, 190. — S. Silvester, VIII, 835. — *Monumenta vetera ad historiam Domini pertinentia*, XI, 1195. — S. Innocentius I, papa, XI, 472-474, 491, 493, 527-537, 606, 627. — S. Zozimus, XX, 701. — Rufinus Aquileiens., XXI, 473, 474. — S. Hieronymus, XXII, 653; XXIII, 524, 526; XXVI, 19, 36, 590; XXX, 148. — S. Augustinus, XXXIII, 83, 85, 22, 268, 477, 815, 1061; XL, 594; XLIII, 70-72, 109, 72, 787; XLIV, 563. — S. Leo Magnus, LIV, 610, 672, 709; LVI, 388, 589, 597, 410, 420, 425, 728, 871, 872, 876, 885, 886. — S. Gelasius papa, LIX, 53-54. — *Sacramentarium Gelasianum*, LXXIV, 1069, 1145. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 558, 587, 627, 799, 873-875, 1122, 1164; LXXVIII, 218, 1005, 1065. — Isidorus Hispal., LXXII, 777; LXXXIV, 25, 33, 121, 189, 245, 291, 305, 372, 375, 578, 581, 593, 671-674, 689, 761, 762, 765, 773, 787, 788, 801, 820. — Crisostomus African., LXXVIII, 653-654, 846, 848, 866, 893, 912, 923. — S. Zacharias Chyreg., LXXXIX, 936. — Alcuinus, CI, 1231 *et seq.* — S. Arbardus, CIV, 127. — *Liber diurnus Roman. pontificum*, CV, 27 *et seq.* — Amalarius, CV, 821-848, 1080. — Rabanus Maurus, CVII, 298-303; CX, 1193; CXII, 1165, 1193. — Florus Lugdun., CXIX, 11. — Nicolaus papa, CXIX, 1193. — Aeneas Parisiens., CXXI, 716. — Herardus Tron., CXXI, 819. — Joannes IX, papa, CXXII, 57. — Regino Prumiens., CXXXII, 272-275, 577-582, 583. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1004. — *Decretum libri*, CXXXIX, passim. — S. Petrus Damian., CLII, 99, 162-164, 491. — S. Gregorius Magnus, CLVIII, 516. — S. Anselmus Lucens., CLXIX, 505, 520. — Guido Farfens., CL, 1272. — *Monumenta liturgica*, CLI, 864. — Guigo Carthus., CLIII, 661. — Godfridus abb., CLVII, 80. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1127, 1387. — Honorius Augustod., CLXXII, 597. — Petrus Lombardus, CXCI, 908. — Joan. Beletius, CCII, 27. — Sicardus, CCXIII, 561, 420. — Anonymus, CCXIII, 807. — Innocentius III, CCII, 561, 420.

Osculum pacis. — S. Augustinus, XXXVIII, 1025. — S. Paulinus Nolan., LXI, 518. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 501. — Sigebertus Monac., CLX, 72.

Pallium. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 481, 25, 578, 631. — *Liber diurnus Romanorum pontificum*, CI, 81-88. — Leo IV, papa, CXV, 657.

Palmarum. — S. Gregorius Magnus, CLXXVIII, 510. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1037. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 475.

Panis benedictus. — S. Ivo Carnot., CLXI, 90. — *Vide AGAPE*.

Penitentia. — *Vide CONVERSIO*.

Penitentia publica. — Tertullianus, I, 1215, 156. — Julius I, papa, VIII, 869. — S. Ambrosius, XVI, 518. — S. Innocentius I, papa, XX, 559-628. — S. Hieronymus, XXII, 692. — S. Leo Magnus, LVI, 595-597, 628, 630, 503, 517, 577, 882. — Gennadius Massii, LVIII, 99. — S. Gelasius papa, LIX, 54. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1017. — S. Isidorus Hispal., LXXVIII, 61. — LXXXIV, 50, 51, 597, 598, 472, 652, 645, 767. — Anonymus, CI, 1192. — Rodolphus Bituric., CXIX, 720. — Nicolaus I, papa, CXIX, 1123, 1125. — Isaac, CXXIV, 102, 1079, 1084. — Regino Prumiens., CXXXII, 255-256. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 455, 457. — *Ordo ad conciliandos penitentes*, Anonymus, CXXXVIII, 983. — Burchardus, CXI, 949, 404. — S. Petrus Damian., CXLV, 9. — S. Anselmus Luceus, CALIX, 319. — *Ordo ad penitentiam sanorum et infirmorum*, S. Ivo Carnot., CLXI, 857.

Preces pro mortuis. — *Vide* MORTUIS.
Probationes. — *Vide* IUDICIUM DEI.
Psalmodia, Psalmus, Psalterium. — S. Zeno, XI, 562.
 — S. Hieronymus, XXII, 637. — S. Augustinus, XXXII, 534, 766, 776; XXXVI, 199. — Cassianus, XLIX, 85, 88. — Cassiodorus, LXX, 671. — S. Gregorius Turon., LXXI, 861. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 742. — Alcuinus, C, 604. — S. Benedictus, CIII, 1168. — S. Agobardus, CIV, 325. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 74, 225. — Gerardus, CXLI, 1505. — S. Bruno, CLIII, 199. — Sigebertus, CLX, 78. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1158, 1175. — Wolbero, CACV, 1272. — Adamus, CXCVIII, 855.
Reliquiae sanctorum. — S. Eutychianus, V, 165. — S. Hilarius, IX, 957; X, 584. — Julius Maternus, XII, 1040. — Rufinus Acoileiens., XXI, 476. — S. Hieronymus, XXIII, 545, 546; XXIV, 27, 405, 472. — S. Augustinus, XXXVIII, 1255, 1257, 1435, 1457; XL, 575, XLI, 805. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 515, 558, 700, 835, 959, 982, 1027, 1116, 1128, 1508, 1517, 1568. — *Libri Carolini*, KCVIII, 894. — Rabanus Maurus, CVII, 155, 296. — Nicolaus papa, CXIX, 983, 1077. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1020 *et seqq.* Guido Farfens., CL, 1272, 1284. — Sugerius abb., CLXXXVI, 1239.
Sacramenta in genere. — S. Hilarius, IX, 115, 196, 218, 514, 654, 968; X, 180, 198, 240, 351, 355. — S. Ambrosius, XV, 1591; XVI, 417, 459. — S. Hieronymus, XXII, 59; XXIV, 289. — S. Leo Magnus, LV, 21. — Gennadius Massil., LVIII, 989. — Eusebius abb., LXII, 872. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 251, 275. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 205, 285; LXXXIII, 101. — Folgentius Ferrandus, LXXXVIII, 817, 822, 852, 859. — S. Hildephonsus Tolet., XCVI, 162-178. — S. Julianus Tolet., CVI, 752-755. — B. Alcuinus, CI, 510-515. — S. Agobardus, CIV, 142, 175. — Jonas Aurelian., CVI, 154, 56, 167. — Rabanus Maurus, CVII, 751; CIX, 1088; X, 1275; CXII, 1168. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 41, 517, 557. — S. Ivo Carnot., CLXI, 259, 506. — Hugo de S. Maria, CLXIII, 937. — S. Bruno Astens., CLIV, 265. — Rupertus abb., CLXVII, 1689; CLXIX, 1289. — Hildebertus Ven., CLXXI, 1097, 1595. — Honorius Augustod., LXXII, 181, 673. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 519-27. — S. Bernardus, CLXXXIII, 271; CLXXXIV, 214, 61, 515. — Zacharias, CLXXXVI, 102. — Robertus nullus, CLXXXVII, 929. — Gratianus, CLXXXVII, 496, 97, 499, 1754, 1815. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1061. — Petrus Lombardus, CXCI, 1620, 1642; CXCI, 846, 47. — Hugo Rothomag., CXCH, 1199, 1211. — Ven. erobus, CXCI, 1179, 1180. — Adamus Scotus, CXCVIII

64. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1618, 1811. — Petrus Cellens., CCII, 680, 760. — Philippus de Harveng, CCIII, 515, 519. — Balduinus Cantuar., CCIV, 403, 410, 414. — Petrus Cantor, CCV, 137, 158. — Garnerius Lingon., CCV, 675, 678. — Petrus Blesens., CCVII, 858, 1150. — Alanus de Insulis, CCX, 613, 614, 681. — Petrus Pictav., CXI, 1227, 1229. — Sicardus Cremon., CCXIII, 65, 279. — Innocentius III, CCXIV, 215, 216.

Sacrificium. — *Vide* MISSAE CELEBRATIO.

Sanctorum cultus. — S. Victorius, IX, 445. — S. Augustinus, XXXII, 719; XXXIV, 169; XLI, 255, 281. — S. Gelasius, LXXIV, 2155. — S. Chrodogangus, LXXXIX, 1074. — B. Alcuinus, CI, 455 *et seqq.*, 522 *et seqq.*, 585, 1230. — S. Agobardus, CIV, 199. — Amalarius, CV, 1228, 1500 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CVII, 556. — S. Eulogius, CXV, 705, 870, 942. — Walterius Aurelian., CXIX, 740. — Grimaldus Sangall., CXXI, 816. — S. Odo Vienn., CXXIII, 179 *et seqq.* — Hincmarus, CXXV, 900. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 885. — Joannes Rothomag., CXLVII, 59. — Guido abb., CL, 1219. — S. Wilhelmus, CL, 1025. — *Monumenta liturgica*, CI, 821, 850. — *Micrologus*, CII, 1010. — *Codices liturgici*, CII, 889. — Radulphus Ardens., CLV, 1489. — Guibertus abb., CLVI, 611. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 605. — Honorius Augustod., CLXXII, 678, 765. — Joannes Beletus, CCII, 81. — Sicardus Cremon., CCXIII, 405, 425.

Scrutinium baptizandorum. — Theodulphus Aurelian., CV, 228. — Rupertus abb., CLXIX, 115. — Hugo de S. Victore, CLXX, 776.

Sepulcra sanctorum. — Aurel. Prudentius, LIX, 696; LX, 154, 277, 356, 400. — S. Paulinus Nolan., LXI, 661. — S. Gregorius Turon., LXXI, 820, 824, 924, 55, 1009, 582, 561, 857, 892, 916, 917, 999, 1112. — Goffridus, CLVII, 207. — *Vide* DEFUNCTI.

Stola. — *Vide* INDUMENTA SACRA.

Superpelliceum talare. — Stephanus, CCXI, 505. — *Vide* INDUMENTA SACRA.

Te Deum. — S. Anselmus, CLIX, 12.

Tenebrarum Officium. — Amalarius, XV, 1202. — Rupertus abb., CLXX, 148. — Honorius Augustod., CLXXII, 665. — Joan. Beletus, CCII, 105.

Translatio reliquiarum. — *Vide* RELIQUIAE.

Unctio regum. — S. Gregorius Magnus, LXXXVIII, 255.

— *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1111, 1117 *et seqq.*

Virginum consecratio. — S. Gelasius, LXXIV, 1152.

— Amalarius, CV, 955. — Grimaldus Sangall., CXXI, 819.

— *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1094; CLI, 862.

CXII.

INDEX DE COMPUTO ECCLESIASTICO

SKU

DE VARIIS CALENDARIIS, DE CYCLO PASCHALI, ET DE VARIIS ANNI ECCLESIASTICI SUPPUTATIONIBUS,

Ordine digestus rerum alphabetico.

Aequinoctium. — Aequinoctium viii, ut Romani, vel ut a putant, v Kal. Aprilis, S. Ambrosius, XIV, 389. Aequinoctii dies est duodecimo Kal. Aprilis, id., XVI, 52. — De die aequinoctii et solsticii, Dionysius Exiguus, CVII, 506. — De aequinoctio, Beda Ven., XC, 287, 8, 724. — Aequinoctia unde dicantur et quando contingant, Alcuinus, CI, 1118; Helericus monachus, CXXVII, 25.

Annus. — Annus Hebraeorum, S. Cyprianus, IV, 948. — Annus Romanorum, *ibid.* — Qualis fuerit annus apud gyptios, Lactantius, VI, 325, 934. De ejus diversitate ud gentes, *ibid.*, 325, 647. — Annus solaris, quis, Ambrosius, XIV, 200. Annus lunaris secundum He-

braeos et Romanos, quis? *ibid.* Quo mense incipiat, S. Ambrosius, XIV, 589, 595. Annus novus est Kalendis Januarii, id., XVII, 861. Annus unde dicitur, S. Hieronymus, XIV, 25. Annus Jubilaeus Judaeorum, id., XXIV, 60. Annus Jubilaeus verus, *ibid.*, 565. Anni diversimode numerabantur apud populos diversos, id., XLI, 451. Anni Aegyptiaci quaternis mensibus quondam aenebantur, *ibid.*, 538. — Anni Hebraeorum quales, S. Leo Magnus, LIV, 607. — Qui apud Alexandrinos, id., LIV, 601. — Anni initium ab aliquibus a die Nativitatis Domini sumebatur, S. Maximus Taurin., LVII, 557. Annus lunaris, quot dies habeat, Anonymus, LIX, 548. — Anni quatuor tempestates quando incipiant, S. Benedictus, LXVI, 407.

— Anni communes, Dionysius Exiguus, LXVII, 23. Anni embolismi, *ibid.*, 21. Anni solares, *ibid.* De annis Christi, *ibid.*, 497. — Annus a quo mense incipit, S. Gregorius Turon., LXXI, 821. Anni ecclesiastici initium olim in Gallia, *ibid.*, 773, not. Annus a Natali Domini inceptus, S. Germanus Paris., LXXII, 547. A Paschate, *ibid.*, 404. — Annus est vel lunaris, vel solstitialis, vel magnus, S. Isidorus Hisp., LXXII, 222. Annus communis, *ibid.*, 249. Embolismalis, *ibid.* Annus bissextus, *ibid.* — De annis S. Isidorus, LXXII, 971; Beda Ven., XC, 284. — De annis naturalibus, *ibid.*, 463. De disparibus antiquorum annis, *ibid.*, 464. De annis Domini Incarnationis, *ibid.*, 491. Unde dictus est annus, *ibid.*, 589. Quot modis dicuntur anni? *ibid.* De solari anno quomodo dicis? *ibid.* — Annus quid est? Alcuinus, CI, 1119. Lunaris, solaris et magnus, *ibid.* Annus legitimus a quo mense incipiendus, id., C, 266, 267. — Communis annus, Rabanus Maurus, CXI, 127. Embolismus annus, *ibid.* Bissextus, *ibid.* Est annus lunaris et solaris, *ibid.*, 504. — Unde conficitur annus solaris et de ratione bissexti, Hilpericus monachus, CXXXVII, 27. Qualiter inveniantur anni ab incarnatione Domini, *ibid.*, 57. — Annus ab innovando dictus, sive ab annulo eo quod in se vicissim revolvit, ut circulus, Honorius Augustod., CLXXII, 154. Annus lunaris, *ibid.*, 155. Annus communis, *ibid.* Embolismalis, *ibid.* Bissextilis, *ibid.* Annus civilis quinam fuerit apud veteres, *ibid.* Solaris annus quomodo inveniat, id., CLXXII, 161.

Assis. — Assis quid, Anonymus, LIX, 546, 554, 555.

Atomii. — Beda Ven., XC, 516. — De atomis indivisibili, Rabanus Maurus, CVII, 677. — De atomis in primo momento, Anonymus, CXXIX, 1516. — Quomodo tempus partitur in atomos, ostenta, momenta, etc., Honorius Augustod., CLXXII, 147.

Bissextus. — Bissexturn post quatuor annos, S. Augustinus, XXXIV, 275; XLII, 893. — Bissexturn annus quomodo notetur, Anonymus, LIX, 547, 548. — Dies bissextus, Dionysius Exiguus, LXVII, 202. — Quando annus sit bissextus, Cassiodorus, LXIX, 1250. — Annus dicitur bissextus per adjectionem unius diei quod sit singulo quadriennio, S. Isidorus, LXXII, 249. Unde bissextus dicitur, *ibid.* — Quomodo annus bissextus invenitur, Beda Ven., XC, 725. Prætermittuntur horæ per annos tres, et quarto adjicitur unus dies, et tunc annus bissextus dicitur, habens 366 dies, *ibid.*, 463. De ratione bissexti, *ibid.*, 466 *seq.* De mensura crementis, et bissextilis, *ibid.*, 469. — De bissexto in solis et lunæ cursu, Rabanus Maurus, CVII, 698. Argumentum ad bissexturn invenendum, *ibid.*, 699. — De momentis ad bissexturn, Anonymus, CXXIX, 1293. Ad bissexturn invenendum per 12 signa, *ibid.*, 1294. De ratione bissexti, *ibid.*, 1296. De bissexto monstrando per cyclum solem, *ibid.*, 1314. — Bissextilis qui quarto anno inseritur, uno die longior priori terminatur, *ibid.*; Honorius Augustod., CLXXII, 155. De inveniendo bissexto, *ibid.*, 162.

Circulus. — Circulus Paschalis, Hilarius, XIII, 1105. — Circulus anni lunaris, S. Hieronymus, XXII, 822. — Signatur quotus sit lunæ circulus, Dionysius Exiguus, LXVII, 494. Quid ad invenendum annum circuli decennovenalis, *ibid.*, 501. — Quotus annus sit circuli decennovenalis, Cassiodorus, LXIX, 1249. — Quomodo Eusebius Casariensis primus circuli decennovenalis ordinem induxit, Beda Ven., XC, 485. Dividitur ille circulus lunaris et decennovenalis in embolismos et communes annos, *ibid.*, 485, 488. De divisione circuli decennovenalis in ogdoadem et hendecadem, *ibid.*, 488, 489. Quomodo scias quota sit luna primo anno decennovenalis circuli, *ibid.*, 594. In unoquoque circulo decennovenali prætermittitur unus dies quem vocant *saltum lunæ*, *ibid.*, 473, 474. Series lunaris in quolibet anno circuli decennovenalis, *ibid.*, 505, not. *et seq.* Quomodo reperitur annus circuli decennovenalis, *ibid.*, 508. — Liber in circulo Cyrilli et Dionysii Exigui ac Bedæ Ven., S. Abbo Floriac, CXXXIX, 574. Quod circulus solaris adimpleatur intra 28 annos, lunaris autem circulus intra 19, *ibid.*, 574, 575.

Concurrentes. — De concurrentibus monstrandis, Anonymus, CXXIX, 1315, 1321. — Quid ad inveniendos cuiusque anni concurrentes, Hilpericus, CXXXVII, 58. Tabula in qua signantur simul et comparantur concurrentes, *ibid.*, 1287; Honorius, CI, XXII, 159. Concurrentes unde sumant exordium, *ibid.*, 160. Quomodo inveniantur concurrentes, *ibid.*, 162.

Computus. — Liber de computo Paschali, Anonymus, LX, 513. — Computus Paschalis, Cassiodorus, LXIX, 1219. — De ratione computi, Beda Ven., XC, 879. Dialogus de computo, *ibid.*, 617. Computus Vulgaris qui dicitur Ephemeris, *ibid.*, 727. Computus de Embolismorum

ratione, *ibid.* — Liber de computo, Hilpericus, CXXXVII, 21.

Cyclus. — Cyclus decennovenalis Alexandrinorum, S. Leo Magnus, CIV, 601 not., 607. Ejus cycli divisio in ogdoadem et hendecadem, *ibid.* Cyclus Latinorum annorum 84, qui incipit a consulatu Antonini et Sagrii, *ibid.* not. — Cyclus decennovenalis per ogdoadem et hendecadem semper in se revolvitur, Dionysius Exiguus, LXVII, 23. De cyclo Dionysiano et ejus origine, *ibid.*, 453, 454. Quomodo variis cyclis vicissim tentatis utitur ad decennovenalem positus est limes ab Helone, anno Periodi Julianæ 428, Urbis conditæ 521, et ante lacram, 435, *ibid.*, 455, 456, 457. Qui primus inter Christianos orientales hunc cyclum adhibuit ad paschale negotium, *ibid.*, 458. Hunc deinceps concilium Nicenum probavit, *ibid.* De eo cyclo scripturæ Eusebii Casariensis et Anastasius, *ibid.*, 460. Initio cycli Dionysiani an. (Abis) 532, in cyclo solis 19 DC, aureo numero 1, Paschalis Dominice dies signatur in Idus Aprilis, luna 20, *ibid.*, 457, not. Evolutio cyclo 95 annorum, scilicet an. 627, notatur Pascha in cyclo Isidori, pridie Idus, seu die 12 Aprilis, luna 21, *ibid.* Videtur Dionysius cyclum 95 annorum ita posuisse ut in orbem ferias et paschales Dominice et lunæ dies repræsentaret, *ibid.*, 488 not. Cyclus Dionysianus in quo absque errore reperitur luna decime quartæ paschales quovis tempore, *ibid.*, 493 *seq.* Quid et reperitur lunæ cyclus, *ibid.* Quid ad delegendum quatuor feria, luna 14^a incidat, anno primo cycli decennovenalis, *ibid.*, 505. Item anno secundo et annotatio, *ibid.* — De cyclo paschali, S. Isidorus Hisp., LXXII, 245. De Hippolyti cyclo, *ibid.* De cyclo 95 annorum S. Cyrilli, *ibid.*, 245. Decennovenalis cyclus, annis communibus partim et embolismalibus constat, *ibid.* — De cyclo lunari, Beda Ven., XC, 506; Rabanus Maurus, CVII, 711. Argumentum lunaris cycli, *ibid.*, 712. — Tabula memorata statum et cyclum paschalem S. Hippolyti episcopi representans, Anastasius, CXXVII, 1293. Series annorum decennovenalium cuiusque cycli, id., CXXIX, 1286 *et seq.* De interruptione 19 annorum cycli, *ibid.*, 1298. De bissexto monstrando per cyclum solem, *ibid.*, 1314. De cyclo solari et lunari per digitos demonstrando, *ibid.*, 1322. Argumenta de cyclo magni decennovenalis, et lunari, et de cyclo magno monstrandi per annos ab origine mundi, *ibid.* De numero cyclorum, quot dies bissextilis et quot saltus ab origine mundi, *ibid.*, 1331. De cyclo decennovenali, *ibid.* — Quomodo cycli solis inveniantur per Zodiacum, Hilpericus, CXXXVII, 59. De tribus annis decennovenalibus cycli, in quibus hæc epactarum non servat ordinem et quæ iter paschalis lunæ observetur, *ibid.*, 46. — Commentarius in cyclum victorii, CXXIX, 570. — Magnus annus Paschalis quinquaginta triginta duorum annorum iteratur et in eo 28 cycli decennovenales numerantur, et 19 cycli solares, S. Abbo Floriac, CXXXIX, 574, 575. — Tabula in qua signantur simul et comparantur concurrentes. Epactæ anni circuli decennovenalis, S. Gregorius VII, CXLVIII, 1287. — De cyclo bissextili, Honorius Augustod., CLXXII, 155. Unde cyclus decennovenalis dicitur, *ibid.*, 157. Quod dividitur in ogdoadem et hendecadem, *ibid.* De lunæ cyclo inveniendo, *ibid.*, 162.

Dies. — Romani nunquam dies connectebant in quæ Kalendas sequuntur, Lactantius, VII, 584. — Dies lunares vespere incipiunt et in vespere sequenti finiuntur, Hilarius, XIII, 1109. — Dies et nox certis horarum spatiis sibi succedunt, S. Hieronymus, XXII, 821. — Dies et noctis nomina quomodo scripienda, S. Augustinus, XLIV, 250, 295. Dies et nox quomodo potuerint esse ante solis creationem, id., XLI, 251, 273. Dies sit conversio horarum siderum, id., XXXIV, 256. Dies nunc dicitur mora solis super terram, nunc mora totius circuitus ejus ab Oriente ad Occidentem, id., XXXII, 821; XXXIII, 91. Dies in prioribus temporibus viginti quatuor horarum fuit, ut nunc est, id., XLI, 453. Dies brumalis totidem habet horas quod æstivus, licet breviores, id., XLIV, 159. Dies ferialis, id., XXXVIII, 1201. Dies intercalares, id., XLI, 451. Dies Dominice dicitur una Sabbati, secundæ Sabbati, secunda feria, id., XXXVII, 1192, 1960. Christiani non observant dies et annos et menses et tempora, licet ad solis et lunæ computationem Pascha celebret, id., XXXIII, 209. — Dies intercalares, Dionysius Exiguus, LXVII, 21. Dies bissextus, *ibid.*, 502. — Quotus sit septimanæ dies, Cassiodorus, LXIX, 1250. — De diebus nominibus apud Romanos et apud Judæos, S. Isidorus, LXXXII, 216. De diebus, id., LXXXI, 963. Dies est solis præsentium super terras, proprie dictus 24 horis adimpletur, Beda Ven., XC, 279. Dies est ær sole illustratus et inde nomen sumens, quod tenebras a luce disjungat et dividat, *ibid.*, 568, 580. Dies proprie, impletur circuitu

solis totum orbem lustrantis, quod sit in 24 horas, *ibid.*, 509, 580. De diebus creationis, *ibid.*, 509 not. seq. Hebræi, Chaldæi et Persæ diei cursum deducunt a mane ad mane, *ibid.*, 515, 581. Egyptii ab occasu ad occasum, *ibid.* Romanæ a medio in medium noctis; Umbri autem et Athenienses a meridie in meridiem dies suos computare solent, *ibid.*, 515, 581. Christus in Evangelio diei tempus a vespere, id est a solis occasu inchoari jussit, *ibid.*, 514, 581. Queritur quare Hebræus populus omnia festa sua a vespere præcedente celebraverit dicente legislatore: *A vespere usque ad vespem celebrabitis Sabbata vestra*, *ibid.*, 516. Gentiles nominibus deorum suorum dies distinxerunt, *ibid.*, 528, 585. Dierum nomina Germani derivantur ut ethnica, nam Sontag solis dies interpretatur: Montag, lunæ dies; Donnerstag, Jovis dies, etc., *ibid.*, 532 not. De dierum inæqualitate, *ibid.*, 431. — Dies legitimus 24 horis constat, Alcuinus, Cl, 1114. Dies apud Egyptios lucipit ab occasu solis; apud Persas, ab ortu, secundum Athenienses, a sexta hora diei, juxta vero Romanos, a media nocte, *ibid.* Dies a diis dicitur, *ibid.* Dierum nomina juxta Romanos, *ibid.* Quomodo vocabantur apud Hebræos, *ibid.* Quomodo dividitur dies, *ibid.* De die et ipsius partibus, *ibid.*, 679. Ubi dies incipiat, ubi finiat, *ibid.* De diebus anni, id., CXXIX, 1295. Dies quid sit, *ibid.*, 1307. — Dies unius modo breviores, modo longiores, Honorius, CLXXII, 147. De initio et fine dierum apud varias gentes *ibid.*, 150.

Embolismus. — Embolismi seu differentie quæ sequuntur ex quinque reliquis diebus in fine anni, post quemdam temporis lapsum unum mensem efficiunt, Hilarianus, XIII, 1112. Embolismorum effectus quales sint, *ibid.* — Annus embolismalis, S. Leo Magnus, LIV, 601 et 607. In ogdoade quique sunt anni communes et tres embolismi, id., LXVII, 24. Supputationes annorum communium et embolismalium per dies, *ibid.* — Embolismalis vero est si 13 menses lunares recipiat, seu 384 dies, embolismus Græce superaugmentum sonat, S. Isidorus, LXXXII, 219. Quomodo inventiantur embolismi et communes anni, *ibid.* — Lunaris annus embolismalis dicitur qui 13 menses et 384 dies a luna paschali sumentes initium, includit, Beda Ven., XC, 463. — De communibus annis et embolismis, Rabanus Maurus, CVII, 700. De comuni anno et embolismo, id., CXXIX, 1285. Quando in embolismo Pascha celebrari debeat, *ibid.*, 1285. De embolismo majori, *ibid.* — Cur modo communem dicimus et embolismalem, Hilpericus, CXXXVI, 31. De controversia embolismorum, S. Gregorius VII papa, CXLVIII, 1289. — Annus embolismalis, seu augmentum qui tredecim mensibus efficitur, Honorius Augustod., CLXXII, 154. De embolismo, *ibid.*, 161.

Epactæ. — Epactæ, ut vocant Græci, adjectiones sunt undecim annus lunares, quæ post 30 dies in se redeunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 20. In 12 mensibus lunariis computantur 354 dies quibus adicere est epactæ dies undecim, ut annus lunaris solari adæquetur, *ibid.*, 21. Primo cycli sequentis anno non undecim sed duodecim adjiciuntur epactæ lunares, *ibid.*, 26. Quid ut inventiantur epactæ, *ibid.*, 499, 500. — Quot sint Epactæ, Cassiodorus, LXIX, 1249. — Epactæ seu dies intercalares sunt adjectiones annus lunares, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 215. Non ultra 29 epactæ computandæ sunt sed ultra revertendum ut undecim pronunties, *ibid.*, 250. — Epactæ a Græco dictæ adjectiones sunt 11 dierum quæ per singulos annos superadduntur, Beda Ven., XC, 497. Ut intelligantur hæ adjectiones quotannis faciendæ, attendere necesse est quod lunæ dies quotannis 11 diebus gradiatur et crescat, *ibid.* Peracto circulo 19 annorum Epactæ in se redeunt, *ibid.* Epactæ solares, *ibid.*, 503. Hinc epacta solis dicitur dici adjectio in quoque bissextili anno, de quatuor in quatuor annis qui dies incidunt, *ibid.* Quomodo inventiantur circuli solaris epactæ, *ibid.*, 504. De redivit et computo articuli epactarum lunæ decennovennalium et epactarum solis, *ibid.* — De epactis lunaribus, Rabanus Maurus, CVII, 706. Argumentum de epactis recipiendis, *ibid.* De epactis solaribus, *ibid.*, 708. Argumentum de epactis solaribus, *ibid.* De redivit et computo articuli utrumque epactarum, solis et lunæ, *ibid.*, 711. De epactis in Kalendis 12 mensium, id., CXXIX, 1289. De epactis in xi Kal. Aprilis, *ibid.* Argumentum ad epactas solis in Kalendis 12 mensium, *ibid.*, 1535. — Unde epactæ, Hilpericus, CXXXVII, 1233. Ad quid valeant epactæ, *ibid.* Qualiter inventiantur epactæ, *ibid.*, 58. De tribus annis decennovennalibus cycli, in quibus luna epactarum non servat ordinem et qualiter paschalis luna observetur, *ibid.*, 46. De epactis, *ibid.*, 160, 161.

Feræ. — Feræ unde dictæ, Alcuinus, Cl, 1115. De feriis, quid eas edocuit, Rabanus Maurus, CVII, 682.

Hebdomada. — De hebdomada, S. Isidorus Hisp., CLXXII,

218. — Hebdomada a Græco dicitur, et numerum septenarium sonat, Beda Ven., XC, 526, 582. Inter hebdomadam et heptomadam quod sit discrimen, *ibid.*, not. Marcus Varro, vir omnium acutissimus librum scripsit De hebdomadibus, *ibid.* Apud Judæos computabatur hebdomada a Sabbato, *ibid.*, 527, 583. Hebræi aliquando hebdomadas annorum habuerunt, ut apud Danielelem reperitur, *ibid.*, 535 et seq. Computantur hebdomadæ Danielis, *ibid.* Hebdomada quid et unde dicta, Alcuinus, Cl, 1117. De hebdomada, et speciebus hebdomadarum, *ibid.*, 681. De hebdomadis Danielis, *ibid.* De hebdomada, id., CXXIX, 1300. De hebdomada apud veteres, Honorius, CLXXII, 151.

Idus. — Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, Dionysius Filocalus, XIII, 354. — Idus ab *idare*, quod verbum lingua Etrusca dividere sonat, unde vidus seu divisa dicitur ab *idæa* species, nonnulli Idus deducunt, eo quod ea die plenam speciem luna demonstret, Beda Ven., XC, 554. — Kalendæ, Nonæ, Idus, quid sint, Alcuinus, Cl, 1118. De Idibus, *ibid.*, 686. — Idus ab iduo id est *dividæ*, seu ab Idæa seu specie, eo quod luna plenam se ostendat, Honorius Augustod., CLXXII, 153.

Indictio. — Indictiones Romanæ a mense Septembre incipiunt, S. Ambrosius, XIV, 590. — Indictionis nota quam variis signata in lapidibus, S. Niretas Aquil., LII, 944 et seq. — Indictiones dicuntur 15 annorum revolutiones, Dionysius Exiguus, LXVII, 20. Anni Romanæ indictiones, *ibid.*, 495. Quid ut inventiatur indictio, *ibid.*, 499. Quota sit indictio, Cassiodorus, LXIX, 1249. — De indictionibus Romanis, Rabanus Maurus, CVII, 705. Argumentum de indictionibus inventiendis, *ibid.*, 706. De Romana indictione, id., CXXIX, 1561, 1565. Origo indictionum, et qualiter singulis annis inventiatur, *ibid.* Indictiones ab indicendo dictæ, quia post 15 annos ad censum revertebatur, *ibid.* — De indictione inventianda, Honorius August., CLXXII, 161.

Jubilæus. — Jubilæus quid sit, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 222; Alcuinus, Cl, 1120.

Kalendarium. — In decreto anni 414 Kalendarium nomen pro thesauro publico accipitur vel potius pro eo quod Gallice nunc dicitur *budget*, Constantinus Magnus, VIII, 110, 111. — Quædam citantur Kalendaria in Dissertatione de morte S. Zenonis, S. Zeno Veron., XI, 151. Polemei Silvii vetus Kalendarium, id., XIII, 676, not. Liber S. Isidori de Kalendario, LXXXI, 963. Kalendarium Mozarabicum, id., LXXXV, 95 et seq. Veteris Kalendarii Neapolit. in marmore conscripti, mentio est, *ibid.*, 954. Fragmentum vetustissimi Kalendarii a Francisco de Pisa editum, *ibid.*, 1050. Kalendarium Gothicum dies mensis occurrentes præ cæteris antiquioribus indicans, id., LXXXVI, 57. Quod apud recentiores Kalendarii scientia profuerit non modice, etc., id., CXXIX, 1275. Kalendarium duodecim menses anni revolvens, *ibid.*, 1357.

Kalendæ. — Polemeus Silvius, XIII, 676. — Signantur Kalendæ, S. Prothadius Vesan., LXXX, 411. — Kalendæ a Græco *καλὸς*, id est voco dictæ, eo quod ea die plebs in ædes sacras vocaretur. — Beda Ven., XC, 553, 585, Græci et Egyptii Kalendas non habent ut Romani, id., 554. De Kalendis, Alcuinus, *ibid.*, 1118. — Rabanus Maurus, CVII, 686. De feriis quæranda in Kalendis cujuslibet mensis, CXXIX, 1288. — Unde oriantur regulares ad feriam Kalendarum inventiendam, Hilpericus, CXXXVII, 27. — Qualiter inventiatur quota feria sint Kalendæ et per dies mensis vel anni, *ibid.* — Kalendæ in Græco *καλὸς*, id est, convoco dicuntur, quare, Honorius Augustodun., CLXXII, 153.

Luna. — Prima luna quæranda est a iii Non. Martii ad iv Non. April. vel ex xv Kal. April. ad xvii Kal. Maii., *ibid.* — Quomodo a prima die ad 14 crescendo luna ad suam plenitudinem veniat, et a 15 ad 50 mensis decrescendo ad priorem statum redeat, id., 2109. — Dies hæc plenas lunæ, prima est mensis et anni apud Moysen., id., 1109. — Dies lunares vespere incipiunt et in vespere sequenti finiunt, id., 1109. — Luna per 300 dies duodenis vicibus suam cursum conficiens consummat annum secundum Hebræos aliquot diebus adiectis, S. Ambrosius, XIV, 200. — Secundum Romanos, bissexto semel intra quinquennium, unus diem adiectione celebrato, luna cursum implet., *ibid.* — Quando luna dicitur esse in tertio circulo, S. Ambrosius, XVI, 529. — Circulus anni lunaris, S. Hieronymus, XXII, 822. Lunæ paupertas et divitiæ quid, *ibid.* — Luna qualis creata fuerit, S. Augustinus, XXIV, 275. Semper est plena, quo sensu, *ibid.*, 216. Unde lumen habet, id., XXXVI, 131. Eius incrementa et decrementa unde oriantur, id., XXXIII, 207. — Quæ sit luna 14 paschalis, Dionysius Exiguus, LXVII, 485. Quid ut reperitur luna cyclus, *ibid.*, 501. Quid ad detegendum quota

feria, luna 11^a incidat, anno primo cycli decemnovennalis, 8 August., 505. — Quid ut inveniat luna cycli, Casiodor., LXXIX, 1250. Quota luna occurrat Paschæ dies, *ibid.* — De luna, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 174. De interlunio et cursu lunæ, *ibid.*, 176. Luna Zodiacum tredecies in 12 suis conficit mensibus, 2 scilicet diebus et 6 horis, et bisse, id est, octo uncis unus horæ, per singula signa decurrit. — Beda Ven., XC, 370, not. 391. Calculatio ad inveniendum in quo signo versetur luna, *ibid.*, 381. Luna in unoquoque mense, id est in 30 diebus et 12 horis 12 signa circuit, et unum insuper, *ibid.* Quotidie 4 punctis, si crescens, luna a sole abit, si vero decrescens ad solem redit, *ibid.*, 381. Quomodo qui signa nescit, cursum tamen lunæ scire possit, *ibid.*, 388. — Quod luna in unoquoque signa moratur 2 diebus, 6 horis et bisse, id est, duas tertias partes unius horæ, Beda Ven., XC, 391. — Quota luna sit, in quibusque Calendis, 394. Qui computare nescit vel non vult, quomodo acriter ætatem lunæ, *ibid.*, 398. Quot horis luceat, *ibid.* Seu quot punctis luceat, *ibid.*, 399. Argumentum de qualibet luna vel feria, *ibid.*, 399. Quando vel quare luna sive prona, sive supina vel erecta videatur, *ibid.*, 403. Qua ratione luna, cum sit situ inferior, superior sole aliquoties videatur, *ibid.*, 409. De saltu lunæ *ibid.*, 472. Annus lunaris proprie dictus 12 similibus mensibus constat, et diebus 354 expletur, id., XC, 463, 586. Dividitur circulus lunaris et decemnovennalis in embolismos et communes annos, qui hoc ordine sibi succedunt, XC, 483, 486. Series lunarum in quolibet anno circuli decemnovennalis, ubi signantur anni communes et embolismi juxta Dionysium, *ibid.*, 505, not. et seqq. Argumentum inveniendi lunam, *ibid.*, 14, 510, 514. De ipsius diei luna, *ibid.*, 515. Regulæ ad lunam inveniendam, *ibid.*, 828. Argumentum ad investigandum lunæ cursum, *ibid.*, 592. Argumentum ad inveniendum quot horis luna luceat, *ibid.*, 598. De saltu lunari, *ibid.*, 472 De regulis lunariibus, *ibid.*, 701. Argumentum de solis et lunæ cursu per dies anni, *ibid.*, 703. De redivit et computu articuli utrumque epactarum, solis et lunæ, *ibid.*, 504. De cyclo lunari, *ibid.*, 506. Argumentum lunaris cycli, *ibid.*, 508. — Argumentum ut inveniat quota sit luna in Calendis Januariis, *ibid.* De quarta decima luna paschali, *ibid.* Argumentum de eadem luna quarta decima, *ibid.*, 713. Aliud argumentum, *ibid.*, 714. — De ratione saltus lunaris, Alcuinus, C, 231, 266; id., CI, 979. De querenda nativitate lunæ, id., CXXIX, 1284. De quatuor differentiis lunæ, *ibid.*, 1287. De argumento lunæ, *ibid.*, 1288. De saltu lunæ, *ibid.*, 1297. De cursu lunæ, *ibid.*, 1298. De luna paschali, *ibid.*, 1299. De mense et interrogatione lunæ, de punctis lunæ, *ibid.*, 1303. De incendio lunæ, *ibid.* De luna quarta decima, *ibid.*, 1308. De luna paschali, *ibid.*, 1309. — De luna in Calendis Januariis et xi, Kalend. Aprilis, 1311. De luna prima primi mensis monstranda, *ibid.*, 1311. In quo signo eurrat sol, et in quo luna, *ibid.*, 1323. De velocitate cursus lunæ, *ibid.*, 1320. Argumenta de cyclo magno decemnovennali et lunari, *ibid.*, 1330. Si quis ignoret cursum lunæ, quid agere debeat, *ibid.*, 1331. De cursu lunæ, per 12 signa in anno, *ibid.*, 1337. De saltu lunæ per 19 annos quomodo decrescit nox., *ibid.*, 1349. — Quomodo quotidie luna pronuntietur, Hilpericus, CXXXVII, 30. Cor nunc tricesima, nunc vicesima luna luna pronuntietur, *ibid.* Unde conficiantur saltus lunæ vel ubi rectius intermitteret, id., CXXXVII, 32. Quot horis luna luceat singulis noctibus, *ibid.*, 34 In quo signo sit luna singulis diebus, *ibid.*, 35. Qua hora luna accendatur, vel qua in sua accensione hora subeat ætatem, *ibid.*, 36. — De utilitate lunarium regularium, S. Gregorius VII, CXLVIII, 1289. De saltu lunæ, *ibid.* — Quomodo digitorum articulis computetur cursus lunaris, Honorius Augustod., CLXXII, 137. De saltu lunæ, unde proveniat, 159. Quot horis luna luceat, *ibid.*, 161. Quot partibus luna a sole distet, *ibid.* In quo signo luna sit, *ibid.* De lunæ cyclo inveniendi, *ibid.*, 162.

Mensis. — Quomodo menses in triadas distinguuntur per majusculas litteras, Dionysius Filocalus, XIII, 675. Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, *ibid.* — Liber de expositione mensis et diei Paschæ, Hilarius, XIII, 1105. Cujusque mensis Hebræorum parallelæ cum Romanis mensibus, *ibid.*, 1110. — Mensis, Græce Mena a Mene, Cuna derivatur, S. Ambrosius, XIV, 1033. Menses ab initio lunæ veteres observare conserverant, *ibid.*, 1100; XVI, 1033. Menses cursus lunæ, diem sol facit, id., XVII, 360. Menses Ægyptii Phamenoth et Pharmuthi in quibus occurrunt Quadragesimæ et Paschæ dies, *ibid.*, 828. — Mensis Quintilis Julius dicitur decreto Antonii, qui in eo natus erat Julius Cæsar., LI, 548. — Quantum errent qui duodecim menses lunares scilicet 30 dierum tantum pumerent etsi

dies quinque intercalares adiciant ut solarem annum complere videantur, Dionysius Exiguus, LXVII, 21. In 12 mensibus lunariibus computantur 354 dies quibus adicere ut epactæ dies undecim, ut annus lunaris solari adequatur, *ibid.* — Mensis a *menstru* dicitur, sed melius a Græco *μήν* derivatur, quod vocabulum luna interpretatur, Beda Ven., XC, 341, 384. Mensis Hebraice dicitur fur et quod et lunam sonat, *ibid.*, 341. Antiqui non a solis sed a lunæ cursu menses suos computare solebat, *ibid.* Mensis lunaris recte definitur: luminis lunari circuitus ac redintegratio a nova ad novam, *ibid.*, 313. Solaris mensis digressio est solis per duodecimam partem zodiaci, quæ 30 diebus et 10 semis horis impletur, *ibid.*, 344. Natura est ut mensis solaris habeat 30 dies 10 horas 1 dimidiam, sed consuetudo est tantum 30 dies habere, *ibid.*, not. Item natura est ut lunaris mensis 29 dies a 19 horas habeat, consuetudo autem est ut 29 vel etiam 30 habeat, *ibid.*, not. Primus Hebræorum mensis est cuius medium, id est 14^a luna proxima est post æquinoctium, vernalium et nisan nuncupatur, *ibid.*, 318. Soli Romanorum et Ægyptiorum menses sunt stabiles, hoc est primus cuiusque mensis dies, V. G. Januarii semper venit 3 die post brumam (hiemis initium), *ibid.* Tabula e bonis auctoribus a Beda sedulo collecta nomenclaturarum præstans mensium Romanorum, Ægyptiorum, Hebræorum, Græcorum et Britannorum, juxta ordinem temporis quo incidunt, id., XC, 347. Alia tabula in qua menses Abnienensium, Achivorum, Macedonum, Bithynorum et ceterorum cum mensibus Romanis comparantur, ex Theod. Gaza sumpta, *ibid.* Apud Græcos scriptores ratio mensium non semper sibi stat. v. g. Anthesterion mensis ex Cato Novembri respondet, ex Macrobio Aprili, et ex Alis Martio, etc., *ibid.* Tabula mensium Germanorum, Bithynorum, Chaldæorum et Alexandrinorum barbaricis temporibus, *ibid.* Mensium Romanorum etymon, *ibid.*, 318, 383. Ab initio Martius mensis primus fuit, et Aprilis secundus, *ibid.*, 349. Romuli annus nonnisi 10 menses habeat, scilicet 304 diebus esse constituit, *ibid.*, 331. Numa e 56 reliquis diebus duos alios menses statuit, et addidit anni initio, *ibid.* Unde Romani mensem distribuerunt in Kalendas, Nonas et Idus, *ibid.*, 333, 383. Per decadas mensem distinguunt Græci et primus dies cuiusque mensis *Neomēnia* dicitur, *ibid.* Etymologia mensium Anglorum, *ibid.*, 336. Quomodo in embolismali, sive in menses habebant et ætati quartum mensem adiecerant, *ibid.*, singuli menses sua signa habent in zodiaci circulo, *ibid.*, 338. — Mensis unde vocatur, Alcuinus, CI, 1117. Menses quomodo et unde dicantur, *ibid.* De mensibus, quid sint et unde mensis derivetur, *ibid.*, 683. Mensis lunaris et mensis solaris, quid, *ibid.*, 685. De mensium denominatione apud Romanos, *ibid.* De mensibus Hebræorum, *ibid.*, 681. De Ægyptiorum mensibus, *ibid.*, 684. De Græcorum mensibus, *ibid.* Quinam fuerint apud Romanos, unde deriventur cuiusque etymologia, *ibid.*, 684, 685. De mensibus, id., CXXIX, 1298, 1301, 1302, 1303. De concordia mensium, *ibid.*, 1333. De nominibus mensium juxta Romanos, Hebræos, Macedones, Ægyptios, *ibid.*, 1363. Tabula concordantiæ mensium Romanorum, Hebræorum, Ægyptiorum, Græcorum, Anglorum et Armeniorum, *ibid.*, 1291, 1292. — Mensis quid sit, Honorius Augustod., CLXXII, 131. Mensis lunaris 29 diebus et 12 horis constat, *ibid.* Mensis solaris 30 diebus et 10 semis horis efficitur, *ibid.* De nominibus mensium apud veteres et varias gentes et ipsorum etymologia, *ibid.* Unde menses nominantur, *ibid.*, 153.

Nonæ. — Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, Dionysius Filocalus, XIII, 675. Nonæ unde dicantur, *ibid.*, 676. — Nonæ dicuntur quod ab eo ad Idus novem semper putantur dies, Beda Ven., XC, 353, 383. — De Nonis, Rabanus Maurus, CVII, 686. — Nonæ nuncupantur eo quod vulgus per novem dies in urbem tunc conveniebat, Honorius Augustod., CLXXII, 153.

Olympiades. — Olympiades, quid, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 222. — Olympias quatuor annorum est spatium, Honorius Augustod., CLXXII, 156.

Pascha. — Pascha celebramus annum circulo in mense primo, Tertullianus, II, 973. Blandus, hæreticus judæus, dicit non aliter Pascha custodiendum esse, nisi secundum legem Moysis, die quarta decima mensis, *ibid.*, 7. — Computus de Pascha, S. Cyprrianus, IV, 910 seq. — Pascha nonnunquam secundo mense celebratur, S. Crisostomus, XI, 845. Tempus celebrandi Pascha, *ibid.*, 846. — Pascha episcopi Asiae celebrant cum Judæis luna XIV, S. Hieronymus, XXIII, 883. — Christiani non observant dies et annos et menses et tempora, licet ad solis et lunæ computationem Pascha celebrant, S. Augustinus, XXXIII, 269, illud observant ut Sabbatum occurrat, quod

idari non observant, *ibid.*, 211. — Pascha ix Kal. Mali celebrandum, S. Prosper Aquitan., l. i, 600. Pascha viii al. Mali celebratum a Leone studio parisi, pertinere in intentione Alexandri episcopi et Orientalium, *ibid.*, 16. Quæstio de Paschatis die oritur, *ibid.*, 563, 566. — eo sollicitus circa diem Paschatis determinandum, pro Paschatis anno 444 scribit S. Cyrillo et Paschasino, a quibus rescriptum fuit, S. Leo Magnus, l. iv, 606. In quo hæc sita controversia de Paschate hujus anni, *ibid.*, 11. Pro Paschate anni 445 scribit Paschasino Marcellino, Juliano, *ibid.*, 929, 1033, 1038, 1072, 1082. Proterii responsio, *ibid.*, 1084. Paschalis dies omnibus Occidentibus a Romano pontifice indicitur, *ibid.*, 1111. Formæ litterarum paschalis indices, *ibid.*, 945, 1081, 1101. Paschalis dies anni 453, quis fuerit, *ibid.*, 943. Annis 453, 54, quis, *ibid.*, 1033. De Paschate anni 444 controversia, l. i, l. v, 429, not. Añs de Paschate anni 454, *ibid.*, 299. Paschalis computi Alexandrino episcopo delegata, *ibid.*, De computo paschali, id, l. iv, 545. — Pascha quo die celebrandum, S. Benedictus, l. xvi, 410. — Liber de Paschate, Dionysius Exiguus, l. xvii, 483. Epistola Dionysii de ratione Paschæ, *ibid.*, 513. Epistolæ duæ de ratione Paschæ, *ibid.*, 30. — Quo tempore Occidentales Paschalem festivitatem celebraverint, Cassiodorus, l. xix, 116, 1153. Quomodo cognosci possit quanta luna occurrat, *ibid.*, 1250. — De Paschate quæstio diu et multum agitata, S. Gregorius Magnus, l. xxvii, 947. In Sardinia Paschatis enuntiatio ad metropolitanum pertinebat, S. Gregorius, l. xxvii, 947. In assignanda Paschatis die Scoti ab Ecclesia dissidebant, *ibid.*, 1061, 1063. — De controversia Paschali, S. Cuthmannus, l. xxxvii, 969. — De die Dominico Paschæ, Bede Ven., xc, 511. De celebratione Paschæ liber, *ibid.*,

399. — De Pascha, Theodorus Cantuar., xcix, 95. — Quo die Pascha celebratur, Remigius Turdensis, cii, 1104. — De cyclo paschali, Rabanus Maurus, cxi, 123. — Quid sit terminus Paschæ, vel quando observetur, Helericus, cxxxvii, 40. Repetitio de termino Paschali, et cur ipsa festivitas non nisi Dominica die celebretur? *ibid.*, 45. Quomodo inveniat ipse terminus per singulos annos, *ibid.*, 44. Qualiter per paschalem terminum ceteri inveniantur, *ibid.*, 43. — Non eodem tempore apud omnes celebrandum, S. Bernardus, cl. xxxii, 403.

Regulares. — Regulares ad feriam inventendam, Regulares lunares antiquorum, Regulares lunares Ægyptiorum, Regulares lunares Romanorum, cxlvi, 1287. De lunariis regularibus, *ibid.*, 1289. De regularibus Patrum, *ibid.*, De utilitate lunarium Regularium, *ibid.*, 1290. — De feriarum Regularibus, Honorius Augustod. clxxii, 189.

Solstitialis. — Solstitialis annus est, cum sol, expleto per omnia signa circuitu, in id unde cursum sumpsit, recurrit, S. Ambrosius, xiv, 200.

Zodiacus. — Singula Zodiaci signa 10 punctos seu, 2 horas habent, Bede Ven., xc, 581. — De duodecim signis Zodiaci, Alcuinus, cl, 670. Signorum demonstratio per solis cursum, *ibid.*, 691. De duodecim Zodiaci signis, id., cxxix, 1223. De causis quibus nomina acceperint 12 signa, *ibid.*, In quo signo currat sol, et in quo luna, *ibid.*, 1323. Argumenta de cursu solis per 12 signa, *ibid.*, 1327. De cursu solis per 12 signa Zodiaci, *ibid.*, 1343, seq. — Qualiter inveniat cycli lunaris per Zodiacum, Helericus, cxxxviii, 39. — De duodecim signis Zodiaci, Honorius Augustod. clxxii, 142. De Zodiaci signis et parallelis solis, *ibid.*, 148.

SERIES DECIMA TERTIA.

Ecclesia, quæ est Deum vere colentium societas, constituta et ordinata fuit a Christo legislatore, qui potestatem illi contulit legislativam. Hinc duplex Ecclesiæ potestas, humana scilicet et divina; hinc leges ecclesiasticæ subjectionem debitam et internum assensum exigunt, et obligant in conscientia. Itaque in hac serie proferimus Indices de Jure canonico; de Legislatione et legibus Ecclesiæ; de Conciliis; de Decretis summorum Pontificum; de Disciplina ecclesiastica et monastica; de censuris, excommunicationibus et irregularitatibus, etc.; de legislatione civili, in eo quod religionem contingat; de immunitatibus et privilegiis Ecclesiæ Dei a potestate sæculari concessis.

CXIII.

INDEX DE JURE CANONICO

EXHIBENS ECCLESIAE POTESTATEM QUOAD LEGES CONDENDAS, AC VARIAS DECRETORUM ET CANONUM COLLECTIONES QUÆ IN PATROLOGIA RECENSENTUR.

MONITUM.

In hoc Indice duas statuimus partes, quarum prior exponit varias SS. Patrum sententias ac dicta de auctoritate et potestate Ecclesiæ catholicæ ad leges imponendas quibus parere debent Christiani; posterior vero memorat omnes et varias decretorum et canonum Collectiones, quæ in nostro Patrologiæ curam reperiuntur. Sed cum jam in Indice lxxix de Ecclesiæ auctoritate et potestate quoad leges tractavimus, illum adeat Lector benevolus; itaque hic tantum referuntur.

Variae decretorum et canonum collectiones.

Decreta S. Lucio ascripta, III, 973.
Decreta Lucii papæ ex Gratiano desumpta, III, 981.
Epistolæ decretales S. Stephano ascriptæ, III, 997.
Concilia Carthaginensia de infantibus baptizandis, III, 1012.

Epistolæ dubiæ quatuor S. Felicis papæ I et martyris, V, 143.
Decreta Eutychiani papæ, V, 177.
Decreta et constitutiones, Constantinus Magnus, VIII, 93.

Decreta Julii papæ I, juxta Gratianum et Ivo-
nem, VIII, 988.
Rescriptum Julii I contra Orientales, VIII, 980.
Rescriptum ad episcopos in Alexandrina synodo con-
gregatos, S. Felix papa, II, 17.
Theodosii selecta decreta de religione, XIII, 521.
Epistolæ et decreta S. Siricii papæ, XIII, 1131.
Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ, XX, 463.
Epistolæ et decreta S. Zozimi papæ, XX, 669 *seq.*
Epistolæ et decreta S. Bonifacii I papæ, XX, 749.
Epistolæ et decreta S. Cælestini papæ I, L, 429.
Epistolæ S. Leonis Magni papæ, LIV, 593, 597, 610,
611, 616, 621, 628, 636, 645, 663, 666, 695, 709, 1199,
1209.
Codex canonum ecclesiasticorum et constitutionum
sanctæ Sedis apostolicæ, S. Leo Magnus, LVI, 359.
Prisca canonum editio Latina, LVI, 748.
Vetus interpretatio Latina canonum Nicænorum, Sar-
dicensium et Carthaginensium, LVI, 821.
Documenta juris canonici veteris, LVI, 863.
Epistolæ et decreta Felicii papæ III, LVIII, 924.
Epistolæ et decreta Gelasii papæ, LIX, 47.
Canones Gelasio ascripti, LIX, 142.
Epistolæ et decreta Symmachi papæ, LXII, 49 *seq.* 51.
Epistolæ et decreta Hormisdæ papæ, LXIII, 425, 525.
Codex canonum Ecclesiæ universæ, Dionysius Exi-
guus, LXVII, 40.
Codex canonum vetus Ecclesiæ Romanæ, LXVII, 136.
Collectio decretorum pontificum Romanorum, Diony-
sius Exiguus, LXVII, 229.
Breviatio canonum, Fulgentius Ferrandus, LXVII, 949.
Epistolæ et decreta Vigilii papæ, LXIX, 16.
Canones S. Aunarii episc. Antissiodor., LXXII, 761.
Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Ecclesiæ Car-
thaginensis diaconi, LXXXVIII, 817.

Breviarium canonicum Crisostomi episcopi Africani
LXXXVIII, 830.
Regula canonicorum secundum Dacherii recensionem,
S. Chrodegangus Metensis, LXXXIX, 1057.
Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta
in Hibernia seculo circiter VIII, XCVI, 1281.
Canones Hibernenses addendi editis spicilegii, XCVI,
1151.
Canones selecti ex antiquissima codicis Herovalliani
canonum collectione, XCIX, 989.
Canones pro sua diocesi, Remigius Curvenensis, CII, 108.
Codex regularum monasticarum et canonicarum, S. Be-
nedictus Anian., CIII, 595.
Canones in concilio Vern. editi, S. Lupus Ferr.,
CXIX, 612.
Decreta seu rescripta ex Gratiano collecta, CXII, 118.
De ecclesiasticis disciplinis, Regino Prum., CXIII,
183.
Capitulare Attonis episc., Vercell., CXXXIV, 98.
De contemptu canonum partes duæ, Ratherius Ver.,
CXXXVI, 485.
Canonum prisca collectio, CXXXVIII, 597.
Leges ecclesiasticæ Anglo-Saxonum regum qui seculo
decimo floruerunt, CXXXVIII, 447.
Collectio canonum, S. Abbo abb. Floriac., CXXXIX, 41.
Canones Africi, CXXXIX, 1469.
Decretorum libri viginti, Burchardus Wormat., CXL,
557.
Statuta canonum de officio sacerdotum, CXL, 1067.
Collectio canonica in libros xiii distributa, S. Ame-
mus Lucensis, CLXIX, 485.
Decretum libri xvii, Ivo Carnot., CLXI, 60.
Panormia libri viii, CLXI, 1045.
Concordia discordantium canonum, Gratianus,
CLXXXVII, 29.

CXIV.

INDEX DE LEGISLATIONE ECCLESIASTICA ET MONASTICA,

ORDINE RERUM ALPHABETICO

REFERENS OMNES LEGES, DECRETA ET DECISIONES QUÆ AD RELIGIONEM ET AD VITAM ECCLESIASTICAM SPECTANT.

Absentes. — Ne iudices in absentem proferant senten-
tiam, et ut proditor non audiat, S. Julius papa I, VIII,
988. — Quod irrita sit sententia episcoporum in absen-
tem, Isidorus Mercator, CXXX, 345. — Absentes nec acu-
sari nec judicari possunt, Gratianus, CLXXXVII, 699.

Accusatio. — De modo recipiendi accusationem ad-
versus clericos, S. Eutychianus, V, 172. Qui non admittan-
tur ad accusationem religiosorum, *ibid.* — Paganos et
hæreticos non posse accusare Christianos, Caius papa, V,
185. De episcopo, presbytero, aut diacono, vel reliquis
clericis apud episcopos accusandis, *ibid.* — Ut nemo epi-
scopum penes arbitros seculares accuset, Felix papa II,
XIII, 19. De accusationibus episcoporum, et rerum sua-
rum ablatarum redintegratione, *ibid.*, 20. Quibus non li-
ceat accusare, vel testificari, *ibid.*, 21. De personis ac-
cusatorum, *ibid.* De iudiciis et accusatoribus, quales
debeant esse, *ibid.*, 22. — De accusatis episcopis, S. Abbo
Floriac., CXXXIX, 504. Qualiter sacerdotum accusatores
examinandi sint, *ibid.*, 502. — De accusatoribus et testi-
bus episcoporum, Burchardus, CXL, 600. De clericorum
accusatoribus, *ibid.*, 659. De ordinatis, si accusati fuerint,
quot testibus se excusare debuerint, *ibid.*, 660. — Quod
laici non debeant clericos accusare, Ivo Carnot., CLXI,
510. Quæ accusationes recipi non debeant, *ibid.*, 512. De
ordine accusationis, *ibid.*, 515. Qui non sint admittendi
ad accusationem, *ibid.* De modo accusandi, *ibid.*, 516.
Quomodo purgare se debeant accusati sacerdotes, *ibid.*,
535. — Laici clericos accusare non debent, Gratianus,

CLXXXVII, 630. Quare laici in accusatione episcoporum
non audiantur, *ibid.*, 641. Absque duobus vel tribus testi-
bus non recipiantur episcoporum accusationes, *ibid.*,
645. Accusatio semper debet fieri in scriptis, *ibid.*, 663.
Qui non sunt recipiendi in accusatione, *ibid.*, 675. Neque
intimici accusatores vel testes esse non possunt, *ibid.*,
677. Familiares, suspecti, de domo prouidentes, non re-
cipiantur in accusatione, *ibid.*, 680. Ad accusationem non
admittitur qui in excommunicatione perseverat, *ibid.*,
705. Episcopus accusatus a duodecim audiat, *ibid.*,
720. Ad accusationem non admittantur aliorum crimina
sponte confitentes, *ibid.*, 723. A criminosis accusari non
permittitur, *ibid.*, 727. Ante satisfactionem excommuni-
cati ad accusationem non admittantur, *ibid.*, 728. Subditi
prelatos suos accusare non debent, *ibid.*, 734. An-
te iudicem civilem sacerdotes non accusentur, *ibid.*,
735.

Actores. — De actoribus, si ordinari debeant, Ivo Car-
not., CLXI, 478.

Adulteri. — De recipienda adultera post penitentiam,
S. Patricius, LIII, 825. — Qui adulterium commisit, sep-
tem annis peniteat, S. Leo Magnus, LVI, 441. De his
qui adulteras habent mulieres, et ipsi adulterant, *ibid.*,
753. — Dionysius Exiguus, LXVII, 105; Crisostomus,
LXXXVIII, 882. — Quod viri cum adulteris uxoribus non
conveniant, Dionysius Exiguus, LXVII, 247. — De omni
adultero excommunicando, Abbedoc., XCVI, 1504. De re-
cipienda adultera post penitentiam, *ibid.* Qui adultera

lebitum reddit, tribus annis peniteat, Theodorus Canuar., XCIX, 978. — De adulteris, Isidorus Mercator, CXXX, 266. Uxoris adultera virum, clericum fieri non lebere, *ibid.*, 268. Ut cuius uxor adulteravit, ipse alium non accipiet, *ibid.*, 375. De adulteris, si ad Ecclesiam confugerint, *ibid.*, 497. De feminis quæ usque ad mortem cum alienis viris adulterantur, *ibid.*, 420. — Ut adultero marito, Regino Prumiens., CXXXII, 304. — Ut femina de adulterio inculpa, si cum marito debet inire certamen egale, sum potestati debet ad tempus restitui, *ibid.*, 307. — Cur non communicant viri cum adulteris uxoribus, *ibid.*, 310. Ne in domibus fidelium adulteria perpetrentur, *ibid.*, 335. — De femina quæ adulterum reliquerit, et adulterum acceperit, Burchardus, CXL, 825. De viro uxorem non habente, si cum alterius uxore adulterium perpetraverit, *ibid.*, 827. Cur communicantes viri cum adulteris uxoribus non conveniant, *ibid.*, 828. — Ne uxor pro adulterio secundum divinas leges occidatur, Ivo Carnot., CLXI, 610. Cur communicent viri adulteri, cum adulteris uxoribus non communicentur, *ibid.*, 628. — Adulteris non sunt facienda etiam voluntate generandi filios, Gratianus, CLXXXVII, 1482. In utroque sexu adulterium pari ratione punitur, *ibid.*, 1492.

Apostatæ. — De apostatis ab Ecclesia separandis, S. Siricius papa, XIII, 1136. — Apostatas Christianos a Christi corpore et sanguine abscidendos, S. Leo Magnus, LVI, 556. — De apostatis, Dionysius, LXVII, 233. — Ne apostatis penitentia negetur, Isidorus Mercator, CXXX, 534. De apostatis ab Ecclesia separandis, *ibid.*, 677. — De apostatis, si non revertuntur, Ivo Carnot., CLXI, 859. — Ad clericatus officium non admittantur apostatæ, Gratianus, CLXXXVII, 286.

Appellationes. — De appellationibus episcoporum ad Romanam Ecclesiam sacerdotem, S. Zozimus papa, XX, 680; S. Bonifacius I, papa, XX, 752. — De appellationibus, S. Leo Magnus, LVI, 872. De appellationibus ad Romanam Ecclesiam, Isidorus Mercator, CXXX, 115. — Ut episcopi ruminati libere apostolicam appellent Sedem, Burchardus, CXL, 691; Ivo Carnot., CLXI, 403. — Infra quot dies appellandus est, *ibid.*, 410. Quod omnes episcopi possint appellare Romanam Sedem in necessitatibus, *ibid.*, 414. — In gravius causis pulsati apostolicam Sedem appellent, Gratianus, CLXXXVII, 618. Ad Romanam Ecclesiam quasi ad matrem appelletur ab omnibus, *ibid.*, 619. De causa appellationis cognoscere non licet nisi ei, ad quem appellatur, *ibid.*, 620. Qui gravatur a proprio metropolitano, primatem aut universalis Ecclesie sedem appellat, *ibid.*, 622. Ante exitum causæ per appellationem recedere licet, *ibid.*, 623. Post latam sententiam intra quod tempus quisque appellare debeat, *ibid.*, 624. Intra decem dies remedium appellationis conceditur, *ibid.*, 625. Quando appellandum sit primo vel secundo, *ibid.*, 628. De recipiendis appellationibus vel non, *ibid.*, 630.

Baptismus. — Ut præter Pascha et Pentecosten (excepta necessitate) baptismus non celebretur, S. Siricius papa, XI, 1131; Dionysius Exiguus, LXVII, 233; Crisostomus, LXXXVIII, 906. — Extra Pascha presbyteris licet baptismum conferre, S. Siricius papa, XIII, 1188. — De baptizandis, S. Leo Magnus, LVI, 694. — Ut baptismus extra Pascha nisi moriundis non conferatur, S. Anastasius, LXXII, 764. — De his quibus dubium est utrum baptismum perceperint, necesse est ut renascantur, Crisostomus, LXXXVIII, 870. De his qui inviti ad iterationem baptismi compulsi sunt, *ibid.* De his qui in ægritudine baptismum consequuntur, *ibid.*, 871. Et nulla pretia de baptizandis consignandisque fidelibus exigantur, *ibid.*, 822. — Quod baptismus tempore Paschæ celebrandus sit Catholicis, Remigius Cariensis, CII, 1106. — Et præter Pascha et Pentecosten baptismus non celebretur, Isidorus Mercator, CXXX, 678. — Utrum præmia præ baptizandis requirantur, Regino Prumiens., CXXXII, 215. — Qualiter baptismi sacramentum celebrari oportet, Alto Vercell., LXXXIV, 52. Ut presbyteri absque diaconis baptismum non celebrent, *ibid.* — Ut præter Pascha et Pentecosten nisi nocte periclitantibus baptismus non fiat, Burchardus, CXL, 729. Quo tempore baptismus celebrandum sit, *ibid.* Et baptismus in Trinitate susceptus non iteretur, *ibid.*, 134. De presbyteris qui pro baptismate pretia requirunt, *ibid.*, 740.

Basilica. — Omnes basilicæ ad eum pertinent episcopum, in cujus territorio posite sunt, Gratianus, CLXXXVII, 1047.

Beneficia ecclesiastica. — Ut nemo pecunia vel alia conventionione contra canones vel alia accipiat beneficium, Conc. Taron. CXLIII, 1410. Ut nullus episcopus beneficium vendat aut det nec alienet quæ sunt Ecclesie, *ibid.*, 1411. Et clericus militans beneficium amittat, *ibid.*, 1412.

— Qui beneficia ecclesiastica emerit, ecclesias quoque emere probatur, Gratianus, CLXXXVII, 548.

Bigami. — Quod bigami non admittantur ad clerum, Dionysius Exiguus, LXVII, 145. De bigamis, *ibid.*, 166; Isidorus Mercator, CXXX, 285. Et bigami ad ecclesiasticos gradus non accedant, *ibid.*, 921. De bigamis aliisque personis quæ ad ministerium clericatus nullatenus applicantur, *ibid.*, 938.

Calix. — Ut calix ex auro aut ex argento fiat, Burchardus, CXL, 692. Ut nullus calicem in vadium tabernarum prestare præsumat, *ibid.*, 694. Ut nullus calicem ad alios usus facere præsumat, *ibid.* — Ex qua materia calix cum patena fieri debeant, Gratianus, CLXXXVII, 1730.

Catechumeni. — Ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit alteram, clericus non sit, S. Innocentius I, papa, XX, 529; Crisostomus, LXXXVIII, 918. — De catechumenis lapsis, S. Leo Magnus, LVI, 763, 841; Dionysius Exiguus, LXVII, 46. De catechumenis peccantibus, *ibid.*, 135; Isidorus Mercator, CXXX, 267. De catechumena prægnante, *ibid.*, 136. Si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea jam post baptismum acceperit alteram, clericus esse non possit, *ibid.*, 258. — Ut catechumeni ad baptisteria non accedant, Isidorus Mercator, CXXX, 593. Ut catechumeni cum fidelibus benedictionem non accipiant, *ibid.*, 595.

Canonici. — Regulares canonici monachi fieri non debent, Gratianus, CLXXXVII, 1094. Pairs sui concessione regulares canonici monachi fieri possunt, *ibid.*, 1095.

Chorepiscopi. — Ut non sine episcopo liceat quæquam ordinare ab iis qui dicuntur chorepiscopi, S. Leo Magnus, LVI, 752. De his qui vocantur chorepiscopi, *ibid.*, 796. — Chorepiscopis non licere presbyteros vel diaconos ordinare, Dionysius Exiguus, LXVII, 52. Quod non oportet chorepiscopos clericos ordinare, nisi in agris et villulis, *ibid.*, 154. De his qui vocantur chorepiscopi, *ibid.*, 164. — De chorepiscopo, quæ ad ejus officium pertinent, Crisostomus, LXXXVIII, 878.

Clerici. — De clericorum conversatione, S. Siricius papa, XIII, 1142. De clericis qui ad secundas nuptias transeunt, *ibid.*, 1151. Quæ feminæ cum clericis habitare debeant, *ibid.* Ne clerici ab episcopo suo abjecti, ab aliis recipiantur aut promoveantur, *ibid.*, 1193. — Ut post remissionem peccatorum non admittantur ad clerum qui cingulum militiæ habere elegerit, S. Innocentius I, papa, XX, 468. Ut qui secundam duxerit uxorem, clericus ordinari non debeat, etsi ante baptismum tale fuerit sortitus connubium, *ibid.*, 471. Qui de laicis ad clerum non debeant promoveri, *ibid.*, 604. — Ad clericatum admitti non debet qui cingulum militiæ secularis habuerit, S. Leo Magnus, LVI, 521. Ne is qui secundam duxerit uxorem clericus fiat, *ibid.*, 522. Si quis clericus cum clerico causam habet, episcopum suum non deserat, *ibid.*, 547. Peregrinos clericos et lectores in alia civitate sine synodicalibus litteris sui episcopi penitus nunquam ministrare posse, *ibid.*, 513. Clericos in Ecclesia militantes, non licere in alterius civitatibus Ecclesia militare, *ibid.*, 516. Clericis non licere post mortem episcopi sui ea diripere quæ illi competere possunt, *ibid.* Quæ feminæ in domibus clericorum habitare possint, *ibid.*, 561. De negotio clericorum, *ibid.*, 698. Ut de aliena Ecclesia ordinare clericum nullus usurpet, *ibid.*, 728. De clericis, ne de civitate ad aliam transeant, *ibid.*, 765. De non suscipiendis alterius Ecclesie clericis, *ibid.*, 764. Ut nullus clericus fœneret, *ibid.* De clericis excommunicatis ab aliis minime suscipiendis, *ibid.*, 782. De non ordinandis clericis alienis sine consensu episcopi sui, *ibid.*, 784. Si quis clericus cum clero causam habet, adeat suum episcopum, *ibid.*, 838. Ne liceat clericum in duarum civitatum simul Ecclesiis militare, *ibid.* Peregrinos clericos in altera civitate sine commendatitiis litteris sui episcopi nullo modo alicubi ministrare, *ibid.*, 859. Ut clerici non sint conductores, *ibid.*, 868. Clericus ne eorum nutriat nec barbam, *ibid.*, 885. — Ne ad sacros gradus aspiret, qui uxorem non virginem duxit, Hilarius papa, LVIII, 15. — Si quis clericus cum clerico litem habuerit, proprium episcopum ne deserat, Dionysius Exiguus, LXVII, 88. Non licere clericum in duarum simul civitatum Ecclesiis conscribi, *ibid.*, 88. Peregrinos clericos et ignotos in alia civitate sine proprii episcopi commendatitiis litteris nusquam nullo modo ministrare, *ibid.*, 90. Ut clerici proprias Ecclesias non relinquunt, *ibid.*, 145. Ut is qui se eunuchizavit, clericus non fiat, *ibid.*, 144. Qui clerici debeant conjugibus copulari, *ibid.* Quod non oporteat clericos habentes adversus invicem negotia, proprium episcopum relinquere, *ibid.*, 175. Quod non liceat clerico uxorem sectæ alterius accipere, *ibid.*, 171. Quod minime clericos transigrari conveniat, *ibid.*, 175. De non ordinandis clericis alienis sine sui consensu

epi-*opti*, *ibid.*, 182. Clericis vel continentibus ad virgines vel viduas non accedant, *ibid.*, 194. Qui clerici ab uxori-
bus debeant abstinere, *ibid.*, 205. De clericis, quales
debeant promoveri, *ibid.*, 235. Ut qui secundam uxorem
duxerit clericus non sit, *ibid.*, 245. Ut clerici nullas
negotiationes inhonestas et turpia lucra sectentur, *ibid.*,
306. — Ut clericus clericum ad iudicium sæcularem non
trahat, S. Ananias, LXXII, 766. — Quot testibus clerici
devoti debeant, Theodorus Cantuar., XCIX, 947. — Nul-
lum clericum debere sine episcopi sui iussione peregrin-
ari, Isidorus Mercator, CXXX, 290. Ut clerici tabernas
non ingrediantur, *ibid.*, 330. — Ut clerici sæcularibus
indumentis non utantur, Atto Vercell., CXXXIV, 31.
— Quod clerico non liceat alienas possessiones conducere,
Burchardus, CXL, 649. Ut clerici ab alienis iudiciis
non constriuantur, *ibid.*, 639. Ut nullus ex clero arma
militaria portet, *ibid.*, 661. De clericis qui a dominis
suis liberi facti sunt, *ibid.*, 665. — Ne clericus adversus
clericum habens negotium ad sæcularia recurrat iudicia,
Ivo Carnot., CLXI, 491, 521. Ne clericus sæcularia negotia
tractet, *ibid.*, 529. — Quot testibus quisque clericorum
convinci debeat, Gratianus, CLXXXVII, 616. A sæculari
iudice clericus non est audiendus, *ibid.*, 822. Clerici con-
spirantes proprio amisso gradu retrudantur in carcerem,
ibid., 826. Qui cum clerico litigium habet episcopum
ipsius adeat, *ibid.*, 835. Clericus nihil sæculare possideat,
ibid., 883. Clerici nihil proprium possideant, *ibid.*, 885.
Clericis omnia communia esse debent, *ibid.*, 886. Clerici
pro sua ecclesia testimonium ferre possunt, *ibid.*, 956.
A quæstibus negotiationis clerici abstineant, *ibid.*, 958.
Qui clericum percusserit excommunicetur, et non nisi
a Romano Pontifice absolvatur, *ibid.*, 1070. — Ut clerici ad
residentiam personalem apud suas Ecclesias compellan-
tur, Innocentius III, CCXIV, 95.

Concilia. — Ut bis in anno concilia fiant, S. Leo Magnus,
LVI, 869; Dionysius Exiguus, LXVII, 145, 175, 291;
Crisostomus, LXXXVIII, 837; S. Paulinus, XCIX, 283. —
Ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis poterunt,
Hilarius papa, LVIII, 21, 27. — De concilio per annos
singulos celebrando, Hormisdas papa, LXIII, 425. —
Concilium universale non sit necessitate faciendum,
Crisostomus, LXXXVIII, 932. — Ut per singulos annos
concilium fiat, Isidorus Mercator, CXXX, 351, 356, 1045.
— Quod semel in anno, concilia episcoporum debeant
celebrari, et non bis, Ivo Carnot., CLXI, 435. — Concilia
provincialia sine Romani Pontificis præsentia pondere
earent, Gratianus, CLXXXVII, 93. Præter sententiam
Romani Pontificis non concilia celebrari oportet, *ibid.*,
685.

Communio. — Quod fideles laici, ingredientibus eccle-
siam, communicare debeant, Dionysius Exiguus, LXVII,
142; Crisostomus, LXXXVIII, 841. — De his qui se a per-
ceptione sanctæ communionis avertunt, et qui excom-
municatis per donos communicant, Dionysius Exiguus,
LXVII, 159. — Ut mulier sine dominicali non communicet,
S. Amarius, LXXII, 766. — Communicandum in basilicis
martyrum, Isidorus Mercator, CXXX, 272. — De commu-
nionem, Regino Prumiens., CXXXII, 356, 396; S. Abbo
Floriac., CXXXIX, 497. — Quod singulis diebus domi-
nicis in Quadragesima fideles communicandi sint, Bur-
chardus, CXI, 756. Quando unusquisque ante sacram
communione ab uxore se abstinere debeat, *ibid.*, 757.
— Quod in singulis diebus Dominicis in Quadragesima
fideles communicant sint, Ivo Carnot., CLXI, 167. Nihil
pro communicandis fidelibus exigendum esse, *ibid.*, 182.

Concubina. — Quod nulli liceat concubium habere,
Burchardus, CXL, 817; CLXI, 617. De illis qui ante nu-
ptias concubinas habuerint, *ibid.*. — Neminem posse plu-
res concubinas simul habere, Ivo Carnot., CLXI, 953.

Corporale. — Ut corporale ex purissimo linteis sit, et
unius materie, Burchardus, CXL, 693.

Curiales. — Curiales ad clerum non admittantur, S. In-
nocentius I, papa, XX, 494. — Non admittantur curiales
ad clericale officium, Gratianus, CLXXXVII, 287. Quare
sit constitutum ne curiales ordinentur, *ibid.*, 289.

Decani. — De decanis per parochias mittendis, Regino
Prumiens., CXXXII, 356.

Decimæ. — Illi qui decimas non persolverunt sancta
communio neganda, et eis ingressus Ecclesie prohibetur,
S. Damasus I, papa, XIII, 1205. — De decimis, Regino
Prumiens., CXXXII, 200 et seqq. Ut laici decimas non
accipiant, *ibid.*, 237. Ut de decimis quatuor fiant portio-
nes, *ibid.*, 238. — Quod decimæ ab omnibus Christianis
ex debito repositi debeant, Burchardus, CXL, 699. Quod
de decimis quatuor debeant fieri portiones, *ibid.*, 702.
— De decimis a laicis iniuste detentis, Conc. Rom.,
CXLVIII, 801. — De decimis Ecclesie, Ivo Carnot., CLXI,
257. Ut decima nullo modo negligatur, *ibid.*, 245. Quot

partes de decimis fieri debeant, *ibid.*, 246. — Baptismi-
bus ecclesiis decimæ dari debent, Gratianus, CLXXXVIII,
1008. Juxta dispositionem episcopi decimæ distribu-
tur, *ibid.*, 1015. Anathema sit qui præter episcopum co-
scientiam decimas et oblationes dispensare voluerit,
ibid., 1014. Reus apud Deum habetur qui decimas sa-
cerdotibus non solverit, *ibid.*, 1019. Decimæ a laicis
possideantur, *ibid.*, 1042. Fideliter decimas dat qui om-
nium suorum decimas solvit, *ibid.*, 1044. Decimæ non
sint a populo redimendæ, *ibid.*, 1045. — De decimis,
Cælestinus III, papa, CCVI, 1025. — Quod mercator
Ecclesie decimas persolvere conatur, Innocentius III,
CCXIV, 189. Ut decimæ ab omnibus persolvantur, *ibid.*,
802.

Diaconi. — Diaconos continentie lege obstringi, S. Sa-
cristus papa, XIII, 1184. — De causis diaconorum apud
finitimos tractandis, S. Zozimus papa, XX, 698. — Ut
diaconi non sint conductores aut procuratores princi-
porum, S. Leo Magnus, LVI, 425. Ut diaconi qui im-
molaverunt, et postea sunt reversi, a sacro ministerio
cessentur, *ibid.*, 435. Diaconi septem esse debent, *ibid.*,
446, 757. De diaconis, *ibid.*, 693. De diaconis qui
immolaverunt, *ibid.*, 750. Ite diaconis ne supra presby-
teros sint, *ibid.*, 764, 820. De diaconis ad comitum
dirigen-*is*, *ibid.*, 778; Crisostomus, LXXXVIII, 892. De
diaconis accusatis, *ibid.*, 870. De diaconis qui tempore
ordinationis de nuptiis attestati sunt, *ibid.*, 877. — De or-
dinatione septem diaconorum, Isidorus Mercator, CXL,
81. De diaconibus, ne corpus Christi tradant presbyteris
vel ante presbyteros communicent, *ibid.*, 239. Qualiter
diacones ordinentur, *ibid.*, 343. — Qua ætate diaconi
ordinentur, *ibid.*, 401; Regino Prumiens., CXXXII, 371.
Ut diacones ante 25 annos non ordinetur, *ibid.*; Bur-
chardus, CLX, 662. Ut diaconi suam mensuram custodiant,
ibid., 758. Quod diaconi cessare debeant ab opere con-
jugali, *ibid.*, 615. — Ut diaconi uxores non habeant,
Nicolaus II, papa, CXLIII, 1560. — Qua ætate diaconi
consecrandi sint, Ivo Carnot., CLXI, 455. Quod diaconibus
eadem lex continentie est quæ episcopis et presbyteris,
ibid., 459.

Digami. — Quod digami admitti ad clerum non possint,
S. Innocentius I, papa, XX, 605; Dionysius Exiguus,
LXVII, 250; Crisostomus episc., LXXXVIII, 846; Isidorus
Mercator, CXXX, 706; Regino Prumiens., CXXXII, 371. —
Non ordinentur diaconi, qui castitatem non profitentur,
Gratianus, CLXXXVII, 158.

Diocesis. — Ut diocesis, nisi ex concessa episcopi
propril, episcopum non accipiant, Dionysius Exiguus,
LXVII, 197. — De diocesibus qualiter eas dividant inter
se episcopi, Crisostomus, LXXXVIII, 954. — Ut dioceses
singulis annis visitentur, Atto Vercell., CXXXIV, 31.

Dominica dies. — De observatione diei Dominici,
S. Ananias, LXXII, 764. — De die Dominico, Regino
Prumiens., CXXXII, 264. Ut mercatus in die Dominico
non sit, *ibid.*. — Quod nullus clericus die Dominico aliud
sæculare negotium audeat vindicare, Atto Vercell.,
CXXXIV, 57. Ut negotiatio non fiat die Dominica, *ibid.*,
CXXXVIII, 468. — Ut in die Dominica rerum dispo-
sitiones non fiant, Burchardus, CXL, 581. De Dominica
die qualiter sit veneranda, *ibid.*, 610. Ut placita sæcu-
laris in diebus Dominicis, et in præcipuis festis, et
in diebus jejuniorum non fiant, *ibid.*, 888. — Ut Dominicis
diebus mercatus non fiant, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1560.
— De observatione Dominicæ diei, et quod mercatus
nec placitum in ea sit tenendum, Ivo Carnot., CLXI,
207. Ut placita sæcularia in diebus Dominicis et aliis
præcipuis festivitibus non fiant, 274.

Ecclesia. — Ecclesia semel Deo consecrata, quando
est iterum consecranda, S. Julius papa I, VIII, 989. —
De ecclesiis, Theodosius, XIII, 531. — In ecclesiis prædica-
tioni fieri non debere, Dionysius Exiguus, LXVII, 167, 194.
— De ecclesiarum restauratione in fabricis vel dedecore
quid sit observandum, Isidorus Mercator, CXL,
1077. — De immunitate ecclesiarum, Regino Prumiens.,
CXXXII, 193. De libertate ecclesiarum, *ibid.*, 197. Ut
ecclesie debeant restaurari et episcopo obsequium exhiberi,
ibid., 198. De restauratione ecclesiarum Dei, *ibid.*,
199. Ut in ecclesia una non plures presbyteri consti-
tuantur, *ibid.*, 237. Ut laici ecclesias non teneant, *ibid.*.
— Quod in ecclesia convivia et accubitus non fiant, Atto
Vercell., CXXXIV, 35. Quod in ecclesiis sepultura non
fiant, *ibid.*, 33. — Ut picture in ecclesia fieri non de-
beant, Burchardus, CXL, 678 et seqq. Ut singuli presby-
teri singulas habeant ecclesias, *ibid.*, 680. Ut unusquisque
presbyter una ecclesia contentus sit, *ibid.*, 681. Ut
unaquaque ecclesia mansum integrum habeat sine or-
vilio, *ibid.*, 682. Ut nullus in ecclesia convivetur, *ibid.*,
690. — Non debet iterum consecrari ecclesia semel con-

secrata, Gratianus, CLXXVII, 552. Pro dedicandis ecclesiis nihil exigatur, *ibid.*, 541. Fundatores ecclesiarum, si inopes cœperint esse, ab iisdem alimenta accipiant, *ibid.*, 1053. Fundatores ecclesiarum ordinandos in eis episcopo offerant, *ibid.*, 1051. Non licet alicui hominem de ecclesia rapere, *ibid.*, 1063. Ecclesiarum consecratio absque missa fieri non debet, *ibid.*, 1706. Absque præcepto Sedis apostolicæ nova non dedicetur ecclesia, *ibid.* Sine auctoritate summi Pontificis nova non dedicetur ecclesia, *ibid.*, 1707. Sine nutu Sedis apostolicæ ecclesia non debet institui, *ibid.*, 1708. Sine dignitate episcopi loci nova non dedicetur ecclesia, *ibid.*

Ecclesiastica bona. — Ecclesiis bona immobilia quando prohibita, quando non, Lactantius, VII, 566. — Omnibus sacrilegis qui bona ecclesiastica invaserunt sancta communio neganda, Damasus papa, XIII, 1203. — De redditu ecclesiæ, S. Leo Magnus, LVI, 704. — Ut res ecclesiæ non alienentur, Symmachus papa, LXII, 51. — Ut curam rerum ecclesiasticarum tantum episcopus habeat, Crisostomus, LXXXVIII, 858, 859. — Ne prædia ecclesiastica aliquis tollat et suis usibus applicet, Remigius Curienus, CII, 1104. — De rebus ecclesiæ sine consilio metropolitani episcopi non alienandis, Isidorus Mercator, CXXX, 550. De rebus ecclesiæ propriis vel acquisitis, *ibid.*, 495. De non alienandis ab aliquo rebus ecclesiæ, et de libertatis, *ibid.* — Ut presbyteri non vendant rem ecclesiæ ubi sunt constituti, Regino Prum., CXXXII, 259. De bonis ecclesiasticis, *ibid.*, 593. — De non diripiendis ecclesiæ rebus defuncto episcopo, Conc. Troasien., CXXXII, 675. — De possessionibus ecclesiæ, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 489. De rebus ecclesiæ diripiendis, *ibid.*, 496. — De rebus immobilibus ecclesiæ, Burchardus, CXL, 706. De commutationibus rerum ecclesiasticarum, *ibid.*, 707. Ut presbyteri rem ecclesiæ vendere non præsumant, *ibid.*, 708. De rebus ecclesiæ, quæ mortuo episcopo, a presbyteris venditæ fuerint, *ibid.*, 713. Quod res ecclesiasticæ ad laicos disponendæ non respiciant, *ibid.*, 807. De rebus ecclesiasticis quomodo restitui debeant, *ibid.*, 865. — De rerum ecclesiasticarum invasoribus, Ivo Carnot., CLXI, 210. Ut presbyteri rem ecclesiæ vendere non præsumant, *ibid.*, 251. — De rebus ecclesiasticis disponendi laicis nulla facultas relinquatur, Gratianus, CLXXXVII, 452. Quare in primitiva ecclesia prædia vendebantur, *ibid.*, 899. Quare prædia fidelium hodie ab ecclesia non alienantur, *ibid.*, 810. Excommunicati subiaceat qui ecclesiastica prædia invadit, *ibid.*, 896. Invasoribus rerum ecclesiasticarum quæ penitentia sit imponenda, *ibid.*, 901. Res ecclesiæ episcopus usurpare vel alienare non præsumat, *ibid.*, 902. De rebus ecclesiæ non est aliquid alienandum, *ibid.*, 905. Res ecclesiæ, quæ absente episcopo attrahuntur, ad jus ecclesiasticum revocantur, *ibid.*, 915. Alienatio de rebus ecclesiæ quomodo rata esse poterit, *ibid.*, 914. Res sacræ quibus ex causis alienari debeant, *ibid.*, 925. Quomodo de rebus ecclesiæ liceat testari sacerdotibus, *ibid.*, 951. De redditibus ecclesiæ quarta pars clericis est distribuenda, *ibid.*, 1018. — Ne res et bona ecclesiæ alienentur, præsertim quæ sunt de mensa episcopi, Innocentius III, CCXIV, 95.

Energumeni. — De energumenis baptizatis, S. Innocentius I, papa, XX, 527; Crisostomus, LXXXVIII, 915. — Ut energumeni ad clerum non promoveantur, Isidorus Mercator, CXXX, 593. — Ut energumeni non communicent, Atto Vercell., CXXXIV, 42.

Episcopi. — Et nullus episcopus alterius parochianum retineat, ordinet, vel iudicet, Sixtus papa II, V, 86; S. Julius papa I, VIII, 980. — Ut episcopi accessit appellent Sedem apostolicam, S. Julius papa I, VIII, 980. De episcopis rebus suis exspoliatis, vel a sede sua pulsatis, *ibid.*, 986, 991. De injusta episcoporum damnatione, *ibid.*, 988. Si possit episcopus a pauciori numero episcoporum restitui, quam fuerat damnatus, *ibid.* — De non terminandis causis episcoporum absque auctoritate Romani Pontificis, S. Felix II, papa, XIII, 22. — Episcopos continentis lege obstringi, S. Siricius papa, XIII, 1181. Ne laici ad episcopatum provehantur, *ibid.*, 1192. — Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatum debent officium perveniri, S. Cælestinus I, papa, L, 429. Quod non oporteat, contemptis clericis Ecclesiarum, de laicis episcopos ordinare, *ibid.*, 436. — De episcopis a comprovincialibus iordinandis, S. Leo papa, LVI, 390. Ut episcopi non proficiantur trans mare, nisi consulto primæ Sedis episcopo suæ cujusque provincie, *ibid.*, 426. Si episcopus alterius ecclesiam voluerit usurpare, aut seditionem facere, *ibid.*, 440. Non oportet in vicis et villis episcopos ordinari, *ibid.*, 720. De episcopis alienam sedem præcipiti temeritate petentibus, *ibid.*, 778. Quando liceat

in aliena provincia episcopos ordinare, *ibid.*, 776. Quando episcopi ad comitatum ire debeant, *ibid.*, 777. Quando episcopus in aliena civitate peregrinari debeat, excepta gravi necessitate, *ibid.*, 781. Ut non liceat episcopo pluribus hebdomadibus abesse, *ibid.*, 782. Nullus episcoporum de propria migret Ecclesia, *ibid.*, 799. Ut nullus episcopus post se successorem eligat, *ibid.* De episcopis a comprovincialibus ordinandis, *ibid.*, 818. De episcopis qui Ecclesias suas deserunt et ad alias transeunt, *ibid.*, 824. Ut episcopi trans mare non proficiantur, *ibid.*, 871. Ut non liceat episcopo res tituli invadere, *ibid.* Ut episcopus non longe ab ecclesia hospitium habeat, *ibid.*, 880. Ut episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet, *ibid.*, 881. Ut episcopus tuitionem testamentorum non suscipiat, *ibid.* Ut episcopus nullam causam audiat absque præsentia clericorum suorum, *ibid.* — Ut nullus episcoporum, relicta propria Ecclesia, ad alienam transeat, Hilarius papa, LVIII, 18. Ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.* — Episcopus, si reaptus fuerit, laicam communionem accipiat in mortem, Felix papa III, LVIII, 921. — Ut pro episcopatu præmium non accipiat, Hormisdas papa, I, XIII, 423. — Ne liceat episcopo extraneam habere mulierem, Dionysius Exiguus, I, XVII, 42. Episcopus non ordinetur absque synodo et præsentia metropolitani provincie, *ibid.*, 66. Episcopus habeat rerum Ecclesiæ potestatem, *ibid.*, 64. Si quis episcopus propter pecunias ordinationem fecerit, sui gradus periculum subeat, *ibid.*, 86. Ut episcopus qui clericus alterius suscepit, communione privetur, *ibid.*, 143. Quod non liceat episcopum in aliena provincia clericos ordinare, *ibid.*, 145. Ut tantum curam rerum ecclesiasticarum episcopus habeat, *ibid.*, 146. Quod episcopus ecclesiasticarum rerum pro dispensatione pauperum habeat potestatem, *ibid.* Quod non oporteat episcopos prædia aliena conducere, *ibid.*, 171. De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, *ibid.*, 178. Quando episcopus in aliena civitate moretur, *ibid.*, 180. Ne liceat episcopo a sua Ecclesia plus tribus hebdomadibus abesse, *ibid.* Ut nullus episcopus conductor existat, *ibid.*, 189. Ut episcopi qui in diocesibus fuerint ordinati diocesim sibi nullam vindicent, *ibid.*, 199. — De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, Crisostomus, LXXXVIII, 891. Ut si episcopus negligat suam diocesim communione privetur, *ibid.*, 953. — Quod inconsulto Romano pontifice, causæ episcoporum non debeant definiti, Remigius Curius, CII, 1106. Episcoporum testes quot esse debeant, et ne absens quisquam iudicetur, *ibid.* — Episcopum de provincia ad provincias non transire, nisi fuerit invitatus, Isidorus Mercator, CXXX, 275. Non invitatos episcopos ultra diocesim propriam accedere non debere, 291. — Ne episcopi propter suam quietem negligant plebem sibi commissam, Regino Prum., CXXXII, 195. Ut episcopus cum paucis suam parochiam circumeat, *ibid.*, 194. De episcopis qui non visitatis parochiis pretium servitutis requirunt, *ibid.* Ne episcopus canes ad venandum habeat, *ibid.*, 222. — Ut nullus eligat sibi episcopum successorem, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 497. — Ut dum episcopus eligitur, si contradictores habeat, quinque episcopi conveniant, Burchardus Wormac., CXL, 551. Quod ordinationes episcoporum apostolica auctoritate a cunctis provincialibus fieri debeant, *ibid.*, 553. Ne episcopi per simoniacam hæresim regiminis locum obtineant, 555. Ut episcopus non consecratur sine tribus episcopis, *ibid.*, 556. Ut nullo modo de parochia ad aliam episcopos transeat, *ibid.*, 579. Qualiter peregrini episcopi recipiantur, *ibid.*, 585. Quod episcopum ante triginta annos ordinare non liceat, *ibid.*, 627. Ut nullus episcopus alienum clericum sine litteris episcopi ani suscipiat, *ibid.*, 633. — Ut episcopi cum mulieribus omnino non habitent, Zacharias papa, CXLVIII, 1120. — Qualiter episcopi debeant ordinari, Ivo Carnot., CLXI, 563. Quando episcopus in aliena civitate morari debeat, *ibid.*, 589. A quot episcopis episcopus sit audiendus, *ibid.*, 404. Quod episcopi accusatorum episcoporum iudices esse debeant, *ibid.*, 405. Qualiter senex episcopus corripiendus sit, *ibid.*, 420. De accusatis episcopis qualiter ad concilium vocari debeant, *ibid.*, 425. Quod episcopus nullo modo venationi debeat insistere, *ibid.*, 430. Ut nullus episcopus cogatur ad sæculare iudicium venire, *ibid.*, 434. — Alienos clericos ordinare et altaria consecrare episcopo non licet, Gratianus, CXXXVII, 757. Necessitatis vel utilitatis causa episcoporum mutationes fieri possunt, *ibid.*, 759. A parochianis stipendia non nisi cum charitate episcopi exigant, *ibid.*, 816. Ultra duos solidos a parochianis ecclesiis episcopis non præsumat accipere, *ibid.* De sæcularibus negotiis episcopos cognoscere non debet, *ibid.*, 828. Episcoporum causæ cognoscere principibus examinari non debent, *ibid.*, 1120. — Tunc

latio episcoporum ad solum Romanum pontificem jure pertinet, Innocentius III, CCXIV, 486.

Eulogia. — De eulogiis populo a presbytero dandis, Regino Prumiensis, CXXXII, 256; Burchardus, CXL, 757; Ivo Carnot., CLXI, 168. — Quod non oporteat ab hæreticis eulogias accipere, Ivo Carnot., CLXI, 258.

Eunuchi. — De eunuchis, et qui seipsos absciderunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 147.

Excommunicati. — Quod excommunicati episcopos accusare non possunt, Sixtus II, papa, V, 86; S. Julius papa I, VIII, 992. — Ne laici ab episcopo suo excommunicati, ab alio in clerum provehantur, S. Siricius papa, XIII, 1194. — De excommunicato repellendo, S. Patricius Hibern., LIII, 819. — De his qui excommunicantur ab episcopis suis, S. Leo Magnus, LVI, 391. De excommunicatis apud vicinos episcopos audiendis, *ibid.*, 783. De his qui excommunicantur clerici vel laici, *ibid.*, 795. De his qui excommunicati sunt ab episcopis suis, *ibid.*, 818. De iis qui ab episcopo suo excommunicantur, *ibid.*, 826. Quod cum excommunicato non sit orandum, *id.*, LXVII, 142. De clericis excommunicatis et laicis, *ibid.*, 160. De excommunicatis apud vicinos episcopos audiendis, *ibid.*, 181. — Ut nullus cum excommunicato communice, S. Ananias, LXXII, 766. Ut qui cum excommunicato communicat simili sententiæ subiaceat, *ibid.* — Quod cum excommunicatis non sit orandum, Crisostomus, LXXXVIII, 841. — De eo quod non cito quis excommunicandis sit, Abedoc, XCVI, 1297. De eo quod suscipiendi non sit elemosyna excommunicati, *ibid.* De eo quod non debet excommunicatus offerre vel baptizare, sed solum orare, *ibid.* — Excommunicatis non communicandum, Remigius Curien., CII, 1108. — De excommunicatis clericis vel laicis, Isidorus Mercator, CXXX, 255. De excommunicatis a sæculo exeuntibus, *ibid.*, 259. Non licere excommunicatis communicare, *ibid.*, 277. De excommunicatis, *ibid.*, 561; Regino Prumiensis, CXXXII, 350. De excommunicato qui communicare præsumpsit, Regino Prumiensis, CXXXII, 358. De injuste excommunicatis, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 494. — De excommunicatione, Burchardus, CXL, 856. Ut notentur excommunicatorum nomina, et in foribus ecclesiæ præfigantur, *ibid.*, 868. — Ut nullus excommunicetur, antequam causa excommunicationis ejus probetur, Ivo Carnot., CLXI, 435. — Antequam causa probetur, aliquis excommunicari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 588. A suo episcopo excommunicatus non est ab alio recipiendus, *ibid.*, 838. Deponantur episcopi qui excommunicatis communicant, *ibid.*, 842. Excommunicatorum nomina vicinis omnibus palam et publice annuntientur, *ibid.*, 846. Cum excommunicato non licet comedere, *ibid.*, 849. Excommunicetur qui per licos ecclesiæ obtinet, *ibid.*, 1049. Pro injuria propria episcopo aliquem excommunicare non licet, *ibid.*, 1190. Excommunicatus alium excommunicare non potest, *ibid.*, 1261. Non habentur excommunicati qui ab hæreticis excommunicantur, *ibid.*, 1283. Ad judicandum excommunicati non recipiantur, *ibid.*, 1284. Quisquis propter disciplinam ab hæreticis excommunicatur, non est a catholicis recipiendus, *ibid.*, 1285. — Excommunicati nec eligere possunt nec eligi, Innocentius III, CCXIV, 802.

Hæretici. — Hæreticos in Ecclesiis recipiendi modus, S. Siricius papa, XIII, 1135. — Quod non oporteat catholicos cum hæreticis nuptiarum fœdera copulare, Crisostomus, LXXXVIII, 861. Quod non oporteat ab hæreticis eulogias accipere, *ibid.*, 862. Quod non debeant hæreticorum baptismata comprobare, *ibid.*, 863. Quod non admittantur ad clerum ab hæreticis ordinati, *ibid.*, 886. — De eo qui ab hæreticis fuerit ordinatus, Coll. Canon., XCIX, 1001. — Non debere hæreticos in hæresi permanentes in ecclesiam ingredi, Isidorus Mercator, CXXX, 287. De cavendis hæreticorum connubiis, *ibid.*, 289. Non debere cum hæreticis aut schismaticis orare, *ibid.* — Hæreticus hæreticum accusare et contra eum testificari potest, Gratianus, CLXXXVII, 645.

Histriones. — De histrionibus si communionem cum ceteris fidelibus accipere debeant, Burchardus, CXI, 758; Ivo Carnot., CLXI, 167.

Immolationes. — De presbyteris qui immolaverunt tempore persecutionis, Dionysius Exiguus, LXVII, 151. De diaconis qui immolaverunt, *ibid.* De his qui frequenter idola immolaverunt, *ibid.*, 153; Isidorus Mercator, CXXX, 263.

Infirmi. — De visitatione infirmorum, Burchardus, CXI, 963. De infirmis in periculo mortis constitutis, *ibid.*, 941.

Investiturae. — Ut nullus clericorum in vestituram episcopatus, vel abbatie, vel ecclesiæ, de manu imperatoris,

vel regis, vel alienius laicæ personæ, virti vel lemine, suscipiat, Conc. Rom., CXLVIII, 800.

Metropolitani. — Ut metropolitani nihil agant sine concilio episcoporum, nec illis sine ipsis, S. Julius I, papa, VII, 988. — De metropolitani. S. Felix II papa, XII, 21. — Quod non oporteat secundum constituta imperatorum duos esse metropolitanos episcopos, S. Innocentius I, papa, XX, 548. — Ut in unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopos ordinet, S. Bonifacius I, papa, XX, 773. — Ut extra conscientiam metropolitani episcopi nullus audeat ordinare, S. Leo Magnus, LVI, 520. De metropolitani uniuscujusque provincie, *ibid.*, 793. — Ut sine metropolitani litteris episcopi in aliam provinciam non proficiantur, Hilarius papa, LVIII, 24. — De metropolitani singularum provinciarum, Dionysius Exiguus, LXVII, 161. Quod cum conscientiam metropolitani non ordinetur episcopus, *ibid.*, 242. Ut metropolitani sui jura serventur, *ibid.*, 293. — Metropolitani omnibus, si fieri potest, prescribunt comprovincialibus episcopis ordinetur, Coll. Can., XCIX, 1004. — De metropolitani, ut nullus abque comprovincialium episcoporum instantia aliquorum adiat causas, Remigius Curien., CII, 1104. — De metropolitani episcopis, Isidorus Mercator, CXXX, 281. Metropolitani arbitrio synodus congregatur, *ibid.*, 304. Quod extra conscientiam metropolitani non sunt ordinandi episcopi, *ibid.*, 699. Ut nullus sine consensu episcopi metropolitani episcopus ordinetur, *ibid.*, 924. — Quales epistolæ a metropolitano sint fratribus dirigende, Burchardus, CXL, 562. De metropolitano si comprovinciale episcopum in sua causa audire distulerit, *ibid.*, 564. — Quod omnis metropolitani infra tres menses consecrationis suæ pro pallio debet Romam mittere, vel ire, Ivo Carnot., CLXI, 431. — Duo metropolitani in eadem provincia esse non debent, Gratianus, CLXXXVII, 478. Clericorum et civium voluntate metropolitani et ordinandus, *ibid.*, 534. Absque primatis consensu metropolitani episcopum non ordinet, *ibid.*, 547. Metropolitano se representet nuper factus episcopus, *ibid.*, 548. Metropolitani constituit œconomos, quos episcopi habere neglexerit, *ibid.*, 794. Sine metropolitani conscientia extra suam diocesim nihil agat episcopus, *ibid.* Metropolitani sine episcoporum consensu vel presentia alicujus eorum non audiat causas, *ibid.*, 795.

Missæ. — Vide tabulam de sacrificio Missæ.

Monachi. — De bonis monachorum, Theodosius, III, 525. De monachis, *ibid.*, 532. — De monachis propositum non servantibus, S. Siricius papa, XIII, 1138. De monachorum promotione, *ibid.*, 1144. — Ut monachus si a clericatus ordinem niti voluerit, a priori proposito, quod monachus gessit, non debeat deviare, S. Innocentius I, papa, XX, 477. — Quod monachi nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire, S. Zozimus papa, XX, 669. — Monachus et virgo, non abhinc, et alia ab aliunde, in uno hospitio non commaneant, S. Patricius Hibern., LIII, 824. — De monachis ad gradus ecclesiasticos accedere cupientibus, S. Leo papa, LVI, 571. De monachis qui diu morantes in monasteriis, postea ad clericatus ordinem pervenire nituntur, non debere eos a priori proposito deviare, *ibid.*, 574. Qui semel monachi facti sunt, constituimus neque ad militiam, neque ad dignitatem secularem venire, *ibid.*, 540. Si monachi inventi fuerint conjurati, proprium amittant gradum, *ibid.*, 545. Monachi qui intra tricesimum ætatis annum sunt, in minoribus per gradus singulis crescente tempore, provehantur ordinibus, *ibid.*, 561. De ordine monachorum, *ibid.*, 895. Monachos non licere ad nuptias venire, *ibid.*, 899. — Monachos non licere matrimonio conjungi, Dionysius Exiguus, LXVII, 90. Quod non oporteat monachos prædia alieia conducere, *ibid.*, 171. Nullus monachorum tenet ecclesiasticas vel seculares inquietare negotia, *ibid.*, 172. De monachis non manentibus in suo proposito, *ibid.*, 173. Monachum non licere nuptialia jura contrahere, *ibid.*, 174. De monachis qui, præter voluntatem sui episcopi ad urbem rignam veniunt, *ibid.*, 176. De monachorum promotione, *ibid.*, 236. Quod monachi nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire, *ibid.*, 261. Quod si quis propositum monachi deseruerit, publice sit penitentis satisfactione purgandus, *ibid.*, 290. Quod si qui ex monachis, cum nulla cogit necessitas, antequam eis debent instituta servari, *ibid.*, 309. — Monacho ad nuptias ire non licet, S. Ananias, LXXII, 764. Monacho filios de baptismo habere non licet, *ibid.*, 765. — De monachis qui eam professionem non custodiant, Crisostomus, LXXXVIII, 880. Quod non oporteat monachos prædia aliena conducere, *ibid.*, 900. — De eo quod non oportet monachum fieri sine abbate, Abedoc, XCI.

1296 De eo quod non oportet monachum habere proprium, *ibid.* De monachis fugientibus susceptis, vel non susceptis, *ibid.* De eo quod debet monachus dare abbati acquista, *ibid.* De eo quod ambo excommunicandi sunt, monachus fugitivus et susceptor illius, *ibid.* De vago monacho excommunicando, *ibid.*, 1297. De eo quod non oportet monachos a congregatione secedere, *ibid.* De eo quod non oportet monachos cellam construere sine abbatis permisso, *ibid.* — Monacho non licet votumovere sine consensu abbatis, sin minus frangendum est, Theodorus Cantuar., CXIX, 985. — Monachos per unamquamque provinciam aut civitatem subjectos esse episcopo, Coll. Can. CXIX, 1052. Monachos, quos morum gravitas et vita sancta commendat, clericorum officiis aggregari et optamus et volumus, *ibid.*, 1054. Monachi ad clericatus ordinem pervenientes non debent a priori proposito deviare, *ibid.* — Nullus monachorum tenet ecclesiastica aut secularia inquietare negotia, Isidorus Mercator, CXXX, 50. Si monachus uxorem duxerit, *ibid.*, 411. Ut monachus sine permisso episcopi vel abbatis cellulas non construat, *ibid.* Ut monachus, si clericus factus fuerit, propositum suum servare debeat, *ibid.*, 701. — De electione abbatis, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 484. De sacerdote monachi, *ibid.*, 487. De monacho in jus vocato, *ibid.*, 496. — Nulli monacho non sacerdoti, vel laico, licet predicare, Burchardus, CXL, 651. De ecclesiis monachorum, *ibid.*, 724. Quod spontaneum propositum monachi mutari non liceat, *ibid.*, 793. De monachis et monachabus qui se sacrilega contagione miscuerunt, *ibid.*, 797. Ne monachi placita secularia adeant, *ibid.*, 809. — Ut desertor monasticæ religionis excommunicetur, Conc. Turon., CXLI, 1409. — Ne monachi possessiones conducant, aut negotiis secularibus se misceant, Ivo Carnot., CLXI, 491. Ut monachi per singulas civitates subjecti sint episcopis, *ibid.*, 541. De monachis fugitivis non promovendis ad clerum, *ibid.*, 545. Ut nullus incognitus cito in monasterium monachorum recipiatur, *ibid.*, 554. Quod non sit permittendum monachos et monachas in eodem monasterio simul habitare, *ibid.*, 561. Ne congregationes monachorum abque consensu episcopi fiant, *ibid.*, 566. Quid agendum sit de monachis uxores ducentibus, *ibid.*, 572. De prohibenda vagatione monachorum, *ibid.*, 582. — Monachi sacerdotes accusare vel in eos testificari non possunt, Gratianus, CLXXXVIII, 661. Monachi in accusatione non sunt audiendi, *ibid.*, Monachi conjurantes proprio priventur honore, *ibid.*, 826. Monachi qui ad clericatum promoveantur, a priori proposito discedere non debent, *ibid.*, 991. Abque episcoporum consensu episcopalia jura monachi non usurpent, *ibid.*, 995. Monachi intra claustra morantes clericorum officia exterius non ministrent, *ibid.* Monachi qui sunt in civitatibus, episcopo debent esse subjecti, *ibid.*, 994. Monachi, qui sine licentia episcopi vagantur, ad propria loca redire cogantur, *ibid.*, 995. Nullus monachus præter Domini sacerdos audeat predicare, *ibid.*, 996. Monachus defensor non debet, *ibid.*, 997. Beneficiis ecclesiasticis monachus presbyter libere perfruat, *ibid.* Ad ordinem clericatus promoveri monachi possunt, *ibid.*, 999. Ad clericatus militiam non eligantur desertores monasteriorum, *ibid.*, 1002. Omnes monachi tutela immunitatem habere debent, *ibid.*, 1005. Sine voluntate episcoporum decimas vel ecclesias a laicis monachi non suscipiant, *ibid.*, 1056. Ante probationem triennii nullus in monasterio suscipiatur, *ibid.*, 1061. Abbatia et alia officia per episcopos debent institui, *ibid.*, 1079. Congregatio monasterii, non episcopus aut aliquis extraneorum abbatem instituat, *ibid.*, De libertate monachorum, *ibid.*, 1040. Cum permissione episcopi abbas locum suum deserere potest, *ibid.*, 1082. Non licet monachis abbatem per suo arbitrio expellere, aut alios ordinare, *ibid.*, 1083. Abque episcopi vel abbatis voluntate nullus monachorum cellulam construere præsumat, *ibid.*, 1085. In episcoporum potestate abbatibus consistit, *ibid.* Neque commatres sibi facere, neque ad feminas accedere monachis licet, *ibid.*, 1087. Cum sanctimonialibus monachis habitare non licet, *ibid.* Monachi et monachæ in nullo simul cohabitent loco, *ibid.*, 1088. A monasterio monachorum longius construantur monasteria puellarum, *ibid.* Qui monachorum propositum appetit, etiam invito episcopo suscipiendus est, *ibid.*, 1045. Post monasterii ingressum nulli relinquatur licentia testandi, *ibid.*, 1097. In monasterio perpetuo maneat qui a parentibus traditi sunt, *ibid.*, 1100. Extra votum latem propriam reclusi in monasteriis non teneantur, *ibid.*, 1101. Monasterialibus disciplinis nullus subiciatur invitus, *ibid.*, 1106. Monachus nullus suscipiat aut ordinet abque abbatis sui permisso, *ibid.*, 1109. Duobus monasteriis unus abbas præesse non potest, *ibid.*, 1111.

Monachus si nupserit, excommunicetur, *ibid.*, 1578. Monachus uxorem ducens nunquam sacri gradus sortitor officium, *ibid.*, 1585. In monasterio recludantur monachi uxoribus sociati, *ibid.*, 1587. Monacho non licet commatres habere, *ibid.*, 1852. — Quod monachi per oppida soli non morentur, Clemens III papa, CCIV, 1379. — Ut effecti ex cœnobio monachi in pristinum statum restituantur, Innocentius III, CCXIV, 208. Ne monachis liceat sine abbatis licentia in alium ordinem transire, *ibid.*, 545.

Monasteria. — Ut regularia monasteria nec vendi nec commutari possint, Burchardus, CXI., 677. — Quadraginta annorum præscriptio religiosis domibus conceditur, Gratianus, CLXXXVII, 1058. Possessiones monasterii pro peccato abbatis episcopo tollere non licet, *ibid.*, 1041. Nullo titulo res monasterii valent ab ejus jure segregari, *ibid.*, 1076. Missas publicas in cœnobio episcopi non celebrent, *ibid.*, 1081. Baptisterium in monasterio non permittitur fieri, *ibid.*, 1082. Sine permissione episcopi nullus monasterium præsumat incipere aut fundare, *ibid.*, 1084. Utilitates monasterii a proprio episcopo debent disponi, *ibid.*, 1086. Monasteria clericorum aut laicorum habitacula fieri non debent, *ibid.*, 1090. Qui in sacro ordine sunt constituti monasteriis nullam habeant potestatem, *ibid.* Causa visitandi et exhortandi monasterium episcopus adire potest, *ibid.*, 1091. Frequenter episcopi monasteria visitant, et quæ corrigenda sunt corrigant, *ibid.*, 1091. Non debet episcopus aliquid a monasterio exigere præter conditione quæ dedicationis tempore constituta sunt, *ibid.*, 1091. Consuetudine servituti episcopimoniastræ exhibeant, *ibid.*, 1092. Non licet de monasterio egredi quoniam pater vel mater intra annos infantie fecerit ordinari, *ibid.*, 1099.

Neophyti. — Ut neophyti sacerdotes non fiant, S. Siricius papa, XIII, 1161. — De neophytis qui post baptismum ad clerum applicantur, S. Leo Magnus, LVI, 760. Ne neophytis neque episcopus neque presbyter ordinari, *ibid.*, 817. De neophytis, utrum admittantur ad clerum, *ibid.*, 826. Neophytus in episcopum non est ordinandus, *ibid.*, 253.

Nuptiæ. — Quod debeant feminae, quæ captis viris nupserant aliis, regressis de captivitate viris prioribus copulari, Dionysius Exiguus, LXVII, 296. — Quæ nuptiæ vitales sint, Atto Vercell., CXXXIV, 46. — Quo tempore nuptiæ celebrandæ sint, Burchardus, CXL, 816. Ut in Christianorum nuptiis non saltetur, *ibid.*, 817. De illis qui tertio nuptias celebraverint, *ibid.*, 818.

Oblationes. — Oblationes ecclesiasticæ fructuum extra ecclesiam non accipiendæ vel dandæ, Dionysius Exiguus, LXVII, 58. Quæ species ad altare non ad sacrificium, sed ad benedictionem simplicem debeant exhiberi, *ibid.*, 141. Quod ex quæ in ecclesiis offerri non possunt, ad domus sacerdotum a fidelibus deferantur, *ibid.*, — De oblationibus fructuum quæ ministris ecclesiæ conferuntur, Crisostomus, LXXXVIII, 885. — De oblatione fidelium, Isidorus Mercator, CXXX, 157. De fructibus in ecclesiam et non sibi dandis, *ibid.*, 371. Sanctas oblationes pro eulogiis ad alias parochias non debere transmitti, *ibid.*, 288. De oblationibus fidelium quod in quatuor portiones fieri debeant, 916. — De oblationibus parochiarum cujus esse debeant, Burchardus, CXL, 700. Quod in unaquaque ecclesia tam de redditibus quam oblationibus quatuor debeant fieri portiones, *ibid.* Oblationes de sabbato in sabbatum innovandas, *ibid.*, 755. Ut oblationes in majoribus festis ab omnibus æquanimiter fiant, *ibid.*, 758. — Oblationes ecclesiæ laicis usurpare non licet, Gratianus, CLXXXVII, 805.

Ordinationes. — In alieno territorio ordinationes celebrare non licere, S. Siricius papa, XIII, 1195. — Ordinationes quædam contra canones, S. Innocentius I papa, XX, 490. Nicænæ regulæ in ordinationibus servandæ, *ibid.*, 492. Quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur auferri, *ibid.*, 531. — Ordinationes præcipientes ac per saltum vetantur, S. Zozimus papa, XX, 669. — Quod ab illicitis sit ordinationibus abstinendum, S. Celestinus I papa, L, 454. — Abstineatur ab illicitis ordinationibus, S. Leo Magnus, LVI, 580. De his qui prætio ordinantur, *ibid.*, 702. De his qui præmio ordines adipiscuntur, *ibid.*, 805. — Ut quicunque contra formas canonum ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis deponantur, Ivo Carnot., CLXI, 458. Ordinationes non esse faciendas, nisi in jejuniis Quatuor Temporum, *ibid.*, 461. — Qui ordinandi sunt, feria quarta ad examinationem conveniant, Gratianus, CLXXXVIII, 110.

Parochia. — In parochiam alienam invadere, aut quidquam in ea, inconsulto ipsius episcopo, agere non licere, S. Innocentius I papa, XX, 605. — Ne quis alienam parochiam usurpet, Regino Prüm, CXXXII, 258. Ut

episcopus in alterius episcopi parochia ordinationem non faciat, *ibid.*, 240. Ut nullus presbyter alterius parochianum recipiat, *ibid.*, 239. — Ut in altera parochia clericus alterius diocesis episcopos nullatenus ordinet, Burchardus, CXL, 367. Qui extra parochias habent oratoria, his diebus ad parochias redire cogantur, *ibid.*, 1716.

Pascha. — Quo tempore Pascha celebretur, Dionysius Exiguus, LXVII, 742; Crisconius, LXXXVIII, 840; Remigius Curienus, XCIX, 1104. — Ut die Dominico Pascha celebretur, Isidorus Mercator, CXXX, 111. Non licere Pascha diverso tempore facere, neque cum Judæis celebrare, *ibid.*, 277. Per orbem universum uno die et uno tempore Pascha celebretur, *ibid.*, 1789.

Patriarchæ. — De patriarchis, Burchardus, CXL, 394. — Quod patriarchæ subditos iudicare in prima instantia non debeant, Innocentius III, CCXIV, 475.

Pœnitens. — De pœnitentibus, S. Innocentius I, papa, XX, 550; Dionysius Exiguus, LXVII, 195. — Quod nulli sit ultima pœnitentia deneganda, S. Celestinus I, papa, L, 429; Dionysius Exiguus, LXVII, 273; Crisconius, LXXXVIII, 914; Qualiter debeant in ecclesia suscipi pœnitentes, *ibid.*, 872. — De pœnitentibus, Theodorus Cant. XIX, 940. — Pœnitentes negotiis secularibus se abstinuant, Otto Vecell. CXXXIV, 46. — Pœnitentes matrimonia contrahere prohibentur, Gratianus, CLXXXVII, 1516.

Presbyter. — Reus est animarum presbyter qui pœnitentiam morientibus abnegat, S. Julius papa I, VIII, 968. — Presbyteros continentem lege obstringit, S. Siricius, papa, XIII, 1184. Ut qui in presbyterio filios genuerunt, removeri ab officio debeant, *ibid.*, XX, 605. De presbyterorum causis apud finitimos episcopos tractandis, S. Zozimus papa I, XI, 640. — Si presbyter uxorem duxerit, degradetur, S. Leo Magnus, LVI, 442. Si presbyter ante ordinationem suam commisit corporale peccatum, et postea confessus fuerit, ab officio altaris privetur, *ibid.*, 445. De presbyteris lapsis, *ibid.*, 755. De iis qui sine examinatione ad presbyterium promoventur, *ibid.*, 877. Qua estate debeant ad ordines promoveri, *ibid.*, 757. De presbyteris accusatis, *ibid.*, 870. De presbyteris lapsis, *ibid.*, 873. Non liceat presbytero res tituli venundare, *ibid.*, 875. — Presbyter, si uxorem duxerit, ordine suo moveatur, Dionysius Exiguus, LXVII, 54. Presbyter in digamorum nuptiis non convivetur, *ibid.*, 56. Presbyter ante triginta annos non ordinetur, *ibid.*. Presbyter qui suam parochiam deserens in aliam abire non amplius ministret, *ibid.*, 60. De presbytero qui a proprio episcopo deponitur et audeat imperatoris auribus molestiam afferre, *ibid.*, 64. De presbyteris qui uxores acceperunt, vel fornicati sunt, *ibid.*, 155. De his qui se a ministerio ecclesiastico subtrahunt et seorsum colligunt, *ibid.*, 160. Quod presbyter in tabernis comedere non debeat, *ibid.*, 167. Nullus presbyter conductor existat, *ibid.*, 189. — Ne presbyter inter epulas cantet aut saltet, S. Ananias, LXII, 766. — De presbyteris qui contempti episcopis suis seorsum conventus congregare tentaverint, Crisconius, LXXXVIII, 854. — De presbyteris lapsis in persecutione, Isidorus Mercator, CXXX, 261. — De presbyteris qui a fidelibus ad prandium invitantur, Regino Prum., CXXXII, 231. De convivio presbyterorum, *ibid.*. Ut omnis presbyter suis parochianis symbolum et orationem Dominicam insinuet, *ibid.*, 242. Ut nullus presbyter cum mulieribus habitare aut convitari presumat, CXXXVIII, 445. — De presbyteris qui ante XXX annos ordinantur, Burchardus, CXL, 627. De presbyteris qui parochias fugerunt in quibus locati sunt, *ibid.*, 663. Quod presbyteri assidue legere debeant, *ibid.*, 545. De presbytero, si uxorem acceperit, deponatur, *ibid.*, 645. De presbyteris qui propter suam negligentiam degradantur, *ibid.*, 657. — De non abiciendis a populo presbyteris conjugatis, Ivo Carnot., CLXI, 178. A quot episcopis presbyter sit audiendus, *ibid.*, 404. Ne presbyteri relictis locis sibi commissis ad alia transeant, *ibid.*, 485. Ut presbyteri iuxta ecclesiam hospitentur, *ibid.*, 487. Ut presbyteri singulis annis episcopo de ministerio suo rationem reddant, *ibid.*, 498. Nuptiarum convivis presbyteri interesse non debent, *ibid.*, 194. — Presbyter in adulteria deprehensus reparari non potest, Gratianus, CLXXXVI, 270. Filii presbyterorum a sacris prohibentur officiis, *ibid.*, 506. Presbyter apud episcopum tantum iudicari debet, *ibid.*, 832. Presbyter ab episcopo depositus imperatorem non adeat, *ibid.*, 1119.

Primates. — De primatibus, S. Felix, papa, II, XIII, 21. — De primatibus episcoporum metropolitanorum, Isidorus Mercator, CXXX, 267. — De primatibus Burchardus, CXL, 394. Qualis primas esse vel quid agere debeat, *ibid.*, 395. Qui primates sint, *ibid.*, 397. — Quo ordine ad eundem sint primates vel alii iudices, Ivo Carnot., CLXI, 397. — In

quibus locis primates debeant ordinari, Gratianus, CLXXXVII, 385. — Quod primates archiepiscoporum et episcoporum subditos iudicare in prima instantia non debeant, Innocentius III, CCXIV, 445.

Provincia. — Ultra provincie terminos accessandi licentia non progrediat, S. Julius papa, VIII, 991. — Quod unaquaque provincia suo metropolitano debeat esse contenta, S. Celestinus I, papa, 454. Dionysius Exiguus, LXVII, 276. Ut nequaquam in duos metropolitano provincia dividatur, *ibid.*, 174. Unaquaque provincia, propter longinquitatem, primatem habeat proprium, *ibid.*, 181. — Quod nosse liceat episcopo in aliena provincia clericum ordinare, Crisconius, LXXXVIII, 905.

Quadragesima. — Non oportet in quadragesima paenem offerri, nisi Sabbato et Dominica tantum, S. Leo Magnus, LVI, 720. Non oportet in Quadragesima natalis martyrum celebrare, *ibid.*. Non oportet in Quadragesima aut nuptias aut quilibet natalitia celebrare, *ibid.*. Dionysius Exiguus, LXVII, 76. — Oblationes offerri in Quadragesima non oportere, Crisconius, LXXXVIII, 88. — Quod non oportet in Quadragesima natalitia sanctorum celebrare, Burchardus, CXL, 846.

Rogationes. — De jejuniis Rogationum, Regino Prum., CXXXII, 245.

Sacrilegi. — De sacrilegiis et eorum damnatione, Car. Trevisian., 675. — Ut sacrilegi iudicentur, qui se sacras feminis miscuerint, Burchardus, CXL, 803.

Sanctimonialia. — De his qui sanctimonialia rapiunt, Regino Prum., CXXXII, 314. Quid agere debeant sanctimonialia, *ibid.*, 316. De cautela sanctimonialium, *ibid.*. De corruptis sanctimonialibus, *ibid.*. Ne sanctimonialia palatium et publicos conventus adeant, *ibid.*, 317. — De sanctimonialibus, si a proposito sacro devierint, Burchardus, CXL, 794. De sanctimonialibus que alia velare presumunt, *ibid.*, 795. De his qui sanctimonialia in matrimonium acceperint, *ibid.*, 797. — Ut sanctimonialia in domibus suis cum aliquibus masculis manducare vel bibere non presumant, Burchardus, CXL, 811. — Ut sanctimonialia non egrediantur sine licentia abbatis, Ivo Carnot., CLXI, 563. — Sanctimonialibus receptacula seu domicilia privata habere non licet, Gratianus, CLXXXVIII, 1089.

Sepultura. — Ut nemo pro sepultura quicquid eripat, Regino Prum., CXXXII, 215. — Quod in ecclesiis sepultura non fiat, Atto Verrelli, CXXXIV, 55. Ut sepultura non vendatur, *ibid.*. — Qui mortui in ecclesia sepeliuntur, Burchardus, CXL, 723. Ubi fideles sepeliri debent, *ibid.*, 725. — Nullum pretium pro loco sepulture aliquo modo exigendum esse, Ivo Carnot., CLXI, 220. Ut nullus in ecclesia sepellatur, nisi pie et iuste vivendo, talem sibi defuncto locum adquisierit, *ibid.*, 249. Quod pro loco sepulture nihil exigendum sit, *ibid.*, 349, 352. — Ubi quisque decimas persolverit, ibi sepulturam eligere debet, Gratianus, CLXXXVII, 941. Etiam cuncti de sepultura pretium non debemus accipere, *ibid.*, 944. Qui sepeliuntur in ecclesia, *ibid.*, 946. Quare mortui iuxta ecclesiam sepeliuntur, *ibid.*, 947. — Ne incendiarii et excommunicati in ecclesia sepellantur, Innocentius III, CCXIV, 54.

Servi. — Licet servos matrimonia contrahere, S. Julius I, papa, VIII, 969. — De servis sine dominorum voluntate non admittendis, S. Leo Magnus, LVI, 267. De servis qui dominos contemnunt, *ibid.*, 278. Quod servi non debeant accusare, *ibid.*, 222. De servis qui jugum stimulatorum abiciunt Christianitatis obtentu, Crisconius, LXXXVIII, 885. — De servo ordinato, Coll. Can., XII, 1007. — Ut servos ecclesie fugitivos liceat vendere episcopo, Isidorus Mercator, CXXX, 405. De servis si in ecclesiam confugerint, *ibid.*, 497. Ut servi sub obtentu religionis non suscipiantur in clerum vel in monasterium, *ibid.*, 945. — Quod fugitivi servi ecclesiam promittuntur distrahi, Regino Prum., CXXXII, 260. Ut nullus alterius servum ordinare presumat, *ibid.*, 267. De servo ordinando, *ibid.*, 268. De servis ecclesiarum, *ibid.*, 269. Exemplar libertatis de proprio servo, *ibid.*, 270. Burchardus, CXL, 640. Si ingenuus servo proprio se miscerit, *ibid.*, 342. De illo qui servum se fecit, *ibid.*, 324. De servis qui ad ecclesiam confugerint, *ibid.*, 572. — Ut servus, nesciente domino suo, ordinari non debeat, Burchardus, CXL, 629. Ut servus in monasterium non recipiatur, nesciente domino suo, *ibid.*, 797. De legitimis matrimoniis servorum, *ibid.*, 819. De servo qui fugerit dominum suum, *ibid.*, 870. — De servo qui cum rapta ad ecclesiam confugerit, Ivo Carnot., CLXI, 222. De non recipiendis servis ad clerum, *ibid.*, 469. De servis ordinandis quomodo ingenui fieri debeant, *ibid.*, 476. De servorum ordinatione, *ibid.*, 477. De ecclesiarum servis, *ibid.*, 478. De servis sine consensu dominorum ordinatis, *ibid.*, 514. Ut nullus clericorum servum vel discipulum suum ab ecc.

nia extrahere audeat, *ibid.*, 535. — De servo qui fugerit dominum suum, Ivo Carnot., CLXI, 815. De servis malefacientibus, 921. Servus si latenter irreperit ad sacerdotium peculæ amissione multetur, 293. — Nec ad religiosam vitam propositum, nec ad clericatus officium servi sine dominorum consensu admittantur, Gratianus, CLXXXVII, 295. In libertatem vindicentur servi, qui ab infidelitate ad fidem accedunt, *ibid.*, 298. Monasterii servum abbatem vel monachum non licet liberum facere, *ibid.*, 299. Servus testamentum facere non potest, *ibid.*, 940. Post præstitam securitatem servi restituantur, qui ad ecclesias confugiunt, *ibid.*, 1072. Licet servo matrimonia contrahere, *ibid.*, 1435.

Subdiaconi. — Quod subdiaconus carnale connubium de- negetur, Dionysius Exiguus, LXVII, 295. — Subdiaconi ordinentur, Isidorus Mercator, CXXX, 599. — Nulli clerico- rum, ne subdiacono quidem connubium carnale concedi- tur, Burchardus, CXL, 650. — Subdiaconi uxores non habeant, Nicolaus II papa, CXLIH, 1560. — Ut subdia- conus uxoratus vel concubinaris officio et beneficio ca- reat, Conc. Rem., CLXXIX, 680. Non fiat subdiaconus, qui se caste victurum non promiserit, *ibid.*, 155. — Ad subdiaconatum accessuri continentiam proficiantur, Gra- tianus, CLXXXVII, 157.

Synodus. — De provinciali synodo retractanda a papa, S. Julius papa I, VIII, 987. — Ut singulis annis per unamquamque provinciam bis in anno synodi fiant, Dio- nysius Exiguus, LXVII, 42; Prisca Coll. Can., XCIX, 995. — Quod hinc conventus episcopales singulis annis fieri debeant, Burchardus, CXL, 561. De synodis, quo tem- pore sint habende, *ibid.* — Absque Romani Pontificis au- ctoritate synodus congregari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 95.

Vasa. — Ut sacra vasa non ab aliis quam a saceris vi- ris tractari debeant, Burchardus, CXL, 714, 715. Si ve- tustate consumpta fuerint, quid inde faciendum sit, *ibid.* De vasculis quibus sacra mysteria conficiantur, Burchar- dus, CXL, 731; Ivo Carnot., CLXI, 262. — Ut presbyteri vas mundum habeant, ubi corpus Domini cum diligentia recondatur, Burchardus, CXL, 754. — Vasa sacra non ab aliis quam a consecratis Domino hominibus esse tractanda, Ivo Carnot., CLXI, 175. — Ministris non sacratis vasa Dominica contingere non licet, Gratianus, CLXXXVII, 158. Vasa sacra, nisi pro redemptione captivorum, non sunt alienanda, *ibid.*, 899. Vasa pro vetustate consumpta lacendantur, *ibid.*, 1717. Sacra vasa non nisi a sacratis contractentur hominibus, *ibid.*, 1718.

Viduae. — De viduis, S. Leo Magn., LVI, 697, 700. — Ut viduæ continentiam professæ non nubant, Symmachus papa, LXII, 54; Regino Prum., CXXXII, 590. — Ut viduæ

non velentur, Dionysius Exiguus, LXVII, 506; Crisco- nius, LXXXVIII, 925; Regino Prum., CXXXII, 379. — De veris viduis, Abedoc., XCVI, 1505. — Qualiter viduæ vel sanctimoniales ad baptisterium ordinentur, Isidorus Mer- cator, CXXX, 544. — De sæcularibus viduis, Regino Prum., CXXXII, 516. De viduis velatis, *ibid.*, 581. De viduis quæ professæ continentis prævaricantur, *ibid.*, 595. — Ut viduæ velum sibi imponere non debeant in- consulto episcopo suo, Burchardus, CXL, 797. Quod viduæ sub nulla benedictione sint velandæ, *ibid.*, 798. De viduis quæ semel sacræ conversationis velamen perci- piunt, *ibid.* De viduis propositum relinquentibus, *ibid.*, 801. De viduis velatis, si voluptatibus carnis inservire accusantur, *ibid.*, 805. — Ut viduæ velum sibi non im- ponant inconsulto episcopo suo, Ivo Carnot., CLXI, 556. Ut nullus viduas velare attemptet, *ibid.*, 557. Ut viduæ a proposito viduitatis discedentes excommunicentur, *ibid.*, 559.

Virgines. — De virgine velata quæ propositum muta- rit, quid iudicatum, S. Siricius papa, XIII, 1182. — De saceris virginibus, S. Leo Magn., LVI, 697, 700. — Ut vir- gines continentiam professæ non nubant, Symmachus papa, LXII, 54. — De virginibus, Dionysius Exiguus, LXVII, 174, 234. De virginibus velatis, si deviaverint, *ibid.*, 244; Crisconius, LXXXVIII, 880. De virginibus non velatis, si deviaverint, Dionysius Exiguus, LXVII, 245. Ut præfixis diebus virgines sacræ velentur, *ibid.*, 506; Crisconius, LXXXVIII, 925. — Ut virgines ante viginti quinque annos non consecrentur, Isidorus Mercator, CXXX, 551. De custodia sacrarum virginum, *ibid.* Quali- ter virgines sanctimoniales ordinentur, *ibid.*, 559. De virginibus quæ infra viginti quinque annos, necessitate cogente, velantur, *ibid.*, 574. De virginibus Deo sacratis si adulteraverunt, *ibid.*, 415. De virginibus sæcularibus si mœchatae sint, *ibid.* De virginibus sacratis, si lapsæ fue- rint, vel publice nupserint, *ibid.*, 701. De virginibus non velatis, si deviaverint, *ibid.* De virginibus sacratis quando velentur, *ibid.*, 915. Ut virgines professæ continentiam, ultra non nubant, *ibid.*, 995. — De virginibus non velatis, Regino Prum., CXXXII, 594. — Quo tempore sacrarum velamen sacratis virginibus imponi debeat, Burchardus, CXL, 795. De virginibus, quæ ætate velari debeant, *ibid.*, 795. Quo vestitu virgines ad consecrationem venire de- beant, *ibid.*, 796. — De virginibus sacratis, si lapsæ fue- rint, Ivo Carnot., CLXI, 549. Quo tempore velamen sa- cris virginibus imponi debeat, *ibid.*, 555. De virginibus sacratis quæ propter strictiorem vitam ad aliud monaste- rium transire disposuerunt, *ibid.*, 154. — Ante sexage- simum ætatis suæ annum virgines non consecrentur, Gratianus, CLXXXVII, 1102.

CKV.

INDEX DE CONCILIIIS

QUORUM MENTIO FIT IN PATROLOGIA, ALPHABETICE REFERENS HISTORIAM

ET VARIAS ILLORUM ACTIONES, SERIENQUE EORUMDEM CHRONOLOGICAM.

MONITUM.

Concilium seu synodus in genere defini- solet: Congregatio prælatorum Ecclesiæ in unum locum ad causas quæ vel ad fidem, vel ad mores, vel etiam ad disciplinam pertinent, examinandas et definiendas. Quadruplex distinguitur: Generale, nationale, provinciale et diocesana. Cum plurima in nostro Pa- trologiæ cursu concilia vel memorantur vel afferuntur, in hoc Indice illorum historiam breviter texere statuimus, et ut desiderata facilius lector reperiret, alphabetice illa ordinavimus, annum, volumen et columnas indicantes. Addidimus præterea seriem chronologicam eorumdem conciliorum.

Africanum concilium (ann. 249). — Huic concilio præ- fuit S. Cyprianus. Statutum est de prohibitione tutelæ testamentariæ pro sacerdotibus, ne in rebus sæcularibus impedit, ab officiis saceris abducerentur; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 178.

Africanum concilium (ann. 251). — Idem præfuit S. Cy- prianus, in causa Felicissimi et quinque sacerdotum qui illius partes amplexi fuerant. Ibi damnati sunt et excom- municati. Novatus heresi et perfidia convictus fuit. De lapsis etiam actum est. Aderant 70 episcopi; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 178.

Africanum concilium (ann. 369). — Hic depositus est ab

episcopatu Chronopus; qui damnatus ad magistratum amularem appellavit contra legem disposita, et a Valentiniano imperatore ad summam pecunie solvendam pro pauperibus damnatus est; S. Isidorus Hispal., LXXX, 178.

Africana synodus universalis (ann. 425 vel 426). — ab Aurelio congregata in causa Pelagianorum et Leporiti monachi ad rectam fidem ex errore conversi, Marius Mercator, XLVIII, 563.

Africanum concilium (ann. 616). — Tres primates, scilicet Columbus Numidia, Reparatus Mauritanie, Stephanus Byzacene, epistolam synodicam ad S. Pontificem Theodorum miserunt de promulgatione Ecthesis in gratiam Monothelitarum; alteram miserunt ad Paulum Constantinopolitanum patriarcham, rogantes eum ut novitatem rejiceret; tertiam ad imperatorem, ut novæ doctrinæ scandalum tolli juberet, et Paulum egeret fidei totius Ecclesiæ sese conformare. Monothelitarum quoque doctrinam damnarunt; Isidorus Hispal., LXXX, 178.

Agathense concilium (ann. 506). — Alaricus Visigothorum rex, etsi esset Arianus, episcopos catholicos in concilio convocari permisit. Illi tunc episcopi, numero circiter 35 in urbe Agatha (Agde) congregati, canones 47 condiderunt disciplinares, id., LXXXIV, 256.

Alexandrinum concilium (ann. 536). — Quinque mensibus elapsis, post habitum Nicænum concilium, S. Alexander proximus mortui, elegit sibi successorem S. Athanasium in Ecclesia Alexandria de jussu Dei. Athanasius aberat. Athanasi, exclamavit tum Alexander, fugere conaris, sed non fugies, Cassiodorus, LXIX, 284.

Alexandrinum concilium (ann. 539). — Eusebius Nicomediæ et ejus partibus faventes cum in locum Athanasii in sede episcopali substituisent presbyterum Ariarium, Athanasius ne dogma Arianum in Alexandria cresceret, hoc convocavit concilium in quo centum circiter episcopi sederunt, *ibid.*

Alexandrinum concilium (ann. 562). — Imperante Juliano habitum et post occisionem Georgii intrusi a pagani. E manuscripto in Ecclesia Yercellensi invento, S. Eusebius huc præfuisse dicitur cum dignitate legati papæ Liberii, qui eandem missionem suo collegæ exsili in Thebaida Lucifero Calaritano commiserat. Hic vero in ipsius locum duos diaconos, nempe Hieronymum et Agapetum, misit dum ipse Antiochiam perrexit ubi Paulinum dogmatis Eusebiani caput ordinavit, Rufinus Aquil., XXI, 498.

Anazarbi synodus (ann. 425). — A Maximiano habita, adversus Julianum, Marius Mercator, XLVIII, 559.

Ancyranum concilium (a. n. 314). — Cui præfuit Vitalis Antiochenus; fuit convocatum ad deliberandum statuendumque de his quæ, grassante sub imperatore Maximino Daia persecutione, ad eos spectant, qui fidem abnegarunt, et in quinque et viginti canonibus explanantur, Tertullianus, II, 514.

Ancyranum conciliabulum (ann. 338). — Hoc pseudoconcilium a duodecim episcopis Semi-Arianis habitum fuit, cui præfuit Basilus Ancyranus. Fecerunt Patrum fidei expositionem in qua decem et octo anathemata comprehenduntur. Quæ omnia statuta rejicienda sunt, et falsa imputatio papæ Liberio facta, quod subscripserit formulæ Arianæ vel Semi-Arianæ, pariter despicienda est, S. Hilarius Pictav., X, 489.

Ancyranum conciliabulum (ann. 373). — Ilud convocavit Demosthenes præfectus prætorii in Ponto et Cappadocia, deponi ibi Hypsimum episc. Ancyra. jussit, et Cædicium in locum ejus substituit.

In eodem concil. quidam villæ, cui nomen Philocharis, S. Gregor. Nyssen. insinulavit.

Supra memoratum ut falsum habetur et rejiciendum, concilium, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 264 et seqq.), contra Paulum Samosatensem episc. Antiochen. — Primo huc præfuit, ut opinantur, Firmilianus episcop. Cæsariensis. in Cappadocia, et cum Patres eum convincere in hoc sequebantur, aliud ibidem tenuerunt in quo, ut notatum est, damnavit et rejecit absolute nota Pauli Samosatensis dogmata Firmilianus; sed cum hic hæresiarcha promitteret suos corrigere errores, Patres suspensam tenuerunt sententiam, S. Damasus papa Prolegom., XIII, 503; Marius Mercator, XLVIII, 1129.

Antiochenum concilium (ann. 370), contra eundem Paul. Samosat. — Res litigiosa Pauli Samosat. nec primo, nec secundo concilio habuit finem. Etenim notat Rufinus post Eusebium, episcopos iterum aique iterum et diversis temporibus convulsos contra eum, et cum eo colloquium in singulis conventionibus habuisse, ut errores suos agnosceret, ad fidemque redire inducerent. Hoc fuit tertium concilium ad eum spectans, cui præfuit,

Firmilianus Tarsi mortuo florerante, Helenes hujus æris episcopus; in eo Patres Paulum deposuerunt et excommunicationis sententiam tulerunt. Post hæc sententiam, episcopus Antiochiæ Dommon Demetriali filius elegerunt. Ibi fuerunt sedentes 180 Patres, *ibid.*, 1139.

Antiochenum concilium (ann. 538). — Ubi sederunt patriarchatus Antiochiæ episcopi, eo fine ut eligerent novum patriarcham, loco sancti Eustathii, in exilio et stitici.

In hoc viginti et quinque canones concilio dedicationi vulgo ascripti, fuerunt conditi, de confirmatione decreti Nicæni, de celebratione festi Paschalis, etc., *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 541). Cujus concilii occasio fuit, quod Magnus Constantinus jussit Dea dei basilicam quam Antiochiæ struxerat, et ad hanc dedicationem quamplurimos episcopos convocari in eandem urbem. Ibi sederunt centum septem et triginta Patres, scilicet: nonaginta orthodoxæ fidei episcopi, et dogmata Arianorum sed occulto proficiscentes quadraginta, qui eodem se rectas fidei strictos fingentes hoc insulam fidei exposuerunt. Quinque et viginti canones supra memorati a Patribus recepti sunt: quos miserunt ad episcopos omnium provinciarum cum epistola synodali in qua eos rogant ut subscribant ad eos confirmandos, affirmantes se nihil conditione et statuione nisi et afflatu Spiritus sancti, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 548), contra Stephanum Antiochiæ intrusum. — Hujus concilii causa fuit quod imperator Constantinus cum vellet sententiam concilii Antiocheni exsequi et episcopos immerito depositos reintegrare, misit ad fratrem Constantium, Vicecæm Capenum et Euphratum Colonien. cum præfecto Saliano, qui epistolam redderet in qua firmiter se, armata manus esset necesse, in sedem episcopalem collocatum, et cetera. Tunc Stephanus Antiochiæ intrusus et concilio Antiocheno depositus machinationem adversus duos Constantis legatos adinvenit. Inde reus fuit excommunicatus, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 561). — Hujus concilii occasio fuit: cum a bello redux imperator Constantinus Antiochiæ stiteret, ibi concilium convocavit ad rem Arianorum promovendam. Nam eorum partibus maxime favebat. Hujus imperatoris concilium erat ut constantianitatem et substantiæ differentiam rejiceret Patres; vi vero exponentes ante omnia, sedes vacantes, ad episcopos electiorem procedendum esse, suffragia et diversis partibus in sanctum Meletium cediderunt qui intra triginta dies Arianos expulsi, urbemque amiserunt ab omni errore; quod fuit causa ejus expulsiōis. Cui successit Arius Euzoios, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 579). — S. Gregor. Nyssenus nos docet episcopos Orientis orthodoxos; cum revocati ab exilio et reintegrati in suis sedibus fuissent, concilium habuisse Antiochiæ. Causa hujus præputa, nec dubitari potest, fuit pax Ecclesiæ Antiochiæ, et sancti Meletii in dignitate episcopali confirmatio: primum enim ordinem tenet in subscriptionibus, precepto quod huc præfuit. Id neminem latet, Patres recepisse Epistolam synodalem sive fidei expositionem concilii Romæ sub S. Damaso habiti, quæ confirmabat fidem Ecclesiæ de Trinitate et specialiter de Spiritu sancto, et rejiciebat Apollinari errores, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 383 vel 390). — Hoc fuit habitum a Flaviano episc. Antiochi. cum tribus aliis episcopis et sacerdotibus vel diaconis triginta. (Fuit contra Messalianos) Per attentionem Adelphio denegavit qui cum eis necessitudines fovebat. Messaliani in exilio et in conciliis Sidens. Oriental. et æcumenico Ephesino damnati sunt, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 388 seu 389). — Cuius causa fuit mors violenta S. Marcelli episc. Apameæ. Cum hic templum paganorum evertere pagi vulgo Aslone in territorio Apameæ, intentus esset, a pagani comprehensus, et in ignem conjectus. Apameæ novum mortis episcopi sui ardebat. Sed Patres in hoc concilio sedentes, reorum in gratiam sententiam tulerunt, *ibid.*

Antiochiæ synodus (ann. 417), a Theodoro Antiochi episcopo habita adversus Pelagium, mense Octobri. Marius Mercator, XLVIII, 544.

Aquileiense concilium (ann. 381). — Hoc concilium fuit habitum contra Palladium partibus Arianis favore suspectum. S. Hilarius Pictav., X, 685.

Aquileiensis provinciæ concilium (ann. 440-450), contra Pelagianos a S. Leone convocatum. S. Leo, LIV, 333.

Aquileiense concilium (ann. 537). — Habitum fuit a Paulino arch. Aquileiensi, sed reprobatum. Damnata utuntur æcumenicum Constantinopolitan., et eorum qui

huic innuebant, communionem sedentes rejecerunt, non excepta papæ communionem. S. Hilarius Pictav., X, 685.

Aquileiense concilium (ann. 698). — In quo sedentes unanimi ore, schismatici quo vincebantur Istriæ episcopi a tempore quo Pelagius I sedem adeptus est apostolicam, remanserunt. *ibid.*

Aquileiense concilium (ann. 1181). — Valdericus sive Uiricus hoc congregavit, ea mente ut vitam communem canonici sui amplecterentur. *ibid.*

Aquileiense concilium (ann. 1184), quod fuit convocatum contra incendiarios et sacrilegos. *ibid.*

Aquisgranense concilium (ann. 789). — Exstat collectio septem et triginta capitulorum de disciplina ecclesiastica quæ data sunt a Carolo Magno. Synodus Suresburiensis et vocat capitularia synodalia veluti speciem ad præsens concilium. Cassius Sedulius Prolegom., XIX, 518.

Arabicum concilium (ann. 216 vel 249). — Quartæ anno imperantis Philippi, et undecimo pontificatus Fabiani, habitum fuit in Arabia concilium ubi sederunt per plures episcopi. Contra aliquot hæreticos arabes, quorum dogma erat animam humanam cum corpore mori, quomodo aliquando eam resurrecturam esse. Cassiodorus, LXIX, 289.

Arausicanum concilium I (an. 441). — Habitum fuit imperante Valentiniano III, sub pontificatu S. Leonis I, et in ecclesia Justiniana. Huic præfuit S. Hilarius Arelat. Ibi sedentes Patres numero septemdecim triginta canones condiderunt. S. Augustinus, XII, 1785.

Arausicanum concilium II (ann. 529). — Habitum sub S. Caesario qui huic præfuit, sub pontificatu Papæ Felicis IV, imperante Athalarico rege Italici. Ibi agebatur de gratia et libero arbitrio secundum fidem catholicam. Ibi 25 articuli statuti sicut de hac fide. S. Prosper, LI, 612 seqq.

Arausicanum concilium (ann. 1229). — In hoc ad prænitentiam admissi sunt Albigenes et hujus hæresis suspectæ personæ quas inquisitio Tolosæ detexerat, S. Cæsarius, LXVII, 1442.

Arelatense concilium I (ann. 314). — Hoc decrevit contra ejus accusatores Donatistas. Cæciliani episcopi Carthaginensis innocentiam et amplius.

Constituit can. 8. « De Afris qui propria lege uti solent rebaptizatione, ut si quis de hæresi venerit ad Ecclesiam, interrogent eum Symbolum. Et si perviderint eum in Patre, in Filio, et Spiritu sancto esse baptizatum, manus ei tantum imponatur, ut accipiat Spiritum sanctum. Quod si interrogatus non responderit hanc trinitatem, baptizetur. »

Plures auctores ut Cuminus abbas, Ado numerant sexcentos episcopos qui huic interfuerunt. Baron ducenos, quorum in subscriptionibus sex et triginta notati sunt. Tertullianus Thomassini *Dissertatio in synodos, de hujus hæretici*, III, 1233.

Arelatense concilium (ann. 553-554). — Hoc conciliabulum ubi sederunt plures episcopi Arianæ a Constantio convocatum fuit.

Damnavit S. doctorem Athanasium, Photinum et Marcellum Ancyranum ut Sulpitius Severus asserit, Albaspinæus. Observ. in S. Optatum, XI, 1176.

Arelatense concilium, anno incerto habitum, alii anno 445 vel 444, alii vero anno 451 vel 452 habitum fuisse volunt, nec nominantur Patres ibi sedentes.

Deposuit in hoc concilio Quelidonius vel Celidonius episcopus, *ibid.*

Arelatense concilium III (an. 445 vel 461). — Sub episc. Ravennio habitum.

Conciliavit Theodorum episc. Foro-Juliensem, et abbatem Liriuensem de jurisdictione contestantes. *ibid.*

Arelatense concilium (an. 475). — Convocatum fuit a Leontio episc. hujus urbis, et ibi Lucides presbyt. erroribus suis de prædestinatione et gratia abrenuntiavit.

Sederunt circa triginta episcopi, *ibid.*

Arelatense concilium, vulgo IV (ann. 534). — Huic præerat S. Cæsarius ep. hujus urbis, convocato ob occasionem dedicationis Ecclesiæ S. Virginis, die 6 Junii primo anno pontificatus Joannis I.

Ibi plura constituta sunt, præcipue de ordinatione diaconorum, de promotione ad episcopatum, etc., *ibid.*

Arelatense concilium V (ann. 564) sub Sapaudo episcopo hujus urbis convocatum. — Quod inter plura, de liturgia et de disciplina ecclesiastica quedam statuta, *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 813). — In hoc concilio ejus convocatio et quatuor aliorum a Carolo Magno provocata fuit, Patres de reformatione plures articulos constituerunt, *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 1059), sub legato Papæ Nicolai II habitum. — In hoc concilio quedam petitio fa-

cta est a Beregario vicomite Karbonæ ad revocandam excommunicationem quam in eum Guifredus archiepisc. hujus urbis intulerat. *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 1205), a legato Petro de Castelnau habitum, ubi aliquot Constitutiones fecit pro Ecclesia Arelat., *ibid.*

Ariminense concilium (ann. 359), generale cui, et probabile est, præfuit Restitutus episc. Carth. — In hoc concilio decem anathemata contra diversos errores Arii, Photini et Sabellii prolata sunt, ac amplius damnati et depositi unanimi ore qui contra prætendebant, inter quos Ursacius, Valens, Cælius Germinius. Omnes episcopi dixerunt: « Volumus hos hæreticos damnatos, ut fides catholica firma maneat et sit pax in Ecclesia. » Hic sederunt 400 episcopi ex diversis provinciis Occidentis, Illyriæ, Italiæ, ex Africanis, Hispanis, Gallis, etc., etc. — Ibi post longa tempora lassati legati ad imperatorem Patres Ariminenses quod tam sancte statuerant annullaverunt, et cum Arianis innuerunt, S. Hilarius Pictav., X, 699.

Arvernense concilium. — Hoc fuit habitum anno 529 ejus videsis Notitiam in *Gallia Christi.*, t. IV, col. 519, S. Gregorius Turon., LXXI, 406.

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 535), et primum sub pontificatu Agapeti. — Honoratus Bituricensis arch. et alii Galliarum episcopi ad numerum quindecim sederunt in coessu in urbe Claromontana ex consensu regis Theodeberti. Inciperunt genuflectere, pro rege et regno prospero orationem fundere; deinde perfectis veteribus statutis, aliquot renovarunt ex eis, his alia numero sexdecim addiderunt, *ibid.*

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 549). — Huic præfuit Hesychius archiep. Vienn. habitum fuit paulo post concilium quintum Aurelianense ejus renovavit pro omni opere canones sexdecim. Ibi sederunt decem prælati, *ibid.*

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 587). — Huic S. Sulpicius Bituricensis episcopus præerat qui unanimis cum aliis prælati sedentibus, dissidio inter episcopum Ruthinensem Innocentium, et Ursinum episcopum Cadurcensem finem fecit. Hoc dissidium de jurisdictione aliquot parochiarum quæ priori ascriptæ fuerunt, ortum erat, *ibid.*

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 1077) habitum fuit a legato Hugone de Die qui huic præfuit. Simoniaci episcopi ibi fuerunt depositi, *ibid.*

Asturicense concilium (ann. 415 vel 446). — Acta contra Manichæos a S. Leone conscripta cum pervenissent in Hispaniam, hujus regionis episcopi detegere hujus dogmatis sectatores conati sunt quoque loco occultati essent. Idacius et Toribius cum aliquot Manichæos in urbe Asturicensi detexissent, de iis scripta ad Antoninum Emeritensem miserunt. Tunc jam comprehensum Pascentium et Lusitaniam expellijussit. Unde, ut opinantur, in hac urbe concilium hic memoratum, S. Leo, LV, 1054.

Atrebatense concilium (ann. 1025). — Huic præfuit Gerardus episc. Hæresis Manichæorum in diocesi Atrebatensi pululabat. Senit episcopus doctrinarum perverarum venenum; conquisivit sectarios, ad synodum compellavit et instanter explicationem ab eis exposcavit; instans et urgens deserere malam doctrinam et abjurare, et ad confirmandum suæ fidei testamentum exegit ab unoquoque in modum crucis et quendam characterem conscriptum, Gerardus, Camer. episc., CXLII, 1269.

Atrebatense concilium (ann. 1097). — Hoc habitum fuit ab episcopo Lamberto, sedentibus ejus archidiacono, quique abbatibus. Ibi episcopus privilegia suis predecessoris concessa abbati et monachis montis S. Eufregii confirmavit, et aliud monasterium (Arroasianorum) ab omni alia jurisdictione ac sua exempt, monachis dando facultatem eligendi abbatem et abbati facultatem loca polluta reconcedendi, S. Urbanus II papa, CLVI, 1174.

Augustodunense concilium (ann. 953). — In quo concordat diligentia tam sancti cleri quam populi, Ecclesiæ stabilitatis profectus et totius Christianitatis utilitates tractantur. — Ibi præfuit Frithericus reverendus Moguntinæ sedis archiepiscopus. Adfuerunt plures archiepiscopi et circa virginti episcopi. Ibi rex piissimus Otto æque christianarum rerum auxiliarem se esse promittendo certificavit. Ex hac promissione regis audita, archiepisc. residentium communi ceterorum assensu capitula titulari præcepit, *Monument. diplom.*, CXXXVIII, 835.

Augustodunense concilium (ann. 990). A Guntramno convocatum, de Tetradia. — Hæc Tetradia uxor erat Balahii, provincie Arvernensis comitis; quæ marito valedixerat suo ut comiti nomine Didier adhereret. Sed concilium de propriis parafæralibus bonis restituisse Balahio comiti duplo dupliam vel ad quadruplum valorem

e sua como ahlatorum, damnavit eam, et notam infamiae libertis adulterinis quos e comite adultero genuerat adludit, notans eos liberos illegitimos, S. Gregor. Turon., LXXI, 520.

Augustodunense concilium (ann. 670). — S. Leodegarius hujus urbis episc. et aliud convocavit et huic praefuit; cujus supersunt aliquot statuta; aliqua vero desunt, siquidem in ordine transcriptionis a primo ad quintum, a sexto ad octavum, ab octavo ad decimum, a decimo ad quartum decimum et ad quintum decimum, juxta vetustissimas collectiones in quibus omnino et totus deest praecedens, transiunt, *ibid.*

Auracense concilium (ann. 408). — Tempore Theodosii Junioris et Cyri consulum vi Idus Novem. in ecclesia Justinianensi, Isidor. Mercator., CXXX, 391.

Aurelianense concilium (ann. 511). — Quod consilio S. Remigii Rhemensis convocavit rex Clodovæus. Ibi sederunt quinque metropolitani, Burgidaleusis, Bituricensis, Turonensis, Auscensis et Rothomagensis, qui cum aliis episcopis unum et triginta canones condiderunt, S. Leo, LVI, 312.

Aurelianense concilium (ann. 538), sub Sylvio pontifice summo. — Huic praefuit Lugdunensis archiepisc. S. Lupus, quocum condescerunt alii undeviginti episcopi qui subscripserunt tribus et triginta canonibus conditis ad renovandos veteres canones de disciplina, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 549), regnante Childeberto. — Sacerdos Lugdunensis archiepiscopus huic praefuit: quod fuit congregatum ut ibi causa Marci episcopi Aurelianensis diceretur. Ex omnibus provinciis trium regnorum Galliarum formatum erat. In hoc restitutus fuit Marcus in sua sede episcopali et quatuor canones conditi fuerunt, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 654). — Quod coactum contra Monothellitarum haeresim quae pervadere Gallias minabatur; hoc concilium habitum fuit durante S. Elysio etiamnum laico, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 1129). — Hoc habitum fuit ab Umbalo archiepiscopo et apostolicæ sedis legato. Quæ fuerit causa hujus concilii, latet, S. Urbanus II papa, CLVII, 70.

Bagaiense conciliabulum (ann. 394), a Primiano Donatista et episc. Carthaginiensi convocatum irregulariter et omissis non omittendis formis. — Ibi sederunt trecenti decem episcopi. Non in pretio est quod decrevit contra episc. Carth. Maximianum, S. Optatus, Prolegom., XI, 846.

Bagoriense concilium (ann. 740), loco incerto habitum a sancto Bonifacio ex commendatione Gregorii III papæ. Ibi sederunt octo Patres, S. Bonifacius arch. Mogunt., LXXXIX, 805.

Bagoriense concilium (ann. 905). — Hujus concilii ratio fuit quædam donatio ab imperatore Ludovico III facta S. Emmeramii monasterio cum approbatione archiepisc. Salzburgensis et quinque aliorum episcoporum, *ibid.*

Bagoriense concilium (ann. 906). — Ibi confirmatum est privilegium quo Ecclesia Fristaca fruebatur sibi metipsi eligendi suum episcopum. Sex huic solemni facto interfuerunt Prælati, *ibid.*

Bajocensis synodus (ann. 1518), sub Rev. D. Ludovico de Canossa, episcopo ejusdem urbis. — In hac synodo editæ et publicæ sunt variae constitutiones, Joannes Rhotom. archiepisc., CXLVII, 235.

Belvacensis synodus (ann. 795). — Carolus de Villers Belvacensis episcopus habuit hanc synodum cum suis presbyteris. Ibi constitutiones synodales promulgavit, alias de Contraternitatibus, alias de sacramentis, vita clericali, testamentis et sepulturis et collectis, Hincmarus Rhemensis, CXLV, 392.

Belvacensis synodus Caroli II (ann. 845). — Hæc synodus habita fuit apud Belvacum civitatem anno sexto regni domini Caroli, et sedentes Venilo, Erchanradus, Ymmo, Rothadus, Simeo, Lupus, Ragenarius, Helias, Erpoinus, Aio, Hincmarus, presbyteri et vocati archiepiscopi capitula fecerunt quam idem princeps gloriosus, Deo teste, sub fidei suæ stipulatione se servaturum promisit erga omnes Ecclesias et episcopos regni sui, *Monum. Diplom., CXXXVIII, 545.*

Belvacense concilium (ann. 1114). — Hoc concilium habitum fuit a Conone cardinali et legato, sedentibus trium episcopis provincialium; ibi fuit excommunicatus imperator Henricus V; renovata plura decreta sunt postremorum pontificum de salute bonorum ecclesiasticorum et aliis disciplinæ ecclesiasticæ, S. Urbanus II papa, CLVI, 1199.

Barcinonense concilium (ann. 599). — Hoc concilium, ut videtur, papa Gregorio Iudicente, habitum fuit ad vi-

tium Simonis exstirpandum in his provinciis. Asiaticus Tarraconensis archiepisc. huic praefuit, et ibi sederunt undecim episcopi qui canones quatuor condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 607.

Barcinonense concilium (ann. 1064). — Hoc convocavit cardinalis Hugues Le Blanc Alexandri II legatus ibi ad memoriam clericorum continentis præceptum revocatum est, pariter in eodem actum est de ritu Gothico abdicando et de Romano adoptando. Alexander II ore unanimitatis est summus Pontifex legitimus et Cadalous ut antipapa damnatus est, *ibid.*

Barense concilium (ann. 1097). — Hoc fuit habitum a Urbano II papa, astantibus, 185 episcopis. Causa hujus concilii fuit adunatio communis Græcorum et Latinarum, S. Urbanus II papa, CLJ, 212.

Basileense et Senonense concilia (ann. 1198). — Hæc concilia fuerunt convocata pro gestatione aliam in capite, Robertus Pullus, CLXXVI, 1118.

Basileense concilia, et ut verius dicam Basileense concilium in quinque et quadraginta sessiones partium (ann. 1431). — Narratio longa esset de dissidiis inter Patres Basileenses et Eugenium IV grassantibus, et quæstio est fuerint oecumenicum, annon. Hic concessus magnam in tota Ecclesia turbationem attulit. In quo omnis Pontifex depositus suffragiis sedentibus et antipapa Felix V proclamatus, S. Leo Magnus, LVI, 312.

Beneventanum concilium (ann. 1087). — Hoc concilium a papa Victore III habitum fuit, et ibi excommunicavit Guibertum ejus amicum, eandem tulit sententiam adversus Hugonem Lugdunensem et Richartum abbat. Massili. utrumque antipapæ fautores. Investitura tandem damnata sub pena excommunicationis cum concessus omnis concilii, Victor III papa, CLIX, 965.

Beneventanum concilium (ann. 1091). — Urbanus II congregavit hoc concilium. Ibi renovavit damnatas sententias latas adversus antipapam Guibertum, et quatuor canones condidit, *ibid.*

Beneventanum concilium (ann. 1108). — Hoc concilium habitum fuit a papa Paschali II de investitura et huius vestium clericorum. Excommunicatus declaravit et clericum qui beneficium ecclesiasticum a seculari obtineat, et ipsum seculari *ibid.*

Beneventanum concilium (ann. 1091). — Habitum fuit ab Urbano II papa, qui sententiam anathematis super Guibertum hæresiarum et omnes ejus complices synodali judicio confirmavit, S. Urbanus II papa, CLJ, 81.

Bonogisilense concilium (ann. 618). — Hoc Bonogisili vel Bonogeli quod tribus leucis a Lutetia distat habitum; ne ordinetur laicus in archipresbyterum prohibet, Idem sacra celebrare pro mortuis, baptismum ministrare laicos sepelire nisi cum ordinari licetia monasteriis interdicti, S. Gregorius Turonens., LXII, 654.

Bonogisilense concilium (ann. 635). — Ea fuit causa hujus concilii, dissidia episcopi Cenomanensis cum abbatibus Anisolensis vel Sancti Calisii. Mauricius Tarconensis archiepisc., Venilo Senonensis, Hincmar Rhemensis, Paulus Rhotomagensis, et viginti tres episcopi ibi sederunt cum tredecim abbatibus, *ibid.*

Bracarense et Tarraconensis synodi (ann. 461, 465). — Cum Sylvanus episc. (Calahorra) episcopos ordinarisset, inscio Ascanio metropolitano, hic habuit hanc synodum suæ provinciae, ut scriberet ea de re ad S. Hilarium summum pontificem qui, re expensa, in concilio Romæ habito, ad metropolitano Tarraconensem Epistolam synodicam direxit, qua denuntiavit, spectatis pluribus epistolis magnatum et magistratuum Hispaniarum urbium quarundam ad se directis in Sylvanum gratiam, illi remanere præteritis concedere, dummodo in futurum canones non amplius omitteret, S. Leo, LV, 471.

Bracarense concilium (ann. 500, 563). Ab archiepiscopo Lucretio habitum; in quo lecta fuit S. Leonis ad Turbicum epistola, et altera Celenensis concilii synodica ad Balconium directa adversus Priscillianistas. — Ibi firmata sunt contra istos hæreticos decreta et amplius reformati sunt abusus qui in ministerio clericali irreperant vel in Dei servitio, *ibid.*

Bracarense concilium (ann. 572). — Hoc concilium primum est in quo formula, regnante Christo, adhibita est, quamvis a longo tempore in aliis actis inusitabatur. Huic praefuit Bracarensis archiepiscopus; et sederunt duodecim episcopi, sex cujusque provincie, qui canones ad numerum decem de disciplina condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 561.

Bracarense concilium (ann. 675). — Cui praefuit Leodegarius et sederunt octo episcopi, novem canones condidit, *ibid.*, 535.

Brennacense concilium (ann. 580). — Occasio hujus con-

cilii fuit accusatio quam in SAggregorium tulerat Leudastes Turon. comes. Eum arguebat urbem Turon. Childeberto Austrasie regi tradere voluisse, et regnam Fredegundem in contemptum adduxisse, eam insimulando mali commercii cum Bertramno Burdigalensi episcopo. Structa calumnia a comite cui hujus urbis Turonis gubernatio ablata fuerat. Sententia excommunicationis ibi lata est contra Leudasten, S. Gregorius Turon., LXXI, 367.

Burdigalense concilium (ann. 1097). — Amatus, Burdigalensis archiepiscopus, habuit hoc concilium cum archiepiscopo Auscensi et pluribus aliis episcopis et abbatibus. S. Petri de Narcistais ecclesia ibi abbati S. Joannis de Angerlaco adversus abbatem S. Maxenti adjudicata est, S. Urbanus II, papa, CII, 244.

Byzacene provincie synodus (ann. 507). — Ea fuit occasio hujus synodi quod rex Transimundus Byzacene episcopis catholicis vita functis, successores ne darentur prohibuit. Episcopi vero in concilio congregati statuerunt contra principis prohibitionem. Unde nova persecutio, S. Leo, LVI, 120.

Byzacene provincie synodus (ann. 511). — In hac varia de disciplina statuta sunt et rescriptio Justiniani imperatoris approbata, *ibid.*

Byzacene provincie synodus (ann. 602). — Habita summi pontificis S. Gregorii Magni jussu, ut hujus provincie primatis Clementi de gravibus criminibus insimulati res examinaretur, *ibid.*

Byzacene provincie synodus (ann. 646). — Hujus fuit convocator synodi Stephanus provincie primas, Qui anathemate falsam doctrinam Monothelitarum Constantinopol. percussit, solemniter confensus est duas in Christo voluntates et duas operationes, *ibid.*

Cabirusianum conciliabulum (ann. 393). — Damnavit definitivè Primitianum Donatist. et episc. Carthaginens. Ibi sederunt centum episcopi sectæ Maximianistarum, S. Optatus, Prolegom., XI, 861.

Cabilonense concilium (ann. 470). — Paulo episcopo Cabilonensi mortuo, magnum dissidium fit in hac Ecclesia factionibus trium competitorum. Sanctus vero Patiens Lugdunensis arch. cujus munus erat successoris ordinationem procurare, se cum S. Euphronio Cabilonem contulit; eoque advenierunt alii provincie episcopi qui sortem electionis jecerunt in S. presbyterum nomine Joannem, qui tam altum laqueus nihil petebat. Ille vero pius et sanctus archidiaconus de se bonam existimationem omnibus dedit ex quo electus fuerat; quæ electio firmata fuit hujus episcopi, S. Gregorius Turon., LXXI, 345.

Cabilonense concilium (ann. 579). — Saloniuss Emberodonensis episc. et Sagittarius episc. Viuplencens., qui in concilio Lugdunensi, ann. 567 depositi fuerant, a rege Guntramno licentiam se Romam conferendi impetraverant: summus pontifex Joannes III deceptus eis pepererat, et sedem suam episcopalem reddiderat. Sed denuo ipsis relapsis, habuit rex apud urbem Cabilonem concilium in quo denuo etiam depositi sunt ab episcopatu, *ibid.*

Cæsaraugustanum concilium (ann. 380). — Habitu contrahæreticos Priscillianistas quorum sectæ primus auctor fuit Marcus e Memphi in Ægypto ortus qui fuit magicæ artis peritissimus et sectator dogmatis quod finxit Maues, S. Leo, LIV, 996.

Cæsaraugustanum concilium (ann. 418). — Hoc habitum fuit in forma collationis (*conference*) cui interfuit Emeritus unus ex Donatistarum episcopis; in quo S. Augustinus alternis vicibus et populum et Donatistas hortatus est, ut hos ad unitatem fidei adduceret. Sed Emeritus adhæsit alto silentio, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 317.

Capuanum concilium (ann. 369-391). — Habitu fuit eo fine ut finiat Antiochenum schisma, a canonibus Ecclesiæ Africæ habetur plenarium; absentia vero Flaviani episc. Antiocheni prohibuit ne rei conclusio fiat. Attamen pro stabilienda pace, statutum fuit omnibus Orientis episcopis communionem dare quarumcunque partium sint, dommodo fidem catholicam confiterentur. Tractatum etiam fuit de eo quod negabat Bonosius episcopus, id est, Matrem Salvatoris post partum virginem permansisse. Hunc Novatorem ad arch. Thessalonicens. et comprovinciales remisit qui eum in concilio congregati damnarent, S. Damasus papa, Prolegom., XVI, 359.

Carisiacum concilium (ann. 858). — Ea sunt verba docti Mansi de hoc concilio: Eodem quoque anno, id est 858, in synodo Carisiaca iterum auditi Anisolenses monachi, iterum rejecti; preaque depositionis ab omni sacerdotali gradu mulati sunt. In hoc eodem concilio, Florus, presbyter Ecclesiæ Lugdunensis, notior sub hoc nomine diaconus Florus, deunxit et vias aperuit ad da-

mnanda liturgica opera Amalarii chorepiscopi Lugdunensis. Hincmarus Rhem. arch., CXXV, 85.

Carisiacum concilium (ann. 842). — Hoc concilium convocatum est pro matrimonio Caroli Caivi cum Hermetrude, *ibid.*

Carisiacum concilium (ann. 849). — Citatus est, ex jussu Hincmari, monachus Gotescalcus ante huic consensum quem habebat Carisiaci rex Carolus. Ibi sederunt duodecim episcopi. Gotescalcus de sua doctrina interrogatus hæreticus judicatus est et inemendabilis, et a presbyteratus ordine quem a Rigboldo chorepiscopo sine assensu Rothadi Suessionens episc. acceperat, depositus est, *ibid.*

Carisiacensis synodus (ann. 855). — Hæc synodus habita fuit sub Benedicto III, Flodoardus canonicus Rhemensis, CXXV, 231.

Carpentoractense concilium (ann. 527). — Huic præfuit S. Cæsarius Arelatensis, sub pontificatu Felicis IV, regnante Aithalarico Italiæ rege. Patres suspensionis pena pro anno de sacris Agræcium Antibarum episcopum percuesserunt, quod ad concilium non venerit, et irregulares fecerit ordinationes. Ibi sederunt sexdecim episcopi qui canonem ad bonorum parochialium administrationem spectanti subscripserunt, S. Cæsarius, LXVII, 1287.

Carrofensis synodus (ann. 989). — Gumbaldus arch. Burlegal. habuit hanc synodum cum sex aliis episcopis Aquitanis, in monasterio Carrofensi. In diocesi Pictaviensi. Patres ibi tres condiderunt canones, Letaldus Miciac. mon., CXXVII, 824.

Carrofensis synodus (ann. 1027). — Hæc habita fuit adversus errores Manichæorum qui in Gallias grassabantur, et in confirmationem pacis, *ibid.*

Carrofensis synodus (ann. 1080). — In hac synodo abbas Sancti Matxenti delationem tulit legato Amato, episcopo Oleronis. adversus abbatem Mastiensem novum cui comes Gui bona dederat quæ abbas S. Matxenti abstulerat, *ibid.*

Carthaginense concilium I (ann. 251). — Hoc concilium decrevit excommunicationem contra Felicissimum schismatis Africani infelicem auctorem, et contra quosque illos presbyteros Carthaginenses fidei desertiores ac schismaticos sectarios jam antea bis excommunicatos. — Decrevit etiam lapsos penitentiam agentes in Ecclesiæ communionem esse recipiendos, sed non citra necessitatem urgentem ante tempus satisfactionis impletum, Tertull., III, 849.

Carthaginense concilium II (ann. 255). — Hoc concilium definit lapsi redditum ad Ecclesiam postulantes concedendum esse post sibi impositam penitentiam adimplerionem, *ibid.*, 851.

Carthaginense concilium III (ann. 256). — In hoc concilio constitutum est: 1. Ut omnino deponatur, nisi abstinetur, illo Diaconus quem Rogatianus de prote-via et convictis sibi illatis denuntiaverat. 2. Confirmavit decretum allicujus concilii antecedentis contra Germinium Victorem Christianum, prohibendo ne nomen ejus in oblatione sacrificii apud altare nominaretur. 3. Respondum esse videtur baptismum infantulorum in casu necessitatis ante octavam diem accelerandum esse, Tertull., III, 1013.

Carthaginense concilium IV (ann. 258). — Hoc concilium decrevit contra Basilidem et Martialem Hispaniæ episcopos, libellaticos posse quidem ad agendam penitentiam admitti, verum ab ordinatione clericali atque a dignitate sacerdotali recte prohiberi, sua etiam episcopali dignitate recte spoliatus, *ibid.*, 1019.

Carthaginense concilium V (ann. 258). — Hoc concilio ob dubitationem, quam alii alio sentirent in questione rebaptizationis, tandem definitum est, cum unum sit in sancta Ecclesia baptisma, neminem foris extra Ecclesiam baptizari posse, et additum est illos qui a Catholicis rite baptizati ad hæreticos de fuissent non per baptismum sed per solam manuum impositionem recipiendos esse, si ad Ecclesiam redire contendant, *ibid.*, 1035.

Carthaginense concilium VI (ann. 258). — Hoc concilium decrevit ut qui apud hæreticos aut schismaticos tincti sunt, redeuntes ad Ecclesiam baptizarentur. 2. Ut qui in Ecclesia presbyteri vel diaconi ordinati, in schisma dilapsi sint, aut ab hæreticis promoti sint, revertentes ut laici communicarent, salvo tamen concordia vinculo eum episcopis qui aliter sentirent, *ibid.*, 1144.

Carthaginense concilium VII (ann. 258), sub Agrippino episc. habitum, pronuntiavit unanimi ore contra baptismum ab hæreticis collatum. Hujus concilii acta dispersa sunt, *ibid.*, 1051.

Carthaginense concilium VIII (ann. 258). — Hoc concilium, sive verum sive falsum sit, in hac collectione, ait Baluzius, ponitur, quemadmodum nonnulla concilia refe-

runtur in vulgatis feditiōibus conciliorum quæ tamen non constat habita fuisse, *ibid.*, 1101.

Carthaginense concilium (ann. 311). — In hoc concilio Habulo Botrus et Celeusius vel potius 70 episcopi schismatici Cecilianum episc. Carthag. damnaverunt, S. Optatus, XI, 777.

Carthaginense concilium (ann. 349), sub Grato episc. habitum. — Primum dicitur non quod antea nullum fuerit habitum, quia vero maxime antiquum orthodoxum et approbatum inter ea quæ ibi convocata sunt. In hoc concilio Deo gratiæ aguntur de unitate procurata, *ibid.*, 803.

Carthaginense concilium (ann. 390). — Huic præfuit Genethesius vel Genedius episc. Carthag. Hoc concilium vocatum est in Carthag. Statuit de continentia episc., presbyt. et diacon., *ibid.*, 1193.

Carthaginense concilium (ann. 401). — Hoc concilium fuit ab Aurelio in secretario basilicæ Restitutæ convocatum. Tractat de parvulis apud Donatistas baptizatis, *ibid.*

Carthaginis synodus (ann. 412). ab Aurelio coacta adversus Celestium, Honorio X et Theodosio VI CC, Marius Mercator, XLVIII, 321.

Carthaginis synodus (ann. 416), ab Aurelio coacta adversus Pelagium et Celestium absentes, Theodosio Aug. VII et Junio IV, Palladio CC, *ibid.*, 331.

Carthaginense concilium (ann. 416), habitum contra Pelagium et Celestium, S. Prosper Aquit., LI, 101.

Carthaginis synodus (ann. 418), coacta ab Aurelio, Honorio XII et Theodosio VIII, Marius Mercator, XLVIII, 347.

Carthaginis synodus (ann. 418), ab Aurelio ex omnibus Africa provinciis collecta, Honorio XII et Theodosio VIII, CC, *ibid.*, 330.

Carthaginis synodus (ann. 418), quæ ibidem habita est, *ibid.*, 333.

Carthaginis synodus (ann. 418), ab Aurelio congregata ex tota diocesi Africa, *ibid.*, 338.

Carthaginense concilium universale (ann. 418). — Indictum est hoc concilium 1° Maii die apud Carthaginem, S. Optatus, XI, 821.

Carthaginense concilium (ann. 419), sub Aurelio habitum. — In hoc conventum est inscribere in actis concilii Carthagin. tres et triginta canones decretos in precedentibus conciliis de continentia clericorum, usura, consecratione sancti chrismatis, reconciliatione publica penitentium, etc., *ibid.*, 862.

Carthaginense concilium (ann. 419). — Hoc concilium damnavit ut aotea Pelagium et Celestium, an. 419, S. Optatus, XI, 1502.

Carthaginense concilium (ann. 525). — Hoc concilium a Bonifacio episc. convocatum, in secretario Ecclesiæ S. Agilæi martyris, habitum fuit. Confirmavit privilegia Ecclesiæ Carthag., *ibid.*, 847.

Carthaginense concilium (ann. 534), sub Reparato habitum. — Hoc de episcopis Arianis qui ad rectam fidem redierant, decrevit ut a dignitatibus ecclesiasticis accedant; ibi lecti sunt veterum conciliorum canones, multaque decreta lata fuerunt pro reparanda ecclesiastica disciplina, *ibid.*, 843.

Carthaginense concilium (ann. 550). — Hoc concilium non est approbatum. Episcopi ibi sedentes excommunicare papam Vigilium ausi sunt, quia hic summus Pontifex tria capitula damnaverat, et ad imperatorem Justinianum quem in partes eorum attrahere tentabant, scripserunt. Justinianus vero rescriptum promulgavit in quo Africanos episcopos refutans papa Vigilii se ultorem ostendebat, S. Isidorus Hisp., LXXXIV, 236.

Causaciense concilium (ann. 998). — Habitum sub Leone abbate monasterii Sancti Bonifacii urbis Romæ et papa Joannis legato. In hoc Arnulfus pacis Ecclesiæ exturbator damnatus fuit et seipsum sacerdotio exiit, Sylvester II papa, CXXXIX, 347.

Chalcedonense concilium (ann. 451), ubi præfuit Paschasius cum legatis S. Leonis papæ. — Illud congregatum fuit tanquam tempestatibus quibus tunc agitabatur sancta Ecclesia efficac remedium. Episcopi in concilio Ephesino depositi instanti oratione hoc ab imperatore Marciano petiverant. Ibi contra Eutychetem et Dioscorum olim Alexandriæ episc. sententiam tulerunt tres legati summi Pontif. Paschasius, Euclettus et Bonifacius his verbis: Nefaria a Dioscoro commissa nota sunt; in sua communione recepit Eutychetem ab episcopo suo damnatum, quod negavit Ephesi, sustinere pergit nedum veniam imploret, nec epistolam Leonis ad Flavianum legi permittit, necnon summum Pontificem excommunicavit. Multum de eo quesitum est: Clatus ter, ad iussum non venit; itaque sanctissima arch. Romæ Leo, per nos et per totum concilium cum apostolo

S. Petro qui est petra basisque et fundamentum ratholicæ Ecclesiæ, eum dignitate episcopali, et omni ministerio sacerdotali spoliavit. Ibi adhuc receptæ sunt Epistolæ synodales S. Cyrilli, tum ad Nestorium quam ad Orientales directæ, ut dogmati Nestorii rejiciendo apæ et definiendo canonice symbolo veræ fidei. In hoc et alia multa et in variis sess. tractata sunt. Huic conveniunt sexcenti Patres, S. Pappasus papa, XLII, 561.

Cirrhense concilium (ann. 305). — In hoc in gratiam reconciliati fuerunt et veniam acceperunt episcopi qui, grassante persecutione, paganos sacros libros traderant et quibuscum communicare ex Africano proconsulari concilio interdictum erat, S. Augustinus, XXXIII, 16, 580.

Cirrhense concilium (ann. 412). Huic concilio præerat Sylvanus episc. et Numidia primis. Contra Donatistas convocatum fuit illud concilium, S. Optatus, *Appendix hist. Carth. coll.*, XI, 1151.

Claramontanum concilium (ann. 1093), ubi factum est decretum pro communione sub utraque specie. — Hoc convocavit S. Robertus Pullus, Urbanus II papa, CLXXXVI, 1036.

Clarononense concilium (ann. 1161). — Consensu omnis regni Angliæ. Ibi stabilita sunt præcepta totis regis conformia, contraria vero Ecclesiæ libertatibus. S. Thomas ita subscripsit articulis quos vocant jura regalia. Fuit enim impulsus ab aliis episcopis et regi magnatibus. Sed postea tanto fuit dolore commotus ut non ausus fuerit celebrare, antequam a summo pontifice absolutus fuerit, S. Thomas Cantuar., CLXXXVIII, 131.

Compendiense concilium (ann. 823). — Hoc concilio de rebus sacris illicite usis actum est; et in eodem impedita denuo fuit penitentia Ludovico Debonario pro aliquot culpis quarum emendationem promisit, S. Agabardus, CIV, 250.

Constantinense concilium (ann. 1094). — Huic Hebeardus Constantiæ episcopus et Urbani II papa legatus in Alemannia, præfuit. Ibi incontinentia clericorum et violentia Simoniacorum damnata sunt. Actum est etiam in causa Prædis reginæ quæ dimisso clam Henrico imperatore, ad Mathildem confugerat, S. Urbanus II papa, CLI, 126.

Constantinopolitanum concilium æcumenicum II (ann. 581). — Hoc concilium constituit inter multa, hæreticos qui rectæ fidei adjiciebantur, et plures alios unione chrismatis esse recipiendos; Arianos, Macedonianos, Sabellianos, Novatianos; Eunomianos vero, Montanistas Phrygas, Sabellianos et plures alios qui tinguntur in immersione, baptizandos esse, Tertullianus III, 124.

Constantinopolitanum concilium (ann. 582). — Hoc concilium sub imperatore Theodosio et ejus jussu congregatum fuit ad solvenda varia inter quæ negotium quo ad Flavianum spectabat. Huic bis a suis ministris ad eum deputatis concilio invitatus est Gregorius Nazianzenus qui dedit excusationem quod onustus infirmitatibus et morti proximus nihil jam agere poterat, S. Leo, LV, 955.

Constantinopolitanum concilium (ann. 583). — Ex hac causa hujus concilii quod imperator Theodosius cui nihil erat antiquius pace imperii et Ecclesiæ, omnium sectorum particularium episcopos habere concilium ut unitatis fructus et unius sententiæ eorum collationibus colligeretur, junctionem fecit, *ibid.*

Constantinopolitanum concilium (ann. 448). — A S. Flaviano habitum contra Eutychetem. Hic ter citatus ad concilium venit tandem et a patricio Florente cum interrogaretur an confiteretur duas naturas in Christo post incarnationem, respondit: Confiteor Christum habuisse duas naturas ante unionem, sed post unionem, solam confiteor. Unde anathematizatus est, *ibid.*, I, V, 1038.

Constantinopolitanum concilium (ann. 449). — Eutyches damnatus in precedenti, ad S. Leonem papam appellavit; in hoc, post discussionem factam actorum concilii recens habiti, exponere suam fidei confessionem ab imperatore jussus est, *ibid.*

Constantinopolitanum concilium (ann. 450). — Theodosio mortuo, ejus successor Istanter legatus S. Leonis hospitatus est. Mox Anatolius, cujus substituti ordinationem in locum Flaviani Constantinop. episcopi, a S. Leone Theodosius approbationem petierat, congregavit hoc concilium episcoporum qui tum in urbe aderant, abbatum, presbiterorum et di. conorum. Lecta est S. Leonis ad Flavianum epistolæ, cui subscripsit Anatolius dicens: Nestorio, Eutycheti et eorum dogmatibus anathema, *ibid.*, 124.

Constantinopolitanum concilium (ann. 519). — Hoc habitum est quia Timotheus sedem episcopalem et patriarchalem Alexandriæ usurpaverat, et cum sciret adversus orthodoxos, plures catholici episcopi ad imperatorem

Leonem miserunt supplicationem petentes Timothei depositionem et patriarchae canonice electionem: quod fuit causa hujus concilii, *ibid.*, 1219.

Constantinopolitanum concilium (ann. 532). — In hoc, ex jussione imperatoris, per tres dies continuos, orationes ac disputationes inter se habuerunt sex episcopi orthodoxi, et sex episcopi partibus Severi, Antiochiae Eutychiani patriarchae fautores. Sed veritas de errore triumphavit et unus ex heterodoxis ad fidem conversus est cum multis clericis et monachis, *ibid.* 975.

Constantinopolitanum concilium (ann. 543). — Hoc concilium coactum est a Menno Constantinopolit. patriarcha in causa Origenis et origenistarum, Liberatus, LXVIII, 1059.

Cordubense concilium (ann. 540). — Huic praerat Osius; fuit contra sectatores Arit celebratum, Osius Cordub. episc., Kpist. ad Constantinum, VIII, 1327.

Cordubense concilium falsum (ann. 852). — Jussu Abderami regis Mahumeti sectatorum convocatum, decreta ibi prohibitio ad martyrium se offerendi et condemnatio cultus talium martyrum. S. Eulogius sacerdos Cordubensis in opere cui titulus: *Memoriale sanctorum* illud impugnavit et rejecit tanquam falsum, *ibid.*

Damiani iuxta ripam concilium (ann. 741). — Hoc concilium a S. Bonifacio et uno legato S. sedis habitum fuit. Rem clerici sive laici qui inemendabiliter a legē Domini delinquerent, ad papam deferri, concilium jussit, S. Gregorius III papa, LXXXIX, 581.

Diosporitanum concilium (ann. 415). — Contra Pelagium habitum est, in quo quidem absolutus fuit et ejus doctrina damnata, siquidem ipse eam anathematizare coactus est: ut videretur damnationem: qui errores Pelagii in codice ab episcopis Erce et Lazaro collecti fuerant, ut in hoc concilio ante Patres sedentes legerebatur. Sed Pelagius in audientia errorum, eos decipere novit, ore confutendo fidem veram quam corde negabat, S. Augustinus, XXXIII, 776, 827.

Ebroicensis synodus (ann. 1576). — In hac aestivali synodo actum est de institutione disciplinae ecclesiasticae iniquitate temporis collapsae; habitus fuit sub Claudio Ebroicens. episc., Joannes Rothenag., CXLVII, 239.

Egarense concilium (ann. 615). — Egara, urbs Hispaniae erat, hodie Tarraca vel Tetrassa. In hac urbe habitum fuit hoc concilium de confilio presbyterorum, diaconorum et subdiaconorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 614.

Elenense concilium (ann. 1027). — Hoc habitum fuit ab Oliba pontifice Ausonensi ad vicem Berengarii Elenensis episcopi. Ibi actum est de pace et de aliquot disciplinis. Officium divinum per tres menses pro excommunicationis fieri, ut conversio eorum impetraretur, statutum est, S. Urbanus II papa, CLI, 742.

Eliberitanum seu Iliberitanum concilium et in Hispania habitum (ann. 505 vel 509). — Unum et octoginta canones Patres qui ibi sederunt, considerunt de disciplina ecclesiastica, S. Leo, LV, 1019.

Epomenense concilium (ann. 517). — Primo anno regni Sigismundi quem S. Avitus episcopus Viennensis ad fidem converterat, fuit habitum hoc concilium. Ille episcopus hunc praesuit. Ibi quinque viginti Burgundici sederunt episcopi qui canones quadraginta condiderunt, S. Dionysius Exiguus, LXVII, 994.

Ephesinum concilium (ann. 445). — Habitum est vel in aliquo alio loco Asiae proconsularis. Quod convocatum est contra haereticum Noel et Paulum Samosatens. In quo concilio recitata fuit quaedam fidelis expositio de verbo *gēnoios* quod reprobabat ille haereticus, S. Damasus papa, Prolegom., XII, 505.

Ephesinum concilium (ann. 401), habitum contra Nestorium, eam damnat cum multis pelagianis, S. Prosper, LI, 394.

Ephesinum concilium (ann. 431). — In Mesopotamias et Eucathas necnon in causa Euthatii habitum est. In hoc eodem sederunt decem episcopi adversus Nestorium Constantinopolitanum episcopum qui purum hominem ex S. Virgine Maria natum asseruit, ut aliam personam carnis, aliam faceret Deitatis, nec unum Christum in Verbo Dei et carne sentiret. sed separatim atque separatim alterum Filium Dei, alterum hominis praedicaret, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 151.

Ephesinum concilium (ann. 431), ab illis episcopis qui Nestorii partibus favebant congregatum in diversorie. Ibi depositi sunt S. Cyrillus et Memnon episcopi Ephes., S. Prosper, LI, 394.

Ephesinum concilium (ann. 444), in causa Eutychetis congregatum, S. Prosper, LI, 601.

Ephesinum concilium (ann. 148), quod in latrocinium transiit, quia in hoc, omnibus subversis principibus, Fla-

vianus et Eusebius Dorytei damnati a Dioscero fuerunt S. Leo, LIV, 966.

Exohanidense concilium (ann. 1041). — Hoc concilium, habitum fuit a legatis Hugone de Die et Amato Oleroni. Ibi excommunicati sunt Exohanidenses clerici quod professionaliter non accepterint unum ex his duobus legatis, D. Ivo Carnot., CLXII, 182.

Forojuliense concilium (ann. 796). — A sancto Paulino congregatum fuit hoc concilium, in causa sacrosanctae Trinitatis et Incarnationis Verbi divini, sub Leone papa III, S. Paulinus Aqu. Patr., XCIX, 283.

Floriacense concilium (ann. 1110). — Hoc habitum fuit a Legato Richardo Albano episcopo. Excommunicati fuerunt qui vexationibus in Ecclesiam Mauriaci soutes se redderent, S. Ivo Carnot., CLXII, 219.

Franciae concilium (ann. 794). — Jussione Magni Caroli imperat. contra Elipandum et Felicem Urgell. episc. ibi damnati sunt eorum errores de adoptione quam Filio Dei tribuebant. In hoc sederunt trecenti Patres, Caecilii Sedulius, Prolegom., XIX, 517.

Franciae concilium (ann. 1006). — In hoc statutum est de Constitutione episcopatus Bambergensis. Ocasio hujus erectionis fuit S. imperatoris Henrici II desiderium locum sui ortus honorandi. Cum episcopus Witzburgensis frustra exposuisset hujus novae sedis ordinationem, servando suum selem cum titulo archiepiscopi, obstitit, sed adhuc frustra, petitioni imperatoris, S. Henricus imperat., CXI, 364.

Fussellense concilium (ann. 1104). — Hoc concilium convocatum est ut componeretur similes dioceses Burgo et Osma. Aliquot alia ibi etiam statuta fuerunt, S. Urbanus II, CLII, 32.

Gallicanum concilium (ann. 197). — In quo Menandrus damnatus est, S. Leo, LVI, 53.

Gallicanum concilium (ann. 535). — S. Hilarius Pictav. convocavit plura in Gallis concilia contra Arianos. In hoc Patres Saturnini Valentis et Ursacii communionem abdicaverunt, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 562). — In hoc concilio steterunt Patres admittendos esse qui Arianum dogma abjurarent, dummodo fidem Nicenam proleterent, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 571). — In isto fides in S. Trinitatem confirmata fuit, et Patres ad papam reclamaverunt adversus quoscunque qui hanc fidem negarent, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 429). — Habitum fuit eo tempore quo Pelagiana haeresis Britanniae regionem nunc Angliam infestabat. In hoc periculo verae fidei, Catholici Angliae ab episcopis Galliarum auxilium petierunt adversus errorem. Haec fuit causa hujus concilii in quo S. Germanus Antiss. et S. Lupus Trecentis sederunt, ut defensores gratiae J. Christi, *ibid.*

Gallicana synodus (ann. 451). — Ibi sederunt quatuor et quadraginta episcopi qui S. Leonis ad Flavianum Antiochiae patriarcham epistolam approbaverunt. Cui praesuit Ravennius Arelatensis. Epistola supra memorata contra Eutychetem scripta erat, *ibid.*, 1336.

Gallicanum concilium (ann. 516). — In isto concilio cum quidam dogmatis Arianis amator objectionibus S. Remigii respondere impar erat, ad veram fidem conversus est, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 796). — Videtur hoc concilium Turonensem apud urbem habitum fuisse, Caroli Magni jussu, in causa Josephi Cenomanens. episc. qui a clero diocesano pro duris et barbaris accusatus fuerat cruciatibus. Jamjam damnandus sub militari veale aufugit, nec depositionem vitavit, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 178.

Gangraense concilium (ann. incert. 364). — Habitum fuit hoc concilium in metropoli Paphlagoniae contra Eustathianos et Manichaeos. Juxta Baronium huic concilio praesuit Cordubensis Osius legatus papae Sylvestri. In hoc concessu viginti canones conditi sunt. Ibi sederunt quindecim episcopi, S. Leo, LV, 979.

Germanicum concilium (ann. 744). — Huic praesuit S. Bonifacius legatus sanctae Sedis. Patres capitulare in viginti octo articulos partitum, quorum plures spectant quidem magis ad societatem civilem, qui vero tunc temporis non minus ad res ecclesiasticas tendebant, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 807.

Germanicum concilium (ann. 759), loco incerto, fortasse apud Constantiam urbem. — Juxta Collectionem conciliorum Allemanniae, Guarinus et Ruithardus fisco mancipati, Othmarem, S. Galli abbatem, in carcerem conjecerunt sicuti reum pravorum et liberosorum. Cujus abbatem crimen erat in eo quod questus esset, et quest etiamnam vellet de eorum exactionibus, *ibid.*

Germanicum concilium (ann. 830), loco incerto. — Ibi

questio fuit an dioceses Bremensis et Hamburgensis in unum colligerentur, *ibid.*, 830.

Gerundense concilium (ann. 517). — Ibi cum sex aliis episcopis præfuit metropolitanus Tarraconensis, et decem canones de liturgia et disciplina condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 314.

Gerundense concilium (ann. 1019). — In hoc, Petrus episcopus bujus urbis, suffragiis plurium astantium in civitate episcoporum canonicam constituit vitam, *ibid.*

Gerundense concilium (ann. 1097). — Habuit hoc concilium archiepisc. Tarraconensis cum tribus episcopis. Statutum est de confirmandis libertatibus ecclesiasticis, S. Urbanus II papa, C.LI, 230.

Hiberniensis concilia (ann. 450 vel 466), duo sub nomine S. Patricii, quorum manuscriptum per vetus exemplar in bibliotheca Benedictinorum Cantabrigiæ servatur, S. Leo, I.VI, 302.

Hiberniense concilium (ann. 795, fere incognitum nisi citetur a quodam auctore (Vid. Duguet, dissert. 17. de 1 et 2 canone concilii Ancyran), dicente unum concilium Hibernense habitum ann. 795 et initio pontificatus Leonis II, ex his duobus canonibus, de scandalo quod afferret in populo presbyter ad penitentiam publicam admissus concludit, *ibid.*

Hipponense concilium (ann. 395) generale totius Africae, ab Aurelio convocatum et cui præfuit. — Inter alias constitutiones quas de disciplina ecclesiastica fecerunt Patres, in hoc concilio statutum est celebrationem festi Paschalis quotannis in concilio quod haberi solitum erat declarandam esse. *Monumenta vetera*, S. Optatus, XI, 1183.

Hipponense concilium (ann. 597), generale Africae, ab Aurelio apud Hipponam convocatum, de Donatistis is episc. Carth. de clericis Donatistis in numero laicorum recipiendis, *ibid.*

Hipponense concilium (ann. 422). — In hoc concilio damnaverunt Antonium episc. Fussalens. quem spoliaverunt gubernatione episcopali, nec tamen eum ab episcopatu deposuerunt Patres, *ibid.*

Hipponensis synodus (ann. 426). Ab S. Augustino ætate provecro convocata fuit. In ea sibi successorem in episcopatu elegit presb. Heraclium, *ibid.*

Hispalense, Spalense concilium I (ann. 590). — S. Leander Hispalensis episcopus habuit hoc concilium cum septem suffragantibus, quinto anno regis Recaredi, Isidorus Mercator, CXXX, 595.

Hispalense vel Spalense concilium II (ann. 591). — Hoc concilium habitum fuit in sacario ecclesiæ dictæ Hierosolyma, sub rege Sisebuto et papa Bonifacio V. Huic præfuit S. Isidorus Hispalensis, et septem alii ibi sederunt presbyteratus et duo laici titulo illustres; Plaisellus provincie Beticæ gubernator, *ibid.*, 595.

Hispanicum concilium (ann. 562). — In hoc concilio congregati episcopi, omnes qui ad veram fidem redirent esse admittendos statuerunt, dammodo fidem Nicænam reciperent, et doctrinam Euseii et Eudoxi impiam anathematizarent, S. Leo, I.VI, 218.

Hispanicum concilium (ann. 795). — Hoc fuit habitum ab Hispanicis episcopis. Errorem infauste Elipandi et Felicii Urgelladoprant, eum corroborare a quot textibus SS. Patrum fœdatis conantes, *ibid.*

Iconense concilium (ann. 238). — Hoc concilium constituit ac decrevit contra Cataphrygas et omnes alios hæreticos nihil eorum quæ ab hæreticis facta sunt, ab Ecclesia catholica recipiendum esse: ordinationes, baptismum, manuum impositionem, quidvis sacrum ab hæreticis administratum, invalidum esse. Quoad vero spectat hoc concilium, Stephanus papa episcopos Orientales hæc constituentes excommunicat, apostolicæ Sedis communione privat: ipsam vero synodum erraticam contra apostolorum traditionem erroneum dogma confirmantem, reprobant, Tertullianus, III, 1152.

Ilerdense concilium (ann. 524). — Hoc concilium habitum fuit, juxta cardinalem d'Aguires, quinto decimo anno regnantis in Hispania Theodorici. Ibi octo episcopi vel potius novem sedentes ut testantur acta, sexdecim canones confecerunt, Dracontius, LX, 796.

Ilerdense concilium (ann. 1229). — Joannes cardinalis legatus et Sabina episcopus, habuit hoc concilium in quo sedentes Patres de disciplina ecclesiastica et notanter de clericorum agendi ratione statuta unumque particulare pro bona Ecclesiæ Barcinonensis administratione constituerunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIX, 321.

Ilerdense concilium (ann. 1237). — In hoc negotium datum S. Francisci et S. Dominici religiosi hæreticos querendi, *ibid.*

Illyricum vel Illyricum concilium (ann. 368 vel 570 seu 573), quod, imperatore Valentiniano jubente, con-

gregatum est. — Ea fuit causa convocationis, ut finem contestationibus quæ de doctrina adhuc agitantur in Asia et Phrygia, Patrum decreta imponeret, et aliquot malis quæ committebantur in episcoporum ministrorumque ordinis inferioris electione. Disputationes versabantur præsertim de natura S. Spiritus quæ ab heterodoxis secreta fuerat a natura Patris et Filii; quod hæresis Macedonii refricabat. Decretum concilii ad episcopos Asiae et Phrygiæ fuit directum cum epistola synodali, S. Damasus papa, Prolegom., XIII, 136.

Illyricum concilium (ann. 415). — Hoc concilium habitum fuit in gratiam Perigenis sacerdotis Corinthi, qui ordinatus fuerat episcopus urbis (vulgo Patras) in Thessalia, in diocesi Illyriæ Orientalis, ab episcopo Corinthi, Alexandro. Cum incolæ urbis nolent eum accipere episcopum, concilium congregatum fuit ad conficiendas testimoniales de pietate et bonis moribus Perigenis coram papa litteras; sed fuit impar Roma pervicaciam vincendo consistendum, et res in longum procrastinabat, cum Alexander Corinthi episcopus mortuus est, cui ille substitutus est, *ibid.*

Illyricum concilium (ann. 516). — Hoc concilium habitum est a Joanne episc. Nicopoleos, metropoleos veteris Epiræ, ibi septem sederunt episcopi qui declarationem adversus Eutychianos et in gratiam communionis cum papa Hormisdas confecerunt, Cassiodorus, LXIX, 950.

Illyricum concilium (ann. 550). — In hoc Illyrici episcoporum capitulum auctores audacter surrexerunt contra Judicatum papæ Vigili, et Benenatum qui surrexit contra tria capitula damnarunt, *ibid.*

Italicum concilium (ann. 251 vel 255). — Hoc concilium sub papa Cornelio congregatum in causa hæretici Novatiani. Hoc insuetum ac alienum a recepto ecclesiastico more, quo concilia omnia ad illud usque tempus, et etiam deinceps celebrata sunt, a cerio aliquo determinatque loco denominationem acceperat.

Vix proferri poterit concilium aliquid circa hæc tempora, quod *Italicum* dictum sit, et non potius *Romanum*, Damasus papa, Prolegom., XIII, 329.

Italicum concilium (ann. 381). — S. Ambrosius huic præfuit concilio quod forte habitum est Mediolani cujus erat episcopus. Patres hujus concilii artibus Maximi (Synici) delusi sunt. Qui eum expulsus esset Constantiopolim ubi sedem tempore S. Gregor. Nazianz. episcopalem usurpaverat, adiit concilium, quod eum proclamavit patriarcham Constantinopolitanum, et habuit Nectarium intrusum. Patres ibidem Apollinaristas damnaverunt, et duas epistolas ad Theodosium Magnum imperatorem scripserunt, *ibid.*; S. Ambrosius, XVI, 931.

Juliobonense concilium (ann. 1080). — Illud a Willelmo Anglorum rege cum episcopis et proceribus Normanniæ apud Juliam bonam celebratum est, Gregorii VII pape anno octavo, Philippi Francorum regis vicesimo. In hoc statutum est de pace Dei, de incestis matrimoniis et multis ad disciplinam spectantibus, Willelmus Conquestor, CXLIX, 1323.

Lampsacenum concilium (ann. 364). — In hoc concilio abrogata sunt quæcumque decreta in Constantinopolitano concilio ab Eudoxio et Acario, dum e contra firmata fuerunt decreta concilii Seleuciæ. Valens imperator cum statuta hujus concilii a Patribus audivisset, omnia abrogavit, ad exilium damnavit omnes sedentes, et Eudoxii fautoribus omnes tradi jussit Ecclesias, Cassiodorus, LXIX, 1073.

Langeviense concilium (ann. 1278). — Hoc concilium fuit habitum a Joanne de Montsoreau Turonensi archiepiscopo, et ibi sederunt ejus suffragantes qui sæcicim statuta fecerunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 564.

Laodicense concilium (ann. 364). — Istud fuit in antiquis temporibus celebre; et ejus canones, numero sexaginta, semper magnam auctoritatem obtinuerunt, S. Leo, I.VI, 714.

Lateranense concilium (ann. 649). — Hoc concilium habitum est contra Cyrum episc. Alexand. et Sergium episc. Constantin., Pyrrhum et Paulum qui tantum in Jesu Christo solam operationem et solam voluntatem admitterebant. Hoc concilium in 20 canonicis de mysteriis Trinitatis et incarnationis stabilivit fidem Ecclesiæ, et eosdem anathematizavit hæreticos, S. Optatus, XI, 84.

Lateranense concilium (ann. 1179). — Papa Alexander III cum imperatore Frederico reconciliatus hoc undecimum generale concilium convocavit pro tribus causis gravibus, quarum fuit prima, schismatis reliqua abolere; secunda, Valdensium hæresim damnare; et tertia restituere disciplinam ecclesiasticam quæ per tam longum schisma dilacerata fuerat, S. Bernardus, CLXXII, 902.

Lateranense concilium (ann. 1213). — Hoc concilium a papa Innocentio III fuit convocatum, IV Lateranense, et

duodecimum oecumenicum. Ea fuit causa hujus concilii, terræ sanctæ recuperatio, disciplinæ Ecclesiæ universæ reformatio, bellorum et hæreseum extinctio, fidei firmamentum et pacis restitutio. Ibi sederunt 412 episcopi, octingenti et amplius tam abbates quam priores, et legatorum copia magna pro absentibus. Papa ipse concilio protulit septuaginta decreta vel canones per expositionem fidei incipientes, Petrus Vallis, Cernatus monach., CCXIII, 702.

Legionense concilium (ann. 1088). — Ibi statutum est officia ecclesiastica in Hispania celebrari S. Isidori secundum regulam, et scriptores postmodum scriptura Gallica in substitutionem Gothicæ usuros esse, S. Urbanus II papa, CL, 83.

Lemovicense concilium II (an. 1028 et 1031). — In hoc concilio agitur de S. Martialis apostolatu, et multis ad disciplinam spectantibus.

Huic præfuit Jordanus hujus urbis episcopus, Jordanus Lemov. episc., CXI, II, 1535.

Leucorum apud civitatem (Toul.) *synodus*. (ann. 916). — Drigo Tullensis episcopus abbatem S. Apræ ex voto suabbatis, quos ab illo reclamabat vicina Ecclesia decimas restituit, Hincmar. Rhem., CXIV, 65.

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 971). — S. Gerardus Tullensis episcopus, ibi donationem fecit plurium Villarum Ecclesiæ S. Michaelis, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 982). — S. Gerardus episc. Tullensis in hac synodo confirmavit bona et privilegia abbatæ S. Mansueti, *ibid.*

Leucorum synodus apud civitatem (ann. 985). — In hac quondam nova donatio Ecclesiæ S. Michaelis facta est, *ibid.*

Leucorum synodus apud civitatem (ann. 1050). — Papa S. Leo, aliis circumstantibus, hoc tempore, per translationem corporis, e loco ubi depositum erat, in ecclesiam abbatæ S. Mansueti, canonizationem S. Gerardi fecit, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1072). — In hac synodo, ab episcopo Piboue pro donationibus a suis prædecessoribus et a seipso factis confirmatio sancita est, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1076). — In hac synodo, ejusdem episcopi mandatum in gratiam ecclesiæ vulgo *Noire-Dame*, a comitissa Sophia fundatæ et a seipso consecratæ, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1090). — In hac synodo, episcopus Pibo abbatissæ Spinalii Bariensem ecclesiam adjudicat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1091). — In hac synodo, abbatæ S. Leonis Tullensis, a Luctulfo cathedralis decano, dotatio facta, et ab episcopo firmata, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1105). — In hac synodo, Pibo ecclesiæ Sancti-Gengulphi Tullensis factas donationes confirmat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1111). — In hac synodo, Riquinus provisor ecclesiæ Tullensis, sententiam iudicii pronuntiat in gratiam abbatæ Cluniac. *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1116). — Riquinus episcopus factus, novam donationem abbatæ Sanctæ Apræ facit, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1122). — Episcopus Riquinus ibi donationem prioratus S. Dodonis abbatæ Sancti Mansueti factam, confirmat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1136). — Ab episcopo Henrico donationis abbatæ S. Mansueti factæ confirmatio, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1192). — Odo episcopus Tullensis ibi aliquot statuta adversus bonorum ecclesiasticorum usurpatores promulgavit, et aliud adversus Valdenses hæreticos quos ligatos ad se adduci jubet, ut eis meritum poenam infligat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1359). — In hac synodo Bertrandus de la Tour statuta lucidissima promulgavit. Abbatissæ convenire ad synodum episcopalem jubet, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1658). — Andreas Saulensis episc. Tullensis habuit hanc synodum diocesanam ubi renovavit plura vetera statuta, alia reformavit, alia addidit. In Epistola pastorali prælatus zelo plenus synodum diocesanam esse viam maxime utilem ad reformationem et emendationem morum asserit, *ibid.*

Lexovienne concilium (ann. 1055). — Huic Hermenfredus episcopus, legatus papæ, præfuit concilio. Ibi accusatus est Mauger Rothom. archiep. suam ecclesiam spoliavisse, et sua prodigalitate bona ejusdem dispassse, in incontinentia vivere et non venerari Sedem apostolicam. His probatis, ille depositus est, unanimes ore sententiam

episcoporum, et Maurillus in ejus locum substitutus, B. Lanfrancus, CL, 42.

Lingonense concilium (ann. 850). Althericus episc. Lingonensis ut donationes quas monasterio S. Petri vulgo de Bèze fecit, confirmarentur curavit, S. Leo, LV, 312.

Lingonensis synodus (ann. 1017). — In hac synodo, S. Benigni monasterium Fructuariense a jurisdictione ordinarii exemptum est, *ibid.*

Lingonense concilium (ann. 1116). — Hoc fuit habitum ab archiepiscopo Viennensi vulgo Guy in medio rupe inter Lux et Till chatel, in diocesi Lingonensi, hodie Divionensi. Res aliquot particulares ibi tractatæ sunt, *ibid.*

Liptinense concilium (ann. 743). — In hoc approbata fuerunt superiorum synodi Germanicæ decreta novaque sancuntur. Celebratum fuit sub Carlomanno majore domus regis. Ibi abbates et monachi receperunt Regulam sancti Patris Benedicti ad restaurandam normam regularis vitæ. In hoc quoque statutum est ut sub precario et censu aliqua pars ecclesiasticæ pecuniæ in adiutorium exercitus retineatur, nec non ut adulteria et incesta matrimonia quæ non sunt legitima prohiberentur et amenderentur episcoporum iudicio, et ne mandipia Christiana paganis non traderentur, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 809.

Londoniense concilium (ann. 971). — Huic præfuit S. Dunstanus Cantuar. arch. Edgarus Angliæ rex, privilegia quibus ab hoc tempore monasterium Glastoniense fruebatur, confirmavit, sibi et suis successoribus tamen servando jus ponendi in manibus abbatibus quem elegissent monachi pedum abbatiæ, Joannes XIV papa, *Monument, diplom., CXXXVII, 518.*

Londoniense concilium (ann. 1075). — Hoc fuit coactum a B. Lanfranco Cantuar. arch. Adfuit ibi Thomas (d'York) Eboracensis archiepisc. Sederuntque plures abbates. Statutum est ibi de disciplina et fecerunt aliquot constitutiones, B. Lanfrancus, CL, 41.

Londoniense concilium (ann. 1078). — Huic præfuit Lanfrancus, Cantuar. arch. Statutum est aliquot sedes episcopales in vicis alias transferendas esse in urbibus, B. Lanfrancus, *ibid.*, 42.

Londoniensia concilia (ann. 1085). — Duo hoc anno habita sunt ab archiepiscopo Lanfranco, ad hunc finem ut sedentes Patres reformarent et compoenerent disciplinam, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 475). — Iterum proscripta est hæresis Prædestinatorum. Illud nos docet Faustus in Præfatione sui tractatus *De gratia et libero arbitrio*, Jacobus Sirmondus, LIII, 681.

Lugdunense concilium (ann. 490). — In hoc concilio Patres Lucili presbyteri audiverunt retractionem de suis erroribus quos rejecit quique in concilio Arelatensi denuntiati fuerant. Post hujus retractionis lectionem approbaverunt sedentes, S. Gregorius Turon., LXXI, 511.

Lugdunense concilium (ann. 573). — Interfuerunt huic concilio plures regni magnates, ubi Gregorius Turon. frater ab inimicis suis homicidii insimulatus, causam dixit et juramento crimen diiuit, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 581 vel 586). — Hoc quod ordinarie dicitur tertium concilium Lugdunense, habitum fuit 22 anno regnantis Guntramni. Huic præfuit hujus urbis episcopus, cum aliis septem episcopis ibi sedentibus et duodecim delegatis aliorum absentium Patres sex canones condiderunt, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 811). — In hoc concilio Agobardus Lugdunensis arch. ordinatur in substitutionem Leidradi qui in monasterium apud urbem Suessionem secesserat, S. Agobardus, CIV, 76.

Lugdunense concilium (ann. 829). — Unum est quatuor conciliorum quæ fuerunt habita ex jussu imperatoris Ludovici Debonnari. Superest tantum epistola synodica Agobardi, arch. Lugdun., Bernardi arch. Vienn. et d'Esouf Fove episc. Cabillonensis imperatori qui de protectione Julis concessa et de incommodis Christianis eventibus querebantur, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 848). — Hoc concilium convocavit Amolo, de quodam presbytero nomine Godelcarius quem Usuardus abbas et archidiaconus comprehendit jussit, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 1055). — Hildebrandus S. Sedis legatus et postmodum papa Gregorius VII, tenuit hoc concilium adversus Simoniacos. B. Petrus Damianus S. cardinalem refert episcopum Simoniacum concilio sedentem suum crimen confiteri miraculo impulsisse, ei jubendo alta voce dicere *Gloria Patri*. Episcopus hæc verba, *Et Spiritui sancto* emittere nequivit, Guillelmus Tyrensis. episc., CCI, 1051; S. Gregorius Turon., LXXI, 511.

Macrianense concilium (ann. 974 vel 975). — Hoc con-

cilium finem habuit ut reprimerentur bonorum Ecclesiam raptores et locorum sanctorum dilapidatores, Sidonius Apollinaris, LVIII, 325.

Mazaranense concilium (ann. 418). — Damazius hujus concilii tres canones servavit, *ibid.*, 322.

Matisconense concilium (ann. 582). — Rex Guntramnus haberi hoc concilium anno 21 sui reguli jussit et quinto anno pontifica us Pelagii. Ibi sederunt unus et viginti episcopi; cur habitum ait non dicitur. Sed episcopos pro necessitatibus pauperum congregatos effectisse ut veteres canones renovarent potius quam novos concederent, narratur, S. Gregorius Turon., LXXI, 453.

Matisconense concilium II (ann. 582). — Ex mandato regis Guntramni habitum fuit hoc concilium, *ibid.*

Matisconense concilium (ann. 585). — Cui præfuit S. Priscus patriarcha Lugdunensis. In hoc juxta consilium regis, causa dicitur episcoporum Gunnebeaudi partibus faventium; Faustianus ordinatus episcopus urbis Aquæ Augustæ fuit depositus; Bertramnus Vazalensis (Vazalensis) lege Burdigalensis, Orestes et Palladius Santonensis qui eum orlunaverant ad suppeditandum et necessaria vitæ damnavit sententia. Cæterum Patres viginti canones condiderunt, *ibid.*

Mediolanense concilium (ann. 346-349). — Hoc habitum est contra Photinum, jam damnatum in conc. Mediolan. nec subieciatur. In eo Ursacius et Valens veniam rogant, impetrant et dixerunt anathema Ario et ejus sectatoribus, S. Leo, LIV, 913.

Mediolanense concilium (ann. 553). — Jussu Constanti imperatoris habitum, præce audita papæ Liberii. Ibi damnatus est S. Athanasius, et quicumque subscribere damnationis sententiæ desegnas in exilium, jubente Constantio, actus est.

Ibi sederunt pluresquam trecenti Occidentales episcopi, sed pauciores Orientis, S. Hilarius Pictav., X, 562.

Mediolanense concilium (ann. 451). — Ea fuit occasio hujus concilii. Postquam Eusebius Mediolan. episcopus a summo pontifice epistolam accepisset, illud convocavit ut, facta hujus lectione, lectionem faceret alius epistolæ Leonis papæ ad Flavianum. Quæ fuerunt approbatæ ab omnibus et inventæ Evangelii et Patrum doctrinæ conformes, S. Leo, LIV, 915.

Meldense concilium (ann. 1082). — In collectionibus vulgaribus conciliorum legitur habitum fuisse concilium ubi Arnoldus ordinatus est episcopus Suesionensis, et aliud ubi Robertus fuit ordinatus episcopus Meldensis. Sed scriptor Mancel probat esse unum et idem. Actis hujus concilii charta addenda est qua comes Guariinus dat ecclesiam Sanctæ Margaritæ abbatiæ Cluniacensi, S. Ivo Carnot., CLXII, 101.

Melphitanum concilium (ann. 1059). — Hoc concilium habitum fuit a papa Nicolao qui huic præfuit et pronuntiavit episcopi Transensis depositionem canonice criminibus convicti. Vere similiter, in hoc concilio papa Northmannis dedit absolutionem omnium censurarum quas incurrant, ea lege ut restitutionem facerent prædiorum apostolicæ Sedis, quæ usurpaverant, B. Urbanus II, papa, CLI, 56.

Melphitanum concilium (ann. 1089). — Urbanus II papa celebrari jussit hoc concilium ubi adfuit dux Rogerius cum multis episcopis et comitibus Apulie, Calabriae et omnium aliarum provinciarum, ibi condiderunt sexdecim canones, *ibid.*, 57.

Melphitanum concilium (ann. 1100). — Papa Paschalis II habuit hoc concilium mense Octobri, et ibi excommunicavit urbem Beneventanam quod obedientia Sedis apostolicæ sese subtraxisset. Idem duas bullas in eodem concilio dedit, *ibid.*

Melense concilium (ann. 590). — Ibi sedentes ad successoriselectionem S. Galli in sede episcopali Claramontani procedunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 531.

Melense concilium (ann. 590). — Ibi Gillius Rhemensis arch. depositus est; in eodem consensu, Chrodielidis et Basina monacha S. Radegundis Pictaviensis, quæ excommunicatæ fuerant anno præcedenti, Ecclesiam reconciliatæ sunt. Basina in suo monasterio introducta est, Chrodielidis vero ad villam qua eam rex donaverat, se contulit, *ibid.*

Melense concilium (ann. 815). — Rex Carolus haberi jussit hoc concilium in ecclesia Metensi S. Sephani, metropolitani, Venilo Senonensis, Hincmarus Rhemensis, et Rodolphus Bituricensis, ibi cum suis suffraganeis sederunt et octoginta canones condiderunt, Adventius Metens episcopus, CXXI, 4149.

Melense concilium (ann. 1204). — Ab abbate Cosemario S. Seilis legato convocatum, ad finem reconciliandi reges Galliarum et Angliæ qui divisi erant ob comitatum Pictaviensem quem rex Angliæ dicebat sibi usurpatum fuisse a Philippo Augusto Galliarum rege, *ibid.*

Milevitanum concilium generale (ann. 432). — Habitum fuit sub quinto consulatu Arcadii et Honorii imperatorum. Cui præfuit Aurelius Carthaginiensis. Ibi plures canones Patres condiderunt, S. Leo, LVI, 116.

Milevitanum concilium II (ann. 416). — Convocatum est contra Pelagium. Patres ibi sederunt unus et viginti; et epistolam ad papam Innocentium mittunt, a eo peccatos errorum hujus Pelagii condemnationem, S. Optatus, XI, 1502.

Moguntina synodus (ann. 636). — Hujus consensus, rege Dagoberto facti objectum fuit ut donationem urbis et territorii Laudenburgensis basilicæ S. Petri de Worm, faceret, S. Agohardus, CIV, 31.

Moguntinum concilium (ann. 815). — Hoc convocatum in sacrario ecclesiarum S. Albani, martyris. Ibi sederunt triginta episcopi quinque et viginti abbates et plures laici comites et iudices. Consensus divinus est in tribus turbis vel ordinibus: 1. ordo episcoporum; 2. ordo abbatum et monachorum; 3. comitum et iudicum. Quæ canones sex et quinquaginta condiderunt, *ibid.*

Montepessulanum concilium (ann. 1195). — Michael S. Sedis legatus huic præfuit; ibi in provincia Narbonensi restituta est pax. Excommunicationis sententiæ percussus sunt hæretici et piratæ quicunque auxilium Saracenis suppeditabant. Plura statuta facta sunt, quorum unum in eorum favorem qui in Hispania contra infideles impugnavant. Huic intererant Varchiepiscopi et episcopi, Petrus Vallis Cernai mon., CLXIII, 693.

Montilium (apud) concilium (anno incerto). — M. Nio cum collega suo M. Theodosio, ad quoddam castrum quod Montilium nuncupatur, convocavit archiepiscopum et episcopos quam plures, et ibi sistendi coram Nio, comite Tolosano, apud Valentiam dies præstigiatur, Petrus Vallis Cernai monachus, CLXIII, 563.

Mosconense concilium (ann. 993). — Huic præfuit legatus domini Joannis papæ, Leo, abbas monasterii Sancti Bonifacii urbis Romæ. Interfuerunt huic concilio abbas et plures laici, atque in eorum conspectu Gerbertus memorum archiepiscopus pro sua ordinatione rationem reddidit, Sylvester II papa CXXXIX, 343.

Nannetense concilium (ann. 658), nationale ex jam papæ Vitaliani congregatum. — Unum actum hujus concilii quod ad suam Rhemensem historiam spectat, refert Flodoardus, id est, sedentes Patres permisisse S. Nithardi Remensi episcopo readfisc re monasterium Altavillarense, Flodoard. can. Rhem., CXXXV, 167.

Nannetense concilium (ann. 1227). — Hildebertus, Tironensis archiepiscopus et metropolitani in Britannia hoc concilium convocavit. Ibi adfuerunt Leonon cum episcopis provinciarum. In hoc statutum est de matrimonii incantationis, Ven. Hildebert. Cenoman. episc., CLXXII, 53.

Narbonense concilium (ann. 257 vel 260). — In quo duo diaconi, episcopi Narbonenses, accusatores, crimen non et innocentiam S. Pauli quem accusaverant, confessi sunt, S. Leo, LVI, 576.

Narbonense concilium (ann. 539). — In hoc congregati sunt Migetius episcopus hujus urbis et septem alii episcopi qui quindecim canones condiderunt, *ibid.*

Narbonense concilium (ann. 788). — Ibi sederunt viginti sex episcopi et quidam commissarii regalis, qui de Petriana hæresi in concilio Ratisponensi damnata prius, nempe nominatim et solemniter disputarunt saltem, si nihil desuierunt. Dein altercationibus inter episcopos Narbonensem, Elensem et Bituricensem pro de limitatione statum trium diversorum finem imposuerunt, S. Petrus Aquil., CXC, 567.

Narbonense concilium (ann. 879). — In finibus provinciarum Arelatensis et Narbonensis obvies sese dederunt Iuvencus duo metropolitani, ut, dissidium inter Walmundum episcopum Nationensem et Rothrudum Avinionensem a prioris insinuationem unam ejus diocesis Ecclesiam usurpavit, judicarent. Quis fuit illius litis exitus, me latet, *ibid.*

Narbonense concilium (ann. 1064). — Guifredus hoc concilium convocavit. Ibi sederunt cum archiepiscopo Narbonensi decem episcopi, et copia abbatum, clericorum et optimatum. Viginti quatuor canones condiderunt, S. Urbanus II papa, CLI, 746.

Neocesariense concilium (ann. 314-315). — Huic præfuit (ut videtur) Vitalis Antiochiae. Iaporum monachum tractavit. Canones quatuordecim condiderunt episcopi tres et viginti ibi sedentes, S. Leo, I, VI, 21.

Neocesariense concilium (ann. 358), contra Eusebium, in quo ille episcopus Sebastianus in Armenia fuit de positus, *ibid.*

Nicænum concilium et I concumenium (ann. 325). — Hoc concilium plures prærogativas Filii Dei defuit et confessus est eum contra Ariannæ consubstantialitatem Patri, et usus est verbo Græco *ὁμοούσιος*, nec damnatus

rebaptizationem quam habita fuerat propria lex Afrorum. Ita pensit et Niræna synodus, totam illam de baptismo controversiam dirimere molita, non Symbolo sed confessione fidei, sed canone unico, et hoc uno decreto sokos deinceps Paulianistas esse tingendos. Cujus concilii canones non complectuntur nisi regulam disciplinæ, fidei autem definitio fere in antiquis conciliis seorsim edebatur. Ibi sederunt trecenti et octodecim episcopi, Tertullianus, III, 1236; S. Ambrosius, XVI, 528; S. Prosper, LI, 370.

Nicænum concilium II (ann. 787). — Habitum fuit imperantibus Irena et Constantino ejus filio. Huic præfuit patriarcha Tarasius. In 7^a sessione decretum est de sacris imaginibus et acclamatum est anathema concilio Constantiopolitano in quo reformatæ fuerant. Huic decreto subscripserunt quinque et trecenti episcopi sedentes. S. Leo, LV, 967.

Nicomediense concilium seu verius conciliabulum (ann. 523). — In quo damnatus est sanctus Eustathius Antiochenus ad exilium. Juxta alios Antiochia coactum est, Cassiodorus, LXIX, 261.

Noviomenne concilium (ann. 811). — Ea fuit hujus concilii causa: Windelmarus, Noviomenis episcopus et Rotaldus, Suessionensis episcopus, inter se contestabantur de quibusdam parochiis quas quisque suas dicebat. Vulgaris Rhemensis archiepiscopus et communis metropolitani, cum vellet controversiam componere, hoc convocavit concilium, in quo de iis parochiis statutum est. S. Agobardus, CIV, 511.

Noviomenne concilium (ann. 811). — Hoc fuit coactum ad hunc finem ut vias sumerent Patres sedentes et fuderationem suffraganorum Rhemensis arch. formarent, adversus hincorum invasiones in libertates Ecclesiæ, *ibid.*

Noviomenne synodus (ann. 1255). — Henricus de Braine arch. Rhemensis hanc congregavit synodum adversus hincorum invasiones in Ecclesiæ libertates, Flodoardus canon. Remens, CXXV, 126.

Ossense concilium (ann. 548). — Huesca, olim *Satur-nia, Ossa, Ellergelum* est urbs Hispaniæ episcopalis in provincia Tarracoeni sub metropoli Saraguntæ. Ibi habitum est hoc concilium et duo ejus alter de cohabitæ presbyterorum, diaconorum et subdiaconorum agit, aliter de synoda quoniam habendis, canones conditi sunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 982.

Ottonense concilium (ann. 1077). — Huic præfuit legatus Hugo de Die, et jussu papæ. Manasses Rhemensis, Simonis et usurpationis accusatus sententia suspensionis ibi percussus est. Turonensem, Senonensem, Vezuntionensem archiepiscopos, et Carnotensem episcopum, quia huic concilio non adfuerint, interdixit legatus. Prælatos autem submissos Gregorius VII, anno sequenti, relevavit ab interdictione, Ivo Carnot., CLXII, 534.

Ottonense seu Obediense concilium (ann. 1094). — Illud concilium ab Hugone Lugdunensi archiepiscopo facti congregatum cum archiepiscopis et abbatibus diversarum provinciarum. In hoc fuit excommunicatus Philippus rex. Item damnata sub excommunicatione fuit Simoniacæ hæresis et presbyterorum incontinentia, S. Urbanus II, C.I, 135.

Palestinense concilium (ann. 763). — Hoc concilium fuit convocatum Hierosolymæ, ex voto Joannis, Gouthis episcopi, a suo diacono Longino expresso, ad eum veras fidei distinctionem mittendi, Hincmarus Rhem., CXXV, 204.

Papiensis conventus (ann. 971). — In eo datum est Ottonis Magni, Romanorum imperatoris, capitulum, *Monumenta diplomatice*, CXXXVIII, 851.

Papiensis synodus (ann. 977). — Ratherius Veronensis episc., qui a sua sede expulsus fuerat, et apud urbem Papiensem se contulerat, concilium invocavit ut reintegraretur, Ratherius Veron., CLXXXVI, 91.

Parisiense concilium (ann. 562). — S. Hilarius Pictaviensis, cum e Gallis redux esset, haberi varia jussit concilia ut Niræna fides firmaretur et Arminensis perfidia damnaretur. Inter hæc concilia designatur imprimis illud Parisiense, S. Gregorius Turon., LXXI, 4.6.

Parisiense concilium (ann. 532). — In hoc depositus est urbis Parisiens. episcop. Sarlacus, canones Aureliæ, quibus subscripserat, violasse reus. Alii dicunt eum incontinentie reum: alii simoniæ: ut ut sit, crimen ipse confessus est, et in monasterio inclusus est, *ibid.*

Parisiense concilium (ann. 615). — Versus tertium Pölegii annum, fuit habitum hoc concilium, anno 46 Childerici. Ibi sederunt quindecim episcopi, qui decem canones condiderunt, *ibid.*

Parisiense concilium (ann. 638). — Huic adfuit rex Dagobertus ubi sederunt magnates et episcopi. Ecclesiæ S. Dionysii privilegia ibi firmata sunt, Flodoardus can. Rhem., CXXXV, 102.

Parisiense concilium (ann. 649). — Cum rex Clotarius II totius imperii finibus potteretur Francorum, in omnibusque ejus partibus administrationem constitueret vellet, concilium hoc in urbe Parisiensem convocavit, quod ibi quintum numeratur, et usque ad illam epocham quam maxime numero habitum. Ibi sederunt unus de octoginta episcopi cum pluribus magnatibus et principibus vassalibus in ecclesiæ S. Petri, hodie S. Genovefæ sub episcopo deusdedit. Qui 15 canones condiderunt, S. Bonifacius IV, LXXX, 449.

Parisiense concilium (ann. 649). — Martinus I, cum statuisset concilium numero magnum convocare, ut solemnius damnares Monothellismum, ad Clotarium deputavit, ut convocaret doctissimos sui regni prælatos ad hunc consensum. Ibi statutum est duos dignissimos S. Avatensem et S. Eligium legatos adire Romam ut concilio sederent, Flodoardus can. Rhem., CXXXV, 102.

Parisiense concilium (ann. 1072). — Hoc habitum fuit a Geraldo Ostiensis episcopo et apostolicæ Sedis legato, ut judicium formaretur de dissidio inter S. Albini Andegav. monachos et Vindocinenses monachos quoad Ecclesiæ N. D. Cerdonis, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Pictaviense concilium (ann. 590). — Hoc concilium habitum fuit quo tempore i brodielidis Basinque S. Crucis abbatissæ Pictav. monachæ, abbatissa, nomine Leubnera defecerunt. Quæ ob hanc defectionem, pœna excommunicationis percussæ fuerunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 545.

Pictaviense concilium (ann. 937). — Vel verius synodus diocæsana. In hac synodo episcopus Albuinus S. Cypriani monasterio declinarum jus quoddam et usurpatum restitui jussit, *ibid.*

Pictaviense concilium (ann. 1106). — Hoc concilium habitum fuit coram Boemundo principe Austriæ. Ibi bellum sacrum proclamatum est, et statutum de variis rebus ecclesiasticis, S. Ivo Carnot., CLXII, 115.

Pistenis synodus Caroli II (ann. 862). — In hac synodo rex Carolus plures convocavit episcopos ut cum eis de rebus politicis deliberaret, *Monument. diplom.*, CXXXVIII, 683.

Placentinum concilium (ann. 1097). — Hoc fuit habitum ab Urbano II papa, qui huic præfuit. Tanta fuit assistentium copia, ut habitum fuerit in plano rure. Regina Præxede ibi absolutionem accepit libidinum maritalium ad quas ab imperatore ejus marito coacta est, S. Urbanus II, papa, CLI, 141.

Pontigonensis synodus Caroli II (ann. 876). — Pars actorum ejus superest, scilicet petitio Hincmari archiepiscopi adversus Ludov. regem; confirmatio conventus Ticiensis cum formula sacramenti a proceribus omnibus præstiti, etc., *Monument. diplom.*, CXXXVIII, 767.

Ratisbonense concilium (ann. 792). — Contra Felicem Urgell. — Alcuinus refert causam, prius in Galliam quam transisset Felix Urgellensis, jam fuisse Ratisbonæ, coram Caro Magno in concilio agitatam, et hæres in ejus ibi a Patribus congregatis, damnatam esse, Cælius Sedulius, Prolegom., XIX, 516.

Ratematicense concilium (ann. 874). — Huic concilio præfuit Joannes VIII cum septuaginta episcopis qui sederunt. Dissidio inter Ursum ducem Veneticum et Petrum patriarcham Gradonensem, finem imposuerunt. Auctores anni incerti., CXXIX, 1098.

Ravennatense concilium (ann. 874). — Hoc concilium habitum fuit pro Formoso et ejus ordinatione, *ibid.*

Ravennatense concilium (ann. 874). — Hoc a papa Joanne VIII fuit habitum, ad disciplinam et immunitatem Ecclesiæ redditum. Ad hunc finem novem decem canones conditi sunt, *ibid.*

Ravennatense concilium (ann. 882). — Huic præfuit Joannes VIII; Carolus Crassus ibi adfuit et dedit diploma in gratiam abbatis Brumensis; aliud quo sub protectione sua ecclesiæ Regiensem cum suis bonis ponere significabat, tertium vero in gratiam immunitatis Ecclesiarum et in particulari Ecclesiæ Arezzo, *ibid.*

Regiense concilium (ann. 477). — In hoc habito sub imperatoribus Theodosio Minore et Valentiniano, de remotione ejus quem episcopum duo tantum perperam ordinare præsumperunt, statutum fuit, et ne absque metropolitano aliquis ordinetur episcopus prohibitum est. Ibi sederunt tredecim Patres, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 219.

Rhemensis synodus (ann. 625). — Hanc Sabbatius Rhem. rum episcopus celebravit. Ibi interfuerunt Bertoldus, S. Arnulfus cum multis aliis episcopis. In qua multa lecta sunt utilia constituta et de rebus Ecclesiæ qualiter tractanda sint, *Gesta pontif. Camerac.*, CXLIX, 34.

Rhemense concilium (ann. 900). — Hoc concilium habitum fuit sexto die mensis Julii. Ibi excommunicati fuerunt archiepiscopi Foulques occisores. Hu c præfuit Hervæus, Hervæus Rhem. arch., CXXXII, 673.

Rheimsis synodus (ann. 991). — Jui praeuit Arnulfus Aurelianensis episcopus. Cum omnes Galliarum episcopi eo convenire non possent, propter quasdam regni necessitudines, ibi maxime conveniunt qui comprovinciales erant, Sylvester II papa, CXXXIX, 289.

Rhemense concilium (ann. 995). — Gerbertus Rhemensis archiepiscopus, et postmodum papa sub nomine Sylvestri II, praeuit huic suae provinciae concilio. Dilapidatores Ecclesiae Rhemensis et clericorum vexatores ad faciendam poenitentiam et satisfactionem invitati sunt, Ordericus Vitalis, CLXXXVI, 92.

Rhemense concilium (ann. 1074). — Hoc concilium habitum, fuit a Renaldo de Martigne, archiepiscopo Rhemensis, qui Robertum Frisonem Flandriae comitem ne postmodum clericorum mortuorum successionem usurparet, impedivit, S. Urbanus II papa, CII, 97.

Rhemense concilium (ann. 1092). — Presbyteratus Atrebatensis ab archiepiscopo Rhemensis ordinationem Lambertum quem episcopus suae Ecclesiae elegerant petierat; sed archiepiscopus presbyteratum Cameracensem obstaculum positum esse huic consecrationi praevidentem, nihil per se facere voluit et eam ob rem habuit concilium hic memoratum et ad quod presbyteratum Atrebatensem convocavit, *ibid.*, 110.

Rhemense concilium (ann. 1119). — Hoc habitum fuit concilium a papa Callisto II, ibi sederunt 427 tum episcopi tum abbates et magnates laici. Sedentes quinque canones considerunt in hoc concilio, Guibertus, *De vita sua*, CLVI, 990.

Rhemense concilium (ann. 1141). — Ibi Samsom Deprets privi egia et canonicorum possessiones S. Petri de Cas et (ou Cassel), in diocesi Tervianensi confirmavit, S. Ivo Carnot., CLXII, 394.

Rhemense concilium (ann. 1148), sub presidente Eugenio III. — Ibi sederunt copia episcoporum et abbatum Galliae et multitudo exterorum. Quatuor Anglici tantum. Patres condiderunt octo et decem canones, S. Bernardus abb. Claravall., CLXXII, 1169.

Romanum concilium (ann. 251). — Hoc concilium decrevit alienationem ab Ecclesia Novati et ejus partibus faventium. Huic sederunt circa sexdecim episcopi, S. Cyprianus, IV, 135.

Romanum concilium (ann. 230, 300), a Leone congregatum ut Patres sedentes Manichaeorum doctrinam examinarent et damnarent, tum Manichaeos tum plurimos impietatis Manichaeae sequaces et doctores, S. Leo, LIV, 620.

Romanum concilium (ann. 313). — In hoc Cretilianus episc. Carh. accusatus a Donatistis, absolvitur. Ibi sederunt non omnes et decem episcopi, S. Optatus, XI, 932.

Romanum concilium (ann. 325). — Hoc concilium fuit a S. papa Sylvestro convocatum, praesente Constantino Augusto. In hoc 1° confirmatur quicquid actum est Nicenae; 2° praecipuum est de solemnitate Paschae; 3° de conciliis ter in anno celebrandis, etc.; 4° nulli clerico licere causam in publico examinare; 5° de praesidentibus in ordinibus et prodiciendis; 6° de ordinationibus et neophytis non ordinandis. Haec synodus habita fuit in urbe Roma intra Thermas Domitianas; et ibi 275 episcopi sederunt, S. Sylvester papa, VIII, 825.

Romanum concilium (ann. 325). — Eodem tempore Romanae habitum est praesente Constantino; et damnavit iterum tam Callistum quam Arium et Photinum atque Sabellium. Ibi sederunt episcopi 267, *ibid.*, 827.

Romanum concilium (ann. 357). — Convocatum est in fidei Nicenae et sancti Athanasii gratiam, a Julio Papa. Ibi sederunt sexdecim et centum catholici episcopi, S. Julius papa, VIII, 857.

Romanum concilium (ann. 367). — Ea fuit hujus concilii causa quod a schismaticis crimine falso adulterii papa S. Damasus fuerit insimulatus. Episcopi, quidam numerum quatuor et quadraginta ibi congregati sunt, mox calumnia detecta innocentiam pontificis testati sunt. Idem Patres, ut opinantur, in hoc concilio Paternianos seu Venustianos qui matrimonium rejiciebant, damnaverunt, S. Damasus papa, XIII, 120.

Romanum concilium (ann. 369). — Urbs Mediolanum episcopus Arianum habebat, cui nomen Auxentius. Causa hujus concilii ea fuit quod S. Athanasius et Aegypti episcopi S. Damasum papam rogaverant depositionem Auxentii. Enimvero ibi a Patribus, numero nonaginta, depositus fuit, et iidem ad Illyrici episcopos quos plerisque seduxerat, de depositione Auxentii epistolam synodalem miserunt. In eodem etiam schismatico Ursinus depositus fuit, S. Damasus papa, XIII, 129.

Romanum concilium (ann. 374). — In eo Lucius Arianus qui sedem episcopalem Alexandriae usurpaverat, damnatus fuit, et Florens episcopus antipapa Ursino

avens, ibi quoque depositus, S. Damasus papa, XII, 129.

Romanum concilium (ann. 377). — Hoc concilium fuit congregatum contra Eustathium Sebast., quia ad hanc Macedonianorum redierat; et contra Apollinarium qui novam coeperat generare sectam. Hic et in divina et in persona perculsus est, Patresque cum cum Timotheo ejus discipulo qui se episcopum Alexandriae cari jubebat, deposuerunt. Quae sententia fuit in concilio Antiocheno posterius confirmata, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 378). — Hoc posterius concilium versus finem anni 378 fuit habitum. Illius causa, fuerunt calumniae cujus insimulabatur papa Damasus, Judaeo, nomine Isaac, qui partibus antipapae Ursini vivebat, et audacia aliquot episcoporum qui, etsi fuerat depositus in concilio, tamen vi episcopalem dignitatem retinebant. De his malis exstat epistola Patrum ad Gratianum et Valentinianum quos ad remedium laetum procurandum, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 379). — Hujus concilii causa Symbolum fidei, et anathematismi adversus Macedonianos, Eunonicanos et Apollinaristarum errores. Haec confessio fidei in epistola quam scripsit anno 379, papa Damasus ad Paulinum Antiochen. episc. continetur. S. Damasus papa, XIII, 164; Caelius Sedulius, *appendix*, XII, 76.

Romanum concilium (ann. 382). — Multum fuit revocationi hujus concilii imperator Gratianus. Quod fuit numerosum, quia praeter Damasum summum pontificem, et quinque Occidentales metropolitaneos, sederunt et duo Orientales, scilicet S. Epiphanius episc. Salaminae in Oriente, et Paulinus Antiochen., cum S. Hieronymo. Putant eum in eo Paulino confirmatam fuisse communionem, nec amplius cum Flaviano communicare statum. Ibi quoque cum Apollinaristis disputatum est, et de modo eos in Ecclesia recipiendi, quando ad eam redierat, tractatum, S. Damasus papa, XIII, 177.

Romanum concilium (ann. 386). — Hoc sub S. Siricio papa habitum est, et fuit magnus numerus episcoporum qui ibi congregati sunt. Ea fuit concilium illud convocandi ratio, id est, aliquot vetera quae in desuetudinem venerant statuta, renovare, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 390). — Convocatum fuit sub papa Siricio contra Jovinianum, qui denuntians memorabili Pamphilo, ibi a Patribus fuit damnavit et excommunicatus cum fautoribus suis, *ibid.*, 231.

Romanum concilium (ann. 445). — Hoc concilium convocatum est a S. Leone ea mente ut quaestio inter Quenildonium et Hilarium Arrelatensem qui hanc depresserat, solveretur. Ambo auditi sunt. Nimium sperasse vel aeternae elationis fuit inventum in responso Hilarii qui postea ab aliis accusatus sibi soli arrogat auctoritatem omnes Galliae Ecclesias regendi, in summi pontificis displicentiam incidit. Papa Leo eum delevit separatim a communione sanctae Sedis. Qui tamen ei gratiam facere contendit, suam Ecclesiam concedendi nec deponendo, S. Leo, LIV, 630.

Romanum concilium (ann. 447). — In hoc concilio, S. Leo remedium attulit spoliationi bonorum Ecclesiarum in Sicilia, quam committebant aliquot episcopi, thetationibus vel donationibus quae fiebant sine consensu totius cleri et sine commodo, *ibid.*, 703.

Romanum concilium (ann. 449). Habitum a S. Leone contra Iatrocinium Ephesium quod Flavianum damnavit, *ibid.*, 836.

Romanum concilium (ann. 454), habitum sub S. Leone papa in Manichaeorum causam, *id.*, LV, 947.

Romanum concilium (ann. 487). — Habitum fuit hoc concilium sub Felice II, et tractat de lapsis recipiendis, *id.*, LVIII, 487.

Romanum concilium (ann. 494). — Celebratum est sub papa Gelasio. In hoc concilio condidit Catalogum Veteris ac Novi Testamenti librorum quem habet in veneratione sancta Romana Ecclesia. Ibi sederunt 70 episcopi, Caelius Sedulius, XIX, 529.

Romanum concilium (ann. 495). — Habitum est sub papa Gelasio. Miseni supplicatio in hoc lecta est, et Patres veniam in ejus gratiam acclamaverunt. Is Misenus erat unus ex episcopis legalis qui anno 485, ab Eodem defecerant Constantinopoli, ut se partibus Eutychetis Dioscori et suorum sectatorum adungerent. Quam ob causam et spe veniae oblectanda, eorum haereticorum dogmata rejecti, damnavit et anathematizavit in hoc concilio, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 499). — Sub papa Symmacho, in Basilica Sancti Petri habitum est occasione tumultuum in plebe excitatorum in electione summi pontificis. Inque ea de re tres canones conditi sunt cum comminatione depositionis et excommunicationis cujuscumque presbyteri

acomi vel clerici qui, vivente papa, suffragium dedisse et promississe pro tali eligendo in cathedra S. Petri, invictus esset. Ibi sederunt duo et sexaginta episcopi, item et sexaginta presbyteri et amplius quique diaconi, S. Leo, LVI, 121.

Romanum concilium (ann. 500). — Istud dicitur et synodus Palmaria, siquidem distinguibent sessiones varias usdem concilii; in eo enim tantum est differentia, si tractatum uno de re et eadem, scilicet de justificatione Symmachi papae, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 501). — In hoc decreverunt apæ Symmachi absolutionem et restitutionem omnium temporalium quæ schismatici usurpaverant, ad Romanam ecclesiam pertinentium, necnon Laurentii competitoris edis apostolicæ et Petri de Altino condemnationem. Ibi sederunt et subscriperunt sexdecim et centum episcopi, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 610). — Beda hoc concilium bonificium IV convocasse refert, ut statutum de vita tranquillitate monachorum faceret. Hæc omne dubium e hoc habito concilio tollit attestatio, S. Bonifacius IV, XXV, 103.

Romanum concilium (ann. 680). — Ab Agathone congregatum est, ut Patres aliquot versus sacræ Scripturæ exlaurarent. Unde fides Ecclesiæ catholicæ de mysteriis trinitatis et Incarnationis contra doctrinam Monothelitarum. Ibi sederunt viginti et centum episcopi, S. Leo, V, 1069.

Romanum concilium (ann. 793). — Cum adductus fuisset Romanæ Felix episc. Urgell. ab Angilberto, ibi suum errorem confessus est coram Patribus concilii cujus ait causam, et episcopatum coram summo Pontifice bdicavit, Cælius Sedulius, XIX, 518.

Romanum concilium (ann. 794). — Hoc paulo post concilium Francofurtiense habitum fuit. Cum Felix Urgell. in errorem recidisset, denuo ibi a papa Adriano qui tunc præerat damnatus est, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 799). — Felix Urgell. suam abjuraverat hæresim, sed tantum ore, sive Romæ coram papa Adriano, sive Ratisbonæ coram Carolo Magno et Patribus ibi sedentibus, aliud corde retinens. Hæc fuit causa hujus concilii ubi a papa Leone III qui huc præerat, damnatus est, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 826). — Huc præfuit Eugenius II et cum illo adfuerunt septuaginta duo Italiani episcopi, duodeviginti sacerdotes, sex diaconi et plures alii clerici. Octo et triginta ibi canones promulgati sunt ere concilii pro reformatione disciplinae ecclesiasticæ, Carolus, XCVII, 685.

Romanum concilium (ann. 868). — Ab Adriano II habitum est. In hoc papa anathematis sententia ter perculit Photium qui Nicolaum I deponere in conciliabulo Constantinopolitano ausus fuerat, Anastasius Bibliothec., XXXVIII, 1587.

Romanum concilium I (ann. 1074). — Contra clericos simoniacos et incontinentes, a Gregorio VII celebratum est, S. Gregorius, CXLVIII, 785.

Romanum concilium II (ann. 1073). — Ibi interfuit archiepiscoporum, episcoporum et abbatum multitudo, atque diversi ordinis clericorum copia, pro reformanda Ecclesiæ disciplina, *ibid.*, 788.

Romanum concilium III (ann. 1077). — In hoc concilio Henricus rex Germaniæ, Sigefridus Moguntinus, Willihelmus Trajectensis et Robertus Bambergensis, episcopi, excommunicantur, *ibid.*, 790.

Romanum concilium IV (ann. 1078). — Ibi Gilbertus Ravennas, Thebaldus Mediolan. et plures episcopi excommunicantur, *ibid.*, 795.

Romanum concilium V (ann. 1078). — Hoc celebratum est concilium in ecclesia Sancti Salvatoris pro restoratione sanctæ Ecclesiæ, *ibid.*, 800.

Romanum concilium VI (ann. 1079). — In hoc Berengarius sepe ad penitentiam vocatus, aspiusque relapsus, hæresim suam iterum abjuravit, fidemque catholicam professus fuit, *ibid.*, 810.

Romana synodus (ann. 1079). — Habita est a S. Gregorio papa. Ibi interfuerunt centum et quinquaginta episcopi. In hac synodo Berengarius veram fidem de Eucharistia professus est, et rediit in Galliam adversus hoc dogma scripsit, *ibid.*, 735.

Romana synodus (ann. 1079). — Ab eodem pontifice celebrata est in qua inter cætera excommunicatus est Constantinopolitanus imperator. Juraverunt quoque in eadem legali Henrici et Rodulphi, quisque pro domino suo, quod nullis dolis colloquium legatorum Sedis apo-

stolicæ in Teutonico regno habendum impediunt. Multa etiam sicut ibi constituta, *ibid.*, 135.

Romana synodus (ann. 1080). — Ab eodem Gregorio papa habita est, post pugnam a Rodulfo partam in Henricum qui depositus est. Ibi Rodulfus legitimus rex proclamatus est. Renovata est investitura recipiendi vel conferendi prohibitio; et rursus promulgata sunt contra Theobaldum Mediol. Guibertum Ravennas., et aliquot alios episcopos, et adversus Normannos qui dominia Ecclesiæ dissipabant in Italia, excommunicationes, *ibid.*, 136.

Romanum concilium VII (ann. 1080). — In hoc concilio regnum Germaniæ abrogatum collatum fuit Rodulfo, ea constitutione addita, ne deinceps investituræ beneficiorum a laicis conferantur vel accipiantur, *ibid.*, 874.

Romana synodus (ann. 1081). — Ab eodem celebrata est, et ibi rursus pronuntiavit adversus Henricum excommunicationis sententiam et adversus ejus fautores, depositionemque a suis legatis latam contra Narbon. et Arelat. archiepiscopos confirmavit, *ibid.*, 136.

Romana synodus (ann. 1083). — Hanc habuit S. Gregorius papa contra quoscunque Henricum regem prohibentes ne Romam se conferret, *ibid.*

Romanum concilium IX (ann. 1083). — Celebratum fuit in basilica Lateranensi, et in eo dominus apostolicus de fidei forma discessit, *ibid.*, 822.

Romanum concilium X (ann. 1084). — In hoc concilio Guiberus antipapa et hæresiarchæpiscopus Henricus pseudo-imperator cum omnibus suis laicis, excommunicantur, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 1104). — Hoc habitum fuit a Paschali II papa. Objurgavit severe Brunonem Trevirensis archiepiscopum quod investituram sumpserat ab imperatore Henrico, Goffridus abb., CLVII, 69.

Romanum concilium (ann. 1121). — Hoc habitum fuit concilium ut statueret de ordine quem tenere debebant in conciliis archiepiscopi Ravennatis et Mediolani. Exercere jura metropolitani super episcopos cujusdam insulam prætendebat etiam Pisæ archiepiscopus. Concilium jus rececit, *ibid.*

Rothomagensis concilium (ann. 1072). — Hoc habitum fuit a Joanne archiepiscopo Rothomagi qui et præfuit. Adfuerunt sui suffraganei, cum Wilhelmo Anglorum rege Normanniam gubernante, anno xi Alexandri II papæ, et xii Philippi I, regis Francorum. Ibi Patres sedentes plures condiderunt canones, Joannes arch. Rothom., CXLVII, 267.

Rothomagensis concilium (ann. 1096). — Hoc habitum fuit a Guillelmo Rothomagensi archiepiscopo, cum suis suffraganeis in sua metropoli ecclesia. Ibi capitula synodi quæ apud Clarummontem facta est, unanimiter confirmaverunt; addiderunt octo canones, S. Urbanus II papa, CLI, 197.

Rothomagensis concilium (ann. 1118). — Henricus Angliæ rex ibi conciliavit pacem regni cum dominiis et Raboldo Cantuariensi, dum Goffridus Rothomag. res ecclesiasticas conciliabat cum quatuor suffraganeis et pluribus abbatibus. Conradus, papæ legatus in hoc questus est de imperatore et antipapa Bourdino, ab episcopis Normanniæ petens, ut precibus et nummis adjuvarent, Odericus Vitalis, CLXXVIII, 855.

Rothomagensis synodus (ann. 1119). — Goffridus Rothomag. arch. tenuit hanc, ut presbyteris suæ diocesis notos faceret canones, et specialiter canonem qui mulieres sive concubinas prohibebat, Odericus Vitalis, CLXXVIII, 859.

Rothomagensis concilium (ann. 1189). — Hoc habitum est a Waltero archiepiscopo, presentibus omnibus suffraganeis, abbatibus quoque quamplurimis, multis etiam viris discretis et prudentibus. In quo statuta sunt capitula subscripta, Petrus Blesensis, CCVII, 1180.

Salgunstati (in) concilium (ann. 1023). — Cui præfuit Aribio Mogunt. archiepiscopus. Hoc habitum est quatenus multitudi divinarum officiorum atque synodaliu legum componeretur dissensio, et disparitas singularium consuetudinum redigeretur in unum, Burchardus Worm. episc., CXL, 1058.

Salzburgiense concilium (ann. 741). — Hoc concilium vel verius hauc synodum secundam Salzburgi ad Salam Franconicam convocatum fuit. Adfuerunt ibi plures episcopi inter quos Edda sive Etto, Argentoratensis, et Reginfriedus Coloniensis.

Salzburgiense concilium (ann. 807). — Huc præfuit Arnou primus Salzburgiensis archiepiscopus. Decimas sese in quatuor partes dividendas ibi statutum est, scilicet: primam ad episcopum, secundam ad clericos,

tertiam ad pauperes et quartam partem ad fabricam ecclesie pertinere, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 803.

Episcopatum vero in Nova Francia, seu Franconia, et in Hassia nunc fundandi erant. Omnem igitur provinciam in tres discrevit parochias, et Wirceburgum Sancti Ziliani martyrio celebre, Buriburgum in Hassia, et Eichstadium in finibus Bavariorum, sedes episcopales esse constituit Bonifacius, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 805.

Santonense concilium (ann. 579). — Hoc concilium comitem Nantunum, episcopi Heraclii qui eum excommunicationis poena perculerat, misericordie commendavit. Hic comes absolutionem efflagitabat quam ei concessit episcopus, S. Gregorius Turon., LXXI, 352.

Santonense concilium (ann. 1089). — Amatus Oleronsis episcopus ibi nominatus est Burdigalensis archiepiscopus, S. Urbanus papa, CLI, 63.

Santonense concilium (ann. 1097). — Urbanus II papa hoc indixit concilium, in quo statutum est de jeuniis in festorum Vigilis apostolorum, S. Urbanus II, *ibid.*, 224.

Santonense concilium (ann. 563). — Hoc convocavit archiepisc. Burdigalensis Leontius et ibi episcopum Santonensem deposuit. Aque fieri videtur depositio; hic enim episcopus sine suffragiis cleri et populi ordinatus erat, et edictum a rege Clotario ut ordinaretur absque metropolitani, qui aberat, consensu, impetraverat. Hæc duo disciplina ecclesiastica in postremo Parisiensi concilio statuta adversabantur, S. Gregorius Turon., LXXI, 352.

Sardicense concilium (an. 547). — Ibi præfuerunt legati Julii; inter Occidentales primas tenebant sedes Protenienis episc. Sardic. et illustris Osius. Habitu fuit ad confirmandam fidem et doctrinam sanam, inter Catholicos et Eusebianos ad controversias dirimendas æd. Hilarius Pictav., X, 375.

Sardicense conciliabulum (ann. 547). — Apud Philipopolim, congregatum fuit. Cui adfuerunt Eusebiani fugientes Sardicum ubi Catholici indixerant concilium supra memoratum. Ibi Eusebiani statuerunt Symbolum fidei suspectum et in quo detrahitur verbum *Consubstantialis*, S. Hilarius Pictav., *ibid.*, 507.

Sauriciacum concilium (ann. 590). — In hoc, Droctagisio Suessionensis episcopo reintegrari in sua urbe episcopali, unde exularet quatuor abhinc annis coactus erat jussu suæ provincie episcoporum propter intemperantiam habitus, licitum fuit, S. Gregorius Turon., LXXI, 514.

Seleucenum concilium (ann. 599). — In quo Cajumas episcopus hujus sedis, ante convocatos episcopos, suæ sedi episcopali reinvitavit sponte et cum tanta humilitate ut ad lacrymas Patres sedentes excitaverit, Cassiodorus, LIX, 274.

Seleucenum concilium (ann. 410). — Hoc fuit habitum regnante Theodosio Juniori imperatoris Arcadii filio. Ibi septem et viginti canones condiderunt, *ibid.*

Seleucenum concilium (ann. 485). — Hoc habitum fuit a Balucii Seleuceni episcopo. Barsuma et ejus falsi concilii ibi damnata est decisio, Sidonius Apol., LVIII, 31 gr.-82 gr.

Seleucenum conciliabulum (ann. 498). — In hoc, Barsuma, dogmatis Nestoriani amator episcopus, quæ antea de presbyterorum atque monachorum matrimonii decreta fuerant, confirmavit, *ibid.*

Septimaniense concilium (ann. 418). — In hoc qui sederunt episcopi sex canones condiderunt; quos refert Haluzius in diaconi Ferrandi collectione, Sidonius Apollin., LVIII, 318.

Sirmiense concilia contra Photinum (an. 531). — Primo sedentes Patres eum ibi deposuerunt. Deinde quod formularium fidei considerant, Photino etsi deposito, subscribere proposuerunt, cum promissis in suo episcopatu eum reintegrandi. Sed hic nedum inuauit, Patres ad extortationem provocavit litigiosam, S. Damasus papa, Prolegom., XIII, 288.

Sirmiense conciliabulum (ann. 567). — Ab Ariani convocatum est eo tempore quo imperator Constantius per hienem Sirmii commorabatur. Ibi Patres ibi sedentes et omnes Occidentales considerant formulam fidei cui Osius ipse subscribere coactus est. Hæc formula non orthodoxa, *ibid.*

Sirmiense conciliabulum (ann. 759). — In hoc concilio Valens et Anomæi qui ejus partibus stabant, tertiam expositionem fidei confecerunt cui subscribere Basilium Ancyranum et pures alios episcopos qui huic aderant, conegerunt *ibid.*

Stampense concilium (ann. 1072). — Ibi actum est in

causa Ivonis Carnot, quem Richerius Senon. arch. depone- nere volebat ut restitueret Godefredum in hac sede, sed infructuose egit, quia legitimus episcopus Carnot. appellationem ad summum pontificem direxit, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Stampense concilium (1130). — Rex Ludovicus Crassus hoc concilium convocavit ut partem summæ inaequationis inter A. Naclotum papas electos. Huic fuit invitatus S. Bernardus, et jejunio precibusque observatis illi rem refo- conventum fuit, S. Urbanus II papa, CLVI, 405.

Suessionense concilium (ann. 745). — Pipinus princeps et dux Francorum hoc concilium convocavit pro parte Franciæ ei subjectæ. Ibi sederunt tres et viginti episcopi cum sacerdotibus et clericis; ibidem cum aliis opinio- bus adfuit ipse Pipinus. Fertur huic præfuisse Boni- ficiū Moguntinum. Decem statuta ferme eadem ac Germa- nica et Septinense ibi facta sunt, S. Bonifacius, LXXIII, 824.

Suessionense concilium, loco incerto (circa 845). — In hoc capitulum incerti anni datum est in synodo cui interfuit Bonifacius apostolicæ Sedis legatus, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 826.

Suessionense concilium loco incerto (circa 745). — In provincia Francorum habitum, vcl melius synodus extra quæ a S. Bonifacio celebrata est. Ibi octo episcopi, omnes Angli adfuerunt. In hac synodo condemnati sunt Aldebertus et Clemens, ut ex Actis concilii Romani patet. Ibi etiam episcopali gradu dejectus Gewilibus episc. Moguntinus, *ibid.*

Suessionensis synodus (ann. 1078). — In hac synod. Ratholdus, Noviomensis episcopus altare cessit d'Amas abbatii S. Theodorici, Hincmarus Rhemens., CLIV, 38.

Suessionense concilium (ann. 1093). — Huic præf. Rethaldus Rhemensis archiepisc. adversus Rosalini erroris coacto, qui fuit Compensiensis clericus, ipse eos cum episcopis abjuravit sed metu, cum postea eadem e- cuit, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Suessionense concilium (ann. 1122). — In hoc concilio, legatus Cono, episcopus Prænesti, Abaelardum propriam ab comburendum suum librum *De Trinitate* et novam ad faciendam fidei professionem coegit. Symbolum S. Athanasii legere jussus est: legit, agra vero et cum mulis suspiris. Dein ad monasterium S. Medardi, non paulo post ad S. Dionysii monasterium remissus est, S. Bernardus, CLXXXII, 1049.

Suffetulense concilium (ann. 418). — In hoc concilio laicus ad episcopatum proveheretur nisi per omnes gradus ministerii clericalis transierit, prohibitum est, Sab- nius Apollinaris, LVIII, 144.

Suffetulense concilium (ann. 524). — Huic concilio interfuit S. Fulgentius qui de aliorum episcoporum coactione consensu, præsentis honorem episcopo Quodvultodem cessit, in concilio Juvenensi præcedenti ipsi concessa, adeo erat magna humilitate cum ardenti pacem servandi desiderio, S. Leo, LVIII, 278.

Synagense concilium (ann. 256-258). — Contra Montanistas fuit habitum. In hoc baptisma ab hæreticis colatum esse reiterandum statutum est. Id testatur S. Dionysius Alexandria qui addit illud concilium congregatum fuisse longe ante Africanæ concilia de eadem rebaptizatione. Ibi sederunt Phrygiæ, Galatiæ et Ciliciæ episcopi, S. Augustinus, XI, 495.

Tarraconense concilium (ann. 546). — Huic præf. Joannes Tarraconensis ante decem episcopos ibi sedes, qui tredecim canones ad veterem confirmandam disciplinam condiderunt, S. Leo, LVI, 266.

Taurinense concilium (ann. 401). — Quod habitum ibi in ecclesia Taurinensi eo fine ut Patres varias quæ- stiones in Galliis pax turbabatur, difficultates solverent. Ibi ibi quid pro primatu contulerit Arelatensi episcopo illud concilium, *ibid.*

Taurinense concilium (ann. 1089). — Hoc habitum fuit ab archiepiscopo Pisiacensi S. Sedis legato ibi, qui adversus papam sese rebellaverat Torquitor, Sardinia de minus excommunicatus est. Juxta (Mansi) hic dominus ex usque regionis qualitate iudex, fortasse frater erat regi Henrici et Gutberti antipapa, S. Isidorus Hispal., LXXII, 247.

Taurinense concilium (ann. 1156). — Fuit hoc habitum ab Albione qui hujus urbis erat archiepiscopus, *ibid.*

Taurinense concilium (ann. 1635). — Dicitur etiam et verius quidem synodus *Taurinensis*; a Jacobo Pastore hujus urbis archiepiscopo habitum fuit. Hic ibi promulgavit statuta de administratione sacramentorum, de coenæ territorialibus, etc., etc., *ibid.*

Tchernobense, Tchernovense, vel Tchernovense concilium (ann. 881). — Hoc concilium in monasterio hujus nomi- nis habitum fuit, in diocesi Priangulensi sita. Cuius est

fuit ea : Atto episcopus urbis, quod religiosi sibi vindicarent parochiales ecclesias ad se pertinentes, querebatur : cum in hoc concilio monachi nullum in probationem pertinentie producebant instrumentum, Attoni eas reddere coacti sunt, Sidonius Apollinaris, LVIII, 178.

Telense vel Teleptense concilium (ann. 418). — Hoc in ecclesia apostolorum habitum fuit. Huic praeiit Donatus qui in aetis vocatur primus sedis episcopus et urbis Teleptensis. Ibi lectae papae Siricii duae epistolae et aliquot statuta fuerunt, *ibid.*, 724.

Thebestinum concilium (368). — In Numidia habitum est, eam ob causam quod Donatistae adversus Catholicos vim exercebant. Ii enim schismatici ab exilio revocari optantes, supplicem epistolam ad Julianum Apostatam direxerunt, petentes se in suis Ecclesiis quas ab eis Constantinus imperator abstulerat, denuo reintegrari. Huic petitioni inivit Iulianus. Illud vero fuit contumeliosum Donatistis quod inter imperatores, ille solus qui unitati paci et aequi Ecclesiae erat visibiliter infensus, illis inivit *ibid.*, 307.

Themianum concilium (ann. 583), in Byzacena. — Brevius tres canones eoditis in hoc concilio citat, *ibid.*, 519.

Theodanis apud villam (Thionville) concilium (ann. 355). — Hoc fuit convocatum ab imperatore Ludovico Debonario, ad rehabilitationem suam, quia machinationibus sui filii Lotharii depositus fuerat in conciliabulo Compendiensi. Ebbo, archiepiscopus Rhemensis, primus machinator, ibi seipsum deposuit hoc modo : Acta est haec Ebonis professio ejusque propria manus subscriptione roborata, coram cunctis ad ministerium episcopale indignum se confessus est, et ab eo recedere debere, et sub penitentiae modo Dominum sibi propitium facere rogit, Hincmarus Rhemensis, CXXV, 325.

Theodanis apud villam synodus (ann. 844). — Habita fuit haec in loco Latine Judicium, et vulgo Sula. Imperator Lotharius et duo reges sui fratres, Ludovicus et Carolus, ibi adierunt. Drogo, episcopus Metensis, huic praefuit, ei sedentes canones sex considerunt, Flodoardus can. Rhemensis, CXXV, 151.

Thessalonicense concilium (ann. 590). — Ibi episcopi Bonosii heresis damnata est qua Deiparam a partu esse virginem deuisse, contendebat, S. Leo, LVI, 190.

Thessalonicense concilium (ann. 458). — In hoc concilio anathematizati sunt Eutyches, Dioscorus et Timotheus. Patres ibi sedentes decreta concilii Chalcedonensis confirmaverunt. Leo imperator hoc concilium convocaverat, *ibid.*

Thessalonicense concilium (ann. 518). — Congregatum est vocante Hormisdas sum. pontifice, ut confirmaretur decreta in Chalcedonensi statuta. Noctis schismatici incensurum concilium, *ibid.*

Thessalonicense concilium (ann. 680). — Huic praefuit Paulus episc. hujus urbis. Duo concilia in gratiam heresis Monothelitarum qua infestus erat, habuit. In primo nam doctrinae expositionem erexit quam ad S. Marium, in cathedra Petri sedentem misit cum epistola synodica in hujus defensionem. Ad eum vero rescribit papa et misit duos legatos per quos professionem ibei catholicas subscribere eum jussit, *ibid.*

Ticinensis II conventus Ludovici II imperatoris (ann. 855). — Capitula quae gloriosus imperator Ludovicus uti episcopus de statu sui regni considerare praecipit, *Document. Diplom.*, CXXXVIII, 609.

Ticinensis III conventus Ludovici II imperatoris (ann. 855). — Capitula, ad petitionem populi, ab imperatore promulgata, *ibid.*, 617.

Tigistinum concilium (ann. 418). — In Mauritania Caesariensi. Sunt scriptores qui, concilium, in quo praefuerunt papae Zozimi legati, credunt, non apud Carthaginem sed in Mauritania Caesariensi, et quidem apud Caesar. anive forsitan Tigistinum supr. memoratum, habitum fuisse. Hujus concilii ea fuit causa ut Ecclesiae aliquot negotia tractarentur ac solverentur, S. Augustinus, XL, 413-639.

Toletanum concilium (ann. 400). — Habitum est sub pontificatu Anastasii, imperantibus Honorio et Arcadio, et restitueretur disciplina et adunatae sint Ecclesiae a schismaticis divise. Vingt canones ibi conditi sunt, bi Diocletianus et Symposius suos errores abjuraverunt, S. eo, LX, 1007.

Toletanum concilium (ann. 447). — A S. Leone convocatum est, qui commisit opponentem erroribus Priscilianistarum per Hispaniam grassantibus Astericensem piscopum Turibium. Hic refutationis scriptum edidit quod ad Matiam et Cepotum misit, *ibid.*

Toletanum concilium (ann. 527). — Habitum est a Monacho episcopo Toletano ubi sederunt septem episcopi hispanici in quo quatuor canones condiderunt, *ibid.*, 290.

Toletanum concilium (ann. 539). — Hoc concilium convocavit Recaredus filius et haeres Leovigildis, Visigottorum regis, in Hispania et recens conversus ab Arianismo, ut suorum conversionem subsectorum, qui instar illius dogma hereticum suo exemplo et suis precibus relinquerant, consolidaret, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 583.

Toletanum concilium (ann. 587). — Habuit locum hoc concilium inter Catholicos et Arianos episcopos ibi confusione perfluit sunt Arianis. Sanctitatis nota quam protant miracula, quaeque sectam Arianam decere non poterat, imprimis in hac circumstantia valebat. Rex convictus conversus est et baptizatus est Recaredus, S. Gregor. Turon., LXXI, 615.

Toletanum concilium (ann. 610). — Anno primo regni Gundemari, cum de primatu ecclesiae Toletanae contestarentur aliqui, hoc habitum fuit concilium quod hoc ecclesiae hunc primatum adjudicavit et anathema cuiusque neganti minatus est, *ibid.*, 596.

Toletanum concilium (ann. 682). — Hoc locum habuit anno quarto regis Ervigii. ibi sederunt octo et quadraginta episcopi, septem et viginti per deputatos, quinque abbates, archipresbyter, archidiaconus et primarius Ecclesiae Toletanae, et sex viginti potentes. Statuta duodecim super peccata principis, fecerunt, *ibid.*, 486.

Toletanum concilium (ann. 688). — Habitum est primo anno Egicianis principis. Ibi sederunt unus et sexaginta episcopi cum novem abbatibus, archidiaconus et primarius Toletanus, quinque presbyteri quorum duo delegati abbates, et tres de viginti comites : 1º actum est per discussionem de dogmate ; 2º de duobus iuribus iurandis regis quorum alterum alteri videbatur contrarium, *ibid.*, 510.

Toletanum concilium (ann. 693). — Quod fuit decimum sextum. Ibi sederunt novem et quinquaginta episcopi cum quinque abbatibus et tribus deputatis pro absentibus episcopis. Adfuit rex Egicianus, praesens ipse, cum sexdecim comitibus. Primo memorandum mare las quae in consensu erant tractandae, continens, lectum fuit, post praesentationem episcopis ; secundo tredecim canones condiderunt, *ibid.*, 527.

Toletanum concilium (ann. 694). — Quod fuit decimum septimum. Hoc habitum fuit in ecclesia S. Leocadia civitatis suburbanae. Ibi interfuit rex Egicianus cum multis episcopis qui octo canones condiderunt, *ibid.*, 531.

Toletanum concilium (1090). — Habitum fuit hoc concilium a legatis, astantibus diversarum provinciarum episcopis et notanter Bernardo, archiepiscopo Toletano, a Roma Hispaniam repetente. Varii destructi sunt ibi abusus, et legatio ad Toletanum missa est ut ibi restauraretur religio, S. Urbanus II papa, CLI, 70.

Treverensis synodus (ann. 566). — S. Coar intemperantiae insimulatus, suam in hac synodo innocentiam testatus est, et Rustico episcopo sua revelavit crimina, Flodoardus can. Rhemensis, CXXXV, 139.

Treverensis synodus (ann. 661). — Numerianus episcopus Treverensis, ibi coram episcopis et clericis pluribus, factas monasterio Deo-dato donationes confirmavit, *ibid.*, 511.

Triburiense concilium (ann. 1036). — Hoc concilium convocavit Triburiae secus Moguntiam imperator Conradus, ut quae utilitatis et religionis sunt ad invicem conferrent Patres sedentes. *Chronica. S. Andreae Cantuariensis*, CXI, 250.

Triburiense concilium (ann. 1076). Hoc habitum fuit concilium a legatis papae cum aliquibus magnatibus et episcopis Germaniae qui deponere Henricum rursus tentaverunt. Haec varia tentamenta eum tandem se in Italiam conferre incitaverunt ut absolutionem a papa acciperet, D. Ivo Carot., CLXI, 732.

Tridentinum concilium (ann. 1545). — Hoc concilium bulla papae Pauli III convocatum ad Kaendas Novembris ab incarnatione Domini 1542 anni, haberi incipit tantum 13º die Decembris anni 1545 ; fuit ultimum oecumenicum. Huic praefuerunt tres legati papae, cardinales sciilicet Del Monte, episc. Palaestinae, Marcus Cervini, presbyter, et Renaldus Paulus diaconus. In prima sessione sederunt quatuor archiepiscopi, duo et viginti episcopi quinque ordinum generales, plures theologi et aliquot deputati principes. In quinque sessionibus hoc conclusit concilium, Bracontius, LX, 821.

Tridentina synodus (ann. 1595). — Sub cardinale Ludovico Madrucci, episcopo Trident. habita est. Ille in hac promulgavit statuta de minimis disciplinae ecclesiasticae. Conjugatos cohabitare stricte jussit, et iis qui eos hospitarentur ut viverent separati, penas ecclesiasticas minatus est. Excommunicatione, beneficiarios quosunque qui, sata converterent in prava ut sese a decimis eximerent,

Trojanum vel Trecent concilium vel Tricassimum (ann. 429). — Cum Britannici episcopi ab episcopis Gallie auxilium petivissent, ut Pelagianus dimicaret, quorum errores in Magna Britannia grassabantur, ii numerosum concilium congregaverunt, ut de e re deliberarent, Urbanus II papa, CLI, 60.

Trojanum concilium (ann. 1095). — Ab Urbano II papa fuit habitum hoc concilium. Ibi sederunt fere septuaginta quinque episcopi, abbates duodecim. Duo supersunt hujus concilii canones, *ibid.*, 107.

Trojanum concilium (ann. 1107). — Papa Pascales II qui in Galliam se contulerat ejusdem anni initio circa Ascensionem hoc concilium habuit; de bello sacro et induciis Dei ibi deliberatum fuit, *ibid.*

Trojanum concilium (1128). — Habitu fuit a Mathæo cardinale legato in Gallia. Patres sedentes statuerunt componere novam regulam pro equitibus templaris quæ a papa Honorio approbaretur, *ibid.*

Trosleianum concilium (ann. 909). — Cai præfuit Hervæus arch. Rhem. Hoc concilium coactum fuit contra fornicationes, adulteria, homicidia, dilapidationes, et violentias omnis generis: ibi duodecim episcopi sederunt qui quindecim canones condiderunt, Hervæus Rhem., CXXXII, 675.

Trosleianum concilium (ann. 921). — Hervæus arch. Rhem. habuit hoc concilium ubi, ex rogatione regis, annulavit quam paulo antea tulerat adversus comitem Erdebaldum excommunicationem. Sed eodem tempore occisus fuerat. Sic post mortem tantum absolutus est, *ibid.*

Trosleianum concilium (ann. 924). — Hunc concilio præfuit Scellus Rhemensis archiep. In eo Stephanus Cambresiensis episcopus, excusationem accepit a comite Isaac qui unum e suis castellis incenderat. Comitem absolvit episcopus, solutis tamen libris centum argenti pro indemnitate, *ibid.*

Trosleianum concilium (ann. 927). — In hoc concilio, Herluinus, comes de Pontihieu, qui, quod vivente uxore, ad secundas nuptias convolverat, excommunicatus fuerat, penitentiam egit. Ibi sederunt sex episcopi, et comes Heribertus qui illud concilium coegerat, aderat, *ibid.*, CXXXII, 676.

Trullanum concilium (ann. 692). — In urbis Constantinop. palatio, cui nomen Trullus, habitum. Hoc concilium inter multa approbata alia, alia rejecta a præfatis cum aliis receptissimis synodis, etiam a Cypriano qui Afrorum fuit arch. et martyr, synodum quæ sub eo fuit et emissum canonem qui in prædictorum præfatis locis et solum secundum traditam eis consuetudinem servatus est, Tertullianus, III, 1245.

Tullense concilium (ann. 550). — S. Nicetius Treverensis archiepiscopus, qui in quinto Aurelianensi et in secundo Claramontano concilio sederat, hoc ex consensu Theobaldi regis convocavit in urbe Tullensi. Ejus convocatio facta videtur propter contumelias quas, quos excommunicationis pona perculerat ob crimen incestuosum in contrahendis matrimoniis, Franci sancto Nicetio fecerant, S. Gregor. Turon., LXXI, 1165.

Tullense concilium (ann. 835), vel verius *synodus Tullensis*. — In hoc concilio Frotharius Tullensis episcopus, abbatæ S. Apræ in parochia Sancti Massimini (Mesmin) sitæ, jura confirmavit, *ibid.*

Tullense concilium (ann. 860). — Verius synodus diocessana in qua Drogo episcopus Tullensis, reclamante abbate, quarum sui possessionis ei disputabat ecclesia vicina, abbatæ S. Apræ decimas restitui jussit, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 375). — Hoc concilium, fuit habitum pro ordinatione episcopi sancti Martini, S. Leo, LVI, 512.

Turonense concilium (ann. 461). — Hujus occasio fuit S. Martini solemnitas, ibi novem sedentes episcopi tredecim decreta sanxerunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 567). — Hunc præfuit S. Euphronius Turon. Ad Patres hujus concilii epistolam scripsit S. Radegundis, ut monasterii quod formaverat Pictavi confirmationem impetraret et ejus regulæ. — Qui ibi sederunt Patres canones septem et viginti condiderunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 858). — Herardus vel Gerardus, Turonensis archiepiscopus, habuit hoc concilium sub provincie 16te die Maii. Excerpta aliquot canonum ibi collecta sunt, Victor II, CL, 56.

Turonense concilium (ann. 1035). — In quo statutum est festivitatem S. Reliquiarum Martini quotannis celebrandam, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 1122). — Hoc habitum fuit ab Urbano papa. Ibi decreta concilii Claramontani confir-

mata sunt. Summus pontifex Philippum regem ab invicem revocavit quævis pars episcoporum expostularet, S. Urbanus II papa, CLI, 199.

Turonense concilium (ann. 1225). — Hoc concilium habitum fuit ab Jubelio de Mayenne vel de Millefont, ibi Patres sedentes quatuordecim canones condiderunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 1165). — Hoc concilium indictum fuit a papa Alexandro III. Huic adfuerunt decem septem cardinales, centum viginti episcopi et quadraginti et quatuordecim abbates, et magna copia clorum tam ecclesiasticorum quam laicorum, ex omnibus provinciis regibus Gallie et Anglie subjectis, S. Thomas (a. 1200), CXI, 58.

Tyane concilium (ann. 565). — Adunati Macedoniam huic sederunt concilio, et eo epistolæ communis a summo pontifice et ab aliis episcopis Occidentis a-tulerunt. Orientales (atholici se eo contulerunt, maxime cum Macedonianis. Tarsi concilii indictionem dederunt, ut firmaretur fides Nicæna, obstitit Ariani, auctoritate imperatoris Valentis fulti, qui edicto ne congregarentur episcopi, prohibuit, Cassiodorus, LXIX, 1090.

Tyrium concilium (ann. 335). — In hoc, S. Athanasius calumniam virga percussus injuste, injuste depositus est ab Eusebianis ei infensus, *ibid.*

Tyrium concilium (ann. 518). — Illud concilium habitum fuit decima sexta die mensis Septembris. Ibi tamen sederunt quatuor episcopi cum metropolitano Tyri (quod erat definitum in concilio Constantinopolitano a concilio Hierosolymitano quæ in antecessum habita fuerant, adoptavit. Unde hæc tria concilia partim recepta, partim ab Ecclesia Romana rejecta. Recepta in eo quod ipsa recipiunt (hæc concilia concilium, et damnant Serapionem, Eutychianum; rejecta, in eo quod respondent in d-ptyci Euphemium, Macedonium, Acaciam quos S. Pater Hormisdas abstulerat, *ibid.*

Urgellense concilium (ann. 799). — Hoc convocatum est ut sedentes Patres Felicem Urgellensem invitarent qui imperatorem adiret ut ab errore decideret, S. Ap- bardus, CIV, 107.

Urgellense concilium (ann. 887). — In hoc, deorum intrusorum episcoporum firmata est depositio, et Probus Barcinonensis episcopus, a Patribus ibi veniens, sola sententia indutus, postulavit, quod unum ex his duobus ordinasset, *ibid.*

Urgellense concilium (ann. 991). — Hoc concilium habitum fuit ab episcopo Urgellensi et duobus sacrum collegarum. Ibi congregavit canonicos, presbyteros et monachos sui diocesis, et interdicto omnem regionem Carionensem et Baraquerrensem percussit, quia ecclesiam hujus usurpatæ fuerant a malis qui postea episcopo in eis fundata negarent. Episcopus visum est comitis Ermengarii et suis filiis parcere, quamvis sub eorum nomine depredationes factas fuissent, et eorum minister excommunicare satis habuerunt, *ibid.*

Valentinum concilium (ann. 574). — Sub imperatore Gratiano. Quod quidem fuit coactum ob aliquot causas in Galliarum Ecclesiis grassantia quæ ibi parva sunt. Duo et viginti episcopi ibi sederunt, S. Leo, LV, 100.

Valentinum concilium (ann. 419). — In hoc sedentes Orennensis provincie aliquos adversus episcopum Valentinum. Ibi examinauerunt accusationes, S. Gregorius Turon., LXXI, 611.

Valentinum concilium (ann. 550). — Acta hujus concilii dispersa sunt. Ex fragmento quod in Vita S. Caesarii Arelatensis refertur a Cypriano diacono, quæstiones de gratia ibi agitas esse novimus, *ibid.*

Valentinum concilium (ann. 584). — In hoc Sacerdos Arelat. episcopus, præfuit, et cum eo sederunt sexdecim alii episcopi, qui donationes a rege Guntramno locis sacris et a defuncta regina Austrechilda sua uxore et suis filiis Deo sacratis factas, confirmaverunt, *ibid.*

Valentina synodus diocessana (ann. 1235). — Ab Andrea d'Albalat habita est. Hic præfuit ibi promulgavit (a- tutones de administratione sacramentorum et peccatorum residentia. Ludos aleatorios, saltationes, specula et tavernas prohibuit. Dissolutiones in ecclesiis in cœmeteriis occasione Vigilium, Hilarum Rhem., CXXV, 591.

Valentina synodus (ann. 1518). — A S. Thoma de Villanova, hujus urbis archiepiscopus, habita est. Summus pontifex aliquot statuta de disciplina in choro tenenda ibi condidit. Prohibuit ne presbyteri mortuorum corpora deferrent, nisi confratrum defunctorum, *ibid.*, 67.

Valentina synodus (ann. 1590). — Sub Martino Ayn archiepiscopus, Valent. habita est; et habuit duas sessiones. In prima iterato Missam celebrare Giesbus Dominicus et festis in parochiis quibus annexa est ecclesia liceant

oncedit. Ibidem recitare Breviarium Romanum et ejusdem liturgiæ missali uti, ex prescriptione PII V Bullæ, *ibid.*

Valentina synodus (ann. 1590). — In hac synodo tria nova statuta de Missarum elemosynis, de pauperum sepulturis, et de cæremoniis Missæ facta fuerunt, *ibid.*

Valletanum concilium (ann. 1137). — Hoc concilium celebratum fuit ex voto regis Alphonsi VII, et ei præfuit Guido, cardinalis et legatus S. Sedis. De modis vero Alphonsi cum rege Portugalliensi reconciliandi, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 325.

Valletanum concilium (ann. 1153). — Hoc regnante Alphonso VIII habitum fuit, et ei præfuit cardinalis Hyacinthus, S. Sedis legatus. Ibi privilegium S. Petri de Exionza monasterio juxta urbem Legionem a domna Sancia regina regis Alphonsi sorore concessum, confirmatum est, *ibid.*

Vasense concilium (ann. 442). — Quod habitum fuit apud Auspicium catholicum hujus urbis episcopus. Adu Viennensis episcopus qui verba facit de hoc concilio versus finem anni 457, narrat Nectarium suorum prædecessorum unum huic præfuisse, et in publico Patrem, Filium et Spiritum sanctum unam naturam, unam potentiam, unam divinitatem et unam virtutem habere, prædicasse. Decem canones ibi conditi sunt, Sidonius Apollinaris, LVIII, 81, 105.

Vasense concilium (ann. 529). — Huic præfuit S. Cæsarius Arelat. episcopus, anno quarto Felicis pontificatus et Athalarici regis Italiae. Omnes in hoc congregati quod veteres canones non læserint gratias Deo egerunt, et dein quinque alios tum de liturgia tum de disciplina condiderunt, *ibid.*, 261.

Vercellense concilium (ann. 1050). — Hoc habitum fuit a papa S. Leone IX. Adfuerunt varii episcopi. Citatus est Berengarius, nec venit. Damatus est ibi error, sicuti liber Scoti de Eucharistia, B. Lanfrancus Cantuar. arch., CL, 32.

Vercellense concilium (ann. 1570). — Hoc habitum fuit sub Joanne Francisco Bonhomme. Habemus statuta plurium synodorum sub eo episcopo habitatum, *ibid.*

Veronense concilium (ann. 967). — Habitum fuit illud concilium contra clericos concubinariorum, S. Leo, LVI, 135.

Veronense concilium (ann. 934). — Hujus fuit ea causa: Inter Joannem Aquileiensem patriarcham et Othbertum sive Othelbertum Veronensem episcopum, de aliquot ecclesiis in eadem urbe sitis cujus rectores ordinario obedire recusabant, erat dissidium: recusantes patriarchæ obsequi prætendebant debere: sed concilium contra statuit, et episcopo Veronensi jurisdictionem restituit, *ibid.*, 1286.

Viennense concilium (ann. 177). — Hoc concilium melius diceretur *fidelium consensus*, ubi martyrum Lugdunensium historia redacta est et missa ad Asiæ Ecclesias cum epistolis martyrum adversus Montani hæresim. Ad eandem a Patribus Lugdunensis concilii sententia adversus Lucæ impostorem lata, directa fuit, *ibid.*, 576.

Viennense concilium, quod fuit habitum ob electionem Ravennæ, successoris S. Hilarii in sede Arelatensi, *ibid.*

Viennense concilium (ann. 471). — A S. Mamerto hujus urbis episcopo congregatum fuit occasione incendiorum, terræ motuum et aliarum calamitatum quæ per Galliam grassabantur, et per urbem sub episcopatu S. Mamerti. In hoc concilio preces publicæ Rogationum cum jejunio et processionibus ab eo constitutæ sunt, *ibid.*, 576.

Viennense concilium (ann. 1141). — Hoc concilium habitum fuit a Stephano Viennensi archiepiscopo quæ super sedem episcopalem Valentianum Joannem I abbatem Bonnavallens. ordinis Cisterc. in locum Eustachii papa degradati, S. Ivo Carnot., CLXII, 496.

Viridunense concilium (ann. 947). — Huic præfuit Robertus Trevirens. archiepiscopus. Cum Artalio et Odolrico Aquis Grani arch. duo episcopi deputati sunt ad Hugonem qui eum ad concilium adducerent; et cum eo conferre abnueret, Artaldus toleratus est in possessione sedis episcopalis Remensis, indicatum est aliud concilium ad tertium decimum diem Januarii anni sequentis quod fuit concilium Mosomense, Gregorius Tur., LXXI, 551.

Viridunense concilium (ann. 967). — In hoc S. Martini capella ecclesiæ sub nomine S. Cyri adjudicata est, *ibid.*

Viridunensis synodus (ann. 1080). — Confratres Leodiensis episcopi Henrici quem comes Arnoldus in insidiis comprehenderat cum bonis, in hac synodo congregati jussu S. Gregorii VII, excommunicationem comiti minati sunt, nisi quidquid abstulerat Henrico, restitueret et ad penitentiam converteretur, Flodoardus Can. Remens., CXXXV, 508.

Viridunensis synodus (ann. 1133). — In hac, Albero episcopus in possessionem monasterii S. Pauli misit, *ibid.*

Viridunensis synodus (ann. 1574). — Ibi statutum est ut cuique parochiæ fideles secundum facultates suas suppeditarent quæque necessaria pro cultu divino, *ibid.*

Windelshoriense concilium (ann. 1070). — Hoc concilium habitum fuit a rege Guillelmo et illi præfuit legatus Emonfredus Sion episcopus. Elgericus Sussensiensis episcopus cum pluribus abbatibus ibi depositus est, S. Lanfrancus, CL, 55.

Windresorensis concilium (ann. 1101). — Ibi confirmata est fundationis ecclesiæ Northuensis charta, et instrumentum hujus chartæ a rege et regina, a duobus archiepiscopis Cantuar. et Eborac., ab episcopis præsentibus nec non et magnatibus subscriptum est, Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 322.

Wormatiense concilium (ann. 700). — In hoc conditi sunt duodecim canones quorum primus ne concedatur Eucharistia etiam in articulo mortis iis qui non probare accusationem factam adversus episcopum sive sacerdotem et diaconum potuerint; undecimus et duodecimus declarant nullas episcoporum adversus clericos externos latus sententias, S. Leo LVI, 520.

Wormatiense concilium (ann. 772). — In quo statutum est bellum adversus Saxones, quod tres et triginta annos fuit flagrans. In eodem Carolus Magnus tenuit concilium cum ibi congregatis episcopis de modo ad fidem Christianam adducendi populos Saxonie, *ibid.*

INDEX CHRONOLOGICUS

CONCILIORUM DE QUIBUS MENTIO FIT IN PATROLOGIA LATINA.

- 177. Viennens., adv. Montanum, S. Leo, LV, 576.
- 200. Carthaginense, adv. baptism. hæretic., Tertull., III, 1031.
- 215. Carthaginense, adv. baptism. hæretic., *ibid.*
- 245. Ephesium, adv. hæretic. Noel, S. Damas., XIII, 503.
- 246-249. Arabicum, adv. Arabes hæretic., Cassiodorus, LXXII, 269.
- 251. Africanum, adv. Novatum, S. Isidor. Hispalens., LXXXIV, 178.
- Incert. 251. Romanum, adv. Novatum, S. Cyprian., IV, 126.
- 253. Carthaginense, de baptism. parv., S. Optatus, XI, 1193; S. Cyprian., IV, 126.
- 254. Carthaginense, adv. 5 presb. schism. et desertor., S. Optatus, XI, 1193; S. Cyprian., III, 851.
- 255. Carthaginense, de reductu Lape., Tertull., III, 819, *ibid.*, 851.
- 256-257. Carthaginense, *ibid.*, 851, 1015.

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

- 257-260. Narbonense, de diacon. accusat. episc. Narbon., S. Leo, LVI, 576.
- 258. Carthaginense adv. Basilid. et Martial. *ibid.*, 1019.
- 258. Carthaginense, de bapt. hæretic., S. Cyprian., III, 1031.
- 268. Carthaginense, de bapt. hæretic., Tertull., III, 1019.
- 268. Carthaginense, de bapt. hæretic., *ibid.*, 1058.
- 268. Iconiense, contra Calaphrygas, *ibid.*, 1044.
- 264 seqq. Antiochenum, adv. Paul. Samos., S. Damas., XI, 1305.
- 270. Antiochenum, *ibid.*
- 311. Carthaginense,
- Incert. 312-366. Constantinop. in Palatio Constantini, de allocut. Constant. ad episc., Euseb. Pamphilus, VIII, 53; S. Damas., XIII, 503.
- Incert. 313-366. Tyrense, de controvers. dirim., Euseb. Pamphil., VIII, 62.
- 314. Arelatense, adv. Donatistas, Tertull., III, 1235.

314. Ancyranum ad abnegantes fidei. spectans, *ibid.*
 325. Nicenum.
 325. Romanum, de Photinians baptiz., S. Prosper, LI, 570.
 325-335. Romanum, adv. Callistum, Arium, Phot. et Sab., S. Sylvester, VIII, 827.
 325. Constantinopolitanum, de solemn. Paschæ *ibid.*, 825.
 326. Alexandrinum pro electione S. Athanasii, Cassiodorus, LXIX, 288.
 328. Nicomedie, de damnat. S. Eustathii, *ibid.*, 261.
 335. Tyrense, de deposit. S. Athanas., Cassiodorus, LXIX, 239.
 357. Romanum, de fide Nicæna, S. Julius pap., VIII, 857.
 539. Alexandrinum, ad. elect. presbyt. Ariani, Cassiodorus, LXIX, 283.
 541. Antiocheum, adv. Arianos, S. Damas., XIII, 303.
 541-42. Romanum, de rehabilit. S. Athanas., Osius Cordub., VIII, 1514.
 543. Romanum, de rehabilit. Marcell. Ancyran., *ibid.*
 546-47-49. Mediolanense adv. Photinum, S. Leo, LIV, 945.
 547. Sardicense, de confirm. fidei, S. Hilar. Pictav., X, 675.
 547. Sardicense, de verbo: *Consubstantialis*, *ibid.*, 507.
 548. Antiocheum, adv. intrus. Stephanum, S. Damas., XIII, 303.
 549. Carthaginense, de unitat. redd. Eccl., S. Optatus, XI, 805.
 549. Cordubense, adv. sectator. Arii, Osius episc., VIII, 1527.
 549. Romanum, adv. Photinum, *ibid.*
 562. Alexandrinum, adv. Eustathianos, Rufinus, XXI, 493.
 562. Thenitanum, de disciplin., Sidon. Apollin., LVIII 519.
 563. Parisiense de damnat. perfid. Arminiens., S. Greg. Tur., LXXI, 126.
 564. Laodicense, de auctoritate can. hujus conc. magna, S. Leo, LVI, 714.
 564. Lampsacenum,
 565. Trajense, de confirm. fidei Nicæna, Cassiodorus, LXIX, 1090.
 569. Africanum, adv. Chronopum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 178.
 574. Valentinum, de accusat. latiss. adv. ep. Valent., S. Gregor. Turon., LXXI, 611.
 581. Constantinopolitan., de stat. pro recept. hæretic. in eccl., Tertull., III, 1245.
 589. Seleuciense, renuntiat. Cajum. episc., Cassiodorus, LXIX, 371.
 401. Taurinense, de pace in Gallis turbat., S. Leo, LV, 1226.
 408. Auracense, Isidor. Merc., CXXX, 391.
 410. Seleuciense, de disciplin., Cassiodorus, LXIX, 271.
 418. Marazaense, de disciplin., Sidon. Apoll., LVIII, 322.
 418. Septimuniense, de disciplin., *ibid.*, 315.
 418. Suffetuleuse, de grad. ministerii ad episcopat., *ibid.*, 144.
 418. Telense, Teleptense, de statut. aliquot, id., LVI, 721.
 419. Valentinum, de pacificat. dissidiorum Eccles. Galliar., S. Leo, LV, 1000.
 429. Trojanum, de errorib. Pelagian., S. Urbanus II, CLI, 60.
 431. Constantinopolitan., adv. Eutychetem, S. Leo, LV, 1098.
 431. Constantinopolitan., de anath. co. tr. Eutych. Nestor., *ibid.*, 1249.
 431. Chalcedonense, adv. Eutychet. et Dioscor., S. Damasus, XIII, 364.
 431. Gallicana (synodus), de epist. S. Leonis contra Eutych., appr., S. Leo, LV, 1256.
 451. Viennense, de election. Ravenn., id., LVI, 576.
 470. Cabile ense, adv. Salonum et Sagittar., S. Greg. Turon., LXXI, 345.
 474. Viennense, de incendiis, terræ motibus, etc., S. Leo, LVI, 576.
 475. Lugdunense, adv. prædestinat., Jac. Sirmund., LIII, 681.
 477. Reginense, adv. vexator. cleric., Orderic Vital., CLXXXVII, 92.
 480. Valense, de constitut. tract., Isidor., Mercat., CXXX, 396.
 485. Seleuciense, de damnat. falsi concilii, Sidon. Apoll., LVIII, 82.
 490. Lugdunense, de retractat. error. Lucii, S. Greg. Turon., LXXI, 511.
 495. Seleuciense adv. matr. presbyt. et monach. Sidon. Apoll., LVIII, 82.
 506. Agathense, ad disciplin. spectans, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 256.
 506. Treverensis (synodus).
 511. Aurelianense, ad disciplin. spectans, S. Leo, LVI, 312.
 516. Illyricum, adv. Eutychian., Cassiodorus, LXIX, 282.
 516. Tarraconense, de disciplin., S. Leo, LVI, 261.
 517. Gerundense, de disciplin. et liturg., S. Isidor., LXXXIV, 314.
 517. Epaoense, de disciplin., S. Dionysius Exiguus, LXVII, 994.
 518. Tyrium, de acceptat. definit. Constantin., Cassiodorus, LXIX, 239.
 521. Suffetense, adv. laicos provehendo ad minister, Sidon. Apoll., LVIII, 144.
 525. Arvernense, Vid. Gall. Christ., t. IV, c. 319, S. Greg. Turon., LXXI, 416.
 527. Carpentoractense, adv. Agreivum episcop., S. Casarius, LXVII, 1287.
 530. Valentinum, de gratiæ quæstion., S. Greg. Tur., LXXI, 530.
 532. Constantinopolitanum, de convers. heterodou, S. Leo, LV, 975.
 535. Arvernense, de addit. nov. statut. veter., S. Greg. Turon., LXXI, 406.
 538. Aurelianense, ad discipl. spect., S. Leo, LVI, 312.
 543. Constantinopolitanum, in causa Origen. et Origenist., Liberatus, LXXVIII, 1039.
 549. Aurelianense, in causa episc. Marci, S. Leo, LVI, 312.
 549. Arvernense, ad disciplin. spectans, S. Greg. Tur., LXXI, 406.
 550. Illyricum, adv. judicat., 3 capitul., Cassiodorus, LXIX, 950.
 550. Metense, de elect. S. Galli, S. Gregor. Turon., LXXI, 551.
 550. Tullense, de contumel. Francor. in S. Nicet., *ibid.*, 1165.
 550. Metense, de disciplin., *ibid.*, 551.
 552. Parisiense, de depos. Saffaract Paris., *ibid.*, 48.
 553. Constantinopolitanum, in causa Origenis, Liberatus, LXXVIII, 1039.
 559. Toletanum, de Visigothis convers., S. Isidorus, LXXXIV, 508.
 563. Santonense, de deposit. episc. Santon., S. Greg. Turon., LXXI, 552.
 575. Lugdunense, de justific. frat. Greg., *ibid.*, 511.
 579. Cablonense, de elect. presb. Joannis in episc. Cablon., S. Gregor. Tur., LXXI, 545.
 579. Santonense, de misericord. erga Comit. Ratumum.
 580. Breonense, ad comitem Lendasten., S. Gregor. Tur., LXXI, 567.
 581-586. Lugdunense, de disciplin. eccles., S. Gregor. Tur., LXXI, 511.
 582. Matisconense, de renov. vet. canonum, *ibid.*, 453.
 585. Matisconense, in causa Faustiani, *ibid.*
 587. Arvernense, de dissidio Innocent. et Ursini episcoporum, S. Greg. Tur., LXXI, 406.
 589. Narbonense, de discipl. ecclesiast., S. Leo, LVI, 576.
 589. Narbonense, de eadem, *ibid.*
 590. Metense, de deposit. Gili Rem. arch., S. Greg. Tur., LXXI, 551.
 590. Pictaviense de excommun. Chrodield. et Basin., S. Greg. Tur., LXXI, 545.
 590. Sauriciacum de reintegr. Droctegisili, S. Greg. Tur., LXXI, 514.
 590. Metense de reconciliat. Chrodieldis et Basin., S. Greg., LXXI, 551.
 590. Hispalense, quæ fuit causa? Latet. Isidor. Merc., CXXX, 395.
 590. Hispalense-Spalense, *ibid.*, Isidor. Merc., CIII, 193.
 598. Oscense, de cælibatu presb., diacon. et subd., S. Isidorus, LXXXIV, 982.
 599. Barcinonense adv. Simoniam, S. Isid. Hispal., LXXXIV, 607.
 610. Toletanum, de primata Eccl. Toletana, S. Isidor., LXXXIV, 610.
 615. Egarense, de cælib. presb., S. Isidorus, LXXXIV, 614.

613. Parisiense, de disciplin., S. Greg. Turon., LXXI, 426.
 618. Bonogisillense, de sepult. in monasteriis, *ibid.*, 634.
 625. Remensis synodus, de reb. Eccl. qualiter sunt tract. Gesta pont. Cam., CXLIX, 54.
 634. Aurelianense, adv. hæresim Monothelit., S. Leo, LVI, 312.
 636. Moguntina synodus.
 638. Parisiense, de privileg. Eccl. S. Dionysii, Flodoardus, CXXXV, 102.
 616. Africanum, adv. doct. Monothel., S. Isid. Hisp., LXXXIV, 178.
 649. Parisiense, adv. Monothelismum, Flodoardus, CXXXV, 102.
 658. Nannetense, de reedificat. monast. Altavillar., Flodoard. can. Rem., CXXXV, 107.
 661. Treverensis synodus, de confirm. donation, *ibid.*, 311.
 670. Augustodunense, ejus aliquot supers. statuta, S. Greg. Turon., LXXI, 520.
 683. Toletanum de statut. aliquot, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 186.
 688. Toletanum de joribusjurandis regis Egican., *ibid.*, 510.
 693. Toletanum, de statut. canon., *ibid.*, 527.
 694. Toletanum, de disciplin., *ibid.*, 531.
 700. Wormatiense, de disciplin., S. Leo, LVI, 520.
 740. Bagoriense, pro donatione Ludov. III, S. Bonifac., LXXXIX, 803.
 741. Ad Danubium, de re cler. et laici, S. Gregor. III, LXXXIX, 584.
 741. Salzbürgense, de constitut. episcop. in Francon., S. Bonifacius, LXXXIX, 803.
 743. Liptinense, de restaur. regularis vitæ, S. Bonifac., LXXXIX, 809.
 744. Germanicum, de reb. civil. et ecclesiasticis, *ibid.*, 807.
 745. Suessionense, de statut., *ibid.*, 824.
 745. Snessionense, de capitalari dato, *ibid.*, 826.
 745. Suessionense, de condemnat. Aldebert. et Clement., *ibid.*, 829.
 745. Romana synodus.
 759. Germanicum, de incarcerat. Othmaris abb. S. Galli, S. Bonifac., LXXXIX, 807.
 765. Palestinum, de defin. veræ fidei, Hincmar. Rem., CXXV, 204.
 772. Wormatiense, de bello statut. contr. Saxon., S. Leo, LVI, 520.
 787. Nicænum II, VII œcumenicum, de sacris imaginibus, S. Leo, LV, 967.
 788. Narbonense, adv. hæresim Felicianam, S. Paulin. Aqu., XCIX, 567.
 795. Belvacensis synodus, adv. imperat. Henricum V, S. Urban. II, CLVI, 1199.
 796. Forojuliense, in causa S. Trinit. et Incarn., S. Paulin. Aqu., XCIX, 283.
 796. Gallicanum, in causa Joseph. Cenoman. episc., S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 178.
 799. Urgellense, de errore imperat. deponend., S. Agobardus, CIV, 107.
 804. Tcherneteense vel Tegernense vel Zerenise, de quest. Attonis ep. Frising., Sidon. Apollin., LVIII, 178.
 807. Salzbürgense, de divis. decimarum, S. Bonifacius, LXXXIX, 805.
 807. Salzbürgense, de eadem, *ibid.*
 813. Moguntinum, de disciplin., S. Agobard., CIV, 31.
 814. Lugdunense de substitut. Leidradi in locum Agobardi., S. Agobard., CIV, 76.
 814. Noviomense, de contestat. Windelmaram inter et Rotali., S. Agobard., CIV, 311.
 814. Noviomense de libert. Eccl. Remensis.
 823. Compendiense, de pœnit. impos. Ludov. Pio, S. Agobard., CIV, 230.
 829. Lugdunense, quest. de protect. Jud. concessa, S. Agobard., CIV, 76.
 830. Lingonenae.
 835. Apud Theodonis villam synodus, de rehabilitat. Lud. Pil. Hincm. Rem., CXXV, 325.
 838. Carisiacum, adv. Anisolenses monach., Hincm. Rem., CXXV, 85.
 838. Tullense, de jurib. abbat. S. Apræ, S. Greg. Turon., LXXI, 1165.
 838. Tullense, de eisdem. jur., *ibid.*
 842. Carisiacum, adv. Gotescalc., Hincm. Rem., CXXV, 85.
 844. Apud Theodonis villam synodus, de req. mor., Flodoard., CXXXV, 151.
 844. In Verno palatio Caroli II, quo fine?... *Monum. dipl.*, CXXXVIII, 539.
 845. Bellovacensis synodus, de promiss. Caroli II servandî capitul., *Monum. dipl.*, CXXXVIII, 545.
 845. Metense, de disciplin., Adventius episc., CXXI, 1149.
 848. Lugdunense de presb. Godelcario, S. Agobard., CIV, 76.
 849. Carisiacum, de matrim. Car. Calvi, Hincmar. Remens., CXXV, 85.
 850. Germanicum, de adunat. dînces Brem. et Hamburg., S. Bonifac. archiep., LXXXIX, 850.
 853. Apud Vermeriam synodus, de constitut. capitul., *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 595.
 853. Suessionensis synodus, de variis definition., *Mon. dipl.*, 595.
 854. Attinacensis Caroli II (conventus), de colloq. Lotharii cum fratre suo, *Mon. dipl.*, 607.
 855. Ticinensis III Ludovic. II (conventus), de promulg. capitul. ab imperat., *Mon. dipl.*, 617.
 855. Cariciacensis synodus, sub Benedicto III, Flodoardus, CXXXV, 231.
 855. Bonogisillense, de dissid. episc. Cenoman. et abb. Anisol., S. Greg. Tur., LXXI, 634.
 855. Ticinensis II Ludovic. II (conventus), de capitul. Ludovici, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 617.
 859. Apud Saponarias (synodus), de destruct. schismat., Hincmar., CXXV, 65.
 859. Apud Saponarias (conventus), de libell. Carol. reg. adv. Venilonem, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 659.
 860. Tullense, de de im. S. Victor. pap., Cl., 36.
 860. Tullense, de decim. S. Apræ abbat., *ibid.*
 860. Tullense, de eisdem, *ibid.*
 860. Mettensis (synodus), sub rege Lothario et Carolo II, *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 653.
 860. Aquensis (synodus), sub rege Lothario, *Mon. dipl.*, *ibid.*
 862. Apud Sablonarias Ludovici, Caroli et Lotharii (conventus).
 862. Pistensis Caroli II (synodus), de rebus politic., *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 683.
 869. Mettis Ludovici et Caroli (conventus), de pact. inter hos reges facta, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 732.
 869. Caroli II apud Pistas (conventus), de Constitut. capitul., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 732.
 872. Apud Gundulphi villam (conventus), de jur. fidelit. regi ab episcopis, *Mon. diplom.*, *ibid.*, 745.
 874. Ravennatense, de dissid. Ursum inter et Petrum Patr. auctor. incert. anni, CXXIX, 1098.
 874. Ravennatense, de ordinat. Formosi, *ibid.*, *ibid.*
 874. Ravennatense, de immunitat. Ecclesiæ, *ibid.*, *ibid.*
 875. Apud Wangiorum civitatem (synodus), de fine impon. III Hermanni, Flodoard., CXXXV, 265.
 876. Pontigonensis Caroli II (synodus), de petit. Hincm. adv. Ludov. regem, *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 767.
 877. In Neustria (synodus), de episc. hortant. regem, Flodoard., CXXXV, 248.
 878. Furonensis Ludovici Junioris et Ludovici Caroli (conventus), de eorum convent., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 785.
 878. In Neustria, de regno Lotharing. non invadeo, Flodoard., CXXXV, 248.
 879. Narbonense, de dissid. Walfrid. inter et Tolfredum., S. Paulin. Aqu., XCIX, 567.
 881. Apud S. Macram (synodus), de distinct. duar. potest., Flodoard., CXXXV, 298.
 882. Ravennatense, de dipl. Car. Crassi in grat. Arezzo Ec. *Auctores incert. anni*, CXXIX, 1098.
 887. Urgellense, de depos. episc. intrus., S. Agobardus, CIV, 107.
 900. Rhemense.
 903. Bagoriense, de privil. elect. episcopi sui Eccl. Frisiac. S. Bonifac., LXXXIX, 805.
 906. Bagoriense, ex commendation. Gregor. III, S. Bonifac. arch., LXXXIX, 803.
 909. Trosleianum, adv. dilapidat. et viol., Hervæus Rem., CXXXII, 675.
 916. Apud Saponarias (synodus), de restitut. decimar., Hincmar., CXXV, 65.
 921. Trosleianum, de annullat. excommun. Erdebaldi, Hervæus Rem., CXXXII, 675.
 924. Trosleianum, de excusat. comit. Isaaci, *ibid.*, 676.
 927. Trosleianum, de pœnit. comit. Herluini, *ibid.*

929. Diesburgensis Henrici I (conventus), de monast., de decimis, etc., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 849.
932. Erfordiensis Henrici I (conventus), de utilitate et statu S. Eccles., *Mon. diplom.*, *ibid.*, 830.
- 934 vel 935. Macrianense adv. dilapidat. bon. Eccles., Sidonius Apol., LVIII, 528.
937. Pictaviense, de restitut. decim. Albanio, S. Greg. Tur., LXXI, 545.
947. Virdunense, de contestat. episcop. Remens., Marinus II p., CXXXIII, 863.
948. Ingelheimensis synodus, sub Marino apost. sed. legat., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 821.
952. Angustanus (conventus), de utilitat. totius Christianitatis, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 835.
967. Virdunense, de sacello S. Martini adjudicat., Flodoard. can. Remens., CXXXV, 9.
968. Apud Enguleinheim (synodus), de excommunic. Hugonis, Flodoardus, CXXXV, 304.
971. Papiensis (conventus), de capitul. magni Ottonis imperat. Roman., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 851.
971. Londoniense, de privili. monast. Glaston., Joan. XIV, CXXXVII, 537.
971. Apud Saponarias (synodus), sub Marino legato apost. sed., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 821.
971. Londoniense, de iure monach. Glaston., Joan. XIV pap., CXXXVII, 518.
983. Apud Saponarias (synodus), de confirmat. privileg., Hincmar., CXXV, 982.
985. Apud Saponarias (synodus), de nov. donatione eccl. S. Michaelis, Hincmar., CXXV, 65.
989. Carrofanensis synodus.
991. Urgellense, de interdicto super omn. region. Cardon., S. Agobardus, CIV, 107.
991. Remensis synodus, sub Arnulf. Aurel. episc., Sylvester II pap., CXXXIX, 289.
993. Remensis synodus, adv. dilapidator. bon. Eccles., *ibid.*
995. Causense, de Arnulfo exturbat. pacis, Sylvester II, CXXXIX, 347.
995. Mosonense, de Giberto arch. Rem., Sylvester II, CXXXIX, 345.
995. Mosonense, in causa ejusdem, *ibid.*, 345.
1017. Lingonense, de donation. Alberici episc., S. Leo, XVI, 512.
1019. Gerundense, de constitut. vitæ canonicæ, S. Isidorus, LXXXIV, 314.
1025. Salegustat, de disparilit. consuetud., Burchard. Worm., CXL, 1058.
1025. Atrebatense, adv. hæresim Manichæor., Gerard. ep., CXLII, 1268.
1027. Helenense, de offic. divin. pro excommunic., Gerard. ep., CXLII, 1269.
1027. Carrofanensis synodus, adv. error. Manich., Letald. Nic., CXXXVII, 824.
1036. Triburiense, de rebus utilitat. reliq., Chronic. S. Andr. castri Camerac., CXLIX, 250.
1041. Tulugiense, de Treuga Dei, script. inc. au., CLI, 740.
1040. Apud Saponarias (synodus), de elevat. corpor. S. Gerardi, Hincmar., CXXV, 65.
1051. Narbonense, de disciplin. Eccles., S. Urbanus II, CLI, 746.
1055. Lexoviense, de substitut. Maurili in locum ep. Rotom., B. Lanfrancus, CL, 42.
1055. Turonense, de festiv. reddit. reliq. S. Martini, S. Victor pap., CL, 36.
1055. Lexoviense, de acc. Mauger. episc., B. Lanfrancus, CL, 42.
1055. Lugdunense adv. Simoniacos, S. Greg. Tur., LXXI, 511.
1059. Melphitanum, de depos. episc. Transensis, S. Urbanus II, CLI, 56.
1061. Barcinonense, adv. Simoniam, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 607.
1070. Windelschoriense, de deposit. Elgerici episc., B. Lanfrancus, CL, 35.
1070. Parisiense, de dissid. S. Albin. inter mon. Vindocin., S. Urban. II, CLI, 97.
1072. Apud Saponarias synodus, de Pibone confirm. donat., Hincmar. Rem., CXXV, 65.
1072. Rotomagensis.
1072. Apud civitatem Leucorum (Toul) (synodus), de confirmat. donationem, Hincmar. Rem., CXXV, 65.
1072. Stampense, in causa Ivois Carnot., S. Urbanus P, CLI, 97.
1074. Romanum, adv. cler. Simoniac., S. Gregor., CXLVIII, 785.
1074. Remense, de usurpat. success. cler. mort., S. Urbanus, CLI, 97.
1075. Londoniense, de disciplin., B. Lanfrancus, CL, 41.
1075. Romanum, de reform. discipl., S. Gregor., CXLVIII, 788.
1075. Romanum, de eadem, *ibid.*
1076. Apud civitatem Leucorum (Toul) synodus, de mandat. episc. in grat. Eccles. N.-D., Hincmar. Remens., CXXV, 65.
1076. Romana synodus, adv. Henricum., S. Greg. VII pap., CXLVIII, 68.
1076. Apud Ansam, ad disciplin. spectans, S. Ivo Carnot., CLXII, 400.
1076. Triburiense, de absol. petita ab Henrico, D. Ivo Carnot., *id.*, 752.
1077. Arverense Claramont., adv. Simoniacos episc., S. Greg. Turon., LXXI, 406.
1077. Forcheniensis (conventus), de election. regis Rodulphi, S. Greg. VII pap., CXXXIX, 85.
1077. Ostionense seu Æduense, adv. Simoniam Mansis Remens., B. Ivo Carnot., CLXII, 354.
1077. Romanum, de excommun. Henrici, Germ. reg., S. Greg., CXLVIII, 790.
1078. Suesionensis synodus, de cessione alius Emm., Hincmar. Remens., CXXV, 388.
1078. Londoniense, de translat. episc. in urbem, B. Lanfrancus, CL, 42.
1078. Romanum, de excommun. plur. episc., S. Greg., CXLVIII, 795.
1078. Romanum, de restaurat. S. Eccles. S. Sah., *ibid.*, 800.
1078. Romana (synodus), de deposit. Theobaldi Medel. S. Greg. VII, CXLVIII, 153.
1079. Romanum, de abjurat. Berengarii, S. Greg. pap., CXLVIII, 810.
1079. Romana (synodus), de Berengar. profl. v. fid., S. Greg., *ibid.*, 153.
1079. Romana (synodus), de excommun. imperat. Constant., *ibid.*
1080. Carrofanensis (synodus), adv. abbat. Mastiemon nov., Letaldus, CXXXVIII, 821.
1080. Juliobonense, de pace Dei statut., Willel. Coquest., CXLIX, 1535.
1080. Romanum, de collat. regni German., S. Greg. papa, CXLVIII, 814.
1080. Romana (synodus), de depositione Henrici, *ibid.*
1081. Exolundense, adv. cler. Exolundenses, D. Ivo Carn., CLXII, 183.
1081. Romana (synodus), de excommun. Henrici, S. Greg. papa, CXLVIII, 156.
1082. Meldense, de donat. comitis Guisni, S. Ivo Carn., CLXII, 101.
1083. Romanum, de forma fidei, S. Greg. pap., CXLVIII, 822.
1083. Romana (synodus), adv. fautores Henrici, *ibid.*, 156.
1084. Romanum, de excommun. antipap. Guiberti, S. Greg. pap., CXLVIII, 732.
1085. Londoniense, de reform. disciplin., B. Lanfrancus, CL, 42.
1087. Beneventanum, adv. hæresiar. Gaubertum, Victor III pap., CXLIX, 965.
1088. Legionense, de offic. Eccl. in Hisp. celebr., B. Urbanus II, CLI, 85.
1089. Melphitanum, de disciplin., *ibid.*, 57.
1090. Apud civitatem Leucorum [Toul] (synodus), de adjudicat. Eccl. Bar. abbatibus Spinal., Hincmar. Remens., CXXV, 65.
1090. Tolosanum, de destruct. abuse, S. Urbanus II, CLI, 70.
1091. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., Hincmar. Remens., CXXV, 65.
1091. Constantiense, adv. violent. Simoniacor., S. Urbanus II, CLI, 126.
1091. Beneventanum, de investituris, Victor III pap., CXLIX, 965.
1091. Placentinum, de absolv. regia. Prædis, S. Urbanus II, CLI, 141.
1093. Remense, de elect. Lamberti Atrebat., *ibid.*, 110.
1093. Suesionense, adv. errores Roscetini, *ibid.*, 97.
1093. Trojanum, de disciplin., *ibid.*, 107.
1094. Constantiense, de disciplin., *ibid.*, 126.
1094. Ostionense seu Æduense, de excommun. Philippi regis., *ibid.*
1095. Claramontanum, de disciplin., Robert. Palles, CLXXXVI, 1036.

1095. Ad Montepessulanum, de excom. hæret. et pirat., Petr. Vall. Cernaius, CCXIII, 693.
 1096. Rotomagensis, de examin. capitul., S. Urban. II, CLI, 197.
 1096. Rotomagensis, de eodem et disciplin., *ibid.*
 1097. Gerundense, de libert. Eccl. confirmand., *ibid.*, 230.
 1097. Santonense, de jejun. et vigil. SS., *ibid.*, 224.
 1097. Atrebatense, de privileg. mont. S. Eligii., *ibid.*, 1174.
 1097. Burdigalense. adv. abb. S. Maixent. stat., *ibid.*, 244.
 1097. Barensis, de congreg. Græcor. et Latinor., *ibid.*, 242.
 1100. Melphitanum, de excom. urb. Beneventan., *ibid.*, 57.
 1101. Windresorense, de charta fund. Eccl. Northuens., Amatus Ruridig., CLV, 167.
 1104. Rodanum, de investitur. Brunonis, Goffrid. abb., CLVII, 69.
 1107. Romanum, de excomm. comitis de Meulan., *ibid.*
 1105. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., *ibid.*
 1107. Trojanum, de bello sacr., S. Urban. II, CLI, 60.
 1110. Floriacense, adv. vexatores Ecclesiæ, Ivo Carnot., CLXII, 219.
 1111. Apud civitatem Leucorum (synodus), de sentent. in gratiam Cluniac., Hincm. Remens., CXXV, 65.
 1114. Belvacense, de disciplin. Eccles., S. Urban. II, CLVI, 1199.
 1116. Apud civitatem Leucorum (synodus), de donat. abbat. S. Apræ, Hincm. Remens., CXXV, 65.
 1116. Lingouense, in medio rure habitum, S. Leo, LVI, 512.
 1118. Rotomagensis, de pace cum dominis et Raboldo, Orderic. Vital., CLXXXVIII, 835.
 1119. Remense, de reg. morum Eccl., Guibertus, CLVI, 990.
 1119. Rotomagensis (synodus), de concubini. prohibet., Orderic. Vital., CLXXXVIII, 889.
 1119. Remense, de disciplin., Guibertus, CLVI, 990.
 1121. Romanum, de jure arch. Pissæ. Goffrid. abb. Vjud., CLVII, 69.
 1122. Turonense, de confirm. decretor., S. Urbanus, CLI, 199.
 1122. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirm. donat., Hincm. Remens., CXXV, 65.
 1128. Trojanum, de nov. reg. pro Templariis, S. Urbanus II, CLI, 60.
 1129. Aurelianense, quæ fuit causa? *Id.*, CLVII, 70.
 1130. Stampense, de option. Innocentium inter et Anacleum, *id.*, CLVI, 405.
 1136. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., Hincm. Remens. CXXV, 65.

1141. Tulugiense, de Treuga Dei, Scriptor. anni incert., CLI, 740.
 1148. Remense, de disciplina, S. Bernard., CLXXXII, 1169.
 1158. Tauritanum, quæ fuit causa? latet., S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 247.
 1163. Turonense, quæ fuit causa? S. Thomas Cant., CXC, 589.
 1164. Clarendonense, de stat. contrar. libertat. Eccl., S. Thom. cantuar., CLXXXVIII, 141.
 1189. Rotomagensis, de capitulis statut., Petr. Bles., CCVII, 1180.
 1192. Apud civitatem Leucorum (synodus), adv. usurpatores bon. Eccles., Hincm. Remens., CXXV, 65.
 1195. Claramontanum, de communion. sub utraq. specie., Robert. Pull., CLXXXVI, 1036.
 1198. Basileense, de elect. antipap. Felicis V, S. Leo, LVI, 512.
 1204. Metense, de reconcil. regum Angl. et Gallis., Aventius Met., CXXI, 1149.
 1205. Civitatisensis et parochialis (synodus), de congr. presb. ad civit., Stephan. Baluz., CXXXII, 406.
 1215. Lateranense, de conf. Pasch., Innoc. III, CCXV, 108.
 1220. Græcis (concilia), de disciplin., S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 95.
 1229. Ilerdense, de bona admin. bon. Eccl., *ibid.*, 521.
 1235. Noviomensis (synodus), adv. invas. laicor. de libert. Eccles., Victor II, CL, 36.
 1235. Turonense, de reg. morum, *ibid.*, 37.
 1237. Ilerdense, de querendis hæreticis., S. Isidor., LXXXIV, 1521.
 1238. Ilerdense, *ibid.*
 1255. Valentina (synodus), de promulgat. constitut., Hincm. Remens., CXXV, 391.
 1339. Apud civitatem Leucorum (synodus), de promulgat. statutor., *ibid.*, 65.
 1451. Basileense, pro gest. Almutiar. in capite, Robert. Pull., CLXXXVI, 1118.
 1501. Sex provinciarum (synodus), de statut. renovat., Rather. Ver., CLXXXVI, 125.
 1515. Tridentinum, de statutis disciplin., Dracontius, LX, 821.
 1548. Valentina (synodus), de admin. sacrament., Hincm. Remens., CXXV, 391.
 1590. Valentina (synodus), de trib. nov. statut., *ibid.*, 67.
 1590. Valentina (synodus), de relict. Breviar. Rom., *ibid.*
 1593. Tridentinum, de excomm. beneficiar., Dracontius, LX, 821.
 1625. Tauritanum, statut. de administ. sacram., S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 247.
 1644. Vincense, de reg. mor., Sidon. Apoll., LVIII, 425.
 1658. Apud civitatem Leucorum (synodus), de renovat. veter. satut., Hincm. Remens., CXXV, 65.

CXVI,

INDEX CANONUM OMNIUM

QUI IN PATROLOGIÆ LATINÆ CURSU CITANTUR, JUXTA LITTERAM CUJUSQUE CANONIS
 INITIALEM ALPHABETICE ORDINATUS.

A

Aaron in culpando Moyse, canon. Hibern., XCVI, 1294. — Ab adventu Domini usque, conc. Claramontanum (1095), CLXXXVIII, 650. — Ab altero vero desponsata, conc. Vernense (844), CXXXVIII, 544; CXIX, 615. — Abbas potest pro humilitatione, conc. Moguntinum, CXI, 809; CLXI, 568. — Abbas pro humilitatione et cum, conc. Moguntinum, c. (847), CLXXXVII, 1062. — Abbas remissus, canon. Hibernenses, XCVI, 1206. — Abbas si in culpa, conc. Epauense, c. 19, CXIX, 1012. — Abbates etenim pro canobio, conc. Roman. S. Eugenio II,

XCVII, 696. — Abbates in potestate, conc. Aurelian. I, c. 31 (511), LXXXIV, 47. — Abbates per monasteria tales, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 486. — Abbates pro humilitate religionis, conc. Aurelian. I, c. 24 (511), XCIX, 1051; CXL, 806; CLXI, 565; CLXXXVII, 1085. — Abbates pro humilitate religionis, conc. Agath., CXXX, 410. — Abbates pro utilitate religionis, conc. Aurelian. I, c. 15, LXXXIV, 276. — Abbatibus presbyteris cæterisque, conc. Aurelian. II, c. 26, LXXXIV, 824; CXIX, 1053; CLXXXVII, 915. — Abbatibus, presbyteris cæterisque, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Abbatibus quoque divisas cellas, conc. Agath., c. 38, CXIX, 1008. — Abbatibus

vel monachis peculiare, conc. Augustod., c. 1, CXIX, 1055. — Abbatissa diligentem habet curam, conc. Moguntin., CXL, 8. O. — Abbatissa diligentem habet, conc. Cabillon., CLXI, 569. — Abbatissa diligentem curam de, conc. Grat., Cl. XI, 1180. — Abbatissa diligentem habet curam, conc. Gangr., CLXXVIII, 521. — Abbatissa nequaquam de monasterio, conc. Mogunt., CXXXII, 515; CLXI, 1180; CLXXVIII, 521. — Abbatissa nequaquam de monasterio, conc. Gangr., CXL, 808. — Abbatissa quæ in civitate, conc. Mogunt. (847), CXII, 1566. — Abbatissa quæ in civitate, conc. Cabillon., CLXI, 567. — Abbatissa autem cum sanctimonialibus, conc. Mogunt., CXL, 801; CLXI, 565; CLXI, 1180; CLXXVIII, 521. — Abbati vel monacho monasterii, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 299. — Abeo quod formavit, conc. Arausican., u. c. 15 (525), LI, 726; XLV, 1787; LXVII, 1148. — Ab imperatoribus universis visum, conc. Carthag., u. LXVII, 205; LXXXIV, 210; CXXX, 351; CLXXXVII, 1271. — Ab infirmis in mortis periculo, conc. Mogunt., CXII, 1572. — Abnuil ex toto atque, conc. Nicæn., c. 5 (525), LVI, 836. — Absque metropolitano, conc. Regiens., LXXXIV, 59. — Abstinentum est enim sacratissimis, conc. Roman. sub Liberio, CLXI, 274. — Abstinentia corporum ciborum, canon. Hibernenses, XCVI, 1185. — Ab universis episcopis dictum, conc. Carthag., CXL, 658. — Ab universis etiam episcopis, conc. Carthag., LXVII, 207. — Accalamantibus etiam omnibus, conc. Remens., CLXXXIX, 695. — Accusationes et accusatores atque conc. Roman. sub Adriano., CLXXXVII, 679. — Accusatio quoque eorum super, canon. Remigii, CII, 1100. — Accusationes adversus dolorem nemo, conc. Hispanens., CXL, 598; CLXI, 409. — Accusatores fratrum episcopus excommunicat, conc. Carth. IV, CLXXXVIII, 245. — Accusatores vero et accusationes, canon. Remigii, CII, 1103. — Accusatus vel accusator si, conc. Carth., XCIX, 1059. — Ac delinde decrevimus sicut, conc. Mogunt., CXL, 809; CLXI, 868. — Ac ne id fortasse videatur, conc. Agath., LXXXIV, 269. — Acolythus eum ordinator, conc. Carth. IV, LVI, 898; LXXXIV, 200, CXXX, 341; CLXI, 447, 1157; CLXXXVII, 136. — Acolythus tabernas non ingreditur, conc. Laudic., LXXXIV, 55. — A communione suspensus non, conc. Arelat., XCIX, 1018. — Actione quarta septima, conc. Eliberit., CLXXXVII, 1145. — Adalardus comes palatii, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ad Arelatensis episcopi arbitrium, conc. Arelat. u. LXXXIV, 215; CXXX, 380. — Ad aures nostras pervenit, conc. Chalcedon., c. 19 (451), LVI, 545. — Ad aures sanctæ synodi, conc. Chalcedon., c. 25 (451), LVI, 566. — Ad baptisterium catechumeni, conc. Arausican., LXXXIV, 257; XCIX, 1067; CXL, 751; CLXI, 115. — Ad celebranda divina officia, conc. Epaunens., XCIX, 1018. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Bracar., CXL, 582. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Carth., CLXI, 387. — Ad cogni in eum nostri examinis, conc. Hispan. u. CLXXXVII, 135. — Ad concilium convocatus episcopus, c. c. Bracar. u. CXXX, 581. — Addendum si placet, conc. Sardic., c. 4 (547), LVI, 403, 776; LXXXIV, 116; LXXXVIII, 890; CXXX, 271. — Ad episcopos siquidem Brittonum, conc. Saponar., CXXXVIII, 665. — Ad fidelium benedictionem catechumeni, conc. Arausican., LXXXIV, 257. — Ad hæc sanctæ Romanæ, conc. Lateran., CLXIII, 1565. — Ad hæc predecessorum nostrorum, conc. Remens., CLXXXIX, 680. — Ad hoc sacerdotalis institutio, conc. Tolet. xvi, LXXXIV, 538. — Adhuc secundum professionem, conc. Carth. ix, CXXX, 355; CLXI, 355. — Adjectum est etiam quosdam, conc. Eliberit., CXL, 1009; CLXI, 891. — Adjutorium Dei etiam renatis, conc. Arausican. u. (529), XLV, 1786; LI, 725; LXVII, 1147. — Ad locum examinationis reorum, conc. Lugdun., XCIX, 1047. — Ad memoratos quoque excommunicatos, conc. Saponar., CXXXVIII, 665. — Admonitionem Eucharistiæ simul, conc. Arausican., CXXX, 355. — Admonet etiam unusquisque, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 825. — Admonemus atque precipimus ut, conc. Mogunt., CXL, 699; CLXI, 255; CLXI, 1093. — Admonenda est regia magnitudo, conc. Sparnac., CXXXVIII, 530. — Admonendi sunt fideles sanctæ, c. Avern., CXL, 619; CLXI, 483. — Admonere debent sacerdotes plebes, conc. Rotomag., CXL, 638; CLXI, 191. — Admonere placuit fideles ut, conc. Eliberit., LXXXIV, 506; CXXX, 417. — Admonere placuit possessores, conc. Eliberit., LXXXIV, 307; CXX, 418.

Ad nos perlatum est, epist. canon., c. 10, LVI, 893; CXXXVIII, 418. — Ad nos pervenit quosdam de, conc. Narbon., LXXXIV, 615. — Ad nuptiarum ornatum divina, conc. Aurelian., CLXXXVII, 1799. — Adolescentes qui post fidem, conc. Eliberit., LXXXIV, 505; CX, 489; CXXX, 417. — Ad prædicationem et ad confirmationem,

conc. Worm., CLXI, 120. — Ad reatum episcopi pertinet, conc. Carth. IV, LVI, 886; LXXXIV, 207; CXIX, 1050; 1056; CXX, 548; CXXXII, 595; CXL, 801; CLXI, 563; CLXXXVII, 596. — Adrianus papa Romanus venire, conc. Constantin., CLXI, 1537. — Ad sedem autem apostolicam, canon. Remigii, CII, 1104. — Ad suggestionem vel postulationem, conc. Carth. (419), LXVII, 215. — A debus episcopis ordinatus, conc. Regiens., LXXXIV, 39. — Ecclesiæ et comites, sen, statut. Ottonis, CXXXVII, 850. — Egrotantes si pro se respondere, conc. Carth. u. CLXI, 1050; CLXXXVII, 1224. — Affectum illum in se, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 1567. — A fidelium benedictione, conc. Arausican., XCIX, 1067, CXL, 751; CLXI, 115. — A fluvio Pado usque, conc. Benevent., CXXXVIII, 726. — Agapitus, abbas monasterii, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 486. — Agentes igitur episcoporum, conc. Parisiens. (560), LXXX, 454. — Ager inquiratur in inscriptione, canon. Hibernenses, XCVI, 1229. — Agnati sunt qui per virilem, conc. incertum (741), LXXXIX, 828. — Agnovimus quosdam penitentiam, conc. Roman. sub Celestino, XCIX, 1975. — Ait enim sic inter, canon. Remigii, CII, 1100. — Agit igitur magna et, conc. Ephes., CXXX, 501. — Ait Paulus divinus apostolus, conc. Nicæn. u. CXXXIX, 485. — A iudicibus autem quos communis, conc. Carth. (419), LXVII, 521; LXXXVIII, 953. — A iudicibus autem quos communis, conc. Miletit., CLXI, 523; CLXXXVII, 932. — A iudicibus autem quos communis, conc. Hispan., CLXI, 1210. — A ia quidem scripta ad, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 503. — Alienus sit a fratribus, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 456. — Aliis tibi opponentibus, canon. Hibernenses, XCVI, 1294. — Aliquantuli clerici sive laici, conc. Agath., CLXI, 747, 1321; CLXXXVII, 1547. — Aliqui episcopi usurpatione, conc. Carth. u. LXXXIV, 188; CXXX, 528. — Alium forte hominum causas, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 526. — Aliiter se habet Orientalium, conc. Roman. S. Stephan. IV, CLXI, 1149; CLXXXV, 175. — Alius vero episcopus in, conc. Nicæn., XCIX, 1057. — Altaria in quibus corpora, conc. Carth., CXL, 732, CLXI, 260, 1090. — Altaria nisi lapideæ christatis, conc. Epaun., LXXXIV, 289; XCIX, 1022. — Altaria placuit non solum, conc. Agath., CXXX, 401; CLXXXVII, 1715. — Altaria quæ per agros, conc. Hippon., XCIX, 1050. — Altaria si non sunt lapideæ, conc. Epaun., CXL, 677; CLXXXVII, 1715. — Altaria si non sunt lapideæ, conc. Hippon., CLXI, 205, 1089. — Altaria vero placuit non, conc. Agath., LXXXIV, 265. — Amentibus quæcunque pietatis, conc. Arausican., LXXXIV, 265; XCIX, 1025, 1071; CXXX, 393. — Amodo nulli liceat episcoporum, conc. Narbon., LXXXIV, 612. — Amorem principatus utpote, conc. Constantin. IV, CXXXIX, 451. — Amplius dixit ut omnis, canon. Edmundi. (944), CXXXVIII, 485. — Amplius idico quod qui, canon. Edmundi (944), CXXXVIII, 493. — Anathematizamus autem et, conc. Ephes. (451), XLV, 1760. — Ancillas vel libertas a, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 211. — Ancillas vel libertas a, conc. Remens., CXL, 645; CLXI, 488. — Animalia contra hominum, canon. Hibernenses, XCVI, 1319. — Animalia quæ a lupis, canon. Hibernenses, XCVI, 1319. — Animal semivivum subita, canon. Hibernenses, XCVI, 1335. — Animam humanam Dei portione, conc. Tolet. i, LXXXIV, 81. — Anno Dominicæ incarnationis, conc. Confluent., CXL, 786; CLXI, 677. — Anno Dominicæ incarnationis, conc. Arelat., CXLII, 1271. — Anno Dominicæ incarnationis, conc. Narbon., CLII, 745. — Anno incarnationis Domini, conc. Francofurt., CXXXVIII, 451. — Anno tertio regnante domino, conc. Tolet. iv, CXLII, 461. — Anno quinto decimo, conc. Valent., CXXX, 429. — Annis singulis episcopos in, conc. Babylon., CLXXXVII, 103. — Annuntiet etiam presbyteri omnibus, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 823. — Annuntiet presbyteri diebus, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 821. — Annuntiet presbyteri populis, conc. Worm., CXL, 738; CLXI, 120. — Annuntiet presbyteri ut neque, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 823. — Annuntiet presbyteri ut neque, conc. Worm., CXL, 732. — Ante inter doctos ac, conc. Ebrolens., CXLVII, 250. — Ante annos quadraginta, conc. Cassaraug., LXXXIV, 48. — Ante hoc tempus venerandi, conc. Mogunt., CXXXVIII, 531. — Ante omnia clericis vetetur, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 404; CXXXIV, 41; CLXXXVII, 198. — Ante omnia clericis vetetur, conc. Lingon., CXLIV, 1106. — Ante omnia illud observari, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 485. — Ante omnia manifestum sit, conc. Nicæn., c. 13 (525), LVI, 819. — Ante omnia singuli in ea, conc. Ebrolens., CXLVII, 252. — Ante omnia sint solliciti, conc. Ebrolens., CXLVII, 246. — Ante tribunal Domini de, conc. Lingon., CXXXIV, 1101. — Ante viginti dies baptismi,

conc. Brocar., CLXI, 1085; CLXXXVII, 1818. — Antiqua consuetudo servetur, conc. Nicæn., LXXXVIII, 856. — Antiquam per Ægyptum, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 827. — Antiqui decrevere sancti, conc. Hibernenses, XCVI, 1518. — Antiqui et sanctissimi est patria, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 398; CX, 481; CXXX, 490; CLXXXVII, 1519. — Antiqui mores obtineant, conc. Nicæn., c. 6 (325), LXVII, 42. — Antiqui moris est ut, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 761. — Antiqui patres duodecim, canon. Hibernenses, XCVI, 1515. — Antiquos canones relegentes, conc. Aurelian., LXXXIV, 275; CLXXXVII, 805. — Antiquos canones relegentes, conc. Agath., CXXX, 410. — Antiquos in his regionibus, canon. Theodulf., CXXXIV, 35. — Antiquus in his regionibus, conc. Meldens., CXL, 702; CLXI, 249. — A nulla potestate quis, conc. Meldens., CXXXII, 262. — A nulla potestate quis, conc. Belvacens., CXL, 76; CLXI, 255. — Aquam enim sale conspersam, canon. Remigii, CII, 1101. — A partu per triginta sex, canon. Hibernenses, XCVI, 1505. — Apes si occidunt hominem, canon. Hibern., XCVI, — 1519. — Apocalypsis liberum multorum conciliorum, conc. Tolet. iv, LXXXV, 372; CXXX, 469. — Apostolici et synodici canonibus, conc. Constant. IV, CXXXIX, 154. — Apostolica auctoritate prohibemus, conc. Roman. S. Innocent., CLXXXVII, 771. — Apostolicos et paternos canones, conc. Constant. IV, CXXXIX, 156; CLXXXVII, 899. — A presenti die episcopis, canon. Attonis, CXXXIV, 56. — Apud presbyterum si quis, conc. Eliberit., LXXXIV, 505. — Apud quem scelus agnoscitur, conc. Lingon., CXXXIV, 1097.

Arbitratur vero olim maxime, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Arbitrium voluntatis in primo, conc. Arausic., n. c. 15 (515), ALV, 1787; LI, 726; LXVII, 1147. — Archidiaconi per archidiaconatus, conc. Julibon., CLIX, 1225. — Ardoldus Remensis Ecclesie, conc. Ingelb., CXXXVIII, 851. — Arimense concilium ex toto, conc. Tolet. iii, LXXXIV, 86. — Arreum anni dies centum, canon. Hibernenses, XCVI, 1526. — Arreum anni duodecim triduanos, canon. Hibernenses, XCVI, 1526. — Arreum anni mensis, canon. Hibernenses, XCVI, 1526. — Arreum anni quadraginta dies, canon. Hibernenses, XCVI, 1526. — Arreum quinquaginta dies, canon. Hibernenses, XCVI, 1526. — Arreum anni triduum, canon. Hibernenses, XCVI, 1526. — Arreum anni triduum cum, canon. Hibernenses, XCVI, 1526. — Arreum anni triduum in, canon. Hibernenses, XCVI, 1526. — A sancta synodo decretum, conc. Malise., CXL, 707; CLXI, 255. — A sanctis patribus in unaqueque, conc. Chalcedon., LXXXIV, 116; CLXXXVII, 1525. — Assensu etiam omnium firmatum, conc. Remens., CLXXXIX, 690. — Assumit aliquem ad sacerdotium, conc. Arelat., LXXXIV, 241; CXXX, 319; CLXXXIV, 158. — Astrologia et mahesi non, conc. Tolet. i, LXXXVII, 81. — A subdiacono usque ad lectores, conc. Roman. sub Silvestro, CLXXXVII, 435. — A suis episcopis excommunicatos, conc. Cabilon., CLXI, 1540. — A suis episcopis excommunicatos, conc. Lateran., CLXIII, 1581. — At nunc nos quibus, conc. Tolet. xiv, LXXXIV, 506. — Attamen sacerdos diligenter, canon. Edgardi CXXXVIII, 506. — Attendendum est omnibus, canon. Remigii, CII, 1110. — Attestatio in confirmatione, conc. Tolet. iii, LXXXIV, 86. — Auctores Ecclesie hic multa, canones Hibernenses, XCVI, 1521. — Auctoritas ecclesiastica patenter, conc. Remens., CXL, 629; CLXI, 476. — Auctoritate apostolica prohibemus, conc. Remens., CV, 645. — Auctoritate apostolica firmamus, conc. Altheim., CXL, 875; CLXI, 855. — Audi apostolum dicentem, canon. S. Patricii, c. 12 (450), LIII, 820. — Audi canonica instituta, canon. S. Patricii, c. 10 (450), LIII, 819. — Audi decreta synodi super, canon. S. Patricii, c. 25 (450), LIII, 822. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 4 (450), LIII, 819. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 5 (450), LIII, 819. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 26 (450), LIII, 822. — Audi item Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 6 (450), LIII, 819. — Audimus atque etiam in visitatione, conc. Ebroic., CXLVII, 241. — Audistis dilectissimi quanta, conc. Aurelian., CXL, 858; CLXI, 846. — Audite me quoniam bonum est, conc. Roman. i, sub S. Sylvestro, c. 1 (524), VIII, 835. — Auditum est aliquis presbyteris, conc. Aurelian., CXL, 690; CLXI, 196. — Audivimus constitutum ut dioceses, conc. Carth. iii, LXVII, 199; LXXXIV, 197; LXXXVIII, 950; CXXX, 358. — Audivimus enim quosdam a vobis, canon. Remigii, CII, 1100. — Audivimus etiam quia huiusmodi, conc. Pistens., CXXXVIII, 702. — Audivimus quod quidam laici, conc. Aurelian., CXL, 686; CLXI, 212. — Audivimus quoque quod quidam, conc. Ticin., CXXXVIII, 571. — Auguriis vel incantationibus, conc. Carth. iv, LVI, 887; LXXXIV,

207; XCIX, 1051; CXXX, 548; CXXXII, 550; CXL, 851; CLXI, 754, 1325; CLXXXVII, 1549. — Augustinus episcopus legatus, conc. Carth., CLXI, 852. — Aurelianensis etiam Ecclesie, conc. Vernens. (844), CXIX, 616; CXXXVIII, 542. — Aurelius episcopus dixit: Quisquis, conc. Carth. iii, CLXI, 1205. — Aurelius episcopus dixit: Si, conc. Carth. u, CLXI, 857; CLXXXVII, 1358. — Avaritia cupiditas quam rerum, conc. Carth. (419), LVI, 865; CV, 878; LXVII, 187. — Avaritiam utpote secundam, conc. Constant. IV, CXXXIX, 158. — Avaritia radix cunctorum malorum, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 575; CXXX, 475; CXXXIX, 493, CXL, 713; CLXI, 257.

B

Banno confirmatum est rusticos, conc. Remens., CLXXXIX, 686. — Baptisma unum est in Ecclesia, conc. Rothom., CXL, 731; CLXI, 115. — Baptismus percipiant neophyti, conc. Carth., XCIX, 1067. — Baptismus et impositio manus, conc. Roman., CXL, 1074. — Baptisterii et catechumenorum ventilata, conc. Mogunt., CXL, 748; CLXI, 126. — Baptizandi nomen suum deni, conc. Carth. iv, LVI, 883; LXXXIV, 206; XCIX, 1022; CXXX, 548; CXL, 750; CLXI, 112; CLXXXVII, 1819. — Baptizandi sibi quispiam passim, canon. Attonis, CXXXIV, 51. — Baptizandos oportet fidei, conc. Laodic., LXXXIV, 154; CXXX, 290; CLXXXVII, 1819. — Baptizati Judæi quocumque loco, conc. Tolet. ix, LXXXIV, 459; CXXX, 126. — Baptizaturus sit sobrius, idque, conc. Remens., CXXXV, 405. — Basilion Græce, rex Latine, canones Hibernenses, XCVI, 1505. — Basilicas hereticorum quas, conc. Epau., LXXXIV, 290; XCIX, 1050. — Beatisimi Pauli discretionem, conc. Rom. s. Eugenii II, XCVII, 692. — Bestus ergo Paulus apostolus, conc. Roman., CXLVIII, 768. — Benedictionem episcopalem super, conc. Regiens., CXL, 642. — Benedictionem super plebem, conc. Agath., LXXXIV, 270; XCIX, 1021; CXXX, 405. — Bene disposuit gratia divina, conc. Emerit., LXXXIV, 622. — Bene per Spiritum Dei, conc. Tolet. x, LXXXIV, 412; CXXX, 528. — Bene placuit annis singulis, conc. Nicæn., LXXXVIII, 857. — Bene siquidem majorum regulis, conc. Tolet. xi, LXXXIV, 464; CXXX, 517. — Bis in anno episcoporum, canon. apostolorum, LXVII, 145; LXXXVIII, 857; CXXX, 18. — Bona rei dare consultum, conc. Tolet. ix, LXXXIV, 456; CXXX, 525; CLXI, 257. — Bona siquidem ea est, conc. Bracar. iii, CXXX, 592; LXXXIV, 389. — Bonitiasque autem ex eodem, conc. Arelat. ii, LXXXIV, 263; CXXX, 580. — Bonum etiam est cavere, canon. Edmundi, CXXXVII, 486. — Bonum exemplum populus seipso, conc. Altheim., CXL, 872; CLXI, 855. — Britones toto mundo contrarii, canon. Hibernenses, XCVI, 1505.

C

Cælibe satis gratumque, conc. Tolet. xvii, LXXXIV, 556. — Cæterum, fratres, salvo in omnibus, canon. Remigii, CII, 1104. — Cæterum ne scholæ ipsæ, conc. Ebroic., CXLVII, 258. — Cæterum nosse vos volumus, canon., Remigii, CII, 1104. — Cæterum presbyter si post, conc. Tolet., CXL 696. — Canis catenatus quidquid mali, canon. Hibernenses, XCVI, 1505. — Canones qui a sanctis Patribus, conc. Chalcedon., c. 1 (450), LVI, 855; LXVII, 84. — Canones qui per singulas, conc. Chalcedon. c. 1 (450), LVI, 556. — Canonica instituta et sanctorum, conc. Turon., CXL, 859; CLXI, 847. — Canonica instituta et sanctorum, conc. Arausic., CXL, 860; CLXI, 226; CLXXXVII, 879. — Canoniam promulgans sententiam, conc. S. Ægidii, CLXI, 747. — Canonum statuta sine prajudicio, conc. Meldens. (815), CXXXII, 192; CXI, 161; CLXI, 578. — Canonum statuta firmatum est, conc. Tarracon., CXXX, 421; CLXXXVII, 958. — Canticum turpe atque luxuriosum, conc. Carth., CXL, 691; CLXI, 1092. — Canticum turpe atque luxuriosum, conc. Mogunt., CLXI, 205. — Capitula autem avi et, conc. Silvicens., CXXXVIII, 604. — Capitula etiam que apud, conc. Confluent., CXXXVIII, 676. — Carnes suillæ si morticinium, canon. Adamnani, LXXXVIII, 815. — Carnes suillæ si morticinium, canon. Hibernenses, XCVI, 1525. — Caro ferarum ut multi, canon. Hibernenses, XCVI, 1506. — Casellas vero vel municipia, conc. Agath., LXXXIV, 264; XCIX, 1035; CXXX, 400; CLXXXVII, 807. — Catechumena si per adulterium, conc. Eliberit., LXXXIV, 509; CXXX, 419. — Catechumeni antequam baptizentur, canon. Attonis, CXXXIV, 51. — Catechumeni nonnunquam admittendi, conc. Arauc., CXXX, 295. — Catechumeni manducare non debent, conc. Mogunt. CXL, 744; CLXI, 126. — Catechumenus, id est audiens, conc. Neocæs., c. 5 (514), LVI, 445; LXXXIV, 109; CXXX, 287. — Catechumenus,

si in domulo, conc. Neoces., c. 5 (514), LVI, 756; LXXII, 51. — Catechumenus si ingreditur, conc. Neoces., LXXXVIII, 884; CXL, 734; CLXI, 113. — Catholicus qui causam suam, conc. Carth. iv, LVI, 885; LXXIV, 206; XCIX, 1056, 1039; CLXXXVII, 653. — Catholicus qui filios suos, conc. Ilerdens., LXXXIV, 324; CXXX, 429. — Cautè etiam providendum est, canon. Edmundi (944), CLXXXVIII, 480. — Caveant iudices Ecclesie, conc. Carth. iv, LVI, 885; LXXXIV, 203; XCIX, 1036; CXXX, 543; CLXI, 810. — Caveant presbyteri ut neque, conc. Worm., CLXI, 114. — Cavendum est et summopere, conc. Meldens., CXXXII, 235; CXL, 555; CLXI, 551; CLXXXVII, 567. — Cavendum est ne cum, conc. Cabillon., CLXXXVII, 816. — Cavendum est ne mortuos, conc. Carth., CXL, 734; CLXI, 115. — Cavendum et summopere præcavendum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 550. — Cavendum sane est ne, conc. Cabillon., CLXI, 227. — Cavere itaque oportet unumquemque, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 695. Celebritatem sancti Paschas, canon. Remigii, CL, 1106. — Cellas novas aut congregatiunculas, conc. Epau., LXXXIV, 287; CXL, 807; CLXI, 566. — Cellulas novas aut congregatiunculas, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 256; CLXXXV, 1085. — Censuimus homicidas et falsos, conc. Agath., CLXI, 702. — Censuimus igitur Pascha Domini, conc. Arelat., XCIX, 1025. — Censuram vero quam dominus, canon. Odonis, CXIV, 1128. Censuram vero quam dominus, conc. Poutign., CXXXVIII, 772. — Centesimus episcopi et doctores, can. S. Patricii, c. 18 (450), LIII, 821. — Cereus per diem placuit, conc. Eliberit., LXXXIV, 505; CXXX, 417. — Certe tanta in altari, canon. Remigii, CL, 1085. — Certissime cognovimus quia publice, conc. Ticin., CXXXVIII, 575. — Certissime igitur devotionem vestram, conc. Leodic., CXXXVIII, 607. — Certum est pro his tribus, conc. Tribur., CLXXXVII, 856. — Certum est quod qui impius, conc. Constant. II, CLXI, 837; CLXI, 1250; CLXXXVII, 1299. — Chorepiscopis non licere presbyteros, conc. Ancyrit., c. 35 (514), LVI, 752; LXXII, 52; LXXXVIII, 878. — Chriasmatis consecratio et reconciliatio, conc. Carth., XCIX, 1020. — Christianis convivia interdiximus, conc. Aurelian., CLXI, 821. — Christiano dico non plurimas, conc. Tolet. I, CLXI, 1233. — Christianum catholicum qui pro, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 203; CXXX, 546; CXL, 904; CLXI, 911. — Christianus cui dereliquerit aliquis, can. S. Patricii, c. 21 (450), LIII, 825. — Christiani qui crederit esse, canon. S. Patricii, c. 16 (450), LIII, 825. — Christianus qui occiderit aut, canon. S. Patricii, c. 14 (450), LIII, 825. — Christianus qui fraudat debitum, canon. S. Patricii, c. 20 (450), LIII, 825. — Christianus quisque decimas seminum, canon. Edmundi, CXXXVIII, 480. — Christophorus primicerius dixit, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 790. — Christophorus primicerius notariorum, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 790. — Christophorus primicerius notariorum, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 788. — Cineres vero servi sui, conc. Aurelian., XCIX, 1064. — Circa ultimam longitudinem vel, conc. Bajocens., CXLVII, 258. — Circa eorum vero personas, conc. Valent., LXXXIV, 247; CXXX, 563. — Circa eos qui incipiunt, conc. Nicæn., c. 13 (523), LVI, 828. — Circa eos sane qui, conc. Carth. in, LXXXIV, 195; CXXX, 536. — Clara omnis notio populos, conc. Tolet. xiv, LXXXIV, 505. — Clare autem sigillito non, canon. Edmundi (944), CXXXVIII, 481. — Clerici ab officio, conc. Carth. iv, LXXXIV, 29. — Clerici accusati pro crimine, conc. Hippon., XCIX, 1038. — Clerici autem alterius regionis, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Clerici autem vel sæculares, conc. Toletan. CLXI, 1084. — Clerici edendi vel bibendi, conc. Carth. in, CLXXXVII, 230. — Clerici energumini degradentur, canones Hibernenses XCVI, 111. — Clerici etiam omnes qui, conc. Agath., LXXXIV, 268; CXXX, 404. — Clerici etiam vel monachi, conc. Agath., XCIX, 1011. — Clerici etiam vel sæc., conc. Agath., LXXXIV, 263; CXXX, 399; CXXXII, 555; CLXI, 247; CLXXXVII, 943. — Clerici etiam vel sæculares, conc. Valentin., CXL, 701; CLXIII, 634. — Clerici et laici qui, conc. Chalced., c. 21 (450), LVI, 860. — Clerici keperantes et qui, conc. Nicæn. c. 18 (523), XCIX, 1044. — Clerici sœculares et qui, conc. Sardicens., c. 18 (547), XCIX, 1041. — Clerici frequentandi extraneas mulieres, canones Hibernenses, XCVI, 111. — Clerici in duabus civitatibus, conc. Claramont., (1095), CLXXXVIII, 650. — Clerici in parochiis, monasteriis, conc. Chalcedon., CXXX, 510; CLXI, 530. — Clerici in ptochiis et in, conc. Chalcedon. LXXXIV, 168. — Clerici nec comam nutriant, conc. Carth. iv, LXXXIV, 29, 205; XCIX, 1047. — Clerici nec vestimentis, conc. Carth. iv, LXXXIV, 29. — Clerici omnes cui ecclesie, conc. Agath., CLXXXVII,

545. — Clerici quamlibet eruditi, conc. Carth. iv, LXXXIV, 28.

Clerici qui comam nutriunt, conc. Agath., LXXXIV, 268; CXXX, 402; CLXXXVII, 137. — Clerici qui comam nutriunt, conc. African., XCIX, 1047. — Clerici quodlibet etiam, conc. Agath., LXXXIV, 271. — Clerici qui ecclesiam frequentare, conc. Agath., CXXXII, 223. — Clerici qui frequenter litigant, conc. Carth. iv, CXXX, 546. — Clerici qui in quacunque seditione, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 577; CXXX, 474. — Clerici qui in quacunque necessitate, conc. Tolet. iv, CLXXXVII, 1247. — Clerici quilibet quantacunque diuturnitate, conc. Agath., CXL, 406; CLXI, 256; CLXXXVII, 1052. — Clerici qui monachorum propositum, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 578; CXXX, 475; CXXXII, 584; CXXXIX, 488, CXL, 796; CLXI, 523; CLXXXVII, 1095. — Clerici qui pauperum, conc. Chalcedon., c. 8 (450), LVI, 541; CLXI, 520. — Clerici qui præficiuntur ptochiis, conc. Chalcedones., LXXXVIII, 902; XCVIII, 85; XCIX, 1009; CXXXII, 58. — Clerici qui ptochiis vel, conc. Chalced., c. vii, (450), LVI, 538. — Clerici qui sine consulto, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 577; CXXX, 474; CLXI, 546. — Clerici quod etiam sine, conc. Epau., LXXXIV, 288. — Clerici sine commendatitiis, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 404; CXXXII, 275. — Clerici sine ordinatione, conc. Epau., LXXXIV, 287; XCIX, 1034. — Clericis sine commendatitiis epistolis, conc. Carth., CXL, 649. — Clericis monachicum habitum sequi, conc. August., CXXXVIII, 835. — Clericis non licere post, conc. Chalcedon., c. 22 (450), LVI, 546. — Clericis tantum et lectoribus, canon. apostolorum, XCIX, 1016. — Clericis vel monachis sine litteris, conc. Carth., CXL, 649; CLXI, 491. — Clericis vel monachis sine, conc. Agath., CLXI, 1146. — Clerici totius ordinis de rebus, conc. Carth. in, LXXXIV, 28. — Clerici vel continentis ad, conc. Carth. in, LXVII, 194; LXXXVIII, 928; CV, 688; CLXXXVII, 429. — Clerici vero qui ad opus, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 277; CXIX, 1027; CXXX, 412; CLXXXVII, 450. — Clerici vero qui cum uxore, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 280. — Clerici vero si ab, conc. Meldens., CXXX, 276. — Clericos et monachos perfectos, conc. Chalcedon., CXIV, 1275. — Clericos in aliorum civitatibus, conc. Aurelian., XCIX, 1011. — Clericos in ecclesia militantes, conc. Chalced., c. 20 (450), LVI, 546; LXVII, 92; LXXXVIII, 845; XCIX, 1009; CV, 681; LXXXIV, 170; CXXX, 512; CLXI, 521; CLXXXVII, 357. — Clericos qui ministrant, conc. Constant., III, CLXXXVII, 1716. — Clericos si obligati sunt, conc. Toletan. I, LXXXIV, 550; CXXX, 453. — Clericos sive laicos accusantes, conc. Chalced., c. 21 (450), LVI, 92. — Clericos vel laicos, conc. Chalced., c. 21 (450), LVI, 516; LXXXVIII, 904; XCIX, 1040; CXXX, 515; CLXXXVII, 660. — Clericum alienum nisi concedente, conc. Carth. in, CLXXXVII, 359. — Clericum fugientem ab ecclesia, conc. Altem., CXL, 874. — Clericum in tentationibus ab, conc. African., XCIX, 1042. — Clericum inter epulas cantantem, conc. Carth. iv, LVI, 866; LXXXIV, 205; XCIX, 1041; CXXX, 547; CXXXII, 220; CXXXIV, 37; CXL, 634; CLXI, 500. — Clericum inter tentationes officio, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 203; XCIX, 142; CXXX, 546. — Clericum inter tentationes ab, conc. Carth. iv, LVI, 806; LXXXIV, 204; CXII, 546; CXL, 634. — Clericum nullus præsumat apud, conc. Agath., CLXXXVII, 824. — Clericum nullus præsumat apud, conc. Agath., CLXXXVII, 837. — Clericum per creaturas jurantem, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 505; XCIX, 1041; CXXX, 547; CXXXII, 220; CXL, 634; CLXXXVII, 1124.

Clericum per creaturas jurantem, canon. apost., CLII, 501. — Clericum permanere oportet in, conc. Liagan., LXXXIV, 1104. — Clericum quem ebriosum fuisse, conc. Agath., XCIX, 1041. — Clericum qui in tempore iudicii, conc. Carth. iv, LVI, 838; LXXXIV, 205; CXXX, 547. — Clericum scurrilem et verbis, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1041; CXXX, 546; CXXXII, 220; CXXXIV, 37; CXL, 634; CLXI, 501; CLXI, 773; 1171; CLXXXVII, 214. — Clericum scurrilem et verbis, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Clericus ab instanti tempore, conc. Nicæn. II, CXXX, 483; CLXI, 508; CLXXXVII, 1110. — Clericus cujuslibet gradus, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 286; XCIX, 1037. — Clericus cum extraneis mulieribus, conc. Carth. iv, LVI, 893; LXXXIV, 204; XCIX, 1043; CXXX, 546. — Clericus cum extraneis mulieribus, canones Hibernenses, XCVI, 111. — Clericus ebrietas serviens, canon. apostolor., c. 45, XCIX, 1014. — Clericus episcopi in plebe, canon. S. Patricii, c. 27 (450), LIII, 836. — Clericus fidei iussuibus in serviens, canon. apostol., c. 20, XXVII, 113; LXXXVI, 848; CXXX, 16; CXL, 634; CLXI, 501. — Clericus fidei iussu-

ribus serviens, canones Hibernenses, XCVI, 1292. — Clericus haereticorum et schismaticorum, conc. Carthag. iv, LVI, 886; LXXXIV, 203; XCIX, 1042; CXXX, 547; CLXXXVII, 1308. — Clericus haereticorum et schismaticorum, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus in civitate manens, conc. Venet., CXI, 1069. — Clericus in duarum ecclesiis, conc. Chalcedon. (450), CLXXXVII, 1111. — Clericus in sua ecclesia, conc. Chalcedon., c. 20 (450), LVI, 860. — Clericus inter epulas cantans, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus inter tentationes sb., canones Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus inter tentationes officio, canones Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus invidens fratrum profectibus, conc. Carthag. iv, LVI, 881; LXXXIV, 204; XCIX, 1002; CXXX, 546; CXL, 628; CLXI, 436; CLXXXVII, 244. Clericus invidens fratrum profectibus, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus iurans excommunicandus est, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus maledicus maxime in conc. Carthag. iv, LVI, 881; LXXXIV, 204; XCIX, 1013; CXXX, 546; CLXXXII, 220; CXL, 854; CLXI, 452, 815; CLXXXVII, 243.

Clericus maledicus, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus nec comam nutriat, conc. Carthag. iv, LVI, 885; CXXX, 546; CXL, 654, 1069. — Clericus nec comam nec barbam, canon. apostol., CLXI, 501. — Clericus nequaquam praesumat., conc. Agath., LXXXIV, 268; XCIX, 1056; CXXX, 403; CLXI, 522. — Clericus non comam nutriat, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus non concedit mortem, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus non oportet usuras, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus per plateas et conc. Carthag. iv, LVI, 883; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 546; CLXXXIV, 57. — Clericus per plateas et, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus professionem suam, conc. Carthag. iv, LVI, 885; LXXXIV, 204; XCIX, 1047; CXXX, 546; CLXXXII, 257; CXL, 661; CLXI, 504; CLXXXVII, 241. — Clericus professionem suam etiam, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus propriam ecclesiam non, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus quamvis eruditus verbo, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus quamvis verbo Dei, conc. African., XCIX, 1042. — Clericus quantumlibet verbo Dei, concil. Carthag. iv, LVI, 886; LXXXIV, 204; CXXX, 546; CLXXXVII, 450. — Clericus qui absque corpusculi, conc. Carth. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 546; CLXXXII, 823; CLXXXIV, 58. — Clericus qui adulationibus et, conc. Carth. iv, LVI, 881; LXXXIV, 301; XCIX, 1015; CXXX, 516; CLXXXIV, 57; CXL, 654; CLXI, 1173; CLXXXVII, 243. — Clericus qui adulationibus et, canon. apostolor., CLXI, 501. — Clericus qui causam suam, canon. Hibernens., XCVI, 1268. — Clericus qui convenit per, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clerici qui cum uxores, conc. Aurelian., XCIX, 1012. — Clericus qui de Britannis, canon. S. Patricii, c. 35 (450), LIII, 826. — Clericus qui episc. circa, conc. Carthag. iv, LVI, 887; LXXXIV, 205; CXXX, 547; CLXXXVII, 852. — Clericus qui episcopi distractionem, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui indictum jejunium, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui intra muros, conc. Venetic., CLXXXII, 224; CXL, 651; CLXI, 497. — Clericus quilibet verbo Dei, conc. African., CXL, 464; CLXI, 486. — Clericus qui non propter emendum, conc. Carthag. iv, LVI, 484; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 546; CLXXXII, 223; CXL, 661. — Clericus qui non pro, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui pro commodo, conc. Carthag., CLXI, 501. — Clericus scurrilis et verbis, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus semetipsum abscondens, canon. apostol. c. 24, XCIX, 1046. — Clericus si commodaverit, conc. Carthag., LVI, 888. — Clericus si pro gentili, canon. S. Patricii c. 8 (450), LIII, 821. — Clericus si pro gentili, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Clericus si relicto officio, conc. Agath., XCIX, 1043. — Clericus si tonsura dimissa, conc. Tribur., CLXXXII, 592; CXL, 811. — Clericus si tonsura dimissa, conc. Cabillon., CLXI, 570. — Clericus sive laicus, conc. Chalcedon., LXXXIV, 170. — Clericus usuras non accipiat, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus vagus non sit, canon. S. Patricii, c. 3 (450), LIII, 823. — Clericus vero si qua, canon. Hibernens., XCVI, 1323. Clericus victum, conc. Carthag. iv, LVI, 885; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 546; CLXXXIV, 59; CXL, 644, 1069; CLXXXVII, 429. — Clericus victum et vestimentum, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Coepiscopi qui manus impositionem, conc. Antioch., CXXX, 281. — Cognitum loquor et proba, conc. Roman. S. Sylvestro c. 2 (321), VIII, 835. — Cognoscat sapientia vestra, canon. Remigii, CII, 1102. — Cognoscite a vobis et cunctis, canon. Attonis., CLXXXIV, 40. — Cohærens duorum patrum contradicentes, canon. Hibernens.,

XCVI, 1292. — Comites quoque per suos, conc. Coristac., CLXXXVIII, 778. — Comites vero ministris Ecclesiae, conc. Coristac., CLXXXVIII, 617. — Comitibus vero et iudicibus, conc. Cabillon., CXL, 909. — Commendaverunt etiam ut si, conc. Silvast., CLXXXVIII, 602. — Commoneandi sunt omnes fideles, canon. Theodulf., CLXXXIV, 48. — Commoneo autem vestrum, conc. Roman. S. Sylvestro, c. 4 (321), VIII, 835. — Communitorium fratribus Theodulf., conc. Carthag., c. 93 (419), LXVII, 211. — Communi deliberatione saucimus, conc. Emerit., LXXXIV, 619. — Communi fidelium nostrorum consilio, conc. Broilens., CLXXXVIII, 791. — Communis nomen hoc est, canon. Hibernens., XCVI, 1284. — Communi placito constituimus ut, conc. Pistens., CLXXXVIII, 688. — Communi proinde jam omnium, conc. Toletan. XIV, LXXXIV, 507. — Commutatio si non fuerit per vim, conc. incertum (744), LXXXIX, 828. — Comperimus necdum marcidis, conc. Matiscon. II, c. 18, XCIX, 1069. — Comperimus quemdam Fragitanum, conc. Hispanens. II, CLXXXII, 575. — Comperimus quod ab his, conc. Ticin., CLXXXVIII, 564. — Comperimus quod ab his, conc. Ticin., CLXXXVIII, 571. — Confliteatur etiam divites, conc. Palæstin. c. 6 (419), LVI, 498. — Concedimus etiam ut sicubi, conc. Tribur., CLXXXVII, 1715. — Concilia sacerdotum ecclesiasticis, conc. Roman. S. Symmacho, CLXI, 516. — Concubinari vero et usurarii, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Conflitumini hostium sacerdotes, conc. Toletan. VI, LXXXIV, 375; CXXX, 472; CLXXXIX, 482. — Confirmamus etiam ut nonnulli, conc. Andegav., CL, 64. — Confirmamus etiam ut non, conc. Turon., CLXIII, 1411. — Confirmatum est ut si quando, conc. Carthag. V, CLXXXII, 254; CLXXXVII, 263. — Confirmationis sacramentum habet, conc. Rheims., CLXXXIV, 406. — Confirmat omne quidquid promiserat, canon. Edmundi. (914), CLXXXVII, 481. — Concedimus etiam ut sicut, canon. Widonis., CLXXXVIII, 803. — Constatemur enim nos, conc. Toletan. II, LXXXIV, 547. — Confliteor animi mei homicidium., canon. Edgardi, CLXXXVII, 505. — Confliteor gastrimargiam ciborum tam, canon. Edgardi., CLXXXVIII, 504. — Confliteor omnia corporis mei., canon. Edgardi., CLXXXVIII, 505. — Congregata igitur in Romana, canon. Odonis., CLXXXIV, 1125. — Congregata igitur in Romana, conc. Pontif., CLXXXVIII, 770. — Congregatio debet sibi eligere, conc. Mogunt., — CLXXXVII, 1058. — Conjunctiones consan guineorum fieri, conc. Lateran., CLXIII, 1368. — Conjuratio et factiois crimen, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LVI, 839. — Conjuratio vel conspiratio, conc. Chalcedon. c. 18 (450) LVI, 545; LXXXVIII, 904; CLXXXII, 566. — Conjuratio vel sodalitates, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LXVII, 90. — Conjuratio et conspiratio, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LXXXIV, 170; CXXX, 312; CLXXXVII, 825. — Conquesti sunt quidam de, conc. Tribur., CLXXXII, 511. — Conquestum est etiam in, conc. Salegus., CXI, 1060; CLXI, 895. — Consensus totius concilii definit, conc. Toletan., IV, LXXXIV, 582; CXXX, 478; CXL 708; CLXI, 254. — Considerandum est opus mercenariorum, canon. Hibernens., XCVI 1292. — Consideravimus et statuimus ut, conc. Tusiast., CLXXXVIII, 719. — Consideret unusquisque in conscientia, canon. S. Patricii c. II (450), LIII, 820. — Contra sacrilegos quoque iustum, conc. Trosleian. (909) CLXXXII, 681. — Consobrinam, neptem, novercam, canon. sub Ludovico II, CLXXXVIII, 756. — Consobrinam, nepotem, novercam, fratris, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 698. — Conspirationem vero crimina, canon. Remigii, CII, 1108. — Constantinopolitanae autem civitatis, conc. Constantin. I, c. 3, (381) LVI, 725. — Constantinopolitanae civitatis episcopus, conc. Constantin. I, c. 3 (381) LXVII, 78. — LXXXIV, 136; CXXX, 292; CLXXXVII, 124.

Constat enim omnis homo, canon. sub Ludovico II, CLXXXVIII, 757. — Constat enim omnes omnino, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 696. — Constituimus etiam ut si aliquis, conc. Tullens. (1192), CCV, 916. — Constituimus etiam ut si aliquis, conc. Tullens. (1192), CCV, 918. — Constituimus ut quatuor tempora, conc. Mogunt. CLXXXII, 243; CXL, 885; CLXI, 272; CLXI, 1124; CLXXXVII, 560. — Constituit sanctum concilium ut Judæi, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 1058. — Constituit sane sacer iste, conc. Mogunt., CXL, 810; CLXXXVII, 1057; CLXXXVIII, 1108. — Constituit sane sacer iste, conc. Cabillon., CLXI, 569. — Constitutum est a presentem, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 1017. — Constitutum est ut nulli, conc. Carthag. V, CLXXXVII, 756. — Contentus tegumento et alimento, canon. S. Patricii, c. 2 (450), LIII, 819. — Contradictum quoque in quarto, conc. Cabillon., CLXI, 1299; CLXXXVI, 517. — Contradictum quoque ut in quarta, conc. Mogunt. (817), CXII, 1571; CLXXXII, 328.

— Contradicimus quoque ut in, conc. Cabillon., CXL, 782; CLXI, 669; CLXXXVII, 1673. — Contumaces vero clerici prout, conc. Agath., LXXXIV, 263; CXXX, 399; CLXI, 522; CLXXXVII, 268. — Conveniens in omnibus nobis, conc. Emerit., LXXXIV, 619. — Conventibus apud Nicæam Bithyniæ, conc., Nicæn. II, CLXXXVII, 568. — Conventi ordinem Ecclesiæ ab, conc. Agath., CLXXXVIII, 1859. — Conventicula hæreticorum non, conc. Carthag. IV, LVI, 887; LXXXIV, 203. — Conventus noster hoc canonicus, conc. Tolet. II, CXXX, 435. — Conversatio penitentium et fides, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Corporale super quod sacra, conc. Rhemens., CXXXII, 205; CXL, 693; CLXI, 197. — Corpora sanctorum de loco, conc. Mogunt. I, CLXXXVII, 1717. — Corpus Dominicum et sanguis, conc. Claromont. (1093), CLXXXVIII, 631. — Corpus Domini nullo modo, canon. sub Attone, CXXXIV, 30. — Currigendi et penitentis locus, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Crebro vestram fidelitatem retroactis, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 615. — Credimus in unum Deum, conc. Nicæn., c. 1 (323), LVI, 371. — Credimus in unum Deum, conc. Carthag., LXVII, 227; CXXX, 356. — Credimus in unum Deum, conc. Constantin. I, LXXXIV, 137; CXXX, 292. — Credimus sanctam fidem vestram, canon. Remigii, CII, 1103. — Credo placere suggestionem meam, conc. Carth. I, LXXXIV, 182; CXXX, 323; CXL, 650; CLXI, 492; CLXXXVII, 1115. — Criminalia peccata multis jejuniis, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Crudeles agit qui seipsum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 810. — Cuiusque defuncto si intestatus, conc. Parisiens. c. 6 (551), LXXX, 452. — Cuiuscunque ordinis clerici, conc. Carthag. III, LXXXIV, 27. — Cuiuscunque penitentis, conc. Carthag., CXXXII, 245. — Cum ad celeberrimas missas, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 277; XCIX, 1026; CXXX, 412; CXXXII, 227. — Cum aliquis excommunicatus vel, conc. Arausic., CXL, 860. — Cum antiqua et ecclesiastica, conc. Bracar. III, LXXXIV, 589. — Cum Apostolus dicat: mulieres, conc. Nannet., CXXXII, 517; CXL, 904; CLXI, 567. — Cum autem episcopus Ecclesiam, conc. Tribur., CXI, 904; CLXI, 911. — Cum beatus apost. arguere, conc. Bracar. III, LXXXIV, 590; CXXX, 592. — Cum capsâ et calix inferendus, conc. Arausic., LXXXIV, 257. — Cum christiani ipsius nomen, conc. Arausic., XCIX, 1025. — Cum clericis extraneæ femine, conc. Tolet. IV, LXXXIV, 377; CXXX, 474. — Cum consensu clericorum, canon. Hibernens., XCVI, 1281. — Cum de villarum sive, canon. Walliæ, CXXXVIII, 478. — Cum diaconus ordinatur solus, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Cum enixa fuerit mulier, concil. incertum (744), LXXXIX, 827. — Cum enixa fuerit mulier, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Cum episcopus ordinandus est, conc. Carthag. IV, CXXX, 542. — Cum episcopus suam diocesim, conc. Tolet. VII, CXXXII, 194; CXL, 571; CLXI, 583. — Cum episcopus suam diocesim, conc. Rothomag., CXXXII, 279; CXL, 572; CLXI, 584. — Cum ergo omnium sanctorum, canon. Theodulf., CXXXIV, 47. — Cum excommunicatis non licere, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Cum excommunicatis non licere, conc. Antioch., CXXXII, 557; CXL, 856; CLXI, 851. — Cum exigentibus peccatis Galliarum, conc. Aurelian., CXL, 886; CLXI, 272. — Cum paternitatem tuam confidamus, conc. Rothomag., CXXXII, 583. — Cum hæreticis neque orandum, conc. Carthag. IV, LVI, 887; LXXXIV, 203; XCIX, 1067; CXXX, 547. — Cum igitur omnia conceffa, conc. Moguntin. (817), CXII, 1063; CXL, 1011; CLXI, 893. — Cum in Dei nomine, conc. Cæsaraug. II, LXXXIV, 317. — Cum in nomine sanctæ, conc. Toletan. VI, CXXX, 493. — Cum in præterito consilio, conc. Carthag., LVI, 864; LXVII, 186; LXXXIV, 183; CXXX, 325. — Cum in sanctæ nomine, conc. Tolet. VII, LXXXIV, 403. — Cum iuxta antiquæ institutionis, conc. Tolet. XI, LXXXIV, 462; CXXX, 544. — Cum monachis non est, canon. S. Patricii, c. 20 (430), LIII, 821. — Cum muliere desponsata Christo, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Cum muliere vel cum, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Cum multa sint nobis, conc. Ebroicæ, CXLVII, 247. — Cum mulæ querelæ ad, conc. Tolet. III, CXXX, 456. — Cum multæ super incontinentiam, conc. Tolet. IX, LXXXIV, 457; CXXX, 524; CLXI, 537. — Cum nihil fidei sinceritas, conc. Toletan. X, LXXXIV, 441. — Cum nihil in divino, conc. Tolet. XI, LXXXIV, 463; CXXX, 516. — Cum omne crimen atque peccatum, conc. Bracar. I, LXXXIV, 587; CXXX, 589. — Cum omnibus omnino clericis, conc. Carth. III, CLXXXVII, 391. — Cum præteritis sanctionibus, conc. Tolet. IX, CLXXXIV, 456; CXXX, 523; CLXI, 257. — Cum presbyteri atque diaconi, conc. Arvern. I, LXXXIV, 222. — Cum primum omnipotenti Domino, conc. Tolet. V, LXXXIV, 393; CXXX, 485. — Cum puellæ suo tempore, canon. Walliæ, CXXXVIII, 474. — Cumque nobis contra

salutarium, canon. sub Attone, CXXXIV, 48. — Cum quidam pestiferi viri, canon. sub Karolo III, CXXXVIII, 814.

Cum quis jejuna, distribuat, canon. S. Edgardo, CXXXVIII, 512. — Cum quis moritur omnia, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Cum rebaptizatis fideles, conc. Ilerdens., LXXXIV, 534; CXXX, 429; CXL, 759; CLXI, 119. — Cum regis ministerium sit, collect. S. Abbatis, CXXXIX, 478. — Cum sacerdos audierit aliquem, conc. Nannet., CXXXII, 212. — Cum sæpe sit solitum, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 435; CXXX, 523; CXXXII, 482. — Cum serenissimus et perspicuus, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 503. — Cum simus debitores omnes, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 484; CLXI, 456. — Cum sit omnibus episcopis, conc. Ravennat., CLXI, 841. — Car aliam ergo imprimis est, conc. Roman. sub Hilario, CLXXXIV, 192. — Caret pastor ovem suam, conc. Rhemens., CXXIV, 406. — Custodite diem Dominicum, conc. Matiscon. II, c. 2, XCIX, 1026.

D

Dantes in his gloriam, conc. Toletan., XIV, LXXIV, 509. — Data est etiam sententia, conc. Rhemens., CLXXX, 696. — De abbatibus vero vel monachis, conc. Augustod., c. 15, XCVI, 577; XCIX, 1053. — De abiectione eius quem, conc. Arausic. I, CXL, 557; CLXI, 571; CLXXXVII, 545. — De abiectione et ambitione, conc. Arausic., CLXI, 1154. — De absoluteione a laboribus, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 28. — De abstinentia insolubili a cibis, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — De accessu autem et, canon. Hincmari (853), CXXV, 780. — De adnotationibus episcopali et, conc. Valentini., CXXXVIII, 399. — De adulteris autem honoratorum, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 29. — De adulteris uxoris, conc. Eliberit., LXXXIV, 29. — De advenis qui oppressione, conc. Silvacæ, CXXXVIII, 603. — De advenis quos affligunt, conc. Alia, CXXXVIII, 608. — De adventibus istius terræ, conc. Pictiens., CXXXVIII, 712. — De ecclesiis rebus ut, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 849. — De affinitate namque sanguinis, conc. Meldens., CXL, 782; CLXI, 668; CLII, 1502; CLXXXVII, 1666. — De agellis vero caterisque, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 281. — De agitatoribus qui fideles, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 573. — De agitatoribus sive theatricis, conc. Arelat. II, LXXXIV, 243; CXXX, 581. — De adionibus, adionibus publicum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — De aliquibus locis presbyteri, conc. Neocæs., c. 13 (315), LVI, 371. — De antedicto Hugone milite, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — De Arianis qui propria lege, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 576; CLXXXVII, 1834. — De armatura in hoste, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 631. — De baptismi autem sacramento, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 367; CXXX, 465. — Dehemus omnes Deum unum, conc. Northumb., CXXXVIII, 525; CXXXVIII, 535. — Dehent autem a præscriptis ingenuitatis, conc. Toletan., CXL, 631; CLXI, 476. — Debetur merces bonis, conc. Arausic. II (523), XLV, 1788; LI, 726. — Debitur reddit quantum rata, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — De Burchardo etiam qui, conc. Moguntin., CXXXVIII, 591. — De canone legendo in missa, conc. Matiscon. c. 2, XCIX, 1027. — De chartis etiam vii, canon. sub Widone, CXXXVIII, 802. — De chartis quas a quibusdam, conc. Ticin. III, id., 619. — De chartis quas a, canon. sub Ludovico II, id., 632. — De cartis vero interdictimus, canon. sub Widone, id., 802. — De catechumenis baptizandis, conc. Gerundens., LXXXIV, 513; CXXX, 424; CLII, 1051; CLXXXVII, 1798. — De catechumenis lapsis, conc. Nicæn., c. 15 (325), LVI, 763; id., 821; LXVII, 46; CLXI, 87. — De catechumenis placuit magnam, conc. Nicæn., c. 14 (325), LVI, 826. — De catechumenis sacro, conc. Nicæn., LXXXVIII, 874. — De catechumens vero lapsis, conc. Nicæn., c. 20 (325), LVI, 397. — De celebritate festivitatis divins, conc. Toletan. X, CXX, 527. — Decenter omnibus placet et, conc. Toletan. I, CLXXXVII, 424. — Decernimus igitur ut omnes, conc. Vernens., CXXXVIII, 794. — Decernimus ut discat quod, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Decernimus ut dum in qualibet, conc. Tolet. XVI (691), CLXXXVII, 106. — Decernimus ut hi qui a subdiaconatu, conc. Rhemens., CLXXX, 680. — Decernimus ut ii qui, conc. Roman. sub Eugenio II, CLXXXVII, 203. — Decernimus ut iudicis non, conc. Matiscon. II, c. 7, XCIX, 1030. — Decernimus ut mos antiquus, conc. Matiscon. II, c. 12, XCIX, 1032. — Decernimus ut omnibus diebus, conc. Matiscon. II, c. 6, XCIX, 1031. — Decernimus ut quando fundatores, conc. Toletan. IX, CLXXXVII, 1044. — Docet ergo neminem post, conc. Valentini., CXXX, 385. — Decima actio

poscentibus, conc. Hispanens. II, LXXXIV, 597; CXXX, 599. — Decima allocutionis assensu molestis, conc. Toletan. VII, CXXX, 515. — Decima quæ a fidei populo, conc. Aquilei., CXCIV, 1098. — Decima præcipuis omni Christiano, canon. Edmundi (914), CXXXVIII, 482. — Decimas Deo et sacerdotibus, conc. Moguntin., CXL, 699; CLXI, 445; id., 1094; CLXXXVII, 1045. — Decimas quas in usum, conc. Lateranens., CXLVIII, 801; CLXXXVII, 1042. — Decimas quas populus dare, conc. Moguntin., (CLXI, 246; id., 1095; CLXXXVII, 1045. — Decimo capitulo mandamus et, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 950. — Decimo ut tabernas non, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 625. — De civitate Parisiis et, conc. Carisiac. CXXXVIII, 779. — De clericis luceant sicut, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — De clericis qui ab Ecclesiis, conc. Agath., LXXXIV, 29. — De clericis qui comm., conc. Agath., *ibid.*. — De clericis qui in seditione, conc. Toletan. IV, CXXXII, 221. — De clericis qui operari, conc. Carthag. IV, LXXXIV, 29. — De clerici in vasis seu de acephalis, conc. Moguntin., CXL, 804, CLXI, 565. — De clericis vero hoc, conc. Moguntin., CXL, 810; CLXI, 569. — De clericorum præmittenda, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 280. — De collectis vel compatriis, conc. Nannet., CXXXII, 567. — De comitibus vero de, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 614. — De concordia et mutuo, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De coniugis dissolutione caute, conc. Rhemens., CLXXXIX, 686. — De conjunctionibus quæ secundum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 782. — De connubis vero quæ, conc. Atrebat., CXLII, 1299. — De conversatione clericorum, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 29. — De conversatione vitæ, conc. Gerundens., LXXXIV, 314. — De conviviis festis diebus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De Cresconio villa Regensi, conc. Carthag., LXVII, 206. — Decreta vero sanctissimorum, conc. Roman. CXLVIII, 754. — Decreto huius concilii hoc, conc. Tolet. II, LXXXIV, 353; CXXX, 454. — Decretum est de priscis, conc. Emerit., LXXXIX, 618. — Decretum est etiam in, conc. Salegust., CXL, 1039; CLXI, 895. — Decretum est etiam in, conc. Salegust., CXL, 1060; CLXI, 895. — Decretum est etiam in eodem, conc. Salegust., CXL, 1062; CLXI, 897. — Decretum est etiam ut omnes, conc. Salegust., CXL, 1061; CLXI, 896. — Decretum est ut deinceps, conc. Tribur., CXL, 1074. — Decretum est ut omnes Ecclesiæ, conc. Cabilon. II, CLXXXVII, 802. — Decretum est ut presbyteri, conc. Moguntin., CLXXXVII, 639. — Decretum præterea sancti pontifices, conc. Moguntin., CXXXVIII, 592. — Decrevimus etiam de sortilegis, conc. Gratelan. (929), CXXXVIII, 466. — Decrevimus ut antiquæ consuetudines, conc. Tarracon., CLXXXVII, 804. — Decrevimus ut laici ecclesiastica, conc. Rhemens., CV, 645. — Decrevimus ut si quæ, conc. Matiscon. II, c. 12, XCIX, 1055. — Decrevimus ut si quis, conc. Rhemens., CV, 616. — Decrevit etiam ut clerici, conc. Gerund., CLV, 1645. — Decrevit Nicæna synodus nullum, canon. sub Attone, CXXXIV, 37. — Decrevit quoque sancta synodus, conc. Salegust., CXL, 1061; CLXI, 896. — Decrevit sancta synodus non, conc. Ephes., c. 7 (451), LXVII, 82. — Decrevit sancta synodus, conc. Chalceldon., c. 27 (451), XCIX, 1056. — Decrevit sancta synodus domesticam, conc. Ticin., CXXXVIII, 557. — Decrevit sancta synodus domesticam, conc. Aurelian., CXL, 581; CLXI, 586. — Decrevit sancta synodus ut, conc. Eliberit., CXL, 871; CLXI, 854. — Decrevit sancta synodus, conc. Ephesfurt., CXL, 874; CLXI, 858. — Decrevit sancta synodus, conc. apud S. Medardum., CXL, 880, 1077; CLXXXVII, 1156. — De criminalibus causis et furtis, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 687. — De depredationibus quoque quæ, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — De damnatione filiorum, conc. Tolet., IX, LXXXIV, 28. — De decimis quas populus, conc. Mediomat., CXL, 700. — De decimis sicut supra, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 618. — De decimis vero vel, conc. Forojul., c. 14 (796), XCIX, 502. — De desponsatis puellis et, conc. Lingon., CXXXVIII, 1094. — De destructis ecclesiis hic, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 687. — De diaconibus quos cognovimus, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 377. — De diaconibus urbica ut, conc. Arelat., I, LXXXIV, 240; CXXX, 378.

De diaconis quicunque cum, conc. Ancyrit., CXXX, 264; LXXXIV, 512. — De diocesanis ecclesiis, conc. Tarracon., CXXX, 421. — De digamis ne consecrentur, conc. Valent., LXXXIV, 25. — De discretionem libertorum, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 26, 29. — De discretionem penitentiarum, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 26. — De diversis ordinibus Ecclesiæ, conc. Carthag. III, CXXX, 352; CLXI, 521; CLXXXVII, 875. — De Donatistis placuit ut, conc. Carthag. (419), XI, 1192; XLIII, 807; LXV, I,

193; LXXXVI, 926; LXXXIV, 198. — De ea quæ utrum gerit, conc. Neocæs., c. 6 (314), LXVII, 56. — De ecclesiarum vero servis, conc. Toletan., CXL, 631; CLXI, 478. — De ecclesiis seu sanctis, conc. Agrippin., CXL, 682; CLXI, 209. — De eo qui uxorem, conc. Toletan. I, CV, 683; CXXXII, 503. — De eo qui uxorem habet, conc. Moguntin., CXXXVIII, 588. — De episcopis, presbyteris, diaconibus, canon. Ludovici, II, CXXXVIII, 754. — De episcopis vel clericis, conc. Chalceldon. c. 5 (451), LVI, 510. — De eo quod interrogastis, conc. Moguntin., CXL, 924; CLXI, 680, 1237; CLXXXVI, 518; CLXXXVII, 1139. — De eo quod mandastis, canon. S. Patricii, c. 1 (450), LIII, 817. — De eo quod non repudianda, canon. S. Patricii, c. 3 (450), LIII, 827. — De eo quod non sit, conc. Laodic. c. 15, (364), LVI, 716; CXXX, 288; LXXXIV, 131. — De eo quod missi, canon. Ludovici II, CXXXVIII, 624. — De eo quod oportet, conc. Laodic. c. 1 (364), LVI, 716; CXXX, 287; LXXXIV, 129. — De eo quod semper, conc. Laodic., c. 18 (364), LVI, 716; CXXX, 288; LXXXIV, 131. — De eo ut non plures, c. n. Confluent., CXXXVIII, 817. — De episcopis peregrinis qui, conc. Arelat., CXL, 85; CLXI, 588. — De episcopis extraneis, conc. Carthag. V, LXXXIV, 28. — De eunuchis qui seipsos, conc. Nicæn. (325), LXXXIV, 25. — De excommunicatis sive in clero, conc. Nicæn. c. 5 (325), LVI, 826. — De expositis observandum, conc. Agath., LXXXIV, 267. — De expositis inventis in, conc. Agath., CXXX, 402. — De expositis quis collata, conc. Vasens. I, LXXXIV, 261; CXXX, 597; CXL, 712; CLXI, 257. — De falsa moneta jubemus, conc. incertum, (744), LXXXIX, 829. — De familiaritate extraneorum, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 277; CXXX, 412. — De familiaritate ecclesiæ constit., conc. Toletan. IV, LXXXIV, 585; CXXX, 479. — De feminis quæ defunctis, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 617. — De feminis quæ habitum, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De feminis quæ viros, conc. Aurelian., CXL, 800. — De feminis quæ viros, conc. Parisiens., CLXI, 559. — De fœditæ Ecclesiæ etiam, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Defensores ecclesiarum qui dicuntur, canon. S. Albionis, CXXXIX, 476. — De fidelitate regi promittenda, conc. Attin., CXXXVIII, 609. — De filiabus nostris cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 774. — De filia episcopi, presbyteri, conc. Bracar. II, LXXXIV, 28; CXXX, 582; CLXXXVII, 1383. — Definimus eum rite ad, conc. Eliberit., CLXI, 842. — Definimus eum rite ad, conc. Carthag. VI, CLXI, 1197. — De finimus omnes principem non, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Definimus ut omnis penitens, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Definio incauta laudabiliter solvenda, conc. Hibernens., CXL, 881. — Definio incauta laudabiliter solvenda, conc. Eliberit., CLXI, 800. — Definio incauta solvenda nec, canon. Hibernens., XCVI, 1293. — Definivit sanctum concilium ut, conc. Nannet., CXXXII, 225; CXL, 687, 1071; CLXI, 213. — De forensibus presbyteris qui, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 688. — De Francia nobilis vir quidam, conc. Tribur., CXL, 838; CLXI, 628; CLVI, 1271. — De fugitivis vero qui, conc. Tullens. (1192), CCV, 918. — De furto aut scecho, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 819. — De furto redemptionis non, canon. Wallia, (940), CXXXVIII, 480. — Degradatus episcopus si appellare, conc. Nicæn. c. 26 (325), XCIX, 1018.

De hæreticis autem qui, conc. Tullens. (1192), CCV, 918. De hæreticis ne ad clerum, conc. Eliberit., LXXXIV, 27. — De his autem qui episcopum, conc. Roman. (862), CXIX, 793. — De his autem qui propinqui, conc. Forojul., c. 8 (796), XCIX, 298. — De his autem qui, conc. Nicæn., c. 20 (325), LVI, 820. — De his autem qui, conc. Arelat., LXXXIV, 257; CXXX, 393. — De his clericis qui, conc. Herdens., LXXXIV, 321; CXXX, 427; CLXXXVII, 275. — De his criminibus de quibus, conc. Moguntin., CXL, 911; CLXI, 1221. — De his ergo visum est, conc. Herdens., CXL, 1012. — De his etiam super quibus, conc. Toletan., CXL, 1012. — De his presbyteris qui, epist. canonic., LVI, 891; CXXXVIII, 444. — De his quæ ad Ecclesiam, conc. Aurelian., CLXI, 246. — De his quæ ad parochianas, conc. Toletan., CXL, 700. — De his quæ diversis fœnoribus, conc. Laodic. I, LXXXVIII, 895; CV, 680; CXXXII, 235; CXL, 988; CLXI, 871. — De his quæ in altario, conc. Aurelian., XCIX, 1031. — De his quæ in usus, conc. Gangr., LXXXVIII, 885. — De his quæ parochiis, conc. Aurelian. I, c. 14, LXXXIV, 876; XCIX, 1031; CXXX, 410; CXXXIV, 490; CLXXXVII, 803. — De his quæ pertinent ad, conc. Ancyrit., CLXI, 258. — De his qui ab hæreticis, conc. Laod., LXXXVIII, 864. — De his qui acta penitentia, conc. Toletan. VI, CXXXII, 251. — De his qui ad Ecclesiam, conc. Moguntin., CLXI, 1095. — De his qui ad exitum, conc. Nicæn. LXXXVIII, 875; CV, 679; CXXXII, 212; CXL, 939; CLXI, 861. — De his qui adhi-

bitam sibi, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De his qui advocatum invenire, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De his qui apostatant, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 378; CLXI, 891. — De his qui apostatant, conc. Eliberit., CXL, 1009. — De his qui arma proficiunt, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — De his quibus cura propter, conc. Tarracon., LXXXIV, 311; CXXX, 421. — De his qui communione privantur, conc. Nicæn., LXXXVIII, 841; CV, 875; CXXXII, 357; CXL, 866; CLXI, 834. — De his qui confessorum litteras, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De his qui conjuges suas, conc. Arelat. II, LXXXIV, 239; CXXX, 376; CLXI, 641.

De his qui contentione, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — De his qui contra apostoli, conc. Toletan. XI, LXXXIV, 458; CXXX, 511. — De his qui convertuntur, conc. Laodic., LXXXVIII, 863. — De his qui ex concubinis, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 280; CXXXIII, 273; CXL, 628; CLXI, 453. — De his quidem personis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 545. — De his qui falso, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 577. — De his qui de parentela, conc. Julibon. (1080), CXLIX, 1223; CLXXXVIII, 382. — De his qui excommunicati, conc. Nicæn., c. 9, (325), LVI, 818. — De his qui festis diebus, conc. Ancyrit. c. 8, (314), LXVII, 50; LVI, 437; LXXXIV, 105; LXXXVIII, 875; CXXX, 263; CXXXII, 671. — De his qui frequenter uxores, conc. Neocæs., c. 5 (314), LVI, 444; LXXXIV, 109; CXXX, 267; CLXXXVII, 1456. — De his qui fugientes, conc. Ancyrit. c. 3 (314), LVI, 435. — De his qui in, conc. Toletan. X, CXXX, 529. — De his qui in clero sunt, conc. Ancyrit. c. 15 (314), LVI, 458; LXXXIV, 106; CV, 878; CXXX, 261. — De his qui in festivitate, conc. Ancyrit. c. 6 (314), LVI, 751. — De his qui in infirmitatibus, conc. Barcinon. I, LXXXIV, 607. — De his qui in infirmitate, conc. Arelat., I, LXXXIV, 239; CXXX, 575. — De his qui in penitentia, conc. Arelat. II, LXXXIV, 245; CXXX, 580. — De his qui in persecutione, conc. Arelat. II, LXXXIV, 245; CXXX, 580. — De his qui, conc. Arelat. I, CXXX, 575. — De his qui, conc. Arelat. I, CXXX, 577. — De his qui, conc. Neocæs., LXXXVIII, 883; CV, 883; CXL, 818; CLXI, 618. — De his qui, conc. Hierdens., LXXXIV, 324; CXXX, 428; CXXXII, 241. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239. — De his qui, conc. Aurelian., CXL, 634. — De his qui, conc. Agath., CLXI, 490. — De his qui, conc. Toletan. I, CLXXXIV, 531; CXXX, 455. — De his qui, concil. Ancyrit. c. 16 (314), LVI, 459; LXVII, 52; LXXXVIII, 879; CV, 682; CXIX, 723; CXXXII, 333; CXL, 924; CLXI, 681. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 7 (314), LVI, 457; LXVII, 50; LXXXIV, 105; LXXXVIII, 875; CXXX, 263. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 5 (314), LVI, 456. — De his qui, conc. Laodic., LXXXVIII, 839; CXL, 732; CLXI, 113. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 5 (314), LVI, 751. — De his qui, conc. Ancyrit. c. 14 (314), LVI, 732; LXVIII, 52; LXXXVIII, 879; CXL, 713. — De his qui, conc. Ancyrit. c. 4, (314), LVI, 750; LXVII, 50. — De his qui, conc. Neocæs., c. 3 (314), LVI, 756. — De his qui, conc. Nicæn., LXXXVIII, 875; CXXXII, 670. — De his qui, conc. Nicæn., c. xi (325), LVI, 595; LVI, 820; LXVII, 44. — De his qui, conc. Arasie., LXXXIV, 25. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240. — De his qui, conc. Meld., CXL, 867; CLXI, 832.

De his qui, conc. Gerund., LXXXIV, 29. — De his qui, conc. Lingon., CXIV, 1085. — De his qui, conc. Ancyrit., LXXXIV, 105; LXXXVIII, 874; CXXX, 263. — De his qui, conc. Lingon., CXIV, 1088. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De his qui, conc. Nicæn., LXXXVIII, 861. — De his qui, conc. Laodic., LXXXVIII, 846; CXL, 819. — De his qui, conc. Nicæn., c. 8 (325), LVI, 827. — De his qui, conc. Hierdens., LXXXIV, 325; CXXX, 427; CXXXII, 519; CLXXXVII, 1669. — De his qui, conc. Nicæn., c. 14 (325), LVI, 594, 819, 761; LXVII, 42. — De his qui, conc. Arelat., LXXXIV, 23. — De his qui, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De his qui, conc. Meldens., CXXXII, 513; CLXI, 620; CLXV, 820. — De his qui, conc. Sparnac., CXXXVIII, 555. — De his qui, conc. Aurelian., LXXXIV, 275; CXXX, 410; CLXXXVII, 1636. — De his qui, conc. Chalced., c. 5 (450), LXVII, 86; LXXXVIII, 812. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 378. — De his qui, conc. Nicæn., c. 13 (325), LXVII, 46. — De his quos clericatu, conc. Arelat. II, c. 45, CXIX, 998. — De his quos parentela, conc. Toletan. II, LXXXIV, 27, 29. — De his quos voluntas, conc. Toletan. II, LXXXIV, 335; CXXX, 439; CXXXII, 376. — De his vero clericis, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 282. — De his vero clericorum, *ibid.*, 285. — De his vero qui, conc. Carisac., CXXXVIII, 649. — De his vero qui recedunt, conc. Nicæn., c. 19 (325),

LVI, 596; LXXXIV, 96; CXXX, 25; CLXXXVII, 1580. — De his vero qui sine conjugibus, conc. Gerundens., LXXXIV, 514; CXXX, 424. — De his vero visum est, conc. Hierdens., CLXI, 530. — De hoc jam superioribus, conc. Carthag. VI, CXXX, 461. — De hoc quod se, conc. Aluane., CXXXVIII, 753. — De hoc quod se, *ibid.*, 754. — De hoc sane, conc. Ravenn., *id.*, 812. — De hoc ut si, canon. sub Ludovico II, *id.*, 631. — De homicida et cæteris, *ibid.*, 758. — De homicidio extra voluntatem, conc. Ancyrit. c. 22 (314), LVI, 751. — De homicidiis non sponte, conc. Ancyrit., CX, 471; CV, 681; CXXXII, 389; CXL, 769. — De homicidiis non sponte, conc. Tribur., CXXXII, 390; CLXI, 698, 738. — De homicidiis ita iussimus, conc. Lingon., CXXXIV, 1087. — De homicidio unde lex, conc. Tincin., CXXXVIII, 619. — De homicidio unde lex, canon. sub Ludovico II, *id.*, 632. — De homine qui comprehendit, *ibid.*, 631. — De hominibus qui in, conc. Aluane., *id.*, 608. — De hominibus qui iterum, *ibid.*, 609. — De honore autem ecclesiarum, conc. Pistens., *id.*, 688. — De honore et cultu Dei, canon. Hincmari (841), CXXX, 1072. — De honore videlicet et cultu, conc. Coloniaens., CXXXVIII, 530. — De honore et cultu, conc. Pistens., *id.*, 731. — De honore et cultu Dei, conc. Carisac., *id.*, 775. — De honore et cultu Dei, *ibid.*, 780. — De honoribus Bononis Bernardi, *ibid.*, 779. — De hymnis etiam canendis, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 570; CXXX, 468; CLXXXVII, 1723. — De idoneis autem et probatoribus, conc. Arasie., c. 13, LXXXIV, 257; CXIX, 999; CXXX, 593. — De in qui communione, conc. Nicæn., c. 5 (325), LXVII, 42. — De his qui contra apostoli, conc. Tolet. XI (673), CLXXXVII, 66. — De his qui in plurimas, conc. Neocæs., c. 5 (314), LXVII, 51. — De his quos voluntas paratum, conc. Tolet. II, CLXXXVII, 157. — De illicita communicatione lex, conc. Parisiens., CLXI, 1239; CLXXXVII, 1296. — De illis autem qui, conc. Vernens., CXXXVIII, 795. — De illis autem qui, conc. Meld., CXI, 868; CLXI, 853; LXXXVIII, 759. — De illis hominibus qui, conc. Carisac., CXXXVIII, 748. — De illis liberis hominibus, *ibid.*, 747. — De illorum concordia et, conc. Confusa., *id.*, 675. — De imaginibus quoque que, conc. Atrebat., CXLII, 1506. — Deinceps tamen omnibus denuntiare, conc. Carisac., CXXXVII, 647. — Deinceps vero corpora sanctorum, conc. Mogunt., CXL, 723; CLXI, 261. — De incerto autem jejuniu, conc. Salegust., CXL, 1059; CLXI, 271, 1124. — De incestis conjunctionibus, conc. Agath., LXXXIV, 372; CXXX, 406; CXXXII, 319; CXL, 760, CLXI, 666; CLXXXVII, 1668. — De incestis conjunctionibus, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 281. — De incestis conjunctionibus hic, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 753. — De incestis conjunctionibus hic, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De incestis omni studio, conc. Lingon., CXXXIV, 1092. — De incestuosis et parricidis, *ibid.*, 1090. — De incestuosis ut canonice, *ibid.*, 1091.

Deinde gloriosus rex dominus, conc. Sapor., CXXXVIII, 665. — Deinde pertractatis et consideratis, conc. Carthag. (419), LXVII, 205. — Deinde placuit ut littere, conc. Carthag. (419), LXVII, 204; LXXXVIII, 927. — Deinde placuit ut quicunque, conc. Carthag. (419), LXVII, 209; LXXXVIII, 932. — Deinde placuit ut quicunque, conc. Milevit., LXXXIV, 232; CXXX, 572; CXL, 634; CLXI, 480. — Deinde si sponderit ad, conc. Metens., CXXXVIII, 654. — Deinde ut decimas et primitias, conc. Roman. sub Nicolao, CXLIII, 1316. — De indocilis sacerdotibus hic sit, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 685. — De indulgentia sua nobis, conc. Metens., CXXXVIII, 658. — De infantibus autem qui mortui, conc. Parisiens., CXL, 934. — De institutione missarum, conc. Gerundens., LXXXIV, 313. — De invasione quasi pro parte, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De investitura prædii si, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 844. — De jejuniu autem incerto, conc. Salegust., CLXXXVII, 369. — De Judeis autem hoc, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 379; CXXX, 476; CXL, 742; CLXI, 123, 1062; CLXXXVII, 236. — De Judæis præcepta sancta synodus, conc. Tolet., CLXI, 820. — De Judæorum autem exsecranda, conc. Toletan. XII, LXXXIV, 577; CXXX, 558. — De judicibus inquiratur si, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 621. — De iudicio autem iudicis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 762. — De iustitiis ecclesiarum Dei, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 738. — De iustitiis per episcopos, conc. Valentin., CXXXVIII, 600. — De laicis questio facta est, conc. Arvern., CLXXXVII, 911. — Delata est coram sancta, conc. Tribur., CXXXII, 194, CXL, 613. — Delatori qui existerit, conc. Eliberit., LXXXIV, 390; CXXX, 420; CXL, 771; CLXI, 757; CLXXXVII, 726. — De latronibus autem commendaverunt, conc. Silrac., CXXXVIII, 602. — De latronibus præcipuus observandum, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — De latronibus

qui nunc, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — Delatum est sanctus et maximus, conc. Nicen., c. 18 (325), LVI, 829. — De lege et iustitia, conc. Confl., CXXXVIII, 679. — De legitimis autem conjugis, conc. Saligni., CXL, 1039; CLXI, 894. — De liberis hominibus qui, conc. Ticin., CXXXVIII, 618. — De liberis autem id., conc. Toletan., LXXXIV, 582; CXXX, 454; CLXXXVII, 921. — De liberis familiarum ecclesiarum, conc. Toletan., LXXXIV, 26. — De litaniis ut expleta, conc. Gerund., LXXXIV, 515. — De locis autem atque, conc. Raven., CXXXVIII, 811. — De magistratibus et duumviris, conc. Eliberit., LXXXIV, 27. — De mancipiis Christianis, conc. Aurelian., LXXXIV, 282. — De manumissionibus sane, conc. Carthag. (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 931. — De maritima custodia ut, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De Maximiano autem Bagniensis, conc. Milevit. (402), XI, 1199. — De Maximiano autem Bagnensi, conc. Carthag. (419), LXVII, 209. — De Maximo cynico philosopho, conc. Constantin., c. 4 (381), LVI, 721; LXVII, 78; LXXXIV, 156; CXXXVI, 479. — De metropolitanorum vero, conc. Aurelian., LXXXIV, 279. — De ministeria qui fenerantur, conc. Arelat., LXXXIV, 239; CXXX, 376; CLXI, 804. — De missarum celebritate, conc. Aurelian., LXXXIV, 282. — De missis directis per, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De missis nullum laicorum, conc. Aurelian., LXXXIV, 285. — De missis pro latronibus, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De monachis monasterium novum, conc. Nicen., c. CLXXXVII, 1081. — De monachis vero id observari, conc. Ilerdens., LXXXIV, 523; CXXX, 427. — De monachis vero id, conc. Barcinon., LXXXIV, 608. — De monasteriis autem virorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 615. — De monasteriis circumcundis id, conc. Attin., CXXXVIII, 609. — De monasteriis et xenodochiis, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — De monasteriis puellarum ut, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 822. — De monasteriorum vero novo statu, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 681. — De monasterio vel oratorio, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — De monasterio vel oratorio, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 685. — De monetis et falsariis, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — De monetis inquiratur qua, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 621. — De mulieribus quæ cum, conc. Nicen., c. 5 (324), LVI, 760. — De mulieribus quæ fornicantur, conc. Ancyrit., c. 21 (314), LXVII, 54; LXXXIV, 108; LXXXVIII, 881; CX, 474; CXXX, 366; CXXXII, 297; CLXI, 754. — De mulieribus quæ fornicantur, conc. Mogunt. (847), CXII, 1571. — Denum et finaliter præcipimus, conc. Bajocens., CXLVII, 258. — De mulierculis vero, conc. Aurelian., LXXXIV, 283. — De navibus quæ vadunt, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De negotiis et laborationibus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Denique quia Christi custodiente, conc. Ticin., CXXXVIII, 615. — Denique quia secundum Scripturas, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Denique si pro salute, canon. sub Hincmaro (881), CXIV, 1071. — De nobilibus feminis quæ, conc. Aquisgran., CXL, 798; CLXI, 557. — De non servandis incautis, conc. Nivernens., CXL, 1085. — De nostris quoque dominicis, conc. Vernaens., CXXXVIII, 796. — Denuntiandum est omnibus et, conc. Mogunt., CXXXVIII, 594. — De observatione capitulorum domni, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De observatione parvis et, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De observatione paschæ Domini, conc. Arelat., LXXXIV, 239; CXXX, 375; CLXI, 267; CLXXXVII, 1789. — Deo credimus esse placitum, conc. Emerit., LXXXIV, 617. — Deo enim perfecte sacrificantes, canon. Remigii, CII, 1096. — De opertorio domini corporis, conc. Arvern., CXL, 1072. — De opertorio domini corporis, conc. Aurel., CLXI, 200. — Deo propitio, pari professione, conc. Carthag., c. 2 (419), LVI, 863; LXVII, 188. — Deo quidem totum committere, conc. Nicen., CXXXIX, 483. — De ordalio præcipimus in, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 467. — De ordinandis sacerdotibus, conc. Carisiac., id., 774. — De ordinationibus episcoporum, canon. Remigii, CII, 1105. — De pace admonemus ut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 617. — De pace et concordia, conc. Marsn., id., 853. — De pace et iustitia, conc. Carisiac., id., 647. — De pace vero in, *ibid.* — De pacificatione vero illorum, conc. Confluent., id., 678. — De penitentia homicidarum, conc. Epau., LXXXIV, 269. — De penitentibus clericis, conc. Agath., id., 26. — De penitentibus id placuit, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 405. — De penitentibus qui vive, conc. Lingon., CXXXIV, 1080. — De penitentium conversione, conc. Aurelian., LXXXIV, 284. — De Palladio autem laico, conc. Taurinat., LXXXIV, 249; CXXX, 586. — De parentela illa quam dicunt, conc. Roman. sub Gregorio, CLXI, 1302. — De parvulis qui immaturo, conc. Gerundens., CXXX,

421. — De parvulis vero qui nuper, conc. Gerundens., LXXXIV, 514; CLXI, 114. — De parvulis vero qui nuper, conc. Haberber., CXL, 753. — De Paulianistis qui reperiuntur, conc. Nicen., c. 19 (325), LVI, 765, 822. — De Paulianistis si ad ecclesiam, conc. Nicen., c. 19 (325), LXVII, 48; LXXXVIII, 864. — De peregrinis episcopis qui, conc. Arelat., LXXXIV, 240. — De perjurio vero id censuimus, conc. Aurelian., CLXI, 785. — De personis mulierum, conc. Toletan., LXXXIV, 27. — De piis locis qui sine presbyteris, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De placito nostro et, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — Deponat tunc arma sua, canon. sub Edgardo, id., 512. — De pontibus restaurandis videlicet, conc. Attinac., id., 607. — De prægnantibus quantum oportet, conc. Neoces., c. 6 (314), LVI, 441; LXXXIV, 109; CXXX, 267. — De prælatione reverendissimi, conc. Vernaens., CXXXVIII, 542. — De præsidibus qui fideles, conc. Arelat., LXXXIV, 239; CXXX, 375. — Deprecamur ut deinceps ad, conc. African., CLXI, 851. — De precariis quæ a rectoribus, conc. Carthag., CLXXXVII, 811. — De presbyteris aut diaconibus, conc. Arelat., LXXXIV, 240; CXXX, 378; CXXXIV, 35; CXL, 613; CLXI, 445. — De presbyteris aut diaconibus, conc. Aurelian., CLXI, 1146. — De presbyteris aut diaconibus, canon. Apostol., CLX, 648; CLXI, 488. — De presbyteris qui accipiendi, conc. Meld., CLX, 741; CLXI, 123. — De presbyteris qui crimine, conc. Tribur., CXL, 665. — De presbyteris qui de crimine, conc. Arvern., CLXI, 508. — De presbyteris qui eos, epist. canonic., c. 4, LVI, 891; CXXXVIII, 445. — De presbyteris qui pro unius, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De propinquis non accipiendis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 755. — De puellis fidelibus quæ, conc. Arelat., LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De puellis rapitis necdum, conc. Lingon., CXXXIV, 1094. — De puellis rapitis necdum, conc. Cabillon., CXL, 820; CLXI, 620, 1251; CLXXXVII, 1709. — De puellis vero quæ se voverint, conc. Valent., LXXXIV, 246; CXXX, 585.

De qualitate tonsuræ, conc. Toletan., LXXXIV, 29. — De quibusdam locis ad nos revertis, conc. Roman. sub Eugenio III, CLXI, 311; XCVII, 697; CLXXXVII, 205. — De quibus dubium est, conc. Lingon., CXXXIV, 1107. — De quodam etiam subdiacono, conc. Saponar., CXXXVIII, 662. — De Quodvultdeo etiam Centuriensi, conc. Carthag., c. 87 (419), LXVII, 208; CXL, 602; CLXI, 414. — De rapinis autem et, conc. Confluent., CXXXVIII, 677. — De rapitis et conjunctione, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De rapitis et de, canon. Lingon., CXXXIV, 1094. — De raptoribus autem feminarum, conc. Aurelian., LXXXIV, 274; CXXX, 409; CXL, 710; CLXI, 222, 1097; CLXXXVII, 1699. — De raptoribus vero antiquorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 561. — De raptoribus vero antiquorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 568. — De raptoribus virginum, conc. Aurelian., LXXXIV, 262. — De reedificatione ecclesiarum et, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De rebus ecclesiarum in, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — De rebus vero illorum, conc. Toletan., LXXXIV, 239; CLXI, 453; CLXXXVII, 295. — De rectoribus ecclesiarum prima, conc. Ebroic., CXLVII, 241. — De rectoribus ecclesiarum vel, collect. 8, Abbonis, CXXXIX, 494. — De restauratione ecclesiarum illud, conc. Ticin., CXXXVIII, 615. — De sacerdotibus et levitis, conc. Rothomag., CXLVII, 270; CLXXXVIII, 543. — De sacerdotibus in subjectis, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 685. — De sceleribus atque criminibus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — De scholis reparandis pro studio, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De scrutiniis faciendis decrevimus, conc. Roman., CXL, 744, 1074; CLXI, 126. — De servorum ordinatione qui, conc. Toletan., CXL, 631; CLXI, 477; CLXXXVII, 292. — De spiritu dicit Dominus, conc. Ephes., CLXXXVII, 1869. — Desponsatas puellas et postea, conc. Ancyrit., c. 11 (314), LVI, 458; LXVII, 59; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 881; XCIX, 1087; CXXX, 361; CXXXII, 515; CLX, 821; CLXI, 621, 1247; CLXXXVII, 1411. — Desponsatas puellas et postea, canon. Hibernens., XCVI, 1504. — De statu republicæ, conc. Ticin., CXXXVIII, 616. — De suspectis sacerdotibus hic, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De teloneo ut per ea loca, conc. Parisiens., c. 9 (351), LXXX, 482. — Detestabiles autem illas munditias, conc. Rhemens., CLXXXIX, 682. — De theatricis et ipsos, conc. Arelat., LXXXIV, 239; CXXX, 375. — De transferentibus se a, conc. Chalcedon., c. 5 (430), LVI, 857. — Deus omnipotens nobis domet, concilium S. Quintini, CXXXVIII, 652. — Deus omnipotens ut nos, canon. Remigii, CII, 1100. — Deus omnipotens ut nos, conc. Tribur., CXXXII, 545. — De usuris quæ multis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 622. — De uxoratis

CXXX, 476; CXXXII, 386. — Duplici honore dignos vero, conc. Ebroicens., CXLVII, 239.

Eadem ratione observanda, canon. S. Patricii, LIII, 822. — Ea quæ a sanctis Patribus, conc. Placentin., c. 1 (1095), CLXXXVII, 548. — Ea quæ competunt honestati, conc. Toletan. vii, c. 3 (681), LXXXIV, 407; CXXX, 497; CXI, 611; CLXI, 423. — Ea quæ Domino offeruntur, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Ea quæ frequenti pravaricatione, conc. Toletan., CXXXII, 235; CXI, 1014; CLXI, 894. — Ea quæ salubriter, conc. Nicæn., c. 38 (525), LVI, 406. — Ea quæ salubriter providisti, conc. Sardic., c. 11 (347), LXXXIV, 149; LXXXVIII, 895; CXXX, 376. — Ea vero mancipia quæ, conc. Hispal., c. 2 (628), LXXXIV, 592; CXXX, 594. — Ea vos iudicare ad apostolicam, canon. Remigii CII, 1106. — Ecce quæ de rapinis, canon. Hincmar., (881), CXXV, 1081. — Ecclesia antiquitus constituta nec, conc. Moguntin. (847), CXII, 1568. — Ecclesiam antiquitus constitutam, conc. Cabillon. c. (815), CLXXXVII, 1108. — Ecclesiam debite doctur ad, conc. Rhemens., CXXX, 408. — Ecclesiam et quilibet pia loca, canon. Roman. sub Eugenio III, XCVII, 606. — Ecclesia liberis eorumque progenies, conc. Toletan. ix, c. 13 (693), LXXXIV, 458; CXXX, 525. — Ecclesiam presbyterum a pontifice, conc. Hispal. II, CXXXIX, 483. — Ecclesiam presbyterum a pontifice, collect. S. Abbonis, *ibid.*, 183. — Ecclesiam vel altaria quæ, conc. Meldens., c. 8, CLXXXVII, 1711. — Ecclesiam vel quilibet pia, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 756. — Ecclesiam villarum quantum cœmeteris, conc. Julibon., CLXXXIX, 1226; CLXXXVIII, 385. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Agrippin., CLXI, 1088. — Ecclesiam in qua mortuorum, *enac.* Agrippin., CLX, 679; CLXI, 907, 1086; CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Aurelian., c. 3, CLXXXVII, 1711. — Ecclesiam ubi paganus sepultus, conc. Aurelian., CXL, 676. — Ecclesiam non nisi partem Dei, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Ecclesia quæ est templum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 475. — Ecclesia Romana semper habuit, conc. Nicæn., c. 10 (325), LVI, 392, 819. — Ecclesiarum Dei iustitia inquirat, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616. — Ecclesiarum Dei per Africam, conc. Carth., LXXXVIII, 926. — Ecclesiarum rectores debent quidem, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Ecclesiarum servos et episcoporum, conc. Toletan. III, c. 31 (599), CXXX, 457; CLXXXVII, 921. — Ecclesiarum servos vel episcoporum, conc. incert. (714), LXXXIX, 827. — Ecclesiam autem Dei, quæ sunt, conc. Constant. I, c. 4 (581), LXXXIV, 156; CXXX, 292; CXI, 678; CLXI, 205. — Ecclesias autem quæ intra, conc. apud S. Agidium, CLI, 747. — Ecclesias ex quo consecratæ fuerint, conc. Rhemens., CXXX, 686. — Ecclesia sit catholica, casta, conc. Claromont. (1096), CLXXXVIII, 630. — Ecclesiasticam dignitatem vel canonicam, conc. Claromont., (1095), *ibid.* — Ecclesiasticæ regulæ quas Græci, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 451. — Ecclesiastica et antiqua institutione, conc. Bracar. III, c. 3 (675), CLXXXVII, 135. — Ecclesiis per congrua, canon. sub Atone, CXXXIV, 35. — Ecclesiis semel consecratis Deo conc. Nicæn., c. (525), CLXXXVII, 552, 1712. — Edicat jam tum sponsus, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Ego, Adelstanus rex consilio, conc. Gratelean., (928) *id.*, 461. — Ego, Athelstanus rex ex consilio, conc. Gratelean. (928), *ibid.* Ego, Adelstanus rex notifico, conc. Gratelean. (928), *id.*, 466. — Egregius doctor gentium discipulis, canon. Hincmar. (877), CXXV, 800. — Ei qui poenitentiam in, conc. Carth. IV, c. 76 (456), ICIX, 1069. — Eis autem qui Hierosolymam, conc. Lateran., CLXIII, 1565. — Ejus qui frequenter litigat, conc. Carth. IV, c. 58 (486), LXXXIV, 201. — Ejus qui frequenter litigat, conc. Wormat. CXL, 916. — Eleemosynam a spoliis, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Eleemosynam a gentilibus, canon. S. Patricii, LIII, 825. — Emendari placuit ut hi, conc. Eliberit., c. 48 (310), LXXXIV, 307; CXXX, 418; CLXXXVII, 631. — Emptores autem spiritualium, conc. Roman., CXLVII, 761. — Energumeni baptizati, si de, conc. Arausic., c. 14 (479), LXXXIV, 256; ICIX, 1068; CXXX, 595; CXI, 757; CLXI, 119. — Energumeni, id est qui, conc. Arausic., c. 27 (479), LXXXIV, 37. — Energumeni non solum non assumendi, conc. Arausic., CLXI, 478. — Energumeni non solum non, conc. Arausic., CXXX, 595; CXI, 652. — Energumeni et catechumeni in, conc. Arausic., c. 15 (479), LXXXIV, 257; ICIX, 1068; CXI, 758. — Energumeni in domo Dei, conc. Carth. IV, c. 92 (456), LVI, 885; LXXXIV, 207; ICIX, 1068; CXXX, 549; CXXXII, 571; CXI, 714. — Energumeni in domo Dei, conc. Toletan., CLXI, 256. — Energumenus qui ab erratico, conc. Eliberit., c. 29 (310), LXXXIV, 305; CXXX, 415. — Eorum dona qui pauperes, conc. Carth. IV, c. 94 (456),

XCIX, 1065. — Eorum qui in poenitentia, conc. Vasens., CXXXII, 214. — Eorum qui poenitentia accepta, conc. Carth., CXL, 944. — Eorum qui pauperes opprimunt, conc. Carth. IV, c., LVI, 886; LXXXIV, 207; ICIX, 1030; CXI, 759, 1076; CLXI, 170. — Eorum qui pauperes premunt, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Eos autem qui vel, conc. Lateran. CLXIII, 1361. — Eos qui ab immundis spiritibus, conc. Eliberit., c. 37 (310), LXXXIV, 306. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Laodic., c. 10 (364), LVI, 715; LXXXIV, 150; CXXX, 288. — Eos qui ad ecclesiam confugerint, conc. Aursic. c. 5 (479), LXXXIV, 255; CXXX, 591; CXI, 711; CLXI, 225; CLXXXVII, 415. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Aurelian., c. 39, XCIX, 1065. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Arelat. c., CXXXII, 372. — Eos qui a divina, conc. Constantin. IV, CXXXIX, 155. — Eos qui ad primam fidem, conc. Eliberit., c. 42 (310), LXXXIV, 306; CXXX, 417. — Eos qui ante baptismum, conc. Ancyrit., c. 12 (514), LVI, 438; LXVII, 51; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 876; CXXX, 261. — Eos qui a spiritibus, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Eos qui convertuntur ab, conc. Laodic., c. 8 (364), LVI, 715; LXXXIV, 150; CXXX, 287. — Eos qui ex hereticis, conc. Constant. I, c. 7 (381), LXVII, 48. — Eos qui irrationabiles versati, conc. Ancyrit., c. 17 (514), LXVII, 52; LXXXVIII, 886; CXI, 492; CV, 682; CXXXII, 355; CXI, 925; CLXI, 681. — Eos qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 517; LXVII, 94; LXXXVIII, 906; CV, 684; CXI, 820; CLXI, 620; CLXXXVII, 1700. — Eos qui post subdiaconatum, conc. Melphitan., c. 12 (1089), CLXXXVIII, 181. — Eos qui semel in clero, conc. Chalcedon., c. 7 (450), LVI, 838; LXVII, 88; LXXXIV, 167; CXXX, 510; CLXXXVII, 1105. — Eos qui sibi rapiunt, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LXXXIV, 171; CXXX, 515; CLXI, 654. — Eos quos economos Græci, conc. Toletan. IV, c. 48 (671), LXXXIV, 378; CXXX, 475. — Eos vero qui non voluntarie, conc. Ancyrit., c. 25 (514), LVI, 414; LXXXIV, 108; CLXXXVII, 277. — Episcopatus vero vel presbyterii, conc. Arelat., CXI, 553; CLXI, 519. — Episcopatum, abbatium investituram, conc. Rhem. (1119), CLXXXVIII, 881. — Episcopi, abbates, comites, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 771. — Episcopi ab omnibus qui sunt, conc. Nicæn., c. 4 (325), CLXXXVII, 545. — Episcopi de rebus propriis, conc. Agath., c. 48 (506), *id.*, 691. — Episcopi eorumque ministri omnibus, conc. Ancyrit., c. 1 (514), *id.*, 1549. — Episcopi in baptismalibus plebibus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 604. — Episcopi incestuosos investigare studeant, conc. Mogunt., CXXXII, 327. — Episcopi in propriis suis, conc. Roman., CXXXIX 486. — Episcopi in protegendis populis, conc. Toletan. IV, c. 52 (671), LXXXIV, 573; CV, 708; CXXX, 472; CXXXII, 541; CXI, 895; CLXI, 901. — Episcopi iudicio metropolitani, conc. Laodic., c. 13 (364), CLXXXVII, 140. — Episcopi namque secundum illorum, conc. Saponar. CXXXVIII, 682. — Episcopi, presbyteres et diacones, conc. Eliberit., c. 19 (310), LXXXIV, 301; CXXX, 416. — Episcopi, presbyteres et diacones si, conc. Eliberit., c. 18 (310), LXXXIV, 304; CXXX, 416; CXXXII, 235. — Episcopi, presbyteri, diaconi, conc. Roman. sub Zacharia, c. 3 (745), CLXXXVII, 1118. — Episcopi, presbyteri et diaconi, conc. Carthag., c. 16 (419), LVI, 868. — Episcopi privilegia Romanæ sedis, conc. Pistens., CXXXVIII, 756. — Episcopi qui nihil ex proprio, conc. Toletan. IV, CXXXII, 260; CXI, 710; CLXI, 256. — Episcopi qui super diocesim, conc. Constantin. I, c. 2 (381), LVI, 722; LXXXIV, 155; CXXX, 291; CLXXXVII, 791. — Episcopi quorum diocresani sunt, conc. Trojan., CLI, 748. — Episcopi si sacerdotali moderatione, conc. Sardic., CLXI, 1245. — Episcopi sive presbyteri, sive, conc. Toletan. IV, c. 19 (435), LXXXIV, 532; CXXX, 456. — Episcopi, presbyteri, diaconibus, conc. Epauens., c. 1 (517), LXXXIV, 287; ICIX, 1048; CXXXII, 222. — Episcopi, presbyteri, diaconi ad, conc. Agath., c. 55 (514), LXXXIV, 271; CXXX, 408; CLXI, 435; CLXI, 808. — Episcopi vel abbates aut aliquis, conc. Claromont., (1096), CLXXXVIII, 610. — Episcopi vel presbyteri si, conc. Carthag. IV, c. 55 (456), LVI, 885; LXXXIV, 205; XCIX, 1029; CXXX, 545; CLXXXVII, 761. — Episcopi vero si sacerdotali, conc. Agath., c. 5 (514), LXXXIV, 265; CXXX, 399; CXI, 862; CLXI, 829; *id.* 848; CLXXXVII, 812. — Episcopi vero vel potentes, conc. Parisiens. c. 19 (351), LXXX, 454. — Episcopo iure pertinet omnem, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 468. — Episcopo liceat in campo, conc. Rhemens. CXL, 740; CLXI, 121. — Episcopo non licere alium, conc. Antioch., c. 23 (511), LXVII, 66; LXXXVIII, 889; CXXXIX, 497; CXI, 604; CLXI, 418; CLXXXVII, 775. — Episcopo non licere alienam, canon. apostolor., c. 14, CXL, 568; LXVII, 445;

LXXXVIII, 862; CXXX, 16; CLXI, 580. — Episcopo non licet possessionem, conc. Moguntin., c. 815). CLXXXVII, 1041. — Episcopo non licet tanquam, conc. Antioch., c. 23 (541), LVI, 712; LXXXIV, 128; CXXX, 284. — Episcopo non licet tollere, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 568. — Episcoporum etiam quorum vita, conc. Agath., c. 10 (506), CXXX, 402; CLXXXVII, 363. Episcopos, presbyteros et diaconos, conc. Carthag., ii, c. 2 (390), CLXI, 1151; CLXXXVII, 170. — Episcopos gentium singularum, canon. apostol., c. 35, LXVII, 145; LXXXVIII, 835; XCVII, 80; CXXX, 17. — Episc. in diocesi aliena, conc. Aurelian., ii, c. 16, LXXXIV, 282. — Episc. non oportet præter, conc. Laodic., c. 12 (564), LVI, 716; LXXXIV, 150; CXXX, 288; CLXXXVII, 320. — Episcopos, presbyteros vel aliquem, conc. August., CXXXVIII, 854.

Episcopos qui sunt in, conc. Antioch., c. 9 (541), LXVII, 62. — Episcopum a propria parochia, conc. Bracar., ii, c. 6 (610), LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Episcopum aut presbyterum hereticorum, canon. Apost., c. 46, LXVII, 147; LXXXVIII, 862; CXXX, 19. — Episcopum aut presbyterum aut, canon. apostol., c. 28, LXVII, 144; LXXXVIII, 832; XCIX, 1049; CXXX, 17; CXXXII, 222; CLXXXVII, 235. — Episcopum convenit maxime quidem, conc. Nicæn., c. 4 (325), LVI, 826. — Episcopum enim consecrari non, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 693. — Episcopum habere ecclesiasticum, conc. Antioch., c. 23 (541), LVI, 713; LXVII, 68; LXXXIV, 128; LXXXVIII, 860; CXXX, 284; CLXIII, 631; CLXXXVII, 892; CXCI, 1199. — Episcopum non audere extra, canon. Apostol., c. 56, LXVII, 145; LXXXVIII, 836; CXXX, 18. — Episcopum non liceat ante, conc. Bracar., ii, c. 6 (610), LXXXIV, 575; CXXX, 579; CLXXXVII, 773. — Episcopum non liceat ante, conc. Hispal., CXL, 604; CLXI, 416. Episcopum non ordinari absque, conc. Antioch., c. 19 (541), LVI, 798. — Episcopum non subintrare, conc. Antioch., c. 22 (541), LVI, 799. — Episcopum oportet ab omnibus, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 818. — Episcop. oportet maxime quidem, *ibid.*, c. 6 (325), LVI, 890; LXVII, 42; LXXXIV, 94; LXXXVIII, 832; CXXX, 257; CLXI, 563; CLXIII, 635. — Episcopum oportet maxime quidem, conc. Bracar., ii, c. 2 (610), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CLXXXVII, 516. — Episcopum per cunctas dioceses, conc. Toletan., iv, c. 56 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CLXXXVII, 804. — Episcopum placuit ab eo, conc. Illiberit., c. 28 (510), LXXXIV, 505; CXXX, 416; CLXI, 842. — Episcopum, presbyterum aut diaconem, conc. Meldens., CXL, 661; CLXI, 506. — Episcopum, presbyterum aut diaconem, conc. Aurelian., CLXI, 1169; CLXXXVII, 183. — Episcopum vel presbyterum ante, conc. Laodic., CXCI, 1276. — Episcopum vero bono opere, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 693. — Episcopum vero vel presbyterum, conc. Agath., CXL, 627; CLXI, 451, 1135. — Episcopum ab alia parochia, conc. Antioch., c. 21 (541), LXVII, 66; LXXXVIII, 842; XCIX, 1009; CXXXII, 258; CXL, 567; CLXI, 580. Episcopos accusatos fratrum, conc. Carthag. CXXXII, 548. — Episcopos ad synodum ire, conc. Carth., iv, c. 21 (398), CLXXXVII, 101. — Episcopos a duobus aut tribus canon. apost., c. 1, LXVII, 141; LXXXVIII, 832; CXXX, 15. — Episcopos aut presbyter aut diaconus, canon. apostol., c. 7, LXVII, 142; LXXXVIII, 840; XCIX, 1009; CXXX, 15; CXL, 646; CXL, 891; CLXI, 816, 1167; CLXXXVII, 195, 244. — Episcopos aut presbyter aut diaconus, canon. apostol., c. 23, LXVII, 144; LXXXVIII, 861; XCIX, 1014; CXXX, 17; CXXXII, 249; CLXI, 808, 1170; CLXXXVII, 417. — Episcopos aut presbyter, aut diaconus, canon. apostol., c. 42, LXVII, 146; LXXXVIII, 861; XCIX, 1018; CXXX, 19. — Episcopos aut presbyter aut diaconus, canon. apostol., c. 44, LXVII, 146; CXXX, 19; CXXXII, 233. — Episcopos aut presbyter si, canon. apostol., c. 47, LXVII, 147; LXXXVIII, 863; CXXX, 20. — Episcopos aut presbyter si, conc. Lugdun., CXL, 759; CLXI, 119. — Episcopos aut presbyter uxorem, canon. apostol., c. 6, LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXL, 669; CLXI, 581; CLXI, 1154. — Episcopos Barcionensis se reclamavit, conc. Carisac. CLXXXVIII, 751. — Episc. benedictionem diaconatus, conc. Vasens., CLXI, 453. — Episcopum excommunicare vel, conc. Rothom., CXXXII, 568. — Episcopum cum ordinatur, conc. Carthag., iv, c. 2 (456), LVI, 887; LXXXIV, 200; CXXX, 345; CLXI, 568, 1154; CLXXXVII, 133.

Episcopum de diocesi ad diocesim, conc. Antioch., c. 21 (541), LVI, 712; LXXXIV, 127; CXXX, 283; CLXXXVII, 737. — Episcopum de loco ignobilis, conc. Carthag., iv, c. 27 (456), CLXXXVII, 761. — Episcopos dissidentes homines, conc. Carthag., iv, c. 26 (456), XCIX, 1036. — Episcopos etiam quorum vita, conc. Agath., c. 23 (544), LXXXIV, 286. — Episcopos gentium libros non, conc. Carthag., iv, c. 16 (456), CLXI, 502; CLXI, 1114; CLXXXVII,

201. — Episcopus gubernationem viduarum, *ibid.*, c. 17 (456) *id.* 418. — Episcopus habet potestatem in, conc. Bracar., ii, c. 16 (610), LXXXIV, 576; CXXX, 586; CLXXXVII, 812. — Episcopus habet potestatem in, conc. Orient., CXXXIX, 486. — Episcopus habet rerum Ecclesie, conc. Antioch., c. 25 (541), LVI, 800. — Episcopus homicidium voluntate faciens, canon. Hibernens., XCVI, 1518. — Episcopus in civitate in qua, conc. Aurelian., i, c. 4, XCIX, 1003. — Episcopus in cuius parochia, conc. Vennens., CXXXVIII, 793. — Episcopus in cuius parochia, conc. Meldens., CXL, 862; CLXI, 848, 1230. — Episcopus in ecclesia et in consensu, conc. Carthag., iv, c. 23 (456), CLXXXVII, 432. — Episcopus in quolibet loco sedas, conc. Carthag., iv, c. 34, 452. — Episcopus in synodo residens, conc. Rothomag., CXXXII, 281. — Episcopus monasteria monachorum et, conc. Rothom., CXCI, 1279. — Episcopus nec provocatus pro rebus, conc. Carthag., iv, c. 19 (456), CLXXXVII, 964. — Episcopus ne ordinatur absque, conc. Antioch., c. 19 (541), LXVII, 62. — Episcopus non audeat alienam, conc. Antioch., c. 23 (541), LXVII, 66; LXXXVIII, 837; CXXXII, 240; CXL, 567; CLXI, 579. — Episcopus non constituit presbyteros, conc. Antioch., CXXXII, 263. — Episcopus non constituit presbyteros, conc. Parisiens., CXL, 581; CLXI, 587. — Episcopus non debet abbatem, conc. Turen., c. 2, CXL, 87; CLXI, 566; CLXXXVII, 101. — Episcopus non debet in aliam, conc. Antioch., c. 23 (541), LVI, 712; LXVII, 127; CXXX, 284; CLXXXVII, 791. — Episcopus non est ordinandus, conc. Antioch., c. 19 (541), LVI, 711; LXXXIV, 127; CXXX, 283; CLXXXVII, 546. — Episcopus non exeat ad, canon. Hibernens., XCVI, 1511. — Episcopus non invadat alienam, canon. Hibernens., *id.* 1512. Episcopus nollam rei familiaris, conc. Carthag., iv, c. 23 (456), CLXXXVII, 418. — Episcopus nullius canon audiat, conc. Carthag., iv, c. 23 (456), *id.* 967. — Episcopus nullum prohibeat ingredi, conc. Carthag., iv, c. 41 (456), *id.* 1728. — Episcopus omnis suis ipius, conc. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 480. — Episcopus pauperibus, vel infirmis, conc. Aurelian., i, c. 12 (511), LXXXIV, 276; XCIX, 1051; CXXX, 410; CLXXXVII, 395. — Episcopus præter synodum, conc. Antioch., LXXXVIII, 835. — Episcopus presbyter, atque, conc. Arvern., i, c. 15, LXXXIV, 294. — Episcopus, presbyter aut diaconus, conc. Toletan., iv, c. 28 (671), LXIII, 574; CXXX, 472; CLXI, 435, 496. — Episcopus, presbyter aut diaconus, conc. August., CXXXVIII, 854. — Episcopus, presbyter aut diaconus, conc. Moguntin., CXL, 657; CLXI, 1148; CLXXXVII, 862. — Episcopus, presbyter, aut diaconus, conc. Nannet., CLXI, 489. — Episcopus, presbyter, diaconus, subdiaconus, conc. August., CXXXVIII, 856. — Episcopus, presbyter et diaconus, canon. apostol., c. 45, LXVII, 146; LXXXVIII, 861; CXXX, 19. — Episcopus, presbyter vel diaconus, conc. Aurelian., iv, c. 13, XCIX, 1042. — Episcopus quando ordinationes facere, conc. Nannet., CXXXII, 25; CXL, 625; CLXI, 450, 1154. — Episcopus presbyter aut diaconus, conc. Epsun., CXXXII, 222. — Episcopus qui aliteris episcopi, canon. Hibernens., XCVI, 1513. — Episcopus qui eos quolibet, conc. Meldens., CXL, 661; CLXI, 848. — Episcopus qui filios aut nepotes, conc. Agath., c. 33 (541), LXXXIV, 288; XCIX, 1054; CXL, 405; CLXXXVII, 510. — Episcopus qui in canali, conc. Nicæn., c. 10 (325), XCIX, 1010. — Episcopus qui iuratum aut reclamantem, conc. Aurel., iii, c. 7 (538), CLXXXVII, 561. — Episcopus qui mancipium parit, conc. Toletan., iv, c. 68 (671), LXXXIV, 583; CXL, 478; CXXXII, 261; CXL, 707; CLXI, 234; CLXXXVII, 919. — Episcopus quislibet, canon. S. Patricii (486), LIII, 826. — Episcopus sacerdotibus ac ministris, conc. Hispal., ii, c. 6 (619), CLXXXVII, 532, 967. — Episcopus si clerico vel laico, conc. Carthag., iv, c. 29 (456), LVI, 887; LXXXIV, 202; CXXX, 345; CLXXXVII, 738. — Episcopus si in alterius, conc. Aurelian., iii, c. 15 (530), XCIX, 1013. — Episcopus si infirmitate non fuerit, conc. Aurelian., i, c. 27 (511), LXXXIV, 278; XCIX, 1045; CXL, 412; CLXXXVII, 1783. — Episcopus sine consilio clericorum, conc. Carthag., iv, c. 22 (456), CLXXXVII, 148.

Episcopus si tertiam partem, conc. Toletan., ii, c. 1 (653), CLXXXVII, 930. — Episcopus subiecto sibi sacerdoti, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Episcopus tuitionem testamentorum, conc. Carthag., iv, c. 23 (456), CLXXXIV, 418. — Episcopus vel quilibet alius, conc. Elberit., c. 27 (510), LXXXIV, 308; CXXX, 416. — Episcopus vero apud quem, canon. apostol., c. 46, LXVII, 145; LXXXVIII, 845; XCVIII, 82; CXXX, 16; CLXXXII, 274. — Episcopus vero benedictionem, conc. Agath., c. 16 (514), LXXXIV, 286; CXXX, 404; CXXXII, 571; CLXXXVII, 376. — Episcopus viduam vel repudiatam, conc.

Carthag. iv, c. 15 (436), LXXXIV, 23. Episcopus vitem supellectilem et, conc. Carthag. iv, c. 15 (436), CLXXXVII, 221. — Epistolae tales per fratres, conc. Tarracon., c. 13 (556), LXXXIV, 513; CXXX, 424; CXL, 562; CLXI, 576. — Equitatem olim merito, conc. Carthag., c. 63 (419), LXVII, 205. — Equus ac pecus si, canon. Adamnani, LXXXVIII, 816. — Equus aut pecus si, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Erga eum qui peccata, conc. Constantin., iv, c. 11, CLXXXVII, 1367. — Ergo quia et religioni, conc. Toletan. v, c. 4 (661), LXXXIV, 591; CXXX, 481. — Ergo qui Christi pecunias, canon. Remigii, CII, 1-97. — Ergo si vobis placet, conc. Carthag. i, c. 1, LXXXIV, 179; CXXX, 321. — Errorem placuit corrigi ut, conc. Eliberit., c. 26 (310), LXXXIV, 505; CXXX, 416. — Et et alia causa, conc. Metens., CXXXVIII, 739. — Et praetera quaedam execrabilis, conc. Trostleian. (909), CXXXII, 696. — Et ad hoc corrigendum, canon. sub Edgardo., CXXXVIII, 509. — Et cur ad mortem, conc. Rhemens., CXXXV, 407. — Et de his etiam petendum, conc. Carthag., c. 63 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 931. — Et de illorum indulgentia, conc. Confluent., CXXXVIII, 678. — Et de infracturis ecclesiarum, conc. Grateleian. (928), CXXXVIII, 466. — Et diximus de fractura, *ibid.* — Et diximus de incantationibus, *ibid.* — Et ea quidem monasteria, conc. Ticin. ii, id. — Etenim decet ut hi, conc. Toletan. vi, c. 10 (676), LXXXIV, 399; CXXX, 490. — Etenim dum pejorare compellimur, conc. Tolet. vii, CXL, 881; CLXI, 801. — Et episcopus illius parochiae, conc. Caristac., CXXXVIII, 645. — Et haec sancta synodus decrevit, conc. S. Medardi, CLXI, 1354. — Et haec siquidem totius, conc. Toletan. xiv, c. 3, LXXXV, 596. — Et hoc addi necessarium est, conc. Sardic., c. 3 (347), LVI, 852. — Et hoc consequenter esse, conc. Sardic., c. 12 (347), LVI, 855. — Et hoc constitutum universi, conc. Nicen., c. 48 (325), LVI, 410. — Et hoc constitutum ut, conc. Benevent., CXXXVIII, 728. — Et hoc debite sancta, conc. Constantin. iv, CXXIX, 161. — Et hoc dilectio vestra, conc. Sardic., c. 19 (347), LVI, 857. — Et hoc necessarium arbitror, conc. Nicen., c. 39 (325), LVI, 407. — Et hoc necessarium arbitror, conc. Sardic., c. 13 (347), LVI, 780; LXXXVIII, 839; CXL, 554; CLXI, 550; CLXXXVII, 531. — Et hoc necessarium esse, conc. Sardic., c. 13 (347), LVI, 835. — Et hoc nobis iustum, conc. Vasens. ii, c. 4, LXXXIV, 362; CAL, 664; CLXI, 517. — Et hoc nos servaturus, conc. Carthag. vi, CXXX, 535. — Et hoc notum facient, conc. Iteptiens. (743), LXXXIX, 823. — Et hoc omnibus fidelibus, conc. Regiens., CXL, 1069. — Et hoc omnibus placuit, conc. Sardic., c. 17 (347), LVI, 836. — Et hoc placuit ut, conc. Sardic., c. 7 (347), LXXXIV, 117; CXX, 274; CLXI, 531. — Et hoc quoque statuere, conc. Nicen., c. 40 (325), LVI, 408. — Et hoc quoque statuere debetis, conc. Sardicens., c. 14 (347), LVI, 781; CLXI, 589; LXXXVIII, 894; CXL, 584. — Et hoc sancta synodus, conc. Aurelian., CXL, 878; CLXI, 697. — Et hoc sancta vult, conc. Constantin. iv, CXXIX, 159. — Et hoc scire volumus, conc. Ticin., CXXXVIII, 579. — Et hoc statuimus ut si, conc. Sardic., c. 20 (347), LVI, 857. — Et hoc statuere debetis, conc. Sardic., c. 14 (347), id., 856. — Et hoc universi constitutimus, conc. Sardic., c. 19 (347), LVI, 781; LXXXIV, 122; LXXXVIII, 835; CXXX, 278; CXXXII, 275. — Et hoc vestra probet, conc. Sardic., c. 11 (347), LVI, 835. — Et huic similiter providendum, conc. Sardic., c. 4 (347), id., 852. — Etiam et hoc adiuncto, conc. Carthag. ii, c. 10 (428), LXXXIV, 187; CXXX, 328. — Etiam quae dudum vestrae, conc. Carthag. vi, id., 556. — Etiam si hoc placet, conc. Carthag. ii, c. 5 (428), LXXXIV, 186; CXXX, 327. — Etiam si talis aliquis, conc. Sardicens., c. 2 (347), LVI, 775; LXXXVIII, 890; CXL, 554; CLXI, 550. — Etiam si talis extiterit, conc. Nicen., c. 24 (325), LVI, 401.

Et ideo secundum harum, conc. Toletan. xiv, c. 9, LXXXIV, 509. — Et ideo predicti acta, conc. Tolet. xiv, c. 6, id., 507. — Et illud divini oraculi, conc. Toletan. xi, CXXX, 517. — Et illud est statuendum, conc. Carthag. iii, c. 40 (456), LXXXIV, 194; XCIX, 1003; CXXX, 335. — Et illud nobis mandatum, *ibid.*, c. 58 (597), LVI, 471; LXVII, 196; LXXXIV, 194; CXXX, 335. — Et illud nobis verbo, *ibid.*, c. 52 (419), LXVII, 197. — Et illud petendum est, *ibid.*, c. 62 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 835; CV, 879; CXL, 656; CLXI, 495. — Et illud praecipue si videtur, conc. Carthag. i, c. 5, LXXXIV, 181; CXXX, 322. — Et illud statuendum ut, conc. Carthag. v, c. 2 (458), LXXXIV, 209; CXXX, 349. — Et illud sub anathemate, conc. Salegust., CXL, 1061; CLXI, 896. — Et inde die Jovis, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Et inter minutae haec, conc. Regiens., c. 4 (477), LXXXIV, 245. — Et invenimus cum communibus, conc. S. Quintini, CXXXVIII,

650. — Et in via exercitus et in, conc. Lilebon., CXLIX, 1329. — Et lex divinitus inspirata, conc. Metens., CXXXVIII, 739. — Et licet de laica, conc. Arelat. ii, c. 2 (461), LXVII, 1090, LXXXIV, 245; CXXX, 583. — Et licet in omnibus, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Et licet multorum annorum, conc. Metens., id., 656. — Et licet superfluum sit, conc. Agath., c. 22 (544), LXXXIV, 266; CXXX, 402. — Et mandat vobis noster, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 632. — Et mandat vobis noster, *ibid.*, 636. — Et mandat vobis quia, *ibid.*, 639. — Et misimus hoc super, conc. Confluent., id., 674. — Et ne clericus inscio episcopo, conc. Matisens. i, c. 7, XCIX, 1057. — Et ne diaconi presbyteris, conc. Nicen., c. 20 (325), id., 1048. — Et ne id fortasse, conc. Agath., CXXX, 403. — Et ne magnificentiam vestram, conc. Spariac., CXXXVIII, 548. — Et ne quia clericus, conc. Nicen., c. 19 (325), XCIX, 1040. — Et nolo ut aliqua, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 483. — Et non volunt ut aliquis, conc. Confluent., id., 677. — Et nostri fideles qui, conc. S. Quintini, id., 651. — Et nulli liceat in Normannia, conc. Lilebon., CLXIX, 1350. — Et omnino decrevimus ut, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 826. — Et praecipientes statuimus ut ii, conc. Roman., sub Nicolao, CLXIII, 1516. — Et quae unus de fidelibus, conc. Parisiens., c. 17 (551), LXXX, 453. — Et quavis antiquitas sit statutum, conc. Ravennat. (997), CXXXIX, 197. — Et quando quidem passio, conc. Parisiens., c. 23 (551), LXXX, 454. — Et quasi Dei interdictum, conc. Northumbi., CXXXVIII, 521. — Et quia ad tantum, conc. Vernens., id., 796. — Et quia audivimus quod, conc. Caristac., id., 749. — Et quia bonam voluntatem, conc. Pistens., id., 699. — Et quia convenit ordinem, conc. Agath., c. 30 (544), LXXXIV, 267; CXXX, 403. — Et quia diabolo nulum locum, conc. Turonens., CXXXII, 212; CXL, 648; CLXI, 498. — Et quia etiam temporis, conc. Benevent. CXXXVIII, 728. — Et quia in ordinandis, conc. Arelat. iii, c. 1 (461), LXVII, 1089; LXXXIV, 245; CXXX, 581; CXXXII, 577. — Et quia iure cavetur, conc. Bajocens., CXLVII, 258. — Et quia non solum, conc. Vasens. ii, c. 5, LXXXIV, 362. — Et quia novi haeretici, conc. Remens., CXLII, 1457. — Et quia per vagos, conc. Marsa. ii, CXXXVIII, 577. — Et quia per vago, conc. Confluent., id., 671. — Et quia per vagos, conc. Juronens., id., 787. — Et quia plurimorum suggestione, conc. Arvern. ii, c. 7, LXXXIV, 396. — Et quia sacramenta post, conc. Pistens., CXXXVIII, 714. — Et quia sancta ecclesia, conc. Teudonens., id., 538. — Et quia iam in sede, conc. Vasens. ii, c. 3, LXXXIV, 361.

Et qui divinationes expetunt, conc. Ancyrit., CLXI, 1317. — Et qui fortum fecerit, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Et qui interpellatus est, conc. Pistens., CXXXVIII, 718. — Et quislibet nummus in, canon. sub Edgardo, id., 514. — Et quoniam a nobis ratio, conc. Trostleian. (909), CXXXII, 679. — Et quoniam episcopi qui, conc. Vernens., CXXXVIII, 795. — Et quoniam fideles nostri, conc. Pistens., id., 717. — Et quoniam gravis et intolerabilis, conc. Tullens. (1192), CCV, 917. — Et quoniam humana fragilitas, conc. Pistens., CXXXVIII, 701. — Et quoniam ita quae, *ibid.*, 699. — Et quoniam in praefatis, *ibid.*, 709. — Et quoniam legitimus in, canon. sub Hincmaro (802), CXXXV, 785. — Et quoniam religiosa sollicitudo, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 611. — Et quoniam sunt aliqui, conc. Trostleian. (909), CXXXII, 690. — Et quoniam ut scriptum est, canon. Hincmari (852), CXXXV, 785. — Et sciant comites nostri, conc. Pistens., CXXXVIII, 716. — Et sciatis quia ad, canon. sub Carolo II, id., 635. — Et sciatis quia non, conc. Confluent., id., 674. — Et sciatis quia senior, canon. sub Carolo II, id., 634. — Et sciatis quia sicut, conc. S. Quintini, id., 652. — Et sciatis quia sic, canon. sub Carolo II, id., 634. — Et sciatis quia volumus, conc. Marsa. i, id., 536. — Et sciatis quia vult, canon. sub Carolo II, id., 635. — Et si adhuc dubitatis, *ibid.*, 636. — Et si aliqua pars, *ibid.*, 640. — Et si aliqui iterantes, conc. Caristac., id., 644. — Et si aliquis comes, *ibid.* — Et si aliquis de gentilibus, canon. Walliae (940), id., 473. — Et si aliquis de, conc. Marsa. ii, id., 578. — Et si aliquis fuerit, canon. sub Carolo II, id., 636. — Et si falsus monetarius, conc. Pistens., id., 705. — Et si aliquis ex, conc. Confluent. id., 673. — Et si forte aliquis, conc. Arelat. iii, c. 4 (461), LXVII, 1090; LXXXIV, 248. — Et si forte indiscrete, conc. Nicen., c. 11 (325), XCIX, 1011. — Et si forte subreptum, conc. Colonien., CXXXVIII, 531. — Et si illi placet, conc. Metens., id., 758. — Et si illi qui, conc. Toletan. iv, c. 66 (633), CXXX, 478; CLXXXVII, 912. — Et si infinite sunt quae, conc. Carthag. i, c. 4, LXXXIV, 181; CXXX, 322. — Et si Judeorum servi necdum, conc. Toletan. xii, c. 9 (681), CLXXXVII, 298. — Et similiter

vult ut, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 631. — Et si mortis reus, conc. Inlingfort. (903), id., 460. — Et singula fetum decima, canon. sub Edgardo, id., 514. — Et si ordinatus homo, canon. sub Alfredo (866), id., 457. — Et si postea uxori conc. Aurelian., CXXX, 411. — Et si post veram, conc. Metens., CXXXVIII, 634. — Et si presbyter populum, canon. sub Alfredo (866), id., 457. — Et si qui nulla ex rebus, conc. Toletan. iv, c. 67 (671), LXXXIV, 381. — Et si quis talem, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 511. — Et si quis Christianissimum, conc. Inlingford. (903), id., 469. — Et si quis decimam, canon. sub Alfredo (866), id., 457. — Et si quis ordinatus, *ibid.* — Et si quis reus, *id.* — Et si quis sacerdos, conc. Northumb., id., 521. — Et si quod absit, conc. Carisiac., id., 614. — Et si talis persona, *ibid.* — Et statutus ut supervenientes, conc. Suession., c. (741), LXXXIX, 825.

Et sunt aliqui qui, conc. Ticin. iii, id., 620. — Et tunc dicat animo, canon. sub Edgardo, id., 501. — Et tu, Salvator Christe, *ibid.*, 505. — Et ut certissime sciatis, conc. Benevent., id., 727. — Et ut ex possessionibus, conc. Suession., id., 392. — Et ut filii clericorum, conc. Carthag., c. 26 (419), LVI, 870. — Et ut illi homines, conc. Confluent., CXXXVIII, 678. — Et ut in eos qui catholici, conc. Carthag., c. (419), LXVII, 190; LXXXVIII, 925. — Et ut in locis, conc. Suession., CXXXVIII, 592. — Et ut pax in regno, conc. Confluent., id., 677. — Et ut status republicæ, conc. Ticin., id., 573. — Et v'o cyricæstia redduntur, conc. Grateleian. (928), id., 466. — Et volumus atque jubemus ut, conc. Pistens., id., 757. — Et volumus atque jubemus ut, *ibid.*, 756. — Et volumus ut conjunguntur, conc. Marsn. i, id., 556. — Et volumus ut ecclesie, conc. Confluent., id., 674. — Et volumus ut sciatis, conc. Marsn. i, id., 556. — Et volumus ut sciatis, conc. Pistens., id., 758. — Et volumus ut ves, conc. Confluent., id., 677. — Et voluit ut ecclesie, *ibid.*, 678. — Et voluit ut fideles, *ibid.* — Eucharistiam gratiam si quis, conc. Casarang. i, c. 3, LXXXIV, 515; CXXX, 425. — Eum qui frequenter litigat, conc. Carthag. iv, c. 46, LVI, 884. — Eunuchus per invidiam vel, canon. apostol., c. 21, XCIX, 1003. — Eunuchus si per insidias, *ibid.*, LXVII, 145; LXXXVIII, 849; CXXX, 16; CLXXXVII, 305. — Evangelia deinceps placuit, conc. Arausic., c. 18 (479), LXXXIV, 257. — Evenit autem locus congruus, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 650. — Ex auctoritate et decreto reverendi, conc. Bajocens., CXLVII, 239. — Excessibus libertorum ecclesie, conc. Toletan. ix, c. 15 (693), LXXXIV, 458; CXXX, 521. — Excommunicatos quoque a sacerdotibus, canon. Benigii., CII, 1108. — Ex decretis sanctorum Patrum, conc. Bacc., CXLVII, 239. — Ex decreto gloriosissimi principis, conc. Toletan. iv, c. 66 (671), LXXXIV, 581; CXXX, 477. — Ex diversis partibus perventum, conc. Ticin., CXXXVIII, 508. — Ex diversis partibus perventum, *ibid.*, 540. — Ex epistola sancti Clementis, conc. Vasens. i, c. 6 (480), LXXXIV, 360; CXXX, 396. — Ex his autem quibus episcopus, canon. apostol., c. 41, CLXXXVII, 892. — Ex hoc delinimus minime, conc. Nicen. ii, CXXXI, 487. — Ex omni herese fideles, conc. Eliberit., c. 31, LXXXIV, 507; CXXX, 418. — Exorcismos et orationes ad, canon. Hincmari (858), CXXV, 773. — Exorcista cum ordinatur accipiat, conc. Carthag. iv, c. 7 (456), LVI, 888; LXXXIV, 200; CXXX, 544; CLXI, 418, 1158; CLXXXVII, 156. — Experimento delicimus non prius, canon. sub Astone., CXXXIV, 34. — Ex penitentibus ordinatus, conc. Carthag. iv, c. 15 (456), LXXXIV, 26. — Ex penitentibus quamvis bonus, conc. Carthag. iv, c. 68 (456), LVI, 887; LXXXIV, 205; XCIX, 1008; CXXX 547; CXL, 632; CLXI, 478, 858, 1144; CLXXXVII, 281. — Expresse vobis in nomine, canon. Hincmari (877), CXXV, 802. — Ex quo in sola, canon. Wallise (940), CXXXVIII, 472. — Execrabile facinus et assuetas, conc. Toletan. xii, c. 5 (721), LXXXIV, 495. — Exterminanda omnino est, conc. Toletan. iii, c. 23 (627), LXXXIV, 356; CXXXII, 265. — Extraneum clericum et lectores, conc. Chalcedon., c. 13 (488), LXXXIV, 169; CXXX, 311; CLXXXVII, 558. — Extremum unctio deferatur laboranti, conc. Remens., CXXXV, 407.

F

Faciens furtum, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Falsas penitentias dicimus quæ, conc. Roman. sub Gregorio VII, c. 6, (1078), CXLVIII, 801; CLXXXVII, 1656; CCLIV, 1295. — Falsos testes a communione, conc. Agath., CXXXII, 319. — Falsos testes a communione, conc. Aurelian., CXL, 912. — Falsus testis prout est crimen, conc. Eliberit., c. 74, LXXXIV, 509; CXXX, 420;

CXXXII, 348; CXL, 912. — Familiaritatem extra eorum mulierum, conc. Ilerdens., c. 15 (584), LXXXIV, 521; CXXX, 429. — Fateatur esse liberum arbitrium, conc. Palæstin., c. 10 (419), LVI, 499. — Fateatur filius Dei illos, conc. Palæstin., c. 9 (419), *ibid.* — Fateatur gratiam Dei et auxilium, conc. Palæstin., c. 7 (419), *ibid.* — Fateatur quando contra tentationes, conc. Palæstin., c. 11 (419), *ibid.* — Fateatur secundum gratiam et, conc. Palæstin., c. 12 (419), *ibid.* — Felix episcopus Salernitanus, conc. Carth. ii, c. 10 (590), CLXXXVII, 586. — Felix episcopus Salernitanus, conc. Carth. ii, c. 3 (590), id., 1011. — Feminæ missam sacerdote celebrare, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 30. — Feminæ opera textilia non, conc. apud S. Medardum, CXL, 641. — Feminæ opera textilia non, conc. Compend., CLXI, 288. — Feminæ vero quæ habitum, conc. Roman. a. b. Eugenio II, XCVII, 696. — Femina fidelis quæ adulterum, conc. Eliberit. c. LXXXIV, 486. — Femina non dei pontificis, conc. Remens., CXL, 808; CLXI, 167. — Femina sanctas vel libertas, conc. Agath., c. 11, XCIX, 1015. — Femina veroque habitum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Feratur agrotis vase honesto, conc. Remens., CXXXV, 407. — Festa abque omni opere, *ibid.*, 406. — Festos dies celebrare sancimus, conc. Adriaph., CXXXII, 263. — Fidei iussor ueritas ad iussionem, canon. Wallise (940), CXXXVIII, 477. — Fidelibus pie sacramenta ministrare, conc. Remens., CXXXV, 405. — Fideles pro defunctis amicis, conc. Iucert. (744), LXXXII, 827. — Fidelis femina quæ adulterum, conc. Eliberit., c. 9 (510), CLXXXVII, 1497. — Filiam nostram Judith viduam, conc. Confluent., CXXXII, 520. — Filii de iocum ad spectacula, conc. Carth. iii, c. 14 (436), LXXXIV, 7. — Filii clericorum later hereticos, conc. Chalcedon., c. 11 (488), *ibid.* — Filii cuiusunque ordinis, conc. Carth. iii, c. 14 (436), *ibid.* — Filii presbyterorum vel concubinarum, conc. Clarom. (1095), CLXXXVIII, 650. — Filii vel nepotibus ac, conc. Toletan. ix, c. 1 (693), CLXXXVII, 1051. — Filii vero ex huiusmodi, conc. Melitens., CXXXII, 373. — Filius allatus servus est, canon. Hibernens., XCVI, 1300. — Filius postor Joannes abbas, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 487. — Firma tunc erit, conc. Lateran. i, c. CLXXXV, 1090. — Fixum abbin et perpetuo mansurum, conc. Hespalem, id., 935. — Flamines qui post talem, conc. Eliberit., c. 2 (510), LXXXIV, 502; CXXX, 444. — Forastis presbyteris, presente episcopo, conc. Ilerac., c. 36 (610), LXXXIV, 588; CXXX, 568. — Fortassis autem aliquis dicit, conc. Roman., CXLVIII, 779. — Fortitudinem partitum mundana, conc. Arausic. ii (529), XLV, 1788; LI, 726; LXVII, 1148. — Fortunianus sive Paulianus, conc. Arelat. ii, CXXX, 380. — Frater in fratrem si ausus, conc. Ilerdens., CXL, 662; CLXI, 505. — Fratres in domino charissimi, conc. Cadom., CXL, 748. — Fratres nostros episcopos et, conc. Rom. sub Innocentio II, c. 9 (439), CLXXXVII, 1637. — Fratris et fraternitatis precipue, conc. Ebroic., CXLII, 254. — Frequentiam nelectiarum nocens, conc. Toletan. x, c. 2 (604), LXXXIV, 442; CXXX, 527. — Fuerant certe satisque, conc. Arelat. CXLII, 1278. — Fugitivi domos suas aut, conc. Agath., c. 45 (506), LXXXIV, 270; CXXX, 408; CLXXXVII, 917; CXXX, 260. — Fugitivos etiam servos ecclesiasticos, conc. Toletan., CXL, 710; CLXI, 256. — Fures et latrones si in forando, conc. Tribur., c. 31 (695), CLXXX, 302; CXL, 870; CLXI, 812; CLXXXVIII, 952. — Fure quoque quo crebro, conc. Ticin., CXXXVIII, 578.

G

* Gallinæ si devastaverint messem, canon. Hibernens., XCVI, 1305. — Generaliter autem cuilibet in, conc. Nicen., c. 11 (525), XCIX, 1029. — Gentiles si in infirmitate, conc. Eliberit., c. 59 (510), LXXXIV, 506; CXL, 417. — Gentiles si in infirmitate, conc. Agath., CXL, 735. — Gentiles si in Trinitate, conc. Agath., CXLII, 111. — Gestorum quoque serie conscribi, conc. Taurin., c. 2, LXXXIV, 249. — Gloriosi iudices dixerunt : Domine, conc. Chalcedon., CLXI, 288. — Gloriosi principes dixerunt : Pissimus, *ibid.* — Gloriosissimus imperatoribus, *ibid.* — Gloriosissimorum regum potentia, collect. S. Abbonis, CXXXVIII, 480. — Gorony ab Mordyo dicebat, canon. Wallise, id., 475. — Græca elementa litterarum numeros, conc. Nicen., CLXI, 540. — Græci carnem mortuam non, canon. Hibernens., XCVI, 1306. — Grandis populo datur emendationis, conc. Tolet. xii, c. 7 (731), LXXXIV, 541. — Gravem injuriam potior et

conc. Carth. i. c. 13, LXXXIV, 183; CXXX, 321. — Graviam oportet baptizari qua do, conc. Neocesar. LXXXVIII, 834; CXXXII, 211; CXL, 735; CLXI, 111. — Gravis poenitentia est quod, canon. sub Edgardo, c. 1, CXXXVIII, 810.

H

Habeatur semel consilium ante, conc. Nicen., c. 5 (525), CLXXXVII, 98. — Habentem potestatem cum, *ibid.*, c. 8 (525), LVI, 818. — Habent quippe sacerdotes, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Habet senior noster constitutum, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 637. — Habitantibus illis in habitu, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — Hadrianus papa secundus quod, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 527. — Hæc autem omnia exsequiarum, conc. Regiens., c. 6 (477), LXXXIV, 253; CXXX, 590. — Hæc autem quæ superius, conc. Lillebon., CLXII, 1332. — Hæc autem scriptum non, conc. Gangreas, c. CXXX, 273; CLXI, 633; CLXXXVII, 168. — Hæc cautela circa omnes, conc. Hippelens., CXL, 803; CLXI, 562. — Hæc circa omnes cautela, *ibid.*, CXXXII, 316. — Hæc de præcipuis in eadem, conc. Saponar., CXXXVIII, 664. — Hæc est iustitia quam, conc. Lillebon., CLXII, 1329. — Hæc est potestas viri, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 815. — Hæc hujus placiti constitutione, conc. Ilerdens., c. 16 (546), CLXXXVII, 911. — Hæc ita apud nos, conc. Carth. i, c. 1 (419), LVI, 865; LXVII, 186. — Hæc mala audiens ter, canon. sub Odone, CXXIV, 1125. — Hæc mala audiens ter, conc. Pontigu., CXXXVIII, 771. — Hæc maxime pro Dei, conc. Narbon., c. 12, LXXXIV, 612. — Hæc namque sunt sacerdotalis, canon. Hincmari, (881), CXXV, 1071. — Hæc olim sæpe inculcata, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616. — Hæc quæ subscribitur, conc. Arausic., c. 29 (479), LXXXIV, 258; CXXX, 591. — Hæc quæ superius nostra, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 576. — Hæc quoque prudentia vestra, conc. Sardic., c. 9 (347), LXXXIV, 118; CXXX, 275. — Hæc salubriter et consequenter, *ibid.*, c. 25 (547), LVI, 838. — Hæc sancta synodus nulli, conc. Toletan. III, c. 5 (627), LXXXIV, 352; CXXX, 435; CLXI, 256, 1101. — Hæc sententia quæ ad milites, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 506. — Hæc vero per singula, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Hæc vero quæ a nobis, conc. Lugdun., c. 5, XCIX, 1074. — Hæc vero statuta nulla, canon. sub Attone, CXXIV, 48. — Hæretici si se transferre, conc. Eliberit., c. 16 (310), LXXXIV, 504. — Hæreticis qui errant ab, conc. Eliberit. V (310), CXXX, 415. — Hæreticos in mortis discrimine, conc. Arzusic., c. 1 (479), LXXXIV, 258; CXXX, 591. — Hæreticum in mortis discrimine, conc. Arelat. II, c. 26, CXXX, 1025. — Hanc autem institutionem prædictam, conc. Narbon., CLI, 748. — Hanc etiam Dei treviam, conc. Cadom., *id.*, 750. — Hanc siquidem conjunctionem facere, conc. Leudic., CXXXVIII, 606. — Has consuetudines habeant, conc. Julibon., c. CLXXXIII, 385. — Has omnes constitutiones ecclesiasticas, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Hi autem qui aiunt, conc. Roman. (862), CXXIX, 795. — Hi autem qui contra interdictum, conc. Taurinat., c. 7, LXXXIV, 250; CXXX, 587. — Hi autem qui secundo aut, conc. Ancyrin., c. 8 (315), LVI, 487; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 875; CXXX, 264; CXXXII, 671. — Hic ergo hoc est in præsentis, canon. Remigii, CII, 1095. — Hic in Romana synodo, canon. sub Attone., CXXXIV, 30. — Hic qui dederit vel acceperit, conc. Gangreas., CXL, 844; CLXI, 830. — Hi dum pane in, canon. Hibernens., XCVI, 1308. — Hi ergo qui sacramentalibus, conc. Tribur., c. (895), CLXXXVII, 1378.

Hi qui altario Dei deserviunt, conc. Ilerdens., c. LXXXIV, 323; CX, 480; CLXXXVII, 988; CXL, 1300; CLXXXVII, 279. — Hi qui altario Dei serviunt, conc. Arelat. II, CLXI, 882. — Hi qui Christiani facti, conc. Laodic., c. 29, XCIX, 1063. — Hi qui contendunt quæcunque, canon. Hibernens., XCVI, 1313. — Hi qui ex Judæis officia, conc. Toletan., CLXI, 821. — Hi qui ex rebus, conc. Meldens., CXXXII, 201. — Hi qui incesta pollutione, conc. Ilerdens., CLXI, 663. — Hi qui in clero sunt, conc. Ancyrin., c. 13, LXXXVIII, 879; XCIX, 1066; CXL, 887. — Hi qui in discrimine, conc. Gerund., c. 10 (554), LXXXIV, 515. — Hi qui in discrimine, conc. Toletan. IV, c. 51 (671), *id.*, 379. — Hi qui intrant in ecclesiam, conc. Toletan. I, c. 13 (400), CLXXXVII, 1759. — Hi qui inventi fuerint famulos, conc. Eliberit., c. 32 (310), LXXXIV, 507. — Hi qui oblationes defunctorum, conc. Vaseus., CXXXVIII, 335. — Hi qui offerendi sacrificium, conc. Nicen., c. 19 (525), XCIX, 1030. — Hi qui ordinari petunt, conc. Meldens., CXL, 626. — Hi qui ordinari petuntur, conc. Carth., CXXXII, 279. — Hi qui per disciplinam, conc. Casaraugust., CLXI, 835. — Hi qui post sanctam religionis, conc. Arelat. II, c. 25 (460), CXXXII, 234; CXL, 999; CLXI, 881; CLXXXVII, 286. —

Hi qui post sanctam religionis, *ibid.*, LXXXIV, 243; CLXI, 889. — Hi qui prævaricati sunt, conc. Nicen., c. 11 (345), LVI, 762. — Hi qui pro quibuscunque, conc. Aurelian. V, c. 20, XCIX, 1031. — Hi qui publicis inter se, conc. Arelat. II, c. 50 (460), *id.*, 1063. — Hi qui se carnali vitio, *ibid.*, c. 7 (460), CLXXXVII, 502. — Hic a quibus Domini sacramenta, conc. Toletan. II, c. 6 (725), LXXXIV, 461; CXXX, 344; CLXI, 421; CLXXXVII, 1360. — Hic a quibus Domini sacramenta, conc. Moguntia., CXXXII, 296; CXL, 609. — Hic autem rationibus ei, conc. Roman., CXLVIII, 743. — Hic ergo omnibus synodis, conc. Toletan. III, c. 13 (721), LXXXIV, 499. — Hic igitur constitutionibus nostris, conc. Toletan. VI, c. 16 (723), LXXXIV, 463; CXXX, 548. — Hic ita promissis nobilissimis, conc. Teudon., CXXXVIII, 335. — Hic itaque Domino propitio, conc. Arvern., c. c. 22, LXXXIV, 500. — Hic itaque prælibatis nunc, conc. Troasleian. (909), CXXXII, 713. — Hic omnibus rite dispositis, conc. Toletan. VI, c. 19 (726), LXXXIV, 402; CXXX, 491. — Hic perpensis, fratres charissimi, conc. Mevens., (CXXXVIII), 657. — Hic qui diversorum peccatorum, conc. Laodic., c. 2 (547-381), LVI, 714; LXXXIV, 129; CXXX, 287; CLXXXVII, 1365. — Hic qui sacrum sortiti, conc. Nicen. II, CXXXIX, 479. — Hic vero omnibus finem, conc. Toletan. V, c. 9 (661), LXXXIV, 392; CXXX, 486. — Hi vero qui ad, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 612. — Hi vero qui ex rebus, conc. Sparnac., *id.*, 552. — Hi vero qui male conceptos, conc. Ilerdens., c. 2, LXXXIV, 322; CX, 474; CXXX, 427; CXXXII, 297; CXL, 931. — Hi vero qui suat, conc. Arausic., CXXX, 594. — Hi vero qui susceptam, conc. Aurelian. I, c. 11, CX, 481; XCIX, 1061. — Hic vero qui tempore, canon. sub Widone., CXXXVIII, 799. — Hi vero sæculares qui, conc. Agath., c. 25 (544), LXXXIV, 267; CXXVII, 306; CLXI, 651. — Hi vero sæculares qui, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Hic volumus ut populum, conc. Benevent., CXXXVIII, 726. — Hoc autem omnia decretum est, conc. Narbonens., c. 9, LXXXIV, 612. — Hoc autem omnibus Christianis, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 561. — Hoc autem omnibus Christianis, *ibid.*, 569. — Hoc est igitur primum, conc. Intingford. (905), *id.*, 459. — Hoc etiam audire desideramus, conc. Ticin. I, *id.*, 573. — Hoc etiam commendaverunt seniores, conc. Silvicens., *id.*, 603. — Hoc etiam innovandum, conc. Barcinon. II, LXXXIV, 609. — Hoc etiam multorum querelis, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 575. — Hoc etiam placuit ut a, conc. Carth. III, c. 10 (458), LVI, 424; LXXXIV, 191; CXXX, 333; CLXI, 522; CLXXXVII, 934. — Hoc etiam placuit ut episcopo, conc. Valentin., c. 2, (587), LXXXIV, 325; CXXX, 431. — Hoc etiam placuit ut vagus, *ibid.*, c. 5 (587), LXXXIV, 328; CXXX, 432. — Hoc etiam placuit ut, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Hoc etiam pro reedificatione, conc. Vaseus., II, c. 2, LXXXIV, 261; CXL, 661; CLXI, 507. — Hoc etiam pro reedificatione, conc. Arelatens. VI, c. 10, XCIX, 1029. — Hoc etiam statutum est, conc. Rothomac. CXLVII, 269. — Hoc igitur inviolato stylo, conc. Forojul., c. 12 (796), XCIX, 500. — Hoc itaque definitum est, conc. Narbon., c. 2, LXXXIV, 611. — Hoc itaque propter ampliandam, conc. Narbon. c. 14, *id.*, 612. — Hoc maxime definitum est, conc. Narbon., *id.*, 612. — Hoc nequaquam apud nos, conc. Constantin. V, CLXXXVII, 763. — Hoc omnibus modis præcipimus, conc. Bracar., CXL, 750; CLXI, 111. — Hoc per omnia provideatur, conc. Aurelian., c. 21, XCIX, 1031. — Hoc placuit ut omnes, conc. Vaseus., II, c. 1, LXXXIV, 261. — Hoc quoque consequens, conc. Sardic. (347), VIII, 1321. — Hoc quoque definire, *ibid.*, 1321. — Hoc quoque modis omnibus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 988. — Hoc quoque necessario, conc. Sardic., (347), VIII, 1320. — Hoc quoque necessarium, *ibid.*, 1324. — Hoc quoque omnes, *ibid.*, 1328. — Hoc quoque omnibus placet, conc. Sardic., c. 16 (347), VIII, 1325; LVI, 782; LXXXVIII, 845; CV, 877. — Hoc quoque omnibus placet, conc. Nicen., c. 42 (525), LVI, 409. — Hoc quoque providentia, conc. Sardic., c. 9 (347), LVI, 778; LXXXVIII, 892. — Hoc quoque prudentia vestra, conc. Nicen., c. 36 (345), LVI, 405. — Hoc quoque statuere debetis, conc. Sardic., c. 14 (347), LXXXIV, 119; CXXX, 276. — Hoc quoque statutum est, conc. Confluent., CXXXVIII, 817; CLXI, 262. — Hoc quoque statutum est ut, *ibid.*, CXXXVIII, 818; CXL, 724. — Hoc quoque vestra, conc. Sardic., (347), VIII, 1321. — Hoc regulariter definitum est, conc. Narbon., c. 1, LXXXIV, 611. — Hoc regulariter secundum priorum, *ibid.*, c. 13, LXXXIV, 612. — Hoc sanctum affirmat concilium, conc. Tolet. II, c. 10 (589), CLXXXVII, 1475. — Hoc sit igitur primum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 515. — Hoc sit in iudicio positum, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 1566. — Hoc statuere digni mini ut, conc. Carthag., c. 9 (419), LVI, 866; LXVII

188; LXXXVIII, 842; CXL, 867. — Hoc tantum sibi in monasterio, conc. Toletan. iv, c. 50 (653), CLXXXVII, 1079. — Homicidæ, adulteri, fures, conc. Aurelian. i, c. 1, XCIX, 1064. — Homicidæ, malefici, fures, sacrilegi, conc. Theodon., CXL, 910. — Homicidæ et falsos testes, conc. Agath., c. 37, XCIX, 1082. — Homicidis penitus non communicandum, conc. Turon., CXXXII, 299; CXL, 772; CLXI, 758. — Homicidis vel cæteris reis, conc. Lucet. (744), LXXXIX, 829. — Homicidis quadraginta Gregorii quisque, canon. sub Hincmaro (853), CXXV, 774. — Homo de statu suo, canon. sub Ludovico II, CXXVIII, 783. — Homo dinarialis non antea, *ibid.*, c. 630. — Homo francus accepit beneficium, conc. Compeni., CXXXII, 509. — Homo regius, id est, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 630. — Honor etiam regius et potestas, conc. Colonien., id., 550. — Hora itaque diei, conc. Toletan. iv, c. 4 (671), LXXXIV, 566. — Hærtatur ut omni hora, canon. S. Abbonis, CXXXIV, 485. — Horum illud erat primum, conc. Roman., CXLVIII, 758. — Horum qui pauperes opprimunt, conc. Carthag. iv, CXXX, 548. — Horum qui penitentia accepta, conc. Arausic., id., 395. — Hos Ecclesie thesauros episcopis, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 816. — Hos eosdem sane non, conc. Ancyr., c. 17, LXXXIV, 107; CXXX, 263. — Hospitalitate reconciliari si quis, conc. Malicens. ii, c. 11, XCIX, 1030. — Hospitia, administrationes et leprosarie, conc. Ebriocens., CXLVII, 253. — Hospitium sacerdotis et clericorum, canon. Wallia (940), CXXXVIII, 473. — Hos præterea qui sæcularem, conc. Romano., c. 10, XCIX, 999. — Hos qui se carnali viuo, conc. Arelat. ii, c., LXXXIV, 242. — Huc inter cætera prædicta, conc. Roman. sub Sylvestro, CLXI, 1083. — Humanitatis causa melius est, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Hymnum quoque trium puerorum, c. inc. Toletan. iv, c., LXXXIV, 571; CXXX, 469.

I

Ida sacerdotibus omnibus, conc. Aurel. i, c. 20, LXXXIV, 277; XCIX, 1027; CXXX, 411. — Idecirco constituimus per consilium, conc. Suection., CXXXVIII, 592. — Idecirco præter illa que, conc. Ebriocens., CXLVII, 252. — Id constituimus observandum quod, conc. Aurel. i, c. 5, LXXXIV, 273; CXXX, 409; CLXXXVII, 1074. — Id convenit inviolabiliter, conc. Lugdun. ii, c. 11, XCIX, 1033. — Idem etiam Hilduinus res, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Idem iudicium potest quis, canon. sub Edgardo, id., 512. — Ideoque statuimus ut ne, conc. Aurelian., CXXXII, 211. — Ideo statuere compescendum, conc. Trosleian. (909), id., 706. — Id etiam ad custodiendam, conc. Agath., c. 10 (544), LXXXIV, 263; CXXX, 401; CXXXII, 211; CLX, 645; CLXI, 488. — Id etiam ad custodiendam, conc. Moguntin., CXXXVIII, 585. — Id etiam huic decreto, conc. Arvern. ii, c. 18, LXXXIV, 299. — Id etiam miserationis, *ibid.*, c. 20, id. — Id etiam præcavit ut, conc. Agath., c. 8 (544), LXXXIV, 264; CXXX, 401; CXXXIV, 58. — Id etiam præcavit ut, conc. Toletan. vii, c. 8 (681), LXXXIV, 108; CXXX, 498. — Id semper præcavit observari, conc. Gerundens., CXXX, 426; CLXXXVII, 1859. — Igitur auctoritate canonica, conc. Arvern. i, c. 16, LXXXIV, 294. — Igitur decrevimus ut cultus, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 674. — Igitur quia diabolo suadente, conc. Rothom., id., 498. — Igitur quia hætenus in, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 616. — Igitur quia monita nostra, conc. Rothomag., CXL, 857; CLXI, 845. — Igitur si clerici aut monachi, conc. Toletan. i, CLXI, 810. — Ignorantia mater cunctorum errorum, conc. Toletan. iv, c. 25 (671), LXXXIV, 574; CXXX, 471; CXXXIV, 24; CXL, 580; CLXI, 586; CLXXXVII, 207. — Il qui dicuntur ab episcopis, conc. Chalcedon., c. 29 (450), LXVII, 94. — Il qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 862. — Il qui sunt in vicis, conc. Antioch., c. 10 (341), LXVII, 62. — Illa igitur apologetica, conc. Toletan. xiv, c. 11, LXXXIV, 509. — Illam vero pravam porticanorum, conc. Lateran., CLXIII, 1564. — Illa que nuper cum, conc. Tusiac., CXXXVIII, 719. — Illi qui apostatant et, conc. Laod., c. 51 (364), XCIX, 1056. — Illis tantum qui ignorantes, conc. Claramont. (1093), CLXXXVIII, 630. — Illis vero qui scienter, *ibid.* — Illud autem aut omnibus, conc. Arelat. ii, c. 6, LXXXIV, 241; CXXX, 579; CXL, 534; CLXI, 551. — Illud autem suggerimus, conc. Carthag. iii, c. 58 (476), LXVII, 195; LXXXIV, 195; CXXX, 535. — Illud autem suggero vestras, conc. Carthag. ii, c. 7 (428), LXXXIV, 186; CXXX, 527. — Illud divini oraculi monentis, conc. Toletan. xi, c. 2 (616), CLXXXVII, 782. — Illud etiam adjuvantes præcipimus, conc. Remensis. (1119), CLXXXVIII, 841. — Illud etiam adnectendum, conc. Turonens., CXXXII, 206. — Illud etiam adnectendum videtur, conc.

Aurelian., CXL, 758, 1075; CLXI, 166. — Illud etiam nec canonica, conc. Tribur., c. 48 (895), CXL, 939. CLXI, 685; CLXXXVII, 1445. — Illud etiam petendum ut, conc. Carthag., c. 60 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 930; CXL, 858; CLXI, 759. — Illud etiam provido consilio, conc. Valent., c. 4 (587), LXXXIV, 527; CXL, 452. — Illud etiam quod in sacro, conc. Remens., CLXXXIX, 680. — Illud generaliter est clarum, conc. Nicæn., c. 6 (325), CLXXXVII, 546. — Illud præterea decrevit, conc. Tauritan., c. 5, LXXXIV, 250; CXL, 386. — Illud præterea in commune, conc. Leod., CXXXVIII, 618. — Illud præterea omni ecclesiasticum, conc. Aurelian., CXL, 558; CLXI, 491. — Illud præterea per omnia, conc. Forojul., c. 9 (796), XCIX, 298. — Illud præterea speciali ordinatione, conc. Toletan. ii, CXXXIV, 56. — Illud præterea statuit, conc. Sardic., c. 18 (547), LVI, 785. — Illud quod quisquis commisit, conc. Roman. sub Hilario, CXCIV, 1215.

Illud quoque collatione mutus, conc. Toletan. ix, c. 6 (719), LXXXIV, 475; CXXX, 557. — Illud quoque cunctis volentibus, conc. Suection., CXXXVIII, 592. — Illud quoque providendum, conc. Nicæn., c. 29 (325), LVI, 402. — Illud quoque necessarii adjuvandum, conc. Sardic., c., LXXXVIII, 890. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., CXXXVIII, 560. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., id., 567. — Illud quoque sanctitas vestra, conc. Sardic., c. 18 (547), LXXXIV, 421; LXXXVIII, 855; CV, 877; CXXX, 278; CXLII, 276. — Illud quoque statuit, conc. Nicæno, c. 41 (325), LVI, 410. — Illud quoque statuendum, conc. Sardic., c. 5 (547), id., 775. — Illud quoque statutum sit, conc. Sardic., c. 2 (547), LXXXIV, 116; CXXX, 275. — Illud sane memorie commendandum, conc. Tullens., CCL, 918. — Illud statuendum est ut quando, conc. Carthag. iii, c. 40 (397), CLXXXVII, 152. — Illud vero communi decreto, conc. Althelm., c. 6, CXL, 828; CLXI, 638, 1291; CLXXXVII, 1455. — Illud vero præcavit ut, conc. Carthag. iii, c. 7 (397), id., 714. — Illud vero præterea speciali, conc. Toletan. ii, c. 5 (565), LXXXIV, 56; CXXX, 439; CXXXIV, 56. — Importunitas nimia et, conc. Sardic., c. 8 (547), LVI, 777. — Importunitas nostra et frequentatio, *ibid.*, c. 10 (547), LVI, 1521; LVI, 851. — Importunitates et nimia, *ibid.*, c. 35 (547), id., 405; LXXXVIII, 891; CXXX, 275. — Importunitatis nostra nimia, *ibid.*, c. 8 (547), LXXXIV, 117. — Imprimis est ut sanctis, canon. sub Edmundo (914), CXXXVIII, 482. — Imprimis qui sacris sunt, *ibid.*, 479. — Imprimis quomodo possem, *ibid.*, 483. — Impudicas detestabiles personas, conc. Tribur., c. 6 (895), CLXXXVII, 1577. — In administratione sacramentorum, conc. Ebrioc., CXLVII, 248. — In alia synodo nobis, conc. Verdens., CXXXIX, 487. — In altari, in quo episcopus, conc. Urbic., CLXXXVII, 1782.

In baptismo, vel in chrismate, conc. Mogunt., CXL, 752, 1075; CLXI, 113, 1065; CLXXXVII, 1832. — In canonicis, in Gangrensi, conc. Roman. sub Symmacho (304), CLXXXVII, 1014. — In capite quadraginta omnes, conc. Agath., c. 56 (506), CXXXII, 245; CXL, 961; CLXI, 867; CLXXXVII, 265. — Incassum autem publici contemptores, conc. Roman., CXLVIII, 781. — Incestum dum in ipso, conc. Lingon., CXIV, 1093. — Incestus conjugii nihil prorsus, conc. Agath., CX, 485. — Incestis conjunctionibus nihil, conc. Epau., c. 30, XCII, 1058; LXXXIV, 289. — Incestus nullo conjugii nomine, conc. Lingon., CXXXIV, 1093. — Incestus nullo conjugii nomine, conc. Agath., CLXI, 662. — Incestuosi dum in ipso, conc. Aurelian., CXL, 780; CLXXXVII, 1691. — Incestuosi dum in ipso, conc. Agath., CLXI, 666. — Incestuosi, parricidæ, homicidæ qui, conc. Turon., CXL, 786; CLXI, 677. — In cæmeteriis ecclesiarum que, conc. Julibon., CXLIX, 1226; CLXXXVIII, 585. — In commune autem omnes, conc. Regiens., c. 5 (477), LXXXII, 257; CXXX, 590. — Incommutabilis eademque semper, conc. Toletan. vii, c. 2 (633), CLXXXVII, 1143. — In concilio Ancyranum de homicidiis, conc. Moguntin., CXLII, 1571. — In concilio Ancyranum scriptum, *ibid.*, 1572. — In concilio Antiocheno simul, conc. Aurelian., CXL, 648; CLXI, 491, 1144. — In concilio apud Theodonis, conc. Theodon., CXL, 768; CLXI, 751. — In concilio Carthaginensi de, conc. Lingon., CXXXIV, 1077. — In concilio Carthaginensi ita, conc. Moguntin., (847), CXLII, 1563. — In consanguinitate conjuncti nisi, conc. Gerund., CLV, 1644. — In convivio presbyterorum ante, conc. Nannetens., CXL, 1069. — In copulatione fidelium generat onum, conc. Wormat., c. 32 (868), CXLII, 534; CXL, 779; CLXI, 666; CLXXXVII, 1671. — In decima actione communi, conc. Hispan. ii, c. 11 (649), id., 1068. — In decreto Gregor. i, pape, conc. Moguntin.

(847), CXII, 1870. — In die Dominico et, conc. Nicæn., c. 20 (323), XCIX, 1025. — In die resurrectionis, conc. Roman. (1074), CLXXXVII, 1829. — Indigne ad altare Dei, conc. Constant. III (504), id. 904. — Indigne ad altare Domini, conc. Roman., CLXI, 240. — Indignum valde est ut, conc. Meldens., CXXXII, 237. — In Dominicis diebus vel cæteris, conc. Aurelian., CLXI, 1122. — In Dominicis vel festis diebus, conc. Nannet., c. 1, CLXXXVII, 790. — In ecclesia Dei sancta, conc. Emerit., c. 15 (714), LXXXIV, 630. — In ecclesia in concessu presbyterorum, conc. Carthag. IV, CLXI, 423. — In ecclesia in qua, conc. Aurelian., CXI, 676; CLXI, 202. — In ecclesia manumissos, conc. Arausic., c. 7 (479), LXXXIV, 235; XCIX, 1063; CXXX, 391; CXI, 710; CLXI, 254; 256; 1100; CXCIV, 1250. — In ecclesia non licet Hberos, conc. Laodic., CXL, 1072. — In ecclesia prandia fieri, *ibid.*, c. 28, XCIX, 1025. — In ecclesiastico libro namque, conc. Tribur., c. 16 (895), CLXI, 249; CLXXXVII, 945. — In eurgementis catechumenis, in, conc. Arausic., CLXI, 119. — In eodem quoque concilio, conc. Salegust., CXI, 1062; CLXI, 897. — In Eucharistia non debet, conc. Wormat., CXXXII, 204; CXI, 752; CLXI, 163. — In Exodo Dominus dicit, conc. Nannet., CXXXII, 289. — Inexpertis et novis moribus, conc. Toletan. IV, c. 3 (661), LXXXIV, 390. — Inexpertis novis moribus novam, *ibid.*, v, CXXX, 484. — Infamis persona nec procurator, conc. Roman., CLXXXVII, 689. — In fine Psalmorum non sicut, conc. Tolet. IV, c. 15 (671), LXXXIV, 371; CXXX, 469. — Infirmari oportet eorum testimonium, conc. Toletan., CLXI, 820. — Infirmis licet omni hora, conc. Mogunt., CXI, 912; CLXI, 867. — Infirmis qui necessitate morlis, conc. Nannet., CXXXII, 212; CXI, 938; CLXI, 865. — Inflexibilibus Judæorum perfidia, conc. Toletan. VI, c. 3 (476), LXXXIV, 396; CXXX, 488. — In hac confessione valde, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 509. — Inhibendum et modis omnibus, conc. Nannet., CXXXII, 211; CXI, 616; CLXI, 488. — Inhibentes ulterius ecclesiæ, conc. Bajocens., CXI, VII, 257. — In his jejuniis diebus, conc. Roman. sub Liberio, CLXI, 274. — In his omnibus quæ præmissimus, conc. Toletan. V, c. 8 (664), LXXXIV, 392. — In hoc brevuario quod, conc. Carthag. c. 54 (419), LXVII, 195. — In hoc sancto concilio, conc. Matiscon., CXI, 712; CLXI, 268. — In hoc titulo Græca, conc. Ancyrit., c. 16 (314), LXXXIV, 107; CXXX, 265. — In hoc titulo Græca, conc. Lingon., CXXIV, 1092. — Initium actionis nostræ de, conc. Mogunt. (847), CXII, 1565. — In iudiciis quatuor debent, conc. Incert. (744), LXXXIX, 828. — In iungendum illi præcipimus, conc. Ebroic., CXI, VII, 259. — In iustum videtur et implum, conc. Carisiac., c. 2, CXI, 707; CLXI, 253; CLXXXVII, 918. — In lectum mariti absente, conc. Tribur., c. 43 (893), CXXXII, 323; CXI, 919; CLXXXVII, 1660. — In lege est statutum, canon. Hincmari (852), CXXV, 784. — In lege Romana reperitur ubi, canon. Wallise (940), CXXXVIII, 476. — In letania maiore jejuniis, conc. Ingelhi., id., 852. — In libro Regum legitur: qui, conc. Toletan., CXI, 900; CLXI, 907. — In locis sanctis, hoc est, conc. Vernens. (843), CXIX, 614; CXXXVII, 541. — In loco benedictionis considerent, conc. Toletan. XI, c. 1 (675), LXXXIV, 457; CXXX, 541; CLXI, 317; CLXXXVII, 720. — In matrimonio imago exstat, conc. Remens., CXXV, 407. — In memoriam beati Petri, conc. Tribur., CXI, 613. — In multis conciliis hoc statutum, conc. Carthag. III, c. 44 (419), LXVII, 198; LXXXIV, 196; LXXXVIII, 845; CXI, 633. — In multis conciliis hoc statutum, *ibid.*, CV, 882; CXXX, 337; CLXI, 479. — In nocte Paschæ, canon. S. Patricii (450), LIII, 820. — In nomine Domini et S. datoris, conc. Hispal., c. 1 (657), LXXXIV, 591. — In nomine Domini nostri, conc. Vallitan., c. 1 (587), id., 525. — In nomine Domini nostri, conc. Lateran. (1059), CLXXXVII, 127. — In nomine gloriosi Domini, conc. Toletan. XII, c. 1 (719), LXXXIV, 470. — In nomine Patris et Filii, conc. Vermer., CXXXVIII, 598. — In nomine sanctæ et, conc. Carisiac., id. 613. — In nona actione didicimus, conc. Hispalens. II, c. 9 (619), CLXXXVII, 1051. — In nostris provinciis placuit, conc. Arausic., c. 31 (479), LXXXIV, 257. — In nostra concilio statutum, conc. Carthag. I, c. 13, id., 184; CXXX, 321. — In novam autem et præcipimus, conc. Rhemens., CLXXXIX, 641. — In novam autem et præcipimus, conc. Roman. sub Innocentio II, c. 10 (1159), CLXXXVII, 516. — In novam ut si quis, conc. Remens., CV, 616. — In nuptiis autem qui ad clerum, canon. apostol., c. 27, LXVII, 141; LXXXVIII, 82; XCVIII, 88; CXXX, 17; CLXI, 1154. — In nola præsumptio usque adeo, conc. Toletan. III, CXXX, 453. — In nola præsumptio usque adeo, conc. M. levit., CLXXXVII, 851. — In omnibus observare con-

venit, conc. Nicæn. II, id., 593. — In omnibus solemnibus et, canon. Hibernens., XCVI, 1503. — In omni sacerdotali convivio, conc. African., CXI, 1069. — In ordinatione episcopi hic, conc. Arelat. II, c. 51, XCIX, 1003. — In parochiis multe sunt, conc. Emeritan., c. 19 (704), LXXXIV, 623. — In partibus Tolosa dampnata, conc. Turon., CXI, 592. — In peregre baptizati, conc. Eliberit., c. 58, LXXXIV, 37. — In præteritis conciliis, conc. Carthag., c. 6 (419), LVI, 835; LXVII, 187; LXXXVIII, 877. — In prima hebdomada novi, conc. Lugdun., c. 6 (587), XCIX, 1027.

In perceptione corporis et, conc. Cabillon., CXXXII, 236. — In primis constituimus fidem, conc. Succession. (744), LXXXIX, 825. — In primis est ut unum, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — In primis igitur decretalem, conc. Roman., CXLVIII, 713. — In primis oramus, optamus, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — In primis placuit ut, conc. Arvern., c. 1, LXXXIV, 291. — In primis placuit ut quoties, conc. Arvernens. I, CXI, 564; CLXI, 378, 1186. — In primis prædicandum est, conc. Rothomag., CXI, 636; CLXI, 482. — In primis statutum est, *ibid.*, CXI, VII, 269; CLXXXVIII, 341. — In primis ut licentiam non, conc. Tribur., CXI, 763. — In primo anno post, *ibid.*, 763. — In primo conjugio debet, conc. Mediolan., CXI, 816; CLXI, 616. — In primo igitur notandum, conc. Roman., CXLVIII, 769. — In principio statuendum ut, conc. Carthag. V, c. 4 (438), LXXXIV, 209; CXXX, 349. — In priorum canonum ordine, conc. Emerit., c. 21 (704), LXXXIV, 625. — In processionebus non connectere, conc. Laodic., c. 17, LVI, 716; LXXXIV, 151; CXXX, 288. — In quantum vel necessitas, conc. Arausic., CXXX, 595. — In quibusdam locis sunt, conc. Carthag. II, c. 9 (428), LXXXIV, 187; CXXX, 528. — In quibusdam quoque Hispaniarum, conc. Toletan. IV, c. 12 (671), LXXXIV, 370; CXXX, 468. — In quibus ex nostris, conc. Carisiac., CXXXVI, 779. — Inquirendum in qui villa, canon. Hincmari (852), CXXIV, 777. — Inquirendam si aliquis presbyterorum, conc. Rhemens., CXI, 496. — Inquirendum si de tabernis, canon. Hincmari (852), CXXV, 780. — Inquirendum si occasione huius, *ibid.*, 779. — In quocunque loco sacerdos, canon. Hibernens., XCVI, 1513. — In Sabbato Paschæ officium, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — In sacramento corporis et sanguinis, conc. Carthag. III, c. 24 (597), CLXXXVII, 1752. — In sancta ac Ravennate, conc. Ravenn. (997), CXXXIX, 197. — In sancta Dei Ecclesia, conc. Emeritan., c. 14 (704), LXXXIV, 631. — In sancta Romana Ecclesia, conc. Roman. S. Gregorio (605), CLXXXVII, 430. — In sanctis canonibus decretum, canon. apostol., CLXIII, 633. — In sancto Cabillonensi concilio, conc. Cabillon. I, CXI, 702; CLXI, 248. — In sancto concilio decretum est, conc. Moguntin., CXI, 910. — In sanctum et satis venerabile, conc. Casaraur. III, c. 1 (729), LXXXIV, 317. — In sacrificiis dilectissimis, ante, canon. sub Theodulfo, CXXIV, 50. — In sacris canonicis prædictum, conc. Ticiu. II, CXXXVIII, 615. — In sacris canonibus prædictum, canon. s. b. Ludovico II, id., 738. — In secretario, diacono inter, conc. Arelat. II, c. 18, LXXXIV, 245; CXXX, 580. — In secundo et tertio anno, conc. Tribur., CXI, 763. — In septem gradibus omnia, conc. Agrippin., CXI, 780; CLXI, 668, 1301. — Instant etiam alia necessitas, conc. Carthag. III, c. 58 (419), LXVII, 201; LXXXVIII, 930. — Institutio missarum sicut in, conc. Gerund., c. 1 (517), CLXXXVII, 1744. — Instruendi sunt præterea laici, conc. Toletan., CXI, 650; CLXI, 476. — Instruendi sunt presbyteri pariterque, conc. Nannet., CXXXII, 258; CXI, 701; CLXI, 247. — Insuper caveant sub pena, conc. Bajoc., CXI, VII, 256. — In synodo Aurelianensi prima, conc. Aurelian., CXI, 710; CLXI, 221. — In synodo Matisconensi decretum, conc. Matiscon., CXI, 758; CLXI, 169. — In tantum inolevit avaritia, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 887. — Intelligite quid lex, canon. S. Patricii (450), LIII, 822. — Inter cætera denique, quæ, conc. Toletan. VII, c. 4 (684), LXXXIV, 407; CXXX, 497; CLXXXVII, 816. — Inter cætera quoque admonitionis, conc. Trileitan. (903), CXXXII, 701. — Inter cætera vero cognoscite, conc. Hispalens. I, c. 3 (628), LXXXIV, 592; CXXX, 595. — Interdictum est ne reges, conc. Claromont., CLXII, 748. — Interdixit per omnia magna, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 845; CV, 688, 874; CXXXII, 209; CXI, 645; CLXI, 487, 1154. — Interea consedentibus nobis, conc. Hispal. I, c. 1 (628), LXXXIV, 591; CXXX, 595.

Inter memoratos fratres nostros, conc. Hispal. II, CXXX, 596; CXI, 566. — Inter omnes iustitias quas, conc. Si vac., CXXXVIII, 601. — Interroga eum de moribus, canon. sub Edgardo, id., 504. — Interrogatum est si duo, conc. Salegust., c. 7 (1122), CXI, 1060; CLXI, 895;

CLXXXVII, 615. — Interrogatum est si pater, conc. Moguntin., CLXI, 679. — Interrogatum est si quis, *ibid.*, CXL, 925. — Interrogatum est si quis, conc. Tribur., CLXI, 679. — In tertio geniculo separentur, conc. Vermer., CXXXII, 326. — Intra quinquenni autem tempora, conc. Eliberit., c. 11 (310), LXXXIV, 503; CXXX, 415. — In tribus quadragesimis anni, canon. Hibernens., XCVI, 1503. — In tribus quadragesimis anni, conc. Eliberit., CXXXII, 326; CXL, 1013, 1078; CLXI, 895. — In utroque sexu desertores, conc. Arausic., c. 28 (479), LXXXIV, 258. — In reconditionibus quas abbates, conc. Agath., c. 56 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXXXVII, 1075. — Invenitendam qualem partem imperii, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Inveniuntur nonnulli per diversas, conc. Ticin., *id.*, 561. — Inveniuntur nonnulli per diversas, *ibid.*, 568. — Inveni sunt multi et, *ibid.*, 572. — Inventum est etiam a, conc. Francofurt., *id.*, 834. — Inventum est quod multi, conc. Cabillon., n. c. 42 (813), CXL, 693; CLXI, 216, 1091; CLXXXVII, 1036. — In verbo Domini dictum, conc. Rhemens., CLXXXI, 686. — Investigandum an nihil patrimonii, conc. Meldens., CXXXH, 595. — Investigandum si nihil patrimonii, conc. Rhemens., CXL, 696; CLXI, 217, 1092. — Investigandum nihilominus de luminariis, canon. Hincmar (852), CXXV, 779. — Investigandum similiter si nihil, *ibid.*. — In veteri lege ab anno, conc. Toletan., iv, c. 20 (671), LXXXIV, 573; CXXX, 470; CXL, 637; CLXI, 452, 1156; CLXXXVII, 577; CXXIV, 1275. — Ipse se indignum Ecclesiam, conc. Carthag., CXXI, 420. — Ipse vero apostolica et, canon. sub Odone, CXXIV, 1125. — Ipse vero apostolica et, conc. Pontigniac., CXXXVIII, 771. — Irreligiosa consuetudo est quam, conc. Toletan., m, c. 25 (589), CXXX, 458; CLXXXVII, 1782. — Irrita erit episcoporum donatio, conc. Carthag., iv, c. 32 (456), LXXXIV, 203; CXXX, 545; CLXI, 253. — Irrita erit episcopi vel, *ibid.*, LVI, 883; XCIX, 1052; CXL, 583; CLXI, 588. — Irrita erit episcoporum donatio, conc. Valentin., CXL, 706; CLXI, 1101. — Irrita esse injustam episcoporum, conc. Carthag., iv, c. 28 (456), LVI, 885; LXXXIV, 203; CXXX, 545; CLXXXVII, 851. — Is qui non habet uxorem, conc. Toletan., i, c. 17 (400), CLXXXVII, 189. — Is qui poenitentiam in conc. Carthag., iv, c. 76 (456), LVI, 883; LXXXIV, 203; CXXX, 547; CXL, 940; CLXI, 858; CLXXXVII, 1359. — Is qui poenitentiam in, conc. Lingon., CXXIV, 1041. — Is, qui vivente marito, conc. Meldens., CXXXII, 529; CXL, 826; CLXI, 626. — Is qui vivente marito, conc. Tribur., CLXI, 1282. — Is vero qui aegritudinis, conc. Gerund., c. 9 (535), LXXXIV, 515; CXXX, 425. — Ita confirmatum est ut si, conc. Carthag., v, c. 11 (458), LXXXIV, 210; CXXX, 551; CXL, 999. — Ita nobis placuit ut, conc. Gerundens., c. 11 (553), LXXXIV, 516. — Itaque censuimus homicidas, conc. Agath., c. 57 (544), LXXXIV, 268; CX, 471; CXXX, 304; CXXXII, 288; CXL, 772; CLXI, 738; CLXXXVII, 1501. — Itaque congregandis clericis modus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 191. — Itaque eos qui tam incondita, conc. Regiens., c. 1 (477), LXXXIV, 251; CXXX, 587. — Itaque enim quem ebrum, conc. Agath., CXXXII, 218; CXL, 892; CLXI, 817. — Itaque placuit in voluntate, conc. Regiens., c. 2 (477), LXXXIV, 281; CXXX, 588. — Itaque placuit ut ex roncilio, conc. Carthag., iii, c. 67 (419), LXVII, 203. — Itaque vos primo convenimus, conc. Vernens., viii (844), CLXI, 611; CXXXVIII, 539.

Ita sine ut si episcopus, conc. Carthag., iii, c. 118 (419), LXVII, 219; LXXXVIII, 951. — Ita sunt in vite, conc. Arausic., ii, c. 24 (529), XLV, 1788; LI, 527; LXVII, 1149. — Ita ut, episcopo decedente, conc. Parisiens., c. 1 (551), LXXX, 451. — Ita vir potens et, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 512. — Item antiquum statutum concilii, canon. sub Walterio (891), CXXXII, 720. — Item camera monialium omnes, *ibid.*, 719. — Item cognovimus quosdam Hispania, conc. Tolet., iv, c. 11 (671), LXXXIV, 570; CXXX, 468. — Item chrismatibus et olei, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 269; CLXXXVIII, 541. — Item clerici qui non, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 541. — Item communiter omnes in, canon. sub Walterio (891), CXXXII, 708. — Item confirmatum est ut si, conc. Carthag., iii, c. 27 (419), LVI, 872; LXVII, 191; LXXXVIII, 831; CLXI, 681. — Item constituit sancta synodus, conc. Toletan., i, c. 3 (455), LXXXIV, 529; CXXX, 454. — Item constituit ne clericus, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Item constitutum est ut, conc. Carthag., v, c. 74 (419), LXVII, 203; LXXXVIII, 932; CXXX, 551. — Item constitutum est ut, conc. Carthag., iii, c. 74 (419), LXVII, 219. — Item constitutum est ut, *ibid.*, 206. — Item constitutum est ut nulli, conc. Carthag., v, c. 8 (458), LXXXIV, 210. — Item constitutum est ut si quis, *ibid.*, c. 11 (458),

LXXXIV, 211; LXXXVIII, 925. — Item cum ad celebrandum, conc. Arelat., CXL, 577; CLXI, 203. — Item cum magna diligentia, canon. sub Ludovico II, CXXVIII, 628. — Item cum presbyteri sacras, conc. Compad., CXL, 640. — Item decrevit ut nullus, conc. Gerundens., CLV, 1645. — Item decima in prioribus, canon. Hibernens., XCVI, 1520. — Item decima non solum, *ibid.*. — Item decretum est ut, conc. Salegust., CXL, 1060; CLXI, 895. — Item decretum est ut nullus, conc. Solegust., CXL, 1061; CLXI, 896. — Item denuntiandum est ut, conc. Aurelian., CXL, 659. — Item dictum est ut, conc. Cæsarang., CXXX, 426. — Item diligendum est et, canon. sub Ludovico II, CXXVIII, 628. — Item docendi sunt cives, conc. Agath., CXL, 659. — Item domus sancti Spiritus, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 269; CLXXXVIII, 542. — Item emuntur et venduntur, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 542. — Item feminae que nulla, conc. Eliberit., c. 6, 510, LXXXIV, 503; CXL, 415; CXXXII, 304; CXL, 825; CLXI, 625. — Item femina fidelis que, *ibid.*, c. 9 (510), LXXXIV, 503; CXXX, 415; CXXXII, 304; CXL, 825; CLXI, 625. — Item filii clericorum tum, conc. Gerundens., CLV, 1643. — Item flamines qui non, conc. Eliberit., c. 5 (510), LXXXIV, 502; CXXX, 414. — Item flamines si fuerint, *ibid.*, c. 4 (510), LXXXIV, 509; CXXX, 414. — Item in canonibus apostolorum, conc. Aurelian., CXL, 1068. — Item indicatum est quemdam, conc. Tribur., CXXXII, 525. — Item indicatum est quemdam, conc. Matisic., CXL, 922; CLXI, 679. — Item inhibetur omnibus et singulis, conc. Bajoc., CXLVII, 240. — Item inhibetur omnibus et, *ibid.*. — Item inungitur eisdem curatis, *ibid.*. — Item inungitur omnibus et, *ibid.*. — Item in quibusdam provinciis, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 269; CLXXXVIII, 541. — Item instruendus est populus, conc. Aurelian., CXL, 659; CLXI, 484. — Item interdictum est ne, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 271; CLXXXVIII, 542. — Item interrogatum est quid, conc. Confluent., CXXXVIII, 818; CXL, 778; CLXI, 742. — Item interrogatum fuit si, conc. Tribur., CXXXII, 525. — Item intinandum est ut, conc. Aurelian., CXL, 640; CLXI, 484. — Item iubendum est ut, conc. Meldens., CXL, 649; CLXI, 492. — Item iura sanctorum Patrum, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 272; CLXXXVIII, 545. — Item monachi et sanctionales, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 542. — Item ne qua puella Dei, conc. Toletan., i, c. 6 (455), LXXXIV, 550; CXXX, 451. — Item nullus cuius uxor, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 271; CLXXXVIII, 542. — Item nullus sacerdos baptizet, *ibid.*, CXLVII, 269; CXXXVIII, 541. — Item nuptias non in, *ibid.*, CXLVII, 270. — Item omnia præter fruges, canon. Hibernens., XCVI, 1549.

Item placuit ab imperatoribus, conc. Carthag., iii, c. 81 (419), LXVII, 207. — Item placuit ab imperatoribus, conc. Carthag., v, c. 16 (458), LXXXIV, 212; CXXX, 552. — Item placuit de feminis, conc. Forojul., c. 11 (796), CXI, 279. — Item placuit de infantibus, conc. Carthag., v, c. 6 (458), LVI, 452; LXXXIV, 205; LXXXIV, 210; LXXXVIII, 870; CXXXII, 241; CXL, 735; CLXI, 117. — Item placuit de Tripoli, *ibid.*, c. 14 (419), LXVII, 183. — Item placuit etiam ut, *ibid.*, c. 30 (419), LVI, 875. — Item placuit ne diutius, *ibid.*, c. 127 (419), LXVII, 231. — Item placuit ne diutius, conc. Mhevitian., c. 27 (440), LXXXIV, 335; CXXX, 574. — Item placuit per solemnissimos, conc. Carthag., iii, CXXX, 551; CLXI, 115. — Item placuit quod ait, conc. Carthag., c. 114 (419), LXVII, 218; CXL, 1067. — Item placuit quotiescunque, *ibid.*, c. 7 (421), LVI, 878; LXXXVIII, 905. — Item placuit quotiescunque clericis, *ibid.*, c. 130 (419), LXVII, 222; CXXX, 568. — Item placuit quotiescunque, conc. Carthag., iii, c. 5 (457), LXXXIV, 227; LXVII, 192; LXXXVIII, 835; CV, 877; CXXXII, 558; CXL, 609; CLXI, 421. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 56 (421), LVI, 875. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 2 (421), LVI, 877; LXXXVIII, 925. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 30 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut agri, *ibid.*, c. 10 (421), LVI, 879. — Item placuit ut altaria, *ibid.*, c. 13 (419), LXVII, 207; LXXXVIII, 872; CXXX, 552; CLXI, 210; CLXI, 1087. — Item placuit ut ante, conc. Carthag., iii, c. 4 (456), LXXXIV, 189; CXXX, 551; CXXXII, 571. — Item placuit ut ceteri, conc. Cabillon., CLXI, 1186. — Item placuit ut caeterum, conc. Bracar., i, c. 17 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut clericus, conc. Agath., CLXI, 489. — Item placuit ut clericus, conc. Carthag., CXXXII, 254; CXXXIV, 58; CXL, 617. — Item placuit ut clericus, *ibid.*, CXXXIV, 58. — Item placuit ut conservato, conc. Bracar., i, c. 6 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut conservato, conc. Cabillon., CXL, 563; CLXI, 577. — Item placuit ut cor pora, conc. Bracar., i, c. 18 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570.

CXL. 705; CLXI. 251. — Item placuit ut corporibus conc. Carthag. m. c. 6 (436), LXXXIV, 189; CXXX, 551; CXL. 758; (LXI. 169; — Item placuit ut corporibus, c. 82 (419), LXVII, 207. — Item placuit ut de, conc. Carthag. v. c. 5 (458), LXXXIV, 212. — Item placuit ut de, conc. Toletan. i. c. 2 (435), LXXXIV, 529; CXXX, 453; CXL. 632; CLXI. 479. — Item placuit ut dies, conc. Carthag. c. 73 (414), LXVII, 205. — Item placuit ut dies, conc. Carthag. v. c. 7 (438), LXXXIV, 219. — Item placuit ut eodem, conc. Bracar. i. c. 4 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut eo, conc. Carthag. c. 9 (421), LVI, 878. — Item placuit ut eos, conc. Forojul. c. 6 (796), XCIX, 297.

Item placuit ut episcopi, conc. Carthag. c. 38 (419), LVI, 875; LXXXVIII, 932. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 18 (421), LVI, 877; LXXXVIII, 925; LV, 881. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 16 (419), LXVII, 169; LXXXVIII, 932. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 52 (419), LXVII, 192; CXXX, 554. — Item placuit ut episcopi, conc. Carthag. m. c. 15 (456), LXXXIV, 191; CXXX, 554; CXL, 650; CLXI, 497. — Item placuit ut episcopi, conc. Milevit. c. 21 (440), LXXXIV, 235. — Item placuit ut etiam, conc. Carthag. c. 419 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 934. — Item placuit ut etiam, conc. Carthag. m. c. 5 (456), LXXXIV, 189. — Item placuit ut ex, conc. Bracar. i. c. 7 (566), LXXXIV, 569; CXXX, 569. — Item placuit ut ex, *ibid.*, c. 20 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut extra, *ibid.*, c. 12 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut filii, conc. Carthag. c. 21 (419), LXVII, 190. — Item placuit ut filii, conc. Carthag. m. c. 12 (456), LXXXIV, 191; LXXXVIII, 932; CXXX, 552. — Item placuit ut hi, conc. Bracar. i. c. 15 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut hi, *ibid.*, c. 16 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut in ordinatione, conc. Carthag. c. 21 (419), LVI, 869. — Item placuit ut intra, conc. Bracar. i. c. 13 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut lectores, *ibid.*, c. 11 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut non aliter, *ibid.*, c. 3 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut non liceat, *ibid.*, c. 10 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut nullus, *ibid.*, c. 8 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut nullus, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut omnes, conc. Carthag. c. 6 (424), LVI, 877; LXXXVIII, 904. — Item placuit ut nullus, conc. Forojul. c. 7 (796), XCIX, 297. — Item placuit ut omnes, conc. Carthag. c. 129 (419), LXVII, 222. — Item placuit ut omnes, conc. Carthag. vii. c. 3 (457), LXXXIV, 237; CXXX, 567. — Item placuit ut ordinandis, conc. Carthag. m. c. 5 (456), LXXXIV, 189. — Item placuit ut ordinatis, conc. Carthag. c. 18 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 925; CXXX, 551. — Item placuit ut per, *ibid.*, CXL, 751. — Item placuit ut per, conc. Bracar. i. c. 2 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut preter, conc. Carthag. LXXXVIII, 942. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 34 (419), LVI, 872; LXXXVIII, 892. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 28 (419), LXVII, 192; LXXXVIII, 926. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 53 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 123 (419), LXVII, 221; LXXXVIII, 936; CXXXII, 259; CXL, 708; CLXI, 254. — Item placuit ut presbyteri, conc. Milevit. c. 22 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 573. — Item placuit ut quia, conc. Bracar. i. c. 9 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut quicunque, conc. Carthag. c. 37 (419), LVI, 875. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (421), LVI, 877. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (421), LVI, 877. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 51 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 110 (419), LXVII, 217; LXXXVIII, 932; CV, 877; CXXXII, 267; CXL, 634. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 111 (419), LXVII, 217; CXL, 1008. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 113 (419), LXVII, 218; CXL, 753. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 113 (419), LXVII, 218. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 116 (419), LXVII, 219; CXL, 566. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 120 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 935; CXXXIV, 57; CXL, 794. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 121 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 935; CV, 877; CXXXIV, 17. CLXI, 554. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 126 (419), LXVII, 221; LXXXVIII, 936; CLXI, 114; 379. — Item placuit ut quicunque, conc. Milevit. c. 2 (440), LXXXIV, 229; CXXX, 570; CXL, 795; CLXXXVIII, 317. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 3 (440), LXXXIV, 229; CXXX, 569. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 3 (440), LXXXIV, 250; CXXX, 569. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 7 (440), LXXXIV, 231; CXXX, 571; CLXI, 889. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 8

(440), LXXXIV, 231; CXXX, 571, 573. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 13 (440), LXXXIV, 232; CXXX, 573, 575. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 23 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 573. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 24 (440), LXXXIV, 231; CXXX, 574. — Item placuit ut quicunque, conc. Bracar. i. c. 14 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut quicunque, conc. Bracar. i. c. 22 (599), LXXXIV, 568; CXXX, 571. — Item placuit ut quisquis, conc. Carthag. c. 15 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 924. — Item placuit ut quisquis, conc. Carthag. m. c. 9 (426), LXXXIV, 190. — Item placuit ut quod, conc. Milevit. c. 6 (440), LXXXIV, 230; CXXX, 570; CLXI, 889. — Item placuit ut quoniam, conc. Carthag. c. 117 (419), LXVII, 219; LXXXVIII, 935. — Item placuit ut quotiescunque, *ibid.*, c. 76 (419), LXVII, 205; LXXXVIII, 932; CXL, 639. — Item placuit ut quotiescunque, conc. Carthag. v. c. 10 (458), LXXXIV, 210; CXXX, 551; CLXI, 502. — Item placuit ut rem ecclesie, *ibid.*, c. 51 (419), LVI, 872; LXXXVIII, 879. — Item placuit ut rem, *ibid.*, c. 26 (419), LXVII, 191. — Item placuit ut resolutio, conc. Forojul. (796), XCIX, 299. — Item placuit ut si, conc. Carthag. v. c. 15 (419), LXXXIV, 211; LXVII, 225; CXXX, 568. — Item placuit ut si, conc. Bracar. i. c. 19 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut si, *ibid.*, c. 21 (599), LXXXIV, 569; CXXX, 571. — Item placuit ut sicut, conc. Confluent. CXXXVIII, 817. — Item placuit ut si quando, conc. Carthag. c. 8 (421), LVI, 878. — Item placuit ut si quando, conc. Carthag. vii. c. 5 (457), LXXXIV, 229; LXXXVIII, 936; CXL, 1008; CLXI, 432. — Item placuit ut si quis, *ibid.*, c. 80 (419), LXVII, 206; LXXXVIII, 932. — Item placuit ut si, conc. Carthag. v. CXXX, 552. — Item placuit ut si quis, conc. Rhemens. CXXXIX, 682. — Item placuit ut sobrie, conc. Forojul. c. 5 (796), XCIX, 296.

Item prædicandum est de, conc. Cabilon. CXL, 636; CLXI, 485. — Item prædicandum est pro, *ibid.*, CXL, 638; CLXI, 485. — Item prædicandum est quod, conc. Rothomag. CLXI, 482; CXL, 636. — Item prædicandum est quomodo, canon sub Ludovico III, CXXXVIII, 627. — Item prædicandum est quomodo, conc. Rothomag. CXI, 636; CLXI, 482. — Item presbyteri cum festiuitate, conc. Compènd. CLXI, 267. — Item primitus placuit ut non, conc. Milevit. c. 9 (440), LXXXIV, 231. — Item promulgavit quod nullus, conc. Gerundens. CLV, 1613. — Item pronuntiandum est ut, conc. Lugdun. CXL, 640. — Item quisquis dixerit eadem, conc. Carthag. c. 112 (419), LXVII, 218. — Item quatuor temporum observatio, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 270; CXXXVIII, 542. — Item qui coronas benedictas, *ibid.*, (1072), CXLVII, 270; CXXXVIII, 542. — Item qui quisquis dixerit, conc. Milevit. c. 4, LXXXIV, 239; CXXX, 570. — Item quod casus ad nos, conc. Bajocens. CXLVII, 237. — Item quod clericorum filii, conc. Gerundens. CLV, 1613. — Item quod decime quæ, conc. Agrippin. CLXI, 246; CXL, 700. — Item divina servitio, conc. Bajoc. CXLVII, 257. — Item quod in domibus, canon sub Walterio (891), CXXXII, 720. — Item quod moniales nullatenus, *ibid.*, 719. — Item quod mulieres de quibus, conc. Bajocens. CXLVII, 256. — Item quod non oporteat cum, conc. Laodic. LXXXVIII, 862. — Item quod pileos in ecclesiis, conc. Bajoc. CXLVII, 257. — Item quod secularibus negotiis, *ibid.*, 235. — Item quod vasa et ornamenta, *ibid.*, 237.

Item sancitum est in capitulari, conc. Wormal. CXXXII, 395. — Item secundæ litanie, conc. Gerund. c. 3 (553), LXXXIV, 513; CXXX, 423. — Item si ad cuius sancti, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 272; CXXXVIII, 543. — Item si aliqui lapsus, *ibid.*, CXLVII, 271; CXXXVIII, 513. — Item sicut antiqui canones, conc. Arvern. u. c. 11, LXXXIV, 297. — Item si quis post remissionem, conc. Toletan. c. 5 (418), LVI, 727; LXXXIV, 237. — Item si uxor viri, conc. Rothomag. (1072), LXLVII, 271; CXXXVIII, 542. — Item statuerunt ut si, conc. Gerund. CLV, 1614. — Item statutum est ne, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 271; CXXXVIII, 543. — Item statutum est ut in, *ibid.*, CXLVII, 272; CXXXVIII, 543. — Item statutum est ut nullus, *ibid.*, CXLVII, 272; CXXXVIII, 543. — Item statutum est ut nullus, *ibid.*, CXLVII, 269; CXXXVIII, 541. — Item ut alii quo, canon. Hibernens. ACVI, 1520. — Item ut alii alii, *ibid.* — Item ut episcopi trans, conc. Carthag. c. 28 (419), LVI, 871. — Item ut episcopi trans, conc. Carthag. c. 23, id. LXVII, 191. — Item ut liberum omni clerico, conc. Toletan. i. c. 12 (453), LXXXIV, 550; CXXX, 458. — Item ut nullus episcoporum, conc. Andegav. CL, 64. — Item ut nullus episcoporum, conc.

Turonens., CXI, III, 144. — Item ut præter Scripturas, conc. Carthag., c. 21, LXXVII, 191; CXXX, 338. — Item ut si Judæorum, conc. Toletan. v, CXL, 743; CXLI, 124. — Item victimam voluntariam Domini, canon. Hibern., XCVI, 1320. — Iter enim erit nostrum, conc. Benevent., CXXXVIII, 728. — Iterum mandamus atque confirmamus, conc. Narbon., CLI, 744.

J

Jacobus frater Domini secundum, conc. Constant. III, c. 32 (692), CLXXXVII, 1720. — Jam cum primis omnium, conc. Taurinat., CXXX, 583. — Jam dictus Hilduinus ad, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 816. — Jam dies ad occasum, conc. Atrebat., CXLI, 1311. — Jam quidem in antecedenti, conc. Toletan. vi, c. 18 (676), LXXXIV, 401; CXXX, 493; CXL, 901; CXLI, 908. — Jam vero quis non videat, conc. Atrebat., CXLI, 1301. — Jam vobis capitulum est, canon. sub Hincmaro (574), CCXIV, 797. — Jejunia seu abstinencias per, conc. Eliberit., CLXI, 270, 1123. — Jejunii seu abstinencias per, *ibid.*, CXXX, 416. — Jejunii superpositiones per, conc. Eliberit. c. 25 (310), LXXXIV, 504. — Jejunium quod ter in anno, canon. sub Attone, CXXXIV, 45. — Jejunium secundum semper in, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 630. — Joannem archiepiscopum Ravennatem, conc. Roman. (862), LXXI, 794. — Joannes apocrisarius Orientalium aedium, conc. Nicæn. II, CLXI, 784, 1329. — Jubemus omnes scire, omnibusque, conc. Lingon., CXXIV, 1100. — Jubemus vero in infirmitate, conc. Barcinon. I, c. 9, LXXXIV, 607. — Jobendum est ut oratio, conc. Cabilon., CXL, 637; CXLI, 483. — Jubente autem alio consentiente, conc. Toletan. III, c. 8 (627), LXXXIV, 335; CXXX, 434. — Judæi a cena Domini, conc. Aurelian., c. 30, XCIX, 1066; CLXI, 821. — Judæi a cena Domini, conc. Matiscons. I, c. 14, XCIX, 1066. — Judæi baptizati si postea, conc. Toletan. IV, c. 61 (611), LXXXIV, 380; CXXX, 477; CLXXXVII, 336. — Judæi qui Christianas mulieres, *ibid.*, c. 63, *id.*, LXXXIV, 381; CXXX, 477; CLXXXVII, 1423. — Judæi quorum perditia frequenter, conc. Agath., c. 34 (544), XCIX, 1066; LXXXIV, 268; CXXX, 404; CXL, 742; CLXI, 123, 1061; CLXXXVII, 180. — Judæi si ad legem, *ibid.*, XCIX, 1066. — Judæi super Christianas actiones, conc. Parisiens., c. 10 (551), LXXX, 452. — Judæis non liceat serros, conc. Toletan., CLXI, 821. — Judæorum filios et filias, conc. Toletan. IV, c. 60 (671), LXXXIV, 380; CXX, 477; CXI, 712; CLXI, 124; *id.*, 1062; CLXXXVII, 1423. — Judas reatum trium accepit, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Judex civitatis vel loci, conc. Aurelian. II, c. 34, LXXXIV, 283. — Judices autem alii esse, conc. Nicæn., c. 34 (523), CLXXXVII, 819. — Judices autem episcopos quos, conc. Hispal., CXL, 592; CLXI, 401. — Judicibus autem quos communis, canon. Hibernens., XCVI, 1313. — Judicis non est quemlibet, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Juramenta filii aut filie, conc. Aurelian., CXL, 1084. — Juramentum filii aut filie, conc. Hibernens., XCVI, 1293. — Juramentum filii aut filie, conc. Aurelian., CXL, 881; CLXI, 801, 1330. — Jussit etiam dominus apostolicus, conc. Remens., CLXXIX, 635. — Justitia vero regis justit, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Juxta canonum ordinem tempore, conc. Emeritan., c. 5 (701), LXXXIV, 617. — Juxta priorum Patrum regulam, *ibid.*, c. 1, *ibid.*, 615. — Juxta statuta concilii et, conc. Carthag. I, c. 14, LXXXIV, 181; CXXX, 524. — Juxta synodalia præcepta decrevimus, conc. Meldens., CXL, 683; CLXI, 209.

L

Laici in synodo presentibus, conc. Carthag. IV, CXL, 897; CLXI, 903. — Laici presbyteros de ecclesiis, conc. Moguntin. I, CLXXXVIII, 1036. — Laici qui excubias funeris, conc. Arelat., CXXXII, 266; CXL, 238; CLXI, 738. — Laici qui post uxorem, conc. Gerundens., LXXXIV, 25. — Laici contra quos usibet, conc. Epau., *id.*, 288. — Laici secus altare intra, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Laici quamvis religiosi, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Laici quamvis religiosi nullo, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 911; CLXXXVII, 1052. — Laicorum vero nullum præter, canon. sub Attone, CXXXVIII, 850. — Laicos sane qui in, conc. Ancyrit. (315), LVI, 436. — Laicos decimas nec vendat, conc. Claramont. (1093), CLXXXVIII, 631. — Laicos in ecclesia non debet, conc. apud S. Marcum, CLXI, 1077. — Laicos non debet in ecclesia, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 568. — Laicos presentibus clericis nisi, conc. Carthag. IV, LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 318; CXXXIV, 44;

CLXI, 634. Laicos presbyterum non det, conc. Julikbon., CXLI, IX, 1226. — Laicos semelipsam abscondens, canon. Apostol. c., LXXVII, 144; LXXXVIII, 819; XCIX, 1043; CXXX, 17. — Lapsus, id est qui in catholica, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406. — Lapsus, id est qui in catholica, conc. Epau., LXXXIV, 289. — Latente commissio virorum, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Lecter cum ordinari faciat, conc. Carthag. IV, LVI, 888; LXXXIV, 201; CXXX, 544; CLXI, 448, 1158; CLXXXVII, 136. — Lectores cum ad annos, conc. Carthag., c. 17 (419), LVI, 888; XCIX, 1047; CLXI, 1154; CLXXXVII, 181. — Lectores denique cognoscant, canon. S. Patricii (321), LIII, 823. — Lectores usque ad annos, conc. Carthag. c. 2, XI, IX, 1046. — Lector si viduam alterius, conc. Bracar. II, c. 45 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 581. — Legum ecclesiasticarum consuetudo, conc. apud S. Medardum, CLXXXVII, 587. — Lex ecclesiastica pontificem ab, conc. Nicæn., CLXI, 515. — Lex posita est generalis, conc. Rhemens., CLXXXIX, 686. — Liberi a sunt monachi ad, conc. Moguntin., CLXI, 892. — Liberi sint monachi ad, *ibid.*, CXL, 1010. — Liberti Ecclesia quia nunquam, conc. Toletan. IV, c. 70 (671), LXXXIV, 382; CXXX, 478; CXI, 709; CLVI, 255; CLXXXVII, 92. — Liberti Ecclesie quia, *ibid.*, c. 71 (671), LXXXIV, 382; CXXX, 478; CLVI, 255; CLXXXVII, 92. — Liberti ecclesie qui a, *ibid.*, CXXX, 478. — Liberti qui a quibusque, conc. Toletan. v, CXXXII, 261; CXL, 710. — Liberti qui a quibusque, conc. Toletan. IV, c. 72 (671), LXXXIV, 382; CLXI, 256; CLXXXVII, 416. — Liberti non admittantur, conc. Carthag., XCI, 1039. — Liberti quicunque manumissi sunt, conc. Toletan. IV, c., CLXI, 916, 1099; CXIV, 1230. — Liberti qui ex mancipiis ecclesie, conc. Toletan., III, c. 6, XCI, 1063. — Liberti ecclesie eorumque propagati, conc. Toletan. IX, c. 16 (695), LXXXIV, 159; CXXX, 53; CLXI, 918. — Liberto adversus ecclesiam cujus, conc. Toletan. IV, *ibid.*. — Libertorum statum qui contra, conc. Hispalens. II, *ibid.*. — Libertos legitime a dominis, conc. Agath., c. 29 (594), LXXXIV, 267; CXXX, 408; CLXI, 235, 916; *id.*, 1099; CLXXXVII, 416; CXIV, 1230. — Libertos legitime factos, *ibid.*, XCIX, 1063. — Libertos cujusque ingenuorum, conc. Parisiens., c. 7 (551), LXXX, 452. — Liberti et liberta, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Licet episcopum accedere ad, conc. Nicæn., c. 19 (523), XCIX, 1010. — Licet etiam legationes, conc. Carthag. III, c. 47 (419), LXVII, 194; XCI, 915. — Licentia vero danda non est, conc. Nicæn., c. 35 (535), LVI, 405; CLXXXVIII, 891. — Licentia vero danda non, conc. Sardic., c. 6 (547), LVI, 777; CXI, 537; CLXI, 571. — Licet de re hujusmodi, conc. Hirdens., c. 16 (384), LXXXIV, 324; CXX, 429, CXXXII, 597. — Licet in condemnatione, conc. Toletan. XVI, c. 1 (731), LXXXIV, 536. — Licet in initio Quadragesimæ, conc. Toletan. XVI, c. 11 (732), *id.*, 533. — Licet jam multa quæ, conc. Aurelian. I, c. 1, *id.*, 279. — Licet omnia quæ ecclesiastica, conc. Carpentorac., c. 1 (527), LXVII, 1287. — Licet monachorum Sancti Albani, conc. Burdegal. CXLI, 1413. — Licet multa sanctorum Patrum, conc. Toletan. XVI, c. 6 (731), LXXXIV, 510. — Licet plenissime in concilio, conc. Cæsaraug. III, c. 5 (729), *id.*, 521. — Licet propter Deo omnium, conc. Arvern. II, c. 21, *id.*, 299. — Licet prioribus canonibus jam, conc. Arvern., CXL, 745; CLXI, 121. — Licet unanimi consensionis, conc. Toletan. III, c. 9 (721), LXXXIV, 493. — Licetum sit episcopis presentibus, conc. Arvernens., CXL, 745; CLXI, 199. — Lingua quantum omnia membra, canon. Wallis. CXXXVIII, 474. — Loco peregre navigantes, conc. Eliberit., c. 39 (310), LXXXVI, 506. — Longinquitate super fit temporis, conc. Toletan. VI, c. 9 (676), LXXXIV, 391; CXXX, 490; CLXXXVII, 922. — Lucerna et cereus in pervigiliis, conc. Toletan. IV, c. 9 (674), LXXXIV, 380; CXXX, 467.

M

Magistratum vero anno quo, conc. Eliberit., CXX, 419. — Magistratus vero uno anno, *ibid.*, c. 56 (362), LXXXIV, 508. — Magna beatitudo a Deo, conc. Carth. I, c. 2, *id.*, 180. — Magnam malum ebrietatis unde, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Magnis ululatus et munit, conc. Constantin. IV, CXXXI, 156. — Magnus episcopus Astiagensis dixit, conc. Carth. I, CLXXXVII, 291. — Majoribus ecclesiis beneficiis, conc. Turonens., CXI, 591. — Majoribus institutionibus contraire, conc. Toletan. VII, CXL, 538; CLXI, 371. — Majorum institutionibus ausu, conc. Toletan. XII, CXX, 531. — Majorum institutionibus contraire, *ibid.*, c. 4 (719), LXXXIV, 473. — Mancipia aliena quæ intra, conc. Caristac., CLXXXVIII

649. — Mancipia monachis data, conc. Epaun., c. 8, XI IX, 1061. — Mancipia monachis donata ab, conc. Agath., CXXXII, 260. — Mancipia quæ sub specie, conc. Aurelian., c. 11, XCIX, 1057. — Mandamus etiam ut nullus, conc. Marsi., c. XXXVIII, 556. — Mandamus igitur toto hoc anno, conc. Ebroic., CXLVII, 247. — Mandat etiam ut recordemini, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 639. — Mandat vobis noster senior, *ibid.*, 651. — Mandat vobis quia si, *ibid.*, 653. — Mandat vobis quia si, *ibid.* — Mandat vobis quia sicut, *ibid.*, 659. — Mandat vobis quia si, *ibid.*, 653. — Mandat vobis senior noster, *ibid.*, 657. — Mandat vobis senior noster, *ibid.* — Mandat vobis senior noster, *ibid.*, 640. — Mandat vobis senior noster, *ibid.* — Mandat vobis ut memores, *ibid.*, 658.

Mandat vobis ut ne, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 653. — Mandat vobis ut si, *ibid.* — Manducans morticinam inscius, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Mane matutinali officio expleto, canon. sub Hincmaro (852), CXXXV, 775. — Manifesta autem debent esse, conc. Bracar., CXXXVII, 892. — Manifestissime liquet quod, conc. Toletan. xvi, c. 2 (731), LXXXIV, 557. — Marina animalia ad littora, cn. Adamnani, LXXXVIII, 615. — Marina animalia ad littora, canon. Hibernens., XCVI, 1534. — Mariis sane etiam ex suspitione, conc. Parisiens., CXL, 918. — Martyrum dignitatem nemo profanus, conc. Carthag. i, CXXX, 322; CXL, 635; CLXI, 210. — Mater aut parens vel quelibet, conc. Eliberit., CLXI, 651. — Mater si iuxta focum, conc. Tribur., CXXXII, 289; CXL, 1012; CLXI, 895. Mater vel parens, conc. Eliberit., c. 12 (362), LXXXIV, 505. — Matronæ vel earum mariti, *ibid.*, c. 57 (568), LXXXIV, 508; CXXX, 419. — Maximas autem deo et, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 481. — Mem mediocritatis hæc est, conc. Sardic., c. 24 (317), VIII, 1528; LVI, 858. — Mediators quique hujus nefandissimæ, conc. Roman., CXI VIII, 762. — Medullas ossium cervorum non, canon. Hibernens., XCVI, 1519. — Melius est dividere quæ, *ibid.*, 1299. — Memento tamen antiquis, conc. Sardic., c. 15 (57), LVI, 856. — Meminimus autem de diaconis, conc. Nicen., c. 20 (325), LVI, 766. — Memoratus præterea Hilduinus, per, canon. Caroli III, CXXXVIII, 816. — Mercatorem in die solis exercere, conc. Northumb., *id.*, 521. — Mercedem non accipiant sed, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — Mercenarius deserit oves in, canon. Hibernens., XCVI, 1522. — Meretrix quæ aliquando fuerit, conc. Eliberit., c. 44 (362), LXXXIV, 506; CXXX, 418. — Metropolitanus omnibus si veri, conc. Aurelian. v, c. 12, XCIX, 1005. — Militare non est delictum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 506. — Militibus autem majoribus vel, conc. apud S. Egidium, CLI, 747. — Ministrare diaconus aut consecrare, conc. Agath., CLXXXVII, 1109. — Ministri autem altaris domini, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 568. — Ministri in quibusdam locis, conc. Aurelian., c. 2, XCIX, 1009. — Ministri vos estis, canon. S. Patricii, (150), LIII, 825. — Ministri vos estis et, canon. Hibernens., XCVI, 1513. — Ministros qui fenerant, conc. Arelat. ii, c. 12 (314), XCIX, 1060; CLXXXVII, 958. — Ministrum non oportet orario, conc. Laodic., c. 22 (317-331), LVI, 717; LXXXIV, 131; CXXX, 289; CLXXXVI, 58. — Miserationis intuitu equum duximus, conc. Aurelian., CXXXII, 372. — Missarum celebritas in præcipuis, conc. Aurelian. iii, c. 14, XCIX, 1021. — Missarum so emnia non ubique, conc. Tribur., c. 4, CXL, 683; CLXI, 210, 1089; CLXXXVII, 1709. — Missæ die dominico secularibus, conc. Agath., c. 47 (506), LXXXIV, 270; CXXX, 408; CLXXXVII, 1728. — Missi quoque legales sententias, conc. Carisiac., CXXXVIII, 645. — Modus autem poenitentis peccata, conc. Cabillon., CXIX, 719. — Modus tempusque poenitentis peccata, conc. Mogunt., CXII, 1576; CXXXII, 266; CXL, 981; CLXI, 868. — Monachi a monasterio foras, conc. Tarracon., c. 11 (516), LXXXIV, 512; CLXXXVII, 1002. — Monachi a monasterio foras, conc. Eliberit., CXXX, 425. — Monachis ad solitarias cellulas, canon. Hibern., XCVI, 1297. — Monachis sine commendatitiis, conc. Agath., c. 38, XCIX, 1035. — Monachi sunt qui, canon. S. Patricii (450), LIII, 830. — Monachi vagantes ad officium clericatus, conc. Agath., c. 27 (506), CLXXXVII, 1001. — Monachos qui cupiditatis causa, conc. Verneus., (844), CXIX, 614; CXXXVIII, 611. — Monacho uti orario vel, conc. Aurelian. i, c. 20, XCIX, 1035; CXXX, 411. — Monachos vero per unamquamque, conc. Chalcedon., c. 4, XCIX, 1052. — Monachum aut paternam devotio, conc. Toletan. iv, c. 49 (671), LXXXIV, 378; CXXX, 475; CXL, 795; CLXI, 553; CLXXXVII, 1099. — Monachum nisi abbas sui, conc. Agath., c. 27 (506), CLXXXVII, 1109. — Monachum orarium in monasterio, conc. Aurelian. i, c. 16 LXXXIV, 376; CLXXXVII, 1565. — Monachus consecrata furatus exilio, canon. Hibernens., XCVI, 1516.

— Monachus cum in vita, *ibid.*, XCVI, 1288. — Monachus et virgo, canon. S. Patricii, LIII, 821. — Monachus furatus vestem et, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Monachus Græce, Latine unalis, *ibid.*, 1296. — Monachus inconsulto abbate vagus, *ibid.*, 1297. — Monachus qui per contumaciam, *ibid.*, 1296. — Monachus si in monasterio, conc. Aurelian. i, c. 17, LXXXIV, 276. — Monasteria puellarum longius, conc. Agath., c. 28 (544), LXXXIV, 267; CXXX, 405; CLXI, 255; CLXXXVII, 1088. — Monasteria tam virorum quam, conc. Verneus., CXXXIX, 487. — Monasteria vel monachorum disciplina, conc. Arelat. v, c. 2 (354), CLXXXVII, 1086. — Monasterium novum nisi episcopo, conc. Agath., c. 27 (544), LXXXIV, 267; XCIX, 1052. — Monasterium puellarum non nisi, conc. Epaun., c. 28, LXXXIV, 290; XCIX, 1053. — Monasterium vel oratorium constructum, conc. Roman. sub Eugenio ii, c. 21 (826), CXXXIX, 495; XCVII, 695; CLXXXVII, 1053. — Moneantur capitula secularium personarum, canon. sub Walterio, (891), CXXXII, 719. — Moneantur etiam canonici et, *ibid.*, 720. — Monemus abbates et priores, *ibid.*, 720. — Monemus et irrefragabiliter affirmamus, conc. Roman. sub Leone IV, CLXXXVII, 902. — Monemus fidelitatem vestram ut, conc. Pistens., CXXXVII, 718. — Monemus regiam pietatem, conc. Mogunt. (847), CVII, 1570. Morituri et desiderantibus, conc. Nicen., c. 15 (325), XCIX, 1070. — Mortuos ecclesie poenitentes, conc. Carthag. iv, c. 81 (456), LVI, 836; LXXXIV, 206; CXXX, 348; CXXXIV, 46; CLXI, 859. — Mos antiquus perduret in, conc. Nicen., c. 6 (325), LXXXIV, 96; CXXX, 257; CLXXXVII, 517. — Mota est etiam questio, conc. Saponar., CXXXVIII, 665. — Mulier baptizata non præsumat, conc. Carthag. iv, c. 100 (456), LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1025; CXXX, 518; CLXI, 82, 651. — Mulier christiana quæ acceperit, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Mulier cujusque adulterata, conc. Neocesar., c. 8, (314), LVI, 756; LXXXVIII, 881. — Mulierem gravidam oportet, *ibid.*, c. 6 (314), LVI, 756. — Mulierem si duobus fratribus, *ibid.*, c. 2 (314), LVI, 441; LXVII, 54; LXXXIV, 109; LXXXVIII, 883; CX, 489; XCVIII, 89; XCIX, 1058; CXXX, 967; CXXXII, 321; CXL, 919; CLXI, 677. — Mulier enixa si vult communionem, conc. Carthag., CXL, 762; CLXI, 174. — Mulieres ad altare ingredi, conc. Laodic., c. 44 (366), XCIX, 1029. — Mulieres menstruo tempore non, conc. Moguntin., CXL, 1010. — Mulieres obtentu religionis velatæ, conc. Roman. sub Eugenio II, (826), CLXXXVII, 1385. — Mulieres quæ apud Græcos, conc. Laodic., c. 11 (354), LVI, 716; LXXXIV, 150; CXXX, 287; CLXXXVII, 184. — Mulieres quædam ut audivimus, conc. Arelat., CXL, 951; CLXI, 685. — Mulieres vero quæ fornicantur, conc. Ancyrit., c. 21 (514), LVI, 441; XCIX, 1059. — Mulier habens virum, si, conc. Lingon., CXXIV, 1089. — Mulier quæ dormiens filium, *ibid.*, 1087. — Mulier quæ duobus fratribus, *ibid.*, 1049. — Mulier quæ quasi religionem, conc. Gangr., c. 17 (325), XCIX, 1067. — Mulier quamvis docia et, conc. Carthag. iv, c. 99 (456), CXXXII, 372; CXL, 808; CLXXXVII, 138 1800; LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 548; CLXI, 567, 654. — Mulier si cum muliere, conc. Ancyrit., CXXXII, 2; CXL, 924; CLXI, 681. — Mulier si nuperit, conc. Neocesar., c. 2 (314), LVI, 753. — Mulier si sine licentia, conc. Compend., CXXXII, 509; CXL, 822; CLXI, 622. — Mulier vel parens vel, conc. Eliberit., CXXXII, 511. — Multa Deus facit in homine, conc. Araisic., ii, c. 20 (529), XLV, 1788; LI, 727; LXVII 1148. — Multæ super hoc capitulum, conc. Toletan. xi, c. 9 (725), LXXXIV, 462; CXXX, 545; CLXI, 566. — Multæ super hoc capitulum, conc. Toletan. xiii, c. 11 (721), LXXXIV, 498. — Multas gratias vobis agimus, conc. Pistens., CXXXVIII, 699. — Multi contra canonum constituta, conc. Toletan. iii, c. 19 (627), LXXXIV, 355; CXXXII, 198; CXXXIX, 491; CXL, 676; CLXI, 1085. — Multi contra canonum constituta, conc. Wormat., CLXI, 203. — Multi quod non sine dolore, conc. Cabillon., *id.* 892. — Multis concessis hoc statutum, conc. Carth. ii, c. 42 (456), LXVII, 197; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 329; CXXX, 356; CLXXXVII, 1011. — Multis dinis autem credentium, canon. Remigii, CII, 1110. — Multorum casuum experientia, conc. Tarracon., c. 8 (554), CXXXIV, 312; CXI, 678; CXXXIV, 54; CLXI, 206. — Multorum causa experientia magistrante, conc. Eliberit., CXXX, 425. — Multorum de choro precibus, conc. Ebroic., CXLVII, 361. — Multum querels hæc, conc. Toletan. iii, c. 20 (627), LXXXIV, 355; CXXXIX, 694. — Multum vero distant damna, canon. Remigii, CII, 1098.

N

Nam cum primo omnium, conc. Taurinæ, c. 1, LXXXIV, 217. — Nam et hæc præcavenda, conc. Toletan.

II, CXXX, 440. — Nam et hæc salubriter, conc. Toletan. II, c. 5 (563), LXXXIV, 566; CV, 684; CXL, 780; CLX, 667. — Nam et hoc secundum, conc. Narbon., c. 5, LXXXIV, 611. — Nam et quibusdam qui, conc. Cabillon., CXL, 995; CLXI, 877. — Nam qui iram corde, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Nam si armis compugnauerit, *ibid.*, 1297. — Nam si quis publicam, conc. Aurelian., CXL, 869; CLXI, 812. — Natura humana etiam, conc. Arausic. II, c. 19 (529), XLV, 17-8; LI, 726; LXVII, 1148. — Naves autem quæ propter, conc. Ticin., I, CXXXVIII, 573. — Ne absolutus lapsos in, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Ne ad nuptiarum ornatum, conc. Arvern. II, c. 6, LXXXIV, 292; CXIX, 1069; CXL, 695. — Ne alicui forte videatur, conc. Metens., CXXXVIII, 739. — Ne aliquis clericus arma, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ne aliquis clericus res episcoporum, *ibid.*, 720. — Ne aliquis laicus alterius, *ibid.*, 748. — Ne autem frustra lex, conc. Ebroicens., CXLVII, 261. — Ne ad nuptiarum ornatum, conc. Aurelian., CLXI, 200. — Ne aliquis presbyter duas, conc. Noman. sub Nicolao, CXLIII, 1516. — Nec amplius de primitiis, conc. Hippon., c. 58, XCIX, 1028. — Nec eam quæ se, conc. Chacedon., c. 16, (451), LVI, 544. — Necessaria etenim res existit, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Necessario igitur et hoc, conc. Ephes., CXXXVII, 1773. — Necessarium arbitror ut, conc. Sardic., c. 15 (371), LXXXIV, 119; CXXX, 276. — Necessitas enim male iurans, conc. Toletan., CXL, 873, 1085; CLXI, 796; CLXXXII, 1144. — Necessitas enim est ut rectores, canon. Remig., CLII, 1036. — Necessitas igitur cogente itineris, conc. Aurelian., CXI, 1071. — Nec illud est prætereundum, conc. Agath., CXL, 807. — Nec illud prætermittendum est, conc. Carthag. II, c. 3, (128), LVI, 866; LXVII, 183; LXXXIV, 186; CLXXXVIII, 854; CXXX, 327. — Nec illud prætermittendum fuit, conc. Taurinat., c. 6, LXXXIV, 250; CXXX, 386. — Nec mulieres alloquantur aut, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — Nec non et illud petendum, conc. Carthag., c. 61, LXVIII, 202; LXXXVIII, 831; CXXXIV, 45. — Nec omnino cuiquam clericorum, conc. Carthag. c. 5 (119), LVI, 865. — Nec presbyteri quisque, conc. Antioch. c. 8, (541), LXVII, 62. — Ne cui liceat res, conc. Arvern. II, c. 13, LXXXIV, 297. — Nec ut ingrediatur thermas, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Nec vero illa occasio, conc. Rheims., CLXXXIX, 696. — Nec vero solam patrum, conc. Ebroicens., CXLVII, 252. — Nec vestra sanctitas prejudicat, conc. Carthag. VI, CXXX, 333; CLXI, 532. — Ne de eo fortasse, conc. Agath., CX, 491. — Ne episcopi vero parochias, conc. Toletan. II, c. 19, XCIX, 1049. — Ne episcopus vel sacerdos, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ne femina suo potius, conc. Eliberit. c. 81 (362), LXXXIV, 310; CXXX, 420. — Ne fiant ordines nisi quatuor, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ne filii presbyterorum, diaconorum, *ibid.*. — Ne frater super torum, conc. Aurelian., CX, 486. — CXXXII, 521. — Ne idem ordo ecclesie, conc. Ebroicens., CLXVII, 216. — Nec illud fratres scribere, conc. Valentin., c. 4 (415), LXXXIV, 247; CXXX, 381. — Nec in altari in quo missam, conc. Urbic., CXL, 722; CLXI, 260. — Ne interventor episcopis in, conc. Hippon., c. 74, XCIX, 1010. — Ne in una civitate, conc. Nicen., c. 10 (325), XCIX, 1006. — Ne invito denuntiatur ut, conc. Matiscon., CLXI, 1219. — Ne Iudei administratorio usu, conc. Meldens., CXL, 905; CLXI, 910. — Ne Iudei christianis, conc. Arvern. I, c. 7, LXXXIV, 292. — Ne Iudei christianis iudices, conc. Matiscon. I, c. 13, XCIX, 1065. — Ne Iudei christianis praelis, conc. Matiscon., CLXI, 826. — Ne laici decimam partem, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ne laici nisi religione, conc. Epauvins., c. 27, LXXXIV, 290; XCIX, 997. — Ne liceat clericum in duorum, conc. Chalcedon., c. 10 (450), LVI, 838.

Neminem absolute ordinari, *ibid.*, c. 6 (430), LXVII, 63; LXXXIV, 167; CXX, 340; CLXXXVII, 835. — Neminem exhiberi de provincia, conc. Roman., CLXXXVIII, 688. — Neminem quisquam peccantem clericum, conc. Roman. sub S. Sylvestro, *ibid.*, 235. — Neminem clericorum auferri debet, canon. Hibernens., XCVI, 1515. — Nemo ad sacrum ordinem, conc. Melphens., CLXXXVIII, 162. — Nemo alienus fuerit in, canon. Hibernens., XCVI, 1503. — Nemo clericorum ultra hæc, canon. sub Attone, CXXXIV, 22. — Nemo clericum quemlibet, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 839. — Nemo clericus vel diaconus, *ibid.*, CLXI, 1189. — Nemo comes neque loco, canon. sub Widone, CXXXVIII, 801. — Nemo contemnat neque transgrediatur, conc. Tribur., CXL 673; CLXI, 826. — Nemo det penitentium, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 837. — Nemo diaconus adversus, *ibid.*, 839. — Nemo dijudicat, *ibid.* — Nemo ecclesiam ædificet antequam, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Nemo eccle-

siam ædificet antequam, conc. Aurelian., CXL, 673; CLII, 201, 1081; CLXXXVII, 1708. — Nemo episcoporum vel quilibet, conc. Meldens., CLXI, 122; CLXXXVII, 835. — Nemo episcopos et abbas, conc. Claromont. (1093), CLXXXVIII, 650. — Nemo episcopus, nemo presbyter, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Nemo est eo quod, conc. Arausic. II, c. 16 (529), XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1148. — Nemo feminam det viro, canon. Wallis (960), CXXXVIII, 475. — Nemo habet de us, conc. Arausican. II, c. 23 (534), XLV, 1788; LI, 727; LXVII, 1149. — Nemo in episcopum eligatur, conc. Claromont. (1093), CLXXXVIII, 650. — Nemo in precibus vel, conc. Carthag. II, c. 23, XCIX, 1021. — Nemo licet post acceptos, conc. Claromont. (1093), CLXXXVIII, 630. — Nemo nisi velamen, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 839. — Nemo presbyter a die, *ibid.*. — Nemo presbyterorum baptizare presumat, conc. Meldens., CXXXII, 242; CXL, 751; CLXI, 112. — Nemo quemquam peccantem, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 839. — Nemo quidquam domino recte, conc. Arausic. II, c. 11 (529), XLV, 1783; LI, 725; LXVII, 1147. — Nemo queque alterius, canon. Remig., CLII, 1108. — Nemo tempore quadragesimæ, conc. Rhemens., CXXXV, 407. — Nemo vestrum capellam alicui, canon. sub Hincmaro, CXL, 802. — Ne oportere dimittit corporis, conc. Arvern. I, c. 5, LXXXIV, 291; CXL, 694. — Neophyti aliquando et laudioribus, conc. Carthag. IV, c. 86 (456), LVI, 885; LXXXIV, 206; XCIX, 1022; CXXX, 348; CLXI, 750; CLII, 112; CLXXXVII, 1859. Neophyti qui nuper baptizati, conc. Bracar. II, c. 23 (610), LXXXIV, 578. — Ne parochias casualiter, conc. Arvern. I, c. 8, *ibid.*, 292. — Ne passim episcopum multitudinem, conc. Hincmar., CL, 565; CLXI, 588. — Neque dimissus ab uxore, conc. Mavit., CLXI, 633. — Neque ingenuus neque servus, conc. Parisiens., c. 22 (534), LXXX, 453. — Neque iudei clericum absque, conc. Matiscon. I, c. 7, XCIX, 1037. — Neque mancipia ecclesiastica quisquam, conc. Carac., CXL, 707; CLXI, 255. — Neque permittendum est ut, conc. Carthag., c. 35 (619), LVI, 872. — Neque presbyteri ad regiones, conc. Antioch., c. 8 (541), LXXXIV, 18; XCIX, 1041; CXXX, 281. — Neque qui post baptismum, conc. Taurinens., XCIX, 999.

Ne quis autem statutum, conc. Ebroicens., CXLVII, 242. — Ne quis clericorum arma, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne quis clericus vel laicus, *ibid.*. — Neque communicet de altari, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ne quis cum aliquibus, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne quis doctoris sibi nomen, conc. Cassarag. I, c. 1, LXXXIV, 517; CXXX, 426. — Ne quis episcoporum vel, conc. Nicen., c. 5 (525), XCIX, 1043. — Ne quis ex hoc, *ibid.*, c. 1 (525), *id.*, 996. — Ne quis in aliis ecclesiarum, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne quis incestum conjunctioni, *ibid.*. — Ne quis jejunet die, conc. Cassarag. I, c. 2, LXXXIV, 515; CXXX, 425; CLXXXII, 1706. — Ne quis laicorum ecclesiasticum, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne quis legitima uxore derelicta, *ibid.*. — Ne quis monachus vel clericus, *ibid.*. — Ne quis ordinatur in gradu, conc. Chalcedon., c. 6 (450), XCIX, 1001. — Ne quis pauperes homines, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne quis pro sepultura, *ibid.*, CLX, 83. — Ne quisquam presumat clericum, canon. Hibernens., XCVI, 1509. — Ne quis sacros ordines, conc. Rhemens., CLXII, 1137. — Ne superstes frater torum, conc. Aurelian. c. 14, CXXX, 310; LXXXIV, 266. — Ne quis sine electione, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne tamen cognoscatur catholici, conc. Ebroicens., CXLVII, 249. — Ne unus episcopus episcopum, conc. Tolens., c. 2 (449), LVI, 727; LXXXIV, 257. — Ne vero gravitas utriusque, conc. Ebroicens., CXLVII, 241. — Nihil aliud in Ecclesia, conc. Aurelian., CXL, 712, 1072; CLXI, 236. — Nihil contra ordinis statum, conc. Toletan. VI, c. 2 (604), LXXXIV, 406; CXXX, 496; CLXI, 494; CLXXXVII, 732. — Nihil in altari ponatur nisi, conc. Rhemens., CXL 1072. — Nisi pro peccati facienda, conc. Aurelian., *id.*, 1081. — Nobilis homo vel ingenuus, conc. Tribur., CXXII, 50; CXL, 912; CLXXXVIII, 608. — Nobis et fratribus nostris, conc. Marsu. I, CXXXVIII, 553. — Nobis igitur ratio persuasit, conc. Toletan. VI, CXL, 901; CLXI, 907. — Non vero sancta Nativitatis, canon. Remig., CLII, 1105. — Nolite mirari charissimi qui, canon. sub Attone, CXXIV, 40. — Nolite quasi per precationem, canon. Hincmar., CXXIV, 801. — Nolite quasi pro aliquo, canon. Hincmar., CXXIV, 801. — Non ad eorum, canon. sub S. Patrice (430), CLXI, 819. — Nonne intentionis admonitis, conc. Toletan. VII, CXXX, 515. — Non aliter placuit ut, conc. Toletan. IV, c. 25 (671), LXXXIV, 374; CXXX, 471. — Non autem pius quam duos, conc. Toletan., CLXII, 227. — Non autem liceat communicare, conc. Antioch., CL, 86;

CLXI, 852. — Non concedendum catholicis quæ, conc. Laodic., c. 9 (364), LVI, 715; LXXXIV, 150. — Non concedendum esse in, *ibid.*, LXVII, 70; XCIX, 1030; CXXX, 287. — Non concedendum hæreticis, *ibid.*, c. 6 (364), LVI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287. — Non debere sanctimoniales, conc. Moguntin., CXL, 811. — Non debere sanctimoniales in, conc. Cabillon., XLXI, 570. — Non debet enim ut a patribus, canon. Remig., CII, 1101. — Non debet facere quidquam, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — Non debet fideiussor dari, canon. Wallie. (940), CXXXVIII, 477. — Non debet fraudare pater, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Non debetis ad ecclesiam, canon. sub Theodolfo, CXXXIV, 43. — Non debet ordinari episcopus, conc. Bracar. II, c. 5 (610), LXXXIV, 674; CXXV, 578; CLXXXVII, 345. — Non debet presbyter injungere, canon. sub Altone, CXXXIV, 45. — Non debet rectores ecclesie, conc. Bracar. III, c. 8 (715), LXXXIV, 590; CXXX, 595. — Non ecclesia quærere et, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Non enim eis licebit, conc. Moguntin., CXXXII, 290. — Non ergo gravius peccatum, canon. Remigii, CII, 1103. — Non est dignus fideiussor, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Non est dubium a sanctis Patribus, conc. Casaraug. III, c. 3 (729), LXXXIV, 520. — Non est permittendum turbis, conc. Laodic., CLXXXVII, 329. — Non est populi concedendum, conc. Laodic., c. 15, XCIX, 1046. — Non habenti necessitati nec, conc. Carthag. I, CLXXXVII, 916. — Non ignoramus pomas et, conc. Ebroic., CXLVII, 243. — Non ignoratis, fratres, conc. Sardic., c. 20 (347), LVI, 584; LXXXIV, 122; CXXX, 278. — Non ignoratis quæ et quanta, conc. Sardic., c. 21 (347), LVI, 588. — Non invitatis episcopos ultra, conc. Constantin. I, c. 5 (418), LVI, 725; LXXXIV, 136; CXXX, 291; CLXXXVII, 792. — Non jurare omnino, canon. S. Patricii (450), LIII, 821. — Non liceat ad concilium, conc. Bracar. II, c. 19 (610), LXXXIV, 577. — Non liceat ad sortilegos, conc. Antissiod., LXXII, 765. — Non liceat agere diem, conc. Bracar. II, CXXX, 586. — Non liceat alicui metropolitano, conc. Constantin. III, CLXXXVII, 915. — Non liceat ante duas, conc. Bracar. II, c. 49 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584; CLXXXVII, 1819. — Non liceat christianis prandia, *ibid.*, c. 69 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 584; CXL, 839; CLXI, 759. — Non liceat christianis tenere, *ibid.*, c. 73 (610), LXXXIV, 584; CV, 685; CXXX, 586; CXL, 835; CLXI, 755; CLXXXVII, 1386. — Non liceat clericis incantatores, *ibid.*, c. 39 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585. — Non liceat clericis vel, *ibid.*, c. 70 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 586; CLXXXVII, 509. — Non liceat clericum conscribi, conc. Chalcedon., c. 10, XCXI, 1008. — Non liceat clericum in iudicium, conc. Carthag., CXIX, 420. — Non liceat communicare, conc. Bracar. II, c. 84 (610), LXXXIV, 586; CXXX, 586; CLXI, 835. — Non liceat cultibet ex lectoribus, conc. Bracar. I, CLXXXVII, 158. — Non liceat cultibet ministeria, conc. Bracar. II, CXXX, 581. — Non liceat diaconum ante, c. 40 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584. — Non liceat episcopo matri, conc. Carthag., c. 40 (419), LVI, 874. — Non liceat fieri rebaptizationes, conc. Carthag. IV, CLXI, 94, 1084; CLXXXVII, 1853. — Non liceat fenerari, conc. Laodic., LVI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287; CLXXXVII, 241. — Non liceat in collectione, conc. Bracar. II, c. 71 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 587; CXXXII, 353; CXL, 836; CLXI, 756. — Non liceat iniquas observationes, *ibid.*, c. 73 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 586; CLXI, 756; CLXXXVII, 4368. — Non liceat in pulpito, *ibid.*, c. 45 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 584; CLXXXVII, 431. — Non liceat in quadragesima, *ibid.*, c. 48 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584; CLXXXVII, 1647. — Non liceat Kalendis Januarii, conc. Antissiod., LXXI, 761. — Non liceat mulieres in, conc. Bracar. II, c. 42 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 584. — Non liceat mulieribus christianis, c. 75 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 587; CXXXII, 353; CXL, 836; CLXI, 835, 756. — Non liceat ordinationem, conc. Laodic., c. 4, LVI, 715; LXXXIV, 139; CXXX, 287. — Non liceat populo electionem, conc. Bracar. II, c. 1 (610), LXXXIV, 574; CXXX, 577; CXL, 352; CLXI, 318; CLXXXVII, 550. — Non liceat præter canonicos, conc. Laodic., c. 15, LVI, 716; LXXXIV, 151; CXXX, 285. — Non liceat presbyter prius, conc. Bracar. II, c. 55 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585. — Non liceat quemlibet clericum, co. c. Bracar. c. 64 (660); LXXXIV, 585; CXXX, 585. — Non liceat cultibet ministeria, conc. Bracar. II, CLXXXVII, 139. — Non liceat quinta feria, conc. Bracar. II, c. 50 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 585; CLXXXVII, 1783. — Non liceat sacerdotes vel, *ibid.*, c. 61 (610), LXXXIV, 585; CXXX, 585; CLXXXVII, 232. — Non liceat sacerdotibus vel, *ibid.*, c. 60 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 583.

Non licere autem episcopum, conc. Sardic., c. 9, LVI,

834. — Non licere clericis post, conc. Chalced., c. 22 (450), LVI, 860; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; CXXX, 513; CLXXXVII, 913; CV, 881. — Non licere clericis post mortem, *ibid.*, (450), LXVII, 92. — Non licere clericum in, *ibid.*, c. 10 (450), LVI, 542; LXXXIV, 170; LXXXVIII, 903; CV, 876; CXXXII, 238; CAL, 613; CLXI, 495, 1146; XCIV, 1254. — Non licere clericum in, *ibid.*, (450), LXVII, 88. — Non licet abbati filios, conc. Antissiod., LXXII, 765. — Non licet abbati vel monacho, *ibid.*, LXXII, 765; CLXI, 91, 1063; CLXXXVII, 1852. — Non licet absque Pasche, *ibid.*, LXXII, 764. — Non licet christianis traditionem, conc. Bracar. II, CXXXII, 353. — Non licet comprehensos in, conc. Antissiod., LXXII, 763. — Non licet consobrinam, hoc est, *ibid.*, 765. — Non licet cum excommunicato, *ibid.*, 766. — Non licet diacono vel, *ibid.*, 764. — Non licet die dominico, *ibid.*, 761. — Non licet duas sorores, *ibid.*, 765. — Non licet episcopo manibus, conc. Agath., CLXXXVII, 413. — Non licet episcopo nec abbati, conc. Lugdun., CXL, 677; CLXI, 202. — Non licet imperatori vel cuiquam, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 314, 1115. — Non licet ergo imperatori, conc. Roman. sub Adriano, *ibid.*, 903. — Non licet in baptisterio, conc. Antissiod., LXXII, 764. — Non licet in ecclesia, *ibid.*, 763. — Non licet in ecclesia, conc. Leptineus. (745), LXXXIX, 822. — Non licet in illo, *ibid.*, 822. — Non licet in vigilia, conc. Antissiod., LXXII, 764. — Non licet mortuis Eucharistiam, conc. Leptineus. (745), LXXXIX, 822. — Non licet in altario, conc. Antissiod., LXXII, 763. — Non licet mortuis osculum, conc. Agathens., CXL, 724; CLXI, 261. — Non licet mortuis nec, conc. Antissiod., LXXII, 764. — Non licet mortuum super, *ibid.*. — Non licet mortuum super, conc. Leptim. (745), LXXXIX, 822. — Non licet mulieri manum, conc. Antissiod., LXXII, 766. — Non licet mulieri nuda, *ibid.*. — Non licet presbytero aut, *ibid.*, 764. — Non licet presbytero aut, *ibid.*, 766. — Non licet presbytero in, *ibid.*. — Non licet presbytero inter, *ibid.*. — Non licet presbytero nec, *ibid.*, 765. — Non licet presbytero nec, *ibid.*, 766. — Non licet presbytero post, *ibid.*, 765. — Non licet relicto presbyteri, *ibid.*. — Non licet super uno, *ibid.*, 764. — Non licet ut aliquis, *ibid.*, 765. — Non licet ut filium, *ibid.*. — Non licet ut nepos, *ibid.*. — Non licet ut relictam, *ibid.*. — Non licet vigilia Pasche, conc. Leptineus. (745), LXXXIX, 822. — Non magnopere antiqui hostis, conc. Turonens., CXC, 598. — Non minus mala consuetudo, conc. Sardic., c. 1 (371), LVI, 400; LXXXIV, 115; LXXXVIII, 889; CXXX, 267; CXL, 569; CLXI, 381. — Nonne directæ sunt verba, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 515. — Non Noe, Cham filium, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Nonnulli diacones in tantum, conc. Tolet. IV, c. 39 (671), LXXXIV, 577; CXXX, 474; CLXI, 506; CLXXXVII, 439. — Nonnulli monachorum egredientes, *ibid.*, c. 53 (671), LXXXIV, 578; CXXX, 475. — Nonnulli sacerdotes post dictam, *ibid.*, c. 18 (671), LXXXIV, 572; CXXX, 469. — Nonnulli sacerdotum præ Hispanias, conc. Toletan. IV, c. 10 (671), LXXXIV, 569; CXXX, 467.

Novo capitulo admonemus jejunium, canon. sub Odone, (942), CXXXIII, 947. — Nonno decimo ut aliud, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 696. — Nonno, jubendum eat eisdem, *ibid.*, 621. — Non oportere absolute, conc. Chalcedon., c. 11 (450), LXXIV, 28. — Non oportere monachum vel, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 488. — Non oportet a Judæis azyma, conc. Laodic., c. 38 (364), LVI, 749; LXXXIV, 135. — Non oportet a Judæis vel, *ibid.*, c. 37 (364), LVI, 749; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet aliquid aliud, conc. Bracar. II, c. 55 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 585; CLXXXVII, 1732. — Non oportet altaris ministros vel, conc. Laodic., c. 54 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290. — Non oportet altaris ministrum, *ibid.*, c. 41 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet a Sepuagesima, conc. Herdens., CLXXXVII, 1647. — Non oportet christianos judicare, conc. Laodic., c. 39 (364), LVI, 718; LXXXIV, 133; XCIX, 1050; CXXX, 289. — Non oportet christianos ad, *ibid.*, c. 53 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290. — Non oportet christianos derelicta, *ibid.*, CXXX, 289. — Non oportet clericos comam, conc. Bracar. II, c. 66 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Non oportet clericis habentes, conc. Chalcedon., c. 9 (450), XCIX, 1056. — Non oportet clericis ignorare, conc. Bracar. II, c. 68 (610), LXXXIV, 585; CXXX, 586; CLXXXVII, 1744. — Non oportet clericis spectaculis, conc. Laodic., c. 54 (364), XCIX, 1046. — Non oportet clericos vel, conc. Bracar. II, c. 65 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Non oportet clericos vel laicos, conc. Carth., CXL, 685; CLXI, 500. — Non oportet cum hæreticis, conc. Laodic., c. 33 (364), LVI, 178; LXXXIV, 132; CXXX, 289. — Non oportet cum ho-

minibus, conc. Agath., CLXXXVII, 1427. — Non oportet cum paganis, conc. Laodic., c. 59 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet diaconum coram, *ibid.*, (364), CLXXXVII, 458. — Non oportet episcopos ad, *ibid.*, c. 40 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet episcopum vel, conc. Nicæn., (325), CLXXXVII, 735. — Non oportet exorcizare, conc. Laodic., c. 26 (364), LVI, 717; LXXXIV, 132; CXXX, 289; CLXXXVII, 335. — Non oportet hæreticorum benedictiones, *ibid.*, c. 32 (364), LVI, 718; LXXXIV, 132; CXXX, 289; CLXXXVII, 509. — Non oportet in basilicis, *ibid.*, (364), CXXX, 289; CLXXXVII, 325. — Non oportet in domibus, *ibid.*, c. 58 (364), LXXXIV, 133. — Non oportet in domiciliis, *ibid.*, CXXXII, 202. — Non oportet in dominiis, *ibid.*, c. 28 (364), LVI, 718; LXXXIV, 132; XCIX, 1029. — Non oportet in Quadragesima, *ibid.*, c. 52 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 291; CLXI, 591. — Non oportet in Quadragesima, *ibid.*, c. 51 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290; CLXXXVII, 1647. — Non oportet in Quadragesima, *ibid.*, c. 50 (364), LVI, 720; LXXXIV, 131; CXXX, 290; CLXXXVII, 1785. — Non oportet in Quadragesima, *ibid.*, c. 49 (364), LVI, 720; LXXXIV, 131; XCIX, 1030; CXXX, 290. — Non oportet in sacros ministerios, conc. Agath., CLXXXVII, 158. — Non oportet intra dñm, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Non oportet in vicis, conc. Laodic., c. 57 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 291; CLXXXVII, 586. — Non oportet iudices ecclesie, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Non oportet iudices tam, *ibid.*, 1308. — Non oportet lectores aut, conc. Laodic. (364), CLXXXVII, 138. — Non oportet ministros altaris, *ibid.*, c. 27 (364), LVI, 717; LXXXIV, 132; XCIX, 1011; CXXX, 289; CXXXIX, 37; CLXI, 226, 773; CLXXXVII, 223, 1867. — Non oportet ministros vel, *ibid.*, c. 45 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290; CLXXXVII, 391. — Non oportet ministros altaris, *ibid.*, c. 54 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290; CLXXXVII, 232, 1868. — Non oportet ministros panem, *ibid.*, c. 25 (364), LVI, 717; LXXXIV, 132; CXXX, 289; LXXXVII, 438. — Non oportet clericos servientes, *ibid.*, c. (364), CLXXXVII, 229. — Non oportet ministrum altaris, *ibid.*, c. 41 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet monachos fieri, canon. Hibernens., XCVI, 1296. — Non oportet mulieres ingredi, conc. Laodic., c. 45 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; XCIX, 1067; CXXX, 290. — Non oportet neophytum, *ibid.*, c. 5 (364), LVI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287. — Non oportet oblationes, *ibid.*, c. 53 (364), LVI, 721; CXXX, 291. — Non oportet omnem christianum, *ibid.*, c. 54 (364), LVI, 718; LXXXIV, 132; CXXX, 289. — Non oportet post duas, *ibid.*, c. 44 (364), LVI, 729; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet presbyteros ante, *ibid.*, c. 56 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290; CLXXXVII, 451. — Non oportet psalmos, *ibid.*, c. 59 (364), LVI, 721; LXXXIV, 133; CXXX, 291. — Non oportet psalmos compositos, conc. Bracar., n. c. 67 (610), LXXXIV, 333; CXXX, 586. — Non oportet sacerdotes vel, conc. Laodic., c. 55 (364), CLXI, 1041. — Non oportet sacris officis, *ibid.*, CLXI, 717, 1317; CLXXXVII, 1347. — Non oportet subdiaconos licentiam, *ibid.*, CLXXXIV, 138. — Non oportet vocatos episcopos, *ibid.*, 99. — Non ordinandos clericos nisi, conc. Carth., n. c. 44 (456), LXXXIV, 28. — Non placuit laicis ad statuendum, conc. Roman. sub Symmacho, CLXXXVII, 1052; CXCV, 1224. — Non potest aliquis medicus, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Non potest erga homines esse, conc. Toletan., iv, c. 64 (671), LXXXIV, 381; CXXX, 477; CLXXXVII, 644. — Non putandum est contra, conc. Emerit., c. 21 (704), LXXXIV, 621. — Non reconciliantur penitentes si, conc. Mogunt., CXL, 1010; CLXI, 892. — Non reddit ecclesia in, canon. Hibernens., XCVI, 1300. — Non satis viriliter avaritia, conc. Turonens., CXG, 389. — Non semel sed sæpius, conc. Aurelian., CLXXXVII, 1091. — Non solum autem qui, conc. Toletan., CXL, 650; CLXI, 477. — Non solum ille reus est, conc. Nicæn., n. CLXXXVII, 866. — Non spernendam esse fidem, conc. Constantin., i, c. 1 (381), LVI, 722; LXXXIV, 133; CXXX, 291. — Non tam esca et, canon. Hibernens., XCVI, 1207. — Non tam mala consuetudo, conc. Sardie. (347), VIII, 1317. — Non transmigrationum de civitate, conc. Chalcedon., CV, 973. — Non ullo fulti dogmate, conc. Roman. sub Bonifacio, CLXI, 519. — Nonus abusiois gradus est, canon. Hibernens., XCVI, 1289. — Non velandas esse virgines, conc. Casaraug., i, c. 8, LXXXIV, 318; CXXX, 426. — Non violandam esse fidem, conc. Constantin. (381), LXVII, 76. — Nos ad fidem confirmandam, conc. Chalcedon., LXXXVIII, 456. — Nostræ majestati reclamaverunt patres, conc. Ticin., n. CXXXVIII, 618. — Nostris seniores sicut audistis, conc.

Silvacens., CXXXVIII, 601. — Nostris etiam decanis ruralibus, conc. Bajoc., (CXII, 1439). — Nota et pro dolor, conc. Metens., CXXXVIII, 633. — Notandum quod a sapientibus, canon. Hibernens., XCIV, 1296. — Notum bene volumus omnibus, conc. Pistens., CXXXVIII, 715. — Nova actione didicimus quosdam, conc. Hispalens., n. c. 9 (657), LXXXIV, 387; CXXX, 599. — Nova actione didicimus quosdam, conc. Bracar., CXL, 571; CLXI, 363. — Novatianos etiam excludendos, conc. Laodic., c. 7 (364), LVI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287. — Novissimum in communionem, conc. Arelat., n. c. 9, LXXXIV, 242; CXXX, 380. — Noverint autem conditores basilicarum, conc. Toletan., iv, CLXI, 1083; CLXXXVII, 805. — Noverit charitas vestra, fratres, conc. Rothom., CII, 856; CLXI, 844, 1231. — Noverint falsi testes quod, conc. Agath., CXL, 911. — Nulla lucra negotiationis penitentibus, conc. Lingon., CCXIV, 1085. — Nulla officia publica Judæis, conc. Toletan., iii, CLXXXVII, 296. — Nulla pene res disciplina, conc. Toletan., iv, c. 5 (611), LXXXIV, 366; CXXX, 461; CXXXIV, 34. — Nulla professa vel vidua, conc. Toletan., i, c. 9 (433), LXXXII, 350; CXXX, 453. — Nulla pugna aut homicidii, conc. sub Eumundo. (941), CXXXVII, 481. — Nulla ratio clericis aut, conc. Ticin., i, id., 563. — Nulla ratione clerici aut, *ibid.*, 571. — Nulla ratione clericis aut, conc. Parisiens., CXL, 663; CLXI, 506; CLXXXVII, 456. — Nulla archiepiscopis, primates, canon. Remigii, CII, 1105. — Nulli civium Paschæ, Natalis, conc. Aurelian., n. CLXXXVII, 1785. — Nulli clerico licet tabernam, conc. Constant., n. id., 229. — Nulli clericorum extraneorum, conc. Agath., c. 10, CXIX, 1046. — Nulli de servili conditione, conc. Turbur., CLXXXVII, 291. — Nulli episcopi vel clerici, conc. Carth., iii, id., 224. — Nulli episcoporum licet res canon. sub Ludovico II, id., 737. — Nulli episcoporum licet res, conc. Toletan., iii, CXXXIX, 495. — Nulli episcoporum licet res, conc. Roman. sub Eugenio II, XCIV, 695; CLXXXVII, 894. — Nulli episcoporum licet, conc. Roman. sub Leone IV, CLXXXVII, 1017. — Nulli episcoporum licere, conc. Antioch., c. 25 (541), LVI, 729. — Nulli ex propinquitatibus aut, conc. Lugdun., CXL, 782; CLXI, 668, 1501; CLXXXVII, 1672. — Nulli fidem dubium est, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 646. — Nulli liceat alienare rem, conc. Sylvanec., CXL, 706. — Nulli liceat episcopo vel, conc. Chalcedon., c. 3 (451), CLX, 1043. — Nulli liceat episcoporum a, conc. Roman. sub Eugenio II, XCIV, 696. — Nulli liceat excepta causa, *ibid.*, 698. — Nulli liceat ignorare quod, conc. Lingon., CCXIV, 1099. — Nulli liceat in Normannia, conc. Lilebon., CXLIX, 1331. — Nulli liceat porrigere corpus, conc. sub Attone, CXXXIV, 42. — Nulli liceat uno tempore, conc. Arelat., CXL, 818; CLXI, 618. — Nulli liceat uno tempore, conc. Rom. sub Eugenio II, XCIV, 698. — Nulli licuit inimicum querendum, conc. Lilebon., CXLIX, 1330. — Nulli licuit in Normannia, *ibid.*. — Nulli licuit in Normannia, *ibid.*. — Nulli licuit in Normannia, *ibid.*, 1031. — Nulli licuit in Normannia, *ibid.*. — Nulli omnino clericis, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 826. — Nulli sacerdotibus suis liceat, canon. sub Attone, CXXXIV, 40. — Nulli meritis gratiam Dei, conc. Araucic., n. (329), LVII, 1144. — Nulli vita præsumptuarii, conc. Toletan., n. c. 5 (725), LXXXIV, 439; CXXX, 545. — Nulli tunc detur nisi, conc. Rhemens., CXXXV, 407. — Nullum abbas debere ordinari debere, conc. Chalcedon., c. 6 (451), LVI, 514, 838; LXXXVII, 902; CXXXIV, 35; CXL, 626; CLXI, 61, 1176. — Nullum autem subdiaconorum, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 833. — Nullum christianum latrare, conc. Laodic., c. 50 (364), XCIX, 1067. — Nullum episcopum audere debere, conc. Antioch., c. 13 (541), LVI, 710; LXXXIV, 126; CXXX, 282; CLXXXVII, 790. — Nullum in utroque sexu, conc. Aurelian., CXL, 782; CLXI, 668, 1501. — Nullum ministrorum qui baptizandi, conc. Aracis., c. 2 (479), LXXXIV, 253; CXIX, 1025; CXXX, 391; CXXXII, 207; CLXXXVII, 1839. — Nullum oportet fradare filios, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Nullum peregrinorum clericorum, conc. Antioch., c. 7 (511), LVI, 708. — Nullum presbyterum in alioque, canon. sub Attone, CXXXIV, 36. — Nullum presbyterorum in plebe, conc. Vasens., CXL, 740; CLXI, 112. — Nullum recipi in monasterio, conc. Chalcedon., CLXI, 913. — Nullum sine dote fiat, conc. Arelat., CXL, 816; CLXI, 616, 1245; CLXXXVII, 1449. — Nullum sine forma, conc. Antioch., c. 7 (511), LVI, 708; LXXXIV, 131; CXXX, 281. CLXXXVII, 559. — Nullum vero recipere in, conc. Chalcedon., CXL, 797; CLXI, 573. — Nullus abbas pretium sumere, conc. Metens., CLXXXVII, 512. — Nullus abbas vel monachus, conc. Eduens., id., 1094. — Nullus archidiorum vel subdia-

norm, conc. Rom. sub Sylvestro, id., 139. — Nullus aliqua ratione transmarinum, *ibid.*, 469. — Nullus autem rex habet. canon. Wallie (940), CXXXVIII, 478. — Nullus aut viduam aut gliam, conc. Parisiens., CLXI, 588; CLXXXVII, 1701. — Nullus christianus Juliao, conc. Matiscon. i, c. 16, XCIX, 1065. — Nullus christianus Judaeorum, *ibid.*, c. 15, XCIX, 1065. — Nullus, et rici etiam vel, conc. Agath., c. 4 id., 1034. — Nullus clericorum amplius recipiat, conc. Caesar. aug., c. 9, *ibid.*, 1041. — Nullus clericorum amplius recipiat, conc. Carthag. iii, CLXI, 801; CLXXXVII, 959. — Nullus clericorum a subdiacono, conc. Aurelian. iii, c. 2, XCIX, 1012. — Nullus clericorum servum aut, conc. Ilerdens., c. 8 (581), LXXXIV, 521; CXXX, 424; CLXI, 224, 525, 1098; CLXXXVII, 1066. — Nullus clericorum vel aia, conc. Afric. an., c. 27, XCIX, 1042. — Nullus clericus ad gradum, conc. Altheim., CXL, 665; CLXI, 506. — Nullus clericus alium clericum, conc. Matiscon., CLXXXVII, 821. — Nullus cujusque ordinis, conc. Arelat. ii, c. 13, LXXXIV, 243; CXXX, 580. — Nullus debet collegæ suo, conc. Carthag. i, c. 10, LXXXIV, 183; CXXX, 521. — Nullus deinceps regiam potestatem, conc. Ingelb., CXXXVIII, 831. — Nullus de propria cognatione, conc. Roman. sub Leone iv, CLXI, 660. — Nullus diaconus vel presbyter, conc. Arelat. ii, c. 4, LXXXIV, 241; CXXX, 579. — Nullus ecclesiam magnam vel, conc. Andegav., CL, 61. — Nullus eorum qui communerant, conc. Constant. iii, CLXXXVII, 1118. — Nullus eorum qui in, conc. Nicæn. ii, CLXI, 825. — Nullus episcopus virgineum, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 10 (321), VIII, 835. — Nullus episcopus aut presbyterorum, conc. Tarracon., CLXXXVII, 990. — Nullus episcoporum peregrinorum, canon. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 855; XCVIII, 88; CXXX, 17; CXXXII, 278. — Nullus episcopus alterius, conc. Arvern. i, c. 9, LXXXIV, 292. — Nullus episcopus a nullo, conc. Roman., CXXXIX, 495. — Nullus episcopus audeat, conc. Antioch. (541), LXVII, 62. — Nullus episcopus aut presbyter, conc. Constant. iii, CLXI, 189; CLXXXVII, 530. — Nullus episcopus cogatur ad, collect. S. Abbon., CXXXIX, 504. — Nullus episcopus de rebus, conc. Epau., c. 8, LXXXIV, 287. — Nullus episcopus ex alia, conc. Antioch., LXXXVIII, 856; CXL, 582; CLXI, 587. — Nullus episcopus gravamen, conc. Roman., CLXVIII, 801. — Nullus episcopus in ecclesia, conc. Arvern., CLXXXVII, 515. — Nullus episcopus neque presbyter, conc. Bracar. ii, c. 32 (610), LXXXIV, 579; CXXX, 585. — Nullus episcopus neque pro, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Nullus episcopus sine metropolitani, conc. Arelat., CXXX, 379; CXL, 556; CLXI, 370, 1135. — Nullus episcopus successorum, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Nullus episcopus vel presbyter, conc. Arelat., c. 4, XCIX, 1043. — Nullus ergo doctorum per scripta, conc. Carth., CLXI, 1194. — Nullus est ordinandus episcopus, conc. Aurelian., CXL, 555; CLXI, 549; CLXIII, 650. — Nullus etiam in prepositum, conc. Lateran., CLXIII, 1563. — Nullus ex ecclesiastico ordine, conc. Rhemens., CLXXXVII, 1158. — Nullus fidelium usque, conc. Lingon., CXXIV, 1092. — Nullus fidelium usque ad, conc. Theodon., CXL, 782; CLXI, 668, 1501. — Nullus in clericatus officio, conc. Augustan., CXXXVIII, 854. — Nullus in decanum vel, conc. Rhemens., CV, 616. — Nullus in episcopatum eligatur, conc. Benevent., CLXI, 1130; CLXXXVII, 317. — Nullus in episcopum nisi, conc. Lateran., CLXIII, 1562. — Nullus in precibus nisi, conc. incert. (714), LXXXIX, 828. — Nullus laicorum principum vel, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 327. — Nullus laicus in redditibus, conc. Julibon., CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 582. — Nullus lector vel ostiarius, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 9 (321), VIII, 835. — Nullus miser de quacunque, conc. Arausic. ii (529), XI, V, 1787; LI, 726; LXVII, 1147. — Nullus monachorum aliquid, conc. Moguntin. (847), CXII, 1570. — Nullus monachus ambitionis et, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Nullus monachus congregatione, conc. Aurelian. i, c. 18, LXXXIV, 276; CXXX, 411; CLXXXVII, 1095. — Nullus mortuus intra ecclesiam, conc. Moguntin. i, CXI, 725; CLXI, 261; CLXXXVII, 946. — Nullus omnino archidiaconus aut, conc. Lateran., CLXIII, 1562. — Nullus ordinetur clericus nisi, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 224. — Nullus peregrinorum sine pacificis, conc. Antioch., c. 8 (341), LXVII, 62; LXXXVIII, 842; XCIX, 1011; CV, 876; CXXXII, 274; CXL, 648; CLXI, 491. — Nullus penitentem, nullus bigamum, conc. Arelat. iii, c. 3 (461), LXVII, 1190; LXXXIV, 243; CXXX, 581; CXXXII, 577; CLXXXVII, 501. — Nullus pontifice Romano vivente, conc. Roman. sub Bonifacio III, CLXXXVII, 562. — Nullus presumat aut calicem, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 31. — Nullus presbyter aut diaconus, conc. Nannet., CLXXXVII, 790. — Nullus presbyter confertus

cibo, conc. Matiscon. ii, c. 6, XCIX, 1038. — Nullus presbyter efficitur homo, conc. Rothom. (1096), CLXXXVIII, 651. — Nullus presbyter fidelibus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Nullus presbyterorum quando ad, conc. Nannet., CLXXXVII, 230, 1867. — Nullus presbyter sine amictu, conc. Rhemens., CXXXII, 207. — Nullus principum laicorum capellanum, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 651. — Nullus proprium filium aut, conc. Mogunt., CX, 490; CLXI, 681. — Nullus proprium filium aut, conc. Tribur., CXI, 924. — Nullus res ecclesie distringat, conc. Carthag., CLXXXVII, 1075. — Nullus sacerdos in alterius, conc. Lingon., CXXIV, 1085. — Nullus sacerdos seu laicus, conc. Aurelian., CXI, 691; CLXI, 198. — Nullus sacerdotum quemquam, conc. Arvern. ii, c. 2, LXXXIV, 293; CLXXXVII, 856. — Nullus sibi nomen alienum, conc. Trecent., CLXIII, 470. — Nullus sine remedio aut spe, conc. Epauens., c. 26, LXXXIV, 290; XCIX, 1071. — Nullus sit presbyter qui, conc. Ilerdens. (743), LXXXIX, 822. — Nullus unquam laicorum neque, conc. Rom. sub Stephano III, CLXXXVII, 381. — Nullus vassallus abbatissæ nec, conc. Mogunt. CXI, 807. — Nullus vassallus abbatissæ aut, conc. Cabilon., CLXI, 568. — Nullus vivente episcopo alius, conc. Aurelian. v, c. 12, XCIX, 1005. — Nunc de his agendum, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 634. — Nunc ecclesia multis modis, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Nunc meminimus in hoc, conc. Carthag. iv, CXXX, 335. — Nunc vultus vos certos, conc. Leodic., CXXXVIII, 605. — Nunquam retitus licet, canon. S. Patricii, LIII, 822. — Nuntiatum est enim sedi, canon. Remigii, CII, 1107. — Nuntiatum est nobis quod, conc. Moguntin. (847), CXII, 1572; CXXXII, 294. — Nuntiatum est nobis quod, conc. Turonens., CXL, 768; CLXI, 734. — Nuntiatum est presentis concilio, conc. Toletan. iv, c. 51 (671), LXXXIV, 578; CXXX, 475; CXXXII, 576; CXXXIX, 499. — Nuptiali huic donationi missalis, canon. sub Edmondo (914), CXXXVIII, 482. — Nuptiis presbyter intersit qui, *ibid.*, 485. — Nusquam canones præcipiunt ut, canon. S. Abbonis, CXXXIV, 497.

O

Obedite præpositis vestris et, conc. Constant. iv, CXXIX, 150. — Obeunte Hludowico qui Romani, conc. Pontig., CXXXVIII, 770. — Obeunte Ludovico qui Romani, canon. sub Odone, CXXIV, 1125. — Obeuntibus sane episcopis, quoniam, conc. Roman. sub Innocentio, CLXXXVII, 512. — Oblationes discordantium fratrum, conc. Carthag. iv, c. 93 (436), LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1065; CV, 686; CXX, 348; CXXXII, 555; CXXXIV, 41; CXL, 759, 1075; CLXI, 170; CLXXXVII, 425. — Obsecro vos, fratres dilectissimi, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 37. — Observandum de pallis ecclesie, conc. Arvern. i, c. 3 (835), LXXXIV, 491; XCIX, 1068. — Observandum est ut mensa, conc. Rhemens., CXXXII, 205; CXI, 695; CLXI, 197. — Observandum quoque decrevimus, conc. Tarracon., c. 10 (551), LXXXIV, 512; CLXXXVII, 976; CXXX, 425. — Obtentum est etiam a, conc. Suession., CXXXII, 311; CXXXVIII, 593. — Occasionem etiam et fomitem, conc. Tendon., CXXXVIII, 837. — Octava discussio est agitata, conc. Hispanens., ii, c. 8 (657), LXXXIV, 597; CXXX, 601; CLXXXVII, 921. — Octavo capitulo observamus ut, canon. sub Odone (912), CXXXIII, 949. — Octavo decimo ut nullus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 6.6. — Octavo die catechumeni, canon. sub S. Patricio (150), LIII, 821. — Octavo p omniandum est ut, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — Offerat euleu contra Pascha, canon. Wallie (940), id., 472. — Offensus quis ab aliquo, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Offerri non liceat aliquid, canon. Apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXXXII, 201; CXL, 754; CLXI, 164.

Omne corpus sepultum habet, canon. Hibernens., XCVI, 1287. — Omne depositum reddatur nisi, *ibid.*, 1290. — Omne hoc constitutum erat, conc. Gratelean. (924), CXXXVIII, 461. — Omnem canonicam stabilitatem, conc. Constantin. iv, CXXIX, 152. — Omne quod in pacis, conc. Toletan. viii, CLXI, 781, 1525; CLXXXII, 1121. — Omne sacramentum in Ecclesia, conc. incert. (711), LXXXIX, 828. — Omne sacrificium sordida vetustate, conc. Aurelian., CXI, 762. — Omne sacrificium sordida vetustate, conc. Arelat., iii, CLXI, 175. — Omnes autem basilicæ quæ, conc. Aurelian. i, c. 13, LXXXIV, 276; XCIX, 1051; CXXX, 410; CXXXII, 195; CXL, 675; CLXI, 202; CLXXXVII, 1047. — Omnes Christianos scire oportet, conc. Tivini, i, CXXXVIII, 563. — Omnes Christianos scire oportet *ibid.*, 570. — Omnes clerici, episcopi, conc. Matiscon. i, c. 10, XCIX, 1043. — Omnes clerici qui ad, conc. Carthag. iv, c. 53 (436), LVI, 884; LXXXIV, 201; CXXX, 516. — Omnes clerici qui ad, conc. Agath. c. 33, XCIX, 1047. — Omnes

omnibus quoniam, conc. Carthag. vii, c. 1 (457), LXXXIV, 227; LXXXVIII, 904. — Placuit itaque perpetui disciplinam, conc. Taurinat., CXXX, 386. — Placuit item universo, conc. Carthag., c. 25 (419), LVI, 875. — Placuit nobis atque conventi, conc. Bracar., CXL, 570; CLXI, 385. — Placuit nobis de orphanis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 759. — Placuit nobis et fidelibus, conc. Vern., CXXXVIII, 796. — Placuit nobis et fidei libus, conc. Tribur., CXL, 767; CLXI, 752. — Placuit nobis etiam summopere, canon. sub Widone, CXXXVIII, 801. — Placuit nobis et nostris, conc. Vernens., CXXXII, 354; CXXXVIII, 748. — Placuit nobis ut ex, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 755. — Placuit nobis ut litania, conc. Moguntin., CXXXII, 245; CXL, 886; CLXI, 272. — Placuit nobis ut una, conc. Gratelean. (868), CXXXVIII, 466. — Placuit omnem ecclesiam habentem, conc. Chalcedon. c. 26 (450), XCIX, 1015. — Placuit omnibus communi consensu, conc. Bracar., c. 1 (599), LXXIV, 565; CXXX, 569; CLXXXVII, 68. — Placuit omnibus episcopis atque, conc. Bracar., n. c. 1 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 575; CXXXII, 197; CLXXXVII, 804. — Placuit omnibus ut creditur, conc. Saponar., CXXXVIII, 662. — Placuit per singulos annos, conc. Nicen., c. 10 (325), LVI, 818. Placuit picturas in ecclesia, conc. Eliberit., c. 36 (362), LXXXIV, 506; CXXX, 417; CXL, 678; CLXI, 206, 1092. — Placuit præterea accusandi, conc. Vasens., c. 7 (481), LXXXIV, 260; CXXX, 396. — Placuit præterea ut exsecutores, conc. Milevit., c. 18 (410), LXXXIV, 252; CXXX, 572. — Placuit prohiberi ne femina, conc. Eliberit., c. 35 (362), LXXXIV, 505; CXXX, 417. — Placuit prohiberi ne femina, conc. Meldens., CXL, 1038; CLXI, 759. Placuit prohiberi ut cum, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Placuit proinde illo, conc. Toletan. xiv, c. 1 (725), LXXXIV, 507. — Placuitque omnibus quoniam, conc. Carthag. (419), LXVII, 222. — Placuitque quoniam superioribus, conc. Carthag. vii, CXXX, 567. — Placuit quod secundum evangelicam, conc. Milevit., c. 17 (410), LXXXIV, 255; CXXX, 573; CLXI, 635; CLXXXVII, 1496. — Placuit quotiescunque clericis, conc. Carth. vii, CX, 476; CLXXXVII, 702.

Placuit sancto conventui ut, conc. Matiscon., CXL, 917; CLXXX, 707. — Placuit sanctæ synodo licet, conc. Nicen., c. 11 (325), LXXXIV, 93; CXXX, 258. — Placuit sanctæ synodo domesticam, conc. Ticin. i, CXXXVIII, 565. — Placuit sanctæ synodo episcopos, conc. Altheim., CXL, 565, 872; CLX, 575, 835. — Placuit sanctæ synodo intra, conc. Chalcedon., c. 25 (450), XCIX, 1006. — Placuit ubique et maxime, conc. Eliberit., c. 58 (362), LXXXIV, 508; CXXX, 419. — Placuit universo concilio ut, conc. Carthag., c. 1 (421), LVI, 876; CLXXXVII, 842. — Placuit ut advena accipiat, canon. Hibernens., XCVI, 1501. Placuit ut alia que, conc. African., CLXXXVII, 1715. Placuit ut ante viginti quinque, conc. Carthag., CXL, 627; CLXI, 452, 1135; CLXXXVII, 576, 1102. — Placuit ut a nullo, conc. Carthag. iii, c. 19 (456), LXXXIV, 192; CXXX, 335; CXL, 565; CLXI, 578; CLXXXVII, 737. — Placuit ut conservato metropolitani, conc. Bracar., (599), CLXXXVII, 64. — Placuit ut consulamus fratres, conc. Carthag. iii, CXXX, 359. — Placuit ut de dignis, conc. Agath., c. 1 (514), LXXXIV, 265; CXXX, 399. — Placuit ut de ordinationibus, conc. Bracar. n. c. 3 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574; CLXI, 567; LXXXVII, 491. — Placuit ut diacones vel, conc. Toletan. i, c. 11 (435), LXXXIV, 329; CXXX, 435; CLXI, 1150. — Placuit ut episcopi, presbyteri, conc. Carthag. iii, c. 49 (457), LXXXIV, 198; CXXX, 359; CXXXII, 254; CXXXIX, 490; CXL, 567; CLXI, 217, 379. — Placuit ut episcopi, presbyteri, conc. Wormat., CXXXII, 210. — Placuit ut dies venerabilis, conc. Carthag. v, CXXX, 350; CLXXXVII, 1789. — Placuit ut et illud, conc. Milevit., c. 11 (440), LXXXIV, 251; CXXX, 374. — Placuit ut evangelia catechumenis, conc. Arausic., c. 18, XCIX, 1068; CXXX, 593. — Placuit ut fideles ne, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Placuit ut filii sacerdotum, conc. Carthag., c. 15 (419), LVI, 864. — Placuit ut hi qui, conc. Lingon., CXXIV, 1096. — Placuit ut hi qui, conc. Aquisgran., CXL, 820; CLXI, 620; CLXXXVII, 1703. — Placuit ut lectores cum, conc. Carthag. iii, c. 19 (456), LXXXIV, 192; CXXX, 355. — Placuit ut loca jamdudum, conc. Aquisgran., CXL, 676; CLXI, 203. — Placuit ut Mauritania Siftensis, conc. Carthag. (419), LXVII, 189. Placuit ut modicum balsami, conc. Bracar. n. c. 4 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574. — Placuit ut nemini sit, conc. Carthag. v, CXXX, 350; CLXXXVII, 756. — Placuit ut non sit ultra, conc. Carthag., (419), LXVII, 215; LXXXVIII, 952; CLXI, 565; CLXI, 376. — Placuit ut non sit, conc. Milevit., CXXX, 571. — Placuit ut nullus comes, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Placuit ut nullus episcopus, conc. Antioch., c. 13 (341), LVI, 797. — Placuit

ut nullus episcopus, conc. Bracar. n. c. 2 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574; CXXXII, 191; CXXXIX, 491; CLXXXVII, 531, 815. — Placuit ut nullus eum, conc. Bracar., CLXI, 80. — Placuit ut omnes servi, conc. African., CX, 475. — Placuit ut ordinandis episcopis, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 210. — Placuit ut penitentes non admittantur, conc. Toletan. ii, CLXI, 1144; (LXXXVII, 286. — Placuit ut postquam omnia, conc. Bracar. n. c. 9 (319), LXXXIV, 572; CXXX, 575; CLXXXVII, 1789. — Placuit ut presbyteri, diaconi, conc. Milevit., (440), CLXXXVII, 635. — Placuit ut presbyteri non, conc. Carthag. i, *ibid.*, 916. — Placuit ut presbyteri pibes, conc. Arvern., CL, 653; CLXI, 499. — Placuit ut quæ per, conc. Bracar. n. c. 10 (610), LXXXIV, 573; CLXI, 575. — Placuit ut quicunque, conc. Carthag. (419), LXVII, 216; LXXXVIII, 888; CXXXII, 267; CXL, 1210; CLXXXVII, 567, 822; LXXXVIII, 802; CLXXXVII, 1051. — Placuit ut quicunque ab, conc. Milevit., c. 19 (110), LXXXIV, 255; CXXX, 592; CLXXXVII, 1874. — Placuit ut quicunque clericus, *ibid.* c. 20 (440), LXXXIV, 253; CXXX, 573. — Placuit ut quicunque conversus, *ibid.* c. 23 (440), CXXXIV, 254; CXXX, 575. — Placuit ut quicunque dixerit, *ibid.*, CLXXXVII, 1855. — Placuit ut quicunque dixerit, *ibid.*, *id.*, 1856. — Placuit ut quicunque episcoporum, *ibid.*, (CXXXII, 396. — Placuit ut quicunque in, *ibid.*, (410), CLXXXVII, 560. — Placuit ut quicunque non, *ibid.*, c. 18 (440), LXXXIV, 253; CXXX, 572. — Placuit ut quicunque post, conc. Eliberit., CXXX, 415. — Placuit ut qui sibiipsis, conc. Bracar. i, CLXI, 890; CLXXXVII, 1221. — Placuit ut quisquis episcoporum, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 834. — Placuit ut quoties ab, conc. Bracar. n. c. 5 (610), LXVII, 572; CXXX, 574; CLXXXVII, 541. — Placuit ut quoties ab, conc. Wormat., CXXXII, 197; CXL, 679; CLXI, 37. — Placuit ut quotiescunque clericis, conc. Carthag. iii, CLXI, 1106. — Placuit ut quotiescunque congregandum, *ibid.* v, (CLXXXVII, 101. — Placuit ut rem ecclesiam, *ibid.*, v, CXXX, 350; (CXXXII, 389; CLVI, 254. — Placuit ut secundum evangelicam, conc. Carth. (419), LXVII, 215; (CXXXII, 504; CXL, 826. — Placuit ut secundum evangelicum, conc. African., CX, 488; XCVI, 186; CX, 682. — Placuit ut si quicunque, conc. Toletan. i, c. 7 (435), LXXXIV, 330; CXXX, 436. — Placuit ut sicut leonis, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Placuit ut si quicunque, conc. Toletan., CLXI, 616. — Placuit ut si quando, conc. Carthag. vi, CLXXXVIII, 757. — Placuit ut si quis, conc. Sardic., c. 6 (547), VIII, 1520. — Placuit ut si quis, conc. Bracar. n. c. 6 (610), LXXXIV, 572; CXXX, 574; CXL, 640, 1009; CLXI, 505. — Placuit ut si quis, conc. Bracar. n. c. 6 (610), LXXXIV, 572; CV, 681; CXXX, 575; CXXXII, 361; CLVI, 1202; CLXXXVII, 616. — Placuit ut si quis, conc. Hispanens., ii, CLXXXVII, 1115. — Placuit ut si quorumcunque, conc. Toletan. i, *id.*, 1514. — Placuit ut unusquisque, conc. Bracar. n. c. 7 (610), LXXXIV, 572; CXL, 575; (LXXXVII, 531.

Plebs et homines et universi, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — Pierique dum rapinis, conc. Toletan. c. 9 (693), LXXXIV, 437; CXXX, 521. — Pierique qui Judaici, conc. Toletan. iv, c. 59 (671), LXXXIV, 386; CXXX, 476; CXL, 742; CLXI, 124, 1063; CLXXXVII, 1850. — Pierique sacerdotes in mortis, conc. Roma sub Hilario, CLXXXVII, 774. — Pierique hi quibus miseratio, conc. Toletan. xii, c. 2 (719), LXXXIV (472); CXXX, 553. — Plures baptismales ecclesie in, conc. Aquisgran., CXL, 677; CLXI, 204. — Plures baptismales ecclesie in, conc. Toletan., CLXXXVII, 1015. — Plures clericorum et quod, conc. Turon., CX, 391. — Plurima sive necessitate, conc. Nicen., c. 2 (325), LVI, 760, 817. — Plurimos sacerdotes Christi atque, colect. S. Abbas, CXXXIX, 495. — Penitens que defuncto viro, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Penitentes feminas que defunctis, conc. Arclat., CXL, 997. — Penitentes tantum a necessitas, conc. Bracar. n. c., LXXXIV, 578; CXXX, 581. — Penitentem ex corde ita, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 1366. — Penitentes etiam diebus, conc. Carthag. iii, c. LVI, 886; LXXXIV, 206; XCIX, 1070; CXXXII, 46; CLXI, 839. — Penitentes que defuncto viro, conc. Arclat. n. LXXXIV, 241; CX, 482; XCIX, 1071; CXXX, 581; CLXI, 879. — Penitentes qui ante legitimam, conc. Carthag., XCIX, 1069. — Penitentes que defuncto viro, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Penitentes qui antequam leges, *ibid.*, 1082. — Penitentes qui attente leges, conc. Carthag. iv, LVI, 885; LXXXIV, 206; CXXX, 547; CXL, 1008; CLXI, 889. — Penitentes quicunque ex gravibus, conc. Lingon., CXXIV, 1085. — Penitentes qui ex gravioribus, *ibid.*, 1080. — Penitentes qui in infirmitate, conc. Carthag. iv, LXVII, 885; LXXXIV, 206; CXL, 347; CLXI, 889. — Penitentes qui in infirmitate, *ibid.*

LXXXIV, 206; XCIX, 1069; CXXX, 347; CXXXII, 213; CXL, 944; CLXI, 859. — Penitentes qui in infirmitate, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Penitentes qui in infirmitate, *ibid.*, 1082. — Penitentes tempore quo penitentiam, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 245; CXL, 984; CLXI, 859; CLXXXVII, 283. — Penitentes tempore quo penitentiam, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Penitentes tempore quo penitentiam, *ibid.*, 1084. — Penitentes vel inscii litterarum, conc. Rom. sub Hilario, CLXXXVII, 502. — Penitentes viri tonso capite, conc. Barcinon., LXXXIV, 637. — Penitentia sunt variis modis, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 511. — Penitentiam conjugatis non nisi ex, conc. Arelit. n. c. 22, LXXXIV, 244; XLIX, 1071; CXXX, 381; CXXXII, 253; CLXI, 645, 887; CLXXXVII, 1648. — Penitentiam desiderantibus clericis, conc. Arausic. c. 4 (479), LXXXIV, 255; XCIX, 1070; CXXX, 391; CXXXII, 251; CLXI, 859. — Penitentiam posse abolere peccata, conc. Mogunt., CXL, 959; CLXI, 864. — Penitentibus istud infundi non, canon. sub Alione, CXXXIV, 45. — Penitentibus secundum differentiam, canon. Lingon., CXXIV, 1083. — Penitentibus secundum differentiam, conc. Carthag., CV, 677; CXXXII, 252; CLXXXVII, 1365. — Pontes enim ubicunque constructi, conc. Ticin. n., CXXXVIII, 618. — Pontificem et apostolum, conc. Ephesin., c. 10 (469), CXXX, 300; LXXXIV, 158; CLXI, 67. — Pontifices vero quibus in, conc. Agath., c. 6 (544), LXXXIV, 264; XCIX, 1032; CXXX, 400; CXL, 612; CLXI, 424; CLXXXVII, 929. — Pontifices vero quibus aut, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Porcarii fiscales in silvas, conc. Parisiens., c. 21 (531), LXXX, 454. — Porci qui sanguinem gustantes, canon. Hibernens., XCVI, 1306. — Porro cum ad nostrum, conc. Ticin. n., CXXXVIII, 615. — Porro de his qui corpus, conc. Tullens. (1192), CCV, 917. — Portaria non eligatur nisi, conc. Mogunt., CXL, 808. — Portaria non eligatur nisi, conc. Cabillon., CLXI, 567. — Populus celerrime ac levissime, conc. Ebroicens., CXLVIII, 236. — Populus de suis calamitatibus, *ibid.*, 252. — Possessiones ecclesiarum quas unusquisque, conc. Rom. sub Symmacho, XCIX, 1034. — Possessio territorii conventum non, conc. Toletan. iv, CLXXXVII, 1026. — Post baptismum statim, conc. Nicæn., c. 1 (325), LXXXIV, 26. — Post Chalcedonense igitur, conc. Toletan. iv, c. 7 (722), *id.*, 507. — Post confessionem per penitentiam, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Post damnationem hæresis, conc. Toletan. iii, c. 1 (627), LXXXIV, 351; CXXX, 453. — Post diem prestatum concilii, conc. Carthag. vi, *id.*, 353. — Postea sciendum est ad, canon. sub Edmund. (941), CXXXVIII, 481. — Post examinationem carceris, canon. S. Patricii, LIII, 821. — Post hæc de orphanorum, conc. Pistena., CXXXVIII, 700. — Post hæc si promiserit, conc. Metens., *id.*, 655. — Post hæc surgat humiliter ad, canon. sub Edgardo, *id.*, 504. — Post hos denique misit, canon. sub Odone, CXXIV, 1126. — Post hos denique misit, conc. Pontig., CXXXVIII, 771. — Post instituta quedam ecclesiastici, conc. Toletan. iv, c. 75 (671), LXXXIV, 385; CXXX, 479. — Postmodum significat sponsus, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 484. — Postmodum venerabilis Wemolous, conc. Mogunt., *id.*, 590. — Post obitum vero illius, conc. S. Quintin., *id.*, 619. — Post pacifica ergo hujus, conc. Toletan. xii, CXX, 532. — Post prædicatam vero et, conc. Metens., CXXXVIII, 633. — Post puram autem confessionem, *ibid.*, 634. — Postquam ergo suos clericos, conc. Bracar., CXXXII, 193. — Postquam fidei nostræ credulitas, conc. Emerit., c. 4 (704), LXXXIV, 617. — Postquam fidei nostræ exposuimus, *ibid.*, c. 23, *id.*, 623. — Postquam infirmus ab onere, conc. Turonens., CXXXII, 214. — Post rectæ fidei confessionem, conc. Toletan. iv, c. 2 (671), LXXXIV, 385; CXXX, 463. — Postremo curati vel vicarii, conc. Ebroicens., CXLVII, 281. — Postremo quod a quibusdam, conc. Mogunt., CXXXVIII, 593. — Potentes autem ne circa, conc. Ticin. i, *id.*, 572. — Potestas sine vel confirmatio, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 591. — Præbendum est a sacerdotibus, conc. Toletan. iv, c. 58 (671), LXXXIV, 376; CXXX, 475; CXXXII, 495. — Præcepta autem regalia super, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Præcepta Domini sunt dicentis, conc. Toletan. xii, c. 11 (719), LXXXIV, 478; CXXX, 560. — Præcepta regalia super precariis, conc. S. Medardi, CXL, 707; CLXI, 254. — Præceptiones nostræ per omnia, conc. Parisiens., c. 13 (551), LXXX, 453. — Præceptum Domini est ut, conc. Toletan. xii, c. 8 (719), LXXXIV, 476; CXXX, 558; CLXI, 634; CLXXXVII, 1492. — Præcipiendum est secundum canonem, conc. Vassens., *id.*, 945. — Præcipiendum secundum canonem, conc. Nannet., CXXXII, 217; CXL, 705; CLXI, 232. — Præcipiente Domino atque

excellentissimo, conc. Toletan. iv, c. 65 (671), LXXXIV, 381; CXXX, 477. — Præcipiente Domino nostro, *ibid.*, c. 47, *id.*, LXXXIV, 378; CXXX, 474. — Præcipimus etiam quod tam, conc. Remens., CLXXXIX, 680. — Præcipimus etiam ne conductitiis, conc. Rom. sub Innocentio II, CLXXXVII, 1114. — Præcipimus etiam ut in, conc. Remens., CLXXXIX, 682. — Præcipimus etiam ut presbyteri, *ibid.*, 681. — Præcipimus insuper omnibus, conc. Bajocens., CXLVII, 237. — Præcipimus namque ut nullus, conc. Erford., CXXXVIII, 820; CLXI, 276; CXL, 890. — Præcipimus ne diaconus quamvis, conc. Constant. iii, CLXI, 475; CLXXXVII, 446. — Præcipimus ne conductitiis presbyteris, conc. Remens., CV, 646; CLXXXIX, 681. — Præcipimus observari ut qui, *ibid.*, CIV, 645. — Præcipimus ut ad accipiendum, conc. Moguntin., CXL, 759; CLXI, 121. — Præcipimus ut in potestate, canon. apostol., LXVII, 116; LXXXVIII, 859; CXXX, 18; CLXXXVII, 893. — Præcipimus ut laici qui, conc. Remens., CLXXXIX, 681. — Præcipimus ut perjurii, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Præcipimus ut pro chrismatis, conc. Remens., CV, 646. — Præcipimus ut tam episcopi, conc. Rom. sub Innocentio II, CLXXXVII, 1114. — Præcipimus ut unusquisque, conc. Mogunt., CXXXII, 242. — Præcipimus ut unusquisque, *ibid.*, Mogunt., CXL, 793; CLXI, 532. — Præcipimus ut unusquisque, conc. Triburiens., CXL, 666, 1082; CLXI, 503.

Præcipit hæc sancta et, conc. Toletan. iii, c. 18 (627), LXXXIV, 355; CXXX, 456; CLXI, 517. — Præconabile signum est, *ibid.*, xii, c. 1 (741), LXXXIV, 489. — Prædecessorum nostrorum vestigiis, conc. Bajocens., CXLVIII, 235. — Prædicator Ecclesie Paulus, conc. Nicæn. ii, CXXXIX, 491; CLXXXVII, 1018. — Præminentium exercitium ac, conc. Toletan. xvii, c. 7 (752), LXXXIV, 568. — Prædictum ac compertum semper, conc. Ebroic., CXLVII, 250. — Præfatus denique Hildoinus thesauros, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Prægnantes si necesse sit, conc. Neoces., c. 6, XCIX, 1025. — Præmissis his omnibus, conc. Toletan. xii, c. 13 (719), LXXXIV, 479; CXXX, 560. — Præmium fraudare fidelibus, *ibid.*, vi, c. 14 (676), LXXXIV, 399; CXXX, 491. — Præsenti concilio Deo auctore, conc. Matiscon., CXL, 745; CLXI, 125; CLXXXVII, 298. — Præsente presbytero diaconus, conc. Carthag. iv, *id.*, 439. — Præterea Cenomanicæ urbis Aldricus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 591. — Præterea cum de quorundam, conc. Carthag. v, c. 5 (458), LXVII, 205; LXXXIV, 210; CXXX, 549. — Præterea declareat ipso facto, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Præterea et illud omnimodis, conc. Turonens., CXXXII, 206; CXL, 741; CLXI, 125. — Præterea fratres hanc pacem, conc. Codom., CLI, 749. — Præterea juxta beatissimi papæ, conc. Lateran., CLXIII, 1363. — Præterea monachorum quosdam, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Præterea nos una cum, conc. Suession. (744), LXXXIX, 926. — Præterea placuit ut deinceps, conc. Arelat. ii, CLXXXVII, 158. — Præter ea quæ domus, conc. Metens., CXXXVIII, 759. — Præterea quia gloriosus rex, canon. sub Widone, *id.*, 800. — Præterea quia vitium falsitatis, conc. Bajocens., CXLVII, 257. — Præterea qui rem ecclesiæ, conc. Roman. sub Symmacho, CXXXII, 259. — Præterea quod dignum et, conc. Telens., c. 9 (417), LVI, 735; LXXXIV, 237. — Præterea quod dignum et, canon. Apostol., CXL, 616; CLXI, 489. — Præterea si ab hoc nostro, conc. Roman., CXLVIII, 780. — Præterea si quis episcoporum, conc. Andegav., CL, 65. — Præterea si quis episcoporum, conc. Turonens., CXLIII, 1411. — Præterea sunt quamplurimi, conc. Carthag. ii, c. 6 (428), LVI, 866; LXVII, 187; LXXXIV, 186; LXXXVIII, 904; XCVIII, 81; CXXX, 527. — Præterea volumus ad repurgationem, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Prævideant episcopi ne cupiditas, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Prævidimus de Judeis ut, conc. Ticin. iii, CXXXVIII, 622. — Prava autem consuetudo prout, conc. Remens., CLXXXIX, 680. — Pravam institutionem emendari, conc. Eljberit., c. 45 (564), LXXXIV, 306; CXXX, 418. — Pravarum audacia mentium, conc. Toletan. vi, c. 12 (676), LXXXIV, 399; CXXX, 491. — Precariaria nempe de rebus, conc. Belvac., CXL, 706; CLXI, 252. — Precarie a nemine de rebus, conc. Mediomat., CLXXXVII, 810. — Precariis autem a nemine, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Precariis autem a nemine, conc. Sparnac., CXXXVIII, 548. — Precarie de quinquennio in, conc. Belvac., CLXXXVII, 811. — Precariis et commutationes tempore, conc. Mediomat., *id.*, 914. — Presbyter ab uno episcopo, canon. Apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 854; CXXX, 15. — Presbyter ante annos triginta, conc. Neoces., c. 11, LXVII, 56; LVI, 445; LXXXIV, 110; LVI, 757; LXXXVII, 875; CXXX, 268; CXXXII, 272; CLXXXVII, 579. — Presbyter

aut diaconus faciens, canon. Hibernens., XCVI, 1515; CLXXXVII, 898. — Presbyter aut diaconus vel, conc. Agath., c. 52 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CXXXII, 275; CXL, 635; CLXI, 480. — Presbyter cum diocesis tenet, conc. Arausic., CXXXII, 232; CXL, 696. — Presbyter cum ordinatur episcopo, conc. Carthag., iv, c. 3 (456), LVI, 887; LXXXIV, 200; CXXX, 543; CLXI, 447, 1157; CLXXXVII, 135. — Presbyter, diaconus, subdiaconus, post, conc. Clarom. (1095), CLXXXVIII, 680. — Presbyter, diaconus, subdiaconus vel, *ibid.* — Presbyter dum diocesis tenet, conc. Agath., c. 54 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 217, 1092; CLXXXVII, 931. — Presbyter dum diocesis, conc. Epaun., c. 4, LXXXIV, 267; XCIX, 1034. — Presbyter et diaconus in, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 503. — Presbyteri ab episcopis vel, conc. Jullobon. (1080), CXLX, 1225; CLXXXVIII, 582. Presbyteri cum sacris festivitatibus, conc. Aurelian., CXL, 887. — Presbyteri, diacones, subdiacones, conc. Agath., c. 50 (544), LXXXIV, 269; CLXI, 1041; CXXX, 404; CLXXXVII, 194. — Presb., diaconi vel ceteri, conc. Milevit., *id.*, 833. — Presbyteri, diaconi, subdiaconi, conc. Venetic., CXXXII, 255. — Presbyteri, diaconi, subdiaconi, conc. Jullob. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 582. — Presbyteri et diaconi præter, canon. Apostol., LXVII, 146; LXXXVIII, 839; CXXX, 18; CXXXII, 209; CXL, 657; CLXI, 493; CLXXXVII, 589. — Presbyteri et diaconi præter, conc. Carthag., ii, c. 3, XCIX, 1021; CV, 698. — Presbyteri et diaconi secularibus, canon. sub Alcone, CXXXIV, 51. — Presbyteri etiam per villas, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 40. — Presbyteri interfecti composito, conc. Tribur., CXL, 768; CLXI, 734. — Presbyteri interfecti episcopo, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Presbyter in cena Domini, conc. Meldens., CLXI, 122. — Presbyter inconsulto episcopo, conc. Carthag., iii, CLXXXVII, 1363. — Presbyter inconsulto episcopo, *ibid.*, 1358.

Presbyteri nullis blandiantur, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Presbyteri plebibus annuntiant, conc. Aurelian., CXL, 1077. — Presbyteri post ordinationem, conc. incert. (744), LXXXIX, 838. — Presbyteri qui congregationali, conc. Neocesar., c. 13, LVI, 446; LXXXIV, 110; LXXXVIII, 841; XCVIII, 85; CXXX, 268; CXL, 761; CLXI, 172; CLXXXVII, 432. — Presbyteri qui diocesanas ecclesias, conc. Valent., CXL, 741; CLXI, 122, 1067; CLXXXVII, 1835. — Presbyteri qui per dioceses, conc. Carthag., iv, c. 36 (456), LVI, 887; LXXXIV, 203; XCIX, 1068; CXXX, 543; CXXXIV, 54; CLXXXVII, 448. — Presbyteri secularium nuptiarum, conc. Cassarog., c. 7, XCIX, 1041. — Presbyteris, diaconibus et subdiaconibus, conc. Lateran., CLXIII, 1563. — Presbyteris, diaconibus et subdiaconibus, conc. Remens. (1119), CLXXXVIII, 882. — Presbyteri semel in anno, conc. Jullobon. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 582. — Presbyteris propter salutem, conc. Epaun., c. 12, LXXXIV, 268; XCIX, 1025. — Presbyteri sine intermissione stantur, conc. Mogunt., CXXXII, 257; CXL, 644, 1069; CLXI, 486. — Presbyteri sub sigillo, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Presbyteri vel diaconi qui, conc. Arelat., c. 21, XCIX, 1010. — Presbyteri vel diaconi relicti, conc. Aurelian., c. 15, *id.*, 1044. — Presbyteri vel diaconi si, conc. Carthag., c. 23 (419), LVI, 870, CV, 687. — Presbyteri vero pro episcopis, canon. Hibernens., XCVI, 1516.

Presbyter mane matutinali officio, conc. Nannet., CXL, 644, 1069; CLXI, 486; CLXXXVII, 428. — Presbytero, diacono vel, conc. Aurel., n. c. 18, LXXXIV, 282. — Presbyterorum filios a sacri, conc. Melfitan., CLXI, 533. — Presbyteros, monachos vel continentias, conc. Laodic., c. 24, XCIX, 1041. — Presbyteros qui immolaverunt, conc. Ancyrit., c. 1 (514), LVI, 435, 749; LXVII, 48; LXXXIV, 105; LXXXVIII, 874; CXXX, 261; CXL, 759; CLXI, 170; CLXXXVII, 372. — Presbytero vel diacono sine, conc. Epaun., c. 2, LXXXIV, 287; XCIX, 1011. — Presbyter præsentem episcopo non, conc. Bracar., n. c. 52 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 585; CLXXXVII, 432. — Presbyter proprio loco dimisso, conc. Cabillon., CXL, 665; CLXI, 502, 1148. — Presbyter semper eucharistiam, conc. Wormat., CLXI, 165; CLXXXVII, 1780. — Presbyter si ante peccavit, conc. Neoces., c. 9, LVI, 756. — Presbyter si a plebe, conc. Hierdens., CLXXXVII, 607. — Presbyter si nuperit, conc. Neocesar., c. 1, LVI, 755. — Presbyter si præoccupatus, *ibid.*, LXXXVIII, 878; CX, 475; CV, 687; CXXXII, 208; CXL, 634; CLXI, 481, 1166.

Presbyterum ad nuptias bigami, *ibid.*, c. 7, LVI, 756; LXVII, 66; LXXXVIII, 884; CXXXIV, 59; CXL, 648; CLXI, 490, 1257. — Presbyterum ad secundas nuptias, conc. Bracar., n. c. 53 (610), LXXXIV, 580; CXXX, 584.

Presbyterum convivio secundarum, conc. Neocesar., c. 7, LVI, 444; LXXXIV, 110; CXXX, 267; CLXI, 504, 832. — Presbyterum pro ignorantiam non, conc. Constant., m, CLXXXVII, 162. — Presbyterum qui axtorem duxerit, conc. Neocesar., c. 1, LVI, 445; LXVII, 54; LXXXIV, 109; LXXXVIII, 882; CX, 481; XCIX, 1015; CV, 687; CXXX, 267; CXXXII, 208; CXL, 645; CLXI, 487, 1151; CLXXXVII, 159. — Presbyterum vero vel episcopum, conc. Agath., c. 17 (544), LXXXIV, 266; CXXX, 482. — Presbyterum vero vel episcopum, conc. Arelat., CXXXII, 577. — Presbyter vel diaconus vel, conc. Tolet., i, c. 3 (439), LXXXIV, 529; CXXX, 433; CXL, 630; CLXI, 607. — Presbyter vulneratus aut casus, conc. Triburien., CXXXII, 285. — Pridianæ diei exercitia, conc. Toletan., xii, c. 4 (721), LXXXIV, 492. — Prima actio Theodulphi Malactianæ, conc. Hissipalem., n, CXXX, 383; CLXXXVII, 1033. — Prima sedis episcopos non, conc. Carthag., iii, *id.*, 471. — Primateum vero proprium cum, conc. Carthag., c. 20 (419), LVI, 868. — Primatei in et non alii, conc. Nicen., CXL, 597; CLXI, 408. — Primatus episcopos Vegetilianus, conc. Carthag., i, CLXXXVII, 538. — Primitas enim constituit de his, conc. Gerardens., CLV, 1615. — Primo capitulo constituitur ut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 618. — Primo capitulo præcipimus et, canon. sub Odose (942), CXXXIII, 947. — Primo consideramus de honore, conc. Pisteas., CLXXXVIII, 609. — Primo namque inspectore Deo, conc. Rom. sub Nicolao, CLXIII, 1515. — Primo nostras et sanctas, conc. Tusiæ, CXXXVIII, 719. — Primo omnium discutienda est, canon. sub Ludovico II, *id.*, 635. — Primo omnium discutienda est, conc. Matiscan., CXL, 636; CLXI, 481. — Primo omnium fidem catholicam, canon. sub Alcone, CXXXIV, 22. — Primo omnium fidem, epistol. canonic., c. 1, LVI, 890; CXXXVIII, 445. — Primo quidem quia quod, canon. Remigii, CII, 1096. — Primum delictum uniuscuiusque, canon. Hibernens., XCVI, 1500. — Primum furtum in ecclesia, *ibid.*, 1515. — Primum ergo statutum est, conc. Remens., CLXXXIX, 688. — Primum igitur ut iura, conc. Forojul., c. 1 (796), XCIX, 296. — Primum iure curati sint, conc. Ebroic., CLXVII, 247. — Primum iure statutum in, conc. Roman., CXLVIII, 758. — Primum ut unusquisque, conc. Aurelian., n. c. 1, LXXXIV, 277.

Primus titulus hic est, conc. Augustod., XCVI, 577. — Princeps in sua morte, canon. Hibernens., *id.*, 1298. — Priscus quidem canonibus erat, conc. Emerit., CLXXXVII, 815. — Pro bonis regibus sacra, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Proclivis cursus est ad, conc. Toletan., v, c. 6 (676), LXXXIV, 397; CXXX, 480; CLXXXVIII, 1103. — Pro consilio castitatis, *ibid.*, n. c. 10 (627), LXXXIV, 355; CXXX, 455; CXXXII, 580; CXL, 800; CLXI, 580. — Proferatur commonitorium quod, conc. Carthag., v, CXXX, 583; CLXI, 532. — Profundiores vero difficultatesque, canon. sub Alcone, CXXXIV, 59. — Prohibemus etiam ut a, conc. Northumb., CXXXVIII, 424. — Prohibendum ne qua fidelis, conc. Eliberit., c. 67 (369), LXXXIV, 509; CXXX, 419. — Prohibendum ne qui Christianos, *ibid.*, c. 50 (363), LXXXIV, 508; CXXX, 419. — Prohibendum ut liberi, *ibid.*, c. 80 (362), LXXXIV, 510; CXXX, 420; CLXXXVII, 502. — Prohiberi placuit ut cum, *ibid.*, c. 40 (362), LXXXIV, 506. — Pro his qui in animalibus, conc. Ancyrit., c. 16, LVI, 753. — Pro his qui penitentia acceptis, conc. Vasense., i, c. 2 (889), LXXXIV, 299. — Pro his qui quolibet metu, conc. Tolet., xii, c. 10 (719), LXXXIV, 478; CXXX, 539; CLXI, 221, 1098.

Proinde damnationem hanc perfidiam, conc. Toletan., n. c. 23 (627), LXXXIV, 548. — Proinde deaverit concilium sanctum, conc. Toletan., CXL, 804. — Proinde placuit atque statutum, *ibid.*, CXL, 820; CLXI, 621. — Proinde ut anno primo, *ibid.*, vi, CLXI, 908. — Promotiones vero consecrationes, conc. Constant., iv, CXXX, 100; CLXI, 564, 1151; CXCIV, 1255. — Proinde est omnis actus, conc. Toletan., iv, c. 24 (671), LXXXIV, 574; CXXX, 471. — Pronuntiandum est ut seipsum, conc. Lugdun., CLXI, 260; CLXXXVII, 1781. — Propinquus morientis episcopi, conc. Tolet., ix, c. 7 (695), LXXXIV, 457; CXXX, 325. — Proprius his capitulis est, conc. Bracar., i, CXXX, 568. — Proprium hoc habet antiqui, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Propter assiduum erga populum, conc. Ticin., i, CLXXXVIII, 562. — Propter assiduum erga populum, *ibid.*, 563. — Propter copiam peculiarum, conc. Eliberit., c. 19 (364), LXXXIV, 505; CXXX, 443. — Propter ecclesiasticas oras, conc. Anicob., c. 20 (381), LVI, 711, 790; LXVIII, 66; LXXXIV, 137; LXXXVIII, 858; CXXX, 268; CLXI, 581; CLXI, 575; CLXXXVIII, 94. — Propter ecclesiasticas curas et, conc. Bracar., n. c. 12 (610), LXXXIV, 577; CXXX, 581; CLXXXVIII, 105. — Propter eos episcopos *ibid.*

conc. Chalcedon., c. 5 (488), LXXXIV, 167; CXXX, 310; CLXXXVII, 757. — Propter frequentem tumultum, conc. Nicæn., c. 14 (325), LVI, 763, 821. — Propter malarum mentium, conc. Tolet. v, c. 7 (664), LXXXIV, 591; CXXX, 485. — Propter multas perturbationes, conc. Nicæn., c. 15 (325), LVI, 597, 829; LXVII, 46; LXXXIV, 97; LXXXVIII, 845; CXXX, 259; CXL, 645; CLXI, 465. — Propter provisionem pauperum, conc. Mogunt. (847), CXII, 1570. — Propter scandala gravia quæ, canon. sub Walterio, (891), CXXXII, 717. — Propter totius indisciplinationis, conc. Constant., CXXX, 592. — Propter vitandam schismatis scandalum, conc. Toletan., CLXI, 90, 1039; CLXXXVII, 1828. — Pro qualitate delicti semper, conc. Constant. iv, id., 1566. — Pro qua re confirmandum, conc. Carthag., c. 25 (419), LVI, 869. — Pro reverentia Dei et sacerdotum, conc. African., CXL, 635; CLXI, 490. — Pro reverentia Dei et sacerdotum, conc. Toletan. vi, c. 7 (627), LXXXIV, 552; CXXX, 454. — Pro reverentia sanctissimæ, *ibid.*, c. 2 (627), LXXXIV, 551; XCIX, 1091; CXXX, 453. — Prolius donum Dei est, conc. Arusiensis, d. (529), XLV, 1789; LI, 727; LXVII, 1149. — Pro sepultura mortuorum partem, conc. Claram. (1095), CLXXXVIII, 651. — Provideant viri potentes et, conc. Meldens., CXXXII, 553. — Providendum est etiam, conc. Sardic., c. 5 (371), LXXXIV, 116; CXXX, 275. — Providendum est ne episcopi, conc. Meldens., (845), CXXXII, 195. — Providendum est ne episcopi, conc. 8. Medardi, CXL, 614; CLXI, 423. — Providendum necessario est, conc. Moguntin. (847), CXII, 1569. — Prudentem confessarium valde etiam, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Psalmista, id est cantor, conc. Carthag. iv, c. 10 (456), LVI, 888; LXXXIV, 201; CXXX, 511; CLXI, 418, 1158; CLXXXVII, 157. — Puellas fideles quæ gentilibus, conc. Arelat. i, c. 11, CX, 490; XCIX, 1067. — Puellas quæ conventum parentum, conc. Lugdun. ii, c. 5, id., 1056. — Puellas quæ sua propria, conc. Aurelian. v, c. 19, id. — Puella necdum velata, conc. Roman., c. 1, id. — Puella quæ se vovit, conc. Arelat. ii, c. 52, id. — Puellas et viduas religiosas, conc. Parisiens., c. 18 (851), LXXX, 453. — Puella si ante duodecim, conc. Tribur., CXXXII, 593; CXL, 812; CLXXXVII, 1104. — Puella si ante duodecim, conc. Cabillon., CLXI, 570. — Pueri ante quatuordecim annos, conc. Eliberit., id., 1350; CLXXXVII, 1156. — Puer vero ab infantia, canon. Hibernens., XCVI, 1282. — Pupillorum et viduarum causa, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 616.

Q

Quæ auctoritate dimissæ sicut, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Quæcumque lege, sive etiam, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 850. — Quæcumque ad aurium et, conc. Turon., CXL, 614; CLXI, 425. — Quæcumque ecclesia a compulsiibus, conc. Tribur., CXL, 722; CLXI, 263. — Quæcumque episcopis vel presbyteris, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 818. — Quæcumque etiam puellas, conc. Arvern. ii, c. 19, LXXXIV, 299. — Quæcumque mancipia ab ingenuis, conc. Aurelian., CLXI, 915. — Quæcumque mulier religioni iudicandis, conc. Gangr., c. 17 (325), LXXXIV, 514; CXXX, 271; CLXI, 653; CLXXXVII, 165. — Quæcumque res ecclesiæ sunt, conc. Antioch., c. 24 (341), LVI, 712; LXXXIV, 128; CXXX, 284; CLXXXVII, 802. — Quædam capitula sunt quæ, conc. Chalcedon. (456), CLXXXVII, 438. — Quædam cum fratre viri sui, conc. Compend., id., 1502. — Quæ Deo semel sacra, conc. Chalcedon., c. 21 (450), LVI, 516, 860; LXVII, 93; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; XCIX, 1035; CXXX, 515; CXL, 676; CLXI, 203; CLXXXVII, 1095. — Quæ erunt fornicatæ et, conc. Ancyrit., c. 20 (511), LVI, 754. — Quæ est petitio vestra, conc. Socratis., CXXXII, 575. — Quæ est petitio vestra, conc. 8. Medardi, CXL, 638; CLXI, 501. — Quærendum est casus sit, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Quærendum in iudicio ejus, conc. Carthag. iv, c. 96 (456), LVI, 888; LXXXIV, 297; XCIX, 1036; CXXX, 548. — Quærendum nemque est eum, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Quæ sanctorum patrum sanctionibus, conc. Roman., (1119), CLXXXVIII, 851. — Quæsitum est ab aliquibus, conc. Mogunt., (847), CXII, 1575; CXXXII, 502; CXL, 874; CLXXXVII, 852. — Quæsitum est ab aliquibus, conc. Wormat., CLXI, 857, 1240. — Quæsitum est de episcopis, conc. Arvern., CLXXXVII, 548. — Quæsitum est in eadem synodo, conc. Tribur., CXL, 875; CLXI, 856, 1255. — Quæ sponsæ sunt et, conc. Ancyrit., c. 10 (514), LVI, 753. — Quæ sunt ecclesiæ conventi, conc. Antioch., CXIV, 1198. — Quæ sunt ecclesiæ debent, conc. Bracar. v, c. 15 (496), LXXXIV, 576; CXXX, 580. — Quæ sunt ecclesiæ sub, conc. Antioch., LXXXVIII, 899. — Quæ sunt

in unaqueque, conc. Chalcedon., LXVII, 90. — Quæ sint penitentia tempora, conc. Nicæn., id., 957. — Quæ sint penitentia tempora, conc. Ancyrit., id. — Quale ministerium regis sit, conc. Parisiens., CXXXIX, 477. — Quales abbates sint constituendum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Qualia aut quot sacerdotalia, canon. sub Hincmaro, (852), CXXV, 778. — Qualia sint indumenta altaris, *ibid.* — Qualitas lucris negotiantem aut, canon. sub Attone, CXXXIV, 48. — Qualiter autem missi domini, conc. Ticin., CXXXVIII, 575. — Qualiter autem palatia nostra, *ibid.* — Qualiter clerici sibi victum, conc. Carthag. iv, c. 15 (456), LXXXIV, 28. — Qualiter episcopum docere et, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Qualiter et quo ordine, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Qualiter hoc perficiatur et, *ibid.*, 779. — Qualiter regnum quod necessitate, *ibid.*, 778. — Qualiter sit cooperta ecclesia, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Quam detestabile et execrabile, conc. Mogunt., CXL, 931; CLXI, 681. — Quamdiu excommunicato non, conc. Carthag., (419), LXVII, 225; LXXXVIII, 956; CXXXIX, 494. — Quam multa sæpe, sive, conc. Nicæn., c. 2 (325), LVI, 826. — Quam sit necessarium monasteriorum, collect. 8. Albonis, CXXXIX, 484. — Quamvis aliud firmamentum nemo, conc. Roman. sub Gelasio, CXXXIV, 49. — Quamvis conscientiam puram apud, conc. Toletan. iv, c. 22 (671), *ibid.*, 575; CXXX, 471. — Quamvis fides et veritas, conc. Ebroicens., CLXVII, 244. — Quamvis grave nimis ac, conc. Turonens., CXI, 580. — Quamvis pene ubique, conc. Toletan. i, c. 20 (435), LXXXIV, 552; CXXX, 456. — Quamvis priora nunquam siverint, conc. Toletan. vi, c. 7 (676), LXXXIV, 597; CXXX, 489.

Quando ad palatium vel, conc. Ticin., CXXXVIII, 572. — Quando aliquis voluerit confessionem, canon. sub Edgardo, id., 505. — Quando autem conveniret presbyteri, conc. Nannet., CXL, 632; CLXI, 499; CLXXXVII, 231. — Quando ea quæ canonica, conc. Cabillon., CXL, 806; CLXI, 905. — Quando episcopus ordinationes, conc. Nannetens., CLXXXVII, 140. — Quando more solito ad, canon. sub Theodulfo, c. 28 (943), CXXXIV, 54. — Quando parochias circumscribit, canon. sub Hincmaro, (877), CXXV, 881. — Quando presbyteres aut diacones, conc. Toletan. iv, c. 27 (676), LXXXIV, 574; CXXX, 472; CXL, 651; CLXI, 226, 498, 1155; CLXXXVII, 156. — Quando presbyteres in parochias, *ibid.*, c. 26 (675), LXXXIV, 574; CXXX, 472; CLXI, 226, 1155; CLXXXVII, 208. — Quando presbyteri et diaconi, *ibid.*, c. 26 (674), CXXXIV, 56. — Quando presbyteri per Kalendas, conc. Nannet., CXL, 632; CLXI, 499; CLXXXVII, 231. — Quando presbyteri vel diaconi, conc. incert. (714), LXXXIX, 828.

Quando quidem omnia cum ordine, conc. Ebroic., CLXVII, 248. — Quando quidem regula est quæ, conc. Nicæn. ii, CLXI, 453. — Quamquam ad monita doctorum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Quamquam antiqua canonum, conc. Bracar. iii, c. 4 (715), LXXXIV, 589; CXXX, 591. — Quamquam in concilio anteriori, conc. Toletan. vi, c. 17 (676), LXXXIV, 401; CXL, 901; CLXI, 908. — Quamquam in præteritis, *ibid.*, xvi, c. 5 (731), LXXXIV, 559. — Quamquam omnis qui sacris, *ibid.*, xi, c. 10 (725), LXXXIV, 462; CXXX, 545; CLXXXVII, 152. — Quamquam plura sint genera, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Quamquam priscorum patrum, conc. Toletan. xvii, c. 6 (732), LXXXIV, 558. — Quamquam sacerdotis testimonium, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 738. — Quamquam sacerdotum testimonium, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694; CLXXXVII, 956. — Quamquam superius de sacrilegis, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 711. — Quamquam dignitatem acceperit rex, conc. Hibernens., XCVI, 1289. — Quamquam autem non solum, conc. Ancyrit., c. 8 (515), LVI, 751. — Quamquam virginitali se promiserunt, *ibid.*, c. 18 (515), *id.*, 755. — Quanto magis mala consuetudo, conc. Sardic., c. 1 (347), id., 852. — Quantum credi tibi a, collect. S. Albonis, CXXXIX, 504. — Quantum cum Dei iuramine, conc. Emeritan., c. 5 (704), LXXXIV, 616. — Quantum qui præcelsi culminis, conc. Toletan. vi, c. 2 (725), LXXXIV, 458; CXXX, 541. — Quapropter eueritis fidelibus, canon. Remigii, CII, 1095. — Quapropter omnibus placuit ut, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Quare in ordinandis plebibus, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 612. — Quarta actione nuntiatum est, conc. Hispal. ii, c. 4 (657), LXXXIV, 595; CXXX, 597. — Quarta congregatiois eventus obvis, conc. Tolet. vii, CXXX, 510. — Quarto capitulo admonemus presbyteros, canon. sub Odone, (942), CXXXIII, 618. — Quarto decimo ut in, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 625. — Quarto ut fides sancti, *ibid.*, 625. — Quartum autem nostri apostolici, conc. Roman., CXLVIII, 774. —

Quatuor anni deinde restant, conc. Triburiens., CXL, 765. — Quatuor autem tam de, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 494. — Quatuordecim annos hac de, canon. Hibernens., XCVI, 1507. — Quatuor modis iudicium humanum, *ibid.* 1515. — Quatuor modis offert Ecclesia, *ibid.*, 1286. — Quomodo hi qui irrationabiliter, conc. Ancyrit., LXVII, 957. — Quem primogenitores ad monasterium, conc. Triburiens., CLXXXVII, 1100. — Quæstæ nobis est Nereida, collect. S. Alonis, c. 24 (945), CXXXIV, 53. — Quæsti sunt monachi suæ, collect. S. Abbonis, c. (945), CXXXIX, 489. — Quæsti sunt præterea quidam, conc. Cabillon., CXL, 699; CLXI, 245. — Quæsti sunt præterea quidam, conc. Moguntin., CLXI, 1093; CLXXXVII, 1004.

Quia bene nostis ab illo, conc. Tendon., CXXXVIII, 536. — Qui ab omnibus episcopis, conc. Antioch., c. 15 (311), XCIX, 1058. — Quia cognovimus episcopos per, conc. Toletan. III, CXXX, 457; CLXI, 228; CLXXXVII, 815. — Qui a communione separantur, conc. Lingon., CXXXIV, 1079. — Qui ad ecclesiam vel, conc. Claromont. (1045), CLXXXVIII, 651. — Quia denique voluntate Dei, conc. Mettens., CXXXVIII, 757. — Quia Deo propitio sub, conc. Aurelian., n. c. 35, LXXXIV, 285. — Quia dies Sabbati apud, conc. Roman., CXLVIII, 801; CLXXXVII, 1865. — Quia divina propitiationis beneficia, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Qui admisit corporale peccatum, conc. Neocesar., c. 9 (315), LVI, 445; LXXXIV, 110; CXXX, 268. — Qui ad ordines promoveri, conc. Remens., CXXX, 407. — Qui adulterium commiserint, conc. Ancyrit., c. 19 (315), XCIX, 1059. — Quia eorum desidia et, conc. Ficin., CXXXVIII, 575. — Quia episcopi universique sacerdotes, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Quia ergo constat in, conc. Cabillon. II, CXL, 903; CLXI, 910. — Qui etiam ipse suos, conc. Tusiac., CXXXVIII, 720. — Quia his qui principibus, conc. Toletan. VI, c. 15 (678), LXXXIV, 400; CXXX, 491. — Quia igitur Apostolo testante, conc. Cabillon., CLIX, 715; CXL, 997; CLXI, 879. — Quia igitur Stephanus episcopus, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 502. — Quia in aliquibus consuetudo, conc. Parisiens., CLXI, 565. — Quia in quibusdam ecclesiis, conc. Chalcedon., c. 26 (488), LXXXIV, 171; CXXX, 515; CLXXXVII, 425. — Quia in quibusdam episcopatibus, conc. Turonens., CIC, 389. — Quia in quibusdam provinciis, conc. Chalcedon., c. 14 (488), LXXXIV, 169; CXXX, 511. — Quia iuvante nos divina, conc. Emerit., c. 23 (704), LXXXIV, 625. — Quia aliquando fuerit catechumenus, conc. Eliberit., c. 45 (362), LXXXIV, 566; CXXX, 418. — Qui aliquid emit, emat, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 468. — Quia nulli tanta mentis, conc. Salegnust., CXL, 1062; CLXI, 896.

Quia necesse est ut quod, conc. Carisiac., CXXXVIII, 745. — Quia nihil est præmittendum, conc. Sardic., c. 15 (357), VIII, 1525; LVI, 409, 782, 856; LXXXIV, 120; LXXXVIII, 891; CXXX, 277; CXL, 570; CLXI, 362. — Qui animaliter in animalibus, conc. Ancyrit., c. 15 (315), LVI, 735. — Quia non expedit ut donum, conc. Bracar. III, c. 7 (715), LXXXIV, 590; CXXX, 592. — Quia non solum illicita, canon. sub Hincmar. (874), CXXXIV, 795. — Quia non tantum a, conc. Ticin., CXXXVIII, 562. — Quia non tantum a, *ibid.*, 569. — Qui ante baptismum immolaverunt, conc. Ancyrit., c. 11 (315), LVI, 752. — Quia ordo debet in sacratione, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 485; CLXI, 458. — Quia per divinam gratiam, conc. Emerit., c. 17 (704), LXXXIV, 622. — Quia persuasum est populo, conc. Aurelian. II, c. 51, LXXXIV, 285; XCIX, 1026. — Quia pestiferas adhuc stirpes, conc. Ticin., CXXXVIII, 565. — Quia pestiferas adhuc stirpes, *ibid.*, 572. — Qui apud Donatistas parvuli, conc. African., CLXXXVII, 516. — Quia quidam monachorum, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 486. — Quia rationabiliter in singulis, conc. Ticin., CXXXVIII, 576. — Qui arguitur pro aliquo, canon. Hibernens., XCVI, 1517. — Qui arma projiciunt in prælio, conc. Arelat., CLXI, 727. — Quia secundum quod in, conc. Confl., CXXXVIII, 677. — Quia sicut et per, conc. Carisiac., *id.*, 749. — Quia sunt in plerisque, canon. sub Ludovico II, *id.*, 758. — Quia terribiliter propheticus sermo, conc. Ticin., *id.*, 564. — Quia terribiliter propheticus sermo, *ibid.*, 571.

Qui auguria auspiculque, conc. Ancyrit., c. 24 (315), LVI, 412; LXXXIV, 104; CX, 491; XCIX, 1051; CXXX, 266. — Qui ausi fuerint post, conc. Chalcedon., c. 10 (488), XCIX, 1074. — Quia ut comperimus plures, conc. Iustac., CXXXVIII, 722. — Qui autem bis vel, conc. Ancyrit. (315), LXVII, 950. — Qui autem ex vestro, canon. Remign., CII, 1102. — Qui autem vocati sunt, conc. Nicæn., c. 19 (325), LVI, 820; LXVII, 44. — Quia vero debitum esse, conc. Coloniens., CXXXVIII, 550. — Quia

vero de discordantibus, conc. Trosleian. (909), CXXX, 705. — Quia vero diligenter ac, conc. Tullean. (1192), CCV, 917. — Quia vero ut sanctus, canon. Hincmar. (928), CXXXIV, 785. — Qui baptizatus fuerit jam, conc. Bracar. II, CXXX, 581. — Qui bona erunt presentibus, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 464. — Quibus licentia uxores ducendi, conc. Moguntia., CXXXII, 235. — Quibusdam non sufficit beneficium, conc. Ebroic., CLXVII, 215. — Qui causam suam catholicis, conc. Carth. IV, CXXI, 548. — Qui circa hæc quæ, conc. Aurelian. II, c. 35, XCIX, 1074. — Qui communicaverit a suo, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Qui communicaverit vel oraverit, conc. Carth. IV, c. 75 (436), LVI, 884; LXXXIV, 205; CXXI, 547; CXL, 868; CLXI, 855, 1253; CLXXXVII, 816. — Qui conjugale consortium, conc. Agath., c. 25 (314), XCIX, 1058. — Qui conjuges suas in adulterio, conc. Aurelian., c. 11, *id.*, 1057. — Qui consilia omnium orthodoxorum, conc. Toletan. III, c. 22 (627), LXXXIV, 348. — Qui contentiosus aut murmurans, conc. Mogunt., CII, 852; CLXI, 814. — Qui contra decreta canonum, conc. Hierdeus., c. 12 (584), LXXXIV, 521; CXXX, 429. — Qui contraxerit decreto principis, canon. Hibernens., XCVI, 1514. — Qui conversus ingenuit et, *ibid.*, 1528. — Qui crimen objicit scilicet, conc. Arausic., CXXI, 909. — Qui cum cane vel, canon. Hibernens., XCVI, 1526. — Qui cum nunna vel, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 485. — Qui cum pecudibus colto, conc. Ancyrit., c. 6 (315), XCIX, 1059. — Qui cum senioribus suis, conc. Meldens., CXXXII, 275; CXL, 649; CLXI, 491. — Quicunque ab episcopo vel, conc. Toletan. III, c. 12 (627), LXXXIV, 355. — Quicunque ab exteris provinciis, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — Quicunque ab imperatore cognitionem, conc. Carth., CXXI, 420. — Quicunque adificat ecclesiam si, canon. Hibernens., XCVI, 1501. — Quicunque alibi fidem et, conc. Tolet. III, c. 11 (627), LXXXIV, 357. — Quicunque Ariminense concilio non, *ibid.*, c. 17 (627), *id.*, 347. — Quicunque autem abbas inante, conc. Silvac., LXXXVIII, 602. — Quicunque autem clericorum deinceps, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque autem clericorum deinceps, conc. Turon., CXLIII, 1412. — Quicunque autem cum veste, conc. Ancyrit. (315), LXVII, 50. — Quicunque autem non solum, *ibid.*, Quicunque autem non communicamus, conc. Carth. (419), LXVII, 216; LXXXVIII, 936. — Quicunque autem propter improba, conc. Ephes. (451), LXVII, 82. — Quicunque baptizatus fuerit ab, conc. Wormat., CII, 754; CLXI, 115. — Quicunque beneficium ecclesiasticum, conc. Mogunt., CXL, 677; CLXI, 208. — Quicunque Christianus excommunicatus, canon. S. Patricii, c. (450), LIII, 825. — Quicunque clericorum a Maximo, conc. Narbon., c. 7, LXXXIV, 611. — Quicunque clericus ab aliquo, canon. S. Patricii, c. (450), LIII, 825. — Quicunque clericus ab ostiario, *ibid.*, 825. — Quicunque clericus ab ostiario, canon. Hibernens., XCVI, 1514. — Quicunque clericus aut in, conc. Tribur., CXL, 661; CLXI, 508; CLXXXVIII, 1217. — Quicunque clericus excommunicatus, canon. Hibernens., XCVI, 1296. — Quicunque clericus in bello, *ibid.*, 1298. — Quicunque clericus justus, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Quicunque clericus, subdiaconus, conc. Narbon., c. 8, LXXXIV, 611.

Quicunque consanguineam suam aut, conc. Turon., CXLIII, 1412. — Quicunque consanguineam suam aut, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque contra libertatem ecclesie, conc. Lugdun., c. 7, XCIX, 1064. — Quicunque de lapsu ad ordinem, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 875. — Quicunque de mobilibus Widrigild, conc. Benvent., CXXXVIII, 725. — Quicunque de sacerdotibus vel, conc. Toletan. III, CLXXXVII, 929. — Quicunque dicit, hoc est, canon. Hibernens., XCVI, 1502. — Quicunque discernit a presbytero, conc. Gang., LXXXVIII, 865; CXL, 714; CLXI, 258. — Quicunque discernit a presbytero, conc. Moguntin., CXXXVIII, 588. — Quicunque decesserit de sua, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Quicunque dixerit Adam primum, conc. Carth., c. 1, L (419), XXV, 1729; LVI, 486. — Quicunque dixerit gratiam Dei, *ibid.*, c. 4 (419), XLV, 1729; LVI, 487. — Quicunque dixerit ideo nobis, *ibid.*, c. 6 (419), XLV, 1729; LVI, 488. — Quicunque dixerit in oratione, *ibid.*, c. 8 (419), XLV, 1729; LVI, 488. — Quicunque episcopi adfragio, conc. Toletan. IV, c. 57 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CXXXIX, 492; CLXXXVII, 925. — Quicunque episcoporum, presbyterorum, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 1661. — Quicunque episcopos aliteris episcopis, conc. Toletan. IV, c. 54 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CLXI, 227, 1096; CLXXXVII, 1028. — Quicunque episcopus aliteris, conc. Arvera., CXL, 806. — Quicunque episcopus aliteris, conc. Wormat., CXXI,

579. — Quicunque episcopus sive clericus, conc. Toletan., CLXI, 830. — Quicunque est medicus animarum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 504. — Quicunque ex clericis, conc. Toletan. xiii, c. 13 (721), LXXXIV, 499. — Quicunque ex clero deprehensus, conc. Antioch., c. 2 (341), XCIX, 1017. — Quicunque ex clero esse, conc. Meldens., CXXXII, 223; CLXI, 503; CLXXXVII, 1247. — Quicunque ex clero esse, conc. Carth., CXI, 661. — Quicunque ex clero videntur, conc. Aurelian., CLXI, 1168. — Quicunque excommunicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1296. — Quicunque exercuerint hoc quando, conc. Arelat., CXI, 837; CLXI, 756. — Quicunque ex gradu ecclesiastico, conc. Tribur., CLXXXVII, 934. — Quicunque ex his qui, conc. Nicen., c. 10 (325), LVI, 595; LXXXIV, 95; CXXX, 238; CLXXXVII, 897. — Quicunque ex lapsis ordinati, *ibid.* (325), LXVII, 44. — Quicunque ex secularibus, conc. Toletan. iv, c. 53 (671), LXXXIV, 379; CX, 483; CXXX, 475; CXXXII, 386; CXI, 796; *ibid.*; CLXI, 535. — Quicunque fidelium devotione, *ibid.*, CLXXXVII, 1083. — Quicunque filiam suam aut, conc. Triburiens., CXI, 812; *ibid.*. — Quicunque filiam suam aut, conc. Cabillon., CLXI, 571. — Quicunque filii a parentibus, conc. Gangr., LXXXVIII, 898. — Quicunque filii a parentibus, canon. Hibern., XCVI, 1291. — Quicunque filios procreaverit causa, *ibid.*. — Quicunque Filium Dei Dominum, conc. Tolet. iii, c. 2 (627), LXXXIV, 346. — Quicunque Filium Dei Dominum, *ibid.*, c. 5 (627), *id.*, 347. — Quicunque Filium Dei et, *ibid.*, c. 13 (627), *id.*. — Quicunque Filium Dei secundum, *ibid.*, c. 9 (627), *id.*. — Quicunque habitum saecularem, conc. Arelat., CXXXII, 254. — Quicunque homo aliter debitor, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Quicunque hominum aut ex, conc. Lingon., CXXIV, 1085. — Quicunque igitur ex laicali, canon. sub Wido., CXXXVIII, 801. — Quicunque in clero esse, conc. Tarracon., CXXXII, 235; CXI, 647; CLXI, 489; CLXI, 806. — Quicunque in ecclesiastico ordine, conc. Tolet., CLXI, 83. — Quicunque indictum jejunium, conc. Gangr., CXXXII, 243. — Quicunque infantes in ecclesia, canon. Hibernensi, XCVI, 1299. — Quicunque ingenuus vel servus, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Quicunque initium Filio Dei, conc. Tolet. iii, c. 8 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque in patre et, *ibid.*, c. 4 (627), *id.*, 347. — Quicunque in Quadragesima diebus, *ibid.*, CXI, 1000. — Quicunque in sacerdotio Dei, *ibid.*, iv, c. 21 (671), LXXXIV, 373; CXXX, 471. — Quicunque ipsa verba dominice, conc. Carthag., c. 8 (419), XLV, 1729; LVI, 489. — Quicunque iudex aut secularis, conc. Antiochod., LXXII, 766. — Quicunque iudex aut secularis, conc. Theodon., CXI, 918. — Quicunque laicorum aliquid, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque laicorum aliquid de, conc. Turon., CXLI, 1412. — Quicunque libellum detestabilem, conc. Tolet. iii, c. 16 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque libertatem a dominis, *ibid.*, iv, c. 73 (671), *id.*, 383; CXXX, 479; CXXXII, 268; CXXXIV, 40; CXI, 629; CLXI, 476, 1141; CLXXXVII, 292. — Quicunque liberi facti sunt, conc. Aurelian., v, c. 7, XCIX, 1064. — Quicunque militum vel cuiusqueque, conc. Rom. sub Gregorio VII, CXLVIII, 800; CLXIII, 628; CXCV, 1531. — Quicunque monastica religionis, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque monastica religionis, conc. Turon., CXLI, 1412. — Quicunque monetam falsam, conc. Lateran., CLXIII, 1364. — Quicunque nec periculum nec, conc. Nicen., c. 16 (325), LVI, 829. — Quicunque nescire Filium Dei, conc. Tolet. iii, c. 7 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque non dixerit: Gloria, *ibid.*, c. 14 (627), *id.*. — Quicunque odio aut longinqua, conc. Agath., c. 30, XCIX, 1063. — Quicunque ordinati sunt, conc. Nicen., c. 10 (325), LVI, 762, 828. — Quicunque parvulos recentes, conc. Carthag., c. 2 (419), XLV, 1728; LVI, 487. — Quicunque patrem et filium, conc. Tolet. iii, c. 6 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque patrem et filium, *ibid.*, c. 12 (627), *id.*. — Quicunque preces sibi aliunde, conc. Carthag. iii, c. 25, XCIX, 1021. — Quicunque presbyter de jure, conc. Roman. sub Symmacho, CXXXII, 238. — Quicunque presbyter de jure, conc. Bracar., CXI, 708; CLXI, 263, 1102. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Remensi, CX, 485. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Turon., *ibid.*. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Mogunt. (847), CXII, 1569; CXXXII, 257; CXI, 695; CLXI, 216. — Quicunque pro conferendo cuiquam, conc. Bracar., CLXI, 555, 1153. — Quicunque propria uxore derelicta, conc. Lingon., CXXIV, 1086. — Quicunque propter accipiendam sacerdotii, conc. Tolet. viii, CLXI, 353. — Quicunque pro sola devotione, conc. Claremont., CLXII, 717. — Quicunque rebaptizandi sacrilegum opus, conc. Tolet. ii, c. 15 (627), LXXXIV, 317. — Quicunque religiosus

sine corporis, conc. Gangr., c. 18, LVI, 790. — Quicunque reliquias episcoporum vel, canon. Hibernens., XCVI, 1302. — Quicunque sacerdotum vel ministrorum, conc. Tolet. xiii, CLXXXVII, 1351. — Quicunque se propria voluntate, conc. Antiochod., LXXII, 761; CLXI, 693, 890. — Quicunque se propria voluntate, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Quicunque se propria voluntate, conc. Cabillon., CXI, 1009. — Quicunque Simons imitator, conc. Tolet. vi, CLXI, 352. — Quicunque sine cupiditate, conc. Placentin., CLXXXVII, 562. — Quicunque sine inevitabili, conc. Tolet. viii, CLXI, 882. — Quicunque Spiritum sanctum non, *ibid.*, iii, c. 5 (627), LXXXIV, 316. — Quicunque Spiritum sanctum sicut, *ibid.*, c. 10 (627), *id.*, 347. — Quicunque sub hoc neglectu, conc. Bracar. iii, CLXXXVII, 831. — Quicunque superbia facibus accersi, conc. Andegav., CXXXII, 342. — Quicunque temere et inconsiderate, conc. Nicen. (325), LXVII, 46; LXXXVIII, 843; CV, 875; CXXXII, 238; CXI, 643; CLXI, 483. — Quicunque tempore mensis vel, conc. Agath., CLXI, 1168. — Quicunque vero clericorum ab, conc. Tolet. ix, (CXXXIX, 496). — Quicunque vero hanc, conc. Parisiens., LXXX, 454. — Quicunque virginitatem custodiens, conc. Gangr., LXXXVIII, 883; CXI, 805; CLXI, 564; CLXXXVII, 472. — Quicunque virginitatem promittentes, conc. Ancyr., LXVII, 52. — Quicunque vocati sunt ad, conc. Nicen., c. 12 (325), LVI, 828. — Quicunque voluerit in sua, conc. Wormat., CXI, 675; CLXI, 202; CLXXXVII, 1008.

Quid ad haec dicit sanctitas, conc. Carthag., c. 12 (419), LVI, 867; LXVII, 188; LXXXVII, 835. — Quidam autem episcopi et, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 613. — Quidam clericus legitimus, conc. Tolet. iv, c. 43 (671), LXXXIV, 377; CXXX, 476; CLXXXVII, 894. — Quidam clericorum vel monachorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 564. — Quidam clericorum vel monachorum, *ibid.*, 571. — Quidam contra omnem auctoritatem, conc. Toletan. ii, CXXX, 457. — Quidam Deo solummodo confiteri, conc. Cabillon., CLXI, 894. — Quidam desponsavit uxorem et, conc. Tribur., CXI, 930; CLXI, 681; CLXXXVII, 1408. — Quidam etiam generationem consanguinitatis, conc. Salernit., CXI, 1060; CLXI, 896. — Quidam etiam laicorum et, *ibid.*, CXI, 1060; CLXI, 895. — Quidam etiam videntur sibi, conc. Roman., CXVIII, 766. — Quidam fornicatus est cum, conc. Tribur., CXXXII, 325; CXI, 922; CLXI, 679; CLXXXVII, 1662. — Quidam fratres dixerunt consuetudinis, conc. Cabillon., CXI, 744; CLXI, 126, 1066. — Quidam in die ejusdem, conc. Tolet. iv, c. 8 (671), LXXXIV, 369; CXXX, 467; CXXXIV, 44. — Quidam monachi nihil habentes, conc. Chalced., CLXXXVIII, 995. — Quidam monachorum habitu utentes, *ibid.*, 1083. — Quidam sponsam habens, conc. Ancyr., LXVII, 51; LXXXVIII, 882; CX, 486; CXXXII, 321; CLXI, 662. — Quidam tamen satis imperite, conc. Rom., CXI, 775. — Quid de auctoritate illius, conc. Carthag. (419), LXVII, 211. — Quid dilectioni vestrae videtur, *ibid.*, i, c. 8, LXXXIV, 182; CXXX, 523; CXI, 632; CLXI, 478. — Qui debitum sibi nexum, conc. Toletan., CXI, 630; CLXI, 477. — Qui decimas post creberrimas, conc. Cabillon., CXXXII, 200. — Qui de solemnitate praetermisso, conc. Carthag. iv, c. 88 (671), LVI, 883; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 518; CLXI, 263; CLXXXVII, 1728. — Quid in accusationibus episcoporum, conc. Carthag., LXVII, 932. — Qui divinant et consuetudines, conc. Ancyr., c. 23 (515), LVI, 754. — Qui divinationes expellunt, *ibid.*, LXVII, 54; LXXXVIII, 876; CV, 685; CXXXII, 349; CXI, 834; CLXI, 747; CLXXXVII, 1546. — Qui divina vocatione ab, conc. Tolet. ii, CXXX, 457; CLXXXVII, 951. — Qui dormierit cum duabus, conc. Vermer., CXXXII, 326. — Qui dormierit cum duabus, conc. Aurelian., CXI, 919; CLXI, 677; CLXXXVII, 1405. — Qui dormierit cum duabus, conc. Mogunt., *id.*, 1509. — Quid me adhuc moveat, conc. Sardic., c. 17 (371), LVI, 783; LXXXIV, 120. — Quid quid episcopus de suo proprio, conc. Agath., c. 48 (514), *id.*, 270. — Quidquid in Nicaea, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 1 (326), VII, 825. — Quidquid invisibilis gratiae, conc. Tolet. xi, c. 8 (725), LXXXIV, 461; CXXX, 544; CLXI, 366; CLXXXVII, 530. — Quidquid monacho de rebus, canon. Hibernens., XCVI, 1296. — Quidquid parentes nostri, conc. Parisiens., LXXX, 455. — Quidquid parochiarum presbyter, conc. Agath., c. 53 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 235; CLXXXVII, 914. — Quidquid parochiarum presbyteri, conc. Epau., c. 5, LXXXIV, 287. — Quidquid per fidei commissum, conc. Agath., c. 6, (544), XCIX, 1053. — Quidquid per quinquaginta annos, canon. Hibern., XCVI, 1293. — Quidquid unanimiter digne recolitur, conc. Emerit., c. 18 (704), LXXXIV, 623.

Qui dux in conjugium, canon. Apostolor., LXVII, 148; LXXXVIII, 848; CXXI, 16. — Qui ecclesiam edificaverit contra, conc. Tolet. iii, c. 19 (637), XCIX, 1019. — Qui episcoporum morientium bona, conc. Clermont. (1093), CLXXXVIII, 650. — Qui episcopum ceperit omnino, *ibid.* — Qui episcopus ordinandus est, conc. Carth. iv, c. 1 (456), LXXXIV, 199; XCIX, 1004; CXXXII, 879; CXL, 581; CLXI, 517; CLXXXVII, 129. — Qui episcopus ordinandus est, canon. Hibernens., XCVI, 1262. — Qui ergo audeat, canon. S. Patricii (450), LIII, 827. — Qui excommunicato donec ab, conc. Remens., CV, 615. — Qui ex familiaribus ecclesie, conc. Tolet. ix, c. 11 (695), LXXXIV, 438; CXXX, 581; CLXI, 523; CLXXXVII, 291. — Qui facit scelus virile, canon. Hibernens., XCVI, 1526. — Qui faculas accendat aut, conc. Arelat. ii, c. 25, XCIX, 1031. — Qui facultates ecclesiasticas subsidio, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Qui falso accusant fratres, *ibid.*, 1297. — Qui falso accusant fratres, conc. Aurelian., c. 15, XCIX, 1062. — Qui falsum iurabunt et, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 483. — Qui falsum iuramentum iurabit, conc. Gratelean. (928), *id.*, 464. — Qui falsum iuramentum prestat, *ibid.*, 464. — Qui festa sunt debita, conc. Northumb., *id.*, 525. — Qui fidem concilii Constantiopolitani, conc. Tolet. iii, c. 20 (627), LXXXIV, 348. — Qui fidem Ephesine synodi, *ibid.*, c. 21, *id.* — Qui fidem operant Nicani, *ibid.*, c. 19, *id.* — Qui filios non habuerit, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 630. — Qui frequenter litigat et, conc. Carth. iv, c. 58 (436), XCIX, 1040. — Qui fugientes leniunt, conc. Ancyrit., c. 5 (315), LVI, 750; LXXXIV, 104; LXXXVIII, 871; CXXX, 262. — Qui furatus fuerit pecuniam, canon. S. Patricii (450), LIII, 827. — Qui furatus fuerit pecuniam, canon. Hibernens., XCVI, 1290. — Qui furtum fecerit dimittit, *ibid.* — Qui hominem publicam penitentiam, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Qui hominem publicam penitentiam, *ibid.*, 1063. — Qui in agnitudine constituit, conc. Laodic., c. 47 (564), LVI, 719; LXXXIV, 194; CXXX, 300. — Qui in aliquo crimine detecti, conc. Tolet. iv, CLXXXVII, 288. — Qui in blasphemiam alterius, conc. Ioceri, LXXXIX, 828. — Qui incipiens est nullo, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Qui in clero sunt presbyteri, conc. Ancyrit., c. 15 (315), LVI, 752. — Qui in Dominica die, conc. Carth. iv, c. 61 (436), *id.*, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1037; CXXX, 347; CXXXIV, 41; CLXI, 565. — Qui in domo sua, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Qui in episcopatum consecrati, conc. Ancyrit., c. 17 (315), LVI, 753. — Qui innocentes ad principes, conc. Matiscon. i, c. 18, XCIX, 1037. — Qui in Quadragesima aule, conc. Eliberit., CXL, 1600; CLXI, 882. — Qui in somnis eum, canon. Hibernens., XCVI, 1518. — Qui in vicis et villis, conc. Antioch., c. 10 (311), LVI, 709, 796; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 879; XCVIII, 82. — Qui ipso cooperante et, conc. Constant., CXXXVIII, 817. — Qui iubeat sacerdotem, conc. Ilerdens., c. 10 (584), LXXXIV, 334; CXXX, 429; CLXXXVII, 853. — Qui libet infans mature baptizetur, conc. Northumb., CXXXVIII, 531. — Qui luget abstinere a, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Qui maioribus acerbioribus irreligit, conc. Carth. iv, c. 8 (436), XCIX, 1010. — Qui male conceptos ex, conc. Ilerdens., CLXI, 744. — Qui meriti facinorum suorum, conc. Carth. ii, CLXI, 835, 1233; CLXXXVII, 832. — Qui monachos vel clericos, conc. Clermont. (1093), CLXXXVIII, 650. — Qui murmurat verba, canon. S. Patricii (450), LIII, 823. — Qui murmurat verba blasphemie, canon. Hibernens., XCVI, 1263. — Qui non bene custodierit, conc. Aurelian., CXL, 762. — Qui non bene custodierit, conc. Arelat. iii, CLXI, 1081, 173; CLXXXVII, 1780. — Qui non occurrerit ad, canon. Hibernens., XCVI, 1518. — Qui non perseverant in, canon. Apostol., c. 9, XCIX, 1021. — Qui non secundum, canon. S. Patricii (450), LIII, 820. — Qui non sponte nec voluntate, conc. Ancyrit., LXVII, 54. — Quinto actionis impulsu pervenit, conc. Tolet. viii, CXXX, 811. — Quinto capitulo admonendi sunt, canon. sub Odone (912), CXXXIII, 948. — Quinto decimo, quod decima, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 636. — Quinto iudicio ad cognitionem, conc. Hispanens. ii, c. 5 (657), LXXXIV, 593; CXXX, 597; CLXI, 469. — Quinto ut sciant quid, canon. sub Ludov. II, CXXXVIII, 625. — Qui oblationes defunctorum aut, conc. Carth. iv, c. 96 (456), LVI, 887; LXXXIV, 267; XCIX, 1032; CXXX, 548; CLXXXVII, 944. — Qui oblationes defunctorum retinent, conc. Vasens. i, c. 4 (486), LXXXIV, 259; CXXX, 595; CXL, 701; CLXI, 554, 548; CLXXXVII, 945. — Qui oblationes defunctorum fidelium, canon. Hibernens., XCVI, 1512. — Qui occiderit aut fornicationem, *ibid.*, 1290. — Qui occiderit monachum aut, conc. Lingon., CXXIV, 1086. — Qui odii meditatione vel, conc. Wormat.,

CXXXII, 562. — Qui odii meditatione vel, conc. Mogunt., CXL, 772; CLXI, 758. — Qui palam aliquando arripit, conc. Arausic., c. 16 (479), LXXXIV, 257. — Qui patrem et matrem, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Qui pejerant aut barbara, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 480. — Qui per ferrum aut, conc. Bracar., CLXI, 746. — Qui per pecunias quemquam, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 482. — Qui penitentiam in infirmitate, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 823. — Qui penitentiam in mortis, conc. Tolet. ix, c. 12 (725), LXXXIV, 464, CXXX, 546. — Qui penitentiam in mortis, conc. Lingon., CXXIV, 1079. — Qui penitentiam publicam gerunt, *ibid.*, 1080. — Qui penitentiam viduas vel, conc. Ilerdens., c. 6 (584), LXXXIV, 323; CXXX, 428. — Qui post acceptam penitentiam, conc. Epau., c. 25, XCIX, 1070. — Qui post fidem baptismi, conc. Eliberit., c. 1 (362), LXXXIV, 501. — Qui prabet decatum barbaris, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Qui pravaricati sunt absque, conc. Nizien., c. 11 (525), LVI, 828. — Qui presbyter occidit duodecim, conc. Mogunt. (847), CLII, 1572; CXXXII, 294; CXL, 765; CLXI, 753; CLXXXVII, 1029. — Qui primum dignitate atque, conc. Tolet. vi, c. 15 (676), LXXXIV, 599; CXXX, 491. — Qui pro culpa suis, conc. Constantin., CLXI, 475. — Qui pro delicto suo, conc. Arelat., c. 16, XCIX, 1018. — Qui pro delicto suo, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Qui pro devotione sua, conc. Aurelian. iv, c. 19, XCIX, 1033. — Qui recedat de corpore, conc. Arausic. c. 5 (479), LXXXIV, 256; XCIX, 1070; CXXX, 591; CXL, 942; CLXI, 860; CLXXXVII, 133. — Qui vicalem ecclesiam petierit, conc. incert. (714), LXXXIX, 828. — Qui relicto suo episcopo, conc. Leptinens. (745), *id.*, 821. — Qui religiosus feminis propositus, conc. Carth. iv, CXXX, 548; CXL, 807; CLXI, 566; CLXXXVII, 1081. — Qui relicto ecclesiam Dei, conc. Laodic., c. 35 (564), XCIX, 1050. — Qui res ecclesie petant, conc. Lugdun., CXL, 904; CLXI, 911. — Qui reversi et manifeste, conc. Chalcedon., c. 4 (430), LVI, 559. — Qui sacam habentem pecuniam, conc. Bracar., CLXXXVII, 278. — Qui sacerdotem voluntarie occiderit, conc. Wormat., CXXXII, 294; CXL, 768. — Qui sacerdoti sarhaed fecerit, canon. Walthe (940), CXXXVIII, 472. — Qui sacramento se obligaverit, conc. Ilerdens., c. 7 (584), LXXXIV, 523; CV, 686; CXXX, 438; CXXXII, 546; CXL, 879; CLXI, 796; CLXXXVII, 1113. — Qui sacerdotem voluntarie occiderit, conc. Mogunt., CLII, 735. — Qui sacri baptismi mysterium, canon. sub Audo., c. 77 (915), CXXXIV, 43. — Qui sanctimonialis virgines vel, conc. Meldens., CXXXII, 511; CXL, 803; CLII, 592. — Qui sanctimonialis virgines, conc. Epau., CXXXVIII, 552. — Qui sanctimonialibus illicitis, conc. Verdens. (844), CXXX, 615; CXXXVIII, 541. — Qui saculum perfrangit et, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Quis autem dubitet vos, conc. Atrabat., CXLII, 1308. — Qui secundo et tertio, conc. Ancyrit., c. 7 (315), LVI, 751. — Qui se incestu pollutione, conc. Ilerdens., CL, 466. — Qui seipsum coquinaverit, anam, canon. Hibernens., XCVI, 1517. — Qui semel sunt in clero, conc. Chalcedon., c. 7 (430), LVI, 540; LXXXVIII, 889; XCVIII, 85; CXXX, 1051; CV, 688, 881; CXL, 735; CLXI, 552. — Qui sepelira violaverunt puniuntur, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Qui soleat crebre in mensis, conc. Tolet. iii, c. 7 (627), XCIX, 1069. — Qui spiritalem compatriam habet, conc. Tribur., CXL, 928; CLXI, 602, 1296; CLXXXVII, 1446. — Quisquis agellum ecclesie a, conc. Aurelian. iv, c. 11, XCIX, 1055. — Quisquis autem episcoporum excepti, conc. Arvern., CLXI, 1186. — Quisquis autem sacularium principum, conc. Constant., *id.*, 1131. — Quisquis clericus aliquid, conc. Epau., c. 10, LXXXIV, 367; XCIX, 1052. — Quisquis dixerit eandem gratiam, conc. Milevit., CLXXXVII, 1896. — Quisquis dixerit eandem gratiam, conc. Carth. (419), XLV, 1729; LVI, 487. — Quisquis episcopus aut presbyter, canon. apostol. (111), 1125. — Quisquis episcopus inveniat fuerit, conc. Nicen. ii, CXXXIX, 484. — Quisquis episcopus vel abbas, *ibid.*, CLXXXVII, 962. — Quisquis etiam aut maiorum, conc. Arvern. ii, c. 16, LXXXIV, 298. — Quisquis facta superbia elatus, conc. Mogunt. (847), CLII, 1567; CXXXII, 541; CXXXVIII, 583; CXL, 861; CLXI, 226, 831, 1088. — Quisquis talis abstinere, conc. Tolet. i, c. 15 (438), LXXXIV, 531. — Quisquis metropolitane intra tres, conc. Ravenn., CLXI, 456. — Quisquis per dolum mittit, conc. Tongroux., CXL, 833; CLXI, 802, 815. — Quisquis probatus fuerit per, conc. Milevit., CLXXXVII, 635. — Quisquis vero episcoporum, presbyterorum, conc. Carth. iii, c. 8 (436), LVI, 867; LXV, 190; LXXXIV, 187; LXXXVIII, 868; XCIX, 1038; CXXX, 431; CXXX, 531; CXL, 806; CLXI, 406; CLXXXVII, 715.

ibid., LXXXVIII, 896. — Quod servilibus clericis, conc. Toletan. ix, c. 54 (693), LXXXIV, 28. — Quod si ad alium, conc. Aurelian., c. 20, XCIX, 1009. — Quod si aliquid per, conc. Valentin., CXXXVIII, 660. — Quod si aliquis adjudicatus, conc. Nicæn., c. 30 (323), LVI, 402. — Quod si aliquis episcopus, conc. Sardic., c. 4 (371), LXXXIV, 116; CXXX, 275; CLXXXVII, 741. — Quod si causa inter personam, conc. Parisiens., LXXX, 452. — Quod si comes aut, conc. Benevent., CXXXVIII, 727. — Quod si episcopus aut, conc. Toletan. iv, CXXXII, 194; CXL, 571; CLXI, 505. — Quod si in aliquo, conc. Claromont. (1098), CLXXXVIII, 631. — Quod si intra biennium, conc. Aurelian. iii, c. 7, XCIX, 996. — Quod si intra biennium, conc. Meldens., CXL, 562; CLXI, 576. — Quod si presbyter quod, conc. Autissiod., LXXII, 763. — Quod si quis abbas, *ibid.* — Quod si quislibet concubinam, conc. Mogunt., CXXXVIII, 587. — Quod si quis per securitatem, conc. Claromont., CLXII, 719. — Quod si se tantum, conc. Vassens. i, c. 8 (480), LXXXIV, 261; CXXX, 396; CLXI, 454. — Quod si vel infirmitate, conc. Ebroic., CLXVII, 215. — Quod si vir non habens, conc. Nonnet., CLXXII, 510; CXL, 827; CLXI, 628. — Quod testificaverint vivi super, canon. Hibernens., XCVI, 1512. — Quod ut facilius aique, conc. Colon., CXXXVIII, 531. — Quod vult pater, canon. S. Patricii (630), LIII, 822. — Quo metallo sit calix, canon. sub Hincmaro (852), CXIV, 779. — Quo metallo habeant, *ibidem*, *ibid.*

Quoniam antiqua ecclesiastica, conc. Bracar. iii, CXXX, 591. — Quoniam a quibusdam viris, conc. Nicæn. ii, CLXXXVII, 1096. — Quoniam catechumenorum orationem, conc. Laodic., c. 19 (361), LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Quoniam cognovimus in multis, conc. Toletan. iii, c. 21 (627), LXXXIV, 556. — Quoniam comminationem nostrorum, conc. Ebroic., CLXVII, 215. — Quoniam compertimus per quosdam, conc. Toletan. iii, c. 11 (627), LXXXIV, 553; CXXX, 455. — Quoniam consuetudo obtinuit, conc. Nicæn., c. 7 (323), LVI, 761; LXVII, 44. — Quoniam consuetudo prævaluit, *ibid.*, LVI, 827. — Quoniam consuetudo tenuit, *ibid.*, c. 14 (323), *id.*, 819. — Quoniam de comitorio nostro, conc. Carthag. (419), LXVII, 196. — Quoniam de concilio, *ibid.*, ii, c. 41 (436), LXXXIV, 194; CXXX, 536. — Quoniam deo placuit ut, *ibid.*, vi, *id.*, 357. — Quoniam de sacro altari, conc. Atrebat., CLXII, 1288. — Quoniam diversarum ecclesiarum clerici, conc. Constantin. iii, CLXXXVII, 1112. — Quoniam Domino placuit, conc. Carthag. (419), LXVII, 223. — Quoniam ecclesia domus Dei, conc. Ebroic., CLXVII, 234. — Quoniam enormis quædam consuetudo, conc. Turonens., CXC, 589. — Quoniam errantes hi qui, conc. Nicæn. i (325), CXXX, 483. — Quoniam hæc omnia Deo, conc. Rom. sub Stephano, CXXXVI, 480. — Quoniam hæc quæ superna, conc. Epaun., c. 40, XCIX, 1071. — Quoniam hucusque dissolutæ, conc. Tolet. x, LXXXIV, 215; CXL, 791; CLXI, 552. — Quoniam igitur universa, conc. Carth. iii, LXXXIV, 196; CXXX, 510. — Quoniam in concilio anteriori, conc. Tolet. vi, CXXX, 492. — Quoniam in quibusdam ecclesiis, conc. Chalcedon., LVI, 547, 861; LXVII, 92; LXXXVIII, 906; CLXXXVII, 1050. — Quoniam in quibusdam provinciis, *ibid.*, LVI, 545, 839; LXVII, 90; LXXXVIII, 862; CLXI, 1154; CLXXXVII, 185. — Quoniam in Romani ordine, conc. Constantin., CLXI, 1149; CLXXXVII, 174. — Quoniam investituras ecclesiarum, conc. Rom. sub Gregorio VII, CXLVIII, 800; CLXXXVII, 1048. — Quoniam metropolitanorum quidam, conc. Chalcedon., LVI, 547, 860; LXVII, 92; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; CXXX, 515; CXL, 585; CLXXXVII, 366. — Quoniam multæ occasiones in, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 486. — Quoniam multa sive, conc. Nicæn. (325), LVI, 389; LXVII, 40; LXXXIV, 93; CXXX, 257; CLXXXVII, 250. — Quoniam multi clerici, *ibid.*, LVI, 396; LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVII, 959. — Quoniam multi ecclesiasticum, conc. Constant. (581), LXVII, 78. — Quoniam multi episcoporum amore, conc. Hissal., CXL, 611; CLXI, 423. — Quoniam multi in canonica, conc. Nicæn. (325), LVI, 829; LXXXVIII, 861; CV, 688, 874; CXXXII, 253; CXL, 616; CLXI, 489; CLXXXVII, 245; CXCIV, 1273. — Quoniam multos peccatis nostris, conc. Rom. sub Gregorio VII, CLXXXVII, 877. — Quoniam mos antiquus obtinuit, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 394; LXXXIV, 95; CXXX, 258; CLXXXVII, 348. — Quoniam non oportet altario, conc. Laodic., c. 24 (364), LVI, 717; LXXXIV, 132. — Quoniam non oportet Christianos, *ibid.*, c. 35 (364), LVI, 718; LXXXIV, 133. — Quoniam non oportet clericos, *ibid.* (364), CXXX, 289. — Quoniam non oportet cum, *ibid.*, c. 31 (364), LVI, 718; LXXXIV, 132; CXXX, 289. — Quoniam non oportet eam, conc. Agath., c. 67 (544), LXXXIV, 273; CXXX,

408. — Quoniam non oportet diaconem, *ibid.*, c. 63 (514), LXXXIV, 272; CXXX, 408. — Quoniam non oportet diaconum, conc. Laodic., c. 20 (364), LVI, 717; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Quoniam non oportet lectores, *ibid.*, c. 25 (364), LVI, 717; LXXXIV, 132; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 21 (364), LVI, 717; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 30 (364), LVI, 718; LXXXIV, 131; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 36 (364), LVI, 718; LXXXIV, 133; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, conc. Agath., c. 66 (544), LXXXIV, 272; CXXX, 408. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 68 (544), LXXXIV, 273; CXXX, 408. — Quoniam pene per omnem, conc. Tolet. iii, c. 16 (627), LXXXIV, 554; CXXX, 456. — Quoniam plurimi in ordinem, conc. Nicæn., c. 26 (325), LVI, 822. — Quoniam plura aut per, *ibid.* (325), LXXXVIII, 854. — Quoniam plures in canone, *ibid.*, c. 17 (325), LVI, 764. — Quoniam plerique qui in, *ibid.* (325), LXVII, 46. — Quoniam propter calamitatem, *ibid.*, ii, CXXXIX, 485. — Quoniam psallentes reprimimus, *ibid.*, CXXXIX, 480; CLXI, 435. — Quoniam quidam clericorum, *ibid.*, CXXXII, 484. — Quoniam quidam metropolitanorum, conc. Chalcedon., CLXI, 369. — Quoniam quidam præter dispositores, *ibid.*, CXXXVI, 489. — Quoniam quidam sunt qui, conc. Nicæn., c. 21 (325), LVI, 763; CXL, 611. — Quoniam quidem apparuit Photinus, conc. Constantin. v, CXXXIX, 152. — Quoniam quidem dicit alicubi, *ibid.*, *id.*, 155. — Quoniam quidem regula est, conc. Nicæn. ii (787), CXXXIX, 482; CLXXXVII, 100. — Quoniam quidem superius regenerationis, conc. Atrebat., CLXII, 1297. — Quoniam quosdam episcoporum, conc. Vernes. (844), CXIX, 616; CXXXVIII, 542. — Quoniam sancta et universales, conc. Constantin. iii (692), CLXXXVII, 83. — Quoniam sicut dicit sancta, conc. Tusiæ, *id.*, 719. — Quoniam sunt in die, conc. Nicæn., c. 20 (325), LXXXIV, 98; LXXXVIII, 887; CXXX, 260; CXXXII, 265; CXXXIX, 42; CLXI, 267; CLXXXVII, 784. — Quoniam sunt quidam qui, *ibid.*, LVI, 830; LXVII, 46; CV, 876. — Quoniam sunt qui per, conc. Ebroic., CLXVII, 243. — Quoniam testamentorum alia fuerit, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 450. — Quoniam ut qui probati, conc. Ebroic., CLXVII, 248. — Quoniam vero adversum crucem, conc. Atrebat., CLXII, 1304. — Quoniam videmus sine manu, conc. Nicæn. ii (787), CLXXXVII, 353. — Quorum consultu decrevimus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 643. — Quorumdam clericorum dum unus, conc. Toletan., CLXXXVII, 135. — Quorum illicita conjugia sindenda, conc. Tribur., CXXXII, 528. — Quosdam ministros comitum propter, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 614. — Quosdam patrum incognitos, conc. Toletan. vii, c. 5 (684), LXXXIV, 408; CXXX, 497. — Quosdam reprimis ardore, conc. Arvernens. i, c. 12 (805), LXXXIV, 292. — Quosdam vestrum ecclesias vestras, canon. sub Hincmaro (874), CXXXV, 799. — Quos de servis Ecclesie, conc. Agath., c. 7 (514), XCIX, 1061. — Quos et quot libros, canon. sub Hincmaro (852), CXXXV, 778. — Quotidieucharistiam communionem, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 497. — Quoties ecclesiam ad quam, conc. Urbic., CXL, 1075. — Quoties sancta synodus, conc. Arvernens. c. 1 (805), XCIX, 996. — Quot manus habeat in, canon. sub Hincmaro, CXXXV, 777. — Quotquot ante vigesimum, conc. Ancyrit. (318), CX, 492. — Quotquot autem ascenderunt templis, *ibid.*, c. 5 (515), LXXXIV, 105; LVI, 436; CXL, 263; CXXXII, 670. — Quotquot autem non solum, *ibid.*, c. 9 (515), LVI, 457; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 876; CXXX, 264. — Quotquot virginitatem polliciti, *ibid.*, c. 19 (515), LVI, 441; LXXXIV, 108; LXXXVIII, 880; CL, 499; XCIX, 1035; CXXX, 266; CLXI, 518; CLXXXVII, 2582. — Quosque securi esse possumus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 775. — Quum ad celebrandas missas, conc. Aurelian. i, CLXXXVII, 1798. — Quum aliquis vel excommunicatus, conc. Arausic., *id.*, 879. — Quum beatus Apostolus argueat, conc. Bracar. iii, *id.*, 236. — Quum de quorundam clericorum, conc. Carthag. v, *id.*, 401. — Quum in præterito concilio, *ibid.*, ii, *id.*, 405. — Quum longe lateque diffuso, conc. Toletan. iii, *id.*, 338. — Quum multas super incontinentia, *ibid.*, ii, *id.*, 908. — Quum pro utilitate Ecclesiarum, conc. Ilerdens., *id.*, 1091. — Quum simus debitores omnes, conc. Nicæn. ii, *id.*, 794.

R

Raptores autem non nostros, canon. sub Hincmaro (881), CXXXV, 1073. — Raptores virginum et viduarum, conc. Meldens., CXXXII, 273. — Raptores virginum vel viduarum, *ibid.*, 314. — Rehabilitati ad nullum, conc. Carthag. v, c. 16 (458), LXXXIV, 25. — Robas ecclesiam

quibuscunque modis, conc. Aurelian. iii, c. 12, XCIX, 1033. — Recte habet ea quæ, conc. Antioch. (341), LXXVII, 68. — Recte statutum est ut, conc. Carth. i, c. 9, LXXXIV, 182; CXXX, 523. — Reges et episcopi qui, conc. Pisten., CXXXVIII, 683. — Reges nihilominus ac principes, conc. Saponar., id., 662. — Regiam vero dignitatem et, canon. sub Hincmaro (881), CXXV, 1077. — Regionarii presbyteri in dominico, conc. Neocæsar. (314), LXVII, 56. — Regis Weregildum est cum, conc. Gratelean., CXXXVIII, 469. Regnante in sempiternum domino, conc. Suession., id., 589. — Regno Conradi piissimi et, conc. Althem., CXL, 871; CLXI, 851. — Regula fidei contra omnes, conc. Toletan. i, CXXX, 456. — Regulas sanctorum Patrum, conc. Chalcedon., c. 1, XCIX, 1074. — Relata est coram sancta, conc. Tribur., CLXI, 436; CLXXXVII, 803. — Relatione quorundam compertimus, conc. Matiscon. n, c. 3, XCIX, 1023. — Relatum est aurius matris, conc. Tribur., CXXXII, 529; CXL, 826; CLXI, 826, 1281; CLXXXVII, 1451. — Relatum est sanctæ synodo, conc. Aurelian., CXXXII, 589. — Relatum nobis est quosdam, conc. Toletan. xii, c. 5 (719), LXXXIV, 475; CXXX, 596; CLXI, 191; CLXXXVII, 1755. — Relecta omni pagina vel, *ibid.* vii, CXXX, 503. — Relects sunt denique in, conc. Saponar., CXXXVIII, 661. — Relectis epistolis quas ad, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 501. — Relictam prebyteri, sive diaconi, conc. Epau., c. 52, XCIV, 1014. — Religiosi simi principis nostri, conc. Toletan. vi, c. 2 (676), LXXXIV, 595; CXXX, 488. — Religiosi viri propriæ regionis, *ibid.* iv, c. 55 (671), LXXXIV, 579; CXXX, 475. — Religiosorum omnium corpora, *ibid.* iii, c. 22 (627), LXXXIV, 556; XCIX, 1068. — Reliqua poma omnia, canon. apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXXXII, 201. — Reliquæ sacrificiorum quæ post, conc. Matiscon. n, c. 6, XCIX, 1021. — Reliquas nemo potest polluere, canon. Hibernens., XCVI, 1502. — Remissio peccatorum et expiatio, conc. Remens., CXXXV, 496. — Remittuntur quidem omnium, canon. S. Patricii (460), LIII, 822. — Remorum ecclesiam diu multumque, conc. Vernens. (811), CXXXVIII, 541. — Rem præter ecclesiasticas, conc. Ephes. (431), LXVII, 84. — Renovantes sancti Constantinopolitani, conc. Constant. iii (692), CLXXXVII, 126. — Renovatam itaque nefariam, conc. Arvern. n, c. 1, LXXXIV, 195. — Reperimus quosdam divinis officiis, conc. Toletan. viii, CXXX, 513. — Res litigiosa nullatenus potest, canon. sub Ludovico II, CXXXVII, 757. — Restat propter instantem quæ, conc. Tribur., CXL, 721; CLXI, 262. — Restat ut de monachis, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 481. — Res vel quæcunque munificentias, conc. Lugdun. n, c. 3, XCIX, 1052. — Reum confitentem ad ecclesiam, conc. Theodon., CXL, 711. — Revera invenitur ex Christianis, conc. Carthag. iv, c. 105 (456), LXXXIV, 208. — Reverentia totius auditum, conc. Toletan. x, c. 3 (694), LXXXIV, 442; CXXX, 528. — Remorum ecclesiam diu, conc. Vern. (811), CXIX, 616. — Richwinum episcopum qui contra, conc. Althem., CXL, 397; CLXI, 408. — Roboranda est ecclesiastica, conc. Carthag. ii, c. 11 (423), LXXXIV, 188; CXXX, 528. — Robustus duximus consilium, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 3 (524), VIII, 825. — Rogamus vos et obsecramus omnes, conc. German., CXLI, 750. — Rogationes, id est litanias, conc. Aurelian. i, c. 23, LXXXIV, 217; CLXI, 1027; CXXX, 412; CLXI, 266; CLXXXVII, 1763. — Romanæ et apostolicæ sedis, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 479. — Rurales parochias in possessionibus, conc. Chalcedon., c. 17 (451), LVI, 859. — Rursum constitutum est ut, conc. Carthag. v, c. 12 (438), LXXXIV, 211; CXL, 656; CLXI, 495. — Rursum placuit ut nemini, *ibid.*, c. 5 (438), LXVII, 205; LXXXIV, 209. — Rursum placuit ut quoniam, conc. Carthag., LXVII, 206. — Rursum constitutum est ut, *ibid.*, LXVII, 206; LXXXVIII, 833; CXXX, 532; CLXXXVII, 851. — Rusticas parochias quæ sunt, conc. Chalcedon., c. 17 (451), LVI, 844.

S

Sabbatis Evangelia cum aliis, conc. Laodic., c. 16 (564), LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Sacerdos enim sedule divina, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdos fenoris aliquid aut, *ibid.*, CLXI, 804. — Sacerdos in tempore missarum, conc. Toletan. ix, CXL, 1071. — Sacerdos ludos aliquos coram, conc. Rom. sub Eugenio II, CLXI, 775. — Sacerdos penitentiam impo-

Sacerdotes debent fideles admonere, conc. Turon. iii, CXL, 725; CLXI, 261. — Sacerdotes etenim aut quamvis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdotes igitur si in, conc. Wormat., CXXXII, 210. — Sacerdotes in templo Dei, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Sacerdotes itaque qui ad debita, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdotes namque constituti non, *ibid.* — Sacerdotes quibus ab aliis, canon. Hibern., XCVI, 1284. — Sacerdotes qui rite non, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Sacerdotes qui rite non, conc. Aurelian., CXL, 663; CLXI, 516. — Sacerdotes qui tantum coronas, conc. Eliberit., c. 55 (362), LXXXIV, 307. — Sacerdotes qui tantum sacrificantium, *ibid.*, (562), CXXX, 418. — Sacerdotes vel quicunque illi, conc. Toletan. ix, c. 4 (693), LXXXIV, 436; CXXX, 523; CLXI, 256; CLXXXVII, 930. — Sacerdotes vero vice Christi, canon. sub Remigio, CII, 1099. — Sacerdote verbum in ecclesia, conc. Carthag. iv, c. 24 (456), LVI, 883; LXXXIV, 202; XCIX, 1029; CXXX, 545; CXXXII, 227; CXL, 638, 1068; CLXI, 483; CLXXXVII, 1728. — Sacerdotibus omnibus est decretum, conc. Aurel. i, id., 1785. — Sacerdotum aliorumque clericorum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 697. — Sacerdotum fratris ordo, canon. sub Remigio, CII, 1098. — Sacerdotum quorundam improbanda, conc. Tolet. xvii, c. 4 (732), LXXXIV, 557. — Sacra docet auctoritas ut, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 614. — Sacramenta altaris non nisi, conc. Carthag., c. 28, LVI, 427; CLXXXVII, 1721. — Sacramenta itaque baptismatis volumus, conc. Mogunt., (847), CX, 1566. — Sacram imaginem Domini nostri, conc. Constant. iv, CXXIX, 151. — Sacra synodus dixit: Augustini, *ibid.* ii, CLXI, 841, 1258. — Sacras Deo feminas, canon. Remigii, CII, 1106. — Sacras Deo feminas, canon. sub Ottone, CXXXIII, 50. — Sacrilegi sunt ecclesiæ prædones, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Sacrilegi sunt ecclesiarum prædones, conc. Moguntia., (847), CXL, 863; CLXI, 811. — Sacrosanctam eucharistiam, conc. Remens., CXXXV, 408. — Sacrosancti baptismi sacramentum, conc. Wormat., CXXXII, 211; CXL, 730; CLXI, 111. — Sacrum quoque monasticum ordinem, conc. Teodon., CXXXVIII, 536. — Sæculares qui conjugale consortium, conc. Agath., CLXI, 635. — Sæculares qui conjugale consortium, conc. Carthag., CLXXXVII, 1509. Sæculares vero qui natali, conc. Agath., c. 18 (314), LXXXIV, 266; XCIX, 1028; CXXX, 402; CXXXI, 356; CXL, 757, 1075; CLXI, 164; CLXXXVII, 1759; CXXXIV, 42. — Sæculares vero qui natali, conc. Augustod., XCVI, 578. — Sæcularibus hominibus nec Joannis, conc. Ebriocens., CXLVII, 215. — Sæpe contingit ut dum, conc. Wormat., CXXXII, 289; CXL, 769, 871; CLXI, 735; CLXXXVII, 279. Sæpe contingit ut in, *ibid.*, CXXXII, 537; CLXXXVII, 615. — Sæpe contra sacerdotum confirmatos, conc. Tarracon., CXL, 1071. — Sæpe fit ut proprietati, conc. Toletan., vi, c. 5 (676), LXXXIV, 597; CXXX, 489; CLXI, 523; CLXXXVII, 927. — Sæpe fit victoria Christianorum, conc. Tribur., CXL, 778; CLXI, 712. — Sæpe malorum consortia etiam, conc. Toletan. iv, c. 62 (671), LXXXIV, 581; CXXX, 477; CXL, 742; CLXI, 121, 1062; CLXXXVII, 1125. — Sæpe nostra auctoritate monimus, conc. Ticin., CXXXVIII, 576. — Sæpe offuscant nobilium genus, conc. Toletan. xiii, c. 6 (721), LXXXIV, 493. — Sæpe principes contra quoslibet, *ibid.* iv, c. 31 (671), id., 375; CXXX, 472; CXL, 630; CLXI, 492; CLXXXVII, 1260. — Sæpe pullulantia pravitas, *ibid.* vi, c. 6 (676), LXXXIV, 596; CXXX, 483. — Sæpe vos admonui de, canon. sub Hincmaro (874), CXXV, 800. — Sæpe vos admonui de, *ibid.* (874), id. 797. — Salubriter præcavendo sanctum, conc. Toletan., CXXXII, 319. — Salubriter providendum est, conc. Sardic., c. 11, LVI, 779. — Sanctimus etiam ut neque, canon. sub Wlone, CXXXVIII, 799. — Sanctimus nihilominus ut singuli, conc. Ticin. ii, id., 615. — Sanctimus omnibus episcopis curam, conc. Toletan., CLXXXVII, 909. — Sanctum est atque omnibus modis, conc. Rothom., CXL, 695; CLXI, 216, 1032; CLXXXVII, 758. — Sanctum est de villis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Sanctum est etiam auctoritate, conc. Remens., CLXXXIX, 683. — Sanctum est ut clerici, conc. Incerti., (744), LXXXIX, 827. — Sanctum est ut nullus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Sanctum est ut publice, conc. Lingon., CXXIV, 1094. — Sanctum est ut raptos, *ibid.*, 1095. — Sanctum est ut sine, *ibid.*, 1108. — Sanctum est ut unicuique, *ibid.*, 1077. — Sanctum est ut unicuique, conc. Wormat., CXL, 682; CLXI, 209; CLXXXVII, 1258. — Sanctæ communionis mysterium, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 498. — Sancta et universalis Nicæna, conc. Constant. iv, CXXIX, 157. — Sancta synodus dixit: Splendide, conc. Toletan. iv, CLXI, 312. — Sanctas oblationes ad vicem, conc. Laodic., c. 14 (564), LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Sanctimonialis

aule annum, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 1103. — Sanctimoniales in monasterio, conc. Moguntiu., CXXXII, 516; CXL, 817. — Sanctimoniales in monasterio, conc. Cabillon., CLXII, 566. — Sanctimoniales nisi forte abbatissa, conc. Mogunt., CXL, 805; CLXI, 1180; CLXXXVIII, 521. — Sanctimoniales nisi forte abbatissa, conc. Cabillon., CLXI, 565. — Sanctimoniales quilibet vita earum, canon. Hibernens., XCVI, 1503. — Sanctimoniales quæ spontanea voluntate, conc. Augustan., CXXXVIII, 856. — Sanctimoniales quilibet vita, conc. Agath., c. 19 (544), LXXXIV, 266; XCIX, 1054; CXXX, 403. — Sanctimoniales, viduæ, orphani, conc. Carisiac., CXXXVIII, 618. — Sanctimoniales si pro lucro, conc. Tribur., CXXXII, 518. — Sanctimonialis virgo cum ad, conc. Carthag. iv, c. 11 (436), LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 311; CXL, 796; CLXI, 535, 1175; CLXXXVIII, 517; CLXXXVII, 157. — Sancti Spiritus auctoritate ut, conc. Andegav., CL, 61. — Sancti Spiritus auctoritate ut, conc. Turonens., CLXIII, 1410. — Sanctissimus papa Gregorius scribens, conc. Roman., CXLVIII, 775. — Sancto concilio allatum est, conc. Tribur., CXL, 660; CLXI, 504. — Sanctorum canonum statutis consona, conc. Placent., CLXXXII, 535. — Sanctorum Patrum canonibus consona, conc. Lateran., CLXIII, 1561. — Sanctorum Patrum decrevit sententia, conc. Casarsaug. iii, c. 3 (729), LXXXIV, 519. — Sanctorum Patrum exempla sequentes, conc. Lateran., CLXIII, 1561. — Sanctorum reliquiæ in oratoris, conc. Epaun., c. 18, LXXXIV, 288; XGIX, 1071; CXL, 691; CLXI, 215. — Sanctus Gregorius dicit clericum, conc. Althelm., id., 858. — Sane conjunctiones consanguineorum, conc. Remens., CLXXXI, 682. — Sane consanguinitas quæ in, conc. Matiscon., CXL, 781; CLXI, 66, 1298; CLXXVI, 817. — Sane domus in quibuslibet, conc. Rom. sub Symmacho, CXXXII, 258. — Sane opus est ut, conc. Mogunt. (847), CXII, 1566; CXXXVIII, 581. — Sane placuit de Tripoli, conc. Carthag., c. 15 (419), LVI, 867. — Sane profertur a quibusdam, conc. Constant. ii, CLXI, 841, 1237; CLXXXVII, 1290. — Sane quisquis episcoporum, conc. Carthag. c. 9 (397), LVI, 424. — Sane quoniam hæc pestis, conc. Troislean., (909), CXXXII, 698. — Sane si communi omnium, conc. Nicæn., c. 12 (325), LVI, 593; XCIX, 1002; CLXXXVII, 343. — Sane si ex consensu partium, conc. Carthag. ii, id., 652. — Sane si quis post hanc, conc. Vasens., c. 10 (480), LXXXIV, 262. — Sane ut illæ plebes, conc. Carthag., LXVII, 214; LXXXVIII, 933. — Sanguis episcopi vel excelis, canon. Hibernens., XCVI, 1514. — Sanguis martyrum consecrat locum, *ibid.* 1502. — Sauerunt etiam ut omnium, conc. Gerundens., CLV, 1614. — Sapientis quia legem qualem, conc. Leudic., CXXXVIII, 606. — Sattus est nobis negligentis, canon. Hibernens., XCVI, 1509. — Satisfactio penitentis non est, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Scenicis atque histrioticis, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 1781. — Sciant etiam fideles nostri, conc. Suessoni., CXXXVIII, 596. — Sciant fideles nostri quia, conc. S. Medardi, CXXXII, 965. — Sciat etiam quia consideravimus, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 652. — Sciat etiam quia dilectus, conc. Marsn. i, id., 533. — Sciat etiam quia dilectus, *ibid.* — Sciat quia communiter missos, *ibid.* — Sciat quia dilecti fratres, *ibid.*, 536. — Sciat quia fratres nostri, *ibid.*, 535. — Sciat quia vult vobis, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 638. — Sciendum est omnibus et, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Sciendum est omnibus quia, *ibid.*, 1088. — Sciendum est omnibus quod, conc. Arelat., CXL, 803; CLVI, 562, 1179; CLXXXVII, 1587. — Sciendum est quod exceptis, conc. Turonens., CXL, 723, 1075; CLXI, 261. — Scientes igitur hanc solam, conc. Toletan. xiv, c. 10 (722), LXXXIV, 508. — Scilicet ut in cuncto, *ibid.* v, c. 1 (666), id., 589; CXXX, 483. — Scimus in residentia curatorum, conc. Ebroic., CXI, VII, 245. — Scimus quidem laicis ecclesias, conc. Gerundens., CXV, 1615. — Scimus sacra auctoritate scriptum, conc. Althelm., id., 872; CLXI, 855. — Scire omnes volumus sicut, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Scire volumus vestrum omnium, conc. Leudic., CXXXVIII, 605. — Scire vos convenit quia, conc. Lingon., CXXIV, 1088. — Scis, Eli, quod episcopo, conc. Sardic., c. 23, LVI, 838. — Scripta venerationis vestre, conc. Carthag., c. 135, LXVII, 226; CXXX, 529. — Secundæ collationis objectu, conc. Toletan. xiii, c. 2 (721), LXXXIV, 490. — Secundæ disputationis occursu, conc. Toletan. viii, CXXX, 504. — Secundo capitulo admonemus regem, canon. sub Odone, (942), CXXXIII, 947. — Secunda vero synodus fiat, conc. Antioch., CLXI, 1185. — Secundo examine inter memoratos, conc. Hispalens. i, c. 2 (657), LXXXIV, 594. — Secundo jubendum ut oratio, canon. sub Ludovico II,

CXXXVIII, 625. — Secundum canonem auctoritatem et, conc. Meldens., CXXX, 197. — Secundum canonem auctoritatem, conc. Parisiens., CLXXXVII, 1256. — Secundum concilia priscorum, conc. Narbon., c. 6, LXXXIV, 611. — Secundum concilium Nicænum, *ibid.*, c. 5, LXXXIV, 611. — Secundum differentiam peccatorum, conc. Hipponens., c. 42, XCIX, 1069. — Secundum divinas Scripturas, conc. Toletan. iv, c. 1 (671), LXXXIV, 565. — Secundum quoque statutum nostri, conc. Rom., CXLVIII, 759. — Secundum traditas formas per, conc. Constantin. iv, CXXXIX, 162. — Seditum commune si medicum, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Sed et in tantum laboramus, conc. Roman., CXLVIII, 760. — Sed Deo tuo gratulare, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Sed diaconissas quondam quidem, conc. Nicæn., c. 22 (325), XCIX, 1066. — Sed et Asianæ diocesis, conc. Constant., c. 3 (381), LVI, 723. — Sed et de istis, conc. Confluent., CXXXVIII, 675. — Sed et de rapinis, *ibid.*, 678. — Sed et hoc compertimus, conc. Ficiam., id., 574. — Sed et hoc emendatione, conc. Cabillon., CXL, 987; CLXI, 870. — Sed et hoc ibidem, conc. Althelm., CXL, 614. — Sed et hoc pervenit, conc. Ticin., CXXXVIII, 574. — Sed et hoc pro, conc. Toletan. v, c. 5 (664), LXXXIV, 591; CXL, 484. — Sed et illa capitala, conc. Confluent., CXXXVIII, 676. — Sed et moderatio necessaria, conc. Sardic., c. 15 (373), LVI, 780; LXXXIV, 119; LXXXVIII, 883; CXL, 276. — Sed id prætere ut non, conc. Arelat., c. 12 (479), LXXXIV, 257. — Sed illi ipsa veritas, conc. Roman., CLXVIII, 782. — Sed illud est statuendum, conc. Carthag., c. 50, LXVII, 196; LXXXVIII, 834; CXL, 831; CLXI, 347. — Sed et igitur neminem post, conc. Valer., c. 1 (415), LXXXIV, 246. — Seditionarii et usurarii, conc. Carthag. iv, c. 15 (456), LXXXIV, 27; CXL, 1064. — Seditionarios nunquam ordinandos, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Seditionarios nunquam ordinandos, conc. Carthag. iv, c. 67 (456), LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 347; CXXXII, 222; CXL, 620; CLXI, 43; CLXXXVII, 214.

Sed it prætere ut deinceps, conc. Arelat., CXL, 593. — Sed latere in vobis, conc. Arelat., CXL, 1284. — Sed nec hoc prætereundum, conc. Cabillon., CXL, 997; CLXI, 879. — Sed nec reliqua concilia, conc. Rom., CXLVIII, 756. — Sed neque rebellious vestre, conc. Arelat., CXI, II, 1507. — Sed priusquam statuta singulorum, conc. Rom., CXLVIII, 755. — Sed si aliquis lapsus, canon. sub Remigio, CII, 1109. — Segregandi informidique sunt, conc. Arelat., CXXX, 395. — Senex et juvenis, dives, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 505. — Septem annis peniteat: tribus, canon. Hibernens., XCVI, 1504. — Septem domus episcopales sunt, canon. Wallia, (940), CXXXVIII, 479. — Septennale jejunium quod duodecim, canon. sub Edgardo, id., 511. — Septima collationis objectu, conc. Toletan. x, c. 7 (694), LXXXIV, 444; CXXX, 512. — Septimo capitulo prohibemus et, canon. sub Odone (943), CXXXIII, 948. — Septimo decimo ut ipsi, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 626. — Septimo examine reatum est, conc. Hispalens. ii, c. 7 (657), LV, 1526; LXXXIV, 586; CXXX, 597; CLXI, 470. — Septimo ut sciant tempora, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — Sequentes consuetudinem prædecessorum, conc. Pictens., id., 705. — Sequimur per omnia sancto, conc. Constantin., CLXI, 289. — Sermonem memum admittit fratres, conc. Carthag. iii, c. 45 (456), LXVII, 191; LXXXIV, 196; LXXXVIII, 814; CXXX, 337. — Servum quoque de monachis, conc. Agath., c. 38, XCI, 1052. — Servetur et ista sententia, conc. Nicæ., c. 3 (325), LXXXIV, 94; CXXX, 257; CXXXVII, 853. — Servis ecclesias et sacerdotum, conc. Aurelian., c. 12, XCIX, 1016. — Servum confugientem ad ecclesiam, conc. Theodon., CXI, 222. — Servus qui ad ecclesiam, conc. Aurelian. i, c. 5, LXXXIV, 275; CXXX, 409; CXL, 711; CLXI, 222, 1097; CXXXII, 572. — Servus reatu atrocior, conc. Epaunens., c. 29, LXXXIV, 290. — Servus si absente aut ne sciente, conc. Aurelian., CXL, 689; CLXI, 478. — Sexta actione compertimus, conc. Hispalens. ii, c. 6 (657), LXXXIV, 593; CXXX, 598; CLXXXVII, 981. — Sextæ discussionis objecta, conc. Toletan. vii, CXXX, 511; CXXXII, 397. — Sextam sanciam synodum recipio, conc. Nicæn. ii, CLXXXVII, 1790. — Sexto capitulo hortamur monachos, canon. sub Odone (943), CXXXIII, 948. — Sexto decimo ut unusquisque, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 628. — Sexto quæ ipsi in sacerdotibus, *ibid.*, 625. — Si abbas mulierem in, conc. Urbic., CXL, 812; CLXI, 571. — Si ad ecclesiam aliquam, conc. Arelat. i, c. 8, XCIX, 1066; CXL, 745; CLXI, 125. — Si ad ecclesiam raptor, conc. Aurelian., c. 11, XCI, 1057. — Si ægotans fuerit episcopus, conc. Rom. ad Adriano, CLXXXVII, 718. — Si aliquis avar, canon.

Patricii (450), LIII, 625. — Si alienus uxor adulterata, conc. Anconit., c. 20 (314), LVI, 755; LXVII, 54. — Si leuius uxorem cum, conc. Neocesar., c. 53 (314), id., 5. — Si alienus uxor fornicata, canon. Hibernens., CVI, 1304. — Si alienus uxor for adulterio, conc. Carac. II, c. 28 (610), LXXXIV, 579. — Si aliqua mulier aleficio, canon. Hibernens., XCVI, 1526. — Si aliqua occasione filio, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Si aliqui discordantes sint, conc. Nannet., CXI, 1069. — Si aliquis causa explendae, conc. Wormat., id., 933. — Si aliquis clericus sive, conc. Elibert., CLXI, 826. — Si aliquis cum filiastra, conc. Wormer., CXXXII, 526. — Si aliquis excommunicatus fuerit, conc. Epaun., CXL, 69; CLXI, 1239; CLXXXVII, 1561. — Si aliquis ex fidebus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 776. — Si aliquis inegnitus monasterium, conc. Toletan., CXL, 795. — Si aliquis manducat aut, conc. Tribur., id., 836. — Si aliquis vim perpersum, conc. Nicæn., c. 20 (325), XCIX, 929. — Si antequam redeamus aliqui, conc. Carisiac., LXXXVIII, 776. — Si atrium habeat munition, canon. ub. Hincmaro (852), CXIV, 779. — Si auriga aut panominus, conc. Elibert., c. 62 (363), LXXXIV, 508; XXX, 419. — Si autem aliquis quiscunque, conc. Carisiac., CXXXVIII, 644. — Si autem causa eventus, canon. ub. Ludovico II, id., 798. — Si autem clericus fuerit, canon. Hibernens., XCVI, 1525. — Si autem confitetur eocatum, *ibid.*, 1516. — Si autem dicitis vos, canon. ub. Carolo II, CXXXVIII, 639. — Si autem dilecti fratris, conc. Carisiac., id., 644. — Si autem dominus servo, canon. Hibernens., XCVI, 1521. — Si autem fuerit procatum, conc. Carthag., c. 96 (397), LXVII, 211; LXXXVIII, 935; CLXXXVII, 635. — Si autem illi observatione, conc. Puroens., CXXXVIII, 786. — Si autem dem frater, conc. Leodic., id., 607. — Si autem laici appellas, conc. Meldens., CXXXII, 258. — Si autem laicus uerit, canon. Hibernens., XCVI, 1525. — Si autem mala ama, canon. sub Hincmaro (852), CXIV, 784. — Si autem nec ad concilium, conc. Carthag., c. 7 (397), LVI, 125. — Si autem non deceperit, canon. Hibernens., XCVI, 1526. — Si autem presbyteri vel, conc. Carthag., id., c. 8 (456), LVI, 425; LXVII, 190; LXXXIV, 190; LXXXVIII, 989, 924; CXXX, 532; CXL, 660; CLXXXVII, 266. — Si autem probatum fuerit, *ibid.*, c. 7 (397), LXVII, 221; LXXXVIII, 935. — Si autem qui neclum, conc. Meldens., CXXXII, 214; CXL, 821; CLXI, 621, 1257; CLXXXVII, 1702. — Si autem quis episcopus, conc. Sardic., c. 5 (371), LVI, 832. — Si autem quis repertus, *ibid.*, c. 2 (371), id., 852. — Si autem talis ecclesiasticus, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 478. — Si autem volens a plebe, conc. Antioch., c. 18 (311), LXVII, 919. — Si hos vel vacca, canon. Hibernens., XCVI, 1525. — Si canis quidlibet manducet, *ibid.*, 1524. — Si capellas vestras presbyteris, conc. Meldens., CXXXII, 237. — Si clerici aut monachi, conc. Toletan., CLXXXVII, 826. — Si clerici in mutam eodem, conc. Illelens., c. 11 (354), LXXXIV, 524. — Si clerici vel monachi, conc. Chalcedon., c. 18 (431), CXIX, 1067. — Si clericum de quacunque, conc. Arelat., c. 15, id., 1046. — Si clericus adversus clericum, conc. Chalcedon., c. 9 (431), LXXXIV, 168; CXXX, 510; CLXI, 521; CLXXXVII, 856. — Si clericus aut laicus, conc. Aurelian., IV, c. 25, CXIX, 1035. — Si clericus cum velata, conc. Lingon., CXXIV, 1088. — Si clericus distinctionem sui, conc. Aurelian., III, c. 20, CXIX, 1017. — Si clericus documenta quibus, conc. Agath., c. 28, id., 1035. — Si clericus vel si quis, Collect. S. Abbonis, CXXXIX, 505. — Si comes de isto regno, conc. Carisiac., CXXXVIII, 781. — Si comes obierit cuius, *ibid.*, 776. — Si concio marito et ipso, conc. Mogunt., CXL, 826; CLXI, 826. — Si contigerit in una, conc. Sardic., c. 8 (347), VIII, 1320; LVI, 776; LXXXIV, 117; LXXXVIII, 690; CXXX, 274; CLXI, 369; CXL, 556. — Si contigerit in una, conc. Nicæn., c. 52 (325), LVI, 403. — Si contigerit ut episcopus, conc. Antioch., c. 14 (311), CXIX, 1057. — Si contingat quemcunque de, conc. Toletan., II, c. 14 (693), LXXXIV, 458; CXXX, 525. — Si quidam contra omnem, *ibid.*, III (627), CLXXXVII, 801.

Sicubi contigerit ut duo, conc. Arausic., c. 21 (479), CXIX, 1007. — Sicubi defunctus fuerit episcopus, conc. Tarracon., c. 12 (354), LXXXIV, 513; CXXX, 421; CLXXXVII, 931. — Si cui commendata res, conc. Incert. (744), LXXXIX, 829. — Si cui imponitur opus, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Si cui sacrificium per, canon. sub Alione, c. 74 (945), CXXXIV, 42. — Si cuius clerici uxor, conc. Elibert., c. 65 (362), LXXXIV, 508; CXXX, 419. — Si cuiusque munuscula, conc. Arvern., I, c. 13, LXXXIV, 295. — Si cuius uxor adulterata, conc. Anconit. (314), LXXXVIII, 881; CX, 488; XCVIII, 90; CV

682; — CXIX, 725; CXXXII, 505. — Si cuius uxor adulterium, conc. Bracar. II, c. 76 (610), LXXXIV, 584; CV, 683; CXXX, 587; CLXI, 616. — Si cuius uxor adulterium, conc. Nannet., CXXXII, 509. — Si cuius uxor concuprata, conc. Tribur., CXL, 827; CLXI, 627, 1282. — Si cuius uxor de, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 474. — Si cuius uxorem adulterium, conc. Neocesar., c. 8 (314), LVI, 445; LXXXIV, 110; XCIX, 997; CXXX, 268; CLXXXVII, 192. — Si cum conscientia mariti, conc. Elibert., c. 70 (362), LXXXIV, 509; CXXX, 420; CXXXII, 511; CLXI, 615. — Sicut antiquitas a sanctis, conc. Agath. (544), id., 1100. — Sicut bonum est castitatis, conc. Carthag. IV, c. 104 (456), LXXXIV, 208; CXXX, 548; CLXI, 558; CLXXXVII, 1571; CXXXII, 579, 595. — Sicut canonum statutis firmatum, conc. Tarracon., c. 2 (351), LXXXIV, 511. — Sicut cordis corporisque, conc. Toletan. XVI, c. 5 (731), id., 538. — Sicut Deus hoc in corde, conc. Tusiac., CXXXVIII, 719. — Sicut diocesim alienam tricennalis, conc. Toletan. IV, c. 53 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CXL, 702; CLXI, 214, 1096; CLXXXVII, 1028. — Sicut dominus papa Joannes, canon. sub Odone, CXXIV, 1126. — Sicut dominus papa Joannes, conc. Pontign., CXXXVIII, 771. — Sicut eis qui volentes, conc. Arausic. U, c. 21 (525), XIV, 1788; LI, 727; LXVII, 1118. — Sicut enim episcopus non, conc. Nannet., CXXXII, 239; CXL, 681; CLXI, 208. — Sicut enim qui monasterium, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 697. — Sicut episcopum non decet manum, conc. Rom. sub Gregorio VII, CLXXXVII, 515. — Sicut fidelium probitas magna, conc. Toletan. XVII, c. 8 (732), LXXXIV, 559. — Sicut in fido sancta, conc. Emerit., c. 2 (704), id., 616. — Sicut insolentis malorum regum, conc. Toletan. VI, c. 16 (676), LXXXIV, 400; CXXX, 492; CXL, 902; CLXI, 909. — Sicut in unaquaque ecclesia, conc. Rhemens., CXXXII, 237; CXL, 680; CLXI, 208, 1091; CLXXXVII, 1114. — Sicut meus avunculus vobis, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 651. — Sicut omnis qui diligit, conc. Toletan. XI, c. 4 (713), LXXXIV, 459; CXXX, 542. — Sicut per canonem, conc. Tarracon., c. 32 (354), CXXXIV, 58. — Sicut qui monasteria elegerunt, conc. Rom. sub Eugenio II, CLXXXVII, 1101. — Sicut renatorum in baptismo, conc. Ebroicens., CXLVII, 250. — Sicut rex a regendo dicitur, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 483. — Sicut sine permisso abbatis, canon. Hibernens., XCVI, 1526. — Sicut summum bonum est, conc. Toletan. XVI, c. 9 (731), LXXXIV, 542. — Sicut ulcus quod granditer, *ibid.*, c. 10 (731), id., 544. — Si de aliquibus dubium, conc. Lepitens., (745), LXXXIX, 825. — Si decanus in ministerio, canon. Hincmaro (877), CXXX, 802. — Si de omnibus jam, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Si de praelis contentio, canon. sub Ottone, id., 819. — Si desponsatus aliquis puellam, conc. Anconit., c. 24 (314), LVI, 754. — Si destructa ecclesia de propriis, conc. Roman., CXXXIX, 495. — Si de una causa, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Si devota fuerit et maritum, conc. Bracar. II, c. 30 (660), LXXXIV, 579. — Si diaconi aut presbyteri, conc. Aurelian., CXXX, 410. — Si diaconus aut presbyter, *ibid.*, I, c. 6, LXXXIV, 275; CXIX, 1012; CXXX, 410; CLXI, 522; CLXXXVII, 589. — Si diaconus aut presbyter, *ibid.*, c. 12, CXIX, 1017; CLXI, 860. — Si diaconus aut presbyter, conc. Epaun., c. 15, LXXXIV, 238; CXIX, 1012. — Si donatur monachis ecclesia, conc. Julibon. (1080), CXLIX, 1226; CLXXXVIII, 582. — Si disponens aliquis, conc. Neoces., c. 4 (314), LVI, 756. — Si duo fratres in silva, conc. Tribur., CXXXII, 289; CXL, 770; CLXI, 735; CLXXXVII, 279. — Si duo fratres vel, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — Si duo in absentia, canon. Hibernens., XCVI, 1515. — Si duo vel tres viri, conc. Apulias, CLXXXVII, 1685. — Si duxerit vir uxorem, conc. Tribur., CXXXII, 331. — Si eam ex terra, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 484. — Si ea quam catechumenus, conc. Elibert., c. 10 (362), LXXXIV, 305; CXXX, 415. — Si ecclesia dederit cibum, canon. Hibernens., XCVI, 1501. — Si ecclesia solverit vinctum, *ibid.*, 1500. — Si ecclesia sub censu regis, *ibid.*. — Si enim domus Dei, conc. Toron., CXL, 691. — Si enim fuerit quispiam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Si eodem peccato succubuerit, conc. Neocesar. (314), CX, 475. — Si episcopo aut presbytero, conc. Wormat., CXXXIII, 537; CXL, 659; CLXI, 502; CLXXXVII, 615. — Si episcopus ad clerum, conc. Aurelian., II, c. 56, CXIX, 1015. — Si episcopus alium episcopum, conc. Regiens. (477), CXIX, 1010. — Si episcopus alterius clericum, conc. Arelatens., I, c. 7, id., 1015. — Si episcopus ante damnati, conc. Epaun., c. 20, LXXXIV, 289; CXL, 869; CLXI, 851, 1231; CLXXXVII, 853. — Si episcopus ante damnati conc. Aurelian., c. 28, CXIX, 1018. — Si episcopus a

subjectis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Si episcopus, clerico vel, conc. Carthag. III, c. 79 (456), CXIX, 1038. — Si episcopus condito testamento, conc. Agath., c. 51 (514), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXXXVII, 933. — Si episcopus condito testamento, conc. Epau., c. 13, LXXXIV, 288; CXIX, 1034. — Si episcopus de civitate, conc. Nicæn., c. 21 (325), XCIX, 1009. — Si episcopus exterminare voluerit, conc. Sardic. (371), CXXXII, 358. — Si episcopus humanitatis intuitu, conc. Aurelian. I, c. 19, LXXXIV, 277; CXXX, 411; CLXXXVII, 1133. — Si episcopus humanitatis obtentu, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Si episcopus in aliena, conc. Arausic., c. 10 (479), XCIX, 1049. — Si episcopus iudicatus fuerit, conc. Nicæn., c. 14 (325), id., 1037. — Si episcopus, presbyter vel, conc. Agath., c. 50 (514), LXXXIV, 270; CXXX, 405; CLXXXVII, 237. — Si episcopus quis aut presbyter, conc. Toletan. IV, c. 29 (671), LXXXIV, 375; CXXX, 472. — Si episcopus quis forte, conc. Sardic. (371), CLXXXVII, 840. — Si episcopus quod esse, conc. Nicæn., c. 36 (325), XCIX, 1045. — Si episcopus servum nesciente, conc. Aurelian. I, c. 8, CXIX, 1007. — Si episcopus tantum alicujus, conc. Vasens. I, c. 8 (180), CXIX, 1045. — Si episcopus unam de, conc. Toletan. III, c. 4 (627), LXXXIV, 332; XCIX, 1049; CXXX, 454; CLXI, 256; CLXXXVII, 927. — Si episcopus vel sacerdos, canon sub Edgardo, CXXXVIII, 506.

Si evenierit in una, conc. Sardic. c. 8 (371), LVI, 833. — Si ex laicis quispiam, conc. Ilrdeus. (384), CLXXXVII, 801. — Si expositus ante ecclesiam, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Aurelian., c. 51, XCIX, 1063. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Arelatens., CXL, 712; CLXI, 257; CLXXXVII, 416. — Si femina consecrata sit, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si femina ingenuum accipit, conc. Vermer., CXL, 819; CLXI, 619, 1252; CLXXXVII, 1454. — Si fieri possit nunquam, canon. sub Alfredo, (866), CXXXVIII, 458. — Si fieri possit nunquam, conc. Intingford. (905), id., 461. — Si forte aliquis clericorum, conc. Arelat. III, (461), CXXX, 582; CLXXXVII, 1120. — Si forte in ordinando, conc. Nicæn., c. 7 (325), XCIX, 1003. — Si forte isti libri ita, conc. Constant., CLXI, 1237. — Si forte quispiam aliquem, conc. Ticin. III, CXXXVIII, 620. — Si frater cum muliere, conc. Tribur., CXXXII, 326; CLXI, 679. — Si frater cum muliere, conc. Vermer., CXL, 922. — Si fraudaveris amicum furtum, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Si fur aut latro, conc. Aurelian., CXL, 870; CLXI, 813; CLXXXVII, 933. — Si fur coram presbytero, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 475. — Si generaliter obediendum, conc. Toletan. III, c. 8 (721), LXXXIV, 495. — Signorum quoque usus a, conc. Atrebat., CXLII, 1291. — Si habeat clericum qui, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Si habeat locum parvum, *ibid.*, c. 1. — Si habeat mansum habentem, *ibid.*, 777. — Si hac consecrata fuerit, conc. Agrippin., CLXI, 1088. — Si heredes iussa testatoris, conc. Mogunt., CXL, 904; CLXI, 911. — Si hi qui in penitentia, conc. Arelat. II, c. 12, XCIX, 1070. — Si hoc ita pacto, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 484. — Si hoc quoque omnibus, conc. Sardic., c. 16 (371), LXXXIV, 120; CXXX, 277; CLXI, 520. — Si homo fornicatus fuerit, conc. Tribur., CXXXII, 326; CLXI, 678. — Si homo fornicatus fuerit, conc. Vermer., CXL, 922; CLXXXVII, 1667. — Si homo incestum commiserit, conc. Lingon., CXXIV, 1090. — Si homo liber patrem, conc. Metens., CXXXII, 527. — Si igitur ex præcepto, canon. sub Widone, CXXXVIII, 802. — Si illi tunc in, canon. sub Edmundo (944), id., 484. — Si in alicujus presbyteri, conc. Arelat. II, c. 23, LXXXIV, 244; CXXX, 381; CXL, 836; CLXI, 757. — Si inceptum boni operis, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Si infirmus infans ethnicus, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 509. — Si ingenuus ingenuum lectu, canon. sub Ludovico II, id., 630. — Si in hæreticorum conventiculo, conc. Ebroic., CXLVII, 250. — Si in hoc ipso peccato, conc. Neocæsar., c. 10 (314), LVI, 757. — Si in infirmitate deprehensus, conc. Lingon., CXXIV, 1092. — Si in matricibus cathedris, conc. Carthag., c. 123 (419), LXVII, 221; LXXXVIII, 933. — Si in matricibus cathedris, conc. Milevit., c. 25 (440), LXXXIV, 254; CXXX, 374. — Si in qualibet minori ætate, conc. Toletan. X, (694), CLXXXVII, 1103. — Si inter ecclesias vel alios, conc. Papiens., CXXXVIII, 851. — Si inter episcopos de, conc. Carthag. IV, c. 59 (456), XCIX, 1037. — Si in terra regis, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 478. — Si ipse presbyter visitet, canon. sub Hincmaro (832), CXXV, 779. — Si iubeat Sanctitas vestra, conc. Carth. II, c. 3 (428), LXXXIV, 185; CXXX, 326; CLXXXVII, 1357. — Si laici capellas proprias, conc. Rhemens., CXL, 734.

— Si laici capellas proprias, conc. Conf., CLXI, 392. — Si laici clericos probabiles, conc. Parisiens., CXXII, 258. — Si laici uxor in, conc. Bracar. II, CXXIX, 563; CLXXXVII, 192. — Si laicus alium occidat, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si laicus clericum percusserit, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si laicus cum laica, conc. Meldens., CXL, 826; CLVI, 626. — Si laicus fuerit quadraginta, canon. Hibernens., XCVI, 1322. — Si laicus invitatus aliquem, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si legitimi accusatores crimina, conc. Agath., CLXXXVII, 607. — Si liber diebus festis, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 458. — Si liber homo de, canon. sub Ludovico II, id., 760. — Si liber homo iustum, conc. Intingford. (905), id., 461. — Si liber homo rectum, canon. sub Alfredo (866), id., 458.

Si maritus eam postea, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Si maritus uxorem aut, conc. Mogunt., CXXXII, 299; CXL, 773; CLXI, 759. — Si mater filium suum, conc. Eliberit. (362), CLXI, 894. — Si medicus gravia vulnera, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Si metropolitani episcopus, conc. Agath., c. 35 (544), LXXXIV, 268; CXXX, 404; CXL, 562; CLXI, 576, 1106; CLXXXVII, 102. — Simili etiam statutum condicione, conc. Barcinon. II, c. 2, LXXXIV, 609. — Simili modo sacerdos regine, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 472. — Simili providentia pro fidelibus, conc. Toletan. I, c. 6 (674), LXXXIV, 391; CXXX, 485. — Simili quoque modo, conc. Valerian., c. 5 (587), LXXXIV, 327; CXL, 451. — Similis conditio et de virginibus, conc. Toletan., CLXI, 588. — Simili sententia subiacebit, conc. Carth. II, c. 69 (436), CXL, 887; LXXXIV, 205. — Similis etiam his qui, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Similiter autem et circa, conc. Nicæn. c. 27 (325), LVI, 400. — Similiter autem et diaconissas, *ibid.*, c. 28 (325), id., 822. — Similiter autem si qui, conc. Ephes. (431), LXVII, 82. — Similiter constitutum ut illos, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 826. — Similiter constituimus ut nullas, *ibid.* Similiter de collectis quas, conc. Silvacens., CXXIV, 602. — Similiter decrevimus ut laici, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 825. — Similiter de illis presbyteris, conc. Meldens., CXL, 649; CLXI, 492. — Similiter diximus ut neque, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 826. — Similiter et de conspirationibus, conc. Conf., CXXVIII, 675. — Similiter et de duabus, conc. Compend., CXXII, 327. — Similiter et de duabus, conc. Triburiens., CXL, 990. — Similiter et de eo, conc. Marsa. II, CXXVIII, 577. — Similiter et de eo, conc. Conf., id., 672. — Similiter et de episcopatibus, conc. Marsa. II, 556. — Similiter et de synodochiis, conc. Ticin. I, id., 562. — Similiter et de synodochiis, *ibid.*, 570. — Similiter et de xenodochiis, *ibid.*, II, id., 615. — Similiter et diaconum si, conc. Neocæsar., c. 10 (314), LVI, 145; LXXXIV, 110; LXXXVIII, 877; CV, 687; CXXX, 268. — Similiter et hoc ad omnium, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXIV, 1015. — Similiter et ille homo, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Similiter et quod ab, conc. Bracar. II, CXXX, 585. — Similiter et reliqui clerici, canon. Apost. LXVII, 114; LXXXVIII, 849; CXXX, 17. — Similiter in Maticensi synodo, conc. Aurelian., CXL, 711; CLXI, 223, 1098. — Similiter nec alium quemlibet, conc. Carthag. II, CLXII, 718. — Similiter placuit custodiri, conc. Toletan. II, c. 2 (365), LXXXIV, 335; CXXX, 439. — Similiter placuit ut propter, conc. Carthag. III, c. 2 (434), LXXXIV, 189; CXXX, 331. — Similiter si episcopus sciens, conc. African., XCIX, 1015. — Si monachum virgines quæ, conc. Eliberit. (362), CX, 489. — Si monachus exaudiente ventre, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Si monachus in monasterio, conc. Autissiod., LXIII, 763. — Si mulier causa fornicationis, conc. Eliberit. (362), CLXI, 740. — Si mulier cum muliere, conc. Ircyrit. (314), CX, 499. — Si mulier maritum suum, conc. Eliberit. (362), CXXXII, 301; CXL, 774. — Si mulier maritum suum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si mulier more fornicationis, conc. Ancyrit. (314), CL, 490. — Si mulier negat adulterium, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 475. — Si mulier viro derelicto, conc. Agath., XCIX, 1057. — Si mulier vivente legitimo, conc. Conf., CXXXVIII, 817. — Si aliquando dederit *ibid.*, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Si sine fide teste apostolo, conc. Rhemens., CXXXIV, 405. — Si sine offensione estote his, conc. Nicæn. II (787), CXXIX, 486. — Si sine oratione sacerdotali, conc. Rom. sub Leone IV, CLXXXVII, 1114. — Si in ipsa cum, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Singularum ecclesiarum rusticarum, conc. Chalcedon. (451), LXXXVII, 904; CXXXII, 198; CXXIX, 491; CXL, 702. — Singulis quoque diebus Venetis, conc. Gratel. (924), CXXXVIII, 469. — Singulorum episcoporum ecclesiarum cum, canon. sub Widone, id., 759. — Si

nos in Dei sanctorumque, conc. Carislae, l. l. 777. — Si sint episcopi fideles et, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — Si sint manifestares proprias, canon. Apostol., CLXXXVII, 892. — Si oraria duo nec, conc. Toletan. iv, CXXX, 474. — Si ordinatus vel alienigena, conc. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 458. — Si parochianus admonitiones non, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Si particula membri claudicantis, conc. Intingford. (906), CXXXVIII, 462. — Si parvulus aegrotans ad, canon. sub Theodulfo, c. 19 (915), CXXXIV, 52. — Si parvulus aegrotans ad, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Si pater et filius, conc. Chalced. (451), CLXXXVII, 1446. — Si per ignorantiam episcopi, conc. Carthag. iv, (436), CXXX, 547. — Si permittit bonum patientiae, conc. Carthag., LXVII, 208; CXL, 565; CLXI, 577. — Si permittit bonum patientiae, conc. Milevit., c. 15 (440), LXXXIV, 532; CXXX, 572. — Si per ordinationem regiam, conc. Parisiens., CLXI, 1151; CLXXXVII, 539. — Si placet necessarium esse, conc. Sardic., c. 6 (571), LVI, 835. — Si plures heredes contenderint, conc. Triburiens., CXXXII, 257; CXL, 679; CLXI, 207; CLXXXVII, 1035. — Si poenitentem sciens episcopus, conc. African., XCIX, 1019. — Si porci in glande, canon. Hibernens., XCVI, 1372. — Si porcus per annonam, *ibid.* — Si porcus sanguinem biberit, *ibid.*, 1506.

Si presbyter absque vino, conc. Northumb., CXXXVIII, 532. — Si presbyter ad rectum, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — Si presbyter ad tempora, conc. North., CXXXVIII, 525. — Si presbyter aliis in, *ibid.*, 522. — Si presbyter aliis iustum, *ibid.* — Si presbyter alium contempnerit, *ibid.* — Si presbyter alium non, *ibid.*, 525. — Si presbyter anniversarios ritus, *ibid.* — Si presbyter archidiaconi edictum, *ibid.*, 521. — Si presbyter baptismum vel, *ibid.* — Si presbyter barham vel, *ibid.*, 525. — Si presbyter concubinam suam, *ibid.* — Si presbyter confertus cibo, conc. Matiscon., XCIX, 1014. — Si presbyter criminis sit, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter cum alio, *ibid.*, 522. — Si presbyter cum armis, *ibid.*, 535. — Si presbyter ebriosus aut, *ibid.* — Si presbyter ecclesiam dedecoret, *ibid.*, 522. — Si presbyter episcopi proprium, *ibid.*, 531. — Si presbyter extra consecratum, *ibid.*, 522. — Si presbyter foris fracturam, conc. Juliohon. (1080), CLXXXVIII, 582. — Si presbyter iniuste extra, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter in ligneo, *ibid.*, 522. — Si presbyter in non, *ibid.*, 525. — Si presbyter inter vicinos, *ibid.*, 521. — Si presbyter iusto tempore, *ibid.* — Si presbyter male absolverit, *ibid.*, 525. — Si presbyter ordinalium male, *ibid.* — Si presbyter ordinatus deprehenderit, conc. Compend., CLXXXVII, 507. — Si presbyter populo male, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter prae infirmitate, conc. Valens., CXL, 1070. — Si presbyter prae corporale, conc. Neoces. (514), LXVII, 56. — Si presbyter rem ecclesiae, conc. North., CXXXVIII, 522. — Si presbyter rem indecentem, *ibid.* — Si presbyter saepius quam, *ibid.* — Si presbyter sanctam Eucharistiam, *ibid.* — Si presbyter satisfactionem fecerit, conc. Juliohon. (1080), CLIX, 1225. — Si presbyter se iustitiae, conc. North., CXXXVIII, 525. — Si presbyter synodum declinaverit, *ibid.* — Si presbyter sua sponte, *ibid.*, 522. — Si presbyter tonsuram suam, *ibid.*, 525. — Si presbyter tributum laicis, *ibid.*, 521. — Si presbyter vel diaconus conc. Aurelian. i, LXXXIV, 275. — Si presbyter vel diaconus, conc. Carthag., XCIX, 1071. — Si presbyter vel monachus, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si presbyter vel monachus, *ibid.* — Si presbyter vel monachus, *ibid.*

Si princeps voluerit rem immobilem, conc. Sylvanect., CXL, 706. — Si priorem canonum sententia, conc. Emerit., c. 12 (704), LXXXIV, 620. — Si propter pupillos et viduas, conc. Sardic., c. 10 (571), LXXXIV, 418; CXXX, 376. — Si publicis sacramentorum gestis, conc. Toletan. viii (691), CLXI, 782; CLXXVII, 1104. — Si puella sita in puerili, conc. Hibernens., CXL, 881. — Si puella sita in puerili, conc. Eliberit. (362), CLXI, 801. — Si puella sita in puerili, conc. Ancyr. (514), *id.*, 1230. — Si qua causa ante, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si qua contentio circa, *ibid.* — Si qua contumacia inter, *ibid.*, 1295. — Si qua de rebus, conc. Ancyr. c. 15 (514), LVI, 459; LXXXIV, 107; CXXX, 204. — Si qua domina furore zeli, conc. Wormalt., CXL, 735. — Si quae a religiosis, canon. S. Patricii, LIII, 825. — Si quae mulieres fuerint, conc. Aurelian., 1033. — Si quae oblationes, conc. Aurelian. ii, c. 5 LXXXIV, 219; XCIX, 1052. — Si parochiae, conc. Aurelian., XCIX, 1049. — Si quae quaestiones, canon. S. Patricii, LIII, 824. — Si quae sanctimoniales causa, conc. Vernens. (844), CXIX, 615; LXXXVIII, 512. — Si quaestiones in hac, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Si quae uxor

duos, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quae viduae quamlibet, conc. Carthag., CLXI, 580. — Si quae virgo desponsata, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si qua femina furore, conc. Eliberit., c. 5 (362), LXXXIV, 502; CV, 681; CXXX, 425; CXXXII, 296; CXL, 769; CLXI, 697; CLXXXVII, 277. — Si qua in ecclesia, conc. Arelat., XCIX, 1064. — Si qua mulier a conc. Gangr. (325), LXVII, 58. — Si qua mulier absente, conc. Eliberit. (362), CXXXII, 298. — Si qua mulier ad, conc. Rom., CLXXXVII, 1698. — Si qua mulier arripuerit, conc. Gangr., c. 15 (325), LVI, 789. — Si qua mulier dantes, canon. Wallim. (940), CXXXVIII, 474. — Si qua mulier derelicto, conc. Gangr., c. 14 (325), LVI, 789; LXXXIV, 114; CXXX, 271; CLXII, 635; CLXXXVII, 165. — Si qua mulier duos fratres, conc. Bracar. ii, c. 79 (610), LXXXIV, 585; CXXX, 587; CLXI, 677. — Si qua mulier duos fratres, conc. Rom. sub Martino, CXXXII, 321. — Si qua mulier existimet, conc. Gangr. c. 77 (325), LVI, 790. — Si qua mulier fornicaverit, conc. Bracar. ii, c. 77 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 587; CLXI, 635, 745. — Si qua mulier fornicaverit, conc. Ancyr. (341), CXIX, 725. — Si qua mulier hoc, conc. Gangr., c. 15 (325), LVI, 451; LXXXIV, 114; XCIX, 1047. — Si qua mulier mortem, conc. Vermer., CXXXII, 507; CXL, 775; CLXI, 740; CLXXXVII, 1454. — Si qua mulier non habens, conc. Nannet., CXXXII, 510. — Si qua mulier praegnans, conc. Bracar. ii, c. 54 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 545; CLXXXVI, 1836. — Si qua mulier propter, conc. Gangr., LXVII, 58; LXXXVIII, 887; CXL, 805; CLXI, 564, 1180; CLXXXVII, 522. — Si qua mulier propter, *ibid.*, LVII, 58; LXXXVIII, 886; LXL, 805; CLXI, 564, 1180; CLXXXVII, 522. — Si qua mulier pro soluto, *ibid.*, CXXXII, 571. — Si qua mulier rem, conc. Wallim. (940), CXXXVIII, 475. — Si qua mulier se proclamaverit, conc. Vermer., CXXXII, 550; CXL, 821; CLXI, 621, 1276. — Si qua mulier viro, conc. Gangr. c. 15 (325), LVI, 451; LXXXVIII, 896; CXXX, 271; CXXXII, 571; CLXI, 635; CLXXXVII, 165. — Si qua per adulterium, conc. Eliberit., c. 65, (362), LXXXIV, 508; CXXX, 419; CXL, 931, CLXI, 685.

Si quatuor aut quinque, conc. Mogunt., CXXXII, 505; CXXXVIII, 586. — Si quatuor aut quinque, conc. Vermer., CXL, 775; CLXI, 740. — Si qua usque in finem, conc. Eliberit., c. 61 (362), LXXXIV, 508, CXXX, 419. — Si qua vidua episcopi, conc. Toletan. i, c. 18 (438), LXXXIV, 531; CXXX, 456. — Si qua vidua episcopi, conc. Bracar. ii, c. 29 (610), LXXXIV, 579; CXXX, 582; CLXXXVII, 160. — Si qua vidua fuerit, conc. Eliberit., c. 72 (362), LXXXIV, 509; CXXX, 420; CLXXXVII, 1453. — Si qua virgo se, conc. Chalcedon., c. 16 (451), LXXXIV, 169; CXXX, 512; CLXXXVII, 1582. — Si qui altario Domini, conc. Aduens., XCVI, 379. — Si qui a proprio episcopo, conc. Antioch., c. 12 (341), LXI, 796; CV, 879. — Si qui a simoniacis, conc. Placentin., CLXXXVI, 535. — Si qui autem alienos, conc. Arausic. (479), CXXX, 392. — Si qui autem clerici, conc. Ephesin. (431), LXVII, 82. — Si qui autem clericorum, *ibid.*, XLV, 1760. — Si qui clerici alii, conc. Carthag., CLXI, 455; CLXXXVII, 563. — Si qui clerici in, conc. Hierdens. (584), CXXX, 429; CXXXII, 222; CXL, 661; CLXI, 505. — Si qui clerici ministeria, conc. Aurelian. ii, c. 12, LXXXIV, 281. — Si qui clericorum ut, *ibid.*, c. 24, LXXXIV, 285; XCIX, 1064; CLXXXVII, 826. — Si qui confugerint ad, conc. Nicen., c. 26 (325), LVI, 599. — Si quicumque ex gradu, conc. Tribur., CLXI, 501. — Si quidem sancta institutio, conc. Caesarsug. iii, c. 2 (729), LXXXIV, 519. — Si qui de Pauli, conc. Nicen., c. 19 (325), LVI, 830. — Si quid supra manserit, canon. S. Patricii, LIII, 825. — Si qui eorum qui, conc. Gangr., c. 15 (325), LXXXIV, 114. — Si qui episcopi constituti, conc. Ancyr. (514), LXVII, 52; LXXXVIII, 857; CXL, 560; CLXI, 574; CLXXXVII, 452. — Si qui episcopi suscepti, *ibid.*, c. 18 (514), LVI, 440; LXXXIV, 107; CXXX, 265. — Si qui ergo clerici, conc. Chalcedon. (451), CXL, 854; CLXI, 802; CLXXXVII, 826. — Si qui ex fratribus, canon. sub Attone, c. 52 (945), CXXXIV, 58. — Si qui ex servis, conc. Toletan. iii, c. 15 (627), LXXXIV, 584; CXXX, 456. — Si qui facile se, conc. Nicen., c. 15 (325), LVI, 561. — Si qui filii secedant, conc. Gangr., c. 16 (325), LXVII, 58; LXXXIV, 114; XCIX, 1067; CXXX, 271; CLXI, 635; CLXXXVII, 164. — Si qui forte sacerdotibus, conc. Eliberit., c. 17 (362), LXXXIV, 504; CXXX, 416. — Si qui hiantem oppresserint, conc. Aurelian., CXL, 931. — Si qui in clero sunt, conc. Ancyr. (514), CLXI, 274. — Si qui in discrimine, conc. Toletan. iv (671), CXXX, 475. — Si qui infantem oppresserint, conc. Arelat., CLXI, 685. — Si qui infantes suos, conc. Bracar., *id.*, 85. — Si qui inventi fuerint famosos, conc.

gliberit. (362), CXXX, 418; CLXI, 286; CLXXXVII, 716. — Si quilibet consistentem, conc. Arausic., c. 8 (479), LXXXIV, 235. — Si quilibet ordinatus in, conc. Toletan., CXL, 1069. — Si qui oblationes aliorum, conc. Vasens., CXXXII, 335. — Si qui ordinari petunt, conc. Meldens., CLXI, 451, 1136. — Si qui ordinati sunt, conc. Nicen., c. 17 (325), LVI, 820. — Si qui parentes fidem, conc. Eliberit., c. 54 (362), LXXXIV, 307; CXXX, 418; CXXXII, 512; CLXI, 594; CLXXXVII, 1463. — Si qui post depositum, conc. Nicen. (325), XCIX, 1061. — Si qui post sanctam, conc. Arelat. n. CXXX, 382. — Si qui presbyteri sine, conc. Nicen. (325), LXXXVIII, 873; CX, 475. — Si qui presbyteri vel, conc. Carthag. iii (136), CLXI, 504. — Si qui propter viuditam, conc. Compend., CXXXII, 537. — Si qui provinciales episcopi, conc. Ephes. (451), LXXVII, 82. — Si quis ab alio, conc. Lugdun., CLXI, 122. — Si quis ab episcopo, conc. Aurelian. i, c. 4, LXXXIV, 273; XCIX, 1017; CXXX, 409; CLXXXVII, 615. — Si quis abscondit semetipsum, canon. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 849; CXXX, 16; CLXXXVII, 502. — Si quis acceperit, canon. S. Patricii (450), LIII, 821. — Si quis acceperit permissionem, canon. Hibernens., XCVI, 1306. — Si quis acceperit vel, conc. Gangr., c. 7 (325), LVI, 450. — Si quis accepit uxorem, conc. Compend., CXXXII, 531; CXL, 821; CLXI, 621, 1276; CLXXXVII, 1508. — Si quis accepta professaque, conc. Epau., c. 16, LXXXIV, 288. — Si quis ad aliquam, conc. Claramont., CLXII, 719. — Si quis ad clericatum, conc. Rom. sub S. Sylvestro (324), VIII, 826. — Si quis ad ecclesiam, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si quis adeo insanus, conc. Sardic. (371), VIII, 1317. — Si quis ad hoc, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 509. — Si quis adeo insanus, conc. Arausic. ii (329), LXXVII, 1145. — Si quis ad iudicium, canon. Hibernens., XCVI, 1322. — Si quis ad mallum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 630. — Si quis ad ministerium, conc. Bracar. n. c. 39 (610), LXXXIV, 581. — Si quis ad scandalum, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si quis ad templum, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 481. — Si quis adulterium commiserit, conc. Ancyr., c. 20 (514), LVI, 441; LXXXIV, 108; XCIX, 1013; CXXX, 268. — Si quis adulterium committit, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis advena, canon. S. Patricii (450), LIII, 821. — Si quis advena ingressus, canon. Hibernens., XCVI, 1501. — Si quis adversus sacerdotes, canon. sub Remigio, CII, 1098. — Si quis aegritudine faciente, conc. Nicen., c. 1 (325), LVI, 825. — Si quis aegrotus baptizatus, conc. Neocesar., c. 12 (314), id. 757. — Si quis agrum aut, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si quis aliam alteri, *ibid.*, 1321. — Si quis alium posthac, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 490. — Si quis alibi consistentem, conc. Arausic. (479), CXXX, 392. — Si quis alios ad, conc. Maticon., XCIX, 1062. — Si quis alios misericordiam, conc. Arausic. n. c. 9 (325), LL, 725; XLV, 1786; LXVII, 1147; LXXXIV, 286. — Si quis aliquem de, conc. Ticin. iii, CXXXVIII, 619. — Si quis aliquo ecclesiastico, conc. Agath. (544), CLXI, 496. — Si quis alium cum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis alium per, conc. Rothomag., CXL, 1007; CLXI, 1088. — Si quis alium venedico, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis altario Dei, conc. Ilerdens. (844), CXXX, 428. — Si quis alterius in, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis alterius sponsam, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Si quis alterum ferierit, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si quis alterum occidere, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si quis a medicis, conc. Nicen. (325), LXXXVIII, 884; CLXXXVII, 503. — Si quis ancille se miscuerit, canon. apostol., XCIX, 998. — Si quis ancillam alterius, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis ancilam aut, *ibid.*, 1322. — Si quis ancillam aut, *ibid.*, 1323. — Si quis ancillam suam, *ibid.*, 1321. — Si quis animalia vicini, *ibid.*, 1322. — Si quis animas et, conc. Bracar. i, c. 9 (599), LXXXIV, 634; CXXX, 567. — Si quis animas humanas, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 661; CXXX, 667. — Si quis animas humanas, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 665; CXXX, 567. — Si quis ante annos, conc. Mogunt., CXL, 792; CLXI, 1174. — Si quis ante viginti, conc. Bracar. n. c. 81 (616), LXXXIV, 585; CLXI, 686. — Si quis Apocalypsim deinceps, conc. Toletan. iv (671), CLXI, 512. — Si quis a proprio, conc. Antioch., c. 6 (341), LVI, 708, 798; LXVII, 62; LXXXIV, 124; LXXXVIII, 841, 888; CV, 880; CXXX, 281; CXXXII, 557; CXL, 63; 867; CLXI, 493, 851, 1253; CLXXXVII, 838. — Si quis a proprio, *ibid.*, c. 12 (341), LVI, 709; LXVII, 64; LXXXIV, 125; CXXX, 282; CLXXXVII, 1119. — Si quis ariolos, aruspices, conc. Rom. sub Gregorio, CLXXXVII, 1346. — Si quis artifex opus, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Si quis astrologia vel, conc. To-

letan. i, c. 15 (435), LXXXIV, 384. — Si quis ariet d- cere, conc. Ephes., c. 5 (451), LXXXIV, 158; CXXI, 500; CLXI, 67. — Si quis ariet d- cere, conc. Ephes., c. 8 (451), LXXXIV, 158; CXXX, 500; CLXI, 66. — Si quis autem abbas, conc. Tribur., CXL, 811; CLII, 570; CLXXXVII, 1085. — Si quis autem acceptam, conc. Toletan. i, c. 14 (435), LXXXIV, 531; CXXV, 435. — Si quis autem adesse, conc. Arelat. n. c. 19 (460), LXXII, 244; CXXX, 580; CLXXXVII, 102. — Si quis autem as- sus, conc. Nicen., c. 17 (325), LVI, 398, 764, 801; LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVII, 537. — Si quis autem concupita, conc. Neocesar., c. 4 (314), 441. — Si quis autem contraria his, conc. Nicen., c. 5 LVI, (526), 817. — Si quis autem contumax, conc. Maticon., CXL, 1074. — Si quis autem dixerit, conc. Toletan. i, c. 1 (435), LXXXIV, 335. — Si quis autem ariet, conc. Hibernens., XCVI, 1312. — Si quis autem ebricitas, *ibid.*, 1316. — Si quis autem episcoporum, conc. Hipe- lens., CXL, 562; CLXI, 376. — Si quis autem episcopus, conc. Eliberit., c. 75 (362), LXXXIV, 310; CXXI, 69. — Si quis autem facerit, conc. Nicen., c. 3 (325), LVI, 817. — Si quis autem legationem, canon. sub Remigio, CII, 1102. — Si quis autem mancipia, conc. Arauc., c. 6 (479), LXXXIV, 253; CXXX, 591. — Si quis autem post acceptam, *ibid.*, c. 25, *id.*, LXXXIV, 287; CIII, 593. — Si quis aut episcopus, conc. Andegav. CL, 111. — Si quis aut episcopos, conc. Turenens., CXLIII, 114. — Si quis aut ex, conc. Lingon., CXXIV, 1095. — Si quis balationes ante, conc. Bracar. CXL, 839; CLXI, 739. — Si quis benedictione posuissent, conc. Aurelian. n. c. 2, LXXXIV, 284. — Si quis caballum a, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis caballum alterius, *ibid.*. — Si quis caballum alterius, *ibid.*. — Si quis caballum aut, *ibid.*, 1321. — Si quis caballum comparaverit, *ibid.*, 1321. — Si quis Kalendas Januariarum, conc. Rom. sub Zacharia, CLXXXVII, 1368. — Si quis capillum invocanda, conc. Hibernens., XCVI, 1322. — Si quis caput alterius, *ibid.*, 1321. — Si quis carnem manducantem, conc. Gangr., c. 2 (325), LVI, 450; LXVII, 56; LXXXIV, 115; LXXXVIII, 884; CV, 879; CXXX, 270; CXXXII, 513; CLXI, 270; CLXXXVII, 167. — Si quis casu faciente, conc. Incerit. (744), LXXXIX, 829. — Si quis casu non volens, conc. Nannet., CXXXII, 290; CXL, 769; CLXI, 738. — Si quis catholicos capillos, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si quis causa fornicationis, *ibid.*, 1323. — Si quis causa furti, *ibid.*. — Si quis christianitatem suam, canon. sub Alfreio (866), CXXXVIII, 437. — Si quis christianum ad, canon. sub Edgardo, *id.*, 509. — Si quis clericorum detectus, conc. Eliberit., c. 30 (362), LXXXIV, 304; CXXX, 416; CLXI, 805, 1167; CLXXXVII, 216. — Si quis clericorum iuxta, conc. Aurelian. n. c. 25, LXXXIV, 285. — Si quis clericorum vel, conc. Bracar. i, c. 15 (599), *id.*, 561; CXXX, 568. — Si quis clericorum volens, canon. S. Patricii (450), LIII, 826. — Si quis clericorum, *ibid.*. — Si quis clericum verberaverit, conc. Tribur., CXXXII, 292. — Si quis clericus adulterasse, conc. Aurelian. iii, XCIX, 1012; CLXI, 1162; CXXXVII, 538. — Si quis clericus adulterasse, conc. Toletan. iv (671), CLII, 616. — Si quis clericus a gradu, conc. Arelat. n. c. 3 (460), LXXXIV, 211. — Si quis clericus aut, conc. Carthag., CXXXII, 220. — Si quis clericus aut, conc. Agath. (544), CXL, 871; CLXI, 813. — Si quis clericus aut, canon. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 843; CXXI, 15; CXXXII, 274. — Si quis clericus aut, conc. Carthag., CXL, 651; CLXI, 499. — Si quis clericus catus, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — Si quis clericus cum, conc. Chalcedon., c. 9 (451), LVI, 541, 878; LXVII, 81; LXXXVIII, 902; CV, 881; CXL, 635; CLXI, 494. — Si quis clericus damnum, conc. Agath. (544), CXXXII, 292. — Si quis clericus furtum, *ibid.*, c. 5 (344), LXXIV, 265; CXXX, 400; CXXXII, 535. — Si quis clericus furtum, conc. Aurelian. XCIX, 1012; CXXXII, 517. — Si quis clericus in, conc. Toletan. iv, c. 46 (671), LXXXIV, 277; CXXX, 474; CXXXII, 535; CXL, 871; CLXI, 813. — Si quis clericus in falso, conc. Epauens., c. 9, LXXIV, 287; CXXXII, 548. — Si quis clericus in necessitate, conc. Tarracon., CLXI, 523, 808. — Si quis clericus laicum, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis clericus monachus, conc. Aurelian. n. c. 26, LXXXIV, 276; CXXX, 412; CLXXXVII, 1348. — Si quis clericus post nam, conc. Arelat. n. c. 14 (460), LXXXIV, 245; CXL, 1041; CXXX, 580; CLXI, 808. — Si quis clericus post actum, conc. Arvern. n. c. 4, LXXXIV, 288. — Si quis clericus praebuerit, conc. Aurelian., CXXXII, 548. — Si quis clericus propter, conc. Caesaraug., CXXX, 496. — Si quis clericus quamvis, conc. Tribur., CXL, 771; CLXI, 741. — Si quis clericus quolibet, conc. Parisien., LXXX, 451. — Si quis clericus solidam, conc. Tarracon.,

XX, 421; CLXXXVII, 809. — Si quis clericus vel, non. Hibernens., XCVI, 1326. — Si quis clericus vexa-
re, conc. Aurelian., CXL, 1005; CLXI, 884. — Si quis
ire vellet, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si
is colligit, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Si quis
illigit pecuniam, canon. Hibernens., XCVI, 1300. —
quis commendaverit animam, *ibid.*, 1287. — Si quis
missio delicto, *ibid.*, 1323. — Si quis concupita mu-
re, conc. Neocesar., c. 4 (514), LXXXIV, 109; CXXX,
7. — Si quis conduxerit, canon. S. Patricii (450),
II, 826. — Si quis confugerit ad, conc. Nicen., c. 19
25), LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVIII, 507. — Si
uis conjugatus vult, conc. Constant. IV (809), *id.*, 1401.
— Si quis conjugem suam, canon. sub Edgardo,
XXXVIII, 507. — Si quis conjugia humana, conc. Bracar.
c. 11 (599), LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis con-
ubrium in, conc. Rom., CXL, 785. — Si quis conte-
nendos duxerit, conc. Gangr., c. 11 (535), LVI, 451;
XXXIV, 415; CXXX, 271. — Si quis contemnit fidelium,
id., LVI, 789. — Si quis contempto fidejussore, conc.
incert. (744), LXXXIX, 828. — Si quis contentiones vel,
conc. Agath. (544), CXI, 882; CLXI, 815. — Si quis
ontra hoc, conc. Suession. (744), LXXXIX, 826. — Si
uis contra regiam, conc. Andegav., CXXXII, 542. — Si
uis contumax vel, conc. Mediomat., CXL, 711; CLXI,
23. — Si quis contumax vel, conc. Tribur., CLXXXVII,
067. — Si quis convictus fuerit, conc. Aquisgran., CXL,
00. — Si quis convictus fuerit alios, conc. Matiscon.,
LXI, 786; CLXXXVII, 1152. — Si quis credit quia,
conc. Bracar. I (599), LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si
quis cujuscumque munuscula, conc. Lingon., CXXIV,
097. — Si quis cujuscumque munuscula, conc. Mogunt.,
CXI, 864; CLXI, 851. — Si quis cujuslibet animalis, conc.
Bracar. II (610), CXXX, 587. — Si quis cujuslibet honoris,
conc. Carthag. V (438), CLXXXVII, 1119. — Si quis
cum bestia, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si
quis cum clericis, canon. apostol., LXVII, 144; LXXXVIII,
449; CXXX, 17. — Si quis cum commatre, conc. Worm.,
CXXXII, 528. — Si quis cum damnato, can. apostol.,
LXVII, 142; LXXXVIII, 841; CXXX, 15; CXXXII, 527.
— Si quis cum duabus, conc. Tribur., *id.*, 526; CXI,
920. — Si quis cum duabus, *ibid.*, CXXXII, 526; CXL,
920; CLXXXVII, 862. — Si quis cum duabus sororibus,
conc. Wormat., CXXXII, 528; CLXI, 665. — Si quis cum
Ecclesia, conc. North., CXXXVIII, 522. — Si quis cum
excommunicato, canon. apostol., LXVII, 142; LXXXVIII,
841; CXXX, 15; CXXXII, 537; CXL, 866; CXLI, 851;
CXLI, 853. — Si quis cum filiastra, conc. Wormat.,
CXXXII, 528. — Si quis cum filiastra, conc. Vermer.,
CXL, 921. — Si quis cum fraude, can. sub Edgardo,
CXXXVIII, 507. — Si quis cum matre, conc. Compand.,
CXXXII, 527. — Si quis cum matre, conc. Vermer., CXL,
921; CXI, 678; CLXXXVII, 1667. — Si quis cum matre
et, conc. Tribur., *ibid.*, 1002. — Si quis cum monachis,
conc. Aurelian., CXXXIX, 490. — Si quis cum moniali,
canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis cum
moniali, conc. Northumb., *ibid.*, 524. — Si quis cum
muliere libera, conc. Toletan., CLXI, 1254. — Si quis
cum novera, conc. Vermer., CXXXII, 528; CXI, 921. —
Si quis cum novera, conc. Tribur., CLXXXVII, 1505. —
Si quis cum uxore fratris, conc. Compand., CXXXII, 528.
— Si quis cum uxore, conc. Tribur., CXL, 922. — Si
quisque ex gradu, conc. Tribur., CXL, 660. — Si
quis eucloderit clavum, canon. Hibern., XCVI, 1290. —
Si quis del alio accipit, conc. Gangr., LVI, 789. — Si quis
de alio chrismate, conc. Lugdun., CXL, 740; CLXI, 1067;
CLXXXVII, 1838. — Si quis de aliquibus, conc. Antioch.,
CXXX, 282. — Si quis de alterius monasterio, conc.
Carthag. V, CLXXXVII, 514. — Si quis de catholica, conc.
Eliberit., LXXXIV, 504; CXXX, 416. — Si quis decernit
presbyterum, conc. Agath., CXL, 689; CLXI, 196. — Si
quis decimas retineat, conc. Intingford. (905), CXXXVIII,
460. — Si quis de clericis, conc. Casarug., LXXXIV, 516;
CXXXIX, 489. — Si quis de clericis, conc. Arelat. II,
CXXX, 379. — Si quis de clericis, conc. Agath., CXXX,
403; CLXI, 234. — Si quis de clericis documenta, conc.
Aurelian., CLXXXVII, 915. — Si quis de corpore extiens,
conc. Bracar. II, LXXXIV, 586; CXXX, 588; CLXXXVII,
1559. — Si quis dederit vel, conc. Gangr., LXXXIV, 115;
CV, 879; CXXX, 371; CXL, 702; CLXI, 248. — Si quis de
episcopis, conc. Antioch., CLXI, 852, 1253. — Si quis de
fure neriens, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Si
quis de Galila, canon. Hibern., XCVI, 1328. — Si quis
Dei ancillam, conc. Roman., CXXXII, 520. — Si quis
deinceps episcopatum, conc. Rom., sub S. Gregorio VII,
CLXXXV, 1048. — Si quis de laiciis, conc. Gerundens.,
CXXX, 425. — Si quis de laicis, conc. Aurelian., CXL,
632; CLXI, 479, 1444; CLXXXVII, 192. — Si quis de

ordine sacerdotali, conc. Meldens., CXXXII, 241; CXI,
641; CLXI, 209, 1091; CLXXXVII, 758. — Si quis de
parochianis, conc. Ebroic., CLXVII, 249. — Si quis de
parochia, conc. Antioch., XCIX, 1018. — Si quis de po-
situs pro, canon. apost., *ibid.* — Si quis de potentibus,
conc. Toletan. I, LXXXIV, 331; CXXX, 435; CXXXII,
293. — Si quis de propria, conc. Rom., CXL, 785. — Si
quis dereliquerit proprios, conc. Gangr., LVI, 451, 790;
LXXXIV, 114; XCIX, 1067; CXXX, 271; CLXI, 653;
CLXXXVII, 167. — Si quis despiciat eos, *ibid.*, LXXXVIII,
685; CXL, 1007; CLXI, 689; CLXXXVII, 221. — Si quis
desponsaverit sibi aliquam, conc. Tribur., *id.*, 1595. —
Si quis de uno, *ibid.*, CXL, 951; CLXI, 683. — Si quis
diaconum se permiserit, conc. Eliberit., LXXXIV, 510;
CXXX, 420. — Si quis diaconus regens plebem, *ibid.*,
LXXXIV, 510; CXXX, 420; CXXXII, 241. — Si quis dia-
conus regens, conc. Turon., CXI, 744; CLXI, 126. — Si
quis dicit creationem, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564;
CXXX, 567. — Si quis dicit Deum, conc. Ephes.,
LXXXIV, 158; CXXX, 500; CLXI, 66. — Si quis dicit dia-
bolum, conc. Bracar. I, LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si
quis dicit filium, *ibid.*, LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si
quis dicit ideo dixisse, conc. Carthag., LVI, 487; XLV,
1728. — Si quis die Dominico, conc. incert. (744),
LXXXIX, 829. — Si quis die Dominica, conc. Intingford.
(905), CXXXVIII, 461. — Si quis discernit presbyterum,
conc. Gangr., LXVII, 58; LXXXIV, 115; CXXX, 270;
CLXXXVII, 162. — Si quis divinationes vel auguria,
conc. Aurelian., XCIX, 1051. — Si quis dixerit atque,
conc. Toletan. I, LXXXIV, 554. — Si quis dixerit quod,
statut. Ottonis, CXXXVIII, 849. — Si quis dixerit vel,
conc. Toletan. I, LXXXIV, 554. (In eodem tomo et in
eadem pagina citantur adhuc 13 canones ejusdem concilii
sic incipientes). — Si quis docet domum, conc. Gangr.,
LVI, 450, 788; LXVII, 58; LXXXIV, 115; LXXXVIII,
883; CXXX, 270; CXL, 692; CLXI, 216; CLXXXVII, 166.
— Si quis docuerit sacerdotem, canon. apost., *id.*, 162.
— Si quis dogmata, sanctiones, conc. Leonis papa,
CLXL, 535. — Si quis domum alienam, conc. Carisiac.,
CXXXVIII, 647. — Si quis domum alienam, conc. Confl.,
II, 679. — Si quis dubitet a presbytero, conc. Gangr.,
LVI, 788. — Si quis duodecim signa, conc. Bracar. I,
LXXXIV, 564; CXXX, 567.

Si quis ea quae arbitratur, conc. Gangr., LVI, 790. —
Si quis ea quae offeruntur, *ibid.*, 789. — Si qui se car-
nali, conc. Arelat. II, CXXX, 380. — Si quis ecclesiae aut
ecclesiasticae, conc. Trecent., CLXIII, 475. — Si quis
ecclesiam requirat, canon. sub Edmundo (914), CXXXVIII,
483. — Si quis ecclesiam necessariis, conc. Northumbr.,
id., 522. — Si quis ecclesiasticam pacem, *ibid.*, 522. —
Si quis ecclesiasticas fructum, conc. Gangr., LXVII,
58. — Si quis edens absque sanguine, *ibid.*, LVI, 788.
— Si quis egrediatur e, conc. Leptinens. (713), LXXXIX,
822. — Si quis eorum qui, conc. Gangr., LVI, 452;
LXVII, 58; LXXXVIII, 587; XCIX, 1027; CV, 879;
CXXX, 272; CXXXII, 244; CXL, 885; CLXI, 272;
CLXXXVII, 166. — Si quis eorum qui ad clerum, conc.
Constant. III, CLXI, 1153; CLXXXVII, 189. — Si quis
episcopi sui, conc. Vassens. I, LXXXIV, 262; CXXX, 395.
— Si quis episcopo aliquam, conc. Lingon., CXXXIV,
1102. — Si quis episcoporum, conc. Arausie, LXXXIV,
256; CXXX, 592. — Si quis episcoporum accepta, conc.
Chalcedon., LXXXIV, 168; CXXX, 509; CLXI, 364, 1153.
— Si quis episcoporum accusator, conc. Carthag. (419),
LVI, 869. — Si quis episcoporum communis, conc.
Terracon. (516), LXXXIV, 511; CXXX, 422; CLXXXVII,
105. — Si quis episcoporum, presbyterorum, conc. Au-
gust., CXXXVIII, 854. — Si quis episcoporum sciens,
conc. Aurelian., CLXI, 649. — Si quis episcoporum vel,
conc. Carthag., XCIX, 1059. — Si quis episcopum aut,
ibid., CXL, 638; CLXI, 497. — Si quis episcopum cepe-
rit, conc. Claromont., CLXII, 720. — Si quis episcopum,
presbyterum, conc. Eliberit., CXXXII, 348. — Si quis
episcopus ab episcopo, conc. Bracar. II, LXXXIV, 575;
CXXX, 583. — Si quis episcopus accusatus, conc. Sardic.,
CLXXXVII, 655. — Si quis episcopus a quoquam, conc.
Spalens., CXL, 592; CLXI, 404. — Si quis episcopus a
synodo, conc. Antioch., LVI, 707, 791; LXVII, 62; CLXI,
452. — Si quis episcopus a synodo, *ibid.*, LXXXIV, 124,
CXXX, 280. — Si quis episcopus aut, canon. apost.,
LXVII, 142; LXIX, 20; LXXXVIII, 859; XCVIII, 85;
CXXX, 15; CXXXII, 225; CXL, 732; CLXXXVII, 589.
— Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 142; LXIX, 20;
LXXXVIII, 840; CX, 475; CXXX, 15; CXXXII, 234;
CXI, 732; CLXI, 816. — Si quis episcopus aut, *ibid.*,
LXVII, 142; LXXXVIII, 841, 855; CXXX, 15; CXXXII,
240, 588; CXL, 754; CLXI, 531. — Si quis episcopus
aut, *ibid.*, LXVII, 144; LXXXVIII, 853; CXXX, 17;

CXXXII, 204, 210; CLXI, 113, 165. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 144; CXXX, 17; CXL, 891. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 148; LXXXVIII, 863; CXXX, 20. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 148; LXXXVIII, 863; CXXX, 20. — Si quis episcopus aut, conc. Aurelian., CXL, 630. — Si quis episcopus clericum, conc. Nicæn., CXXXII, 266; CXL, 582; CLXI, 387. — Si quis episcopus condito, conc. Agath., CXXXII, 260; CXL, 611; CLXI, 423. — Si quis episcopus criminaliter, conc. Antioch., LVI, 710, 797; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 888; CXXX, 283; CLXXXVII, 739. — Si quis episcopus damnatus, *ibid.*, LXXXVIII, 842; CV, 876; CXXXII, 557; CXL, 609; CLXXXVII, 739. — Si quis episcopus damnatus, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Si quis episcopus de aliquibus, conc. Antioch., LVI, 710, 797; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 888; CXL, 593; CLXI, 403; CLXXXVII, 741. — Si quis episcopus fornicationem, conc. Rom. v, CXI, 802; CLXXXVII, 399. — Si quis episcopus forte iracundus, conc. Sardie., CLXI, 829, 1242. — Si quis episcopus in aliquibus, conc. Bracar. II, LXXXIV, 576; CXXX, 580; CLXXXVII, 740. — Si quis episcopus in concilio, *ibid.*, LXXXIV, 580; CXXX, 584; CLXXXVII, 841. — Si quis episcopus non, canon. apost., LXVII, 145; LXXXVIII, 887; CXXX, 18. — Si quis episcopus non, conc. Bracar. II, LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Si quis episcopus non, conc. Arelat., CXL, 560; CLXI, 574. — Si quis episcopus nulla, conc. Bracar. II, LXXXIV, 576; CXXX, 580; CXL, 708; CLXI, 243; CLXXXVII, 812. — Si quis episcopus nulla, conc. Orient., CXXXIX, 496. — Si quis episcopus nulla, conc. sub Martino papa, CLXI, 237. — Si quis episcopus ordinationem, conc. Chalced., LVI, 537. — Si quis episcopus ordinatus, conc. Antioch., LVI, 909, 799; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 887, 897; CXXX, 283; CXL, 561; CLXI, 575; CLXXXVII, 431. — Si quis episcopus ordinatus, conc. Bracar. II, LXXXIV, 575; CXXX, 580. — Si quis episcopus ordinatus, *ibid.*, LXXXIV, 576; CXXX, 580. — Si quis episcopus per manus, conc. Antioch., CXL, 560; CLXI, 374; CLXXXVII, 432. — Si quis episcopus per pecuniam, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 483. — Si quis episcopus per pecuniam, conc. Chalced., LXXXVIII, 835; CXXXII, 234; CXL, 583; CLXXXVII, 481. — Si quis episcopus praeendas, conc. Rom. sub S. Gregorio VII, CLXXXVII, 547. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Bracar. II, LXXXIV, 580; CLXXXVII, 1120. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Toletan. IV, CXXXII, 530; CXL, 851; CLXI, 747, 772, 1169, 1517; CLXXXVII, 1547. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Rom., CLXXXVII, 660. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Constant. III, CLXXXVII, 1575. — Si quis episcopus propter, conc. Chalced., LXVII, 84. — Si quis episcopus quod nos, conc. Carthag., CXIX, 421. — Si quis episcopus saeculi, canon. apost., LXVII, 144; LXXXVIII, 854; XCIX, 1014; CXXX, 17; CXL, 695; CLXI, 216, 361; CLXXXVII, 1048. — Si quis episcopus sine, conc. Bracar. II, LXXXIV, 580; CXXX, 583; CLXXXVII, 578. — Si quis episcopus suscepta, conc. Antioch., LVI, 701; LXVII, 64; LXXXIV, 126; CXXX, 283. — Si quis episcopus vacans, *ibid.*, LVI, 710, 799; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 889; CXXX, 283; CXL, 560; CLXI, 374; CLXXXVII, 432. — Si quis episcopus vacans, conc. Bracar. II, LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Si quis episcopus vel abbas, conc. Nicæn. II, CXL, 436. — Si quis episcopus vel, conc. Antioch., LVI, 796; LXVII, 64; LXXXIV, 125; LXXXVIII, 887; CV, 880; CXXX, 283; CXL, 634; CLXI, 301; CLXXXVII, 1259.

Si quis equum suum, statuit. Otton., CXXXVIII, 830. — Si quis erga episcopum, canon. Remig., CII, 1100. — Si quis ergo in agitudine, conc. Neoces., CXL, 733; CXLI, 114. — Si quis ergo principum, vel, conc. Later., CXLI, 1361. — Si quis etiam extra parochias, conc. Agath., LXXXIV, 266; CXXX, 402; CLXI, 265; CLXXXVII, 1716. — Si quis ex clericis relaxaverit, conc. Rom. sub Gregor. II, CLXXXVII, 137. — Si quis excommunicato saltem, can. apost., CLXI, 834. — Si quis excommunicatum aliter, conc. Arelat. II, LXXXIV, 242; CXXX, 340. — Si quis excommunicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1297. — Si quis excommunicatus pro, canon. Lingon., CXXIV, 1101. — Si quis excommunicatus, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 825. — Si quis ex episcopis, conc. Rom. sub Stephano III, CLXXXVII, 581. — Si quis ex his, canon. Hibern., XCVI, 1305. — Si quis ex his qui, conc. Cabillon., CXL, 805. — Si quis ex his qui virginitatem, conc. Gangr., LXXXVIII, 885; CV, 879; CLXI, 864. — Si quis expositorem hoc, conc. Valens., CXXX, 598. — Si quis ex sacerdotibus, conc. Rom. sub Leone IV,

CLXXXVII, 582. — Si quis ex secularibus, conc. Antioch., sub S. Ananiano, LXXII, 766. — Si quis ex terra fiscalibus, conc. Toletan. III, CXXXII, 571. — Si quis extra ecclesiam, conc. Gangr., LVI, 450; LXVII, 58; LXXXIV, 115; LXXXVIII, 893; CXXX, 270; CXL, 682; CLXXXVII, 166. — Si quis extra sancta, conc. Bracar. I, LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si quis falsum dixerit, conc. Nicæn. II, CLXXXVII, 726. — Si quis famulorum caput, conc. Arelat., XCIX, 1062. — Si quis fidei iussorem invocaverit, canon. Hibern., XCVI, 1323. — Si quis fidei aleam, conc. Eliberit., LXXXIV, 510; CXXX, 420. — Si quis fidelis apostata, *ibid.*, LXXXIV, 507; CXXX, 418. — Si quis fidelis habens, *ibid.*, LXXXIV, 507; CXL, 480; CX, 490; CXXX, 418; CXXXII, 511; CXL, 826. — Si quis fidelis habens uxorem, *ibid.*, LXXXIV, 512; CXXX, 420; CXXXII, 510. — Si quis fidelium filii, conc. Gangr., LVI, 790. — Si quis filiam marito, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si quis filiastrum aut, canon. Lingon., CXXIV, 1104. — Si quis filiastrum aut, conc. Compend., CXIII, 527. — Si quis filiastrum aut, conc. Vermer., CXL, 92; CLXI, 1277; CLXXXVII, 1438. — Si quis filiastrum aut, conc. Mogunt., CLXI, 680. — Si quis filios reliquerit, canon. Hibern., XCVI, 1291. — Si quis filios suos, conc. Gangr., LXVII, 58; LXXXVIII, 886; CXXXII, 51. — Si quis filium suum suum non sponte, conc. Tribur., CXXXII, 299; CLXI, 739. — Si quis filius parentes, conc. Gangr., LVI, 451. — Si quis foris factus, conc. Arelat., CXVIII, 458.

Si quis fornicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis fornicatus fuerit, conc. Mogunt., CX, 46; CXXXII, 522; CXL, 920. — Si quis fornicatus fuerit, conc. Vermer., CLXI, 678. — Si quis forte fidelis, conc. Eliberit., LXXXIV, 505; CXXX, 415. — Si quis forte habens uxorem, *ibid.*, LXXXIV, 509; CXXX, 419; CXXXII, 510; CLXI, 628. — Si quis frater aut palam, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 852. — Si quis fratris uxorem, conc. Rom. sub Gregorio II, CLXI, 661. — Si quis fratrum, syn. episc. sub S. Patricio, LIII, 826. — Si quis fuerit homicida, canon. Hibern., XCVI, 1320. — Si quis fuerit sub censu, *ibid.*, XCVI, 1298. — Si quis gravi lapsus, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Si quis habeat uxorem, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis habens uxorem, conc. Toletan. I, CXXX, 436; CLXI, 597, 1253. — Si quis habens uxorem, cum, conc. Eliberit., *id.*, 645. — Si quis habens uxorem semel, *ibid.*, CLXI, 615. — Si quis habuerit uxorem, conc. Meldens., CXL, 825; CLXI, 625, 1265; CLXXXVII, 1427. — Si quis hanc definitionem, conc. Antiochod., LXII, 766. — Si quis harello, aspiciens, conc. Rom. sub Gregorio I, CXXXII, 540. — Si quis homicidii causa, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis homicidium ex, *ibid.*, 1320. — Si quis homicidium fecerit, *ibid.*, 1321. — Si quis homicidium sponte, conc. Rhemens., CXXXII, 288. — Si quis homicidium sponte, conc. Parisiens., CXL, 769; CLXI, 754. — Si quis hominem in captivitate, conc. Lugdun., XCIX, 1062. — Si quis hominem lancea, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis homini passillum, can. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis homini christiano, canon. Edmund., CXXXVIII, 480. — Si quis homo filiastrum, canon. Ling., CXXIV, 1104. — Si quis homo habens, *ibid.*, 1087. — Si quis iola frugerit, conc. Eliberit., LXXXIV, 508; CXXX, 419; CXL, 776. — Si quis illecebras suis, can. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis illos despiciat, conc. Gangr., LXVII, 53. — Si quis immundos putat, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis in agitudine, conc. Neoces., LVI, 445; LXVII, 56; LXXXVIII, 871; XLI, 998; CXXX, 268; CLXXXVII, 511. — Si quis in aliquo, canon. Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis in alio ecclesiae, conc. Tribur., CXL, 711; CLXI, 225; CLXXXVII, 1063. — Si quis incendit alienam, conc. incert., LXXXIX, 829. — Si quis incestum occultat, conc. Mogunt., CXXXVIII, 506. — Si quis in civitate positus, conc. Eliberit., LXXXIV, 504; CXXX, 416; CXXXII, 225. — Si quis in clero constitutus, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 407. — Si quis incognitus monasterium, conc. Toletan., CLVI, 554. — Si quis in contemptu positus, conc. Bracar. II, LXXXIV, 579; CXXX, 585. — Si quis indictum jejunium, conc. Mogunt., CXXXII, 244; CXL, 885; CLXI, 272. — Si quis in die, canon. Arelat., CXXXVII, 458. — Si quis in duabus, conc. Eliberit., CLXI, 66. — Si quis in ecclesia conjunctus, conc. Hibern., XCVI, 1287. — Si quis in exercitu, conc. Ling., CXXIV, 1096. — Si quis in exercitu, conc. Carisac., CXVIII, 647. — Si quis in exercitu, conc. Conf., *id.*, 679.

Si quis infantem necaverit, conc. Ling., CXXIV, 1087. — Si quis infantem suum, conc. Mogunt., CXXXII, 244; CXXXVIII, 506; CXL, 933. — Si quis infantem suum, can. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si quis interiore gradu,

canon. Hibern., XCVI, 1515. — Si quis infirmatur, canon. S. Patricii, LIII, 821. — Si quis infirmatur, agat, canon. Hibern., XCVI, 1504. — Si quis infra regnum, conc. Ling., CXXIV, 1096. — Si quis infra regnum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 648. — Si quis infra regnum, conc. Const., id., 679. — Si quis ingenuus furum, canon. Hibern., XCVI, 1522. — Si quis ingenuus homo, conc. Vermer., CXL, 819; CLXI, 619, 1253, 1274; CLXXXVII, 1421. — Si quis ingenuus servum, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis ingressus fuerit locum, *ibid.*, 1501. — Si quis in his, conc. Toletan., I, LXXXIV, 534. — Si quis in hoc, canon. Lingon., CXXIV, 1099. — Si quis in infirmitate, conc. Hierdens., CXL, 627; CLXI, 1159; CLXXXVII, 501. — Si quis in Kalendis Januarii, conc. Rothom., CXL, 835; CLXI, 756. — Si quis in metropolitana civitate, conc. Tarracon., LXXXIV, 511; CXXX, 422; CLXXXVII, 548. — Si quis in monasterio, conc. Nicæn., XCIX, 1064. — Si quis in morbo, *ibid.*, LXVII, 148; LXXXIV, 93. — Si quis in morte, canon. Hibern., XCVI, 1523. — Si quis in parte, conc. Bracar. n., LXXXIV, 575. — Si quis in periculo, canon. Lingon., CXXIV, 1078. — Si quis in posterum, canon. Northumb., CXXXVIII, 524. — Si quis in questionem, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 83. — Si quis in rixa, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis insanians aliquem, conc. Wormat., CXXXII, 502; CLXI, 757. — Si quis insanians aliquem, conc. Turonens., CXL, 771. — Si quis in somno, canon. Edgard., CXXXVIII, 509. — Si quis intercedendo litam, canon. Hibern., XCVI, 1524. — Si quis intra ecclesiam, conc. Bracar. n., LXXXIV, 586; CXXX, 588; CLXXXVII, 1759. — Si quis introierit in, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Si quis in uno Christo, conc. Ephes., LXXXIV, 157; CXXX, 510; CLXI, 66. — Si quis inventus fuerit usurarius, conc. Nicæn., id., 801. — Si quis invidia homicidium, canon. Hibern., XCVI, 1520. — Si quis invocatione, conc. Arausic. v. XLV, 1783; LI, 724. — Si quis jam translatus, conc. Chalcedon., CLXXXVII, 1112. — Si quis Judaeorum Christianum, canon. Lingon., CXXIV, 1100. — Si quis Judaeorum Christianum, conc. Theogon., CXL, 745; CLXI, 125. — Si quis Judaica pravitati, conc. Arvern., I, LXXXIV, 291; CLXXXVII, 1427. — Si quis iudicibus nostris, statuta Widonis, CXXXVIII, 801. — Si quis iudicium ferri, conc. Gratel., id., 467. — Si quis iurandi causa, canon. Hibern., XCVI, 1525. — Si quis iuxta præceptum, canon. apost., XCIX, 1025. — Si quis laicus abstinetur, conc. Toletan. I, CXXX, 435; CLXI, 885; CLXXXVII, 861. — Si quis laicus uxorem, canon. apost., LXVII, 148; LXXXVIII, 882; CXVIII, 84; CXXX, 20; CXXXII, 571. — Si quis laicus vel clericus, conc. Mogunt., CLXXXVII, 1007. — Si quis lancea aut, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis lanceam miserit, *ibid.* — Si quis lectorum adulter, conc. Tarracon., LXXXIV, 512; CXXX, 423. — Si quis legem divinam, canon. Northumb., CXXXVIII, 525. — Si quis legitimus legis, canon. Hibern., XCVI, 1524. — Si quis legitimam conjugem, *ibid.*, 1505. — Si quis liber, iuveniens, conc. Nemetens., CXL, 769; CLXI, 755. — Si quis libet episcopus, abbas, statut. Ludovicii, CXXXVIII, 621. — Si quis malitiose, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 490. — Si quis maleficio suo, conc. Eliberit., CXXXII, 501; CLXI, 748. — Si quis mancipia clericorum, conc. Arausic. id. 221. — Si quis mancipia clericorum, conc. Arelat., id. 919. — Si quis mancipium suum, canon. Edgard., CXXXVIII, 506. — Si quis manducat aut bibit, conc. Triburt., I, LXI, 657. — Si quis messes aut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 647. — Si quis metropolitano provincie, conc. Ephes., LXVII, 82. — Si quis monachus contentiones, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 426. — Si quis monasterium suum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Si quis moniale stuprarit, canon. Edmundi, CXXXVIII, 480. — Si quis mulierem concupiscens, conc. Neoces., LXXXVIII, 883; CXXXII, 571. — Si quis mulieri si, conc. Milevit., XCIX, 1067. — Si quis multis nuptiis, conc. Bracar. n., LXXXIV, 585; CXXX, 587; CXL, 818; CLXI, 618, 655; CLXXXVIII, 1498. — Si quis manuscula cularumque, conc. Milituans., XCIX, 1035. — Si quis munus exegerit, conc. Trecent., CLXIII, 470. — Si quis murmurans exstiterit, conc. Mogunt., CXL, 852; CLXI, 814. — Si quis natalem Christi, conc. Bracar. I, LXXXIV, 565; CXXX, 587. — Si quis necessitate inveniabilis, conc. Vermer., CXXXII, 508; CXL, 824; CLXI, 625, 1284; CLXXXVII, 1659. — Si quis neptem suam, conc. Rom., CXL, 785. — Si quis nomine emptionis, canon. Willonis, CXXXVIII, 477. — Si quis nomine quo, *ibid.*, 478. — Si quis non ab, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Si quis non constituitur, conc. Ephes., LXXXIV, 157; CXXX, 501; CLXI, 67. — Si quis non constituitur, *ibid.*, LXXXIV, 187; CXXX, 501; CLXI, 67. — Si quis non constituitur, *ibid.*, LXXXIV, 189; CXXX, 501; CLXI, 68. — Si quis non constituitur, *ibid.*, LXXXIV, 190; CXXX, 501; CLXI, 62.

— Si quis non dijudicans, conc. Gangr., LVI, 452. — Si quis non est, conc. Lingon., CXXIV, 1091. — Si quis non pro abstinens, conc. Bracar. n., LXXXIV, 582; CXXX, 585. — Si quis non trinam, canon. apostol., XCIX, 1023. — Si quis nullo rogante, conc. Antioch., CXXXVI, 479. — Si quis nupserit die, conc. Triburt., CXL, 1014; CLXI, 894. — Si quis nuptias in, conc. Gangr., LVI, 449, 788; LXVII, 56; LXXXIV, 112; CLXXXVII, 167.

— Si quis ob eam quæ, *ibid.*, LXVII, 58. — Si quis oblationem fructuum, *ibid.*, LVI, 450; LXXXIV, 113; XCIX, 1028; CXXXII, 575; CXXXIV, 55; CXXXVI, 489; CLXI, 850. — Si quis oblationes ecclesie, *ibid.*, LXXXVIII, 885; CXXXII, 559; CLXI, 248. — Si quis oblationes ecclesie, conc. apud S. Medardum, CXL, 864. — Si quis obligatus est, conc. Bracar. n., CXXX, 584; CLXXXVII, 495. — Si quis oblitus timorem, *ibid.*, LXXXIV, 585; CXXX, 586; CLXXXVIII, 958. — Si quis omnem traditionem, conc. Nicæn. n., CLXXXVII, 565. — Si quis oratorium domum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 482, 492. — Si quis ordinatus per, conc. Bracar. n., CXXX, 579; CLXXXVII, 451. — Si quis ordinatus per contentiorem, conc. Aurelian., CXL, 890; CLXI, 374. — Si quis paganorum consuetudinem, conc. Bracar. n., LXXXIV, 584; CXXX, 586; CXXXII, 549; CXL, 854; CLXI, 751. — Si quis papa superstitio, conc. Rom. I, sub Symmacho, CLXXXVII, 580. — Si quis particeps alicuius, conc. Bracar. n., CXXX, 579. — Si quis patrem aut matrem, conc. Rothom., CXXXII, 565. — Si quis patrem et, conc. Bracar. I, LXXXIV, 363; CXXX, 586. — Si quis pecunia vel, conc. Rom. sub Nicolao II, CLXXXVII, 582. — Si quis per languorem, conc. Nicæn., LVI, 759. — Si quis permissionem, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 825. — Si quis per naturam, conc. Arausic. n., XLV, 1780; LI, 725; LXVII, 1146. — Si quis per offensam, *ibid.*, XLV, 1785; LI, 725; LXVII, 1145. — Si quis per pecuniam, conc. Chalcedon., LVI, 865. — Si quis personis duabus, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 500. — Si quis per superbiam, conc. Gangr., LVI, 452; LXXXIV, 114; CXXX, 572; CLXXXVII, 106. — Si quis piam invasor comprobatus, statut. Ludoc. II, CXXXVIII, 757. — Si quis piam invasor comprobatus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Si quis piam metropolita, conc. Ephes., XLV, 1760. — Si quis piam sacerdotum, id est, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Si quis plasmationem humani, conc. Bracar. I, LXXXIV, 584; CXXX, 587. — Si quis pollicem manus, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis post accepta sacrosancta, capitul. Altonis, CXXXIV, 42. — Si quis post baptismum, can. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 848; CXXX, 16; CLXI, 616; CLXXXVII, 184. — Si quis post baptismum, conc. Toletan. I, CLXXXIV, 550; CXXX, 456; CLXXXVII, 288. — Si quis post obitum, conc. Eliberit., LXXXIV, 508; CX, 488; CXXX, 419; CXXXII, 521. — Si quis potestati regis, conc. Andegav., CXXXII, 542. — Si quis potestati regis, conc. Lauriac. CXL, 900; CLXI, 907.

— Si quis præ agritudine, conc. Bracar. n., CXXX, 581. — Si quis præbendas archidiaconatus, conc. Rom. v, CXLVIII, 801. — Si quis præbendas, vel prioratus, *ibid.*, sub Innocentio II, CLXXXVII, 555. — Si quis præcantaverit ad, conc. Cabillon., CXL, 851; CLXI, 772. — Si quis prædia S. Petri, conc. Rom. v, CXLVIII, 802. — Si quis præsumperit, cum, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Si quis præter ecclesiam, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis presbyter ab, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Si quis presbyter ab, conc. Toletan., CXL, 651; CLXI, 495. — Si quis presbyter ab episcopo, conc. Vernens., CXXXII, 564. — Si quis presbyter ante, conc. Bracar. n., LXXXIV, 578; CXXX, 584; CLXI, 1106; CLXXXVII, 969. — Si quis presbyter ante, conc. Cabillon., CXL, 654; CLXI, 480. — Si quis presbyter a p. ebo, conc. Hispanens., CLXI, 1211. — Si quis presbyter a præposito, conc. Carthag., LXVII, 188; CLXI, 496. — Si quis presbyter a præposito, conc. Hierdens., CAL, 656; CLXI, 494. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Antioch., LVI, 707, 794, 795; LXVII, 80; LXXXIV, 123, 121; LXXXVIII, 845, 835, 887; XCVIII, 85; CLXI, 496; XCIV, 1224. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Antioch., LVI, 707; LXVII, 82; LXXXVIII, 854; CV, 879; CXXX, 281; CXL, 657; CLXI, 221; CLXXXVII, 766. — Si quis presbyter aut diaconus, can. apost., LXVII, 145; XCVIII, 87; CXXX, 16; CLXI, 1039. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*, LXVII, 145; LXXXVIII, 812; CXXX, 17; CLXXXVII, 1825. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Antiochod., LXXI, 768. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Arvern., I, LXXXIV, 285. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Bracar. n., LXXXIV, 577; CXXX, 581, 582; CXXXII, 288; CXL, 708; CLXI, 265; CLXXXVII, 268. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*,

LXXXIV, 573; CLXXXVII, 453. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*, LXXXIV, 579; CXXX, 582; CLXXXVII, 442. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*, LXXXIV, 580; CXXX, 583. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Leptinens., LXXXIX, 825. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Erford., CXXXVIII, 820. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Arvern., CXL, 664; CLXI, 507. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Martini papæ, CLXI, 237. — Si quis presbyter confessus, conc. Cesaraugust., XCIX, 1014. — Si quis presbyter contemnens, canon apost., LXVII, 144; LXXXVIII, 831; CXXX, 17. — Si quis presbyter contra, conc. Triburi., CXL, 635; CLXI, 491; CLXXXVIII, 603. — Si quis presbyter contra, conc. Carthag., XCVIII, 83. — Si quis presbyter, diaconus, conc. Augustod., XCVI, 378; XCIX, 991. — Si quis presbyter, inventus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 548. — Si quis presbyter alicui, conc. Nortumbr., CXXXVIII, 521. — Si quis presbyter ordinatus, conc. Compend., CLX, 741; CLXI, 131, 1066. — Si quis presbyterorum, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 823. — Si quis presbyter propter, conc. Bracar. n., LXXXIV, 582. — Si quis presbyter publica, *ibid.*, CXXX, 585. — Si quis presbyter trinam, canon. apost., CLXI, 90. — Si quis presbyterum iniuste, conc. Northumb., CXXXVIII, 522. — Si quis presbyterum occiderit, *ibid.*, Si quis presbyterum proprium, conc. Vernens., CXXXII, 364. — Si quis presbyterum proprium, conc. Arven., CXL, 661; CLXI, 507. — Si quis presbyterum vulneret, conc. Northumb., CXXXVIII, 522. — Si quis presbyter vel diaconus, conc. Bracar. n., LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Si quis presbyter vel diaconus, capitul. Theodosii, CXXXIV, 35. — Si quis presbyter vitæ, conc. Mogunt., CV, 706; CXXXVIII, 585. — Si quis presbyter vitæ, conc. Agath., CXL, 635; CLXI, 493, 1211. — Si quis privignam suam, conc. Eliberit., LXXXIV, 509; CXXX, 419. — Si quis pro ægritudine, conc. Nicen., LVI, 588. — Si quis pro ægritudine, conc. Bracar., CLXXXVII, 304. — Si quis pro casu, *ibid.*, n., LXXXIV, 577. — Si quis promptus faciliusque, conc. Agath., CXL, 833; CLXI, 815. — Si quis propter continentiam, conc. Gangr., LXXXVIII, 887; CV, 879; CXXXII, 371; CXL, 888; CLXI, 274. — Si quis propter Deum, *ibid.*, LVI, 451; LXXXIV, 115; CXXX, 271; CLXI, 632; CLXXXVII, 465. — Si quis propter publicam, *ibid.*, CXL, 888. — Si quis propter publicam, conc. Turon., CLXI, 274. — Si quis publicus divinæ, conc. Andegav., CXXXII, 341. — Si quis publicus divinæ, conc. Lauriac., CXL, 896; CLXI, 903. — Si quis qualibet conditione, conc. Agath., CLXXXVII, 918. — Si quisquam in periculo, conc. Carthag., LVI, 866; LXVII, 187; LXXXIV, 185; LXXXVIII, 877; CV, 679; CXXX, 326; CXXXII, 213; CLX, 941. — Si quisquam viduam uxorem, conc. Mogunt., CX, 487. — Si quis quiete gradiens, conc. Lingon., CXXIV, 1087. — Si quis quinta feria, conc. Bracar. i., LXXXIV, 564; CXXX, 568. — Si quis redemptionem captivi, canon. Hibern., XCVI, 1299. — Si quis relictam fratris, conc. Arvern., i., LXXXIV, 292. — Si quis relictam fratris, conc. Aurelian., XCIX, 1038. — Si quis res ecclesiæ, *ibid.*, n., LXXXIV, 361; XCIX, 1033. — Si quis res ecclesiæ, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Si quis rixam fecerit, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si quis Romanus conjungensque, conc. Raven., CXXXVIII, 810. — Si quis Romipetas et peregrinos, conc. Lateran., CLXIII, 1384. — Si quis sacerdotem vel, canon. Lingon., CXXIV, 1086. — Si quis sacerdotibus seu, conc. Roman., CXIX, 795. — Si quis sacris initiatus, canon. Edgardii, CXXXVIII, 508. — Si quis sacris initiatus, conc. Iatingford., id., 459. — Si quis sacro velamine, conc. Triburi., CXXXII, 381. — Si quis sacro velamine, conc. Aurelian., CXL, 799; CLXI, 537; CLXXXVII, 1379. — Si quis secularium amore, conc. Arelat., XCIX, 1008. — Si quis secularium pro, conc. Agath., CXL, 893. — Si quis secularium tam, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Si quis sanctorum Patrum, conc. Ravenn., CXXXVIII, 810. — Si quis sane clericorum, conc. Tolet. n., LXXXIV, 336; CXXX, 440. — Si quis scelerata factione, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Si quis scripturas quas, conc. Bracar. i., LXXXIV, 564; CXXX, 568. — Si quis se cum, canon. Edgardii, CXXXVIII, 506. — Si quis seipsum propria, *ibid.*, 508. — Si quis seipsum sponte, *ibid.*, 508. — Si quis seipsum valde, *ibid.*, 509. — Si quis semel notatus, conc. Constant. iv., CLXXXVII, 1563. — Si quis servum alienum, conc. Gangr. LVI, 450; LXXXIV, 113; CXXX, 270; CLXXXVII, 1074. — Si quis servum alienum, conc. Bracar. n., LXXXIV, 581; CXXX, 581; CXL, 796; CLXI, 555; CLXXXVII, 1073. — Si quis servum divini, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis servum proprium, conc. Agath., LXXXIV, 273; CX, 471; CV, 681; CXXX, 407; CXXXII, 290; CXL, 769; CLXI, 733, 921. — Si quis

servum proprium, conc. Epau., LXXXIV, 290; XCIX, 1062. — Si quis servum, servamque, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis servum sub, conc. Gangr., LXXXVIII, 845. — Si quis servum vel, canon. Hibern., XCVI, 1323. — Si quis servum excusatione, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis servum ingenuum, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis servus servum, *ibid.*, 1323. — Si quis simul augmentum, conc. Araisic. n., XLV, 1786; LI, 721; LXVII, 1146. — Si quis sine gratia, *ibid.*, XLV, 1786; LI, 724; LXVII, 1146. — Si quis sine uxore, conc. Toletan., CLXI, 1235. — Si quis soli Adæ, conc. Araisic. n., XLV, 1785; LI, 723; LXVII, 1145. — Si quis sortes quas, conc. Arelat., XCIX, 1031. — Si quis sponsam alienam, conc. Lingon., CXXIV, 1694. — Si quis sponsam habes, conc. Ancyrit., LVI, 442; LXXXIV, 108; XCIX, 1063; CXXX, 266. — Si quis sponsam filii, conc. Triburi., CII, 922; CLXXXVII, 1405. — Si quis sponte sua, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si quis suadente diabolo, conc. Lateran., CLXXXVII, 1070. — Si quis sua voluntate, canon. Hibern., XCVI, 1299. — Si quis superbia elatus, conc. Aurelian., n., LXXXIV, 283. — Si quis superbia sua, conc. Gangr., LXXXVIII, 887. — Si quis superbia sua, conc. Antioch., CXL, 714; CLXI, 259. — Si quis superbi affectu, conc. Gangr., LXVII, 60. — Si quis superbiens dispositioni, *ibid.*, LVI, 790. — Si quis sustulerit de, canon. Hibern., XCVI, 1322. — Si quis tanquam hoc, conc. Gangr., LXXXIV, 114; CXXX, 272; CLXXXVII, 166. — Si quis tanquam hominem, conc. Ephesin., CLII, 67. — Si quis thanorum sit, canon. Edgardii, CXXXVIII, 514. — Si quis thesaurum Dei, conc. Trojanens., CL, 718. — Si quis tradiderit filiam, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 825.

Si quis tributum non, canon. Hibern., XCVI, 1322. — Si quis triginta ætatis, conc. Bracar. n., LXXXIV, 577; CXXX, 581; CXXXII, 378. — Si quis triginta ætatis, conc. Neocesære., CLXI, 1153. — Si quis timidus vel contumeliosus, conc. Carthag. i., CLXXXVII, 944. — Si quis turpiter in, canon. Edgardii, CXXXVIII, 509. — Si quis unum dominum, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 300; CLXI, 67. — Si quis ut a peccato, conc. Araisic. n., XLV, 1786; LI, 724; LXVII, 1145. — Si quis uxorem accepit, conc. Compend., CXXXII, 509. — Si quis uxorem suam, conc. Northumb., CXXXVIII, 524. — Si quis veliti cum, canon. Edgardii, id., 508. — Si quis veluti hominem, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 300. — Si quis vel virginis, conc. Gangr., LVI, 451, 789; LXVII, 30; LXXXIV, 113; CXXX, 271; CLXXXVII, 165. — Si quis veneficio utatur, canon. Edgardii, CXXXVIII, 509. — Si quis vero absque, conc. Vernens., id., 794. — Si quis vero clericus, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 823. — Si quis vero clericus, conc. Tarracon., i., LXXXIV, 311. — Si quis vero de clericis, conc. Agath., CXXXII, 359; CXL, 709. — Si quis vero de laicis, conc. Gerund., LXXXIV, 514. — Si quis vero laicus, conc. Confess., CXXXVIII, 818; CXL, 726; CLXI, 264. — Si quis vero maleficio, conc. Eliberit., LXXXIV, 509; CXXX, 415; CXXXII, 301; CXL, 771; CLXI, 757. — Si quis vero nobilium, conc. Tullens., CCV, 918. — Si quis vero præter, conc. Nicen., LVI, 590. — Si quis vero sacrarium, conc. Agath., CXL, 902; CLXXXVII, 726. — Si quis vero timore, conc. Nicen., CXXX, 259. — Si quis vici convicialem, conc. Incert., LXXXIX, 829. — Si quis viduam, canon. apost., LXVII, 143; LXXXVIII, 83; CXXX, 16; CLXXXVII, 195. — Si quis viduam aut, conc. Bracar. n., LXXXIV, 578; CXXX, 592; CLXXXVII, 251. — Si quis viduam furatus, conc. Roman., CLII, 617. — Si quis viduam uxorem, conc. Mogunt., CII, 153; CXXXII, 527; CXL, 921, 922; CLXI, 678, 679, 1273; CLXXXVII, 1582. — Si quis villam vendere, canon. Hibern., XCVI, 1324. — Si quis vir dimiserit, conc. Compend., CXXXVII, 505. — Si quis virginem ducere, canon. Edmundi, CXXXVIII, 481. — Si quis virginem nisi, conc. Roman., CLXI, 607. — Si quis virginem vel, canon. Edmundi, CXXXVIII, 484. — Si quis virginem vel, *ibid.* — Si quis virginem vel, conc. Rom. sub Gregorio VII., CLXXXVII, 1701. — Si quis virgini consecratæ, conc. Aurelian., XCIX, 1033. — Si quis virginitatem servat, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis vir ob, *ibid.* — Si quis virorum propter, conc. Cabillon., CXL, 805. — Si quis virorum propter, conc. Gangr., LXXXVIII, 888; CLXI, 564. — Si quis virorum putaverit, *ibid.*, LVI, 451, 789; LXXXIV, 114; CXXX, 271; CLXXXVII, 167. — Si quis vituperat nuptias, *ibid.*, LXXXVIII, 884. — Si quis vivente marito, conc. Triburi., CLXXXVII, 172, 158. — Si quis voluerit chrismatibus, conc. Belvac., CXL, 740; CLXI, 126, 1066; CLXXXVII, 1858. — Si quis voluntarie et per, conc. Nannet., CXXXII, 288; CXL, 788; CLXI, 734. — Si quis voluntarie homicidium, conc. Bracar. n.

.XXXIV, 585; CXXX, 587; CLXXXVII, 277. — Si quis voluntarie homicidium, conc. Ancyr., CXL, 1029. — Si qui vero dolore, conc. Arelat. v, CXXX, 589.

Si quoque episcopus absque, conc. Benev., CXXXVIII, 27. — Si quos de servis ecclesie, conc. Agath., CLXI, 116; CLXXXVII, 919. — Si regalis pietas pro, conc. Emeit., LXXXIV, 621. — Si regia dante licentia, canon. Wallonis., CXXXVIII, 478. — Si regis villanus rege, *ibid.* — Si relictis presbyteri, conc. Aurel. i, LXXXIV, 28. — Si res ecclesie presbyter, conc. Ancyr., CXIX, 1035. — Si res interdicta furto, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 530. — Si sacerdos libertatem servis, conc. Toletan. ix, LXXXIV, 438; CXXX, 524. — Si sacerdos vel minister, *ibid.*, LXXXIV, 435, 437; CXXX, 524. — Si sacerdos vel monachus, canon. Edgardi, CXXXVIII, 508. — Si sacerdotes testimonium dicant, conc. Rom. sub Eugenio II, CVIII, 686. — Si sacerdotibus vel ministris, conc. Toletan. ix, CXXX, 523; CLXXXVII, 1032. — Si sacerdotis vel diaconi, *ibid.* i, LXXXIV, 27. — Si sacerdotis vidua, *ibid.*, 28. — Si sacris initiatus vel, conc. Iusford., CXXXVIII, 462. — Si sagae vel incantatores, *ibid.* — Si se cuiusque mulier, conc. Aurelian. i, LXXXIV, 275; CXXX, 410; CLXXXVII, 160. — Si servum et ancillam, conc. Matiscon., CXL, 818; CLXI, 618. — Si servum et ancillam dominus, conc. Maliens., CLXI, 1252. — Si servus absente aut, conc. Aurelian. i, LXXXIV, 275; CXXX, 409; CXXXII, 268; CLXXXVII, 298. — Si servus et ancilla, conc. Vermer., CXXXII, 508. — Si servus facit ecclesiam, conc. Toletan., XCIX, 1050; CXXXII, 508. — Si servus libertate a domino, conc. Vermer., CXXXII, 508. — Si servus reatu atrocis, conc. Epau., XCIX, 1066. — Si sit subdiaconus, jejunet, canon. Edgardi, CXXXVIII, 506. — Si sortilegio vel incantatrices, conc. Afrid., *id.*, 458. — Si subdiaconus secundum duxerit, conc. Bracar. ii, LXXXIV, 581; CXXX, 591. — Si subito evenierit in aliqua, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Si superioris loci clericus, conc. Epau., LXXXIV, 288. — Si superstitiosus ille, canon. Northumb., CXXXVIII, 524. — Si tantum episcopus alieni, conc. Vassens., CLXXXVII, 756. — Si taurus, vel vaccam, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si transitus papae, quod absit, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 585. — Si una stipulatio fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1296. — Si ut supra elices, conc. Agath., LXXXIV, 372. — Si uxor aliqua desponsata, can. Edgardi, CXXXVIII, 507. — Si uxorem suam quis, canon. Wallens., CXXXVIII, 475. — Si uxor infantem suum, canon. Edgardi, *id.*, 506. — Si vero clericis sive laicis, conc. Nicen., LVI, 391. — Si vero de clero sit, *ibid.*, 760. — Si vero diaconus, sive presbyter, conc. Sardic., CLXI, 832. — Si vero diaconus, sive presbyter, conc. Sancen., *id.*, 1233. — Si vero enim iustus sit, can. Remigii, CII, 1936.

Si vero ceteri jurare, canon. Hibern., XCVI, 1287. — Si vero conversus divisusque, statuta Ludovici II, CXXXVIII, 756. — Si vero grandis aetatis, canon. Hibern., XCVI, 1283. — Si vero libertum ordinaverit, conc. Aurelian., XCIX, 1007. — Si vero pax et concordia, conc. Mogunt., CXII, 1566. — Si vero pro servo, conc. Aurelian., XCIX, 1063. — Si vero qui aggritudinis, conc. Gerundens., CLXXXVII, 281; LXXXIV, 507. — Si vero quis clericus, conc. Eliberit., CX, 490; CXXX, 418; CXL, 1009; CLXI, 890. — Si vero saeculares qui, conc. Agath., CXXX, 402. — Si vero saeculares qui, conc. Carthag. iv, CLXI, 1272. — Si vero sine monachi, canon. Hibern., XCVI, 1315. — Si vero una omnium, conc. Nicen., LVI, 819. — Si vero una vice, canon. Adamanni, LXXXVIII, 816. — Si vero una vice, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si vir cum alterius, canon. Edgardi, CXXXVIII, 507. — Si vir ejus facerit, canon. Hibern., XCVI, 1298. — Si vir et mulier, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Si vir et uxordivertere, conc. sub Eugenio, CLXI, 1259; CLXXXVII, 1401. — Si vobis, fratres clarissimi, conc. Sard., CLXXXVII, 1259. — Si vobis placet, consideremus, conc. Carthag., CXXXII, 670. — Si verra in regno, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Si vult plures qui se, conc. Cabillon., CLXI, 275, 1125; CLXXXVII, 1721. — Si vult in Hispanis de, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 567; CXXX, 465. — Solis autem ministerio, conc. Laodic., CXIX, 1029, 1046; CXL, 758, 1075; CLXI, 170. — Sollicite procurant episcopi, conc. Ticin., CXXXVIII, 559. — Sollicite procurant episcopi, *ibid.*, 586. — Sollicite providete de vita, canon. Miacari, CXXIV, 802. — Sollicite providete ne vos, *ibid.* — Sollicite providete secundum, *ibid.* — Sollicite providete ut qui, *ibid.* — Sors aut inter duo, canon. Hibern., XCVI, 1290. — Spes et seminarium religionis, conc. Ibroicens., CXLVII, 257. — Sponsiones autem vir, canon. Edmundi, CXXXVIII, 482. — Sponsus et sponsa cum, conc. Carth. iv, LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 511; CXXXII, 312; CXXXIV, 46; CXL, 816; CLXI, 616; CLVI,

1247; CLXXXVII, 140, 1449. — Statuat gravitas vestra, conc. Carthag. i, LXXXIV, 182; CXXX, 325; CXXXII, 259. — Statuat sanctitas vestra, *ibid.*, LXXXIV, 183; CXXX, 324. — Statuendum nobis est, conc. Favent., CLXXXVII, 1026. — Statuentes insuper ut nullus, conc. Bajoc., CXLVII, 258.

Statuimus atque decernimus, conc. Augustod., XCVI, 577. — Statuimus autem inter vos, conc. Narbon., CLII, 716. — Statuimus autem ut ecclesiae, conc. Ticin. ii, (CXXXVIII), 615. — Statuimus de decimis unde, statut. Ludov. II, *id.*, 753. — Statuimus de presbyteris et, *ibid.*, 759. — Statuimus etiam ne episcopi, conc. Ticin. ii, (CXXXVIII), 614. — Statuimus etiam ut annalitas, conc. Ravenn., CXXXIX, 197. — Statuimus etiam ut jejunia, conc. Piacentin., CLXXXVII, 570. — Statuimus insuper atque, conc. Ebroic., CXLVII, 241. — Statuimus itaque et sub, conc. Tollens., CCV, 915. — Statuimus praeterea ne clerici, conc. Bajoc., CXLVII, 259. — Statuimus propter Dei, conc. apud Alth., CXL, 615; CLXI, 426. — Statuimus quod clerici, canon. Walterii, CXXXII, 720. — Statuimus quod omnes, conc. Agath., CLXXXVII, 919. — Statuimus quoque secundum, conc. Mogunt., CXXXVIII, 587. — Statuimus quoque secundum, conc. apud S. Medardum, CXL, 641; CLXI, 267. — Statuimus secundum canoniceam, conc. Rothom., CXL, 585; CLXI, 590. — Statuimus ut abbates, canon. Walter., CXXXII, 717. — Statuimus ut deinceps, conc. Triburt., CCIX, 789. — Statuimus ut in locis, canon. Walterii, CXXXII, 720. — Statuimus ut ne quis, conc. Aurelian., XCIX, 1043. — Statuimus ut non tantum, conc. Ticin., CXXXVIII, 557. — Statuimus ut non tantum, *ibid.*, 565. — Statuimus ut non tantum, conc. Arausic., CXL, 531; CLXI, 586. — Statuimus ut omnes iudices, canon. Walterii, CXXXII, 719. — Statuimus ut parricidas, conc. Mogunt., *id.*, 290. — Statuimus ut parricidas, conc. Triburt., CXL, 772; CLXI, 758. — Statuimus ut sanctimoniales, conc. Remens., CV, 645. — Statuimus ut sicut pro, conc. Cabillon., CLXXXVII, 532. — Statuimus ut si qui, *ibid.*, CLXI, 4540. — Statuimus ut si quis, conc. Remens., (LXXXIX), 679.

Statuit etiam sancta synodus, conc. Salegunt., CXL, 1060; CLXI, 895. — Statuit etiam sancta synodus, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 653. — Statuit etiam ut nullus, *ibid.*, 634. — Statuit etiam ut omnes, *ibid.*, 635. — Statuit etiam ut omnes, *ibid.* — Statuit praeterea sancta, *ibid.* — Statuit quoque de exsuperantia, conc. Tauritan., LXXXIV, 250; CXXX, 386. — Statuit quoque sancta synodus, conc. Salegunt., CXL, 1061; CLXI, 896; CLXXXVII, 615. — Statuit sancta synodus, conc. Caesarog., LXXXIV, 517. — Statuit sancta synodus, *ibid.*, 519. — Statuit synodus sancta, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 654. — Statuit ut abbas, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 819. — Statutum est a sacro, conc. Toletan., CLXXXVII, 1406. — Statutum est etiam ut, conc. Salegunt., CXL, 1060; CLXI, 896. — Statutum est et in, canon. Lingon., CXXIV, 1083. — Statutum est ut unaquaque, conc. Remens., CXL, 681; CLXI, 208. — Statutum est ut illicitus, conc. Lingon., CXXIV, 1108. — Statutum est ut in, conc. Claromont., CLXII, 715. — Statutum est ut nullus, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 760. — Statutum est ut presbyteri, conc. Arelat., CXL, 645; CLXI, 426, 1146. — Statutum est ut qui, conc. Carthag. v, CLXXXVII, 634. — Statutum est ut si, conc. Epau., CLX, 915. — Statutum est viduas non, conc. Rothomag., CXL, 797; CLXI, 536, 1176; CLXXXVIII, 518. — Statutum et rationabiliter, conc. apud Alth., CXL, 615; CLXI, 426; CLXXXVII, 1079. — Statutum ut Christi, syn. episcop. sub S. Patricio, LIII, 820. — Statuunt ne rebaptizati, *ibid.*, 819. — Statuunt ut per quatuor, *ibid.*, 821. — Stetit nobis ut missos, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 651. — Studendum episcopo est ut, conc. Carth. iv, LVI, 885; LXXXIV, 202; CXXX, 545; CXXXII, 358; CXL, 581; CLXI, 386; CLXXXVII, 427. — Stupratoribus puerorum nec in, conc. Eliberit., LXXXIV, 509; CXXX, 420; CLXI, 686. — Subdiaconos eos ordinari, *ibid.*, LXXXIV, 505; CX, 488; CXXX, 417. — Subdiaconus autem defuncta, conc. Tolet. i, LXXXIV, 329; CXXX, 434. — Subdiaconus aut lector, canon. apost., LXVII, 146; CXIX, 1046; CXXX, 19. — Subdiaconus, cum ordinatur, conc. Carthag. iv, LVI, 888; LXXXIV, 200; CXXX, 545; CLXI, 447, 1157; CLXXXVII, 136. — Subdiaconus cum ordinatur, canon. Hibern., XCVI, 1285. — Subdiaconus non minor, conc. Constant. iii, CLXXXVII, 576. — Subito obmutescens prout, conc. Arausic., LXXXIV, 256; CXIX, 1025, 1071; CXXX, 595; CXL, 754; CLXI, 115. — Sub poena capitali sacrilegia, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Sues carnem vel sanguinem, canon. Adamanni, LXXXVIII, 816. — Sues carnem vel sanguinem, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Sufficere visum est bis, conc. Regiens., LXXXIV, 234. — Suffragia defun-

clorum omnino, statut. Remens., CXXXIV, 408. — Suggestendum est beatissimis, conc. Ticin., CXXXVIII, 565. — Suggestendum est beatissimis, *ibid.*, 570. — Suggestente concilio id, conc. Toletan. iii, LXXXIV, 354; CX, 490. Suggestente fratre et coepiscopo, conc. Nicæn., LVI, 411, 838; LXXXIV, 122. — Suggestente fratre et, conc. Sardic., LVI, 781; LXXXVIII, 894; CXXX, 878; CXL, 181; CLXI, 389. — Suggesto sanctitati vestre, conc. Carthag. i, LXXXIV, 181; CXXX, 323; CXL, 633; CLXI, 480. — Suggesto secundum statuta, conc. Carthag., LVI, 867; LXVII, 188; LXXXVIII, 924; CXL, 593; CLXI, 404; CLXXXVII, 696. — Summa autem nobis, conc. Toletan., v, LXXXIV, 589; CXXX, 485. — Summo decertare studio, conc. Nannet., CXXXII, 561; CXL, 834. — Summopere etiam quisque, conc. Nannet., CXL, 682. — Summo studio decertare, *ibid.*, CLXI, 733. — Sunt aliqui qui culpi, conc. Rothomag., CXL, 867; CLXI, 853. — Sunt autem canonice, conc. Carthag. iii, LXXXIV, 197. — Sunt forte tales qui, conc. Tullens., CLXI, 240. — Sunt in quibusdam locis, conc. Remens., CXL, 583. — Sunt in quibusdam locis, conc. Cabilon., CLXI, 589. — Sunt quedam mulieres, conc. Rothomag., CXXXIII, 298. — Sunt quedam pia loca, conc. Rom. sub Eugenio II, CXVII, 696. — Sunt quidam et maxime, *ibid.*, CLXI, 773; CXVII, 698. — Sunt quidam qui in, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 572; CXXX, 469. — Sunt quippe qui in, conc. Rom. sub Eugenio II, CXVII, 697. — Superbus angelus de celo, canon. Hibern., XCVI, 1293.

Symbolum etiam placuit, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXIV, 51; CXI, 732; CLXI, 114; CLXXXVII, 1818. — Symbolum quod est signaculum, conc. Gangr., CXL, 631. — Symbolum quod est signaculum, conc. Mogunt., CLXI, 494. — Synodi decreto sanctum, conc. Compend., CXL, 807; CLXI, 566; CLXXXI, 631. — Synodum etiam secundum, conc. Agath., LXXXIV, 273; CXXX, 408. — Synodum quam domus, canon. Odonis, CXXIV, 1136. — Synodum quam dominus, conc. Pontign., CXXXVIII, 772. — Synodus decrevit ut sacerdos, canon. Hibern., XCVI, 1284. — Synodus definiuit ut sacerdos, *ibid.*, id., 1285. — Synodus divina et sacra, conc. Rom. sub Stephano I, III, 1011. — Synodus divina et sacra, synod. Mesopotam., v, 179. — Synodus divina et sacra, conc. Rom. sub S. Dionysio, id., 131. — Synodus divina et sacra, *ibid.*, id., 1292. — Synodus dixit: Ea quæ, conc. Rom. sub Symmacho, CLXI, 269. — Synodus eadem quatuor, canon. Hibern., XCVI, 1502. — Synodus Hibernensis decrevit, *ibid.*, id., 1283. — Synodus Hibernensis decrevit, *ibid.*, id., 1284. — Synodus Hibernensis dicit, *ibid.*, id., 1292. — Synodus Hibernensis se modo, *ibid.*, id., 1297. — Synodus Hibernensis statuit, *ibid.*, id., 1292. — Synodus sancta decrevit, *ibid.*, id., 1293. — Synodus totius mundi, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 824.

T

Tales ad ministerium serici, canon. Ottonis, CXXXIV, 40. — Tales nos amat, conc. Arausic., XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1147. — Tali conjugio generati, conc. Meldens., CLXXXVII, 577. — Tam mala consuetudo, conc. Sardic., LVI, 771. — Tam puellæ quam viduæ, conc. Aurelian., CXIX, 1053. — Tandem ad vos domini, canon. Hincmari, CXXV, 1081. — Tandem autem visum est, conc. Colon., CXXXVIII, 552. — Tandem postulavit generalis, conc. Tullens., CXXXIX, 487. — Tandem postulavit humiliter, conc. Saponn., CXXXVIII, 664. — Tandem si se promiserit, conc. Metens., id., 656. — Tanta est quorundam cupiditas, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 580; CXXX, 476. — Temerariam multorum audaciam, conc. Remens., CV, 616. — Tempora penitendiis habita, conc. Ling., CXXIV, 1082. — Terminus sancti loci habeat, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Ternarius numerus in eo, conc. Toletan. xvii, LXXXIV, 335. — Terulas aut vineolas exiguas, conc. Agath., LXXXIV, 270; CXXX, 405, 260; CLXI, 233; CLXXXVII, 917. — Tertia decima, id est, conc. Hispal. ii, LXXXIV, 599; CXXX, 601. — Tertia definitione ad nos, *ibid.*, LXXXIV, 594; CXXX, 597. — Tertii diei necessario, conc. Toletan. xii, LXXXIV, 496. — Tertii ordinis gloriose, *ibid.*, id., 491. — Tertio admonendi sunt, canon. Odonis, CXXXIII, 918. — Tertio decimo ut nullus, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 625. — Tertio intimandum ut, *ibid.*, id., 625. — Tertio rationationis, conc. Toletan. viii, CXXX, 510. — Tertium autem apostolici, conc. Roman. i, CXLVIII, 783. — Testamentum episcopi sive, canon. Hibern., XCVI, 1298. — Testamentum infirmi ut suo, *ibid.*, id., 1291. — Testes ad testimonium non, conc. Triburt., CXL, 912. — Testes autem ad testimonium, conc. Carthag., LXVII, 223, 228;

LXXXVIII, 905; CX, 476; CXXX, 508; CLII, 522; CLXXXVII, 707; CLXI, 1199. — Testes priusquam de causa, conc. Lingon., CXXIV, 1108. — Testimonium clerici, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 539; CLXXXVII, 821. — Testimonium laici adversus, conc. Triburt., CXL, 660; CLXI, 805. — Testimonium peccatoris non, canon. Hibern., XCVI, 1286. — Timeandum est etiam, *ibid.*, id., 1287. — Timorem docet nos, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 1741. — Totius populi quiescentia, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 616. — Tranquillitatem sanctæ Dei, conc. Triburt., CXL, 873; CLXI, 856. — Treguam autem ab occasu, conc. Remens., CLXXXIII, 681. — Tres autem sunt homines, canon. Wallon., CXXXVIII, 476. — Tres personæ consecrant terminum, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Tres petitiones Patricii sunt, *ibid.*, id., 1508. — Tres sunt homines quorum, canon. Wallon., CXXXVIII, 476. — Tres sunt rei conquestores, *ibid.*, id. — Tria carraria opera, conc. apud S. Medardum, CXL, 641. — Tria carraria opera, conc. Compend., CLXI, 267, 1122. — Tria sunt genera, canon. Wallon., CXXXVIII, 475. — Tria sunt iudici, *ibid.*, id. — Tria sunt quæ peccata, canon. Hibern., XCVI, 1306. — Tria sunt sine quibus, canon. Wallon., CXXXVIII, 478. — Tribus de causis poterit, *ibid.*, id., 174. — Tribus hominibus vulnus, *ibid.*, id., 478. — Triplex est officium, *ibid.*, id., 472. — Tum habenda victus ratio, canon. Edmund., id., 482. — Tunc demum promittat, canon. Metens., id., 633. — Tunc medicus debet esse, canon. Edgardi, id., 510.

U

Ubi clerici consistere debeant, conc. Rom. sub Eugenio II, CXVII, 685. — Ubicumque inveneritis signum, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Ubicumque exceditis familiariter, canon. Wallon., CXXXVIII, 478. — Ubicumque temporum vel, conc. Triburt., CLXXXVII, 941. — Ubi manifestari potest, conc. Mog., CXXXII, 505; CXXXVIII, 587. — Ubi manifestari potest quemlibet, conc. Turon., CXI, 771; CLXI, 736. — Ubique sanctorum Patrum, conc. Chalcedon., LXVIII, 94. — Ubi sacerdotem post, conc. Roman. sub Eugenio II, id., 686. — Ulterius iniquitatem ad peccatum, conc. Bajo., CXLVII, 238. — Unusquisque civitas pauperes, conc. Turon., CXXXII, 563. — Unusquisque ecclesie decimas, conc. Claromont., CLXXXVIII, 631. — Uniones et visitationes, conc. Lateran., CLXII, 1364. — Undecima actione consensu, conc. Hispal. i, LXXXIV, 598; LXXXVIII, 1071; CXXX, 600. — Undecimas occasionis articulo, conc. Toletan. viii, id., 514. — Undecimo ut placita secularia, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 625. — Unde et interdictum est, conc. Claromont., CXLVII, 718. — Unde sit ut infantes, synod. Palestin., LVI, 498. — Unde quia solent medici, conc. Pistens., CXXXVIII, 687. — Unde quoniam superior, conc. Carthag., LXVII, 200. — Unicusque fidelium in domo, conc. Aurelian., CXL, 691; CLXI, 215, 1090; CLXXXVII, 1716. — Unio nostræ congregationis, conc. Toletan. xvi, CLXXXVII, 814. — Uniuscuiusque provincie, conc. Antioch., LVI, 795. — Unius diei jejunium, canon. Edgardi, CXXXVIII, 512. — Universarum ecclesiarum possessiones, conc. Remens., CLXXXVIII, 681. — Unum abbatem duobus, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 256, 567; CLXXXVII, 1111. — Unum abbatem duobus, conc. Epaunens., LXXXIV, 267. — Unum abbatem duobus, conc. Arausic., CXL, 808. — Unum orarium oportet, conc. Toletan. iv, CLXXXVII, 16. — Unusquisque enim episcopus, conc. Andiq., CXXXI, 489. — Unusquisque episcopus qui, statut. Caroli II, CXXXVIII, 679. — Unusquisque fructum suum, synod. S. Patricii, LIII, 821. — Unusquisque in quo vocatur, canon. Hibern., XCVI, 1295. — Unusquisque presbyter ecclesie, conc. Remens., CXXXII, 238; CXL, 680; CLII, 208. — Unusquisque presbyter per, conc. Moguntia., id., 498. — Unusquisque presbyter qui, conc. Nannet., CXXXII, 229. — Unusquisque qui ad ecclesiasticos, conc. Toletan., CLXI, 565. — Unusquisque qui virginatatem, canon. Hibern., XCVI, 1305. — Usura est ubi amplius, conc. Agath., CXL, 647; CLXI, 480, 1166; CLXXXVII, 938. — Usuram accipiens, perdat ea, canon. Hibern., XCVI, 1319. — Ut ab archiepiscopo et, conc. Pistens., CXXXVIII, 731. — Ut abbates vel abbatissas, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut abbati suo se, conc. Angued., XCVI, 577. — Ut ab ecclesia mihi, conc. Bellouen., CXXXVIII, 546. — Ut ab ipsa missa, conc. Pist., id., 781. — Ut abiectionem clericum alia, conc. Telens., LVI, 121; LXXXIV, 237. — Ut abiectionem clericum, conc. Zeltem., LXVII, 937. — Ut accusator si in loco, conc. Hippo., id., 939. — Ut accusatus clerico intra, conc. Carthag.,

LXVII, 986. — Ut accusatus episcopus vel, *ibid.*, id., 985. — Ut a colonis qui jam, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut Adelelmus de forestibus, conc. Carisiac., id., 779. — Ut ad eligendum episcopum, conc. Septimunic., LXVII, 949. — Ut ad eligendum episcopum, conc. Macrian., id., 959. — Ut ad falsas memorias, conc. Carthag., id., 958. — Ut ad ipsos etiam, synod. Palæstin., LVI, 198. — Ut ad iudicandum episcopum, conc. Sardic., LXVII, 952. — Ut ad nuptiarum ornatum, conc. Aurelian., CLXI, 1081. — Ut a domibus sacerdotum, conc. Ticin., LXXXVIII, 768. — Ut ad prædicationem et, conc. Wormat., CXL, 739. — Ut ægrotantes si pro, conc. Carthag., LVI, 428; LXVII, 195; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 871; CXXX, 534; CXL, 753; CLXI, 115. — Ut ægrotantibus quando, *ibid.*, LXVII, 959. — Ut alia etiam capitula, conc. Conflant., CXXXVIII, 672. — Ut altaria congregationibus, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut a media quadragesima, conc. Antisiod., LXII, 965. — Ut ante Pentecosten nullus, conc. Septimunic., LXVII, 960. — Ut ante vigiliis quinque, conc. Carthag., id., 956. — Ut aperte depredationes, conc. Ticin., CXXXVIII, 572. — Ut a presbyteris exenia, canon. Hincmar., CXXV, 801. — Ut a rapinis ac, conc. Confl., CXXXVIII, 679. — Ut a subdiacono, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut autem hæc apostolica, conc. Rom. I, CXI, VIII, 772. — Ut autem omnis occasio, conc. Vernens., CXXXVIII, 797. — Ut autem omnis occasio, conc. Nannet., XI, 655. — Ut autem omnis rapina, *ibid.*, CLXI, 499. — Ut autem unus episcopus, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut banonum missi exercitus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut baptismales ecclesie quæ, statut. Ludovici II, id., 625. — Ut baptismus in Trinitate, conc. Carthag., CXL, 654; CLXI, 116. — Ut baptizandi symbolum fidei, conc. Iadicen., LXVII, 959. — Ut baptizati post baptismum, *ibid.*, id. — Ut benedictio in matutinis, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Ut bigami vel penitentes, conc. Arelat., CLXI, 478. — Ut bigami vel penitentes, conc. Aurelian., id., 1145. — Ut bigamus aut viduus, synod. Hilari., LXXXIV, 25. — Ut bis in anno, conc. Nicæn., LXVII, 957. — Ut bis in anno, conc. Antioch., id. — Ut bis in anno, conc. Carthag., LXVII, 957. — Ut calix Domini cum, conc. Remens., CXXXII, 205; CXL, 692, 1073; CLXI, 127, 1082; CLXXXVII, 1720. — Ut canonici in civitate, conc. Sparn., CXXXVIII, 551. — Ut caritas fraterna et, conc. Saponar., id., 661. — Ut castellum de Compendis, conc. Aurisac., id., 779. — Ut calcemum peccantes, conc. Novocæsar., LXVII, 957. — Ut chorepiscopi, id est, conc. Ancyrit., LXVII, 954. — Ut chorepiscopi, id est, conc. Antioch., id., 954. — Ut chrisma et oleum, canon. Hincmar., CXXV, 779. — Ut Christiani cum mulieribus, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut Christiani non judæzant, *ibid.*, id., 958. — Ut cives qui Pascha, conc. Agath., CXXXII, 556. — Ut cives qui superiorum, *ibid.*, CXXV, 407. — Ut clerici apothecarii vel, conc. Carthag., LXVII, 956. — Ut clerici cum ad pubertatem, conc. Carthag., in LXXXIV, 27. — Ut clerici cum mulieribus, conc. Nicæn., LXVII, 956. — Ut clerici cum mulieribus, conc. Carthag., LVII, 956. — Ut clerici de iudicii, conc. Hippon., XCIX, 1047. — Ut clerici edendi vel, conc. Carthag., LVI, 426; LXVII, 194, 956. — Ut clerici edendi vel, conc. Laodic., LXXXIV, 192; CV, 882; CXXX, 534; CXXXII, 225; CXL, 647; CLXI, 490; LXVII, 956. — Ut clerici in aliena, conc. Carthag., LVI, 428; LXVII, 956; LXXXIV, 195; CXXX, 535; CXL, 648; CLXI, 491. — Ut clerici non plusquam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut clerici qui se fingant., conc. Toletan., CXL, 795; CLXI, 553. — Ut clerici sine formata, conc. Marzan., LXVII, 956. — Ut clerici non liceat, conc. Carthag., id. — Ut clerici vel continentes, *ibid.*, LVI, 426; LXVII, 956; LXXXIV, 192; CXXX, 534; CXXXII, 516. — Ut clericum alienum nisi, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 192; CXXX, 535; CXL, 635; CLXI, 480. — Ut clericus a diacono, conc. Aurelian., in LXXXIV, 284. — Ut clericus cuius uxor, conc. Toletan., I, id., 27. — Ut clericus non dat, conc. Neocæsar., LXVII, 956. — Ut clericus vel laicus, conc. Carthag., id. — Ut comes et rei, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut comes inter honores, conc. Ravenn., id., 812. — Ut comes et missi, conc. Pist., id., 755. — Ut comes et missi nostri, conc. Carisiac., id., 747. — Ut communiter, prout citius, conc. Teron., id., 786. — Ut commutationes rerum, conc. Meldens., CXXXII, 263. — Ut commutationes rerum, conc. Belvac., CXL, 707; CLXI, 955, 1102. — Ut compres nullus eorum, conc. Augustodun., XCVI, 577; XCIX, 1055. — Ut conciliorum statuta, conc. Zellsen., LXVII, 960. — Ut concilium universale non, conc. Antioch., LXVII, 957. — Ut conlimitanei et vicini, conc. Pist., CXXXVIII, 718. — Ut constitutiones contra canones,

conc. Tiburt., CXL, 896; CLXI, 905. — Ut contra depredatores et, conc. Belvac., CXXXVIII, 546. — Ut contra depredatores et, conc. Sparnac., id., 549. — Ut corporibus defunctorum, conc. Carthag., LVI, 421; LXVII, 940. — Ut cuiuslibet ordinis clericos, conc. Roman. sub S. Nicolao, CXI, 1516. — Ut cum ad officia ecclesiastica, conc. Barcinon., LXXXIV, 609. — Ut cum omnibus omnino, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 191; CXXX, 535. — Ut curam hospitum maxime, canon. Hincmar., CXXV, 775. — Ut curam hospitum maxime, conc. Nannet., CXL, 635; CLXI, 499. — Ut custodiatur fides Patrum, conc. Constant., LXVII, 960. — Ut de aliena ecclesia, conc. Teleus., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut decimas collaborationum, conc. Ticin., CXXXVIII, 765. — Ut decimas quas dominus, conc. Ingel., id., 832. — Ut de collectis, canon. Hincmar., CXXV, 777. — Ut de consanguinitate sua, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXI, 1516. — Ut de diversis versibus, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut deinceps natalitia duodecim, conc. Erford., CXXXVIII, 819. — Ut deinceps sicut canones, conc. Lingon., CXXIV, 1091. — Ut de incestis et, *ibid.*, id., 1090. — Ut de injustis commutationibus, conc. Tusiac., CXXXVIII, 722. — Ut de monachis monasterium, conc. Agath., CXXX, 405; CLXI, 254. — Ut denarii ex omnibus, conc. Pist., CXXXVIII, 702. — Ut de monis et decimis, conc. Tusiac., id., 722. — Ut de oblatione presbyteri, conc. Gangr., LXVII, 954. — Ut de oblationibus quæ, conc. Nannet., CXXXII, 256. — Ut de oblatiis quæ, canon. Hincmar., CXXV, 774. — Ut depositus episcopus, conc. Antioch., LXVII, 955. — Ut de rapinis ac, conc. Confl., CXXXVIII, 673. — Ut de rebus ecclesiarum, conc. Maticon., CXL, 702. — Ut de rebus episcopi, conc. Agath., CXXX, 405. — Ut de sepeliendis in, conc. Arelat., CXXXII, 216. — Ut de uno manso, conc. Tusiac., CXXXVIII, 723.

Ut diaconi ante presbyterum, conc. Nicæn., LXVII, 953. — Ut diaconi iudicio populi, conc. Laodic., *ibid.*, id. — Ut diaconi non essent, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut diaconi non ordinentur, conc. Carthag., LXVII, 956. — Ut diaconi præsentem presbytero, conc. Agath., XCIX, 1047. — Ut diaconi qui immolaverunt, conc. Ancyrit., LXVII, 955. — Ut diaconi septem esse, conc. Neocæsar., *ibid.* — Ut diaconi solis liceat, conc. Laodic., id., 956. — Ut diaconi vel clerici, *ibid.*, 955. — Ut diaconi vel presbyteri, conc. Carthag., id., 956. — Ut diaconi vel quicumque, conc. Laodic., id., 955. — Ut diaconi vel quilibet, *ibid.* — Ut diaconi vel quilibet, *ibid.* — Ut diaconus aut clericus, *ibid.* — Ut diaconus in concessu, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Ut diaconus in conventu, conc. Carthag., LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 546. — Ut diaconus in conventu, conc., Agath., XCIX, 1047. — Ut diaconus ita se, conc. Carthag., IV, CXXX, 543. — Ut diaconus iussus a, conc. Laodic., XCIX, 1048. — Ut diaconus, præsentem episcopo, conc. Carthag., id., 1020. — Ut diaconus, præsentem presbytero, *ibid.*, LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 546; CXL, 755, 1075; CLXI, 166. — Ut diaconus præsentem presbytero, conc. Laodic., LXVII, 955; CXL, 1070. — Ut diaconus qui in corporale, conc. Neocæsar., LXVII, 955. — Ut diaconus quolibet loco, conc. Carthag., LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 546. — Ut diaconus tempore tantum, *ibid.*, LVI, 885; LXXXIV, 206; CXXX, 546. — Ut diaconus tempore tantum, conc. Agath., XCIX, 1047. — Ut diaconus vel etiam, conc. Laodic., LXVII, 955. — Ut diaconus vel quilibet, *ibid.* — Ut diebus quinquagesimæ, conc. Sardic., id., 960. — Ut die quintæ feriæ, conc. Septimunic., *ibid.* — Ut digami vel penitentes, conc. Arelat., LXXXIV, 26; CXL, 651. — Ut diligenter comites et, conc. Pist., CXXXVIII, 705. — Ut diligenter unusquisque episcopus, conc. Lepti., LXXXIV, 822. — Ut diocesanii clerici, conc. Tarracoon., LXXXIV, 28. — Ut discretio servanda sit, conc. Remens., CLXI, 871. — Ut discretio servanda sit, conc. Mogunt., CXL, 987. — Ut Dominici vel festis, conc. Nannet., CXXXII, 205; CXL, 648; CLXI, 194. — Ut Donatistarum clerici, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut ea quæ a Deo, epist. canonice, LVI, 890; CXXXVIII, 445. — Ut ea quæ per largitatis, conc. Carisiac., id., 774. — Ut ecclesia domusque Dei, conc. Remens., CLXI, 200. — Ut ecclesiæ antiquitas constructæ, conc. Arelat., CXXXII, 198; CLXI, 202. — Ut ecclesiæ antiquitas constructæ, conc. Meldens., CXL, 675; CLXI, 202. — Ut ecclesiæ Christi per, conc. Marsic., CXXXVIII, 557. — Ut ecclesiæ ubi paganus, conc. Aurelian., CLXI, 202. — Ut ecclesiæ vel altaria, conc. Meldens., CXL, 675; CLXI, 1696. — Ut ecclesiæ vel altaria, conc. Aurelian., id., 202. — Ut ecclesiasticarum rerum iudicia, conc. Confl., CXXXVIII, 817. — Ut ecclesiasticus honor et, conc. Ticin., id., 764.

Ut episcopi, abbates et, stat. Ludovici II, CXXXVIII, 759. — Ut episcopi accusatores fratrum, conc. Carth. IV, LXXXIV, 204; XCIX, 1036; CXXX, 546. — Ut episcopi ad concilium, conc. Laodic., LXVII, 953. — Ut episcopi ad concilium, conc. Carthag., *ibid.* — Ut episcopi atque abbates, conc. Pist., CXXXVIII, 756. — Ut episcopi canonicas, conc. Ticin., id., 258. — Ut episcopi canonici, *ibid.*, 566. — Ut episcopi comites et, *ibid.*, 766. — Ut episcopi et iudices judicia, conc. Remens., CXL, 564; CLXI, 578. — Ut episcopi presbyteri, conc. Carthag., LXVII, 191. — Ut episcopi et presbyteri, conc. Laodic., id., 953. — Ut episcopi et presbyteri, conc. Mogunt., CLXI, 885. — Ut episcopi extra propriam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 683. — Ut episcopi filios suos, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi incestuosos homines, conc. Lingon., CXXIV, 1030. — Ut episcopi incestuosos pariter, *ibid.* — Ut episcopi incestuosos penitus, conc. Mogunt., CXII, 1577. — Ut episcopi in civitatibus, conc. Ticin., CXXXVIII, 765. — Ut episcopi in rebus, statuit. Ludovici II, id., 755. — Ut episcopi in rebus, conc. Hispanens., CXL, 611; CLXI, 425. — Ut episcopi iudicio Donatistæ, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi iudicio metropolitanorum, conc. Laodic., LXXXVIII, 835; XCIX, 1005; CLXIII, 629. — Ut episcopi iudicio metropolitanorum, conc. Aurelian., CLX, 552; CLXI, 548. — Ut episcopi ministerium suum, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Ut episcopi nonnisi jejuni, conc. Meldens., CXL, 739; CLXI, 121, 1071; CLXXXVII, 1858. — Ut episcopi non passim, conc. Sardic., LXVII, 952. — Ut episcopi non passim, conc. Antioch., *ibid.* — Ut episcopi non proficiantur, conc. Carthag., LVI, 126. — Ut episcopi nullam inquietudinem, conc. Tolosan., CXXXVIII, 531. — Ut episcopi parochias presbyterorum, *ibid.*, 534. — Ut episcopi provideant quem, conc. Arelat., CXL, 695; CLXI, 217. — Ut episcopi, presbyteri et diacones, conc. Carthag., LVI, 425; LXVII, 950, 953; LXXXIV, 191; CXXX, 335. — Ut episcopi, presbyteri et diaconi, *ibid.*, LVI, 425; LXVII, 950; LXXXVIII, 942. — Ut episcopi protestatem habeant, conc. Moguntin., CXII, 1567; CXXXVIII, 531; CXL, 895; CLXI, 902. — Ut episcopi providentia virginibus, conc. Carthag., LXVII, 953. — Ut episcopi puellarum monasteria, conc. Leptinen., LXXXIX, 822. — Ut episcopi quidquid nomine, conc. Hippon., LXVII, 951. — Ut episcopi qui in causa, conc. Septimonic., id., 932. — Ut episcopi qui in, conc. Zellens., *ibid.* — Ut episcopi qui plebes, conc. Meldens., CXL, 570; CLXI, 582. — Ut episcopi rem ecclesiæ, conc. Carthag., LXVII, 932. — Ut episcopi rem ecclesiæ, conc. Hippon., *ibid.* — Ut episcopi de subjectis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Ut episcopi secundum sacram, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Ut episcopi sine forma, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi sermones et, conc. Remens., CXC, 579; CLXI, 585. — Ut episcopi sive clerici, conc. Carthag., LXVII, 953. — Ut episcopi sive presbyteri, conc. Hippon., id., 951. — Ut episcopi iudicantibus condemnatis, conc. Carthag., id., 953. — Ut episcopi si causam, *ibid.*, 952. — Ut episcopi sub occasione, conc. Tolosan., CXXXVIII, 534. — Ut episcopi synodos a, *ibid.* — Ut episcopi trans mare, conc. Carthag. in, LXXXIV, 192. — Ut episcopi universique sacerdotes, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Ut episcopi vel abbates, conc. Remens., CLXI, 569. — Ut episcopi vel clerici, filios, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 191; LXXXVIII, 928; CXXX, 335. — Ut episcopi vel clerici in, *ibid.*, LVI, 425; LXXXIV, 191. — Ut episcopi vel clerici, *ibid.*, LXVII, 194; CXXX, 335. — Ut episcopi vel clerici, conc. Sardic., LXVII, 950. — Ut episcopi vel clerici, conc. Antioch., id., 950. — Ut episcopi vel clerici, conc. Carthag., id., 951. — Ut episcopi vel clerici, conc. Constantin., id., 950.

Ut episcopo non liceat, conc. Antioch., LVI, 799. — Ut episcopo ordinato, conc. Carthag., LXVII, 949. — Ut episcoporum iudicio penitentia, *ibid.*, 952. — Ut episcoporum præsentem orationes, conc. Barchinon., LXXXIV, 607. — Ut episcoporum sine metropolitano, conc. Arelat., LXXXIV, 241. — Ut episcopos ab eis, conc. Carthag., LXVII, 935. — Ut episcopos absque consilio, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1006; CXXX, 545. — Ut episcopus accusatores fratrum, *ibid.*, LVI, 882. — Ut episcopus accusatores fratrum, conc. Aurelian., CXL, 916. — Ut episcopus accusatos presbyteros, conc. Carth., LXVII, 952. — Ut episcopus a communione, *ibid.*, 953. — Ut episcopus ad aliam, conc. Nicæn., XCIX, 1009. — Ut episcopus ad synodum, conc. Carth., LVI, 881; LXXXIV, 202; CXXX, 545. — Ut episcopus alienum, conc. Nicæn., LXVIII, 951. — Ut episcopus alienum clericum, conc. Sardic., id., 951. — Ut episcopus alienum, conc. Antioch., id., 951. — Ut episcopus alienum clericum, conc. Car-

thag., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Zellens., id., 949. — Ut episcopus a tribus, conc. Nicæn., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Laodic., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Antioch., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Carthag., *ibid.* — Ut episcopus homo approbatus, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut episcopus curam gerat, conc. Aurelian., XCIX, 1054. — Ut episcopus de loco, conc. Carth., LVI, 881; LXXXIV, 202; CXXX, 545; CLXI, 565, 1145. — Ut episcopus gentiliu libros, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CLXI, 544; CXL, 579; CLXI, 584. — Ut episcopus gubernationem viduarum, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; CLXI, 1044; CXXX, 544. — Ut episcopus, ille qui conc. Epom., XCIX, 1009. — Ut episcopus in diocesis, conc. Carth., LXVII, 950. — Ut episcopus in ecclesia, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 203; XCIX, 1044; CXXX, 545. — Ut episcopus in quolibet, *ibid.*, CXIX, 547. — Ut episcopus in villa, conc. Laodic., LXVII, 950. — Ut episcopus matricis sue, conc. Hippon., id., 951. — Ut episcopus monasterium, conc. Roithomag., CXXXII, 515; CXL, 805; CLXI, 561, 1180; CLXXXVIII, 522. — Ut episcopus nec provocatus, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1044; CXXX, 544. — Ut episcopus non longe, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CXXX, 544; CXXXII, 200. — Ut episcopus non ordinetur, *ibid.*, LXVII, 950.

Ut episcopus nullam causam, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1036; CXXX, 545. — Ut episcopus nullam vel, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1044; CXXX, 545. — Ut episcopus nullum prohibeat, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 206; XCIX, 1066; CXXX, 546. — Ut episcopus nullum prohibeat, conc. Valent., CXL, 677. — Ut episcopus omnes, conc. Ticin., CXXXVIII, 538. — Ut episcopus omnes, *ibid.*, 566. — Ut episcopus ordinatus, conc. Milet., LXVIII, 949. — Ut episcopus presentibus, conc. Laodic., id., 951. — Ut episcopus, presbyter vel, canon. apod., XCIX, 1044. — Ut episcopus qui ab omnibus, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut episcopus quilibet loco, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 203; XCIX, 1045. — Ut episcopus qui necessitate, *ibid.*, LXVII, 951. — Ut episcopus qui non, conc. Tusrir., id., 953. — Ut episcopus qui ordinatus, conc. Ancyrit., id., 949. — Ut episcopus qui secunda, conc. Zellens., id., 953. — Ut episcopus qui sine, conc. Carthag., id., 951. — Ut episcopus qui suscepta, conc. Antioch., id., 949. — Ut episcopus rebus ecclesiæ, conc. Carthag., LVI, 882; LXXXIV, 203; XCIX, 1032; CXXX, 545. — Ut episcopus sibi sacrosanctorem, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut episcopus si fieri potest, conc. Nicæn., XCIX, 1005. — Ut episcopus sine metropolitano, conc. Antioch., LXVII, 952. — Ut episcopus initionem testamentorum, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CXXX, 544. — Ut episcopus vel quicunque, *ibid.*, LVI, 870. — Ut episcopus vilem suppellectilem, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1031, 1044; CXXX, 544. — Ut ergo hæc possint, conc. Nicæn., LVI, 591. — Ut etiam per solemnissimos, conc. Carthag., id., 421; LXVII, 960. — Ut evangelica auctoritate et, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut exceptis senibus qui, conc. Mazaran., LXVII, 953. — Ut exceptis senibus qui, conc. Thasdrut., *ibid.* — Ut exceptis senibus qui, conc. Theol., *ibid.* — Ut exceptis senibus qui, conc. Septimonic., *ibid.* — Ut excommunicatis sive clericis, conc. Carthag., id., 959. — Ut excommunicatis a sacerdotibus, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Ut ex decimis quatuor, canon. Hincmari, CXXV, 779. — Ut expleta solennitate, conc. Gerundens., CXXX, 425. — Ut extra conciliarum, conc. Telens., LVI, 727; LXXXIV, 257. — Ut extra statuta tempora, conc. Compènd., CXL, 750; CLXI, III. — Ut filii episcoporum, conc. Carthag., LVI, 124; LXVII, 951. — Ut filii episcoporum, *ibid.*, 951. — Ut filii meodotum vel, *ibid.*, LXXXIV, 191; LXXXVIII, 906; CXXXII, 532. — Ut filius noster cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ut filius noster talem, *ibid.*, 777. — Ut gentilibus vel etiam, conc. Carthag., LVI, 424. — Ut heretici in hæresis, conc. Laodic., LXVII, 958. — Ut hereticorum benedictiones, *ibid.*, 959. — Ut hi in quorum, conc. Pist., CXXXVIII, 703. — Ut hi qui frequent, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Ut hi qui monasteria, conc. Meldens., CXXXII, 539. — Ut hi qui per disciplinam, conc. Casarogust., LXXXIV, 316. — Ut hi qui se abdicant, conc. Nicæn., LXVII, 957. — Ut hi qui sicut muta, conc. Ancyrit., *ibid.* — Ut hi qui uxores, conc. Carthag., id., 938.

Ut homines comitum nullatenus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut honor domino et spiritali, conc. Ticin., id., 764. — Ut idem missi perquirant, statuit. Ludovici II, id., 621. — Ut illas plebes, conc. Carthag., XI, 1215; XLIII, 814. — Ut illas quas quasi, conc. Meldens., CXL, 805; CXXXII, 516; CLXI, 563. — Ut in coloni tam fiscales, conc. Pist., CXXXVIII, 712. — Ut

illi Franci qui censum, *ibid.*, 711. — Ut illi qui ex hac, *ibid.*, 702. — Ut illis hominibus qui, conc. Confl., id., 672. — Ut illi traditiones injuste, conc. Tusiac., id., 721. — Ut illud divini oraculi, conc. Toletan., x., LXXXIV, 564. — Ut imperiales homines ad, conc. Ravenn., CXXXVIII, 812. — Ut imperialis honor ab, conc. Ticin., id., 764. — Ut implicati negotiis alienis, conc. Carthag., LXXXIV, 26. — Ut incestum nullis sibi, conc. Lingon., CXXIV, 1091. — Ut in circuitione parochie, conc. Tolosan., CXXXVIII, 552. — Ut in civitate ubi pontifex, conc. Arvern., n., LXXXIV, 296. — Ut in civitatibus errare, conc. Augustod., XCVI, 577; XCIX, 1035. — Ut in civitatibus et, conc. Suesdon., CXXXVIII, 592. — Ut in denariis novæ, conc. Pist., id., 703. — Ut in domibus clericorum, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut in domibus ecclesiarum, conc. Ravenn., CXXXVIII, 814. — Ut in eligendis episcopis, conc. Rom., sub Eugenio II, XCII, 685. — Ut in nulla ecclesia, epist. canon. CXXXVIII, 445. — Ut in omni regno, conc. Pist., id., 709. — Ut in ordinando episcopo, conc. Carthag., LXVII, 949. — Ut in peregrinationem exierint, canon. Hibern., XCVI, 1285. — Ut in plebe aliena, conc. Juncens., LXVII, 951. — Ut in proximis Kalendis, conc. Pist., CXXXVIII, 704. — Ut in Quadragesima natalitia, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut in Quadragesima nuptiis, *ibid.*. — Ut in Quadragesima, quinta, *ibid.*. — Ut in Quadragesima, Sabbato, *ibid.*. — Ut inquirant de singulis, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 621. — Ut inquirant diligentissime missi, *ibid.*, 622. — Ut in sabbato sancto, conc. Arausiac., CXI, 886; CLXI, 273. — Ut in sacerdotibus ordinandis, conc. Carthag., LVI, 881; XCIX, 1006. — Ut in sacramentis corporis, *ibid.*, LVI, 426; LXVII, 194; LXXXIV, 192; CXXXVIII, 840; CXXX, 553; CXL, 735; CLXI, 165, 164. — Ut in sacrificio abque, *ibid.*, LXVII, 960. — Ut in singulis partibus, conc. Marsican., CXXXVIII, 554. — Ut institutio missarum sicut, conc. Gerundens., CXXX, 425; CXL, 687; CLXI, 213. — Ut interventores episcopi, conc. Macrian., LXVII, 950. — Ut ipsi arimani frequentibus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 813. — Ut ipsi multos sibi, conc. Marsican., id., 555. — Ut is qui laicus, conc. Telens., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut jejuni ad confirmationem, conc. Aurelian., CXL, 758; CLXI, 120, 1071. — Ut LXXXVII, 1857. — Ut iudices aut potestates, *ibid.*, CXL, 835; CLXI, 902. — Ut ius ecclesiasticum et, conc. Belio., CXXXVIII, 545. — Ut iuxta Nicæni venerandi, conc. Forojul., XCIX, 297. — Ut iuxta regum capitulare, conc. Pist., CXXXVIII, 710. — Ut laicalibus vestimentis clerici, conc. Mogunt., CXXXII, 257. — Ut laicalibus vestimentis clerici, conc. Tribut., CXL, 661; CLXI, 504. — Ut laici ad missas, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Ut laici, contemptores canonum, conc. Carthag., CXL, 896; CLXI, 903. — Ut laici inter clericos, conc. Mogunt., CXL, 1072. — Ut laici non sint, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 651. — Ut laici omnino non, conc. Leptineus., LXXXIX, 821. — Ut laici presbyteros non, *ibid.*. — Ut laici presbyteros non, conc. Mogunt., CXL, 695; CLXI, 216, 1091. — Ut laici presbyteros sine, conc. Augustod., CXXXVIII, 816. — Ut laici secus altare quo, conc. Mogunt., CXL, 693; CLXI, 198. — Ut laici, sine episcopali, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut laicus, qui alterius, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 688. — Ut laicus uxorem simul, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXLIII, 1316.

Ut lectores dum ad annos, conc. Carthag., LXVII, 956. — Ut lectores oratio non utantur, conc. Laodic., *ibid.*. — Ut lectores populum, conc. Carthag., LVI, 420. — Ut lectores usque ad annos, *ibid.*, 425. — Ut legati ad necem, conc. Marsan., CXXXVIII, 555. — Ut lex continentie et Deo, conc. Rom. sub Innocent. II, CLXXXVII, 1387. — Ut lex et iustitia, conc. Pist., CXXXVIII, 700. — Ut libera legatio ab, conc. Carthag., LXVII, 215. — Ut liberi homines nullum, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 759. — Ut liceat passiones martyrum, conc. Carthag., LXVII, 961. — Ut liceat sive presbyteris, conc. Sardic., id., 953. — Ut liceat unicuique episcopo, conc. Mazaran., LXVII, 952. — Ut loca quæ semel, conc. Aquisgran., CXL, 676. — Ut loca quæ semel, conc. Chalced., CLXI, 202, 1086. — Ut loca quod semel, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 627. — Ut longe altius excellat, conc. Forojul., XCIX, 296. — Ut matricularios habeat, canon. Hincmar., CXXV, 779. — Ut medio Maio, omnes, conc. Autissiod., LXXXII, 965. — Ut melius et commodius, conc. Pist., CXXXVIII, 706. — Ut mensura et pondera justa, conc. Mogunt., CXL, 1011; CLXI, 893. — Ut mercatus die Dominico, conc. apud S. Medard., CXL, 641. — Ut mercatus die Dominico, conc. Compend., CLXI, 1122. — Ut ministri comitum in, conc. Tusiac., CXXXVIII, 724. — Ut ministri non habeant, conc. Laodic., LXVII, 957. — Ut ministri oratio non utantur, *ibid.*. — Ut missi

in illorum, conc. Silvanect., CXXXVIII, 604. — Ut missi in illorum, conc. Confl., id., 640. — Ut missi nostri comitibus, conc. Suesion., id., 595. — Ut missi nostri de locis, conc. Tusiac., id., 722. — Ut missi nostri de omnibus, *ibid.*. — Ut missi nostri diligenter, conc. Suesion., id., 594. — Ut missi nostri diligenter, *ibid.*. — Ut missi nostri eis, conc. Confl., id., 676. — Ut missi nostri expresse, conc. Suesion., id., 594. — Ut missi nostri iustitias, conc. Tusiac., id., 723. — Ut missi nostri omnibus, conc. Suesion., CXXXII, 564. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, CXXXVIII, 596. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, 595. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, 596. — Ut missi nostri per civitates, *ibid.*, 593. — Ut missi nostri per, *ibid.*, 595. — Ut missi nostri per, statut. Ludovici II, id., 622. — Ut missi nostri perquirant, *ibid.*, 625. — Ut missi nostri per singulas, conc. Suesion., id., 594. — Ut missi regii per civitates, canon. Hincmar., CXXV, 1073. — Ut missi commendetur ut, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — Ut monachi abbati suo, conc. Augustod., XI, IX, 1053. — Ut monachi, quibus monasteriorum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 552. — Ut monachi vel abbates, conc. Rothomag., id., 921. — Ut monachi et monachæ, conc. Augustod., CLXI, 567. — Ut monasteria et monachorum, conc. Arelat., XCIX, 1053. — Ut monasterium a nobis, conc. Carisiac., CXXXVIII, 775. — Ut moriente Romano pontifice, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXLIII, 1315.

Ut morticina sunt in, canon. Adamanni, LXXXVIII, 815. — Ut morticina sunt in, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Ut mulierem clericus non, conc. Zellens., LXVII, 956. — Ut mulierem, id est viduam, conc. Telens., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut mulieres ad altare, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut mulieres fornicantes, conc. Ancyrit., id., 957. — Ut mulieres omnes ecclesiæ, conc. Casarogust., LXXXIV, 315; CXXX, 425. — Ut mulieres quæ apud Græcos, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut mulieribus in monasterium, conc. Augustod., XCIX, 1053. — Ut mulier juncta alii, canon. Hibern., XCVI, 1304. — Ut mulier Longobarda sit, statut. Wido., CXXXVIII, 804. — Ut mulier quæ duobus, conc. Neocesar., LXVII, 937. — Ut multiplex juramentorum, conc. Meldens., CXXXII, 545; CXL, 875; CLXI, 795. — Ut ne de civitate, conc. Nicæn., XCIX, 1008. — Ut negligentes penitentiam, conc. Carthag., LVI, 882; LXXXIV, 205; CXXX, 547; CXXXII, 235; CXL, 987; CLXI, 853. — Ut negligentes penitentes, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Ut nemo a sacro, conc. Parisiens., CXI, 752, 1073; CLXI, 411. — Ut nemo despiciat litteras, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ut nemo episcoporum hominem, conc. Confl., id., 672. — Ut nemo episcoporum quemlibet, conc. Sparnac., id., 551. — Ut nemo episcoporum quemlibet, conc. Col n., CXXXIX, 491. — Ut nemo episcoporum vel, conc. Meldens., CXXXII, 206, 545; CXI, 741, 861; CLXI, 848, 1252. — Ut nemo episcopo vivere, conc. Sparnac., CXXXVIII, 551. — Ut nemo episcopus, nemo, conc. Pist., id., 755. — Ut nemo eum qui, conc. Nicæn., XCIX, 1008. — Ut nemo fidelium nostrorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 766. — Ut nemo in precibus, conc. Carthag., LVI, 425; LXVII, 960; LXXXIV, 192; CXXX, 535. — Ut nemo laicorum presbyteros, conc. Meldens., CXXXII, 234. — Ut nemo nisi consentiente, conc. Erford., CXXXVIII, 820; CXI, 889; CLXI, 275. — Ut nemo per quemlibet, conc. Marsican., CXXXVIII, 555. — Ut nemo presumat alterius, statut. Ludovici II, id., 758. — Ut nemo presbyter, conc. Roman. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut nemo presbyterorum, canon. Hincmar., CXXV, 776. — Ut nemo presbyterorum, *ibid.*, 775. — Ut nemo quemlibet mortuum, conc. Meldens., CXXXII, 216; CXL, 705; CLXI, 251. — Ut nemo quemlibet mortuum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 551. — Ut nemo virgines aut, conc. Carisiac., id., 850. — Ut neophyti non ordinentur, conc. Nicæn., LXVII, 949. — Ut neophyti non ordinentur, conc. Sardic., id. — Ut nequaquam episcopus de, conc. African., XCIX, 1008. — Ut neque nuper assumptus, conc. Nicæn., id., 937. — Ut ne quis benedictionem, conc. Aurelian., id., 1071. — Ut ne quis clericus, conc. Nicæn., id., 1008. — Ut nihil aliud peris, canon. Hibern., XCVI, 1306. — Ut non exorcizent filii, conc. Laodic., LXVII, 957. — Ut non liceat clerico, conc. Chalcedon., LXXXIV, 27. — Ut non liceat clericum, conc. Septimanie., LXXXII, 957. — Ut non liceat episcopo, conc. Rothomag., CXL, 570; CLXI, 582. — Ut non licet hæreticum, conc. Carthag., LXVII, 958. — Ut non liceat in, conc. Laodic., id. — Ut non liceat in dominicis, *ibid.*, 960. — Ut non liceat preces canonicas, *ibid.*, 956. — Ut non liceat præter, *ibid.*. — Ut non liceat presbytero, conc. Antioch., LVI, 796. — Ut non liceat uno tempore, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Ut non occasione vietus, canon. Hincmar.,

CXXV, 801. — Ut non plures ad suscipiendum, conc. apud S. Medard., CLXI, 115. — Ut non presbyter, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut nostri fideles, unusquisque, conc. Marsic., CXXXVIII, 577. — Ut nostri fideles, unusquisque, conc. Conf., id., 675. — Ut Novatianus vel etiam, conc. Laodic., LXVII, 938. — Ut nulli ecclesia cuiuslibet, epist. canonic., LVI, 891. — Ut nulla mulier in cubicularum, conc. Maticens., XCIX, 1040. — Ut nulli alteri per, conc. Pist., CXXXII, 544. — Ut nulli apostolicam sedis, conc. Rom. sub Symmacho, id., 258. — Ut nulli civium Paschæ, conc. Aurelian., LXXXIV, 277; CXXX, 411; CXXXII, 535; CLXI, 266. — Ut nulli civium Paschæ, conc. Arelat., XCIX, 1025. — Ut nulli clericorum liceat, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nulli de servili, conc. Triburt., CXXXII, 272; CLX, 628; CLXI, 453, 1141. — Ut nulli episcopatum, conc. Arvern., LXXXIV, 297. — Ut nulli episcopi vel, conc. Carthag., LVI, 427; LXVII, 194; LXXXIV, 193; LXXXVIII, 897; CV, 878; CXXX, 534; CXXXII, 202; CLX, 690; CLXI, 214. — Ut nulli episcopo, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 826. — Ut nulli episcoporum, conc. Tarracon., LXXXIV, 311; CXXX, 422; CXXXII, 261. — Ut nulli illi concubinarum, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nulli sacerdotum extra, epist. canonic., CXXXVIII, 444. — Ut nullum episcopum prohibeat, conc. Carthag., IV, CLXI, 205, 1090. — Ut nullus abbas decimas, conc. Rom. v. CXLVIII, 801. — Ut nullus ad angelos, conc. Laodic., LXVII, 939. — Ut nullus ad ecclesiam, *ibid.*, 938. — Ut nullus a Judæis, *ibid.*, 939. — Ut nullus a Judæis, *ibid.*. — Ut nullus alienum, conc. Valletan., LXXXIV, 528. — Ut nullus alienum clericum, conc. Valent., CXXX, 452. — Ut nullus Christianus a, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ut nullus Christianus ballare, conc. Laodic., LXVII, 939. — Ut nullus clericorum, conc. Carthag., LVI, 426; LXXXIV, 191; CXXX, 535. — Ut nullus clericorum, conc. Aurelian., LXXXIV, 279. — Ut nullus clericorum comam, conc. Barcinon., id., 607. — Ut nullus clericorum, conc. Agath., CLXI, 1167. — Ut nullus clericum seu, conc. Arvern., LXXXIV, 296. — Ut nullus clericus ad iudicem, conc. Marsican., CXL, 912. — Ut nullus clericus fœneret, conc. Nicæn., LXVII, 936. — Ut nullus clericus fœneret, conc. Carthag., id. — Ut nullus clericus neque laicus, conc. Maticens., XCIX, 1035. — Ut nullus clericus sagum., *ibid.*, 1017. — Ut nullus clericus vestimenta, conc. Adrisphach., II, CXXX, 257. — Ut nullus comitum Arimannos, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut nullus convensus synodalis, conc. Araisic., XCIX, 936. — Ut nullus cum hæreticis, conc. Laodic., LXVII, 939. — Ut nullus cum hæreticis, *ibid.*. — Ut nullus cum paganis, *ibid.*. — Ut nullus de alio chrismate, conc. Lugdun., CXL, 1071. — Ut nullus de domo, conc. Carisiac., CXXXVIII, 650. — Ut nullus deinceps episcopus, conc. Meldens., CXXXII, 546. — Ut nullus deinceps in, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut nullus deinceps in, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nullus deinceps sepulturam, *ibid.*, 717. — Ut nullus ecclesiasticorum, conc. Claromont., id., 718. — Ut nullus ecclesiasticus femina, statuit. Ludovico II, CXXXVIII, 754. — Ut nullus episcoporum, conc. Arvern., n. LXXXIV, 297. — Ut nullus episcoporum se, synod. Parisiens., LXXX, 451. — Ut nullus episcoporum vel, conc. apud S. Medard., CXL, 611. — Ut nullus episcoporum vel, conc. Compend., CLXI, 268. — Ut nullus episcopus, conc. Antioch., LXVII, 950. — Ut nullus episcopus, *ibid.*, 955. — Ut nullus episcopus alienam, conc. Carthag., id., 951. — Ut nullus episcopus alium, conc. Arelat., LXXXIX, 240; CXXX, 577; CXL, 587; CLXI, 591. — Ut nullus episcopus aliusque, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut nullus episcopus cathedram, conc. Carthag., LXVII, 950. — Ut nullus episcopus dimissa, *ibid.*. — Ut nullus episcopus hæredes, *ibid.*, LXVII, 951. — Ut nullus episcopus plebem, *ibid.*. — Ut nullus episcopus, presbyter, conc. Arvern., n. LXXXIV, 295. — Ut nullus episcopus presbyterum, conc. Rothomag., CXXXII, 558. — Ut nullus episcopus prioribus, conc. Milevit., LXVII, 953. — Ut nullus episcopus vel, conc. Nicæn., id., 952. — Ut nullus episcopus vel, conc. Sardic., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Antioch., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Carthag., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Hispanens., CXL, 581; CLXI, 586. — Ut nullus ex ecclesiastico, conc. Remens., CXL, 657; CLXI, 495, 1215. — Ut nullus ex laica, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 857. — Ut nullus ex laicis, conc. Arvern., n. LXXXIV, 297. — Ut nullus familiaritates, conc. Augustod., XCVI, 577. — Ut nullus fiat decanus, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus habitus monachis, conc. Romano. sub S. Nicolao, CXLIII, 1316. — Ut nullus in Dominicis, conc. Venet., CXL, 1063. — Ut nullus infidelium nostrorum, conc. Tusiac.,

CXXXVIII, 721. — Ut nullus in psalterio, statuit. Ludovici II, id., 627. — Ut nullus in omni, conc. Marsican., id., 554. — Ut nullus iudicum de, synod. Parisiens., LXXX, 452. — Ut nullus iudicum neque, *ibid.*, CXL, 912. — Ut nullus iudex de aliis, *ibid.*, LXXX, 453. — Ut nullus iudex neque, conc. Chalcedon., XCIX, 1040. — Ut nullus iudex neque, conc. Lingon., CXLIV, 1107. — Ut nullus Kalendas Januarii, conc. Romano, CXXXIV, 43. — Ut nullus laicorum presbyterum, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut nullus laicus ad quemlibet, conc. Rom. sub Nicolao., CXLIII, 1516. — Ut nullus laicus, clericus, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus laicum audiat, conc. Rom. sub Nicolao, CXLIII, 1515. — Ut nullus more solito, conc. Pist., CXXXVIII, 704. — Ut nullus obligatum cuiquam, conc. Toletan., I, LXXXIV, 26. — Ut nullus omnino munera, conc. Moguntin., CXL, 695; CLXI, 216, 1092. — Ut nullus ordinetur nisi, conc. Carthag., I, VI, 425; LXVII, 962; LXXXIV, 192; CXL, 333. — Ut nullus peregrinus, conc. Antioch., LXVII, 960. — Ut nullus presumat Deo, conc. Roman., CXXXIV, 46. — Ut nullus presbyter abbasque, conc. Remens., CXL, 654, 1061; CLXI, 192. — Ut nullus presbyter ad, conc. Aurelian., CX, 485; CXXXII, 204, 239; CXL, 642, 696; CLXI, 217. — Ut nullus presbyter aut, conc. Lingon., CXLIV, 1077. — Ut nullus presbyter, capellanus, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nullus presbyter inedium, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter, diaconus, epist. canonic., CXXXVIII, 445. — Ut nullus presbyter, diaconus, *ibid.*, LVI, 890; CXXXVIII, 446. — Ut nullus presbyter in, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter missam, conc. Rom. sub S. Sylvestro, CXXXII, 258. — Ut nullus presbyter presumat, canon. Hincmar., CXXV, 775. — Ut nullus presbyter presumat, conc. Remens., CXL, 694; CLXI, 196. — Ut nullus presbyterorum, epist. canonic., LVI, 892. — Ut nullus presbyterorum ad, canon. Hincmar., CXLIV, 776. — Ut nullus presbyterorum quando, conc. Nannet., CXL, 693; CLXI, 499. — Ut nullus presbyterorum vel, conc. Tarracon., CXXXIV, 57. — Ut nullus presbyter sacra, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter uxorem, conc. Rothomag., CXXXVIII, 921.

Ut nullus sacerdos aut, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus sacerdotum, epist. canonic., LVI, 891. — Ut nullus sibi præbendam, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus servilibus, conc. Aurelian., n. LXXXIV, 284. — Ut nullus vivente episcopo, conc. Arvern., n. id., 297; CXL, 604; CLXI, 416. — Ut oblationes fidelium quater, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut omnes Ecclesie ab, conc. Carthag., LXVII, 961. — Ut omnes maximam curam, conc. Lingon., CXLIV, 1106. — Ut omnes nostri fideles, conc. Pist., CXXXVIII, 733. — Ut omnes nostri fideles, conc. Carisiac., id., 780. — Ut omnes presbyteri ante, conc. Autissiod., I, LXII, 963. — Ut omnes qui fidelitatem, conc. Tusiac., CXXXVIII, 721. — Ut omnes qui firmatorem, conc. Conf., id., 676. — Ut omnes servi vel, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut omnibus denunciatur qualiter, conc. Silvac., CXXXVIII, 603. — Ut omni Dominica die, canon. Hincmar., CXLIV, 774. — Ut omnimodis diligentissimam, statuit. Ludovici II, CXXXVIII, 753. — Ut omnis Christianus procurator, conc. Roman., v. CXLVIII, 802. — Ut omnis clericus ad, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut omnis controversia que, conc. Moguntin., CXXXVIII, 581. — Ut omnis controversia que, conc. Ilerdens., CXL, 782; CLXI, 668, 1302. — Ut omnis decimatio ab, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut omnis decimatio in, conc. Augustod., id., 856. — Ut omnis homo, tam, conc. Narbonn., LXXXIV, 611. — Ut omnis presbyter habeat, conc. Turonens., CXXXII, 205; CXL, 754, 1075. — Ut omnis presbyter omnibus, conc. Remens., CXXXII, 242; CXL, 657; CLXI, 482. — Ut omnis presbyter thuribulum, canon. Hincmar., CXXV, 774. — Ut omnium præteritorum malorum, conc. Conf., CXXXVIII, 674. — Ut omnium præteritorum malorum, conc. Marsican., id., 576. — Ut ordinatis episcopis, conc. Carthag., LVI, 421. — Ut ordinis ecclesiastici presbyteri, conc. Maticens., XCIX, 1015. — Ut pactum quod a beate, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Ut pagenses Franci qui, conc. Pist., id., 710. — Ut parentes filios suos, conc. Arelat., CXXXII, 245. — Ut prochiarii clerici, conc. Aurelian., CXL, 652; CLXI, 488. — Ut paschali hebdomada festive, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut pastus imperatoris ab, conc. Ravenn., id., 813. — Ut patrimonium seu suburbana, *ibid.*, 811. — Ut Pauliani baptizentur, conc. Nicæn., LXVII, 958. — Ut Paulianiste et qui, *ibid.*, XCIX, 1066. — Ut pax Dei, quo vulgo, conc. Julibon., CXLIX, 1224. — Ut pax et disciplina, synod. Parisiens., LXXX, 453. — Ut peregrino episcopo locus, conc. Arelat., CXXX, 578. — Ut per

ricos nullo, conc. Rom. sub Nicolao, CXLIII, 1516. — Ut per Simoniacam heresim, *ibid.* — Ut per singulas civitates, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 622. — Ut per ingulas provincias, conc. Chalced., XCIX, 995. — Ut per vasa rerum ecclesiasticarum, conc. Meldens., CXXXII, 359; CXL, 895; CLXI, 849. — Ut plebes Ecclesiarum nullatenus, conc. Ravenna, CXXXVIII, 814. — Ut plus non mittantur, conc. Leptin., LXXXIX, 822. — Ut penitens, ostentis necessariis, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Ut penitentes epulis non, conc. Barcelona, I, CXXXIV, 507. — Ut penitentes conjugatis ex, conc. Arelat., CXL, 1006. — Ut penitentia super homicidiis, conc. Triburt., CXXXII, 287. — Ut penitentes inscrib. litterarum, synod. Hilarii, I, CXXXIV, 26. — Ut penitentibus secundum differentiam, conc. Carthag., LVI, 427; LXVII, 195; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 872; CV, 679; CXXX, 351; CXL, 987; CLXI, 857.

Ut populus ad celebrandam, conc. Arelat., CXL, 1070. — Ut populus admoventur ut, conc. Rothom., CXXXII, 356; CXL, 666; CLXI, 508. — Ut post duas hebdomadas, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut post evangelium finito, conc. Rothom., CXL, 1073. — Ut post nos cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ut postquam de capitulo, statut. Ludovici II, id., 757. — Ut precepta illicita de, conc. Belovac., id., 546. — Ut precepta quae avus, *ibid.*, 546. — Ut praegnantis mulieres baptizentur, conc. Neocesar., LXVII, 960. — Ut praeter conscientiam episcopi, conc. Gangr., id., 951. — Ut praeter Scripturas canonicas, conc. Carthag., LVI, 428, 871; LXVII, 960. — Ut praeter Scripturas canonicas, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut precarias de quinquennio, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Ut precariae de quinquennio, conc. Belovac., CXL, 706; CLXI, 253. — Ut precarias et commutationes, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Ut precarias et commutationes, conc. Sparsac., CXXXVIII, 548. — Ut precarias et commutationes, conc. Belovac., CXL, 706; CLXI, 252. — Ut preces et prelationes, conc. African., CXL, 1071.

Ut presbyter ante triginta, conc. Neocesar., LXVII, 954. — Ut presbyter formatas dare, conc. Antioch., *ibid.* — Ut presbyteri abstinentes, conc. Ancyrit., *ibid.* — Ut presbyteri aliterius regionis, conc. Neocesar., id., 955. — Ut presbyteri a turpibus, conc. Aurelian., CXL, 647; CLXI, 489. — Ut presbyteri bene vivere, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut presbyteri civitates, conc. Ancyrit., LXVII, 954. — Ut presbyteri in euna, conc. Meldens., CXL, 741. — Ut presbyteri inconsulto episcopo, conc. Carthag., LXVII, 954; LXXXIV, 195; CXXX, 554. — Ut presbyter inconsulto episcopo, *ibid.*, LXVII, 954; CXXX, 554; CLXI, 857. — Ut presbyter in convivio, conc. Neocesar., LXVII, 954. — Ut presbyteri non vadant, conc. Triburt., CXXXII, 287; CXL, 768; CLXI, 754; CXXXVII, 1069. — Ut presbyteri nulla tenus, conc. Meldens., CXXXII, 308; CXL, 644; CLXI, 487. — Ut presbyteri parochianis suis, conc. Pist., CXXXVIII, 751. — Ut presbyteri per plebes, conc. Rhemens., CXL, 693; CLXI, 216. — Ut presbyteri plebibus annuntient, conc. Nicen., CXXXII, 263. — Ut presbyteri plebibus annuntient, conc. Aurelian., CXL, 863; CLXI, 272, 1125. — Ut presbyteri privatim fidelibus, conc. Regiens., CXXX, 589; CXL, 611, 1069. — Ut presbyteri qui in, conc. Lingon., CXXIV, 1104. — Ut presbyteri qui in, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 688. — Ut presbyteri qui prope, conc. Tolos., CXXXVIII, 552. — Ut presbyteri rem Ecclesiae, conc. Ancyrit., LXVII, 951. — Ut presbyteri rem Ecclesiae, conc. Hippo., *ibid.* — Ut presbyteri sine conscientia, conc. Arelat., I, CXXX, 378. — Ut presbyteri sine sacro, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut presbyteri sub sigillo, *ibid.*, 821. — Ut presbyteri vel quilibet, conc. Meldens., CXXXII, 275. — Ut presbyter non consulto, conc. Carthag., LVI, 428; LXXXIV, 193; CXXXII, 253; CXL, 999. — Ut presbyter ordinatus, conc. Neocesar., LXVII, 954. — Ut presbyter presbyterum, diaconum, conc. Arelat., XCIX, 1018. — Ut presbyter qui immolavit, conc. Ancyrit., LXVII, 951. — Ut presbyter qui reatum, conc. Carthag., *ibid.* — Ut presbyter qui sanctum, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Ut presbyter semper Eucharistiam, conc. Worms., CXL, 754; CLXI, 1079. — Ut presbyter si uxorem, conc. Neocesar., LXVII, 954. — Ut presbyter vel diaconus, conc. Antioch., id., 955. — Ut presbyter vel diaconus, *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, conc. Carth. g., *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, conc. Toletan., CXXXII, 223. — Ut primus sedis episcopus, conc. Carthag., I, VI, 436; LXVII, 194, 954; LXXXIV, 192; LXXXVIII, 928; CXXX, 554; CXL, 550. — Ut primates diversarum provinciarum, *ibid.*, LXVII, 951. — Ut privilegium sanctae Romanae, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Ut pro loco sepulturae,

canon. Hincmar., CXXV, 794. — Ut propter causas ecclesiasticas, conc. Carthag., LVI, 422. — Ut psalmus quinquagesimus ante, conc. Barcelona, I, LXXXIV, 607. — Ut pueri ante quatuordecim, conc. Aurelian., CXL, 1084. — Ut quaecunque Ecclesiae Donatistarum, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut quae sunt ecclesiastica, conc. Antioch., LVI, 800. — Ut quando de infantibus, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut quando missi nostri, conc. Silvac., CXXXVIII, 605. — Ut quando presbyteri per, canon. Hincmar., 125, 777. — Ut quatuordecim dies omnes, conc. Salegunst., CXL, 1059; CLXI, 894. — Ut quia apud Carthaginem, conc. Carthag., XI, 1201; XLIII, 814. — Ut qui adulterium commiserint, conc. Ancyrit., LXVII, 957. — Ut quia firmitas amicitiae, conc. Furones., CXXXVIII, 785. — Ut qui aliquibus sceleribus, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut qui aliquibus sceleribus, conc. Themit., *ibid.* — Ut quia per tres, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut quia quidem presbyteri, canon. Hincmar., CXXV, 791. — Ut quia regia nostra, conc. Pist., CXXXVIII, 735. — Ut qui ariolantur, conc. Ancyrit., LXVII, 957. — Ut quia sicut adivimus, conc. Tusiac., CXXXVIII, 725. — Ut qui casu homicidium, conc. Ancyrit., LXVII, 957. — Ut qui cum excommunicatis, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Ut quicunque concupiscunt, conc. Neocesar., LXVII, 957. — Ut quicunque continentiae causa, conc. Gangr., id., 958. — Ut quicunque convertuntur, conc. Laodic., *ibid.* — Ut quicunque dicti Adam, conc. Carthag., id., 217. — Ut quicunque episcopus ab, *ibid.*, 952. — Ut quicunque episcopus ex, *ibid.*, 959. — Ut quicunque ex clero, conc. Sparsac., CXXXVIII, 550. — Ut quicunque laicus ad, conc. Suffetulan., LXVII, 919. — Ut quicunque maritum memorias, conc. Gangr., id., 958. — Ut quicunque non communicantes, conc. Antioch., *ibid.* — Ut quicunque post diversa, conc. Laodic., *ibid.* — Ut quicunque virginitatem, conc. Ancyrit., id., 957. — Ut qui domum Dei, conc. Gangr., id., 958. — Ut qui fidelitatem nobis, conc. Tusiac., CXXXVIII, 721. — Ut qui in aegritudine, conc. Neocesar., LXVII, 954. — Ut qui in aegritudine, conc. Laodic., id., 959. — Ut quilibet episcopus sit, canon. Edgard., CXXXVIII, 505.

Ut qui manducantem carnes, conc. Gangr., LXVII, 957. — Ut qui metu persecutionis, conc. Sardic., id., 950. — Ut qui nuptias condemnant, conc. Gangr., id., 958. — Ut qui parvuli apud, conc. Carthag., id., 959. — Ut qui post baptismum, conc. Zellens., id., 949. — Ut qui sanus corpore, conc. Gangr., id., 958. — Ut quisquis episcoporum, conc. Carthag., LVI, 422. — Ut quisquis episcoporum talem, conc. Meldens., CLXI, 583; CXXXII, 192; CLXI, 571. — Ut quisquis presbyter qui, conc. Nannet., CXL, 656; CLXI, 481. — Ut qui unum crimen, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut qui voluntarie homicidium, conc. Ancyrit., id., 957. — Ut quoniam in quibusdam, conc. Pist., CXXXVIII, 712. — Ut quorundam episcoporum, conc. Meldens., CXXXII, 193. — Ut quoties divinum iudicium, conc. Ticin., CXXXVIII, 766. — Ut rapinae et depravationes, conc. Marsic., id., 334. — Ut rapina quae retro est, conc. Broilen., id., 791. — Ut rebus ecclesiasticis, conc. Antioch., LXVII, 951. — Ut regales iustitias cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 650. — Ut regia magnificentia, conc. Sparsac., id., 549. — Ut regum filii legitimam, conc. Marsic., id., 354. — Ut regia magnificentia, conc. Meldens., CXXXII, 192. — Ut res ecclesiarum in, conc. Furon., CXXXVIII, 786. — Ut res ecclesiasticas tam, conc. Ticin., id., 763. — Ut res episcopi non sint, conc. Antioch., LXVII, 951. — Ut Sabbatis evangelia, conc. Laodic., id., 960. — Ut Sabbato sancto protrahatur, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ut sacerdos non aliquo iudo, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut sacerdos penitentiam implorant, conc. Carthag., LVI, 832; LXVII, 952; LXXXIV, 205; CXIX, 1069; CXXX, 517; CXXXII, 255; CXL, 987; CLXI, 858. — Ut sacerdotes admonent populum, conc. Aurelian., CXL, 659; CLXI, 481. — Ut sacerdotes fornicis aliquid, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut sacerdotum omnium et, statut. Widois., CXXXVIII, 799. — Ut sacramenta altaris non nisi, conc. Carthag., LXVII, 194; LXXXIV, 192; LXXXVIII, 928; CXXX, 554; CXXXII, 224. — Ut secularia negotia ultra, conc. Forjul., XCIX, 297. — Ut sanctae oblationes ad, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut sancta Romana ecclesia, conc. Ticin., CXXXVIII, 761. — Ut sceleris vel apostatiae, conc. Carthag., LVI, 428; LXVII, 958; LXXXIV, 193; CXXX, 554. — Ut scriptoribus publicis nullatenus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut scrutinium et omnem, canon. Hincmar., CXXV, 773. — Ut secundum canonicam auctoritatem, conc. Parisiens., CLXI, 258. — Ut secundum formam canonum, canon. Lingon., CXXIV, 1079. — Ut semel in anno,

conc. Tolosan., CXXXVIII, 533. — Ut semper fuit jejunium, conc. Claramont., CLXII, 719. — Ut servi ecclesie vel, conc. Toletan. III, LXXXIV, 28. — Ut servum qui libertatem, conc. Arven. II, id., 296. — Ut si abbas vel abbatissus, conc. Pist., CXXXVIII, 734. — Ut si a iudicibus, conc. Themit., LXVII, 953. — Ut si aliquis homo, conc. Pist., CXXXVIII, 705. — Ut si aliqui susurriones, conc. Furon., id., 786. — Ut si appellaverit in cathedra, conc. Sardic., LXVII, 953. — Ut sic simul conjuncti, conc. Marsican., CXXXVIII, 578. — Ut sic simul conjuncti, conc. Conf., id., 675. — Ut si cui sacerdoti, Epist. canonice, LVI, 891; CXXXVIII, 445. — Ut si cui sacerdoti, capitul. Riculf., CXXXIV, 36. — Ut sicut in capitulis, conc. Carisiac., CXXXVIII, 750. — Ut sicut nostri infideles, conc. Tusiac., id., 721. — Ut si de accusato, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut si duo episcopi, conc. Sardic., id. — Ut si ego vobis, conc. Furon., CXXXVIII, 785. — Ut si episcopi suis, conc. Pist., id., 735. — Ut si episcopi suis, *ibid.* — Ut si in cujusunque, conc. Furon., id., 785. — Ut si infidelis nostri, conc. Tusiac., id., 725. — Ut similiter ad regem, conc. Marsican., id., 555. — Ut si missi nostri, conc. Tusiac., id., 721. — Ut si necessitas alicui, conc. Valent., id., 599. — Ut singula plebes archiepiscopus, conc. Ravenn., id., 814. — Ut singulis annis unusquisque, conc. Hispania., CXL, 570; CLXI, 582. — Ut singulis eorum fidelibus, conc. Marsican., CXXXVIII, 554. — Ut si possit fieri, conc. Tribut., CXXXII, 217. — Ut si pro vivo, canon. Hibern., XCVI, 1295. — Ut si qua in ipsos, conc. Tribut., CXXXII, 292. — Ut si qua mulier, conc. Gangr., LXVII, 958. — Ut si qua mulier, *ibid.* — Ut si quando presbyter, conc. Carthag., CX, 480. — Ut si quilibet presbyterorum, canon. Hincmar., CXXV, 778. — Ut si quilibet presbyterorum, conc. Nannet., CXXXII, 567; CLX, 722; CLXI, 260. — Ut si quis clericus, canon. apost., CXL, 618; CLXI, 490. — Ut si quis clericus, conc. Chalcedon., id., 1144. — Ut si quis episcopus, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut si quis episcopus in, conc. Arausic., CXL, 605; CLXI, 418. — Ut si quis iudicis, conc. Aurelian., CIV, 85. — Ut si quis post hunc, conc. Broilem., CXXXVIII, 792. — Ut si quis quemlibet, conc. Carthag., CXL, 895; CLXI, 902. — Ut si vos contra, conc. Bellovac., CXXXVIII, 546. — Ut sobrietatem sacerdotes, conc. Cabillon., CXL, 890; CLXI, 816. — Ut soli ecclesie Carthaginis, conc. Carthag., LXVII, 961. — Ut sponsata puella, conc. Ancyrit., id., 957. — Ut stipendia clericorum, conc. Agath., LXXXIV, 28. — Ut subdiaconus non, conc. Laodic., LXVII, 953. — Ut superbi clerici arceantur, conc. Carthag., id., 956. — Ut synodus quæ vestris, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Ut tales a vobis, conc. Carisiac., id., 775. — Ut tanta Domino cooperante, conc. Marsican., id., 577. — Ut tante impletas pro, conc. Ravenn., id., 811. — Ut tanta inter nos, conc. Conf., id., 671. — Ut tempore quo evangelium, conc. Rothomag., CXXXII, 228; CXL, 722; CLXI, 260. — Ut ubique census novus, synod. Parisien., LXXX, 452. — Ut ubiqueque facultas rerum, conc. Tribut., CLXXXVII, 993. — Ut ubiqueque fugerint illuc, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — Ut ubi missatili simul, *ibid.* — Ut ubi quis ordinatur, conc. Arelat., LXXXIV, 28. — Ut unaqueque mulier quando, conc. Antioch., LXVII, 968. — Ut una sit in sacramentis, conc. Maradian., LXVII, 968. — Ut unicuique ecclesie manus, conc. Hispanens., CLXI, 237. — Ut unum modicum frumenti, conc. Tolosan., CXXXVIII, 531. — Ut unus episcopus episcopum, conc. Zellens., LXVII, 919. — Ut unus presbyter duobus, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 921. — Ut unusquisque comes in comitatu, conc. Carisiac., CXXXVIII, 749. — Ut unusquisque comes in suo, *ibid.*, 748. — Ut unusquisque episcopus in, conc. Leptinens., LXXXIX, 822. — Ut unusquisque episcopus in, conc. Mogunt., CXL, 804; CLXI, 563. — Ut unusquisque episcopus in sua, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut unusquisque fideliter suum, conc. Marsican., CXXXVIII, 577. — Ut unusquisque fideliter suum, conc. Conf., id., 371. — Ut unusquisque missus in, conc. Silvac., id., 604. — Ut unusquisque missus in, conc. Conf., id., 680. — Ut unusquisque presbyter a, conc. Leptinens., LXXXIX, 822. — Ut unusquisque presbyter capitula, conc. Mogunt., CXL, 1003; CLXI, 885. — Ut unusquisque presbyter ecclesie, conc. Rhemens., id., 1091. — Ut unusquisque presbyter, conc. Carisiac., CXXXVIII, 650. — Ut unusquisque presbyterorum, canon. Hincmar., CXXV, 773. — Ut unusquisque presbyter per, conc. Moguntin., CXL, 651. — Ut unusquisque presbyter qui, conc. Nannet., id., 1068. — Ut unusquisque presbyter res, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 753. — Ut unusquisque presbyter res, conc. Carthag., CXL, 696; CLXI, 1092. — Ut unusquisque

sacerdos maximum, canon. Hincmar., CXXV, 793. — Ut venientes a Novatianis, conc. Tolosa., LVI, 738; LXVII, 958; LXXXIV, 257. — Ut vera sit gratia, syn. Palæstina., LVI, 499. — Ut vicarii episcoporum, conc. Antioch., LXVII, 956. — Ut viduas adolescentes quæ, conc. Carthag., IV, CXXX, 348; CLXI, 634. — Ut viduas in deliciis, conc. Aquigran., id., 558. — Ut viduitatis servandæ professione, conc. Arauc., CXXV, 594. — Ut virgines non velentur, conc. African., CXXXII, 318. — Ut virgines non velentur, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 629. — Ut virgines sacræ cum, conc. Carthag., LVI, 736; LXVII, 195; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 929; CXXV, 534; CXI, 807; CLXI, 566. — Ut virginitatem profitentes, conc. Ancyrit., LXXXIV, 25. — Ut viri cum mulieribus, conc. Leptin., LXXXIX, 822. — Uxoribus adulteris viri lacu, conc. Neocassar., LXXXIV, 25.

V

Væ his qui faciunt, conc. Toletan. III, LXXXIV, 491. — Variam et diversam, conc. Constantinop. IV, CXXXI, 153. — Vasa quibus sacrosancti, conc. Triburtin., CXL, 721; CLXI, 262; CLXXXVII, 1719. — Vaticinatores quæ futura, conc. Arelat., CXL, 836; CLXI, 757. — Venerabiles imagines christiani, conc. Nicæa. II, CLXXXVII, 1790. — Veniemus nunc ad ultimum, conc. Verena., CXXV, 617; CXXXVIII, 542. — Veniendum est autem ad, conc. Arelat., CLXII, 1291. — Venientes etiam diebus, conc. Carthag., IV, CXXX, 348. — Venit ad aures sanctæ, conc. Chalcedon., LVI, 860; LXXXVIII, 905. — Venit ad nos quod, *ibid.*, LVI, 859. — Venit ad nostras aures, *ibid.*, 860. — Venit ad sanctam synodum, *ibid.*, 857. — Venit et hoc nunc, conc. Constantinop. IV, CXXXI, 158. — Ventilata est ratio octo, conc. Mogunt., CXL, 106; CLXI, 885. — Veraciter nosse debetis et, capitul. Theodulf., CXXXIV, 27. — Veraciter quidem credendum est, conc. Rom., CXXIX, 795. — Veritas sapienti nitet, canon. Hibern., XCVI, 1295. — Verum ne quis penalitatem, conc. Arelat., CLXII, 1298. — Verum quia prefatus Leo, conc. Pontigniac., CXXXIV, 1126; CXXXVIII, 71. — Verum quoniam falsæ iustitiæ, conc. Arelat., CLXII, 1509. — Verum ut ad nos, conc. Verena., CXL, 613; CXXXVIII, 540. — Vestimenta autem habeant, conc. Benevent., id., 727. — Vestimenta igitur ecclesiastica, capitul. Atonis., CXXXIV, 31. — Vestire igitur maiestati non, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Veteri et novo testamento, conc. Constantinop. IV, CXXXI, 154. — Vultu omnino sancta synodus, conc. Nicæa., LXVII, 42. — Velut et canonica lex, *ibid.*, LVI, 765. — Velut testamentum partim in, conc. Rom., I, CLXVIII, 765. — Vicari autem episcoporum quos, conc. Neocassar., LVI, 446. — Vicariis episcoporum quos Græci, conc. Ancyrit., id., 438; LXXXIV, 106; CXXXI, 261. — Vicariis episcoporum quos Græci, conc. Aurelian., XCIX, 1006. — Vicariis vero episcoporum qui, conc. Antioch., LVI, 708; XCIX, 1011. — Videlicet si se de omnibus, conc. Metens., CXXXVIII, 634. — Videmus crebro in ecclesiis, capitul. Theodulf., CXXXIV, 32. — Vidimus quosdam et flevisse, conc. Toletan. III, LXXXIV, 472; CXXX, 534. — Viduas adolescentes quæ, conc. Carthag., LVI, 884; LXXXIV, 207; XCVI, 1505. — Viduas adolescentes quæ, canon. Hibern., *ibid.* — Viduas cum priusquam continentiam, conc. Arelat., CLXXXVII, 1587. — Viduas quæ ecclesie stipendia, canon. Hibern., XCVI, 1505. — Viduas quæ spontanea voluntate, conc. Tribut., CXXXII, 518. — Viduas quæ spontanea voluntate, conc. Aurelian., CXL, 798; CLXI, 557; CLXXXVII, 1579. — Viduas quæ stipendia ecclesie, conc. Carthag., LVI, 889; LXXXIV, 207; CXXX, 518; CXXXII, 595; CLXI, 634; CLXXXVII, 596. — Viduas si priusquam continentiam, conc. Toletan. (CLXI, 588. — Viduas vel sanctimonialis, conc. Carthag., LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 544. — Viduas quæ sanctæ religionis, conc. Tolet. x, CLXXXVII, 1105. — Viduas quidem quæ sacrum, conc. African., CXXXII, 581. — Viduas consecrationem quæ, conc. Epauensis., XCIX, 1006. — Viduas autem velare pontificum, conc. Tribut., CXXXII, 581; CLXI, 557. — Viduas autem velare pontificum, conc. Mogunt., CXL, 798; CLXXXVIII, 518. — Viduas autem velare pontificum, conc. Bracar., CLXI, 1177; CLXXXVII, 1576. — Viduas quæ ab altari, conc. Aurelian., CLXI, 1177; CLXXXVIII, 519. — Viduitatis servandæ professione, conc. Arausican., LXXXIV, 270; XCIX, 1006; CXXXII, 580, 595; CXL, 800; CLXI, 559, 1177; CLXXXVIII, 519; CLXXXVII, 1586. — Vicesimo admodum sunt ut, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 638. — Vicesimo primo ut sciant, *ibid.*, 627. — Vicesimo secundo admodum sunt, *ibid.*, 628. — Vicesimo tertio admodum sunt, *ibid.* — Vicesimo quarto ut horas, *ibid.* — Vicesimo quinto ut plebibus, *ibid.* — Vigilanti vero mens

rensendum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 498. — Viginti et uno die, conc. Casarog., LXXXIV, 516; CXXX, 425. — Violatio ecclesie et atrii, conc. Julibon., CXLIX, 1527; CLXXXVII, 583. — Virginem quam se Deo, conc. Chalcedon., LXVII, 90; LXXXIV, 505; LXXXVIII, 880; XCIX, 1055; CV, 889; CXL, 797; CLXI, 534. — Virginem quam se Deo, conc. Triburt. CLXXXVII, 1578. — Virginem quam semet devovit, conc. Chalcedon., LVI, 859. — Virgines quam sese ante duodecim, conc. Triburt., CXXXII, 518; CXL, 794; CLXI, 1175; CLXXXVIII, 517; CLXI; 555. — Virgines quam sese Deo, conc. Elberit., CXXX, 415; CLXXXVII, 1582. — Virgines quam virginitatem, *ibid.*, LXXXIV, 505; CX, 489; CXXX, 415; CXXXII, 512; CXL, 817; CLXI, 617. — Virgines sacras cum parentum, conc. Carthag., XCIX, 1056. — Virgines sacras si pro, conc. Triburt., CXL, 796; CLXI, 554; CLXXXVII, 1108. — Virginibus sacris se quosdam, *ibid.*, 1578. — Virgo quam voverit Deo, syn. episcop. sub S. Patricio, LIII, 825. — Viris ad feminas horis, conc. Epaun., XCLX, 1051. — Vir qui religiosus feminis, conc. Carthag., LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1054. — Vir si duxerit uxorem, conc. Triburt., CXL, 821; CLXI, 622, 1575. — Vir si nuperit duabus, canon. Hilbern., XCVI, 1525. — Vir sive mulier in, *ibid.*, 1238. — Visitet ex amore Dei, canon. Edgardi, CXXXVIII, 511. — Visum est nobis ut omnibus, conc. Cahillon., CXL, 1071. — Visum præterea nobis est, *ibid.*, 686; CLXI, 212; CLXXXVII, 1750. — Vobis qui sacerdotio Domini, conc. Rengiens., CII, 1095. — Vobis vero comitibus dictum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 646. — Volumus atque præcipimus, conc. Lingon., CXXIV,

1086. — Volumus autem ut si, conc. Vernens., CXXXVIII, 796. — Volumus et expresse comitibus, conc. Pist., *id.*, 701. — Volumus etiam et expresse, conc. Carisiac., *id.*, 782. — Volumus etiam ut omnis, conc. Northumb., *id.*, 524. — Volumus etiam ut unusquisque, conc. Marsican., *id.*, 586. — Volumus igitur episcopatum, *ibid.*, XCLX, 1048. — Volumus itaque ut palatum, conc. Vernens., CXXXVIII, 791. — Volumus omnes scire quod, conc. Lingon., CXXIV, 1087. — Volumus omnibus comitibus, *ibid.*, 1076. — Volumus præterea atque sancimus, statut. Widonis, CXXXVIII, 805. — Volumus ut decimæ quæ, conc. Mogunt., CXII, 1568; CXXXVIII, 582. — Volumus ut hi qui merito, conc. Furon., *id.*, 788. — Volumus ut omnis inquisitio, statut. Ludovici II, *id.*, 759. — Volumus ut presbyteri et, conc. Vernens., *id.*, 798. — Volumus ut quidquid ecclesie, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 495. — Volumus ut sacramenta cito, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Volumus ut secundum capitulare, conc. Carisiac., CXXXVIII, 750. — Volumus ut secundum capitulare, *ibid.* — Volumus ut secundum capitulare, *ibid.*, 751. — Volumus ut sicut in, conc. Pist., *id.*, 717. — Volumus ut unusquisque, conc. Ticin., *id.*, 617. — Volumus vos scire quia, conc. S. Quintin., *id.*, 651. — Volumus vos scire quia, conc. Pist., *id.*, 756. — Volumus vos scire quod, conc. S. Quintin., *id.*, 649. — Vos autem alii sed, conc. Pist., *id.*, 718. — Vos scitis et multis, conc. Metens., *id.*, 757. — Vos scitis qualiter nepos, conc. Tussiac., *id.*, 720. — Vos scitis quid in isto, conc. Confl., *id.*, 671.

CXVII.

INDEX BULLARUM, EPISTOLARUM, DECRETORUM,

STATUTORUM, DECISIONUM, REGULARUM ET ALIORUM SCRIPTORUM AD REGIMEN ECCLESIE SPECTANTIUM,

A SUMMIS PONTIFICIBUS EMISSORUM, ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITUS,

ET BREVE UNUSCUIUSQUE BULLÆ VEL SCRIPTI REFERENS ANALYSIM.

Nota. Tomi LXVII, CXXX et CLXXXVII continentes, I. Dionysii Exilii canonum, II. Gratiani decretorum, et III. Isidori Mercatoris decretalium summorum pontificum collectionem, pro indicis modo, eorum numero, materiarum permissionis et aliis de censis hic ad analysim et ad specialem indicationem adduci non possunt; ideo ad prædictos tomos recurrit lector; atamen sciat quod frequentius quæ in illis inveniet eadem inveniet in quoque Patre in suo volumine denominato De eadem re restant adhuc Fulgentii Ferrandi Breviatio canonum et Crisostomi Africani episcopi Breviarium canonicum LXXXVIII 818 et 831.

ADRIANUS I, papa, LI. Epistola ad Carolum regem, ut concedat quosdam episcopos ad proprias sedes remeare, XCVIII, 280. — De regimine usurpato quarundam Æmilie civitatum, ut ipsi restituantur, XCVIII, 283. — De donatione sibi promissa a rege quantocius tradenda, XCVIII, 286. — De jubilatione triumphorum sanctæ Dei Ecclesie, XCVIII, 288, 291. — Ut quidam dux invasor ditionum sanctæ Sedis expellatur, XCVIII, 295. — Ut rejiciantur proci et refrenentur raptores ducatus Spoletani, XCVIII, 297. — Enuntiat conspirationem malevolorum contra Romam et Italiam, XCVIII, 300. — Ut ipse rex properet ad limina Sancti Petri, juxta promissum, XCVIII, 302. — Promittit se suscepturum de sacro baptismatis fonte filium recens natum, XCVIII, 304. — De quorundam agendi modo in quo jus gentium violatur, XCVIII, 311. — Quod falso sacerdotes Romani incontinentiæ accusantur, XCVIII, 317. — Preces præscribuntur pro salute regis bellum Sarracenis inferente, XCVIII, 315. — Increpat venundationem mancipiorum a Longobardis factam genti Sarracenenorum, XCVIII, 317. — De Mauricio episcopo quod Histrienses ei oculos eruisent, XCVIII, 320. — Quod Neopolitani cum Græcis civitatem Terracinenensem invasissent, XCVIII, 321. — Petit quantocius advehit Romam ligna pro reficiendo tecto in basilica Sancti Petri, XCVIII, 325. — De territorio Savinensi, quemadmodum rex Sancti Petri fuerat pollicitus, quod in integro contradere jubet, XCVIII, 328.

Epistola ad Egilam episcopum in Hispania, pro jejuniis VI feriæ et Sabbati, XCVIII, 335. — De paschali festivitate, prædestinatione hominis sive ad bonum, sive ad malum, de coinquinatione in cibo et potu et aliis erroribus, de libertate arbitrii et aliis capitulis contra fidem catholicam ortis, XCVIII, 336.

Epistola ad Carolum regem, patrimonium Sabense, Sanctæ Sedis jure antiquo comprobato et commendat et rogat ut Sancta Sedes hanc possessionem inseat, XCVIII, 346. — Ad Eundem, in qua continetur de sacratione Petri episcopi et de territorio Sabinensi, XCVIII, 348. — Sabinensi de territorio, prout integrum traditum fuit Sancto Petro, recuperando, XCVIII, 352. — Benevolis nuntiis in gratiam protectionis Ecclesie, per gratum animum regi gratias refert, XCVIII, 354. — In qua continetur de fide vel dilectione quam erga beatum Petrum pollicitus est, ut inconcussa ut insolubilis permaneat, et nulla callida versutia ab apostolico amore ejus animus disjungi possit, XCVIII, 356. — Ut innocens quidam abbas falso accusatus clementer ab eo suscipiatur, XCVIII, 359. — Quod ex concessione ipsius regis, causam moverit de quorundam abbatum lite, et reos invenerit ipsos accusantes et litem moventes, XCVIII, 361.

Epistola ad episcopos vel presbyteros, ut non militare induerent militiam, sed spirituales, hoc est ut vacarent jejuniis et orationibus, et de altarum rerum prohibitionibus quæ a pravis hominibus perpetrantur, XCVIII, 365.

Epistola ad Carolum regem, ne permittat monasterium Sancti Hilarii et alia in Alipibus sita pro peregrinis hospitio accipiendis, ab illo sinat invadi vel inquietari, XCVII, 569. — Illi concedit marmora quæ expostulavit e civitate Ravennatensi sibi extrahenda, XCVIII, 571.

Epistola ad episcopos Hispanos, de hæresi vel blasphemia quæ Filium Dei adoptivum nominat; de paschali festivitate, de sanguine pecudum, et suillo, et sanguine suffocato, circa quæ inordinate errabatur; de prædestinatione, libero arbitrio, de monogamia et aliis multis de quibus reprehenduntur ex sanctorum Patrum traditionibus pravi homines qui talia prædicabant, XCVIII, 575.

Epist. ad Carolum regem, in qua continetur de Venetiis vel Veneticis, ut de Ravenna seu Pentapoli expellerentur; et de duce qui possessiones Ecclesiæ Ravennatis violentem invasisset, XCVIII, 586. — De Saxonibus illius opera feliciter conversis, et de litaniis, jejuniis et orationibus institutis ad gratias Deo agendas de tantis beneficiis, XCVIII, 597. — Quod Saxones ad paganismum reversi, si converterantur, admittendi essent et poenitentia illis indicenda esset ex prudentia episcopi, XCVIII, 599. — Cum orat ut fines Populonienses et Rosellenses sanctæ Sedi integre traditos et civitates ducatus Beneventani, juxta ejus donationem nuperrime factam, sibi tradi jubeat, XCVIII, 596. — Orat ut suos missos redire prohibeat ante traditas Campaniæ civitates integras, finesque pari modo integros Populonii et Rosellarum. Sicut enim in Tuscia Suanam et cæteras civitates cum territorii suis Sancta Sedes possidebat, ita æquum esse ut Campaniæ civitates integras cum suis territoriis possideret, XCVIII, 598. — De negotiatione in temporalia ditionis pontificis, XCVIII, 402, 406. — Gratias agit quod mandanti tradendas Sedi apostolicæ civitates Campaniæ finesque Populonii et Rosellarum; sibi autem non esse tradita, nisi episcopata, monasteria, et curtes publicas, cum cæteris civitatibus sine hominibus, XCVIII, 412. — In qua continetur de Constantino et Paulo ducibus ipsius apostolici, qui apud præfatum regem a perversis hominibus gratis accusati fuerant, et postulavit ut unum ex ipsis, scilicet Paulum, quem ejus oblitibus miserat præsentandum, benigne suscipere dignaretur, XCVIII, 418. — Laudat regem quod desuperit conflictam fabulam, scilicet Offam Anglorum regem suasisse Carolo ipsimet, ut, Adriano deposito, alium suæ gentis pontificem crearet; deinde se non ab hominibus ait, sed a Christo Jesu loci orbis christiano præfectum esse, propterea regibus ac populis annuntiare verbum vitæ et veritatis, XCVIII, 420. — In qua continetur de diocæsi et parochiis episcoporum paribus Italiæ et Tusciæ permittim ab ipsismet episcopis invasæ et possessæ, et de corrigendis variis episcoporum abusibus, XCVIII, 424. — De parochiis episcoporum, de eorum sacratione, de honore patriarchatus domini regis, et de aliis capitulis, XCVIII, 427.

ADRIANUS III, papa. — Epistola ad Sigibodum Narbonensem archiepiscopum: et mandat ut noneat Gilbertum Nemausensem episcopum, ut nullam inferat molestiam monasterio Sancti Egidii, quod sub apostolicæ Sedis ditione consistit, CXXVI, 975.

ADRIANUS IV, papa. — Monasterii Anianensis possessiones confirmat, CLXXXVIII, 1361.

Ordinationem factam de ecclesiis sanctæ Genovæ, salvis jure et rationalibus consuetudinibus quas episcopus Parisiensis habet in eisdem confirmat, CLXXXVIII, 1362. — De lite inter abbatem S. Remigii Rhemensis et magistrum scholarum Surgi S. Remigii Rhemensis, CLXXXVIII, 1363.

Wibaldo Corbelensi abbati commendat apud imperatorem res Ecclesiæ Romanæ et suos legatos cum ipso tractaturos, CLXXXVIII, 1371.

Clericis et laicis ecclesiæ B. Petri de Monte præcipit ut cum superpelliceo et cappis nigris ordinem B. Augustini a pristinis temporibus in eorum ecclesia institutum firmiter observent, CLXXXVIII, 1372.

Bernardo episcopo Paderbornensi mandat ut latoris hujus epistolæ causam examineut et disceptent, CLXXXVIII, 1375.

Confirmat electionem Hugonis apud Placentinos, eorumque civitatem absolvit ab interdicto, CLXXXVIII, 1381.

Certiorum Jaderinorum archiepiscopum facit de his quæ d'apouerat ut Gradensem patriarcham suum primatum agnosceret, CLXXXVIII, 1388.

Episcopis Scotiæ præcipit ut Rogero Eboracensi obediant, CLXXXVIII, 1391.

Diocæsis Placentinæ prælatis Hugonem episcopum a se consecratum commendat, CLXXXVIII, 1362.

Clero et populo Placentino Hugonem episcopum commendat, CLXXXVIII, 1392.

Monachis Sancti Sylvestri de Monte-Suavi præcipit ut

priori Camaldulensi obediant, CLXXXVIII, 1398.

Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Reno ecclesiæ S. Pontiani regendam tradit, CLXXXVIII, 1399.

Wibaldo abbati Stabulensi Camaldulenses Berdingenses et sancti Petri de Rota commendat, CLXXXVIII, 1400.

Eraclio Lugdunensi et Humberto Vesuntionensi archiepiscopis mandat ne monasterium Trencorciense a Girardo comite Matisconensi affici injuriis patiantur, CLXXXVIII, 1401.

Canonicis Cabilonensibus præcipit ut ecclesiam quædam monasterio Trencorciensi restituant, CLXXXVIII, 1402.

De investitura quorundam personatum, CLXXXVIII, 1406.

De quibusdam personatibus et de eorum inventura, CLXXXVIII, 1407.

Ad Henricum Belvacensem episcopum, ut quædam præbendæ militibus Templi restituantur, CLXXXVIII, 1410.

Ludovico Francorum regi duos canonicos Aurelianenses commendat, CLXXXVIII, 1417.

Ad Thuronensem archiepiscopum: invitavit eum ad amicum cum Dolensi præule compositionem, vel ut ad eum apostolicam veniat, CLXXXVIII, 1421.

Ad archiepiscopum, archidiaconum et decanum Rheimagensis Ecclesiæ, ut possessiones Ecclesiæ Dolensis in Normannia restitui faciat, CLXXXVIII, 1425.

Episcopis Lingonensi, Eduensi, Nivernensi et Autisiodorensi mandat ut comitem Nivernensem et comitum nient, nisi intra triginta dies illata monasterio Vizeliacensi damna reparaverit, CLXXXVIII, 1425.

Episcopis Gallie mandat ut burgenses Vizeliacenses, nisi monasterio de injuriis illatis satisfecerint, excommunicent variisque poenis afficiant, CLXXXVIII, 1426.

Ludovicum Francorum regem hortatur ut armis non burgenses Vizeliacenses insequatur, ut abbati tanquam domum subleantur, CLXXXVIII, 1425.

Monasteria S. Antimi et Farfense commendat archiepiscopis et episcopis vicinis, CLXXXVIII, 1427.

Ad Henricum Belvacensem episcopum, pro peccatis eundem restituenda, CLXXXVIII, 1430.

Wicmanno archiepiscopo Magdeburgensi causam que episcopum Osnabrugensem inter et Wibaldum abbatem de decimis vertebatur committit terminandam, CLXXXVIII, 1432.

Wibaldo abbati Corbelensi ejusque successores monasterium Werdense subijci, CLXXXVIII, 1434.

Arnoldo archiepiscopo Moguntino mandat ut monasterium Werdense a Bobbois comitis injuriis laicis, CLXXXVIII, 1434.

Brinerio Senensi episcopo fundum in monte Romæ et ecclesiæ edificandam sub annuo censu concordat, CLXXXVIII, 1436.

Mandat quod Hilinus Trevirensis, archiepiscopus constitutus est legatus seculis apostolicis per universum Romanicum regnum, CLXXXVIII, 1439.

Ad Thuronensem archiepiscopum, ut amico componat cum episcopo Dolensi, CLXXXVIII, 1439.

Ad universos clericos et laicos per Dolensem parvam ciam constitutos. Confirmat sententiam Hugonis archiepiscopi in malefactores et occupantes bona ecclesiastica lata, 1439.

Baldoino Hierosolymitarum regi præcipit ut et pecuniam et navem per ejus homines abbatem archiepiscopum Jauensis restitui jubeat, CLXXXVIII, 1440.

Ad monachos Corbiniacenses, pro reformatione monasterii, CLXXXVIII, 1442.

Sylvestro abbati S. Augustini Cantuariensis præcipit ut Theobaldo archiepiscopo professionem faciat, CLXXXVIII, 1440.

Ad Bracarensem archiepiscopum, ut Toletano primati pareat, CLXXXVIII, 1441.

Ecclesiis Parisiensem laudat quod Hugoni cancellario præbendæ redditum concesserint, CLXXXVIII, 1445.

Joanni archiepiscopo Toletano mandat ut in crimine episcopi Ampilonensis inquirat, CLXXXVIII, 1451.

Ad rectores Romanæ fraternitatis, ut capellani præmittant obedientiam rectoribus titularum, CLXXXVIII, 1452.

Pro ecclesiis Ferrariensi et de quibusdam rusticis, CLXXXVIII, 1455.

De confirmatione sententiarum quas Ludovicus rex in Odoanem ducem Burgundie promulgavit, CLXXXVIII, 1456.

Ecclesiæ Pisane canonicis commendat R. capellanum suum pro lapidibus incidendis quibus ad monasterium ædificandum canonici S. Rufi utuntur, CLXXXVIII, 1457.

Ad clerum Augustanum. Declarat Chuaradum episc.

ugust. esse innocentem, gravisque pœnæ ejus delatores incedunt, CLXXXVIII, 1466.

Eugenii III. papæ sententiam de canonicorum S. Aleandri et S. Vincentii Nergomatum controversia confirmat, CLXXXVIII, 1468.

Cum Willelmo rege Siciliæ factam per legatos pacem infirmat, CLXXXVIII, 1470.

Episcopos quatuor in Ecclesiis suffraganeis Ecclesiæ Panormitanæ constitutos, Hugoni archiepiscopo obtemperare jubet, CLXXXVIII, 1471.

Mandat Viennensi et Lugdunensi archiepiscopis, rogitu Petri abbatis Cluniacensis, ne monasterium Celsacense vexari ab Eustachio patiantur, CLXXXVIII, 1477.

Bulla pro Ecclesia Nemausensi, de confirmatione possessionum, CLXXXVIII, 1483.

Confirmatio privilegiorum et possessionum Ecclesiæ S. Dionysii, monasterii Sancti Bavonis et S. Petri, LXXXVIII, 1485-1487.

Berengarii archiepiscopi electionem confirmat, CLXXXVIII, 1489.

Hospitali domui Cantuariensi asserit ecclesiam de orthborne, a Silvestro abbate S. Augustini concessam, solatium peregrinorum et pauperum, CLXXXVIII, 1490.

Confirmat concordiam inter Stephanum episcopum arisensem et Theobaldum archidiaconum composiani, LXXXVIII, 1490.

Silvestro abbati S. Augustini Cantuariensis præcipit infra triginta dies Theobaldo archiepiscopo obedientiam exhibeat, CLXXXVIII, 1491.

Parthenonem S. Mariæ Caramagnensem Anselmo episcopo Astensi confert, CLXXXVIII, 1491.

Ad Wiboldum abbatem Stabulensem, ut imperatori iugeret ut in generatione Sedis apostolicæ permaneat, LXXXVIII, 1492.

Ecclesiæ Genevensi asserit bona a Frederico impatore collata, CLXXXVIII, 1507.

Ad Henricum Gradensem patriarcham, Patriarchalem gñitatem confirmat et primum super Jadertinum archiepiscopatum, CLXXXVIII, 1516.

Episcopis, ducl, populo Venetiarum Henricum patriarcham Gradensem commendat, CLXXXVIII, 1520.

Rudolpho priori Camaldulensi ejusque successoribus asserit monasterium Pratiense, ab Hieronymo Aretino piscopo donatum, CLXXXVIII, 1521.

Friderico Romanorum imperatori exprobrat quod sagilegam Eschilli archiepiscopi Lundensis comprehensionem, neglectis admonitionibus suis, impunitam adhuc sterneret; memorat coronam imperatoriam a sese ei esse illatam, etc., CLXXXVIII, 1523.

Monasterio Mediolanensi S. Dionysii confirmat omnia ius jura et bona, CLXXXVIII, 1527.

Archiepiscopis et episcopis Germaniæ queritur iniurias a Friderico impatore legalis suis illatas; mandat nitantur ut imperator a Reinaldo cancellario faciat satisfactionem exhiberi, CLXXXVIII, 1531.

Canonicis Calvinmontensibus interdictum ne ecclesiæ bona veniant; jampridem enim decretum esse ut in eorum ecclesia fratres monasterii S. Dionysii collocarentur, LXXXVIII, 1533.

Raymundum episcopum Magalonensem hortatur ne una ecclesiæ communibus clericorum usibus deputata, ro sua voluntatis arbitrio disponset, utque decimam Montispeulanis canonicis restituit, CLXXXVIII, 1534.

Godecalco episcopo Atrebatensi præcipit ut Hugoni cancellario ablatus altare de Asines restituat, CLXXXVIII, 1535.

Theobaldum Parisiensem episcopum hortatur ut Hugoni cancellario primum personatum vel honorem qui in ecclesia Parisiensi vacabit concedat, CLXXXVIII, 1536.

Guillelmo nobili viro et universo populo Montispeulano præscribit, ut finito quinquennio altare S. Salvatoris l oblationes in manu prioris Ecclesiæ B. Mariæ reddant, LXXXVIII, 1536.

Pro ecclesia Jerosolymitana et pro militibus Templi, LXXXVIII, 1537.

Abbatibus Biterrensibus diocesis præcipit ut præsuli Biterrensi parent, CLXXXVIII, 1538.

Ad Henricum Belvarensem episcop., ut nulla interposita dubitatione, fungi munere episcopali pergat, LXXXVIII, 1539.

De non invadendis mortuorum episcoporum bonis, LXXXVIII, 1542.

Concordiam initam inter episcopum Biterrensem et riorum Cassianensem confirmat, CLXXXVIII, 1543.

Archiepiscopis et episcopis mandat ut monasterio S. Dionysii a servis ejusdem præstari debita servitia cogant, LXXXVIII, 1544.

Hugoni Francorum regis cancellario mandat ut abbati Compendiensi gratiam regis recouchiet, CLXXXVIII, 1545.

Commonitorium ad abbatem et conventum S. Vedasti, CLXXXVIII, 1545.

Petro episcopo et canonicis Massiliensibus significat, se Pontio archiepiscopo Aquei i mandasse ut inter eos et monachos sancti Victoris iudicium faciat, CLXXXVIII, 1546.

De confirmatione donationis redditus primi anni præbendarum ecclesiæ cathedralis Antismodorensis, CLXXXVIII, 1547.

Pro libertate et consuetudinibus Sueastionensis Ecclesiæ, CLXXXVIII, 1547.

Præposito et universo clero Ecclesiæ Placentinæ præcipit ut ad disciplinam canonicam revertantur, Hugonique episcopo obediant, CLXXXVIII, 1553.

Fridericum imperatorem verbis satis mitibus alloquitur, prioris cujusdam præfate epistolæ locos excusat; legatos suos ad commonitionem Henrici Bavarie et Saxonie ducis missos commendat, CLXXXVIII, 1556.

Ecclesiis SS. Joannis et Pauli, etc., sustentationi canonicorum ecclesiæ B. Petri destinatarum possessiones et jura confirmat, CLXXXVIII, 1557.

Ecclesiæ S. Joannis Seibodiensis bona confirmat, CLXXXVIII, 1568.

Composita canonicos inter et Sutrinum episcopum de ecclesiæ S. Sylvestri controversia, dato diplomate concordiam efficit perpetuam, CLXXXVIII, 1575.

Ad magistro asserit magisterium scholæ Ecclesiæ Meldensis, a bonæ memoriæ Manasse episcopo concessum, CLXXXVIII, 1574.

Ad Hugonem Francorum regis cancellarium, Eum gratulatur quod paci inter Francorum Anglorumque reges firmandæ utili operam navaverit, CLXXXVIII, 1575.

Gregorium priorem et universum capitulum Camaldulense ad virtutem pacemque hortatur, CLXXXVIII, 1576.

Friderico imperatori, ut Guido Ecclesiæ Romanæ subdiaconus præponatur Ecclesiæ Ravennati optanti non obsequitur, CLXXXVIII, 1579.

Archiepiscopo Thessalonicensi scribit de Ecclesiæ Græcorum cum Romana recoucianda, CLXXXVIII, 1580.

Consules et universum populum Castri Grassæ hortatur ut monachos Lerinenses contra Sarracenos aliosque inimicos defendant, CLXXXVIII, 1581.

Ad Ludovicum Francorum regem. Commendat propensorem ejus in religiosos viros directionem quam petit ut Præmonstratenses fratres pro B. Petri et sua reverentia experiantur, CLXXXVIII, 1582.

Ad archiepiscopum Narbonensem, etc., adversus Gaudredum comitem Ruscionensem, CLXXXVIII, 1582.

Ad Gualterum Laudunensem episcopum, ut beneficia Præmonstratensium Ecclesiæ ab antecessoribus ejus collata conservet, nec ullas super eisdem beneficiis molestias inferat aut inferri permittat, CLXXXVIII, 1585.

Ad monachos Pontidens., ut solvant decimas loci cujusdam, CLXXXVIII, 1586.

Stephano Melusi et N. Viridunensi episcopis mandat ut Matthæum ducem Lotharingum excommunicatum demerent, CLXXXVIII, 1587.

Ludovico Francorum regi abbatem Vizeliacensem tuenti, gratias agit; monet ut monasterium defendere a comite Nivernensi pergat, domosque lapideas burgensium Vizeliacensium dirui jubeat, CLXXXVIII, 1592.

Odonem abbatem monachosque S. Dionysii cohortatur ut S. Benedicti vestigiis instant, CLXXXVIII, 1593.

Confirmat archidiaconum Atrebatensem, privilegia monasterii S. Dionysii a Roberto et Dagoberto regibus concessa, et quadam bona ecclesiæ S. Ursi, CLXXXVIII, 1595-1596.

Pro cantore Peronensis ecclesiæ, pro magistro Nicolao proque aliis, CLXXXVIII, 1595-1596.

Aibertum abbatem Nonantulanum rogat ut Lot et Turel. viris nobilibus precariam quamdam denuo concedat, CLXXXVIII, 1598.

Transactionem et subjectionem Vallis-Magnæ monasterio Nonarum-Vallium factam confirmat, CLXXXVIII, 1599.

Ad Briocensem et Trecorensem episcopos, ut impediant sacerdotes suos invito Dolensi archiepiscopo divina officia celebrare, CLXXXVIII, 1600.

Eberhardo archiepiscopo Salzburgeni et Hartwico episcopo Ratisponensi mandat ut Conrado abbati Riburgensi monasterium ob fratrum injurias dimissum restituant, monachosque pœna afficiant, CLXXXVIII, 1601.

Monachis Biburgensibus præcipit ut Conrado abbati obediant, CLXXXVIII, 1601.

Henrico episcopo Augustodunensi præcipit ut abbati Trencorciensi investituram Ecclesie de Petralia intra viginti dies concedat, CLXXXVIII, 1602.

Ad Narbonensem archiepiscopum et ejus suffraganeos, ut defendant Hierosolymam peregrinantes ab impugnationibus iniquorum, intentata sententia excommunicationis, CLXXXVIII, 1603.

Ad canonicos S. Crucis Aurelianensis. Increpat quod Hugoni cancellario præbendam integritatem, cum abesset, non concesserint. Jubet in posterum faciant et quod est subtractum restituant, CLXXXVIII, 1603.

Ad Hugonem Franciæ cancellarium. Absolvit eum a juramento et illicita conditione qua eum Atrebatensis episcopus obligaverat, cum archidiaconatum daret, CLXXXVIII, 1604.

Ad Samsonem Rhemensem archiepiscop., ut Hugoni cancellario restituat altare quod ipsi abstulerat, CLXXXVIII, 1605, 1606.

Decano, cantori et universo capitulo Parisiensi præcipit ut præposituram quam in Parisiensi Ecclesia vacaverit, Hugoni cancellario tribuant, CLXXXVIII, 1606.

Ad clerum et populum de Murmiralio, ut obediant Ugoni Dolensi archiepiscopo, CLXXXVIII, 1607.

Ludovici Francorum regis consilium laudat cogitantis præparare in Hispaniam ad paganorum barbariem debellandam cum Henrico Anglorum rege; ne temere tamem agatur timet, moras proponit et instructiones dat ut exitus secundus fiat, CLXXXVIII, 1613.

Ad Guillelmum Cenomanensem episcopum, et ad monachos de Rocha-Boviscurti. De controversia dirimenda inter monachos Cluniacenses et Petragoricenses canonicos diu agitata, CLXXXVIII, 1619.

De confirmatione bonorum cænobii Sancti Maglorii Parisiensis, monasteriorum vallis S. Maris, S. Clementis, Murensis, Præfreningensis, Sancti Joannis Bianburensis, Sanctæ Opportunæ, CLXXXVIII, 1621-1631.

Confirmat compositionem factam inter Hugonem abbatem Præmonstratensem et Gualterum episcopum Laudunensem, CLXXXVIII, 1632.

Ad Fridericum imperatorem, de duplici injuria Sedi apostolicæ per ipsum illata, CLXXXVIII, 1633.

AGAPETUS I, papa. — Epistola ad Justinianum imperat. Confirmat Justiniani fidei libellum, quatenus conformis sit sacris canonibus, LXVI, 57. — Et gratias agit quod sibi de electione in pontificem fuerit gratulatus; illius fidem laudat, et ad fidem catholicam tuendam hortatur; lapsos episcopos cum honoribus recipi non posse respondet, LXVI, 58.

Epist. ad episcopos Africanos. Gratulatur quod ab hæreticorum manibus evaserint incolumes, et ad ea de quibus Joannem papam prædecessorem suum consuluerant respondet, LXVI, 45.

Epist. ad Reparatum episcop. Carthaginens. Gratias agit quod sibi de electione in pontificem fuerit litteris gratulatus; eum hortatur ut quæ pro fide catholica scriptis divulgari curet, LXVI, 45.

Epist. ad Casarium Arelatens. episcop., quod prædia juris Ecclesiæ nullo titulo alienari debeant, LXVI, 45. — De Contumelioso episcopo, cum ad sedem appellasset apostolicam, LXVI, 46.

Epistola ad Anthimum episcopum. Ostendit in Christo duas perfectas esse naturas, damnans Anthimum contrarium asserentem, LXVI, 77.

AGAPETUS II, papa. — Hortatur Atenulfum, principem Beneventanum ut monasterium Sanctæ Sophiæ monachis (amaneusibus restituat, CXXXIII, 893.

Contra Leonem et Benedictum intrusos in ecclesias Triventinam et Termolensem, CXXXIII, 894.

Ad Gerardum Laureacensem archiepiscopum. Annuntiat quod composuerit dissidium Ecclesiarum Laureacensis et Salisburgensis, CXXXIII, 898. — Prædones a monasterio Celsinacensi arceantur, CXXXIII, 912.

Epistola ad Landulfum Capuanum principem; monet illum ne monasterii Capuani libertatem offendat, CXXXIII, 915.

AGATHO (S.), papa. — Epistola ad Constantinum Magnum imperatorem et ad Heraclium et Tiberium Augustos imperatores; eis congratulatur ob protectionem quam conferunt Sedi pontificum Romanorum; eos hortatur nunquam a tali via deficere; fidem Ecclesiæ circa mysteria credenda exponit, præsertim de Sancta Trinitate et Incarnatione Verbi, et de bonum mysteriorum consequentiis, scilicet de morte Christi, natura, personis et attributis cujunque Sanctæ Trinitatis personæ, LXXXVII, 1161-1212.

Decretalis epistola regi Merciorum Æthredo, etc., in qua abbatem Medam legatum Romanum instituit super omnem Angliam, ejusdemque monasterium fore, instar

liminum apostolorum pro absolvendis votis quæ de peregrinando Romam concepta fuerint, LXXVII, 1215.

Instructio legatorum qui missi sunt ad synodum sanctam celebrandam, LXXXVII, 1215.

ALEXANDER III, papa. — De electione sua, CC, 875.

Ut Henricus Belvacensis episcop., reprobata Octaviani pravitate, firmiter perseveret in sua devotione; de intrusione Octaviani; de schismate et Octaviani excommunicatione; contra Viciorem et Octavianum antipapam, CC, 80-82.

De clericis, qui infra subdiaconatus ordinem constituti, uxorem accipiunt; de præbenda sacerdoti caidam collata; de puero nondum 15 annorum a votis absolvendo; de Rogero canonico de quadam causa appellante; de muliere quæ filium interemerat, et monasterium capessat; ut canonici Ecclesiæ Rhemenis, reprobata Octaviani schismatici simoniaca pravitate, in fide permanent, CC, 83-85.

Fridericum imperatorem et Octavianum antipapam excommunicatos nuntiat, ut archiepiscopos Salzbürgenses et ejus suffraganei stent pro Ecclesia adversus Fridericum imperatorem et Victorem antipapam; ut episcopos Belvacenses perseveret in directione circa Ecclesiam Romanam; ut Morinenses episcopum Milonem suscipiant benigne, CC, 86-98.

Ad Ludovicum VII Francorum regem, ejus pietatem erga Sedem apostolicam commendat; Eberhardum archiepisc. Salzbürgensem, hortatur ut constanter sit fidelis Ecclesiæ, et ut imperatorem reducere conetur; ut Albertus de Valoniis monachis S. Albani silvam de Neithaga restituat; de canonizatione sancti Eduardi, regis Angliæ, CC, 110-106.

Ab Hugone Suessionensi episcop. subsidium aliquod pecuniæ poscit; orat Henricum Belvacens. episc. ut Ecclesiæ per Fridericum imperatorem afflictæ subveniat; magistrum Nicolaum laudat de zelo in Sedem apostolicam; Henricum Belvacens. episc. gratulatur de acta Sedem apostolicam contra hæreticos; de depositione Hugonis abbatis Cluniacensis, CC, 107-113.

De lite in hæreditatem Willielmi de Sacravilla; de sua receptione jucunda in urbe Roma; episcopos Marchie hortatur ut sint constantes adversus schismatis, et Hugo Suessionens. episcop. integra servet jura cænobii S. Martini Sparnacensis, CC, 114-122.

Ut Dolensis episcopos electus consecrationem ab archiepiscopo Turonensi recipiat; ut Petrus Salentinus archiepiscop. quosdam episcopos ecclesiarum excommunicet. De negotio ecclesiæ Flavinianensis; de actione in civilibus et criminalibus adversus abbatem Flavinianensem; de controversia inter Hugonem Senonens. archiepisc., et abbatem Ferrariensem, CC, 123-129.

Abbati et fratribus Præmonstratensibus gratulatur de sua constantia pro Sede apostolica et eos monet ut ad amatores ordinis sui ad sinum Ecclesiæ revocent sub excommunicationis poena; ut episcop. Salzbürg. annuum imperatori sibi conciliet; Ludovicum regem monet de statu Ecclesiæ, et de negotio Ecclesiæ Flavinianæ, CC, 130-152.

Ut archiepiscopos Eboracensis non præsumat in provincia Cantuariensi crucem ante se deferre; conqueritur de Aurelianensi episcopo canonicos monachos iniuste vexante; ut Hugo Suessionens. episc. officiat et res Francorum abstineat a colloquio quod cum Friderico imperatore habere disposuit, CC, 161-164.

De negotio Ecclesiæ Catalaunensis; de constantia Ludovici Francorum regis in colloquio cum Friderico regi; excommunicationem ab Uldarico episcopo latam in invasores Ecclesiæ Kattenbornensis confirmat; bello pro monasterio Compensiensi de bonis recipiendis; advenit Ludovicum Francorum regem de celebratione concilii; de comite Boloniæ qui monasterium duxerat et duo abbates de Ecclesiæ regularibus ejecerat, CC, 165-184.

Ad Ludovicum VII Francorum regem, ut miles qui Hierosolymam ire optabat possessiones suas vendere possit sine consensu conjugis; de Bargensibus hæreticis et fide depravatis; de his qui in partibus Flandriæ hæresis arguebantur; pro causa Ecclesiæ Sancti Romigii de Joinville, CC, 186-198.

Quod in regno Teutonico schismatis opprimendi causa constituerit legatum; ad Ludovicum VII regem mitti rosam auream; ut interdictum ab archiepiscopo Rhemeni latum ab ipso archiepiscopo relaxetur; Henrico Anglorum regi gratias agit quod ad concilium omnes archiepiscopos et episcopos mittat, CC, 197-204.

Ut Gilbertus Ecclesiam Londinensem regendam suscipiat; in vastiores Ecclesiæ Brivataensis; pro comite Murmursensi ut uxor sua ad eum redeat; dedicat ecclesiam

Germani a Pratis Parisiensis; pro causa quæ vertitur inter ecclesias S. Remigii et Dervensem, de quadam decima, CL, 203-224.

De canonizatione S. Anselmi Cantuariensis, de comite Venetiæ quem absolvit; contra Josolium Resbareusem abbatem qui contra episcopi interdictum sacra procuraverat; arguit injustis exactionibus Grassense monasterium vexante; monachos S. Maximi per monasteria divites aliosque in eorum locos substitutos nuntiat, CC, 237-248.....

Totum præfatum volumen CC, similia continet, varia pro variis, hortatoria, comminatoria, impropertoria, etc. etc., CC, 248-1466; cum in ordine rerum, qui in hoc volumine additur, specialiter et elucidatim, materies causa et ratio cujuslibet negotia explanetur, consulendus est.

Litteræ apostolicæ ad Ecclesiam Gallicanam de B. Bernardo in numerum sanctorum relato, ejusque festivate deinceps solemniter in Ecclesia celebranda, CLXXXV, 122.

Epistola ad regem Franciæ, ad omnes abbates Cisterciensis ordinis, et ad Claravallenses, de eadem re, LXXXV, 623-621.

ANACLETUS, antipapa. — Suam promotionem ad papatum Ecclesiis et regibus nuntiat, CLXXXIX, 694-695.

Episcopis quibusdam commendat Gregorium diaconum cardinalem, in partes Aquitanie a se missum; prescribitque concilium celebrandum, (CLXXXIX, 699).

Philippo Ludovici Francorum regis filio, Ottonem legatum suum commendat ne inimicorum suorum mendacibus aures præbeat, CLXXXIX, 701-704.

Hæc et similia parvi momenti spectant ad Innocentium III papam, cujus in gratiam hæciebant, vide CLXXXIX, 104-751.

ANASTASIUS I (S.), papa. — Epistola in qua respondet Rufinum damnandum si propria mente et laudante probans transtulerit Origenis opera damnata e Græco in Latinum, secus, si ipsum accusans auctorem; se vero non vano timore sollicitari, sed operam daturum, ne hinc Ecclesiæ per orbem corrumpantur, XX, 68.

Epist. ad Simplicianum Studium Theophili ac vigilantiam laudat, cujus litteris conventus Simpliciano Mediolanensi episcopo denuntiat, a se quoque Origenianæ hæresi infictum esse anathema, XX, 74.

Epist. ad omnes Germaniæ et Burgundiæ episcopos, ut sanctum Evangelium universi, non sedentes, sed stantes audiant; de Manichæis in urbe Romana reperiis, XX, 75.

ANASTASIUS IV, papa. — Epistola ad Petrum Bituricensem archiepiscopum, ut abbati S. Dionysii restituit ecclesiam de Casa Majori et alia bona, ut jam monitus est, CLXXXVIII, 1005.

Epistola contra comitem Nivernensem et oppidanos Vizellienses, CLXXXVIII, 1008-1011.

Epistola ad Engelbaldum Turonensem archiepiscopum, ei mandat ut Trecorensem episcopum evoret et ejus causam discutat, CLXXXVIII, 1017. — Epistola ad canonicos regulares Lateranenses; eorum confirmat instituta, CLXXXVIII, 1019.

Bona, possessiones et immunitates S. Germani a Pratis confirmat, (CLXXXVIII, 1030).

Archiepiscopo Bracarensi præcipit ut episcopo Tolitano intra dies triginta debitam primati obedientiam exhibeat, CLXXXVIII, 1053.

Sententiam ab Eugenio III latam de controversia canoniceorum S. Alexandri et S. Vincentii Bergomati confirmat, CLXXXVIII, 1058.

Sueciæ episcopis significat cum gaudio se acceptasse gentem in doctrina apostolica profecisse, CLXXXVIII, 1081.

Werkerum regem et proceres Sueciæ hortatur ut Nicolai, sedis apostolicæ legati præcepta sequi pergant, CLXXXVIII, 1086.

BENEDICTUS I, papa. — De impedimento consanguinitatis, LXXII, 685.

Probat ex sacris Litteris summam Trinitatem unitatem esse, LXXII, 685.

BENEDICTUS II, papa. — Epistola ad Petrum notarium, illum monet ut acta synodalia sexti concilii episcoporum Hispaniæ subscriptione muniri curet, XCVI, 123.

Epist. ad Ervigium regem, ei significat se ipsi mittere definitionem sextæ synodi, simulque imperatoris Constantini edictum, atque libellum acclamationis ejusdem synodi, XCVI, 124.

BENEDICTUS III, papa. — Epistola ad Hincmarum Rhemens. arch., confirmat synodum Suessionensem, II, LXV, 689.

Epist. ad episcopum, adversus Hubertum clericum ut

Romam veniat, de criminibus quorum insimulabatur responsurus, CXV, 691.

BENEDICTUS IV, papa. — Algrinum Lingonens. episcop. in Ecclesiæ suæ omnia jura restituit, CXXXI, 40-42. Malacenum episcop. soriosque ejus a Saracenia male habitos commendat, CXXXI, 43.

BENEDICTUS VI, papa. — Epistola ad Fredericum Salisburgensem episcop., quod ipsi ejusque successoribus vicis apostolicas in Norica et Pannonia concecit, CXXXV, 1041. Confirmatio donationum in tertia Romæ regione, CXXXV, 1081.

BENEDICTUS VII, papa. — Epist. ad Gallos et Germanos; ecclesiam Pataviensem metropolitanam esse decernit; hujus et Salisburgensis limites constituit; Silgrino Lauriacensi archiepiscopo vices apostolicas delegat, CXXXVII, 515.

Bulla qua Theodorico Trevirensi archiepisc. ejusque successoribus cellam Quatuor Coronatorum condonat, CXXXVII, 518.

Monachi S. Benedicti reintroducuntur in monasterium S. Martini Treviris, CXXXVII, 519.

Fundationem Ecclesiæ Sancti Apollonii et institutionem duodecim canonicorum ibi factam in castello Canusino confirmat ad petitionem Teudaldi comitis, CXXXVII, 525.

Concilium Romanum habet contra Simoniacos, CXXXVII, 536.

Leonem abbatem cogit multa restituere monasterio Sublacensi, CXXXVII, 546.

BENEDICTUS VIII. — Epist. ad episcop. Burgundiæ et Aquitanie; eis mandat ut invasores bonorum Cluniacensium, nisi satisfecerint, excommunicentur, CXXXIX, 1601.

Erectio Bisuldunensis Ecclesiæ in episcop., CXXXIX, 1604-1606.

Bulla qua Farsensi cœnobio concedit monasterium Sancti Laurentii in Macri comitatu, CXXXIX, 1616.

Bulla qua concedit ut in ecclesia monasterii Rivipolensis cantetur « Alleluia et Gloria in excelsis » in festo Purificationis sanctæ Virginis Mariæ, etiamsi ea inciderit post Septuagesimam, CXXXIX, 1630.

Beatus Simeon monachus in cœnobio Padollinorensi canonici sanctorum confessorum ascribitur, CXXXIX, 1635.

Bulla qua Henrico sanitatem a sancto Benedicto restitutam esse testatur, monasterioque Casinensi asserit bona ab imperatore delata, CXXXIX, 1636.

BONIFACIUS I, papa. — Epistola ut de Maximo, Valentiniæ civitatis episcopo diversis criminibus accusato, in synodo provincie illius causa discutatur, XX, 756.

Epist. ut Corinthi Gerigenem quem expetunt episcopum accipiant, XX, 760.

Epist. qua Rufi in implendo vicarii apostolicæ sedis officio vigilantia laudatur. Idem explicatur officium. Memorat Bonifacius plures episcopos, suas ipsius litteras Rufi opera ad eos perlatas comprobasse; eaque occasione in Perigenis laudem excurrit, XX, 761.

Epist. ad Hilarium Narbonensem archiepiscopum, ut in unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopus ordinetur, XX, 772.

Epist. ad Rufum episcop., eum de concessa sibi vicarii B. Petri dignitate ac munere admonet, communicatque cum eo, et quid circa varia, quæ illis in partibus agitantur negotia ad Thessalos scripserit, et quid ipsi agendum restet, XX, 774.

Epist. ad episcop. Thessaliæ. Concessam Rufi episcopo potestatem confirmat, quam nonnulli contemnebant, et asserit primum apostolicæ sedis auctoritatem, XX, 777.

Epist. ad episcopos Macedoniæ, Achaiæ, etc., significat negotium Perigenis, quem Corinthiis non inconvulso episcopum dederat, Ilyricis episcopis discutere ac recognoscere non licere; ac si qui id aggrediantur, in sua eos communione non permansuros; Rufi in easdem provincias potestatem identidem, disertius autem in fine, explicat, XX, 779.

Decreta, quod ante annos triginta presbyter non ordinetur; quod primati deferenda sint negotia quæ metropolitano explicare non valet; ut quidquid Domino consecratur, ad jus pertinet sacerdotis; de episcopis qui fratribus nocere desiderant; quid agendum, si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem, XX, 789.

BONIFACIUS II, papa. — Epistola ad Casarium Arelatens. episc. Confirmat ea quæ in synodo Arausica definita fuerant, LXXV, 51.

Epist. ad Eulaliū Alexandrinum episcop., de reconciliatione Ecclesiæ Carthaginensis, CXV, 45.

BONIFACIUS IV, papa. — Concilium Romanum celebrat, ubi agitur de causa Anglicanæ Ecclesiæ, de quo quo liceat monachis cum sacerdotum officio ubique ministrare, LXXX, 105, 106.

BONIFACIUS V, papa. — Epistola ad Justum episc.,

cum moriat quod Adelvaldum regem ad fidem adduxerit, LXXX, 435.

Epist. ad Eduvium Anglorum regem; eum ad fidem Christianam hortatur, LXXX, 436.

Epist. ad Edelburgam reginam; eam gratulatur fidem accepisse, monetque ut hoc merito suo regi præstet benedictum, LXXX, 438.

CAIXTUS II, papa. — Epistola ad Albertum Mogunt. archiepisc.; de sua ad papatum promotione, CLXIII, 1093. S. Antonii ecclesiæ consecratio, CLXIII, 1093.

Epist. ad Bernardum Ausciens. archiepisc.; concedit ut mortuorum corpora libera deinceps apud ecclesiam S. Mariæ Ausciens. sepeliantur, CLXIII, 1094.

Ut concilium Rhemis celebretur pro felici Ecclesiæ statu, CLXIII, 1095.

Clero et populo Lucensi præcipit ne vexari fratres S. Frigidiani pantantur, CLXIII, 1096.

Bulla apostolica qua capitulum Brivatense declaratur Romanæ Ecclesiæ immediate subditum, CLXII, 1099.

Monasteriorum S. Basil. B. Mariæ Electensis, S. Agidii possessiones confirmat, CLXIII, 1100-1103.

Litigantes S. Joannis et S. Stephani canonicos jaramentis suis solvit, CLXIII, 1108.

Epist. synodalis, post habitum concilium Tolosanum qua cella Sanctæ Mariæ de Gordiano adjudicatur, Anianensi monasterio, CLXIII, 1110.

Berengario abbati monasterii Crassensis et ejus successoribus concedit sub sensu annuorum aureorum ecclesiam S. Petri de Valeris, CLXIII, 1114.

Epist. ad Henricum Anglorum regem pro controversia de primatu Eboracensis Ecclesiæ sedanda, CLXIII, 1117.

Epist. ad Herveyum abbat. Rotomens. monasterii; Kemperlegiensibus ablatam de Bella insula pecuniam redit, vel ad Rhemense concilium rationem redditurus accedat, CLXIII, 1117.

Varis possessiones ecclesiarum et monasteriorum confirmantur, CLXIII, 1121-1136.

Decretum a Gaufrido episcop. Carnot. adversus Simoniam latum confirmat, CLXIII, 1137.

Ut abbas Rotomensis per restrictionem canonicam compellatur ad reddendam pecuniam abbati Kemperlegiensis debitam, CLXIII, 1138.

Litteræ Norwegiæ regibus porrectæ pro admissione Radulphi Orcadensis episcopi, CLXIII, 1142.

Jusecanum Lingonens. episcop. constituit judicem controversiæ quæ est inter abbatem S. Petri Vivi Senonens. et Motimesium, CLXIII, 1146.

Jubet monachis S. Vivenii de Verzelo sub pœna interdicti, ut priorem de monasterio Cluniacensi recipiant, CLXIII, 1146.

Ut Vulricus Constantiens. episcop. Schaffhausensibus prædium restituat per vim ablatum, CLXIII, 1149.

Epist. ad Maticonensem et Cabillonensem episcopos, qua eis significat se Trenorciensis monasterii altaria consecrasse et cimiterium benedixisse, CLXIII, 1153.

Epist. ad Marbodum episc. Redonens., de sententia excommunicationis prolata in abbatem et monasterium S. Melanii, CLXIII, 1157.

Ecclesiæ Compostellane metropolitana Ecclesiæ Emeritanæ dignitatem delegat, CLXIII, 1168.

Jubet episcopos Colimbricens. et Salmanticens. metropolitani Didaco obedire, CLXIII, 1170.

Oberio episcopo Cremoeni et ejus successoribus concedit jus abbatum monasterii S. Petri consecrandorum, CLXIII, 1177.

Ecclesiam Aversanam manere Romanæ ecclesiæ suffraganeam jubet, CLXIII, 1183.

Episcopis Dalmatiæ superioris præcipit ut metropolitæ archiepiscopo Ragusino obediant, CLXIII, 1184.

Gerardum, Engolismensem episcop. legatum apostolicum instituit, CLXIII, 1186.

Archiepiscopia Pisanis admittit jus consecrandi episcopos Corsicanos, CLXIII, 1192.

Bulla de erectione seu restitutione episcopatus apud Tres Tabernas in Calabria, CLXIII, 1195.

Monasterio Affligemensi asserit Ecclesiam Bornhemiensem, CLXIII, 1199.

Institutum canonicorum regularium Bergtestadensium approbat, CLXIII, 1206.

Epist. ad Didacum archiepiscopum Compostellanum, de episcopis suspensis, quia non interfuerunt concilio, CLXIII, 1210.

Scribit archiepiscop. Compostellan. matrimonium Girakli qui consanguineam prioris conjugis duxerit esse dirimendum, CLXIII, 1211.

Epist. ad Uzeliensem episcop., ut Hldefonsum comitem, nisi monasterio S. Agidii ablata restituerit, excommunicet, CLXIII, 1212.

Quendam nobiles minatur se eos, tempus Hldefonsi comitis consiliarios et auxiliares excommunicaturus nisi infra quadraginta dies cessent ab infestatione monasterii S. Agidii, CLXIII, 1213.

Burgenses monasterii S. Agidii absolvit a sacramenti fidelitatis exhibitio comiti Hldefonso qui ad perjurium ipsos compulerat, CLXIII, 1213.

Ut Hldefonsus comes Tolosanus damna S. Agidii monasterio illata resarciat, jubet sub excommunicationis pœna, CLXIII, 1214.

De confirmatione canonicoorum regularium ecclesiæ S. Sepulcri Hierosolymitanæ et eorumdem possessionum, CLXIII, 1215.

Epist. ad Narbonensem archiepiscop. et ejus suffraganeos, ut moueant Hldefonsum comitem Tolosanum, et abbatem S. Agidii quem expulerat, ad monasterium redire permittat; si autem, ipsam excommunicationem et interdictum mulient, CLXIII, 1218, 1219.

Epist. ad episcopos, abbates et ceteros in Hispania, ut Bernardo Toletano primati tanquam apostolice legati obediant, CLXIII, 1224.

Confirmat, rogatu Ludovici Francorum regis, Norvicensis et Tornacensis episcopatum unitatem, CLXIII, 1225.

Epistolæ ad Alexandrum regem et ad episcopos Sionis ut obediant metropolitano seu archiepiscopo Eboracensi, CLXIII, 1229.

Epistola ad Rodulfum Rhemensensem archiepisc., de itanda Simonis in præbendis S. Timothei, de Roberti prioris S. Orlicoli revocando et de monachis servandis ecclesiæ Reimsensi, CLXIII, 1247.

Raynullo comiti sub excommunicationis pœna præcipit ut intra dies viginti ecclesiam Cinglensem monasterii Casinensi restituat, CLXIII, 1249.

Archiepiscopum Dolensem ejusque suffraganeos de concilio generali in urbe celebrando certiores facit, CLXIII, 1249.

Ottoni archiepiscopo et omnibus Capuanis sententia interdictum Cinglesis Ecclesiæ et monasterio S. Marie impositam, abbatissamque Alpheradam excommunicationem, CLXIII, 1249.

Tarasie reginæ Portugalensi præcipit, ut quem cepit Pelagium archiepiscop. Bracaraensem secundum litteras suas e custodia dimittat, alioquin ex tunc in eam et fautores ejus sententiam excommunicationis det, CLXIII, 1256.

Ad Cluniacenses Petrum electum abbatem probat, CLXIII, 1258.

Ad canonicos regulares Bernriedenses; eorum institutum approbat, CLXIII, 1257.

Henricum imperatorem gratulatur, quod tandem Ecclesiæ gremium redierit, CLXIII, 1260.

Prædium Wilzaccaræ cum Ecclesiæ S. Cassarii in agro Mutinensi ad canonicos regulares pertinere contra petitionem monachorum Nonapulfenatum decernit, CLXIII, 1260.

In generali concilio Conradum, olim episcop. Constantensem, sanctorum ordinibus ascribit, CLXIII, 1275.

Ad Girbertum episcop. Parisiensem, ut omnes clerici et abbates dioceses ipsi pareant, CLXIII, 1274.

Monasterio S. Crucis Burdigalensis ecclesiæ S. Iacobi asserit, CLXIII, 1276.

Epist. ad Canonicos Bisuntinos; componit controversiam inter ecclesias S. Joannis et S. Stephani, et jubet privilegium Ecclesiæ S. Stephani concessum a Pascho papa reddatur, CLXIII, 1286.

Amedeo episcop. Mauriensi præpositum Ecclesiæ S. Mariæ Secusiusis ac de ipsa civitate Secusia jus præbendale concedit, CLXIII, 1293.

Epist. ad Ludovicum Francorum regem; commendat Petrum cardinalem, legatum apostolicum, CLXIII, 1297.

Significat sententiam a se latam pro ecclesiæ S. Joannis maternitate, CLXIII, 1298.

Epist. ad episcopos Hispanos, etc., ut Didacum archiepiscopum Compostellanum vicario suo obediant, CLXIII, 1299.

Berardo episcopo Matricensi officium episcopale interdicere donec ab injuriis in monasterium Cluniacense destitit, CLXIII, 1304.

Epist. ad universos reges, comites et principes, hortatur ut officia Hispaniarum Ecclesiæ succurrant, recessus adiuvantibus indigeant, CLXIII, 1303.

Ut monachis S. Agidii auxilium impendantur contra Hldefonsum comitem Tolosanum et fautores ejus, qui se excommunicatos denuntiant, CLXIII, 1306.

Episcopo Rossellano præcipit ut vexare monasterium Alborensis desistat, CLXIII, 1307.

Ludovicum Francorum regi significat Robertum episcopum Altrebatensem in generali concilio a Burcardo

episcopo Cameracensi in ius vocatum cum ejus litteris ad sese venisse, CLXIII, 1512.

Episcopus Rossellanus vituperat quod contra præceptum suum injurias monasterio Alborensi inferre pergat, CLXIII, 1515.

Bulla pro confirmatione rerum ad ecclesiam S. Mariæ pertinentium, CLXIII, 1514.

Inter Obertum episcop. Cremonensem et ejus canonicos discordiam componit, CLXIII, 1516.

Epist. ad Didacum archiepiscop. Compostellanum; huic concedit ut Emeritana civitas Compostellanae civitati perpetuis maneat subjecta temporibus, CLXIII, 1521.

Ut servetur interdictum ob illicitas nuptias imperatum, CLXIII, 1525.

Jordanus principem Capuanum hortatur ne monasterii Carduenis terram devastet, CLXIII, 1535.

CLEMENS III, antipapa, seu WIBERTUS. — Epistola ad Wratislaviæ primum ducem Bohemiæ; eum hortatur ad solvendam sedi Romanæ oblationem, et ad cujusdam ad episcopatum promotionem, CLXVIII, 851.

Epistola synodica ad clerum universum, CLXVIII, 852.

Epistola ad episcop. Ostiensem, de rebus a se in synodo Romana constitutis, et quod ad synodum vocatus non venerit oburgat, CLXVIII, 856.

Epist. ad Ruithardum Moguntinum archiepiscop.; diem illi dicit ad synodum Verceilis agendam, CLXVIII, 861.

Epistola ad Robertum Bambergensem episcop.; illum monet ut ad synodum accusator Ruithardi Moguntini archiepiscopi veniat, CLXVIII, 861.

CLEMENS III papa. — Confirmat possessiones ecclesiarum et monasteriorum, CCIV, 1273-1286.

Ad episcopos Scotia; nuntiat Iis Hugonem S. Andreæ episcopum ab Urbano citatum et contumaciter recusantem episcopatu depositum esse, suæque Joannem eligi, CCIV, 1287.

Præcipit Balduino archiepiscopo Cantuariensi, ut quidquid a monachis Cantuariensibus post prohibitionem Urbani VII, prædecessoris sui, actum est in opere capellæ, non differat demoliri, CCIV, 1294.

Archiepiscopis et episcopis mandat ne a prioribus Cluniacensium fratrū sine consensu abbatis et conventus possessiones ecclesiarum patiantur distrahi laicisque confundi, CCIV, 1501.

Hugoni abbati et conventui Cluniacensi monasterium S. Germani Antissiodorensis addicit, CCIV, 1512.

Priori de Fauersham et magistro Firmino mandat ut bonorum Ecclesiæ Cantuariensis invasores, si admoniti non sarsierint damna excommunicatos declarent, CCIV, 1527.

Wilhelmo episcop. Wigornienſi et abbati S. Sepulchri de Warwic mandat ut judicent inter canonicos de Kintdewre et clericos de Gnoshal, CCIV, 1527.

Lanfranco episcopo Bergomati permissit ut Ecclesiæ possessiones, invito capitulo alienatas, recolligat, CCIV, 1525.

Lanfranco eidem concedit ut clericos inobedientes pœna afficiat, CCIV, 1536.

Consulibus et populo Pisano significat cardinales missos esse ad eorum litem componendam cum Januensibus de Sardinia, CCIV, 1546.

Joachimū abbatē hortatur ut Expositionem Apocalypsis et opus Concordiæ compleat et diligenter studeat emendare, CCIV, 1557.

Abbati S. Genovesæ Parisiens mandat ut cogat episcopum Trecensem ut de ecclesia S. Lupi Trecensi canonicos regulares assumat ut eos in Ecclesia de Marignaco instituat, CCIV, 1567.

Silvecano abbati mandat ut monachos S. Victoris Massilienses tueatur contra canonicorum injurias, CCIV, 1578.

Ratisponensi et Frisingensi episcopis mandat ut monasterium Alderspaceuse ab injuriis Alberti de Kan defendat, CCIV, 1578.

Epist. ad Henricum Bituricensem archiepiscop., quod monachi et canonici regulares per oppida soli non morentur, CCIV, 1579.

Hartwigo Hamburgensi archiepiscopo. asserit episcopatum Verhullensem, CCIV, 1581.

Balduino Cantuariensi archiepiscopo. præcipit ut monachis Cantuariensibus quæ abstulerit intra dies undecim restituat, CCIV, 1601.

Universis clericis per Norvegiā constitutis interdicat ne quis eorum, nisi forte ut tribuat penitentiam et sacramenta ecclesiastica morientibus, in expeditionem ire præsumat, CCIV, 1618.

Significat dedisse mandatum ut Stephanum ordinis Grandmontensis institutorem sanctis ascriptum esse sciretur CCIV, 1626.

Pistori episcopo Vicentino mandat ut cognoscant num sorores S. Christianæ, destructa ecclesia, aliam intra civitatem Tarvisinam, adversante episcopo, ædificent; moniales coerceat, CCIV, 1450.

Mandat quibusdam episcopis ut de vita et miraculis Ottonis I episcop. Bambergensis diligenter inquirent, eumque nisi impedimenta invenerint, sanctis ascriptum declarent, CCIV, 1458.

Universum capitulum Trevirense et omnes per archiepiscopatum consistentes a Fulmari archiepiscopi obedientia in spiritualibus et temporalibus absolvit, CCIV, 1462.

Universis episcopis præcipit ut sacramenta, cum a fratribus ecclesiæ S. Nicolai Stendalensis fuerint requisiti, dilatione et appellatione remota, impendant, CCIV, 1466.

Ecclesiæ Eboracensi nuntiat archiepiscopum Eboracensem a se agnatum esse, CCIV, 1454.

Meloni archiepiscopo Mediolanensi mandat se episcopo Placentino mandasse ut in consules Placentinos graviter animadverteret, nisi ab injuriis in ecclesiis recederent, CCIV, 1455.

Bulla canonizationis B. Malachie, CCIV, 1466.

Petente Alphonso Castellæ rege, in civitate Placentina sedem episcopalem constituit, diocesimque a rege institutam confirmat, CCIV, 1476.

Decretum ad abbatem et archipresbyterum Montuanum, ut cuidam acolytho beneficium ablatum restituant, CCIV, 1477.

Decretum de quodam matrimonio non dissolvendo, CCIV, 1478.

Decretum de sacerdotibus qui reatum adulterii incurserint, vel perjuri vel falsi testimonii, CCIV, 1479.

Decretum de absolutione eorum qui vocati ad judicium venire contemnunt, et pro contumacia sua vinculo anathematis innodantur, CCIV, 1480.

Decretum de consecrando oratorio, CCIV, 1480.

Prævaleat semper quod a majori et saniori parte concilii fuerit statutum, CCIV, 1481.

De Judæis vel Saracenis ad fidem Christianam conversis, CCIV, 1482.

De his qui contra prohibitionem clandestina conjugia contraxerint, CCIV, 1485.

De duobus viris qui duas sorores acceperint, CCIV, 1481.

De juramento fidelitatis ab hæredibus regis pontificibus Romanis præstaudo, CCIV, 1486.

De penitentia injungenda presbytero cuidam, cujus vitio num quidam famulus mortuus sit incertum est, CCIV, 1486.

De quadam filia quæ annos undecim nondum adnata cuidam in matrimonium tradita fuerat, quamvis rentens, CCIV, 1487.

De excommunicatorum absolutione, CCIV, 1489.

Contra clericos militantes, CCIV, 1492.

De ecclesiis conventualibus, CCIV, 1495.

De eo qui cognovit consanguineam uxoris, CCIV, 1495.

De diacono qui invito puerum necaverat, CCIV, 1496.

Ad Livoniensem episcopum et socios, ut cibis utantur qui iis ab infidelibus apponuntur, CCIV, 1497.

Clericorum assultores et incendiarios præscribit non nisi per Romanum pontificem absolvendos esse, CCIV, 1497.

Decretum de duello, CCIV, 1501.

Epist. ad canonicum in arte physica eruditum; ei suadet ne ad majores sacros ordines ascendat, quod pluribus medicinas tribuerit qui inde mortis periculum incurrerint, CCIV, 1505.

COELESTINUS II, papa. — De sui electione certiores facit Cluniacenses, eorumque preces postulat, CLXXIX, 766.

Causam matrimonii cujusdam ad se advocat, CLXXIX, 767.

Archiepiscopis et episcopis præcipit ne annuos abbatum Præmonstratensium conventus impendant, CLXXIX, 782.

Ad Arnaldum Narbonensem archiepiscopum et suffraganeos, ne eorum parochiani Aimonis et aliis rebellibus receptaculum præbeant, alioquin excommunicandos, CLXXIX, 782.

Ad Hugonem archiepiscop. Turonensem, ut responsurus Dolensi antistiti qui se Arelatensi episcopatu spoliatum querebat, ad sedem apostolicam accedat, CLXXIX, 785.

Ad Petrum abbat. S. Agilii, mandat ut nomine suo primum lapidem ponat in fundamento cujusdam capellæ, CLXXIX, 785.

Monachorum Vivensium et Camaldulensium controversiam dirimit, CLXXIX, 806.

Epist. ad Toletanum archiepiscop., ut aliquot parochias restituit N. episcopo, CLXXIX, 811.

COELESTINUS III, papa. — Nuntiat omnibus Petrum quondam archiepiscop. Tarentasiensem sanctorum ordinibus esse ascriptum, CCVI, 869.

Gaufrido electo Eboracensi promittit Hugonem episcop. Dunelmensem, ei post acceptam consecrationem subjectum firi, CCVI, 872.

Reginaldo episcopo et aliis mandat ut quæ Balduinus archiepiscopus monachis Cantuariensibus abstulerit, restituat, CCVI, 874.

Umberto archiepiscopo Arelatensi concedit ut per cénas ecclesiasticas inordinationes in Provincia exortas compescat, CCVI, 897.

De ordine S. Benedicti perpetuo stabiliendo in locis quæ denominat, CCVI, 898.

Stenaro episcopo Wexionensi præcipit ne Colonis episcopi Lincopiensis possessiones invadat, CCVI, 906.

Suenoni episcopo Arusiensi significat se Absaloni archiepiscopo Lundensi permississe, ut ei cedendi episcopatus licentiam tribuat, CCVI, 908.

Episcopis quibusdam mandat de uxore Kanuti Sueorum regis, continentis voto ob valetudinem susceptio servanda, CCVI, 909.

Quod liceat monachis Cluniacensibus malefactores eos infantes excommunicare et interdicere, CCVI, 916.

Epistola ad episcop. et clerum Eugubinum, de S. Ubaldi canonizatione, CCVI, 918.

Archiepiscopo Viennensi ejusque suffraganeis præcipit ne parochianos suos quominus ordini Carthusiensi bona largiantur, impediri sinant, CCVI, 924.

Decano et capitulo Rothomagensi, indulget ut tempore interdicti divina officia absque solemnitate celebrent, CCVI, 930.

Quarundam ecclesiarum possessiones confirmat, CCVI, 931-938.

Abbatii monasterii S. Dionysii mandat, ut, appellatione frivola non obstante, circa monachorum et conversorum correctionem libere officii sui debitum exsequatur, CCVI, 942.

Abbatii et conventui Cisterciensis, ecclesiam Scherdegurgensem asserit a Richardo Anglorum regi donatam, CCVI, 961.

Conrado Ratisponensi episcopo attribuit auctoritatem absolvendi eos qui pro ecclesia Ratisponensi dimicantes incendiis fecerunt, CCVI, 965.

Ecclesiæ S. Petri Marchiellensis fundationem approbat, CCVI, 968.

Bula pro canonizatione S. Bernwaldi episc. Hildesheimensis, CCVI, 970.

Archiepiscopis et episcop. per Angliam constitutis scribit exercitus in Orientem profectos, propter dissensiones non implevisse expectationem; principes moneri vult, ut sedata discordia, terræ sanctæ opem ferant, CCVI, 970.

Abbatii et conventui Fiscannensis, mandat quod liceat eis a beneficio suo removere eos qui ecclesiis suis in propria persona non deserviunt, CCVI, 977.

Bulla quæ veiat ne interdicto subiciantur ecclesiæ monasterio Fiscannensi subjectæ, CCVI, 983.

Joanni decano et capitulo Rothomagensi concedit ut cum generale interdictum terræ fuerit, liceat iis, clausis januis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce officia celebrare, CCVI, 996.

Monasterio S. Augustini Cantuariensi concedit ne quisquam abbatem vel monachos ejusdem monasterii aliqua sententia gravare præsumat nisi fuerit a Romani pontificis latere destinatus, CCVI, 1025.

Huberto archiepisc. Cantuariensi, apostolicæ sedis legato interdicti ne ab abbate monachisque S. Augustini obedientiam exigat, CCVI, 1225.

Bulla pro reformatione monasterii S. Cæsarii Arelatensis, CCVI, 1032.

Mandat episcopo Lincolnensi ut inquisitionem faciat de excessibus archiepiscopi Eboracensis, CCVI, 1057.

Capitulo Tarracensi præcipit ut Willelmum qui archiepiscop. in urbe Gerunda crudeliter interfecerit anathematizatum denuntiet terrarumque ejus interdicto afficiant, CCVI, 1015.

Confirmantur possessiones et omnis generis bona virorum monasteriorum et ecclesiarum, CCVI, 1051 et passim.

Monasteriis et Osnabrugensi episcopis mandat ut quosdam ecclesias Bremensis ministeriales anathematizent, si bona eisdem ecclesiis injuste ablata non restituerint, CCVI, 1067.

Epistola ad Humbertum archiepisc. Cantuariens., et legationem sedis apostolicæ committit, CCVI, 1074, 1075.

Anselmo episc. Fulginateensi mandat ut abbatem S. Silvestri Opellensis ad oris Camaldulensis obedientiam revocet, CCVI, 1076.

De quodam matrimonio dirimendo, CCVI, 1080.

Philippo Francorum regi sententiam divortii ejus a se irritam et cassatam nuntiat; hortaturque ut exorem recipiat et maritali affectione pertractet, CCVI, 1088.

Confirmat sententias excommunicationis et interdicti latas auctoritate Walteri archiepiscopi contra cives Rothomagenses, CCVI, 1098.

Archiepiscopo Cantuariensi, et ejus suffraganeis mandat ut homines ad subsidium terræ Hierosolymitanæ ferendum adhortentur, CCVI, 1107.

Epistola ad quosdam episcopos, de seditione in canonicos a civibus Rothomagensibus mota, et de satisfactione illis faciendâ, CCVI, 1116.

Nuntiat quod in quadam insula, hucusque schismatico legatos nominaverit qui quidquid ad dotes Ecclesiæ conferendas spectaret, non obstante appellationis obstaculo ordinarent, CCVI, 1117.

Comitem Tolosanum hortatur, ut damna monasterii S. Egidii illata resarciat, alioquin eum ostendit ab episcopis vicinis excommunicatum iri, CCVI, 1136.

Episcop. Vercellensem et abbatem Locediensem concituit ut pacem inter Bonifacium archiepiscop. et canonicos Jannenses componant, CCVI, 1178.

Abbatii Hugoni Cluniacensi mandat ut in abbatibus et monasteriis Cluniacense pertinentibus, quæ secundum Deum... viderit corrigenda, corrigat, CCVI, 1179.

Archiepiscopis, episcopis, etc., mandat ut direptores et vexatores fratrum Cluniacensium laicos excommunicent, ceteros a amuneribus amoveant, CCVI, 1181.

Archiepiscopo Ravennati et ejus suffraganeis mandat sub excommunicationis poena ut cives Mutinenses commoneant monasterio Nonantulano quæ abstulerant reddant, CCVI, 1181.

Gerardo episcopo Cadurcensi concedit ut percipiat in ecclesia S. Amatoris sumptus necessarios pro itinere ad sedem apostolicam et pro aliis ad ecclesiam suam pertinentibus, CCVI, 1201.

Sororibus Sanctæ Mariæ Suesstonensibus concedit et non obstante juramento quondam factio, de assensu abbatissarum sive prælatorum, iis liceat quilibet idcirco recipere moniales, CCVI, 1205.

Monachis Sancti Blasii in Nigra silva permittit ut quibusdam diebus festis cantent: Gloria in excelsis Deo, etc., CCVI, 1207.

Universis fidelibus in regno Dacie constitutis qui ad ecclesiam Arusiensem construendam saxeo muro pecuniam dederint, de injunctis pro suis excessibus penitentis quadraginta dies indulget, CCVI, 1210.

Gerardo episcopo Bononiensi permittit ut excommunicet eos qui bona ecclesiæ occupaverint, CCVI, 1212.

Episcopum Laudunensem inter episcopum Papiensem et canonicos Placentinos iudicem constituit, CCVI, 1231.

CONSTANTINUS, papa. — Epistola de visione Egwin, de concilio habendo et de cenobio instituendo, LXXXIX, 33.

Confirmat possessiones terrarum in quibus beata Maria Virgo Egwino episcop. apparuisse dicitur, cum aliis primis cenobio Eveshamæ collatis in ecclesia Lateranensi, LXXXIX, 336.

Monasterium ab Egwino conditum sub protectione sanctæ sedis suscipit, LXXXIX, 338.

DAMASUS (S.), papa. — Epistola ad catholicos episcopos per Orientem constitutos, De fide Nicæna firmiter tenenda, XIII, 317.

Expositio fidei in synodo Romana edita et in Orientem transmissa, XIII, 330.

Ecclesiæ non aggregentur homines qui expositio fidei Nicænæ nolent subscribere, XIII, 316.

Confessio fidei catholicæ quam misit ad Paulinum Antiochenum episcop. XIII, 337.

Epistola ad Acholium et alios Macedoniæ episcopos, dicitur ordinationem Maximi (ynici), et hortatur Macedones ut in synodo proximè Constantinopoli crederet ad dignum huius civitati præficiatur episcopus, ac majorem ad eam episcoporum translationem statuta serventur, XIII, 305.

Epistola ad Acholium Theas lonicæ episc. Rustici Gratiani Silentiani commendatur, et confirmatur quod de Maximi ordinatione, etc., XIII, 369.

Epist. ad S. Hieronymum, quaestiones illi submittit exponendas et ipsius scripta laudat, XI, 1, 371.

Ad universos episcopos per Italiæ provincias constitutos. Jubet ne per scripta in posterum, sed per legitimum accusatorem, quis ab eis iudicetur; et causæ etiam postulandæ omnes ad apostolicam sedem deferantur, XIII, 33.

DEUSEDIT pap. Decretum ne parentes et sacro baptismatis fonte infantes suos suscipiant; alias scripti impedimentum usui matrimonii sibi creasse, etc., LXXI, 361.

Decretum de electione pontificis Romani, LXXX, 582.
EUGENIUS III, papa. — Epistola ad abbatem et præpositos Præmonstratenses, ut ad generale capitulum semel in anno Præmonstratum conveniant, CLXXX, 1017.

Alvise Alrebatensi episcopo mandat ut de matrimonio Baldoini de Rispenz. et Mathildis de Albinace decernat, CLXXX, 1026.

Joanni Bracarensi archiepiscopo mandat ut Toletanum primatum agnoscat, CLXXX, 1036.

De satisfactione reddenda episcopo Moraviensi, CLXXX, 1044.

Alvise episcopo Alrebatensi mandat ut iudicet inter abbatem S. Nicolai de Vedogio et sacerdotem de Bafstamis, CLXX, 1055.

Widoni mandat presbytero cardinali, ut de castro quodam controversiam ortam inter canonicos et nobiles quosdam Veronenses dirimat, CLXXX, 1054.

Epistola ad Ludovicum Galliarum regem, de expeditione in terram sanctam suscipienda, CLXXX, 1064.

Archiepiscopi et episcopi mandat ut electos præpositos ordinis Præmonstratensis in abbates, postposita dilatione, benedicant, CLXXV, 1076.

Bernardo Hillesheimensi episcopo ejusque successoribus præcipit ne castrum Wincemburgense alienent; Goslarieus, qui præpositum quendam invaserant impune dimitti velat, CLXXX, 1082.

Apud Henricum Moraviensem episcop. intercedit pro fratribus qui e monasterio in monte Strahow sine licentia discesserant, CLXXX, 1095.

Epist. ad Engolismensem et Lemovicensem episcop., ut controversiam de Roca Boviscurtis inter Cluniacenses et clericos sine canonico terminent, CLXXX, 1095.

Bulla de confirmatione bonorum monasterii Crisemonis, CLXXX, 1096.

Bulla in gratiam monasterii S. Mariani, CLXXX, 1097.
Odoni priori et fratribus Sancti Martini de Campis concedit, ut decedentibus canonicis H. Gervasi de Eucra, ibi monachi substituantur, CLXXX, 1107.

Confirmat possessiones canonicorum regularium ecclesie Beati Petri Tarentasiensis et statuit ut ibi semper ordo regularis secundum S. Augustini regulam observetur, CLXXX, 1114.

Universos Dei fideles per Galliam constitutos ad suscipiendum bellum sacrum hortatur, CLXXX, 1115.

Et abbas Sugierus apud regem adjuvet monasterium R. Medardi a comite Suessioensi prægravatum, CLXXX, 1118.

De Henrici Imperatoris sanctitate, miraculis et canonizatione, CLXXX, 1118.

Ad Petrum Bituricensem archiepiscop. de primatu in provinciis Bituricensi et Burdigalensem, CLXXX, 1119.

De Anselmo Ecclesie Tornacensi restituto episcopo, CLXXX, 1122-1124.

Ad Sansonem Rhemensem archiepiscop.; illum objurgat quod Francorum regem, contra jus archiepiscop. Bituricensis, in Bituricensi civitate coronare præsumperit, ipique propterea usum pallii interdicit, CLXXX, 1126.

Monasterii Vaz. riensis jura de eligendo abbate et de deferenda advocatia confirmat, CLXXX, 1141.

Mandat Henrico Moraviensi episcopo ut Wladislau ducem Bohemiam ad satisfaciendum pro illis ecclesie Ratisponensi damnis commoneat, CLXXX, 1145.

Theobaldum episcop. laudat quod propter canonicorum bona a civibus occupata urbi suæ sacrificis interdixit, etc., CLXXX, 1149.

Quibusdam episcopis mandat ut nobiles quosdam occupata canonicorum bona Veronensium reddere cogant, CLXXX, 1150.

Ad Veronensem episcopum; eum monet ut excommunicationem in canonicorum hostes editam a presbyteris Ronchensibus et aliis observari jubeat, CLXXX, 1164.

Mandat episcopo Vicentino, ut de archipresbytero S. Bonifacii, qui excommunicatus communicaverit, penas capiat, CLXXX, 1165.

Epistola ad Guillelmum Nivernensem comitem, ut cesset ab infestatione Vizeliacensium, CLXXX, 1179-1182.

Ad Gregorium episcop. Iucensem, ut Sancti Frigidiani canonicos in ecclesiam S. Pantalonis introducat, CLXXX, 1193.

Confirmat constitutionem Calisti II pape de pace et securitate territorii Trenorciensis intra certos terminos crucibus distinctis, CLXXX, 1201.

Ad expeditionem sacram adversus Slavos in Pomerania populos excitat; regem Hispaniarum quoque scribit bellum contra Saracenos Iberie parare, CLXXX, 1203.

Ad Guillelmum comitem Matiacensem, ut Cluniacensibus Balmensem ecclesiam assignet et opem conferat, CLXXX, 1227.

Bulla in gratiam monasterii Tironiensis, CLXXX, 1228.

Bulla pro parthenone S. Dionysii Montis Marjrum, CLXXX, 1236-1242.

De controversia inter Cantuariensem archiepiscop. et Bernardum episcop. S. Davidis, jubet utrumque ad se venire, CLXXX, 1250.

Relaxat interdictum quo ecclesias ad Balmense monasterium pertinentes juste mulerat, CLXXX, 1251.

Bulla pro Hbenstadiensis ecclesie confirmatione, CLXXX, 1263.

Ut quidam malevoli compellantur satisfacere de injuriis illatis monasterio Cluniacensi secundum definitionem Lugdunensis archiepiscopi, CLXXX, 1271.

Bulla de confirmanda unione fratrum Saviniacensium ordini Cisterciensi, CLXXX, 1282.

Epistol. ad Sugierum abbat.; interrogat quinam episcopi opem sibi ferre recusent ad regni defensionem; locus concilii certus designatus; de duce Lotharingie excommunicato, CLXXX, 1283.

Ut abbas S. Germani Antissiodorensis deinceps eligatur eum consilio abbatis Cluniacensis, et electus benedictionem percipiat ab episcopo Antissiodorensi, CLXXX, 1294.

Theobaldum episcop. Veronens. reprehendit quod canonicorum possessionibus non restituit urbem interdicto solverit; præcipit ut eas reddendas curet, CLXXX, 1298.

Peregrino Aquileiensi patriarcha scribit se mirari quod milites quosdam propter occupatas ecclesiarum possessiones excommunicatos absolverit; mandat impellat eos ut ablata restituant, CLXXX, 1299.

Anselmo Havelbergensi episcop. mandat ut usurpata a suis prædia Corbeiensium restitui curet, CLXXX, 1300.

Ad Corbeiensium monachos; eos hortatur ut Witaldo abbati humilem reverentiam exhibeant, CLXXX, 1306.

Mandatum ad archiepiscopos, episcop. etc. super restitutiones faciendas Laureshamensi monasterio, CLXXX, 1316.

Epistola ad prælatos Teutonicos; eos hortatur ut Juniori regi Henrico assistant, suisque consiliis et operibus eum adjuvent, CLXXX, 1320.

Comitissam Nivernensem increpat quod infestet eos qui Vizeliacum pergunt, CLXXX, 1324.

Ut prædia Kaminate monasterii a variis usurpata reddantur, CLXXX, 1331.

Epistola ad Fuldenses; electionem ab eis contra suum mandatum factam irritam declarat, mandante ut præsentibus quibusdam quos nominat abbatibus ex altero claustris eligant sibi abbatem, CLXXX, 1334.

Epistola ad Alfonso Hispaniarum regem, qua Toletanum primatum confirmat, CLXXX, 1345.

Epist. ad Sugierum abbat. de monachis in ecclesia S. Genovefæ constituendis, CLXXX, 1347.

Epist. ad Humbertum Bizuntinens. archiepiscop., ut contemptum Romanæ Ecclesie digne puniat in presbytero qui excommunicationem ab eo laam transgressus fuerat et redditus Balmensis monasterii Cluniacensibus subriperat, CLXXX, 1353.

Archiepiscopo Trevirensi, etc., mandat ut admoneant Mathæum ducem sub excommunicationis pena castrum prope Tullum edificatum destruat, CLXXX, 1354.

Universo clero Romano præscribit ut capellani promittant obedientiam rectoribus titulorum sive ecclesiarum, CLXXX, 1358.

Ut electi Placentini episcopi ab archiepiscopo Ravenatensi et ejus successoribus consecrationem accipiant, CLXXX, 1370.

Ad Corbeensem abbatem et monachos, ut nullum apud eos locum Henricus depositus inveniat, CLXXX, 1380.

Radulphi episcopi Norwici et canonicorum Majoris ecclesie controversas judicat, CLXXX, 1381.

Ad Henricum Moraviensem episcop., ut Wladislau ducem Polonie ab excommunicatione absolvat, CLXXX, 1385.

Ad abbates, Coxanensem, Bisuldunensem et alios, ut obedientiam S. Victoris Massiliens., cui benedictionis munus impendit, CLXXX, 1390.

Epist. ad Bermundum Biterrensem antistitem; mandat ei ut Trencavello vicecomiti Biterrensi permittat capellam suam in palatio construere, CLXXX, 1397.

Ad Conradum regem. Thiebaldum suum capellano confirmat præposituram Xantensem modo aliam præposituram quam antea possidebat remittat, CLXXX, 1397 et 1402.

Ad Sugierum abbatem, ut clericorum duorum excommunicatorum causam ordine judiciario definiat, CLXXX, 1402.

Bracarensem archiepiscopum suspendit ab episcopali officio, nisi Toletano archiepiscopo exhibeat obedientiam, CLXXX, 1405.

Ut Sugerius abbas de sacerdotis excommunicatione ab archidiacono cognoscat causam, et sacerdotis percussores excommunicet, CLXXX, 1406.

Ad Polonium prælatos; arguit eos quod latam a nuntio suo interdicti sententiam non observent, atque ut resipiscant eandem sententiam confirmat, CLXXX, 1408.

De Ludovici regis consilio transmarinæ expeditionis, CLXXX, 1414.

Ad Wibaldum abbatem, ut Godeboldum canonicum Mindensem excommunicet, nisi ablatam Everardo ecclesiam de Hemeringem restituat, CLXXX, 1420.

Epist. ad Conradum regem; gratiam ejus habet legationem in qua res Ecclesiæ et regni firmentur, CLXXX, 1422.

Ad ducem Burgundiæ et ad Henricum Eduensem episcop.; eos arguit quod cœnobio Vizeliacensi sint infesti, CLXXX, 1424.

Epistola ad Eberhardum Bambergens. episc., ut monachos restituit in Ecclesiam Heidenheimensem, pulsos inde clericis secularibus, CLXXX, 1459.

Ad Senonensem archiepiscop., ut iudicet de controversia quæ est inter episcop. Aurelianensem et abbatem Vizeliacensem, CLXXX, 1449.

Pro reconciliatione regis cum Belvacensi episcopo, CLXXX, 1456.

Marsicanorum S. Joannis et S. Sabinae clericorum de oleo consecrando iudicat controversiam, CLXXX, 1474.

Epist. ad Raimundum Toletan. archiepiscop.; el gratulatur quod Bracarensis archiepisc. ejus primatui se subiecerit, increpauit quod ejus fines invaserit eumque durius habuerit, CLXXX, 1475.

Ad Eberhardum archiepisc. Saxb., ut comitem Ottonem tamdiu excommunicatum habeat, dum de ablatis monasterio Tegerns. decimis ei satisfaciatur, CLXXX, 1484.

Epist. ad Conradum regem, legatos ipsius honorifice se suscepisse, ac ipsius votis in omnibus obsecundasse, CLXXX, 1489.

Ad Henricum episcop. Leodiensem, ut comites de Los et de Monte Acuto abbas St. bulensi monasterio restituere compellat, CLXXX, 1490.

Ut ablata variis monasteriis ab variis vastatoribus sub excommunicationis pœna restituantur, CLXXX, 1491-1495.

Epistola ad prælatos, comites ac barones per Alemanniam constitutos, ut Conrado imperatori in expeditione Italica adsint, CLXXX, 1501.

Ad Lingonensem episcop. ut Nivernensem comitem, nisi resipuerit excommunicet, CLXXX, 1503.

Ad archiepiscopum Lugdunensem, ut sub excommunicationis interminatione restitui curet fratribus de Miratorio res a Gignacensibus ablatas, CLXXX, 1508.

Epistola ad Fridericum imperatorem; gratulatur ei de sua electione, sperans eum inchoata a honra pro ecclesiæ exaltatione completurum, CLXXX, 1522.

Epistola ad Stephanum Metensem archiepiscop., ut Henricum comitem de Salmis cogat restituere cellam Asmingiæ, quam abstulerat abbati S. Michaelis ad Mosam, CLXXX, 1525.

Epistola ad Henricum de Salmis comitem, ut restituat abbati S. Michaelis cellam Asmingiæ quam abstulerat, alioquin canonica ultione plectendus, CLXXX, 1524.

Ad Metensem, Viriunensem, etc., episcopos, ut Rainaldum comitem Barrensem ab infestatione ecclesiæ S. Michaelis arceant, et ad restitutionem ablatorum adigant sub pœna censuræ ecclesiasticæ, CLXXX, 1524.

Bulla qua controversia antea agitata ab abbatisa monasterii Brixiani Sanctæ Julię contra episcopum Cremonensem propter ecclesiæ de Cicognaria curam episcopo Regensi demum dirimatur, CLXXX, 1535.

Ad Henricum Eduensem episcop., ut vocatus ad episcopum Lingonensem accedat, de damnis monasterio Vizeliacensi illatis rationem reddaturus, CLXXX, 1537.

Ad conventum S. Augustini Cantuariensis, ut Silvestro abbati obediant etiam si eum archiepiscopus dedicare noluerit, CLXXX, 1549.

Ad episcop. Magdeburgenses. ne laveant episcopo Cicensi ecclesiæ Magdeburgensis invasori, CLXXX, 1545.

Epistola ad episcopos Germaniæ; improbat translationem episcopi Cicensis in Magdeburgensem archiepiscopum translati, CLXXX, 1544.

Ad Wibaldum abbatem, commendat causam Curienfis episcopi, et ut ecclesiasticas immunitates adversus laicos tueatur, CLXXX, 1545.

Ad Odonem ducem Burgundiæ et ad Burgundos proceres, ut burgenses Vizeliacenses habeantur excommunicati, CLXXX, 1550, 1551.

Ut archiepiscopus Narbonensis Magalonensem episcop. et Patrum de Verona Cluniacensibus juxta Montempe-

sulanum degentibus infestos, compescant, CLXXX, 1550.

Ad clerum et populum Toletanum, ut Musarabes Toletano archiepiscopo parent et in excommunicationibus eo non discedant, CLXXX, 1559.

Ad universum clerum, de raptoribus et ecclesiis violatoribus et quando post peractam penitentiam sit negligenda sepultura ecclesiastica nisi satisfecerint de damno restituendo, CLXXX, 1564.

De testibus adhibendis in causa separationis propter cognationis propinquitatem, CLXXX, 1567.

Hugonem archiepiscop. Viennensem reprehendit quod fratribus Clisteriensibus et Cluniacensibus injurias inferat, CLXXX, 1567.

Ad Joannem episcop. Paterinum de usuris, CLXX, 1567.

Ad episcop. Lingonensem, ut iudicet de iis qui cum excommunicatis Vizeliacensibus communicant, CLXX, 1568.

Ad Petrum Bituricensem archiepiscop.; mandat ut ecclesiæ de Casa majori et res sacerdotis defuncti male ablatas restituat monasterio S. Dionysii, CLXXX, 1571.

Canonicos Attrebatenses hortatur ad tuenda officia ecclesiastica, CLXXX, 1578.

Epistola ad clerum et populum Attrebatensem; sententiam quam episcopus illorum in hæreticos diocesanos suæ feret, se in antecessum probare significat, cui et ipsi parent edicit, CLXXX, 1579.

Ad sanctimoniales Dyniacenses; significat eorum reformationem episcopo Attrebatensi demandare, CLXX, 1580.

Theodoricum comitem Flandrensem hortatur ut Godescalco episcopo Attrebatensi homines villæ Marodi restituat, CLXXX, 1581.

Ad Sibyllam Flandrorum comitissam, ut conjugem remitem ab injuriis in Godescalcum episcop. Attrebatensem dehortetur, CLXXX, 1582.

Ad Samsonem Rhemensem archiepiscop., ut Theodoricum Flandriæ comitem retrahat a damnis in episcopatum Attrebatensem inferendis, et non desistantem ipsam et terram ejus puniat, CLXXX, 1585.

Ad Bernardum Tarraconensem archiepiscop., rursus præcipit ut Toletano archiepiscopo obediat, CLXX, 1584.

Bulla qua a Pippino et Carolo principibus fundatum monasterium Sarlatense sub sancti Petri tutela recipitur, CLXXX, 1591.

Ut servetur decretum Urbani II in concilio Claramontano, CLXXX, 1594.

FELIX I, papa. — Epistola de judiciis et accusationibus et defensionibus sacrorum ordinum, V, 145.

De auctoritate sedis apostolicæ et de episcopis acroestis, V, 148.

Epistola ad Benignum episcop.; errant qui Filium non videri Patrem contendunt, eo quod Deum nemo vidit unquam; errant affirmantes Filium minorem Patre, quia ille invisibilis, Filius vero visibilis, V, 153.

Epist. ad Maximum episcop. et clericos Alexandrin. de Christi divinitate et humanitate, V, 153.

FELIX II (S.), papa. — Rescriptum ad episcopos a Alexandrina synodo congregatos, ut nemo episcopum pro nes arbitros sæculares accuset; si quis causam adversus episcopum habuerit; de episcopis rebus suis expoliatis aut a sede pulsis; infames ac sacrilegos ad testimonium non admittendos; si episcopus vocatus ad concilium, non potuerit; de causis quæ legibus non continentur, re prohibita noscuntur, de accusationibus episcoporum et rerum suarum ablatorum restitutione; quibus non licet accusare vel testificare; de personis accusatorum; de primatibus et metropolitans; de accusationibus episcoporum et ineptitudine accusantium; qui non debent admitti ad accusationem; licere in ecclesiasticis negotiis, dicta causa et finita, recedere, quod in secularibus non licet; de accusationibus episcoporum; de non terminatis causis episcoporum absque auctoritate Romani pontificis; si episcopus a comprovincialibus vel a metropolitano senserit se prægravari; de iudiciis episcoporum, et de tempore concessio ad præparandum et comparandum, de iudiciis et accusatoribus quales debeant esse, III, 17-25.

Epistola ad episcopos et ad reliquos Domini excothes, de patientia sufferenda in persecutionibus et tribulationibus, XIII, 25.

FELIX III (S.), papa. — Epistol. ad Anacletum Constantinopolitanum; optat sancta synodus Romana et Zenonem imperatorem inductum ad emendandum sedulo studio ea quæ adversus catholicam fidem hæretici perperam egisset, LVIII, 894.

Epist. ad Zenonem imperatorem, pro ecclesiæ Alexan-

drina supplicat; quidquid antehac pro defensione ejusdem Ecclesie dixit aut fecit commemorat, ut posteriorem Joannis Alexandrini episcopi ejectionem, et Petri Moggi restitutionem reprehendat, LVIII, 899.

Epist. ad Petrum Fullonem. Ostendit eum non solum in Valentini, Manichæi, Arii, Sabellii, Apollinaris et Eutychetis hæreses, verum etiam in errores gentilitatis plures deos asserentes incidisse, LVIII, 905.

Petrus Fullo deponitur et anathematizatur, LVIII, 812.

Epistola ad Zenonem imperatorem: nuntiat imperatori Petrum Fullonem synodali judicio sententia condemnatum, ideoque ab ejus communione abstinendum esse, hortatur eundem imperatorem ut Petrum depositum ex Antiochena ecclesia expellat, LVIII, 918.

Acacium munere sacerdotali et fidelium communione privat, LVIII, 921.

Epistola ad universos episcopos, ut rebaptizatus per penitentiam recipiatur; ut episcopus, presbyter, diaconus, si rebaptizatus fuerit, laicam communionem accipiat in morte; clericus, monachus, puella Dei, laicus, si rebaptizatus fuerit, Nicæni concilii sententia teneatur; maiores utroque sexu per manus impositionem transcant; qui rebaptizatus fuerit in clero non recipiatur; penitentem alterius episcopus non absolvat, nec accipiat, LVIII, 921-937.

Epistola ad Zenonem imperatorem; conqueritur de violatis ab eo legatis, suadetque ut acquiescat damnationi Petri Alexandrini et Acacii, LVIII, 934.

Epistola ad clerum et plebem Constantinopolitanam, ne turbentur ob pravariationem legatorum atque ut Acacii a sede apostolica damnati communionem devitent, LVIII, 936.

Epistola ad monachos urbis Constantinopolitanæ et Bithyniæ, Tribur, ecclesiæ defensores, pravariationis causa fuisse damnatum, et quomodo ipsi in suos qui Acacio adhererint animadvertere debeant, LVIII, 937.

Refellit quæ pro Acacio afferbantur, eumque ut juste ac rite damnatum, ita non nisi canonice restituendum, ostendit, LVIII, 944.

Epistola ad Zenonem imperatorem. Laudato ejus studio in ordinatione novi episcopi, hortatur ut in Acacii Petrique nominum damnatione, de qua cleri legati nihil sibi mandatum responderunt, cum Ecclesia Romana consentiat, LVIII, 969.

Epistola ad Flavianum episcop. Constantinopolitanum, quod legatos ejus a communione propterea suspenderit, quia de Acacii Petrique nominibus nihil sibi mandatum responderint, hortatur ut et ipse ab his recitandis abstinere et Zenoni id ipsum persuadeat, LVIII, 971.

Epist. ad Talasium archimandritam Constantinopolitanum. Ne cum ecclesiâ Constantinopolitanâ vel illius episcopo ipse aut monachi ejus ante communicent quam a sede apostolica jussum fuerit, LVIII, 974.

Epist. ad Vetraniorem episcopum; dissidii Ecclesiæ Constantinopolitanæ causas refert, hortatur ut Zenonem ad unionem cum Romana Ecclesia instaurandam permoveat, LVIII, 983.

Quod in ecclesiasticis causis regia voluntas sacerdotibus sit postponenda, LVIII, 977.

FELIX IV, papa. — Epistola ad omnes episcopos, quod n. t. s. r. celebratio alibi quam in deo dicatis locis non debeat fieri nisi magna compulerit necessitas; et de ecclesiarum sacrationis dubitatione quid sit agendum, LXV, 15.

Epistola ad Sabina; laudat in ea studium cultumque in Ecclesiâ, quodque stirpis honores vanamque pompam religioni posthabeat, LXV, 22.

FORMOSUS, papa. — Bulla pro confirmatione possessionum Ecclesiæ Gerundensis, CXXIX, 841.

Epistola ad Adalarium archiepiscopum Hammaburgensem; decrevit ut Hammaburgensis Ecclesia Bremensem ad subsidium habeat, donec suffraganeos instituere valeat, CXXIX, 842.

Epistola ad Angliæ episcopos, ut firmiter adhæreant fidei catholicæ, et studiose populum moveant a paganismo, CXXIX, 847.

GELASIVS I, papa. — Epistola ad Euphemianum; scribit neminem ad sedis apostolicæ communionem se posse admittere qui Acacii nomen non damnaverit. Quare eum cohortatur ut quemadmodum Eutychetem reliquosque hæreticos, sic quoque Acacium anathematizet, LIX, 13.

Epistola ad Laurentium de Lignido episcop.; ad pontificatum assumptus de more Romanæ Ecclesiæ fidei formulam, quam omnes profiteri teneantur, præscribit, LIX, 19.

Epist. ad episcopos Dardaniæ; eis mandat se pontificem electum; catholicæ fidei libellum transmittit, hor-

taturque ut cum Eutychianistis non communicent et munerum pastoralium invigilent, LIX, 23.

Epistola ad Faustum legatum Constantinopolitanum; Acacium jure a sede apostolica damnatum ut in excommunicatione mortuum non posse absolvi, et cum illo non communicandum, LIX, 26.

Epist. ad Honorium Dalmatiæ episcop.; monet ne Pelagianam hæresim a tot pontificibus detestatam reviviscere sinat, LIX, 30.

Epist. ad eundem; scribit eum mirari non debuisse quod admonuerit invigilandum ne iterum Pelagiana hæresis pullularet, LIX, 32.

Epistola ad omnes episcop. per Piceum; tria præcipua Pelagianæ hæresis capita refellit; primum scilicet parvulos sine originali peccato nasci; secundum, hos pro solo peccato originali non dampnari; tertium, gratiam ad salutem non esse necessariam, illamque secundum hominum merita conferri, LIX, 34.

Epistola ad Anastasium imperatorem; præmissa excusatione cur ad imperatorem non scripserit, illum hortatur ut apostolicæ sedi obtemperet; et Acacii nomine damnato, Ecclesiarum pacem restituendam curet, LIX, 41.

Epistola ad episcopos Lucaniæ, nonnulla ecclesiastica instituta exponuntur, LIX, 47.

Epist. ad episcopos Siciliæ: Ecclesiæ facultates ab episcopis, clericis et pauperibus distribui debere; dioceses et bona Ecclesiæ ab episcopis triginta annos possessa eis non auferenda, LIX, 57.

Epistola ad episcopos Dardaniæ et Illyrici; Thessalonicensem episcopum qui nomine hæreticorum damnare recusavit apostolicæ sedis communionem privatum esse et Acacium in excommunicatione mortuum non posse absolvi significat, LIX, 57.

Epistola ad Eonium Arelatensem episcop.; mutuum charitatem in fide catholica retinendam esse docet, LIX, 60.

Epist. ad episcopos Dardaniæ: Acacium solius apostolicæ sedis judicio jure damnatum ostendit, LIX, 61.

Instruit quid adversus Græcos debeat responderi, LIX, 85.

Epistola ad episcopos Orientales, quod in Acacii aliorumque damnatione synodo nova opus non fuerit, et quod Petrum Alexandrinum absolvere Acacius sine sedis apostolicæ auctoritate non potuerit. Tum de ejectis sine discussione sua sede episcopis catholicis, LIX, 90.

De anathematis vinculo; acta Chalcedonen. concilii ea tantum rata quæ sedes apostolica approbavit; juxta quæ in Acacium statuta, et Petrum Alexandrinum a sede apostolica solummodo potuisse absolvi, LIX, 102.

Adversus Andromachum senatorem ceterosque Romanos qui Lupercalia secundum morem pristinum celebranda constituerant; damnat Lupercalium superstitiosam celebrationem; et non ex Lupercalium intermissione, sed ex sceleribus Romæ mala contigisse probat, LIX, 110.

Repeti non possunt quæ triginta annis quiete possidentur, LIX, 137.

Narrat quæ a Rustico Lugdunensi episcopo acceperit subsidia, et quantas ab Acacio sustineat persecutiones, LIX, 138.

Nou esse sumendum corpus Domini sine calice, LIX, 141.

De his qui duos episcopos occiderunt suos, ut amplius episcopo careant, LIX, 141.

Ut absque auctoritate Romani pontificis episcopi ad comitatum proficisci non audeant, LIX, 143.

De servissine consensu dominorum ordinatis, LIX, 144.

Quod episcopo nullo commento res liceat Ecclesiæ alienare, et quod privilegia omni ratione integra convenit servari, LIX, 145.

Quod in nullam transferatur personam res in litigio posita ante cognitionis eventum, LIX, 146.

Ne quis contra ecclesiasticam satisfactionem excommunicatis communi, LIX, 147.

Episcopi a suo metropolitano et ipse ab eodem consecratur, LIX, 148.

Tueatur Ecclesia quos in sui defensione suscepit, LIX, 149.

De rebus Ecclesiæ non est aliquid alienandum, LIX, 149.

Non petenda est absolutio cum inique fertur sententia, LIX, 150.

Impetrantibus patrocinium episcopi debent adesse, LIX, 150.

A sæculari iudice clericus non est audiendus, LIX, 151.

Non nisi ad episcoporum judicium clericus vocetur, LIX, 151.

In electione episcopi parochus debet adesse, LIX, 153.

Quod servi fugientes domos suos ad ecclesiam intercessionem debent quærere, et non latebras, LIX, 153.

Leges principum aut regulas Patrum contineri non liceat, I IX, 155.

Leges Romanorum principum servandæ sunt ab omnibus, I IX, 155.

A regimine Ecclesiæ suspendatur qui in terram frequenter illiditur, L IX, 153.

Quæ sacerdotes dederunt, subsequentes pontifices nullatenus auferre præsumant, L IX, 154. Non mentitur qui animum fallendi non habet, L IX, 154.

Concilium Romanum, in quo a septuaginta episcopis libri sacri et authentici ab apocryphis sunt discreti, sub Gelasio, anno Domini 494, Asterio atque Præsidio consullibus, L X, 157.

Decretum de libris recipiendis et non recipiendis in concilio Romano a papa Gelasio cum episcopis, anno 496 emissum, L X, 161.

Concilium Romanum II, quo a Gelasio et quinquaginta episcopis Misenus absoluitur anno Domini, 493. L IX, 185. GELASIUS II, papa — Epistola ad clerum et plebem Romanam; commendat eorum constantiam adversus intrusum pseudopapam, CL XIII, 487.

Epistola ad Jordanum archiepiscopum Mediolanensem; De Landolpho restituendo, CL XIII, 488.

Epistola ad Gallos, Mandat ut se contra Mauritium Bracarensem episcopum ab Henrico imperatore in sedem intrusum pseudopapam arment, CL XIII, 489.

Oldegarium episcop. Barrinonensem, Ecclesiæ Tarracensi præficit, CL XIII, 489.

Epistola ad Bernarium Toletanum episcopum, Hispaniæ primatem. De Maurilio in sedem apostolicam intruso, CL XIII, 491.

Epistola ad abbates monachosque terræ majoris; eis præcipit ut quæ Paschalis papa inter eos et episcopum Civitatensem constituit, negligere destuant, CL XIII, 494.

Electionem archiepiscopi Ravennatensis, consuetudines canonicorum Lucensium et S. Frigidiani et monasterii S. Mamiani possessiones confirmat, CL XIII, 497-500.

Ad exercitum Christianorum civitatem Cæsaraugustanam obsidentem; omnibus ad eum aliquid conferentibus indulgentiam largitur, CL XIII, 508.

Bulla pro monasterio Cannensi in diocesi Narbonensi, CL XIII, 511.

GREGORIUS MAGNUS I. (S.), papa. — Epistola ad universos episcopos Siciliæ; suas intra Siciliam vires Petro subdiacono commissas declarat; ut provinciæ illius episcopi semel per annum conveniant statuit; ipsos quid in concilio cavendum, quid agendum sit monet, L XXVII, 441.

Epistola ad Iustinum præorem Siciliæ; eum anile et serio hortetur, ut paci cum sacerdotibus, æquitati erga omnes studeat, L XXVIII, 445.

Epistola ad Joannem episcop. Constantinopolitan.; quod electionem suam ab imperatore confirmari procurasset conquirat; et usurationibus se commendat, L XXVII, 447. Minturnensem ecclesiam desolatam Formiensi unit, L XXVII, 454.

De synagoga Judæorum transferenda, si Ecclesiæ officia impediatur, L XXVII, 457.

Ad Joannem episcopum de Urbe veteri; ne monasterium vexare pergat admonet, L XXVII, 458.

Epistola ad Demetrium Neapolitanum episcop., ut quosdam prius in fide dubios, jam vero catholicam communionem repetentes excipiat, L XXVII, 459.

Ad Balbinum episcop. Rosellianum, ut Popolonensem ecclesiam visitet, ac presbyteros diaconosque ordinet, præcipit, L XXVIII, 460.

Epistola ad Severum episcop. Aquileiensem; præcipit ut Romam veniat cum sequacibus suis in synodo iudicandus, L XXII, 461.

Epist. ad universos Italiæ episcopos, ut filii Longobardorum in hæresi Ariana baptizati ad fidem catholicam concitentur, L XXVII, 463.

Epist. ad Petrum subdiacon., ut Marcello ecclesiæ servienti ad victum et vestitum necessaria provideat, pastores in lapsorum locum et vicem curet institui, L XXVIII, 163.

Ep. ad Natalem episcop. Salonitanum, ut Honoratum archidiaconum in suum gradum restituat, deinde, si manet controversia, Romæ causam dicant, L XXVII, 464.

Epist. ad Honoratum diaconum Salonitanum, de illius contentione contra episcop. suum et de custodia rerum ecclesiæ, L XXVII, 465.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut quibusdam ancillis Dei Paulino presbytero et duobus monachis certam solidorum summam eroget, L XXVII, 467.

Epist. ad Joannem Constantinopolitan. et ceteros patriarchas: pastoris onus, dotes, officia late prosequitur,

ac denum fidem ad conciliorum normam proficitur, L XXVII, 468.

Epist. ad Anastasium patriarch. Antiochenum; conquiratur de onere pastorali, L XXVII, 479.

Epist. ad Anastasium archiepiscop. Corinth., ordinationem suam gemens indicat, et Bonifacium defensorem commendat, L XXVII, 480.

Epist. ad Sebastianum episcop. Rhinensiensem, ut Anastasii patriarchæ a sedesua pulsus, quem serum in honore suo vivere cupiebat, animum exploret, L XXVIII, 481.

Epist. ad Andream illustrem; de sua ad episcopatum assumptione dolet; clavem a corpore sancti Petri transmittit, L XXVII, 485.

Epist. ad Joannem exconsulem atque patricium et questorem; clavem sancti Petri et de catenis ejus transmittit, L XXVI, 485.

Epist. ad Romanum patricium et exarchum Italiæ, A'audum episcopum, aut in synodo iudicari, aut in ecclesiam suam reverti concedat, L XXVII, 484.

Epist. ad Venantium exmonachum patricium Syracusanum; eum increpat quod monasticum habitum dimisit, ut quantocius resipiscat hortatur; quorumnam consilii ipsi audienda sint docet, L XXVII, 486.

Epist. ad Petrum Terracinensem episcop., ut concessam prius Judæis locum restituat; a Christiana religione discordes benigne alliciendi, L XXVII, 489.

Epist. ad Malchum Dalmatiæ episc., ut Stephanum episcop. ad iudicium compellat, et quod iudicatum fuerit exsequatur, L XXVII, 492.

Epist. ad Felicem episc. Messanensem, ut Paulus peregrinus episcopus S. Theodori monasterium regat, L XXVII, 493.

Ep. ad Petrum subdiacon., ut dispersos per Siciliam monachos in Messanensi sancti Theodori monasterio congreget, L XXII, 494.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut monachos vix, peculiaritatem studentes et uxoratos coerceat, etc., L XXVII, 495.

Epist. ad Leandrum episcop. Hispalens.; de onere episcopali gemit; testatur de regis Recharedi conversione; inductum ab Hispanis ex Arizonum occasione unius in baptismo merionis ritum probat, L XXVII, 496.

Epist. ad Petrum Siciliæ subdiacon. plurima contra jus facta emendari jubet; de subdiaconorum celibatū decernit, L XXVII, 498.

Epist. ad universos episcop. per Illyricum, ut episcopos ab hostibus expulso suscipiant, eisque necessaria subministrent, L XXVII, 506.

Epist. ad Virgillum Arelatens. et Theodorum Mastiliens. episcop., Judæos non esse ad baptismum cogendos, sed ad fidem amplectendam suavitur excitandos, L XXVII, 508.

Epist. ad Honoratum diacon., quid imperatoribus pro Sardinie incolis surgerendum sit, L XXVII, 512.

Epist. ad Anthemium subdiacon.; ne cum monachis habitent mulieres; ne in quorumdam insularum monasteriis pueri ante decimum octavum ætatis annum suscipiantur, L XXVII, 513.

Epist. ad monachos Montis Christi insulæ: ab omnes illos monachos Horosio abbati obedire jubet, L XXVII, 514.

Epist. ad Symmachum defensorem, de construendo in Cornica monasterio; de corrigendis monachis in Gorgonia; de sacerdotum cum mulieribus conversatione, L XXVII, 514.

Epist. ad Felicem episc. Sipontinum, Canusianam ecclesiam visitare, atque in ea duos parochiales presbyteros ordinare præcipit, L XXVII, 515.

Epist. ad Joannem episcop. Surrentinum, ut in Sancti Stephani monasterio S. Agathæ reliquias solemniter collocet, L XXVII, 515.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut neque presbyteri opprimi, neque liberæ mulieris filium ad servitium copatiatur, L XXVII, 516.

Epist. ad Severum episcop., de eligendo Ariminensi episcopo, L XXVII, 517.

Epist. ad Arcium ducem, clerum, etc., de Ocleationem in episcopum eligant, L XXVII, 518.

Epist. ad Gennadium patricium, ut exarcham Africæ, et Theodorum magistrum militum a pauperum et Ecclesie vexatione abstinere jubeat, L XXVI, 519.

Epist. ad Anthemium subdiacon., injuste turbam Petronii domum, Theodora illius viduæ restituendam, L XXVII, 522.

Epist. ad Felicem episcop. Messanensem, quæ servandæ sint consuetudines, quæ abrogandæ, L XXVII, 523.

Ad Petrum subdiaconum, ut Pastori oculis infirmum annuum præstet alimentum, L XXVII, 525.

Ad Petrum subdiaconum. Monasterii lites ac negotia omnia perito e laicis viro committenda, ut Cyriacum et

Joannem conjugem ejus ex Judaea Christianam tueatur; ne ante hiemem Siculi episcopi omnes Romam veniant, et de restituendis Taurinimantibus Ecclesie possessionibus atque pecuniis, LXXVI, 525-527.

Ad Gennadium Patricium et exarchum Africæ: illum ad comprimendos hæreticorum adversus Ecclesiam conatus incitat, etc., LXXVII, 528-529.

Universos Numidiæ episcopos ad pacem, ad Ecclesie defensionem, ad sollicitudinem de proximorum animabus hortatur, et eis concedit, quod prius nolebat, ex antiqui juris reverentia, scilicet seniorum episcoporum in primatem eligi, LXXVII, 531.

Ut Martinus episcopus in Corsica, a Tainatensi Ecclesia in Saonensem transeat, LXXVII, 535.

Hortatur Messanensem Ecclesiam ut tandem in episcopi electione consentiant, LXXVII, 536.

Ut Laurentius Mediolanensis episcopus, aliquem instituat cum quo de postulata pecunia lis orta dirimatur, LXXVII, 535.

Epistola ad Hilarium Africæ monachum, ut coacto quamprimum concilio in Argentum Lamigeus in episcopum inquiratur, LXXVII, 557.

Petrum notarium movet Tropæanis monachis, si religiose vivant, mediocribus subveniendum, LXXVII, 559.

Ex mortiferae luis occasione, cives ad penitentiam et fidem hortandos mandat Præfecto episcopo Narulensi, LXXVII, 559.

Veoci magistro militum præscribit insequi a tergo Ariulphum Langohardum ducem, si ad Romanas vel ad Ravennates partes excurrat, LXXVII, 560.

Ut Neapolitani absque mora et discordia, in Demetrii ob nefanda crimina depositi locum, episcopum eligant, LXXVII, 562.

Ut Maximianus Syracusanus episcopus, vices suas in Sicilia gerat, reservatis tamen maioribus causis, LXXVII, 563.

Ad Paulum episcopum Neapolitanum, sic interea fungatur episcopali munis ut Neapolitanorum testimonia et vota firmentur, LXXVII, 566.

Ad Nepesinos, ut obediant Leontio ad illos transmissio, LXXVII, 567.

De oratorio sanctæ crucis consecrando, LXXVII, 568.

Episcopi Velitraeus, sedes in tutiorem locum transfertur, LXXVII, 569.

Paulinum Taurinensem episcopum Ecclesie Lipariensis prædicat, LXXVII, 561.

Ut iste Paulinus in Lipana Ecclesia resideat, Taurinensem vero oportuno tempore visitet, LXXVII, 562.

Ad Natalem episcopum Salontianum. Increpito de assidue convivis Natali, ut Honoratium archidiaconum suo loco restitui jubet, LXXVII, 562.

Epistola ad universos Dalmatiæ episcopos, quid in causa Natalis et Honoratii actum sit explicat, LXXVII, 564, 565.

Ad Jobinum Illyrici præfectum; vastalam a Barbaris provinciam ejus regimine recreari gaudet. Patrionomi rectorem commendat, Natali episcopo ne opem contra justitiam ferat hortatur, LXXVII, 567.

Ad universos Illyrici episcopos, Joannis episcopi ordinationem confirmat, LXXVII, 567.

Ut Maximianus Syracusanus episcopus, examinet diligenter presbyterum a Fece laudatum, eumque Romam, si episcopatu dignum perspexerit, mittat, LXXVII, 560.

Epistola ad Beneatum episcopum: ei Cumana Ecclesie visitationem delegat, ut tum ecclesiam illam tueatur, tum ex ipsis clero idoneum sacerdotem eligi procuret, LXXVII, 561.

Joanni episcopo Ecclesie Nepesinae visitationem injungit, LXXVII, 562.

Ad Stephanum Chartularium, monachos duos sui status desertores jubet retrudi; monasterio consuetudines novas imponi non sinat, LXXVII, 565.

Ad Justinum prætorem, ut deposita omni suspitione, Leonis episcopo a falsis criminationibus plenissime purgato charitatem omnem et congruam reverentiam exhibeat, LXXVII, 571.

Ad Joannem episcopum Squillacinum. Ei mandat ut ad Lissitanam Ecclesiam revertatur, si illam ab hostibus liberam effici contigerit; abstineat ab illicitis ordinationibus, etc., LXXVII, 575.

Ut clerus et plebs Cretonæ Joanni episcopo visitatori obediant, atque idoneum sibi posulent sacerdotem, LXXVII, 577.

Epistola ad Felicem episcopum. Ei trium Ecclesiarum vacantium visitationem injungit, LXXVII, 581.

Cumanam et Misenam Ecclesias unit, ac utriusque pontificem constituit Beneatum episcopum, LXXVII, 582.

Epistola ad Joannem episcopum, de schismaticis laicis episcopis ad unitatem compellendis, se ad imperatorem

scripturum asserit; ordinatum non esse iterum ordinandum, LXXVII, 585.

Epist. ad Columbium episcopum, Maximianum Pudentianam Ecclesie antistitem, adunato concilio, deponendum, si pecunia corruptus Donatistam episcopum in civitate sua heri permisit; Donatistarum hæresim dilatarum gemit, ac ne ad illam catholici delictare permittantur succendat pastorem zelum, LXXVII, 586.

Epistola ad Januarium archiepiscopum. Auditis de Januario episcopo querelis, Joannem notarium mittit qui partes ad iudicium compeilat, et quæ judicata fuerint exsequatur, LXXVII, 590.

Frustra de persecutione gloriari schismaticos; damnatis tribus capitulis, nihil in fide immutatum, LXXVII, 592.

Ad Natalem episcopum, profana quibus indulgebant convivis et sacre lectionis negligentiæ non lene ab ipso excusari, etc., LXXVII, 595.

Epistola ad Petrum subdiaconum. Epiphanium subdiaconum mittit qui de seditione contra Paulum episcopum commota inquirat; ad civitatis ecclesias revocanda mancipia, LXXVII, 603.

Ad Joannem: abbatem, eum arguit quod tum ipse, tum fratres sacra lectionem et orationem negligant; illum hortatur ad sollicitiorem de fratrum animabus, de hospitibus, et de pauperibus curam, LXXVII, 605.

Epistola ad Joannem episcopum. Sacra cum communione privat, ob damnatum injuste Adriantum episcopum, quem in locum et ordinem secum restitui jubet, LXXVII, 607.

Ad Natalem archiepiscopum. Florentium episcopum absque concilii judicio depositum, ab exilio revocandum, causamque illius convocatis episcopis retractandam, LXXVII, 612.

Epist. ad Antonium subdiaconum, ut Florentio, si a convocatis episcopis absolvatur, res suas omnino restitui curet, LXXVII, 612.

Ad Sabinum subdiaconum. Ut Evangelii quatuor libros, sic quatuor concilia suscipit ac veneratur Gregorius; Chalcedonensis idem in quinta synodo violatam non fuisse declarat, LXXVII, 615.

Epist. ad Maximianum episcopum, Agrigentini episcopi accusatores et ad ejus causam spectantia documenta Romanam mittat, LXXVII, 614.

Terracinenses hortatur ut in omnibus Agnato episcopo suo obediant, LXXVII, 615.

Ad Petrum subdiaconum, ut sancti Severini reliquias ad Ecclesie conservationem mittat, LXXVII, 616.

Sancti Anthemi Ecclesiam unit Numentanæ, LXXVII, 619.

Epist. ad Petrum subdiaconum, deponendum ob crimina Secundinum abbatem; postulatumque a congregatione ordinandum Theodosium, LXXVII, 622.

Ad Leontium episcopum, ut infirmo et absente Castorio episcopo, Ariminensem Ecclesiam regat, LXXVII, 622.

Epistola ad Magnum presbyterum. Quem Laurentius, quondam episcopus immerito excommunicaverat absolvit, etc., LXXVII, 625.

Epist. ad presbyteros et clerum Mediolanensem; ad Constantii quamvis sibi notissimum ut amici, electionem non sollicitat; qualis esse debeat pastor; eligentium affectus egregie depingit, LXXVII, 626.

Ad Honoratum archidiaconum; ejus absolutionem firmit, LXXVII, 628.

Epistola ad Sabinum defensorem, et episcopum Januarium et Epiphanium presbyterum criminibus accusatos Romam perducit, LXXVII, 632.

Ad Petrum subdiaconum, si Numerium diaconum episcopatu dignum judicet, Romam mittat consecrandum, LXXVII, 636.

Epist. ad Pantaleonem notarium, stuprator virginis aut eam ducat, aut corporaliter castigatus in monasterium detrudatur, LXXVII, 637.

Epistola ad Andream episcopum, ut sacerdotium ipse deponat si peccati cum concubina sit conscius hortatur; quod mulierem fustibus cardo jusserit, a missarum celebratione per duos menses abstinere jubet, LXXVII, 640, 611.

Ad clerum Ecclesie Salontianæ, Honorati electionem in episcopum approbat, LXXVII, 612.

Epistola ad Rutychem episcopum, ut in convertendis idolorum cultoribus perseveret hortatur, LXXVII, 639.

Ad Chrysantum episcopum, ut Mervaniensi Ecclesie querat episcopum, presbyteros ordinet, ibique consignet infantes, LXXVII, 661.

Epistola ad universos Dalmatiæ episcopos. Ne abaque consensu et permissu suo ullum Salanæ episcopum ordinent. Si tamen in aliquem alium a Maximo omnia consentiant, concilietur, LXXVII, 677.

Ad Maximum episcopum, penitendum facias quo ablitata est cujusdam uxor, et alteri venundata, LXXVII, 681.

Maximum violenter intrusum ejusque ordinatorum episcopos ab omni sacerdotali officio submovet, donec de imperatoris jussionibus veritate constiterit, LXXVII, 690.

Epistola ad Hospitonem ducem Barbaricorum, Felici et Cyriaco in convertendis ab idololatria Barbaricis laborantibus faveat, LXXVII, 692.

Epistola ad Constantiam Augustam, ut illam postulantem caput sancti Pauli deterreat, varia recenset prodigia; tandem e catenis sancti Pauli particulas lima excutendans promittit, LXXVII, 700.

Ad Narsem patricium. Causam presbyterorum cum Joanne patriarcha se ad canonum normam omnino exacturum declarat, LXXVII, 707.

Epistola ad Victorem et Columbum episcopos: concilio concilio, Donatistis prompte ac fortiter obsistant, LXXVII, 709.

Ad Theodelindam reginam: ab imperitis seductam dolet; sanctorum quatuor synodorum, maxime Chalcedonensis, fidem in Romana Ecclesia integram servari promittitur, LXXVII, 712.

Epistola ad clerum, ordinem et plebem Hortensæ. Barbarum visitatorem delegat. Ante omnia monet ne laicam personam in episcopum eligant, LXXVII, 716.

Ad Valentinum abbatem, ne monachi feminas in monasterium inducant, etc., LXXVII, 717.

Epistola ad Bonifacium virum magnificum: veniat Romam, de fide sua jam non per epistolam, sed per semetipsum responsurus, LXXVII, 717.

Ad Joannem Ravennatem episcopum, non præponendos monasteriis clericos Ecclesiis deservientes, LXXVII, 721.

Introducendos in monasterium a Theodosia fundatum servos Dei, LXXVII, 723.

Epistola ad Venantium episcopum. Presbyteri, diaconi et subdiaconi qui se luxurie crimine maculaverint, suo gradu in perpetuum dejecti maneant; peracta penitentia communionem accipiant inter laicos, LXXVII, 723.

Dominicum episcopum gratulatur quod pastoralis zelo Donatistas coercere studuerit, LXXVII, 726.

Epistola ad Cyprinum diaconum: persequatur Manichæos; Judæis vero qui ad Christum fuerint conversi minuenda pensionum onera, LXXVII, 729.

Epistola ad Joannem Constantinopolitanum episcopum: quid cum Joanne, tum ipse, tum decessor Pelagius egerint, ob usurpatum episcopi universalis titulum; ab hoc ut abstinere rogat, multisque urget momentis, LXXVII, 378.

Epistola ad Mauricium Augustum: laudat imperatoris zelum pro Ecclesiæ pace, Joannis Constantinopolitani episcopi hypocrisis pingit; ambitiosum quem usurpat titulo Ecclesiæ totam, venerandas synodos, etc. turbavit; illius proinde superbiam imperiali auctoritate restringendam, LXXVII, 741, 748.

Ad Castorium notarium: ad eligendum quantocius episcopum Ravennates hortetur, LXXVII, 751.

Ad Romanum exarchum: ne Speciosum presbyterum episcopo suo resistantem tueatur, neque patrocinetur sanctimonialibus ad sæculum reversis, LXXVII, 752.

Ad Severum episcopum, visitationem Ecclesiæ Ravennatis commendat, LXXVII, 753.

Epistola ad Castorium diaconum. Pisamensis episcopi aliorumque sacerdotum vitam persectetur; si quid sinistrum invenerit renuntiet, LXXVII, 754.

Ad Vincomatum defensorem, illum instituit Ecclesiæ defensorem, LXXVII, 755.

Epistola ad Severum scholasticum: componendam cum Agilulpho Longobardorum rege pacem ex archa persuadat, LXXVII, 760.

Epistola ad Constantiam Augustam: imperatori suggerat Corvos ac Siculos inique ac nimium gravari, etc., LXXVII, 768.

Ad Leontium episcopum, de visitatione Ariminensi Ecclesiæ procuranda, LXXVII, 774.

Quorundam zelum pro Ecclesiæ unitate laudat, et a procuranda schismaticorum reversione non deterreatur, LXXVII, 776.

Epistola ad Vigilium episcopum: vices illi suas in regno Childeberti concedit; monet ut Simoniacam labem prohibeat, et ne ex laicis repente fiat episcopi, LXXVII, 782.

Epistola ad Maximum Salonitanum: accusatus ipse de simonia et aliis multis Romam citatur, LXXVII, 695.

Ad Bonifacium episcopum Regiens. Ecclesiæ unitatem commendat, LXXVII, 802.

Ad Joannem episcopum, Joannem presbyterum inique damnatum absolvit atque ab omni hæresis labepurum de-uniat, LXXVII, 837.

Ad Candidum episcopum: aptos ad presbyterale officium monachos cum consensu abbatis assumat, et presbyteros ordinet, LXXVII, 820.

Ad Fortunatum episcopum. Si Judaicum aut paganicum mancipium ad Christianam fidem converti desiderat, in libertatem vindicetur, CXXXVII, 825.

Epistola ad Urbicum abbatem. Agathonem in monasterium suscipiat, si illius uxor similiter converti voluerit, LXXVII, 835.

Sunt adhuc quingentæ paginæ Epistolarum ad diversos, a col. 834 ad 1327, quæ omnes ferme ad regiam Ecclesiæ remotum vel proximum spectant; nos de hoc Patre, cum jam sat diffuse disseruimus, illas in volumine volvendas lectori studioso relinquimus.

GREGORIUS II, (S.) papa. — Epistola ad Bonifacium presbyterum: potestatem illi facit ut fidei mysterium incredulis gentibus annuntiet, LXXXIX, 495, 501.

Epistola ad optimates Thuringorum. Laudat illos in Christi fide constantiam, hortaturque ut Bonifacio episcopo suo sint obediens, LXXVII, 503.

Epistolæ ad universum populum Athsaxonum. Confirmat illos in fide Christi quam relicto idolorum cultu amplecti erant, LXXXIX, 504.

Epistola ad Leonem Isaurum imperatorem, de scris imaginibus, LXXXIX, 511 et 521.

Respondet Bonifacio episcopo ad varias ejus interregationes et consulta, LXXXIX, 524.

Epistola ad Serenum Forojuliensem episcopum, de Gradensi ecclesia non invadenda, LXXXIX, 526.

Ad Donatum Gradensem patriarcham ejusque subditos: significat de invadenda alienis provinciis Forojuliensem episcopum esse interdictum, LXXXIX, 527.

Epistola ad episcopos Angliæ. Tatwinum Dorobornensem archiepiscopum totius Angliæ primatem agnoscit et mandat agnoscere, LXXXIX, 527.

Capitulare datum Martiniano episcopo et aliis euntibus cum Domini auxilio in Bajoariam, LXXXIX, 531.

GREGORIUS III, papa. — Epistola ad Bonifacium archiepiscopum: mittit illi pallium archiepiscopale, docetque quando eo uti debeat; potestatem facit novos episcopos instituendi; de quodam presbytero et de diversis ejus interrogationibus respondet, LXXXIX, 578.

Epistola ad omnes episcopos, presbyteros et abbates. Illis commendat Bonifacium in Germaniam redeuntem, ut illum adjuvent, et si quis illi se adungere velit, non prohibeant, LXXXIX, 578.

Epistola ad optimates et populum provinciarum Germaniæ. Redeunte ad illos Bonifacio monet ut ei obediant atque ut paganos omnes ritus procul abjiciant, LXXXIX, 580.

Epistola ad Carolum Martellum majorem domus regis Franciæ pro suscipienda sanctæ Ecclesiæ Romane defensione adversus reges Longobardorum, qui illam ammazebant, LXXXIX, 581 et 583.

Epistola ad Bonifacium Germaniæ archiepiscopum Probat quod Bajoariam in quatuor episcopatus divisit; aliquos ejus questionibus respondet; concilium juxta ripam Danubii celebrari jubet, LXXXIX, 583.

Epistola ad Antonium Gradensem archiepiscopum, ut Romam veniat ad concilium, LXXXIX, 586.

GREGORIUS IV, papa. — Epistola ad universos episcopos, de Aldrico episcopo Cenomaniensi non alibi quam apud sedem Romanam accusando, et de Romani pontificis potestate, CVI, 855.

Epistola ad episcopos et orthodoxos fideles. Ebonem archiepiscopum Rhemensem depositum in pristinum gradum restituit, LXXXIX, 858.

GREGORIUS V, papa. — Bulla pro monasterio Sublacensi, CXXXVII, 915.

Epistola ad Joannem Ravennatensem archiepiscopum. Placentinam ecclesiam restituit, Monteferetranam subicit, CXXXVII, 919.

Epistola ad Constantiam Galliarum reginam, ut qui villas Juliani episcopi prædatis fuerant et incendiderant, ecclesiastica regique auctoritate coerceantur, CXXXVII, 932.

GREGORIUS VII (S.), papa. — Epistola ad Desiderium abbatem. Nuntiat se invitum in demortui Alexandri pontificis locum successum; rogat ut Deum pro se deprecetur, et ad se quantocius veniat, CXLVIII, 285.

Epistolæ eadem de re ad Gisulfum principem Salernitanum et ad Guibertum Ravennatensem archiepiscopum, CXLVIII, 285 et 286.

Epistolæ ad Rainerium Florentinum episcopum. Præcipit ut viduas quæ suo consanguineo nupsissent coniis et dote ab eo relictis privetur, CXI, VIII, 287.

Epistola ad Giraldum Ostiensem episcopum et Raimbaldum subdiaconum: de obitu Alexandri papæ et de propria electione narrat; movet ut monachos et abbatem Cluniacensem ad pacem flectant, CXLVIII, 288.

Epistolæ ad principes Hispaniæ. Significat comiti de

Rocco eam Hispaniam partem concessisse, quam e Sarra-
cenorum manibus eriperet; prohibet alios principes in
eamdem regionem cum copis ingredi, etc., CXLVIII, 289.

Epist. ad Guidonem comitem Imolensem, ut discor-
diam inter archiepiscopum Ravennatem et civis Imolenses
sedet, etc., CXLVIII, 292.

Hortatur Beatricem et Mathildem ejus filiam ut Simo-
niacos evitent; significat se mittere viros religiosos ad
regem qui illum ad Romanam Ecclesiam revocent,
CXLVIII, 293.

Epist. ad Gulielmum Papiensem episcop.; rogat eum
ut Ecclesiam Romanam statuta amplectens contra ejus ad-
versarios pro viribus certet, CXLVIII, 294.

Ad Manassem Remensem archiepiscopum, ne mo-
nachos S. Remigii amplius vexet, et juxta canonicas san-
ctiones abbatem sibi ordinandum curet, CXLVIII, 295.

Epist. ad omnes Christi fideles in Lombardia; nuntiat
se excommunicasse Godefredum, quod Simoniaci Medio-
lansensem Ecclesiam occupaverit; monet ne ei consen-
tiant et fidem defendant, CXLVIII, 296.

Epist. ad Giraldum Ostiensem episcop.; miratur quod
se ceterorum non reddiderit de synodo ab eo coacta; si-
gnificat se episcopis qui querebantur ab eo se depositos,
respondere modo non posse et Auscensem episcop. se
absolvere; jubet Bigorritanum episcop. restitui nisi alia
crimina in eo inveniant, CXLVIII, 298.

Epist. ad Michaellem imperatorem; Dominicum patriar-
cham Venetiam ad eum mittit ut cum agat de iis quae mo-
nachis ejus nomine acceperat, cupidum se incedere pacis
cum Ecclesia Constantinopolitana ostendit, CXLVIII,
300.

Epist. ad Rodolphum Sueviam ducem; ostendit se Hen-
ricum regem odio non habere, quin potius cupire pacem
cum eo inire, quod ut quomodo fiat expedire, aut ut co-
loquantur una non solum ipse et imperator, sed etiam
imperatoris uxor et alii; rogat ut se fidelem prebeat
Romanae Ecclesiae, et ad limina apostolorum veniat,
CXLVIII, 302.

Epist. ad Rainaldum episc. Cumanum; dolet de ejus
calamitatibus; paratum se ostendit ulcisci injurias ipsi
tilatas. Hortatur ut Romam veniat, tum causa conciliandae
pacis cum Henrico, tum pro causa episcoporum Longo-
bardorum, CXLVIII, 303.

Epist. ad Anselmum Lucensem episcop., ne investituram
episcopatus ab Henrico accipiat, CXLVIII, 304.

Epist. ad Carthaginenses; queritur quod Cyriacum
episcop. injuriis affecerint, hortatur ad poenitentiam; sin-
minus minatur illis excommunicationem, CXLVIII, 305.

Epist. ad Cyriacum episc. Carthaginensem; laudat eum
quod patienter tulerit Sarrazenorum et malorum Chri-
stianorum injurias, et praesente Henrico rege ordinationes
habere noluerit; hortatur ad perseverantiam; Deum pre-
ceat pro Ecclesia Africana, CXLVIII, 307.

Epist. ad Albertum Aqueensem episcop.; ejus religio-
nem de quo aliquando dubitaverat, laudat; hortatur ut
Simoniacos oppugnet et Herlebaldo auxilium praestet,
CXLVIII, 310.

Epist. ad Sardiniae iudices; hortatur ut erga Romanam
Ecclesiam eorum parentum exempla secuti obedientes
se exhibeant, dixique se multa legato quem ad eos
mittit referenda imposuisse, CXLVIII, 311.

Epist. ad Geboulum episcop.; eum arguit quod cle-
ricos non coerceat; monet ut id faciat, etc., CXLVIII, 313.

Epist. ad Lanfrancum Cantuariensem archiepisc.; re-
prehendit quod patitur Arfastum quemdam molestiam
exhibere abbatibus Sancti Edmundi; monet ut sua vice
ejus audaciam compescat, et regem Guillelmum exoret,
ne illum ei favorem praestet; quod si Arfastus pariter
contempserit, jubet eum et Baldinum abbatem sedem
apostolicam ad eorum contentiones dirimendas petere,
CXLVIII, 314.

Epist. ad Arnaldum Carnotensem episcop.; ut ad curam
suae abbatiae, remoto alio intruso abbate, restituat quem-
dam Isimbardum, si nulla alia culpa inveniat eum pri-
vatum, nisi quod Hierosolimam devotionis causa profectus
fuerit, CXLVIII, 315.

Epist. ad fratres monasterii B. Mariae, privilegium sui
praedecessoris, quia falsum esse causebat, nec vult con-
firmare, nec aliud concedere; ipsum electum abbatem
sibi idoneum non visum; a se monitum fuisse significat
ut a praetione desistat; jubet tamen ut interim ei obedi-
ant, CXLVIII, 315.

Epist. ad Remedium Lincolnensem episcop.; acrius
homicidam a sacri altaris ministerio; concedit tamen illi,
si poenitentiam egerit, ut stipendiis Ecclesiae alii possit,
CXLVIII, 316.

Epist. ad Rodericum Cabilonensem episcop., in Philip-
pini Francor. reg. invehitur, ecclesiarum ventilem

et destructorem, quem ab eo moneri vult ut canonice
episcopos eligi permittat, CXLVIII, 317.

Epist. ad Humbertum Lugdunensem episcop., mandat
ut ab ipso vel ejus suffraganeis electus Matiscensis
eius contra regis voluntatem ordinetur, et, si renuerit
ordinari, cogatur, CXLVIII, 318.

Epist. ad Aldilias comitissam; ejus religionem
ac pietatem erga sacra loca commemorat, et ad meliora
semper peragenda hortatur; duorum monasteriorum pro-
tectionem ei commendat, CXLVIII, 319.

Epist. ad Wozelinum Magdeburgensem archiepiscop. et
alios; queritur bellum inter eos et Henricum regem
exortum esse; jubet eos ab armis discedere, donec per
legatos suos causam contentionis cognoscat, CXLVIII, 320.

Epist. ad Sicardum Aquileiensem archiepiscop.; indicit
concilium ad depravatos principum et praetorum mores
corrigendos; monet ut una cum suffraganeis ad id praestita
die accedat, CXLVIII, 322.

Epist. ad Jerimorum Bragens. episcop.; restituit
episcop. Brageni suspensio redditus episcopatus, ut, omni
posita mora, cum legalis episcopi adversarii sui san-
ctorum apostolorum limina adeat, CXLVIII, 324.

Epist. ad Gulielmum comitem Burgundiae; monet ut
una cum quibusdam aliis principibus, Ecclesiae auxilio
veniat, ut, pacatis Normannis, auxilium Constantinopoli-
tanis ferre possit, CXLVIII, 325.

Epist. ad comitissam Mathildem; hortatur eam ad
frequenter sumendum sanctissimum Eucharistiae sacra-
mentum, et ad devotionem erga beatissimam Virginem
Mariam, CXLVIII, 326.

Epist. ad omnes Christianos; monet ut Constantino-
politani opem ferant, qui a Sarrazenis multis calamitatibus
affliciebantur, CXLVIII, 329.

Epist. ad Arnaldum abbat. Sancti Severi; arguit quod
ad synodum vocatus non venerit, sententiam adversus
eum latam de quodam monasterio propter contumaciam
confirmat; monet ut, si se gravatum sentiat, Romam
veniat, CXLVIII, 330.

Epist. ad Manassem Remensem archiepiscop.; laudat eum
quod monasterii Sancti Remigii religiosum abbatem
praefecerit, cui potestatem facit aliam abbatiam admini-
strandi, si tantum onus ferre valeat; quod si non posset,
jubet ipsum dare operam, ut alius abbas praedicator,
CXLVIII, 331.

Epist. ad canonicos S. Hilarii Pictaviens.; jubet Picta-
viensium canonicorum in festivitate S. Hilarii et omnium
sanctorum servari, CXLVIII, 333.

Epist. ad Sappium regem Aragoniae; commendat ejus
observantiam erga Romanam Ecclesiam, quodque in sua
ditione officium Romanum celebrari studeat; abse-
tis ejusmodi accusationem non recipit, etc., CXLVIII, 339.

Epist. ad Alphonsum Castellae et Sanctum Aragoniae
reges; hortatur ad recipiendum officium Romanum; ex-
communicationem ac depositionem ejusmodi Symoniaci
per suos legatos confirmat, CXLVIII, 339.

Epist. ad Raguseos; arguit quod eorum episcopo in
carcerem conjecto alium sibi elegerint, praecipit ut eum
vinculis solvant, et hac de causa legatum mittit; quod si
per ipsum legatum haec causa ad exitum perducere non
poterit, jubet episcopum, et eum qui ab ipsis fuit electus,
Romam venire, CXLVIII, 341.

Jubet episcopo Reatino restitui bona ablata monasterii
Sancti Quirici, CXLVIII, 341.

Ad Giraldum Sistaricensem episcop.; praecipit ut Ec-
clesiam Crusciensem quam invaserat, relinquat et ei quodvis
in ea ecclesia se putet habere, ad se veniat, CXLVIII, 342.

Epist. ad Froterium Nemansensem episcop.; queritur
de injuriis illatis monasterio S. Egidii, et ejus abbati con-
tempta apostolica sede; jubet ipsum desistere, CXLVIII,
342.

Epist. ad Guillelmum Diensem comit.; remittit episc.
ab ipsis electum, et a se consecratum; jubetque eos ipsi
obedire praecipuae in Simoniacae heresi extirpanda; mi-
natur ipsi comiti excommunicationem, si jus retribuire
noluerit episcopo et ejus Ecclesiae, CXLVIII, 343.

Epist. ad Guillelmum regem Anglorum; ipsi commendat
erga se et sedem apostolicam observantiam, hortaturque
eum ad ecclesiasticam defensionem; significat se et Ec-
clesiam in magnis perturbationibus versari, CXLVIII, 344.

Ad Godefredum ducem; eum arguit quod milites auxi-
lio Sancto Petro non miserit, ut promiserat; monet ut
eos mittat, CXLVIII, 346.

Epist. ad Isembertum Pictaviensem episcop., ut in pro-
vinciali concilio metropolit. rationem reddat de monaste-
rio Nobiliacensi quod clerici Sancti Hilarii per vim ab eo
detineri querebantur; et si se gravatum sentiat, ad se
Romam veniat, CXLVIII, 346.

Epist. ad Belvacenses; eos absolvit ab excommunica-

unne præcibus episcopi quem offenderant; monet ut obediant, et ab eo penitentiam suscipiant, CXLVIII, 347.

Epist. ad Philippum I, regem Francor; monet ut damna Belvarensis ecclesiæ illata resarciat, et suos antecessores imitetur in defendendis et amplificandis ecclesiis, CXLVIII, 348.

Epist. ad Alphonsum Castellæ regem; ei commendat episcopum Panum, et eum monet ut antiquam ejus episcopatus sedem reparare velit, CXLVIII, 355.

Epist. ad Agnotem imperatricem; gratias agit quod Ecclesiæ concordiam consulat, et Henricum regem Ecclesiæ communioni restituendum curet; hortatur ut persistat, etc., CXLVIII, 357.

Epist. ad episcopos et abbates Britannię; præcipit ad eorum veniat, et incestum copulationem subditis suis prohibeant, CXLVIII, 359.

Epist. ad Isembertum Pictaviens. episcop.; arguit de contemptu sedis apostolicæ, et de injuriis in apostolicos legatos illatis; mandat ut eam se compareat; interim eos, quorum ministerio ad hæc usus est, excommunicatos declarat, CXLVIII, 359.

Epist. ad Gozelinum Burdigalens. archiepiscop.; monet ut Romam veniat, vel alium mittat, qui Isembertum episcopum ad se vocatum præsentem accuset de injuriis quas ab illo se passum per litteras questus est, et Isembertum, nisi ad se venerit, sicut præceperat, excommunicatum una cum criminis consortibus denunciaret, CXLVIII, 363.

Epist. ad episcopos Francorum; regni Franciæ calamitates et regis nefanda scelera narrat. Incepit episcopos de eorum contra hujusmodi scelera taciturnitate; mandat ut regi resistant; qui si obtemperare noluerit, totum regnum interdicti jubet; et si ille pemeveraverit, de ejus occupatione eripi. Episcopis vero, nisi ei restituerint, depositionis penam minatur, etc., CXLVIII, 363-365.

Epist. ad Gebardum Pragensem episcop.; arguit de contemptu sedis apostolicæ auctoritate, de mentita fide, de fraudulenta occupatione rerum episcopi Moravensis, quas restitui jubet, etc., CXLVIII, 365.

Epist. ad Udonem Treverens. archiepiscop.; committit ei et episcopo Metensi causam quam versabatur inter Tullemensem episcop. et quemdam ejus clericum, CXLVIII, 370.

Epist. ad Salomonem regem Hungarorum; queritur quod cum Hungariæ regnum juris sit Sancti Petri, a Teutonicorum rege in beneficium acceperit; monet ut illud, correcto errore suo, ab apostolica sede recognoscat, CXLVIII, 375.

Epist. ad Humbertum Lugdunens. archiepiscop. et ceteros, ut clericos moneant, ut desistant ab injuriis. et satisfaciunt de damnis monasterio Pullariensi illatis; quod si facere remuerint, eos ab introitu ecclesiæ arceant, et si pemeveraverint, subdant eos excommunicationi, CXLVIII, 375.

Epist. ad Guillelmum comitem Pictaviens., ut una cum episcopis et nobilibus regni Franciæ admonent Philippum regem desistere a confusione ecclesiarum atque a prædationibus; alioquin ipsum regem, et quoscunque ei obedientiam præstantes, minatur se excommunicatum, CXLVIII, 376.

Epist. ad Richerium Senonens. archiepiscop., ut a Lanzilino parochiano suo, qui multa scelera in archiepiscopum Turonensem perpetraverat, dignam emendationem faciendam curet; quod si ille facere recusaverit, canonicam in eum censuram exercere jubet, CXLVIII, 377.

Epist. ad Hugonem de Sancta Maura, ut injuste retenta ecclesiæ Turonensis bona archiepiscopo reddat; et si quid deheri putet, eum ejus nuntio Romam ad synodum veniat, alioquin excommunicandus, CXLVIII, 378.

Epist. ad Isembertum Pictaviens. episcop.; confirmat interdictum a suo legato adversus eum factum, et a sacerdotum participatione excludit, usque ad futuram synodum ad quam venire jubet, CXLVIII, 379.

Epist. ad Gozelinum Burdigalens. archiepiscop. et Guillelmum ducem Aquitanie; præcipit ut Pictaviensi episcopo, nisi ad synodum, sicut illi præceperat, venerit, a nemine obedientiam præstetur, etc., CXLVIII, 379.

Epist. ad Lemarum Bremensem archiepiscop.; invehitur in eum quod legatis apostolicæ sedis concilium, sicut ipse jussit, celebrare prohibuerit; quodque ab eisdem Romanis vocatus venire contempserit; quare eum suspendit ab officio, quousque Romam ad concilium accedat, CXLVIII, 382.

Epist. ad Henricum regem Romanorum; latetur quod legatos apostolicos benigne exceperit; et sibi devotæ servitutis obsequium præstiterit, et dei operam ut in regno

suo Simonia et fornicatio clericorum extirpetur, etc., CXLVIII, 384, 385.

Epist. ad Cunipertum Taurinens. episcop.; arguit quod ad synodum vocatus non venerit, et monasterio S. Michaelis molestiam intulerit; præcipit ut ad aliam synodum accedat, et ne dictum monasterium detrimere afficiat, CXLVIII, 388.

Epist. ad comitissam Mathildem; præcipit et a consorcio Azonis se sejungat; quod si illum consanguineum suum non esse probare se posse confidat, in proximo concilio se ejus causam cogniturum, CXLVIII, 389.

Epist. ad universos fideles; hortatur ad defensionem Christianorum qui in transmarinis partibus ab infidelibus premebantur, CXLVIII, 390.

Epist. ad universos fideles, ut legatos suos congruo honore recipiant, eisque obedientiam præstent, CXLVIII, 392.

Epist. ad Foretranes et Engubinos; significat se legatos ea de causa misisse ut deo operam ut idoneus pastor in eorum Ecclesia eligatur; monet ut eis exhibeant obedientiam, CXLVIII, 393.

Epist. ad Rodolphum Saveris et Bertolphum Caracenum ducas; invehitur in episcopos qui inobedientes erant in exsequendis apostolicæ sedis decretis de Simoniacis et fornicariis clericis, quare duces monet ut quocunque Simoniacos aut fornicarios cognoverint, nullatenus recipiant, etc., CXLVIII, 397.

Epist. ad Sanctum Aragoniæ regem; censet absurdum esse ut is qui ex illegitimo concubitu natus erat, ad episcopatus gradum, ad quem ab eo postulabatur, accederet, etc., CXLVIII, 401.

Epist. ad Placentinos; scribit se deponere in synodo Dionysium eorum episcop. et omnes quicunque ei fidelitatem juraverant a sacramenti vinculo absolvisse; ait se curaturum ut omnes fideles ad eum expellendum non auxilio sint, CXLVIII, 406.

Epist. ad Laudenses; ipsos latetur eorumque episcopum contra Simoniacam hæresim et clericorum fornicationem insurgere, etc., CXLVIII, 407.

Epist. ad Dietwinum Leodiens. episcop.; reprehendit eum tanquam Simoniacum; monetque ut recipiat, fornicationem e clero extirpet et a contumeliosis abbati de Sancto Huberto inferendis abstineat, atque ecclesiam quamdam consecret, etc., CXLVIII, 412.

Epist. ad Sighardum episcop. Aquileiensem; exponit statuta in concilio contra concubinariorum et Simoniacos clericos; præcipit ut ea servari curet, CXLVIII, 415.

Epist. ad monachos Sancti Dionysii; eos hortatur ad concordiam et pacem, dum eorum abbas se de Simonis purgaturus, vel eorum legatis vel coram se veniat, CXLVIII, 415.

De fornicatione e clericis evellenda, CXLVIII, 417.

Epist. ad Annonem Coloniens. archiepiscop., et habitis suorum episcoporum concilio decreta apostolicæ sedis de castitate clericorum promulget et servanda curet. Exponit quoque se in synodo contra Simoniacos statuta confirmasse, CXLVIII, 417.

Epist. ad Cunibertum Taurinens. episcop.; eum arguit quod molestias afficiat monachos Sancti Michaelis, CXLVIII, 419.

Epist. ad Demetrium regem Russorum; scribit Russiæ regnum eorum consensu accedente eorum filio se dividisse; ipsorumque petitionibus se paratum ostendit, rogat ut legatos suos benigne exceipiant, CXLVIII, 425.

Epist. ad Suentium regem Danorum, queritur de principum inobedientia erga Romanam Ecclesiam; commendat eum de debita erga sedem apostolicam observantia, etc., CXLVIII, 426.

Epist. ad Bambergenses, significat Bambergensem episcop. Simoniacum a se depositum; interdictit se quinquam illius Ecclesiæ bona diripere vel alienare præstemat, CXLVIII, 427, 428.

Epist. ad Henricum regem Romanorum, de Herimanno episcop. Bamberg. a se anathematizato, etc., CXLVIII, 450.

Epist. ad universos Christianos; injuriam apostolicæ sedis exaggerans, hortatur divinam opem implorandum, ut aut impios ad penitentiam converterat, aut eorum consilia reprimat, eisque exemplum anathematizationis regis mittit, CXLVIII, 454.

Epist. ad Henricum regem Romanorum; latetur regem religiosi viris discordiæ causam, quam inter eos intercedat commississe, quorum consilio ait se eum ad Ecclesiæ gremium recepturum; hortatur ut erga Simonis devotio se clementes gerat, et in locum Herimanni repositi alium in Bambergensi Ecclesia canonicè subrogandum curet, CXLVIII, 455.

Epist. ad Tedaldum Mediolanens. clericum; arguit

quod superstitio episcopo canonice electo, se in Rhos locum intruserit, etc., CXLVIII, 436, 437, 438.

Epist. ad Henricum Romanorum regem; arguit quod eum excommunicat communicet; monet ut, si ita est, ab aliquo episcopo absolutionem petat, etc., CXLVIII, 439.

Epist. ad Cyriacum Carthaginiens. archiepiscop.; cum in Africa duo tantummodo reperiantur episcopi, vult ut alium eligant, et ad se consecrandum mittant, CXLVIII, 449.

Epist. ad universos Christianos; queritur de Henrici regis perditia, et malis quae Ecclesia ab ipso patiebatur; monet ut eum ad veram penitentiam provocent; quod si audire noluerit, virriter ei obstant; eos vero qui regi adhæserant, si respicere voluerint, ad Ecclesiam gremium admittant; illos autem qui a communione regis se non subtraxerint, vitandos esse demonstrat, CXLVIII, 451.

Epist. ad Herimannum episcop. Metensem; ostendit quicunque Henrico regi communicaverint, sive episcopi sive laici sint, excommunicatos esse; errare autem eos qui asserunt reges excommunicari non posse auctoritate et exemplis sanctorum pontificum; imo pontifices regibus longe præstare demonstrat, etc., CXLVIII, 453.

Epist. ad Germanos, ut regem Henricum in synodo excommunicatum, et regia dignitate privatum, si vere penituerit, benigne suscipiant, remotis ab eo pravis consiliariis, bonis adhibitis; eo etiam monito ne Ecclesiam libertatem impugnet, interim ne quisquam episcopus eum absolvat, quousque apostolicæ sedis consensus accedat; quod si vere non penituerit, eligant alium idoneum regem, quem se confirmaturum ait, de consilio tamen Agnetis Imperatricis, cui se iurejurando obstrinxerant, CXLVIII, 456.

Epist. ad Henricum Leodiensem episcop.; rescribit si excommunicato regi Trajecien-sis episcopus scienter communicarit et sine satisfactione obierit, cum eo nec mortuo posse communicari; sin minus, eum absolvit, etc., CXLVIII, 460.

Epist. ad episcopos Tuscie, ut Senensem episcopum, qui Henrico regi communicaverat, et absolutionem petierat, omnes ipsi aut duo viciniore episcopi conveniant, eisque penitentiam injungant, qua peracta, se eum absoluturum pollicetur; interim si in periculum vite incidit, ei absolutionem impertitur, CXLVIII, 461.

Epist. comminatoria in Richerium Senonens. archiepiscop., CXLVIII, 462.

Epist. ad Adilam Flandriæ comitissam; respondet furcarios clericos missas celebrare non debere, sed extra choros esse pellendos, etc., CXLVIII, 464.

Epist. ad Robertum Flandriæ comitem, ut persequatur Simoniacos sacerdotes, et fornicarios; invehitur in episcopos qui apostolicæ sedi erant inobedientes, CXLVIII, 464.

Mittit Henricum regem humillimam penitentiam egisse seque omnium instantium supplicationibus eum absolvisse, accepto fidelitatis juramento, etc., CXLVIII, 465.

Epistola ad Carnotenses, ne deinceps in episcopum recipiant Robertum perjurum et Simoniacum, et ut alium pastorem legitimum eligant; quod si quis non canonice episcopus factus sit, ipse, omnes fautores ejus et consentientes excommunicentur, CXLVIII, 468.

Epist. ad clericos Romanenses; salutem et benedictionem tanquam excommunicatis illis non mittit; præcipit ut coram Diensi episcopo. compareant, ut discutiatur causa, etc., CXLVIII, 569.

Epist. ad Willelmum regem Anglorum; causam Dolensis episcopi propter ejus scelera ab episcopatu ejecti ita tractatam fuisse, ut accuratius tractari non posse videretur, etc., CXLVIII, 470.

Epist. ad canonicos Anicienses; confirmat excommunicationis sententiam a Diensi episcopo legato latam in Stephanum Aniciensis Ecclesiæ invasorem; ille ab omni sacramento prestito eos absolvens, præcipit ne ei amplius obedientiam exhibeant, CXLVIII, 471, 472.

Epist. ad Herimannum Metensem episcop., committit ei causam inter episcopum Leodiensem et abbatem Sancti Laurentii, CXLVIII, 475.

Epist. ad Hugonem episcop. Diensem; præcipit ut congregata synodo episcoporum Franciæ causa Cameracensis electi discutiatur, qui post sui electionem investituram ab Henrico rege acceperat, ignorans et regem excommunicatum et huiusmodi investituram a pontifice prohibitam, etc., CXLVIII, 476.

Epist. ad Bernardum diaconum et Bernardum abbatem, ut ab Henrico et Rodulpho regibus iteratum petant, ut ad Teutonicorum partes se conferre possit, quorum alter qui id præstare noluerit excommunicatur,

et regni gubernaculis interdicitur; qui vero paruerit, in regia dignitate confirmetur, CXLVIII, 478.

Epist. ad Dominicum Silvium ducem et populum Venetie; queritur eos cum excommunicatis communicasse; mittit legatos qui eos peracta penitentia ab excommunicatione absolvant, CXLVIII, 480.

Epist. ad Hispanos; commonet Hispaniæ regnum antiquis constitutionibus juris esse Sancti Petri, etc., CXLVIII, 481.

Epist. ad canonicos S. Martini Lucensis; arguit eos quod contra sua monita et post promissam satisfactionem canonicatus et præbendæ emerent, etc., CXLVIII, 487.

Epist. ad episcopos et clericos Corsicæ; pro suo pastoralis officio mittit legatum episcopum Sisani electum, qui vice sua quæ ad religionem pertinent exsequatur, etc., CXLVIII, 487.

Epist. ad Corsos; lætatur quod insulam Corsicam quæ antiquitus juris erat Sancti Petri, ab invasoribus vindicantes ad apostolicæ sedis fidem reverti valluit, etc., CXLVIII, 489.

Epist. ad Aquileienses; illud se inter omnia præcipue desiderare scribit, ut in unaquaque Ecclesia talis eligatur qui nomen et officium pastoris habere dignus sit, etc., CXLVIII, 490.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiæ Aquileiensis; monet eos diligenter curent ut electio episcopi Aquileiensis, propter quam legatos mittit, canonica fiat, etc., CXLVIII, 491.

Epist. ad Udonem Trevirensis et suffraganeos; significat sollicitudinem de regni Teutonicorum perturbatione sedanda; qua de re ad omnes principes litteras misisse ut tanto malo opem ferant, CXLVIII, 492.

Epist. ad Rainerium episcop. Aurelianensem; præcipit ut intra quinquaginta dies ad locum quem Senonenses et alii episcopi, quibus id commisit, probaverint, conveniat de objectis criminibus se purgaturum, CXLVIII, 494.

Epist. ad Hugonem Diens. episcopum; confirmat excommunicationem et depositionem ab eo factam cujusdam juvenis in Carnotensi Ecclesia intrusi; a quam regendam, cum abbas Sanctæ Euphemie a rege Francorum postularetur, etc., CXLVIII, 497.

Epist. ad Guibertum Ravennat. archiepisc. et alios; temeritatem eorum in offendienda sancta Romana Ecclesia incusans, saluti eorum consulens, ad synodum eos vocat, etc., CXLVIII, 496.

Epist. ad Germanos; legatos apostolicos in synodo Romana pro concilianda pace in regno Teutonico fuisse designatos ait, quos impedire si quis præsumat, eum excommunicat, etc., CXLVIII, 500.

Significat se temperantiam potius quam rigorem canonum secutum, causas episcoporum Franciæ et Burgundiæ discussisse, etc., CXLVIII, 502.

Epist. ad Rainerium episc. Aurelianensem; increpat quod patientia Romanæ Ecclesiæ abusus, scelus sceleris audendo, cuncta pene Ecclesiæ suæ ornamenta dilapidaverit; quamobrem illi præcipit, etc., CXLVIII, 505.

Epist. ad Hugonem Cluniacensem, ut legato quem ad regem Hispaniæ mittit, auxilium præbeat, etc., CXLVIII, 506.

Epist. ad Gausfredum et alterum Gausfredum comites, ut omnes episcopos et abbates Britanniæ et clericos et laicos Dolensis Ecclesiæ scientia præstantes faciant convenire concilio celebrando, etc., CXLVIII, 508.

Epist. ad Germanos; monet ne faveant neve communicent his qui, contra interdictum apostolicæ sedis, impedire conantur conventum episcoporum et laicorum habendum coram legatis apostolicis de jure Henrici et Rodulphi in Teutonicorum regno, etc., CXLVIII, 508.

Epist. ad Henricum Leodiensem episcopum; temeritatis eum arguit quod contra Romanæ Ecclesiæ auctoritatem verba factaverit, etc., CXLVIII, 515.

Epist. ad Hugonem Diensem episcop. ut Robertum Flandrensem comitem ab apostolicæ sedis legato et Lingonensi episcopo excommunicatum, si non canonica id factum repperit, vel si satisfacere voluerit, absolvat, CXLVIII, 516.

Epist. ad Ecclesiæ Tarvonnensis canonicos, ut canonicis de castro S. Pauli, nisi litteris apostolicis obediunt, omnis ecclesiæ ingressus interdicitur; laici autem non obediens excommunicentur, etc., CXLVIII, 517.

Epist. ad Ravennates; monet ut episcopo Ravennati, ob plurima flagitia in Romana synodo depositi, nullam deinceps obedientiam præstent; qui vero ausus fuerit apostolicis præceptis repugnare anathemate damnetur, CXLVIII, 518.

Epist. ad monachos Massilienses; absentiam sui abbatis

ut æquo ferant animo hortatur; eorum monasterium, sicut Cluniacense, apostolicæ sedi unire desiderat, etc., CXLVIII, 524.

Epist. ad Evrardum episcop. Parmensem; arguit quod abbatem ad synodum venientem cepit; jubet ut eum dimittat; quainobrem eum ab episcopali officio suspendit, CXLVIII, 527.

Epist. ad Arelatenses; reprehendit eos nulla pene cura moveri suam Ecclesiam pastore esse destitutam; propterea Vapincensem episcopum mittit, ut aut episcopum eligant, aut promittant se in pastorem suscepturos quemcumque ipse ad eos miserit, etc., CXLVIII, 529, 530.

Epist. ad Arnoldum abbat. Sancti Severi; Diensi et Elorenci episcopis commississe significat, quid agendum foret in controversia inter eum et abbatem Sanctæ Crucis, CXLVIII, 532.

Si quæ sunt a huc per plures epistolas S. Gregorii VII, quas omittimus, ne diutius in his quæ ad hunc papam spectant immoremur, CXLVIII, 534-748.

GREGORIUS VIII papa. — Germano clero electionem suam unilat, et ad expeditionem pro recuperanda Palestina animum ut adhibeant hortatur, CCII, 1537.

Ad omnes prælatos Ecclesiarum, pro iustitia faciendis et litibus componendis, CCII, 1538.

Ad omnes fideles, de jejunio servando ad placandum Deum offensam, CCII, 1539.

Ad omnes Christi fideles, de clade Hierosolymitana; omnes ad penitentiam agendam admonet, et profectis entibus ad bellum contra infideles plenariam indulgentiam concedit, CCII, 1539.

Monasterii Lucullensis protectionem suscipit, et possessiones juraque confirmat, CCII, 1543.

Monasterium Savignienium jura vetera, obtentu monachorum Cisterciensium qui ibi sunt instituti, vetat immutari, CCII, 149.

Clero, potestati et populo Bergomati, Lanfrancum electum episcopum commendat, CCII, 1549.

Episcopum Venetum hortatur ut canonicis S. Salvatoris ecclesiam S. Bartolomei concedat, CCII, 1551.

Ad Fridericum imperatorem; pacis consilia et se in illum fore, et probare quod eadem ipse nutriet, significat, CCII, 1588.

Ad Folmarum archiepiscop. Treverens., de casu orientalis Ecclesiæ; spernit dura consilia et censuras adversus principes et præsules, objurgatque ideo Treverensem archiepiscop. quod justo acrior fuerit, CCII, 1539.

HILARUS, papa. — Epistola ad Ascanium et reliquos episcopos Tarraconensis provinciæ, ut nullus sine consensu episcopi metropolitani episcopos ordinetur; ut nullus episcoporum relicta propria Ecclesia, ad aliam transeat; ut Irenæus remotus a Barcinonensi Ecclesia, ad propriam revertatur; de removendis episcopis qui illicite ordinati sunt; et ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur; de damnatione Irenæi, si ad suam ecclesiam non revertatur, LVIII, 17.

Epist. ad Leontium, Veranum et Victurum, episcopos; delegat illis Ingenui et Auxani episcoporum controversiam, statuitque ut Camelenensis civitas et Nicaense castellum ad unius episcopi regimen revertantur, LVIII, 20.

Epist. ad Leontium; monet ut relationem mittat de Hermo qui Ecclesiæ Narbonensis episcopatum temere usurpasse dicebatur, LVIII, 24.

Epist. ad episcopos diversarum provinciarum Galliæ; Hermen Narbonensi Ecclesiæ præsidere ita permittit, ut ordinandum episcoporum potestate careat; ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis poterunt, et a Leontio convocentur; ut sine metropolitani litteris episcopi in aliam provinciam non proficiscantur; quod si eis non poterunt impetrare, causam discutiet episcopus Arelatensis; de parochiis Ecclesiæ Arelatensis, quas repetebat Leontius, iudicium ad episcopos remittit; ut prædia ecclesiastica non alienentur, nisi apud concilium alienationis causa prius doceatur, LVIII, 24.

De Mamerto episcopo qui extra suos fines Deensibus episcop. ordinat, ut illius causam Leontius in synodo examinet; ne quisquam suos terminos transcendat et ut concilia quotannis Leontii opera convocentur; de causa Mamerti in synodo examinanda, LVIII, 27, 28.

HONORIUS I, papa. — Epistola ad Isathum Ravennatem exarchum; Adavaldum Longobardorum regem catholicum regno restituit, et subrogatum illi Ariovaldum hominem Arianum et perdidit inde eiei; Claspinos episcopos quorum opera scelus patrarat, ad penam suscipiendam ad se mitti petit, LXXX, 469.

Epist. ad episcopos Venetiæ et Istriæ; de Fortunato Gradensi patriarcha dejecto et Primogenio in loco ejus subrogato, LXXX, 469.

Epist. ad Sergium Constantinopolitanum episcop.; post veram orthodoxæ fidei doctrinam, de duabus voluntatibus Christi assertam, causam indicat quare Sergio de novis vocabulis silentium indicanti consentiendum esse iudicat, LXXX, 470.

Epist. ad Edwinum regem Angliæ; hortatur ut in fide perseveret, ejusque precibus Paulino et Honorio metropolitans duo cuique pallia mittit, ut alteri mortui, superstes in locum defuncti alium possit ordinare, LXXI, 476.

Epist. ad Honorium Dorovernensem episcop.; monet ut in Evangelii prædicatione persistet; et pallium mittit, LXXX, 477.

HORMISDA, papa. — Epistola ad Anastasium imperatorem; eum laudat quod Ecclesiæ paci studeat; et cum causam cur concilium cupiat congregari cognoverit, scribit se illi responsum daturum, LXIII, 570.

Epist. ad Dorotheum Thessalonicensem episcop.; laudat ejus pietatem et studium in sedem Romanam, LXIII, 572.

Epist. ad Anastasium imperatorem Augustum; imperatoris qui mandavit se optare concilium congregandum ad componendas in Scythia de fide ortas questiones zelum laudat, et pollicetur se per legatos respondurum, LXIII, 574.

Epist. ad Anastasium imperatorem; novum esse Romanum pontificem ab imperatore ad concilium vocari; se tamen iturum, si Chalcedonensis concilii decreta non revocentur in dubium, LXIII, 579.

Epist. ad Anastasium imperat.; fraus le Anastasi imperatoris nongidum detecta laudat ejus studium de pace concilianda, monetque ut tandem damnalis hæresibus Ecclesiæ unitas sortitur effectum, CXIII, 585.

Epist. ad Joannem Nicopolitanum episcop.; commendat illius religionem; Nestorium et Eutychen damnandos, et quomodo qui ad fidem revertuntur, sint recipiendi, per indiculum se significaturum scribit, LXIII, 588.

Epist. ad synodum Epiri veteris; Eutychetis errorem sectatores damnat; episcopos Epiri veteris ut nominali hæreticos anathematizant hortatur, LXIII, 591.

Epist. ad Joannem Nicopolitan. episcop.; cum per litteras Epiri veteris episcopi nominali hæreticos damnassent, mittitur libellus, cui debeant subscribere, LXIII, 592.

Epist. ad Avitum Viennensem episcop.; laudat in eo studium cognoscendi de statu Ecclesiæ orientalis; a legatis autem ob perfidiam Græcorum nihil fuisse perfectum scribit; in animo sibi esse alteram ad illos legationem destinare, LXIII, 594.

Epist. ad Anastasium imperatorem; pacem Ecclesiæ non nisi damnato Acacio posse restitui, LXIII, 597.

Epist. ad Timotheum Constantinopolitan. episcop., pro unitate Ecclesiæ laborandum, LXIII, 599.

Epist. comminatoria ad universos hæreticos episcopos Orientis; unitas catholicæ fidei custodienda est, LXIII, 600.

Epist. ad episcopos Orientales orthodoxos; laudat eorum in fide constantiam, et ad pacem conciliandam se legatos denuo Constantinopolim missos esse scribit, LXIII, 601.

Epist. ad Possessorum episcop., in fide catholica perseverandum, LXIII, 603.

Epist. ad populum et monachos Constantinopolitanos; abstinendum a consortio hæreticorum, et in catholica fide perseverandum, LXIII, 605.

Epist. ad Ennodium et Peregrinum episcopos; a Joanne Nicopolitano, quæ contra eum Thessalonicensis testaretur, se cognovisse scribit, novamque causam sedi apostolicæ ingestam, iisdem cognoscendam per litteras hæc commisit, LXIII, 604, 605.

De Joanne Nicopolitano, LXIII, 606.

Epist. ad archimandritas Syriæ; illos soliter hortaturque ut in fide catholica perseverent, LXIII, 615.

Epist. ad Joannem Tarragunensem episcop.; libenter de ejus adventu in Italiam audivisse; litteras ad Hispanenses de ecclesiasticis institutis ab eo datas probat, eique vices suas committit, LXIII, 621.

Epist. ad universos episcopos Hispaniæ; de sacerdotibus juxta statuta canonum ordinandis; ut pro episcopatu premium non accipiantur; de concilio per annos singulos celebrando, LXIII, 623.

Epist. ad Sallustium; Sallustius apostolicæ sedis vicarius constituitur per provincias Boticam et Lusitaniam, LXIII, 625.

Epist. ad Justinum imperatorem; commendat ejus litteris respondens, sollicitudinem de concilianda pace, et creptis monet insistendum nomenque Acacii a gloriando esse, LXIII, 628.

Epist. ad Joannem Constantinopolitanum episcop.;

cum commendat et gaudet concillium Chalcedonense et divi Leonis epistolas ab eo complexas, ad Ecclesiam communionem admittendum pollicetur, si nomen Acacii et dyptichis suis expunxerit, LXIII, 439.

Epist. ad Cæsarium Arelatensem; docet Dardaniam et Ilirici episcopos ad sedis apostolicæ communionem, Eutychiana hæresi damnata rediisse, et delegatione in Orientem missa, LXIII, 451.

Epist. ad Justinianum Augustum; ad pacem assequendam et Acacium demandum, legatos mitti significat, LXIII, 455.

Epist. ad eundem; ab iis qui admissis Chalcedonensis concilii decretis Acacium damnare recusabant cavendum; legatosque ad pacem et unionem Orientalis Ecclesiæ missos commendat, LXIII, 455.

Epist. ad Euphemiam Augustam, Augustum ad pacem Ecclesiæ restituendum cohortandum, LXIII.

Epist. ad Joannem episcop. Constantinopolitan., Acacium demandum et in legatorum manibus fidei professionem emittendum, LXIII, 458.

Epist. ad archidiaconum et clerum Constantinopolitanum, catholicis hæreticorum molestia liberatis, legati ad pacem confirmandam mittuntur, LXIII, 459.

Epist. ad Justinianum domesticorum comitem; sperat fore ut ejus opera Ecclesiæ pacem adipiscatur, LXIII, 460.

Epist. ad diversos; legatos in causa pacis coadjuvandos, LXIII, 460 461.

Epist. ad Germanum et cæteros legatos; de his quæ agant vult se moneri, etc., LXIII, 462, 463.

Epist. ad Justinum Augustum, gratulatur cum ejus opera Constantinopoli pax vigeat, hoc ipsum Antiochiæ et Alexandriæ faciendum curet, LXIII, 454.

Epistola ad Joannem episcopum Constantinopolit.; laudat eum ad unitatem Ecclesiæ rediisse; hortatur ut Alexandrinæ et Antiochenæ Ecclesiæ unionem procuret, etc., LXIII, 455.

Epist. ad Justinianum; commendat eum, quod Justino adiumento fuerit in pace Ecclesiæ reddenda, ad quam perfecte tuendam hortatur, LXIII, 457.

Epist. ad Pompilius; laudat quod se pacis studiosum ostenderit, hortatur ad operam navandam ut perfecta Ecclesiæ tranquillitas reddatur, LXIII, 457.

Epist. ad omnes Hispaniæ episcop.; Joannis Constantinopolitani episcopi dirigit professionem propter Orientales episcopos qui eorum communionem poposcerint, LXIII, 459.

Epist. ad Germanum cæterosque legatos; monet ut cum imperatore ejusque coniuge agant, ut omnes Ecclesiæ, præcipue vero Alexandrinæ et Antiochenæ, ad apostolicæ sedis communionem revocentur, LXIII, 461.

Epist. ad Dioscorum diaconum; ut cogitet quomodo ii qui Chalcedonense concillium scripto damnaverant, et ad Ecclesiam redire cupiebant recipiendi sunt, LXIII, 461, 462.

Epist. ad Joannem et Dioscorum legatos; dolet episcopos Thomam et Nicestratum Constantinopoli congruo honore non fuisse receptos, LXIII, 463.

Epist. ad Justinum August., ut suis sedibus Hellam, Thomam, etc., restituendos esse curet, LXIII, 463, 461, 465, 460.

Epist. ad legatos, de iis quæ Thessaloniciæ ab Eutychianis gesta per famam audiverat, Dorotheum et Aristidem Romam venire compellendos, LXIII, 467.

Epist. ad legatos; dolet Joannem occisum; et Dorotheum ab episcopatu remoto, alium Aristide excepto in ejus locum substitui præcipit; Thomam, Nicestratum suis ecclesiis restituendos, LXIII, 469.

Epist. ad Joannem Militariæ Ecclesiæ episcop. Constantinopolitanam Ecclesiam ad sedis apostolicæ communionem rediisse, LXIII, 470.

Ad episcop. Hispaniæ; gratulatur de pace Ecclesiæ Orientalis, LXIII, 471.

Ad Justinianum; monachos Scythas ante legatorum adventum Roma non discessuros; apostolorum sanctuaria transmittit, LXIII, 477.

Epist. ad possessorem episcop.; Scythas monachos, suos errores damnare volentes, ut hæreticos ab urbe expulsos. Fausti librum a Romana Ecclesia non recipi, LXIII, 490.

Ad Epiphanius episcop. Constantinopolitan.; querit quod non scripserit, nec legatos miserit, et quod Elias, Thomas et Nicestratus suis sedibus non sint restituti; ipse Epiphanius curet ut hæc executioni mandentur, LXIII, 493.

Epist. ad Dorotheum Thessalonicensem episcop.; Romam ei veniendum ut catholicam doctrinam percipiat, et obiectum crimen purget, LXIII, 500.

Epist. ad synodum Constantinopolit.; gratulatur Epiphanius pontificem electum, LXIII, 505.

Epist. ad Justinum Augustum ad evitandam discordiam nihil innovandum, et de his qui ad communionem admitti possunt Epiphanius scriptum, LXIII, 510.

Epist. ad Justinum Augustum; Divinitatis et lucarnationis mysterium expouit, LXIII, 512.

Epist. ad Epiphanius episcop. Constantinopolit.; ipsi vicariam sedis apostolicæ præfecturam in recipiendis lapsis delegat, LXIII, 515.

Epist. ad Remigium Remorum episcop.; vices suas illi deputat in regno Clodovei Francorum regis nuper ad fidem conversi, LXIII, 524.

Decretum; qui ad penitentiam agendam in monasterio reclusus presbyter non ordinetur, LXIII, 525.

Decretum; nuptias occultas celebrare non licet, LXIII, 525.

Decretum; absque episcopi permissu in ecclesia consecrata non erigatur altare, LXIII, 526.

INNOCENTIUS I., papa. — Anysio Thessalonicensem episcop. confirmat eam in Ilirici Ecclesiæ potestatem quam Anastasius ejusque decessores ipsi concesserant, XX, 463.

Ut extra consensum metropolitani episcopi nullus episcoporum audeat ordinare; ut post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militiæ habere elegerit; ut omnes contentiones vel causæ inter clericos cujuslibet ordinis exortæ, coram provincialibus, id est suis episcopis terminentur; ut majores causæ ad sedem apostolicam per episcopale iudicium referantur; ut clericus virgine uxorem ducat; ut laicus sive ante baptismum, sive post baptismum, si viduam uxorem acceperit non admittatur ad clerum; ut qui secundam duxerit uxorem, clericus ordinari non debeat, etsi ante baptismum tale sortitus fuerit connubium; ut de aliena ecclesia clericum ordinare nullus usurpet; ut venientes a Novatianis vel Montensibus baptizati per manus tantum impositionem suscipiantur; ut sacerdote et levita cum uxoribus suis non coeant; ut monachus si ad clericatus ordinem niti voluerit, a priori proposito, quod monachus gessit non debeat deviare; ut qui corruptus ad clericatum venire voluerit, spondeat se secundum veterum regulam uxorem non ducere; ut curiales vel quibuscumque functionibus occupati, clerici non fiant; ut ancillæ Dei velatæ, si publice nubendo, vel occulte se corruptioni tradiderint, non admittantur ad penitentiam, nisi cui se junxerant de sacro recesserint; ut ancillæ Dei, nōdum sacratæ, si post nubere voluerint, ad penitentiam recipiantur, XX, 471, 481.

Quod episcopi nonnulli ab aliis ob receptos ab hæresi conversos perperam dissolvant; de episcopis a Bufino et Minicio in alienis ecclesiis contra canones ordinatis; ut Joannis episcopi causa examinatur aliorumque qui communionis consortium refugiebant; de vitiis multorum ordinationibus, ita dissimulari quæ hactenus usurpata sunt, ut in posterum prohibeantur; ut Gregorii Emeritensis episcopi querela discutatur; quosnam ad clericatus ordinem admittere liceat, qualesve eligendi sint, XX, 486, 493.

Epist. ad Theophilum Alexandrinæ Ecclesiæ episcop.; se a Joannis communionem discedere non posse, nisi legitimo iudicio damnetur. Theophilus ad canonicam synodum provocatur, XX, 494, 495.

De incontinentia sacerdotum vel levitarum; de ultima penitentia; de administratoribus, quod viri cum adulteris uxoribus non conveniant; quod qui preces vel criminales dicant, habeantur immunes; quod ii qui intercedente repudio divortium pertulerant, si se nuptiis aliis junxerint, adulteri esse monstrentur; qui libri in canone recipiantur, XX, 495, 502.

Epist. ad clerum et populum Constantinopolitanum; solos canones Nicænos recipiendos, alios qui eis adversentur, repudiandos esse declarat; demum significat sibi curæ esse ut œcumenica synodus congregetur, XX, 502-507.

Epist. ad Rufum Thessalonicensem episcop.; vicarium ei committitur cura provinciæ, in quibus vicarius Innocentii et inter primates primus constituitur, XX, 515.

De ratione Paschali anni 414, XX, 517.

De suscipiendis clericis quos Bonosus, antequam damnetur, ordinasse cognoscitur, XX, 519.

Ut si sacerdos vel quilibet ex clero viduam uxorem duxerit, vel ejectam suum perdat officium; ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit aliam, clericus non sit; quod non suscipiantur, in clero ab hæreticis ordinati; quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur

aufferi; quod si qui a Donoso heretico ordinati sunt, propterea sint recepti, ne scandalum remaneret Ecclesie; quod in Ecclesia peccatum populi inultum soleat præteriri; quod subreptum fuerit apostolicæ sedi, et suam in melius sententiam commutari, XX, 526-537.

De Bubalmo et Tauriano damnatis a provincialibus episcopis, quorum sententiam sedes apostolica retractare curavit, XX, 537.

Quia commitione Acacio communionem concedat, XX, 541.

De Attico Constantinopolitano episcopo. Communionem ei non reddendam esse, nisi prius eam legatione solemniter rogaverit, et quæ Antiochiæ facta sunt iuræ perfererit, hoc est, in sacris diptychis Joannis nomen restituerit, XX, 541.

Epistola ad Alexandrum Antiochenum episcop.; quod prima sedes B. Peiri apud Antiochiam esse memoretur; quod non oporteat secundum constituta imperatorum duos esse metropolitanos episcopos; quod Arianorum clerici non sint suscipiendi in suis officiis quamvis baptisma quod per eos datur, confirmet Ecclesia, XX, 547-551.

De pacis osculo dando post confecta mysteria; de nominibus ante preceem sacerdotis non recitandis; quod non debeant baptizari nisi ab episcopo consignari; quod rite omni Sabbato jejunetur; de fermento quod civitatis tantum presbyteris dirigatur; de emergentibus baptizatis; de penitentibus; de Epistola S. Jacobi apostoli in quo pro infirmis orare præcipitur, XX, 551, 561. — Episcopis Carthaginiensibus rescribitur eorum adversus Pelagianos hereticos doctrinam atque sententiam laudat et confirmat, XX, 582.

Patres concilii Mileviani laudat, tum quod hereticos pertinaces segregandos, et correctos censuerint recipiendos, tum quod canones ubique receptos consecuti, apostolicæ sedis de rebus anxius sententiam petierint; inde probat hæresim quam hominem sibi sine Dei gratia posse sufficere vult, ac parvulis baptismum ad vitam æternam necessarium negat, contra Scripturas pugnare. Eorum auctores errorum, eorumque sectatores ab Ecclesia abscondi jubet; sed si errores damnum recipi, XX, 589.

Rescribit quinque episcopis quid de eorum sententia, quid de Pelagi peridia sentiret se jam satis notum fecisse, etc., XX, 593.

Si maritus cujus uxor in captivitatem fuerat adducta, alteram acceperit, prima revertente, secunda mulier debet excludi, XX, 602.

In parochiam alienam invadere, aut quidquam in ea, inconsulto ipsius episcopo agere non licere, XX, 606.

Ut Laurentius episcopus Seniensis hereticos Photini venena sectantes expelli curet, XX, 607.

Sententiam proferat adversus Arcadium, Arsacium ac Theophilum, XX, 630.

Arcadium solvit et sacrorum mysteriorum perceptionem ei permittit, XX, 635.

INNOCENTIUS II, p. pa. — Conradum regni invasorem nuntiat Lothario regi ab Honorio excommunicationem; Gerardo cardinali legato apostolica per Germaniam confirmatur, CLXXIX, 53.

De sua electione canonica dis erit, CLXXIX, 55, 56.

Epist. ad Petrum Bellovacensem episcop. et canonicos; vetat ne monachos S. Luciani molestent ob nullas causas sibi notas, CLXXIX, 74.

Conqueritur de inobedientia Joannis Glasguensis episcop., CLXXIX, 90.

Confirmatio confraternitatis Ecclesie Oxoniensis, CLXXIX, 92.

Epistola ad Altrivium Aquinoctium abbat., illi remittit præcipit ut Atrebatenis Ecclesie curam suscipiat, CLXXIX, 93.

Didacum archiepiscop. Compostellanum vocat ad concilium Remis celebrandum, CLXXIX, 96.

Disciplinam in ecclesiis Rambergensibus ab Ottone episcopo institutam sancit, CLXXIX, 108.

Clero et populo Hildesheimensi significat Godehardum quendam episcopum in synodo Remensi sanctorum ordinibus scriptum esse, CLXXIX, 110.

Ad Gullenchum Lingonensem episcop. Ne Herbertum, S. Stephani Divionensis abbatem ab Humberto presbytero vexari sinat, CLXXIX, 114.

Epistola ad Scotiam episcopos, de obedientia metropolitano suo, Eboracensi episcopo præstanda, CLXXIX, 115.

Ad Stephanum Regniacensem abbat., Regniacenses abbates eximit ab obedientia quam Eduensi episcopo foverant pro loco Fortunensi, CLXXIX, 116.

Ad abbatem Fontinellensem, ut a prelato suo beatificationem suscipiat, etc., CLXXIX, 117.

Epist. ad archiepiscop. et episcop. Francie ut sanctimonialis Fontis Ebraldi defensionem per duos vel tres idoneos testes pro rebus suis recuperandis, CLXXIX, 118.

Ad Brictium Nannetensem, episcop.; ne monasterium Trenorciense injuriis afficiat, CLXXIX, 121.

Monasterii Cisterciensis possessiones confirmat, CLXXIX, 122.

Bulla pro institutione canonicorum regularium in cœnobio Sancti Laudi Constantiensis, CLXXIX, 126.

Monasterium Cluniacense qui die dedicationis altaris majoris adherint, illis penitentiam susceptæ dies quadraginta remittit, CLXXIX, 127.

Populo Trevirensi significat quem elegissent Alberonem a sese conservatum esse, pallioque donatum; cui ut obediant monet, CLXXIX, 131.

Ad Petrum Venerabilem abbat. Cluniacensem; illum investit de novo de abbatis Sancti Bertrami, monachosque monachis ejusdem ut ei pareant, CLXXIX, 135.

Canonicis Sancti Alexandri Bergomatis quandam ecclesiam ad sedem apostolicam spectantes concedit, CLXXIX, 143.

Decernit ut monachi monasterii Sancti Georgii Majoris sub apostolicæ sedis protectione recepti de cetero sibi eligant quem ipsi duxerint in abbatem, CLXXIX, 160.

Ad Bertholdum abbat. S. Blasii; approbat separationem Ecclesie Burgiensis ab ecclesia Eggenheim, CLXXIX, 164.

Ad Gaudredum Carnotensem et Stephanum Parisiensem episcopos; ut Ameliensis subdecano ac suis honoribus et bona ablata restitui satagent, CLXXIX, 165.

Epist. ad archiepiscopos, episcopos, etc.; significat quendam N. Ecclesie Ovetensis invasorem a sese excommunicatum esse, CLXXIX, 172.

Syrum Januensem ex episcopo archiepiscop. factum pallio decorat eique Marianeusem, etc., suffraganeum subijcit, CLXXIX, 174.

Ad Hugonem Burgundie ducem; monet ut Herbertum abbatem Dionensem tueatur contra monachos, S. Sequani quos excommunicationis nuntiat, CLXXIX, 176.

Monasterium Brugnatense sedem episcopalem instituit, Januensis Ecclesie suffraganeum, CLXXIX, 178.

Ut omnes episcopi Danie, Suevie, Norvegie Adalberoni Humbergeni archiepiscop. subjecti sint, CLXXIX, 180.

Bulla super certis episcopatibus in Polonia et cum episcopo Magdeburgensi subjectis, CLXXIX, 183.

Rainaldum Remensem et Henricum Senonensem archiepiscopos arguit quod citius excommunicationis sententiam in eos non tulerint qui priorem S. Victoris interfecerunt, CLXXIX, 191.

Epist. ad Gaudredum Carnotensem, et Stephanum Parisiensem, episcopos; quam penitentiam interfectores Archembaldi subdecani Ameliensis agere tenentur, et satisfaciunt et ab excommunicatione absolvantur, CLXXIX, 195.

Bulla per quam Frankentalense cœnobium stabilitur ac simul in protectionem sanctæ sedis recipitur, CLXXIX, 197.

Invitat Gaudredum archiepiscop. Dolens, et suffraganeos ejus et abbates, ut veniant ad concilium Piseense, CLXXIX, 210.

De parricidio Thomæ prioris S. Victoris, CLXXIX, 214.

Archiepiscopos et episcopos Teutonici regni hortatur ad observandum Ecclesie Romanæ privilegium, ut majores causas examinationem sedis apostolicæ deferant, et oppressi omnes intrepide ad eam appellent, CLXXIX, 226.

Ad Henricum Leucorum episcop.; confirmat concordiam factam inter ipsam et Fridericum comitem Tullensem, CLXXIX, 228.

Bulla qua prioratum S. Patri de Nanto ad abbatem dignitatem eregit, uniendo ipsi plures ecclesias, CLXXIX, 237.

Ecclesie Medionalensis clericis nuntiat Tetellum de Medolaco propter infestam ecclesiam de Virgi excommunicatum esse, CLXXIX, 240.

Gregorio episcopo clerique et populo Bergomati significat se controversiam inter S. Vincentii et S. Alexandri canonicos composuisse, CLXXIX, 240, 242.

Ad Alberonem Trevirens. archiepiscop., contra abbatem S. Marlini, quem, si vera sint et objecta, deponendum judiciali, CLXXIX, 241.

Epistola ad Gerardum S. Maximini abbatem; eum de Simonia et dilapidatione arguit, CLXXIX, 252.

Laudat quosdam abbates pro stabilienda suorum ordinum disciplina, CLXXIX, 254.

Bernardo episcop. Hildeshelmensi ejusque successoribus interdictum ne castrum Wineburgense alienent, CLXXIX, 254.

Ad Hugonem Carthusiensem priorem, S. Hugonem Gratianopolitanum in sanctorum numerum relatum esse monet, et vitam ejus ut conscribat hortatur, CLXXIX, 256.

Alberoni archiepiscopo Trevirensi mandat, cogat Brunicum ejusque filios ut Filestanges pradium Romanicensi monasterio restituant, CLXXIX, 256.

Epistola ad clericos Mutinenses; significat consules Mutinenses ob infestatum monasterium Nonumvulturnum excommunicatos esse, CLXXIX, 257.

Ad Bertholdum abb. S. Blasii, de pace cum Scaphusenibus monachis servanda, CLXXIX, 258.

Henricum Senonensem, archiepiscop. abstinere officio episcopali jubet, CLXXIX, 257.

Ad Raynaldum archiepiscop. Remensem, ut archidiaconum suum in archiepiscop. Bituricensem electum petenti populo concedat, CLXXIX, 278, 279.

Epistola ad Stephanum Anglorum regem; in regem unanimiter electum et consecratum in specialem B. Petri et Romanæ Ecclesiæ filium recipit, CLXXIX, 591.

Ad Hugonem archiepiscop. Rothomagens. in corrigendis vitis severum, ad mansuetudinem hortatur, etc., CLXXIX, 594.

Bulla translationem confirmans abbatis a S. Firmo ad Joannem oecus Scylam, etc., CLXXIX, 598.

Ad Walterum episcop. Augustensem, mandat, ut ab inferendis monasterio Barro utpote regali, molestiis absteant, CLXXIX, 598.

Alberoni archiepiscopo Trevirensi ejusque successoribus primum, Gallie Belgicæ assertit et eum legatum Sedis apostolicæ constituit, CLXXIX, 551, 553.

Epist. ad archiepiscopos Remensem, Senonensem et Turonensem, quos monet ut milites sint, et liberum injuste oppressis relinquunt ad Sedem apostolicam appellare, CLXXIX, 542.

De obedientia quæ debetur patriarchæ Jerosolymitanæ, CLXXIX, 547, 572.

De excommunicatione consulum Pistoriensium, CLXXIX, 576.

Ad Walteum Augustensem episcop.; hortatur ut Engescalcum abbatem Benedictoburanum cum fratribus in gratiam et communionem recipiat, CLXXIX, 593.

Chuunrado abbati et monachis Fuldensibus nuntiat Sturmium in concilio sanctis scriptum esse, CLXXIX, 450.

Diploma quo Ferratiensis ecclesia specialis Ecclesiæ Romanæ filia ejusque comitatus Sancti Petri patrimonium declaratur, CLXXIX, 454.

Multos episcopos et comites hortatur Flandriæ et monasterii S. Bertini Sithiensis libertatem defendant, CLXXIX, 462.

Archiepiscopos et episcopos hortatur ad tuendas monasterii Casinensis ecclesias, CLXXIX, 475.

Clero et laicis diocesis Hildeshelmensis scribit, ut nullus laicorum bona fratrum claustralium vel aliorum clericorum mobilia vel immobilia in vita seu in morte usurpare præsumat, CLXXIX, 488.

Ad Henricum Senonensem, et Raynaldum Remensem, episcop., de Abimardo et Arnolfo de Brixia damnatis et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515.

Ad Samsonem Remensem, Henricum Senonensem episcop., et Bernardum abbat. Claravallensem, de Abimardi et Arnoldi damnatione, CLXXIX, 517.

Moniales Crisenonis a dominatione Molismi laudante papa liberantur, CLXXIX, 520.

Theobaldo archiepiscopo. Cantuariensi interdictum ne monachis S. Augustini injurias inferat, neve ab his septem denarios pro datione chrisimalis et oleisacri exigat, CLXXIX, 553.

Ad Stephanum Anglorum regem, ne monasterium S. Augustini Cantuariense affici injuriis patiat, CLXXIX, 555.

Ad monachos Marchianenses; censuras episcopi Atrahatensis nullas declarat, præcipitque ut ad abbatis electionem procedant, CLXXIX, 554.

Epist. ad episcop. Atrahatensem; eum arguit quod Marchianenses monachos vexaverit, CLXXIX, 555.

Henrico Moreviensi episcop. concedit licentiam prædi-

candi paganos in Prussia; atamen ut populum suum rebellem reformare non negligat, CLXXIX, 564.

Clorum episcopatus Otomucensis contra prohibitionem episcopi sui divina celebrantem arguit, moeque ad obedientiam et reverentiam sui episcopi, CLXXIX, 565.

Robertum comitem hortatur ut Ecclesiæ Bamburgensi prædium quoddam restituat, CLXXIX, 566.

Ad D. Marchionem; eum hortatur ut monasterio B. Petri Munch-tor abbat. restituat, CLXXIX, 567.

De canonizatione S. regis Edwardi, CLXXIX, 568.

Heloise abbatissæ et sororibus Paracletensibus asserit bona a Gundrico sacerdote concessa, CLXXIX, 569.

Excommunicationis sententiam se promulgasse significat in consules Montispessulani qui expulso Guillelmo eorum domino, ab ejus fidelitate se subtraxerant, CLXXIX, 561.

Institutionem ordinis Præmonstratensis in Valle Sacra confirmat, CLXXIX, 577.

Significat episcopis provincie Narbonensis se mandasse ut Ildesunum comitem Tolosanum a ferendo auxilio proditoribus ejus de Montepessulano compescerent, alioquin excommunicandum, CLXXIX, 582.

Ad clericum et populum Tolosanum, commendat eis Raimundum episcop. a se venientem, etc., CLXXIX, 592.

Henrico Moraviensi episcopo Guidonem cardinalem legatum ad corrigendas cleri enormitates in has partes missum recommendat, rogans ut ipsi ope et consilio assistat, CLXXIX, 597.

Ad archiepiscop. Thronensem, ut responsurus Dolensi antistiti, qui se Arelatensi episcopatu spoliatum quaeretur, ad sedem apostolicam accedat, CLXXIX, 618.

Epistola ad Stephanum episcop. Parisiensem, ut ecclesiam S. Genevove ab interdicto absolvat, CLXXIX, 620.

Ad Radulfum abb. Latiniacensem; arguit eum de contemptu sedis apostolicæ et de monasterii sui dilapidatione, CLXXIX, 621.

Ad episcop. Remonensem omisso baptismi non nocet credenti probabiliter se esse baptizatum, CLXXIX, 621.

Lugdunenses archiepiscop. et clericos Cluniacensibus infestos et per conjuratos homines vim inferentes compescit, etc., CLXXIX, 652.

Ad sedis apostolicæ legatum; Montispessulani homines ab eo absolutos, sed domino suo justitiam facere revocantes eisdem excommunicationis nexibus jubet de novo stringi, CLXXIX, 637.

INNOCENTIUS III, papa. — Prorsus impossibile per analysim nobis est dare quæ pontifex iste scripsit pro regimine Ecclesiæ; nam hujus pontificis sexdecim sunt Regestorum libri, cum appendice, collectione Decretalium, et supplemento ad Regesta quæ omnia habentur in voluminibus Patrologiæ (CXIV, CCXV, CCXVI) et (CXVII). Quantum esset labor solummodo tot scripta non parvi momenti et magnæ auctoritatis in Ecclesia, enumerare, nemo non videt: itaque ipse lector auctorem adeat.

JOANNES II, papa. — Epist. Joannis ad Justinianum; eum rogat ut quos a recto fidei catholice itinere aberrare sciret, omni studio revocaret, LXVI, 17.

Epist. ad senatores; fidem de Christi divinitate et incarnatione confirmat, LXVI, 20.

Epist. ad episcop. Gallie; Contumaliosum Gallie episcop. episcopatu privatum, in monasterium redegit ad penitentiam, etc., LXVI, 24.

Epist. ad Valerium episcop.; docet Christum secundum deitatis naturam Patri æqualem; secundum vero humanam naturam, minorem esse, LXVI, 27.

JOANNES III, papa. — Epistola ad episcopos Germaniæ et Galliæ. Primum chorepiscopos quosdam temerarios olim jam damnatos arguit, quod nimium sibi sumerent auctoritatis in impositione manuum; deinde monstrat Clementem I post Petrum sedem apostolicam rexisse, idque tradente sibi ipso Petro; tandem tradit quantam curam atque sollicitudinem illi subeunda sit qui gregem Christi pascat, CLXXII, 13-18.

JOANNES IV, papa. — Epist. ad episcop. et presbyteros Scotiæ, de Paschate more catholico celebrando, et revivificante Pelagiana hæresis diligenter cavenda, LXXX, 601.

Epistola ad Constantinum Imperatorem; apologia pro Honorio papa, propter unam in Christo voluntatem, ejus alicui eum calumniantes mentionem fecisse, LXXX, 602.

Epistola ad episcopum Syracusanum; ut monachis suorum ecclesiarum sacerdotes insidiare liceat, LXXX, 603.

JOANNES papa VII. — Epistola ad Ethelredum regem Merciorum et Alfridum regem Deirorum, Berthwaldum archiepiscopum; Cantuariæ commonet ut synodum convocet; Willridumque et adversarios suos aut convenire faciat, aut Romam accurrere, LXXXIX, 60.

Epist. ad episcopos Britanniarum, ut omnes Anglorum clerici talibus tunicis secundum Romanum morem induantur, LXXXIX, 65.

JOANNES VI. I, papa. — Epistola ad Ludovicum imperatorem; excommunicatur Rainaldus Castri Felicitatis episcopus, CXXVI, 635.

Excommunicantur qui de morte Romani clerici suspecti erant, CXXVI, 656.

Ad episcopos Germaniarum et Galliarum; vices suas in Gallia et Germania committit Ansegisio archiepiscopo. Senonensi, CXXVI, 660.

Epist. ad Aldephonsum regem; Pretensis Ecclesiæ Galliciæ metropolitana efficitur, 126, 665.

Epist. ad universos Gallos et Germanos; de damnatione Formosi episcopi; Gregorii nomenclatoris et aliorum qui Romæ in synodo fuerant excommunicati, CXXVI, 675.

Ad Ludovicum regem; dissensiones inter ipsum et imperatorem se non posse sedere scribit, nisi alteram prius audiat partem, CXXVI, 680.

Epist. ad clerum, etc., Sanctæ Walvensis Ecclesiæ; favetur in quendam hujus Ecclesiæ invasorem, legitimo adhuc superstitie episcopo, etc., CXXVI, 680.

Ad episcopos provinciarum Bituricensis, ut Frotario tantquam metropolitano suo obediant, CXXVI, 689.

Epist. ad Carolum Calvum imperatorem; imperatoris precibus, cum Burdigalensis provincia a paganis esset devastata, Frotarium Burdigalensem archiepiscopum transfert in Ecclesiam Bituricensem, CXXVI, 690.

Ad Carolum imperatorem; narrat calamitates Ecclesiæ illatas a Saracenis, et imperatorem precatur ut auxilium adversus eos mittat, CXXVI, 696.

Ad Ursum ducem Venetiarum; gratias agit quod apostolicæ sedis monitis paruerit; episcopos ad synodum venire jubet, CXXVI, 701.

Petro et Felici episcopis interdicit ob non exhibitum Grandensis archiepiscopi obsequium, eosque sub excommunicationis pena Romam venire jubet ad concilium, et si impediti fuerint, mittere vicarios jubet, CXXVI, 702.

Epistola ad Dominicum electum episcopum. Corcellensem; invehitur in Dominicum electum episcopum quod his vocatus Romam non accesserit, eumque nisi venerit constituta die, excommunicat, 126, CXXVI, 705.

Epist. ad Dominicum et Leonem episcopos; significat se quosdam qui Romam ad concilium vocati venire neglexerunt excommunicasse, nisi ad certam præstitutam diem venerint, CXXVI, 705.

Epist. ad Carolum Calvum imperatorem; propter imminentiam tum a Saracenis, tum a quibusdam Christianis, gravissima pericula, eum petit ut promissa auxilia quamprimum mittat, etc., CXXVI, 711.

Ad episcopos in regno Caroli imperatoris constitutos; monet ut imperatorem hortentur ad operam Ecclesiæ Romanæ ferendam, CXXVI, 715.

Epist. ad Carolum regem; monet ut bona ablata a monasterio Sanctimonisium restituenda curet, alioquin ei minatur excommunicationem, CXXVI, 719.

Ad Wigrodum Parmensem episcopum; hortatur ut quoscunque potest ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ defensionem excitet, et ad se cum suis veniat, ut communi concilio Saraceni ab Italia expellantur, CXXVI, 721, 722.

Epistola ad Gregorium imperialem pedagogum; gratulatur imperatori contra Saracenos classem ad Ecclesiæ defensionem misisse, eumque ducem constituisse, CXXVI, 727.

De dissolvendo fœdere ab episcopis facto cum Saracenis, CXXVI, 729, 730.

Epist. ad archiepiscopos et episcopos, ut Ravennam veniant ad concilium; quod nisi paruerint eos se excommunicaturum minatur, CXXVI, 732.

Ad archiepiscopum Ravennatem; certum præscribit diem quo Ravennæ cum omnibus suis suffraganeis adfuturus sit; quod si quis parere contempserit, excommunicationem ei minatur, CXXVI, 736, 737.

Ad Neapolitanos; laudat eos quod, zelo divino accensi, Sergium a se abjecerint, et Athanasium episcopum suum reipublice rectorem elegerint; præcipit ut ei pareant, etc., CXXVI, 747.

Ad episcopum Ebreduensem; reprehendit quod alium episcopum præter eum quem clerus et populus elegerant, in Venciensi Ecclesia consecraverit; præcipit ut eum utroque Romam veniat, CXXVI, 750.

Ad Joannem Ravennatem archiepiscopum; exponit mala

quæ a Lamberto comite Romæ sunt perpetrata; sequitur in Galliam ad implorandum auxilium iturum, etc., CXXVI, 756.

Ad Michaellem regem Bulgarorum; dolet quod Græcos sequatur, etc., CXXVI, 758.

Ad Petrum comitem; hortatur ut Michaellem regem ad Romanæ Ecclesiæ gremium revocet, CXXVI, 760, 762.

Ad episcopos et clericos Græcos; declarat eos excommunicatos quod Bulgarum regione invadentes illis ibi ordinationes fecerint, etc., CXXVI, 765.

Ad Basilium imperatorem; dolet Constantinopolitanam Ecclesiam schismate adhuc laborare; qua de re legatos mittit, CXXVI, 765, 767.

Ad Anspertum Mediolanensem archiepiscopum; monet ut quantocius ad synodum in Galliam cum suffraganeis accedat, etc., CXXVI, 771.

Ad omnes Christianos; excommunicat eos qui sibi equos et argenteum vas furati fuerant, nisi intra dies tres restituant, CXXVI, 780.

Ad Rostagnum archiepiscopum Arelatensem, ut ad synodum cum suffraganeis suis quamprimum veniat, CXXVI, 782.

Ad Carolum regem; agit gratias de observantia erga Romanam Ecclesiam, CXXVI, 785.

Ad Carolum regem; arguit quod vocatus ad se non venerit, sicut Ludovicus rex fecerat; monet sub excommunicationis pena ut sui regni finibus contentus nullam Bosoni molestiam afferat, CXXVI, 786, 787.

Ad Theodoricum archiepiscopum Bisuntinensem, jubet ut quamprimum veniat et episcopum in Ecclesia Lausnensi, propter electorum divisiones priusquam eas colloquantur, ordinari vetat, CXXVI, 788.

Lex de sacrilegis a Joanne papa Gothicis legibus addita in concilio Tricassino, CXXVI, 795.

Ad Bernardum comitem; jubet ut ipse cum alijs quibusdam ad synodum veniat, in qua Frotarius Bituricensis episcopus de objecto sibi infidelitatis crimine, purgare se volebat, CXXVI, 799.

Ad Ravennates; dolet eorum antistitis morte, monet ut electum ab eis archiepiscopum, congruo prosequatur honore, etc., CXXVI, 812.

Ad Theodoricum et Isaac episcopos; præcipit ut excommunicent eos qui Wiperto comiti filium eripuerant, et regionem illam populabantur, CXXVI, 815.

Ad Joannem episcopum Trinensem; raptores cujusdam Ragiberti excommunicari jubet, CXXVI, 815.

Ad Wifridum episcopum Venciensem, episcopum qui cum excommunicatis communicaverit, Missarum celebrationem prohibet, CXXVI, 816.

Decernit impuberes, qui alium occiderant, post poenitentiam penitentiam ordinari posse, CXXVI, 817.

Ne cogatur sponsus uxorem ducere ab alio corruptam, CXXVI, 817.

Ad Bisuntinensem archiepiscopum; significat se Favardum ejusque conjugem ab excommunicatione absolvisse, CXXVI, 818.

De advocandis episcopis Romam ad synodum celebrandam, CXXVI, 820, 822.

Ad Carolum regem, hortatur ut legatos mittat, et in auxilium Romanæ Ecclesiæ veniat, CXXVI, 825.

Ad archiepiscopos et eorum suffraganeos, ne Bicerthinum ante causæ discussionem excommunicent, CXXVI, 827.

Ad Carolomannum regem, ut in Vercellensi Ecclesia Gosphertus diaconus constituitur episcopus, CXXVI, 830.

Ad Carolum regem, hortatur ut quamprimum contra infideles et Ecclesiæ oppressores auxilio veniat, CXXVI, 831.

Ad Michaellem regem Bulgarorum; hortatur ut ad obedientiam Romanæ Ecclesiæ, a qua seductus recesserat, cum sua gente revertatur, CXXVI, 832.

Ad Anspertum archiepiscopum Mediolanensem, arguit eum quod tertio vocatus ad concilium non venerit, etc., CXXVI, 836.

Ad Ansemum episcopum Ievomicensem, non separandum virum ab uxore qui filium suum necessitate argente baptizavit, CXXVI, 839.

Ad sacerdotes et populos Branimiro subjectos; eripit eos ad Romanæ Ecclesiæ gremium redeuntibus, monetque eos ut perseverent, CXXVI, 842.

Ad Michaellem Bulgarorum regem; agit Deo gratias quod legatos ad se miserit, doctrinam ecclesiasticam et canonica instituta recepturus, hortatur ut ad Romanam Ecclesiam redeat, etc., CXXVI, 843.

Ad Airardum archiepiscopum Ausianensem, ejusque suffraganeos; hortatur ad mores populi depravatos corrigendos, præcipue incesta matrimonii, etc., CXXVI, 844.

Ad Salomitanos clericos, monet ut ad gremium Romanæ Ecclesiæ revertantur, etc., CXXVI, 846.

Ad tres archiepiscopos, ut Nemausensem episcop. a monasterii cuiusdam iniqua invasione removeant, et si non paruerit, excommunicent, CXXVI, 847.

Ad Michaelē regem Bulgarorum, dolet eum defecisse ab Ecclesia Romana, ad quam monet ut revertatur; ostendit Græcos Bulgarorum dioceses, cum sit Romani pontificis, contra canones delinere, CXXVI, 848.

Ad Methodium archiepiscop. Pannoniensem, præcipit ut ad se veniat, ut de ejus doctrina cognoscere possit; missas Sclavonica lingua celebrari prohibet, CXXVI, 850.

Ad Anspertum Mediolanensem archiepiscop., arguit quod sedi apostolicæ obediens non fuerit, ejusque legatos injuste tractarit, et excommunicatis missas celebrarit. Ideo monet ut ad synodum se purgaturus quæprimum vel per se vel per legatos accedat, CXXVI, 850.

Ad Angelbertum Augustam, significat se modo absolvere nolle Anspertum archiepiscop.; sed si in synodo crimina quæ ei obiciebantur diuenerit, tunc eum excommunicatione absoluiturum, etc., CXXVI, 851.

Ad Ludovicum regem, gratias agit de propensa voluntate erga Romanam Ecclesiam; hortatur ut ad eam a paganorum incursionibus defendendam veniat, eique tacite imperium pollicetur, CXXVI, 852.

De Ecclesiæ Constantinopolitanæ pace reddenda, CXXVI, 853.

Ad Constantinopolitanos, jubet eos, schismate sedato, ad Ecclesiæ unitatem redire, et Photio communicare, CXXVI, 863.

Ad Photium patriarcham Constantinopolitan., eum constituit patriarchæ Constantinopolitanæ dummodo in synodo veniam postulet; decernit ne deinceps ulius e laicis in eadem Ecclesia statim episcopus ordinetur; jubet Bulgaricam diocesim Ecclesiæ Romanæ constitui, CXXVI, 870.

Ad Pulcaram præfectum, arguit quod nec fœdus cum paganis ictum ruperit, nec ditionem S. Petri, sicut promiserat, defenderit; præcipit ut pecuniam pro ea re datam ad se remittat, CXXVI, 878.

Ad Gaiferium; monet ut a molestiis desistat, quas Capuanis inferebat; significat se in ejus regiones iturum et discordias sedaturum, CXXVI, 881.

Ad Carolum regem; scribit se litteris eum, ut ad imperium promoveret, ad Urbem advocasse, sperasseque se auxilium ab eo adversus Romanæ Ecclesiæ hostes recepturum... petit ut Ecclesiæ opem ferat, etc., CXXVI, 882, 883.

Ad omnes fideles, præcipit ut Ticinensi episcopo, cui potestatem excommunicandi tribuerat, obediant, CXXVI, 885.

Ad Carolum regem, de Ansperto archiepiscop. Mediolanensi, et Josepho Vercellensi episcopo depositis, CXXVI, 887.

Ad Vercellenses, præcipit ut Conspertum a se illis episcopum constitutum recipiant, etc., CXXVI, 887.

Ad Amalfitanos, significat se eos excommunicasse, donec se a paganis separent; minatur illis alias pœnas, nisi quæprimum pareant, CXXVI, 889.

Ad Helmoium episcop. Pennensem; arguit quod ad synodum non accesserit; jubet statuta die ad se venire, et interim quemdam absolvere, quem injuste excommunicaverat, CXXVI, 890.

Ad Paulum episcop., jubet Ecclesiam in villa Carpana restitui, ibique sacerdotem constitui, et sacrum chrisma annuatim in eandem mitti, CXXVI, 890.

Ostendit mulierem, quæ vi minisque coacta religiosum habitum susceperat, ad vola servanda non teneri, hujus tamen causam illis definiendam committit, CXXVI, 891.

Ad quosdam episcopos, præcipit ut fœdus cum Saracenis ictum rumpant, quod nisi mox fecerint, eis excommunicationem minatur, CXXVI, 892.

Ad Arpaldum Asculanum episcop., arguit quod ad synodum non venerit, etc., CXXVI, 893.

Ad Egilbertum episcop.; arguit eum quod cum excommunicatis a sede apostolica communicarit; jubet ne cum excommunicatis communicet, CXXVI, 897.

Ad Eumbergum comitem; minatur illi excommunicationem, nisi res S. Petri et Angelbergæ imperatricis restituat, CXXVI, 898.

Ad Amalfitanos, monet ut rupto cum Saracenis fœdere ad Ecclesiæ gremium revertantur, etc., CXXVI, 901.

Ad Carolum Crassum regem Italie, eum rogat ut Hieronymum episcopatum Lausannensem pacifice retinere permittat, et Hubonem res Ecclesiæ Bisuntinæ ablatas reddere jubeat, CXXVI, 901.

Epistolæ laudam Carolo regi, CXXVI, 903, 907, 909, 911, 914.

Ad omnes episcopos, ut Romam ad synodum veniant, CXXVI, 915.

Ad Adalbertum marchionem, ab excommunicatione eum absolvit, CXXVI, 917.

Ad Attonium; excommunicat eum, nisi Ecclesiæ Mediolanensi bona quæ abstulerat restituat, et ad obedientiam sui episcopi redeat cum sociis, CXXVI, 921.

Ad Carolum Imperatorem; nuntiat imperatori se iis malis a Saracenis afflicti, ut amplius sustinere non possit, etc., CXXVI, 929.

Ad Constantinum sacerdotem; excommunicat eum quod absque sua licentia ab archiepiscopo Ravennate ad Faventinæ Ecclesiæ episcopatum promotus fuerit; prohibetque illum hujus Ecclesiæ administrationem attingere, donec ad synodum Romanam veniat, CXXVI, 933.

Epist. ad episcop. Ficoclensem, visitationem Faventinæ Ecclesiæ, pastore destitutæ, ejusque curam ei committit, donec novus pastor ei præficiatur, CXXVI, 934.

Ad Romanum archiepiscop., ad synodum Romanam sub excommunicationis pœna venire jubet, ut ad ea quæ obiciebantur respondeat, CXXVI, 934.

Ad Carolum imperatorem, legatos ad eum mittit, causa corrigendi mala, quæ se, eo regnante, perpassum queritur, CXXVI, 935.

Ad Ravennates, præcipit ut se a Ravennatis archiep. in synodo excommunicati communione separent, quousque eum absolutum cognoverint, CXXVI, 935.

Ad Rostagnum, Arclatens. archiepisc., communione privetur sponsa, nisi raptorem deserere et ad sp. usum suum redire voluerit, CXXVI, 940.

Ad Cennemocum, episcop. Venetens., quod sacerdos homicida non potest in sacerdotio manere, CXXVI, 941.

Ad Cozilem comitem, de illis qui, uxoribus dimissis, ad alias nuptias transierint, CXXVI, 942.

Ad Photium patriarcham Constantinopolitan., de processione Spiritus sancti, CXXVI, 944.

Ad Athanasium episc. Neapolitan., ab excommunicatione eum absolvit, dummodo pactum cum Saracenis ictum rumpat, etc., CXXVI, 946.

Ad Carolum imperator., queritur multa bona Ecclesiæ Romanæ a Widone quodam marchione erepta, rogat ut Ecclesiæ defendat, etc., CXXVI, 948.

Ad Riccardum Augustam, queritur nullam sibi contra Saracenorum excursions opem ferri, rogat ut ab imperatore celeriter postulet auxilium, etc., CXXVI, 949.

Ad archiepiscop. Viennensem, arguit quod in carcerem delirio Optando episcopo, alium in Ecclesia Genevensi constituerit, etc., CXXVI, 952.

Ad Adalbertum episcop. Mauriennæ, jubet ut Romam veniat cum episcopo Gratianopolitano, quem ignominiose tractat, CXXVI, 953.

Ad Clerum Ravennatem, de Maimberto quodam, quem alias ab Ecclesia Ravennate expelli jusserat, etc., CXXVI, 953, 957.

Ad episcopos Britannicæ, quid agendum sit de monachis ab abbate suo ordinatis, CXXVI, 959.

Allocutio ad Patres synodi Tricassini n. de Laniberti et Adalberti aliorumque sequacium excommunicatione, CXXVI, 961.

Excommunicatio adversus pervasores rerum ecclesiasticarum, CXXVI, 962.

Excommunicatio adversus Formosum episcop., CXXVI, 963.

Statutum adversus laicos, qui viventibus uxoribus alias ducunt, et contra episcopos qui de minore ad majorem Ecclesiam ambitus causa demigrant, CXXVI, 963.

JOANNES IX, papa. — Epist. ad Heriveum Remensem archiepisc. Responsum ad consulta de Northmannis nuper ad fidem conversis, quorum alii baptizati fuerant et rebaptizati et post baptismum gentilitate vixerant, qualiter illis consuevendum sit, CXXII, 27.

Epist. ad Styllianum episcop. Neocasareensem, negat illi veniam quam petiverat communicandi cum illis quos Photius ordinaverat, CXXII, 29.

JOANNES X, papa. — Epist. ad Herimannum archiepiscop. Coloniensem, jubet ut Romam veniat una cum Hilduino et Richario qui de Tungrensi episcopatu contendebant, CXXII, 806.

Epist. ad Carolum III regem; ei significat de reagenda inter Hilduinum et Richarium, et Hubertum etiam ob Ecclesiæ Romanæ dilapidationem excommunicasse, CXXII, 807.

Bulla qua, monachis Sancti Launomari per paganos fugatis, possessiones a Wilhelmo comite Arvernensi donatas confirmat, CXXII, 809.

JOANNES XII, papa. — Qualiter Sublacenses, qui refractarii erant abbati monasterii Sublacensis, eique multa

bona occupant, repressit, et omnia restituere coegit, CXXXII, 1019.

De excommunicatione Artaldi Remensis, Amblardi Lugdunensis archiepiscop., ob S. Symphoriani possessionum invasionem, CXXXIII, 1025.

Epist. ad archiepiscop., episcop., abbates, clerum et populum Galliarum Germaniarum et Bavariarum: decernit ut monasterium Magdeburgense in archiepiscopatum et Merseburgense in episcopatum Magdeburgensem Ecclesiarum suffraganeum commutetur, CXXXIII, 1027.

JOANNES XIII, papa. — Bulla pro institutione archiepiscopatus Magdeburgensis, (XXXV, 932).

Diploma quo Heroldum Salisburgensem archiepiscop. deponit et excommunicat; Fridericum vero ejus loco archiepiscop. creat, CXXXV, 934.

Bulla qua Adalberto Magdeburgensi archiepiscop. primum concedit inter universos Germaniarum principes et illi constituit honorem æqualem cum primariis Galliarum, CXXXV, 968.

Bulla qua eundem Adalbertum vult consecrare episcopos omnes Albis et Salsæ; ad ejusque successores jus istud valet, CXXXV, 967.

Epist. ad Edgarum regem Anglorum; de episcopatu Winconiensis expellendis clericis et introducendis monachis, CXXXV, 985.

Excommunicat invasores possessionum monasterii S. Symphoriani diocesis Augustodunensis, CXXXV, 987.

Epist. ad universos episcopos Britanniarum Citerioris; vetat ne Turonensi archiepiscop. resistent, donec ipse de eorum controversia judicium tulerit, (XXXV, 989).

Epistola ad Petrum Papiens. episcop., monasterium S. Salvatoris Papiensis ab Adelsida imperatrice erectum et dotatum, protectioni, non autem jurisdictioni episcopi Papiensis committit, CXXXV, 995.

JOANNES XV, papa. — Epistola ad omnes fideles, de pace concilianda inter Ethelredum regem Angliæ et Richardum ducem Northmanniarum, CXXXVII, 845.

Bulla pro canonizatione S. Udalrici Augustani episcopi, CXXXVII, 945.

Epist. ad Arnulphum comitem et alios, ut monasterio Sancti Richarii quæ abstulerant restituant, CXXXVII, 950, 851.

JOANNES XIX, papa. — Petrum episcop. Silvæ Candidæ, accepta virga, de universa terra omnium Ecclesiarum Galeriarum investit, CXLI, 1132.

Patriarchatum Gradensem sub potestatem Popponis, patriarchæ Aquileiensis, contra jus fasque reductum, Ursini patriarchæ Gradensi restituit, CXLI, 1140.

Epist. ad omnes episcopos Galliarum, de S. Martialis apostolatu, CXLI, 1149.

Epist. ad Odilonem Cluniacensem abbatem; eum redarguit quod Lugdunensem archiepiscopatum recusaverit, CXLI, 1150.

Litteræ absolutiōis concessæ Hugoni Antissiodorensi episcopo, CXLI, 1151.

Epistola qua exciāt omnes bonum facientes ut in restituendam Ecclesiam Magalonensem incumbant, CXLI, 1156.

LEO MAGNUS (S.), papa. — Epistola ad Aquileiensem episcop.: male Pelagianos in communionem recipi sine erroris abjuratiōe et fidei professione; synodum congregari præcipit, ut ab illis fidei professio exigatur; quid de gratia Christi sentiendum, LIV, 595.

Epist. ad Septimum episc. Alpinens., Pelagianos non nisi cum erroris ejuratione esse recipiendos, unumquemque clericum in ea Ecclesia permanere debere in qua ordinatus est, LIV, 597.

Epist. ad episcopos per Campaniam, Picenum, Tuscaniam, etc., constitutos; ut nullus episcopus servum alterius ad officium clericatus promovere præsumat; ut quicumque ad sacerdotium promoti fuerint, vel viduarum mariti, vel habentes numerosa conjugia, ab ecclesiasticis officiis arceantur; quod usuras non solum clerici, sed nec laici Christiani exigere non debeant, LIV, 610.

Epist. ad episcopos metropolitanos Illyrici; illicitos contra canones conatus monitis præveniri; ut provinciales episcopi ad metropolitanos pertinere, etc., causæ graviores Illyrici sedi apostolicæ reservari, LIV, 915.

Epist. ad Anastasium Thessalonicens. episc., ut bonus pastor ad sollicitudinem coepiscoporum litteris compelli curet, canonum observantiam commendat; ut omnes convenient ad synodos; tam presbyteros et diaconos quam sacerdotes non nisi diebus Dominicis esse consecrandos, LIV, 617.

Ad episcopos per Italiam, plurimos Manichæorum vigilantia sua in urbe Roma detectos esse, et pari ab eis sollicitudine investigandos admonet, LIV, 620.

Epist. ad Dioscorum Alexandrin. episcop., quo die sa-

cerdotalis vel levitica benedictio celebrari debeat, LIV, 625.

De iterando missæ sacrificio ut plebi superveienti satisfiat, LIV, 626.

Epist. ad episcopos provinciarum Viennensis, de causa Hilarii Arelatensis episcopi, LIV, 628.

Epistola ad episcopos Africanos provinciarum Mauritania Cæsariensis, ordinationes per tumultum factas redarguit; quid sit cito manus imponere; non nisi unius avaris viros debere esse diaconos, presbyteros et episcopos... De Donato ex Novatianis converso et Maximo et Donatistis; virgines per vim oppressas incontaminatas comparare non debere; quid circa has agendum; de causis ecclesiasticis ad sedem apostolicam referendis, LIV, 645.

Epist. ad episcopos Illyric., ut vocati ad concilium ab Anastasio venire non renuant; ut nemo sine consensu plebis ordinetur episcopus; ut nullus episcopus alterius inviti clericum sibi vindicet, LIV, 661.

Epist. ad Anastasium Thessalonicens. episcop., quod semper Thessalonicenses antistites vices apostolicæ sedis impleverint; de metropolitanis; de residentia, etc., de subdiaconorum continentia, de conciliis provincialibus frequentandis, de translationibus episcoporum reputandis, de clericis transfugis, de episcoporum a metropolitano vocatione.

Epist. ad Turribium Asturicensem episcop., de Priscillianistarum erroribus, LIV, 677.

Epist. ad episcopos Siciliæ, de baptismo non in Epiphania sed in festo Paschali celebrando; de servanda temporum et mysteriorum distinctione; cur in solâ Paschæ et Pentecostes solemnitate baptizetur; in necessitate omni tempore est baptizandum, de concilio quatuordecim Romæ celebrando, LIV, 695.

Epist. ad episcopos Flavianum Constantinopolit. contra Eutychis perfidiam et hæresim; de duplici Christi nativitate et natura, LIV, 750.

Epist. ad Theodosium Augustum; legatos vice sua destinati ad synodum Ephesinam, occasione Eutycheti indictam, LIV, 781.

Epist. ad Pulcheriam Augustam; Christum nostri generis hominem esse; Nestorii et Eutychis errores; cum veritas carnis in Christo impellitur, totam fidem corrum, LIV, 785.

Epist. ad eandem; ejus zelum adversus Eutychem sollicitat; humanæ salutis interesse, ut Christus non solum homo, sed ejusdem nobiscum generis homo sit; ut ipse i.e. intersit concilio, velant consuetudo, condicio temporis, concivium charitas, LIV, 789.

Epistola ad archiepiscop., etc. Constantinopolitanos; sensum Eutychis execratur, etc., LIV, 795.

Epistol. ad Ephesinam synodum, incarnationis fidem ex confessione Petri probari, etc., LIV, 797.

Epist. ad Julianum episc. Coensem; Eutychem contra Christianam omniumque mysteriorum veritatem pervertere, LIV, 805.

Epist. ad Ravennium Arelatensem archiepiscop. de Petroniaco vago diacono se mentiente, etc. expellendo ab omni ecclesiario communicæ mandati, LIV, 815.

Epist. ad Theodosium Augustum, eum rogat specialem synodum in partibus Italiæ fieri, etc., LIV, 831.

Epist. ad eundem, de pseudosynodo Ephesina; siquæ alia generalis synodus contra hanc habeatur in Italia, LIV, 836, 852, 859, 814.

Epist. ad Theodosium Augustum; Nicænæ fidei se inherere scribit; Eutychem non minus quam Nestorom esse damnandum; concilia intra Italiam haberi postulat, LIV, 835.

Epist. ad clerum et plebem Constantinopolitanam. Gratulatur quod Flaviano semper adhaereant et errori resistant, veritas carnis in Christo ex mysterio eucharistie probatur, etc., LIV, 865.

Epist. ad Pulcheriam Augustam; per Eutychem fidei fundamenta concuti, adversus quem concilium generale, ipsa annuente, celebrari cupit, LIV, 875.

Epist. ad Arelatensem, sententiam suam interponi super antiquam controversiam inter Arelatensem et Viennensem Ecclesiam, et cuique suos limites assignat, LIV, 881.

Epist. ad Ravennium Arelat. episc., et mittit celeberrimam epistolam ad Flavianum de incarnatione Verbi Dei adversus Eutychem, et pro defensione fidei, etc., LIV, 886.

Epist. ad Theodosium Augustum, consensum suum ad ordinationem Anatolii Constantinopolit. suscipi; professionem fidei exigit, etc., LIV, 890, 893.

Epist. ad Martinum presbyt., quam bonum sit pro veritate pati, etc., LIV, 899.

Epist. ad Faustum et Martinum presbyteros, scribit intolerabile esse Occidentibus episcopis quod Ephesi contra fidem actum est; Antichristo militare tam Nestorium quam Eutychen, contra quos Ecclesia profitetur non unam naturam, sed unam se adorare personam, LIV, 901.

Epist. ad Pulcheriam Augustam, de repressis ejus auctoritate Nestorio et Eutychē gratias agit, etc., LIV, 909.

Epist. ad Anatolium episcop., Constantinopolitanum, de fide ejus scriptis missis probata, de his qui metu in hæresim lapsi sunt, ut si conversi fuerint recipiantur, de nominibus hæreticorum ad sacrum altare non recitandis, LIV, 913.

Epist. ad Julianum episcop. Monet lapsos in communionem recipi non debere, nisi perfidia cum auctoribus damnata, LIV, 917.

Epist. ad Marcianum Augustum, pro conservatione catholice fidei gratulatur, cui pax imperii rependitur, de solis errantibus agendum esse, non de fide vel Scripturis quas aliter quam sancti Patres interpretari nefas est, LIV, 917.

Epist. ad Pulcheriam Augustam, de lapsis et Eutychē, LIV, 921, 922.

Epist. ad Paschasium Lilybætanum episcop., ei mittit suam epist. ad Flavianum qua legatus in synodo futurus instrueretur, duplicem in Christo naturam adversus Eutychen asserit, etc., LIV, 927.

Epist. ad Marcianum Augustum, de legatis ad concilium generale missis, vice ejus acturis, ubi omnia ad fidei et pacis unitatem revocanda, LIV, 930.

Ad eundem, pro concilio Nicæam primum convocato, postea Chalcedonem translati, LIV, 932.

Epist. ad synodum, necessitatem temporis, etc., vetare ne intersit synodo; se tamen per legatos quos mittit præsentem futurum, LIV, 935.

De solemnitate Paschali anni sequent. 452; quod unitas in ea celebranda servanda sit, LIV, 945.

Epist. ad Galliarum episcopos de damnatione hæreticorum, LIV, 985.

Ad eosdem, eis mittit exemplar sententie damnationis prolatis in Eutychen et Dioscorum, LIV, 987.

Epistola ad Marcianum Augustum, de ambitu Anatolii episcop. Constantinopolitani, LIV, 931, 997.

Ad Anatolium Constantinopolit. episcop.; eum increpa de ambitu, LIV, 1001.

Ad Julianum Coensem episcop. Nicæni concilii auctoritas quanti facienda sit; eum arguit quod faveat Anatolio Constantinopolit., etc., LIV, 1009.

Ad Theodorum Forojuliensem episcop., unumquemque episcopum ad metropolitani in dubiis recurrere debere; poenitentem qui ante reconciliationem decedit, non posse post mortem reconciliari; nemini in extremis posito et reconciliationem petenti, eam esse denegandam, etc., LIV, 1011.

Ad Julianum Coensem episc., de Palæstinis monachis colibendis ob violentias in Catholicos, etc., LIV, 1014.

Ad Marcianum August. de Aetio et Andrea, LIV, 1019; 1023; 1024.

Ad synodum Chalcedonensem, se consentire his quæ Chalcedone circa fidem constituta sunt, nunquam id a se ratum esse habendum quod adversus Nicænos canones ibidem actum est, LIV, 1027.

De fidei perseverantia; hæreses non sine Ecclesiæ utilitate ortas irretractabili judicio comprimi; Christi esse victoriam quam de hæreticis reportat Ecclesia, etc., LIV, 1046.

Ad Marcianum Augustum; curam Paschalis cycli Alexandrino episcopo olim esse demandatam; quid difficultatis ex illo ortum sit, LIV, 1053; 1058.

Ad Eudociam Augustam, de monachis Palæstinis; rogat ut curam suam reducendis ad fidem et quietem monachis Palæstinis impendat; recepta Chalcedonensi synodo, tam Eutychen quam Nestorium exsecratur, si catholici videri volunt, LIV, 1060.

Ad Palæstinæ monachos, eos monet tam Eutychen qui naturas confundit in Christo, quam Nestorium qui personam geminat esse detestandos, etc., cum lisdem monachis expostulat de scandalis ipsorum furore ortis, et exhortatur ut resipiscant et fidem communem amplectantur, LIV, 1062.

Ad Julianum episcop. Coensem, de restituto Hierosolymitano episcopo, conversis Palæstinæ monachis; de Paschate anni 453 diligentius inquiri cupit, etc., LIV, 1071.

Ad Marcianum Augustum, testatur se libenter Anato-

lium in gratiam suam recepturum, modo satisfaciat canonibus, et sacerdotum jura non convellat, LIV, 1073.

Ad Proterium Alexandrin. episcop., episcoporum esse vigilare ne fidei unitas violeetur, etc., LIV, 1075.

Ad Marcianum Augustum, promittit Anatolio gratiam suam, si resipiscat; rogat ut Eutychen virus suum spargentem in exilio ad secretiora loca releget, LIV, 1094.

Ad Euxilheum Thessalonicens. episcop. et alios, hortatur ut scelestis ausibus Eutychianorum qui Proterium Alexand. episcop. occiderant, strenue resistent; nec patiantur synodum alteram congregari, sed sua Chalcedonensi firmitas asseratur, LIV, 1120.

Epist. ad Leonem Augustum, post Chalcedonense concilium nihil esse denuo tractandum circa fidem, etc., LIV, 1127.

Epist. ad Nicetam episcop. Aquileiensem, de feminis quæ occasione captivitatis virorum suorum aliis nupsunt; an culpabilis sit qui locum captivi mariti assumpsit; restituendam esse uxorem primo marito; excommunicandas esse mulieres ad primum maritum redire volentes, etc., LIV, 1135.

Epist. ad presbyteros, diaconos, etc., Constantinopolitanos, ut in fide stabiles et ab hæreticorum societate alieni perseverent hortatur; ut novum iudicium non instaretur, et de Attivo et Andrea honore sui ordinis privatis, LIV, 1142.

Epist. ad Leonem Augustum, de Eutychianis, etc., LIV, 1148, 1155.

De presbytero vel subdiacono qui se episcopos mentiti sunt, et de his quos ipsi clericos ordinaverunt; de presbytero vel diacono qui si, cogito crimine suo, poenitentiam publicam petat, utrum ei per manus impositionem danda sit, LIV, 1203.

De his qui altario ministrant et conjuges habent, utrum eis licito miscantur, etc., LIV, 1204.

De his qui post poenitentiam uxores accipiunt, vel concubinas sibi conjungunt, LIV, 1207.

De his qui a parentibus Christianis parvuli derelicti sunt, et utrum baptizati sint non potest inveniri, an debeant baptizari, LIV, 1208.

Epist. ad universos episcopos Campaniæ, Samnii et Piceni, ut non omni tempore baptismi regeneratio detur, nisi in Pascha et Pentecoste, et nisi periculosa infirmitas oppresserit; de poenitentia fidelium, ut confessio eorum non publicetur, LIV, 1209.

Ad Leonem Augustum, de ejecto Timotheo Æluro ab Alexandrina Ecclesia, et catholico præsule in ejus locum eligendo; et fidei integritatem et morum probitatem in sacerdote requiri; impium Ælurum, etsi fides forte integra, non posse restitui, LIV, 1212.

LEO II, papa. — Epistola ad Constantinum imperatorem, confirmat quæ in sexta et universali synodo gesta et definita sunt, et ea approbat, XCVI, 400.

Epist. ad episcopos Hispaniæ, sexti generalis concilii acta narrat, in quo damnatis hæreticis, catholicæ fidei definitio de duabus in Christo voluntatibus et operationibus promulgata fuit, quam transmittit omnibus manifestandam, cuique ipsi episcopi subscribere debeant, XCVI, 411.

Epist. ad Simplicium comitem; narrat acta concilii, definitionem transmittit, cui episcopi subscribant, petens ut ea in sua ditione omnibus innotescere curet, XCVI, 416.

LEO IV, papa. — Epist. ad episcopos Britanniæ, docet episcopos Simoniacos in concilio judicandos esse; respondet deinde: Ad quos ecclesiasticus ordo pertineat; quod unaquæque parochia episcopi provisione sit regenda, non cogendus sit presbyter ad sacra concilia enlogias deferre, ut nulla propria cognatione conjugem sibi copulet, per quæ decreta judicare debeant episcopi, CXV, 667.

LEO VI, papa. — Formulam Jaderensem et Gregorium Nonensem et cæteros Dalmatiæ episcopos hortatur ut Joanni archiepiscopo Spalatino pareant; jubet finibus suis quemque episcopum nominatimque Absorem, Arbenensem, Ragusanum contentum esse, Gregoriumque Croatorum episcopum in administranda Ecclesia Scardoniana acquiescere, CXXII, 813.

LEO VII, papa. — Epistola ad Hugonem Francorum regem et monasterii S. Martini Turonensis abbatem, vetat ne in B. Martini monasterium aditus detur mulieribus, CXXII, 1072.

Epist. ad Gallos et Germanos, multa quæ ad disciplinam spectant, emendari jubet, CXXII, 1085.

LEO IX (S.), papa. — Bulla per quam monasterium Perusianum Sanctæ Mariæ vallis Pontis eripit Perusinis episcopis, CXLIII, 595.

Richerio abbati Casinensi ejusque successoribus mo-

nasterium S. Crucis, Romæ situm, subjicit, CXLIII, 605.

In synodo Moguntina quadraginta episcoporum, præsentente Henrico imperatore, Simoniacam hæresim damnat, etc., CXLIII, 631.

Willelmo comiti Nivernensi sub excommunicationis pena præcipit ut monasterio Sancti Bercarii De ensi ablata restituat, CXLIII, 644.

In synodo quadraginta quinque episcoporum Gerardum quondam episcopum Tullensem sanctorum catalogo ascribit, dieque 25 mensis Aprilis coli jubet, CXLIII, 644.

Epistola ad principes Britanniarum, sententiam pro Turonensi Ecclesia adversus Dolensem pronuntiat, resistentes et Simoniacos atque ab eis ordinatos excommunicat, CXLIII, 648.

Edwardum Anglorum regem, ob seditiosum regni statum voto liberat Romam eundi, et ei præcipit ut pecunias ad iter destinatas pauperibus dividat, et in novum S. Petri monasterium condendum aut vetustum reficiendum consumat, CXLIII, 674.

Ad omnes per Italiam episcopos ne possessiones omnes suas quisquam donet monasterio, sed earum saltem medietatem Ecclesiæ ad quam pertinet, CXLIII, 685.

Episcopis Venetiæ et Istriæ præcipit ut patriarchæ Gradensi, cuius primatum ab apostolica sede concessum synodo confirmat, obedientiam præbeant, CXLIII, 727.

Ad Thomam episcopum Africanum, ostendit Carthaginens. archiepiscop. totius Africae esse primum, etc., CXLIII, 727.

Petrum et Joannem episcopos laudat, quod jussu suo concilium de rebus ecclesiasticis celebraverint, et jura archiepiscopi Carthaginensis contra Gummitanum episcopum defenderint, CXLIII, 729.

Epistola ad Michaelum Constantinopolitanum patriarcham adversus ejus et Leonis Acriani episcopi inauditas præsumptiones et nimias vanitates, CXLIII, 744.

Petri episcop. Antiocheni ordinationem approbat, si secundum canones fuerit promotus; hortatur ut suæ Ecclesiæ dignitatem tueatur; probat fidem ad se ab eo scriptam eandem esse quam tenet Romana Ecclesia, cuius fidei summa ad eum mittit, CXLIII, 769.

Michaelum Constantinopolitan. patriarcham gratulatur, quod Græcos Latinis conciliare studeret; arguit eum tum quod patriarchas Alexandrinum et Antiochenum suæ potestati subicere conaretur, tum quod universalis patriarchæ nomen sibi usurparet, et Romanam Ecclesiam quæ in azymis sanctum eucharistiæ sacramentum conficit damnaret. Probat Christum in azymo consecrasse, CXLIII, 775.

LUCIUS II, papa. — Mandat Raimundo Magalonensi episcopo ut canonicam sententiam proferat in comitem Merguriensem et alios tanquam sacrilegos, nisi reddant monasterio S. Theodori ea quæ Bernardus olim Merguriensis comes eidem monasterio per testamentum dimiserit, CLXXIX, 844.

Petro Bituricensi, Arnoldo Narbonensi, Raimundo Arelatensi, Pontio Aquisi, Guillelmo Ebredunensi archiepiscopis mandat ut adempta monasterio Massiliensi reddenda curent, CLXXIX, 844.

Ad Pontium abbat. Vizeliacensem; adversus interfectores Artaldi abbat., CLXXIX, 852.

Gregorio episcopo Bergomati nuntiat de controversia canonicorum Sancti Vincentii et Alexandri quid decreverit, CLXXIX, 859.

Ad Alphonsum regem Portugalliæ, qui regnum suum Romanæ Ecclesiæ tributarium constituerat, CLXXIX, 860.

Bulla confirmatoria sententiæ Urbani II papæ de subjectione Ecclesiæ Dolensis ad Ecclesiam Turonensem, CLXXIX, 875.

Ad Briocensem et Trecorensem episcopos; absolvit eos ab obedientia episcopo et Ecclesiæ Dolensi promissa, CLXXIX, 877.

Ad Gaufridum comitem Britanniarum et Henricum fratrem ejus, ut non impediunt episcopos Britanniarum subijci Turonensi Ecclesiæ, CLXXIX, 879.

Ad comitem Nivernensem, ut Vizellaco restituat quod adegit, CLXXIX, 888.

Ad episcopos Galliarum, vetat ædificari ecclesias vel capellas in parochiis ad Cluniacense monasterium pertinentibus, CLXXIX, 891.

Gregorio episcopo Bergomati mandat ut episcopatus sui sacerdotes impellat ad fidelitatem ecclesiis S. Vincentii et S. Alexandri faciendam, CLXXIX, 898.

Ad Atrebatensem et Cameracensem episcopos, ut causam matrimonialem cognoscant, et incursam ea de causa excommunicationem relaxent, CLXXIX, 899.

Ad Atrebatensem et Morinens. episcopos, ut damna illata Walthero de Waldone, dum Hierosolimam profectus erat, reparari curent, CLXXIX, 899.

Henricum Omolucensem episcopum propter quendam ecclesiasticam negotia Romam evocat, CLXXIX, 902, 903.

Ad S. Bernardum Claravall. abbat., ut moneat Nivernensem comitem ne quid præter fas a Vizeliacensibus exigit, CLXXIX, 910.

Ad Petronilium Fontis Ebraldi abbatissam, significat se controversiam ejus cum Ulgerio, Andegavensi episcopo dirimendam commississe concordia vel judicio de epistolis episcopis, CLXXIX, 924.

Ad episcopum Burgen. in Hispania, ut Ecclesiam de Cara ligua fratribus Cluniacensibus reformandam committat, CLXXIX, 928.

Ottoni episcopo. Pragensi mandat ut monasterium Ratgradense adversus Wratislaw ducem Brunensem et alios nobiles tueatur, CLXXIX, 929.

Ad Petrum Cluniacensem, super subjectione abbatis monasterii S. Benedicti super Padum ipso Cluniacens. abbati, CLXXIX, 930.

S. Sabas monasterium Cluniacensibus in perpetuum subijciatur, LXXIX, 931.

Ad monachos Sancti Pancratii, irritas chartas declarat per quas filii patribus suis successores fiant in Ecclesiis, CLXXIX, 934.

LUCIUS III, papa. — Philippo archiepiscopo Colonensi significat se præposito Bonnensi manda se ut comitem Sainensem, si illata monasterio Siegburgensi damna non compensasset, excommunicatione afficeret, C.I, 1076.

Delegatis apostolicis mandat, ut inquirent de obedientia plebani ecclesiæ Sancti Bartholomæi, eumque si inveniunt, puniant, CCI, 1097.

Ad Simonem Meldensem episcop., confirmat ipsius statutum de residentia eorum qui personatum obtinent in Ecclesia Meldensi, CCI, 1106.

Canonicorum Placentinorum institutum sancit, CCI, 1126.

Ad episcopos et clericos Scotiæ, de absoluteione Willelmi Scotiæ regis, CCI, 1127.

Ad Theobaldum abbat. Cluniacens., statuit quod nullus ordo seu religio alia ponatur in parochiis juris Cluniacensium, CCI, 1132.

Universis Ecclesiarum prælati mandat ut excommunicent eos qui monachis ad generale capitulum Cluniacense euntibus insidias posuerint, CCI, 1157.

Stephano Augustodunensi et Manassi Lingonensi episcopis mandat ne contra privilegium monachis Cisterciensibus concessum agatur, CCI, 1161.

Vizeliacensi et Flaviniacensi abbatibus mandat, cognat canonicos Cabillonenses et Matisconenses ut monasterio Trencoriensi subtrahat Ecclesiis restituant, CCI, 1171.

Monasterium Monteregulense sedem archiepiscopalem constituit, abbatem Guillelmum archiepiscop. consecrat, etc., CCI, 1178.

Cephalodiensi et Pactensi episcopis præcipit ut Richardo archiepiscopo Messanensi obtemperant, CCI, 1185.

Sententia in sacrilegos juris ecclesiastici perversos quibus aufertur omne appellationis refugium, CCI, 1227.

Judicium in raptos qui remedio appellationis abutuntur contra statuta ecclesiastica, CCI, 1229.

Ad Mauricium Parisiensem episcop., contra presbyteros fornicationis accusatos, CCI, 1231.

Abbati et monachis Classensibus præcipit ut archiepiscopo Ravennati obediant, CCI, 1244.

Decano et capitulo Rothomagensi mandat, cum mortuus sit archiepiscopus, ut Willelmum electum Constantiensis, e suffraganeis Ecclesiæ Rothomagensis episcopis consecrandum curent, CCI, 1248.

Statutum pro juramento personarum super residentia, CCI, 1257.

Bononiensem et Mutinensem ecclesias testatur se, salvo jure Gerardi archiepiscopi Ravennatis consecratis esse, CCI, 1276.

Decretum contra hæreticos, CCI, 1297.

Ad Rothomagensis capitulum, gratiam habet electionem factam de Lincolnensi episcopo in archiepiscopum Rothomagensis, CCI, 1300.

Pactensem et Cephalodiensem episcopos obedire Richardo archiepiscopo Messanensi jubet, CCI, 1315.

Archiepiscopis et episcopis in regno Francorum constitutis mandat ut S. Dionysii monachis ad exsequenda monasterii jura optulerint, CCI, 1319.

Episcopo Veronensi præcipit ut a laicis decimas tribui canonicis Veronensibus jubet, CCI, 1320.

Monachis S. Remigii in generalibus excommunicationibus sive interdictis, ostiis clausis, officia celebrare permittit, CCI, 1324.

Ad Walterum Rothomagensis archiepiscopum, ad

instituendos in ecclesiis utsi qui vel sint aut proxime futuri sint sacerdotes, et residere inde parati sint; nec minus idoneos, etiamsi a patris presentati fuerint, CCL, 1525.

Artwigo II archiepiscopo Hamburgensi significat se inobedientes Daciae, Sveciae, Norwegiae episcopos propter tumultuosum regnorum illorum statum evocare distulisse, CCL, 1536.

Clericis de Rhodigio significat se delegasse episcopo Palavino causam novae Ecclesiae ab ipsis constructae in praedictum monasterio S. Joannis Baptistae de Costa, subiectae monasterio S. Cypriani de Muriano, CCL, 1564.

MARTINUS (S.) I papa. — Epistola Encyclica ad omnes Christi fideles, quod synodus Romae adunata fuit adversus haereticos Theodorum, Cyrum, Sergium, Pyrrhum et Paulum, qui in ea anathematizati sunt, LXXXVI, 120.

Epistola ad Amandum episcopum Trajectensem; dissuadet ne episcopatum abdicet; mittit acta synodi Romanae, ut ab episcopis Galliae, congregata synodo, confirmetur, monet ut Sigeberto regi suggerat de mittendis in urbem episcopis qui legatione ad imperatorem fungantur, LXXXVII, 156.

Epist. ad Constantem imperatorem, nuntiat Monothelitarum haeresin in concilio, cuius acta transmittit, damnatam, ipsamque ad eandem haeresim damnandam hortatur, LXXXVII, 157.

Epist. ad Ecclesiam Cathaginensem, probat fidei confessionem quam miserant; ad eandem tuendam ipsos excitat; acta concilii Lateranensis contra Monothelitas exponit, LXXXVII, 145.

Epist. ad Joannem episcopum Philadelphiae, constituit eum in Oriente vicarium cum potestate constituendi episcopos et presbyteros, lapsosque ad fidem redeuntes in pristino dignitatis gradu collocandi; improbat Macedonii et Petri electionem ab haereticis factam; mittit acta concilii publicanda, LXXXVII, 153.

Epist. ad Theodorum episcop. Esbuntiorum, ostendit eum sua confessione haereticorum furorē repressisse, et ad obediendum Joanni Philadelphiae episcopo quem constituerat vicarium, hortatur, LXXXVII, 163.

Epist. ad Antonium episcop. Bacathorum, cum jam resipuerit, ut in fide catholica persistat, et Philadelphiae episcopo pareat, eum admonet, LXXX, 165.

Epist. ad Georgium archimandritam monasterii Sancti Theodosii, laudat eum ab apostolica sedis ministrum defensum, et ut Philadelphorum episcopo obediat, LXXXVII, 167.

Epist. ad Pantaleonem, absolutum fuisse Dorensem episcopum falso ab eo delatum; percasit illos per quos actum est quominus sedis apostolicae auctoritatem receperit episcopos et presbyteros ordinandi, et quid cum his qui non canonicis in patriarchatu Hierosolymitano electi fuerant agendum, LXXXVII, 169.

Epist. ad Petrum illustrem virum, commendatur ejus vitae integritas, hortaturque ut vicario suo faveat, LXXXVII, 173.

Epist. ad Ecclesiam Ierosolymitanam et Antiochenam, nuntiat Monothelitarum haeresin in concilio fuisse damnatam, ordinationemque Macedonii Antiochiae, et Petri Alexandriae perperam esse actam, ut in fide catholica persistant et Joanni vicario, cui dictae synodi acta misit obediant, LXXXVII, 175.

Epist. ad Paulum Thessalonicensem episcop., cum non modo, ut promiserat, non resipuerit, verum eo auctore apostolicae sedis apocrisitarii in haeresim fuerint inducti, anathematizatur et deponitur, LXXXVII, 181.

Epist. ad Ecclesiam Thessalonicensem, de Pauli damnatione et ejus haeresi fugienda, LXXXVII, 191.

Epist. ad Theodorum, commemorat ea quae Romae passus est, cum inde a Calliopa exarcho vi abreptus, Constantinopolim missus est, LXXXVII, 197, 199, 201.

NICOLAUS I, papa. — Bulla pro monasterio Fulgensi, de hujus monasterii statu sibi identidem rationem reddi mandat, CXIX, 770.

Epistola ad Michaelē imperatorem, conqueritur synodum Constantinopolitā in jussu sedis apostolicae ausam fuisse Ignatium honore privare et in ejus locum Photium substituere; ostendit laicum ad pontificalis dignitatis gradum conscendere non posse, etc., CXIX, 775.

Ad Photium, reservat vitam ejus causam in adventum legatorum, etc., CXIX, 780.

Ad episcop. in regno Caroli constitutos, de Ingeltrude, Bosonis comitis uxore fugitiva, ut illam excommunicant, si ad virum redire contemnat, CXIX, 780.

Ad Carolum regem, monet cum diligenter procurare ut Lotharius Ingeltrudem regno suo ejiciat, et ad virum suum redire compellat, CXIX, 781.

Ad Thietgaudum Trevirens. archiepiscop., illum et clerum ejus absolvit a juramento, CXIX, 782.

Ad omnes fideles, docet Orientalem Ecclesiam sine ullo suo consensu a legatis sedis apostolicae Ignatium depositum, Photium substitutum, CXIX, 785.

Ad Photium, diluit argumenta Photii qui exemplo Ambrosii, Nectarii et Tarasii se merito ex laicorum gradu ad episcopalem dignitatem pervenisse affirmabat, eumque tum quod laicus esset, tum quod Ignatius adhuc viveret, injuste ad eum dignitatis gradum conscendisse demonstrat, CXIX, 785.

Epist. ad Michaelē imperat., improbat depositionem Ignatii, et Photii promotionem a legatis temere approbatam, etc., CXIX, 790.

Quod Dominus Jesus Christus in carne tantummodo passus est; de his qui divinitatem passibilem dicunt, et etiam asserunt quia in baptismate originale piaculum non omnibus dimittitur; de his qui episcopum percutere praesumpserint, CXIX, 795.

Epist. ad Adonem archiepiscop. Vienn., de divortio inter Lotharium regem et uxorem ejus Teutbergam, CXIX, 796.

Ad Lotharium regem, legatos mittit ad synodum cogendam ad quam praecipit duos de Caroli regno episcopos accedere, etc., CXIX, 798.

Ad Carolum Calvum regem, ut duo de ejus regni episcopis ad synodum Metis cogendam proficiscantur, CXIX, 799.

Ad episcopos Galliae et Britanniae, ut ad synodum Metensem cum legatis accedant, ibique audito Lothario ejus divortii causam cognoscant, et canonice definiant, CXIX, 800.

Ad episcopos in concilio Metensi residentes, ut Teutbergae causam examinent ac definiant, conciliique acta ad se mittant, CXIX, 801.

Ad Carolum Calvum regem et ad Hermentrudem reginam, petit ut parcant Balduino qui filiam eorum rapuerat et in uxorem acceperat, CXIX, 803, 804.

Ad Stephanum comitem Arvernorum, jubet ut Sigonem Arvernensem episcopum Ecclesiae suae dejecto pervasore restituat, et synodo legatorum de objectis satisfactorius se sistat, CXIX, 805.

Ad Salomonem Brittonum regem, de renovando ejectorum episcoporum examine apud archiepiscop. Turoensem, vel apud sedem apostolicam, CXIX, 806.

Ad Carolum archiepiscop. Moguntinum ejusque suffraganeos episcopos Germaniae, declarat se nullam sententiam protulisse in Salomonem episcopum; Abbonis matrimonium in quarto consanguinitatis gradu contractum esse dissolvendum, variasque variis peccatis assignat poenitentias, CXIX, 809.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscop., ut Rothadum episcopum Suessionensem dejectum sedi suae intra dies triginta restituat, aut Romam cum eodem ad causam dicendam veniat, CXIX, 825.

Ad episcopos synodi Silvanectensis, rescindit acta synodi contra Rothadum; jubet ut ab exilio revocentur, Romamque ad retractandum judicium eum synodi legatis dirigatur, etc., CXIX, 826.

Ad Carolum Calvum regem, ut Rothadum honori pristino restitui faciat, tum deinde ad sedem apostolicam, quam appellavit, venire permittat, etc., CXIX, 837, 838.

Ad episcopos in regno Lotharii constitutos, ut Lothario regi suggerant, ut submoto Hilduino, cui Cameracensem Ecclesiam dedit, liberam eligendi episcopi licentiam tribuat, CXIX, 841.

Ad Lotharium regem, ut Hilduinum Ecclesiae Cameracensis pervasorem rejiciat, et Hincmarum in ea disponente privilegio suo uti permittat, CXIX, 842.

Ad Hilduinum clericum, ut ab Ecclesia Cameracensi, quam pervasorat, deinceps absteineat, CXIX, 845.

Ad Carolum regem, decretum de monasteriorum gubernatione ei missum, et reginis et Ecclesiis sub anathemate omnium episcoporum confirmandum, CXIX, 844.

Ad Michaelē imperatorem, de Photii depositione, Ignatii patriarchae institutione, Zachariae et Rhoadani episcoporum depositione ac excommunicatione, cum capitulis interpositis, CXIX, 850.

Ad Carolum Calvum regem, pro Roberto episcopo Cenomacensi adversus monachos Sancti Carlefi, CXIX, 863, 864, 865, 866.

Ad Lotharium regem, auctoritate apostolica, non regio favore episcopum esse eligendum, CXIX, 869.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscop. Rothadum ab itinere Romano prohibitum fuisse indignatur; jubet ut quamprimum dirigatur, et illius interim loco episcopum ordinari velat, etc., CXIX, 871.

Bulla pro conjunctione episcopatus Hamburgensis et Bremensis anno 964 data, CXIX, 876.

Ad Rodolphum Bituricensem archiepiscopum ejusque coepiscopos, de Theutgando et Gunthario a sede apostolica damnatis; monetque ut ab eorum communione penitus abstineant, CXIX, 881.

Absolutio et restitutio Rothadi episcopi, CXIX, 892.

Ad Carolum Calvum regem, hortatur ut Rothado restituto faveat, et res ejus Ecclesiæ ablatas reddi jubeat, CXIX, 893, 897, 899.

Ad archiepiscopos in regno Lotharii constitutos, ut Lotharium libere arguant, et adulteram quam habet proicere compellant, CXIX, 915.

Ad Ludovicum Germaniam et Carolum Calvum reges: reprehendit quod episcopos in urbem ad synodum non miserint; ut Lotharium de divortio commonere pergant; de episcopis in Coloniensi et Cameracensi Ecclesia consecrandis, etc., CXIX, 921.

Epistola ad Michaelem imperatorem, eum reprehendit qui superbia et arrogantia elatus multa insolentia scripserat; ostendit depositionem Ignatii nullius esse momenti, quoniam a suspectis, excommunicatis et inferioribus episcopis fuerat damnatus; commemorat multa de privilegiis Romanæ Ecclesiæ; jubet ad se venire Ignatium et Photium, aut eorum legatos si ipsi non possunt, etc., CXIX, 926.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum; synodum pro causa Wifadi et sociorum ejus, apud Suessionem convocari jubet, CXIX, 964.

Ad Festinianum episcopum. Dolensem, redarguit eum quod sibi cum debita reverentia non scripserit, mandatque ut Turonensem Ecclesiam metropolitanam agnoscat, nisi contrarium scriptis authenticis probet, CXIX, 969.

Ad universos episcopos, iterum admonet de sententia excommunicationis quam adversus Waldradam ejusque complices promulgat, CXIX, 971.

Responsa ad consulta Bulgarorum, CXIX, 978.

Ad Michaelem imperatorem, hortatur eum ad legatos benigne audiendos, repetit quæ jam dixerat de Photio, Rhoadaldo, Ignatio et Zacharia; petit ut epistolam contumeliarum plenam, quam ipse imperator miserat, jubeat comburi, etc., CXIX, 1016.

Ad Photium, ei exprobat multa crimina quæ in occupanda Ignatii sede commisit; probat illum et divinum et humanum jus violasse; nuntiat ipsum depositum fuisse, et si non pareat sententiae, minatur illi perpetuam usque ad obitum excommunicationem, CXIX, 1045.

Ad Ignatium patriarcham Constantinopolitanum, certiorum Ignatium facit de omnibus quæ in ejus causa a reditu legatorum Zachariæ et Rhoadaldi acta fuerant, et qualiter Photius fuerit in concilio depositus et anathematizatus cum suis sectatoribus, ipse vero una cum suis restitutus, CXIX, 1038.

Ad Eudociam Augustam, rogat ut agat partes Ignatii apud imperatorem, CXIX, 1065.

Ad Clerum Constantinopolitanum, Photii damnatio, Gregorii episcopi Syracusani iterata damnatio, privatio eorum quos Photius ordinaverat, restitutio Ignatii, restituntur episcopi a Photio relegati, de sacris imaginibus, CXIX, 1074.

Ad senatores Constantinopolitanos, ut faveant causæ Ignatii et abstineant a communione Photii, CXIX, 1089.

Ad episcopos synodi Suesionens. Hincmarum graviter perstringit quod in causa clericorum dejectorum callide ac dissimulante egerit, quodque Benedicti papæ litteras mutilas et corruptas proferre ausus sit, quare episcopos iterum convenire jubet, etc., CXIX, 1093.

Ad Wifadum clericum Rhemensem et socios, gratulatur de ipsorum restitutione, quam ratam habet, monetque ne injurias ultiscantur et ut Hincmaro præsertim reverentiam exhibeant, CXIX, 1112.

Ad nobiles Aquitanos, ut res Ecclesiarum, quas injuste quoquomodo retinent, sine mora reddant, ac deinceps ab iisdem abstineant, CXIX, 1114.

Ad Carolum regem, ut caret a Lothario restitui ea quæ a Hellectrude sorore sua Beregarii vidua abstulerat, CXIX, 1115.

Ad episcopos in regno Ludovici constitutos, monasterialibus disciplinis nullis subjiciatur invitus, CXIX, 1120.

Ad Adonem, archiepiscopum. Viennens., de sententiis atque interdictis sedis apostolicæ, CXIX, 1121.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum, poenitentia injuncta illi qui monachum presbyterum occiderat, CXIX, 1122.

Ad eundem, accusator et accusatus simul debent a se se, CXIX, 1123.

Ad Froterium Burdigalens. archiepiscopum, invasoribus

rerum ecclesiasticarum quæ poenitentia sit imponenda, CXIX, 1124.

Ad Joannem archiepiscopum Ravennatem, de illis qui, uxoribus suis dimissis, ad alias nuptias transierint, CXIX, 1125.

Ad Adalwinum archiepiscopum. Juvavens., de vidua quæ post assumptum saccilmonialium velamen ad nuptias redierit, CXIX, 1125.

Ad eundem, quod episcopus vel clericus nullo modo venationi debeat insistere, CXIX, 1126.

Ad Salomonem episcopum. Constantiens., quod neminem damnandum sit nisi sponte confessus vel canonice convictus, CXIX, 1127.

Si homo aliquis duas spirituales commatres habere possit, de poenitentia parricidarum et incestuosorum, de quodam matricida poenitente, CXIX, 1127.

De clerico qui paganos occiderit, CXIX, 1129.

Quam nefarium sit consanguineis copulari, qui defecundo se paganos occiderit sacerdotali careat officio, de poena presbyteri qui diaconum percusserit, per plurima alia decreta, CXIX, 1131, 1132.

De flagellatoribus et occisoribus episcoporum, et presbyteri homicida sacerdotali careat officio; ut si episcopus occisus fuerit, alter non subrogetur nisi eis detectis et punitis, CXIX, 1134.

Epistola ad Theutbergam reginam, eam arguit quod contra seipsam lædio victa scribat, negatque fieri posse quod suggerit, ut continentiam studio conjugium dissolvat, nisi Lotharius maritus cælibem quoque vitam promittat, CXIX, 1136.

Ad episcopos in regno Lotharii constitutos, de Waldradæ excommunicatione tertio jam scribit; notat illum desidiam, et referri ad se jubet an Lotharius cum Theutberga converteretur, et quomodo eam tractet, CXIX, 1139.

Ad Carolum Calvum et alios, de Theutberga, CXIX, 1142, 1146, 1150.

Ad Hincmarum et cæteros episcopos in regno Caroli constitutos, exponit causas odii et invidiam Græcorum adversus Ecclesiam Latinam; mittit illorum objectiones ut eas refellant, et quæ contra illos iavenerint in Urbem transmittant, CXIX, 1152.

Ad Carolum Calvum regem, petit ut auxilio sit episcopis ad conventus habendos de negotio quod ipsis demandavit, CXIX, 1161.

Ad Ludovicum regem Germaniæ et alios, ut de iustitiam intercedere pro Theutgaldo et Gunthario, CXIX, 1161, 1163.

Conqueritur de Lothario, etc., CXIX, 1163, 1174.

Epistola ad episcopos legatos in Franciam missos, mittit ad eos commonitorium pro causa Theutberga, CXIX, 1179.

Epist. ad Carolum regem majorem, de conjugio Caroli Junioris, CXIX, 1182.

Decreta, de constitutionibus Ecclesiæ, de consuetudine, de iudiciis, de Romana Ecclesia et sede apostolica, de presbyteris, de clericis, de votis monasticis, de laicis, de ecclesiis, de baptismo, de poenitentia, de matrimonio, de impedimentis matrimonii, de bellis, CXIX, 1167-1200.

PASCHALIS II, papa. — Ad Hildephonsum regem Hispaniarum, Didacum ab ecclesia S. Jacobi Compostellana canonice remotum esse, CLXIII, 53, 54.

Godino Oritano interdicat sub excommunicationis poena ne Brundisini episcopatus bona sibi vindicet, CLXIII, 54.

Bulla ad Ivonem episcopum. Carnotens., ne quis obveniat eo vel ejus successore quolibet domum episcopalem expoliare, præsumat, CLXIII, 55.

Ivoni Carnotensi et Baulpho Santonensi episcopis precepit ne concilii Claromontensis de monasteriorum aliis negligant, CLXIII, 56.

Bulla de unione Ecclesiæ Arausicanæ ad Tricastiam, et alia pro dicta unione, CLXIII, 58, 59.

Epistola ad archiepiscopos et episcopos Gallicæ, eos incitantes haberi decernit qui voto astricti Hierosolymitanæ protectioni se subdixerant, vel qui ab obsidione Antiochena inglorii recesserant; eis vero qui, peracta victoria revertuntur, sua restitui jubet, CLXIII, 45.

De destructione Ecclesiæ Compostellane, vetat ne clerici Compostellani occasione Hierosolymitani itineris provinciam suam deserant, CLXIII, 45.

De Didaco electo Constantinopolitano consecrando, CLXIII, 63, 64.

Ad Velletranos, abrogat quæ a Guntherto contra se instituta apud eos erant; eorum limites definit, CLXIII, 66.

Ad Henricum regem Anglorum, contra investituras ecclesiasticas, CLXIII, 70.

Ad Didacum Compostellanum episcop., de reformatis moribus hujus Ecclesie deformibus, qui per bella iam eam irrepserant, CLXIII, 79.

Ad Bernardum Toletanum, Giraldum Bracarensem, etc. illos jubet Romam ad synodum venire, CLXIII, 80.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscopum, de operam Anglicanæ Ecclesie restaurandæ, et Anglorum regem cum Northmanniæ comite conciliat, CLXIII, 80.

Petro episcopo Pictaviensi præcipit ut monasterio Cluniacensi satisfaciatur de abbate S. Cypriani consecrato, eidemque monasterio satisfieri de abbate Malleacensi jubet, CLXIII, 81.

Ad archiepiscop. Bracarensem, et episcopos Compostell., et Tudens., Pelagii matrimonium non esse dirimendum, CLXIII, 87.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscop., ut se constanter gerat in tuenda Ecclesie Anglicanæ libertate, CLXIII, 90.

Ad Henricum Anglorum regem, contra investituras ecclesiasticas, CLXIII, 91.

Ad Osbernium episcop., ne monachi prohibeantur habere in monasterio suo cimiterium ad sepeliendos suos, CLXIII, 95.

Bulla de fundatione monasterii Chemnonensis, CLXIII, 99.

Ad Ivonem episcopum et canonicos Carnotenses, vetat ne pro ecclesiasticis beneficiis munus accipiantur, nec ecclesiastica negotia ad seculares deferantur, et firmat excommunicationem ab Ivone dictatam de domibus ecclesie contiguis, CLXIII, 100.

Ad Anselmum Cantuariensem. Investituras regibus aliisque laicis magistratibus non esse concedendas, CLXIII, 105.

Ad eundem, de investituris ecclesiasticis, de clericorum filiis, de Gualensis episcopi causa, CLXIII, 106.

Ad Gerardum archiepiscopum Eboracensem, monet ut professionem Anselmi Cantuariensis juxta morem prædecessorum suorum faciat, CLXIII, 107.

Ad Robertum Flandrens. comitem, ut Leodienses schismaticos Henrico imperatori adhaerentes Ecclesia expellat, CLXIII, 108.

Gundisalvo Mundiniensi episcopo præcipit ut aut archiepiscopum Mundiensem vel alium aliosque episcopos Compostellani restituat, aut apud Bernardum archiepiscopum Toletanum, apostolicæ Sedis legatum, causam dicat, CLXIII, 113.

Ad Henricum Angliæ regem, pro Anselmo Cantuariensi archiepiscopo investituræ ecclesiasticæ jure contra regem propugnante, CLXIII, 119.

Gebhardum Hirsaugiensem et ceteros catholicos abbates et monachos per Sueviam hortatur ut mala æquo animo ferant, et Gebhardum Constantiensem colant, Arnoldum Ecclesie Constantiensis invasorem excommunicationis nuntiatur, CLXIII, 121.

Ad Guelphonem ducem Baviaræ, Bertholdum ducem Sæviæ, etc., illos ad catholicam Ecclesiam revocat, CLXIII, 121.

Ad Gallos, solvit interdictum cui Eduensis episcopus Vizeliacensem Ecclesiam subjecerat, CLXIII, 122.

Ad Bertrannum comitem Tolosanum, eum increpat quod burgum S. Egidii invaserit et oblationes altaris tanquam populares merces exposuerit, CLXIII, 124.

Ad archiepiscopos et episcopos provinciarum Rhemensis, Senonensis ac Turonensis, ut Philippum regem et ejus pellicem a vinculo excommunicationis absolvant, CLXIII, 128.

Ad principes, milites et ceteros laicos per Hispaniam et Galliam, de illicita copulatione, CLXIII, 131.

Ad Stephanum abbat. et monachos S. Egidii, denuntiat se excommunicatum Bertrannum, comitem Tolosanum, et quosdam ejus milites uisi ab injuriis monasterio illatis desistant, CLXIII, 139.

Ad monachos et ceteros fideles S. Egidii, ne quis de altaris oblatione quidquam, invito abbate, distrahere vel fraudare præsumat, CLXIII, 139.

Gistæ abbatissæ Romaricensis præcipit ut ab injuriis in monachos Calmosiacenses desistat, CLXIII, 140.

Eustachium comitem monet ut Lambertum episcopum Arelatensem manere in possessione altarium quorundam sinat, CLXIII, 140.

Ad Manassem, archiepiscop. Rhemens., de ecclesiis decem Lamberto restituendis, CLXIII, 141.

Ad Lambertum episcop. Atrebatens. de clericis quibusdam excommunicatione solutis, CLXIII, 141.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscop., excom-

municatos esse in concilio Lateranensi investiturarum in Anglia fauto es, CLXIII, 134.

Roberto comiti de Mellentio, iram Dei minatur, si pergat Anglorum regi persuadere ut in causas investiturarum Romanæ Ecclesie repugnet, CLXIII, 134.

Ad Parisiensis Ecclesie clericos, Galonem Parisiensem episcop. effectum, a se discedentem, ipsis commendat, mittitque cum amplissima potestate, CLXIII, 137.

Ad Didacum episcop. Compostellanum, de ministris habendis, CLXIII, 170.

Ad Gundisalvum episcop. Minduniensem, significat se cognovisse archiepiscopum Bisancos, Trasancos, Salagla juris esse Ecclesie Compostellanæ; quos ne amplius vindictæ præcipit, CLXIII, 170.

Ad Rothardum Moguntinum archiepiscop. de episcopis qui investiantur a regibus; item de iis qui schismatis tempore consecrati sunt, CLXIII, 171.

Ad clericum universum Gallicanum, Werneri invasiónem in Sedem apostolicam narrat, CLXIII, 179.

Adamo abbati monachisque S. Dionysii interdictum ne præter Galonis episcopi Parisiensis licentiam pro sacramentis suscipiendis alios adeant antistites, CLXIII, 180.

Gistæ abbatissæ Romaricensis, pro excommunicationis pena præcipit ut de retandis monachis Calmosiacensibus desistat, CLXIII, 182.

Ad episcopos Galliarum, adversus interfectores abbatis Vizeliacensis, CLXIII, 196.

Ad Gebhardum Constantiensem et Olericum Palaviensem episcopos, non quolibet excommunicationis esse vitandos, CLXIII, 197.

Ad Hugonem Cluniacensem abbat., vetat ne pedatium quis vel aliud quidquam exigere possit ab his qui Clunia cum sunt vel inde redeunt intra terminos designatos, CLXIII, 201.

Ad Willelmum de Sabrano et alios Bertranni comitis Toletani socios, ad satisfactionem eos invitatur sub pena excommunicationis quoad damna monasterio S. Egidii illata, CLXIII, 202.

Ad Ricardum Narbonensem archiepiscopum et comprovinciales episcopos; narrat Bertranni Tolosani comitis adulteria et illata monasterio S. Egidii damna, et hortatur ut ceteros ab auxilio et communione ipsius et sociorum ejus compescant, CLXIII, 203.

Ad monachos et Burgenses S. Egidii, denuntiat eis excommunicatum a se Bertrannum comitem Tolosanum, et mandat ut ab eodem sub excommunicationis pena abstinuant, CLXIII, 207.

Ad Gebhardum Constantiensem episcop., reprehendit quod investiti Henrici archiepiscopi Magdeburgensis consecrationi interfuerit, nec venerit ad concilium vocatus, CLXIII, *ibid.*

Ad Rothardum archiepiscopum Moguntinum, arguit eum de quibusdam excessibus ab eo commissis, utque in posterum ex ignorantia non erret, mittit ei quædam ex sacris canonibus excerpta, etc., CLXIII, 211.

Ad abbatem S. Pontii et Electensem, ne excommunicatos a Narbonensi episcopo suscipiant, CLXIII, 225.

Ad Hugonem abbat. Cluniacensem S. Wlari abbatiam illi subjicit corrigendam; ejus abbates in perpetuum ab abbatibus Cluniacensibus constituantur, cuius monacho liceat ad Cluniacense cœnobium transire, CLXIII, 225.

Ad Adelgotum Magdeburgensem archiepiscopum, citatur ad Sedem apostolicam de excessu commisso rationem redditurum, CLXIII, 233.

Ad Brunonem Trevirensensem archiepisc., committit ei absolutionem ab excommunicatione episcopi Leodiensis, CLXIII, 234.

Hugoni abbati Cluniacensi monasterium S. Germani Antistodorensis addicit, CLXIII, 235.

Lamberto Atrebatensi et Joanni Tarvannensi mandat, judicent inter canonicos Tornacenses et monachos S. Martini, CLXIII, 237.

Ad aliquot episcopos et abbates Gallie, de legatione Sedis apostolicæ commissa Girardo Engolismensi episcopo, CLXIII, 240.

Ad Eustachium episcopum Valentinum et Leodegarium Vivariensem, ut Bertrannum comitem Tolosanum, ob ipsorum preces a vinculo excommunicationis absolutum, S. Egidii monasterium rursus spoliatum compescant, CLXIII, 242.

Ad Berengarium Forojuliensem et Leodegarium Aptensem episcopos, ut ab expugnando S. Egidii monasterio cum Tolosano comite cessent, CLXIII, 243.

Ad Didacum Compostellanum episcop., ut super altare beati Jacobi nemo celebret missam nisi episcopi vel septem cardinales, CLXIII, 244.

Episcopo Oscitano præcipit ut episcopo Barbastrensi de illatis injuriis satisfaciat, CLXIII, 251.

Ecclesiam Virdunensem fratribus catholicis præcipit ut Richardum episcop. excommunicatum vitent, CLXIII, 253.

Abbatem et clericos archidiaconatus Guidonis hortatur ut Guidoni, dejecto per Richardum, Ecclesiam Virdunensem invasorem, obediant, CLXIII, 254.

Ad episcopos Anagninæ et Campaniæ, de canonizatione S. Petri Anagninæ episcopi, CLXIII, 261.

Ad Gebardum Constantiensem episcop., de communicantibus cum excommunicatis et quomodo suscipiantur hæretici, CLXIII, 265.

Ad Didacum episcop. Compostellanum, de ecclesia S. Michaelis Petro Capellano restituenda, CLXIII, 273.

Ad Petrum Pictaviensem episcop., Hugonem de Liriac commoneat ut injurias monasterio S. Maxentii illas emendare non differat, CLXIII, 275.

Ad Leodegarium Vivariensem episcop., arguit eum quod ecclesiam S. Andeoli, canonicis S. Rufi ab eo traditam, eisdem a clericis suis auferri permittat, CLXIII, 280.

Ad Didacum Compostellan. episcop., monet ut Uraca regina, filia regis Castellæ, sub pœda privationis regni ab incestu, quem contraxit ineundo matrimonium cum Alphonso Aragoniæ rege, sibi in tertio gradu consanguinitatis conjuncto desistat, CLXIII, 280.

Ad Pontium abbatem et Cluniacenses monachos, reprehendit quod chrisma in monasterio suo consecrari fecerint, CLXIII, 281.

Ad clerum et plebem Arelatensem, ut in locum Gibeini episcopi sui, Hierosolymam translati, alium eligant, CLXIII, 282.

Henrico regi ab episcopis et abbatibus reddi regalia jubet, CLXIII, 283.

Henrico imperatorem rogat ut Ecclesiæ Ariminensis ablata bona restitui jubeat, CLXIII, 288.

Ad Ralduinum Hierosolymitarum regem, decernit ut ad ampliandos fines Hierosolymitanæ dioceseos omnes urbes quas subegerit, Hierosolymitano tanquam metropolitano subiciat, CLXIII, 289.

Ad Joannem Tusculanum et Leonem Vercellensem episcopos et cardinales, concessionem investiturarum imperatori factam se cassaturum et irritaturum promittit, CLXIII, 290.

Ad Guidonem Viennensem episcop., investituram clericorum regibus adimendam, CLXIII, 292.

Ad clerum et populum Atrebatensem, prohibet Atrebatensem Ecclesiam Cameracensi subijci, CLXIII, 297.

Ad Baldricum episcopum Noviomensem et Tornacensem, ne monasterii S. Martini fratres vexari a clericis Tornacensibus sinat, CLXIII, 310.

Episcopos et principes Hispaniæ hortatur ut ecclesiarum subversionibus, cædibus, rapinis et incendiis finem imponant, CLXIII, 321.

Ad Tornacensem Ecclesiæ clericos, proprium eis concedit habere episcopum, excusso Noviomensis jugo, CLXIII, 322.

Ad duodecim arbitros Atrebatenses, ut litem clericorum Atrebatensis Ecclesiæ, et monachorum S. Vedasti, absque partium studio definiant, CLXIII, 333, 336.

Ad Joannem Morinorum episcopum, de conservanda monasterii S. Bertini Sithiensis libertate, CLXIII, 340.

Ad Laurentium abbatem Sancti Vitoni, ut nullam obedientiam, nullamque communionem clericis Virdunensibus imponat, CLXIII, 335.

Didacum episcop. Compostellanum hortatur ut paci restituendæ operam det, CLXIII, 356.

Ad Bonum juniorem Rheginum episcop., qui ex comatre vel comatre post susceptos filios de fonte nati fuerint, conjungi non possunt, CLXIII, 369.

Ad Terranenses clericos, qui uxores relinquere noluerint, officiis et beneficiis esse privandos, CLXIII, 369.

Bernardo Toletano archiepiscopo injungit ne quid adversus Burgensem molietur antistitem, CLXIII, 376.

Ad canonicos Lugdunenses interdictionis sententiam ab Hugone Lugdunensi archiepiscopo, latam in ecclesiis monasterii Saviniacensis rescindit et concordiam ab episcopo Matissonensi super castello de Varenis factam servari præcipit, CLXIII, 370.

Ad Cantuarienses, de translatione Radulphi a Rossensi se le ad Cantuariensem, CLXIII, 376.

Ad Henricum regem et episcopos Angliæ, reprehendit quod inconsulto pontifice multa perperam agant, CLXIII, 378.

Ad Guidonem archiepiscopum Viennensem, Sedis apostolicæ legatum, ut liti quæ est inter Bisuntinos canonicos et S. Stephani finem imponat, CLXIII, 380.

Gonsalvo episcopo Conimbriensi præcipit ut ad Mantui Bracarensem obsequium redeat, CLXIII, 390.

Ad Vitalem abbatem Saviniacensem, permittit Saviniacensibus fratribus ut tempore interdicti divinas celebrent Officia, CLXIII, 397.

Ad clerum et populum Florentinum, Innocentium eorum episcopum declarat, eius calumniatores officiis ac beneficiis privat, CLXIII, 397.

Ad archiepiscopos, episcopos, et clerum Angliæ, significat se mittere Anselmum Sancti Sabbe abbatem, legatum in Angliam, ut synodales conventus existeret, CLXIII, 407.

Ad Ecclesiam Hierosolymitanam et regem et populum, significat Arnulphum patriarcham, cui legatus suus officio pontificali interdictisset, a sese restitutum, CLXIII, 408.

Ad Augustanæ Ecclesiæ clerum, episcopum causa de adulterio accusatum a se nudum esse absolutum, CLXIII, 412.

Ad canonicos S. Mariæ in Portu Ravennatis, ut regulam a Petro canonico exaratam observent, CLXIII, 414.

Ad Henricum regem Angliæ, in causa Torstani Eboracensis archiepiscopi absque judicio e sua ecclesia ejet, CLXIII, 420.

Ad Fridericum archiepiscop. Coloniensem, approbat excommunicationem regis ab eo factam, et ut Romane Ecclesiæ subveniat hortatur, CLXIII, 423.

Conanum Britannorum comitem hortatur ut episcopus monachos Rotonenses ut Bellam insulam monachis Kemperelegiensibus restituant, CLXIII, 427.

Ad Guillelmum comitem Nivernensem, ut Vitiacense monasterium quietum ac liberum esse sinat, CLXIII, 427.

Ad canonicos Sancti Martini, quidquid fidelibus ecclesiæ oblationis nomine continetur, et a secularibus possideri non debet, CLXIII, 436.

Excommunicatur qui per laicos ecclesias obtinet, CLXIII, 438.

Statutum de sepulchris et defunctorum voluntatibus, CLXIII, 438.

Ad Victorem Bononiensem, absque episcoporum consensu, episcopalia jura monachi non usurpet, CLXIII, 439.

Ad Conradum archiepiscopum Salzburgen., ut de causa abbatiss S. Emmerammi Simonis accusati agnoscat, CLXIII, 440.

De Ratishonensi episcopo obedientiam Romane Ecclesiæ denegante, CLXIII, 441.

Ad Henricum Ratishonensem episcopum, ut abbatiss S. Emmerammi restituat, alioquin, se noverit interdictum, CLXIII, 441.

Ad Petrum Cluniacensem abbatem, de non permittenda communione tactincta, CLXIII, 442.

PAULUS I, papa. — Nonnullas habet epistolas scriptas Pippino regi et aliis, quæ omnes gratulatoriæ sunt, gratiarum laudibus replent, et ad promovendam sanctæ Romanæ Ecclesiæ gloriam variis modis hortantur, LIII, 1156-1196.

PELAGIUS I, papa. — Epistola ad Narsetem, hortatur ut legatis auxilium præstat ad episcopos Ecclesiæ perturbatores corrigendos, LXIX, 593.

Eundem monet ut schismaticos coerceat, LXIX, 591.

Ad Narsem patricium, schismaticos a quibus fuerat injuste communionem interdictus, reprimat, LXIX, 597.

Ad episcopos Tusciæ, ipsos ob schisma reprehendit, LXIX, 598.

Ad universum populum Dei, de fide catholica, LIII, 599.

Ad Childebertum regem, anathema dicitur iis qui de fide aliter sentiunt quam in epistolis Leonis et in concilio Chalcedonensi continentur, etc., LXIX, 402.

Ad Sapaudum Arelatensem episcopum, vices suas in Gallia delegat, etc., LXIX, 403, 406.

Ad Childebertum regem, mittit confessionem fidei suæ, monetque ut caveat ne qua in Galliis per hæreticos extari discordia sinat, LXIX, 408.

Patrem et Filium unum esse Deum probat, LXIX, 410.

PELAGIUS II, papa. — Epist. ad Gregorium diaconum, ut ab imperatore auxilium contra Longobardos sibi impetret, LXII, 703.

Ad Aunacharium episcopum Antissiodorensis, regem Francorum fidem orthodoxam commendat, hortaturque ut illis suadeat, ne cum Longobardis fœdas habeant, etc., LXXII, 705.

Ad Joannem episcopum Constantinopolitanum, cum arguit qui universali episcopi nomen sibi vindicabat quod de causa generalem synodum convocaverat, LXXII, 738.

Reprobat episcoporum de una ad aliam ecclesiam transitus, Ecclesiæ utilitate id non expositulante, LXXII, 749.

Ad episcopos Italiae, episcopos summo in honore esse habendos, nec posse a quolibet accusari, l. XXII, 755.

Ad episc. Germaniae et Galiae, novem praefationes, inter missarum solemnia decantandas a Romana Ecclesia recipi, LXXII, 758.

SERGIUS III, papa. — Epistola ad Ancelium Ueticensem episcopum, et significat Formosum papam a se damnatum, CXXXI, 272.

Bremensis Ecclesiae iura vindicat, CXXXI, 974.

SERGIUS IV, pap. — Amalricum Aquensem archiepiscopum ob vexatum Montis-Majoris monasterium redarguit, CXXXIX, 1521.

SILVERIUS, papa. — Epistola ad Vigilium pseudopapam, Vigilii ambitionem Sedis apostolicae et Simonis crimen admissum exprobat, eumque sententia anathematis condemnat, LXVI, 85.

De falsis testibus contra episcopum non sumendis, vel suscipiendis, LXVI, 86.

SILVESTER II, papa. — De electione Theotardi in episcopum Anticiensem, CXXXIX, 274.

Sacram coronam Stephano Hungarorum duci mittit quem regio quoque nomine cohonestat, variisque concessis privilegiis, Strigoniensem ecclesiam regni metropolim instituit, CXXXIX, 274.

Epistola ad Azeinum Laudunensem episcopum, ipsum de multis criminibus accusatum ad proximam synodum Romae evocat, CXXXIX, 277.

Epistola ad Ottonem III imperatorem quibus significat se episcopo Ticinensi commendasse monasterium monialium Ticinensem quod Senatoris appellatur, ipsumque rogat ut huiusmodi constitutionem confirmet, CXXXIX, 285.

SIMPLICIUS, papa. — Epistola ad Zenonem Hispanensem episcopum, de commissa illi vice sedis in omnibus Hispaniarum ecclesiis, Hispanensem episcopum virum optimum Sedis apostolicae vicarium constituit, LVIII, 55.

Epist. ad Joannem Ravennatem episcopum, reprehendit Joannem quod Gregorium adhibita vi episcopum ordinasset, cui ut Mutinensem Ecclesiam nullam causam cum eo (Joanne) habiturus gubernet, praecipit, l. VIII, 35.

Epist. ad Florentium, Equitium et Severum episcopos, Gaudentius Ausiniensis episcopus, ob illicitas ordinationes factas, munere sacerdotum et triplici parte redditum ecclesiae privatur, LVIII, 57.

Epist. ad Zenonem Augustum, rogat ut Timotheum Elurum, qui Alexandrinam sedem iterum occupare, et clam Constantinopoli suas haereses disseminare conabatur, regia potestate cohibeat, LVIII, 58.

Scribit Acacio ut omni conatu obsistat Timotheo ne concilium universale, quod ille apud imperatorem agebat, habeatur, LVIII, 41.

Commendat Acacium quod Timotheo Eluro nulla ecclesia Constantinopoli patuerit, hortaturque eundem ut imperatorem moneat ne Chalcedonensis concilii statuta violari permittat, LVIII, 42.

Epist. ad presbyteros et archimandritas Constantinopolitanos, clericorum ac monachorum Constantinopoli degentium fidei constantiam commendat, cum Timotheum ad communionem non admiserint, illumque ut saepe damnatum ostendit non audiendum, LVIII, 43.

Epist. ad Zenonem imperatorem, gratulatur ei de recuperato imperio, hortaturque ut Alexandrinum episcopum sedi suae restituat et Leonis et Chalcedonensis concilii decreta servari faciat, LVIII, 44.

Epist. ad eundem, gratias agit Timotheum Alexandrinæ Ecclesiae restitutum, eumque rogat ut Petrum rju dem Ecclesiae perturbatorem ejici jubeat, LVIII, 48.

Epist. ad eundem, scribit Timotheum Alexandriae catholicum episcopum a se ventum petiisse, quod Dioscori nomen inter altaria timore ductus recitasset, et se ad imperatorem litteras dedisse ut Petrum dictae Ecclesiae perturbatorem procul arceat, LVIII, 49.

Epist. ad Zenonem imperatorem, hortatur ut Timotheum Alexandrinæ Ecclesiae sua opera restitutum protegat, et ut Petrum ejusdem Ecclesiae perturbatorem procul arceri jubeat, l. VIII, 49, 51.

Epist. ad eundem, laudat imperatoris sollicitudinem in his puniendis qui Antiochia in episcoporum caedes conspiraverunt, dolet suas ad Acacium litteras executioni non fuisse mandatas et Antiochenae Ecclesiae antistitis electionem, Nicæni concilii non observato decreto factam approbat, LVIII, 51, 55.

Epist. ad Acacium, conqueritur una cum imperatoris litteris ab eo litteras non accepisse, et imperatorem Petrum haeticum in Alexandria episcopum petere, dum ipse paratus esset Joannem confirmare, demum precatur ut imperatorem moneat, ne haetico jam damnato favere velit, LVIII, 56.

Epist. Simplicii ad Zenonem imperatorem, mirari se ait Acacium de Alexandrinæ Ecclesiae vexationibus nequaquam monuisse, hortaturque ut imperatori insinuet ut eidem Ecclesiae pax optata reddatur, l. VIII, 59.

SIRICIUS (S.), papa. — *Decreta.* — Constitutum contra omnes haereses, fermentum ab episcopo presbyteris missum, Manichæi in exilium pulsi; Manichæi ne cum fidelibus communionem percipiant; iidem conversi in monasteriis probentur, in exitu vitae vaticum percepturi, XIII, 1128.

Epistola ad Himerium Tarraconensem episcopum. Haereticos in Ecclesia recipiendi modus, baptismi percipiendi tempora ac ritus, quibusnam baptismus statim conferendus, apostata a corpore Christi abscindendi, sed penitentibus non neganda in fine vitae venia, nemini licet alterius sponsam uxorem ducere, qui plectendi monachi aut moniales castitatis propositum temerantes, clericorum incontinentia, Veteris Testamenti auctoritas frustra praetenditur, sacerdotes et diaconi insolubili continentiam lege constringuntur, lapsis ex ignorantia servatur honor non aliis, XIII, 1135-1140.

Digamus sacerdos aut diaconus non ordinetur, ordinandorum aetas, quod clericus qui secundam uxorem duxerit, deponatur; quæ feminæ cum clericis habitare debeant, de monachorum promotione ad clerum, clerico nulli conceditur agere penitentiam, de penitentibus, vel bigamis, seu viduarum maritis, ut non permittantur ad ordinem clericatus admitti, XIII, 1141-1145.

Epist. ad Anysium Thessalonicensem episcopum, ut nullus in l. vrico episcopum sine Anysi consensu ordinet, XIII, 1148.

Epist. ad episcopos Africae, Siricius, cum synodo ubi edisseruit quanta episcopis cura esse debeat de Ecclesiae munditie, præcepta vetera a nonnullis jam neglecta restaurare studens statuit qualiter ordinandi episcopi, ne clericus viduam ducat uxorem, nec ad clerum admittatur qui viduam duxerit, aut qui post remissionem peccatorum cingulum militiæ secularis habuerit; ne ex aliena ecclesia clericum quis ordinet; item de abjectis non suscipiendis; de recipiendis Novatianis et Montensibus qui ad Ecclesiam redeunt; de continentia sacerdotum et levitarum; ut iudicium misericordiae non desit, XIII, 1155.

Epist. ad diversos episcopos, ut indignus nullus efficiatur episcopus, ut ignotus sacerdotium non detur, ut neophyti, vel laici sacerdotes non fiant, XIII, 1164.

Epist. ad diversos episcopos adversus Jovinianum haeticum et alios, Joviniani ac sociorum perveram doctrinam publice prodit, ejusque præcipuos auctores nominatim damnatos, denuntiat, XIII, 1168.

Epist. ad Anysium Thessalonicensem aliosque llyrici episcopos, de Bonoso sententiam rogatus, non vult dicere, sed quos Capuana synodus ei iudices delegerat, munere suo defungi jubet, illum interim ob errorem de Mariæ filiis merito reprehensum atque horrore fuisse confirmat, XIII, 1170.

Canones. — Veritatis scientiam querendam, prechius ad eam perveniri; mutatione traditionum in haesim incurri; quaestionibus propositis redduntur rationes, XIII, 1181.

De virgine velata quæ propositum mutavit, quid judicandum; quid de puella nondum velata, quæ a proposito item excederit; episcopos, presbyteros ac diaconos continentiae legi obstringi; idolorum cultores demoniis litaturi, continentiam sibi imperabant; qui baptizati in fornicationem lapsi sit ad clerum non esse admittendum, XIII, 1182-1187.

Ut una fides et una traditio sit; extra Pascha presbyteris licet baptismum conferre, diaconis non concessa eadem licentia; sororem uxoris suæ non licere ducere uxorem; eos qui jus sæculi exercuerunt ad altaris ministerium admittendos non esse; Simoniaci labes et gratia popularis in electionibus cavenda; avunculi sui uxorem ducere non licere; ne laici ad episcopatum provehantur, ne migretur de ecclesia ad ecclesiam, ne clerici ab episcopo suo abjecti, ab aliis recipiantur aut promoveantur, XIII, 1187-1193.

In alieno territorio ordinationes celebrare non licere; ne laici ab episcopo suo excommunicati ab alio in clerum promoveantur, XIII, 1193-1194.

STÉPHANUS II, papa. — Epistola ad Pippinum regem Francorum, gratias agit de promissis per Droctegandum abbatem, qui a Pippino missus ad Stephanum papam fuerat, is in Franciam venire se velle significasset, LXXXIX, 993.

Epist. ad proceres Francorum, ut ipsius apud Pippinum regem petitioni favent, eique in suscipienda Ecclesiae causa operam suam conferant, LXXXIX, 995.

Epist. ad Pippinum, eiusque filios reges, Conclante Aistulpho civita ex restituere novisque infestationibus Ecclesiam vexante, regem obtestatur ut opem ferat, et donationem Sancto Petro promissam reipsa implere studeat, LXXXIX, 996.

Epist. ad Pippinum regem, Romana urbe ab Aistulpho et Longobardis obsessa, lacrymabiles litteras scribit, quibus opem a Pippino iterum votis omnibus implorat, LXXXIX, 999.

Epist. ad Francos, ab eisdem implorat subsidium contra Longobardos, LXXXIX, 1004.

Epist. ad Pippinum regem, gratias agit ob Urbem liberatam, collatumque in Ecclesiam Romanam beneficium; de Aistulphi regis morte et Desiderio ejus succedere; orat ut reliquas exarchatus et Pentapolis civitates nondum redditas a Desiderio juxta fidem ab eo datam restitui jubeat, LXXXIX, 1007.

Epist. ad Pippinum regem, Carolum et Carolomanum, ut Aistulphum Longobardorum regem, qui juramentum restituendi civitates et loca sibi donata violavit, cogant justitiam facere de promissis, LXXXIX, 1011.

Decreta. — De eo qui, abjecta ancilla, uxorem ingenuam duxit; si alter conjugum debitum reddere non possit; de eo qui uxorem habet in patria et in alia regione versatur; si quis comatrem de baptismo vel confirmatione duxerit; de virginibus non velatis, si nupserint; de monachis et nonnis si nuptias ineant, de vidua quæ, suscepto velo, postea nubit; si sanus vir leprosam duxerit uxorem; de eo qui nesciens a quo sit ordinatus, missas fecit et baptizavit, tum postea dimisso officio, uxorem duxit, LXXXIX, 1021-1026.

De presbytero qui, cum deesset aqua periclitantem infantem vino baptizavit, an liceat aqua concha vel manibus infusa baptizare; de presbytero qui baptizavit, nescians Symbolum nec orationem Dominicam, nec psalmos, et an ipse ordinatus esset; de presbytero qui baptismi formula quædam adjecit, et nescit utrum episcopus fuerit qui eum ordinavit, LXXXIX, 1026-1027.

De episcopis accusatis et condemnatis; de presbyteris et diaconis accusatis; de presbytero cujus crimen quod ante ordinationem admisisset innotuit, de comae clericis aut monachis non laxanda; de femina, quæ alteri nupsit, cum eius vir in aliena provincia falso mortuus putaretur, LXXXIX, 1028.

STEPHANUS III, papa. — Epistola ad Bertradam reginam Deo sacramentali, ut remuneret Itherium quem narrat in Benevento ducatu strenuam pro Ecclesiæ utilitatibus operam navasse, LXXXIX, 1248.

Epist. ad Bertradam reginam et ad Carolum regem, de Christophoro et Sergio filio ejus, qui cum Dodone et cæteris Francis Stephanum papam interficere consilium, LXXXIX, 1249.

Epist. ad Carolum et Carolomanum reges, gratulatur eis quod ad fratrum concordiam reconciliati sunt; petit ut Longobardos cogant ea reddere quæ de patrimonio Ecclesiæ invaserunt, LXXXIX, 1251.

Ad eosdem, omnino conatur dissuadere ne alter ipsorum Desiderii filiam uxorem ducat, neve sororem suam Gildam Desiderii filio elocent in matrimonium, LXXXIX, 1253.

STEPHANUS V, papa. — Epistola ad Basilium imperatorem, eum ob defensionem Photii redarguit, et contumelias maximo Pontifici objectas refellit, CXXXIX, 788.

Epist. ad episcopos Orientales, ipsis pro ordinatione Stephani patriarchæ Constantinopolitani, dispensationem petentibus, eo quod a Photio diaconus ordinatus fuisset, respondet et alteram informationem petit, CXXXIX, 798.

Epist. ad Dominicum Ravennatem archiepiscopum, significat se consecrasset Placentinæ episcopum; in nihilo tam-n velle se juri Ravennatensis metropolitani officere, CXXXIX, 798.

Epist. ad clericum et populum Placentinum, dat illis pontificem Bernardum, commendat submissionem metropolitano Ravennati, CXXXIX, 799.

Epist. ad Amelium Uticensis episcopum, declarat Gisbertum Nemausensem episcopum excommunicatum nisi nisi respiciat, CXXXIX, 801.

Epist. ad Gisbertum Nemausensem episcopum, monet ut nullam vim inferat monasterio S. Agidii, CXXXIX, 801.

Epist. ad Robertum, respondet qua ratione ad ordines ecclesiasticos sit promovendus clericus cui digitus abscissus est, XXIX, 805.

STEPHANUS I, papa. — Epistola ad Gervasium archiepiscopum Rhemensem: pro religione fortiter agentii auxilium pollicetur, Rituricensis archiepiscopi causam in aliud tempus differi, in Urbem ad synodum cum suffraganeis suis eum evocat, CXLIII, 869.

SYMMACHUS, papa. — Epistola ad Bonium Arelaten-

sem episcopum, ut ipse et episcopus Viennensis Romanos certos homines mittant, qui de ipsorum contrariis instructi Sedi apostolicæ alleganda suggerant, LXII, 19.

De electo episcopo Aquileiensi cujus præbet electici assensum, LXII, 49.

Epist. ad Bonium Arelatensem episcop., rescissis lix quæ Anastasius decessor in Viennensi controversia innovavit, antiqua Sedis apostolicæ decreta jubet observari, LXII, 50.

Epist. ad Casarium Arelatensem episcop., ut res Ecclesiæ non alienentur, ut nullus honorem præmiis accipiat, ut laici per gradus ad sacerdotium provehantur, ut raptores viduarum, vel virginum, ab Ecclesiæ communione peccantur, ut viduæ vel virginis continentiam professæ non nubant, ut nullus per ambitum ad episcopatum accedat, LXII, 51, 53.

Epist. ad episcopos Galliæ, confirmat divisionem provinciarum inter Viennensem et Arelatensem Ecclesiam a Leone papa constitutam, LXII, 61.

Constitutum de abroganda lege Odoacris regis repugnante libertati ecclesiasticæ in electione pontificis, et de rebus Ecclesiæ conservandis, LXII, 72.

THEODORUS I, papa. — Epistola ad Paulum patriarcham Constantinopolitanum, eum arguit duplici de causâ, primum quod ecthesis Heraclianæ chartam publicis in locis a Pyrrho suspensam non sustulerit; deinde quod Pyrrhi qui patriarchatum odio compulsi abdicarant, adhuc superstites et nondum damnati sibi eum occupari, quare synodum coram apocriariis suis convocari jubet, ut illius causa examinetur, etc., LXXXVII, 75.

URBANUS II (S.), papa. — Salzburgensem alioque episcopos de sua in summum pontificem electione certum facit, hortaturque ut viriliter pro Ecclesia certent, CII, 2-3.

Hugoni abbati Cluniacensi nuntiat pontificatum sibi delatum, rogat ut ad se veniat, CII, 234.

Ad Viennenses episcopos, etc., de Viennensi archiepiscopo eligendo, cum hæc metropolis jam diu pastore esset destituta, CII, 285.

Ad Lanfrancum Cantuariensem archiepiscop., de Ecclesiæ angustiis et de suscepto pontificatu, CII, 286.

Epistola ad Hlodesum Gallicæ regem, Toletanam Ecclesiam Saracenis ereptam gratulatur, CII, 289.

Archiepiscopos Hispaniæ monet de restitutione primatus Toletani, CII, 290.

Ad Pistoriensem et Rusticum Vallis Umbrosæ abbates, de Wozelone Moguntino archiepiscopo ob Simoniam depositum, CII, 291.

Epistola ad episcopos Germaniæ, illis indicat pro et-communicatis qui homines habendi sunt, CII, 299.

Ad Eliam episcop. Barensem, de reliquiis S. Nicolai translatione et de Barensis Ecclesiæ dignitate et juribus, CII, 307.

Epist. ad Ragnerium S. R. Ecclesiæ presbyterum et legatum, illum inter episcopum Barcinonensem et abbatem S. Pontii Tomeriemsem judicem constituit, CII, 311.

Epist. ad Flotardum Tomeriemsem abbatem; hortatur ut de illatis archiepiscopo Narbonensi injuriis satisficiat, CII, 315.

Archiepiscopum Viennensem commendat et præcipit ut ea restituantur quæ de bonis Ecclesiæ Viennensis Arialdus præpositus dissipaverat, CII, 316.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiæ Arelatensis, illis significat extorta ex Guibitino episcopo juramenta irrita se facta esse, quem qui ceperint, eos infames declarari, CII, 317.

Epist. ad Richerium, archiepiscopum Senonensem; Ironem, episcopum Carnotensem illi commendat; Gaudredum, si invadere episcopatum tentaverit, anathematizatum declarat, CII, 326.

Epist. ad Romualdum Monopolitanæ Ecclesiæ episcopum: ex concilii Beneventani sententia episcopatum Monopolitanum non Ecclesiæ Brundisinae, sed Romanæ sedi subjectum declarat, CII, 328.

Corsicam insulam sub Gregorio VII in pristinam Ecclesiæ Romanæ ditionem redactam, Daimberto episcopo Pisano et ejus successoribus committit, CII, 330.

Epist. ad Berengarium Ausonensem episcopum, eum constituit Tarraconensem archiepiscopum, CII, 331.

Ad Vallis Umbrosæ et Camalduli priores de a com- mune Pisani se alienent, CII, 333.

Episcopum Consantiensem, duces et comites hortatur ut abbatem monasterii S. Salvatoris Schaffhausen- tuncantur contra Tatonem, donatum monasterio prædium auferre conentem, CII, 336.

Epist. ad Berengarium Tarraconensem archiepiscopum, monet ne in erigenda ecclesia Tarraconensi negligenter agat, utque primati, archiepiscopo Toletano, sine suo

in Hispania universa et in Narbonensi provincia constituto vicario obediat, CLI, 546.

Epist. ad Raynaldum archiepiscopum Rhemensem et suffraganeos ejus, illos reprehendit quod a rege et uxorem dimitti et alteram duci passi sint, CLI, 554.

Epist. ad Robertum Flandrie comitem, ut a vexandis clericis abstineat, CLI, 556.

Ad clerum et populum Atrebatensem, ut excusso jugo Cameracensis episcopi, episcopum elegant a metropolitano consecrandum, CLI, 556.

Epistola ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, mandat ut quem clerus populusque Atrebatensis elegerint episcopum consecret, CLI, 557.

Ad Anselmum Mediolanensem, archiepiscop., de reconciliatione lapsorum, CLI, 558.

Guemerio Mersenburgensi conceditur, ut clericus qui lapide facto puerum interemerat, auscepta sempiterna poenitentia, in suo ordine permaneat, CLI, 558.

Ut Albertus Metens. episcop. in sacerdotem quemdam dignitatem Simoniaci adeptum mansuetudine utatur, CLI, 558.

Epist. ad principes et populum Dolensis Ecclesiae, ut ablata Dolensi Ecclesiae bona restituant, CLI, 559.

Ad clerum et populum Ambianensem, illos jubet Gerewino episcopo de Simonia purgato obedire, CLI, 562.

Statuit ut qui diebus certis monasterium S. Mariae adierint peccatorum absolute fruantur, CLI, 565.

Epist. ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, illum vituperat quod electum Atrebatensem nondum consecraverit, CLI, 566.

Epist. ad Raynaldum abbatem S. Cypriani Pictaviensis, eum ei demandat colligendae pecuniae in subsidium Romanae Ecclesiae, CLI, 569.

Syracusana Ecclesia, a Rogerio comite ejectis Agarenis confirmatur, indicta poena excommunicationis contra eam quomodo libet perturbantes, CLI, 570.

Super Aragonum regem, qui neptem suam cuidam militi se daturum sub fidei promissione firmaverat, canonum profect capitulum, CLI, 575.

Epist. ad Saxones catholicos, nuntiat se Halberstensem electum consecrasset, neglecto Moguntino metropolitano ob schisma, CLI, 575.

Ad clerum et populum Halberstensem: laudat quod episcopo in schisma delapso alium loco ejus elegerint, quam electionem approbat, CLI, 576.

Epist. ad Fulconem episcopum Belvacensem, multa et gravia recenset capitula quibus accusatur; praecipit ut purgandi sui causa aut ad Raynaldum archiepiscopum Rhemensem aut ad sese accedat, CLI, 578.

Ut Lamberto Atrebatensi episcopo deinceps obediat, CLI, 582, 585.

Epist. ad Guillelmum Pictaviensem comitem, hortatur ut ablata monasterio Vindocinensi reddat, CLI, 581.

Sententia de subjectione Dolensis Ecclesiae ad Turonensem, CLI, 585.

Epist. ad universos episcopos per Britanniam constitutos, confirmat sententias aliorum summorum pontificum, praecipitque eis ut Turonensi archiepiscopo tanquam metropolitano pareant, CLI, 587.

Ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, quod Fulconem Belvacensem episcopum coram se purgatum a crimine iterum purgari voluerit, queritur, CLI, 588.

Epist. ad Durannum Arvernorum episcopum, mandat ut a canonicis Billomensibus cenobium S. Lupi restitui monachis Cluniacensibus jubeat, CLI, 592.

Epist. ad Guillelmum comitem Tolosanum, illum de expolis abbatibus Moissiacensi et Lezatensi objurgat, CLI, 592.

Epist. ad episcopum Caturcensem, mandat ut, expulso Hinaldo Ausquillino in monasterium Moissiacense reducat, CLI, 593.

Epist. ad Godefridum Lucanum episcopum, quod non sint homicidae existimandi qui excommunicatos zelo Ecclesiae occiderint, CLI, 594.

Epist. ad Robertum Flandrensiem comitem et ejus optimates: hortatur ut Lambertum episcop. Atrebatensem, in recuperandis Ecclesiae possessionibus adjuvet, CLI, 406.

Decretum quo statuit ut Ecclesia Aransicana post Guilelmi facti mortem conjungatur cum Ecclesia Tricastinensi, CLI, 416.

Litterae apostolicas quibus institutum a Petro Carcassonensi episcopo clericorum regularium normam in Ecclesia S. Nazarii et aliis confirmat, CLI, 418.

Cantuariensis Ecclesiae canonici confirmantur in professione vitae regularis quam recens professi erant, CLI, 425.

Confirmatur disciplina regularis canonicorum Avinionensis Ecclesiae, etc., CLI, 426.

Epistola ad Guarnierum de Castellione. Illi sub excommunicationis poena praecipit ut Lambertum, episcop. Atrebatensem in itinere ad synodum captum dimittat, CLI, 429.

Decretum de primatu Lugdunensi, CLI, 438.

Epist. ad Ademarus Engolismensem episcop., ut monachos S. Eparchii per censuram excommunicationis obedire compellat abbati S. Joannis Angeriacensis, CLI, 445.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiae Rhemenensis, ut Manassi in locum Rainaldi archiepiscopi defuncti suffecto, obediant, CLI, 445.

Epist. ad Philippum Catalaunensem episcop., commendat ei et fratri ejus Hugoni comiti Campaniae monachos S. Vitoni Virtunensis ab Ecclesia S. Nicolai in Silva Lugolli per parochianos ejus ejectos, CLI, 447.

In concilio Turonensi controversiam inter canonicos S. Martini et monachos Cormeriacenses componit, CLI, 456.

Epist. ad canonicos S. Martini Turonensis, contra Simoniacos, CLI, 457.

Epist. ad Francorum episcopos de rege excommunicato non absolvendo, CLI, 460.

Adversus clericos qui coemeterium S. Orientii violaverant, CLI, 464.

In concilio apud Nemausum, abolito Gregorii VII praeccepto, monasteria Frigiacense et Comchenese uniri vetat; utrumque monasterium gubernari a proprio abbate jubet, CLI, 469.

Epist. ad Colomannum Hungariae regem, adversus Guibertum antipapam, vel Clementem III, CLI, 480.

Epist. ad Genebhardum episcop. Constantiensem, ut a Reitenbuchensibus quemdam monachum Scabhusensibus monachis restituendum curet, CLI, 482.

Epist. ad Bononienses, eorum fidem laudat, omnibus qui bello Hierosolymitano interfuerint, peccatorum veniam proponit, CLI, 485.

Epist. ad Alexium Constantinopolitanum imperatorem, de expeditione in Terram Sanctam et de cruce suscipienda, CLI, 485.

Canonum contemptores excommunicandos esse, CLI, 485.

Monasterium Glanvillense monachis Fossatensibus adjudicatum restituit, CLI, 489.

Adversus clericos qui coemeterium S. Orientii violaverant, CLI, 494.

Salmoriaci pagus Ecclesiae Constantinopolitanae assortitur, CLI, 494.

Epist. ad Hugonem Lugdunensem archiepiscopum, ut Aqueensem archiepiscopum primati suo Narbonensi archiepiscopo obediire compellat, CLI, 496.

Epist. ad Bernardum Bononiensem episcop., commendat fratres quosdam ab haereticis invite ordinatos, CLI, 500.

Ad Petrum Oscensem episcop., Oscensem Ecclesiam caput Jacensis Ecclesiae constituit, CLI, 502.

Willelmo regi Anglorum scribit ut res Auselmi Cantuariensis archiepiscopi, liberat in regno suo faciat, ac de suis omnibus illum revestiat, CLI, 506.

Alphano Salernitano archiepiscopo ejusque successoribus Acherontinae et Consentinae provincialium primatum asserit, CLI, 507.

Ad episcopum Magdeburgensem, ne vacillet, sed recte causae insistat, hortatur, CLI, 518.

Epist. ad Ebredunensem, Vapiacensem et Dintensem episcopos; antequam reconcilientur, fidelitatem excommunicatis nullus servare cogitur, CLI, 521.

Ad Rotgerium Suessionum episcop., ut in parochianis ecclesiis canonici regulares ordinentur, CLI, 521.

Petronium episcop. Legionensem, ex matre non legitima editum, ab hujus peccati vinculo absolvit, CLI, 527.

Committit Mathildi comitissae restitutionem Ecclesiae Sancti Floriani faciendam ab episcopo Mantuano in favorem monasterii Sancti Benedicti de Padolirone, CLI, 527.

Ad clerum et populum Salernitanum, pro immunitate ecclesiastica, CLI, 528.

Epist. ad Godinum antistitem Uritanum, mandat ut sedem episcopalem, in urbem Uriem quondam translatam, Brundisio urbi reddat, CLI, 528.

Epist. ad Vitalem presbyterum Brixianensem, in dignitate servanda Simoniacis misericordia potest impendi, si eos vita commendat, CLI, 528.

Uxor simul cum viro filium alicujus in baptismate non suscipiat, CLI, 529.

De valore baptismi aliorumque sacramentorum a crimine sacerdotibus collatorum, CLI, 529.

Permittit ut Jordani principis filia infantula Rainaldo, Roleli filio invitis matre et parentela, desponsata, alii viro nuptum detur, CII, 534.

Canonicis regularibus quibusdam scribit de canonico-rum disciplina restituenda, CII, 535.

Epist. ad Bernardum Toletanum archiepiscop., cum Ricardo Massiliensi episcopo sit adempta legatio, ipse invigilet omnibus, archiepiscopus Compostellanus vinculis solutus suo restituatur officio; moneat cui committendam legationem putet, CII, 536.

Epist. ad archiepiscopos et episcopos Franciæ, Philippum regem, qui dimissa uxore sese adulteræ addixerat, gaudet ad cor rediisse, CII, 538.

Bulla qua Barbastrensis sedes constituitur, CII, 539.

Epist. ad Ingelrannum Laudunensem episcop., hortatur ut fratribus M. Remigii altare Carboniacense restituat, CII, 539.

Epist. ad Hugonem archiepiscop. Lugdunens., et nuntiat tandem primatum ejus a Raimberto archiepiscopo Senonensi agniti Romæ esse, CII, 543.

In monasterio Casalis S. Petri, eam semper disciplinæ regularis institutionem jubet conservari, quam juxta Vallumbrosanorum fratrum consuetudinem Andreas, monasterii conditor stabiliverat, CII, 544.

De Roberto abbate Cisterciensi ex eremo revocando, CII, 545.

Controversia canonicorum S. Andreæ Burdigalensis cum clericis S. Severini ita definitam fuisse in concilio Romano, ut ecclesia S. Andreæ proprium habeat cimiterium in perpetuum, CII, 545.

Bulla qua beatissimi legislatoris et monachorum patriarchæ Benedicti corpus Casini quiescere, ex ejus S. Patrie revelatione et signo restitutæ salutis declarat, CII, 549.

Clero et populo Lemovicensi præcipit ut Humbaldo episcopo de Simonia purgato a seque in integrum restituto obediant, CII, 551.

URBANUS III, papa. — Ad clerum et populum Spalatensem, significat se judicium propter vacantem archiepiscopatum Jaderensem protulisse, CII, 1532.

Radulpho episcopo Andegavensi, Mauritio electo Nannetensi et abbati Forciensi mandat ut abbatem Sancti Melanii Redonensem, a comite creatum expellant, CII, 1542.

Bulla qua confirmat sententiam latam per Robertum archiepiscopum Viennensem et Hugonem abbatem Bonavallis super controversiis existentibus inter Arduum episcopum et Wilhelmum comitem, CII, 1545.

Episcopis et omnibus per Cantuariensem provinciam constitutis nuntiat vices suas in eorum provincia Balduino archiepiscopo commissas esse, CII, 1555.

Compositionem factam inter episcopum Sanctonensem et monachos Aienens., super Ecclesia de Rupella et quibusdam aliis in episcopatu Sanctonensi confirmat, CII, 1568.

Decernit ne aiqui prælati a prioralibus monasterii Clunacensis extra eos procuraciones exigere præsumant, CII, 1579.

Ordinis Aridagemi instituta confirmat, CII, 1599.

Ad Fridericum imperatorem, de injuriis Ecclesiæ Romanæ illatis ab eo, conqueritur, CII, 1610.

Ad Wilhelmum regem Scotiæ, in causa Hugonis Sancti Andreæ et Joannis Dunkeldensis episcoporum, CII, 1622.

Joscelino episcopo Glasnensi et Mellrosensi, Neubolensi abbatibus mandata dat, CII, 1624.

Henrico Angliæ regi scribit se Balduino archiepiscopo Cantuariensi, sedis apostolicæ legato, mandasse ut Salvaricii archidiaconi redditus colligi faceret et penes se cum integritate reservaret, CII, 1625.

Præpositis, etc., castri Valentianensis significat se Rogero epis. opo Cameracensi mandasse ut ecclesiæ S. Silvicii parochiam in partes tres divideret, CII, 1626.

Ad Balduinum episcop. Cantuariensem, de ecclesia in honorem sanctorum Stephani et Thomæ construenda, CII, 1645.

Decreta concilii a Petro archiepiscopo Spalatino et ejus suffraganeis celebrati, emendat et confirmat, CII, 1646.

Bulla pro abbacia Exaquiensi, CII, 1651.

Consuetudines, quibus Ecclesia Carnotensis a quadraginta recte annis sine interruptione usa est, confirmat, CII, 1685.

Universos fideles per archiepiscopatum Ravennatem et episcopum tum Ferrariensem hortatur ut fratribus S. Mariæ de Reno pecuniam dent ad pontem in Reno faciendum, CII, 1666 et 1680.

Henricum Bituricensem archiepiscopum per totam

provinciam Bituricensem, excepto Dolensi monasterio, suum creat legatum, CII, 1475.

Hugonem decanum Parisiensem et abbatem S. Germani de Pratis judices constituit inter canonicos Belvacenses et monachos S. Luciani, CII, 1477.

Ad abbatem et conventum Fiscannensem, ne filii in patrum ecclesiis instituuntur, immoveantur, CII, 1479.

Huberto episcopo Aquensi mandat ne canonicorum jura violari a monachis S. Petri patiat, CII, 1484.

Archipresbytero et canonicis Bononiensibus interdictum ne fratribus S. Mariæ de Reno iniurias inferant, CII, 1485.

Ad Walterum Rothomagensis archiepiscop., ut non appellationem nihil innovetur, CII, 1488.

Universos abbates Præmonstratensis ordinis in terra Teutonica et Saxonia constitutos ad capitulum generale Præmonstratense singulis annis accedere jubet, CII, 1488.

Ad Wichmannum Magdeburgensem archiepiscopum, de injuriis Romanæ Ecclesiæ a Friderico imperatore illatis, et ut sequestrium pacis sese interponat, CII, 1487.

Balduino, archiepiscopum Cantuariensem reprehendit, quod priorem fratresque Ecclesiæ Cantuariensis variis affecterit injuriis, neque appellationem ad S. dem apostolicam factam curaverit, etc., CII, 1497 et 1499.

Ad magistrum et fratres cruciferos Hospitalis Bononiensis, approbat eorum ordinem, CII, 1507.

Balduino archiepisc. Cantuariensi. apostolicæ Sedis legato præcipit, ut aedificationem novæ ecclesiæ abjiciat quam monachi Cantuarienses detrimento sibi fore, cum ipso questi sunt, CII, 1509.

Abbates de Bello, de Fauresham et S. Augustini redarguit quod sua mandata neglexerint, CII, 1511.

Decernit ut ordo S. Benedicti perpetuis temporibus in Admontensi monasterio conservetur, CII, 1515.

Balduino archiepiscopum Cantuariensem, apostolicæ Sedis legatum, acerrime reprehendit quod et injurias inferre monachis Cantuariensibus et sua præcepta negligere pergit, CII, 1527.

Henricum Anglorum regem rogat ne injurias Ecclesiæ Cantuariensi inferri a Balduino archiepiscopo patiat, etc., CII, 1530.

VICTOR III, papa. — Epistola ad imperatricem, pro relevando iuribus S. Sepulcri, CXII, 961.

Episcopatus Ravennensis nuper constituti possessiones, petente Ursono episcopo, confirmat, CXII, 963.

VIGILIUS papa. — Respondet Eutherii consultationibus de Priscillianæ hæresi, de baptismo, de ecclesiarum consecratione, de tempore Paschæ diei, de primatu Romani pontificis, LXIX, 15.

Quod in nomine Trinitatis debeat baptizari, quod non debeat una mersio in baptismo quasi in morte Domini provenire, LXIX, 200.

Epistola ad Cæsarium Arelatensem episcop., ei de injungenda penitentia regi Theodorico ob incestuosas nuptias contractas respondet, LXIX, 21.

Epist. ad Justinianum, dum Justinianus imperator eam Vigilio legitime electo fidem professus esset, ille ex hoste in defensorem, ex persecutore in predcatorem mutatus est, etc., LXIX, 21.

Epist. ad Meunam episcopum, gratulatur eum, hæreticis damnatis, sanctas quatuor universales synodos amplecti, ab hæresi resipiscentes debere recipi, LXIX, 25.

Epist. ad episcopos Galliæ, Auxanum vicarium Sedis apostolicæ constitutum esse nuntiat, cujus muneris partes explicat, omnesque ei obtemperare jubet, LXIX, 29.

Epist. ad Aurelium Arelatensem episcop., post obitum Auxanii Aureliano episcopo vices in Gallia delegat, LXIX, 37.

Epist. ad Rusticum et Sebastianum, eos excommunicat, CXIX, 43.

Epist. ad Valentinianum episcopum Tomitanum, qui Constantinopoli de tribus capitulis acta sunt, CXIX, 51.

Epist. ad universam Ecclesiam, exponit causas accessus sui ad Sanctam Euphemiam, et quid ibi egerit cum legatis Justiniani, simulque fidei suam confessionem interset, LXIX, 55.

Theodorus episcopus Cæsareæ Cappadociæ sacerdotio et communione privatur; Constantinopolitanus ei relictus episcopi illius criminis consilii excommunicantur, LXIX, 59.

Epist. ad Eutyrbium, commendat ejus fidem, et assuit ut de tribus capitulis in concilio agatur, LXIX, 66.

Constitutum de tribus capitulis, LXIX, 67.

Juramentum de tribus capitulis, et decretum pro confirmatione quintæ synodi œcumenicæ, LXIX, 72.

Constitutum pro damnatione trium capitulorum; det

vilio fidei sancti concilii Chalcedonensis, LXIX, 143.

VITALIANUS papa. — Epistola ad Paulum archiepiscopum Cretensem, arguit eum quod Lappæ episcopum iniuste damnaverit, et ad sedem apostolicam advocantem non dimiserit; dictum episcopum pristino honori restituens, quæ contra illum acta fuerant declarat, LXXXVII, 939.

Epist. ad Vannum cubicularium imperatoris, cum Joannes Lappæ episcopus contra canones fuerit condemnatus, cupit ut ejus opera sume ecclesiæ restituantur, LXXXVII, 1003.

Epist. ad Paulum episcop. Creten., ut episcop. Lappæ occupatas ecclesias restituat; diaconum qui uxorem duxit et in duabus militat ecclesiis corrigat, etc., LXXXVII, 1003.

Epist. ad Oswi regem Northanhthororum, gratulatur gentes regni sui ad fidem conversas, atque Pascha cæterasque Apostolorum traditiones observari, etc., LXXXVII, 1004.

WIBERTUS antipapa, vide CLEMENS III. Papa.

ZACHARIAS (S.) papa. — Epist. ad Bonifacium archiepiscop.: probari sibi episcopatus in Germania institutos; ut synodus in Franciæ regno celebretur, interim ut fornicarios et sanguinarios sacerdotes fungi non permittat; ut sibi successorem nisi instante morte, non designet; non credendum illi qui sibi incestas nuptias concessas fuisse aiebat; paganicos ritus qui Romæ erant interdictos in posterum fuisse; fides ne habeat r sacerdotibus illis qui sibi a sede apostolica indultum jactabant, LXXXIX, 917.

Epist. ad Burchardum episcop. Wirtzburgensem, confirmat ejus sedem episcopalem a Bonifacio archiepiscopo institutam, LXXXIX, 922.

Epist. ad Francos: laudat eos ob ea quæ in synodo recte fuerant statuta, hortaturque ut Bonifacii episcopi monitis obtemperare pergant, LXXXIX, 923.

Epist. ad Bonifacium episcopum, non iterandum esse baptismum quem imperitus sacerdos infractis verbis administrat, LXXXIX, 929.

Epist. ad Pippinum majorem domus, ad episcopos, abbates et proceres Francorum: 1 de honore metropolitano; 2 de damnatis episcopis, presbyteris et diaconis; 3 de presbyteris superbientibus; 4 de presbyteris agnorum; 5 de monachis ancillis Dei; 6 de viduis non velandis; 7 de laico pellente suam conjugem; 8 de presbyteris et diaconis qui seorsum collectas faciunt; 9 de clericis et monachis non remanentibus in suo proposito; 10 de clericis qui sunt in parochiis, monasteriis et martyriis; 11 qui clerici ab uxoribus abstinere debeant; 12 de iis qui uxores aut viros dimittunt; 13 de monachis qui clerici fiunt; 14 de presbyteris et diaconis in crimen prolapsis; 15 de ecclesiis quas laici in suis proprietatibus construunt; 16 de clericis qui suas ecclesias relinquunt; 17 de episcopis qui aliorum clericos suscipiunt; 18 qui clericis uxores ducere possint; 19 ut presbyteri et diaconi sine commendatitiis non suscipiantur; 20 de virginibus velatis si deviauerint; 21 de non velatis si deviauerint; 22 de his quæ duobus fratribus nupserint vel qui duas sorores uxores acceperint; 23 de his qui homicidium apostate perpetrant; 24 de his qui homicidium non sponte perpetrant; 25 de his qui adulteras habent uxores vel ipsi sunt adulteri; 26 de monachis et virginibus propositum non servantibus; 27 de his qui suscepto virginitatis proposito nubunt, LXXXIX, 930-938.

Epist. ad Bonifacium archiepiscop. de actis in synodo Romana contra Aldebertum et Clementem, et de metropolitana sede Colonia Agrippinæ constituenda, LXXXIX, 939.

Ad eundem, de forma et ministro baptismi, de vagis quibusdam episcopis et presbyteris, de Samsonis presbyteri Scotti hæresi circa baptismum, de Vigilio item presbytero, ejusque alio errore, de sede metropolitana non Colonia, sed Moguntia defixa; permittit denique ut sibi deligat successorem, LXXXIX, 943.

Epist. ad diversos episcop. Gallia et Germania, laudat illorum inter se et cum Ecclesia Romana conjunctionem, etc., LXXXIX, 948.

Responsa ad varias quæstiones, LXXXIX, 949.

Epist. ad Bonifacium archiepiscop., Moguntia sedis in metropolim erectio, LXXXIX, 953.

Epist. ad episcopos Francorum, de concordia et pace inter Pippinum et Grifphonem concilianda, et de corpore S. Benedicti Cassinatibus restituendo, LXXXIX, 955.

Epist. ad Austrobertum archiepiscop. Viennensem, mittit exemplar synodi Romæ celebratæ, ac rescribit quid agendum sit de episcopis per pecuniam ordinatis, LXXXIX, 956.

Epist. ad Theodorum episcop. Turinensem, non licere filium in matrimonium ducere illam quam pater de sacro fonte baptismatis suscepit, LXXXIX, 957.

Tria decreta in causis matrimonialibus, LXXXIX, 959.

ZOZIMUS, papa. — Epistola ad episcopos Gallia, de privilegiis Ecclesiæ Arelatensis; 1 ut qui Romam aut alio e Gallia veniunt, formatas accipiant a metropolitano Arelatensi; 2 ut metropolitano Arelatensi episcopos ordinet per provinciam Viennensem, et per utramque Narbonensem; 3 ut Ecclesiæ Arelatensi sume paræciæ restituantur, XX, 642.

De causa Celestii, quid instaurato Romæ Celestii iudicio gestum sit; eum nisi intra duos menses veniant qui præsentem redarguant, et aliter sentire probent quam professus sit, absolutum fore, XX, 649.

Pelagium misis litteris ac libello fidei, rursumque Celestium sese purgasse, neque accusatoribus eorum tam sublestæ fidei viris facile credendum; illos demum, cum damnanda damnarent, ac sequenda sequerentur, a catholica veritate aut Ecclesiæ communionem nunquam excidisse, XX, 654.

De Urso et Tuentio episcopis illicite ordinatis, ut nunquam in Ecclesiæ communionem suscipiantur, XX, 661.

Ut metropolitanus Arelatensis in provincia Viennensi et in utraque Narbonensi ordinandorum episcoporum habeat potestatem, XX, 665.

Hilarium nullo iure ad ordinandos in prima Narbonensi episcopos, ac ne quid inde sibi usurpet, XX, 666.

Metropolitani dignitas a Proculo usurpata. Patroclo asseritur. Ipsi est civis de Gallia clero formatas dare, ordinationes præcipites ac per salum velantur, XX, 668.

Quod Celestii hæresim condemnaverit, ejusdemque adversum se calumniam respuerit, ac demum suam ipsius approbarit fidem gratulatur, et cur Romam non adeat exponit, XX, 669.

1 Quod monachi vel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire; 2 quod si quis interdicta despexerit gradus superioris periculo subiacebit; 3 quæ in singulis cleri gradibus tempora sint præfixa, XX, 669.

Adversus Proculi ausus et illicitas ordinationes, XX, 673.

Patroclo commissum esse, ut Proculi loco alium episcopum accipiant, XX, 674.

Zozimus, auctoritate sedis suæ pluribus explicata, certiores Afros facit se non omnem, ut ipsis visum est, Celestii verbis fidem commodasse, aut ea immutasse quæ de illo a decessore suo statuta sunt, XX, 675.

De presbyteris quibusdam rebellibus, et iis qui se eorum societati adjunxerunt, XX, 679.

De appellationibus episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ sacerdotem, de tractandisque presbyterorum et diaconorum causis apud finitimos episcopos, si a suis excommunicati fuerint, XX, 680.

De spretis iudiciis regum, adeo ut sacerdotes præsentibus laicis iudicentur, et accusato imponatur necessitas adversarium suum querendi et ad iudicium deducendi, XX, 682.

CXVIII.

INDEX DECRETORUM,

DECISIONUM, CONSTITUTIONUM, PRÆCEPTORUM MORALIUM, EPISTOLARUM
EVANGELICÆ DOCTRINÆ INTERPRETUM, ETC.,

QUÆ AB IMPERATORIBUS, REGIBUS, ETC., IN BONUM REIPUBLICÆ DICTATA,
PRO LEGE INTER CHRISTIANOS VALUERUNT,

ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITUS, ET BREVITER EXPONENS UNIUSCUIUSQUE
PROPOSITUM.

MONITUM.

Quæ dantur decreta imperatorum, etc., circa religionem notandum illos non prævenire Ecclesiæ Dei catholicæ iudicium, sed sequi, ut ait Possidius de Honorio imperatore, in Vita S. Augustini, cap. xvm, ut non temere quispiam senserit etiam tunc impletum vaticinium Isaïæ de Christi Ecclesiâ: « Erunt reges nutritii tui, et reginæ nutrices tuæ. » (Isa. xlii, 23.)

Unde priusquam Index iste agatur, occurrendum est religiøsæ in speriem quorundam indignationi, velut imperatores in ea parte modum suæ potestatis non tenuerint; sed id pene affectaverint in Ecclesiâ quod olim inter gentiles, cum ethnicæ impietatis pontificatum gererent. Quid enim est, inquam, usurpare quæ sacerdotii sunt, etiam in causa fidei, nisi hoc est: proponere quæ credi oporteat, hæreticos declarare, qui secus senserint; episcopis imperare subscriptionem sive dogmatibus, sive personis damnatis, interminata depositionis, imo et excommunicationis pœna ni pareant; primatibus præscribere: quæ sui sint muneris? etc. Id vero imperatores videntur præstitisse, quantumvis religiosi prædicular, cum decreta mitterent...

Velut fuit hæc querela et pene orta cum fide imperatorum. Huic factum olim satis a sanctis Patribus responsum, cum sanxerunt « duobus principaliter mundum regi, auctoritate sacra pontificum et regali potestate, utrumque, cum in Christo junctum esset, in pontificibus et regibus tanquam Dei ministris partitum, » duos inde supremos principatus exstitisse, et « suum cuique potestatis modum attributum; » inter ambos principatus sacrum quoddam fœdus initum, sequestro et conciliatore Christo; pro sua singulos parte servire communi Domino, ejusque sponsam tueri et hostes junctis viribus profigere; nam « Rex regum, idemque Sacerdos sacerdotum, qui solus Ecclesiâ regere potuit, quam redemit, postquam tamen humanitatem suam in cœlum evexit, semper cum suis futurus divinitate, potestatem suam ad eandem gubernandam Ecclesiâ in sacerdotes divisit et reges, ut quod sancti docerent pontifices, et ipsi implerent et impleri facerent devotissimi reges.

Et certe postquam Ecclesiâ, excusso tyrannorum iugo, asserta est in libertatem, gladiumque imperatorum a suis cervicibus in hostes avertit, quos passa fuerat antea iniquos persecutores, nacta est, simul ac filios fecit, rei bene gerendæ justissimos adiutores. Non ergo reges formam fidei præscribunt, neque vero unquam jure præscripserunt; sed acceptam a sacerdotibus quorum « iudicium sequuntur, » servandam populis jubent. Non docent Ecclesiâ, sed velut angeli portas civitatis Dei flammeo gladio ab hæreticis defendunt. Non eos qui contra fidei formam sentiunt hæreticos declarant, sed hæreticorum pœnis obnoxios. Non ipsi per se episcopos deponunt, neque ullos sacris abstinunt; qui enim possent? Sed a synodis exauctoratos abstentosque expelli jubent civitatibus suis, ne turbas creent; jubent et aliorum societate multari, ne venenati spiritus contagio noceant. Ut unum demum exemplum, ipsimet Patres Africani, in hæresis Pelagianæ causa, cum postularent ab imperatoribus hujusmodi decreta per synodorum legatos, ipsi summi pontifices, quantacunque plerent auctoritate, cum regis edictis contra inimicos Dei uterentur, totus ordo sacer clericorum, imo universa Ecclesiâ cum iisdem edictis pareret, adversus omnes exceptiones præscribit, simulque docet quod præsignavit et Christus ante passionem et Deus in conditione mundi, opus habere Ecclesiâ, ad impios terrendos, duobus gladiis, duobusque ad illustrandum mundum spirituales luminaribus. Neque enim, ut aiunt Patres, sufficiebat, vel unum luminare contra omnes errores officinas, vel unus gladius adversus effrenem impiorum audaciam; cum et officias faceret sibi aliisque pertinax animus, et audaciam ex patientia bonorum improbitas sumeret. Id cum gravissime et verissime sit dictum olim, tum nostri quoque temporis infelix experientia certissime comprobatur, ut votum S. Bernardi nunquam fuerit opportunius: « Quod Deus conjunxit, homo non separet; jungant se animi qui juncti sunt institutis, invicem se foveant, invicem se defendant, invicem se ouera portent. » (Epist. ad Conrad. reg., CLXXXII, 441; XLVIII, 377).

ÆTHELREDUS III, rex Anglorum. — De denario sanctæ Ecclesiæ dando, etc., de decimatione thaynorum, CLI, 1166. — De jejunio et feriacione trium dierum ante festum S. Michaelis, CLI, 1167. — Quid regi et populo omni die sit cautandum, CLI, 1107. — De consuetudinibus sanctæ Dei Ecclesiæ reddendis, CLI, 1167. — Ne quis vendatur extra pariam, CLI, 1167. — De roboris et de elemosynis et restitutionibus Ecclesiæ, CLI, 1169.

ÆTHELSTANUS, Anglorum rex. — Leges de decimis

reddendis, de paupere alendo, et elemosynâ et regis prædiis annuatim eroganda, de irruptione in ecclesiâ, de sagis, de monetariis, de ordalio se sistere sponte, de rerum emptione in die Dominica, de peccatis, de has leges non exsequentibus, de legum laboribus et loco, CXXXVIII, 461-471.

ALEXIUS, Constantinopolitanus imperator. — Epistola ad Robertum Flandriæ comitem et ad omnes Christianos, ut sibi contra paganos opem ferant, CLV, 465.

AGRICOLA, praefectus praetorianus. — Edictum contra Pelagianos ut ex urbe excludantur et in exilium deducantur, I.VI, 492.

ALFREDUS, Anglo-Saxonum rex. — In integrum damus ad leges suas praefationem seu apparatus, ut intelligant omnes quo istae fundamenta nituntur; nullum aequius eligi poterat, cum nihil sit aliud quam Moisaicae leges:

I. Dominus locutus est verbum ad Moysen, et ita dixit: Ego sum Dominus Deus tuus. Ego te eduxi ex terra Aegypti et ex servitute ejus; non diligas deos alienos praeter me. — II. Non adhibeas nomen meum ad vanitatem, quoniam in non es innocens apud me, si nomen meum ad vanitatem adhibeas. — III. Recordare diem Sabbati sanctificare; operamini sex dies, et septimo quiescite, tu et filius tuus, et filia tua, et servus tuus, et ancilla tua, et jumenta tua. et qui ingreditur inter portas tuas, quoniam sex diebus Christus creavit coelos, et terram, et maria et omnes creaturas quae in eis sunt et quievit septimo die. Et propterea Dominus illum sanctificavit. — IV. Honora patrem tuum et matrem tuam quos Dominus dedit tibi ut sis longaevis in terra. — V. Non occidas. — VI. Non fureris. — VII. Non adultereris. — VIII. Non dicas falsum testimonium contra proximos tuos. — IX. Non desideres proximi tui hereditatem injuste. — X. Non facias tibi aureos vel argenteos deos. — XI. Haec sunt leges quas ipsis proponere debes. Si quis erat Christianum servum, sex annos serviat, septimo sit liber gratus. Cum quali vestimento intraverit, cum tali exeat; si ipse uxorem habeat, exeat cum ea. Si Dominus autem illi uxorem dederit, sit ipsa et liberi ejus domini. Si servus autem dixerit: Nolo abire a meo domino, nec ab uxore mea, nec a liberis meis, nec ab hereditate mea, tunc dominus ejus ipsum ad tempus officium adducat et perforet aurem illius subula in signum quod sit semper in posterum servus. — XII. Licet quis vendiderit filiam suam in famulatam, non sit serva in omnibus, uti aliae famulae. Non habeat potestatem eam extraneo meo populo vendendi; sed si illa non placeat ei qui ipsam emit, dimittat eam liberam ad extraneam gentem. Si autem permisit filio suo rem cum ea habere, det ei donum; videat ut illa habeat vestitum, et pretium pudicitiae ejus, hoc est, dotem et suam largiatur. Si ei nihil horum praestiterit, tunc sit libera. — XIII. Si quis sponte hominem occiderit, moriatur morte. Si autem coactus eum occiderit, vel invitus, vel non sponte, quasi Deus ita eum in manum suam tradiderit, et illi nunquam sit insidiarius, sit dignus privilegio suo, et iusta gentium compensatione, si asilum quaerat. Si quis autem de industria et sponte occidat proximum suum per insidias, abstrahas eum ab arena ad morte moriendum. — XIV. Qui patrem suum vel matrem suam percutserit, morte moriatur. — XV. Qui hominem liberum furetur, illumque vendat, et obrepere sit, ut ipsum recipere nequeat, morte moriatur. Qui patri suo vel matri suae maledixerit, morte moriatur. — XVI. Si quis proximum suum percusserit lapide vel pugno, et ille tamen egredi possit baculo innixus, adhibeat ei medicum, et opus ipsius operetur quandiu ille non potest. — XVII. Si quis servum suum proprium vel ancillam percutserit, et ille eodem die non moriatur, attamen vixerit duos vel tres dies, non sit in omnibus aequaliter reus, quoniam pecunia ejus erat. Si autem eodem die mortuus sit, tunc culpa in eo quiescat. — XVIII. Si quis inter pugnandum gravidam uxori nocuerit, compenset damnum, sicut leges judicant. Si illa moriatur, det vitam pro vita. — XIX. Si quis alterius oculum effoderit, compenset proprio, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede, adustionem pro adustione, vulnus pro vulnere, vimen pro vimine. — XX. Si quis servi sui vel ancillae suae oculum excusserit et ipse post factum hoc monoculus sit, manumittat ipsum statim; si dentem ei excusserit, faciat idem. — XXI. Si bos cornu petierit virum vel feminam ut moriatur, lapidibus obruatur, et caro ejus non edatur, et dominus sit innocens, si bos petulcus antea fuerit biduum vel triduum et dominus hoc nesciverit; si autem ille hoc sciverit, et eum intus asservere noluerit, atque is tunc virum vel feminam occiderit, lapidibus obruatur, et dominus occidatur, vel vita pretio redimatur, prout sapientes justum invenerint. Si filium vel ancillam confoderit, eidem legi sit obnoxius. Si autem servum vel ancillam confoderit, solvat domino triginta solidos argenti, et bos lapidibus obruatur. — XXII. Si quis foderit aquae puteum vel clausum aperuerit et eum deinde non claudat, compenset omne jumentum quod ibi inciderit, et illud mortuum retineat. — XXIII. Si bos alterius bovem vulneraverit, et ille postea moriatur, vendatur bos ille (vivus), et dividatur pretium, et caro eliam ejus, sicuti et mortui. Si dominus autem sciverit quod bos

petulcus esset, et illum asservere noluerit, det ei a luno bovem illius loco, et ipse omnem carnem (mortui) retineat. — XXIV. Si quis alterius bovem furetur et eum occidat vel vendat, compenset eum duobus et quatuor ovibus nam. Si non habeat quo compenset, ipse vendatur pro pecunia illa. — XXV. Si fur domum alienius noctu effragat, et ibi occidatur, ille qui eum occidit non sit homicidii reus; si deinde post ortum solis hoc fecerit, sit homicidii reus et tunc ipse moriatur, nisi necessitate impulsus fuerit. Si apud eum, vivum aliquid, quod antea furatus fuerat, inveniat, dupliciter illum compenset. — XXVI. Si quis damnum intulerit alterius vineae, vel agro ejus, vel alicui ejus terrae, compenset, sicut quis illud aestimaverit. — XXVII. Si ignis immisus sit ad combrendam segetem, compenset detrimentum illud ile qui ignem immisit. — XXVIII. Si quis apud amicum deponat pecuniam; si ille eam furetur, dupliciter compenset. Si autem nesciat quis eam furtim subduxerit excuset seipsum, quod nullam fraudem in hoc commiserit. Si hoc vivum animal esset, et ipse dixerit quod exercitus illud sumpserit, vel quod a seipso mortuum sit, et testes habeat, non necesse est ut illud compenset. Si autem testes non habeat, et illa ei non credat, tunc juramentum praestet. — XXIX. Si quis feminam non maritatum deperit, et cum eo coiverit, compenset ei, et postea eam in uxorem ducat. Si pater feminae illi eam dare noluerit, solvat pecuniam illam pro dote. — XXX. Femina quae consuevit incantatores excipere, et magos et sagas, ne sinas vivere. — XXXI. — Et si quis rem habeat cum bestia, morte moriatur. — XXXII. Et si quis sacrificium immolaverit praeter Deo soli, morte moriatur. — XXXIII. Advenam et peregrinum ne affligas, quoniam fustis peregrini in terra Aegypti. — XXXIV. Viduis et orphanis ne noceatis, neque affligatis eos; si horum aliquid feceritis, vociferabunt ad me, et ego illos audiam, et ego vos gladio meo occidam, et ego faciam uxores vestras viduas, et liberos vestros orphanos. — XXXV. Si pecuniam mutuo dederis socio tuo, qui tecum habitare velit, ne praesbeas te illi exactorem, neque humilia eum usura tua. — XXXVI. Si quis tantum habeat simplex vestimentum ad se eo operiendum et defendendum, et si illud pignoris loco dederit, ante solis occasum ei reddatur. Si tu ita non feceris, tunc clamabit ad me, et ego ipsum audiam, quoniam ego sum valde misericors. — XXXVII. Ne calumneris dominum tuum, ne maledicas principi populi tui. — XXXVIII. Decimas tuas et primitias tuas ambulantes et crescentes deos. — XXXIX. Omnem carnem quam ferae relinquunt, non edatis, sed detis illam canibus. — XL. Falsi hominis verbum ne cures, nec eum auscultes, neque ipsis juri faveas, nec ullum testimonium post eum dicas. — XLI. Ne sequaris populi consilium pravam, et injustitiam amantem disceam ejus. — XLII. Si offenderis alicujus pecus errans, licet sit adversarii tui, reducas illud ipsi. — XLIII. Judica semper justum iudicium, neque facias aliud justitiae, aliud pauperi, nec aliud jus amico et aliud inimico facias. — XLIV. Semper evites mendacium. — XLV. Inscientem et innocentem hominem ne affligas unquam. — XLVI. Ne accitias unquam dona, quoniam caecant sapientissime sapientum virorum consilium et verba eorum pervertunt. — XLVII. Peregrinum et extraneum ne patiaris inscium ulla aliqua injuria affici. — XLVIII. Ne juretis unquam per deos gentilium, neque propter ullam rem invocetis eos...

Haec sunt leges quas omnipotens Deus ipse loquebatur ad Moysem, et jussit ei ut custodiret. Et postquam unigenitus Dei Filius Deus noster, hoc est Salvator Christus, in orbem terrarum venisset, dicebat quod non venerit praecipua illa violare aut interdicere, sed cum omni bonitate implere, (XXXVIII, 447-451).

Nunc veniamus ad hujus Alfredi regis leges ecclesiasticas; quae referemus decriptae sunt e suis aliis civilibus.

Lex de juramentis et vadibus, *ibid.*, 452. — Leges de refugiis ad templa, de violatione vadimonii, de pace ecclesiastica, de sacrilegio, de eo qui monasterium et templum eduxerit, *ibid.*, 453. — Leges de fornicatoribus, de pugnibus, de contractatione monialis, de eo qui monachis nummum concredidit, de sacerdotum pugna, de stupro et de eo qui de aliqua re Deo praestanda pro altero fide jussit, *ibid.*, 454. — Leges de pugna coram senatore, de violatione pacis in urbe, de terra hereditaria, de solemnitate diei festi, *ibid.*, 455. — Leges de dilectione Dei et pace Ecclesiae, de negligentibus legem Christi, et paganismum venerantibus, de ornatis male viventibus, de presbyteris falso pronuntiantibus festum vel jejunium, de presbyteris recitis terminalis christisma non perquirentibus, vel baptismum negantibus, de fratribus vel cognatis in una

fornicantibus, de ordinato qui vitam forisfaciat, de reo mortis qui confiteri desiderat sacerdoti, de decimis Dei retentis, et aliis Ecclesiae restitutionibus, de illis qui mercandis diebus Dominicis, de operantibus diebus Dominicis, de jeuniis infractis, de diebus in quibus ordalium et iurandum prohibeantur, ne die Dominica homo forisfactus occidatur, de sortiëgis, incantationibus, veneficiis, perjuriis et his similibus, de ordinatis vel alienigenis in aliquo de pecunia vel vita seductis, *ibid.*, 455-458.

ALIONORA, Anglorum regina. — Epistolæ ad Cælestinum III papam, quibus illius opem implorat pro liberatione Richardi regis Anglorum, filii sui, CCVI, 1261.

ALIENOR, Angliæ regina. — Epistola ad Alexandrum III; gratias agit de litteris a summo Pontifice missis, etc., CC, 1362.

ALPHONSUS, rex Portugalliae. — Epistola ad Lucium II papam. Regnum suum Romanæ Ecclesiæ tributarium constituit, CLXXIX, 955.

ALUREDUS Magnus, Anglorum rex. — Eius leges eadem sunt ac illæ quæ a nobis describuntur ad articulum, EDOARDUS senior, Anglorum rex, CXXVIII, 459.

AMALRICUS, rex Hierosolymorum. — Epistolæ ad Ludovicum regem Francorum, ut ad Hierosolimam accedat, CLV, 1265.

De religionis statu in urbe Hierosolymitana, CLV, 1267, 1269, 1271, 1274, 1277, 1278.

AMALASUNTHA, regina. — Ipsius laus: « In ipsa est decus regnorum omnium, in ipsa flos honorum. Quidquid fulgorem ab ejus claritate suscipimus, quando non solum parentibus laudem contulit, sed ipsum quoque genus humanitatis ornavit. Quis possit sufficienter edicere quanta pietate, quanto morum pondere decoretur? Discerent profecto nova philosophi, si viverent; et minora libris suis faterentur condita, quam huic cognoscerent attributa. In tractatibus acuta, sed ad loquendum summa moderatione gravissima. Hæc est regalis procul dubio virtus, celerius necessaria sentire, et tardius in verba prorumpere. Nescit enim penitenda loqui, qui proferenda prius suo tradidit examini; hinc est quod ejus doctrina mirabilis per multiplices linguas magna ubertate diffunditur; cuius ingenium ita paratum reperitur ad subitum, ut non puletur esse terrenum. In libris Regum regina Austri venisse legitur ad descendam sapientiam Salomonis; hic principes audiant quod sub admiratione cognoscant. Paucis verbis sensus clauditur infinitus, et summa facilitate componitur, quod ab aliis nunc sub longa deliberatione formatur. Beata respublica quæ tantæ dominæ gubernatione gloriatur. Minus fuit ut generalitas sub libertate serviret; additum est tantis meritis, ut ei subderetur et reverentia principalis. Hoc enim obsequio dignissimæ dominamur. Nam cum tantæ prudentiæ pareo, cunctis virtutibus obscurando. Sub tali siquidem monitore regni non gravamur, dum si quid sit pro novitate incognitum, fiet nobis et us instructio certissimum ad bonum publicum veritatem non pudet confiteri. Agnoscite, principes viri, sapientissimæ esse dominæ quod in nobis potuerit plus placere. Illam enim aut interrogando melius sentimus, aut ejus imitatione proficimus. Vivite nunc felices, vivite, Deo auxiliante, concordēs, et æmulamini gratiam quam regiam cognoscitis tenere concordiam. » LXXIX, 800.

Ejus leges eadem sunt ac leges Theodahadi quem sibi assumperat socium regni. Vide THEODAHADI, rex.

ANNA, regina Francorum. — Epistola pro gratiis Deo agendis de intercessionem S. Bernardi obienta, CLXXV, 1652.

ARCADIUS imperator. — Constitutio contra Donatistas, XI, 1192. — Epistola ad Innocentium I papam, ut se et Eudociam ab excommunicatione liberet, XX, 635. — Se insolentem esse eorum quæ in legatos ipsius aut in Joannem admissa sunt, eorum auctores a se punitos; adeoque relaxet sententiam quæ secum conjuge a sacris mysteriis arceat, *ibid.*

ATHALARICUS, rex. — Confirmatio senatusconsulti adversus Simoniacos, LXVI, 11. — Scribit senatui urbis sibi gravissimum fuisse quod pontificem elegerint eum quem Theodoricus rex designaverat, LXIX, 748. — Scribit Albino se præfectum prætorio propter improbitatem præfectura amovisse, et in ejus locum suffecisse Albium, qui summopere prædicatur, *ibid.*, 752. — Remittit ad papæ judicium eos qui clerico Romano litem intenderint; qui sanctæ sedis auctoritatem contempserint, eum vult et causa cadere, et decem librarum auri multa pauperibus eroganda puniri, *ibid.*, 757. — Edictum quo protegit curiales ab omni injuria, indicta vexatoribus aut decem librarum auri multa aut corporæ pena, *ibid.*, 766. — Constituit ut qui præ annonæ caritate frumenta

abdiderint, illa moderato pretio vendant, *ibid.*, 770. — Relaxat universis possessoribus, defensoribus Syracusanæ civitatis quæ illis præter consuetudinem imposita fuerat, concessa iis facultate qui a censitoribus verati fuerant apud principem conquerendi, *ibid.*, 774. — Statuit ut edicta a Theodorico pro componendis secularium moribus promulgata ita custodiantur, ut sacrilegii reus habeatur quisquis ea violare aliquatenus tentaverit, *ibid.*, 777. — Decreta promulgat in Simoniacos juxta antiquæ senatus consulta, *ibid.*, 777. — Jubet ut edictum suum et senatus consulta de eligenda Simonia tabulis marmoreis incidantur, et ante atrium basilicæ Sancti Petri collocentur, *ibid.*, 781. — Edictum contra pervasores bonorum alienorum, contra affligentes titulos nomine publico, contra obtinentes callide et perverse sententiam principum, contra dividentes aliena matrimonia, contra adulteros, contra eos qui duabus uxoribus copulabantur, contra concubinariorum et concubinas, contra eos qui terrore donationes extorquebant, contra maleficos, contra homicidas, contra eos qui in una causa secundo a iudicibus ordinariis provocant, contra violatores edictorum tam ipsius quam Theodorici, *ibid.*, 782. — Scribit senatui Urbis se edictum duodecim capitum edidisse, et jubet ut in senatu recitetur, et a præfecto Urbis per triginta dies locis celeberrimis proponatur, *ibid.*, 786. — Scribit ad universos iudices provinciarum se sanxisse ut edictum suum per triginta dies in conventibus publicis more solenni recitetur, *ibid.*, 786, etc. etc. usque ad col. 795.

BALDUINUS, Flandrensis comes. — Episto ad abbatem Cluniacensem, si confirmat abbatiam Sancti Bertini, CCXVI, 815.

BALDUINUS, Constantinopolitanus imperator. — Litteræ de pace facta inter comitem Balduinum et illos de Tornaci, CCIX, 915. — Leges de homicidio, *ibid.*, 915. — Leges de successione et aliis rebus, *ibid.*, 919. — Epistola ad Innocentium III papam, de capta urbe Constantinopol. et ipsius ad dignitatem imperialem elevatione, *ibid.*, 927. — De rebus gestis ab exercitu cruce signatorum, et de expugnatione Jadera, *ibid.*, 927. — Epistola ad Cameracensem, Atrabatensem, Morinensem, et Tornacensem episcopos, conceptam spem de terra Sanctæ recuperatione significat, rogatque ut nobiles ad transfretandum exhortentur, *ibid.*, 927.

BLANCFORT (B. de), magister militiæ templi. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, spes optima concipitur de progressionem successuum in urbe Hierosolymitana et in vicinitate jam capta, CLV, 1269, 1272.

CANUTUS, Anglor. rex. — Lex de Deo, religione et rege debite colendis, CLI, 1171. — Lex de pace Dei, regis et Ecclesiarum, *ibid.*, 1171. — Lex de multa pro dignitate Ecclesiæ conferenda, *ibid.*, 1171. — Lex de reverentia sacerdotibus præstanda, *ibid.*, 1172. — Lex de purgatione ordinatorum, *ibid.*, 1172. — Exhortatio ad ecclesiasticos ut sancte vivant, *ibid.*, 1173. — Lex de conjugii prohibitis, *ibid.*, 1173. — Lex de decimis redditibus, *ibid.*, 1174. — Lex de nummo Romano, *ibid.*, 1174. — Lex de primitiis seminum, *ibid.*, 1174. — Lex de decimis ad Ecclesias pertinentibus, *ibid.*, 1174. — Lex de pecunia pro lucernis, *ibid.*, 1174. — Lex de pecunia quæ dicitur symbolum animæ, et de sepultura, CLI, 1174. — Lex de Dei iuribus, festis et jeuniis observandis, *ibid.*, 1174. — Lex de die Dominico, *ibid.*, 1175. — Lex de jeuniis, *ibid.*, 1175. — Lex de temporibus justitiæ, *ibid.*, 1175. — Pia exhortatio ad confessionem et penitentiam, *ibid.*, 1175. — Pia exhortatio ad eucharistiam et probitatem, *ibid.*, 1176. — Pia exhortatio ad fidelitatem erga dominos, *ibid.*, 1176. — Pia exhortatio ad Deum pie colendum, *ibid.*, 1176. — Ut omnes Ordinem Dominicam et Symbolum calleant, *ibid.*, 1176. — Ut exitiis la fugiant, *ibid.*, 1176. — Ut stuprum precipue fugiant et caveant sibi de tremendo iudicio, *ibid.*, 1177. — Ut episcopi et sacerdotes fide obeant officio, *ibid.*, 1177. — De justitia efferenda, *ibid.*, 1177. — De misericordia exhibenda in iudicio, *ibid.*, 1177. — De Christiano non reuendo extra regnum, *ibid.*, 1177. — De sagis, sortilegis ejiciendis, etc., *ibid.*, 1178. — De gentiliis superstitionibus abolendis, *ibid.*, 1178. — De homicidiis, pejerantibus et mechacantibus, *ibid.*, 1178. — Quod peccatum turpius sit in diebus et locis sacris, et majores magis sunt plectendi, *ibid.*, 1178. — De ministrum altaris occidente, *ibid.*, 1178. — Ut rex sit ordinatus et alienigenis patronus, *ibid.*, 1178. — De ministro alienigenis homicida, *ibid.*, 1178. — De ordinato vinciente aut verberante, *ibid.*, 1179. — De ordinato capitis reo, *ibid.*, 1179. — De reo confessorium petente, *ibid.*, 1179. — De die Dominica et festis observandis, *ibid.*, 1179. — De jeuniis violantibus, *ibid.*, 1179. — Ut Quadragesima et festa non temerentur, *ibid.*, 1179. — De ecclesiæ debita vi detinente, *ibid.*, 1179. — De sacrum ordinem

violante, *ibid.*, 1180. — De adulterio, *ibid.* — De incestuosis, *ibid.* — De viduus violante, *ibid.* — De uxoris adulterii poena gravi, *ibid.* — De uxore fornicante aut concubina habente, *ibid.* — Ut alienigenae libidinosi ejiciantur, *ibid.* — Ut homicida in purgatione cadens episcopo tradatur, *ibid.* — De eo qui excommunicatum vel ut exlegatum custodierit, *ibid.* — De misericordia exhibenda, *ibid.*

CARULOMANNUS, princeps. — Capitulare anni 742, XCVI, 1501. — Capitulare Liffinense anni 745, XCV, 1505. — Præceptum quo monasterii Sancti Dionysii immunitates et a teloneis exemptionem omnibus ad festivitatem sive ad mercatum S. Dionysii concurrentibus confirmat, XCVI, 1572. — Præceptum de immunitate Ecclesie Argentoilli, *ibid.*, 1575. — Quædam alia sunt præcepta varia privilegia confirmantia, *ibid.*, 1576.

CAROLOMANNUS, majordomus. — Placitum quo villam Leithuan cum appenditiis monasteriis Stabulensi et Malmundariensi ab avo suo donatum et deinde injuste ablatum restituit, LXXXVIII, 1510.

CAROLUS MAGNUS, imperator. — Capitulare generale, an. 769-771, XCVII, 121. — Capitulare de banno dominico, an. 772, *ibid.*, 125. — Capitulare, an. 779, *ibid.* — Capitulare episcoporum, an. 779, *ibid.*, 779. — Capitulare Manianum, an. 781, *ibid.*, 135. — Capitulare Longobardicum, an. 782, *ibid.*, 137. — Capitulare generale, an. 785, *ibid.*, 159. — Capitulare Sadebrunnense, an. 785, *ibid.*, 145. — Capitulare Longobardicum, an. 786, *ibid.*, 147. — Encyclica de litteris colendis, *ibid.*, 149. — Capitulare ecclesiasticum, an. 783, *ibid.* — Capitulare monasticum, an. 789, *ibid.*, 185. — Capitulare generale, an. 789, *ibid.*, 185. — Capitulare Franco urtense, an. 794, *ibid.*, 191. — Capitulare Saxonicum, an. 797, *ibid.*, 199. — Statuta Rhispacensis et Frisingensis, an. 799, *ibid.*, 203. — Statuta Salisburgensis, an. 799, *ibid.*, 207. — Edictum pro episcopis, an. 800, *ibid.*, 209. — Capitulum pro pago Cenomanico, an. 800, *ibid.* — Capitulare Tiernense, an. 801, *ibid.*, 211. — Capitulare Aquigranense, an. 801, *ibid.*, 217. — Mandatum de Saxonibus obsidibus imperatori Moguntie presentandis, *ibid.*, 221. — Capitulare Aquigranense, an. 802, *ibid.* — Capitula missis dominiis data, an. 802, *ibid.*, 251. — Capitula excerpta, an. 802, *ibid.*, 257. — Capitulare Longobardicum, an. 802, *ibid.*, 245. — Capitulare generale Aquense, an. 802, *ibid.*, 245. — Capitulare Longobardicum duplex, an. 803, *ibid.*, 251. — Capitula quæ in lege Salica mittenda sunt, *ibid.*, 255. — Capitula minora, *ibid.*, 259. — Capitulare Longobardicum, *ibid.*, 261. — Capitula quæ in lege Ripuaria mittenda sunt, *ibid.*, 265. — Capitulare de exercitu promovendo, *ibid.*, 265. — Capitula alia addenda, *ibid.*, 267. — Capitula missa eadem data, *ibid.*, 269. — Capitula a missis dominiis editis, *ibid.*, 269. — Capitulare ad Salz, an. 805, *ibid.*, 271. — Capitulare metropolitani cujusdam in synodo, *ibid.*, 275. — Capitula data presbyteris, *ibid.* — Capitula legi Barbariorum addita, an. 805, *ibid.*, 277. — Capitulare Barbariorum, an. 805, *ibid.* — Capitulare de latronibus, an. 804, *ibid.*, 279. — Capitula ecclesiastica, an. 804, *ibid.* — Capitulare Aquigranense, an. 805, *ibid.*, 281. — Capitulare duplex in Theodouis villa, an. 805, *ibid.* — Capitula missorum domnicorum, an. 806, *ibid.*, 291. — Capitula presbyterorum, *ibid.*, 293. — Capitulare duplex ad Niumagum, an. 806, *ibid.*, 301. — Encyclica de placito generali habendo, *ibid.*, 305. — Capitulare Aquense, an. 806, *ibid.* — Capitula excerpta de canone, *ibid.* — Capitulare Longobardicum, an. 806, *ibid.*, 307. — Capitulare Aquense, an. 807, *ibid.* — Epistola ad Pippinum regem Italiae, *ibid.*, 309. — Capitulare Ingelheimense, an. 807, *ibid.*, 309. — Capitulare Noviomagense duplex, an. 808, *ibid.*, 311. — Capitulare Longobardicum, an. 808, *ibid.*, 315. — Capitulare Aquigranense, an. 808, *ibid.*, 315. — Capitulare Aquigranense, an. 809, *ibid.* — Capitulare Longobardicum, an. 809, *ibid.*, 319. — Capitulare de disciplina palatii Aquigran., an. 809, *ibid.* — Capitulare de moneta, *ibid.*, 321. — Capitulare ecclesiasticum, an. 809, *ibid.*, 325. — Capitula de presbyteris, *ibid.*, 325. — Capitulare Aquigranense, an. 810, *ibid.* — Capitulare de instructione missorum, *ibid.*, 327. — Encyclica de jejunis generalibus, *ibid.*, 329. — Capitulare duplex Aquigran., an. 811, *ibid.* — Capitulare de expeditione exercituum, an. 811, *ibid.*, 333. — Capitulare de exercitibus, an. 811, *ibid.* — Encyclica ad archiepiscopos de doctrina, *ibid.*, 335. — Capitulare Bononiense, *ibid.* — Capitulare Aquigranense, an. 812, *ibid.*, 357. — Beneficiorum fisco rumque regali formula, *ibid.*, 359. — Capitulare de villis imperialibus, an. 812, *ibid.*, 349. — Capitulare Aquigranense, an. 813, *ibid.*, 359. — Capitula Longobardica, an. 815, *ibid.*, 365. — Capitula de

Judeis, an. 814, *ibid.*, 369. — Varia alia capitula, *ibid.*, 505, 675. — Decretum de scholis Osnabrugensis Ecclesie, XCVIII, 995. — Epistola ad subjectos, de Homarrio Pauli diaconi, monach. Casinensis, *ibid.*, 896. — Presbyterum accusatum mittit in patriam, ut ibi ab episcopo suo judicetur, *ibid.*, 910. — Epistola ad quinque episcopos, de gratia septiformis Spiritus, *ibid.*, 914. — Epistola ad Garibaldum Leodiensem episcopum, de cura quam instruendis populis præcipue ante baptismum adhibere debent pastores, *ibid.*, 917. — Epist. ad eund. jejunium pro necessitatibus publicis, maxime pro fame, peste, et bello indicitur, *ibid.*, 918. — Mittit in Britanniam concilium Nicænum, *ibid.*, 937. — Quomodo vel qualiter unusquisque Dei sacerdos plebem sibi a Deo commissam instruat, prædicet, atque gubernet, *ibid.*, 940. — De omni sancti mysterio baptismatis que ordine debemus celebrare, *ibid.* — De scrutinio ecclesiastico, cur scrutinium sit, et quo tempore, et quid est scrutinium, *ibid.* — Capitulare de imaginibus contra Constantiam VII imperat. Constantinopolit. et Irenæ matris decretum, et synodum Nicænam II, pseudoseptimum œcumenicam seu universalem; compositum et publicatum in concilio Francorfordiensi et Adriano papæ missum anno Domini, 791. — Appendix ad hoc capitulare, complectens, Epistolam Adriani papæ ad Carolum de imaginibus, qua confutantur illi qui synodum Nicænam II oppugnavant et conventum Parisiensem de imaginibus, apud Parisiam, habitum an. Christi, 824, *ibid.*, 1247. — Quod sancta Romana catholica et apostolica Ecclesia ceteris Ecclesiis prælata, pro causis fidei, cum questio surgit, omnino sit consulenda, *ibid.*, 1019. — De ecclesiastica cura Caroli Magni, *ibid.*, 1571.

CAROLUS, Majordomus. — Epistola ad Gregorium II papam, de suscepto in tuitionem ac defensionem episcopo Bonifacio, LXXXIX, 505.

CHILDEBERTUS, rex Francorum. — Constitutio de abolendis reliquiis idololatriæ et de sacerdotum dierum festivitatum caste celebrandis, LXXII, 1121.

CHILPERICUS II, rex Francorum. — Placitum quo terra sita in superiore Racivo præposito monasterii S. Dionysii assignatur, LXXXVIII, 1119.

CHUOMADUS II, imperator. — Edictum de mancipiis ecclesiarum, CLI, 1059. — Capitula de beneficiis, simul et edictum, *ibid.*, 1061, 1042. — Rescriptum de lege Romana, *ibid.*, 1044. — Litteram ad civem Cremonensem, et episcopo Cremonensi de quibusdam querelis satisfaciant, *ibid.*, 1059.

CLODOVEUS III, rex Francorum. — Placitum de lite inter Chaimonem abbatem Sancti Dionysii, et Ermenaldum abbatem qui vadimonium deseruerat, LXXXVIII, 1081. — Placitum in quo monasterium Lemausum assignitur monasterio Sancti Vincentii seu S. Germani, *ibid.*, 1099. — Placitum quo adjudicat Sancto Dionysio teloneum integram nudinarum quæ de vico S. Dionysii translatæ fuerant Parisiis inter S. Laurentii et S. Martini basilicas, *ibid.*, 1108. — Placitum quo Carolus farinarum S. Dionysii monasterio assignatur, *ibid.*, 1110.

CLOTARIUS II, rex Francorum. — Constitutio generalis, LXXII, 1119.

Decretio de servis et asilis.

Decretum est, ut quia in vigiliis constitutas nocturnos fures non caperent, eo quod per diversas intercedente conclusio, scelera prætermittenda custodias exercerent, centenas fieri. In qua centena aliquid deperit, capitale qui perdiderat recipiat, et latro insequatur. Vel si in alterius centena appareat, et adhuc admoniti, si neglexerint, quinos sol. condemnentur. Capitale tamen qui perdidit, a centena illa accipiat absque dubio, hoc est, de secunda vel tertia custodia. — Si restigium comprobatur latronis, tamen præsentia nihil longe multando, aut si persequens latronem suum comprehenderit, integrum sibi compositionem accipiat. — Quod si in truste invenitur, medietatem compositionis trustis acquirit et capitale exigat a latrone. — Si quis in domo alterius, ubi clavis est, furtum invenerit, domianus domus de vita componat. — Si quis cum furto capitur, antedictæ subjaceat legi. — Si de suspitionibus inculpatur, ad fortium veniat. — Si mala forte priserit, latro tamen ad utramque partem sint ternas personas electas, ne conclusus fieri possit. — De servis ecclesie aut fisci vel cujuslibet, quicumque inculpatur, ad fortium veniat, aut ad plebium promoveatur, aut ipse precius a domino reformetur, nam probari periculo subjacebant. — Si quis cujuslibet de potentioribus servis qui per diversa possident, de crimine habetur suspectus, domino secretus cum testibus coaditatur, ut intra viginis noctes ipsum ante iudicem

debeat præsentrare. Quod si in statutum tempus interluculente concudio non fuerit, dominus status sui iuxta modum culpæ inter fredum et fidum compensabitur. — Si servus ante admonitum dominum defuerit, capitale dominus restituat et de servo faciat cessionem, et cum inventus fuerit, detur in vindictam. Si quis occulte de re sibi furata a quolibet latrone compositionem acceperit, utraque latronis culpa subiaceat. Fur tamen iudici præsenteur, LXXX, 450.

Ut continuo capitale ei qui perdidit reformare festinet, et latronem perquirat. Quem si in traste perinveneriat, medietatem sibi vindicat vel delaturam. Si fuerit de facultate latronis, et qui damnum pertulit, solviatur. Nam si persequens latronem ceperit, integram sibi compositionem simul et solutionem, vel quidquid dispendii fuerit, revocavit; frepus tamen iudici, in cuius pago est, reservetur. — Nullus latronem vel quem ibet culpabilem sicut summis episcopis conveni, de atrio ecclesiæ trahere præsumat. Quod si sunt ecclesiæ quibus atria clausa non sint, ab utraque parte parietum terræ spatium, arpenis pro atrio observetur. — Nullus confugiens foris ante dicta loca pro operam cupiditate se dicat exire. Quod si fecerint, et capti fuerint, ad dignum sibi supplicium condemnentur. — Quod si cujuslibet servus deserens summa dominum ad ecclesiā confugerit, et ibi primitus dominus ejus adveniet, contentio exsolvatur; reddatur furtum, ut se de pretio redimat. — Si quis ad vestigium minuendum vel latronem persequendum admonitus venire noluerit, quinque solidis condemnatur. — Ea quæ in Dei nomine paris tenore constitutum, in perpetuum volumus custodiri. — Hoc statuente, ut si quis ex iudiciis hoc decretum violare præsumpserit, vitæ periculum subiacere cognoscat. — Ut episcopo decedente, in loco ipsius qui a metropolitano ordinari debet cum provincialibus a clero et populo eligatur, et si persona condigna fuerit, per ordinationem principis ordinetur; vel certe si de palatio eligatur, per meritum personæ et doctrinæ ordinetur. — Ut nullus episcoporum, se vivente, eligat successorem; sed tunc alius ei substituitur, cum taliter afficeretur ut Ecclesiā suam nec clerum regere possit. Itemque ut nullus, vivente episcopo, adoptare locum ejus præsumat. Quod si petierit, ei minime tribuatur. — Si quis clericus, quo ibet honore munitus, contempto episcopo suo, vel prætermissio, ad principem aut ad potentiores quasque personas ambulare vel sibi patrocinium elegerit expetendum, non recipiatur, præter si pro venia videtur expetere; et si pro qualibet causa principem expetierit et cum ipsius principis epistola ad episcopum suum fuerit reversa, excusatus recipiatur. Is qui ipsum, post admonitionem pontificis sui retinere præsumpserit, sancta communione privetur. — Ut nullus iudicum de quolibet ordine clerici de civilibus causis, præter criminalia negotia, per se distringere aut damnare præsumat, nisi convincitur manifestus, excepto presbytero aut diacono. Qui vero convicti fuerint de crimine capitali, iuxta canones distringantur, et cum pontificibus examinentur. — Quod si causa inter personam publicam et homines ecclesiæ aeterni, pariter ab utraque parte præpositi. Ecclesiarum et iudex publicus in audientia publica positi ea debeant iudicare. — Cuiunque defuncto, si intestatus decesserit, propinqui absque contrarietate iudicium in ejus facultate iuxta legem succedant. — Libertas cujuscumque ingenuorum a sacerdotibus, iuxta textus chartarum, ingenuitatis suæ defensandos, nec absque præsentia episcopi aut præpositi Ecclesiæ esse iudicandos vel ad publicum revocandos. — Ut ubicunque census novus impie additus est et a populo reclamatur, iuxta inquisitionem misericorditer emendetur. — De teloneo, ut per ea loca debeat exigi, vel de speciebus ipsis de quibus præcedentium principum tempore, id est, usque ad transitum beate memorie domnorum parentum nostrorum..... est exactum. — Iudici super Christianos actiones publicas agere non debeant. Quare qui se quæstiones ordina sociare præsumpserit, severissimam legem ex canonica incurrat sententia. — Ut pax et disciplina in regno nostro sit, Christo propitiante, perpetua rebellio vel insolentia malorum hominum severissime reprimatur, LXXX, 451, 453.

Ut nullus iudex de aliis provinciis aut regionibus in alia loca ordinetur; ut si aliquid mali de quibuslibet conditionibus perpetraverit, de suis propriis rebus exinde quod male abstulerit iuxta legis ordinem debeat restituere. — Quidquid parentes nostri anteriores principes vel nos per justitiam visi sumus concessisse et confirmasse, in omnibus debeat confirmari. — Et quæ unus de fidelibus ac leodibus, suam fidem servando domino legitimo, inter regno faciente, visus est perdidisse, generaliter absque aliquo incommodo de rebus sibi iuxta

debitis præcepimus revestiri. Poellas et viduas religiosas aut sanctimoniales quæ se deo vorerunt, tam quæ in propriis domibus resident, quam quæ in monasteriis posita sunt, nullus nec per præceptum nostrum compellat nec trahere, nec sibi in conjugio sociare penitus præsumat. Et si quis exinde præceptum eliceverit, nullum sortitur effectum. Et si quicumque aut per virtutem aut per quælibet ordinem ipsos detrahare, aut sibi in conjugium præsumpserit sociare, capitali sententia feriatur, sit si in ecclesia conjugium fecerint, et illa raptæ aut rapienda in hoc consentire videbitur, sequestrari ab invicem in exilio deportentur, et facultates eorum proprias hereditibus societur. Episcopi vero vel potentes, qui in aliis possident regionibus, iudices vel missos discussores de aliis provinciis non instituant, nisi de loco, qui justitiam percipiant et aliis reddant. — Agentes igitur episcoporum aut potentum per potestatem nullius rei collecta solatio nec auferant, nec cujuscumque contemptum per se facere non præsumat. Porcarii fiscales in silvas ecclesiarum aut privatorum absque voluntate possessoris in silvas eorum ingredi non præsumat. — Neque ingenuus, neque servus qui cum furto non apprehenditur, a iudicibus aut ad quemcumque interficere non debeat inauditus. — Et quando quidem pastio non fuerit, unde porci non debeant saginari, cellariensis in publico non exigatur. — Quicumque vero hanc deliberationem, quam cum pontificibus vel tam magnis viris optimis aut fidelibus nostris in synodali concilio instituitis, temerare præsumpserit, in ipsum capitali sententia iudicetur, qualiter alii non debeant similia perpetrare. Quam auctoritatem vel edictum perpetuis temporibus valitum manus nostras subscriptionibus decretis roborandum quoddam aliud præceptum speciale pro monasterio Sancti Dionysii, LXXX, 454.

Lex de missis directis pro regnum, ut populus pacem et justitiam habeat, de raptoribus, de prædatoribus, de latronibus et aliis malefactoribus et de omnibus iustitiis. — Ut ubi missatici simul venerint, missi simul resiant, et si de uno regno in aliud aut de uno missatica in aliud fegerint, simul eos constringant; ut ubicunque fuerint, illuc indiculus transmittatur, ut comes illos destruat, aut cum stode, aut per quodcumque potest, et illos teneat et emendet ubi malum fecit. — Ut missis commendatur, ut faciant iustitias, et si non facierint quod ipse pergere debeatis; ut si necessitas alicui fuerit, comes sine parati quomodo invicem vos adjuvetis, CXXXVIII, 599.

Nunc volumus vos certos reddere de nostra conjunctione, quia Christo propitio, stebat Ilotarius serenissimus imperator, secundum Deum ad salutem sanctæ Dei Ecclesiæ, nostramque ac vestram communem utilitatem et necessitatem indissolubili corde et opere coniungere nos volumus, ut unum simus in Christo, et vos namque nobiscum Sapiatis quia legem, qualem antecessores nostri, hoc est pater et avus noster, vestris antecessoribus concesserunt et servaverunt nos similiter vobis perdamus et ininvocabiliiter atque incorrupte et presentibus et futuris temporibus, per omnia volumus observari, CXXXVIII, 599, 606.

Conventus apud Sanctum Quatinum, CXXXVIII, 60. — Conventus in synodo Metensis, *ibid.*, 653. — Conventus apud Saponarias, *ibid.*, 658. — Decreta in synodo Aquisgranensi, *ibid.*, 663, 666. — Decreta in conventu habitu in basilica Sancti Castoris apud Condienses, *ibid.*, 690. — Decreta in conventu ad Sablonarias constituta, *ibid.*, 691.

CONRADUS imperator. — Epistola ad Eugenium, Wibaldi abbatem absentis et remittentis electionem in abbatem Corbeensem, atque unionem Kemnada et Vindula ad Corbeensem monasterium petit confirmari, CLXXI, 161. — Significat Eugenius papa Henricum filium suum communem principum acclamatione, in regem Romanorum electionem, seque assumpta cruce accingere ad expeditionem Hierosolymitanam, *ibid.*, 1616.

Epistola ad Eugenium papam: Ut præpositum Laurentem Thiebaldum suo capellano canonice electo conferre dignetur, CLXXI, 1623, 1625. — Ut Arnoldum Coloniensem archiepiscopum benigne suscipiat, ac sue sedi restitutum remittat. — Ratibonensem episcopum Hieronymum tendentem ipsi commendat, *ibid.*, 1625. — Mittit ad eum legatos, rogatque Eulium abbatem monasterii Merbacensis ab eo confirmari, et Ottonem clericum absolvi. — Petrum Capuanum archiepiscopum, cujus opus sanitatem recuperaverat, et commendat, *ibid.*, 1627. — Mittit ad eum oratorem magistrum Henricum, caris suis notarium, *ibid.*, 1628. — Ut Hertmanni Traiectensis episcopi electionem confirmet et comitem de Ets ab et communicatione absolvat, *ibid.*, 1630. — De electione

Arnoldi archiepiscopi Colonienſis, quam petit confirmari, *ibid.*, 1631. — Expeditionem Italicam pro utilitate Ecclesiæ se parare significat; commendatque Brementem archiepiscopum et Wibaldu abbatem, *ibid.*, 1635.

CONSTANS, imperator. — Quod foverit partes Athanasii, *LXIX.*, 939. — Quod fratrem pro fide moverit, *ibid.*, 967.

CONSTANTINUS MAGNUS, imper. — Decreta de revelationibus, appellationibus et penis earum, et consolationibus, ad Claudium Plantianum correctorem Lucaniæ et Brittiorum, *VII.*, 95. — Decretum de executoribus; ad universos provinciales, *ibid.*, 94. — Decret. de petitionibus et ultro datis, ad populum, *ibid.*. — Decret. de censu et ascriptione, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 95. — Decret. de actoribus et procuratoribus et conductoribus rei privatis, et interpretatio, ad Philippum vicarium Urbis, *ibid.*, 95, 96. — Decret. de bonis vacantibus, et interpretatio, ad Emiliun privatorem rerum rationalem, *ibid.*, 97. — Decret. de decurionibus, et interpretatio, ad Evagrium præpositum Urbis, *ibid.*. — Decret. de censu sive ascriptione, et interpretatio, ad Eusebium præsidem Lyciæ et Pamphyliæ, *ibid.*, 98. — Decret. de testimonialibus ex-tribunis et protectoribus ad Rufinum prætoris præfectum, *ibid.*, 99. — Decret. de officio proconsulis et legati, ad Emilianum Africæ proconsulem, *ibid.*. — Decret. de annona et tributis, ad Proclum tribunum et ad Emilianum Africæ proconsulem, *ibid.*. — Decret. de exactionibus, ad Emilianum, Africæ procons. *ibid.*, 101. — Decret. de episcopis, ecclesiis et clericis, *ibid.*. — Decret. de penis, et interpretatio, ad Catulinum, *ibid.*, 102. — Decret. de appellationibus, et interpretatio, ad Catulinum, *ibid.*, 103. — Decret. de his quorum appellationes non recipiuntur, et interpretatio, ad Catulinum, *ibid.*, 104. — Edictum pro religiosis libertate, ex Eusebii Historia ecclesiastica, *I.*, 5, *ibid.*, 106. — Decret. ad legem Juliam majestatis, ad Maximum Urbis præfectum, *ibid.*, 109. — Decret. de curatoribus Kalendarii et fidei iuribus eorum ad Lortium Verinum, *ibid.*, 110. — Decret. de dilationibus, et interpretatio, ad Ursun vicarium, *ibid.*, 112. — Decret. de Naviculariis, ad Volusianum, *ibid.*. — Decret. de administratione et periculo tutorum et curatorum, et interpretatio, *ibid.*, 113. — Decret. de libertate in matrimoniis contrahendis et de honestate mulierum, et interpretatio, ad Probum, *ibid.*. — Decret. de ingenuis qui tempore tyranni servierunt, et interpretatio, ad Volusianum, *ibid.*, 114. — Decret. de privilegiis eorum qui in sacro palatio militaverunt, ad palatios bene meritos, *ibid.*, 115. — Decret. de conusionibus advocatorum sive apparitorum ad Emilianum Africæ proconsulem, *ibid.*. — Decret. de advocato fisci, et interpretatio, ad Emilianum Africæ procons. *ibid.*, 116. — Decret. de diversis rescriptis, ad Antiochum præfectum Vigilium, *ibid.*, 117. — Decret. de longi temporis præscriptione quæ pro libertate et non adversus libertatem opponitur; ad Dionysium vicariam præfecturam agentem, *ibid.*. — Decret. de acquirenda et requirenda possessione ad Maternum, *ibid.*. — Decret. de cursu publico angariis et parangariis, ad Constantinum, *ibid.*. — Decret. de his quorum appellationes non debent recipi, ad Volusianum Urbis præfectum, *ibid.*, 118. — Decret. de diversis officiis et apparitoribus et probatoribus eorum, ad Versenulum Fortunatum consularem aquarum, *ibid.*. — Decret. si petitiones sociis sine hæredes defecerit, et interpretatio, ad Mygdonum Castrensem sacri Palatii, *ibid.*, 119. — Decreta de penis, ad Eumelium; de thesauris, ad rationales; de cohortalibus, principibus corniculariis et primi palatii, ad Constantinum palatii præfectum, *ibid.*, 119, 120. — Decretum de alimentis quæ inopes parentes de publico petere debent, ad Abiarianum, *ibid.*, 121. — Decret. de naviculariis, ad Amabilianum, præfectum annonæ, *ibid.*. — Decret. de pignoriis, et interpretatio, ad universos provinciales, *ibid.*, 122. — Decret. de maternis bonis, et materni generis, et cretione sublata, et interpretatio, ad consules, prætores, tribunos plebis et senatus, *ibid.*, 123. — Decret. de lege Fabia, et interpretatio, ad Domitium Celsum, *ibid.*, 126. — Decret. de officio rectoris provinciarum, ad Rufinum Octavianum correctorem Lucaniæ et Brittiorum, *ibid.*, 127. — Decret. de diversis re-scriptis, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 128. — Decret. de appellationibus, ad Probulum Africæ proconsulem; de iure fisci, ad populum, de centonariis et dendrophoris ad Evagrium; de necurionibus, ad Crispinum, *ibid.*, 129. — Decret. de Judæis, exilicollis et samaritanis, ad Evagrium, *ibid.*, 130. — Decret. de frumento Carthaginiensi, ad Catulinum Africæ proconsul.; de appellationibus, ad Amabilianum annonæ Africæ præfectum, *ibid.*, 131. — Decretum de fundis emphyteusicis et eorum conductoribus, *ibid.*, 132. — Decret. de longi temporis præscriptione, ad Rufinum Urbis præfectum, *ibid.*. — Decret. de officio

judicum omnium, et interpretatio, ad Domitium Celsum vicarium, *ibid.*. — Decret. de lege Cornelia de falso, et interpretatio, ad Mechilium Hilarianum correctorem Lucaniæ et Brittiorum, *ibid.*, 133. — Decret. de decurionibus, ad Mechilium Hilarianum Lucan. et Brittior. correct., *ibid.*, 134. — Decret. de administratione et periculo tutorum et curatorum, et interpretatio, ad Maximum, præfectum Urbis, *ibid.*, 135. — Decret. de donationibus, et interpretatio, ad Maximum, præfectum Urbis, *ibid.*, 135, 140. — Decret. de temporum cursu et reparationibus denuntiationum, et interpretatio, ad Julianum præsidem Tarraconens., *ibid.*, 141. — Decret. de cursu publico, ad Tatianum, 142. — Decret. de appellationibus, ad Petronium, de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Septimium Bassum, Urbis præfectum, *ibid.*, 142, 143. — Decret. de decurionibus, ad Octavianum, comitem Hispaniarum, de Julia majestatis, ad Bassum, Urbis præfectum; de his qui se deferunt, ad rationales Hispaniarum, *ibid.*, 144, 145, 146. — Decret. ad legem Juliam de vi publica et privata, et interpretatio, ad Catulinum, Africæ proconsulem, *ibid.*, 146. — Decret. de appellationibus, ad Bassum, Urbis præfectum; de Cesarianis, de principibus, de mulieulis et gynæciariis, et monetariis, et bastagariis, et decurionibus, ad Bithynos, *ibid.*, 147. — Decret. si quis solidi circulum exteriorem inciderit, vel adulteratum in vendendo subiecerit, et interpretatio, ad Leontium, *ibid.*, 149. — Decret. de servis ingenuis, ad Valerianum; ubi senatores vel clarissimi civiles vel criminaliter consentiantur, ad Octavianum comitem Hispaniar.; de ursoris, ad populum; de veteranis, ad Florianum; de parricidio, et interpretatio, ad Verinum vicarium Africæ; ubi causæ fiscales, vel divinæ domus, ad Bulephorum rationalem summæ rei; de accusationibus, ad Januarium; de maleficis et mathematicis et cæteris similibus, ad Maximum, *ibid.*, 150, 153. — Decret. de denuntiatione vel editione, et interpretatio, ad Symmachum, *ibid.*, 151. — Decret. de finis militarium, apparitorum et veteranorum, ad Optavianum; de relationibus, ad Profuturum præfectum annonæ; de bonis vacantibus, ad Priscum rationalem; de falsa moneta, ad Verinum, *ibid.*, 155. — Decret. de famosis libellis, et interpretatio, ad Verinum vicarium Africæ, *ibid.*, 157. — Decret. de appellationibus, ad Bassum, Urbis præfectum, *ibid.*. — Decret. de inofficioso testamento, et interpretatio, ad Lucrium Africæ vicarium, *ibid.*, 158. — Decret. de privilegiis, ad Rufinum palatii præfectum; de tenere muniendo, ad Proculum Africæ proconsulem; de emendatione servorum, ad Bassum; de pactis et transactionibus, et interpretatio, ad Rufinum palatii præfectum; de maleficis, ad populum; de iure fisci et interpretatio, ad Severum rationalem Africæ, *ibid.*, 159, 162. — Decret. de naviculariis, ad Amabilianum Annonæ præfectum; de iure fisci, ad provinciales; de numerariis, actuariis, ad Leontium; de appellationibus, ad Severum; de sine censu vel reliquis fundum comparari non posse, ad Antonium Marcellinum, præsidem provinciarum Lugdunens. primæ; de decurionibus, ad Patroclum, *ibid.*, 163-166. — Decret. de his qui a non domino manumissunt, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 167. — Decret. de maternis bonis, et interpretatio, ad Julium Severum, *ibid.*, 169. — Decret. de dolo malo, et interpretatio ad Symmachum, *ibid.*, 170. — Decret. de privilegiis eorum qui in sacro palatio militaverunt, ad Proculum, Africæ proconsulem; de contrahenda emptione, et interpretatio, ad Profuturum, annonæ præfectum, *ibid.*, 175. — Decret. de pistolibus et catabolensibus, ad Profuturum, annonæ præfect.; de extraordinariis sive sordidis muneribus, ad Catulinum proconsulem, *ibid.*, 171. — Decret. ad legem Juliam de vi publica et privata, et interpretatio, ad Bassum, urbis præfect., *ibid.*, 174. — Decret. de donationibus, ad Bassum, urbis præfect., *ibid.*, 176. — Decret. de tutoribus et curatoribus curandis, et interpretatio, ad Bassum, urbis præfect., *ibid.*, 176. — Decretum de sponsalibus, et interpretatio, ad Maximum, urbis præfect., *ibid.*, 177. — Decret. de episcopis, et interpretatio, ad Octavianum, correctorem Lucaniæ et Brittiorum, *ibid.*, 180. — Decret. de officio rectoris provinciarum, ad Felicem, præsul, Cordicæ; de temporum cursu, ad eundem; de postulando, ad Antiochum, Vigilium præfect.; de exactionibus, ad Pacinianum vicarium Britanniarum, *ibid.*, 181. — Decret. de abolitionibus, et interpretatio, ad Januarium, urbis præfectum, *ibid.*, 185. — Decret. de petitionibus, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 181. — Decret. de bonis decurionum, et interpretatio, ad Rufinum, præfect. palat., *ibid.*, 185. — Decret. de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Creperum Donatianum, *ibid.*, 185. — Decret. de officio proconsulis et legati, ad Proculum proconsul.; de re iudicata, ad eundem; de procuratoribus, ad Bassum, urbis

præfect.; si ex pluribus tutoribus vel curatoribus omnes vel unus agere pro minore vel conveniri possint, *ibid.*, 186. — Decret. de commissoria rescindenda, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 188. — Decret. de infirmis pœnis calibatus et orbitatis, ad populum, *ibid.*, 189. — Decretum de exactionibus, ad populum; de operibus publicis, ad Flavianum, proconsulem Africæ; de decurionibus, ad Edictum; de famosis libellis, ad Ælium proconsul. Africæ; de veteranis...; de prætoribus et quæstoribus, ad Ælium, Urbis præfect., *ibid.*, 189. — Decret. de raptu virginum vel viduarum, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 194. — Decret. si quis pupillam tutor corruperit, et interpretatio, ad Bassum, Italiæ vicarium, *ibid.*, 197. — Decret. de jure fisci, ad Deme-trium Dracontium, magistrum privatorum rei Africæ; de custodia reorum, ad Florentium rationalem; de appellationibus, ad Crispinum; de clericis, ad Bassum, palatii præfect., *ibid.*, 198. — Decret. de erroribus advocatorum, et interpretatio, ad Furium Felicem, *ibid.*, 200. — Decret. de metallis et metallariis, ad Maximum, rationalem Africæ; de officio proconsulis et legati, ad Ælium, Africæ proconsul.; de veteranis, ad universos veteranos; de famosis libellis, ad Januarium, agentem vicarium præfecturam; de paganis, sacrificiis et templis, ad Maximum; de castrensi omnium palatinorum peculio, ad Severum, Urbis præfectum, *ibid.*, 200. — Decretum de iudiciis, et interpretatio, ad Maximum, *ibid.*, 203. — Decret. de appellationibus, ad Maximum; de honorariis codicillis, ad Severum, Urbis præfectum, *ibid.*, 204. — Decret. de infolito testamento, et interpretatio, ad Claudium, præsidem Daciæ, *ibid.*, 206. — Decret. de bonis proscriptorum seu damnatorum, ad Petronium Probanum; de privilegiis eorum, ad Julium Verum, vicarium Italiæ; de susceptoribus, præpositis et arcariis, *ibid.*, 208. — Decret. de his qui veniam ætatis impetrarunt, et interpretatio, ad Verinum, *ibid.*, 210. — Decret. de operibus publicis, ad Menandrum; de collatione fundorum patrimonialium vel emphyteuticorum et rei privatorum, ad Domitium, *ibid.*, 214. — Decret. de manumissionibus in Ecclesia, et interpretatio, ad Osiem episcopum, *ibid.*, 214. — Decret. de tempor. cursu, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 216. — Decret. de legitimis hæredibus, et interpretatio, ad Bassum, palatii præfectum, *ibid.*, 216. — Decret. si, pendente appellatione, mors intervenierit, et interpretatio, ad Bassum, palatii præfect., *ibid.*, 219. — Decret. de malefictis, et interpretatio, ad eundem, *ibid.*, 220. — Decret. de vectigalibus et commissis, et interpretatio, ad Junium Rufum consularem Æmiliæ, *ibid.*, 221. — Decret. de indulgentiis criminum, ad populum; de feris, et interpretatio, ad Elpidium; de vectigalibus et commissis, ad Menandrum; de medicis et professoribus, ad Volusianum; de familia Herciscunda, ad Verinum, *ibid.*, 225. — Decret. de sententiis passis et restitutis, et liberis eorum, et interpretatio, ad Maximum, præfect. Urbis, *ibid.*, 227. — Decret. de responsis prudentum, ad Maximum, præfect. palat.; de falsa moneta, ad Januarium; de Judæis, ad decuriones Agrippinicos; de donationibus, ad Petronium Probanum; de concubinis, ad populum; si pendente appellatione unus e litigantibus decesserit, ad Bassum, præfect. Urbis; de ædificiis privatis, ad Elpidium; de requirendis reis, ad Januarium; de familia Herciscunda, ad Bassum, *ibid.*, 230. — Decret. de accusationibus, et interpretatio, ad Agricolaum, *ibid.*, 234. — Decret. de denuntiatione vel edictione rescripti, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præfect., *ibid.*, 235. — Decret. de iudiciis, de liberali causa, ad Maximum, Urbis præfect.; de alimentis, ad Menandrum, *ibid.*, 235. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, ad Menandrum, *ibid.*, 237. — Decret. de constitutionibus principum et edictis, et interpretatio, ad Lusitanos, *ibid.*, 242. — Decret. de indulgentiis criminum, ad Maximum, palat. præfect.; de hereditate minorum sine decreto, ad Severum, *ibid.*, 243. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præfect., *ibid.*, 246. — Decret. de appellationibus, de decurionibus, et interpretatio, ad Florentium; de comœatu, de extraordinariis, ad Ulpium Flavianum, consularem Æmiliæ et Liguriæ; de episcopis, ad Elpidium; de distrahendis pignoris, quæ tributorum causa tenentur, *ibid.*, 251. — Lex de pietate in Deum et Christiana religione, *ibid.*, 253. — Lex solvens exilio et curia et bonorum proscriptione, *ibid.*, 259. — Lex solvens eos qui in insulis erant relegati, eos qui ad metalla et ad publica opera ignominiose damnati fuerant; de confessoribus mutilatis, *ibid.*, 259. — Lex de his qui ad Gypæcea vel in servitute dati erant liberandis; de successione bonorum martyrum et confessorum et eorum qui relegati fuerant et quorum bona

in faciem relata, *ibid.*, 263. — Lex ut deficientibus re-gnatis Ecclesiæ hereditatem capiat utque legati firma maneat; ut qui hujusmodi loca, hortos, aedes occupaverint, ea restituant, exceptis fructibus, *ibid.*, 263. — Lex quomodo super his libellis dari oporteat, *ibid.*, 268. — Lex ut fisco fundos, aedes, hortos, restituat Ecclesiæ; et qui res Ecclesiæ emerunt, aut dono acceperant, eas restituant, *ibid.*, 267. — Edictum ad provinciales de fide cultu multorum deorum, *ibid.*, 271. — Constitutio adversus hæreticos, et de tollendis conventiculis hæreticorum, *ibid.*, 279, 282. — Decret. de magistratibus municipalibus, ad Florentinum; de iis qui numero liberorum vel paupertate excusationem meruerint, ad Dalmatium; de naviculariis, ad Elpidium; de extraordinariis, sine sordidis muneribus...; de infirmis his quæ sub tyrannis aut barbaris gesta sunt; ad Constantium, præf. palat.; de decurionibus, ad Hilarianum Africæ proconsulem; si per vim, vel alio modo absentis perturbata sit possessio, ad Severum; de infirmis, ad universos provinciales; de officio vicarii, ad Silvium Paulum magistr. Italiæ, de his quæ ex publica collatione non illata non usurpandis...; de postulando, ad Helladium, *ibid.*, 283. — Decret. de usuris, et interpretatio, ad Dracilianum agentem vices prætorum publicæ, *ibid.*, 287. — Decret. de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Severum, præf. Urbis, *ibid.*, 288. — Decret. de re-toribus, ad Maximum, Urbis præfect.; de decurionibus, ad eundem; de susceptoribus præpositis et arcariis, ad Euphrasium rationalem trium provinciarum; de ponderatoribus auri illatione ad eundem de iudiciis, et interpretatio, ad Severum, Urbis præfect.; de officio præfectorum prætorii, ad Constantium; de fide testium et instrumentorum, ad Aurelium Helladium; de accusationibus, ad universos provinciales; de gladiatoribus, ad Maximum; de decurionibus, ad Constantium; de erogatione militaris annonæ, ad Felicem, *ibid.*, 288. — Decret. de decurionibus, et interpretatio, ad Maximum, vicarium Orientis, *ibid.*, 291. — Decret. ad S. Claudianum, ad populum; de hereditatis petitione, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præfect., *ibid.*, 296. — Decret. ad legem Juliam de adulteriis, et interpretatio, ad Africam, *ibid.*, 298. — Decret. de custodia reorum, ad Evagrium, Urbis præf., de cursu publico, ad Acyndinum, *ibid.*, 299. — Decret. de postulando, et interpretatio ad Bassum, *ibid.*, 300. — Decret. de integri restitutione, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 301. — Decret. de administratione et periculo tutorum, ad populum, *ibid.*, 302. — Decret. ad legem Corneliam, de falso, ad Maximum, *ibid.*, 304. — Decret. de surnis pecuariis, ad Lucrum Vorianum, *ibid.*, 304. — Decret. de emendatione servorum, et interpretatio, ad Maximum, Macrobius, *ibid.*, 305. — Decret. ad legem Juliam de adulteriis, et interpretatio, ad Evagrinum; quorum appellationes non recipiantur, ad Aliakum, proconsulem Africæ; de decurionibus, ad Evagrinum; de medicis et professoribus, ad Rufinum; de accusationibus, et interpretatio, ad Maximum, *ibid.*, 307. — Decret. de privilegiis, ad Severum; de mulieribus quæ se servis propriis junxerunt, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 311. — Decret. de episcopis, ad Ablavium; de cursu publico, ad Menandrum; de operibus publicis, ad Secundum; de falsa moneta, ad Tertullianum, proconsulem Africæ, *ibid.*, 314. — Decret. de infirmis his quæ sub tyrannis aut barbaris gesta sunt, ad Antiochum, præfect. Vigiæ, et ad senatum; quomodo munera civilitatis indicantur, ad Tiberianum comitem per African., *ibid.*, 315. — Decret. de filiis militum, apparitorum et veteranorum, ad Severum, *ibid.*, 316. — Decretum de bonis vacantibus, et interpretatio, ad Severum, *ibid.*, 317. — Decret. de hæreticis, ad Dracilianum; de sc. Claudiano ad Ablavium; de hæreticis, ad Bassum; unde vis, et interpretatio, ad Severum, *ibid.*, 321. — Decret. de prædiis naviculariorum...; de diversis officiis, ad Philippum; de decurionibus...; de testamentis et codicillis, et interpretatio, *ibid.*, 324. — Decret. de tutoribus et curatoribus reu-dis, ad populum; de fure fisci...; de agricolis, et censitis et colonis, ad Amilianum, *ibid.*, 326. — Decret. de officio præfectorum prætorio, ad Maximum; de censu, ad Acacium comitem Macedoniæ; de prætoribus, ad Julianum, præf. Urbis, *ibid.*, 327. — Decret. de decurionibus, ad Tiberianum comitem; de exactionibus, ad Afros; de familia Hercisc., et interpretatio, ad Constantium, præfectum prætor., *ibid.*, 329. — Decret. de dila-tione, et interpretatio, ad Julianum, præfect. Urbis, *ibid.*, 330. — Decret. de resp. prod. ad Maximum; de arbori oleariis, ad Cerealem; de famosis libellis ad Dionysium; de offic. rect. prov., ad Maximum, *ibid.*, 332. — Decret. de falsa moneta, ad Elpidium; de extraordinariis sine sordidibus, *ibid.*, 336. — Decret. de operibus publicis, et in-

terpretatio, ad Have Felicem, *ibid.*, 337. — Decret. de his qui sanguinolentos emplos vel narium acciperint, et interpretatio, ad Italos, *ibid.*, 341. — Decret. de episcopis, ad Valentinum consularem Numidiae, *ibid.*, 344. — Decret. de sponsalibus, et interpretatio, ad Valerianum vicariam praefecturam agentem, *ibid.*, 346. — Decret. de aqueductu, ad Maximilianum consularem aquarum, *ibid.*, 347. — Decret. de finibus regund., et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 348. — Decret. de perfectissimae dignitate, ad patrum Valerianum; de Judaeis, ad Ablavium; de offic. rect., ad Valerianum vicariam praefecturam agentem, *ibid.*, 350. — Decret. de appellationibus, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 351. — Decret. de expositis, et interpretatio, ad Ablavium, *ibid.*, 353. — Decret. de repudiis et interpretatio, ad Ablavium, *ibid.*, 353. — Decret. de honorariis codicillis, ad universos provinciales, *ibid.*, 355. — Decret. de adm. et perit. et cur., ad universos provinciales; de litigiosis, de executionibus, de his qui per metum iudicis non appellaverunt, ad universos provinciales, *ibid.*, 355. — Decret. de filiis militarium, app.; de decurionibus, et interpretatio, ad Evagrium, *ibid.*, 358. — Decret. de officio praefectorum praetorio, et interpretatio, ad Bassum; de officio rectoris provinciae, et interpretatio, ad provinciales, *ibid.*, 361. — Decret. de Judaeis, ad hieroeos, archisynagogos et patres synagogarum, et ceteros qui in eodem loco deserviunt; de jurisdictione omnium iudicum, ad universos provinciales, *ibid.*, 365. — Decret. de filiis militarium, et interpretatio, ad Pacatianum, praefect. Urbis, *ibid.*, 365. — Decret. de inofficio testamento, et interpretatio, ad concilium Byzacenorum, *ibid.*, 367. — Decret. de liberis et eorum liberis, et interpretatio, ad concilium Byzacenorum, *ibid.*, 368. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, *ibid.*, 369. — Decret. de fugitivis colonis, inquilinis et servis, et interpretatio, ad provinciales, *ibid.*. — Decret. de servis, fugitivis et liberis, ad Tyberianum comitem Hispaniarum; de codicillis, ad Maximum, de administratione et periculo tutor et curator, et interpretatio, *ibid.*. — Decret. de donationibus, ad Severum comitem Hispaniarum, *ibid.*, 371. — Decret. de fide testium et instrumentorum, et interpretatio, ad eundem; de numerariis actuariis, ad Maximum, *ibid.*, 372. — Decret. de medicis et praesentibus, ad populum; de diversis respectis, ad Tyberianum consularem Campaniae, *ibid.*, 375. — Decret. de filiis militarium, ad Ablavium; de appellationibus et consultationibus, ad Albium; de suarilis, pecuariis, et susceptoribus vini ceterisque corporatis, *ibid.*. — Decret. de maternis bonis, ad Severum comitem Hispaniarum; de communi dividendo et interpretatio, ad Gerulum rationalem trium provinciarum, *ibid.*, 375. — Decret. de officio iudicum omnium et interpretatio, ad Andronicum, *ibid.*, 378. — Decret. de advocato fisci, ad Pacatianum; de fide testium et instrumentorum et interpretatio, ad Julianum praesidem, *ibid.*, 379. — Decret. de excusationibus artificum, ad Felicem; de naviculariis ad eundem, *ibid.*, 381. — Decret. de testamento militis, ad populum; quando imperator inter miserabiles personas cognoscit, ad Andronicum; de petitionibus, ad provinciales; de lucris officiorum, ad Pacatianum; de decurionibus, ad Felicem; de Judaeis, ad eundem, *ibid.*, 383. — Decret. ne Judaeus Christianum mancipium habeat, et interpretatio, *ibid.*, 385. — Decret. de officio rectoris, ad Periclem praesidem; de naviculariis ad Severum; de sponsalibus et interpretatio, ad Tyberianum vicarium Hispaniarum; de naturalibus filiis, ad Gregorium; de decurionibus, ad Evagrium, *ibid.*, 386. — Decret. de annona et tributis, ad Gregorium; de ordine iudiciorum, ad Calpurnium, *ibid.*, 391. — Decret. de contrahenda emptione et interpretatio, ad Gregorium, *ibid.*. — Decret. de excusationibus artificum, ad Maximum; de omni agro deserto, et quando steriles fertilibus imponuntur, ad Ursium, *ibid.*, 394. — Decret. de dignitatibus, ad Volusianum; de omni agro deserto, de collatione feudorum patrimonialium et emphyteuticariorum, *ibid.*. — Decret. de servis fugitivis, ad Probum; de usuris, ad populum; de eunuchis, ad Aurellum duces Mesopotamiae; de fundis patrimonialibus, ad Dracontium; de fundis rei privatae et salibus divinae domus; de servis, ad Bassum, *ibid.*, 395. — Decret. de mandato, ad Volusianum; de patribus qui filios suos distraxerunt, ad Italicum; de usuris, ad populum; de incestis et inutilibus nuptiis, ad Patracium, ad Maximum, ad Euthymium; de quadrienni praescriptione, ad Orphitum, *ibid.*, 396. — Decret. de officio proconsulis et legati, ad Alium proconsul. Africae; de officio magistris officiorum, ad agentes in rebus; de agricolis et mancipiis dominicis, vel fiscalibus reipublicae vel privatae, ad Constantium, ad Januarium, ad Equitum magistrum equitum et peditum, *ibid.*, 398. — Decret. de

Salgamo, hospitibus non praesentando; in quibus causis coloni censiti dominos accusare possint, ad Maximum; de excusationibus munerum, ad Catullium vicarium; de naufragis, *ibid.*, 399.

Constantini ad synodum in palatio habitam oratio de pace, VII, 400. — Oratio ad sanctorum ceterum; procerum mentionem facit Pascha, et quod Christus cum multa in homines beneficia contulerit ab iisdem male multatus est, *ibid.*, 401. — Allocutio ad Ecclesiam et auditores, ut ignorent et emendent, si quid minus recta dixerit, *ibid.*, 403. — Quod Deus Pater est Verbi, et omnium rerum Opifex, et quod nullo modo res possint consistere, si diversa essent eorum causae, *ibid.*, 405. — De errore eorum qui simulacra venerantur, *ibid.*, 407. — Quod Christus Filius Dei cuncta condidit, et certum vitae spatium singulis constituit, *ibid.*, 409. — De fato, et quod falsa sunt quae de eo dicuntur, *ibid.*, 411. — Quod in rebus quas intelligentia assequi non possumus Creatoris sapientiam praedicare debemus, nec casum, aut aliam praeter Deum causam existimare, *ibid.*, 417. — Quod quae ad usum necessaria sunt, Deus copiose suppeditat hominibus; quae vero ad voluptatem faciunt, modice subministrat, utrumque ad utilitatem nostram dispensans, *ibid.*. — De doctrinis philosophorum, *ibid.*, 419. — De corporali Domini adventu, qualis et cur fuerit, *ibid.*, 425. — Quod necessaria sit differentia in rebus creatis, et quod ad bonum malumque propensio ex voluntate hominum oritur, ideoque est necessarium iudicium Dei, *ibid.*, 457. — Quod creatura immenso spatio distat a sapientia increata, *ibid.*, 459. — Quae praecepta Salvator tradiderit, quae miracula patnaverit, et quantopere subditis profuerit, *ibid.*, 439. — Quod Christus praedictus fuerit, etc., *ibid.*, 445-465. — Gratiarum actio, qua victorias et reliqua bona sua Christo accepta fert, *ibid.*, 465. — De Christianis institutis, et quod Deus diligit eos qui virtutem sectantur, et quod ad iudicium retributionem sperare oportet, *ibid.*, 467. — De calamitosa vitae exitu persecutorum Ecclesiarum, *ibid.*, 469, 471. — Quod Deus causa fuit pietatis imperatoris, et quod eventus prosperos a Deo poscere, eique acceptos ferre debemus; secus autem gesta negligentiae nostrae imputare, *ibid.*, 475. — Epistola ad Melchiam papam, qua petiti Romae concilium congregari in causa Caecilianae et Donatistarum, *ibid.*, 477. — Epistola qua jubet episcoporum concilium Romae fieri pro unitate et concordia Ecclesiarum, *ibid.*, 479. — Ecclesiarum praesules a publicis functionibus immunes esse jubet, *ibid.*, 481. — Ecclesiis pecunias dat, *ibid.*. — Quod partes Donatistarum litigantes Arelate ad concilium convocari oportet, *ibid.*, 483. — De aedificatione et restauratione ecclesiarum, *ibid.*, 491. — Quomodo quaestiones in Africa excitatas compressit, *ibid.*, 495. — Quod religio ab orientis partibus coeperit, *ibid.*. — Quod seditionem moleste ferens, pacem suavit, *ibid.*, 496. — De consensu in celebratione festi paschalis et contra Judaeos, *ibid.*, 501. — Jubet ut omnes decretis synodi Nicenae assentiantur, *ibid.*, 505. — Jubet ut libri Arit igni tradantur, *ibid.*, 506. — De aedificatione Martyris Servatoris nostri, *ibid.*, 523. — Ut de pulchritudine conchas, et de artificibus, ac de materia Macrobius ad praesides scribat, *ibid.*, 527. — Episcopi suadet ne Eusebius Caesarea abstrahatur, *ibid.*, 545. — Contra simulacra, et de glorificatione Dei, *ibid.*, 547. — Orationem Eusebii de Pascha laudat, *ibid.*, 451. — De faciendis sacris codicibus, *ibid.*, 453. — Edictum ad Syvestrum papam, *ibid.*, 567. — Autographum amoris et concordiae fœdus inter imperatorem Constantinum, sanctumque Sylvestrum papam, et Triditatem regem Armeniae, divumque Gregorium Armeniorum illuminatorem, *ibid.*, 479. — Epistola ad Leonem II papam, qua de diversis ad religionem spectantibus sermo habetur, XCVI, 387, 395. — Epistola ad Athanasium, ut eum ab exilio revocet, XII, 557. — Epistolae ad clerum Alexandrinum, in gratiam Athanasii, *ibid.*, 560, 561, 563. — Synodus Ariminensem admonet ne quid de Orientalibus, qui seorsim Seleucia convenirent, definire praesumerent, *ibid.*, 565. — Jubet episcopos Arimini suum ab expeditione barbarica reditum exspectare, *ibid.*, 570.

De legibus quas pro Christianis posuit et de mutatione rituum paganorum Christianorumque propectu, et de veneratione religionis. — Constantinus cum ad omne Romanum pervenisset Imperium, edictis publicis usus est, ut Orientales subjecti impavidè religionem colerent Christi et diligenter divinitati ministrarent. Gratias Deo referens, non sibi arrogans adiecit: Quia ministrum opportunum eum habere dignatus fuerit Deus sui consilii, et, a Britannico mari usque ad loca Orientis adduxerit eum, quatenus augeat Christiana religio; et qui propter Dei cultum durabiliter permanerent in con-

tionibus martyrii, clariores ejus honoribus apparerent. » Hæc igitur concionatus, et alia multa dicens, per quæ erodebat subjectos ad cultum religionis adducere, infirma esse sancivit quæ contra religionem fuerant cogitata vel gesta sub persecutoribus Ecclesiarum, remissionemque cunctos habere decrevit, qui propter confessionem Christi migrare in insulas aut alibi præter voluntatem propriam commorari jussi sunt. Eos autem quos infames fuerant ob religionem declarati, ab infamia relaxavit. Militia vero privatos in sua voluntate reliquit. Cumque omnes ad priorem libertatem et consuetos honores revocasset etiam substantiis reformavit universos. Si qui vero morte damnati, substantia quoque nudati sunt, præcepit proximis genere eorum deferendas hereditates; nullo autem horum existente, namquamque provincialem Ecclesiam ad jus hereditatis accedere; et sive apud privatum sive apud publicum de tali substantia esset aliquid ablatum restitueret. Hæc igitur imperatori placuerunt, et lege firmata sunt, insigniterque omnia decenti fine completa. Christiani vero tunc omnes Romanorum dignitates administrabant; et de cætero cunctis sacrificare negabatur, immolationibus aut divinationibus non erat locus; sed nec idola dedicare, aut celebritates paganas agere jam licebat. Qui cum superasset omnia bella quæ sub eo gesta sunt, velut repensans Christo in ejus religionis studio magis magisque ferrebat. Ex terra vero subditi sibi, ex unaquaque civitate detrahens publicum certumque vertigal ecclesiis provincialibus cleroque distribuit et donationem validam in perpetuum esse sancivit. Assuescens autem militæ, ut, sicut ipse, Deum colerent, signo crucis eorum arma signabat. Diem vero qui Dominicus vocatur, quem Hebræi primum vocant. Græci autem soli distribuunt. sancivit a iudiciis aliisque causis universos habere vacationem, et in eorum tantum orationibus occupari. Honorabat autem Dominicum diem, quia in eo Christus resurrexit a mortuis; alium vero, quia in eo fuerat crucifixus. Maximam namque culturam sacratissimæ crucis habebat, tam pro eis quæ ei prospere venerant auxilio ejus in præliis contra adversarios institutis, quam pro iudicio quod ei divinitus pro ea videbatur ostensum. Denique suppliciter a cis, quod primum apud Romanos erat in uso, lege prohibuit. Infigurationibus autem solidorum et in imaginibus hoc signum jussit inscribi semper et figurari, ut testantur hactenus ejus imaginis hoc schemate decoratæ, etc., etc., LXXIX, 891-894.

Epistola Constantini ad Alexandrum pontificem Alexandrinum et ad Arium per quam hortatus est ut reverterentur ad pacem, LXXIX, 918. — Quia tam pro Ariana questione quam pro Paschæ definienda festivitatis in Nicæa fecit Constantinus celebrare concilium, *ibid.*, 920. — Epistola Constantini de Ario et scriptis ejus, *ibid.*, 931. — Epistola ad Persarum regem pro Christianis, *ibid.*, 948. — Epistola Constantini evocantis episcopos ut Athanasii causam ipse cognosceret, *ibid.*, 952. — Quod Sardicæ concilium convocari præceperit, *ibid.*, 967. — Epistolæ ad Athanasium ut ad ipsummet imperatorem veniat, *ibid.*, 976. — Quid Constantius petierit Athanasium, et quid Athanasius Constantium, et quomodo orthodoxos pontificibus recipientibus suas ecclesias hæretici sint expulsi, *ibid.*, 979. — Epistolæ in gratiam Anastasii, *ibid.*, 980, 981. — Dialogus inter Liberium et Constantium, et quomodo Liberius fuerit exilio destinatus, *ibid.*, 996. — Epistola Constantii ad Ariminense concilium, *ibid.*, 1003.

Epist. de exsulando Cælestio hæretico Pelagiano, ad Volusianum Urbis præfectum; de genere epistolarum hujus imperatoris. — Hoc proferatur ad exemplum: « Cum præteritis superstitionibus tunc recentia plena vanitatis jam dudum corrigi jusserimus, quotidianis insinuationibus majora fieri nuntiantur. » Et quoniam discordia animos commovit populorum, ea quæ jam dudum jusseramus præcipimus iterari. Unde his lectis eximietas tua omnes qui Dei invidiam pietati diligenter inquirat, et eos statim faciat ex muris Urbis expelli; ita tamen, ne intra centesimum quidem lapidem habeant licentiam consistendi, Cælestium quoque magis ac magis ex Urbe pelli mandamus; constat enim fisdem et medio sublatis gratiam et concordiam tenere veterem firmitatem. Sane deinceps si tale quiddam fuerit nuntiatum, officium præstantiæ tuæ capitali sententiæ subdendum esse cognosce. Non enim patitur impunitum esse, præcepta nostra executionis negligentia protolerari. impleatur quod jussimus, quia hoc famæ tuæ expedit, LVI, 499. — Epist. de die B. Petro apostolo dedicanda, XXX, 227, 228. — De synodo oecumenica Nicæna celebranda, et de templis paganorum claudendis, XXXI, 1136, 1137. — Cæcilianum pro legitimo episcopo agnoscit, XI, 777. — Dat iudices tres e Gallia episcopos qui Romæ causam definiant, una cum Milliade Romano episcopo, *ibid.*, 782. — Epist.

quibus Arelatense concilium indict. *ibid.*, 783.

DAGOBERTUS III, rex Francorum. — Placitum quo jus Ecclesiæ Cenomanensis in Anisoleense monasterium asseritur, LXXVIII, 1115.

DESIDERIUS, Langobardorum rex. — Præceptum quo Theodemario abbate Casinensis monasterii de limitibus territorii ponendis, LXXVII, 1593.

EDGARUS, Anglorum rex. — Edictum quo Edwin decreta rescinduntur, ablata Ecclesiæ restituntur et Dunstanus ab exilio revocatur. — Charta de Oswadeslas, hoc est de ejficiendis clericis uxoris et introducendis monachis, CXXVIII, 483. — De bono regis medietatis, *ibid.*, 490. — Quæ ratione clericos eliminans, monachos collocavit, quod sancti Spiritus gratia compunctus abbatem et monachos in novo constituit monasterio, *ibid.*, 491. — De anathemate illorum qui monachis insidiantur, de benedictione monachos venerantium, quales et qualiter monachi in monasterio debeant conversari, *ibid.*, 492. — De abbatum electione, qualiter rex abbatem et monachos venerans muniat, qualiter abbas monachi regem a demonum tentatione eripiant, qualiter rex abbatem et monachos ab hominum persecutione defendat, *ibid.*, 493. — De monasticæ possessionis libertate, quod nullus secularium monasterii possessionem illicite usurpet, de benedictione augmentum, de maledictione minutionem, quibus modis secularibus obtemperant, et quod nullus featus hoc Domini privilegium minuere valeat, *ibid.*, 494. — Leges de immunitate Ecclesiæ et debitis eidem reddendis, de censu ecclesiastico, de decimis, de denario in domos singulas imposito, de diebus festis et jejiis, *ibid.*, 495, 497.

Docemus ut Dei ministri sint devote Deo servientes et ministrantes, et pro omni populo Christiano intercedentes, et ut omnes illi senioribus suis sint fideles et obediens, et omnes promoti in communi necessitate, ac ut quilibet sit alius auxilio et adjutorio tam coram Deo, quam coram hominibus, et ut sint etiam dominis suis mundanis fidei et veri. — Docemus etiam ut qui ibi honoret alte um et juniores diligenter audiant seniores suos et ament, et seniores diligenter doceant juniores suos. — Docemus etiam ut illi ad quamlibet synodum habeant quotannis libros et vestimenta ad servitium ecclesiasticum et atramentum ac pergamenum ad eorum constitutiones, et trium dierum comestum. — Docemus etiam ut sacerdos quilibet ad synodum alienas habeat clericum suum et apium hominem pro ministro, et non ignotum aliquem, qui stultitia amet, sed proficiat ut omnes in ordine et in Dei omnipotentis timore. — Docemus etiam ut quilibet sacerdos in synodo enuntiet, si quid ei noceat, et si aliquis magnam ipsi injuriam fecerit, et tunc illi omnes suscipiant quasi sibi omnibus factam et adjuvent ad compensationem, prout episcopus sanxerit. — Docemus etiam ut quilibet sacerdos in synodo enuntiet si in parochia sua noscat aliquem erga Deum contumacem, vel qui in peccatum mortale male incidit quem ad emendationem inclinare nequit, vel non audeat propter sæculares. — Docemus etiam ut nullum negotium, quod inter sacerdotes est deferatur ad aditum sæculare, sed componant, ac pacifice proprii horum socii, vel transferant ad episcopum, si opus fuerit. — Docemus etiam ut nullus presbyter sponte ecclesiam deserat, cui consecratus erat, sed habeat eam pro legitima conjuge, CXXVIII, 499, 503.

Leges de ecclesiis ubi est cœmeterium, de terminis decimendis, de molente decimas dare, de non solventibus denarium Sancti Petri, de solemnitatibus et terminis observandis, *ibid.*, 498. — De formula vivendi sacris institutorum, de confessione, *ibid.*, 503, 511. — Quomodo ægrotos jejunium suum redimere debet, *ibid.*, 512. — De magnatibus, *ibid.*, 512. — Indicat se clericos sæculares ejcisse, monachosque vitæ regularis induxisse, *ibid.*, 519. — Leges ad presbyteros Northumbrensiem, cum ad mores eorum corrigendos, tunc ad ipsorum ministeria promovenda, *ibid.*, 521, 525.

EDMUNDUS, Anglorum rex. — Leges de vitæ castitate eorum qui sacris initiatur, de decimis et censu ecclesiastico, sive primitiis seminum, de homicidio, de eo qui moniale stupravit et de adulterio, de apparitione ecclesiarum, de pejerantibus et his qui barbara faciunt sacrificia, de homicidio, de eo qui alium oppugnavit in sede sacra, aut oppido regio, de pugna et homicidio multis, de sanguine effuso, gratias agit quod eum a profligandis furibus subditi sui eum adjuverint, quomodo desponsanda virgo et quibus ritibus procedendum sit, CXXVIII, 481.

EDUARDUS Senior, Anglorum rex. — Leges de pace Ecclesiæ, de apostatis, de correctione ordinatum, de est, sacris initiatur, de incestu, de rei capitalis dam-

lato confessorem desiderante, de decimis et censu Ecclesie detentis, de his qui die dominica sua negotia gerunt. De jejuniis, de iurjurando et oratio, de membro runcato post tertium diem subveniendo, de magis, ariantibus, etc. De his qui sacris iniunguntur et de peregrinis, CXXVIII. 439, 461.

ETHELBERTUS, Anglorum rex. — Decretum de rebus dei et Ecclesie non abstrahendis, seu hæc sunt judicia iuxta istæ rex consultat. — Dei peculium et Ecclesie luodocias emendatur, episcopi peculium undecies emendatur; sacerdotis peculium novies emendatur; diaconi peculium sexies emendatur; clauici peculium ter emendatur; Ecclesie pax bis emendatur; monasterii pax bis emendatur, LXXX, 546. — Si populum suum rex ad se vocaverit, et ipse quis ibi malefecerit, dupliker compensetur et regi x solidi solvantur, *ibid.*, 547. — Si rex in aliquis domo convivatur et ibi aliquis damni quid fecerit, dupliker emendatione emendetur, *ibid.* — Si liber homo regi furto quid auferat, novena compensatione compensetur, *ibid.* — Si in regis villa aliquis hominem occiderit, x solidis emendetur, *ibid.* — Si quis hominem liberum occiderit, rex x solidos pro domino recipiat, *ibid.* — Si quis regii præfati fabrorum aut pinarum famulos occiderit, moderatam multam ordinariam solvat, *ibid.*, 548. — Regis patrociniatum violatum, x solidis compensetur, si liber homo a libero quid furatur, tripliciter emendetur, et rex habeat multam, et omnia ejus bona, *ibid.* — Si quis cum regis ancilla virgine concubuerit, x solidis emendetur, *ibid.* — Si ea volens serva sit, xxv solidis emendetur; si ea tertium sortis, xx solidis, *ibid.* — Regis obsecratix xx solidis compensatur, *ibid.*, 549. — Si quis in comitis villa aliquem occiderit, x solidis compensetur, *ibid.*, 549. — Si cum comitis pocillatice quis concubuerit, vi solidis emendetur; pro alia serva x scellas, pro tertio sortis xii scellas solvat, *ibid.* — Si quis in domum aliquis primus ingrediatur, vi solidis emendetur; qui secundus ingrediatur, vi solidis, deinde unusquisque solidum uno, *ibid.* — Si quis aliquibus arma accomodat, ubi rixa est, et nihil mali patretur, vi solidis compensetur, *ibid.* — Si latrocinium factum sit, vi solidis emendetur, *ibid.* — Si quis autem aliquem occiderit, xx solidis emendetur, *ibid.* — Si quis aliquem occiderit, moderatam multam ordinariam x solidos compensetur, *ibid.* — Si quis autem aliquem occiderit ad apertum sepulchrum, xx solidos compensetur, et terra x dies totam multam ordinariam compensetur, *ibid.* — Si homicida patria exierit cognati ejus mediam ordinariam multam solvant, *ibid.*, 550. — Si quis ingenuum vinxerit, x solidos compensetur, *ibid.* — Si quis plebei convictorem occiderit, vi solidos emendetur, *ibid.* — Si hospes autem occiderit primarium convictorem, lxxx solidis emendetur, *ibid.* — Si autem ærumum occiderit, lx solidis compensetur, tertium autem lx solidis compensetur, *ibid.* — Si liber homo septi violationem fecerit, vi solidis emendetur, *ibid.* — Si quis rem intus servatam abstulerit, is triplici compensatione emendetur, *ibid.* — Si liber homo septum superaverit, iv solidis emendetur, *ibid.* — Si quis aliquem occiderit, proprio sensu et proba pecunia quemlibet compensetur, *ibid.* — Si liber homo cum liberi hominis uxore concubuerit ejus capitale redimet, et aliam uxorem proprie pecunia mereatur, et illi alteri eam adducat, *ibid.*, 550. — Si quis dextrum femur lancea transpulerit, valore suo illud compensetur, *ibid.*, 551. — Si comes prehensio fiat, scellæ ad emendationem solvantur, *ibid.* — Si os appareat, iii solidis compensetur, *ibid.* — Si os lædatur, iv solidis compensetur, *ibid.* — Si os penitus rumpatur ipse, x solidis compensetur, *ibid.* — Si humerus claudicans reddatur, xx solidis compensetur, *ibid.* — Si alteris auris nihil audit, xxv solidis compensetur, *ibid.* — Si auris abscindatur, xx solidis emendatur, *ibid.* — Si auris perforetur, iii solidis compensetur, *ibid.* — Si auris attondeatur, vi solidis emendetur, *ibid.* — Si oculus excutatur, l solidis compensetur, *ibid.* — Si os aut oculus damno afficiatur, xx solidis emendatur, *ibid.* — Si nasus perforetur, l solidis compensetur, *ibid.* — Si sit nna membrana, vi solidis compensetur, *ibid.* — Si amba perforata sint, vi solidis emendatur, *ibid.* — Si nares singule attondeantur, unaquaque, vi solidis emendatur, *ibid.* — Si perforentur, vi solidis emendatur, *ibid.*, 552. — Qui mentis os absciderit, xx solidis compensetur, *ibid.* — Pro quatuor dentibus prioribus, pro singulis, vi solidi, pro dente qui tunc proximus est, iv solidi, pro eo qui tunc juxta stat; iii solidi et deinceps pro singulis solidis; si elocutio fiat deterior, iii solidi; si maxilla fracta fuerit, vi solidis compensetur, *ibid.* — Qui brachium perdidit, vi solidis compensetur. Si brachium fuerit, vi solidis emendatur, *ibid.* — Si pollex abscin-

datur, xx solidis; si pollicis unguis abscindatur, iii solidis emendatur; si quis indicem digitum absciderit, vii solidis compensetur; si quis medium digitum absciderit, iv solidis compensetur; si quis digitum annularem absciderit, vi solidis compensetur; si quis autem minimum digitum absciderit, xi solidis compensetur, *ibid.* — Pro unguibus singulis solidus compensetur, *ibid.* — Pro minuto navo, iii solidi, et pro majoribus, vi solidi, *ibid.* — Si quis altari pugno nasum verberet, iii solidi, *ibid.* — Si plaga sit, solido; si elata manus plagam exceperit, solido compensetur, *ibid.* — Si plaga nigra sit extra vestes, xxx scellis emendetur; si sit intra vestes, *ibid.* Quilibet, xx scellis emendatur, *ibid.* — Si diaphragma vulneretur, xii solidis compensetur; si perforetur, solidis emendetur, *ibid.*, 553. — Si quis claudicans reddatur, xxx solidis emendatur, *ibid.* — Si collum quis vulneraverit, iii solidis emendatur, *ibid.* Si cui genitale membrum abscindatur, triplici multa ordinaria illud compensetur, si pertusum sit, vi solidis emendetur; si quis incidit, vi solidis compensetur, *ibid.* — Si femur ruptum fuerit, xii solidis compensetur; si is claudus fiat, ibi amici judicare debent, *ibid.* — Si costa rumpatur, iii solidis compensetur, *ibid.* — Si femur quis transpulerit, quolibet incisio vi solidis compensetur; si supra pollicem penetrat, solido; pro duobus pollicibus, duo; supra, tres solidi solvantur, *ibid.* — Si vertebra vulneretur, vi solidis emendatur, *ibid.* — Si pes amputetur, l solidis compensetur, *ibid.* — Si major digitus pedis amputetur, x solidis compensetur, pro aliis digitis pedis singulis dimidium pretii, sicuti de digitis manus dictum est, solvantur, *ibid.* — Si majoris digiti pedis unguis amputetur, xxx scellis ad emendationem; pro cæteris singulis, x scellis compensentur, *ibid.* — Si libera femina capitata in bonæ quid fecerit, xxx solidis emendetur, *ibid.* — Virginitas compensatio sit, ut liberi hominis, *ibid.* — Patrocinium violatum potioris vidam nobilis familie x solidis emendatur; secundariæ xx solidis; tertiæ xx solidis; quartæ vi solidis, *ibid.* — Si quis viduam non sui juris duxerit, his compensetur patrocinium violatum, *ibid.*, 554. — Si vir virginem meretur pretio, empti sit, si sine dolo factum sit; si autem dolo subest, postea domum reducat, et illi peculium suum reddatur, *ibid.*, 555. — Si ipsa vivum fetum pepererit, medietatem bonorum habet, et vir ante moriatur, *ibid.* — Si cum liberis recedere velit, dimidium facultatum habeat, *ibid.* — Si maritus habere velit liberos, sint ipsi sicut unus liberorum, *ibid.* — Si ipse prolem non pepererit, cognati bona habeant, ipsi alimenta et dotem, *ibid.* — Si quis virginem per vim ceperit, possessori x solidos det, et postea secundum possessoris voluntatem eam redimat, *ibid.* — Si ea alteri in pretio desponsata sit, xx solidis compensetur, *ibid.* — Si gravida fuerit, xxxv solidos et regi xv solidos solvat, *ibid.* — Si quis cum servi uxore concubuerit, vivo marito, his emendetur, *ibid.* — Si servus alterum occiderit innocentem, omnibus facultatibus compensetur, *ibid.* — Si servi oculus et pes excutatur, omni valore compensetur, *ibid.* — Si quis servum aliquis vinxerit, vi solidis emendetur, *ibid.* — Servi latrocinium sit vi solidi, *ibid.* — Si servus furetur, duplici emendatione compensetur, *ibid.*

EDWARDUS (S.), Anglorum rex. — Lex de clericis et possessionibus eorum, CLI, 1191. — De temporibus et diebus pacis regis, *ibid.* — De justitia sanctæ Ecclesiæ, *ibid.* — De universis tenentibus de Ecclesia, *ibid.*, 1192. — De rebus ad ecclesias fugientibus, *ibid.* — De fractione pacis Ecclesiæ, *ibid.* — De decimis Ecclesiæ reddendis, de ovibus et porcellis, *ibid.* — De apibus et aliis multis minutis decimis, *ibid.* — De his quæ ad iudicium ferri vel aquæ judicati sunt per justitiam regis, *ibid.*, 1193. — De denario sancti Petri, *ibid.* — De multimoda pace regis, et de manibola archiepiscopi, etc., *ibid.*, 1194. — De thesauris in terra absconditis et inventis, *ibid.* — Quid sit regis oleum et de Carolo ac Pippino exemplum, *ibid.*

FERNANDUS, Hispaniarum rex. — Pontificis cum toto regno suo dominum suscepit, CC, 1570.

FREDERICUS I imperator. — Decretum de elevatione et canonizatione sancti Caroli, XCIII, 1560. — Epistola ad Eugenium pap. de electione et coronatione sua pontificem certiorum fecit, CLXXX, 1656. — Pactum quod pepigit cum Eugenio, papa, *ibid.*, 1658.

FULCHERIUS, procurator domorum militiæ Templi. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, de irruptione infidelium in agmen Christianum et de horum clade lugenda, CLV, 1275, 1280.

FULCHERIUS, Hierosolymitanæ domus præceptor. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, de statu expeditionis Hierosolymitanæ, CLV, 1279 et 1280.

GLYCERUS, imperator. — Edictum contra ordinationes Simoniacas, LXII, 1111.

GRATIANUS, imperator. — Epistola ad S. Ambrosium. Eum ad se invitavit ut se in fide de Filii ac Spiritus sancti divinitate confirmet, etc., XVI, 875. — Constitutio in reparationibus, XV, 1181. — Lex ut Patrem, Filium et Spiritum sanctum unam deitatem sub parili maiestate et sub pia Trinitate creamus, LVI, 681. — De his qui super religione contendunt, *ibid.*, 682. — De hæreticis, præsertim de Arrianis, Eusebianis et Manichæis, *ibid.*, 682, 685.

GUDELINA, regina. — Gratias agit Theodora Augustæ, de legato et epistolis ejus; scribitque se curavisse ut papa senatusque illi per litteras respondeant. Tum dicit se ad illam misisse legatum multis virtutibus et doctrina præditum, LXIX, 811. — Indicat se et Theodaliadam gratiam ejus enixius querere, et rogat ut in glorie ejus societatem veniant, *ibid.*, 812.

GUTHURNUS, Anglorum rex. — Eadem sunt ejus leges ac illæ quæ a nobis dantur ad titulum, EDWARDUS Senior, Anglorum rex, CXXXVIII, 459.

HENRICUS I, Francorum rex. — Hugonis avi sui patrisque Roberti donati: nes monasterio S. Salvii apud Monasterolum factas confirmat, CLI, 1025. — Placitum pro cænobio Sancti Medardi adversus Rotherbertum Codiciacensem, *ibid.*, 1027. — Canonici Carnotensibus liberum concedit fœcum Unigradum, *ibid.*, 1028. — Adjutus rex ab Alberto abbate in expugnatione. Castri Novi, ejus monasterium a jugo advocatorum et vexationibus archidiaconorum absolvit, *ibid.*, 1029. — Erepta a laicorum manu abbatia S. Victoris Nivernensis restauratur, *ibid.*, 1033. — Decretum quo abrogat injustam consuetudinem, ne portas civitatis Aurelianensis tempore venditiis claudantur, nec custodes adhibeantur, *ibid.*, 1036. — Inducit canonicos regulares in ecclesiam S. Martini a Campis, a se restauratam, *ibid.*, 1037.

HENRICUS Junior, Romanorum rex. — Epistola ad Eugenium papam, qua episcopum Moguntinum excusat quod concilio Remensi non interfuerit, eumque ad pontificem proficiacem commendat, CLXXX, 1618. — Pontificis patrocinium precatur, *ibid.*, 1619. — Ut Henricum Moguntinum archiepiscopum et alios ad papam transeuntes benigne suscipiat, ducissam Polaniæ ab excommunicatione solvat, et Wibaldum aliam habeat sibi commendatum, *ibid.*

HENRICUS (S.) II, imperator Romanorum. — Referemus hic modum quo utebantur reges, quando leges proferebant in medio :

I. Henricus, Dei gratia miserationis Romanorum, Imperator, Augustus. Omnibus nostris fidelibus presentibus etiam et futuris notum fieri volumus, quod semper publice providentes quæ digna sunt, probabilius personarum nostri imperii fidelium acceptione disponimus. Cum moraremur in civitate Argentina, quæ vulgari nomine Strasburgæ vocatur, mallorum perlatum est ad nos relatione quod plurimi tunc erant qui sub occasione his periculis laborabant. Unde etiam digna provisione omnibus incurrerent, attestatione laudis quam plurimum nobis antanquam fidelium, archiepiscoporum, Mediolanensis videlicet et Ravenneusis, episcoporum quoque Strasburgensis, Placentini, Cuman, Vercellensis, Parmensis, Aquensis, Januensium, Lunensis, Viterbensium, marchionum quoque et comitum Italianorum, nobilium vero multorum, vasallorum, sapientum et iudicum inter multa qua rei publicæ congruebant, quædam capitula inseruimus, quæ ut ab omnibus nostro subjectis imperio observentur, stabilitque observatione teneantur, amodo et deinceps statimur, jubemus et firmiter præcipimus. Hæc sunt quæ favolabiliter observari jubemus :

I. Quicumque ex quacunque natione legitimam uxorem accepit, vel acceperit, si eam mori contigerit sine filijs eorum amborum, vir suæ uxori succedat, et omnia bona ejus percipiat. — II. Quicumque propter cupiditatem rerum patrem aut matrem, aut fratrem, aut sororem, vel nepotem, vel aliquem suum propinquum per se aut per alium interfecerit, hæreditas interfecti ad alios suos legitimos hæredes perveniat. Interfectoris vero hæreditas in fisco redigatur. Ipse vero ordinante episopo publica poenitentia subdatur; quod si ille qui crimine arguitur, negare voluerit, per se pugnam faciat; nec liceat ei campionem pro se dare, nisi decrepita ætas aut juvenilis, aut infirmitas pugnare prohibuerit. — III. Qui vero infra trevam, vel datum pacis osculum aliquem hominem interfecerit et negare voluerit, pugnam per se faciat; nec campionem pro se dabit, nisi sit, ut modo diximus. Si vero convictus fuerit, manum qua homicidium fecit amittat. — CXLI, 223, 227.

IV. — Ut nullus in clero mulierem attingat; ut episcopus nullam feminam habeat, neque cum aliqua

habeat; ut filii clericorum, servorum Ecclesiæ servi et ecclesiæ cum omnibus acquisitis; et filii clericorum, servorum, Ecclesiæ, nullus iudex libertatem promittat; ut servi ecclesiarum per manus liberi sibi acquirit; ut ille qui chartam per suas manus accipit, si eam ecclesiæ faciat; ut nullus iudex aut labelio chartas scribat, quas servi ecclesiæ per manus liberi acquirant, CLX, 236, 250. — Lex qua clerici jurare non audeant, hoc est quod decernitur ut non episcopus, non abbas, non presbyter, non cujuscumque ordinis clericus, non aliqui monachi vel sanctimonialis, in quacunque controversia, sive criminali sive civili, iurandum compellatur, qualibet ratione subire sed suis idoneis advocatis officium hoc liceat delegare, *ibid.*, 250. — Sententia de conjugio clericorum et pactum cum Benedicto VIII, *ibid.*, 251, 253. — Præceptum cænobitis Remigianis concessum, *ibid.*, 257. — Henrici regis præceptum per quod Burchardus Wormatiensis episcopo attribuit omne prædium quod sit dux in ipso civitate obtinebat, *ibid.*, 245. — Monasterium Steinense, ex Duellio translatum, ab Henrico II imperatore dotatur, et ecclesiæ Bambergensi subijciunt, *ibid.*, 261. — Confirmat fundationem collegii canonorum in ecclesiâ Sanctæ Crucis Leodii, facta per Notgerum episcopum Leodiensem, *ibid.*, 264. — Præceptum per quod universas Ecclesiæ Wormaticensis possessiones eidem confirmat, aliasque superaddit, *ibid.*, 268. — Varias abbatias confirmat Norgero Leodiensi episcopo et ejus successoribus, *ibid.*, 269. — Decretum quo Ecclesiæ metropolitanæ Cameracensi ac Heluino episcopo ejusque successoribus donat comitatum Cameracensem, *ibid.*, 275. — Litteræ de erecto a se episcopatu Bambergensi, *ibid.* — Præceptum per quod Ecclesiæ Wormatiensis attribuit quidquid Bezelinus comes in beneficium possedit, *ibid.*, 278. — Præceptum pro abbatia Clementi Sancti Apollinaris, *ibid.*, 286. — Præceptum per quod Wormaticensem Ecclesiæ inter et cænobium Laurisheimense controversiam, ratione Foresti Odenwalt dirimit, *ibid.*, 297. — Præceptum per quod Wormaticensem Ecclesiæ adversus iniquos comitum provincialium incursionem tuetur, *ibid.*, 316. — Sententia contra comes et marchiones Estenses, ipsius imperio obtemperare recusat, *ibid.*, 318. — Concessio Henrici regis de moneta et mercato, *ibid.*, 320. — Præcepta pro abbatia Prothini et pro Hilderado abbate Prantensis monasterii, *ibid.*, 334. Ecclesiæ Paderbornensi prædium quædam confert, *ibid.*, 336.

HENRICUS III, imper. — Constitutio de juramento calumnie, CLI, 1082. — Conventus Tricenis, in quo eduntur constitutiones de contemptibus imperatoris, de veneficiis, et de beneficiis amittendis, *ibid.*, 1081.

HENRICUS IV, imper. — Conventus Oppenheimensis, hoc est promissio quam fecit Hildebrando, seu Gregorio VII papa, CLI, 1125. — Conventus Tricenis, seu de præcepto ac firma fidelitate Henrici IV contra depradatores et scatchatores regni sui, *ibid.*, 1426. — Conventus Moguntinus, seu constitutio pacis Dei promulgata et juramentum pacis Dei, *ibid.*, 1128, 1131. — Constitutio pacis generalis, *ibid.*, 1137. — Constitutio pacis provincialis et in diocesi Constantiensi, *ibid.*, 1137, 1139. — Conventus Ratisponensis, de modo quo sustentandi sunt advocati quando functiones exercent in locis sibi competentibus, *ibid.*, 1140.

HENRICUS V, imper. — De decimis et oblationibus sacerdotibus erogandis, CLX, 236.

HENRICUS dux Saxonie. — Epistola ad Eugenium papam. Wibaldi abbatia Stabulensis meritis prædicit, oratque ut pontifex ratam habeat Kaminadæ unionem ad Corbiense monasterium, CLXXX, 1621.

HENRICUS, comes Namurcensis. — Epistola ad Eugenium papam, qua significat se paratum esse ea observare quæ Treveris in curia papæ ordinata fuerant, de causis quæ ipsum inter et archidiaconum Viridunensem ventiletur, CLXXX, 1622.

HOELIDHA, Valis princeps et totius Cambrie. — Iste videns suos Walenses insolenter legibus abuti, acivis de qualibet centuria totius regni sui sex laicos viros acritate et scientia polientes, et omnes ecclesiasticos duntaxat hæreticos, vel archiepiscopos, vel episcopos, abbatas, vel priores de regno suo ad locum qui dicitur Rex autem et congregati morati sunt ibidem per totam Quadragesimam, orantes Altissimum per jejunium perfectum, petendo gratiam ad bona faciendam secundu regis propositum, et de congregatis elegit rex duodecim laicos doctissimos, et unum clericum doctissimum, ad leges sibi instruendas et usus, ut propinquius posset ad veritatem et justitiam intendi, et in tres partes scripsit præcepta, quarum prima lex curie sua quotidiana, secunda lex patriæ, tertia usus utriusque. Tres autem libros præcepit fieri consimiles, unum ad curiam suam

quotidianam sequi semper, et aliam ad curiam de Dinewr, et tertium ad curiam de Abesra, vel qualibet de tribus partibus Cambrie haberet in se auctoritatem legis, ad opus paratam. Hæ leges ad mores spectantes, suis principibus innotix numero XL, legantur in volumine, CXXVIII, 471, 479.

HONORIUS imper. — Leges quibus penas adversus Donatistas aliosque hæreticos latus renovat, XI, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220. — Lex qua abrogat edictum quo hæreticis concessa fuerat libertas, *ibid.*, 1222. — Contra Donatistas, *ibid.*, 1427, 1428, 1430. — Lex adversus irruentes in Ecclesias, XI, 1192. — Leges in rebaptizantes, *ibid.*, 1204, 1205, 1208, 1216. — De edicto unitatis per Africam proponendo, *ibid.*, 1311. — Leges quibus multa statuuntur in Donatistas, *ibid.*, 1212, 1120. — Epist. ad Arcadium principem Orientis, dolet Honorius de his quæ in die Paschæ Constantinopolis perpetrata sunt. Templi Augusti et sanatus incendium primum esse divinæ iracundiæ indicium. Aliis mectenda esse nisi Deus placeat. Hac dere tacere se non posse, ne silentium pro assensu habeatur, quam præpropere dum episcopale iudicium expectabatur, in exilium pulsus sunt sacri antistites. Hinc religionis perturbationem inductam, et latum hæresibus atque schismatibus s. campum apertum esse, XX, 507. — Epistola ad Arcadium Augustum, ut synodum Thessalonicam rogati eoque Theophilum Alexandriæ episcopum se conferre jubeat, *ibid.*, 511. — Præscriptum ad Bonifacium papam, in quo imperator statuit, ut si denuo Romæ duo episcopi ordinati fuerint, ambo de civitate pellantur, *ibid.*, 767. — Decreta de pertrahendis ad iudices competentes sceleratores hærescon Coelestii et Pelagii, LVI, 490, 493.

HUNERICUS rex. — Huius præceptum Eugenio Carthaginensi caterique episcopis catholicis per universam Africam constitutis directum ut ad fidei suæ reddendam rationem Carthaginem veniant, LVIII, 213. — Ut ad collationem communis fidei habendam etiam transmarini episcopi vocentur, *ibid.*, 214.

INGEBURGIS, Fræcorum regina. — Epistola ad Coelestianum III papam, quod, ipsa neglecta, rex adhæserit filix duels de Merania, CCVI, 1377.

JULIANUS apostata, imper. — Rescriptum in gratiam Donatistarum, XI, 1179. — Quam fuerit Christianis infensus, LXIX, 1055. — Quod initio imperii sui magis prepercerit Christianis, *ibid.*, 1054. — Quod eos qui fuerant a Constantio deportati revocaverit, et de vexatione ecclesiasticorum et populi Christiani, *ibid.*

JULIANUS avunculus Juliani apostata. — Quomodo ecclesias clauserit, et Ecclesias ornamenta diripuerit, LXIX, 1056.

JUNIUS præfectus prætorio. — Edictum contra Pelagium, I, VI, 492.

JUSTINIANUS imper. — Justinianus natus est anno 483. Avunculum habuit Justinum Augustum a quo in Castello Boderiano summa cura educatus est et in filium adoptatus. Nondum imperator, Theodorus in ortu Cypriam uxorem duxit, feminam insolentem et Eutychianæ hæresis perditie addictam. An. 518, a Justino imperatore magister militum factus est, et in Orientem cum exercitu missus, rem contra Persas bene gessit. An. 521, consilium obiit, mox patricius, dein nobilissimus, ac tandem An. 527, Augustus renuntiatus, cum avunculo regnare cepit; quo defuncto eodem anno Imperium indeiceps solus tenuit. An. 524, edictum promulgavit quo Nestorianos et Eutychianos tanquam hæreticos penis civilibus multandos decrevit, eo tunc post quinque annos renovato. An. 541, Origenem ipse edicto damnavit, et habita mox sub Memna synodo Constantinopoli, illum cum sectatoribus anathemate percutiendum curavit. An. 543, edita constitutione, Tria Capitula damnavit, quod et exeunte sequente anno synodus Constantinopolitana itidem fecit. An. 553, concilium œcumenicum Constantinopoli habendum iudixit, in quo Patribus, et Tria Capitula damnarentur postulavit et obtinuit. An. 563, falsiscentibus cum corpore animi viribus, ab hæreticis quibusdam delusis, edictum constituit, quo Christus corporis pari modo ante ac post resurrectionem corruptionis ac naturarum affectionum expertus fuisse docuit; utque sententias suas omnes episcopi subscriberent mandavit. episcopos Orientales ad Anastasii Antiocheni sententiam provocantes gravissime afflixit; ipsum vero Anastasium et Eutychium patriarcham Constantinopolitanum constanter reluctantes suis sedibus exturbavit et in exilium deportari jussit. Huiusmodi delirius intentus, rebus humanis exemptus est anno 565.

Non deerant olim, nec desunt hodie qui in hunc principem tota calumniarum et conviciorum plastra exonerant, verbi gratia, cardinalis Baronius, de quo, ut fides habeatur, quidam lectori ob oculos ponenda sunt: « Fuit,

inquit, Justinianus homo penitus illitteratus, adeo ut nec alphabetum aliquando didicisset. Sacrilegus imperator, qui non levem persecutionem excitavit, furore percutus, mente dimotus, corruptus maligno spiritu, agitalus a Satana quique omnem in Ecclesia ordinem dissolvit, fecitque ex regno colorum ergastulum inferorum. » Huius critices acrimonia redolet hominem anglicanum. Attamen de eximii Justiniani virtutibus perplura sunt veterum testimonio. Procopius de doctrina ejus et pietate hæc habet: « Solitum eum cum libros de divinis rebus agentes parvolutare, tunc de iisdem colloquia cum episcopis et presbyteris in multam noctem pertrahere; in more semper ei fuisse multis ante Pascha dierum hebdomadibus corpus vigiliis, et inediis pasquam asceticis macerare, semel in biduo cibum capere, vino, pane aliisque cibariis penitus abstinuisse, herbis tantum sale et aceto conditis, atque aqua contentum. » Agatho papa hoc de illo testimonium profert: « Et præ omnibus, inquit, amulator vere apostolicæ fidei præ memoriam Justinianus Augustus, cujus fidei rectitudo, quantum pro sincera confessione Deo placuit, tantum rempublicam Christianam exaltavit, et usque ab omnibus gentibus ejus religiosa memoria veneratione digna censetur, cujus fidei rectitudo per augustissima ejus edicta in toto orbe diffusa laudatur. »

Decretum contra hæreticos, I, XIX, 30. — Liber adversus Origenem, id est, tractatus adversus impium Origenem et nefarias ejus sententias, *ibid.*, 177. — Confessio rectæ fidei adversus tria capitula, *ibid.*, 225. — Epistola de Theodosio Mopsuesteno et reliquis, *ibid.*, 268. — Epistola adversus impium Theodorum atque iniqua ejus dogmata, et epistolam hæc, et alios libros contra fidem catholicam pugnantem, *ibid.*, 275. — Epistola ad Agapetum. More majorum suorum apud pontificem Romanum recens electum suæ fidei professionem edit, LXVI, 51. — Exemplar precum Justiniani, *ibid.*, 41. — Secunda fidei professio Agapeto oblata, *ibid.*, 42.

Novella, ut determinatus sit numerus clericorum sanctissimæ majoris ecclesiæ, neque non cæterarum sanctissimarum ecclesiarum hujus augustissimæ Urbis, LXXII, 921. — Novella de monasteriis et monachis et eorum antistitibus, *ibid.*, 926. — Novella quomodo oporteat episcopos et cæteros clericos ad ordinationem perduc, et de expensis ecclesiarum, *ibid.*, 956. — Novella de non alienandis aut permutandis rebus ecclesiasticis immobilibus, aut in specialem hypothecam dandis creditoribus, sed ut sufficient generales hypothecæ, *ibid.*, 938. — Novella ut præsidēs absque nulla datione pecuniæ ad officia mittantur, *ibid.* — Edictum ubique locorum constitutis amantissimis archiepiscopis religiosissimisque patriarchis conscriptum, *ibid.*, 957. — Novella de jurejurando, quod præstari solet ab iis qui officia suscipiunt, *ibid.*, 964. — Novella de referendariis sacri palatii, *ibid.*, 965. — Novella de defensoribus civitatum, *ibid.*, 966. — Novella ut clerici ex una ecclesia in aliam transferantur ad supplendum deficientium statutum munus, *ibid.*, 970. — Novella de Armeniis, ut et ipsi per omnia Romanas sequantur leges, *ibid.*, 971. — Novella de ecclesiis constitutis in Africa, *ibid.*, 972. — Novella ut Anthimus, Severus, Petrus, Zooras et reliqui hæretici ecclesiastico gradu detrahantur, *ibid.*, 973. — Constitutio sacra contra Anthimum, Severum, Petrum et Zooram, *ibid.*, 975. — Novella de officiis sine tabernis Constantinopolitanæ Urbis, et ut mille tantum et centum officinæ sacro sanctæ majoris ecclesiæ excusentur; omnes reliquæ, ad quemcunque dominum pertineant, consuetæ habeant munia, *ibid.*, 985. — Novella ne Judæi, Samaritani et hæretici, per causam religionis et cultus sui curiali fortuna libereantur, sed cum curialibus muneribus subduntur privilegiis eorum non perfruantur. Item ut iidem possint contra orthodoxos qui curiali fortunæ subditi sunt testimonium dicere, ut qui præclare pro orthodoxa republica testimonium perhibeant, *ibid.*, 986. — Novella de ecclesiasticarum rerum immobilium alienatione et solutione, *ibid.*, 987. — Novella ut de cætero commutationes ecclesiasticarum rerum non fiant ad pissimum imperatorem, et hoc modo ad alias personas legitimas transeant, sed hæc tantummodo fiant ad imperialem domum. Et ut liceat perpetuas emphyteuses agi ab oratoris in oratoria decreto videlicet interposito, excepta hac majore ecclesia, ne tamen in privatam personam transeat emphyteusis, *ibid.*, 988. — Novella ut ea quæ vocantur insinuatia super clericis in majore quidem ecclesia dentur, in aliis autem ecclesiis penitus non dentur, *ibid.*, 990. — Novella ut in privatis domibus sacra mysteria non fiant, *ibid.*, 991. — Novella de clericis qui a suis distiterint ecclesiis; item de his qui oratoria ædificant, *ibid.*, 992. — Novella de exsequiis, quos fieri oporteat in defunctorum funerationibus, *ibid.*, 993. — Novella de his quæ

relicta sunt ecclesiæ Mysiæ, *ibid.*, 998. — Novella ne quis oratorium citra scientiam episcopi ædificet; et ut prius definiat quæ ad curam et institutionem oratorii ædificandi necessaria futura sint; et ne episcopi absint a suis ecclesiis, ac de alienatione immobilium rerum ecclesiasticarum, *XX*, 999. — Novella de his qui ingrediantur monasteria et substantias suas consecrant, et ex quo ipsam tempore valere oporteat, *ibid.*, 1000. — Novella ut qui contra naturam luxuriantur ut per Deum adiurant, item blasphemias in Deum ingerunt afficiantur supplicio, *ibid.*, 1001. — Novella apud quos oportet litigare monachos et ascetrias, *ibid.*, 1002. — Constitutio quæ per dignitates et episcopale munus filios liberat potestate patris, *ibid.*, 1004. — Novella ut clerici apud proprios episcopos primum conveniantur, et post hoc apud iudices civiles, *ibid.*, 1006. — Novella ut præsidet qui interpellantis allegata audire differunt, compellantur illi facere ab episcopis. Et ut si quis præsidem suspectum habet in cognitionem litis adhibeat societque etiam civilis episcopum etc., *ibid.*, 1007. — Novella de mulieribus fide hæreticis, *ibid.*, 1009. — Novella de tempore actionum quæ sacris locis competunt, *ibid.*, 1011. — Novella de alienatione et emphyteusi rerum ecclesiasticarum, *ibid.*. — Novella de ecclesiasticis diversis capitulis, *ibid.*, 1019. — Novella de ecclesiasticis canonibus et privilegiis quæ sacrosanctas spectant ecclesias, *ibid.*, 1039. — Novella, edictum de fide, Constantinopolitanis, *ibid.*, 1044. — Novella de monachis et asceticis et eorum conversatione, *ibid.*. — Novella de Samaritanis, *ibid.*, 1050. — Novella de Hebræis, quomodo oporteat eos Scripturas legere, *ibid.*, 1051. — Leges selectæ quibus Ecclesiæ res tractavit, vel suam in Deum pietatem testatus est; de episcopis et clericis, *ibid.*, 1053, 1072. — De episcopati auctoritate et diversis capitulis quæ ad ius curamque et reverentiam pertinent pontificali, *ibid.*, 1073, 1083. — De hæreticis, monachis et Samaritanis, *ibid.*, 1086, 1088. — De veteri jure enucleando et de auctoritate juri-prudentium qui in digestis referuntur, *ibid.*, 1089, 1100. — De officio præfecti prætorii Africæ, et de omni ejusdem dioceseos statu, *ibid.*, 1101.

JUSTINUS, imperator. — Epistola ad Hormisdam papam, Joannem episcopum catholicam fidem amplexum hæreticos anathematizasse atque nomen Acacii, cum aliorum schismaticorum nominiibus, et sacris tabulis expunctum esse, *LXIII*, 448. — Cum jam Ecclesia pace fruatur, pro imperatore ad Deum preces fundendæ, *ibid.*, 450.

KAROLUS II, Francorum rex. — Juramentum lingua Theudisca, *CXXXVIII*, 528. — De regimine diocesano ab episcopis gerendo, et quomodo, *ibid.*, 530. — De seculari et regulari Ecclesiæ regimine, *ibid.*, 540. — De variis rebus quæ ad regimen ecclesiæ et ductum episcoporum spectant, *ibid.*, 443-551.

KAROLUS II. — Pactum Argentoratense, *CXXXVIII*, 527. — Decreta in conventu villæ Coloniæ constituta, *ibid.*. — Decreta in synodo apud Tolosam facta, *ibid.*, 531. — Decreta in conventu Theodonis villæ constituta, *ibid.*, 533. — Decreta in concilio Palatii Verni statuta, *ibid.*, 539.

Ut horum et similium decretorum notionem referemus quædam decreta:

Decreta conventus in villa Sparnaci. — De honore et cultu ecclesiarum, *CXXXVIII*, 517. — De honore episcoporum et veneratione servorum Dei; de iustitia; ut cautela fiat erga eos qui causa juvenutis aut insipientiæ in aliquo fallunt, sive continentur admonitionem episcoporum, ne subito aut incaute damnentur anathemate; de his qui contra regiam potestatem contumaces esse moliantur; de precariis, de hospitalibus; de rapacibus; ut episcopis tempus congruum observetur ad ministerium suum peragendum, ut clerici arma militaria non contingant; ut missi dirigantur qui inquirent, si præcepta de rebus ecclesiasticis ad proprium sint facta; de hæresi simoniaca; ut a nullo sedes episcopalis, proprio infirmante episcopo usurpetur; ut canonici infra Dormitorium dominant; ut monachi ad Palatium non veniant, nisi causa obedientiæ, exceptis abbatibus; ut hæci decimas de ecclesiis non contingant; de sanctimonialibus contra auctoritatem nuptis; de sponsis aliorum; de sepulturis infra ecclesias, *ibid.*, 517. — De pace et concordia atque unanimitate, *ibid.*, 553.

Decreta statuta in conventu Ticiensi et Marsnam, *CXXXVIII*, 5. 8-575. — Decreta conventus Moguntini, scilicet de concordia episcoporum comitumque fidelium; de potest. te episcoporum, *ibid.*, 581. — De decimis exquirendis; ut nullus audeat immunitates infringere, *ibid.*, 584, 585. — Ut episcopi venationem non exercent, *ibid.*, 581. — De continentia presbyterorum; de excusatione presbyterorum et diaconorum, *ibid.*, 585. — De infantibus oppressis; de adulterio; de homicidio; de concubinis,

ibid., 586, 587. — De operibus servilibus quæ debet domiicis non sunt agenda, *ibid.*, 587. — De his qui uxorem habent et concubinam, de parvula infans baptizandis; ut nullus presbyter alii suam parochiam intervenire præsumat, ut aulicus alterius clericum accuset; ut nullus presbyter munera dare præsumat ut alterius ecclesiæ subripiat, *ibid.*, 587-589. — Decreta in synodo apud Vermeriam, *ibid.*, 595. — Decreta in synodo apud Valentianas, *ibid.*, 599. — Decreta conventus apud Leudicam, *ibid.*, 605. — Decreta conventus Attinacensis, *ibid.*, 607, 609, 617. — Capitula ad Francos et Aquitanos missa de Carisiaco, *ibid.*, 651, 657. — Decreta statuta in conventu apud Sanctum Quintianum, *ibid.*, 659. — Decreta statuta in conventu Carisiacensi, *ibid.*, 651. — Decreta statuta in concilio Mettensi, *ibid.*, 653. — Decreta statuta in conventu apud Saponarias, *ibid.*, 657. — Decreta statuta in conventu apud Carisiacum, *ibid.*, 661. — Decreta statuta in synodo Pistensi, *ibid.*, 685. — Decreta statuta in conventu ad Sablonarias, *ibid.*, 694. — Pactum Tasiacense, *ibid.*, 717. — Decreta statuta in conventu Mettensi, *ibid.*, 751. — Decreta statuta in conventu apud Pistas, *ibid.*. — De paceione Agmonsi, *ibid.*, 741. — De conventu in villa Gundulb, *ibid.*, 745. — Capitula Carisiacense, *ibid.*, 745, 773. — De conventu Attinacense, *ibid.*, 751. — Capitula diversa de personis ecclesiasticis, *ibid.*, 753, 761. — De synodo Pontigonensi, *ibid.*. — Edictum de tributo Northmannico, *ibid.*, 771. — Decreta statuta in conventu Furonensi, *ibid.*, 785. — Decreta statuta in conventu Confluentis, *ibid.*, 817.

KARLOMANUS rex. — Communi fidei nostrorum consilio statutum habemus, et rapinam nullas deinceps fieri, aut facienti consentiri, *ibid.*, 791. — Ut rapina quæ retro est acta, cum omni diligentia emendetur, et condignum pro hoc Harmaricam is qui eam fecit sustineat. — Ut si quis post hunc conventum et banum nostrum rapinam faciens inventus fuerit, la cuius homo eam fecerit, eum ad legalem emendationem in præsentiam nostram adducit; quod si eum adducere non potuerit, pro eo secundum statuta legum emende. Eam autem qui iustitiam fegerit, sciant omnes esse forbanitum, ita ut nullus eam ad ad præsentandum recipiat, *ibid.*, 791. — Eiusdem imperatoris capitula apud Vernis Palatium, *ibid.*.

LAMBERTUS imperator. — *Conventus Rerum*. : Si quis sanctorum Patrum regulas contempnerit et gloriosissimum imperatorem, quæ de ecclesiasticis decimis in eorum capitularibus statuta a quæ sancta sunt, non observaverit; et qui dat et qui recipit, auctoritate sanctæ Sedis apostolicæ et sanctione sanctæ synodi excommunicationi subiaceat, *CXXXVIII*, 809. — Si quis Romanus, cuiusque sit ordinis, sive de clero, sive de senatu, sive de quocunque ordine gratis ad imperialem maiestatem venire voluerit, aut necessitate compulsus ad nos venire reclamare; nullus ei contradicere præsumat, et neque eorum res quispiam invadere vel depradari, aut eorum personas in eundo vel redeundo vel morando inquietare præsumat, donec liceat imperatoris potestatis eorum causas aut personas aut per missos deliberare. Qui autem eos inquietare eundo, redeundo vel morando tentaverit, vel eorum quidpiam rerum auferre, postquam per misericordiam se proclamaverint, imperialis ultionis incurrit indignationem, *ibid.*, 811. — Ut privilegium sanctæ Romanæ ecclesiæ, quod a prædictis temporibus per paucissimos imperatores stabilitum atque firmatum est, ita omne firmetur et sicut concedit immutatum servetur, ac sancta Romana ecclesiæ mater nostra exaltetur, protegetur, et defendatur, *ibid.*, 811. — Ut synodus quæ in basilica B. Petri apostoli pro nonnullis malis eradicandis et maxime pro causâ... imperiali consensu, etc., *ibid.*.

Capitulare. — Ut comes inter honores suos rapinam exercitus legi subijciat, *ibid.*, 812. — Ut imperiales homines ad colloquium sive servitium imperatoris properantes suis stipendiis sint contenti, *ibid.*, 813. — Ut nullus comitum Arimannos in beneficiis suis hominibus tribuat. — Ut homines comitum nullatenus in domibus Arimannorum resideant, sed domos reipublice instant. Alique resideant. — Ut scriptoribus publicis nullatenus interdicatur res Arimannorum transcribere, si quando eis fuerit opportunum. Quod si occasione vitandi exercitii ad placitum venditæ fuerint, et ipsi eas pendere superederint, exigatur ab eis utrumque, sicut ante transcripserint, *CXXXVIII*, 813. — Ut ipsi Arimanni frequentius quam in lege statutum est, ad placitum ire non cogantur, nec a comitibus nec a sculdais. — Ut bannum missi exercitus imperialis solummodo exigant. — Ut passus Imperatoris ab episcopis et comitibus, secundum antiquam consuetudinem solvatur. Quod si aliquo tempore fisco comitalis in jus conversus est ecclesiasticum, augetur stipendium imperiale ab ecclesiis, paul

quod res publice fuerint minorata. — Ut omnis decimatio ab episcopis, vel his qui ab eo substituti sunt prebeatur, nullasque eam ad suam capellam, alse forte concessione episcopi, conferat. Quod si fecisse contigerit, primum legibus subiacet humanis, postea excommunicatione populi restrictus, ad ultimam ipsa capella, quæ magis contestationem quam utilitatem aliquam præstat, destruat. — Illi plebes ecclesie nullatenus aut comitibus, aut episcoporum vassallis, aut ullis laicis in beneficium tribuantur. — Ut in domibus ecclesiarum neque missæ, neque comes, vel iudex quasi pro consuetudine neque placitum neque hospitium violencet, sed in publicis vicis domos constituant, in quibus placitum teneant, et secundum antiquam consuetudinem hospitentur, *ibid.*, 814. — Ut singula plebes archiepiscopus habeant. Propter ædificandam ergo populi Dei curam singulis plebibus archiepiscopus præse volumus, qui non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerant, verum etiam eorum presbyterorum qui per minores titulos habitant, vitam iugi circumspectione custodiant, et qua unusquisque industria divinum opus exerceat, episcopo suo renuntient. Nec obtineat episcopus non egeri plebem archiepiscopo. Quod si ipse gubernare valeat, quia est valde idoneus, decet tamen ut partietur onera sua, et sicut ipse matrici præstat, ita presbyteri præstent plebibus, ut in nullo titubet ecclesiastica sollicitudo. Cuncta tamen ad episcopum referant, nec aliquid contra ejus decretum ordine præsumant, *ibid.*

I. ANDULPHUS, Beneventanus princeps. — Constitutio cum Gregorio VII papa, CXI.VIII, 501.

I. EOTALDUS, comes Matisensium. — Donatio ab illo facta monasterio Cluniacensi, CXXIII, 841.

I. ICINIA EUDOXIA Augusta. — Epistola ad Theodosium imperatorem, de Ecclesie catholice perturbatione, I.V, 861.

I. UTRANDUS, Langobardorum rex. — Decretum quo statuuntur census persolvendi a Comacensibus in sale arvehendo per portus Langobardie, LXXXVII, 1515. — Judicium quorundam episcoporum jussu hujus regis congregatorum ad dirimendam controversiam de quibusdam parocciis, vertentem inter episcopum Arretinum et Senensem, cum sententia in favorem Arretini antistitis, *ibid.*, 1554. — Decretum regis ea de re, *ibid.*, 1558.

LOTHARIUS I, rex. — Constitutiones Olonnenses, an. 825, XC.VII, 447. — Capitulare episcopis datum, *ibid.*, 455. — Constitutio Romana, *ibid.*, 457. — Constitutiones in Maringo (825), *ibid.*, 461. — Capitula Aquasgranensia (826), *ibid.*, 465. — Constitutiones Olonnenses (825), *ibid.*, 475. — Capitula excepta (826), *ibid.*, 481, et 487. — Varia alia capitula mixta cum Capitulis Caroli Magni et Lotharii I imperatorum, *ibid.*, 489, 675.

LOTHARIUS Francorum rex. — Epistola ad Nicolaum papam. Conqueritur quod pontifex nimium de ipso ejus amicus credat. Dolere se significat de Theogaudi et Guntharii excommunicatione. Cæterum purgans se de omnibus, paratum se ostendit coram pontifice adversarium calumnias refellere, (CXI, 571. — Epistola ad eundem, ut excommunicationem ob consortium cum Waldrada comminatem effugiat, suum ad Nicolaum, Romam adventum nuntiat, et ut eum spe bona ludificet episcoporum ad eundem legationem decernit et auxilium contra Saracenos, si opas sit, ei pollicetur, *ibid.*, 574. — Epist. ad Adrianum II papam. De Nicolai obitu certior factus, has litteras ad ejus successorem Adrianum scribit, rogans ut quod a Nicolao obtinere non potuit, ab eo impetraret, suum Romæ adventum, *ibid.*, 576. — Charta de S. Amando Cluniacensi monasterio concesso tempore Maioli abbatis, CXXXVII, 779. — Edictum quo Eboni Remorum archiepiscopo sedem et diocesim Remorum restituit, CXXXVIII, 825. — Decreta de bono pacis in religionis exercitio, *ibid.*, 554. — Epistola ad Innocentium II papam. Conqueritur de Hugone archiepiscopo Rothomagensi quod obedientiam ab abbatibus exigit, CLXII, 609.

Conventus ad Theodonis villam. — Sic iste imperator suas leges orditur: « Novis sanctæ Ecclesie ab exordio suo variis sæpe perturbationibus mersa, sed excitato fidelium precibus gubernatore suo Christo nunquam est usquequeque demersa. Quæ quondam etiam, ut nunc videtur, pene collapsa, progenitorum regum studio et devotione, est auctore Deo juxta modum divinitus concessum recuperata. Unde immensas Domino Deo nostris laudes referimus, qui et corda vestra ad intentionem similem excitavit. Et post vestigia patrum vestrorum, quibus per temporale regnum ad æternum perveniat, ira velle docuit et inspiravit. Vestræ nihilominus nobilissimæ dominationi multimodas gratiarum actiones rependimus, quia ad evitandum et vestrum et nostrum periculum, et ad communem totiusque populi providendum, et

salvationem, bonam et beneplacitam Dei voluntatem subsequi, et divinum consilium, secundum præceptum Domini quo dicitur: « Interroga sacerdotes legem meam, » et « Interroga patres tuos et annuntiant tibi, » a nobis quamquam indignis, Christi tamen vicariis querere et benigna devotione velut vera ex ore ipsius Dei expectare dignamini. Quod humilitatis vestre superum donum sancta Ecclesia cum tanto gaudio suscipit, et de vobis etiam in consolatione sua sibi dictum a Domino aptare velit: « Pro patribus tuis nati sunt tibi filii, » id est pro istorum progenitoribus, qui in paterno affectu ditaverunt et ampliaverunt ac coleserunt, nati sunt tibi isti filii qui in te et paterna munera resarciunt, recipiant et conservent, et fidei devotissime et bonæ indolis adolescentes me super eos intendente, cisque manum solatii porrigente, tueantur et excolant, CXXXVII, 555... sequuntur leges, *ibid.*, 556 et seqq.

LOTHARIUS II imperator. — *Sacramentum regis*: Et ego, quantum sciero et rationabiliter potuero, Domino adjuvante, unumquemque vestrum secundum suum ordinem et personam honorabo et salvabo, et honoratum ac salvum absque ullo dolo ac damnatione vel deceptione conservabo, et unicuique competentem legem et justitiam conservabo. Et qui illam necesse habuerit et rationabiliter petierit, rationabilem misericordiam exhibebo, sicut fidelis rex suos fideles per rectum honorare et salvare, et unicuique competentem legem et justitiam in unoquoque ordine conservare et indigentibus et rationabiliter petentibus rationabilem misericordiam debet impendere. Et pro nullo homine ab hoc, quantum dimittit humana fragilitas, per studium aut malevolentiam, vel alicujus indebitum hortamentum deviato, quantum mihi Deus intellectum et possibilitatem donaverit, et si per fragilitatem contra hoc mihi subreptum fuerit, cum hoc recognovero, voluntarie illud emendare curabo, CXXXVI, 632. — Et diversa sunt decreta ecclesiastica a col. 635 ad 671, *ibid.*

Tantum quædam hic submittimus decreta hujus regis: *Capitula ab omnibus conservanda*. — Ut omnia præteritorum malorum et contrarietatum, et supplantationum et malorum machinationum, atque molitionum seu nocivamentorum invicem actorum, abolitio ita inter nos et apud nos fiat, et a nostris cordibus penitus avellatur cum omni malitia et rancore et nec in memoriam ad retribuendum duntaxat mali vel contrarietatis, atque exprobrationis seu improprietatis, de cætero exinde quiddam veniat. — Ut tanta inter nos, Domino cooperante, veras charitatis benignitas abhinc inante semper maneant de corde puro et conscientia bona et fide non ficta, sine dolo et simulatione, ut nemo suo pari suum regnum aut suos fideles, vel quod ad salutem sive prosperitatem ac honorem regium pertinet, discipiat aut forceusuliet, aut per occultos susurrones libenter composita mendaria seu detractiones acceptet, CXXXVIII, 671 et seqq., usque ad col. 678.

LUDOVICUS I, PIUS rex Francorum. — Capitulare, (816), XC.VII, 571. — Constitutio de liberis et vassallis, *ibid.*, 571. — Constitutiones Aquisgranenses (817), *ibid.*, 573. — Capitula monachorum (817), *ibid.*, 579. — Capitulare Aquisgranense generale (817), *ibid.*, 595. — Enceclia ad archiepiscopos (817), *ibid.*, 417. — Constitutio de servitio monasterium (817), *ibid.*, 425. — Capitula legi Valicæ addita (819), *ibid.*, 457. — Responsa missæ cuidam data (819), *ibid.*, 459. — Capitula Longobardica (819), *ibid.*, 441. — Capitulare Aquisgranense (820) *ibid.* — Capitulare ad Theodoris villam (821), *ibid.*, 448. — Capitulare Attinacense (822), *ibid.*, 445. — Præceptum de regalibus confirmandis pape, XC.VIII, 679. — Varia alia capitula mixta cum capitulis Caroli Magni et Lotharii I, imperatorum, *ibid.*, 489, 675.

LUDOVICUS PIUS. — Charta de libertate Ariorum et Sagnaciorum, CII, 979. — Epistola ad Magnum archiepiscopum Senonensem Mittit exemplum regulæ canonicorum decretæ in concilio Aquisgranensi, CIV, 1500. — Epist. ad Hieremiam Senonensem et Jonam Aurelianensem episcopos. Communiturum ipsis datum, cum legati Romam irent ad Eugenium II papam in causa imaginum, *ibid.*, 1516. — Epistola ad Eugenium II papam Et mittit acta synodi Parisiensis, *ibid.*, 1517. — Epistola generaliter populo Dei legenda, de convocatione quatuor conciliorum, *ibid.*, 1519. — Epistola Cæsarea generaliter populo Dei legenda, quam ex placito Aquisgranensi misit de concilio episcoporum in quatuor imperii partibus congregandis, *ibid.*, 1521. — Epistola ad Aldricum episcopum Casanensem de quibusdam rebus alienatis ejus ecclesie, *ibid.*, 1526. — Epist. ad Hilduinum abbat S. Dionysii. De colligendis in unum corpus his quæ in Græcorum historiis de S. Dionysio passim scripta repererant, *ibid.*, 1526,

1528. — Præceptum de missione S. Anasarii ejusque ordinatione. CXVIII. 1053.

LUDOVICUS II, Francorum rex. — Juramentum lingua Romana, CXXVIII, 528. — Quædam decreta circa religionem, CXXVIII, 531.

Conventus in villa Sparaco, quia factione quorundam motus est animus ipsius regis contra episcopos, dissidentibus regni primoribus sui ab eorumdem episcoporum admittitione et remotis ab eodem concilio episcopis ex omnibus illis capitulis hæc tantum observanda et complacenda sibi colligerunt, et episcopis scripto tradiderunt, dicentes non amplius de eorum capitulis acceptasse quam ista, et ista se velle cum principe observare.

Hæc sunt capitula: De honore et cultu ecclesiarum, de honore episcoporum et veneratione servorum Dei, de justitiis, ut cau. el. fiat ergo eos qui causa juventutis aut insipientie in aliquo fallunt, sive contemnunt admonitionem episcoporum, ne subito aut incaute dampnentur aulicem, de his qui contra regiam potestatem contumaces esse moliantur, de precariis, de hospitalibus, de rapacibus, ut episcopis templum congruum observetur ad suum ministerium peragendum ut clerici arma militaria non sumant, ut missi dirigantur qui inquirent, si præcepta a vobis de rebus ecclesiarum ad proprium sint facta, de hæresi simoniaca, ut a nullo sedes episcopalis, proprio infirmante episcopo usurpetur, ut canonici infra dormitorium dormiant, ut monachi ad palatium non veniant, nisi causa obedientie, exceptis abbatibus ut laici decimas de ecclesiis non contingant, de sanctimonialibus contra auctoritatem nuptias de sponsis aliorum, de sepulturis infra ecclesiam, CXXVIII, 547, 554, 557, 561.

Capitula de ordinibus ecclesiasticis, CXXVIII, 563, 576. — De concordia episcoporum comitumque fidelium, de potestate episcoporum, de decimis exquirendis, *ibid.*, 581, 582. — Ut nullus audeat immunitates infringere, ut hæretes ecclesiam non dividuntur, *ibid.*, 583. — Ut episcopi venationem non exerceant, de continentia presbyterorum, *ibid.*, 581, 585. — De excusatione presbyterorum et diaconorum, de infantibus oppressis, de adulterio, de homicidio, de concubinis, de homicidiis, *ibid.*, 586, 587. — De operibus servilibus quæ diebus dominicis non sunt agenda de his qui uxorem habent et simul concubinant, de pac. vultis infirmis baptizandis, ut natus presbyter alii suam parochiam intervenire præsumat, ut nullus alterius clericum sollicitet, ut nullus presbyter numerum dare præsumat alterius ecclesiam subripere, *ibid.*, 586, 587, 588. — De presbyteris qui habu. re conjuga. ut presbyteri honorem habeant, non licet in quadragesima festa celebrare, non licere clericis spectaculis ludicris interesse, non licere missam cantare in domo, *ibid.*, 588, 590.

Leges — Perverunt est ad nos quod eos qui Romam orationis causa pergunt, vel qui negotiandi gratia per regnum nostrum discurrunt, collecti latrones diripiunt, eosque aliquoties verberent vel occidant, et bona eorum diripiunt. Ideo volumus ut comites nostri eorumque sculdassi, adjunctis secum vassalis episcoporum, si necessitas fuerit, ubicunque tales audierint studiosissime perquirant et eos capiant atque distringant. Et si hujus criminis rei invenierint, penas in legibus positas, ergo eos absque ulla negligentia exsequantur, ut ab his malefactoribus regnum nostrum purgetur, et qui in nostra fiducia hac veniunt, sive orationis sive negotiandi causa, salvi esse possint. Sciat autem unusquisque fidelium nostrorum, quia quicumque comes, aut quilibet publicus minister, hujusmodi malefactoribus aut assensum præbuerit; aut eos persequi neglexerit, nostræ indignationis motum sentiet, et proprio honore privatur, CXXVIII, 575.

Sed et hoc comperimus quia ex diversis locis hujusmodi noxii homines inter se conspirent, et diversos comitatus circumeuntes, prædas et rapias per villas, seu et per vias, vel per silvas faciant, et innocentes homines deprædentur et spolient; et hi quique similiter volumus, ut diligenti studio perquisiti capiantur et distringantur. Et si obnoxii hujus sceleris inventi fuerint legalibus penis atque ulla dilatione subigantur, et hujusmodi inquietudo et injusta direptio, a populo nostro auferatur, et liceat omnibus sub nostra ditione degentibus; cum salvatione et pace vivere, ut ordo rei publicæ secundum justam administrationem provius salvus et quietus permaneat, CXXVIII, 574, et alia... ad 790; et a col. 610, 622.

Primo omnium discutienda est sacerdotum fides qualiter credant, et alios credere doceant, ubi exempla proponenda sunt, quatenus a creatura Creator quantulumcunque intelligit possit, CXXVIII, 625.

Secundo jubendum ut oratio Dominica in qua omnia

necessaria humane vite comprehenduntur et symbolum apostolorum in quo fides catholica ex integro comprehenditur, ab omnibus dicatur, tam latine quam barbarè, ut quod ore proficitur corde credatur et intelligatur, CXXVIII, 625.

Tertio intimandum est, ut ad salutationes sacerdotum congrue responsiones discantur, ubi non solum clerici et Deo dicatur sacerdoti responsionem offerant, sed omnis plebs devota consona voce respondere debeat...

Quarto ut fides sancti Athanasii a sacerdotibus dicatur, et ex corde omni Dominica ad horam primam recitetur, etc., etc.

Alia sunt adhuc leges ecclesiasticæ a col. 625 ad 631, tom. CXXVIII.

Epistola ad Cistercienses de Ecclesia et monasterio Fontanarum, CLXXV, 1145. — Epistola rogatorie ad festum S. Bernardi abbatis solemnizetur, CLXXV, 1051. — Charta de Pedagio quod est apud Monasterium, et super exactionibus quas dedit Ecclesiæ Cluniacensi, CLXXIX, 1061. — Contra hæreticos, vulgo Populicenses dictos per tractus Flandricos vagantes, CC, 1576. — De cede S. Thomæ, CC, 1576. — Hortator pontificem ad rescandam auctoritate vitia, CC, 1578.

LUDOVICUS IV, rex Francorum. — Præceptum de quibusdam ecclesiis et locis Cluniacensi canobio recedens tempore S. Odonis Cluniacensis abbat., CXXIII, 859.

LUDOVICUS VI, rex Francorum (an. 1121). — Scribit se nunquam toleraturum subjectionem quam ab archiepiscopo Senonensi exigebat, primas Lugdunensis, CLIII, 1539.

LUDOVICUS VII, Junior dictus. — Epistola ad subditos suos in regno Francie constitutos, de captione et liberatione sua, CLV, 1281.

MACCABÆUS, rex Sotorum. — Hujus regis ista fuerunt statuta: Christo initium ad profanum iudicem non vocato; vocatum comparentare non iudicari, sed ad sacros antistites remitti. Decimam partem terra nascentium pastoribus Ecclesiarum libere casario; Deumque semper votis et oblationibus consuetis adorare. Qui pontificis auctoritatem annuum totum exercitum contempserit, neque se interim conciliavit, hostis reipublicæ habeto; qui vero duos annos in ea contumacia perseveravit, fortassis omnibus multato; si quis quæquam, cujus ipse sumptibus aut victu non aliter quotidianæ, ad Ecclesiam, seu ad publicum conventum, seu ad forum mundivare comitatus ut assecuta fuerit, capitis reus est, CLI, 1189.

MONAXIUS, præfectus pretorii. — Edictum etiam minans in sectatores hæresum Pelagianistarum, LVI, 492.

MARCIANUS, imperator. — Epistola ad Leonem archiepiscopum Romæ. Epistola qua ei significat eos qui miserat ad se semper hilariter suscepisse; quare cum omni alacritate eo se conferre dignetur et synodum celebrare; vel si hoc grave ei videbitur, suis litteris sufficit, ut, sacris episcopis vocatis, in qua civitate fuerit, fidel convenientiam decernatur, LIV, 903. — In fide apud Chalcedonem roborata et pace Ecclesiæ restituta gratulatur; fidem juxta litteras S. Leonis pape synodo esse expositam; petit ut sedi Constantinopolitanae secundus locus juxta statuta secundæ et quartæ synodi tribuatur, etc., LIV, 970. — Epistola ad Leonem papam confirmationem synodi Chalcedonensis a pontifice ut necessariam petit. Ejus constantiam in vindicandis canonibus et novitate reprimenda laudat, LIV, 1017. — Epistola ad Anatolium episcopum Constantinopolitanum. De synodo Chalcedonensi convocanda. De illo imperatore deus notio, dum hæc mandat: « Omnibus negotiis divinis res sunt præponende. Deo enim omnipotente propitio republicam et conservandam et meliorandam esse confidimus. Quia igitur dubitationes quedam in orthodoxa religione nostra videntur esse commissæ, sicut etiam episcopi reverentissimi viri episcopi alme urbis Romæ Leonis testatur, id specialiter clementie nostræ placuit ut reorabilis synodus in Nicæna civitate provincie Bythinie celebraretur, quatenus conventibus animis et omni reverentia discussa, cessantibus etiam studiis quibus athenæ usi quidam sacrosanctam orthodoxam religionem conturbasse noscuntur, vera fides nostra cuncto sæculo manifestius innotescat, ut deinceps nulla possit esse dubitatio vel discordia. Qua de re sanctissimas tuas cum quibus placuerit reverentissimis episcopis quos de Ecclesiis aut sui sacerdotii cura constituit, idoneos et instructos orthodoxæ religionis esse probaverit; ad predictam Nicænam civitatem intra diem Kalendas Septembrii in di proparet. Sciat autem religio tua etiam serenitatem nos tam venerabili synodo interfuturam, nisi forte ad

publice necessitates in expeditionibus delinuerat, » VI, 527.

Cum pervenisset piissimus et fidelissimus imperator **Marciianus**, ad venerab. synodum sic locutus est: « Ubi primum divino iudicio ad imperium sumus electi, inter alias necessitates reipublice, nulla nos magis causa constrinxit quam ut orthodoxa et vera fides Christiana, quae sancta atque pura est indubitata omnium animis inderet. Constat enim avaritia vel studiis quorundam per media tempora nonnullis diversa sententibus, et pro voluntate sua, non prout veritas ac doctrina Patrum postulat, populos seducentibus, in errorem quam plurimum esse deductos. Qua de re sanctam synodum hoc videlicet proposito fieri studuimus, et vobis laborem indixisse videmur, quatenus omni caligine atque errore detergo, prout se Divinitas hominibus manifestare voluit, et doctrina Patrum ostendit, religio nostra, quae pura et sancta est, universorum mentibus insinuata suae veritati luce fulgeat; nec in posterum audeat quisquam de divinitate Domini et Salvatoris nostri Jesu Christi aliter disputare quam apostolica praedicatio et instituta trecentorum decem et octo sanctorum Patrum eidem convenientia posteritati transiisse noscuntur; sicut etiam sancti Leonis papae urbis Romae qui Sedem apostolicam gubernat, missa ad sanctae memoriae Flavianum Constantinopolitanam urbis episcopum scripta testantur. Remotis itaque studiis, ablati patrocinii, cessante avaritia, cuncta veritas innotescat. Nos enim ad idem confirmandam, non ad potentiam aliquam exercendam, exemplo religiosi principis Constantinii synodo interesse volumus, ne vel alterius pravis persuasionibus populi separentur. Facile enim simplicitas quorundam haecenus nonnullorum. Ingeniis atque superflua verborum decepta est; et constat diversorum pravis insinuationibus dissensiones et haereses natas. Studium autem nostrum est ut omnis populus per veram et sanctam doctrinam unum sentiens in eandem religionem redeat, et veram fidem catholicam colat, quam secundum Institutiones Patrum exposueritis. Concordantibus ergo animis, religio vestra festinet quatenus sicut a Nicæna synodo usque ad proximum tempus erroribus amputatis vera fides cunctis innotuit, ita et nunc per hanc sanctam synodum remotis caliginibus, quae in his paucis annis, pravitate atque avaritia quorundam emeruisse videntur, perpetuoque statuta fuerint conserventur. Erit autem divinae majestatis, id quod sancto animo fieri desideramus in aeternum firmiter custodire, » XVI, 527-530.

Ejusdem **Marciiani** imperatoris Constitutio de synodo Chalcedonensi: « Tandem aliquando quod summis studiis atque votis optabamus evenit. Remota est de lege orthodoxa Christianorum contentio. Tandem remedia culpabilis erroris inventa sunt, et discors populorum sententia in unum consensum concordiamque convenit. E diversis enim provinciis religiosissimi sacerdotes Chalcedonam venerunt juxta nostra praecepta, et quid observari in religione debeat perspicua definitione docuerunt. Cesset igitur jam prolata contentio. Nam vere impius ac sacrilegus est qui post tot sacerdotum sententiam opinionem suam aliquid tractandum reliquit, etc., » XVI, 547. — Alia ejusdem constitutio Christianis catholicis in synodo convenientibus, XVI, 549. — Alia ejusdem de fide catholica obtinenda et de Eutychianis et Apollinaristis, eorumque poenis, XVI, 551.

MAXIMUS imperator. — Epistola ad **Strictionem** papam. Catholicae fidei curam pollicetur; spondet et **Agricii**, quem **Siricius** ad presbyteri gradum indebitum proventum scripserat, causam in synodo examinandam esse. Suum denuo profitetur pro catholica fide studium; ac militat gesta quibus recens profusa sunt Manichaeorum seu Præillianistarum scelera, XIII, 391.

OTTO MAGNUS I. — Decretum de regalibus **B. Petro** concessis, XCVIII, 625. — Ut laici sine episcopali licentia presbyteris ecclesias dare vel dimittere non praesumant, CXXVIII, 852. — Ut nullus laicorum presbyterum flagitare seu flagitare, vel aliquam sibi injuriam inferre audeat, *ibid.* — Ut paschalis hebdomada festive tota celebretur; et in Pentecostem 2, 3, 4, feria non minus quam dies dominicus solemniter honoretur. — Ut litania majore jejunium, sicut in Rogationibus, ante Ascensionem Domini, exerceatur, *ibid.* — Ut oblationes fidelium quater altari deferantur, nihil omnino ad laicalem pertineant potestatem, dicente Scriptura: « Qui altario deservit, de altario participent, *ibid.* — Ut decimae quae Dominus praecipit in horreum suum deferri, si ecclesiis Dei non fuerint redditae, sed nefaria cupiditate, quae savior Otto ignibus ardet, a saecularibus fuerint retentae, saecularia super hoc non exercentur iudicia, nec in laenibus discutiatur causis, sed in sancta synodo ab

ipsis sacerdotibus, quorum deputatae sunt aëibus, quibus exinde debeat aritari ceris delinuat promulgationibus, *ibid.* — Ne oppressio virginum aut viduarum, vel raptus ab ullis hominibus fiat, et ut qui rapiunt eas sub nomine simul habitandi, cooperantes et conniventes raptoribus, si quidem clerici sunt, decendant a gradu proprio; si vero laici, anathematizentur, et raptores sine spe conjugii perpetuo maneant. Quod si post haec jungere se praesumpserint, utrique anathematizentur, *ibid.*, 835. — Ut nulla abbatia quae per se electionem habet, ad monasterium nec alicui in proprium dari possit; illa vero quae electione carent, regis donatione et privilegio ad aliud monasterium quod sub ejus mundiburdio consistit subrogari possint, *ibid.*, 834. — Si quis episcoporum, presbyterorum, diaconorum, subdiaconorumque uxorem acceperit, a sibi injuncto officio deponendus est, sicut in concilio Carthaginiensi tenetur, cap. 25, *ibid.* — Episcopus, presbyter, vel aliquem de clero, canem venandi amore vel accipitres habere non licet, sicut in concilio legitur Toletano, cap. 10. Quisquis autem personarum hujusmodi in hac voluptate delectatus fuerit, quamdiu in illa detestabili voluptate detinetur, ab omni ecclesiastico officio cesset, *ibid.* — Episcopus, presbyter aut diaconus aleam vacans, si ab hoc interdico opere cessare voluerit, velut in capone apostolorum habetur cap. 42, deponendus erit, *ibid.* — Nullus in clericali officio manens mulierem subintroductam secum habitare permittat. Si vero aliqua suspitionum maculis aspersa contra haec agere tentaverit, ab episcopo vel ejus misso virgis caesa detondeatur. Si autem saecularis potestas haec fieri prohibuerit, regia potestate femina coacta praeterea sententia subiacet, *ibid.*, 835. — Diversa saecularis vitae negotia fugientes et monasticam institutionis normam aggredientes, extra claustrum sine licentia proprii abbatis ire non licet; sed tantummodo jejuniis et orationi vacare, in locis quibus reventiaverunt saeculo permanentes, sicut in concilio Chalcedonensi praecipitur, *ibid.* — Oportet etiam episcopum, in cujus diocesi coenobium situm est, monachorum providentiam gerere, et si aliquid correctione dignum reperit, corrigere festinet, *ibid.*, 833. — Clericis monachicum habitum sequi cupientibus, et pro remuneratione divina saecularibus spretis arctiorem vitam adire volentibus, nullatenus introeundi aditus ab episcopo denegetur, sed potius eum in tali conversatione perstare exhortari conetur, sicut in concilio Toletano habet, cap. 51, *ibid.*, 836. — Sanctimonialis quae spontanea voluntate strictiori vitae proposito se alligare voluerit, nulla re obstante, id quod bona intentione disposuerat praegendum, ab episcopo impediatur, *ibid.* — Ut laici presbyteros sine conscientia et consensu proprii episcopi ab ecclesiis eis canonice commendatis non efferre praesumant, nec alios locum eorum subire faciant; quia ut ab episcopis ordinantur, ita est necesse ab ipsis ecclesiis procurandas accipiant, sicut habetur in concilio Arelatensi, cap. 4, *ibid.* — Ut omnis decimatio in potestate episcopi sit, et si fuerit neglecta, quidquid inde emendanda sit, coram episcopo ejusve misso corrigatur, *ibid.* — Episcopus, presbyter, diaconus, subdiaconus, ut in multis conciliis firmatum est, quia divina ministeria contrectant, ab uxoribus abstinere. Ceteri autem clerici, quando ad maturiorem aetatem pervenerint, licet nolentes ad continentiam cogantur, *ibid.*, 836. — Pactum enim **Joanne II** papa, *ibid.*, 838. — Epistola ad **Joannem XII**, papam, in qua dicit se de illo papa tam obscena audisse, ut si de histrionibus dicerentur, vererendum omnibus ingereret: Noveritis, inquit, non a paucis, sed ab omnibus tam nostri quam et alterius ordinis vos huncidii, perjurii, sacrilegii et ex propria cognatione atque ex duabus sororibus incestu crimine esse accusatos. Dicunt diaboli vos in amore vinum bibisse, in ludaei aemulorum Jovis, Veneris, ceterorumque daemonum auxilium poposcisse, *ibid.*, 845.

OTTO II, imper. — *Edicta*: Si de praediis contentio emerit et utraque pars sive altera cartis seu scriptis praedium sibi vindicare voluerit, si ipse qui cartam falsam appellaverit, per pugnam declarare voluerit ut ita decernatur. Sin aliter, secundum priora carta determinetur edicimus, CXXVIII, 849. — De ecclesiarum rebus, ut per advocatos fiat, similiter jubemus, *ibid.*, 850. — De investitura praedii si contentio fuerit, similiter ut per pugnam decernatur edicimus, *ibid.* — Si quis per se ipsum, aut suum tantum quidquam alicui deposuerit, et depositum cupiditate victus negaverit, si viginti solidorum pretium fuerit, ut per pugnam veritas decernatur edicimus, *ibid.* — Si quis dixerit quod per vim de praedio certam aliquid fecerit, ut per pugnam veritas decernatur edicimus, *ibid.* — De furto aut scachio, si ultra sex solidos fuerit, similiter ut per pugnam

veritas inveniat *præcipimus*, *ibid.* — Si quis equum suum vel cetera animalia sive rem suam super aliquem reperit et ipse Warentem dare se dixerit, statim juret ut ad cartum Warentem eum condurat, et super tertium Warentem et tertium comitatum non procedat. Et si hoc facere noluerit, rem perdat et secundum legem componat, *ibid.* — Laicorum vero nullum præter comites in solis ecclesiasticis rebus advocatorem habere ullum permittimus, *ibid.* — Quacunque lege, sive etiam Romana, in omni regno Italico homo vixerit, hæc omnia, ut in his capitulis per pognum decrevimus, servare præcipimus, ita tamen ut si eorum unum aut juvenilis aut decrepitas ætas seu infirmitas pugnare prohibuerit, liceat ei pro se pugnatorem imponere et alterum similiter facere, *ibid.* — Ecclesiæ comites seu viduæ lites suos de his quæ dirimus per consimiles advocatos pugna dirimant. Ceteri homines natura liberi secundum legem pristinam per semetipsos respondeant et determinent, *ibid.* — Diaconorum, presbyterorum episcoporum filios, notarios scudarios, comites, judices fieri, omnibus modis prohibemus, *ibid.* — Mandatum de intronizatione archiepiscopi Magdeburgensis, *ibid.*, 851. — Edictum post conventionem Papiensem : Si inter ecclesias vel alios ingenuos vel liberos homines, aut inter Ecclesiam vel hominem de prædiis seditio vel certamen sit, pugna decernatur. Si non audeat, res sum infiscantur, et ecclesiæ vel homini, cui iustitia pertinet, res sue reddantur, *ibid.*

OTTO III, imper. — Quotidie contra leges agitur, quotidie mali male facere non veniunt. Ideo hac lege omne per ævum, divinitate protipia, valitura edictum, ut toto anni tempore liceat iudicibus causas agere, lites dirimere, tumultus questionum terminare et definire, ut qui quotidie leges offendunt, quotidie legis sententia feriantur. Nec enim tempore messium vel vindemiarum legis edictum debent effugere qui nullo tempore peccare desierunt. Bene enim facere, verum dicere, iustitiam amare rectum iudicare omni tempore licet, semperque licebit qui a bonis nonquam, a malis autem operibus semper requiescendum esse catholice didicimus, et iugiter conservandum, Deo auctore et imperiali maiestate decrevimus, CXXXVIII, 853.

In Natali vero Domini, in Epiphania, in Pascha, in Ascensione Domini, in Pentecoste, in diebus Dominicis et in festis præcipuis, et in constitutis jejuniorum diebus iudicariis motus exsequi, publicas questiones appeti, et cum omni vigilantia solemnitates Christianorum celebrare, penitus prohibemus, CXXXVIII, 854.

Decretum : Comperimus quod episcopi et abbates ecclesiarum possessionibus abutuntur, et per scripta quibuscumque personis attribuant, ethoc non ad utilitatem ecclesiarum, sed pecuniam, affinitatis et amicitie causa, dumque eorum successores et pro eorum Dei restauratione et pro rei publicæ officio nostroque obsequio commoneant, suarum ecclesiarum prædia ab aliis delinere causantur, seque imperata non posse perficere, re vero demonstrant. Proinde quia status ecclesiarum annulat, nostræque imperiali maiestati non minus patitur detrimentum, dum subditi nobis debita non possunt exhibere obsequia, constituimus et imperia i edicto confirmamus, ut omnia scripta, sive si libelli nomine, sive si emphyteusis probatum fuerit, quod de ecclesiis Dei, sive aliquo modo effici non possit, obeunte actore obeat, solusque detrimentum habeat, qui se ei scripto obligavit atque vinxit, nec omnino ad eum supra scripta damna pertineant, qui ei in regimine successit; sed sit ei libera facultas, omnia quæ per libellos vel alia quolibet scripta alienata fuerint in proprium ius ecclesiæ revocare, et ita ordinare, ut Deo et nobis obsequium valeat exhibere. Nam cum regibus et imperatoribus ea quæ regni et imperii sunt, nisi se viventibus, dare non liceat, exceptis ecclesiis, quomodo abbatibus et episcopis res ecclesiarum per tempora suorum successorum distribuere liceat? omne quippe ius, sive lex, sive quodlibet scriptum, vel quolibet consuetudo, si contra Ecclesiæ utilitatem fuerint, in irritum deducenda sunt, nec nostra auctoritate debent firmari quæ contra imperii actorem et propagatorem prolabantur inferri. Hoc ergo solum scriptum pro lege in talibus causis habeatur, quod Ecclesiæ Dei pro sit et nullo modo obesse possit. Quod si aliquis contra hanc constitutionem nostram ire tentaverit, tanquam rebellis iudicetur, et sit ei anathema marianthus, nisi respiciat, ab universis episcopis qui hunc imperii nostri edicto subscriperunt, vel assensum præbuerunt sive præbyteri sunt. Amen, CXXXVIII, 855.

PALLADIUS, præfectus prætorii. — Edictum de damnatione ad exilium in sectatores errorum Pelagii, LVI, 492.

PETRUS rex Aragonum. — Hortatur dominum Karolum

regem Sicilia ne populum suum vexet, CLXIV, 130.

PHILIPPUS PULCHER rex Francorum. — Charta de dote biennale levée sur les biens de l'ordre de Cîteaux, CLXXIV, 1838. — Il annonce qu'il veut venir au aide à l'abbaye de Clairvaux, déjà si près de sa ruine, que le service divin y a à peu près cessé, *ibid.* 1917.

PIPPINUS, princeps. — Capitulaire Successionense (an. 744), XCVI, 1504. — Capitul. Vermeriense, an. 753, *ibid.*, 1506. — Capitul. Vermeriense (an. 755), *ibid.* — Capit. Compendiense (an. 757), *ibid.*, 1515. — Convenus Attinacensis (an. 763), *ibid.*, 1515. — Capitulaire, anni incerti, *ibid.*, 1506. — Encyclica de letamis sciendis, *ibid.*, 1504. — Capitulaire Aquitanicum (an. 764), *ibid.*, 1509. — Placitum quo Abaciacum villa pagi Cenomaniaci et Sabaudi portio in Matriacensi Dionysianis monachis vindicatur, *ibid.*, 1520. — Præceptum impetratum a Sigobaldo abbate Ansolesensis comitatus, *ibid.*, 1531. — Regale præceptum sub Bonifacio de rebus ecclesiæ Sancti Marini, *ibid.*, 1532. — Præceptum pro Morhugensi monasterio, *ibid.*, 1525. — Diploma pro nundinis Sancti Dionysii, *ibid.*, 1524. — Præceptum pro Faberniaci in pago Parisiensi villa confirmatione, *ibid.*, 1532. — Præceptum de conventu monasterii Sancti Dionysii castellum ad montem Sancti Michaelis in pago Virdunensi, *ibid.*, 1528. — Præceptum quo villam Exoum monasterio S. Dionysii restituitur, *ibid.*, 1561. — Præceptum quo Faldensi Ecclesiæ immunitas villam largitur, *ibid.*, 1563. — Præceptum quo Silva Equalina monasterio S. Dionysii conceditur, *ibid.*, 1565. — Præceptum quo immune declarat monasterium Sancti Dionysii, *ibid.*, 1566. — Præceptum de confirmatione privilegiorum monasterii Sancti Dionysii, *ibid.*, 1567.

PIPPINUS majordomus. — Placitum quo manum apud Marolium asserit monasterio Sancti Dionysii, LXXVIII, 1508.

PLACIDIA GALIA II. — Epistola ad Pulcheriam Augustam, qua concilium Ephesinum II detestatur, LIV, 861.

PULCHERIA Augusta. — Epistola ad S. Leonem Magnum, Romæ archiepiscopum, ut quandam synodus habeatur in partibus Orientis; et ut episcopi qui unanimes erant sanctæ memoriæ Flaviano, et ad exilium fuerat destinati, et hos revocandos fore, et ad recipiendas ecclesiæ suas synodi sententiam sustinerent, LIV, 865.

QUANTUS, præfectus prætorii. — Edictum in Urbe, contra Pelagii errores, LVI, 492.

RACHISIUS, Langobardorum rex. — Decretum per quod fines decernit aliquot prædiorum ad monasterium Bobiense spectantium, LXXVII, 1576.

RADEGUNDIS regina. — Epistola ad episcopos, de monasterio puellarum formando in urbe Pictava, LXXI, 681.

RADULFUS III, Burgundionum rex. — Confirmat quod monasterio Sancti Andrea Viennensis donaverat Conradus pater ejus, CLII, 1021. — Anizoni, archiepiscopo Tarentasiensi comitatum ejusdem urbis donat, *ibid.*, 1022. — Ecclesiam S. Nicolai de Poliniaco S. Odiloni ac monasterio Cluniacensi concedit, *ibid.*, 1024.

RAIMUNDUS, princeps Antiochie, de statu miserabili urbis Hierosolymitanæ, CLV, 1280.

RAIMUNDUS, dux Narbonne. — Epistola ad Lodovicum, Francorum regem, de legatis ad Constantinopolitanum imperatorem mittendis, CLV, 1288.

RECCAREDUS, rex Visigothorum. — Edictum de confirmatione concilii Toletani, LXXII, 1421.

RICHARDUS, rex Anglorum. — Epistola ad Clementem III, papam, qua illum certiorum facit de pace facta inter ipsam et Tannedum regem, CCIV, 1585.

ROBERTUS, Francorum rex. — Diploma de electione abbatum et ecclesiæ Sancti Leodegarii de Campelli, CLII, 945. — Præceptum pro confirmatione rerum quæ Burchardus comes et Rainaldus episcopus Possatensis monasterio tradiderunt, *ibid.*, 947. — Præceptum quo superiorum regum aliorumque concessionibus monasterio Sancti Germani Antislodorensi factas confirmat, *ibid.*, 948. — Præceptum quo restitutionem monachorum Pissoni a Richardo comite factam et donationes eidem loco ab eo factas confirmat, *ibid.*, 952. — Præceptum quo confirmat fundatio Bellimontis parthenonis prope Turonem, *ibid.*, 955. — Reprimat iniquas Elfredi de Eborac, adversarii Corbeiensis, consuetudines et oppressiones, *ibid.*, 955. — Præceptum, quo capellam Sancti Joannis evangelistæ, in Orlua civitate sitam; Flaviniacensibus monachis restituit, *ibid.*, 956. — Præceptum de constructis castellis in Basone atque Mirebeilo, et ne inde aliquod inferant incommodum monachis Cornetiariensibus, *ibid.*, 957.

RUDOLPHUS I, imper. — In regem Romanorum electio ad stabilendam imperii sui auspiciis petit a relictis solum congregatione orationum suffragia, XCVIII, 191.

— Petit a sanctimonialibus virginibus pro se et consorte sua orationum suffragia, *ibid.*, 703. — Epistola ad universos imperii status de pace reformanda, et ut sibi debitam exhibeant obedientiam, *ibid.* — Gregorio X, papæ gratias agit quod cancellarium suum allegatum benignè audierit, promitteus se semper in omnibus Ecclesiæ Romanæ obsequium præstare, *ibid.*, 715 — Ad papam promittit se venturum Mediolanum ad coronationem et gratias Deo agit pro confirmatione suæ electionis, *ibid.*, 731, 732. — Promittit papæ Gregorio se reformationem contra exorbitantes Germaniæ episcopos executorum, *ibid.*, 737. — Epistola ad cardinales post mortem Gregorii X, ut bonum eligant pontificem, *ibid.*, 718. — Gratulatur Innocentio V papæ de ejus electione in pontificem Romanum, *ibid.*, 731. — Eadem pontifici gratulatur de pontificia dignitate eidem se submisisse commendans, *ibid.*, 735. — Respondet episcopo Salisburgensi, gratias ipsi agens pro singulari ejus cura et vigilantia circa ipsum, *ibid.*, 765. — Pontificem Romanum certiorum facit de oblecta insigni de rege Bohemiæ victoria, *ibid.*, 789. — Ecclesiæ Romanæ quæcumque hactenus ab ipso postulavit concedit liberalissime, *ibid.*, 794. — Commendat Coloniensem electum Pontifici Romano, *ibid.*, 811. — Commendat quemdam canonicum Ecclesiæ Leodiensis et ut ipsum quamprimum in curiam remittant, *ibid.*, 814. — Scribit ad quemdam archiepiscopum ut recte et iuste iudicet, *ibid.*, 825. — Jura omnia sanctæ Sedis confirmat, *ibid.*, 845. — Diploma principum imperii super donatione Rudolphi imperat. et confirmatione privilegiorum Sedis apostolicæ, *ibid.*, 869. — Diploma quo Rudolphus ecclesiastica jura severo edicto tuetur, *ibid.*, 872.

SENATOR, præfectus prætorianus. — Epistola ad Joannem papam. Petit ut orationibus ejus admonitionibus, correptionibus etiam adjuvetur, LXXIX, 824. — Epistola ad diversos episcopos, commendat se illorum precibus et petit ut jejunium pro salute principum et pro pace obtinenda indicent. Tum eos hortatur ut vicia cuncta a populo procul amendant, *ibid.* — Edictum, multa et præclara præbet monita, et promittit se iudicem integerrimum futurum, *ibid.*, 834. — Edictum in eos qui munera regis collata ecclesiis subriperant, *ibid.*, 864. — Epistola ad Joannem papam. Petit ut orationibus ejus, admonitionibus, correptionibus etiam adjuvetur, *ibid.*, 827. — Epistola ad diversos episcopos. Commendat se illorum precibus, et petit ut jejunium pro salute principum et pro pace obtinenda indicent. Tum eos hortatur ut vicia cuncta a populo procul amendant, *ibid.*, 829. — Edictum per provincias præcipit ut admonerentur tributarii ut trina illatione et temporibus constitutis vectigalia solita persolvant, *ibid.*, 835. — Id. multa et præclara præbet monita et promittit se iudicem integerrimum futurum, *ibid.*, 831. — Epistola ad iudices provinciarum hortatur ut diligant justitiam eamque a subditiis observare faciant, *ibid.*, 856. — Edictum de corniculario qui egreditur, *ibid.*, 845. — Edictum de corniculario qui accedit; de primicerio qui egreditur; de primicerio qui accedit; de primicerio actorum; de cura epistoliarum, de scrinio curiæ militaris, de primicerio exceptorum; de senio scholario; de prerogativo; de commentariis; de regendaro; de primicerio deputatorum et Augustalium; de primicerio singulariorum qui egreditur; de primicerio singulariorum qui accedit; de concedendis legationibus, *ibid.*, 844, 845. — Multos in carcere detentos pietate ductus liberat, LXXIX, 861. — Quomodo sajones cancellariis deputatis officio suo fungantur, admonet, *ibid.*, 836. — Jubet ut populi et milites a iudicibus in officio continentur. Deinde vetat quominus ulla domus, ne sua quidem, aut regia, ab aëdificiis exornetur, *ibid.*, 838. — Minatur penas iudicibus iniquis, et hortatur bonos ut publicis utilitatibus indefessi consulant, *ibid.*, 859. — Edictum in eos qui munera regis collata Ecclesiis subriperant, *ibid.*, 864.

SIGEBERTUS (S.), rex Francorum. — Monasterium Cassoguidinense condit, et ibi Renacum abbatem constituit, LXXXVII, 319. — Restituit cellas Sancti Hilarii et Sancti Eucharisti, ecclesiis Trevirensi sancti Petri violenter ablatis, *ibid.*, 325.

SISEBUTHUS Gothorum rex. — De sanctitate vitæ, et de hujus mundi miseriis pie suffragandis, LXXX, 361. — De fiducia ponenda in Deum, *ibid.*, 367. — De sua ex laico habitu in monasterium conversione, *ibid.*, 370, 372.

THEOBALDUS, comes Cabilonensis. — Charta qua donationem monasterii S. Marcelli Cabilonensis Malolo Cluniacensi abbati factam confirmavit, CXXXVII, 780.

THEODAFRADUS, rex. — Seniores urbis Romæ reprehendit quod plebis levitati et vanis suspicionibus ipsis regni ejus primordiis non occurrerint, LXXIX, 806.

— Pacem ab Justiniano imperatore petit per legatum sacerdotio clarum et doctrinæ laude conspicuum, *ibid.*, 815. — Justiniano imperatori dicit senatorem præfectum prætorio ad prædium misisse quarundam monialium, ut si quid ei injuriæ aquarum intulerit illiusvies, tributa abosget. Tunc respondet his quæ de Veranilla scripserat, *ibid.*, 815. — Petit ab episcopis ut et legatos quos ad imperatorem misit, adjuvent, et propiæ preces Deo fundant, *ibid.*, 822.

THEODORICUS, rex. — Epistola ad Eustorgium Mediolanensem episcopum. Dicit se episcopum Augustinæ civitatis, falsis criminibus a clericis accusatum honori pristino restituisse et remittit ad Eustorgium clericos illos ut eos debita pœna coerceat, LXIX, 515. — Epistola ad Severum episcopum. Mille quingenti solidi per Montanarium mittuntur, ut illos provincialibus dispendium per exercitum passis distribuat, *ibid.*, 548. — Epistola ad Gudilam episcopum. Quomodo his inter Sacernates municipales et Ecclesiam sit dirimendus decretum, *ibid.*, 555. — Edictum quo conqueritur possessores sive curiales esse oppressos, eo quod iudicium sibi summum non solvissent primates; deinde si quisquam hac de causa gravatum se senserit, jubet ut ad regem querelas deferat, *ibid.*, 559. — Epistola ad Autigenum episcopum. Scribit Julianum conqueri uxorem suam vel res a subditiis episcopi fuisse subtractas; et jubet, si modo res ita se habuerit, ut reus quamprimum plectatur, *ibid.*, 581. — Epistola ad Petrum episcopum. Jubet ut partem facultatis quam detinebat, Germano restituat si legitimus sit filius Thomæ; quod si facere renuat, causam vult ad aulam vocari, *ibid.*, 1341.

THEODORICUS rex Romanorum. — Epistola ad Agapitum Urbis præfectum, scribit Roma mittat peritissimos marmorarios Ravennatæ ad basilicam Herculis perficiendam, LXIX, 512. — Jubet Felicem comitem restituere Plutiani pupilli bona quæ a Neoterio ejus fratre non tam comparaverat quam subriperat, et illum reprehendit. quod surcessionem inter æquales aequali non divisisset, *ibid.*, 512, 513. — Dicit Eustorgio Mediolani. episcopo se episcopum Augustinæ civitatis falsis criminibus a clericis accusatum honori pristino restituisse, et remittit ad Eustorgium clericos suos, ut eos debita pœna coerceat, *ibid.*, 515. — Epistola ad Servatum ducem Rhetiarum, imperat ut mancipia a Breonibus militibus ablata miniario curet sine mora illa restitui, *ibid.*, 516. — Respondet quod debeant restitui prædia a præsumptoribus occupata, nisi aut contractus, aut præscriptio triginta annorum obviet; et quod fratris percussor in exilium sit deportandus, *ibid.*, 520. — Præcipit ut quicumque Gothorum fisco detractaverit implere, eum ad retributionis æquitatem compellant, *ibid.*, 521. — Decernit ut discutiatur, num pecunia fabricis urbis deputata, tota fuerit absque fraude in eas expensa, *ibid.*, 521. — Iudices eligant qui litem vatriciorum virorum Festi et Symmachi contrapatrium Paulinum dirimant, *ibid.*, 524. — Statuit ut si quas ex populo atroces injurias in quempiam senatorum protulerit, noverit se a præfecto Urbis pro qua lite facti esse plectendum; et præcipit ut pantomimi præfinitis locis artes suas exercent, *ibid.*, 529. — Agapitum virum illustrem monet se scripserat ad senatum et ad populum, jubetque ut si a quoquam irrogata fuerit injuria senatori, confestim ille legum severitate plectatur, si vero senator quemdam ingenuum nefaria cæde vexaverit statim multam excipiat, *ibid.*, 530. — Et sic innumera sunt epistolæ talia jura continentes quas leguntur in tom. *ibid.*, a col. 531^d, 679.

THEODORICUS rex Gothorum. — Præceptio de concilio habendo, LXXII, 1111, 1113, 1115. — Lex contra illos sacerdotes qui substantiam Ecclesiæ jure directo aut vendere aut donare præsumant, *ibid.*, 1117.

THEODOSIUS major imper. — Constitutio in hæreticos, decernens nullam aurariam contra Donatistas et alios hæreticos, XI, 1192.

THEODOSIUS Junior. — Edictum contra Donatistas, XI, 1451.

THEODOSIUS MAGNUS, imper. — Decretum de officio comitis sacrarum largitionum, XIII, 521. — Decretum de foris, *ibid.*, 524. — Decret de neptis, *ibid.* — Decret. de bonis clericorum et monachorum, *ibid.*, 525. — Decret. de adulteris, *ibid.*, 526. — Decret. de raptu, vel matrimonio sanctimonialium, virginum, vel viduarum, *ibid.*, 527. — Decret. de questionibus, *ibid.* — Decret. de indulgentiis criminum, *ibid.* — Decret. de his qui ad ecclesias confugiunt, *ibid.*, 528. — Decret. de sceniciis, *ibid.* — Decret. de fide catholica, *ibid.*, 530. — Decret. de episcopis, ecclesiis et clericis, *ibid.*, 531. — Decret. de monachis et de his qui super religione contendunt, *ibid.*, 532. — Decret. de hæreticis, *ibid.*, 533. — Decret

de apostasia, *ibid.*, 558. — Decret. de Judæis, Cœlicolis et Samaritanis, *ibid.*, 540. — Decret. de paganis, sacrificiis et templis, *ibid.* — Epistola quæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ jura in Illyricum propagantur, XX, 669. — Se præcepisse ut illæ servarentur Romani antistitis per Illyricum privilegia, *ibid.*, 770. — Constitutio de Manicheis, LIV, 622. — Constitutio de episcoporum ordinatione, *ibid.*, 656. — Rescripta ad Palladium præfectum prætorium et ad Aurelium Carthaginensem episcop. de ejiciendis ex urbe sectatoribus Cœlestii et Pelagii, LVI, 490 et 495. — De modo credendi mysterium sanctissimæ Trinitatis, *ibid.*, 681. — De iis qui super religione contendunt, *ibid.*, 682. — Professio de fide, LXIX, 1126. — Quomodo ab Ecclesia Constantinopolitana Arianos repulerit, *ibid.*, 1127. — Quomodo fuerit paganus infensus, *ibid.*, 1149.

VALENTINIANUS Senior. — Constitutio in rebaptizantes, XI, 1180.

VALENTINIANUS imper. — Iteratum Ursini sociorumque schismaticorum exsilium probat, atque unamquam Ursiniani retinebant, basilicam Damaso reddi jubet, XIII, 126. — Constitutio ut ecclesiastici et continentes de viduarum bonis nihil valeant percipere vel testamento vel donatione, *ibid.*, 575. — Edictum de consubstantiali Trinitate, LXIX, 1075. — Sirici Romani antistitis electionem approbat, *ibid.*, 593. — Constitutio de conveniendis per Patroclum Arelatensem episcopis quibusdam Pelagianis, XLVIII, 409. — Constitutio de Manicheis, LIV, 622. — Constitutio de episcoporum ordinatione, *ibid.*, 656. — Epistola de convocando synodo Chalcedonensi, LVI, 547. — De Patre, Filio et Spiritu sancto sub una Trinitate credenda, *ibid.*, 681. — De iis qui super religione contendunt, *ibid.*, 682.

VOLUSIANUS, præfectus Urbis. — Exemplar edicti de exsiliando Cœlestio hæretico Pelagiano: « Hactenus Cœlestium divinæ fidei et quietis publicæ turbatorem judiciiis amica reis secreta subduxerunt. Jam leges et jam edicta persequuntur absentem. Cui, quod primum est, æternæ Urbis negatur habitatio; ut si vel in proximis fuerit diversatus debitum non evadat exitum. Pro merito etiam temeritatis atque sui ausus, cunctos hujus edicti cautione præmonemus, ne quis iniquis noxiis latebram putet esse præbendam, cuique cum horridi sit posita poena supplicii, ac stygium necesse sit proserptionis incurrere, quisquis reum divinis et humanis rebus apud e putaverit occultandum, LVI, 500.

VITIGIS, rex Gothorum. — Epistola ad episcopos suos. Petit ut et legatos quos ad imperatorem misit advenit et pro ipso preces Deo fundant, LXIX, 822.

WIDO, rex. — Placuit nobis etiam summopere statuere ut episcopi et comites uniti sint in suis parocciis et comitatibus pro pace et salvatione in omnibus hominibus honoribus suis habitantibus, ita ut nullum prædonem, ruptorem, vel incestum permittant morari in suis sedibus vel concessis honoribus. Et si intellexerint ex aliqua parte per eorum terminos velle aut debere transire externos ad istius regni vastationem, obviam eis missos communitarios dirigant, et pacifice sine præda per eorum transeant terram vendere autem eis quæ necessaria

sunt faciant, non plus carum, sed secundum usum et consuetudinem terræ. Si vere noluerint acquiescere sed prædas et rapinas exerceant, quidquid alteri rapuerint, legaliter cum banno nostro ab episcopo et comite ejusdem loci emendare cogantur. Quod si exsequi noluerint, statim ab episcopo excommunicentur. Postea vero si contigerit, ut comes loci populusque terræ super ipsos prædones venerint, et eos impederint, et mortui fuerint, neque fida inde præcipimus crescat, neque compositio aliquando requiratur pro his qui ibidem occubuerint. Et si comes ejusdem loci hoc adimplere neglexerit, proprio honore privetur, et si oportuerit et necesse fuerit ut in auxilio suo vicinum suum advocet comes, et ille se subtrahat, similiter proprio privetur honore et insuper triginta libros argenti comitis solvat, CXXXVIII, 801. — Quicunque igitur ex laicali ordine tam liberi quam servi homines in comitatu commorientes, a proprio comite vel a publicæ parte, id est ab his qui rem publicam agunt, admitti fuerint, si se subtraxerint ab adiutorio sui proprii comitis, et si eum non adjuverint infra ipsum comitatum contra supervenientes prædones in suo comitatu, tertiam partem liberi ex suis mobilibus component, servi autem sexaginta ictos vapulentur, si tamen probatum fuerit quod ipsis denunciatum fuisset, CXXXVIII, 801. — Sed sunt adhuc alia decreta de talibus rebus tractantes, CXXXVIII, 801, 804.

WILLELMUS, comes. — Charta de concordia inter ipsum et domnum Petrum abbat. Cluniacensem, super Mauziacensi et Celsinacensi monasteriis, CXXXIX, 1067.

WILLELMUS, Conquestor, rex Anglor. — Admonitio de fidelitate faciendi pontifici. Gregorio VII, et de pecunia Romam mittenda; de pecunia annuit, et de fidelitate quia inusitatum recusat, CXLVIII, 748. — Ut causæ ecclesiasticæ ab ecclesiasticis iudicibus judicentur, CXLI, 1291. — Lex de Anglorum jure et immunitate ecclesiastica, CXLIX, 1295. — Lex de hominum regis privilegio, de pacis publicæ violatoribus, de reo latrocinii et fideiussore qui morum ejus periculum in se suscepit, CXLI, 1295. — Lex de latronis prehensione, de animalium redemptione et de rebus forte inventis, CXLI, 1297. — Lex de homicidio et capitis æstimatione, seu vera, quibus vera solvenda, animalium aliquot valor, in capitis æstimatione censenda, de percussore, de indito vulnere, de membrorum excisionum æstimatione, CXLI, 1299. — Lex de adulterio, de iudice corrupto, de purgatione illius qui furti reus est, de eo qui domum aut templum fregerit, CXLI, 1301. — Lex de denariis sancti Petri, seu de vectigali Romano, de muliere vi compressa et de pudicitia luctamine tentata, de iis qui vectigal Romanum seu sancti Petri non solvunt, de oculo effuso de relevio comitis, CXLIX, 1305. — Lex de relevio baronum, vasalis et colonorum, de viis publicis, CXLIX, 1307. — Lex de latrone, de colonia, de femina gravis quæ capitali supplicio damnatur, de intestatorum bonis, de adultera a patre deprehensa, de iudicio in socium absentem, de iudiciis, de pignore, ne quis rem emat sine testibus, de vadimonio deserto, de hospitibus, de famulis, CXLIX, 1309, 1317.

CXIX.

INDEX DISCIPLINARIS.

ANALOGICÆ SCILICET, VEL VARIIS SUB TITULIS, EXHIBENS
QUIDQUID AD DISCIPLINAM TUM ECCLESIASTICAM TUM MONASTICAM ATTINET,
ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM.

MONITUM.

In hoc Indice, titulos CXIX, ordine rerum alphabetico dispositos, statuimus, in unoquoque titulo diligentes opera vel opuscula de eadem re circa disciplinam ecclesiasticam tractantia, et inter eos annuum cujusque auctoris indicamus. Ad calceum hujus Indicis, velut in Appendice, subjungimus tres titulos quibus comprehenditur quidquid specialiter ad monasticam disciplinam attinet, eandem sectantes viam, et sic lector perfacile optata reperiet.

TITULUS I. De accusationibus. Vide titulum XV, De causis judicandis

TIT. II. De administratoribus. — Epistola et decretum S. Innocentii I, papa (400), XX, 495. — Novella Justiniani

ntant I, imperat. Augusti (527-565), LXXII, 948. — Capitula selecta Abbede et Ethelvoli, ann. inc. viii, XCVI, 1307.

Trr. III. *De adulterio*. — Consolatur infra titulus LXIII, *De matrimonio, adulterio, etc.*

Trr. IV. *De altaribus*. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. inc. sac. vii, XCIX, 1022. — Liber difformis summorum Pont. variis annis sacul. vi viii, CV, 87. — De ecclesiasticis disciplinis, Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 198. — Capitula synodi Atrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1287.

Trr. V. *De appellationibus*. — Epistolæ et decreta S. Cælestini I, papæ (432), I, 417. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni, papæ (461), LIV, 615. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (547), LXVII, 955. — Capitulare Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), XCVI, 1519. — Capitula Adriani I, papæ (785), *ibid.*, 1039-1065. — Collectiones canonice S. Anselmi Lucensis episc., lib. ii (1083), CXLIX, 489. — Panormia S. Ivonis Carnot. episc., lib. xv (1116), CLXI, 1207.

Trr. VI. *De apostatis*. — Decreta selecta imperatorum Gratiani, Valentini et Theodosii variis ann. saculi iv, XLII, 538. — De regibus apostaticis S. Luciferi Calaritan episc. (371), *ibid.*, 795. — Decretum S. Siricii, papæ de apostatis ab Ecclesia separandis (398), *ibid.*, 1136.

Trr. VII. *De aqua benedicta*. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1101. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis. abb. (915), CXXXII, 230. — Epistola synodalis S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), CXVIII, 950.

Trr. VIII. *De armis clericis et religiosis interdictis*. — Excepciones canonice S. Egberti Eborac. archiep. (729), LXXXIX, 399. — Concilium Germanicum i sub Bonifacio Moguntino episc. (742), *ibid.*, 807. — Capitularia Pippini regis et Carolomanni principis (742), XCVI, 1502. — Concilium Suesionense sub S. Bonifacio habit. (744), LXXXIX, 825. — Capitulare Vermeriense Pippini Franc. regis (753), XCVI, 1508. — Canones concilii Vernensis beati Servati Lupi, Ferrariensis abbatis (864), CXIX, 616. — Canones concilii Turon. Stephani S. R. Eccl. cardin. (1063), CXLI, 1409. — Decreta Clementis I, papa (1191), CCIV, 1492.

Trr. IX. *De baptismate*. — Liber de baptismate adversus Quintilianum, Tertullianum. (180-250), I, 1197. — Acta et monumenta celeberrima de hæreticorum baptismate disputationis (app. ad Stephanum I, papæ (257), III, 1009. — Liber de rebaptismate Anonymi (257), *ibid.*, 1163. — Epistola S. Cypriani Carthagin. episc. de infantibus baptizandis (258), IV, 359. — Epistolæ, 70, 71, 75, 74 et 76 de hæreticis baptizandis S. Cypriani Carthaginensis episc. (258), IV, 410. — Epistola quarta Dionysii Alexandrini episcopi ad Sixtum II papam de rebaptizandis (258), V, 95. — Sermo de baptismate S. Paciani Barcion. episc. (397), XII, 1089. — De Arianis non rebaptizandis S. Siricii, papæ (398), *ibid.*, 1134. — Ut præter Pascha et Pentecostea baptismus non celebretur S. Siricii, papæ (398), *ibid.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I, papæ (403), XX, 468, 526. — Epistolæ S. Augustini Hipp. episc. (400-450), XXXIII, 359-874. — Libri vii de baptismate contra Donatistas S. Augustini (450), XLIII, 108. — De unico baptismate contra Petilianum S. Augustini (450), *ibid.*, 596. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni, papæ (461), LIV, 693-1195. — Tractatus in S. Maximi Taurin. episc. de baptismate (465), *ibid.*, 771. — Epistola vii, S. Felicis iii, papæ ad universos episcopos, de rebaptizatis (492), LVII, 924. — Epistola Joannis Daconi de variis ritibus ad baptismum pertinentibus (496), LIX, 399. — Epistolæ et decreta Vigilii, papæ (536), LXIX, 1720. — Canones Antissiodorenses Aunarii Antissiod. episc. (590), LXXII, 761. — Epistolæ S. Gregorii Magi, papæ (590-604), CXCVI, 675. Concilium Lepintense sub Bonifacio Moguntino episc. (475), LXXXIX, 822. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. inc. (vi), XCIX, 1022, 1024. — Epistolæ et decreta S. Zacharie, papæ (781), LXXXIX, 945. — Epistolæ et decreta S. Stephani II, papæ (753), *ibid.*, 1026. — Capitulare Vernense Pippini Franc. regis (753), XCVI, 1510. — Opusculum iv Alcuini Abbat. Fl. cel. de Cæremoniis baptismi, ad Carolum Magnum (804), CI, 611. — Epistola Amalarii Trevisensis archiepisc., ad Carolum Magnum de Cæremoniis baptismi (806), XCIX, 867. — Epistolæ variæ (append. ad Carolum Magnum (814), XCVIII, 938-940. — Libellus de mysterio baptismatis Magni Senon. episc. (818), CII, 981. — Canones pro sua diocesi Remigii Curienensis episc. (820), *ibid.*, 1096. — Liber de ordine baptismi Theod. Aurelian. episc. (820), CV, 225. — Epistola de baptismate Jesse Aurelian. episc. (834), *ibid.*, 761. — Consultatio S. Agobardi Lugdunensis episc. de

baptismo Judæorum mancipiorum (840), CIV, 99. — Epistola ad proceres parati contra impium præceptum de baptismate Judæorum mancip. Agobardi (840), *ibid.*, 175. — Collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchæ de antiquis ritibus baptismi (840) CVI, 121. — Capitula et leges et canones collecta Flori Lugdun. diac. (860), CXIX, 422. — Capitula Rodolp. Bituric. episc. (866), *ibid.*, 712, 713. — Epistolæ et decreta Nicolai I, papæ (867), *ibid.*, 795. — Epistolæ Joannis IX, papæ (905), CXXXI, 28. — De disciplinis ecclesiasticis, Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 215. — Canonum prisca Collectio, auctore et ann. inc. x, CXXXVIII, 417. — Liber iv decretorum Burchardi Wormatiens. episc. (1026), CXL, 727. — Pars i decreti S. Ivonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 59. — Panormia S. Ivonis Carnot. episc., liber i (1116), *ibid.*, 1045. — Tractatus de baptismate aliisque questionibus S. Bernardi Claravallensis abb. (1153), CLXXXII, 1051. — Sermo S. Bernardi Clarav. abb. de baptismate (1153), CLXXXIII, 153. — Synodice Constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 59.

Trr. X. *De bestiis et esu carni*. — Capitula selecta, Abbede et Ethelvoli, ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia, an. inc. (viii), XCVI, 1281.

Trr. XI. *De bonis ecclesiasticis*. — Decretum Constantini Magni imperat. de bonis proscriptionum seu lex solvens exilio et curia et bonorum prescriptione damnatos tempore persecutionum (325), VIII, 260. — De successione bonorum martyrum et confessorum et quorum bona in fiscum relata sunt, Constantini Magni (525), *ibid.*, 265. — Ut deficientibus cognatis, Ecclesia hæreditatem accipiat (325), *ibid.*, 265. — Ut qui hujusmodi bona occupaverint, restituant (325), *ibid.*, 269. — Decretum S. Julii I papæ, de episcopis spoliatis, vel a sede pulsatis (352), *ibid.*, 991. — Decreta selecta Theodosii imper. (381), XIII, 521, 523. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 705. — Epistola iv Agapeti I papæ, quod illicitum sit bona ecclesiastica alienari (558), LXVI, 45. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (547), LXVII, 951. — Concilium Carpenteractense sub S. Cæsario Arelat. habitum (552), *ibid.*, 1287. — Novella vi Justiniani I imperat. Augusti, (527-565), LXXII, 938, 987, 989, 999, 1006, 1011. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 527. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc. Collectione, vii, CXIX, 1031, 1035. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1197, 1110. — Liber diurnus SS. PP. variis annis (sac. vi-viii), CXV, 95. — Canones concilii Vernensis, B. Servati Lupi Ferrariensis abb. (864), CXIX, 617. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (866), *ibid.*, 1114, 1124. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis. abb. (915), CXXXII, 196, 263. — Libellus de pressuris ecclesiasticis Attonis Vercell. episc. (960), CXXXIV, 87. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungariæ regis (1038), CLI, 1215. — Leges ecclesiasticæ Eduardi III regis Anglorum (1066), *ibid.*, 1189. — Panormia S. Ivonis Carnot. episc., liber ii (1116), CLXI, 1101. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXXXIX, 680.

Trr. XII. *De canonicis regularibus*. — Regula canonicorum S. Chrodegangi Metensis episc. (766), LXXXIX, 1037. — Regula canonicorum S. Chrodegangi, editio altera (766), *ibid.*, 1097. — Liber de institutione canonicorum Symphosii Amalarii Metensis presbyt. et chorepisc. (836), CV, 815. — Statuta canonicorum Turon. cum in communi vivebant (x), CXXXVIII, 1549. — Opusculum de eorum vta canonicorum S. P. Damiani (1072), CXLV, 505. — Charta de constitutionibus canonicis regularibus S. Liethberti Cameracensis episc. (1074), CALVI, 1484. — Epistolæ Urbani II papæ (1099), CLI, 524, 531. — Liber de ordine canonicorum Regularium Auselmi Havebergensis episc. (1154), CLXXXVIII, 1091. — Apologeticum pro ordine canonicorum Regul. Auselmi (1154), *ibid.*, 1118. — Scutum canonicorum Arnonis Reicherperg. præpositi (1175), CXCV, 1189. — De ordine, habitu et professione canonicorum Præmonstratensis ordinis Adami Scoti, Præmonstr. cuoniri (1180), CXCVIII, 439. — Decreta Clementis III papæ (1119), CIV, 1492.

Trr. XIII. *De cantu*. — Opusculum de psalmodia bono, S. Nicetæ Trevir. episc. (551), LXVIII, 371. — Psalmodia origo et progressus in Gallicanis Ecclesiis Lugdunensi, Arelatensi, Viennensi et Massiliensi (Append. ad opera S. Germani Parisiensis episc.) (576), LXXII, 591. — Liber de divina Psalmodia S. Agobardi (840), CIV, 525. — Liber de correctione Antiphonarii S. Agobardi (840), *ibid.*, 329. — Capitula synodi Atrebatensis, Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1503. — Leges Ecclesiasticæ Ethelredi Anglorum regis (979-1016) CLI, 1167. — Tractatus de correctione cantus ordinis Cister

eniensis, Guidonis Cariloci abb. (1150), CLXXIV, 1121. — Tractatus de Cantu S. Bernardi Claraval. abb. (1153), CLXXXII, 1121. — Tract. cantandi Graduale S. Bernardi (1155), *ibid.*, 1151.

Tr. XIV. *De catechumenis.* — Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiep. Collectione (vii), CXIX, 1021. — Epistolæ et decreta S. Nicolai I papæ (867), CXIX, 1124.

Tr. XV. *De causis iudicandis; de testimoniis et accusationibus; de iuramentis et de omnibus quæ ad causam instruendam pertinent.* — Epistola u S. Cornelii papæ (250-252), I, 1, 845. — Decretum S. Cornelii papæ ut a jejuniis iuramenta præstentur (252), *ibid.*, 848. — Epist. et decreta S. Lucii papæ (255), *ibid.*, 975. — Epist. decretales S. Stephani I papæ a scriptis (257), *ibid.*, 997. — Epist. S. Cypriani Carthagin. episc. (258), IV, 395. — Epist. variæ Sixti II papæ (258), V, 85. — Epist. S. Felicis I papæ (269), *ibid.*, 145. — Decretum S. Eutychiani papæ (273), *ibid.*, 178. — Epistola S. Cati papæ (285), *ibid.*, 183. — Decreta varia concilii Romani sub S. Sylvestro I (550), VIII, 825. — Decreta varia multa S. Julii I papæ (557-552), *ibid.*, 971, 992. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (402), XX, 468. — Epistola xvi S. Zozimi papæ (418), *ibid.*, 685. — Epistola secunda et tertia S. Bonifacii I papæ (419), *ibid.*, 752. — Epistola S. Augustini Hipp. episc. (450), XXXIII, 1068. — Epistolæ et decreta Symmachii papæ (514), LXII, 50, 51. — Epistola n. S. Sylverii papæ (557), LXVI, 86. — Breviatum canonum, Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (547), LXVII, 952. — Epistola S. Vigilii papæ (555), LXIX, 29. — Novellæ Justiniani I imperat. Aug. (527-565), *ibid.*, 1006. — Decreta Pelagii II papæ, ne ante civilem iudicem clerici accusentur (530), LXXII, 746. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 484, 652. — Decretum synodi Parisiensis, Clotarii II regis (628), LXXX, 452. — Canones selecti ex collect. Theodori Cantuar. archiep. (vii), CXIX, 1035, 1040. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 435. — De remediis peccatorum Venerabilis Bedæ (750), XCIV, 573. — Capitula Adriani I papæ (785), XCVI, 1053, 1068. — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione in Hibernia facta, Abbedæ et Ethelvolfi an. inc. (viii), *ibid.*, 1286. — Canones Hibernenses, incert. auctore et ann. (viii), *ibid.*, 1315. — Homilia Rabani Mauri Fuldensis abb. (815), CX, 108. — Canones S. Remigii Curienensis episc., pro sua diocesi (820), CII, 1097, 1106. — Capitula ex lege et canone collecta Flori Lugdun. disc. (860), CXIX, 421. — Capitula Walteri Aureliani, episc. (867), *ibid.*, 736. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1123, 1127. — Canones Isaaci Lingonesis episc. (880), CXXIV, 1101. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 506, 562. — Libellus de pressuris ecclesiasticis Altonis Vercell. episc. (960), XXXIV, 52. — Liber xvi decretorum Burchardi Wormat. episc. (1026), CXL, 909. — Liber tertius Collectionis canonice Anselmi Luc. episc. (1085), CXLV, 495. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1038), CLI, 1246. — Pars sexta et duodecima decreti S. Yvonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 410. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber iv et v (1116), CLXI, 1189, 1211. — Decreta Clementis III papæ (1191), CLIV, 1180, 1196.

Tr. XVI. *De censu.* — Vide titulum XXVI, *De decimis et censu.*

Tr. XVII. *De sacro chrismate.* — Canones selecti ex Collect. Theodori Cantuar. arch. (vii), CXIX, 1068. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (745), LXXIX, 821. — Decreta ex concilio Rhemensi, Eugenii II papæ (827), CV, 646. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 710. — De ecclesiasticis disciplinis Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 206.

Tr. XVIII. *De calibatu clericorum, episcoporum et presbyterorum.* — Epistolæ et decreta Innocentii I, papæ (400), XX, 825. — Breviatum canonum Fulgentii Ferrandi (547), LXVII, 930. — Sententia de castitate servanda pro sacerdotibus, S. Verani Cabellitani episc. (586), LXXII, 701. — Canones Antissiodorenses Aunarii Antissiod. episc. (810), *ibid.*, 765. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 498, 672, 710. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 444. — Epistola Vitaliani, papæ (669), LXXXVII, 1005. — Exemptiones canonice S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 385. — Decreta concilii Suesionensis sub S. Bonifacio Moguntino archiepisc. (744), *ibid.*, 826. — Epistolæ et decreta S. Zacharie, papæ (751), *ibid.*, 950. — Capitulare Suesionense Pippini Franc. regis (753), XCVI, 1506. — Capitula Theodulfi Aureliani episc. (824), CV, 195. — Decreta Engenii II papæ ex concilio Remensi (827,

ibid., 645. — Capitula Rodulphi Bituricensis episc. (866), CXIX, 708, 711. — Capitula Walteri Aureliani episc. (867), *ibid.*, 732. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 206. — Capitula concilii Trosiensi Hervæi Rhemensis archiepisc. (app. ad oper.), (827), *ibid.*, 698. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardinalis (1168), CLXIII, 1400. — Opusculum de cænis sacerdotum S. I. Damiani (1078), CLV, 380. — Canones concilii Remensis Innocentii III papæ (1151), CLXIX, 800.

Tr. XIX. *De communione.* — Sermo S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 505. — Decreta et canones Antissiodorenses Aunarii episc. (729), LXXIX, 385. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunensi episc. celebratæ (778), XCVI, 578. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. arch. (vii), CXIX, 1028. — Exemptiones canonice S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXIX, 385. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mog. episc. (745), *ibid.*, 822. — Liber de remediis peccatorum Ven. Bedæ (751), XCIV, 574. — Capitula Theodulfi Aureliani episc. (820), CV, 204. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 708, 711. — De Disciplinis Eccles. Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 213, 556. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber I (1026), CXL, 750. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars II (1116), CLXI, 155.

Tr. XX. *De conciliis et synodis.* — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (491), LIV, 666. — Canones Antissiodorenses, S. Aunarii Antissiod. episc. (590), LIII, 765. — Novellæ Justiniani imperat. Augusti (527-565), *ibid.*, 1019. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 675. — Capitula concilii Heroldensis Theodori Cantuar. archiepisc., collecta, an. inc. sæculi vii, CXIX, 955. — Canones selecti Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), *ibid.*, 998. — Capitularia Pippini regis et Caroloproprini principis. (712), XCVI, 1581. — Concilium Suesionense sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (744), LXXXIX, 825. — Capitulare Suesionense Pippini regis Franc. (753), XCVI, 1505. — Capitulare Verneise Pippini regis Franc. (755), *ibid.*, 1509. — Capitula Adriani I papæ (785), *ibid.*, 1057. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 709. — Capitula Walteri Aureliani episc. (867), *ibid.*, 745. — Canonum prisca collecta ann. et auctore incert. (x), CXXXVIII, 405. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc. pars iv (1116), CLXI, 263. — Panormia Yvonis Carnot. episc. liber iv, (1116), *ibid.*, 1185.

Tr. XXI. *De concubinis.* — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1195. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 805. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1180. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber n (1116), CLXI, 1351.

Tr. XXII. *De confessione.* — Sermo S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 505. — Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc. (615), LXXIX, 445. — Fragmenta ex collectoribus canonum S. Theodori Cant. (vii), CXIX, 963. — Opusculum de confessione peccatorum Aicini (814), CI, 618. — Capitula Theodulfi Aureliani episc. (821), CV, 200. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 215. — Liber de confessione sacramentali Petri Blesensis (1200), CCVII, 1077. — Synodice Constitutiones Odonis de Noisaco (1200), CCXI, 60.

Tr. XXIII. *De contritiis in honorem martirum.* — Epistolæ S. Augustini Hipponensis episc. (430), XLIII, 90, 114.

Tr. XXIV. *De damnatis ad mortem.* — Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc. (615), LXXIX, 414.

Tr. XXV. *De debitis et usuris.* — Canones selecti ex collectione S. Theodori Cantuar. arch. (vii), CXIX, 1040. — Capitula selecta Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), *ibid.*, 1292. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 720. — De disciplinis eccles. Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 235. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc. pars xiii (1116), CLXI, 803. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber vi (1116), *ibid.*, 1187.

Tr. XXVI. *De decimis et censu.* — Exemptiones canonice S. Egberti Eboracensis archiepisc. (729), LXXIX, 390. — Concilium Liptinense sub Bonifacio Moguntino (745), *ibid.*, 809. — Epistolæ et decreta S. Zacharie papæ (751), *ibid.*, 959. — Canones Hibernenses ann. et auctore incert. (viii), XCVI, 1519. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 714. — Homilia de decimis et jejuniis auctore et ann. incert. (ix), CXXXIX, 1261. — De ecclesiasticis disciplinis Regionis (915), CXXXII, 200. — Capitula concilii Trosiensi Hervæi Rhem. archiepisc. (827), *ibid.*, 690. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), *ibid.*, 949. — Leges ecclesiasticæ Ethelredi Anglorum regis (979-1016), CLI, 1168. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), *ibid.*, 1174.

Leges ecclesiasticæ Eduardi III Anglor. regis (1066), *ibid.*, 1193. — *Epistolæ Urbani II papæ* (1199), *ibid.*, 550. — *Panormia* S. Yvonis Carnot. episc. liber II (1116), CLXI, 1093. — *Sermo de decimis* S. Stephani de Mureto oriturus Grandimontensis fundatoris (1124-1192), CCIV, 1135.

Tir. XXVII. De disciplina et vita Christiana. — *Tractatus de disciplina* Christiana S. Augustini (430), XL, 669. — *Tractatus de contemptu mundi*, S. Augustini (430), *ibid.*, 1217. — *De vita Christiana* Fastidii Britannorum episc. (430), L, 883. — *Sermones varii* S. Petri Chrysologi, de terrenis despiciendis (430), LII, 259-628. — *Sermones* S. Petri Chrysologi de vero cursu pro corona gloria et de figura sæculi vitanda (430), *ibid.*, 526. — *Hominis* III S. Valeriani Cemeliensis episc. de bono disciplina et de arcta et augusta via (430) *ibid.*, 691. — *Sermo* S. Leonis Magni papæ (460), LIV, 390. — *Opusculum de formula honestæ vitæ* S. Martini Damiensis, Br. carensis episc. (573), LXXII, 18. — *Epistolæ* S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 715. — *Edictum concilii Parisiensis* Clotarii II regis (628), LXXX, 453. — *Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia* Abedoc et Ethelvolli ann. incert. (viii), XCVI, 1298. — *Epistola* B. Aicuii Albiaci Placii (804), C., 197. — *Via regia* Smaragdi S. Michaelis abb. (820), CII, 931. — *Capitula* Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 695. — *Homilias* Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CX, 82 106. — *Constitutiones* S. Adonis Cantuar. archiepisc. (912), CXXXIII, 947. — *Præloquiorum libri* v. Rathieri Veron. episc. (935), CXXXVI, 148. — *Decretorum* Burchardi Warmat. episc. liber xv (1026), CXL, 895. — *Carmen de contemptu mundi* Xogerii Becensis mon. (1090), CL, 1451. — *Præcepta recte vivendi* B. Roberti de Arbrissello (1117), CLXII, 1083. — *Tractatus de corruptis moribus* cleri et populi Baldunius magister Theologus (1189), CCIV, 415.

Tir. XXVIII. De doctrina ecclesiastica. — *Libri* iv de doctrina Christiana S. Augustini (430), XXXIV, 15. — *Epistolæ et decreta* S. Cælestini I papæ (430), L, 456, 485. — *Epistolæ* S. Fulgentii Ruspensis episc. (533), LXV, 360. — *Liber* S. Fulgentii R. episc. de fide, seu de regula fidei (535), LXV, 671.

Tir. XXIX. De dominicis. — *Canones selecti ex collectione* Theodori Cantuar. archiepisc. (vi), XCIX, 1023. — *Capitulare* Vernense Pippini Franc. regis (755), XCVI, 1512. — *Capitula* Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 198, 205. — *Capitula* Rodulfi Bituric. episc. (866), CLIX, 716. — *Capitula* Walterii Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 737. — *De disciplina ecclesiastica* Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 264. — *Leges ecclesiasticæ* Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1175. — *Leges ecclesiasticæ* S. Stephani Hungarum regis (1038), *ibid.*, 1246. — *Panormia* S. Yvonis Carnot. episc. liber u (1116), CLXI, 1121.

Tir. XXX. De ebrietate et gula. — *Decretum* S. Euthychiani papæ (275), V, 179. — *De epistolis et decretis* Eusebio papæ ascriptis (510), VI, 27. — *De ebriosis* episcopo et presbytero et diacono (Capp. ad Eusebium Hieronymum) (420), XXX, 425. — *Epistola* S. Augustini Hipp. episc. de ebrietate (430), XXXIII, 90, 114. — *De ebrietate et castitate* S. Augustini (430), XL, 1106. — *Epistolæ et decreta* S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1195. — *Opusculum* S. Eugenii III Tolosan. episc. contra ebrietatem (638), LXXXVI, 560. — *Canones selecti ex collectione* Theodori Cantuar. arch. (vi), XCIX, 1040. — *Excerptum penitentialis* S. Egherti, Eboracensis archiepisc. lit. 10 (729), LXXIX, 452. — *Capitula* Rodulfi Bituric. episc. (866), CLIX, 713. — *Capitula* Walterii Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 738. — *Canones* Isaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1084. — *De disciplinis ecclesiasticis* Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 218, 225. — *Decretorum* Burchardi Warmat. episc. liber xiv (1026), CXL, 869. — *Opusculum contra intemperantes clericos* S. P. Damiani (1072), CLIV, 387. — *Decreta* S. Yvonis Carnot. episc. pars xii (1116), CLXI, 803.

Tir. XXXI. De ecclesiis; de ecclesiarum sacratione et privilegiis. — *Ecclesia* semel Deo consecrata quando sit iterum consecranda Julii I papæ (357-352), VII, 869. — *Quid sit ecclesia*, Julii I papæ (352), *ibid.*, 970. — *De illis qui ecclesias incendunt* (352), *ibid.*, 971. — *Qui metropolitæ primates vocentur* (352), *ibid.*, 986. — *Decreta selecta* Theodosii, Arcadii et Honorii (392), XIII, 528, 531. — *Epistolæ* S. Zozimi papæ de eccles. Arelatensis privilegiis (418), XX, 642. — *Epistolæ et decreta* S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1040, 1081. — *Sermones* varii S. Maximi Taurinensis episcopi de Dedicatione ecclesiæ (463), LVII, 893. — *Constitutum* Felicis IV papæ de ecclesia Ravenn. (550), LXV, 12. — *Epistola* S. Felicis IV papæ (app. ad op.) (550), *ibid.*, 16. — *Epistola*

de reconciliatione Carthaginensis Ecclesiæ (app. ad Bonifacium II papam) (531), *ibid.*, 45. — *Epistola* vi Agapeti I papæ (536), LXVI, 45. — *Epistolæ et decreta* Vigili papæ (553), LXIX, 18. — *Epistola* Pelagii I papæ (560), *ibid.*, 406. — *Novellæ* Justiniani I Imperat. (527, 565), LXXII, 972, 991, 999, 1039. — *Ecclesiæ* rum forma et dispositio apud Francos (app. ad Germanum Parisiensem episc.), 576, *ibid.*, 150. — *Canones* Antissiodorenses, Aunarii Antissiod. episc. (590), *ibid.*, 765. — *Epistolæ* S. Gregorii Magni papæ (590, 604), LXXII, 541, 634, 664. — *Canones selecti* Theodori Cantuar. archiepisc. an. inc. (vi), XCIX, 1049, 1064. — *Concilium* Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (745), LXXXIX, 821. — *Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta* Abedoc et Ethelvolli, ann. incert. (viii), XCVI, 1298, 1503. — *Canones* Hibernenses incert. auct. et ann. (viii), *ibid.*, 1514. — *Capitula* Aquilanicum, Pippini Fr. regis (768), *ibid.*, 1519. — *Liber diurnus summorum pontificum* pluribus ann. (vi, vii), CV, 87. — *Capitula* Theodulfi Aurelian. episc. ad presbyteros parochias suæ (821), *ibid.*, 194. — *Capitula* Rodulfi Bituric. episc. (866), CLIX, 705. — *Tractatus de dedicatione ecclesiæ* Remigii Antissiod. (908), CXXXI, 845. — *Epistola* secunda ad episcopos Virdun. (app. ad Rem.), (908), *ibid.*, 968. — *De Ecclesiæ disciplinis*, Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 197. — *Capitula* concilii Trosletani Hervari Remensis archiepisc. (append. ad opera), (922), *ibid.*, 678. — *Constitutiones* S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), CXXXIII, 947. — *Decretorum* Burchardi Wormatiensis episc. libri ii (1026), CXL, 673. — *Capitula synodi* Arelat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1281. — *Collectionis canonice* S. Anselmi Luc. episc. liber v (1085), CXLIX, 501. — *Decreti* sancti Yvonis Carnot. episc. pars iii (1116), CLXI, 199. — *Panormia* S. Yvonis Carnot. episc. liber u (1116), *ibid.*, 1085. — *De honore ecclesiæ*, Placidi incertæ sedis episc. (1119), CLXIII, 613. — *Canones concilii* Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXXIX, 682.

Tir. XXXII. De energumens. — *Canones selecti ex collectione* Theodori Cantuar. arch. (vi), XCIX, 1069.

Tir. XXXIII. De Eucharistia. — *De Eucharistia ut sacrificium* Append. ad Hieronym. (420), XXX, 452. — *De Eucharistia* sumptione, Epistolæ S. Augustini (430), XXXIII, 199, 630. — *Epistolæ et decreta* S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1155. — *Liber secundus* S. Fulgentii ad Monimum (533), LXV, 179. — *Canones* Remigii Curien. episc. pro sua diocesi (820), CII, 1096, 1101. — *Capitula* Walterii Aurelian. episc. (867), CLIX, 754. — *De disciplinis ecclesiasticis*, Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 204. — *Liber de sacramento altaris* Baldunius Cantuar. arch. (1189), CCIV, 415. — *De sacramento altaris*, Guillelmi de Campello, Catalaunensis episc. (1121), CLXIII, 1139. — *Synodica constitutiones* Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 60.

Tir. XXXIV. De excommunicationibus. — *Excommunication* etiam apud monachos usitata Joannis Cassiani Massiliensis presbyt. (430), LXIX, 106. — *Excommunicationem* incurrebant qui cum excommunicatis communicabant Joannis Cassiani (430), *ibid.*, 107. — *Epistolæ et decreta* S. Cælestini I papæ (432), L, 417, 459. — *Epistolæ et decreta* S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 723, 731. — *Breviatio canonum* Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (547), LXVII, 949. — *Epistola* Vigili papæ (553), LXIX, 45. — *Canones* Antissiodorenses, Aunarii Antissiodorens. episc. (590), LXXII, 766. — *Fragmenta canonum* Theodori Cantuar. archiepisc. (vi), XCIX, 973. — *Canones selecti ex collectione* Theodori Cantuar. arch. (vi), *ibid.*, 1017. — *Capitula* Adriani I papæ (785), XCVI, 1066. — *Capitula selecta ex prisca canonum Collatione in Hibernia facta* Abedoc et Ethelvolli ann. incert. (viii), *ibid.*, 1297. — *Canones* Hibernenses incerti auct. et ann. (viii), *ibid.*, 1514. — *Capitulare* Vernense Pippini Franc. regis (755) *ibid.*, 1510. — *Decreta* Eugenii II papæ, ex concilio Remensi (827), CV, 645. — *Epistolæ et decreta* Leonis IV papæ (853), CXVII, 667. — *Capitula* Walterii Aurelian. episc. (867), CLIX, 756. — *Epistolæ et decreta* Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1121. — *Canones* Isaci Ligonensis episc. (880), CXXIV, 1102. — *Decretorum* Burchardi Warmat. episc. liber xi (1026), CXL, 835. — *Leges ecclesiasticæ* Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1150. — *Collectionis canonice* Anselmi Luc. episc. liber xii (1085), CXLIX, 855. — *Epistolæ* variae Urbani II papæ (1095), CLI, 521. — *Decreti* S. Yvonis Carnot. episc. pars xiv (1116), CLXI, 823. — *Panormia* S. Yvonis Carnot. episc. liber v (1116), *ibid.*, 1227. — *Epistolæ* Petri Chrysogoni (1178), CXCIX, 1119. — *Decreta* Clementis III papæ (1191), CLIV, 1499.

Tir. XXXV. De expositione infantium. — *Canones se-*

lecti ex Theodori Cantuar. collectione (vii), XCIX, 1065. — Concilium incertum sub S. Bonifacio Mogunt. (745), LXXXIX, 827. — De ecclesiasticis disciplinis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXI, 298.

Tir. XXXIV. *De extrema unctione*. — Statuta S. Sonnati Remensis episc. (615), L, 444. — Synodice constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 62.

Tir. XXXVII. *De feriis*. — Decreta selecta Theodosii imper. (386), XLII, 525. — Epist. xiv S. Innocentii I papæ (414), XX, 517. — Tractatus de quart. feria S. Augustini Hippou. episc. (430), XL, 685. — De ordinatione Feriarum Paschali. Veu. Bedæ (751), XC, 607.

Tir. XXXVIII. *De festis*. — Statuta S. Sonnati Remensis episc. (615), LXXX, 445. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (907), CXVII, 740. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis. abb. (915), CXXXII, 265. — Leges ecclesiasticæ Canuti regis Anglorum, (1036), CLII, 1179. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars i et vii (1116), CLXI, 263.

Tir. XXXIX. *De fide*. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 952, 956, 1115, 1127, 1132, 1148. — Epistolæ et decreta Pelagii II papæ. Epistola ad episcopos Istriæ (590), LXXII, 766. — Decretum S. Sonnati Remensis episc. (625), LXXX, 415. — Canones doctrinales et disciplina collata a Theodoro Cantuar. archiep., ann. incert. (vii), XLIX, 991. — Capitulare Suevionense Pippini principis (744), CXVI, 1505. — Capitula Theodulii Aurelian. episc. (821), CV, 198. — Opusculum de fide catholica S. Petri Damiani. (1072), CXLV, 20. — Decreti Yvonis Carnot. episc. pars i et xvii (1116), CLXI, 59. — Panormia liber i, S. Yvonis Carnot. episc. (1116), *ibid.*, 1045.

Tir. XL. *De filiis et parentibus*. — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvoli, ann. incert. (viii), CCXVI, 1291. — Fragmenta ex Collectione canonum Theodori Cantuar. archiep. (vii), XCIX, 969. — Capitulare Compendiense Pippini Franc. regis (757), XCVI, 1515. — Capitula Theodulii Aurelian. episc. (821), CV, 202. — Liber de puerorum oblatione Rabani Mauri (833), CVII, 419. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXXIX, 714. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber ii (1116), CLXI, 1099.

Tir. XLI. *De fornicatione*. — Decretum Burchard Wormat. episc. liber vii (1026), CXL, 919. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLII, 1181. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars nova (1116), CLXI, 635. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber vi et vii (1116), *ibid.*, 1275-1287.

Tir. XLII. *De furibus et furto*. — Fragmenta ex collatoribus canonum Theodori Cantuar. archiepisc. ann. incert. sæculi vii, XCIX, 973. — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvoli, ann. incert. (viii), XCVI, 1286. — Capitula selecta Abedoc et Ethelvoli de furto in ecclesia peracto (viii) *ibid.*, 1290. — Canones Hiberniens. incert. auctore et ann. (viii), *ibid.*, 1315. — Capitulare Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), *ibid.*, 1519. — Canones Isa et Lingon. episc. (840), CXXIV, 196-1098. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 335. — Capitula concilii Trosleiani, Harvæi Remensis archiepisc., append. ad opera (922), *ibid.*, 694. — Sententia contra tures s. erillogos Sigebardi S. Maximi Trevirensis monac. (965), CXXIX, 965. — Communitorium contra prædones Arnulphi Remensis archiepisc. (1023), *ibid.*, 1515. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars decima tertia (1116), CLXI, 803.

Tir. XLIII. *De hæreticis*. — Decretum Constantini Magni imper. (326), VIII, 319. — Decretum aliud Constantini Magni i. per. (326), *ibid.*, 520. — Decreta selecta imperat. Valentini, Gratiani et Theodosii (379), XLII, 533. — Liber de non conveniendo cum hæreticis S. Luciferi Calantani episc. (571) *ibid.*, 767. — Decretum S. Siricii papæ, de modo hæreticos in Ecclesiam recipiendi (598), *ibid.*, 1133. — Epistola S. Siricii papæ, de hæreticis ab Ecclesia removendis (598), *ibid.*, 1168. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 485, 526. — Epistola S. Augustini Hippou. episc. de coercendis hæret. (450), XXXIII, 296, 357, 359, 366, 535, 792, 933. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 912, 922, 942, 1111, 1145. — Epistolæ et decreta Vigili papæ (555), LXXIX, 25. — Novella xlv Justiniani imperat. (527-583), LXXII, 973-986. — Leges selectæ Justiniani I imperat. (565), *ibid.*, 1085. — Canones selecti ex Collectioe Theodori Cantuar. (vii), XCIX, 1066. — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione facta in Hibernia Abedoc et Ethelvoli (viii), XCIV, 1235. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber i (1116), CLXI, 1045, 1257.

Tir. XLIV. *De homicidiis*. — Canones Isaaci Lingonensis

episc. (880), CXXIV, 1094-1087. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc. liber vi (1026), CXL, 763. — Leges ecclesiasticæ Canuti regis Anglorum (1036), CLII, 1180. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1038), *ibid.*, 1247. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars decima (1116), CLXI, 689. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber vii (1116), *ibid.*, 1505.

Tir. XLV. *De Horis canonicis*. — Capitula synodi Atrebat. Gerardi Camerac. episc. (1058), CXLII, 1363. — Opusculum de Horis canonicis S. Petri Damiani. cardin. (1072), CXLV, 221. — Liber de divinis officiis Drogonis cardin. Ostiensis episc. (1134), CLXVI, 1517. — Statuta Ecclesiarum Lugdun. Guichardi Lugdun. archiepisc. (1180), CXXIX, 1091. — Rationale divinarum Officiorum Joannis Beletii Parisiensis theologie magistri (1190), CCLII, 9.

Tir. XLVI. *De imaginibus sanctorum*. — Liber de imaginibus sanctorum S. Agoardi Lugdunens. episc. (846), CIV, 199. — Libri in de cultu imaginum Jonæ Aurelian. abb. (812), CVI, 505. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (860), CXXIX, 773.

Tir. XLVII. *De innumerationibus*. — Consulator titulus LXXXV. *De privilegiis et innumerationibus clericorum, presbyterorum et episcoporum*.

Tir. XLVIII. *De incantatoribus*. — Consulator titulus LXI. *De maleficiis et incantatoribus*.

Tir. XLIX. *De incestis*. — Capitulare Compendiense Pippini Franc. regis (757), XCVI, 1515. — Capitulare incerti anni Pippini regis Franc. (viii), *ibid.*, 1517. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXXIX, 715. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1124. — Canones Isaaci Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1090. — De disciplinis ecclesiasticis Regin. Prumiensis. abb. (915), CXXXII, 325. — Capitula concilii Trosleiani Harvæi Remensis archiepisc. (922), *ibid.*, 696. — Decretum Burchardi Wormat. episc. liber vii (1026), CXL, 779. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLII, 1186. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars nova (1116), CLXI, 635. — Epistola de incertis conjugis Ernaldi Rotensis episc. (1124), CLXIII, 1457.

Tir. L. *De incontinentia clericorum*. — *episcoporum et presbyterorum*. — Decretum S. Siricii papæ, de clericorum incontin. (398), XLII, 1158. — Decretum S. Siricii papæ, quod sacerdotes et diaconi insolubili continentia lege teneantur (598), XLII, 1158. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — De ebrioso episcopo et de presbytero et diacono, Append. ad Euseb Hieronym. (420), XXX, 125. — De sacerdotibus qui accipiscentiam habent, Append. ad Hieron. (420), *ibid.*, 431. — De abdicando ecclesiastica functione infami presbyteri, Append. ad Hieronymum Eus. (420), XXX, 254. — Decretum Pelagii II papæ articulus ix (590), LXXII, 745. — Canones Antissiodorenses, Aunarii Antissiod. episc. (530), *ibid.*, 763, 519. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 622, 624, 640, 641, 725. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. (vii), XCV, 1003. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunensi episcopo celebratæ (678), XCVI, 579. — Liber penitentialis S. Egherti Eborac. archiepisc. (729), LXXIII, 404. — Dialogus de institutione Catholicæ S. Egherti (729), *ibid.*, 440. — Epistolæ et decreta S. Zacharie papæ (781), *ibid.*, 917. — Epistolæ et decreta S. Stephani II papæ (752), *ibid.*, 1027. — Capitularia Pippini Franc. regis (742), XCVI, 1503. — Capitulare Vermeriense Pippini Franc. regis (753), *ibid.*, 1507. — Capitulare Vermeriense Pippini Franc. regis (757), *ibid.*, 1515. — Capitulare Pippini regis an. inc. (viii), *ibid.*, 1517. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXXIX, 707. — Sermo de in formatione episcoporum Sylvestri II papæ, (1005), CXXIII, 169. — Registrum S. Gregorii VIII papæ (1085), CXXVIII, 283. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1151), CLXXIX, 680. — Tractatus de corruptis moribus cleri et populi, Balduini Cantuar. archiepisc. (1180), CCIV, 425.

Tir. LI. *De indulgentiis*. — Decreta selecta imperat. Valentini et Theodosii (381), XLII, 527. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis. abb. (915), CXXXII, 368, 370. — Epistolæ Urbani II papæ (1095), CLII, 36.

Tir. LII. *De infirmis*. — De visitatione infirmorum S. Augustini episc. (450), XL, 1117. — Liber de iuramentis et infirmis, Append. ad S. Germanum Parisiensem episc. (576), LXXII, 409. — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvoli ann. incert. (viii), XCVI, 1291. — Fragmenta ex quibusdam codicibus Theodori Cantuar. (vii), XCIX, 973. — Epistola B. Alcinii Fiacri Albin (801), C, 187. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 212. — Decretum Burchardi Wormat. episc. liber vii (1026), CXL, 938. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc.

par. xv (1116), CLXI, 857. — De visitatione infirmorum Baldrici Dol. archiepis. (1130), CLXVI, 1211.

Trr. LIII. *De investituris*. — Concilia varia de investituris praetorum sub Paschali II papa habita (1107), CLXI, 469. — Tractatus de ordinatione episcoporum et investituris laicorum Godfridi Vindocinensis abbas (1107), CLVII, 281.

Trr. LIV. *De jubileo*. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolff, ann. incert. (viii), XCVI, 1213. — Opusculum de jubileo, S. Petri Damiani (1072), CXIV, 715.

Trr. LV. *De Judaeis*. — De cibis Judaicis epistola Novatiani (iii), III, 933. — Epistolae S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 509, 675, 690, 729. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II, regis (628), LXXXIX, 452. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (viii), XCI, 1065. — Capitulare de Judaeis, Caroli Magni Franc. reg. (814), XCVII, 769. — Epistola S. Agobardi Lugdun. episc. de fugienda societate Judaica (840), CIV, 107. — Decreti Yvonis Carnot. episc. pars xiii, (1116), CLXI, 803. — De re Clementis III papae (1119), CCIV, 1482, 1095.

Trr. LVI. *De jejunio*. — Consilium: Trr. LXXXIV, *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis* Trr. LVII. *De juramento*. — Consilium: Trr. XV. *De causis judicandis*, etc.

Trr. LVIII. *De furtidictione*. — Epistola S. Dionysii papae, ad Severum episc. (259), V, 153. — Decretum Eutychiani papae (275), *ibid.*, 177. — Epistola Constantini Magni imperat. qua Ecclesiarum praesides a publicis functionibus eliminat (320), VIII, 481. — Decretum S. Siricii papae, quod de Ecclesia in Ecclesiam emigrare aut ordinationes in alieno territorio celebrare illicitum est (388), XIII, 1192. — Epistola S. Innocentii I papae ad Anisium episc. (410), XX, 465. — Epistolae et decreta S. Innocentii I papae (410), *ibid.*, 468. — Epistola et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 615, 666. — Epistolae et decreta S. Hilarii papae (462), LVIII, 17, 24, 27. — Decreta Hormisdæ papae (523), LXIII, 526. — Breviatum canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diacon. (547), LXVII, 950. — Epistolae et decreta S. Joannis III papae (562), LXII, 15. — Novella xiv Justiniani I imperat. (565), *ibid.*, 970. — Capitula concilii Herulfordiae Theodori Cantuar. (vi), XCIX, 952. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (vii), *ibid.*, 1006. Dialogus de institutione catholica S. Egberti (729), LXXXIX, 457. — Concilium Germanicum I sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (742), *ibid.*, 807. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (743), *ibid.*, 821. — Capitularium Adriani I papae (781), XCVI, 1060, 1062. — Capitulare Suevionense Pippini Francor. regis (744), *ibid.*, 1505. — Capitulare Veronense Pippini Francor. regis (755), *ibid.*, 1511. — Canones Remigii Curien. episc. pro sua diocesi (820), CII, 1099, 1103. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 193. — Capitula Rudolphi Bituric. episc. (866), CXIX, 711, 712. — Canones Isaaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1082, 1104. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 236, 266. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardinal. (1068), CXLIH, 1169.

Trr. LIX. *De lapsis et de persecutionibus*. — De fuga in persecutione Tertulliani. (160-230), II, 101. — Concilia Carthaginensia tempore S. Cornelii I papae, in causa lapsorum, sub S. Cypriano Carthaginense episcopo celebrata (251-253), III, 819. — Epistolae variae multis S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 223. — Liber de lapsis S. Cypriani Carthag. episc. (258), *ibid.*, 467. — De his qui persecutionem passi sunt et de persecutionibus Constantini imper. (323), VIII, 255. — De his qui in insulas erant relegati Constantini (323), *ibid.*, 261. — De his qui ad metalla et ad publica opera damnati fuerant decretum Constantini Magni (323), *ibid.*. — De confessoribus qui militaverant Constantini (323), *ibid.*. — Epistolae variae Liberii papae (353-363), *ibid.*, 1365, 1400. — De lapsu virginis consecratae S. Ambrosii episc. (392), XVI, 535. — Liber de reparatione lapsi, Racciarri, monach. (420), XX, 1057. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (590-604), LXXVII, 725. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. collectione (vii), CXIX, 1069. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolff, ann. incert. (viii), XCVI, 1285. — Canones Remigii Curien. episc. pro sua diocesi (820), CII, 1109. — Canones Isaaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1078. — De ecclesiasticis disciplinis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 310. — Decreta et Libellus de proprio lapsu Ratharii Veronensis episc. (964), CXXXVI, 481. — Collectionis canonice S. Anselmi Lucensis episc. liber viii (1083), CXLIIX, 319. — Epistolae Urbani II papae

(1095), CLI, 358. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber iii (1116), CLXI, 1159.

Trr. LX. *De litaniis*. — Encyclica de litanis faciendis Pippini Fr. regis (764), XCVI, 1518. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 215.

Trr. LXI. *De maleficiis et incantatoribus*. — Ecclesiasticis disciplinis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 319, 356. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc. lib. x (1026), CXI, 830.

Trr. LXII. *De mancipiis*. — Constitutiones Conradi II imper. edictae circa 1051, CLI, 1039.

Trr. LXIII. *De matrimonio, adulterio, raptu*, etc. — Liber de monogamia Flor. Tertulliani, Montan. (160-230), II, 929. — Decretum S. Eutychiani papae (278), V, 178.

— Decreta varia concilii Romani sub S. Sylvestro I papa (370), VIII, 825. — Decreta varia de matrimonio S. Julii papae tributa (340), *ibid.*, 863. — Decreta selecta Valeriani, Theodosii et Arcadii imp. (388), XIII, 524, 527. — Decretum S. Siricii papae, quod nemini licet alterius sponsam uxorem ducere (398), *ibid.*, 1136. — Quod nec sororem uxoris suae, nec uxorem avunculi sui uxorem ducere licitum sit, S. Siricii papae (398), *ibid.*, 1189, 1191. — Epistolae et decreta S. Innocentii I papae (410), XX, 602. — De bono conjugio S. Augustini Hippion. episc. (450), XL, 343. — De conjugii adulterinis, libri ii, S. August. episc. (450), *ibid.*, 451. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 1135, 1197. — Decreta Hormisdæ papae, de oculis nuptis (523), LXIII, 525.

— Epistola prima S. Fulgentii Ruspensis episc. (553), LXV, 303. — Breviatum canonum S. Fulgentii Ferrandi Carthag. diacon. (547), LXVII, 931. — Canones Antisa odorenses Annarii episcopi (590), LXII, 745. — Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc. (615), LXX, 414. — Capitula concilii Herulfordiae collecta a Theodoro Cantuar. (vi), XCIX, 951. — Canones selecti ex collectione S. Theodori Cantuar. de raptis (vii), *ibid.*, 1056. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 459. — Concilium Liptinense, sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (743), *ibid.*, 810. — Decretum S. Zachariae papae (751), *ibid.*, 959. — Epistolae et decreta S. Stephani II papae (752), *ibid.*, 1021. — Capitula selecta ex antiqua collect. canonum in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolff, ann. incert. (viii), XCVI, 1503. — Capitulare Veronense Pippini Franc. regis (755), *ibid.*, 1505. — Capitulare Compendiense Pippini Franc. regis (757), *ibid.*, 1515. — Tractatus de nuptiis consanguineorum Rabani Mauri Fuldensis abbatis (857), CX, 1607. — Canones concilii Veronensis B. Servati Lupi Ferrariensis. abb. (864), CXIX, 615. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), *ibid.*, 1123. — Canones Isaaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1087, 1089. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prum. abb. (915), CXXXI, 315, 315. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepis. (942), CXXXIII, 948. — Opusculum de nuptu ejusdem illicito, Ratharii (968), CXXXVI, 567. — Canonum prisca collectio an. et auct. incertis (x), CXXXVIII, 428. — Leges ecclesiasticae Canoni Anglor. regis (1056), CLI, 1175. — Capitula synodi Atrab. Gerardi Camerac. episc. (1058), CXLIH, 129. — Constitutiones ecclesiasticae Henrici III imper. (1074), CLI, 1082. — Opusculum de parentela gradibus S. P. Damiani (1072), CXIV, 192, 659. — Collectionis canonice S. Anselmi Lucensis episc., lib. x (1083), CXLIIX, 525. — Epist. Urbani II papae (1095), CLI, 524, 529. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars viii (1116), CLXI, 563. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. vi et vii (1116), *ibid.*, 1245, 1503. — Canones concilii Rhemonensis Innocentii II papae (1151), CLXXIX, 682. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1478, 1488.

Trr. LXIV. *De missa*. — Epistolae et decreta S. Innocentii I papae (410), XX, 551. — Epistola S. Hieronymi ad Damasum, de oblationibus altaris (420), XX, 288. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 1081. — Epistola secunda Felicis IV papae, ad omnes episc. (530), LXV, 16. — Epistolae et decreta S. Joannis III papae (572), LXXII, 18. — Epistolae et decreta S. Germani Parisiensis episc. (576), *ibid.*, 89. — Caput vi de Liturgia Gallicana S. Germani Parisiensis episc. (576), *ibid.*, 142. — Ordo missae in Vigilia Natalis (Append. ad Germ.) (576), *ibid.*, 225, 451. — Epistola nona (Append. ad Pelagium II pap.) (590), *ibid.*, 758. — Canones Antisiodorenses Anasii episcopi (599), *ibid.*, 764. — Canones selecti Theodori Cantuar. archiepis. (vi), XCIX, 1018. — Concilium Germanicum sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (742), LXXXIX, 808. — Canones Remigii Curien. episc. pro sua diocesi (820), CII, 1095, 1105. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 193. — De officiis ecclesiasticis, libri iv, Amalarii Met. chorepisc.

(856), *ibid.*, 985. — *Eclogæ de officio missæ Symphosii Amalarii* (856) *ibid.*, 1515. — *Capitula Rodulfi Bituric. episc.* (866), CXIX, 708, 717. — *De ecclesiasticis disciplinis Regionis Præm. abb.* (915), CXXVII, 224. — *Decreti S. Yvonis Carnot. episc.*, pars II (1116), CLXI, 135.

Tr. LXV. *De monachis*. — *Consular ad calcem Index monasticæ disciplinæ*.

Tr. LXVI. *De moribus et vita clericorum*. — *Epistola S. Hieronymi ad Oceanum* (420), XXX, 288. — *Fragmentum Regulæ clericis traditæ* (Append. ad Aug.) [450], XXXII, 1418. — *Sententiæ multæ in episc.* *malos prolatae S. Augustini* (450), XXXIII, 953. — *Epistola S. Augustini Hippon. episc.* (450), *ibid.*, 1015. — *Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ* (461), LIV, 610, 1212. — *Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (vii), CXIX, 1012. — Capitulare Vernense Pippini Francor. regis* (754), X^{vi}, 1312. — *Capitulare Aquitanicum Pippini Francor. regis* (758), *ibid.*, 1519. — *Capitula selecta Aledoc et Ethelvo II, ann. incert.* (viii), *ibid.*, 1282. — *Canones Hibernenses auctore et ann. incert.* (viii), *ibid.*, 1311. — *Communitorium cuiusque episcopi ad sacerdotes sibi cæterosque ministros ejusdemque ordinis Ecclesiæ* (viii), *ibid.*, 1375. — *Capitula Rodulfi Bituricensis episc.* (866), CXIX, 707. — *Capitula Walteri Aurelian. episc.* (867), *ibid.*, 732. — *Opusculum xiii. Hincmari Rhemensis archiepisc.* (882), CXXV, 1072. — *Sermo de informatione episcoporum S. Sylvestri II papæ* (1005), CXXXIX, 169. — *Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis* (1036), CLII, 1173. — *Liber de admonitione clericorum et laicorum Althonis sancti Emmerami monac.* (1078), CXLI, 264. — *Decreti S. Yvonis Carnot. episc.*, pars VI (1116), CLXI, 459. — *Panormia S. Yvonis Carnot. episc.*, lib. II (1116), *ibid.*, 1169. — *Regula clericorum Petri de Honestis Ravennæ clerici* (1119), CLXIII, 703. — *Canones concilii Remensis Innocentii II papæ* (1131), CLXXXIX, 680. — *Tractatus de moribus et officiis episcoporum, S. Bernardi Claravallensis abbatis* (1153), CLXXXII, 859. — *Tractatus de corruptis moribus cleri et populi Balduini Cantuariensis archiepisc.* (1188), CCIV, 415. — *Exhortatio ad sacerdotes Balduini* (1188), *ibid.*, 580.

Tr. LXVI. *De mortuis*. — *Sermones de consolatione mortuorum S. Augustini* (450), XI, 1159. — *Novellæ Justiniani I imperat. August.* (527-565), LXXII, 764. — *Canones Antissiodor. Annarii episcopi* (590), *ibid.*, 761. — *Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc.* (615), LXXX, 445. — *Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiepisc.* (vii), CXIX, 1018. — *Concilium Liptinense, sub S. Bonifacio Mogunt. (743), LXXXIX, 822. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Aledoc et Ethelvo II, ann. incert.* (viii), XCVI, 1286, 1298. — *Concilium incertum sub Bonifacio Moguntino episc.*, (745), LXXXIX, 827. — *Canones Hibernenses incert. auctore et ann.* (viii), XCVI, 1312. — *Capitularia synodi Altrebat., Gerardi Camerac. episc.* (1038), CXLII, 1298.

Tr. LXVII. *De obligationibus et officiis episcoporum, presbyterorum et clericorum omnium*. — *De officiis ministrorum S. Ambrosii, libri III* (591), XVI, 25. — *Epistola n^o de præcipulis sacerdotis officiis et virtutibus S. Ambrosii Mediolan. episc.* (591), *ibid.*, 879. — *Epistolæ varæ S. Augustini Hipp. episc.* (450), XXXIII, 98, 231, 487. — *Epistolæ et decreta S. Cælestini papæ* (432), L, 429, 456. — *Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ* (461), LIV, 1040, 1075. — *Brevitio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac.* (517), LVII, 949. — *Edictum Justiniani I imperat. August.* (527-565), LXXII, 957. — *Leges selectæ Justiniani imperat. Aug.* (527-565), *ibid.*, 1035, 1073. — *Epistolæ et decreta S. Joannis III papæ* (572), *ibid.*, 15. — *De obligationibus clericorum ad cursum recitandum* (Append. ad opera S. Germani Paris.) [576], *ibid.*, 409. — *Decreta Pelagii II, (App. ad.)* [590], *ibid.*, 749. — *Canones Antissiodor. Annarii episcopi* (590), *ibid.*, 765. — *Regula pastoralis S. Gregorii Magni papæ* (604), LXXVII, 13. — *Epistolæ S. Gregorii Magni* (604), *ibid.*, 508, 516, 522, 528, 691, 697. — *Statuta S. Sonnatii Remensis episc.* (615), LXXX, 445. — *Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunensi episc. celebratæ* (678), XCVI, 578. — *Capitula concilii Herudfordiæ Theodori Cantuar.* (vii), CXIX, 953. — *Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. episc.* (vii), *ibid.*, 1012, 1051. — *Exceptiones canonicæ S. Egberti episc.* (729), LXXXIX, 883. — *Capitularia Pippini Franc. regis* (742), XCVI, 1592. — *Capitulare Vernense Pippini Franc. regis* (755), *ibid.*, 1509. — *Capitula S. Adriani I papæ* (785), *ibid.*, 1065. — *Capitularia Theodulfi Aurelianensis episcopi, ad presbyteros parochias suæ* (821), CV, 19. — *Capitula Walteri Aurelian. episc.* (867), CXIX, 725, 739. — *De ecclesiasticâ disciplina Regionis, libri II* (915), CXXVII,

195. — *Capitula concilii Trostelani* (App. ad Hermann) [922], *ibid.*, 715. — *Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc.* (942), *ibid.*, 948. — *Capitulare Odonis Verceilensis episc.* (966), CXXXVI, 531. — *De clericis rebellibus Rutherii Veron. episc.* (968), *ibid.*, 613. — *Canonum prisca collectio: ann. et auctore incert.* (s), CXXVIII, 412. — *Statuta canonum de officio sacerdotum* (Append. ad Burchardum episc.) [1026], CXL, 1067. — *Opuscula varia de clericis S. Petri Damiani* (1072), CXLV, 485, 518. — *Liber de officiis ecclesiasticis Joannis Abrie. episc.*, ac dein Rothomagensis archiepisc. (1079), CXLVI, 27. — *Epistolæ Urbani II papæ* (1095), CL, 505. — *Tractatus de institutione clericorum Philippi Harv.* (118), CCLIV, 642. — *De institutione episc. Petri Blesensis archidiacon.* (1200), CCVII, 1897. — *Synodice constitutiones Odonis de Solico* (1200), CCXII, 63.

Tr. LXVIII. *De officiis divinis*. — *De obligationibus clericorum ad cursum recitandum* (Append. ad opera S. Germani Paris.) [576], LXXII, 409. — *Liber de divinis officiis Dragonis card. Ostiensis episc.* (1134), CLVI, 1457. — *Statuta Ecclesiæ Lugdun. Guichardi Luglun. archiepiscopi*, (1180), CCLIX, 1091. — *Rationale divinum officiorum Joannis Belethi, Parisiensis theologi magistri* (1190), CCII, 9.

Tr. LXIX. *De oleo infirmorum*. *Concilium Lipticense sub S. Bonifacio Mogunt.* (743), LXXXIX, 825.

Tr. LXX. *De oratoriis sanctorum*. — *Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc.* (vii), CXIX, 1021. — *Liber diurnus SS. Pontificum variis aetatis* (viii), CV, 87. — *Decreta Clementis III papæ* (1119), CCL, 1460.

Tr. LXXI. *De ordinationibus*. — *De singularitate clericorum* (Append. ad S. Cyprianum) (258), IV, 883. — *Decretum Constantini Magni imper. de cleris* (350), VII, 200. — *Decreta varia multa de ordinationibus et de clericis S. Sylvestri I papæ, in Romano concilio* (530), *ibid.*, 821-848. — *Decretum S. Siricii papæ ne digamos sacerdotes ordinetur, etatemque ordinandorum determinet* (598), XLII, 1141. — *Epistola S. Siricii papæ ad episcopos Africae* (598), *ibid.*, 1155. — *Epistola varæ S. Siricii papæ ad varios* (598), *ibid.*, 1164-1192. — *Epistolæ et decreta S. Innocentii papæ* (401), XL, 408, 486, 494, 526, 605. — *Epistolæ S. Bonifacii I papæ* (419), *ibid.*, 772. — *Epistolæ S. Augustini Hippo. episc.* (450), XXXIII, 927-928. — *Epistolæ et decreta S. Cælestini I papæ* (432), L, 429. — *Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ* (461), LIV, 610, 616, 617, 624, 636, 645, 655, 666, 706, 1197. — *Epistolæ et decreta S. Hilari papæ* (462), LVIII, 17. — *Epistolæ et decreta S. Symmachi papæ* (514), LXII, 49. — *Epistolæ et decreta Felicii IV papæ* (530), LXV, 11. — *De canonibus observandis S. Cæsarii Arelat. episc.* (527-610), LXVII, 1069. — *Brevitio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac.* (517), *ibid.*, 949. — *Novella sexta Justiniani I imper. aug.* (525), LXXII, 950. — *Decreta Pelagii II papæ, et. ix et x* (590), *ibid.*, 745. — *Epistolæ S. Gregorii Magni papæ* (604-604), LXXVII, 575, 623, 626, 642, 644, 661, 716. — *Statuta S. Sonnatii Remensis episc.* (615), LXXX, 414. — *Edictum de synodo Parisiens. Clotarii II Francorum regis* (628), *ibid.*, 451. — *Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. archiepisc.* (vii), CXIX, 1001. — *Epistola decima sexta Ven. Bedæ* (751), XLV, 710. — *Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Aledoc et Ethelvo II, ann. incert.* (viii), XCVI, 1281. — *Canones Remigii Curionensis episc.*, pro no diceresi (820), CII, 1097-1107. — *Liber diurnus SS. Pontificum variis aet.* (vi-viii), CV, 59. — *Decreta Eugenii II papæ, ex concilio Remensi* (827), *ibid.*, 616. — *Quæstio. Rabani Mauri Fuldensis abb., an liceat clericis presbyteros et diaconos ordinare cum concensu episcopi sui* (835), CX, 1195. — *De ordinationibus Formoso papa factis, Auxilii Franci presbyt., ann. incert. sæculi ix*, CXXIX, 1051. — *Tractatus qui Inferior et Defensor dicitur de ordinationibus Formosi papæ, Auxilii Franci.* (ix), *ibid.*, 1094. — *De disciplina ecclesiasticis Regionis Præm. abb.* (915), CXXVII, 224-267. — *Decreta de clericis ab invasore ordinatis, Rutherii Veronensis episc.* (963), CXXXVI, 477. — *Canonum prisca collectio ann. et auctore incert.* (s), CXXVIII, 597. — *Collectionis canonicæ S. Anselmi Luc. episc. lib. vi et vii* (1083), CXLIX, 505. — *Decreti S. Yvonis Carnot. episc. part. vi et vii* (1161), CLXI, 521. — *Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber III* (1116), *ibid.*, 1133. — *Canones concilii Remensis Innocentii II papæ* (1131), CLXXXIX, 680.

Tr. LXXII. *De ordinibus*. — *Opusculum de ordinibus Eccles. (Append. ad Hier.)* (480), XLX, 118. — *Epistolæ et decreta S. Cælestini I papæ* (432), L, 429.

Exceptiones canonicae S. Egberti Eborac. archiepisc. (729), LXXXIX, 399. — De clericorum institutione Rabani Mauri Fuld. abb. (853), CVII, 293. — Liber de sacris orationibus Rabani Mauri (853), CXII, 1163. — Liber de ecclesiastica disciplina Rabani Mauri (853), *ibid.*, 1191. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. lib. II (1026), CXI, 625.

Trr. LXXIII. *De pallio*. — Liber diurnus summorum pontificum (vi-viii), CV, 81. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), CXIX, 771, 796. — Epistolae et decreta Joannis VIII papae (852), CXXVI, 632. — Epistola B. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1089), CL, 517.

Trr. LXXIV. *De parentibus*. — Consulator tit. XL, *De filiis et parentibus*.

Trr. LXXV. — *De Pascha*. — De Pascha solemnitate S. Sylvestri I papae (530), VIII, 825. — Expositum de die Pascae et mense S. Julii Hilariani (597), XIII, 1103. — Epistola ad Praesidium de cereo paschali (Append. ad Eusebium Hieronymum) [420], XXX, 182. — Sermo de eua agni in vigilia Pascae (Append. ad Hieronymum) [420], *ibid.*, 221. — Epistola S. Augustini Hippo. episc. de Paschate (430), XXXIII, 304. — Tractatus de eua agni S. Augustini (430), XL, 1189. — Sermo S. Petri Chrysologi de Paschali solemnitate (430), LII, 406. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 927-945. — De computo Paschali libri II, auctore et ann. incert. (v), LIX, 545. — Cyclus Paschalis Dionysii Exigui (552), LVII, 435. — Epistolae et decreta Vigilii papae (553), LXXIX, 18. — Computus Paschalis Cassiodori (560), LVIII, 1219. — Opusculum de Pascha S. Martini Tumiensis (572), LXXXII, 47. — Epistola Joannis IV papae (612), LXXX, 691. — Epistola de controversia Paschali S. Cumiani Longi Hibern. episc. 661, LXXXVII, 969. — Capitula concilii Herefordensis collecta a Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. incert. saeculi VII, XCIX, 931. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar., VII, *ibid.*, 1025. — Exceptiones canonicae S. Egberti Eborac. archiepisc. (729), LXXXIX, 384. — Concilium Liptonense sub S. Bonifacio Mogunt. (712), *ibid.*, 822. — Liber de celebratione Pascae, Venerab. Bedae (730), CIX, 600. — Epistolae Venerab. Bedae presb. (730), XCIV, 675. — Canones Remigii Caruensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1104. — Liber de computo auct. et ann. incert. (ix), CXXIX, 1273. — Sermones Ratherii Veron. episc. (968), CXXXVI, 719. — Liber de computo Helerici S. Galli mon. (980), CXXXVII, 17. — Epistola Joannis Constantiensis in librum de computo, *ibid.*, CLXIII, 1473.

Trr. LXXVI. *De pauperibus alendis*. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiepisc. collectione (VII), CIX, 1030. — Capitulare Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), XCVI, 1519.

Trr. LXXVII. *De perjurio*. — De disciplinis ecclesiasticis, Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 341-349. — Capitula concilii Trosleiani, Append. ad Hervaeum archiepisc. (922), *ibid.*, 704. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. libri XII (1026), CXI, 875. — Leges ecclesiasticae S. Stephani Hungarorum regis (1058), CLI, 1247. — Decret. S. Yvonia Carnot. episc. pars duodecima (1116), CLXI, 779. — Edicta Clementis III papae (1191), CCIV, 1479.

Trr. LXXVIII. *De persecutionibus*. — Consulator tit. LIX, *De lapsis et persecutionibus*.

Trr. LXXIX. *De poenitentia*. — Liber de poenitentia Tertulliani (160-230), I, 1243. — Decretum S. Eutychiani papae (279), V, 177. — Decretum S. Sylvestri I papae, in Romano concilio edictum, ut nemo de poenitentia nisi 40 annorum (330), VIII, 839. — Decretum S. Julio papae tributum, ne poenitentia denegetur morientibus (340), *ibid.*, 864. — Leges de poenitentia S. Siricii papae (398), XIII, 1157. — Decretum S. Siricii papae clericis poenitent. interdicens (398), *ibid.*, 1143. — Liber de poenitentia S. Ambrosii Mediol. episc. (398), XVII, 669. — Epistolae et decreta S. Innocentii I papae (410), XX, 458-493. — Epistola ad quemdam qui in saeculo poenitabat. (Append. ad opera Eusebii Hieronymi), [420], XXX, 212. — Canones poenitentiales, Append. ad S. Hieronymum *ibid.*, 425. — Epistolae variae S. Augustini Hippo. episc. (430), XXXIII, 199, 313, 635, 1066. — De vera et falsa poenitentia S. Augustini (430), XL, 1113. — Collatio vicesima abbas Pinulii de poenitentia, Joannis Cassiani Massil. presbyt. (430), XLIX, 1149. — Epistolae et decreta S. Celestini I papae (432), I, 429. — Sermones S. Leonis Magni papae (461), LIV, 417. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), *ibid.*, 1111, 1135, 1148, 1191, 1193, 1209. — Decreta Hormisdai papae (535), LXIII, 525. — Epistolae et decreta Vigilii papae (553), LXXI, 21. — Index poenitentialis, Append.

ad Germ. Parisiensem (576), LXXII, 575. — Epistola S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 559. — Liber de poenitentiarum mensura taxanda S. Columbani abb. (615), LXXX, 443. — Opuscula de monachorum poenitentia et de genere monachorum, S. Valerii abb. (636), LXXXVII, 456. — Homilia S. Eligii Noviomensis episc. (659), *ibid.*, 607, 612, 659. — Liber de poenitentiarum mensura taxanda, S. Cumiani Longi Hibern. episc. (661), *ibid.*, 977. — Poenitentialia Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 901. — Capitula varia collecta ex Fragmentis Theodori (VII), *ibid.*, 954. — Fragmenta ex canonibus Theodori (VII), *ibid.*, 967. — Fragmenta ex libris poenitentialibus (VII), *ibid.*, 969. — Ordo ad dandam poenitentiam Theodori (VII), *ibid.*, 984. — Fragmenta ex quibusdam codicibus manuscriptis (VII), XCIX, 977. — Capitula quaedam cum poenitentiali Theodori collata (VII), *ibid.*, 981. — Poenitentialia Theodori Cantuariensis archiepisc., collatum cum quibusdam testimoniis Hygini papae Fabiani, etc., *ibid.*, 987. — Canones selecti ex antiquissima codicis Herovallianis canonum collectione de doctrina et disciplina, *ibid.*, 999. — Excerpta ex poenitentiali magistri Joannis de Deo doctoris decretorum, Append. ad Theod., *ibid.*, 1043. — Doctrina Theodori de poenitentia, ab omni novitatis suspitione vindicta, Append. ad Theod., *ibid.*, 1183. — Poenitentialia S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 401. — Canones de remediis peccatorum S. Egberti, *ibid.*, 531. — Excerptum de diversis criminibus et remediis eorum S. Gregorii II papae (731), *ibid.*, 531. — Canones poenitentiales S. Gregorii II papae (731), *ibid.*, 531. — Concilium Germanicum I sub S. Bonifacio Mog. (712), *ibid.*, 808. — Liber de poenitentia S. Bonifacii Moguntini episc. (742), *ibid.*, 867. — De remediis peccatorum sive poenitentialia animarum, Venerabilis Bedae presbyt. (731), XCIV, 568. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta Abbede et Ethelvoli ann. incert. (VII), XCVI, 1508. — Canones Hibernenses incert. auct. et ann. (VII), *ibid.*, 1316. — Excerptus diversarum modis poenitentiarum a Benedicto Anniensi abb. distinctus de regula S. Benedicti abb. (821), CII, 1417. — De vitis et virtutibus et ordine poenitentiae Halitgarii Camerac. episc. libri V (851), CV, 651. — Liber poenitentialis Halitgarii (851), *ibid.*, 695. — Liber poenitentialis anonymi, Append. ad Halit. (851), *ibid.*, 717. — Homilia Rabani Mauri Fuldensis abb. (853), CX, 101. — Poenitentialia Rabani Mauri (853), *ibid.*, 471. — De questionibus canonum Rabani Mauri (853), CXII, 1555. — Liber poenitentium ad Octavium Rabani (853), *ibid.*, 1597. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 719. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), *ibid.*, 1122. — Canones Isaacii Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1077. — Opusculum auct. Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1031. — Opusculum xxviii Hincmari Remensis archiepisc. (882), *ibid.*, 1119. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 245-287. — Canonum priscae collectio, ann. et auct. incert. (x), CXXVIII, 431. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. libri XIX (1026), CXI, 919. — Capitula synodi Atrebatenensis Gerardi Commar. (1058), CXLII, 1296. — Collectionis canonicae S. Anselmi Lucensis episc. libri XI (1085), CXLIX, 525. — Epistolae S. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1089), CL, 517. — Decretum S. Yvonia Carnot. episc. (1116), CLXI, 459-899. — De poenitentia a sacerdote injungenda Petri Blesensis (1200), CCVII, 1091. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1489-1500. — Liber poenitentialis Alani Magni de Insulis (1203), CCX, 281.

Trr. LXXX. *De pollutionibus nocturnis*. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 725.

Trr. LXXXI. *De praedicatione*. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. (VII), XCIX, 1029. — Epistola R. Alcuini Flacci Albini (804), C, 204. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 709. — De ecclesiasticis disciplinis Regionis Prumiensis (915), CXXXII, 228.

Trr. LXXXII. *De praebendis*. — Constitutiones Conradii II imperat. (1037), CLI, 1041. — Constitutiones ecclesiasticae S. Henrici II imperat. (1059), *ibid.*, 1081. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1500, 1502.

Trr. LXXXIII. *De primatu Romae et Romani Pontificis*. — Epistolae et decreta Vigilii papae (553), LXIX, 19. — Palaeo Benedicti I papae, ad patriarcham Gradensem (577), LXXII, 685. — Epist. et decreta Pelagii II papae (590), *ibid.*, 705. — Epistolae S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 758-770. — Capitula Adriani I papae (785), XCVI, 1056-1078. — Canones Remigii Caruensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1106. — Epistolae Gregorii IV papae (844), CVI, 835. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), CXIX, 1150. — Libellus de potestate imperatoria in urbe Roma Benedicti Sancti Andreae mon. (1001), CXXXIX.

50. — Decretorum Burchardi Wormat. episc., liber I, (1026), CXL, 519. — Caput I collectionis canonice S. Anselmi lue. (1085), CXLIX, 485. — Fragmenta libri de privilegiis et auctoritate Romanæ Ecclesiæ Deusedit cardinali (1099), CXL, 1-6. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars I^a (1116), CLXI, 521. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber IV, 1116, *ibid.*, 1181.

TIT. LXXXIV. *De principibus et potestatibus.* — Collatio octava Sereni Abbatis, Cassiani Mass. abb. (436), XLIX, 719. — Novella XII Justiniani I imper. (527-565), LXXII, 971. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 565, 666. — Capitulare Aquitanicum Pippini Fr. regis (768), XCVI, 1520. — Capitula Adriani I papæ (783), *ibid.*, 1068. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta, Abedoc. et Ethelvolfi (VII), *ibid.*, 1294. — Canones Hibernenses incerti auctoris et an. (VIII), *ibid.*, 1313-1314. — Opusculum XII, Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1077. — Epistolæ et decreta Joannis VIII papæ (882), CXXVI, 665. — Capitula concilii Troslieul (App. ad Hervæum) (922), CXXXII, 679. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1115. — Liber de regia potestate et de sacerdoti dignitate, Hugonis Floriacensis monac. (1119), CLXIII, 941.

TIT. LXXXV. *De privilegiis et immunitatibus episcoporum, presbyterorum et clericorum omnium.* — Epistolæ et decreta S. Felicis II papæ de episcoporum immunitatibus (535), XLII, 11. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ de privilegiis episcoporum Arlatensis Ecclesiæ (461), LIV, 879, 1082. — Epistolæ et decreta S. Hilari papæ (42), XXVIII, 22, 24. — Epistolæ et decreta Symmachi papæ (514), LXII, 64, 66, 72. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. (517), LXVII, 949. — Decreta Pelagii II papæ (590), LXXII, 745. — Epistola III^a (Append. ad op. Pelagii II) (*ibid.*), 755. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 551-765. — Exemptiones canonice Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 581. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti, *ibid.*, 459. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (781), *ibid.*, 930. — Canones S. Remigii Curienensis episc., pro sua diocesi (820), CL, 1098, 1099, 1100, 1101, 1107. — Decreta Kugenii II papæ ex concilio Remensi (821), CV, 646. — Epistola S. Agobardi Lugdun. episcopi, de privilegio et jure sacerdotii (810), CIV, 127. — Capitula ex lege et canone collecta Flori disc. (860), CXIX, 420. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 795. — Capitula concilii Troslieul (App. ad Hervæum) (922), CXXXII, 686. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum et Danor. regis (1036), CLII, 1172. — Capitula, libri IV, collectionis canonice S. Anselmi lue. (1085), CXLIX, 499. — Epistolæ Urbani II papæ (1093), CLII, 521, 528. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars V (1116), CLXI, 521. — Liber de regia potestate et sacerdoti dignitate Hugonis Floriacensis monac. (1119), CLXIII, 941. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXXXIX, 682.

TIT. LXXXVI. *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis.* — Liber de jejunio Quesnelli Flor. Tertulliani, Mont. (160-250), II, 955. — Decretum S. Cornelii papæ, ut a jejunis juramenta præstarent (250), III, 548. — Epistolæ et decreta Eusebio ascripta (310), VI, 27. — Decreta Melchadi papæ tributa (311), *ibid.*, 40. — Sermo S. Ambrosii de Quadragesima (340), XVII, 636. — Sermo de jejunio Quadragesimæ S. Ambrosii *ibid.*, 669. — Sermo de jejunio et eleemosynis S. Ambrosii (340), *ibid.*, 682. — Decreta varia Liberio papæ ascripta, (363), VIII, 1408. — Sermo de Quadragesima (Append. ad Hieronymum.) (420), XXX, 235. — Tractatus de observatione Vigiliarum, S. Hieronymi (420), *ibid.*, 252. — Epistolæ S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXIII, 199, 201. — De jejunio Sabbati epistolæ S. Augustini (430), *ibid.*, 156, 201. — De utilitate jejunii S. Augustini (430), XL, 707. — Collectio XII, Theonæ abbatis, Cassiani (456), XLIX, 1169. — Sermones S. Petri Chrysologi de jejunio (450), LII, 208, 514. — Sermo S. Petri Chrysologi de Quadragesimali jej. (450), *ibid.*, 634. — Homilia de Quadragesima S. Valeriani Cemelienensis episc. (450), *ibid.*, 749. — Sermones S. Leonis Magni de jejunio (461), LIV, 172, 174, 176, 180, 185, 188, 263, 272, 297, 301, 379, 418, 420, 437, 444, 453, 458. — Sermones S. Leonis Magni de Quadragesima, (461), *ibid.*, 265, 267, 271, 285, 288, 301, 488, 490. — Homilia S. Maximi Taurinensis episc., de die Cinerum et de Quadragesimali jejunio, (463), LVII, 501. — Opusculum de Vigiliis servorum Dei S. Nicetii Trevirensis episc. (551), LXVIII, 365. — Canones Anti-stodorenses Aunasi episc. (590), LVII, 763. — Homilia variæ S. Eligii Noviomensis episc. (669), LXXXVII, 605. — Cano-

nes selecti ex Theodori Cantuar. archiepisc. collect. IV, XCIX, 1027. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eborac. (729), LXXXIX, 440. — Sermones duo sancti Bonifacii Moguntini archiepisc. (747), *ibid.*, 983. — Homilia variæ V. Bedæ (730), XCIV, 83. — Libellus de officiis V. Bedæ (730), *ibid.*, 552. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta Abedoc. et Ethelvolfi an. incert. (VIII), XCVI, 1285. — Encyclica de jejunio generalibus Caroli Magni (810), XCVII, 309. — Epistola B. Caroli Magni (814), XCVIII, 918. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CL, 1103. — Capitula Theodolphi Aurelian. episc. (820), CV, 505. — Homilia Rabani Mauri Fuldensis abb. (833), CL, 90. — Capitula Rodulphi Brituric. episc. (866), CLIX, 714. Quomodo per annum jejunandum sit S. Bertarii Cassa. (854), CXXIV, 987. — Homilia de decimis et jejunio, auctor. et an. incert. (IX), CXXIX, 1267. — De disciplina ecclesiasticâ, Reginonis Prüm. abb. (915), CXXII, 345. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (949), CXXXIII, 949. — Capitula Attonis Verceilensis episc. (960), CXXXIV, 44. — Sermones in Attonis Verceilensis episc. (960), *ibid.*, 839. — Sermones duo Rotherici Veron. episc. (968), CXXXVI, 681. — Leges ecclesiasticæ Æthelredi Anglorum regis (979-1016), CL, 1167. — Decretorum Burchardi Wormat. episc., libri XII (1026), CL, 885. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLII, 1174, 1179. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Flugarorum regis, (1038), *ibid.*, 1246. — Dialogus de jejunio quatuor Temporum S. Odilonis Cluniac. (1046), CLII, 1087. — Opusculum de Quadragesima S. Petri Damiani (1076), CXLV, 524. — Opusculum de jejunio et de celebrandis Vigiliis S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 794, 800. — De differentia quatuor Temporum S. Sieberti Gemblac. mon. (1112), CLX, 815. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars IV (1116), CLXI, 263. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), *ibid.*, 1121. — Sermones variis S. Bernardi Clareval. abbatis (1195), CLXXXIII, 171.

TIT. LXXXVII. *De rapto.* — Consulator tit. XII, de matrimonio, adulterio et rapto.

TIT. LXXXVIII. *De reconciliatione penitentium.* — Allocutio archidiaconi de reconciliatione penitentium S. Leonis Magni papæ (461), LV, 157. — Liber penitentiarum Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 980. — Capitula Rodulphi Brituricensis episc. (866), CLIX, 719. (Quæ desunt inveniuntur sub titulo LXIX, De penitentia.)

TIT. LXXXIX. *De Romani Pontificis privilegiis et ordinatione.* — Epistola S. Bonifacii I papæ, Honorio Augusto, imperat. (419), XX, 766. — Responso Honorii imp. ad Bonifacium (419), *ibid.*, 707. — Epistolæ variæ imper. Honorii ad Bonifacium (419), *ibid.*, 769. — Epistolæ et decreta S. Joannis III, papæ (572), LXXII, 15. — Epistola S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 562. — Liber diurnus summorum pontif., an. variis (VI-VIII), CV, 27. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), CXIV, 715. — Epistolæ et decreta Joannis VIII, (882), CXXVI, 651. — Canon de electione Joannis IX papæ (903), CLIII, 58. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. III (1116), CLXI, 1127, 1337.

TIT. XC. *De Sabbato.* — Exemptiones canonice S. Egberti Ebor. archiepisc. (729), LXXXIX, 584. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Moguntino episcopo (743), *ibid.*, 829. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber III (1116), CLXI, 1121.

TIT. XCI. *De sacramentis.* — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. (430), XXXIII, 199, 201, 630. — Liber Sacramentorum S. Leonis Magni papæ (461), LV, 21. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXI, 44. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CLIX, 738. — Liber Sacramentorum Grimaldi Sangallensis abb. (879), CXXI, 795. — Collectionis canonice S. Anselmi Luceus episc., liber IX (1085), CXLIX, 549. — Libellus de sacramentis Bonizonis Placentini episc. (1089), CL, 857. — Epistolæ Urbani II papæ (1079), CLII, 529. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars II (1116), CLXI, 153. — Sententiarum liber quartus De sacramentis Bandini magistri theologicæ an. inc. sæcul. XII, CXCII, 1089.

TIT. XCII. *De sacriligiis.* — Canones Isaac Lingonesis episc. (880), CXXIV, 1098. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglor. regis (1036), CLII, 1178. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1099.

TIT. XCIII. *De sanctimonialibus.* — Consulator ad celcem hujus indicis Index disciplinae monasticæ.

TIT. XCIV. *De sanctimonialibus ad sæculum revertentibus.* — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 752. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 1061. — De virginibus velatis et non velatis si deviauerint. Decretum S. Zachariæ papæ (731), LXXXIX, 936. — Epistolæ et decreta S.

Zacharias papæ (751), *ibid.*, 937. — Canones et decreta S. Stephani papæ (752), *ibid.*, 1023. — Capitula Rodulphi Bituricensis episc. (866), CXIX, 721. — Opusculum xi, Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1017. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc., liber viii (1026), CXL, 791. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc., pars vii (1116), CLXI, 511.

Trr. XCV. *De Scriptura sacra.* — Fragmentum de canone sacramentorum Scripturarum incerti auct. et anni ineunte sæculo (iii), III, 173. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. (450), XXXIII, 114, 508, 583. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 677, 695. — De partibus divinæ legis Junilii Hilariani Afric. episc. (550), LXXVIII, 15. — De canonizatione Veteris et Novi Testamenti, Append. ad German. Parisiensem episc. (576), LXXII, 579. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (vi), XCIX, 932, 993. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars iv (1116), CLXI, 263. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. ii (1116), *ibid.*, 1101.

Trr. XCVI. *De separatione ab adulteris.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — De conjugio adulterius S. Augustini episc. (450), XL, 451. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (vi), XCIX, 1037. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (713), *ibid.*, 810. — Epistolæ et decreta S. Zacharias papæ (751), LXXVII, 930, 937. — Capitula Vermeriense Pippini regis Franc. (753), XCVI, 1506. — Capitula compendiose Pippini regis Franc. (757), *ibid.*, 1514. — De ecclesiastica disciplina Regni. Prumiensis abb. (915), CXXXII, 310.

Trr. XCVII. *De sepultura.* — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione in Hibernia facta, Abbedoc et Ethelvolfi, an. incert. (viii), XCVI, 1287. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1038), CLI, 1217. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liberii (1116), CLXI, 1087.

Trr. XCVIII. *De Simonia.* — Fragmenta ex collectione canonum quæ servantur in Bibliotheca S. Victoris ex Theodoro Cantuar. archiepisc. (vi), XCIX, 980. — Capitula Vermeriense Pippini regis Franc. (753), XCVI, 1513. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abbatibus (915), CXXXII, 251, 257. — Capitula synodi Attrebatensis, Gerardi Camerac. episc. (1038), CLXII, 1291. — Libri in adversus Simoniacos Humberti cardin. episc. (1041), CLXIII, 1005. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardin. (1068), *ibid.*, 1410. — Epistolæ Urbani II papæ (1099), CLI, 528. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. iii (1116), CLXI, 1133. — Canones concilii Remensis, Innocentii II papæ (1151), CLXXIX, 679. — Tractatus adversus Simoniacos Gerhohi Reicherspergensis præpositi (1159), CXCVI, 1535. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1494.

Trr. XCIX. *De sorte mittenda in incertis.* — Capitula selecta ex antiqua Collectione canonum in Hibernia facta Abbedoc et Ethelvolfi, an. incert. (viii), XCVI, 1290.

Trr. C. *De spectaculis.* — Liber de spectaculis S. Cypriani Carthagin. episc. (258), IV, 833. — Decreta imperatorum Gratiani, Valentiniiani et Theodosii de scenicis (380), XLII, 528.

Trr. CI. *De suppositoribus.* — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 637. — Canones concilii Vernensis B. Servati Lupi abb. (864), CXIX, 615. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 273. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglor. regis (1036), CLI, 1180.

Trr. CII. *De submissione Ecclesiæ potestati et canonibus.* — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 628. — Epistolæ et decreta Symmachi papæ (514), LXI, 50, 51. — Breviatum canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (517), LXVII, 952. — Canones Antissiodorenses Anasii episcopi (590), LXXII, 766. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. arch. collectione (vi), XCIX, 1074, 1175. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (713), LXXII, 825. — Concilium Suessionense sub S. Bonifacio Mogunt. (714), *ibid.*, 825, 826. — Capitula

Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 715. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 795. — Regulæ synodi Constantinopolitane iv. generalis viii S. Anastasii Bibliothecarii (888), CXXIV, 150. — De ecclesiastica disciplina Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 192. — Capitula Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 48. — Decreta de contemptu canonum Rotherii Veron. episc. (964), CXXXVI, 483. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1481.

Trr. CIII. *De successore eligendo.* — Edictum de synodo Parisiensis Clotarii II, Franc. regis (634), LXXX, 451. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), LXXXIX, 917, 913.

Trr. CIV. *De superstitionibus.* — Canones concilii Liptinensis sub S. Bonifacio Mogunt. (713), LXXXIX, 810, 823. — Fragmenta canonum collecta a Theodoro Cantuar. archiepisc. (vi), XCIX, 975. — Canon-s selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc. collect. (vi), *ibid.*, 1031. — Tractatus de magorum præstigiis falsisque divinationibus (853), CX, 1093. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 722. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars xi (1116), CLXI, 745. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber viii (1116), *ibid.*, 1317, 1325.

Trr. CV. *De thymianate.* — Capitula synodi Attrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CLXII, 1287.

Trr. CVI. *De Usuris.* — Videatur tit. XXV, *De debitis et usuris.*

Trr. CVII. *De uxoribus clericorum inferioris ordinis.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (402), XX, 468. — Decreta Pelagii II papæ (590), LXXII, 717. — Epistola S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 637.

Trr. CVIII. *De vasis sacris.* — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 753.

Trr. CIX. *De venatione.* — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (vi), XCIX, 1047. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CXIX, 755. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1126. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 222. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars xiii (1116), CLXI, 803.

Trr. CX. *De remuneratione mulierum.* — Epistola S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 681.

Trr. CXI. *De vestibus.* — Epistola lxxix S. Ambrosii Mediol. episc. Cur lex vltos veste mulierum et mulieres virili uti prohibeat (392), XVI, 1252. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. collatione (vi), XCIX, 1044. — De tabernaculo et vestibus sacris libri in Ven. Bedæ (730), XCI, 393. — Capitularia Pippini regis Franc. (744), XCVI, 1503. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 706. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 207, 257. — Epistola ix Urbani II papæ (1095), CLI, 291.

Trr. CXII. *De viduis.* — Liber de viduis S. Ambrosii Mediol. episc. (377), XVI, 235. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (410), XX, 469, 528. — Tractatus de bono viduitatis S. Augustini (450), XI, 429. — Epistola in S. Fulgentii Ruspensis episc. (535), LXV, 511. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 608. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II Franc. regis (628), LXXX, 453. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (vi), XCIX, 1050. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), LXXXIX, 930. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta Abbedoc et Ethelvolfi an. inc. (viii), XCVI, 1296. — Decreta Eugenii II papæ, ex concilio Rhemensis (827), CV, 615. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), CXIX, 1125. — Opusculum xi Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1017. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber ix (1026), CXL, 815. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber vi (1116), CLXI, 1176.

Trr. CXIII. *De vigiliis.* — Consulator tit. LXXXVI, *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis.*

Trr. CXIV. *De virginibus.* — Consulator tit. in Indicis disciplinæ monasticæ, infra scriptus, de sanctimonialibus et virginibus.

APPENDIX.

OPERA TOTIUS DISCIPLINÆ MONASTICÆ.

Trr. I. *De monachis.* — Regula S. Pachomii, a S. Hieronymo in Latina translata (348), XXIII, 62. — Præcepta et instituta S. Pachomii, in Hieronymum (348), *ibid.*, 7. — Præcepta et iudicia S. Pachomii (348), *ibid.*, 81. — Præcepta ac leges S. Pachomii (348), *ibid.*, 83. — Menta

S. Pachomii (348), *ibid.*, 85. — Epistolæ variæ S. Pachomii de vita monastica (348), *ibid.*, 91. — Regula S. Pachomii, Append. ad Cassianum (348), L, 305. — Regula ad monachos S. Antonii, in Oriente abbatibus (356), CLII, 423. — Regula ad monachos Isaïæ abbatibus (356), *ibid.*, 427.

— Regula ad monachos S. Basilii Cæsarem Cappadocæ episc. (374), CIII, 483. — Regula S. Patrum Serapionis, Macharii, Paphnutii, etc. (390), *ibid.*, 433. — Alia regula Patrum, an. incerto sæcul. (iv), *ibid.*, 441. — Tertia regula Patrum, an. inc. sæcul. (iv), *ibid.*, 443. — Decreta selecta imperatoris Valentini, Theodosii et Arcadii (390), XII, 532. — Regula ad monachos S. Macharii Alexandrini (394), CIII, 443. — Decretum S. Siricii papæ, de monachis et virginibus propositum suum derelinquentibus (398), XIII, 1157. — Regula ad monachos præcepta et epistolæ, Orsiesii abbat. an. inc. (iv), CIII, 451. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I, papæ (410), X, 463. — Homilia ad monachos, Append. ad Hieronymum (420), XXX, 511. — Regula monachorum ex scriptis S. Eusebii Hieronymi, per Lupum de Olmetto collecta (420), XXX, 519. — Liber de vita eremitica ad sororem, app. ad August. (430), XXXII, 1452. — Epistolæ variæ S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXVIII, 187. — Sermones ad fratres in eremo S. Augustini (430), X, 1231. — Regula Orientalis monachorum Vigilii diac. (430), L, 573. — De cenobiorum institutis Joannis Cassiani (436), XI, IX, 53. — Collectio collationum xiv, Joannis Cassiani (436), *ibid.*, 477. — Homilia v. ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L, 835. — Exhortatio ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L, 865. — Sententia ad monachos, Append. ad Eucherium (449), *ibid.*, 1207. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1021, 1031, 1070, 1195. — Sermones ad monachos S. Faustii Rhaigiensis episc. (485), LVIII, 869. — Ordo monasticus in vetuli Scotiæ monasterio de Kil-Ros, olim observatus, an. inc. (v), LXIX, 583. — Regula S. P. Benedicti monachorum institutoris (512), LXVI, 215. — Monumenta quædam S. Benedicti operibus annexenda (512), *ibid.*, 941. — Regula ad monachos S. Cassarii Arelat. episc. (513), LXVII, 1197. — Regula ad monachos S. Pauli et Stephani abbatum (545), LXVI, 919. — Regula ad monachos S. Aureliani Arelat. episc. (555), LXVIII, 899. — Regula ad monachos S. Ferreoli Ugentensis (55), LXVI, 989. — Regula Clarnotensis monasterii, 563, *ibid.*, 977. — Regula cajusdam patris, an. inc. (vi), *ibid.*, 987. — Regula consensoria monachorum, auct. et an. inc. (vi), *ibid.*, 993. — Regula a la inc. auct. et an. (vi), *ibid.*, 993. — Antiquus ordo Romanus ad unum monast. (vi), *ibid.*, 997. — Novella v. Justiniani imperat. Augusti (563), LXXII, 936, 1002. — Canones Antisiodorensis Aunarii episcopi (590), *ibidem*, 763. — Vitrum Patrum, liber v, auctoris inc. de profecto sanctorum Patrum, variis annis sæcul. (v-vi), LXXIII, 831. — Vitrum Patrum, liber vi, sive verba seniorum, *ibid.*, 991. — Epistolæ S. Eutropii abbat. et episcopi, de distinctione monachorum (600), LXXIX, 11. — Epistolæ S. Gregorii Magni, papæ (590-604), LXXVII, 405, 497, 513, 514, 525, 539, 563, 637, 662, 717, 721. — Decretum concilii Romani sub Bonifacio IV papa, de monachis (607), LXXIX, 101. — Regula S. Columbani abb. et confessoris (615), LXXX, 205. — Regula monachorum S. Isidori Hispal. (636), CIII, 533. — Epistola Joannis IV. papæ (642), LXXX, 608. — Opuscula S. Valeriani abbat. de monachorum penitentia et genere (646), LXXVII, 156. — Regula monachorum S. Fructuosi Bracaren. episc. (670), *ibid.*, 1037. — Regula monastica communis S. Fructuosi (670), *ibid.*, 1110. — Regula ad monachos, inserti auctoris, cognomine Magistri, an. inc. sæcul. (vi), LXXXVIII, 945. — Liber de genere monachorum magistri (vi), *ibid.*, 951. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunense episcopo celebrati (678), XCVI, 577. — Capitula concilii Herfordiæ a Theodoro Cantuariensi archiepiscopo collecta an. inc. sæcul. (vii), XCIX, 953. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 437. — Canones concilii Liptinensis sub S. Bonifacio Moguntino archiepiscopo (743), *ibid.*, 821. — Epistolæ et decreta S. Zacharii papæ (751), *ibid.*, 935, 931. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta, Abbed et Ethelvolli (viii), XCVI, 1296. — Capitulare Viennense Pipini. Franc. regis (753), *ibid.*, 1599. — Antiquæ consuetudines monasteriorum ordinis S. Benedicti, S. Sturmii Fuldensis abbat. (776), LXXIX, 1261. — Epistolæ B. Alcuini, Albini Flacci (804), C, 166, 173, 215. — Capitulare monachorum Ludovici I, Francorum regis et Lotharii Germaniæ imperat. (807) XCXVII, 579. — Constitutio de servitio monasteriorum 817, *ibid.*, 423. — Regularia statuta monasterii Marbacensis, et Simperii Marbacensis abbat. (819), XCIX, 757. — Diadema monachorum Smaragdi S. Michaelis abbas (820), CII, 593. — Commentaria in Regulam S. Benedicti Smaragdi (820), *ibid.*, 691. — Codex regularum sanctorum Patrum S. Benedicti Anianensis abbat. (821), CIII, 597,

701. — Concordia regularum SS. PP. S. Benedicti abbat. (821), *ibid.*, 717. — Statuta Adalardi Corbeiensis abbat. pro monachis monasterii sui (826), CV, 553. — Canones concilii Verdensis B. Servati Lupi abb. (861), CIX, 611. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1198. — Epistolæ peregrinorum monachorum in monte Oliei habitantium ad Leonem III, papam, auctore et sa. incert. (ix), CXXIX, 1257. — Regula solitariorum Grimlaci presbyt. (898), CIII, 577, 661. — Capitula concilii Trosleiani, Append. ad Hervæum (922), CXXII, 681. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (913), *ibid.*, 948. — Constitutio de restituendis in monasterio S. Vincentii monachis, Roriconis Laudunensis episc. (961), CXXIII, 953. — Collectiones consuetudinum Richardi Floriac. abb. (979), CXXXVI, 1503. — Regularia concordia Angliæ nationis monachorum sanctimonialiumque, S. Dunstan Cantuar. archiepisc. (988), CXXVII, 673. — Introductio monachorum in monasterium Monense S. Adalbaronis Rhemensis archiepisc. (988), *ibid.*, 518. — Canonum prisca Collectio auctor. et ann. inc. (i), CXXXVIII, 415. — Monumenta monastica de prande monachorum qualiter in Romana Eccles. constituitur et consuetudo (x), *ibid.*, 1315. — Opuscula varia S. Petri Damiani cardinalis (1072), CXIV, 251, 566, 512, 721, 748, 763. — Antiquiores consuetudines Cluniacensis monasterii Ulrichi, Cluniac. monac. (1086), CLIX, 635. — Canones concilii Turonensis Stephani cardinalis (1088), CLII, 1409. — Decreta B. Lanfranci Cantuariensis archiepisc. pro ordine Sancti Benedicti (1089) CL, 415. — Discepuli Farfensis et monasterii Sancti Pauli Romæ, Gundobas Farfensis abb. (1090), *ibid.*, 1151. — Constitutiones Bursangiensis S. Willelmi (1091), *ibid.*, 925. — Decretum S. Yvoni Carnot. episc., pars vii (1116), CLII, 541. — Epistola ad Calmoisiacensem abb., S. Rati abb. (1124), CLXIII, 1477. — Statuta magistri Lamberti Cathusien. Squillacensis domus prioris (1125), CLIII, 1119. — Canones concilii Rhemensis Innocentii III papæ (1131), CLXXIX, 680. — Consuetudines Carthusiensis Gulgonis I, Carthusiæ majoris prioris (1133), CLIII, 631. — Usus antiquiores ordinis Cisterciensis S. Stephani abb. (1133), CLXVI, 1385. — Libri iv in quodam capitula regule Sancti Benedicti, Ruperti Tutlensis abbat. (1133), CLXX, 477. — Alteratio monachorum et clerici quod liceat monacho predicare, Ruperti Tutlensis abb. (1133), *ibid.*, 537. — Liber de quadripartito exercitio cellæ Gulgonis II Carthusiæ majoris prioris (1138), CLIII, 781. — Epistolæ Bernardi Carthusiæ Portarum prioris (xii), *ibid.*, 885. — Epistolæ Joannis Carthusiæ portarum mon. (xii), *ibid.*, 899. — Disciplina Cassinensis, Petri diaconi (1138), CLXXIII, 1155. — Expositio in regulam S. Augustini, Hugonis a S. Victore (1142), CLXXVI, 881. — De institutione novitiorum Hugonis (1143), *ibid.*, 925. — Speculum monachorum, Arnulfi de Boeris (1149) CLXXX, 1637. — Epistolæ variæ S. Bernardi Clarevall. abbat. (1153) CLXXII, 67, 644. — Liber de præcepto et dispensatione S. Bernardi (1153), *ibid.*, 839. — Statuta Cluniacensis, Petri Ven. Claustr. abbat. (1157), CLXXIX, 1023. — Dispositio rei familiaris Cluniacensis, Petri Ven. (1157), *ibid.*, 1017. — Regula S. Benedicti iuxta S. Hildegardem (1174), CXCVII, 1035. — De disciplina claustrali Petri Cellensis Carnot. episc. (1186), CII, 1098. — Adhærentia ad claustrales Petri Cell. Carnot. episc. (1186), *ibid.*, 1113. — Tractatus de immutatione ordinis monachorum Roberti de Torinneio S. Michaelis in periculo maris abb. (1187), *ibid.*, 1309. — Tractatus de vita cœnobilica seu commun. Baldini Cantuariensis archiepisc. (1188), CXXI, 415. — Tractatus de perfectione religiosorum, Baldini (1188), *ibid.*, 561. — Regula ordinis Grandmoinesensis S. Stephani de Mureto confessoris et ordinis institutoris (1124-1191), *ibid.*, 1135. — Decreta Clementis III. papæ (1191), *ibid.*, 1498. — Statuta antiqua ordinis Carthusiani S. Hugonis Incolniensis episc. (1204), CII, 1123. — Statuta Hugonis Cluniac. abbat. (1205), CIX, 881. — Statuta quædam alia Cluniacensis, Hugonis (1205), *ibid.*, 895. — Liber de diversis ordinibus et professionibus quæ sunt in Ecclesia Anonymi ann. incert. sæcul. (xiii), CCXIII, 807. — Liber de penitentia et testationibus religiosorum (xiii), *ibid.*, 865. — Regula ordinis Spiritus sancti ab Innocentio III fundati, auctore incert. Append. ad Innocent. III (xiii), CCXVII, 1129.

Tr. II. De ordinibus monasticis et militaribus. — Regula Templariorum Joannis Michaelensis (1129), CLXVI, 835. — Regula ordinis Militaris Avissi Joannis Cirite Thauracani abbat. (1154), CLXXVIII, 1669.

Tr. III. De sanctimonialibus et virginibus. — Liber de velandis virginibus Tertulliani (250), II, 887. — Epistolæ S. Cypriani Carthagin. episc. de virginibus

(258), IV, 364. — Liber de habitu virginis S. Cypriani (259), *ibid.*, 441. — Decretum S. Eutychiani papae (275), V, 177. — Decretum S. Siricii papae (398), XIII, 1157. — Liber de virginibus S. Ambrosii Mediol. episc. (377), XVI, 187. — Liber de sancta virginitate S. Ambrosii (540), *ibid.*, 259. — Liber de institutione virginis (592), *ibid.*, 305. — Liber de lapsu virginis consecratae S. Ambrosii (392), *ibid.*, 333. — Epistolae et decreta S. Innocentii I papae (110), XX, 468. — Sententiae Evagrii monachi ad virgines ann. incert. (v) *ibid.*, 1185. — Virginitatis laus Append. ad Hieronymum (420), XXX, 163. — Epistola S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXII, 645, 658. — Liber de continentia (430), XL, 345. — Liber de sancta virginitate (430), *ibid.*, 395. — Admonitio ad virgines Append. ad Eucherium Lugdun. episc. (440), L, 1209. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 645, 1195. — Epistola ad S. Fulgentii Ruspensis episc. (533), LXV, 824. — Regula ad virgines S. Casarii Arelat. episc. (542), LXVII, 1143. — Sermo ad sanctimoniales S. Casarii Arelat. episc. (542), *ibid.*, 1121. — Epistola ad Casariam S. Casarii sororem et abbatissam et ad eius congregationem, S. Casarii (512), *ibid.*, 1115. — Epistola ad virginem Deo dicatam Casarii (542) *ibid.*, 1135. — Regula ad virgines S. Aureliani Arelat. archiepisc. (555), LXVIII, 599. — Regula sive liber de institutione virginum S. Leandri Hispanensis episc. (590), LXXII, 871. — Epistola S. Gregorii Magni papae (590, 604), LXXVII, 675, 679. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II Fr. regis (628), LXXX, 433.

— Regula ad virgines S. Donati Vebontionensis, episc. (681), LXXXVII, 275. — Regula ad virgines eujesum Patris incert. (vii), LXXXVIII, 1065. — Canonis selecti ex antiqua canonum collectione Theodori Cantuar. archiepisc. an. incert. saecul. vii, XCIX, 1051. — Tractatus de laudibus virginitatis S. Aldelmi, Schireburnensis episcop. (719), LXXXIX, 105. — Poema de laudibus virginum S. Aldelmi (719), *ibid.*, 237. — Concilium Liptinense sub S. Donicio Mogunt. (743), *ibid.*, 822. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. inc. (viii) XCVI, 1503. — Capitulare Suevionense Pippini regis Franc. (744), *ibid.*, 1506. — Liber de institutione sanctimonialium Symphorii Amalarii Metensis chorepiscopi (826), CV, 935. — Admonitio ad Nonasundam reclusam Adalgeri Augustan. episcopi (964), CXXXIV, 915. — Regularis concordia monachorum sanctimonialiumque S. Dunstani Cantuar. archiepisc. (988), CXXXVII, 475. — Opusculum de institutione moniali ad Blancam, S. Petri Damiani S. Roman. Eccles. cardin. (1072), CXLV, 731. — Decreti S. Yvonis Carnotensis episc. pars vii (1116), CLXI, 541. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. lib. iii (1116), *ibid.*, 1175. — Regulae sanctimonialium Fontis Ebraldi, R. Roberti de Arbricello monachi (1117), CLXII, 1079. — De laudibus virginitatis Rupertii Tutinensis abbas (1134), CLXX, 645. — Regula sive institutio inclusarum B. Aelfredi Rieval. abb. (1165), XXXII, 1481.

CXX.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM OPERUM ET OPUSCULORUM

CIRCA DISCIPLINAM TUM ECCLESIASTICAM TUM MONASTICAM QUAE IN PATROLOGIAE CURSU
RECENSENTUR.

Acta concilii Lemovicensis, Jordanis Lemov. episc. (1052), CXLII, 1555. — Acta et monumenta de baptismo haereticorum disputationis, Append. ad Stephanum I pap. (257), III, 1009. — Additiones iv ad Capitularia Benedicti pertinentes, Append. ad Benedictum diacon. (843), XCVII, 861. — Admonitio ad Nonasundam reclusam Adalgeri episc. (964), CXXXIV, 915. — Admonitio ad virgines S. Augustini (430), L, 1207. — Adhortatio ad claustrales Petri Cellensis, Carnot. episc. (1187), CCII, 1145. — Admonitio de synodis ex antiqua collectione exarata in manuscripto codice Remigiano ante annum 800, XCVI, 1307. — Allocutio archidiaconi pro reconciliatione poenitentium, S. Leonis Magni papae (461), LV, 157. — Altercatio monachi et clerici quod liceat monacho predicare, Rupertii Tutinensis abb. (1153), CLXX, 537. — Antiquae consuetudines monasteriorum ordinis S. Benedicti, B. Sturmii Fuldensis abb., 776, LXXXIX, 1261. — Apologeticum pro ordine canonic. regul. Anselmi episc. (1154), CLXXXVIII, 1118.

Baptismo (de) adversus Quintillam, Tertulliani quest. Fl. (160-250), I, 1197. — Bono (de) conjugali, S. Augustini Hippon. episc. (430), XL, 375. — Bono (de) disciplina S. Augustini Hippon. episc. (430), *ibid.*, 1217. — Bono (de) viduitatis S. Augustini (430), *ibid.*, 429. — Breviarium canonicum Griseon. episc. Africani (670), LXXXVII, 829. — Breviatum canonum Fulgentii Fertandi Carthag. diacon. (547), LXVII, 928.

Canones S. Sylvestri I papae, et Constantini Magni, de observatione gradus ecclesiastici (336), VIII, 829. — Canon de electione papae Joannis IX (905), CXXXI, 58. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario celebrati (678), XCVI, 377. — Canones concilii Remensis sub Innocentio II papa (1131), CXXIX, 679. — Canones concilii Turonensis S. Stephani cardinalis (1068), CXLIII, 1409. — Canones concilii Veronensis B. Servati Lupi, Ferrar. abb. (862), CXIX, 641. — Canones ecclesiastici synodi Nicenae II, generalis viii, S. Anastasii Bibliothecarii presbyt. Romani

(888), CXXIX, 479. — Canones edicti sub Edgardo Anglorum rege (970), CXXXVIII, 499. — Canones Hibernenses addendi editis Spicilegii ann. incert., XCVI, 1511. — Canones Isaacii Lingobensis episc. (880), CXXIV, 1078. — Canones poenitentiales S. Hieronymo tributi (400), XXX, 425. — Canones de remediis peccatorum, Venerab. Bedae (750), XCIV, 568. — Canones S. Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1095. — Canones selecti ex antiquissima canonum collectione Theodori VII, XCIX, 989. — Canones synodi Pontigonensis Adonis Bellovae. episc. (880), CXXIV, 1121. — Canonibus de observandis S. Casarii Arelat. episc. (532), LXVII, 1089. — Capitula Adriani papae quae ex Graecis et Latinis canonibus et synodis Romanis atque decretis praestulum et principum Romanorum sparsim collecta sunt et Ingilramno Mediomatris urbis episc. Romae B. Adriano papa tradita sub die xiii Kalendas Octobris (785), XCVI, 1053. — Capitula alia collecta ex Fragmentis Theod. Cantuar. (vii), XCIX, 983. — Capitula concilii Salgungstati, Burchardi (1026), CXL, 1057. — Capitula concilii Troslelani, Append. ad Hervaeum, (922), CXXXII, 678. — Capitula ex lege et canone collecta Flor. diacon. (860), CXIX, 419. — Capitula Heraldii Toron. archiepisc. (871), CXXI, 763. — Capitula Patribus concilii Herfordiae oblata a Theodosio Cantuar. episc. Praesident, ann. incert. (vii), XCIX, 981. — Capitula quadam a RR. ac DD. Lucha Darherio tradita cum poenitentiali Theodori collata et emendata (vii), XCIX, 981. — Capitula Rodulphi Bituricensis episc. (866), CXIX, 705. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia Abedoc et Ethelvolfi, a. n. incert. saeculo (viii), XCVI, 1281. — Capitula synodi Atrebat. Gerardii Camerac. episc. (1048), CXLII, 1284. — Capitula synodica Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 775. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. ad presbyt. parochiae suae (821), CV, 191. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CXIX, 725. — Capitulare Akytonis Basilicensis episc. (856), CV, 765. — Capitulare

Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 27. — Capitulare Hugonis Halbrstalsensis episc. (830), CXVII, 11. — Capitulare Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 207. — Capitulare Caroli Magni Francorum regis et imper. (769-814), XCVII, 121. — Capitularia Caroli Magni, Ludovici Pii et Lotharii imperatorum ab Ansegiso Pontannellensi abb. collecta (835), *ibid.*, 489. — Capitularia Carolomanni et Pippini regis Francor. (742-778), XCVI, 1501. — Capitularia Francorum regum imperatorumque Germaniae, diviso imperio variis annis (saeculorum ix et x), CXXXVIII, 525-855. — Capitularia Ludovici et Lotharii imperat. (814-826), XCVII, 371. — Capitularia spuria, Append. ad Cap. Caroli Magni (784-826), *ibid.*, 671. — Capitularium collectio Benedicti diaconi (843), *ibid.*, 697. — Carmen de contemptu mundi, Rogerii Beccensis monac. (1090), CL, 1431. — Charta de constituendis canonicis regularibus S. Lietberti Camerac. episc. (1014), CXLVI, 448. — Chartularium Aymardi Cunnac. abbatis (951), CXXXVII, 703. — De clericis rebellibus R. herii Veron. episc. (968), CXXXVI, 615. — De clericorum institutione Rabani Mauri Fuldensis abb. et Moguntini chorepisc. (835), CVII, 293. — Codex canonum Ecclesiae universae Dionysii Exigui (350), LXVII, 135. — Codex canonum ecclesiasticorum, Append. ad Leonem Magnum (161), LVI, 359. — Codex canonum ecclesiasticorum, sive codex canonicus vetus Romanus Eccles. (550), LXVII, 135. — Codex Carolinus Caroli Magni (775-814), XCVIII, 9. — Codex Regularum monasticarum et canonicarum quas SS. Patres monachis, canonicis et virginibus s. nectimonialibus servandas praescripserunt, collectus a S. Benedicto Anian. abb. (821), CIII, 393. — Collationum xiv collectio Joannis Cassiani (456), XLIX, 477. — Collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchae de antiquis ritibus baptismi. (810), CVI, 53. — Collectio canonica S. Anselmi Lucensis episc. (1085), CXLIX, 485. — Collectio canonum ab Angelramno Metensi episc. adunata et Adriano papae ablata (791), XCVI, 1035. — Collectio canonum S. Abbonis Floriac. abb. (1004), CXXXIX, 471. — Collectio collationum (*Vide et supra Collationum.*). — Collectio consuetudinum Richardi Floriac. abb. (979), CXXXVI, 1303. — Collectio decretalium Innocentii III., ex tribus primis regestorum libris, Rainerii Pomposiani diaconi et monac. (1216), CXXVI, 1173. — Collectio Decretalium Isidori Mercatoris, anni inc. (ix, CXXX, 2. — Collectio Decretorum pontificum RR. Dionysii Exigui (350), XVII, 229. — Collectio ex epistolis RR. PP. Hincmar. Laudun. episc. (878), CXXIV, 993. — Collectio prisca canonum anno et auctore incertis (x), CXXXVIII, 597. — Commendatoria in regulam S. Benedicti, Smaragdi abb. (820), CII, 691. — Communitorium contra praedones Arnulfi Remensis archiepisc. (1023), CXXXIX, 1345. — Communitorium cuiusque episcopi ad sacerdotes sibi subditos, ceterosque ministros cujusque ordinis Ecclesiae, anonymi (viii), CXVI, 1575. — Communitorium Heraldii Turon. archiepisc. (871), CXXI, 763. — De computo Paschali, libri ii, anonymi (v), LIX, 545. — Computus Paschalis Cassiodori Senatoris, Vivar. abb. (560), LXX, 1249. — Concilia Carthaginensia sub Cornelio I papa in causa lapsorum a S. Cypriano Carthag. episc. celebrata (252), III, 819. — Concilia varia ab Isidoro Hispanensi collecta (656), LXXXIV, 93. — Concilia varia sub Bonifacio Moguntino celebrata (747), LXXXIX, 803. — Concilia varia sub Gregorio VII papa (1083), CXLVIII, 749. — Concilia varia sub Paschali II papa, de investituris (1107), CLXIII, 469. — Concilium Carpentariense sub Caesario Arelat. habito (527), LXVII, 1247. — Concilium Lateranense Callixti II papae (1124), CLXIII, 1093. — Concilium de penitentia Pippini regis, Hincmari (882), CXXV, 1119. — Concilium Remense Hervaei Remensis archiepisc. (900), CXXXII, 675. — Concilio ad synodum Beneventanum, Victoris III papae (1087), CXLIX, 963. — Concordia regularum PP. S. Benedicti Anian. abb. (821), CIII, 715. — De conjugis adulterinis S. Augustini Hippon. episc. (430), XI, 451. — Constitutio Ricconis Laudun. episc., de restituendis in monasterio Sancti Vincentii monachis (961), CXXXIII, 952. — Constitutiones Conradi II, imper. (1031), CLI, 1039. — Constitutio ecclesiastica Andreæ regis Hungariae (1048), *ibid.*, 1257. — Constitutio Henrici III, imperat. (1051), *ibid.*, 1081. — Constitutio Henrici IV, imperat. (1106), *ibid.*, 1125. — Constitutio Hirsaugiensis S. Willelmi Hirsug. abbatis (1091), CI, 925. — Constitutio S. Odonis Cantuarii archiepisc. (942), CXXXIII, 945. — Constitutio synodica Odonis de Soliaco Parisien. episc. (1208), CXXII, 57. — Convetudines antiquiores Cluniacensis monasterii Udalrici Cluniacensis monachi (1086), CXLIX, 635. — Convetudines Carthusienses Guidonis I, Carthusiensis monac. prioris (1135), CLIII, 631. — Consultatio S. Agobardi Lugdunensis episc. de baptismo Judae-

corum manscipiorum (840), CIV, 99. — Contemptus (de) mundi, S. Augustini episc. (430), XI, 1215. — Contineantia (de), S. Augustini episc. (430), *ibid.*, 393. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1478. — Decreta de clericis ab invasore ordinatis, Rutherii Veron. (965), CXXXVI, 477. — Decreta de contemptu canonum Rutherii Veron. episc. (974), *ibid.*, 483. — Decreta et constitutiones Constantini Magni imperat. (337), VIII, 95. — Decreta et Libellus de proprio lapsu, Rutherii (974), CXXXVI, 481. — Decreta Eugenii II papae ex concilio Remensi (825), CV, 615. — Decreta x. S. Julii I papae (352), VIII, 963. — Decreta B. Lanfranci Cantuari. archiepisc. (1089), CL, 443. — Decreta Liberti papae de Jejunio et Quadragesima (582), VIII, 1408. — Decreta seu rescripta, Append. ad Nicolaum I (867), CXIX, 1183. — Decretale Rotonensis Placentini episc. (1088), CL, 869. — Decretales Epistolae ab Isidoro collectae (636), LXXXIV, 627. — Decretales Epistolae S. Cornelii papae ascriptae (250-252), III, 841. — Decretales epistolae S. Stephani I papae ascriptae (257), *ibid.*, 997. — Decretorum Burchardi, libri xx (1026), CXL, 537. — Decretum Cui papae, circa ordinandos (283), V, 181. — Decretum concilii Rom. sub Bonifacio IV papa (687), LXXXV, 101. — Decretum Gratiani de Cinsio monac. (1152), CLXXXV, 29. — Decretum S. Ivonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 59. — Diadema monachorum Smaragdi S. Michaelis abb. (820), CII, 595. — Dialogus de institutione catholica Egherti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 435. — Dialogus de jejunio Quatuor Temp. S. Odilonis Cluniac. (1046), CXLII, 1087. — Differentia (de) Quatuor Temp. Sigeberti Gemblac. monac. (1112), CLX, 815. — Disciplina Cassinensis Petri Diac. (1158), CLXIII, 1135. — Disciplina (de) claustrali, Petri Cellensis, Carnot. episc. (1187), CCL, 1145. — Disciplina Farsensis et monasterii Sancti Pauli Romae, Guidonis Farsensis abb. (1090), CL, 1191. — Disciplina vivendi et docendi, Laidradi Lugdun. episc. (816), LXCIX, 853. — Dispositio rei familiaris Cluniac. Ven. Petri Cluniac. abb. (1157), CLXXXIX, 1047. — Dissertatio nr in Cyprinum, Dodwelli, de secundo baptismo, V, 47. — Doctrina Theodori de penitentia vindicata (vii), XCIX, 1145. — Documenta veteris juris canonici, Append. ad Leon. Magnum (161), LVI, 845. — Ecclesiastica (de) disciplina Rabani Mauri, Fuldens. abb. (855) CXLII, 1191. — Edictum de synodo Paris. Clotarii Francor. regis (628), LXXX, 451. — Egiogus de officio Missae Symphorii Amalarii (836), CV, 1515. — Epistola Agapeti I papae (536), LXVI, 45. — Epistola S. Agobardi Lugdunensis episc., de cavenda societate Judaica (816), CIV, 107. — Epist. S. Amalarii ad Carol. Mag. de caeremoniis baptismi (819), XCIX, 887. — Epist. de baptismo Jesse Ambianensis episcopi (834), CV, 781. — Epistola S. Cui papae (285), V, 183. — Epistola ad Calmosiensem abb. S. Rufi abbas (1124), CLXIII, 1477. — Epist. canonica auctoritatis et anni incert. saec. (x), CXXXVIII, 443. — Epistola collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchae (846), CVI, 75. — Epist. Constantini Magni quae ecclesiarum praesides a publicis functionibus eliminat (312-337), VIII, 481. — Epist. de controversia Paschalis Amiani Long. (661), LXXXVII, 969. — Epist. S. Cypriani Carthag. episc. de lapsis (258), IV, 225. — Hieronymi Epist. ad Damasum (420), (420), XXX, 292. — Epist. S. Dionysii Alex. episc. ad Sixtum II (258), V, 93. — Epist. Dionysii papae ad Severum episc. (259), *ibid.*, 135. — Epist. ad episcopos Verd. respond. ad Remig. episc. (908), CXXXI, 968. — Epist. de esu agni S. Augustini (430), XI, 1189. — Epist. S. Eutropii abb. et episc. de distinctione monach. (600), LXXX, 15. — Epist. S. Felicis III papae ad universos episc. (429), LVIII, 924. — Epist. Felicis IV papae, de reconciliatione Carthag. Eccl. (551), LXV, 16. — Epist. ad fratres de Monte Dei de vita solitaria Guillelmi S. Theoderici priore Remos monach. (152) CLXXX, 205. — Epist. Fulgentii Ferrandi Carthag. diaconi (517), LXVII, 928. — Epist. Hortatoria ad virginem Deo dicatam Caesarii Arelatensis episc. (552), *ibid.*, 1155. — Epist. S. Hugonis Cluniac. abb. de Simonia. (1109), CLIX, 927. — Epist. de incestu conjugatis, Ernulfi Roffensis episc. (1121), CLXIII, 1457. — Epist. Joannis Constantiensis, in Nibrum De computo (1137), *ibid.*, 1479. — Epist. Joannis diaconi de variis ritibus ad baptismum (496), LIX, 549. — Epist. B. Lanfranci de usibus pallii (1089), CLX, 517. — Epist. de lege prohibente ne viros mulieribus vestibus et ne mulieres virilibus utantur (593), XVI, 1252. — Epist. de modo regiminis ecclesiastici, S. Agobardi (846), CIV, 189. — Epist. Novatiani Romani presbyteri, de ribus Judaeis (260), III, 955. — Epist. ad Oceanum, de vita clericorum Hieronymi (420), XXX, 288. — Epist. peregrinorum monachorum in monte Oliveti habitantium, ad

Leonem III, p. pam, auctore et an. incert., sec. ix (129), 1257. — Epist. de præcipiis sacerdotis officiis et virtutibus, sancti Ambrosii Mediolan. episc. (379), CXVI, 479. — Epist. ad Præsidium de cereo paschali, S. Hieronym. (120), XXX, 182. — Epist. ad proceres palatii contra impium præceptum de baptismo Judaicorum nunciatorum, Agobardi (840), CXL, 173. — Epist. ad quendam in sacro poenitentem, S. Eusebii Hieronymi presb. (120), XXX, 212. — Epist. S. Remigii Remensis episc. de iurisdictione (533), LXV, 968. — Epist. Silverii papæ (537), LXVI, 86. — Epist. synodica Alexandri II papæ (1033), CX, VI, 1269. — Epist. Rudolfi Caesaris Augusti, libri III, in Carolinis (1273-1289), CXVIII, 731. — Epist. B. Alcuini, Fracii Albini (804), C, 130. — Epist. Ven. Bedæ (750), XCIV, 635. — Epist. Benedicti III papæ (858), CXVII, 689. — Epist. Bernardi Carthusie Portiarum prioris, sæculo XII, CLIII, 835. — Epist. S. Bernardi Clavælli abb. (1157), CLXXXII, 67, 614. — Epist. S. Bonifacii Mogunti episc. (717), LXXXIX, 687. — Epist. B. Caroli Magni Franc regis (768-814), XCVIII, 918. — Epist. B. Caroli Magni, Append. ad Opera (814), *ibid.*, 934. — Epist. et canones S. Gregorii II papæ (731), LXXXIX, 531. — Epist. S. Casarii Arelat. episc. ad Casarium abb. (532), LXVII, 1125. — Epist. Dionysii Exiguus de ratione Paschæ (350), *ibid.*, 19. — Epist. et decreta Alexandri II papæ (1073), CXI, VI, 1270. — Epist. et decreta alia S. Julii papæ (332), VIII, 971. — Epist. et decreta Benedicti VIII papæ (1024), CXXXIX, 1579. — Epist. et decreta S. Bonifacii I papæ (419), XX, 749. — Epist. et decreta S. Celestini I papæ (42-132), L, 417. — Epist. et decreta Eusebii papæ (11), VI, 27. — Epist. et decreta S. Eutychii papæ (275), V, 172. — Epist. et decreta S. Felicis II papæ (355), XIII, 11. — Epist. Felicis IV papæ (530), LXV, 11. — Epist. et decreta Hilarii (462), LVIII, 17, 31. — Epist. et decreta Hormisdæ papæ (523), LXXIII, 371. — Epist. et decreta S. Innocentii I papæ (402-416), XX, 463. — Epist. et decreta S. Joannis III papæ (572), LXII, 18. — Epist. et decreta Joannes VIII, papæ (882), CXXVI, 631. — Epist. et decreta Joannis XI I papæ (971), CXXXV, 949. — Epist. et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 593. — Epist. et decreta Leonis IV papæ (835), LXVII, 656. — Epist. et decreta S. Liberii papæ (553-563), VIII, 1369. — Epist. et decreta S. Lucii papæ (253), I, 975. — Epist. et decreta Nicolai I papæ (867), CXIX, 769. — Epist. et decreta Pelagii II papæ (390), LXII, 706. — Epist. et decreta Siricii papæ (398), XIII, 151. — Epist. et decreta Sylvestri II papæ (1033), CXXXIX, 269. — Epist. et decreta Symmachi papæ (514), XII, 49. — Epist. et decreta Vigili papæ (545-553), LXIX, 15. — Epist. et decreta S. Zozimi papæ (418), XV, 612. — Epist. et diplomata Frederici Mosouensis archiepisc. (1131), CLXXI, 1349. — Epist. et privilegia Alexandri II papæ (1180), CC, 82, 1164. — Epist. et privilegia Callixti II papæ (1124), CLXXII, 1092. — Epist. et privilegia Clementis III papæ (1131), CCIV, 1275. — Epist. et privilegia S. Celestini III papæ (1198), CVI, 867. — Epist. et privilegia S. Gregorii VIII papæ (1187), CCII, 1337. — Epist. et privilegia S. Honorii II papæ (1150), CLXVI, 1217. — Epist. et privilegia Innocentii II papæ (1143), CLXXI, 52, 657. — Epist. et privilegia Lucii III papæ (1185), CCI, 1071. — Epist. et privilegia Urbani III papæ (1187), CII, 1351. — Epist. S. Felicis I papæ (269), V, 143. — Epist. S. Fulgentii, Ruspensis episc. (533), LXV, 503. — Epist. S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXII, 481. — Epist. Gregorii III papæ (741), LXXXIX, 575. — Epist. Gregorii IV papæ (844), CVI, 835. — Epist. S. Gregorii VII papæ, extra registru vagantes (1085), CXLVIII, 643. — Epist. Hinemari, Remensis archiepisc. (882), CXXVI, 9. — Epist. Joannis Carthusie Portiarum monac. (XII), CLIII, 899. — Epist. Joannis IV papæ (642), LXXX, 601. — Epist. Joannis IX papæ (905), CXXXI, 28. — Epist. B. Laufranci Cantuar. archiepisc. (1089), CI, 517. — Epist. S. Pachomii, de vita monach., in Hieron. (120), XXX, 138. — Epist. S. Pauli I papæ (753), LXXXIX, 1125. — Epist. S. Pelagii I papæ (553-560), LXXIX, 393. — Epist. S. Sixti II papæ (594), V, 85. — Epist. Stephani II papæ (752), LXXXIX, 992. — Epist. Urbani II papæ (1088-1099), CII, 283. — Epist. varie de variis S. Aug. Hip. episc. (380-540), XXVIII, 88, 1068. — Epist. Vitaliani papæ (669), LXXXVII, 1003. — Epist. Yvonis Carnot. episc. (1136), CLXII, 11, 287. — Epist. S. Zacharie papæ (751), LXXXIX, 917. — Excerpta canonum S. Isidori Hispanensis tributa (636), LXXXIV, 23. — Excerpta ex penitentiali Magistri Joannis de Deo (ann. incert.), XCIX, 1085. — Excerptiones et dictis et canonibus SS. Patrum continens et ad ecclesiasticæ politice institutionem, conducens S. Eadberti Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 379.

— Excerptus diversarum modis penitentialium a Benedicto, abbate Cluniacensi distinctus de Regula S. Benedicti abb. (821), CIII, 1417. — Exhortatio ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (419), L, 863. — Exhortatio ad sacerdotes Balduini Cantuar. arch. (1188), CCIV, 612. — Explanatio Regule S. Benedicti, S. Hildegardis abb. (1178), CXVII, 1057. — Expositio in regulam S. Augustini, Hugonis a S. Victore (1142), CLXXXVI, 881. — Expositum de die Paschæ et mensis, Julii Hilariani (397), XIII, 1107. — Fragmenta ex canonibus Theodori Cantuar. arch. (VII), XCIX, 901. — Fragmenta ex collectionibus canonum Theodori (VII), *ibid.*, 965. — Fragmenta ex libris Penitentialibus (VII), *ibid.*, 939. — Fragmenta ex quibusdam codicibus manuscriptis (VII), 977. — Fragmenta libri de privilegiis et auctoritate Romanæ Ecclesiæ, Desiderii S. R. Eccl. cardinalis (1099), CL, 1569. — Fragmentum de canonibus SS. Scripturarum, incertis auctore et anno (ineunte sæc. III), III, 473. — Fragmentum de esu carni, Leonis IV papæ (853), CXVII, 674. — Fuga (de) in persecutione, Tertulliani Q. Flor. (160-20), I, 1197. — Homilia ad monachos, S. Hieronymi Euseb. (420), XXX, 511. — Homilia de decimis et jejuniis, auct. et an. incert. (IX), CXXIX, 1257. — Homilia Leonis IV (853), CXVII, 671. — Homiliae I, ad monac. S. Eucherii Lugdun. episc. (419), L, 833. — Homiliae varæ Ven. Bedæ (750), XCIV, 85. — Homiliae varæ S. Eligii Noviomensis episc. (659), LXXXVII, 603. — Homiliae varæ S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (463), LVII, 289. — Homiliae S. Maximi Taurin. episc. de jejuniis et Quadr. (167), *ibid.*, 301. — Homiliae varæ Raban Mauri Fuldensis abbatis (855), CX, 82. — Hom. varæ S. Valeriani Cemelensis episc. (430), LI, 691. — Instituta capituli generalis ordinis Cisterciensis S. Rainaldi Cisterc. abbatis (1131), CLXXXI, 1728. — Institutio de rebus S. Petri congreg. destinatis, Adonis Belov. episc. (880), CXXIV, 1127. — Institutione (de) episcoporum Petri Blesensis archidiacon. (1200), CCVII, 1097. — Institutione (de) novitiorum Hugonis a S. Victore (1142), CLXXXVI, 925. — Interpretatio antiquissima canonum Nicænorum, Append. ad Op. Leonis Magni papæ (161), LVI, 817. — Interpretatio vetus Latina canonum Nicænorum, Sardicensium et Chalcedonensium, Append. ad Leon. Mag. (461), *ibid.*, 823. — Introductio Monachorum in monasterium Mosouense S. Adalberonis Rheimensis archiepisc. (988), CXXXVII, 518. — Iudicium penitentialis, Append. ad Op. Germani Paris. (576), LXXI, 575. — Læsione (de) virginitalis, Rupert. Tulliensis (1133), CLXX, 545. — Leges ecclesiasticæ Alfredi, Anglorum regis (IX-X), CXXXVIII, 447. — Leges ecclesiasticæ Æthelredi II regis Anglorum (1016), CLI, 1165. — Leges ecclesiasticæ Æthelstan, Anglor. regis (928), CXXXVIII, 461. — Leges ecclesiasticæ Canuti, regis Anglorum (1036), CLI, 1171. — Leges ecclesiasticæ Edgari, Anglor. regis (964), CXXXVIII, 485. — Leges ecclesiasticæ Edmundi, Anglor. regis (944), *ibid.*, 479. — Leges ecclesiasticæ Eduardi confessoris, regis Angl. (1066), CLI, 1191. — Leges ecclesiasticæ Eduardi Senioris Angl. et Guthurni Danorum regis (900), CXXXVIII, 459. — Leges ecclesiasticæ Hoelb-ua principis totius Wallie (940), *ibid.*, 470. — Leges ecclesiasticæ Machabæi, Scotorum regis (1030), CLI, 1189. — Leges ecclesiasticæ presbyterorum Northumbrensiarum (IX-X), CXXXVIII, 522. — Leges ecclesiasticæ Stephani, Hungarorum regis (1038), CLI, 1243. — Leges et Constitutiones S. Henrici imperat. (1024), CXL, 223. — Libellus de mysterio baptismi Magni, Senonen. episc. (818), CII, 981. — Libellus de officiis Ven. Bedæ (750), XCIV, 531. — Libellus de potestate imperato in urbe Roma, Benedicti S. Andrea mon. (1001), CXXXIX, 50. — Libellus de sacramentis Bonizonis Placent. episc. (1069), CL, 857. — Liber de admonitione clericorum et laicorum Othonis S. Emmerammi monac. (1073), CXI, VI, 261. — Liber de baptismo contra Petulanum S. Augustini (130), XLIII, 596. — Liber de comparatione regiminis ecclesiastici et politici, et in quibus Ecclesiæ dignitas præfuit imp. maiestati, S. Agobardi (810), CIV, 292. — Liber de computo Hæperici S. Galli mon. (980), CXXXVII, 17. — Liber de computo, incert. auct. et ann. (IX), CXXXIX, 1273. — Liber de confessione sacramentali Petri Blesensis (1200), CXVII, 1077. — Liber de correctione Antiphoniarum, S. Agobardi (810), CIV, 329. — Liber de diversis RR. Pontificum, an. inc. (IX), CV, 9. — Liber de diversis ordinibus et professionibus quæ sunt in Ecclesia, anonym. ann. inc. sæculi (XII), CCIII, 807. — Liber de divina psalmodia S. Agobardi (810), CIV, 325. — Liber de divinis officiis Dr. gonis Astensis episc. (1134), CLXVI, 1337. — Liber de fide seu de regula fidei, S. Fulgentii (533), LXV, 671. —

Liber de genere monachorum, magistri (vii), LXXXVIII, 951. — Liber de habitu virginis S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 441. — Liber de honore Ecclesie, Placidii, ignota sedis episc. (1119), CLXIII, 613. — Liber de imaginibus sanctorum S. Agobardi (840), CIV, 199. — Liber de institutione canonicorum Amalarii (836), CV, 921. — Liber de institutione sanctimonialium Amalarii (836), *ibid.*, 835. — Liber de institutione virginis S. Ambrosii (392), XVI, 305. — Liber de jeuniis Tertulliani Quintil. Flor. (160-350), II, 935. — Liber de lapsis, S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 463. — Liber de lapsu virginis consecrate, S. Ambrosii (392), XVI, 335. — Liber de mensura poenitentiarum S. Cypriani (461), LXXXVII, 977. — Liber de monogamia Tertulliani Qu. Flor. (160-350), II, 929. — Liber de non conveniendo cum hæreticis, Luciferi episc. (551), XIII, 767. — Liber de oblatione puorum, Rabani Mauri (855), CVII, 419. — Liber de officiis ecclesiasticis, Joannis Abrincensis episcopi, deinde Rothomagensis archiepisc. (1079), CXLVII, 27. — Liber de ordine baptismi ad Carolum Magnum, Theodulf. (821), CV, 925. — Liber de ordine canonicorum Regul., Anselmi Havelberg. episc. (1154), CLXXXVIII, 1191. — Liber de ordine, habitu et professione canonicorum Præmonstratensis ordinis, Adami Scoti Præmonstrat. canonici (1180), CXCIII, 459. — Liber de Pasche celebratione Ven. Bedæ (730), XC, 600. — Liber de poenitentia, S. Ambrosii Mediol. episc. (397), XVII, 971. — Liber de poenitentia et tentationibus religiosis, anonymi (xii), CXXIII, 413. — Liber de poenitentia Tertulliani Quast. Flor. (160-350), I, 1235. — Liber poenitentialis Alani Magni de Insulis (1303), CCX, 281. — Liber poenitentialis anonymi, Append. ad Halligari (851), CV, 717. — Liber poenitentialis Halitgarii Camerac. episc. (851), *ibid.*, 695. — Liber de poenitentiis mensura taxanda, S. Columbani (613), LXXX, 225. — Liber poenitentium Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CXII, 1597. — Liber de præcepto et dispensatione S. Bernardi (1153), CLXXXII, 869. — Liber de privilegio et jure sacerdotii, S. Agobardi (840), CIV, 127. — Liber de quadripartito exercitio cellarum, Guigonis Carthus. (1158), CLIII, 787. — Liber de rectoribus Christianis Sedulii Scoti (821), 103, 241. — Liber de regia potestate et sacerdotii dignitate Hugonis de Sancta Maria Floriac. monac. (1119), CLXIII, 941. — Liber de regibus apostatis, Luciferi Calaritani episc. (571), XIII, 793. — Liber de reparatione lapsi, Bacobiarii (420), XX, 1037. — Liber de reparatione lapsi, Melinandi Frigidimontis (1212), CXXII, 745. — Liber de sacramentis, S. Leonis Magni papa (461), LV, 91. — Liber de sacramento altaris Baldulmi Cantuari. arch. (1188), CCIV, 612. — Liber de sacramento baptismi Laidradi Lugdun. episc. (816), XCIX, 825. — Liber de sacramentorum Grimaldi Songali. abbatibus (872), CXXI, 795. — Liber de sacris ordinibus Rabani Mauri (855), CXII, 1165. — Liber secundus ad Monimum, S. Valgentii (835), LXV, 479. — Liber sententiarum Tatonis Casarug. episc. (646), LXXX, 751. — Liber de spectaculis, S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 779. — Liber de velandis virginibus Tertulliani (160-350), II, 857. — Liber de viduis S. Ambrosii Mediol. episc. (377), XVI, 235. — Liber de virginitate sancti Ambrosii Mediolan. (578), *ibid.*, 260. — Liber de vita eremitica ad sororem, Append. ad August. (450), XXXII, 1432. — Libri ii de ecclesiasticis disciplinis, Reginsonis abb. (915), CXXXII, 178. — Libri iii adversus Simoniacos Humberti, S. Romana Eccles. cardinalis episc. (1011), CXLIII, 1005. — Libri iii de cultu imaginum, Jesse Aurelian. episc. (842), CVI, 505. — Libri iii, epistolarum Rudolphi, in Carolinis (1275-1280), XCVIII, 701. — Libri iii de institutione laicali Jonæ Aurelianensis episc. (842), CVI, 121. — Libri iii de officiis ministrorum, S. Ambrosii episc. (391), XVI, 25. — Libri iii de tabernaculo et vestibus sacris, Ven. Bedæ (730), XCI, 595. — Libri iii de virginibus S. Ambrosii Mediol. episc. (391), XVI, 187. — Libri iv, de doctrina Christiana S. Augustini (450), XXXIV, 15. — Libri iv de officiis ecclesiasticis Symphosii Amalarii (836), CV, 985. — Libri iv, in quodam epist. Regule S. Bened. Rupert. (1133), CLXX, 477. — Libri iv sententiarum magistri Bandini Theologi (xii), CXCH, 1089. — Libri v, de vitiis et virtutibus et ordine poenitent. Halitgarii (851), CV, 651. — Libri v de baptismo, contra Donatistas, S. Augustini (450), XLIII, 104. — Libri xii de epinohorum institutis Joannis Casiani (456), XLIX, 85. — Libri xii de oratione et ieiunio Guntheri (1212), CXXII, 907. — Monita S. Pachomii ab Hieronymo tradita (420), XXIII, 83. — Monumenta diplomata sæculi (xi), CL, 1921. — Monumenta Gregoriana, Append. iii ad Gregor. VII (1085), CXLVIII, 847. — Monumenta monasteria de grandi monachorum analiter monasteriis in Romana Eccles.

constitutis est consuetudo (x), CXXVIII, 1541. — Monumenta quorundam adnectenda oper. S. Benedicti (553), LXVI, 941.

Opuscula u. S. Martini Dunelmensis episc. Bracar (572), LXIII, 18, 47. — Opus. S. Valerii abbatibus de poenitentia atque genere monachorum (656), LXXXVI, 456. — Opus. varia de Clericis S. Petri Damiani (1072), CXLV, 464. — Opusculum apologeticum de continentia mundi S. Petri Damiani cardinalis (1072), *ibid.*, 251. — Opus. apologeticum monachorum S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 5.3. — Opus. contra ebrietatem S. Eugenii III, Tolet. episc. (658), LXXXVII, 560. — Opus. contra intemperantes clericos S. Petri Damiani (1072), CXLV, 587. — Opus. de applicatione episcopatus S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 425. — Opus. de baptismo, Alani Magni de Insulis (804), CI, 611. — Opus. de bono religioso status S. Petri Damiani (1032), CXLV, 765. — Opus. de capitulis synodalibus Hincmari (882), CXXV, 1669. — Opus. de celebrandis vigiliis S. P. Damiani (1072), CXLV, 800. — Opus. declarationis rhetorice in episc. S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 366. — Opus. de coerendo rapte viduarum, puellarum et sanctimonialium, Hincmari Rheim. archiepisc. (882), CXXV, 1017. — Opus. de confessione peccatorum Alani Magni (804), CI, 613. — Opus. de cohabitatu sacerdotum S. P. Damiani (1072), CXLV, 540. — Opus. de fide catholica, S. Petri Damiani card. (1072), *ibid.*, 20. — Opus. de fuga dignitatum Eccles. S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 456. — Opus. de bonis episcopis S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 221. — Opus. de institutione monialis ad Blancam, S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 751. — Opus. de jejunio Sabbati S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 792. — Opus. de jubileo S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 715. — Opus. de nuptiis consanguineorum S. Anselmi Cantuar. (1112), CLVIII, 557. — Opus. de nuptiis ejusdem illicito Rathori Veron. episc. (966), CXXVI, 554. — Opus. de officiis episcoporum Hincmari Rheimon. (882), CXXV, 1037. — Opus. de ordinationibus a Formoso papa factis, Auxili Franci presbyt. an. inc. sæc. (ix), CXXIX, 1054. — Opus. de ordine eremitarum et facultatibus eremi Pontis-Avellani S. Petri Damiani (1072), CXLV, 528. — Opus. de parentela gradibus S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 192. — Opus. de perfecta monachi informatione S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 741. — Opus. de poenitentia Pippini regis, Hincmari Rheim. (882), CXXV, 1119. — Opus. de presbyteris criminiosis, Hincmari Rheimon. (882), *ibid.*, 1091. — Opus. de psalmodia bono S. Nicetii (551), LXVIII, 571. — Opus. de quadragesima S. P. Damiani (1072), CXLV, 544. — Opus. de sacramentis per improbos administratis S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 525. — Opus. de septem ordinibus, Append. ad Hieronymum (420), XXIII, 148. — Opus. de solitaria vita laudibus S. Damiani (1072), CXLV, 556. — Opus. de tempore celebrandi nuptias S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 639. — Opus. de viduitate servanda S. Casarii Arelat. episc. (552), LXVII, 1084. — Opus. de virginis servorum Dei S. Nicetii Trevir episc. (551), LXVIII, 565. — Opus. de viri vestitu ecclesiasticorum S. Petri Damiani (1072), CXLV, 518. — Opus. de vita eremitica S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 748. — Ordinatio Feriarum Paschaliarum Venerab. Bedæ presb. (730), XC, 607. — Ordo militaris Avisi Joannis Cirita Thaurac. abb. (1154), CLXXXVIII, 1669. — Ordo monasticus in veteri Scotia monasterio de Kil-Ros olim observatus, auctore et ann. incert. (v), LXIX, 565.

Questionibus (de) canonum poenitentialium (855),

CXXII, 1535. — Quomodo per annum jejunandum sit S. Bernardi Cassin. abb. (894), CXXVI, 937.

Regesta Innocentii III papae (1216), CXXIV, 1-1194. — Regestorum Innocentii III papae continuatio (1216), CXXV, 9. — Regestorum Innocentii III papae continuatio (1216), CXXVI, 9-967. — Registrum S. Gregorii VII papae (1085), CXI-VIII, 243. — Regula ad monachos S. Antonii Tabernensis abbatis (556), CIII, 425. — Regula ad monachos S. Aureliani Arelat. archiepisc. (541), LXVIII, 585. — Regula ad monachos S. Basilii Caesareae Cappadociae epi-c. (574), CIII, 493. — Regula ad monachos S. Isidori abbatis (556), *ibid.*, 427. — Regula ad monachos S. Macharii Alexandriae episc. (591), *ibid.*, 415. — Regula ad monachos incerti auctoris cognomine Magistri (vi), LXXXVIII, 945. — Regula ad monachos praemissa observ. critica S. Casarii (552), LXVII, 1097. — Regula ad monachos sanctorum S. P. Saporis, Macharii, Paphnutii (590), CLXIII, 435. — Regula ad servos Dei S. Augustini Aurelii episc. (430), XXXII, 1378. — Regula ad virgines S. Aureliani Arelat. archiepisc. (545), LXVIII, 599. — Regula ad virgines ejusdem Patris incerti (vi), LXXXVIII, 1035. — Regula ad virgines S. Donati Vesontionensis episc. (631), LXXXVII, 275. — Regula ad virgines praemissa observ. critica S. Casarii (552), LXVII, 1105. — Regula S. Benedicti iuxta S. Hildegardem explicata (1178), CXCIII, 1055. — Regula canonicorum, Amalarii Metensis chorepisc. (876), CV, 815. — Regula canonicorum S. Chrodegangi Metensis episc., (766), LXXXIX, 1087. — Regula canonicorum Chrodegangi Metensis, episc., editio altera (766), *ibid.*, 1097. — Regula clericorum Petri de Honestis clerici Ravennatis (1119), CLXIII, 705. — Regula cenobialis S. Columbae abbatis (618), LXXX, 205. — Regula monachorum S. Hieronymo tributa (420), XXX, 391. — Regula monachorum S. Benedicti monac. (515), LXVI, 815. — Regula monachorum S. Fructuosi Bracar. episc. (670), LXXXVII, 1097. — Regula monachorum S. Isidori Hispaniensis episc. (1635), CIII, 355. — Regula monachorum per Lupum de Olmetto ex scriptis S. Hieronymi collecta (420), XXX, 319. — Regula monachorum Orientalis Vigili diac. monac. (450), L, 575. — Regula monastica communis S. Fructuosi episc. (670), LXXXVII, 1110. — Regula monastica ex scriptis (888), 58, 888. — Regula monastica incerti (888), 88, 888. — Regula S. Pachomii a sancto Eusebio Hieronymo in Latinam conversa, Append. ad Cassianum (456), L, 565. — Regula pastoralis S. Gregorii Magni papae (590-604), LXVII, 13. — Regula ordinis militaris Aysli, Joannis Cirilis abb. (1154), CXXXVIII, 1669. — Regula ordinis Spiritus sancti ab Innocentio III fundati (1216), CXXVII, 1129. — Regula sanctimonialium Amalarii Metensis chorepisc. (856), CV, 815. — Regula secunda PP. ad monachos ann. inc. aec. (iv), CIII, 441. — Regula tertia SS. PP. an. inc. aec. (iv), *ibid.*, 445. — Regula sive institutio inclusarum B. Airedi Rievall. abbat. (1163), XXXII, 462. — Regula sive liber de institutione virg. S. Ieandri Hisp. episc. (590), LXII, 871. — Regula solitariorum Grimalii presby. (896), CIII, 575. — Regula S. Stephani confessoris de Mureto (1192), CCIV, 1157. — Regula Temptariorum Joannis Michaelensis (1128), CVI, 865. — Regularis concordia monach. et sanctim. Anglar. Dunstani Cantuar. (969), CXXXVII, 475. — Regulae clerici traditae fragmentum, Append. ad S. August. (430), XXXII, 1449. — Regulae S. Pachomii translati Latina S. Hieronymi (420), XLII, 62. — Regulae sanctimo. alium Fontis-Ebraldi B. Roberti de Arbrissello (1117), CLXII, 1079. — Regulae synodi Constantinopolis iv. generalis octavae, sancti Anastasii Bibliothecarii (888), CXXIX, 150. — Relatio concilii Antissiodorensis, Amarii episc. (590), LXII, 761. — Relatio concilii Romani sup. Constantino Magno imperatore S. Sylvestro I papa habito (350), VIII, 825. — Remediis (de) peccatorum seu penitentiale animarum V. Bedae (780), XCIV, 568. — Responsa canonica super quibusdam interrogationibus Reginaldi chorepisc. Rabani Mauri (885), CX, 1187.

Sacramento (de) Altaris, Guillelmi de Campellis Catalun. monac. (1121), 165, 1639. — Scaepus de singulis libris canonicis S. Firmi (abb. 758), LXXXIX, 1029. — Scutum canonicorum Aronis Reicherspergensis propositi (1175), CXCIV, 1489. — Selecta Theodori imperat. decreta (381), XLII, 521. — Selecta variorum conciliorum Sylvestri II papae (1003), CXXXIX, 189. — Sententia de castitate servanda S. Verani Cabellitani episc. (386), LXII, 701. — Sententia contra fures sacrilegos Sigebardi S. Maximi Trev. episc. (965), CXXXIII, 965. — Sententia S. Eucherii Lugdun. episc. ad monachos (449), L, 1207. — Sententiae Evagrii monac. ann. incert. (sae. v), XX, 1188. — Sermo de baptismo S. Paciani Barcion. episc.

(397), XLII, 1089. — Serm. S. Casarii Arelat. episc. ad sanctimoniales (552), LXVII, 1121. — Serm. de Decimis S. Stephani de Mureto Grandimontensis ordinis institutoris et fundatoris (1121-1192), CCIV, 1155. — Serm. de esu Agni, S. Hieronymi (420), XXX, 165. — Serm. de informatione episcop. Sylvestri II papae (1005), CXXXIX, 169. — Serm. de jejunio et elemosinis S. Ambrosii (397), XVII, 982. — Serm. de jejunio Quadragesimae S. Ambrosii (397), *ibid.*, 669. — Serm. de Quadragesima S. Hieronymi (420), XXX, 225. — Serm. de sobrietate et castitate S. Augustini (430), XL, 1105. — Sermo synodalis S. Udalrici Augustini episc. (975), CXXXV, 1069. — Sermones ad monachos S. Faustii Regiensis episc. (485), LVIII, 869. — Serm. multi S. Ambrosii de Quadragesima (397), XVII, 636. — Serm. varii Antonii Vercellensis episc. (966), CXXXIV, 859. — Serm. varii S. Augustini, ad fratres in eremo (430), XL, 1231. — Serm. varii S. Bernardi Clareval. abb. (1182), CLXXXIII, 152. — Serm. varii S. Bonifacii Moguntini episc. (747), LXXXIX, 865. — Serm. varii de consolatione morientium S. August. (450), XL, 1147. — Serm. varii de Dedicatione ecclesiae S. Maximi (463), LVII, 895. — Serm. varii S. Leonis Magni papae (440-461), LIV, 179. — Serm. varii S. Petri Chrysologi Ravennatis archiepisc. (452), LII, 208. — Serm. varii Rathieri Veronensis episc. (966), CXXXVI, 615. — Si liceat chorepiscopis presbyteros et diaconos ordinare cum consensu episcopi sui (855), CX, 1195. — De singularitate clericorum, Append. ad typarium (258), IV, 853. — Speculum monachorum Arnulphi de Boeris (1149), CLXXXV, 1175. — Statuta Adalhardi Corbeien. abb. pro monac. suis (826), CV, 555. — Statuta antiqua Ecclesiae Lugdun. Guichardi Lugdun. arch. (1180), CXCIX, 1091. — Statuta antiqua ordinis Carthusiani S. Hugonis Linc. iensis episc. (1200), CLIII, 1125. — Statuta canonicorum de officio sacerdotum, App. ad Burchardum Wormat. episc. (1026), CXL, 1067. — Statuta canonicorum Turonensium cum in communi vivebant, auctoris et anni incerti, saeculi (x) CXXXVI, 15-49. — Statuta Cluniacensis, Petri Vener. Cluniae abbatis (1187), CLXXXIX, 1025. — Statuta Guidonis II, Podiensis episc. (996), CXXXVII, 865. — Statuta Hugonis Cluniacensis abbatis (1203), CCIX, 881. — Statuta magistri Lamberti Carthusiensis Squilaceus domus prioris (1125), CLIII, 1149. — Statuta quaedam alia Cluniae monast. Hugonis (1208), CCIX, 995. — Statuta quaedam rubrica S. Angilberti Centul. abb. (815), XCIX, 819. — Stat. a S. Sonnatii Remensis episc. (625), LXXX, 447. — Statuta synodalia Adonis Tullensis episc. (1192), CCV, 914. — Statuta synodalia ad presbyteros, Rathieri Veron. episc. (966), CXXXVI, 854. Synodus Burdegalensis, Amari Burdeg. archiepisc. (1080), CLV, 1645. — Syodus Gerundensis, Amari Buriegal. archiepisc. (1078), CLV, 1643. — Syntagma decretorum, praecipuum ac edictorum praeporum quibus sive reges, sive imperatores seve robus ecclesiasticis ingesserunt. (Supplementum saec. vi), LXXII, 919-1,24.

Tituli capitulum libri Penitentialis Theodori Cantuar. (vi), XCIX, 979. Tractatus adversus Simoniacos Gerhohi Reichersperg. propositi (1159), CXCIV, 1335. — Tract. de baptismo aliisque questionibus S. Bernardi (1157), CLXXXII, 1031. — Tract. cantandi graduale S. Bernardi, Clareval. abb. (1155), *ibid.*, 1151. — Tract. de cantu S. Bernardi (1155), *ibid.*, 1121. — Tract. de consanguineorum nuptiis et de magorum prestigiis falsisque divinationibus Rabani Mauri (835), CX, 1087. — Tract. de correctione cantus ordinis Cisterciensis, Guidonis Carleci abb. (1150), CLXXXV, 1121. — Tract. de corruptis moribus cleri et populi Balduini (1188), CCIV, 415. — Tract. de dedicatione Eccles. Remigi Antissiod. monac. (908), CXXXI, 845. — Tract. de disciplina Christiana S. Augustini episc. (450), LX, 689. — Tract. de imputatione ordinis monachorum, Roberti de Torrinello S. Michaelis in periculo maris abb. (1186), C II, 1309. — Tract. de institutione clericorum Philippi Harvengii (1185), CCIII, 465. — Tract. de laudibus virginibus S. Aldelmi Schireburnensis episcopi (719), LXXXIX, 103. — Tract. in S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (165), LVII, 771. — Tract. de moribus et officio episc. S. Bernardi Clarevallensis abbatis (1155), CLXXXII, 809. — Tract. de observatione vigilarum, S. Hieronymi (420), XXX, 252. — Tract. de ordinatione episcoporum et investitura laicorum Godfridi Vindocinensis abbatis (1107), CLVII, 281. — Tract. de perfectione religiosorum Balduini (1188), CLIV, 561. — Tract. qui infensor et Defensor dicitur de ordinationibus a Formoso papa factis (iv), CXXXIX, 1075. — Tract. de vita cenobitica, Balduini Cantuar. (1188), CCIV, 848. — Traditiones Emmeramenses, Ansmodi Ratispon. subdiae. (899), CXXXIX, 899.

Unico (de) baptismo contra Petilianum S. Augustini (450), XLIII, 596. — Usus antiquiores ordinis Cisterciensis S. Stephani abb. (1133), CLXVI, 1385. — Utilitate (de) jejuni, S. Augustini Hippo. episc. (450), XL, 707.

Varia monumenta liturgica, Append. ad opera Germaui Paris (376), LXXII, 99. — Vera (de) et falsa penitentia S. Augustini episc. (440), XL, 1115. — Via regia Sma-

ragdi abbatis (820), CII, 651. — Virginitate (de) sancta, S. Augustini episc. (450), XI., 895. — Virginitatis laus S. Hieronymi Eusebii (420), XXX, 163. — Visitatione (de) infirmorum S. Augustini episc. (450), 1147. — Visitatione (de) infirmorum, Baldrici Dolensis archiepisc. (1150), CLXVI, 1211. — Vita (de) Christiana Fastidii Britannorum episc. (436), L, 383. — Vitarum Patrum libri v et vi, variorum auctor. et san., LXXIII, 851, 99..

CXXI.

INDEX ALPHABETICUS AUCTORUM OMNIUM,

QUI DE DISCIPLINA ECCLESIASTICA ET MONASTICA IN SCRIPTIS EGERUNT,

ET QUORUM OPERA VEL OPUSCULA IN PATROLOGIÆ CURSU REPERIUNTUR.

Abbo (S.) Floriacensis abbas (1004), CXXXIX, 471. — Abedoc et Ethelvolfus, an. inc. (sæc. vii), XCVI, 1261. — Adalbero (S.) Remensis archiepisc. (988), CXXXVII, 518. — Adalgerus, Augustanus episc. (964), CXXXIV, 915. — Adamus Scotus, Præmonstratensis canonicus (1180), CXCVIII, 459. — Adhaldardus, Corbeiensis abbas (850), CV, 555. — Ado, Bellovacensis episc. (880), CXXIV, 1125. — Adrianus I papa (785), XCVI, 1055. — Aelredus (B.) Rievallensis abbas (1165), CXCV, 701. — Ælthelredus II, Anglorum rex (1021), CLI, 1165. — Ælthelstanus, Anglorum rex (928), CXXXVIII, 461. — Agapetus I papa (536), LXVI, 48. — Agobardus, Lugdunensis episc. (850), CIV, 99. — Ahyto, Basileensis episc. (836), CV, 763. — Alanus Magnus, de Insulis (1203), CXX, 281. — Alcuinus (H.), Flaccus Albinus (814), C, 150. — Aldhelmus (S.), Schireburnensis episc. (719), LXXXIX, 103. — Alexander II papa (1073), CXLVI, 1289. — Alexander III papa (1181), CC, 82. — Alfredus, Anglorum rex, ann. incert. (ix-x), CXXXVIII, 447. — Amalarius, Trevirensis archiepisc. (815), XCIX, 987. — Amatus, Burdegaleris archiepisc. (1078), CLV, 1645. — Ambrosius (S.), Mediolanensis episc. (377-392), XVI, 23. — Ananodius, Ratisponensis subdiaconus (899), CXXIX, 899. — Anastasius Bibliothecarius, presbyter (888), CXXIX, 150. — Andreas, Hungaricus rex (1048), CLI, 1257. — Anonymus, Append. ad Leonem Magnum, (v), LVI, 39. — Anonym., incerti anni (in eunte sæculo iii), III, 173. — Anonym., incerti anni (sæc. v), LIX, 545. — Anonym., incerti anni sub nomine Magistri (vi), LXXXVIII, 943. — Anonym., incerti anni (sæc. vii), XCVII, 1575. — Anonym., incerti anni (sæc. x), CXXXVIII, 397. — Anonym., incerti anni (sæc. xii), CCXIII, 865. — Anonym., monachus (vii), LXXXVIII, 1055. — Anselmus, Cantuariensis archiepisc. (1115), CLVIII, 557. — Anselmus, Havelbergensis episc. (1154), CLXXXVIII, 1091. — Anselmus, Lucensis episc. (1085), CXLIX, 485. — Antonius Tabennensis abb. monach. Orient. fundator (556), CIII, 425. — Arno, Reicherspergensis præpositus (1175), CXCI, 1489. — Arnulfus, de Boeriis (1149), CLXXV, 1175. — Arnulfus, Remensis archiepisc. (1052), CXXXIX, 1545. — Atto, Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 27. — Augustinus (S.), Hipponensis episc. (450), XXXII-XLIII, 1578. — Aunarius, Antissiodorensis episc. (590), LXXII, 761. — Aurelianus (S.), Arelatensis archiepisc. (545), LXXVIII, 385. — Auxilius Francus presbyt., ann. incert. (ix), CXVIX, 1054. — Aymardus (S.), Cluniacensis abbas (954), CXXXVII, 703.

Bacharius monac. (120), XX, 1037. — Baldricus, Dolensis archiepisc. (1150), CLXVI, 1211. — Balduinus Cantuariensis archiepisc. (1188), CCIV, 612. — Baudinus Magister theologus, ann. incert. (ix), CXCL, 1089. — Basilus (S.), Cæsariensis Cappadociæ episc. (374), CIII, 483. — Beda Vener., presbyter, (730), XC, 607. — Benedictus, S. Andreae abbas (901), CXXXIX, 50. — Benedictus (S.), Anianensis abbas (821), CIII, 393. — Benedictus (S.), diaconus (845), XCVII, 697. — Benedictus (S.), monach. fundator (543), LXVI, 215. — Benedictus I, papa (577), LXXII, 685. — Benedictus III, papa (818), CXVII, 639. — Benedictus VIII, papa (1021), CXXXIX, 1579. — Bernardus (S.), Clarevallensis abbas

(1153), CLXXXII, 67. — Bertarius (S.), Cassinensis abbas (881), CXXVI, 987. — Bonifacius (S.), Moguntinus episc. (747), LXXXIX, 687. — Bonifacius I (S.), papa (419), XX, 749. — Bonifacius II, papa (531), LXV, 16. — Bonifacius IV (S.), papa (607), LXXX, 104. — Bonizo, Piacentinus episc. (1089), CL, 857. — Burchardus Wormatiensis episc. (1026), CXL, 537.

Caius (S.), papa (283), V, 181. — Calixtus II, papa (1123), CLXIII, 1561. — Canutus, Saxonum Anglorumque rex (1036), CLI, 1171. — Carlomannus, Francorum rex (712-778), XCVI, 1501. — Carolus (B.) Magnus, Francorum rex et imperat. (775-814), XCVII, 121. — Cassiodorus Senator, Vivariensis abbas (560), LXXI, 1219. — Cassarius (S.), Arelatensis episc. (550), LXVII, 1089. — Chrodegangus (S.), Metensis episc. (766), LXXXIX, 1057. — Clemens III, papa (1191), CCIV, 1272. — Clotharius II, Francorum rex (628), LXXX, 451. — Coelestinus I (S.), papa (422-42), L, 417. — Coelestinus III, papa (1198), CXLVI, 867. — Columbanus (S.), abbas (615), LXXX, 205. — Conradus II, imperat. Augustus an. inc. (xi), CLI, 1059. — Constantinus Magnus, imperator Augustus (312-337), VIII, 95. — Cornelius (S.), papa (250-252), III, 841. — Crisconius, Africanus episc. (670), LXXXVIII, 829. — Cumianus (S.) Longus, Hibernensis episc. (661), LXXXVII, 977. — Cyprianus (S.), Carthaginiensis episc. (211-258), III-IV, 819.

Deusdedit S. Romanæ Eccles. cardin. (1099), CL, 1569. — Dionysius (S.) Alexandrinus episc. (258), V, 95. — Dionysius (S.) Exiguus, monac. (550), LXVII, 19. — Dionysius (S.), papa (259), V, 155. — Dodwellus (Append. ad S. Cyprianum), . . . *ibid.*, 47. — Donatus (S.), Veronensis episc. (651), LXXXVII, 273. — Drogo cardinalis, Ostiensis episc. (1154), CLXVI, 1557. — Donatus, Cantuariensis archiepisc. (988), CXXXVII, 475.

Edgardus, Anglorum rex (974), CXXXVIII, 485. — Eduardus (S.), Anglorum rex et confessor (1060), CLI, 1191. — Edwardus Senior, Anglorum rex (900), CXXXVIII, 459. — Egbertus (S.), Eboracensis archiepisc. (729), LXXXIX, 379. — Eligius (S.), Noviomensis episc. (660), LXXXVII, 603. — Ernulfus, Roffensis episc. (1121), CLXIII, 1457. — Ethelvolfus, an. incert. (sæc. vii), XCVI, 1281. — Eucherius, Lugdunensis episc. (449), L, 835. — Eugenius II (S.), papa (827), CV, 645. — Eugenius III, Toletanus episc. (658), LXXXVII, 360. — Eusebius (S.), papa (310), VI, 527. — Eutropius (S.), abbas et episc. (600), LXXX, 15. — Eutychianus (S.), papa (275), V, 172. — Evagrius monach. ann. incert. (sæc. v), XX, 1185.

Fastidius Britannorum episc. (450), I., 385. — Faustus (S.) Regiensis episc. (485), LVIII, 869. — Felix I (S.), papa (269), V, 145. — Felix II (S.), papa (555), XLII, 11. — Felix III (S.), papa (492), LVIII, 924. — Felix IV, papa (530), LXV, 11. — Florus Lugdunensis diaconus (840), CXIX, 419. — Fridorius, Coloniensis archiepisc. (1151), CLVI, 1249. — Fructuosus (S.), Bracarensis episc. (670), LXXXVII, 1097. — Fulgentius (S.) Ferrandus, Carthag. diaconus (547), LXVIII, 928. — Fulgentius (S.), Ruspenis episc. (553), LXV, 505.

Gerardus, Cameracensis episc. (1048), CXLII, 1281. — Gerhobus, Rescherpergensis præpositus (1159), CXCI, 1489.

1355. — Germanus (S.), Parisiensis episc. (576), LXXII, 99. — Goffridus, Vindocinensis abbas (1107), CLVII, 281. — Gratianus, monachus (1152), CLXXXVII, 29. — Gregorius Magnus (S.), papa (590-604), LXXVII, 13. — Gregorius II (S.), papa (731), LXXXIX, 531. — Gregorius III (S.), papa (741), *ibid.*, 575. — Gregorius IV, papa (844), CVI, 853. — Gregorius VII (S.), papa (1085), CXLVIII, 285. — Gregorius VIII, papa (1187), CCII, 1537. — Grimaldus, Sangallensis abbas (872), CXXI, 793. — Grimaldus, presbyter (898), CIII, 573. — Guichardus, Lugdunensis archiepisc. (1180), CXCI, 1091. — Guido, Cariloci abbas (1130), CLXXV, 1121. — Guido, Farfensis abbas (1090), CL, 1191. — Guillelmus de Campellis, Catalaun. monac. (1121), CLXIII, 1039. — Guilelmus, S. Theoderici prope Remos monac. (1152), CLXXX, 205. — Guntherus, Cisterciensis monac. (1212), CCXII, 207. — Gutharus, Dancorum rex (905), CXXXVIII, 430. — Haliigarius, Cameracensis episc. (831), CV, 631. — Haymo, Halberstatensis episc. (850), CXVI, 11. — Hæsi d'Ha, totius Valliæ princeps (940), CXXXVIII, 471. — Helinandus, Frigidii-Montis monac. (1212), CCXII, 745. — Helpericus, S. Galli monac. (980), CXXXVII, 17. — Henricus II (S.), imper. augustus (1024), CXI, 223. — Henricus III, imper. augustus (1054), CLI, 1081. — Henricus IV, imper. (1106), *ibid.*, 1125. — Heraldus, Turonensis archiepisc. (871), CXXI, 765. — Hervæus, Remensis archiepisc. (922), CXXXII, 678. — Hieronymus (S.), Eusebius presbyter (420), XXX, 118. — Hilarius Quintus Julius (597), XIII, 1105. — Hilarius (S.), papa (462), LVIII, 17. — Hildegardis (S.), abbatisa (1178), CXCVII, 1055. — Hincmarus, Laudunensis episc. (878), CXXIV, 995. — Hincmarus, Remensis archiepisc. (882), CXXV, 773. — Honorius II, papa (1130), CLXVI, 1217. — Hormisdas, papa (523), LXIII, 571. — Hugo (S.), Cluniacensis abbas (1109), CLIX, 927. — Hugo, Cluniacensis abbas (1203), CCIX, 881. — Hugo de Sancta Maria, Floriac. monach. (119), CLXIII, 941. — Hugo de Sancto Victore (1142), CLXXVI, 881. — Humbertus, S. Romanæ Ecclesiæ cardinalis (1041), CXLIII, 1008. — Hadas (S.), incerti Orientalis monast. abbas (356), III, 427. — Innocentius I (S.), papa (402-416), XX, 463. — Innocentius II, papa (1145), CLXXIX, 52. — Innocentius III, papa (1216), CCIV, 1191. — Isaacus, Lingonensis episc. (840), CXXIV, 1075. — Isidorus (S.), Hispalensis episc. (636), LXXXIV, 25, 103, 553. — Isidorus Mercator, an. incert. (ix), CXXI, 2. — Ivo, Carnotensis episc. (1116), CLXI, 59. — Jesse, Ambianensis episc. (834), CV, 781. — Joannes, Abrincensis episc. et Rothomag. archiepisc. (1079), CXLIX, 27. — Joannes Beletius, Parisiensis theologus (1190), CCII, 9. — Joannes Cassianus, Massiliensis abbas (456), XLIX, 55. — Joannes Clita Tharaucanus abbas (1154), CLXXXVIII, 1669. — Joannes Constantiensis (1157), CLXIII, 1479. — Joannes, diaconus (496), LIX, 599. — Joannes, Michaeliensis (1128), CLXVI, 833. — Joannes III (S.), papa (572), LXXII, 13. — Joannes IV, papa (642), LXXX, 601. — Joannes VIII, papa (882), CXXVI, 631. — Joannes IX, papa (903), CXXXI, 28. — Joannes XIII, papa (971), CXXXV, 949. — Jonas, Aurelianensis abbas (842), CVI, 121. — Julius I (S.), papa (552), VIII, 968. — Junilus (S.), Africanus episc. (550), LXVIII, 15. — Laidradus, Lugdunensis episc. (816), XCIX, 853. — B. Lanfrancus, Cantuariensis archiepisc. (1089), CL, 443. — Leander (S.), Hispalensis episc. (590), LXXII, 871. — Leodegarius (S.), Augustodunensis episc. (678), XCVI, 377. — Leo Magnus (S.), papa (440-461), LIV, 172. — Leo IV, papa (855), CXVII, 636. — Liberius (S.), papa (353-365), VIII, 1359. — Liebertus, Cameracensis episc. (1074), CXLVI, 1481. — Lotharius, Francorum rex et imper. (826), CXXVII, 571. — Lucifer (S.), Calaritanus episc. (371), XIII, 767. — Lucius I (S.), papa (253), III, 975. — Lucius III, papa (1185), CCI, 1071. — Ludovicus I, cognomine Pius, Francorum rex et imper. (826), XCVII, 371. — Lupus de Olmetto, Append. ad Hieronym., XXX, 319. — Maccabæus, Scotorum rex (1030) CLI, 1089. — Macharius (S.), Alexandrinus episc. (594), CIII, 445. — Magnus, Senonensis episc. (818), CII, 981. — Martinus (S.) Dumiensis, Bracarensis episc. (572), LXXII, 18. — Maxentius, Aquileiensis patriarcha (840), CVI, 55. — Maximus (S.), Taurinensis episc. (462), LVII, 287. — Nicetius (S.), Trevirensis episc. (581), LXXVIII, 365. — Nicolaus I, papa (867), CLIX, 769. — Novatianus, presbyter Romanus (253), III, 933. — Odilo (S.), Cluniacensis abbas (1040), CXLII, 1087. —

Odo (S.), Cantuariensis archiepisc. (912), CXXXIII, 94. — Odo de Soliaco, Parisiensis episc. (1208), CCXII, 87. — Odo, Tullensis episc. (1198), CCV, 914. — Orsiesius (S.), Tabennensis abbas, an. incert. (iv) CIII, 431. — Othlonus, Sancti Emmerami monac. (1075), CXLVI, 261.

Pachomius (S.), cornobita (510), a S. Hieronym. trad. (420), XXIII, 62. — Pacianus (S.), Barilonensis episc. (397), XIII, 1089. — Paphnutius (S.), Orientalis monac. (590), CIII, 453. — Paschasius II, papa (1112), CLXIII, 469. — Paulus I (S.), papa (758), LXXXIX, 1125. — Pelagius I, papa (535-560), LXIX, 395. — Pelagius II, papa (590), LXXII, 706. — Petrus Blesensis, archidiaconus (1200), CCVII, 1077. — Petrus Cellensis, Carnotensis episcopus (1187) CCII, 1093. — Petrus Chrysologus (S.), Ravenatis archiepisc. (450), LII, 208. — Petrus (Venerab.), Cluniacensis abbas (1157), CLXXXIX, 1025. — Petrus Damianus (S.), cardinalis et abbas (1072), CXIV, 20. — Petrus, diaconus Cassinensis (1138), CLXIII, 1153. — Petrus de Honestis, Ravennas clericus (1119), CLXIII, 705. — Philippus Harvengius Bonæ Spei abbas (1185), CCIII, 683. — Pippinus, Francorum rex (742-778), XCVI, 1501. — Pirminius (S.), abbas (758), LXXXIX, 1029. — Placidus, ignotæ sedis episc. (1119), CLXIII, 613. — Pontius, Sancti Rufi abbas (1124), *ibid.*, 1477. — Rabanus Maurus, Fuldensis abbas (855), CVII, 295. — Rainaldus, Cisterciensis abbas (1131), CLXXXI, 1725. — Rainerius, Pomposianus diacon. et monac. (in Inn. III), CXXVI, 1173. — Raderius, Veronensis episc. (974), CXXXVI, 145. — Reges Francorum varii et imper. (ix-x), CXXXVIII, 523. — Regino, Pruliensis abbas (915), CXXXII, 175. — Remigius, Antissiodorensis monac. (908), CXXXI, 845. — Remigius (S.), Curienensis episc. (820), CII, 1095. — Remigius (S.), Remensis episc. (533), LXV, 968. — Richardus, Floriacensis abbas (979), CXXXVI, 1503. — Robertus de Arbrissello monac. (1117), CLXII, 1079. — Robertus de Torrinneio, S. Michaelis in Periculo Maris (1186), CCII, 1309. — Rodolphus Bituricensis episc. (806), CLIX, 705. — Rodolphus imperator, Cæsar Augustus (in Carolinis) (1278), XCVIII, 701. — Rogerius, Breccensis monac. (1090), CL, 1151. — Roricus, Laudunensis episc. (961), CXXXIII, 952. — Rupertus Tulliensis abbas (1135), CLXX, 477.

Sedulius Scotus (821), CIII, 291. — Serapio (S.), Orientalis mon. abbas (390), *ibid.*, 435. — Servatus Lupus (B), Ferrariensis abbas (862), CLIX, 611. — Sigelertus Gemblacensis monac. (1112), CLX, 813. — Siegbardus, S. Maximi Trevirensis monac. (963), CXXXIII, 165. — Silverius (S.), papa (557), LXVI, 86. — Simpertus (S.), Murbacensis abbas (819), XCIX, 737. — Siricius (S.), papa (398), XIII, 1131. — Sixtus II (S.), papa (258), V, 45. — Smaragdus, Sancti Michaelis abbas (820), CII, 593. — Sonnatius (S.), Remensis episc. (628), LXXX, 443. — Stephanus (S.), Cisterciensis abbas (1133), CLXVI, 1583. — Stephanus, Hungarorum rex (1058), LII, 1245. — Stephanus de Murelto (S.), Grandimontensis originis institutor et fundator, et confessor (1121-1192), CCIV, 1135. — Stephanus I (S.), papa (257), III, 997. — Stephanus II (S.), papa (752), LXXXIX, 993. — Stephanus (S.), Rom. Ecclesiæ cardinal. (1068), CXLIII, 1409. — Sturmus (S.), Fuldensis abbas (776), LXXXIX, 1261. — Sylvester I (S.), papa (530), VIII, 823. — Sylvester II, papa (103), CXXXIX, 169. — Symmachus (S.), papa (491-514), LXII, 49. — Symphosius Amalarius (S.), Metensis chorepisc. (836), CV, 815.

Taio, Cæsaraugustanus episc. (616), LXXX, 731. — Tertullianus Quintus Flor., presbyter Africanus (160-250), I, 1197. — Theodorus Cantuariensis archiepisc. an. inc. (vii), XCIX, 901. — Theodosius, imperator augustus (370), XIII, 521. — Theodulfus Aurelianensis episc. (821), CV, 821.

Udalricus (S.), Augustanus episc. (975), CXXXIV, 1069. — Udalricus, Cluniacensis monac. (1086), CXLIX, 653. — Urbanus II, papa (1099), CLI, 283. — Urbanus III, papa (1187), CCII, 1331.

Valerianus (S.), Cemeliensis episc. (450), LII, 691. — Valerius (S.), abbas (639), LXXXVII, 456. — Varii auctores variorum annorum (v-vi), LXXIII-LXXXIV, 851. — Veranus (S.), Cabellitanus episc. (586), LXXII, 701. — Victor III, papa (1087), CXLIX, 963. — Vigilius (S.), diaconus et monac. (450), L, 575. — Vigilius, papa (545-555), LXIX, 15. — Vitalianus (S.), papa (669), LXXXVII, 1005. — Walterius, Aurelianensis episc. (877), CLIX, 726. — Willielmus, Hirsaugiensis abbas (1091), CL, 923. — Zacharias (S.) papa (751), LXXXIX, 917. — Zoimus (S.) papa (418), XV, 842.

CXXII.

INDEX DE CENSURIS ECCLESIASTICIS, IN QUO LOGICE EX PATRIBUS DISSERITUR DE EXCOMMUNICATIONE ET EXCOMMUN DE IRREGULARITATE, SUSPENSIONE, DEPOSITIONE ET INTERDICTO.

MONITUM.

In hoc Indice, exponuntur varia censurarum genera, et primo loco, maxima poena *Excommunicatio*. In ea exponenda sic proceditur. — I. Quid sit excommunicatio. — II. Quæ utilitas. — III. Quis ius poenæ metus. — IV. Genus multiplex. — V. Excommunicatio injusta. — VI. A quo ferenda. — VII. Excommunicatio monastica. — VIII. Quibus de causis ferenda. — IX. Cum excommunicatis non nuncandum. — X. Quomodo et quando ferenda. — XI. Excommunicationis formulæ et ritus. — XII. Excommunicatio reservata summo Pontifici. — XIII. Quænam tantæ poenæ efficacia. — XIV. De his qui excommunicati moriuntur. XV. De absolute et satisfactione excommunicationis. — Deinde *excommunicatio* exempla memorantur, historica adversus :

A. Patriarchas, primates, episcopos, etc. — B. Presbyteros clericos. — C. Imperatores, reges. — D. Comites, etc. — E. Populos civitatesque. — F. Viros feminasque illustres.

Decursu vero operis exponuntur : *Irregularitas, Suspendio, Depositio, Interdictum*, poena qua loci feriuntur, et in usu vulgari improprie usurpatur pro poena *suspensionis* qua plectuntur viri ecclesie. Loca interdiciuntur, personæ vero suspenduntur vel deponuntur.

I. *Quid excommunicatio*. — Excommunicare clericum et laicum degradare, S. August., XL, 271. — Excommunicando quid debet intueri, id., XLIV, 62, 94. — Nulla poena maior in Ecclesia, id., XLV, 944. — Est separatio a ceteris fidelium, S. Max. Taur., LVII, 146. — Qui a communione prohibitus Ecclesie eucharistiam percipiebat, ab Ecclesie corpore separabatur, S. Greg. Mag., LXXVII, 825. — De excommunicatis, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 58. — Quid debeat esse excommunicatio, Anonym., LXXXVIII, 1067. — De excommunicatione, S. Anselm. Luc., CXLIX, 550. — Tradere Satanae excommunicare est, Coll. can., CLIII, 146. — De sententia excommunicationis, Panormia, CLXI, 1227. — De excommunicatione, Pasch. II, CLXIII, 758. — De sententia excommunicationis, Innoc. III, CCXVI, 1243.

II. *Excommunicationis quæ utilitas*. — Minor severitas est aliquando utilis, S. August., XL, 199. — Est remedium contra quædam gravia peccata, *ibid.*, 228. — Quomodo salubris excommunicatio, id., XLIII, 92. — Utilis esse potest, id., XLV, 944. — Excommunicationis leviori episcopus ferat sententiam, S. Leo, LVI, 51.

III. *Quantus excommunicationis metus habendus*. — Non parvipendenda est excommunicatio sacerdotum, Carolus Magnus, XCVII, 776. — Quicumque synodalem excommunicationem transgressi fuerint, in aia synodo spei recuperationis non habent, *ibid.*, 804. — Contemptiores correptionis episcopalis excommunicantur, Isaac. Ling., CXXIV, 1102. — Parvipendentes excommunicationem excommunicantur, *ibid.*, 1105. — De contemptu excommunicationis pontificis, Hincmar., CXVI, 607.

IV. *Excommunicationis genus multiplex*. — Excommunicatio pro gravioribus culpis de qua loquitur S. Benedictus sitne excommunicatio ecclesiastica, Regula S. Benedicti, LXVI, 510. — Excommunicatio major et minor, S. Greg. Tur., LXXI, 543. — Inter excommunicationem et anathema quodam discernen, S. Greg. Magn., LXXVII, 591. — Excommunicatio corporis, S. Chrodeg., LXXXIX, 1105. — De excommunicatione et anathemate, conc. Foroj., CXIX, 553.

V. *Excommunicatio injusta*. — Excommunicatio non potest fieri nisi in reum accusatum et convictum, S. Optat., XI, 106. — Non facile ferenda, S. Hieron., XXXII, 726. — Domus universa pro unius peccato non debet anathematizari, S. Aug., XXXIII, 1066. — Non obest homini quod ex tabula ecclesie non vult eum recitari humana scientia, *ibid.* — Si fidelis injuste anathematizatur ei potius obest qui faciet quam ei qui hanc patietur injuriam, *ibid.*, 1068. — Excommunicatio Innocentis homines non lædit sed probat, id., XLIII, 123. — Excommunicatio injusta non ligat, S. Greg. Magn., LXXII, 624. — Non temere excommunicet episcopus, S. Egbert., LXXXVIII, 386. — De excommunicatione justa vel injusta et quibus de causis et quo ordine facienda, Crisostomus, LXXXVIII, 936; Ivo Carnot., CLXI, 826. — Excommunicatio injusta, irrita et in auctorem recidit, S. Agobard., CIV, 300. — De irregulari excommunicatione in diversorum episcoporum parochianos, Hincmar., CXXVI, 232. — De injuste excommunicatis, *ibid.*, 597. — De iis qui injuste excommunicant, *ibid.*, 407. — Hincmar Laud. sine ratione aliorum parochianos episcoporum excommunicavit, *ibid.*, 572. — Hincmar. Laud. illicite paro-

chianos suos excommunicavit, *ibid.* — Excommunicatio injusta notatum non lædit sed excommunicante tian., CLXXXVII, 1295. — Sententia sine ratione causa lata non valet, Innocent. III, CCXV, 1151.

VI. *A quo ferenda excommunicatio*. — Monachi communicant Theodosium Juniorem, S. Ben. Reg., 516. — Quibus competat excommunicatio, S. Greg. I, LXXVII, 553. — De his qui a proprio excommunicantur, Car. Magn., XCVII, 509. — Excommunicatio a sede stolica approbata, Hincmar., CXXVI, 612. — Hincmar VIII Ticinensi episcopo excommunicandi potestatem tribuit, Joannes VIII, *ibid.*, 885. — De potestate sedis apostolicæ in excommunicando rege Hæric Greg. VII, CXLVIII, 594. — Papa confirmat excommunicationem archiepiscopi, *ibid.*, 621. — Paschalis II contra excommunicationem Uberti presbyt., Paschalis II, CL 753. — Hæreticus excommunicare non potest, Grat. CLXXXVII, 1263. — Excommunicationem ab episcopo W. rano latam approbat Innocentius, Innoc. III, CCXV, 1070.

VII. *Excommunicatio monastica*. — Excommunicatio apud monachos usitata, Cassian., L, 16; S. Fructuosus, LXXXVII, 1105. — Quibus de causis incurrenda, in S. Ben., LXVI, 501; *ibid.*, 503. — Excommunicari est ut Satanae, *ibid.*, 510. — De excommunicatione monastica, S. Ben., LXVI, 501; Auctor. incert., LXXXVIII, 976; Anonym., *ibid.*, 10 S. Leodegar., XCVI, 578. — De excommunicatione monastica, Smaragd., CII, 847; Codex Reg., CIII, 549. — Excommunicatio a mensa, S. August., XLIII, 94. — Excommunicatio pro levioribus culpis qualis sit, S. Ben. Reg., LXVI, 506. — Excommunicationem incurrit qui cum excommunicatis communicabant, Cassian., L, 16; Smaragd., CII, 1109. — Quinque modis cum excommunicatis communicare quis potest, Reg. S. Ben., LVI, 516. — Oratio debet pro eo, *ibid.*, 520. — Quibus de causis incurrenda, *ibid.*, 501. — Pro detractio, *ibid.*, 523. — Pro verbo turpi, *ibid.*, 512. — Abbas introducens feminas in monasterium, *ibid.*, 537. — Pro somno post acturnos, *ibid.*, 415. — Pro vitio proprietatis, *ibid.*, 554, 561. — Monachæ fugitivæ et monasterio suo, Lit. Gall. LXVI, 521. — Monachi fugitivi, Car. Mag. Cass., CVII, 841; conc. Roth., CCV, 918. — Pro violato silentio, S. Ben. Reg., LXVI, 564. — Excommunicantur duo monachi seipso castrantes, Lit. Gall., LXXIII, 968. — Qui uxorem duxerint excommunicantur cum familiis eorum, conc. Roth., CCV, 918. — Excommunicati pro gravioribus culpis ab omni fratrum consortio et colloquio separantur, S. Ben. Reg., LXVI, 512. — Incarcerati erant, *ibid.* — Papa et aqua refecti, *ibid.*, 514. — Vasa quibus utebantur aut frangenda aut pauperibus eroganda, *ibid.*, 689. — Moniales excommunicatæ cursum in alia ecclesia celebrabant, *ibid.*, 691. — Excommunicati pro levioribus culpis nec missam celebrabant nec ad eam offerrebant, *ibid.*, 507. — De monastica excommunicationis modis, S. Denat., LXXXVII, 291, 295. — Quomodo tractandi monachi excommunicati et de sollicitudine abbatis circa illos, auct. incert., LXXXVIII, 976, 978; Smaragd., CII, 837; cod. Reg., CIII, 1015. — Excommunicatis cum consilio fratrum absolvendus et quo ritu, S. Ben. Reg., LXVI, 685. — Excommunicati pro levi culpa quomodo satisfaciebant, *ibid.*, 689. — Quomodo absolvendi, *ibid.*, 640. — Ne presbyteri monachos ab excommunicatione solvant,

g. Magn., LXVII, 973. — De satisfactione danda communicatis, Cod. Reg., CII, 1009.

ASTICIS **NE ET ELO** **ADICTO.**

Quibus de causis excommunicatio ferenda. — Excommunicationis casus, Conc. Foroj., XCIX, 300. — 1. Brenda pro vindicandis propriis iniuriis, S. Greg., LXXVII, 591. — 2. Contra hæreticos, et contra eorum nomina damnare reuocantes, Gelas., LIX, 57. — 3. Iei in synodo Romana excommunicati, S. Bon., LXXXIX, 831. Hæretici veram doctrinam negant. — 4. CXIX, 795. Hæretici excommunicandi etiam sortem, Gratian., CLXXXVII, 1290. Errantes etorem militantes, *ibid.*, 1302. Excommunicatio in laicos lata observanda, Innocent. III, CCXV, 319. — 5. Eorum prohibitorum utentes, S. Aug., LV, 260. — 6. Clerici intrusi, S. Greg. VII, CXLVIII, 497; S. Adr., 1010; Zach., XCVIII, 88. — 7. Clerici Simoniaci, *ibid.*, LXXXIX, 385; Isid. Merc., CXXXVII, 336; S. Greg. VII, CXLVIII, 539. — 8. Clerici fugitivi, Conc. Roth., CCV, 918. — 9. Clerici deinde excommunicati, S. Zach., XCVIII, 85; Adrian., CXIX, 1030; Maur., CXII, 1427. — 10. Clerici ebriosi, Cap. Car., XCVII, 825; *ibid.*, 833; Isaac. Ling., CXXIV, 1094. Abbas introducens feminas in monasterium, *ibid.*, LXVI, 501. — 11. Clerici ad iudicem sæculum appellantes, Carolus Magn., XCVII, 898. Qui laicos ecclesiis obtinent, Pascal II, CLXIII, 458. — 12. Ecclesiastica laicis tradentes, Conc. Rothom., CCVII, 1010. — 13. Ecclesiastica persona, personas ecclesiasticas, *ibid.*, CXIX, 1036. Ad iudicem sæcularem trahens, Conc. Roth., CCVII, 1181. Clerici ad militiam sæcularem euntes, Amalar., CV, 880. — 14. Diaconus in ecclesia suam redire nolens, Greg. Tur., LXVI, 545. — 15. Clerici vel clerici munera sua negligentes, Crisostomus, XXVIII, 935; Angelom., XCVI, 1040. Ad concilium non venire nolentes, Roth., CXIX, 709. Arch. Med. ad nodum venire contemnens excommunicationem committitur, Joann. VIII, CXXVI, 817. — 16. Episcopi vel clerici depositi ministerium suum tamen implentes, S. Ch., XCVIII, 83. Clerici ab episcopo desilientes, S. Ch., *ibid.*, 13. — 17. Excommunicatione gravia sunt etenda peccata, Euypp., LXII, 865. Pro quibus et culpis quisque degradetur et excommunicetur, *ibid.*, Cant., CXIX, 975. Adversus varios criminosos, Conc. Roth., CCX, 481. — 18. Idololatras excommunicantur, Adr., CXIX, 1030. — 19. Clericus jurans per creaturas, Carolus Magnus, XCVII, 898. — 20. Sorcerii, malefici, incantatores vanis auribus dediti, Anselm., XCVI, 1041; Adr., CXIX, 1031; Rhab. Maur., CXII, 1417; Leo IV, CXV, 668; Conc. Roth., CCVII, 1182. — 21. Bigami, Angel., XCVI, 1040; Gratian., CLXXXVII, 1304. — 22. Adulteri, Hincmar., CXXVI, 101. Punitur suas uxores sine sententia iudicis, Rhab. Maur., CXII, 1407; Jun. III, CCXIV, 729. — 23. Incestuosi, Halitgar., CV, 684; Rhab. Maur., CXII, 1405; Leo IV, CXV, 668; Nic. I, CXIX, 819; Hincmar. Laud., CXXIV, 1099. — 24. Sacris virginibus se sociantes, Rhab. Maur., CVII, 1408; Lupus Ferr., CXIX, 615; Gratian., CLXXXVII, 1378. Si monachi uxores duxerint excommunicantur cum familiis suis, Conc. Roth., CCV, 918. Adversus raptos monialis, Joann. VIII, CXXVI, 815. — 25. Detractores, calumniatores, accusatores fratrum, Greg. Turon., LXXI, 367; Carolus Magn., XCVII, 894. — 26. Exspoliatores, S. Egbert., LXXXIX, 589. Deprædatores non legem sequentes, Cap. Caroli Magni, XCVII, 894; Can. Carth., XCVI, 1065; Hincmar., CXXVI, 101. — 27. Falsarii, falsi testes, perjuri, homicidæ, incendiarii, Adr. I, CXIX, 1062; S. Eugen. II, CV, 645; Rhab. Maur., CXII, 1409, 1411; Rothad., CXIX, 722; Panormia, CXI, 1227; Gratian., CLXXXVII, 1304; Innocent. III, CCXIV, 491, 546; Can. Select., CXCIX, 1073. — 28. In clericis, monachis, episc. manus violentas mittentes, Eug. II, CV, 346; Nic. I, CXIX, 1114, 1134; Greg. VII, CXLVIII, 539; Gratian., CLXXXVII, 1068; Petr. Bles., CCVII, 221; Jun. III, CCXV, 563, 573, 614, 919; CXXVII, 97. — 29. Non decimantes; res vel bona Ecclesiæ spoliantes, Greg. Tur., LXXI, 332; S. Theod., LXXXVII, 102; Marcu. f., *ibid.*, 949; Carolus Magn., XCVII, 853; Lib. Pontif., CV, 765; Rhab. Maur., CXII, 1414; Nic. I, CXIX, 1114; Joannes VIII, CXXVI, 899, 902; S. Greg. VII, CXLVIII, 471, 523, 537; Pasch. II, CLXIII, 626; Cælest. III, CCVI, 1184; Innoc. III, CCXIV, 729; CCXV, 1098. — 30. Violatores canonum, contemptores excommunicationis, Carolus Magn., XCVII, 897; Isaac. Ling., CXXIV, 1102, 1105; Leo IV, CXV, 674. — 31. Variis de causis excommunicati, canones de excommunicationis casibus, CXIX, 1011. Episcopus iudicibus electis obedire reuocans, Can. Carth., XCVI, 1054. Qui utuntur sanguine

pecudum suffocatorum, Adr. XCVIII, 383. Qui odio ad pacem non revertunt, Halitgar., CV, 686. Electioni Romani pontificis contradicentes, Nic. I, CXIX, 795. Contra moventes arma in reges Angliæ et Franciæ, Innocent. III, CCXV, 181. Non exsequentes treugam, *ibid.* Contra Traject. episcopum non satisficientem creditoribus ecclesiæ, *ibid.*, 242.

IX. Cum excommunicatis non communicandum. — Cum excommunicatis non communicandum, S. Leo Magn., LIV, 574. — Excommunicati a suis episcopis ab aliis non recipiuntur, *ibid.*, LVI, 50. — Cum excommunicatis non communicandum quoad in synodo provinciali causa cognoscatur, *ibid.*, 51. — Ab aliis episcopis recipi non debent, *ibid.*, 72, 627. — Cum excommunicatis non communicandum, *ibid.*, LIV, 574; LVI, 425, 645, 650. — Pona excommunicationis communicantibus, *ibid.*, 660. — Excommunicati pro gravioribus culpis ab omni fratrum consortio et colloquio separati, Reg. S. Ben., LXVI, 512. — Communicantes cum excommunicatis excommunicati, *ibid.*, 515. — Communicare cum excommunicatis quando licet, *ibid.*, 516. — Communicare cum excommunicatis quinque modis aliquis potest, *ibid.*, 516. — Vasa quibus utuntur excommunicati aut frangenda aut pauperibus eroganda, *ibid.*, 689. — Cum excommunicatis non communicandum, S. Greg. Magn. LXXVII, 819. — Cum excommunicatis non est orandum, Crisostomus, LXXXVIII, 811. — Non licet communicare, *ibid.*, 833. — Qui semel in domo cum excommunicatis oraverit excommunicetur, Angelr. XCVI, 1035. — Episcopi et clerici cum hæreticis communicantes excommunicantur, Coll. Camer., *ibid.*, 1056. — Episcopus vel clericus excommunicatus communicans excommunicatur, conc. Carth., *ibid.*, 1048. — Non accipienda est elemosyna excommunicati, Abedoc., *ibid.*, 1297. — Missam pro eis celebrare non licet, *ibid.* — Cum eis nullo modo communicandum, Cap. Caroli Magni, LXXVII, 707. — Fideles eos recipere non debent, *ibid.*, 772. — Quod nullus ad eos accedat, *ibid.*, 837. — Cum rebaptizatis non communicandum, *ibid.* — Usque ad reconciliationem vitandi, *ibid.* — De excommunicatis ante audientiam communicantes, *ibid.* — Cum illis non communicandum, Smaragd., CII, 1108. — De his qui sine jussione abbatis se jungunt excommunicatis, Cod. Reg., CIII, 1105. — Qui communicat excommunicato excommunicatur, S. Eug. II, CV, 615. — Cum excommunicatis laicis vel clericis communicare non licet, Amalar., *ibid.*, 880; Walter., CXIX, 736; Isaac. Ling., CXXIV, 1102. — Joannes VIII arguit Egilbertum quod cum excommunicatis a sede apostolica communicaret, Joannes VIII, CXXVI, 890. — Cum excommunicato semel communicans communione privetur, Can. Apost., CXXX, 15. — Clericum vel laicum excommunicatum ad aliam properans civitatem propter commendatitias litteras, qui susceperint excommunicantur, Can. Apost., *ibid.*, 15. — Cum rege Henrico excommunicato communicantes excommunicati, S. Greg. VII, CXLVIII, 458. — Cum excommunicatis a papa nec communicare, nec in eadem domo manere licet, S. Greg. VII, CXLVIII, 458. — Qui consilia dederint excommunicato excommunicantur, *ibid.*, 472, 626. — Monet Robertum comitem Flandriæ ne ulterius Terravannensi excommunicato auxilium ferat, *ibid.*, 611. — De vitanda excommunicatorum excommunicatione, Bernald., *ibid.*, 1181. — De lege excommunicationis liber, *ibid.*, 1231. — De baptismo excommunicatorum, *ibid.*, 1233. — De vitandis excommunicatis liber, *ibid.*, 1231. — Innocent. III mandat ut moneant ducem Sueviæ ut nullum tribuat auxilium episcopo Wormaciensi excommunicato, Innocent. III, CCXV, 630. — Cum excommunicatis non communicandum, *ibid.*, 1530. — De non recipiendis excommunicatis, *ibid.*, CCXVI, 564. — De non favendis excommunicatis, *ibid.*, 596.

X. Quomodo et quando ferenda. — Excommunicatio non potest fieri nisi in reum accusatum et convictum, S. Optat., XI, 106. — Non facile ferenda, S. Hier., XXXII, 726; S. Leo Magn., LIV, 640. — Animas innocentes non ferendas pro scelere alieno, S. August., XXXIII, 1067. — Excommunicatio non lata fuit ubi periculum erat schismatis, *ibid.*, 298. — Separatio falsorum fratrum ante tempus separationis sine perturbatione non potest fieri, *ibid.*, XXXV, 1799. — Maxime dum Ecclesiæ perturbatio et disruptio timetur, *ibid.*, XXXVIII, 51. — Excommunicatione quandoque prudenter abstinendum ne flagello peior fiat qui creditur, *ibid.*, 51. — Non nisi legitima potestate et cum iudicio faciendi, *ibid.*, 900, 1046. — Ubi adhibenda est excommunicatio, *ibid.*, XLIII, 92, 93, 95. — Excommunicans quid debet interui, *ibid.*, XLIV, 62, 96. — Patres maluerunt Pelagianos in Ecclesiis corpore sanari, quam ex ejus corpore resecari si necessitas premitteret, S. August., XLVI, 688, 764, 773. — Post

CXXII.

INDEX DE CENSURIS ECCLESIASTICIS,

IN QUO LOGICE EX PATRIBUS DISSERITUR DE EXCOMMUNICATIONE ET EXCOMMUNICATIS,

DE IRREGULARITATE, SUSPENSIONE, DEPOSITIONE ET INTERDICTO.

MONITUM.

In hoc Indice, exponuntur varia censurarum genera, et primo loco, maxima pœna *Excommunicatio*. In ea exponenda sic proceditur. — I. Quid sit excommunicatio. — II. Quæ utilitas. — III. Quantum hujus pœnæ metus. — IV. Genus multiplex. — V. Excommunicatio injusta. — VI. A quo ferenda. — VII. Excommunicatio monastica. — VIII. Quibus de causis ferenda. — IX. Cum excommunicatis non communicandum. — X. Quomodo et quando ferenda. — XI. Excommunicationis formulæ et ritus. — XII. Excommunicatio, reservata summo Pontifici. — XIII. Quænam tantæ pœnæ efficacia. — XIV. De his qui excommunicati moriuntur. XV. — De absolutione et satisfactione excommunicationis. — Deinde excommunicationis exempla memorantur, historica adversus :

A. Patriarchas, primates, episcopos, etc. — B. Presbyteros clericos. — C. Imperatores, reges. — D. Noces, comites, etc. — E. Populos civitatesque. — F. Viros feminasque illustres.

Decursu vero operis exponuntur : *Irregularitas*, *Suspensio*, *Depositi*, *Interdictum*, pœna qua loca sacra feriuntur, et in usu vulgari improprie usurpatur pro pœna *suspensionis* qua plectuntur viri ecclesiastici. Loca interdicuntur, personæ vero suspenduntur vel deponuntur.

I. *Quid excommunicatio.* — Excommunicare clericum et laicum degradare, S. August., XL, 271. — Excommunicatio quid debet intueri, id., XLIV, 62, 94. — Nulla pœna major in Ecclesia, id., XLV, 944. — Est separatio a cœtu fidelium, S. Max. Taur., LVII, 146. — Qui a communione prohibitus Ecclesie eucharistiam percipiebat, ab Ecclesie corpore separabatur, S. Greg. Mag., LXXXII, 823. — De excommunicatis, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 58. — Quid debeat esse excommunicatio, Anonym., LXXXVIII, 1067. — De excommunicatione, S. Anselm. Luc., CXLIX, 530. — Tradere Satanæ excommunicare est, Coll. can., CIIII, 146. — De sententia excommunicationis, Panor. mia, CLXI, 1227. — De excommunicatione, Pasch. II, CLXIII, 758. — De sententia excommunicationis, Innoc. III, CCXVI, 1243.

II. *Excommunicationis quæ utilitas.* — Minor severitas est aliquando utilis, S. August., XL, 199. — Est remedium contra quædam gravia peccata, *ibid.*, 228. — Quomodo salubris excommunicatio, id., XLIII, 92. — Utilis esse potest, id., XLV, 944. — Excommunicationis levioris episcopus ferat sententiam, S. Leo, LVI, 51.

III. *Quantus excommunicationis metus habendus.* — Non parvipendenda est excommunicatio sacerdotum, Carolus Magnus, XCII, 776. — Quicumque synodalem excommunicationem transgressi fuerint, in alia synodo spei recuperationis non habent, *ibid.*, 804. — Contemptores correctionis episcopalis excommunicantur, Isaac. Ling., CXXIV, 1102. — Parvipendentes excommunicationem excommunicantur, *ibid.*, 1105. — De contemptu excommunicationis pontificie, Hincmar., CXXVI, 607.

IV. *Excommunicationis genus multiplex.* — Excommunicatio pro graviusculis culpis de qua loquitur S. Benedictus siue excommunicatio ecclesiastica, Regula S. Benedicti, LXVI, 510. — Excommunicatio major et minor, S. Greg. Tur., LXXI, 543. — Inter excommunicationem et anathema quoddam discrimen, S. Greg. Mag., LXXVII, 591. — Excommunicatio corporis, S. Chrodeg., LXXXIX, 1103. — De excommunicatione et anathemate, conc. Foroj., XCIX, 353.

V. *Excommunicatio injusta.* — Excommunicatio non potest fieri nisi in reum accusatum et convictum, S. Optat., XI, 106. — Non facile ferenda, S. Hieron., XXXII, 726. — Domus universa pro unius peccato non debet anathematizari, S. Aug., XXXIII, 1066. — Non obest homini quod ex tabula ecclesie non vult eum rectari humana sententia, *ibid.* — Si fidelis injuste anathematizatur ei potius obest qui facit quam ei qui hanc patietur injustitiam, *ibid.*, 1068. — Excommunicatio innocentes homines non lædit sed probat, id., XLIII, 123. — Excommunicatio injusta non ligat, S. Greg. Mag., LXVII, 624. — Non temere excommunicet episcopus, S. Egbert., LXXXVIII, 386. — De excommunicatione justa vel injusta et quibus de causis et quo ordine faciendâ, Crisostomus, LXXXVIII, 936; Ivo Carnot., CLXI, 826. — Excommunicatio injusta, irrita et in auctorem recidit, S. Agobard., CIV, 300. — De irregulari excommunicatione in diversorum episcoporum parochianos, Hincmar., CXXVI, 282. — De injuste excommunicatis, *ibid.*, 397. — De his qui injuste excommunicantur, *ibid.*, 407. — Hincmar. Laud. sine ratione aliorum parochianos episcoporum excommunicavit, *ibid.*, 572. — Hincmar. Laud. illicite paro-

chianos suos excommunicavit, *ibid.* — Excommunicatio injusta notatum non lædit sed excommunicantem, Gratian., CLXXXVII, 1295. — Sententie sine rationabili causa latæ non valent, Innocent. III, CCXV, 1151.

VI. *A quo ferenda excommunicatio.* — Monachus excommunicat Theodosius Juniorem, S. Ben. Reg., LXVI, 516. — Quibus competat excommunicatio, S. Greg. Mag., LXXVII, 553. — De his qui a proprio excommunicantur, Car. Magn., XCVII, 509. — Excommunicatio a sede apostolica approbata, Hincmar., CXXVI, 612. — Joannes VIII Ticinensi episcopo excommunicandi potestatem tribuit, Joannes VIII, *ibid.*, 885. — De potestate sedis apostolicæ in excommunicando rege Henrico, S. Greg. VII, CXLVIII, 594. — Papa confirmat excommunicationem archiepiscopi, *ibid.*, 621. — Paschalis II confirmat excommunicationem Uberti presbyt., Paschalis II, CLXIII, 753. — Hæreticus excommunicare non potest, Gratian., CLXXXVII, 1263. — Excommunicationem ab episc. Wulterano latam approbat Innocentius, Innoc. III, CCXV, 1077.

VII. *Excommunicatio monastica.* — Excommunicatio apud monachos usitata, Cassian., L, 16; S. Fructuosus, LXXXVII, 1105. — Quibus de causis incurrenda, in Reg. S. Ben., LXVI, 501; *ibid.*, 503. — Excommunicari est tradi Satanæ, *ibid.*, 510. — De excommunicatione monastica, *ibid.*, 501; Auctor. incert., LXXXVIII, 976; Anonym., *ibid.*, 1067; S. Leodegar., XCVI, 578. — De excommunicatione monastica, Smaragd., CII, 847; Codex Reg., CIII, 549. — Excommunicatio a mensa, S. August., XLIII, 94. — Excommunicatio pro levioribus culpis qualis sit, S. Ben. Reg., LXVI, 506. — Excommunicationem incurrebant qui cum excommunicatis communicabant, Cassian., L, 16; Smaragd., CII, 1109. — Quinque modis cum excommunicatis communicare quis potest, Reg. S. Ben., LXVI, 516. — Oratio fletat pro eo, *ibid.*, 520. — Quibus de causis incurrenda, *ibid.*, 501. — Pro detractio, *ibid.*, 523. — Pro verbo turpi, *ibid.*, 512. — Abbas introducens feminas in monasterium, *ibid.*, 537. — Pro somno post nocturnos, *ibid.*, 413. — Pro vitio proprietatis, *ibid.*, 536, 561. — Monachæ fugitivæ et monasterio suo, Lit. Gall., LXVI, 521. — Monachi fugitivi, Car. Mag. Cass., XCVII, 841; conc. Roth., CCV, 918. — Pro violato silentio, S. Ben. Reg., LXVI, 564. — Excommunicantur duo monachi seipsos castrantes, Lit. Gall., LXXIII, 968. — Qui uxores duxerint excommunicantur cum familiis eorum, conc. Roth., CCV, 918. — Excommunicati pro graviusculis culpis ab omni fratrum consortio et colloquio separati, S. Ben. Reg., LXVI, 512. — Incarcerati erant, *ibid.* — Pape et aqua relecti, *ibid.*, 514. — Vasa quibus utebantur aut frangenda aut pauperibus eroganda, *ibid.*, 689. — Montales excommunicatæ cursum in alia ecclesia cantabant, *ibid.*, 691. — Excommunicati pro levioribus culpis nec missam celebrabant nec ad eam offerebant, *ibid.*, 507. — De monastica excommunicationis modis, S. Donat., LXXXVII, 291, 295. — Quomodo tractandi monachi excommunicati et de sollicitudine abbatibus circa illos, auct. incert., LXXXVIII, 976, 978; Smaragd., CII, 853; cod. Reg., CIII, 1015. — Excommunicatis cum consilio fratrum absolvendus et quo ritu, S. Ben. Reg., LXVI, 685. — Excommunicati pro levi culpa quomodo satisfaciebant, *ibid.*, 689. — Quomodo absolventi, *ibid.*, 640. — Ne presbyteri monachos ab excommunicatione solvant,

S. Greg. Magn., LXXVII, 972. — De satisfactione danda ab excommunicatis, Cod. Reg., CII, 1009.

VIII. *Quibus de causis excommunicatio ferenda.* — Excommunicationis casus, Conc. Foroj., XCIX, 300. — 1. Non ferenda pro vindicandis propriis injuriis, S. Greg. Magn., LXXVII, 591. — 2. Contra hæreticos, et contra hæreticorum nomina damnare reuentes, Gelas., LIX, 57. Hæretici in synodo Romana excommunicati, S. Bon. Mog., LXXXIX, 831. Hæretici veram doctrinam negantes, Nic. I, CXIX, 795. Hæretici excommunicandi etiam post mortem, Gratian., CLXXXVII, 1290. Errantes et in errorem mittentes, *ibid.*, 1302. Excommunicatio in hæreticos lata observanda, Innocent. III, CCXV, 319. — 3. Librorum prohibitorum utentes, S. Aug., LV, 260. — 4. Clerici intrusi, S. Greg. VII, CXLVIII, 497; S. Adr., XCIX, 1010; Zach., XCVII, 88. — 5. Clerici Simoniaci, S. Egbert., LXXXIX, 385; Isid. Merc., CXXXVII, 536; Gratian., CLXV, 226; S. Greg. VII, CXLVIII, 539. — 6. Monachi fugitivi, Conc. Roth., CCV, 918. — 7. Clerici apostatæ, S. Zach., XCVIII, 85; Adrian., XCIX, 1030; Rhab. Maur., CXII, 1427. — 8. Clerici ebriosi, Cap. Car., Magn., XCVII, 825; *ibid.*, 833; Isaac. Ling., CXXIV, 1108. — 9. Incontinentes excommunicantur, S. Aug., LV, 1094. Abbas introducens feminas in monasterium, S. Ben. Reg., LXVI, 561. — 10. Clerici ad iudicem sæcularem appellantes, Carolus Magn., XCVII, 898. Qui per laicos ecclesias obtinent, Pascal II, CLXIII, 458. Bona ecclesiastica laicis tradentes, Conc. Rothom., CCVII, 1181. Ecclesiastica persona, personas ecclesiasticas, Can. Select., CXIX, 1036. Ad iudicem sæcularem trahens, Conc. Roth., CCVII, 1181. Clerici ad militiam sæcularem redeuntes, Amalar., CV, 880. — 11. Diaconus in ecclesiam suam redire nolens, Greg. Tur., LXXI, 513. Episcopi vel clerici munera sua negligentes, Crisostomus, LXXXVIII, 935; Angelm., XCVI, 1040. Ad concilium jussu, venire nolentes, Roth., CXIX, 709. Arch. Med. ad synodum venire contemnentes excommunicatione committatur, Joann. VIII, CXXVI, 817. — 12. Episcopi vel clerici depositi ministerium suum tamen implentes, S. Zach., XCVIII, 83. Clerici ab episcopo desiliantes, S. Zach., *ibid.*, 13. — Excommunicatione gravis sunt plectenda peccata, Egypt., LXII, 865. Pro quibuslibet culpis quisque degradatur et excommunicatur, Theod. Cant., XCIX, 975. Adversus varios criminosos lata, Conc. Roth., CCX, 481. — 14. Idololatras excommunicantur, Adr., XCIX, 1050. — 15. Clericus jurans per creaturas, Carolus Magnus, XCVII, 898. — 16. Sortiarum, malefici, incantatores vanis auguriis dediti, Angel., XCVI, 1041; Adr., XCIX, 1051; Rhab. Maur., CXII, 1417; Leo IV, CXV, 668; Conc. Roth., CCVII, 1182. — 17. Bigami, Angel., XCVI, 1040; Gratian., CLXXXVII, 1304. — 18. Adulteri, Hincmar., CXXVI, 101. Dimittentes suas uxores sine sententia iudicis, Rhab. Maur., CXII, 1407; Jun. III, CCAIV, 729. — 19. Incestuosi, Halitgar., CV, 684; Rhab. Maur., CXII, 1405; Leo IV, CXV, 668; Nic. I, CXIX, 819; Hincmar., Laud., CXXIV, 1099. — 20. Sacris virginibus se sociantes, Rhab. Maur., CVII, 1408; Lupus Ferr., CXIX, 615; Gratian., CLXXXVII, 1378. Si monachi uxores duxerint excommunicantur cum familiis suis, Conc. Roth., CCV, 918. Adversus raptores monialis, Joann. VIII, CXXVI, 815. — 21. Detractores, calumniatores, accusatores fratrum, Greg. Turon., LXXI, 567; Carolus Magn., XCVII, 894. — 22. Exspoliatores, S. Egbert., LXXXIX, 389. Deprædatores non legem sequentes, Cap. Caroli Magni, XCVII, 894; Can. Carth., XCVI, 1065; Hincmar., CXXVI, 101. — 23. Falsarii, falsi testes, perjuri, homicide, incendiarii, Adr. I, XCIX, 1062; S. Eugen. II, CV, 648; Rhab. Maur., CXII, 1409, 1411; Rothad., CXIX, 722; Panormia, CLXI, 1227; Gratian., CLXXXVII, 1304; Innocent. III, CCXIV, 491, 546; Can. Select., CCXIX, 1078. — 24. In clericis, monachis, episc. manus violentas utentes, Eug. II, CV, 316; Nic. I, CXIX, 1114, 1134; Greg. VII, CXLVIII, 559; Gratian., CLXXXVII, 1068; Petr. Bles., CCVII, 221; Jun. III, CCXV, 563, 573, 614, 919; CCXVII, 97. — 25. Non decimantes; res vel bona Ecclesie spoliantes, Greg. Tur., LXXI, 552; S. Theod., LXXXVII, 102; Marcu f., *ibid.*, 949; Carolus Magn., XCVII, 835; Lib. Pontif. CV, 765; Rhab. Maur., CXII, 1414; Nic. I, CXIX, 1114; Joannes VIII, CXXVI, 899, 932; S. Greg. VII, CXLVIII, 471, 523, 537; Pasch II, CLXIII, 628; Celest. III, CCVI, 1184; Innoc. III, CCXIV, 729; CCXV, 1098. — 26. Violatores canonum, contemptores excommunicationis, Carolus Magn., XCVII, 897; Isaac. Ling., CXXIV, 1102, 1103; Leo IV, CXV, 674. — 27. Variis de causis excommunicati, canones de excommunicationis casibus, XCIX, 1011. Episcopus iudicibus electis obedire renuens, Can. Carth., XCVI, 1054. Qui utuntur sanguine

pecudum suffocatorum, Adr. XCVIII, 383. Qui odio ad pacem non revertunt, Halitgar., CV, 686. Electioni Romani pontificis contradicentes, Nic. I, CXIX, 795. Contra moventes arma in reges Angliæ et Francie, Innocent. III, CCXV, 181. Non exsequentes treugam, *ibid.*. Contra Traject. episcopum non satisficientem creditibus ecclesiæ, *ibid.*, 212.

IX. *Cum excommunicatis non communicandum.* — Cum excommunicatis non communicandum, S. Leo Magn., LIV, 571. — Excommunicati a suis episcopis ab aliis non recipiantur, *ibid.*, LVI, 50. — Cum excommunicatis non communicandum quoad in synodo provinciali causa cognoscatur, *ibid.*, 51. — Ab aliis episcopis recipi non debent, *ibid.*, 72, 627. — Cum excommunicatis non communicandum, *ibid.*, LIV, 571; LVI, 425, 645, 650. — Pena excommunicationis communicantibus, *ibid.*, 660. — Excommunicati pro graviusculis ab omni fratrum consortio et colloquio separati, Reg. S. Ben., LXVI, 512. — Communicantes cum excommunicatis excommunicati, *ibid.*, 513. — Communicare cum excommunicatis quando licet, *ibid.*, 516. — Communicare cum excommunicatis quinque modis aliquis potest, *ibid.*, 516. — Vasa quibus utuntur excommunicati aut frangenda aut pauperibus eroganda, *ibid.*, 689. — Cum excommunicatis non communicandum, S. Greg. Magn., LXXVII, 819. — Cum excommunicatis non est orandum, Crisostomus, LXXXVIII, 811. — Non licet communicare, *ibid.*, 853. — Qui semel in domo cum excommunicatis oraverit excommunicetur, Angel., XCVI, 1033. — Episcopi et clerici cum hæreticis communicantes excommunicantur, Coll. Camer., *ibid.*, 1036. — Episcopus vel clericus excommunicatis communicans excommunicatur, Conc. Carth., *ibid.*, 1048. — Non accipienda est elemosyna excommunicati, Abedoc., *ibid.*, 1297. — Missam pro eis celebrare non licet, *ibid.*. — Cum eis nullo modo communicandum, Cap. Caroli Magni, LXXVII, 707. — Fideles eos recipere non debent, *ibid.*, 772. — Quod nullus ad eos accedat, *ibid.*, 837. — Cum rebaptizatis non communicandum, *ibid.*. — Quæ ad reconciliationem vitandi, *ibid.*. — De excommunicatis ante audientiam communicantes, *ibid.*. — Cum illis non communicandum, Smaragd., CII, 1108. — De his qui sine jussione abbatis se jungunt excommunicatis, Cod. Reg., CIII, 1105. — Qui communicat excommunicato excommunicatur, S. Eug. II, CV, 613. — Cum excommunicatis laicis vel clericis communicare non licet, Amalar., *ibid.*, 880; Walter., CXIX, 736; Isaac. Ling., CXXIV, 1102. — Joannes VIII arguit Egilbertum quod cum excommunicatis a sede apostolica communicavit, Joannes VIII, CXXVI, 890. — Cum excommunicato semel communicans communionem privetur, Can. Apost., CXXX, 15. — Clericum vel laicum excommunicatum ad aliam prosperans civitatem propter commendatitias litteras, qui susceperint excommunicantur, Can. Apost., *ibid.*, 15. — Cum rege Henrico excommunicato communicantes excommunicati, S. Gregor. VII, CXLVIII, 458. — Cum excommunicatis a papa nec communicare, nec in eadem domo manere licet, S. Greg. VII, CXLVIII, 458. — Qui consilia dederint excommunicato excommunicantur, *ibid.*, 472, 626. — Monet Robertum comitem Flandriæ ne ulterius Terravensi excommunicato auxilium ferat, *ibid.*, 641. — De vitanda excommunicatorum excommunicatione, Bernald., *ibid.*, 1181. — De lege excommunicationis liber, *ibid.*, 1231. — De baptismo excommunicatorum, *ibid.*, 1255. — De vitandis excommunicatis liber, *ibid.*, 1231. — Innocent. III mandat ut moneant duces Sueviæ ut nullum tribuat auxilium episcopo Wormaciensi excommunicato, Innocent. III, CCXV, 650. — Cum excommunicatis non communicandum, *ibid.*, 1530. — De non recipiendis excommunicatis, *ibid.*, CCXVI, 564. — De non favendis excommunicatis, *ibid.*, 596.

X. *Quomodo et quando ferenda.* — Excommunicatio non potest fieri nisi in reum accusatum et convictum, S. Optat., XI, 106. — Non facile ferenda, S. Hier., XXXII, 726; S. Leo Magn., LIV, 610. — Animas innocentes non ferendas pro scelere alieno, S. August., XXXIII, 1067. — Excommunicatio non lata fuit ubi periculum erat schismatis, *ibid.*, 298. — Separatio falsorum fratrum ante tempus separationis sine perturbacione non potest fieri, *ibid.*, XXXV, 1799. — Maxime dum Ecclesiæ perturbatio et disruptio timetur, *ibid.*, XXXVIII, 51. — Excommunicatione quandoque prudenter abstinendum ne flagello peior fiat qui cæditur, *ibid.*, 51. — Non nisi legitima potestate et cum iudicio facienda, *ibid.*, 900, 1546. — Ubi adhibenda est excommunicatio, *ibid.*, XLIII, 92, 93, 95. — Excommunicans quid debet intueri, *ibid.*, XLIV, 62, 96. — Patres maluerunt Pelagianum in Ecclesiæ corpore sanari, quam ex ejus corpore reserari si necessitas permetteret, S. August., XLVI, 688, 764, 773. — Post

secundum et tertiam monitionem ferenda, S. Greg. Mag., LXXVII, 598. — In santonibus excommunicationis non est irroganda vindicta, *ibid.*, 624. — Ante causam discussionem non excommunicandi, Joannes VIII, CXXVI, 8.7. — Post mortem excommunicari non potest, Gratian., Cl. XXXVII, 1288. — Non facile excommunicandum est, Innocent. III, CCXIV, 790.

XI. *Excommunicationis formulæ et ritus.* — Formulæ excommunicationis, S. Ben. Reg., LXVI, 503; Marculfus, LXXXVII, 914. — De modo excommunicationis, Isaac Ling., CXXIV, 1103; Codex Reg., CIII, 983. — De ordine excommunicationis, Abedoc, XCVI, 1297. — Qui et qualiter excommunicari debent, Hincmar., CXXVI, 397.

XII. *Romani pontifices sibi excommunicationes quasdam reservantes.* — Adrianus pontifex prohibet episcopis ne Carolum annu excommunicent, Adr. Epist., CXXII, 1308. — Coelestinus III dat privilegium pro Henrico Leone et illius ejus, ne quacuque persona, nisi a summo Pontifice vel ejus legato, excommunicari possit, Coelest. III, CCVI, 1016. — Rex et regnum Armeniæ excommunicari non potest nisi de speciali mandato papæ Innocent. III, CCXIV, 1007. — Capitulo et abbati S. Joannis Senonensis indulgetur, ne quis sententiam excommunicationis vel interdicti ferre possit in illud monasterium, *ibid.*, 1064. — Decano et capitulo capellæ Ducis in Divione indulgetur ne a quocumque nisi in duplici casu excommunicari possint, *ibid.*, CCXV, 545. — Henrico imperatori indulgetur ut excommunicari non possit nisi pro excessu enormi, *ibid.*, 1316. — Innocent. III mandat ut nullus excommunicare audeat monachos aut capellanos S. Bertini, *ibid.*, CCXVII, 94. — Mandat ut capella regis Angliæ Joannis et ejus capellani non possint excommunicari aut interdicti sine mandato sedis apostolicæ, *ibid.*, 226.

XIII. *Quænam sit tantæ pænæ efficacia.* — Excommunicatus traditur Satanæ in interitum carnis, S. Ambros., XV, 127. — Excommunicati periculis omnibus ac luporum dentibus exponuntur, S. Aug., XXXIII, 783. — Per excommunicationem visibilis a corpore Christi præcliditur excommunicatus, *ibid.*, XLI, 674; XLIII, 444. — Cum excommunicatis neque in civilibus communicandum, S. Leo, LIV, 50. — Eorum colloquia vitanda, *ibid.*, 271, 373, 374. — Ejecti sunt ab unitate Ecclesiæ, *ibid.*, 371. — Excommunicationis effectus, *ibid.*, 640. — Pœna communicantium cum excommunicatis, *ibid.*, LVI, 660. — Excommunicatus sacrum ordinem exercere aut recipere non valet, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Excommunicati incarcerationi erant; excommunicati ante missæ sacrificii oblationem ejecti ex ecclesiis, Lit. Gall., LXXII, 135. — Excommunicatis non dandæ sunt enlogiæ, *ibid.*, 141. — Excommunicati ab uno episcopo ab aliis ubique vitandi, S. Greg. Magni, LXXVII, 699. — Aditus ecclesiis ubique excommunicatis claudetur, Honorius I, LXXX, 482. — Nullus accedat ad excommunicatos, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 58. — Excommunicatus non debet offerre vel baptizare sed tantum orare, Abedoc, XCVI, 1297. — Excommunicatus non debet communicare sine licentia, Cap. Caroli Magni, XCVII, 803. — Excommunicati in judicium recipi non debent, Nicol. I, CXIX, 936. — Excommunicatio hoc agit in Ecclesia quod agebat in lege veteri vel in reipublica legibus interfectio, Hincmar., CXXV, 705. — Ordinatio ab ipsis facta nullas vires obtinet, S. Bruno Sign., CLXV, 786. — Excommunicati nominatim alios ordinare non possunt, *ibid.*, 788. — Excommunicati nec eligere nec eligi possunt, Innocent. III, CCXIV, 802. — Sententiæ a iudicibus excommunicatis latæ non valent, *ibid.*, CCXVI, 891. — De his qui excommunicati ad ecclesiasticos ordines promoventur, *ibid.*, 1249. — Excommunicati ad clericorum accusationem non debent admitti, Isid. Merc., CXXX, 567.

XIV. *De his qui excommunicati moriuntur.* — Pro excommunicato defuncto missa non debet offerri, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Quos communione privabat Gregorius, hos, si casus mortis urgeret, vialico privari volebat, S. Greg. Magni, LXXVII, 911. — De his qui moriuntur excommunicati, Crisostomus, LXXXVIII, 921; Theod. Cant., XCIV, 975. — De excommunicatis mortuis, Halitgar., CV, 702. — Excommunicati qui penitentiam signum dederint sepeliendi, Innocent. III, CCXVI, 852.

XV. *De absolutione excommunicationis et satisfactione.* — De his qui excommunicantur, quomodo satisfaciunt, S. Ben. Reg., LXVI, 684. — Quomodo absolvendi, *ibid.*, 690. — Excommunicatus cum consilio fratrum absolvendus et quo ritu, *ibid.*, 685. — Quomodo absolvendi, *ibid.*, 690. — Formula reconciliationis, Halitgar., CV, 704. — Qua ratione solvi queant excommunicationes injustæ, Hincmar., CXXVI, 407. — Papa potest ab alio excommunicatos absolvere, Pascal. II, CLXIII, 754. — Quod ab episcopo excommunicati per sacerdotem reconciliari

non possunt, Gratian., CLXXXVII, 1358. — A papa excommunicatus ab eo debet absolvi, Conc. Roth., CCV, 457. — De excommunicatorum absolutione, Clement III, CCIV, 1489. — Excommunicatus a superiori prelato ab inferiore absolvi non potest nisi cognita causa, Petr. Cantor, CCV, 153. — Excommunicati non facile absolviendi, Innocent. III, CCXIV, 195. — Archiepiscopo Narbonensi mandat ut post appellationem rite interpositam attentata revocet et excommunicatum absolvat, *ibid.*, 230. — Infirmi excommunicati ad cautelam absolviendi, *ibid.*, 457. — Willelmo Remensi arch. mandat ut comitem Flandriæ ab excommunicatione et interdicto absolvat, *ibid.*, 582. — Excommunicati in quo fuerunt signa penitentiae et per eos non stetit quin reconcilientur Ecclesiæ, pro absolutis habendi, *ibid.*, 599. — Moniales excommunicatas per proprium episcopum absolvende, *ibid.*, 1030. — Innocent. III relaxat sententiam excommunicationis qua arch. Messanensis tenebatur strictus, *ibid.*, 1030. — Mandat Innocent. ut archiepiscopi Eboracensis sententia in ipsum lata ob violentiam in clericis manuum injectionem, absolvat, *id.*, CCXV, 565. — Idem papa mandat ut episc. Tullensis a vinculo excommunicationis absolvat, *ibid.*, 659. — Innocent. III impertit facultatem absolviendi a quacunque excommunicatione, *ibid.*, 670. — Innocent. significat quod Halberstadensis episcopus absolutus est a vinculo excommunicationis, *ibid.*, 676. — Patriarchæ Jerosolymitano Innocent. impertit facultatem absolviendi a quacunque excommunicatione, *ibid.*, 670. — Qui cum illo tractare volunt ab excommunicationis vinculo absolvere potest, *ibid.*, 752.

XVI. *Excommunicationis exempla historica adversus:*

A. Patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos, etc.

— B. Presbyteros, diaconos, clericos et monachos. —

C. Imperatores. — D. Duces, comites, etc. — E. Civitates populosque. — F. Feminas illustres.

A. *Patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos.*

— Si episcopus negligat suam diocesim excommunicatur, Cresconius, LXXXVIII, 935. — Excommunicatio Rhodnaldi et Zachariæ episcoporum et illorum depositio, Nicolaus I, CXIX, 881. — Gregorius arch. Syracusanus anathematizatur, *ibid.*, 1027. — Photius perpetuus excommunicatione minatur, *ibid.*, 1045. — Photius cum seclatoribus suis anathematizatur, *ibid.*, 1038. — Omnes avertentes a communione Ignatii vel communicantes Photio anathematizantur, *ibid.*, 1076. — Excommunicatio Joannis apostolici et cæterorum episcoporum in conventu apud Treas, Annales dub., CXXV, 1298. — Joannes VIII comminatur excommunicationis pœnam Ausberto arch. Mediolanensi nisi ad synodum Rom. cum suffraganeis venerit, Joannes VIII, CXXVI, 847. — Ausperti arch. Mediolanensis excommunicatio, *ibid.*, 819. — Minatur excommunicationem Nemausensi episcopo, *ibid.*, 817. — Minatur excommunicationem Anselmo Mediolanensi nisi ad sui archiepiscopi redeat obedientiam, *ibid.*, 922. — Minatur excommunicationem Athanasio episcopo Neapolitano nisi fœdus cum Saracenis rumpat, *ibid.*, 922. — Excommunicatur Athanasius, *ibid.*, 927. Arch. Romanum ad synodum venire jubet sub pœna excommunicationis, *ibid.*, 934. — Excommunicatio adversus Formosum episcopum, Gregorium nomenclatorem et Georgium magistrum militum, *ibid.*, 963. — S. Gregorius VII nuntiat excommunicationem Godefredum eo quod Simoniaci Ecclesiam Mediolanensem occupaverit, S. Greg. VII, CXLVIII, 296. — Confirmat sententiam a Diensi episcopo legato latam in Stephanum Ecclesiæ invasorem, *ibid.*, 471. — Gilbertus arch. Ravennatensis, Tetaldus Mediolanensis episc. excommunicantur, *ibid.*, 796. — Archiepiscopus Narbonensis excommunicatur, *ibid.* — Innocent. III mandat ut Hildeshemensis episcopo publica excommunicatio denuntietur, Innocent. III, CCXIV, 870. — Arch. Spalatensi mandat ut Nicolaum Forensensem episcopum publice excommunicet, *ibid.* — Mandat Innocent. ut episcopos Slewicensis excommunicatus denuntietur, *id.*, CCXV, 1516.

B. *Presbyteros, diaconos, clericos, monachos, etc.*

— Excommunicatur a presbyteri suo diaconus, S. Aug., XXXIII, 419. — Item a presbytero suo subdiaconus, *ibid.* — S. Gregor. VII benedictionem non mittit clericis Romanensibus tanquam excommunicatis, S. Greg. VII, CXI, VIII, 471. — Confirmatio excommunicationis Uberti presbyteri, Paschal. II, CLXIII, 594. — Abbas et monachi Laureacenses ob excommunicationem suspensi, Innoc. III, CCXIV, 873.

C. *Imperatores, et reges.* — Theodosius Junior a monacho excommunicatur, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Nicolaus I mones Carolum regem ut Ingeltrudem uxorem adulteram Bosoni comitis de regno suo ejiciat sub pœna excommunicationis, Nicol. I, CLIX, 781. — Cum excommunicatis Theutgaudo et Gunthario non communicant

dum, *ibid.*, 881. — Hincmar. significat excommunicationem Odoacri, Hincmar., CXXVI, 215. — De excommunicando Carlomanno ejusque complicitibus, *ibid.*, 277. — Clementis Teutonis pena et salus, Isid. Merc., CXXXVII, 460. — S. Gregorius VII arguit Henricum regem Romanorum quod cum excommunicatis communicet, S. Greg. VII, CXLVIII, 439. — S. Gregorius VII excommunicat Henricum, *ibid.*, 458. — S. Gregor. VII minatur excommunicationem Wexelino si regem Dalmatiæ infestat, *ibid.*, 537. — De auctoritate sedis apostolicæ in excommunicando rege Henrico, *ibid.*, 594. — S. Gregor. causas excommunicationis Henrici imperatoris explicat, *ibid.*, 671. — Henricus rex Germaniæ, Sigefridus Moguntinus, Willielmus Trajectensis et Robertus Bambergensis episcopus excommunicantur, *ibid.*, 789. — Per excommunicationis et interdicti sententiam rex Legionis et regis Castellæ filia in gradu prohibito copulati separentur, Innocent. III, CCXIV, 610. — Arch. Senonensi mandat ut publice sententiam excommunicationis contra moventes arma in regem Angliæ et in regem Franciæ, id., CCXV, 181. — De excommunicatione regis Angliæ, id., CCXVI, 64. — Ne Ottoni imperatori excommunicato dent favorem papa Pisanos hortatur, *ibid.*, 560.

D. *Duces, comites*, etc. — Nicolaus I monet senatores ut se abstineant a communione Photii, Nicol. I, CXIX, 881. — Adventus Metensis episcopus ad Nicol. I, declarat se non communicare cum Theutgualdo et Gunthario excommunicatis, Adventus, CXII, 1146. — Excommunicati proceres propter seditiones, Hincmar., CXXVI, 20. — Minatur excommunicationem Landulfo nisi decretis papæ pareat, Joannes VIII, id., 206. — Priores episcopum comprehendentes non iudicium canonice excommunicantur, Burchard., CXLVI, 1412. — S. Gregor. VII monet Robertum comitem Flandriæ ne ulterius Tervannensi excommunicato auxilium ferat, S. Gregor. VII, CXLVIII, 611. — Innocent. III mandat Willielmo Remensi arch. ut comitem Flandriæ ab excommunicatione et interdicto absolvat, Innocent. III, CCXIV, 582. — Forma excommunicationis Marcovaldi, *ibid.*, 716. — Communiatur excommunicationem potestatibus, consiliariis et consulis Lombardiæ præsentibus et futuris, si Ecclesias et clericos exactionibus vexaverint, id., CCXV, 47. — Innocent. III mandat ut sententia excommunicationis ab episcopo Cameracensi in comitem Namurcensem aliosque lata observetur, *ibid.*, 530. — Innocent. III mandat ut Waldemar excommunicatus denunciatur, id., CCXVII, 280.

E. *Populos, civitatesque*. — Joannes VIII excommunicat Amalfitanos donec se a paganis separent, Joannes VIII, CXXVI, 889. — Minatur excommunicationem Analitanis, *ibid.*, 901. — Joannes VIII incois Provincie præcipit ut bona S. Petri sub pena excommunicationis restituant, S. Gregor. VII, CXLVIII, 528. — Rorgonis bona ad Hugonem ejus germanum spectantia ablata sub pena excommunicationis restitui mandat, *ibid.*, 537. — Belvacenses absolvi ab excommunicatione precibus episcopi quem offenderant, *ibid.*, 539. — Præcipit Greg. Turonensibus et Andegavensibus ne Andegavensi comiti ab arch. excommunicato communicent, *ibid.*, 624. — Hortatur Venetos ut se ab excommunicatis caveant, *ibid.*, 613. — Episcopus Ratisbonensis excommunicat omnes civessuos, Gratian., CXIII, 606. — Hæretici Albigenes excommunicantur; Celestinus III mandat archiep. Ravennat. ut Mutinenses monasterio Nonantulano quæ abstulerint reddant sub excommunicationis pena, Carlest. III, CXVI, 1184. — Celest. III consulis et populis Novariensibus excommunicationem minatur, Innocent. III, CCXIV, 877. — Innocent. III. mandat Mutinensi episcopo ut Cremoneses publice excommunicet, id., CCXV, 21. — Excommunicatione in quosdam cives Cameracenses malefactores, *ibid.*, 949. — Innocent. III mandat ut excommunicatio contra Burgenses Sancti Audomari observetur, id., CCXVII, 80.

F. *Feminae illustres*. — Nicolaus I mandat Hincmaro et episcopis regni ut excommunicent Ingeltrudem Bononis uxorem fugitivam si ad virum redire contemnat Nicol. I, CXIX, 780. — Waldrada mæcha excommunicatur cum ejus complicitibus, *ibid.*, 971. — De excommunicatione Waldradæ tertio scribit Nicolaus, *ibid.*, 1140. — Excommunicatio Fulcheri et Harloisæ ob incestas nuptias, Hincmar., CXXVI, 277. — Passaguerra legitime excommunicatur, Innocent. III, CCXIV, 537.

Irregulares. — Irregulares ad ordines suscipiendos quinam sint, S. Greg. Magn., LXXVII, 575, 694. — De quibus non sunt clerici ordinandi, S. Isid. Hispalens. LXXXIV, 25, 27. — Bigami non admittantur ad clerum, Cresconius, LXXXVIII, 846. — Qui acceperit viduam vel ejectam aut meretricem non admittitur in clerum, *ibid.*,

848. — Qui duas uxores duxerit, *ibid.* — Qui se eunuchizaverit, *ibid.*, 849. — Irregularitates variae, S. Egbert., LXXXIX, 40. — Qui duas uxores aut consobrinam duxerit, clericus esse non potest, Angelran., XLVI, 1035. — Bigamus vel concubiniarius, *ibid.* — Varias irregularitates, *ibid.*, 1036. — Clerici esum carniū abominantes, *ibid.*, 1037. — Servi non ordinandi, Cod. Dipl. XCIV, 409. — Rebaptizati non ordinandi, *ibid.*, 805. — Accusatores fratrum irregulares, *ibid.*, 894. — Eunuchi, *ibid.*, LXXXIX, 996. — Cujus uxor adulterium commisit, Can. Select., XCIX, 997. — Qui corruptam duxerit uxorem, *ibid.*, 998. — Qui bigami sunt, *ibid.* — Qui ancillæ se commiscuerint, *ibid.*, 999. — Qui versati fuerint in negotiis sæcularibus, *ibid.* — Defectus natalium, *ibid.*, 1003. — Ab hæreticis baptizati, 1002. — Hæretici, *ibid.* — Seditionarii, *ibid.* — Irregularitates, *ibid.*, 1094. — Subdiaconi mœchatores, Rabanus Maurus, CXII, 1407. — Qui post baptismum secundis fuerit nuptiis copulatus, nec episcopus, nec diaconus, nec clericus, Can. Apost., CXXX, 16. — Sponsam ducens indignam vel ancillam, *ibid.* — Qui duas in conjugium sorores acceperit, *ibid.* — Episcopus non curans populi sui, *ibid.*, 18. — Bigami irregulares, *ibid.*, 581, 585. — Cur bigami omnino a sacerdotio repelluntur, S. Petr. Dam., CXIV, 210.

Irregulares sunt. — Bigami, Gratian., CLXXXVII, 185. — Epileptici, *ibid.* — Uxorem habentes spectaculis publicis mancipatam vel ejectam vel ancillam, clerici fieri non possunt, *ibid.*, 193. — Qui semetipsum abscedit, *ibid.*, 302. — Corpore vitiat, *ibid.*, 301. — Qui partem digiti volens sibi abscedit, *ibid.*, 303. — Filii presbyterorum ad sacra officia non sunt admittendi, *ibid.*, 304. — Simoniaci ad ordines nullo modo promovendi, *ibid.*, 537. — Simoniacus ab Ecclesiæ gubernaculis arcendus, Petr. Bles., CCVII, 86. — Publice uxorati ad ecclesiasticas dignitates admitti non debent, Innocent. III, CCXV, 10, 70. — Irregularis est qui alium lethaliter percussit, CCXVI, 64.

Suspensio et depositio. — Suspensio ab oratione quid, Caasian., XLIX, 103, 172. — Gaudentius, Aulentiensis episcopus, ob illicitas ordinationes factas munere sacerdotii privatur, S. Simplicius, LVIII, 58. — Clericus qui se eunuchizavit abijciatur a clero, S. Cresconius, LXXXVIII, 819. — Canones de damnato ab officio, Theod. Cant., XCIX, 1017. — Clerici usurarii, ebriosi, adeuntes convivia vel cantica turpia et alia his similia suspenduntur, *ibid.*, 1040. — Canones de depositione clericorum, Angelran., XCVI, 1033. — Usurarii, aleatores, ebriosi, *ibid.* — Sacerdos uxorem ducens, *ibid.*, 1037. — Episcopus, presbyter, diaconus damnatus, si pristinum officium usurpaverit, nunquam restituitur, *ibid.*, 1059. — Clericus ad propriam parochiam redire contemneus, Carolus Magn., XCVI, 1439. — Clericus turpiloquus vel cantilenis in convitiis deditus, *ibid.*, XCVII, 898. — Clericus agendam episcopo invito celebrans, *ibid.* — Clerici a propriis uxoris non se continentes suspenduntur ab officio, S. Zacharias, CXVIII, 85. — Qualiter vel pro quibus culpis degradetur, S. Theod. Cant., CXIX, 1011. — Clerici usurarii, ebriosi et Udejussores, conviviis, turpibus canticis dediti suspenduntur, Can. selecti, *ibid.*, 1010. — Regula de depositione et suspensione ministrorum Ecclesiæ qui deviantur, Halitgar., CV, 687. — Ebriosi et fornicantes, *ibid.*, 700. — Qui casu negligens sacrificium perdit, *ibid.*, 701. — Presbyteri pravæ vitæ suspenduntur, *ibid.*, 706. — Clerici sponsati vel concubinariis officio et beneficio careant, Eugenius II, CV, 615. — Gregor. IV Ebonem, arch. Remensem, depositum restituit, S. Gregor. IV, CVI, 853. — Clerici conspirantes, Raban., CXII, 1414. — Presbyteros aliorum clericos et parochianos recipientes suspendit, Radulfus, CXIX, 711. — Presbyter de crimine fornicationis suspectus post primam aut secundam monitionem inventus fabulans removeatur a sacerdotio, *ibid.* — Depositio omnium cuius ecclesiastico ordini a Photio promotorum, *ibid.*, 1076. — Presbyter homicida officio sacerdotali carere debet, Nicol. I, CXIX, 1134. — Simoniaci deponendi, *ibid.*, 1190. — Clericus cum velata femina se commisceus proprio honore privetur, Isaac. Ling., CXXIV, 1088. — Clericus cum feminis inhoneste vivens a clero repellatur, Hincmar. CXXV, 1097. — Depositio Theotgaudi et Guntharii archiepisc., *ibid.*, 1213. — Depositio Rothaldi, *ibid.*, CXXVI, 25. — Depositio Godbaldi presbyteri de femina convicti, *ibid.*, 251. — Depositio Hincmari Laud., *ibid.*, 634. — Joannes VIII episcopum qui cum excommunicatis communicat missæ celebrationis suspendit, Joannes VIII, *ibid.*, 816. — Episcopus aut presbyter offerens oblata alia quam vinum et panem deponatur, Can. Apost. CXXX, 116. — Episcopus aut presbyter, aut diaconus in fornicatione, perjurio, aut furto captus deponatur, *ibid.*, 17. — Presbyteri et alii

clerici lapsi in persecutione deponantur, Isidor. Mercat., CXXX, 261. — Pontifex Romanus jure episcopos deponere potest, S. Gregor. VII, CXLVIII, 407. — Quod legatus præsit omnibus episcopis et adversus eos sententiam depositionis potest dare, *ibid.* — Papa absentes potest deponere, *ibid.* — Simoniaci deponantur, *ibid.*, 414. — Episcopus Dolensis ab episcopatu dejectus, *ibid.*, 470. — Simoniaci deponi debent, *ibid.*, 738. — Constantinopolitanus arch. auctoritate Romani pontificis deponitur, Gratian., CLXXXVII, 125. — Clericus ergasterium aut tabernam habere volens deponatur, *ibid.*, 229. — Annua suspensioni subjaceat qui præter canonem formam aliquem ordinat, *ibid.*, 301. — Qui alienam cathedram appetit, ab ea expulsus etiam propria deponatur, *ibid.*, 738, 762. — Depositio abbatiss S. Willelmi, Innocent III, CCXIV, 1053. — Sententiam suspensionis in episcopum Biterrensem a legatis sedis apost. latam confirmat Innocentius, *ibid.*, CCXV, 272.

Interdictum. — Ecclesia interdictur post sanguinis effusionem, S. Gregor. Turon., LXXI, 348. — Ecclesia

Rothomagensis interdictur pro sanguinis effusione a Leudovaldo episcopo, *ibid.*, 471. — Basilica S. Hilarii Pictaviensis propter sanguinis effusionem interd., *ibid.*, 345. — Interdictum ab aqua et igne apud Romanos, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 214. — Interdictum latum contra civitatem Rothomagensis, *ibid.*, CCVII, 1179. — Confirmatio sententiae excommunicationis et interdicti lata auctoritate Walteri, *ibid.* — Divina non celebrantur in locis per quæ ablata ecclesiis, Odo Tullen., CCV, 915. — Divina cessent cum sepelitur aliquis in cimiterio tempore interdicti, *ibid.*, 917. — Relaxat interdictum Casenatensium, Innocent. III, CCXIV, 433. — Interdictum minatur laicis decimas a clericis exigentibus, *ibid.*, 434. — Mandat Mutinensi episcopo ut civitas Cremensis interdictio ecclesiastico sublati, *ibid.*, CCXV, 21. — Minatur primum interdicti Joanni, regi Anglorum, *ibid.*, 61. — Interdictum ab episcopo vel capitulo Penomansensi lato contra cap. S. Petri de Curia, observandum definit, *ibid.*, 796. — Interdicti tempore non est celebrandum, *ibid.*, 1351.

ORDO INDICUM QUI IN HOC TOMO CONTINENTUR.

<i>Series indicum quarta.</i>	9	Index de Persecutionibus,	585
Index de Deo et de variis illius attributis.	9	Index de Beneficiis Christianismi erga hominem privatum.	587
Index de Deo Trino vel de Trinitate.	19	Index de Beneficiis Christianismi erga societatem.	612
Index de Providentia divina et de illius erga homines beneficiis.	27	Index Praxeologicus vel vitæ practicæ synopsis.	606
Index de Creatione in genere.	50	<i>Series indicum nona.</i>	666
Index de Angelis.	58	Index de Ecclesia.	666
Index de Angelis custodibus.	43	Index de Hierarchia ecclesiastica.	687
Index de Dæmonibus.	44	Index de Summo Pontifice.	690
Index de Duratione mundi et ejus fine.	49	Index de Metropolitibus.	698
Index de Creatione hominis.	52	Index de Episcopatu.	699
Index de Anima humana.	55	Index de Sacerdotio.	710
Index de Ratione humana et de ejus excellentia, potentia et infirmitate.	59	Index de Clericis.	751
Index de Paradiso terrestri.	67	Index de Hæresibus.	754
Index de Peccato originali.	71	Index de Schismatibus.	751
<i>Series indicum quinta.</i>	72	Index Hagiographicus.	754
Index Scripturarum, vel de inspiratione, auctoritate, excellentia, etc., Scripturarum.	74	Index de Relativis membrorum Ecclesiæ militantis ad invicem.	767
Index generalis Commentariorum in Scripturas.	102	Index Auctorum de dogmatibus.	771
Index capitulum et locorum notabilium Scripturæ.	114	Index Operum de dogmatibus.	771
Index exegeticus versiculorum Scripturæ sacræ (hic memoratur tantum)	123	Index Operum de dogmatibus analyticis.	779
Index de Allegoriis Veteris Testamenti.	123	Index Operum de dogmatibus alphabeticis.	790
Index de Allegoriis Novi Testamenti.	227	<i>Series indicum decima.</i>	798
Index Figurarum Veteris Testamenti.	241	Index de Gratia.	799
Index Figurarum Novi Testamenti.	250	Index de Sacramentis in genere.	835
Index Parabolarum Novi Testamenti.	265	Index de Baptismo.	858
Index Virorum et mulierum Veteris Testamenti clarissimorum.	274	Index de Confirmatione.	817
Index Virorum et mulierum Novi Testamenti clarissimorum.	279	Index de Eucharistia.	820
<i>Series indicum sexta.</i>	318	Index de Sacrificio in genere.	838
Index de Religione generatim spectata.	318	Index de Sacrificio missæ.	853
Index de Revelatione divina.	320	Index de Pœnitentia latiori sensu sumpta.	883
Index de Prophetiis.	325	Index de Pœnitentiæ sacramento.	890
Index de Miraculis.	352	Index de Pœnitentia publica.	896
Index Mythologicus.	366	Index de Extrema Unctione.	898
Index de Placitis veterum philosophorum.	393	Index de Ordinis sacramento.	899
Index nominativus veterum philosophorum.	399	Index de Matrimonio.	911
Index Objectionum tum vulgariarum tum scientificarum.	403	<i>Series indicum undecima.</i>	918
Index Apologeticorum auctorum.	434	Index de Symbolis in genere.	919
Index Apologeticorum operum.	434	<i>Series indicum duodecima.</i>	927
Index Polemicorum auctorum.	439	Index de Cultu in genere.	927
Index Polemicorum operum.	443	Index de Cultu sanctorum.	974
<i>Series indicum septima.</i>	443	Index de Beneficiis per merita sanctorum obtentis.	986
Index de Incarnatione Christi.	446	Index Liturgicus.	1031
Index de Christo.	450	Index de Computo ecclesiastico.	1042
Index de Redemptionis mysterio.	475	<i>Series indicum decima tertia.</i>	1050
Index de Nominibus Christi.	475	Index de Jure canonico.	1050
Index de Nomine Jesu.	483	Index de Legislatione ecclesiastica et monastica.	1051
Index de Spiritu sancto.	487	Index de Conciliis.	1066
Index Marianus, vel de B. Maria Virgine.	491	Index Canonum.	1106
<i>Series indicum octava.</i>	527	Index Bullarum, decretorum a summis pontificibus emissorum.	1214
Index Historicarum prædicationis Evangelii.	557	Index Decretorum, decisionum ab imperatoribus et regibus latarum.	1111
Index Geographicarum prædicationis Evangelii.	555	Index de Disciplina ecclesiastica et monastica.	1111
Index Bibliographicus prædicationis Evangelii.	579	Index Operum circa disciplinam alphabeticus.	1111
		Index Auctorum qui de disciplina egerunt alphabeticus.	1111
		Index de Censuris ecclesiasticis.	1114

FINIS TOMI DUCENTESIMI DECIMI NONI, INDICUM SECUNDI.

Paris. — Ex Typis J.-P. MIGNÉ.

